
ACCADEMIA DI MEDICINA
DI
TORINO

Bartholomei Montagnanae
Medica Consilia

Ex libris [illegible] Philippi Massimiani
[illegible]
1640

¶ Bartholomei Montagnanę medici clarissimi Consiliorum aggregatio de ęgritudinibus tam cõmunibus q̃z particularibus a capite usq̃z ad pedes: Et de conseruanda sanitate feliciter Incipit.

Consilium primum

De conseruanda sanitate z pprie corporum: quoꝝ caput z stomachus ab eq̃li declinant ad intensam humiditatẽ. Et diuidit̃ in capitula septem.

¶ De fundamento regiminis sanitatis. Cap. I.

Suo precipuo Domino generosissimo atq̃z reuerẽdissimo in christo p̃ri dño Petro Donato sũmi põtificis ptonotario cõdignissimo Bartholomeus de mõtagnana physicorũ minimus salutẽ z eiusdẽ cõseruationis canones dirigit. ¶ Cupiẽs canones cõseruãdi sanitatem atq̃z euitãdi nocumenta itinerandi uel cõmorãdi dño p̃scripto diligẽti cõsideratione dirigere p̃mitto necessarium esse ad cuiuslibet mẽbri ɔseruationẽ intẽdere, uerũ magis ad ea que sibi in genere mẽbroꝝ magis lapsa uident̃. Cum igit̃ ipsius caput z stomachus ab eq̃li declinent ad intẽsam humiditatẽ satis: eapropter esse ɔscribẽdum regimen: z si alioꝝ mẽbrorũ ɔseruationem intẽdat: erit tñ excessus hoꝝ duoꝝ mẽbrorũ pprie correctiuum. Huius aũt fundamẽtum stabiliendũ circa sex illa sine quoꝝ applicatione corpus humanũ nec esse nec p̃sistere põt. que res nõ nãles a medicis numero sex nuncupant̃. Et sunt aer. Cib⁹ z potus. Exercitiũ z q̃es. Inanitio z repletio. Somn⁹ z vigilia. Et aĩe accidẽtia. Neq̃z etiã itinerãti nobis hoc regimẽ solũmodo: uerũetiam p̃sistẽti ipm diligenti affectione tenẽdum. Ipsum aũt in septem secui capitula. ¶ Primũ q̃dem q̃d ɔsulendi fundamentum est uenatũ. ¶ 2m ponit causam cõseruandi sanitatem per regimẽ aeris ¶ 3m per regimen cibi z potus. ¶ 4m per regimen motus z quietis. ¶ 5m per regimen inanitionis z repletionis. ¶ 6m p regimen somni z vigilie. ¶ 7m per regimen accidentiũ aĩe. ¶ His eniz attẽtis facile sanitatem gubernare poteritis.

¶ De conseruatione sanitatis per electionem z rectificationẽ aeris. Cap. II.

Quia s̃m Galenũ terapẽtice nono. Aerem uelim⁹ siue nolimus vnicuiq̃z ɔcedimus. igit̃ merito ab ipso inchoandũ. Eligat̃ igit̃ aer ciuitatis uel loci uel camere hyemali tẽpore ad caliditatẽ notabiliter uergens. reliq̃s aũt tẽporibus in calore sit eq̃lis. Quouis aũt tẽpore anni semp ad notabilem siccitatẽ declinare debet. Euitent̃ igit̃ camere uel loca antiquis muris cõdita: testudinales etiã coopturas habentia: mucore z reumate plena: aq̃s etiam ppinqua: z sole z stellis z aeris serenitate p̃uata. uasta etiam habitacula uẽto z occidẽtali aspectui aq̃lonari exposita reprobent̃. habeant aũt camere orientalem aspectũ z meridionalẽ. lz non totaliter meridionali exponi debeant. Et q̃z uestes aliter z aliter aerẽ modificantes: z occurrere p̃hibẽtes aeri cõnectunt̃. Ideo p̃us generosi capitis uestri tecture sint ex birretis uel infulis scarletinis colore kesmes diligẽter intincte aut sibi similes. Laudo etiã p̃maxime hyemali tẽpore birretũ fulciri debere varioꝝ dorsibus. Neq̃z etiã in sola capitis tectura leui p̃sistendum: quinimo in ɔsumptione humiditatis que cõtinue p̃augeť vigilandũ. est enim in ipso marcoris capitis canitiei: z reliquoꝝ ɔsimiliũ causa. Sint igit̃ capitis coopimenta sibi decẽter applicata: z ipm nullatenus ɔstringentia. Neq̃z etiã z reliq̃ue uestes collum z pectus stringere debẽt. stomacho aũt z uẽtri uestes decẽtius: ac q̃si cõstringendo copulate seruent̃. in uestibus etiã uentris crocus lignũ aloes z ambra seruent̃. Est enim odor hoꝝ cerebro vigorẽ addens. Muscum aũt uobis multa sui euaporatiõe nõ laudo. Itinerãti aũt uobis diligẽtius in nocte muniat̃ caput: ut simplici scarletino birreto supponat̃ aliud p̃fato modo suffultũ. In die vo caput biuarico capello equitãdo tegat̃. qui sui amplitudine non soluz caput: sed collũ z humeros abũdanter opiat. Aliter enim de nocumento nuche z filioꝝ suoꝝ ppter humiditatis z frigiditatis excessum timeret̃. Manuũ etiam optimã cõseruationẽ optima tectura pcurare oportet. Memoria etiam nõ excidat defensionẽ attẽdere peduz: ipsos caligulis omni sero pmutatis uel exiccatis: uel ex filtro factis ambire. ¶ Et q̃z iteragẽtes oportet freq̃ter loca fetida aeris nebulosa pestifera uel caliginosa trãsire. Ideo ad hoꝝ ɔseruationem oĩu z iuuat pomũ hoc odorare freq̃ter. ℞. laudani electi. ʒ. iij. ligni aloes. ʒ. j. ambre. ℈. s. gallie muscate. storacis: calamite. an. ʒ. j. s. fiat pomum cũ aqua ros. muscata. Et si huic descriptioni addatur cãphore. ʒ. j. melius esset in p̃hibendo pestiferi aeris impssionem. Loco etiã pomi huius cõueniret odor maiorane: serpilli: rorismarini: saluie z similium. ¶ Stãtes aũt habentes aerem male q̃litatis ipm corrigere possunt. ℞. storacis: calamite: laudani. an. ʒ. s. thuris gũmosi. ʒ. j. ligni aloes. ℈. j. fiat puluis: ex quo mediũ coclear ignitis superaspgat̃ prunis. talis enim fumus malitiã aeris repmit. Optimum etiã est accendere ignẽ magnum in camera cũ lignis iuniperi: lauri: cupssi: uel similiũ. rectificat enim ignis talem aerẽ z regalia membra cõfortat. z hec p̃sepe necessaria sunt iter agẽtibus: z pestifera loca ptranseũtibus z colẽtibus. uel ea in q̃bus de pestilẽtie dubitat̃ euentu. Ut Cõstantie ciuitas in qua conciliũ pro sacresancte christiane fidei: quã deus influat vnione. anno grẽ christi millesimo. CCCC. v. celebrat̃. ubi me iudice haud parũ de pestilentie casu uersus finem dominij germanoꝝ z deiceps dubitat̃. Similiter quoq̃z z prefate suffumigationes utiles existunt transeuntibus z habitantibus hospitia uel immunda loca. aut ea in quibus prehospitati fuerũt pestifera z immunda loca colentes.

¶ De conseruatione sanitatis per electionem z rectificationẽ cibi z potus. Cap. III.

Cibor aũt z potus regimẽ exequendo aliquos sicut z in seq̃ntibus capitulis premittaz canones. ¶ Primus. nunq̃ comedẽdũ est nisi fames nãlis insurgat. z cũ affuerit ilico comedendũ. quoniã tolerare famẽ stomachum putridis replet humoribus. ut 3o primi. 7o cap. ¶ Secũdus. stante intẽsa fame nõ est comedendũ usq̃z ad saturitatẽ. imo cibus accipiatur famis reliquijs adhuc in stomacho manẽtibus. ¶ Terti⁹ canõ. nõ est comedendũ: nisi dũ pceptũ fuerit p̃mũ cibum a stomacho ad intestina descẽdisse: z in hoc limitatio tpis habeat̃ ut inter p̃mũ z scõm cibũ hore itercedãt octo salte. ¶ Quartus. nõ est comedendũ dũ in stõcho sentit̃ fastidiũ: z pprie cũ fuerit fastidiũ ex grossis nutriẽtibus. q̃m cũ fastidiũ puenerit ex grossis nutriẽtibus facit hereditare dolores iuncturarũ: renum: z ɔisniã: podagrã: duritiem splenis z epatis: z morbos melãcholicos: z flegmaticos. 3o primi. ¶ Quintus subtiles cibi semp preassumant̃ grossis. qui aũt sint ista videbit̃. ¶ Sext⁹ canõ. mẽsura cibi talis existat ne stomachuz grauitet: z potus etiã ne in stomacho fluctuet. deterior est comestio que stomachi grauitatẽ facit. sicut deterior potus est qui tẽperamentum egredit̃: z in stomacho natat ubi supra. ¶ Septimus. pcepta stomachi debilitate partiat̃ cibus respectu soliti. ita q̃ portio que in vice vna accipi solitus est in duas p[...]atur. sic enim melius digeritur.

In cibis igit̃ in pane exordiũ capiam z merito cum sit fere totius cibationis fundamẽtum: ut Gal. alimentorum p̃mo. Euitet̃ igit̃ panis oĩs factus ex frumento male messis: aut in pestifera regione collecto. Corrũpunt enim mortalitates uegetabilia z plantas z corrumpũ

tur aīalia eis uescētia. Euitetur etiā panis non bene coctus humidus ꝛ fermenti ꝛ salis parū recipiens. sit igit̄ panis de puriori parte farine quā simulā uocant factus, cōmuni modicū salitioꝛ: ꝛ eo fermēti amplius recipiens non per coctionem denigratus: sed candidus manens ꝛ partibus cōbustis si contingit uel crustosis abiectis triū uel quatuoꝛ ad plus dierum etatē habens. Laudo etiam uobis biscoctū panē cū granis feniculi ex eo aliqd ante cibum sumendo. nisi uētris constipatio prohiberet.

De carnibus

aūt vidēdū est. Primo quorū aialium carnes cōpetant. Secundo que de numero ptium animaliū laudabiliores existant. Tertio quis cognitionis uel preparationis modus. In aialibus pmo iterum de domesticis. 2° de syluestribus dicendū. Adhuc ex domesticis. pmo de qdrupedibus. 2° de uolatilibus transeundū. Ex aialibus aūt qdrupedibus ꝯueniūt carnes vituli lactātis natiuitati non ualde ꝓpingui per duos menses ab ea distātis. ꝛ annum vnū non ualde transeūtis. Cōueniunt etiā capretine suo tēpore per. xx. dies a sua natiuitate distantes. Castratine etiā iuuenes ꝛ non macre cōueniunt. Porcinarū aūt carniuꝫ usus elōget̄: nisi partiū macraruꝫ: ut longie ꝛ humeroꝝ recentiuꝫ suo tēpore ꝛ assate potius ꝙ elixe ꝓbantur. Agnine etiā carnes ei non cōueniunt. uaporosum enim ꝛ flegmaticū dant sanguinem. Si tamen aliquando placeant eligat̄ agnus a natiuitate distans ꝛ cuꝫ suo grege exercitando degens. nutriti aūt in stabulis agni ꝛ farinaꝫ lini pingues tenelli studio comedentes euitētur. ℭ Ex quadrupedibus syluestribus eligant̄ carnes capreoline leporine: ꝛ aprine: ceruine etiā sumi possunt relique aūt: qꝛ nō sunt in usu sciratuloꝝ ꝛ similium reptilium carnes dimittantur. ℭ De uolatilibus aūt domesticis cōueniunt pulli: nō tamē parui qui solū si habeant̄ iunioribus absentibus assati ꝙ elixi meliores. Laudant̄ galline: capones: pauones iuuenes: ꝛ colūbini saltē per. xx. dies a natiuitate ꝛ nondū perfecte pēnati. Horum tamen oium solide ꝛ antique carnes dimittantur. Anates autem si fuerint iuuenes non ualde pingues laudantur: raro tamen usu ꝛ rarius anseres. Anates autem asse meliores erunt. Anseres vō elixe. ℭ De uolatilibus vō syluestribus laudant̄ starne: perdices: fasiani: grues: ꝛ parue aues in dumetis ꝛ nemoribus degentes: ꝛ turdi: meruli: finchi: carduelli: muscardelli: betucij: philomene: ficedule: alaude: caude tremule: turtures: ꝛ relique similes. Quales vō difficilis sunt digestiōis ꝛ nauseatiue stomachi. Passeres: aut hyrundines: pice ꝛ reliquorum non usualium carnes dimittantur. ℭ Animalia vō uolatilia in aqua degētia uobis in usu non existant. Etsi quādoqꝫ accipiant̄. fiant cū aliquo sapoꝛ infrascriptoꝝ condita. Laudo etiam colūbos syluestres iuniores tū ex eis. ℭ Cōueniunt etiam uobis in usu accipere salitarū carnium aliquid elixarum in cibis que macre sint: qꝛ stomachū confortant.

De partibus

aūt animalium premittēdum pmo. ꝙ omnium animalium quorū nutrimentum grossuꝫ frigidum ꝛ viscosum oppilatiuum ꝛ uaporosuꝫ est carnes dimittantur. ℭ Secundus canon. animaliuꝫ omnium anteriora calidiora sunt ꝛ digestioni leuiora. posteriora vō econtra. ℭ Tertius si caput stomachuꝫ collū ale grossi ꝛ viscosi nutrimenti partes assumere libet intētione remittendi calorē. aut excitandi appetitū melius est predicta aceto pmacerata fuisse. ℭ A capite igit̄ initians inꝙ cuiuscūqꝫ cerebri cōplexionē frigidam esse ꝛ humidam ꝛ esse mali ꝛ viscosi nutrimenti generatiuam. Ideo cū speciebus ꝛ sale bene cōdiri debet. raro tū tangatis. remollit enim stomachū. tarde digerit̄. appetitū deijcit. Laudabilius tamē ceteris est cerebrū hedi ꝛ vituli ꝛ pulloꝝ: ꝛ in summa oiuꝫ natatiliū uolatilium cerebrū ꝛ maxime montanoꝝ quadrupeduꝫ cerebro laudabilius extat. Capitis autem partes alie dimittantur preter oculum. ℭ Mamille autem sicce complexionis existunt. Et si iuuenis fuerint animalia collaudant̄.

ℭ Medulla lꝫ calida sit ꝛ humida deuitetur. stomachū eniꝫ conturbat ꝛ mollificat ꝛ appetitum delet. ℭ Pulmo accidētali cōplexione frigidus est ꝛ humidus: qꝛ flegmaticus. Cōplexione vō radicali calidus est ꝛ siccus ꝛ non est malus. ℭ Coꝛ lꝫ calide cōplexionis ꝛ sicce sit: qꝛ tū difficilis digestionis nisi fuerit iuuenis ꝛ mollis aialis non ualde frequentet̄. ℭ Epar calidum est ꝛ humidum tarde digeritur sanguinē prebet grossum: ꝛ in uenis tarde penetrat. De uolatilibus tamen melius est epar galline ꝛ anatis. De quadrupedib' epar hedi porci ꝛ vituli. ℭ Splen frigide cōplexiōis est ꝛ sicce mali nutrimenti tarde digestionis. melius tamen in eodē genere est splen porci. Laudatur enim stomacho sua stipticitate conferre. ℭ Renes in caliditate non multum eleuantur: sed in siccitate ualde. Ideoqꝫ nutrimentū paucum exhibent ꝛ grossuꝫ. meliores tamē renes sunt porcini ꝛ hedini ꝛ nō multi usus. ℭ Uentres vō sunt cōplexionis frigide ꝛ sicce nutrimentum paucum ꝛ grossuꝫ dantes. Laudabiliores vō sunt uentres auium ꝙ quadrupeduꝫ. comedantur tamen cū aromatibus. Galline autem stomachus ꝛ maxime eius interioꝛ pellicula stomacho confert si bene digeratur. ℭ Cauda calida est ꝛ cholerā generat: ꝛ laudatur: qꝛ in fastidium redit stomacho. non sit in multo usu maxime si fuerit ualde pinguis. ℭ Pedes vō lꝫ viscosum dent nutrimentum. non tamen ualde vituperantur: eoꝝ tamen nutrimentū est paucarū superfluitatū: sunt etiam boni chimi: ꝛ sui uentrē leniunt nutrimento. Cauendū tamen ne comedantur cū diu in aceto macerati fuerint. ℭ Testiculi calidi sunt ꝛ humidi laudabile nutrimentū exhibent: quantoqꝫ iunioꝝ animaliuꝫ eo meliores sunt. Ex quadrupedibus aūt meliores sunt vituloruꝫ ꝛ hircoꝝ. De uolatilibus pauonū pulloꝝ ꝛ fasianorum perdicum uel similium. Et elixi etiā meliores ꝙ alio preparationis modo. ℭ Ale animalium omnium iuuenum laudabiles sunt. ℭ Caro autē rubea ꝛ sine pinguedine ut musculi ꝛ pulpe animalium laudabilis est. generat eniꝫ bonuꝫ sanguinem paucaruꝫ superfluitatū. ꝛ melius nutrit ꝙ pingues animalium partes: Pinguedinis naqꝫ nutrimentum uaporosum est ꝛ vnctuosum ꝛ multarū superfluitatū. ℭ Caro auteꝫ sibi cōmixtam habens pinguedinem virgulatam uocatam satis est laudabilis. nisi salita fuerit ꝛ rancida. ℭ Cutis vō nutrimentum frigidum est ꝛ siccum viscosum ꝛ oppilatiuū: ideo dimittatur.

De preparationis

aūt modo nunc dicendū premittendo canones. ℭ Primus ꝙ omniuꝫ animalium habentium grossa ꝛ macra corpora carnes meliores sunt elixe ꝙ assate ꝛ in saporibus macerate ꝙ sine. ℭ Secundus ꝙ carnes virtutem acquirunt eoruꝫ quibus coquuntur ꝛ preparantur: ꝛ si cuꝫ fabis ꝛ faseolis ꝛ in summa cū leguminibus omnibus uentose ꝛ grosse sunt. Si vō cū ouis riso herbis ꝛ folijs calidis odoriferis econuerso. ℭ Tertius ꝙ assatoꝝ superficies indurata non comedatur. ℭ Quartus canon. summopere cauendū est: stando uel itinerando maxime comedere carnes assatas: que post coctionem calide suffocate fuerint: ut inde eleuatus uapoꝛ super eas reflectatur: parua enim uenenositate participant: ut sexta quarti colligendū. ℭ Caro animalis laudabilis elixatione sufficienter cocta pre alijs uobis est eligenda. ℭ Imitantes autem cōmunem cōsuetudinē concedimus in mane magis elixum. in sero vō assatuꝫ. est enim difficilius digeri. quare in sero laudabilius cū melioꝛ in nocte digestio celebretur. ℭ Caro vō super prunis cocta difficilis digestionis existit: ita ꝙ nunꝙ bene tota digeritur: ꝛ sola comedi debet nullo eam precedente uel subsequente cibo: ꝛ post eā parum bibatur. si tamen bene digeratur multum nutriens corpus robustum reddit. ℭ Caro vō cū pinguedine frixa fastidium ꝛ nauseā generat. ꝛ grauioꝛ est ꝙ cocta super prunas. Frixa vō cuꝫ oleo more sarracenoꝝ uel diligentium oleuꝫ melioꝛ ꝛ leuioꝛ esse dicitur. ℭ Caro vō in furno cocta ceteris est laudabilioꝛ ꝛ multuꝫ bene nutrit: non tamen ex ea

magna sit repletio. ¶ Caro aũt in ueru assata laudabilis est sed iã nunc dicta minus. ¶ Caro omnis conseruata ⁊ salsa ut farciminum landutulorum ⁊ aliorum non ualde pingui um est laudabilis. exiccat enim ⁊ consumit superfluitates. ¶ Caro vo cocta cum laganellis ⁊ pastilibus cibis alijs cũ frumento cum boldonacijs ⁊ similibus grossis mala est. ¶ Carnes autẽ cum aceto condite saltẽ estate laudantur. similiter cum agresta succo aranciorũ lymonibus. çuccaro tamen his omnibus rectificatis. vigorant enim preparationes tales stomachũ ⁊ epar. Hyeme autẽ istis addantur aromata. ¶ Carnes vo cum gelatina succida soffritis camellino ⁊ similibus permaxime utiles. ¶ Carnes etiam cũ ouis caseo ⁊ aromatibus laudabiliter preparate sunt utiles. similiter cũ plantis ⁊ folijs odoriferis de qbus infra.

De piscibus

vo qꝛ fidelibus legẽ colentibus nõ semper in carnibus licentia donatur: ut in quadragesima: ideo post carnes ad pisces sermo ptranseat. ¶ Primus canon in piscibus. omnes quicunqꝫ sunt molliorũ carnium ut tince cefali: ⁊ similes quanto maioris corpis tãto meliores. In brutibus solidas carnes ecõtra. utrobiqꝫ enim excessus etate. ¶ Secundus omnes pisces actualiter calidi comedantur. ¶ Tertius est ex nullo pisciuꝫ genere fiat repletio: ita ꝙ minus ex eis sumi debet ꝙ̃ ex carnibus. ¶ Quartus canon non multum insistatur usui piscium. ¶ Quintus tẽpore quo necessitas exhibet eorũ usum comedantur cũ aromatibus aniso feniculo ⁊ saporibus infra dicendis. ¶ Eligantur igitur ex eis fluuiales fontales aut lacunales non stantiũ aquaruꝫ imo currentiũ. Conueniunt etiã maritimi solide carnes: ut orate: narioli: marsiones: sterliones: rũbi: menule: sturiones: ⁊ sibi similes quos diu consuetudo probauit. Similiter ex alijs torrentine: carpiones: lucij: capedani: ⁊ sibi pares. Omnes autẽ lacunales: ⁊ lutosis: ⁊ stantibus aquis cõmorantes: ⁊ maritimi etiam molles ⁊ ample carnis euitentur: ut regine tince anguille ⁊ scardulle. ¶ In salitis autem eligantur sturiones carpiones lucij: ⁊ regine: accefalis vo ⁊ murenis salsis non utenduꝫ est. Cancros vo fluuiales raro tamen ⁊ ex eis modica assumptione laudo. Cancri vo maritimi paruuli laudabiles sunt.

De ouis

vo dicimus ꝙ ipsa quouis modo conueniunt. meliora tamen sunt in aqua cocta sale ⁊ aromatibus condita ⁊ agresta suo tẽpore. Frixis autẽ raro utendũ ouis. ⁊ si placeant preparentur cũ petroselino feniculo mentha ⁊ similibus. ¶ Sintqꝫ oua galline non anseris uel alia.

De lacte

vo eius usum omnino uobis reprobo. ⁊ similiter lacticiniorum ut colostre casei recẽtis uel mollis. ¶ Caseum vo inter nouum ⁊ antiquum medium laudo. sitqꝫ solidus non uiscosus ⁊ salsedine magis ꝙ̃ dulcedine participans.

De leguminibus

autẽ ut fabarum: usus faseolorum: cicerũ alborũ euitetur. Ciceribus autẽ rubeis feniculo aut petroselino cõditis uti potestis. Similiter riço pannico: ⁊ farre. frumento autẽ cocto ⁊ dorella nequaꝙ̃.

De oleribus

autẽ laudo feniculum: petrosel. serpillum: saluiã: menthã: rosmarinũ: cerefolium: bletã: boraginem: maioranã: ⁊ reliquas calidas plantas. Caulibus etiã rationali iudicio in brodio pingui coctis uti potestis. cucurbite vo angurie ⁊ cucumeres reprobentur. ¶ Melone autẽ uti potestis: sed non cum cibo quoqꝫ: ut mos est hodie plurimũ. ⁊ melius est comedere ipsuꝫ solũ: lꝫ ⁊ consuetudo contradicat post cibuꝫ ꝑm Auicẽne preceptũ. Melo autem est tarde digestionis nisi quando comeditur cum eo quod est interius: ⁊ eius humor est melior. oportet preterea ut post cibũ sequatur alium. Qui autẽ concesserunt ipsuꝫ ante cibum non querunt ex eo nutrimentuꝫ multum ⁊ timẽt longã eius in stomacho morã si detur post cibũ propter quod putrefactionem ex ipso fieri suspicantur.

¶ Olera autẽ frigida ut lactuca: endiuia: portulaca: bletones: cresciones que in fontibus crescunt: atriplices: ⁊ similia: uobis non conueniunt: magni tamen estus tẽpore in ferculo uel salatutio: cũ aceto uel agresta accipi possunt. ⁊ melius erit ei commiscere calida: ut mentham: petroselinum: saluiam.

De radicibus

aũt laudabilis est baucia. i. pastinaca ꝑm omnẽ preparationis modũ. ¶ Alleum aũt cepe: porrum: ⁊ bulbus: lꝫ ex parte cõplexionis calide conuenirent hec tamen oĩa qꝛ inflatiua stomacho nociua ⁊ mali sunt humoris generatiua dimittant. Rape aũt ac napi: qꝛ frigide sunt ⁊ humide non conuenirẽt qꝛ tamẽ prouocatiue sunt: ⁊ superfluitates aquosas a corpore educunt laudantur cũ pinguibus carnibus in igne cocte cũ sale ⁊ feniculo comeste. Cõposte autem non ualde acetose sufficienter melle ⁊ bonis speciebus condite sunt utiles. Raphanellus aũt que comeditur quandoqꝫ uobis concedi potest maxime post cibũ: ⁊ lꝫ inflatiua sit: tamẽ eius iuuamentũ est multiplex. qꝛ aperit subtiliat resoluit ⁊ exiccat. sit tamen eius usus non multus: qꝛ oculis nocet. Locuste autẽ ualde laudantur. calide enim sunt aperitiue ⁊ resolutiue ⁊ boni humoris generatiue.

De ferculis

aũt laudatur pannata christianoruꝫ cibus brodium laudabiliũ carnium ius cicerum ⁊ cauliũ: ⁊ bletarum folia: ⁊ radices petroselini ferculo condite cũ granis ⁊ oleribus omnibus supra cõcessis. Sparagi quoqꝫ ⁊ bruscandoli suis tẽporibus conueniũt conditi ꝑm consuetudinem.

De fructibus

aũt primus canon est: ꝙ fructus omnes humidi ⁊ aquosi uiscosi euitandi sunt. nihil enim ita uaporosum sicut fructus. tertia tertij. capitulo de egritudinibus stomachi. ¶ Secũdus. generaliter oẽs fructus recẽtes deteriores sunt siccis. ¶ Tertius fructus lenitiui uentris super alijs ab eis omnibus pmittantur: constipatiui econtra. ¶ Quartus fructus post cibũ sumpti plurimũ meliores sunt cocti ꝙ̃ crudi. ¶ Poma igitur euitentur ⁊ maximus eorũ usus: meliora tamẽ sunt cocta: ⁊ çuccaro conspersa. meliorat enim ipsa çuccarũ ⁊ descendere facit. eligantur igitur ex eis apiola dactylica calimana galiola: ⁊ in summa citrina uel rubea boni odoris: ⁊ dulcedine participantia magis. ¶ Similiter pira: ut ea que sancti Nicolai cognominant: ⁊ reliqua dulcia non ualde solida ⁊ sint post cibum cocta aniso condita conspersa. Cibũ enim in stomacho vniunt ⁊ melius digestioni preparant ⁊ caput a uapore securant. Reliqua vo terrea pira calculosas partes in substantia habentia dimittant. similiter suo tẽpore laudãtur muscata pira iuniola glaciola ⁊ similia. ¶ Persica vo qꝛ frigida ⁊ humida ⁊ aquosa renuenda forent. uerũ qꝛ sunt eustomacha ⁊ diuretica eligant ex eis citrina per maturationẽ non ualde mollia: ⁊ ꝑm Auicenne preceptũ deberent ante cibum accipi. post ipsum enim ꝓpter eorũ humiditatem multam ꝓna sunt corruptioni: ad quã ⁊ reliquum inclinant cibum. uerum circa hoc stãdum est consuetudini ⁊ quantitati assumptionis eorũ. parũ enim ex eis nõ tanta minant picula: ⁊ qꝛ cibus etiã alius ꝑacceptus laudabilis eorũ nocumẽta castigat. ¶ Pruna quoqꝫ qꝛ frigida ⁊ humida nõ placerent gratia tamẽ mũdificationis stomachi ⁊ uentris ⁊ estus tẽpore laudant quinque uel sex ⁊ sint citrina magna recẽtia ⁊ bene matura ⁊ ante cibum capiantur suo cortice denudata. sicca non nisi medicine gratia conuenirent. ¶ Ficubus autem uti potestis ⁊ meliores sunt albe citrine ⁊ magne recentes ⁊ bene mature: ⁊ comedantur ante cibum. Eis enim inest lenificatio ultima. cañ. secundo. proprio capitulo. propter quod post eas conceditur aqua ut lenificationem augeant. meliores tamen uobis existunt sicce. aperiunt enim oppilationes epatis ⁊ splenis: ⁊ uentrem mutant. uerum quia habẽt partem acutam epati nociuam. laudauerunt sapientes ut cum amigdalis dulcibus comedantur. Corrigitur enim pars iste

acuta cholere rubee generatiua ꝛ eas etiam ante cibū sume re melius. ¶ Dactyli aūt q꜡ calidi ꝯuenirent uobis. at quia sanguinē generāt grossuꝫ oppilatiuū: ideo nō multus sit eo rū usus. ¶ Pinearuꝫ etiam grana calida sunt ꝛ bona essent uerū non laudo. sunt enim de rebꝰ stomacho nimia vnctuo sitate nocentibus. 3°. 13°. cap. de iuuātibus ꝛ nocētibus sto macho. ¶ Fistici aūt calidi sunt ꝛ sicci. cōferunt stomacho ꝛ epati ualent appetitui ꝛ nauseā ꝓhibent ꝛ post cibū capiant. ¶ Amigdale ꝟo dulces lꝫ tēperate ponantur cū çuccaro co medant. tunc enim leuius nutrimentū exhibent. Laudo ta men magis iuscula ex eis facta italico ꝛ modo. ¶ Auellane calide ꝛ sicce sunt tarde digestionis. uomitū excitant: caput grauant: ideo dimittātur. Torrefacte ꝟo ꝛ çuccaro condite epati conferre dicuntur. 3°. 14°. de his que epati conferunt. laudauit aūt eas peritissimus hippocras q꜡ in cerebro au gmentum faciunt. ¶ Citrorum usus hic non habetur ꝛ di mittantur: q꜡ ualde frigida. nisi uasti estus tēpore. tunc eniꝫ pulpa in centro existens caloris est potenter remissa ꝛ frigi da ꝛ sicca. eorum ꝟo cortex calidus ꝛ humidus ualde cordia lis ꝛ capitalis. semen autem caliduꝫ ꝛ siccum: ꝛ sunt a natu ra dotem habentia corrigēdi pestiferum aerem eius a natu ra occulta castigando malitiam. Melle ꝟo ipsa cōfecta quā doq꜡ tangi possunt ꝛ ꝭm Auicenne preceptum quādo ante ipsa nihil nec postea comeditur. ¶ Cerasis autem non uten dum. frigida enim ꝛ humida sunt putrefactioni ualde para ta. quod ostenditur: q꜡ tertia fere die in eis per semitam pu trefactionis uermes increscunt. Eligantur autem ex eis re mittendi feruoris alba uel rubicunda solida cōpacta ꝛ pau ce humiditatis recenter ab arbore lecta ꝛ post cibum lꝫ pau ca capiantur. ¶ Crisomilla frigida sunt ꝛ humida febribus homines inclinantia: quia humores uelocis putrefactiōis generantia ante cibum etiam accipiantur. ꝛ postea vini ma gnifici potus addatur. Comestio anisi conditi rectificat ea. ¶ Castanee ꝟo frigide sunt ꝛ sicce permaxime uentose ꝛ dif ficillime digestionis: ꝛ nimirum q꜡ species glandium sunt. ꝛ sunt ex his etiam que non digeruntur: quare dimittant. q̄ si ipsas capere ꝯtingat comedatur etiam post eas anisum. ¶ Iuiubas iteruꝫ uobis euitari debere enuntio. frigide enī sunt in primo gradu. in humiditate ꝛ siccitate ambigue. de quibus Galenus inquit. Non reperi iuiubas in conseruan da sanitate ꝛ egritudine remouenda aliquid operātes. Sed difficilis digestionis ꝛ pauci nutrimenti. ¶ Mora ꝟo si be ne matura fuerint ad caliditatem declinant. ꝛ ante cibum sumpta uentrem leniunt. Non perfecte ꝟo matura stipticita tem habent: ideo fluxum humorum ad stomachum prohi bent. ꝛ post cibum conueniunt. ¶ Granata trium sunt spe cierū. dulcia que frigida sunt ꝛ humida. Acetosa que frigida ꝛ sicca. Muça. i. medij saporis inter prima ꝛ secunda cōple xionem mediam obtinentia. Dulcia sibi aliquid habere vi dentur. non est tamen eoꝝ usus utilis. Acetosa ꝟo gratia pre seruationis a putredine magis q̄ cibationis via probantur Muça ꝟo utrisq꜡ horum extremorum uirtutibus approbā tur. Etsi granata omnia sint urine prouocatiua. magis ta men acetosa fore talia comprobantur. mirabilem habēt etiā proprietatem corruptioni cibi in stomacho: ut Auerrois 5° colliget. quod sane intelligi debet de corruptione a calore p uenibili. ¶ Citonia frigida sunt ꝛ sicca: que ante cibū quo uis modo preparationis assumpta uentrem stringūt. Post cibum ꝟo comprimendo laxant. omnes igitur eoruꝫ species tam dulcium q̄ acrium conuenire uidentur. stomachuꝫ cō fortant appetitum excitant ꝛ urinam prouocant. ¶ Nuces autem q꜡ calide sunt ꝛ sicce. ex hoc conuenire deberent: sed q꜡ stomacho graues: digestioni difficiles: uomitiue sunt: ꝛ ca piti ꝛ pectori nociue: ideo dimittantur. Corrigitur tamen ea rum malitia eas permiscendo ficubus. Impediunt autē ser monem: ꝛ quis lingue paralesim faciunt detestant. ¶ Me spilla ꝟo ꝛ sorbe frigide sunt cōplexionis ꝛ sicce: ꝛ ante cibuꝫ uentrem stringunt digestioni sunt difficiles: sed q꜡ excitāt ap

petitū: ideo quandoq꜡ post cibū tangi possunt. ¶ Uue aūt pensiles ꝛ albe magis nigris accipi possunt. ꝛ post cibuꝫ nisi uentris constipatio propositum mutaret. Et si renū aut uesi ce nocumenta perciperentur dimittantur. nā vua omnis nocet renibus ꝛ uesice. cañ. secundo. ¶ Relique ꝟo terre na scentia ut fungi boleta ꝛ spongiola q꜡ uenenosa sunt ꝛ apo stemata terre dicuntur: ideo fugiantur. Inter ipsa tamē spe cies quedam tartufole nominate minorem habent malitiā: lꝫ ꝛ ab ea non euacuentur.

De saporibus autem uti potestis: sinapismo ad acutum magis q̄ ad dulce uergente. conuenientior tamen est comestio cum grossis q̄ leuibus carnibus. ¶ Alleatā etiā quandoq꜡ laudo. sit tamē precoctum alleum: ꝛ cum granis feniculi: pipere: ꝛ sale con diatur. ¶ Salsa etiam utendum cum folijs feniculi: petro selini: mentha: ꝛ gariofil. facta: ꝛ cum maiorana: ꝛ serpillo. ¶ Sapor etiam amigdalarum quem camellinum uocant laudatur uobis. Et iterū ex amigdalis çuccaro fisticis agre sta ꝛ croco fit sapor bonus. Adhuc ex mica panis agresta croco passulis ꝛ vitellis oui fit sapor bonus carnibus asper gendus. ¶ Et condimentum factum cum aceto çuccaro: passulis: pipere: croco: collo: pedibus: stomacho: ꝛ epate galli narū est laudabilis. Et in summa: sapores omnes quibꝰ dul cia subdominant. acetosis cū pipere: çinçibere: ꝛ galanga: ꝛ reliquis aromaticis collaudantur.

De conditis ꝟo competunt oliue. calefaciendo enim exiccant aperiunt uentrem le niunt os stomachi virile faciunt. ¶ Napi etiam conditi cū bonis speciebus: ut supra laudantur. ¶ Cepe ꝟo conditi ꝛ cibi melliti omnes non bene laudantur: quia uentositates adaugēt. ¶ Cappares autem ꝭm communem preparatio nem collaudantur. ¶ Salsamenti autem genus omne col laudo preter anguillas: ꝛ nisi repugnet aliqd: ut scabies pru ritus calor epatis ꝛ similia. ¶ Zuccaratos autem cibos acci pere etiam bonum. ¶ Sapa etiam ꝛ condimentis ex eo fa ctis uti potestis. ¶ Uinum ꝟo uel granatorum succus non concedantur uobis. uentosum enim est frigidum ꝛ stipti cum. ¶ Oleum oliuarum dulce ꝛ non annosum uobis eligatur.

De speciebus autem quibus uobis in cibis uti confert. sunt omnes calide ꝛ sicce: ut sal: cinamomum: gariofili: galanga: çinçiber: ma cis: cardamomum: feniculus: anisum: petroselinum: crocus: lignum aloes: piper trium generum: scilicet albuꝫ longum ꝛ nigrum. ciminum: carui: leuisticum: origanum: serpillum: mentha: ꝛ etiam usualia aromatica fortia in hyeme: dulcia ꝟo in estate. ¶ Ego autem pro casu uestro has ordino pro hyeme species. ℞. cinamomi: piperis albi ꝛ nigri. añ. ʒ. j. çin çiberis electi: granorum paradisi: croci: gariofilorum. an ʒ. ʒ. foliorum origani calamenti. añ. ℈. ij. fiat puluis cibis asp gendus. ¶ Pro estate ꝟo he conueniunt. ℞. piperis albi. ʒ. j. ß. cinamomi. ʒ. ß. coriandri per quatuor dies in aceto infusi deinde exiccati. ʒ. iij. fiat puluis subtilissimus.

De confectionibus autem que in estate laudabiles ꝛ cibales magis sunt iste. Pinachea sanonea marçapan. Pistachea. amigdale condite que sunt calide non ualde. Frigide ꝟo. so lum magni estus tempore capiende sunt. citrum conditum çuccarum: poma arancia: tota confecta citonia ꝛ manus christi cum perlis ꝛ reliquis melius est coriandrum confe ctum. Medicinales autem magis ꝛ estate conuenientes sunt he. Confectio dyarodon ualens epati ꝛ stomacho supercale facti ꝛ confectio triasandalorum. ¶ Confectiones autem cibales magis in hyeme conuenientes sunt haucie condite: iringi cōditi: tragea maior: ꝛ cyprensis. ¶ Medicinales au tem pro hyeme magis sunt çinçiber conditum: quod viri de dicitur. cinamomum: ꝛ anisum confecta: ꝛ sunt cordia les ꝛ stomachales: dyacinamomum: ꝛ electuarium de gem-

mis: letificans Almansoris. aromaticum rosatum descri-
ptione Gabrielis. Laudo quoqꝫ maxime mirabolanos ke-
bulos conditos: ꝛ accipiatur ex eis vnus per quinque bo-
ras ante cibum sine potu: ꝛ mirabiliter confert stomacho
epati ꝛ capiti: exiccat enim flegma digestiuam confortat ce-
rebrum vigorat ꝛ memoriam acuit. ¶ Cōfectio ad hec om-
nia per me pluries experta nobilis ualde. ℞. galange: cassie
lignee: calami aromatici: croci: ciperi: spice nardi: gariofilo-
rum: cinamomi: costi: cardamomi: carpobalsami: piperis al.
ni. ꝛ long. assari: çinçiberis: seminis myrti. ana. ʒ. j. masticis.
ʒ. v. fiat confectio solida: ꝛ ponatur. ʒ. j. specierum istarum
pro lib. j. çuccari dissoluti: cum aqua menthe: ꝛ fiat in rotu-
lis trium. ʒ. ꝛ accipiatur ex eis vna per horas quatuor ante
cibum sine potu. ¶ Confectio alia ad ea que dicta sunt simi-
liter conferens. ꝛ pro estate magis ꝛ accipienda ut alia. ℞.
çuccari albi manne. an̄. ʒ. j. succi liquiritie: dragag. seminis
portulace: sandalorum citrinoꝝ: gūmi ara. an̄. ʒ. ß. amidi. ʒ. ij.
spodij: rosarum. ana. ʒ. iij. se. cucumeris: angurie: cucurbite.
an̄. ʒ. ij. masticis: ligni aloes. ana. ʒ. ß. croci: cardamomi. an̄. ℈.
j. fiat confectio solida cum lib. j. ß. çuccari albi dissoluti cum
aqua rosata.

De regimine autem potus canon primus. Po-
tus cuiuscunqꝫ vini ꝛ maxime fu-
mosi euitetur ieiuno stomacho: imo prius cibi notabilis
quantitas premittatur. ¶ Secundus si in prandio uel ce-
na exercitij causa aut sitis plus de vino sumatur ꝙ consue-
uerit cibus notabiliter minuatur. ¶ Tertius potus vini fu-
mosi post comestionem fructuum humidorum inconueni-
ens est saltem si multa fructuum quantitas preassumpta
fuerit: tunc enim vinum eorum aquositatem in uenis pene-
trare facit ꝛ sanguinem putrefactioni preparat. ¶ Quar-
tus canon. dum ex fructibus modicum comeditur: vinum
optimum post eos bibere magis conuenit: corrigit enim ꝛ
rectificat eorum malitiam. ¶ Quintum bibentibus vinuꝫ
lymphatum conuenientius est anteꝙ bibatur per duas ho-
ras lymphare ꝙ in mensa. ¶ Sextus. ꝙ si in vini potu ma-
litia artificij uel quantitate caput lederetur comedātur post
ipsum sex uel octo grana myrti. Et si propter hoc caput non
alleuiaretur prouocetur uomitus: cum his que in quinto ca-
pitulo videbuntur. ¶ Septimus si post cibum ualida sitis
infestet vinum dimittere melius est. Bibatur aūt çuccari ro-
sati. ʒ. j. cum cyatho vno aque cocte. in hyeme aūt sit çuccaꝛ
album cū predicta aqua.

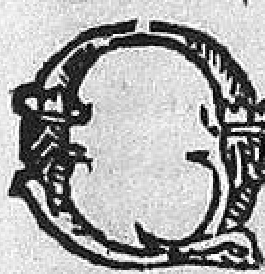
Vinum autem uobis pre ceteris eligendum sit albuꝫ
uel colore rubicundum in substantia subti-
le clarum aromaticum stipticitate magis ꝙ dulcedine par-
ticipans. dulcia enim quia epatis opilatiua uentosa ꝛ uapo-
rosa sunt: ꝛ quia impinguant non laudātur uobis. Fumosa
vo ꝛ estuosa vina dimittenda sunt. Gratia tamen exiccatiōis
humiditatum ꝛ consumptionis uentositatum laudo paruꝫ
vini vinosi ante cibum sumpti: ut sclauonici greci uel mal-
uatici. lꝫ in uobis semper suspectam habeam maluasiaꝫ. pro-
pter gipsum cum quo artificiatur quod est stomacho ꝛ capi-
ti ualde nociuum ꝛc̄. ¶ Aqua vo qua utimini cum vino ꝛ
reliquis sit liberi fontis celo ꝛ aeri detecta non stans: imo flu-
ens odore uel fetore horribilibus denudata. in qua etiam
athoma corpuscula non natent. ꝛ si non talis habeatur: tūc
eius decoctio malitiam corrigit ꝛ castigat. propter quod ad
cautelam itineranti cuiqꝫ melius est aquam qua uescit' pre-
coctam fuisse: ꝛ post eius residentiam denso panno colatā.
Aqua vo qua fercula condiuntur a suo fonte uel puteo per
duas horas prius hauriri debet in uase ligneo quiescere p-
mittatur. Post hoc leniter accipiatur: ne superfluitas que iā
fundum petierit sue iterum substantie euertendo cōmisceat'
ꝛ capituli tertij finis.

¶ De regimine sanitatis per electionem motus ꝛ
quietis. Cap. IIII.

Ro regimine vo per motum ꝛ quietem dicendū
primo quietem uel ocium maxime uobis inimi-
ca fore. conuenit tamen post cibi assumptionem
quiescere per horas tres magis ꝙ exercitari ī sal-
tem exercitio forti. Exercitiūꝫ autem maxime uo-
bis collaudandum est. Excutit enim omnium fere digestio-
num superfluitates calorem naturalē roborat. virtutes om-
nes reficit ꝛ corpus agile ꝛ robustum reddit. vnde secundo
de regimine sanitatis. secundo capitulo. Exercitium est mo-
tus uehemens intentū ut alteret in maius uel minus uelo-
cius uel spissius. Adipiscuntur enīꝫ ex exercitio ea que dicta
nunc ꝛ qꝫ solidantur mēbra. propter quod laboribus ipassi-
bilia sine nocumento redduntur: augmentatur calor natu-
ralis: melioratur mutatio que digestionū oīum perfectionē
presupponit: aperiuntur corporis pori: depuranturqꝫ fumo-
sis euaporationibus spiritus qui oīum sunt instrumēta vir-
tutum. ¶ Species aūt exterioꝝ exercitioꝝ ꝛ si multe sint: lau-
dabiliores tamen uobis existunt: ut exercitiū equestre ac pe-
ditando aliquantulum per solem festine pcedere: aut aliquo
ueloci cursu currere ludere: aut lapidem uel ferreum: aut li-
gneum iaculū agitare: aut ludo pile: quem hodie tolli ꝛ man-
da uocant inter alios ꝛ uobis idoneos solatiose ludere. Est
enim hec exercitij species: in qua partes omnes sufficienter
ꝛ equali fere motu ꝛ non superfluo fatigantur. Caput enim
inferiora ꝛ intermedie partes omnes si diligenter attenditis
fatigantur. de hac exercitij specie considerans utilitatē Gale-
nus librum edidit quendā de exercitio parue spere. i. pile in-
titulatum. ¶ Gratia etiā exercitij capitis eius fricationes ꝛ
pectinationem laudo. ¶ Pedū autem ꝛ aliarum partiū fri-
cationes ꝛ ablutiones que loca exercitij tenent collaudant'.
Circa tamen talia iuuenilis etas vigili studio ꝛ occupationi-
bus arduis alijs non distracta morbis: qꝛ hec lassiuiā poti'
ostendunt non multuꝫ instare debet. ¶ Mane quoqꝫ altio
uerbis moderato tū sermone loq: ut lectionē uel psalmos
eleuata uoce cantare bonū est exercitiū. ¶ Has aūt omniuꝫ
exercitioꝝ species fieri ꝯuenit prima iā ꝛ secunda digestione
cōpletis. ꝛ est tanto exercitanduꝫ tēpore ꝙ totū corpus nota-
biliter caleat etiā usqꝫ ad alicuius lassitudinis sensationem:
qua percepta ilico ab exercitio desistendum. Et si in exercitij
tempore sudare uos contigisset pannis iam humefactis ab-
iectis membrisqꝫ sufficienter exiccatis alios induere pannos
procuretis omnino.

¶ De regimine sanitatis per electionem inanitionis ꝛ reple-
tionis. Cap. v.

Uarta res non naturalis in ordine supra premis-
sa fuit inanitio ꝛ repletio. ¶ De qua primus ca-
non. repletio omnis vitanda ꝛ maxime ciboruꝫ
humidorum ꝛ uaporosoꝝ ualde actu ꝛ poten-
tia. de quibus tertio capitulo visum est. ¶ Secū-
dus ex cibo non tantum ad repletionem perueniatur ut pe-
nitus satur fiat: imo comedenduꝫ est reliquijs appetitus ad-
huc in stomacho manentibus: ut etiam supra. ¶ Tertius ci-
bus amplior debet esse in prandio ꝙ in cena cum alioꝝ pa-
ritate. ¶ Quartus canon. in sanitate uestra melius est ad
latus inanitionis aliqualis. i. abstinentie ꝙ repletionis decli-
nare. ¶ Obseruetur igitur in cibis ordo talis: ꝙ postꝙ ma-
ne surrexeritis intendatis mundificationi uentris ꝛ urine.
Deinde ad narium demucationē ꝛ excreationem sputi. Post
hec si hora cibi assumptionis consueta perceperitis in sto-
macho uel in capite grauitatem a prandio abstinendum est.
Si autem non: premisso ut supra mille fere passuum per sa-
lam exercitio prandendum est. ¶ Si autem post cibi assum-
ptionem grauitas ꝛ nausea percipiatur in stomacho: aut p-
pter cibi multam assumptionem: uel propter cibi qualitateꝫ
malam ilico prouocandus est uomitus. ille enim sublimis
est medicina. vnde Auicēna quarta primi. capitulo decimo-
tertio. Et uomitus quidem euacuat flegma ꝛ cholerā ꝛ mū-
dificat stomachum: ꝛ remouet grauitatem que accidit capi-

il: clarificat visum: ꝛ aufert fastidium: ꝛ confert lassitudini: ꝛ est medicamentum malitie coloris: ꝛ securat ab euentu egritudinum cronicarum: quinimo curat eas cum acciderint. ¶ Adhuc iterum nulla in stomacho percepta grauitate quandoqꝫ conueniens est vomitum facere: ipse enim precipit Hippocras utendum esse singulo mense duobus continuis diebus: ut in secunda die educatur quod per vomitum in prima die agitatum ꝛ non eductum fuit. Laudo autem nisi aliud repugnet: ꝙ singulo saltem vere vomitum procuretis. ¶ Si ergo vomere tentaretis: aut ad illud necessitas induceret premittendi prius sunt huiusmodi canones. ¶ Primus ꝙ si vomitus sine medicinarum administratione fieri potest: melius est ꝙ ipsum cum medicinis inuitare. ¶ Secundus ꝙ si cum medicinis fiat a leuioribus inchoandum de quibus statim. ¶ Tertius ꝙ tempus vomitui conuenientius est estas. deinde ver. ¶ Quartus si expediat alijs vomere temporibus anni eligatur hora diei calidior. ¶ Quintus ꝙ nunꝙ fiat vomitus stante ventris constipatione: sed primo venter leniatur: ut infra dicetur. ¶ Sextus si libet vomitum procurare: capiantur in prandio cibi multi ꝛ diuersi in substantia ut grossi ꝛ subtiles: in odore: quia ꝛ fetidi ꝛ leuis aromaticitatis: in sapore: quia dulces acres acetosi salsi insipidi: vnctuosi similiter ꝛ oleaginei ꝛ calidi ꝛ frigidi simul ut carnes ꝛ pisces: ex tanta enim ciborum diuersitate stomachus fastidiens vomitui paratior fit. ¶ Septimus canon. tempore prouocandi vomitum: cibus non bene masticari debet. ¶ Octauus tempore vomendi moueatur ꝛ exercitetur corpus motu magnifico satis: motus enim magis facit vomere. quarta primi. capitulo vndecimo. ¶ Nonus canon. hora vomendi ligentur oculi ne recipiant fumos ꝛ humores. ¶ Decimus canon. post vomitum lauetur facies tota aqua rosata. ¶ Undecimus canon. post vomitum est leuiter comedendum: quia stomachus ex illo motu ꝛ euacuatione debilior factus est. ¶ Duodecimus electiores cibi post vomitum sunt leuis digestionis ꝛ assati meliores ꝙ elixi. ¶ Adhuc si post vomitum sentiatur in stomacho mordicatio superponatur lana oleo camomillino calido infusa. ¶ Amplius si post vomitum superueniret singultus: bibatur sepe aqua calida. Et si non confert prouocetur sternutatio cum insufflatione pulueris piperis in naribus ꝛ fortius hoc non ualente est administratio pulueris ellebori albi naribus insufflati uel cum penna impositi. ¶ Modi autem uel instrumenta vomendi sunt: ut post predictorum ciborum assumptionem per horam digitus imponatur ori usqꝫ ad lingue radicem ꝛ ibi titillatio cum ipso fiat: ꝛ prouocabitur. Quod si non: intromittatur penna anseris longa bene inferius aut ipsa tingatur oleo communi simplici: aut oleo ꝛ aceto commixtis: aut sumatur cyathus vnus aque ꝛ quarta pars aceti fortis: ꝛ mixti totum tepidum bibatur. Exoluunt enim tepida omnia robur ventris. i. stomachi vndecimo. terapentice huiusmodi vomendi modi leues sunt ꝛ securi. ¶ Si autem per hos vomitus non prouocaretur fiat cum hac mihi experta medicina sepe. ℞. succi radicum liliorum alborum. ℥. j. pulueris salis gemme: pondus granorum sex ordei. bibatur totum tepidum cum aqua. ¶ Aliud. ℞. succi corticis radicum sambuci. ℥. j. misceatur cum cyatho medio aque: ꝛ totum tepidum bibatur. Hec vomitiua primis aliqualiter sunt fortiora: licet etiam secure fieri possunt. Plurima autem mihi experta fortiora dimitto.

Ad intentionem iterum minorandi plenitudinem utendum his clisteribus. Clistere pro estate. ℞. malue: mercurialis: foliorum violarum. ana. M. j. foliorum blete. M. ß. coquantur in phiala vna aque usqꝫ ad consumptionem medietatis. Deinde colentur ꝛ exprimantur: ꝛ ex hac colatura accipiantur tres cyathi: in quibus misceatur olei communis cyathus vnus medius in uere ꝛ tantundem violacei in estate salis coclear vnum cassiefistule: çuccari rubei. ana. ℥. j. ꝛ fiat clistere in mane. Et si grauitatem capitis sentiret adiungatur predictis iere pigre ℥. j. Si autem in intestinis uentositatum copia sentiretur: cuius signum rugitus ꝛ gurgulatio in eisdem: tunc predicte decoctioni addantur anisi: cimini: feniculi. ana. ℥. j. ꝛ fiat ut supra. ¶ Clistere pro hyeme. ℞. foliorum blete. M. ij. furfuris: malue. ana. M. ß. coquantur ut supra: ꝛ colature addatur hec mixtio. ℞. ierepigre benedicte: cassiefistule: çuccari rubei. ana. ℥. ß. olei de camomilla: ꝛ de aneto. ana. ℥. j. ß. salis coclear vnum fiat in sero si frigus intensum fuerit. ¶ Et adhuc si uentositates appareant melius est loco olei communis ponere tantundem olei de ruthe: ꝛ loco salis ponere salis gemme. ℥. j. ꝛ fiat ut dictum est. ¶ Laudo etiam pro euacuatione leuissima: ut utamini saltem a mense nouembris inclusiue usqꝫ ad mensem iunii exclusiue capere pillulam alefanginam descriptione Mesue ante cenam per horam vnam ꝛ in hebdomada semel uerum si capitis instaret grauitas: laudo magis eius assumptionem per horas duas post cenam: aut sumatur pillula. j. assaiareth descriptione Auicenne. prima tertii. hora iam nunc dicta. mundificant enim pillule tales stomachum: caput ꝛ instrumenta sensuum. Neqꝫ aliquid anxietatis includunt. ¶ De inanitione quoqꝫ supra dixi: ꝙ stante sanitate ad latus inanitionis mediocriter declinare conuenientius est uobis ꝙ repletioni: in euacuando tamen: sicut ꝛ in replendo euitetur excessus in extremis. superfluitas enim ꝛ defectus ad easdem ducunt causas. secundo tegni Gale.

¶ De regimine sanitatis per somnum ꝛ vigiliam. Cap. VI.

Moderantes vigiliam ꝛ somnum premittemus canones. ¶ Primus ꝙ sicut mediocris somnus: s. non prolixus ꝛ non profundus virtutes fortes efficit ita econtra contrarius: quia cerebrum humectat ꝛ totum corpus ꝛ reumatismos facit. ¶ Secundus ꝙ dormitio diurna vitanda est: nisi repugnet vigilie prolixitas in nocte preterita. In die enim dormire malum ad malas preparans egritudines: generat enim morbos humectantes ꝛ reumatismos: corrumpit colorem: grauat splenem laxat neruos: ꝛ efficit pigritiam. tertia primi. capitulo nono. Melior autem somnus est nocturnus: ipse enim virtutes fortificat: nisi superfluat. ¶ Tertius canon. non est dormiendum post cibum: nisi post saltem per duas horas. ¶ Quartus. cauendum est dormire membro aliquo remanente discooperto. ¶ Quintus canon. non est dormiendum resupine: preparat enim corpus ad difficiles egritudines maxime neruorum: quia superfluitates ad posteriora declinare facit. ¶ Sextus. naturalis somnus in estate non transeat octo horas inter nocturnum ꝛ diurnum: ꝛ non excedat diurnus horam: in hyeme sufficit dormire horis nouem. ¶ Sit igitur ordo talis: vigilate ad minus per duas horas post cibum. deinde uos lecto exponatis prius super latere dextro ubi per primum somnum est dormiendum. postea super sinistro post quod iterum ꝛ super dextro reuoluendo reuertendum. ¶ In omni quoqꝫ dormitione caput sufficienter eleuatum seruetur. ¶ Dormire autem super uentre digestionem vigorat: sed oculis nocet. ¶ Amplius non est dormiendum stomacho uacuo. ¶ In vigilijs autem reliquum temporis expendatur: ꝛ ab excessu in eis fugiendum: superflue namqꝫ vigilare valde debilitat: ꝛ spiritus resoluit. ¶ Post autem excitationem a somno intendendum est expulsioni superfluitatum: ut capitulo precedenti visum: post que omnia sit occupatio sermonibus rerum animam delectantium ꝛ conuersatione prudentium: aut locutione uel narratione hystoriarum ꝛ notorum delectabilium: ꝛ eorum que spiritus dilatant leui ꝛ moderato motu. vnde ad subtiliora speculari procedendum.

¶ De regimine sanitatis per electionem accidentium anime. Cap. VII.

Ultimum autem propositorum expediens: iam nunc ad anime mensurandum accidentia transeundum. Dicendum ergo talia fore: ut letitiam tristitiam iram sollicitudinem angustiam melancholiam: ꝛ similia. ꝛ quia in omnibus his passionibus motus fiunt in spiritibus inordinati: aut subito de

centro corporis ad circūferentiā: aut econtra: quibus violē ter ꝛ importune motis accidit ꝛ in virtutibus magna mutatio cū spiritus ipsarū sint instrumenta: talia oīa euitari debent. ¶ Primus igitur canon. accidentia oīa in quibus subitus ꝛ fortis fit motus de centro ad extra summopere fugiantur. nā in breui tēpore ut frequenter extinctioni spirituū preparant regalia membra. Hec aūt sunt letitia maxima que gaudiū perintensum a medicis nūcupaꝭ uehemēs risus ira ꝛ angustia fortissime. Sil'r ecōtra ea in qbus fit motus maximus de circūferentia ad centrū euitari debent. Excessus tamen istoꝝ equalitate minus malū est ꝙ in alijs: postponantur igiꝭ omnia ista: ut Galeno placuit. Exterminant ꝛ mutant hec oīa corpus ab ea que ſm naturam consistentia. tertio tegni. ¶ Denuo vō: q: apud hec accidentia coitus annecti solet. ideo eius excessuꝫ inꝙ tanꝙ uenenū pestiferum fugiendū: ita etiā ꝙ natura ad ipm studiose nullatenus inuitetur: imo econtra. Extenuat enim ꝛ exanimat corpus superfluus eius usus. Incitante igiꝭ uos natura ad coitum ꝛ non aliter fiat in septimana bis uel semel: licet minus in estate. Et fit in mane prima iam ꝛ secunda digestione completis. s. stomachi ꝛ epatis: ꝛ fiat suauiter non cum impetu: ꝛ post ipsum modicū dormiendum. Neqꝫ eadem die exercitandum ualde. Nec mirandum ex his que de coitu dixi. Eius enim excessus ultimos medullis immittit aculeos: ut accedente senio incurabiles ꝛ effeminantes passiones: quibus mors preeligenda foret: adducat. est igitur ab eius sicut ꝛ alterius cuiuscūqꝫ supradictoꝝ excessu fugiendū. Et expulsis his freno sobrietatis ꝛ reliquis aīe accn̄tibus intellectis libra recte pē satis felicē iocundā ꝛ sospitē vitam agetis: quā uobis annuat cunctipotens ille deus qui cūcta regit alieno minime motu uel regimine uectus. Amen.

Cōsilium. 2. De regimine transfretātiū ꝛ cura accidentiū eis contingentiū que sunt.

¶ Nausea conturbatio stomachi ꝛ immoderatus uomitus. ¶ Fluxus uentris ꝛ proprie dyaricus. ¶ Dolor capitis. ¶ Ualida sitis. ¶ Uigilia immoderata. ¶ Debilitas virtutis. ¶ Debilitas appetitus ꝛ abominatio cibi. ¶ Extenuatio immoderata.

Ad reuerēdissimum in christo patrē ꝛ dominum dn̄m Abbatē camarascensem de puintia anglie: consilium pro transfretando in terram sanctā hierosolymitanam ad sepulchꝛuꝫ saluatoris nr̄i domini Jesu christi. ¶ Uir deuotissime atqꝫ benignissime pater accidentia que transfretantibus accidere possunt plurima sunt numero. ¶ Primū quidem est fortis nausea conturbatio stomachi ꝛ immoderatus uomitus. ¶ Secunduꝫ est fluxus uētris ut plurimū dyaricus. ¶ Tertiū est dolor capitis ex agitatione materieruꝫ adueniens ut in pluribꝰ. ¶ Quartum est ualida sitis. ¶ Quintum est vigilia immoderata. ¶ Sextum est debilitas virtutum omnium predicta accidentia necessario cōcomitans. ¶ Septimū est abominatio ciboꝝ oīum aut appetitus ablatio uel corruptio. ¶ Octauū ꝛ ultimū est macrefactio uel imoderata extenuatio.

Et primū quidē accidens siue cōtingat propter agitationē in humoribus puenientē in undationibus ꝛ fluctibus aquarū: siue proueniat ab accidēte animi quod est timor magnus oīno difficile est: ꝛ magni nocumenti indigens cita ꝛ conuenienti procuratione. ¶ Prouideat itaqꝫ primo huic accidenti anteꝙ eueniat accipiendo post cibū coriandri conditi cū bono çuccaro coclear: aut ꝛ melius accipianꝭ post cibū frusta duo uel tria dyacitonitem sine speciebus. Ego vō multis gallicis qui visitauerunt terrā sanctā solui facere confici ꝯfectionē hanc. ℞. cōserue citonioruꝫ absqꝫ spēbus lib. s. masticis. ʒ. j. granoꝝ myrti ameos: coriandri preparati pulueriçatoꝝ. añ. ℈. ij. incorporent simul cū minus citonioꝝ: ꝛ fiat cōfectio solida: ꝛ est multuꝫ efficax. Cuius usus preseruat ab euentu accidentiū predictoꝝ: imo curat cū iam euenerint. ¶ Cū vō accidentia predicta inualuerint ad subueniendū cito primo ligentur brachia ꝛ genua super iuncturas per quatuor digitos ligaturis dolorē aliqͥliter facientibus: ꝛ si contulerint bonū est: ꝛ si non contulerint tunc bonū est ꝙ ponatur uentosa magna in medio stomachi absqꝫ scarificatione. ¶ Scdō fiat ei suppositoriū si non fuerit fluxus cōplicatus cuꝫ melle aut cum candela de pinguedine inuoluta cū modico puluere collogn. aut supponatur radix blete: spica allei inuoluta cū modico puluere scamonee: ꝛ si non fuerint sedata accidētia infundantur subito pedes in aquā frigidam. ¶ Post hoc aūt inungaꝭ stomachus hoc vnguento. ℞. olei de mastice: olei de myrto. añ. ʒ. s. olei de citonijs. ʒ. j. ambre: musci. añ. ℥. j. laudani purissimi galliemus. ligni aloes. añ. ʒ. j. resine electe. ʒ. j. rof. coriandri preparati spodij: ciperi: squinanti añ. ʒ. s. gari. menthe. añ. ℈. ij. cere quantū sufficit. fiat vnguētum bene glutinosum ꝛ applicetur stomacho pluries in die. ¶ Et si fortius desiderares fiat cerotum tale. ℞. resine. ʒ. vj. picis naualis. ʒ. s. laudani: galliemusca. añ. ʒ. ij. colofonie. ʒ. j. s. acatie: hypoqstidos: thuris: sandarace. añ. ʒ. j. cere quantum sufficit. fiat cerotum stomachale ꝛ est elegans medicina. ¶ Sexto iterū si non quieta fuerint accidentia accipiat. ʒ. j. syru. de berberis: aut de ribes: aut de granatis: aut oxiçaccare: aut syrupi de mētha: aut miue citonioꝝ: aut syru. de succo fructuum: cū aqua decoctionis coriandri preparati: aut granoꝝ myrti: aut masticis: aut granorum ribes: aut cū berberis: ꝛ similibus. Cuius aque portio sit dupla aut tripla ad syrupos predictos de quibus omni mane ꝛ pluries in die accipere pōt. Et comedat cibaria facilis digestionis ut pullos carnes vituloꝝ castratoꝝ iuuenuꝫ hedoruꝫ colūborum oēs conditis cum aceto: ꝛ melius cū succo arācioꝝ: aut agresta uel vino granatoꝝ. ¶ Confectiones vō in casu isto cōuenientes sunt coriandrū preparatū auellane assate: citonia ɔdita: pira ɔdita: mirabolani kebuli cōditi. Hec sunt quibus stomacho prouideri potest.

Pro regimine vō scdi accidentis. s. fluxus uentris ɔferūt oīa predicta stomachalia. Itē cōfert hoc clistere. ℞. granoꝝ myrti: cupularū glādium: acatie: hypoqstidos: thuris: ciperi: sandarace: balaustie añ. M. j. coquantur oīa in lib. viij. aque usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis: ꝛ exprimantur fortiter: ꝛ de hac colatura. ℞. lib. j. miue citonioꝝ. syr. de myrto. añ. ʒ. s. electuarij de thure. ʒ. j. olei citonioꝝ: olei de myrto. añ. ʒ. j. s. dissoluantur oīa simul: ꝛ fiat clistere. ¶ Pro isto etiam ɔfert inungere uētrem inferiorem cū hoc vnguento. ℞. olei rof. olei de myrto. añ. ʒ. j. trocis. de spodio: de bolo ar. de balaustijs. añ. ʒ. ij. cere. q. s. fiat vnguentum molle qd̄ bulliat in. ʒ. iij. succi plantaginis usqꝫ ad ɔsumptionem succi. ¶ Pro ista intētione ɔfert sepe apponere uentri uētosam magnā inter vmbilicū ꝛ pectinem sine scarificatione. ¶ Suffumigiū bonū ad fluxū uentris. ℞. corticum granatoꝝ balaustiaꝝ: colofonie. añ. ʒ. j. thuris: storacis: calamite: galliemus. acatie: granoꝝ myrti: coriandri preparati: hypoquistidos. ana. ʒ. s. boli ar. san. dra. ana. ʒ. j. s. fiat puluis mobilis ex quo piecto super carbones ignitos suffumigetur siteri ꝛ partes inferiores. Confert etiam ad hoc hic potus. ℞. electuarij de thure. ʒ. iij. miue citonioruꝫ. ʒ. s. aque decoctionis coriandri preparati. ʒ. ij. ꝛ detur in potu in aurora tepidum.

Sedatur autem dolor capitis accipiendo de syru. p̄dictis quietantibus agitationē materierū. Item cum diuersionibus antepositis. ¶ Et iterum potꝰ bonus ad illud. ℞. syru. de papauere. ʒ. j. oxiçaccare. ʒ. ij. aque decoc. coriandri preparati. ʒ. ij. detur in potu post cenaꝫ per duas horas. ¶ Linimētum bonum ad dolorē capitis. ℞. olei de nenufare: olei rof. añ. ʒ. j. s. se. lactuce: papaueris albi. añ. ʒ. j. s. anisi: feniculi. añ. ℈. j. rof. sief. memite. añ. ʒ. j. s. thuris acatie: hypoqstidos. añ. ℈. j. cere quātū sufficit. fiat vnguentū

molle: qđ bulliat in. ʒ. ij. emulsionis papaueris: usqꝫ ad con-
sumptionem eius: ⁊ est medicina conueniens.

Curatur ⁊ quartũ accidens. s. sitis cũ syr. supius po-
sito in sedãdo fluxũ ⁊ agitationeꝫ stomachi.
¶ Appropriatus potꝰ bonus ad illud est. ℞. syr. de nenufare
ʒ. ß. sy. acetositatis citri. ʒ. i. aque decoc. maluaꝝ: aut sublima-
tionis carũ uel aque ordei duplũ: ⁊ bibat de hoc sepe in po-
tu. ¶ Melior aũt est hoc. ℞. syru. de lymonibꝰ. ʒ. ii. aque fõ-
tis cum est ualida sitis tantũdem. Cõmunior aũt ⁊ melior est
iulep violarum: aut rosaꝝ simul aut diuisim accipiendo. ʒ.
ii. cum equali pondere aque ordei. ¶ Ad hanc intẽtionẽ ua-
let retinere in ore sacculos puos rotundos. fiat ex predictis
mucillago: cui addantur pulueres isti. ℞. seminum lactuce
papaueris al. succi ligri. se. scariole ⁊ acetose. añ. ʒ. ß. ɔficiant
simul ⁊ impleant ex eis sacculi q semp teneant in iulep ro. ⁊
vnus eoꝝ in os teneat pmutando ipsum sepe.

Curatur aũt aliud accidens. s. instãtia vigiliarũ pmo
cum syru. iam pdicto de papauere. Itẽ cuꝫ
linimento super fronte suprascripto. ¶ Item cũ potu isto ac-
cepto in sero per duas horas post cibum. ℞. syru. violaruꝫ:
syru. de nenufare: syru. de papauere. añ. ʒ. ß. aque decoc. pa-
paueris al. ʒ. iij. ⁊ accipiatur ⁊c. ¶ Confert ad illud abluere
pedes in sero cum hac decoc. ℞. floꝝ nenufaris: violarum:
lactucarũ: solatri: folioꝝ vitis ⁊ salicis: floꝝ camomill. añ. M.
j. coquantur omnia in aqua ex qua mediocriter calida ablu-
antur pedes usqꝫ ad coxas ⁊ manus ⁊ brachia per horaꝫ an-
te cenam. ¶ Confert etiam ad hanc intentionem odorare
sepe poma mandragore ⁊ flores violarum: aqua nenufaris
extremoꝝ vitis ⁊ folioꝝ salicis: ⁊ filia frigida ⁊ humida.

Pro curatione sexti accidentis. s. debilitatis v-
tutis cõferunt brodia pullorũ
cõuenientis decoc. cũ aqua buglos. ⁊ modico vini aro. dul-
cis ⁊ suauis sepe bibita. Itẽ aqua sublimationis caponũ uel
gallinarũ. Item eluarij regis ex quo in mane ante cibũ assu-
mat coclear vnũ ⁊ in die pluries. Itẽ optima est confectio de
hyacinto descriptione Auic. 5º can. summa pma. Itẽ cõfectio
dyamargariton descriptione Nicolai in Antidotario. Et he
oẽs ɔferunt maxime quando debilitas cõuenit cum signis
frigiditatis. ¶ Quãdo vo debilitas cõplicat caliditati con-
ferunt pmo cõditum de rosis: de floribus buglos. aut bora-
ginis: aut de violis quã sepe in potu accipiat cũ aqua subli-
mationis pulli: aut aqua buglos. aut aqua recenti ⁊ modico
vini maluatici uel alterius dulcis aromatici ⁊ suauis. ¶ Cõ-
fert etiam ad intẽtioneꝫ istã sepe odorare pomũ hoc. ℞. vio-
larum: ros. floꝝ nenufaris: sandal. al. boli ar. añ. ʒ. i. cãpho-
re. ℈. i. se. basiliconis. g. kesmes gaꝝ. se. acetos. coriandri pre-
parati. añ. ʒ. ß. macis. ʒ. i. ß. puluerizent oia cum aq ro. musca-
ta: ⁊. ʒ. ß. lau. purissimi fiant poma que sepe odorata potẽter
viuificant vtutem vitalẽ ⁊ aialem ⁊ in euacuationibus ⁊ in
accidẽtibus alijs. ¶ Silr etiã ad hãc intẽtionẽ accipere pul-
ueris descrip. predicte. ʒ. i. aque buglos. aque ro. añ. ʒ. i. ß. mu-
sci: ambre. añ. g. i. cãphore. g. iii. aceti: vini maluatici. añ. ʒ. i.
pistent oino in mortario ⁊ ex eo sepe madefiat stomachus fa-
cies ⁊ nares ⁊ uole manus ⁊ pulsus brachioꝝ cauille ⁊ plan-
te pedum. ⁊ est utile ualde ⁊c.

Penultimũ vo accidens qđ est ablatio appetitꝰ ⁊
abominatio ciboꝝ oium si bene cõsi-
deret facile remoueri põt cum his que sedant ɔturbationeꝫ
⁊ uomitũ super his factis cuꝫ succis arancioꝝ: vino citonio-
ruꝫ: ⁊ aqua ro. muscata. vino maluatico: ⁊ modico aceti: bo-
nus enim odor excitat appetitiuã stomachi ⁊ pprie cum fue-
rit in nutritiuis. 13ª tertij colligendum. ¶ Linimẽtũ bonuꝫ
ad illud est hoc. ℞. mice panis assate ⁊ infuse per q̃tuor ho-
ras in vino citonioꝝ: ⁊ aceto. añ. ʒ. ii. postea terat in morta-
rio ultima cõtritione: ⁊ cũ istis. ℞. resine dissolute cum vino
maluatico. ʒ. i. sumach: granoꝝ myrti: ameos: coriãdri ppa-
rati. añ. ʒ. i. ß. macis: gariof. añ. ʒ. ß. incorporent simul in mor-
tario usqꝫ ad bonã glutinositatẽ ⁊ stõcho supponat.

Pro cura ultimi accñtis. s. macrefactionis ⁊ reso-
lutiõis obseruent oia que dicta sunt in
regimine sexti accñtis. s. debilitatis oium virtutũ. ¶ Cõposi-
ta vo duo nunc elegãtia scribẽda sunt. pmũ est hoc. ℞. albu-
mina ouoꝝ recẽtiuꝫ numero. x. çuccari al. lib. i. aque buglos.
ʒ. iii. ɔquassent simul oia in caccola diligẽter. deinde sup ci-
neribus calidis absqꝫ flãma cũ spatula agitando coagulent
⁊ in fine supaspergat modicuꝫ vini citonioꝝ. ¶ Aliud com-
positũ ad hoc. ℞. pulpe pulli pinguis ⁊ iuuenis bñ cocti lib.
ß. spẽrum eluarij regis. ʒ. i. ß. trocis. de violis. ʒ. ß. amili. ʒ. ß. çuc-
cari al. ʒ. i. granorum pinearum infusoꝝ in aqua calida per
tres horas. ʒ. iiii. incorporent simul ⁊ fiat electuariũ. De quo
omni fere tempore accipere potest coclear vnum bibendo
post illud vinum album dulce ⁊ suaue cõmixtũ equali quã-
titate aque fontis electi ⁊c.

Consilium. 3. De preseruatione corporum debi-
lium in aere subtili.

Quoniã aer ciuitatis florentie mul-
ta sui subtilitate facile pene-
trãdo in corpora alterat ea si fuerit in die-
bus frigiditatis uel caloris occurrẽs cor-
poribus facile alterabilibus: aut rõne ra-
ritatis coꝝ: aut rõne debilitatis totius cor-
poris que disponit corpora ad ualde fa-
cile alterari uel rõne debilitatis quarũdã
determinatarum ptium corporis. Et qꝛ vir egregius domi-
nus Baptista aliquamine ualde patus est ledi sm totũ corpꝰ
ppter debilitatẽ que est in eo: etiam ppter texture raritateꝫ.
Et tertio iterum ppterea qꝛ caput eius ⁊ pectus frequenter
laborat lapsu frigido ex materia superiori ad ipsum pectus
catarrizãte. Etiam stomachus eius naturaliter est debilis.
Ideo oportet eidem aliquod preseruatiuum regimen sm ra-
tionem preparari.

Videt itaqꝫ mihi q vir iste utat quatuor ifrascri-
ptis remedijs: quoꝝ usus sit a princi-
pio mensis marcij per totum mensem septẽbris: deinde alijs
quinque remedijs utatur a principio mẽsis octobris per to-
tum mensem februarij. ¶ Primum itaqꝫ remediuꝫ quo uti
potest sm primum ordinem iam dictum est hoc. ℞. aloes
infusi in succo endiuie per quinque dies. ʒ. i. masticis thuris
corallorum amboꝝ cubebarum añ. ℈. ß. exiccetur aloes cuꝫ
succo illo in sole uel sub tegula. Deinde superaddantur pul-
ueres predicti cum. ʒ. i. reubarbari electi: ⁊ fiant pillule ex oi
ʒ. vi. de quibus in septimana ter parum ante cenam accipere
potest vnam. Et si caput eius notabiliter graue percipit acci-
piat aliam per duas horas post cenam: ut dictum est multo-
tiens. ¶ Secundum vo remedium est confectio ista de qua
sepe accipiat saltem in septimana quater parum ante cenam
uel ante prandium rotulam vnam ponderis. ʒ. iij. ¶ Cuius
descriptio est hec. ℞. specierum electuarij de ligno aloes spe-
cierum dyambre. añ. ℈. ij. liquiritie anisi violarum. ana. ℈. i.
çuccari albi libram. ß. fiat confectio cum aqua menthe in ro-
tulis iam dictis. ¶ Tertium vo remedium principale est
hic puluis de quo saltem in septimana bis hora dormitiõis
superaspergat commissure sagittali capitis quantitateꝫ gra-
norum ordei quinque. ℞. ligni aloes. ʒ. i. gariofiloruꝫ. ʒ. ß. san-
darace rosarum. ana. ℈. ii. violarum: ℈. i. fiat puluis subtilis.
¶ Quartum vo instrumentum est istud compositũ de quo
aliquando accipiat tribus uel quatuor diebꝰ continuis. Cu-
ius descriptio est hec. ℞. aque menthe aque absintbij aque
cicoree ana. ʒ. i. ß. misce.

Primum vo remediorum quibus uti debet a men-
se octobris usqꝫ per totum mensem fe-
bruarij sunt pillule iste de quibus accipere potest sicut de
predictis dictum est. ℞. specierum iere absqꝫ aloe. ʒ. i. aloes
infusi in succo uel in aqua maiorane per octo dies. ʒ. ii. ß. sa-
lis indi. grana. vi. reubarbari electi. ʒ. i. ß. reformentur pillu-
le cum syrupo de sticados ex omni. ʒ. vii. ¶ Secundũ vo re-

medium principale est ut descriptioni pulueris capitalis su
pra positi addantur folia ameos amomi. ana.gra.v. ambre
gra.ij.⁊ fiat puluis cuius usus sit ut de predicto dictum
est. ¶ Tertiũ vo spãle remediũ est electuariũ hoc.de quo ac
cipiat oi tpe dicto saltẽ trib⁹ vicib⁹ in septimana in aurora ⁊
tardetur post ipsum cibus horis qnqz aut saltẽ quatuor. ℞.
specierum pliris arcoticon.ʒ.iij.specierum dyatrionpipereon.
ʒ.ij.capillorum ueneris liquiritie violarum lambrusce folio
rum nenufaris.añ.ʒ.j.seminis endiuie acetose scariole añ.ʒ.
ij.sy.conseruationis çinçiberis lib.j.penidiaruz.ʒ.j.ʃ.fiat ele
ctuarium. ¶ Quartum vo speciale remedium est puluis iste
qui ligatus in syndone frequenter odoretur. ℞. ligni aloes
ʒ.ij.galie muscate.ʒ.j.storacis calamite been albi ⁊ rubei çe
doarie cubebarum.ana.℈.ij.corallorum rubeorum sandalo
rum alborum coriandri preparati rosarum lambrusce.ana.
ʒ.j.ʃ.seminis basiliconis macis.ana.ʒ.iij.fiat puluis: uel ex
eo cum electo laudano fiat pomum. ¶ Quintum vo specia
le remedium quo uti debet est ut sepe in diebus hyemis fa
ciat gargarisma ex hac mixtione bis uel ter in septimana per
vnam horam ante cenam. Cuius descriptio est hec. ℞.aque
sublimationis maiorane.ʒ.iij.syru.de calamento.ʒ.j.oximel
lis squillitici.ʒ.ʃ.misce totum ⁊ calidum in os gargariçan
do teneatur: ⁊ sufficit quantitas ista pro duobus aut tribus
diebus. ¶ De regimine autem per cibos ⁊ potus obseruan
do per applicationem sex rerũ non nãlium teneat ordinem
quem alias sermone meo declaraui sibi ⁊ in scripturam rede
gi. Ad laudem dei. Amen.

¶ Bartholomei Montagnane medici preclarissimi.

¶ De egritudinibus cerebri Consilia sequuntur.

Consilium. I.

De soda a cholera vitellina partim per essentiam in capite ptim p colligantiam stomachi chistis fellis ⁊ epatis.

Ir humanissimus ⁊ exi mi⁹
legũ doctor dñs Antonius Bertoldus di
lectissimus gener me⁹ molestat dispõne
que apud arabes soda: apud grecos iã ce
phalea dr̃.⁊ est dolor capitis caput totũ cõ
prehẽdẽs satis intẽsus tpe quo piodicat.
nã est affligẽs ipm nõ semp: sed quodã de
terminato tpe ut inferius apparebit: quare periodicus.i.re
uersiuus dicitur talis dolor. ¶ Est aũt talis dolor ptim p eẽn
tiã appropriatus capiti: partim vo per colligantiam a stoma
cho dependens. ¶ Et primum quidem declaratur propter
fixionem doloris: licet non multum intensi a quo non eua
cuatur in magna parte sue vite ⁊ occupationũ eius. ¶ Se
cundum vo declaratur eo q iste dolor reuoluitur de intenso
ad remissum sm uarietatẽ dispositionis stomachi. Et mirabi
le quidem dictu nouum genus accidentis est hoc. Nam cuz
vir iste ieiunat sicut sepissime sua deuotione consueuit illa
die parum aut nihil molestatur a dolore. sed die sequenti cũ
cibatur siue parum aut multum uel mediocriter quoqz ci
bo accepto quacũqz qualitate participet dolorem tante intẽ
sionis incurrit q ipsum vix tolerare potest. ¶ Et ad soluen
dum hoc problema quare iste dolor intendit die sequente ie
iuniũ ⁊ non eadem die opz parumper physice contemplari.
¶ Supponat igit p̃.q iste vir a gñatione sanguineus est.
¶ Supponẽdũ scdo. q maxime epar eius sanguineum est.
¶ Premittendum 3°. q sanguis huius viri notabilr grossus
est: qd ex multis declarari põt. p̃ q compressis uenis eius tu
mescẽtibus sanguis eius pigra cursibilitate mouetur in eis.
¶ Scdo pbat. q ppter amplã humiditatez stomachi mul
ta flegmata mucillaginosa per viã indigestionis generantur.
humiditas eni membri maior q debet reddit ⁊c. ¶ Adhuc
idem pbat tertio. quia sanguis eius ingrossatur a flegmate
defluente a cerebro eius. ¶ Et quarto iterum. q ppter nota
bilem caliditatem epatis magna pars vnctuositatis ⁊ aerei
tatis ⁊ calide partis sanguinis resoluitur. ergo reliquum re
manet spissius. ¶ Et quinto iterum probatur. q propter ca
liditatem renum ⁊ amplitudinem viarum urinalium ma
gna pars aquositatis educitur per vias urine. ergo reliqua
massa sanguinis remanet spissa. ¶ Premittendum ergo q
in epate huius viri uel in chisti fellis eius cholera que repe
ritur etiam notabiliter grossa est: qd facile probari potest per
sex rõnes quibus probata est grossitudo in sanguine: ⁊ maxi
me per tertiam rationem.s.per cõmixtionem grossi flegma
tis cum ipsa cholera. Ad talem enim commixtionem genera
tur cholera nõ ⁊ famosa vitellina dicta que ⁊ sine dubio gros
sior est q rubea ⁊ citrina cholera. ¶ Premittendum ultimo
q omne epar in quo vitellina cholera multiplicatur ualde
paratuz est ad oppilationes ⁊ frequentes. ¶ Istis premissis
soluatur problema primum dicendo q tempore ieiunij san
guis ⁊ cholerica materia facile ingrossatur.s.que est inuenta
in epate magis q quando homo non ieiunat: sed ad talem
ingrossationem sequitur oppilatio in concauo ⁊ gibbo epa
tis. ergo prohibitio transitus consuete quantitatis cholere p
vias urine ⁊ per vias uentris. ergo cholera ista retenta retro
cedit ⁊ multiplicatur per cãnale a chisti fellis ad profunduz
stomachi. ⁊ per clausionem gibbose ptis epatis inferioris mã
cholerica multiplicatur in uena chili ascẽdente. ergo poterit
ad caput cũ maiori quantitate ⁊ potestate sua ascendere. pro
batur consequentia hec. quia materia multiplicata in stoma
cho ad ipsum delata facile potest euaporando dolores effi
cere ⁊ intensos in capite. ⁊ multiplicata per concauuz chilis
ascendentis corporaliter poterit fluere ad caput per uenas a
chili ascendente ramificatas ⁊ caput interius ingrediẽtes.
Prime aũt rõnis maior sustentatur ex suppositione quarta
cum suis pbationibus. minor vo pbat ex suppositione qn
ta. ergo sequit ueritas consequentie.s. q pp talem oppilatio
nem dolor capitis intenditur in hoc viro. ¶ Contra. q data
illa rñsione sequit q in die ieiunij non minus debet dolere
caput q in die sequenti. probatur consequentia. q in die ieiu
nij non minor põt accidẽ oppilatio q in die sequẽte ieiuniũ
sed ad talẽ oppilationẽ sequebat euaporatio. uel delatio cho
lere ad caput. ut concessum est. ergo ẽt in die ieiunij hic vir
dz magnifice dolere caput. qñs aũt repugnat expientie. huic
viro nunq manifeste dolet caput in die ieiunij. ⁊ in die sequẽ
te ipm fortissimo dolore molestat. ¶ Ad hoc motiuũ rñden
dum est negando illã consequentiã. ¶ Primo quidẽ ad qñ
tiam dicendum est q dato q in die ieiunij intendatur calidi
tas in stomacho ⁊ in epate: ⁊ etiam multũ resoluat de aqueo
aereo ⁊ vnctuoso sanguinis ⁊ cholere. ⁊ adhuc dato q san
guis ⁊ cholera ingrossentur magis q tempore cibationis.
non ualet tamen consequentia. caliditas resolutiua est inten
sior. mã attracta inuenta est notabilis grossitudinis ⁊ q tita
tis. ergo ab eis maior fiet oppilatio. ¶ Illa qñtia fallit: non
enim fit oppilatio membrop pcipue a mã ut multa ⁊ grossa: ⁊
adhuc in vijs posita: sed oppilatio principaliter fit ppter im
potentiam virtutis materiam a vijs expurgare non poten
tis. cum enim fortior fit virtus tempore ieiunij ad prohiben
dum oppilationem: q non est aggrauata simul a cibo ⁊ mate
ria humorali. sequitur q ipsa phibebit oppilationes. die aũt
sequente ieiunium iam a duplici causa grauatur virtus. vi
delicet a materia in stomacho inuenta attracta ⁊ ingrossata
⁊ a cibo qui de nouo acceptus est. ergo ipsa virtus tunc mi
norem hẽbit pportionem ad resistendum fiendis ⁊ inceptis
oppilationibus q quando non erat aggrauata cibo ut intẽ
pore ieiunij. ¶ Et ex fundamento cõsideranti apparet pul
chre solutio ad problema secundum.s. quare hic vir magis
dolet caput in die sequente ieiunium q in eadem. ¶ Appa
ret secundo principaliter q sequela illa nihil poterit conclu
dere. nam talis sequela non probat hunc dolorem capitis
supuenire nisi in virtute qñtie: sed destructa consequentia de
struitur ⁊ sequela: qm ad destructionem qñtis sequitur de
structio antecedẽtis: ut in sermonibꝫ logicis apparere põt.
¶ Et ex hoc fundamẽto iterũ sequit tertio q hic vir nunq

fere a leni dolore euacuat. pbatur conclo. qr tota habitudo eius z epar notabilr sunt calida. ex prima z scda suppo̅nib⁹ z in eo inuenit chola multa euaporatiua ex suppo̅ne quarta. z in eo inuenit p̄sentia oppilationum aliquarū in co̅cauo aut in gibbo epatis ex suppo̅ne qnta. ergo sequit q̄ cholera potest euaporando ad caput illum dolorem efficere.

¶ Et ex dato fundamento iterum sequit quarto q̄ dolor in alijs tpibus diuersis a die sequente ieiuniū est paruus z lenis. pbat correlarium. qr dato q̄ in his tpibus adhuc multa chola ferat z euaporet ad caput: tn̄ no̅ pōt in eo grandem efficere dolorem. ppterea qr vtus non grauata cibo fortior est ad resistendū impressioni mātrū z rectificationi earum. fortis enim virtus omnia conte̅nit z sustinet. imbecillis z debilis ab oibus contristatur. vndecimo terapentice. etiaz forti virtuti nihil resistere potest in expellendis nociuis. 7⁹ afforismoꝝ. commento. 55°. ¶ Adhuc ex p̄fato fundamento sequtur qntum correlariū. q̄ talis egritudo in viro est ptim p ee̅ntiā dispō capitis. ptim p colligātiā stōchi chistis fellis z epatis. ¶ Et sequit penultimo inuentio cause materialis huius egritudinis. est enim ipsa cholera vitellina ut patuit supra tertia z quarta suppositionibus. ¶ Et sequit ultimo q̄ hec dispō in hoc viro non leuiter est uerenda. est enim egritudo duoꝝ mēbroꝝ p̄ncipaliū. s. cerebri z epatis z duoꝝ notabiliū mēbroꝝ: quorū vnum seruit toti seruitute p̄paratoria z latoria ut stōchus: qui. s. transmutat cibū in chilū: z defert ipm ad epar per meseraicas uenas. Et est dispō alterius membri seruientis epati z toti vtute latoria inq̄tum trahit cholaz ab epate purificando sanguinē ab ea. z defert pte̅ eius ad intestina in vigorando solutionem z ad fundum stōchi vigorando digestiuam. ¶ Ex quibus tandem ultimate concludit q̄ opz hunc virum solertē esse z assiduū in sui curatione z felicitabitur opus eius. Igitur regimen huius viri in duo capitula partiendum est.

¶ Capitulum de regimine per dietam.

Et primū quidē caplm sex ɔtinebit pticulas s̄m numerū sex reꝝ no̅ nāliū que ɔueniēter administrari oportet. Et p̄ª pticula erit de regimine p co̅ueniētē applicationē aeris: z sic de alijs. ¶ Quātū aūt ad p̄mā pticulā p̄mittendum est q̄ oportet eligi aerē ciuitatis loci uel camere inclinatū ad ifridationē z humectationē gratia ɔseruādi nālem dispo̅nem que calida est notabiliter: ut supra pbatū est. ēt qr remissa caliditas remittit intensam caliditatem. igitur zc̄. ¶ Regimen sex reruz non naturalium queratur in illo consilio quod incipit. Nemens mea.

¶ Capitulum de regimine per medicinalia.

Pro regimie vō cephalee hui⁹ viri. 14. mihi occurrūt instra obseruari debere necessaria. ¶ Et p̄ᵐ qdē est ut si ɔtingeret pp uarietatē occupationū secularium hūc virū eē remotū a p̄n̄tia medicoruz saltē p duos annos stati in fine mēsis februarij: aut in p̄n⁰ marcij faciat sibi fieri purgationez ulem p hunc modū. ¶ Primo qdē distāter a p̄assumpta cena p nouē horas in aurora accipiat istas pillulas. ℞. pillularū aurearum z cochiarū an̄. ℈. ij. reformenṫ pillule cū succo rob. z dormiat post eas zc̄. ¶ Die vō imediate sequenti per horam vnaz z mediam post ortum solis flebotometur sibi basilica sub'cubito dextri brachij inuenta per quā educanṫ sanguinis. ℥. v. ¶ Tertia vō die imediate sequente hora pillularum precedentium accipiat hunc potum. ℞. aquarum cicoree: scariole: z eupatorij. ana. ℥. j. misce z calide accipiantur continuando eas p sex uel septē dies usqzquo in fundo urinalis apparebit hypostasis alba coniuncta equalis dyafana. z figure piramidalis. Aliter non dimittatur potus nisi apparente aqua cum maiori pte conditionum p̄dictarum. ¶ Cum ergo ita fuerit tunc iterū purgeṫ cū istis pillulis. ℞. pillarum cochiarum. ℥. j. pillularum aurearum. ℈. j. formentur pillule. vij. cū succo rosarum z accipiantur ut predicte obseruatis zc̄.

¶ Scdm vō p̄ncipale remediū ab hoc viro obseruandum est hoc. ℞. aloes abluti. ℥. ß. pulpe collogntide. ℥. ß. bdelij mollis z subalbidi. ℈. j. forment pillule cum succo rosarum de qbus omni tertia die accipiatur vna tempore quo assumit digestiuum p̄dictū. p̄ter qđ non accipiat ipsam die imediate sequente purgationem ultimo factā. ¶ Et nota q̄ istis pillulis etiam uti poterit p totā vitā suā accipiendo de eis vnam uel duas imediate ante cenā s̄m maiorem z minorem uentris stipticitatem. Et si co̅tingeret uentrē eius no̅ esse multū stipticū z maiorē in capite percipi grauitatē: tunc accipiat de istis pillulis vnā uel duas post cenā per horā cum dimidia z spero q̄ multū felicitabit cura p eas. ¶ Tertiū instr̄m p̄ncipale qđ est necessariū est q̄ iste vir iterū in mense septēbris aut in p̄ncipio octobris purget per hunc modū. ¶ Primo nāqz vno mane in aurora in hora purgationis ueris accipiat hoc ℞. cassie nup de cāna p̄parate cū aqua cicoree. ℥. vij. reubarbari electi. ℈. ij. spice nardi. ℥. v. salis gēme. ℥. j. misce z totū accipiat cum medio cyatho aque decoctionis calide seminū qndecim melonū ɔtritorū. ¶ Die vō imediate sequēti hora pre assignata accipiat hunc potū. ℞. syrupi rosarum syrupi de endiuia. ana. ℥. vj. aque absinthij z cicoree. ana. ℥. j. ß. z ipsum accipiat hora predicta calidum totiens q̄ in urina videatur hypostasis circumstantijs supradictis mensurata. ¶ Tunc ergo die imediate sequenti purgetur cum hoc. ℞. pillularum aurearum. ℥. j. pillularum cochiarum. ℈. j. formentur pillule vij. uel. viij. cum succo rob. z accipiatur hora z conditionib⁹ obseruandis que supra dicta sunt zc̄. ¶ Et attende q̄ in purgatione autumnali non feci mentionem de flobotomia: aut quia fortassis uernalis flobotomia excusauit ab ista: aut qr estiuo tempore no̅ ita multiplicatur sanguis: sed materie acute farmaco educende conuenientius sunt prescripto. aut qr autūnus inimicaṫ sanguini s̄m contrarietatem co̅plexionis eius: si tn̄ in hoc tēpore perciperentur signa repletionis z exuberantie sanguinis circa superiores partes: tunc laudarem: q̄ ita in autūno post minoratiuū preassignatū die imediate sequenti applicareṫ flobotomia cephalice in parte superiori cubiti inuente: aut inter pollicem z indicem: per quā educerētur sanguinis. ℥. iiij. ad plus. Amplior enim sanguinis q̄titas educi pōt a basilica z nigra uenis q̄ a cephalica ut notū est intelligenti causas. ¶ Et nota q̄ in istis purgatio̅ibus ueris z autūni sustentaṫ principium eradicationis suarū egritudinū z p̄seruationis corporis a nocumentis epatis z stōchi. z adhuc conseruationi sanitatis huius viri. ¶ Quartuz principale instr̄m est ut inter assignatas purgationes hic vir utaṫ hoc electuario accipiendo de eo omni septimana ter uel saltem bis quantitatem. ℥. ß. deglutiendo ipsum mane ante prandiū per horas 4ᵒʳ. ¶ Cuius descriptio est hec. ℞. seminū quatuor coiuz frigidoꝝ. an̄. ℥. ij. seminū endiuie acetose scariole. an̄. ℥. j. adianti polítrici cetrac capilloꝝ ue. bedeguar. an̄. ℈. ij. spodij rasure eboris. ana. ℈. iiij. rob. sandaloꝝ amborum corallorum amborum. ana. ℥. ß. croci. ℈. j. cinamomi electi liquiritie. an̄. ℈. v. macis. ℈. iiij. phisticorum mundatoruz. ℥. ij. çuccari secunde coctionis. ℥. iiij. oximellis compositi. ℥. iij. infundantur per diem naturalē phistici in aquam scariole: deinde coquantur çuccarum simul z oximel in quibus incorporentur phistici ultimata contritione contriti: z tandem uehementi contritione z longa addātur alie species. z fiat electuarium reseruandum in uase vitreato stricti orificij. hoc enim medicamen magnum iuuamentum facit in vigorando digestiuam stomachi z epatis: z aperit oppilationes eorum diuertendo motum cholere ad superiora z precipitando ipsaz cū flegmatibus per vias urine z uentris: z tu co̅sidera ex virtute componentiuz. ¶ Quintū p̄ncipale instr̄m est hoc. ℞. co̅serue citonioꝝ çuccarine. ℥. ij. spodij z coralloꝝ ru. in athomales resolutio̅es reductoꝝ. an̄. ℈. ij. hyaciti smaragdi saphiri. an̄. ℈. ß. seminis acetose pulueris sumach. an̄. ℈. ij. çuccari cādi. ℥. j. dissoluatur çuccarum cum syrupo de mentha z ultimate conterendo incorporetur dyacitonitez cū alijs spēbus.

fiant ergo formule in rotulis. ʒ. iij. uel. iiij. de quibus accipiat
semper in fine prandij ⁊ cene vnam bibendo uel abstinendo
post ipsam suo libito. ¶ Sextum vero instrumentuz principa
le est hoc. ℞. florum nenufarum. ʒ. ij. rosarum violarum semi
nis endiuie acetose ⁊ portulace ana. ʒ. j. macis. ʒ. j. ß. campho
re. ℈. j. ligni aloes. ℈. ij. terantur omnia subtilissime per se. de
inde ligentur in syndone retorta bene tensa ⁊ sepe odoretur
hic puluis. cōfortat enim cerebrum ab eo repellendo impres
siones cholericas ⁊ aliorum calidorum humorum. Et si deside
raret rem hanc solidiorem efficere: tunc accipiātur resine ele
cte ⁊ laudani purissimi. ana. gra. v. ⁊ dissoluta inuicem uel per
se incorporentur cum aqua ros. muscata ⁊ modico aceti cū
predictis speciebus: ⁊ fiat pomum qđ odoretur ut prius.
¶ Septimum principale instrm̄ est hoc. ℞. aque decoctiōis
foliorum blete. violarū. mercurialis. ⁊ furfuris. ana. simul cocto
rum lib. j. çuccari ru. cassiefistule benedicte iere simplicis. an̄.
ʒ. ij. olei violarum. ℥. iiij. in diebus caloris: ⁊ olei oliuarum
℥. iiij. in diebus frigoris salis cōmunis. ℥. ß. misce totū simul
⁊ fiat ex eo clistere per horam vnā cum dimidia ante cenam
Et nota q̄ huius clisteris usus debet fieri post purgationem
ueris per totuz mensem madij omni septimana semel: ⁊ post
purgationem autūni per totū mensem octobris. iteruz omni
septimana semel. ¶ Octauū instrumentū est ut post purga
tionem ueris usq; ad autūnum omni mense bis diebus in
termedijs assumptioni clisteris per vnā uel duas horas an
te cenā abluat pedes a planta usq; ad inguina cū aqua cali
da huius decoctionis. ℞. foliorum salicis vitis violarū rosa.
camomille ⁊ foliorū populi ana. M. j. coquantur in aqua
quousq; fiat bene viridis. Post purgationē vero autūni saltez
in mense semel predictam faciat ablutionez cū aqua decoctio
nis foliorum lauri maiorane saluie rosmarini ⁊ similium
calidorum. ¶ Nonum vero instrumentum est hoc. ℞. macis
ʒ. j. ß. sandarace. ℈. ij. ligni aloes spodij. ana. ℈. j. masticis. ʒ. ß.
pulueriçentur omnia per se. deinde cōmisceantur ⁊ calua
ria capitis cuz setula diligenter pectinata in sero cum uadit
ad lectum cum hoc puluere ad quantitatez quinq; granorum
frumenti aspergatur inter capillos saltem in septimana bis
cum setula deponendo primum puluerem quando uadit
vult ponere secundum. ¶ Decimum vero instrumentum est
hoc q̄ iste vir sepe ante prandium uel cenam saltem bis in se
ptimana comedat vnā radicē petroselini recentis longitudi
ne digiti medij cuz dimidio minutissime masticando eaz: ⁊
hoc saltem per mediam horam ante prandium ⁊ cenam.
¶ Undecimū instrumentū principale est ut iste vir sepe an
te prandiū uel cenaz saltē bis in septimana assuescat mastica
re quantitatez grani ciceris rubei de electo agarico nihil de
glutiendo de eo: ⁊ est mirabile ingenium in attrahendo fle
gma aquosuz mucillaginosuz vitreū ⁊ salsum ⁊ superfluita
tes etiaz cholericas a capite eradicando cephaleas antiquas
si non timetur eius amaritudo nihil deglutiendo de eo uel
de humiditate inuenta in ore. ⁊ adhuc si deglutiretur non
esset eius nocumentum de quo curandum. ¶ Duodecimū
instrumentuz est hoc ut diebus intermedijs puluerisationi
capitis assuescat hora intrandi lectum deglutire vnum uel
duo grana masticis electi ⁊ clari. confortat enim stomachum
reprimit fumositates ⁊ aperit urine vias. ¶ Tertiumdeci
mum instrumentuz principale est hoc ut iste vir quantuz po
test caueat e decubitu resupino. ⁊ saltez in septimana semel
uel bis totaz spinaz inungi faciat ex oleo nardino ⁊ citoniorū
equaliter mixtis leuiter calidis ⁊ superponat pannuz siccuz
non ualde calidū. ¶ Ultimū vero instrm̄ principale est hoc. ℞.
oximellis squillitici. ℥. j. aque maiorane aque lauri. ana. ℥. j.
ß. misce ⁊ ex hoc actu calido saltez omni mense ter colluat os suū
⁊ gargarisma etiaz cuz eo faciat. ⁊ proprie quando percipe
ret sibillum uel tinnituz in auribus grauitatez in palato ⁊ op
pilationez in superiori parte nasi. tollentur hec oīa facile per
ablutionez ⁊ gargarisma auxilio illius qui sanat ⁊c̄. Ad lau
dem dei. Amen.

Consilium. 2.

¶ De dolore capitis a cholera vitellina per colligantiaz epatis ⁊ renum causato.

Honorabilis vir Antonius de sancto Joā
ne laborat dolore capitis a mā cholica p
modū euaporationis ad caput delata: ⁊
pprie p colligātiā epatis ⁊ renū ad ipm ca
put: que mā cholica pprie vitellina est. ⁊
nō facit hūc dolorē solū in capite suo per
modū euaporatiōis: sed p modū substan
tialis dilationis eius ad caput per chilim ascendentē a gibbo
epatis: q2 epar eius notabilr calidū est. Jdeo hic dolor diutur
nus est. ⁊ cum etiam sm̄ cōplexionē suā uergat in adustuz nō
est mirabile si dolor capitis eius cum acuitate notabili ledit
eum.

Pro regimine igit ipsius lz multa dicēda ⁊ de
clarāda eēnt. septē tm̄ modis vr
mihi sibi cōsulendū eē. ¶ Primus modus est ut in cibarijs
suis euitet calida ⁊ sicca ⁊ acuta euaporabilia oppilantia ca
put ⁊ uentosabilia in ipso: uelut sunt vnctuosa brodialia sal
sa oīa multe salsedinis ⁊ acuta. uelut alleū cepe porrū sinapis
oliue cōdite raphanus: ⁊ silia istis. Et effugiat usuz vinoruz
ualde potentium: ⁊ adhereat usui vini magis ad debilitatem
q̄ ad fumositatē tendentis. ¶ Scd̄s vero modus est. utat istis
faciētibus lubricū uentrē suū: ⁊ distrahentibus materias ne
repant ad caput. ℞. aloes abluti cum succo endiuie. ℥. j. reu
barbari electi reupontici ana. ʒ. iij. dyagridij. ℈. j. violarum spice
masticis: rosarū se. endiuie an̄. ʒ. viij. folij indi. ℈. ß. cum succo
rosaruz fiant pillule de omni. ʒ. vj. ¶ Tertius modus est ut
iste vir in tpe caloris saltē tribus vicibus in septimana lauet
se ab inguinibus usq; ad pedes cū aqua decoctionis violarum
solatri rosarū foliorū salicis in vna situla aque ponendo de
predictis herbis plenas manus ⁊ bene coquendo. ⁊ sit hora
ablutionis vna ante cenā: ⁊ sit aqua calida. ¶ Quartus mo
dus est ut iste vir assuescat frequenter facere sibi fricationes
cū pāno aspero incipiēdo a pncipio spatularum apud collū tra
hendo inferius usq; ad finē natiuz. ¶ Quintus modus est
ut ipse assuescat sepe pectinare caput suū cuz setula ⁊ fricare
ipsum cuz pānis mane ieiuno stōcho. ¶ Sextus vero modus
est: ut ipse saltē bis in septimana qn̄ uadit ad lectū ponat sup
anteriori parte capitis sui a sūmitate eius usq; ad frontē de
hoc puluere quantitatem quatuor granorum frumēti spargen
do ipm inter capillos per latitudinē quatuor digitorum a dex
tro in sinistruz. Cuius descriptio. ℞. masticis. ʒ. j. ß. gariofilo
rum. ʒ. j. rosarum floruz nenufaris an̄. ℈. ij. ligni aloes. ʒ. ß. fiat
puluis. ¶ Ultimus vero modus est ut ipse procuret aperire si
bi emorroidas fricando ipsas cum recentibus folijs fici: aut
cōsolide ma. uel medie. Et si nō posset puocare emorroidas
saltem in mense Marcij ⁊ septembris duobus annis succes
siuis faciat sibi apponi uentosas super natibus cum bona
scarificatione. Attendat autem q̄ supradictis pillulis uti po
test semel in mense accipiendo septē ex eis in aurora dormiē
do parū post eas. ⁊ tardādo cibū horis saltē sex. qb9 pillulis
etiam uti pōt accipiendo de eis ter in septimana vnā qn̄q; i
mediate ante cenā, quandoq; vero per duas horas post cenaz
⁊c̄. Amen.

Consilium. 3.

¶ De triplici mala dispōne videlicet. ¶ De mala cōplone cerebri calida ⁊ sicca. ¶ De motu cordis qui proprie saltus dicitur p colligantiam ad os stomachi.

¶ De mala complexione cal. ⁊ sic. in toto a corde communicata.

Triplex est dispositio qua hic
iuuenis urbis vin
cētine honorabil ciuis laborat. Et pº q
dē ē mala cōplo cerebri ipsi9 ad calitatē
iclinata ⁊ siccitatē: lz maior sit ad calitatē

ꝙ ad siccitatem lapsus in eo: quã tamen caliditatem accidẽtalem credo magis esse prouenientẽ a caliditate cordis que in eo multiplicata est ut paulo post dicetur. pp quã cõmunicantur cerebro a corde uapores igniti male qualitatis modi substantie inflãmãtes cerebrum: qḋ facile deduci potest ex continuatione corruptiõis in somno. eo qꝛ somniat terribilia somnia ꝛ furiosa uelut rixas ꝛ contumelias ipm̃ impetuose excitãtia ꝛ magnifice timere faciẽtia. ¶ Appet ẽt hoc pbari posse ex pte totius corpis in quo color apparet melancholie aduste significatiuus. ¶ Tertio iterũ hoc deduci põt per maciẽ ꝛ extenuationẽ corpis totius ꝛ maxie faciei. ¶ Quarto p oculoꝝ ꝯcauitatẽ solito maiorẽ que ꝯsecuta est ꝯsũptionẽ pinguedinis ꝛ humorum quoꝝ p̃sentia eminens redditur oculus ꝛ magnus.

Secunda dispõ est mot⁹ cordis ꝑternãlis qui nõ est iectigatiuus: eo qꝛ ille est motus notabilr paruus. Neqꝫ est motus tremulus pp eandem cãm. ꝛ etiam qꝛ tremulus mot⁹ oino freqũes est. sed iste cordis motus est ꝑpe salt⁹ noiat⁹ eo qꝛ iste mot⁹ vicissibili reuolutiõe sua notabilr magnus est: pp qḋ elõgat̃ a iectigatione. ꝛ cũ sua magnitudine notabilẽ hẽt raritatẽ: pp quã secedit a tremulo motu. Est aũt hic motus spẽ noiatus ꝑprie caffacan: eo qꝛ est mot⁹ cordis p colligãtiã oris stomachi ad ipm̃: ut colligẽdũ est. 11ᵒ tertij. cap de tremore cordis. ꝛ ptim. 13ᵒ tertij. cap de egritudinibus stomachi.

Tertia dispositio ex hoc fundamẽto correlarie ꝯcludit̃ que in hoc uiro appet que est mala cõplo cal. ꝛ sic. in toto dominãs ꝑncipalr a p̃dicto lapsu cordis pueniẽs. ¶ Unñ nõ est mirabile ꝯcludẽ ꝙ hic vir existat debilis in opõnib⁹ oium ṽtutũ: eo qꝛ egritudo in eo est ulis toti ꝛ est appropata cordi tanꝙ p̃ ꝑncipio oium ṽtutũ ꝛ opationũ. ¶ Et ex hoc fundamẽto concludit̃ secundo hanc dispositionem eẽ seuã ꝛ uerendã. ¶ Et sequit̃ tertio ad ipsius remotionẽ intendẽdũ eẽ ꝙ citius est pole. aliter enim videt̃ esse parata hec dispõ ad trãsmutationem ipsius in ethicã aut saltẽ in marasmum. Et hec quidem est huius viri dispositio taliter complicata suis causis: ꝛ signis aperte manifesta.

Pro huius itaqꝫ dispõnis curatione canonica ꝛ sic sermone ꝑlixo opus esset. Duo tñ principalia huic curationi sufficientia expedire percurram. ¶ Primũ est aliqualiter discurrẽ p regimẽ reꝝ non naturalium ¶ Scðm est qnqꝫ utiliũ medicinaliũ administrationẽ ponẽ. ¶ Itaqꝫ pro expeditiõe primi euitet hic vir mãsionẽ in ciuitate loco uel camera fri. ꝛ hu. antiquoꝝ edificioꝝ uel habentem testudinales reuolutiones uel ꝑpinquã cursibus aquarum. Silr hic iuuenis euitet omne exercitium forte: ꝛ ꝑprie post cibũ factũ. Effugiat mãm oẽm clamandi uociferandi uel rixandi uel uehementis ire tristitie aut furiositatis. Item effugiat multam ciborum assumptionem in quacũqꝫ sui cibatione: imo conuenientius est ei partius accipere cibum ꝙ completa saturitate cibare se. ¶ Et ita de potu dicendũ est. Item effugiat oẽm materiam notabiliter vigilandi: imo vigilia omnis est ualde uerenda: ita ꝙ declinari ab equali per augmentum dormiendi est ei conuenientius ꝙ per multitudinem vigilandi. ¶ In cibis ṽo ita se discrete regat ut euitet cibos grossos oppilatiuos viscosos ꝛ difficilis digestionis. ¶ Sit itaqꝫ eius cibus panis recens vnius uel duorum dierum purissimus ꝛ candidissimus. Et carnes eius sint uelut pullorum agnine hedine: vituline: ꝛ capriolorũ iuuenũ. reliquas autem dimittat. piscium paruorum recentiũ usum ꝛ cancrorum fluuialium laudo ei. ¶ Lacticinia cibaria ex lacte caprino uel de vitulo iuuene accepto. Caseus recens sine sale est ei optimus ꝛ melior eo est ei recocta. Colostra ṽo que est lac congelatum non est ita conueniens ei. ¶ Fercula ex bleta spinachijs maluis: lactucis; portulacis; crisolocanna cucur. ꝛ similibus suis temporibus sunt conuenientia. Ptisane ordeacee: ꝛ cicer rubeum contritum; ꝛ pãnicum cum lacte est sibi conueniens. Salsa autem cibaria notabilis salsedinis ꝛ acetositatis dimittantur. Cerasa suo tempore sunt ei conuenientia. Auellane amigdale ꝛ pira muscata ꝛ melones dulces: ꝛ similia talia collaudanda sunt ei. vino utatur albo subtili non ualde fumoso ad mediocrem dulcedinem inclinato: quod semper sit lymphandum cum quarta uel tertia sui parte aque buglosse. uel boraginis. hec de cibis ꝛ potibus.

De rebus ṽo medicinalibus primum est ꝙ usqꝫ ad duos uel tres dies in aurora accipiat hoc minoratiuum cum. ℥. iij. aque lactis calefacte ꝛ tardet post ipm̃ cibum horis. vj. ꝛ post quintam predictarum horarum accipiat cyathũ aque ordei calide: ꝛ sexta sequenti hora prandeat. Cuius descriptio. ℞. cassiefistule de sua cãna extracte cũ aqua buglosse. ℥. x. reubarbari electi. ℈. iiij. squinanti ꝡedoarie añ. ℥. v. salis gemme. ℥. j. misce. ¶ Secundum medicinale instrumentũ est hic sy. quẽ incipiat assumere die immediate sequenti post minoratiuum ꝛ continuet ipsum x. diebus continuis in aurora calidum accipiendo. Cuius descriptio. ℞. sy. de corticibus citri: sy. de biꝫãtijs: syr. de endiuia. añ. ℥. ß. aque buglos. ℥. j. ß. aque cicoree: aque capil. ue. añ. ℥. j. misce. ¶ Tertium instrm̃ medicinale sunt pillule iste de qbus tpe quo assumit digestiuũ accipe debet vnã oi alterno sero parum ante cenam grã diuersionis materierum: dũmõ ipsam non accipiat in sero imediate p̃cedente noctẽ assũptionis sequentis purgationis. De quibus etiam pillulis accipere poterit post purgationẽ omni quarto uel quinto sero vnam immediate ante cenam: pp cõsumptionẽ residui mãerum. Est autem descriptio talis. ℞. succi buglos. succi fumiterre. añ. ℥. j. ß. reubarbari electi. ℥. j. ß. aloes epici. ℥. ij. agarici thimi epithimi. añ. ℥. j. lapidis armeni: lapidis laꝫuli preparati. ana. ℈. iiij. spice nardi. capitum ros. ru. se. citri foliorum auri. ana. ℈. j. puluerizentur omnia ꝛ infundantur in predictis succis ꝛ conquassentur diligenter ꝛ exponantur soli usqꝫ ad consumptionem succorum ꝛ ita ter fiat renouatio ꝛ exiccatio: ꝛ de hac mã fiãt pillule pro omni. ℥. vij. ꝛ accipiatur ut supra. ¶ Quartum principale instrm̃ est solutiuũ hoc: qḋ accipiat 11ᵒ imediate die sequenti assumptionem sy. in aurora eodem modo ꝛ conditionibus obseruatis que de precedente minoratiuo scripta fuerunt supra. Et est eius descriptio talis ℞. trifere persice. ℥. ß. reubarbari electi. ℥. ß. cassiefistule extracte cum aqua cicoree. ℥. vj. squinanti ros. spodij. ana. grana. ij. fiat omnium mixtio conueniens ꝛ accipiatur ut supra. ¶ Ultimum remediũ ꝛ spãle est ut facta purgatione iam p̃dicta: hic vir de electuario infra scripto accipiat omni mane hora syru. ℥. iiij. deglutiendo ipsum: ꝛ bibat post ipsũ. ℥. j. aque buglos. cũ coclear vno maluasie uel alterius vini boni aromatici. Cuius descriptio. ℞. limature auri ꝛ foliorum eius. ana. ℈. j. ossis de corde cerui doronici hyacinti smaragdi saphiri. ana. ℥. ß. coral. ru. ℥. ij. seminis basiliconis gariofi. ana. ℥. iij. florum boraginis buglos. mellis. rosarũ. violarum. añ. ℥. j. pul. interiorum uel exteriorum corticum fisticorũ. ℥. j. ß. corticũ citri. ℥. j. mirabolanorum indorum. ℥. x. kebulorum. ℥. v. specierum letificantis Almanß. ℥. j. ß. granorum phisticorũ ℥. iij. ꝡuccari candi. ℥. iiij. cinamomi folij gariofilorum macis been al. ꝛ ru. añ. ℈. j. terantur igitur mineralia: ꝛ omnia alia per se. ꝛ infundantur phistici per duos dies naturales in. ℥. iiij. succi buglos. ꝛ. ℥. ij. vini al. dulcis ꝛ aromatici. deinde extrahantur ꝛ ultimata contritione terantur ꝛ coquatur ꝡuccarum candidũ cũ lib. j. ꝡuccari taberꝫet cum aqua buglos. Cũ igitur per coctionem receperint mediocritatem spissitudinis tunc apponantur aliarum rerum spẽs diligenter cõmixte: ꝛ conterantur longa ꝯtritione usqꝫ ad debitã electuarij formã ¶ Hoc enim cõpositũ si bñ ꝯsiderek̃ in se aggregat p̃ncipatum oium medicinarũ cordialiũ ꝛ capitaliũ. Sit igitur eius usus ẜm formam ꝛ modũ p̃narratum. Et istis actis scribat dispositionem sui status: ꝛ prouidebitur ulterius de localibus ꝛ alijs opportunis ẜm ꝙ melius conuenire videbitur.

Consilium.4. ¶ De quadruplici dispositione videlicet. ¶ De cephalea piodica a mā flegmatica dn̄ante: ⁊ cholica subdn̄ante ⁊ proportionali ut est aquositas ⁊ uentositas causata. ¶ De nausea ⁊ uomitu cum diminutione appetitus ⁊ corruptione ciborū ⁊ potuū. Et de oppilatione stomachi a mala complexione cū mā flegmatica aquosa ⁊ mucillaginosa dominantibus ⁊ cholica effusa ab epate subdominante. ¶ De stipticitate uentris ex distractione cholere ab intestinis ⁊ diminutione quoqz humiditatis nālis intestini misenterij: ⁊ debilitate expulsiue intestinoꝝ. ¶ De lipothomica dispositione cū tremore cordis p colligantiam ad stomachum.

¶ De preseruatione ab egritudinibus renum ⁊ uesice.

Oniunctissimus adolescens Ubertinꝰ de marino filiali mihi zelo coniunctus quadruplici laborat dispositione in quocūqz uerenda: maxime autem in adolescentia ubi virtus in vigore suo potentissime florere solet.

¶ Primum itaqz horum accidentium est dolor capitis uel cephalea periodice molestās ipsum. ¶ Scōm est nausea stōchalis cū diminuto appetitu ⁊ lesione diminutionis ⁊ corruptionis ciboꝝ ⁊ potuū in eo: imo qn̄qz perducit ad uomitū intensiue ⁊ extensiue magnū. ¶ Tertiū vō accidens est lipothomica dispositio uel defectus animositatis ⁊ virtutis cum tremulo motu cordis. ¶ Quartum vō p̄ncipale est uentris stipticitas ualde magna.

Et horum quidem accn̄tium cause inuestigande sunt. videt̄ eni rōnale oia ista accn̄tia radicē hr̄e: ⁊ dependētiā a mala complexione stōchi. Est eni stōchi sui mala cōplō nālis flegmatica mucillaginosa ⁊ aquosa dependēs a mā. cui ēt pp viarum latitudinē iter stōchū ⁊ epar eius qd̄ est ualde magnū: ⁊ cholere multe generatiuum cōmiscet̄ huius cholere q̄titas notabilis cū p̄dictis flegmatibus: quare laborat stomachus mala cōplōne frigida ⁊ humida flegmatica dn̄ante ⁊ mala complexione cholerica subdominante. multiplicat̄ aūt in stōcho eius flegma duplex p̄dictū p viam indigestionis p̄ueniētis a predicta mala cōplōne: quā non dubito a generatione cōtractam: eo qz genitrix eius que fuit mihi consors dilectissima laborauit a consili dispōne stomachi ex qua tandem defecit. ¶ Non igit̄ mirabile videt̄ si hec mā semp in stōcho suo inuenta nauseam facit ⁊ inclinationem ad uomitum. Etiam si diminuit appetitū remolliēdo stōchū. ¶ Et 3° iterū si diminuit digōnē minorādo calidū inatū stōchi. ¶ Et 4° si corrūpit digōnem: pp cholericā materiā tali flegmati cōmixtā: cuius est efficere nocumētū corruptionis: pp qd̄ cibaria in aquositates ut in pluribus ↄuertunt̄. qn̄qz vō in uētositates. nō raro in materias acutas dolores pungitiuos ⁊ extensiuos efficiētes in stomacho tante intensionis q̄ oportet preternaturaliter moueri stomachum ad uomitum cuiuscūqz rei que reperitur in stomacho.

Ad hec autem accn̄tia stōchi notabilr̄ intendenda non parum iuuat stipticitas uentris ipsius inferioris. Que pōt contingē p̄ pp multe cholere augmētū in stōcho: pp latitudinē pori fellei a cānali chistis fellis ascēdētis ad fundū stōchi: pp quā ēt vie amplitudinē infelices ab Auic. nūcupati sunt qui talē dispōnē patiuntur. Cū ergo mā cholerica distrahit̄ ab intestinis que sui p̄ñtia expulsiuam eorū stimulabat: ita q̄ per eius diuersionē ab intestinis ad superiora debilitat̄ expulsiua intestinoꝝ vigoratur retentiua ipsoꝝ. ¶ Pōt ēt scōo hec uentris stipticitas in hoc viro contingere pp debilitatem intestinorum acquisitā in eis propter colligantiam ipsorum a stomacho patiente.

¶ Potest iterum tertio stipticitas in hoc viro contingere: propter humiditatis priuationem ac minorationem que solet reperiri in glandosis carnibus mesenterei gratia finis: propter glandosas carnes ibidem multiplicatas aquositate repletas a qua irrorantur intestina ut lubriciora forent. Cum ergo talis aquositas non abundauerit in carnibus glandosis predictis: eo qz per frequentatos uomitus educitur necessario sequi stipticitatem in intestinis: cuius enim p̄sentia tanq̄ agentis positiui aliquis effectus induci solet: eius remotione eiusdem effectus euentus prohibetur. Et sic apparet stipticitas uentris huius adolescentis causari multipliciter.

At uero iterum nō est difficile videre causas defectus aiositatis uel lipothomice dispōnis que non est aliud formalr̄ q̄ vitalis ṽtutis casus. quis eni dubitat q̄ pp malā cōplōnē: imo pp malā cōpōnē. vz. oppilationē ipsius stōchi non ledat̄ cor. pōt eni p cōpassionē absolutā simplex nocumētū stomachi coicari cordi ⁊ ab ipso stomacho iteꝝ mā flegmatica cōmixta cum cholerica substātialr̄ ascēdere pōt ad cor: ⁊ ab ipso stōcho preternāliter incitato ꝑpelli ad ipsū cor: ⁊ q̄ iterū uapor aut uētositas ab his mēbris delegari cordi: ⁊ tunc cōplebit̄ in eo excellentia nocumēti. s. per duplicē colligantiā absolutā ex discursu p̄: ⁊ non absolutā ex discursu 2° cordi coicatam. ¶ Et qz hec dispositio in hoc viro cronica est cum durauerit mensibus ⁊ annis non est mirabile concedere in corde suo cōtractam esse dispositionem male cōplōnis frigide ⁊ humide fracte a cholerica mā p̄dicta. ergo iterū in corde eius assignabit̄ nocumentum eius per essentiā: sed nullū fere videt̄ nocumētū maius q̄ id qd̄ est per essentiā: ⁊ per oēm modū colligantie. simul ergo in hoc viro non est mirabile accn̄tia p̄dicta eē intensiue magna ⁊ extensiue quidem: qz multo tempore durauerunt.

Kursus iterum facile est vidē causas cephalee huius adolescentis. Efficiens enim uel ꝑductiua causa uel spēs male cōplōnis in cerebro huius viri: ⁊ pāniculis eius per colligantiā a stomacho depēdēs utrūqz. s. absolutā ⁊ non absolutā: ut ꝑprie de corde demōstratū est. ¶ Et iā qdē opꝫ ↄcedē in cerebro acq̄sitā eē spēm male cōplōnis fixe fride ⁊ humide que gn̄at malā complōnē fiēte secutā ad ꝑmutantē ⁊ doloris effectiuā: ita q̄ duplici mala cōplōne laborat cerebrum. prima per depēdētiam eius a stomacho. scōa p eēntiā acq̄sitā in eo tp̄is diuturnitate. ¶ Cā vō efficiens nālis huius cephalee est mā flegmatica dn̄anter ⁊ cholica subdn̄anter ⁊ ꝑportionale ei ut aquositas ⁊ uentositas in cerebro multiplicate. ¶ Cā vō pp quam hic dolor non est assiduus. est qz mā non est in pāniculis cerebri: ⁊ uenis ⁊ arterijs eius cōtēta: sed in inferioribꝰ effusa ⁊ coicata. ¶ Ex quo appet facile solui posse: q̄re hic dolor piodice reuoluit̄. aliqñ oi sero: ⁊ ꝑprie hora motus flegmatis cuius est intrinsece singula die piodicare. qn̄qz vō hic dolor tertiana circulatione reuertitur. ⁊ hoc pp dominium cholere potestatiuum quidem ⁊ non quantitatiuum: ut superius declaratum est. Non raro vō cephalee piodice molestāt ipm de quarto in quartum. ⁊ hoc qm̄ p̄dictis māebus flegmatice ⁊ cholice ꝑmiscentur aliqñ potestatiue melēce māe que dato q̄ non sint efficiens causa ⁊ nālis p̄dictoꝝ accn̄tiū: tn̄ pp uehementem agitationem in lipothomia in nausea subuersione ⁊ magnifico uomitu stomachi coicatam ipsi spleni effundi potest ad stomachum aliqua materia melēca que cōmiscebitur predictis. ꝑpter̄ igitur eius totum mouebitur ad affligēdum de quarto in quartum. sicut de flegmate ⁊ de cholera iā fieri demonstratum est.

Ex hac igitur contēplatione theorica inferunt̄ plura corelaria. ¶ Primū q̄ radicalis causa egritudinis huius viri: ⁊ principalis est mala dispositio stomachi ipsius. ¶ Scōm corelariū q̄ efficiens causa horum accn̄tium est mala cōplō stomachi cōposita ex frigida dn̄ante ⁊ calida subdominante. ¶ Tertium corelarium q̄ non euacuat̄ stomachus ab egritudine cōpōnali. s. ab oppilatione tunicarū stomachi: ⁊ ꝑprie intrinsece magis. ¶ Quartū corelarium q̄ si hec egritudo ꝑcederet de com-

positionali egritudine facile pmutari posset in compositam vz. in apa de quo non raro in hoc adolescente dubitaui. ¶ Quintu correlariu q materialis causa haru dispoñu est materia mixta ex flegmatica mã aquosa z mucillaginosa dominanti bus z cholera ab epate effusa pdictis comixta subdominanter. ¶ Sextum correlariu q nausea diminutio appetitus z digonis principal'r pueniunt a materiebus illis frigidis. ¶ Septimu correlariu est q corruptio digonis in eo princi paliter prouenit a mã cholerica in stõcho multiplicata a canali kistis fellis effundente ipsam ad fundum eius. ¶ Octauu correlariu q stipticitas uentris huius viri auget z extendit nocumenta predicta. ¶ Nonu correlariu q stipticitas talis uentris huius viri prouenit ex distractione cholice mãei ab itestinis ad ipm stõchu. Prouenit 2º a debilitate vtutis expulsiue intestinoz acqsita per colligantiã ipsoz ad stõchu. Prouenit 3º hec stipticitas per minorationem aquositatis in glandosis carnibus cuius pñtia irrorata intestina lubriciora redduntur: z econtra. ¶ Decimu correlariu q nocumeta cordis in eo pueniunt a mala cõplexione a stõcho coicata cordi p colligantiã absolutã z non absolutã. ¶ Undecimuz correlariu est q iteru in corde acquisita est species male cõplexionis frigide z humide dominantis: propter quod hic adolescens est factus pusillanimus z est facta conuersio coloris de rubicunditate ad squaliditatem. ¶ Duodecimum correlariu est q nocumenta cordis in eo proueniunt a mala cõplexione a stõcho coicata cordi p colligantiã absolutam z non absolutã. ¶ Tertiudecimu correlariu est q causa materialis horu accidentiuz est materia uel proportionale materiebus flegmaticis dñantibus z cholere subdominãti. ¶ Decimuquartu correlariu est q casus virtutis aut lipothomica dispositio huius viri prouenit a magno nocumento pcepto in partibus cordis propter cuius fugã mouetur cor motu cõtractiuo ad quã sequitur multoru spirituu qui solent inueniri in sinistro uẽtriculo eius expulsio aut fortassis aliqualis z magna resolutio. sicut ergo multoru vitaliu spirituu presentia potens est cor ad operationes eius: ita eoru euanescentia resolutione aut suffocatione debilitatur necessario. z sunt sermones principis iiª tertij cap de syncopi in diffinitione eius. ¶ Decimuquintu est q cephalea huius viri est mala z uerẽda satis. quoniã est in cerebro dispositio p essentiã z parti per colligantiã. ¶ Decimusextu correlariu est q si hec cephalea perseueraret dubitabile est q non ledat organu auditus visus aut olfatus lesione diminutionis aut corruptionis propter dilatationẽ z multiplicationẽ materieru uel uentositatu in organis predictoru sensuuz. ¶ Ex quibus omnibus decimumseptimum concluditur q magna sagacitas z solertia debet esse huic viro ad procurandum de sanitate sua recuperanda.

Regimen per sex res non nãles est in illo cõsilio magno qd incipit. Uir insignis eximius utriusqz legis doctor dñs Antonius de pgamo. ¶ Cura aut dispõnu huius viri multipliciter uarianda est sm varietatẽ egritudinu z accñtiu supradictoz. ¶ Itaqz pmo ponã regimẽ male dispositionis stõchi cõplonalis. ¶ Scdo vo ponã moduz curationis oppilationu stõchi z alioz mẽbroz que consequntur has dispositiones. ¶ Tertio ponã aliqua instra rectificantia malã dispositionẽ cordis z cõfortatiua eius. ¶ Quarto vo ordine nõnulla ponã remedia stipticitati uẽtris cõferẽtia. ¶ Quinto ponã ea que conueniunt ad dispõnẽ renu ad predicta consecutiua. ¶ Sexto loco ponã instra conferentia cephalee supradicte. Ex quibus tandẽ apparebit complemẽtum regiminis dispositionum huius viri per sex capitula distincta.

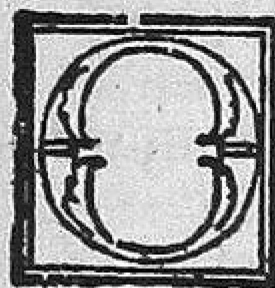
¶ Caplm de rectificatione male dispõnis stomachi.

Itaqz pro rectificatiõe male dispõnis stõchi necessariu vi mihi q iste adolescẽs purget saltem per duos annos in uere z autũno. ¶ Pro ueris purgatiõe hũc obseruet modum. Uersus finem enim februarij a. v. die lunaris usqz ad. xx. eius vno mane in aurora accipiat hũc potu. ℞. aque mellisse z absintbij. añ. ℥ij. iere simplicis Gal'. ʒ. vij. zuccari albi. ʒ. vj. calefiant aque z cõmisceant cu electuario: z totu calidu per vnam horam uel duas ante diẽ bibat. z post ipsuz imediate per horã dormiat z tardet prandiu. v. horis zc. in quartu fine accipiat cyathuz vnu aque zuccarate calide. aut cyathu brodij macri pulli p quod brodium iterum tardetur prandiu per vnam horam. ¶ Die vo imediate sequenti accipiat hoc digestiuu. ℞. oximellis cõpositi mellis rob. co. añ. ʒ. v. aque eupatorij absintbij z cicoree. añ. ℥. j. misce z totum calidum accipiatur diebus octo continuis: post qd tardetur prandium horis ad minus quatuor. ¶ Nono vo die imediate sequenti purget cu hoc. ℞. pillularu de iera cõposita: pillularu aureaz. añ. ʒ. s. reformenf pillule. vj. uel. vij. cu melle rob. z accipiatur hora z conditionibus oibus obseruandis ut supra. ¶ Propter purgationẽ aut in autũno celebrandã modus obseruetur talis. ℞. pillulaz cochiaz. ʒ. s. reforment pillule. vj. uel. vij. cu electuario rob. z accipiant oia in eis obseruando zc. ¶ Die vo imediate sequenti accipiat hoc digestiuuz. viij. uel. x. diebus incipiendo a. xx. die septẽbris: cuius descriptio est hec. ℞. sy. dinarij uel de bisantijs. ℥. j. sy. rob. ℥. s. aque viol. scariole z absinthij ana. ℥. j. misce z calm accipiatur tardando cibum horis zc. ¶ Cum ergo accepit ipsuz diebus tot q appareat urina in substantia zc. tunc die imediate sequenti accipiat hunc potu ℞. aque decoctionis menthe z nucis muscate simul. ℥. iij. electuarij de epithimo. ʒ. ij. s. electuarij rob. ʒ. j. s. utruqz equalis ponderis. cõmisceatur ergo cuz predicta aqua actu calida eligendo horam z alias regulas iam obseruatas in solutiuis precedentibus. ¶ Secunduz vo principale remediuz pro rectificãda mala cõplexione stõchi est hoc. ℞. aloes epici electi ʒ. iij. masticis: spice nardi macis rob. seminu endiuie: acetose z scariole. ana. ℈. j. salis indi. ʒ. j. s. puluerizent oia per se: deinde cõmisceant z infundant in succo menthe z exiccent sub radijs solis: deinde iteƶ renouetur succus duabus vicibus z exiccet. de hac ergo materia fiant pillule de quibus iste vir omni fine. v. uel sex dieƶ vnã accipiat p mediã horã ante cenã quando in stõcho eius perceperit nauseã z angustiã: aut pdictã pillulã accipiat p duas horas post cenã quando magis molestabit a dolore capitis. Et iteƶ attendat q in diebus in quibus accipit syrupos antedictos si uenter eius non esset bene fluxibilis de istis pillulis potest accipe vnã paruã paru ante cenã: imo earu usus in magna parte vite sue erit sufficiens rectificare stõchu: caput: z oia mẽbra pdicta que lesa sut. ¶ Tertium principale remediu est ut iste adolescens omni septiana saltẽ semel in aurora deglutiat coclear vnu xilobalsami conditi. Est enim vigoratiuum dispositionis stomachi carminat uentositates: z digestionẽ procurat z capiti z cordi magnum affert iuuamentuz. ¶ Quartum principale remedium est ut iste iuuenis longis diebus in fine suarum cibationum comedat. ʒ. s. solide confectionis facte de corticibus z carne citri. z est sublime remedium ad omnia predicta ¶ Quintum remedium principale est hoc. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. ligni aloes spice nardi macis ana. ℈. j. pulueris menthe folij: z leucopiperis. ana. ʒ s. puluerizentur omnia per se: deinde commisceantur z istis aromatibus utatur in oibus fere condimentis suis. ¶ Sextum remedium principale est ut aliquando ante prandium saltem per duas horas comedat duo grana carpo balsami bene masticata z deglutita. ¶ Septimu principale remediu est hoc. ℞. laudani electi. ʒ. ij. resine clare z munde. ʒ. j. folij xiloaloes ameos calami aromatici: cardamomi maioris. ana. ℈. j. menthe. ʒ. ij. dissoluatur resina cu sufficienti quantitate cere albe simul cum laudano: z coquantur usqz ad bonã glutinositatez. Ex hac quidẽ mã fiat extensio sup pãno de grana figure scutalis magne amplitudinis: ita ut cõprehendat medietatez hypocundrioru z applicet a pomo granato usqz ad vmbilicum. z ibi per multuz tẽpus portetur renouando ipsuz si oportuerit z

proprie cum calore naturali fuerit dissolutum. ¶ Ultimum principale remedium est ut iste adolescēs faciat sibi fieri plumatiolum de fustaneo ⁊ impleat pluma vulturis aut saltem minutissima pluma anseris ⁊ ipsum amplexatum magna parte noctis super stomacho hypocōdrijs ⁊ toto uentre retineat bene calidum: ⁊ propter hoc rectificabitur dispositio stomachi sui.

¶ Capl'm de cura oppilationis stomachi.

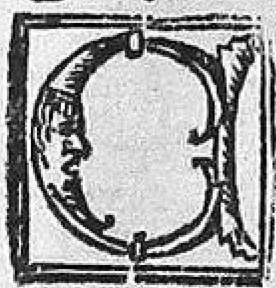
Oppilationes in stomacho soluerūt accidē coartatorie ut in pluribꝰ a mā genita in eo p viā indigōnis. ⁊ qñqꝫ aliūde. ppulsa ad ipm ut a capite pectore epate splene: uerūtñ ut in pluribus oppilatiōes succedūt male cōplexioni debilitanti virtutem digestiuam. vñ supfluitates in fundo stomachi ⁊ in ore eius inferiori existentes ē tunice eius in interiori inuiscate inferiꝰ orificiū frequenter claudūt. Et si contingat eas esse subtiles imbibunt' in tunica stomachi per se. ⁊ si flegmatice fuerunt cōmixte cum cholera acquirunt penetrationem a subtilitate ipsius. ¶ Ex quo fundamento apparet ꝙ intentio in earum cura est quadruplex. prima est eīo minoratiua eaꝝ. 2ª est digestio ipsarū. tertia est eradicatiua eductio ipsaꝝ. 4ª est ꝯsumptio ⁊ exiccatio eius cum medicinis ꝯfortātibus stomachū. ¶ De rebꝰ vō coibus ⁊ magni iuuamenti ad oēm materiam pdictā esset hic potus. ℞. iere simplicis. ℥. ß. reubarbari electi agarici. añ. ℈. xv. spice çinçibe. añ. gra. ij. salis gēme. ℈. j. misce ⁊ totū in potu accipiatur cum. ℥. ij. aque decoctionis assari calide. ¶ Similiter ad hanc intentionem utiles essent he pillule. ℞. pillularum de iera maiori: pillularum de agarico. añ. ℈. j. boni ponderis fiant pillule. vj. cum electuario rof. ⁊ accipiantur cum conditionibus obseruandis ⁊c̄. ¶ Secunda intentio completur per administrationem huius syrupi. ℞. sy. compositi acetosi. sy. de calamento. añ. ℥. ß. aque feniculi: ⁊ assari. ana. ℥. j. ß. misce: ⁊ totum accipiatur calidum obseruādo ut de alijs syrupis. ¶ Completur autem intentio tertia eradicandi materiam cum hac infusione. ℞. aque eupatorij aque assari ana. ℥. j. ß. agarici electi. ℥. j. ß. reubarbari. ℈. ij. çingibe. ℈. ß. spice nardi. ℈. v. salis gēme. ℈. ij. çuccari albi. ℥. ß. pulueriçentur omnia ⁊ infundantur in aquis predictis calidis per naturalem diem: deinde calefiant ⁊ colentur cum expressione uehementi: quorum colatura bibatur in aurora memorando regulas. Siquis autem desideraret habere solutiuum delectabilius. accipere potest. ℥. iiij. ß. de electuario indo: aut. ℥. iij. electuarij de dactylis uel dyafiniconis. quod idem est cum vino calefacto obseruando. ¶ Quarta vō intentio compleri potest per ea que pretacta fuerunt in predicto capitulo. ⁊ ppie per administrationem duarum confectionum: ⁊ ceroti ibidem descripti ⁊ electuarij de xiloaloes: que pro hac intentione optima essent. ¶ Uerumtamen tria ponam instrumēta debilitatis ⁊ lassitudinis stomachi remotiua ⁊ materierū in eo existentium consumptiua. ¶ Quorum primum est. ℞. olei de mastice. ℥. j. olei nardini: ⁊ absinthij ana. ℥. ß. spice: calami aromatici: xilobalsami: xiloaloes: ameos ana. ℥. ß. menthe ℥. j. ß. ciperi rof. spodij. ana. ℥. j. conquassentur omnia pulueriçata in mortario diu: ⁊ de hoc linimento saltem per. xv. dies ante prandium ⁊ cenam calefacto stomachus inungat' ⁊ supponat' stupa canapina diligenter calefacta. ¶ Secundum vō remedium est hoc. ℞. electuarij dyacalamenti. ℥. ij. aque assari: ⁊ aque menthe. ana. ℥. i. misce ⁊ accipiatur in aurora calefactum hoc totum. v. uel. vj. diebus. ¶ Tertium vō remedium speciale est ut in aurora quibusdam diebus: ut. x. uel. xij. continuis deglutiat gna. iij. masticis clare ⁊ electe. hec quidē remedia facere poterit quando perciperetur maiorem esse lesionem in stomacho ꝙ in capite: licet etiam ipsa eadem utilia forent quando simul stomachus ⁊ caput egra ⁊ debilitata perciperet.

¶ Capitulum de regimine nocumenti cordis.

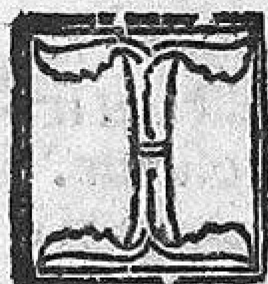
Nocumentum cordis in hoc cōmendatissimo adolescente nō est ei egritudo per essentiā: sed per colligantiam eius ad caput. Cum ergo ipse percipit uehementem caliditatem totius corporis per resolutionem que associat sibi motus quasi syncopales: ⁊ defectus quasi animositatis. Tunc primum remedioꝝ est frequentare assumptionem xilobalsami conditi duobus caplis pcedentibꝰ ptactis. ¶ 2ᵐ pncipale istrm est ut tribus uel quatuor mane in aurora bibat. ℥. j. electe tyriace Andromachi etatis ad minus. 12. annorū cū. ℥. ß. aque rof. muscate tepide. ¶ 3ᵐ instrm pncipale est ut sepe accipiat de confectione dyamusci dulcis q̄titatē vniꝰ nucis muscate: bibendo post ipsam. ℥. j. aque sublimationis folioꝝ basiliconis gariofilati. ¶ 4ᵐ remedium est: ut quasi semper portet appensum collo suo frustum smaragdi electi: aut saltem radicem vnam corallorum rubeorum electorū. ¶ 5ᵐ principale remedium est hoc. ℞. rof. ru. que nondum expanse fuerūt. ℥. j. ß. lambrusce: floꝝ salicis. añ. ℥. j. been albi ⁊ ru. floꝝ basiliconis ⁊ seminis eius: dedrolibani: maiorane. añ. ℥. j. mellisse. ℥. j. ß. cāphore. ℈. j. ambre electe. ℈. ß. musci. ℈. ij. pulueriçentur omnia per se. deinde ligentur in syndone retorta de grana: ⁊ sepe odoretur. ¶ Si aūt iterum per hoc non alleuiaretur cordis debilitas ⁊ lipothomia. que mihi ualde suspecta sunt: tunc iterum eidem puideat' cum hoc epithimate. ℞. aque mellisse lib. i. aque rof. muscate: violarum: florum salicis: ⁊ lambrusce. añ. lib. ß. spodij: rof. sandalorum amborum ossis de corde cerui: foliorum ⁊ seminis basiliconis. ana. ℈. ij. musci. ℈. ij. ambre gra. v. vini maluatici metretam vnam. species omnes aliquandiu bulliant cum aquis ⁊ vino per quartam partem hore. in quibus infundatur quadratum frustū panni de grana: ⁊ calidum mediocriter applicetur cordi oi hora quater uel quinquies. Et si in predictum liquorem iterū infunderetur frustum spongie mollis ⁊ sepe odoraretur etiā grandi iuuamento conferret. ¶ Adhuc iterū si cordis nocumenta pdicta non tam facile ⁊ celeriter alleuiarentur ꝙ tum oporteret: tunc accipiantur. ℥. ij. spērum epithimatis immediate ante scripti: ⁊ cōmisceantur cum. ℥. ij. farine ordei. ⁊. ℈. j. croci: ⁊ bulliant cum sufficienti q̄titate vini antiqui aromatici usqꝫ ad conuenientem spissitudinem. Deinde in mortario cōterantur cum 4ᵒʳ folijs auri: ⁊. ℥. i. pulueris margaritarū nō vitiataꝝ: ⁊ de hac mā extendat' super pāno de grana pdicto ⁊ calidum applicet' sup mamilla sinistra. mirabilr eniꝫ oēm resolōnem ⁊ lipothomicā dispōnē cordis p ipm alleuiari vidi in spatio minori octaue partis hore.

¶ Capl'm de regimine abscindente stipticitatem uentris.

Cause stipticitatis uētris in hoc viro i ꝑ huiꝰ opis capꝫ declarate sunt. ⁊ lꝫ stipticitas in ipso mltiplr ⁊ multis remedijs abscidi possit: qnqꝫ tñ meliora ⁊ securiora infra describam. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est hoc clistere. ℞. radicum altee: ⁊ liliorum alborum. añ. ℳ. j. maluarum: blete: mercurialis. añ. ℳ. j. ß. seminum feniculi: petroselini: carui. añ. ℳ. j. tertiā ptē bulliāt in lib. v. aque usqꝫ ad ꝯsumptionem medietatis: ⁊ de colatura cum expressione ipsarum accipiat lib. i. olei oliuarum ℥. iij. salis cōmunis. ℥. ß. çuccari ru. cassiefis. añ. ℥. iij. misce ⁊ totum accipiat' p horam ante cenam. ¶ Scdm vō remedium est: ꝙ accipere pōt per mediam horam ante cenā frustū ynū cassiefistule longitudinis digiti indicis extra cannam confractam suggendo medullam eius. ¶ Tertium vō pncipale remedium est ꝙ accipiat. ℈. j. sene preparate descriptione mea imediate ante cenam: cum medio scutellino brodij carnium uel vini electi calefactorum. ¶ Quartum vō pncipale remedium est ꝙ parum ante cenam deglutiat. ℥. iij. electuarij de epithimō descriptione mea. ¶ Quintum ⁊ ultimum ⁊ melius omnibus alijs est ut ante cenam imediate deglutiat de eluario de psilio q̄titatē. ℥. ij. uel triū aut quatuor ꝰm stipticitatē maiorē aut minorē: rememorādo tñ in hoc capꝫ ꝙ non minus utile esset uti pillis supra cōpositis in capꝫ de purgationibus ueris ⁊ autūni ꝰm modum ibi datum.

¶ Capl'm de pseruatione ab oppilatiōe apostemate lapide excoriatione uesice uel renum.

In hoc 5º cap parũp ↄ̃teplãdũ est ne adolescẽs iste incurrat oppilationẽ apostema lapidem uel excoriationem uesice uel renũ. nã pleriqꝫ eueniũt dolores eidẽ in renibꝰ distẽsi: ⁊ ẽt per spine ptes inferiores qui non sunt in lumbis exterioribus: sed in ptibus interioribus predictis. Et hoc quidem uerificat̃ per signum sumptum ab exeunte mutato qđ est urina. Nam plerũqꝫ post dolores stomachi ⁊ uentris inferioris supuenit ei mictus urine in q̃titate discreta. idẽ frequenter qui ſm modernos suria noiatur uel distillatio urine. Etiam in quantitate continua: q2 multam singula vice emittit urinam que iteꝝ conturbata est flegmate mucillaginibus: trumbis: harenis: ⁊ petaloidibus cõmixta q̃ multis. ⁊ hoc qdẽ pseuerãdo puenire non põt ab altera pte q̃ a renibus ⁊ urinalibus vijs. ⁊ sunt Auic. sermones. 18ª tertij colligẽdi. cap de egritudinibꝰ renũ. dum inquit. Et cum aliquis hẽt dispõnem pp quãdã mingendũ surgit multotiens ⁊ multum. tunc scias q̃ in renibus eius est egritudo. pꝫ autem intelligenti q̃ mã saltem grossa facile posset oppilationes efficere in vijs urinalibus: ⁊ ipsa eadem multiplicata in eis ⁊ retenta leuiter apãre poterit predictas ptes. Et si ibidem mã putreret absqꝫ apateuali de facile posset pp acuitatem suam pdictas excoriare ptes: ⁊ ulcera in eis efficere. Cum aũt mã talis nõ multum grossa est: ⁊ a calore excoquit̃: in harenas cõuertit̃: maxime qñ ipsa non diu retinetur in renibus ante colatorium pãniculũ eorum. ubi ecõtra qñ retinet̃ ⁊ grosso flegmati cõmiscet̃: ⁊ maiori coctione aduritur in lapides conuertit̃: ⁊ si contingat illos dolorem efficere in pãniculo colatorio non raro pp uehementem impulsionem a virtute factam non solum debilitabit poros colatorij. uerũtamen etiam frangit̃ ⁊ scindit̃ ab eis intantum q̃ renes ⁊ uritides: ⁊ non raro uesicam ad mala ulcera pducit frequentius incurabilia q̃ sanabilia.

Propter quod anteq̃ hic moralissimus adolescens pducat̃ ad hec accñtia septẽ remedijs eidẽ puidere decreui. ℭ Quoꝝ pᵐᵐ pncipale est: ut cum iste pceperit dolores in spina ⁊ ilijs: tũc statim accipiet hũc potũ. ℞. cassie nup extracte de cãna cũ aqua milei sol. ℥. vij. reubarbari electi. ℈. j. spice nardi. ℈. v. salis gẽme. ℈. j. misce: ⁊ totũ accipiat̃ in potu cum. ℥. ij. aque decoctiõis duorũ sebesten calefacte: ⁊ obseruet oia in solutiuis oibus ordinata. ℭ Scõm pncipale remedium est hoc. ℞. aque sparagi. ℥. ij. aque apij: syru. de sebesten añ. ℥. j. misce ⁊ calidum accipiat̃ sicut supra dictum est de alijs syrupis obseruando. ℭ Tertium principale remedium est. ut cum acceperit hunc potuꝫ per vnam septimanam. tunc die imediate sequenti euacuet̃ materiei residuum cum. ℥. iij. electuarij indi descriptiõe Mesue in antidotario cum. ℥. ij. aque apij. ℭ Quartum principale remedium est. ut iste vir semper recipiat ante prandiuꝫ ⁊ cenam coclear vnum huius tragee deglutite. ℞. seminuꝫ endiuie: acetose: scariole: calamenti: politrici ca. ue. añ. ℥. ß. granorum milei sol. ℥. iiij. orobi. ℥. j. ß. çuccari triplum ponderis omnium: pulueriçentur omnia per se: deinde cum çuccaro commisceantur. ℭ Quintum principale remediuꝫ est hoc. ℞. olei nardini. ℥. ij. olei amigdalarum amararum. ℥. j. olei de sisamo. ℥. j. ß. butyri non saliti. ℥. j. croci: spice nardi. añ. ℈. ij cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum molle: de quo ptes ilioꝝ omnes ⁊ spine a furcula spatularum inferius bene calefacto inungatur mane ⁊ sero antecibum: ⁊ superligẽtur cum lana mollificata. ℭ Sextum võ principale remedium est hoc. ℞. capil. ue. ℥. j. spice nardi: seminis apij: feniculi: ⁊ petrosilini aã. ℈. ij. anisi liquiritie milei solis. añ. ℈. iiij. cere albe q̃tum sufficit: ⁊ fiat vnguentum molle. ⁊ in fine coctionis cõspergatur cum aceto squillitico. ℭ Ultimum võ remedium est: ut iste vir frequenter assuescat bibere cyathuꝫ. ß. aque decoctionis rubee tinctorum recentis calefacte cum. ℥. ß. penidiarum per duas horas ante cenam. quibus võ ex tali potu contingit nausea soleo dare ad comedendum radicem vnaꝫ predicte plante recẽtis longitudine digiti medij ɔ̃scripta hora ad comedendum ante cenaꝫ. ⁊ forte q̃ in oppilationibus renum medicinam huic parem inuenies: sed nisi cuꝫ magna difficultate meliorem non reperies.

ℭ Caplm de instrumentis conferentibus cephalee.

Licet plurima imo fere remedia oia que in qnqꝫ ãñcedẽtibus caplis posita sunt: tã ex parte purgationũ uliuꝫ q̃ ex pte digerẽtiũ ⁊ diuertẽtiũ: ⁊ eoꝝ que ɔ̃fortãt mẽbra possent ɔ̃ferre in hoc cap. nihil ominus hic ponã octo instra que multũ appropata erũt ⁊ ɔ̃ferentia cephalee. i. magno dolori capitis huius adolescentis. ⁊ cum hoc post uĩa predicta leuius: ⁊ cum minori occupatione approximari poterunt.

Et primum qdẽ est: ut oi septimana bis aut saltẽ semel añ cenã p cõpletã horã abluat sibi extrema inferiora ab inguinibꝰ usqꝫ ad pedes cũ hac decoctiõe calã a supiorib' ad inferiora trahendo cũ fricatione conueniẽti. ℞. folioꝝ lauri: calamẽti mẽtastri: hedẽ ⁊ eupatorij. añ. M. j. rob. M. iiij. ⁊ incidant̃ ⁊ coquant̃ cũ q̃tuor situlis aque usqꝫ ad ɔ̃sumptionẽ medietatis de qua fiat ut dictũ est. ℭ Scõm pncipale remediũ est: q̃ diebꝰ intermedijs inter ablutionẽ pmã ⁊ secũdã assuescat sibi fieri fricationẽ pdictis extremis a superioribus ad inferiora trahendo ut dictuꝫ est. ⁊ si non habet tempus occupãdũ in fricationibus que indigerent tpe hore saltẽ medie. tunc loco earũ faciat sibi fieri ligaturas super clauicula pedũ per duos digitos bñ constringendo cum chordina uel stringa. Altera aũt vice faciat eas fieri sup genu per duos digitos. ⁊ melius eẽt ut aliqñ applicaret duas uẽtosas in carnosa pte tybiarũ domestica uel itrinseca: quas ibi teneret saltẽ p mediã horã absqꝫ aliqua scarificatione. Et altera vice applicaret illas uentosas in domestica pte coxarũ in loco ligature. Et tertia vice iterum applicaret eas in inferiori pte natiũ. ⁊ ita reuoluendo procederet applicando uentosas de tybijs ad coxas ⁊ de eis ad nates reuoluẽdo pcedere. ⁊ hec qdẽ instra meliora forẽt q̃ ablutiones ⁊ ligature predicte. Et si pdictas uẽtosas semel aut bis in anno in uere ⁊ in autũno applicaret post purgationẽ in illo tpe factã cum scarificatione omnino esset ei sue curatiõis instrumentum eligibilius. ℭ Tertium principale remedium est: ut iste vir in septimana semel aut bis masticet electi agarici q̃titatem vnius grani fabe expuendo totum qđ attraheretur a capite ⁊ nihil deglutiendo de illo. Et si terreretur ex amaritudine agarici tunc loco illius masticet radicem vnam calamĩ aromatici: aut duo uel. iij. grana carpobalsami: uel totidẽ grana cubebarum saltem per quartam partem hore. ℭ Quartum instrumentum pncipale est hoc. ℞. ligni aloes. ℥. j. ß. florum hedere: sticados: spice nardi. añ. ℥. j. macis maiorane. añ. ℥. ij. assari: origani. ana. ℈. ij. lambrusce. ℥. j. ß. pulueriçẽtur oia per se. deinde commisceantur: ⁊ ligentur in syndone retorta de grana ⁊ sepe odoret̃. ℭ Quintum principale remedium est: ut cum iste vir querit ablutionem capitis tunc faciat ipsam cum aqua cineris in qua prius decoquantur assari panis porcini: ligni aloes: ⁊ extremitatum hedere ana. M. j. maiorane. M. ij. ⁊ faciat ablutionem cum sapone: in cuius. ℥. j. incorporentur. ℥. ß. pulueris ireos. ℭ Sextum principale remedium est hoc. ℞. gariofilorum: ligni aloes. ana. ℥. j. rosarũ lambrusce: sandalorum alborum ana. ℥. ß. pulueriçentur oia per se: deinde commisceantur. ⁊ de hoc puluere in tempore ueris ⁊ autumni post descriptas purgationes utatur superaspergendo parti anteriori capitis a summitate eius usqꝫ ad frontem exclusiue per medietatem capitis per quatuor digitos: ita ut amplectatur locuꝫ commissure sagittalis ⁊ coronalis continuando hunc modum pulueriçandi saltem per vnũ mensem: ita tñ q̃ semp pectinãdo deponat primum puluerẽ qñ vult apponere 2ᵐ. ⁊ forte q̃ hoc instrm melius esset ei q̃ ablutio capitis. licet etiam ipsa non sit reprobãda. ℭ Septimum principale remedium est hoc. ℞. iere Gal. ℥. ij. salis indi. ℥. j. ß. fiat electuarium de quo. ℥. j. ß. ponatur in lib. j. decoctionis maluaruꝫ: blete: mercurialis: ⁊ violarum in diebus

caloris: quibus addat assari: maiorane: sticados. añ. M. 5. in
diebus frigoris: & hec tota materia mixta post purgationes
veris & autũni: accipiat clisteria quatuor in q̃tuor septimanis
applicanda. ¶ Ultimũ vo instrm est: ut si per hec pticularia
remedia nõ inuenit manifestũ iuuamẽtũ in eradicatione sue
cephalee: tũc oi tpe anni uti põt pillulis suprascriptis accipiẽ
do de eis vnã uel duas post cenã per duas horas. Et si que
reret hẽre remedium particulari⁹ appropriatum. tunc utat
istis pillulis. ℞. pillulaꝝ assaiaret descriptione Auic. prima
tertij. cap de canonibus curationis capitis. ʒ. j. 5. pillarũ de
sarcocolla descriptione Auic. 5° canonis summa prima tra
ctatu de pillulis. ʒ. j. incorporent sil. & fiant pillule de oi. ʒ. vj.
de quibus iste cõmendabilis vir accipere potest vnaꝫ bis in
septimana per duas horas post cenam. eradicabunt eni mãꝫ
sue cephalee que mixta est ex cholera & flegmate reprimendo
& prohibendo coicationem uapoꝝ ad cerebrum: qḋ sibi sua
misericordia concedere dignetur altissimus per infinita secu
la benedictus ad laudem dei Amen.

Consilium. 5.

De soda a mã cholerica citrina pro
ueniente partim p colligãtiã ab epa
te: & partim per essentiam nocumenti ipsius cerebri.

Ic nobilis adolescẽs ueronẽ
sis egrotat soda. i.
dolore capitis magno: qui apud grecos
cephalea noiat: & est dolor medietatis an
terioris capitis ptingens usqꝫ ad frõtez.
¶ Prouenit aũt dolor iste ptiꝫ p colligã
tiã ab epate ad caput. ptim p eẽtiale no
cumẽtũ cerebri in quo inualuit mala cõ
plo cal'a cuꝫ dñio cholere citrine facte ex mixtione flegmatis
aquei cũ chol'a rubea: que mã siue in cerebro eius generet p
viã mixtiõis cholere delegate ab epate ad caput: & flegmatis
aquei in uenis pãniculoꝝ cerebri abũdãtis. Siue hec mã pl's
in epate generet ex cõmixtione duaꝝ mãerũ pdictaꝝ adinui
cem. nõ tollit ex hoc tñ qn egritudo sit p colligãtiã & p eẽtiã
denoianda. qḋ ẽt appet demonstrari posse: qm qñ est discra
sia epatis pp cibos uel alias causas notabiliter intendit do
lor in capite: & econuerso. dum bene disponit epar manifeste
remittetur dolor capitis. pp qḋ apparet ꝙ cura huius dispõ
nis dependet ex rectificatione epatis & mundificatione cere
bri & cõfortatione coꝝ amborũ sil. ¶ Signa aũt ulteriora hãc
dispõnem notificantia non est necessariuꝫ hic adducere: qm
res est per se nota. si diligenter perquirantur signa a tactu ca
pitis & epatis accepta: & a pulsu magno ueloci: & frequenti: ẽt
in tpibus percepto. Et adhuc a vigilia: siti: amaritudine oris
& sputo aliquando ad salsedinem lꝫ leuem: aliquãdo ad ama
ritudinem tendente: & sic de alijs: propter quod regendus est
iste vir regimine conuenienti: ut in sequentibus nunc ap
parebit.

Euitet ergo stationem in locis calidis & uehemen
ter siccis: sed aer eius declinet ad leuẽ
caliditatem & euẽtatus existat & elongatus a cursibus aquaꝝ
& conuallium: & a locis reumaticis terraneis & antiquorum
edificiorum: & caput eius in nocte saltem leui coopertura tuea
tur. Et caueat a statione aquilonaris uenti. ppterea qꝛ redu
dit poros & mãs in cerebro confirmat. ¶ Fugiat ẽt hic vir ci
baria rebus acutis condita. uelut raphanum: cepe: alleum: &
consilia. & dimittat oia que humores corporis exacuũt & inflã
mant. uelut crocus: piper: & reliqua aromatica calida. Et ca
ueat ab usu rerum sua multa euaporatione replentium cere
brum: uelut sunt legumina: lac: brodia pinguia: & fructuum:
multitudo. & dimittat etiaꝫ viscosa & oppilantia epar & uenas
propter que intenditur caliditas in membris propter phibitã
euentationem. Salsa ẽt cibaria multũ non sunt ei cõueniẽtia.
In reliqs hẽat licentiã suo mõ. ¶ Dimittat etiam quantum
põt exercitia & fortes motus tam aiales ꝙ corporales & pro
prie super cibo. imo cõuenientius est ei quiescere saltẽ usque
quo erit sanitati restitutus: qḋ cito erit ei. ¶ In mõ aũte sue
cibationis morose comedat: & nõ impetuose deglutiat cibos
& potus absqꝫ congrua masticatione. Et qꝛ cholericus est nõ
confert ei abstinentia longa ne inflãmetur epar: sed conueniẽ
tius est ei ter comedere in die inter cenam & prandium aliqd
accipiendo circa horã 20am ꝙ abstinere superflue: aut ꝙ his
stomachum multo cibo replere & potu. ¶ In dormiendo tẽ
pus expendat condecens: ne propter multas vigilias virtus
debilitetur & cerebrum eius ad exiccationeꝫ perducatur que
sit causa attractionis materierum ab interioribus membris
ad seipsum. propter quod temporibus condecentibus laudo
sibi dormitionem. per octo horas in naturali die fiendaꝫ ma
gis ꝙ pauciori tempore laboret dormire. ¶ De passionibus
vo anime: qm iste vir complexione cholericus est: & hẽt mãs
humorales facile acetosabiles. Ideo euitet aĩe accñtia quib⁹
uelox & uehemens motus ponitur in spiritibus & humorib⁹:
ut sunt ira: furor: iracundia: uelocitas & fortitudo conturba
ti sermonis. Et in summa oium hoꝝ accñtium euitet intem
periem: pp que cor & pectus uehementer inflãment & perdu
cant ad anhelitum magnum uelocem & frequentem. pp qḋ
correlarie concluditur. Iste vir parcus existat in assumptio
ne potus vini saltem fumosi & ualde potentis. & adhuc tem
periem in multitudine ponat & frequentia coeundi. heceniꝫ
fortasse perducerent ipsum ad antiquam sodaꝫ uel cephaleã
incurabilem. & maloꝝ accidentium productiuam.

Regimen itaqꝫ medicinale huius cephalee comple
tur per octo remedia congruis tempori
bus administranda: ut nunc scribitur. ¶ Primum itaqꝫ ho
rum est ꝙ iste vir adueniente medietate septembris purget
per hunc modum. ℞. syrupi rosati. ʒ. j. syrupi compositi ace
tosi. ʒ. 5. aque acetose: aque cicoree & absinthij. ana. ʒ. j. misce.
¶ Item recipe pillularum cochiarum & de reubarbaro. anã.
ʒ. 5. boni ponderis cum eluario rob. forment pillule. vij. & ac
cipiantur vno mane in aurora dormiendo post eas per ho
ram vnam: & post quinqꝫ horas ab assumptione earuꝫ bibat
cyathum vnum aque ordei çuccarate calide: postea prãdeat
per horam vnam post istam aquam. ¶ Post illud minora
tiuum accipiat digestiuum suprascriptum eadem hora cali
dum septem diebus continuis: & post ipsum tardet cibuꝫ ho
ris quatuor. ¶ Assumpto ergo digestiuo octaua sequenti die
purget per hunc modum. ℞. cassie nuper pparate cuꝫ aqua
endiuie. ʒ. vij. reubar. electi. ʒ. j. spice nardi. g̃. v. salis gẽme. g̃. v.
aque lactis. ʒ. iiij. misce & parum calidum accipiat obseruan
do post ipsum conditiones que scripte sunt post pillulas pre
cedentes. ¶ Secundum vo principale remedium est. ꝙ ad
ueniente uere circa finem februarij. i. principium martij pur
getur per hunc modum. ℞. electuarij rosarum. ʒ. j. electuarij
indi. ʒ. iij. utrũqꝫ auari ponderis misce. & bibatur cum tertia
parte cyathi vini albi aromatici & calefacti. & post hoc obser
uentur conditiones que superius dicte sunt obseruari debe
re post pillulas. ¶ Die vo sequenti accipiat hoc digestiuum
hora & modo dicto de digestiuo autumni. ℞. mellis rosati. sy
rupi compositi acetos. syrupi de absinthio. ana. ʒ. 5. aque be
thonice. ʒ. j. 5. aque cicoree. ʒ. ij. misce. ¶ Post istud vo dige
stiuum mane immediate sequenti purgetur cum istis pillu
lis. ℞. pillularum de iera maiori. ℈. ij. pillularum cochiaruꝫ
℈. j. fiant pillule. vij. cum syrupo composito aceto. & accipian
tur obseruando conditiões in alijs pillulis narratas. ¶ Ter
tium vo principale remedium est hoc. ℞. aloes epatici electi
ʒ. iiij. reubarba. electi. & agarici. añ. ʒ. j. dyagridij. ℈. 5. masticis
rosarum. se. acetose: endiuie: & cicoree: çinç. spice. añ. ℈. 5. salis
indi. ℈. j. puluerizentur omnia per se. deinde commisceantur
& infundantur in. ʒ. iij. succi endiuie. & ʒ. j. succi maiorane: &
commisceantur & ponantur sub radijs solis: usquequo exic
centur. deinde iterum superaddantur succi & permittantur
exiccari: ut dictum est tribus vicibus renouando. de hac igi
tur materia fiant pillule de omni. ʒ. vj. uel. vij. de quibus tem
pore quo assumit digestiua: & alijs temporibus omnibus in
septimana bis uel ter accipere potest vnã parum ante cenam

z secundam per duas horas post cenam continuando eas fz ꝙ viderit necessitatem maiorē uel minorez cū capitis alleuiatiōe: aut grauitate eius z non dubito ꝙ he pillule sunt potentes ad eradicandum dolorem suum z preseruandum ipsum ab incursu in ipsum. z sunt solēnes ad mundificandum stomachum epar z caput eius mūdificatiōe tēperata. ⸿ Quartū pncipale instr̄z est hoc. ℞. trociscoꝝ de violis: z de spodio añ. ℥. j. trociscoꝝ dyarodon. ℈. ij. çuccari albi lib. ß. cum aqua cicoree fiat confectio in rotulis magnis de qua per totū mēsem Julij accipiat. ℥. ß. ante prandium z tantundē ante cenam immediate. Et si non timeret expensam laudarē ꝙ uteref ea per totum mensem septembris saltez quater uel ter in septimana accipiendo de ea quantitatem predictā boris iaz scriptis. ⸿ Quintum principale remedium est hoc. ℞. spodij: coralloꝝ ru. lābrusce: coriandri preparati. añ. ℥. ß. macis. ℈. j. ß. rosaꝝ. ℈. ij. gariofi. ℥. j. z pulueriçētur oīa p se. deinde cōmisceantur: z de hoc puluere saltē bis in septimana. quando uadit ad lectum pulueriçef prora capitis eius immediate p latitudinem q̄tuor digitorum a superiori parte frontis usqz ad sūmitatē capitis. ⸿ Sextum principale remediūz est hoc ℞. succi morsus galline habētis flores rubeos. ℥. j. succi radicis biete. ℥. ß. aque mellis. ℥. ij. misceantur z calefiant: z impleto ore aqua frigida leui tractu trabiciat p utrāqz narē dextram z sinistram ualde suauiter semel in septimana ante prādium per duas horas per totum mēsem septembris. ⸿ Septimuz principale remedium est hoc. ꝙ postq̄ iste vir fuerit purgatus uere z autumno ut predictuz est. si remaneret grauitas in capite frōte z circa oculos: tūc in naribus eius ante prādium per duas horas bis in septimana inter dies capurpurgij suprascripti insuffletur in nares eius cum vna penna de hoc puluere ad quantitatē vnius grani frumenti: pūocabit enim sternutationē dilatando z mundificando meatus cerebri. ℞. pulpe nigelle. ℥. j. florum rorismarini. ℈. j. pulueris ellebori al. ℈. ß. subtiliter pulueriçentur z commisceantur. ⸿ Octauū z ultimum vo principale remedium est hoc. ℞. conserue rosarum. ℥. ij. conserue boraginis: z violarum. añ. ℥. j. se. acetose: cicoree: endiuie: z scariole. añ. ℥. j. violarum florum nenufaris. añ. ℥. j. ß. coriandri preparati. ℈. iij. vini granatorum. ℥. j. ß. çuccari al. ℥. iij. fiat electuarium. Cuius usus est coclear. j. uel medium diebus z horis quibus hic virˀ sitit amaricatuz habet os z sentit caliditatem hypocūdriorum z stomachi z pulsationem z saltum in temporibꝰ de eo potest sumere ter uel quater in die ad libitum suū bibēdo post ipsuz cyathū aque ordei bene çuccarate si desiderat bibere. Et his remedijs ita diligenter obseruatis: non dubito qn sanitatez prospere obtinebit z cōfirmabif in eo: quā sibi misicorditer cōcedat altissimus per ifinita bndictꝰ ad laudes eiꝰ ppetuas

Consilium. 6.

⸿ De duplici mala dispositione videlicet. ⸿ De mala complexiōe frigida cerebri a causa primitiua inducta cum presentia materie flegmatice subtilis: caliditate etiam participantis. ⸿ De mala cōplexione stomachi calida z sicca a mā calida z acuta.

Onsideranti diligenter apparere potest ꝙ egritudines quibus molestatur ẟ Joannes de mediolano teruisinus multum uerende z moleste sunt: siue ipsas plures egritudines complicatas inuicem concesserim: siue vnicam dictam etiā esse egritudinem que associat sibi aliam ab ea dependentē: nihil enim defectus in theoria medicine neqz in opere apparebit quecunqz istarum duarum uiarum teneatur. quelibet eniz dispositionum de quibus paulopost dicetur propter uehementiam lesionis earuz per se aduocat curationem: ita ut remota vna: non tamen apta est remoueri altera cum nō simpliciter dependeat ab ea.

Est autem prima huius viri dispositio mala complexio fixa in cerebro eiꝰ que fuit a primitiua causa producta. s. uehemēti tristitia anime que secuta est mortē filie eius: siue igif ppter uehementē resoluōnem spirituum substantie cerebri z materierū laudabilium in eo que fuerunt cōsecuta oīa: aut ppter uehemētē euacuationē in effusione lachrymarū cōtingētē: aut ppter immoderatissimuz motū in spiritibus z humoribus cerebri acquisita fuit in capite eius ifiāmatio in materiebus: z acuitas in eis: que uirtutem expulsiuam cerebri irritauerunt ad mām expellendam. Vñ ex hoc fundamento deduci pōt cerebrū eius egrotare mala cōplexione frigida z priuatiua denominanda tali: eo qz consecuta est resolutionē euacuatiuā spirituuz z materierum laudabilium ut iam deductuz est. Et qz in humoribus z spiritibꝰ tā in substantia cerebri ꝙ pāniculis in uenis z arterijs eius inuentis remansit motus inflāmatiuus non est mirabile: si iterum inuenitur alia species male complexiōis calide denominanda: ad quod uidetur iuuare innata cerebri complexio: quam a generatione credo fuisse calidam: ut in altera egritudine in ipso per me curata iam uerum inueni. ⸿ Ad primam autem egritudinem inueniendam in plura motiua persuadere uidentur. ⸿ Primuz quidem est sumptum a primitiua causa que fuit passio in anima ualde fortis que perduxit virum hunc ad pauficationem innati caloris. ⸿ Secundum motiuum est uehemens perseuerantia in vigilijs que etiam finaliter infrigidant. ⸿ Tertium vo est grauitas capitis ipsius. ⸿ Quartum est substantia materiei que descendit: quam omnino oportet esse subtilem: argumēto sumpto a uelocitate descensus eius. ⸿ Quintum est quia caput z adiacentes partes tangenti non representantur cum caliditate: imo cum percepta frigiditate: z sic de alijs. ⸿ At vo materias istas flegmaticas z fluxibiles caliditate participare plura argumenta ɔcludunt. ⸿ Et primum quidem est ꝙ iste vir consueuit ciuilibus occupationibus agere capite discooperto semper reuerentia consuete honestatis. Ex casu autem filie sue oportuit ipsum capite cooperto exercitari z maxime cuz magna caputeorum uanagloria sicut hodie moris est. ⸿ Secundo vo deducitur hoc ex uelocitate materierum z resolutionis earum. Cum eni descendunt māe per uenas post aures laterales colli z arterias eius per musculos chordas z neruos a cerebro prodientes cito imprimunt sensationem tristem quod arguit potentiam materierum in penetrando z imprimendo. Quomodo enim materia frigida z grossa posset tam cito dolorem ingentem efficere. ⸿ Tertium motiuum est uelox remotio doloris z absentia postq̄ euenit. neqz enim materia frigida uel grossa quantuncūqz multa tam cito descendere posset neqz post eius descensum tam cito absolueretur a mēbro z cessaret dolor. ⸿ At vo iterū nō leuiter deducunt acuitatez materie duo motiua penultima. s. ꝙ iam materia que descendit excoriauit linguaz eius z fecit scissuram labiorum magnam: exiccauit guttur z partes oris que omnia a materierum acuitate z caliditate prouenire concedēdum est apud eos qui aliquid ueritatis gustauerūt ex philosophia z medicina. ⸿ Apparebit autem iterum horum ueritas ex instrumentis curationis. que scribaz inferius a quibus non dubito ipsum sanari sine magna anxietate: z hec de dispositione prima dicta sufficiant.

Secunda vo huius viri dispositio est circa stomachum conuersa. iuxta opinionem patientis est frigiditas immoderata stomachi. quod minime credēdum est: imo stomachus eius egrotat mala complexione calida z sicca positiue proueniente a materia calida z acuta: qō ostendunt motiua ꝙ plurima. ⸿ Primum: quia ꝙ distemperantie egritudinales inuentur a contrarijs alijs paribus tamen non semper est uerum propter accidentia consequentia egritudinis. Scribitur enim ꝙ cum iste vir deglutit aliquid actu frigidum siue aqua sit: siue vinum uehementissime leditur: z videtur ei propter hoc concludere lapsum frigidum oris stomachi: sed in ueritate in stomacho inuenitur lapsus calidus iam dictus: qui intenditur ex assumptione rerum frigidarum sibi ɔtrariaꝝ: siue contingat: qz ma

la cōplō calida ⁊ sicca in ore stomachi vigorat̃ in stōcho per antiparistasim: siue accidat hoc: q̃z in ore stomachi inuenitur mã subtilis ⁊ acuta: que uehementius ꝓfundat̃ a friditate ꝙ̃ refugit: siue iterũ ꝯtingat illud: q̃z mã acuta in ore stomachi exñs ibi fecit excoriationẽ quãdã cuius nocumẽtũ auget res frigida. ꝓpterea q̃z oẽ frigidũ corpꝰ nocet ulceribꝰ ⁊ oi soloni ꝯtinuitatis. 5ª affo. sermone illo. Ulceribꝰ friduz mordax ⁊c̃. Hãc aũt excoriationẽ iesse ori stōchi ꝑsuadẽt accñtia i eo iuẽta que ẽt ꝑsuadẽt lapsum ⁊ casum mãlẽ eius. Et pmũ est sitis 2m amaritudo oris. 3m est pũctio in ore stōchi percepta. 4m est excoriatio lingue. 5m est scissura labiorum: ⁊ plura alia motiua adducerem nisi longitudinem timerem. ¶ Ex quibus oibus primum correlarium annectitur ꝙ possibile est tenere vnam fuisse egritudinem in viro isto. s. malam complexionẽ calidam in cerebro eius inuentam: a quo materia descensum habuit ad stomachum ⁊ ad alias partes. ⁊ sic egritudo stōchi fuisset per colligantiam eius ad caput ⁊c̃. ¶ Sequitur secundo ꝙ egritudo huius viri est cõplicata ex egritudine cerebri ⁊ stomachi: quãtũcũqz enim in principio stomachi egritudo eius fuit ad caput. tamen facta est in stomacho fixa non remouibilis oino remotione egritudinis cerebri. ¶ Sequitur 3o ꝙ hec egritudo rationabiliter est ꝑ colligantiã ⁊ per essentiã utriusqz hoꝝ mẽbroꝝ sil. probat̃ ꝯclio: q̃z si egritudo stomachi fuerit ꝑ colligãtiã ad cerebrũ ⁊ stomachus non minus ledere potest cerebrum ꝙ̃ ledi ab eo: ergo etiam egritudo cerebri pẽdebit ab egritudine stomachi. ¶ Utrũ aũt he due egritudines in his duobꝰ mẽbris inueniant̃ ⁊ non in alijs: credẽdũ est ꝙ non. Raro enim stomachi egritudines perseuerant aliquanto tp̃e q̃n ledant epar: ⁊ lesum epar nocet stomacho ut põt colligi 2o tegni. ⁊ 3o cañ. 13ª ⁊ 14ª tertij. ⁊ tu considera. Ex quibus sequitur ultimate in cura haꝝ dispõnuz huiꝰ viri necessarium esse attendere ad epar ⁊ stōchuz: ⁊ nũc seq̃t.

Jam autem discurrẽdũ est per administrationẽ regiminis rerum non nãlium huic viro conuenientium: ꝯñter aũt medicinalium. ¶ Euitet igit̃ vir iste mansionem in loco ⁊ camera uehementis caliditatis imo aer in eo sit ad caliditatẽ mediocriter declinãs ⁊ ad leuẽ siccitatem: imo fere non sensibilem neqz multum intense calefiat ⁊ caput teneat mediocriter erectum. ¶ Scdo principaliter ꝙ̃to magis põt tristitiã ab aia sua excludat. ꝓꝑ quid enim opz occupare aiam circa passionem rei amisse cum recuperatio est impossibilis. Est eni addere stimulũ stimulo qd̃ est incurrere vitiũ officipdi. ita ꝙ memoriã suã uoluntatem ⁊ aiam oino ꝯformet uolũtati altissimi. Judicia eni dei abyssus multa. Fortasse enim vir iste tristitiã maiorem ualde recepisse ex longa vita filie sue: que ab humanis periculis fere infinitis non erat tuta: ⁊ maxime in hoc tp̃e nostre infelicis etatis subiecte tribulationibꝰ insidiarum odij belli ⁊ aliorum discriminum. Equo itaqz aio tolerandũ est qd̃ ⁊ puisum ⁊ factum euenit. Alr̃ eni ꝑiculũ sue vite grande ualde ꝑparat sibi vir iste ex forti passione aie. Tales eni passiones exterminant ⁊ mutant corpus ab ea que est ƀm nãm ꝯsistẽtia 3o tegni. ¶ Silr̃ 3o in ciboꝝ assumptione ex ꝑte ꝙ̃titatis mensuram hẽat ut ter aut quater paulatine cibet̃ in die nãli magis ꝙ̃ semel aut bis: stomachus enim ꝓꝑ sui debilitatem non multaz toleraret cibi assumptionem. nam ꝑsus spargere cũ debilitate virtutis est securius. prima quarti. cap̃ de cibatione febricitãtiũ. ꝓꝑ qd̃ etiam non multũ tp̃is inter vnam cibationem ⁊ aliam interueniat ne nocumentũ inferat̃ ex inanitiõe nimia. opz enim ut neqz in vno die uenas inaniri permittas propterea q̃z deterior est fertilitas in tp̃e sterilitatis ꝙ̃ sterilitas in tp̃e fertilitatis. 3ª primi. cap̃ de regimine per cibum. ¶ Quarto principalr̃ vir iste summopere occupari debet in dormiendo ꝓlixe. p̃ ut cesset motus aie a tristitia: ita ut qescat corpus ⁊ organa ⁊ instrumenta. secundo ut intercipiatur fluxus: q̃z somnus fluxus oẽs preter eum qui per sudorem. 2ª primi. capitulo de his que proueniunt ex somno: sed multitudo sudoris esset ei conueniens diuertendo lapsum. ergo ⁊c̃. ¶ Sed ultimum remedium inueniat sibi ⁊ consulo ꝙ in oi cibario ponat emulsionis seminis papaueris al. scutellã vnã uel mediam ad minus. ¶ Jtem gr̃a huius istantibꝰ vigilijs ꝑ horã post acceptionẽ cene accipiat hanc mixturam tepidam. ℞. emulsionis seminum papaueris al. facte cũ aqua violarũ. ℥. iij. syr. nenufaris. ℥. j. aut loco syru. nenufaris apponatur. ℥. j. s. syrupi de papauere al. ⁊ erit melius somniferum dare. 2m lz minus extinctiuũ. pmũ tñ magis est extinctiuum ⁊ minꝰ somniferũ. ¶ Et si desideraret somnũ inducere absqz potabili conferente ex descensu eius ut iaz descripsi: tunc salubre remedium est ut hora p̃scripta deglutiat. ʒ. j. dyapapaueris descriptione Nicolai ⁊ erit ei iuuamentũ excellens. ¶ Quinto ṽo principaliter conformiter loquendo predictis abstinẽ debet a motu corporis uel exercitio fere oi. Si enim maior fit in corpore humano agitatio ꝓꝑ aie exercitia: ꝙ̃to maior fit in corpore agitatio ꝓꝑ motũ corꝑis ⁊ ꝑtiũ eius: quare loco exercitij salubre remedium erit: oi mane per tres horas añ prãdium exhibere fricationes a genibus usqz ad pedes. scdario ab inguinibus usqz ad pedes. 3o a spatulis usqz ad nates semper trahendo inferius: usquequo membra caleant: ⁊ rubeãt ⁊ est consilium bonum in alleuiando caput distrahendo mãs ¶ Sexto ṽo principaliter in qualitate ciboꝝ agẽdũ est: ita ut cibaria eius leuia sint tam ex parte quãtitatis: ut in 4o cap̃ dictum est ꝙ̃ ex ꝑte q̃litatis: q̃z digõni ualde facilia ⁊ boni chimi gñatiua ꝯrietatẽ hñtia ad lapsus p̃dictos: ut in sequẽtibus exẽplariter videri põt in aqua decoctiõis uel emulsionis seminũ. primo seminum portulace. scdo seminuz quatuor coium frigidoꝝ. tertio seminũ lactuce. quarto ⁊ ultimo seminum papaueris al. pmũ eni ⁊ duo ultima sufficiẽtia sunt ad sanãdũ ipm ⁊ fiant hec iuscula cum brodio pulloꝝ ⁊ caponũ mediocriter pinguium ⁊ cũ emulsionibus p̃dictis aut cũ mica panis macerata in illis emulsionibꝰ: aut cum vitello oui eodem modo preparato ⁊ magnum secretum inueniet si fecerit sibi iusculũ cũ p̃dictis emulsiõibꝰ: ⁊ pulpa ꝑdicũ uel pulpa pullarum iuuenuz diligenter decoctis: ⁊ si hñ cõsideras hec oia conferunt lapsui cause mãli ⁊ accñtibꝰ ꝯñtibꝰ. Deglutiat ẽt vitellum oui in aqua nenufaris uel papaueris albi longo tp̃e infusi: qd̃ remediũ cũ p̃dictis emulsionibus erit sibi utilissimũ. Et silr̃ iusculum de faria ordei cũ se. papaueris: adhuc etiam fercula facta cũ brodio decoctionis bletarum ⁊ spinachiarum sunt ei laudabilia: ⁊ aqua carnis accepta ex pulpis fasianoꝝ ꝑdicũ ultimate contritis ⁊ violẽter expressis. adhuc etiam ⁊ vitellus oui cum mica panis macerata: ut dictum est: ⁊ cocta in aqua lactis cuiuscũqz usualis laudabilis erit. Non multum amplius in cibis me extendo: q̃m spero ꝙ cuz his dictis facile sanationem acquiret. ¶ De potu autez eius dicendum nũc ꝙ potus eius sit aqua cocta cũ çuccaro multo absqz ordeo: cum aliquãtis granis papaueris ƀm hũc modum. Accipe aque ueri fontis lib. x. çuccari secunde coctionis lib. ij. granoꝝ papaueris al. ℥. j. bulliant prius insil̃ aqua ⁊ papauer usqz ad consumptionem tertie partis: deinde sup addatur çuccarum ⁊ iterum superebulliant in uase lapideo cum cocleari diligenter dispumando usquequo cadat quarta ꝑs tribꝰ remanẽtibꝰ ipsiꝰ: hoc ꝑmittat̃ infrigidari ⁊ coletur totum per pãnũ bis spissum: ⁊ bibat hunc potum simplicem ⁊ extra ipsam etiam. ¶ Et si desideraret aliq̃d extinctiuum magis: tunc ℞. huius potus partes quinqz syru. uel iulep: nenufaris ꝑtẽ. vj. ⁊ bibat̃ simul. ¶ Si autem ꝓꝑ consuetudinez aut ꝓꝑ etatem non posset oino dimittere vinũ: aut q̃z ex p̃dictis potus assumptiõe debilitatẽ ṽtutis incurreret: tũc eligat vinũ colore albuz substãtia dyaphanũ odore suaue: sapore ṽo dulce notabiliter: ut sunt vina de feleto del montello ⁊ misceat p̃dicta vina cũ altera medietate suprascripti potꝰ ⁊ felicitabitur eius cura: ⁊ hec de regimine sex rerum non naturalium sufficiant ⁊c̃.

Jam uero de regimine ex parte instroꝝ medicinalium ꝑtransire necessarium est. Jtaqz ponantur instrumenta medicinalia: quorum septem applicabo

capiti ꝛ quinqꝫ stõcho. Itaqꝫ si constat virtus huius viri ṗn cipiũ curationis eius ꝛ securus modus opatiõis esset ut fieret flobotomia uene cephalice per quam educerent sanguinis. ℥. iij. aut parum plus tolerante virtute. ¶ Scõm vo remedium est: ut post factam flobotomiã de cuiꝰ applicatione non oꝛeẽ timoꝛ ex pte etatis si tolerat eã v̾tus: ꝛ si nõ tolleraret v̾tus adhuc flobotomiã post flobotomiã, pcedã cũ applicatione hoꝝ clisterioꝝ: ꝛ iterũ si non fieret flobotomia oĩ die per horã vnã post oꝛtũ solis vnũ applicet sibi clistere hoc mõ factũ. ℞. decoctionis malue blete mercurial. lib. j. ꝛ fiat hec decoctio tãdiu ꝙ aqua viridis fiat. ℞. iere simplicis. ℥. s. iere ruffini. ℥. ij. cassie çuccari ru. añ. ℥. iij. olei viol. ℥. iij. butyri. ℥. s. salis cois. ℥. iij. misce ꝛ totum accipiatur in vna vice saltez tribus diebus. Et illos tres dies sufficiant illi accipere oĩ die solũ medietatẽ ṗdicte ꝙtitatis. ¶ Tertium remedium est ut p̄ꝛora anterioris partis capitis eius omni sero inter capillos eius de hoc puluere spargatur ad quantitatem sex granorũ semper cum pectine deponendo puluerem primum quãdo ponit scõm. ¶ Quartũ spãle remediũ est ut teneat semp hũc puluerem ligatũ in syndone de grana retoꝛta in manu sua ꝛ odoret ipm. ¶ Quintum spãle remediũ est ꝑ spatium vniꝰ septimane oĩ mane ꝑ duas horas ante cibum faciat hoc gargarisma. ℞. aque maiorane: aque ireos: ꝛ arthanite añ. ℥. j. iere ruffini. ℥. ij. çuccari al. ℥. s. calefiant oia solũ usqꝫ ad liquefactionem, deinde ex hoc impleat os ꝛ diu teneat: post fiat cũ eo gargarisma. ¶ Sextũ ṗncipale remediũ est hoc. ℞. olei de croco ꝛ de camomilla añ. ℥. j. s. olei de myrto: ꝛ de mastice añ. ℥. ij. gallarũ cupressi: spodij: rosarum: ꝛ granoꝝ myrti. añ. ℥. s. coriandri p̄parati ꝛ subtiliter pulueriçati. ℥. ij. farine uolatilis molẽdini ꝙtum sufficit fiat linimentum bñ viscosuz. de hoc igitur actu calido extenso super pãno extedat sup spatulis: ꝛ super partibus omnibus per quas doloꝛ extendat. ¶ Septimum ꝛ ultimũ remediũ est hoc. ℞. linimenti immediate scripti. ℥. ij. olei de myrto: ꝛ de croco. añ. ℥. j. musci. ambre. añ. ℈. ij. pulueris arthanite uel ciclaminis. ℥. j. s. terantur simul in moꝛtario subtilissime: deinde cũ hoc vnguento oẽs ptes capitis oĩ sero diligenter inungant excepta pte cõmissure anterioris sup quã puluis suprascriptus apponatur.

Modus vo prouidendi dispositionibus stomachi sui consistit in his remedijs. ¶ Primuz est hoc. ℞. syr. iuiubini. ℥. j. aque farfarelle. ℥. ij. aque mẽthe. ℥. j. Et si abominaretur syrupus. ℞. aque farfare ꝛ menthe añ. ℥. j. s. vini citonioꝝ. ℥. j. misce. ꝛ detur ei in potum actu tepidum per duas horas ante diez ꝛ p̄oderit ei solẽniter ꝯtinuãdo ipm saltez. 8. uel. 10. diebus. ¶ Secundum vo spãle remediũ est hoc. ℞. ꝯserue violarũ. ℥. iij. ꝯserue buglosse. ℥. j. s. trociscoꝝ stelle. ℥. s. trociscoꝝ de violis. ℥. j. s. vini granatorũ: mucorũ ꝛ dulcium. añ. ℥. j. çuccari al. ℥. ij. fiat eluarium: de quo semper ꝑ horã cũ dimidia ante p̄andium ꝛ cenam ꝛ immediate post p̄andiũ ꝛ cenam deglutiat ꝙtitatẽ vnius nucis maioris. ¶ Tertium vo speciale remedium est hoc. ℞. aque poꝛtulace ꝛ lactuce añ. ℥. j. ꝺragaganti: gũmi arabici. añ. ℥. ij. pulpe sebestẽ. ℥. j. s. çuccari al. ℥. j. penidiarum. ℥. ij. incoꝛporẽtur oia simul ultimata ꝯtritiõe: ꝛ fiat loch de quo cõtinue in oꝛe teneat ad ꝙtitatẽ vnius fabe: ita ut permittat descendere paulatine ad inferioꝛa. ¶ Quartũ spãle remediũ est hoc ℞. olei de nenufare: ꝛ cytonioꝝ. añ. ℥. s. olei de mentha uel origano. ℥. j. gallie mus. ℥. j. s. violarũ: floꝝ nenufaris: se. cuscute. añ. ℥. j. s. rosaꝝ: spodij: mẽthe: masticis: coralloꝝ ru. gariofiloꝝ. añ. ℈. iiij. cere al. quãtum sufficit: fiat vnguentũ molle de quo quater in die naturali actu calido liniat stomachus ab oꝛe eius usqꝫ ad vmbilicum ꝛ supponatur ei pannus duplicatus calidus ꝛ suffumigatus cum puluere gallie muscate. ¶ Quintum ꝛ ultimum remediũ est hoc. ℞. mãne electe. ℥. j. aque lactis caprini. ℥. v. dissoluat mãna in aqua lactis calefacta. deinde coles ꝛ bibat totũ bñ calm. hoc eni erit utile ualde mltũ post assũptionẽ suprascripti digestiui ꝑ ꝙtuoꝛ uel qnqꝫ dies accepti ubi appeant signa digõnis ꝛ mãerum mobilium: lꝫ ego credam ꝙ non erit opus euacuandi mãs altera spẽ euõnis ꝙ ꝑ clisteria supius descripta. Ipsa enim ꝑ se electiue attrahendo ꝛ diuertendo mãs ꝯuenienter euãt a capite ꝛ stõcho mundificando. Si tñ p̄ter hec oia tardaret aduentus sanitatis rescribat de statu suo ꝛ ꝓuidebit de remedijs foꝛtioribus si erit opus ad laudem dei. Amen.

Consilium. 7.

¶ De supflua vigilia ab imoderata siccitate oꝛgani primi sensitiui cũ coꝛruptione operationum imaginatiue ꝛ cogitatiue potẽtiarum cum participatione epatis ꝛ totius.

Upersflua vigilia huius nobilis viri p̄ouenit ab imoderata siccitate oꝛgani p̄mi sensitiui ꝛ est uẽtriculus anterioꝛ cerebri. qui licet respectu medij generis a generatione declinet ad caliditatez ꝛ siccitatẽ. qꝛ hic vir cholericus fuit: ꝛ est tñ positiua siccitas inuẽta in cerebro eiꝰ toto: ꝛ maxie in anteriori pte multiplicat ibidẽ a uaporibꝰ cholericis positiue ꝛ ꝑ se exiccãtibꝰ: ꝛ qꝛ hi uapores sil cũ alijs ab vniuersa mẽbroꝝ inferioꝝ ꝯgerie mltiplicant et in cerebro idu cũt in ipso priuatiuam siccitatem ꝑ viã resolõnis. ¶ Adde p̄terea ṗdictis ꝙ epar eius qd est notabilr calidum non euacuat ab adurendo materias cholericas: ꝑp quã adustionẽ transmutant in melichas. Et iste est vnus de illis qui per decidentiã in etate paugmastica transmutant in melãcholicitatẽ. Iuxta illud secundi tegni. decidente vo calida ꝛ sicca crasi. ¶ Et hoc totum demonstrari põt ex pluribus signis. Primo qꝛ tactu ꝑcipit caliditas ꝛ cũ acuitate notabili. 2° qꝛ hitudie macer est ꝛ extenuatus. 3° ex uelocitate ꝛ frequẽtia pulsus eius in quo non seruatur magnitudo ꝑp debilitatem v̾tutis eius. 4° qꝛ coloꝛ eius est rubicũdus cũ claritate. 5° ex imoderata siti. 6° ex uentris ꝯstipatione: ꝛ sic de alijs. Unde non est mirabile si vir iste aliqualiter in operationibus imaginatiue potentie ꝛ cogitatiue coꝛruptionem habet: qm̃ hec oia que dicta sunt minant sibi non leue periculum coꝛruptionis operationũ interioꝛũ sensuũ. Unde opꝫ istum virum esse sollicitum ꝛ bñ attẽtum in curatione sui: aliter non bene terminabit res eius.

Occurrunt ergo mihi decẽ sibi ꝯscribẽda. Et primũ qdẽ hoꝝ est ut abstineat a cibis salsis. 2° ab acutis ut aromatibus oibꝰ p̄ter ꝙ a croco ꝛ ab aneto que sunt due medicine cum sua calitate somnũ inducẽtes Itẽ abstineat ab aceto. Itẽ abstineat a rebus ualde pinguibꝰ ꝛ p̄opꝛie cõmixtis cũ ṗdictis mediocriter: hꝛodialia nõ sunt vituperãda p̄ter ista: alijs cibis utat ad libitum. Uinum vo eius albũ subtile dulce non ualde fumosum. Et si non eẽt bñ dulce dulcoret cum çuccaro aut cũ aq̃ decoctiõis radicum liquiritie mũdatarũ. Si ualde fumosum. tunc frangat cũ aq̃ boni fontis: aut cum aq̃ cisterne que melioꝛ est. ¶ Scõm instrm̃ est. ꝙ iste vir p̄ocuret hẽre uentrẽ eius munduz ꝛ ꝓpꝛie cũ usu eluarij de sebestẽ ꝭm hunc modũ. ℞. eluarij de sebestẽ lib. s. eluarij de psilio. ℥. iij. incoꝛporent sil longa contritione. de hoc accipiat semp ante p̄andium ꝛ cenam ꝙtitatem vnius nucis muscate: aut saltez de eo accipiat paꝝ ante cenã quantitatem predictam duplicatam. ¶ Tertium instrumentum est ꝙ iste vir omni sero cum uadit ad lectum super tota caluarie capitis sui ponat quãtitatem. vj. granoꝝ frumẽti de hoc puluere. ℞. floꝝ nenufaris. ℥. j. s. se. lactuce: scariole croci: coꝛticum papaueris. añ. ℥. s. fiat oĩum per se puluis: deinde cõmisceant. ¶ Quartũ instrm̃ est. ꝙ iste vir oĩ sero cuz uadit ad lectũ totã spinã inungi faciat ex hoc linimẽto minꝰ calido ꝙ tepido. ℞. olei de semibꝰ lactuce: olei viol. ꝛ de sisamo añ. ℥. s. olei de nenufa. ℥. j. trociscorum de viol. ℥. j. s. cere al. quãtũ sufficit. fiat vnguẽtum molle: ꝛ postea bulliat in lib. s. emulsionis papaueris albi: usqꝫ ad consumptionez illius. ¶ Quintum principale remedium est hoc. ℞. coꝛticum mãdragoꝛe: se. scariole: lactuce: ꝛ poꝛtulace añ. ℥. s. floꝝ nenufaris: coꝛticum papaueris ana. ℥. iij. fiat omnium per se puluis:

deinde cõmisceat᷑ z aspergat᷑ z imbibat᷑ cũ succo folioꝝ papaueris albi: deinde exiccet᷑ sub radijs solis renouando succuz z exiccãdo ipz. hic ergo puluis liget᷑ in syndone de grana retorto z semper aut q̃ multũ olfaciat ipm patiens. ¶ Sextuz principale remediũ est hoc. ℞. folioꝝ maluarum: violaꝝ: scariole: z lactuce añ. M. ij. mãdragore: foliorũ nenufaris: z papa. añ. M. iiij. bulliant hec oia in decẽ situlis aque usqz ad consumptionem tertie partis: z cum ista decoctione tepida oi sero p horã ante cenã abluant᷑ extreme partes inferiores a pedib⁹ usqz ad inguina: z a natib⁹ usqz ad humeros z facies tota z collũ. ¶ Septimũ remedium est hoc. ℞. se. aneti: croci: floꝝ lilioꝝ al. violarũ. añ. ʒ. j. ʒ. floꝝ nenufa. lactuce añ. ʒ. j. pulueris folioꝝ mãdragore. ʒ. ij. puluerizent᷑ oia per se: z cuz succo foliorũ papa. fiant pillule de oi. ʒ. vij. uel. viij. de quib⁹ iste vir oi sero uel nocte qñ dormire non poterit: deglutiat duas uel tres ꝯtinuando eas. ¶ Octauũ remediũ est hoc. ℞. loch de papauere. ʒ. j. pulueris floꝝ narcisci: pulueris floꝝ lilioruz cytrinorũ: qui nascunt᷑ in uallib⁹ añ. ʒ. ij. z si nõ reperiunt᷑ p̃dictoꝝ flores: tũc accipiãt folia ipsoꝝ loco floꝝ papaueris albi. ʒ. ij. pinearũ mũdatarũ. ʒ. iij. pomoꝝ mãdragore numero j. siue matuꝝ aut imaturũ: siue recẽs siue siccũ habeat᷑ amili ʒ. j. se. lactuce z floꝝ nenufaris añ. ʒ. ʒ. macis: capil. ue. añ. ʒ. v. ligni aloes. ʒ. j. mell᷑ viol᷑. lib. j. çuccari albi. ʒ. iij. fiat eluariuz de quo patiens iste accipiat ante cibũ coclear mediũ: z tantũ dẽ post ipsum imediate: frangit eni caliditatẽ epatis z cholere z phibet adustionẽ z euaporationẽ acutã ad caput: facit hũectationẽ ꝯuenientẽ: z ingrossationẽ in uaporibus z cerebro. ¶ Nonũ remediũ est: ut hic vir attẽdat z pcuret sibi aperire emorroidas fricando eas frequenter cum felle tauri uel gaçelli: aut cũ pãno aspo bisello uel de terlisio. Et si prouocate fuerint emorroides permittat eas fluere mediocriter. nulluz enim remedium eo felicius inueniri posset. Si autem superueniret ipsarum emorragia: tunc constringat᷑ emplando eas cum stupis infusis in aceto: z expressis uel madefactis in albumine oui cõquassato cum puluere thuris: masticis: sandra. boli ar. z corallorum ru. z ematitis ana. ¶ Ultimuz spãle remedium est ut si in hoc viro nõ possent emorroides aperiri per ingenia predicta: tunc tentet᷑ apertio tybiarum in locis in quibus aquositas z virulentia emanare solebat. z hoc quidem fieri põt superponendo empl᷑m factuz de folijs apij ranini: qd̃ in ripis fluminum reperit᷑ bñ ꝯterendo: z sup cruribus applicet᷑ tãdiu ut fiat ibi uesicatio. Cũ videris tybiarũ apertionẽ intendat᷑ eaꝝ mũdificatiõi cũ hoc vnguẽto. ℞. vnguẽti basiliconis: z aploꝝ añ. ʒ. j. litargiri: sarcocolle: sandarace añ. ℈. ij. icorporent᷑ sil᷑ z bis uel ter medicet᷑ mẽbrũ patiẽs cũ eo. Et sic tãdẽ non est dubitabile q̃ res eius terminabitur ad bonum siue ad salutem si continuent᷑ hec remedia: qd̃ nõ spero ipm esse facturum: sicut soluit ad laudem dei. Amen.

Consilium. 8.

¶ De duplici mala dispositione videlicet. ¶ De mala complexione frigida z humida cerebri a multo flegmate aquoso z mucillaginoso proueniente. ¶ De sonitu in auribus representante sonum aque fluentis aut uenti reuerberati ad parietes montium.

Enerabilis in christo pater z sacre theologie doctor magister Hieronymus de ordine sancti Augustini laborat duplici dispositione omnino uerenda multuz. ¶ Est eniz prima mala complexio frigida z humida cerebri materialis a multo fl᷑ate aquoso z mucillaginoso proueniens: siue istud flegma in capite eius multiplicatum fuerit a mala compl᷑one p̃cedente qd̃ rõnabilius est: siue fl᷑ata ista aliũde ad caput propulsa generauerint ibidem malam cõpl᷑onẽ fridã z humidã pp multã morã p̃dictorũ fl᷑atum in capite suo. Et qualitercũqz concedatur necesse est q̃ cum egritudo eius lõga fuerit q̃ am hec cãe iste reperiant᷑ ibi. quarũ vna est effectũs alterius z ecõuerso. ita q̃ reciproce se iuicẽ efficiũt z augmentãt. Propter quod nõ est mirabile si vir iste hyeme nuper preterita passus est torturã oris. ppter enim fl᷑a aquosuz infusum in musculis z neruis suspendẽtibus z sustentãtib⁹ ossa maxillarũ ad ossa tẽpoꝝ fuit facta mollificatio: z cuz ps materiei in altera contraria pte grossa mota fuit in predictis musculis z neruis etiã genarũ z faciei ps ista cõtracta fuit: z fortassis q̃ tunc laborauit duplici egritudine. s. spasmosa in vna pte: z paralitica in alia parte. qd̃ tñ non credo: qm̃ egritudo ista non ita facile curata fuisset: nisi cura ipsius egritudis fuerit cã subtilis prouidentia sapientũ doctoꝝ qui pertractauerunt ipm. Uerisimilius aũt est argumento sumpto ab etate z compl᷑one eius q̃ mã ista flegmatica fuerit grossa z effusa ad musculos z neruos faciei genaꝝ z tẽpoꝝ in eisdẽ ibibita: z cõtraxerit predictas ptes ẜm longitudinẽ abbreuiando: z ẜz latitudinem extendendo: ita q̃ spasmus acciderit qui formal᷑r nõ est aliud q̃ actualis contractio ptiũ mobiliũ vsus p̃ncipiũ suũ cũ ipotentia dilatatiõis uel expãditionis predictarũ ptiũ de spasmo in fieri intelligendo tm̃ haꝝ descriptionẽ. Uñ hec tortura fuit egritudo solum spasmosa: ita q̃ per ꝯtractionem ptiũ ubi erat spasmus in altera pte ꝯtraria de necessitate cõtingit tractus z extẽsio ad inferius: pp quod ps ista apparet magis mollificata z magis egra: z tñ nõ est. Cuius apparẽtie mollificatiõis efficiẽs cã fuit attractio torti: ut l᷑ral᷑r colligitur 2ª tertij. cap̃ de tortura. subtiliter intelligẽdo cõtra opinionez Alexãdri pipate. quẽ Auic. ibidẽ all᷑at si bñ intelligit᷑.

Propter qd̃ ex p̃dictis nõ ualde angustiosuz est intelligere causas euentus scd̃e male dispõnis huius viri que est sonitus in aurib⁹ repñtans ei auditũ aque descendẽtis: z impetuose fluentis. aut collisionẽ uẽtoꝝ reuerberatoꝝ ad parietes mõtium uel syluaruz zc̃. ¶ Est ergo dispositio huius scd̃a uerẽda multũ. est eni corruptio in opatione sensus auditus: nullo enim obiecto uel causa in medio exteriori existente talis sonitus effectiue pcipit᷑ exterius sonatiuũ esse: qd̃ non sonat quod est formale in corruptione operationis auditiue potentie. ¶ Est aũt huius dispõnis imediata cã mala cõpl᷑o in toto cerebro: z miringa auditiua. Cã võ mãlis uel eidẽ pportionata est uapor uel uentositas grossa in miringa p̃dicta: z neruis uenietibus a 5° pari neruorum ad ipsam. Auditus eni fundat᷑ in 5° pari neruoꝝ: sicut gustus fundat᷑ in 4°. ut prima p̃mi colligẽdum est in cap̃ de anothomia neruorũ. 14° a medullari substãtia cerebri orientiũ. Cuz ergo cõtingit q̃ uapor iste mollis est z fluẽs repñtat᷑ sonitus ꝯsil᷑is impetuoso decursu aqrũ. Cũ aũt cõtingit uentositatem istã grossiorẽ esse: z uehemẽter ad p̃dicta organa collisam esse tunc accidit sonitus agitatione uentorum ꝯsimilis. ¶ Ex quibus oibus correlarie cõcludit᷑ q̃ hec dispõ huic viro minatur ingentia picula. Multiplicata enim mã istorum uaporum z uentositatuz: z causa exñs in uenis z rimositatibus cerebri minat᷑ sibi apoplexiã si fecerit oppil᷑onẽ cõpletam: et epilepsiã si fecit incõpletã: multiplicata võ ista materia in organis p̃mi sensitiui: futurũ subeth pnuntiat ei. In posteriori võ pte multiplicata ista mã litargicã ptendit ei suspectionez: sicut si mã aquosa fuerit z subtilis z a posteriori pte cerebri defluens per nuchã suspicandã palesim protendit ei. Et cum fixa fuerit mã ista in organis auditus completã ibi efficiens oppilationẽ necessario pnuntiat ei surditatẽ fortasse incurabilẽ. z pprie qñ fuerit cõfirmata: ut colligendum est 4ª tertij. in proprio capitulo litteraliter.

Pro regimine aũt curatiuo predictaruz dispõnũ multo quidẽ z accurato sermone intendẽdũ esset. ¶ Et p̃mo qdẽ oporteret dirigere regimen distinctum z cõuenienter electũ circa oẽs sex res nõ nãles ul᷑r z particulariter cõsiderandas. ¶ Scd̃o nota q̃ idem modus de electione instrumentorum z intentionum curatiuarum extendendus esset: uerum qr vir iste religiosus est z officio diuino instanter obligatus: z adhuc etiam quia dispositio eius ad melius prompta est: imo fere ad perfectam

curationē ex pte torture oris: lz remanserit sibi nocumentū corruptionis in operationibus auditus ut declaratum est. Ideo videtur mihi ut nunc sufficere satis describere regimē eius in octo particulas diuisum: ut nunc sequitur. ¶ Primo quidem vir iste effugiat usum ciboꝝ oīum caliditate ꝛ humiditate sua nimium euaporatiuoꝝ. Exemplum hoꝝ est alleum: cepe: bulbꝰ: legumina oīa ꝛ ꝓprie elixa: ꝛ pinguia. omnia brodialia: ꝛ sic de alijs. Item effugiat usum rerum acutarum nimia sua euaporatione ꝓmouentiū mās ad caput: ꝛ facientiū eas a capite colligi: uelut est raphanus: sinapismus ꝛ alia. Euitet etiam cibaria oīa frigida actu ꝛ potentia: ut bletam: spinachiam: portulacā: lactucā: endiuiā: semina coīa: ꝛ similia. Effugiat et viscosa ꝛ oppilatiua sua euaporatione capitis grauatiua: uelut lac: ꝛ lacticinia cibaria ꝛ pisces ꝛ proprie elixos ꝛ pastilia oīa: ꝛ silia digestioni diff. cillima: ꝛ materierum flegmaticarū ꝛ frigidarū generatiua: ut antique carnes oēs: panis azimus aut non bene coctus: ꝛ similia. ¶ Scōm vō principale in eo obseruandum est ut caueat quantū pōt a multitudine potus: ꝛ proprie vini dulcis grossi ꝛ conturbati: imo recte loquendo bonū esset ei ut oīno vinum dimitteret saltē per totā hyemē futuram: ꝛ uteret aqua mellis infrascripta. Si autem argumentū aliqđ inclinet ipsum ad potū vini: uelut etas: ꝯsuetudo: ꝛ debilitas stomachi: ꝛ non bona tolerantia aque mellis: tunc saltem eligat vinū colore subrubeū aut albū dulcedine oīno ꝑuatū: ꝛ cōmixtū cū medietate sui dicte aque mellis facte ſm hūc modū. ℞. aque fontis uel fluminis electi: aut saltē aque cisterne que melior est ꝑp subtilitatē lib. xv. floꝝ rorismarini. ʒ. ij. bulliāt siƚ lento igne usquequo aq̄ ista odore floꝝ ꝯuenienter ꝑticipabit: tūc ergo addaƚ ꝑdictis mellis electi lib. j. ſ. mediocriter coquendo ꝛ continue cū cocleari dispumādo usquequo cadat tertia ps duabꝰ remanentibus: ꝛ tunc colet per pānū spissum bis aut saltē semel. ꝛ reponaƚ in uasis vitreis bn̄ mūdis ꝛ utat ea. ¶ Tertium vō principale remediū est: ut utat medicinis per tertiā ꝑationē earū mundificatiuis: ꝛ confortatiuis organi auditus: que etiam ꝑnū ꝛ expurgatū ꝯseruent spūm aīalē: qui est instr̄m auditiōis. tñ iste medicine debēt esse calefactiue subtiliatiue uehementer. ueolciter penetratiue abstersiue: ꝛ exiccatiue viarum ꝑdictarū. ¶ De numero autem hoꝝ simpliciū sunt: sicut assarum: cinamomū: lignū aloeo: amomū ameos: sticados: pulegium: calamentū: amaracum: ꝛ dedrolibanū. ¶ De compositis electis ad istud sunt sotira descripta 5° canon. sūma ꝑma. Et confectio alkekēgi magna tyriaca metridatum. ꝛ inter reliqua eluaria est eluā Esdra intitulatum descriptum a Nicolao in antidotario eius: ꝛ silium ꝑdictorū usus esse debet accipiendo ex eis omni septimana semel uel bis. ʒ. j. cum. ʒ. j. aque saluie uel rorismarini calefacte ꝑ duas horas post cenam: hoc enim eluāriū ꝛ aliud sotira dictū gentes ꝙ plurimas ab antiqua surditate sanāt per longū usum eius: lz hoc aduersetur sn̄ie Auic. 4° tertij. in cap̄. ꝓprio. ubi dixit. ꝙ antiquata surditas non recipit curationē. Etiā ego intelligo lr̄am illam. s. nō nisi cū magna difficultate ꝛ tp̄is ꝓlixitate. Experimentū enim est contradictoriū lr̄e Auic. ut patet in fratre Thoma anglico in conuentu heremitarū sancti Augustini de Padua qui sanatꝰ est de surditate. 12. annorū. ¶ Quartū principale remediū est. ꝙ iste vir sepe assuescat supponere aurē lesam aut ambas: si notabilr̄ lese sunt super tabula de ligno cypressi uehementer calefacta in sero qn̄ uadit ad lectum: sed si uellet remedium elegantius hoc eē: tunc isti tabule calefacte superponat bonam quantitatem pulueris folioꝝ origani: hoc enim est remedium sublime pre ceteris: ꝛ est illud quod illustres viri nominauerunt fantenegi ignoratum a ꝙ pluribus ꝛ fere ab omnibus. ¶ Quintū principale remediū ꝛ proprie sonitus predictos in auribus repꝛtatos ex fractione uel collisione medij intranei est: ut applicet auribus suis mane ab aurora usqꝫ distanter a prandio per horam vnam ter uel quater sacculum infrascriptum: ꝛ eundem supponere per duas horas ante cenam. Cuius descriptio est hec. ℞. assari: calamenti: pulegij: sticados aā. ℳ. iij. spicenardi: ꝛ romane: florum rorismarini: foliorum basiliconis aā. ℳ. j. ſ. ligni aloes. ʒ. ij. macis. ʒ. j. origani. ʒ. ij. pulueriçentur oīa per se subtiliter: ꝛ fiant sacculi quantitatis vo pedalis: ꝛ calefiant super tabula in. 4° remedio scripta ꝛ supponat toti medietati dextre uel sinistre capitis: aut utriusqꝫ si ambe aures egrotabunt. ¶ Sextum remedium principale est. ꝙ iste vir assuescat mane ante prandium ꝛ ante cenam etiam infundere auribus eius aut alteri tantum vnam uel duas guttas de oleo infrascripto: obseruatis tamen regulis medicandi aures que sunt infrascripte. ¶ Prima ꝙ nullū medicamen auri imponaƚ nisi uƚi corporis euōne ꝑmissa ꝛ particulari capitis. ¶ Secunda regula nunꝙ auri imponatur aliquid nisi uenter ꝯueniēter a fecibus expurgatꝰ fuerit. ¶ Tertia regula ut auri nihil iponat nisi ꝑmissa mundificatiōe ꝛ abstersione foraminis auditus: ꝛ proprie in ꝓfundo eius ꝯfractuoso ꝛ tortuoso multum. ¶ Quarta regula ut nihil auri imponatur actualibus qualitatibus uehemēter apꝑtiuū: q̄re liquor auri iponendus oīs debet esse non uehementer calidus actu nec frigidus: ꝛ sequiƚ ex hoc ꝙ debet eē actu tepidus: lz liquor oīs possit esse uehementer exiccatiuus ꝛ sc̄dꝫ sermones. 10. tractatuū. ꝛ sc̄do terrapē. Organū eniꝫ auditus uehementer passibile est tenuitate raritate ꝛ subtilitate sui: ꝛ uehementer siccum est nālitate siccitate conseruanda per plura: ut deducit ibi Galenus. ¶ Quinta regula ꝙ medicamē qđ imponiƚ auri non sit multe quantitatis. ꝑp enim impletionem foraminis auditus ꝓhibeƚ expulsio fumositatū ab intus ad extra: adhuc receptio sp̄erum audibilium ab extra ad intus. ¶ Descriptio aūt ꝑdicti olei talis est. ℞. olei nardini facti ſm artē ꝛ non ꝑ infusionē. ʒ. iij. olei de origano. ʒ. v. pulpe collognthide subtiliter pulueriçate. ʒ. x. origani: ligni aloes aā. ʒ. iij. oīa in uase vitreato diligenter cōmixta bulliāt lento igne usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie partis: deinde cum expressione condecenti colentur bis per pānum spissū ꝛ reponantur in uase vitreo exposito radijs solis: hoc enim medicamen est sublime ualde. In eius eni laudibꝰ ꝯuenerunt oēs illustres viri: ꝙ ipsa est de melioribus medicinis ad oēs egritudines fridas mālēs uel immālēs organoꝝ auditꝰ. ¶ Septimum principale remediū est. ꝙ iste vir assuescat accipere oī mense semel. ʒ. ij. maiorū pillularum de sarcocolla in aurora: ꝛ tardet prandium horis ad minus sex cū conditionibꝰ sepe in assumptione farmacoꝝ obseruādis: quas dimitto longitudinē effugiens: leganƚ aūt pillule iste a Mesue de consolatione medicinarum cap̄ de sarcocolla. Si autē vir iste haberet uentrem non bene fluxibilem ꝛ materie ꝑp illud inclinarentur ad caput: tunc potest uti pillulis alefanginis descriptis a Mesue in antidotario descriptione. 8ª cap̄ prio. Stomachum enim caput ꝛ instra sensuum mundificant: ut ibi scribit Mesue: ꝛ oēs alij concordes cum eo: de quibꝰ tñ ꝑcepta grauitate stomachi accipiat. j. uel. ij. parum aā cenā. Cū instāte vō capitis grauitate accipiat eas per. 2. horas post cenā. ¶ Ultimū remediū est. ꝙ iste vir assuescat supalpgere ꝑrā capitis ꝑ totū spatiū extēsionis cōmissure sue sagittalis in sero qn̄ uadit ad lectum cū infrascripto puluere quantitatē sex granoꝝ frumenti bis uel ter in septimana. Cuius descriptio est. ℞. floꝝ rosmarini: sticados: maiorane ana. ʒ. j. garꝰ. ʒ. iij. aspersio enim gariofiloꝝ sup pra capitis oēm malā complonē frigida male uel immale emendat. ut scripsit Anecoar in suo thelsir. lib. ꝛ cap̄. ꝑmis. pulueriçenƚ aūt oēs medicine per se ꝛ subtilr̄: deinde conquassenƚ in mortario. Laus deo.

Consilium. 9.

¶ De quadruplici mala dispōne videlicet. ¶ De mala complexione frigida ꝛ humida cerebri: cū multis accidentibus cōplicata. ¶ De mala complexione frigida ꝛ humida stomachi cum debilitate virtutis digestiue cōmunis in eo. ¶ De doloribꝰ renum a mala complexione humorali: Arenulis ꝛ lapide. ¶ De doloribus spatularū usqꝫ ad collum: ꝛ hypocūdriorum ꝛ uentris totius anterioris. ¶ Diuiditur autem con-

nota

silium in capitula quatuor: secundum quod quatuor sunt dispositiões in eo tractate.

Ⅽ De dispositione mala cerebri et eius cura. Cap. I.

SI mentis acuitate profunda: si studij contemplatõe sublimi cõplexionis in humani corporis discrimine uel lãgore sũma cũ affectiõe contemplãdũ est, maxie tñ illis opportunũ hoc esse vi qui sunt lãgores seui et periculosi adhuc et numero plures. Et iterũ qñ accidũt illis quos videmus nobis dilectiõe benigna coniunctos: et esse de numero virorũ honestissimorũ et moraliũ quorum pauci repiuntur hac nostra etate. Ⅽ Propterea ergo nobilis et moralissimus vir ser Marcus quadruplici et ingenti ualitudine laborat cui non solũ afficior: sed tantum ei cõpatior quantũ amicus amico concedere põt. Ideoqz cũ magna mee mentis onerositate calamũ assumpsi pp dolorem amici: et uehemẽti auiditate cõtẽplationẽ aggressus sum ut eidẽ subueniã fideliter et opportune. Ⅽ Laborat hic vir primo mala cõplexione frida et hu. cerebri sui que magis in eo repitur ex tpe quam a gñatione cõcta. Credo enim cerebrũ eius respectu tẽperati cerebri a gñatione declinauisse ad siccitatẽ uel ad ualde remissam humiditatem et aliqlẽ caliditatẽ. plasma enim partiũ capitis: uenarũ ipsius multitudine et magnitudine: viarũ aptione: faciei colore rubicũdo satis: imo uelocitas in operationibus interiorũ sensuũ et mobilis pfectio in eis ad actiones: actualis caliditas in oĩbus ptibus capitis tactu pcepta: et capillorum soliditas: et grossitudo: hec. x. signa caliditatem capitis arguũt magis quam oppositũ. Sed humanorum actuũ occupatiões ad magna negocia et plurima expedienda pp necessitatẽ opationũ sensuum interiorũ et exteriorum ẽt sũt cãe pmutatiõis cõplexionũ radicaliũ calidarũ ad frigidas pp uehemẽtẽ resolutionẽ in spiritibus et humoribus: et substãtia cerebri aduenientẽ ex eis: ad que ẽt concurrere põt regimẽ ex pte sex rerũ nõ naliũ pmutãs ad humiditatẽ et frigiditatem. Ⅽ In sũma igitur siue contingat pp dispõnẽ cerebri p eẽntiã fridã et humidã mãerũ fridarũ multiplicatiuã: siue ẽt magnificetur hec pp colligãtiã iseriorũ ptiũ: et pprie stõchi et epatis: de quibus dicetur paulopost. Ueritas est quod huic nobili viro accidũt oppilatiões in meatibus et uentribus cerebri: pp quas clauduntur vie euentationis cerebri: partium nasi: palati: pororum et aurium eius: vnde non potest conuenienter anhelitum cõplere: et maxime inspirationem et respirationez per partes nasi et palati. Ⅽ Et ex hoc fundamento intelligere potest hic vir causas plurium accidentium que superueniunt ei. primo apparet ei quod claudatur pars nasi superior: ita quod non bene attrahat aerem nec pinde aliqd a caliditate edetur. Materia enim pdicta oppilans loca cerebri apud carũculas eius est causa huius accĩtis. Ⅽ Sequitur 2° quod hic vir cogitur uehementer insufflare per nasum patet: quia natura conatur mouere aerem spũm uaporẽ et uentositatẽ. ut reuerberet mãm oppilãtẽ: et spargãt ipsam. Unum enim de iuuamentis uẽtositatũ est ut reuerberẽt in faciem secum spargendo eas. prima primi. finali cap colligẽdũ. Ⅽ Sequitur 3° quod hic vir pcipit quandoqz magnam grauitatem in capite. patet propter materiam infusam in panniculis facientem in eis dolorem extensiuum grauatiuum. Ⅽ Sequitur 4° quod hic vir quandoqz percipere debet in aere aperitionem uaporum linearum et figurarum per aerem uolitantiuz. Ⅽ Sequitur 5° quod hic vir quandoqz percipit lachrymas descendẽtes ad oculos. patet quoniam materiei pars subtilior et aquosior fertur ad anteriorem partem capitis. Ⅽ Sequitur sexto. quod iste vir quandoqz percipit punctionem in naso cum coriça: uel descensum materierum acutarum ad ipsum. patet pp diuersitatem materierum quarum alique partes acute pelluntur per eandem partem. Ⅽ Sequitur 7° quod iste vir quandoqz percipit pondus et grauitatez in concauo palati. patet propter descensum materiei ad colatorium. Ⅽ Sequitur octauo. quod hic vir percipit tumorem et punctionem in glandosis partibus et sine casillarum et partibus vuule. Ⅽ Sequitur nono. quod quandoqz hic vir percipit descensum et dolorẽ in musculis colli posterioris partis eius et gule. Ⅽ Sequitur decimo et ultimo. quod hic vir non raro incurrit difficultatez anhelitus ex pte pectoris: et nõ solũ ex pte ĩspiratiõis et respiratiõis per ptes nasi et colatorij: de quibus dictum est. Ⅽ Ex quibus oĩbus ultimate concluditur quod hic vir non leuibus periculis est paratus que hic scribere non curo: sed magis eius utilitatem intendens ad remedia pertransibo.

CUm ergo hic nobilis vir perceperit aliquod de nocumentis iam pfactis statim ei puidendum est secundum infrascriptum modum. decem instrumenta decez intentiones complẽtia eidem ordinando ut nunc sequitur. Si igitur apparet in ipso uehementia accidentiũ pdictorum et subito et impetuose euenientiuz: tunc oportet de necessitate concludere materiam esse multam.

PRimam ergo intentionẽ cõplere debet primuz instrumentum sic. A prima die pncipij motus eius uentre existente mediocriter lapso fiat eidem flobotomia de cephalica uena brachij contrarie parti ad quam mã descendit. Ⅽ Si autem uenter esset stipticus tunc ante flobotomiam administretur hoc clistere secundum hunc modũ. ℞. aque decoctionis malue: blete: mercurialis: et furfuris lib. j. ei violarum. ℥. iij. cassiefistule çuccari rubei: et salis communis. añ. ℥. s. misce totum et fiat clistere saltem per tres horas ante flobotomiam.

SEcundam intentionẽ cõplet scðm instrumentum quod postquam facta fuerit flobotomia statim applicetur: quod est hoc. ℞. decoctionis maluarum: blete: mercurialis: et furfuris lib. j. cum expressione eorum diligẽter facta: çuccari rubei: cassiefistule: iere simplicis: et benedicte. añ. ℥. iij. olei de sisamo et viol. añ. ℥. j. s. misce et totum accipiat in aurora: et hoc etiam clistere precedere debet flobotomiam cui succedere consueuit stipticitas uentris uel propter euacuationem materierum ab ea: uel propter distractionem ipsarum de centro ad circunferentiam.

TErtiam intẽtionẽ cõplet tertiũ remediũ spãle et memorãdũ quod est ut subiungantur diuersiones que lz multis instrumentis et vijs administrari possint sex diuertendi instrumenta in hoc viro securiora et meliora videntur ultra flobotomiã et clistere pfactum: que ẽt duo euãdo diuertunt. Ⅽ Primũ itaqz ipsorum est aptio emorroidarũ: quarũ euẽtũ in hoc viro sperarẽ eẽ optimũ instrumentum curationis oium suarum egritudinũ. Apiri aũt põt emorroides multis instrumentis: de quorum numero primũ et leuissimũ est fomẽtatio uel encatisma factuz sepe in aquã fluuialẽ bñ calidã. Ⅽ Scðm et fortius illo est. ut fiat decoctio eius cũ radicibus feniculi. Ⅽ Tertiũ et adhuc fortius est: ut fiat decoctio ex radicibus liliorum al. et est notabile remedium et sublime. Ⅽ Quartum remedium est decoctio radicum ireos recentium. Ⅽ Quintum adhuc melius est decoctio radicum ciclaminis recentiũ. Ⅽ Sextũ et pncipatum habet super alia est decoctio radicũ ellebori al. Ⅽ Septimũ est fricatio emorroidarum cum pãno aspero ut folijs fici: aut folijs consolide ma. Ⅽ Octauum uero est earum confricatio cum omni felle: et proprie cum taurino. Ⅽ Nonũ uero est emorroidaruz fricatio et leuis excoriatio cum vngue. Ⅽ Decimum uero est applicatio sanguisugarum super eis. Ⅽ Undecimum est uentosarũ applicatio super fiteri. Ⅽ Duodecimuz et ultimum est sectio earum cum acuto flobotomo post tumescentiam earum in aliqua primarum decoctionũ que posite sunt. Ⅽ Cum igitur eger pceperit pondus et grauitatem in alchatim: et ilijs apparebit tẽsio et põdus quod magnũ pcipietur: in fiteri tumor et excrescẽtia. predictarum uenarũ pruritus: in eo loco tunc statim applicetur aliquod de pdictis instrumentis et pmittatur exire sanguis cum altero trium modoruz cognoscendi sufficientiam euacuationis. Ⅽ Quorum pmus est cũ pseuerantia alleuiationis et roboris virtutis. Ⅽ Scðs quod euacuata fuerit materia nigra melancholica simplex aut comixta. Ⅽ Tertius quod fiat permutatio

exitus a sanguine predicto ad sanguinē rubicūdum leuiter purpureū & calidū: cuius euacuationis debilitas subsequat. ¶ Si ergo tunc constringet a virtute regulāte semp cum māerum fluctuatione cum sui potentia: tunc bonum est. Si aūt tunc transeat operator ad constringendam emorrosagiam ipsarū cū aliquo duorum instrumentorum conuenientium. ¶ Quorū pmū est hoc. ℞. miclete. ℥. ij. aque decoctionis sumach uel semina myrti uel se. plātaginis. ℥. ij. misce detur in potu tepidū statim cū fuerit opportunū: tū ouenienti⁹ opabitur qn̄ stōchus & venter erūt mūda. Est aūt miclete electuarium multorum iuuamentorū colligendum a Nicolao in antidotario a çarpellantibus medicis noiatū michileta. ¶ Scōm vo instrm est. ut in potu dentur. ℈. ij. pillarū de bdelio que descripte sunt a Rasi 9° Almāsoris in ppio cap. ¶ Tertiū vo principale diuersiuū māerū est applicatio vētosarū: nūc carnosis ptib⁹ tybiarū & cruriū: nunc vo natib⁹. aliqn̄ vo spatulis applicatarū fm q emergit intentio supiorib⁹ inferiorib⁹ & intermedijs ptib⁹ que applicant. aliqn̄ cum eōne insensibili: uerum sine scarificatione. aliqn̄ vo econuerso cum scarificatione.

¶ Quartū vo principale diuersiuū materierum est distractio earū ad cutaneam ptē, cū fricationibus aut vesicationibus de quibus prolixe satis in altera materia sum locutus in magno tractatu cōpilato ad. 12. accidentia ad spectabilem militem florentinum nomine Julianum de bāsatis. ¶ Quintum vo diuersiuum est materierum distractiuum per urinales vias & est securius & felicissimus modus diuertendi materias: qui cōpleri pōt quinqz instris. ¶ Quorū primum est ut exhibeant patienti. ℥. v. aque litospmatis cum çuccaro calefacte in aurora. ¶ Scōm & fortius illo est. ut in potu dentur. ℥. iij. succi feniculi sicut est. ¶ Tertium vo est, ut in potu dentur. ℥. ij. succi apij ut supra. ¶ Quartum vo cōpositum & adhuc melius est: ut in potu dentur. ℥. v. aque sublimationis corticum interiorum auellanarū. ¶ Quintū vo compositū elegantius omni altero est. ut in potu detur. ℨ. j. horū trociscorum. ℞. granorum orobi lentisci aā. ℨ. j. ß. spice nardi: rubee tinctorum: se. apij & scordeon. siseleos fu: & meu. pulnerizent & fiat troc. cum succo uel aqua fu: & est ualeriana. ¶ Quintum vo diuersiuum de autenticis est: ut in potu detur. ℨ. ß. electuarij Justini cum. ℥. ij. aque apij: est enim honestum laudes conferre illustribus qui pro nobis insudauerunt assidue cōtēplando in quorū inuentis oportet adhibere grates. ¶ Ultimum & melius diuersiuū materierū per vias urine est: ut in potu detur. ℨ. ß. eluarij de seminib⁹ descripti ab Auic. 5° canone. sūma p°. & a Me. in antidotario distinctiōe p° ppio cap.

¶ Ultimū principale diuersiuū materierū est per vias uentris. & lz nonulla eorū que dicta sūt & inferi⁹ dicenda diuertere possint māas pcipitando eas per vētrē. Ego tū scio q istrm optimū est dare in potu. ℥. iiij. calide aque decoctionis liçonotis: & est in rei vitate planta in magno usu medicorū fere continue applicata: lz multi ignorent de ea cōplonem: & locū etiā ubi de ea scribit. Ego autem adequatum de ea capitulum inueni a Sal. ab Oribasio & a Dyascoride.

Quartam intentionem que est rectificatio regiminis ex parte sex rerum non naturalium complere debet quartum instrm: pro qua intentione & eius instris uliter & particulariter ponendis fiat recursus ad ultimū capitulū huius tractatus. In ipso nanqz ponetur doctrina conueniens regiminis omnium dispositionum huius viri per singulas res non naturales.

Quintam intentionem qntū instrm principale cōplet, videlicet digestionis materierū. Cū enim māe fuerint euacuate uliter: ut supra per flobotomiam actum est: etiam cum fuerit per intentionem scdam euacuata materia cōis itestinorū & aliqualiter appropriata: ut patuit per clisteria iam posita. Cūqz etiam fuerit facta materierū diuersio per regiones sex: ut apparet in ordine tertio: & tactus fuit modus regiminis per res non nāles: ut aūt immediate appuit. ¶ Jam oportet subiungere qntā intētionē digestionis materierū, & q: in pmisso caplo iā deductū est māas dnātes in capite ēē flegmaticas eē a dnio: lz eisdē aliquid de materia cholerica sit cōmixtū. Ideo describā hic digestiua que mihi conuenientiora videntur ad materias. ¶ Leue igitur digestiuum potest esse primum hoc. ℞. aque saluie: aque lauri. aā. ℥. j. ß. aque violarū. ℥. j. pme enim due aque sunt digestiua capitalia calida: lz de saluia non inueniam mirabilia que dicuntur a doctoribus modernis. Auic. enim de ea 2° canone non facit aliquod capitulum: lz scribat duo capitula de saliua oris. Sed de ea legi potest a Dyascoridie & a Serapiōe in cap. de elilisfago. ¶ Secundū vo digestiuum & fortius illo est hoc. ℞. aque rorismarini: aque maiorane. aā. ℥. ij. aque violarum. ℥. j. & erit ualde melius primo. ¶ Tertium digestiuum & adhuc melius illo est hoc. ℞. syrupi de calamento. ℥. j. mellis rosati cocti. ℥. ß. aque hysopi. ℥. ij. aque memithe. ℥. j. misce ¶ Quartum digestiuum iterum elegantius est hoc. ℞. syrupi de sticados. ℥. j. aque endiuie. ℥. j. ß. aque betonice. ℥. ij. misce. ¶ Quintum digestiuum sublimius omni alio poterit eē hoc. ℞. syrupi de calamento. syrupi de hysopo. aā. ℥. vj. aque scariole. ℥. j. ß. aque ruthe. ℥. ij. misce. ¶ Etiam digerere possunt materias electuaria quedam: uelut est metridatum: cuius. ℨ. j. in potu data cum. ℥. j. aque betonice per tres horas post cenam magnum affert iuuamentum. ¶ Secundum vo remedium est electuarium dyambra descriptum ab Auicenna quinto canone. summa prima. uel a Mesue in antidotario distinctione prima: quod exhibeatur ut precedēs. ¶ Tertiū vo iterū remediū nō min⁹ elegans alijs est electuariū dyamusci dul. descriptum ubi supra: & eodem modo in potu datum. Hec enim electuaria etiam si darentur mane in aurora sublimius iuuamentum afferunt ut quotidiana experientia comprehendere potui.

Sextam intentionem complet instrumentum sextū sic. Cum hec omnia diligenter administrata fuerit & apparuerit remissio egritudinis & accidentium eius: & urina substantie mediocritati fuerit vicina. In cuius fundo apparuerit sedimen album continuum & equale in substantia satis: tunc oportet subsequi intentionem sextam euacuando. ¶ Primum remedium. ℞. electuarij indi. ℨ. ij. agarici electi. ℈. j. boni ponderis. çinçi. ℈. ß. aque decoctionis ameos anisi uel feniculi. ℥. iij. totum calidum detur in potu. ¶ Secundum remedium eradicatiuum & melius est hoc ℞. ieralogodion. ℨ. ß. & detur in potu cum. ℥. ij. aque betonice. est enim solutiuum equale satis de melioribus & securioribus que fuerint usitata ab antiquis. Si autem uolueris solutiuum equale in potentia. tunc detur in potu. ℨ. j. iere Sal. cum aqua ruthe uel lauri calefactis. ¶ Hec omnia electuaria cum magno suo iuuamento etiam sunt abominabilia pter ipsorum amaritudinem. Ideo modus euacuandi cum abominatione leuiore est cum pillulis: quarū descriptio est hec. ℞. pillularū de iera simplici Sal. ℈. iiij. & exhibeantur in aurora cum iam cibus a stomacho descenderit. ¶ Alie pillule fortiores istis sunt hec. ℞. pillularum de sarcocolla. pillularum de agarico. ana. ℨ. ß. fiant. vij. ¶ Iterum & tertio pillule fortiores istis sunt hec. ℞. pillularum cochiarum, ℨ. ß. pillularum de sarcocolla inuentarum in caplo de ea. ℈. j. formētur pillule. vj. cum electuario ros. si intentio est ad choleram aliquātam: aut cum electuario indo si intētio uerteretur ad flegma magis. ¶ Et si fiat intentio ad materiam pariter ad hu. participantem. tunc ℞. pillularum cochiarum. ℈. j. pillularū aurearū. ℨ. ß. forment pillule. vj. uel. vij. & exhibeātur hora predicta & dormiatur per horam cum dimidia post eas & nō amplius: & tardetur cibus quinque horis: tunc ergo accipiatur cyathus vnus aque çuccarate calide post quam per horam accipiat prandium: neqz super his euacuantibus fiat exercitium aliquod.

Septimā intentionē cōplet instrm septimū quod cōplet intentionē consumēdi residuū materierū: igit religas pnt pma instra cōsumere: & de equalibus

melioribus est ut iste vir per. xv. dies accipiat xilobalsami cōditi coclear. j. et tardet comedere per quatuor horas. ¶ Secūdum remedium est: ut comedat mirabolanum vnū chebulū cōditum faciēdo post ipsum: ut dictum est. ¶ Tertium vo et fortius illo est: ut masticet et deglutiat radicem vnam elegantis çinçibe. conditi. ¶ Quartuz vo et nobilius predictis est hoc. ℞. specieruz dyambre et dyamusci dul. añ. ʒ. ß. specierū electuarij de ligno aloes. ʒ. ij. çuccari al. ℥. iiij. coquatur çuccarum cū aqua maiorane et cum speciebus illis: fiat electuarium de quo huic nobili viro per duas horas cum uadit ad lectū accipiat q̄titatem medie nucis musca. in aurora vo de ipso accipiat q̄titatē vnius nucis mus. deglutiēdo ipm omni mane per. xv. dies. et abinde omni quarta die in aurora a pn̄cipio mēsis octobris usqz ad finem mēsis februarij: et in hoc stat fundamentum sanitatis eius.

Octaua intentio sequitur que est confortandi caput huius viri: licet plurima: imo fere omnia que in precedenti cap. sunt posita sint ad huius intentionez conuenientissima. ¶ Tria tamen placuit mihi instrumenta cōscribere que cōplexionis et substantie cerebri uehementer sunt rectificatiua. ¶ Quorū p̄mū est hoc. ℞. pulueris floꝝ rorismarini. ʒ. iij. folij ligni aloes: çinç. añ. ʒ. ß. gariofiloꝝ. ℈. ß radicum liquiritie munde. ʒ. j. ß. çuccari al. ℥. iiij. et cuz aqua rorismarini fiat cōfectio in rotulis. ij. ʒ. de quib9 semp comedat. j. in fine cibationis oīs. ¶ Scōm remediū est hoc. ℞. asari: pulegij: origani: sticados. añ. ʒ. ß. folij ligni aloes añ. ℈. ij. macis. ʒ. j. ß. violarum speciēꝝ nenufaris. añ. ʒ. ß. corallorum al. ℈. ij. puluerizēt oīa per se. deinde cōmisceant adinuicē et de hoc puluere omni sero cum uadit ad lectum: saltē omni septimana per totā hyemē pulueriçet pars anterior capitis secundū icessuz cōmissure sagittalis per tres uel quatuor digitos longitudnis usqz ad summitatem capitis. ¶ Tertiuz remedium ad hanc intentionem est hoc. ℞. maiorane folij floruz rorismarini: assari. ana. ʒ. j. fiat omnium per se puluis et ligetur in syndone de grana: et odoretur sepe.

Nona intentio sequitur que est rectificatio mēbroruz mandantiū: et qr in hoc viro membra mādātia ut certissime video sunt tria. videlz: renes: epar: et stomachus Jō pro rectificatiōe renū fiat recursus ad ea que scribent᷑ in cap. 3° subsequēti ubi erit ſmo de dispositiōib9 renū. ¶ Scōz vo mēbrū mādās est stomachus ei9 pro cui9 rectificatiōe legeea que scribunt᷑ iferi9 cap. 2° ad istud. ¶ Tertiū vo membruz mandans est epar: quod sui caliditate euaporando uel transmitēdo cholerā notabilr᷑ alterat cerebꝝ ei9. ¶ Pro cui9 rectificatiōe plurima tāgent᷑ in regimine per res nō nāles: ēt supra posita fuerūt duo istra nobilissima. vz. xiloaloes cōditū: et mirabolani kebuli. Ego tñ scio q̄ cū pcipit᷑ caliditas in epate cū multa euaparatiōe cholerica ab eo facta: tūc sanū remediuz est comedere ante cibū sex uel octo auellanas torrefactas cū nō apparuerit lapsus ad calidū ualde intēsus. Et si apparuerit ille: tūc secretū magnū est comedēa. x. usqz ad. xx. grana ribes: aut loco illorum grana granatorum. xx. acrium cōminutis et masticatis diligenter eorum arillis et deglutitis.

Decima intētio seq᷑ que est correctio accītiuz. sunt aūt accītia que ꝯsueuerūt hūc viruz molestare p̄ncipalr᷑ quatuor ab eadē radice eueniētia. ¶ Et p̄m gdē hoꝝ est obturatio et ꝯstrictio riçe uel ptiū nasi radicaliū ¶ Scōm vo est mācꝫ rheumatismus ad ptes colli faucum amigdolaꝝ et palati. ¶ 3m vo accñs est catarrus ad pect9 defluēs. ¶ Quartū vo est disnia uel orthomia: que oīa q̄tuor accītia ab eadē radicali causa sunt ꝓueniētia: u alet a mā flegmatica in ptibus cerebri. ut in p̄mo cap. diffuse et aperte demōstratū est. ¶ Cū ergo mā defluxerit ad riçā oppilādo eā tūc premissis minoratiuis euacuationibus et diuersiuis ubi materia fuerit multa statiz applicet᷑ nigella torrefacta in syndone ligata que sepissime odoret᷑: aut loco illius applicetur puluis maiorane et sepe modicum supraspersus et siccatus aut tertio loco illius applicetur puluis ligni aloes: folij assari cum granis feniculi torrefactis: aut cū aqua calida sublimationis maiorane per nares trahiciat᷑ leuiter. ¶ Pro accidēte vo secūdo appet q̄ huic viro administret᷑ gargarisma tepidū remisse ſm hūc modū. ℞. aque ordei. ʒ. iij. rob nucū. ʒ. j. misce: et fiat ex eo gargarismus. Et leuius illo est ut gargarismus fiat cū aqua ordei et electuario de moris. Collo vo et ptibus gule euaporatio fiat cū aqua decoctionis camomille et tertia parte rosarū pānis lenib9 uel spōgijs ibibitis in eis et circūplicatis. ¶ Pro tertio vo accidēte intēdat᷑ mūdificationi pectoris cuz excreantib9 lenib9: uelut est in ore tenere loch istud. ℞. loch dyapenidion: loch de papauere. añ. ʒ. ß. incorporent᷑ simul et teneat᷑ in ore quasi semp uelut loch. ¶ Secundum remediū est: ut mane et sero huic viro detur hic potus. ℞. penidiarū. ʒ. ß. loch de pino. ʒ. ij. aque ordei. ʒ. ij. ß. totum hoc in potu tepidū exbibeat᷑. ¶ Pro remotione ultimi accidētis quod suspectius est ꝓuidendum est et cōtemplāduz subtilius. Omne enim nocumētum anhelitus leuiter perducere posset hunc virum ad empima: aut ad apostema partiz pectoris: et finaliter ad ptisim. Est enim disnia nocumentum in anhelitu contingens in inspiratione et respiratione simul. Orthomia vo est tante malitie nocumentum q̄ co git hoīez rectum stare: si debet anhelitus opera complere. et quodlibet horum prouenit utplurimum a mala complexione materiali a multo flegmate mucillaginoso et vitreo replentibus canulas pulmonis. Unde ualet aeris quantitas necessaria conuenienter non attrahitur. neqz fumositates et uapores in pectore congregati conuenienter expelluntur: propter quod crescit caliditas in corde et in toto pectore: que est causa putrefactionis materierum in eo: et tractus ipsarum ad apostemandum. ¶ Quare cum iste vir percepit nocumentum in anhelitu: dolorem in pectore et in partibus posterioribus spatularum perseuerantem tussim: et multitudinem sputi. aut saltem incitationem ad illud: tunc statim accipiat hoc minoratiuuz: ℞. medulle cassie fistule: et mucillaginis sebesten: quorū utrūqz sit preparatum cum aqua ordei. añ. ʒ. ß. reubarbari electi ʒ. ß. agarici tertiam partem. ℈. spice nardi. g. v. çinçi. g. ij. misce totum: et bibatur cum medio cyatho aque ordei calide et bene çuccarate: et post illud tardetur cibus per horas sex aut quinque. ¶ Secundum vo principale remediuz est hoc. ℞. ficuum pinguium numero. x. violarum: liquiritie rase: capil. ue. anisi: et se. feniculi. añ. M. ß. grana sebesten numero. v. hysopi. M. j. passularum nigrarum. ʒ. vj. bulliant omnia in lib. x. aque usqz ad consumptionem medietatis: de qua in potu detur apud somnum cyathus vnus. et in aurora cyathus secundus. et ante cenam per horam cum dimidia tantundem et si de ea biberit aliquid pluries in die bonum esset ei. Digerit enim materias dilatando pectus: prouocando sputum: et diuertendo materiam ad inferiora. ¶ Tertium remediū est hoc. ℞. loch de papauere. ʒ. ß. loch de pino. ʒ. j. incorporētur simul in mortario: et de isto patiens quasi semper in ore suo tenens premittit ipsum lubricando descendere ad inferiora ¶ Quartum vo speciale remediuz est hoc. ℞. olei de sisamo et amigdalarum dulcium. añ. ʒ. j. croci. ℈. j. viol. enul. farfareireos: feniculi: anisi. añ. ℈. j. cere albe quantum sufficit. fiat vnguentuz molle: quo quater in die inungatur pectus: ut in aurora parum ante prandium: et hora vigesima: et hora introitus in lectum preponendo magnum frustum lane pectinate uel coti uel stupe mollissime diligenter ligando cum binda: ¶ Quintum vo remedium est hoc. ℞. dyapenidionis. descriptione Nicolai rotulam vnam: et de ea semper teneat in ore suo alternatim permutādo: sicut de superiori loco dictum est. ¶ Ultimū vo remediū quātū ad hoc memoret᷑ in cibariis eius semp accipe aliquid croci: et de enula cocta comedere: aut de brodio eius bibere: et per hec instrumēta si bñ ppendis pōt simul cōpleri cura oīuz specierū disnie et materierum que catarriçando descēderūt ad pectus euacuādo per sputū faciliter. Et ex oīb9 istis appet cura cōueniēs et cōpleta nocumētoꝝ capitis et pectoris huius nobilis viri.

De cóplexióe frigida et humida stomachi. Cap. II.

Iam vero videtur instare tempus declarandi secundam dispónem huius ingeniosissimi viri. Est aút ipsa mala cóplexio frigida et húida stomachi per quam debilitata est digestiua cois in eo. s. ipsorum ciborum et potuum: et nó solú ipsa: sed etiam ppria eius digestio que est nutrimenti in ppriá substantiá sui cóuersio: ppter que multiplicantur in eo superfluitates cois digestióis: que sunt flegmata per indigónem genita: et aquose superfluitates: et ex mala conuersione sanguinis in ppriá substátiá stomachi nascuntur oppilationes in tunicis eius: dolores extensiui: et qñqz pungitiui et mordicatiui ex corruptióe pdictarum máerú aduenientes. Et credo quod ista mala stomachi dispó fuit pmaria cá egritudinum eius in alterando et nocédo capiti et pectori: de quibus dictú est in cap precedéti. que etiá stóchi dispó nulla est cá effectiua et cóseruatiua oium nocumétorum hui viri. Cú ergo iste vir percipiat in stomacho suo frigiditaté lenitiue pondus tensioné in eo multi saliualis aquositatis aut mucillagiose. et pulsus in eo inueniatur paruus: tardus: et rarus: et urina in substantia et colore aquositati vicina: tunc statim deduci potest stomachi lapsum esse a flatica húiditate prouenienté. Si aút ab hoc viro percipitur sitis amaritudo: aut siccitas in ore caliditas et inflámatio in stomacho: lingue siccitas punctio et mordicatio in regióe stomachi. pulsus uelocitas: aut frequétia urine tinctura a citrangulari usqz ad igneam: tunc concedendum est stomachi lapsum esse calidum.

In primo ergo casu septem instrís eidem prouidendum est. In secundo vero sex mihi videtur sufficere posse medicamina. Primú principale remedium et conueniens in premisso lapsu. pro stomachi est clistere descriptum in precedéti caplo. quod mane aut sero hora maioris alleuiationis exhibeatur ad lenificandum uentrem: et diuertendú materias a stomacho. Scóm remedium est hoc minoratiuú. Rx. aque eupatorij aque absinthij. añ. ℥. j. ß. agarici electi ʒ. ij. turbit al. leuis et gumosi. ʒ. ß. çinçi. ℈. j. dyagridij. gr. j. ifundantur oia in pdictis aqs calefactis per diurnalem: deinde calefiant et colentur cum expssione uehementi et colature addantur cassiefistul'. ʒ. iiij. et totú bibatur calidú obseruando regulas que in precedenti capitulo scripte sunt in alijs solutiuis. Tertiú vero remediú est: ut iste vir in cibis suis accipiat semper radicem feniculi uel petrose. et comedat fercula ex eis facta: et brodium cauliú: et cicer al. et ru. et panicum in bono brodio. et cappares: et carotas in suis tpibus et lymones in brodio: et ficus siccas ante cibum: et auellanas modicum torrefactas post cibú: et semina feniculi et anisi et nigelle: et méthá serpillum hysopú saluiá: rorémarinú: et osilia uegetabilia calda: et carnes pullorú colúbellorum: castrati et vituli. Et vinú bibat album uel rubeum bone potentie absqz aqua. Et effugiat bletam: spinachiam: portulacam: cucurbitam: lactucá: endiuiam: et omnia frida: et dimittat pisces elixos: salitis át uti potest mediocriter. Quartú remediú est hoc. Rx. sy. cópositi acetosi. ʒ. j. syr. de eupatorio. ʒ. ß. aque hysopi et eupatorij. añ. ʒ. j. ß. misce et calidum accipiatur in aurora tardádo cibú horis ad minus 4or. Quitum est. ut iste vir postquam acceperit digestiuum adeo quod appareat rectificatio stomachi urina in colore: et substantia mediocritati vicina cum hypostasi alba continuata equali et in fundo sedente: tunc statim purgetur cú istis pillulis. Rx. pillularú de agarico: descriptione Mesue in antidotario. ʒ. ß. pillularum cochiarum. ℈. ß. fiant pillule sex cum electuario ro. et exhibeantur obseruando regulas scriptas in alijs solutiuis. Sextú remedium est hoc. Rx. specierum dyacinamomi descriptione Mesue. ʒ. j. specierum dyacalamenti. ʒ. ß. çuccari al. ℥. ij. fiat cófectio cum aqua absinthij in rotulis. ij. ʒ. de qua semper rotula vna ante omne cibarium comedatur. Septimum remedium est hoc. Rx. olei de méntha olei de origano et de croco. añ. ʒ. ß. çiçi. cinamomi folij origái. añ. ℈. j. ligni aloes: gallie mus. añ. ʒ. ß. cere albe quantú sufficit. fiet vnguentú cum resina bene tenax: et extendatur super panno de grana: et semper stomacho applicitum teneatur. et hec de prima stomachi frigida dispositione sufficiant.

In secunda dispóne stomachi calida parum ante notificata primú adiutorium est hoc. Rx. cassie nuper preparate cum aqua cicoree. ʒ. vj. reubarbari electi. ℈. ij. aut. ʒ. j. spice nardi: salis gemme. gr. j. misce et totum in potu accipiatur cum medio cyatho aque calide çuccarate: decoctionis se. communium. Scóm vero remediú est: ut ad inferius materia diuertatur cum hoc clistere. Rx. decoctionis malue: blete et mercurialis lib. j. cassiefistul'. iere simplicis et çuccari ru. añ. ℥. ß. salis gême. ʒ. j. olei violarú. ℥. iij. misce: et ex tota ista materia fiat vnú clistere mane uel sero hora maioris alleuiationis: quod continuetur omni die saltem per septimaná vnam. Tertiú remediú est hoc. Rx. syru. de endiuia ℥. j. syrupi simplicis acetosi. ʒ. ß. aque cuscute: et endiuie. añ. ℥. j. ß. misce et hoc digestiuú accipiat. v. uel. vj. vicibus cú códitionibus obseruádis que dicte sunt in lapsu frigido stomachi pordinato. Quartum remedium est hoc. Rx. pillularum de reubarbaro. ℈. ij. pillularum cochiarum. ℈. j. auari ponde. formentur pillule. vj. uel. vij. cum succo ro. et exhibeantur obseruatis conditionibus dictis in alijs solutiuis. Quintum remedium est hoc. Rx. trociscorú dyarodon. ʒ. j. specierum triasandalorum absqz camphora. ʒ. j. ß. çuccari al. ℥. iij. cum aqua angurie: et fiat confectio in rotulis. ij. ʒ. de qua semper ante cibum accipiat rotulam vnam: et aliam post cibum. Sextú remedium est hoc. Rx. olei de mastice et de myrto. añ. ʒ. ß. olei citoniorú. ℥. j. corallorú amborum rosarú spodij sandalorum gallie muscate. añ. ʒ. ß. cere al. quantú sufficit. et cum sufficienti resina fiat vnguentú mediocriter viscosum: de quo stomachus quater totus inungatur et supponatur pánus triplicatus calidus: et cú thure suffumigetur. Uigorat enim stomachú prohibédo fluxú máerum ad ipm. et exiccat materias in eo cótentas remittédo etiá caliditaté et acuitatem ipsarum.

De egritudinibus renum. Cap. III.

Tertia vero egritudo pfati viri crudelior in renibus eiusdé. cuius licet possint assignari quam plurime cause particulares. vna tamen gñalis et ulis causa oium accñtium eiusdem est mala complexio eius que notabiliter calida est. licet humiditati accñtali etiam cóiungatur. Et modus eius est: ut quia ppter multá caliditatem attractio fit fortis a circústantibus partibus ad ipsos renes. et pprie máerum que inueniuntur in illis mébris. Adhuc et 2o ppter debilitatem que cósecuta est malá cóplexioné suorú renum: gñantur enim máe flegmatice per indigestioné et accumulantur in renibus. Et tu adde istis quod si fuerit in renibus acquisita debilitas ab exterioribus causis: ut multitudine coitus et frequenti decubitu super spina et uehementi strictura iliorum a uestibus: uel strictura facta a lúbalibus ptibus túc plures associate cause debilitatis plurimú máerum eent gñatiue et congregatiue. Qualitercúqz igitur contingat siue vna siue plures inueniantur cause debilitatis: opz de necessitate cócedere quod máe ille diu permanentes in renibus a caliditate magna amplius cocte conuertuntur in substátiá duram. Et si quidé in angustis ptibus ille contineantur ab aquositate urinali lauáte et abstergente ducantur ad extra. túc patet quod erit arenarú gñatio. Si auté ampliori tpe remaneant et uehementius excoquantur cum hoc quod nó euacuantur a viscositate: et flegmatibus etiá viscosis cómisceantur genitis per viá indigestionis in renibus: patet quod omnino in renibus in loco aptiori colationem gñabuntur lapides. Multe enim arene inuiscate et superflue cocte sunt máe lapidibus: quorum efficiens cá est caliditas egressa a tempaméto. 18a tertij. cap de causis generatióis lapidum in renibus. Ex istis sermonibus sequuntur correlaria plura. Primum quod renes istius viri semper sunt egri egritudine cóplexionali. Sequitur secundo quod etiam egrotát egritudine compositionali. patet quia oppilationem habent. Sequitur tertio quod egritudo compónalis eorú est in via. Sequitur quarto quod egritudo compositionalis iterum est

in numero.probatur quia est lapis in renibus. ¶ Sequitur quinto quod paratus est iste vir permutari facile de egritudine cōpōnali ad cōpositā.pbat͂ cōclusio.qꝛ materia oppilās ual de facile trāsire posset ad apostemandū. ¶ Seqt͂ 6° quod q̄si sem per in renibus huius viri inuenitur dolor grauatiuus. pa tet ꝓpter mãerū retētionē que ponderose sunt. ¶ Sequit͂ 7° quod dolores in eo nō raro inueniunt͂ extensiui. patet propter mām replentē ꝛ extēdentē membra. ¶ Seqtur 8° quod dolores in isto viro cū hoc quod sunt fixi etiam nō raro fiunt mobiles de loco ad locū.patet ꝓpter mãerū cōuersionē in uentositates ꝛ impulsionē earū a v͂tute factā. ¶ Sequit͂ 9° causa aductius doloris extensiui:ꝛ in renibus magis qui est talis. Cū eni reti nent͂ lapides ꝛ arene grosse extēdentes ip̄m colatoriū faciūt dolores extēsiuos ꝛ magnos:quoꝝ etiā causa est fortis cona tus v͂tutis ad eoꝝ expulsionē. Quō eni imaginari pōt quod lapi des notabiliter grossi descendere possint ad porosuritides nisi uehementi ipulsione v͂tutis frangat͂ panniculus colato rius ꝛ pducat ad ulcera ualde raro curabilia.aut expellit͂ la pis per colatoriū:eo qꝛ ipulsiōe facta a v͂tute cū grauitate mãe rū a uētositatibus amplianṭ pori colatorij: per quoꝝ ampli tudinē descendunt lapides arene ꝛ trumbi ꝛ petala. ¶ Et ex hoc fundamento iterum sequitur quod non est mirabile si mi ctus sanguinis sequitur eductionem lapidis a renibus. Eru pto eni pāniculo erūpunt͂ uene ꝛ arterie in eodem contexte. ¶ Et ultimo ex hoc deducitur uerificatio multoꝝ apparere Cum enim fracto colatorio descēdit lapis ad uesicā apparet in latere spine dolor bordosus:ac si eēt chorda tensa inferius distracta. ꝛ hoc qꝛ lapis descēdit per poros uritides q sunt cā nales ualde angusti ꝛ qñ dolor apparet stans in superiori par te natis prope spinā.illic eni terminãt poroꝝ uritidoꝝ extre me partes inferiores.pp quod etiā non raro contingit mās in uesicam ꝓpulsas a supiorib⁹ detineri. ꝛ oppilare collū uesi ce simul cū humoribus:lapillis:arenis:ꝛ lapillorū fractioni bus:ex qbus in collo uesice putrescentibus nō raro excoria tur uesica. q̄re aspiciēdū est quātis ꝛ quot periculis subiecta sint corpa egrotātia doloribus renū prouenietibus a lapillis ꝛ arenis. Jn quoꝝ curā prouenienḋ est cum instrumētis cō uenientibus ꝛ uelocis iuuamenti.

Horū igit͂ cura cōuenieṫer fieri pōt sex intentioni bus administrandis circa taliter egro tātes. Et pª quidem intētio est mãerū minoratiua euatio. 2ª vō erit distractio ipsarū ad alias partes.3ª mãerū adequatio. 4ª est particularis ipsarum eradicatio. 5ª est rectificatio regi minis.6ª est completa viarum urine mundificatio cum recti ficatione compositionis earum.

Primā igit͂ intentionē cōplere pñt fere oīa instra eua cuatiua:que in duobus pcedētibus cap̄lis po sita sunt. Uere sciētifice magis loquēdo opꝫ instra nō solum mãebus educendis eē appꝛopriata: sed opꝫ eadē ad pcedentia mēbra ꝓprietatē hr̄e per operationē a v͂tute 3ª medicinaꝝ ꝓuenientē.a patiēte eni pticulari semp opꝫ pn̄m curatiōis as sumere. 4ª p̄mi.cap̄ p colligēdū. Propter qd̄ tria hic describā remedia mãerum a renibus leniēdo euacuatiua. ¶ Quorū primum est hoc. ℞. mucillaginis muchete extracte cū aqua sublimationis altee cassie preparate cum aqua capill͂.ue. mi sce ꝛ totum in potu accipiatur cum medio cyatho aque tepi de decoctionis mercurialis. ¶ Secundū speciale remediū est hoc. ℞. benedicte simplicis. ʒ. ß. que leuiter mundificat re nes ꝛ uesicam.cassie nuper extracte de cāna cum aqua pari tarie. ʒ. vj. ꝛ totum accipiatur in potu cum. ℥. iij. aque farfare uel agrimonie. ¶ Tertium remedium est hoc. ℞. agarici ele cti hermodactylorum ꝛ reubarbari.añ. ℈. ij. spicenardi. g̃. v. cinçi. ℈. ß. infundantur omnia diligenter pulueriçata in tri bus. ℥. aque capil. ue. per diem naturalem: tunc ergo in auro ra calefiant ꝛ colentur cum expressione forti. ꝛ colatura illa detur in potu hora ꝛ conditionibus omnibus obseruandis in farmacando: que in capitulo primo particulariter ꝛ com plete scripta sunt.

Secūda vō principalis intentio cōpleri pōt p instra diuertēdi quod plurima que tacta sūt in 2° cap̄ ꝛ tu redi ad illud; q̄tuor tñ pncipalia memorie reducēdo ibi dem tacta. p^{m} est diuersio cum clisteri ibi posita. 2^{m} est distra ctio cum medicina solutiua imediate ante hoc capl'm descri pta. 3^{m} est prouocatio uel apertio emorroidarū cuius ibidē plura potes legere instrumenta. 4^{m} est distractio materierum a renibus ad superiora per uomitum. ut in eodem capl'o le gere potes. ꝛ est de melioribus ꝛ securioribus a renibus di uertendi materias. ꝛ tu lege 4ª primi. capitulo de iuuamen tis que affert uomitus.

Tertia intentio nunc administrari debet que est mãe adequatio. ¶ Cū eni in renibus mãe spe diuerse cōgregent͂ ꝛ declinent ad eos ꝛ in eis gñent͂ per viā indigōnis: opꝫ digerētia mās multas respi cere: uelut in hoc. ℞. aque cicoree ad calidas mās. aqua eu patorij ad frigidas. aque iris ad grossas ꝛ ad viscosas. añ. ℥. j. misce: ꝛ cum modico çuccari al. ¶ Secundū vō remediū est hoc. ℞. aque capillo. ue. ℥. iij. aque genestre. ℥. j. ß. misce. ¶ Tertiū remediū melius illo est hoc. ℞. syrupi cōpositi ace tosi. ℥. j. aque lupulorum. ℥. ij. aque fu. ℥. j. misce ꝛ ad frigidas mās. ℞. oximellis cōpositi. ℥. j. ꝛ ad mās difficilis eradicatio nis syrupi eupatorij. ℥. ß. aque apij. ℥. iij. misce. ¶ Quartum digestiuum ad mās ultimate resistentie est hoc. ℞. oximellis squillitici. ℥. j. oximellis de keisim. ℥. ß. aque paritarie ꝛ milij sol. añ. ℥. j. ß. misce. Plura potuissem describere digestiua: sed hec bene possunt sufficere ad oēm digerendam materiam: si bene inspiciantur eorum virtutes.

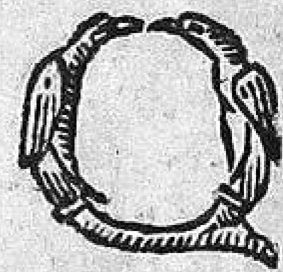
Quarta vō intentio que est materierum eradicatiue euacuatio per plurima predictorum in añti bus capitulis ꝛ etiam per ea que in hoc capitulo de lenitiue euacuantibus scripta sunt compleri potest. si dosis eorū ali qualiter augeatur. ¶ Ad mās antē p̄limas magnū iuuamē tū affert dare in potu. ℥. ß. electuarij de psilio: cum. ℥. ij. aque decoctionis mercur. calefact͂. ¶ Secundum remedium et fortius illo est dare in potu. ʒ. iij. electuarij indi descriptione Mesue in antidotario. ¶ Tertiū vō est ad materias resistē tie fortioris dare in potu. ʒ. j. pillularum fetidarū. ¶ Quartū vō non ita potens: conferens materiebus diuersis ꝛ diuerse corruptionis est hoc. ℞. electuarij de epithimo. ʒ. ij. electuarij elescof. ʒ. j. ß. cassie paulo ante de medulla extracte cum aqua capil͂. ue. ʒ. iij. misce detur in potu cum aqua lupulorum: aut cum aqua paritarie calida: memorando canones in quali bet purgatione positos.

Quinta vō intentio p̄missa est rectificatio regiminis ꝛ circa ipsam nō extendo sermonem. qꝛ fina li cap̄ huius tractatus hec mã amplissime pertractabitur il luc: ideo recurre: nisi qꝛ oportet rememorare quod usus aque la ctis: imo ꝛ lactis ouini ꝛ ciborum cum eo conditorū habet magnam intentionem ꝛ proprietatem ad confortandum re nes debilitatos. Lacti enim ouino nulla medicina cōpar est in debilitate renū. 18ª tertij cap̄ 3°. uerum qꝛ renum egritudi nes plurimū fiunt ab oppilatiōibus aut cōplicant͂ cum eis. Jō securius est in usu lactis cōmiscere aquam capil. ue. aut alion: ꝛ est sparagus. Jn discrasia calida uelut aquam viol͂. nenufaris ꝛ scariole. Jn discrasia vō frigida apponere aquā eupatorij fu ꝛ meu. Jn frigidiori vō apponere aquam apij milij solis: ireos: polij montani: ꝛ saxifragie.

Sextā aūt intentionē complendo nunc videt͂ hora ad ministrandi medicinas que cōplete mūdificent renes ꝛ urinales vias oēs. ꝛ erit hec mundificatio completa prohibitiua regñationis noue mãe in eisdē. Ego itaqꝫ hanc intentionem soleo complere tribus solēnibus ꝛ appropriatis medicinis. pª est per elium litontripon. 2ª est elium Justinū 3ª est electuariū ducis: que oīa tria descripta reperiuntur a Nicolao in antidotario. saltem duo prima ut in pluribus. ¶ Primum aūt el'uariū apit lauat ꝛ abstergit renes: educit arenas ꝛ frangit lapillos: ꝓpter qd̄ litontripon noīatum est.

a tripos qđ est cõtritio vl' ꝑcussio: ⁊ litos qđ est lapis. ¶ Secũdũ vo Justinũ noiatũ. q2 a Justino imꝑatore compositũ istis egritudinibus cui romana schola cõposuit hoc cõpositum. ¶ Et similiter 3m electuariũ ducis. ducis siculoꝝ compositũ fuit ex speciebus ergo alicuius istoꝝ cũ zuccaro fiat cõfectio cum aqua capil. ue. milij solis aut saxifragie aque. de quꝫ semp ante cibũ omnem patiẽs comedat rotulã. j. ouarum. ʒ. aut ex eoꝝ speciebus cũ oximelle cõposito fiat electuariũ. ꝙ si uelis efficere fortius fiat cum trib⁹. ʒ. medulle fisticoꝝ: ⁊ cum oximelle cõposito: aut cum oximelle squillitico. si ipꝫ postea fere ultimate efficere uolueris. ¶ Ego aũt expientia certe scio ꝙ si nefretici ⁊ circa uesicã dolẽtes utant̃ tyriaca Andromachi postq̃ trãsiuit decimũ sue etatis annũ curabũtur: ⁊ securabunt̃ ab euẽtu ⁊ recidiua egritudinũ renũ. Tyriaca enim talis ꝯfert doloribus ⁊ egritudinibus renũ a plurimis causis ꝓuenientibus: ut 5° canone summa. j. caꝑ de sublimitate tyriace legere poteris. Cõfectio etiã alkekengi magna descripta eodem loco preallegato non decidat a memoria tua. Quocũqꝫ aũt istoꝝ delegeris exhibe ipsius in aurora ʒ. j. uel. j. cum. ſ. dando in potu cũ medio cyatho aque cicerꝫ rubeoꝝ. his enim modis gentem q̃ plurimã curaui: ⁊ ꝓseruaui a predictis. ¶ Ultimo vo supadde istis ꝙ oleũ factum ex oppoponaco molli resina ⁊ pice sublimatis exterius inũctũ calidum mirabile iuuamẽtum efficit in renum discrasijs frigidis: sicut oleum de nenufare ⁊ de florib⁹ cucurbite ꝯfert in calidis: ⁊ tu cõsidera. hec de tertia egritudine qua vir iste molestatur sufficere possunt.

¶ De doloribus spatularum usqꝫ ad collũ ⁊ hypocũdrioꝝ ⁊ uentris totius anterioris. Cap. IIII.

Uarta vo egritudo hui⁹ viri iterũ uertẽs ad securã in hoc viro est multiplicitas doloris exterioꝝ in diuersis ꝑtibus corporis hui⁹ viri. Qñqꝫ enĩ apparent dolores in spatulis hui⁹ viri ⁊ ascẽdẽtes usqꝫ ad collũ eius: quoꝝ quidem causa põt esse mala complexio partium pectoris ⁊ capitis uehemẽti cõmutatione cõmunicata predictis partibus. etiam materia ꝑ viam defluxus aut paulatine congestionis ibidem multiplicata dolores istos efficere põt: alterando subito uel oppilando: in quoꝝ cognitionẽ tactus peruenire potest. ¶ Et hoꝝ quidẽ dolorum qui plurimũ fiunt a mã flegmatica cõmixta sanguini. Cura fit per ea que tacta fuerũt in ꝑ caꝑlo hui⁹ tractat⁹. ¶ De localib⁹ aũt approꝑatis ad istos dolores est hoc ℞. olei de violis citrinis. ʒ. j. ſ. olei de costo. ʒ. j. spodij: rosaꝝ sandalorum amborum. ana. ʒ. j. amili. ʒ. j. ſ. croci. ℈. ſ. vitellos oui numero. ij. pulueriȩent medicine subtiliter ⁊ incorporentur cum alijs longa contritione in mortario eneo cũ suo pistello. ¶ Secundum vo locale conueniens ad istos dolores: ⁊ ꝓpie quando participant caliditate a sanguine uel a cholera dominantib⁹ erit hoc. ℞. mucillaginis psilij. amili. ʒ. j. ſ. croci. ℈. j. rosarum se. plantaginis acetose. aña. ʒ. ſ. vitelli ouorum numero. ij. fiat linimentum in mortario: ut supra: ⁊ applicetur tepidum actu cũ fricatione leui: sicut precedens applicatur calidum actu: ⁊ cum fricatione magna. ⁊ cõferũt hec localia doloribus etiam totius spine ⁊ renum.

Cõsimiliter etiam a predictis causis non raro eueniũt dolores in hypocundrijs: ⁊ in toto uentre anteriori. Et si fuerint complicati cum stipticitate uentris: tunc remoueatur stipticitas cum clisteri ⁊ medicinis solutiuis: quorum multa fuerunt tacta primo secũdo ⁊ tertio capitulis antecedentibus. ¶ Et si neqꝫ remoueantur per illa: tunc triplici instrumento est prouidendum est. Et primum est de dolentib⁹ partibus ⁊ etiam situaliter cõtrarijs sepe applicẽtur uentose magnorum orificioꝝ absqꝫ aliqua scarificatione. ¶ Et si nõ ꝯueniẽter abscindant̃ dolores per eas: tũc fiat hoc euaporatiuũ siccũ. ℞. furfuris grossi scutellas quatuor magnas. milij non confracti scutellas duas. cimini ʒ. ij. camomille manipulos sex. calefiant omnia super cineribus calidis in fundo caldariole sicce: preter camomillam: que debet poni uersus finem: tunc ponantur in sacculis magnis ⁊ actu bene calidi sepe applicentur toti uentri. ¶ Cum autem dolores tales iterum remoti non fuerint per predicta tunc fiat hec fomentatio humida: que non solet mihi deficere in iuuamento. ℞. arthemisie: matricarie ⁊ rubee recentiũ aã. M. ij. hedere arboree uel muralis. M. ij. camomille. M. vj. capitum papaueris numero. x: radicum paucedani. M. iij. incidentia incidãtur ⁊ reliqua contundantur ⁊ bulliant in tribus situlis aque lento igne usqꝫ ad cõsumptionem tertie partis. Infundantur ergo in hanc decoctionem calidam magne spongie: que inter duo icisoria magna expresse ⁊ actu calide toti uentri applicentur ⁊ sepe permutẽtur usqꝫ ad cõpletam doloris sedationem ⁊ felicitatem eius cure auxilio piissimi Saluatoris ⁊ misericordia sua huic viro subuenire dignetur. ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 10.

De mala complexiõe cerebri frigida ⁊ humida cum multitudie flegmatice materiei mucillaginose ⁊ partim aquose. cũ octo malis accidentibus coniuncta que sunt. ¶ Dolor capitis. ¶ Conturbatio in somno. ¶ Nocumentum in prolatione sermonis. ¶ Urine retentio. ¶ Dolor spatularum ⁊ brachiorum grauatiuus ⁊ extensiuus. ¶ Emorroidarum restrictio ¶ Debilitas genuum ⁊ fere omnium iuncturarum. ¶ Dolor ⁊ grauitas in stomacho.

Dolescens quidam de ciuitate Uincentina famosa satis dispositione quadam multũ uerenda ⁊ sociata pluribus accidentib⁹ nõ minus timorosis molestatur. Est autem dispositio eius mala complexio cerebri frigida ⁊ humida cum multitudie flegmatice materiei mucillaginose ⁊ ptiꝫ aquose que in capite eius multiplicata est propter multam euaporationem a stomacho eius capiti cõmunicatam cum iuuamento multe euaporationis ab epate ⁊ ab alijs mẽbris inferioribus prouenientẽ. alia vo pars materiei in cerebro ⁊ suis concauitatibus genita est propter debilitatem digestiue eius. Que quidem ambe materie in capite multiplicate cause sunt plurium accidentium non minus molestantiũ ipm q̃ faciat principalis egritudo: que proprie soda uel dolor capitis grauis ⁊ antiquus denominari solet ab auctoribus uel cephalea. ¶ Primum igitur accidens est ipse dolor capitis iam dictus ab illa mala complexione proueniens. ¶ Secundum accidens est nocumentum in operationibus animaliũ virtutum sicut conturbatio in somno proueniens. ¶ Tertium est nocumentum in sermonis prolatione contingens. ¶ Quartum est urine retentio. ¶ Quintum est dolor grauatiuus ⁊ extensiuus in spatulis ⁊ brachijs sepe proueniens ⁊ aliquando in musculis pectoris apparens. ¶ Sextum est emorroidarum restrictio. ¶ Septimum vo est genuũ ⁊ vniuersaliter fere omnium iuncturarum debilitas in motu progressiuo ⁊ sustentatione corporis apparens. ¶ Octauũ vo est mala dispositio stomachi quã pro nunc credo esse magis accidens a nocumento capitis proueniens q̃ nocumentum capitis ab eo ꝓuenire: lꝫ fortassis nocumentum capitis ꝓue a nocumẽto stomachi incipiendo prouenerit. Egritudines enim per colligantiam euenientes frequenter sunt causa ut vna eueniat ⁊ intendatur ab altera ⁊ ecõtra. quare 2° ꝑmi doctrina ꝑa 8° cap. ⁊ est cũ societas ꝓuenit ad casum: quemadmodum cum cerebrum egrotat associat̃ ei stomachus. debilitat̃ enim tũc digestio ⁊ mandat ipsi stomacho uapores malos: ⁊ nutrimentũ non digerit. ⁊ auget ipsius cerebri egritudinem. ⁊ sic ex hac egritudine perueniũt patiẽtes ad debilitateꝫ ⁊ circuitionẽ. Et alia littera habet. ⁊ sic hec societas. i. colligãtia cadit in iudicium permanentie ⁊ circuitionis: ⁊ est littera clarior. Siue igit̃ nocumentũ cerebri a stomacho qñqꝫ ꝓueniat ⁊ intendat̃: siue econtra cõtingat: tamẽ nõ videt̃ in hoc acceptãdam esse cõtrouersiã: cũ amboꝝ mẽbroꝝ predictorũ

nocumentū fixionis euidenter appareat ab eadē causa māli z efficiēte ꝓuenire: ita ut nō diuersificet̄ curationis modus neqꝫ ratiōe hūoris: neqꝫ in stri nisi parū ut apparebit. ¶ Reliqua etiā accn̄tia nōnulla apparent in hoc adolescente ut debilitas renū que ꝓuenit per colligantiā a cerebro que est modus colligantie per 3m. Renes eni colligant̄ cerebro. ꝓpterea qꝛ colligātiā hn̄t cū epe. z epar colligantiā habet cū cerebro. z ita cerebrū renibus colligatur pp epar: ut 2a ꝑmi. caꝑ de complēdis dispositionib9 apparet in 6o colligantie ibidem legendum. ¶ Aliud aūt accn̄s est uentris rugitus uel gurgulatio. z qn̄qꝫ stipticitas. z aliqn̄ emorroidarū aliquātulū tumescentia que oīa ab eadē radice tanq̄ cā efficiente ꝓueniūt ut considerāti satis facile apparere pōt. ¶ Et ne ea que dicta sunt gratis z uoluntarie scribi uideant̄ eoꝝ aliqꝫ rōnibus z auctoritatibus vigorare bonū est. Quod aūt ꝑmū accn̄s soda uel cephalea noīari debet manifestū est ex cōi auctoꝝ z doctoruꝫ cōcordia. z colligi pōt ꝑa tertij. tractatu 2o caꝑ ꝑ. Quod aūt ꝓueniat a mala cōplexiōe totius capitis ꝓbat fixio nocumenti grauitatis z offensionis in capite apparentiū. Quod vo māli s cā sit flegma appet ex accn̄tibus que sequunt̄ ad ipsuꝫ: et qꝛ egritudines cronice. Egritudo eni huius cū tēpus ꝓlōgatum est: est frigida ꝰm oēm essentiā. i. tam frigida eēntialr̄ q̄ māliter ꝑa tertij. tractatu 2o ultio caꝑ colligendū. ¶ Aliorum aūt accn̄tiuꝫ causas parūꝑ reddere utile videtur. Mā enim flegmatica congesta in cerebro. siue fuerit in ipso aliunde recepta. siue per viam debilitatis digestiue ipsius multiplicata per uenas z arterias per neruos chordas z porosa cerebro propulsa uel descendens elemētalr̄. ut sua grauitate uel fluxibilitate recepta in musculis spatularū z pectoris. ibidem dolores extensiōis soluēdo ɔtinuū aliq̄liter facit. Ultimo gn̄at in ipso malā cōplexionē frigidā que est illorum doloꝝ causa 2a. Altera vo māei ps in cerebro retenta qbusdam acutis uaporibus uel humoribus cōmixta spūs inficiēs est causa nocumenti in operationibus interioꝝ v̄tutū eminentis. z est et causa conturbationis z corruptionis in somno prouenientis. Qualē eni impssionē receperūt spūs talē representāt organis sensuū interioꝝ. q̄re non est difficile videre si qn̄qꝫ in dormiēdo murmurat hō conquerit̄ z alias corruptas operationes interioꝝ sensuū habet: z exteriorū ut sepe sonitū z sibilū in auribus hēre videat̄ z corruptionem in sensu visus ut imaginationes z silia hēre videat̄. ¶ Ex quo fundamento clare videri pōt. q̄ si mā ista dn̄ans aquosa eēt z subtilis facile videtur q̄ iste paratus esset paralisim incidere. hec enim mā si multiplicaretur in posteriorib9 partib9 cerebri facile deferri posset per concauitatē spondiliū z in nuchā recipi z paralisim efficere. eo qꝛ nucha a pte posteriori cerebri oritur z ei seruit lacertorie: ut ꝑa tertij 2o caꝑ. Nucha enim est vicarius cerebri icurtu dorsi ibi colligenduꝫ. Et ex hoꝝ oīum fundamento leuiter deduci pōt causa aliorum oīum accn̄tium: que qꝛ parua sunt omittantur: cum ad sapiētes ꝰmo iste dirigatur. ¶ Ex quib9 oībus ultimo huius dispōnis timor z grauitas appere pn̄t. Est enim vir iste paratus egritudinibus repentine z male terminationis sicut squinantijs si mā in partibus gule detineretur: aut suffocatiōis subite si multa mā z cito ad pectus effluet: aut dolori iuncturaꝝ ꝰm q̄ mā ad diuersas partes effluet. z ita doloris genuuꝫ: qđ est vnū de alijs accn̄tibus causa facile apparere potest. Que oīa cōsideranti dimitto. ¶ Propter quod regimen eius procuratiuum sollicite multum z sine mora obseruari debet: quod in duos tractatus diuidēdū esse ɔsideraui. Et primus erit de regimine eius per sex res nōnāles. Secundus vo de curatiōe dispositionis ipsius per medicinale regimen. ut inferius videri pōt.

Caꝑ. I.

¶ De aere.

Rimus itaqꝫ tractatus sex capl̄a cōtinebit. s. ꝰm numerū sex rerū nō nāliū facile ꝑcurrendū. In ꝑ igit̄ caꝑ mēsura aeris regionis z loci eligi debet. Sit igit̄ loci uel camere eius aer ad siccitatē z caliditateꝫ actualr̄ inclinat9. magis tn̄ per siccitatē excedere debet q̄ per caliditatē: ne per ip̄m ꝓueniat ad inflāmationē argumēto sumpto ab etate que cōsistentia est. etiam qꝛ nālis eius cōplexio ad caliditateꝫ infallibilr̄ inclinare videt̄. si et nō posset hēri aer ita notabilr̄ ad siccitatē inclinatus suppleri debet cū electione ab arte ꝓueniēte ut inhabitet camerā edificio parietibus ɔstructā: uel stuffam siccā in se hn̄tē. aut 3o cū magno igne. aut 4o cū suffumigationib9 ꝑerū siccātiū aer exiccationis inclinet̄. ut comburendo ligna iuniperi abietis lauri z similiū: aut cū puluere hoc carbonib9 ignitis sepe asperso camerā suffumigādo. ℞. laudani storacis calamite. an̄. ℥. s. ligni aloes: sandarace: myrre: gallie muscate. an̄. ℥. ij. alipte muscate. ℥. iij. fiat puluis. Si uersus finē hyemis et autūni frangatur cum altera medietate pulueris gallarū cupressi aut nucis muscate. ¶ Ad hāc cōplexionē ɔferūt cōbustio storacis calamēti pulegij origani mētastri: z siliuꝫ: quorū siccitas cū aromaticitate sua lapsus cerebri cōueniēter est rectificatiua. ¶ Et ite p̄dictaꝝ medicinaꝝ puluis in syndone colligat9 z sepe odorat9 magne utilitatis existit. Et si adhuc ex p̄dcis forment̄ poma que in manibus sepe odorent̄ utillimū erit. ¶ Rursus bonuꝫ est alia ɔuenienter limitari. Caput igit̄ hn̄ muniat̄ birreto notabilr̄ z multū calo suffulto pellib9 vulpinis aut saltē de dossib9 uarioꝝ uel de pellib9 agnoꝝ nigris z siliuꝫ. Et uestes dorso z uētre adiacētes predictis pellibus muniri debēt: ꝓpter qđ etiā iuncture ab humiditate ꝓuideri debent z calciamētis notabiliter calefacientib9. ¶ Et ex his facile cōsideranti apparere pōt q̄ euitari debent aquis decurrentibus ꝓpinqua z uentis septētrionalibus exposita. Similiter z mansio terrea z antiquis edificijs murorum cōstructa. hec de aere z sibi annexis.

¶ De motu z quiete. Caꝑ. II.

I nō istat huic adolescēti paroxismus dolorū aut alioꝝ accn̄tiū ꝓhibētiū motū corporis: nullo mō est sibi laudāda quies. est enim causa fixionis z ꝓmanētie materierū in iūcturis z capite z reflexionis uapoꝝ: ex quoꝝ cōmixtione cū spiritibus laxitudinis ꝑes aduenire posset in iūcturis z toto: ut colligit 2a ꝑmi. caꝑlo de his que ꝓueniūt ex motu z quiete. ¶ Exercitiū itaqꝫ uīeꝫ: ut motus ꝓgressiuus egtatio mediocris z sibi siles multū utiles sunt ei. qꝛ iuncturas cōfortant excutiēdo mās laxitudinis z doloris z oīum accn̄tiū supra noiatoꝝ. ¶ De particularibus autem exercitijs optīa sunt ei frequēs capitis fricatio. abstersio uel pectinatio. silr̄ z māeruꝫ a capite abstractio per denuntiationē eleuationē uocis caloꝝ pānoꝝ applicationē z frequentem externutationē regulariter administratam post uīes euones: z paucam repletionē capitis sensatam: que per absentiam doloris capitis cognosci potest. Igitur mane z sero stomacho non grauato cibis ꝓuocet̄ sternutatio cum puluere hoc narib9 insufflato uel attracto. Cuius q̄titas non trāscendat quantitatē grani frumēti. z fiat leuiter eius attractio uel insufflatio. Est aūt pulueris hec descriptio. ℞. costi: piperis albi: staphisagrie: arthanite: piretri. an̄. ℈. s. ellebori al. ℈. j. partes. ij. puluerizentur: z fiat ut dictum est. ¶ Exercitiū etiā speciale iuncturaꝝ ad defendendū eas a fixione māerum in eis est fricatio leuis earū, z proprie facta cū his que calefaciendo resoluendo z exiccando mediocriter mās a iuncturis excutiunt: sicut frequens aspersio earum cū aqua salsa maritima uel artificialiter tali: z cum fricatione earum facta cum oleo z sale contrito. q̄re breuiarij 4o caꝑ de preseruatione iuncturarū a doloribus. Et ex eis que custodiunt hoiem ne accidat ei podagra: est embrocatio cuꝫ aqua salsa qn̄ funditur sup duos pedes semp. z sal tritum qn̄ aggregat̄ cū oleo z fiat ex eis emplastrum in pedibus uel super fricatio. hec de motu z quiete z annexis.

¶ De mensura somni z vigilie. Caꝑ. III.

P Ro mensura itaqꝫ hoꝝ ꝑmittēdū: q̄ cōueniētior hora dormiendi est nox q̄ dies. lꝫ ꝓpter ɔtingentias nō paucas dormitio etiā diurna iterdici non debeat: ut cum contingeret laxitudinem successisse motibus

corporis et aialibus fortibus. qre 2a primi cap. ut supra. Nalis eniz dormitio est et ett secundum cursum nature facta que nocte non effugit et diem non impedit. Ubi aut adolescens iste non multum ex lassitudine debilitatus esset. et magnam in spiritibus aialibus resolutionem non haberet: quorum restaurationis gratia partim inuentus est somnus: non conueniret ei aliquo modo diurnus somnus. Quare 2a primi. doctrina 2a. summa 5a. cap. 13o. In die dormire malum est et ad malas preparans egritudines. generat enim egritudines humectantes et reumatismos. corrumpit colorem. et inflat splenem. laxat neruos: et efficit pigritiam. ¶ Ex quibus concludi potest quod et si somnus gratia digestionis et restaurationis aialium spirituum huic iuueni conueniens esset. tutius tamen est ei a temperata dormitione recedere parumper per remedium vigiliarum quam econtra. Itaqz dormiendum est ei capite notabiliter eleuato. talis enim preparatio materias ad caput euaporare minus inclinat. eo quod non fit tanta membrorum utriusqz uentris inferioris inuicem copula. ¶ Omino aut euitare debet dormitionem resupinam: quoniam materias ad posteriora: ut ad nucham et neruos declinare facit: ut 2a primi. allegato cap. colligendum. Et si oia eque bene in ope sicut in uerbo librari possent: prius quidem super dextro: deinde super sinistro latere dormiendum esset. et tertio iterum super dextro latere accubitus fieri debet. Talis enim dormiendi modus organa digestionis omnia conuenienter rectificat aliter vigorat. ¶ Neqz attendendum est quod frequenter a multis dicitur: quod dormiendum sit super lecto pleno coto aut similibus ei. tales enim fantasie: neqz a posteriori: neqz a priori veritatem habent. Ego enim tales sibi dimitto fantasias et lectum ex pluma molli eligo: quia utilius.

¶ De regimine accidentium anime. Cap. IIII.

Psi aliqualiter promoueret me argumentum ab etate sumptum pronuntiare audacter conuenire debere huic iuueni oes aie passiones: per quas fortis et satis uelox fieret in humoribus et spiritibus motus. Quare aliquando iracundiam incidere bonum esset. Similiter etiam et fortem et longam meditationem circa delectabilia et tristantia: ut frequenter conuersari in locis ubi hystorie delectabiles proferantur: ad risum notabiliter inclinantes: aut rerum tristantium memoriam adducantur. ¶ Ex quibus oibus facto in spiritibus et humoribus notabili motu: et vaporum uel uentositatum consumptio. et humorum digestio et excussio melius fieret: quare tamen hoc facilius dici quam administrari securius est. raro iram et similes passiones aie uehementer agitantes incidere et maxime in perseuerando in eis. Exterminant enim hec oia: et mutant corpus ab ea que est secundum naturam consistentia. 3o tegni. ¶ Et quia apud illustres physicos ut in pluribus sub accidentibus aie coitus collocari solet: propter uehementem aie affixionem ad appetitum eius sepe: aut propter delectationem ingentem que in eo contingit. Ideo qz de ipso paulisper agendum: neqz igitur multotiens appeti debet coitus: neqz etiam eius ludo frequenter insistendum est. Nihil enim est quod corpus exterminet magis et exanimet quam coitus: et nihil etiam est quod hischias. i. ancharum dolores et incurabiles egritudines humano corpori irradicet quam coitus multus. ut clare colligi potest 20o tertij. cap. de nocumentis coitus. Raro igitur ab hoc iuuene coeundum est: et proprie usqzquo non plene curatus fuerit. ¶ Ad officium igitur coitus nemo accedere debet nisi prius incitatione ab appetitu naturaliter inclinante debite facta. neqz naturaliter promoueri debet ab obiecto extrinsecus frequenter occurrente. Fiatqz prima iam digestione completa. et secunda etiam quod videtur esse tempus aurore in diebus hyemis. et ab hora decima usqz ad 12am in tempore estatis. Sicqz ut pretactum est ad coitum inuitante appetitiua virtute transiri potest semel aut bis in septimana ad plurimum expediendo actum eius absqz magna concussione: sed motu suaui corporis delitiam eius ultimate exequendo. post quem actum eius dormitioni accubandum est. et ab exercitio abstinendum saltem forti. et per interuallum hore ad minus corpus cibarijs facilis et boni nutrimenti cum mensura rationis assumpti restaurari debet.

¶ De regimine per inanitionem et repletionem. Cap. v.

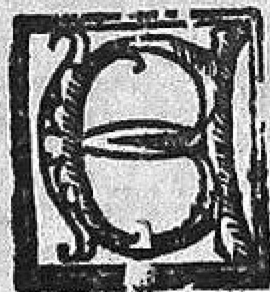
Iuuenis iste repletionem oem euitare debet: eo quia caloris naturalis suffocatiua est. De humorali autem repletione nihil ad presens: quia in regimine medicinali de eo aliquid agetur. Solum aut hic intelligitur de repletione propter cibos et potus eueniente. Pro qua alique regule breuiter transeantur. ¶ Prima est. quod nunquam cibum aut potum accipiat stante fastidio aut abominatione stomachi. tunc enim neqz cum delectatione assumentur nec bene digerentur. ¶ Secunda regula. nunquam accipiendus est cibus stante uentris stipticitate saltem magna uel retentione aliarum superfluitatum. ¶ Tertia regula. quod nunquam assumatur cibus nisi fames aut appetitus ad ipsum inuitauerit. ¶ Quarta regula est. quod nunquam assumantur cibaria ex pluribus et diuersis cibis et potibus facta. ¶ Quinta regula. quod leuiora cibaria alijs premitti debent de quibus inferius. ¶ Sexta regula. quod non oportet in cibatione longum tempus expendere ne diuersitas digestionis in nutriente acquiratur. ¶ Septima regula. quod cibus omnis antequam degluttiatur conuenienter premasticari debet. Octaua regula quod nunquam ciborum et potuum tanta quantitas accipiatur ut ex ea grauetur stomachus. deterior enim cibatio est que in stomacho grauitatem efficit. sicut deterior potus est qui in stomacho fluctuat. ¶ Ultima regula. quod euitentur cibi qualitates malas ratione intensionis gradus habentes uel uenenosa qualitate participantes: sicut fungi omnes et similia. ¶ Itaqz cum contigerit aliqua de causis factam esse repletionem ad ipsam euacuandam subito festinandum est. Si enim ciborum corruptorum in stomacho signa apparuerint ex odore uel fetore ipsorum eructuatione diuersa: aut alio signo cognoscibili saltem cibus ille a uomitu educi debet. et laudo etiam uomitum non solum gratia euacuandi corrupta cibaria: sed etiam gratia minorandi et eradicandi materias egritudinum que naturaliter longe sunt. De egritudinibus enim dignioribus: ut in eis fiat uomitus sunt cronice: ut hydropisis epilepsia: melancholia: lepra: podagra et sciatica. 4a primi. cap. de uomitu. et 2a tertij et 22a eiusdem. ¶ Neqz etiam instantia est conueniens: quia vir iste non apparet habitudine et complexione cholericus. quoniam regule ille intelliguntur de operatione regulari. Instante autem necessitate uomitus prouocari debet. semper non existente magna distractione ad oppositum: et maxime in iuuene isto. cuius collum pectus et stomachus in suo plasmate uidentur fortis satis. ¶ De melioribus autem instrumentis ad prouocandum uomitum est hoc et leue. ℞. aque decoctionis granorum uel carnositatis raphani. ℥. iij. syrupi simplicis acetosi. ℥. j. s. exhibeatur totum tepidum. et si non uomuerit post illud per vnam horam intromittatur digitus usqz ad radicem lingue: aut penna inuncta oleo. et fiat ibidem titillatio et euomet. ¶ Si autem uomitium fortius facere uolueris decoctioni granorum raphani quando fiat addantur grana duo ellebori nigri: et fiat ut dictum est. ¶ Si autem repletionis in uentre inferiori signa apparuerint euacuandum est cum clisteri. Cuius descriptio. ℞. decoctionis foliorum blete malue: et mercurialis lib. j. olei oliuarum. ℥. iiij. salis cois. ℥. iij. benedicte. ℥. iij. zuccari cassie fistul. ana. ℥. vj. In tempore autem hyemis predicto clisteri addantur yerepigre. ℥. vj. aut ieralogodion tantundem. et melius est propter impedimentum quod quandoqz contingit ei in prolatione sermonis. et potest etiam multiplicari dosis benedicte a medio septembris usqz ad principium aprilis et loco olei cois predicti clisteris in tempore estatis potest poni oleum violarum. ¶ Quantum uero ad inanitionem euitetur omnem inanitionem superfluentem propter debilitatem virtutis que necessario sequitur oem euacuationem fortem. hec de inanitione et repletione.

¶ De regimine per cibum et potum. Cap. vi.

De cibis aut et potibus nunc ultimo dicendum est. Sit igitur panis eius plus fermenti habens et salis quam cois panis et conuenienter coctus. et si tempore ueris uteretur pane ordeaceo: aut de spelta facto melior esset ei propter maiorem exiccationem. Euitet aut oino panem azimum: aut ut laganas: uel de farina frumenti facta, nisi prius fuerint in furno bene cocta: farina autem ordei non est ei vituperabilis

neqz iuscula ptisana de ea facta. ¶ Carnibus autē utat̄ que non habeant sup̄fluā humiditatē actualem uel potētialē sed magis ad exiccationem iclinent̄: ut sunt carnes lepoꝝ gaçelli ꝛ apri ꝛ omnium auium syluestriū in aqua non degentiuz ut sunt columbi: ꝛ proprie syluestres: turtures fasiani p̄dices ꝛ similes. ¶ De quadrupedib⁹ ut sunt carnes vituli lactētis etiā annualis carnes hedine. Rarius autē assumant̄ carnes agnine ꝛ castratine. Carniū v̄o salitaꝝ nō ualde piguiū usus ualde ꝯueniens est ei. siue fuerint elixe uel aliter cocte. In sūma igit̄ ut in plurib⁹ adhereat carnib⁹ pulloꝝ ꝛ colūborum ꝛ maxime q̄꞉ digestio in eo videt̄ esse fortis: ꝛ si non esset ita non laudaretur ei usus carnium colūboruz: sunt enim tarde digestionis ꝛ lōge more in stomacho 13ª tertij. licet syluestres colūbi: imo ꝛ omnes carnes tales sint meliores domesticis quare 3° Almāsoris cap̄ 32°. Syluestres carnes meliores existunt: ꝛ sanguis ex eis genitus paucas habet superfluitates caro etiam magne auis que habet dentes in suo palato que solet inueniri sepe in montib⁹ vincētinis est sibi utilis: ꝛ indigene auem illā uocāt plonem. ¶ Pisciū autē usus nullo mō ꝯueniens est ei: ꝛ meliores forent saliti q̄ recētes. ꝛ frixi q̄ elixi. Raro igitur eis uti debet. ¶ Et si q̄n̄qz accipiat ex eis sint sicut lucij: marsiones torrētine ꝛ siles: anguillas aut tēchas ꝛ cancros dimittat alijs. ¶ Lactis aūt usus oīno reprobabilis est qualiter cūqz accipiat̄. ¶ Caseus v̄o vni⁹ anni mediocriter salit⁹ solidus ꝛ per incisionē frāgibilis sibi cōcedi pōt ꝛc̄. ¶ De olerib⁹ aūt euitent̄ omnia frida ꝛ humida potētia: ut blete spinachie portulaca endiuia cucumeres cucurbita ꝛ pepones saltē multi usus. ¶ Olera v̄o minuta ut saluia rosmarin⁹: ꝛ petroselinū feniculus apiū buglossa serpillū hysopus mēta caules oīa sibi ꝯuenientia sunt. ¶ De radicib⁹ aūt uti pōt aliq̄n̄ raphano: ꝛ cepe sub cinerib⁹ cocto oleo melle ꝛ sale ꝯdito ꝛ bulbo. ¶ Alleū v̄o ꝛ porruz. ꝛ si rōne caliditatis ꝯuenire viderent̄. dimitti tñ debēt. p̄pter multitudinez uentositatis. p̄uenientis ex eis. alleū enim sitim facit 4° de regimine acu. ¶ Rape aūt ꝛ napi omnimō p̄parationis sibi utiles sunt. Sil'r pastinache syluestres ꝛ domestice. ꝛ in summa radices oēs caliditatē ꝛ siccitatē hn̄tes nōbilē absqz uentositate eoꝝ. ¶ De fructib⁹ autē euitētur oēs horarij ut sunt cerasa: quoꝝ usus p̄pter sup̄fluā humiditatē eoꝝ nō placet nisi raro ꝛ gratia mollitiōis uētris accipiant̄. Apud aūt italos quedā spēs cerasoꝝ inueniunt̄ que acetosa sunt: amarilia noīata: ꝛ aliqua inueniuntur solida dura que utraqz frequentius ei concedi debent. eo q̄꞉ minus humida sunt. imo aliq̄ siccitate participantia. p̄pter eandem etiam causam nō placet mihi frequens usus psicorum: iuiubarum: pomorum apiū: ꝛ similiū. Fructus v̄o omnes notabili dulcedine p̄ticipantes ꝛ solidi substantia. p̄sunt ei: ut sunt ficus ꝛ vue bñ mature: poma ꝛ pira notabil'r dulcia: auellane: amigdale dulces: etiā nuces sibi conueniunt. Castanee v̄o omnino dimittātur: licet enim castaneas in nutriendo q̄si pares frumēto scripsit Gal. 2° alimētoruz. cap̄ 36°. q̄d q̄dem intelligi debet eas comparando ad alios syluestres fructus: q̄꞉ tamē earuz nutrimentū uentosum est compactū grossum ꝛ viscosum dimittatur earū usus. ¶ Grana v̄o pinearum licet cōmuni auctorum sentētia neruis videant̄ habere iuuamētum. tñ q̄꞉ parua caliditate sua ꝛ vnctuositate multa remollitiua stomacho nocēt: ut 13ª tertij coll'r. cap̄ de nocentibus stomacho. Jō dimittantur: ꝛ intātū scripsit Auicēna 2° canone. qui uoluit ipsa infundi debere in aqua calida: ꝛ condiri cū melle ad homines frigide complexionis: cuz çuccaro v̄o ad calidos. ¶ Fistici autem q̄꞉ ponuntur calidi ꝛ sicci in secundo. 22. continentis. cap̄ 53° auctoritate Bimasij. conuenientes sunt ei: eo q̄꞉ aperiunt meatus uentris ꝛ expurgāt canales pulmonis. 8° de simplici medicina. ¶ Dactyli v̄o non videntur esse conuenientes. eo q̄꞉ uentrem constringunt ꝛ punctionem in ore stomachi inferunt: ꝛ dolorem in capite faciunt ꝛ oppilationes in epate ꝛ splene. 23. continentis. 2° cap̄ de palma. licet etiam calidi ponantur in primo. De secunda v̄o qualitate passiua eorum fuit discordia apud sapiētes: ut patet in Aggregatore cap̄. 65°. nomināt eos inter medicinas calidas ꝛ siccas. Auicenna v̄o de eis parū scripsit: ut patet cap̄ de palma. 2° canone. ubi dicit: q̄ p̄terijt sermo de eis cap̄ de dactylis. ꝫ in multis uoluminibus nequaq̄ iuenerim cap̄l'm de dactylis: neqz de fenichiа: neqz de rotab: ꝛ sunt termini q̄b⁹ cognoscunt̄ qualitercunqz tñ sit: siue in siccitate parū ꝛ notabiliter eleuent̄ nō ꝯueniūt ei p̄pter ea que dicta sunt. ¶ Mora v̄o celsi uel parui ꝛ crisomilla nō placet. p̄pter humiditatē eoꝝ. ¶ Granata v̄o dulcia aliq̄n̄do sibi cōuenire p̄nt. Pōtica v̄o ꝛ muça nō sint ei in usu: nisi gratia lenitionis uētris ꝛ extinctionis caloris aut sedationis sitis. ¶ De saporib⁹ aūt uti pōt aceto p̄terq̄ tēpore paroxismi. ip̄m enim nocet neruis. p̄mo cap̄. secūda tertij. Agresta autē mediocriter salsa melioꝛ est ei. Meliores autem sunt ei lymones p̄pter caliditatem a squilla acquisitaz. Succus etiam citrangulorum sibi conuenire possunt. ¶ De cōditis autem utat̄ çinçibere condito a principio mensis octobris usqz ad finē. sil'ter accipiēdo de eo radicē vnā bis in septimana: ꝛ tardet̄ post ipsum cibus saltem quatuoꝛ horis. ¶ Citonia v̄o cōdita aut qualia sunt nō placet: eo q̄꞉ debilitant̄ iūcturas: ut patet 2° cañ. q̄꞉ stomacho notabiliter cōueniunt: pōt ex eis aliq̄n̄do accipe post cibum: ꝛ p̄p̄rie in mane. ¶ Cortices etiā citranguloꝝ ꝛ citri cōditi ꝛ secacul condituz omnia sibi utilia sunt. ¶ Accipe autem bis in septimana mirabolanū vnū kebulum conditum esset sibi utilissimuz. Oliue etiam condite: cappares ꝛ rape ꝛ napi optime sunt ei. ¶ De granis autē dicēdum primo q̄ oīs leguminum usus abhoꝛrēdus est. Elenes enim incurreret debilitates neruorū p̄pter comestionē leguminū. ut 2ª affo. cōmēto 17°. ¶ De leguminibus aūt quibus uesci pōt: sunt cicera rubea: ꝛ p̄prie ius eorū coctū cū radicibus aperitiuis: tale enim neruis ꝛ iūcturis laudat̄: eo q̄꞉ materias ab eis distrahit. ut 3° cañ. cap̄ de cura paralisis. ꝛ nō deberet comedi in p̄ncipio. neqz in fine cibationis: sed in medio: ut 2° cañ. cap̄ de cicere. ¶ Panici etiā usus mihi placet. ip̄m enim p̄pter suā siccitatem parū ꝛ bñ nutrit. ꝛ p̄pter suam lenitatē urinam p̄uocat: licet frigidum ꝛ siccū sit in secūdo. 21° cōtinētis cap̄. 109°. ꝛ colligi pōt 2° cañ. cap̄ da gegueris. ¶ Risum aūt cōueniēs est ei: q̄꞉ calidum siccū in p̄mo. 21° cōtinētis cap̄. 126°. ꝛ quia etiā ꝯuenienter nutrit ꝛ exiccat nō tamē cōmendat̄ cum stipticitate: eo q̄꞉ aliquā stipticitatē habet. 8° de simplici medicina cap̄l'o suo. ¶ Lentes autē saltē abiecta p̄ma decoctione aliq̄n̄do comedi p̄nt. p̄pter exiccationē quā hn̄t. Si v̄o assumant̄ cū p̄ma decoctione magis apitiue sunt: earū tamen usus non mult⁹ fit. ¶ Fabe v̄o faseoli ꝛ cicera alba dimittant̄: eo q̄꞉ caput ꝛ neruos ledūt ꝛ iūcturas debilitāt. hec de cibis dicta sufficiāt ꝛc̄. ¶ De potu aūt paulisper agēdum. p̄mittēdum p̄mo q̄ vini usus abscindēdus est: ꝛ p̄p̄rie t̄pe instantie doloris capitis ꝛ iūcturarū: in quo t̄pe conueniēs est ei usus hydromellis facti ex sexdecim partibus aque ꝛ. xvij. mellis. Cuius decoctio sit usqz ad cōsumptionē tertie p̄tis. Et si p̄pter nocumentuz stomachi noceret̄ a melle bibat aquā çuccari cui admisceat̄ sexta p̄s succi uel vini granatoꝝ suis t̄pib⁹. Reliquo aūt t̄pe bibere pōt vinum: ꝛ argumento sumpto a nocumēto capitis ꝛ stomachi conuenientius esset ei vinū albū: eo q̄꞉ digestibilius ꝛ mētē. i. caput minus p̄cutit. 2° de regimine acutoꝝ. ueruz p̄pter maiorē aptionem eius per quam materias ad iūcturas inclinat non detur eidem. quare vinum eligendum est substantia non ualde subtile colore cere solum sapore mediocre aut ad aliqualem ponticitatem inclinatum: ꝛ ad remissam dulcedinem: habens ꝛ odorem delectabilem: quod quidez si non fuerit uehementer vinosum bibatur simplex. Si autem fuerit potens ualde frangatur cum aqua frigida in dieb⁹ caloris ꝛ cruda. Cocta v̄o in diebus frigoris. hec de cibis ꝛ potibus ꝛc̄.

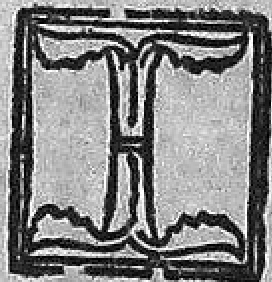
¶ Tractat⁹ secūdus de regimine per medicialia.

Expedito Jtaqz primo regimine hui⁹ adolescētis per mēsurā rerū

nõ nãlium ad regimẽ medicinaliũ trãseundũ est. Et erit hic tractatus in tot cap'la partiẽdus quot sunt intentiones in regimine harũ dispõnũ necessarie. pª intẽtio erit mãerum eũo minoratiua. 2ª erit diuersio earũ. 3ª vo mãerũ digestiua narrabit. 4ª vo mãs eradicandas euacuabit. 5ª erit accitiuz correctio. 6ª vo & ultima erit membrorũ recipientium confortatiua & mandantium rectificatiua.

¶ De flobotomia & euacuatione minoratiua. Cap. I.

In huius cap'li mã parũ oportet extendere sermonẽ: eo q eximij doctores: qui paulo ante hãc dispõnem magno rõnis scrutinio pcurauerũt palã est ea a qbus ulr incipiẽduz est optime pcurauisse. Uerũ q hoium dispões nõ sunt fixe & pmanẽtes: imo maxime mobiles: & frequẽter cõtingit renouare repletiões: aliqua circa intentionez hanc gratia pulchritudinis opusculi leuiter percurrantur. ¶ Apparẽtibus igitur signis ulis plectorie flomẽtur hic iuuenis de uena nigra dextri brachij educẽdo sanguinis ℥. iiij. uel. v. ad plus. & si viderent signa lapsuz epatis ostẽdentia flobotomet eius brachij basilica sub cubito inuenta: aut ramus eius saluatella noiatus inter auricularez & anularem digitos apparẽs: & extrahatur sanguis: ut dictũ est. ¶ Apparentibus aũt signis plectorie nõ necessitantis ad flobotomiã euacuãda erit mã cum farmaco electiue educente mãs: quarum dñium apprehẽdetur: & q uerisimile est & deducibile de his que posita fuerunt in cap'lo p hui' opusculi dñari mãs flaticas notabilr. cholere vo parũ & multo minus apparere sanguis. Ideo euacuet hec mã cũ hoc appropriato farmaco. ℞. pillularum de ierapigal. ℥. j. agarici electi. ℈. j. çinçi. ʒ. iiij. reformẽt pillule. vij. ul ix. cũ electuario succi rosarũ: & exhibeant in aurora: & dormiat post eas per horam vnam. & hora quinta post assumptionez earum bibatur cyathus aque cocte cum çuccaro: & tardetur cibus per horã vnam. ¶ Melius autẽ minoratiuum materierum istarum esset hoc. ℞. pulueris hermodactylorũ: agarici electorũ. ãñ. ℥. j. turbit electi. ℥. s. çinçi. dauci: cinamomi electi. ãñ. ℈. s. salis indi. ʒ. ij. aque folliculorũ uel lupulorũ: & capil. ue. ãñ. ℥. ij. fiat oium horum infusio per diem nãlem: deinde calefiat totum. & coletur & exprimatur: & detur in potu: & obseruẽtur oia que de pcedentibus pillulis scripta sunt. ¶ Ego vo inter reliqua minoratiua magis laudarẽ apertionem emorroidarum: eo q iam cõsueuit hẽre eas. Etiã q earũ euãtio magnum affert iuuamentum oibus cronicis egritudinibus. ut patet 17ª tertij. Ideo cum opportunitate tpis aperiantur fricando eas cũ folijs ficus: aut cum panno aspero: aut fricãdo eas cum radice arthanite recentis: aut radice ireos: uel cum pauco puluere euforbij: aut flomãdo eas: aut sanguisugas eis applicando: que magis tumentes apparebunt & erit modus facilis satis. Et solet earũ euãtio vna uel duab' septimanis durare: deĩde per se restringunt ut in pluribus. ¶ Hanc ẽt intentionem cõplet: sed in longiori tpe abstinẽtia a qtitate ciborũ: q ipsa exiccat corpora. 7ª affo. affo. 59ª. Similiter administratio clisteriorũ & uomitus que supra scripta sunt. ¶ Pillule bone ad minorandũ mãs si accipiat ex eis oi die uel saltẽ tertia die vna ante cenaz. ℞. aloes succotrini ℥. j. agarici hermodactylorũ: turbit electoruz. ãñ. ℥. s. masticis çinçi. spice cinamomi electi. ãñ. ʒ. v. fundant oia puluericata in. ℥. iiij. succi foliorũ ireos: & exponantur soli ut exiccent: deinde iterum superaddatur succus: & ita ter renouet: & fiat ex eis pillule ex omni. ℥. vj. que exhibeantur ut supra.

¶ De modo diuertendi materias. Cap. II.

Apparet ex pmissis in precedenti cap'lo esse difficile imaginari posse q aliqua sint istã mãs euacuantia minoratiue quin eas diuertãt. Itaqz ps huius intentionis in precedenti capitulo subinclusa videt. & maxime ubi de emorroidib' actuz est. ¶ Si aũt diuersioni fortiori magis esset op' istãte necitate flomet saphena dextri pedis sup cauicula illius posita et extrahat ex ea minus de sanguine q de alijs dcm est: eo q flomia uenarũ inferiorũ magis debilitat q superiorũ. 4ª pmi. cap 20ª. ¶ Silr etiaz cõferũt uentose cũ scarificatione natibus apposite aut spatulis sm exigentiã diuersionis distantioris aut ppinquioris: que fieri debet per plus q per vnaz diametrũ: & minus q per duas: ut 4ª pmi. cap'lo pmo. colligendũ. ¶ Frequẽs etiam & fortis extremorũ fricatio: & eoruz ligature dolorose materias a superioribus ad inferiora: & a centro ad circunferentiam cõuenienter mouent. ¶ Ampli' & 4ª medicine rubificantes & disiccantes extremis mẽbris apposite: cõuenienter mãs diuertere pñt: sicut appositio emplicũ fermẽto & aceto: & corporib' cãtaridarũ facti: ut sup carnosis ptibus tybiarũ & coxarũ: aut sup natibus uel spatulis applicari debet sm q videretur opus distrahendi ab vna parte magis q ab alia: & hoc remaneat in coniectura exercitati viri. ¶ Domesticuz aũt diuersiuũ põt esse hoc. Recipiantur recentia folia flammule uel apij ranini: & diligenter conterãtur & apponantur: ut supra.

¶ De regimine per digerentia &c. Cap. III.

De digerentibus aũt coia sunt sicut geleniabin & oximel utrunqz & syrupus de sticados & de calamento & cõpositus acetosus çuccarinus. ¶ De domesticis autez cõpositis est hoc. ℞. aque melisse que aduersatur flegmati. ℥. v. Et fortius illo est. ℞. aque mellisse. ℥. ij. aque iris. ℥. iij. misce. Et iterum fortius illo est hoc. ℞. aque sicidis. aque iris. ãñ. ℥. ij. s. Et iteruz fortius illo est syrupus de sticados: syru. de absinthio. ãñ. ℥. vj. aque mellisse: aque absinthij. ãñ. ℥. ij. misce. ¶ Et si pp etatem timeretur ex istis caliditas epis: frangantur digestiua pdicta ex cõmixtione aque cicoree uel endiuie ad epar & splenẽ: & aque lupulorum: & silium ad renes: & sic de alijs. ¶ Digestiuum bonuz ad mãs flaticas: qd est stomachale cerebrale: iuncturis & oibus mẽbris conueniens: de quo magnã inueni utilitatẽ: & per me compositũ. ℞. mellisse: pulegij: saluie: florũ rorismarini: betonice. ãñ. M. ij. herbe palisis: peucedani: ameos: assari: sticados: eupatorij. ãñ. M. j. galãge: nucis mus. granorũ paradisi: baccarũ lauri: granorũ peonie ãñ. M. s. infundantur oia in lib. viij. aque per duos dies: deinde coquantur lento igne usqz ad cõsumptionez medietatis. postea colent & fortiter exprimant: & colature addat çuccari lib. j. s. aceti squillitici. ℥. iiij. deinde leuiter bulliant: in qua decoctione bulliãt species iste in syndone ligate. ℞. ambre musci. ãñ. ʒ. iij. amomi: granorum paradisi: radicum peonie: acori calamenti: galange. ãñ. ℈. s. & oia subtiliter puluericentur: & fiat ex eis syrupus longus de quo assumantur. ℥. v. in aurora: & sit calidus. & tardet post eius assumptionem cibus quatuor horis. Si autez uelis ipm facere cõplete decoctionis accipiantur ex eis. ℥. ij. cũ tribus. ℥. aque maiorane: aut betonice uel mellisse uel saluie. hec de intentione tertia.

¶ De euacuatione eradicatiua mãerum. Cap. IIII.

Eradicant mãs oia minoratiua superius tacta si dosis illorum augeatur in sexquialtera magis q sit scriptum: aut sm tenorem virtutis comprehensum ab eo qui fuerit doctrina & experiẽtia doctus. ¶ De euacuãtibus autem mãs flegmaticas securis & conuenientibus sunt pillule de sarcocolla descriptione Mes. maiori & minori: quarum dosis sit a. ℈. ij. usqz ad. iiij. sed mediuz tenere q complete euacuare tutius est. Item pillule de iera descriptione Auic. 5ª canoñ. ¶ Pillule bone & secure ad hanc intentionem sunt hec. ℞. arthanite: hermdactylorum: agarici electi. ãñ. ℈. s. turbit. ℈. j. partes. ij. çiçi. anisi: dauci: ameos. ãñ. ʒ. ij. forment pillule cũ suc. maiorane & exhibeant: & sunt vna dos & mediocris satis. ¶ Eradicatiuum vo liquidum & conueniens poterit esse hoc. ℞. iere simplicis. ℥. s. agarici electi. ℈. j. çinçi. ʒ. iij. totuz hoc det in potu cum aqua decoctionis macis: aut sublimationis saluie uel maiorane. In oibus autem solutiuis istis obseruent canones qui supra positi fuerunt in p cap'lo de minoratiuis. ¶ Solutiua vo fortiora hincinde plurima ab auctoribus

eligere potes: sed non sunt hec secura.

¶ De accidentium correctione. Cap. v.

Ec itaq3 accidētia correctiōe indigētia plurima sunt. Quorū primū est Soda. Secūdū cōturbatio in sōno. Tertiū est īpedimētū proferēdi ſmonē expedite. Quartū est dolor ꝛ grauitas in stomacho nō raro apparēs. Quintū est dolor spatularū. Sextū urine retētio. Septimū est emorroidarū restrictio. 8m ꝛ ultimū iūcturarū fere oiu3 manifesta debilitas.

¶ De cura doloris capitis. Cap. vi.

Rimū itaq3. s. dolor capitis extensiuus ꝛ grauatiuus toti capiti cois: ꝛ maxime posteriori pti que ab arabicis sodos: a grecis vō cephalea nominatus est: ꝛ ſm ꝙ in altera pte magis nocet ꝙ in aliis monopagia noiari pōt. Si totū caput īuadit: galea ab antiqs dictus est: oēs inꝙ he species doloris per ea que posita sunt in q̄tuor capitulis antecedētibus curari possunt, nā ꝛ minoratiue euacuationes digestiones ꝛ eradicatiue euacuatiōes materierū ꝯueniētes sūt: imo necessarie.

¶ De pticularibꝰ aūt exiccātibus materias ad caput ꝛ dētes ꝛ soluētibꝰ eas sunt pille assaiaret descriptiōe Auic. pᵒ tertij. capᵒ ult. ꝛ ppriē sieis addat tertia ps agarici ꝛ fiat ex eis pilla. j. magna que exhibeat p duas horas post cenā.

¶ De exiccantibus vō non resolutiuis sunt sicut tyriaca Hermetis ꝛ metridatum: ꝛ aurea alexandrina: ex quibus exhiberi pōt. ℥. j. per duas uel tres horas post cenam cū modico aque maiorane. Ego vō libentius exhibeo talia per septem horas post assumptionem cibi. ¶ Locale bonum ad dolorē capitis antiquū: ꝛ leue est hoc. ℞. ruthe recentis. M. iiij. solatri recentis. M. j. ß. croci. ʒ. j. salis cōmunis. ℥. ß. farine ordei. ℥. j. cu3 albumine vnius oui: ꝛ applicet calidū dolentibus caput uel toti capiti. ¶ Et fortius illo est hoc. ℞. radicū brionie recētiū lib. j. absinthij: calamēti: origani recentiū. añ. M. j. farine ordei. ℥. ij. croci. ʒ. j. scamonee. ʒ. j. ß. olei liliorum al. ℥. iij. fiat emplastrum omnibus minutissime contritis: ꝛ calidum applicetur ut supra.

Corrigatur 2m aūt accñs. s. cōturbatio in somno cum electuarijs supra positis: ꝛ propriē cum tyriaca Hermetis. Et si apparerent agitationes in somno magne: melior est aurea alexandrina exhibita cū decoctione granorum papaueris. ¶ Ego aūt tales conturbationes sepe remoui dādo in potu. ℥. ij. syrupi de papauere cū. ℥. iij. aque distillationis floꝝ camomille: aqua etia3 distillationis recētiū florum croci mirabilis est: si dent ex ea tepida. ℥. iiij. eunti dormitum. Et digne quidem: quia crocus est de medicinis calidis somnum prouocantibus: ut patet secundo cañ. capᵒ de croco.

Tertiū vō accñs. s. impedimētum proferendi sermonem corrigitur exhibendo bis in septimana ℥. j. ß. ieralogodion cum aqua decoctionis rorismarini.

¶ Itē cū oris collutione sepe facta: ꝛ ex coctione ista. ℞. pulpe collognitide. ʒ. j. herbe bistorte que uocat Stula. ʒ. ij. çinçi. electi: galāge: costi: granoꝝ paradisi. añ. ʒ. ß. Coquant oia in lib. iij. aque usq3 ad ꝯsumptionē medietatis: deinde colentur ꝛ fortiter exp̄mant: deide addat oximellis squilliticí lib. ß. ꝛ iterū aliꝙ diu bulliat. Ex ista igit decoctione calida sepe retineat in ore: ꝛ fiat ex ea collutio ꝛ non fallit.

Quartum vō accñs qđ erat dolor stomachi extēsiuus uel grauatiuus cu3 nocumento digestiue eiusdem etiam notabiliter corrigitur per ea que in quatuor immediate precedentibus caplis posita sunt.

¶ De exptis aūt ad illud est hoc. ℞. pulueris gariofi. ℈. ij. aque decoctionis origani. ℥. iij. çuccari al. ℥. j. detur calidu3 in potu in aurora: ꝛ tardetur cibus quatuor horis: ꝛ solet sedare stomachi dolores ꝛ singultu3 a frigido ꝓuenientes.

¶ Decoctio ēt assari ꝛ calamēti utilissime sunt. Et qdā laudat succū recētē camomille: si ex eo calidi. ℥. ij. detur in potu.

¶ De his autē que laudauit Auicē. est puluis ameos: ꝛ ppriē datus cū aqua mēthe calida. ¶ De localibus aūt exptis ad illō est ut inūgat stomachꝰ cū calido oleo de neride: deinde emplastret cū emplastro ad dolorē frigidū stomachi descripto a Rasi 9ᵒ Almāš. capᵒ de dolore stomachi. v̄sus finē. ¶ Si aūt istaret uehemēs in stomacho dolor propter euitare apa eius piculū maius necesse est q̄nq3 trāsire ad oppiata. det itaq3 patiēti. ℥. j. nouelle tyriace cū modico vini dulcis precalefacti. Et si nō habes illā det. ℥. ß. filonij bene fermentati ſm canones cū eodem vino: ut dictu3 est.

Quintum accñs supra tactum qui fuit dolor spatularū cū his que de diuersionibꝰ uentosis rubificantibus ꝛ uesicātibus dicta sunt facile curari pōt. Et si uehemētius instaret inūgant sepe spatule vnguēto arogon calido descriptione Nicolai in antidotario. ꝛ fortius illo est vnguentū marciaton ibi positu3. ¶ Locale bonum ꝛ equale magis est hoc. ℞. olei de croco: olei vulpini: pinguedinis dabaon: ꝛ est tassus. añ. partes equales calefiant: ꝛ fiat ex eis vnctio. ¶ Ego autē scio a posteriori experientia ductus. ꝙ oleum de piretro ꝛ oleum de euforbio omnes antiquos dolores spatularum potenter curant.

Sextum vō accidēs ꝙ me iudice difficilius est. fuit Suria. i. urine denegatio. Et ipsu3 quidem discreta multu3 ꝛ festina procuratione indiget: ꝙ quidem accidens plurimis ꝛ diuersis indigeret instrumentis secundum diuersitatem causarum a quibus prouenit.

¶ Videt tñ in adolescēte isto a duplici ꝓuenire cā. Prima est multitudo materierū flegmaticaꝝ obturātiū collum uesice adherētia ꝛ viscositate sua: ꝛ forte etiā contingit a materiebus eisdē oppilari vias trāsitus aquositatis ab emulgētibus ad renes: aut a renibus ad uritides uel ab eis ad uesicā. ¶ Et scđa causa pōt esse ꝓhibitio trāsitꝰ debite quātitatis aialiū spirituū per quos dilatari ꝛ cōstringi debet uesice collū. que oia adeo difficilia sunt ꝙ nō subiacēt recte cognitioni nisi cū coiectura magna: ut patet 2ᵒ primi. doctrina pᵃ 8ᵒ capᵒ. ¶ Si igit hoc accñs ab hac uel ab illa cā prouenit procuret cū his duobꝰ. ℞. decoctionis granoꝝ milij solis. ℥. iij. spēru3 litontripon descriptione Nicolai. ʒ. j. detur totum calidū in potu. ¶ Aliud ꝛ fortius illo est hoc. ℞. radicis rubee tinctorum. spice nardi. añ. ℈. ij. detur totum calidum in potu cu3. ℥. iij. aque distillationis capilli ueneris.

Septimum vō accñs. s. emoroidarum constrictio cōplet ex his que supra scripta fuerūt capitulo de euacuantibus minoratiue: ꝛ tu lege ibi.

Octauum vō accñs. s. mēbroꝝ iuncturalium debilitas u'lis corrigit ex his que supra. partim ex cibis in p̄mo tractatu habita sunt. ptim ex euacuātibus ꝛ diuertētibus que scripta fuerunt. Et pro cōplemento horum videtur mihi salubre fore ꝙ anno isto uere ꝛ autumno exponat se balneis naturalibus. premissis euacuationibus ꝛ cum consilio sapientum.

¶ De cōfortatione mēbroꝝ mādātiū ꝛ recipiētiū. Cap. vii.

Ltime vō intētionis finis acqrit per ea que in quinque alijs intētionibus tacta fuerunt: vnu3 supaddēdo tm̄ ꝙ usus cōfectionis de acoro mirabilis est ad rectificādū mēbra mādantia: ꝛ ad fortificandū recipientia ad laudem dei. Amen.

Cōsilium. II. ¶ De mala cōplexione frigida ꝛ humida cerebri accidentali cum naturali complexione totius calida ꝛ sicca: cum malis dispositionibus sensibus tam iterioribus ꝙ exterioribus cōplicate. ꝛ diuiditur in quatuor capitula.

¶ De causis ꝛ signis dictarum dispositionum. Cap. I.

I diligēter consideretur dispositio uenerabilis patris ꝛ serui dei fratris Thome bononiēsis de ordine ꝛ sacra religione predicatorum videbitur ꝙ duo sunt principalia puncta in eo considerāda. Quorum primū est u'lis eius cōple

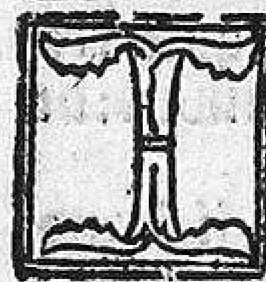
xlo que indubitanter declinat ad calidū z siccum per se z notabiliter. Secundū vo pūctum est mala cerebri eius dispositio ad frigiditatem z humiditatem accītaliter conuersa. ¶ Et pmū qdē ex multis deduci posset. Sed sufficit argumentū sumptū a tactu calītatē in toto pcipiētē. ¶ 2° ex gracilitate hitudinis. ¶ 3° ex cōuersione coloris eius ad citrinū cū aliqli opacitate cōmixtū ppter adustionem alicuius partis cholerice materiei. ¶ 4m signū est caliditas a patiēte pcepta que coegit ipm: ut in longo tpe vino granatorum z reliqs in frigidātibus. ¶ 5m argumētū est urinarū intēsa citrinitas pseuerans. ¶ 6m est uelocitas z frequentia pulsus eius. ¶ 7m est passibilitas eius a calore. Facile enim ex applicatiōe aeris z alioꝝ calidoꝝ īflāmat iste vir: z lz frequenter ledat ex applicatione frigidoꝝ ad ipm hoc ptingit propter raritatē substantie eius magis ꝙ propter frigiditatē cōplexionalē. ¶ Et qꝺ cōfirmat totū est ꝙ ex applicatione potus dulcis z aliorum calidorum statim inflāmatur iste vir.

Secūda uero principalis dispō eius est mala complexio cerebri sui frigida z humida: quaz credo magis esse accītalē ꝙ naturalez. ¶ Siue pmutatio cerebri prouenerit ex malo regimine nō bn̄ cooperiendi caput: z exponendi ipm ad extrinsecus infrigidātia. ¶ Siue cōtigerit ppter uehemētiā z lōgitudinez studij ad qꝺ sequitur resolutio substātialis cerebri spūum z humoꝝ laudabiliū. ¶ Siue hmōi ɔuersio cerebri facta sit ppter lōgā z pfūdā dormitionē replētem caput. ¶ Aut quarto huiusmodi mala cōplo frigida z humida i cerebro acgri potuit ppter uehemētes vigilias: que lz pº occursu calefaciant z exiccēt: finaliter tn̄ pp lōgitudinē vigiliarū fit resolo substantialis in cerebro ad quā sequit multiplicatio māerū frigidarum per viā indigestionis. Etiā vigilie calefaciendo pñt esse causa attractionis māerū ad caput. ¶ Silr etiā assūptio ciborū z potuū multoꝝ frigidoꝝ z humidoꝝ. ¶ Et coitus sup replone. ¶ Et capitis decoctio. ¶ Etrara eius ablutio z humectatio absqz exiccatione. Quacunqz igitur haruz uel cōsiliū cārū data facile pcipi pōt totū caput eius z maxime cerebrū humidū esse humiditate infusiua que est aquosa z mucillaginosa in oibus ptibus cerebri ifusa: z maxime in anteriori. Et nisi esset eleuatio uapoꝝ cholericoꝝ ab inferiori regiōe ad caput: que est cā resoluēdi pte pdictarū māerū aut aliqliter rectificādi eas in mō substātie: z faciēdo eas penetrare pfūdatas magis ꝙ pse penetrarēt. necessariū esset ꝙ iste vir ptinue pseuerarer z affligeret magna effusione z fluxu māerū a capite per ricā per palatū p aures z oculos.

Ex hoc igitur fundamento cōsideranti elici possunt correlaria plra. ¶ Primū. ꝙ hic vir nō euacuat a nocumēto opationū imaginatiue potētie iterioris. patet ppterea: qꝛ aliqn̄ habuit corruptionē in sōno terribilē: pp quā clamādo timē faciebat astātes z socios excitationibº ualde corruptis: z adhuc aliqn̄ corrūpunt opationes ēt nūc imaginatiue potētie pp nocumentū coīcatū per neruos scōi z tertij paris descēdētes ad maxillas: z ad gigiuas: siue huiusmodi nocumētū fiat in gingiuis per colligantiā absolutā: uel per simplicē ɔdolētiā siue accidat hoc per colligātiā nō absolutā ut aliqꝺ uaporeū uel humorale ferat ad gigiuas inferius. patet: qꝛ mirāda spēs nocumēti pcipit a sensitiua potētia gigiuarū z duoꝝ dētiū anterioꝝ in sinistra pte superiori: z videt eos eē diuisos raros in quoꝝ medio imaginatiua potētia in sui opatione corrupta pcipit rem fixam oblōgā in medio duoꝝ dentiū pdictoꝝ stātē z fixā quasi esset neruus in medio illoꝝ dentiuz positus. Uide ergo ꝙ subtiliter z sublimiter oportet virū sapiētē ɔtēplari cās mirabiliū effectuū in corpe hois appentiū. ¶ Quod vo ledat iterū lesione corruptionis opatio imaginatiue potentie: iterum a posteriori manifeste demōstrari pōt per corruptam operationē sensus visus cōprehēsam per imaginationes z diuisiones oculoꝝ: Siue eniz defendit opinio pythagoricoꝝ que ponebat fieri ex mittendo hoc facile tolerari pōt.

Spūs eniz visibiles eum uaporibº secū cōmixtis extra pulsi ab oculo recipiuntur in mediū impmentes in ipm idola uel silitudines māeꝝ ex qbus sunt geniti uapores qui sunt cōmixti spiritibº visibilibº. Si vo uapor fuerit eleuatº a cholera subtili acuta z leni mouebit talis spūs motu recto sursuz: z appebit linea uel pūctº colorata colore citrino que parū durabit: z resoluet: z succedēte alio uapore cū spū pseuerabit huius dispō lōgo tpe corrupte diiudicante imaginatiua potētia corpa taliter colorata z mota eē in aere: que nequaꝙ erūt. ¶ Ex quo fundamēto ɔtēplatur pitus in scia quare qnqz appebit in imaginationibus corpora extra ferri motu circulari ascēsus uel descēsus uel ad latera: z quare quādoqz ista corpora apparēt biangularia triāgularia: citrina: alba: subrubea: z sic de alijs. ¶ Scōm correlariuz est. ꝙ hic vir est patus ad freneticas dispōnes: per frenesim intelligēdo corruptionē factā in opationibus imaginatiue aut cogitatiue potentiarū: aut p frenesim itelligēdo uerum apostema pāniculoꝝ cerebri. ¶ Tertiū correlariū est ꝙ hic vir est patus ad vigiliā cōpositā cū sōno corrupto. patet qꝛ in eo iuenit augumētū flegmatis faciētis dormitionē prolixam z pfundā oppilādo z mixtum materiei cholerice faciētis vigiliam calefaciēdo z resoluendo: quare erit dispositio composita ex dormitione vigilatiua z vigilatione dormitiua. ¶ Quartum correlariuz est. ꝙ tales dispositiones minantur huic viro cecitatem facile uenturam. patet: quia aqua descendens multiplicata in oculo facile congelari poterit: ita ut fiat ex ea pannus cecitatis inductiuus. ¶ Quitum correlarium est. ꝙ hic vir non euacuatur a suspitione corruptionis opationū auditiue potentie: videlicet a sibilo: tinnitu: z silibus. patet pp malā cōplexionē pdictaz cum suis uaporibus corruptiuā organi auditus z spūum eius. ¶ Sextū correlariū est. ꝙ hic vir patus est ad nocumenta corruptionis olfatº z ablationis eius. Primū patet per pñtiam uaporū cholericoꝝ qui hñt corrūpere organū olfatº z eorū spiritº: ita ut fetidum pcipiatur aromaticū z econuerso. ¶ Septimū correlariū est. ꝙ huic viro iminet piculū repētine suffocationis. patet: qꝛ materia multiplicata in cerebro z uētriculis eius facile poterit descēdere ad torcular uel lacunā cerebri z infundi in rete mirabili sup strato ossi petroso: qꝺ est basis teste hois. Hec in sūma videt esse dispositio huius viri ex tactis piculis aggregata. ppter que concluditur virum istum oportere esse ualde diligentem in regimine suo secundum ꝙ in posterum declarabitur.

¶ De intētionibº hn̄dis in cura haꝝ malaꝝ dispōnū. Cap. I.

Taqz ex pmissis appet ꝙ regimen huius viri debet administrari circa tria in ipo pncipalr corrigēda. ¶ Primū est. circa nocumenta in cerebro presentia z futura fieri a materia in uentriculis eius congregata lesiua operationum interioruz eius. ¶ Secundum pncipale est. circa nocumenta corruptionis operationum visiue potentie. ¶ Tertium regimen. debet attendere ad egritudines cholericas z etiā ad augmentum nocumentoꝝ cerebri z visus ppter magnam euaporationem ab epate ad caput cōmunicatam. ¶ Ex quoruz fundamēto appet ꝙ istud regimen debet esse cōplexum ex his que calefaciēdo exiccādo resoluēdo z subtiliādo corrigant lapsuz stomachi z cerebri in qbus augmētat flegmatica mā: z etiā ipm oportet esse cōmixtum ex regimine ifrigidāte z humectāte z corrigēte lapsuz epatis z cholericaz materiam in eo iuentā. Et qꝛ lōge maior est lapsus frigidus z humidus māliter z effectiue in cerebro z stomacho ꝙ sit lapsus calidus in epate. Jdeo oportet oia istra moderare pm iuris modum: z hic ostenditur sapientia piti viri qui oia istra medicinalia administrare debet ex his que sunt calida z sicca in pma mansione tertij gradus: z ex his que sunt frigida z humida in pma z secunda mansione scōi gradus: ut oia talia deducant ad medium: qꝛ secundam mansionem secūdi gradus. Et colliguntur hi sermones 3º tegni. §. illo.

Si decē qdē numeris: z cōmēto illius ptis ab Halyrhodo an. z plus q cōmētatore: z adhuc 4a pmi. cap 2o. Curatiōis malaꝝ cōplexionū: z. f. illo. Amplius si sanatiua cōplexio hec tñ sūt mihi difficilia: dato q illa credā esse leuissima viro magne utilitatis z celeberrimo doctori dño Bernardo de garçonibus: qui ualde facile oia cōplere potuit: cū iam oia hesperie studia sua profundissima scia decorauerit zc.

De regimine aeris somni z reliqꝝ rex nō nāliū. Cap. III.

At nūc vo paulisp discurrēdo dicamus q aer climatis regionis ciuitatis z camere quam habitat iste vir declinet ad caliditatē z siccitatez: qualis z quāta est caliditas z siccitas que īuenit in pma pte estatis compata ad ultimā ptēueris: z quāta est caliditas que iuenit in stuua sicca remisse calefacta: cōparata ad eādē itēse calefactā. Et qr inuenire talē aerē nō est ubiqz locorū bn̄ possibile artificialr pparet accēdēdo in camera ignē nō ualde magnū: z fumigādo locū bitationis cū thure: aut colofonia uel ligno aloes: quorū alterū pijciatur super carbones ignitos: z cōburant in loco ligna abietis iunipi: pomoruz: lauri: z cōsilium: z teneat vir iste uestes stomacho decēter applicatas: pannū magnū de grana sup stomachū portādo: aut plumaceolū de pelle vulturis: aut cerotū factū. ℥. j. resine cū añ. ℥. j. masticis: z gaꝝ. Et caput suū q̄tū est possibile teneat munitū ifulis calis de gña ul' altero de lana duplicato ul' de pellib agninis bn̄ artificialr fcis. Et osideret ēt bn̄ munire pedes suos rebus bn̄ calefaciētibus.

Pro altera vo re nō nāli: hic vir qescat ab omni exercitio post cibuz tam corporali q spirituali animali ex parte proficiende contemplationis in studio: z hoc saltem per quatuor horas: lz exercitium orandi psalmodias lectiones legendi z leuiter uociferandi non noceret ei: ab alijs autem exercitijs omnibus quiescat.

Pro tertia re nō naturali iste vir euitet dormitionē post cibū subito factaz: cū enim pp reciprocationē caloris in somno fiat augmentū in eo: tūc fumi z uapores grossi z rudes a cibo eleuant qui replēt caput repletione non bene corrigibili: elapsis igit duab horis ab assumptione cibi dormiat capite suo bene coopto notabiliter eleuato: recūbēdo super dextro latere prius: deinde reuoluēdo se ad latus sinistruz: z tādem super spinam. Et examinatis diligēter oibus circūstātijs non esset incōueniēs ipsum freqnēter dormire resupine magis qz incuruari super latere dextro: ut euitet caliditatis augmētū in epate: z cholerice materiei. A dormitione autē sup facie z pectore oino fugiat uelut ab igne ne materie iclinētur ad oculos. Mēsura aūt somni huic viro est satis ōueniēs a sex usqz ad octo horas. ōueniētius tñ est ei dormire octo horis q pcise sex: ut melior fiat in cerebro digestio z materierū z uaporū rectificatio cōueniētior: alia vo tpis parte vigilādū est ppter cōsumptionē z distractionē que sequitur ad vigilias.

Pro quarta vo re nō naturali. Iste vir euitet aie accidētia cōtristatiua: ut angustiaz melācholiā tristitiā z meditationes prauas z horribiliū hystoriā lectiones repētātes martyria siue mortes: z silia. Siliter etiā oēs impetuose aie passiones per quas fortis z festinus ponit motus in spiritib z humorib euitāde sunt: uelut ira fortis z furor magnus ad vindictā magnus appetitus. per hec eniz oia debilitat cerebrū z materieruz digestio phibetur z augmētū caliditatis in eis acquiritur zc.

Pro qnta vo re nō naturali. hic vir effugiat malū regimē penes repletionē ciborū z potuum. Primo nāqz nūqz cibū accipiat nisi uerus ad ipm accipiendum inducat appetitus. Secūdo nunqz accipiat cibū nisi precedētē assumptū cognouerit a stomacho expulsum: quod per eius alleuiationē percipiet. Tertio vo nullū accipiat cibū uel potū subito uel ingluuiose deglutitū. Quarto ois cibus calidus actu melior erit q frigidus: ut eius actualis caliditas z potētialis cōtemperet frigiditatem potus qui cōmuniter accipit frigidus. Quinto nō accipiat cibos potētia sapore z substātia multum diuersos. Sexto nō accipiat ciboꝝ specie colore z substātia diuersoꝝ multiplicitatē. Septio nō deglutiat cibū nisi optima masticatione pcedēte. Octauo in comedēdo nō expēdat tpis multiplicitatem qd solet esse pprium sacerdotib qui multū tpis expēdunt in comessationib: neqz etiā uelociter deglutiat: quia illud est ppriū falconib z gulosis. Et idem de potib dicēdū est. In summa igit ciborū z potuū mēsura debet esse tāta ut per eā nō pcipiat in stomacho grauitas tēsio z fluctuatio. Colligunt hi sermones 3a pmi. cap de regimine hominū per cibū z potum.

Pro ultima vo re nō naturali. s. per cibū z potū in eligēdo debitā quātitatē in cibis z potib z qualitatē oportet pmittere. q qr materia egritudinū huius viri videt esse etherogenea in specie z in substātia. Dico aūt in specie: qr dato q maior pars eius existat flegmatica z mucillaginosa z aquosa: tñ ei cōmiscet aliqd materiei cholerice hn̄tis gradū adustionis a caliditate notabili epatis huius viri. ppter qd oportet oia cibaria participare caliditatē nō ualde intensam. In siccitate tñ possent esse magis eleuata. Exēplum hoꝝ esset uelut panis bn̄ coctus: z quātitatē fermēti z salis habens plus q panis cōmunis: propter que omia cibaria de farina z de pasta euitāda sunt ab eo. Carnes antique difficilis digestionis z grossi nutrimēti dimittant: z adhereat carnib de pullis: de pdicib z fasianis: merulis: z turdis z auib minutis: z capreoli lepores ēt sunt ei utiles. Carnes pulline z colūbine placēt mihi z francolini z starne. Pisces vo oēs fere dimittēdi sunt maxime in usu multo: z tinche z anguil e cancri z molles z viscosi pisces oēs z antiqui dimittātur: z meliores ei forent saliti pisces z frixi magis q elixi. Propter que similiter omnino dimittere debet lactucas: spinachias: bletas: portulacas: z crisolicanā: cucumerē: z cucurbitā: citrulū. Melonibus autē mediocriter uti nō vitupero. Omniū autē leguminuz usus z pprie elixorū displicet mihi: lz assumptio leguminuz cū bonis carnib cū saluia z roremarino non mihi displicet. Herbarū vo calidarū z pprie oculistarū usus mihi placet: ut sunt feniculus: origanū: serpillus: bethonica: mentha hysopus: z cōsimilia. Caules vo oino dimittant z caputij: quia obtenebrāt visum. Lactis autē z lacticiniorū usus oino fugiat. Butyrū etiā pro cōdimēto ciborū nō mihi placet: quoniā oculos z spirit multa uaporositate replet: sz melius est oleū oliuarū z de amigdalis dulcib. Itē oleū de nucib nō mihi displiceret. Sisaminū vo nō mihi placet ppter magnā vnctuositatē z humiditatē eius. Caseo autē uti pōt saltē habēte etatē plus q sex mēsiū. Mollis autē caseus z colostra z recocta dimittēda sunt. Fructus autē cōuenientes sunt ficus recētes z sicce ante cibū comeste: z vue albe bene mature recētes z exiccate: z amigdale z fistici z poma granata dulcia z mediocris saporis tēpore suo nō vituperabo. Et amigdale recētes z sicce mihi placēt: z castanee cocte post cibū nō sunt vituperāde: z uti quādoqz piris dulcibus coctis post cibū cū aniso z feniculo bonum est ei: z carobe z pastinace recentes z condite mihi placēt: z oliue cōdite iteꝝ sunt ei laudabiles. çinçiber conditum z mirabolani indi et kebuli conditi sunt sibi utiles. De peregrinis vo specieb cōueniunt ei ut piper utrunqz: crocus: galanga: ciminū: macis: çinçiber z cōsimilia siue sint simplicia siue condita cum çuccaro uel melle. Uinū vo coctuz habeat in paruo usu z acetum rarius: sed agresta z vinū granatorum z aranciorum succus placent. De potu autem dicendum est q eligat vinum remissum in potētia album uel subrubeum claꝝrum z saporem habēs quē diligat gustus z stomachus ei: z si esset in locis in quibus vina non reperiuntur nisi ualde potentia z fumosa. tunc laudo q commisceat cum aqua eufragie: aut saltem coquat aquam cum floribus eufragie: z bene colatam misceat cum vino per tertiam uel quartā partem

tē ḡm q̄ ei videbit̄ oppoꝛtunū ꝑpter fumositatē vini. Mensura vo pot⁹ ꝛ cibi tāta sit ut ex ea nō ꝑcipiat in stomacho grauitas: neqꝫ tēsio fluctuatio: neqꝫ gurgulatio multa. Hec sunt in sūma que videnť mihi huic viro oppoꝛtuna pꝛo regimine: ꝛ ex pte eius obseruādo in reb⁹ nō naturalibus ꝛc.

¶ De regimine per medicinas. Cap. IIII.

Eniam⁹ ad q̄rtā ptē pꝛo regimine itez purget̄ in tpe hui⁹ hyemis per hūc moduz. Pꝛio q̄de circa horā. XI. a p̄n⁹ hui⁹ mēsis. s. decēbꝛis per totū mēse z ianuarij accipiat istas pillas. ℞. pillaruz de iera composita. ℈. ij. pillarum de sarcocolla. ℈. j. pillarū cochiarū. ʒ. ß. foꝛment̄ pille. vij. cū eluario ro. ꝛ accipiant in auroꝛa doꝛmiēdo post eos imediate per horā cū dimidia ꝛ non ampli⁹. Deide sedeat ꝛ expectet euōnē usqꝫ ad. v. horas: ꝛ tūc accipiat cyathū. j. aque cocte cū ḡnis feniculi bn̄ çuccarate ꝛ cale: ꝛ post illā tardet comestionē ad minus ꝑ horā. j. ¶ Die vo sequēti hora p̄scripta accipiat hūc potū calīn: ꝛ post ip̄m comedē tardet ēt per 4ᵒʳ horas: post quē potū exercitet̄ ꝛ doꝛmiat ut placet sibi. Hui⁹ aūt pot⁹ descriptio ē hec. ℞. aque arthāite. ʒ. ij. aque feniculi. ʒ. j. aque eufragie. ʒ. j. ß. misce. ¶ Et si desideraret hēre potū maioris impssiōis capiat istuz. ℞. syrupi cōpositi acetosi. ʒ. j. syrupi rosaꝝ. ʒ. ß. aque nenufaris. ʒ. j. ß. aque celidonie. ʒ. ij. misce Totiēs igit̄ assumēda sūt hi⁹ digestiua ut appeat urina colore ꝛ substātia satis mediocriter reducta: ꝛ sit in ea sedimē in fūdo sedēs albū ꝯiūctum ꝛ equale. ¶ Et tūc purget̄ cuz hoc. ℞. ierelogodion. ʒ. vj. aque feniculi: ꝛ eufragie. aā. ʒ. j. çuccari scđe decoctiōis. ʒ. vj. misce: ꝛ totū accipiat ut supra obseruatis canonibus qui dicti sunt post minoratiuum preassumptum. ¶ Cū ergo fuerit purgatus per hunc modū tunc utatur istis tribus remedijs usqꝫ ad medietatē mēsis februarij. ¶ Quoꝝ p̄mum est hoc. ℞. succi feniculi depurati per residētiam. ʒ. j. succi folioꝝ serpētarie quā vocāt iaron. ʒ. ß. ꝛ est illa cui⁹ folia assimilātur figure sagitte barbulate de qua mā iste fuus dei: saltem q̄ter in die in auroꝛa añ pꝛandium per horam ꝛ ante cenā bis cum uadit ad lectum liniat oculos suos interius ꝛ exterius: ꝛ erit ei pꝛesidium singulare. ¶ 2ᵐ remedium est hoc. ℞. aloes epatici ʒ. ij. puluericet̄ subtilr̄: ꝛ cū succo ro. foꝛmēt̄ pille ex oī. ʒ. vj. ꝛ a q̄rta die purgationis deiceps oī q̄rto sero recipiat vnaz cū uadit ad lectū. ¶ Tertiuz remediū est hoc. ℞. ligni aloes. ʒ. j. ß. folij. ʒ. j. macis. ʒ. ij. violarum: floꝝ indiuie ꝛ acetose añ. ʒ. j. ß. puluericent̄ oia per se. Deide commisceant̄ bn̄ cōquassādo. Deide de hoc puluē hic vir usqꝫ ad finē martij cū uadit ad lectū puluericet: ꝛ anterioꝛē ptē capitis per mediū ei⁹ per q̄tuoꝛ digitos sup aspgēdo quātitatē sex ḡnoꝝ oꝛdei: ꝛ cū apponet 2ᵐ: tunc in setula ꝯfricādo deponat p̄mū Et hec quidez instrumēta videnť satis conuenientia usqꝫ ad medietatem mensis martij uel finem eius.

Cum aūt aduenerit medietas mēsis martij. tūc iste vir oī mane in auroꝛa cum conditionibus euacuādi superius tactis accipiat. iiij. ʒ. iere simplicis galieni cum. ij. ʒ. aque maioꝛane calefacte ꝛ obseruet post ipsum: sicut de alijs euacuātibus dictum est. ¶ Scđm vo speciale remedium est hoc. ℞. paucedani: arthanite: utriusqꝫ aristolo. baccarū lauri. añ. M. j. bulliāt in bona quātitate aque usqꝫ ad ꝯsumptionez medietatis: ꝛ cum hac aqua calida per horam ante cenam abluat omni die pedes suos a genibus usqꝫ ad plantas. ¶ Tertium remedium est: ut memoꝛ sit apponere capiti pulueres: ut in caꝑ precedenti dictum est soluz omni q̄rta die semel. Et cum accipit istum puluerem sup caput semper accipiat vnam de pillulis ante scriptis. ¶ 4ᵐ remediū est hoc. ℞. costi: staphisagrie: pipis al. calami aromatici: ꝛ cubebarū. añ. ʒ. j. ligri. mūdate ꝛ minutim icise. ʒ. j. piretri bn̄ triti. ʒ. ij. ß. bulliant in. vj. lib. aque usqꝫ ad ꝯsumptionez medietatis: ꝛ ex hac aqua calefacta accipiat cyathus cuz. ʒ. j. çuccari duaruz coctionū: ꝛ tūc patiens accipiat de ea in oꝛe suo bis bene lauando ip̄m: ꝛ tertia vice gargaricet: ꝛ sic reuoluat operationez a collutione ad gargarismuz: ꝛ econuerso: usqꝫ ad ꝯsumptionem dicti cyathi: ꝛ ita faciat per horam ꝛ dimidiaz ante cenā soluz medium cyathum illius decoctionis cōsumendo usqꝫ ad complementum totius decoctionis: ꝛ hec sufficiant ei continuata usqꝫ ad p̄ncipium geminoꝝ uel medietatem maij.

Cum autē aduenerit estatis p̄ncipiū utatur quinque remedijs infrascriptis. ¶ Pꝛimū ℞. aque berbene: aque eufragie. añ. ʒ. j. aque feniculi. ʒ. ij. misce. ꝛ accipiat in auroꝛa mediocriter calefacte post quaruz sumptionē immediate deglutiat pillulā vnā factam de aloe abluto a. vj. pꝛo. ʒ. cū succo ros. Erit enīz modus digerendi materias ꝛ attrahendi eas a superioꝛibus ad inferioꝛa medio tractu diuersionis ꝛc. ¶ Scđm remediuz est hoc ℞. succi arthanite. ʒ. ij. aque mellis. ʒ. iij. calefiat totuz ꝛ de eo actu tepido uel mediocriter calido circa horā. XXI. oī die semel a fine maij ꝑ totū mēsez fiat tract⁹ leuiter ꝑ nares ter ex vnaquaqꝫ ip̄saꝝ in spatio vni⁹ hoꝛe. Et attēdat q̄ qñ attrahit hāc aquā hēat semꝑ ꝯsplenū aqua tepida ꝛ çuccarata ut melioꝛ fiat illius caput purgij igressus aliter nihil faceret. ¶ Tertiuz remediuz est: ut cū aduenerit p̄ncipiuz mēsis iulij oī singulo uel tertio mane deglutiat coclear vnuz xilobalsami ꝯditi. Et si ꝑp necessitatē celebrādi nō posset recipe illud in mane recipiat ip̄z in sero ꝑ tres horas añ cenā ¶ Quartū remediū est. ℞. fellis gaçelli: uel capoli: fellis saboth piscis: ꝛ est lucius fluuialis. añ. ʒ. j. fellis capni. ʒ. ij. ß. aque mellis lib. ß. eufragie: ligni alo. añ. ʒ. ij. ß. puluericet̄ oia puluericāda ꝛ misceant̄ bn̄ adinicē in ampulla bene grossa ꝛ circundet̄ ip̄a argilla bn̄ emplāta ad grossitudinez vnius digiti. deide ponatur in furno post extractionē panis ꝛ ibi dimittat̄ tota nocte: deide extrahat ab ampulla argilla illa ꝛ refuet̄ colliriuz in sua ampulla bn̄ obturatuz. De isto eniz post finē mensis iulij incipiat mane añ cibuz ponere in oculis cuilibet oculo vnā guttā decumbēdo sup spinam in antro obscuro. ꝛ hoc colliriuz erit sibi semper utile omni ꝑcessu vite sue: ꝛ est remediuz magne utilitatis. ¶ Quintuz remediū est hoc. ℞. granoꝝ feniculi: anisi: carui: leuistici. añ. ʒ. ß. se. gallitrici uel floꝝ ei⁹. ʒ. ij. aloes p̄parati. ʒ. j. salis gēme ʒ. ß. cuz succo raparuz viridiuz fiāt pillule de qb⁹ hic vir a p̄n⁹ mensis augusti usqꝫ ad mediuz octobꝛis accipiat vnā paruz añ cenā: ꝛ aliā tertio sero post ipsam per duas horas post cenam: ꝛ ita reuoluēdo ꝑcedat ab illa que ante ad illā quam post cenam accipit usqꝫ ad medium octobꝛis ꝛc.

Cū ergo iā aduenerit medietas octobꝛis: tunc incipiat uti trib⁹ remedijs infrascriptis continuando ea usqꝫ ad mediuz nouēbꝛis: ꝛ tūc icipiat uti remedijs diuis: que posita sunt i supioꝛi caꝑ regimis medicialis ¶ Pꝛimuz aūt istoꝝ est hoc. ℞. resine electe bn̄ attrite. ʒ. ij. ameos: amomi: ligni aloes añ. ʒ. ß. ambꝛe. ḡ. vj. musci. ḡ. ij. macis. ʒ. j. ß. violaꝝ: floꝝ nenufa. añ. ℈. ij. dissoluat resina cū succo rosaruz: ꝛ cuz sufficienti quātitate cere fiat cerotuz bn̄ tenax: de quo extendat̄ sup pāno de grana latitudis mediocris spāse: ꝛ applicet̄ rasis pilis sup anterioꝛi pte medij capitis: ꝛ ibi ꝯtinue adhereat: ꝛ si deponeret̄ crescentib⁹ pilis reiteret̄ rasura ꝛ apponatur scđm cerotum. ¶ 2ᵐ vo remedium est hoc. ℞. oppoponacis: serapini añ. ʒ. j. ß. resine. ʒ. iij. euforbij. ʒ. j. calami combusti: auripigmēti. añ. ʒ. ij. icoꝛpent̄ sil̄ cū aq̄ salis armoniaci: ꝛ fiat cerotū lōgitudinis submissis ꝛ applicetur posterioꝛi pti que ꝺ alteraten: ꝛ est locus ubi cōiungit̄ finis colli cū p̄n⁹ spatularū: adhereat ergo cerotū illud tāto tpe ut ptē excoꝛiet: ita ut educat̄ virulētia ab ip̄a ꝛ tūc curet̄ cuz vnguento apꝛoꝝ per spatium duoꝝ uel trium mensium. ¶ Tertium remedium est hoc: ut. s. hoc tpe iste vir omni septimana ter uel saltem bis masticando deglutiat vnum mirabolanum conditum ꝛ sic reuoluendo curā per tpa anni spero q̄ misericoꝛdia clementissimi Jesu ducetur ad sanitatem: ꝛ ꝑseruabitur ab euentu predictoꝝ accidentiū ad que paratus est. Et hec ad laudē omnipotētis

sufficere possunt ad recuperandã sanitatem quam sibi impartiri dignetur misericors deus qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Cõsilium. 12.

¶ De plenitudine capitis ex multa materia flegmatica que in spatulis ꝛ lumbis recepta ꝛ renibus causat dolores: ꝛ etiam disponit ad dolores iuncturarum.

Iste nobilis alamanus egrotat plenitudine capitis a multa mã flegmatica descẽdente ad partes iferiores que recipit̃ in musculis spatularũ: ꝛ q̃nq̃ multiplicata transit usq̃ ad lũbos renales: ꝛ recipit̃ etiam in renibus: ꝛ est causa doloris extẽsiui ꝛ grauatiui in predictis ptib⁹. ¶ Et q̃nq̃ hec mã multiplicata ꝛ in renibus retẽta a calore potẽti epatis ꝛ renum ꝯuertit̃ in multas harenas ex q̃bus satis ꝑparatus est ad gñationem lapidis in renibus: ꝛ ꝑprie si erit homo multo coitu utẽs ꝛ multitudine vini albi ꝛ ualde fumosi ꝛ multitudine aromatuz ꝛ forti equitatione super eq̃s laboriose incedẽtibus. ¶ Ex q̃bus etiã oĩbus facile est videre qualiter iste est ꝑparatus ad dolores iũcturaruz: ꝛ iaz appet in eo ꝑncipium suspectionis talium doloruz in eo: q: iam pluribus ante diebus passus est dolores in coxis usq̃ ad genua.

Pro regimine igit̃ eius euitet usus ciborum multoꝝ ꝛ ꝑꝑe piguiuz ꝛ lacticinioꝝ: pastiliũ: leguminũ: ꝛ reliq̃oꝝ uentosoꝝ: ut cepe: allei: raphani: enule: porroꝝ: ꝛ similiũ. Euitet etiã vina fumosa: ut tactuz est ꝛ coituz ꝛ forte exercitium ꝛ ꝑprie post cibum. ¶ Procuret purgare se a tpe p̃nti per totũ hũc mẽsem: aut saltẽ usq̃ ad medietatem maij: cuz hoc minoratiuo. ℞. electuarij indi. ʒ. iij. agarici electi. ʒ. ß. salis gẽme gra. ij. çinçi. g̃. vj. accipiat̃ totũ calidũ cum aqua mellis in aurora: ꝛ tardetur cibus eius per sex horas: accipiendo tñ post q̃ntam horã vnam scutellã brodij macri cuz. ʒ. ß. çuccari albi. ¶ Accepto minoratiuo accipiat hoc digestiuũ qđ ꝯtinuet sex uel vij. vicibus utẽdo toto hoc tpe regimine laudabili ciboꝝ ꝛ potuũ. ℞. syrupi de eupatorio: syrupi de calamẽto: oximellis cõpositi. añ. ʒ. ß. aque betbonice: aque absinthij: ꝛ saluie añ. ʒ. j. misce: accipiat̃ calidũ ꝛ post ipm tardet̃ cibus quatuor horis. ¶ Accepto digestiuo mane in aurora accipiat hoc solutiuũ. ℞. pillarũ de sarcocolla. ℈. ij. pillaruz de reubarbaro. ʒ. ß. boni põderis reformẽt̃ pillule. vij. cuz el̃uario succi ros̃. ¶ Si aũt dieb⁹ q̃bus assumit digestiuũ uẽter eẽt stipticus accipiat oĩ sero vnã de pillulis istis. ℞. aloes ablutĩ cũ modico aque maiorane calide. ʒ. ß. masticis: cubebaꝝ: ireos. añ. g̃. iij. salis idi. g̃. v. reformẽt̃ pillule cuz succo ros̃. ex oĩ. ʒ. vj. ꝛ accipiat ex eis oĩ sero immediate ante cenam. ¶ Postq̃ vo fuerit purgatus diligẽter oĩ mane cuz surget ꝑ lecto lauet se ab iguinib⁹ usq̃ ad plãtas pedis cũ forti lixiuio in quo cocte fuerint nuces cypsii usq̃ ad. xl. ꝛ sit calidũ ¶ Et iterũ tpe quo se abluit accipiat semp añ prãdiuz ꝛ cenã per. ß. horã rotulã vnã istius ꝯfectionis. ℞. spẽruz el̃uarij de acoro. ʒ. ij. spẽruz plirisarchoticon. ʒ. j. çuccari al. lib. ß. cuz aqua maiorane fiat ꝯfectio in rotulis medie. ʒ. ¶ Cõpletis aũt istis si remanebit sanus bonũ est: si aũt non: exponat se ad balnea que inueniunt̃ in diocesi ciuitatis padue in q̃bus balneet se bis in ortu solis: ꝛ in. 13ª hora: ꝛ non stet in balneo infusus amplius q̃ per mediam horam. Et caueat sibi a potu omni dum est in balneo: ꝛ post illud per horas duas: ꝛ etiam a coitu ꝛ a ludo mulierum.

Cõsilium. 13.

De mala complexione cerebri frigida ꝛ hũida cuz multa materia flegmatica aquosa ꝛ mucillaginosa multotiens. Aliquando autem salsa ꝛ acetosa cum dolore capitis grauatiuo: ꝛ cum tussi catarrosa. Et cum conturbatione visus ꝛ auditus a cholerica euaporante aut ascendente ad caput ꝑpter malã cõplexionem calidam ꝛ siccam epatis.

Dispositio huius nobilis ragusei ꝑncipalis est mala complexio cerebri frigida ꝛ humida cum multa mã flegmatica aquosa ꝛ mucillaginosa ut in plurib⁹. Raro aũt salsa ꝛ acetosa. Ex q̃bus ꝑuenit in toto capite dolor aggrauatiuus ꝛ frequẽter multarũ uẽtositatũ ꝛ uapoꝝ in eodẽ motus ꝛ cõgregatio. Uñ nõ raro mãe ꝑdicte catarriçãtes ad pect⁹ multiplicãt in eo sputũ cũ multa rascatione frequentius ꝛ raro cũ tussi: in quo q̃dẽ sputo q̃nq̃ acredo repit̃: q: propter multã eius q̃ntitatẽ ꝛ frigiditatẽ sapor talis acq̃rit̃. ¶ Cãdo ꝑpter quã in eo frequẽtius salsedo q̃ acredo repit̃ est ꝑpter mãz cholicaz in epate suo qđ a gñatiõe ualde calĩm est multiplicata: que cholica mã potuit capiti coĩcari ꝑ modũ euaporationis: aut q: sil̃r per uenas cũ sanguine in ꝑpa substãtia ad caput delata est: ꝑpter quã cãz etiã in eius oculis citrinitas ꝯtinua semp appet: ꝛ totius faciei color ad citrinũ uergit: ꝛ in organo audit⁹ eius q̃nq̃ tinitus p̃ntia nõ abscedit. Uñ ꝛ facile videri põt: ꝑpter q̃d añ oculos eius delusiones apparẽt iterioꝝ 3°. ꝛ 3ª tertij. tractatu 4° imaginationes appellãte. ¶ Ex q̃uĩterũ fundamẽto apte deduci põt cuiusdam difficultatis anhelitus interpollata exacerbatio que ad spẽm asmatis quãdã ad quã patus est ex ꝑdictarũ mãeruz defluxu deduci põt: ut coll̃r xª tertij. tractatu 2°. cap̃ de asmate. Hec eniz egritudo q̃nq̃ reuoluit̃ per piodos in exordio capl̃i illius legẽdũ. ¶ Leuiter igit̃ põt ꝯcludi isup frequẽs oppilatio in eius epe aduenies cũ tẽsiõe aliq̃ãta ꝛ dolore nõ leui molestãs ipm. Qual̃r enim mãe ab epe ad caput delegari p̃nt tal̃r ꝛ facili⁹ flegma a cerebro ad epar facile effundi posse nõ videt̃ difficile. ¶ Colligit̃ igit̃ in sũma lapsuz istũ cõplicatũ eẽ ex mala cõplexione frigida ꝛ humida mãli ipsius cerebri: mala cõplõne cal̃a ꝛ sicca epatis: que ambe deteriorẽ lapsuz efficiũt iter alios. ut 5ª tertij. cap̃ de causis catarri in l̃ra colligit̃. ¶ Sũt aũt lapsus isti uarijs accñtib⁹ supius tactis cõcomitati: ut grauitati uẽtositatib⁹ capitis. Tinitui auris ꝛ imaginationib⁹ oculorum multitudini sputi excreatiui ꝛ rascatij: tẽsionib⁹ ꝛ oppilationib⁹ epatis ꝛ dolorib⁹ eius que oĩa ualde facile signis ꝑꝑis mõstrari p̃nt: que q: in enarratione cãruz virtual̃r icludũtur dimittant̃ ad ꝑsens. ¶ Colligẽdũ igit̃ ex ꝑdictis q̃ dispositio talis difficulter: ꝛ cuz magno labore curari põt. Et indiget regimine per res non nãles ꝛ medicinales multuz scientifice mensuratas. Qđ apparet: q: ea que caput calefaciendo ꝛ exiccando conferrent omnia fere talia epatis discrasiam predictam deteriorem efficerent.

Regat̃ igit̃ ꝑmo ciuitate regione camera uel loco hĩtationis aerẽ hñtib⁹ parũper ad calidũ ꝛ siccũ iclinatũ ꝛ nõ excellẽter. Quare fugiat locũ uentosuz humidũ subterraneũ antiqua ꝛ testitudinalia edificia hñtem: ꝛ ꝑpe aquas ꝛ flumina ꝛ reliq̃ humectatione multa nocẽtem. Sil̃r euitet caputeos ꝛ uestes multo sudore infusas caput pectus ꝛ corpus ad oppilationes ꝑparantes. ¶ Dimittat etiã cibos uaporosos: ut sunt piguedines oẽs: legumina ꝛ aquosa cibaria oĩa ut fruct⁹ recẽtes: ut cerasa ꝛ fabas: effugiat etiã frigida cibaria ualde ut lac ꝛ sibi siĩa. Itẽ ꝛ viscosa oĩa cibaria: ut pisces cutes uentres: neruosas ꝛ viscosas aĩaliũ ptes. Dimittat etiã acuta cibaria ualde ut alleũ: cepe bulbũ: raphanũ: sinapismũ: ꝛ gña oĩuz salsamẽtoꝝ. In reliq̃s aũt cibarijs ꝑter hec gña regat̃ suo mõ. ¶ De vino aũt utat̃ vino nõ ualde acuto uel fumoso opaco grosso uel viscoso: vinũ aũt eius sit colore albũ uel gauꝝ ceresoleũ dictũ substãtia subtili nullo mõ grossuz: ꝛ sit dyaphanũ ꝛ nõ turbidũ. In sapore ad aliq̃tã dulcedinẽ nõ tñ excellẽter: sed mediocriter eleuatũ: aut sit mediocriter põticũ ꝛ bruscuz: lz nõ ita mihi placeat hoc scđz sicut ꝑmũ. Odẽ aũt tale aromaticitatẽ habeat nobilẽ. ¶ Aq̃ vo eius sit ex bono fonte uel fluuio accepta dyaphana substãtia subtilis vnctuositatis ꝛ limositatis ꝑte oẽm excludẽs: aut ex puteo electã mineram

hñte: aut de cisterna accepta. Ab aqua salsedo ois excludat qlis solet hẽri salsedo in cisternis ciuitatis uenetiarũ ut in pluribꝰ. ❡ Exercitio aũt utẽdũ est a nobili isto mane in recẽtiori diei pte: & hoc in diebꝰ caloris: ut a pñº aplis usqz ad mediũ octobris. Reliquo võ tpe exercitari magis cõueniret in sero & añ cenã. Meliꝰ aũt exercitiũ est passiz mediocri frequẽtia ambulare: aut eqs supsedẽ q̃ nauibꝰ uehi & curribꝰ. ❡ Multã aũt ciboꝝ inanitionẽ euitare debet & maxie in diebus caloris pter debilitatẽ & inflãmationẽ ad que patꝰ est argumẽto accepto a distẽperie epatis supascripta: lz ad abstinẽtiã iclinare magis q̃ ad ciboꝝ quãtitatẽ multũ sibi cõuenientiꝰ videret pter malã cõplõnẽ frigidã & humidã suprascriptã. In sũma igit ab abstinẽtia discedat saltẽ frequẽti. Utat aũt ciboꝝ quãtitate cõuenienti qua stomachus non grauet: neqz in eo potꝰ fluctuare pcipiat. Ex qbꝰ vires corporis restauratas pseuerare pcipiat. Et si qñqz a mediocri ciboꝝ & potuũ quãtitate secedẽdũ cõtigeret pbabilr defendi põt qd minus malũ est ad mẽsurã auctã ascẽdẽ argumẽto sumpto ab etate: qz cõsistẽs est & a digestiua stomachi que cõuenienter se hẽt: & a tẽpamẽto epatis supius assignato. ❡ In somno aũt sic & in ciboꝝ mẽsura nõ minus sapiẽter agẽ debet. Sõnus eniz lõgus parũper equali amplioꝛ videt cõuenire magis q̃ breuioꝛ: viuificat eniz aĩalẽ ṽtutẽ: lapsũz cerebri corrigit: mãs frigidas digõni disponit: digõnes pmam: & scdaz meliꝰ pfici facit: neqz ex eo augmẽtũ flegmaticuz in cerebro & reumatismũ ad pectꝰ timẽda sunt & nõ amplioꝛ: capite cõuenienter eleuato & a tecto: sup dextro latẽ pus: deinde sup sinistro dormiẽdo. Resupinas aũt dormiẽdi figuras & alias pter istas euitet pter cãm notã. ❡ Accñtiuz aũt aĩe tristãtiũ timere faciẽtiũ & occupationes melãcholicas impmẽtium: euitet occursũz: & maxime oẽm pter quẽ & a somno & exercitio & hora cõuenienti assumptionis cibi separet. aliter non sibi leuis periculi onus incumbet.

De regimine võ medicinali sollicitus esse debet ex sequẽtibꝰ. Igit die decimaqnta huiꝰ mẽsis mane duabꝰ horis añ diẽ accipiat hoc minoratiuũ cũ medio cyatho aque calide cũ çuccaro cocte cõmixtũ: post cuius assumptionẽ imediate dormiat per horã vnã. deide vigilet horis q̃tuoꝛ post q̃s bibat cyathũ magnũ aque ordei cocte cũ çuccaro: post quã per horã accipiat prãdiũ. ❡ Est aũt minoratiuũ tale. ℞. manne electe. ℥.j.ß. reupõtici electi. ℥.j. salis gẽme. ℈.j. sgnãti: anisi. añ. ℈.ij. aque cicoree: aque eupatorij. añ. ℥.j.ß. remaneãt infusa per diẽ nãlez: deide colent & cõuenienter expmant & bibat totũ ut supra. ❡ Post minoratiuũ pdictũ accipiat hoc digestiuuz quãdqz videbit in urina nubẽ albã in fundo & sedẽtẽ cõiũctã & trãsparẽtẽ: & accipiat hora pdicta calidũ: & post eius assumptionẽ tardet cibũ q̃tuoꝛ horis ad minus. ℞. syrupi de endiuia ℥.j. syrupũ de sticados. ℥.ß. aque cicoree pter epar: aque absinthij pter stomachũ: aque mellisse pter cerebrũ. añ. ℥.j. misce. ❡ Post istud aũt digestiuũ eradicet mã cũ hoc solutiuo. ℞. pillaꝝ de iera ma. pillaꝝ de reubar. añ. ℈.j. pillulaꝝ de sarcocolla. ℈.ß. reformẽt sex cũ modico cassie: & accipiant hora & cõditionibꝰ ut de minoratiuo stomachi dcm est obsuari. ❡ Facta eradicatiõe mãeruz trãseat ad cõfortationẽ pdictoꝝ mẽbroꝝ cũ hoc el'uario cõplicãte ṽtutes cerebrales stomachales pectorales & epaticas. ℞. floꝝ anthos M.ij. ipiconis: saluie: bethonice: sticados: pulegij: hysopi: ligritie: cinamomi electi. añ. ℥.j.ß. rosaꝝ: violaꝝ: spodij: floꝝ eupatorij. añ. ℥.j.ß. se. endiuie: scariole: cuscute. añ. ℈.j. capil. ue. prassij: aristo. rotun. fu. meu. añ. ℈.ß. granoꝝ tinctoꝝ per diẽ nãlez in fusoꝝ in aqua maiorane. ℥.iiij. çuccari albi. ℥.iij. mellis roß. colati lib.ß. fiat el'uariũ. de quo oi mane in aurora accipiat usqz ad quãtitatẽ. ℥.ß. & in hoc stat fundamẽtũ curationis oium dispõnũ pdictaꝝ. ❡ Adhuc etiã si post pdictã purgationẽ stipticitas uẽtris inualesceret: aut gra cõplete abscisionis reliquaruz mãeruz utat istis pillulis ex qbus accipiat qñ qz vnã usqz ad duas bis in septimana: & pa ruz añ cenã. aut accipiat ex eis bis in mẽse in aurora qnqz ut de minoratiuo & eradicatiuo dictũ est. & sunt iste. ℞. aloes epatici electi. ℥.vj. ifundant in. ℥.v. aque cicoree cuz istis spẽbus. ℞. masticis: reupõtici: agarici: çinç. spice nardi. añ. ℥.ß. diagridij. ℈.v. exponat soli usqz ad cõsumptionẽ aque: deinde iterz renouet: & sic fiat ter: & forment ex eis pillule ex oi. ℥.vj. ❡ Ad hãc etiã intẽtionẽ cõfert talis cõfectionis usus ex qua per totã istã etatẽ uti põt accipiẽdo rotulã vnã imediate añ prandiũ & cenã. ℞. trociscoꝝ de viol. descriptione Mesue in antidotario el'uarij de xiloaloes descriptiõe Auicẽ. 5º canone. sũma pma. añ. ℥.j. spẽruz diarodon usualis. ℥.ß. çuccari albi lib.ß. fiat confectio solida in rotulis paruis. ❡ Cõfert insup frequẽs usus ablutionis pedũ cũ aqua de coctionis viol. roß. folioꝝ salicis & nenufaris & camomille in estate qbꝰ addant folia saluie: lauri: & rorismarini in hyeme: & fiat ablutio semp añ cenã. ❡ Utile etiã multũ est sepe caput fricare & frequẽter pectinare. Ablutione aũt capitis nõ utat frequẽter: sed sufficit bis in mẽse caput abluere: facta semp ilico ipsius exiccatione cõuenienti. ❡ Cõfectio bona ad attrahẽdũ catarros a capite & faciẽdũ expuẽ & excreare mãs viscositate & frigiditate in colatorio gutture & isofago iuiscatas. ℞. penidiaꝝ. ℥.iij. prassij: hysopi: oppoponacis: aristo. ro. añ. ℥.ß. ireos: se. urtice. añ. ℈.j. liquiritie: anisi: capil. uene. añ. ℥.vj. croci piperis albi: & lõ. añ. ℈.ij. çuccari albi. ℥.iiij. aque sublimationis prassij: quãtuz sufficit. & fiat cõfectio solida in rotulis paruis. Hec sunt que iudicio meo utiliora fieri possunt in casu cõsimili. Amen.

Consiliuz.14.

❡ De octo malis dispositionibꝰ videlicet. ❡ De Soda siue monopagia piodica a cholera vitellina. ❡ De ablatione odoratus. ❡ De dispõne scothomica cũ imaginationibꝰ cõiũcta. ❡ De diminutione & corruptione digestionis stomachi cũ ardoris sensatione. ❡ De dolore renuz interpolate affligẽte. ❡ De mala cõplexione calida & sicca epatis cuz frequẽti febricitatione pter ipsam. ❡ De cõstrictione fluxus emoroidalis cõsueti. ❡ De motu tremulo caloris cũ frequenti lepothomia & etiã syncopi. Diuidit aũt cõsilium in sectiones tres. ❡ Sectio pma cõtinens vnuz capitulum de enumeratione egritudinum siue accidentium curandoꝝ.

Ne mens mea ociosa forsan ut credo delitijs vilesceret. Nequoqz fructuosa mihi & cõsueta cõteplatio in scibilibꝰ & opabilibꝰ sapiẽtie medicinalis ab honesta exercitatione desisteret. Rẽ mihi nup arduã cõtẽplatione dignã humane spẽi pẽdula fragilitas cõdonauit. Est eniz nobilis qdã Ziliolus de Ursinis & cõmẽdatissimus adolescẽs uariis dispõnibus & anxiose satis affligit: ex aliqbꝰ quaꝝ neuter decidẽtie & tertij significati denoĩari põt: nõnullis võ egritudinibꝰ laborãs dici põt. ❡ Eteniz vir iste laborat Soda piodice affligẽte ipm aliqñ post. 20. dies. aliqñ võ frequẽtiꝰ. Et est cũ hoc doloꝛ iste capitis in anteriori pte eius usqz ad oculũ eueniẽs & pdurãs nõ raro. xv. uel. xx. diebꝰ qui nõ solũ etiã sensu tactus intrisecus: sed in exteriori pte etiã pcipitur. ❡ Scdã võ principalis dispõ ipsius est egritudo simplex semp in eo exñs. & est apta pmanẽ pter fixionẽ suam. nisi aliter eidẽ diuina puidentia: aut medicinale hñficium subueniat: que qdẽ est odoratus ablatio per quã a cuiuscũqz odorabilis pceptione puatus est. ❡ Tertiũ võ pncipale accñs est dispõ scothomica: que etiã cõiuncta est imaginationibus que nõ aliud iportãt q̃ corruptã esse opationẽ visiue potẽtie: ita ut eidẽ appeat in aere exterius pcipe sensata uel formas uel colores qui nequaq̃ in aere repiuntur. uelut sunt nebule a çurino & rubeo colore colorate. a qbus cũ contingit ipsum liberari remanet eidẽ in toto capite doloꝛ. ❡ Quartũ võ accñs est cõplicata dispõ stomachi ex diminutione & corruptione opationis digestiue ipsius. Scribit enim q̃ diminute digerit. & sentit in stomacho suo ardorez

qui nō aliud iportat ꝙ corruptionē digestionis per quā obiectū. q2 cibus in qd debet opari digestiua potētia pmutatū est ad inflamationē uel adustionē. ¶ Quintū vo accñs est dolor in renibꝫ interpollate affligens ipsum ⁊ non assidue. ¶ Sextū vo accñs eiꝰ est epatis ipsius a ꝓpo tēperamento pmutatio ad caliditatē ⁊ siccitatē notabilr̄ intēsas. per quā etiā notabilr̄ solet ⁊ pluries cholerice febricitare. ¶ Septimū vo accñs in eo est fortis ⁊ fixa fluxus emorroidaꝝ constrictio: que tñ in eo nō raro fluē solebāt ⁊ mltū. ¶ Octauū vo accñs est motus tremulus cordisꝰ ꝓpter quē frequenter vir iste ꝺducitꝰ nō solū ad defectū aiositatis sed lipothomiā ⁊ etiā ad uerā syncopim. ¶ Hec in sūma est huiꝰ viri dispō aggregata in qua si ꝯtemplatur qspiam subtiliter meditari debet. appet ꝙ difficile satis erit inuenire moduz saluandi euētū hoꝝ accñtium an ab vna ⁊ eadē causa ꝓueniant an a pluribus ⁊ diuersis. Et in dubio nō minus videtꝰ esse difficile curationis instra ꝯuenientia reperire. ꝓpter qd circa ea videtꝰ mihi ꝯtemplādum esse: ut nunc sequitꝰ.

Sectio scða narrat causas illoꝝ accñtium ⁊ declarat ea per signa ꝯuenientia: ⁊ ꝯtinet octo capitula ſm numerum accidentium predictorum.

¶ De causa monopagie periodice. Cap. I.

Primū caplm inuestigat cās pmi accñtis. s. doloris capitis huiꝰ viri: qm̄ nemo itromittē debet manū suā ad medicinā nisi doceatꝰ in pmis: ut scripsit Gal. 2° creticoꝝ. 3° cap. Ideo anteꝙ enūtiez aliqd de modo curationis haꝝ dispōnuz: oportet ut in pmis doctus sim de essentia ipsaꝝ. ¶ Est itaqꝫ dolor huiꝰ viri per essentiale nocumētū cerebri ipsius. ⁊ per colligātiā ipsius capitis ad cor ⁊ stomachū ⁊ epar pncipalr̄: qd qdē facile itelligi pōt: qm̄ in capite huiꝰ viri per viā idigōnis mltiplicata sunt flegmata accñtalr̄ grossa magis ꝙ nāliter: qm̄ vir iste hēt epar ⁊ renes notabilr̄ calidos. Uapor ergo a sanguine ⁊ cholā a pdictis mēbris eleuatꝰ occurrēs flegmatice māei in cerebro iuēte per modū resolōnis reddit flegma grossius ꝙ nāliter existat. Et qm̄ vir iste hēt ex nāli cōpōne cerebri vias angustas ut ex sensu visus cōprehēdi pōt. Et etiā hoc appet eo q2 per cōes vias effusionuz nihil euacuatꝰ. aut parū de eo qd in cerebro abūdat: ideo mā hec flegmatica cōmixta cholē ualde facile mēbrū: uel vias cerebri nāliter strictas oppilare pōt cū nō deficiat ex pte mēbri uel viaꝝ: uel ex pte materiei. Hec igitꝰ mā in cerebro multiplicata ⁊ in pāniculis eius dolores facit: ut plurimū extensiuos ⁊ grauatiuos ex parte dominij flegmatis: ⁊ pungitiuos ex parte mixtionis cholere.

Uñ ex bis ꝯcluditꝰ ꝙ hec est soda ꝓueniens a mā flegmatica grossa ⁊ cholerica inuicē cōmixtis. ¶ Et seqtur ex illo ꝙ hic dolor est a cholera vitellina ꝓueniens. ¶ Et seqtur 3° ꝙ hic est dolor anterioris partis capitis. ¶ Et sequitur 4° ꝙ hic dolor debet denoīari monopagia vnius ptis. ¶ Et seqtur 5° ꝙ hic dolor nō est emigraneus denoiandus: qm̄ lꝫ iste dolor sit uniꝰ medietatis anterioris s. disticte a posteriori: nō tñ est emigranea: eo q2 emigranea iportat dolorē uniꝰ medietatis capitis. s. disticte a sinistra ulꝰ ecōuerso. ut scripsit Cornelius celsus ꝑ practice. cap de emigranea. ¶ Et seqtur ultimo ꝙ hic dolor est piodicus nominādus eo q2 reuoluitꝰ reuolutione afflictionis per numerū dierū inter vnā perioduz ⁊ alteram interpositarum.

At uero iterum ex predictis declaranda sunt tria. ¶ Primuz qdē est quare dolor iste magis anteriorē ptem occupat ꝙ aliā ptem capitis. ¶ Dicēdum itaqꝫ ꝙ cā est duplex. Una qdem assignāda est. ut hic dolor eueniat ptim per colligātiā stomachi aut mirach. Hec eniz duo mēbra talē dolorē faciūt in anteriori pte: ut pma tertij. tractatu 2°. cap 7°. dū inqt. Sed ad illud. i. soda qnqꝫ significatꝰ ex pte doloris: que cū fit cū coitate stomachi plerūqꝫ icipit in anteriori pte capitis ⁊ infra paꝝ. ⁊ que. s. soda fit cā mirach declinat ad anteriora ualde. ¶ Et ex hoc fūdamēto soluere potes facile: q̄re dolor iste occupat oēm ptē frontis usqꝫ ad medietatē cōmissure sagittalis. dū dixit Auic. ad anteriora ualde. i. ad totā anteriorē ptē declinat talis dolor.

Possunt aūt predicte ptes. s. stomachus ⁊ mirach cōmunicare magis anterioribus partibꝰ capitis ꝙ alijs ꝓpter plura. ¶ Primū est ꝙ si talis soda fieret per colligātiam nō absolutam ab anterioribus ptibus ad anteriorē alijs paribus facilius pōt eleuari uapor uel mā ad anteriorem ptem capitis ꝙ ad alias ꝓpter rectitudinem aspectus. ¶ Et scðm motiuū est. q2 uapor uel mā maiorē ꝓpinquitatē ⁊ rectitudinē hēt ad anteriorē ptem dum eleuatꝰ a stomacho uel mirach: ꝙ ad posteriorē uel ad aliā ptez capitis. ꝓbatꝰ q2 uenaꝝ ⁊ arteriarū per quas a mirach ⁊ a stomacho trāsire pōt ad caput uelut uapor uel mā maior est rectitudo ad anteriorē ꝙ ad alias ptes capitis. igitꝰ ⁊c. ꝯñtia patet: ⁊ antecedēs arguitꝰ: eo q2 a supiori pte chilis ascēdentis ramificantꝰ uene que imergunt in panniculos cerebri iteriores ⁊ exteriores. ¶ Tertia ratio est: q2 cū hoc ꝙ hec mēbra sunt rectiora ⁊ ꝓpinquiora ad caput. uene tamen predicte ⁊ arterie iterum latiores ⁊ aptiores existunt. ¶ Et quarta rō est euidens: eo q2 cū stomachus sit substātia a pdominio neruosus coicat in nā cum substātia panniculoꝝ cerebri: imo in se maiorem sensationem hēt quantū ad os suuz ꝙ habeāt pāniculi ipsius cerebri. ¶ Et qnta rō est. q2 alijs paribus qdlibet uere leue nocumētū illatū ori stomachi ledere pōt caput uel pāniculos cerebri magis ꝙ nocumētuz exñs in renibus epate ⁊ splene potētius. ¶ Ultima rō ⁊ adhuc euidētior est ꝓpter colligātiā stomachi ad ipsuz caput: ⁊ maxime ad pāniculos cerebri esse maiorē alicuius mēbroꝝ inferioꝝ ad ipm cerebruz: eo q2 os stomachi colligatꝰ pāniculis cerebri ⁊ cerebro per neruū reuersiuū inuolventē os stomachi circūquaqꝫ ramificatum sexto pari neruoꝝ a medulla cerebri seruientiū: ut patet pma pmi doctrina qnta. summa tertia. ⁊ cap 2°. ¶ Per has itaqꝫ rōnes aut ipsarū plures appet ꝙ rōnale est per colligātiaz stomachi ⁊ mirach ad ipsuz cerebruz nocumētum in pdictis existens facile posse cōmunicari anteriori parti magis ꝙ posteriori. ¶ Et si argueretꝰ ꝯtra hoc. q2 saltem nō videtꝰ teneri posse dolorē in anteriori pte capitis ꝓuenire saltē per nocumētuz mirach: cū mirach ipsuz nō habeat tātam colligātiam ad cerebrum ⁊ pāniculos quātam stomachus. ¶ Huic motiuo dicendum est ꝙ lꝫ ipm mirach non habeat ad cerebrū colligātiam tātam quātam habet stomachus ad ipsum neqꝫ ita imediate: tñ nocumētuz ipsius mirach facile coicatur stomacho: ⁊ exinde facile peruenit ad cerebrum.

Secūdū vo pncipale declarādū in mā hac est: quare dolor iste piodicus est. videtꝰ eniz ꝙ debet esse māsiuus: eo q2 in cerebro inuenitꝰ mala cōplexio accidētalis frigida ⁊ humida a multitudine flegmatuz ꝯctaq2 fixa est in cerebro. igitur ꝯtinue ab eadem ꝓuenit dolor. ¶ Itē mā cōmixta in flegmate ⁊ cholera semp repitꝰ ibidez ut dictū est. ⁊ pāniculi sunt mēbra sensibilia: ⁊ mā est conuenīeter applicata. ergo semp ibi debet esse dolor. patet ꝯñtia ex altiori scientia: eo q2 ibi est agens passo disposito sufficiēter applicatuz cū tēporis circūstātia. igitꝰ ⁊c. ¶ Amplius mā illa in pāniculis est quantitatiue ⁊ pter nāliter aucta. ergo saltem in pāniculis cerebri debet agens facere extensiuū dolorem. consequens repugnat formali rationi doloris periodici ⁊ experientie. igitur ⁊c.

Pro solutione hoꝝ motiuoꝝ uerificādus est pmo modus quo dolores piodici in cerebro fiant: deide soluende sunt rationes predicte ⁊ tales consimiles. Ex illo fundamento. ¶ Supponendū itaqꝫ pmo ꝙ periodi accidunt in egritudinibus dupliciter ut ꝓposito psenti spectat. Primo qdem rōne specifice ꝓprietatis inuente in humoribus: ⁊ hāc itellexit Auicꝰ pma quarti. tractatu quarto. cap de febribus apostematum dum inquit. ꝙ vnicuiqꝫ humori inest periodus que sibi conuenit

¶ Supponēdū 2° q̄ iterū piodicatio a mãebus puenire re perit̄ ꝓpter quãtitatẽ auctã mãerū vl' diminutã: ⁊ ꝓpter mo dū subistã ie eaꝝ grossitudinē: uel subtilitatẽ: fluxibilitatẽ: vl' viscositatẽ. Et sunt ſmones Gal. 2° de diffis febriū. penultio cap. Et itellexit hãc sniam ṗnceps ṗma q̄rti. tractatu allega to. cap. de febre sextana dū in qt. q̄ melãcholia gñat q̄rtanaz nō ꝓpterea q̄ ipsa est melãcholia: imo ꝓpterea q̄ est pauca grossa. Uide qð vult Auic̄. piodū q̄rtanarioꝝ nō solū sequi specificã ꝓprietatẽ melãcholie: imo etiã quãtitatẽ paucã ⁊ grossitudinē eius: ⁊ per hoc conat̄ ꝓbare aliquã mãm pos se facẽ sextanã ⁊ septenã febres. Si enim mã determinate q̄ titatis ⁊ grossitudinis facẽ pōt paroxismū q̄rtanariū qd re pugnet q̄ mã minoris quãtitatis ⁊ minoris grossitudinis q̄ ṗdicta possit facẽ paroxismū tardius eueniētē: sed ṗma facit paroxismū q̄rtanariū ꝓpter aliquãtã actiuitatẽ ex ṗte quãtitatis ⁊ nō substãtie ei⁹. ḡ 2ª faciet paroxismū tardius eueniētē. patet ꝯñtia. q: sic ex augmẽtata ꝓportione actiui tatis cū alijs ṗtibus peruenit uelocitas effectus.

Jstis positis ponunt̄ ꝯclōnes rn̄siue ad q̄situ. ¶ Et ṗma ꝯclō est q̄ dolor capi tis hui⁹ viri q̄nq̄z est piodic⁹ piodo ṗpedicta que ꝯseq̄t spe cificã ꝓpetatẽ humoris. ꝓbat̄ ꝯclō. q: talis dolor ꝯsequtur tã q̄ cãm agẽtē cholerã vitellinã. ergo debet piodicare piodo de tertio in 3ᵐ reuoluta: sed talis est ordinata alijs paribus igit̄ ⁊c̄. ¶ Scd̄a ꝯclō. q̄ ꝯtigit hūc dolorē in hoc viro esse cōtinuū. ꝓbat̄ ꝯclō. q: sicut a cholera vitellina ex̄ uasa mo ta uel extraneata fit dolor tertianari⁹: ita ab eadē in uenis ꝯtēta mota uel alterata ꝓuenit dolor ꝯtinuus. ꝯñtia patet eo q: mã in uenis contenta aut sui multitudine aut maiori sua caliditate uel acuitate: aut q: pãniculis cerebri ꝓpinq̄ or est pōt continue in eis subitã alterationem inducere ma gis q̄ cum materia fuerit extra uenas posita.

Ex hac ꝯclōne potes soluere duo problemata. ¶ Primū est. q̄re hic dolor q̄nq̄z solū in tēdi tur de 3° in tertiū. ⁊ iam appet eius cã ex ṗdictis. ¶ 2ᵐ pro bleuma. q̄re hic dolor lz sit piodicus q̄nq̄z durat trib⁹ vl' q̄n que dieb⁹ ⁊ nō plurib⁹. cã enim accipit̄ ex ṗte obediētie ma teriei ad digōnem ⁊ resolōnē ⁊ ex ṗte subtilitatis ⁊ pauci tatis. ¶ Et seq̄tur ex hoc solo ꝓbleumatis tertij. q̄re q̄nq̄z hic dolor durat piodice: tñ reuolutus. xv. uel. xx. dieb⁹. hoc enim accipit̄ ex parte multitudinis ⁊ grossitudinis ipsius materiei: ⁊ inobedientie eius ad virtutẽ. ¶ Et solui pōt ite rū quartū ꝓbleuma: q̄re q̄nq̄z hic dolor appet pūgitiuus in flãmatiuus ⁊ ꝓruritiuus. totū enim hoc ꝓuenit ex ṗte calidi tatis intēse materiei ⁊ ex ṗte subtilitatis eius. ¶ Et ex ꝯōni bus aduersis soluit̄ q̄ntū ꝓbleuma. q̄re hic dolor q̄nq̄z est grauatiuus. ⁊ q̄nq̄z extēsiuus. Primum enim solū sequtur ad magnã ꝓportionē flegmatis supra cholerã. Scd̄m vo seq̄t ad uetositates ex tali mã genitas. ¶ Et seqtur ulteri⁹ ꝯcla rari posse ꝓbleuma 6ᵐ: quare hic dolor oi die affligit egrū: sicut enim ex ꝯnio ꝯtāriuo cholerice mãei sup flegmate piodi ce ꝓueniebat tertianarius: ita ex ꝯtāriuo dñio flegmatis su pra cholera piodice ꝓuenit quotidianarius. ꝯñtia patet. q: nō minus specifica ꝓprietas flegmatis facit piodū quoti dianã q̄ cholere tertianã. ¶ Soluere vo ꝓbleuma de cō tinuitate doloris apparet facile ex predictis.

Jã iterum appet necessariū eẽ soluẽ difficultatẽ tertiã: que est q̄re hic dolor q̄nq̄z. xv. q̄n q̄z. viij. q̄nq̄z pluribus diebus durat. ⁊ q̄nq̄z accelerat ma gis euētus eius. q̄nq̄z vo tardat. ¶ Dicēdū igit̄ primo q̄ causa minoris ⁊ maioris ꝓlixitatis eius pōt esse multiplex. ¶ Prima q: virtus aliq̄n īuenit̄ potētior sup mãm in vna piodo q̄ in altera: eo q: ipsa nō fuit debilitata ab excessu ⁊ regimine sex rerū nō naliū uel alioꝝ plurimū ꝯtingentium. ¶ Secūda vo causa pauce durationis est materiei pauci tas ⁊ subtilitas. ⁊ econtra vo maioris durationis. ¶ Ter tia vo causa potest eẽ poroꝝ ⁊ viarum expulsionis maior aptitudo vna vice q̄ altera. ¶ Quarta causa eẽ pōt ꝓpin quitas materiei ad vias expulsionis ꝓpter quã seq̄tur uelo citas expulsiōis eius ad extra. ⁊ mortalis resolutio sicut ad materiei situ: oppositū seq̄tur egritudinis elōgatio. ¶ Pro pter has itaq̄z causas apparet q̄ ubi materia fuerit pauca ⁊ ualde grossa: tūc periodū faciet eueniētem de septimo in septimum: de octauo in octauum: ⁊ sic de alijs. Et econtra uariata faciet periodum uelocioris euētus. ¶ Appet etiaz scd̄o. q̄ ubi materia fuerit grossa ⁊ multa multo tēpore du rabit periodus ⁊ ecōtra. ⁊ sic de alijs correlarijs que per te concludenda dimitto intelligendum esse.

Et ex oibus istis inuicem collectis diligens cō siderator eligere poterit signa spe cierum huius sode distincta. ¶ Q̄ncunq̄z enim in vitelli na cholera inuenit̄ quãtitas ⁊ acuitas eius ualde potens super flegmate: tūc dolor iste percipit̄ cū inflammatione fa ciei: pulsatione uenarū: capitis inflãmatione ipsius ꝓūctio ne. ⁊ mordicatiōe eius cū vigilijs: siti amaritudine: oris ap petitu: ad iracūdiam ⁊ rixã conturbatione in somno: uelo citate mobilitatis in operationibus: ⁊ sic de alijs. ¶ Cū aūt ꝯtingit flegma multū ⁊ cholē cōmisceri: tūc faciūt opposita signa. ¶ Primū grauitas ⁊ pōderositas capitis. ¶ Scd̄m somni ꝓfunditas uel ꝓlixitas. ¶ Tertiū corpoꝝ aqueoꝝ in dormitione apitio. ¶ 4ᵐ oris salsedo uel insipiditas. ¶ 5ᵐ viscose mãe in palato inuētē. ¶ Sextū faciei paliditas ali quali subcitrinitate refracta ⁊ pulsus nō magna uelocitas uel frequētia uel magnitudo sicut ecōtra dominãte chole ra cū alijs ṗtib⁹ de causis ꝯtentiuis pulsuū ⁊c̄.

¶ Sectiōis 2ᵉ de cãis ablatiōis odorat⁹ hui⁹ viri. Cap. II.

Licet nocumētū hui⁹ viri in olfatu cōpletū fit. q: ablat⁹ est. huiusmodi tñ olfatiue potētie: q̄nq̄z di minuunt̄: q̄nq̄z corrūpunt̄: q̄nq̄z auferunt̄: sicut ⁊ diuz aliaꝝ virtutū opationibus triplex nocu mētū iã dictū accidere pōt. ¶ Pro ꝯuenientio ri itaq̄z haꝝ intellectu ṗmittēdū q̄ mēbroꝝ que olfat⁹ opa tionē cōplent aliqua dicta sunt attrahētia. aliqua vo defen dētia. altera recipiētia uel colligãtia. reliqua vo ꝑficiētia. ¶ Primū itaq̄z ipsoꝝ est lacert⁹ sparsus per substãtiã pãni culi iterioris ṗtis nasi uelãtis: qui qdē mouet per aialē spi ritū delatū sibi ab anteriori ṗte cerebri per panniculos co opientes ipm. Et hic qdē lacert⁹ iuuat ad olfatū attrahēdo aerē ab extra ad iteriora nasi qui aer necessarius est ad de ferēdū spēs odorabilis uel fetidi uel uapores ab eodē ele uatos: q̄m sine aere tanq̄ medio nihil contingit olfieri. Et hic etiã lacertus est ille per quē fit aeris ⁊ uapoꝝ inspiratio ab extra ⁊ eorūdē ad extra ab itus expiratio. ¶ Scd̄m vo mēbrū olfat⁹ defensiuū est os ꝯcauū cū inferiori cartilagi ne nasi per que duo defertur aer uel fumus ad cerebrum. ¶ Tertiū vo mēbrū colligēs illū aerē uel fumū detinēs uel ꝯseruãs ipm sunt cartilagines nasi supiores nominate riçe multiplicib⁹ foraminib⁹ ꝯcauate in q̄bus aer uel fumus re ceptus ꝯseruat̄ in quo aere obiecti odorabilis spēs recipiū tur absq̄z necessitate alicuius uaporis a corpore odorabili uel fetido eleuati. Et hoc ſm opinionē que tenet q̄ ad hoc q̄ odoratus ꝑficiat̄ nō est necessariū ab obiecto odorabili eleuari fumū medij organi: ⁊ potētie olfatiue immutatiuū. Lz opinio pluriū sit illã euaporationē esse necessariã ⁊ ma xime illoꝝ q dicūt q̄ odor est fumalis euaporatio. i. q̄ odo ratio fit per fumalē euaporationē. Et colligunt̄ he specula tiones 2° de aia. ⁊ 4° de acciti ⁊ morbo. ⁊ 5ª tertij cap̄ ṗmo. Qualitas vo odoratus iã dicta est in cap̄ ꝯtutū. sed odo rat⁹ fit in aere. i. per aerē delatū ad cerebrū cū passione ipsi⁹ s. aeris in spēbus odorabilis in aerē impressis. Aut supple odorat⁹ fit ꝓpter uaporē qui resoluit̄ ⁊ qui eleuat̄ a corpo re odorabili. Uide q̄ has duas opiones in ꝓuo sermone i tellexit Auic̄. determinãs has duas q̄ōnes quãtū ad ꝓposi tū ṗtinet. Inq̄t q̄ medicus recipiat q̄ odoratus est aut ꝑfi cit̄ in radice. s. in ṗncipio sensuū immediate qð est cerebrū ꝓpter conuersionem aliquã. i. impressionem in aere factaz

siue a spēb⁹ siue a uapore a corpe odorabili eleuato ſm vias delationis. s. ipsius aeris ad caruncNulas mamillares immutantis eas ⁊ potentiam olfatiuam que fundatur in eis. ¶ Quartū vō mēbrū olfat⁹ perfectiuū sunt duo additamēta silia papillis mamillarū que noīantur ab auctorib⁹ carūcule mamillares que in rei ueritate sūt de substātia cerebri in quib⁹ mediātib⁹ poris earū recipit aer cui cōmixtus est uapor ab odorabili corpore eleuat⁹: aut qz aer a spēb⁹ odorabilis alterat⁹ est absqz necessitate alicuius uaporis in eodem aere cōmixti. Hic igitur aer recipit in poris harū carūcularum trāsiēs per foramē pāniculi cooperientis illas carūculas quem oportuit esse pforatū ppter hanc causam. Et iterum ppter aliā cām que est ut supfluitates in duob⁹ anterioribus uētriculis cerebri ɔgregate ualde facilius a cerebro propulse ad extra expelli possent. ¶ Cum attractione igitur huius aeris imutantis organa predicta. s. carūculas ⁊ spm̄ animalē a cerebro ad eas ɔuenientez immutatur potētia olfatiua ibidē radicata taliter ꝙ exit in actuz sentiendi sensatione. s. olfatiua noīata. Et potes oēs istos sermones colligere pulcherrime 5ᵃ tertij. ꝑallegato cap͂ cuius lrām in alio tractatu de hac materia per me particulariter expositam consideranti nunc dimitto.

Et ex horum fundamento plura potes soluere probleumata. ¶ Primuz ppter qd īfrigidati aut oppilati predictas vias nequaqꝫ odorāt odorabilia neqꝫ percipiunt fetida aut diminute hoc faciūt Sicut enim parua exñte oppilatione parū odorāt ⁊ diminute. Ita completa exñte oppilōne nullo mō odorare pñt ¶ Scdm̄ pbleuma est q̄re qdā hoīuz praue odorant. Alij vō non ita praue odorāt. Hūidis eniz ⁊ repletis in anteriori parte cerebri malus est odorat⁹: ut pꝫ de cholericis cōparatis ad flegmaticos: ⁊ de melēcis ad sanguineos: lꝫ eni sanguineo ppter augmētum hūiditatis deberet esse impfectio olfatus. In melēco vō perfectio eius ppter maiorez expurgationem ⁊ exiccationē organoꝝ olfat⁹ que in eis est. tñ qz virtus fortior est in sanguineo ꝙ in melēco ipa cum maiori augmento hūiditatis pfeci⁹ odorat qꝫ virtus melēcoruz que debilis est cum minori q̄titate humiditatis eorum.

Et ex collatis in hoc cap͂ diligenter elicitur ꝙ nocumentum in odoratu ɔtingere pōt ex parte sex nocumētoꝝ diuersas ptes ɔcernētiū. ¶ Quoꝝ pᵐ est ex parte virtutis. ¶ 2ᵐ est ex parte instrumenti. ¶ 3ᵐ est ex pte organi pncipalis pficientis olfatum. ¶ 4ᵐ est ex pte membri suscipientis ⁊ colligentis aerez īmixtum uel īformatū spēbus uel uaporibus ab odorabili corpore eleuatis. ¶ 5ᵐ est ppter nocumētū inuētum in mēbro attractiuo aeris. ¶ 6ᵐ ⁊ ultimuz est ex pte mēbrorū uel viaruz per quas pdictus aer defertur ad organuz olfatus.

Et primū qdem hoꝝ declarat: qm̄ cū virt⁹ toti⁹ mēbri debilis fuerit: tunc membra non pñt operationes pducē que necessarie sunt ad bñ eē indiuidui Uñ ⁊ per hoc ia senib⁹ ⁊ in debilib⁹ a gñatiōe ⁊ resolutis in longis egritudinibus: ⁊ in fortib⁹ euacuationib⁹ odoratus ut in plurib⁹ aufertur: aut saltē ut in plurib⁹ diminuitur.

Secūdū nocumentum ex pte instri. s. spūs aīalis q defertur a cerebro ad carūculas mamillares declarat: qm̄ potētia olfatiua nō exit in opationē suaz aut ppter penuriā spūs pdicti: que ɔtingē pōt ppter oppilatiōes cadētes in pari neruoꝝ q oriunt ab anteriori pte cerebri. ¶ Si igit in pncipio eoꝝ ort⁹ a cerebro: aut in medio eoꝝ: aut in altera extrema pte ipoꝝ termiata in substātiā carūcularū ɔtingit oppilatio: tūc aut erit cōpleta: ⁊ negabit oīno trāsit⁹ spirituū pdictoꝝ: ⁊ accidet inde ablatio olfat⁹ sicut credo in hoc viro ɔtingē. Si autē oppilatio semicōpleta fuerit: tunc accidet diminutio ut in operatione sensus olfatus ut patet intelligēti. ¶ Cōtingit etiaz qñqꝫ penuria uel paucitas spūꝫ pp fortes euacuatiōes a capite distrahētes ¶ Silr etiam qñqꝫ ɔtingit nocumētum in olfatu ex parte qualitatis spūs uel distemperiei in complexione sua: ⁊ non pōt esse instrumentum opationum ɔueniens: qz non bene mobilis: nec penetrabilis in substantiam carūcularū ppter frigiditatem suam: eo qz sine calore. s. actuali uel potentiali sentiri non contingit. 3ᵒ de anima colligendum. ¶ Silr etiam si ɔtingit spm̄ in sui complōne ualde discrasiatum esse in calore: tunc dato ꝙ expellatur a cerebro cum debita sui q̄titate: tñ nō poterit esse ɔueniens instrm̄ potentie olfatiue: aut qz in via trāsitus eius a cerebro ad carūculas iā receptus prius insensibiliter exalabit ꝙ recipiat a caruncNulis temperamentuz quo producatur olfatiua operatio. ¶ Et iterum silr contingit nocumentū in olfatu ppter permutationē spūs in substātia: ut qz nimiū grossus ⁊ uaporib⁹ turbulētis cōmixtus nō poterit debite mūdificari forma carūcularū: ita ut fiat instrm̄ olfatui cōueniens. Et etiā poterit hoc ɔtingere pp pmutationē spūs ad magnā subtilitatez ⁊ euaporationem. ¶ Ex qb⁹ nocumētis in olfatu appet ꝙ cōtingere pōt ex pte instri ualde pauci subtilis ⁊ transpirabilis: sicut econtra qñ ɔtingit spm̄ esse grossum ⁊ frigidis uaporibus cōmixtū. ¶ Utrū aūt opatio olfatiua noceri possit per augmentuz q̄titatiuū cū debita ipsius cōplexione ⁊ mō substātie. questio est que nō īdiget discussione: sed credo ego ꝙ stāte tēperamento spūs in qualitatibus pmis ⁊ secūdis: ⁊ si q̄titatiue augeatur spūs: non pōt tamen operatio olfatiua per ipsius augmentum ledi aliqua lesionis specie lꝫ aliqui crediderint oppositum esse uerum.

Tertium vō de pmissis declarandum est ꝙ ppter nocumētū ɔtingens in pncipali organo olfat⁹ impficit operatio ipsius. De hoc aūt hmōi opatiōis olfatiue organo: uarie sunt inuente opiniones. ¶ Quidā enim crediderūt tale organum esse duos uentriculos anteriores cerebri ponentes additamēta mamillaria cerebri nō esse pncipale organum olfatus: sed solū receptiuum aeris uel spēruz obiectoꝝ: eo qz aut ille carūcule mamillares sunt de substātia cerebri: aut nō. si dicit pmū habet intentuz: eo qz illa additamēta sunt partes cerebri que coīcant cum eo noīe ⁊ diffōne. g͂ erūt pductiue opationis cerebri cuꝫ sint cerebri ptes. Si vō dicatur ꝙ tales nō sunt de substātia cerebri. tunc apparet necessario collocare eas sub denominatione alicui⁹ mēbroꝝ simpliciū aut cōpositoꝝ. Et non poterit assignari hoc nisi ꝙ sint de essentia medulle. Et tunc necessario pbabit ꝙ erūt de eadē medullari substātia que in cerebro est: ⁊ tūc stabit ueritas discursus precedentis. ⁊ hec opatio olfatiua appropriabitur cerebro: ut ꝑus deductum est. ¶ Si aūt dicat ꝙ reponēde sunt sub denoīatiōe alioꝝ mēbroꝝ simpliciū: tunc hoc videt impossibile: qm̄ caruncNule mamillares non sunt caro: nō neruus: non os: nec cartilago. ergo ⁊c͂. Et pari rōne non poterit dici ꝙ sit mēbrū compositum: qz nec brachium: nec pes: nec coꝛ: nec epar. ⁊ sic de aliis. igit ⁊c͂. Relinquitur igit ſm hāc opinionez ꝙ pncipale organū olfatus est cerebrum: qđ erat deducēdū. Et pōt aliqualr trahi ex snīa Auic͂. quinta tertij. cap͂ ꝑallegato dum ingt. ꝙ odoratus est in radice. i. in cerebro qđ est organū maīfestatiuū sensuū oīuz. ¶ Altera aūt opīo ponit ꝙ pncipale organū olfat⁹ sunt carūcule mamillares: eo qz ꝙ cito aer cū spēbus odorabilis uel uaporib⁹ eius defert ad eas tā cito ⁊ instātanee fit sensatio: sed nō tā cito ⁊ instantanee videt aerē talē deferri posse ad cerebrū. ergo nō poterit fieri tā subita uel instātanea odorabilis obiecti sensatio. ɔsequens aūt repugnat experiētie. Igit relinqtur ꝙ in carūculis fundat vis uel potētia olfatus. Et clare tetigit hanc opinionem in 5ᵃ tertij. pmo cap͂. ubi inquit. Et anothomia instrm̄ quo fit odoratus supple cōprehendit anothomia nasi: qz nasus includit carūculas in sui anothomia. ⁊ subiungit. Illud quidem. s. instrm̄ odoratus sunt duo additamēta mamillaria: que sūt in anteriori cerebro. ⁊ extēdunt i. extra prominēt a duobus uentriculis anterioribus cerebri. ¶ Tertia vō opīo posuit ꝙ pncipale organū olfat⁹ est

cerebrū siľ cū pdictis carūculis mamillarib⁹. Credidit hec opio in carūculis mamillarib⁹ pcise nō posse pduci opationē olfatiuā absqз alijs ptib⁹ duoꝝ vētriculoꝝ anterioꝝ cerebri. ℭ Et clare expssit hāc opionē Auič. pallegato cap. 5ᵒ. 3. ubi inqt. Et ex duab⁹ extremitatib⁹ ei⁹ recipiunt cerebrū: ⁊ duo additamēta. s. mamillaria nata ex eo. s. cerebro odorē. i. speciē odoris cū attractiōe aeris. ℭ Ego aūt credo ꝙ in ptibus mamillarib⁹ iā pdictis radicaliter fundet̃ opatio olfatiua: ꝑpterea qꝛ velociter potētia ipsarū exit in actū olfandi cū debitis circūstātijs ad opandū reqsitis. ℭ Iterū olfat⁹ est potētia exterioꝛ sensitiua. sed oēs alie potētie sensitiue exteriores hñt mēbꝝ adequatū in quo fundant̃. igit̃ ⁊ ista dз hr̃e. ℭ Itē qꝛ sicut in determinatis qbusdā alijs ptibus cerebri essentialib⁹ fundant̃ diuerse vtutes diuersarū opationum pductiue. Ita nō incōuenit in carūculis que sunt essentiales ptes cerebri fundari potētiā olfatiuam. sз pma ps añcedentis est uera: eo qꝛ in anteriori uentriculo sensus cois ⁊ fantasia: in medio vō uentriculo cerebri vtus imaginatiua ⁊ cogitatiua locantur. In posteriori vō memoratiua. igit̃ ⁊ in partib⁹ mamillarib⁹ siľi rōne poterit olfatiua potentia collocari. ℭ Ampli⁹ ex sola caruncularum lesione complexionali compsitionali ⁊ vnitatis absqз aliqua partiuз cerebri lesione ledit̃ opatio olfatiua ⁊ non ecōuerso. s. ꝙ per lesionē ptium aliarū cerebri necessario ledatur operatio olfatiua. igit̃ in caruncułis mamillarib⁹ pncipalr̃ potētia olfatiua collocat̃: qđ erat deducenduз. Et nota ꝙ motiua prima satis ꝑsuadendo ꝓbant. hoc vō ultimuз motiuū videtur ⁊ a priori ⁊ a posteriori probare satis si bene consideras.

Et ex horum oium sententia ꝯcludit̃ si leditur opatio olfatiua lesione appropata mēbro ipsi⁹ pductiuo: ꝙ talis lesio ꝯsequi pōt oēm spēm male cōplexiōis imoderate. pōt eni nimia caliditas frigiditas siccitas ⁊ hūiditas imālis esse causa diminuēdi corrūpēdi ⁊ auferēdi opationes olfatiue potētie. Qm̄ ois imoderata discrasia deijcit actuз ꝑprie virtutis afforismoꝝ 2ᵒ cōmento. In morbis minus periclitant̃. ℭ Et adhuc fortius ois spēs male cōplexionis hoc nocumētum efficere potest ut intelligenti apparet. ℭ Et iteruз ꝙ olfatiue potētie opatio ledat̃ per spēs male cōpositionis accntis superficiei in figura ⁊ in poris eiu sorgani. uelut cuз accidūt oppilationes clarum est videre. ℭ Etiā egritudines cōposite iterum. ut apostemata in naso uel carūculis euenietia: ut emoroides polipus cancer noceant olfatui vnusqзqз expientia ꝯcedit. ℭ Et iterum ꝙ solutio ꝯtinuitatis casus percussio attritio excoriatio a fortibus caputpurgijs facta olfatui noceant ab omnibus vniuersaliter concessum est.

Iam aūt ex pmissis facile ꝯsideranti patere pōt quomō nocumētū in opatiōe olfatiua cōtingere possit ex parte mēbri ꝯcurrentis ad hanc opationē per modū suscipiēdi ⁊ colligēdi aerē iā inspiratū que foramina etiaз multū angusta sūt. ℭ Et fuit multitudinis hoꝝ foraminū cā ut aer iā ispirat⁹ in multas diuideret̃ ptes. Si eni multū vnit⁹ aer deferret̃ ad carūculas ⁊ ad pāniculos ⁊ cerebrū: tūc notabiliter lederet ipз ꝑpter sui frigiditatē aut subitū ipetuз. ℭ Fuit vō angustoꝝ hoꝝ foraminū cā: ut ibidē aer in angustis ptib⁹ detineret̃: ita ut aliqualr̃ remitteret̃ in fridītate sua ⁊ subtiliaret̃ si grossus fuerit: aut saltē paulatī afferret̃ ⁊ attraheret̃ ad cerebrū. Patet aūt ꝙ si foramina illa pauca ⁊ ampla fuissent: ⁊ aer vnit⁹ magis uelocius ad cerebrum ꝑueniret: ⁊ nō ita ꝯuenienter restauraret̃. ℭ Hec videtur esse multiplicitatis hoꝝ foraminum ⁊ stricture ipsorū cause necessarie ad hoc ꝓpositum facientes: lз alie ipsorum foraminum possint assignari cause ex parte superfluitatum que in eis detinentur: ut non continue oris ⁊ nasi operationes impediant distillando ad ea.

Unde ex omnium hoꝝ fundamento apparet ꝙ lapsus complexionales frigidi diminuunt ⁊ auferūt opationē olfatiuā: ut patet in ifrigidatis cerebruз anterius. Et fortius hi lapsus hāc opationē ipediūt cū fuerint materiales. ℭ Siľiter etiā lapsus cōpositionales ut pdictoꝝ foraminū coangustatio a gñatione ul̃ a tpe ꝑueniēs ⁊ ipsoꝝ exasꝑatio ⁊ tanꝙ receptaculū repletio ⁊ apostemata ⁊ soluta cōtinuitas eoꝝ in olfatu nocumētū diminutionis ablationis aut corruptionis efficere possit.

Et ex hoꝝ oiuз sermonū ꝯsideratione isimul apparet ꝙ nocumētū in olfatu ꝯtingē possit ex sex causis supius enarratis. ℭ Prima qdē ex debilitate vtutis ipotētis ad pductiōeз opationis olfatiue: ut patet in debilitatis longis ⁊ fortib⁹ egritudinib⁹. ℭ Scđa vō ex pte instri: qꝛ spūs in ꝙtitate ⁊ qlitate uariatur. ℭ Tertia vō ex pte nocumenti pncipalis organi qđ est cerebruз aut caruncule mamillares uel utruqз simul. ℭ Quarta ex parte adueniētis accidētis in osse radicis nasi riça nomiati. ℭ Quinta ex pte membri attractionis aeris qđ est lacertus pdictus. ℭ Sexta ⁊ ultima ex pte viarum que deferre debēt aerem iam attractuз: ut qꝛ solute clause uel exasperate sunt. ℭ Et ex istis ultimo ꝯcludit̃: ꝙ ad perfectam curationem huius dispōnis necesse est cognoscere partem uel partes: ex quarum nocumento contingat lesio in opatione olfatus: quarum rectificatio in uera curatione est necessaria.

ℭ Sectionis secunde de causis imaginationum uel corruptevisionis. Cap. III.

Iam vō ex pdictis videt̃ esse acceptū fundamentuз uerificatiōis harū dispōnū. s. imaginationū: eo qꝛ in cerebro huius viri ⁊ toto capite eius ꝑpter debilitatē gñant̃ ⁊ ꝯgregant̃ uapores multi: q cōmiscēt̃ spūi aiali ⁊ deferunt̃ ad organū visiōis qđ est cristalloides: ⁊ ẜm ꝙ ꝯtigit hos uapores turbulētos eē uel opacos uel colorē hñtes subcitrinuз uel subrubeū. Ita ꝯtingit potētiā visiuā corrupte iudicare de spēb⁹ obiectoꝝ visibiliū. Ita ꝙ qnqз visiua iudicat uel apphēdit colores illos qui cōmiscent̃ spiritib⁹ obiectoꝝ exterioꝝ eē exteri⁹. dato ꝙ in aere nullus talis coloꝛ existat qualis representatur organo ⁊ potentie visiue a predictis uaporibus qui commixti sunt spiritui visibili ⁊ colorati talibus coloribus. ℭ Et ex istis scđario ꝯcludit̃ ꝙ siľi mō potētia visiua corrupte iudicat uel pcipit qnqз corpa in aere exteri⁹ moueri circulariter uel lateralr̃ uel ẜm ascēsuз ⁊ descensuз uel ꝑforata uel in modū retis ẜm ꝙ cōtingit uapores pdictos spiritui visibili cōmixtos in spū pdicto efficē motū rotatiōis uel alteruз de pdictis: ⁊ ẜm ꝙ ꝯtigit ipos uapores uarijs sitib⁹ situari qui cōmixti sunt spiritui iaз pdicto. ℭ Propter qđ appet ꝙ uolenti canonice curare opationes pdictas necesse est huius nocumenti causas pductiuas ꝯuenieter cognoscere: ⁊ hoꝝ sniam colligere potes 3ᵃ tertij. tractatu 4ᵒ. caplo partim de imaginationib⁹ dū inqt. Imaginationes sunt colores qui sentiuntur corā visu. ⁊ siqdē longo tpe tales uapores in cerebro pmaneant tanto tpe uel per viam infrigidationis cōuertantur in aquam que defluēs ad organum visionis ipediat receptionem spērum ab obiectis: tunc patet ꝙ parat̃ est eger de imaginatiōib⁹ trāsire ad aquā que est catarata. i. defluxus denomiat̃: ⁊ tandem de aqua ad pānum. Ad cuius ꝯfirmationem sequitur cecitas. Et hos sermones intellexit Auicēna pręallegato tractatu de aqua duз inquit. Descensus aque est egritudo oppilatiua stans.

ℭ Sectionis secunde declaratiuum causarum diminutionis digestionis a stomacho Cap. IIII.

Licet cause diminuentes digōnem ⁊ corrūpentes illā plurime possint esse: ergo tñ eas tāgā causas que vident̃ mihi ad ꝓpositū magis ꝯuenientes. ℭ Una igit̃ causarum nocumēti diminutionis digestionis in stomacho huius viri est multitudo humiditatis pti a capite pti ab epate cōmūicate stomacho: que etiam sui frigiditate diminuit calorem naturalem stomachi. ℭ Scđa vō cā est paucitas caloris coicati stomacho a mēbris circūstātib⁹: quoꝝ iuuamēto pficit̃ stōachi digō. Sūt

eniz musculi uētris longitudinales τ latitudinales pauce carnositatis. τ mirach etiam est exile uel tenue pauce pinguedis: τ epar eius lz sit ad caliditatē τ siccitatē lapsum: tñ qr in eo multe aggregant humiditates per modum indigestionis ab hoc lapsu puenientis que attinent nature flegmatis. Ideo ppter hec oia stomachus diminute digerit.

De causis vō per essentiale nocumentum stomachi digestionem diminuentibus.

⁋ Prima τ coio: est mala cōplexio frigida τ hūida ipsius stomachi cum multitudine humiditatum iam dictarum. ⁋ Secūda vō est multitudo uentositatum que in eius stomacho generantur: que sunt cā diminute digōnis inquietando τ spargendo cibum qui debet in stomacho vnitus τ congregatus permanere si debet conuenienter digeri.

De causis vō accidentaliter diminuētibus digestionem sunt multitudo potus. ⁋ Secunda vō est multitudo cibi. ⁋ Tertia vō est frequens ciborū assumptio ut idigestū supueniat idigesto. ⁋ Quarta cā est motus per exercitium forte post cibi assumptionem. ⁋ Quita causa est frequēs τ multus coitus. ⁋ Sexta causa est frequens euacuatio per uentrē per fluxum sanguinis τ per euacuationes artificiales. ⁋ Septima causa eē potest paucitas dormiendi τ multitudo vigilandi siue vigiliarum. ⁋ Octaua causa assignari pōt ex parte ciboꝝ difficilis digestionis de quibus oibus in posterum videbitur.

Inter quas oēs cās gnque principaliter in hoc viro diminutā digestionem mihi videt affuiē. s. vna est essentialis que est diminuta caliditas stomachi. ⁋ Secūda ex parte pauce cōmunicationis caloris stomachi a circunstantibus membris. ⁋ Tertia vō cā τ qrta paulo aū dicte: τ sexta etiā vident in hoc viro digestionis efficere nocumētum iam predictum.

At vō itep causa corruptionis digestionis in eo mihi videt esse multitudo delegatiōis cholerice materiei a kisti fellis ad stomachū ipsius: eo qr in hoc viro nō dubito esse amplitudinē canalis ramificatiua kisti fellis p quē portat materia cholerica ad fundū stomachi: qd psuaderi pōt ex multis. ⁋ Prio pp multitudinē materiei cholerice in stomacho eiꝰ qñqz pcepte. ⁋ 2ᵒ pp uelocitatē icursus ardoris in stomacho. Si eni mā eēt pauca τ trāsiret per angustā viā: nō ita cito τ eque magnū eff. ceret nocumentum. ⁋ Itē 3ᵒ. qr alie vie satis ample cōprehēdunt in eo: τ pprie sup uētre. ⁋ Secūda vō causa corruptionis digestionis in stomacho ipsiꝰ pōt eē mala cōplexio calida epatis ipsiꝰ stomacho coicata adhuc sine mā cholerica. Sic enī vt in pluribus opationū diminutio τ ablatio pueniūt a frigiditate: ita τ ipsarū corruptio puenit a caliditate: ut pᵃ. 3. τ 2ᵒ tegni colligēdū. ⁋ Tertia etiā causa corruptiōis digestiue stomachi τ ardoris in eo pōt eē materia salsa a capite defluēs ad stomachū: sicut in eo qñqz ɔtingit. ⁋ Quarta vō causa eē pōt ex pte ciboꝝ pluriū qui in quorūdā hoiz stomachis corrūpi cōsueuerūt: ut patet de ouis τ similibꝰ. Et ad hāc causaz corruptionis cōcurrere pñt plurime de causis que assignate sunt in diminutione digestionis: τ tu considera illas. Vñ necesse est debētē curare talia accidētia fm canones cognoscere causas illorum productiuas.

⁋ Sectionis secūde de causis dolorum renum. Cap. v.

Contingūt aūt in renibꝰ huius viri nobilis dolores ab iteriori causa pp oppilationes in renibꝰ factas: τ maxime in pncipio poroꝝ uritidū. vñ qr ab eis aquositas humoralis nō euacuat ɔueniēter τ q̄cito oportet: imo retinet circa ptes renū simul cū materiebꝰ que cū ea cōsueuerūt euacuare: accidit in eis doloꝛ pp subitā alteratione puenietē a materiebꝰ frigidis uel calidis. ⁋ Aut eueniūt in his dolores: ppterea qr materie ibidē retēte uētosant τ faciūt solutionē ɔtinuitatis per modū extēsionis. ⁋ Aut iterū 3ᵒ doloꝛ in renibꝰ ipsiꝰ euenire pōt: qr materie flegmatice aut mixte cū cholera τ flegmate pp oppilationes in renibꝰ lōgo tpe ɔseruatas excoq̄tur a forti caliditate. Vñ ex eis gñant harene uel lapilli qui retēti in colatorio pāniculo renū cause sūt doloris uehemētis. Nā eni tētat emittē harenulas uel lapillos illos: τ nō est ei possibile nisi per uehemētē extēsionē uel dilatationē pororū colatorij que nō pñt fieri absqz uehemēti dolore. Vñ in viro isto sepe eueniūt dolores a mala cōplexione frigida uł calida solutione ɔtinuitatis iā pdicte. ⁋ Cogscunt aūt dolores a mala cōplexione frigida per urinarū albedinē τ colorē aquosum earū. ⁋ Et cogscunt oppilationes per ipsaꝝ tenuitatē uel subtilitatē: quoniā urine oppilationū sūt tenues τ clare. ⁋ Et cogscunt harenaꝝ τ lapilloꝝ diuersitates qm̄ harene rubee ad opacitatē tēdētes fiūt ex sanguine adusto flegmati cōmixto. τ rubee clare uł citrie fiūt ex cholerica materia flegmatibꝰ cōmixta: sicut albe fiūt ex flegmate uehemēti coctione in renibꝰ putrefacto. ⁋ Et ex signis quiin eo cōprehēdi dolores renū eius sunt ab oppilationibꝰ τ ab harenulis a mala cōplexione calida proueniētes.

⁋ Sectionis secūde declaratiuum complexionis calide τ sicce epatis ipsius. Cap. vi.

Complexionē epatis huius viri declinare ad siccitatē τ caliditatem multa motiua declarant. ⁋ Et p̄ quidē caliditatē eius declarat tactꝰ: eo qr tāgēdo totū corpus τ pprie hypocūdriū dextrū pcipit ibidē manifesta caliditas. ⁋ Secundo vō declarat illud signū ab opationibꝰ sumptū: eo qr totū corpus calefit caliditate sanguis τ spiritꝰ naturalis ab epate toti coicata. Apparet eni in eo uestigiū caliditatis intense puenietē ab epate magis q̄ a corde. quoniā neqz aiositas uł audacia nō furoꝛ: neqz pulsus magnus uelox τ frequēs notabiliter. Nō etiā piloꝝ multitudo sup pectore neqz alia signa cordis calefacietia vificant in eo. Igit caliditatis augmētū in hoc viro in totū corpus puenit magis ab epate q̄ a corde. ⁋ Amplius coloris rubicūditas urine tinctura notabiliter supfluitas indigestionis attestant calori aucto epatis eius. ⁋ Siccitatē vō epatis declarāt paucitas carnis: τ uenarū amplitudo nō mlta. τ sitis τ oris amaritudo: τ urine tenues acute τ tincte: τ vniuersaliter totius corpis habitudo gracilis uel macra. ⁋ Preterea naturalē siccitatem et caliditatē arguit frequēs euētus egritudinū cholericarum τ vigiliarū instātia: nisi oppositū cōtingat ppter euaporationē multā a stomacho delatā capiti propter flegmata in eo cōgregata per viā idigestionis. Et plura alia signa huic pposito cōuenietius adducere possem: nisi timerē longitudinē. ⁋ Neqz etiā deficit quin in hoc viro frequenter multe humiditates in epate ipsius cōgregent. Nā ppter lapsum calidū τ siccū notabiliter intēsum per viā debilitatis epatis chilus in multas ptes aqueas cōuertit. Nō enim cōteplanti exteriora difficile videt cōcedere in eodē mēbro duos lapsus cōtrarios: uel vnū τ eūdē lapsum duorū uel plurium cōtrariorū effectuū pductiuū. A caliditate enim τ siccitate ipsius per se puenit macies. τ exteuuatio τ priuatio humiditatis: τ ab eo per accidēs debilitādo digestiuam puenire pōt humiditatis augmētū: sicut in viro isto de facto contingit. Epar enim eius est lapsum ad caliditatē τ siccitatē positiuā τ naturalē: ut supra ostēsū est. Et ad humiditatē multam infusiuā per viā indigestionis etiā est permutatum.

⁋ Sectionis secūde inuestigans causas retētionis fluxus emoroidalis. Cap. vii.

Sicut ex his que ore eiꝰ τ astātiū sibi familiariū accepi. Iā aľs vir iste solitꝰ est hīe aptionē emoroidarū piodicā: ita q̄ qñqz euacuatio p eas pdurabat a spatio. 20. dierū usqz ad vnū mēsem. A tpe vō. v. uel. vj. annoꝝ citra iā est facta retētio earū. τ nō dubito q̄ magna cā grauitatis capitis τ alioꝝ accñtiū est ipaꝝ retētio. Sicut enī per earū aptionē educit sanguis uel alie materie cum eo cōmixte que pñt grauare caput debilitādo stomachū epar: τ oia alia mēbra: dum retinēt pōt corpus

indici calidi signa

securari ab euentu p̄dictoꝝ accñtiuꝫ: imo ꝛ de facto curari ab eis: si iā euenerint: ita nō dubito eaꝝ retētionē in hoc viro maximā cām fuisse p̄dictoꝝ accñtium: siue q2 massa sanguinea retēta per modū alterationis calefaciēdo vl' infrigidādo grauauerit epar renes ꝛ stomachū. Siue māe p̄dicte retēte cōprimēdo mēbra nocuerint: siue māe p̄dicte retente per modū euaporationis fecerint fodā uētosaꝫ uel uaporosam: ꝛ tremorē cordis: ꝛ alia iā p̄dicta nocumenta potuit in eo fieri retētio emoꝛroidarū multis ex causis. ¶ Et prima qdeꝫ causa pōt esse debilitas v̄tutis expulsiue. ¶ Scōa vō causa ex parte lapsus pōt esse frigiditas ꝛ siccitas contractiua uel clausiua uenarum. ¶ Tertia vō causa potest esse paucitas sāguinis eius ꝛ grossities cum remissa ipsius humiditate. ¶ Quarta causa potest eē diuersio ipsius sanguinis ad superiores partes propter dolorem. ¶ Quinta ꝛ ultima cā pōt esse clausura extremitatū qnqꝫ uenarū que dissemiate repiunt' in iferiori pte itestini recti siue sit clausio a frigiditate ꝛ siccitate uel a renib⁹ stipticātib⁹: uel ab euētu apostematum in itestino iam dicto. Vn̄ ppter hanc clausionem necesse est materias supioribus partibus nocumentum efficere: ut iā dictuꝫ est.

¶ Sectionis scōe explicans causas tremoris cordis huius adolescentis ꝛc. Cap. VIII.

Onsiderāti diligēter ex p̄dictis facile videbitur inuenire cās mot⁹ tremuli cordis. Pōt eni mala cōplo hūida ꝛ remisse cal'a cordis ipsius esse cā tremoris. s. ipsi⁹: siue per viam debilitatis v̄tutis motiue cordis hoc efficiat'. siue q2 multa humiditas reddit cor icōstās ꝛ fluidū: siue ppter debilitatē caloris mult⁹ uapor uel uentositas in corde gn̄et': sicut in isto iuuene credo cōtingē: cuꝫ credā cor eius fri. ꝛ hu. magis q̄ alia cōplexione cōplonatū. ¶ Pōt iteꝝ 2ª cā hui⁹ tremuli mot⁹ assignari ex pte colligātie mēbroꝝ que in eo lapsa sūt: ut stomachi epatis ꝛ renū ipsi⁹: lꝫ visilius sit q̄ nocumētū hoc cordi uenerit ppter retētionē sanguis qui solit⁹ est euacuari p emoꝛoidales vias: ꝛ erit colligātia qui solit⁹ est euacuari p qm̄ uene hnt ad cor colligātiā mediāte epate a quo oriunt'. Qualitercūqꝫ eni ɔtingat rōnabili⁹ est ɔcedere hūc tremulū motū cordis per nocumētū eēntiale cordis: ꝛ ēt per colligātiā q̄ per alterū ipsoꝝ tm̄. ¶ Et existis oib⁹ ɔcludit' q̄ nō leui sollicitudie opoꝛtet attēdi huic tremulo motui cordis: cū a multiplici causa ꝓueniat. Et iterū q2 est egritudo ul' accidēs ualde tremēdū: q2 mille qui hēt tremorē cordis sibi ɔtinuū cauere debet ne subita itercipiat' morte. 3ª p̄mi. cap de his que ꝓnosticant' egritudines. Et hec sufficiāt pro v̄ificatione p̄dictoꝝ accñtiū. 8. que molestāt hūc nobilē virum ꝛc.

Sectio 3ª

De regimine hoꝝ accidētiū ɔtinēs duos articulos. Prim⁹ articulus ponit regimē per ɔueniētē administrationē sex rerū nō naturaliū. Secundus vō articulus per administrationē intētionū ꝛ instrumētoꝝ medicinaliū. Primus articulus cōtinet sex capitula ẜm numerum sex rerū non naturalium.

¶ De regimine aeris ꝛ ei annexorum Cap. I.

Apitulū p̄mū ponit regimē eius per aerē ꝛ annexa. Si diligēter ɔsideret' lapsus epatis hui⁹ viri ꝛ renū ipsius: ꝛ etiā dolor capitis ꝓueniens a cholera vitellina: ut p̄ cap secūde sectionis visuꝫ est. Appet q̄ aer ꝛ oiuꝫ aliarū rerū nō naturaliū applicatio fieri deberet cū ifrigidatione ꝛ humectatiōe eoꝝ qd etiā cōfirmat' ex etate eius: q2 adolescēs est. ꝛ ex habitudine eius q2 satis macer. huiusmodi aūt macredo caliditatem ꝛ siccitatē arguit magis q̄ frigiditatē ꝛ humiditatē: uerum q2 in eo inuenit' stomachi frigiditas ꝛ humiditas ꝛ motus tremulus cordis a frigiditate ꝛ humiditate proueniēs. Inuenit' ꝛ tertio in ipso multarū humiditatū augmētū qd cōsecutū est remissionē caloris inati que successit retētioni euacuationis cōsuete: ut supra visum est penultimo cap sectionis 2ᵉ. Ideo ppter hāc secūdā cōsiderationē opoꝛteret administrari res nō nāles in caliditate ꝛ siccitate eleuatas. In eo vō q2 tales augerēt lapsum epatis ꝛ renū ꝛ dolorē capitis: ꝛ ex altera frigida ꝛ humida augerēt lapsum stomachi ꝛ cordis. Ideo necessariū est mediū tenē: ita ut admistrent' calefaciētia ꝛ exiccātia p̄mi gradus ꝛ remisse dosis. Talia enim respectu caliditatis ꝛ siccitatis epatis ꝛ renū que itēsa est per paulatinā administrationē erūt remissiua lapsus illoꝝ mēbrorū: ꝛ erūt ɔ̄ria lapsui stomachi ꝛ cordis: quare vident' ei cōueniētia. ¶ Igit' aer loci uel hitationis eligat' ad leuē caliditatē eleuat⁹: ꝛ notabiliter siccioꝛ q̄ calidioꝛ. minime aūt frigidus ꝛ humidus. ¶ Domus itaqꝫ eius hēat aspectū orietalē: ꝛ sit camera tabulis ɔdecēter munita a flatu uenti ꝛ a cursibus aquarū uel a ꝓpinquitate fontiū elongata. Et si non esset in ea aer nāliter talis: tunc sepe in ea accendat' ignis cū lignis oliuarum lauri iuniperi abietis ꝛ similiuꝫ. ¶ Et aer ipsius sepe suffumiget' cum sandaraca colofonia thure ligno aloes: aut cū storace calamita ꝓprie: uel cum hoc cōposito. ℞. pulueris mēthe: storacis calamite ligni alo. añ. ʒ. ij. thuris colofonie laudani. añ. ʒ. iij. fiat puluis grossus de quo aspergant' carbones igniti: ꝛ suffumiget' locus saltem trib⁹ vicib⁹ in septimana: cuꝫ quo puluē ēt suffumigent' infule ꝛ birreta que in capite tenet. Et attēdat q̄ caput ei⁹ ɔuenienter defendat' a frigore cū birretis de grana suffultis pellib⁹ agnoꝝ ꝛ varioꝝ ꝛ alioꝝ aialiū notabil'r inferētiū calorē ꝛ augmentantium ipsum in capite.

¶ Particule prime sectiōis tertie de administratione somni ꝛ vigilie. Cap. II.

Ormitio in viro isto non debet esse breuis: imo lōgioꝛ q̄ ɔsueuerit anteq̄ egrotaret p̄dictis dispositionib⁹: eo q2 per talē vigorabit' digō taꝫ cibi q̄ humoꝝ in stomacho ꝛ in capite ꝓpter meliorē applicationē digerētis ad digestibile que fit in somno: qm̄ ipe est causa redit⁹ ꝛ ɔgregatiōis spirituuꝫ ad interius. Mēsura igit' dormiendi nō sit in eo minoꝛ q̄ septem horaꝝ: ꝛ esset ei melius declinare ad octo horas q̄ ad sex.

Si aūt ɔtigeret q̄ in eo accideret vigilia ꝓpter lationem mãeruꝫ ꝛ uapoꝝ calidoꝝ ut supra visuꝫ est: tunc ꝓuideat' eidē cū altero istoꝝ triū remedioꝝ. ¶ Primū q̄ in cibis eius s'qnqꝫ coquātur grana papaueris albi: ꝛ sil' cū cibo comedant'. ¶ 2ᵐ vō est: q̄ qnqꝫ comedat lactucas elixas cū alijs cibis. ¶ 3ᵐ est q̄ añ cenā p vnaꝫ horā faciat ablutionē pedū ꝛ cruriū usqꝫ ad iguia ꝛ manuū ꝛ brachioꝝ ꝛ faciei cū calida aqua hui⁹ decoctionis. ℞. floꝝ salicis uel floruꝫ viol. rosarū nenufaris ꝛ folioꝝ lactuce ꝛ solatri. añ. M. ij. assari. M. j. camomille. M. ij. coquant' oia in situla vna aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis.

Si autē in eo qnqꝫ supfluerit somnus: tunc prouideatur ei triplici remedio. ¶ Primum q̄ fiant sibi fricationes a spatulis usqꝫ ad nates: ꝛ pedes ꝛ brachia usqꝫ ad manus cū pannis calidis cuteꝫ rubificantib⁹ ad inferiora trahendo. ¶ Secundū est. ut abluatur caput eius cum lixiuio satis acuto: ꝛ cuꝫ sapone albo. ꝛ diligenter exiccetur. ¶ Tertiuꝫ remediuꝫ est: ut accipiat in mane. ʒ. j. tyriace antique cū. ʒ. j. aque rorismarini calefacte: ꝛ tardet cib⁹ horis qnqꝫ dormiat itaqꝫ elapsa hora cū dimidia post cibū capite notabil'r eleuato sup dextro latere p̄ma dormitiōe: deide reuoluat se ad sinistraꝫ partē dormitione scōa.

¶ De motu ꝛ quiete.

Jsi esset tremulus mot⁹ hui⁹ viri videret' q̄ exercitiū paulo forti⁹ mediocri huic viro ɔueniens eēt argumēto sumpto a nocumento capitis stomachi epatis renū ꝛ alioꝝ oiuꝫ accñtiū ꝛ a mālicā ipoꝝ: eo q̄ per exercitiū tale q̄lis esset mot⁹ ꝓgressiu⁹: ꝛ eqtatio sup gradario equo esset sibi ɔueniēs: qm̄ per talia exercitia ɔsumeret: aut saltē minoraret mā illoꝝ accñtiū: ꝛ diuerteret ad vias expulsiōis uelut ad poros ad viā urine uel uētris aut sputa ꝛ siliū. Uerū q2 pp motū uel exercitiuꝫ mãe ponuntur in fluxu: ꝛ mote coiter fluunt uel

expellunt ad debilia mēbra. ¶ Ideo dubitandū est: ne propter motū uel exercitiū mãe per modū fluxus uel euaporationis tremorē cordis adaugeāt: qđ qdez facile pōt experiri hic adolescēs in seipso. eo q2 post exercitiū forte augmentat ille tremor cordis: ⁊ fit lesiuus magis. Ita ꝙ diligēter attendat ꝙ ab oi exercitio forti oino abstineat: ⁊ ꝓprie ab equitādo equuz incōueniētis incessus: ⁊ uehemēter agitāti. Item caueat ab omni exercitio ⁊ proprie post comestionem facto sicut enim motus ante comestionem est sanitatis conseruatiuus: ita post comestionem egritudinum inuenit generatiuus. quarto Almāß. scđo caß. In summa igit ꝯueniētius est huic viro ad plurimuz q̄etare ⁊ raro ⁊ parū exercitari.

¶ De inanitione ⁊ repletione.

Quoniā accītia octo ꝑdicta oīa ꝓueniūt ex plenitudine totius corporis ⁊ mēbroꝝ que lesa sunt. Iđ appet repletionē oēm euitādā eē: ⁊ qm̄ mãles replões augent in corpore ꝓpter multā ciboꝝ ⁊ potuū assumptionē: ⁊ iordinatū modū usus eorū. Iđ vir iste a ciboꝝ ⁊ potuū replōne oīno sibi cauē debet. Quātīcūq3 eniz cibi existāt cibales: tñ multitudo eoꝝ dupliciter nocē pōt. aut eniz augēt mãs quātitatiue: uel q2 propter eoꝝ multitudinē calor nãlis per modū fere suffocationis minuit ⁊ augent mãe per viā indigestionis genite.

Igitur in cibis ⁊ potibꝰ sint regule tales obseruande. ¶ Prima ꝙ nunꝙ comedat nisi uerū ⁊ nãlē appetitū euenisse ꝑceperit. ¶ Scđa regula ꝙ ꝙ̄ cito talis appetitus euenerit cibari debet. ¶ Tertia ꝙ in cibatiōe leniora ꝑponant grossioribꝰ: quoꝝ notitia ultimo caß huius articuli haberi poterit. ¶ Quarta regula ꝙ mēsura ciboꝝ ⁊ potuū ꝯueniēs sit per quā ois grauitas tēsio ⁊ fluctuatio a stomacho excludant. ¶ Quīta regula ꝙ nunꝙ accipiat cibū neq3 potū: nisi cū senserit ꝑassumptū cibū a stomacho descēdisse. ¶ Sexta regula ꝙ nunꝙ cibet cū ꝑñtia abominationis fastidij acredinis uel nausee que in stomacho ꝑcipiant. Cū aūt neutrū istoꝝ adfuerit ilico cibari debet.

¶ De passionibus anime.

Passionū aīe ꝯtristātiū ⁊ mētē ⁊ corpus angustiare faciētiū ois applicatio euitari debet: qm̄ spūs aut suffocatꝰ detinet ⁊ coartat in istis: aut ꝑ cōtinuū ⁊ repētinū motum resoluit ⁊ ꝯsumit: aut q2 motu spirituū magno iordinato ad diuersas differētias positionis mãe nūc deitus ad eā. aliqñ v° econtra distrahunt: q̄re sepe ⁊ magna corruptiōe corrūpunt. Silr etiā passiones aie per quas in motu uehemētiori ponunt spūs ⁊ hūorales mãe euitari debēt: uelut ira uehemēs furor ⁊ ꝯsilia accītia: ꝓpter cās allegatas ⁊ maxime: q2 ꝓpter tales uehemēs fit motꝰ in spiritibꝰ ⁊ hūoribꝰ. Uñ augmētat necessario motꝰ tremulus ꝑexis ⁊ fixus. Si eniz iracundia magna in hoie sano nullū hñte cordis motū ꝑter nãlē: talia eniz euenire pñt ut sensus ondit: quāto fortiꝰ talia ꝯtingere pñt in his q tāles si sunt ⁊ egrotātes: q̄re oia euitāda sunt propter uehemētē corporis agitationē quā efficiūt. Ipa eniz extermināt ⁊ mutāt corpus ab ea que est ꝭm nām ꝯsistētia. 3° tegni.

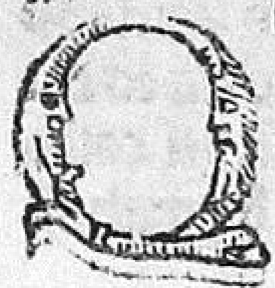
¶ De cibo ⁊ potu.

Conformiter ꝑdictis sermonē faciēdo de regimine huiꝰ viri per administrationē ciboꝝ ⁊ potuum. Appet ꝙ regimē eius per cibos ꝓꝑe cibales dictos ꝯueniēter fieri deberet. Tales eniz cibi iquātū opant ꝑcipuea mã nō augerēt lapsum totius nec ꝑtis alicuius. Uerū q2 raro ⁊ pauci tales iueniunt cibi ⁊ potꝰ: qm̄ nutriētia q̄bus hūanus actꝰ uescit plurimū sūt oꝑantia a q̄litate ⁊ a mā simul. ¶ Iđ de taliū ciboꝝ applicatione dicēdū: ꝙ oēs tales cibi ⁊ potꝰ huic viro sunt ꝯueniētes qui sunt a mā oꝑantes ⁊ hñt q̄litates remissas ut caliditatē frigiditatē humiditatē ⁊ siccitatē: ⁊ ꝙ iter reliquos cōueniētiores erūt ei oēs qui nō trāscēdūt q̄litates primi gradus aut ꝑme māsionis scđi gradus. Et si cibi tales raro iueniant aut pauci: tūc opz alterū ꝯfrāgē cū altero: ut frigiduz cū calido: sicut lactucā cōmisceremus coquēdo ⁊ ifundēdo puluerisādo cū carnibꝰ pulloꝝ colūboꝝ uel similiū: ⁊ cinamomū uel aliud aroma cōmiscere cū acribꝰ uel acetosis cibarijs. ⁊ sic de alijs. In discurrendo aūt facile per spēs ꝑdictoꝝ eligat ab eo panis de uera simula uel polline farine factus parū fermēti recipiēs plus ꝙ̄ cois panis ⁊ parū salis etiā. Et sit bene coctus nō açimus ⁊ adustus: nec factꝰ ex frumēto ex locis malis collecto etate sua duoꝝ dierū uel triū ad plus terminū nō trāscendens. ¶ De carnibus aūt de quadrupedibꝰ vituli lactētis ⁊ capreti iuuenis ⁊ castrati iuuēculi bene pinguis. ⁊ aliqñ iuuenū porcelloꝝ domesticoꝝ carnes: ⁊ ꝓprie ꝑtes eoꝝ nō ualde pigues: quoniā inter alias nutribilissime sunt. 11° terapētice. caß primo. Carnes etiā agnine: ⁊ ꝓprie cū fuerint de aiali bene nutrito nō trāscēdente annū etiā laudabiles sunt ei. Neq3 timeat de humiditate eoꝝ: quoniā ea sunt boni nutrimēti ⁊ uelocis digestionis. ¶ De q̄drupedibus v° syluestribꝰ laudabiles sunt carnes capreoloꝝ: ipsi eniz īter syluestres carnes meliores existunt. ⁊ sanguis ex eis genitus paucas hēt superfluitates. 3° Almā. 32° caß. Caro eniz leporis ꝯuenire pōt ꝓpter augmētū siccitatis que aduersat multiplicationi flegmatis: ⁊ proprie qñ ꝯdit cū cinamomo croco ⁊ silibꝰ: ⁊ ꝯdit etiā ꝯuenienter cū piguedine remouēte ꝑparationē eius ad generationē sāguis melīci. ¶ Caro aūt iuuenis porci syluestris cōueniēs est ei. quoniā augmētuz humiditatis eius refrāgit ab exercitio uehemēti quo uenat cibū suū: qui plurimū est ex glādibus nucibus: ⁊ radicū oleruz caliditate ꝑticipātiū. ¶ Etiā eidē ꝯuenire pñt ceruoꝝ carnes ꝓpter elōgationē earū ab excessus humiditatis: ⁊ ꝓprie cū fuerint aīaliuz iuuenū: quoꝝ carnes facilis digōnis existunt ꝓpter augmentuz humiditatis inuēte in etate pueritie uel patria eorum. ¶ Carnes etiā cuniculoꝝ ⁊ ꝓprie nō nutritoꝝ in carceribus: sed in ruribus degētium eidē ꝯuenire possunt. ¶ De carnibꝰ aūt uolatiliū: ⁊ ꝓprie domesticoꝝ: laudabiles sunt pulli nō multum parui: imo bene adulti ⁊ capones etiaz ⁊ galline ꝓprie. Caro nanq3 gallinaꝝ est oi alia carne melior 24° cōtinentis. caß 97°. Laudabiles etiam sunt uobis carnes colūboꝝ iuuenū cōpletas pennas hñtium. Pulli enim colūboꝝ dant in cibo illius cuius corpus euacuatum est sanguine: aut īfrigidatum ex lōgo morbo. 24° ꝯtinentis ꝑal legato capitulo. ¶ Carnes etiā iuuenum pauonuz utiles sunt cuz bñ digerunt. ¶ Anseruz v° ⁊ anatum usus nō sit uobis nisi ualde raro. Caro enim anatuz hēt superfluitates ⁊ fastidium multuz facit. 3° Almāß. caß. 29°. ¶ Carnibꝰ v° syluestrium aīaliuz uolatilium: ut ꝑdicum fasianoꝝ coturnicis ⁊ francolini. ¶ Similiter ⁊ carnes minutaꝝ auium in dumetis degentium: ut ficedule meruli turdi cardelli ⁊ sibi similium. ¶ Uolatilium v° syluestrium ⁊ proprie quādo nutriuntur in stagnis ⁊ paludibus: non sit uobis usus. ¶ De plantis v° utiles sunt uobis omnes plante calide decoquendo cibaria cum eis ⁊ ꝯdiendo: ⁊ ꝓprie cuz ex eis parū accipitur: ut sunt feniculū petrosel. apiuz mentha saluia rosmarinum serpilluz ⁊ similia: ⁊ ꝓprie quando coquunt cuz frigidis ut refrangant ⁊ refrangant ab eis. uelut sunt spinachia bleta lactuca endiuia cucurbita ⁊ sibi similes. ¶ De granis v° utile est uobis ordeuz ⁊ ꝯdimēta ex eo facta ⁊ riçū cuz multo lacte amigdalaꝝ factuz. ⁊ far etiam silr ꝑparatuz. ⁊ cicerru. ⁊ al. ⁊ pānicuz etiā cuz lacte amigdalarū ꝑparatuz uel aīaliuz. Robilia v° fabe faseoli ⁊ dorelle dimittantur. ¶ De radicibus v° laudant uobis sparagi locuste rampuncioli: ⁊ napi: ⁊ baucie: ⁊ carotte. Rapis etiam uti potestis ⁊ ꝓprie in igne coctis uel cum brodijs pinguibus. Alie autem radices: uelut alleum cepe porrum ⁊ bulbus dimittantur. Raphano etiam non utamini nisi raro. ¶ Lactis v° ⁊ ꝓprie coagulati usus nō est uobis laudabilis ꝓpter caput ⁊ stomachū ꝑncipalr. Cibaria v° cū eo cocta ⁊ ꝑparata non sunt vituperāda. Potestis aūt uti caseo non multum molli nec tenero: sed aliqualiter frangibili.

Butyrũ etiam in nostro usu nõ placet mihi. ¶ Oleũ vo recens oliuarũ in cibarijs oĩbus ↄueniens est nobis: lꝫ per aliquãtuꝫ tps usqꝫ ad duos uel tres annos. In usu vo magis placeret mihi oleũ amigdalaꝝ dulcium. ¶ Aromatum vo usus. ut çinçi. piperis cinamomi gariofi. galãge: ⁊ siliũm multũ calidoꝝ non est ↄueniẽs: sed croci usus in oĩ cibario nobis ↄueniens: ⁊ similiter macis qđ tẽperatum est capitale cordiale ⁊ stomachale. ¶ De sallaticijs vo laudãtur nobis cappares. Itẽ extremitates lupuloꝝ ⁊ cicorea buglossa endiuia scariola cressones fontales ⁊ locuste: ut supra dictũ est. Portulaca vo ⁊ lactuca nõ comedant simplicia nisi cõmixta cũ herbis calidis supra tactis. Lactuca eniꝫ cum hoc ꝙ multa sui frigiditate stupefacit: etiã oppilat ⁊ visui nocet. multus eniꝫ usus eius obtenebrat visuꝫ: ut scđo canone. in proprio capitulo. alij laudãt usuꝫ eius q̃ temperata. Et rutha etiã: q̃ corrumpit sanguinem: ideo dimittenda est. Et similiter portulaca: q̃ est difficilis digestionis. ¶ De succis vo qbus cõdiunt sapores: laudabilis est succus arãcioruꝫ ⁊ limonũ nõ ualde salitoꝝ granatoꝝ ⁊ agresta nõ multi salis: ⁊ acetum mediocris acuitatis. Et vinũ coctum ⁊ ꝓprie cũ apitiuis refrãgentibus ipsuꝫ ab aptitudine oppilatiõis quã hẽt. Succus vo citri nõ est nobis utilis nisi tpe magni estus. ¶ De ↄditis vo placẽt mihi pinee napi ↄditi ⁊ oliue nõ multũ salite: ⁊ citrũ ↄdituꝫ ⁊ cucurbite ⁊ mirabolani kebuli ⁊ xilobalsamũ ↄditũ. çinçibere vo ↄdito non utamini freq̃ter: ⁊ parũ assumẽdũ est de eo. Citonia aũt ↄdita nõ placent mihi: nisi post cibũ ⁊ in pauca quãtitate. carotte aũt ⁊ napi ↄditi ⁊ pira ↄdita post cibum oĩo laudabilia sunt. ¶ De ↄfectionibus vo placẽt mihi pinee ↄfecte amigdale: sed pinearũ usus debet esse ut ĩfundant in aquã calidam ubi stent per vnã diẽ nãleꝫ renouãdo eã bis. ¶ Fistici autẽ ↄditi magni sunt iuuamẽti ad oẽs fere dispões uestras. ¶ Et coriãdrũ post cibũ etiã ↄueniret nobis. ¶ Auellane vo ↄdite ⁊ ꝓprie cũ fuerint depillate ⁊ bene torrefacte mirabilis laudis existũt nobis: eo q̃ ↄueniunt cerebro in tantuꝫ ut augmẽtuꝫ efficiant in eo: ⁊ sunt stomachales ⁊ mirabilis laudis dignificant ad epar. ¶ Cinamomũ etiã cum çuccaro ↄfectũ ⁊ cucurbita ↄfecta ⁊ citrũ: ⁊ ꝓpe cuꝫ çuccaro albo laudabilia sunt nobis. ¶ Cõfectio vo de oleo amigdal. dul. cũ çuccaro ⁊ amilo facta: quã multi italici uocãt marçapan: nõ est nobis laudabilis: eo q̃ remollit ⁊ nauseat stomachũ. lꝫ restauratiõnẽ efficiat corporibꝰ extenuatis. ¶ De ↄfectionibus vo que intẽtioni medicinali subseruiũt magis ꝙ cibali erit ĩferius sermo. ubi cuiuscũqꝫ predictoꝝ accidẽtiuꝫ ꝑticulare regimẽ conscribet. hec de cibis ita sufficiant. ¶ Potus aũt eius existat vinũ albũ uel clarũ colore ceresoleũ noĩatuꝫ: ut nullo mõ nigrũ ualde. substãtia vo sit tenue a fumositatibꝰ limosis ⁊ terreis ꝑtibus denudatum odore suaue ⁊ bñ aromaticũ: sed sapore nõ ualde: sed leniter dulce: aut ad leuẽ põticitatẽ ĩclinatũ. Postea vo satis fumosuꝫ magis ꝙ aquosuꝫ. Et si tale hẽri nõ poterit bibatur purũ: ⁊ nullo mõ aque cõmixtũ. Si aũt inueniret vinũ fumosuꝫ ⁊ ab his ↄditionibus elõgatũ: tũc frãgat cũ aq̃ laudabili cisterne. aut saltẽ cũ aq̃ puteali uel fluuiali ꝑcoctis ⁊ desiccatis. Et si cũ ꝑdicta aqua tpe hyemis coqueret quãtitas duoꝝ granoꝝ frumenti laudabile foret cũ ꝑdictis aq̃s coquere. ℈. ß. de seminibus cicoree in q̃libet fiala. ¶ Mellis vo usus: uel çuccari in decoctionibus aquarũ potabiliũ nõ est mihi dilectus multum. lꝫ çuccarũ in cibarijs laudabile sit: non in multo tñ usu. mel aũt nequaꝙ mihi placet in eis. Hec in summa de sectione secunda sufficiant.

Pars scđa sectionis tertie de cura accidentium superius positoꝝ: que diuidit in octo capitula ꝯm numerum illorum octo accidentium.

¶ De cura sode periodice hunc virum molestantis. Cap. I.

Uoniã igitur ꝑmũ accñs erat Soda ꝑiodica affligens ipm a colꝫa vitellina ꝓueniẽs. Ideo canõ curationis ipsiꝰ sicut ⁊ alioꝝ accñtiuꝫ singl'r est ponendus. ¶ Itaqꝫ cũ acciderit dolor ille cũ uenaꝝ tẽpoꝝ: ⁊ faciei extẽsione: ⁊ plenitudine cũ rubicũditate coloris ad citrinitatẽ inclinati: cũ pulsatione: ⁊ aliquãta pũctione ⁊ caliditate ꝑceptis in capite: ⁊ pulsus magnus ⁊ uelox apparuerit. ⁊ urina grossa in tinctura notabil'r eleuata fuerit: statiꝫ flõmet eiusdẽ cephalica lateris in manu: ⁊ educant sanguinis. ℥. iij. uel q̃tuor: ꝑmissa tñ uẽtris lenitione ↄgrua nãliter aut artificialiter administrata. ¶ Scđm vo remediũ est ut post flobothomiã die imediate seq̃nti uẽter eius soluat cũ hoc medicamine. ℞. cassie nuꝑ de cãna extracte cũ aqua lupuloꝝ. ℥. j. reubarbari: agarici electoꝝ. ʒ. j. spice nardi. çç. añ. g̃. iiij. salis gẽme. g̃. j. accipiat cũ. ℥. ij. aque lupuloꝝ calefacte. ⁊ tardet cibus per horas sex ꝑmittẽdo assumptionẽ brodij pulli macrioris cum çuccaro calefacti post horas q̃tuor. ¶ Tertiũ instrm est: ut mane imediate seq̃nti accipiatur: hoc digestiuũ calidũ: ⁊ tardet cibũ post ipm saltẽ per horas tres. ℞. syrupi de nenufare: syrupi de endiuia añ. ʒ. vj. aque saluie: aque bethonice añ. ℥. j. aque çuscute boni ponderis. ℥. j. misce: ⁊ ↄtinuet ipm diebꝰ decẽ. ¶ Quartũ vo singulare remediũ est ut frõs ⁊ tempora eius in sero ⁊ mane diligẽter liniant hoc linimẽto exptissimo. ℞. terre sigillate ʒ. viij. tucie ꝑparate. ʒ. ij. acatie. ʒ. vj. pul. corticis papaueris ʒ. v. sumac. ℥. j. scamonee: croci añ. ℈. iiij. vitellos ouoꝝ numero. iij. ⁊ aque rosarũ. ℥. j. puluericent hec oĩa per se: ⁊ lõga ↄtritione ĩspissando ipsa cũ puluere amili ad sufficiẽtiã. ¶ Quĩtuꝫ remediũ est singulare: ut in sero qñ uadit ad lectũ puluericet caput eius per icessiuã cõmissure sagittalis usqꝫ ad summitatẽ capitis cũ hoc puluẽ iter capillos piecto ad quãtitatẽ q̃tuor granoꝝ ordei. ℞. pulueris floꝝ camomille. ʒ. j. ß. croci. ℈. ß. ligni al. ℈. ij. corticis mandragore g̃. v. se. plãtaginis: sumac acatie añ. ℈. ij. ⁊ commisceantur. ¶ Sextũ remediũ est. ꝙ semꝑ ante cibationẽ accipiat clistẽ ꝯm hãc formã. ℞. aque decoctionis viol. maluaꝝ sicle lib. j. olei viol. ℥. iij. electuarij de psilio. ℥. j. salis gẽme. ʒ. j. misce ⁊ accipiat semel in die hora maioris alleuiationis. ¶ Septimum remediũ iterum est. ꝙ semper ante cibationẽ oẽm fiat extremitatum fricatio trahendo uersus inferius. Cum enim cibas habentem dolorem capitis frica ei extrema. ꝑma tertij tractatu primo in fine. ¶ Octauum remedium est. ut postꝙ acceperit digestiuum iterum reuertat ad accipiendum solutiuum supradictum minorando uel subduplãdo cassiam cũ alijs ↄditionibus ibidem tactis.

¶ De cura ablationis odoratus. Cap. II.

In cura aũt scđi accñtis. s. ablationis olfatus cõtẽplandũ est. Si eniꝫ nocumẽtũ hoc ꝓuenerit a debilitate ṽtutis aĩalis in cerebro que ↄcta fuerit a ꝑncipijs gñationis uel post illa. ⁊ fuerit hoc nocumẽtũ fixũ ↄiunctũ paucitati spirituũ aĩalium: aut indispõni eoꝝ. ꝓpter cruditateꝫ ⁊ grossitudinẽ eoꝝ. Et adhuc etiã ꝙ hec duo ↄiuncta fuerit cũ nocumẽto ꝑtis organice seruiẽtis ad oꝑationẽ que est cerebrũ: ⁊ carũcule mamillares. patet si hec nocumẽta ↄfirmata fuerĩt: nõ recipiẽt curationẽ: ⁊ si recipe possent illud fieri nõ posset nisi cũ magna difficultate ⁊ ꝓlixitate tpis. Quõ eni pñt saluari oꝑationũ integritates ⁊ reduci: qñ simul nocumẽtũ ↄcernit virtutẽ organa ⁊ instrã. Et si forte ꝙ hoc est qđ a sapientibus scribit ꝙ odoratus ablatio ↄfirmata nõ recipit curã. ↄfirmatio aũt nulla põt esse fortior ꝙ ex parte nocumẽti virtutis ĩstrumenti ⁊ organi ꝓuenientis cum tpis ꝓlixitate.

Propter quod intentio in cura talis ablationis olfatus esse debet primo ad vigorandum virtutem. Scđo ad restaurandum spiritus: ⁊ cerebruꝫ qđ est organicum principium huius operationis. ¶ Et primum qdem cõplet cum cibis uelocis digestionis: ⁊ boni nutrimenti appropriatis capiti: uelut sunt aqua carnis: vitelli ouoꝝ: cerebella ⁊ testiculi galloꝝ: ⁊ vinum album subtile mediocris fumositatis: ⁊ carnes pulloꝝ columboruꝫ: ⁊

carnes pullorum: et caro pdicū: et fasianorum: et lactentis vituli: et oua sorbilia: et pre cū vino albo subtili cocta et squassata. Cibaria oia cocta cū andacocha: saluia: maiorana: bethonica et rore marino: et cerebrū leporis: qd hēt in hoc pprietatē: et auelane comeste: que in cerebro augmētū faciūt: et oia silia istis. ¶ Ea vo que uētriculos cerebri: et poros carūcularū mamillarum et uenas: et arterias earum expurgatas detinēt: sunt pdicta oia. ¶ Et de medicinalibus magis sunt ambra: rosmarinus: cinamomū: gariof. lignū al. et nigella: que diu odorata oēs oppilationes cerebri apiunt: et rutha etiā: et pre sicca: et camedreos: et camepitheos: calamētū: et origanū: et sternutatio facta cū ispiratione ligni aloes: pipis al. et stafisagrie. ¶ De numero pdictorum est gargarisma factū cū hac decoctione apiente oppilationes cerebri oēs. ℞. radicū scordeon castorei serapini anā. ʒ. ß. costi dul. stafisagrie: ligni al. piretri origani. anā. ℈. ij. corticis agarici. ʒ. ij. ligritie: anisi: peucedani: collequintide. anā. ℈. ij. salis indi. gra. j. coquant oia mediocriter ꝯtusa in lib. ij. aque usqz ad ꝯsumptionē tertie ptis. deinde colent: et fortiter exprimantur. Cū ergo hac colatura calefacta fiat omni mane in medijs tertijs gargarisma quatuor vicibus: et iterū ante cenā per horā vnā continuādo ipsum per integrā septimanam. ¶ Descriptio odoramēti bona ad illud est. ℞. nigelle torrefacte: prius tñ in aceto infuse. ʒ. j. castorei: nucis muscate. anā. ʒ. j. ß. been al. et ru. galange: piperis al. origani calamēti. anā. ℈. ij. costi serapini: ruthe: se. basiliconis. anā. ʒ. j. puluerizentur oia per se: et ligent in sindone retorta: et sepe odorent. Et cōferunt hec oia nocumēto odoratus a mala cōplexione frigida māli cum oppilationibus: uel sine eis eueniente.

Si aūt in odoratu ꝯtingeret nocumētū ex pte nariū per quas fit attractio et delatio spērum odorabiliū: uel aeris hñtis in potētia spēm odorabilē. tūc necesse est: q aut in predictis ptibus sit oppilatio: aut apostema: aut caro addita: aut crusta: aut ulcus: aut excoriatio. Si aūt in odoratu nocumētū ꝯtingat pter oppilationē: tunc aut erit hec oppilatio a natura ꝯcta: aut aduētitia. Si autē esset pmo modo inuēta sicut ꝯtingit in multis melancholicis: aut multū frigidis corporibus: tūc ipsius curatio perfici pōt in his que pauloante dicta sunt apientia oppilationes cerebri. ¶ Et iterū fieri pōt huic oppilationis cā: aut a frigiditate pura: uel simul cū mā pueniētis: tūc curatio fieri debet cū istis qnque instris: quorum pmū est descriptio huius syrupi. ℞. pulegij cardamomi ma. et mi. granorum paradisi: bethonice: ysopi: sticados: gumi arabici. anā. ℳ. j. florū nenufaris et violarū. anā. ℳ. ß. maiorane: florum rorismarini: acori: peucedani: calami aromatici. anā. ℳ. j. ß. se. peonie excorticatorum: ligni aloes. anā. ʒ. vj. galāge cinamomi: nucis muscate. anā. ℈. ij. ambre musci. anā. ğ. ij. hec oia bulliant in lib. x. aque in qbus steterint infusa per dies duos: et coquant usqz ad medietatē: deinde cū uehemēti exprssione colent: huic itaqz colature addant aceti squilitici. ʒ. iiij. mellis dispumāti: et çuccari al. anā. lib. ß. insimul lento igne coquant usqz ad ꝯuenientē inspissationē aromatiçādo eadē cū musci et ambre anā. ğ. j. de hoc itaqz syrupo decē diebus ꝯtinuis in aurora exhibeant. ʒ. ij. cum aque rorismarini et saluie. anā. ʒ. j. ß. calefactis: et tardet post ipsū cibus saltem horis quatuor. ¶ Scōm remediū est: q vndecimo sequēti die mane soluat uēter cū hoc cōposito. ℞. pillularum cochiarū. ℈. j. pil. stomaticharū alkidi. ℈. ij. ß. reforment pillule. viij. cum aqua maiorane: uel rorismarini: et sunt ualde solēnes: qr pillule stomatiche alkindi cum sua euacuatione sensus oēs et eorum organa confortant. ¶ Tertiū remediū singulare cui nullū inueni par in apiendo oppilationes cerebri anterioris: et colatorij eius est hoc. ℞. nigelle tribus diebus in aceto acutissimo infuse et exiccate. ʒ. ij. agarici electi: ligni al. castorei oppoponacis. anā. ℈. iiij. laudani purissimi. ʒ. ij. puluerizent oia: et ifundant in. ʒ. iij. suc. maiorane. aut saltē a que sublimationis eius. ita q sub radijs solis: uel ad ignē exiccent. Ex hac igit massa accipiat. ʒ. j. et misceat cum. ʒ. iij. aque sublimationis maiorane: et ore pri us impleto aqua traijciat leuiter per nares. hec mixtio ter uel quater per singulā noctē cum vicissitudine et interpolatiōe aliquāta facta. videbis enim mirabile de ipso. ¶ Quartū instrm est: ut sero et mane aliqn nares liniant cū hoc linimēto. ℞. olei philosophorum. ʒ. ß. ambre. ğ. ij. ꝯterant simul et cū pēna liniant nares de hoc tepido. ¶ Quintū cōpositū: qd ꝯtinuatū nō est minoris efficacie est hoc. ℞. radicis brionie ligni al. granorum paradisi anā. ʒ. j. maiorane: gariof. anā. ʒ. ij. castorei sicciori. ℈. j. musci ambre anā. ğ. j. ß. puluerizent oia per se et misceant. Et de hoc cōposito inter capillos a fine capillorum usqz ad summitatē capitis ꝯspergatur quātitas quatuor granorum ordei per icessum sagittalis commissure per qtuor digitos oi sero qn uadit ad lectū cū pectine deponēdo pmū pulverem qn vult ponere secundum.

¶ Et nota q per hec instra iā pauloante tacta facile curari pōt ois cerebri oppilatio tā a tpe q a nā ꝯcta. Un ex istis istris apparet sufficiēter euacuari posse nocumētū olfatus pueniēs a debilitate virtutis cerebri. 2° ex defectu spiritus aialis qui esse debet eius instrm. 3° ex defectu lacerti ad attrahēdum aerē ordinati. et fuerūt tres de causis nocumenti olfatus posite supra sectione scda capitulo scdo in fine.

Cū aūt ꝯtigerit q nocumētū i odoratu accidat pter apa in cōcauo viarum exps tūc necesse est q illud apa sit pfundū et ppericā magis sensum visus effugiēs: aut sit inferius in via manifestiori: et sensu visus discernibile: et quōcūqz ꝯtingat illud apa: erit illud qd coiter morum noiant: aut polipū aut cancrū uel emorroides nasi. ¶ Si aūt hoc apa existat polipus: uel emorroides et extrisecus apparēs: tunc cura eorum facilior est pter multa. ¶ Prima qr materia taliū apostematū: ut in pluribus est sanguis aquositati flegmatice cōmixtus. lz qnqz fiat ex flegmate salso sanguini commixto: tales aūt materie sunt obediētes ad curam magis q melācholice uel acute. ¶ Itē qr hec apostemata non sunt ita pfunditus mēbro immersa: ut 3° tegni. quare facilius et cōuenientius possunt eisdem applicari localia remedia. ¶ Tertio iterum qr operatio manualis ad caput: ea conuenientius peruenire pōt. ¶ Quarto adhuc qr talia apostemata sunt elōgata magis a supioribus partibus ricē uenarū et arteriarū: circa quas cū localibus: et cum opatione manuali pcedi non pōt sine magno labore et timore.

Itaqz cū talia apata medico occurrerēt cū repletione corporis totius notabili. flōmetur basilica lateris oppositi nari patienti: aut saltem uena nigra: uel media si fuerit repletio maior. si autem nō tanta fuerit repletio sufficit flobothomare cephalicam aduersi lateris extrahendo sanguinis. ʒ. iiij. uel. v. bm ꝯiecturā viri in scientia et opere periti. ¶ Facta vo flobothomia sequenti die digerat materiam cum hoc cōposito. ℞. oxiçachare syrupi nenufarini anā. ʒ. vj. aque acetose: et feniculi anā. ʒ. j. ß. misce et exhibeatur in aurora: ut de alijs dictum est. ¶ Sumpto autem syrupo octo uel decem diebus euacuetur cū hoc medicamine. ℞. succi ros. ʒ. j. cassie cum aqua violarum nuper extracte. ʒ. j. ß. totum hoc cum. ʒ. ij. aque ordei parum calide sumatur. et fiat post ipsum obseruatio eorum que de alijs euacuantibus scripta sunt.

Postquā aūt euacuatus fuerit: tunc pcedatur ad curam cum tribus localibus que per me utilia repta fuerunt pre alijs. ¶ Quorum pmum est linimētum hoc: de quo totus nasus exterius et ptes adiacētes et ptes intermedie frontis per quas extēditur uena recta in eo inter medium utriusqz supcilij: cuius descriptio est. ℞. succi uermicularis: suc. plantaginis: et burse pastoris anā. ʒ. j. albumina duorum ouorum. camphore subtilissime trite. ℈. iiij. tucie preparate: acatie: sumac. anā. ʒ. j. corallorum combustorum: karabe. anā. ℈. ij. amili. ʒ. j. ß. terantur omnia simul ultimata contritione in mortario plumbeo cum suo

pistello: ꝛ ter uel quater in die renouetur eius applicatio. ❡ 2m instrm est ut sepe saltē in die quater per nares trahiciat̃ succus folioꝝ virge pastoris: ꝛ est cardus maioꝛ uocatus a qbusdā semp sitiēs. Et si timeres audacē infrigidationē eius: tūc eidē cōmisceat̃ tertia uel quarta ps saluie uel bethonice. ❡ 3m cōpositū est hoꝝ apatū ꝯueniēter exiccatiuum: cū quo magnū decus in pluribꝰ acqsiui. ℞. tucie ppa rate: ꝛ pꝛopꝛie cū urina īfantis annoꝝ duoꝝ: ceruse. aā. ʒ. ij. ß. plūbi usti. ʒ. iij. litargiri spumificati. ʒ. j. caphore. ʒ. j. ß. suc. sempuiue. ℥. v. terant̃ hec oīa saltē tribꝰ diebꝰ lōgo tēpore in mortario plūbeo cum suo pistello: ꝛ exponant̃ soli: cumque exiccata fuerint: bis uel ter renouet̃ succus: ex quo medicamine ter uel quater in die liniant̃ apata predicta: ꝛ hoc medicamen est tāte nobilitatis: ꝙ cum eo multitudinē hoīum habētiū cancrū: ꝛ polipū ulcerata blandiēdo pduxi usqꝫ ad finē vite corruptiones frequēter serpētes pꝛohibēdo ꝛ remittēdo. Et tu ꝯsidera virtutē simpliciū ex sententijs illustrium virorum acceptam ꝛ videbis ueritatem.

Quarto iterū pdictis supaddēdum est: ꝙ si pdicta apostemata mollia fuerint: ꝛ nō obedirent curationi per predicta instrumēta: sapientes scripserūt curā opatione manuali tripliciter fieri debere. ❡ Et primus qdē modus est cū acutis forficibus supadditā illam carnositatē a naribus icidēdo. deide post eius incisionē residuū ꝯsumēdo cū vnguēto viridi qđ sic cōponit̃. ℞. mellis. ʒ. ij. aceti. ʒ. j. ß. sarcocole: armoniaci aā. ʒ. j. bulliant oīa lento igne sup carbonibus ignitis absqꝫ flāma usqꝫ ad ꝯuenientis glutinositatis acqsitionem. Et de hoc liniat̃ tenta: ꝛ ponat̃ in naso ꝛ est efficax linimētum fm descriptionē Rasis quarto Almanß. septimo caplo. ❡ Scđs vo modus operationis manualis est: ut predictis iā nō ualētibus cauterizētur apostemata illa cū cauterio ignito plane figure per canulā ereā circūferētialiter madefactā aqua roß. imisso usqꝫ ad ꝯsumptionē illoꝝ apatū: ꝛ pluries reiterato: deide locus iungat̃ cū recēti butyro usqꝫ ad casū escare. postea curet̃ cū equali pmixtione vnguēti basilico. ꝛ de cerusa: uel cū vnguēto suprascripto aū opationē manuū. ❡ Tertiꝰ modus deponēdi pdicta apata est per viā sectionis: ꝛ modus est talis ut accipiat̃ seta de cauda eqna. cuius vna extremitas in naso pforamē eius in os trahat̃: ꝛ extra dentes: alia eius extremitas extra nasū sit tēdens. Tale ergo filū sursū ꝛ deorsū ꝯrias extremitates trahēdo latera pdicti apatis amplectat̃: ꝛ ista ꝯtinuet̃ opatio usquequo per filū apostema radicitus cōplete secet̃. Cum ergo sectū fuerit restringat̃ sanguis cum hoc puluere. ℞. mire sarcocole. boliar. sandra. aā. ʒ. j. tucie preparate. ʒ. j. ß. puluerizentur super loco: uel inuoluat̃ in ipsum tenta cum albumine oui: ꝛ imponatur. Cū ergo restrictus fuerit sanguis curetur cum vnguēto ante manuales operationes iam descripto.

At uero iterū si pdictis locis sclíroticū fuerit apa: uel sephiroticū ut iā trāsiuerit mēsurā sex mensiū nunꝗ vidi illius pfectā opationē. sed melius est blādiēdo cū ipso pcedere. Et de melioribꝰ instris ad illud cū rectificatione regiminis ꝛ digestiuis: ꝛ euacuatiuis meliꝰ est ut sepe fiat oris collutio cū oleo amigdal. dul. simplici: uel cōposito cū aqua viol. uel nenufar aā. de quo etiam sepe per nasū iteriꝰ trahiciat̃ usqꝫ ad ricā: ita ut ēt per os descēdat.

Cum aūt ꝯtigerit in predictis locis cācrosū apa: tūc si ue fuerit ulceratū siue nō nunꝗ ipsiꝰ curationē vidi. neqꝫ ab aliquo sapientū īueni. sed oīū sapiētū coitas coiter ꝯcorditer ꝯcedit ꝙ in cura ipsiꝰ paliādo ꝛ blādiēdo pcedat̃ cū flōmijs melagogis. i. euatiuis meliꝰ: ꝛ digestiuis appropriatis: que hic propter breuitatē omitto. ꝛ tu reqre in alijs ꝯsilijs que de hac materia non raro compilaui.

Apparet insup ex fundamento predictoꝝ: ꝙ nocumētū ablatiōis odoratꝰ proueniēs pꝑter excoriationē: uel vulnera: uel ulcera pdictaꝝ ptiū nasi eodem fundamēto curari pōt: qm̄ premissis euōnibus preta ctis interius in naso pꝛeponat̃ vnguētū qđ ante manualē operationē scriptū fuit. qđ oīa talia ulcera cum rectificatione regiminis illius in breui tempore curabit ꝛc.

Nunc aūt tria singularia remedia ad nocumētū odoratus describā ut nunc seqtur. ❡ Primū itaqꝫ de exptis mihi sepe est caputpurgiū hoc qđ virtute sui aperit: dilatat vias odoratꝰ: abstergit: ꝛ educit materias in eis ꝯtētas. resoluit ꝛ ꝯsumit eas: ꝛ ꝯfortat organa oīa olfatꝰ ꝛ ꝑpꝛie ꝯtinuatū ter uel quater in septimana actu calidū sex vicibus vicissī iniectū ieiuno stomacho cuius descriptio est. ℞. suc. cucumeris asini. ʒ. iiij. salis armonia. subtiliter puluerizati. ʒ. ß. misceant̃ ꝛ ponant̃ in ampulla: ꝛ infundatur aqua usqꝫ ad mediū ampulle. De hac igit̃ aqua sepe trahiciat̃ in nares modo dicto. ❡ Scđm vo est succus origani ꝛ pulegij anteꝗ exponant̃ ad solem ꝛ ad quācunqꝫ. ℥. eoꝝ addantur musci. ǵ. ij. ꝛ fiat ut de alio dictum est. ❡ Tertiū compositum est hoc. ℞. pulegij: origani: calamenti. aā. ʒ. j. granorum paradisi. ʒ. iij. fiat pulvis ꝛ ligetur in panno ꝛ sepissime odoretur. ❡ Et si bene ꝯsideras iā apparet sufficiēter esse positā curam oīum spērum nocumēti olfatus que puenire possunt ex sex causis. s. ex pte debilitatis virtutis olfatiue: aut cerebri: aut carūcularū mamillarū: aut utriusqꝫ simul: aut instri qđ est spiritus: aut ex pte nocumēti in osse ricꝫ ꝯtigentis: aut qnto ex parte lacerti attrahentis aerē uel species odorabilium: uel sexto ꝛ ultimo ex parte viarū ad hoc deseruientium. ꝛ sic apparet sufficienter ꝛ laboriose satis assignatum fuisse modum curationis secundi accidentis: qđ erat ablatio odoratus: ut supra visum est.

❡ Sectionis secunde de cura scothomie ꝛ imaginationum principale. Cap. III.

Sicut videri pōt ex his que legunt̃ 3a tertij capꝰ de imaginationibꝰ. ꝛ ex his que itelligi pñt ex pma tertij tractatu 5o. capꝰ de uertigine. Oēs he dispōnes videlꝫ scothomia uertigo ꝛ imaginationes siue delusiones coicant in hoc ꝙ sunt nocumēta corruptionis sensus visus: differt tamen parūper uertigo a duobꝰ predictis: ꝙ dato ꝙ in uertigine assignet̃ nocumētū corruptionis visus tñ in eo etiā est nocumētum motiue potētie: qꝛ appent in eo corpora qescētia circulariter moueri: ꝛ est in ea nocumētū diminutionis substantiue uł retētiue potētie qꝛ appet hoī qnqꝫ ꝙ cadat. ꝛ per hoc sufficiēter appet differētia iter uertiginē ex vna pte: scothomiā ꝛ imaginationes ex alia pte: tñ a sapiētibꝰ pōt colligi dria etiā eēntialis iter pdicta: eo qꝛ cā nocumēti in vtigine ponit̃ in cerebro: qꝛ motꝰ in spiritibꝰ in uētriculis: aut in rimositatibus cerebri cōtentis rotatiuus assignat̃. Causa vo nocumēti scothomie ponit̃ in spiritibꝰ ꝯtentis in neruis obticis Cā vo essentialis imaginationū ponit̃ in cristalloide ꝛ in organis actione cerebri: qꝛ tñ hec dria ex pte locoꝝ assignata leuis ꝛ parua nō est magna dria curationis intētionibꝰ ꝛ instrumētis medicinalibus ab auctoribꝰ assignata: ꝛ maxime qꝛ oīa predicta accītia ꝯueniunt in gñe cause efficientis. s. materie humoralis flegmatice: uel uapoꝝ uel uētositatum eius. ❡ Idcirco nō video plix e multū occupādū esse in multiplicatione instrumētoꝝ curationis earū: nisi qꝛ qnque singularia remedia ponam per me frequēter experta. ❡ Quorum primum est electuarium Sotira nominatū. ❡ Secūdū vo est electuarium de ambra maius dando ex hoc uel illo. ʒ. vj. in mane hora syrupoꝝ per mēsem ꝯtinuū premissis sufficiēter euacuationibus. ❡ Tertiū vo remediū ꝛ mihi magis usitatū est ꝯfectio hermetis descripta ab Auic. 22. tertij. cap. de cautela a doloribꝰ iūcturarū. cuius modus ꝛ dosis sit ut dictū est de predictis. ❡ Quartū remediū est ut oī fine. x. dierū accipiat̃. ʒ. j. in frascriptarū pillularū ꝛ tardet̃ post eas cibus horis sex obseruādo regulas in assumptione farmacoꝝ ordinatas: quoꝝ descriptio est hec. ℞. pil. de sarcocola: pil. fetidarum. aā. ʒ. j. arthanite. ʒ. ß. fiant pillule cū succo folioꝝ brionie. de quibus detur. ʒ. j.

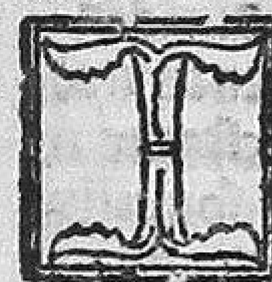
¶ Quintũ remediũ tpe usus pdictoꝝ medicaminũ est ut assuescat saltem tribus vicib⁹ in septimana ponere in oculo quolibet guttas duas huius collirij. ℞. suc. rob. ℥. j. suc. artbanite (ꝛ est porcin⁹ panis). ℥. ij. fellis piscis sabotb (ꝛ est lucius fluuialis). ℥. iij. suc. violarum. ℥. vj. ponantur in ampulla: ꝛ exponatur soli saltem per dies. xv. deinde sit ex eo usus ut dicum est ꝛc.

¶ De cura nocumenti digestionis. Cap. IIII.

Iam pro nocumēto huius. x. tangunt. quorum quodlibet ad diminutã ꝛ ablatam digestionem confert: ꝛ imo ad corruptam notabiliter iuuat. ¶ Primũ memorabile est ꝙ longus usus syrupi de absinthio solēniter iuuat ꝛ ꝑprie ſm hunc moduz. ℞. syrupi de absinthio. ℥. j. aque decoctionis granorum paradisi cimini. ℥. ij. misce. ¶ Secundum instrumentum simplex est frequēter deglutire duo uel tria grana carpobalsami ieiuno stomacho. ¶ Tertiuz est cõmunis usus ʒiʒiberis viridis saltē ter in septimana assumpti. ¶ Quartum instrumētum est ut sepe fiat inunctio stomachi cum oleo de mentha facto de mastice gariofilis ꝛ mace. ¶ Quintum instrumentum est frequens usus electuarij de ligno aloes descripti ab Auic. quinto canonis summa prima. rubrica illa. Electuarium de xiloaloes. ¶ Sextum remediuz est frequens calefactio stomachi: ꝛ euaporatio eiusdem facta cũ cimino ꝛ granis orobi mentha ꝛ lambrusca equalibus partibus calefactis in calderiola sicca ꝛ positis in sacculo. ¶ Septimum võ est defendere stomachũ cuz hoc ceroto portato sup ipso. ℞. resine electe. ℥. j. ß. masticis. ʒ. j. garc. ℈. ij. dissoluatur resina cum bono aceto: ꝛ fiat cerotũ scutale super panno de grana. ¶ Octauum remediũ ꝛ cum signis etiam frigiditatis ꝛ uentositatis. s. ut post cibum cum modico aromatici vini bibatur. ℈. j. pul. ameos: de quo dixit Auic. ꝙ erat mirabile: ꝛ est uerũ. ¶ Nonum remediuz est usus confectionis diacitonitē cum aromaticis specieb⁹: que colliguntur a Mesue in antidotario: ꝛ ab Auicēna quinto canone. ¶ Decima ꝛ ultima medicina infallibilis iuuamenti est electuariũ alkeken gⁱ descriptione Auic. 5° canone. ꝛ accipiat ex eo omni alterno mane in aurora. ʒ. j. ꝛ tardetur cibus saltē horis. v. nullũ eniz stomachũ quasi cõplexione debilitatum esse vidi ex usu eius non fuisse sanatũ.

¶ De cura dolorum renum huius viri. Cap. V.

Iam võ superius apparuit dolores in renib⁹ huius viri consequi oppilationes ꝛ uentositatum cõgregationes in eisdem esse. ¶ Pro canone igitur curationis eorum premittendum ꝑmo ꝙ abstinendum est a frequentia coitus: ꝛ maxime instantia frequentium dolorum. ¶ Secundo ꝙ euitet summopere stipticitas uentris: cui si euenerit prouideatur cuz enemate superius tacto: aut cum pillulis positis in capitulo de olfatu. ¶ Tertio ꝙ euitetur frequens equitatio: ꝛ ꝑprie super equo sinistre gradationis. ¶ Quarto ꝙ summopere euitetur decubitus super spinã tã euigilando ꝙ̃ dormiendo ꝛc.

Deinde predictis doloribus subueniendum est cũ tribus remedijs. ¶ Quorum primum est ꝙ tēpore doloris accipiantur olei nardi. ℥. v. paritarie recētis ultimate cõtrite lib. j. coquantur ambo simul in sartagine super carbonibus ignitis absqz flamma. ꝛ in fine apponatur croci. ʒ. j. ꝛ extensis super panno calidis actu fiat emplastrum super renes: sedabit enim dolorem fere in instanti. ¶ Secundum remedium est descriptio huius tragee: de qua tam tempore paroxisini doloris ꝙ̃ gratia preseruãdi accipiatur coclear vnum ante omnem cibum. aperit eni oppilationes. soluit uentositates. prouocat urinam mundificando materias. ℞. granoꝝ milij solis. ℥. j. granoꝝ pinearum. ℥. ij. se. portulace lactuce endiuie scariole añ. ℥. ß. granorum papaueris al. ℥. j. ß. ʒuc. al. duplum pondus omnium. terenda terant ꝛ incidenda incidantur: ꝛ commisceātur adinuicem. ¶ Tertium remedium ꝛ infallibile est ꝙ sepe patiens saltem in septimana ter accipiat. ℥. j. electe tyriace andromachi cum. ℥. j. ß. aque sublimationis milij solis. ꝛ est nobile medicamen. scripsit enim Auicēna quinto canone. ꝙ tyriaca andromachi cõfert doloribus renum ex pluribus causis ꝛc.

¶ De cura male cõplexionis epatis huius viri. Cap. VI.

Si bene ꝛ diligēter ꝯsiderent instra ꝛ intentiones curatiue in ꝑcedentibus capitulis posita intelligi poterit: ꝙ plura illoꝝ malitiã cõplexionis epatis huius viri superius positã ꝛ declaratã curare poterũt. At võ nũc memorãda sunt octo istrumenta que partiz a natura cõmuni distēperiem epatis corrigere possunt. ¶ Memorãdum ergo ꝑmo ꝙ oẽs endiuie spẽs competunt nocumento epatis siue earũ pulueres decoctiones sublimationes ꝛ syrupi: ꝛ confectiones exhibeãtur. ¶ Scđm speciale est limatiarũ usus: ꝛ sunt codie que inueniunt in rubis: quarum carnes elixe comedant: ꝛ proprie secum decoctis radicibus scariole taraxacon. ¶ Tertium võ simplex est: ut saltē in septimana ter hic vir accipiat ʒ. j. pul. epatis lupi abluti cũ aqua endiuie: ꝛ in furno exiccati. ꝛ accipiat cuz ℥. ij. aque endiuie. ꝛ hec quidē tria assumi debēt tempore apparitionis discolorationis faciei: ꝛ extenuationis eiusdē: etenim in instãti dolorem ꝛ tensionem in epate sedant: ꝛ colligunt hec tria a principe decimasexta tertij. capitulo de iuuantibus ꝛ nocētibus epati. ¶ Quartum võ famosum cõpositum ꝛ approbatum ab oĩbus fere electum dialacca maius cum ʒuc. reductum in forma solida de quo semper ante cibum rotulam. ß. ij. ʒ. ꝛ proprie factam cum aqua cicoree accipiat. ¶ Quintum cõpositum est usus pillularum stomaticharum alkindi descriptarum ab Auicēna quinto canone. summa prima. tractatu nono. ¶ Sextum medicamen est confectio de xiloaloes superius nominata frequēter. ¶ Septimum instrm est usus suffu sobede cuius pul. det in septimana bis uel ter. ʒ. j. cuz. ℥. ij. aque eupatorij: cuius laudes ꝛ descriptiones collegi 5° canone. summa ꝑma. tractatu 4°. ¶ Octauum ꝛ ultimum expertum est electuariũ positum ab Auicēna quinto canone summa ꝑma. rubrica illa. ꝯfectio kimia medici que facit ad malitiam complexionis ꝛ apostema epatis ꝛ soleo uti ea dando de ea ante cibum rotulam. ʒ. ij.

¶ De cura istrũs apiēdi emoroidas ꝯstrictas. Cap. VII.

Quoniã alias vir iste emorroidales uenas fluentes ꝛ aptas habere solitus est non est dubitabile ex retētione cursus earũ plura de nocumētis supra positis euenisse: aut saltem augmentata fuisse. Restrictio eniz cursus earũ est causa plurium nocumentoꝝ quare 17ª tertij cap 3°. Scias ꝙ in sanguine qui currit ab emorroidalibus ꝛ ex ano est securitas ab herpestiomeno ꝛ mania ꝛ melancholia. epilēsia melãcholica ꝛ herisipilla: ꝛ ex alijs que sunt sicut miliũ ꝛ cãcro: ꝛ excoriatione: ꝛ scabie: ꝛ lepra: ꝛ pleuresi: ꝛ ꝑipleumonia: ꝛ frenesi. ꝛ qñ retinet sanguis ex eis ꝯsuetus timet aliqua harũ egritudinũ supple ꝑdictaruz: ꝛ timet etiam hydropisis ꝑpter illud qđ accidit in epate de apostemate malo ꝛ duro: ꝛ corruptione male cõplexionis: ꝛ timet ptisis ꝛ dolores pulmonis ꝑpter expulsionem sanguinis mali ad ipsuz. ¶ Cũ ergo vir iste aliquod dictoꝝ accidentium iam inciderit ꝙ̃ citius est possibile insistendum est apertioni uenarum emorroidalium que. v. infrascriptis ingenijs ꝛ instrumētis aperiri possunt a leuioribus inchoando. ¶ Primũ itaqz est ut eger sepe cum digito uel cũ candela titillationem faciat in circũferētia intrinseca intestini. ¶ Secundum võ parumper fortius illo est: ut cõfricet loca predicta cum folijs fici. ¶ Tertium adhuc fortius alijs est ut confricet eas cum cepe squille circuz inciso ¶ Quartum est ꝙ si predicta non aperirent fiat plurium illorum decoctio ꝛ in aquam calidam sedeat: dein de loco existente bene calido actu fiat con-

fricatio earum cum aliquo de predictis. ¶ Ultimum vo est q si ex pdictis ingenijs tales uene aperiri non possunt: quod tamē apud me nūq contigit: tūc fiat intestini compressio ad extra: ⁊ cum flobothomo aperiat vna uel due de predictis uenis que grossiores fuerint.

¶ De cura tremoris cordis viꝝ hūc molestātis. Cap. VIII.

Egimē tremoris cordis in hoc loco in duas diuisi intētiones. Prima qdē est respiciens tēpus paroxismi ⁊ augmēti tremoris illius qui tūc maxime debilitat. Secūda vo est regere ipsuz tēpore quo non ita frequenter molestatur.

Pro expeditione vo prime qnque ponam ingenia: pro cōplemento secunde ponā tria instrumēta. ¶ Primū itaqz instrm pme intētionis est ut cū medicus occurrit egro molestato a resolutione nimia ꝯtīte uelocem ⁊ fortem motū ⁊ spirituum ⁊ humoꝝ de circūferentia ad ipsuz cor statiz sollicitus esse debet de augmēto resolutionis illius phibēdo: qm si perseuararet ualde facile posset egrū ad cōpletam extinctionē pducere iuxta sniaz Hyppo. affōꝝ scda sermōe illo. Qui exoluūtur frequēter ⁊ fortiter sine manifesta causa repēte moriuntur. Jtaqz pmuz instrm est ut statiz facies ⁊ extreme ptes irforent cum hac mixtione actu frigida. ℞. aque roſ. ℥. iiij. aque menthe. ℥. ij. roſ. spodij sandal. al. ⁊ ru. añ. ℈. ij. musci ambre orietalis. añ. ǧ. ij. aceti. ℥. ij. vini maluatici. ℈. iiij. pdictarū spērum pulueres per se ꝯtriti cū liquoribus uehemēti ꝯtritione ꝯquassent in mortario. hec enim irroratio virtutem vitalē resolutam tā in febribus q in alijs dispositionibus reseruare solet. ⁊ colligit ex sermonibꝰ. scda primi. in fine capituli illius. Jn harena sepelire. ¶ Scōm instrm ad hoc est istud. ℞. vini aromatici aque buglo. añ. ℥. j. spērum diamusci dul. ℈. j. misce: ⁊ det in potu calidū. ¶ Tertiuz instrm est hoc. ℞. fol. basiliconis siccoꝝ. roſ. violaꝝ spodij ossis de corde cerui. añ. ʒ. j. cāphore. ℈. ij. musci: ambre electoꝝ añ. ǧ. iiij. sandaloꝝ amboꝝ coralloꝝ amboꝝ añ. ʒ. j. puluericent per se ⁊ misceant ⁊ ligent in sindone de grana: ⁊ odoret ipsum eger quasi cōtinue. ¶ Quartū instrm est hoc. ℞. diamusci dul. spērum electuarij de gēmis: spērum letificantis Almāſ. añ. ʒ. j. vini aromatici maluatici. ℥. iiij. aque buglo. aque acetose cicoree ⁊ viol. añ. ℥. j. fragmētoꝝ hiacincti smaragdi ⁊ saphyri. añ. ℈. ß. margaritarū. ℈. ij. ꝯquassentur oia in mortario: deinde leuiter calefiāt ⁊ intingat in eis pānus qui applicet super mamilla sinistra frequēter. releuabit enim ⁊ restaurabit virtutē in breui tēpore. ¶ Quintuz remediū ⁊ fortius alijs si frequētaret tremor ⁊ resolutio virtutis est puluis iste: de quo det in potu. ʒ. ß. cū aqua roſ. buglos. ⁊ vini maluatici oīuz triuz añ. ℥. j. cuius descriptio est hec. ℞. coral. ru. hiacīcti smaragdi saphyri. añ. ǧ. v. limature subtilissime auri. ǧ. iij. margaritaꝝ. ʒ. ß. dent in potu supaspgēdo pdictis aceti al. coclear. j. ⁊ nota remedia talia.

Pro secūda vo intētione. s. pseruandi in tēpore minoris molestie: q2 vir iste nō euacuat ab aliquali motu tremulo cordis. Jdeo nō est desistendū ab applicatione remedioꝝ preseruātiū. ¶ De modo ergo eoꝝ pmū est memorāduz q in oi cibario suo semp ponatur aliqd croci quātum est granū vnuz frumenti: ⁊ in eius cibarijs bulliāt semp folia buglos. recētis ⁊ comedat ea. aut saltem pul. ipsius exiccatū ponat in cibis. Est eniz pceptuz Auic. XI. de curatione tremoris cordis dū inqt. Super buglossam vo sis audax: ⁊ nō timeas malitiā eius: ⁊ utere ea in oi qd in potu tribuis ⁊ in cibo das. ¶ 2m vo remedium est electuariū hoc: de quo saltē ter in septimana accipiat coclear vnū in aurora ⁊ tardet cibū saltem horis quatuor. ⁊ si cogeret bibere post ipsuz bibat. ℥. ß. vini aromatici cuz aliquali quātitate aque roſ. mixte adinuicē. Est aūt huius electuarij descriptio. ℞. spērum letificantis Almanſ. spērum diamusci dul. ⁊ spēruz electuarij de gēmis añ. ʒ. vj. sandal. ⁊ coral. amboruz añ. ʒ. j. spodij ossis de corde cerui añ. ℈. ij. viola. roſ. añ. ʒ. ß. syru. roſ. syru. acetositatis citri. syrupi simplicis acetosi. añ. ℥. v. ȥuc. al. ℥. iij coquant syru. cuz ȥuc. usqz ad spissitudinē ⁊ post infrigidationē ponantur species. ¶ 3m remediū est sacculus iste quē semp ꝯsutū portet: ⁊ renouet ipsum reuoluēdo semp de latere in latus. Et melius esset ut haberent sacculi duo qui alternatiz renouarentur ℞. se. basiliconis: floꝝ buglosse: boraginis origani capitis roſ. coral. ⁊ sandalorum amboꝝ. añ. ʒ. ß. hiacincti smaragdi saphyri añ. ǧ. v. cāphore. ℈. j. lābrusce. ʒ. ij. macis. ʒ. j. ß. terātur oia simul: ⁊ fiat sacculus in sindone de grana retorta. ¶ Et spero q remedia hec bñficio summi ⁊ dulcissimi saluatoris curabūt ipm ab instātia pdictoꝝ accñtiuz ⁊ pseruabunt ipsum a transitu in dispositionē deteriorem quod totum sibi misericordia sua concedat omnipotēs altissimus ad laudem eius sempiternam. Amen.

Cōsiliuz. 15. De decez malis dispōnibus videlicet. ¶ De mala cōplexione frigida ⁊ humida cerebri cū nocumēto in operationibus virtutū intrinsecaꝝ ipsius videlicet apprehēsiue imaginatiue demonstratiue ⁊c̄. ¶ De profunditate stomachi cum corruptis fantasijs in eo ⁊ cum difficili excitatione ab eo ⁊ cum timore. ¶ De diminutione visus. ¶ De multitudine aquositatis in oculis. ¶ De debilitate digestiue stomachi ⁊ appetitiue etiam. ¶ De ablatione operationis olfatiue. ¶ De debilitate motus progressiui. ¶ De fluxu emoroidali frequenter molestante. ¶ De motu pulsatiuo: siue de tremore cordis. ¶ De frigiditate multa membri genitalis cum difficultate coeundi. ¶ Diuiditur autem consilium in tres particulas. ¶ Particula prima continens duo capitula.

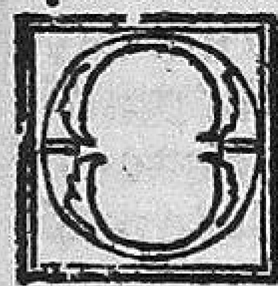
¶ De discussiōe ⁊ enumeratiōe accñtiū curādoꝝ. Cap. I.

Abilis humane nāe cōpago multisqz lapsibus prōptissima rem mihi magna speculatione dignissimam nuper obtulit. Uir eniz quidā de his qui nro latio florētissimi existunt. Spectabilis miles legūqz peritia ⁊ phie mediocriter eruditus, alio vo noie pro nūc occultandus est: videt plurimis accñtibus ⁊ difficilibꝰ molestari. ¶ Primo in opationibus virtutū cognitiuaꝝ uel memorabiliuz qm ipse tardius apphendit ea que per opationē apphensiuā celeriter apphendē solebat. Silr etiā nō est bū disposit in opationibus imaginatiue potētie cōponēdo ⁊ diuidendo. ⁊ adhuc fortius qm memorabilia nō conuenienter nec diu retinet. ¶ 2o etiā vir iste somno pfundo molestatur a quo nō nisi difficulter excitat: etiam in dormiēdo somnijs corruptas fantasias represētātibus agitat. Et adhuc lzraro cū timore excitatur a somno. ¶ 3o pncipalr in visu eius nocumētuz pcipit diminutionis notabile: ita q nō nisi cuz magna difficultate legere pōt. ¶ 4o pncipaliter in oculis suis multitudo representat aquositatis ita q quasi semper madefacti sunt. ex quo pcipitur lapsus cerebri ad humiditatē: ⁊ quoniam retēta est multe aquositatis presentia quaz facere solebat. ¶ 5o pncipaliter vir iste molestat debilitate digestiue stomachi. ¶ 6o vir iste quasi puatus est operatione olfatiua. obiecta eniz odorabilia aromatica: uel fetida ferenō percipit: ¶ 7o vir iste in opationibus motus pgressiui manifestam pcipit lesionē ⁊ lapsitudinez intātuz q genua eius nō vident habere potētiaz sustentandi ꝯueniēter corporis molē. ¶ 8o isuper vir iste molestatur fluxu emoroidali bis uel ter in mense. ¶ 9o adhuc vir iste pcipit pulsationem in parte sinistra cordis sub mamilla quam dicit esse tremorem cordis cum aliquali grauedine in anhelitu. ¶ Decimo ingēti molestat accidēte qd est multe frigiditatis sensatio in toto genitali mēbro: ⁊ maxime in bursa eius ita q ad uenereū actuz ualde raro ⁊ difficulter incitat. ⁊ ipsum nō nisi cū magna difficultate complere pōt. Quedam alia iterū in eo accidētia appent: que tn a radice istoꝝ accidētium predictoꝝ dependent. Hec in summa videtur esse

dispositio huius viri pdictis. x. accidētibus cōplicata. que oia sui abscisionē uelociter fiedā itelligēti facile manifestāt.

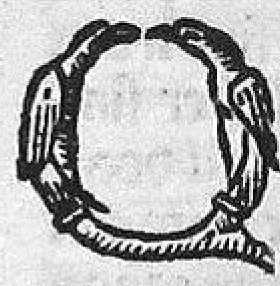
¶ De innestigatione causarum egritudinum ⁊ accidentiū predictorum. Cap. II.

Portet aūt pariṗer cōtēplari theorice in causis pdictoꝝ accītiū anteq̄ curationis instra exprimant. In opationib⁹ enim pus qdē corporum dispō ⁊ accītiū cognitio hēri debet. deinde ⁊ salubriū cāruz inuētio. pmo tegni. quomō eniz instra curationis ⁊ pseruationis eligi ⁊ cognosci possunt sine precognitione causarum egritudinum ⁊ accidentiū earū. ¶ Oportet aūt hic fundamētuz accipere. q̄ oium pdictoꝝ accidentiū vna ⁊ sufficiēs causa est mala cōplexio frigida ⁊ humida in toto corpore huius viri multum aucta. ¶ Hoc aūt ex pluribus signis deduci pōt. Primo qdez ab inherētib⁹ subītātie q̄r per tactū in quacūq; pte eius mollities representat ⁊ frigiditas etiā: lz sit remissior q̄ humiditas. Lapsus eniz huius viri ad humiditatē magis est q̄ ad frigiditatē inclinatus q̄d appet ex uehemēti oiuz ptiuz corporis mollitie ⁊ remissa in eis rubedine carnositatis augmēto cū magna ipsius mollitie ex pluribus alijs nūc resecādis. ¶ Iterū pdictus lapsus demōstrari pōt per signa sumpta ab opationibus. ¶ Primo qdez virtutis pulsatilis: q̄r pulsus est mollis ⁊ tardus. lz eniz humiditas hēret arterias reddere molles: multitudo tñ eius idisponit ad motū ut patet in palisi. Etiā est puus ppter remissam caliditatez: ⁊ auctā humiditatē: ⁊ ppter hoc nō est uelox: sed ad frequentiā iclinatus. Cū eniz virtus sue necessitati per magnitudinez ⁊ uelocitatē nō sufficiēter satisfaciat: supplet cū aliquali frequētia. ¶ Appet etiā hoc pcipi posse per nocumētuz anhelitus huius viri: q̄d in ueritate est anhelitus pstrictio. Multa eniz humiditas cōprimēdo membra anhelitus est causa anhelitus pstricti: ita q̄ videat patiēti eū dilatare organa anhelitus cōprimētis hanc dilatationē impedire. ¶ Et ex hoc fundamēto iterū declarari pōt causa alterius accītis s. motus tremuli cordis: virtus eniz recōpensans necessitati cordis nō pōt facere diastolē magnā ppter ipsius debilitatē ⁊ inobediētiā. quare humiditas augmētata lassitudinē faciet: in ptibus mobilib⁹ cordis. quare accidit mot⁹ tremulus cordis. quotiēs eniz virtus mouet cor ad diastolandū multa humiditas. ⁊ eius uapor impediēdo motū lapsitudine ⁊ debilitate quā facit est cā motus tremuli cordis ⁊ est accīs ualde uerēd ū: ⁊ ppe si pseueraret. Ūn qui habet motū cordis tremulū ptinuū caueat ne subita intercipiat morte. gnta pmi. cap de signis pnosticātibus egritudines. ¶ Et adhuc ⁊ tertio mala cōplexio frigida ⁊ humida corporis declarari potest ex multo ⁊ prolixo somno qui reducitur ad operationes animales. ¶ Et iteruz hoc apparet ex nocumēto moraliuz virtutū ptingente in hoc viro: cū difficultate eniz apprehendit ⁊ imaginat ⁊ memorat ut supra declaratum est. ¶ Insuper talis mala cōplexio ab opatione appetitiue stomachi cognosci potest: q̄m appetitus est a multa humiditate sopitus: siue ppter oppilationē a materia tali cadēte in neruo reuersiuo oris stomachi: per quē descēdere debet aialis spūs a sexto pari neruoꝝ cerebri appetitus excitatiuus. ¶ Similiter etiaz ex diminuta stomachi digestione excessus frigiditatis ⁊ humiditatis deduci pōt. tarde enim ⁊ non nisi lōgo tempore digerit ⁊ fluctuant in eo cibaria ita q̄ eoꝝ digestio in uentositates permutatur. ¶ Preterea pdicta mala cōplexio demōstrat facile ex noticia ⁊ opatione gñatiue potētie que in eo dici pōt nocumētuz. s. diminutionis: q̄r parū appetit: ⁊ minus pōt in operatione uenerea. ¶ Etiā potētia trāsmutatiua sanguinis in spina in opatione sua corrupta est. ¶ Etiā debilitata est expulsiua uasoꝝ seminaliū: q̄r semen effundere non pōt: nisi cuz tēpore longo ⁊ cum labore magno: ⁊ hec oia ordinant opationibus uegetatiue potētie. ¶ Et rursus iteꝝ augmētuz frigiditatis ⁊ humiditatis pulchre demōstratur ex magno nocumēto in motiua potentia huius viri appente siue motu pgressiuo quātuz ad totū corpus: siue partiali membroꝝ ut capitis: q̄d nō bene sustineri pōt brachioꝝ ⁊ pedūquoꝝ motus ad oēs differētias positionis est in viro hoc ualde difficilis. ¶ Et videt hāc dispōnē in hoc viro nō solū esse a tēpore ɔctaz: sed a pncipio generationis maculatā. Refert eniz genitorē cum in tali pte etatis esset in qua ipse nūc constitutus est: neru e ꝑ frigiditate ⁊ humiditate cū magna debilitate fuisse molestatū. Et adhuc intēsam frigiditatez in mēbris genitalibus ualde magnifice fuisse passuz. ppter q̄d huius viri egritudo hereditaria denoīari pōt: ⁊ est peior q̄ si esset a tēpore precipue ɔtracta alijs paribus. ¶ Adde iterū q̄ lōga ⁊ frequēs euacuatio emoroidarum hūc viruz pduxit ad ɔsilem dispōnem magnifice augmentādam. Ois eniz euacuatio intēsiue magna a lōgo tēpore durās perducit ad lapsitudinē ⁊ debilitatez membroꝝ motus ⁊ destructionem innati caloris augmētum frigiditatis ppter quā diminuuntur ⁊ corrumpunt opationes membroꝝ: ut 14ª tertij. cap de asclite. ¶ Ex quoꝝ oium fundamēto iam manifeste appet q̄ huius viri dispositio est mala cōplexio frigida ⁊ humida totius corporis mālis que eum inuadit magis in capite stomacho ⁊ mēbris genitalib⁹ eius ut iam deductū est. ¶ Appet scdō q̄ egri dispositio cū suis accidētibus est ualde uerēda. ¶ Et seqtur tertio q̄ ad eius curā citissime pperanduz est. ¶ Et sequitur quarto q̄ cura accītium pdictoꝝ uana esset ⁊ pauce utilitatis sine pmutatione eius ad subtractionē frigiditatis ⁊ humiditatis mālis de qua dictum est. ¶ Seqtur qnto: q̄ cura huius viri fundari debet super debito regimine mensurato multū accurate ⁊ discrete per res non naturales ⁊ medicinales: ut nunc sequitur ⁊c̄.

Particula secunda huius tractatus de conuenienti regimine huius viri per res non naturales continens capitula sex.

¶ De habitatione ⁊ loco sibi cōuenientibus. Cap. I.

Uoniā huius viri dispositio ut appuit in pcedēti cap est lapsus ad frigidū ⁊ humiduz notabilr intēsus. Ideo indiget regimine reductiuo ad dispositionē meliorē: q̄d per ɔria fieri debet: ergo locus ubi habitare debet eligēdus est ad caliditatē ⁊ siccitatē decliuis: sed hoc regimē huic viro nō nisi cū magna difficultate eligi pōt: q̄m ipse ppter magnas italie discolias oratorie dignitate: uel officio diuersas urbes: ⁊ loca necessario cogit pambulare: qcqd tamen ɔtingat eligat sibi habitaculū a uēto ⁊ cursibus aquarū elōgatū. Et caueat moram ɔhere in habitaculis antiquoꝝ edificioꝝ ⁊ prope puluerulēta humiditate corruptoꝝ: ⁊ frigiditate magna. ppter q̄d eligat locū satis ɔuenienter ornatum ⁊ munituz in quo etiā ignis accendat non ex carbonibus: sed ex lignis abietis: quercus: lauri: pomoꝝ: iuniperi: ⁊ cōsimiliū. ¶ In quo etiā sepe suffumigatio cū puluere storacis calamite superasperso prunis ignitis: aut cū laudano thure ligno aloes sandaraca colofonia: resine bñ dura. ¶ Uel cū trociscis istis. ℞. gallie mus. laudani electi. añ. ʒ. j. ß. storacis calamite. ʒ. vj. ligni al. ʒ. j. bacarum lauri. ʒ. iiij. pul. foliorum cupssi. ʒ. v. pulueriçent omnia per se ⁊ incorporentur cum suc. folioꝝ lauri: ⁊ fiant trocisci pōderis. ʒ. iij. quos poterit secū portare suffumigādo ex eis cameras uestes caputeos ⁊ birreta. ¶ Similiter etiā quantū ad annexa stet uestib⁹ in nocte ɔuenienter tectus. imo ⁊ adhuc in estate caput eius pellibus suffultis ⁊ dossibus varioꝝ: aut pellib⁹ vulpinis conuenienter tegat. ¶ Frequenter pomum istud die noctuq; in manibus odorādo teneat. ℞. croci. ʒ. ß. maiorane: rorismarini sticados folij. añ. ʒ. j. ß. ambre orietalis. ℈. ß. musci. ʒ. ß. storacis calamite laudani añ. ʒ. ß. dissoluantur hec duo in vino aromatico ⁊ fiat pomum ut dictum est.

¶ De regimine eius per exercitium. Cap. II.

Exercitiū equestre ⁊ melius pedestre sibi ꝯuenientissimū esset: quoniam ipsum est calefactiuum ⁊ materierū ꝯsumptiuū isensibiliter ⁊ sensibiliter. Uerū ꝙ corpora plena mā frigida ⁊ humida multa nō sine suspitione exercitari possunt. nisi preeuacuētur: quoniā ex motu materie in fluxu ponerentur ad mēbra ut ad caput stomachū genitalia ⁊ neruos. Idcirco exercitiū qđ nunc ei administrādum est debet esse leue. gradario etiā suauiter ambulare: aut passibus lētis per vnam horā incedere: ⁊ melius esset loco exercitij ut administrarētur sibi fricationes ad extremas ptes incipiendo a genibꝰ usqꝫ ad pedes: ⁊ ab iguinibꝰ usqꝫ ad os. 3° a spatulis usqꝫ ad nates cū fricatione ꝯuenienti usquequo manifeste rubeant. Et per iteruallū hore post illud pectinetur caput eiꝰ a sursuz in deorsuz ⁊ ecōtra. ⁊ a dextro in sinistrū. demū cuz pannis mediocriter calidis ꝯfortari licet suauiter ⁊ nō violenter. Laudo aūt ego hoc tēpore magis qetem ꝙ exercitium: usquequo euacuabitur ut in tertia particula scribetur.

¶ De regimine eius per somnum ⁊ vigiliam. Cap. III.

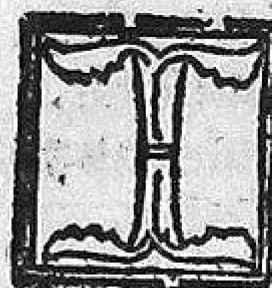
PRopter iuuamētuz qđ acqritur ex lōgitudine vigiliaꝝ que corpus exiccāt ⁊ calefaciunt magis ꝙ infrigidēt ꝑpter motum corporis qui est in eis: quoniā sicut somnus qeti attinet: ita vigilia motui: ut appet scđa ꝑmi. cap. de his que ꝯueniunt ex somno ⁊ vigilia. Ideo huic viro ꝯuenit inclinari magis ad augmētum vigilādi ꝙ ad somnū. plixuz ⁊ eius perseuerātiam. ꝑpter illud laudo ꝙ vir iste non transeat in nocte sex horaꝝ spatiuz: aut septē ad plus. ¶ Et melius est ut ipse nullo modo in die dormiat nisi gratia recuperandi somnū quem contingit perditum esse in nocte propter occupationes mundanas ⁊c.

De modo vō dormiēdi ponuntur aliqui canones. ¶ Primus canon est ꝙ nunꝙ exponat se ad dormitionē post cibum nisi transiuerit ad minus hora vna cum dimidia. ¶ Scđs canon ꝙ incipiat prius dormire sup dextro latere: deinde reuoluat se sup sinistro in scđa dormitione. lꝫ minorē moram ꝯhere debet super sinistro ꝙ super dextro: ꝑpter tremorē cordis qui ex tali decubitu intēderetur. ¶ Tertius canon est ꝙ dormiat capite conuenienter eleuato ⁊ nullo modo decliui. ¶ Quartus canon ꝙ oino caueat a decubitu resupino. talis enī ꝑparat ad malas egritudines. s. spasmum epilēsiā paralisim ⁊ nocumentum anhelitus ⁊ maxime in hoibus ꝑparatis ad hoc in frigiditate ⁊ humiditate. ⁊ multam mām replētē neruos hītibus sicut est in hoc viro. ¶ Quintus canon est ꝙ fugiat dormitionē super uentre: lꝫ videatur aliquātuluz iuuare ad digestionē stomachi. inclinat tn̄ materias ad uētrez mediū cerebri: ⁊ ꝯsequēter ad oculos. Unū facile incurret reumatismos cecitatē: aut debilitatē visus ad quā notabiliter est preparatus. ꝑpterea qꝛ nocumētum visus in eo est notabiliter auctuz ⁊ lesuz lesione diminutionis ⁊ corruptionis ut in ꝑmo cap. declaratū est. ¶ Sextus canon est ꝙ iste vir in dormiēdo quantum potest euitet agitationes reuolutiuas de latere in latus ⁊ ꝑprie propter somni interruptionē. ¶ In modo autem quiescendi se habeat ꝫm figuram iacēdi aut sedendi ꝫm debitos modos superius tactos.

¶ De accidentibus anime. Cap. IIII.

MOdicus excessus in aliquali iracundia ⁊ perseuerare aliquantuluz in passionibus anime uocem exaltantibus esset huic viro ualde conueniens: tales enim motus resolutionis ⁊ consumptionis disponunt humores frigidos ⁊ humidos: dūmodo non superfluant. Inducentia letitiam sibi cōueniunt ut sonus organorum ⁊ tubarum ⁊ oratorum: fugiat passiones generantes angustiam ⁊ tristitiam anime: quoniam exterminant corpus a naturali consistentia ut tertio tegni.

¶ De inanitione ⁊ repletione. Cap. V.

IN hac re non nāli mediū tenē debet ita ꝙ ad nullū extremoꝝ iclinetur. lꝫ in pce comedēdo ⁊ potiꝰ bibēdo sit ei data licentia amplior ꝙ replendo. ¶ In mō ergo comestionis obuenīt hec documēta. ¶ Primū ꝙ nunꝙ accipiat cibū nisi cuz nāli appetitu incitāte ipm ad hoc. Comedē enī sine ꝯuenienti appetitu disponit stomachū ad abominationē que est ciboꝝ corruptiōis cā. ¶ 2m documētū est ꝙ comedēdo optima masticatione deglutiat ⁊ potū paulatine: qui ꝯriuz facit odit vitā suā. 2a ꝑ. ¶ 3m documētum est ꝙ nō multā morā ꝯhat in assumptione ciboꝝ ne ꝑmū cibū sumptuz digerat anteꝙ ultimuz recipiat: ⁊ ita corrūpatur totus. ¶ 4m documētuz est ꝙ non accipiat cibaria plura ⁊ diuersoꝝ saporuz in vno prādio nec acetosa cū dulcibꝰ. ¶ 5m documētū est ꝙ vitet cibaria in substātia multū dēsa cū cibis subtilibꝰ: cū grossis viscosis ⁊ fluxibilibꝰ. ¶ 6m documētum est ut euitet cibaria grauia cū leuibus. stiptica multū cuz leuibus ⁊ uētosabilibus. faciat ꝙ leuia nō supnatent: sed preponantur. ¶ 7m documētū est ꝙ discedat a mēsa cū aliqli appetitu: sꝫ nō cū stomacho fluctuāte ꝑpter nimium potuz seu cibū ⁊c.

¶ De electione ciborum ⁊ potuum. Cap. VI.

IAm vō videtur instare tēpus ordinādi regimē huius viri ex pte ciboꝝ ⁊ potuū. Et qꝛ qñqꝫ huic viro fiēda est subtractio materierū frigidarū ⁊ humidarū ut patuit supius in 4° cap. precedenti. Ideo dicēdū ꝑmo: ꝙ hic vir est regēdus regimine ciboꝝ ꝑcise cibaliū. Tales enī cibi qui sunt opantes solū a mā nō ꝯuenienter calefacerēt ⁊ exiccarēt quātuz oporteret. Unde ipsi semp sunt cōmiscēdi medicinis cibalibꝰ ad calidū ⁊ siccū notabiliter iclinatis. lꝫ eius corpus nō indigeat regimine precise ꝯseruatiuo: uel reductiuo solū: sed curatiuo ꝑprie: qđ per ꝯtraria fieri debet. ¶ Itaqꝫ panis huius viri esse debet ex frumēto debite messis factus: ⁊ plus fermēti ⁊ salis recipere debet ꝙ cois panis. ⁊ sit vnius uel duoꝝ dieruz ad plus ꝯuenienter coctus absqꝫ adustione ipsius ꝑpter qđ panis azimus humidus ⁊ nō bn̄ coctus euitari debet. Et ideo si vir iste sepe uteretur pane biscocto ⁊ ꝑprie artificiato cum granis feniculi uel anisi aut similium: laudādus esset: ⁊ gratia huius oīa ꝯdimenta pastilia qualitercūqꝫ cocta ⁊ preparata dimittere debet.

De carnibus aūt dicēdū ꝑmo. ꝙ ꝯueniēs esset ei comedere carnes de uolatilibus domesticis ut carnes pulloꝝ oīum quacūqꝫ ꝑparatione coctas ⁊ ꝑprie ⁊ frequētius assatas ꝙ elixas. Tales enī carnes ⁊ si substātifice nutriunt magis cuz bn̄ digeruntur: qualitatiue tn̄ minus humectādo alterant: ⁊ ꝑprie quando coquuntur cum diureticis calidis ⁊ siccis ut feniculo petrosel. serpillo cinamomo mace ⁊ alijs. ¶ Conueniunt enim ei iter cetera carnes colūboꝝ pulloꝝ in cōplete pēnatoꝝ: dummō paruꝑ post eoꝝ mortē ꝯuenient. Tales enī calitate eorū ⁊ siccitate cerebro neruis ⁊ oī lapsui frigido māli ⁊ imāli cōueniūt ei. pulli etiā colūboꝝ dantur in cibo illi: cuiꝰ corpus euacuatū fuit a sanguine aut infrigidatū ex lōga egritudine. 24° ꝯtinentis. cap. 69°. Unde lꝫ oīum colūboꝝ carnes ꝯueniant maxime tn̄ syluestriū de qbus apud simplicistas duplex est opio. ¶ Quidā enī credūt per tales intelligi debere magnos colūbos in turribus habitantes magna uoce murmurātes ⁊ plurimū arboribus nidificātes qui noiantur palūbi in medicina proprie. ¶ Alij vō dicūt per istos itelligi debere colūbos quantitate sui corporis minores domesticis: ⁊ ꝑdictis in uolatu suo leuissimos qui rubeos habēt pedes ⁊ raro pariūt in turribus ⁊ turibus habitātes: ⁊ hec via teneri debet: qꝛ melior ⁊ uerior. ¶ Carnes vō anatum nō placent mihi ideo dimittantur. generant enī supfluitates melancholicas ⁊ fastidium stomachi. 3° Almansoris. cap. 10°. ¶ Similiter carnes anserum syluestrium ⁊ domesticoruz euitari debent. sunt enim difficilis digestionis: ⁊ humorez generant satis humidum ⁊ grossuz. ¶ De syluestribus vō

nolatilibus: laudāt carnes fasianoꝝ ꝛ perdicū propter laudabilitatē repletionis eoꝝ ꝛ q2 generant sanguinem ad exiccādum promptum ꝛ propter cordialitatē que inuenit̃ in eis. ¶ Et ꝓpter eandem causam oīum auium carnes syluestrium que cibū suum queritāt ꝛ uenant̃ cuꝫ uolatu ꝛ labore magno laudabiles existūt. Tales enim ex numero a sapientibus ponunt̃ carduelle: philomene: alaude: ꝛ passeres etiā reliquꝭ vº preter istas dimittātur. ¶ Cōueniunt etiā coturnices: que multū abundāt apud siculos: ꝛ frācolini: quoꝝ copia est apud tridētinos: ꝛ starne que multuꝫ abundāt in diocesi aqlegiensi: siue per starnam aial specie distinctum a ꝑdice itelligas siue ꝑdicē: utraqꝫ eoꝝ eiusdem cōplexionis scribit̃. ꝛ ideo tales utiles sunt huic viro: quoniā caro perdicis auget sanguinē ualde: ꝛ ɔueniens est si ea utat̃ cōualescens: cuius corpus fuit infrigidatū ꝛ sanguine diminutū. 23º Cōtinentis cap̄ preallegato. Et eadē ratione laudātur fasiani ut dictum est: quoniā caro eoꝝ est melior carne pulloꝝ. scōo canone. cap̄ de duragi. ¶ Caro vº uolatilis quā lōbardi dicūt Quatulā: greci aūt Uertiginē dicūt: ꝛ ianuēses uocāt Squiscalā raro accipi debet. qm̄ generat sanguinē humidū ꝛ uētosabilē: ꝛ sua pinguedine facientē lapsitudinē in neruis ꝛ nauseā in stomacho. ꝛ ideo usus eius sit paucus: ꝛ cū aromatibus ɔdita. ¶ De carnibus quadrupedū laudant̃ capretine: ꝓpter inclinationeꝫ cōplexionis eoꝝ ad leuem frigiditatem cum augmento siccitatis: bone etiā sunt vitelline. ¶ Carnes vº castrati ꝛ ꝓprie ualde pinguis ꝛ iuxta ualles nutriti dimitti debēt. lꝫ enim Auerrois 5º colliget. carnes castratoꝝ videat̃ ꝓferre carnibus vituloruꝫ. Dicēdum est: ꝙ itellexit de his que oriunt̃ in climate uł regione magne caliditatis ꝛ siccitatis: qualis est regio hispanoꝝ: vnde oriūdus fuit: erat eniꝫ Cordubēsis: ut in scripturis inuenio. Similiter etiā intellexit de castratis qui nutriuntur plātis calidis exiccātibus ut melliloto andachocha thimulo trifolio ꝛ similibus. ꝓpter qº ꝛ carnes castratoruꝫ in mōtibus vincētinis nutritoꝝ: ꝛ in ɔsimilibus ꝓpter caliditatē: ꝛ siccitatem a nutrimēto acqsitam ita collaudari debent sicut carnes plātis frigidis ꝛ humidis nutritas reprobare ɔueniens est. ¶ Caro vº agni ꝓpter excedentē humiditatē eius non habeat̃ in usu nisi raro ꝛ cum sp̄ebus aromaticis calefacientibus ꝛ exiccantibus cōdita. Et adhuc conuenientior est ei assata ꝙ elixa. ¶ Caro vº domestici porci recens omnino dimittatur. generat enim mollitiem in neruis ꝛ cerebro ꝛ iuncturis.

De quadrupedibus syluestribus ꝑit ei conuenire carnes syluestris porci: raro tñ ꝛ in pauco usu: ꝛ meliores erūt ei carnose partes in pinguedine minorate ꝛ ꝓprie condite cum aromatibus ꝛ plantis calidis ꝛ siccis. ¶ Caro vº caprioli est ei ualde laudabilis bonitate sui nutrimēti leuis. a superfluitatibus expurgati: ipse eniꝫ inter syluestres carnes meliores existunt. ꝛ sanguis ex ea generatus paucas habet superfluitates. 3º Almāß. cap̄ nono. ¶ Caro vº leporis iteruꝫ ɔueniens est ei rōne pauce humiditatis ꝛ multe siccitatis: que inuenit̃ in nutrimēto eius lꝫ rōne remisse caliditatis nō videret̃ aduersari frigiditati supacute. Inuenio tñ si artificialiter ꝑparet̃ cum pipe croco çinçibere ꝛ similibꝰ erit ualde ɔueniens. tūc enim per ambas qualitates aduersabit̃ generationi flegmatis. ¶ Carnes vº ceruoꝝ quorum magna copia est apud romanos: ꝛ in usu habetur ibi non est multū discōueniens ꝛ proprie cum aromatibus cōdite. ¶ Caro vº cuniculi omnino reprobanda est. ¶ Alie vº carnes syluestres non sint multum in usu preter ursorum: quorum usum abscindite a uobis propter grossitudinem ꝛ viscositatem ꝛ remissam caliditatem sanguinis geniti ex eis. In summa igitur omnium animalium carnes a medio in specie sua multum elongate per augmentum frigiditatis ꝛ humiditatis meliores erunt ei salite ꝛ assate ꝙ elixe.

Quia uero ꝓpter sacre legis reuerētiā nō semꝑ licet comedere carnes. Dicēdum ꝑmo ḡnaliter ꝙ oīum pisciū usus reprobādus est: ꝛ ꝓprie in quātitate multa. Et melius est uti salitis piscibꝰ ꝙ recētibꝰ: ꝛ in oleo frixis uel assatis ꝙ in aqua elixis. Sint tñ pisces minꝰ incōuenietes eligēdi. s. illi quoꝝ cōplexio caliditati ꝛ siccitati vicinior est: ꝛ eoꝝ substantia duriciei. De quoꝝ numero elegātiores sunt carpiones in comitatu ueronēsi ꝛ brixiensi abundātes. Scōo etiā sunt torrētine fluuiales uel ꝑncipio maris vicine sicut in extremitatibꝰ attasis ꝛ padi mare attigētibus. Silr̄ etiam pisces alij narioli noiati: de quoꝝ numero est spere solis semilunarē figurā in squāmis eius habēs. etiam ɔueniūt ei more dicto lucij in aqs nō limosis inuēti. Et aliquādo qui uocātur capedani sturiones ꝛ temali boni sunt ꝛ orade. ¶ De maritimis sunt rumbi menole sardelle ꝛ alij oēs solidarū carnium inuēti ꝛ in mari nutriti a limositatibꝰ ꝛ ciuitatibus elōgati. ¶ Conchilia ꝛ ostrache quarū ꝓpter lasciuiā magis ꝙ ꝓpter utilitatem ꝛ iuuamētum nr̄is tēporibꝰ cibatio libet nō placēt nec uobis utiles sunt. Talia eniꝫ aialia genita sunt ex limositatibus ꝛ fecalibus ꝑtibus in fundo maris ꝛ ripis inuētis magis per modū putrefactionis ꝙ ꝓpagatione seminis: de qbus alias sermonē ꝓlixum feci rōnibus ꝛ auctoritatibus reprobantibus aialia talia: ut patet in ɔsilio scripto ad Angelicū abbatē Camaricēsem. ¶ Propter qº anguille tinche ꝛ omnes pisces mollium carnium ꝛ magnoꝝ corpoꝝ nō sunt accipiendi. Unde ꝛ cancri abhorreantur in uobis fluuiales ꝛ marini similiter quos Masanctos uocant.

Lac uero ꝛ lacticinia oīa ɔsimiliter euitent̃. usus eniꝫ eoꝝ sensibus iterioribus nocitiuus est: ꝛ amētie ḡnatiuus ꝛ mollitiei ꝛ dispōnis palisis: augmētatiuus: ut colligit̃ 2º canone in ꝓꝓo cap̄: ubi dixit. Lac enī ꝓpter declinationē eius ad frigus aliqº nocet flegmaticis: quoniā eoꝝ caliditas non ɔuertit ipsum ad sanguinē sicut oportet. Et in aureola oculi dicit ꝙ lac facit euenire tenebrositatem visus ad caliginē. ¶ Propter qº etiam caseus mollis ꝛ recens euitari debet. ¶ Silr̄ ꝛ butyri usus oino est ei incōueniens ꝓpter magnā mollitiē ꝛ relaxationē stomachi ꝛ neruoꝝ. Est tñ calidū ꝛ humidū in ꝑmo. humiditas tñ eius est amplior caliditate ipsius. ¶ Ūn ꝓpter hoc cōuenientior est ei usus olei oliuaruꝫ bene maturaruꝫ. Est enim calidū in ꝑmo ꝛ humidū in fine eius. ¶ Propter qº ꝛ ɔuenientius esset uobis oleū de nucibus solēniter approbatū ad dispositiones neruoꝝ. Et oleuꝫ de amigdalis dul. ꝛ adhuc ɔuenientius esset oleum de fisticis. Fistici eniꝫ calidi sunt ut infra patebit de fructibus.

Similiter etiā ꝛ mellis usus ɔueniēs est in cibariis ꝛc̄. Mel eniꝫ potēter aduersat̃ flegmati ut colligit̃ scōo canone. ꝛ 6º de regimie sanitatis. vñ ꝛ mellita cibaria cōuenietiora sunt ꝙ çuccarata. Zuccarum enim lꝫ in passiuis tēperamentum obtineat: ad caliditateꝫ tñ parūper inclinat̃: ꝓpter qº nō est sufficiēs usus: sed gratia lasciuie cum aromatibus calidis.

Ea uero qbus ɔdiunt̃ cibaria que attrahētia sunt lꝫ in multo usu nō ɔueniūt: minus tñ nociua sunt uobis ꝙ acetosa. Acetū eni potēter nocet neruis ut patet scōo canone. ꝛ scōa tertij. cap̄ ꝑmo. Et dicit de eo Serapio auctore Hal̄. ꝙ ualde nocet neruis ut experiētia docet. Et si bene cōsideres acetum quāto magis acre ꝛ minus acutum tanto minus nocumētuꝫ erit uobis. ¶ Quis insuper laudanda sunt non ualde dura quocunqꝫ modo coctio preparetur preter ꝙ frixa. ¶ De aromatibus vº qbꝰ fercula cōdiunt̃ ɔueniūt uobis calida ꝛ sicca. Talia enim capiti cordi ꝛ stomacho sunt utilia. oia eniꝫ aromata diligunt a mēbris ꝑncipalibꝰ ut 4º ꝑ. ꝛ 2º tertij colligendum.

Jam uero de leguminibꝰ parūper agendum est. Premittēdū ꝑmo ꝙ oium taliuꝫ usus abstinēdus est uobis ꝓpter eoꝝ uētosabilitatē ꝛ uētositatio

rē que replēt neruos euaporatione eoꝝ ad caput proprie uelut pisa fabe faseoli ꝛ cicera alba. Unde elenes.i.greci incurrerūt nocumēta iūcturarū ꝑpter comestionē multam eoꝝ. ¶ Siqua tū ꝯuenire possunt sunt cicera rubea que calida sunt ꝛ sicca: ꝛ ꝯueniēter apitiua ꝛ ꝑcipitatiua mãerum flegmaticarum per vias urine: non tū sint in multo usu: eo qꝛ inflatiua sunt: ꝛ nō debēt accipi in ꝓncipio nec in fine cibi: sed in medio solum. scḋo canone ꝓprio cap. ¶ Laudo uobis pānicij usum: lȝ enim sit frigidū ꝛ siccū: qꝛ tū paꝝ nutrit: ꝛ ꝑpter sui leuitatē ꝛ siccitatem ꝯueniens est: ꝛ urinam ꝓuocat. ii. ꝯtinentis cap. 29°. ¶ Silr etiā ꝯueniens est nobis risuꝫ. est enim calidū in ꝓmo ꝛ siccū in scḋo. 21. ꝯtinentis cap. 26°. ꝯueniēter nutrit ꝛ exiccat: ꝛ ꝯfortat etiā: qꝛ habet aliquā stipticitatē. octauo de simplici medicina. ꝓmo capitulo Alia aūt legumina nō placēt mihi ꝑpter allegatas causas.

De oleribus aūt dicēdū ꝓmo. ꝙ nullum est cōueniēs nobis frigide cōplexionis ꝛ humide: nec hijs humiditatē multam facile ebullibilem ꝛ putribileꝫ: qualia sunt spinachia bleta portulaca lactuca cucurbita ꝛ endiuia cressones ꝛ ꝯsimilia. 22. ꝯtinentis. Quod si aliqḋ istoꝝ olerū ꝯtingit accipe: frāgatur cuꝫ calidis ꝛ siccis ut mentha serpillo feniculo petrosel. ꝛ alijs. Aut saltem ista ante ꝓdictoꝝ assumptionem accipiantur. ¶ Dicēdum tertio ꝙ olera ꝯueniētia nobis cū hoc sint calida ꝛ sicca debēt esse apitiua mediocriter: ut mãs ꝯsumant ꝛ ꝑcipitent per vias urine. De quoꝝ numero est saluia sepe laudata. 3° canone ab Auic. lȝ spãle capitulū nō fecerit in 2° canone. Diascorides vō cap. de lilifago. videtur ascribere operationes a caliditate ꝛ siccitate eius ꝓuenientes: lȝ eam nō graduet sicut neqꝫ aliquod alioꝝ simpliciū nisi ualde raro. Joānes vō Serap. in aggregatione simpliciū. cap. 49°. enumerat ipsam inter medicinas calidas ꝛ siccas in scḋo: ꝛ dicit ꝙ est calida caliditate manifesta ꝛ paruꝫ stiptica. De hac planta multi modernoꝝ ampla dicunt in egritudinibus: qḋ tamen nō ita auctēticum inuenio ab illustribus antiquis. ¶ Laudo etiam nobis feniculi usum: nō tamē in magna quantitate: est enim calidus in tertio ꝛ siccus in ꝓmo. 8° de simplici medicina. tū ꝑpter eius iuuamētum ad nocumēta visus que grãdia sunt in nobis etiam qꝛ calefaciēdo diuertit materias a remotis partibus per vias urine educēdo cōuenit recens in quantitate maiori: siccus vō minori. ¶ Similiter etiam ꝛ scḋa spēs apij petrosellinū noīata ꝯuenit nobis. est enim calidū ꝛ siccū in 3°. 8° de simplici medicina. lȝ aliqui ponāt ipsum in tertio gradu caliditatis ꝛ in scḋo siccitatis: qcquid tū sit est ꝯueniēs in ꝓuocādo. caput ꝯfortādo ꝛ stomachū ut a pluribus colligitur. lȝ Ruffus dixerit ꝙ nocet stomacho attrahēdo ad ipsuꝫ mãs acutas aliūde. Sed si bene ꝯsideretur inuētio eius fuit de apio ut est ꝓma spēs: ambo enim ponuntur eiusdē spēi: ut patet scḋo canone. ꝓmo capitulo. ꝛ 8° de simplici medicina. ꝓallegato loco. ꝛ. 21. ꝯtinentis. cap. 63°. ꝛ a Serapione simplicium 4°. Aliter aūt ad Ruffuꝫ dici pōt negādo ꝯñtiam suam: nō enim est argumētatio bona. petrosel. trahit materias acutas aliūde ad stomachū ergo nocet ei. Cū hoc enim ꝙ attrahit eas abstergēdo ꝛ aperiēdo cito educit eas: ita ꝙ in eo non ꝯtrahant moram tantam ut possint ledere. ¶ Menthe vō cuiuscūqꝫ spēi usum laudo nobis: siue igitur per ipsam intelligatur species eius cuius folium parūper rotūditati attinet ꝛ stipes est subrubeus ꝛ parum plus semipedali a terra eleuatur ꝛ eius odor est suauis ꝛ amenus: ꝛ talis ponitur calide ꝛ sicce complexionis in scḋo canone ꝛ lege ibidem ꝙ ꝯfortat stomachū calefaciēdo ipm: ꝛ sedat singultū ꝛ digerit ꝛ prohibet uomitū flegmaticum. ¶ Et si per mēthām itelligatur alia spēs sisimbriū nominata: que apud uenetos mētha reputatur etiam hec planta ꝯueniēs est nobis. quoniam eius caliditas ꝛ siccitas perueniunt usqꝫ ad tertiū graduꝫ. ¶ Si aūt per mentham intelligatur tertia spēs eius que balsamica uocatur: etiam cōuenit: est enim in āstãtia caliditatis ꝛ siccitatis sicut scḋa: ꝛ est capiti ꝛ neruis cōuenientissima: qḋ eius aromaticitas amena declarat. ¶ Propter quod ꝛ mentastruꝫ quod est eius spēs agrestis etiaꝫ consimiliter laudandum est nobis. ¶ Nemē iterū qḋ Auic. 2° canone serpillum noīat ꝛ Diascorides serpillum uocat: ꝯuenit nobis. Auicē. ponit ipm caliduꝫ ꝛ siccū in scḋo: ꝛ dicit ipsum aromaticitate sua stomacho ꝛ capiti conueniens esse: ꝛ ꝓuocat urinam: lȝ Serapio enumeret ipsum inter medicinas calidas in 3°. ¶ Adhuc ꝛ saget almarina quā rosmarinū Serapio nomiat laudãda est nobis ꝑpter caliditatē ꝛ siccitatē eius in tertio gradu: ꝛ ꝯueīt stomacho capiti neruis ꝛ oculis. ¶ Amaracos etiā quā maioranā uocāt ꝑpter ꝟtutē eius attenuatiuāꝫ ꝛ dissolutiuā a caliditate ꝛ siccitate tertij gradus ꝓueniētē 8° de simplici medicina ꝯuenit ualde: ꝛ eo fortius qm̄ aperit oppilationes cerebri ꝛ colatorij. ꝛ ꝯuenit dolorib⁹ capitis a flegma ꝛ uētositatib⁹ ꝓueniētib⁹. ut 2° canone suo caplo colligēdū mēbroꝝ capitis. ¶ Ocinū etiā ꝯuenit: sed illud magis qḋ aromaticitatē hēt silem gariofilis ꝛ magna folia extēsa ꝛ min⁹ etiaꝫ qḋ aromaticitatē amenā hēt silem gariofil. ꝯueniēs est ei calidū ꝛ siccū in scḋo ut Joannes Serapio de begeresen. ¶ Propter qḋ dicēduꝫ est: ꝙ lȝ multa sint olera ꝑter ista que usui hoīum in cibis ꝯsueta sunt: ut origanū calamētum daucus ꝛ similia. oīa tamen aromatica: quorū aroma emanat a caliditate ꝛ siccitate ꝛ non a frigiditate ꝛ siccitate uelut in camphora laudantur nobis in usu. ¶ De alijs aūt oleribus cum iam excluserim ea nihil ad presens nisi de rebus quaruꝫ cōmunis est usus. primo de caulibus Prima enim apparentia videtur conuenire nobis: qꝛ calidi sunt in primo ꝛ sicci in secundo: maturant leniunt. s. uētrem exiccant ꝛ prouocant. secundo canone. caplo ꝓprio: lȝ 21° ꝯtinentis. caplo. 641. scribatur auctoritate Gal. ꝛ Bimasij sanguis generatus ex caulibus est horribilis ꝛ mali odoris qre melius est ab eis recedere. ¶ Borago etiam lȝ sit in usu multum mihi tamen non placet propter uētositatē suā per quam nocet digestioni ingetando cibum in stomacho etiam qꝛ non habet tātū caliditatis quātum nobis opportunum eēt. Ponitur enim tēperata: qꝛ est species buglosse ut colligendum est secūdo canone. primo capitulo cū speciale capitulum de ea non habeatur ibidem. ¶ Medicine aūt tēperate ad lapsum frigidum ꝛ humidum. notabilr intensum non hñt sufficientem actiuitatem: qm̄ a ꝓportione minoris ineq̄litatis nō ꝓuenit actio sufficiens. ¶ Cerefoliuꝫ etiam qḋ est in usu non paruo quod calidum est in principio secundi ꝛ siccum in eo ꝯueniens est nobis subtiliatiuuꝫ diureticum ꝛ confortatiuum.

Quia uero antiquorum consuetudo erat numerare inter olera citrullos cucumeres angurias ꝛ pepones: dicendum est de eis parumper. ¶ Et ꝓmo qdem angurie cucumeres citrulli parui oīno a nobis euitãdi sunt. Et lȝ sit coīs usus utendi cucurbitis. neꝝ usus eius apud nos oīno euitari debet: qm̄ generat humores frigidos humidos ꝛ crudos ꝛ male substantie ut apparet scḋo alimentoꝝ. caplo 3°. tū ꝓm ꝙ ibi tangitur pōt artificialiter ita componi ꝙ ipsa inclinetur ad generationē laudabilis humoris: ꝑpter qḋ ꝯsuetudo fere coīs artificialiter faciendi ipsam cum modico croco ꝛ caseo nobis esset laudabilis. Cum agresta vō nō. Similiter ꝛ portulaca spinachia ꝛ bleta ꝛ crisolacāna omnia dimittātur. ¶ De melonibus vō dicendum ꝙ pari rōne dimitti debent quia sunt frigidi ꝛ humidi: qꝛ tū eo minus frigidi sunt quāto maiori dulcedine participant: ꝛ sui substãtia soliditati attinentes: ideo magis utiles videntur esse: ꝛ ex eis comedē potestis ꝛ ꝓprie añ cibum ꝛ bibendo post eos laudabile uinū in quantitate ꝯueniēti absqꝫ aqua: ut colligitur 2° alimētoꝝ. caplo quinto.

Insuper iteruꝫ dicendū parūper ꝙ oēs fruct⁹ actu ꝛ potentia frigidi ꝛ hūidi dimittendi sunt. ¶ Propter qḋ cerasa nō placēt mihi: dulcia aūt lȝ ēt sint lenitiua uentri: tū sūt nocitiua stomacho: acria vō lȝ scḋa cho

videantur utilia τ aliqliter icisiua: nō tñ sūt uobis laudāda qꝛ uentrē retinent: ut Diasco. In summa tñ aliqñ potestis accipe de illis que sunt substātie compacte τ grosse: saporis medij inter dulcē τ acrem que uocantur marasche. ¶ Persica ēt pp frigiditatem eoꝝ in p̄mo τ humiditatem in scd̄o nō sunt ꝯueniētia: lꝫ eni stomacho sint bona τ appetit⁹ incitatiua: ut 2° canone. tñ nō sit eoꝝ usus multus: τ eligantur cōpacta dura aromatica τ citrini coloris τ saporis ad dulcedinē eleuati ab ossibus nō sepabilia nisi per incisionem. ¶ Et eadēꝫ rōne de pomis dicendū est ꝙ eligant̄ que aromatica sunt colore rubea τ citrina substantia solida in sapore dulcedine notabiliter participantia τ raro utantur. ¶ Propter qđ τ piraminus discōuenire vident̄ ꝑpter siccitatem eoꝝ que aduersatur humiditati. sunt enim frigida in primo τ sicca in secundo. 21. Continentis. capitulo 9°. Ex eis tamen eligantur: ut de pomis dictum est. ¶ De ficubus parūper ꝯsiderādū: sunt en i sicce ex eis calide in p̄ sicce in p̄o° scd̄i. humide vō ex eis nō tātā caliditatē τ siccitatem hn̄t: lꝫ magis nutriūt ꝙ sicce: lꝫ nō ita ꝯueniāt stomacho ut sicce: qcqd tñ sit ꝯueniētiores sunt uobis inter alios fruct⁹ sunt eni meliores alijs fructib⁹ in terris τ regionib⁹ in qb⁹ esse ꝯsueuerūt. 3° p̄mi. cap̄ de regimine per cibū τ potū. sunt eni stomacho spleni renib⁹ τ epati utiles apiēdo abstergendo τ mūdificādo: in eis eni est lenificatio ultia τ nutricatio maioꝛ ꝙ in alijs fructibus. 2° cañ. ꝑp̄o cap̄. ¶ Passule vō stomacho τ pectori approbant̄ τ enumerant̄ a sapiētib⁹ iter ea que sūt calida ad caliditatē declinātia. In sūma igit̄ ex eis meliores sunt uobis ille que hn̄t arillos τ bñ comedunt̄ debēt ultimate masticari: talis pars arillosa terrea est τ sicca frāgit carū vnctuositatē τ humiditatē supfluā ꝑpter quam sunt nociue lapsib⁹ humidis. ¶ Nuces autē numerant̄ inter edulia τ medicinas calidas τ siccas: ꝑpterea uobis ꝯueniunt: uerum quia propter vnctuositatem multam earum nauseant stomachū τ grauāt caput τ pectus. ideo nō ꝯueniūt. ¶ Castaneaꝝ aūt usus lꝫ rōne siccitatis videret̄ utilis: earū tñ nutrimētū qꝛ est grossuꝫ τ sūt difficilis trāsmutationis τ earū humiditas est in grossas uētositates conuertibilis non placēt: τ adhuc qꝛ sunt nutrimentū brutoꝝ. tractat̄ enim de eis in cap̄lo de glande ut colligitur scd̄o canone. ¶ Crisomilla vō que nōnulli antepsica τ false uocant: qm̄ antepsica sunt parua que maturescūt in mēse iulij: non cōueniunt uobis: qꝛ frigide τ humide cōplexionis sunt in secūdo. generant enim febres malas uelocitate putrefactionis eorum: τ precipitur a sapientibus ꝙ si aliquando comedantur accipiatur cum eis anetum uel semē eius. ¶ Propter eādē etiam cām non laudo uobis iuiubas: lꝫ frigide sint in p̄mo τ tēperate in passiuis ut dicit de eis Gal̄. non repi iuiubas nec in ꝯseruādo sanitatē τ in remouēdo egritudinē aliquid ꝯferētes. sed reperi eas difficilis digōnis τ pauci nutrimenti τ malas stomacho: τ in eaꝝ ḡduatiōe est discordia magna inter auctores quā hic disputare nō curo ¶ Mora aūt bñ matura τ dulcia declinant ad caliditatē τ humiditatem: qꝛ tamen stomacho nocent dimittantur: illa tamen que de eis non sunt matura ponuntur frigide τ sicce complexionis: τ de eis aliquando comedere potestis qꝛ confortant stomachuꝫ: ante cibū tamē sumant̄. ¶ Dactyli bene maturi vniuersa hoium ꝯcordia ponuntur calidi in p̄mo. in passiuis tñ de eis discordant sapientes fere omnes Serapio enim in aggregatore enumerat eos inter medicinas calidas τ siccas in primo gradu. Auic̄. vō 2° canone cap̄lo de palma. parū de eis dicit. s. ꝙ preterijt sermo de eis: sed in pluribus uoluminibus nō inuenio de eis capituluꝫ neqꝫ sub Rica dactyli neqꝫ de fenikia neqꝫ de rotab. 23° cōtientis capitulo de palma sic scribitur. Dactyli maturi calidi sunt in secundo humidi in p̄mo. Auctoritate Bimasij 8° de simplici medicina legitur ꝙ cū hoc ꝙ abūdantem utriunt uentrem stipticāt τ inferunt dolorem pungitiuum stomacho τ oppilationes epati τ spleni. quare dimittantur.

¶ De pineis iterū dicendū ꝙ in passiuis grana earū tēperata sunt parū ad caliditatē declinantia. ideo nō multū curandum est de eis. Si tñ accipe placeret aut in ꝯuiuijs esset necessariū: tūc meliores sunt cū infundant̄ per noctē in aqua calida τ sic remouebitur ab eis acuitas acrimonia τ mordicatio: τ efficientur optime ad nutriendum: τ ꝓprie magis condite cum melle τ calefacte cum çuccaro. ¶ De fisticis dicendum. ponuntur enim calidi in fine secundi τ est in eis humiditas non limitata. Rab. 22. continentis simplici. 53. auctoritate Archigenis τ Bimasij ponūtur calide τ sicce. In summa igitur laudo uobis eos: aperiūt eniꝫ meatus nutrimenti τ oppilationes epatis expurgando ipsum τ canales pulmonis octauo de simplici medicina. ¶ Jam de granatis dicenduꝫ. triū specieruꝫ inueniuntur. propter qđ non raro τ parū eoꝝ complexio diuersificat̄: dulcia sunt frigida τ humida: acria vō frigida τ sicca in scd̄o τ muça tenēt medium. dulcia enim τ bene matura comedere potestis: cōueniunt stomacho ꝑpter stipticitatem subtilem.

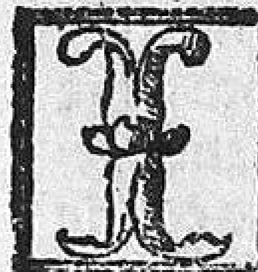
Quoniam vō parum differunt sp̄es alimētoꝝ inter se sumpte ex carnibus ꝑpter p̄tes aialiū. ¶ Ideo dicenduꝫ est de eis parumper. Et p̄mo ꝙ oīum aialiū mēbra uel partes sua potentiali uel actuali humiditate nimium molles τ lapsitudinis mēbroꝝ positiue euitande sunt. de quoꝝ numero sunt cerebrum medulle partes medullares τ pinguedines oēs multipliciter enim ledunt: aut multa euaporatione implēte cerebrū: aut nimia eorum mollitie ledendo stomachuꝫ τ neruos. ¶ Scd̄o etiā ꝙ oēs partes animaliū viscositateꝫ habentes notabileꝫ dimittēde sunt: uelut cutis mēbrana uel partes cutanee τ neruose τ ligamentales. ¶ Premittēdo 3° ꝙ oēs partes que substātia eaꝝ difficilis transmutatiōis τ grossi nutrimēti ponuntur dimitti debēt. Sicē caro cordis epatis splenis renū τ fere oīum itestinoꝝ. ¶ Propter qđ inferēdū est ꝙ sole τ laudabiliores aialiū p̄tes existūt carnes musculose nō multū pigues substātie solide mediocri colore rubee τ odore suaues τ de iuuenib⁹ aialib⁹ accepte post occisionē aialiuꝫ non diutius ꝙ per diem vnum uel duos conseruate. Hec in summa de regimine cibationis sufficere possunt.

Jam autem ut cōueniens videatur hora dicēdū est de potu ꝯm conuenientiam. ¶ Premittēdo p̄mo ꝙ vina fumosa sua vinositate τ subtilia in substātia actuali uel potentiali: qꝛ nimiū penetratiua euitari debēt: lꝫ ꝯueniāt stomacho rectificādo digōnē eius: tñ qꝛ multū replēt caput τ neruos maius esset nocumētū eorum ꝙ iuuamētū: ꝑparāt eniꝫ aduētū nō solū palisis sed ēt appoplie τ tenebrositatis visus: quare dimittenda sunt. ¶ Ampli⁹ cū alijs que rectificāt organa digōnis τ ḡnationis non min⁹ ꝓuideri pōt uobis ꝙ vino: plurimi eniꝫ medicinales potus sunt uobis utiliores vino ut statim dicet̄. ¶ Si tñ non placeret dimittere vinū argumēto sūpto a cōsuetudine bibendi uel incurrendi nocumēta ex potu aque cuiuscūqꝫ: aut pp lasciuiā que est argumētuꝫ accusandi fere oēs hoies pp blāditiē magis ꝙ pp vitatem. Ideo condescēdēdo dicenduꝫ ꝙ vinū ꝯueniētius eē debet odore suaue substātia dyaphanū colore rubeum τ vinositate sua mediocre declinatum magis ad paruam caliditatem ꝙ multam. ¶ Qđ si tale vinū nō inueniret̄ ꝑdictis circūstātijs ꝯditionatum permiscēduꝫ est cū aqua fōtis accepta libertaeris τ decursus celo τ aeri exposita a lacunis τ limosis partibus denudata in qua non inueniat multitudo ranarū uel sanguisugaruꝫ: uel plante fetorē hn̄tes: uelut aggi nenufar lenticula tribulus τ silia. Et si talis aqua ꝓcoqueretur: τ ꝑprie qñ scaturit a mōtib⁹ τ decurrit per riuulos lapidosos ualde melioꝛ esset propter quod ultimo cōcludenduꝫ ꝙ aqua cisterne melioꝛ esset uobis ꝙ altera aqua. ¶ Dico autem consilio salubri utens ꝙ melius esset uobis spatio integri anni uti [illegible]crato simplici aut composito: quod nonnulli ueterum laudant. ¶ Talis eniꝫ potus sua cōueniēte

caliditate ⁊ siccitate potēti: etiā q2 diuretic9 est. ❡ Et iterum q2 mūdificatiu9 est capitis neruorum ⁊ instrorum sensus. ❡ Et adhuc q2 satis 9ueniēter est nutritiu9. Jdō oio eligēdus est uobis. ❡ Cū igit' queritis hēre syrupū describat' p hūc modū. ℞. aque suprascripte lib. xxv. mellis citrini odoriferi cum sua dulcedine hñtis aliqd acuitatis lib. ij. coquant' sil' in lapideo uase usqz ad 9sūptionē tertie ptis spumificando successiue ⁊ 9tinue abijciendo: deinde coletur bis per stamineam spissaz: ⁊ cuz infrigidatū fuerit reponat' in uasis lapideis: ⁊ utendū est eo ad libitū: ⁊ poterit 9seruari per mēsem. ❡ Cū aūt desideraueritis efficē ipm cōpositū: tūc qdē accipiēda est descriptio qliter repit' in receptarijs. s3 cōpositio eius fūdari debet sup v̄tutib9 medicinarū hñtiū 9trarietatem ad lapsuz. iō debet eē calide ⁊ sicce: ⁊ hñtiū elevationez ad cerebrū per v̄tutē tertiam qles sūt galāga nux muscata: macis peonia ⁊ silia. ❡ Et iteruz eorum que hñt calefacere ⁊ confortare stomachū. uelut macis gariofil'. mastix pip al. ⁊ silia. ❡ Et iteruz recipe debet hic potus virtutem medicinarum per tertiam opationem respiciētium neruos: uelut acorus grana peonie cardamomum utrunqz. ❡ Recipere etiam debent medicinas cōfortantes membra generationis uelut daucus petrosellinum crocus ambra muscus arthemisia matricaria semina baucie ⁊ consimilia. ❡ Propter qd eligendum esset uobis hoc cōpositum magistrale qd omnes p̄dictas amplectitur v̄tutes ⁊ opationes cuius descriptio est hec. ℞. ambre orientalis. ℈. ß. musci. g̃. vj. çç. de mecha nucis muscate galanga costi. ok. piperis al. añ. ʒ. ß. cinamomi subtilis ⁊ acuti. ʒ. j. ß. cubebarum granorum peonie se. baucie ligritie añ. ʒ. ij. masticis. ℈. ß. gariofil'. ℈. j. aque laudate lib. xl. mellis p̄dicti. ℥. xlv. coquantur usqz ad cōsumptionē tertie ptis dispumatiōe facta 9ueniēter: ⁊ eedem spēs ligari debent in pāno raro ⁊ prius in aqua modicum coqui ante q̃ ponat' mel: ⁊ post reseruetur ut dictum est.

Particula tertia huius tractat9 de regimine accñtium hui9 viri que 9tinet capl'a septē. ❡ Capitulum primuz de regimine vniuersali per euacuationes vniuersales appropriatas sm tempora anni. ❡ Capitulum secundum de electione medicinarum corrigētiuz lapsum frigidum ⁊ humidū materialem cerebri. ❡ Capitulum tertium de medicinis conuenientibus nocumento diminutionis ⁊ corruptionis visus. ❡ Capitulum quartū de medicinis curatiuis lapsus frigidi ⁊ humidi stomachi ⁊ rectificatiuis eius. ❡ Capitulum quintum de medicinis preseruatiuis a paralisi ⁊ confortatiuis neruorum. ❡ Capitulum sextum de medicinis rectificantibus membra generationis ⁊ disponentibus ea ad uenereū actuz. ❡ Cap^m 7^m de medicinis ⁊ instris correctiuis quorundam accidentiuz que in hoc viro perseuerant ⁊ curationem ad se uocāt

❡ De purgatione in uere ⁊c. Cap. I.

Taqz pro declaratione capituli primi premittendē sunt medicine necessarie ad purgatiōes regulares que fieri debent in uere iuxta sniam summi hypp. sexto afforismorum afforismo 2° ibi. Quibuscunqz farmacia aut flobotomia necessaria est hos in uere farmacare: aut flobotomare 9uenit. Et ex hoc fundamento apparet q̄ euacuationes in autūno celebrate si utiles existant non tamen sunt ita regulares sicut ille que in uere fiunt.

Igitur a p̄ncipio mensis martij usqz ad mediū aprilis conueniens est: ut iste vir purget' bis. s. oi xx^a die per hunc modū. Nā mane in aurora accipiat hāc infusionez calidā: post quā dormiat per vnā horā cōpletā: ⁊ non dormiat sup ipsam nisi spatio p̄me hore: ⁊ tardet cibū suum usqz ad horas sex: ⁊ qnta p̄cedēte horā sextā accipiat cyathum vnū aque cocte cum çuccaro ⁊ calefacte. Est enim infusionis descriptio talis. ℞. turbit electi pulueris hermodactylorum. añ. ʒ. j. agarici albi leuis fr[illegible]ibilis ⁊ non nodali. ʒ. ij. çç. cinamomi anisi dauci spice. añ. ℈. ß. salis gēme. g̃. ij. aque mellis. ℥. iiij. calefiat aqua ⁊ infundantur in ea pulueres cum. ʒ. j. penidiarum: ⁊ ita 9seruetur per diem nālez: hora vō supius tacta calefiant oia simul ⁊ diligenter colentur ⁊ exprimantur: ⁊ bibat de colatura illa calida: obseruatis conditionibus iam paulo ante dictis. ❡ Cuz ergo fuerit hac minoratiua euacuatione mundificatus sequēti immediate die in mane accipiat hunc syrupuz calidum suprascripta hora: cuius descriptio est hec. ℞. syrupi de sticados. ℥. j. syrupi acetosi compositi. ʒ. ß. aque bethonice saluie ⁊ eupatorij añ. ℥. j. misce ⁊ totum accipiatur calidu3 ⁊ tardetur cibus post ipsum horas ad minus quatuor. ❡ Cū ergo sūpserit hoc digestiuū sex uel septem diebus aut totiēs q̄ in urina ei9 appeat mediocritas in substātia ⁊ in colore citrinitas ⁊ hypostasis in fūdo uasis alba 9iūcta ⁊ eqlis: tūc mane immediate sequenti purget' cū istis pillis. ℞. pillarum fetidarum. ʒ. ß. ⁊ de sarcocola descriptione Mesue. ʒ. ß. formentur pille. vij. cū succo ro. ⁊ accipiantur in aurora: qb9 acceptis post eas obseruent' regule que in minoratiuo dicte sūt. ❡ Cuz aūt trāsiuerit spatiū. 16. aut. 20. dierū iterū purgetur cuz hac scdā purgatione que v̄tualr' a p̄dicta differt debet aliquātuluz. ❡ Prio q2 nō debet eē scda purgatio in gdu ⁊ potētia sua eque fortis ⁊ calefaciēs ut p̄ma: q2 tūc v̄t9 erit parūper eleuata pp subtractionē ptis māei. ❡ Jtē q2 caliditas 9tinētis tūc est maior ⁊ potētior ad mobilitādū mās. ❡ Etiā q2 vie euacuatiōis sūt patiores: pp qd pro minoratiuo recipiat hoc. ℞. el'uarij indi. ʒ. ij. agarici electi. ℈. ß. medulle cartami. ℈. ß. çç. anisi cinamomi. añ. g̃. iiij. misce. accipiat' hoc totū cū. ℥. ij. aque sublimatiōis radicis acori calefacte: ⁊ tardet' cib9 ut de minoratiuo dictū est. Et nota q̄ agaricus ⁊ cartamus uehemēter 9ferunt in dispōnib9 neruorū Collige hoc 2^a tertij. capitulo p̄mo in fine. ❡ Post illud vō minoratiuū mane imediate sequēti accipiat hoc digestiuuz ℞. syrupi de eupatorio. ℥. j. mellis ro. co. ʒ. ß. aque absinthij. feniculi ⁊ cicoree añ. ℥. j. misce ⁊ accipiatur ut ad operationē bone digestiōis sic supra scriptū est in p̄mo syrupo ❡ Cuz ergo acceperit hoc digestiuū mane sequenti euacuetur cū hoc medicamie. ℞. agarici electi. ʒ. ß. medulle cartami. ℈. j. cassiefistule syrupi viol'. añ. ʒ. ß. çinçiberis. g̃. iij. accipiat cuz cyatho medio aque ordei calefacte: ⁊ fiat post hoc sicut scriptum fuit post minoratiuum primum.

De purgatione vō in p̄ncipio autūni fienda sic p̄cedat. Jn fine nāqz mēsis septembris uel in p̄ncipio octobris vno mane in aurora accipiat hoc minoratiuū. ℞. tyriace Hermetis descriptione Auic^e. 22°. tertij. ʒ. j. electuarij indi. ʒ. ij. ß. aque ordei çuccarate ⁊ calide. ℥. iij. misce totum insimul ⁊ accipiatur obseruatis conditionibus in minoratiuo dictis. ❡ Post hoc aūt digeratur materia sex uel octo diebus cū hoc syrupo. ℞. syrupi de bisātbijs mellis ro. co. syrupi de eupatorio añ. ʒ. ß. aque melisse lupulorum ⁊ cicoree añ. ℥. j. totum calidū accipiatur ut supra de alijs dictum est. Et si bene cōprehēdes hoc digestiuū 9ueniens est ad materias frigidas ⁊ calidas: ⁊ aliqualiter ad materias adustas quas est rationale fuisse reseruatas ⁊ genitas in cōsistentia estatis ⁊ exercitijs fortibus ⁊ similibus. ❡ Accepto itaqz digestiuo accipiat' hoc solutiuuz. ℞. benedicte simplicis. ʒ. iij. cassiefistul'. ʒ. iiij. electuarij succi ro. electuarij indi añ. ʒ. j. totū accipiatur cuz cyatho medio aque ordei çuccarate calide 9ditionibus oibus obseruandis que in alijs solutiuis dicte sunt. Et nota q̄ hoc solutiuum educit electiue materiam calidam a iuncturis virtute electuarij succi ros. ⁊ materiam frigidam ab eisdem: ⁊ a remotis locis virtute electuarij indi. ⁊ materias flegmaticas ⁊ aquosas a stomacho ⁊ neruis v̄tute agarici: ⁊ educit etiaz materias cholericas flegmaticas ⁊ partim adustas a stomacho epate ⁊ uenis v̄tute cassiefistule. ❡ Predictis autem supaddendū est q̄ si tempore istarū purgationū qñ accipit digestiua uēter nō esset bū fluxibilis itus mittat' aliqd clistere in aurora cōpositū hoc modo. ℞. foliorum blete

malue mercurialis an̄. M. ij. polipodij cartami an̄. M. j. ß. furfuris bn̄ cribellati. M. ij. coquant̄ oia in lib. q̄tuor aque usqꝫ ad ↄsumptionē duarū ptiū: ⁊ de hac colatura bn̄ expssa accipiat lib. j. bn̄dicte cassiefistule çuccari rubei. an̄. ℥. ß. olei oliuarū. ℥. iiij. salis cois. ℥. ß. misce ⁊ totū mediocriter calidū accipiat: ⁊ qescat post eius assumptionē: ⁊ calidos pānos sup uētrez frequēta. ¶ Qđ si vir iste aut alter abominaret̄ clisterioꝝ assumptionē sicut mos est pluriū ⁊ maxime dn̄oruz alamanoꝝ: tūc oi die aut saltē tertia die paruz ante cenā accipiat vnā de istis pillulis. Et placēt mihi magis ꝓpter aspectū quē hn̄t ad stomachū neruos caput ⁊ genitalia mēbra. quaruz descriptio est hec. ℞. cinamomi. çç. masticis nucis muscate radicis peonie. an̄. ℥. ß. salis indi. ℥. j. ß. radicis feniculi. ℈. ij. agarici electi. ℥. iij. hermodactyloꝝ turbith. an̄. ℥. ß. croci ligritie an̄. ℈. ß. aloes epatici electi. ℥. v. pulueriçent̄ oia per se ⁊ ifundant̄ in. ℥. v. succi maiorane. ⁊. ℥. iij. succi saluie. ℥. iiij. succi cicoree ⁊ diligēter cōmisceantur ⁊ ponant̄ sub radijs solis usqꝫ ad ↄsumptionē succoꝝ deinde iterū renouent̄ succi ⁊ exiccent̄: ⁊ ita tertio fiat ut dictuz est: videbis eniz opationem diuinā in euacuādo māas predictas a predictis locis ⁊ confortando ea ⁊c̄.

¶ De cura lapsus cerebri frigidi ⁊ humidi materialis. Cap. II.

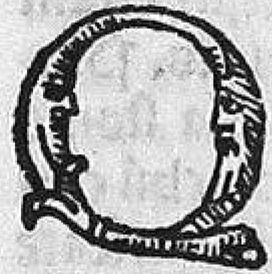
Um vir iste fuerit euacuatus ut supra dictū est procedēduz est ad ↄsumptionē materieruz flegmaticarū que in cerebro eius p̄ncipalr̄ abūdāt. Et p̄mo qdem cum medicinis simplicibus.

Et de leuioribus simplicibus est spica nardi de qua soleo dare in sero qn̄ eger uadit ad lectū pillulas duas factas cū puluere eius ⁊ modico tyriace hermetis per duas horas post cenā est eniz potissima ad p̄dicta ut scripsit filius Serapionis in suo cap̄ dū īnqt. Spica nardi exiccat humiditates in capite aggregatas ↄfortat cerebrū ⁊ phibet reumatismos. ¶ 2m simplex p̄dictis appropriatū est ambra ⁊ ꝓꝑe ptib⁹ patientibus apostema: de ea eniz accipio ǧ. iij. ⁊ cū. ℥. ij. syrupi de calamēto cōmixtā exhibeo in aurora cū. ℥. iij. aque maiorane calefacte. Ambra eniz assumpta ↄfortat cerebrū ⁊ corroborat ipm̄ ⁊ sensus oēs ⁊ cor etiā ⁊ ꝓꝑe in senib⁹ frigidis cōplexione. ¶ Tertiū simplex est caputpurgiū factū cuz musco per hunc modū. ℞. pulueris musci. ǧ. ij. aque maiorane. ℥. ij. calefiant ambe simul: ⁊ in medijs tertijs aut per horam ante cenam ore ꝑus repleto hydromelle tepido plena palma manus de predicta mixtione leuiter calida trahiciatur per nasum leui tractu per utrāqꝫ narem bis in spatio medie hore. Est enim remedium ualde efficax. ¶ Quartū simplex ualde ↄueniēs est comedere sex uel octo auelanas torrefactas post cibum. scribitur enim de eis scđo canonis in primo capitulo. ꝙ augmentum efficiunt in cerebro.

De cōpositis aūt medicinis mirabiliter ↄfortatiuis cerebri ⁊ exiccatiuis humiditatū abūdātiū in eo ⁊ ↄferētibus neruis est electuariū ab Auic̄. descriptū 5° canone. sūma p̄ma. ⁊ denoiat̄ sotira magna. i. saluatrix. Ego eniz mirabiles effectus cognoui de ea exhibēdo de ipsa. ℈. ij. cū. ℥. j. ß. aque sublimationis fo. herbe rorismarini exhibēdo in aurora modo predicto. ¶ Scđm cōpositū ad easdē itētiones ⁊ eodē mō exhibitū est electuariū ibidē descriptū selite ab Auic̄. noiatū: qđ tn̄ ab haliabate decimo practice. cap̄ sexto. noiatur selphe. ⁊ mirabiliter approbat ipm̄. ¶ Tertiū cōpositū est xilobalsamū ↄditū: ⁊ sunt virgule ex arbore balsami recētes accepte ⁊ ↄdite cuz syrupo çuccarino modico musci que in mane accepte ⁊ bn̄ masticate ⁊ deglutite mirabiliter cerebro ⁊ neruis ↄferunt ut elici pōt ab auctorib⁹ cap̄ de ligno balsami ⁊ balsamo. ¶ Quartū cōpositū usuale sūt mirabolani kebuli ↄditi quoꝝ usus in sero ⁊ in aurora est bonus: lꝫ difficile sit inuenire ipsos electos: qm̄ oia fere medicamina ab arborib⁹ paganie asportata corrupta sunt ⁊ sophisticata:

¶ Ego aūt expientia certa scio ꝙ inunctio oiuꝫ spōdiliū a p̄n⁹ colli usqꝫ ad fiteri facta cū ifrascripto oleo calido potēter ↄfert locis laxatis neruosis ⁊ paliticis. Cuius descriptio est hec. ℞. olei de costo olei lilioꝝ alboꝝ an̄. ℥. ij. ambre oriētalis. ℥. ß. terant̄ subtilr̄ in mortario. deide icorporent̄ ⁊ ponant̄ in ampulla stricti orificij bn̄ obturata saltez. xx. diebus teneant̄ sub radijs solis: calefacto cocleari vno ex eo ⁊ facta inunctione: videbis rem tibi ualde gratam.

¶ De cura nocumenti diminutionis ⁊ corruptionis visus. Cap. III.

Uoniā aūt in visu huius viri diminutionis ⁊ corruptionis notabile nocumētuꝫ ↄsecutum est ad malā cōplōnē frigidā ⁊ humidā stomachi ⁊ cerebri hui⁹ viri. Ideo in hoc cap̄ leuius trāseundū est ⁊ succicte magis. Oia medicamina que cerebro neruis ⁊ stomacho scripta sunt ⁊ dicent̄ visui ei⁹ notabile iuuamētū afferūt. Nā eni flegmatica ⁊ uapor ei⁹ spiritui visibili ⁊ neruis opticis ⁊ humorib⁹ oculi cōmixta ⁊ imersa nocumētū p̄dictū in visu efficiūt ut supra in ꝓ cap̄ deductū ē.

Propter qđ hic quatuor solū ponā instra. duo qdē phibitiua lapsus: ⁊ duo phibitiua nocumēti ei⁹. ¶ Primū itaqꝫ de phibitiuis est usus pillularū in ꝓ cap̄ 3e pticule scriptarū quas dū uolueris efficē efficaciores: cōmiscē debes cū tertia sui pte pillularuz lucis descriptione Mesue in antidotario. Et accipiat̄ ex eis vna per duas horas post cenā ⁊ ꝓprie qn̄ ex. ℥. j. sex pillule facte fuerūt. ¶ 2m instrm̄ est pectinatio leuis capitis per duas horas post cenā. post quā supaspergat̄ toti medietati anteriori capitis. ℈. ß. pulueris gariofi. In hoc eni medicamine magnū iuuamētū posuit. Auēçoar ꝓ Theisir cap̄ p̄mo. ¶ Tertiū instrm̄ de abscidētib⁹ nocumētū diminutionis ⁊ corruptionis visus est ut sepe oculi lauent̄ cū aqua cineris capitali ⁊ medietate sui aque maiorane. ¶ Quartū instrm̄ ⁊ elegātius illo est. ℞. balsami electi. ℥. ß. aque maiorane. ℥. ij. misce ⁊ pone in amphora obturati orificij: ⁊ exponat̄ radijs solis saltem per octo dies: de hoc ergo linianturoculi intus ⁊ extra est, ⁊ notabile medicamen.

¶ De medicinis curatiuis lapsus frigidi ⁊ humidi stomachi rectificatiuis eius. Cap. IIII.

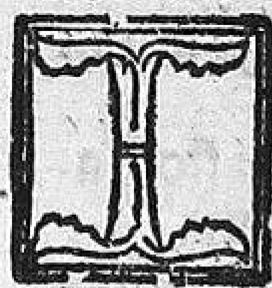

Onueniēs est nūc eligē istra curationis lapsus frigidi ⁊ humidi stomachi que ⁊ ↄsumēdo materias in eo inuētas ipm̄ ↄfortare possint. ¶ De numero igit̄ illoꝝ est succus absinthij assumendo de eo. ℥. j. cū aque mēthe ⁊ mellisse an̄. ℥. j. ß. ⁊ ↄtinuetur saltē per decē dies. ¶ Scđm ↄferēs stomacho etiā euacuādo māaꝫ est iera simplex Gal̄. accipiēdo de ea. ℥. j. cum. ℥. ij. aque calamēti ⁊ est ualde efficax obseruādo post eā ↄditiones supius tactas in solutiuis. ¶ Tertiū ualde ↄueniēs stomacho calefaciēdo ipm̄ ↄsumēdo superfluitates carminat etiam uētositates: ⁊ est semē carui: de quo facio patiētes in mane masticare. ℥. j. uel. ß. per horas tres ante cibū. Est eni bonuꝫ stomacho calefacit ⁊ corroborat: ⁊ facit digeri cibuꝫ ⁊ nutrit in ↄfectionib⁹ medicinarū faciētiū descēdē cibū: ut Serapio in aggregatore scripsit in ꝓpo cap̄. ¶ Quartuꝫ est mastix de quo saltē ter in septimana facio deglutire ǧ. ij. uel. iij. est eni medicina stomaticha epar ⁊ uentrē. defectos corroborat ⁊ ad iflationes eoꝝ iuuat absqꝫ molestia: ut scripsit Diascorides ꝓprio cap̄. ¶ Ad hāc etiā intētionē cōfert electuariū diaciminū: ⁊ ꝓprie descriptū a Nicolao in antidotario accipiēdo de ipso an̄ cibū rotulā vnā. ℥. vni⁹ ⁊ medie. ¶ De nobiliorib⁹ aūt medicamib⁹ ad vigorādū stomachū ⁊ ↄsumēdū māas duo sūt mihi expta cōposita. ¶ P̄m est electuariuꝫ de ambra descriptione Mesue in antidotario distictione p̄ma descriptione 2a. ⁊ est medicina sublimis cerebrū ↄfortās ⁊ cor ⁊ stomachū: ⁊ oia mēbra nutricatiōis: digōnē ꝓcurat, iuētē ea letificat: cōuenit senib⁹ ⁊ frigidis nā ⁊ mulieribꝫ ad egritudines matricis: dosis eius est ut scribit̄ ibi. ℥. iij. in aurora cū. ℥. ij. aque mēthe gr̄a stomachi

cum aqua mellisse ꝓpter coꝛ. cū aqua absinthij ꝓpter epar: aut oīuz aut pluriuz simul cū intendit ad oīa simul aut ad plura eoꝝ. ¶ 2m cōpositū expertuz est electuariū de aromatibus descriptū etiam a Mesue ibidē distinctione prima: ⁊ cap̄ primo. ⁊ debent dari ex eo. ʒ.ij. cum vino odorifero in aurora calefacto: aut cum aquis statim dictis.

Hic etiam adduco duo medicinalia simplicia: ⁊ ꝑtim etiam cibalia. ¶ Primū sunt carice. i. ficus sicce. ſm Diascoridē stomacho sunt utiles accepte ante cibū. ¶ 2m sunt fistici post cibū accepti qui etiam stomacho ꝯuenientes existūt auctoritate Diascoridis. Plura etiā medicinalia ꝑter dicta īueniunt confortātia stomachū. ¶ Et p̄mū qdē est cerotū istud qd̄ sup stomachū cōtinue portet. ℞. laudani electi. ʒ.ij. resine. ʒ.vj. galie muscate storacis calamite ligni aloes añ. ʒ.ß. mēthe absinthij añ. ℈.j. masticis. ʒ.ß. dissoluant gūme cū modico aceti vini citonioꝝ: ⁊ fiat massā bū glutinosa ⁊ ꝓijciat sup pāno de grana ſm figurā scutalē cum extēsione ꝯuenienti: ⁊ sup ipsum pulueriçet pulvis gariof. aspersione leui. ¶ Si qs aūt desideraret hēre medicinā leuioris applicationis ⁊ facilioris ꝑmutationis cōponat sibi hūc sacculū in sindone de grana retorta ⁊ portet ipsum sup stomacho maioris tēporis parte. Cuius descriptio est hec. ℞. ameos carui sileris mōtani cimini añ. M.ß. mēthe origani absinthij. añ. M.j. ligni al. folij añ. ʒ.ij. rosarū spodi j masticis añ. ʒ.ß. pulueriçent oīa per se: deīde misceant ⁊ mittant in sacculo lōgitudinaliter ⁊ latitudinaliter. ¶ Adhuc ego experiētia certa scio q̄ si stomachus iungat mane ⁊ sero cum supradicto oleo de balsamo actu calido ⁊ portet super eo pānus calefactus suffumigatus cum puluere galie muscate in breui tēpore vigorat stomachū debilitatuz. ¶ Scio etiā q̄ portare continue plumaceolū magnuz sup stomacho plenū pluma vulturis mirabiliter vigorat stomachum ⁊ rectificat ipsum.

¶ De medicinis p̄seruatiuis a paralisi ⁊ cōfortatiuis neruorum. Cap.v.

In hoc cap̄ diligēter ꝯtēplandū est. oportet enim medicinas que hoīem paratū ad eneruationez uel palisiz p̄seruare hūt. Etiā si iā egrotet possent curare: memorādo p̄ q̄ opz p̄intelligē ea que dicta sunt in regimine per cibos ⁊ potus: ita ut ea que ibi ꝯcessa sunt accipiant: reliqua vō ꝓhibita dimittātur. ¶ Premittēduz scd̄o q̄ talia instra que dicent felicius opantur post euacuationes in uere ⁊ in autūno celebratas.

De numero ergo harū medicinarū alique sunt iterius assumēde: nōnulle vō exterius applicāde. De his vō que applicāde sunt interius nōnulle earū sunt cibales ⁊ medicinales: sicut dī de cerebro leporis ⁊ de andachocha ⁊ pluribꝰ alijs in scd̄a tertij. sicut de carne colūboꝝ ⁊ ꝓp̄e syluestriū. comestio enī zeoꝝ cōfert ad relaxationē neruoꝝ mēbroꝝ oīuz ⁊ tremori totius ⁊ cordis ⁊ trahētibus post se crura ⁊ pedes ⁊ mēbris ꝓuatis sensu ⁊ motu ⁊ iterfectioni loquele. p̄ Theisir. p̄ cap̄. ¶ Nonnulle vō haruz sunt medicinales penitus: de quarum numero coīs est acorus ꝯditus accipiendo de eo in mane radicem vnā uel duas. ¶ 2m est sotira magna de qua dictum est supra. ¶ 3m est tyriaca Hermetis etiā ibi tacta. ¶ 4m speciale est confectio anacardina descriptione Auicē 5o canone summa p̄ma: ⁊ dosis eius est ab vno. ℈. usqz ad. ʒ.j. ¶ 5m ⁊ speciale de soluētibus est cōpositio pillularuz almarasceni que describunt ab Auic̄. tertia tertij. ⁊ pillule fetide ⁊ pillule de sarcocola mundificāt neruos ⁊ cerebrū ⁊ materias frigidas attrahūt ab eis aquosas ⁊ grossas. ¶ Ego aūt expertus sum sepe electuariū hoc faciēdo hoīem uti ex eo per integrū annum accipiētem. ʒ.ij. in aurora cum. ℥.ij. aque sublimationis andachoche ⁊ tardet post ipsum cibus horis quatuoꝛ. Hoīes plures relaxatione iacere [illegible] factos vidi restitutos esse ad ꝓgressiuum motū ⁊ ad alias [illegible]ationes vigorose satis. Cuius descriptio est hec. ℞. floꝝ rorismarini floꝝ saluie ⁊ maiorane añ. ʒ.iij. ß. ruthe herbe palisis radicis acori añ. ʒ.v. cinamomi elci. ʒ.ij. galāge. çç. triuz piperū nucis muscate añ. ʒ.j.ß. croci. ʒ.ß. sticados arabici. ℈.iiij. radicis peonie. ℈.v. musci gra. iij. ambre. ℈.ß. pulueris cerebri leporis cōbusti. ℥.ß. balsami electi. ʒ.j.ß. mellis dispumanti lib. ij. çuccari lib. j. coquant simul çuccaruz ⁊ mel usqz ad ꝯuenientem inspissationē. ⁊ cum inceperint infrigidari imponant pulueres aliarū medicinarum per se pulueriçatarū que tū ꝯueniēter ꝯquassando incorporent diu ⁊ usui reseruent in uase vitreo bene obturato. ¶ De his aūt medicinis que exterius applicāde sunt paliticis ⁊ paratis. cōmuni oīuz auctoꝝ fama sunt aque balneoꝝ nālium: nō tū oīum sed eligēde sunt sulphuree ꝓp̄ie ⁊ cimericie ⁊ etiam aspaltine. Alluminose vō ꝓpter stipticitatē ⁊ attramentine ꝯsimiliter ⁊ ferree aque ⁊ que scaturiūt per riuulos calibeos dimittende sunt. ¶ Cū ergo desideriū fuerit intrādi balnea eligant sulphuree aque aeri celo ⁊ astris ꝯueniēter discoop̄te ⁊ a paludibꝰ ⁊ uallibꝰ fetidis elōgate que recipiūt in alueuz arenosuz uel lapidosuz nāliter uel artificialiter factū. Et uētre ꝯueniēter mūdificato a cibo ⁊ potu uacuo. In ortu solis fiat itroitus in balneū. ⁊ ꝯueniēs erit fricatio cū luto inuēto in aqs balneoꝝ a p̄ncipio nuche usqz ad finē spine: ⁊ ꝯtīhat mora in balneo usqz ad tolerātiam que excludat debilitatē. ¶ Tūc ergo corpore diligēter coop̄to fiat exitus a balneo ⁊ itroitus in lectū usquequo reducatur caloꝛ ad p̄stinā tēperiē: ⁊ tūc accipiat cibus in moderata quātitate diminutus magis q̄ cōplete satietatis. Postq̄ autez trāsiuerint hore septē: ⁊ in die iteꝝ fiat in balneū introitus cuz fricatione p̄dicta: ⁊ introitus in lectū ⁊ alia ut iaz dicta sunt. ¶ Cū ergo igredit lectuz tota spina eius a fine usqz ad p̄ncipiuz nuche leuiter ꝯfricādo iniungat cum oleo de ambra calido: uel cū oleo de andachocha: aut oleo philosophoꝝ. ¶ Cū ergo taliter pertransiuerint duo dies accipiat aquā super capite suo cadētem a uase eleuato a capite per quatuoꝛ pedes: qd̄ uas impleat aqua balnei virginea uel a p̄mo fonte scaturiēte absqz ꝯtactu hoīuz uel alioꝝ. Canula ergo sit grossitudinis digitalis a laterali p̄te exterius apud fundū posita aperiat ⁊ cadat sup prora capitis frōte eius: ⁊ alijs p̄tibus circūquaqz coronatis pāno lineo satis grosso: deīde uoluat se a prora ad dextram ⁊ a dextra ad sinistrā ⁊ de sinistra ad posteriorem usquequo ꝑcipiat caliditatem aque in ꝓfundo cerebri ꝯueniēter ꝑuenisse: ⁊ poterit etiam corpus cū conueniētia tolerādi in fusuz stare usqz ad spatulas uel medietatē corporis. ¶ Post hoc aūt cum iā balneū acceperit sup capite alijs qnque uel sex diebꝰ laudo ⁊ horis ꝯueniētibus dimissa balneatione oī ingrediat stufam ꝓpe balneum factā: ut coiter fit: ⁊ cuz eadem aqua balnei ⁊ nō cum dulci in qua ꝑmaneat hora vna tam mane q̄ sero. Hec in summa est balneādi forma ꝯuenientioꝛ que obseruari pōt. ¶ Postq̄ ergo a balneo discesserit necessariū est ut qbusdā diebꝰ intēdat ad subtractionē materieruz que dissolute sunt: ⁊ de his que trahūt mām a cerebro ⁊ ꝓp̄ie est caputpurgiū hoc. ℞. pulueris nigelle que per quatuoꝛ dies īfusa steterit in aceto. ʒ.j. aque maiorane. ℥.iiij. misceant simul ⁊ calefiāt ⁊ trahiciant per nasuz ſm modū superius dictū. ¶ De his vō que mām abscidūt a nucha neruis ⁊ musculis est oleū de piretro de quo calefacto fiat inūctio: ip̄m enim torpidos ⁊ paliticos iuuat 6o de simplici medicina p̄ cap̄. ¶ Etiā ꝯueniēs est oleū de castoreo ⁊ oleū de croco. ¶ Itē ꝯueniēs exiccatiuum ⁊ ꝯfortatiuū est hoc. ℞. olei amigdalaꝝ dul. ʒ.iij. sandarace baccaruz lauri piperis nigri costi añ. ʒ.j.ß. terant diu in mortario: deinde calefiāt ⁊ applicent ut dictū est. Plura alia describere potuissem que dimittunt: quoniā ista meliora ⁊ elegātiora sunt.

¶ De medicinis rectificantibus membra generationis. Cap.vi.

Priusq̄ explicent instra curatiōis actus uenerei oportet ingrere cās hoꝝ nocumentoꝝ. neqz eni

sermo eoꝝ nõ ñabiliter adimpleri potest sine istis. ¶ Propter qđ ꝑmittẽdum primo ꝙ cause ꝓpter quas cõtingit hominẽ ledi in actu coitus due principal'r existũt. ¶ Prima includit causas primitiuas uel extrinsecas corpori applicabiles. Scđa vo causa huic opposita a sapientib⁹ partit' in. 7. modos causarũ efficientium hoc. ¶ Quarum ꝑma assignat' ꝑꝑ ꝑncipale nocumẽtũ in virga ipa. ¶ Scđa vo assignat' ex pte defectus in mẽbris spmatis. ¶ Tertia in membris principalibus. ¶ Quarta in membris que sequuntur principalia. ¶ Quinta ex pte nocumenti aduenientis mẽbris que sunt intermedia inter mẽbra principalia ꝛ membra coitus. ¶ Sexta propter nocumentum proprium in membris que sunt vicina membris coitus. ¶ Septima ex pte paucitatis uẽtositatũ in toto corpe iuẽte.

Pro declaratione itaqꝫ p rime cause exterioris. Dicẽdum ꝑmo ꝙ quecunqꝫ causa primitiua data que applicetur corpori assidue finaliter ꝑducit ad permutationeꝫ corporis ad lapsum complexionalem uel compositionalem. ¶ Scđo q' nõ semp cause ita ꝑmutãt corpus imo remanent tenentes se ex parte aie aut ex parte agẽtium que corpori applicata alterant ipm. imo impediũt ab opationib⁹ nãlibus. ꝛ de numero eoꝝ dicuntur uenefice incãtationes maleficia fascinationes ꝛ ꝯsilia. uelut pluries inuẽtum est viros ꝛ mulieres ab opatione coitus esse ꝑuatos intantum ꝙ speculationes ꝛ physica instrã nihil ualuerũt in curatione eoꝝ. sed oportuit applicari nõnulla instrã ab occulta ꝓprietate permutantia corpus: ut sepe ꝯtigit me vidisse audiuisse ꝛ curauisse. ꝛ sunt tres cãe ꝯcesse a sapiẽtib⁹ de quibus paulopost dicet'. ¶ Alique ẽt de numero haꝝ cãrum tenẽt se ex parte aie uel ꝑꝑ angustiam uel tristitiam que ꝓhibent hoies ab actu uenereo. ¶ Contingit etiã defectus iste quandoqꝫ ex parte timoris in quo fit uelox ꝛ fortis retractio spirituum a membris in quibus elaborari debet semẽ. ¶ Tertio iteꝝ ex parte uerecundie in aiaꝫ impsse sic ꝯtingit aliquem uerecundari a ꝯtactu mulieris: ut pusillaminib⁹ ꝯtingit hoib⁹ ¶ 4° iteruꝫ ꝯtingit hoc ex pte impssionis in aiam recepte propter abominationem que qñqꝫ repit' in actib⁹ coeũdi: frequenter eniꝫ aliqs vidẽs aut audiẽs inhonestuꝫ modũ sodomitice coeundi aut more brutoꝝ abominationem recipit in aia ob quã non solum coitus dimittit': sed frequẽter illo ꝑuatur. ꝛ potest colligi hec sententia. 20ª tertij. ¶ 5° iteruꝫ hoc ꝯtingit ex parte impssionis in aia facte per amorem castitatis ex lege uel ex religione seu deuotiõe ꝑop tata ut contingit sanctis viris in lege dei militantibus ꝛ in eremo deo seruientibus ꝓpter deuotionem non solũ castos: sed quãdoqꝫ (lꝫ raro) virgines permanere in tota vita sua. ¶ 6° iteruꝫ hoc ꝯtingẽ põt ꝓpter nocumẽtũ in aia reminiscitiua factum ꝓpter longã dimissionẽ coitus: frequenter enim mẽbra gñationis ꝓpter longã abstinẽtiam a coitu intantum debilitant' ꝙ aia non memorat neqꝫ sollicita est de gñatiõe seminis sicut ꝯtingit mulieri que ablactauit puerũ ꝛ dimittit ipm incurrere nocumẽtum ꝓhibitionis lactis. Et oẽs hi sermones pulcherrime colliguntur 20ª tertij. ꝛ ualde subtiliter caplo de diminutione coitus dum inquit. Et de eis que debilitãt coitum ꝛ ꝟtutem eius sunt res meditatiue ꝙtum ad actũ imaginatiue potẽtie. uel sicut horribilitas coeundi: aut uerecundia ei⁹ ꝙtũ ad actũ cogitatiue virtutis: aut antecessio intellect⁹ ad cor. i. actualis opatio intelligẽdi: que intelligẽtia: imo oĩs opatio iterior ꝛ exterior ponitur in corde ab Aristo. ut patet ꝑmo de sensu ꝛ sensato quam etiam opationeꝫ in pte hac secut⁹ est Auic. 20. tertij. cap ꝑmo in fine ubi dicit. Et apđ me ꝑncipium ei⁹. s. opationis est ex corde. Et subiũgit ꝙ oẽs tales impssiones in anima debilitãt a coitu: idest diminuũt. imo faciũt deficere uel abscindunt: ꝛ ꝓprie qñ sine aduertẽtia uel a casu ꝯtingit hoiem incurrere has impssiones in aia: sicut si aliquis inopinate videret aliquem ihoneste uel sodomitice coire. Et sensit hoc subtil'r Auic. dum inqt. Et ꝓprie cum illud aliqua hora casu accidit supple decurrẽ: tunc quotiẽs euenit iteratio assimilat' illud in mẽte: idest reiteratur impssio in aia per spẽs in organo memorie reseruatas. tales spẽs uelut fantasmata mouẽt aiam intellectiuã ad abhorrẽduꝫ ꝛ fugiẽdum coitum. Et iteruꝫ subdit. Et fit cã in illo. s. nocumento diminutionis uel ablatiõis coit⁹ dimissio. i. abstinẽtia: ꝛ ꝙ aia obliuiscitur ei⁹: ꝓpter qđ subsequitur ꝯstrictio. i. priuatio membroꝝ coit⁹ ab eo. Et iterũ subdit ꝙtũ ad ultimã cãm ꝙ paucitas ꝑparationis nãe in gñatione spmatis sicut accidit in deuotis ꝛ religiosis est cã ut non generetur semen nec moueantur membra in generatione illius. imo neqꝫ ad appetitum: sicut natura non est sollicita in generãdo lac in mamilla remouendo filium a lacte. ¶ Uide ꝙtũ speculationis oportet hẽre in intelligẽdo ꝑmitiuas cãs que diminuẽ aut auferre pñt coitũ. Reliqs aũt cãs ꝑmitiuas que nocumentum hoc efficere pñt non curaui extẽdere hic qm̃ oẽs eodem modo curationis fere abscindi poterunt.

De causis aũt corpalibus ꝑmo ordie dicẽdis poterit esse nocumẽtum eẽtiale in virga ꝯtingens: ꝛ ipm põt esse lapsus cõplonalis ꝛ cõpõnalis: ꝛ de natura cõi. ¶ Lapsus cõplonalis põt eẽ caliditas ꝛ siccitas: friditas ꝛ siccitas. Calitas ꝛ hũiditas: friditas ꝛ hũiditas mãles in ipa virga inuente. Nec tñ nolo negare ꝙ lapsus cõplonales simplices ꝛ mãles in eo accidẽ pñt. sed q' ibi raro ꝯtingunt: ꝛ etiaꝫ q' curant' curatione cõpositoꝝ ul' materialium lapsuum in quos facile permutantur. Ideo de eis principaliter tractatum est. ¶ Quõ autẽ cogñscantur lapsus cali ꝛ sicci: facile est videre ex calitate sensus tãgentis repẽtata ꝛ ẽt per egruꝫ ꝑcepta ex rubore virilis mẽbri ex tẽsione uenaꝝ ꝛ arteriaꝝ partis: ꝛ iuuamento percepto ex applicatione frigidarũ rerũ: ꝛ sic de alijs. ¶ Frigiditas vo ꝛ humiditas virilis membri percipit' ex actuali frigiditate ipsius: uenarũ angustia: ꝛ puitate membri: mollitie ꝛ ipsius ponderositate: ꝛ ipm iuuari a calidis ꝛ noceri a frigidis: debili tarda ꝛ difficili seminis emissione per canalem suum: ꝛ sic de alijs. ¶ Signa lapsuum calidoꝝ ꝛ humidoꝝ cognoscuntur per signa contraria his que nunc dicta sunt. ¶ Et ita signa lapsuuꝫ calidoꝝ frigidoꝝ ꝛ siccoꝝ per signa opposita lapsibus calidis ꝛ humidis.

Potest iterum in virili membro inueniri lapsus cõpositionalis simplex ut oppilatio uenarum essentialium illius membri. ¶ Aut oppilatio cũ paralitica dispositione completa sicut quando contingit oppilari uenas transitus spũs aialis sensibilis ꝛ motiui intantum ꝙ nullo modo erigitur nec moueri potest. ¶ Et si fiat clausio viarum per quas fit transitus spũs sensibilis tm̃: tũc membrum mouetur ꝛ non sentitur aliquando vidi. ¶ Et ecõuerso. si fiat clausio viaꝝ per quas in ꝟga recipitur spũs motiuus tunc sentit ꝛ non mouetur: ꝛ istud sepe ꝯtingit in multis in quibus mẽbruꝫ sentit obiecta tãgibilia oia sibi applicata: non tñ mouetur ad aliquã dĩaꝫ positionis nec erigit'. ¶ Unũ vo nerui ramificent' qb⁹ in virgã defert' aialis spũs sensibilis ꝛ motiuus: patet ꝙ ueniunt a spondilib⁹ caude: ut colligitur scđa tertij. primo capitulo. prope fineꝫ. ¶ Lacerti vo per quos ꝟga mouet' q̃tuor sunt: duo qdem in ipa laterales in dextra ꝛ sinistra pte inueniuntur: qui cum descẽdũt sunt cã dilatationis corpis virge ꝛ aptiõis canalis per quem facile semen cum urina effundit' extra. ¶ Alij vo duo lacerti a femore exeunt ꝛ ꝺm transuersum per virgã incedunt: quoꝝ contractio cuꝫ est uersus superiora virgã erigunt ꝺm illam partem: ꝛ econuerso.

Et ex hoc correlarie concludere potes quedaꝫ correlaria apparentia. ¶ Primũ est quare in quibusdam hoibus ꝟga ꝯtrahitur ꝟsus oseum. in alijs vo ꝟsus mirach/ in quibusdam ꝟsus dextruꝫ: in quibusdã ꝟsus sinistrum. Cũ eni ꝯtigit ꝯtractioneꝫ fieri in musculis vnius ptis. tãc mẽbrum inclinatur uersus illã: ꝛ ecõuerso.

¶ Scōm correlariū q̄re in qbusdā hoib⁹ virga reperit tetanosa. Hoc enim ɔtingit ꝑpter spasmū in utraqz partiuz musculoꝝ. Cum enim fuerit tāta potētia mãerū ad contrahēdū uersus supra sicut uersus infra: ⁊ tāta vis in mã fuerit ad cōtrahēdū ad dextrū sicut ad sinistrum necesse erit mēbrum remanere rectū ⁊ extēsuz ⁊ hec est spēs spasmi Tetanus nominata. scōa tertij. cap. de spasmo. ¶ Qui differt a papismo uel a satyriasi s3 alios: licet eni in oī papismo sit immoderata mēbri distēsio: in illa tñ nō est spasmus necessario: sicut neqz in spasmo inuenitur multitudo uentositatis que est effectiua uel materialis priapismi causa.

Amplius euenire potest nocumētum cōpōnale virge cōseq̄ns apostema cuiuscunqz generis ⁊ speciei: quoꝝ quodlibet ipedire potest. imo pñare a uenereo actu: vnde hec omnia memorare oportet.

Similiter etiam solutio cōtinuitatis in ligamētalibus partibus neruosis arterialibus ⁊ uenalibus genitalibus membri poterit esse causa impediēdi: imo auferendi uenereum actum: siue solutio continuitatis fuerit vulnus siue ulcus longum latum profundum biangulare ⁊ triangulare: ⁊ sic de alijs.

Secunda cā nocumēti actus uenerei ɔtigere pōt ex parte mēbroꝝ sp̄maticoꝝ ꝑpinquorum uel essentialr ɔcurrētiū. Sūt aūt hec mēbra duo eēntialr. s. recipientia ⁊ gñantia sperma: de qbus est discordia nō parua inter philosophos ⁊ medicos illustres. ¶ Arx. nanqz 4° de partibus aialiū credidit sp̄ma gñari in uasis inuolutis mediante caliditate sp̄ūs gignitiui ꝑuenientis ex aggregatione sp̄ūs vitalis animalis ⁊ nālis: ita q̄ purior pars sanguinis elaborati in uena cbilis ⁊ in alijs sibi ꝑpinquis per uasa spermatica defert ad oseum ⁊ recipit in illis uasis inuolutis ubi mediāte influxu cordis sanguinis illa pars in uasis inuolutis ultimo elaborata sp̄matis formaz recipere poterit: ⁊ q̄ testiculi ad gñationez sp̄matis effectiue non cōcurrūt nisi coadiuuatiue ad effusionē sp̄matis in m̄ricē: pondera eni3 testiculoꝝ ipoꝝ distensa ⁊ apta magis reddunt talia uasa: ut per ea liberi⁹ semē effūdat in m̄ricē. ¶ Illustrissimi vō medicoꝝ plurimi: ut Gal. in libello de sp̄mate noue translatiōis: ⁊ Haliebas collega ei⁹ fidelissimus: ⁊ Halirodoā super scōo tegni posuerunt in testiculis tēperamētum factū a gignitiuo sp̄ū ex cōmixtiōe spirituū s. vitalis animalis ⁊ nālis. Dixerūt ḡ q̄ mã sanguinea pura iam ꝑacta recipit in uasis inuolutis: ⁊ ibi detinet: cū ḡ fit copula viri cum muliere mã talis expellit ⁊ trahit ad testiculos: ⁊ ibidē mediante tēperamento aggregato ex p̄dictis cōuertit in uez sperma. Et hec ueritas auctētica est a p̄ncipe. 20ª tertij. p° cap. in exordio dū inqt. Sublimis deus creauit duos testiculos sicut sciuisti qui inter mēbra p̄ncipalia in qbus gñat sp̄ma ex hūiditate delata ad eos de uenis superioribus uel in uenis. s. sñis que est q̄si superfluitas cibi in corpe toto: ⁊ est sanguis magis digestus ⁊ magis subtilis. ¶ Ex quo fundamēto appet q̄ siue teneat Arx. opio aut alia scōa nocumētū in coitu ɔtingē pōt ꝑpter lapsuz cōplonalem ⁊ cōpōnalē ⁊ vnitatis inuētū tā in uasis inuolutis q̄ in substātia testiculoꝝ ⁊ pāniculo uestiēte eos Quid aūt intelligēdum sit per uasa inuoluta patet: q̄ ipsa sunt extreme partes uasoꝝ sp̄maticoꝝ: de quibus parum post dicetur.

Tertia cā nocumenti de corpalib⁹ iterū assignatur ex parte nocumēti in mēbris p̄ncipalib⁹ inuētis: ꝑpter qd intelligendum est q̄ licet s̄m Arx. sp̄ma mãliter nō decidatur a p̄ncipalib⁹ mēbris oībus: tñ qꝛ a corde p̄ncipalr ⁊ a cerebro ⁊ ab epate delegantur sp̄ūs: ex quoꝝ commixtione gignitiuus sp̄ūs fit: iō s̄m partez virtualē sperma decidit ab oī membro p̄ncipali. Uirtualē aūt partē intelligo vtutē impressam in testiculis uel uasis inuolutis a sp̄ū gignitiuo p̄ducto qui est instrm aie ad da[illegible]iz vtutē p̄dictis mēbris in gñatione seminis necessariam. [illegible] Hyppo. Gale. ⁊ Halie. collega eius posuerint sperma materialiter decidi a cerebro ⁊ delegari per uenas que sūt post aures ad uasa seminaria: qd ꝓbatur qm̄ sectio illarū duarū uenaꝝ ꝓhibet gñationez: ⁊ p̄ducit ad sterilitatē: que opiniones tātoꝝ viroꝝ l3 discoliā hēant cōtradictoriā: conat⁹ tñ fuit Auic.ª talem discoliā cōciliare caute in his s̄monib⁹ dum inqt. imo op3 ut sit ei. s. sp̄mati ⁊ cum mēbro p̄ncipali fons: ⁊ ut sit ex membris alijs desudatio etiā ad istas radices. ¶ Quicqd tñ de p̄dicta opinione tibi tenere placet cōcedendum est tā a corde q̄ a cerebro uel epate influxuz necessario oīuz triuz mēbroꝝ p̄ncipalium cōcurrere ad gñationez seminis ad coituz ⁊ ad fecunditatē: ⁊ sunt s̄mones collecti 20ª tertij. p̄mo caplo ꝓpe finez dum inqt. Et scias q̄ vge accidit vtus erectionis ⁊ uentositatis a corde: ⁊ aduenit vtus sensuuz ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ aduenit ei virtus sāguinis equalis ⁊ subtilis ⁊ desiderium naturale ex epate.

Et ex hoc fundamento facile pōt itelligi q̄ op3 ꝓlificuz semē ad gñandum ⁊ ad coitum necessarium esse sanitatez membroruz principaliuz. ¶ Et sequitur etiā q̄ si mēbra p̄ncipalia sunt distēperata aut nō sana nō erit possibile uerū semē ⁊ ꝓlificuz generari. ¶ Sequitur tertio q̄ causa multarū egritudinū que a principio gñationis cōtrahūtur ualde facile assignari pōt ex nocumento ⁊ egritudinibus p̄ncipaliū mēbrorū. ¶ Sequitur 4° q̄ non est mirabile q̄ hic vir est impotēs ad coitū ⁊ gñationē. In oī eni3 p̄ncipali mēbro ipsi⁹ deputato ad ɔ̄uationē idiuidui inuenit lapsus fridus ⁊ hūidus mãlis. ¶ Sequitur 5° q̄ non est mirabile q̄ cōplexio mēbroꝝ gñationis huius viri trāsmutata est ad lapsum frigidum ⁊ humidū: difficile eni3 est imaginari ⁊ difficillimuz inueniri mēbra gñationis eucrata aut sana cum discrasia egritudinum mēbroꝝ p̄ncipaliū: tēperamētū eni3 mēbroꝝ gñationis depēdet a tēperamento p̄ncipalium mēbroꝝ ⁊ non econuerso.

Quarta cā p̄ncipalis ꝑpter quā ɔtingit nocumētū in coitu ⁊ generatiōe et assignabatur sup̄i⁹ ex p̄te nocumenti mēbroꝝ que sequunt p̄ncipalia mēbra ⁊ hoc intelligē multuz necessariuz est: cū sp̄ūs ⁊ virt sensibilis deferatur a cerebro ad mēbra gñatiōis necesse est assignari vias per q̄s ille sp̄ūs deferat. Cum ḡ delator sp̄ūs ⁊ vtutis sensibilis ⁊ motiue sit neruus uel nucha aut alia mēbra ꝓportionalia istis: ut corpz q̄ ex nocumento taliū mēbroꝝ deseruiētiū cerebro seruitute latoria necesse erit uariare tēperamētum sensus in mēbris genitalibus multiplr.

Primo quidē si erit lapsus frigidus in mēbris p̄dictis q̄tūcūqz cerebrū effundat spiritū aialē sensibilē ⁊ motiuū in quāto ⁊ quali ɔuenietē ꝑpter frigiditatē illoꝝ mēbroꝝ prohibebitur delatio illorū spirituū ad organa generationis. ¶ p° qꝛ frigiditatis est immobilitare Caliditatis vō mobilitare. ¶ Scōo: qꝛ frigiditas illoꝝ mēbroꝝ remittit caliditatē spirituum per quā constat tēperamētuz eoruz. ¶ Tertio: qꝛ frigiditatis est coartare poros per vias ⁊ transitus eorū spirituū. ¶ Quarto iterū: qꝛ frigiditas ingrossat substātiā sp̄ūs aialis qui subtilior est. ꝓpterea qꝛ trāsit per subtiliores vias. ¶ Quito ⁊ ultimo frigiditas aduersat potētie vtutis. ¶ Propter has itaqz causas vide q̄ta tēperies cōplexionalis ⁊ cōpositionalis necessaria est in mēbris que seruiunt cerebro virtute delatoria.

Si aūt iterum cōtingat cū distēperamēto mēbroruz talr seruientiū cerebro: et esse distēperatum cerebꝝ lapsu frigido ⁊ hūido mãli: tūc necesse est cōcedere magnū nocumētum in mēbris gñationis ⁊ coit⁹ q̄tū ad sensationez necessariā ⁊ ad uenereū actū qui iuenit in mēbris gñationis ꝑpter dependentiam eoꝝ a cerebro: ut dictū est. ¶ Et ex hoc manifeste appet: q̄re in viro isto iuenit debilitas sensus in membris coit⁹: hoc ɔtigit pp imoderatū lapsum fridū ⁊ hūidū mãlē in cerebro eius magnificatum. ¶ Et pari rōne dicēdū est hoc nocumētū in mēbris gñationis ⁊ coit⁹ in hoc viro depēdē s̄m magnā distēperātiā nuche neruoꝝ renū ⁊ alioꝝ a nucha oriētiū p quos aialis sp̄ūs

sensibilis ꝛ motiuus ad membra gñatiõis delegari debet

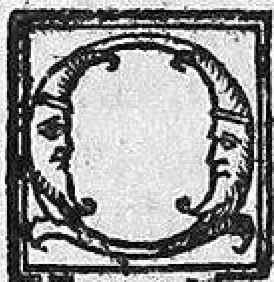
Similiter etiam contemplari oportet per alia mẽbra que sequuntur principalia itelligere posse stomachum epar splenem arteriam adorti ascendentem chilis ꝛ descendentẽ. ¶ Si ei nocumentũ ɔtigat in stomacho diminutionis corruptionis aut ablationis opationum que ꝑprie sunt sibi attribute. s. appetitiue ꝛ digestiue pmi alimenti quo modo poterit gñari sanguis laudabilis ex cuius puriori parte gñat semẽ. Ex nocumẽtis eni stomachi ꝛ ꝑprie ꝑuationis istimbre eius acqruntur egritudines numero ples ꝛ male. imo omnes fere ꝑpterea qꝛ nocumẽtum digõnis mr est ꝛ fundamẽtum fere oium egritudinum corpis. 13ª tertij. cap̃ de nocumento digestionis. ¶ Et ex hoc fundamento facile est intelligere: quomodo nocumentuꝫ epatis sit causa nocumenti coitus. ¶ Et iterũ si potẽtia splenis nõ ɔuenienter mũdificet ꝛ depuret melãcholiã a sanguine: tunc patet ꝙ sanguis non erit ɔueniens generationi spermatis: qꝛ sanguis est frigidior ꝛ grossior ꝙ opꝫ: siue fuerit spumosus: aut qꝛ non erit vtuti trãsmutatiue ꝑportionatus: ut ex eo sequestretur pars purior subtilitate aeritate caliditate ꝛ vnctuositate eius. ¶ Adhuc etiaꝫ quarto hñs nocumẽta complexionalia uel compositionalia uel in natura coi renum: non põt ɔuenienter generare sperma neqꝫ tantum caliditas insluere mẽbris gñationis ꝛ coitus quantum oporteret. Desiderium enim nãle. s. coeundi quandoqꝫ prouenit in mẽbris generationis causa renum. 20ª tertij. caplõ primo in fine. ¶ Ex hoc fundamẽto nolo esse manifestum ꝙ ꝑpter nocumenta complexionalia uel nãe cõmunis existentia in uena adorti descendẽte: ꝛ silr in uena chili non paruum sed excellens ꝛ magnum nocumentum accidit in membris gñationis ꝛ cordis.

Quinta causa pncipalis nocumenti coitus assignabatur ex parte nocumenti inuẽti in mẽbris que sunt intermedia inter pncipalia membra: ꝛ inter mẽbra gñationis. Sunt autem mẽbra hec que seruiunt mẽbris coitus seruitute latoria proprie ista que spermatica uasa nũcupantur: que duplicia sunt. s. dextrum ꝛ sinistrum. ¶ Dextrum võ uas orit ob emulgenti uena ꝛ descendit inferius usqꝫ ad osꝫ nelatũ extremis inferiorib⁹ ptib⁹ sifac: quoꝝ uelamentuꝫ a sapiẽtib⁹ Dedimus noiatũ est. Et hoc quideꝫ spmaticũ uas a sapientib⁹ positũ est deferre mãm gñationis spermatis. s. sanguis iaꝫ depurati in uena chili ꝛ alijs ramificatis ab ea a quaruꝫ ɔcauitate ɔtinuatiõe earum ad inuicẽ sanguis ille delegatur ad emulgentẽ uenã. ¶ Cum ergo ab illa oriatur uas ꝑdictũ sequitur ꝙ ɔueniẽter deferre poterit mãm talem que ꝑus recipitur in inuolutis uasis in oseo inuentis: in qb⁹ Aũ. posuit talẽ mãm in spma conuerti. licet Hyppo. ꝛ Gal. ꝛ collège iporuꝫ posuerit spma illud ultimã suam pfectionẽ acquirere in testiculis ut supra. ¶ Scõm võ spmaticuꝫ uas est sinistrũ qõ orit a ramo arterie adorti descẽdentis: ꝛ hoc quideꝫ tale a sapiẽtib⁹ ponit ad membra gñationis deferre obiectũ qõ tenet locũ formalitatis magis ꝛ est spũs vitalis ex cuius tẽperamẽto in mẽbris coit⁹ ꝛ gñationis: defertur virtus formalitatis spermatis in mẽbra gñationis spmatis. ¶ Utrũ aũt per hoc uas spmaticũ ad mẽbra gñationis deferat ꝑcipue spũs vitalis: aut simul cũ ipo sãguine arteriali: est questio quã pauci sapiẽtuꝫ aggressi sunt ꝛ raro de ea inuenitur bñ determinatũ. ¶ Credo tñ ego ꝙ sicut per dextrũ uas spermaticũ defert sanguis ꝛ spũs nãlis ad mẽbra gñationis: ita per uas sinistruꝫ spermaticũ defertur spũs vitalis ꝛ sanguis arterialis. ¶ Dico 2º non esse necessarium sanguinẽ arterialẽ ad mẽbra delatuꝫ ita mãliter transmutari in spma sicut sanguis uenalis trãsmutatur in ipm qm̃ trãsfert in uas dextruꝫ: lꝫ etiã ꝑbabiliter teneri posset hoc. s. ꝙ sanguis arterialis posset esse mã spermatis. In sũma ergo ex hoc fũdamẽto pulchre intelligi potest quomodo ex distemperie uasoꝝ spermaticorum accidat nocumentum in coitu ꝛ generatione.

Sexta cã pncipalis nocumenti coitus assignabat ex pte nocumẽti iuẽti in mẽbris vicinis mẽbris coitus. Mẽbra aũt talia plura specie distincta intelligi pñt. ¶ Quoꝝ primum sunt spondiles caude. ¶ Secunduꝫ est fiteri uel circulus ani. ¶ Tertiũ est musculosa uel carnosa pars fiteri circũapposita. ¶ Quartum est uene emoroidales in extremitate intestini recti imbibite. ¶ Quintum etiam est attractio ɔquassatio uel dislocatio in spõdilibus predictis: magnũ enim inde nocumentum nuche coicari põt ꝛ ɔñter coitui eo qꝛ a spondilibus alkatim ꝛ caude ramificantur arterie spm aialem ꝛ sensibilem portantes ad ꝑdictas partes ꝛ mẽbra gñationis. ut põt legi prima pmi. doctrina quita. summa quarta. finali capitulo. ¶ Adhuc etiam si ɔtingat apã in circulo ani: ꝛ partib⁹ adiacentibus ꝑpter compressionẽꝫ factam in uasis spermatis potest fieri impedimẽtũ in coitu. ¶ Dolor etiã magnus in circulo ani: ꝛ emoroidalibus partibus magnũ nocumẽtũ efficere põt in coitu ꝑsternendo virtutem ꝛ facit fluere mãs ad predicta loca. ¶ Similiter ꝛ imoderatã euacuatio emoroidalis idem efficere potest. ꝑpterea qꝛ musculoꝝ qui sunt mouentes circulũ ani ɔtinuitas est magna cum musculis virge: ut potest videri prima pmi. doctrina quita. summa tertia. cap̃. 25. ꝛ. 26º.

Ultima võ cã nocumenti coitus posita fuit ꝙtitas uẽtositatum in toto corpe ꝛ in mẽbris coit⁹. Cum eniꝫ in actu coit⁹ necessaria sit erectio per efficiẽtem cãm caliditatis: que sufficienter possit dilatare ꝛ ampliare partes vge substãtiales ꝛ in breui tpe mouere cãm mãlem aut sibi proportionatam que. s. est sanguis arterialis ꝛ uenalis spũuꝫ aialiuꝫ nãliuꝫ ꝛ vitaliuꝫ multitudo ꝛ uẽtositas notabilis ꝙtitatis. ¶ Cuꝫ ergo qõlibet istoꝝ a nãli caliditate mẽbris ꝑdictis influxa a corde ualde facile moueri rarefieri ꝛ dilatari possit. patet ꝙ necessarie sunt cõcauitates in qbus talia corpora recipi ɔtineri rarefieri ꝛ dilatari possint: tales sunt porose partes virge ipsius ampla concauitas uenarũ ꝛ arteriarũ multitudo in quibus cuꝫ talis recipitur uentositas ꝛ spiritus eorum rarefactione fit virge tensio. Multitudo ğ uentositatũ in magna pte ambitus corpis inuẽta in ptibus etiã que sunt ꝑpinque mẽbris coitus est cã coitus ꝛ ɔñter gñationis. Et ecõuerso defect⁹ uẽtositatũ in ptibus remotis ꝛ ꝑpings mẽbris gñationis est cã defectus in coitu ꝛ gñatione. Et omnes isti sermones pulcherrime colligi pñt 20ª tertij. caplõ ꝑ. duꝫ inqt. Uirga enim est mẽbrũ instrale gñatũ ex mẽbris ligamentosis uenosis ꝛ carnosis. Et pncipiũ originis eius est corpus ortũ ex carne pectinis ligamẽtali: ꝛ est plurime ɔcauitatis lateꝙ uis sit gñatum in plurib⁹ dispõnibus cooptuꝫ: ꝛ ideo cum ipm iplet uentositate fit erectio. Et infra in eadẽ fen. caplõ de diminutiõe coitus inqt. Et scias ꝙ erectionis causa est uentositas ꝑcedens a spermate: aut nõ a spermate: sed supple a toto corpore ꝛ partibus propinquis iam declaratis. ¶ In hoc aũt tractatu nõ curaui oñdẽ quõ in coitu ꝛ gñatione nocumenta ɔtingant ꝑpter egritudines uesice ꝛ colli eius. Hec enim in alio loco per me bene iã declarata fuerunt. ¶ Et patet etiam ꝙ si nocumentum accidere potest in mẽbris generationis per colligantiam ad remota membra manifestum erit ꝙ propter nocumẽta essentialia uesice magnifice ledi possunt membra coitus: quoniã uesica est eis colligata non solum colligantia situs uel ꝑpinquitatis sed colligantia ꝑuenientea ligamentalib⁹ neruosis ꝛ musculosis partibus. ut patet intelligenti per ea que scripta sũt. ¶ Ex quorum omnium fundamento iam apparet quãtã oportet habere speculationem in declarando ꝛ explicando nocumenta coitus ꝛ generationis que omnia in predicta particula declarata sunt. Et propterea nihil speculabile haberi potest quod nõ sit in predictis contentuꝫ aut ad ea reducibile: ꝛ tunc est finis particule hui⁹ tractatus.

¶ Caplm de rectificatione coitus.

Oportet inꝙ discurrere per regimen ad rectificationē coit⁹ diminuti. ¶ Pro cui⁹ declaratione ꝓmittēdū ꝑ ꝙ cū lapsus sit frigidus ⁊ hūidus mālis: ut in ꝑma ꝑticula hui⁹ declaratuꝫ est: necesse est ut intēdat ad ipsi⁹ regimē ꝑ euacuātia mām digerētia ipam: ⁊ rectificātia mēbra gñationis reducentia ipsa ad temperamentum satis ꝯueniēs. ¶ Premittēdum 2° ꝙ tam canones ⁊ instr̄a euacuādi materiaꝫ ꝙ̄ digerendi ipam patent supra in caplo ubi descripte fuerunt euacuationes tpe ueris ⁊ autūni ꝯuenientes. ¶ Premittendum 3° ꝙ regule ⁊ instrumenta rectificationis male complexionis membroꝝ generatiōis possunt accipi ex his que nunc dicētur immediate. ¶ Premittēdū 4° ꝙ aliqua sunt que euitari debēt a quocūqꝫ hn̄te diminutionē coit⁹ siue ꝓcedat a caliditate siue a frigiditate siue ab aliqua de numero septē causaruꝫ diminutiōis coit⁹ que in hoc cap̄ seriose declarata fuerūt. ¶ Et ꝑmū qdē hoꝝ est ꝙ hn̄tes diminutionē coitus dimittat multā replōnē stomachi: ⁊ nauseatiuā satietatem que ꝓuenit ab ea ad hoc ꝙ stomachus reddat alleuiatus ⁊ ad ꝯuenienti⁹ digerēdū. ¶ Secūduꝫ ꝑncipale est potus aque frigide. est eniꝫ res nocibilior eis. 20ª tertij. caplo de cura diminutionis coitus. ¶ Tertiū ꝑncipale est ꝙ euitent oīa nutrimēta uehemētis caliditatis ⁊ siccitatis, talia eniꝫ ꝓducūt uehemēter resoluendo corpus ad uehemētem siccitatē sanguis bn̄ cocti qui deberet esse mā̄ spmatis: ⁊ resoluūt ⁊ exiccāt spūs ⁊ uētositates que debebāt ꝯcurrere ad erectioneꝫ. Talia aūt sunt sicut rutha: maiorana: rutha syluestris: marmacor: ⁊ est gallitricū: uel saluia domestica: ciminū: semē agni casti ⁊ siꝉia. ¶ Quartū ꝑncipale est, ꝙ euitentur īfrigidātia uehemētis exiccationis: q2 cōgelāt spiritus ⁊ materiā spermatis ⁊ claudūt vias trāsitus eoꝝ: ⁊ ꝓprie qn̄ sunt exiccatiua: tunc enim cōtrariant duobus ꝑncipijs. vite ⁊ augmēti coit⁹ qui vigorat per calidū ⁊ humidū. Talia aut sunt sicut letes: xilocarate ⁊ sunt carubie: sumac: miliuꝫ solatruꝫ ⁊ similia. ¶ Quinto euitentur acetosa quoniam sūt frigida ⁊ plurimum exiccatiua propter causas dictas. ¶ Sexto iterū dimittant stiptica oīa: aut q2 talia sunt uehemēter cal'a, ut patet in atramēto: aut uehemēter frida ut patet in galla quercu cypresso ⁊ balaustia: aut q2 sunt uehementer exiccatiua, ut patet in sandaracha: aut q2 hn̄t stipticitatem ualde potentē resoꝉoni ꝯiunctā. ut patet in calidis ⁊ siccis in fine tertij gradus substātia terreis ⁊ solidis. ¶ 7° euitent etiā oīa stupefaciētia instr̄a siue sint frigida ⁊ sicca sicut opium: cāphora: iusquiamus: ⁊ mādragora: siue sint frigida ⁊ hūida sicut nenufar: psiliū: ⁊ lactuca: ⁊ ꝓpter hāc cām papauer licet sit de stupefacientibus: q2 tn̄ leuiter hoc facit non ꝓhibet eius applicatio. 2° iteꝝ q2 in eo est piguedo quedam uētosabilis que iuuat ad erectionē. Unde 20ª tertij. ꝑallegato caplo, lꝫ in semine papaueris sit parū stupefactionis: tn̄ eius pinguedo ⁊ qꝺ ipm cōmouet uentositatē succurrit ei. s. coitui diminuto ⁊ addit super ipsuꝫ. ¶ Octauo euitet mult⁹ diureticoꝝ usus: siue q2 diuertunt mās a membris coitus: siue ꝙ acuunt ⁊ exiccant eas ⁊ spiritus: uꝉ quia debilitāt organa delationis spermatis. ¶ Nono euitari debet coitus cuꝫ muliere egra siue egritudo sit cōploꝛnalis calida: neqꝫ resoluendo ⁊ exiccādo debilitet: siue egritudo fuerit frigida: ⁊ debilitet ꝯgelādo: siue egritudo fuerit cōpōnalis ut fortis oppilatio ⁊ apā in mrice uel collo eius que debilitant ūgā resistētia sui: aut q2 fuerit egritudo compōnalis ut excoriatio mricis partium eius: aut ragadie. i. fissure ulcerose in ea: aut alia ulcera que virile membrum inficere pn̄t. ¶ Et ꝓpter hanc cām tales hoīes euitare debent copulā cum uetulis. frequēs eni ꝯtactus earuꝫ debilitat virile mēbrū. ¶ Siꝉr ꝓpter idē fundamentuꝫ effugiāt isti tactū puellarū que nondum ꝑuenerūt ad etatis complemētum: angustia eni viarū in talib⁹ debilitat mēbrū eius q conatur ⁊ studet sepe deuirginare eas. Unde gt coire cū muliere que nondum uenit ad etatem perfectam: ⁊ adhuc est virgo deducit ad debilitatem mēbri virilis: ut iā dictū est. ¶ Adhuc etiā hn̄tes diminutionem coitus euitare debēt aspectum eoꝝ qui īmūde ⁊ inhoneste: aut ꝯtra legē coeunt: aut coire soliti sunt: imo etiam effugere debent eos qui sermocinantur ⁊ qui scribūt de inhonesto ⁊ vituꝑato coeundi modo: oīum enim taliuꝫ impssiones facte in aīa mouent abominationeꝫ coitus intantum ꝙ qn̄qꝫ ex impssionibus talibus in aīa receptis multi destiterunt coire ⁊ fuerunt mēbra coitus tandiu ab eius exercitio priuata ꝙ nunꝙ̄ aut nō nisi cuꝫ magna difficultate deinceps coire potuerunt. Hec omnia in sūma euitari debent ab eo qui habet diminutionem coitus a quacūqꝫ cā contingat ipm ꝓuenire. ¶ Premittēdum 5° ꝙ instr̄a quibus vigorantur hoīes in coitu diminutionem hn̄tes sunt diuersa: aut eniꝫ sunt cibi cibales: aut cibi medicinales: aut medicine: aut q̄tuor sunt instr̄a a specifica ꝓprietate hoc efficientia. ¶ Et de numero istoꝝ instr̄oꝝ meliora ⁊ magis eligenda sunt ea que tenent se ex ꝑte ciboꝝ cibalium si per ea cura cōpleri poterit. talia eniꝫ cōueniūt multipꝉr. ¶ ꝑmo q2 vigorāt v̄tutē que nō ꝯsistit ⁊ ꝯseruatur nisi in nutrimēto bono. ¶ 2° q2 tales cibi reponūt ꝑteꝫ mālē. s. sāguinē laudabilē qui est mā̄ spmatis. ¶ 3° q2 ex eis gñatur amplior ⁊ melior spūum ꝙ̄titas. ¶ 4° q2 non tollit ab eis multitudo uētositatis que est erectiōis mēbri cā sufficiens: ut supra declaratū est. ¶ Talia ḡ instr̄a sūt que penitus in hūanū corpus opant a mā nullū gradū q̄litatis ꝑme uel scḋe manifestū reponentia. ¶ Panis laudabilis ⁊ vinū subtile dulce ꝯuenientis potentie. ¶ Et carnes laudabiles ut pulloꝝ fasianoꝝ ꝑdicū: ⁊ caro vituli lactentis capreti annualis agni ⁊ teneri castrati ⁊ vitelli ouoꝝ. Et reliq̄ que supius declarata sunt in regimie per cibos ⁊ potus. ¶ Scḋi v̄o gn̄is instr̄a sunt sicut illa que multā partē sanguinis ⁊ nutrimēti reponūt cū pauca tn̄ alteratione per q̄litates ꝑmas ab eis facta sic eēt panis ordeaceus: ⁊ vinū ponticū acre acutū uel notabiꝉr fumosuꝫ: ⁊ carnes lepoꝝ ⁊ cuniculoꝝ colūboꝝ: ⁊ siꝉiuꝫ: quoꝝ est alteratio cū frigiditate ut leporis: cū humiditate multa ut agnus ⁊ cuniculus: cuꝫ caliditate magna: ut pulli columboꝝ: ⁊ sic de alijs. ¶ De numero v̄o eoꝝ instr̄oꝝ que sunt in tertio gn̄e ⁊ magis alterāt ꝙ̄ nutriūt magna diuersitas a sapiētibus in scriptis repitur: quoꝝ alique sunt medulle: alique cortices: alique succi: alique gūme: alique radices: alique aque: alique sunt fructus alique sunt olera: ⁊ alique sunt aīalium partes. ¶ Que v̄o in ꝑmo loco posita sunt augmētant coitum multis de causis: aut q2 sunt uētositatuꝫ māliter generatiua: ut semē napi lupinus: eruca: baucia: semē melonis: ⁊ siꝉia. ¶ Scḋo efficiunt hoc q2 apitiua mēbroꝝ spermatis dilatatiua ut sparagus: semē raphani: urtice: apij: petroseꝉ. ¶ Aut 3° iuuant q2 dissoluūt mām ⁊ spma in vijs igrossatū ⁊ ꝯgelatuꝫ: ut grana alkerua carui ⁊ pip lōgū. ¶ Uꝉ 4° iuuāt ad illud actuali uel potētiali lenificatione earū ꝓpter quā mās ⁊ vias fluxibilitati paratas efficiūt ut semē lini: fenugrecū: grana açelini ⁊ ꝯsiꝉia. ¶ Hec igit in summa ꝯtēplāda sunt ut vnumqꝺqꝫ ipsoꝝ ad suā cām ꝯ̄riam remouēdam conuenienter approximet: ⁊ sic de oībus alijs sequētibus intelligēdum est. ¶ De granis v̄o est granū ben a sapiētib⁹ approbatū: calidū eni est ⁊ humidū in 2° ut pꝫ in aggregatore Serap̄. in ꝓprio cap̄ scribēdo ben per simplex e: ⁊ nō per duplex. grana etiā açelini uel grana canapis: ⁊ cicer: ⁊ fabe: ac faseoli sunt hui⁹ gn̄is. ¶ Cortices v̄o qbus utimur sunt sic macis. In oī fere dispōne ꝓpter tēperiē suā tenet eni locuꝫ corticis: sic cortex in recēti auellana: ⁊ cinamomū in dispōne frigida ⁊ humida qualis est uestra: ⁊ sic de alijs. ¶ Que v̄o tenēt locū fructuum ⁊ granoꝝ sunt sicut fistici ⁊ grana pini: ⁊ grana viridia: ⁊ sunt semina albotin: ⁊ amigdale dul. ⁊ tribuli marini: ⁊ ꝯsiꝉia: ut lingua auis: ⁊ est semen fraxini ⁊ relique medulle istis proportionales. ¶ Gūme v̄o uel succi sunt sicut assa fetida in dispōne frigida ⁊ humida: dragagantum, ⁊ gūmi arabicū in dispositione calida ⁊ sicca: ⁊ sic de alijs

¶ Radices ad hanc dispo͂nez utiles sunt ille p͂ncipal'r que cum sua caliditate mãliter sunt etiam uentosabiles: sicut est testiculus vulpis. i. satyrion cum spe͂bus suis ⁊ pp͂rie radix eius que mollis est. Illa eni͂ que sicca est semper est diminutiua in coitu ⁊ coitui aduersat'. Recens v͂o est uehemẽtis potẽtie ad faciẽdũ erectionẽ: ⁊ de melioribus istoꝝ est secacul ⁊ est Iringus duarum spe͂rum potens ualde ad erectionem virge ⁊ napi. ⁊ baucie domestice ⁊ cepe assatum ⁊ radix cardi ma. ⁊ piretrũ recẽs: ⁊ omnes species hermodactiloꝝ recẽtiũ sunt ad o͂ia predicta ꝯuenientes. ¶ De aq͂s v͂o ⁊ pp͂e medicinalib' laudant' aque ferree: ⁊ hoc itelligẽdũ est ubi ꝯtingat nocumẽtũ in coitu uenire. ppter lapsũ hũidũ: tales eni͂ aque bibite uel exteri' applicate potẽter exiccãdo ad hãc itẽtionẽ iuuant. Aqua aũt sublimatio͂is baucie domestice: radicis irigini: ⁊ oĩuz spe͂ꝝ satyrio͂is in cibo ⁊ potu posite mirabil'r iuuãt. ¶ Fruct' iuuãtes ad hãc dispo͂nẽ ꝫ ꝓptem tacti sunt supius. Sꝫ amigdale: fistici: pinee: auellãe: ⁊ ꝯsilia: ꝫ iter ꝯreliq͂s ficus recẽtes utiles existũt: ⁊ dactyli bene maturi nisi aduerset' oppillatio: ⁊ vue recẽtes ⁊ pp͂e albe ⁊ dulces ꝯueniũt. ¶ Olera v͂o ꝯueniẽtia sũt: sic eruca: fenicl's herba baucie: dauc': sisam': fenug. recẽs ⁊ herba tribuli marini u'l fontalis. ¶ Deide iterũ iueniunt' instr͂a coitũ vigorãtia que sumũtur ex aĩalib'. ¶ Et de his quedã que exteri' ministrãtur ⁊ corpi appẽdunt' uelut scribit a Rasi qui dicit q̃ fel ursi alligatũ femori ho͂is facit ip̃z coire. ¶ Dicit' etiaꝫ q̃ cauda lacerti ab ho͂ie portata facit coire potenter. ¶ Et nodus spine stinci spine ho͂is alligatus reddit ip̃m vigorosum ad coeũdũ. ¶ Kiranides aũt subdit q̃ lapis iuẽtus in dextro laterunculo stinci appensus collo excitat coitum. ¶ Sil'r extremitas testiculi vulpis appẽsa facit tensionem uehementem. ¶ Et scribitur mirabile q͂d a fidedigno habui q̃ si iungantur aures hirci cuꝫ oleo sp͂ma tĩçabit potẽter si ergo colligat' sp͂ma illud ⁊ ex eo inũgat' v͂ga ho͂is tẽsionẽ facit inexpugnabilem a muliere quaq͂ꝫ. ¶ Auic' v͂o 20ᵒ tertij. duo mirabilia scripsit ad hanc intentionem eoꝝ. s. que currũt cursu ꝓprietatis in augmẽtãdo coitũ. ¶ Et p͂mũ est ut accipiat' v͂ga tauri ⁊ exiccetur in tegula calefacta: deinde puluerizetur ⁊ hui' pulueris q̃titas ponat' sup oua sorbilia: ⁊ est res uerificati iuuamenti ⁊ pp͂e q͂n q̃s utit' eo frequenter. ¶ 2ᵐ v͂o mirabile est q̃ accipiat' coagulum cameli masculi iuuẽculi ⁊ dissoluatur de eo q̃titas ciceris cum duabus tertijs aque uel. ℥. viij. ⁊ bibat duodecies añ uoluntatẽ coeũdi: que q͂dem duo vident' cũ sua ꝓpetate ꝯueniẽtius iuuare coitum q̃ ista que exteri' administrant'. Uerũ de numero ꝑtiũ aĩaliũ iste ꝯueniẽtius iuuare videntur que opantes a mã in humano corpe sanguinẽ multũ vnctuosũ uentosabileꝫ gñantia sunt: uelut pisces pui Aspratiles no͂iati qui hñt squammas solidas ut carpiones: lucij: torrentiue: uarioli ⁊ consil'es: ⁊ oua recẽtia galline ꝑdicis ⁊ colũbi: ⁊ cerebra pulloꝝ pinguiũ: anatis: arietis: galliaꝝ: ⁊ siliꝫ: ⁊ gñalactis supius no͂iata ⁊ laudata ⁊ oua sorbilia frequẽtata ⁊ pp͂rie cũ sale stinci aut cuꝫ puluẽ carniũ ei' exiccataꝝ. In his quidem o͂ib' est potẽtia magna excitãdi ⁊ vigorandi coitũ. ¶ De cõpositis tria sunt mihi exp͂ta ⁊ subliminiora iter cetera alia que nũc scribo. p͂mũ est istud. ℞. dactyloꝝ pinguiuꝫ numero. xxv. fenugreci. ℥. ij. coq͂ntur in lib. vj. aque usq͂ꝫ ad ip̃oꝝ dissolo͂nẽ: deide extrahant' ossa a dactylis ⁊ terant' sil' ultimate cuꝫ fenugreco ⁊ lib. ß. mellis dispumati ⁊ bñ cocti: fiat el'ũm: in cuius fine appo͂nẽ soleo. ℥. j. pulueris radicis satyrio͂is. De hoc g͂ el'uario exhibẽ soleo. ℥. ß. p duas horas añ cenã: ⁊ tãtũdẽ ex eo per duas horas post cenã cũ cyatho ß. vini al. dul. ⁊ est medicina efficax ⁊ cõplete securitatis. ¶ 2ᵐ est ꝯfectio de medullis descripta ab Auic' 20ᵒ tertij. ubi inquit. Et de medicis bonis est confectio de medullis ⁊ colligatur ibi. ℞. amigdalaꝝ dul. auellanaꝝ excorticataꝝ granoꝝ fisticoꝝ: ⁊ naregil: q͂d apo͂ ueronenses uocat' futra sinuz: nucleoꝝ: pinee: granoꝝ alkekil: g͂noꝝ açelini: granoꝝ viridiuz. añ. ℥. ß. neberemisch. pipis lõ. ƶinci. añ. ℥. ij. terantur omnia ultimata ꝯtritio͂e: ⁊ cũ lib. ß. penidiarũ dissolutaꝝ ⁊ coctarũ cuꝫ vino albo dul. fiat el'uariuꝫ. de isto ergo el'uario ante prandiuꝫ ⁊ ante cenaꝫ comedat' ad quantitatẽ oui vnius: ⁊ est in eo iuuamẽtuꝫ efficax ⁊ sine pi͂culo. ¶ Tertiũ medicamen ⁊ cognitiue descriptio͂is exptum: ⁊ bñ secuꝝ est el'uariũ diasatyrion: q͂d ꝫm meliorem descriptionẽ in uẽtuꝫ est positum a Nicolao in antidotario suo q̃ in alijs locis: cuius usus esse debet sic p͂mi p͂cedẽtis. De nũero istoꝝ tria hec sunt que meliora ⁊ securiora reperiri potui iter cetera.

¶ Capl'm ultimũ de memoria quorũdam medicaminum ad diuersa membra lesa ⁊ accidẽtia conferentium. Et primo de confortandis omnibus virtutibus cerebri.

Licet ex his que supra tacta sũt in ꝑticula 3ᵃ. cap̃ꝫ de regimine hui' viri per euo͂nes in uere ⁊ autũno faciẽdas: ⁊ ex eis que u'r visa sunt in q͂nque capl'is p͂cedẽtib' possit haberi ingeniũ ꝓuidẽdi accidentib'. x. que in p͂mo caplo͂ huius op͂is posita molestare solẽt virũ istũ: tñ in hoc caplo͂ fiet memoria quorũdã instr͂oꝝ simpliciũ ⁊ cõpositoꝝ que laudata sunt a sapientibus ꝯferre ad diuersa accñtia que in hoc viro apparent. ¶ Et p͂m q͂dẽ instr͂m est ut accipiat'. ℈. j. ambre electe: ⁊ ligni al'. 4ᵃ ps. ℈. j. de q͂b' per se diligẽter tritis cũ vino aromatico forment' pil'e p̃ro oĩ. ℥. viij. de q͂bus oĩ sero per duas horas añ cibum deglutiant' due. Est eni͂ in eis iuuamentum magnuꝫ per me exptũ ad ꝯfortãdum cerebrũ ⁊ vigorandũ sensus omnes ⁊ ad acuendum virtutes eorum. ¶ Cõpositũ v͂o el'uariuꝫ ad hoc est el'uarium de ambra descriptione Mesue in antidotario distinctio͂e p͂ma de quo accipiat in aurora. ℨ. j. ß. cum. ℥. j. aque maiorane calefacte ⁊ tardet cibum post ad minus horis quatuor.

¶ De molestia in profunditate somni.

Remediuꝫ principale correctiuum accñtis q͂d est molestia in pf̃udo somno est hoc. ℞. castorei electi. ℨ. j. staphisagrie: costi. añ. ℈. ß. aceti. ℥. j. ß. cucumeris asinini. ℥. ij. terant' sil' miutissima ꝯtritio͂e. Et de isto actu cal'o iungat totũ caput in sero q͂n uadit ad lectũ. ¶ Secũdũ remediuꝫ appropatuꝫ ad hoc est ut mane añ prãdiuꝫ ⁊ ante cenam per horam. j. ß. ⁊ post cenã fiat fricatio sub lingua eius cum modico metridato antiquo: hoc enim distrahendo materias a capite a somno profundo excitat ⁊ securat ⁊ proprie si eius usus frequens existit.

¶ De cursu lachrymarum.

Tertio accidenti. s. cursui lachrymarũ experta habeo hec duo remedia. ¶ p͂mũ est hoc. ℞. myrre. ℨ. ß. lapidis ematitis. ℨ. j. succi tenerri maꝝ ꝑtiuꝫ rubi: ⁊ extremitatũ plãte rof. añ. ℥. j. misceant' sil' i ampulla ⁊ clauso orificio ei' bulliãt in caldario aque bulliẽtis usq͂ꝫ ad ꝯsũptionẽ medietatis: deide colet' ⁊ ponat' gutta vna actu frigida saltẽ q̃tuor vicib' in die in oculis. ¶ 2ᵐ remediũ est ut frõs ⁊ tẽpora ei' sepe liniatur aut saltẽ in sero ⁊ leniter fricent' cũ succo rosato

¶ De nocumẽto olfatus.

Quartũ accñs cui ꝓuidẽdum est. Est nocumẽtũ olfatus cui ꝯscribo duo appropata remedia. ¶ p͂mũ. ℞. succi maiorane. ℨ. j. ß. ambre electe. ℨ. j. arthanite. ℈. ß. terant' simul in mortario subtilissime ⁊ ponantur in ampulla stricti orificij ⁊ exponatur soli: ⁊ de isto succo actu tepido mane ante prandiuꝫ sepe attrahatur per nares: aperit enim potenter vias olfatus ⁊ vigorat ipsum. ¶ Secundum remedium est ut frequenter olfaciat puluerem maiorane cum quarta parte pulueris de origano.

¶ De debilitate in motu ꝓgressiuo.

Quintũ accñs. s. debilitas in motu ꝓgressiuo fundamẽtuꝫ accipit curatio͂is ex his que scripta sunt supra cap̃ 3ᵒ hui' tractat'. ⁊ cap̃ 2ᵒ ⁊ 5ᵒ. ꝫꝫ h appo͂it hoc remedium leue ⁊ multe utilitatis: ⁊ est ut eger sepe lauet crura sua cum lixiuio decoctionis bacarum lauri: ⁊ granorum peonie excorticatorum.

¶ De fluxu emoroidali.

Sextum accñs erat multitudo fluxus emoroidalis cui pñcipaliter est puidendum: eo qr instantia eius perducit ad augmentum oium predictoꝝ nocumentoꝝ: ppterea qr resoluit ⁊ educit sanguinem laudabilẽ ⁊ spūs qui sunt instra virtutum omnium. Huic ergo accidenti puideat᷑ tribus in frascriptis remedijs. ¶ Primuz est hoc. ℞. ossiū mirabo. indoꝝ cōbustoꝝ. ʒ. iiij. scorie ferri preparate. ʒ. ij. lapidis ematitis. ʒ. j. ß. gipsi. ʒ. ij. terant᷑ simul in mortario ultimata ptritione cū succo plantaginis: ⁊ de hoc sepe liniatur circulus ani exterius ⁊ interius. ¶ 2m instrm si pdictum non ualet: tunc emplastret᷑ totum siteri cuz hoc vnguēto. ℞. succi extremitatū rob. ʒ. ij. albumina duorum ouorum: pulueris gipsi. ʒ. iij. terantur simul in mortario: ⁊ fiat emplastrum ut dictum est. ¶ 3m remedium est ut si predicta duo non ualent: tūc per octo dies cōtinuos accipiat omni mane in aurora qnque pillas de bdelio descriptas 9o Alman ß. ⁊ post eas tardetur cibus horis ad minus quinque. Et si uēter eius fieret stipticus ualde prouideat᷑ ei cum aqua decoctionis mercurialis cui commisceatur ʒ. j. olei recentis amigdalarum dulcium.

¶ De pulsu cordis.

Septimuz accñs emēdari pōt cū hoc experto remedio qđ est tale. ℞. lapidis smaragdi electi karabe. añ. ℈. ß. se. basiliconis: hiaciti. ℈. j. fiāt pille de quibus deglutiat qnque tpe q̄ pulsus cordis uehemēter molestat eū.

¶ De frigiditate membri genitalis.

Ego aūt scio ꝙ octauū accidens qđ est frigiditas membri genitalis curatum fuit in viro decrepito cum frequenti linitione illius membri cum succo folioꝝ origani. ¶ Reliquis vō accidētib9 vigētibus in hoc viro omnino ⁊ complete satis puideri pōt per ea que scripta sunt particulariter in sex capitulis tertie partis: que oia in salutē huius spectabilissimi militis ⁊ celeberrimi doctoris dirigat altissimus ad laudes eius perpetuas. Amen.

Cōsilium. 16.

¶ De septē malis dispositionib9 videlicet. ¶ De mala cōplone frigida ⁊ humida cerebri cū sex accñtib9 que sūt. ¶ Dolor capitis. ¶ Cōturbatio uel corruptio i somno. ¶ Corruptio in sensibus interioribus. ¶ Nocumētū diminutionis ⁊ corruptionis in sensu auditus ul᷑ eius operatioib9. ¶ De fluxus flegmatum a capite ad inferiora. ¶ Debilitas in oibus fere articulis. Diuiditur autem Consilium in caplm vnum phemiale ⁊ duos tractatus curatiuos.

¶ Caplm phemiale inuestigās accidentia ⁊ causas eorum

Axima clementia ⁊ amplissima pietas uenerande memorie excelsa benignitas ⁊ generosa uetustissimoꝝ illustrissimoꝝ patrum progenies. Serenissimi ac illustrissimi principis dñi ducis Lodouici comitis palatini renēsis grauiaqꝫ ⁊ numero plura accidētia que in ipius illustrissima dominatiōe vidētur me compellere ꝙtum ex ingenio colligere potui: ut regimē debite commensuratum in non naturalibus ⁊ medicinalibus sibi conscribam quo diuina interueniente gratia tantis ⁊ tot alleuiari possit accñtib9. Uident᷑ enim numero sex accñtia pncipal᷑r ipm molestātia. ¶ Primū est dolor capitis. ¶ Scdz est pturbatio ul᷑ corruptio in somno. ¶ Tertiū est corruptio in sensib9 iteriorib9. ¶ Quartū est nocumētū diminutiōis ⁊ corruptiōis in sēsu audit᷑ ul᷑ ei9 oprationib9. ¶ Quītū est defluxus fl̄atū a capite qñqꝫ fa ucib9: qñqꝫ ricē: qñqꝫ pectori rematicās. ¶ Sextū est debilitas fere in articulis oibus maxime tn̄ in inferiorib9 articulis ab anchis usqꝫ ad pedes. ¶ Si qua aūt accñtia alia his inueniuntur complicata: utpote raucitas: appetitus diminutio digestiue debilitas: ⁊ uentositatum in omnibus visceribus magna quantitas. Omnia hec ab eadem videntur pendere radice ⁊ eisdem ingenijs curari posse.

Horum aūt accñtium omniū ⁊ si particulares cause aliqualiter diuerse assignari possent: ab vna tn̄ gn̄ali omniū ipsoꝝ effectiua causa puenire vidētur: uta mala cōplexiōe cerebri frigida ⁊ humida que siue a pncipijs gn̄ationis siue a tēpore talis existat ualde facile plurimis ex signis declarari pōt. ¶ Pō quidē tactu in partibus capitis ⁊ annexis frigiditas cum mollitie notabiliter percipiuntur. ¶ 2o vō ex his que a capite decidunt᷑ supfluitatib9. Est eni māerū flegmaticarū que aquose ⁊ mucose sunt ⁊ qñqꝫ grossiores continuus a suo capite fere defluxus. ¶ Adhuc etiam ex colore faciei ⁊ capillorū ⁊ ipsorū tenuitate paucitate ⁊ reliquis hoc videri potest. ¶ Amplius ex operationibus aīalium virtutum ⁊ nālium. ¶ Iterum ex paucitate carnis ⁊ cutis raritate ⁊ subtilitate cranei maxime in caluaria hoc liquere pōt. ¶ Adhuc etiā ex nauseatiuo sermone uel uoce. ¶ Itē ex capitis grauitate uentositatibus ⁊ pluribus alijs. ¶ Ex quoꝝ gn̄e signoꝝ assumptis pbari posset rationibus. ¶ Erit igit᷑ illa mala cōplexio egritudinis ⁊ oium illoꝝ accidentium pdictorū effectiua causa. Nam ex debilitate in cerebro ipsius uel ex mala cōplone siue mā qđ non credo aut raro contingere poterit dolor in toto capite pueniens: aut ex mala cōplone cū mā frigida ⁊ humida uel sibi pportionatis uentositatibus ⁊ uaporibus in medulla cerebri ⁊ in utrisqꝫ pāniculis ⁊ neruis a cerebro orientibus credo caput eius diuersis dolere partibus. Cum enim in aliquo septem parium neruorum a cerebro oriētiū mā uel uapor infundit᷑ dolor in fundo cerebri notabil᷑r pcipit᷑. Cum aūt a medulla cerebri ad eius cōuexum ⁊ utrūqꝫ pāniculum cerebri mā uel uapor impellitur dolor in pcauo cranei magnus pcipit᷑. Et si uersus cōmissurā coronalē ipellit᷑ uel sagittalē monopagiā facit. Si vō in magna pāniculoꝝ aut oī eoꝝ extēsione materia pellat᷑ dolorē capitis Cuū a sapiētib9 noiatū facit. Si vō p suspēsoria pāniculoꝝ interiorū cerebri in miringā cōnexū cranei uellantē ad exterius materia ppellat᷑ dolorē in cute capitis ⁊ exterius uellāti pāniculo vniuersalē uel particularē facit. quē manus sensu tactus demōstrādo sentit. Ex qb9 liqde declarari pōt quare dolor in capite huius serenissimi Principis qñqꝫ pfunditus: qñqꝫ exterius: qñqꝫ partib9 itermedijs pcipiat᷑. Materia enim ad oēs delata ptes talē efficit dolorē quē ueteres Soda uocāt. ¶ Hec igit᷑ mala cōplexio cōturbationis in somno eueniētis effectiua causa assignari debet. Fumositates enim tēpore somni interius cōcluse ex collisione caloris notabiliter ignite spiritib9 cōmiscent᷑ ⁊ talē in organis sensuum impssionē faciūt quale in se idolū habuerūt. Presentata igit᷑ potētie sensitiue alicui sensatione tristi vtus motū imperās partib9 mobilib9 cerebri ipsū a somno excutit qñqꝫ clamosū: qñqꝫ uelut a bello ⁊ rixa fugiēte: qñqꝫ stupidū ⁊ impressionib9 fere melancholicis agitatū. ¶ Ad hoc aūt nō parū cōferre pñt impssiones melancholice aut alia animi accidētia tristia a causis pmitiuis originē habētia: ut amissione cēsus affiniū amicorū uel filioꝝ que oia per serenissimū Principē mōderari debere cum humilitate ⁊ patiētia cōsulo. Exterminant enim hec ⁊ mutant corpus ab ea que fm naturā ꝯsistētia. 3o tegni. ¶ Ex his igitur elici pōt causa secūdi accidētis. s. corruptionis in somno ⁊ terū tertij. s. corruptionis in sensib9 interiorib9. ¶ Ex qb9 etiam diligēs ꝯsiderator facile deducere posset quare ⁊ qualiter nocumentū: qñqꝫ ptingat in opationibus sensus cois aut fantasie qñqꝫ imaginatiue: qñqꝫ cogitatiue ⁊ aliquando memoratiue potētie. Cū qr alioꝝ sensuū interioꝝ opationes ordinātur ad cogitatiuā uelut ad finē ex corruptione in operatione cogitatiue potētie accñs uel egritudo desipiētia nominata. Ex ei9 vō diminutiōe stultitia: ex ei9 ablatiōe dementia facile seq posset: ut 3o de accñti ⁊ morbo. 2o caplo colligi pōt. Uerēde quidem ⁊ oino effugiēde dispōnes hequemlibet sapientē ad earū remotionē pmouere debent. ¶ Accñtis vō 4o loco supra tacti facile cause patere possūt.

Mala eni cōplō frigida ⁊ humida: aut frigida tm̄: aut humida tm̄ facile idispōnē pnt organū audit⁹ ad debite opandū: cū ipsa fuerit possidēs ptē anteriorē cerebri in duobus eius laterib⁹: ⁊ in loco originis qnti pis nervoꝝ in quo ponit̄ pn̄ᵐ auditiue potētie: ut pma pmi. doctri. 5ᵃ. sūma tertia. ⁊ cap̄ 2ᵒ colligēdū. vn̄ ibidē auditus in 5ᵒ. s. pari neruorū ⁊ paruz supra. Cui qdē origo est a duob⁹ cerebri laterib⁹ Siue igit̄ ab hac mala cōplexione idisponant̄ nerui qnti pis uel organū auditus ex pte q̄litatū pmaꝝ: ut qz nimium humectent̄ calefiāt ifrigident̄ ⁊ exiccent̄ silr̄ ex pte q̄litatū scdaruz: ut qz indurent̄ ⁊ exaspant̄ ⁊ aliter idisponant̄: siue ꝑpter paucitatē spūs sensitiui ad organū auditus transire debētis: siue ꝑpter idispōnē eius. ¶ Propter cōplexionem aut aliā efficiētē cām hec ɔtingē facile in opationib⁹ auditiue potētie nocumētoꝝ spēs diuerse demōstrari pnt. Cū propter siccitatē ꝑuatiuā uel positiuā organū audit⁹ reddatur magis sonoꝝ debito ꝑceptiuū leuiter tinit⁹ ⁊ sibilos ad hec seq deduci pōt. Cū a mala cōplexione frigida uel ab humiditate uel spirituū defectu obtusuz reddit̄ organū in sensu audit⁹ diminutionē euenire opz. Cū aūt hec oia aut horuz plura multū augmētari ɔtingūt ablationis audit⁹ cause facillime cōprehēdunt̄. Ois eniz imoderata discrasia deijcit actuz ꝑprie uirtutis. affori. scda. ¶ Post hec isup qnti accidētis siue ipm̄ talē siue egritudinē noiare uelis: qz curam ad se uocat sicut ⁊ de alijs itelligi pōt nō nisi magno labore assignari pnt cause. Si eniz mala cōplexio frigida ⁊ humida anterioris ptis cerebri in digestiuā sui debilitando ꝑcedat leuiter reumatis a sapiētib⁹ coriça noiati deducet̄ cā. Si vō hec mala cōplexio anteriorē in sui fine ⁊ mediā ptē cerebri possederit catarrū efficiet. Bracū noiatū: si ceciderit in fauces tusses vō asmata ⁊ uarias difficultates anhelitus in pect⁹ decidēdo gn̄abit. Est aūt maxie suspicāduz ne mãe ad posteriorē ptē cerebri ꝑpulse ibidē cumulent̄: ⁊ ad nuchā deferant̄ ⁊ palisis ⁊ silium egritudinū gn̄ationē efficiētes cause fiāt: aut ibidē stātes ad obliuionē aut forte ad litargiā disponāt. Posterior eni cerebri uētriculus meatū nō hēt singularē sed anterior oculos ⁊ nares: ut decia tertij. 2ᵒ cap̄ colligēdū. Sexti aūt accn̄tis ex pmisso fundamēto leuiter cause elici pnt. Pōt eni pdicta mala cōplexio frigiditatē ⁊ humiditatē coicare nuche. vn̄ in vtute sustētatiua motiua ⁊ aliter opatiua nervoꝝ oiuz ab ipso oriētiū debilitas gn̄abit̄: q̄lē eniz a cerebro ifluxū recipit talē oib⁹ mēbris sensus iferiorib⁹ delegat. Est eniz nucha vicarius cerebri icursu dorsi. pma tertij. 2ᵒ cap̄. Siue igit̄ discrasiet̄ siue oppilet̄ a mala cōplexione cerebri facile in oib⁹ mēbris in que per ipm̄ sensus delegat̄: ⁊ mot⁹ nocumētū ɔtigē pōt in pdictis. Ex qbus oib⁹ clare deduci pōt debilitatē oiuz pedū magnā que in serenissimo pncipe ⁊ illustrissimo dn̄o i ciuitate Venetiaꝝ appuit originē habuisse a mala cerebri cōplexiōe pdicta. Qd̄ etiam a posteriori appere pōt. Nā ex calefacientibus leuiter ⁊ exiccātib⁹ calidis capitalibus ɔferētib⁹ pulnerib⁹ syrupis ⁊ clisterib⁹ iuuamētuz habuit manifestum.

Hec sunt accn̄tia ⁊ egritudines que in serenissimo pfato pncipe lōga mihi iuestigatione apparuerūt ⁊ ɔtēplatione: qbus cū hoꝝ q̄d libet ⁊ difficillimū sciri ⁊ ualde circa ipm̄ operari difficilius existat. Quoniaz ꝑuideri pōt leuius ⁊ securius ex claro sermone ordinandi duxi hoꝝ regimē in duos ptiēduz tractat⁹. Primus erit de regimine eius per administrationē sex rerum nō n̄alium. Scd̄s vō medicinalis opationis moduz ⁊ ordinē instroꝝ pnuntiabit apte. ¶ Primus igit̄ tractatus in sex distinguitur capitula sm̄ numerum sex rerum non n̄alium.

¶ De regimine seruando per administrationem aeris ⁊ sibi annexorum. Cap. I.

Quoniā igit̄ corporib⁹ paꝝ ab eucrasia ꝑpria lapsis aerē ⁊ silia paꝝ distātia in cōplōnib⁹ administrari opz. Et iste lapsus ad frigiditatē ⁊ humiditatē notabilr̄ deduct⁹ est, opz aerē nō oino in q̄litatib⁹ silēz: sed in eis opposite q̄lificatum administrare Taliter enim corpa ad depditam sanitatē reduci pnt maxime aūt aerem moderari oportet. Si enim in egritudinibus pedū abstinētiam obuuam⁹ a ɔtrarijs. ut pmo Theisir. tractatu 8ᵒ. cap̄ 24ᵒ colligenduz. quāto magis in dspōne pfati principis tot accidentibus ⁊ uarijs complicata. ¶ Eligat̄ itaqz aer⁹ ad caliditatem ⁊ siccitatem notabilr̄ inclinat⁹ n̄aliter: silr̄ domus locus ⁊ camera in qbus habitat. Et si non fuerit aer in q̄litatibus ita n̄aliter dispositus artificialiter diponat̄ magno igne in camera accēso aut stuffa sicca uel alijs ingenijs mundificato aere. Aerem eni stuffe humide actu ⁊ potentia omnino dimittatur. ¶ Amplius etiā aerē diuersas figurarū impssiones habētem ut motus circulares in aere cōprehensos euitet. ¶ Silr̄ ēt aerē nebulosum caliginosuz magna uētoꝝ turbine uariatū fugiat: tales eniz in aere impssiones uertiginis magne qua als molestatus fuit pnt eē cāe faciliter. ¶ Adhuc ēt aer igne calefiat accēso in arborib⁹ bonos odores emittētib⁹: ut iunipi: lauri: abietis: tamarisci ⁊ sibi siliū. Si aūt ligna talia non sunt, ꝑtia odorem in aere camere ex suffumigationibus in ea factis imponamus. ¶ Suffumigiuz bonū in estate qn̄ pp aeris frigiditatē uel aliā cām oportet in aere camē cōmorari. ℞ storacis calamite. ʒ. j. galie muscate. ʒ. s. cāphore. ℈. ij. puluerizent̄ ⁊ fiāt trocisci cū aqua rosa. pōdē. ʒ. ij. ⁊ exiccentur in vmbra: ⁊ cū op⁹ fuerit puluis eoꝝ carbonib⁹ ingnitis ⁊ a fumo ꝑuatis aspgat̄: ex quo diligēter camera uel stuffa suffumiget̄. ¶ Suffumigiū bonū in autūno. ℞. storacis ligde ʒ. s. sādaloꝝ al. spodij. an̄. ʒ. j. thuris: storacis: calamite. an̄. ʒ v. fiant trocisci cū aqua mellis: ⁊ fiat ex eis suffumigatio: ut supra cū vino maluatico uel sibi silī: ⁊ administret̄ ut supra ¶ Suffumigiū bonū in uere. ℞. violarū: floꝝ boraginis: cāphore. an̄. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. j. s. laudani: storacis. an̄. ʒ. ij. fiant trocisci cum aqua violarum: ⁊ administrent̄ ut supra ¶ Quia eni aer nō paꝝ camere u̾l alteri⁹ hitabilis loci uarietatem recipit ex uarietate aspectus ad diuersas mundi plagas. Ideo eligatur locus aspectum habens orientalem aut meridionalez paruz vō occidentalem. ¶ Sitqz locus a defluxib⁹ aquarū fluuioꝝ paludū ⁊ aquarum notabiliter elōgatus: neqz habeat stuffa uel camera testudieas reuolutiones ex muro constructas: neqz ex lapidibus antiquissimo magisterio laboratis edificijs.

Et qz aeris applicatio ad corpus humanum propter uestes mltis modis uariari pōt Iō uestes sub determinatiōe aeris reponi solēt. ¶ Primo quidez insigne caput serenissimi pncipis cum decentibus coopturis optime muniri debet: eo qz est aie rōnalis domꝰ ꝑ theorice: ⁊ qz debile ⁊ qz pdictoꝝ accn̄tiū oiuz videt̄ eē pncipium effectiuum: ut anti cap̄ deductum est. ¶ In estate igitur in nocte infulis ⁊ birretis ex dorsib⁹ uarioruz pellibus bene suffultis custodiat̄. Et sint infule hn̄tes appēdicia usqz ad alkeel. i. locum ubi collū cum spatulis ɔiungit̄. ¶ In uere autem muniātur infule ex pellibus martyruz. ¶ In hyeme vō ex pellibus agnoꝝ lanositate hn̄ pinguib⁹ Et si eqtare ɔtigerit pfatuz pncipem infule sint ex pellibus vulpium bene munite: ut capello de lana bene cooperto. ¶ In autūno vō eligantur pelles remissiue calefaciētes ut de mediocribus agnis martyrib⁹ ⁊ alijs. Neqz placet qꝫ infra pelles tales portetur infula de pāno de grana facta: sed meli⁹ est pelles illas cuti capitis imediate applicari. Qualitercunqz tamen ɔtingat infule oēs debent sepe mutari ⁊ calefieri ut desiccetur vnctuositas eis adherēs. ¶ Silr̄ etiam reliquę partes corporis ɔuenientibus uestibus notabiliter calidis suis tpibus muniri debent factis ex panno tincto ex kesmes. i. grana ut decet pncipem ⁊ aromatiçatis in sua capsa cum musco ⁊ ambra ligno aloes: aut reponātur in capsis pulueres descriptionis pomorum que supple composui: que in hoc capitulo infra pleganti. ¶ Partes aūt inferiores ut crura tempore hyemali caligis ex pel-

le vulpina factis bene muniantur aut ex pelle leporina.
Est eniz neruoꝝ ꝯfortatiua: ut Auēçoar ꝑmo theisir. neqꝫ
placet ut sotulares portent ita stringētes cauillas ꝛ pedes
ut uenetijs vidi. Silr̄ neqꝫ calige tāta applicatione stringē
tes portari debēt. Hec eniz ꝓhibent sanguinem ꝛ spiritus
ad predicta mēbra in determinata quātitate diffundi.

Quia uero ſm determinatos corpoꝝ celestiuz ꝛ
planetarū influxus ꝛ ꝯiūctiones nr̄is
tēporib⁹ pestilētie multe multiplicant᷑: siue ꝓpter hoc siue
q꞉ sūmus opifex hoīuz ꝯtagiosas labes ultione puniat tali
Ideo aliqd de ꝓseruatiōe ab impssione epidimie narrem⁹.
Esset aūt opus bn̄ ꝯtēplāti ponē canones ꝓseruādi ab epi-
dimia estiua distinctos ab epidimia uernali hyemali ꝛ au-
tūnali: ut al's sermonē completum satis in hac mā ꝯscripsi.
Quicqd aūt ex coibus ꝯtra pestilētiā oēm ualētib⁹ ex sen-
tētijs illustriū auctoꝝ haberi pōtest ut ad multū in usu eo-
rū que nūc scribā redactū. ¶ Euitet᷑ igit᷑ humorosa reple-
tio sanguinis. s. ꝛ alioꝝ humoꝝ. Nā sūma ꝓseruationis ꝛ cu-
rationis ab epidimia est exiccatio corpoꝝ. ꝑma quarti. tra-
ctatu 4°. ꝛ 4° Almāß. 25. caꝑ colligēdū. ¶ Corpora igit᷑ ro
busta crassa ꝛ sanguinea notabilr̄ repleta conuenieter eua
cuari debēt per flobothomiā uene nigre. i. cois uel saluatel
le. Si vō alijs fuerit repleta humorib⁹ diuersis ꝯueniētius
farmacijs purgent᷑. ¶ Cōe tn̄ farmacū quo in qbusdā pe-
stilētijs usus suz in coitate gētium qḋ euacuat suꝑfluitates
cholē flegmatis ꝛ melāncholie adustas: ꝛ sāguinē clarificat:
ꝛ cor ꝛ ꝑncipalia ꝯfortat est hoc. ℞. succi fumiterre boragi
nis uel buglosse vini aromatici albi subtilis. añ. ℥. iij. reu-
barbari electi. ʒ. iiij. agarici. ʒ. ij. aloes succotrini electi. ℥. ij.
cāphore: boli ar. margaritaꝝ ligni aloes: smaragdi: hiacin-
cti: oīuz añ. ʒ. j. se. citri. ʒ. ſ. çiç. spice nardi: masticis: croci: ni-
tri. añ. ℈. ij. pulueriçent᷑ oīa ꝛ infundant᷑ in ꝑdictis ꝛ exiccen-
tur soli: ꝛ sic fiat ter. deīde fiāt magdaleones ꝛ reseruentur.
Cū aūt opus fuerit. ℞. ꝑdicte cōpōnis. ʒ. j. diagridij. g̃. j. ꝛ
forment᷑ pillule ꝛ exhibeant᷑ in mane: ꝛ tardet᷑ cib⁹ ad mi-
nus qnqꝫ horis ꝑmittēdo haustū aque ordei calide cū çuc
ca. per horā vnā añ prādiuz. ¶ In cibarijs vō uertat᷑ usus
ad acetosa ꝛ acria ad carnes laudabiles nō ualde pingues
ad plurimū assatas. ¶ Usus etiā boraginis: buglosse: serpil
li: mēthe: saluie: ꝛ alioꝝ aromaticoꝝ olerum conueniēs est.
¶ Uinū etiā utēdū albo aromatico subtili claro aliqualr̄
pōtico minime dulci. Et optimū est ut ꝯsueui facē vinū li-
phari ex aqua sublimationis buglosse boraginis uel aceto
selle que ꝓprietatē hn̄t in hoc. ¶ Spālia vō medicinalia q̄-
ruz usus ab illustrib⁹ auctorib⁹ approbat᷑ sūt pillule ex aloe
myrra ꝛ croco que ponunt᷑ ꝑ^a quarti: ꝛ fuerūt pillule Ruf-
fi. Ex quaꝝ usu dixit Ruffus. oīno corpora a pestilētia ꝓser
uari: ut 17° ꝯtinētis. 3° caꝑ colligēdū. ¶ Silr̄ etiā metrida
ti usus ꝯueniēs est accipiēdo oī mane in aurora. ℈. j. uel. ʒ.
ſ. cū modico vini subtilis ꝛ tardet᷑ cib⁹ qnque horis. ¶ Ad
huc etiā ꝛ tyriaca assumēdo ex ea hora eadē oī mane. ʒ. j. ul
ſ. cū vino eodē optima est. Qui eniz utit᷑ ea securus erit ab
egritudinib⁹ pestilētie in 5° cañ. tractatu ꝑ. ꝛ ꝑ caꝑ colligē
dū. ¶ De simplicib⁹ vō ualēt puluis margaritaꝝ dando ex
eis in potu ꝛ in cibis quacūqꝫ die simplr̄. silr̄ lignuz aloes.
Itē semē oçimi gariofi. silr̄ semē citri: q꞉ ꝯriat᷑ ueneno oī ut
sexta quarti. tractatu 3°. caꝑ scōo colligēdū. ¶ Pōt aūt oīuz
hoꝝ simpliciū singula die exhiberi. ʒ. j. uel. ſ. cū vino aroma
tico subtili. Uarient᷑ aūt doses ſm etates cōplexiones ꝛ vir
tutes ꝛ alia libito tuo. ¶ Lutū etiā armenū dādo ex eo om
ni die. ℈. j. cū vino ꝓscripto optimū est auxiliū. 6° de simplici
medicina. ꝛ 17° ꝯtinētis. allegato caꝑ. ꝛ cañ. 2°. primo caꝑ.
Unde Serapio simplici. 36. qn̄ dat᷑ ex eo in potu cuz vino
subtilissimo mediocriter limphato ꝯfert febribus pestilen-
tialibus ualde. Et qui assuescit potui eius tēpore pestilētia-
li ꝓseruatur a nocumēto pestilētie. ¶ Cōferūt etiā suffumi-
gationes facte in camera cū aromatib⁹ simplicib⁹: ut thure
storace calamita laudano colofonia myrra ꝛ ligno aloes.

¶ Suffumigiū vō. ℞. colofonie: usnen: ꝛ est lanugo in cor
ticibus uetustissimarum arboꝝ inuēta: myrre storacis cala
mite. añ. ʒ. j. cāphore: musci. añ. ℈. ij. colofonie: laudani añ.
℥. ſ. pulueriçent᷑ ꝛ fiāt trocisci pōdē. ℥. ſ. cuz vino ꝑdicto ꝛ
exiccent᷑. ꝛ cū opus fuerit vnus eoꝝ pulueriçet᷑ ꝛ carboni
bus ignitis apponat᷑. ¶ Cōfert etiā odorare sepe aromati
ca simplicia ut oçimū: ruthā: mētham: cāphorā: ambrā mu-
scū ꝛ silia. ¶ Et cōpositū in forma pomoꝝ trāsmissuz ur̄e se
renitati. cui⁹ descriptio est talis. ℞. storacis: calamite: gra
noꝝ lauri: sandarace: gari. croci: squināti: çinç. añ. ʒ. ſ. ligni
aloes: camphore: nucis muscate: resine pini: macis. añ. ʒ. ſ.
laudani. ʒ. iiij. seminis basiliconis. ʒ. ij. musci. ʒ. ij. ſ. ambre
ʒ. ſ. pulueriçent᷑: ꝛ fiāt poma cū vino maluatico uel cū suc
co basiliconis uel cū aq̄ rosa de damasco apportata uel hie
rosolymitana ꝛ sepe odorent᷑. Ex eoꝝ puluē suffumigia fi-
ant ut dictū est. ¶ Principlr̄ aūt a coitu ꝛ maxime ab usu
eius in aere pestilētiali fugiēdū est: q꞉ innatū calorē debili-
tat superfluitatem ultimi alimenti ꝛ spiritus euacuando.
¶ Similiter etiam ꝛ exercitiuz forte euitādum est: propte
rea q꞉ anhelitus magnitudinē ꝛ frequentiam facit per quē
multus ꝛ sepe aer inspiratur infectus. ¶ Similiter etiam
ꝛ pisces euitādi sunt qui nō ꝓcedunt᷑ nisi cum fuerit assati
super carbones: ut 4° Almanß. allegato caꝑ colligendum.
¶ Et vniuersalr̄ oīa cibaria ad uelocē corruptionē prona
habitātibus in aere epidimio euitari debēt. Hec de aere.

¶ De regula ꝛ mensura in cibis ꝛ potibus obser-
uandis. Cap. II.

Iboꝝ ꝯueniētiam oīum in regimine dispōnum
ꝓfati serenissimi ꝑncipis eligē oportet aliquas
premittendo regulas obseruatione dignas.
¶ Prima nunq̄ꝫ comedēduz nisi uera ꝛ vniuer
salis fames affuerit. patet: q꞉ si sic assumant᷑ cibi sine natu-
rali appetitu aut significat cibū preassumptum non dige-
stuz: aut stomachum plenuz esse humoribus maturatione
idigētibus. ¶ Scōa regula nō tardet᷑ comestio dū uerus
appetitus aduenerit. patet: q꞉ tolerare famē stomachuz pu
tridis replet humoribus. ¶ Tertia nullū cibariū actu uel
potētia frigiduz sit uobis in multo usu: patet indicatione
sumpta ab humiditate ꝛ notabili debilitate stomachi ur̄i.
¶ Quarta dū appetitus fuerit intēsus nunq̄ꝫ est usqꝫ ad
saturitatē cōpletam comedēduz. patet: q꞉ stomachus nō est
tāte potētie ad digerēdū quāte frequēter est ad appetēduz.
¶ Quinta regula nunq̄ꝫ comedēdū est nisi ꝑcipiat᷑ preas-
sumptū cibū a stomacho ad itestina descēdisse: ꝛ in hoc cō
sideret᷑ tēpus quātitatis ꝛ q̄litatis ꝓassumpti cibi. Securū
aūt est ut iter vnū ꝛ alterū cibū interueniant hore octo uel
ad minus septē. ¶ Sexta regula nunq̄ꝫ comedēduz est do
nec sentit᷑ in stomacho fastidiū: qm̄ gn̄at morbos melācho
licos ꝛ flegmaticos. ¶ Septia subtilia cibaria grossis sem-
per ꝑmitti debēt que inferius apꝑebunt. ¶ Octaua mēsu-
ra quātitatis in cibis ꝛ potibus talis ꝛ tāta sit ut ex eis nō
grauet᷑ stomachus. Deterior eniz comestio est que stoma-
chi grauitatē facit: sicut deterior potus est qui tēperamētū
egredit᷑ ꝛ in stomacho natat. ¶ Nona quousqꝫ ex assum-
ptis cibis ꝛ potib⁹ sentit᷑ in stomacho grauitas a cibo absti
nēduz est donec seqtur leuitas. patet: q꞉ adiūgeret᷑ debili-
tas debilitati. ¶ Decima dū ꝑcipit᷑ in stomacho debilitas
a comestione abstinēdū est multa etiam si multus fuerit ne
cessarius cib⁹. pꝫ ut ꝑcedēs. ¶ Undecima stāte necessitate
cibationis cū debilitate stomachi cib⁹ ꝛ pot⁹ in plures sunt
ꝑtiēdi ꝑtes. spargē eniz. i. diuidē cibū in ꝑtes plures cū de-
bilitate caloris optimū est. ¶ Duodecima stāte debilitate
stomachi cum necessitate cibandi cibus ꝛ potus debent
esse medicinales: ita ut suis qualitatibus conueniant debi-
litati stomachi ꝛ sue cause. ¶ Hec omnia legi possunt ter-
tia primi. de regimine eius quod comeditur. ꝛ quarto Al-
manß. capitulo quarto. ꝛ ꝑmo practice. 20. ꝛ. 21° capitulis. ꝛ
21° continentis primo capitulo.

Eligatur igitur panis de frumēto bene mūdo cōueniēti messe collecto: sitqȝ solenniter elaboratus ꝛ determinata fermēti quātitate spumificatꝰ: mediocriter coctus nō assatus: colore cādidus: pōdere leuis: substātia nō cōpactus: mediocriter salitꝰ: duoꝝ uel triū dierū etatē nō trāscendēs. ❡ Et si quādoqȝ accipeꝛ panis leuiter opirus .i. furfuraceus ōueniēs esset: talis enim nō est multi nutrimēti ꝛ viscosi: ꝛ est facilis descēsus. 21. ōtinētis. 21. cap.

De carnibus autē vidēdū est ꝓ quoꝝ aialium carnes ōueniūt. 2° quoꝝ mēbrorū. 3° qs ꝑparationis modus uel coctionis. In pmo autē de domesticis. 2° de syluestribꝰ carnibꝰ trāseundū. ❡ Sūaliter aūt euitent carnes oēs difficilis digōnis grossi ꝛ viscosi nutrimēti ꝛ multū supfluitꝰ: ut bouine: vaccine: ouine: anserine ꝛ aquatice fere oēs: ꝛ aialium ptes viscositatē hñtes: ut capita collū ꝛ cutis. ❡ Ex aialibꝰ aūt domesticis q̄drupedibꝰ ōueniētes sunt carnes vituline nō multū natiuitati ppinque: sed a diebus qnquaginta usqȝ ad cētū limitate. ❡ Silr carnes hedinē nō trāseūtes dies. XL. ❡ Conueniunt etiā agnoꝝ ꝛ castratoꝝ carnes suis tpibꝰ. ❡ Carnes vō porcine salite macre: tñ aliqñ ōueniūt. ❡ De syluestribꝰ aūt ōueniūt ꝛ bone sunt capoline: ipse enim inter syluestres carnes meliores existūt: ꝛ sanguis ex eis genitus paucas hēt superfluitates: ut 3° Almā. 32. cap. ❡ Caro etiā leporis laudaꝛ qꝛ utraqȝ q̄litate aduersaꝛ frigiditati ꝛ humiditati capitis: poniꝛ eni calida ꝛ sicca. cañ. 2°. cap de carnibꝰ. ❡ Caro autē ursi cuniculi ꝛ ericij: ꝛ siles dimittanꝛ. ❡ De uolatilibus aūt domesticis ōueniūt pulli nō ualde pui: capones ꝛ galline. Caro nāqȝ gallinaꝝ oī alia carne est melior. 24° ōtinētis cap. 669°. ❡ Eligant etiā carnes starne ꝛ coturnicis que iter reliquas uolatiliū syluestriū carnes ponunꝛ laudabiliores. 3° Almā. cap 43°. ❡ Laudanꝛ etiā carnes iuuēculorū colūboꝝ cōplete pēnatoꝝ uolare icipiētiū. Pulli etiā colūboꝝ danꝛ in cibo illius cuiꝰ corpus euacuatū est de sanguine ꝛ ifrigidatū est ex lōgo morbo. 24° cōtinētis. ubi supra. ❡ Caro aūt anatū nō placet: qꝛ multas hēt supfluitates ꝛ fastidiū multū gñat. 3° Almā. 39° cap. ❡ Silr caro anseris ppter difficultatē digōnis eius dimittaꝛ. ❡ De uolatilibꝰ aūt syluestribꝰ magis laudanꝛ pnices: qꝛ ad caliditatem ꝛ siccitatē declināt ꝛ ōueniūt ōualescēti: cuius corpus fuit infrigidatū ꝛ sanguis diminutꝰ. 24° ōtinētis, allegato cap in fine. ❡ Optimi etiā sunt fasiani: eoꝝ enim caro est melior carne pulloꝝ. 2° cañ. cap de durach. ❡ Aues etiā minuti in syluis uel dumetis degētes bone sunt: ut turdi meruli finci carduelli philomene ficedule alaude caudetremule: ꝛ qñqȝ passeres: oēs eni nutrimētū supfluitatibꝰ expurgatū ꝛ exiccatū reddūt. ❡ Caro vō artiginis uel q̄tule videꝛ esse ōueniēs cū sit resumptiua ad caliditatē ꝛ siccitatē inclinent: ut colligiꝛ 6° de igenio sani. cap antepenultimo. Relique, vō aues: ut pice picus hyrūdines ꝛ sturnelli dimittantur.

Quia uero ppter sacrelegis reuerētiam nō licet semp comedē carnes. Ideo de piscibus pmittedū: ꝙ ōtinuus eoꝝ usus nō est uobis ōueniēs: si quo vō mō ōuenire pñt eliganꝛ pisces substātia mediocriter solida: humiditate supflua: ꝛ viscositate puati: ut sūt torrētine aurati pisces uel uarioli marsiones petrini themali lucij steiliones capedani carpiones orate rūbi menule ꝛ sibi siles. ❡ Melior autē eoꝝ ꝑparatio est ut coquanꝛ cum oleo oliuarū cū petrosellino millefolio mētha aniso feniculo ꝛ silibus. ❡ Anguille vō tince: regine: cephali graues: ꝛ oēs grossaꝝ ꝛ molliū carniū dimittanꝛ: ꝛ istoꝝ salitoꝝ usus est melior ꝙ recētiū. ❡ Cācroꝝ etiā usus nō est ualde ōueniēs nisi coq̄nꝛ i vino aut lixiuio aut in aq̄ mediocriter salita cū mētha: petrosellio ꝛ reliqs aromaticis calis ꝛ siccis.

Deinceps aūt que aialiū ptes ōueniūt trāseūdū est. ❡ Premittēdū pmo ꝙ oium mēbroꝝ carnes frigidū grossū viscosū ꝛ oppilatiuum nutrimētū exhibētes dimittanꝛ. ❡ Scdo ꝙ si tales aialiū ptes qñqȝ placeāt melius est ōditas esse cū sapore aliquo incisiuo subtiliatiuo aromatibꝰ ꝛ aceto cōposito ꝙ simplr acceptas esse. ❡ Tertia regula: ꝙ oium aialium anteriora calidiora sunt ꝛ digestioni meliora: posteriora vō ecōtra. Colligitur hoc in dietis vniuersalibꝰ. ꝛ alimētoꝝ tertio. ꝓ cap. ❡ Cerebrū igiꝛ aialium nō sit nobis in usu multo: qm̄ stomacho nocitiuū frigidi grossi ꝛ viscosi nutrimēti generatiuum. tertio alimētoꝝ 7° cap. Melius tñ est syluestriū aialium cerebrū ꝙ domesticoꝝ: ꝛ maxime cerebrū leporis qđ maxime ꝛ mirabilr laudaꝛ ad neruos. Et adhuc uolatiliū cerebrum est supfluum minus ꝙ peditatiū. ꝛ vnūqȝqȝ talium melius est cū aromaticis ōditū ꝙ simplr acceptū. ❡ Medulle vō vniuersalr qꝛ stomachū pturbāt ꝛ mollificāt ꝛ appetitū tollunt. difficulter etiā digeri pñt ppter vnctuositatē que ipsas leuigare facit male sunt. Minus tñ mala est medulla spinalis ꝙ alioꝝ ossiū: oēs tñ cum calidis assumi debēt: melius tñ est eas dimittere. ❡ Uber frigidū poniꝛ ꝛ siccū: quo tñ quandoqȝ uti potestis ut caliditate ōtinentis accepto ex aiali pingui lac hñte ꝛ cum aromatibus cōdito. ❡ Pulmo frigidus est ꝛ humidus ꝛ non boni nutrimēti: ideo dimittaꝛ. ❡ Cor aūt calidū est ꝛ siccum difficilis digōnis pauci ꝛ grossi nutrimēti ideo dimittēdum. ❡ Epar lȝ calidū ꝛ humidū sit tarde tñ digeriꝛ ideo non placet. Melius tñ inter alia est epar galline ꝛ anatis porcelli ꝛ hedi. ❡ Splen frigidus est ꝛ siccus mali nutrimēti ꝛ grossi ꝛ tarde digestionis. Melior tñ inter eos poniꝛ splen porci. Diciꝛ enim ōferre stomacho pōticitate ꝛ stipticitate suis. ❡ Renes aūt in caliditate lȝ equales existāt: in siccitate tñ excedūt ꝛ nutrimētum exhibēt paucum ꝛ grossum ꝛ sunt difficilis digestionis. Meliores tñ sunt porcini ꝛ hedini ex qbus potestis accipere: lȝ nō multo usus. ❡ Stomachus ꝛ intestina aialium frigide cōplexionis ꝛ sicce sunt. ideo pauci nutrimenti flegmatici ꝛ grossi. Si aūt accipiantur aromatibus cōdiri debēt. ❡ Uetres tñ auium magis laudanꝛ ꝙ quadrupedū. Uetres aūt galloꝝ ꝛ gallinarū si bene digeranꝛ stomacho ōferunt maxime iterior pellicula stomachi in vino aromatico pluries abluta ꝛ in furno exiccata ꝛ pulueriçata magnum stomacho pbet iuuamētum. ❡ Aialium cauda calida poniꝛ ꝛ choleram generare ꝛ in stomacho fastidium facere: ideo dimittaꝛ. ❡ Aialium pedes nō multū a sapientibus vitupanꝛ qꝛ nutrimētum exhibēt paucarum supfluitatum ꝛ humor ex eis genitus est laudabilis ꝛ sunt boni ꝛ nō multi nutrimenti lȝ viscosi ideo eis uti potestis simplr: ꝛ qñqȝ in aceto maceratis. ❡ Testiculi aialium calidi sunt ꝛ humidi quātum vō aialia grossiora sunt ꝛ maiora tātum eoꝝ testiculi digestioni difficiliores existūt: plurimi tñ nutrimenti si bene digeranꝛ. Et melior testiculus est iuuenis animalis. Et inter testiculos uolatiliū meliores sunt galloꝝ pdicum ꝛ fasianoꝝ. Quadrupedum vō aialium testiculi meliores sunt ut agnoꝝ vituloꝝ ꝛ hedoꝝ annualium: meliores tamen testiculi sunt elixi: qꝛ nutrimētum prebent laudabilius ꝙ alio ꝑparationis modo. ❡ Diuꝫ vō aialium ale ꝛ notabili exercitio exercitate ptes ꝛ debitum influxum habentes sanguinis ab epate ꝛ spirituū a corde laudabiliores inter alias ptes existunt. ❡ Caro igiꝛ musculosa rubea oibus alijs melior existit: ꝛ proprie cum nō fuerit multa pinguedine ōfusa nec ab ea denudata. ❡ Pingues aūt excellenter carnes nutrimētum humidū exhibent ꝛ multarū supfluitatum. Tñ caro virgulis pinguibus subdominātibus ꝛ carnosis predominātibus confusa nutrimētum exhibet equale satis ꝛ conueniens. ❡ Caro vō ossibus ꝛ mēbris spermaticis ppinqua grossum ꝛ viscosum nutrimētum exhibet lȝ saporosum magis. Hec de animalium partibus succincte tacta.

De modo vō coctionis ꝛ preparationis parum per dicēdum. pmittēdo primo q̄ que. ❡ Primum ꝙ oium aialium habētium corpora grossa solida macra carnes elixe meliores sunt ꝙ aliter preparate. ❡ Secūdum ꝙ uolatilium auium pinguium carnes assate

sunt meliores ꝙ elixe: macrorum aũt econtra. ¶ Tertium ꝙ carnes oẽs cum cibis grossis viscosis frigidis ⁊ corrupti bilibus cocte oĩno euitari debẽt. Exẽpluz primũ: ut carnes cocte cũ corpore leguminũ: ut fabe: rici: ⁊ similium. Exemplum scdm: ut carnes cocte cũ neruis cutibus ⁊ pastilibus. Exẽpluz tertiũ: ut carnes cocte cũ lentibus ⁊ cõdimentum de pomis vituperabile quo utunť alemani ⁊ similiuz frigidorum. Exempluz quarti: cibi omnes cum lacte preparati cũ dulcibus ⁊ acetosis uel acribus ⁊ põticis reb⁹. ¶ Quartum ꝙ superficies assatorum ciborum cum fuerit torrefactione candens nullo modo comedatur. ¶ Quintum ꝙ nullo modo comedanť carnes assate postꝙ fuerint in uase per modum suffocationis ꝯseruate: tũc enim reponunť in specie uenenosoꝝ. ut sexta quarti colligẽdum. ¶ Inter reliquas igiť carniũ preparationes elixa sufficiẽter cocta pre alijs eligi debent. ¶ Caro aũt in ueru assata ꝯueniẽs est si bñ digerať: qꝛ tñ tarde digeritur non debet ex ea fieri repletio. ¶ Caro vͦo cuz pinguedine frixa fastidiuz gñat: stomachũ nauseat: caput grauat: ⁊ neruos emollit: ⁊ digõni grauioꝛ est ꝙ assata super prunas. ¶ Caro aũt super prunas assata si bene digeriť multum nutrit ⁊ corpus robustum reddit: qꝛ tñ a sapiẽtibus adeo difficilis digestionis esse poniť ꝙ nunꝙ tota digeriť: ideo sine alijs assumi cibarijs debet ut stomachus potẽtioꝛ reddať ad bene digerẽdum ipsam. ¶ Carnes vͦo in fornace uel furno assate uel super craticulas ꝑparate lꝫ digestioni graues existãt: tamen qꝛ nutrimentum dant soliduz nõ uaporosuz lꝫ paucum si bene digerantur laudabiles sunt. ¶ Carnes vͦo conseruate in moriolis cum feniculo ⁊ alijs speciebus condite farcimina uel lãducculi noĩate bonum laudabile exiccatiuum prebent nutrimentum. ¶ Relique vͦo carnes cum canabit. i. caulib⁹ caputijs nominatis ⁊ reliquis cibarijs ⁊ laganellis de pasta syluestribus ⁊ ruriculis condimentis dimittanť. ¶ Carnes vͦo in aceto ꝯdite almosos in arabico ⁊ galatina in italico idiomate noĩate conueniẽtes sunt: choleras enim reprimunt: epar confortant: appetitum incitant ⁊ bonũ nutrimentum exhibent cõuenienter accepte. ¶ Succida vͦo uel salsa noĩata sapoꝛ aceto: gariofilis: amigdalis: pipere: ⁊ petrosellino: cõpositus ꝯueniens est. ¶ Caro etiã cuz ouis speciebus mica panis ⁊ caseo ꝯdita ꝯueniens est: si caseus nõ fuerit excedens in quo alamanoꝝ usus peccare solet: ⁊ maxime dum fuerit pinguioꝛ caseus: qui via nutrimenti detestabilioꝛ est sed delectabilioꝛ. ¶ Carnes aũt commixte cuz cõdimẽto ex alleo nucib⁹ ⁊ mica panis ꝯfecto: qñqꝫ laudari possunt: si grauitas capitis aut uentositatum molestia non prohibeant. Alleum enim si sanũ: idest uentositatez facit. quarto regiminis acutorum.

De ouis paulo dicẽdum breuius. Oua eniz lꝫ ad equalitatem tẽdant in partibus tñ eoruz determinatas habẽt operationes. ¶ Uitellus nãqꝫ in caliditate tẽperatus est: nutrimẽtum facilis ꝑmutationis ꝯueniẽtis qualitatis delectabile ⁊ multuz affert. ¶ Albumen vͦo frigiduz est difficilis digestionis nutrimentum exhibet viscosuz ⁊ sanguis ex eo genitus nõ est bonus. tertio Almãsoris cap. 89ͦ. ¶ Oua vͦo inter reliqua meliora sunt ex aĩalibus gallinarum ⁊ fasianoꝝ: deinde anatũ: peiora vͦo sunt anserum. ¶ Et ꝫm etiã preparationis moduz diuersificantur: sorbilia eniz a tremulositate remota minus nutriunt ⁊ uẽtrem magis lubricant: ⁊ asperitatez uocis in cãna pulmonis leniunt. ¶ Tremula vͦo. i. per coctionem aliqualiter inspissata magis ut in manu tenẽtis in cortice suo confecta tremere videanť meliora sunt alijs. ¶ Dura vͦo per coctionem facta ad digerẽduz sunt difficilia ⁊ nutrimẽtuz exhibẽt grossuz ⁊ tarde penetratiuuz. Adhuc cũ fuerint in aqua durificata ⁊ fortius cũ fuerint cum cineribus cocta. ¶ Ouum aũt pessima sunt frixa: pessimum eniz generant alimẽtum. ¶ Eliganť igiť tremula ⁊ sorbilia: relique autẽ eoꝝ ꝑparationes dimittantur: lege de his alimentorũ tertio capitulo vigesimoprimo.

De lacte vͦo paulisper dicẽduz. nullius enim lactis usus nobis ꝯueniens est: qm̃ ꝑpter declinationẽ suã ad frigus aliqđ nocet flegmaticis: qm̃ caliditas eoꝝ nõ ꝯuertit ipsum ad sanguinem bonũ ⁊ vniuersaliter inconueniens est ei qui indiget regimine subtiliatiuo. ¶ Amplius nõ est cõueniens habentibus sodam uertiginẽ ⁊ tinnituz: ⁊ capita debilia: ut cañ. scdo. ꝑprio cap. colligẽdum. ⁊ 3ͦ alimẽtoꝝ. 14ͦ cap. ¶ Si aũt qñqꝫ lactis placeat usus eligať caprinuz lac a femina iuuene per quatuoꝛ saltem mẽses a suo ꝑtu distante ⁊ menß. xvi. a suo partu nõ trãseunte. Et sit ex capra rubea uelut ex sanguinea lapsum sue speciei corrigẽte in mõticulosis pascuis aut saxeis non paludosis nutricata. ¶ Neqꝫ sit lac a tẽpore sue mulsionis notabiliter elõgatum: ⁊ coctũ magis ꝙ cruduz eligi debet. ¶ Similiť ⁊ caseus debet etate nõ multum grauis nec iuuẽtute mollis ⁊ viscosus multũ: sed in partes leuiter separabilis nõ multa viscositate ⁊ cõpacitate resistẽs. ¶ Forte aũt eligibilioꝛ esset caseus quẽ Gal. 3ͦ alimẽtorum cap. 16ͦ nominat Oxigalacticũ. i. ex lacte acetoso factũ. ¶ Baticicus aũt caseus est qui de lacte buffularũ fit: quo romani diuites in suis delitijs utunť. lege ibidez ut supra. ¶ Butyri vͦo usus nobis nõ est ꝯueniens: ꝑpter multam eius humiditatem: ⁊ qꝛ stomachum debilitat ⁊ qui utiť eo in comestione flegmaticas patieť egritudines. Remollit etiam neruos ⁊ caput euaporatione replet. ¶ Recocta aũt post caseum accepta potestis uti: qꝛ ad equalitatem tẽdit. ¶ Colostra aũt qꝛ tarde digestionis ⁊ grossi nutrimẽti non multuz habeať in usu nisi cuz çinçibere feniculo petrosellino aniso ⁊ multa çuccari quãtitate superaspergať. ¶ Caseus vͦo ad salsedinem aliqualiter licet nõ excellẽter eleuatus ꝯuenire põt.

Olei vͦo oliuarũ usus bñ maturarũ ꝯueniẽs est: lꝫ calidũ sit in ꝑnͦ ꝑmi: ⁊ humidũ in ꝑmo: forte aũt cõueniẽtius est oleũ de nucib⁹: qꝛ calidũ est in 2ͦ: ⁊ humiduz in ꝑmo. lꝫ caput aliqualiter grauet ꝗre ꝑmum eligať.

Mel aũt nobis comedẽduz esse videť qꝛ calidũ est ⁊ siccũ in scdo ⁊ nihil videť flegmaticis eo ꝯuenientius: ut 6ͦ de regimine sanitatis colligẽdum. Si tñ diuum cholere ꝑciperet in stomacho siti magna amaritudine oris aut alijs causis dominãtib⁹ eius remoueať usus. ¶ Hydromel vͦo ex eo factũ ⁊ ꝑprie cũ decoctione specierũ capitaliũ ⁊ stomachalium inter reliqua mihi sũme placeret. Põt aũt hydromellis descriptio utilis taliť assignari. ℞. melis al. uel citrini mediocriter spissi boni odoris ⁊ nõ ualde antiq lib. 5. ameos. ℥. 5. floꝝ rorismarini: galãge: assari: sticados: herbe palesis. añ. ℥. j. 5. çinç. cinamomi electi. añ. ℥. iij. granoꝝ paradisi. ℥. j. aque fontis lib. v. coquanť usqꝫ ad ꝯsumptionem tertie partis semper despumãdo: deinde coleť per colatorium spissum vna vice ⁊ utatur eo.

Zuccari etiã usus quouis mõ cõueniẽs est: qꝛ calidũ in fine ꝑmi aut equale in passiuis uel sic cuz in eo ꝫm quosdam ⁊ confert stomacho ⁊ abstergit flegma. scdo cañ. proprio capitulo colligendum.

De cõdimẽtis aũt ⁊ saporibus ꝯueniunt oĩa cõposita ex speciebus aromaticis ut piper utrũqꝫ: cinamomũ grossum ⁊ subtile: crocus nux mus. gariofili çinçi. cardamomũ utrũqꝫ: galãga carnĩ ciminũ feniculũ petrosel. ameos mẽtha origanũ calamẽtũ ⁊ similia. ¶ Hec igiť spẽs cum aceto cũ agresta cum çuccaro melle amigdalis dulcibus nucib⁹ fisticis passulis ⁊ auellanis ⁊ mica panis in diuersos sapores a perito coquo cõdianť. ¶ Sapa etiã cuz talibus saporibus conueniens est similiter succus aranciorum ⁊ limonum.

De cõditis aũt primo placet çinçiber cõditum ex quo bis uel ter in septimana radicem vnã accipere potestis ⁊ ꝯfert capiti ⁊ stomacho ⁊ renibus: ⁊ ꝯueniẽtioꝛ est eius usus a medietate autũni usqꝫ ad medietatem ueris. ¶ Cõueniunt etiã mirabolani conditi

estate magis ꝛ secacul ꝛ pulpa exterior citri cõditi in altera parte ueris ꝛ autũni. ¶ Nuces etiã cõdite optime sunt capiti ꝛ stomacho ꝯuenientes. ¶ Oliue etiã condite placent ꝛ napi conditi. ¶ Cappares etiam ꝛ lupuli conditi cõuenientes sunt ẜm exigentiam ꝛ tempus.

De leguminibus

aũt nunc dicẽdum est: non tñ de eis sermo prolongãdus est: cum nõ sit apud pñcipes: imo vo apud germanos eoꝝ usus. ¶ Sꝫa tñ decoris opis ꝑmittẽdum: ꝙ leguminũ oium genera uẽtosa ꝛ inflatiua sunt. ideo dimittant ad placitũ. ¶ Scdo ꝙ inter reliqua faseoli fabe ꝛ cicera alba caput ꝛ neruos ledũt ꝛ iũcturas debilitãt: ideo dimittãtur. Cicere tñ rubeo ꝛ eius brodio qñqꝫ uti potestis. qꝛ calidum est ꝛ siccũ in pñcipio scdi conuenieter nutritiuum apitiuum ꝛ lauatiuũ ꝛ materias diuertit ad urine vias ꝛ nõ comedat in pñcipio neqꝫ in fine cibi: sed in medio eius. cañ. 2°. ꝓprio capꝫ colligẽdum. Et melius est si coquãtur cum radicibus feniculi petrosellini dauci in tempore hyemis: aut cum pdictis ꝛ radicibus endiuie ꝛ cicoree ꝛ similibus in tẽpore estatis. ¶ Pãnici etiam usus placet mihi: lꝫ eniꝫ frigidũ sit in ꝑmo siccum in scdo. 21° ꝯtinentis capitulo. 199°. ipsum tñ ꝓpter suam siccitatem parum ꝛ bene nutrit. ꝛ ꝓpter suam lenitatem urinã ꝓuocat ibidẽ. ¶ Ri-çum aũt calidum est in ꝑmo siccum in scdo. 21° ꝯtinẽtis. capitulo. 126°. lꝫ enim habeat aliquam stipticitatẽ. 8° de simplici medicina in ꝓprio capꝫ. nõ conueniret stãte uẽtris cõstipatione. qꝛ tñ conuenienter nutrit ꝛ exiccat: ideo placet. ¶ Papauere aũt albo ꝛ nigro cuꝫ utrũqꝫ sit stupefactiuũ sensuum ꝛ organoꝝ ipsoꝝ ꝛ spiritibus maxime ꝯtrarietur nullo modo est utẽduꝫ: imo neqꝫ olei ipsius ꝛ alioꝝ mucillaginosoꝝ seminũ: ut lini fenugreci sisami dorelle ꝛ siliꝫ. ¶ Lentes aũt abiecta prima decoctione frigide ꝛ sicce complexionis ponunt: ideo euitari debent. Cum prima vo decoctione quandoqꝫ ex eis accipere potestis.

De oleribus

vo ꝑmittẽdum ꝑmo ꝙ olerũ sylvestriũ non bñ cognitoꝝ usus oino fugiẽdus est. ꝛ debet esse apud pñcipes hec cautela cum sepe ꝯtingat eos diuersa pergrere climata cum exercitibus ꝛ similibus. ¶ Scdo ꝙ multus ꝛ ꝯtinuus usus oleruꝫ frigidoꝝ ꝛ humidoꝝ euitari debet. ¶ 3° ꝙ ptes oẽs olerũ antiquoꝝ in paludosis ꝛ vmbrosis locis oriẽtium ꝛ in cauernis mõtium dimitti debẽt. ¶ Quarto ꝙ oium olerum calidorum ꝛ siccoꝝ ꝛ aromaticoꝝ usus ꝯueniens est. ¶ Saluie igit bolus cõueniens est uobis de qua lꝫ apud modernos magna sit opinio iuuamẽti eius ad cerebrum ꝛ ad neruos: nõ tñ ab auctoribus autẽticatum aut parũ de ea scriptum est. qꝛ tñ calida ꝛ sicca ut Sera. simplici. 149°. duꝫ dicit ꝙ est calida caliditate manifesta ꝛ parum stiptica. Et Diascorides scripsit capꝫ de elilisfago: ideo placet eius usus Auicẽna vo scdo cañ. ꝛ Rasis 5° ꝯtinentis usqꝫ ad vigesimũquartum inclusiue nihil de ea scripserũt. ¶ Feniculus aũt calidus in tertio siccus in ꝑmo laudat uobis: qꝛ ꝯfert capiti ꝛ visui ꝛ mãs ad urine vias diuertit: ꝛ aquositates a stomacho deducit ꝛ uentositates: ideo placet. ¶ Petrosellinum vo calidũ est ꝛ siccuꝫ in scdo. 8° de simplici medicina in suo capꝫ. lꝫ Auic. ponat ipsuꝫ calidũ in ꝑ. siccum in scdo ꝓpter tñ suam ꝓuocationẽ ꝛ exiccationem. ꝛ qꝛ stomacho ꝛ capiti cõfert conueniens est nobis. ¶ Et lꝫ Ruffus de eo scripserit ꝙ nocet stomacho attrahẽdo mãs ad ipsuꝫ aliunde. nõ ꝓprie de petrosellino: sed de apio intellexit: si bñ cõsideret littera scdi cañ. capꝫ 2° de apio. Nam petrosellinũ est spẽs apij: ꝛ de eo simul fit mẽtio cũ capꝫ de apio: ut 2° cañ. ꝛ 8° de simplici medicina. allegatis locis. ꝛ in Aggregatore Serapꝫ. capꝫ. 274°. ꝛ 23° ꝯtinentis capꝫ. 649°. ¶ Mẽthe vo ꝛ ois speciei eius usus ꝯueniẽtissimus est nobis. qꝛ stomachũ coꝛ ꝛ caput viscera fere oia ꝯfortat: ꝛ est calida ꝛ sicca in scdo. 23° ꝯtinentis. 732°. ꝛ 2° cañ. ꝓprio capꝫ. ¶ Serpillũ etiã qꝛ calidũ ꝛ siccuꝫ in 2°. ut 2° cañ. capꝫ de nemẽ. lꝫ in aggregatore numeret inter medicinas calidas ꝛ siccas in 3°. qꝛ tñ sua aromaticitate ꝛ ꝓuocatiõe cordi pectori ꝛ stomacho ꝛ capiti ꝯueniens est ualde placet. ¶ Laudo etiaꝫ uobis rorẽmarinũ: qꝛ calidum ꝛ siccũ in tertio. ut aggregator capꝫ de lageralmariẽ. ꝛ qꝛ capiti ꝛ cordi pectori ꝛ stomacho cõueniens ꝛ ad confortãdum neruos magnã hẽt ꝓprietatẽ. ¶ Maiorana etiã uobis utillimã est. calida eni est ꝛ sicca in 3° ꝛ hẽt virtutem attenuatiuam dissolutiuã: ut 8° de simplici medicina suo capꝫ colligẽdum. apit eniꝫ oppilationes cerebri ꝛ ꝯfert doloribus capitis a flegmate ꝛ uẽtositate uenientibus: ut scdo cañ. in areola mẽbroꝝ capitis colligẽdum: sepe igit ipsam cibis immiscẽdo ipsos moderãdo puluerẽ eius sagittali commissure supponẽdo uestes ex ea aromatiçãdo oino uti debetis. ¶ Ocimuꝫ etiam gariofil. solẽniter laudo. qꝛ capitale cordiale ꝛ calidũ est ꝛ siccũ in 2° ut in aggregatore capꝫ de berẽgemisch. frequẽs tñ ei° usus nõ bene placet: qꝛ comestio nocet visui ut tertia tertij. tractatu qnto. capꝫ de nocẽtibus visui. ¶ Anetum aũt qꝛ calidũ est in gradu scdo lõgo aut in tertio breui: ꝛ siccũ in scdo in pñcipio aut in ꝑmo in fine eius: ut 6° de simplici medicina. qꝛ tñ maturatiuũ est humoꝝ frigidoꝝ sedatiuũ ꝛ carminatiuum in hoc placeret: nisi qꝛ assiduatio comestionis eius nocet visui: nocet etiã stomacho: imo semẽ eius nomere facit: ut scdo cañ. suo capꝫ colligẽdum. ¶ Blete vo cõpositarũ sunt virtutum. ille nãqꝫ que coloris aliqualiter existunt opaci maculis rubeis colorate ad caliditatẽ ꝛ siccitatem declinãt. Albe vo ad frigiditateꝫ ꝛ humiditatem: qꝛ tñ in oibus est aqueitas cũ qua de nitrositate ꝛ lenitiue sũt ꝛ aperitiue oppilationũ epatis bene cocte placẽt ꝛ ꝓprie cũ petrosellino. ¶ Caules qꝛ calidi sũt in ꝑmo sicci in scdo ꝛ qꝛ maturãt ꝛ leniunt desiccãt ꝛ ꝓuocant ꝯuenire videntur lꝫ 23° continentis. capꝫ. 651°. auctoritate Gal. ꝛ Bimasij scribatur ꝙ sanguis ex eis genitus est malus ꝛ horribilis odoris. ¶ Cerefoliũ etiam qꝛ stomachale aperitiuum ꝛ subtiliatiuum est placet. ¶ Boragine etiam uti potestis: qꝛ temperata ponit. est enim spẽs buglosse. de ipsa tñ parum autẽticuꝫ habetur ꝛ singulari capꝫ ab auctoribus traditum. ¶ Lactucam aũt ꝛ endiuiã ꝛ spinachiã ꝛ portulacam cressones strinchiones tribulum epaticã ꝛ reliquas frigidas ꝛ humidas plãtas in fontibus uallibus uel stagnis cõmorari solẽtes a ꝯtinuo usu uestro plõgare debetis. Raro itaqꝫ ex eis accipiẽduꝫ est ut tẽpore caumatis lactucã ꝛ portulacam aut gratia subueniẽdi appetitui senationes ꝛ cressiones: aut gratia ꝯfortãdi epar endiuiam ꝛ cicoream: aut alterius intentionis medicinalis gratia accipi possunt. Securius tamen est eas mentha feniculo ꝛ petrosellino commiscere ꝙ̃ simplices accipere. hec de oleribus.

De radicibus

post hec qꝛ nõ parum dietãdi usus ꝯsuetudinis in cibis accepit utendi eis ex plantis acceptis parum iudicio rationali ꝙ̃ conueniant discernẽdum est. ¶ Raphanuꝫ igitur oibus fere cõmunius in edulijs de domestico itelligendo calidum est in ꝑmo humidũ in scdo. ideo ꝓpter hoc ꝛ qꝛ apitiuꝫ dissolutiuuꝫ ꝛ flegmatis per urinã eductiuum est: melius est ipm comedere post cibũ cõtra cõem usum: ꝛ folia ualde meliora sunt ꝙ̃ radix. ¶ Bulbus aũt cepe paruũ scalonia noiatum apud italicos qꝛ stomacho conueniens est ꝛ facit digeri cibum ꝯueniens est tamen in paruo usu: qꝛ nocet oculis. ¶ Alleuꝫ vo lꝫ calidum sit ꝛ siccũ in tertio nõ est uobis laudãdus: ꝛ lꝫ ꝯtrariet flegmati ꝛ maxime qꝛ grauat caput visuꝫ debilitat ꝛ caput ꝛ neruos fumositatibus implet dimitto: fetorẽ eius pñcipibus nõ ꝯuenientem uel cõpetentem. ¶ Cepe aũt est calidum in tertio qd̃ lꝫ habeat humiditatem supfluam: tñ qꝛ incisiuum aperitiuum ꝛ subtiliatiuum est ꝯuenire põt. Melius tñ est ipsum coctuꝫ ꝛ conditum cũ melle aut çuccaro ꝛ aceto ꝙ̃ simplex accipi. ¶ Porrum similiter lꝫ sit calidum ꝛ siccũ in tertio: qꝛ tñ caput grauat ꝛ facit videri mala somnia ꝛ neruos fumosita-

tibus implendo relaxat ꝛ visui nocet dimittat̃. Si tamen libeat ex eo quandoqꝫ comedere accipiatur cū melle. ¶ Rape iterum qꝛ supfluam humiditatem habēt ꝛ difficilis digestionis sunt non laudant̃. Democritus dānauit eas tanꝙ corpori nociuas ꝛ inflationum in stomacho excitatiuas predicauit: ꝙuis Dyocles ꝛ Dionysius oppositum sentiāt. Si tamē condite forent cum aceto melle ꝛ speciebus cōsuetis non videntur reprobabiles esse. ¶ Carottis autem qꝛ calide sunt in primo aperitiue ꝛ ꝯuenientes stomacho ꝛ ꝑcipitantes flegma uti potestis. ¶ Baucia aūt. i. pastinacha qꝛ calida est ꝛ exiccatiua siue per se siue per accidens diuretica ꝛ mūdificatiua cōueniens est. ¶ Napi etiam idem iudicium vident̃ habere qḋ de rapis dictum est: ꝑpter tamē eoꝝ humiditatem supfluam non est multum eis utendum: quare frequens cibus eoꝝ ꝛ modus preparationis in brodio caulium apud alamanos consuetus. lꝫ sit minus malus non tamen laudatur.

De alijs aūt partibus plātarum ut extremitatibꝰ supioribus sparagi vniuersaliter a Gal. nominati scḋo alimētoꝝ. cap 55°. uti potestis siue fuerint sparagi uere uel sparagi. i. extremitates a plantis aromaticis calidis aperitiuis a stomacho epate ꝛ neruis materierum flegmaticarum attractiuis: ut sparagi lupuloꝝ ꝛ sparagi ꝑprie accepti qui ponunt̃ tempati ab aggregatore cap de balion. ¶ Similiter cappares conditi. qꝛ calidi sunt ꝛ sicci in secūdo diuretici: ꝛ abstergunt flegma conuenientes sunt. ¶ He vo ex quibus simul cum radicibus folia comeduntur sunt sicut locuste. i. rāponcioli qꝛ calidi aperitiui ꝛ bene nutritiui sunt: ideo placent.

De fructibus vo generaliter ꝑmittendum ꝙ fructus oēs. qꝛ uaporosi uentosi ꝛ humidi ꝛ corruptibiles ut in pluribus dimittēdi sunt. ¶ Scḋo ꝙ fructus oēs humidi deteriores sunt ꝙ ipsi sicci. ¶ Tertio ꝙ fructus lenitiui uentris premittēdi sunt alis cibis. constipatiui vo ecōtra. ¶ Quarto ut plurimū fructus qui comedunt̃ post cibum cocti meliores sunt ꝙ crudi. ¶ Ab horarijs igit̃ fructibus incipiēdo cerasa quanto magis dulcia tāto vident̃ nutritiua magis. nimia tñ mollificatione ꝛ relaxatione stomacho nocent. ¶ Acria vo cerasa amarilia uocata apud italicos. lꝫ sint incisiua aliqualiter ꝛ aliqualiter aperitiua ꝛ stomacho aliqualiter utilia: qꝛ tñ uentrem constipant: ideo neqꝫ prima neqꝫ secūda in usu placent. ¶ Persica vo frigida sunt in ꝑmo ꝛ humida in secūdo dimittēda sunt: qꝛ tñ stomacho vident̃ conuenientia ꝛ appetituꝫ excitātia ideo eis uti potestis ꝛ melius est ea anteꝙ post cibum assumere. ¶ De pomis aūt dicēdum ꝙ poma qñ bene matura fuerint ꝛ solida ad caliditateꝫ declinare vident̃. Acria vo uel pōtica: qꝛ ad frigiditatem inclinata sunt neruis cōuenire nō possunt: ideo dimittantur. Assiduatio eniꝫ comestionis eoꝝ facit euenire dolorem neruorum. secūdo cañ. proprio cap. ¶ Pira similiter: qꝛ frigida sunt in ꝑmo ꝛ sicca in scḋo: lꝫ frigida sint ꝑpter terrestrem partem. ꝑpter aqueam vo ad equalitatem inclināt̃ ꝛ ꝑpredulcia: ut 8° de simplici medicina: ideo eis coctis cum aniso feniculo ꝛ çuccaro uti potestis. ꝛ iterum meliora sūt elixa ꝙ cruda. ¶ Auellana etiā lꝫ ex parte qualitatum primarum ꝯueniens videat̃: qꝛ calida est ꝛ sicca in primo gradu: nō tamen fit multus ꝛ frequēs eius usus: qꝛ euertit stomachum ꝛ est tarde digestionis. Torrefacta igitur in primis ꝛ comesta non multum vituperabilis est. Existimauit enim hyppocras ꝙ ipsa facit augmentum in cerebro. ¶ Amigdale vo que in calore equalitati vicine sunt. quia ꝛ boni nutrimenti ꝛ aperiūt ꝛ abstergunt ꝯuenientes sunt si bene digerātur melius est eas coctas uel crudas cum çuccaro comedere ne grauent stomachum ꝛ impediant. ¶ Ficus aūt sicce sunt calide in ꝑmo sicce in ꝑncipio scḋi. ꝛ ideo albe ꝛ citrine bone mature ex eis collaudant̃ qꝛ conferunt stomacho aperiūt oppilationes epatis renum ꝛ splenis. ꝛ est in eis lenificatio ultima ꝛ nutricatio maioꝛ ꝙ in alijs fructibus: ut scḋo cañ. colligēduꝫ: ideo placent. ¶ Humide vo i. ꝛ recētes ficus magis nutritiue sunt ꝙ sicce: lꝫ stomacho non sint ita ꝯuenientes possunt tamen accipi: sed caueat̃ assumptio fumosi vini post eas propter aptitudinem corruptionis earum. ¶ Passule etiam placēt: qꝛ epati stomacho pectori laudant̃. ꝛ sunt boni nutrimēti quocūqꝫ sumātur modo: ꝛ lꝫ numerent̃ inter equalia: vident̃ tamē ad caliditatem ꝛ siccitatem aliqualiter inclinare. quare placent. ¶ Nuces lꝫ numerent̃ inter fructus calidos ꝛ siccos: tamē qꝛ sunt stomacho graues ad digerēdum uomitiue pectori ꝛ capiti nociue dimittende sunt: ꝛ eo maxime: qꝛ impedimētum sermonis ꝛ lingue paralesim faciunt. ¶ Castanee iterū frigide sunt ꝛ sicce in primo gradu: ꝛ sua pauca dulcedine paꝝ nutriunt comedi pñt uel cum çuccaro ꝛ maxime qꝛ eoꝝ nutrimētum dū bene digerunt̃ satis cōgruum est: ꝛ oīa mēbra ꝯfortant ꝭm Auic. sniam: lꝫ in nutriendo Galenus ipsas quasi pares frumēto dixerit. alimētoꝝ scḋo. cap 36°. qḋ tñ intelligēdum est cōparando eas ad alios sylnestres fructus. qꝛ tñ earum nutrimētum grossuꝫ est uētosuꝫ cōpactum ꝛ viscosum: ideo dimittat̃. ¶ Crisomilla insup que sunt psicoꝝ species frigide sunt ꝛ humide in scḋo: qꝛ tñ sunt uelocis corruptionis non habeant̃ in usu. si tamē qñqꝫ accipiant̃ sit ante cibum ꝛ postea comedat̃ anisum ꝯditum: ꝛ bibatur vinum bonū. ¶ Grana vo pini temperata sunt in passiuis declināta ad ꝑuam caliditateꝫ: ꝛ ideo multum sua vnctuositate remollitiua ꝛ stomacho nociua: ut in deciatertia tertij. cap de nocētibꝰ stomacho. q̃re dimittātur nisi infundant̃ in aqua calida ꝛ sint ꝯdita cuꝫ melle ad homines frigide cōplexionis: cum çuccaro uere albo ad homines calidos cañ. scḋo suo cap colligendum. ¶ Fistici vo calidi sunt in fine secūdi ꝛ habētes humiditatem non graduatam sunt ergo ꝯuenientes qꝛ apiunt meatus nutrimēti. expurgant cānales epatis ꝛ pulmonis. 8° de simplici medicina. Et adhuc magis: qꝛ 22° ꝯtinentis. cap 53°. auctoritate Bimasij ponunt̃ calidi ꝛ sicci in secūdo. ¶ Dactyli vo bene maturi ꝛ dulces calidi sunt in ꝑmo. lꝫ de scḋa qualitate eoꝝ sit discolia inter sapiētes. Nam Aggregatoꝛ cap 65° noīat eos inter medicinas calidas ꝛ siccas in ꝑmo. Auic. vo cap de palma dicit parum ꝛ ꝙ pterijt de dactylis sermo lꝫ in libro meo nō inueniam ab eo caplm neqꝫ de dactylis neqꝫ de fenikia neqꝫ de rotab. sed 23° Halaui. cap de palma. auctoritate Bimasij. dactyli maturi recentes calidi ponunt̃ in scḋo humidi in ꝑmo. qꝛ vo cum hoc ꝙ abundanter nutriunt uētrem ꝯstringunt: ꝛ inferunt punctionem in ore stomachi ꝛ dolorē in capite faciunt ꝛ oppilationes in epate ꝛ splene nunꝙ accipiant̃ nisi raro ꝛ post cibū. ¶ Jujube aūt frigide sunt in ꝑmo tēperate in humiditate ꝛ siccitate: ꝛ qꝛ male sunt stomacho pauci nutrimēti ut Galenus scripsit de eis ꝙ nō inuenit eas utiles in ꝯseruanda sanitate neqꝫ egritudine remouenda: ideo dimittantur. ¶ Mora vo celsi qꝛ calida sunt ꝛ humida cum sunt bene matura qñqꝫ accipi pñt ante cibum ad ꝯfortationem quam in stomacho faciunt: nō sit tamen frequēs eoꝝ usus ꝑpter humiditatem preparātem ea ad corruptionem facilem.

Granata vo dulcia que ponunt̃ frigida ꝛ humida in ꝑmo ꝛ stomacho ꝯuenientia accipi possunt. Acria vo frigida ꝛ sicca non placent nisi eoruꝫ succus in ferculis cum alijs condiatur. Muça vo. i. medij saporis conuenire possunt in plurimis cibis. ¶ Pruna vo frigida sunt ꝛ humida: ꝛ ideo quandoqꝫ uti potestis eis bene maturis grā leniendi stomachum ꝛ incidendi ꝛ aliq̃liter ꝑuocādi ꝛ sint citrina uł rubea a suo cortice depurata. ¶ Citonia vo lꝫ frigide complexionis ꝛ sicce ponantur: tamen cōuenire possunt post cibum accepta. Cocta vero cum çuccaro uel cum melle condita: non tamen in magno usu. multitudo enim comestionis eorū ledit iūcturas: ut secūdo canone colligēdum: ante cibum vo accipi nō debent

nisi gr̄a confortandi uentrem ⁊ remouēdi lenitatem uel stomachi lubricitatem. Hec de cibis pauca sufficiant.

De potibus congruis post hoc dicendum est. ¶ Premittendo primo ꝙ vinum uobis ꝯuenientius debet esse colore albū substantia clarū ⁊ dyaphanum potentia subtiliatiuum exiccatiuum ⁊ aperitiuum. sapore vo aliqualiter dulce non multum ⁊ aromaticum. ¶ Uinum vo odore abominabile grossum turbidū non bene defecatū omnino euitari debet. ¶ Uini vo operatio non paruam diuersitatem accipit a loco vnde ortum habuit. ¶ Melius est vinum ex montibus uel planis acceptū a paludosis ⁊ vmbrosis locis elongatū. ¶ Et si dū componitur vinū cū aromaticitate caliditate ⁊ siccitate ⁊ apertione ualentibus artificiaretur bonū esset. ¶ Fiat igit̄ vinum cuius usus in estate meo iudicio ꝯueniens erit. ℞. musti lib. centū. florum rorismarini: florum saluie. an̄. lib. 5. se. feniculi. ℥. iij. passul̄. nigrarū lib. j. se. acetose: se. cicoree an̄. lib. 5. mellis electi lib. v. ponantur omnia ad bulliendū suo modo. ¶ Pro hyeme vo placeret mihi vinū hoc modo ꝯfectum. ℞. florum sticados: florum rorismarini: florū saluie. an̄. lib. j. galange ciņciberis granorum paradisi. an̄. ℥. 5. passul̄. lib. 5. fiat ut supra. ¶ Iterū hydromel huiusmodi descriptionis in hyeme ꝯueniens est. ℞. spēs nunc ultimo descriptas aque fontis electe lib. ducētas: mellis electi lib. 25. coquantur simul lento igne usq̄ ad consumptionem octaue partis: deinde per filtrū bene spissum colent̄. ¶ Posset etiam hic potus in estate esse ꝯueniens duplicato pondere aque reliquis remanentibus. Quomodocunq̄ tamē siue his potibus uel vino uti libet in eo aliqui can̄. obseruētur. ¶ Primo ꝙ si ꝑpter estum uel exercitia inualescat sitis ⁊ multa potus quantitas necessaria sit: tunc parum de cibo assumendū est. ¶ Secundus canon. ꝙ si vinū limphari oporteat fiat per quatuor horas anteꝙ̄ bibat̄. ¶ Tertius ꝙ in estate limphetur cū aqua decoctionis anisi ⁊ feniculi uel cinamomi in hyeme. In estate vo cum aqua simpliciter cocta uel decoctionis passularum uel se. cicoree. ¶ Quartus ꝙ non debet bibi vinum post cenam uel prandium cū iam transiuerit quarta pars hore aut media hora ad plus quare nō est laudād9 usus eoꝝ qui apud somnū bibunt. talis enī potus digestionē stomachi impedit: spūs rudib9 ꝑmiscet uaporib9: caput etiam uētriculos cerebri ⁊ omnes neruos uaporib9 ⁊ sup̄fluitatib9 implet ⁊ laxitudinē in articulis ⁊ dolores iuncturaꝝ hereditare facit. ¶ Quintus canon. Euitetis bibere vinum ieiuno stomacho. est enī de rebus maxime nociuis ad neruos ⁊ ad iūcturas. ⁊ iterum nō accipiatur vinū nisi ꝑus de cibo aliquid notabiliter sit assumptū. Trahitur enī facil̄r ad remotas partes anteꝙ̄ digeratur bene ⁊ in neruis accetat ⁊ ad plura nocumenta ꝑducit. ¶ Sextus canon. ꝙ potus vini nō est ꝯueniēs post comestionem fructuū recentium ⁊ humidorum: facit enim eorū aquositatem in uenas labi. q̄r penetrator est bonus. ¶ Septimus canō. ꝙ si ex t̄pe caput lederet̄ ex assumptione vini. bonū est post cibum comedere q̄tuor uel sex grana mirti: maxime enim ꝯferunt ad ꝓhibēdū nocumēta talia. ¶ Octau9 canon. ꝙ si adhuc notabile nocumētum ex assūpto vino perciperet̄ ⁊ ꝑseuerans post ipsū ilico prouocandus est uomitus: ut sequenti capitulo colligendum. ¶ De aqua vo simplici regulas non pono: q̄r ipsam nō laudo uobis. Hec de potu dicta sufficiant.

¶ De mensura repletionis ⁊ inanitionis. Cap. III.

Quoniam itaq̄ diligenter imoderatā plenitudinem ciboꝝ ⁊ potuū: imo ⁊ oīum aliorum humorum euitari oportet. Est enim hoc principiū oīum egritudinū materialium. ¶ Euitetur ergo repletio ex cibis omnibus ⁊ maxime malas qualitates habētibus: de quibus satis visum est: imo optimum est comedenti reliq̄as famis uelut thesaurum ꝯseruare sibi tunc enim potentior est stomachi calor ad bene digerendū ex saturitate vo uel repletione suffocatus detinetur. ¶ In comedendo igitur sepe potum accipere ⁊ paruū melius est ꝙ̄ raro ⁊ multum bibere. ¶ Amplius cum uētris ꝯstipatione ⁊ ul̄r cuiuscūq̄ solite euacuationis retentione non est comedendum: imo prius mane corpus a coībus sup̄fluitatibus uentris ⁊ urine sputo ⁊ narium mundificationibus ⁊ leui exercitio euacuari debet. Post hec autē comedendum ita ut nulla ex potu ⁊ cibo ḡuitas u'l fluctuatio in stomacho percipiatur: ut supra tactum est.

Si autem grauitatē in stomacho ex cibis ⁊ potib9 uel nauseā uel aliam doloris spēm euenisse ꝯtingeret. ilico uomitus ꝓuocād9 est. maxime enim confert egritudinibus cronicis: ut quarta primi. cap̄lo de uomitu. Et egritudines que sūt digniores ut in eis fiat uomitus sunt cronice: ut hydropisis epil'ia melancholia lepra podagra sciatica. idem etiā scribitur secunda tertij. ¶ Amplius etiam laudaretur uobis uomitus quantūcūq̄ magnā aut nullam percipietis in stomacho grauitatem: q̄m cōplexio uestra est de illis que non sunt suspecte ad uomitū. Uñ quarta primi capitulo de iuuamentis uomitus. Et ille quidem cui maius iuuamentū affert uomitus: est cuius complexio prima est cholerica ⁊ est macer. ¶ Si aūt liberet ꝓuocare uomitum modus est ut accipiatur frustrum coti ⁊ superponatur oculis ⁊ ligetur adherenter cum vitta. post autem digito in ore posito ⁊ titillatione facta cum eo in radice lingue uel cū pēna oleo prius vncta uel sine oleo prouocetur uomitus. Melius enim est taliter ꝙ̄ cum medicinis uomitum prouocare.

Sunt autem canones in hoc obſuādi. ¶ Primus ꝙ conueniētius est uomere in fine ueris uel estate ꝙ̄ alijs temporibus. ¶ Secundus. ꝙ nunq̄ fiat uomitus stante constipatione uentris: imo sēper ante leniatur uenter. ¶ Tertius ꝙ si fuerit necessariū cum medicinis prouocare uomitum sunt leuiores premittende. ¶ Quartus ꝙ si uomitū prouocare oporteat in hyeme eligat̄ hora sexta diei uel calidior. ¶ Quintus canon. ꝙ ante uomitum repleatur stomachus cibis multis in substantia odore ⁊ sapore diuersis ⁊ grossis subtilibus uentosis vnctuosis dulcibus acetosis ⁊ acerbis. talibus enim fastiditus stomachus ad uomitum facilius inclinatur. Cum igitur taliter fastiditus est stomachus exercitari debet corpus: tunc enim facilius euomet. Motus enim magis facit euomere ⁊ quies minus. quarta ꝑmi. capitulo de uomitu. ¶ Sextus canon. ꝙ post uomitū lauet̄ facies cum aqua rosa. ¶ Septimus ꝙ post uomitum non fiat repletio ex cibis neq̄ ex potibus: ⁊ maxime euitanda est aqua frigida. ¶ Octauus canon ꝙ post uomitū q̄escēdum est per duas horas anteꝙ̄ cibus accipiatur. ¶ Nonus canon ꝙ post uomitum comedantur assata leuis digestionis: ut sunt perdices aues minute ⁊ similia. ¶ Decimus canon. ꝙ si post uomitū remanserit in stomacho mordicatio: comedantur fercula pinguia: portet̄ lana infusa in oleo calido. ¶ Ultimus canon. ꝙ si post uomitū remanserit singultus bibatur aqua calida sepe ⁊ paulatim ⁊ prouocetur sternutatio cum tractu pulueris piperis per nares.

De medicinis vo uomitiuis securior est hec ⁊ famosior usitata. ℞. syrupi acetosi simplicis. ℥. ij. aque fontis. ℥. iij. çuccari albi. ℥. j. detur hoc totum in potu tepidum non calidum. exoluunt enim omnia tepida robur uentris. i. stomachi. xj°. terapentice. ¶ Similiter accipi potest aceti. ℥. j. aque. ℥. ij. 5. çuc. ℥. 5. ⁊ tepide bibatur. ¶ Si autem cum istis leuibus non ꝓuocaretur uomitus accipiatur hec mihi sepe experta medicina. ℞. succi radicum liliorum alborum: olei cōmunis ana. ℥. 5. salis gemme. grana. vj. aque fontis. ℥. j. bibatur tepidum. ¶ Uel sumatur succi corticū radicis sambuci. ℥. j. 5. ⁊ tepidum bibatur. ¶ Uomitiua vo cum elleboro fienda ⁊ reliquis fortioribus omnia euitari debent. ¶ Si autem ꝯtin-

geret repletionem ex sanguine uel alijs humoribus factaꝫ. ꝓuidendum est ut in secundo tractatu videbitur.

Ad repletiones vo ex fecibus mucosis suꝑfluitatibus ꝛ aquositatibus in stomacho ꝛ intestinis ꝛ vicinis partibus tollendas laudo prius ad hec conuenientia clisteria. ℂ Clistere bonum in estate fiendum. ℞. folioꝝ violarum. M.ij. folioꝝ blete ꝛ mercurialis. ana. M.j. çuccari rubei. ℥.j.ß. salis communis ʒ.iij. olei viola. ℥.ij. olei de camomilla. ℥.j. misce cum lib.j. decoctionis predictorum foliorũ. ℂ Aliud temperatum magis. ℞. brodij pulli lib.j. çuccari ru. ℥.ij. vitellum vnuꝫ oui salis cõmunis. ʒ.ij. misce: ꝛ fiat ut supra. ℂ Clistere bonum pro autũno. ℞. folioꝝ blete. M.ij. violarum mercurialis. añ. M.j. çuccari rubei. ℥.j. benedicte simplicis. ʒ.ij. salis cõmunis. ʒ.iiij. olei oliuarum. ℥.ij. fiat clistere. ℂ Aliud conueniens magis cum adsunt uentositates ꝛ eodem tempore. ℞. foliorum camomille. M.j.ß. foliorum blete foliorum malue. ana. M.j.ß. olei de bacis lauri. ℥.j. olei violaruꝫ çuccari rubei. ana. ℥.j.ß. salis gemme. ʒ.j. cum lib.j. predicte decoctionis fiat clistere. ℂ Clistere bonuꝫ ꝑ hyeme. ℞. folioꝝ malue ꝛ blete ꝛ foliorum camomille. ana. M.j. granorum anisi ꝛ feniculi. ana. M.ß. olei de sisamo ꝛ amigd. dulcium ana. ℥.j.ß. salis gẽme. ʒ.j.ß. misce. ℂ Clistere secũduꝫ pro eodem tempore cum adsunt uentositates ꝛ grauitas capitis. ℞. anisi feniculi ameos se. aneti. ana. M.j. brodij pulli uel caponis uel galli antiqui qđ melius est lib.j. salis nitri. ʒ.ij. olei oliuaꝝ. ℥.ij. olei de aneto. ℥.ij. fiat clistere. ℂ Clistere bonum pro tempore ueris. ℞. brodij pulli lib.j. olei de camomilla olei liliorum alborum. añ. ℥.j.ß. çuccari rubei. ℥.j. vitellos ouorum duos: butyri. ℥.j. salis cõis. ʒ.j. fiat ut supra. ℂ Aliud simile huic: sed minus calidum. ℞. olei de sisamo amigdalaruꝫ dulciuꝫ. añ. ℥.ij. vitellos oui numero. ij. butyri. ℥.j.ß. croci. ʒ.j.ß. brodij pulli uel decoctionis maluarum uel violarum lib.j. fiat ut supra.

Conferunt etiam ad minorandas mãs ꝛ repletiones mẽbroꝝ nutricationis ꝛ capitis etiam ꝛ aliaꝝ partium electuaria ꝙplurima ab auctoribus hincinde tradita: ut electuariuꝫ de ligno aloes descriptione Auicẽne. quinto canoñ. summa prima. ℂ Item electuarium de piperibus acceptum a Galeno in secretis ad omonteum descriptione secunda pro Albucase religioso vidi ibi magnas laudes eius: ꝛ est mihi domestica medicina. ℂ Item ꝯfectio diamusci descriptione Auicẽne 5° canoñ. summa prima. uel Mesue in antidotario distinctione prima. ℂ Item confectio aromatici ro. descriptione Gabrielis a Me. ibideꝫ. ℂ Itẽ descriptio tragee serenitati uestre transmisse que talis. ℞. ligni aloes. ʒ.ij. liquiritie ꝛ succi eius anisi. ana. ʒ.j.ß. violarum rosarũ sandaloꝝ amboruꝫ. añ. ʒ.ij. macis galange nucis muscate folij ameos granoꝝ paradisi. añ. ʒ.ß. cinamomi electi. ʒ.ij. se. basiliconis. ʒ.j.ß. margaritarum ꝯtritarum sicut alcohol. ʒ.j.ß. foliorũ lauri numero x. çuccari albissimi duplum pondus omnium. de hac accipi potest semper añ cibũ. ʒ.j.ß. ꝛ post cibum. ʒ.j. ℂ Ad hãc etiam intentionem ꝯfert electuariũ serenitati uẽe transmissum. cuius descriptio est talis ꝛ accipiat ex eo coclear mediũ per duas horas añ dieꝫ oĩ septimana ter ꝛ dormiat super eo. ℞. floꝝ squnanti spice ameos galange cinamomi cimini añ. ʒ.ij.ß. masticis feniculi anisi pipis nigri ꝛ longi calamenti. añ. ʒ.v. folij cipi croci assari cassie lignee se. apij gariofilorum cardamomi maioris ꝛ minoris cubebarum nucis muscate macis. carpobalsami xilobalsami piretri. ana. ʒ.j.ß. mellis dispumati quantum sufficit fiat electuarium ita ꝙ pro lib.j. mellis ponantur specierum. ʒ.ij.ß. ℂ Iteꝫ ad eãdem intentionem cõfert elegans mea ꝯfectio transmissa serenitati uestre. Cuius descriptio est, talis. ℞. galange cassie lignee calami aromatici cipi croci spice nardi gariofilorum cardamomi maioris croci costi dulcis cinamomi carpobalsami ameos assari amomi se. mirti cinami trium piperũ. añ. ʒ.j. masticis. ʒ.ij. piretri se. ruthe. añ. ʒß. floꝝ hypiconis floꝝ saluie ꝛ rorismarini. añ. ʒ.j.ß. çuccari al. ꝙtũ sufficit cum aqua bethonice fiat cõfectio solida in rotulis magnis. ℂ Cõferũt eniꝫ hec descriptiones tres iuuamẽto magno oĩbus egritudinibus de materia frigida ꝯsumẽdo eas: ꝛ digerẽdo carminat uẽtositates capitis pectoris stomachi ꝛ omnium membroꝝ nutricationis digestionem procurãt cibum penetrare faciunt: spiritus clarificãt: neruos cõfortant: ꝛ oppilationes aperiũt ꝛ exterminant descriptiones earum ex theorica medicine deduci possunt. ℂ Solent aũt regibus ducibus ꝛ magnis ꝓlatis ad hec ꝛ similia cõposita adiũgi mineralia: ut biacitus ꝛ smaragdus saphirus limatura auri: ꝛ similia. que qualiter ꝛ ꝙtum sint necessaria nõ vitupero: nec talia multe necessitatis esse credo.

Ad minorandas etiam repletiones ꝑlima repiunt᷑ instra mãs exicantia ab illustribus auctoribus hincinde collecta: ut pillule de iera simplici descripte a Gal. 7° terapeutice. xi° caplo. Ex qbus in septimana põt accipi. ʒ.ß. paꝝ añ cenã aut. ʒ.j.ß. semel uel bis in mẽse in aurora tardando cibum per sex horas ꝓmittendo per vnã horam añ prandium abstersiuũ ex vno cyatho aque ordei cum. ℥.j. çuccari rub. calidũ acceptum. His autem pillulis moderniores nõnulli addũt agaricum subtriplum eius: aut subquadruplũ cum eis cõponendo: ut. ℞. pillularum de iera simplici. ʒ.j. agarici electi. ℈.j. ſm ꝓmum modum: aut grana. xv. iuxta secunduꝫ. çinçiberis. ℥.v. reformentur cuꝫ melle ros. ꝛ accipiantur ut ꝓus. ℂ Conferunt etiam ad hanc intentionem pillule alefangi ne descriptione Mesue. ℂ Ego vo serenitati uestre trãsmisi pillulas in hunc modum descriptas que caput neruos ꝛ oĩum sensuum organa ꝛ membra nutritiua emũdando ꝯfortant: nec magna custodia indigent. ℞. aloes epatici electi. ℥.ij. agarici electi. ʒ.ß. salis gẽme. ʒ.ij. infundantur in succo maiorane: ut ab eo bene sint cooperta ꝛ exponantur soli uł conseruentur in loco calido bene usqꝫ ad consumptionem succi tertia vice factam. post hoc. ℞. ameos floruꝫ rorismarini sticados assari nucis muscate galange. añ. ℈.ß. nitri. ℥. vj. masticis croci. añ. ℥. viij. formentur pille cum aqua maiorane. ꝛ de eis põt accipi vna uel due uel tres ante cibum: ꝛ post cenam per duas horas ad libitum. ℂ Ad hanc etiã intentioneꝫ confert puluis iste de quo accipi potest. ℈.j. aut ℈.ß. parum ante cenam. Recipe turbith electi. ʒ.ij. polipodij. ʒ.j.ß. folliculoruꝫ sene. ʒ.j.ß. çinçiberis ameos cinamomi feniculi. ana. ℈.j. anisi: liquiritie. ana. ʒ.ß. tartari. ʒ.j.ß. fiat puluis subtilis. ℂ Ad minorandum vo partialem repletionem capitis conferunt pillule assageret ab Auicẽna descripte. ꝓma tertij. capitulo de canonibus curationis capitis. ꝛ accipi põt due uel tres ex eis ꝑ duas horas post cenã.

Inanitionem vo imoderatã ex lõga cibi abstinẽtia silr a uobis euitãdã ꝯsulo. Uñ lõga ieiunia aut fortia ualde: ut pane ꝛ aqua celebrata: ꝛ si ꝓpter reuerẽtiã legis ꝛ deuotionẽ approbari debeãt. ipa tñ loquendo physice oĩa uobis reprobari debent. ꝓducerẽt eniꝫ uos ad debilitateꝫ nõ facile recuꝑabileꝫ qre dimittant᷑. ℂ Silr inanitiones per oĩa loca imoderate factas euitare oportet: ut per nares per uomitum per urinã per sudationem per uentrem ꝛ per emorroidas ꝛ similia loca. hec de repletione ꝛ inanitione dicta sufficiant.

ℂ De ꝯueniẽti mẽsura admĩstrãdi exercitiũ ꝛ qetẽ. Cap. IIII.

Quia in ꝓseruatione a dispositionibus suprascriptis ꝛ earum euacuatione completa exercitium non modicum videtur afferre iuuamentũ. Ideo paulisper dicẽdũ est. ℂ Premittẽdo ꝓmo ꝙ stãte notabili dolore capitis aut iũcturarũ exercitiũ eqtãdi aut peditãdi nõ est conueniẽs. Patet qꝛ ponere materias in fluxu ad maiora nocumẽta iducit ꝙ utilitatẽ afferat ℂ 2° ꝙ stãte notabili plenitudine corporis ab exercitio iterum abstinendum est: imo quiescendum ut patet supra.

¶ 3° ꝙ mẽsura exercitij tãta debet esse: ut hoiem perducat ad lassitudinẽ exclusiue. ¶ 4° ꝙ cuꝫ ɔtingeret ꝑpter exercitiuꝫ lassitudo abstinẽduꝫ est ab eo iuxta illud famosum. In oi motione corporis ⁊c̃. ¶ 5° ꝙ ɔsueta exercitia ɔuenientia sunt ⁊ minus nocumẽtuꝫ adducũt cuꝫ maiori etiã facilitate tolerãda: imo ⁊ apud debilẽ: iuxta illud famosuꝫ sermonẽ hyppo. Assueti assuetos ferre labores. ¶ 6° ꝙ ꝺm diuersitatẽ ptiũ diuersificant̃ exercitia. Uniuersale aũt exercitiũ oi alio melius est ieiuno corpore lõgo tẽpore mediocriter peditare aut gradariuꝫ equuꝫ eqtare aut fricationem toti corpori applicare icipiẽdo a pedibus usqꝫ ad genua: ⁊ a genubus usqꝫ ad radices coxarũ: a manibus usqꝫ ad humeros cuꝫ sicco pãno aut manibus inferius trahẽdo ⁊ mediocriter mẽbra cõprimẽdo: usquequo notabilr̃ rubedine pticipent: tales eniꝫ fricationes mãs ɔuenienter a supiori ad iferiora ⁊ a pfundo corporis ad exteriora deducũt. ¶ De pticularibus aũt exercitijs trãseundũ: mane expulsis coib° supfluitatibus urina sputo ⁊ fecib° fieri pñt pdicte fricationes: post ipsas aũt caput pãnis calidis mediocriter fricari oportet: ut pectine pectinari si nõ sentit̃ in eo dolor capitis stãte enim dolore capitis eius fricationes nõ ɔueniũt: sed pme ɔueniẽtiores sunt. In tali enim capitis pectinatione nõ debet multũ caput discoopertuꝫ detineri in quo nõ parũ errat serenitas ura: ut Uenetijs vidi. imo frequẽti pãnoꝝ coopertura muniri debet. Et adhuc tẽpore caliditatis: cuꝫ eniꝫ in nocte caput fuerit ɔueniẽter infulis bene calefactũ ex eius discoopertura a matutinali uel nocturna frigiditate facile pcutit̃: quare ad nocumẽta mlta pducit. ¶ Post aũt exercitium ɔueniens oculis est applicari mediocrem legendo litteram. remota non ualde obiecta respicere a flãma ignis oculos elongare ⁊ reliqua similium facere. Uoces aliqualiter alte subleuando hymnos deo ⁊ psalmos cãtando pectus exercitant. ¶ Iuncture aũt exercitio sibi conuenienti fatigent̃ ut non superfluat: quoniam exercitium superfluuꝫ excitat podagrã ⁊ dolorem iuncturaꝝ. 22° tertij. Neqꝫ igit̃ laudãdum est ut calige multum coxas ⁊ crura ⁊ iuncturas stringãt: ut est multoꝝ alamanorum usus. ¶ Silr̃ etiã iũcturas genuũ ⁊ pedũ uel anchaꝝ lõgo tẽpore incuruatas detinere nocet. phibet eniꝫ hoc innati caloris sanguinis ⁊ spũs debitã quãtitatẽ ad iũcturas influere: quare cõplexio eoꝝ debilitat̃ ⁊ ad dolores ⁊ ad reliqua nocumẽta ꝑparat. Unde lꝫ deuotis freqũeter ɔsuetudo sit lõgo tẽpore flexis genubus orare: qd̃ apud theologos approbãdum est. In scholis tñ physicoꝝ non videt̃ approbãduꝫ imo omnino fugiẽdum. Forte enim uerus theologus non approbaret ea que pro salute anime detrimẽtum corporis inducũt si euitari possũt: ⁊ tu considera. ¶ Loco aũt exercitij iuncturarum ɔferunt fricationes prescripte. Iterum ⁊ embrocationes ⁊ fricationes cum aqua ⁊ sale: aut cum oleo sali cõmixto sup iũcturas facte: quare breuiarij quarto Serapio scripsit. Et ex eis que custodiunt hoiem ne accidat ei podagra est embroca cuꝫ aqua salsa qñ fundit̃ super duos pedes semper. Et sal iterum qñ aggregat̃ cũ oleo ⁊ fit ex eo emplastrũ in pedib° uel super fricatio. ¶ Quiete autem utendum est maxime super cibum ⁊ tempore lassitudinis uel debilitatis uel necessitatis dormiendi ⁊ reliquorum. Hec de motu sufficiant.

¶ De ɔueniẽti mensura somni ⁊ vigilie. Cap. v.

Ro quibus ꝑmittẽdum ꝑmo ꝙ ɔueniẽtior hora dormiẽdi est nox ꝙ̃ dies. Naturalis enim dormitio ⁊ ꝺm cursum nature facta est que noctem non effugit: ⁊ diem non impedit. ¶ 2° ꝙ nõ est dormiẽduꝫ immediate post cibi assumptionem: imo distant̃ ab eo saltẽ per spatiũ duarũ horaꝝ uel unius. ¶ 3° ꝙ nullo modo dormiẽdum est discooperto existente. ¶ 4° ꝙ quãtuꝫ fieri põt euitari debet somnus diurnus. In die enim dormire malũ ⁊ ad malas ꝑparans egritudines. generat eniꝫ egritudines humectãtes ⁊ reumatismos. corrũpit colorẽ: ⁊ grauat splenem: laxat neruos: ⁊ efficit pigritiã. tertia ꝑmi. doctrina scd̃a. summa ꝑma. cap̃ nono. ¶ 5° ꝙ eleuato capite dormiẽdum est. talis enim situs caput minus ad repletionem uaporum disponit. ¶ 6° ꝙ non est resupine dormiẽdum. Quoniã mãs ad posteriora ut ad nuchã ⁊ ad neruos declinare facit. ¶ 7° ꝙ nãlis somnus mẽsuraꝫ horaꝝ. 7. 8. uel. 9. nõ trãseat. ¶ 8° ꝙ dormitio sup uẽtrem digestionẽ roborat: sed oculis nocet. ¶ Sit g° canon talis. qr assumpta cena uel prãdio occupet̃ tp̃s in lectionibus sanctoꝝ patrũ: narrationib° hystoriaꝝ: ptractationib° negocioꝝ coium ducatus uři usqꝫ ad spatiuꝫ duaꝝ horaꝝ: deide subito exuto corpore lecto disponamini. ¶ Nõ eniꝫ laudo ut discalciãdo pedes. discoopiendo caput. detegendo pectus ⁊ corpus reliquũ introitũ lecti tardetis: ut Uenetijs vidi. Talis eniꝫ modus corpus uestruꝫ ad malas egritudines ꝑparat subito. Igit̃ ut ptactũ est lectũ ingredi debetis. caput altuꝫ ɔuenienter decũbẽdo tenere ꝑ̃us sup dextro latere ꝑmuꝫ somnũ occupare. Deide sup sinistro uosmet reuoluere debetis. Post hec aũt sup dextro retrocedẽduꝫ est: si opus fuerit. Talis eniꝫ dormitio organa digestionis ad bene digerẽdum optime disponit. ¶ Neqꝫ sit stratus ex rebus actu uel potẽtia frigidis artificiat°: imo de molli pluma uel bñ carpinato cotto ɔstructus: liteolis serici uel mollibus ꝺm ꝑ̃ncipatum uestrũ decẽter ornatus. musco ambra ligno aloes gariofiloꝝ galanga nuce muscata folijs lauri mellisse menthe ruthe decẽter aromatiçatus: que oia aut ipsoꝝ plura in loco cõseruationis linteaminum ⁊ reliquoruꝫ pãnoꝝ reponi debent: ⁊ maxime puluis uel mã pomoruꝫ descriptoꝝ supra cap̃ de mẽsura aeris. ¶ Uigilie aũt que ⁊ si ꝑpter exiccationem quã inducunt essent ꝑficue. qr tamẽ multũ resoluẽdo spiritus ⁊ humores laudabiles multum decõuenire vident̃ euitande sunt. Cum igit̃. VIII. uel. IX. horarum spatiũ in die nãli ɔuenienter dormiendo expensum fuerit reliquo tẽpore vigilãdum laudabilius approbatur.

¶ De ɔuenienti mensura accñtium anime. Cap. VI.

Ellẽ igit̃ tã dulcius moderari posse animi passiones urẽ ꝙ̃ diligẽtius optarẽ. Quis eniꝫ est qui physica idustria: qui ornato sermone: qui accuratissima dilectione accñtia animi ꝑ̃ncipũ metiri posset. nũc eniꝫ ⁊ frequenter eis tristitia ⁊ frequentius ꝙ̃ dulcia ꝙ̃ delectabilia ex nouis huius fragilis mũdi casib° enarrata ⁊ ptractata porrigunt̃. ¶ At qr quãtum potui physicoꝝ industria diligẽter inspicẽ ex passionibus animi: qñqꝫ motus fiũt repẽtini in humorib° ⁊ spiritibus de cẽtro ad circũferentiam: ut in forti risu uel gaudio tales euitari debẽt. ¶ 2° ꝙ motus etiã oppositi repẽtine faciũt: ut in timore forti uerecundia ⁊ similes euitari debent. ¶ 3° ꝙ accñtia aie tantũ metiri oportet cũ scrutinio rõnis ut eoꝝ excellẽtia motus iã dictos phibere possit. ¶ Neque igit̃ ɔsiliantes non secretarij neqꝫ familiares hystorias aut noua magne tristitie inductiua ꝑ̃ncipib° debent explicare: nec cũ pcipient eos mediocriter in intelligenda dispositos ɔtenta mẽte exercitatos expientia: ⁊ doctrina reꝝ mũdanarũ attractos ⁊ eruditos ⁊ maxime cũ ɔtigerit eos esse egritudinibus ⁊ dolorib° ⁊ similib° corpus affligẽtibus ipedicos. ¶ Et lꝫ plurimoꝝ illustriũ sñia de coitu sermonẽ faciat qñqꝫ sup cap̃ de exercitio ꝑpter agitationẽ corporis ⁊ motuꝫ: quo exercitantur humana corpora cum sua miseria delitiam illam affectantia. Similiter ⁊ alij sub capitulo inanitionis ipsum reposuerunt propter euacuationem laudabilis materie in coitu necessariam. Mihi autem placuit sub accidentibus anime collocare propter affectionem ⁊ propter delitiam magnam que sequuntur ad ipsum. ¶ Neqꝫ igit̃ multus affectãdus est coitus: imo neqꝫ coeundum est. Effeminat eni superfluus usus coitus ⁊ exanimat corpus ⁊ nihil est quod magis Ischias. i. ancharum dolores ⁊ incurabiles egritudines humano corpori irradicet. ¶ Nunꝙ̃ igit̃ ad coitum accedẽdum nisi cũ incitatione a natura

intrinsecus absq; exteriori inuitatione pducatur corpus.
Tunc eniz si fuerit pma digestio cõpleta cum scda.qd vide
tur esse tẽpus aurore in diebus hyemis ⁊ hore none uel
decime in diebus estatis.ad ipsum iam irritãte nã exequẽ
dum transiri põt bis in hebdomada aut ter ad plus eius
actum expediẽdo nõ magna ↄcussione in ipsuz elaboran
do:sed suaui motu corporis eius delitiã acqrendo. ⁊ post
eius tẽpus in dormitione occupandum est.⁊ post illud ab
exercitio saltem forti abstinere oportet. Et cibis ↄuenienti
bus cum mensura rationis acceptis oportet nutriri cor
pus. Hec de tractatu primo.

¶ Tractatus secundus de regimine egritudinum ⁊ accidẽ
tium predictorum per medicinalia.

Declarato igit᷑ regimine penes sex res
nõ nãles pro correctione ma
le cõplexionis frigide ⁊ humide cerebri ⁊ accñ
tiuz sequẽtiuz ad ipsam qd obseruãdum est per
illustrissimũ prefatuz pncipẽ tanq̃z pncipiuz cu
rationis illoꝝ accñtiuz. Jam restat ponere canones cura
tionis illoꝝ accñtiuz. ¶ Et cũ iam in phemiali capꝰ pceden
tis tractatus deductũ fuerit oĩum pdictoꝝ accñtiuz causaz
pncipalr esse malã cõplexionẽ frigidã ⁊ humidam cerebri.
Uidet᷑ curatiuũ regimen pncipalr ad ipsuz dirigẽduz esse.
post hec aũt siqua hẽri pñt remedia accñtibꝰ pfatis appro
priata illa ordinate scribẽda sunt ⁊ q̃liter obseruari debeãt
pticulariter declarãdum est. ¶ Partiet᷑ igitur regimen in
duo capitula:ut in sequẽtibus nunc legendum.

¶ Capitulum pmum de regimine male complexionis fri
gide ⁊ humide cerebri.

Itaq; in regimine male cõplexionis cerebri pfa
te.per qd ↄuenienter curari possit ab ea pfatus
serenissimus pnceps ⁊ ab accñtibus ipsam ↄse
quẽtibus.sex vident᷑ pncipales intẽtiones ob
seruari debere. ¶ Prima intentio est euacuatio
minoratiua materierũ flegmaticaruz in cerebro abundan
tiuz ⁊ in nutritiuis mẽbris ↄgestaruz. ¶ Scda est digestio
pdictaruz materierum. ¶ Tertia est euacuatio eradicati
ua dictarũ materierũ. ¶ Quarta est mẽbroꝝ mandantiuz
rectificatio. ¶ Quinta est cerebri tanq̃ suscipientis mem
bri ↄfortatio. ¶ Sexta ⁊ ultima est materieruz in cerebro
fixarum ⁊ in alijs membris exiccatio.

Prima igit᷑ intẽtio cõplet᷑ per hec infra materias a
capite neruis pectore ⁊ membris nutritiuis
educentia. Possunt aũt esse instrumenta hec medicine for
tes debiles:aut debiles fortes nuncupate. ¶ Prima igit᷑
medicina fortis debilis erit attrahẽs materiam viscosam
grossam ⁊ multe resistẽtie in cerebro existentem de coibus
usualibus:ut. ℞.pillularũ de iera simplici Gal.agarici ele
cti.añ.℈.j.çinç.ḡ.v.reforment᷑ pillule.vj.cum succo maio
rane ⁊ exhibeant᷑. ¶ In ipsis aũt accipiendis ⁊ quocunq;
alio farmaco tales regule obseruari debent. ¶ Prima q
accipiant᷑ in aurora a preassumpta cena distanter nouem
horis aut saltem octo. ¶ Scda q super eas dormiatur per
mediã horam.sup farmaco vo forti cõpleta hora dormien
dum est. ¶ Tertia q exercitium post horam pdictam de
bet esse leue ⁊ non pseuerans ut leuis ambulatio. ¶ Quar
ta ut applicent᷑ panni frequẽter mediocriter calidi sup to
to uentre inferiori. ¶ 5a q nõ sunt fiẽde fricationes alique
saltẽ fortes. ¶ 6a q post qnque horas ab assumptione pdi
ctaruz accipiant᷑.ʒ.vj.aque ordei calide cũ.ʒ.s.çuccari in
estate:in hyeme vo tot.ʒ.brodij pulli macri cuz pdicto çuc
caro. ¶ Septima q post assumptũ brodiũ uel aquã nõ ac
cipiat᷑ cibus nisi transeat vna hora. ¶ Scdm vo minora
tiuuz cõmune põt esse hoc. ℞.agarici electi.ʒ.ij.aque sal
uie.ʒ.j.s.aque maiorane ul᷑ lauri.ʒ.j.çinçibe.℈.j.infundat᷑
agaricus in pdicta aqua per diem nãlem:deinde in auro
ra calefiat totum ⁊ colet᷑ ⁊ exprimat᷑ ⁊ colatura illa det᷑ ca
lida in potu:ut supra scriptum est. ¶ Tertia vo medicina
fortis debilis de mihi expertis est:ut det᷑ in potu.℈.j.aut.ʒ.
s.pillularuz de sarcocolla maioꝝ descriptiõe Me. ¶ Si aũt
uelis facẽ medicinã debilẽ fortẽ ⁊ appropriatã ad educẽdũ
flegma liqdũ ⁊ mucillaginosuz poteris describẽ talr. ℞.sti
cados hysopi.añ.ʒ.s.pulueris hermodactyloꝝ.℈.iiij.masti
cis çinç.floꝝ rorismarini.añ.ḡ.vj.agarici.℈.ij.turbith.℈.j.
aque saluie aque hysopi.añ.ʒ.j.s. Pulueres oẽs infundan
tur simplr in aqua:hermodactylus vo agaricus ⁊ turbith
ligent᷑ in sindone ⁊ ifundant᷑ in ea per diẽ nãlem:post hec
aũt calefiãt colent᷑ ⁊ exprimant᷑ ⁊ cũ.ʒ.j.mellis rosati cola
ti hec aqua in potu exhibeat᷑. ¶ Alia vo medicina huic cõ
similis poterit esse talis. ℞.iere simplicis.ʒ.s.agarici ele
cti.℈.j.çinçi.ḡ.iiij.aque saluie betonice maiorane uel lauri
ʒ.j.exhibeat᷑ ut supra. ¶ Ad hãc etiam intẽtionem seruiũt
oẽs diuersiones materierũ a capite:ut lotiones pedum cuz
aqua decoctiõis maiorane saluie mellisse pulegij sticados
calamẽti folioꝝ lauri origani anthos ⁊ siliũ. ¶ Silr ⁊ li
gature extremis ptibus applicate ut sup cauillis genubus
manibus cubitis ⁊ adiutorijs. ¶ Adhuc etiã fricationes
sup eisdẽ. ¶ Jtẽ etiã spatularũ fricationes cũ furfuribꝰ pul
uere sticados maiorane pulegij ⁊ siliũz. ¶ Jtẽ uẽtositates
sine scarificatione sup spatulis facte ⁊ silia ingenia gratia
breuitatis omissa. Hec de intẽtione pma leuiter tacta.

Secũda intẽtio digerẽdi mãs seqtur. Sequenti vo
die post pmissuz euacuatiuũ digerat᷑ mã
assumẽdo omni mane ifrascripta uel ipsoꝝ aliqd hora no
na post cibũ ⁊ dormiẽdo post ea horis duabus ⁊ tardãdo
cibũ horis quatuor saltẽ euitãdo forte exercitiũ ut currẽdi
eqtandi clamãdi rixãdi ⁊ irascẽdi.⁊ hec ↄditio est in digesti
uis obseruãda ut totiens assumãtur ut appeat rectificatio
urinarũ in colore substãtia cum nube alba equali ↄiuncta
in fundo sedẽte. ¶ Hoꝝ igit᷑ digestiuoꝝ pmuz põt esse tale
descriptione coitatis. ℞.syrupi de sticados.ʒ.j.s.aque sal
uie betonice.añ.ʒ.j.aque mellisse.ʒ.j.s.misce ⁊ calidũ exhi
beat᷑ in potu. ¶ Scdm vo ⁊ icisiuũ ⁊ subtiliatiuũ magis eẽ
poterit hoc. ℞.oximellis cõpositi.ʒ.j.syrupi de sticados.ʒ.
s.aquarũ ut supra. ¶ Tertiũ vo poterit esse hoc subtiliati
uum magis abstersiuũ ⁊ materieꝝ difficilis eradicationis
extirpatiuũ. ℞.oximellis squillitici.ʒ.j.syru.de hysopo.ʒ.s.
aque lauri.ʒ.j.aque maiorane.ʒ.j.misce. ¶ 4m ⁊ meliꝰ ẽ hoc
mãerũ flegmaticaꝝ ⁊ viscosarũ ⁊ grossaꝝ ⁊ uẽtositatuz in ca
pite rectificatiuũ. ℞.syrupi de calamẽto.ʒ.j.oximellis sqlli
tici.ʒ.s.aque decoctionis macis.ʒ.iij.misce. ¶ Melius au
tẽ preter hec oĩa ⁊ magis exptum est digestiuuz hoc cõposi
tionis mee. ℞.floꝝ rorismarini floꝝ saluie mellisse pulegij
betonice.añ.M.ij.herbe paralesis paucedani ameos assa
ri sticados eupatorij.añ.M.j.galãge nucis muscate ḡno
rũ paradisi baccaꝝ lauri granoꝝ peonie.añ.M.j.s. Jnfun
dant᷑ oĩa in lib.viij.aque per duos dies:deinde coquant᷑
lẽto igne usq; ad ↄsumptionẽ medietatis:deinde colentur
cũ forti expssione ⁊ colature supaddatur çuccari lib.j.aceti
sqllitici.ʒ.iiij.⁊ leui ebullitione coquant᷑:⁊ in hac decoctio
ne bullianthe spẽs in sindone rare ligate. ℞.ambre musci
añ.ḡ.iij.amomi:granoꝝ paradisi radicũ peonie acori cala
mẽti galãge.añ.℈.s.oĩa subtiliter pulueriçent᷑:⁊ mixta cuz
pdictis fiat syrupus lõgus de quo assumant᷑.ʒ.v.ut supra
placebit eniz iter cetera:rectificat eniz cerebrũ.digerit mãs
in eo abũdãtes.soluit uẽtositates.ↄfortat organa sensuum
oĩum interioꝝ ⁊ exterioꝝ:⁊ pncipaliter cum ipso sepe audi
tus nocumenta remoui. Hec de intentione secunda.

Tertiam aũt intẽtionem cõplent eradicãtia mate
rias iã digestas. ¶ De quoꝝ numero ele
gãtiores sunt pillule de sarcocolla iam ptacte:dando ex eis
añ.ʒ.s.usq; ad.℈.ij.⁊ nõ trãscendẽs dosim:qr fortes sunt.
Jtem pillule de iera cõposita descriptione Auic.v.canoñ.
¶ Bonũ etiã solutiuũ ⁊ secuꝝ iueni hoc. ℞.pulueris artha
nite hermodactyloꝝ agarici.añ.℈.s.turbith.℈.j.partes.ij.
çinçiberis anisi macis dauci ameos.añ.ḡ.ij.formẽtur pille

cum succo maiorane uel saluie: et totum exhibeatur in potu.
¶ Aliud vero eradicatiuum bonum securum et liquidum poterit esse hoc. ℞. iere simplicis. ℥. ß. agarici electi. ℈. j. çinçiberis ℈. iij. misce: et dentur in potu cum decoctione macis calamenti uel alterius capitalis. Fortiora autem scribere non curaui cum multa sint: sed non ita secura.

Quartam intentionem cōplent oia instra rectificantia cor. qđ frequenter in serenissimo principe ledit̃ uentositate iectigationem in ipso faciente. silr̃ rectificantia stomachū humidū multarum uētositatū et tarde digōnis in p̄fato p̄ncipe exntis. Amplius etiam ꝯfortātia epar in quo facile corrūpit̃ kilus ex digōne in ipo ꝓpter frigiditatem et aliqn̄ ꝓpter calitatē adustiuā in eo a fortib⁹ exercitijs et passionibus p̄dictis mēbri poterūt esse pl'a: ut troc. de cāphora descripti nono Almāsoris: cum aqua cicoree ad caliditatē epatis: uel acetose ad caliditatem stomachi et cordis: uel cum aqua absinthij ad frigiditatem omnium predictorum.
¶ Item electuarium diamuscum in nono Almanso. ad cām frigidam cum aqua decoctionis ligni aloes aut similium.
¶ Item electuarium de ligno aloes in precedenti tractatu et tertio capitulo descriptum. ¶ Item syrupus iste mirabilis iuuamēti ad dispōnes pectoris stomachi epatis pulmonis splenis et ꝯsimiliū. ℞. cepe squille minuti incise. lib. j. se. feniculi anisi petrosellini piretri hysopi se. oçimi gariofi. costi. assari. añ. ℥. ß. se. apij. pipis cimini. añ. ℥. vj. dauci ameos leuistici rauseni cordumēi. añ. ℥. ij. foliorum oçimi gariofi. ℥. vj. aceti lib. ij. ß. mell'. lib. ij. sape lib. ij. ß. Terant̃ oēs medicine et infundant̃ in aceto p̄dicto per dies tres coquant̃ cū p̄dicto aceto usqꝫ ad cōsumptionē medietatis: et tūc supeffundat̃ sapa usqꝫ ad cōsumptionē medietatis: deinde colentur et fortiter exp̄mātur: et cū fuerit infrigidatum totū supaddat̃ mel. deinde coquatur usqꝫ ad spissitudinē. De hoc igit̃ recipiantur in potu. ℥. ij. ß. cum tribus. ℥. aque buglosse. ¶ Rectificantia vero lapsum calīn mēbrorum p̄dictorum esse p̄nt: sicut trocis. de cāphora descriptione Mesue. et Auic. 5° canone.
¶ Item trocis. de violis descriptione Nicolai. ¶ Item syrupus rob. syrupus acetositatis citri. syrupus de berberis. syrupus de ribes. ¶ Item compositum bonum. ℞. violarum rosarum se. endiuie lactuce sandalorum alborum et rubeorū spodij sumac berberis se. acetose scariole. ossis de corde cerui. añ. ℥. ß. aque buglosse: aque cicoree: aque mēthe. añ. lib. ij. croci anthos macis se. basiliconis. añ. ℥. ß. Infundātur omnia per tres dies: deinde coquantur usqꝫ ad consumptionem duarum partium p̄dictarum aquarū. post hec autem colentur et fortiter exprimant̃ et colature addant̃ vini granatorum syrupi acetositatis citri. añ. lib. ß. çuccari al. lib. ij. ß. deinde coqn̄t̃ et aromatiçent̃ cum puluē. ℥. j. spodij. ℥. ℈. ß. cāphore: et dent̃ ex eo in potu ℥. ij. cum. ℥. ij. aque buglosse.
¶ Ad hāc etiam intētionē ꝯferūt sacellatiōes vnctiōes linitiōes embroce emplastra epithimata et reliq̄ sīlia. de quib⁹ non curaui propter fastidium applicationis earum: et q2 ex pretactis facile cōponi possunt et considera.

Quinta vero intentio supra p̄missa cōpleri pōt per ea que tacta sunt in intentione precedenti.
¶ Item et melius per oia que tacta sunt supra tractatu p̄mo. cap. 3° de electuarijs ꝯfectiōib⁹ trageis puluerib⁹. et reliquis ibi videndum. ¶ Ad quam etiam intentionem magnifice confert usus tyriace maioris metridati. ¶ Domestica autem magis sunt electuarium dianthos: et letificans Almansoris: et multa talium que scribere non vidi opus: cum sufficiant ea que supra tacta sunt.

Sextam et ultimā intētionē cōplēt omnia facil'r superius tacta. tertio capitulo p̄mi tractat⁹.
¶ Item gargarismata collutiones caputpurgia sternutatoria ablutiones et pulueres capiti superaspersi. ¶ Gargarisma bonum post premissas euacuationes poterit esse tale ℞. aque decoctionis maiorane et çinçi. ℥. iij. oximellis sqlliitici. ℥. j. ß. misce: et ex ipso calido fiat gargarisma. ¶ Secundū poterit esse ex decoctione ruthe sticados pulegij calamēti betonice et arthanite. ¶ 3m et meli⁹ p̄dicto est hoc. ℞. radicū arthanite hysopi calamēti folij ameos pulegij sticados añ. ℥. ß. piretri. ℥. j. ireos. ℈. iiij. aque fontis lib. iij. mellis dispumati lib. j. coquant̃ oia simul et de hoc calido ieiuno stomacho in mane et uespe fiat gargarisma: ex hoc etiam pōt fieri collutio absqꝫ exercitio gargaleōis. Masticatoriū cōmune pōt esse masticare ceram frustrum ligni corij glutinis et masticis. ¶ Meliora aūt masticatoria: lꝫ non ita delectabilia sunt ut masticatio ireos arthanite corticis agarici galange g̃norum paradisi et plurima taliū. Caputpurgiū aūt optimum ex aq̄ maiorane calida cū çuccaro in ea dissoluto attracta per nares mane et uespere ore prius pleno aqua çuccarata.
¶ Itē attractio aque mellis cū subtriplo succi radicis blete
¶ Item attractio aque mellis cum modico pipis et puluere agarici silr̃ facta. Sternutatoria vero coia sunt isufflatio pulueris pipis uel attractio ei⁹ per canulā usqꝫ ad riçā facta. uel insufflatio pulueris ellebori uel pulueris se. urtice: aut granorum paradisi. Uel euaporatio facta sup aceto calido in quo cocta fuerunt staphisagria. çinçi. galanga grana paradisi et sīlia: ita q͛ uapor per nares attrahatur. ¶ De ablutionibus vero bona est ablutio cum lixiuio facto ex aqua decoctionis maiorane ruthe sticados hysopi pulegij calamēti ameos baccarum lauri et similium. ¶ Item ablutio aliqn̄ facta cum vino aromatico subtili. ¶ Item ablutio in dieb⁹ frigoris ante facta cum aqua vitis calida. ¶ Ego vero infūdere soleo cinerem in aqua iris calida et ex ea facio lauari caput cum sapone albo in quo parum musci et ambre fuit incorporatum.

Pulueres vero capiti superaspergendi fieri p̄nt ex omnibus supradictis. Melius aūt qđ fieri pōt est supaspsio pulueris gariofilorum super cōmissura sagittali: ut scripsit Auençoar in prohemio theisir. ¶ Item puluis iste. ℞. pulueris maiorane. ℥. ß. sticados betōice florum rorismarini: galange. añ. ℥. ß. sandarace. ℥. ij. superaspgantur capiti: ut supra.

¶ Capl'm scōm scōi tractat⁹ erit describēs remedia singularia simplicia et cōposita remouentia accñtia sex: quorum dearticulata expressio facta fuit in p̄hemio huius operis.

PRimū quorū fuit dolor capitis ad qđ duo ponātur singularia medicamina per me sepius exp̄ta.
¶ Quorum p̄mū est. ℞. aloes epatici. ℥. j. infundatur in trib⁹. ℥. succi cauliū: et exponat̃ soli usqꝫ ad ꝯsumptionem succi: et ita fiat bis. deīde ex eo fiat pillule ex vna. ℥. vj. de qb⁹ accipiant̃ vna uel due per duas horas post cenā: et mirabili iuuamēto ꝯferuntur expiri pōt.
¶ Scōm est locale exteri⁹ applicādū hoc. s. ℞. foliorum ruthe recentis. M. iiij. foliorum artemisie. M. j. ß. foliorum solatri. M. j. foliorum betonice. M. iij. croci. ℥. j. salis comestibilis. ℥. ß. terātur omnia simul cum albumine oui reducant̃ in empl'm ex quo frons et tempora et prora capitis liniant̃ et remouētur dolores omnes a causa frigida facti iuuamēto solēni.

Secundum vero accñs malā cōplexionē calidam et humidā cerebri ꝯns erat cū turbatio in somno corrupta que amplius scriptura non extēdit̃
¶ De his g̃ que exp̄ta a sapiētib⁹ p̄nūtiata sunt est adamātem lapidē anulo ligatū uel collo aut alteri p̄ti suspēsum hr̄e et sub capite dormiēdo tenē. aut alr̄ quōlibet ꝑpe se gestare
¶ Cōpositū bonū ad hāc intētionē exp̄tū est hoc. ℞. mirabolanorum kebulorum et indorum. añ. lib. j. folliculorum sene lib. ß. infundātur in aqua violarum et buglosse. añ. lib. iij. per qnque dies. deinde coquantur cum p̄dicta aqua usqꝫ ad consumptionē medietatis. ¶ Post hec autem predictis apponantur species iste. ℞. ambre electe. ℈. j. granorum peonie: et paradisi amomi: ameos cubebarum florum rorismarini añ. M. j. granorum papaueris albi. ℥. j. violarum siccarū. ℥. j. croci seminis aneti assari cassie lignee ana. ℥. j. Bulliant hec omnia cum predictis usqꝫ ad consumptionem

medietatis remanentis: deinde cum lib.j.ʒ.ß.zuccari albi: ꝛ
fiat syrupus plene coctiōis: de quo per duas horas post ce-
nā accipiant.℥.ij.cū.℥.ij.aque decoctiōis macis zuccarate

Tertiū aūt accidēs.s.corruptio in sensibꝰ interiori-
bus removeri pōt cū his que posita sunt
in pmo tractatu caplo tertio. ꝛ in scdo tractatu ubi de con-
fortantibꝰ cerebrū ꝛ de exiccātibus mās in ipso visum est.
¶ Ego aūt expientia certa scio. ꝙ masticatio hoꝝ trocisco-
rū facta stomacho ieiuno oīū sensuū iterioꝝ opatione so-
leniter rectificat. ℞.agrici elci.ʒ.ß.musci ambre.añ.℈.ß.cu-
bebarum ligni aloes.añ.℈.j.ifundat' oīa in aqua sublimati-
onis radicis iris usqꝫ ad exiccationem aque: deinde formē-
tur trocisci ꝛ exiccentur in sole: ꝛ fiat ut supra. ¶ Ad hanc
intentionem valet anacardina confectio: de qua oi septima-
na bis accipiatur in mane.ʒ.ß.cū modico vini malvatici
calidi ꝛ quiescat post quatuor horis. ¶ Valet etiam ad hāc
diamuscus diambra ꝯfectio de hiacincto sotira ꝛ similia ab
auctoribus hincinde collecta.

Quartū vō accidens erat nocumentū diminutio-
nis aut corruptionis in organo auditꝰ
eveniēs: cuius quidē correctio duobus cōpleri pōt instris.
¶ pmū est.℞.olei amigdalaꝝ amaraꝝ.℥.iiij.succi raphani
qui comeditur.℥.vj.pulveris musci electi.ʒ.ß.Bulliant oīa
simul in fiala bñ obturata suspēsa in aqua bulliēte usqꝫ ad
evanescētiā succi ꝛ remanēte oleo instillentur in qualibet
aurē gutte due hora eūdi ad lectū.ꝛ est medicina potens.
¶ Scdm cōpositū est hoc.℞.folioꝝ hedere recētis ꝛ mura-
lis.M.ij.cepe qd comedit' lib.ß.coquant' i hydromelle suf-
ficienter: deinde terant' ultimate in mortario ꝛ de hoc calo
bis vel ter in septimana post pmissas evacuationes ꝛ pur-
gationes emplastrentur aures: foramine tñ prius cum sin-
done cooperto. ¶ Aut fiat auriū evaporatio cum aqua
decoctionis.℥.ß.euforbij ꝛ quatuor.℥.maiorane.

Quintū vō accīs erat defluxus māerū a capite ꝛ
ad pectus ꝛ removentur per divertentia
que superius in hoc tractatu in prima intentione sunt ta-
cta. ꝛ secunda similiter per confortantia ꝛ exiccātia. ¶ Cō-
positum bonū ad illd.℞.laudani purissimi.℥.j.nigelle.ʒ.
j.ß.ambre musci.añ.ǵ.iiij.torrefiant omnia super patella fer-
rea ꝛ ligentur in sindone ꝛ sepe odorentur. ¶ Secūdū ad
illud ꝛ conveniens est.℞.thuris.ʒ.ß.sandarace.ʒ.ß.macis
ʒ.j.pulverizentur oīa subtilr de pulvere hoc supaspergat'
prora capitis hora dormitionis ꝛ optime confert. ¶ Ter-
tiū ad illud est cōpositū hoc.℞.sandarace.ʒ.ß.thuris gū-
mosi masticis rasure eboris amomi floꝝ rorismarini cube-
barum baccarum lauri.añ.ʒ.j.aluminis crudi vitrioli.añ.
℈.j.saponis solidi.℥.ij.ß.fiant trocisci pōderis.ʒ.ij.cū qbꝰ ꝛ
lixivio calido fiat capitis ablutio in septimana semel ꝛ oēs
catarrizantes mās ꝛ flegmata in capite stantia cōsumunt.

Sextū vō accidens.s.debilitas in articulis fere oī-
bus ꝛ maxīe iferioribꝰ removet' per regimē
suprascriptū per evacuatiōes cōfortatiōes ꝛ exiccationes.
¶ Et sūmopere pvidendū est.ut post evacuationes sereni-
tes vr̄a exponat se balneis sulfureis in qbus moram saltē
viij.dierū vel.x.contrahat corpus oī die ab anchis usqꝫ ad
plantas pedū in tales aquas infundēdo ꝛ cū eoꝝ luto arti-
culos omnes diligēter ꝯfricando. Rarius vō totum corpus
in eis infundēdo: qd tamen omni die tertia fieri pōt. ¶ Et
sic in iūcturis fortitudo divina grā ꝯcedēda acqretur ꝛ soli-
ditas. Hec sunt serenissime pnceps que de regimine vr̄o ꝛ
canone curationis dispōnūm pmissarū cū solerti conside-
ratione ex illustrum auctoꝝ snijs ꝛ expiētia ꝙtidiana accipe
potui. Que omnia in salutē vr̄am ille sūmus ꝛ clemētissimꝰ
salvator dirigat: qui cuncta nutu suo gubernat. Amen.

Consilium.17. ¶ De septē malis dispositioni-
bus: videlicet. ¶ De dolore gra-
vativo capitis a mā frigida ꝛ hūida ꝛ maxīe tēpore icurva-
tionis. ¶ De debilitate visus cū qbusdā imaginatiōibus.
¶ De sibilo ꝛ sonitu velut aque currentis ꝛ titillatione sen-
satis in aure cum destitutione virium corporis. ¶ De fluxu
reumatis ad nares pectus ꝛ stomachum ꝛ dorsum. ¶ De
tussi cū emissione sputi tenacis ꝛ clari ꝛ maxime ex assum-
ptione zuccari mota. ¶ De dolore stomachi tpe repletio-
nis cum nausea tempore inanitionis. ¶ De dolore contra-
ctivo viscerum si viscera constringerentur.

Ec laudabile māsuetum ꝛ ꝗnosū exercitium ociose q-
etis argumētis molestari possit. ꝛ ne etiā ego
ferrementis ꝛ ab oi māsuetudine elongate
aculeis detestari possim: decrevi potiꝰ volumi-
nibus sapientū in ꝯtēplationibus physicis
laboribus ingentibus tēpus expēdē: ꝙ ꝙ mi-
hi quiete blādiens ab opere tante nobilitatis
ꝛ utilitatis desistā. Quid eni viro pclaro sublimius? qd ne
cōmodiꝰ indigētibꝰ ꝛ qd fructuosum magis ꝙ languētibꝰ
opem afferre ꝯgruā: ꝛ maxime his qui valitudinibꝰ igētibꝰ
longo tpe afflicti sunt: ꝛ pprie magis illis qui ꝯtemplationi
in opibꝰ divini cultꝰ sūma cū affectione itenti sunt. Eapro-
pter si cui pia atqꝫ mansueta affectiōe ꝯdolendū est: ꝛ non
minus auxiliandū maxime reor id tribuendum esse viro
huic: imo uni de cultoribꝰ sacre sancte fidei ferventissimo
aīo laborāti.d.dño episcopo frisigiēsi. Est enim huius viri
vivendi modus tāta māsuetudine tantaqꝫ devota caritate
ꝛ moꝝ venustate ornatissimus: ꝙ nedum ego sed quilibet
animi ꝙtūcūqꝫ durissimi compos moveri deberet.

Ego itaqꝫ ut necessitatibus huiꝰ viri ope fructuo-
sa magis ꝙ sermonū ornatu cōplacē
possim. Primo enūtiabo valitudines ꝛ eaꝝ accidētia qbꝰ
ille molestatur a capite initiū faciēs: deinde ad alia descen-
dēdo mēbra: isuper aliqd physice ꝯtēplationis adijciā quo
valitudinis eius varietates ꝛ earū cause cognosci possint.
Tandem istis adijciētur auxilia fm opportunitatē. ¶ Pri-
mū itaqꝫ mēbroꝝ omniū est caput in quo gravativū pci-
pit dolorem: ꝛ maxīe tpe declinationis eiꝰ.i.icurvationis.
¶ Secūdū vō mēbroꝝ capitis est organū visus: qd est to-
tus oculus vel ambo oculi: ꝛ dicit ꝙ visus eius est tepidus:
ꝛ interdū apparent ei res mote. ¶ Tertium mēbrū de pti-
bus capitis sunt aures in qbus dicit pcipere sibilū velut
aque currētis: ꝛ in eis etiā titillationes pcipit ꝛ sonus in eis
psentat': ac si aliqd in eis moneret'. Et cum accidit sibilus
fit cum destitutiōe viriū corporis. ¶ Quartū est nasus per
quē dicit reuma defluē qnqꝫ ad pectus: qnqꝫ ad stomachū
ꝛ ptī ad dorsū. Subiūgit etiā ꝙ per nasū eiꝰ descēdit fleg-
ma pspicuū: ꝛ cū per ipm bñ purgat' caput descēdēte flate
grosso ꝛ nō bñ pspicuo: bñ stat. ¶ Quītū de mēbris lesis est
pectus in quo dicit supvenire tussim assumpto zuccaro: per
quā tussim paꝝ aut nihil educit'. illud vō qd educit' per eā
tenax est ꝛ claꝝ: ꝛ dicit ꝙ in iacēdo anhelitꝰ eiꝰ gravior fit: ꝛ
silr in motu pgressivo. ¶ 6m de mēbris lesis est stomachus i
quo repletionis tpe extēsionis sequit' dolor: ꝛ silr in pectore
vel sub eo ꝛ cum ille dolor intēdit' accidit in toto corpore vi-
riū debilitas. Subiūgit etiā ꝙ tpe vacuitatis stomachi nau-
sea pcipit': que tñ assūpto cibo parū ꝯvalescit: i quo tpe eru-
ctuationes ꝛ graves non raro evenire solent. ¶ Ultimū
membrorum est venter.s.inferior in quo dicit apparere no-
cumentum ac si viscera constringerētur. ¶ Hec in summa
est viri huius dispositio varijs ꝛ gravibus valitudinibus ꝛ
accidentibus non levioribus complicata ꝛc.

Super istis itaqꝫ accidentibus contemplandū
est subtiliter fundamentum ut recti-
simus consilij ad predictas dispositiones ꝛ accidētia. ¶ Ac-
cipiam itaqꝫ mihi tria fundamenta quorum verificatione
omnia predicta accidētia demonstrabunt' evenire. ¶ Pri-
mum itaqꝫ hoꝝ est: ꝙ complexio huius viri nr̄is declinat a
medio per augmentū frigiditatis ꝛ humiditatis ꝛc. ¶ Se-
cundū ꝙ cerebri cōplexio etiā notabilr est frigida ꝛ hūida:

lz amplius humiditatis existat in eo q̃ frigiditatis. ¶ 3m. est q̃ stomachus ei⁹ notabiliter frigidus est ⁊ humidus.

Prima autem conclusio ꝓbanda sic: multis motiuis declarari pōt. ¶ Pm q̃ corpus hoc tactu repitur frigidum ⁊ humidũ. ¶ Scdm motiuum est: q2 substātia mēbroꝝ ei⁹ ad mollitiē declinat notabilē: sed mollities maior eq̄li arguit friditatis augmētu: ⁊ est illi⁹ cā: ⁊ ecōuerso etiā friditas itēsa est cā augmenti hũiditatis: ut pma pmi. cap de cōplonib⁹ collr. §. illo. Frigiditas maior q̃ debet reddit corpus humidius q̃ oportet Hec sunt signa a substātialr inherentib⁹ accepta. 2m pncipale motiuum est sumptu ab opatione vtutis vitalis: ut pulsus ei⁹ declinat ad paruitatē tarditatē ⁊ raritatem respectu etatis ei⁹: ⁊ silr anhelit⁹. Sed he dūe ꝓueniunt ab augmēto frigiditatis ut colligēdu est x.ª ⁊ xj.ª tertij suis locis. ⁊ scdo tegni cap illo. In fridiori vō corde ⁊c. ¶ Accipit etiā hoc ex opationibus aialis vtutis motiue: motus enim progressiuus ⁊ omnis alius mēbroꝝ declinat ad tarditatē ⁊ ad debilitatē in exercitijs ⁊ in pseuerātia in eis. ¶ Silr etiā hoc deducitur ex operationibus vtutis nālis uel uegetatiue: ꝓpter enim augmētũ friditatis ⁊ humiditatis in toto: hic vir extenuatus ⁊ ad macredinem declinās repit. ¶ Cum g̃ ex opationibus triũ mēbroꝝ pncipaliũ. s. cordis a quo pulsatilis originatur vtus: ⁊ cerebri a quo aialis motiua dependet: ⁊ epatis qđ est pncipium uegetatiue potētie: hoc deducatur ex signis sumptis ab opationib⁹ eoꝝ que sunt euidētiora alijs generibus signoꝝ. ut scda pmi de signis cōplonum patet manifestũ esse per substātialia signa opationu eius: q̃ eius complexio vniuersalis frigida est ⁊ humida. ¶ Tertiũ pncipale motiuu est sumptum a casibus. Color enim oīum mēbrorum huius viri ad albedinem declinat ¶ Amplius idem inuenit in colorib⁹ capilloꝝ declinantibus ad albedinē leui citrinitate refractā. ⁊ iterũ capilloru paucitate ⁊ eoꝝ etiam lenitie ⁊ planitie. ¶ Ampli⁹ hoc declarari pōt ex effusionib⁹ mãerũ a capite ⁊ exit⁹ mãei aquose ⁊ mucillaginose per palatum ⁊ per nasum ⁊ per emissionem urinarũ: quaꝝ color est infra citrinũ: ⁊ oīs talis color frigiditatis augmentum declarat. scda pmi. caplo de signis urinarũ sumptis a colorib⁹. Et iterũ ei⁹ urine tenues ⁊ aquose sunt. ¶ Silr suꝑfluitates uētris uel stomachi sunt sputamina multa aquosa ⁊ mucillaginosa. ¶ Et uentris etiā iferioris suꝑfluitates existūt molles ⁊ discolorate: ⁊ oīa talia signa sumunt a casib⁹ sicut itelligēti patet. ¶ Cũ g̃ nō sint alia gña signoꝝ q̃ ea que sumunt a substātialiter inherētib⁹ ab opationib⁹ ⁊ casibus ⁊ per ea deductũ sit hui⁹ viri cōplonē ulem ad frigiditatē ⁊ humiditatē declinare. ut ex singulis inducēdo declaratũ est. ¶ Patet pe cōclonis ueritas q̃ cōplo hui⁹ viri tota declinat ab eq̄li per augmētũ frigiditatis ⁊ hũiditatis: que qdē cōclusio vigorari pōt per ea que sumunt ab extrīsecis alteratib⁹. Hic eni vir ab occursu rerũ frigiditatē ⁊ hũiditatē impmētiũ notabilr ledit: sic iuuamentum recipit a calidis ⁊ siccis ꝯuenienter applicatis.

Secũda vō pncipalis ꝯclo parib⁹ argumentis deduci pōt. s. q̃ cerebri hui⁹ viri cōplo frigida est ⁊ humida: tāgenti eni tibi oēs capitis partes repitur friditas uel saltē remissa calitas cu humiditate ⁊ mollitie. ¶ Et in opationibus sensuũ interioꝝ nō est iste vir ualde ꝓmptus ad apphēdendum imaginādum cogitandũ ⁊ remouendum: imo magis declinat ad tarditatē in eis: ⁊ etiā est longi somni mlte etiā effusiones a cerebro fiūt magis q̃ pauce. ¶ Et capilloꝝ substantia ⁊ color ⁊ planities hoc declarare pñt. ¶ Et non diligere applicationem infrigidantium ⁊ humectantiu suo capiti sine lesione notabili. ¶ Et ledi catarrosis defluxibus ⁊ in oculis humiditatis augmentum ⁊ in palpebris inuiscatio mucosa: ⁊ ulr ledi a frigidis ⁊ iuuari a calidis. Hec omnia augmentum frigiditatis ⁊ humiditatis declarant in cerebro huius viri. ¶ Et tu quidem ꝯsiderando ex predictis deducere potes dñari humiditatem super frigiditate magis q̃ econtra.

Tertia vō pncipalis ꝯclo etiā intelligi pōt ⁊ ex predictis uerificari. s. q̃ cōplo stomachi huius viri frida est ⁊ humida: ꝓpter qđ lz in hoc viro saluet ut in pluribus appetit⁹ bonitas: nō tñ in eo eque bñ saluat digōnis cois uel ꝓprie pfectio: nō enim eque bñ digerit ⁊ trāsmutat cibũ in kilum sicut appetit ipm: neq3 etiā sanguinē in propriā substātiā trāsmutat: q̃ tñ esset ei opportunũ: ꝓpterea q2 stomachus fridus appetē bonus: digerē vō nō eque alijs. 2º tegni. ⁊ 13º tertij. caplo de nocumento digōnis legi pōt. ¶ Mollities etiā ⁊ remissa caliditas sup stomachi regione pcepta ⁊ paucitas carnositatis ibidē ⁊ pilorum nuditas ⁊ gurgulationis aut rugitus perseuerantia in stomacho cu eructuationibus. hec oīa augmētũ frigiditatis ⁊ humiditatis in eo declarāt. ¶ Et tarditas digōnis uel lōga mora ciboꝝ in stomacho plene demonstrant stomachi huius viri cōplexionem frigidam esse ⁊ humidam. Ex quibus oībus appet fundamentum pdictarum trium cōclusionum satis apte declaratu esse. Et q2 loquor ad sapientes non curaui hic pticulari sermone q̃tum potuissem has materias extēdere longitudinem euitans.

Ex hoc itaq3 fundamēto uerificari pñt omnia accidentia in hoc viro apparētia que pmissa fuerunt. ¶ Primo enim non est mirabile si vir iste grauitatē hēt in capite suo. Nā grauitas capitis non est aliud q̃ grauatiuus dolor eiusdem: sed talis ꝓuenire pōt a mala cōplone. s. a frigiditate cerebri hui⁹ viri: ꝓpea q2 frigiditas ⁊ alie q̄litates sunt obiecta sensus actus: ut patet 2º de anima. ⁊ 2ª pmi. capitulo de causis doloꝝ. quare frigiditas intensa in cerebro huius viri pōt efficē dolorē grauatiuu: sicut eni frigiditas ⁊ alie q̄litates prime sensu tactus pcipi pñt: ita ⁊ durities ⁊ lenitas grauitas ⁊ leuitas percipi pñt: ⁊ ꝓprie qñ tales lapsus presentātur cum mēbris grauitatis effectiuis: sicut cum flegmate diuersarum specieꝝ quale ⁊ q̄ntum dñatur in cerebro huius viri quantum ad partes sensibiles eius in pāniculis neruis ⁊ similib⁹. ¶ Unde ex hoc fundamento plura colligi pñt correlaria. ¶ Pmũ q̃ hic dolor in hoc viro mansiuus est ⁊ q̄si semper affligens. ꝓbat q2 cum hic dolor sit effectus pendens a mala cōplexione subito permutante ⁊ a multitudine mãerum que uētosate extēdunt ⁊ corpulentia sua cũ pondē grauitāt ⁊ cause hui⁹ doloris in cerebro semp assistāt ⁊ dolor pdict⁹ ab eis depēdeat in fieri ꝯseruari sequit q̃ nunq̃ erit reperire huc vir nisi cũ nocumēto pdicti doloris. ꝯña tenet: ꝓpterea q2 i effectib⁹ a suis causis depēdentib⁹ remanētibus causis eoꝝ necesse est effectũ ꝯtinue remanere. ¶ Scdm correlariũ est q̃ hic dolor intēdit ⁊ remittit. patet quia sm q̃ intenditur frigiditas cerebri aut remittitur cũ motu materierũ pdictarũ aut quiete earu: ita necesse est accidens hoc intendi ⁊ remitti. ¶ Tertiũ corm soluit appentiā que est i eo. videlz q̃ tpe inclinationis capitis grauat magis a dolore q̃ qñ nō inclinat caput. ¶ Hui⁹ accñtis cā multiplex est: q2 qñ inclinatur caput idest ad inferiora curuat: tunc mouent mãe motu recto deorsum magis q̃ pus mouerētur: sed mãe magis nocent mobilitate q̃ quiescēte: ut patet scdo interioꝝ. igitur. ¶ Scda causa est quare in tali motu materie plurib⁹ partibus cōmunicant q̃ quiescēte. ergo sequitur q̃ dolor in tali incuruatione maior fiet saltem extēsiue. ¶ Tertia causa est quia materie in tali motu magis profunditus immergūtur membris sentire paratis. ergo dolor in tali motu intensior percipietur. ¶ Quarta causa est: q2 in tali motu mãerũ pars uentosatur que magis ꝓparata est uentosationi: sed in tali motu extēduntur panniculi ⁊ alia membra sensibilia magis q̃ quando quiescebant. ¶ Cum ergo extensio pter naturā sit spēs solonis continuitatis que est secūda causa principalis doloris: bene sequitur q̃ dolor talis intenditur tpe incuruationis capitis: qđ erat deducēdum. ¶ Cum ergo in capite huius viri inueniantur due cause principales

oium doloruz effectiue: videlicet mala complexio fiens uł diuersa τ solutio cōtinuitatis: nō erit mirabile si iste vir sem per grauatur caput suum grauitate etiam multiplicata, tē pore icuruationis: qđ fuit primum accidens in capite hu ius viri existens τ superius premissum.

Secundū uero nocumentum huius viri est in operatione visiue potētie. ¶ Cupiens ergo intelligere causas huius: poterit facile in telligere ꝙ mala complexio cerebri frigida τ humida de ne cessitate cōmunicatur oculis: qui sunt membra genita ex superfluitate materie generationis cerebri. ¶ Sunt etiam cerebro ꝓpinqua situalr: ut sensus ostendit in anothomia. ¶ Et tertio sunt ei ꝓpinqua per colligantiam essentialē: vi delicet neruorum duorum cruciatorum qui exeunt a pra anterioris uentriculi τ sunt de materia eius. ¶ Et quarto iterum qꝛ sunt nerui satis grossi magne: imo maioris con cauitatis ꝙ reperiantur in toto corpore. ¶ Et quinto ad huc continuitatem habent cum cerebro per pāniculos in uoluētes neruos opticos: τ per uenas τ arterias que rami ficantur a uenis τ arterijs pāniculorum cerebri. ¶ Quid igitur mirabile apparet si ꝑncipale membrum qđ est cere brum notabiliter leditur a mala complōne dicta: ꝙ etiam oculi qui sunt debilia membra τ tanta ꝓpinquitate τ colli gantia propinquata cerebro ledi debeant: ex qua debilitate accidit nocumentum tepiditatis .i. debilitatis visionis in ipso visu. ¶ Amplius τ scđo ɔfirmatur: qm̄ cum in cere bro abūdet flegmatica mā aquosa que facile descēdere pōt per concauitatem ꝑdictoꝝ membroꝝ τ arteriarum τ uena rum non est mirabile si oculi eius madefacti molles ut in pluribus τ aliquando lachrymantes efficiuntur. ¶ Et rur sus iterum arguit qꝛ talis aquositas τ mucillginosa mā vi as trāsitus spūs aīalis ad oculuz ualde facile oppillare pōt sed per negationez trāsitus debite ꝙtitatis aīalis spūs acci dit in visu tepiditas ꝑdicta: quare τc̄. ¶ Et iteruz q̄nto ar guitur sic: qꝛ talis mā spūi visibili per modum euaporatio nis cōmixta conturbat ipsum. Cum ergo aīalis spūs ingros satus τ ɔturbatꝰ a virtute cristalloidis rectificari nō potest, sequitur ꝙ obiecta visibilia quorum species in cristalloide recepte sunt percipientur sub modo tepiditatis τ debilita tis uel diminutionis visionis. ¶ Potest autem hec tepidi tas uł debilitas visiōis a te imaginari diuersimode. ¶ Pri mo ut obiecta visibilia non videātur a tanta distantia ꝙta ꝑus solebāt. Licet enim obiecta visibilia per medium extrin secum: qđ est aer exterior: τ per medium intraneū qđ est aer etiam limitatus multiplicent spēs suas usqꝫ ad organum visionis: qđ est cristalloides: tamē qꝛ spēs ille ab organo nō conuenienter dearticulantur ꝑpter debilitatem τ ꝑpter de fectum ex parte spūs visibilis contingentē: qui iam contur batus est: patet ꝙ oportebit obiecta visibilia non appreben di nisi de propinquo: quod erat deducendum. ¶ Et hāc tepiditatem intelligere potes ex parte uarietatis obiectoꝝ visibilium: ut qꝛ ipa non apphendantur tante extensionis ꝙ te sunt: neqꝫ eoꝝ colores determinati τ disticti ꝑcipiantꝰ a potentia visiua: neqꝫ etiaz talr situata ꝯm eleuationem τ depssionē obiectoꝝ: qualr situata sunt τ sic de alijs. Et hoc totum est expmē tepiditatez .i. debilitatē visiōis ex pte di stantie ɔsuete. ex parte quātitatis. ex parte colorū τ situatio nuz τ figurarum τ integritatis τ diminutionis eoruz que sunt differentie visioni attribute: τ speculandum est. tertia tertij. caplo de debilitate visus. τ tertio de accidenti τ mor bo. in capitulo de nocumento sensus visus. τ pluries alibi. ¶ Et sic appet formale tepiditatis visus τ appet que sint cāe efficiētes huius: qꝛ cōplonales ut friditas τ humiditas cerebri preter nāles τ cōplonales cāe. videlꝫ oppilatiōes ꝑ dicte τ nāles cāe: qꝛ subiectiue .i. cruciatio neruoꝝ opticoꝝ in qua fit visio ꝯm opinionem quandam aut cristalloides τ spūs aīales iam visibiles facti si tenetꝰ positio ꝙ cristalloi des τ spūs illi formalr sint animati. alr aūt tenendo non es sent subiectuz denoīatiōis talis egritudinis: ꝑpterea qꝛ sub iectuz denoīatiōis cuiuslibet dispōnis sane neutre uel egre ꝑcise est mēbrū τ spūs copulatiue. Si aūt tenere spm esse aīa tum: tunc ɔcederet opinio ꝑma .s. ꝙ spūs esset subiectuz de nominationis huiꝰ nocumenti visiōis: ꝑpterea qꝛ esset cor pis humani viuens particula cui accidere pōt sanitas egri tudo aut neutralitas: τ alijs partibus non. ꝑpterea qꝛ sani tatem τ egritudinem impossibile est accidere carentibus vita. primo de sensu τ sensato prope principium. ¶ Qđ vo subiungitꝰ scđo ꝙ cuz tali tepiditate apparēt res mote etiā indigent speculatiōe non leui siue teneatꝰ apparitio rerum que mouentꝰ in exteriorībꝰ siue in interioribus τ utrūqꝫ hoꝝ concedi debet apud speculatores. Tenendo enim visionez fieri intus suscipiendo: ut contra Pythagoricos pulchre ꝓ bauit Arꝫ. ꝑmo de sensu τ sensato. nō est difficile cōcedere etiam spēs obiectoꝝ visibilium que mobilitantꝰ extra mul tiplicare spēs suas per mediū usqꝫ ad cristalloidē. ¶ Et ad huc subtilius dicendo imaginādum est: ꝙ lꝫ obiecta que ꝑ ꝯus mouebantꝰ euanuerint uel remota sint: tn̄ spēs ab eis de cise ꝑus in mediū residuate per ipm deferri pūt ad organum visiōis ꝑdictū. Et si potentia visiua ꝑcipiat obiectoꝝ motꝰ visibiliū tantos τ tales τ a tāta distantia τ situatione quan ta de facto sunt non erit aliud ꝙ assignare ꝑfectionem vi sionis. Si aūt obiectoꝝ motus ꝑcipiantꝰ sub maiori uelocita te tarditate distātia τ situatiōe ꝙ de facto sint: pꝫ ꝙ hoc erit assignare nocumentuz in opatione potentie visiue. Si aūt ɔtingat in cerebro gn̄ari τ in oculo multiplicari uapores τ uētositates que cōmisceantur spūi visibili: tunc patet ꝙ ua pores abitus in medium exterius ꝑpulsi: τ spūs etiam cuz eis in aerem sigillabunt idolum sue similitudinis. Cum er go aer transmutatus erit ab eis per multiplicationem iterū spērum a ꝑdictis per medium deferetꝰ ad cristalloidem. Cū ergo potentia nō exeat in actū nisi ꝯm ꝙ mutabitꝰ ab obie ctis τ instris qui sunt spūs: patet ꝙ potentia visiua deludetꝰ: τ decipietꝰ in apprehēsione obiectoꝝ apparentiuz exterius que tamen de facto nō sunt ibi: τ hoc est formale nocumētū visionis: quod corruptio nominatur. ¶ Quare non im merito hec dispositio a quibusdam antiquorum delusio vi sionis nominata est. ¶ Collige igitꝰ ꝙ pulchre potes intelli gē nocumētum tepiditatis visiōis ex apparitiōe reruz que mouentꝰ aut mote fuerunt: qđ tn̄ totum minime conueni enter cape potes nisi peritꝰ in nāli sciētia: τ in speculabilibꝰ theorice medicie: τ tu sup adde istis ut libet τ cetera. sequitꝰ

Tertium nocumētum in supioribꝰ ꝑmissū ꝙ mo lestatꝰ hic ꝑlatus: videlꝫ sibilus τ reliqua nocumēta aurium absqꝫ anxietate multa: intelligi pōt cuz suis causis. Multitudo enim uapoꝝ τ uētositatū que gene rantur τ ɔgregantur in cerebro ꝑpter ipsius debilitatem a mala cōplōne frigida τ humida eius ꝓuenientē est causa nocumētorum tante uarietatis in auribus euenientium. Quis eniꝫ habet dubitare ꝙ mala cōplō frigida τ humida auribus a cerebro cōmunicata est cā uētosationis māeruz in ipsa aure que cum fuerint eleuate mā terrestreitate aut acuitate participāte reuerberate ad organum auditus qđ est tenuissimus panniculus superextensus ossi auris mari fice τ tortuose compositus: sonitum in eo causant cum col lisione etiam medij intranei ipsarum aurium. ¶ Propter qđ correlarie cōcluditur. Primo ꝙ a tali mā terrestri τ acu ta causatur sonitus sibilus proprie dictus. ¶ Secūdū cor relarium. ꝙ si uapor ille participās nā aquea actu τ potē tia reuerberatꝰ ad organū ꝑdictum in eo causabit sonitum silēm aeris fractioni facto a decursu aquarum: τ si talis ua por cum ꝑdicta uentositate acuta cōmisceatur tunc causa bit sonitum cōpositum ex sibilo τ sonitu aquarum decur rentium uel collisarū a litore maris uel fluuiorum. Si aūt uapor ille grossitudine participauerit in substātia sui τ ue hemēti impulsione frangat aerem intraneū τ reuerberet in panniculum auditus causabit in eo sonitum consimilem

collisioni uentoruz in aere: aut reuerberationuz eoꝝ ad parietes montium syluarum uel edificiorū. ¶ Ex qbus q̃rto ↄcluditur ueritas apparētie que est ꝙ qbusdā hoīum repūtant in aurib⁹ simul sonit⁹ sibili decursus aquarū ⁊ fractiones uentoꝝ. Patet correlariū. q: tales opꝫ percipi sonit⁹ ⁊ effect⁹ quales repūtant in multiplicitate ⁊ potētia cāruz efficientiū: sed ↄtingit cās efficiētes esse cōmixtas ex uētositate terrestri: uł acuta ⁊ ex uapore aqueo ⁊ grosso simul agitatis ⁊ agitātibus mediū intraneum auriuz ⁊ miringam audit⁹: quare correlarium uerum. ¶ Et tandez igiť ↄcludiť ꝙ in aurib⁹ egrotātiuz: ⁊ ꝓprie huius viri percipiť qn̄qz motus aque decurrētis: ⁊ hoc totuz uerūz est qn̄ aquositas aliqua subtilis multiplicať in uenis ⁊ arterijs organi audit⁹ ⁊ partiū ꝓpinquarū. que aquositas decurrēs ⁊ agitata motū fluxibilitatis repñsentat in organo audit⁹. ita ꝙ hoībus appet in eoꝝ aurib⁹ aquositas defluere: ⁊ per eas que iteruz aquositas si a cōcauo uenaꝝ ⁊ arteriarū ⁊ poris panniculi auditus effundať ad foramē uel ↄcauitatē auriū nō raro distillabit ad extra: ⁊ erit aquositatis defluxus ab aurib⁹. ¶ Et ex hoc fundamēto apparet intelligi posse cām titillationis añ misse. Cum enim aliqd uentositatis tenuis uel uaporis includitur ⁊ detinetur in poris miringe auditus aut in uenis uel arterijs: tunc cum in talib⁹ uentositatibus insit nāliter mobilitas ⁊ aptitudo ad exitum ⁊ ad eleuari sursum ⁊ vie uel pori sunt clausi: sequitur ꝙ talis motus ad partes laterales ⁊ non sursum uel deorsum representabit partib⁹ sensibilibus similitudinem motus ad p̄dictas differentias positionis: sed hoc est formale titillationis: igitur in aurib⁹ huius viri qn̄qz apparent titillatiōes ⁊ rōnabiliter. ¶ Qđ vō ultimo scribitur ꝙ superuenit destitutio viriū corporis cū accidit sibilus: non est credenduz ꝙ sibilus per se possit eē cā tante debilitatis in virib⁹ corporis eueniētis. sed intelligi debet: ꝙ cum mouetur mā uel uapor sibilum faciens per agitationē ꝫ ipsi⁹ resol̄o fit in spiritib⁹ ⁊ substātia cerebri ad quā sequiť debilitas in v̄tute sustētatiua mēbroꝝ: ita ꝙ appeat patiēti caput ⁊ mēbra cadē ⁊ detineri non posse. Siľr ⁊ accidere pōt in v̄tute vitali: ppterea q: patiēte cerebro nocetur etiā cor. ⁊ ↄ̄nter vitalis virtus que radicatur in eo. Et ista est causa destitutionis. i. magne debilitatis virtutis vitalis ⁊ sustentatiue ⁊ motiue totius corporis: ut premissuz est. Hec in summa est uerificatio tertij nocumenti apparentis in hoc uenerando prelato.

Quarti aūt nocumenti opꝫ iterū redd̄e cās apparētis in quarto membro nocito qđ est nasus. ¶ Cum ergo mãe aquose ⁊ mucillaginose fuerint in cerebro ↄgeste. ꝓpter debilitatē incitata v̄tus a nocumento mãerum que mote sunt spargit eas ⁊ expellit per vias expulsionis. Cum ergo nasus sit via ⁊ meatus expulsionis superfluitatum cerebri: expellitur inde flegma aquosum qđ est perspicuuz. i. clarum reuma uelut scribitur. ¶ Pars aūt hui⁹ mãei fertur per medium uentriculuz cerebri ad collatoriuz qđ est foramen ossis basillaris in medio superioris palati inuentum. illud ergo propulsa materia violenter impulsa per sputum extra deducitur. ¶ Nonnulla vō pars huius mãei ab ore descendens per tracheā arteriam immersa pulmoni tusses efficere potest disniam asma ⁊ ortomiā ⁊ alias spēs difficultatis anhelitus. ¶ Et si contingeret materiam acuitate ꝑticipare uel salsedine non esset mirabile isti viro incūbere periculuz transitus in ꝑtisim aut empima ⁊ ꝓprie si materies grossior esset ad concauitatem pectoris propulsa uel defluens. ¶ Si autem mãeruz pars fertur ad stomachum ut sepissime contingit: tunc non est mirabile: si ab eadem materia remollitione sua cadit appetitus: ipse enim sic vigoratur sicco ita debilitatur humido. ¶ Qđ vō ab eadē mã digōnis accidat impedimentuz ꝓbatione non indiget ꝓpter ipsius frigiditatem que contrariať calori uel calido a quo fit omnis digestio que est perfectio a proprio ⁊ naturali calore. metheaurorum quarto. ¶ Pars autem mãeruz a cerebro ꝓpulsa per uenas ⁊ arterias descēdentes: aut per poros carnifor miū mēbroꝝ uel per neruos descēdentes ab eo si retineretur in vi s inter medijs: ⁊ in loco colatorij minatur huic viro apopl̄iam. ¶ Si aūt ꝓpinquus pelleret ad posteriora minať ei apostema in vula ⁊ in amigdalis eueniētia: ⁊ si paulo magis descēderet mā ⁊ detineret in musculis gule periculum esset euentus quinātie sinantie aut squinantie. ¶ Harū ĝ mãerū aliq̃ ꝑticula si ↄtingenter expellere tur per interiores cerebri ꝑtes ad nuchā minať huic viro euētū paralisis cōplete: ⁊ ꝓprie cū mā aquosa foret uel multa. ¶ Si ĝ mā illa cerebro pelleretur per exteriores ꝑtes in spatularuz musculis ⁊ spina recepta: patet ꝙ in eis efficiet dolores extēsiuos aut cōpressiuos uł aliarū spērū ꝫm diuersitatē illarū mãerū in specie sua ⁊ in modo substantie. ¶ Et si ↄtingeret huius viri v̄tutem expulsiuam potētiorem esse: tūc huic viro iminet periculū euētus doloꝝ iūcturaruz uariarū spērum doloris spine ancharū genuū aut peduz ꝫm diuersum raptum materieruz ad illas partes. ¶ Et ex hoc fundamento intelligenti appet ualde facile posse reddi cās ꝓpter quas cū euacuatur flegma per nasuz grossuz aut subtile iste vir melius se hēt: patet q: sicut retētio huius flegmatis est cā incitationis v̄tutis ad expellēdū ipsum per uarias regiones p̄dictas: ita euātio illius flegmatis per nasum est cā alleuiationis ⁊ securationis huius viri ab euentu p̄dictoꝝ accidentiū ⁊ egritudinū: ⁊ tu ↄsidera. q: hoc est demōstrabile a priori ⁊ a posteriori: ⁊ sic apparet uerificatio nocumentorum quarti membri superius premissi.

Quintuz nocumētuz supius positū fuit ꝓpter q̄ntum mēbruz in hoc viro lesum fuisse pectus: ⁊ iam in p̄cedētibus immediate duob⁹ cap̄lis apparuit: quō mā diuersos raptus hñs ꝫm partem expellebatur ad pectus: ⁊ quas q̄les ⁊ q̄ntas facē poterat egritudines: ut uarias spēs nocumenti anhelit⁹ apata in pectore empima ⁊ sic de alijs. Ex qbus facile itelligi potest quare assumpto çuccaro incitetur tussis. ¶ Hoc eniz non pōt esse ꝓpter aliud nisi q: çuccarum cōmixtū mãebus qbus obuiat leniendo ⁊ abstergendo mobilitat[e]s siue fuerint infuse substātie pulmonis ⁊ canne eius: siue fuerint inuiscate superficieb⁹ concauis eorum. ¶ Cum ĝ mãe effunduntur ad concauitatē p̄dictoꝝ mēbroruz necesse est v̄tutē moueri ad expellendum eas: ad hoc ut possit ↄuenienter euētatio fieri pulmonis ⁊ cordis. stāte eni ꝑ̄ntia p̄dictaꝝ mãerū i trachea arteria ⁊ in cānulis pulmonis nō posset ingredi q̄titas aeris sufficiens ad refrigerandū: q̄re intēderetur caliditas in toto pectore. Et iterū stātibus mãebus in cōcauitatib⁹ p̄dictis nō ↄueniēter expelli possent fumus capinosus ⁊ aer iam fact⁹ inutilis a pulmone: sed per receptionē taliuz fumoꝝ intenderetur. ¶ Amplius ⁊ tertio supexcrescēte caliditate non nāli crescūt ꝓportio colliquationis ⁊ resolutionis aliarum mãerū in pectore. igiť fieret repletio maior ꝙ̄ ꝑ̄us esset. ſꝫ si aliquāta repletio incitabat v̄tutem ad expulsionē mãerū replentiū. ergo repletio magna magis incitabit: ⁊ sic apparet manifesta causa q̄re çuccarum assumptum incitat tussim. ¶ Cōtra. q: çuccarum tollit ⁊ sedat tussim famositate omniū auctoꝝ. Iterum temperatum existens aut temperamento propinquū remittit caliditatē factam in pectore. ¶ Et tertio iterum. q: leniēdo tollit siccitatem pectoris. ¶ Et adhuc quarto q: ipsuz abstergēdo vias anhelitus liberiores efficit: ⁊ per hec oīa videtur sedare tussim ⁊ non incitare. ergo concluditur contradictoriuz eius qđ dicebatur: scilꝫ ꝙ çuccarum incitat tussim. ¶ Ad hec oīa dicendum est ꝑmo: q: çuccarum per occursum eius ad mãs leniēdo ⁊ abstergendo ⁊ effundendo mãs in cōcauitatem necessario est cā tussis. Cum autem mãe predicte per tussim expulse fuerit: statim cessat tussis. çuccarum ergo dissoluendo ⁊ leniendo materias est causa tussis modo predicto. Accidentaliter ergo sedat tussim inquātum est causa ut moueatur virtus ad expulsionem materierum quibus expulsis cessat tussis.

Nota

¶ Ad motiua ergo facile rñdet. Auctores ergo uoluerũt cũ eca⁊
sedare tussim pparatiue: q2 pparat uel digerit mãs ut pmp
pte sint ad expulsionẽ earuz cum iaz pparate sunt. ¶ Et q-
bus facile itelligit quare expellunt mãe substãtia diuerse ut
aquose aut mucillaginose ex quarũ eductione alleuiat pe-
ct⁹ ⁊ anhelit⁹. Silr appet cã quare qñqz per tussim nihil aut
parũ educit de mã. Illud enim ↄtingit q2 mã aut est imbi-
bita aut est iuiscata multũ parietib⁹ itrinsecis pulmõis: qđ
apparet: q2 illud qđ educit est tenax ⁊ viscosuz. si fuerit in-
digestũ icitat ṽtutẽ sinthomatice ad sui expulsionẽ. si aũt fu-
erit aliqualr digestũ acqsiuit tenacitatẽ q2 fuit deductum
ex aquositate ad grossitudinẽ substãtie. mãerum eni aquo-
sarũ digõ est ipsarũ aliquãtulũ ingrossatio. ¶ Qđ ṽo scri-
bit qñqz in anhelitu nocumẽtũ ↄtingẽ in pgressiuo motu
est facile vidẽ. motus enim pgressiuus aut calefaciẽdo aut
spargendo uel diuidẽdo mãs faciteas pfundari magis in
cõcauitatib⁹ pulmonis ⁊ membrorũ anhelitus. Cũ ergo in-
gete corporis ⁊ anime mãe nõ ita pfundentur aut aspgan-
tur ad plurimas angustas ptes anehlitus. sequitur neces-
sario alleuiatio in anhelitu tam inspirãdo q̃ expirando. ⁊
sic est declaratũ nocumentũ qnti membri cum eius causis
uarietatibus ⁊ signis qđ fuerat sibi supra premissum.

Sexti nocumenti facile cõtemplãti sup pdictis appa-
rere põt uerificatio. s. nocumentorũ stomachi:
quis enim dubitare debet ppter malam cõplexionẽ cere-
bri magnifice ledi posse stomachũ ⁊ ecõuerso. ¶ Nullũ eni
mẽbrorũ nři corporis fere tãtã hẽt colligãtiã cũ cerebro quã-
tam hẽt stomachus. Esto enim q stomachus sit de nã ner-
uosa. Cerebrũ ṽo de medullari. nõ tñ tollit ex hoc quin sto-
machus magnifice colliget cerebro ppter substãtiã pãnicu-
larẽ pie ⁊ dure mřis. ¶ Scđo iterũ talis colligãtia demon-
strat quoniã a 6° pari neruorũ descẽdit neru⁹ ad os stoma-
chi eidẽ circũuolu⁹: ⁊ iterũ reascẽdẽs ad ipz cerebrũ: ppter
qđ neru⁹ reuersiu⁹ noiat⁹ est. Qñ eni tanq̃ a pncipio descẽ-
debat ad os stomachi ab ipo ore stomachi ascẽdẽdo reuer-
siu⁹ noiatus. Et ex hoc appet error illorũ qui credũt istos eẽ
duos neruos. Est eni solus vn⁹ neru⁹ cui⁹ ptes oẽs conti-
nue sunt. sz cõtinua sunt quorũ extrema sunt vnũ. 6° physi-
corũ. ergo ⁊c. ¶ Propter hãc cãm ifert q nõ raro ledit stoma-
chus a cerebro p cõpassionẽ absolutã: ⁊ ecõuerso cerebrũ a
stomacho. Tãta eni utriusqz horũ mẽbrorũ est colligãtia per
pdictũ neruũ q sensatiõe tristi ente in cerebro dolet nausea-
tur ⁊ euomit stomachus: ut patet in cephaleis ⁊ pcussioni-
bus capitis: ⁊ ecõuerso ut apparet in singultu uomitu ⁊ do-
lorib⁹ oris stomachi. Nullo ergo corporeo uel uaporeo de-
lato a cerebro ad stomachuz: nec a stomacho ad ipm cere-
brũ: patiẽte tñ iporũ altero uel utroqz nocumẽtũ est dictum
p colligãtiã absolutã. pª tertij. tractatu scđo. ⁊ p cap. quare ⁊c.
¶ Et si tu ↄcedis utrũqz horũ mẽbrorũ posse ledi alternatiz
per colligãtiam iam pdictã: tũc qua opinione uti potes ad
negãduz hec duo mẽbra alternatim noceri posse per colli-
gãtiã non absolutã. Mã ergo hec ul illa aut uapor uel uẽtosi-
tas ab vno horũ mẽbrorũ ad alterũ delegata ⁊ econuerso po-
tẽtior est ad nocẽdum q̃ simplex ↄdolẽtia aut discrasia. p-
pterea q2 mã aut sibi pportionata nocẽt qualitatibus eorũ
actualib⁹ aut potẽtialib⁹ simplicib⁹ uel cõpositis calis uel
frigidis: ⁊ sic de alijs alterando subito aut nocẽt mãe suis
quãtitatib⁹ ⁊ mõ substãtie cõprimẽdo ↄculcãdo grauãdo: ⁊
sic de alijs: sed hoc est formale cõpassiõis uel ↄdolẽtie non
absolute. ut pma tertij. preallegato caplo ubi supra. ¶ Spe-
cies igitur male cõplonis nãlis uel immãlis quecunqz fue-
rit preter nãlis ori stomachi applicata magis nocebit: ita q
appetit⁹ cois ul diminuit aut corrũpit aut aufert: ⁊ si fue-
rit inuenta in pfundo stomachi talis mala cõplo nocebit
digestiue coi ⁊ pprie ipsius. ¶ Et si tam in fundo q̃ in ore
stomachi repiat mala cõplo utraqz harum opationũ no-
cebit: ita q qñqz diminuit appetit⁹ intãtuz q saturat vno
uel duob⁹ bolis: aut corrũpit appetit⁹ adeo q non appetit
nisi extranea ⁊ ualde ↄtraria: que etiã non sunt cibaria uel
potabilia. ¶ Et qñqz intantũ inuenit hec discrasia inten-
sa q oino eger puatur omni appetitu: ⁊ hec pprie ↄtingũt
quando stomachus mollificatus lenitus ⁊ humectat⁹ effi-
citur a multo aquoso ⁊ mucillaginoso flegmate. ¶ Silr ẽt
contingit ut diminuatur operatio digestiue potentie taliter
q non trãsmutet cibum nisi ualde diminute: aut corrũpat
opatio eius talr q cibaria ⁊ potabilia trãsmutet in uento-
sitates fumosos uapores ⁊ aquosos. ¶ Aut qñqz intantuz
augetur ṽtutis digestiue nocumentũ q nullaten⁹ transmu-
tatur ipse cibus a stomacho: etiã si notabili tpe detineretur
in eo: ⁊ accidit dispõ Lienterica noiata a sapiẽtibus. ¶ Si
ergo ↄtingat hec nocumenta repiri cũ inuẽtiõe friditatis in
ore ⁊ fũdo stomachi ⁊ oib⁹ partib⁹ ei⁹ cũ mltitudine sputa-
minis salíualis cũ nausea abomiatiõe ⁊ fastidio: significant
hec oia malam complonẽ frigidã ⁊ humidã flegmaticam.
¶ Si ṽo stomachi regio tactu pcipiat calida cum siti cuz
amaritudine oris incendio ⁊ amaritudine eius ⁊ lingue
rubedine cum scissione ⁊ inflãmatione: patet hec oia pro-
uenire a lapsu cholerico in stomacho multiplicato. ¶ Si
aũt frigiditas in stomacho pcipitur cum tẽsione aliquãta
duritie oris acredine: paucitate sputi: aut nulla emissione
eius cum uentositatibus ⁊ gurgulationibus fortibus. Hec
omnia lapsus melancholici erunt signa propria. ¶ Leniti-
es autem stomachi cum caliditate in eo multitudine sali-
ualis humiditatis ⁊ dulcis ⁊ actu calide: uenarum stoma-
chi tensione significãt dominium materiei sanguinee.

Ex quibus hic patiens multa correlaria elice-
re potest. ¶ Pmũ est ppter qd qñqz
dolores repẽte in stomacho eueniunt pungitiui ⁊ mordica-
tiui q2 fiunt a lapsu cholerico. ¶ Secũdum ppter quid in
hoc viro multum ⁊ sepe perseuerat sitis: hec enim ab eadez
radice proueniunt. ¶ Tertiũ ppter qd repẽte qñqz in hoc
viro fit nausea ⁊ subuersio in stomacho cuz siti ⁊ amaritu-
dine ⁊ caumate magno partib⁹ costarũ ⁊ oris stomachi pce-
pto. Hec enim omnia prouen iũt a raptu materierũ choleri-
carũ ad superiora. ¶ Quartũ correlariũ ppter quid talia
accidentia quãdoqz hunc virũ molestãt semp idesinenter.
¶ Quintũ correlariũ ppter qd qñqz accidit iterpollatio in
istis accñtibus ⁊ q aliqñ affligũt ⁊ aliqñ nõ. Hoc enim ↄtin-
git qm̃ mãe effuse sunt ⁊ natantes in stomacho. Non enim
tunc applicant tunicis stomachi cum potẽtia sui nocumẽ-
ti. Sicut ecõuerso cõtingit uerificari de imbibitis mãebus
que cuz semper sint applicate passo parato pati: semper est
earum nocumentum ipm inseparabile. Colligi possunt hec
oia ⁊ alia q̃ plura que ptermitto. decimatertia tertij. partis
capitulo de egritudinibus stomchi: ⁊ partim capitulo de
modis significatiõis egritudinis ipsius. ¶ Propter qđ ul-
timate ↄcluditur q non est mirabile si huic viro aliqñ sup-
uenit destitutio virium corporis: iõ ppter nocumentuz sto-
machi uehementer collgati cerebro cordi ⁊ epati uehemẽ-
ter nocent oium membrorũ pncipaliũ opationes vitalis ⁊
aialis motiua sẽsitiua ⁊ nãlis uegetatiua: que sũt fores oẽs
corporis humani ṽtutes a plurimis sapiẽtum lipothomie
⁊ qñqz uere syncopes noiate: ⁊ pprie cuz fuerint appropate
cordi. Taceo hic de casu alterius ṽtutis videlz generatiue
nominate. Multis enim hominum habentibus longã sto-
machi debilitatem inuentum est hanc virtutez seminis ge-
neratiuam ita debilitari q priuati sunt coitu ⁊ consequẽter
generatione: ⁊ hec possunt colligi vigesimapma tertij. capi-
tulo de sterilitate. ⁊ tu lege ibi. Ex quibus apparent cause
nocumentorum stomachi cõplexionalis huius viri. ¶ Ti-
mui aũt hic extẽdere sermonẽ de lapsibus cõplonalib⁹ sim-
plicibus ut oppilationib⁹ extẽsionib⁹ ⁊ ↄsumptionib⁹ sto-
machi que uocãtur marasmodee: ⁊ ↄnr de egritudib⁹ cõpo-
sitis ei⁹ que apostemose sunt: ⁊ tu supadde istis si tibi libet.

Septimi nocumẽti iã tẽp⁹ est inuestigare ⁊ reddẽ
cãs. s. nocumenti septimi membri ⁊ est

uenter inferior in quo vir ille pcipit motu z ac si viscera cōtraherentur: qui mot⁹ puenire pōt pter multā stipticitatē uētris pter quā feces in colon z itestino recto multiplicātur z ɔgregant: que pter extēsionē z grauitatē in illis itestinis factā sunt causa ɔtractionis aliorū itestinoꝝ uersus ea. ¶ Scōa causa huius pōt esse multitudo uētositatū que cōgregate sunt in illis intestinis. Propter ergo uehemētiam doloris ɔsequētis ad illarum uentositatū extensionē seqtur tractus spirituum z humoꝝ uersus illas partes z de circūferentia ad pfundū corporis: ita ut pcipiant intestina illa contrahi z comprimi. ¶ Tertia causa huius contractiōis posset esse apostema in aliquo illorū intestinorum: propter quod fieret contractio aliorum ad apostematum locum. ¶ Quarta cā pōt esse uehemēs z tortuosus mot⁹ a uētositatib⁹ immersus in ileon itestinū. Cū ergo illud itestinū pluribus reuolutionib⁹ in uētre inferiori reuoluat ad oēs diās positionis: ut sensu in anothomia discernit. ergo uētositates in eo uehemēter impulse ad oēs pdictas partes faciunt tristē sensationē in diuersis partib⁹. Ita q cū ipellit uētositas a dextro in sinistruz pcipit sensus tactus quasi motum intestinoruz de dextro in sinistrum latus z econuerso. z de sursum in deorsum z de ante z retro z ecōuerso. ¶ Et qnta causa huius ɔtractiui motus intestinorum potest esse: z sic est de facto mala complexio fiens calida uel frigida a stomacho coicata intestinis inferioribus: quomodo eniz nō: cum intestina sint omnino de essentia stomachi z eidez cōtinua: ut 16ª tertij. pmo capitulo colligendum est. ¶ Plures causas ad uerificationem huius accidentis adducere potuissem: sed iste sufficiant tanq potiores: de quarum numero penultima z postrema non solum hanc ueritatem psuadent sed etiam demonstrant: z tu considera. ¶ Hec in summa est huius uenerandi prelati ex uarijs accidentibus complicata dispositio: quorum inuestigatio z uerificatio non cum paruo labore inuenta est: z inueniri potest: z qui intelligit diiudicet. ¶ Cuz ergo he dispōnes in hoc viro q maxime sint timorose: opz eisdem ingenijs auxiliatricis sapie medicine puideri. ¶ Pretermisso itaqz regimine sex rez non nāliuz qd ad caliditatem z siccitatem notabilr eleuatam declinare debet huius viri egritudibus ac suis accītibus subuenire tentabo cum quindecim instris uel adiutorijs medicinalibus ɔuenietibus. ¶ Quantum vo ad secundum oportet in cura suarum egritudinum facere euacuationes in uere z in autumno appropatas que erunt ɔseruatiue eius a pdictis: sic eniz pcedenduz est in cronicis egritudinibus que fm plurimū reuoluunt reuolutione ueris z autūni: ut clauditur in sentētijs Hyppocratis z Gal. afforismorum 6ª sermone illo. Quibuscūqz flōmia aut farmacia ɔuenit: hos uere flōmare z farmacare ɔuenit. Nam Comentator ibi dicit se multa corpora pseruasse ab euentu talium egritudinū euacuādo ea in fine hyemis aut in pncipio ueris: z similiter de autumno.

Appropinquāte igitur medietate mēsis februarij: hic vir vno mane in aurora accipiat hanc infusionē calidam. ℞. aque eupatorij z absinthij. ana. ℥. j. ß. aque cicoree. ℥. j. agarici electi. ℥. j ß. hermodactyl. reubarbari ana. ℈. ij. çinçiberis. ℈. ß. spice nardi. g. sex. salis gēme. g. j. çuccari albi. ℥. j. ß. penidiaruz. ℥. ß. calefiant aque z dissoluantur cū eis çuccarum z penidie z remaneant ita per totam noctem: in aurora vo calefiant z exprimantur a colatura illa actu calida tota bibatur z post ipsam dormiat per horā vnā aut per horam. j. ß. z qescat usqz ad horam qntā sepe applicando pannos calidos toti uētri. Cū ergo trāsiuerint hore qnque bibat situlā vnā brodij pulli macri z post ipsum ptransita hora prandeat. Mane vo immediate sequēti accipiat hoc digestiuuz. ℞. syrupi de calamento. ℥. j. oximellis compositi. ℥. ß. aque betonice: aque mellisse ana. ℥. j. ß. calefiat totum. z accipiatur per nouē horas post cenam tardādo cibū horis ad min⁹ q tuor: ɔtinet ergo ipm usqz ad septem dies aut totiēs ut videat urinas colore z substantia rectificatas z hūtes hypostasim uel sedimē in fundo album equale ɔiūctū z dyaphanū. ¶ Tūc q purgetur cū istis pillis. ℞. pillarū de sarcocolla denoiatione inuenta a Mesue in caplo de ea. pillarum de iera composita uel maiori añ. ℈. ß. formentur pille. vj. cum hieralogodion z exhibeantur in aurora seruatis cōditionibus omnibus in minoratiuo precedenti descriptis.

Secundum vo principale instrm tale est: q fiat ei euacuatio autūnalis. Adueniēte igit medietate uel fine mēsis augusti euacuet cum istis pillulis. ℞. pillularum cochiarum. ℈. j. pillularum de agarico cōmuni descriptione. ℈. ij. boni ponderis formentur pillule vij. cum electuario rosato z accipiantur hora z conditionib⁹ in minoratiuo uernali descriptis. ¶ Mane vo sequēti. ℞. syrupi cōpositi acetosi. ℥. j. syrupi de endiuia. ℥. ß. aque fumiterre. aque cicoree z saluie. añ. ℥. j. misce. Et sinelis digestiuuz leui⁹ z delectabilius. ℞. aque absinthij z fumiterre. añ. ℥. j. aque eupato. ℥. ij. ß. misce z accipiat hora z diebus oib⁹ obſuatis descriptis in digestiuo vis. ¶ Cum q viderit rectificationez urinarū in substātia z colore ɔtētis: tūc sequēti die euacuet cuz hoc potu. ℞. hieralogodion. ℥. iij. eluarij hamech. ℥. ij. ß. misce z totū accipiat cuz aq feniculi calida z çuccarata. Et diligētib⁹ euacuationez cū pillis: tūc ℞. pillarū aurearū pillarū de sarcocolla. añ. ℈. ß. icorpent cū succo rosarū z accipiant limitando modū cū his que dicta sūt de euacuatiōe ueris. Nō timeat aliqs exhibē hieralogodiō qr est farmacū laudabile z securū intātū q illustres antiq nullo fere farmaco utebant nisi ipso: ut legē potes 5° cañ. sūma pª in descriptiōe. Neqz molestare me debet aliqs: qr in digestiuo z euacuatiuo autūni posuerim medicinas cholere z aduste māe eductiuas. Tales eniz māe mltiplicari solent in autūno pter reliqs impressiones estatis.

Tertiuz instrm medicinale est hoc. ℞. aloes epatici electi lib. ß. agarici electi cādidi z leuissimi z a nodositatibus mūdi. ℥. iij. hermodactylorum. ℥. j. turbith al. plani cānulosi z mundati. ℥. ß. masticis. ℥. j. ß. çinçiberis. ℥. ij. sticados hysopi absinthij eupatorij scolopēdrie. añ. ℈. j. salis indi. ℥. iij. succi cicoree: succi scariole z rosaꝝ. añ. lib. ß. puluerįçentur oia per se: deinde infundantur in predictis succis mediocriter calidis diligēter agitando z exponant radijs solis usqz ad succoꝝ ɔsumptionē sepe agitando: deinde iterum bis renouentur succi predicti. Cuz ergo materia illa fuerit indurata ex ea fiant pillule cum opus fuerit de omni. ℥. vij. de qbus omni tertia uel qrta die vnam accipiat parum ante cenam fm maiorem z minorem fluxibilitatem: z hoc tpe quo assumit digestiua pdicta si uenter non esset bene fluxibilis. Eisdem etiam pillulis utendum est ab eo in omni tempore anni z vite sue accipiendo vnaz omni qnta uel sexta die parum ante cenam: z proprie cum perceperit stomachum eius grauatum abominationem habentem z uentositatibus plenum. Capite dolente ergo uel grauato reumatiçante accipiat ex eis vnam per duas horas post cenam. Ego enim credo magnā partem recuperātis sanitatis eius sustentari in illis pillulis. Nam si bene cōsideras virtutem simplicium ex qbus componuntur videbis q distrahere possunt materias a capite pectore stomacho z epate z a toto predicta mēbra confortando z uentositates resoluendo z teneat eas secretas.

Quartū vo principale remediuz est a quo non discedat ut celebratis iā euacuatiōibus predictis statim in mane deglutiat coclear vnum xilobalsami conditi z tardet cibum suuz ad minus horis tribus. Credo enim hoc esse potentissimum instrumentuz confortandi caput pectus stomachum que principaliter in hoc viro lesa sunt z continuet per mensem vnum.

Quintum pncipale remedium est. ℞. spēruz dyā hre. ℥. ij. spērum electuarij de xiloaloes

descripti 5° canone. summa prima.ʒ.v.spērum dyacimini descriptione Nicolai in antidotario.ʒ.ij.çuccari secunde coctionis.lib.5.granorum fisticorum mundatorum.ʒ.iiij. infundantur fistici minutim incisi per duos dies nāles in libra vna aque mēthe: deide extrabant̄ ⁊ ultimate ꝯterātur ⁊ coquant̄ cum çuccaro ⁊ lib.semis mellis rosati cuz folijs ꝯditi. Effundant̄ aūt postea ad mortarium: ⁊ incorporent̄ secum alie spēs ⁊ fiat electuarium: de quo comedat ⁊ degluttiat quantitatem duarum.ʒ.per duas horas ante cenam: ⁊ tantundem per duas horas post cenam ⁊ est optimum rectificatiuum omnium suorum membrorum.

Sextum
medicinale instrm̄ est. ℞.spērum electuarij dyāthos.ʒ.ij.spērum dyacinamomi.ʒ.j.çuccari albi lib.j.granoꝝ fisticorum ut supra īfusoꝝ lib. mediam: coquatur çuccarū cū aqua mēthe: ⁊ fiat ꝯfectio in frustulis uelut pineata. De hac ergo ꝯfectione hic p̄lat⁹ uenerandus semꝑ post oēm cibum comedat vnum uel duo frusta bibendo post ipsum vinum non ualde fumosum.

Septimum
medicinale instrm̄ est hoc. ℞.ambre orietali.ʒ.j.ligni aloes.ʒ.j.musci.ǧ.j.q2 timeo fumositatem eius.storacis: calamite: spodij: sandarace: gariofiloꝝ.ana.℈.mellisse betonice ameos an̄.ʒ.5.florum rorismarini.ʒ.ij.çuccari albi lib.j.coquatur çuccarum cum aqua mēthe ⁊ fiat cōfectio. Cum ergo iste vir fuerit usus ꝯfectione immediate antescripta per quatuordecim dies: tunc dimissa illa permutet se ad accipiendum de ista hora eadem: deinde iterum de ista reuoluat se ad aliam sic continuando pro maiori parte sui regiminis.

Octauum
medicinale instrumētū est. ℞.laudani electi aromatici ⁊ bene mollis excludētis sensibilem arenositatem.ʒ.5.storacis calamite.ʒ.ij.ambre orientalis.℈.j.sandarace.ʒ.j.gallarum cupressi masticis corallorum amboꝝ spodij an̄.℈.ij.resine electe.ʒ.vj.dissoluant̄ simul laudanum ⁊ resina in vino antiquo ⁊ coquant̄ usqz ad viscositatem bonā: oibus ergo simul incorporatis fiat cerotuz latitudinis quatuor digitoꝝ ⁊ lōgitudinis tante: ut coopiat ꝑncipiuz cōmissure ⁊ finem eius usqz ad laudā inclusiue. Depositis ergo capillis cum nouacula hoc cerotum extensum super pāno tincture kesmes locis p̄dictis semper affixuz ꝯseruetur: antiqua eniz reumata ⁊ catarros in plurimis hominum iam consumpsi.

Nonum
instrm̄ est. ut cum cōtingerit mās per motum defluxus reumatiçare ad mēbra iam preassignata factis euacuationibus per duas horas post cenam hic dn̄s ⁊ pater uenerandus degluttiat duas de sequentibus pillulis. ℞.coriādri preparati granoꝝ mirti cupularum glandium spodij.an̄.℈.j.gallarum cupressi corallorum amborum an̄.℈.5.masticis.ʒ.j.5.cum miua citoniorum formentur pillule de omni.ʒ.vj.de quibus degluttiātur due: intercipiunt enim ⁊ exiccant reuma frigidum excellenter confortando cerebrum.

Decimum
instrm̄ est: cum adhuc materieruz fluxus a capite ⁊ sputamina multiplicata fuerit a stomacho ultra cōsumptiōes ⁊ diuersiōes quas faciunt pillule cōfectiōes ⁊ electuaria supra scripta diuertat̄ materia. ¶ Primo qdez confricationib⁹ utriqz magno pedi an̄ cibū per duas horas applicatis: ⁊ silr̄ manib⁹ magis cū panno aspo calido trahendo inferius usquequo rubeāt ptes. Et si vir iste non esset delicat⁹ conueniētissime diuerterentur materie per applicationez uentosarum absqz sectione super carnosis domesticis partibus tybiarum coxarum ⁊ sup inferioribus partibus natium ⁊ spatularum. ¶ Tertium aūt instrm̄ diuertēdi optimuz est ut in hoc viro uere ⁊ autūno aut saltem semel in anno ꝓuocarentur ⁊ apirent̄ ei emoroidales uene. Non enim solum per eas defendit̄ corpus ab egritudinib⁹ melācholicis uel adustis sed etiam a flegmaticis tā distinctis ex pte saporis q̄ modi substātie ut claudit̄ in sentētijs Gal.5° afforismoꝝ cōmēto illius. Emorroidas sanari antiquas. ⁊ legit̄ pulchre.17° tertij. de iuuamentis sequētib⁹ emorrosagiaz emorroidalem.

Undecimum
instrm̄ est. ℞.dedrolibani maiorane ligni aloes folij mellisse an̄.ʒ.j.macis.ʒ.ij.pulueriçentur omnia ⁊ ligent̄ in sindone aromatica ⁊ sepe odoretur: ⁊ est bonum rectificatiuum cerebri ⁊ viarum anhelitus. Juuamenta enim mellisse collige scd̄o canone. ubi uoluit q̄ ipsa confert omnibus egritudinibus flegmaticis cerebri ⁊c̄.

Duodecimum
instrm̄ est. ℞.spēruz electuarij de ligno aloes.ʒ.j.florum buglosse mellisse folioruz basiliconis hiacincti smaragdi ossis de corde cerui been al. ⁊ rub.croci.ana.℈.ij.macis.ʒ.j.5.margaritarū vginearum.ʒ.ij.pulueriçentur oia per se subtilissime: deinde cōmisceantur ⁊ cōsuant̄ in sindone retorta aromatica sacculo ente q̄drangulari ⁊ appodient̄ super mamilla sinistra cum capite vno super medio toracis applicato ⁊ altero uersus latus transuersaliter.

Tertiumdecimum
medicinale instrumētū est hoc: ut cum iste vir pcepit mās in pectore fixas que non ꝯuenienter ⁊ cito expellunt̄ cuz tussi: tunc accipiat de hoc electuario: qd̄ sepe in ore suo teneat cum lingua reuoluēdo per os absqz masticatione quantitatez grani fabe: ⁊ pmittat distillando id qd̄ colliq̄bitur in ore: hoc enim leniendo mēbra pectoris equādo mās ⁊ p̄parando eas eductioni per sputum. ꝯferet etiaz alleuiando anhelitum. Cuius descriptio. ℞.granoꝝ pinearum.ʒ.5.granoꝝ sebesten numero.XX.passularū nigraruz ʒ.vj.ligritie rase.ʒ.j.5.capill̄.ueneris.ʒ.ij.hysopi.ʒ.j.granoꝝ fisticoꝝ.ʒ.ij.infundantur grana ⁊ sebesten in aquam decoctionis ligritie per diem ⁊ noctē: deinde coquant̄ cum ea usqz ad ꝯsumptionem aque. tūc ergo abiectis ossibus sebesten ultimate ꝯterantur in mortario ⁊ icorporent̄ cū.ʒ.iij. penidiarum.ʒ.iiij.çuccari scd̄e coctionis ⁊ fiat electuariuz ultimate ꝯterēdo. Huic eniz viro necessariū esset hēre secū de hoc el̄uario semꝑ: ꝓpter eniz mutationē diuersarū q̄litatum aerearū ⁊ ꝓpter uarietatē ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ exercitioruz mouentur ⁊ fluctuant materie que frequenter in pulmone ⁊ pectore recepte pariūt̄ accidētia ualde difficilia: a quibus huius electuarij usus feliciter preseruabit ipsum.

Quartumdecimum
instrumētū est. ℞.resine electe.ʒ.j.5.laudāi.ʒ.ij.ligni aloes gallie muscate an̄.ʒ.j.mēthe balsamite gariofilate an̄.ʒ.5.macis gariofiloruz an̄.ʒ.j.cimini ameos carui an̄.℈.j.storacis calamite.ʒ.ij.dissoluātur ⁊ coquantur gūmi cum uetusto vino potenti ⁊ cum sufficienti quātitate cere fiat cerotum bene tenax: qd̄ extēsum super pāno de grana sperico ⁊ bene magno: ita ut apphēdat regionem a granato usqz ad vmbilicuz ⁊ medietatem hypocundriorum potenter rectificat stomachum epar ⁊ intestina.

Ultimum
v̓o istrm̄ est ut si in hoc viro qn̄qz p̄ntarentur urine albe subtiles uelut aqua aut serū: tūc dubitādū est de euētu doloris in renib⁹ eius de qb⁹ nō hēo suspitionē leuem: tūc ergo fiat linimē a ꝑncipio spatularū per totā spinā usqz in finē cū hoc vnguento actu calido ter uel q̄ter in die supponēdo pānū lineū duplicatuz calidū. Unguenti compositio est hec. ℞.olei de violis citrinis.ʒ.ij.olei lilioꝝ al.ʒ.j.spodij.ʒ.j.seminis endiuie scariole an̄.℈.ij.spice nardi.ʒ.j.violarum florum nenufaris floꝝ̄ eupatorij.an̄.℈.ij.cere albe quantū sufficit: fiat vnguentum mediocris mollitiei: in cuius fine ponantur cāphore.ǧ.v. hoc enim vnguentum defendit renes ab agitatione materierum resoluendo mās ⁊ sedando dolorē: quod totum ⁊ omnis sanitatis eius cōplementuz concedat ei altissime misericordie saluator cunctipotens dn̄s noster Jesus christus ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium.18.
De quinque malis dispositionibus videlicet. ¶ De dolore ca-

pitis inordinato periodo affligente per communitatem ad inferiora. ¶ De debilitate digestiõis stomachi per quã magna pars cibi mutat' in uẽtositates ꝛ flegma. ¶ De debilitate cordis ꝛ totius corporis. ¶ De lassitudine dolorosa renum ꝛ totius spine. ¶ De mala dispositione matricis a multitudine materierum congestarum in ea.

Pro nobili viro ꝛ generosa domina cõsorte prefati Spectabilis viri ꝓuidendum utile vidi cum. v. remedijs quibus accidentia qnque a quibus molestantur conuenienter releuari possunt ¶ Primum itaqꝫ est capitis dolor inordinato periodo affligens ipsam. ¶ Secũdum võ est stomachi debilitas in digerendo cibũ per quã magna cibi qͣtitas in uẽtositates ꝑmutat' ꝛ flegmata ¶ Tertiũ võ est cordis ꝛ toti' corporis debilitas. ¶ Quartum est renum ꝛ totius spine lassitudo dolorosa. ¶ Quintum võ ꝛ ultimum est mala dispositio matricis eius ꝓueniens a multitudine materierum que cõgerunt' in ea.

Et primum qdem accidẽs cõtingit in capite per colligantiã ei' ad stomachũ: ꝛ scõario ad matricem a qbus ꝑtibus materia ꝛ uapor mult' cõicatur cerebro ꝛ pãniculis ei': vñ in toto capite grauatiuus ꝛ extensiuus accidit dolor. Et huic qdem accidenti ꝓuideri ꝛ ꝓuidendum omnino credo cum istis tribus remedijs. ¶ Quorꝫ primum est hoc. ℞. electuarij indi. ℥. iij. benedicte simplicis. ℥. iij. ß. aque sublimationis matricarie uel arthemisie. ℥. ij. ß. misceatur totum ꝛ calidum in potu detur in aurora: ꝛ tardet' cibus horis qnque ad min'. ¶ Scõm võ instrm̃ est sacculus iste quẽ calidum sepe teneat stomacho suo applicatuꝫ. ℞. ruthe camedreos camepitheos mẽthe absinthij ana. M. ij. agarici: cimini: macis ana. ℥. j. gallie muscate. ℥. ß. puluerizentur omnia per se: ꝛ fiat sacculus magnus amplectẽs stomachum totum ꝛ partem hypocũdriorum. ¶ Tertium võ instrumentum est ꝙ utatur pillulis istis de quibus accipiat omni quarto sero aut sexto vnã immediate ante cenam: quarum descriptio. ℞. pillularum alefanginarum. ℥. j. ß. agarici colloquintide ana. ℥. ß. salis indi. ℈. v. reforment' pillule cũ mina citõiorũ aromatizata ꝛc̃.

Secundo võ accidẽti ꝑncipali. s. stomachi debilitati iam bene sufficienter ꝓuisum est per remedia suprascripta: quibus nihil aliud mihi videtur addendum nisi ꝙ assuescat sepe in mane accipere rotulam vnam huius cõfectionis. ℞. specierum electuarij de ligno aloes. ℥. j. ß. specierum electuarij de seminibus. ℥. ij. zuccari al. ℥. iiij. cum aqua absinthij fiat confectio in rotulis. ℥. iij. ꝛ utatur ut dictum est.

Tertium võ accidẽs fuit cordis debilitas ꝛ totius corpis ꝓuenientes per compassionẽ nõ absolutam cordi ipsius ad stomachum renes ꝛ matricem. ¶ Et huic qdem accñti ꝓuidendum est per remedia duo: quorꝫ ꝑmũ. ℞. doronici been albi ꝛ rub. ossis de corde cerui ana. ℥. ij. se. basiliconis. ℥. j. ß. hiacincti smaragdi saphiri. añ. ℈. j. macis foliorꝫ basiliconis ana. ℥. ß. ligni aloes gariofilorum cinamomi ana. ℈. ij. margaritarum electarũ. ℥. iij. puluerizentur omnia per se ꝛ consuantur in sindone retorta ꝛ fiat sacculus amplitudinis semissis ꝛ portetur sub mamilla sinistra continue adherens. ¶ Secunduꝫ võ instrm̃ huic ꝓposito seruiens est electuarium hoc. ℞. specierum electuarij de ligno aloes. ℥. ij. specierum electuarij cordial'. descripti a Ras. 9° Almanß. caꝑ de egritudinibus cordis. ℥. vj. pulueris saphiri hiacincti ꝛ smaragdi. ana. ℈. ß. margaritarum. ℥. ij. syrupi de calamento. ℥. v. zuccari albi. ℥. iiij. coquantur simul zuccarum ꝛ syrupus usqꝫ ad bonã glutinositatem: deinde ponantur species ꝛ totum diligenter incorporetur cum decem folijs auri ꝛ accipiatur ex eo mane ante prandium per horas quatuor. ℥. ß. deglutiendo ipsum ꝛ bibat post ipsum. ℥. j. electi maluatici vini ꝛc̃.

Renum võ dispõni confert hoc vnguẽtuꝫ de quo se ꝑ spina eius tota a furcula spatularum usqꝫ ad caudam iungat' calido mediocriter cõfricãdo usqꝫ ad finẽ spine ꝛ supponat' pãnus calefactus ꝛ suffumigat' cuꝫ puluere storacis calamite. Et est eius descriptio. ℞. olei de violis citrinis. ℥. iiij. musci ambre ana. gra. ij. rosarum spodij seminis plantaginis ana. ℥. j. spice nardi costi xilobalsami ꝛ carpobalsami ana. ℈. j. cere quantum sufficit ꝛ fiat vnguentum mediocris glutinositatis cum modico resine electe ꝛ applicetur ut supra.

Dispositioni võ matricis eius que ꝓuenit ab oppilatione uenarum emorroidalium ab humoribus grossis ꝛ viscosis in eadem multiplicatis prouidendum est duplici instrumento. ¶ Quorũ primũ est. ℞. feni. mẽthe assari cassie lignee aristologie rotũ de calamẽti origani ameos añ. ℥. ß. spice nardi. ℥. j. myrre ℥. vj. bulliant omnia in situlis duabus aque usqꝫ ad cõsumptionẽ tertie ptis. Et huic decoctioni actu calide ĩfundat' lapis albus rotundus ĩn fluuijs inuẽtus calidus: ex fumo illius suffumiget' hec domina tali situatione: ut matricẽ ingredi possit. ¶ Scõm võ speciale remediũ huic dñe opportunũ est hoc. ℞. rubee tinctorꝫ siseleos enule assari pulegij origani añ. ℥. ß. semis apij ꝛ petrosellini anisi. añ. ℈. ij. spice nardi. ℥. ij. croci. ℥. j. musci. ℈. j. aloes infusi per quatuor dies in succo matricarie uel arthemisie. ℥. ij. coquat' aloes lento igne usqꝫ ad cõsũptionẽ ꝑdicte aque ꝛ icorporent' cũ eo species suprascripte per se puluerizate ꝛ fiant pillule de omnibus ℥. vj. Accipiant' ergo ex eis omni mẽse bis. ℈. iiij. in aurora ꝛ tardet' post eas cibus per horas. vj. Et bis obseruatis felicitatem sue terminationis hẽbit ad laudem dei oĩpotentis.

Consilium. 19.

¶ De soda flegmatica proueniente per essentiale nocumentuꝫ in cerebro: ꝛ per colligantiã stomachi ad caput cum multitudine lachrymarum difficultate masticationis ꝛ nocumento dentium ꝛ alijs nocumentis tristis sensationis in partibus exterioribus ꝛ interioribus capitis accidentib'. ¶ Diuiditur autem cõsilium in sectiones tres.

Sectio ꝑma est capitulũ vnũ uerificans essentiã dispositionis: ꝛ ostendens necessitatem sequele accidentium ad ipsam ꝛ uarietatis ipsorum.

Diligenter examinatis oĩb' que per informationeꝫ ex ꝓmone ꝛ scriptura comprehensa sunt. dispositio generosi viri dñi Andree bernardo est soda per essentiam nocumenti in cerebro ꝛ pãniculis iterioribꝫ ꝛ exteriori pãniculo etiam cõicata: que qdẽ nõ ita ꝓꝑe est ꝑ eẽntiã: qͣ etiã per colligãtiã stomachi ad caput magnifice itendat' ꝛ foueat': ꝛ qꝛ stomachus euaporat mł̃titudinẽ fumorꝫ ad caput ut paulopost videbitur. ¶ Est aũt mãlis cã hui' sode flegmatica materia locis ꝑdictis infusa cũ ꝑñtia multorũ fumorꝫ qui fumi lꝫ ꝭm parteꝫ aliquã eleuent' a materia in capite cõtẽta: ꝭm tñ maiorẽ parteꝫ euaporãt a flegmatibus in stomacho cõtentis: quorum quidem uaporꝫ pars maior tñ spirat insensibiliter per poros cranei ꝛ cõmissuram sagittalem propter caliditateꝫ nãlem resoluentem ꝛ expellentem ipsos: ꝛ ꝑpter raritatem cranei in loco bregmatis etiam hãc expulsionẽ iuuantem. ¶ Que qdem oĩa facile videri pñt si diligẽter ad scripta ꝛ informata inspiciat'. Dispositio enim ista minus nocet tꝑe cõgetis ꝛ iuuat' ab ea: ꝛ nocet' ab exercitio: eo qꝛ motus corporis uaporationem ad inferius ad caput excitat: mãs etiam in capite cõtẽtas euaporare facit. Cũ ergo incipit exercitium incipit nocumentum augeri adeo ꝙ caput coopertum detineri subtiliter nocet eꝛ̃imo necesse est ipsum discoopiri ut melius transpirare possit quod euaporat. ¶ Q õ võ mã in capite contineat' denotat nocumenti ꝑseuerantia. ¶ Et ꝙ etiam per colligantiam se habeat hec dispositio a stomacho ad caput apparet eo qꝛ tꝑe quo stomachus non bene

digerit ⁊ qñ uentositates in eo ⁊ intestinis cõgregantur tūc p̄mo efficitur hic morbus. Adhuc etiam q: post assumptionem cibi alleuiat̃: lȝ in p̄ncipio aliqualiter inflãmetur caput: que tamen inflammatio cito remouetur. ❡ Q̃d autez materia huius morbi flegmatica existat appet ex priuatiõe sensationis sitis ⁊ amaritudinis oris uł dulcedinis ⁊ alioꝝ sapoꝝ calidas materias significãtium. ❡ Et iteruȝ flegma salsum frequenter spuitur: cuius q̃dem salsedo ꝓuenit ex fumo a materia cholerica eleuato uł a mixtiõe modice quãtitatis cholere cuȝ p̄dicto flegmate. ❡ Adhuc etiam ꝙ mã flegmatica sit appet ex frigiditate grauitate ⁊ reumate ad oculos dentes ⁊ maxillam sinistram perceptis. ❡ Q̃d etiaȝ iuuamentum ꝑcipiat hic nobilis ex mora in aere frigido ⁊ tp̃e anni frigido facile declarari potest: lȝ enim morbus iste mãliter sit frigidus: cum actuali tamen caliditate sociatur: que ꝓuenit a multitudine uaporum: qui generant̃ in cerebro: ⁊ qui etiã effundunt̃ ab iferiorib' partib' ad cerebrum Cum ergo uapores tales existant actualiter calidi ꝑcipit patiens inflãmationem ⁊ caliditatem augmentatas. cum v̄o uapores illi resoluti sunt: cessat p̄dicte caliditatis sensatio ⁊ remanet effectus a materia flegmatica ꝓueniens cogens ⁊ incitans ipsuȝ ad tecturam capitis cũ caputeo uel birreto. ❡ Ex quibus facile deduci potest quare iuuatur ipse ex mediocriter calefacientibus caput ⁊ nocetur a uehementer inflãmantibus ⁊ calefacientibus. Mediocris enim caliditas a virtute dirigitur melius ad materierum digestionem ⁊ expulsionem. Fortior v̄o caliditas nocet magis uaporum q̃titatem augendo q̃ ꝯsumendo. ❡ Ex quibus iterum facile concludi potest dispositionez istam esse complicatam ex malitia complexionis frigide ⁊ calide vnius potentialiter: alterius v̄o accidentaliter. ❡ Tertio ꝯcludi põt quare nocetur a cibis ⁊ potibus calidis. ❡ Quarto q: legumina nocent eo quia uentosa. ❡ Quinto intelligi põt quare ex motu capitis ad diuersas differentias positionis nocetur: eo quia ex tali motu agitantur materie ⁊ euaporant magis. ❡ Sexto quare calet frons: q: fumi illi sunt huius effectus causa. ❡ Et septimo uideri potest quare nõ sudat caput: eo quia uapores illi primo insensibiliter transpirãt q̃ in aquositatem sudoralem conuertantur. ❡ Ex quoruȝ etiam fundamento facile intelligi potest fricationem capitis esse iuuatiuam ⁊ pectinationem. ❡ Similiter etiam intelligi potest ꝙ uapor materialiter ad hanc egritudinem conficiendam concurrat per presentiam iectigationis in superficie cutis comprehense. ❡ Et ultimo facile intelligi potest iuuamentum sequi ex potu pillularum de mirabolanis: educunt enim materiaȝ minoratiue ⁊ sua stipticitate uaporationem prohibent.

Accidentium autem que sibi eueniunt reddere causam non est difficile. cuȝ eniȝ materia multiplicatur in capite cõmunicatur in ꝓfunduȝ eius a frigiditate continentis parte superioris eius expulsa ad oculum lachrymas accidere contingit. ❡ Cum v̄o nõnulla eius pars pellitur ad maxillam prohibetur masticatio conueniens. ❡ Ex parte v̄o materiei que confert ad dentes nocumenta in eis contingere est necesse. ❡ Palam igitur replicando dispositionem uideri potest ꝙ dispositio huius nobilis est soda. i. lesio uel offensio in membris capitis: ut in cerebro in pãniculis interioribus ⁊ in exteriori: ⁊ cuti capitis: ⁊ est egritudo per essentiam magis in predictis partibus, lȝ non leuiter per colligantiam stomachi ad caput talis dispositio foueatur ⁊ intendatur ut supra premissum est. ❡ Et ex hoc ultimo colligendum est. ꝙ cura huius dispositionis compleri debet ex conuenienti regimine per sex res non naturales ⁊ per conuenientem medicinarum exhibitionem ut deinceps sequitur.

Sectio secunda ponit regimen huius dispositionis per conuenientem administrationem sex rerum non naturalium ⁊ continet capitula sex.

❡ De regimine huius dispositionis per aerem. Cap. I.

Sit habitatio ei' ꝯuersatio ⁊ mora esse debet in climate regione ciuitate loco ⁊ camera ad caliditatem mediocrem: imo etiã parũper a mediocri caliditate ad intẽsam eleuatis. Siccitas v̄o in oĩbus his debet esse caliditate intensior: ꝓpter q̃d ꝯuersatio in stuffis siccis ⁊ silib'. Loca humida loca terranea humida frigida ⁊ uentosa sũmope euitando. iuxta quoꝝ regimẽ etiam caput: ⁊ ꝓprie post euacuationẽ ꝯuenienter calidũ cõseruari debet tecturas eius habendo suffultas pellib' ⁊ dossib' uarioꝝ aut de pellib' agninis ⁊ silib'.

❡ De regimine ipsius per motum ⁊ quietem. Cap. II.

Ee motu aũt dicẽdũ: ꝙ motus ut nũc ⁊ exercitia nõ sunt eidẽ ꝯueniẽtia: ⁊ ꝓprie q: assumit nocumentum ex eis: ergo q̃escere melius est ei donec mãe eius egritudinis ꝯueniẽter digerant̃ ⁊ euacuentur. tũc enim exercitiũ sibi ꝯueniẽtissimum esset ad excitandum caliditatem innatam: ⁊ prohibendum materierum multiplicationem ⁊ ad consumenduȝ ⁊ diuertendum uapores qui quotidie ad caput effunduntur.

❡ De regimine ipsius per somnũ ⁊ vigiliam. Cap. III.

Dormitio mediocris in quãtitate ꝯueniẽs est ei cũ ipsa vigoret virtutẽ aĩalẽ ⁊ sp̃us eidẽ seruiẽtes: ⁊ faciat ad bonã digestionem materierum que in capite repiuntur ⁊ in mẽbris inferiorib'. Lõga autẽ dormitio ut excedẽs mẽsurã septem uł sex horarum non uidet̃ mihi eidẽ esse ꝯueniens nisi ad oppositũ p̄moueret me ꝯsuetudo: quã etiã corrigere uellẽ interpolatis subtractionibus dormitionis lõge. Lõga enim dormitio materias in capite multiplicat ꝓpter attractionẽ earũ ad ipsum que fit ex reuocatione ⁊ vnione caloris tp̃e dormitionis. Reliquo aũt tp̃e p̄ter mensurã dictã vigilare meli' est ei. ❡ Debet autem dormitio eius semp̄ fieri capite notabiliter eleuato: ⁊ incohari super dextro latere primo: a qua fiat permutatio ad sinistrum post somnum primum, ⁊ ab eo iterum super dextrum latus reuolutio fiat. ❡ Resupinus aũt decubitus omnino nõ cõuenit. decubitus aũt super uentre anteriori factus conueniens esset ei: ⁊ proprie quando stomachi lesionem in appetendo digerendo ⁊ uentositates multiplicando percipit.

❡ De regimine eius per inanitionẽ ⁊ repletionẽ. Cap. IIII.

Ciboꝝ ⁊ potuũ quãtũcũq̃ȝ laudabiliuȝ quãto magis ꝯtrarioꝝ multam quantitatẽ oĩno euitare debet. palã est ꝙ nãleȝ caliditatẽ stomachi suffocando minorãt ⁊ extinguũt. Mẽsura igitur ciboꝝ ⁊ potuũ canonica est que efficit in stomacho grauitatẽ uel extẽsionẽ fastidiũ nauseã abominationem uel siliã sicut pot' mensura ꝯueniens est que in stomacho nõ natat fluctuat: uel est causa rugituũ. tertia primi, de regimine per cibum ⁊ potuȝ. Neq̃ȝ etiam tẽpore quo nerus ⁊ non mẽdosus insurgit appetitus a cibi assumptione desistendum est. Tolerare enim famẽ stomachũ putridis replet humorib' ubi supra: siue sit eo q: tẽpore famis intensior facta caliditas humores aliũ de nociuis attrahat: aut illos qui in stomacho inuenitur extraneet ⁊ corrumpat.

❡ De regimine eius per accidentia anime. Cap. V.

Anime etiaȝ accidẽtia sapiẽter moderari oportet lȝ eniȝ aduẽtu melancholie ut in cursu in ipsam aut in irã uel indignationẽ cõprehendat aliquãdo iuuamẽtuȝ sequi ut retulit. hoc tñ fieri nõ uidet̃ fore rationale: nisi q: tẽpore haruȝ passionũ ebullitiõe quadã in humorib' facta fiat uapoꝝ cõsumptio uel diminutio: uel ꝓhibitio ascensionis eorum ad caput. maius tamen nocumentum ex talibus passionibus rõnabiliter sequi decet ꝓpter ebullitionem ad quam sequit̃ euaporatio: ⁊ extraneatio humoꝝ q̃ ꝑ ꝯsumptionẽ ipsorum. ❡ In summa igit̃ si qua sunt aĩe accñtia: per que fiat sp̃uuȝ motus de circunferẽtia ad centrũ que nõ ualde repente ⁊

foꝛtiter pñt fieri talia iuuamentũ afferunt ut ꝑdictũ est: sed lõge melius est niti uel instare aĩe passionibus letificantibus ꝯsolantibus ⁊ aliter animam letantibus ꝙ oppositis.

¶ De regimine per cibos ⁊ potus. Cap. VI.

Ost hec aũt in administratione ciboꝝ ⁊ potuuz amplius speculandũ est qui q̃les q̃liter ⁊ qñ conueniunt. si diligẽter inspiciat fundamẽtũ in capitulo ꝑmo stabilitũ videbit cõsiderãti ꝙ opoꝛtet cibos ⁊ potus esse mediocriter calidos: amplius aũt exiccatiuos apitiuos materierũ ad inferioꝛa deriuatiuos. Siĩr etiam per opatione uel virtutes tertiã uł q̃rtã stomachũ ⁊ caput respicere debẽt tales cibi ⁊ potus omnes. ¶ Igit utatur pane purissimo ꝯueniẽter cocto: ⁊ hñte fermẽti quãtitatẽ ampliorẽ ꝙ coĩs panis. Et siqdẽ qñqz ꝑcepta foꝛtitudine stomachi accipetur panis opirus. i. parum furfuraceus ꝯueniens esset. Panem autez açimũ antiquũ humidum exustum aut non bene coctum omnino vitet. ¶ Carnibus aũt utat pullinis: vitulinis: castratinis iuuenibus ⁊ non antiqs ⁊ mediocriter pinguibꝰ. ¶ Utat etiã carnibus syluestriuz aĩaliũ: ut lepoꝝ: apꝛi: ⁊ siĩum. omniuz enim animaliũ carnes suũ victuz lõgo labore uenantiuz siue de peditantibꝰ: aut uolatilibus sint: oĩno ꝯueniũt. ¶ De his võ que elegãtioꝛa sunt alijs sunt sicut carnes caçelli. i. capꝛioli uel domestici capꝛeti. ¶ Ex uolatilibus carnes fasianoꝝ: ꝑdicum meruloꝝ ⁊ minutarum auiũ aliaruz quas consuetudo hẽre victui ꝯdonauit humano ⁊ ꝓpꝛie carnes colũboꝝ paruoꝝ domesticoꝝ uel syluestrium qui melioꝛes sunt. ¶ Pisciũ ⁊ oĩum aĩaliũ in aqua degẽtiũ euitãdus est usus indicãdo a mãli causa egritudinis etiã a posteriori qꝛ nocumentum ꝑcipit ex usu eoꝝ. ¶ Si tamẽ qñqz oppoꝛtunum esset uti eis cõplacentia nobilium aut ex ꝑcepto legis nr̃e: sit piscium uel similiuz usus assatorum magis ꝙ elixorum: qui cum aliquibus aromatibus mediocriter condiantur cum seminibus uel folijs uel pulueribus plantaruz stomachalium: uel capitalium: ut menthe: feniculi: petrosellini: maioꝛane: betonice: saluie uel siĩum. ¶ Sint autem pisces omnes solidarum carnium ⁊ nõ mollium: neqz sint antiqui: uel etate parua degentes: sed mediocres inter primam ⁊ secundam etates dictas. ¶ De melioꝛibus autem sũt toꝛrẽtine: orate: menule: rumbi: de maritimis. Lucij aut sibi similes de fluuijs uel lacunis. ¶ Olera autẽ inconuenientia eidem sunt oĩa frigida ⁊ humida: ut lactuca: endiuia: spinachia: poꝛtulaca: citrulli: cucumeres: cucurbite: ⁊ peponum usus ⁊ omnium alioꝛum fructuum mãliter ⁊ effectiue sanguinem aquosum generantium vitari debet. Lz eniz iuuamentum aliqđ ꝑcipiat ex talium olerum uel fructuũ usu: eo qꝛ uẽtrem eius emolliunt ⁊ lubꝛicant. Foꝛtius tamẽ nocent ei mãs frigidas multiplicando: ⁊ uapores multos effundendo ad caput: ⁊ ꝓpꝛie in fructibus hoc attendi debet. Nihil enim aque uaporosum est sicut fructus. 5ª tertij. capitulo de catarro colligendum. ¶ De oleribus autem illa que ꝯueniunt sunt sicut tacta dñ de piscibus esset ꝑmo: ⁊ alie etiam siĩes ⁊c̃. ¶ Rape uel boꝛago que multum uentose sunt: non sunt ei ꝯuenientia. ¶ Caulibus aũt aliquando uti potest ⁊ alijs ferculis herbas recipientibus. ¶ Legumina etiam omnia dimittere debet ꝓpter eorum uaporationem: lz bꝛodijs coruz aliqñ uti possit. ¶ De his aũt melioꝛa sunt sicut cicera rubea cõfracta: riçũ: far: ⁊ pãnicum: ⁊ siĩa. ¶ Etiã pastiles cibos euitari opoꝛtet: ⁊ maxĩe recẽtes. Uti võ minutellis ⁊ siĩbus cibis pastilibꝰ solerti industria cum fermẽto laboratis ⁊ exiccatis saltem uti põt q̃les sũt hi qui a regione siculoꝝ ad nos appoꝛtant. Reliq aũt dimittant. ¶ De saporibus autẽ uti potest his aceto: ⁊ agresta: ⁊ succo arancioꝝ: raro tñ. limonum autem succus ⁊ substantia mihi placent magis ꝓpter exiccationem ⁊ aptionem quam habent. Placet etiam mihi: ⁊ ꝓpꝛie post mundificationem sinapismi mediocris usus. Oliue etiam mihi placent. Rape autem ꝯdite etiam ꝯuenientes sunt: ⁊ maxime argumento sumpto a condimento earum. Coꝛtex autẽ arancij etiaz conuenit. Cucurbita võ confecta etiã dimittenda est. ¶ Cibaria lacticinia omnia omnino fugiat. Caseus võ mediocriter exiccatus ⁊ mediocriter antiquus ꝯueniens est ei: ⁊ pꝛopꝛie post cibuz etiam in condimentis assumptus: ⁊ si declinauerit ad aliqualem salsedinẽ melioꝛ erit ꝙ si fuerit dulcis: uel salsedine pꝛiuatus. ¶ De cõfectionibꝰ sunt sicut cõfectio de fisticis siue pineis: eo qꝛ grana pini nocent stomacho. tertia tertij. caplo de iuuantibꝰ ⁊ nocentibus eidem. ¶ Etiam auellane cõdite placẽt mihi: ⁊ confectio de aniso ⁊ cinamomo ⁊ cum. çç. ⁊ galãga: ⁊ tragea grossa ⁊ ĩpialis ꝯueniũt ei. ¶ Coriãdri võ ꝯfecti usus nõ placet ꝓpter frigiditatem eius ⁊ ꝓpter nocumẽtuz qđ ĩfert stupefaciẽdo nisi bene coꝛrigatur: ⁊ difficile est ipsum bene coꝛrigi ab apothecarijs. ¶ Xilobalsamum võ ꝯditum. çç. ⁊ similia mihi bñ placent: ⁊ ꝓpꝛie mirabolanorũ usuz in mane laudarem accipiendo vnum: tñ dando cibũ post ipm per qnque horas. ¶ De potu aũt aque usus multus euitari debet. ⁊ si ꝯsuetudo lõga duceret ad oppositum: melius eẽt aquã eẽ ꝑcoctam ⁊ paulatine quãtitatem eius minorari. Neqz enim aliquis ꝯuenit ei potus qui infrigidando ⁊ humectãdo rugitus ⁊ uẽtositates generãdo nocet stomacho. ¶ Igitur potus eius sit vinũ colore album: uel aureũ: siue cerefoleum non ualde nigrum substãtia subtile potentia mediocriter sapore leuiter dulce: non ponticum uel acre. ¶ Quantitas autẽ aque cõmiscende sibi sit quarta aut tertia pars ꝯm regimen a discreta cognitione pꝛoueniens ⁊c̃.

Sectio tertia de regimine huiꝰ ꝯde per medicinalia continens caplm vnũ in quo diuersa ponũtur in sr̃a medicinalia pro cura huius dispõnis necessaria.

E regimine võ earũ que per medicias fieri opoꝛtet videtur mihi sic ꝓcedendum esse. Pꝛimo ꝙ omni uere ⁊ autũno ꝯueniẽter purgetur euacuatiõe vniuersali. caput tñ ⁊ stomachũ magis respiciẽte. Et modus purgatiõis uernalis talis eẽ debet. ¶ Mẽse aplis uł martij hora a sexta diei usqz ad vigesimã tertiã nouilunaris accipiat hoc minoratiuũ. ℞. agarici electi. ʒ. ij. çç. ℈. j. aque saluie: aque menthe. añ. ℥. ij. reubarbari electi. ʒ. ß. spice nardi. g̃. vj. infundãtur oĩa simul per vnã diem nãlem. deinde calefiat in aurora ⁊ conuenienter exꝓmatur ⁊ colet: ⁊ colatura illa incoꝛporet cuz ʒ. vj. iere Hal. descripte 7º terapentice. caplo de cura plenitudinis mãlis stomachi. ⁊ tardet cibuz post assumptionem huius per sex horas: ꝑmittendo post quintam horam assumptionẽ vniꝰ cyathi bꝛodij macri de pullo cum çuccaro calefacti tẽpore hyemis aut debilitatis ꝑcepte. Tẽpore võ estatis ⁊ foꝛtitudinis stomachi loco eius accipiat aqua oꝛdei cuz çuccaro tantũdem: ⁊ similiter tardetur cibus quinque horis. Continuetur ipsum octo diebus continuis. ¶ Item tempore quo assumit digestiuuz si esset stipticus uenter accipiat paruz ante cenam vnam pillulam alefanginam descriptione Mesue. aut loco eius accipiat clistere hoc. ℞. decoctionis malue: blete ⁊ mercurialis. lib. j. ß. olei cõmunis. ℥. iiij. salis ℥. ß. çuccari rubei: cassiefistule. ana. ʒ. v. iere simplicis. ʒ. ij. Et si uellet uti hoc clisteri tempore caloris loco olei ponendum est olei violarum. ℥. iiij. ⁊ loco iere. ℥. ß. electuarij de psilio uel alterius sibi similis. ¶ Acceptãdi itaqz digestiui descriptio est talis. ℞. mellis rosati. ℥. j. syrupi de calamẽto ℥. ß. aque absinthij. ℥. j. ß. aque betonice: saluie añ. ℥. j. misce ⁊ calidum totum accipiatur. ¶ Sumpto itaqz digestiuo immediate ꝑdicto euacuetur materia cuz istis pillulis. ℞. pillularum de iera maioꝛi. ℈. ij. pillularum cochiarum. ℈. j. reformẽtur pillule. vj. cũ aqua uel syrupo de hysopo ⁊ detur in aurora obseruando post eas omnia que in assumptiõe minoratiui supꝛascripti obseruari debere supꝛascripta sũt.

Euacuatio võ tempore autũni fienda poterit eẽ talis. ℞. syrupi acetosi compositi. ℥. j. syrupi de sticados. ℥. ß. aque violarum betonice: absinthij

ana.ʒ.j.misce ⁊ accipiatur calidum ⁊ obseruentur post ipsum ea que super alio syrupo scripta sunt obseruari debere. ¶ Uerum si tempore autumni pcipet plenitudinem stomachi capitis: aut utriusque simul uel totum: bonum eēt ante digestiuum pdictum pmittere minoratiuum tale. ℞. electuarij diasinicon is.ʒ.j. electuarij indi.ʒ.ß. accipiatur cum aqua saluie calefacta obseruatis his que tacta sunt in alio. ¶ Et si uelis minoratiuum lenius accipe. Accipe.℈.ij. pillularum de iera composita cum.℈.ß. pillularum aurearum. ¶ Accepto itaque digestiuo pdicto: accipiat hoc pus eradicatiuum materierum ℞. pillularum de iera composita.℈.ij. auari pōderis. reformentur pillule cum syru. de sticados. ⁊ post eas obseruentur oīa que in primo minoratiuo scripta sunt.

Celebratis itaque his euacuationibus temporaneis procedat cum his. ¶ Et primo utatur cōfectione hac accipiendo de ipsa.ʒ.ß. parum ante cenam in septimana. ℞. specierum dyamusci dulcis: specierum dyambre ana.ʒ.j. specierum triasandalorum.℈.j. çuc. albi.ʒ.v. fiat ɔfectio solida cum aqua menthe. ¶ Item utatur hoc puluere quo his saltem in septimana puluerizet locum bregmatis quando uadit ad lectum ponendo de eo quantum essent quatuor grana frumēti. ℞. ligni aloes.ʒ.j. ambre grana.v. storacis calamite: sandarace: rosarum: laudani.aā.ʒ.ß. florum rorismarini.℈.ij. fiat puluis subtilis. ¶ Item sepe odoret hunc puluerem quem in sindone ligatum habeat. ℞. granorum kermes: ⁊ sunt grana tinctorum ʒ.j.ß. maiorane sicce rosarum ana.ʒ.ij. ligni aloes: folij storacis calamite aā.ʒ.ß. fiat puluis subtilis. ¶ Itē si abluit caput: qđ debet esse raro: fiat lixiuium eius ex aqua in qua prius bullita fuerint ista ante positionem cineris. ℞. assari calami aromatici: ligni aloes maiorane.aā.ʒ.ß. ⁊ semper fiat eius ablutio cum sapone aromatico ⁊ exiccetur condecenter caput eius. ¶ Item ad ɔfortationem capitis ⁊ stomachi utatur sepe electuario de ligno aloes descripto ab Auicēna 5° canone. sūma pma. ⁊ accipiat ex eo in aurora.ʒ.ß. absque potu ⁊ cibo per tres horas. ¶ Et ad hanc intentionem etiam optimus esset usus.ʒ.j. optimi metridati ⁊ confectionis de tribus piperibus. ¶ Mirabilis autem descriptio ⁊ multum laudata ponitur in libello ad Omontheum ⁊ est confectio de tribus piperibus descriptione tertia: quā uide ibi. ¶ Fricationes etiam ⁊ ligature inferiorum partium ⁊ brachiorum stricture interiecte frequenter cōueniūt. ¶ Similiter ⁊ ablutiones extremitatum inferiorum facte cum frondibus saluie: betonice: rorismarini: calamenti: pulegij ⁊ similium conuenientes sunt. ¶ Adhuc etiam si aliquis caputpurgium fecerit trahendo aquam maiorane in qua prius decoctū fuerit de ligno aloes calefactam per nares eius hora uesperarum esset ei utile aliqđ. ¶ Fomētatio bona pro maxilla ⁊ auribus suis fiēda tēpe quo reuma descēdit ad ptes illas ē. ℞. calamēti pullegij: sticados arabici: betonice hysopi: semis aneti: ameos.aā.M.j. cimini.M.ij. camomille. M.iij. ɔquassent oīa ⁊ calefiāt in tegula leni igne ⁊ impleātur sacculi eius ⁊ supiaceat ipis. ¶ Compositum bonum pro reumate ad oculos ⁊ lachrymas eorum. ℞. sief de olibano. ʒ.ij. ligni aloes: rosarum.aā.℈.j. aque celidonie: aque berbene: rutbe. ana.ʒ.ß. fiat collirium: de quo in oculum eius utrunque ponatur gutta vna uel due ter uel quater in die. ¶ Pro reumate uo ad dentes eius fluēte fiat hec decoctio que reuma phibebit ⁊ collectum resoluit ⁊ dentes ɔfirmat ℞. corticis radicis capparorum: corticis radicū mori balaustiarum. ana.ʒ.j. çinç. calami aromatici paucedani: piretri.ana ʒ.j. seminis iusquiami al. corticis mādragore.ana.℈.j. florum rorismarini.℈.iiij. coquantur oīa in vino mediocri rubeo stiptico usque ad ɔsumptionem medietatis. Et de hac decoctione calida sepe in ore teneatur: ⁊ collutio ex eo fiat: ⁊ erit ei iuuamētū sublime ad pdicta. Hec sunt que mihi in dispositione huius generosi viri meliora visa fuerunt que omnipotens altissimus ad sanitatem eius feliciter dirigat. Amen.

Consilium.20.

¶ De sex malis dispositionibus uidelicet. ¶ De dolore grauatiuo capitis a mala cōplexione frigida ⁊ humida cū materia. ¶ De grauitate ⁊ intensione in musculis colli ⁊ spatularum ⁊ partium omnium adiacentium. ¶ De lassitudine ⁊ impotentia ad motum omnium quasi partium corpis. ¶ De dolore renum extensiuo ⁊ grauatiuo communicato quandoque etiam anchis. ¶ De ineptitudine ad esse fecundum. De cuius cura nihil loquitur. ¶ De difficultate anhelitus quasi semper molestante: proprie tamen in ascendendo scalas ⁊ montes.

Spectabilis vir quidem de militari ⁊ celeberrima pgenie nobilium de Sabrognano de pria aqlegiensi dñs Urbanus multis diuersis ⁊ grauibus molestatur egritudinibus ⁊ accidentibus. quorum quidem ¶ Primum est capitis grauitas uel grauatiuus dolor totius capitis ⁊ maxime posterioris partis. ¶ Secundum uo accidens est grauitas ⁊ tensio in musculis colli ⁊ spatularum omnium ⁊ adiacentium partium. ¶ Tertium uo est lassitudo quedam uel impotentia ad motum oium partiū spatularum ⁊ spine usque ad finem eius in tantū q cum conat exercitari peditādo postq sedēs fuit notabili tēpore: est ei difficile multum erigere seipsum ⁊ flecti ad differentias positionis in motu progressiuo necessarias. ¶ Quartum uo accidens est renū extensiuus dolor ⁊ grauatiuus qui quandoque cōmunicatur etiam usque ad anchas. ¶ Quintum uo nocumentum est ineptitudo ad esse fecundum etiam cum muliere prolifica: nedum q cum sterili. ¶ Sextum uo accidens ⁊ ultimū est difficultas anhelitus quasi semper aliquante molestans ipm: dato q nō raro hēat intensiones periodicas qbus magis ingēter molestatur: ⁊ pprie in ambulando: scalas uel mōtes ascendendo: ⁊ sic de alijs. ¶ Et cum istis accidētibus nōnulla alia sunt cōplicata accidētia uelut multitudo sputaminis: debilitas digōnis: multitudo uentositatū ɔgregatarum in stomacho ⁊ toto uentre inferiori: hec tamen tria ⁊ alia accidentia eūdem modum hñt theorie cognitionis ⁊ curationis eorū cum dependeant fere omnia ab vna pmaria ⁊ radicali causa: ut inferius demonstrabitur. Hec in summa videtur esse huius generosi viri dispositio congregata ⁊ copulata accidētibus iam predictis.

Ut autem pdicte dispōnis aliquid scientifice hēri possit pmittendum pmo q cerebrū huius viri declinat a medio generali ⁊ specifico: idest cerebro per augmentum humiditatis excellenter ⁊ frigiditatis quā credo in eo accidentaliter acquisitam esse. ¶ Et primum quidem horum ex multis declarari potest signis demostratiuis. Et primum quidem est mollities uel lenitas cutis capitis colli ⁊ omnium partium faciei. ¶ Scdm uo est ex superfluitate humiditatum que generantur in cerebro eius ppter frigiditatem acquisitam etiam ex multarum humiditatum dñio ⁊ pñtia. ppterea qz ista duo inuicem reciproce se adiuuant. Frigiditas enim maior q debet reddit ipm humidius q oportet. sicut econuerso humiditas maior q debet reddit corpus frigidius q oportet. 13a tertij. capitulo de complexionibus. Apparet autem humiditatum augmētum ex abundanti expulsione earum: per sputum: per nares ⁊ per oculos: ita ut etiam ualde facile ad lachrymādum promptus existat. ¶ Tertium signum principale deducitur augmentum humiditatum propter ipsum ualde facile pati ⁊ permutari a caliginoso ⁊ pluuioso aere: propter facilitatem transmutationis a genere proportionali. ¶ Et quarto hoc probari potest ex profunditate ⁊ longitudine somni ⁊ inclinatione ad ipsum. ¶ Et quinto iterum ex intentione ⁊ fractione uentositatum in capite suo: que multiplicantur inter concauum cranei ⁊ conuexum dure matris. sicut etiam inter ambos pāniculos ⁊ inter concauitatem eorum

et conuexã cerebri partem: ita q etiam per uenas et arterias disseminatas in cerebro: et per rimositates eius multiplicatur uētositates usqz ad organum auditus et cãnt in eo corruptionem opationum et sonitum tinitum sibilum et sibilia. ¶ Et sexto et ultimo dñiũ multarum humiditatum in inferiori parte capitis et lacuna et colatorio que non facile põt esse cãe oppilationis aut clausionis colatorij. ppter qđ non leue incũbit sibi piculum apoplexie et aliarum diopositionũ sibi pximarũ. Plura alia potuissem adducere signa augmētũ humiditatũ in suo cerebro demõstrãtia. sed ista sufficiũt si bñ ppēdis: qm aliq ipsoꝝ sumpta sunt a substãti aliter inherētib⁹: alia ab opationibus. et nonulla a casibus.

Quod uero in viro isto nã cerebri cõplo fuerit cal'a ex plibus deduci põt signis. ¶ Primo qz bene carnosum est caput facies et omnes partes eius. ¶ Secundo qz bñ colorate sunt partes. ¶ Tertio qz effusiões cũ sua humiditate calide sunt actu. ¶ Quarto qz ualde facile sudant partes capitis. ¶ Quinto qz etiam tactu calide percipiuntur: lz remisse. ¶ Sexto ex nobilitate in opinionibus et operationibus interioꝝ sensuum. vñ ex istis pbaretur augmētum caliditatis in cerebro. ¶ Uerum qz supius dixi et iterum affirmo cõplexionem cerebri eius frigidã esse saltem pmutatiue ppter augmentũ humiditatum in eo. Ideo facile possunt solui motiua iam dicta. ¶ Dicendo ad pmũ: q lz sit in eo carnositas: nõ tñ est uera carnositas. sz a sanguine multo flegmati commixta genita. ¶ Et ad secundum negandum est q color eius sit rubeus uerus et viuax: imo mixtus ex eo et subalbido. ¶ Et ad tertiũ dicendum est q caliditas repñtata per humiditates est ualde remissa: et aggregata ex caliditate innata et aduētitia a multis uaporib⁹ ad caput eleuatis imposita. ¶ Et ad q̃rtum dicendũ q si sudat non est qz materia sit calida: sed qz subtilis et aquosa cui parũ cholere cõmixtum est. ¶ Et ad quintum iam dictũ est q remissa caliditas potius arguit frigiditatē q̃ caliditatē ppter tertiã mēsurã caloris iuentã. ¶ Et ad sextum dicit' q mobilitas in opinionib⁹ et opationibus sensuũ interioꝝ puenit a multitudine humiditatis organoꝝ et spirituũ et multarũ uētositatũ pñtia. Quare ex oibus ꝯgregando videt' securius esse dicēdũ q cerebrũ huius viri declinat ad frigiditatē et humiditatē multũ intensam respectu sue frigiditatis. Et si iuuenilis intellect⁹ subtiliari uellet posset dicere q cerebrũ esset frigidum frigiditate accidētali iam declarata: et calidum caliditate naturali. De humiditatis autē augmēto ei⁹ nullus hēt dubitare

Et ex horũ fundamēto facile saluari põt accidentia que in hoc viro apparent. ¶ Et pmo qdem grauitas capitis puenit a multa humiditate grauitante. Etiam qz frigiditas debilitãdo calorē innatum et pmutando complexionem et substantiam spirituũ est causa ut grauitet caput eius magis q̃ leue fiat. ¶ Et iterum facile est videri cãm grauitatis. i. grauatiui doloris ptiũ colli spatularũ et adiacētiũ. Mã eniz frigida et humida immersa musculis pãniculis et ligamētis est cã illi⁹ accidētis. ¶ Tertij vo accñtis cã est debilitas in oib⁹ orietib⁹ neruis a spõdilib⁹ colli usqz ad ifimas spine ipsi⁹ ptes. Mã eni cũ hoc q ifrigidãdo subito alterãt etiã humiditate sua laxãt musculos et neruos a nucha orietes: per qđ nõ sũt organa ꝯuenientia vtuti ad motiões efficiẽdas ẽm opportunitatē. ¶ Rursus iterũ non est difficile itellige cãm nocumenti in renibus eius. Sũt eniz renes eius multo flegmate pleni: q qnqz causa esse debet difficultatis mict⁹ ppter frigiditatē ipsius et uentositatē. ¶ Et iterũ mala cõplexio frigida cuz flegmate illo est causa doloris extensiui et grauatiui in eis ppter caliditatē que dñat' rõne decursus etatiui: non dubito q in renib⁹ eius genite sunt harenule multe: imo et lapilli. Caliditas enim vincens agens in materiam illam frigiditate et viscositate sua aptã indurari ualde facile terminat ipsam ad lapideitatē: ut colligendum est ex decimaoctaua tertij. capitulo de generatiõe lapidis in exordio eius. et hoc potest esse accidens aliud consecutiuũ ad dispositionē ul' nocumentum quartum superius pretactuz. ¶ Preter hec autem intellige q si materia illa diu figeret' in renibus dolores extensiuos faceret et iam fecit in eis. ¶ Et si materia illa a uenis et arterijs effusa colligeretur in carnosa pte renuz et porositatib⁹ eoꝝ ualde facile apostema gñaret in eis His enim modis apostemata generantur ut colligendum est tertio tegni. ẜ. illo Periculũ est effundi in medias regiones. ¶ Si aũt materie tales a putredinali caliditate euerterentur: tũc ualde facile cum hoc q generarēt febres pmixtas in renib⁹ et in poris urinalib⁹ excoriationē uesice efficere possent. Uide ex istis quot et q arduis periculis humanũ genus expositum est. ¶ At vo iterũ circa q̃ntum accidens pncipale non leuius speculandũ est. Est eni de secretis nãe indiuiduum nõ esse fecundũ. oportet enim fecunditatem ꝯseq debitã dispõnē cõplexionalē et cõpositionalē mēbroꝝ: que generãt instr̃a et mãs generationis. pateat aũt q instr̃m gñationis pncipale effectiuũ est spũs gignitiuus aggregatus ex aiali vitali et nãli spiritibus. Oportet igit' hec mēbra esse debite disposita. s. cor cerebrũ et epar: si debēt generare spũm vitalē aialē et nãlē: ex quoꝝ oium cõmixtione sit spũs gignitiuus noiatus siue huius gñatio fiat per occursum et cõmixtionem utriusqz triũ ad inuicē: siue fiat per alterationem ipsoꝝ insimul: siue fiat per ꝯuenientē cõmixtionem et trãsmutationem substãtialē utriusqz illoꝝ triũ: per quã corrũpant' et trãsmutētur in alterũ: sicut in q̃libet uera cõmixtione necessarium est fieri. Corrũpunt' enim oia que cõmiscentur supple uera cõmixtione pmo de gñatione in fine. et tu ꝯsidera: qa iste est pũctus eximie speculationis. Cõcesso eni z isto oportet dari quartũ spũm in corpore humano pfecto et nõ orbato gñationis et pductiõis sui silis enti apto. ¶ Tñ nõ esset ualde difficile tenēti tres esse spũs necessarios ad indiuidui humani ꝯstitutionē. q̃rtũ vo spũm esse ad spēi ꝯseruationē. et pmi qdē tres vitalis aialis et nãlis spũs noiati sunt. quartus vo gignitiuus nũcupat'. Utrum aũt hic gignitiuus spũs generet' in corde sicut spũs vitalis generatur in eo: quē pipatetici tenēt esse quodãmõ mãm aialis et nãlis: aliter tñ et aliter modificatoꝝ in cerebro et epate: ut simul ꝯcederēt Aristoteles et philosophãtes medici non est hic magna cura. Oēs ꝯcorditer cõcedunt q ad hoc ut spũs fiat instr̃m ꝯueniens aie sensitiue et motiue necesse est ipm recipe pmã pfectionē in cerebro: et ita dicunt de nãli spũ q ipse recipit ultimã pfectionē in epate. Et ita ꝯcederent q gignitiuus spũs ultimã recipit pfectionem in uasis inuolutis ẽm Aristotelē: et in testiculis ẽm medicos lz originalr' habuerit pncipiũ sue pductionis in quolibet mēbro pncipali. et hoc qdē colligit' expsse a principe. 22ª tertij. capl'o de causis spmatis cum dixit: q oportet ut ei. s. spmati et gignitiuo spũi insit ex oi pncipali membro fons et origo. ppter qđ ex hac mã vident' ꝯseq correlaria plurima. ¶ Primũ q fatui amētes stolidi et melãcholici raro gñant: et hoc ppter distemperiē in ipsis egritudinib⁹ necessario inuentã in cerebro. ¶ Secundum correlariũ q iracũdi furibundi tristes et angustiã hñtes magnã raro gñant. ppterea quia iste egritudines arguũt magnã distemperiē cordis. ppter quã etiã cãm frequēter resoluti lipothomici et syncopiçãtes non bñ gñant imo raro nisi in muliē vginea. ¶ Tertiũ correlarium est q hydropici: timpanitici: leu cõflegmatici: et ascitici nunq̃ generãt et si generãt corrupte efficiũt. ¶ Propter qđ ultimate concluditur q quicũqz intendit ad generationem et fecũdus esse: vitam suã regulare debet in accidētibus anime: et operationibus virtutũ vitalium. et naturalium medium tenere q̃ magis est possibile: et hec quidem tã in viro q̃ in muliere est necessarie vitatis ꝯclusio. ¶ At vo q̃tũcũqz concedit' gignitiuum spũm in q̃to et in q̃li pfectum repiri nisi semialis mã ꝯueniētiã hēret ad gñationē nunq̃ fieret ꝯuenienter gñatio. Uariant' enim effectus in

spera actiuorum et passiuorum multum excelleter propter indispositionem: aut dispositionem materiarum in quibus agunt agentia. quantumcumque enim celestia corpora et impressiones aeree que generant homines per se bene disposita reperirentur: si sanguis menstruus esset nimium aquosus fluxibilis non debite retentiuus: impressionis in ipsum facte aut non esset illius impressionis receptiuus propter frigiditatem ipsius grossitudinem aut viscositatem: nequaquam esset ad membrorum fetus generationem dispositus. Et si superueniret ei sperma aquosum frigidum pauci spiritus nequaquam posset fieri generationis receptiuum. sicut enim fermentum nimium aquosum antiquum grossum et semicorruptum farine et aque mixtis ad inuicem suppositum non bene fermentat eam: et econuerso quando semini viri miscetur sperma mulieris si habet sperma plificum negatum ab Aristotele. aut permiscetur ei sanguis menstruus nimium frigidus et extinguit semen viri aut exoluit ipsum: aut nimium humidus et facit ipsum fluxibile et inconstans: nequaquam poterit uera et conueniens inueniri plificatio. ¶ Ex quibus omnibus tanquam ex fundamento intelligi potest causa prohibitionis generationis in hoc viro. Cum enim amplissima inueniatur humiditas in cerebro et alijs principalibus ut predictum est. non apparet mirabile si hic non est bene fecundus quantumcumque eius consors et uxor bene sana existeret. quid ergo affirmandum esset si uxor eius etiam in predictis distemperata existeret? ¶ Ex quibus omnibus collige quantum est difficile intelligere causas sterilitatis in viro et muliere. ¶ Collige 2° quantum est difficile reducere ad fecunditatem virum et mulierem steriles. ¶ Collige 3° contra Ciaryelliones medicos quod non est data una medicina impregnationis et fecunditatis effectiua causa sicut dicitur mandragora a quibusdam. illud affirmatur et ridiculosum creditur de nepita quod scripsit Macer capitulo de calamento dum inquit: fertur quod castas impregnat odore suo. ¶ Ultimate concluditur uerificatio quinti accidentis videlicet huius viri ineptitudo ad generationem. ¶ Jam vero apparet satis facile intelligi posse causas sexti accidentis videlicet difficultatis anhelitus. Multe namque materie flegmatice a capite ad pectus eius effuse canulas pulmonis: et vias eius angustas oppilauerunt et totum pulmonem debilitauerunt a conuenienti dilatatione et sistole ipsius. propter quod cum non recipiatur debita quantitas aeris euentare debentis crescit caliditas que facit ad necessitatem magnificandi aut uelocitandi motum pulmonis et iam fumositates et materie recepte incitant virtutem et cogunt ipsam ad magnificandum aut uelocitandum et frequentandum sistolem. ¶ Cum ergo istorum cause perseuerant tunc necesse est noceri anhelitum magnitudine uelocitate frequentia tarditate et raritate et paruitate secundum quod cause harum diuersarum productiue dominantur et subdominantur aut aliter uariantur. ¶ Et hoc totum non est aliud quam esse nocumentum in anhelitu ita ut quandoque non possint bene dilatari pulmo et pectus quando facta est caliditas intensa in corde: debilitas virtutis: et inobedientia organorum anhelitus propter multitudinem materierum et distemperiem earum. ¶ Unde quandoque in hoc viro anhelitus est paruus uelox: et frequens: quandoque vero magnus tardus et rarus propter debilitatem virtutis inobedientiam organorum et frigiditatem materierum: et quandoque parum aut nil molestans: quandoque vero multum. Et hoc est illud quod intellexit princeps x° tertij capitulo de asmate dum inquit quod hec egritudo quandoque reuoluitur per paroxismos. ¶ Et iterum ex hoc apparet facile intelligi posse propter quid iste vir grauetur magis quando post getem longam incipit ambulare. et quando per scalas uel montes ascendendo progreditur: tunc enim in motu dilatantur et extenduntur materie et magis infunduntur in membris: unde magis canales et vias replendo pulmonis sunt cause nocumenti maioris in anhelitu. ¶ Et eadem ratione cum infundantur materie in musculis et membris uoluntarijs et animalis motus magis nocet: et sic apparet quomodo est leue querere consilium circa accidentia et egritudines diuersas. Difficillimum autem est declarare et soluere eas. quoniam soluere vinculum non est ignorantis. elencorum primo.

Ex omnium igitur horum fundamento colligitur quod causa omnium accidentium et nocumentorum huius viri est mala complexio frigida et humida cerebri cordis et genitalium membrorum ipsius. Concluditur 2° quod materialis causa huius est flegma mucillaginosum et aquosum quibus commiscetur aliquid se ositatis cholere: licet parum. ¶ Sequitur tertio quod antecedens causa harum dispositionum est contenta in uenis paniculorum cerebri pectoris et genitalium. ¶ Sequitur quarto quod coniuncta causa est immersa poris cerebri pulmonis et membrorum anhelitus et generationis. ¶ Sequitur 5° quod non videtur aliquod membrum in hoc viro remansisse conuenienter se habens magis quam epar argumento sumpto ab operationibus communibus attributis ei. scilicet conuenienter attrahendi alimentum primum. scilicet chilum in quatuor humores primos retinendi conuertendi ipsum et virtutem habens expellendi uel depurandi humores quatuor a superfluitatibus et delegandi ipsos ad loca nutricationis apponendo vniendo et assimilando. Et quoniam hec accidentia predicta videntur esse suspecta et timorosa multum apparet in hoc viro necessarium esse regimen festine et sollicite procurationis eius quod nunc sequendo declarabitur particulariter.

Regimen serrerum non naturalium continetur in illo consilio quod incipit. Vir egregius et in iure canonico licentiatus.

¶ De regimine medicinalium. Cap.

Explanato itaque regimine huius viri per res non naturales medicinale regimen eidem declarandum est. Propter cuius fundamentum premittendum primo quod licet accidentia nouem molestant hunc generosum virum principalis tamen egritudo est mala complexio frigida et humida totius corporis et maxime cerebri ipsius: que siue fuerit a generatione talis siue a tempore non est modo discutiendum cum appareat in viro isto multitudo materiarum frigidarum que sunt aquose et mucillaginose: imo etiam secundum partem sunt flegmata vitrea que nullo modo generari et multiplicari possunt uera generatione in epate suo aut equoca generatione in cerebro stomacho et in alijs locis: nisi complexio naturalis aut accidentalis declinaret a medio per augmentum frigiditatis et humiditatis. Cum igitur hec omnia in hoc viro nobili sint manifesta ut in primo principali capitulo demonstratum est. Oportet regimen omnium instrorum medicinalium sustentari super hoc fundamento. ¶ Propter quod in applicatione medicinarum que aduersari debet male complexioni et materialibus causis predictis septem videntur mihi necessarie intentiones curatiue penes quas diuersificatur regimen omnium instrumentorum medicinalium. ¶ Et prima intentio erit minoratiua materierum euacuatio. ¶ Secunda vero erit illarum diuersio. ¶ Tertia erit ipsarum rectificatio et digestio. ¶ Et quarta erit regiminis in qualitatibus primis et secundis quorundam simplicium medicinarum conferentium ad predicta accidentia electio. ¶ Quinta vero erit eradicatiua predictarum materierum euacuatio. ¶ Et sexta enuntiabit plurima instrumenta correctiua male complexionis frigide et humide huius viri. ¶ Septima vero et ultima sollicitabit completam consumptionem materierum predictarum: et ponet quedam instra cordi cerebro stomacho et renibus conuenientia: in qua etiam nonnulla simplicia et composita medicamina secundum sententiam illustrium auctorum conscribentur que virum et mulierem de sterilitate reducunt ad fecunditatem et tandem erit opusculi finis.

Pro intentione prima executioni mandanda premittendum quod oportet instra minoratiua materias habere virtutem attrahendi flegmaticas materias predictas a capite stomacho: a pectore et renibus: et a musculis et iuncturalibus partibus: cum iste nobilis non leuiter sit preparatus ad nocumenta iuncturarum. ¶ Cum itaque vno mane in aurora fuerit distans a cena preassumpta per nouem horas accipiat has pillas. ℞. pillarum cochiarum: pillarum de sarcocolla descriptione Mesue in capitulo suo. ana. ℈ 5. incorporentur cum iera simplici et fiant pille. vij. et assumantur omnes. post quarum assumptionem quinta hora accipiat cyathum vnum plenum aqua ordei çuccarata: et post per vnam horam accipiat prandium. Neque super eas dormiat nisi valde parum: quia debiles sunt.

¶ Si aũt nõ diligeret accipe pil. tũc accipiat hãc medicinã. ℞. mellis ros. ʒ.j.ſ. agarici electi. ʒ.j. pul. hermodactyloꝝ. ℈.j. çinçiberis viol. cinamomi. añ. ℈.iiij. salis gẽme. ℈.j. çuc. ʒ.ſ. incorporent̃ oĩa simul ꝛ accipiat totum. ¶ Et si adhuc ꝑpter amaritudinẽ abominaret̃ hãc medicinã accipiat hãc tertiã. ℞. electuarij indi. ʒ.j.ſ. benedicte. ʒ.j. hermodactyloꝝ. ℈.j. çinçiberis macis. ℈.iij. misce ꝛ accipiat cum medio cyatho vini albi subtilis ꝛ aromatici. ¶ Et qualiscũqꝫ de numero haꝝ medicinaꝝ accipiatur post eaꝫ obseruande sunt conditiones que scripte sunt in assumptione pil. suprascriptarum obseruari debere. Et hec de minoratiua euacuatione sufficiant.

Secũda vo intẽtio est materierũ diuersio. ꝑ qua ꝑmittẽduꝫ ꝙ si iste vir in etate adolescentie uel pueritie soluit hẽre fluxũ emorroidarũ nulla melior posset inueniri spẽs diuersionis ꝙ̃ apire eas: uel fricando ipsas cũ felle tauri: aut cum folijs fici recẽtibus uel siccis. ¶ Uel 3° cũ folijs ꝯsolide maioris. ¶ Et 4° cũ pãno bisello bñ aspo. ¶ Aut 5° pũgẽdo eas cũ setis porcinis uł cum flõmo. ¶ Aut ultimo supponẽdo ꝑuam uẽtosam circulo ani. Et q̃litercũqꝫ apiant̃ ꝑmittat̃ exire sanguis usqꝫ ad debilitatẽ ꝟtutis exclusiue. ¶ Si aũt ut frequenter ꝯtingit fluxus sanguinis supflueret: tũc supponat̃ hoc medicamẽ. ℞. acatie: lapidis ematitis: gũmi arabici: dragagãti: fuliginis inuẽte ante faciẽ furni añ. ʒ.ij. puluericent̃ oĩa subtilissime ꝛ ꝯquassent̃ cũ albumine oui cũ quo cotuꝫ uel stupa de lino ꝑus in aceto nigro ĩfusa ꝛ bñ expssa madefiat: deinde cũ eo emplastret̃ fiteri. ¶ Et si iteruꝫ ꝑseueraret earum emorrosagia tunc exhibeant̃ ei pil. de bdelio descriptione Rasis 9° Almãsoris cap̃ de emorroidibus ragadijs ꝛ fistulis in ano. de q̃bus patiẽs semp añ prãdiuꝫ ꝛ cenaꝫ ꝑ duas horas accipiat tres: ꝛ in aurora accipiat de eis septem uel octo ꝛ felicitabit̃ eius cura. ¶ Scõs modus diuertẽdi materias est cũ ꝑuocãtibus urinã. de quoꝝ numero tria sunt infra secura ꝛ elegãtiora. ¶ Quoꝝ ꝑmũ est hoc. ℞. aque milij solis. ʒ.v. ꝛ bibant̃ in aurora calide. ¶ Et si uolueris fortius illo. Accipe aque apij rubee tinctoꝝ ꝛ fu. añ. ʒ.j.ſ. Accipiat̃ totũ ut supra. ¶ Et si iterũ uolueris medicamẽ fortius: tũc. ℞. rubee tĩctoꝝ: spice nardi granoꝝ orobi: fumeu: se. apij: anisi: feniculi. añ. ʒ.j. puluericent̃ oĩa per se: deinde cõmisceant̃: ꝛ cũ succo apij fiant ex eis pillule: de q̃b° in aurora accipiant̃. ℈.iiij. aut. ʒ.j.ſ. Et de eis etiã accipiantur añ prãdiuꝫ ꝛ cenã per horã cũ dimidia quatuor uel q̃nque. sunt eniꝫ utiles ꝛ magne ꝑuocationis ꝛ secure. Et credo ego ꝙ post diuersionẽ per emorroidas nulla esset spẽs diuersionis melior ꝛ securior ꝙ̃ urine ꝑuocatio. ¶ Si q̃s aũt diligeret magis materierũ diuersionẽ per uẽtris ꝑuocationẽ: tũc posset fieri hoc clistẽ. ℞. folioꝝ malue mercurialis ꝛ blete. añ. M.j. folioꝝ altee. M.ij. se. lini. M.j.ſ. furfuris. M.ij. coquantur oĩa in quatuor situlis aque usqꝫ ad ꝯsumptionem medietatis. Et de tali colatura cũ expssione bona accipiat̃ lib. j. olei de sisamo: olei lilioꝝ alboꝝ ꝛ de aneto. añ. ʒ.j.ſ. salis coĩs. ʒ.ſ. bñdicte. ʒ.vj. çuc. ru. cassie fistule añ. ʒ.ſ. misce oĩa ꝛ cum eis mediocriter calidis fiat clistere. ¶ Cõueniẽter etiã per uẽtrẽ diuerterẽt mãs he pil. ℞. al. epatici põderosi, ꝛ bñ pinguis. ʒ.ij. masticis se. apij: feniculi ꝛ aneti. añ. ℈.ij. dyagridij. ʒ.ſ. macis cinamomi añ. ℈.j. salis indi. ℈.ij. ĩfundant̃ oĩa subtiliter puluericata in lib. ſ. succi lupulloꝝ ꝛ ponant̃ sub radijs solis ꝛ exiccent̃. postea autem bis renouet̃ succus ꝛ exiccent̃. ꝛ de mãremanẽte fiat pillule de oĩ. ʒ.vj. de q̃bus accipiant̃ añ cenã due uel tres. Aperiunt eniꝫ uẽtrem ꝯueniẽter ꝛ mediocriter educẽdo mãs feca les ꝛ alias in uenis ꝑpinquas inuentas. ¶ Possunt etiã 4° diuerti mãe per fricationes administratas a pedibus usqꝫ ad genua: ꝛ ab illis usqꝫ ad inguina: de q̃bus usqꝫ ad nates: ꝛ de natib° usqꝫ ad spatulas: ꝛ de manibus usqꝫ ad humeros reuoluẽdo fiat fricatio cũ pãno aspero semp ad iferiora trahẽdo usquequo fricate ꝑtes efficiant̃ rubee ꝛ bñ calide actu. ¶ 5° iteruꝫ diuerti possunt mãe per applicationem uẽtosarũ absqꝫ scarificatione que apponant̃ domesticis ꝑtibus carnosis tybiaruꝫ ꝛ coxaꝝ: aut ponant̃ super nates: aut tertio sup spatulas intelligẽdo ipsas semp applicari debẽ absqꝫ scarifícatione. ¶ Et siqs desideraret materierũ diuersionẽ cuꝫ euacuatione manifesta nulluꝫ esset incõueniens administrare flobotomiam in hora electa de uena nigra purpurea: uel coĩ in brachio dextro uel sinistro in curuatura eius: aut de uena basilica ibidem apud cubituꝫ inferius inuẽta per quã extraherent̃ quatuor uel. v. ʒ. sanguinis. In viro enim isto multiplicat̃ sanguis notabiliter ꝑpter bonã dispositionẽ epatis. ꝛ hec de intentione diuersionis materierum ꝯuenienter sufficere videntur.

Tertia vo intẽtio ꝑmissa laborabat ad materierũ digestionẽ que cuꝫ infrascriptis instrĩs cõpleri põt. ¶ Quoꝝ primum est hoc. ℞. aque capilloꝝ ueneris: aque milij solis: aque hysopi. añ. ʒ.j.ſ. misce ꝛ calide assumant̃ i aurora: post que tardet̃ cib° horis quatuor. Capillus eniꝫ ueneris respicit pectus cor ꝛ vias urinales. qui lꝫ temperatus existat. tñ est tante ꝑuocationis ꝙ de eo scribit Auerrois q̃nto colliget. ꝙ erat prouocatiuus in 3° gradu. Miliũ solis aũt respicit epar stomachuꝫ splenẽ ꝛ vias urinales digerẽdo mãs ĩ eis. Hysopus est de melioribus medicinis capitalib° pectoralib° stomachalib° epaticis ꝛ spleneticis ꝛ aduersant̃ flegmati ꝯuenienter in digerẽdo ꝛ distrahẽdo ipm a mẽbris illis. ¶ 2m vo digestiuũ delectabilius illo esset hoc. ℞. syrupi de hysopo. ʒ.j. syrupi cõpositi acetosi ʒ.ſ. aque feniculi absinthij ꝛ apij añ. ʒ.j. misce ꝛ totuꝫ calidũ exhibeat̃. ¶ 3m digestiuũ ꝯueniẽs est hoc. ℞. spẽrum dyacinamomi: spẽruꝫ electuarij de ligno aloes ꝛ dyamuscì dul. añ. ʒ.j. çuc. scõe decoctionis: q̃ calidius est: tabarçet. ʒ.v. cũ aqua betonice fiat ꝯfectio in rotulis duarũ. ʒ. de quibus semp vna imediate añ cibuꝫ ꝛ altera post ipm. ꝛ tertia in aurora accipiat̃. Tales eniꝫ ꝯfectiones lꝫ nõ sint liq̃ditate sua adeo facile penetrãtes ad remotas ꝑtes: nõ minori tñ ꝟtute digerẽ pñt mãs. ꝑpter morã quã trahũt eisqꝫ cito penetrãt. Et fortassis ista fuit cã ꝑpter quã illustres viri ueteres mãs digerebãt cuꝫ ꝯfectionib°: electuarijs: trociscis: ꝛ pul. quos pul. arabici ueteres noĩant viur: ꝛ greci noĩant eos suf. Nos vo itali medici noĩamus eos trageas. ¶ Et iterũ quartum digestiuũ est hoc. ℞. trociscoꝝ de spica descriptione Ras. 9° Almãsoris. trociscoꝝ de eupatorio descriptione Auic. 5° canoñ. añ. ʒ.j. cũ succo absinthij formentur trocisci ꝛ exiccent̃ in vmbra: de q̃bus cuꝫ exiccati fuerint det̃. ʒ.j. in potu post ultimã ꝯtritionem eoꝝ cum. ʒ.ij. aque maiorane uel betonice. Et si patiens timeret abominationẽ uel amaritudinẽ: tũc ex eis puluericatis forment̃ pil. v. uel. vj. ꝛ accipiant̃ in aurora. Ego aũt ex eis exhibere soleo pillulas tres per horã vnã ante prãdium ꝛ totidem ante cenam ꝛ q̃nque ex eis offero in aurora: ꝛ ita ꝯuenientur: ꝛ sine nocumẽto digero mãs febriũ ꝛ oĩum egritudinũ. ¶ Similiter etiã digeri possunt mãe ꝯueniẽter per administrationẽ electuarioꝝ mollium: sicut erat antiquoꝝ ꝯsuetudo. ꝑpter qd̃ optia eẽnt eluariũ dyãbra noĩatũ dyamuscũ dulce dyacinamomũ aromaticũ rosatũ descriptiõe Gabriel. dyacalamẽtuꝫ dyairis ꝛ eluariũ de gẽmis: ꝛ eluariuꝫ de ligno aloes descriptũ ab Auic. 5° canoñ. summa ꝑma. hec enim oĩa ꝯuenientia sunt ad digerẽduꝫ mãs flegmaticas ꝛ frigidas alias immersas in ꝓfunditate mẽbroꝝ quorũcũqꝫ ꝛ aromaticitate sua vigorãt mẽbra illa: ꝛ a multiplicatione supfluitatum defendũt ea. Soleo aũt ego in aurora exhibere. ʒ.ſ. simpliciter deglutitã aut saltem cum aqua calamenti: betonice uel saluie calefacta potatam. Neqꝫ timeo de eis exhibere quantitatem castanee vnius immediate uel parum ante prandium ꝛ cenam. Et video omnia prospere ꝛ conuenienter mihi succedere. Altissimi tamẽ prouidentia magis ꝙ̃ industria mea. Et hec de intẽtione digestionis ꝛ instrumentis eius talia sint.

Quarta intētio laborabat ad inueniēdum aliqua medicamina accītibus huius viri ꝯuenientia capitis grauitati ⁊ oppilationibꝰ cerebri: ⁊ spatularū ⁊ pectoris repletioni ꝯueniētia sunt hec oīa instrumenta. ¶ Pᵐ est xilobalsamū ꝯditū: de quo coclear vnū in aurora deglutiēdo comedat. Et etiā aliqd de eo accipi pōt imediate post cibū. ¶ Silr etiā huic intētioni ꝯferūt cubebe. ʒ. ul' 4. in mane masticate expuēdo supfluitates dissolutas per eas. ¶ Et radix etiā gētiane masticate optima est: si non timet eius amaritudo. ¶ Et nux muscata diu in ore retēta magnifice ꝯfert capiti ⁊ oibꝰ oppilationibꝰ cerebri. ¶ Et ꝯfectio de acoro post cibū comesta usqʒ ad mediā. ʒ. ¶ Et calamētū recens in pncipio prandij ⁊ cene comestū cū hysopo ⁊ sine illo est ualde ꝯueniens. ¶ Spatularū autē tēsioni ⁊ grauitati ꝯfert fomētatio facta cū folijs betonice calamēti: lauri: rosmarini: ⁊ similiū calidoꝝ: ⁊ inunctio ipsarū cum oleo irino calefacto: uel cū oleo de violis citrinis. Aut cū oleo de andacocha: qd adhuc melius est: uel cū oleo de pipibus ⁊ de croco. Hec oīa aut ipsoꝝ aliqua uel simplr aliqd ex eis accipiēdo solēniter conferūt. ¶ Et madefacere panos de lino in aqua vini bn expssos calefactos apponere spatulis tollit oēz earū lapsitudinē: siue per eā itelligat nocumētū in sensu uel in motu inuētū. ¶ At vo si huius viri pectus ꝯstipatū pcipiat qd apparebit per aliquā spēm dispnee. i. nocumēti anhelitꝰ eidē puidēdū est in sero apud somnū deglutiēdo. ʒ. j. electuarij de calamēto descriptione Nicolai in antidotario. ¶ Et si rauca pcipietur uox eius eadē hora deglutiat electuarij dyaris. ʒ. j. descripta ubi supra. aut saltē bibat dissoluta cū modico vini albi dulcis pcalefacti. Dilatāt enī hec talia pectus apiēdo oppilationes eius: dissoluēdo mās: ⁊ puocando sputum. ¶ At vo si motus tremulus cordis adesset tūc accipiatur pul. çedoarie. ʒ. j. ⁊ dissoluat cū aqua decoctionis croci: ⁊ fiat ex ea linimētū sup mamilla sinistra. Zedoaria enī cōfert tremori cordis uehemēter ualde ⁊ ppe a frigore ⁊ frigiditate facto. Si aūt stomachus eius nausearet ⁊ abominationē hēret: tunc ꝯferūt eidē pillule suprascripte in intētione diuersionis ⁊ electuariū de xilobalsamo supra statiꝫ positū. ¶ Et optimū instrm est ad hāc intētionē inunctio ex oleo nardino cū puluere ameos facta: in qua etiā infundant cotū uel lana ⁊ stomacho actu calida superponant. ¶ Si aūt pciperet in epate oppilatio per tēsionē ibidē representatā: tūc ꝯueniens instrm de localibus ad ex est eupatoriū recēs calefactū fomētando ipz epar sub hypocūdrio dextro. ¶ Aut det. ʒ. j. trociscoꝝ de spica cū. ʒ. j. aque absinthij pcalefacte. ¶ Aut saltē eidem exhibeatis in aurora electuarij de ligno aloes. ʒ. j. ß. cū. ʒ. ij. aque iris aut capillorū ueneris calefactis. ¶ Dolori vo renū eius si supueniret puidēdū est fomētando eos cū paritaria recēti calefacta: aut cū furfuribꝰ ⁊ milio. ¶ Et melius illis est fomētū factū cū serpillo recēti calefacto ⁊ renibꝰ applicato ⁊ est de exptis meis. ¶ Et scio etiam ego ꝙ tales dolores ꝯuenienter aufert offerre. ʒ. iiij. aque capilloꝝ uene. calefacte cū medio. ℈. croci. cū in aurora exhibent. ¶ Et expientia certificatus sū ꝙ exhibere. ʒ. j. tyriace Andromaci cū. ʒ. j. ß. aque eupatorij est ualde ꝯueniens: ipsa enī ꝯfert doloribus renū ex pluribꝰ causis aduenietibus ⁊ pluribus etiam modis iuuamēti in 5ᵒ canon. summa pma de laudibꝰ tyriace colligēdū. Hec in summa vident mihi sufficere pro intētione quarta eligēdi medicinas nōnullas ꝯueniētes accītibus ꝙ pluribus molestātibus hūc virū: neqʒ existimādū est ꝙ hec oīa uel eoꝝ plura simul ꝯfundi debeant. Sed sapiēter intelligēdū est. Nequaꝙ enī esset possibile tot ⁊ tāta medicamina cōfusa administrare. Cū neqʒ virtus pati posset eoꝝ opationem: nec illa ꝯueniēter actuare posset.

Pro qnta vo intētione pncipali apienda describat ꝑ hoc cōpositū. ℞. agarici electi. ʒ. j. hermodactiloꝝ. ℈. ij. turbit albi leuis ⁊ gūmosi. ʒ. ß. çinçi. ℈. j. salis gēme. g. iij. dyagridij. g. ij. puluerizent hec oīa per se ⁊ misceant in. ʒ. iij. aque eupatorij per diem nālem. post hec calefiāt ⁊ cōmisceant ⁊ fiat eoꝝ colatura cū expressiōe forti ⁊ illi colature addat çuc. ʒ. ß. ⁊ totū hoc calidū bibat obseruādo post illud regulas in ꝑ minoratiuo descriptas. ¶ Si vo eger abominaret hāc infusionē tūc exhibeant ei pillule iste. ℞. pil. fetidaꝝ. pil. de agarico: ⁊ de hermodactylis. añ. ℈. j. fiāt pil. vij. uel. viij. cū suc. rosaꝝ: ⁊ exhibeantur oēs. ¶ Tertiū eradicatiuū pōt eē puluis iste. ℞. turbit electi pulueris hermodactyloꝝ añ. ʒ. ß. dyagridij granū vnū çinçiberis anisi ameos liquiritie añ. gra. v. puluerizentur oia per se ⁊ cōmisceant. ⁊ totus hic puluis bibat cum. ʒ. ij. aque eupatorij çuccarate ⁊ calefacte obseruādo post hoc modos in alijs euacuantibus obseruandos ⁊ descriptos. ¶ Si aūt eger desideraret accipere electuaria: tūc conueniens erit electuariū indum electuarium de dactylis ⁊ de dyafinicon nominatum electuarium elescof descriptione Mes. in antidotario. Et plura alia que hic ppter breuitatem pertranseo cum predicta bene sufficiant.

Pro sexta vo intētione expediēda pmittēdū ꝑ ꝑ plurima illoꝝ que scripta sunt in intētione pma de minorātibus. in intētione 3ᵃ de digerētibus in intētione 4ᵃ de ꝯferētibus ad accītia diuersa ad hāc intētionē adaptari possunt. Quis enī dubitat ꝙ minoratiua: digestiua: correptiua accītiū ⁊ eradicatiua medicamina sufficiēter corrigē possūt malā cōplexionē frigidā ⁊ humidā huius viri: uerū adhuc inueniunt plurima a sapiētibus laudata. ¶ Primū est usus tyriace Andromaci propter multas cās: ⁊ pprie qꝛ ipsa ꝯfortat calorē innatū 5ᵒ canon. ubi supra. ¶ Scdm vo est usus metridati. ¶ Tertiū est usus electuarij dyātos. ¶ Quartum est sotyra magnū: idest electuariū noiatū sotyra: idest saluatrix. ¶ Et qntū est electuariū alchechengi magnū. ¶ Et sextū est electuariū dyalacca. ¶ Et 7ᵐ est electuariū dyacurcuma noiatū. ¶ Et 8ᵐ est electuariū dyābra noiatū: quoꝝ oiū accipiat a. ʒ. j. usqʒ ad duas deglutiēdo ipm aut dissoluēdo ⁊ bibendo cū aqua calida distillationis maiorane: uel rosmarini ppter cerebrū. Et buglosse uel mellisse ppter cor. Et hysopi uel prassij ppter pectus. ⁊ absinthij ⁊ menthe ppter stomachum. ⁊ eupatorij ⁊ apij ppter epar. ⁊ tamarisci ul scolopēdrie ppter splenē. ⁊ fu: meu: ⁊ capilloꝝ ueneris ppter renes: que oia aut ipsoꝝ aliqua tepida: aut paruū calida exhibeant cum aliquo de pdictis electuarijs in aurora uel per tres horas ante cibū. Hec enī sufficiēter cōplexionem hoiū a tēperamēto suo elongatam a frigiditate reducere possunt ꝯuenienter ad tēperiem consuetam. Et tu ꝯsidera pdictoꝝ virtutes pmas: secūdas: tertias: quartas: ⁊ inuenies hoꝝ ueritatem: ⁊ hec de intentione sexta.

Pro septima vo intētione pncipali iā apparet manifestū esse ꝙ oia istra que posita sunt in intētione 6ᵃ pcedēte ꝯsumē pñt ⁊ exiccare mās in pdictis mēbris remanētes. Uerūtñ scitū est ꝙ galāga est de medicinis ꝯsumētibꝰ mās frigidas in cerebro abūdantes. ¶ Et grana tria cubebarū deglutita hora dormitiōis multū etiā ꝯferunt ad hoc. ¶ Et flores rosmarini comesti post cibū mirabiliter ad hoc ꝯferūt. ¶ Et odor maiorane sicce ⁊ recētis etiā est ualde utilis. ¶ Et supaspergere pti anteriori capitis sero ⁊ mane aliqd de puluere gariofiloꝝ est potēs medicina ad ꝯsumptionē supfluitatū frigidarū capitis sicut placuit Auençoar ꝑ theisir. cap ꝑ. ¶ Ego vo nō minus iuuamētū ineni in puluerizatione pdicte partis cū puluere de electo ligno aloe facta. ¶ Prassij aūt hysopi: enule: ⁊ calamēti usus in cibis ꝯsumūt mās frigidas in pectore hñtes. ¶ Cordis aūt supfluitates exiccat ⁊ educit succus enule mellisse: saluie: maiorane: macis: croci: ⁊ çedoarie. ¶ Puluis vo camedreos: mētastri: storacis: calamite ⁊ serpilli mūdant stomachū a superfluitatibus frigidis. ¶ Splenē vo expurgant adiantum cortex capparorum

tamariscus scolopēdria & similia. ¶ Epar aūt mundificāt & in eo mās exiccant calamus aromaticus opobalsamum carpobalsamum: & xilobalsamum: & fu: meu: & aristologia longa & rotūda. ¶ Renibus vō ɔferunt grana milij solis deglutita semē apij rubea tinctoꝝ: radix ligritie: camepitheos dāpneta: & ucuen. ꝑprie & est matricaria de qua in dispositionibꝰ renū vide laudes scdo canoñ. cap̄ de ucuen. ¶ Si enim hec simplicia ɔdiunt cum cibis & ex aliqbus fiant decoctiones syru. iulep: trocisci: ɔfectiones: & tragee: & dent ad comedēdū uel ad bibedū nō est dubitādū tales posse ꝑducē opationes rectificātes ꝑdicta mēbra ɔsumentes mās in eis abūdātes: & tu ɔsidera hec esse uera per quaternas virtutes in medicinis inuētas ut supra tactum est: & hec de intentione septima bene sufficere possunt.

Consilium. 21.

De dolore capitis cōposito ex emigranea & cephalea a mala cōplexione frigida & humida capitis cuꝫ mā cum cōplicatione pluriuꝫ accidentium. que sunt. ¶ Dolor musculorū lacertoꝝ & pāniculoꝝ faciei. ¶ Nocumētū visionis. ¶ Nocumentuꝫ auditus. ¶ Nocumentuꝫ in sensibus interioribus. ¶ Profunditas somni cum grauitate capitis. ¶ Tinitus aurium. ¶ Saltus oculi. ¶ Difficultas motus brachij & manus. ¶ Instantia doloris capitis.

Dispositio huius nobilis & laudatissime dñe uxoris celeberrimi Baptiste de ualle marana si diligenter inspicit absqꝫ dubio est emigranea: qꝺ facile deduci pōt ex accidētibus multuꝫ accurate notatis subtilius atqꝫ ꝓfundius inuestigatis per clarissimos doctores Petrū Sulmonēsem: & Baptistā Uincētinū: qui huius dispositionis ueritateꝫ accurate multuꝫ rimati sunt. Et ꝑncipalis egritudo in ea est mala cōplexio frigida & humida substātie cerebri: imo totius capitis cum mā flegmatica pāniculis intrinsecis immersa: & sui multitudine per cōmissuras ad extra ꝑpulsa. tāta eniꝫ & tot accidētia nō bene saluari possunt: ut precise fiāt a mala cōplexione cerebri & pāniculoꝝ intrinsecoꝝ: ꝓpter quoꝝ colligātiam exterior pāniculus patiat. ¶ Etiaꝫ qꝛ egritudo lōga fuit lapsusqꝫ magnus rōnabiliter. coicata mala cōplexio ꝑtibus exterioribus fuit: & potuit esse cā generationis materieꝝ flegmaticarū per viā indigestionis exterius ɔgestarū. ¶ Possibile etiā est plurimū materiei effusam esse ab intus ad extra. lꝫ nō videat necessariū ꝑpter ineptitudinē trāsitus materiei per vias angustas cū sit ipsa grossa & viscosa & torpidi motus. ¶ Adhuc egritudines etiā per colligātiam. cū perseuerāt transeūt in eas que per essentiā nōiantur. ¶ Quare dolor ꝑceptꝰ in musculis mādibularū: & pāniculis ꝑtiuꝫ faciei: & in temporibꝰ & ꝓfundis ꝑtibus a mala cōplexione ꝑdicta cū ꝓfundata uentositate in eis indubie accidit. ¶ Est aūt in supficie cutis faciei stupor ꝑpter oppilationē cadentē in 2° 4° pari neruoꝝ orientiuꝫ a cerebro. ꝑpter quod sensus in istis viget partibus. ¶ Stupor aūt in brachio apparēs nō precise nocumētuꝫ in cerebro factū arguit: sed etiā coicatuꝫ ꝑ 2° & 3° paribꝰ neruoꝝ a tribus ꝑmis spōdilibus ueniētiuꝫ: ex quo facile deduci pōt cā difficultatis motꝰ brachij & manus & tremoris eius aliqñ & nōnunꝙ nocumēti eius in capiēdo & retinendo ꝓuenientis. ¶ At vō saltus in oculo ꝑncipaliter a nocumēto pāniculoꝝ cerebri ɔtingit. Deinde per ɔcauos neruos facile uētositas ad oculuꝫ pellit. lꝫ ex motibus nō nālibus cerebro & eius pāniculis aduenietibus saltus in oculo absqꝫ aliquo uapore ɔtingere possit. Et insup hoꝝ videtur accñtium dispositio fixa sinistre ꝑtis magis ꝙ dextre. Et ita per hūc terminū emigranea ꝓpius importatū ut in diuisionibus 4° cap̄ colligēdum. & in viatico absolute cap̄ 2° legi pōt. ¶ Mirabile qꝺ videt quare in opationibus sensuū exterioꝝ nocumētuꝫ diminutionis corruptionis uł ablationis qnqꝫ uł iter ɔtingit. In sensu qdē visus opationis diminutio uel corruptio ꝑturbationē importare videtur. In sensu auditus corruptio per tinnitū & fragorē itellecta. Adhuc etiā somnus ꝓfundus nō videt per se ɔsequi dispositionē hāc: cuꝫ ad ipam nō fiat necessario nocumētū in organo ꝑmi sensitiui aut rete miraculoso. Adhuc etiam ꝗre nocumētū utriqꝫ oculo ɔuenit & auri cū distincte sint ab inuicē dextra & sinistra ꝑs capitis per lineā seccātē cerebrū in duas medietates cū uētriculis eius ꝑtientē. ꝑma tertij. cap̄ 2°. interioꝝ 3°. cap̄ 8°. determinat etiā alterutranqꝫ ꝑteꝫ corporis dexterā & sinistrā dyametrū que ꝺm lōgitudinē extēdit que inter ossiū lineā que mediū cerebrū diuidit ordinata est: ad quā utiqꝫ ꝓuenit distinctio iterioꝝ duoruꝫ uētriculoꝝ cerebri. ¶ Propter qꝺ fortasse dispositionē hāc nō purā emigraneā credo: sed ex emigranea & cephalea cōpositā: terreri eniꝫ a strepitu & actibꝰ fere oībꝰ & a luminositate fere quacūqꝫ & ab his dolorē excitari tenebras & solitudinē diligē resupinationē & taciturnitatē: & silia accñtia oia que patit hec generosa dña ꝑprie vident potius sub cap̄ cephalee collocari ꝙ emigranee appropari. Reliqua vō eidē ꝑpria sunt. ¶ Hāc igit dispositionē ex kautari & ex emigranea cōpositā credo: ut de his legi pōt. 3ª primi. tractatu 2°. penultimo & ultimo cap̄. & interioꝝ 3° cap̄. ¶ Nec obstat ꝙ ouuꝫ dicat qꝛ cōprehēdat caput totū: qꝛ de cōprehensione aptitudine & nō actu itelligit: ut seipm Auic. declarat. Hec pauca scripsi clarissimi doctores ut uobiscuꝫ aliquid theorice agerem. Et qꝛ nosipsi sublimius uestro ingenio istam dispositionem inuestigādo cognouistis: neqꝫ in his mirandum: cum dispositiones ualde raro: ita simplices videantur ut per auctores capitulantur.

Et quia dispositio hec ualde uerēda videt: qꝛ lōga & fortis est: & ꝑncipali mēbro ꝑpria & accñtia multa & suspecta sibi complicat: & lapsui nāli ɔ̄ria. Ideo in regimine ipsius accelerare magis ꝙ amplius theorice indulgere decreui. ¶ Et si regimen ipsius in duo capitula partienduꝫ sit. s. nō nāliuꝫ ꝑmo: deinde medicinaliū administrationē ɔgruā ꝑmi ordinis expediendum decurram: cum sapiētibus non sit opus extendere capitula. ¶ Cū itaqꝫ dispositio ista sit mala cōplexio frigida cuꝫ mā flegmatica in toto capite neruis & pluribꝰ adiacētibus ꝑtibus coicata & coicari apta. Ideo aeris cibi & potus exercitij & aliarū regimen inclinare debet ad moderate calefaciendum & audacius exiccāduꝫ in terminis tñ instroꝝ nō transeūtiuꝫ ꝺm siccitatis gradū & caliditatis ꝑmum. Itaqꝫ aer cibus & potus artificialiter preparent. ¶ Adhuc etiam cuꝫ in hac dispositione multum inueniat ex uaporibus fieri nocumētuꝫ. In oibus talibus exterminādis & carminādis vtus immisceat moderato usu. Et ex his que nō sunt in gradu eleuata multuꝫ: hec eniꝫ talia grauant caput multuꝫ siue calida sint siue frigida: ꝑpterea qꝛ aperiunt viam uapoꝝ ad cerebrū. tertia ꝑmi. tractatu scdo. capitulo septimo.

His itaqꝫ mēsuratis ad medicinalium regimen accedēdum duxi. Cū itaqꝫ in particula patiētē & in dispositione ipsius utraqꝫ māli ɔueniamus ut alias in simili dispositione & nobili quadā ordinaui domina ut inēsi erit in. 8. intētiones diuisuꝫ. ¶ Prima est materierū ad ɔ̄riuꝫ diuersio. ¶ Scda est ipsaruꝫ minoratiua euacuatio. ¶ Tertia earuꝫ digestio. ¶ Quarta eradicatiua euacuatio. ¶ Quinta accidentium correctio. ¶ Sexta residui materierum cōsumptio. ¶ Septima est mandantium particularum rectificatio si qua sunt. ¶ Octaua capitis & neruorum confortatio.

Prima intētio fulcit per diuertētia absqꝫ manifesta euacuatiōe: uel cū his que euacuādo distrahūt. ¶ ꝑm genꝰ cōplet per fricatiōes extremoꝝ añ cibū factas iuxta illud tertij. tractatu ꝑ. cap̄ ultio. Cūqꝫ cibas patiētes egritudines capitis māles frica extrema & incipiat ab inferioribꝰ cū mediocri fricatione ascēdēdo quetāto lenior esse debet quāto capiti vicinior. ¶ 2ᵐ est in ieiunio facta.

¶ Tertiū est sola fricatio pedū. ¶ Quartū est effusio aque calide sup eis. hec eniꝫ assidue facta freqṫer resoluit sodā. pma tertij. tractatu 2°. cap x°. ¶ Quintū est pānoꝝ calidoꝝ sup extrema pō. ¶ Sextū ꝛ fortius est ligatura extremoꝝ cuꝫ strictura. ¶ Septimū est uētosaꝝ absqꝫ scarificatione positio sup domestica pte carnositatis tybiaꝝ cruriū ꝛ spatularū: hec eniꝫ oīa maximū afferūt iuuamētuꝫ caput grauatis ā mā̄imo plura eoꝝ conferunt dolori in materiali ꝛ in omni Soda cui nō ɔiungitur reuma. Et si eoruꝫ aliqua in reumatica Soda utilia forent. Que vō cuꝫ euacuatione manifestā ɔiuertūt sequēti intētione ponentur.

Secūda vō pncipalis intētio remouēdi mās complet pluribꝰ instris. ¶ Primū est ut ɔsentiente ṽtute cū habitudine ɔuenienti fiat ei flobotomia: nec error ex ea: ꝛ si nō appareant signa dominij sanguinis manifesta: qm̄ qnqꝫ humores occultant. ¶ 2° qꝛ alleuiat plenitudinē. ¶ 3° qꝛ diuertit si ɔueniēter fiat. ¶ 4° qꝛ est euacuatio cōis humores etiā a sanguine distinctos euacuans aut euacuationi disponēs. Ūn 3° practice. ultimo cap. Et si alij etiā dominent humores: tū ab ea incipimus: qm̄ flobotomia est euacuatio cōis humoꝝ. ¶ Sit aūt in hac flobotomia ɔsideratio: qm̄ si suspicamur aliqd de mēbris inferioribus sua discrasia in nocumēto coicato adhibendo uel alterādo mās in capite: fiat aptio uene illud mēbrum aspiciētis: ꝛ nō debet esse flobotomia multa sed leuis quātitatis. ¶ In qua etiā inspiciat ɔsuetudo euacuationis cōsuete iuxta quale ꝛ quātuꝫ. nā si soluerit suis tēporibꝰ debite mēstruari: ꝛ accidit uarietas in tēpore ꝛ in quātitate euacuationis flobotomet ꝑpe tēpus ɔsuete mēstruationis de saphena sinistra. ℥. iiij. sanguinis educēdo ꝫm iudiciū clarissimoꝝ doctoꝝ aut plus aut minus. ¶ Silr̄ si epar aliqd coicet in causa: ꝛ iterū si splen apiatur saluatella dextra aut sinistra. ¶ Si aūt nullum inferioꝝ membroꝝ coicet flobotomet de cephalica aduerse ptis: ut maior sit in sanguine motus ꝛ in humoribꝰ distractio etiam qꝛ debilitas ptis sinistre inuitat ad illud. ¶ Si aūt euitet flobotomiā: aut sapiētibus nō placet qbus credere debeo: tunc ad alia deueniat diuersionis instra: puocent igit mēstrua si iuuamentuꝫ sperat ex illis: ꝛ ne magna fiat alteratio cū medicinis leuioribus fiat nascale ex radice ciclaminis recētis uel ireos uel paucedani. ¶ Aut fiat ex folijs mercurialis cū musco croco ꝛ myrra. aā. g. iiij. ꝛ interponat post mediam noctem: forte aūt flobotomia excusabit ab istis. ¶ Tertium instrm̄ est puocatio emoꝛroidaruꝫ facta cum fricatione folioꝝ ficus aut pāno bisello aut seta tamisij aut alia re aspera: aut cuꝫ vngue scalpēdo aut cornua uel uētosas apponēdo super fiteri absqꝫ scarificatione. ¶ Quartū instrm̄ est uētosarū cuꝫ scarificatione positio sup domestica pte carnosa tybiaꝝ uel cruriū aut sup nates uel spatulas hac uel illa pte uel ptibus ꝫm iudiciū doctoꝝ prefatoꝝ. ¶ Quintuꝫ instrꝫ est clisterioꝝ administratio ꝛ ptes capitales euacuantium que sunt. 108. sed taliū inhibemus usum. ℞. colloquin. ciclaminis. aā. ℥. j. blete: saluie: sticados. aā. M. 5. malue: violaꝝ. aā. M. ij. Ex hac decoctione. ℞. lib. j. iere galeni. ℥. 5. hieralogodion. ℥. ij. benedicte. ℥. iij. olei irini. ℥. ij. olei lilioꝝ al. ℥. ij. salis cōis. ℥. 5. misce: ꝛ fiat clistere. ¶ Sextum instrumētum est per euacuantia ebibita: ut pillule de iera maiori. simplex eniꝫ iera hic nō ɔuenit. ¶ Soleo aūt hoc facere cum. ʒ. ij. pillularū de sarcocolla maiori aut cuꝫ pillulis lucis ꝛ de iera dando aā. ʒ. j. ¶ Aut cum infusione hac. ℞. aque betonice. ℥. iiij. agarici electi. ℥. iiij. nitri gra. iij. çinçi. ʒ. j. infusa maneant per tres dies: deinde colentur ꝛ cum. ℥. 5. penidiarum colatura tribuatur cum obseruatione in farmacijs conuenienti.

Tertia intētio pncipalis que est digestio materieruꝫ fiat cū iulep aliq̄ uel syrupo caput ꝛ oꝛta ab eo ꝛ flegma respiciētibus: ut syru. de hysopo de calamento de sticados cū aqua saluie: rorismarini: maiorane: betonice: ꝛ silibus. ¶ Spālem̄ in hoc est syrupus iste. ℞. foliorū hedē: lauri: betonice: rorismarini: ruthe. aā. M. j. origani: hysopi: pulegij: calamēti: assari. aā. M. ij. acori: sticados: artetice: hypiconis: paralisis. aā. M. iij. macis: saturegie: ireos. aā. ℥. j. sglle. ℥. 5. granoꝝ peonie: cubebarū: ameos: sisileos amomi. aā. ℥. j. Infundantur hec oīa per dies. 4. in lib. x. aque: ꝛ deinde coquant usqꝫ ad mediū. postea fortiter exprimant ꝛ colature addat pulueris çuc. lib. ij. aceti squillitici ℥. 5. coquant ꝛ aromatiçent cum galāga: ꝛ fiat syrupus lōgus ex quo dent. ℥. v. Si vō fiat plene decoctionis dentur ex eo. ℥. ij. cum aqua iris saluie betonice. ¶ Digerūt etiam mām hāc ɔfectiones magne: ut dyamuscus dyambra dyaolibanum dyacinamomuꝫ dyamacis: ꝛ similes. ¶ Adhuc etiā nō parū iuuat quies ab excellētia motuū corporeoruꝫ aīalium: ɔueniens dormitio etiā hora ꝛ quātitate ɔueniētibus ꝛ letari ꝛ bonā habere de salute spem ꝛ deo placabilē esse ꝛ nō nālium oīum rerum administratio congrua.

Quarta pmissa intētio fuerat eradicatio euacuans mām antecedētem que cōplet per medicinas per tertias ꝛ quartas ṽtutes hoc faciētes: parū vō ꝛ raro sperādo ꝛ educant mām ɔiunctā nisi in lōgo ꝛ forti usu: sed hoc ɔueniētius dicet in intētione sexta. ¶ De numero aūt oīum instroꝝ sunt pillule iā dicte: ꝛ ifusio iaꝫ dicta: que ubi pus erāt debiles ɔuertant in fortes ꝛ ecōuerso additione dosis penes ṽtutes cum leuitate ɔueniūt: ꝛ maxime pillulis de sarcocolla pciosa sunt hec: ut videt finalr. ¶ Sūt aūt plurime ꝛ expte ex antedictis medicinis: ut hieralogodion qua multas cronicas extirpāui dolores capitis ꝛ iera phaneligoris ꝛ husicus ex qnto canoñ. tractatu scdo. ꝛ do eas cuꝫ decoctione seminū peonie. ¶ Infusio solutiua domestica satis. ℞. arthanite. ℥. j. acori: peonie: nucis mus. heyl. aā. ʒ. j. agarici. ℥. j. 5. pulpe colloquintide. ℥. j. dyagridij gra. j. subtiliter omnia bene trita infundantur in. ℥. ij. aque mulse per diē nālem: deinde calefiant ꝛ colentur ꝛ expmantur ꝛ additis çucca. al. ℥. x. totum calidum exhibeat in potu leuis est ꝛ ɔueniens. ¶ Pillule etiam alefangine conueniunt aucta dosi ꝛ reliqua similia.

Quinta intētio que fuerat accitiuꝫ hāc dispositionē ɔcomitātiuꝫ correctio per administrationem prescriptaruꝫ acqritur. uerū qꝛ freqūēter debilitas partiuꝫ nālis uel accidentalis est causa fixionis ꝛ augmēti accitium. bonum est vnicuiqꝫ suo ɔuenienti prouidere auxilio. ¶ Decoctio maiorane: camomil. cū nuce muscata cū spongia optima est doloribus musculoꝝ lacertoꝝ ꝛ panniculoꝝ faciei ꝛ tempoꝝ. ¶ Nocumētum aūt visionis corrigit per comestione eufragie in omni cibo ꝛ potu. ¶ Madefacere etiā oculū omni mane cum aqua cineris est utile ualde. Et silr̄ cum urina ppria. ¶ Aqua vō decoctionis collogntide audituꝫ roborat actualiter auribus calida instillata ꝛ supponere sacculuꝫ heyl ꝛ peonie factuꝫ cum maiorana. ¶ Vigorat aūt interiores sensus tyriaca maior parum ex ea deglutiēdo. ¶ Cōfectio etiam anacardina aut plirisarcoticon optima sunt. Auferūt etiam grauedinē capitis: somni pfunditateꝫ: doloris fixionem: lotiones odoramēta facelli ꝛ plurima in tribus sequētibus intētionibus tacta. ¶ Tinnituꝫ aūt auriuꝫ ɔuenienter tollit succus ellebori nigri mane ꝛ sero calidus in eisdeꝫ instillatus. ¶ Saltum vō oculi ɔuenienter amouet madefactio bis in die facta cū lixiuio infusionis ligni aloes ꝛ cāphore in subduplo ¶ Difficultati amplius motus brachij ꝛ manus subuenit inunctio facta sup spondilibus quatuor primis colli cum oleo de lauro de rutha uel de cinamomo. ¶ Mihi aūt exptum est oleum spice per sublimationem factū. Instantie vō doloꝝ multum subuenit exhibere in sero distāter a cena satis. ʒ. j. auree alexandrine aut sotire magne aut tyriace: nec timeatur in istis. ¶ Et lixiuium factum ex decoctione peonie ꝛ brionie antiquos capitis dolores aufert ablutione cū hac facta. ¶ Ego autem in forti ꝛ lōgo dolore ca-

pitis ultimā inueni linitionē factā ex dyaltea ad q̄ libet. ʒ. eius incorporādo duo grana musci subtilissime triti ꝛc.

Sexta vo intētio pmissa residui materierū ɔsumptio quā multiplicibus adimplebimus instrumētis. ¶ Primum est flobothomia uene frontis que in casu isto predicto mihi placeret consentiente virtute. ¶ Secundum est flobothomia uene sinistre partis post aures cum euacuare ꝛ distrahere intendimus. ¶ Tertium est sectio uenarum tempoꝝ sinistre partis que omnem antiquā sodam eradicat. ¶ Quartum est positio uentosarum super loco cōiunctionum colli cum capite ꝛ cum scarificatione. ¶ Quintū est gargarisma ex hac decoctione factum mane ꝛ sero per mediam horā ante cibuꝫ. ℞. arthanite: collonqntide: aga. añ. ʒ. j. staphisagrie: piretri: costi: iris: piperis al. añ. ʒ. ß. galāge: gariofiloꝝ: çinçi. añ. ʒ. ß. macis. ʒ. j. coquanť in lib. x. aque usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis: dein de expmēdo colenť ꝛ colature addať mellis mūdi lib. j. aceti sqlliti. ʒ. ß. ꝛ coquanť usqꝫ ad medietatē. De hac aqua accipiať pars vna aque decoctionis passularum ꝛ maiorane partes tres: ꝛ fiat gargarisma. ¶ Ad hoc etiam confert gargarisma factum ex metridato cum aqua p̄dicta. ¶ Sextū est collutio ex decoctione iris cuꝫ melle sepe facta ꝛ calida. ¶ Septimū est masticatio sepe facta cuꝫ mastice aut piretro ꝛ çinçi. simul: aut cuꝫ galāga ꝛ heyl. ¶ Octauū est caputpurgiuꝫ cū modico mumie ꝛ aque maiorane calidum aut cuꝫ succo arthanite: aut cū succo blete: ꝛ aque maiorane: sed primuꝫ melius est. ¶ Nonū est linitio super nasuꝫ ꝛ tempora in sero facta cum tyriaca uel metridato. ¶ Decimuꝫ est usus electuarioꝝ magnorum: ut tyriace metridati. ¶ Ego vo expientiam magnā habeo in ɔfectione anacardina scđe descriptionis Auic. 5° cañ. 2ª etiaꝫ ibi posita optima est. ¶ De simplicibus ad exiccādum materias capitis optima est pillula vna facta ex ligno aloes per duas horas post cenā accepta ꝛ incorporeť cuꝫ succo maiorane.

Septima ꝛ penultima intētio erat rectificatio mēbroꝝ mādantiuꝫ si que sunt: difficile tñ in cronicis egritudinibus reperiri aliqđ mēbrorum quin in cā morbi uel in augmēto accitiuꝫ nō coicet. ¶ Igiť qđ cūqꝫ fuerit mēbruꝫ lesuꝫ malitia cōplonis nālis regať sibi appropato regimine digerētium ꝛ euacuātiū: ut pluribº locis ab auctoribus colligendum. ¶ Post mūdificationem attendať ɔfortationi ut pulmoni ꝛ pectori cuꝫ enula ꝛ hysopo ꝛ croco cū dyahysopo dyacalamento dyairis. ¶ Stomacho aūt cum ameos: absinthio: amomo: mace: ꝛ mētha cum dyacinamomo: dyamace. ¶ Spleni etiam cum scolopendria: tamarisco: cortice capparoꝝ: dyamace: dyacurcuma. ¶ Epati cū spodio: endiuia: cipero: squināto cum dyarodon. dyalacca ɔfectione de seminibus cū aqua radicis ꝛ emorusia. ¶ Cordi vo cum hiacincto: smaragdo: osse de corde cerui margaritis ꝛ croco cū letificante dyamusco: trociscis de croco electuario dyambre confectione de hiacincto. ¶ Matrici cū arthemisia: matricaria: betonica cū trifaria magna theodoricon: anacardina ɔfectione de seminibus benedicta: electuario de galia muscata: ꝛ similibº ¶ Renibus aut lūbis: aut spine subuenimus cū spica dauco comestione renū aialiuꝫ lacte ouino ꝛ reliqs cum nuce ɔdita dyamace ɔfectione de seminibus bn̄dicta iustino ꝛ similibus cum oleo scorpionum nardino ꝛ similibus.

Octaua ꝛ ultima intētio erat ɔfortare caput. s. ipsiº partis vtutes. Et lꝫ hec intētio ex supradictis ɔuenientius adimpleať: aliqua tñ utilia p̄tacta in intētione sexta hic apponere mihi utile visum est. ¶ Cōfortat itaqꝫ caput ꝛ vtutes eius semen mellisse capiti superaspersum comestum ꝛ bibitū. ¶ Et spica nardi confortat cerebrū ꝛ prohibet reumatismos 2° cap. ¶ Xiloaloes ut dicit Auic. etiā cerebruꝫ ꝛ sensus ɔfortat ut supra. ¶ Similiter ambra ɔfert cerebro ꝛ sensibus. ¶ Castoreū etiam in sero deglutitū, quantū est granū ciceris est mirabile in casu isto ¶ Cinamomuꝫ etiā in cibis huic dispositioni ualde utile: mundat eniꝫ cerebruꝫ attrahendo superfluitates ex eo ꝛ ponatur in medicinis aureis Auicenne. ¶ Auellana torrefacta ꝛ comesta post cibuꝫ caput confortat. ¶ De rebus aūt ad extra approximatis bonuꝫ confortatiuū est suffumigiū factū ex laudano: ligno aloes: storace sicca ꝛ ex decoctione camomille que specialis est in hoc cuꝫ sepe caput sup. eius fumo inclinať. ¶ Eximie etiā confert capiti superpulueri çato ex puluere gario. cōmissure coronali ꝛ sagittali facta. ¶ Sacculi etiā ex speciebus dyamusci dyambre ꝛ dyaxiloaloes mirabiliter caput cōfortant. ¶ Odoriferuꝫ bonū ad istud. ℞. origani: folij ameos. añ. ℈. j. ligni aloes. ʒ. j. ß. storacis calamite: masticis: cipi. añ. ʒ. ß. ambre. ℈. ß. fiat pomuꝫ cū. ʒ. j. boni laudani: uel ligentur in pāno de sindone. ¶ Lotio bona capitis ɔfortatiua. ℞. ex lixiuio facto cum camo. ꝛ folijs hedere arboree. Aut ex lixiuio cum sapone. ¶ Trocisci boni cū quibus illiniať caput: ꝛ postea exicceť ualde ɔfortat. ℞. masticis: storacis calamite: granoꝝ catapucie: piretri: gypsi. añ. ʒ. ß. eufor. ℈. j. spice, gariof. laudani: florum rorismarini: cubebaruꝫ. añ. ℈. ij. ꝛ fac trociscos cum succo maiorane pōderis. ʒ. ij. ꝛ ex eis vnus accipiať. Omnipotens autem saluator hec dirigat in salutem anime ꝛ corporis huius domine.

Cōsilium. 22. ¶ De octo malis dispositionibº videlicet. ¶ De mala cōplexione frigida ꝛ humida cerebri cuꝫ materia. ¶ De mala cōpositione cerebri. s. de oppilatione eius coartatoria. ¶ De uertigine. ¶ De debilitate retentiue mēbroruꝫ motiuoꝝ: scilicet mollificatione ꝛ paralisi. ¶ De scotomia. ¶ De impotentia motus brachiorum ꝛ crurium. ¶ De doloribus crurium. ¶ De defedatione cutis in manibus ꝛ pedibº periodice eueniente. ¶ Diuiditur autem consilium in tres particulas.

Particula prima hec accidentia enumerando distinguit ꝛ eorum causas ꝛ signa ponit ꝛ continet capitula nouem.

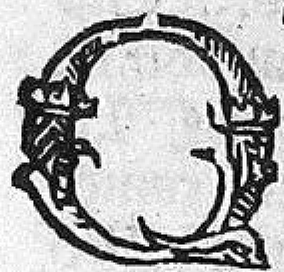
¶ De uľi sermone narratiuo p̄dictoꝝ accitiuꝫ. Cap. I.

Doricus de Coloreto vir notabilis diuersis accidētibus laborat ingēter siue ipse egritudines aut accidentia nominare uolumus. ¶ Primuꝫ itaqꝫ hoꝝ est mala cōplexio frigida ꝛ humida mālis cerebri illius: siue ipsam a gñatione aut a tēpore contractaꝫ intelligere uelimus. ¶ Scđa vo ipsius dispositio est cerebri sui mala cōpositio. s. in via cadēs uel in poris ꝛ est oppilatio coartatoria uel implectoria prouenies a multitudine mucillaginosi flegmatis in predictis locis. ¶ Tertiū aūt principale accidens est uertiginosa dispositio alternatis vicibus eideꝫ eueniens. ¶ Quartū vo p̄ncipale nocumētuꝫ est debilitas in ɔtentiua uel retentiua vtute que etiā includit in se spēm corruptionis in opatione motiua ꝛ sustētatiua: ita q̄ ei appeat qūqꝫ inclinari ad cadere: lꝫ non cadat: qūqꝫ tñ euenit nocumētum ablationis in operatione sustētatiue potētie: ita ut neduꝫ inclinetur timendo cadere: sed de facto cadit. Et est locus iste punctus altissime speculationis ut videbitur. ¶ Quintuꝫ accidens p̄ncipale est scotomia dispositio: per quam ei apparet qūqꝫ uolantes muscas: ꝛ similia animalia in medium percipere uolantia uel mobilitata uarijs differentijs: que tamen nequaq̄ inueniunť in medio. ¶ Sextū nocumētum p̄ncipale est impotētia ad motus iteriores in brachijs eius fortius ꝛ in oībus cruribus minus eueniens. ¶ Septimū p̄ncipale accñs est dolor extēsiuus ꝛ contractiuus in sinistro crure eueniēs: magis tñ in musculis tybie apparens. ¶ Octaua vo dispositio p̄ncipalis est periodica pustularū cuꝫ rubore ꝛ infectione cutis tybiarū ꝛ manuū apparēs determinato tñ tēpore anni ꝛ nō in oī: qm̄ hoc ei accidit p̄cipue in uere

z in autūno. Hec in sūma est ipsius dispositio ex tam uarijs nocumētis cōplicata difficilibus: nōnulla tñ alia accidentia frequēter in mēbris alijs apparēt: ut aliquādo leuis tussis cum facili anhelitus ɔstrictione: z qnqz stomachi discrasia cū debilitate digestiue: z nō raro lumboꝝ z renum dolores extēsiui: ad quos qnqz leuiter ɔsequit̄ difficultas urinandi. Sed hec ultima quatuoꝛ accidentia z q2 leuia sunt z q2 ab eadem radice pēdentia in fieri z in cōseruari a qua pendent premissa octo accidentia: ideo non sunt multum mētem molestantia egrotantis neqz medicantis.

¶ Pricipale declarās p̄dictaꝝ dispōnū cās z signa. z p̄ mala cōplo cerebri p cās z signa ei9 declarat̄. Cap. II.

Quoniā impossibile videt̄ alicuius dispositiōis rōnalē ostēdere curā sine ipsius disticta cognitione: que hēri debet p̄mo ex causis dispositionis cuiuscūqz ꝑductiuis. Et scdo iterū ex signis vniuersalibus z pticularib9 demōstratiuis cuiuslibet egritudinis. Et 3° iteꝝ ex accntib9 coib9 z ꝓprijs vnāquāqz egritudinē ɔcomitātib9: ex qbus egritudines oēs specificant̄. Ideo in p̄missis dispositionib9 declarādis parūper est theorice cōtēplādū. Et rōnib9 z auctoritatib9 disserēdū: eo q2 iniustuꝫ est vni p alijs credē demōstratione alimētoꝝ p̄. z cap p̄mo.

Prima igit̄ huius viri dispositio erat mala dispositio frigida z humida cerebri: que aut est a generatione talis aut a tēpore: qm̄ hec diffinitio cuiuscunqz egritudines essentiam euacuat. ¶ Videt̄ aūt q̄ cerebrū eius a generatione nō sit discrasiatū in frigore z humiditate. ¶ Primo qdē ex signis a casib9 hoc declarari pōt. facies eniꝫ huius viri z tota cutis capitis ipsius manifesta rubedine colorat̄. ¶ 2° capitis capilli z plurimi sunt z satis grossi: lꝫ ad mollitiē tendentes z sunt manifesta rubedine colorati. ¶ 3° vo cutis eius ex parte essentialiter inherētiū tactu percipit̄ calida notabiliter z leuis. ¶ Iterū effusiōes que ab operatione digestiue potētie emittunt̄ mediocriter sunt digeste in substātia satis adequate in colore suo albedine manifesta ꝑticipātes. Et ut in pluribus actu calide: lꝫ multa in actu expulsionis percipiant̄ accidentia ex qbus hoc facile declarari pōt. ¶ Ex pte tñ operationū aialis potētie sensitiue sensib9 exterioribus apte ondit̄ur. ¶ Et q̄ obiectoꝝ tāgibiliū oium impressiones z facile z ɔueniēter ꝑcipiunt̄ z distinguunt̄ z reseruant̄. ¶ Silr̄ in sensus visu nāliter fuit bene dispositus in cōprehendēdo obiecta oia usqz ad distātiam magnā in suo colore: ut alba z rubea in sui quātitate: ut magna uel pua in sui figura: ut lōga uel sperica in eoꝝ situ: ut iferius uel supius situata in eoꝝ substātia uel ptiū ɔtinuitate uel sepatione: ut solida uel pforata in eoꝝ se hñdi modo ut mobilia uel q̄eta: z sic de alijs: que oia arguunt bonitatē z ꝑfectionem visiue potentie. ¶ Adhuc etiā z gustatiua potētia exit in actuꝫ ɔuenienter ꝑcipiendi dulce amarū pōticuꝫ z acumē: z sic de alijs z distiguendi inter illa. ¶ Et iteꝝ olfatiua potētia obiectū oē debiliter aut potēter sub modo delitie uel tristitie imp̄mēs app̄hēdit z ꝑcipit: z iter illa distinguit. ¶ Silr̄ etiā exteriores motus diuersos sonādi modos sibi associātes sub spē acuitatis: ut tinitus sub specie grauitatis: ut tonitruū magnū z sic de alijs ɔueniēter ꝑcipit. Igit̄ appet q̄ in opationibus exterioꝝ sensuū z cito z ɔueniēter cerebruꝫ ipsius est bene dispositū. ¶ Amplius iterū dispositio caliditatis in cerebro hui9 viri assumi pōt ex pte opationū interioꝝ sensuū: sensus enim cois opatio uelox est z uehemēs in discernendo uel distinguēdo opatiōes exterioꝝ sensuū. ¶ Silr̄ etiā fantasia que ponit̄ in postrema iteriori pte āñrioris uentriculi cerebri z facile spēs a sensu coi sibi delatas recipit z modificat. ¶ Et iteꝝ imaginatiua potētia uelociter exit in actū comprehendēdi z diuidendi. ¶ Silr̄ etiā altioris potētie que cogitatiua est opatio z festina est: z ɔueniens in eligendo z prosequēdo hoc in euitādo z fugiēdo aliud. ¶ Silr̄ z facit memoratiua potētia z detinet spēs eidē delatas: z q̄ primum est necessariū reminisci de p̄teritis: tam cito rememoratur oiuz que iā per spēs in cellula sua reseruata fuerūt. ¶ Hec aūt oia videnť attestari iudicio caliditatis z humiditatis in cerebro suo: ut 2° tegni ꝑcessu multo. z 2° cōplexionū. z p̄ma tertij. tractatu p̄mo. colligi pōt in radicibus theorice medicine: que oia satis nota sunt. ¶ Ex qbus oibus videt̄ cerebrum huius viri nullatenus debere poni frigide complexionis nālis sicut supra premissum fuit. Neqz enim est alius modus demōstrandi alicuius mēbri complexionem naturalem q̄ similitudo super ipsam ex signis ab operationibus a substantialiter inherentibus assumptis z a casib9: z tu iam vidisti omnia hec: quare zc̄.

Nunc aūt oportet sumere p̄ncipiū aliud declarandi lapsuꝫ cerebri huius viri ad frigiditatem z humiditatē nālem. ¶ Pro cuius declaratione premittēduꝫ p̄ q̄ oēs cāe p̄mitiue infrigidātes z humectantes cū sua excellētia applicate mēbro cuꝫ diuturnitate applicationis earū z dispositione mēbri ad pati ab eis de necessitate inducēt infrigidationē z humectationē. sed cerebro hui9 viri potuit applicari uehemēs humiditas ab aere ul' aqua cum frigiditate agens in ip̄m. ¶ Silr̄ z multitudo ciboꝝ taliū z potuū: z medicinarū infrigidātiuꝫ z humectātium fortis z diuturna applicatio. ¶ Et passionū aialiuꝫ multitudo z impressio fortis: ut tristitia uehemens cogitatio z timor magnus. ¶ Et iterū lōgitudo z pseuerātia in dormiēdo: ut est ɔsuetudo nobiliū: qm̄ supfluus somnus ifrigidat z humectat: sicut vigilie multe calefaciūt z exiccāt: ut scda p̄mi. cap de his que ꝑueniūt ex somno z vigilia. ¶ Amplius iterū excessus in altera re nō nāli. s. in multa repletione: qm̄ qui ingluuiose comedūt z cibū sine ɔueniēti masticatione degluttiūt z potū uoracissime hauriūt: oino calorē nālē stomachi debilitādo ꝑducūt ad augmētum generationis humiditatū flegmaticarū. qui postea in kilo remanētes cause sunt gñationis aq̄si sanguinis q postea in cerebro frigiditatis z humiditatis augmētum gñat. ¶ Et iteꝝ facilius z citius mãe frigide z humide in stomacho genite per modū euaporationis delate ad caput: z ibidē retēte ꝑpter frigiditatē cerebri igrossant̄ z in aquā cōuertunt̄ que per totū cerebrū sparsa z coicata malā cōplexionē frigidā z humidaꝫ efficiūt in eo. ¶ Pariter etiā excessus in supfluitate motus z exercitij per viā resolutionis est cā ut in cerebro acqratur mala cōplexio frigida z humida mālis. Pro q̄tuꝫ eniꝫ p̄ñtia mēbrū aliqđ essentialiter est calidū z humidū per eoruꝫ remotionē effici frigidū z siccū: sed per p̄ñtiam spūuꝫ multoꝝ z sanguinis in cerebro ip̄m reddit̄ caliduꝫ. ergo ꝑpter remotionē ipsoꝝ ip̄m efficit̄ frigidū. Sed supfluum exercitiū ipsuꝫ est cā ɔsumptionis spūum in ipso cerebro per modū resolutionis spūum z humoꝝ z innati caloris. igit̄ zc̄. ¶ Silr̄ etiā ad hoc caplm adde. q̄ vna de causis cerebruꝫ notabilr̄ infrigidātib9 est multitudo coitus z supfluitas in eo. Coitus eniꝫ multiplicat9 ꝑducit ad ifrigidationē totius corporis: ad debilitatē innati caloris: ad mortificationem ṽtutis: ad debilitatē sensuū: ad epilepsiā occultā: ad caluitiē z debilitatē iūcturaꝝ: que oia ꝑueniūt a frigiditate z humiditate cerebri mālib9. ut 20a tertij. tractatu p̄. cap de nocumēto ex coitu collr̄. ¶ Quare appet q̄ plurime haꝝ cāruꝫ poterūt in hoc viro augmētū frigiditatis efficē: z ipse debet esse ɔsideratoꝛ circa istas cās: z iueniet ueritatē in eis ex p̄terito regimine suo deducēdā. ¶ Ex qb9 oib9 satis leuiter ɔcludit̄ q̄ mala complexio frigida z humida mālis in isto accñtalis est: z a tpe: ꝑpter icōueniēs regimē ex pte p̄dictoꝝ z male obseruatū. ¶ Et ex hoc ultimo appet declaratio p̄me dispōnis eius. s. q̄ iste vir egrotat mala cōplexione frigida z humida cerebri. z accñtaliter in eo acqsita. ¶ Ex q̄rū etiā fundamēto ɔsiderās itellig̃e poterit. q̄ hec mala cōplexio est fixa magis q̄ fiēs: qđ arguit lōgitudo ipsi9: lꝫ etiā in eo possit assignari aliq̄ spēs male cōplexionis fientis per colligātiā in fieri z in ɔsuari depēdēs a mēbris iferioribus

ut stomacho epate ul' alijs: ut in posterū videri poterit. Hec in summa est pme dispōnis ipsius aperta declaratio &c.

¶ De mala cōpositione cerebri ipsius. Cap. III.

Nunc aūt declarādū est in hoc cap 3° nocumētū cerebri hui⁹ viri pueniēs ex cōpōne nō nāli sui cerebri. Est aūt mala cōpositio eius oppilatio coartatoria qdē pueniēs a multitudine mãerū coartātiū vias cerebri: per qs itelligo arterias & uenas in pāniculis ei⁹ & medullari substātia disseminatas in qb⁹ & circa qs mucillaginosa mã multiplicata p idigō-nē coartationē fecit: ad quā segtur mãerū intēsio & augmētatio que est aggrauatiua. Uñ caput eius dolore grauatiuo molestat' magis aut min⁹ ſm augmētū q̄titatis extēdendo eas. ¶ Et qr etiā iter pāniculos cerebri & in substātia eorū detinent': iō scōaz spēz doloris efficē pñt extēsiuum noīati. ¶ Et si ɔtingat huic mãei admixtionē fieri mãei acute aut salse: cū tūc pdictis dolorib⁹ cōplicari pñt dolores pūgitiui & mordicatiui & ſm spēm mãei que cōmiscet' flegmati mucillaginoso. ¶ Et itez si magna ps hui⁹ mãei ɔtinet' in ɔcauitate arteriaz ad ipsaz segtur pulsatiuus dolor: & sic de aliis ſm mãerū diuersitatē. ¶ Ex q̄ fundamēto ualde facile itelligi pōt: qre vir iste qñqz pcipit cū grauitate capitis extē-sionē ac si magnificaret' caput ei⁹: aut pūctionē ac si pūgerent' pāniculi cū spina uel acu. & pulsationē magnā in temporib⁹ & in toto capite. ¶ Et iterū ex hoc fundamēto ɔcludit' q̄ si mã ista nō solū in uenis & arterijs aut porosis cerebri ptib⁹ ɔtinet': sed etiā i originib⁹ neruoz de septē parib⁹ q oriunt' a cerebro: tūc necessario ɔtigēt nocumēta diminutionis in opatiōib⁹ illoz mēbroz: si oppilatio illa semicompleta fuerit. aut nocumēta oblationis opationū in pdictis mēbris: si oppilatio cōpleta fuerit. ¶ Ex quo fundamēto iterū subtili⁹ & pulchre pticularius deduci pñt nocumenta opationū sensus tact⁹: si enim semicōpleta fuerit oppilatio in neruis q expādunt' per cutē capitis: tūc nocumētū diminutionis in sensu tact⁹ sentit' in tota cute capitis exterius. Et iste est ille stupor q in cute capitis pcipit'. ¶ Et si ɔtigat iterū q̄ hec oppilatio accidat in neruis dispsis per cutiz totius corporis: tūc in toto pcipiet' stupor: sic pz in tota spina ipsi⁹. ¶ Si aūt huic mãei cōmisceat' aliqd uētositatis uel uaporis petētis exitū ad ex. tūc patet q̄ cū stupore ul' diminuta sensatione in cute ipsius pcipiet mot⁹ iectigationis. Et iste uere est ille motus uel sensatio q̄ter nām quā hic vir formicationē noīat: in sua spina pseuerātē. ¶ Nō curo hic extēdere que & qlia nocumēta ɔtingāt in opationib⁹ alioz sensuū: qr hoc facile itelligi pōt ex hoc fundamēto & maxie a viro pito in notitia originis septē parium neruoz a cerebro orietiū: & tu per te ɔsidera: qr talia nō sunt multū de pposito isto: & a me sepe in alijs ɔsilijs declarata fuerūt. Hec de accidente scōo premisso superius pertranseant.

¶ De uertigine huius viri. Cap. IIII.

Videt iterū necīuz esse declarari modū euēt⁹ uertiginis in hoc viro. ¶ Est aūt uertigo ista per quā hoi hñti eā appet ut mediuz & res altiores sup ipm exītes uoluant' in giruz: ita ut appeat egro cerebrū ipsi⁹ reuolui adeo ut se a casu ɔtinē nō possit: imo aliqñ cadit. ¶ Prouenit aūt hec dispō a mltitudine uapoz uel uētositatū que in añriori pte cerebri comiscent' spūi aīali & reuolutione giratiua mouēt spiritum. Ex cuius motu potētie sensitiue sensu tact⁹ appet q̄ cerebrū & oēs ptes capitis rotatiz moueant'. Neqz eniz al'r potētia sensitiua sentire pōt q̄ sibi offert' ab obiecto uel spēb⁹ eius: tale aūt obiectum est uapor uel uētositas circulariter mota que spūm eadē spē motus mouet circulariter: ex quo mouent' in spū tal'r motu facto & imitant' organa mot⁹. vñ potētia etiā sensitiua imutat': ex motu enim obiectoz mouent' instra quoz motu mouent' organa ex qbus imutant' potētie. Uñ lz obiectū & ipsi⁹ imutatio sit iteri⁹ potētia tñ sensitiua indicat motū in exteriorib⁹. Et ideo appet q̄ in hoc est corruptio in sensu tact⁹ pcipiētis moueri exterius qd nequaq̄ mouet'. ¶ Uñ ex hoc fundamēto appet q̄ uertigo est dispō pcipue sensui tact⁹ approprata. ¶ Appet 2° q̄ pōt esse talis dispō interiori sensui etiā appropriata. s. imaginationi. Si eniz hoc nocumētū & sua cā cōmiscent' añriori pti uētriculi ipsi⁹ cerebri scdō: tūc patet q̄ nocumētū accidet imaginationi: ut iā dictū est. ¶ Et segtur ex hoc fundamēto itez q' declarari pōt q̄ uertigo est nocumētū corruptionis eueniens visiue potētie. Si eniz uertiginosus ituitiue ispiciat mediū ppter motū a uētositatib⁹ factū in spiritib⁹: ut declaratum est pcipiet visiua potētia corpora in mediū posita circulariter moueri: eo qr spūs visibilis tali motu palteratus qui refert' ad cristalloidem representauit in eo motū circularem. Errās ergo potētia visiua pcipiet moueri in exteriorib⁹ corpora que qescunt: ut iam pdictū est. ¶ 4° iterū ex hoc fundamēto apte colligit' q̄ hec dispō seua & uerēda est: eo qr ut in plurib⁹ nocumētū eius in visiua potētia tactiua & imaginatiua coicatur. ¶ Et adhuc hoc ex hoc sermone appet q̄ hec dispō cū pseuerat pōt enūtiare epilepsiā aut apoplesiaz multiplicata mã ipsi⁹: ita ut nō solū euaporādo noceat: sed in cōplete aut cōplete oppilādo uētriculos cerebri: ut itelligēti appet. ¶ Preter hec etiā ɔsiderādū est: q̄ hec dispō a pmitiuis causis nō raro pcedit: sic appet in pueris aut in aliis sup suū caput giratiue inuolutis. ¶ Et sic appet etiā hoi q distrahit' a sono circulari: & sic ɔtingit etiā q̄ hō seipm giratiue reuoluit intātū q̄ cū a motu tali cessat ad terrā cadit ¶ Et sic appet in cerebro hoīs reseruari motū discurrētiū aquaz que in syluis aut in mōtib⁹ appuerunt ut nauigāti ɔtingit. Spēs eniz ab obiectis decise & recepte & reseruate in organis sensuū repītant in eis imagines ɔsil'es que si lōgo tēpore impsse detineant' faciūt appere accītia ɔsimilia. ¶ Et sil'r hec dispō ɔtingē pōt ppter aspectuz corpoz que rotatim mouent' sic in rota fabri & molēdini pcipi pōt. Et hec oīa pulcherrime sentit pnceps. pma tertij. tractatu 5°. dicens. Et hec qdē uertigo qñqz accidit hoi ppter qd reuoluit seipm. s. iferiores ptes eleuādo & caput deponendo igiratiue ppter quē motū reuoluunt' spūs & uapores in ipso. s. cerebro sicut reuoluit' uas plenū aqua post quā circūductū fuerit & ab ipellēte dimissuz. uas eniz mouet dimissū supple ipulsione. Et qñ reuoluunt' spūs. s. a uaporibus sibi cōmixtis imaginat' hō q̄ res uoluant'. s. exterius. Et ppter hoc supius dixi q̄ nocumētū istud etiā cōtingit imaginatiue potētie. Et subdit de rōne huius rei demōstratiua dicēs Nā equale. i. simile est siue diuersificet' pportio ptium spūs ad ptes mundi. i. ad corpora que in medio inueniunt': uel ad ptes mūdi. i. ad ptes ipm spūm ɔtinentes. Ex pte spūs. s. moti circulariter siue diuersificet' illud. i. nocumētū illud ɔtingat ex pte mūdi. i. ex pte corpoz que exterius in medio mouent' cum pro qñ fuerit sensibilitas per eas. s. ptes mūdi. i. res in medio positas facta fuerit sensibilitas. i. impssio Et sunt supple tales reuolutiones que sunt ppter oppōnē. nā cuz pro qñ sentiēs mouet' supple cū spūs sensibilis mouet' & mouet organa & potētiā pmutant' opposita. i. a potētia sensitiua pcipit' obiecta pmutari. sicut cū pro qñ sensatū mouet'. i. qñ obiectū impmit in instra & organa mouendo potētias: & subdit. Et hec qdē uertigo qñqz fit ppter ɔsiderationē ad res que reuoluunt'. s. ɔtinuatiz & fixim ita ut ifigatur. i. impmat' forma illa sensatiin aīa. i. spēs ab obiecto ifixa istro & organo moueat potētia: ut iā dictū est. Hec l'ra magne speculationis in summa plus nō laborat ōndere q̄ q̄ a spēbus obiectoz exterius in mūdo giratim reuolutoz in spiritib⁹ & in organis pōt impmi & remanere impressio uertiginis effectiua cā sufficiēs: sicut si ɔtingat giratiuū motuz in spiritib⁹ ab interiorib⁹ uētositatib⁹ & uaporib⁹ factum pmutare organa potētias: ut pdictum est. Quare iterū subiungit princeps. Et ppter hoc dixi q̄ oēs opationes sensibiles pendent ex instris corporeis compatiētibus: quorum pmuz & dignius est spūs sensibilis: & remanet in ipo ab oi

sensato forma.i.spēs ipsius post eius.s.obiecti sepationē cū pro qn̄ sensatū.i.obiectū fuerit forte.i.potēs ad impmēdū. Deenī sensatū nō efficit in instro sensibili nisi formam.i. spēm uel actionē que est sibi silis: deinde cōformat forma illa in aia pp̄ter qd̄ cōformat etiā dispō pp̄ter spēs in organo refuatas τ retētas τ euanescit.i.dato q̄ remoueat obiectū uel eius impssio in quātitate.i.cū uehemētia uel dispōne receptionis instri.s.spūs τ fortitudine sensati.s. obiecti uehemēter imp̄mētis. Hec qdē sunt pūcta sublimis speculationis.pp̄ter qd̄ subiūgit huius vō.s.speculationis expositio ptinet in scia nāli. Uide quātū subtilr ptēplādo oportet ad itelligēdū dispōnes humani corporis esse medicū speculātem. ¶ Ex hoc sermone notabilr appet q̄ lʒ hec dispositio in hoc viro a primitiua cā fieri potuerit: ipsa tn̄ adhuc post sue cāe efficiētis remotionē reseruata τ fixa remāsit. Fuit aūt ipsi⁹ cā uehemēs τ subit⁹ motus in spiritib⁹ aialib⁹ τ in cerebro fact⁹ a subito τ uehemētissimo motu pp̄ qd̄ ad terrā pstrat⁹ notabili tpe pmāsit: τ maxie uerificat hoc qm̄ excellētie sensibiliū corrūpunt sensus. scōo de anima.

¶ De debilitate retētiue potētie facta in musculis τ mēbris molem corporis sustentantibus. Cap.v.

Si diligēter psideret pcedētis capli snia appebit satis leuiter deduci posse debilitas sustentatiue potētie. Cū enim in cerebro qd̄ est organicū pncipiū mot⁹ τ qetis effectiuū in spiritib⁹ τ organis motuū imponēdo qetē impletū fuerit multitudine uapoꝝ τ uētositatū que etiā musculis τ neruis totius corporis ifundunt. ¶ Si ptingat ab illis uētositatib⁹ motū fieri giratiuū uel inclinatū ad dextrā. tūc potētis sensitiua piculi casus pceptiua conat erigē τ figurare corpus ad oẑiam positionis oppositā. ¶ Et si qdē potētia uel actiuitas uētositatū pseueret τ ptinuādo resistatita ut vicat sustētatiue potētie actiuitatē: tūc patet q̄ vtute victa necesse est egrū cadē. Et si qdē vtutis actiuitas uel resistētia tāta fuerit ut casū phibeat saltē ex actiuitate uel pseuerātia mot⁹ facti a uētositatib⁹ fit iclinatio corporis ut moueat ad oẑiā ad quam inclinat uētositas. Et ex pmo seqtur casus. τ est ablatio opationis sustētatiue potētie. τ ex 2° seqtur diminutio nē opationis illius. ¶ Si aūt ptingat q̄ motus in spiritibus factus a uētositatibus nō sit ualde excellens neqȝ manifeste inclinatiuus corporis ad aliquā oẑiā positiōis: sed per modū impressionis eius nocumētum pcipiat sensitiua potētia: ac si inclinaret ad casum: tūc nocumētū istud corruptionis denominari debet. per potētiam enim sensitiuam pcipit qualiter nō est τ quale ei nō offerat: sed hoc est esse corruptionem in opationib⁹ sensitiue potētie siue ipsa fuerit imaginatiua uel tactiua. igit τc. ¶ Et ex hoc fundamēto apparet q̄ hec dispositio iterū uerēda est: patet q̄ ualde facile pducere pōt ad epilepsiam. pp̄ter qd̄ pma tertij. tractatu 5° cap̄ de epilepsia inquit princeps. Aut supple fit epilepsia pp̄ter uētum grossum retētū in trāsitibus spiritibus sm̄ q̄ visum est pho magno Alb. Et vidit ipsam esse vnā causarū epilepsie quare leuiter de hoc viro timendum est ne talem incidat egritudinem infelicissimam.

¶ Uerificatiuū scotomie in hoc viro apparētis. Cap.vi.

Scotomiā appellauerūt antiq nocumētū corruptionis in opatione visiue potētie pueniens ex multitudine uapoꝝ qui spūi visibili cōmiscent sicut enim hi uapores spūi cōmixti τ rotati moti in anteriori cerebro pp̄ter neruos opticos uertiginē faciunt: ita q̄ hi uapores spūi visibili cōmixti in pcauitate neruoꝝ opticoꝝ τ interpolati moti aut pp̄ter paucitate aut pp̄ter subtilitatē eoꝝ in organo visiōis imp̄mūt speciē psimilē motui muscarū uolitātiū uel pulicū. Potentia itaqȝ visiua pp̄ter impssionē interius factā videt apphendere obiecta exterius mota que nequaq̄ ibi sunt nec mouent. vñ merito hec noiat corruptio in opatione imaginatiue potentie. Hec de accidente quinto.

¶ Demonstratiuū causarū nocumēti uel impotentie mot⁹ brachiorum τ crurium. Cap.vii.

Si nos recte ptēplando huius nocumēti cās assignare uelimus necesse est pcedē q̄ hoc nocumētū pueniat aut ex pte debilitatis vtutis motiue pdictarū ptiū. aut ex pte instroꝝ qui sunt spūs aiales. aut ex pte organoꝝ que sunt nerui uel sibi pportionales ptes: uel musculoꝝ qui sunt uolūtarij motus instra: aut saltem ptigit hoc ex pte oīum predictorum. ¶ Nō qdem rōnale videt hoc deduci posse ex pte debilitatis vtutis: eo q̄ vir iste in etate psistētie positus est cōplexione a gn̄atione sanguineus: neqȝ alique fortes cāe debilitatis vtutis ipsi applicate fuerūt uelut resoluentes ex multo exercitio potu medicinarū calefaciētium euacuātium: τ sui acuitate spūs τ laudabiles humiditates psumētium. neqȝ aliqua euacuatio ab interiori causa pueniēs: ut sudor fluxus sanguinis emoroides dyaria τ cōsiles. ¶ Et pari rōne nō videt asserēdū esse nocumētū istud ptingē ex pte paucitatis spūū per psumptionē ipoꝝ subsequētis. ¶ Uidet igit q̄ cā debilitatis sustētādi molē corporis ptingat τ ex pte oppilationis cadentis in neruis octaui paris de his qui nascunt a cerebro: silr ex pte oppilationis eueniētis in neruis septime spōdilis colli. τ pme τ scōe de spōdilib⁹ dorsi a quoꝝ ramulis ad brachia τ spatulas coicatis ptransit sensibilis spūs τ motiuus. Facta igit aliquāta oppilatione in originibus pdictoꝝ neruoꝝ a cerebro τ a nucha uenientiū necesse est potētiam actiuā pp̄ter necessitatē instroꝝ motus debiliter opari. ¶ Et si ptingat pp̄ter oppilationē talē diminute ptrāsire spm̄ tā sensibilē q̄ motiuū: tūc necesse erit assignare diminutā paralesim quandam. ¶ Et si ulterius oppilatio magnificaret τ cōpleta fieret: sequeret cōpleta paralesis pticularis in brachijs aut pedib⁹. ¶ Et si oppilatio talis fieret in altera medietate nuche: tūc iam fieret vniuersalis paralesis vnius medietatis corporis. ut secunda tertij. capitulo de paralesi intelligendum est τc.

¶ De assigtione cāe doloris i sinistro crure h⁹ viri. Cap.viii.

Licet dolor in crure hui⁹ viri apparēs fieri possit a mala cōplone frigida ptis illi⁹: tn̄ rōnabili⁹ est pcedē ipm̄ fieri a specie solutiōis ptinuitatis extēsiua que puenit pp̄ter multitudinē māerū que in musculis imerse sunt extēsionē in ipsis faciētes. Uñ erit accñs sil' a mala cōplone frida τ solone cōtinuitatis eueniens. Et si mā ista q̄titate τ actiuitate sua multiplicaret: ita ut nocumētū iponeret nuche τ cerebro: tunc patet q̄ vir iste spasmū icurrē posset. Et si mā illa ad iūcturas multiplicata descēderet: tūc in fundēdo ligamēta iūcturarū ualde leuiter in eis efficerēt dolores multū molestātes

¶ De assignatione defedationis cutis in crurib⁹ τ manibus eius euenientis. Cap.ix.

Nocumentum defedationis cutis qd̄ manib⁹ huius viri tpe ueris τ in pedibus ipsius in fine autūni accidē solet cū pruritu. pdictaꝝ ptium oino ptigit a mā salsa flate aquoso multo in uenis ei⁹ repto cōmixta. ¶ Periodice autē in tpe ueris mām istā vtus ad extra propellit sui fortitudine ad cuius expulsionē adiuuat viarū apertio que in tempore ueris facta est a caliditate in cōtinēte vigorata que etiā adiuuat ad attractionē harū materierum de centro ad circunferētiā. ¶ Causa vō pp̄ter quam tpe uehemētis frigiditatis iterū hemāe multiplicantur est: q̄ cū partes alique subtiliores τ acutiores māerum ptinue a vtute expellantur de centro ad extra frigiditate cōtinentis oppilante poros tales in ptibus subcutaneis detinentur τ igrossantur: ita q̄ neqȝ insensibiliter neqȝ sensibiliter expelli possent ad extra in subcutanea. Igitur partis retente pruritum dolorem τ ruborē efficiunt sm̄ essentiam ipsarum. ¶ Ex quo apparet q̄ talis dispositio in extremis apparens est per modum crisis facta que nequaquā cohiberi debet ut inferius apparebit.

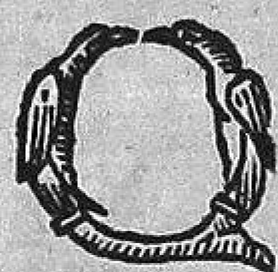
¶ Ex quibus oibus tandē ultimo appet accñtium pdictoꝝ viri declaratio ex suis causis signis ⁊ diuersitatibus assignata: reliqua vo accñtia subiuncta leuiter ex fundamento declarationis predictoꝝ haberi potest: ⁊ tu considera. ¶ Et ex fundamento oium pdictoꝝ consideranti apparet ꝙ ad pdictarū dispōnum regimen pseruatiuū ne augeant ⁊ curatiuum festinanter accedendum est sicut mox sequitur.

Particula scda. De modo inuentionis regiminis obseruandi circa predictas dispositiões in sex rebus non nālibus: ⁊ continet capitula sex.

¶ De electione aeris ⁊ loci bitatiõis sibi ɔueniētiū. Cap. I.

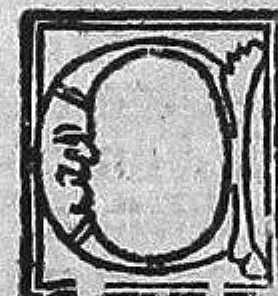
Est igit regimē hui⁹ viri ptiendū in duo. Primū qdē in electionē administrationis rerū nō nālium bm debitā eoꝝ ɔueniētiā. Scdm vo in electionē intētionū ⁊ instroꝝ medicialiū ⁊ modi administratiõis eaꝝ ut nunc appet ɔsequēdo. Primū itaqꝫ hoꝝ duoꝝ partit in sex capla bm numerū sex reꝝ non nāliū. Primum aūt hoꝝ caplm est de electione aeris ⁊ loci bitationis sibi ɔueniētiū. Eligat itaqꝫ aer ⁊ oiuꝫ aliarū rerū mēsura ita ut sint caliditatis ⁊ siccitatis inductiue: uerumtn amplius debent esse exiccatiue ꝙ calefactiue. Lapsus enim huius viri lꝫ sit ad frigiditatem ⁊ humiditatem tamen est intensiue maioꝛ ad humiditatem ꝙ ad friditatem: qđ manifestissime apparet ex signis in scdo pncipali cap prime ptis superius positis. Et ideo quātum theorice dici pōt aer ⁊ relique res nō nāles debent administrari: ita ꝙ inducāt mēsurā primi gradus caliditatis: per talem enim mensurā nālis cōplo que calida est conseruabit, ⁊ per frequentē admistrationē talium corriget ⁊ delebit friditas iam inducta. Et consilr oportet ꝙ res nō nāles ita mensurent ut in corpus inducant siccitatē scdi gradus aut paulo minorem illa ut frequens earum applicatio corrigat lapsum ad humidum qui transcēdit graduꝫ secūdum: ⁊ fortassis cōplete attingit ad finem tertij: qđ apparet ex conuersione corporis eius ad uehemētē humiditatem lesinam opationum motiue potentie: qđ non accidit nisi pter remollitionem multam organoꝝ motus: ⁊ pp oppilōnē viarum per quas motiui spūs ad mēbra penetrare debēt in quātitate eius ⁊ qualitate ɔuenientib⁹. hec tn̄ lōge facili sermone pferunt ꝙ ope cōpleant ⁊ indigent viro in scia ⁊ opatione canonica non mediocriter erudito. Et claudunt hi sermones in sententia tertij tegni ibi. Si vo regere ⁊ permutare nolueris iterum in altero loco ⁊ quidem ⁊c. Et iterum inferius magis curatio vo vnum habet modum. Et sustentantur et in sermonibus Auic. quarta primi. cap 2° illo. qm̄ si sanatura complexio, ⁊ pluries alibi. ¶ Itaqꝫ eligat ab eo locus bitationis eius uls ⁊ pticularis: ut camere eius hñe aspectum orientalem uel meridionalem. Et sit a terra eleuatus notabiliter elongatus etiam a decursibus aquarum nallium uel stagnoꝝ non habens edificia uel parietes antiquitate semiputridos ⁊ corruptos: sed tabulis de abiete uel larice cōuenieter suffulta. ¶ Et si non poterit inueniri nāliter talis artificialr fiat hoc accēdendo ignes magnos ⁊ frequenter in camera q relinquent uestigium ⁊ potentiam caliditatis cū calefactione ⁊ exiccatione ɔfortatiua neruoꝝ: uelut esset ignis factus ex iunipero abiete larice lauro quercu pomis auellanis ⁊ silibus ¶ Aut saltem suffumiget eius camera frequenter fumo thuris laudani storacis calamite colofonie myrre ligni aloes resine sicce cedrie ⁊ silium. ¶ Compositū bonum ad illud. ℞. storacis calamite ligni aloes. añ. ℥. j. laudani thuris sandarace. añ. ℥. ij. colofonie. ℥. j. cum terbentina formentur magdaleones ⁊ exiccent: ⁊ cum opus fuerit pulueriçet ex eis vnus ⁊ carbonibus superaspergatur igneis. ¶ De his aūt que annexa sunt utat uestibus suffultis pellibus agninis uel vulpinis ⁊ caput eius tecturis bene calefaciētibus muniatur etiā a frigore summopere custodiat ⁊ proprie in nocte. ¶ Et adhuc attendat ꝙ inter reliqua sibi necessaria optimum esset ut maiori parte sui temporis habitaculuꝫ ɔtraheret in stuffa sicca diligenter ⁊ sepe suffumigata ut predictum est.

¶ Secunde partis de regimine huius per exercitium ⁊ quietem. Cap. II.

Quies lōga huic viro oino euitanda est ne per ipsam fiat augmentum in mäeb⁹ que euaporando capiti ⁊ remolliēdo iūcturis ⁊ neruis magnifice nocerēt. Sicut eniꝫ exercitiū ⁊ pprie post euōnes uēes iā sibi applicatas ɔueniens est ad ɔsumēdū supfluitates que p digōnē scdam ⁊ tertiam multiplicari solēt ita dimissio illius est cā augmēti supfluitatum illarū: nō qdē q2 ociū ⁊ quies positiue humectent: sed q2 ad eoꝝ lōgā applicationē phibet resolō ⁊ ɔsumptio eoꝝ que ɔsumi debēt p exercitiū: quare 2ª pmi. doctrina 2ª. ⁊ sūma pma. cap 12° inquit Auic. Quies semp est infridās pp puationē viuificatiōis caloris ⁊ pp ɔstrictionē que est suffocans ⁊ humectat pp resolutionē supfluitatū. In hoc tn̄ attendat ꝙ exercitiū oino quo exercitari debet excludat omnē potētiā humectādi: sicut eēt exercitium piscandi ⁊ circa aquas negociandi uel nauigandi. Sed utat exercitio equitandi per montes ascendendo ⁊ descēdēdo sepe peditandi usqꝫquo corpus eius perducatur ad augmentū rubicūdi coloris ⁊ caliditatis perducentis ad anhelitum magnum aliqualiter uelocem ⁊ spissum.

¶ Secunde partis de administratione somni ⁊ vigilie conuenientium huic viro. Cap. III.

Conformiter loquendo pmissis longus somnus ab hoc viro fugiēdus est ⁊ adherēdū est excessui vigiliarū magis ꝙ somni si oportuerit illud efficere. Sicut enim per ocium supfluitates multiplicant: ita ⁊ p somnū lōgū. Et sicut p exercitij cōuenietis mēsurā nālis caloꝛ vigorat ⁊ supfluitates ɔsumunt ita ⁊ p vigilias. ⁊ in hoc vident hec in sūma hēre ɔueniētiā: quare 2ª pmi. sūma pma. 13° cap. somn⁹ qeti uehemēter silis existit supple effectiue: ⁊ vigilie ualde sunt motui siles. Mensura itaqꝫ nālis somni est ut vir iste dormiat saltem horis ad minus septem usqꝫ ad octo quolibet tpe: lꝫ dormiendi mensura amplioꝛ cōueniat ei in hyeme ꝙ in estate: ⁊ in uere ꝙ in autūno: tunc enim per tātā dormiendi mēsurā nālis caloꝛ vigorat ⁊ eius opationes fortificant: eo q2 non tāta fit caloris exalatio in somno ꝙ in vigilia. Mensura vo vigilandi amplioꝛ esse pōt ꝙ dormiendi: propterea q2 lꝫ aliquod per resolutionem nocumētū acqreret in vigilando iuuamentum tamen maius esset ɔsumendo supfluitatem ꝙ in resoluendo naturalem calorem paucificando.

¶ Secunde partis de ɔuenienti electione repletionis ⁊ inanitionis. Cap. IIII.

In hac pte non intendo aliqd dicere de repletione mäerū humoralium: neqꝫ de euōne earū: quoniam illud ptinet ad regimen medicinalium magis ꝙ non naturalium rerum: sed de repletione per cibos ⁊ potus hic pertractandum est. ¶ Ut igitur vir iste omnino fugiat stomachum eius replere cibis ⁊ potibus: imo remanente operatiōe appetitiue potentie naturaliter se habente adhuc minus cibi ⁊ potus assumere debet ꝙ omnino eidem comedendo uel bibendo plene satisfacere: quare 3ª primi. Conseruatoꝛ sanitatis cum desiderio uel appetitu tantum comedere uel bibere debet ut relique famis uel sitis adhuc in stomacho remaneant. ¶ Cuiuscūqꝫ igitur cibi ⁊ potus assumpti mensura talis existat: ut omnem grauitatem ⁊ fluctuationem a stomacho excludat: tunc enim conuenientius cibis ⁊ potibus applicatur stomachus calefaciēdo rarefaciendo resoluendo ⁊ disgregando ⁊ vniēdo uel cōmiscendo cibi ⁊ potus partes grossas cum subtilibus calidas cum frigidis molles cum humidis ut ptisanaria massa que chilus est equalioꝛ ⁊ conuenientioꝛ generetur: ex qua uelut materia quatuoꝛ primi humores in sua specie conueniētes generentur: ⁊ a superfluitatibus conuenienter separent ⁊ illas superfluitates potens existens caloꝛ ad loca suaruꝫ expulsionum conuenienter inclinet ⁊ ab eis a corpore cōueniēter extra ducat qđ totum conuenienter videtur effici posset

non assumatur mensura cibi ꝛ potus amplior ꝙ oportet. Et tu considera ꝙ sermones isti a posteriori uerificari debent ꝛ proprie per effectus post cibationem consecutos ꝛc.

Scde partis de electione passionum aialium. Cap.v.

Omnes motus ꝛ alterationes in humanū corpꝰ inducte passionibꝰ aialibꝰ p quas innatꝰ calor suffocet: euitari debet. Et ppe ille que inducūt ad extinctionem inati caloris celeriter: uelut timor. ꝛ silr oēs passiones aie que lente ꝛ paulatim pducūt ad extinctionem inati caloris euitande: sicut est tristitia uehemens: quare 2ª primi. ubi supra. cap. 15º. Et motus quidem ad exteriora aut fit subito sicut fit, cum est ira supple magna: aut fit leniter ꝛ paulatim sicut contingit cum adest tristitia: ꝛ suffocatio quidem ꝛ resolō pdicte nunꝙ sequuntur nisi illud qd subito euenit: diminutio vo ꝛ ptisis. i. ɔsumptio nō nunꝙ sequunt nisi idꝰ qd leniter ꝛ paulatim ꝛ non subito. s. fit ꝛ pp hoc 3º tegni scribit: ꝙ passiones aiales multū exterminātes inati calorē resoluēdo uel suffocando exterminant ꝛ mutant corpus ab ea que est fm nām ɔsistentia. Letari aūt ꝛ bñ sperare de salute sua sūmo oipotente contribuente multum adiuuat ad ipsam recuperandā testimonio summi hyppo. affo. 2ª. sermone illo. In oi egritudine ɔfortari mente.

Secunde partis de administratione ciborum ꝛ potuum in qualitatibus conuenientium. Cap.vj.

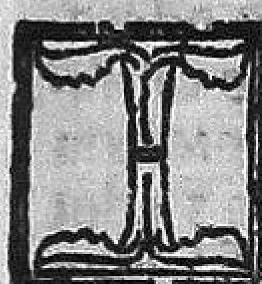
Ex his que in cap de aere dicta fuerūt appet ꝙ cibi ɔueniētes huic viro magis debeāt eē cibi medicinales aut medicine cibales ꝙ cibi absolute: qꝛ virtꝰ in ipso nō est adeo debilitata ut oporteat intēdere pcise ad restauratione cū cibis cibalibꝰ: sed opꝫ pcedere in ipso cū cibis qui opantes a mā nutrientes relinquāt: gradū remisse caliditatis ꝛ notabilis siccitatis qd nequaꝙ in cibalibus inuenit cū sint pcise a mā operantes: sed hoc est bñ repibile in cibis medicinalibꝰ aut in medicinis cibalibꝰ noiatis de qbꝰ in posterū appebit. Eligat igit panis qui de fermento ꝛ sale parūper aliqd magis hēat ꝙ cois panis: ꝛ si eēt modicū uel leniter furfuraceus eēt sibi ɔuenientior ꝙ panis de pura simula: qm eēt maioris exiccationis effectiuus. Sit ēt ɔuenienter coctus nō adustus uel torrefactus. Panis aūt açimus non bñ coctus: ꝛ farinacei uel pastilees cibi oino dimittantur. De carnibus aūt eligant oēs leuis digōnis ꝛ boni nutrimenti ꝛ virtualr exiccationē accipiant cū apitione viarū urine sibi datā ex decoctione feniculi petrosell. saluie rorismarini serpilli ꝛ silium in eis facta de qbꝰ cōuenietes sunt. De uolatilibꝰ domesticis: carnes pullorꝫ gallinarꝫ fasianorꝫ: ꝛ meliores sunt carnes colūborꝫ ꝛ proprie in turribꝰ degētiū qbus ēt meliores sunt syluestriū colūborꝫ oēs Anserulorꝫ autem ꝛ anserū carnes ꝛ uliter oium auium carnes in aquis degentium non sunt laudande. De syluestribus aūt ɔueniūt ei fere omnes carnes uolatilium usui humano consuetorum: uelut perdicum fasianorum auium minutarū ꝛ consimilium. De domesticis vo quadrupedibꝰ laudabiles sunt ei carnes vitulorꝫ usqꝫ ad vnū annuꝫ uel duos. Et castratine ēt bone sunt: ꝛ meliores illis inter oēs sunt carnes capretine ꝛ carnes agnine ꝛ ppric assate. ꝛ cū exiccatiuis saporibꝰ cōdite sunt ei ɔuenientes. Carnes vo porcorꝫ domesticorꝫ ꝛ ppie ualde pingues nō comedant nisi ualde raro ꝛ puo usu. Carnes aūt quadrupedum syluestrium sicut gacelli leporis ꝛ apri sunt sibi utiles: omnium enim talium animalium carnes cum sua conuenienti nutricatione solidum ꝛ exiccatiuum exhibent nutrimentum. De carnibus autē salitis datur eis licentia amplissima siue fuerint assate uel elixe. Piscium autem usus recentium omnium dimittatur: imo raro ualde accipiantur. Et non nisi conditi fuerint pipere cinamomo mace aniso petrosel. ꝛ similibus. Salsorū autem piscium usus laudabilis est quocūqꝫ preparationis modo propter accidentalem nutricationem ꝛ nutrimēti pauci exhibitionem. Silr lactis ꝛ lacticiniorꝫ ciborum usus oino fugiendus est propter amplissimam infrigidationem ꝛ humectationem quā efficiunt in toto corpore ꝛ remollitionē in neruis ēt qꝛ lac nocet grauatis caput uertiginosis ꝛ scotbomicis: ut pꝫ 2º can. in proprio cap. Propter qd similiter dicendum ꝙ caseus recens ꝛ mollis omnino dimittendus est: salito autem caseo ꝛ proprie solido frangibili uti pōt. Olei autem usus oliuarum uel nucum conueniens est: ꝛ similiter oleum de amigdalis dulcibus expressum. Butyri autem usus non mihi placet propter nauseam stomachi ꝛ remollitionem quam facit in neruis ꝛ in toto corpore. Oua vo omni modo preparationis conueniunt ei preter ꝙ frixione cocta: quoniā talia propter nimiam euaporationē suam uertigini nocent ꝛ laborantibus egritudinibus oculorꝫ. Mellis vo ꝛ mellitorꝫ ciborum usus omnino sibi utilis est propter caliditatem ꝛ exiccationem suam per quam confert corporibus amplissime humectatis. Zuccari etiam usus eidē laudabilis existit. De aromatibus vo ꝛ proprie calidis omnino dicendum: ipsa esse cōuenientia uelut piper: çinçiber: cinamomū: galanga: macis: nux muscata: ciminū: grana paradisi ꝛ consimilia. De oleribus vo euitet omnia: que infrigidantia ꝛ humectantia sunt ꝛ iuncturas ꝛ neruos remollientia: uelut sunt porculaca bleta spinachia lactuca endiuia: ꝛ consimilia. Et de horarijs fructibꝰ effugiat cerasa: recentes auellanas pira mollia cucumeres cucurbitam anguriam: ꝛ consimiles. peponibꝰ aūt aliqñ uti potest propter apertionem suam ꝛ nutrimētū qd minꝰ est laudabile in eis ꝙ in pdictis. De fructibꝰ vo dimittat pira ꝛ poma mollia ꝛ mlta aquositate pticipantia: ut persica ꝛ iuiubas. ꝛ granata dulcia multo usu. Reliq vo fere oia tam olera ꝙ fructꝰ vident esse eidē cōuenientia pter ista. pp qd mentha sisimbriū saluia rosmarinus feniculū petros. serpillū rutha tarcon: ꝛ consimilia placent. Et de fructibꝰ ficus ꝛ amigdale recentes uel sicci: ꝛ granata muça eidem conuenientia sunt. De radicibꝰ aūt laudantur ei baucie cicoree raphanus bulbꝰ rape ꝛ proprie napi sine elixi siue in prunis cocti fm consuetudinem. Alleū non placet propter grauitatem quā in capite facit. Cepis autēꝫ qñqꝫ uti potest ꝛ proprie ɔditis cū melle ꝛ speciebꝰ. Sparagi aūt ꝛ cappares itērū sunt sibi conuenientes suis temporibus ꝛ fm consuetū assumendi modū. De partibꝰ aūt aialiū euitent pinguedines medulla ꝛ cauda: similiter ꝛ uentres nisi in raro usu. Cerebrū etiam vitandū est nisi rarissime cū multis aromatibꝰ conditū: sed cerebrū leporis cū proprietate quam habet ad caput ꝛ neruos est sibi ualde laudabile. Similiter splen ꝛ renes ꝛ neruose ualde animaliū partes non placent. Epar aūt ꝛ musculose partes penitus eligende sunt. Aceti vo usus propter nocumentum qd efficit in neruis non placet mihi: sed loco eius utendū est agresta ꝛ proprie salita ꝛ succi arangiorꝫ ꝛ proprie lymonū addito sale. Vinum aūt granatorum in pauco usu est habendū. Hec in summa de cibis obseruari debent.

Potus aūt eius esse debet vinū rubicūdū dyaphanū terreis partibꝰ ꝛ uaporosis bene puatū aromaticū sapore laudabili non ualde dulce: sed pōticitate quadam aut leui dulcedine participans. Et si qdem saltem a principio mensis octobris usqꝫ ad finem februarij cōmisceatur eidem hydromel tenue erit eidē ualde conueniens. Fumosa aūt vina omnino euitet ꝛ proprie ieiuno stomacho aut in principio cibationis ne penetrationem multa aut ueloci itret in neruis: melius aūt esset ei ut frangerent aliqualiter vina cum aqua precocta si non placeret ei hydromel. Sed omnino credere debet ꝙ potus hydromellis excellentior esset ei ꝙ vinum ꝛ proprie facti fm hunc modū. ℞. aque electissimi fontis lib. xxv. mellis electi lib. j. ʒ. cinamomi macis gariofil. granorꝫ paradisi cimini anisi. añ. ʒ. ʒ. fiat oium per se subtilis puluis ꝛ ligēt in syndone rara. fiat ergo decoctio usqꝫ ad cōsumptionem tertie partis dispumando semp. Et bulliant cū eo pdicte spēs: deinde colent p pānū spissuꝫ uel sacculū. Sit ergo eidem potus huius cōpositꝰ simplex: aut saltem fiat eius cōmixtio cū reliquis potibus fm tertiā uel qrtam ptem. Hoc

in summa est regimē huius viri per sex res non naturales.

Particula 3ª de electione instrō℞ medicinalium: ⁊ continet capitula nouem.

¶ De euacuationibus fiendis in determinatis temporibus anni. s. uere ⁊ autumno. Cap. I.

Iam qdē videt̄ restare pdictarū dispōnū assignare regimē per instr̄a medicinalia. Erit igit̄ in hac mā per nouē capl'a seu ptes pcedendū. ¶ In primo nāq3 ponent̄ instr̄a euacuādi virū istū in determinatis ptibus anni. s. uere ⁊ autūno ꝯuenientia. ¶ In 2º vō cap̄ ponent̄ instr̄a. xij. malā cōplonē cerebri frigi. ⁊ hu. nālē corrigētia ꝯtutē ei° ⁊ sensus ⁊ mot° oēs ꝯfortantia. ¶ In 3º vō cap̄ quinq3 ponent̄ instrumenta oppilationes omnium partium cerebri ⁊ neruorum remouentia: ⁊ materias frigidas a predictis membris educentia. ¶ In 4º vō cap̄ conabor eligere medicamina experta ꝯtiginosis a sciatica mā laborantibus simplicia uel composita. ¶ In 5º vō cap̄ eligā medicamina nōnulla relaxatis ⁊ mollificatis ꝯuenientia simplicia uel composita que ad paralesim a sapientibus sunt approbata ⁊ quotidiana experientia uerificata. ¶ Sexto vō loco tria singularia composita describā que ad stomachos cholericos electiora sunt ut apparebit. ¶ In septimo vō capitulo debilitati motiue virtutis ⁊ brachiorum ⁊ extremorum opponam cum. x. singularibus ⁊ compositis exptis medicaminibus. ¶ In octauo autē capitulo quinq3 ponentur medicamina ad dolores crurium a sapientibus hinc inde collecta. ¶ In 9º vō ⁊ ultimo cap̄ ponent̄ cañ. ⁊ instr̄a curationis defedationis cutis uel impetiginose dispōnis in cruribus ⁊ in manibus periodice euenientium. ⁊ hic terminabitur huius operis finis.

Pro expeditione vō pmi capl'i vir iste adueniente fine mensis februarij vno mane accipiat istas pillas. ℞. pillarum de sarcocolla maiori descriptione Mesue in antidotario. ℈. ij. pillularum aurearum. ℈. j. boni ponderis fiant pillule. vij. cum iera Galeni. Et post assumptionem earum dormiat per horam vnā aut vnam cum dimidia. Deinde surgat paucis ⁊ lentis passibus raro ambulando pertranseat usq3 ad horam quintā: tūc ergo accipiat cyathū vnum aque ordei çuccarate calefacte ⁊ p horam istam accipiat prandium suum. Sequenti vō mane immediate accipiat hoc digestiuum calidum ⁊ continuet ipsum. viij. vicibus. ℞. syrupi de calamento compositi, syrupi de sticados ana. ℥. ß. aque saluie. aque rosmarini. ana. ℥ j. aque absinthij. ℥. j. ß. misce. ¶ Nona vō die sequenti accipiat hoc eradicatiuum. Recipe pillularum fetidarum. ℈. ij. pillularum cochiarum. ʒ. mediam. reformētur pillule octo cū syrupo de sticados: ⁊ capientur hora ⁊ conditionibus de precedenti minoratiuo dictis obseruandis. ¶ Attendendo etiam ꝙ si diebus quibus assumunt digestiuū uenter eius nō esset bene fluxibilis: tunc omni sero ante cenā paruū pōt accipere vnam de infrascriptis pillulis. ℞. pillularum alefangi narum descriptione Mesue. ℈. ij. fiant. vj.

Adueniente aūt fine mensis septēbris vir iste purgetur per hunc modum. ℞. electuarij dyacastorei descriptione Nicolai. ʒ. ij. iere Gale. ʒ. vj. accipiatur cum. ℥. ij. aque saluie hora ⁊ conditionibus obseruandis que de minoratiuo tempore ueris dicta sunt. ¶ Sequēti vō mane accipiat hoc digestiuum calidum qḋ ꝯtinuet. viij. diebus. ℞. syrupi compositi acetosi. ℥. j. syrupi de eupatorio ℥. ß. aque feniculi. ℥. ij. aque cicoree. ℥. j. ß. misce ⁊ accipiat̄ ꝯm ꝙ de predicto digestiuo in uere scriptum est. ¶ Sumpto vō digestiuo mane imediate sequenti euacuet̄ cum hoc. ℞. pillularum cochiarū: pillularum de sarcocolla. añ. ℈. ß. reformētur pillule. vij. cum iera simplici ⁊ obseruentur post eas hora ⁊ canones de alijs solutiuis dictis. ¶ Et memor sit iterū ꝙ si tpe quo assumit digestiuum uenter eius esset stipticus prouideatur eidē cū pillulis superius positis ⁊ eodē mō assumēdis ⁊c.

¶ De regimine male complexionis cerebri frigide ⁊ humide per instrumenta medicinalia. Cap. II.

Pro mā huius capl'i ponēda sunt. viij. simplicia ⁊ quatuor cōposita que sua caliditate ⁊ siccitate malā cōplonē pdictā corrigunt: ⁊ proprie per opationē ⁊ virtutē tertiā in cerebro efficiunt. ¶ Primū qdē simplex est xiloaloes qḋ est calidū ⁊ siccū in 4º ꝯm Auic. l3 alij dixerūt audacius ipm esse calidū ⁊ siccū in 3º. Est aūt xiloaloes radix arboris que recens ab eo colligit̄ ⁊ sepelit̄ in terra usquequo cortex exterior putrefiat ⁊ ab eo excorietur: ⁊ tunc obseruatur ita ut exiccet̄: ⁊ l3 hēat plures spēs ꝯm diuersitatem loco℞ a qb° colligit̄. melius tn̄ est xiloaloes indum qḋ ponderosum est uario colore coloratum sub citrino refracto ab opaco qḋ proiectum ad aquā statim submergitur in profundum. Cuius usus apud me est faciendo pillulas ex puluere ipsius cum aqua maiorane de quibus tres trāsglutiant̄ hora introitus lecti aut saltem ex puluere ipsius suffumigetur caput ipsius ⁊ infule que portantur. ¶ Scōm vō simplex est spica neriden uel nardus nominata a loco ubi colligit̄: ⁊ est calida in primo ⁊ sicca in secundo aperitiua ⁊ resolutiua ⁊ prohibet reumatismos ⁊ confortat cerebrum: ut scōo cañ. suo cap̄ colligendum. ¶ Tertium simplex pncipale correctiuum lapsus pdicti: ⁊ proprie expurgando caput: ⁊ proprie attrahendo ab eo mās est staphisagria: ⁊ est semē plāte nominatum vua lupina calidum ⁊ siccum in tertio: cuius semen si masticetur attrahit a cerebro materias per colatoriū ⁊ nares. ¶ Quartum simplex est sticados planta quidem calida in primo sicca in 2º que resoluit ⁊ subtiliat amaritudine sua ⁊ aperit oppilationes egritudinum frigidarum in neruis quare oportet ut assidue utatur eo qui debiles habet neruos ⁊ qui ex frigiditate in ipso patitur: ut 2º cañ. cap̄ colligendum in areola iuncturarum. ¶ Quintum simplex est ruta ⁊ intelligo de domestica que cal'a est ⁊ sicca in 2º dū fuerit recēs ⁊ cal'a ⁊ sicca in 3º si fuerit exiccata ⁊ est intensiua resolutiua carminatiua ualde ⁊ mundificatiua uenarum ⁊ confert palsi torture sciatice ⁊ doloribus iuncturarū bibita ⁊ mō empl'i supposita: ⁊ cum melle contrita. ¶ Sextū simplex est acorus ⁊ est planta gladiolus noiata: cuius radice utimur calida quidem est ⁊ sicca in 2º usq3 ad mediū eius aperitiua incisiua uentositatis ⁊ inflationum resolutiua neruorum ⁊ iuncturarum confortatiua que tante excellentie ab auctoribus ponitur ꝙ radice eius elūario de ipsa exiccata facto confidunt auctores de correctione cuiuscūq3 male dispōnis frigide neruorū ⁊ iuncturarum: ⁊ proprie si frequens fuerit eius usus. ¶ Septimum simplex est ambra de qua non leues fabule in medicina dicūtur. qdā eni dicūt ꝙ ipsa est spuma maris calore solis ⁊ astro℞ terminata ⁊ indurata: nōnulli vō dixerunt ꝙ est sperma ceti ⁊ est piscis maior ꝙ vnꝙ nā pduxerit. Effundit̄ ergo ab aiali illo semē suū qḋ in aqua congelatum tādē caliditate ꝯtinentis indurat̄. Alij aūt dixerūt ꝙ ambra est stercus aialis marini. Uerior tn̄ snia que ab illustribus de ea reperit̄ est ꝙ ambra est humiditas grossa pinguis ⁊ viscosa a fontibus in mari exitibus emissa que tandem caliditate ꝯtinētis ⁊ caliditate salsedinis maris ꝯgelat̄. Hec ergo a uētis vndas maris agitātib° ꝓpellit̄ ad ripas quā incole colligūt substātia qdē dēsa q̄si uelut cera: colore vō gipsea: odore vō aromatica delectabilis: sapore vō aliq̄tulū acuta pceptibilis calida tn̄ quidem ⁊ sicca in 2º habet calorem subtilē quo cerebrū ꝯfortat ⁊ sensus oēs interiores uel exteriores. Et proprie q̄n ex ea cū aqua auricule muris decocta frequens facta fuerit collutio oris: aut in pillas redacta hora somni deglutiendo ex eis duas uel tres. ⁊ est medicina illa de qua auctores diuersa cōposita scripserunt caput vigorantia ut in posterum videbit̄. ¶ Octauū simplex est castoreū qḋ in rei ueritate nō est aliud ꝙ testiculi biffali marini uel gaçelli marini: qḋ quidem calidum est in fine tertij usq3 ad principium quarti: ⁊ siccum in 2º. qḋ quidem confert mirabiliter neruos calefaciendo ⁊ cōfert tremori ⁊ spasmo humi. ⁊ alcusen humido: ⁊ stupori ⁊ paralisi ⁊ confert obliuioni ⁊ litargie ⁊ est subtiliatiuū ⁊ for-

tius omni alia re que calefacit ⁊ exiccat. Lege 2° cañ. in areolis de nã ⁊ de iuncturis ⁊ de membris capitis ⁊ videbis eius laudes. quare de eo taliter egrotantes sepe consulo deglutiri pillam. j. hora dormitionis ⁊ est mirabilis iuuamenti.

De compositis aũt quatuor inueniunt̃ inter reliqua ꝓbatissime laudata. ¶ Quoꝝ primum est electuarium dyambre descriptum ab Auic. q̃nto cañ. summa prima. Aut uelis accipere illud q̃d Mesue scribit in antidotario distinctione prima. ¶ Secundum võ compositum est electuariũ de musco dulce: ⁊ quod ualet ut predicta. ¶ Tertium võ est electuarium indum. ¶ Quartum principale est electuarium mitridatum. Cuius usus esse debet post euacuationes ter in septimana accipiendo ex eo auř. j. aut. ʒ. j. ʃ. cum. ℥. ij. aque rosmarini calefacte. ¶ Alioꝝ võ ꝑcedentiũ medicaminũ usus est faciendo ex eis cum çuccaro solidas ꝯfectiones: aut el'uaria cũ melle dispumato. ⁊ assumi p̃nt ex eis. ʒ. ij. aut. ʒ. iij. in aurora. Et per duas horas añ cenã ⁊ apud dormitionem. Et oĩa hec el'uaria mirabile iuuamentum in cerebro sigillant: ⁊ tu considera.

¶ De regimine male cõpositiõis uel oppilationis cerebri per medicamina ipsum exoppilantia. Cap. iii.

Ala võ cerebri cõpõ uel oppilatio: ut in 3° cap̃ ꝑncipali visum fuit remoueri poterit ꝑ ea que exoppilãt cerebrũ ⁊ vias ꝑdictas attrahẽdo mãs ab eis que tũ securius administrant̃ ꝑmissis euacuationibus ul'ibus de quibus in primo capitulo huius tertij ꝑncipalis visum est. Ponent̃ etiam pro huius cap'li cõplemento tria simplicia que aperiunt ꝑdictas oppilationes. ¶ Et ꝑmũ q̃dẽ hoꝝ ⁊ se. uꝝ est masticatio agarici in mane facta que potens est in attrahẽdo materias flegmaticas ⁊ melancolicas a capite ⁊ ꝑꝑrie si pluribꝰ diebus fiat. ¶ Secũdum võ principale simplex est caputpurgium factum ex succo arthanite ⁊ altera equali portione hydromellis qui attrahitur leuiter per utraq̃ narẽ alternatim tp̃is interpollatione aliquanta facta ore etiam prius existente pleno aqua calida. ¶ Tertiũ võ principale est gargarisma factum cum aq̃ calida decoctionis maiorane que similiter aperit: ut dictũ est. ¶ Primum võ ⁊ ꝑꝑrie de cõpositis est electuarium q̃d selite denominant Auic. q̃nto cañ. summa prima. Haliabas võ 5° practice. sexto capitulo uocat ipsum selfe. ¶ Scõm võ compositum est el'uariũ sotira noĩatũ q̃d exponit̃ saluatrix ⁊ merito q3 sanat ab oĩb⁹ fere egritudinibus cerebri mal'ibus frigidis. Cuius el'uarij sicut ꝑcedentis usus esse debet in sero hora introitus lecti accipiat̃ ex eo. ʒ. j. deglutita cum. ℥. ij. aque sublimationis maiorane calefacta. Et sil'r de eisdem accipi debet mane in aurora ut dictum est. Et sunt tam excellentis ṽtutis ꝙ coꝝ usus sanat oẽs ꝑdicti cerebri dispõnes tam materiales complexionales ꝙ̃ oppilatiuas. Hec de cap. 3°.

¶ De instrumentis curationis uertiginis. Cap. iiii.

N hoc cap'lo intendo ponere nouem medicamina appropriata ad uertiginem materialez ⁊ ꝑꝑrie frigidam ⁊ uentosam uel uaporosaz. ¶ Premittendo primo quosdam cañ. obseruari dignos quoꝝ primus est ꝙ eũ oĩbꝰ vniuersalibꝰ ꝑmissis non ꝑtermittat̃ q̃n fiat flobothomia uenarũ post aures. ipsa enim est optima in curatione oĩum specierum uertiginis materialis. prima tertij. tractatu 5°. cap̃ primo. ¶ Scõs cañ. ꝙ frequens appositio uentosarũ super sũmitatez capitis absq3 scarificatione optima est in cura ꝑdicte uertiginis: ⁊ ꝑꝑrie quando est uentosa magis uel uaporosa. ¶ Tertius cañ. ꝙ in diuturna ṽtigine sũmũ remediũ est applicatio cauterij potentialis super loco coniũctionis commissure sagittalis cũ coronali. Per tale enim cauterium longo tempore vigilans materias consumũt omnes in cerebro fixas ⁊ de nouo adducentes materias non permittit fieri fixas ⁊ uapores ⁊ uentositates exalare facit notabiliter.

His premissis ponuntur quinque simplicia. ¶ Primum est lignuz balsami conditũ mirabile est in hac dispõne si de eo sepe accipiat eger coclear mediũ deglutiendo ipm̃ in mane ⁊ sero ⁊ tardando cibum horis ad minus tribus. ¶ Scõm simplex ad eandem intentionem usus mirabolanoꝝ kebuloꝝ cũ optima masticatione deglutitoꝝ. ut melius euaporent ad caput ⁊ horis predictis assumi debent. ¶ Tertiũ simplex est frequens odoratio seminũ anisi calefactoꝝ ⁊ euaporatio facta cũ eis calefactis in tegula circum applicata capiti in sacculis in predicta uertigine mirabil'r confert. Euaporatio enim eius ⁊ odor ipsius naribꝰ attractus sedat sodam ⁊ uertiginem. s. frigidas Est eniz calidũ ⁊ siccũ in tertio gradu testimonio Gal. ⁊ Dyascoridis. ¶ Quartum simplex est ꝙ in talibus speciebus ṽtiginis confert usus coriandri post cibum assumpti cum çuccaro conditi: ⁊ ꝑꝑrie cum fuerit ꝑparatum ⁊ infusũ in aceto decoctionis maiorane. Scripsit enim de ea Auic. 2° cañ. in areola membroꝝ capitis. ꝙ confert uertigini facte a uapore flegmatico uel cholerico ⁊ epilẽe facte ex hoc. ⁊ eius proprietas est ꝓhibere uapores ad caput. ¶ Quintũ simplex est caputpurgium factũ ex succo cucumeris asinini. Ego eniz soleo ipm̃ administrare cũ aqua mellita decoctionis maiorane que oĩa mixta inuicem attrahant̃ per nares ore prius pleno aqua ut supra ⁊ ꝑꝑrie describendo sic. ℞. succi cucumeris asinini. ʒ. j. hydromellis facti cum aqua decoctionis maiorane. ʒ. ij. misce ⁊ attrahatur ut prius.

De compositis primũ medicamen est confectio anacardina: de qua. ʒ. j. pluribꝰ ꝯtinuatis diebꝰ assumat̃ in aurora cũ. ℥. j. ʃ. aque sublimationis maiorane: ⁊ tardet̃ post eaz cibus horis quatuor. ¶ Scõm medicamen de compositis est iera Hermetis: ⁊ proprie que ponit̃ ab Auic. 22° tertij. in cap̃ de cura sciatice ꝭm hunc modũ. ℞. camedreos gentiane. añ. ʒ. ix. aristologie ro. ʒ. iij. se. ruthe lib. j. terantur omnia per se ⁊ cribellent̃ ⁊ cu3. x. lib. mellis dispumati ⁊ conuenienter cocte fiat el'uarium. Hoc enim el'uariũ multũ iuuit opationes meas in oĩbus dispõnibus frigidis stõchi ⁊ cerebri ⁊ neruoꝝ q̃n ex eo cũ coclari deglutito. ʒ. ij. in mane do: postea tardetur cibus horis quatuor. ¶ Tertium medicamẽ de cõpositis est electuariũ de ambra magnũ cuius usus oẽm malã cerebri dispõnem frigidam ⁊ oppilatiuã abscindit. Et si ꝑꝑrie ex eo cum ad lectum uadit detur. ʒ. j. deglutiendo assumpta. ⁊ tãtũdẽ ex ea in mane oĩ alterna uel tertia die. ¶ Et nota ꝙ in cõpõne ipsius soleo quoq3 subduplare dosim iusq̃ami ⁊ opij inuentã in compositione sua. timeo enim illoꝝ stupefactionẽ audacez ⁊ ꝑꝑrie in hõibus cerebrum a q̃natione uel tp̃e debile habentibus. ¶ Adhuc ẽt attẽde ꝙ ꝑꝑ penuriam olei de balsamo fui contẽtus in descriptiõe illa loco magne dosis balsami accipere. ʒ. j. balsami cum. iij. ʒ. terbentine. sic enim a sapientibus percipitur in ꝑmutationibus medicinarum obseruandum ẽẽ. ¶ Amplius memorandum est ꝙ electuarium istud ⁊ reliqua antidota magnarũ descriptionũ nõ debẽt exhiberi: nec in usu haberi nisi post ipsoꝝ fermentationẽ. Et hoc est q̃d voluerunt intelligere sapientes pleriq3 de consimilibus medicinis scribentes non detur nisi post sex menses ⁊c̃.

¶ De electione instrumentoꝝ conuenientium mollificatis ⁊ paraliticis membris ⁊c̃. Cap. v.

Ulta hicinde a sapiẽtibꝰ iueniunt̃ scripta medicamina que relaxata ⁊ mollificata mẽbra corpis restaurare dicunt̃. Ego solũmõ tãgam remedia mihi quotidiana expientia utilia ⁊ uera ẽẽ comprobata. ¶ Et ꝑmũ q̃dẽ ex his est freq̃ẽs inunctio mẽbroꝝ eneruatoꝝ ⁊ fricatoꝝ cũ calefacto oleo de piretro facto ꝭm artẽ collectã a Mesue in antidotario in cap̃ de oleis. mẽbra illa fortificat ⁊ sanat a relaxatione ⁊ adhuc notabiliter fixa. Et colligit̃ ex sententia Gal. 8° de simplici medicina in ꝑꝑrio capitulo oĩum inquit. ꝙ oleum de piretro torpidos ⁊ paraliticos iuuat. ⁊ per torpidos tu intellige stupor em habentes: eo ꝙ stupor ⁊ torpor nomina synonyma sunt. ¶ Secũdum võ compositum est. ℞. piperis costi sandarace

baccarum lauri. ana. ℥. j. olei amigdalarum dulcium. ℥. iiij. coquantur insimul usq₃ ad consumptionem medietatis, ⁊ de hoc calido inungatur spina tota. ¶ Tertium compositum ⁊ adhuc efficacius illis est hoc. ℞. vngueti marciatonis descriptione Nicolai. ℥. iij. olei de croco. ℥. j. ʒ. de cinamomo facti fꝫ artē. ℥. j. dissoluant ⁊ incorporent in simul: ⁊ ex eo fiat inunctio totius spine ⁊ membroꝝ relaxatoꝝ. ¶ Quartum compositum est de exptis meis ⁊ longo tpe otinuet saltē diebus. xv. assumptio. ʒ. j. metridati electi cū. ℥. j. aque rosmari. Hoc enim eluarium releuauit multos iā palsticatos ut patuit in honorabili viro Burgesio notario qui adhuc viuens est.

De simplicibus

aūt pmū q aq thermarum hoīes relaxatos ad sanitatē reducit ⁊ ppe post euōnē ⁊ post admistrationē conuenientē p sex res nō nāles. Intellige tū p aquā thermaꝝ aquā nāliū balneoꝝ actu ⁊ potētia caloꝝ que sūt aque sulfuree enee cineritie calcee attramētine ⁊ osiles: ⁊ mixte ex eis. ¶ Scōꝫ de simplicib⁹ medicinale ēt cibale sil' est frequēs comestio colūborū syluestriū. Cōfortat enim relaxationē mēbroꝝ ⁊ tremori toti⁹ corpis ⁊ trahētib⁹ post se crura ⁊ pedes ⁊ hñtib⁹ p̄uationē sensus ⁊ mot⁹ ⁊ itersectionē loquele. scripsit Auēçoar theisir lib. ⁊ cap pmis. ¶ Tertiū simplex est q patiētes sepe accipiāt. ʒ. ʒ. pulueris se. abrotani cū. ℥. ij. hydromell. calefacti in sil' in aurora ⁊ tardet cibū. iij. horis. Et est de exptis in aggreg^re. cap de abrotano. ¶ Quartū simplex ē q patiētes se faciāt caput purgiū ex nigella q̄ steterit ifusa p duas horas i aceto isufflet' i narib⁹ mūdificat eni cerebrū ⁊ phibet raptū mãeꝝ ad neruos.

¶ De istrīs appropriatis ad scothomiam. Cap. VI.

Ex his que in trib⁹ p̄cedētib⁹ caplīs scripta sunt apparere pōt q oīa remedia in ipsis posita que a capite mãs euāant ⁊ exiccant eas ⁊ osumūt uentositates ⁊ uapores in cerebro inuētas utilia sint in cura cuiusq₃ scothomie. Tria eni cōposita ponent' hic que expta sūt ⁊ iuuamento mirabili approbata. ¶ Primum est iera Archigenis ⁊ ppie illa que scribit' ab Auic. 5° cañ. summa pma. ⁊ tractatu 2° ⁊ cap 7°. Ipsa enim confert ad uertiginē ad. epiliam ⁊ ad inceptionē egritudinū visus oiuꝫ. Et proprie si ex ea oī septimana exhibeant' aur. iij. uel. ʒ. iij. ʒ. cum decoctione granoꝝ feniculi facta. ¶ 2m vo cōpositum ⁊ sublimius p̄ est theodoricō. i. medicamēa deo datū collectū ibidē descriptione 9a ⁊ datū fm eundē modū. ¶ 3m cōpositū est hoc locale. ℞. liquoris qui emanat ab epate hirci dū assat' in ueru. ℥. j. tucie p̄parate. ℥. j. licij sarcocolle nutrite in aq̄. añ. ℈. j. misceantur inuicem ⁊ teneantur sub radijs solis ⁊ de hoc collirio vna gutta in quolibet oculo quatuor uel sex vicibus actu frigido imponatur. Et quiescat eger super spina decumbens in aere tenebroso ⁊ oculis clausis saltem per octauam partem hore.

¶ De instrumentis appropriatis ad debilitatēꝫ pedum ⁊ brachiorum. Cap. VII.

Non minus videtur utile in hoc cap conscribere medicamina quedaꝫ que utilia sunt ad debilitatem in brachijs ⁊ pedibus magnis remanentēꝫ. Preter plurima aūt ⁊ utilia ⁊ ppe ea que scripta sūt hoc cap p̄cedēti scribant' hic q̄tuor simplicia: ⁊ tria composita que utilia sunt ad debilitatem predictam. ¶ Et primum quidem de expertis meis est q accipiatur succus uebuen in quem infundātur pāni aut lamina de spōgijs ⁊ est melius ⁊ calidus actu conuenienti adherentia circūligetur predictis membris. Est enim hec planta calida in 3° ⁊ sicca in 2°. Et si bene perlegeris est illa planta quā italicorū nōnulli noiant matricariā. Alij vo morellā ⁊ nōnulli mfricalem dicunt. de qua lege hystoriam cum muliere arabica habitam a principe illo uerificatore medicinarum simplicium Simone ianuense. ¶ Secunduꝫ vo simplex ad hoc utile est ut sepe membra predicta lauentur ⁊ conuenienter fricentur cum calida aqua cineris bene acuta quam italici lixiuium nocant. ¶ Tertium vo simplex ⁊ principium inter ista est ut ex oleo antiquo oliuarum sepe membra confricentur actu calido ⁊ quanto uetustius erit tanto melius. Quartū vo simplex est iterum de expertis mihi ut patientes sepe deglutiant pillam vnā factā ex castoreo pingui ⁊ pprie hora introit' lecti faciendo ex vna. ʒ. castorei pillulas. vij.

De cōpositis

vo pmū est ut membra debilitata sepe embrocent' ex hac decoctione. ℞. radicū artetice brionie paucedani bistorte filipendule gētiane sticados. añ. M. iij. coquant' in magna q̄titate lixiuij capitalis in quo calido totū corpus aut saltē brachia ⁊ pedes sepe infundentur: aut ex eo superfuso embrocentur ¶ Scōm vo cōpositū est: ut mēbra sepe liniant' ⁊ ofricentur ex hoc cōposito. ℞. castorei. ʒ. ij. gallarū cupressi lib. ʒ. terent' sil' ultimata contritione cum lib. xx. ultime aque capitelli: ⁊ cū eo sepe cōfricentur membra: ut dictum est. ¶ Tertium vo cōpositum conuenienter exiccatiuum ⁊ confortatiuum neruorum est hoc. ℞. succi mentastri lib. ij. sticados camedreos cētauree minoꝝ. ana. ʒ. j. ʒ. pulueris peonie ⁊ hermodactylorū. ana. ʒ. iij. ⁊ terantur in mortario longa contritione ⁊ ex eo actu calido sepe fricentur.

¶ De instrīs ɔferentib⁹ ad dolores crurium. Cap. VIII.

In hoc caplo nō itēdo ad dolores cruriuꝫ, put hoc cōpleto termino icludunt' dolores in iuncturis coxarū uel pedū: sed itēdo hic ad dolores in carnosis uel musculosis ptib⁹ cruriū uel tybiarū euenietes q pueniūt a mala cōplone fiēte in ptib⁹ p̄dictis que pōt ibi oseruari pp p̄ntiā mãeꝝ que inuenis maioribus ⁊ minoribus p̄dictaꝝ ptiū imerse ⁊ coartate remanēt. ¶ Et p̄nt he mãe spe caliditatis extranee alterari sine putredine ⁊ cū putredine: ⁊ erūt doloris cā effectiua in p̄dictis locis alterādo. ¶ Et si erūt q̄titatis notabilr aucte: tūc patet q extēdēdo faciēt spēm solute cōtinuitatis: ⁊ sic erūt due cāe doloris uehemēter alterādo ⁊ otinuū soluēdo. ¶ Ex qb⁹ appet q oportet itēdere ad alterationē ⁊ corruptionē illi⁹ male cōplonis ⁊ cōsūptionē materierū ibidē immersarū: pp qd hic ponent' tria instra curatiōis. ¶ Primū itaq₃ istoruꝫ est: ut si mā apperet nōbilis quātitatis ⁊ supcutanee magis post pmissas euacuatiōes in domesticis uel posteriorib⁹ ptib⁹ carnositatis tybiarū uel coxarū apponant' uētose cū scarificatiōe per tres septimanas pro q̄libet ipsaruꝫ semel in hora augmenti luminis lune. taliter enim poni debēt uentose. 4a pmi. caplo 21°. ¶ Scōm vo instrm: ut si appuerint signa caliditatis in mēbro: tūc emplastret' ipm cuꝫ hoc cōposito. ℞. succi vmicularis maioris ⁊ minoris. añ. lib. ʒ. ⁊ ipsa qdeꝫ est sempuiua duplex. farie ordei. ℥. ij. farine fabaꝝ. ℥. iij. albumina ouoꝝ duorū gallaꝝ cupssi gallaꝝ pforatarū. añ. ℥. ij. menthe recētis uel portulace loco ipsius. ℥. iij. spodij rosaꝝ gūmi arabici dragagāti torrefactoꝝ hypoq̄stidos añ. ʒ. j. ʒ. fiat emplꝫ super oīb⁹ calidis usq₃ ad bonā spissitudinē semp agitādo cū spatula iterū uehemēti cōtritione oterat' in mortario. De eo igit' emplastret' mebrū bis in die ⁊ est efficax multum. ¶ Tertiū vo cōpositū adhuc utile ⁊ ppie cū signis frigiditatis est hoc. ℞. absinthij eupatorij. añ. M. iiij. ruthe recētis M. ij. camomille: melliloti. añ. ℥. j. ʒ. farine ordei. ℥. iij. vitellos oui numero. ij. croci. ʒ. j. fiat omnium emplastrum cuꝫ decoctione plantarum minutissime contritionis: ⁊ ex eo emplastretur membrum.

¶ De remotione defedationis cutis in manibus ⁊ pedibus huius viri periodice euenientis. Cap. IX.

Remittēdū p̄ ⁊ itellectu huius capl'i q si hec cutis sefectiua dispō puenerit p moduꝫ crisis nullo mō cohibēda est: imo mādātia mēbra vigorāda ⁊ vie p̄parāde ad expulsionē taliū mãerū. Cū aūt otigerit mēbra pmūdificata fuisse: tūc pcedat' ad resolutionem ⁊ osumptionem taliū materierum. ¶ Et quia mãe tales nō euacuant' acuitate per modum salsedinis: aut per modum adustiōis uel p modū pmixtionis cholericarū mãerū aquosa mā: iō remedia localia debēt eē composita.

ex his q̄ refrāgūt acuitatē resoluūt ꝛ ꝯsumūt mās cū tali acui tate associatas. Pro qb⁹ duo ponent̄ cōposita. ¶ Primū est hoc ꝛ ꝓpe admistrādū cū signis caliditatis itēse. ℞. succi folioꝝ enule: uel radicis ei⁹. ℥. iiij. succi roſ. ℥. vj. amili. ℥. iiij. vitellos oui nūero. ij. plūbi usti. ℥. iij. ceruse litargiri spumificati. añ. ℥. j. thuris sarcocolle. añ. ℥. j. olei ōnsancini. ℥. ij. terant̄ oia sil' in mortario plūbeo subtilissima ꝯtritiōe: ꝛ fiat linimētū quo to tū mēbrū diligēter circūtegat̄. ¶ Scōm cōpositū ꝛ ꝓpe cū si gnis friditatis est hoc. ℞. olei de ḡnis frumēti: olei de iunipo añ. ℥. ij. thuris sarcocolle sandarace serapini. añ. ℥. j. ß. plūbi usti ℥. iij. albumia ouoꝝ duoꝝ croci. ʒ. j. terant̄ oia sil' in mor tario ꝑus bñ pista usqꝫ acqrāt ꝯuenietē glutinositatē: tūc ḡ ex eo liniat̄ mēbrū tepido uel calido actu ꝛ sanabit iteruenie te oipotētis miſicordia amplissima. Et hec sūt que in sūma in curatione dispōnis hui⁹ viri nobilis colligere potui. Oia aūt ea clementia saluatoris in utilitatem eius erigere digne tur ad laudem eius sempiternam. Amen.

Consilium. 23.

¶ De mala complōne frigida ꝛ humida cerebri a flegmate mucil laginoso cum coitate stomachi ꝛ epatis. ¶ Diuiditur autem consilium in tria capitula.

¶ Dispōnem ipsam ꝛ cās eius ꝛ signa inuestigat. Cap. I.

DIspositio lr̄atissimi Adolescentis Antonij de risi de ianua est mala cōplo frida ꝛ humida cerebri sui nō a generatiōe: sed a tpe ꝯtracta: qm̄ argumēto sumpto a rubicūditate faciei notabili carnosi tate uenarū amplitudine ꝛ earū repletiōe vi detur nālē cōplōnē cerebri eius ad caliditatē ꝛ nāliter iclinatā Fuit aūt in eo multiplicata mā flegmatica per modum euapo rationis a stōcho eius qui satis humidus est. Uapores igitur illi in cerebro successiue multiplicati conuersi fuerunt in fl'a mucillaginosum satis. ꝛ ab hoc fl'ate gn̄ata fuit in cerebro ac cn̄talis cōplo frida ꝛ humida que ꝑternālis est: lꝫ eius nālis dispō totius ꝛ cerebri calida ꝛ humida fuerit ā generatione. ¶ Multū aūt ad hāc dispōnē acgrendā adiuuit caliditas epa tis eius notabil'r intēsa que multiplicat cholam̄ ꝛ ipsa eadeꝫ chola uaporib⁹ ꝑdictis ꝛ fl'ati cōmixta reddit maioris actiui tatis q̄ per se forent: qm̄ mā cholica fl'ma reddit q̄ fluxibile magis ꝛ subtiliat ꝛ penetrare facit ipm̄ in rimositates ꝛ ꝑfun das ptes cerebri in quas ꝑ se penetrare nō posset. Quousqꝫ igit̄ hoc fl'a remanebit mucillaginosum hec dispō trāsibit ꝑ hūc modū. Si aūt fl'ati tali supadderet̄ m̄ltitudo aquosi fl'a tis cui cōmisceret̄ cholica mā de facili gn̄aret̄ in eo fl'a salsuꝫ qd̄ esset in eo suspectū magis ne decidendo inferius pect⁹ ꝛ stōchū aut alia mēbra excoriādo uel ulcerādo lederet. ¶ Qd̄ aūt in hoc viro tale fl'a mucillaginosum abundet ex multis deducit̄. ¶ Primo ab exeūtib⁹: qm̄ mā que a palato deduci tur ꝛ naso viscosa est notabil'r. ¶ Et iterum urine eius colo re suo ad paliditatē tendūt cū leui citrinitate a ꝑdictis chola ꝓueniente. ¶ Et adhuc cōtētū in urinis eius apparens in fundo residet uelut mucillaginosum in pluribꝰ uel q̄si semp. ¶ Sil'r hoc videri pōt q̄ pulsus eius ad lenitatē tēdit: qd̄ est signū humidi lapsus cōplonalis. Totū ēt corpus cutis capi tis ꝛ adiacentium ptiū tactu ꝑcipit̄ mollis. ¶ Et plura alia signa his adiungē potuissem sicut de longitudine ꝛ profun ditate somni de frigiditate capitis: ꝛ sic de alijs. ¶ Unde ex his oib⁹ recolligendo consideranti appere pōt q̄ hec dispō sa tis est difficilis: eo q̄ ipsa est lapsus ad ꝯriū cōploni etati regioni tpi anni: ꝛ sic de alijs. Unde ad ipsius curationē acce lerādū est ꝑ hūc modū discurrēdo ꝑ regimē reꝝ non nālium. ꝛ 3⁹ tangetur regimen per medicinalia sibi conueniens.

¶ De dieta. Cap. II.

PRo expediendo igit̄ ꝑmū ꝑmittēdū. ꝑ q̄ oium re rū non nāliū inclinatio fieri debet ad cal'a ꝛ sicca eo q̄ talia aduersant̄ duab⁹ q̄litatib⁹ flegmatis q̄ bus nocet ei: nec ꝓp siccitatē ꝛ caliditatē multipli cari ꝛ isfāmari potest cholerica mā: qm̄ lapsus ab ea ꝓueniens est nālis qui ꝯseruatione indiget ꝑ sua similia. ¶ Eligat̄ igit̄ aer calidus ꝛ siccus notabilis gradus sic ima ginamur aerē effectiue cal'm ꝛ siccū usqꝫ ad finē scōi gradus ¶ Sil'r ēt ideꝫ ꝛ de cibis intelligi debet. Cibaria enim ei⁹ sint effectiue calida ꝛ sicca in 2°. ꝓp qd̄ euitari debēt frigida ꝛ hu mida notabiliter: ut lac pisces bleta spinachia portulaca atri plex viole malua cucumeres cucurbita anguria melo. saltem in multo usu. ¶ Et vinū eligi debet ab eo mediocre ad leueꝫ ponticitatem tendens: nequaq̄ vō dulce. ¶ Et oino euitetur ab eo potus aque ꝛ quocūqꝫ mō assumptionis. ¶ Et adhuc 3° effugiat quantum pōt dormitionem longam ꝛ profundā imo melius est ei breuibus ꝛ interruptis dormitionibus age re q̄ longis ꝛ profundis insistere. ¶ Similiter ꝛ 4° ocium ꝓ lixum euitare debet: imo exercitiū passim tactum ꝓlixo tpe in ieiuno uelut eēt ꝑ harenam incedere potens ꝛ scalas diu ꝛ frequenter ascendere ꝛ ueloci passu incedere. ¶ De 5° vō re non nāli in accipiendo cibum: ita ꝓcedat q̄ semp in q̄titate eius parcus existat: ita ut a mensa recedat cum aliquali appe titu ꝯseruato magis q̄ cū cōpleta saturitate ꝓcedēdo. ¶ Et ꝓp hoc ēt oia aīe accītia timorosum sollicitū ꝛ angustiosum efficiētia ipm̄ euitare oꝫ. hec de regimine ꝑ res nō nāles.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

UT aūt regimē eius ꝑ medicinalia ꝯgruū assignet̄ decē remedijs eidē ꝓuidēdū eē decreui. ¶ Quo rū ꝑmū est usus istarū pillarū de qbus oi mense bis accipiat. ʒ. j. in aurora: ꝛ nō dormiat sup eas ultra horam vnā: ꝛ post q̄ntā horā ab assumptio ne eaꝝ bibat cyathum vnū aque ordei calide cum çuccaro ꝛ post per horam vnam prandeat. Quarum descriptio. ℞. pil lularum aurearum pillulaꝝ cochiarum ꝛ de sarcocolla. añ. ʒ. j. reformentur pillule. vij. cum electuario succi roſ. ¶ Secū dum remedium est ut diebus intermedijs ter uel quater acci piat hoc clistere gratia diuersionis a capite. Recipe decoctio nis facte ex furfuribus bleta malua sticados ꝛ arthanita lib. j. olei violarū ꝛ de aneto añ. ℥. ij. salis gēme. ʒ. iiij. iere simpli cis. ℥. ß. dyacastorei. ℥. iij. çuccari. ℥. j. misce totum: ꝛ fiat cliste re mane per horam post ortum solis. ¶ Tertium vō princi pale instr̄m est ut semp anteq̄ assumat pillulas supascriptas hora eadeꝫ accipiat de istis aquis ter uel quater ante eas. ℞. aque betonice aque hypericonis ꝛ maiorane. ana. ℥. j. ß. cale fiant cum modico çuccari. Et post eas tardetur cibus horis quatuor ꝛc. ¶ Quartum instr̄m est ut iste vir in sero qn̄ ua dit ad lectum super cōmissura sagittali spargat. ℈. v. hui⁹ pul ueris inter capillos. ℞. betonice pulegij origani calamenti sti cados pulueriçatorum. añ. ʒ. j. macis ligni aloes. ana. ʒ. j. ß. maiorane gariofiloꝝ añ. ʒ. ij. fiat oium per se puluis ꝛ com misceatur. ¶ Quintum instrumentum est: ut vir iste saltem bis in septimana quando uadit ad lectum accipiat. ℥. j. huius electuarij. ℞. specierum dyatrion pipereon specierum pliri sarcoticon. añ. ℥. j. metridati. ℥. iiij. syru. de sticados. ℥. j. cū mo dico çuccari fiat electuarium ꝛ bibat ipsum cuꝫ. ℥. j. aque ma iorane. ¶ Sextum vō instrumentum est ut diebus interme dijs quibus assumit predictum electuarium bis inungat si bi interiora nasi cum modico electuarij dyacastorei descri ptione Nicolai ꝛc. ¶ Septimum instrumentum est ut ipse portet in manu puluerem istum in syndone ligatum quem frequentissime odoret: cuius descriptio. ℞. gariofilorum li gni aloes. añ. ℥. j. macis maiorane. añ. ℥. i j. folij rubeꝫ sticados nucis muscate. añ. ʒ. iiij. ambre musci. añ. ℈. iij. pulueriçent̄ omnia per se ꝛ commisceantur. ¶ Octauum instrumentuꝫ est ut ipse saltem in septimana sel' in medijs tertijs caput suū lauet cum hac decoctione. ℞. radicis arthanite serpentarie ꝛ peonie. añ. ℥. ij. foliorum hedere lapidee maiorane betonice rorismarini. añ. M. ij. coquātur in situlis duabus aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis: deinde superadiūgat̄ ci neris cribellati scutella. j. uehementer agitando: deinde colet̄ diligenter. Et postq̄ caput fuerit ablutum diligenter exiccet̄ ¶ Nonum instrumentum est ut assuescat facere saltem in

septimana bis gargarisma cum.℥.j.oximellis squillitici.z.℥.ij.aque maiorane diligenter calefacte.¶ Decimū z ultimū instrm est ut saltē in septimana semel apponi sibi faciat uentosas super carnosis ptibus spatularū lateraliter z teneat eas saltē per horam.5.sine scarificatione.Si aūt ɔtingeret ꝙ loca uentosata denigrarent notabiliter bonum esset ei per totum mensem septēbris semel facere eas scarificari ab octaua die lunari usqz ad.XIII.qm̄ illud est tps augmēti luminis lune in quo uētose apponi debēt.q̄rta pmi cap.21°.Hec sunt que mihi meliora visa fuerūt in hac dispositione.

Consilium.24.

¶ De quadruplici mala dispositione:videlicet.¶ De mala cōplexione frigida z humida cerebri a materia flegmatica mucillaginosa.¶ De mala dispōne splenis.¶ De debilitate memorie.¶ De debilitate stomachi per defluxū materierū a capite.¶ Dividit aūt consilium in tria capitula.

¶ Capitulum primum has malas dispositiones z earū causas z signa inuestigat.

Licet vnicuiqz lāguentium summa cū affectione z caritatiua multum sit pijssimū puidere.reor tñ ego his pcipue ingēti caritate puidēdum esse qui nō solum deo altissimo se dedicauerūt:sed etiā toti mūdo maximā cōferunt utilitatē z pprie hoibus:quoꝝ aias dirigēdo ad cōplacēdū altissimo z bene agere z beatificari faciunt.Idcirco viro māsuetissimo z de pia religione sancti Francisci fratri Georgio mihi nūc decretum est subuenire quosdā languores sacris medicine subsidijs subleuādo.¶ Quoꝝ pmum est mala cōplexio frigida z humida cerebri eius pp̄ter quā cōgeruntur in eo flata mucillaginosa z aq̄sa in opationib⁹ eū multū infestātia.¶ Et pmo qdē hic vir habet defluxum materieꝝ nūc qdē ad palatū pp̄ter qd frequētissime ledit z ad spuēdū incitat:que mā cū sua mala cōplexione est cā ut magis multiplicet tempore sermocinandi ꝙ quiescendi ab ope. uocalicū eniz in exp̄mēdo sermones per uocē laboret aia:eo q2 uox est sonus aeris ispirati z collisi ad arteriā uocalē cū imaginatione significandi aliqd uel aliq̄.2° de aia.Idcirco in tali motu defluunt materie plures ꝙ in qescendo ab eo.¶ Et sequitur secundo ex hoc fundamento posse intelligi causam propter quam hic vir frequēter efficit raucus.¶ Et sequit tertio posse solui pbleuma:quare quādoqz sunt dolores z inflationes in partibus faucalibus.¶ Et sequit quarto inueniri cām:quare qñqz grauat in anhelitu.¶ Et sequit ultimo reddi causam:quare quandoqz molestat a tussi.

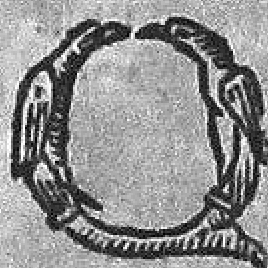
At uero iterū:q2 hic vir a gñatione epaticus est z ad caliditatē cholericā lapsuz est eius epar:qd ex multis argumētis deduci pōtut ex facici eius citrinitate z caliditate actuali pcepta in hypocūdrio dextro.Idcirco est facile intelligē causam pp̄ter quā sputū huius viri qñqz salsum est:qm̄ mixtio māei calide terrestris z pauce cum multa aquosa mā est cā salsedinis:ut patet pma pmi.cap de gñatione humoꝝ.§.illo.Ois vō salsuginis causa.z colligit etiam a pho scdo metbauroꝝ.ubi est sermo de salsedine aquarum.¶ Et ex hoc fundamēto 2° deducit piculositas hui⁹ viri z pparatio eius ad egritudines pectorales ualde uerendas.qz eniz dubitat ꝙ si māe salse effunderent ad pulmonē ibidem pmanētes excoriare possent z pparare ad ptisim.Effuse vō ad ɔcauum pectoris perducere possent ad empima.

Post hoc aūt iterū subiūgendū est ꝙ hic vir ppara t⁹ est ad spleneticas egritudines.est eniz in eo splen notabilr magn⁹ z magnā q̄titatē melie in se detinēs. lz ad magnitudinē mēbri sequat potētia illius ut in plurib⁹ pp̄terea q2 in multitudine māe plus est de multitudine forme ꝙ ecōtra.z pp̄terea splen ipsius magnā quantitatē melācholie ab epate trahit.non tñ tantū de ea digerit z expellit quātuz attrahit.Ideo appet huius viri color fuscus in facie z ambitu totius intelligēdo per colorē fuscū illum qui ɔsurgit ex nigro dominātē z albo subdominātē.¶ Et ex hoc fundamēto plura possent deduci correlaria plurīū accidentium in hoc viro manifestatiua.¶ Primum est q̄r hic vir in studio z ɔtēplationibus suis nō raro mobilis est.hoc eniz est ppter spūm ipsius factū quasi syluestrē ad opa sensuū interiorū videlicet sensus cois fantasie z imaginatiue potētiarū:pp̄ter quas hō moralis z rōnalis dicit XI° pbleumatum.ubi querit phūs pp̄ter quid sapiētissimum z prudentissimū est animaliū homo.¶ Sequit 2° ex hoc fundamēto solui probleuma pp̄ter qd in hoc viro est memorie debilitas dato ꝙ organū memoratiue potētie qd est cerebri uētriculus posterior existat siccum mediocriter.z humores etiā illam partem nutrientes sint satis eucrati in quāto z in quali.nō tñ sequitur actus memoratiue potētie debē esse bonos:qm̄ imperficiunt ex nocumēto facto in instrō qd est spūs aialis illi organo z instrō necessarius.¶ Seqtur 3° ex hoc fundamento iā dicto ꝙ hic patus est ad oppilationes dolores z tensiones in splene suo.pbat:q2 māe in eo multiplicate talia accñtia facere possunt z multiplicare.¶ Sequit 4° ꝙ si nā huic puidisset de aptione uenarū emorroidalium ipse lōgeuus sanus z in oibus operationibus perficeretur egregie.

Quod uero adhuc in hoc apparet nocumētum in opationibus stomachi in appetēdo z digerēdo satis est facile deducere ex multitudine materierum que defluūt a capite ad stomachū:z pp̄ter malam cōplexionē frigidam z siccā a splene suo ad stomachū coicatam.Ois enim immoderata discrasia ledit actū proprie ɔtutis.i.opationis.afforismo ɔ scdo.circa illum afforismum.In morbis minus periclitantur egrotantes:neqz etiam ois frigiditas z siccitas est causa perficiendi appetituz:imo frequēter corrūpendi z auferendi:z tu considera.

Hec igitur in summa est huius serui dei cōplicata dispositio:ita ad cōpendiū declarata:qm̄ eius dispōnes z accñtia minant ei terminationē angustiosam:ut iā pbatū est.Idcirco eisdē puidendū esse decreui.¶ Et pmo quidem male cōplexioni cerebri sui puidebit per septē remedia.¶ Scdo vō male dispositioni splenis puidebit per sex opportuna remedia.¶ Tertio vō pro vigoratiōe memorie scribent tria sapiētib⁹ appropata.¶ Quarto vō debilitati stomachi scribent duo solēnia medicamina.

¶ De regimine per sex res nō naturales. Cap.II.

Quantum aūt ad expeditionē oium istoꝝ oportet discurrere generalr per rectificationes sex rerum non nāium.¶ Igit argumento sumpto a lapsu utriusqz mēbri qui frigidus est z humidus oportet uti calefaciētib⁹ z exiccātib⁹:q̄re tā ex pte aeris ꝙ aliarū reꝝ non nāliuz utēdū est eis.¶ Prio qdē aerē eligēdo z cam̄ē z loci habitatiōis calidū z siccū.¶ Silr etiā in cibis dicēdū est.Et si qdem hēri nō possent cibaria calida z sicca nāliter artificialr corrigēda sunt coquēdo cū eis feniculū petrosellinū anisuz betonicā saluiā hysopū aut saltem eis cōmiscēdo puluerē piperis z ppe albi qd confert stomacho cerebro spleni z materieb⁹ peccātibus in eis.¶ Silr intelligēdū est de alijs reb⁹ nō nālibus:ut q2 exercitiū eius debet esse mediocriter calefactiuū uelut descēsus z ascēsus montium gradatus z leuis:z uti qñqz aliq̄re caliditatis excitatiua sicut subtiliçari in studio rerū pfunde speculationis erit ei utile pro passionibus aia:qm̄ aia in tali exercitio fatigat non solū spūs:sed etiā mēbra calefaciēdo z exiccādo.¶ Amplius oportet potū istius esse calidū z siccū uelut est vinum subtile clarū aromaticū bene potēs:grossum aut ɔturbatum insipidū fumosum acerbū z pōticū oino dimittant.¶ Si aūt hic vir a pn° mēsis decēbris p totū finē ianuarij uteret hydromelle facto ex.XV.lib.aque z vna lib.mellis decoctis cū.ʒ.ij.cinamomi subtilis esset ei utile ualde ad oēs dispōnes eius.Et si pmutaret multū in opationib⁹ ex potu hui⁹ hydromellis simplicis saltē ipm pmiscēdū est cū vino cū altera medie.

tate sui. Et hec sufficiant circa regimē rerū nō naliū.

De cura per medicinalia. Cap. III.

De medicinalibus ↄuenientibus capiti. Primū est ut saltē a medietate uel fine mensis octobris usqz ad pncipiū februarij caput eius teneat bene calidū in fulis & coopertiris bñ munitum. & si coopturas capitis haberet ex pāno de grana sup reno nato aut abluto multū utile foret sibi. Deinde postq̄ ↄuenienter purgatus est pmū remediorz est q̄ oi sero aut saltem alterno sero pulueriçet pars anterior capitis eius per directū sagittalis cōmissure usqz ad çenit capitis cū hoc puluere ℞. macis. ʒ. ß. folij. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. ij. maiorane florūz rorismarini. añ. ʒ. ij. ß. pulueriçent oia per se: deinde cōmisceant. 2m uo spāle remediū ad cerebrū est hoc. ℞. pillarū de sarcocolla que inueniunt in cap. eius a Mesue. ʒ. j. pillarū assaiaret descriptione Auic. pma tertij. tractatu p. finali cap. ʒ. ij. formenf pille ex oi. ʒ. vj. cū eluario rosar. de qbus oi fine. vj. dier deglutiat vnā qñ uadit ad lectū: ita ut sit tps vnius hore cū dimidia post cenā eius. tales pille caput mundificant oppilationes apiunt & leui qdā stipticitate ↄfortant cerebruz exiccādo humiditates flegmaticas & distrahendo eas. 3m uo spāle instrm est hoc. ℞. speruz plirisarcoticon. ʒ. j. ß. sperū dyatrion pipeon. ʒ. j. ß. çuccari albi lib. ß. cuz aq̄ marat[h]ri. fiat ↄfectio in rotulis magnis de qua hic vir signato tpe semper in hyeme accipiat ante prādiuz rotulā vnā. ʒ. ij. & ante cenaz tantūdem. patet eniz in ea maxima vtus ↄfortādi cerebrū pp̄ter plirisarcoticon qđ interpretat plurium iuuamētorum. 4m uo spāle remediū est hoc. ℞. tyriace andromachi trāscendētis etatē. x. annor metridati ↄsimilr. añ. ʒ. ij. specieruz ↄfectionis anacardine descripte 5o can. summa pma. ʒ. j. fiat eluarium cū syrupo de calamēto de quo iste vir oi fine. xv. dierū per horas. v. post cenā accipiat. ʒ. j. cum cyatho medio hydromellis descripti in regimine rerū nō naliuz & totum sit calidū. Ego enim in cōfortatione cerebri nō inueni medicinā huic parē. & silr in repatione sensuū interior. & nō est mirabile si ↄsiderabis vtutem cor ex qbus cōponit. 5m spāle remediū est hoc. ℞. oximellis sqllitici syrupi de calamēto. añ. ʒ. ß. sticados galange hysopi. añ. ℈. j. ireos piretri. añ. ℈. ß. pulueriçent & cōmisceant ad inuicē & de cōposito accipiat quarta pars cyathi & misceat cū hydromelle ante scripto. & de ipso actu calido fiat gargarisma omni die per horā cum dimidia ante cenā per totā septimanam vnā in illo mense: videbis enim in eo magnum iuuamētuz in attrahēdo māsa capite & ↄfortādo ipsum. 6m spāle remedium est hoc. ℞. ligni aloes. ʒ. j. ß. macis. ʒ. iij. folij. ʒ. ij. capilloruz ueneris corticum citri. añ. ʒ. j. ß. pulueriçent oia subtiliter: deinde cōmisceantur & ligent in syndone retorta & teneat hic seruus dei in manu frequēter olfaciendo. Ultimū est ut iste vir a pncipio mēsis februarij usqz per totū mensem maij utat pillulis alefanginis. i. de spēbus odoriferis a Mesue in antidotario descriptione pma de pillulis utēdo eis qñqz vna uel due ante cibum accipiēdo & pp̄rie quādo stomachū eius grauatuz sentit. post cibum uo per horas duas accipiat vnā uel duas & pp̄rie qñ caput eius sentit grauatū magis. tāta eniz in istis pillulis est potētia q̄ mūdificant caput stomachum & oia instrumēta sensuum ut scripsit Mesue de ipsis. & tu lege ibi.

Gratia puidendi dispōni scōe pncipali huius pmittendū q̄ multotiens egrotat splen egritudinibus cōplexionalib9 & nō minus uel rarius egritudinib9 officialibus: dato q̄ hec snia bm ptem sit aduersa medicis de secta Arch[i]strati qui uoluerūt membra nō dici infirma nisi pp̄ter vulnera aut grossities ul' apostemata eueniētia in eis qđ quidē tanq̄ alienū a ueritate supponēdum est. multitudo enim māei melāncholice congregate in splene pōt malam cōplexionem frigidā & siccam in eo generare: imo in epate & mēbris alijs ad que colligātiam habet: quoniā agētia applicata passis cū debita circūstantia tpis & dispositione passorū agunt in eis bm naturalem potētiam ipsor: sed materia melāncholica est agens infrigidans & exiccans qđ applicatū passo: q2 spleni cum sufficienti quantitate temporis agit in ipsum etiam facit labi ad frigiditatem & siccitatem preter naturam. Et ex hoc fundamento apparet facile deduci posse quo modo stomachus epar cerebrū & cor per colligātiam splenis ad ea noceri possunt: quor pmum apparet in appetitu canino malācholico. 2m patet in fluxibus epaticis melācholicis: 3m uo apparet in egritudine melancholica facta in cerebro per colligantiā splenis ad ipsum. Et quartū apparet in tremoribus cordis & melancholicis passionibus in eo factis a splene cū contingat ut in pluribus nocumētum splenis puenire a mala complexione materiali melācholica. patet q̄ in hoc viro oportet magnam habere procurationem ad splenē eius: & possunt hi sermones colligi 15o tertij. de egritudinib9 splenis. & pulchrius interiorum 5o. cap 9o. Modus aūt prouidendi dispositionibus splenis huius viri talis est. Primum omni mēse semel in aurora iste accipiat. ʒ. v. electuarij dyasene descriptione Nicolai in antidotario suo cum. ʒ. ij. uel. iij. aque buglosse calefacte & çuccarate. & tardet post assumptionem eius comestionem saltem per horas. v. Secundum speciale remedium est hoc. ℞. capilloruz ueneris seminis acetose & plātaginis. añ. ʒ. ß. flor boraginis buglosse scolopēdrie tamarisci corticū capparorum. añ. ʒ. j. çuccari secunde decoctionis. ʒ. v. cum aqua tamarisci uel solopēdrie fiat confectio in rotulis. ʒ. iij. de qua semper ante prandium parum accipiat rotulam vnam cōtinuando ipsam a principio mensis per totum mensem februarij. Tertium remedium est hoc. ℞. armoniaci pinguis & mollis. ʒ. j. tamarisci scolopendrie seminis agni casti. añ. ℈. ß. cum syrupo composito acetoso fiant pillule de omni. ʒ. vj. de quibus post purgationem predictam per dies. viij. continuos accipiat oi sero vnam parum ante cenam. Intelligo autem purgationem prescriptam factam cum electuario dyasene. Quartum est hoc. ℞. aque tamarisci scolopēdrie & cicoree. añ. ʒ. j. ß. aceti squillitici. ʒ. ij. çuccari albi. ʒ. ß. misce totum & accipiatur in aurora post assumptionem pillularum immediate prescriptarum de armoniaco continuando hunc potum dieb9 ad minus. x. Non eniz est mirabile q̄ hic potus cum pillulis imediate prescriptis sint duo remedia efficacissima ad curationem fortem cuiuscūqz male dispositionis splenis. Quintum uo est hoc. ℞. armoniaci molioris & bene pinguis. ʒ. j. bdelij mollis & subalbidi. ʒ. ij. seminis agni casti corticū capparoruz tamarisci scolopendrie. añ. ʒ. ß. seminis plantaginis. ʒ. j. cū sufficienti quantitate cere fiat cerotum super panno lineo & consp̄gatur aceto squillitico & sit figure semilunaris quod spatio. vj. mensium ad minus portetur applicatuz regioni splenis in hypocūdrio sinistro. oportebit eniz ut splen eius magnifice confortetur. Ultimum est ut iste vir saltē omni septimana semel per quatuor horas ante prandiuz comedat vnū mirabolanū indum ↄditum & est potens remediū in omni splenis egritudine materiali.

Pro reparatione uero memorie quod fuit ultimuz intentum premittendum est primo q̄ electuarium de tyriaca & de metridato ante scriptum in regimine dispositionum cerebri ualde utilimum est. Secundum uo speciale remedium est ut iste vir utatur electuario descripto ab Auicēna quinto can. summa prima. & uocat confectionem philosophorum: cuius usus esse debet post cenam per tres horas accipiendo de eo quantitatem. ʒ. j. cum modico vini aromatici bene potentis. Tertium uo est ut iste vir utatur hoc remedio mihi experto. ℞. smaragdi electi. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. j. ß. limature subtilissime auri. ℈. j. florum rorismarini. ʒ. j. ß. cum succo assari formentur pillule ex omni. ʒ. v. de quibus iste vir saltem quinque vicibus omni mense accipiat vnam quando uadit ad lectum per horas duas post cenam. Si cōsideras virtutē simpliciū ex quibus cōponuntur: quor oiuz operationes & virtutes sunt in salutem dispōnū huius viri.

Propter debilitatẽ aũt stõchi sui: pmittendum est q̃ oia fere remedia que capiti huius sunt conferentia ẽt erũt stõcho iuuatiua ppterea q2 nocumẽta stõchi huius viri fm maiorem ptẽ depẽdẽt a cerebro p colligãtiã: qm̃ cerebrũ eius multitudine mãerũ que abundãt in eo coicat stõcho p viã defluxus. Etiõ pter ea que tacta sũt duo obseruanda sunt singularia remedia stõchũ vigorãtia. ¶ pm itaq3 ipsoꝝ est ut multis vicibus hic vir post cibum deglutiat. ij. uel. iij. gña masticis aut saltẽ thuris gũmosi electi. ¶ 2m vo remedium spãle est ut qñq3 hic vir postq̃ celebrauit p horam deglutiat coclear vnum xilobalsami conditi ꝛ est potẽs medicina in rectificando stõchu3 ꝛ caput huius viri ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 25.

¶ De mala cõplone frida ꝛ humida cerebri cum descensu mãerũ ad pectus. vnde fit tussis: ꝛ ad stomachum vnde debilitatur digestio ꝛ appetitus ꝛ inflatur splen.

PRo altero seruo dei dño Marco Ueneto pdicti ordinis pfessore sũmope intẽdẽdũ est in admistratione remedioꝝ: qm̃ dispõ ei9 in armonia pluriũ mẽbroꝝ vĩ eẽ puersa. ¶ Caput enim eius tã in cõplone q̃ in cõpõne est fridũ ꝛ humidu3 lapsis vo in vijs ꝛ aptũ in poris ita ut facile labat ab excessu cuiuscũq3 qlitatis alterãtis siue calefaciẽdo siue infrigidando siue humectando. ¶ Ampli9 caput eius effundẽs mãm multam ad pectus ipsius implet pulmonẽ eius incitando ad tussim ꝛ excreationẽ frequentẽ ꝛ non raro pars illius flegmatis in uentositates conuersa pectus eius inflat ꝛ in coarcationem sepe deducit. ¶ At vo iterum nõnulla illarũ mãerum pars a capite in stõchum pcipitata appetitiuã aufert in eo frequenter ꝛ diminuit. Freqnẽter aũt digestiuã eius ipediẽdo pducit ipm ad lassitudinẽ quãdã post cibũ acceptũ ut appareat ei se nõ posse bñ moue: ꝛ si appeteret pp qd ꝛ hab ꝓ uentositatum p multa per uenas intermedias spleni coicata rugitum gurgulationes ꝛ extensionẽ in ipso facit. vnde a debita operatione anhelitus uociferandi ꝛ cantandi impeditur.

Propter hec igit oia iam manifestũ est q̃ opz oibus istis sublimi ingenio puidẽ ꝛ ordinatiz applicando remedia. 12. pmutatim ꝛ successiue sicut nũc sequit quoꝝ tria capiti pncipalr applicabunt. qnq3 vo describent appropriata pectori de quo maxime dubitandũ. tria vo stõcho ꝛ vnũ spleni applicãda erunt. ut nũc sequit. ¶ pm itaq3 de his que capiti eius conueniunt est eluariu3 hoc. de quo oi mane in aurora accipiat q̃titatẽ medie nucis deglutiendo ipm ꝛ tãtidẽ accipiat in sero qñ uadit ad lectũ oi die bis cõtinuãdo ipm p totũ mẽsem aprilis. Post illud aũt sufficiet ei accipe de eo quater in septimana bis in mane ꝛ bis in sero alternatim pmutãdo ipm de mane ꝛ sero: cuius descriptio. ℞. spẽrum plirisarcoticon spẽrum electuarij dyatriõ pipereõ añ. ʒ. s. violaꝝ floꝝ nenufaris rob. añ. ʒ. j. coralloꝝ amborum añ. ℈. s. mellis rob. ℥. vj. çuccari. ℥. v. coquant simul mel ꝛ çuccarum ꝛ fiat eluariũ. ¶ 2m instrm pro capite est ut utat pillis istis de qb9 saltẽ bis in septimana in sero qñ uadit ad lectum oi quarta die accipiat vnã: quarũ descriptio. ℞. pillarũ assaiaret. ʒ. j. pillularum alefanginarum descriptione Mesue. ʒ. ij. fiant pillule pro omni. ʒ. vij. cum syrupo de calamento.

¶ 3m instrm pro capite est q̃ per totum mensem maij portet sup capite suo per directum cõmissure sagittalis: ꝛ est locus ubi apparet linea sequens capillos in dextram ꝛ sinistra3 partez que uocat semita. ℞. ambre. ℈. s. musci gra. v. ligni aloes storacis calamite laudani electi. añ. ʒ. j. macis. ʒ. j. spodij corallorum rubeorum. añ. ℈. s. pulueriçentur omnia per se ꝛ post commisceantur.

De his que conueniũt pectori eius pm instrm est q̃ post medietatẽ mẽsis aprilis fiat ei purgatio fm hunc modum. ℞. pillaru3 de agarico. ℈. ij. pillularum de sarcocolla. ℈. j. reformenť pille. vij. cu3 electuario indo ꝛ accipiat eas in aurora ꝛ non dormiat post eas nisi per vnam horam cu3. 5. ꝛ postea stet ieiunus horis. v. deinde accipiat cyathum vnũ aque ordei calide bene çuccarate: ꝛ post ipsam tardet prandium per horam vnam. ¶ 2m remedium est ut postq̃ fuerit minoratiue euacuatus accipiat hoc digestiuum in aurora calidum qd continuet octo diebus. ℞. sy. de prassio de hysopo mellis rob. colati. añ. ℥. s. aque mellisse ℥. i. aque farfare. ℥. ij. misce. ¶ 3m instrm est q̃ die sequenti. ix. s. post assumptionem digestiui accipiat hoc eluarium. ℞. electuarij indi. ℥. iiij. dissoluatur cum cyatho. s. vini al. dulcis calidi ꝛ bibat in aurora. post qd obseruenť solẽnitates scripte supra post pillas obseruande. Et attendat q̃ si diebus qbus accipiat syrupum uenter eius nõ eẽt bene fluxibilis: tunc oi tertia die parũ añ cenã accipiat vnã de pillulis supascriptis pro dispõne capitis. ¶ 4m instrm est istud postq̃ fuerit euacuatus: tunc utať hoc eluario. de quo oi sero qñ uadit ad lectum per dies. 10. accipiat. ʒ. j. cum modico aque hysopi calide: cuius descriptio. ℞. loch de pino descriptione Mesue. ℥. i. electuarij dyairis. ℥. i. s. incorporenť simul cum modico syru. de liquiritia. ¶ 5m instrm pectori appropriatu3 est ut postq̃ iste usus fuerit electuario predicto: tunc teneat in ore suo mane ꝛ circa uesperas: ꝛ quando uadit ad lectum modicu3 de isto loch: ꝛ permittat ipm dissolui a calore nãli: cuius descriptio. ℞. loch de sqlla. ℥. s. loch de pino. ℥. i. electuarij dyairis. ʒ. iij. incorporentur simul cum modico syru. de prassio ꝛ. ʒ. i. penidiarum.

De appropriatis stõcho primu3 instrm est hoc. ℞. spẽru3 eluarij de gẽmis descrip. Auic. 5o canoñ. sũma pma. ʒ. ij. spẽrum plirisarcoticon. ʒ. i. çuccari sčde decoctionis lib. s. cum aqua mellisse fiat confectio in rotulis magnis de qua per totum mensem maij accipiat frustulum. ʒ. ij. ante prandium ꝛ ante cenam. ¶ 2m instrm de conueniẽtibus stomacho est hoc. ℞. cinamomi electi. ʒ. i. çedoarie granoꝝ paradisi galange añ. ℈. ij. anisi se. rutbe siseleos leuistici. añ. ʒ. s. fiat puluis de quo semper aliquid ponat in cibis eius. ¶ 3m instrm de appropriatis stõcho eius est cerotum cõe qd semp debet hrẽ applicatu3 stomacho suo ꝛ proprie cum percipit rugitus gurgulationes ꝛ inclinationes ad uomitum ꝛ humiditatem in stõcho natante3. cui9 descriptio. ℞. resine electe. ʒ. vj. laudani. ʒ. i. gariofilorum nucis muscate galange ana. ʒ. s. ligni al. gallie muscate ana. ʒ. j. dissoluantur gumme cum modico aceti montani ꝛ infundantur species: ꝛ fiat cerotum super pannum de grana fm figuram scutalem.

Spleni aũt eius ultimũ instrm appropriatu3 est cerotum hoc qd fiat figure semilunaris ꝛ applicetur sub hypocũdrio sinistro: cuius lõgitudo attingat usq3 ad totum ilion inclusiue ꝛ latitudo usq3 ad vmbilicum: cui9 descriptio. ℞. se. agni casti tamarisci scolopendrie se. plantaginis cicorce ꝛ cuscute ana. ʒ. s. armoniaci mollis. ʒ. v. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ʒ. ij. s. se. rutbe. ℈. ij. cere al. ʒ. i. s. dissoluanť gumme cum aceto fortissimo: ꝛ coquantur simul cum cera ꝛ cum ceperint infrigidari superaddantur species ꝛ effundantur super corio fm figuram supascripta3. ¶ Hec est summa oium instroꝝ que pro suis dispõnibus eligere potui. Attẽdat aũt q̃ si pceperit aliqñ stõchu3 molestari magis q̃ caput: tunc incipiat uti remedijs stõcho appropriatis: ꝛ cõuerso de capite dicẽdũ est. ꝛ silr si nocumenta pectoris maiora eẽ pciperet utatur remedijs que ordinata sunt pro pectore. ꝛ econuerso semp ex fundamẽto scientifici habitus itelligẽdo q̃ qñ in eodem correlarie plures egritudines ꝛ accidentia complicãtur incipiendũ est curare illam que suspectior est ꝛ molestior sine cuius curatione altera curari non potest.

Consilium. 26.

¶ De quinque malis dispositionibus. videlicet. ¶ De mala complexione frigida cerebri multiplicante flegma aquosu3 frigidũ actu ꝛc. ¶ De difficultate anhelitus dicta asma.

¶ De debilitate digestiue stomachi a mala cõplexione frigida cum materia. ¶ De motu tremulo cordis. ¶ De retentione menstruorum.

Ioannes de Venetijs vir commendabilis filiam hz que grauibus accñtib° z nũero plurib° molestata est iãdiu: ¶ Primũ qdẽ est cerebũ dispõ frigida p qua per viã indigestionis in ipso gñat mã flegmatica aq̃sa multa que adeo intẽse frigiditatis existit q cũ decidit per colatoriuz in os q̃ qz sensui tactus repitat uelut glacies. Et hec qdez mã raro decidit per viam nasi nisi postq̃ beneficio medicinarũ vie riçe aperte fuerunt. Et huic quidem dispositioni iam premissis ulib° digõnibus z eũonibus tria solẽnia adhibui medicamina que magnifice contulerunt rectificando digestiuam z prohibendo tante mãei gñatiõnẽ exiccando eam. ¶ Quorũ p̃m est puluis iste de quo oĩ sero a p̃n° capillox usqz ad sũmitatẽ per incessum cõmissure sagittalis per quatuor digitos latitudinal'r per capillos spargi dz usqz ad q̃titatẽ sex granorum ordei: cuius descriptio. ℞. folii indi cubebarum storacis calamite baccarum lauri. añ. ʒ. j. ligni aloes gax. añ. ℈. iiij. fiat oium p se puluis z postea misceant. ¶ 2m p̃ncipale remedium est hoc cõpositũ de quo actu calido impleat manus z iã prius ore suo pleno aqua leuiter ipse trahiciat per narem dexteram. Deinde per sinistram aliquanto temporis interuallo facto: z ita per oẽm narem tribus vicibus trahiciat demutando mãm que e de capite descendit: z hoc faciat saltem quatuor vicibus in septimana per duas horas post exitum a lecto. Cuius descriptio. ℞. aque sublimationis radicis ireos aque maiorane. añ. ʒ. j. aque mell'. ʒ. j. ß. misce. ¶ 3m principale instrm est hoc eluarium: cuius usus debet esse saltem duabus vicibus in septimana per. ij. ul'. iij. horas post cenã de eo accipiendo. ʒ. j. cum quarta parte cyathi vini al. calefacti: cui° descriptio. ℞. auree alexandrine metridati. añ. ʒ. ß. syrupi de calamento. ʒ. iiij. ligni aloes. ℈. j. incorporent' sil'.

Secundum p̃ncipale accñs huius iuuencule est anhelitus difficultas que proprie asma denoiari dz z ei contingit hoc accñs ex oppilatione pulmonis facta a predicta aquositate que distillat a capite suo z maxime dormiendo: que aquositas etiam in corpore posuit speciem male complexionis frigide z humide ad quam sequitur viarum anhelitus coangustatio. ¶ Et huic quidem dispõni duplici pũidendum est remedio. quorum primum est. ℞. loch de pino. ʒ. ß. loch de squilla. ʒ. ij. incorporentur simul z de hoc mane z sero q̃titatem vnius grani fabe in ore suo teneat: ita ut distillando per cannam pulmonis recipiatur in concauitate pectoris. ¶ 2m remedium est cum molestat' hoc accñte ut tribus uel quatuor mane in aurora accipiat hunc syrupum calidũ actu. ℞. syrupi de prassio. ʒ. j. aque vngule caballine: aque hysopi. añ. ʒ. j. ß. misce. z post eum tardetur cibus saltem horis quatuor.

Tertium p̃ncipale accidẽs est stomachi debilitas in digerendo que contingit ei a mala complone frigida z humida materiali stomachi specie consimili dispositionibus capitis z pectoris iam predictis: propter quas etiam dispões oẽs hec mulier marasmodea facta est adeo ut a pluribus dubitatum fuerit ipsam laborare ethica prime spẽi: cuius tñ non apparuerunt signa. Et huic quidem dispõni duplici prouisum est instrumento z mirificum inuentuz. ¶ Primũ itaqz instrm est adinistratio huius eluarij. de quo in aurora accipere dz q̃titatem nucis muscate deglutiendo ipsum z tardet cibum post horis quatuor: cuius descriptio ℞. musci. ℈. j. spice inde cab. lig. folij lacce ablute reuseni. añ. ʒ. ij. se. ameos seminis apij masticis. añ. ʒ. iiij. gentiane. ʒ. ij. cinamomi pipis aristo. ro. añ. ʒ. iij. ligni aloes gariofil. añ. ʒ. i. ß. terantur omnia per se z diligenter cribrentur z fiat eluariuz cũ melle dispumato cuius q̃titas sit lib. iij. Soleo ego hui° eluarij medietatem conficere propter euitare expensam z est mirabilis opationis ad oia p̃dicta si ɔsiderent' simplicium virtutes. z est ex descriptionibus Auic. 5° canoñ. sũma p̃a. descriptione secunda. confectionis de musco. Lege ibi. ¶ 2m remediũ ad stõchi dispõnẽ est hoc cerotũ qd sup pãno de grana factũ bñ tenax sup stõcho suo quasi semp sustentet: cuius descriptio. ℞. laudani resine electox. añ. ʒ. ß. myrre masticis ligni aloes folij gax. ameos absinthij cubebarũ menthe. añ. ʒ. i. nucis muscate. añ. ʒ. i. ß. se. ruthe cimini pipis al. ana. ℈. i. storacis calamite. ʒ. vj. picis naualis cocte cũ vino fumoso z aromatico. ʒ. i. colofonie. ʒ. i. ß. cere q̃tum sufficit fiat cerotuz scutale magnum z stomacho applicetur cuz pyramide eius super pomo granato posita.

Quartum accñs p̃ncipale in hac dña inuentũ est motus tremulus cordis qui ualde uerendus est in ea: z maxime qz continuus est. qm ille qui tremorem hẽt cordis sibi assidui caueat: ne subita intercipiatur morte. 3a p̃mi. cap. de his que pronosticãt egritudines. z huic quidez dispõni duo ɔferũt solẽnia remedia. ¶ p̃m qdẽ est cõfectio de musco iãimediate añ scripta. ¶ 2m remediũ est sacculus huiusmodi. cuius descriptio. ℞. spẽrũ eluarij de ligno aloes descriptiõis Auic. 5° canoñ. sũma p̃a rubrica illa. Eluariũ de ligno al'. ʒ. ß. spẽrũ eluarij de gẽmis. ʒ. iij. se. ocimi gario. ʒ. iij. foliox rox. corallox ru. añ. ʒ. i. misce z in syndone de grana retorta fiat sacculus q̃titatis semissis z semper super corde eius appensus teneatur.

Ultima uero dispõ seu accñs huius iuuẽcule est paucitas menstruox: que indubitãter puenit ex paucitate sanguis in ea inuenti: cuz hec mulier iam marasmodea est ut supra p̃missum est. Et põt et̃ puenire pp debilitatem expulsiue potentie cum grossitudie sanguinis z aliarum mãerum sibi cõmixtarũ. Et huic qdẽ dispõni puidendum est duplici instrumento. ¶ p̃m est semicupium hoc in quo sedeat sepe infusa usqz ad vmbilicum z sit calidũ. ℞. matricarie. M. iiij. arthemisie. M. ij. se. ruthe recẽtis. M. i. coquant' in aq̃ diu z fiat ex eo ut dictum est. ¶ 2m instrz est ut si huic mulieri contingat mẽstruox retẽtio fortis accipiat ipsa ppinqua eruptioni tribus diebus in aurora tres uel q̃nqz de istis pillis infrascriptis. Pille bone. ℞. oppoponacis pinguioris. ʒ. i. ß. serapini mollis. ʒ. i. cassie lignee: croci: ru. tinctox añ. ʒ. i. ß. cum succo ruthe. reformentur pill' e ex oĩ. ʒ. vij. z administrent' ut supra dictum est. ¶ Abstineat aũt hec mulier ab oĩ cibo õppilatiuo viscoso frido z grosso. quox exẽplũ est lac z cibi oẽs lacticinij pastiles: z partes neruose z pãniculose aialium z legumina elixa z panis azimus: uel male coctus: aut cõbustus. pira citonia mespila z talia similia. Effugiat potum vini nigri grossi z ɔturbati stiptici z pontici uel brusci: z aque frigide potum summopere fugiat. hec sunt meliora que accipi possunt ex sententijs illustrium virorum hic inde collectis.

Consilium.27. ¶ De quinqz malis dispositionibus: videlicet. ¶ De mala cõplexione frigida z humida cerebri humiditate tamen dominante. ¶ De mala complexione frigida z humida stomachi cum multo flegmate. ¶ De motu cordis preter naturaz per communitatem ad stomachum. ¶ De mala complexione calida z humida epatis humiditate tamen dominante. ¶ De mala complexione frigida z humida renum cum impotentia coeũdi z gomorrea. ¶ Diuiditur aũt cõsiliũ in vnã summã z duas sectiones.

¶ Sũma ipsa accñtia: z eox cãs z signa disputatiue iuestigat.

Vir nobilis Vagnolus de mõte sancto de marchia anchonitana prouintia celeberrima varijs z multis accidentibus z egritudinibus infestatur. ¶ Et primum quidem horum est discrasia cerebri sui ad humiditatem notabiliter eleuata; z ad

frigiditatē. estimandū tñ est cerebrū eius a gñatione respectu medie spēi fuisse calidū magis ꝗ̄ frigidū. Sed in eo est mala cōplo frigida ꝓpter multitudinem uapoꝝ flegmaticorū ab inferiori corpore ⁊ proprie a stomacho eleuatorum.

Quod autem augmentum humiditatis existat i eo ex multis declarari potest. similiter ⁊ frigiditatis remisse. ℂ P̄ quidem ꝗ tangenti repꝑitaꝛ cutis capitis ⁊ partes eius adiecte remisse caliditatis ⁊ notabilis mollitiei. ℂ 2° vō q: ex parte visus color ei⁹ uergit ad aliqualē paliditatem imixte ualde rubedini confractam. ℂ 3° ex operationibus nālium virtutuꝫ cerebri hoc apparet: q: diminute digerit ⁊ superfluitates pigritanter expellit. ℂ 4° ex operationibus sensuum exterioꝝ: eo q: visiua eius quibusdā imaginationibus qñqꝫ corrupte opaꝛ. ℂ Et iterū in sensum tactus qñqꝫ diminute pcipit obiectoꝝ impressiones. ℂ 5° ꝗ̄tum ex hoc: q: olfatus eius diminutus est clausione viarū per quas uapoꝛ ab odorabilibus uel fetidis eleuatis obiectis ad cerebrū: uel ad carūculas mamillares deferri debet. ℂ Et adhuc: q: in sensu gustus in operatione cadit diminutio. propterea q: panniculus in superficie lingue cōtentus multis humiditatibus infusus ⁊ limosis superfluitatibus est uelatus. ℂ Insuper etiam in sensu auditus qñqꝫ in eo apparet corruptio in operationibus ⁊ diminutio. percipit enim nō raro diminute sonos ⁊ strepitus in aere exñtes: ⁊ qñqꝫ eius apparet sonitus ⁊ motus uentositatum uelut agitantium aquā qð est in sensu auditus corruptio nominatū. ℂ 5° p̄ncipalr̄ cerebri ipsius lapsus ad amplissimā hūiditatē ⁊ ad remississimaꝫ frigiditatē intelligi pōt signis sūptis ab operationibus v̄tutū cognitiuarū interioꝝ: quas philosophi morales appellant. ℂ Est eni in operationibus sensus cois imaginatiue potētie ⁊ fantasie ⁊ cogitationis qñqꝫ nocumētum diminutionis: qñqꝫ corruptionis: ut inductiue ex singulis facile deducere possem. ℂ Sensus eniꝫ cois diminute apprehendit. ℂ Et silr̄ fantasie spēs a sensu coi delatas non conuenienter detinet ⁊ moderaꝛ. ℂ Propter qð imaginatio eius diminuta est in cōponendo ⁊ diuidēdo. ℂ Quare potētia cogitatiua nō ꝯuenlēter eligit ex sensatis. ℂ Uñ nō mirum est si in operatione memoratiue nocumētuꝫ assignatur. ℂ Spēs eni obiectoꝝ nō cōuenienter in organo memoratiue recipiuntur nec retinentur. ℂ Horū aūt oium cā est multitudo flatū in cerebro eius: que cum hoc ꝗ infundunt organa: uel uentriculos cerebri: ēt distemperant instr̄m. s. spm̄ aialem: ipm permutando in cōplone ad frigiditatē ⁊ humiditatem: ⁊ in mō substātie ipm grossum ⁊ non bñ mobilē ⁊ penetrabilē reddendo qñ ⁊ quare opꝫ. vnde ⁊ potētie iteriores ꝓp indispositionem instroꝝ quibus opanꝛ: ⁊ organoꝝ in qbus locanꝛ nequaꝗ̄ ꝯueniēter opari pñt. ℂ Et clare colligi pñt hoꝝ sermonū snie p̄ᵃ p̄mi. doctrina 6ᵃ. caplo de virtutibus aialibus comprehendētibus. ⁊ tertio de accūti ⁊ morbo. ⁊ ubicunqꝫ 3° colliget. ⁊ virtualiter trahunt originem ex his que a philosopho ⁊ commentatore eius scripta sunt in tertio de anima. ℂ 6° principalr̄ lapsus ad hūiditatē ⁊ friditatē in cerebro cognosci pōt per signū sumptū a iuuātibus: eo q: p applicationē calidoꝝ ⁊ siccoꝝ iuuaꝛ: ⁊ iterū a nocentibus: q: cerebrū eius per occursum ad infrigidātia ⁊ hūectantia magnifice leditur. Lapsus enim nō nāles iuuanꝛ a ꝯtrarijs. Nāles vō notabilr̄ eleuati facile nocenꝛ a silib⁹: eo q: ꝯuersio in gñe ꝓportionali facilioꝛ est. 2° p̄mi. caplo de signis complonum. ℂ 7° p̄ncipalr̄ iterum hoc etiaꝫ apparere pōt per signa sumpta ab exeūtib⁹. si eni ꝯtigit cerebruꝫ eius moueri: aut nāliter aut sinthomatice ad expellēdū aliqd per ꝯgruas regiōes mā que expellitur ab eo p palatum: p nares: p oculos substantia ⁊ colore est flegmatica aquosa ⁊ mucillaginosa ⁊ alba. ℂ 8° iteꝝ hoc apparere pōt: eo q: ipedimentuꝫ aliquod in lingua ipsius assignatur indebite mouendo ipsaꝫ: ⁊ sermocinando. Neqꝫ eni aer ab ea ꝯueniēter frāgi pōt ad uoces dearticulādas. ꝓpterea q: v̄tus pigritata est ab augmēto humiditatis: ⁊ musculi lingue ifusi sunt ab eadem ita ꝗ non pñt ꝯuenienter moueri qñ ⁊ q̄reopꝫ. ℂ Et confirmatur hoc signum cū multa sit lenitas: seu lenitio in substātia ligue p tactū ꝑcepta: ⁊ cū albedine ⁊ mucillaginositate ibidem apparente. ℂ 9° iteruꝫ predicta cerebri dispō intelligi pōt per signum sumptuꝫ qui inter aiales operationes enumerari solet. ꝓpterea q: virtus aialis motiua retrahit spēs ⁊ inatū caloreꝫ de circūferentiis ad cētrū: ⁊ etiā q: virtutū sensitiuaruꝫ exterioꝝ ⁊ iterioꝝ operationes detinenꝛ ⁊ liganꝛ in somno ꝭm placitum earū. Est enim in hoc viro somnus ꝓlixus ⁊ ꝓfundus a quo non facile excitari pōt: ⁊ significat augmentū hūiditatuꝫ. ꝓp qð uapores ab eisdē eleuati sunt multi: ⁊ ꝓfunditas ipsius significat grossitudinem māerum effundentium napores grossos qui nō nisi longo tpe a virtute resolui possunt. ℂ At vō ultimo mala cōplo hūida mālis a multo flate pendens deduci pōt ex lassitudine totius motiue v̄tutis ⁊ impotentia non solum ad incipiendū: sed etiā ad cōtinuādū motus progressiuos ⁊ alios inchoatos. ℂ Silr̄ etiā ⁊ in musculis colli ⁊ spatularum ꝑitantur in eo dolores extensiui ex multa materia ab eisdē infusa ꝑuenientes. Et ex his facile ꝓbari pōt eius cerebri mala cōplo iam p̄dicta que videꝛ esse cā magis suaꝝ dispositionum. ⁊ clarius apparebit inferius.

Secunda dispō p̄ncipalis hui⁹ viri est mala cōplexio stomachi ipsius frigida ⁊ hūida. ꝓp quā flegma multū per viā indigōnis in eo ꝯgregaꝛ. lꝫ enim utplurimū in fundo stomachi reperiaꝛ fl'a: ut 13ᵃ tertij. cap de egritudinib⁹ stomachi appet. In hoc tñ viro amplius de flate gñaꝛ ꝓp p̄dictū lapsum ꝗ̄ in coītate hoiꝫ reperiatur. ℂ Hec tñ flata sunt magis nō nālia inꝗ̄tū nō sūt uere dicta flata. Nullū enim est uerum flegma denoiandū nisi illud qð scdā digōne gñaꝛ in epate. Alia vō flata equoce talia dicta sunt. ℂ Ex hoc autem flegmate ꝯtingit intendi predictā malā cōplonē ⁊ cōfirmari in stomacho ⁊ ipaꝫ eandē eē gñationis ipsius cām. Uñ effectus est sue cāe augmētatiuus ⁊ econuerso. ℂ Hec aūt sui stomachi mala cōplexio a me creditur esse radicalis causa oium malarum dispositionum aliorum membrorum de quibus paulo post dicetur. ℂ Hanc igitur malā cōplonē significat debilitas appetit⁹ ⁊ digestiue ipsius propter augmentum humiditatum predictarum. ℂ Secūdo vō significat ipam perseuerans stomachi lenities ad tactuꝫ perceptibilis. ℂ 3° sigt̄ ipsam facilitas lesionis ab assūptione humectātiū. ℂ 4° demōstrat eādē iuuamētū ꝯsequēs ex assumptione cuiuscūqꝫ rei calefaciētis ⁊ exiccātis satis notabiliter. ℂ Quinto cognoscitur ipa per intentionem rugitus gurgulationis: uel fractionis uentositatum in stomacho. ℂ Sexto significat ipsam multitudo ructus. ℂ Septimo significat saliualis humiditatis multitudo: que tamen in eo non multum perseuerat: propterea quia caliditas epatis minorat humiditatem ⁊ exiccat eam. ℂ 8° sigt̄ ipam uentris lenities aut saltem priuatio stipticitatis. superfluitates eni prime digestionis multa humiditate commixte lenitionis uentris ⁊ priuatiōis stipticitatis sunt cause. reliqua signa dimitto alijs quia hec meliora sunt.

Tertia dispō huius viri est motus ꝑter nām cordis q nō pōt eē iectigatio ipsius propter sui magnitudinem: que repugnat iectigationi. Nec est hic motus tremulus: q: non est paruus neqꝫ multum spissus: neqꝫ est hic motus saltuosus ab auctoribus noiatus. qm̄ iste est melioꝛ illo: neqꝫ habet augmentum diastolis magnum notabiliter interpolatum succedentibus uel precedentibus quieti aut sistoli. Est igitur hic motus cordis nominatus stomachalis: quem Auic. xjᵃ tertij. caplo proprio cafacan noiauit. ℂ Potest aūt in hoc viro hic tremoꝛ ꝓuenire ꝓp malā cōplonem stomachi per colligantiam absolutaꝫ nihil corporeum cordi coicantis. ℂ Sed cōtinuatio huius motus ꝑternālis facit me euidēt' credere ꝗ ꝓuenit a stomacho p colligātiā non absolutā. Egritudines eni mēbroꝝ per colligantiam dicte absolutā: ⁊ si qñqꝫ fiant raro tñ ꝑseuerāt qn trāseant in colligantiā non absolutam: ut colligi pōt 2° p̄imi. caplo de complendis

dispōnibus. ¶ Et arguit rōne pariter: qm̄ ois egritudo per colligātiā absolutā dicta debilitat nāle cōplexionem mēbri in quo ipsa est. ¶ Amplius z fortiꝰ videt debilitare nāle cōplexionē mēbri a quo ipa coicat alteri. sed ad debilitatē mēbri coicantis sequit gn̄atio materierū per viā idigestionis z multiplicationis in eo. Igit ab illo mēbro hec mā uel eiꝰ uapor ad cor delegari pōt: sed illa est rō formalis colligātie nō absolute pª tertij. tractatu 2º. cap̄ p̄ colligēdū. Igit itēta ɔclusio uera. s. ꝙ egritudines que per colligātiā absolutā pueniūt in aliquo mēbro raro pseuerāt quin tn̄ seāt in egritudines per colligantiam non absolutam: quod fuit conclusio demonstranda.

¶ Nō est aūt hec cordis dispositio leuiter cōsiderāda pp plura. p̄ qz nocumētū cordis oibꝰ alijs mēbris corporis coicat.

¶ 2º qz spūs vitalis qui est gn̄ale instrm̄ oiuz opationū paucificat: z in cōplexione z modo substātie sylvestris efficitur. 3º qz hic motꝰ z pp̄rie cū pseuerat a pitioribꝰ medicis suspectus est habitus z pp̄rie cū est tremulus. Ille qui hēt tremorē cordis assiduū caueat ne subita itercipiat morte. 3ª p̄mi de signis pnosticātibus egritudines. ¶ 4º iterū qz motus p̄ter naturā cordis frequēter solet associari sibi lipothomiā: aut syncopim: sed ois casus plurīū vtutū aut maioris ptis earuz est ualde uerēdu: igit cōclusio uera.

Quarta p̄ncipalis dispositio eiꝰ est mala cōplexio calida z humida epatis. lz eni ego credā ꝙ dispositio epatis eius a gn̄atione cōtracta fuerit calida z sicca: tn̄ in posterū cōuersa est in humiditatē materialē notabiliter ¶ Potuit aūt hoc cōtingere in hoc viro pluribꝰ ex causis. p̄ ex p̄mitiuis: eo qz hic vir habuit cōtusionē notabilē super finibus pectoris z hypocūdrijs: sed ad ipsam pp̄ter debilitatez per viā indigestionis multiplicata fuerāt flegmata: que naturalem cōplexionē euerterūt ad humidā. ¶ Secūda vo̱ huiꝰ pmutationis causa potuit esse mala cōplexio frigida humida stomachi p̄dicta que per colligātiā absolutā: uel nō absolutā: uel per utrāqz simul pmutauit cōplexionē epatis ¶ 3ª causa eē potuit usus rerū ifrigidātiū z humectātium longus ¶ 4ª cā de remotis tn̄ eē potuit multitudo descēsus materiei flegmatice a capite ipsius qd̄ receptū in stomacho pmixtū fuit kilo reddēdo ip̄m frigidū z humidū. Epar ergo cū non potuerit rectificare diminutā digestionē stomachi pmutatū fuit per illa z in humiditatē cōuersum. ¶ 5ª causa potuit esse pseuerātia oppilationū in epate huius a materiebus iā p̄dictis. humorales enim materie citius z fortius pmutāt membroꝝ cōplexiones quādo in eis fixe pmanēt: sed oppilatiōes sunt cause fixionis materierū in epate suo. Et si bn̄ consideras he q̄tuor cause inuicē connexe huius rei ueritatē manifeste aperiunt. ¶ Potest autem aliqs in huiꝰ lapsus cognitionem deuenire per multa. ¶ Primo qz tangens hypocūdriū utplurimū pcipit in eo friditatē: aut remissam caliditatē cuz manifesta mollitie. ¶ 2º qz in eo abundat sanguis multum aquosus. ¶ 3º qz color in corpore pueniens ab aquoso sanguine cū remissa rubedine ad paliditatē tēdit: uel remissam citrinitatē ¶ 4º qz totuz corpus molle z lapsuz est. ¶ 5º qz in eo apparet multitudo urine utplurimuz crude z aquose: aut saltem leui tinctura tincte. z inuenitur in ea nubes pēdula in medio z supremo uasis diuisa ad colorem aque usqz tēdēs. ¶ Sexto qz superfluitates intestinales mucose z aquose utplurimum expelluntur. ¶ Septimo hypocundriū dextrum pilis est denudatum propter augmētum humiditatis. ¶ Octauo quia cholere rubee paucitas in eo repitur z passiones z accidentia eius. ¶ Nono z ultimo quia in toto fere corpore apparet dispositio quasi cacesia. hec autez assignari non potest proprie dicta sine nocumento epatis plurimuz cōtingēte ab augmēto humiditatis in epate. ¶ Et ex omibꝰ istis inuicē congregatis z proprie ex virtute ultimi signi concludit ꝙ vir iste facile paratus est ad hydropem asclitem nisi discrete prouideatur: ut infra tāgetur. Hec de epatis ipsius dispositione.

Quinta dispositio p̄ncipalis est mala cōplexio in renibus eiꝰ: que est frigida z humida: siue ipa fuerit per eēntiā in renibꝰ icipiēs: siue ipsa fuerit per colligātiam s̄m pte ab epate z a stomacho eisdē coicata. Et uerisimiliꝰ est ꝙ hec dispositio in renibꝰ eius sit magis accn̄talis z temporanea ꝙ̄ nālis. z iterū per colligātiā denoiāda talis ꝙ̄ per eēntiā qualitercūqz tn̄ contigerit videt ꝙ hec dispō frida z humida in renibꝰ pseuerās: qd̄ per multa declarari pōt. ¶ Primo per signū sumptū ab opationibꝰ vtutis nālibꝰ digestiue eo qz pp̄rie digestiua ipsoꝝ multas supfluitates cōgregat in renibus pp debilitatē: que supfluitates cognoscunt: qz in aq̄sitate urinali sedimē appet z nubes grossa: qn̄qz capillaris nō raro crinoidalis uel herbina: z aliqn̄ furfurea: sed hec ɔtēta significāt renū debilitatē. 16º tertij. cap̄. 3º. ¶ Itē urina mingitur utplurimū multa in ꝙ̄titate cōtinua z discreta: ut pallegato loco colligendū. Et ille qui mingit urinā: pp̄ter qd̄ multotiēs ad mingēdū surgit in renibus eius est egritudo. Et similiter qui habet urinam in qua est sedimen carnos. capillos. z herbinum. ¶ Secūdo illud declarari pōt ex substantia urine: que ut in pluribus aquosa est: z perseuerat frequenter in ea remissa tinctura palearis uel subcitrina: oēs autem gradus coloꝝ qui sunt ifra citrinū significāt frigiditatis augmētū. 2º p̄mi. cap̄ de signis coloꝝ urine. ¶ Cōtra: qz urine huiꝰ viri nō raro ostēdūt tincturā nōbiliter eleuatā: ita ut qn̄qz intēse citrine ruffe: aut subruffe videant: sed oēs hi colores caliditatis augmentuz significant. 2º primi ubi supra. ¶ Item urine ille frequētius sūt grosse nubē grossaz in medio uasis pendētem: z colore citrino coloratam. sed multitudo nubis arguit potētiam caliditatis separantis. z grossitudo arguit materiā calidā z pp̄rie cōplicatam cum colore citrino. igit in renibus eius caliditatis dn̄ium significat z nō friditatis ¶ 3º ad idem in renibus eiꝰ apparet generari nō raro multitudo harenaruz: ut ab effectu in urina ɔspicit: s; ipse signat caliditatis augmētuz. 16º tertij. cap̄ de lapide renū. causa eniz vincēs in generatiōe lapidis z harenaꝝ est caliditas egressa ab eq̄litate. Et per easdē rōnes z ɔsimiles pariter pbari posset ꝙ in epate eiꝰ vincit caliditas z nō friditas: cuiꝰ oppositū apparuit posse colligi ex precedēti cap̄. Ad hec omnia rn̄det ¶ Et p̄ ad ultimū dicit ꝙ ex signis in p̄cedenti cap̄ tactis oibus uel ipsoꝝ aliq̄ nō bn̄ ɔcludit in epe huiꝰ viri dn̄ari frigiditatē: imo p̄ncipalis ɔclō inestigata in precedēti cap̄ fuit ꝙ epar eius erat lapsuz ad calidū z humiduz. uerū caliditas in eo est ita notabiliter ab humiditate ipiꝰ supata ꝙ apparent manifesta omnia humiditatis epatis signa: occulte vo̱ caliditatis respectu illiꝰ signa ɔcipiunt. Licet eni in aliq̄ corpore caliditas vincat friditatē. ipsa tn̄ remissa respectu humiditatis est cā generationis z multiplicationis pluriū flegmatū. ¶ Hec igitur flegmata caliditatis nālis actꝰ sua humiditate opprimūt intantū ꝙ non apparēt manifeste caliditatis impssiōes. pp̄ter qd̄ ad motiua predicta facile solui potest. ¶ Et p̄ ad p̄mū dicendū ꝙ nō semp ex tinctura urinarum necesse est arguere caliditatē epatis aut renuz: ɔtingit eni materias que sunt tincture urinaruz efficientes cause aliūde decidi: z ad urinam effundi: lz in mēbris urinalibꝰ nulluz caliditatis augmētum pcipiat. ¶ Ad formā igit argumēti cū dicebat ꝙ urine huiꝰ viri sunt notabiliter tincte concedit illud: z fit ɔcedit ꝙ tinctura illa signat augmentū caliditatis in oi loco ubi ipsa ostendit p̄ncipiū effectiuū z materiale. sed negat ɔsequētia: qm̄ neqz in maiori neqz in minori ɔcludit distēperamētū eēntiale in epe: nec in renibꝰ eē. sed est qz cholerica materia multa qn̄qz detinet in kisti fellis: z in uenis epatis z renuz circūstātibꝰ pp aliq̄s oppilationes. cū ergo apiunt ille effunditur mā cholerica ad vias urinales z tingit aquositatē. Et simile est de hac mā accidētalr tingēte urinas sicut accidit in creticis trāsmutationibꝰ completis uel incōpletis. ¶ Et similiter motiuū 2m̄ soluēdū est: qz dato ꝙ multitudo z grossities urinarum cum tinctura attestetur caliditati: non tamē

cōcludūt caliditatē illā invaluisse in renibus neqʒ in epate. ¶ Ad 3m aūt lʒ videat difficilius dr q̄ harenaruʒ ⁊ lapidis gñatio fiūt a caliditate egressa tēperamētū: ut pulchre arguebat. nō tñ cōcludit in renibus eē auctā caliditatē harenarū ⁊ lapidis gñatiuaʒ. Cōtigit eni ad ipa⁊ gñationē fortius cōcurrere caliditatē circūstātiū mēbroꝝ ⁊ calitateʒ accitalr in renibus genitā q̄ calitatē ꝓpriā ipoꝝ renū. Exemplū pmi. sicut multotiens ab epe a sanguine in arteria orithi descēdēte: ⁊ in uena kili frequēter intēsa caliditas in renibꝰ ꝓducit. Exēplū scōi. sicut cuʒ ꝑseuerāt oppilōes: ⁊ multiplicant circa renes intēdit caliditas ⁊ multiplicat in eis. Ad formā igitur argumēti. a renibꝰ expellunt lapilli ⁊ harene q gñant a caliditate egressa tēperamētū. ergo illa caliditas est necessaria a renibus: patet q̄ ꝯñtia fallit ex predictis. ¶ 2o ꝑncipalr hec renū dispō pōt ꝓbari ex nocumēto in opatione coitus contingēte. debilitat eni ꝓpter frigiditatē ⁊ hūiditatē in renibus venereus actus: ita q̄ qñqʒ nō solū diminuit: sed etiā aufertur. quare 18a tertij. caplo pallegato de egritudinibus renuʒ inqt ꝑnceps. Et cōmittat qdē debilitatem renū qualitercunqʒ defectus in coitu. ¶ Est aūt subtilr cōmemorādū ꝓpter qd renū debilitas sit cā defectus coitus. Dicēdū itaqʒ q̄ actꝰ venereus a vtute gignitiua ꝑficit multiplr. ¶ pº ex parte cōuenientie mãe seminalis in quanto: ⁊ in qli debite disposite. ¶ Scōo ex debita dispōne organoꝝ: in qbus ultimate ꝑficitur semē. ¶ 3o ex debita dispōne spūuʒ: qui necessarij sunt ad illius mãei gñationē. ¶ Quarto ex debita dispōne viarū per qs effundit mã semis. ¶ Quinto ex debita dispōne mēbrorū: in qbus semināris mã gñat. ¶ Exēplū pmi: sicut mã seminalis mediocris quātitatis: ⁊ cōuenienter cōplexionata effusa ad testiculos recipit ab eis tēperamētū quo ad delectationē ⁊ gñationis aptitudinem recipit. neqʒ eniʒ aliqua mã p cānale tertiū in mēbro virili spmaticum noiatum effusa delectationē in coitu ⁊ fecūditatē efficere pōt nisi temperamētū predictū a testiculis accipiat. ¶ Propter qđ correlarie concludit q̄ multotiens exit aliq̄ spmatica mã: aut sibi consimilis a membro genitali sine aliq̄ penitus delectatiōe: ut patet in multis gomorreis. Et hec est ꝓpe huius viri dispō qui habuit lōgo tpe spermatice mãei eductionē multū ut in pluribus absqʒ aliq̄ delectatione: aut cum eadeʒ remisse ualde. ¶ Exēplū scōi multiplicē hēt dubitationē fm multiplicitatē mēbroꝝ. qdā eni posuerūt spmaticā mãm gñari in uena kili ⁊ sibi ꝓpingi tēperamēto epatis per renū ad illius gñationē cōcurrentibꝰ ut colligēdū est 18a tertij. cap de causis spmatis. ⁊ aliqliter 21a tertij. cap pº. Et eādē mãm p predictas uenas effundi per uasa spmatica: quoꝝ alteꝝ: qꝛ dextrū oritur ab emulgētibꝰ: sinistrū vo ab arteria orithi. Hec igit mã per pdicta uasa effundit ad testiculos. ¶ Alij aūt uoluerūt hāc seminalē mãm gñari in uasis inuolutis circa testiculos a quorū tēperamēto sanguis effusus dealbatur ⁊ in spma ꝯuertit ⁊ est opinio imposita Aristoteli 9o animaliuʒ. cap de spmate. ¶ Nōnulli aūt uoluerūt mãm illā pcise in testiculis gñari ut iā visuʒ est. ¶ Et si bñ cōsideras faciliter istas apparenter dissonas opiniones cōsiliari pōt. Sperma eniʒ completiue gñat in testiculis. Mã vo illius aliqliter remota tēperamentū recipit in uasis inuolutis. Mãm vo remotā magis necesse est pdisponi a mēbris supioribus in qbus digestiua vtus potentior est. s. in epate ⁊ in renibus. Patet aūt q̄ ipossibile est sperma uerū gñari: nisi organa uel mēbra predicta sint debite cōplonata ⁊ orgāçinata in cōplone ⁊ vnitate eoꝝ. ¶ 3m pdictoꝝ iterū necessariū est. nisi eni debita q̄titas spūum vitalium aialiū ⁊ nāliū ꝯcurreret: ⁊ eoꝝ cōplonale tēperamentū: quō possettalis materia gñari. ¶ Exēpluʒ qrti est ut sibi uasa spmatica ⁊ vie iā pdicte: per qs semialis mã effunditur ⁊ recipit nō essent bñ disposite: nequaq̄ posset spma gñari. ¶ Exēplū quinti iam apparuit declarationeʒ habuisse in declarando mēbra ad gñationē spmatis necessario concurrentia. ¶ Ex his oibus diligenter cōsideratis apparere pōt cā ꝓpter qd hic vir a copula uenerei actus est ꝓuatus. ¶ 3o principaliter hec renū debilitas apparere pōt ex debilitate motus ꝓgressiui: ⁊ sustentatione totiꝰ corporis sup cruribus. renū eni debilitas multotiens ꝓducit ad egritudines iūcturaꝝ. ⁊ hoc qdeʒ est satis rōnale. qm̄ supfluitates ab epate ad renes ualde facile delegari pñt per uenam renibꝰ ab epe aduenientē: ut 18a tertij. cap pº. ꝓpe finem. ¶ Silr etiam a renibus ad iuncturas inferiores ualde facile declinare pñt materie fluxibilitate ⁊ grauitate earū. ¶ Et iterū per ramū uene kilis descendētis in duas ptes ramificate: ⁊ descendētis per coxas. ¶ Et adhuc etiā propter colligantiam situalē ad nuchā: ⁊ ad sex paria neruoꝝ descendentiuʒ ad alkatin: qui oriuntur a nucha ualde leuiter mãe a renibus ad pdicta mēbra delegari pñt. Un̄ ⁊ hñtes debilitatē in renibꝰ in motu progressiuo sunt lesi. Et plurimū aliquaʒ spēm doloris iuncturarum inferioꝝ incidunt. plura alia signa debilitatis renuʒ demonstratiua adducere potuissem. sed hec cū his que superius dicta sunt de nocumētis in urina cōtingētibus sufficere pñt. ¶ Et ex oibus in hoc caplo ⁊ in pcedētibus declaratis sūmatiʒ colligi pōt huiꝰ viri dispō: ita q̄ cōplo eiꝰ ex oibꝰ aggregata pticulis declinat ad frigiditatē ⁊ hūiditatem: magis tñ ad hūiditatē q̄ ad frigiditatē. tēperamentum eni nãle epatis nō sufficienter pōt cōtra opari friditati stōchi epatis ⁊ alioꝝ: ⁊ cū humiditate intēsa stat augmentū succedere frigiditati. ut pma pmi. caplo de cōplonibus. humiditas eni maior q̄ debet reddit corpus frigidius q̄ oportet. ¶ 2o ex predictis correlarie cōcludit q̄ oportet huic viro conuenienter ⁊ celeriter ꝓuidere: eo qꝛ respectu cōplexionis eius a generatione cōtracte: ⁊ respectu etatis hic lapsus est sibi ad contrarium: ⁊ omnis talis ut in pluribus est uerendus: ⁊ male terminationis iuxta sermonē summi ueteris afforismoꝝ 2a. In morbis minus periclitantur egrotantes.

Sectio pa de administratiōe regiminis debiti per sex res non nãles continens capitula sex.

¶ De electione aeris ⁊ loci habitabilis. Cap. I.

Egimē aūt eius in duas ptes diuidit. Et prima qdē rectificatiuū rex nō nāliū administrationem. 2a vo medicinaliū exhibitionē. ¶ pa aūt harum sectionū sex cōtinebit breuia capla. ¶ Quoruʒ pm est de loci habitabilis electione. Eligat igit clima regio ciuitatis domus uel camera ad caliditatē ⁊ siccitatem tendentia magis tñ ad siccitatem q̄ ad caliditatē. ⁊ sit locus eius partialis orientali ⁊ meridionali aere detectus a uētis hūidis borealibus ⁊ occidētalibꝰ elōgatus: ⁊ a decursibus aquaꝝ uel nalliū remotus: in quo frequēter ignis accēdat ex lignis lauri abietis pomoꝝ iunipi: pini: ⁊ frondibus herbarū cōsimilr calidarū. In quo ēt sepe suffumigium fiat ex colofonia storace calamite: resina: pice: sandaracha: thure laudano: ⁊ ꝯsimilibus. ¶ Et gratia annexoꝝ aeri uestes eiꝰ sint bñ calefacientes: ⁊ membris adherentes cōuenietis stricture. Et in hyeme ex conuenientibus pellibus diploideʒ muniat: ⁊ caput eius birreto agninis pellibꝰ suffulto in hyeme: ⁊ leuioribus in estate regendum est. s. caput.

¶ De regimine per repletionem ⁊ inanitionem. Cap. II.

Uoniā huiꝰ viri dispō a multa repletiōe dependet. Ideo ciboꝝ quantitatē mediocrē accipe debet. melius est ei a dieta cōmuni media eque distanti declinare ad latus subtilitatis q̄ econuerso quare ciboꝝ ⁊ potuū quātitatē accipiat: nec appetitum excludentem: imo decens est ei a mensa surgere reliquijs famis ⁊ sitis in stomacho remanentibus ut condecentius amplectente stomacho cibos ⁊ potus digestio perficiatur ⁊ laudabilior. ¶ Si autem iterum contigisset ciboꝝ repletionem fuisse acceptam ad eoꝝ eductionem priusq̄ corrumpantur ꝓponendū est uomitu aut subductiōe per inferius. ¶ Et pm quidē il eoꝝ perficit imponēdo digitū: aut pēnā oleo inunctā usqʒ ad pncipiuʒ meri titillādo. ¶ Et si non uomeret p hoc facilr: tūc accipiat cyathum aque decoctionis radicis raphani: ⁊ eidē addant ʒ. ij. aceti: ⁊ totuʒ hoc bibat

tepidā postq̄ plenus fuerit stomachus cibis in sublimitate grossitie dulcedine ⁊ amaritudine: acredine ⁊ acuitate variis. ¶ Si aūt per hec cōuenienter euomuerit bonū est. si aūt non: fiat ei clistere ɔuenientis attractiōis ad inferiora. ℞. decoctionis q̄tuor plātarū malue. s. mercurialis: blete: ⁊ viol. lib. j. olei violarum. ℥. iiij. salis cois. ʒ. vj. bñdicte iere Galeni añ. ʒ. iij. çuccari ru. cassiefistule añ. ʒ. 5. misce ⁊ totum hoc accipiatur hora conuenientiori ut apparebit.

¶ De regimine per quietem ⁊ exercitium. Cap. III.

Exercitiū exiens a mediocri huic viro cōueniens esset ꝓpter necessitatē ɔsumptiōis supfluitatum que in ipso abūdāt. uerꝫ q2 in ipso lassitudo notabilis appet: iō exercitiū pp hoc nō videt eē cōueniens. Leuiter ergo incedēdo aut gradarium equū equitādo stōcho exīte a cibis uacuo exercitet: aut montis distantiam aliq̄tā ascendendo uel descendēdo: ita ut cadat in eo actualiter ⁊ in membris calor acutus percipiatur. Si autem ex hoc tali exercitio lassitudinē incurrat desistat ab eo sermone ueteri. In omni motione corporis ⁊c. ¶ Et loco exercitij fricationibus corporis utat a genibus usq3 ad pedes, deinde ab inguinibus usq3 ad eos: ⁊ a spatulis usq3 ad nates: ⁊ ab humeris usq3 ad manus inferius trahendo cū fricationibus rubedinē aliquā in mēbris inducentibus. hora q̄dē qua iam ꝑma cōpleta est digō ⁊ uenter a supfluitate mundificatus fuerit. Reliquo aūt tpe conuenientius est ei quiescere q̄ exercitari: eo q2 motus materierum digestionem impedit. 22ª tertij. cap de doloribus iuncturarum.

¶ De regimine per somnum ⁊ vigiliam. Cap. IIII.

Ex his que in ꝑcedentibus declarata sunt patet huic viro necessariū eē recedē magis ab eq̄li paruper per augmētū dormiēdi q̄ vigilādi ut melior in eo fiat digō utriusq3 māei ⁊ isensibilis earū expsio: ⁊ l3 in ipo multarū māerū augmētuꝫ existat: que exiccatiōe idigēt: ⁊ per vigiliaꝫ exiccarent magis. tñ q2 p ipam maior fiet in hoc viro laudabiliū māerū resolō q̄ oportet. Ideo pp hoc amplior somnus ei conuenit q̄ breuis. ¶ Somnus itaq3 uel dormitio cōpetit ei distanter a cibo per horā vnā uel duas super dextro prius. deinde super sinistro latere figura corporis mediocriter erecta. ¶ A decubitu super spinam oino caueat: imo cōuenientius esset ei super uentrem q̄ super spinam dormire. ¶ Caueat dormire in camera antique constructionis habente testudinales reuolutiones: in quam etiam radius lune nullo modo ptingat. nocet enim uehementer capiti eius ⁊ reumatismū faciendo sanguinem uel alterum. 2ª tertij. tractatu primo.

¶ De accidentibus anime. Cap. v.

Passiones aiales: ⁊ maxime cōtristātes oino euitari debēt. fortassis enim ⁊ ita credo in hoc viro tristitia magna. fuit cā corruptiōis sanguis: ⁊ aliaꝝ māeꝝ in eo. Aut per viā ɔgelatiōis que successit suffocatiōi innati caloris: ⁊ in membris acentratis: aut per viā adustiōis māerū illarū. l3 ꝑmā cām a posteriori viderim uerificatam magis: q̄m iste vir expulit mām melēcam sanguine cōmixtā cū signis frigiditatē testificantibus magis q̄ caliditatem. ¶ Fuit enim illa mā nigra ⁊ obscura penitus absq3 aliq̄ lucididate. ¶ 2° fuit ꝫm ptes oēs cōpacta multū. ¶ 3° vo fuit associata fetori horribili. ¶ 4° non hūit secū cōmixtas spumosas ptes aliq̄s: neq3 colore citrino coloratas, ⁊ oia ista signa extictiōis calitatis demonstratiua sunt sicut istis opposita caliditatis augmētū, significant seu ostendunt. ¶ Igitur oē accñs aie per qd moueant māe: ⁊ spūs ad ex ab intus erūt cā ꝑdicte suffocationis inati caloris: sicut furor iracūdia esset cā inflamationis ⁊ adustiōis earum ꝓpter uelocē ⁊ fortē motū in spiritib° ⁊ humorib° cōtingentē iracūdis ⁊ silibus. Et forte si bñ consideras inati caloris diminutio que per modū suffocatiōis ɔtingit potuit eē vna de causis que fecit hunc virū ad uenereos actus impotentē. ¶ Ex q̄cā cōpleret satis numerus causarū diminutionuꝫ in coitu efficientiā. Itaq3 necessarium est huic viro has passiones a seipso soluat: ⁊ hylaris ⁊ iocundus existat: ut confortata anima potentior sit ad salutem inducendam bene regendo materias ⁊ membra corporis.

¶ De electione ciboꝝ ⁊ potuū cōuenietium. Cap. vi.

Nunc aūt in hoc cap paulisp subtili° ꝑcedēdū est. Videt eniꝫ difficile satis posse eligi cibaria suis qualitatib°: ⁊ ꝓpe medicinalib° vnicuiq3 mēbro lapso cōueniētia ꝓpter cōtrarietatē lapsuꝫ in diuersis membris eius in ꝑ principali cap inuestigatam. ¶ At vo ut rōnali iudicio modus dietandi in cibis eligat: ꝑmittendū est ꝑ q̄ cibaria penitus cibaria dicta saltez alicuius quātitatis non essent huic viro conuenientia: eo q2 augmētū efficerēt in māebus: ⁊ iterū q2 non cōuenienter aduersarent lapsibus predictis. Cibi eni tales ⁊ potus penitus a materia operantur ⁊ non a qualitate. ¶ Premittenduꝫ 2° q̄ tales cibi debent esse medicinales: aut medicinalibus cōmixti si cibales fuerint. ¶ Premittendum 3° q̄ tales cibi debent esse leuiter calidi nō trāscendētes primū gradū: aut primā mansionem secundi: quia lapsus ad frigidum in hoc viro est parum intēsus. ¶ Premittēdum 4° q̄ tales cibi debēt esse in siccitate notabiliter eleuati ut in scdo gradu: ⁊ adhuc in prima māsione tertij. Probat: q2 lapsus ad hūidū in hoc viro est amplior in duplo maior: ⁊ amplius q̄ ad frigidum q̄re ⁊c. ¶ His ꝑmissis fiat huic viro panis modicuꝫ subtilis furfuris hñs de fermēto ⁊ sale magis recipiēs q̄ cois panis ⁊ si comederet aliquāto tpe panē ex farina spelte factuꝫ esset ei utile magis: aut saltē in quacūq3 cibatione semp comedat ante cibū: ⁊ post tortellos. x. ⁊ est bis coctus panis: sit autē bñ coctus panis etatē hñs duoꝝ aut triuꝫ dierū ad plus. ¶ De carnibus aūt eligant capreti bene adulti: quorū carnes exiccatiue sunt magis q̄ eoꝝ quoꝝ etas mēsem non transcēdet: sint et vituli adulti ⁊ carnes gaçelli ⁊ syluestris porci ⁊ leporis ⁊ cerui. agni aut castrati ⁊ domestici porci dimittantur: ¶ De uolatilibus aūt utat oib° domesticis ⁊ syluestribus ꝑter q̄ in aqs degētibus. Vñ pulli: pdices: fasiani: coturnices: ⁊ minute aues cōueniētes sunt. De melioribus aūt q̄bus uti pōt sunt colūbi iuuēculi. eorū vo carnes cōueniunt ei cuius corpus infrigidatū est ⁊ sanguis est paucus. Vñ ex cōtinentis cap. 669°. Pulli colūboꝝ dant in cibo illi cui° corp° euacuatū fuit sanguie aut infrigidatū ex longo morbo. Silr ⁊ caprioline carnes. de q̄drupedibus optime sunt ei. ipse eniꝫ inter syluestres carnes meliores existunt ⁊ sanguis ex eis genitus paucas hēt supfluitates. Almanß. 3° cap 32°. ¶ Carnes vo aialiuꝫ multe hūiditatis: uelut sunt agni castrati ⁊ recentis porci de quadrupedib°, ⁊ anates ⁊ anseres ⁊ ortigones. i. quallie de uolatilibus nō ɔueniunt nisi coquant cum plātis ⁊ exiccatiuis nō multe calītatis: uelut saluia hypericō aut cū aromatib° notabilis exiccationis: de quib° tñ pauca q̄titas apponat: ne ꝓpter calītatē ledāt. pp qd gr̄a huius solite carnes huic viro sunt cōueniētes: ⁊ silr carnes in mortariolis ɔdite ⁊ in uētrib° conseruate. ¶ De plātis ɔueniūt ei saluia: mentha: rutha: serpillū: ⁊ ꝓprie maiorana: feni. petro. daucus. i. baucia syluestris ⁊ domestica. Caules etiā ɔueniūt ei: ⁊ in sūma oē uegetabile: cuius calīditas non est excedens multū: ⁊ siccitas est notabilis laudandū est ei. pp qd lactuca: portulaca: bleta: spinachia: viola: malua: cucur. cucu. ⁊ citrulli: ⁊ anguria oino dimittant: nisi in pauca ualde quantitate ⁊ raro usu. ¶ De fructibus vo horarijs: ut cerasa dimittantur ⁊ auellane recentes. Ficus vo solatione: uel fabatione: ⁊ amigdale recentes: ⁊ pira ad notabilē dulcedinē inclinata: ⁊ pepones bñ dulces ɔueniunt ei. ¶ De siccis fructibus conueniūt ei ficus sicce fistici: xilokaracte. i. karobe: auellane: castanee elixe: ⁊ ꝓprie ꝓpter renes: ⁊ amigdale sicce ⁊ cōsimiles: ⁊ vue recentes bene etiam mature etiam utiles sunt ei: nisi quia non sit usus eorum frequens ⁊ multe quātitatis. ¶ De radicibus conueniūt ei rape: ⁊ napi ꝓprie: eo q2 mundificāt renes ⁊ exiccāt coitum. Et cepe et ⁊ proprie cocta conueniunt

et ꝛ ppꝛie bulbus cũ cõfoꝛtatiõe stomachi quã efficit. Alleũ vo ꝛ poꝛrũ dimittant. karotis aũt cuiuscunqȝ spẽi uti põt: ꝛ quouis pꝛeparationis mõ. Sparagus ꝛ lupullus ꝛ cappares cũ mũdificatione ꝛ exiccatione sua etiã sunt laudabiles. ¶ De cõditis placẽt mihi oliue: ꝛ baucie: ꝛ napi cõditi: ꝛ pꝛopꝛie secacul. i. iringus conditus pp renes: ꝛ citonia condita iterũ post cibũ sunt ei bona. ¶ De peregrinis cõditis conueniũt ei inter reliq̃ extremitates balsami cõditi. ꝛ dĩ confectio xilobalsamũ cõditũ. çç. ẽt cõditũ: qd viride dĩ. hec duo sunt in quibus magna sue curationis vis cõsistit. kebulos etiam conditos laudo. Et erit oium istoꝝ canon administrationis in regimine medicinali declarandus. ¶ De his vo quibus cã delectationis cibi cõdiũtur placet usus aceti acutissimi: ꝛ agreste cõuenienter salse: ꝛ lymonũ etiam usus cũ aptiõe incisione ꝛ exiccatiõe sua cõueniens est. Citrãguloꝝ vo ꝛ gnatoꝝ acriũ usus nõ est ei ɔueniẽs. succus ãt muçoꝝ ꝛ dulciũ gnatoꝝ oimodo administrationis placet. ¶ Oleũ oliuarum bñ maturarum nõ multũ placet: eo q̃ humidũ est in fine primi in gr̃u vo calidũ est in pncipio primi cõueniret: sed si erit in suo artificio cõuenienter salitũ conueniet ei. ¶ Butyri usus oino dimittaꝛ ꝑpter ampliorem eẽ in eo humiditatem q̃ in oleo oliuarũ. ¶ Si aũt hic vir vellet uti oleo cõuenienti nõ eligat oleũ ꝑter factum de nucibus. Ipm eni cũ exiccatione: calefactione: ꝛ aptiõe suis stomacho epati: ꝛ oibus urinalibꝰ vijs cõuenientiꝰ est q̃ pdicta. ¶ Oleũ etiã amigdalarũ dulcium: ꝛ de fisticis summe conueniunt ei. ¶ Oleum de pineis ꝛ de sisamo oino dimittanꝛ. ¶ Mel vo ꝛ dita oia cibaria laudabilia sunt. cũ enim calidũ sit ꝛ siccũ in 2° ꝛ potenter aduerseꝛ flati ubicũqȝ reperiaꝛ cõsumendo ipm ꝛ pcipitando per uentrẽ ꝛ per urinam nõ eñaꝛ ab eñone cõuenienti: ꝛ ppꝛe in vigorando ꝛ mundificãdo. pp qd opoꝛtebit q̃ vir iste utaꝛ non raro hydromelle: cuius descriptio ꝛ modus usus eius in sequenti cap̃ declarabitur.

De potu aũt eius cõuenit ei vinũ substantia puruȝ uel dyaphanũ coloꝛe albũ: uel citrinũ. odoꝛe suaue potẽtia sue mediocrẽ fumositatem hñs. qd tñ si fumosum fuerit aqua cõfrãgẽdũ erit fm tertiã uel q̃rtã parteȝ eius cõmixta que mẽsurari poterit fm discretionem patientis ꝛ vini fumositatẽ. ꝛ sit aqua ab electo fonte collecta: q sit celo ꝛ aeri discoptus a vallibus ꝛ limosis sup̃fluitatibꝰ: ꝛ coꝛruptibilibꝰ plãtis in eo natis denudatus: in quo neqȝ ranarũ: neqȝ sanguisugarũ: uel pisciũ multitudo reperiaꝛ. ¶ Eligibilioꝛ aũt aq̃ eidẽ eẽt aq̃ cisterne que cũ uelocitate sue penetrationis: ꝛ substantie tenuitate penetrabilioꝛ est: ꝛ ppꝛie si cũ çuccaro cõmisceaꝛ ꝛ coquaꝛ. çuccarũ eni ꝛ pꝛopꝛie tertie decoctionis taberçet noiatuȝ a medicis conuenit ei cũ eoqȝdem nutrit calefaciendo ꝛ exiccãdo. Est eni calidum in fine primi: ꝛ siccum in eo: ꝛ confert stomacho abstergendo ab eo flegma ꝛ a membris nutricationis.

Sectio scda cõtinens capitulum vnum. De regimine harũ dispositionum per instrã medicinalia.

In electione aũt medicinarũ dispõnibus huiꝰ viri cõueniẽtiũ pmittẽdũ pꝰ q̃ difficile est eligere instrã oibꝰ dispõnibꝰ simul ɔueniẽtia pp uarietatẽ ipaꝝ: qd eni eẽt ɔferẽs dispõni renũ ꝛ epati eius nõ videretur utile ad dispões stõchi capitis ꝛ neruoꝝ ipsius. Iõ securius est intẽdẽ ad rectificationẽ alicuius de numero haꝝ dispõnum: ꝛ maxĩe ei que suspectioꝛ est deinde pmutatiȝ trãsire ad regimẽ aliaꝝ fm q̃ magis vĩ iste stare necessitas. ¶ Premitẽdũ est 2°: q̃ regimẽ huiꝰ viri per medicinalia pmutãdũ est fȝ reuolutiõeȝ ptiũ anni. Haꝝ aũt dispõnũ quedã magis infestare solent in uere q̃ in estate ꝛ sic de alijs. ¶ Ideo pmittendũ est 3°: q̃ respectu eius in pncipio ueris fiat eductio materieꝝ: a qbꝰ he dispositiões fieri ꝛ augeri solẽt ut nũc seqꝛ: ꝛ sic de alijs tẽpoꝛibus. ¶ Itaqȝ in pncipio mẽsis martij circa sextũ usqȝ ad xm diẽ lunarẽ eius administreꝛ huic viro hoc pmũ minoratiuũ. ℞. agarici electi: hermodactyloꝝ añ. ℥. j. ʒ. çinçiberis: anisi viol. añ. ℈. ʒ. salis in di. g. iij. aque eupatorij: aque viol. añ. ℥. ij. aque absinthij. ℥. j. ʒ. penidiaꝝ. ℥. vj. infundanꝛ spẽs pulueriçate in pdictis aqs p vnã diẽ nãlẽ. deide calefiãt oia ꝛ bñ misceanꝛ ꝛ colenꝛ. colature illi admisceaꝛ electuarij idi. ℥. j. ʒ. ꝛ totũ cal dũ in potu exhibeaꝛ. ꝛ post ipm doꝛmiat p hoꝛã vnã: ꝛ trãsactis hoꝛis gnque accipiat cyathũ vnum aque calide oꝛdei cum çuccaro: ꝛ post iterum tardet cibum per hoꝛam vnam. ¶ Accepto igitur hoc minoratiuo die immediate sequenti accipiat hoc 2m remediũ. ℞. syrupi cõpositi acetosi. ℥. ʒ. syrupi de eupatoꝛio. ℥. j. aque mẽthe: aque absinthij. añ. ℥. j. aque cicoꝛee. ℥. j. ʒ. misce ꝛ accipiat ipm usquequo appeat in eiꝰ urina hypostasis alba eq̃lis cõiũcta: ꝛ in fundo sedẽs. ¶ 3m instrm est ut in die imediate seq̃ti purgetur cũ hoc medicamine. ℞. iere Galeni ℥. ʒ. cassiefistule paulo añ de cãna extracte cuȝ aq̃ eupatoꝛij. ℥. j. agarici electi. ℈. j. çinçiberis. g. iij. misce ꝛ obseruenꝛ post ipm hoꝛa: ꝛ cõditiones oẽs que de minoratiuo superius posite sunt. ¶ 4m instrȝ est. ut postq̃ iste vir pscripto mõ purgatꝰ fuerit itẽdat ad mũdificationẽ capitis eius cum hoc gargarismate. ℞. corticũ agarici: collogn. añ. ℥. ʒ. costi pipetri stapbisagrie: çinçiberis: cinamomi. añ. ℥. j. pulueriçenꝛ omnia ꝛ bulliãt in lib. iij. aque usqȝ ad cõsumptionẽ medietatis. De hac igiꝛ coctiõe colata accipiaꝛ lib. ʒ. ꝛ supaddaꝛ eidẽ oximellis sq̃llitici. ℥. j. ʒ. electuarij dyairis descriptiõe Nicolai. ℥. iij. misce: ꝛ cũ hoc actu calido postq̃ paulisper fuerit in oꝛe retentũ fiat gargarisma mane ꝛ sero per hoꝛam. j. ʒ. ante cibum diebus sex uel octo continuis. ¶ 5m instrumentũ est ut post illud gargarisma gratia cõfoꝛtandi caput ꝛ cerebruȝ utatur oibus istis instrumentis simplicibus ꝛ compositis. ¶ Quoꝝ primũ est spica inda que sup bregmate pulueriçata confoꝛtat cerebrũ. Vñ in aggregatoꝛe Io. bap. in suo cap̃. Spica inda exiccat humoꝛes in capite congregatos: cõfoꝛtat cerebrũ: ꝛ phibet reumatismos. ¶ Itẽ ad hanc intentionẽ confert excellenter ambꝛa pulueriçata sup bregmate. Vñ ubi supꝛa cap̃ de ambꝛa. Ambꝛa supposita capiti confoꝛtat cerebrũ ꝛ coꝛroboꝛat ipm ꝛ sensus eius ꝛ coꝛ. ¶ Itẽ ad eandem itẽtionẽ ɔfert auellanaꝝ comestio. ipe enim augmẽtum efficiũt in cerebꝛo. 2° cañ. auctẽ hyppo. capitulo de auellana. ¶ 6m instrȝ est: vir iste postq̃ usus fuerit pdictis per aliquot dies per vnã cõpletã septimanã oi mane oꝛe eius pleno trahiciat per nares eius de hac mixtione. ℞. aque sublimationis maioꝛane. ℥. iij. musci electi. g. v. tepefiat totum ꝛ adminstreꝛ ut supꝛa. Ego enim tota etate mea nullũ iueni remediũ melius celerius ꝛ efficacius cerebꝛi ꝛ neruoꝝ ɔfoꝛtatiuum. ¶ 7m istrm est: vir iste assuescat sepe comedere xilobalsamũ cõditũ nõ sophisticatũ: qd fit ex recentibus vgulis ligni balsami cũ çuccaro cõditũ: ꝛ accipiaꝛ in mane cõpleta iã pa digõne coclear vnũ ex eo ꝛ tardeꝛ cibꝰ saltẽ hoꝛis q̃tuoꝛ. ¶ 8m instrm qd coicatiuu amẽtũ magnũ oibus fere dispõnibꝰ eiꝰ est usus sotire magne posite ab Auic. 5° cañ. sũma pa. que sotira. i. saluatrix interptaꝛ. lȝ Haliabas 4° practice. cap̃ 6°. hoc electuariũ noiauerit selse. Et accipiatur ex eo. ℥. j. ʒ. in auroꝛa cũ aq̃ maioꝛane gr̃a cerebꝛi. ꝛ cũ aq̃ rosmarini ꝑpter neruos ꝛ cũ aq̃ absinthij: uel menthe ꝑpter stomachum.

Pro coꝛde 9m remedium est ꝛ magis inferioꝛibus conferens membꝛis stomacho pectoꝛi ꝛ epati eius ꝛ cũ apparuerit in predictis: uel ipoꝝ aliquo nocumentũ manifestũ incipiat sibi prouideri. ꝛ pꝛimo lipothomijs ꝛ debilitatibus coꝛdis ꝛ defectui animositatis cum hoc digestiuo. ℞. aque sublimationis mellisse ꝛ buglosse añ. ℥. ij. syrupi de coꝛticibus citri. ℥. j. syrupi de bisantijs. ℥. ʒ. detur hoc actu calidũ in auroꝛa per. 8. uel. x. dies cõtinuos. ¶ Decimũ instrm est ut hic vir accipiat hoc euacuatiuum die immediate sequenti. ℞. aque sublimationis foliorum basiliconis: aque radicis enule. añ. ℥. j. ʒ. reubarbari: agarici electoꝛum añ. ℥. j. ʒ. çinçiberis spice nardi. añ. ℈. ʒ. salis gẽme. g. iij. infundantur oia per diem nãlem in predictis aquis. deinde calefiant ꝛ colenꝛ ꝛ exprimanꝛ: ꝛ colature addanꝛ. ℥. ij. eluarij ad meliam solutiui descriptiõe Auic. 2° de viribꝰ coꝛdis.

caꝑ penultimo. ⁊ obseruet post istud totū qḋ post alia solutiua scriptū est. ¶ Et attēde ꝙ pscriptū digestiuum imediate ⁊ hoc solutiuū coicant intētiōes suas mārebus: aut lapsibus calidis ⁊ frigidis. Unde si tua intentio inclinaret magis ad aduersandū cholere ꝙ flegmati: tūc multiplicetur dosis reubarbari. ⁊ econuerso ad frigidaȝ intendendo cām addatur in dosi agarici fm coniecturam tuam. ¶ Undecimū instrꝫ spāle ⁊ ultimū est hoc cōpositū. ℞. aque mellis. ʒ. ij. pulueris çedoarie. ʒ. j. vini aromatici. ʒ. ij. misce: ⁊ quatuor uel. v. diebus calidum exhibeat in potu: ⁊ fuit de exptis uetustissimi auctoris Alkasis. scripsit eni in lio simplicium. çedoaria ɔfortat cor letificat ipm: ⁊ ualet syncopi melius ⁊ tremori cordis ⁊ multuȝ corroborat ipm ⁊ epar. ¶ Ego uo doctrina Dyascoridis: ⁊ experientia ab eo habita scio si quibusdam diebus oi mane in potu dentur. ℈. iiij. elci musci cū. ʒ. ij. aque sublimatiōis foliorū aut flor croci mirabilr releuat syncopiçatos: ⁊ resolutos oēs a qcūqꝫ cā cōtigerit ipsos defecisse: siue calida siue frida. Un Dyas. in suo caꝑ. muscus potatus confortat cor ⁊ omnia mēbra interiora: siue superpositus. Unde est dans vigorem oibus mēbris: uel solatiuȝ: ut habet alia littera: fortitudineȝ eius augendo. ¶ Duodecimū instrm de his que cordi cerebro ⁊ oibus pncipalibus utilitatē afferunt ad elariū de gemmis descriptū a Mesue in Antidotario suo distinctione pa caꝑ 3o. ⁊ fuit de medicinis Gal. collectis ab eo in lio xo tractatuū. de quo exhibeant oi mane. ʒ. iij. ⁊ si uolueris ipꝫ cerebro appropriare magis det cum. ʒ. ij. aque sublimatiōis betonice: uel saluie in frigida cā: in calida cū aq rob. uel viol. ⁊ cum intendis ad lapsum frigidum cordis cū eo det cum aq enule uel mellis. ad calidū cordis lapsuȝ det cum aq acetose uel flor salicis: uel buglos. que tēperata est. ⁊ respectu lapsus calidi infrigidatiua est: eo qr remissum additum intenso remittit ipm. ut ex pncipijs theorie deductū est. Silr etiā si hoc electuario uolueris uti ad stomachuȝ calefactū det cū aq lambrusce: uel decoctiōe eius: uel cicoree: uel flor salicis: ⁊ ad frigiditatē eius cū aqua absinthij: menthe: uel betonice. Et qn uolueris cum eo vigorare epar calefactū det cum aqua endiuie epatice uel cicoree sicut ad ipm infrigidatum confert aqua eupatorij: hypericonis ⁊ similium.

Pro stomacho Tertiūdecimuȝ instrm est rectificans stomachū: in quo ꝑpter amplā humiditatē eius per viaȝ indigōnis mās frigide generant ⁊ cōgregātur: cuius descriptio. ℞. pulueris carui. ʒ. ß. masticis. ℈. ß. det in potu cum. ʒ. j. aque decoctionis grani piperis longi. Est enim instrm magne efficacie: quod ingꝙ plurimi boium: ⁊ in meipso vidi ut ex cōponentibus videri pōt. Un Dyascorides caꝑ de mastice. Mastix eustomatica est epar ⁊ uentrem defectos corroborat: ⁊ in actiōes eorum iuuat absqꝫ molestia. De carui uo in aggregatore Serapionis ita scripsit. Carui bonuȝ est stomacho calefacit ⁊ corroborat ipsum: ⁊ facit digeri cibum: ⁊ intra in confectionibus medicinarum facientibus descendere cibum. Piperis longi usus ad stomachum infrigidatū in cibis eius est optimus. ¶ Decimūquartū instrm est ad stomachū calefactū experimentū hoc. ℞. pulueris lambrusce. ʒ. j. det in potu cum. ʒ. j. ß. aque acetose actu frigide. Ego etiam experientia certa scio ꝙ si. ʒ. ij. rosate nouelle descriptione Nicolai. dentur in potu cum ʒ. iij. aque acetose mirabiliter confert. ¶ Decimumquintuȝ instrumentum est ⁊ proprie de his que stomacho cordi cerebro ⁊ epati mirabile afferunt iuuamentuȝ: ut vir iste frequēti usu accipiat in aurora coclear vnum fisticorum conditorum fm modum de eis ab auctoribus inuentum. Ego uo sine multa anxietate soleo exhibere mundificatos cum subdupla quantitate çuccari albi.

Pro epate Decimūsextū instrm ⁊ ꝑpe de his que appropriant epati in quo multum opꝫ ponere attentionem: eo qr forma huius viri sine dubio corrupta est: siue per formam colorem aut habitudinem intelligere uolumus. est eni color eius ex citrino ⁊ albo cōpositus. forma eius est cacetica: ut videnti apparere pōt. vn talis ⁊ ꝓprie si pseuerarēt uēturam hydropeȝ huic viro pnuntiant. Cū igit ad epar eius calefactū intēdens administret ei hoc digestiuū qḋ ɔtinuet per plures dies. ℞. aque epatice: aque cuscute añ. ʒ. j. ß. syrupi de biçātijs: syrupi de eupatorio. añ. ʒ. vj. misce: ⁊ totum detur in potu parum calidum. ¶ Decimūseptimuȝ instrm est educens mās calidas ⁊ corruptas ab epate. ℞. trifere persice descriptione Mesue in Antidotario. ʒ. ij. reubarbari electi. ʒ. j. squinanti. ℈. vj. detur in potu cum medio cyatho aque lactis caprini: ⁊ fiant post ipsuȝ oia que de primo minoratiuo sunt scripta. ¶ Decimūoctauū instrꝫ est ut intēdat ad epatis cōfortatiōnē post ipsius eūonē cum hoc composito. ℞. se. cuscute: cicoree: scariole spodij. añ. ʒ. j. elarij dyalacce descriptione Auic. 5o cañ. ʒ. ij. vini granatorū. ʒ. j. ß. çuc. candi. ʒ. ij. fiat. eluariū de quo oi mane in aurora accipiat. ʒ. v. cū aqua cicoree: ⁊ cōfortat ualde: ⁊ tardet cibus post ipsum horis qtuor. ¶ Et si uolueris epar cuȝ his que a ꝓprietate ɔferunt rectificare cōgrue da ei in potu qbusdā diebus. ʒ. ß. epatis lupi exiccati cū. ʒ. j. aque cicoree in mā calida: cuȝ aqua eupatorij in materia frigida. Epar eni adib enumeratur inter res epar cōfortātes a proprietate sua que sunt tres descripte 14a tertij. caꝑ de cōfortantibus epar in fine. ⁊ sunt oēs species endiuie. Caro limaciarū ⁊ sunt codie: que reperiuntur in dumetis. ⁊ epar adib. lege ibi. ¶ Decimūnonū instrm ad frigidū lapsum epatis intende cum hoc digestiuo. ℞. aque eupatorij: aque absinthij. añ. ʒ. j. ß. syru. dyarodon descriptione Mesue in antidotario. ʒ. j. syrupi de eupatorio. ʒ. ß. misce: ⁊ detur in potu pluribus diebus cum apparitione hypostasis supra limitate. ¶ Uigesimum instrꝫ ⁊ proprie mundificatiuū mārū frigidaruȝ ab epate est hoc ℞. electuarij indi. ʒ. ij. agarici electi. ℈. ij. çinçiberis. ℈. vj. syru. de eupatorio. ʒ. j. det totum in potu cum decoctione exteriorū corticum fisticorum cum ɔditionibus in solutiuis obseruandis ut supra. ¶ Et si uolueris administrare pillulas: tunc ℞. pillularum aggregatiuarum descriptione maiori. ʒ. j. pillularum de reubarbaro. ℈. j. cum suc. endiuie reformētur pillule. viij. ⁊ dentur in potu. ¶ Uigesimūprimū instrm ⁊ post pdicta rectificatiuum epatis est hoc. ℞. elij dyacurcume descriptiōe Auic. 5o cañ. ʒ. iij. flor eupato. ʒ. j. ß. spice nar. sgnāti: xilobalsami: cameō. añ. ℈. ij. syru. de eupa. çuc. al. añ. ʒ. ij. fiat elm: de quo omni mane assumat. ʒ. ij. in aurora ⁊ tardet post ipsuȝ cibum horis quatuor.

Pro neruis ⁊ iuncturis: si aūt in hoc viro appareret reuersatio in neruis uel iūcturis sicut satis in eo suspicor ⁊ apparere poterit per ipedimenta in motu progressiuo contingentia: tunc utatur his remedijs simplicibus a sapientibus collaudatis. Quorum pmuȝ est ⁊c. ¶ Uigesimumsecundum est frequens usus comestionis pullorum columbor. Auēçoar enim mirabilia dixit de eis: ita ꝙ comestio pullor colūbor: ⁊ ꝓprie syluestrium confert relaxationibus membrorū oium: ⁊ tremori totius corporis: ⁊ trahentibus post se crura ⁊ pedes: ⁊ priuationi sensus ⁊ motus: ⁊ itersectioni loquele. ¶ Itē gra huius pdicto auctore collaudantur aque thermarū. i. balneor nāliū ⁊ proprie sulfureor. Un ⁊ huic viro his diebus libenter balneuȝ cōcessissem nisi multitudo humiditatū in eo: de quarum putrefactione dubitaui: ⁊ membror pncipalium debilitas obstetisset. qre cum per regimē pdictū sufficienter rectificatus erit in medio autūni summo iuuamēto credo balneum sibi collaturum. ¶ Uigesimūtertiū instrm est experimentuȝ nobile mūdificans cerebrū: ⁊ a neruis mās infusas attrahēs. Cuius descriptio. ℞. pul. nigelle: que per quatuor dies naturales infusa steterit in aceto acuto. ʒ. j. succi radicū sicle. ʒ. j. hydromellis. ʒ. iij. misce ⁊ tepefiat: ⁊ de eo fiat caputpurgium sicut de alio superius scriptum est debere fieri. ¶ Uigesimumquartum instrumentum: ⁊ proprie de compositis est usus ɔtinuus elarij de acoro: aut saltem ɔditū de acoro: ⁊ est radix eius humida uel tenera cum melle condita: ut ꝓuaris

uolumina hincinde colligi pōt. quorum alterum uel q̄dlibet accipiat in aurora usq3 ad quātitatem. ʒ. s. tardando postea cibū horis quatuor. ¶ Uigesimūquintum instrm est ut qui habent lassitudinem in neruis et iuncturis assuescant inungere spinam suam frequenter ex oleo de piretro actu calido: quare octauo de simplici medicina. oleum de piretro torpidos et paraliticos iuuat.

Pro renibus

vigesimūsextū instrm pncipale: et reliq̄ gnq3 sequētia sunt de appropatis ad dispōnes renū hui' viri: et hoc q̄dem ɔfert ad gomorreā: que multū molestauit ipm intantū et pduxit ipm ad impotētiā uenerei actus. vn̄ assuescat in aurora accipere. ʒ. j. pulueris flor nenufaris cum. ʒ. ij. vini nigri stiptici. Ego vo maius iuuamētū expertus sum in radice nenufaris q̄ in flore eius. et tu elige sicut tibi placet. ¶ Uigesimūseptimum instrm est hoc. ℞. se. portulace: et lactuce. aā. ʒ. s. suc. extremitatū cannebumide. i. recentis. ʒ. ij. misce et tepidū in potu det in aurora tardādo cibū horis q̄tuor: et dormiat post ipm ad libitum. Et hec duo lz a pprietate ɔferant in oi gomorrea excellētius tn̄ iuuāt in calida. ¶ Uigesimūoctauū instrm: et pprie ad gomorreā frigidā est hoc. ℞. seminis agnicasti. ℈. ij. aque menthe. ʒ. ij. det in potu totū ut supra dictum est. ¶ Uigesimum nonū instrm et pprie ad cuiuscūq3 spēi gomorream ɔferens est hoc. ℞. se. ros. coriandri pparati: masti. acatie: sumac: granor myrti: cupular glādium: spodij de cāna. aā. ʒ. j. s. se. rute et agni casti torrefactor: et ɔspersor cū aceto mēthe macis piretri. aā. ℈. ij. corallor ru. ʒ. iij. miue citonior çucca. aā. ʒ. iij. fiat eluarium et accipiat ex eo. xxx. diebus oi die in aurora ʒ. s. cū aqua sublimationis gallar cypressi uel decoctionis earū. ʒ. ij. et tardet cib' post ad minus horis q̄tuor. ¶ Trigesimū instrm est de his que appropata sunt viris effeminatis qui coire nō possunt: et ad virge erectionē impotētes sūt. ℞. radi. iringi mūdificatarū ɔuenienter lib. j. se. porri: baucie domestice et syluestris: se. cepe. aā. ʒ. iij. radicū satyrionis recētiū. ʒ. viij. macis been al. et ru. radicis liqri. mūde. aā. ʒ. s. caudarū sticor. ʒ. ij. cerebror passerū assator. ʒ. j. s. çuc. al. lib. s. coquant radices oēs in lib. viij. aque fontis usq3 ad ɔsumptionē medietatis eius lēto igne factā: deinde supaddat lib. j. vini dulcis tribiani de mōte sancto. coquant igit oia insimul minutim incisa usquequo diligēter ɔteri possint: tūc addat ei çuccarū dissolutū et coctū cum aq̄ eruce. deinde addantur spēs subtilissime pulueriçate. hoc enim electuariū mirabilr ɔfert ad coitum rectificādo renes et oia membra ad seminis generationē conuenientia. ¶ Trigesimūprimum instrm est hoc: et breui' et maxime efficacie ad hoc ut omni mane tres vitelli ouor coquant lento igne cū lib. s. vini dulcissimi prescripti: in fine aūt coctionis addant penidiarum. ʒ. vj. pulueris satyrionis. ʒ. j. macis. ℈. s. misce et hoc totum bibatur in aurora: et dormiat post ad libitū. est enim coitui bonū: cum quo gentes multas ad uenereum actum impotētes sepe deduxi. ¶ Trigesimūsecūdum instrm et ultimū sunt pillule quedam q̄rum usus ɔfert cerebro: cordi: epati: et mēbris generationis et urinalibus mūdificādo flegmata: et mās oēs mixtas: et expellēdo uentositates ab eis: et apiunt etiā oppilationes eorū: q̄rum descriptio. ℞. suc. absinthij. ʒ. iiij. suc. endiuie: suc. rosarum. aā. ʒ. iij. s. aloes epatici electi lib. s. agarici al. leuis sine nodis. ʒ. iij. hermodactylor cartami aā. ʒ. j. masticis. ʒ. j. s. se. dauci anisi cimini. aā. ʒ. j. se. basiliconis: spice nar. xilobalsa. se. apij. aā. ʒ. s. salis indi. ʒ. s. oia per se: et in diebus canicularibus infundant in predictis succis et exponantur soli sepe agitādo usq3 ad ɔsumptionē succor: et sic fiat ter permutando succos. cū ergo tota massa exiccata fuerit pulueriçetur: et ex ea fiāt pillule pro omni. ʒ. vj. uel. vij. et de eis accipiantur due parū ante cenā. et pōt etiam ex eis omni medietate mensis accipi. ʒ. j. usq3 ad. ℈. iiij. et obseruādo ea que de minoratiuo superius sunt dicta: et si bene ɔsideras mām cōpositionis earum videbis in eis includi iuuamēta multiplicia ad has uel alias dispōnes plurimas ad laudes dei oipotentis.

Cōsiliū. 28.

De mala complexione frigida et humida cerebri a mā flegmatica aquosa et viscosa aliquando ad inferiora descendente.

Dispositio nobilis viri Guidonis est mala cōplxo frigida et humida cerebri a mā flegmatica aquosa et viscosa: que cum multiplicat in capite suo necesse est ut descēdat per aliquā viam expulsionum materierū. aliter imminceret ei piculum aut suffocationis: aut alterius male dispōnis cerebri. et cum mā talis in cerebro et in uenis eius multiplicata est incitat vētrem ad sui expulsionē et virt' incitata trāsfert mām per locum nō ualde suspectū: q̄n descēdit ad palatum et ad os. ¶ Inquantum vo s̄m partē trāslata est ad pectus materia maiorē dubitationē ostendit. si enim pmansiua fieret ibidem fortassis virū istum pduceret ad empima: aut ad aliam pectoris dispositionem non leuiter uerēdam. ¶ Q̄d aūt scribit de causis huius dispositionis effectiuis. s. dormitione cū uestibus nō est necessarium credere: sed lōga vigilia: aut interruptio somni: aut multa cibor assumptio plus in cena q̄ in prādio ut cōmuniter fit: aut fortes motus: et ueloces post cibū et uētris ɔstipatio: seu stipticitas: et dormire in locis humidis in multitudine frōdium: et caput in dormiēdo decliue tenere: et nō bene coopertū sunt cause fortiores ad intēdendū dispositiones similes ei quā patit. ¶ Prima itaq3 intētio est caput rectificare ne materia illas ita succedēdo multiplicet. ¶ Secunda intentio est materias diuertere. ¶ Tertia est pectus mundum et apertum tenax efficere.

Prima

aūt intentio cōplet abscindendo uel diminuēdo cibum in sero de quantitate cōsueta. Itaq3 paruz comedat et oia fercula et brodialia euitet et vina ualde fumosa effugiat et nō dormiat post cenā nisi trāseat hora. j. et s. et caput eius in dormiēdo sit bn̄ coopertum pānis: et nullo mō decliue imo eleuatū dormiendo teneat. Euitet dormitionē in vmbris et frōdib' arbor et ppe in locis ad que radius lune puenire possit. et caueat a cibis acutis et salsis: ut cepe: alleo: raphano et silibus. euitet lac et oia cibaria lacticinia: et vinum q̄d bibit in sero in cena oino lymphatū sit.

Pro cōplemēto

vo secūde intentionis multa necessaria sunt instrumēta huic magnifico viro. ¶ Et pmum quidē hor est ut mane hora electa. s. per vnā horam post ortū solis flobotomet de cephalica uena dextre manus iter policē et indicē posita: et educant sanguinis. ʒ. iiij. uel. v. uentre eius exñte fluxibili: et hoc est curationis eius pmum pncipium oino pre alijs eligēdum et premittendū. euacuat enim mām et diuertit: et subtrahendo ipsam cerebrū fortius efficit. ¶ Secūdum instrm est ut mane sequēti flobotomiā in aurora accipiat. vj. de istis pil. post q̄rū assumptionē non dormiat nisi per horā vnā immediate: et tardet cibū horis. vj. et eo mane cib' in quātitate sit aliqualiter minoris quātitatis q̄ soluerit: quarum descriptio. ℞. pil. aurear. ʒ. j. aloes abluti. ʒ. ij. ireos: artbanite sandarace. aā. ℈. vj. agarici collognti. aā. ʒ. s. stora. calamite. ℈. j. formēt pil. ex oi. ʒ. ix. cū miua citonior. ¶ Tertiū instrm est ut post diē euacuationis immediate dicte oi mane abluat os suū: et gargarçet cū hoc gargarismate. ℞. aque decoctī. anisi cyathū. j. mellis ros. co. ʒ. j. s. misce: et tepidū accipiat in os: et cū eo fiat gargarisma. ¶ Quartum instrm pncipale est ut vir iste semp in manu sua teneat hūc puluerem in syndone ligatum. ℞. pul. immediate ifrascripti. ʒ. s. nigelle torrefacte. ʒ. vj. misce simul et odoret. ¶ Quintū instrm: q̄ oi sero q̄n ponit se ad lectum pulueriçet totā partem anteriorē capitis imponēdo quātitatem. vj. granor frumenti de pdicto puluere et continuet hoc ad minus. xv. diebus et cū ponit secūdum puluerem abstergat pmum cum pectine: uel aliter cuius descriptio est hec. ℞. specierum capitalium. ʒ. j. spodij: corall. ru. masticis. aā. ℈. vj. sandarace: laudani sicci. aā. ʒ. j. pulueriçent ois per se: deinde misce. ¶ Sextum instrumentū et salubre est q̄ saltē omni

tertia nocte quādo ponit se ad dormiendum deglutiat duo grana masticis electi quātitatis granoꝝ cicerum. ¶ Septimū ꝛ ultimū instm̄ huius intentionis est: ꝙ semp post oēm cibum comedat tria uel quatuor frusta huius confectionis. ℞. dyacitonitem cum mastice lib. 5.

Ultima uo intētio satis facile cōplebit' obseruādo ea que in duob' precedētibus capitulis sunt dicta: tamen ne in hac intentione fiat trāsitus absqꝫ remedijs duo sunt ei obseruāda remedia. ¶ Primū est ut sepe in ore suo qñcūqꝫ placet ei teneat de hac ɔfectione nō masticando ipsam: sed pmittēdo ipsam dissolutā inferius descēdere. dilatabit eniꝫ anhelitū aperiendo ꝛ leniendo vias ꝛ habilitando māe ad exitū. ℞. dyapenidionis rotulā vnā in lib. 5. ¶ Secundū instm̄ pncipale est ꝙ ipse in memoria habeat accipe omni qrto uel qnto sero qñ uadit ad dormiendum vnam de scriptis pillulis. in his enim modis fundat' intentio sue curationis ꝛ reductionis sanitatis feliciter. qd̄ ei cōcedat altissimus: qui omnia sanare ꝛ benedicere potest. Ad laudes eius perpetuas. Amen.

Consilium. 29. De frigiditate ꝛ humiditate cerebri cum remissa caliditate stomachi que dispositiones sunt neutralitas decidentie continens tria capitula.

¶ De inuestigatione dispositionis huius viri. Cap. I.

Marlinus de Noriberga vir cōmēdabilis ꝛ prudens neutrali dispōne laborat in duob' membris. s. capite ꝛ stomacho suis. Est autem hec neutralitas decidētie per quā facile patus est labi ad egritudinalē dispōneꝫ cerebrū enim eius lꝫ credam a generatione fuisse calidum ꝛ humidum: tñ ut ex signis apparet ad pñs frigidū est aut remissa ualde caliditate calidum: excellenti aūt humiditate humidū. ¶ Qd̄ aūt uestigia caliditatis in eo remāserint ostēdunt caliditas tactu in capitis pte pcepta. capilloꝝ crispitudo aliquanta ꝛ nigredo eoꝝ ꝛ color cutis ꝛ faciei ad rubicūditatem notabiliter eleuatus ꝛ alia signa que dimittunt'. ¶ Multā aūt eius humiditatē ostendūt pmo lenities totius capitis. magna multitudo effusionis materierū a capite. facilitas mobilitatis in opationibus sensuū interioꝝ ꝛ similia. ¶ Qd̄ aūt caput eius nō sit egrū uere denoiandū ostēdit pmo leuitas nocumēti preternālis ꝛ paucitas eiusdē. ¶ Qd̄ aūt lesio sit pternālis appet ppter multitudinē uētositatū ꝛ uehemētiam pseuerationis earū per oculos nares ꝛ per palatū: ꝛ aliq̄ capitis grauitas que qñqꝫ satis notabilr impediūt eū ꝛ cogūt ipm laborare in uehemētia expulsionis pdictaꝝ supfluitatū: que tñ nō sunt nocumēta egritudinalia. Si eniꝫ ppter cuiuscūqꝫ nocumēti in corpore eueniētis corpus egrū denoiari debet: piculum esset sempiterne passionis arripe dogma nullo corpore hñte optimas operationes corporis vniuersas. scd̄o tegni.

Pari etiā rōne deduci pōt dispōnem stomachi ipsius laborare neutralitate decidentie: ꝛ pmo quidē argumēto sumpto ab opatione eius ppria. s. appetitiua: appetitus enim eius notabilr est remissus: similiter etiam ab opatione cōmuni que est digestio ciboꝝ qui nō bene neqꝫ pfecte permutant' imoper viā diminute digestionis māe flegmatice equoce dicte de flegmate generant' in eo. Ex quo etiā appet ꝙ rōnale est ipm esse lesuꝫ in altera eius ppa opatione que est forma chili debita ꝛ ɔueniēs introductio: cū eniꝫ cibus nō est pfecte subtiliatus calefactus cōminut' ꝛ colliquatus: nō pōt esse mā ɔuenientis forme chili receptiua: ꝛ cū digestio scd̄a que est epatis nō possit ɔueniēter corrigere nocumētuꝫ digestionis pme. s. stomachi: relinquit' ꝙ in vniuerso ei' corpore multa generabit' humiditas que preternāliter innatū calorē a sua opatione diminuit lꝫ insensibilr ꝛ nō ualde manifeste. Ex qbus apparet ꝙ iste vir parat' est facile labi in egritudinē ab excessu humiditatis ingatum calorem in suis opationibus impediētis: ppter qd̄ sollicitus sit in sui regimine ɔuenientis obseruādo ei administrato.

¶ De regimine harum dispositionū per conuenientem applicationem sex rerum non naturalium. Cap. II.

Regat' itaqꝫ vir iste per ɔueniētem mēsurā sex rerū nō nāliuꝫ: ita ut quātuꝫ pōt euitet egrare uel exercitari tpe pluuie: ꝛ morā multā ɔbere in locis antiquoꝝ edificioꝝ que ppinqua sint fontib' ꝛ decursibus aquarū. Et cōmodius ꝙ pōt effugiat commorari sub flatu uēti septētriōalis ꝛ cuiuscūqꝫ ualde frigidi. ¶ Et uestib' cōuenienter defendētib' ipm in applicatione frigiditatis ꝛ humiditatis se muniat ꝛ ɔseruet. ¶ Et caput suū ɔueniētib' infulis ꝛ birretis bñ calīs cooptū teneat ꝛ pꝑe in nocte: ꝛ oino caueat ipm madefactū hēre post ablutionē ut apud plerimos germanie icolas ɔsuetū est: ꝛ male q̄ exeūt a stuffa ꝛ cū capite humido p ciuitatē discurrūt aut alia loca

In cibis uo ꝛ potibus sir̄ pcedat ut euitet cibos oēs actu ꝛ potētia ualde humidos: imo oino sit eoꝝ assumptio pua ꝛ ualde rara uelut sunt mucillaginose carnes antique ualde ꝛ difficilis digōnis ꝛ piscium multitudo saltē elixatoꝝ: frixis aūt uti pōt qñqꝫ ꝛ pꝑe aspsis cuꝫ granis feniculi uel anisi. Lacero aūt anguillis ꝛ tēchis uti nō debet. ¶ Silr̄ euitet lac ꝛ lacticinia cibaria oīa ꝛ cibos pastilleos ut laganas ꝛ sibi siles. ¶ Effugiat etiā plātaꝝ frigidaꝝ usuꝫ ut sunt lactuce portulace spinachia atriplex endiuia nisi agresti que cicorea dr̄. Bleta aūt qñqꝫ uti pōt ꝛ pꝑe cū feniculo: petro. ꝛ iterū cucur. comedē pōt in brodio coctas carnium ꝛ caseo salito ɔfectas. ¶ Peponibus aūt aliqñ uti pōt. ¶ Cucumeres aūt ꝛ angurias nullo modo tāgat. ¶ Aceto aūt ꝛ agresta salita ꝛ limonibus uti pōt. ¶ Leguminū aūt usum apud se nō habeat nisi cicerū rubeoꝝ. reliq̄ uo nō placēt. ¶ Butyrū etiā dimittē debet: lꝫ sit ɔtra cōem fere usum germanoruꝫ: sed melius ei est oleū oliuarū aut oleū de nucib'. ¶ Carnib' aūt salitis ꝛ caseo salito aliqñ uti pōt. ¶ Poma uo ꝛ pira cerasa crisomilla psica ꝛ sīlia ualde humida putribilia facile euitet nisi fuerint cū çuccaro croco cinamomo ꝛ alijs spēb' ɔdita. ¶ Radice autē raphani uti pōt ꝛ ppie post cibum. ¶ Cepas aūt ꝛ porros ꝛ alleuꝫ ꝛ similia effugiat. ¶ Preter has aūt res que sibi phibite sunt: ut in hoc caꝑ appetu ti potest qbuscūqꝫ alijs carnibus plantis seminibus speciebus ꝛ radicibus iam virtualiter tactis. ¶ Uino aūt utat' claro bñ fumoso ꝛ aromatico albo: aut saltē rosei coloris ꝛ nō ualde nigro uel opaco: cui si oportuerit aquā adiungere ppter consuetudinem uel aliam causam omnino sit pauca ꝛ de bono fonte uel cisterna collecta.

Circa tertiā aūt rē nō nālē caueat multoꝝ ciborū ꝛ potuū assumere quātitatē: cū enim calor innatus a materierū multitudine noceat in actionib' suis nō est dubiū ꝙ multitudo ciboꝝ est causa disponēdi ad meliorem ipsius caloris nālis suffocationē: itaqꝫ nunꝙ comedat neqꝫ bibat usqꝫ ad amplā uel cōpletā saturitatem a cibis ꝛ potibus: sed potius a mensa surgat ɔseruatis adhuc in stomacho uestigijs appetitus ad cibum ꝛ potum aliquantis.

Pro qrta uo re non nāli uel pfectiori digōne cibi ꝛ potus ꝛ māe f'atice in ipso augmētate digerant' ɔuenit ei dormitio ɔsueta aliqliter amplioꝛ ut si ɔsueuerat dormire horis. vij. inter diē ꝛ noctē ɔuenit ei dormitio. viij. horarū neqꝫ ad dormiēdū ingrediat' nisi post cibū transiuerit hora vna aut vna cū dimidia: ꝛ caueat dormitionē resupinā quātuꝫ pōt ꝛ icipiat dormire pus in dextro latere pro pmo somno ꝛ reuolutiōe in sinistro p dormitione scd̄a ꝛ dormiat capite notabilr̄ eleuato: curuatio enim capitis fluxuꝫ materierū inclinat ad ipm: reliquo aūt tpe vigilandum est.

Circa qntā rē nō nālem ɔueniēs est sibi exercitiū non solū mediocre: sed amplius notabilr̄ ipso siue sit ipsum exercitiū equestre siue pedestre: qd̄ tñ iuxta possibile fieri nō debet post cibū immediate neqꝫ cū magno conatu ꝛ proprie egtando. qd̄ tñ est ɔtra cōem alamanoꝝ modū qui pōs

pti z festinātes sunt ad pperam eqtationem: per exercitium enim talr celebratū calo: nālis augef z potētio: fit ad māo di gerendas z superfluitates excutiendas z ɔsumendas.

De ultima vo re nō nāli. s. de accītib⁹ aie. dicendū est q̄ oia ai accītia que in spiritibus z humorib⁹ notabilē efficiūt motū ɔueniētia sunt ei: uelut cantādi modus mediocri uociferatione tū z orādi uel psalmicādi cū uocis eleuatione notabili z passiōes aie uehemēti imaginatione cogitatione z ɔtēplatione mouētes spūm z innatum calorē. ¶ Adhuc etiā aliq̄ passiones ut mediocris ira nō tū ualde pseuerans ei ɔuenire pōt. In motu eniz spūum z humoꝝ qui p̄ occursu fit decircūferentia ad cētruz z in 2° de cētro ad circūferētiā habilitanf māe ad resolutionē z cōsumptionē. Et v̄tutes nāles expulsiue maiorē hūt potētiā ad humorales sup̄fluitates expellēdas sensibilr uel isensibilr. ¶ A sup̄fluo aūt coitu qui iter passiōes aie enumerari solet pp appetitū imaginationē z delectationem que in ipso necessarie sunt sibi oino cau̾ debet: ne materierū decursus augmentetur ad renes: cū etiam ad dispōnē renales parat⁹ existat uelut ad gn̄ationē lapidis z oppilationē in eis sicut facile videri pōt z cognosci per ɔtenta que in eius urinis frequentantur uelut sunt trūbi petala crinoides harena z similia.

¶ De regimine medicinaliū per ipsum obseruādo per duodecim medicamina conuenientia. Cap. III.

Quoniā dispō ista ut in p̄mo cap̄ appet cōplicata est ex neutrali lapsu diuersoꝝ mēbroꝝ. s. capitis stomachi pectoris z renū. ideo pro regimine tali videf mihi sibi. XII. instr̄is medicinalib⁹ esse puidendū. ¶ Quoꝝ p̄mū est ut oi uere saltē usqz ad annos tres purgef s̄m ordinē infra scriptū. Et purgef etiaz in autūno semel. Scio eniz q̄ cū istis purgationib⁹ z cū obseruatione eoꝝ que de reb⁹ nō nālib⁹ sunt dicta sup̄ius vir iste ad bonā sanitatē solēniter reduct⁹ erit. Itaqz pro purgatione ueris a medietate mēsis martij icipiēdo a qn̄ta die lunaris illi⁹ usqz ad qn̄tā lunarē z usqz ad medietatē mēsis ap̄lis purgef s̄m hūc modū. accipiat in aurora pillas istas: post q̄s dormiat hora vna: z tardet cibū suū horis. v. z tūc accipiat cyathū vnū aque calide cocte cū çuccaro z ordeo: z post illā aquam adhuc per horā vnā tardet accipe cibū. Pille aūt sūt iste. ℞. pillarū cochiaꝝ. ℈. j. pillarū aggregatiuaꝝ ℈. j. z tertiaz alteri⁹ reformenf pille. v. uel. vj. cū oximelle cōposito. ¶ Post istas aūt pillas accipiat hoc digestiuū q̄d ɔtinuet saltē. viij. dieb⁹ ℞. sy. acetosi compositi mellis ro. sy. de sticados añ. ℥. ß. aque saluie absinthij cicoree añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Sumpto digestiuo accipiat hoc medicamē. ℞. eluarij indi. ℥. iij. eluarij succi ro. ℥. j. ß. accipiaf cū cyatho. ß. vini albi bū̄ fumosi calidi z post ipsuz obseruef totū q̄d dictū est post minoratiuū obseruandū. ¶ 2m vo p̄ncipale istr̄m est descriptio purgationis in autūno sufficient. Itaqz ex decima die mēsis septēbris usqz ad finē illius mensis vno mane in aurora accipiat istas pillas. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ pillaruz de reubarbaro añ. ℈. ij. reformenf pille. viij. cū eluario succi ro. z accipianf z post ipsas obseruenf ea que post p̄scriptas purgationes ueris dicta sunt obseruari debē. ¶ Post istud minoratiuū incipiat assumē hoc digestiuū q̄d ɔtinuet. viij. dieb⁹. z tardet cibū suū post ipsi⁹ assumptionē horis saltē. iiij. ℞. sy. dyarodon. sy. cōpositi acetosi sy. de eupatorio añ. ℥. ß. aque cicoree. ℥. ij. aque absinthij saluie añ. ℥. j. misce. ¶ Post istō vo digestiuū sequēti immediate die accipiat hoc eradicatiuū. ℞. pillarum de iera cōposita uel maiori pillaruz aureaꝝ cochiaꝝ añ. ℈. j. boni pōderis reformenf pille. viij. uel. vij. cū eluario succi ros. z accipianf cū ɔditionib⁹ z modis positis in p̄cedētib⁹ purgationib⁹. ¶ 3m vo p̄ncipale instr̄m est descriptio haꝝ pillaꝝ de q̄bus vir iste accipe pōt oi die uel alterna die vnā parū añ cenā tp̄ibus q̄bus assumit digestiua p̄dicta. Si vo uēter ei⁹ fuerit stipticus aut nō bū̄ fluxibilis z istis pillis etiā toto tp̄e sui regiminis uti pōt post purgationes accipiēdo de eis vnā semel uel bis in septimana s̄m maiorē uel minorē fluxibilitatē sui uētris: z est descriptio talis. ℞. aloes electi agarici añ. ℥. j. ß. z infundanf in. ℥. ij. succi endiuie cū masticis z. çç. añ. ℈. ß. z reformētur pille ex oi. ℥. vj. de hac massa postq̄ fuerit exiccatus succus a sole. ¶ 4m instr̄m p̄ncipale est eluariuz hoc quo uti debet iste vir accipiēdo de eo oi mane per. xv. dies ɔtinuos post purgationes z est in eo intētio mūdificādi stomachū pectus z caput a sup̄fluitatib⁹ z carminat z ɔsumit uētositates in eis ɔgregatas. ℞. sp̄erum eluarij dyatrionpipeon. ℥. ß. specierū eluarij de gēmis. ℥. ß. sp̄erum eluarij de ligno aloes z aromatici ro. descriptione Gabrielis añ. ℥. vj. mellis ro. co. lib. ß. aceti squillitici. ℥. j. çuccari scđe decoctionis. ℥. iiij. coquanf simł çuccarū z mel usqz ad ɔueniētem glutinositatē z cuz infrigidari cepit denf sp̄es z fiat eluariuz bū̄ contritū z quantitas que debet sumi est. ℥. iij. ¶ 5m vo instr̄m p̄ncipale est puluis iste de quo per. xv. dies oi sero asp̄gere debet sup̄ capite suo coronalis cōmissure usqz ad finē sagittalis quātitatis. v. uel vj. ḡnoruz ordei. ℞. ligni aloes. ℥. j. macis. ℥. j. ß. sandaracę. garioł. añ. ℥. ij. cubebaꝝ storacis calamite añ. ℈. ij. puluericētur oia per se deinde inuicē cōmisceanf. postq̄ aūt per. xv. dies usus fuerit p̄dicto puluere z p̄dicto electuario eis ambobus uti pōt saltem duabus vicibus in septimana horis z modis predictis. ¶ 6m instr̄m principale est ut postq̄ hic vir fuerit purgatus z accepit eluariū tunc omni mane faciat gargarisma cū hoc. ℞. oximellis sq̄llitici. ℥. ij. aque deco. radi. ireos: ℥. iiij. calefiat totū z impleaf os z cū fuerit in os parū fiat cū eo gargarisma oi mane z sero añ cenā saltē vicib⁹ sex. ¶ Post q̄ aūt predictū gargarisma fecerit per septimanā vnā: tunc omni mane per duas horas ante prādium masticet vnā de istis pillis. ℞. dragagāti gūmi arabici añ. ℥. j. ß. amili. ℥. ij. piretri staphisagrie costi aristologie lō. ligritie añ. ℥. j. puluericenf oia deinde incorporenf cū aqua in qua dissoluta fuerit ℥. j. armoniaci. ¶ 7m instr̄m p̄ncipale est ut postq̄ iterū gargaricauerit per septimanā vnaz omni sero per duas horas ante cenā faciat caputpurgiū cuz hac medicina. ℞. succi radicis blete. ℥. ij. macis. ℥. ß. pulueris ireos. ℈. ß. aque mellis. ℥. iiij. z pleno p̄us ore ex aqua frigida accepto hoc medicamine in uola manus leui attractione attrahaf per narē dextrā p̄mo z modico tēporis interpolatione facta iterum fiat eius attractio per sinistrā narem z iteruz p̄cedat reuoluendo ab vna ad reliquam per quālibet narem tribus vicibus. ¶ 8m vo instr̄m p̄ncipale est ut postq̄ vir iste has solēnitates in medicando obseruauerit: tunc vno mane in hora electa faciat sibi fieri flobotomiam in basilica dextre partis in domestica parte brachij apud cubitum inuenta z extrahanf sanguinis. ℥. iij. aut. v. ¶ 9m instr̄m est ut vir iste p̄pter dispositionē suoꝝ renum p̄pter quā videf mihi paratus esse ad euentū lapidis in eo saltē omni mēse q̄tuo: vicibus in aurora accipiat. ℥. j. huius pulueris cū. ℥. iij. aque calefacte deco. radicis staphisagrie z post illū puluerem tardet cibū suum horis q̄tuo: ℞. vitri cōbusti. ℥. ß. lapidis spōgie lapis iudaici radicis staphisagrie añ. ℈. j. pulueri cenf omnia per se postea cōmisceātur. ¶ 10m instrumētum est ut vir iste p̄pter dispositionē renū iterum utaf hac ɔfectione de qua sepe ante cibū accipiat ℥. ß. bis uel ter in septimana s̄m cōmoditatem quam habet. ℞. specierum iustini specierum litontripon. añ. ℥. ij. çuccari secunde decoc. ℥. iiij. cum aqua saxifragie fiat cōfectio in rotulis. ℥. ß. ¶ Ultimum instrumentum est ut vir iste tentet iuxta possibile aperire uenas emoroidales in ano existētes circulum ani interius fricando sepe cum pāno aspero uel folijs consolide maioris: uel corticibus radicis serpentarie: aut cū felle tauri. si enim aperirentur emoroidales uene nulluz in eo inueniri posset s̄m mei iudicium remedium magis p̄seruatiuum ipsius a decidendo in egritudines predictas z ad conseruandum: imo ad reducendum ipsum ad sanitatem meliorem. Sunt itaqz hec instrumenta efficaciora que reperire potui pro regimine huius viri per res non naturales z medicinales in nomine eius qui omnem remouet languorem. Amen.

Cōsilium.30. De duplici mala dispositione: videlicet. ¶ De mala cōplexione frigida ꝛ humida cerebri a flegmate salso. ¶ De ardore urine a flegmate salso in epate genito.

Amuel hebreus de roueredo duplicē egritudinē hēt molestaꝫ satis ꝛ suspectam. Prima est mala cōplo cerebri sui frigida ꝛ humida mālis ꝓpter quā in ipso cōgerunt superfluitates flegmatice ꝙ plurime que ut in plurib⁹ acgrunt salsedinē in capite suo: siue illud ɔtingat: ꝓpterea qꝛ ille māe oppilātes ptes uenaꝝ ꝛ arteriarū capitis ꝓhibēt debitā euentationem propter quam supercrescēte calore excoquunt ille materie: aut ꝫm ptem putresiūt adeo ꝙ salse efficiunt. ¶ Siue iteruꝫ māe ille salsedinē acgrant ꝓpter mixtionē materiei cholerice cū eisdē ꝛ nō dubito ꝙ ambe iste cause salsedinē efficiant in flegmatibus inuētis in capite. ¶ Hoc igit flegma salsum retinet in nocte ꝛ nō euacuat ꝓpter qđ somn⁹ est causa ꝓhibitiua euacuationis materierū oiuꝫ ꝑter eas que fiūt per sudorem. cum ergo in aurora uel uersus mane expergesit tūc māe tales incitant ṽtutem ad expulsionem sui: qre fit in eo multiplicatio sputi salsi. ¶ Cōcedendum etiā est imo nō solū uerisimile ꝙ ps aliqua haꝝ materierū cadit in pectus ꝓpter qđ incitat in eo tussis ꝛ excreationis multitudo. ¶ Et aliq̄ etiam pars hoꝝ flegmatū nō raro descendit ad stomachū ꝛ corrūpit in eo digōnē: multas etiā uentositates in eo generando: qđ apparet ex multitudine ructuū ꝛ rugitus in stōcho eius ꝓseuerantiū. ¶ Et circa curā huius dispositionis debet esse ualde sollicitus: quoniam praua est ut apparet ex dictis.

Secūda vo ꝓncipalis egritudo eius est ardor in urina: q̄lꝫ possit a multis ɔuenire causis mālis tñ illius cā est flegma salsuꝫ salsedine acq̄sita in epate ex cōmixtione multi flegmatis aquosi cū cholera rubea que multa in eo gñatur: qm est hō epatis notabilr calidi. ¶ Ad hanc etiā salsedinē augmētādā ɔcurrē pōt flegma salsuꝫ in stomacho multiplicatū per descēsuꝫ ipsi⁹: ut supra dictū est: qđ flegma cibis cōmixtū in kilo ex eis gñato reddit ipm dispositūꝫ ut humoralis massa que ex eo gñatur in epate salsa efficiat. ¶ Ex q̄ fundamēto colligēde sunt tres cāe salsedinis flegmatis. ¶ Pria est efficiēs. s. calitas epis. ¶ 2ª mālis ut flegmata ꝑdicta. ¶ 3ª formalis ɔueniēs ex ambaꝝ applicatione ad inuicē acq̄sitione modi substātie ꝛ saporis in ꝑdicto flegmate. ¶ Quārecūqꝫ igit ɔtingat urinalis aq̄sitas que essentialiter salsa est maiorē acgrit salsedinem ab hoc flegmate. Qualiter cūqꝫ eniꝫ ṽtus separatiua emulgētiū uenaꝝ ꝛ sequestratiua pāniculi colatorij renū sit potēs ad colādū aq̄sitatē urinalē a māebus sibi aū cōmixtis: nō tñ ipsa est potēs ad colandū ꝛ mūdificādū eādē aq̄sitatē a q̄litatib⁹ urinalib⁹ impssis in eādē aq̄sitatē a flegmate iam ꝑdicto. ¶ Hoc igit flegma per poros uritides ad uesicā delatū ꝓpter acuitatē suā in collo uesice posuit spēm male cōplexionis que est imediata cā doloris mordicatiui in urinādo appenter: ꝛ ipsa etiā mā efficit solutionē ɔtinuitatis in supficie colli uesice intrinseca: que est cā imediata doloris iā predicti. ¶ Cū ergo urina iā essentialr ꝛ accn̄taliter sit acuta mordicat colluꝫ uesice: ꝛ fortius eo: qꝛ ipsum est passibile magis ꝓpter solutionem continuitatis in eo ipso ab illa urina factam.

Quod aūt in eo talis existat solō ɔtinuitatis in collo uesice: supficialis tñ ꝛ nōdū ꝓfunda ta appet ex grauedine in inferiori pte femoris ꝛ in loco iter radicē testiculoꝝ ꝛ siteri iter medio: cū acuitate q̄dam ꝛ punctione ibidē. ¶ 2° appet hoc ex urina frequēter micta. ꝙ cito enim ipsa offert collo uesice iā leso tam cito mouet uesica ad expulsionē eius tanꝙ obiecti tristantis: ꝛ ita expellit. Sed hec est rō formalis frequētis mictus noiati disuria. ¶ 3° iteruꝫ appet hoc ex ardore in actu urinādi ꝛ post ipm reseruato parūper. ¶ 4° iterū appet hoc ex furfureis resolōnibus ꝛ minutis corticib⁹ multis in urina appentib⁹ qui ɔueniunt a collo uesice excoriato testimonio hyppocratis affo 4°. illo sermone. Quibuscūqꝫ in urinis furfuree resolōnes appentibus uesica scabit. Et lege cōmentatorē ibi. ¶ Et ex hoc fundamēto appet ꝙ iste vir molestat duab⁹ prauis egritudinibusque nō sunt curabiles nisi magna difficultate ꝛ sollicitudine: ut nūc sequitur.

Ab aere igit incipiēdo ciuitatis habitationis ꝛ camere aer calidus ꝛ siccus ɔueniens est loca oia talia ei ɔueniētia: pp qđ nec laudo ei hitaculū neqꝫ morā in stuffa ꝫm ɔsuetudinē rouerētū ꝛ ꝓpe in qua dormiūt comedunt ꝛ bibūt. in talib⁹ eniꝫ stuffis aer uaporosus ꝛ plurimū semifetidus ꝛ corrupt⁹ reperit: ꝛ nō bñ euētatus uel euentabilis: talis igit aer suo capiti ualde nociuus est. ¶ Caput etiam suū birretis ꝛ caputeis bñ tectū ɔseruare debet ꝛ ꝓcōseruare ꝛ ꝓpie in nocte cū birretis bñ calefacientib⁹ ut de pellibus vulpinis agninis ꝛ silibus. ¶ Lotionē etiam capitis dimittē debet aut saltē raro facē ipsam ꝛ ꝓprie cū lixiuio bene acuto ꝛ celeriter exiccare ipm. frequens aūt pectinatio capitis ꝛ fricatio cum pānis calefactis ꝛ suffumigatis thure ꝛ storace calamita est sibi ualde conueniens.

De cibis aūt ꝑ euitet oia acuta nāliter uel artificialiter ut cepe alleū porrū synapismuꝫ raphanū oliuas ualde salitas erucā tarconē ꝛ rutbā ꝛ silia. ¶ Similr euitet oia salsa ꝛ ɔdita ex eis ut notū est in dispositione sua. ¶ 3° euitet brodialia ualde pinguia nisi cū oleo cōdita. ¶ 4° euitet cibaria fumosa ꝛ uaporosa multū uelut legumina ꝛ ɔdimenta mellita. ¶ 5° effugiat oia cibaria que multa sua hūiditate aquea ꝛ viscosa caput gnāt ꝛ replēt uelut lac ꝛ oia cibaria cū eo ɔdita ꝛ fruct⁹ molles ꝛ humidos ꝛ ꝓprie nō lenitiuos ut cerasa auellane pira muscata cucumer anguria cucurbita ꝛ silia illis. ¶ 6° dimittat cibaria oia grossitudine sħstātie oppilatiua inuiscatiua ꝛ materie ꝛ notabilr ingrossatiua ut sunt pastilles cibi oēs frumētū coctū fabe cōfracte neruose ligamētales ꝛ pāniculares ptes aialiū ꝛ ꝓpe antiquoꝝ ꝛ pisces ɔsiles ut cācri tinche anguille ꝛ siles. Luceos vo themalos capedanos carpiones recentes bñ laudo sibi ꝛ etiā oēs tales leuissime salitos ut sunt carpiones ꝓme frixionis in oleo absqꝫ sale multo. ¶ Piper aūt utriusqꝫ gñis ꝣinciber cinamomū galāgā nucē muscatā māna gariofil. ꝛ cōsimilia aromata in puo usu ꝛ ꝙtitate in cibarijs apposita laudo ꝛ adhuc magis leuistici semē ꝛ oia silia ꝑter apiū qđ euitare debet ut ignē ne disponat ipm ad epilepsiā uel apoplexiam ad que fortasse patus existat. ¶ Oleū vo oliuaꝝ electum bonum est ei. ¶ Butyrum vo ꝛ recentem caseum omnino dimittat: ꝛ siquis caseus est ei laudabilis est anni etatem habens frangibilis aromaticus ꝛ mediocriter salsus: cuius tamē quātitas sit pauca. ¶ Acetū aut agrestā succū arāciorum aut lymonuꝫ collaudo sibi ꝛ granata dulcia ꝛ muça hec oiater uel q̄ter in septimana accepta aut ipsoꝝ aliqđ. ¶ Uinum aūt huic viro ɔueniēs esse debet albū uel ceresoleū uel gauꝫ substātia subtile ꝛ bñ claꝝ aromatici ꝛ mediocris fumositatis. Uina vo rubea grossa ualde fumosa ꝛ oia dulcia euitare debet. Aque vo usuꝫ dimittat ꝛ ꝓpcius que reperit in rouere do. ois eni talis scaturit a mōtib⁹ multa calce ꝛ gipseis lapidib⁹ plenis: ut sensus ońdit. ꝛ ideo nocēt capiti stōcho epati ꝛ renib⁹ infrigidādo oppilādo inuiscādo māes in eis ꝛ alias malas q̄litates dimittēdo: ꝓpter qđ in silib⁹ locis sōm e laudo usuꝫ aque cibalis ꝛ potabilis per harenā bñ distillate: ꝛ est hebreoꝝ ferrariēsiū ꝛ plurium boium ɔsuetudo ubi oportet. ¶ Laudo insup huic viro ut mane aū cibuꝫ exercitet motu calefaciēte ipm ꝛ ad leuē sudationem ꝑducēte ut passim ambulādo colles mōtiuꝫ ascendēdo aut eqtando per miliaria duo: reliq aūt tpe quiescat. ¶ Etiā diligēter attendat in cibationib⁹ suis: ut nunꝙ comedat neqꝫ bibat nisi nāli utriusqꝫ appetitu iducēte ipm: neqꝫ in cibādo se cōplete saturet neqꝫ in potādo imo a mēsa discedat appetitu ad cibos ꝛ pot⁹ adhuc aliq̄liter reseruato magis ꝙ cōplete victo. ¶ Hoc iteruꝫ attēdat ne post assumpta cibaria immediate dormiat: sed po

stea expectet spatiũ duarum horaꝝ aut saltē vnius: ꝛ tūc dormiat in die non amplius ꝙ per horam ꝛ semper capite eiꝰ notabiliter eleuato ꝛ effugiat dormitionem resupinam nocturnam uel diurnam.

De passionibus aūt aīe effugiat iracūdiā furorē ꝛ motꝰ ꝯsimiles mās influxu ꝛ vaporatione ponētes. hec de rebꝰ nō nālibus.

Cura aūt p̄dictaꝝ dispōnū ꝯcordiā hēe pōt in medicinalibꝰ instrīs ꝙ ambo ꝯueniūt in formalitate sua. sunt eni cōplonis frigide ꝛ humide capitis ꝛ renū Cōueniūt etiā in cā māli q̄ꝛ in utrisq̄ꝫ multiplicatꝰ flegmatica mā salsa. ¶ Si ḡ in instrīs medicinalibꝰ ꝯuenire pōt intētiones curatiue in calefaciēdo exiccādo incidēdo subtiliando ꝛ aliq̄liter remittēdo caliditatē accn̄talē a flate positā a caliditate ex̄nea uel a mā cholica videtꝰ ꝙ talia oīa ꝯfracta esse debent ab infrigidātibꝰ ꝛ humectātibꝰ sicut esset cōmiscē syrupū de endiuia cū aq̄ absinthij hysopi ꝛ siliuꝫ ꝛ ꝓprie qn̄ talia utrāq̄ꝫ pticulā patiētem respiciūt per opationē ꝓuenienteꝫ a v̄tute tertia medicinarū sicut in cōposito dicto. Aq̄ eniꝫ hysopi aspicit caput. aq̄ absinthij stomachū. syrupus de endiuia ꝛ aq̄ feniculi epar ꝛ renes: ꝛ est in eo ꝯfractio ex īfrigidante ꝛ humectāte cū calefaciēte ꝛ exiccāte ut notū est. q̄re regimen istarū dispōnum in duo capitula ptiri decreui. Primo q̄deꝫ tangendo ea que mihi utiliora visa sunt ad dispōnem capitis. 2º ea que ad dispōnem renū p̄ncipaliꝰ ꝯueniant: lꝫ utrūq̄ꝫ sit cōplicandum cum attētione ad alterū ꝛ econuerso.

Primo itaq̄ꝫ pro dispōne sui capitis septē pono remedia. q̄rūꝫ p̄m est ꝙ in medietate mēsis februarij p̄ntis anni hic vir in medijs tertijs a 4ª die lunaris usq̄ꝫ ad XXII. faciat sibi fieri flōmiā de basilica dextri brachij sub cubito posita per quā educantꝰ sanguis. ℥. v. q̄ꝛ satis plectoricꝰ est. ¶ 2m est ut die imediate sequēti accipiat hoc euacuās minoratiuū. ℞. pillarū de iera maiori pillarū cochiaꝝ an̄. ʒ. ß. salis gēme dyagridij an̄. ℈. j. cū succo ciclaminis fiātꝰ pille. vij. q̄s accipiat per horas nouē post cenā ꝛ post eas dormiat hora vna ꝛ post q̄ntā horā accipiat cyathū vnū aque ordei calefacte ꝛ çuccarate post quā comedat per horā vnā. ¶ 3m est ut mane imediate sequēti accipiat hoc digestiuū calm in aurora: q̄ð ꝯtinuet per dies. viij. ꝛ tardet cibum. iiij. horis post ipm. ℞. syrupi compositi acetosi. ℥. j. syrupi de sticados. ʒ. vj. aque milij solis aque cicoree ꝛ mellisse. an̄. ℥. j. ß. misce. ¶ 4m instrm est ut nona die imediate sequēti accipiat hoc eradicatiuū post assūptionē digestiui. ℞. pillaruꝫ de sarcocolla ꝛ cochiaꝝ an̄. ℈. ij. cū syrupo violato ꝛ accipiat eas hora ꝛ modis omnibus obseruatis in minoratiuo suprascripto. ¶ 5m est ut postꝙ purgatꝰ fuerit vir iste in septimana ter qn̄ uadit ad lectū sup tota caluarie sui capitis aspgat huius pulueris q̄ntitatē sex granoꝝ frumēti iter capillos cū pectine mūdificando p̄mū puluerē cū ponē vult scōm. ℞. coralloꝝ ru. spo. ro. an̄. ʒ. j. folij aloes. gaꝝ. an̄. ℈. ij. macis. ʒ. ij. sandarace. ʒ. iiij. pulueris betonice. ʒ. ij. pulueriçentꝰ oīa p se ꝛ misceantꝰ. ¶ 6m est ut iste vir post purgationē per. xv. dies oī mane ꝛ sero p horā ante cibū faciat hoc gargarisma. ℞. aque decoctionis uel sublimationis radicū ciclaminis cyathū vnū oximellis cōpositi. ʒ. ij. piretri. ℈. j. staphisagrie costi an̄. ℈. ß. misce totū: ꝛ calefiat ꝛ gargariçetꝰ duabꝰ vicibꝰ per horā vnā. ¶ Ultimū est ꝙ iste vir per totū mēsem maij oī 4ª die accipiat vnā de infrascriptis pillis a p̄ma incipiēdo post duas horas post cenam scdām v̄o accipiat per mediā horā an̄ cenaꝫ ꝛ ita reuoluat se de vna ad aliā. ℞. pillaruꝫ alefanginaꝝ Mesue pillarū assaieret an̄. ʒ. iij. pulueris collognitide malaxate cū oleo amigdalarū dulciū. ʒ. j. ß. pulueris arthanite agarici an̄. ʒ. j. cum succo violarū fiāt pille ex omni. ʒ. vj. ꝛ cōsulo iterum ꝙ quolibet mense bis accipiat ex eis. ℈. iiij. per totū mēsem maij obseruādo post eas que in solutiuis supioribus dicta sunt.

Pro ardore v̄o in urinādo eueniēte ꝓuidē debet q̄nque remedijs ifrascriptis. ¶ Primū est hoc. ℞. olei onfancini uel crudi. ʒ. iiij. olei nardi. ʒ. ij. ß. alkekengi cum p̄dicto oleo ultimate ꝯtritoꝝ numero. XX. ponantꝰ oīa in ampulla cuius orificiū argilla uel pasta sit bn̄ obturatū ꝛ suspēdatꝰ in aquā bullientē bn̄ submersa usq̄ꝫ ad medietatis olei ꝯsumptionē. tūc ergo remoueatꝰ ēt ex eo oī die semel a furcula spatularum usq̄ꝫ ad caudā calida tota spina vngatur qn̄ uadit ad lectū. ¶ 2m v̄o instrm est hoc. ℞. aque paritarie aque milij solis an̄. ℥. j. aque portulace. ℥. ij. calefiāt cū çuccaro ꝛ utatꝰ eis saltē in septimana ter in aurora accipiendo sicut de syrupo suprascripto dictū est. ¶ 3m est hoc. ℞. çuccari albi lib. ß. se. lactuce portulace an̄. ℥. j. granoꝝ papaueris al. ℥. j. ß. granoꝝ pineaꝝ minutiꝫ incisoꝝ. ℥. ij. fiat ex istis tragea: de qua accipiat ante prādiū ꝛ cenā immediate coclear vnū per tres menses aut saltē oī die semel. ¶ 4m instrm est hoc. ℞. granoꝝ sebesten numero. XL. radicū ligritie mūdatarum. ʒ. j. ß. radicuꝫ iringi ꝛ doronici an̄. ʒ. j. lauent p̄us sebesten cū aq̄ calida: dein de bulliat in lib. v. aque cuꝫ alijs rebus minutim incisis ad ꝯsumptionē medietatis. de hac ergo decoctione q̄ter in septimana bibat ipse cyathū vnuꝫ tepidū per horā ꝛ mediam ante cenam. ¶ Ultimū est hoc. ℞. folioꝝ cupressi corticū intermedioꝝ castanearū an̄. ʒ. j. pul. ligritie. ʒ. j. ß. se. lactuce portulace endiuie ꝛ acetose an̄. ℈. j. corticū papaueris al. ℈. ij. pulueris iusquiami mādragore an̄. ℈. ß. pulueriçentur oīa per se ꝛ misceantur ꝛ cum supuenerit magni ardoris instantia omni nocte accipiat. ʒ. j. huius pulueris cum. ℥. ij. decoctiōis immediate scripte calefacte. est enim mirabilis ad hanc intentionem ꝛ proprie apud non effrenitātes in coitu. In quo iste homo ualde auarus esse debet ꝛc̄.

Consilium. 31.

De dolore capitis circa ptem dextrā ptenso ad musculos colli ꝛ spatularum usq̄ꝫ ad adiutorium cum contractione digitorum manus partis eiusdem.

Onceperā ꝛ nō minus necūꝫ fuisset in accn̄tibꝰ huiꝰ dn̄e calamū erigē ꝛ accurate multū: eo q̄ꝛ accn̄tia que patitꝰ satis ualide sunt. Primuꝫ etenim accn̄s q̄ð est dolor circa dextrā ptē capitis ptensus ad musculos colli ꝛ spatularum usq̄ꝫ ad adiutoriū: oportet mām multā a capite deriuatā esse ad illas ptes. Et q̄m multiplicatꝰ dolor in manu illius ptis adhuc maioris dubitationis existit: ꝓpterea q̄ꝛ ꝯiungitꝰ cū stupore manus illius ptis etiā impediēte motuꝫ ad cōstrictionē manus. Sed eo minꝰ dubitādū est eo q̄ꝛ deficiēte dolore remouetꝰ etiā stupor illius ptis: sed in hoc ꝯsideratio hr̄da est nō leuis. Quia fixio doloris in loco adiutorij suspicatꝰ euentū apostematis in eo: ꝛ adhuc oportet mām esse in cerebro que successiue funditur ad inferiora.

Propter q̄ð appet in regimine suo attēdendū esse, simul cerebro ꝛ ptibus lesis ꝛ dolētibus p̄dictis cū q̄tuor. ¶ Primū est ut abstineat a cibis calidis ꝛ uaporosis multū ut sunt brodia piguia aromata vinū album potēs ꝛ fumosuꝫ ꝛ dulce ꝛ salsa cibaria ꝛ acuta ut alleū eruca raphanus ꝛ siīa ꝛ cibi pastiles ꝛ lacticinij ꝛ pisces elixi ꝛ ꝯsīa. ¶ 2m est ut ꝓcuret oī die hēre bn̄ficiū uētris saltē his cū clistere hn̄te ieram simplicem bn̄dictam: ꝛ çuccarū rubeum. ¶ Aut saltē cū istis pillis que mihi placēt magis de q̄bꝰ accipiat oī tertio sero. ʒ. j. per duas horas post cenā. ℞. sperum cōpletaꝝ iere simplicis. ʒ. j. aloes abluti. ʒ. ij. pulpe colloquintide. ℈. j. bdellij mollis ꝛ subalbidi. ℈. ß. formentꝰ pille de omni ʒ. vj. cū succo maiorane uel saluie. ¶ 3m est ꝙ hec dn̄a omni die post prandiū ꝛ cenā in fine accipiat frustū vnū huius cōfectionis. ℞. speruꝫ aromatici rosa. ʒ. j. masticis. ℈. j. coriādri p̄parati. ʒ. ß. çuccari albi. ℥. iiij. cū aqua acetose. fiat ꝯfectio in rotulis. ʒ. ß. ¶ 4m remediū est hoc: ut incipiat inungē colluꝫ spatulas ꝛ totū brachiū cū hoc vnguēto mediocriter fricando: ꝛ post supponat pellē agninā calefactā ꝛ bn̄ applicatam. ℞. olei de costo de pipibus ꝛ de croco an̄. ʒ. ß. sandarace. ʒ. ij masticis. ℈. ij. boli ar. san. ora. acatie hypoq̄stidos an̄. ʒ. ij. cere albe q̄tū sufficit. fiat vnguentū mediocris tenacitatis ꝛc̄.

Pro cõtractione digitorum manus. ¶ Primũ remediũ. ℞. medulle cruriũ boũ.℥.j.pinguedinis tassi butyri recẽtis pinguedinis anatis.añ.℥.ij.croci.ʒ j.mucillagis fenugreci sebesten sisami añ.℥.ij.olei liliorũ celestiũ olei de croco olei violarũ citrinarũ añ.℥.ij.ß.cere al.q.s.fiat vnguẽtũ molle. ¶ 2m remediũ est hoc. ℞.radicũ altee lib.ß.radicũ saponarie maior.lib.j.fenugreci granorũ sisami añ.ʒ.ij.coquant in q̃tuor situlis aque usq3 ad ꝯsumptionem q̃rte ptis. ¶ 3m remediũ est. ℞.hysopi humide.℥.iij. ¶ 4m remediũ est. ℞.armoniaci bdelij dissolutorũ cũ aceto forti añ.ʒ.j.emplastri de mucillaginibꝰ.℥.iiij. amurce olei recẽtis.℥.v.cere albe q̃tũ sufficit fiat vnguentũ molle. ¶ 5m remedium est. ℞.pul.de polip.℥.j.ꝛ diuidat in XXIIII.ptes eq̃les. ¶ Modus ꝓcedendi in suprascriptis est iste. Primo per octo dies ꝯtinuos faciat ablutionẽ cũ aq̃ calida pedũ ꝛ manuũ scripta in 2o cap. deinde mẽbris bñ exiccatis fiat inũctio eorũ cũ vnguento tepido descripto in tertio cap. ¶ Trãsactis vo octo diebus dimittat vnctionẽ p̃scriptã ꝛ alijs octo diebus sequẽtibus inungat p̃dicta mẽbra cũ vnguẽto scripto in p̃mo cap ꝛ teneat mẽbra coopta cũ lana molli seu succida calefacta. ¶ Deinde trãsactis alijs octo diebꝰ dimittat scðm vnguẽtũ ꝛ inũgant mẽbra oĩa cum vnguẽto scripto in 4o cap. ¶ Et cõpletis istis ultimis octo diebꝰ reuertat iterũ ad ablutionẽ mẽbrorũ cũ aq̃ p̃dicta ꝛ vnctionẽ post ipsam:ꝛ sic transeat de illis octo ad vngendum cũ secunda vnctione:ꝛ alijs octo diebus cum tertia. Et ita continuet iuxta posse per totum istũ annum. ¶ Ultimo vo omni fine sex dierum parum ante cenam accipiat partem vnam de puluere scripto in ultimo capitulo. Et ita continuet per totum ꝓcessum sue cure ꝛc.

Consilium.32. De dolore capitis a materia flegmatica mixta cum cholera:dominante tamen materia flegmatica.

Nobilis vir Jacobus de roma molestat dolore capitis a mã flegmatica cũ cholera cõmixta dñante tñ mã flatica sup cholericã:ita tñ q̃ nõ denoiat cholera vitellina. Hec aũt mã facit egritudinẽ in cerebro ipsiꝰ per essentiã ꝛ ptiz per colligãtiam stõchi ad caput.in stõcho eniz eiꝰ multiplicant flegmata mucillaginosa que euaporant ad caput eius ꝛ iterũ eadẽ mã cõmiscet cuz kilo aut refrãgit ipm in q̃litatibꝰ suis vnde sãguis reddit a flegmate notabilr alteratus. ¶ Mã igit hec aliq̃ñ euaporãs capiti fert ad organa auditꝰ ꝛ ibidẽ facit sonitus erneos.q̃nq3 vo pãniculis cerebri imersa dolores efficit extensiuos in eis:ꝛ si talis uapor spũ visibili cõmisceat q̃nq3 facit ei illusiones ꝛ imaginationes in visu. ¶ Amplius si ꝯtingat has mãs inferius ꝑ arterias uenas ꝛ neruos deferri motus nõ raro saltuosos extensiuos ꝛ contractiuos in cruribus facit apparere.

Unde oportet q̃ in istis dispõnibꝰ ꝓuideat cũ his que ꝓhibẽt flegmatis illiꝰ multiplicationẽ in stomacho ꝛ capite cũ cibis ꝛ euacuationibꝰ opportunis:ut nũc sequit. ¶ Primũ itaq3 hic vir euitet oẽs cibos ꝛ potus actu ꝛ potẽtia flaticos uelut est panis açimus piscis cãcri antiqui ꝛ carnes molles bleta spinachia ꝛ cetera que nõ accipiantur nisi in raro usu. ¶ Dimittat etiã usuz lactis ꝛ lacticiniorũ ciborũ ꝛ pastiliũ ꝛ multũ usum fructuũ frigidorũ:ꝛ ꝓprie in quibus nõ est potẽtia mũdificationis uelut in cerasis dulcibus. Auellanas molles pira muscata poma mollia ꝛ alios fructꝰ similiter actu ꝛ potẽtia humidos euitare debet saltẽ ad annũ vnũ. ¶ Oino etiã dimittat multe aque frigide potũ simplicis uel vino cõmixte. Bibat vinũ rubeũ uel album nõ ualde grossuz clarũ aromaticũ vinositate ꝑticipãs ꝛ non acuitate: nec sit ualde bruscum uel ualde põticum. Ultra predicta accipiat cibaria omnia ad libitum suum.

De medicinalibus aũt q̃tuor sibi cõueniẽtia ꝯscribo. ¶ Primũ est q̃ ipse accipiat vnã de infrascriptis pillis oĩ fine.vj.dierũ immediate añ cenã ꝛ vnã aliã accipiat per horã.j.uel.ij.post cenã:ꝛ ita in curatione sua utat intẽtione reuolutionis ab illa que sumit añ cenã ad illã que sumit post cenã ꝛ eꝯo. talr eniz stõchũ suũ mũdificabit ꝛ caput ꝛ nouã mãerũ gñationẽ effugiet. Sũt aũt pil.iste. ℞.agarici electi.℈.j.turbith pul.pulpe collogntide añ.g.viij.çç.electi.℈.j.aloes p̃parati.℥.ß.salis nitri.g.viij.forment pille cũ succo ro.pro oi.ʒ.vj. ¶ 2m instrumẽtũ p̃ncipale est hoc:q̃ utat hac ꝯfectione de qua accipiat imediate añ prãdiũ rotulã vnã:ꝛ silr ante cenã excepta die qua accipit pillula añ cenã ꝛ bibat post ipsaz modicum vini electi usq3 ad tertiã ꝑtez cyathi:ꝛ faciet hoc usq3 ad medietatẽ mẽsis iunij. Cuius descriptio. ℞.spẽruz electuarij de ligno aloes spẽruz dyambre añ.ʒ.j.çuccari scðe decoc.℥.v.ꝛ cum aq̃ mellisse fiat ꝯfectio in rotulis.ʒ.ij. ¶ 3m p̃ncipale instrm est:q̃ ter in septimana per.ij.horas añ prãdiũ masticet vnã de infrascriptis pillis per q̃rtã partẽ hore. ℞.dragaganti gumosi ꝛ electi.℥.ß.piretri costi dulcis staphisagrie.çç.electi.añ ʒ.ß.dissoluant cũ modico aceti:ꝛ ꝓpe dissolutionẽ eius icorporet cũ pulueribꝰ ꝛ fiant pille ad modũ auellane ꝛ seruentur in pixide sicca cũ modico puluẽ nucis muscate. ¶ 4m p̃ncipale instrm est:q̃ vir iste accipiat purgationẽ infrascriptaz a.X.die mẽsis septẽbris usq3 ad.XX.eius ꝛ silr in mẽse aplis futuro sm hũc modũ. ℞.pillu.cochiarũ pil.aurearuz añ.ʒ.ß.reforment pille.vij.cũ syrupo de sticados ꝛ accipiat eas in aurora ꝛ dormiat per horã post assumptionẽ earũ ꝛ tardetur cibꝰ post per horas.vj. ¶ Post aũt istud minoratiuũ sequẽti die accipiat hoc digestiuũ. ℞.sy.acetosi cõpositi.℥.ß.sy.de sticados.℥.j.aq̃ acetoꝭ.mellis.ꝛ violarũ añ.℥.j.misce sumendo ipm calidũ in aurora.vij.diebꝰ ꝯtinuis. ¶ Q̃ð si tpe assũptionis huiꝰ digestiui uẽter eiꝰ nõ esset lubricus tũc oĩ alterna die accipiat vnã de pillis suprascriptis in p̃ cap. ¶ 8o vo sequẽti die imediate accipiat has pillas. ℞.pil.de sarcocolla cochiarũ de iera cõposita añ.℈.j.reforment pil.vij.cuz succo roꝭ.ꝛ accipiant hora dicta de minoratiuo ꝛ obseruentur ꝯditiones que circa ipm dicte sunt. ¶ Et silr cũ eisdẽ medicinis purget in vere:nisi q: in sy.suprascripto adiungat.℥.j. aque violarũ:ꝛ loco pillarũ de iera cõposita ponat.℈.j.pillaruz fetidarũ. In alijs aũt obseruet oĩa que scripta sunt. Amẽ.

Consilium.33. De mala cõplexione frigida ꝛ humida cerebri pulmonis ꝛ pectoris a flegmate mucillaginoso ꝛ vitreo ad quã sequunt accñtia suspecta difficultas anhelitꝰ tussis fortis ꝛ elõgatio vulē ex descensu materiei a capite usq3 ad illas partes.

Creda multũ est dispõ nobilis viri hieronymi de põte ꝓpterea q: ipsa est dispõ mẽbrorũ pluriũ nobiliũ ꝑtiũ corporis humani:est eni mala cõplexio frigida ꝛ humida cerebri essentialr ꝓueniẽs a multitudine mucillaginosi flatis cui etiã nõ dubito cõmixtã esse partez vitrei flegmatis ꝓpter uehemẽtẽ frigiditatẽ in exterioribꝰ ꝛ interioribꝰ ꝑtibus cerebri ꝑceptã imo etiaz in ꝓfundo. ¶ Est etiã hec dispõ egritudo pectoris ipsiꝰ: q: spatiositas eius a multo flegmate p̃dicto repleta est. ¶ Magna etiã ps illorũ flegmatũ imersa est pulmoni ꝛ dyafragmati suis:q̃ð declarat ex uehemẽtia difficultatis anhelitus ꝛ ex tussi cum expultione multa ut in pluribus difficulter facta. ¶ Propter q̃ð ipossibile est nocumẽtuz notabile nõ esse coicatum cordi:silr etiam stomacho ꝛ epati eius. ¶ Unde non est mirabile si iste vir ex forti ꝛ vniuersali debilitate factꝰ est debilis. ¶ Ex q̃bus appet dispõnẽ ipsam genere esse vnaz q: lapsum cõplexionalẽ frigidũ ꝛ humidũ a flegmate mucillaginoso dñante ꝛ vitreo subdominãte depẽdentem. ¶ Apparet scðo que sint loca patiẽtia:q: cerebrũ pulmo dyafragma ꝛ pectus totum. ¶ Appet tertio que sint accñtia suspecta ut difficultas anhelitus tussis fortis descẽsus materiei ad pectus. ¶ Et existis facile ꝛ ultimate deducit causa mollifi

cationis uel elõgationis vuule ꝓpter ipsam repleri a flegma
tica mã mollificãte ipsaz. ¶ Unñ ultimate ꝯcludit ꝙ opz ipm̃
esse diligẽter sollicitũ ad ꝓcurationẽ sui ne mã pectori imer
sa vertat in saniẽ ꝓpter quã fiet empicus ꝛ de empimate trã
seat ad ptisim ad quã satis est paratus ꝓpter maciem pecto
ris ꝛ reliqua signa gratia breuitatis omissa.

Pro regimine itaqz dispõnis huius cõmẽda-
tissimi viri attẽdat p̃mo ꝙ uta
tur insculis factis ex farina ordei cũ altera medietate farine
amili cũ brodio galline uel caponis. ¶ Utat etiã ouis recẽ-
tibus ꝛ pipionibus ꝛ panatellis ꝛ insculis factis in predicto
brodio ꝛ ꝓprie alterato cum folijs violarũ ꝛ malue blete spi-
nachie ꝛ atriplicis: ꝛ utat carnibus p̃dictis ꝛ capretinis etiã.
¶ Et vinũ bibat albũ sapore dulce cum altera medietate cõ
mixtum aque decoctionis q̃tuor seminũ coium frigidorum
aut saltẽ cum aqua decoctionis ligritie rase minutim incise.
aut tertio cũ aq̃ decoctionis passularũ enucleatarum. ¶ Et
in omni cibario suo semp ponat quãtitatẽ duoꝝ granorum
frumẽti de croco: est enim optimus in hac dispositione ꝛ est
de summa medicinaꝝ ꝯferentium nocumẽto anhelitus deci
ma tertij apparens. conuenit etiã sibi q̃nqz accipere parum
eius in aqua lactis infusi. ¶ Carnes capretine ꝛ gaçelline es-
sent sibi utiles. ¶ Et melius esset ei ut cibum accipet paula-
tine deglutiendo ꝛ in quantitate pauca q̃tuor vicibus in die
comedere magis ꝙ duabus spargere. i. ptiri cibum cũ debi-
litate virtutis prorsus melius est. p̃ma q̃rti. cap̃ de cibatione
febricitantium. ¶ Euitet etiã neruosas ꝛ cutaneas partes ꝛ
pisces ꝛ pastiles cibos ꝛ fructus oẽs preter ficus quarũ tres
aut q̃tuor comedere põt ante cibum semper. ¶ Caueat etiaz
dormitionem uel moram contrahere in loco frigido ꝛ humi
do maxime ꝓpinquo aquis ꝛ exposito flatui uenti septẽtrio
nalis ꝛ turbidi ꝛ vaporosi. ¶ Caueat etiã ab omni exercitio
usqz ad octo dies uel decem: ꝛ maxime post cibũ intantuz ꝙ
exercitiũ aiale etiam euitare debet: ut studij ꝓlixitatem ꝛ pro
fundarũ rerum speculationẽ: imo iracũdiam ꝛ tristitiã ꝛ oẽs
aie passiones euitare debet. ¶ Euitet dormitionẽ immedia-
te post cibũ imo elõget ab eo per horã vnam saltẽ: ꝛ dormiat
capite mediocriter eleuato super dextro latere: minime v̄o su
per spinã iacendũ: ꝓpterea q2 grauat anhelitũ scd̃a primi col
ligendum. ꝛ hec de regimine huius viri rerum non natura-
lium succincte pertranseant.

Pro regimine v̄o per medicinalia lz multa ꝛ
diuersa medicamina necessa-
ria forent ad curã huius dispõnis ꝛ accñtiũ eius: tñ q2 in cu
ra egritudinũ ꝛ accñtiũ varioꝝ eisdez cõplicatoꝝ oportet at-
tẽdere his que sunt suspectiora sine quoꝝ cura talia feliciter
curari nõ possunt. ¶ Idcirco sex ponã remedia oĩno necess-
saria in cura huius dispõnis: neqz eniz oia instr̃a que in sua
rum dispositionũ curatione a p̃ncipio usqz ad finẽ forẽt ne-
cessaria: ita describi possunt utiliter ꝓpter varietatẽ egritudi
nũ ꝛ intercidẽtiam varioꝝ ꝛ multoꝝ accñtiuz que emergunt
¶ Si qua aũt preter hec sex medicamia erũt auxilia oporte
bit ea administrari ſm trãsmutationem que appebit in hoc
viro ex administratione sex instr̃oruz p̃ractoꝝ. ꝛ totũ hoc cõ
plebit ſm ꝙ per calamum fiet notitia de predictis horum
instr̃oruz. ¶ Primũ est hoc. ℞. radicũ altee seminis lini fe-
nugreci añ. M. j. blete malue añ. M. ij. coquant oia in lib.
v. aque usqz ad ꝯsumptionẽ medietatis. deinde. ℞. hui9 ex-
presse decoctionis librã vnam olei violarũ ꝛ de sisamo añ. ℥.
j. ſ. çuccari rubei: cassie b̃ndicte añ. ℥. ſ. salis gẽme granũ vnũ
misce totum ꝛ clisteriçet omni sero per horã vnam ante ce-
nã. ¶ 2m instr̃m est hoc. ℞. mãne electe. ℥. ij. electuarij de psi
lio. ℥. ij. infundant in. ℥. iiij. aque lactis caprini per noctem
vnã: in aurora v̄o calefiãt colent ꝛ exprimant ꝛ eisdem ad-
dant aque decoctionis granoꝝ sebesten. ℥. ij. ꝛ totum paruz
calidius tepido assumatur: ꝛ tardet cibus horis ad minus
q̃nque. ¶ 3m instr̃m est hoc. ℞. dyapenidionis rotulã vnaz
ꝛ si haberi nõ poterit loco eius accipiat penidiarum. ℥. j. ſ.
dissoluantur in lib. ſ. aque ordei calide in quã infundantur
xxv. uel. xxx. grana sebesten p̃us lota: cũ ergo turgescent tene
at semper ex eis granum vnũ in ore leuiter comprimẽdo ip-
suz ut descẽdat ex eo mucillago leniẽdo membra anhelitus:
mãm disponet ad expuitionez ꝛ facilitabit anhelitus. ¶ 4m
instr̃m est hoc. ℞. aque sublimationis radicum altee. aque
angurie añ. ℥. j. ſ. syrupi de liquiritia syrupi violati. añ. ℥. v.
misce ꝛ totũ in aurora accipiat omni mane ꝛ tardet post ip
sum assumptio cibi per horas ad minus tres. ¶ 5m instru-
mentum est hoc. ℞. aloes preparati. ℥. j. croci ligritie hysopi
vngule caballine añ. ℈. ſ. collo q̃ntide bdelij mollis ꝛ subalbi
di añ. ℈. j. salis indi grana. v. cum syrupo de hysopo formen-
tur pillule ex omni. ℥. vij. de quibus omni sero accipiat vnaz
per duas horas post cenaz. ¶ Ultimũ instr̃m est hoc. ℞. co
ralloꝝ rubeoꝝ spodij rosarum añ. ℥. ſ. sandarace. ℥. ij. folij. ℈.
ſ. ligni aloes. ℈. j. macis. ℈. iiij. fiat oium per se puluis dein-
de cõmisceant. de hoc ergo puluere omni sero tota prora ca
pitis caluarie nõiata pulueriçet semp primum puluerem
cũ pectine deponendo quando scd̃m vult apponẽ. Accipe
igit çelanti caritate mi Hieronyme hec predicta auxilia so-
lẽniora. Cũqz hoꝝ usum per q̃tuor dies ꝯtinuaueris: accipe
calamum ꝛ ne sis piger in scribẽdo statum tuum: tãtuz eniz
tibi caritatis ostendam quãtum scio ab optimo amico te cre
dere posse ad laudem dei. Amen.

Cõsilium. 34. De sode a mã melancholica ꝯtẽta in ambobus pãniculis cerebri.

Iste adolescens egrotat soda melancholi-
ca que est dolor capitis ꝓueniens a materia
melancholica ꝯtenta in ambobus pãniculis
cerebri sua mala cõplexione ꝛ grauitate dolo
rẽ in eis facit extẽsiuum ꝛ grauatiuũ: cuius tñ
maior pars in anteriori uentriculo ꝯtinet ꝙ
in posteriori. ¶ Et signa q̃dem huius sunt do
lor grauatiuus cõpressiuus ꝛ magis q̃dem in sinistra ꝙ in
dextra p̃te fixus. lz q̃nqz augeat in dextra magis pp caldita
tẽ que influit sibi ab epate: siue sit caliditas simplex: siue a va
pore cholerico ꝓueniens: eo q2 cõplexio eius a generatione
videt esse cholerica ad adustionẽ tendẽs que reddit materiã
melãcholicam acutioris actiuitatis per accñs ꝙ esset per se
sola. Scd̃m signuz sumi põt a cõplexione totius que ad me-
lãcholiam per adustionem genitã inclinat. ¶ 3m sumi põt a
dispõne splenis: q̃m ꝓpter exercitiũ plerũqz mã melancholi-
ca agitata uel vẽtosata dolorẽ facit in splene eius. ¶ Et 4m
signum est descensus sputi acris uel põtici a capite descen-
dentis. ¶ Et 5m signum sumi põt ab habitudine que ad sic
citatẽ videt esse inclinata ꝛ nõ q̃dem ꝓueniente a simplici sic
citate uel a mã cholerica. igit a melancholica. ¶ 6m signum
est durities pulsus sine uelocitate ꝛ frequentia ꝛ absqz spa
smo ꝛ apostemate duro in aliquo mẽbro. igit videtur esse a
siccitate melancholica. ¶ 7m signum põt esse appitio somnio
rum magis tristãtium ꝙ delectãtium: ꝛ plura alia signa sub-
iungere potuissem que significarent p̃ntiam materierum in
capite: sed ista sufficiant. ¶ Ex his clare ꝯcludi põt ꝙ iste iu-
uẽculus patus est egritudinib9 melãcholie. Si enim melan-
cholia multiplicaret aut transiret de pãniculis eius ad uen-
triculos ꝛ medullã cerebri: ita ut ꝓmutaret cõplexionẽ eius
ꝛ sp̃uum tẽperamentũ: tunc necessario incurreret melancho-
liã que est ꝓmutatio extimationũ ꝛ cogitationũ a cursu nãli
ad corruptionẽ ꝛ malitiã ꝓpter cõplexionẽ melancholicã fa-
cientẽ syluestrẽ sp̃m cerebri interius ꝛ facientẽ ipsum timi-
dum ꝓpter tenebras ipsius. Et ex hoc ꝯcludit ultimate ꝙ ne
cessarium est ei subuenire celeriter.

Regatur igit hic adolescens hoc regimine. p̃mo qui
dem euitet mãsiones ꝛ loca valde frigida ꝛ
excellenter calida ꝛ sicca ꝛ conet contrahere moram in aere
ad caliditatem inclinato ꝛ humiditatem. ¶ Et euitet exerci-
tia ꝛ labores superfluos saltem usquequo curatus erit: quie

scat inquãtum potest: ⁊ summopere conetur euitare iracun-
diam furorem ⁊ tristitiam ⁊ cogitationes malas ⁊ in loco te
nebroso cõmorari solus. ¶ Et caueat a multa quantitate ci
borum replendum: lʒ tñ credam sibi melius esse aliquantulũ
magis declinare ad quãtitatem ciboꝝ ꝙ ad multam subtra
ctionem ipsoꝝ ⁊ potuũ. Timeo enim ꝙ augmẽtum siccita
tis in ipso pducet ipm ad aliquam melancholie spẽm. ¶ Ad
huc etiã ꝑpter hanc causam effugiat multitudinẽ vigiliarum
imo opʒ ipm paruʒ amplius dormire ꝙ ꝯsueuerit ad hoc ut
in eo melioꝛ fiat digestio ⁊ corpus humectationẽ ꝯuenientẽ
accipiat. ¶ In cibis aũt ita se regat ut omne genus acetosoꝝ
⁊ acrium ciboꝝ quãtum pōt effugiat: vniuersaliter enĩ usus
aceti nocet melancholicis. 2° regiminis acutorum. ¶ Eui-
tet etiã cibos ualde calefacientes ut sunt aromata ⁊ vinũ ual
de potens ⁊ uegetabilia calida sicut rutbã rosmarinum pe-
trosellinũ saturegiam mẽtbam calamẽtuʒ ⁊ similia. ¶ Effu-
giat etiam uaporosa multuʒ ⁊ ꝑprie calida uelut alleium poꝛ
rum cepe bulbum ⁊ raphanum. ¶ Dimittat etiam facietia
uentositatem uelut legumina ⁊ proprie fabas faseolos lẽtes
caules ⁊ similia. ¶ Effugiat etiaʒ inuiscantia ⁊ ingrossantia
materias uelut cibos pastiles cutes ⁊ animalium partes ner
uosas. ¶ Et iterum caueat ab usu omnium rerum acuentiũ
humores uelut salsa sinapismum ⁊ ꝯsimilia. ¶ Utaꝛ igiꝛ pa
ne recẽti bene fermẽtato nõ multum cocto neqʒ combusto ⁊
carnib⁹ bene pinguib⁹ facilis digestionis ⁊ boni nutrimenti.
Et utaꝛ carnib⁹ pinguium pulloꝝ castrati agni ⁊ hedi ⁊ recẽ
tis porcelli: ⁊ utatur brodijs medie piguedinis. Macras ṽo
antiquas ⁊ grossas carnes dimittat. ¶ Et comedat de pisci
bus fontilib⁹ habentibus carnes non ualde molles nec feti-
das elixis uel in dulci oleo oliuarũ assatis ⁊ placẽt etiam can
cri non multe tñ ꝯsuetudinis: ⁊ placent cibaria ex lacte cocto
ꝑparata si nõ percipiꝛ ex eis grauitas capitis. Et caseus mol-
lis mediocris piguedinis placet mihi. ¶ De ferculis ṽo pla
cent blete spinachia portulaca atriplex ⁊ borago ⁊ buglossa
cũ quibus ponunꝛ sparagi pauca folia petrosel. ⁊ salute fe-
niculi ⁊ similium edibiũ: ⁊ placent mihi oĩa cibaria cõdita cũ
sapa ⁊ succo pomoꝝ dulcium ⁊ çuccaro. ¶ Et de fructibus
cõcedunꝛ ei cerasa auellane ⁊ ꝑprie recẽtes amigdale pira
muscata ⁊ poma ⁊ ficus recẽtes ⁊ vue tñ dulces ⁊ pepones ⁊
cucumeres ⁊ iuiube ⁊ fructus oẽs quoꝝ caliditas aut frigi-
ditas est pauca cũ augmẽto humiditatis aut ꝑprietatis ad
cerebrum uelut amigdale ⁊ auellane. ¶ De conditis ṽo uti
potest çuccaro violaceo: sed ꝯuenientius est ei ꝯditum cum
buglossa ⁊ boragine equaliter mixtis de qbus accipiat co-
clear in medijs tertijs aut in uesperis. ¶ Uino ṽo utaꝛ dul
ci⁹ aut sibi vicino ⁊ sit album: ipsum enim mẽtem. i. cerebruʒ
minus percutit. scđo regiminis acutoꝝ. textu ⁊ cõmento pri
mis. ⁊ siquidem tale vinum esset mediocris fumositatis pu-
rum bibatur. ¶ Si autem vinum esset ualde potẽs sicut so
lent esse vina brixiensia tunc frangere debet eius potentiam
cum bona aque fontis ẜm discretionis mensuram. ⁊ hec de
regimine non naturalium.

De his ṽo que per medicinales administrationes ne
cessaria sunt ei. Primum quidem ⁊ ṗncipa-
lius est ut dum fuerit domi quietus a q̃rta die instantis mẽ-
sis usqʒ ad. xx. fiat sibi flobotomia de cephalica dextre ꝑtis
inter policẽ ⁊ indicem posita. ⁊ extrahanꝛ sanguinis. ℥. iij. us-
qʒ ad quatuoꝛ. ¶ Et facta flobotomia lʒ per insignẽ doctoꝛ
rẽ magistrũ Baptistam fuerit ꝯuenienter purgatus; tñ pro-
pter uehemẽtem agitationẽ in humoribus factaʒ a balneis.
¶ Etiã qꝛ urine eius substãtia ⁊ contẽta notabiliꝛ arguunt
repletionẽ. ¶ Et 3° qꝛ pulsus affirmat ipsam. ¶ Et 4° itẽꝝ
qꝛ nõ habuit alleuiationem ex ꝑcedentibus sensibilib⁹ eua-
cuationibus. ¶ Ideo videꝛ oĩno mihi opportunuʒ ut post
flobotomiã accipiat hoc digestiuũ in aurora calidũ ⁊ conti-
nuet ipm. x. uel. xii. diebus. ℞. aque buglosse. ℥. iij. aque mel
lisse. ℥. ij. ⁊ est ualde leue. ¶ Et si uolueris digestiuum poten
tius uel efficacius illo. ℞. syrupi de epithimo. ℥. j. syrupi vio
lati recẽtis. ℥. ß. aque buglosse ⁊ capill. ueneris aã. ℥. j. ß. mi-
sce. ¶ Et si desiderares cuʒ digestiuo mãm educẽ acuitatis
aliqd habẽtẽ uel adustionis. ℞. syrupi de thimo ⁊ de fumo
terre aã. ℥. j. aque violaꝝ ⁊ nenufaris aã. ℥. j. ß. misce. Si aũt
dieb⁹ intermedijs qbus digestiuũ assumiꝛ uẽter eius esset sti
pticus accipiat vnã de istis pillis. ℞. aloes electi per tres di-
es infusi in succo boraginis. ℨ. ß. masticis violaꝝ epithimi fo
liculoꝝ sene salis indi. aã. ℈. ß. formenꝛ pille cũ succo boragi
nis ex oi. ℨ. vj. ex qbus accipiat vnã oi alterna die parum an-
te cenã. ¶ Accepto igiꝛ digestiuo purgeꝛ cuʒ altero coꝝ. ℞.
pillaruʒ idaꝝ pillarũ de lapide laçuli aã. ℈. ß. reformenꝛ pil-
lule. vj. cũ syru. violaꝝ ⁊ accipiaꝛ in aurora dormiendo post
eas per vnã horã ⁊ tardãdo post cibũ sex horis. post ꝙ q̃ntã
accipiat vnũ cyathũ aque oꝛdei calide çuccarate: ⁊ in altera
hora comedat. ¶ Post purgationeʒ itaqʒ sequẽti die 3° fiat
sibi appositio uẽtosarũ in spatulis cũ scarificatiõe mediocri.
¶ Adhuc etiã oi sero abluanꝛ pedes ei⁹ usqʒ ad inguina cũ
hac decoctione. ℞. folioꝝ violarũ nenufaris salicis ⁊ solatri
aã. M. ij. floꝝ camomille. M. j. coquanꝛ in sufficienti quãti-
tate aque ⁊ abluanꝛ cuʒ aq̃ calida ṗdicta extremalia. ¶ Ita-
qʒ si per hoc caput eius a dolorib⁹ curatuʒ aut notabiliꝛ alle
uiatũ erit tũc utaꝛ hac cõmixtione de qua accipiat oi mane
hora qua sumebat syrupũ coclear vnuʒ tardãdo post ipsam
cibũ per tres horas. ℞. ꝯserue violarũ buglosse ⁊ boraginis
aã. ℥. j. incoꝛporenꝛ cum melle ros. ¶ Et si uelis ipm coꝛdia
lius ⁊ cerebrale magis tunc adde sibi spẽrum dyamusci dul
cis ⁊ dyambre aã. ℨ. j. ⁊ ꝯuenit etiam sibi hoc electuarium si
nõ fuerit curatus ex ṗmis instrumentis. ¶ Post hoc iteruʒ
si insteterit doloꝛ tunc fiat ei hoc gargarisma. ℞. oximellis
squilliti. ℥. ij. eluarij dyairis ⁊ dyacalamẽti. aã. ℨ. ß. incoꝛpo
renꝛ simul ⁊ accipianꝛ ex eo. ℨ. iiij. ⁊ misceanꝛ cum aq̃ deco-
ctionis radicũ blete ⁊ cũ hoc bene calido oi mane ⁊ sero fiat
gargarisma per duas horas aã cenã. ¶ Cõfert etiã ei tpe do
loris capitis ablutio talis. ℞. foliculoꝝ sene. M. ij. floꝝ ne
nufaris violaruʒ buglosse aã. M. j. fol. maiorane. M. ß. co
quanꝛ ꝯuenienter in aq̃ ⁊ addito ei cinẽ fiat lixiuium ex quo
caput eius ꝯuenienter abluaꝛ omni alterna die. ¶ Adhuc
etiã cõfert ei caputpurgiũ hoc. ℞. aque maiorane. ℨ. ij. aque
sublimationis radicũ blete. ℨ. iij. çuccari albi. ℨ. ß. dissoluanꝛ
simul ⁊ proijciatur ex eo calido leuiter per utrãqʒ narem om
ni sero per horam ante cenam quatuoꝛ uel qnque vicib⁹ cuʒ
aliquãta tẽporis interpolatione ⁊ ṗus os impleaꝛ aqua ne
per palatum descendat in os. ¶ Si aũt per hec omnia com
plete adhuc nõ esset curatus laudo ꝙ bis in septimana per
duas horas post cenam accipiat. ℨ. ij. auree alexandrine cuʒ
℥. j. vini dulcis calidi. ¶ Aut in aurora accipiat ut predictũ
est. ℨ. j. tyriace recentis cum vino iam predicto. ¶ Scio etiã
ꝙ si natura uel ars prouideret ei de apertione emoꝛoida-
rum omnino curaretur. Hec sunt que in dispositione ista me
liora colligere potui ⁊c.

Consilium. 35. De soda a materia melancholica immersa panniculis per communitatem inchoatiue a splene.

Ffluentia bonitas cũ copia bonoꝝ moruʒ ⁊ honestissime vi-
te, ẜ Frãciscus bondei deduxerunt me ad eri-
gendũ qnque remedia pro sua honestissima
ꝯsorte uel uxore necessaria: pro mala disposi-
tione capitis eius que est soda melancholica
ab eadem materia cerebri pãniculis immersa: que lʒ inchoa
tiue fuerit dispositio in cerebro per colligantiã a splene huic
honestissime domine: tñ ꝑpter diuturnitatẽ temporis nõ ita
nunc se habet per colligantiam: quinetiam insit cerebro per
essentiam. Itaqʒ prouideat sibi per hunc modum. ¶ Pri-
mo quidem abstineat ab usu carnium antiquarum ⁊ ꝓpe
paludestrium; ⁊ dimittat omnia legumina ⁊ proprie lentes:
⁊ dimittat usum multi salis ⁊ salitorum ciborum: siue fue-
rint carnes uel caseus: ⁊ inter reliqua dimittat lentes: cau-

les cepe alleum porrum & multi raphani usum & aque frigide simplicis potum: & utatur vino albo subtili dulci & claro: & nullo modo brusco uel pontico. ¶ 2m vero principale remedium est hoc. ℞. epithimi cretensis. ʒ. i. polipodij foliculorum sene thimi agarici an. ʒ. ß. ẞ. cinamomi macis violarum an. ℈. iiij. salis indi. gra. viij. cum succo apij formentur pillule ex omnibus ʒ. vij. de quibus hec domina omni fine. 15. dierum per horam ante dierum accipiat. vj. & tardet cibum accipere. v. horis de quibus etiam pillulis omni 4a die accipiat. j. in sero quando uadit ad lectum. ¶ 3m principale remedium est hoc. ℞. conserue buglosse. ʒ. iij. conserue ros. & violarum an. ʒ. i. hyacinti smaragdi doronici ossis de corde cerui. an. ʒ. ß. margaritarum. ʒ. iij. zucca. al. ʒ. iij. fiat eluarium: in cuius fine ponantur folia auri numero. 8. de hoc itaque eluario hec humilis domina omni mane aut saltem alterno mane per tres horas ante prandium deglutiat quantitatem vnius nucis muscate. ¶ 4m remedium principale est hoc. ℞. specierum letificantis Almansoris. ʒ. ß. hyacinti smaragdi saphiri margaritarum an. ʒ. ß. zuccari al. lib. ß. fiat confectio in rotulis ʒ. ij. de qua hec domina semper in fine cibi comedat frusta duo aut saltem vnum. ¶ 5m & ultimum remedium est hoc. ℞. violarum florum buglosse & boraginis folij ligni aloes an. ʒ. ß. ros. spodij sandarace macis an. ʒ. i. fiat omnium per se puluis: ex quo fiat sacculus capitalis in syndone retorta: hec domina hunc sacculum semper portet super capite suo quando molestatur uehementi dolore: & sic beneficio miserationis diuine sanitatem consequetur quam sibi sua largitate concedat altissimus. Amen.

Consilium. 36. De soda dicta cephalea a sanguine melancholico cui etiam multum flegmatis admiscetur.

Soda huius viri proprie debet denomiari cephalea secundum sniam ueterum: eo quod est dolor cronicus fortis & mansiuus: & totum caput comprehendens in tantum quod non solum huius materia morbi continetur in cerebro & panniculis eius imo & multiplicata per uenas interiorum partium predictarum per commissuras effunditur secundum partem ad panniculum cranei exterius inuoluentem. ¶ Est autem huius morbi materia sanguis melancholicus cui multum flegmatis admiscetur quod apparet ex colore mixto ex albo & fusco plumbeo nominato. ¶ Apparet secundo ex magna capitis grauitate. ¶ Apparet tertio ex diuturnitate eius & fixione. Apparet quarto ex dolore non solum interius: sed etiam exterius cutem capitis tangendo percipitur & est maior huius doloris pars in sinistra parte fixus apparens: quod contingit per colligantiam splenis ad illam partem melancholicum sanguinem effundentis uel concomitantis: aut saltem quia speciem male complexionis augmentat in cerebro per communitatem principaliter non absolutam: licet etiam probabiliter defendi posset ipsum splenem nocumentum in eadem parte capitis augmentare per compassionem absolutam sed hoc raro contingit saltem in cronicis egritudinibus.

¶ Ex istis facile concludi potest quod hec egritudo difficilis est & parata ut ex ea apostema in capite generetur. ¶ Et sequitur secundo quod oportet ad ipsius curationem festinantius accedere ut nunc sequitur.

Abstineat itaque vir iste a cibis infrigidantibus oppilantibus & maxime in capite viscosam multiplicantibus: ut sunt cibi pastiles casei multitudo & lactis crudi usus & legumina & salite carnes & animalium neruose & panniculares partes & vinum rubeum & vinum grossum: & acrium omnium usum euitet. aceto autem securius uti potest. ¶ Et caueat a motu & exercitijs superfluis & proprie post cibum. ¶ Et somnus prolixus conuenientior est eius vigilia: caueat tamen subitam post cibum dormitionem. ¶ Et caueat se replere cibis multe quantitatis: imo parce comedere est sibi utile magis quam usque ad saturitatem: & nullum cibum deglutiat nisi optima masticatione contritum. ¶ Et effugiat stationem sub radijs solis: morari tamen in aere calido absque flamma solis uel ignis pertingente ipsum est sibi ualde conueniens. ¶ Et effugiat uentris stipticitatem imo fluxibilis fiat per ea que inferius ponuntur. ¶ Et euitet tristitiam iracundiam & reliquas animi passiones humorum inflammatiuas & colliquatiuas.

De regimine vero medicinali octo videntur mihi infra necessaria. ¶ Quorum primum ut circa septimum diem mensis madij fiat huic viro flobotomia de saluatella sinistre partis inter anularem & auricularem digitos posita: & extrahantur sanguis. ʒ. iiij. ad plus. ¶ 2m vero instrumentum est ut post istam flobotomiam accipiat hoc minoratiuum cum cyatho vno aque calide decoctionis boraginis in aurora & cibum suum tardet saltem horis sex. cuius descriptio est hec. ℞. electuarij de psilio. eluarij dyasene ana. ʒ. iij. boni ponderis. misce & totum accipiat ut dictum est. ¶ 3m instrumentum est ut post minoratiuum predictum sequenti die hora prescripta accipiat hoc digestiuum & continuet ipsum diebus octo hora predicta accipiendo calidum cuius descriptio est hec. ℞. syrupi compositi acetosi. ʒ. i. syrupi de epithimo. ʒ. ß. aque buglosse mellisse & betonice an. ʒ. i. misce. ¶ 4m instrumentum est ut post digestiuum nona sequenti die in hora prescripta accipiat hoc eradicatiuum. ℞. pillularum indarum pillarum de lapide lazuli an. ℈. i. pillarum de sarcocolla. ℈. i. boni ponderis. reformentur pillule. vj. cum electuario ros. & accipiatur hora qua primum minoratiuum acceptum est: & post ipsas obseruentur conditiones ibidem scripte omnes. ¶ 5m instrumentum est: ut accepto eradicatiuo per tres dies postea huic viro fiat flobotomia de cephalica dextre partis: & extrahatur sanguinis. ʒ. iij. uel quatuor & ß. ¶ 6m instrumentum est: ut tempore quo assumit digestiuum & etiam postquam fuerit purgatus utatur istis pillulis de quibus accipiat omni quarto uel quinto sero vnam parum ante cenam: & alia vice secundam per duas horas post cenam: & ita reuoluendo procedat ad usum earum ab ea que est ante cenam ad eam que est post cenam: & continuet eas toto tempore usque ad medietatem iunij deinceps uere usque ad primum se prebens rarius utatur eis: & tunc poterit eis uti toto tempore anni secundum primum ordinem descriptum. cuius descriptio est hec. ℞. aloes preparati. ʒ. ß. ellebori nigri. gra. viij. thimi: epithimi salis indi. ana. ℈. i. dyagridij. gra. ij. formentur pillule de omni. ʒ. vij. cum succo ros. ¶ 7m instrumentum est: ut postquam fuerit purgatus sequenti die in sero quando uadit ad lectum omni die totum caput suum prius abrasum ab auribus superius liniatur hoc linimento. ℞. radicum brionie: assari: sticados: betonice: calamenti: pulegij. an. ʒ. i. amili. ʒ. i. ß. croci. ʒ. i. ß. macis. ʒ. iij. galange: nucis mus. gariofi. an. ʒ. i. ß. sandarace. ʒ. i. salis com̄is subtilissime triti: ʒ. ß. succi solatri quantum sufficit fiat linimentum & administretur ut prius. ¶ 8m vero & ultimum instrumentum est: ut tempore quo utitur predicto linimento omni septimana ter. s. post duos dies interpollatos inter utrumque masticet vnam de infrascriptis pillis in mane nihil degluiendo ex eis neque de eo quod dissoluitur ab eis: imo exterius expuendo. quarum descriptio est hec. ℞. masticis ʒ. i. ß. piretri. ʒ. iij. dragaganti: gummi arabici: glutinis piscium ana. ʒ. ij. ß. macis: galange: zedoarie: liquiritie: anisi ana. ℈. ij. dissoluantur gumme & glutem cum aceto & cum infrigidari ceperint formentur pillule grosse sicut auellana: quarum usus sit: ut prius dictum est. His actis si sanus fuerit laudetur deus altissimus: si autem non: scribat de statu suo & prouidebitur sibi ad laudem dei. Amen.

Consilium. 37. De nocumento diminutionis & corruptionis imaginatiue potentie & cogitatiue quod proprie disipientia dicitur.

Ptarem ut fortuna iam mihi adduxisset acceptabilem & dilectam quantum arduam & difficilis considerationis materiam mihi nuper adduxit. Etenim ex mihi zelatissimis amicis quidam adolescens uarijs paulo ante molestatus est accidentibus vir quidem corpore a generatione calidus secundum epar: frigidi tamen

cordis ⁊ humidi ⁊ cerebri consilr quib⁹ nisi fieret ab epate cō-
tra operātia priuatiua fieret in eo in vniuersis membris ma
le cōplōnis fride ⁊ humide augmētū notabile. Hic vir etiaz
splenem hz magnitūdis ⁊ debilem in vtute sua nō cōuenien
ter attractatiuū ⁊ mūdificatiuū melie que delegat cum san
guine per vniuersum corpus pmutās ipm ad melicitatē: ⁊ si
tāta fuisset in epate suo potentia adustionis sanguis ⁊ cholē
ↄuerteret iste vir in cōplonē melicā in etate perougmasticā
per decidētiā acqsitā. Quicqd tñ sit multitudo melie abun
dantis in uenis pp cām predictā ⁊ ēt ipsius melie pars nota
bilis cordi coicata per coitatem absolutam uel simplicem al
terationem: silr ⁊ ad cerebrū multiplicata accñtalem fecit p
mutationem complonis cordis ⁊ cerebri ⁊ spūum vitalium
⁊ aialiū in cerebro vñ pmutate sunt opōnes cordis ⁊ cerebri
ad accñtia melie. Hoꝝ aūt sermonū declarare ueritatem non
esset difficile si non timerek plixitas sermonis. ¶ Potest eni
caliditas epatis deduci ex sensatione caliditatis in hypocun
drio dextro percepta: silr etiam ex magnitudine hypocun
drij illius ⁊ ex uenarum amplitudine notabili: ⁊ quarto ex
tinctura notabili in urinis apparente. ¶ Cordis vo frigidi-
tas deducetur remissione caliditatis circa mamillam sinistrā
percepte. Item inclinatione pulsus ad paruitatem tarditatē
⁊ raritatem: adhuc etiam quia pectus totum satis est nuduz
pilis. ¶ Et ex eodem fundamento deducetur etiam cerebri
cōplo per signa substantialia as casibus ⁊ ab operationibus
sumpta que hic dimitto.

Quod uero accñtalr pmutata sit cōplo huius vi
ri ad accñtia melie ex multis appet.
Primo qđ q2 opōnes imaginatiue ⁊ cogitatiue potētie lese
sunt lesione diminutionis ⁊ corruptionis. cum enim imagi
natiua potentia conuerti dz ad aliqđ imaginabile diminute
apprehendit spēs illi⁹ a fantasia sibi delatas ⁊ laborat in actu
diuidendi ⁊ cōponendi notabilr qđ nō est aliud q̄ nocu mē
tum diminutionis in opōne imaginatiue potētie iā factum:
¶ Cūqz imaginat insidias rixas ↄtumelias ⁊ offēsas nūq̄ tñ
sibi factas ⁊ psistit circa illud tūc assignādū est nocumētū cor
ruptionis esse in operatione ipsi⁹ imaginatiue. ¶ Cūqz cogi
tatiua potētia nō elicit nisi diminute ex sensatis: tūc pz q̄ est
nocumētū in opōne cogitatiue potētie diminutiōis noiatuz.
¶ Cum autem dicit ⁊ in iudicium exit non qualiter quando
q̄tum ⁊ ubi deberet pz q̄ illud est nocumentum corruptio
nis in operatione cogitatiue potentie. ¶ Et si ↄtingat simul
assignari nocumentum in operationibus duarum potentia
rum predictarum: tunc pz q̄ illud est uerendum maxime ⁊
proprie qñ corrupte sunt operationes istarum duarum po
tentiaꝝ. Cū eni hō cū hoc q̄ corrupte imaginat corrupte etiā
iudiciū affert pz operationes eaꝝ potētiarū brutoruz opōni
bus esse ↄsiles: sicut eni hō per ↄuenientē opōnem istarū dua
rū vtutū est prudentissimuz aialium noibus ⁊ rōne degens.
Ita ecōuerso per corruptionem ipsarū vtutum reponendus
est inter aialia bruta. ¶ Propter qđ plurimi illustriū viroꝝ
talem digōnē ⁊ merito denoiauerunt desipientiam 3° de accñ
ti ⁊ morbo 2° cap colligēdū. ¶ Aliqui autem talem diminu
tionem noiauerunt stoliditatē: ut prima tertij. tractatu 4° col
ligendum est. he aūt dispōnes frequenter contingunt a cau
sis accidentibus que corporales nominate sunt. ¶ Et mo
dus imaginādi euētū harū est talis. supponēdo primo q̄ po
tentie interiores nō exeunt ad actum nisi cum debita dispō
ne organoꝝ in qbus assignant imaginatiua ergo ⁊ cogitati
ua potentie non possunt conuenienter operari nisi per debi
tā dispōnē cōplonalem ⁊ cōponalē medij uentriculi qui est
sedes earum. ut prima pmi. doctrina 6ª cap 5° de vtutibus
aialibus cōprehēdētibus litteraliter colligendū. nec easdem
opōnes sine illius uētriculi tēperamēto debito possunt conue
nienter efficere. p sexti nālium cap proprio. ¶ Premittendū
2° q̄ potentie supradicte adhuc non possunt operationem cō
uenienter efficere cum tpe organoꝝ nisi cum debita q̄titate
⁊ qualitate instroꝝ qui sunt spūs aiales mediocriter subtiles

dyaphani clari ⁊ debita qualitate calidi ⁊ humidi siue spūs
tales non sint eēntialr distincti a vitali spū a corde delato ad
cerebrū: sed solū accñtalr distincti caliditate ⁊ subtilitate aut
aliquali dearticulatione limitati: ut tenet peripatetici siue illi
spūs aiales a cerebro cū suo tēperamento geniti sint ex tenui
⁊ temperato uapore sanguis in cerebro inuenti ut multi ga
leniste tenent. Qualiter cūqz tñ contingat imaginemur spiri
tui pdicto cōmisceri fumum eleuatum a multa melia que
abūdat in isto viro. Et pz q̄ necessariuz est spūm reddi sylue
strem. i. incōueniens instrm ad opa pdicta: ⁊ eo fortius qñ a
melia nō solū in spū uertietiā in cerebro cōplo melica acqsi
ta est. ¶ Hoc igit cōcesso pz q̄ spūs pmutabit ad friditatem
⁊ siccitatē ppriе ↄriā cōploni sue ⁊ iāefficiet turbidus opac⁹
cōtra ↄuenietiā eius in mō substātie ⁊ claritate: qualr ergo
pmutatus erit spūs tali pmutatione pmutabit ⁊ organa: sed
potentie non pñt opari nisi fm q̄ imutant ab organis ⁊ in
strīs ex suppōne pª ⁊ 2ª. ergo si spiritus ⁊ organa iā sūt corru
pta ut declaratū est. patet q̄ necessarium est corruptas esse
operationes ambarum potentiarum.

Et ex hoc fundamēto deducunt correlaria plura.
pm q̄ si imaginatio ⁊ cogitatio corruptas
faciunt opōnes absqz saltu rixa furore ⁊ demoniacis opōni
bus talis dispō pprie melia denoiari dz. Et puenit a mala
cōplone melica nāli māli uel immateriali. ¶ Si autem fue
rit cum rixa iniurijs saltu: ⁊ sic de alijs talis dispō proprie de
nominat mania cum suis sequacibus. s. demoniaca lupina
⁊ canina: ⁊ proueniunt he a mala cōplone melancholica in
cerebro acquisita a melia genita ex adustione cholere. ¶ At
vo si tales corruptiones in predictis operationibus contin-
gant cum risu mansuetudine ⁊ mulcebritate oino fiunt ex
melia genita ex adustione sanguis que min⁹ mala est ceteris.
iuxta illud affoꝝ. Desipiētia qdez cū risu facta ⁊c. ¶ Et si cō
tingat has dispōnes consequi impressionē a melica materia
genita ex adustione tales qdē spēs oibus alijs deteriores exi
stunt ⁊ tales oēs operatiōes pducunt maniacas ⁊ demonia
cas ut trahit ex snia pncipis pª tertij. tractatu 4°. capitulo de
melancholia. ⁊ illo. Et qbusdā medicoꝝ usum est q̄ melan
cholia generatur a demonio. Et eadez snia colligitur caplo
de mania in exordio dum inquit. Expositio manie est demo
nium lupinum: canina vo est spēs eius. Et possunt hi sermo
nes magno fundamento colligi ab Auic. ut supra. Et dicit
melia mutatio extimationum ⁊ cogitationum a cursu nāli
ad corruptionem ⁊c. vide ibi q2 pulcher sermo est ⁊ profun
dus. ¶ Ex hoc fundamento iterū diligēs considerator pote
rit intelligere cās ⁊ formalitatē oium nocumētoꝝ sensuū inte
rioꝝ que per. 12. terminos ipoꝛtata colligunt in uarijs uolu
mib⁹ sapiētū. Quoꝝ pm⁹ est pmixtio uel lesio sensus. Scōus
est desipiētia. Tertius est stoliditas. Quartus est amentia.
Quintus est infantilis dispō. Sextus est crasileos. Septim⁹
est frenesis uel karabitus. Octauus est melia. Nonus est ci
bare. Decimus est mania. Undecimus est cutbubuth. Duo
decimus est ilisthi. Et si non timerem sermonis prolixitatez
aperirē qd ipoꝛtat oibus istis terminis diffōne māli. Hec āt
colligi possunt ex predictis q2 oia quasi declarata sūt. ¶ De
nocumentis vo memoratiue potentie nihil ad presens pro
posito meo pertinet: sed de nocumentis ↄtingentib⁹ in opera
tionibus alioꝝ duoꝝ sensuum interioꝝ. vz. sensus cois ⁊ fan
tasie: non intromitto me ad pñs in mā talis speculationis: re
liquerunt enim hoc omnes auctores medicine: nihil tamen
de eis sermocinantes qđ mirabile est. Non leuiter autem po
tuit auctoribus hoc contingere: q2 viderūt hos duos sensus
⁊ eoꝝ opationes ordinatas esse ad sublimiores potentias ⁊
perfectiores. s. imaginatiuam ⁊ cogitatiuam. ⁊ tu considera
¶ Et sicut iā paulo ante declaraui diminutas ac corruptas
opationes imaginatiue ⁊ cogitatiue potentie ↄtingere posse
a cā corpali: ita facile deducerem ipsas fieri posse a causis pri
mitiuis uel exterioribus. ¶ Primo ex parte aie se tenenti
bus: aia enim est aliud a corpe q̄ est pmitiua causa. 2ª primi.

doctrina 2°. et p cap. Tante enim impressionis sunt passiones aie in corpus quod exterminant et pmutant ipm ab ea que est sm naturam zsistentia. 3° tegni. tractatu p colligendi. ¶ Quis etiam dubitat quod fortis timor et occursus festinus ad tenebrositatem magnam corpus exterminant et pmutant: silr et quod cibi et potus melicas impressiones efficiant pp usum eorum longum pmutantem corpa ad melicam complexionem: ut dictum est.

Ex quibus oibus ultio collr quod speculandum est de hac egritudine: est enim nocumentum dimi nutionis et corruptionis in operationibus imaginatiue potentie. ¶ Secundo principalr ex isto infert cognitio causarum interiorum et exteriorum istarum dispositionum. ¶ Sequit 3° politas inuentionis signorum signantium has dispones. ¶ Sequit 4° quod necessarium est huic viro festinanter prouidere quam magis est pote ne nocumentum illud comunicet parti posteriori cerebri ita ut fiat insipiens. Et sic ad regimen eius distinguendum nunc transeo.

Regimen itaque disponum huius viri per applicationem rerum non nalium mensuret hoc modo. qr inclinet ad leuiter calefaciendum et parum humectandum: neque pp hoc molestari debeo cum superius dixerim epar huius viri declinare a medio generis p augmentum caliditatis: nam illa caliditas aut reperit tante intensionis intra terminos sue sanitatis: et tunc indiget conseruatione. Si aut notabilr fit lapsa et parata ulterius labi: tunc indigeret reductione et hoc per contraria fiendum esset: sed medicina parce caliditatis lapsui intenso applicata remittit ipm tenendo viam philosophantium quam credo ueriorem quod remissum applicatum intenso remittit ipm: igit si lapsus esset ad calidum in 3° gradu medicine calida in primo reduceret ipm ad medium igit eet conueniens. Itaque oium regimen ex parte rerum non nalium inclinet ad leue calefaciendum et multum humectandum: talia enim sufficienter corrigent complexionem melancholicam huius viri. ¶ Eligat itaque panem de puriori pte farine que di simula bn coctum et fermentatum qui non trascedat etatem trium dierum aut duorum. Caueat et ab oi cibo pastili uelut de farina facto. ¶ Carnibus aut utat laudabilibus etate et nullo mo uetustis que sint bn pingues: pinguedo enim est instrm conuenientis curationis harum disponum: imo intentio sapientum fere non laborat ad aliud quam ad impinguandum talia corpa. igit carnes vituline lactentium agnorum castratorum annualium: et pulli galline capones erunt ei ualde utiles. ¶ Et de syluestribus conueniunt sibi anates et domestice et caro capreti et apriculi trium uel quatuor mensium et gacelli bn pinguis: et in summa oes carnes domestice uel syluestres aialium iuuenum et bene pinguium laudantur ei.

¶ De oleribus aut zuenientia sunt ei spinachia bleta portulaca endiuia crisolocana. ¶ Et de fructibus optie sunt ei amigdale et auellane recentes cerasa bn dulcia et pepones et cucurbite et angurie dulces et ficus recentes et uue et pira et poma bn dulcia recentia uel sicca sunt ei conuenientia. ¶ Oleum etiam oliuarum et amigdalarum dul. et de sisamo in diebus reuerentie legis sunt conuenientia sibi. Silr et butyrum: sed in pauco usu habendum est pp aptitudinem sue inflamationis. ¶ De saporibus vo caueat ab aceto in quantum potest aut si administretur frangatur cum multa aqua et zuccaro: sed melior est ei agresta etiam dulcorata cum zuccaro et citranguli et laudant sibi raro tn lymones accipiendi sunt nisi multo zuccaro dulcorati.

¶ Mellis aut usum non laudo: sed si aliquo dulci saporizanda sunt fercula eius non eligat supra sapam et est vinum coctum: et quanto dulcius erit tanto melius. ¶ De seminibus vo quibus condiunt ex specibus zuenientes macis et cortex citri et capill. ne. hec oia temperata sunt: feniculum aut petros. ciminum si talia in se cala non ponant in cibis nisi raro et in pauca quantitate et pre quando accipiunt refracta cum seminibus fridis sicut lactuce, endiuie aceto se scariole et zsilibus. ¶ Salsa vo cibaria siue de carnibus siue de condimentis intelligat dimittenda sunt oia quoniam efficiunt augmentum mae melice et disponunt sanguinem et choleram ad adustionem quod non posset ei deterius esse: ut supra declaratum est.

De potu aut huius dicendum quod eligat vinum album colore substantia tenue et bn dyaphanum et sapore dul. quod magis eet pot uelut est vinum de thienis: et zsilia sibi. tale enim vinum mentem. i. cerebrum minus pcutit quam reliqua vina: conuenientius aut erit ei si zfragat ipm cum aqua electi fontis clara et ab oi fetore purgata: ita quod in alueo non inueniatur multitudo ranarum limatiarum sanguisugarum et viparum: neque heat alueus multitudinem platanorum fetidarum et putribilium uelut ogi uel gladiolus: et silia. cum hac ergo aqua frangat fumositas vini utrumque p tiendo per medietatem et erit ei securius: et ppie in diebus caloris aut saltem vnam ptem vini duabus ptibus aque commiscendo cum intendit ad virtutem magis dum debilis eet pp aliquam eonem aut pp vigilias multas que sunt accntia inseparabilia istis egritudibus: si aut aliter effrenitaret in potu quam ut dictum est: tunc posset pducere ad alienationem multiplicatam per modum replonis capitis a fumositatibus vini et sic incurreret disponem supra tactam que crasilocs nuncupat: et non est aliud quam ebrietas: ut scripsit Commentator quarta afforismo comento illius sermonis. Si inebriatus aliquis etc. ¶ De ingenijs tn phibendi nocumentum consecuturum in cerebro ex haustu vini pp moderamen ipsius ex pte quantitatis bonum est ut frangat cum aqua cisterne: minus enim noceret vinum fontalis aque pauca quantitate commixtum: eo quod faceret ipm penetrare: et ad inferiora descendere subtilitate et puocatione suis talis enim aqua duplicem habuit expurgatorem sufficientem et subtiliatorem. ¶ Quorum pmus fuit uehemens agitatio et collisio eius a uentis zfragentibus et ex primentibus ab ea superfluitates. ¶ Scds mundator eius est transitus eius per rimas terre uehementer compresse et crepate uelut est argilla et harenam modum congruum conficiendi cisternas. ¶ At vo iterum semen coriandri pparati semen caulis semen acetose portulace et nenufaris infusa et in musco bullita disponunt vinum ad non faciendum ebrietatem. ¶ Et dicet de lapide gagate et de lapide calaminari et de margaritis recentibus. i. virgineis non maculatis quod oia hec aut ipsorum plura infusa in vino non pmittunt ipm ebrietatem inducere: et plura alia dicto huic pposito zuenientia plixitatem effugiens. ¶ Si autem fit ei appetitus et inclinatio ad bibendum aquam pmptius reperiretur laudabile quod foret: et pprium quod biberet aqua cisterne cum multo zuccaro tabarzeth et albo commixto aut saltem cum zuccaro candi. aut cum decoctione radicum liquiri. mundatarum. ¶ Et si in fine estatis ut a medietate augusti usque ad medietatem septebris biberet aquam sublimationis buglos. zuccaro commixtam: ut dictum est: non eet instrm sue curationi zuenientius: inquit enim pnceps 2° tertij. cap. de canonibus curationis cordis Sup buglossam vo sis audax et non timeas administrare eam in omni re: imo et in cibo et potu. et hec de prima re non naturali sufficere possunt etc.

De modo vo exercitandi non vi mihi huic viro fore utile exercitium peditandi equitandi uel nauigandi: si tn ante cibum leui exercitio pgendo moueret per plateam domum uel salam aut lento passu ascenderet templum sancte Marie de monte saltem in septimana ter placeret mihi ¶ Loco aut exercitij ulis fiat exercitium particulare leuiter pectinando caput aut eleuata uoce mediocriter cantandi aut exercitium in psalmodeis oronibus aut exercitium imponendi aie cum armonicis instris: talia quidem oia summe zferunt melicis oibus. viri eni pauci non multi languentes non rarius curati fuerunt per exercitium aie quam p exercitium corpis: ut scripsit Gal. in libello de exercitio ad epigenem prope pncipium. ¶ In summa igitur quiescere corpus a motibus et animam exercitari in predictis sibi est ualde utile.

At uero iste nobilis adolescens in modo sue cibationis auertat primo quod nunquam assumat cibum nisi cum uerus appetitus insurrexerit: si aut mendosus et uorax appetitus appuerit ei sicut soluit: credendum eni est quando vir iste cum appetitus uoracitate tanta et tantum comedat illum non fuisse sibi uerum appetitum: sed non nalem aut fortasse pter nam:

pueniebat enim in eo a multitudine materiei melancholice que effundebat a splene ad os stomachi per uenā magnā a splene ramificatā: et ori stomachi circūuolutā. Et si talis appetit⁹ in eo multiplicaretur et pseueraret oino pduceret ipm ad appetitū caninū: qd auertat de⁹ ab eo. ¶ Cū ergo appuerit talis appetit⁹ sūmū remediū est ut bibat brodialia pinguia cū tertia pte vini dulcis et nigri ut trahit ex sermonib⁹ cōmētatoris cōmēto illi⁹ sermonis. Pot⁹ idigētiā soluit. §. illo. Vinum uelociter et multū nutriētiū est vinū lege ibidem. ¶ Et de exptis ad hoc est ut bibat in mane. ℥. j. ʒ. olei recētis amigdalarū dulciū cū altera medietate vini dulcis iā dicti. ¶ Secundus canon in hoc capitulo cū supuenerit ei appetit⁹ naturalis ilico dādus est cib⁹ et nō differēdus. tolerare enim famem stomachū putridis replet humorib⁹. ¶ Tertius canon: hic adolescēs nullū cibū uel potū accipiat igluuiose et repētine: sed moderate deglutiēdo ēt tarde. ¶ Quart⁹ canon: in mēsa vna non accipiat multitudinē ferculoꝝ substātia sapore ac vtute variorū: imo sit cōtentus ferculis duob⁹ uel trib⁹ ad plus. ¶ Quintus canon: nullū cibū deglutiat sine masticatiōe optima. qui enim odit vitā suā cibū deglutiat sine illa. ¶ Ultimus canon est mēsura cibi huius viri dz eē tāta ut in stomacho nō pcipiatur tēsio grauitas et dolor. et potus mēsura debet eē tanta ut nō fluctuet in stomacho a sursum in deorsum et a dextro in sinistrū regurgitādo. colligunt hi sermones 3ª pmi. cap de regimine cibi et potus. et 25° continētis. cap pmo.

Post hec Mēsuret iste vir dormitionē suā: ita ut lōgiori tpe dormiat q̄ in sanitate sua facere solebat: sic enim vigorabit vtus digestiua stomachi et epatis eius que plurimū corrupit in hac egritudine fortificabit virtus aialis cerebri et digestiua ipsius rectificādo materias in iuuatiuo et nocitiuo et phibebit aialiū spirituū resolutio: quoꝝ est magna necessitas in egritudine ista in qua sylvestres efficiunt ad opationes. ut in pcedēti cap dictū est. ¶ Modus aūt talis dormitionis talis est. q post assumptionē cibi per horā cū dimidia dormire icipiat pānis mediocriter cooptus capite eius eleuato satis notabiliter sup dextro pmū latere quiescēdo. deinde reuolutio fiat ad sinistrū: et tādē iterū ad dextrū talis enim dormitionis figura laudatissima est. 2ª pmi. caplo de his que pueniūt ex somno et vigilia. et pª tertij. tractatu 4° tangit cap de cura vigiliarū et sabara. et 13ª tertij. tractatu 2°. cap de cura nocumēti digestionis. ¶ Decubitū aūt resupinū oino fugiat uelut ignē. ppter ea que tangunt secūda pmi pal legato cap vsus finē. §. illo. Resupine vo dormire malū et ad malas preparat egritudines.

Pro regimine vo ad sextā rē nō naturalē. s. per accītia aie iā satis declaratū est in pcedēti caplo q oia aie accītia per que velox et uehemens ponat motus in spiritib⁹ et humorib⁹ euitāda sunt: et in illo caplo ubi iā de exercitio disputatū est appet q oia aie accītia suauitatē delectationē et mulcebritatē i aia ponētia sunt huic viro applicāda ppter causas notas. ¶ Hoc in summa est regimen huius viri per sex res nō naturales debite mensurandas: vide itaqz q̄ magno labore et speculāti sit optimū medico mēsurare instrumēta conueniētia ad lapsus corporis humani cōprehendere potes ex premissis.

Ut autem regimē medicinale ɔuenienter administret huic generoso adolescēti premittendum primo. q hec egritudo frequenter reuoluit periodice: ut colligitur prima tertij. cap de melia uersus finem. Premittendum 2° q supposito regimine conuenienti si iste egritudines piodicant earū piodus frequēti⁹ in uere. et uersus finem autūni solet euenire q̄ alijs tpibus. ¶ Prima pars uerificatur: eo qz cū māe tpe hyemis grosse sint minus mobiles et in pfundis ptibus corpis imerse remāsissent adueniente caliditate ueris māe disgregant colliquant et per poros et vias exteriores que iam sunt raro a calitate ɔtinentis et aperte cōuenientius effundit cordi et cerebro: qre accidunt he dispōnes in eo et sunt sermones cōmētatoꝝ. affo. 3ª cōmēto illi⁹ cañ. Uere qdē manie melie etc. ¶ Et 2ª ps huius suppōnis arguitur qñqz in estate pcedente autūnū māe melice sunt generate et multiplicate per viā adustionis cū supuenit autūnus per cōplonē eius assimilari cōploni māe mouetur māe tales: qm sile additum sili facit ipm furere aucte Ypocris. affo. 2ª commē. In morbis minus piclitant etc. ¶ 3ª suppō. q oēs tales egritudines cronice sunt: oēs eni egritudines de frigida māsunt cronice. sed iste sūt tales. ergo ɔclo uera. pz ɔñtia cū maiori. et minor est cōmētatoris 2ª affo. cōmēto illi⁹. Senes in uenibus plerūqz minus egrotant. ¶ 4ª suppō. q māe talium egritudinum non sunt digestibiles ut in pluribus vnica digōne: sed plurificata ɔclo pz pp fortem resistentiā māeꝝ fridditate cōpacitate et etherogeneitate eaꝝ. ¶ 5ª suppō. q sicut talium egritudinum māe non sunt vnica digestione digestibiles: ita neqz vna euacuatione conuenienter euacuabiles: sed plurificata. ¶ Sexta suppō. q nunq̄ dz reling cura istarum egritudinum quousqz appeat earum māe sufficienter eradicatas eē: probat ɔclo. qz ex opposito ueritatis eius posset frequenter talis egritudo periodicare motu quartanario propter dispositionem intrinsecam talium materierum ad talem motum.

Istis positis elici pōt modus curationis et regiminis hui⁹ viri p itētiōes et instra medicinalia. ¶ Prima eni intētio dz eē ad cōplete eradicādū māe pdictas ex suppōne 6ª. sed tales māe non pñt cōuenienter et cōplete euacuari nisi p iteratas eūones ex suppōne 5ª. sed frequentata eūatio harum māerū non ɔuenienter fit nisi per reiteratas digōnes ex suppōne 4ª. eo q tales materie sūt fortis resistentie et facientes egritudines longas ex suppōne 3ª. ¶ Igitur ex premissis pria intentio est ponere regimen ultimate abscissionis materierum. ¶ 2ª intentio erit describere digestiua reiterāda frequenter. ¶ 3ª erit apire instra conuenientia talium māerum eradicatiua. ¶ 4ª intentio erit in confortando vtutem totius corporis. ¶ 5ª erit describē quedam instra cordi appropriata. ¶ Ultima intentio erit tangere quedam expta ad rectificandum et confortandū cerebrū et tandem erit huius tractatus finis.

Prima intentio complet tribus instris. quoꝝ pm eūat māe absqz agitatione forti diuertendo eas p vias urine et uētris. cuius descriptio. ℞. epithimi: polipodij: sene: centauree mi. añ. ʒ. i. lapidis armeni preparati. ʒ. i. ʒ. elleborinigri. ʒ. ʒ. dyagridij. ʒ. ʒ. mirabol. indorum. ʒ. iij. violarū floꝝ nenufaris: bugloß. et mellisse: cinami electi: macis: se. basiliconis: been al. añ. ʒ. ʒ. puluericētur oia per se et incorporent cum. ℥. ij. passularum nigrarum ultimate contritarum cum syrupo conseruationis mirabol. indorum. et si haberi nō poterit loco illius ponatur syrupus de corticibus citri: et cū. ℥. ij. çuccari al. hoc enim eluarium est secretū et magnū in eūando māe melicas tam hypostasiuas q̄ ex adustione genitas: et dosis eius sunt. ʒ. v. per nouem hōs post assumptam cenam: bibat cum. ℥. iij. aque lactis caprini: et tardet cibus horis ad minus sex non dormiat post ipm nisi per horam. aqua enim lactis et ppric a qua extus est caseus et butyrū inest vtus mūdificandi abluendi et aduersandi māebus melicis: imo post mūdificatiōes cibi lacticinei in sua dispōne ualde conueniētes erunt et caseus mollis leniter salitus est ei conueniens.

¶ 2ᵐ vo istrm est: ut eūentur māe cum istis pillis si eger abominaret potabile farmacum: quaꝝ descriptio est hec. ℞. mirabol. indoꝝ et emblicorum. añ. ʒ. i. foliculoꝝ sene polipodij añ. ʒ. i. lapidis laçuli et armeni ppatorū. añ. ℈. iiij. croci violarum et nenufaris et se. acetose. añ. ℈. ʒ. salis. indi. ʒ. i. formentur pille cum succo roß. et de eis mollibus exhibeantur. ℈. iiij obseruatis conditionibus in precedenti farmaco positis.

¶ Tertiū instrm et optimū inter alia est: ut sollicitudo sit circa istū virū in apiendo sibi emoroides: spleneticis et melancholicis emoroides innate bone. affo. 6ª. ¶ Modus autē aperiēdi eas multiplex est. et primo fricādo eas cū folijs ɔsolide ma. aut ficus cum panno bisello bene aspero. ¶ Et si isto

non sufficerent tunc fricentur cum felle tauri: imo fel oē conueniens est. ¶ Et si per hec nō obediret apertioni: tunc fiat enkatisma.i.sessio in ca'a aq decoctionis radicū filipendule arthanite ꝛ sanguinarie. est aūt hec plāta a terra eleuata per brachia fere duo cui⁹ stipes nodosus est ꝛ folia oino folijs pisci simillima sunt: q2 densiora ad obscuritatē tēdentia ꝛ maculis nigris transuersal'r maculata ꝓducens flores minutissimos ex refractione colorꝫ rubei ꝛ albi coloratos: hec itaqꝫ plāta fricata emoroides apit ꝛ instra ꝛ sanguinez ēt a naribus educit. ¶ Cū ergo diu sederit eger in tali decoctiōe si nō apirent uene: tunc uoluntarie cōprimat intestinū ad extra ꝛ flomes vna uel due ex eis vulnere ualde paruo. ¶ Quidaz administrāt sup intestinū uentosam ignitam notabil'r: sed mihi non placet pp uehemētiā doloris quem semper inducit.

Secundam v° intentionē cōplent instra quinqꝫ q̃rū tria sunt simplicia ꝛ duo composita. ¶ Primum ḡ simplex digestiuum est: ut eger plurib⁹ diebus in aurora assumat.ℨ.ij.succi buglosse: tpe eni ꝛ proprietate suis multuz aduersatur melancholie vnicuiqꝫ. ¶ Scōz v° digestiuū simplex est: ut exhibeant.ℨ.ij.succi lupulorꝫ depurati: in eo eni non depurati inuenit v'tus solonis lenitiue cum aūt per residentiaz depurat' non ita manifeste lenit: q2 moram non contrahit penetrando. ¶ 3^m digestiuuz simplex est ut infirmo oi die in aurora ꝛ in medijs tertijs ꝛ ante cenaz per duas hōs exhibeat' coclear vnū corticū citri cōditorꝫ: ꝛ inuenies ipm efficacius oi alio. ¶ 4^m ꝛ principale de compositis est syrupus de corticibus citri factus de quo exhibeantur ℨ.ij.cū.ℨ.iij.aque vngule caballine sm Italicos ꝛ ipsam in aggregatore Serapio denominat farfaram. vide ibi. ¶ Ultimū digestiuū est hoc. ℞.aque sublimationis florū croci cū folijs ꝛ fructu aque boraginis ana.ℨ.i.ʒ.syrupi de thimo ꝛ de epithimo ꝛ de corticib⁹ citri.aā.ʒ.ʒ.misce ꝛ totū tepidum aut' parꝫ calidū exhibeat' in aurora tot diebus quousqꝫ appareat urinā in substātia mediocritatē tenere ꝛ in colore rectificatā eē: ꝛ in fundo ei⁹ imersa videbit' hypostasis alba cōiuncta equaliū partiū dyaphana ꝛ figure piramidalis: tunc ergo apparebit secūdā intentionē sufficienter esse cōpletā: nullo eniz argumento euidētiori deducere potes a posteriori perfectionem digōnis q̃ cum predicto.

Tertiam intentionem tunc pꝫ q̃ tempus est cōplendi reiterādi euōnem: ut nūc sequit'. ¶ Soleo aūt ego grā huius exhibē patienti.ʒ.ij.pulueris lapidis laçuli.ʒ.ʒ.lapidis armeni ꝑparatorꝫ cum.ℨ.ij.aque bugloß. ꝛ ℨ.ʒ.vini al.subtilis aromatici ꝛ bene dulcis. lapis enim laçuli ꝛ lapis armenus exhiberi possunt cuz securitate sicut ellus albus ꝛ niger cuz cautela ꝛ timore. ꝑ^a tertij.cap de canoū.curationis capitis. ¶ Secundum v° ꝛ mihi domesticum est hoc. ℞.el'uarij de epithimo descriptione mea facti in altero tractatu de melia.ℨ.v.aque lupulorum.ℨ.iij.exhibeatur in potu in aurora. ¶ Tertium instr̄m est mirabile compositūz descriptum ab Auic.cap de viribus cordis finali cap. ꝛ est electuarium solutiuum ad melancholiam: cuius dosis sint ℨ.v.cū.ℨ.ij.aque sublimationis florum violarum purpurearum. ¶ Si quis autem diligenter farmacum nobile exptissimum inter alia facere desideraret. ℞.decoctionem de epithimo descriptam a Rasi 9° Almā.cap.de melia.de qua exhibere potes ab.ℨ.ij.usqꝫ ad.iij.de ellō nigro nunq̃ dedi nisi usqꝫ ad.ʒ.ʒ.

Quartam intētionē iā restat cōplē.i.cōfortādi v'tutē toti⁹ corpis que ꝑprie vitalis ꝛ aialis itelligi dꝫ. Plurib⁹ itaqꝫ instr̄is ꝯfortant' toti⁹ corpis v'tutes. ¶ Primo qdē per ꝯueniētē electionē nutrientiū in q̃titate ꝛ qualitate debite mensuratorꝫ: ꝛ hec qdē ꝑficit ptim p capl'm precedens in quo fuit facta determinatio cibor ꝛ potuum sibi ꝯueniētiū: q̃re apud illa nihil fere addendum est nisi q̃ describat' el'uariū qdā v'tutum ꝯfortatiuuz modis predictis qd est tale. ℞.carnium pdicū sufficiēter coctarum lib.i.been al.florꝫ boraginis ꝛ buglosse çedoarie.ana.ℨ.i.croci.ʒ.i.macis capil'.ue.aā.ʒ.ij.hyacinti smaragdi saphiri ossis de corde cerui.aā.ʒ.ʒ.limature minutissime auri.ℨ.ʒ.foliorꝫ auri numero.iij.margaritarꝫ non vitiatarꝫ.ℨ.i.granorum pinearꝫ recentium.ℨ.iij.grana pini ꝛ carnes ꝑdicte p vnū diē nalē permaneāt infuse in.ℨ.iiij.vini dulcis albi ꝛ subtilis ꝛ in.ℨ.ij.vini citoniorꝫ.oia aūt ultimate terant' per se ꝛ cuz lib.i.çuccari al.cocta cū infusione ꝑdictorꝫ fiat el'uariū ultimate contritionis. ꝛ detur de eo ppe diluculū coclear vnum bibendo post illud.ℨ.ij.aque buglosse: ꝛ de eo medietas det' aṅ prandium ꝛ cenā: est enim de utilimis mihi exptis in vigorando v'tutes. ¶ Scdo v° ꝑncipal'r ꝯfortantur v'tutes corpis abscindēdo cās debilitatis earū de quarꝫ nūero est excessus ꝛ effrenitatio in coitu: est enim tante potentie ad debilitādū v'tutes hoīs ꝛ dissoluendū cōpagines mēbrorꝫ ꝛ ponēdū malam complexionē in oi ꝑncipali mēbro: nihil fere huic corpori deterius est q̃ ipse coitus ꝛ ꝑprie mel'ica dispōne laborantibus: pp qd determinat epicurus ipm oino sanitati hoīs ꝛ longitudini vite esse nocitiuum. ut legitur 3° tegni. cap illo. Uenereorum v° sm epicurum nullus est salubris usus. ¶ Amplius demonstratur hoc rōne palam. qdcūqꝫ enim corpori humano exhibitum pp qd euacuetur ultimi alimenti utilis supfluitas est compaginis humani corpis destructiuum. Sed coitus est illud. ergo. ꝯclō uera. pꝫ ꝯñtia cū maiori: per cuius ꝑñtiaz cōstat humani corpis cōpago ꝛ armonia per remotiuuz illius destruit': ꝛ minor colli' 20° tertij. Coitus enim non est aliud q̃ copula viri cum muliere per quaz educitur sperma qd est supfluitas ultimi alimēti utilis: si ergo talis superfluitas educit' p coitū q̃ tūcūqꝫ moderate ꝛ moral'r regulatum. tunc que opinio negare pōt q̃ per effrenitatū coitum non dissoluatur humanum corpus. ¶ Amplius oē illud vires hūani corpis destruit ꝛ dissoluit p qd euacuant' ꝑncipia vite que sunt calidum ꝛ humidum in cōcreto sꝫ p coitū euacuant' spma ꝛ spūs quorꝫ utriqꝫ est calidū ꝛ hūidū. igit' ꝛc̄. ¶ Age igitur isignis adolescēs in hoc actu cū moderamine morali agendo semel in hebdomada. Si enim pp aliud huic uerecundo actui nō est complacendum saltem ab eo discedendū est pp pusillanimitatem ꝛ infamiā que acqrit' in eo: qd eni vilius ꝛ detestabilius morali viro iponi pōt q̃ seipm subiectum faciat muliercule p lasciuiā ꝛ delectationez in momento tpis euanescētē. ¶ At v° iterꝫ 3° mēbrorꝫ ꝛ totius corporis debilitant' vires multā frequentē ꝛ laboriosam agitationez in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹. Cū ergo pp instantiam vigiliarꝫ pp corruptas operationes imaginatiue potentie ꝛ pp localem motum corporis hic inde discurrentis agitentur spūs ꝛ humores. ꝛ consuetudo motus mārēruz est q̃ ipsi eī inclinant' magis moueri ꝛ de facto mouent' ad mēbra debilia q̃ ad fortiora. Et in hac egritudine duo ꝑncipalia mēbra. vꝫ. cerebrū ꝛ cor magnifice sint lesa. ergo erunt receptiua mārērum: illa ꝯñtia tenet ex snīa principis. ꝑ^a ꝑmi.cap de mēbris in fine. membra autem fortia supfluitates eorꝫ expellunt ad debilia: ꝛ propterea inuentus est tertius modus confortandi membra faciendo ipsa nō eē receptiua supfluitatū ꝑdictarum: ꝛ totum hoc cōplet' cū stipticis: ut colli' 3° tegni. auctentico sermone. repellunt enim a se supfluitates supple uasa ꝯfortata stipticis farmacijs. ¶ Igitur in ꝯfortatione cordis quatuor tangunt' expta medicamina: duo inquā singularia ꝛ duo composita. ¶ De singularibus ergo est çedoaris potens farmacum in confortādo cor. ꝛ ꝑprie si fiat ex ea linimētū cum aqua sublimationis oçimi gario filati super regionem cordis. ¶ Famatum etiam est per oēs illustres q̃ puluis felu çabaragi in potu datus cuz vino electo ꝑdicto mirabili iuuamēto subleuat deperditam virtutem cordis. est aūt felu çabaragi smaragdus viridis electissima. ¶ De cōpositis aūt ad vigorādū cor ꝑmū ꝛ electissimū ꝫ est el'uariū letificans descriptiōe Rasis 9° Almā.cap.de mel'ia de quo exhiberi debent.ℨ.iij.uel quatuor cum aqua sublimationis melisse ꝛ buglosse: sed secretum maius est dare ipsuꝫ in potu cum aqua sublimationis corticis citri. ¶ Secundum compositum est descriptio el'uarij mirabilis p̄sita a

Cōciliatore. d̄ria. 196ª. Qđ ꝙtū approbat ipm lege ibidem. ⁊ hoc fuit elꝰuz qđ descripsit Gētilis in ɔsilijs suis: ⁊ dicit ꝙ acceptit ab vno socio fideli. est aūt dos eiꝰ ꝙtitas. ʒ. iiij. in aurora cū p̄dictis liquoribus. ⁊ hec de intentione 4ª ⁊ 5ª simul.

Pro complemento ultime itētiōis p̄mittēdū ꝑ. ꝙ istra ꝙ plura que posita sunt in 2º cap. per regimē sex rez nō nālium ad hanc intentionem adduci p̄nt. Plurima ēt imo fere oia istra imediate añ posita in 4ª ⁊ 5ª intētiōibꝰ huic ꝓposito sunt cōuenientia. Raro enim inuenies aliquā medicinam cordialez que non sit cerebralis in eodem gñe cordialitatis. Quecūqꝫ eni medicamina frida ⁊ sicca sūt cordialia cōtrariādo lapsui calido ⁊ humido cordis: eadem sunt cerebralia ⁊ cōtraria calido ⁊ hūido lapsui cerebri: ⁊ sic de alijs. ¶ Etiam quecūqꝫ inueniunt̄ cordialia ꝑ opationē ꝓueniētē a 3ª ⁊ 4ª v̄tutibus medicinaꝝ eadē sunt cerebralia pp illud. si eni aliq̄ daᷓ medicina ꝑ ꝓprietate cordis vigoratiua ut corallus hyacintꝰ smaragdus margarita been albū ⁊ rubeū ocimū gariofilatuz ⁊ cortex ⁊ semē citri ⁊ lignum aloes ponanᷓ ɔfortatiua cordis per ꝓprietatē specificā ipsoꝝ nō repugnat: imo ita de facto est ꝙ talia ꝑ eadē ꝓprietatē cerebro sunt cōferētia ut muscus ⁊ ambra mellissa: ⁊ sic de similibꝰ per olfatum īspirata cerebꝝ simul confortant ⁊ cor. ¶ Preter p̄dicta autē de famosis est eluarium dyamuscum dulce eluariū dyambra descriptio ne Mesue in antidotario ⁊ eluariū dyanthos descriptione Nicolai in eodem. ⁊ elꝰuz de xiloaloes. ⁊ eluariū philosophorū que ambo descripta sunt 5º canon. summa ⁊ tractatu primis ¶ Scio aūt ego ꝙ si in potu denᷓ. ʒ. ij. subtilissimi pulueris de electo ligno aloes cum. ℥. ij. aque auricule muris v̄tutem cerebri resolutam melicis impssionibus miro iuuamento restaurat ⁊ ad ueram sanitatem perducit quem sibi donare dignetur soluz ille oium opifex qui cuncta sanat ⁊ benedicit ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 38.

De apostemate ulcerato in summitate capitis a mā melica cum sanguine dominium habente.

Ex his que mihi per nuntium istū narrata fuerunt de dispōne generosi adolescētis: spectabilis dn̄i ꝓtātis vicētini filij appet ꝙ egritudo ista nō leuiter ē uerēda: est eni apa ulcerosuz in sūma sui capitis pte: qđ enī sit apa pz. q: est eminētia magna in p̄dicto loco: ulcerationez aūt illiꝰ demōstrat solo ɔtinuitatis iā uetusta cū ɔtinua virulēte māei effusione ⁊ multa. At v̄o ipsius tumorē ōndit ptis durities cū situ die ueruce. ¶ Qđ nullo mō alteri cāe appropriari potest ꝙ māei melice cū sanguine dn̄ium h̄nti: omne aūt tale apa ⁊ maxime ulceri ɔiunctū paratū est ut facile permuteᷓ in cancrū. ¶ Neqꝫ iteꝝ tollitur rei huiꝰ timor: eo q: in apate aliq̄n apparet mollities: ɔtingit enim illud q̄nqꝫ pp retentionem virulente humiditatis ꝓueniētē ex debilitate virtutis digestiue ⁊ expulsiue partis. Cum ergo fortificaᷓ virtus ⁊ expelliᷓ ab ulcerata parte mā virulenta: tunc remouetur mollities ⁊ remanet apatis substantia solida ⁊ compacta: ⁊ hoc est formale ipsius egritudo leuiter constituenda.

Ex premissis apparet quis dꝫ esse huius egritudinis curationis modus. oportet eni patientem hunc euitare cibos grossi sanguinis ⁊ melici gñatiuos uelut est oium leguminum usus multus ⁊ panis non bene coctus ⁊ carnes antique ⁊ caseus antiquus. ¶ Euitare ēt dꝫ res acutas: uelut sunt salsa oia nuces cepe raphanus alleum: ⁊ silia. silr effugē dꝫ oia cibaria multum calida uelut spēs omnes brodialia pinguia ⁊ reliqua corruptibilia uelut erucam: ⁊ effugiat fumosa ⁊ potentia vina nisi cum magna quantitate aque.

De regimine aūt medicinali tria pro nunc videtur mihi sibi applicanda esse.

¶ Quoꝝ pᵐ est ꝙ oi tertio sero ꝑ duas hōs post cenā accipiat vnam de infrascriptis pillis: quaꝝ descriptio est hec. ℞. lapidis armeni preparati. ʒ. ß. epithimi. ʒ. j. aloes ꝑparati. ʒ. j. ß. reformenᷓ pille de oi. ʒ. vj. cū succo rosaꝝ. ¶ Scōm v̄o p̄ncipale remedium est: ut sup loco patiēte oi die ter apponaᷓ de hoc vnguēto: leuiter tāgēdo ptē nō exp̄mēdo cū violētia: imo cū coto uel subtilissimo pāno abstergaᷓ ab eo virulenta tota mā: ⁊ supponaᷓ vnguētū cum filis subtilissimis: ⁊ est eius descriptio talis. ℞. mellis lib. ß. floris eris. ʒ. ß. vitrioli cōbusti. ʒ ij. aceti. ℥. ij. tutie preparate. ℥. i. litargiri. ʒ. iiij. terre sigillate. ʒ. i. coquantur silr̄ leui igne mel ⁊ acetū usqꝫ ad ɔueniētē glutinositatem: deinde ꝑmittaᷓ in mortario infrigidari: ⁊ tunc superponanᷓ alie medicine puluerisate ⁊ longa contritione incorporenᷓ in mortario ⁊ apponatur: ut iam dictum est. ¶ Tertium remedium conueniens est ⁊ circa locum apostemosum incipiendo apud radicē eius fiat iunctio ꝑ q̄nqꝫ digitos circūquaqꝫ cū hoc vnguento. ℞. boli arme. ℥. ij. sanguis draconis: terre sigillate. añ. ʒ. ß. sandarace: thuris: hypoqstidos: gallarum cupressi. añ. ʒ. i. ß. amili. ℥. i. albumina duoruz ouoꝝ. ⁊ fiat oium silr̄ longa ⁊ subtilissima contritio donec habuerit viscositatē bonā. de hoc ḡ fiat oi die ter linimētū: ut dictū est. ¶ Oportet igitur per quosdam dies egritudinem istam diligenter procurari ut prescriptum est: ⁊ terminabit ad finē laudabilem. tunc iam habebitur intentū. ¶ Si aūt aliter ꝓcedere videreᷓ tunc consulo ꝙ tunc ⁊ nunc aduoceᷓ eximius doctor petrus sulmonensis qui huius egritudinis signa ⁊ accñtia ꝺm habitum physicū ⁊ scientificū cognita conscribat. tūc enim aliter ei ꝓuidereᷓ ꝙ iam factum sit ⁊ sepe dispōnem videat ⁊ ꝓfundissima scientia sua extimet ipsum. ⁊ procuret ut si non fuisset a nuntio isto ignaro scientie bene informatus poterit prefatus doctor.

Consilium. 39.

De corruptione sensuum interiorum: ⁊ proprie fantasie imaginatiue ⁊ cogitatiue.

Desideranti mihi quietē hēre ab exercitio ⁊ maxime circa res difficillimas nūc fortuna obtulit mihi speculandi in scibilibꝰ medicine mām arduam ⁊ non minus difficillimā. ¶ Uir enim q̄dam nobilis dilectione religionis captus ⁊ sacrosancte fidei cultū ȥelātissime anhelās incidit in nocumenta corpis in sensibꝰ interioribꝰ. Est eni in eo nocumētū in opōnibꝰ fantasie: neqꝫ enim per eam apprehendit rerum uel obiectoꝝ spēs nisi sub modo corruptionis qđ enim sibi offerᷓ ab astātibꝰ grā placandi ipsum ⁊ quietandi in operationibus interioꝝ sensuū ⁊ exterioꝝ sub forma contrarietatis recipit aut doli uel fraudis qđ nō est aliud ꝙ fantasie operationes esse corruptas. ¶ Et sicut corrupte recipiuntur in eo spēs obiectorum: ita corrupte deferuntur ab ultema parte anterioris uentriculi cerebri in qua locatur fantasia ad primam partem secundi uentriculi cerebri in quo locaᷓ imaginatiua potētia. Spēs ergo tales corrupte ⁊ delate ⁊ recepte i organū imaginatiue imutāt ipm q̄lr̄. est eis ipotentia: ⁊ ꝓprie q: iā debilitatū est organū illud a causis infra vidēdis. ¶ Et si spēs ille possunt imutare organū: tunc necesse est concedere ꝙ imutanᷓ instra que sunt spūs aiales. Cum ergo taliter se hēant potentie ad operationes educendas q̄liter se habent organa ⁊ instrumenta ipsarum potentiarum: ⁊ illa duo iam corrupta sunt: ut dictū est. Igiᷓ necessarium est ipsius imaginatiue potentie imaginationes produci corruptas. ¶ Cum igitur altioris potentie. s. cogitatiue nō ꝓducantur operationes ab aia nisi mediante organo suo: qđ est scōa pars uentriculi medij ⁊ mediantibus instrīs suis que sunt spūs animales in quibus iam facta est alteratio seu ꝑmutatio uel corruptio necesse est cogitatiue potentie operationes ꝺm formas corruptoruz produci: ⁊ hec oia possunt colligi in exemplis a Saluatis. ¶ Quidam enī erat qui oēs ipm visitantes corrupte

reprehēdebat ⁊ inimicos ei eē ꝓnuntiabat ⁊ iubebat expel-
li: opatio eni fantasie in ipso corrupta erat ⁊ corrupte appre-
hendens: opatio tn̄ cogitatiue integra erat q̄r ꝑcipiebat expel
lēdos eē eos ut inimicos. ¶ Alter aūt fuit custodiens uasa
dn̄i sui vitrea ⁊ stans ad fenestrā uocabat transeuntes an uel
lent illa uasa hēre ⁊ ꝓijciebat ea ad terrā ⁊ frāgebātur: corru
pta enim erat in eo opatio imaginatiue potentie q̄r nō ima-
ginabat̄ illa uasa vitrea esse frangibilia. ¶ Alter aūt disco-
lus a dogmate p̄ris fugiebat: pater autem insequebat̄ ipsuꝫ
ipse aūt retrocedēs vberabat p̄rem: p̄r aūt acriter rep̄hēdebat
eum ⁊ ipse reuoluens se ad p̄rem ueniam petijt ab eo: opatio
enim fantasie ⁊ imaginatiue corrupte erāt: q̄r nō cōprehēde
bat ipꝫ eē p̄rem: sed postea a patre monitus cognouit errorē
suū: vnde apparet ꝙ integra erat operatio cogitatiue poten-
tie: ⁊ multa exemplaria istis similia adducere potuissem.

¶ Simile accidit huic viro in quo lesa est opatio fantasie ⁊
imaginatiue potentie: imaginatur enim demones assistere ei
querentes martyriū eius ⁊ lesionē. Vn̄ timore illo concitus
uerba timoris ꝓfert ⁊ multum sedule astantibus ⁊ in seipso
corruptos sermones frequentissime ꝓfert ⁊ timoris magni
tudines exprimit: ⁊ q̄nq̄ꝫ corrupte elicit standum ⁊ eundū
esse ad loca a quibus fugiendum est ⁊ ecōuerso. ¶ Unde ex
his ↄcludit̄ ꝙ dispō hui᷒ viri est ualde uerenda. ¶ Si enim
huic viro succederet nocumētū in opatiōib᷒ memoratiue po
tentie s̄m diminutionē: tunc fortassis ingrederetur capl̄ꝫ sto-
liditatis ⁊ amentie aut dispōnis infantilis cū iam ingressus
sit nocumentum corruptionis triū v̄tutū interiorꝫ. s. fantasie
imaginatiue ⁊ cogitatiue potentiarꝫ. Itaq̄ꝫ collocāda est ei᷒
dispō sub cap̄ de ꝑmixtiōe sensus. p̄ma tertij. trac. 4°. ⁊ sub
cap̄ de stoliditate ⁊ amentia post capl̄m illud in q̄bus ut ex
predictis apparet subtilissime cōtēplādū eēt si bene subtil̄r
⁊ accurate ↄsiderent̄ ea que scripta sūt ibi. ⁊ 3° de acci. ⁊ mor.
in capl̄is appropriatis. ⁊ tu lege ibidem.

Horum aūt nocumentorꝫ lꝫ cāe assignent̄ ꝙ plu
res a sapientibus in plurimo tamē
cōtingentie caliditas ⁊ siccitas imoderate in cerebro sunt po
tentiores q̄ alijs. ¶ Aut q̄r imoderata cal̄itas ⁊ siccitas cere
bri est dispō disproportionalis ut ab oībus concedit̄. ¶ Aut
q̄r intensa cal̄itas nimiū mobiles reddit spūs aīales: uel q̄r ip
sa multum resoluendo spūs consumit s̄m partem magnam
atq̄ꝫ ipsos efficiendo subtiles exalationi disponit. ¶ Aut q̄r
eadem uentriculos cerebri nimium exiccādo indisponit ad
opationes. ¶ Aut fortasse q̄r uehemens cal̄tas disponit sibi
uehemētē siccitatē ad quā sequit̄ uehemēs siccitas ad quā se
quunt̄ oppil̄ones ꝑ ꝑtiū cerebri ↄcidētiā siue uel eas attenu
atorias siue coartatorias dicē oppil̄ones. ¶ Aut q̄r distēpe
ries talis humidum substantificū ↄsumit ⁊ hūiduꝫ nutrimē
tale contentū in arterijs ⁊ uenis ebullire facit. ¶ Uel q̄r la-
psus ille spūs ⁊ humores cerebri conuertit in uapores corru
ptos. ¶ Uel nimium aliunde attrahit uapores ad cerebruꝫ
que oīa alterando medium ⁊ alterando ⁊ permutando spūs
⁊ organa necessario imutāt potētias in operationibus suis:
sed corruptio in operationib᷒ utp̄l̄m fit a cal̄itate ⁊ siccitate:
sicut ablatio ⁊ diminutio a fridi[illegible]ate ⁊ humiditate. p̄ima ter
tij. cap̄ de signis sumptis ab opationibus moraliū v̄tutum.
cuius principium has operationes ingreditur lesio. ¶ Spā
les cause harum lapsuū sunt sicut imoderatū exercitium ue-
hementer ↄsumptiuū siue fuerit corporale siue aīale longa ⁊
subtili ⁊ acuta ↄtēplatiōe. Fortes ēt euōnes corpa extermināt
tes ⁊ usus ciborꝫ calidorꝫ ⁊ siccorꝫ actu ⁊ potētia. Et frequēs
assumptio aromatum cal̄orꝫ ⁊ siccorꝫ. Et imoderata vigilia ꝑ
p̄rie ⁊ cōmorari in aere cal̄o ⁊ sicco uehementer ⁊ frequens
balneatio in aquis thermanticis uelut sulfureis ⁊ attramen
tis. Et retentio euōnum solitarum sicut menstruorꝫ in mu-
liere ⁊ emoroidarꝫ in viro ex quib᷒ accidit ebullitio uel cor
ruptio in humoribus. Et frequens comestio fungorꝫ ⁊ alia
rum uegetabiliū medicinarum: sicut d̄r de iusq̄amo ⁊ bengi.
Hec eni oīa p̄nt esse cāe agredi spēm male cōpl̄onis calide ⁊

sicce in cerebro exterminantis organa ⁊ spūs ⁊ immutantis
opationes potētiarꝫ organorꝫ interiorꝫ: ut iā dictū est. quare de
eis oībus ab astātib᷒ ↄsiderādū an alique uel plures de nu-
mero ꝑdictarū cārum in hoc viro applicate fuerint ex q̄bus
apparebit fundamentū inuentionis egritudinū eius. ¶ Cāe
aūt ex ꝑte aliarū q̄litatū hic ꝑtermitto tanq̄ nō multū ꝓprias
egritudini huius viri ⁊ timendo magis longitudineꝫ sermo
nis q̄ inquisitionis ueritatis. ¶ Si igit̄ vir iste in facie ⁊ ha
bitudine tota extenuat᷒ est. ¶ Et oculi ↄcaui. ¶ Et 3° sitiēs
est. ¶ Et 4° amaritudinē hēt oris. ¶ Et 5° linguā adustā ul̄
denigratā. ¶ Et 6° color ei᷒ ↄuersus est ad opacitatē. ¶ Et 7°
asꝑitate ⁊ soliditate ꝑticipāt mēbra sua. ¶ 8° multū vigilās
est. ¶ 9° inquietus ⁊ agitat᷒. ¶ 10° rixa saltu ⁊ agitationibus
corporis molestat᷒. ¶ 11° freq̄nēter ⁊ multū abūde loquit̄ ⁊ cor
rupte. ¶ 12° euomit chol̄. ru. uel viridē uel opacitate ꝑticipā
tē. ¶ 13° apperit potus ⁊ cibos fridos ⁊ hūidos uelut aquā.
¶ 14° uenter eius stipticus est ⁊ suꝑflua que a uentre suo
educunt̄ solida sunt ⁊ adusta. ¶ 15° pulsus eius est uelox ⁊
frequens ad magnitudinē tendens. ¶ 16° urina eius est in
tictura notabil̄r eleuata uelut crocea aut ignea ad opacitatē
aliquātā tendens uelut color rose nuperrime expāse: tunc nō
remanet aliqua dubitatio quin isti morbi prouenerint a cali
ditate ⁊ siccitate temperamentum notabiliter excedēte ⁊ ma
teriali magis q̄ immateriali.

Quibus iam cōprehēsis applicentur instrumenta cu
rationis sex intentionibus complenda.

¶ Prima itaq̄ꝫ est euō ul̄is: ita ꝙ huic viro statim flōmetur
cephalica dextre man᷒ inter policē ⁊ indicē posita extrahan-
tur sanguis. ℥. iiij. uel. v. s̄m ꝙ ꝑtitabit̄ pulsus magnus uel ꝑ
uus. ⁊ fiat hoc mane ꝓpe ortū solis uētre iam mundificato
⁊ stōcho euāato a cibis uocat̄ hec hora electa. 4° primi. capl̄o
de flōmia. Si aūt apparerēt signa repl̄onis ul̄is: tunc securi᷒
esset flōmare nigrā: ⁊ si dispō per colligantiā depēderet a sple
ne uel epate: tunc flōmetur in primo saluatella sinistra. In se
cundo saluatella dextra que inueniuntur in dorso manus in
ter digitum medium ⁊ anularem. ¶ Item pro hac inten-
tione soluat̄ uenter eius sequenti mane imediate cuꝫ hoc po
tu. ℞. aque lactis caprini. ℥. iij. māne. ℥. i. dissoluant̄ ⁊ colent̄
⁊ colature addant̄ epithimi cretensis. ʒ. i. dyagridij gra. i. mi-
sceantur oīa ⁊ totum accipiatur actu calidum ⁊ tardet̄ post
cibus horis ad minus sex. ¶ Tertium instr̄m in hac inten-
tione est: ut attendat̄ lenificationi uentris cum clisteri coī in
quo apponantur. ℥. i. s. cassiefistule aut saltez vir iste accipiat
ante cenam pillulam vnā factam de. ℈. s. aloes abluti cū duo
bus granis lapidis laꝫuli preparati.

Secunda vō intentio ꝑncipalis est regiminis ex ꝑte
sex rerum non nālium rectificatio: vnde
stet in aere humido ⁊ frido et utat̄ lactuca portulaca spina-
chia bleta cucu. cucur. ⁊ sil̄ibus. Et non bibat vinum nisi al-
bū ⁊ dulce ⁊ multa aq̄ ꝑmixtū. Et euitet cibos oēs mellitos
⁊ multo ꝫuccaro conditos. ¶ Et ponat̄ in cōpedibus elōgā
do ab ipso lapides fustes gladios ⁊ oīa cuꝫ q̄bus ledē possit
seipsum aut alios. frequenter eni interficiunt se ⁊ astātes aut
acriter ꝑcutiunt ⁊ vulnerāt: ꝓp q̄d semꝑ assistāt eis viri hone
sti morales ⁊ mansueti corrigentes: ⁊ distrahentes eos a cor
ruptis opōnibus intantū ꝙ opꝫ egrotantes istis dispōnibus
frequenter alapis ⁊ vberibus molestari ⁊ ꝑcuti: ita ut redeat
ad ipsas rō ⁊ ꝓpterea cū v̄tus fuerit fortis ⁊ eorum cerebra non
fuerint a ꝑata. ut p̄ª tertij. cap̄ de cura permixtionis sensus.
¶ Sil̄r vir iste abstinere dꝫ a motibus corporeis: ita ut non
occurrat ei aliq̄s v̄bis timorosis ⁊ sibi ingratis molestās ipm̄
¶ Et de his. cibarijs que v̄tutē sustētare p̄nt ↄuenieti᷒ est ut
bibat aquā carnis que distillabit̄ ab assaturis aīalium iuue
num ⁊ pinguiū: ⁊ sil̄r bona est et aqua sublimationis pulli.
¶ Aqua vō ↄsumptionis carniū quā vniuersa gēs uenetorꝫ
noīat ↄsumatū non placet mihi: ⁊ ꝓpterea q̄ cuꝫ ea dissoluunt̄
medulle ⁊ neruose ꝑtes: sed si pura caro excoriaret̄ ab ossib᷒ ⁊
minutim incisa coqueret̄ in fiala usq̄ꝫ ad consumptionem ⁊

dissolõnẽ carniũ: tũc illa melior ect. Et modus usus eius est ut de ea ponatur medius cyathus in oi ferculo: aut bibat de ea cum vno vitello oui secum dissoluto ꝛ ℥. i. aque lactu. aut papaueris: aut bibat ipsam cũ modico vini dulcis ꝛ aqua viol. aut misceat aqua illa cũ medietate aque nenufaris: ꝛ ꝙ titate dupla brodij galline pulli uel caponis: aut terat ipsa cum cerebellis pulloꝝ: aut testiculis eorum: ꝛ det in potu cũ brodio ꝛ modico vini dulcis in qbus oib⁹ semp ponat aliquid de minutissimo puluere folioꝝ auri aut limature eius tenuissime aut cũ puluere margaritaꝝ quas artificiuz aliqd non maculauerit: sed nouelle ꝛ purissime fuerint.

Tertia vo intentio est digestio mãerũ pro qua ponunt remedia tria oibus elegantiora. ❡ Quoꝝ vnũ est hoc. ℞. syrupi de corticibus citri. ℥. i. succi citonioꝝ uel vini eoꝝ. ℥. ß. aque buglos. ℥. iij. dent in potu. ❡ 2m ꝛ leuius est ut oi mane bibat. ℥. v. aque buglosse: imo de ea semper ponatur in oi potu ꝛ cibo suo. ❡ 3m est hoc. ℞. syru. de biçantijs syrupi de corticib⁹ citri añ. ℥. vj. aque floꝝ violaꝝ ꝛ nenufaris ana. ℥. i. ß. misce ꝛ qỏlibet boꝝ detur in potu in aurora actu frigidum bis diebus.

Quarta intentio est accñtium correctio ꝛ denumero accidentium coĩus ꝛ magis uerendum est instantia vigiliarum cui multipliciter prouidenduz est. ❡ Et ꝑ quidem ut oi mane constante ṽtute fiat ei ablutio capitis cũ hac decoc. ℞. violaꝝ corticũ papaueris se. lactucaꝝ floruz nenufaris se. malue ꝛ altee rad. mandragore oium. ana. M. i. camo. M. ß. se. basilico. M. i. ptes. ij. coquantur oia in duabus situlis aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ tertie ptis ꝛ de hac aq actu tepida embrocet caput ante cibum per vnã horã. ❡ 2m vo remediũ ad hoc est ut semp odoret puluerẽ istũ. ℞. corticũ papa. al. ℥. ij. violaꝝ nenufaris: se. portul. lactucaꝝ ꝛ scariole. añ. ℥. i. ß. corticuz mãdragore uel pulueris pomoꝝ eius. ℈. ij. ligni aloes. ℥. ß. croci se. aneti. añ. ʒ. v. puluerizent oia per se ꝛ ligent in syndone ꝛ odorentur. ❡ 3m est ut in cibis eius coquat aliqd de papauere al. ❡ 4m est ꝙ semper cuz cibarijs omnibus aut ante bulliant folia lactuce ꝛ comedat ea. ❡ 5m est ut madefiat pãnus in linimento infrascripto ꝛ circũligentur tempora actu tepido. ℞. se. lactuce nenufaris ꝛ papaueris al. añ. ℥. ß. terantur ultimate cum aqua nenufaris: ita ꝙ uertant in eam. deinde addant eis amili. ℥. ij. lactis iumente ℥. iij. ꝛ imixtione hac imergatur pannus: ut dictum est. ❡ 6m est ut iteꝝ oi die añ cibũ oẽm abluant manus ꝛ pedes ei⁹ cuz decoctione suprascripta cum qua caput embrocandum est. ❡ 7m ꝛ ultimũ instrm est ut constãte ṽtute ꝑdictis nõ ualentibus det ei post prãdiũ ꝛ cenã ꝑ mediã horã. ℥. ß. antiq philonij cũ. ℥. ß. aque sublimationis camomill. ꝑ remotione enim huius accñtis restaurat ṽtus nãlis ꝛ vitalis ꝛ nõ solũ aialis cuius resolutionis restaurationem efficit somnus: ut colligit prima tertij. tractatu 4°. cap 21°.

Quinta vo intentio est mãeꝝ diuersio que ꝯueniẽter fieri põt cũ eṽonibus iam ꝑmissis diligenter adhibitis. ❡ Et iteꝝ de melioribus modis est ut huic viro ꝑuocẽtur emorroides ꝛ ꝑpe cũ fricatiõe facta cũ folijs fici fellis tauri aut cuz modico eufor. aut cũ leni flõmia illaꝝ uenarũ aut apponẽdo illis locis sanguisugas electas ꝫ sñias sapiẽtũ. ❡ Et 3° diuertẽdi modus est fortis fricatio domestice ꝑtis cruriũ. ❡ Et 4° est attractio sanguis ad uaricales uenas cũ forti attractiõe fcã cũ uẽtosis ignitis absqꝫ scarificatione. Melicis eni ꝛ mãiacis uarices inate bonũ. affo. 7°. ❡ Huic ẽt intẽtiõi subseruire põt freqũes uẽtosatio cũ scarificatione facta super domestica pte tybiarũ sup natib⁹ ꝛ spatulis.

Sexta ꝛ ultima intentio est ut vigoretur virtus vitalis ꝛ aialis: que lꝫ vigorari posset per instrumenta tacta in intentione scda. tamen scribentur tria solẽnia remedia ad restaurandum virtutes predictas. ❡ Quorum primum est eluarium infrascriptum de quo sepe in die detur coclear vnum ꝛ medium patienti ad deglutiẽdũ. Cui⁹ descriptio. ℞. ꝯserue violaꝝ ꝯserue buglos. ꝛ boraginis. añ. ℥. ij. fragmẽtoꝝ saphiri hyacinti smaragdi. añ. ℥. i. doronici: ossis de corde cerui spodij çedoarie. añ. ℈. i. musci electi ambre. añ. ʒ. iiij. cinamomi gariof. añ. ʒ. v. sy. infusionis mirabolanoꝝ kebul. ℥. iij. çuccari al. ℥. ij. margaritaꝝ purissimaꝝ. ℥. ij. incorporent oia sil ꝛ confrangant in eis folia auri numero. 10. spero enim ꝙ ex hoc habebit iuuamẽtũ. ❡ Scdm vo est ut eidẽ oi mane in aurora exhibeat. ℥. i. ß. letificantis descripti a Rasi cap de melia. ꝛ tãtũdẽ det ei circa mediã noctẽ cũ aq floꝝ nenufa. lactuce uel papa. ❡ Scio aũt ego expientia notissima ꝙ patiẽti exhibẽ in die pluries. ℥. i. de dyamusco dulci in molli substãtia facto ꝫm sñias auctoꝝ ꝛ ꝑprie cũ. ℥. ß. aque rosarum muscate ꝛ cum. ℥. ß. vini dulcis clari ꝛ bene aromatici aialẽ vitalẽ ꝛ naturalem virtutes viuificat quod sibi cõcedere dignetur altissimus qui per infinita secula viuit. Amen.

Cõsilium. 40.

De mala dispositiõe capitis complicata ex uertigine ꝛ strepitu uel fragore in auribus.

Accidentia que appuerunt in nobili viro ser Christoforo de muçano omnino arguunt difficultatem cause a qua prouenerunt: ꝛ est causa illa dispõ cõplicata ex uertigine ꝛ strepitu uel fragore in auribus que ambo in specie sua sunt egritudines uel accidentia difficilia ꝛ prolixe curationis ꝛ semper difficilis: eo maxime qꝛ apparuerunt in viro forti ꝛ bone cõplonis: qꝛ cale ꝛ humide ꝫm vniuersam habitudinem mẽbroꝝ: uerũtñ qꝛ in ipso inuenit excessus humiditatis super calitate non multum eleuatus ꝛ ꝑprie in capite eius in quo vꝫ dñium cholerice mãe argumento sumpto a tinctura urinarũ eleuato ꝛ flegmatice mãei que indicat ex multitudine sputaminis: ꝛ ex alijs gratia breuitatis omissis. ❡ Ideo ex oibus colligendo apparet ꝙ necium est ꝙ festinanter est possibile incipe curationem eius ꝛ inceptã sedulo ꝯtinuare circa sex instra attẽdẽdo: ut nũc sequit aliter res ingentia pericula minat eidẽ: ut prima tertij. tractatu 5°. cap de ṽtigine. ꝛ qrta tertij. cap de sonitu ꝛ sibilo. ꝛ pluries alibi colligendũ. ❡ Primum itaqꝫ instrm est. ut ipse effugiat usum oium euaporabiliũ implẽtiũ cerebrũ multitudine fumositatuz limositatum ꝛ humiditatũ oppilatiuarũ. ❡ 2° effugiat usum acutoꝝ oiuz ut allei cepe raphani ꝛ eruce ꝑprie. ❡ 3° dimittat oia acuta acuitate salsedinis. ❡ 4° euitet vina fumosa acuta ꝛ eligat vinum al. subtile non fumosum dulce ꝛ aromaticum refractũ tñ saltẽ 4° pte aque ab electo fõte accepte. ❡ 5° effugiat usuz coitus saltem freqũtis: imo nullus est ei conueniens. ❡ 6° attenuet dietã suã usqꝫ ad aliquot dies saltem abscindendo quartam ptem eius qỏ acciperet uel ꝯsueuit accipere. ❡ 2m instrm est hoc. ℞. pillarũ cochiarum. ℈. ij. pillularum de sarcocolla. ℥. ß. forment pille. vij. cum eluario rosarum ꝛ recipiatur in aurora non multum dormiendo post eas ꝛ tardet comedere usqꝫ ad sextam horam: duztamen in quinta hora acceperit cyatbum vnum aque çuccarate calide. ❡ Tertium instrm est ut mane tempestiue mediocribus passibus exercitet eundo ꝛ redeundo usqꝫ ad portam sancti Bartholomei deinde reuersus faciat sibi fieri flõmiam de cephalica sup manu posita inter policem ꝛ indicem dextre manus per quã educantur sanguinis. ℥. ad minus quinqꝫ. ❡ Quartum instrm est hoc. ℞. syru. de calamento qui optimus est ad uentositates syrupi de biçãtijs ad mãz mixtã ex cholera ꝛ flate syrupi compositi acetosi. añ. ℥. ß. aque betonice propter caput: aque cicoree pp epar eius: aque capilloꝝ ueneris propter prouocationem. añ. ℥. ß. misce ꝛ oi mane in aurora accipiatur calm totiens ut videat urinam esse remissam in colore rectificatam in substantia cum hypostasi alba cõiuncta equali ꝛ in fundo residẽte oibus aut pluribus harũ circũstantiarum acceptis. ❡ Cũ ergo talia apparuerint statim subueniat ei cũ instro 5° qỏ est hoc. ℞. ieralogodiõ. ℥. v. iere galeni. ℥. v. ß. misce ꝛ totuz calm in aurora accipiatur cuz. ij. ℥. aque saluie calefacte ꝛ obseruentur post illud regule posite in altero solutiuo. ❡ Non

mirere aliqs de dosi huius solutiui. ipsa enim est eqlis qm iere Galeni dosis transcēdit. ʒ. xij. et ieralogodion dosis attingit ad aur. iij. et iiij. nec aliqs credat ieralogodion esse farmacum forte: imo est debile satis et oium antiquorum testimonio proba tissimū intātū q veteres nullo mō alio farmaco utebantur preter istud: et nō dubito q si vir iste oi septimana semel uteret hoc farmaco sanaret pfecte absq alio. ¶ 6m et ultimum instrm est hoc. ℞. costi piretri staphisagrie ligni aloes çinçi: nucis mu. añ. ʒ. j. rad. arthanite et dragōtee. añ. ʒ. j. ß. incidantur minutim et coquant in. vj. lib. aque usq ad medietatem deinde oi mane ex hac mā colata accipiantur. ʒ. v. oximellis squillitici syrupi de calamento añ. ʒ. j. totū calefiat et ex eo impleat os: et fiat cū eo gargarisma saltem oī mane decies in spatio vnius hore: et si iterum per vnam horam cū dimidia ante cenā similiter faceret esset ei ꝯuenientius. ¶ Hec itaq sūt mihi visa meliora que fieri possent in dispositionibus premissis de qbus nō leviter hesitandum est: et maxime qr egritudo ꝯtraria est virtuti cōplexioni et etati ut speculanti patere potest. Hec ad laudem dei. Amen.

Cōsilium. 41. De mala complexione stomachi frigida et sicca cum extenuatione totius et debilitate renum.

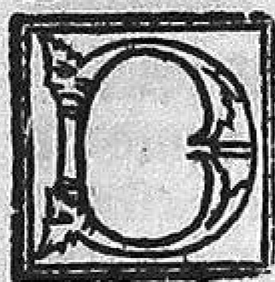
Spectabilis et generosus vir dñs Ambrosius ꝯtareno pluribus molestatus fuit egritudinibus. ¶ Et pma quidē earum fuit vertigo ppter quā percipiebat obiecta visibilia moueri motu circulari cū intuitiue aspiciebat aerē extra et sequebatur illud capitis tāta debilitas: ut vix tolerare posset multarū gentium ꝯuersationē et aspectū. ¶ 2a vo pncipalis dispositio ipsius fuit motus tremulus cordis qui erat causa magne debilitatis uelut syncopalis i eo. ¶ 3a vo pncipalis egritudo eius erat mala cōplexio stomachi frigida et sicca ppter quā corrūpebat digestio ciborum et potuū in eo cū ꝯuersione ipsorum ad substātiam melācholicā ad quā nō parū iuuabat mala cōplexio calida a renibus eius coicata stomacho. ¶ 4a vo dispō pncipalis erat multiplicatio māei melēce in splene eius que ꝯsecuta est retētionem emoroidalis fluxus quē solebat hēre ingētem: vñ et ppter multiplicationē materiei melācholice in splene suo nō raro effundebat ab eo mā melācholica ad os stomachi que tātum in eo intendebat q finalr erat in dispōne trāsitus ad appetitū caninum. ¶ 5a vo dispō est vniuersalis totius corporis arefactio uel ꝯsumptio a mala complexione frigida et sicca in toto corpore eius multiplicata ppter qd nō est mirabile si vir iste debilis erat in opationibus motiuis sensitiuis tā interiori q exteriori sensu: ut iā declaratū est qñ notabilr debilitata erat opatio nutritiue potētie. igit nec io ꝯcludit q si he dispōnes in eo pseuerassent dubiū erat extinctionis eius in breui tēpore future. ¶ Lz igit he fuerint dispōnes pternaturam huius viri generosi non oēs tñ in eo remāserunt. plurime nāq ipsarum lōgo labore et ingenti exercitio fuerunt ab eo remote. uertiginosa enim dispositio qua laborabat curata est. et motus etiā tremulus cordis bm magnā partem abscissus est. Adhuc motus materiei melācholice in ore stomachi curatus est. fames etiā que in ipso intendebat abscissa est fere tota. et mala cōplexio calida renum ppter quā laborabat in pollutione bm magnā ptē curata est ¶ Solum igit videt mihi tria remāsisse nocumēta in eo pcuratione indigētia. ¶ Quorum pmum est mala cōplexio stomachi frigida et sicca notabiliter tñ minorata respectu precedentis. ¶ Secūdū vo est extenuatio uel macrefactio. ¶ Tertium est debilitas que in renibus remansit ppter quā adhuc laborat in pollutione: lz raro ualde. ¶ Cū igit he dispōnes tres remāserint in eo eis attēdendū est bm q nunc subsequitur. pmo quidē pcurrēdo regimen ab ipso obseruādū ex parte sex rerū non nālium. 2o vo quorūdā medicinalium ponet memoria que interpollate administrari debet.

¶ De dieta. Cap. II.

Primo itaq quātū est possibile abstineat ab exercitio corporis: et ppie post cibū nisi trāsiuerint hore qtuor ad minus: tūc si oportet ipsum exercitari faciat q suauius pōt et maxime sedēdo et non ambulando: neq recte stando. ¶ Silr caueat a māsione uel quiete sub flatu uenti: et ppie orientalis uel occidentalis. ¶ Nec morā contrahat in cameris terraneis: sed notabiliter ab aqua eleuatis. ¶ Et pectus suū et stomachū diligenter cooperta ꝯseruet cum diploide suffulta pellibus agninis bene calidis. Et frigiditatē pedum et extremitatum quanto magis potest euitet. ¶ Et in cibatione sua expendat tēpus notabile bene masticādo cibum et non uelociter degluttiēdo et stomacho cōplaceat accipiēdo mēsuram cibi: tamen ut ex ea nō repleat stomachus et tensus fiat: neq fluctuet in eo potus et regurgitet. ¶ Et pcuret quantum pōt dormire plixe: et a vigilia caueat quātum pōt. primo si in die naturali dormiret decem horis melius esset q vigilare preter illas: imo excessus in dormiendo lōge melior erit. ¶ Effugiat etiā quātum pōt immoderatas animi agitationes: uelut iram tristitiā et angustiam. ¶ In cibis vo summa sit ut utat laudabilibus quāto et quali ut pane recēti vnius diei et carnibus de vitulo et castrato bñ pinguibus et pullis colūbinis mollibus pullis caponū et gallinarum et fasianorum et pdicum bene pinguiū. et aialium qdrupedum ptes frequenter comedat uel pectorales et mamillares et ꝯsimiles bñ pingues et nō neruosas neq cutaneas: ex quorum brodijs faciat fercula uelut cicera rubea et iuscula de ordeo de amilo et de amigdalis et bletis etiam: et spinachijs quādoq uti pōt lz raro. Fercula etiam de rapis et naponibus placēt mihi et panatella cū ouis facta ex pane suprascripto utilis est ei. Et oua etiā omni modo pparationis mihi placent. Fercula vo pastilia et de leguminibus oia dimittant. risum etiā cum pingui brodio et amigdalarū lacte coctū placet mihi. et fercula etiā facta cū oleo oliuarū electo bona sunt. Aceti usus dimittat ab eo. sed granatorum dulciū et medij saporis succus bonus est: et agresta non multum salita et fercula oia cum sapa uel vino cocto cōdita bona sunt. Et gra salatitij uti pōt karotis et locustis que rā pūcioli dicunt. et oliuis etiam ꝯditis uti pōt in septimana ter et rape ꝯdite sunt etiam ei bone. vinum aūt sit album clarum ꝯuenienter aromaticum et dulce qd purum bibat si nō fuerit ualde potens aut saltem cōmixtum cū quarta uel tertia pte aque cisterne. ¶ Preparationes etiā carnium pdictarū elixe uel assate placēt: lz assatis frequētius adherere debet. risum etiam et oia cibaria cum lacte aialium ꝯdita et bñ cocta sunt ei utilia. a salsedine aūt quantū potest effugē debet. Hoc in summa est regimen ab ipso obseruādum et inter reliq attēdere debet q per totum mēsem futurum non exercitetur in coitu pluries q in septimana semel. deinceps autem poterit abundantius expendere.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

De regimine ex pte medicinalium videntur mihi ab eo obseruari debere. ¶ Primum est q nō desistat ab applicatione sui remedij stomachalis. ¶ Scōm est q iterum utat suo cordiali per totū futurum mēsem. ¶ Tertium est q a spatulis inferius omni die mane et sero faciat inunctionē super tota spina cū isto vnguento qd secum portat. ¶ Quartum est q frequenter utat saltem in septimana ter facere ablutionē suorum pedum cum aqua decoctionis foliorum nenufaris et violarū. ¶ Quintum est q utat confectione sua de xilobalsamo sicut facere solebat si careret illa loco ipsius accipiat ter in septimana ante prādium per duas horas radicem vnā çinçiberis conditi noiati viridis a vulgo. ¶ Sextum est ut omni tertio sero parum ante cenam accipiat coclear medium electuarij quod secum portat: post cuius assumptionem immediate cenet. ¶ Septimū et ultimum est q assuescat uti cōfectione ista de qua semp post prādium et cenam accipiat frustum vnū: cuius descriptio est hec. ℞. granorum fisticorum lib. ß. viola-

rum masticis seminis endiuie scariole et acetose. añ. ℨ. i. seminū coium frigidoꝝ. ℨ. i. granoꝝ papaueris albi. ℨ. s. infundātur fistici minutim icisi in aquā buglosse per diem naturalē. deinde ultimate terant simul cum seminibus coibus et papauere predictis et coquant in lib. i. s. çuccari albi electi et aque buglosse. ℨ. iii. cum ergo ceperit ingrossari et tepesieri: tunc addant reliquie species: et fiat confectio in frustulis uelut pineata et erit ei ualde utilis per que instrumenta non dubito plenam obtinere sanitatem: dūmodo aduisatum me faciat omni septimana semel dere ad laudem dei.

Consilium. 42.

¶ De quinque malis dispositionibus uidelicet. ¶ De oppilationibus cerebri cum nocumento in sensibus tam interioribus ꝗ exterioribus. ¶ De repletione pectoris ꝑpter māº a capite descendentes. ¶ De doloribus colli spatularum et dorsi. ¶ De humiditate superflua stomachi cū supflua caliditate epatis. ¶ De uaricali mala dispositione. ¶ Diuidit aūt consilium in capitula sex.

¶ De accidentibus distinctis. Cap. I.

Euerendus in christo pr̄ dominus Petrus de mōte sacrosancte ecclesie ꝓtonotarius et collector ꝯdignissimus pluribꝰ dispōnibus in diuersis mēbris molestat: que lʒ ipsum in rei ueritate nō reddant manifeste aut notabiliter egrum nūtiant tamē ei fortassis nocumēta nō leuia ꝓuentura ut ex eoꝝ discursu haberi potest.

¶ Laborat eniʒ oppilationibus cerebri que vicissiʒ augmētant nocumētuʒ diuersuʒ in opationibus capiti appropatis et coibus. ¶ Scdo iterū quadam pectoris dispōne molestatur per quā non raro ꝓuenit ad materierū in pectore collectionē: que si perseuerarent indubitāter ipsum ad empima ꝑducerent aut ad oppilationes uel apostemata eiusdē. ¶ Iterum et tertio nō raro molestat doloribus qbusdam in collo eius spatulis dorso et per ꝑtem adiutorioꝝ extēsis. ¶ Et 4° iterum cōplicationē habet caliditatis epatis notabilis ad multā humiditatē stomachi eius: que humiditas si a ꝑdicta epatis caliditate notabili nō ꝯuenienter corrigeretur frequēter ipsum ad uarias perduceret egritudines. ¶ Quinto iterum molestat quadam sua uaricali dispositione: lʒ nūc melius ꝗ tempore preterito se habebat. Hec in summa est eius dispositio taliter congregata.

¶ De causis et signis ꝑmi accn̄tis et de eius cura. Cap. II.

Uod aūt ꝑmū nocumētū in eius capite existat lʒ ex multis demōstrari possit his tamē ualde facile motiuis aperiri potest. ¶ Quoniā in opationibus sensuū exterioꝝ aliquale nocumētuʒ appꝛhendit: ita ut in uisu eius qñqʒ uehementi intuitū aere aspiciētis qrūdam figuraꝝ et linearum in aere apparentiū et nō existentiū forme ꝑcipiant. hec qdem corruptio in sensu uisus noiatur. uel mutatio a cursu nāli: ut imaginetur homo ꝗ nō inuenit exterius. ꝑma tertij. 6° caꝑ litteraliter colligendū. ¶ Amplius etiā hoc declarat ex nocumento diminutionis in opationibus auditus. ꝯtingit enim ꝗ cū augmentant oppilationes etiā circa qntum par neruoꝝ orientium a cerebro fieri nocumētum diminutionis auditiue potentie. ¶ Similiter etiam qñqʒ in eo odorabiliū sp̄es nō cōuenienter recipiunt in carūculis cerebri in qbus ponit olfatiua potētia. vnde olfatus diminutionē notabiliter percipit: sicut sane opationes sensuū significant cerebri salutē: ita sensuū operationes lese significant lesionem in cerebro. prima tertij. caꝑ 5°. ¶ Fortius aūt cerebri nocumētum demonstraret si notabiliter lesio perueniret in operationibus auditus et gustus. ¶ Reliqui aūt sensus qñ suis ledunt sensatis significant nocumentū in ipsis caliditatis et siccitatis nō ꝯuenientium ad hoc ut v̄tutem ꝯsternant. Auditus etiam et gustus s̄m plurimū significant ꝗ ista cōplexio est in cerebro. ꝑma tertij. caꝑ 6° et 9° de acci. et mor. ¶ Harū autē speciērum debilitatis in cerebro significata sunt ꝗ oino corruptio in opationibus sensuū tam exterioꝝ ꝗ interioꝝ significat caliditatis augmētum. diminutio aūt et ablatio in opationibus eoꝝ significat frigiditatis augmentū. ¶ Sermo eniʒ vniūlis in significationibꝰ opationū est ꝗ ipsaꝝ diminutio et destructio fiūt ꝑpter frigus et grossitudinē sp̄us et humiditatē: et nō fiūt ex caliditate nisi magnificet et ꝑueniat ad hoc ut deijciat v̄tutē. ꝑmutatio aūt. i. corruptio opationuʒ et que motui opant fiunt ex caliditate et fiūt ex siccitate. ut ꝑma tertij. 5° caꝑ litteraliter scripsit ꝑnceps. ¶ Et ex hoc fundamēto diligens ꝯtēplator intelligē poterit q̄les sint lapsus in homine ꝑuenientes demōstrandi ex sp̄ebus lesionū que adueniunt in opationibus sensus interioꝝ et exterioꝝ. ¶ Et secundo iterū ex hoc fundamēto deducit modus cognoscēdi nocumētuʒ in determinata capitis ꝑte ꝑueniens: cuʒ enim in opationibus sensus uisus ꝑuenit nocumētum diminutiōis significat lapsus anterioris ꝑtis cerebri a frigiditate et humiditate et sp̄uum uisibilium grossitudine.

Cuius quidem nocumēti curatio pendet ex pluribus instr̄is. ¶ Quoruʒ ꝑmum est: ut cū illud nocumētuʒ ꝑseuerat euacuet caput cū istis pillis. ℞. pillarū de iera cōposita: pillarū de sarcocolla. añ. ℈. j. forment pille. v. et accipiant in aurora et tardet prandiū. v. horis accipiēdo in hora q̄rta cyathuʒ brodij pulli calidi cū çuccaro tēpore debilitatis aut frigoris aeris. In diebus vo caloris accipiat aqua ordei: ut dictū est. ¶ 2m vo instr̄m est ut eoꝝ ꝑe fricationes fiant a spatulis usqʒ ad nates retrahēdo mane et sero per horā ante cibū. ¶ 3m vo est: ut digeratur mā cū hoc. ℞. aque saluie et betonice añ. ℨ. j. aque feniculi. ℨ. ij. s. misce et accipiant. v. uel sex vicibꝰ. ¶ 4m ut eradicetur mā cum predictis pillis superaddendo eis. ℈. j. s. ambarum predictarum pillularum gn̄. g̃. iiij. et accipiat. ℨ. j. cōpleta ex eis. ¶ 5m instr̄m est ut super cōmissura capitis eiꝰ post purgationē omni sero spargatur de hoc puluē quantitas. v. g̃. ordei. ℞. ligni aloes. ℈. j. gariofiloꝝ galange. añ. ℈. s. macis ℈. ij. fiat puluis subtilis. ¶ 6m est ut oculis imponat sepe aliqd de aqua ista. ℞. aque ros. ℨ. s. aque feniculi eufragie añ. ℨ. j. tutie ꝑparate. ℈. j. salis gemme. g̃. v. misce et sepe cum hoc abluant oculi. Et si uelis aquā leuiorēʒ ista accipias lixiuij ℨ. j. et ponant in ea. g̃. vj. salis gēme: et fiat ut dictū est. ¶ Caueatur aūt ꝑe huius nocumēti a comestione multe salsedinis a raphano cepe alleo et alijs acutis a lacte pastilibꝰ et rebus viscosis a coitu et uehemēti motu: et ꝑprie post cibū. quare nocumētuʒ hoc iterū agētibus esset ualde uerēdū. et euitet aquā frigidā et vina ualde fumosa. melior itaqʒ potus esset vinū album subtile boni saporis mediocris vinositatis exceptum purum. si aūt vinum esset ualde fumosum frangatur cum aqua decoctionis floꝝ eufragie. et hec de nocumēto visui contingente uelut utiliora sufficiant.

¶ De repletione pectoris ex materiebus ad ipsum a capite catarriçantibus. Cap. III.

Et vo nocumētum qd̄ pectori huius uenerandi patris ꝯtingit est: qr materie multe a capite ipsiꝰ effundunt et per se etiam defluūt per arterias et uenas interiores et ꝑfundiores. adhuc etiā non raro cadit a capite mā per foramen colatorij qd̄ est in ꝯcauo palati. ¶ Et hec qdem mā recepta in spatiositate pectoris tensionē et grauitatē facit in mediastino pāniculo pectoris. vnde in medio toracis usqʒ ad posteriorē partem spōdilium extēsiuus dolor et grauatiuus ꝑcipitur in partibus illis. ¶ Et si ꝯtingat māꝫ istaʒ diffundi in dyafragma nō euacuabit a nocumēto anhelitus et tussi humida: et ꝑpe cū fuerit materia flegmatica. si aūt fuerit mā cholerica non euacuabit a simili inflāmatione et pūgitiuo dolore in pectore ꝑceptis: et erit ut in pluribus tussis sicca: eo ꝗ mā sui subtilitate mēbris pectoris impressa nō faciliter per sputuʒ educi pōt nisi p̄e nimia sui multitudine virtutem ad expulsionem uehemēter incitaret: sicut patet in pleuresi in cuius ꝑn-

cipio mã euacuatur lȝ omnino indigesta. ¶ Ex qbus facile
appet ꝙ oportet medicũ esse intẽtum circa patientẽ ad festi
nã harum materierũ eductionẽ ne in pectore morantes aposte
ma aut ulcus efficerẽt in eo cuius cura fiet: ut nunc seqtur.

Itaqȝ pro curatione huius dispõnis oẽs he intẽtiones
7 instrã necia sunt. ¶ Et pma qdẽ intẽtio est p
abscissionẽ mãeruȝ a capite ad pect⁹ catarriçãtiũ. abscin dũ-
tur aũt mãe iste per instrã euacuãtia diuertẽtia digerentia 7
ↄsumẽtia supfluitates cerebri que oia in pcedenti caᵽ videri
pñt. ¶ 2° pncipalr abscinduntur mãe per gargarisma istud
℞. loch de papauẽ. ʒ. i. masticis torrefacti. ℈. j. aque decoctio
nis capitũ rosarũ cyathũ vnũ misce 7 totũ tepidũ gargariçe
tur oi mane per duas horas ante prãdiũ: 7 silr ante cenã. Et
si uelis gargarisma fortius pdicto adde pdictis rob nucũ. ʒ. j.
pulueris sandarace. ℈. j. 7 erit efficacissimũ. ¶ 3° iterũ abscin
dunt mãe a capite catarriçãtes per assumptionẽ istarum pillu-
larum. ℞. myrre storacis calamite croci añ. ℈. j. opij. ℈. vni⁹
ptes duas cũ syrupo rof. fiant pille de qbus tres aut qnque
accipiant per duas horas post cenã 7 mirabilr cõferunt in
abscindẽdo catarros: nec de opio in eis dubitãdũ est: qm mo
dicũ est 7 bene correctũ. ¶ Mãe iã ad pectus effuse educun
tur cũ hoc medicamine. ℞. olibani. ʒ. iiij. myrre. ʒ. ij. vini co-
cti. ℥. iij. mellis. ℥. ij. coquant simul mel 7 sapa usqȝ ad spissitu
dinẽ: deinde addant pulueres predictorum subtilissimi: 7 fiat
loch. de quo teneat in os multo tpe 7 de ipso etiã deglutiat
sepe quãtitas vnius grani fabe. ¶ Aliud medicamẽ 7 leui⁹
isto est. ℞. succi caulis. ℥. iij. mellis. ℥. iij. coquant simul usqȝ
ad spissitudinẽ 7 fiat de eo ut dictũ est in pcedenti. 7 sunt me
dicine ambe securissime 7 utiles ex sermone Auic. xª tertij.
caᵽ de medicinis pectoris. ¶ Ad hãc etiã intẽtionẽ multuȝ
ↄfert loch de pino descriptiõe Mesue in antidotario 7 loch
de sqlla. 7 ppe cũ mã grossa fuerit inuiscata in mẽbris pecto
ris pfundata. ¶ Cõfert etiã ad hãc intẽtionẽ acceptio ficuũ
siccarũ añ cibũ comestio enule 7 crocus semp in cibis acce-
ptus 7 vinũ albũ dul. 7 subtile cũ aq̃ leuis decoctionis floruȝ
hysopi. 7 abstinẽ a reb⁹ pastilibus piscib⁹ 7 leguminibus eli-
xis a rebus ualde salsis 7 grossis 7 vino põtico 7 acetoso uel
brusco 7 ab aqua frigida 7 rebus oibus stipticitatem habẽ-
tibus. Et hec de nocumento pectoris.

¶ De regimine dolorum spatularum 7 colli. Caᵽ. IIII.

T aũt accñs tertiũ facilr remoueri possit qδ erat
spatularũ colli 7 ptiũ adiacẽtium dolor. ¶ Pre-
mittẽdum pmo ꝙ uarius est curandi modus ex
uarietate causarũ que dolorẽ efficiũt. 7 qr dolor in
hac pte eueniens ut in plurib⁹ fit a solutione cõ-
tinuitatis que extensiua dicit 7 non separatiua partium.
¶ Ideo huic dolori puidẽdum est cũ instrĩs que huic aduer
sant q̃lia sunt mollificãtia 7 lenitiua cũ tẽperamento calidi-
tatis aut parũ ab eo distãtia que mãm ↄuenienter absqȝ su-
perfluitate resoluẽ possent. 7 talia oia instrã sunt cõplexionis
mutatiua 7 materierũ resolutiua per que cõplet curatio per
duas spẽs doloris. s. per stupefaciẽtia nequaꝙ̃ ↄsulo in hoc
viro intromittẽdũ esse: quoniã talia false sunt dolorẽ sedãtia
7 nõ uere eo qr sensuȝ a mẽbro auferũt: 7 nõ causam doloris
effectiuã. Et sunt sermones pncipis q̃rta pmi. penultimo ca
pitulo dũ ingt. Et ad summum id qδ dolores sedat est aut il
lud qδ cõplexionẽ mutat aut qδ resoluit mãm aut stupefa-
cit. 7 stupefaciens qdeȝ remouet dolorẽ: quoniã destruit sen
sum mẽbri. Modus igit sedãdi dolores ex multis canonib⁹
dependet 7 instrĩs. ¶ Et pmuȝ quidẽ est ut si fuerit doloris
instãtia grandis pus incipiẽdum est a sedatione eius ꝙ̃ ab
euacuãtibus 7 diuertẽtibus iuxta illud q̃rta pmi. pmo caᵽ.
Cũqȝ ad diuersum trahere uolueris mẽbri a quo ptrahis
dolorem pus seda. Est aũt instrm bonũ ad sedãdum dolorẽ
ut mẽbrum fomentet cum spõgia infusa in aq̃ decoctionis
horum. ℞. camomille melliloti. añ. M. iiij. se. aneti. M. ij. 7 si ue
lis ipm lenitiuum facere magis huic decoctioni adde se. lini
M. iiij. si aũt velis ipm magis resolutiuũ 7 subtiliatiuũ face
re adde ei se. apij amigdalarũ amararum añ. M. iij. ¶ Cuȝ
ergo mẽbrum fuerit qnque vicibus fomẽtatũ cum spongia
ab hac decoctione diligẽter expressa exiccet: deinde inungat
hoc linimẽto. ℞. olei amigdalarum dul. olei de sisamo. añ. ℥.
s. olei de camomilla. ℥. j. cõquassent simul cum vno vitello
oui 7 liniat ex eis mẽbrum. ¶ Aliud vnguẽtuȝ ↄueniẽtius
est hoc. ℞. olei de camomilla olei de aneto añ. ℥. j. olei liliorum
al. ʒ. vj. pinguedinis anatis. ℥. s. croci. ℈. s. cere al. quantum
sufficit fiat vnguẽtum molle. 7 hec qdẽ remedia dolorem se-
dant mutãdo cõplexionẽ 7 resoluẽdo mãm. ¶ Si aũt pro-
pter magni doloris instãtiã oporteret trãsire ad stupefacien
tia nullo mõ administrent ea neqȝ ualde pura: sed predicto
ultimo vnguẽto addenda esset. ʒ. s. opij 7 tunc esset efficax
7 sine aliquo periculo uel nocumento.

¶ De regimine caliditatis epatis 7 humiditatis stomachi: 7
pmo stomachi. Caᵽ. v.

Ro intẽtione vo remouẽdi q̃rtũ accñs opȝ subti
lius ↄtemplari ex eo ꝙ ipm cõplicatuȝ est ex hu
miditate supflua stomachi 7 lapsu epatis ad ca
liditatem intẽsam nõ solum respectu stomachi:
sed cõparatione ad medium generis. ¶ Neqȝ
enim hic disputãduȝ est an stomachus eius respectu medij
generis sit humidior ꝙ̃ epar respectu illius sit calidius. satis
eniȝ facile ↄsideranti appet horum declaratio: eo ꝙ bonitas co
loris faciei 7 totius corporis habitudinis dispõ mediocrita
tẽ trãscendẽs mẽbrorum a generatione plasmatio grãdis uena
rum magnitudo 7 extẽsio 7 sanguinis multitudo significat
epar nõ esse magnifice lapsuȝ ad caliditatẽ: qm ad ipsam se-
queret macrefactio 7 sanguinis paucificatio per viã exicca
tionis a resolutione puenientis quam facit calor. ¶ Tardi
tas igit digestionis stomachi mollities ad tactum percepta
multitudo saliualis humiditatis uẽtositates in stomacho a
multitudine supfluitatũ pme digõnis: 7 reliq̃ signa praniora
istis que nũc ppter breuitatẽ abscindo significant augmẽ
tum humiditatis in stomacho magis ꝙ̃ ex signis supra scri-
ptis deduci possit in epate lapsus ad calorẽ. ¶ Neqȝ iteruȝ
speculatio ista impedit medicũ a recta curatione eo qr in co
operãtijs istorum mẽbroruȝ maxima habet utilitas 7 nõ imp
fectio. videt eniȝ stomachi opationes pfici 7 meliorari a ca
liditate epatis predicta magis ꝙ̃ impediri.

Ut tñ utriqȝ illorum ↄuenientib⁹ instrĩs puideri possit pre
mittẽdum pmo ꝙ causa lapsus complexionalis
ad humiditatẽ existat opȝ necessario aut ꝙ mã in stomacho
cõtenta sit in tunicis eius imbibita aut supficiei ↄcaue ipsi⁹
adherens aut in eius cõcauitatem effusa 7 natans. Neqȝ ali
ter imaginari possumus mãm in stomacho se habere: ut col
ligendum est litteraliter 13ª tertij. caᵽ de egritudinib⁹ stoma-
chi. ¶ Cum igit contingerit mãm effusam esse ad regionem
stomachi inferiorem: tũc statim minoratiue euacuãda est cũ
hoc medicamine. ℞. aque decoctionis se. ameos. ℥. j. s. iere
simplicis. ʒ. x. misce totuȝ calidum 7 exhibeat in potu. ¶ Si
aũt ↄtingeret te indigere euacuatione fortiori: eo qr mã ma-
ioris resistentie: tunc educenda est cũ electuario isto. ℞. ele-
ctuarij indi. ʒ. ij. s. benedicte simplicis. ʒ. ij. misce 7 det in po-
tu cum aqua decoctionis macis calefacta. ¶ Et si uelis ad
huc solutiuum melioris expeditionis. ℞. pillularum de iera
cõposita. ʒ. j. reforment pillule. vij. 7 accipiant ut supra caᵽ
de euacuantibus a capite dictum est. ¶ Et si iterum ppter
hoc minoratiuũ non totaliter educeret materia qn oporte-
ret ipsam adhuc eradicari: tũc digerat cum hoc secũdo in-
strõ. ℞. mellis rosati colati. ℥. j. syrupi de absinthio. ℥. s. aque
eupatorij absinthij 7 cicoree añ. ℥. j. misce 7 calidum detur in
potu in aurora: 7 tardet prãdium horis quatuor. ¶ Si au
tem uelles digestiuum leuius illo tunc accipiatur istud. ℞.
aque absinthij aque betonice 7 cicoree. añ. ℥. j. misce. ¶ Cũ
aũt materiam esse digestam apparuerit: tũc eradicet cum. ʒ. j
pillularum stomaticharũ descriptione Auic. 5° canone. sum
ma pma. tractatu 9°. lege eas ibi. ¶ Aut soluatur uenter cũ

bis pillulis. ℞. pillulaꝝ de sarcocolla: pillularū de iera cōposita. añ. ℈. ij. reformentur pille. vij. ⁊ fiat ex eis ut dictum est. ¶ Postq̄ aūt māiam eradicata fuerit tūc attēdat ad stōchi cōfortationē ⁊ ꝓpter eius cōfectione ista. ℞. spērū electuarij de ligno aloes descriptione Auic. 5° cañ. sūma prima: tractatu 3°. spērū aromatici rof. ḃm Gabrielē ex Mes. in antidotario distinctione pma. añ. ʒ. ij. çuccari al. lib. s. cū aq̄ absinthij fiat cōfectio in rotulis. ʒ. v. ⁊ vna ex eis accipiat per horā vnā ante prādium sine potu alicuius liquoris. ¶ Ad hāc intētionem ɔfert linimētū stomacho suppositū ɔfectū per hūc modū. ℞. olei nardini. ʒ. iiij. cere al. ʒ. i. s. aloes masticis. añ. ʒ. i. s. incorporent simul ⁊ in fine sue decoctionis cōspergant cū agresta. hoc eniꝫ medicamen superfluas stomachi humiditates exiccat: ⁊ ipsum defendit a receptionib' materierū ⁊ fuit de cōpositionibus Gal. in libro decē tractatuū auctoritatū ab Auic. 13ª tertij. cap. de cura debilitatis stomachi. Lege ibi: q2 domestice satis rectificauit descriptionem illam.

Pro dispōne vo epatis que declinat ad calorē lꝫ cū eo sanitas eius ɔueniēs existat. opꝫ pmo pmittē q̄ res ɔuenientes epati sunt sicut amara oīa ⁊ oīa apitiua cū aliquāta stipticitate sicut myrra absinthiū eupatoriū in dispōnib' frigidis ipsi'. cicorea elitropia ciperus ⁊ citoniū ⁊ similia. Aut debēt esse medicine aromatice sicut sqnātū cinamomū ⁊ ɔsiles. Aut debēt esse abstersiue ⁊ mūdificatiue cū aromaticitate sicut crocus ⁊ ɔsimiles. Aut debēt esse medicine uelocis penetrationis ⁊ mūdificationis aromaticitatē hñtes uelut vinū odoriferū aut passule cū arillis ficus ⁊ silia. Et qñ in vna ⁊ eadē re aggregant ꝓprietates iste: tūc illa ɔueniētior est ⁊ ꝓprie si nō fuerit recipiēs putrefactionē facile uelut auellana torrefacta ataraxacon ⁊ endiuia cāpestris ⁊ hortulana. Et est de reb' etiā eidē maxie ɔferētibus ꝓpter aromaticitatē suā ⁊ stipticitatē cū penetratione ɔfortatione ⁊ mūdificatione viaruꝫ sunt: ut scribit 13ª tertij. cap. de rebus ɔuenītibus epati. ¶ De reb' vo cōpositis ɔferētib' epati calido cōseruātib' ipsiꝫ in sanitate sua: ⁊ ꝓhibētibus lapsuꝫ eius intēdi sunt sicut eluariū hoc. ℞. spērum dyarodon descriptione Nicolai in antidotario. ʒ. s. se. acetose cecoree sandaloꝝ al. ⁊ ru. añ. ʒ. i. syrupi de endiuia. ʒ. iij. fiat ex oibus eluariū cū. ʒ. iiij. çuccari al. de quo accipiat oi mane qñ a lapsu molestat: aut saltē oi septimana bis uel ter coclear vnum qñ lapsus nō ita molestat. ¶ 2m vo instrm huic ɔueniēs est eluariuꝫ de scoria ferri de quo loco pdicti eluarij accipe pōt frequēter. ʒ. iij. in aurora: ut pdictum est. ¶ Domesticū remediū est usus istius ɔfectionis. ℞. spēruꝫ dyarodon. ʒ. i. s. spodij subtilissime triti. ʒ. i. se. endiuie. ℈. ij. se. acetose ⁊ scariole. añ. ℈. i. çuc. al. ʒ. iij. fiat ɔfectio in rotulis. ʒ. s. cū aq̄ cicoree: ⁊ ex ea semp ante oēm cibū accipiat rotula vna. ¶ Ultimū vo instrm epatis calidi ɔseruatiuū ⁊ vigoratiuū est vnguentum hoc. ℞. olei de absinthio. ʒ. s. olei de mastice. ʒ. i rosaꝝ sandalorū amboꝝ spodij masticis se. cicoree. añ. ʒ. s. myrre floꝝ squinanti uel extremitatum eius cassie lignee ana. ℈. ij. cere quātum sufficit fiat vnguētum molle ex quo vngatur hypocūdrium dextrū ab vmbilico ⁊ ore stomachi transuersaliter usq3 ad spinā mane quādo surgit a lecto ⁊ supponat pānus bene siccus pus bene suffumigatus cum laudano carbonib' ignitis aspso. ⁊ hec de cura quarti accñtis cōplicati: ut supra dictum est sufficiant.

¶ De cura dispositionis uaricose. Cap. vi.

Ltimū vo accñs huius uenerādi pris est pncipiū uaricose dispōnis. de cui' qdē regimine lꝫ al's fecerim tractatū ɔuenientē. Nunc aūt de nouo placent mihi duo expta ɔscribē medicamina: ubi cōtingeret uarices illas augmētari ⁊ maiores fieri. ¶ Quoꝝ pmū est emplm istud de quo tota ps domestica cruris ⁊ tybie mane ⁊ sero emplastrāda est: cuius descriptio est hec. ℞. farine lupinoꝝ lib. i. stercoris capraꝝ exiccati lib. iij. aceti nigri non ualde acuti in quo extinctū fuerit calibis frustū igniti qnque vicibus quātū sufficit ex ipso adueniētē formā empli ⁊ liniat ex eo mēbruꝫ: ut pdictū est. ¶ 2m vo instrm est embrocatio infrascripta. de qua mane ⁊ sero mediocriter calida cū spōgia a pncipio inguinis usq3 ad cauillam pedis fiat embrocatio. ⁊ est eius descriptio talis. ℞. gallaruꝫ cupssi gallarū pforataꝝ. añ. lib. s. scorie ferri macerate p octo dies in aceto partem. j. dragagāti gummi arabici torrefactorum. ana. ʒ. i. s. bulliant hec oīa in aq̄ pluuiali longa bullitione: deinde ex ea fiant ut dictum est.

Post hec aūt scribenda sunt remedia q̄tuor qbus videt ipm uti debē per trāsitū sui itineris. ⁊ iterū hec talia remedia quouis tpe erunt ei utilia. ¶ Et pmū qdē est harū pillarū usus ex qb' accipe pōt oi 3° uel 4° die vnā parū ante cenā. ⁊ si ɔtingeret ipsum pmeare regiones epidimijs ifectas bonū est ut ex eis oi die accipiat vnā mane in ortu solis aut saltē in sero ante cenā. Est aūt earum descriptio talis. ℞. masticis. ʒ. i. croci myrre añ. ʒ. s. se. citri. ℈. ij. hyacinti smaragdi coralloꝝ rubeoꝝ. añ. ℈. s. infundant oia in. ʒ. iiij. succi endiuie ⁊ diligēter agitent. deinde exiccent ad solē. ⁊ iterū fiat succi renouatio cū eius exiccatione usq3 ad q̄tuor vices. de mā igit illa fiant pille que dent: ut dictuꝫ est. ¶ 2m vo instrm est usus hui' cōfectionis de qua semp añ cibū accipiat rotula. j. aut saltē in sero añ cenā. ℞. spērū eluarij de ligno al. ʒ. i. spērum dyacinamomi trocíscoꝝ de ro. descriptione maiori añ. ℈. i. çuc. al. ʒ. v. fiat ɔfectio cū aq̄ absinthij in rotulis. ʒ. iiii. ¶ 3m instrm est ut si ɔtingeret ipm molestari dolore capitis grādi accipiat haꝝ pillaruꝫ vnā per duas horas post cibū: q̄ruꝫ descriptio est hec. ℞. spērum de iera simplicuꝫ. ʒ. i. pillaruꝫ aurearū. ʒ. s. reforment pille. x. ex oi. ʒ. vi. cū succo rof. ⁊ fiat ex eis: ut dictū est. ¶ 4m vo instrm est harum spērum usus de qbus accipiat in cibis suis ⁊ ferculis quātitatē idoneā ad libitū. q̄rum descriptio est hec. ℞. cinamomi electi. ʒ. i. floꝝ nenufaris rof. lambrusce. añ. ʒ. s. croci. ʒ. i. s. spodij. ʒ. ii. fiat puluis oium per se subtilissimus. Hec in summa sunt que mihi utiliora visa sunt ⁊ oipotens deus in salutem eius pfecte dirigat iuxta optata ad laudē dei. Amen.

Cōsilium. 43.

¶ De epilepsia aut dispōne ad epilepsiaꝫ reducibili a mā flegmatica mucillaginosa cū mixtione alicuius cholē rubee. ¶ Diuiditur autem cōsilium in capitula tria.

¶ Egritudinis essentiā inuestigat per signa ꝓpria ⁊ distinctiua ab alijs egritudinibus ⁊ eius causas ponit. Cap. i.

Uper mihi dispō seuissima oblata est. est eniꝫ huus dei qdā de ordine heremitaꝝ sancti Augustini laborās inordinata piodo casuū vtutis ei' ḃm modū ifrascriptū. naꝫ aliqñ exñs in sermone cū aliq̄ sibi ɔiūcto socio qdā modus defect' ɔtutū oium accidit ei: ita ut nō solū in opationibus sensuū exterioꝝ: sed etiā iterioꝝ sensuū nocumēto ne dū diminutionis: imo ablationis molestissime uexat. ¶ Silr etiā hoc accidit ei nō solū ḃmocināti: sed etiā orāti: ⁊ qñq3 sacratissimā missaꝫ q̄ tūc q3 suauissime celebrāti: ⁊ cū hac qdē dispōne multis iā mēsib' uexat' taliter ptrāsiuit ⁊c. ¶ Nūc aūt denuo res ipsa per mutationē ad deteriorē ɔuersa est trib' modis. Primo q2 dispō ista ualde frequētius iuadit ipm q̄ solebat. 2° q2 ipsa est intensiue maior effecta: eo q2 uehemētior lesio opationib' ɔtutū interioꝝ omnidū nūc appet magis q̄ solebat. Et iterū q2 nocumētū hoc extēsiue maius factū est. s. q2 tertia potētia mēbroꝝ ciuum ⁊ maxime cerebri adeo debilitata est q̄ nō solum ledit in opationibus interioꝝ ⁊ exterioꝝ sensuū ⁊ motus etiā imo violētia dispositionis illius ad terrā cadere coartat. Hec quidē in summa est huius viri collecta dispositio circa quā oportet ɔtemplari diligenter in eius exquisita cognitione si cōsilium eidē sapienter ordinari debet: ut nunc sequitur.

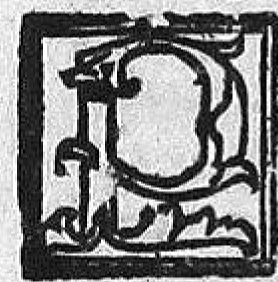
Licet itaq3 plures egritudines a sapientibus posi recognoscant a qbus opationes sensuū ⁊ motuū auferunt sicut patet de apoplexia cōgelatione

litargia subeth forti p̄focatione m̄ficie syncopi grandi ꝛ epilepsia saltē in statu eius: videt̄ tñ mihi hāc dispōnem nūc reduci nō posse nisi ad epilepticos paroxismos. ¶ Subethico enim nō accidit p̄uatio sensuū ꝛ motuum nisi p̄cedēte somno plixo: nec etiā hoc accidit ei nisi cū magna cerebri pmutatiōe cōplonali ꝛ cōpōnali p̄cedētib⁹ in lōgo tñ tpe. ¶ Epileptico aūt ppriū est auferri opationē sensuū ꝛ motuum in breui tpe intātū q̄ fere cognitio ipsius quātum ad p̄ncipiuz ꝛ augmētum pticularia occulta est: ualde etiā viris p̄funde ꝛ lōgo tpe in medicina pitissimis. ¶ Apopletico aūt accidūt p̄uationes sensus ꝛ mot⁹ fere instātanee ꝛ nullo precedēte signo euētus eius patiēti cognitio nisi fuerit signum illud qđ scribit̄ ab Auic. p̄ma tertij. ꝛ est q̄ apopleticus clamat. cum enim mā que facit apoplexiā sit multa qđ appet: q꞉ cōplete oppilat uētriculos cerebri etiā cū ipsa ualde subito moueat̄. Jdeo ppter uehemētē ꝛ ueloc̄ē motū eius oēs uētriculi cerebri ꝛ neruoꝝ origines subito claudunt̄ ꝛ distendunt̄. vnde neciūz est ad distēsionē talem ꝛ tātā sequi dolorē magnū propter quē apopleticus clamat. ¶ Amplius apoplexia nō est egritudo poxismalis sicut epilepsia. oīno enim ipsa uel interficit dum fortis fuerit uel in palesim ꝯuertit̄ si fuerit debilis. sed epilepsia ut plurimū est multis paroxismis reuolubilis: ꝛ iterū sanabilis est. Et 3° q꞉ poxismus eius raro ptrāsit. v. uel vj. horas. q̄re nō pōt credi talē dispōnē apoplexiā dicendaz esse quātūcunqz minorē. ¶ Neqz etiā in hoc viro aliq̄ signa fuerūt enūtiātia apostema posterioris uētriculi cerebri litargicū noiatum: nec eniz lēte febrit ꝛ ꝯtinue: neqz in opationibus memoratiue potētie lesus pmanet aū paroxismū suum uel post solutionē eius ab eo. ¶ Adhuc etiā nō videt̄ ipsuz cōgelatū esse dicendū: qm̄ mala cōplexio cerebri ꝛ neruoruz frigida ꝛ sicca ut in plurib⁹: aut frigida ꝛ humida mālis nō habuit signa pnūtiātia eius euētū. ¶ Adhuc etiā cū iste incurrit paroxismū suū diuersis figuris ꝛ situationibus totius corporis ꝛ mēbroꝝ pmutat̄. hoc aūt est ipossibile uerificari de cōgelatione. cōgelati eni oculos aptos tenent ꝛ fixa remanet totius corporis ꝛ mēbroꝝ figura eo mō quo repiebatur cū p̄ncipiū cōgelationis incepit. ¶ Quare opz necio dicere hanc dispōnem epilepsiā esse noiandam uel ad illā esse reducendā. ¶ Et si bñ ꝯsideras ex hoc fundamēto solui possunt ardue difficultates ꝛ dīa iter litargiā ꝛ cōgelationē apoplexiā ꝛ subeth ex vna pte. ꝛ epilepsiā ex alia pte. Et sunt sermones colligēdi pulchre 3° de accidēti ꝛ morbo. ꝛ 3° interioruz. cap̄ de nocumentis ꝯtingētibus opationibus v̄tutum sensuum interioꝝ ꝛ exterioꝝ ꝛ motuū ipsoꝝ. Et de his etiā lege 9° theorice ꝛ 4° colliget. ꝛ sunt sermones p̄ncipis p̄ma tertij. tractatu 5°. capitulis de epilepsia ꝛ apoplexia ꝛ differētia inter eas. ꝛ tu lege ibi: q꞉ pulchrum est. ¶ At v̄o iterū q꞉ altera dispositio reperit̄ per quā sensuū p̄dictoꝝ opationes auferunt̄ ꝛ maxime cū fortis est ꝛ ꝯfirmata ut patet in statu ei⁹ ꝛ est syncopis fortis noiata ꝛ dicta syncopis a syn qđ est simul uel instātanee eueniens ꝛ cope qđ est defectus: ideo magnaz videt̄ hēre vicinitatē syncopis fortis ad dispōnem hui⁹ viri. ¶ Jdeo parūper ꝯtēplādū an hec dispō sit dicēda syncopis an epilepsia. si eni in syncopi destruunt̄. i. auferunt̄ opationes motiue v̄tutis ꝛ sensibilis ppter debilitatē cordis supple nō potētis expādē spūm sensibilē ꝛ motiuū ad mēbra necesse est a mēbris auferri opationes sensus ꝛ motus. potentie nāqz tales nō mouēt organa pductiua taliū opationuz nisi cum p̄ntia instroꝝ talium que sunt spūs sensibiles ꝛ motiui. ¶ Adhuc etiā spū vitali pauco exñte auara est v̄tus cordis ad delegādū ipm ad exteriora: imo detinet ipm in uētriculis cordis grā ꝯseruationis ipsius. ¶ Amplius ꝛ dato q̄ virt⁹ cordis fortis existeret ꝛ vitalis spūs in eo mult⁹ repiret̄ si superueniret cā oppilōnis coartatiōis uel p̄focationis spūs in corde quō posset spūs talis ad exteriora delegari q꞉ incarceratus esset. ¶ Uñ vidē potes tres cās ppter q̄s p̄uant̄ mēbra opationib⁹ sensus ꝛ mot⁹. Cū eni aufert̄ spūs vitalis trāsiturus ad mēbra statim ipsa p̄uant̄ opationib⁹ illis. Siue cōtingat hoc q꞉ aīalis spūs resoluit̄ a mēbris ꝛ euaporat sublato influxu cordis. Siue accidat hoc q꞉ spūs aīalis sensibilis ꝛ motiuus adhuc remanēs in mēbris absoluit̄ a tem peramēto suo qđ est per depēdētiā se hñs ab influxu cordis. Siue ꝯtingat hoc q꞉ spūs aīalis ibidē inuētus corrūpat̄: aut a cōplexione sua uel modo substātie pmutet̄ a cōplexione diuersa ptium mēbroꝝ pluriū. quoꝝ aliq̄ frigide sunt cōplexionis ꝛ sicce ut spmatica. reliq̄ v̄o frigide cōplexionis ꝛ humide ut pinguedines: ꝛ sic de alijs. Et tu considera q̄ alter fere modus assignari nō pōt phisice subiti casus operationum v̄tutū sensus ꝛ motus ad que ut in plurib⁹ cū pseuerāt subsequit̄ mors ut scripsit magnus Hip. affoꝝ 2°. sermone illo. Que exoluūtur frequēter ꝛ fortiter sine manifesta causa repente cōmoriunt̄. ꝛ sustētant̄ etiā sermones isti ex sententia Cōmētatoris ibidē. pulchrius aūt collige talia 1° tertij. cap̄ de syncopi in exordio dū dicit. Syncopim esse casum uel destructionē pluriū v̄tutum motiue ꝛ sensibilis ppter debilitatē cordis aut ꝯgregationē spūs ad ipsum factā ppter aliquā cām mouētem spūm ad intra: aut ppter causam p̄focanteꝫ ipsum spūm interius. Jta q̄ nō inuenit respiraculū. i. euētationē sufficientē: aut ppter puitatē ꝛ subtilitatē sp̄us vitalis qui reseruat̄ in corde ppter ipm nō esse sufficiens pro membris exterioribus. lege ibi ꝛ videbis. ¶ Propter qđ ex sentētia sermonū presentium diligēs cōsiderator cōcedere posset q̄ dispositio serui dei huius esset cōplicata ex casu virtutis succedēte motui syncopali iam p̄dicto. ¶ Et pprie hoc ultimū ꝯcedēdum esset si p̄cesserunt euētum syncopis cause sufficienter pductiue. Et iterū si accidentia solita comitari syncopales motus cōcomitent̄ hanc dispōnē uelut esset pulsus paruitas tarditas ꝛ raritas in p̄ncipio syncopis plurimum appens ꝛ anhelitus nocumēta istis consimilia. ¶ 2^m^ est pulsus uelox ꝛ fortis p̄fundatio anhelitus apparens ablatio. ¶ 3^m^ est pulsus diuersitas ordinem nō seruans ꝛ ita de anhelitu dicendum. ¶ 4^m^ est oium exteriorum membrorum infrigidationis euentus uelox. ¶ 5^m^ coloris faciei ꝛ totius corporis ablatio ꝛ cōuersio in colorem mortuorum colori simillimum. ¶ 6^m^ est pulsus cordis in p̄ncipio euentus lipothomie magnus. ¶ 7^m^ est tremulus motus eius. ¶ 8^m^ est plurimū interioꝝ sensuum opationum ablatio: ꝛ similiter exterioꝝ ꝛ pprie in cōfirmatione syncopis. ¶ Cū enim hec accidētia p̄n^m^ casus in lipothomia huius viri presentata fuerint cū alijs accidentibus epilepticū motū pnuntiantib⁹ necesse est ꝯcedere hanc dispōnem cōplicatā esse ex casu v̄tutis syncopali ꝛ epileptico: qm̄ accidentia insepabilia syncopis oia uel ipsoꝝ plura necessario absoluunt̄ ꝛ distinguunt̄ ab accñtibus que motus epilepticos cōcomitari solēt ꝛ ecōuerso. ¶ Unde ex hoc fundamēto appet hāc dispōnē maxime piculosam debē cōcedi ꝛ maxime si cōplicata est: ut iā dictū est supra. uerum q꞉ ex relatis nō appent mihi signa presentia esse totidē ꝛ ita fortia que significēt syncopales mot⁹ cordis sicut appent signa motus epileptici: ideo potius affirmo hanc dispōnem sub capitulo de epilepsia collocandam esse q̄ sub mā de syncopi reponendam. Similiter etiam si quid de nocumento cordis cōcludi pōt rationabilius est ipsum nocumentū tale in corde reperiri per colligātiam cordis cū cerebro q̄ econuerso.

Superest aūt iam nūc mālem causam huius dispositionis inuestigare quā credo esse mām flegmaticā mucillaginosam dn̄ant̄ que tñ actiua multū reddit̄ mobilis ꝛ imp̄ssiua per cōmixtionē alicuius cholere rubee que in tale flegma ebullitionē facit ueloc̄ē ꝛ multū absqz putrefactione tñ flegmatis illius: non enim videt̄ rōnale motū tantū ꝛ tāte uelocitatis ꝛ nocumēti posse attribui flegmati simplici ppter frigiditatē viscositatē ꝛ grossitudinē ei⁹. ¶ Et si iterū illi flegmati cōmixt⁹ esset sanguis deberent in corpore hui⁹ viri esse p̄ntia signa mot⁹ eius: ꝛ multitudis ei⁹ ostēsiua uelut uenarum extēsio coloris rubedo corporis torpor ꝛ grauitas ad motus exteriores ꝛ ad operationes iterio-

rū sensuum ⁊ silia: que nō videntˀ in hoc viro pñtia. ¶ Si iterū hoc flegma activiˀ redderetˀ per cōmixtionē māei melice cū sanguine mirabile videretˀ ꝙ in opationibˀ interioꝝ sensuum nō appareret corruptio uel diminutio que usqꝫ nunc nō apparuerunt. ¶ Propter qꝺ repetēdo ꝯcludit ꝙ mā huius egritudinis effectiua cā que flegmatica est mucillaginosa: ⁊ aliqliter aq̄sa calefit dissoluitˀ ⁊ rarefit ⁊ mobilitatˀ: ut facile possit igredi uētriculos cerebri icōplete oppilādo ipsos: ut pꝫ ex dispōne ipsius p̄ma tertij. tractatu 5º. ubi ingt. ꝙ epilepsia est egritudo phibēs aiata a sensu ⁊ motu ⁊ erectiōe nō integre. i. cōplete ⁊ illud ppter oppilationē cōtingētē. s. incōpletā in uētriculis cerebri. ¶ Un ex oibus inuicē collectis manifeste deducitˀ ꝙ dispō huiˀ viri adeo uerēda est ꝙ ul' ipsa incurabilis est: aut si curabilis nō nisi a viro in scia ⁊ ope ꝙ plurimū exercitato ut nūc seqtur. ¶ Itaqꝫ regimē huiˀ viri accelerādo. xv. instris medicinalibˀ cōplēduꝫ esse deduxi. Post ista aūt leue fiat capitulū ubi succincta memoria per res non naturales pertractabitur.

¶ De regimine per medicinalia ꝯtinēs. 15. instra. Cap. II.

Rimū itaqꝫ de pdictis istris est: ut cū in viro isto appeant manifesta ulis repletionis signa anteꝙ ptraseat medietas futuri mēsis aplis fiat ei flōmia de basilica brachij dextri sub cubito posita hora electa colligēda. 4ª p̄mi. cap 20. ⁊ educantˀ p ipaꝫ sanguis. ℥. iiii. uel. v. ¶ 2m vō istrm est: ut die imediate sequēti euacuetˀ minoratiue mā pdicta cū ifusiōe tali. ℞. agarici electi. ℥. i. ß. pulpe collogntide. ℥. i. reubarbari elec. ℈. iiii. spice salis gēme añ. ℈. iiij. ꝯꝯ. dauci anisi. añ. ℈. iiii. ifundantˀ hec oia per se diligēter puluericata in. ℥. iiii. hydromellis cali p dieꝫ nālē: deide in aurora calefiatˀ ⁊ colentˀ cū expssione notabili: ⁊ tota colatura accipiatˀ in potu bñ cal'a dormiēdo post ipsaꝫ per horā tm̄: deide pmaneat in camera bñ cal'a pānis cal'is uētrē calefaciēdo ⁊ leui ⁊ raro motu pgressiuo exercitetˀ: ⁊ cū trāsiuerint hore gnque bibat aque ordei calefacte cyathum vnū cū çuccaro: ⁊ post vnā horā prādeat. ¶ 3m instrm est: ut die imediate sequēti incipiat accipe hoc digestiuū qꝺ calm ꝯtinuet diebˀ ad minus. x. in aurora ⁊ post ipm tardet cibū horis ad minus. iiii. ℞. oximellis sqlliticí syrupi de sticados ⁊ de calamēto. añ. ℥. ß. aque buglosse ul' mellisse. ℥. i. aque sublimationis radi: peonie, aut saltē decoctionis eiˀ. ℥. ii. misce ⁊ totū accipiatˀ. ¶ 4m remediū est: ut nona die imediate post assumptionē digestiui eradicetˀ mā cū istis pillis. ℞. pillarū de sarcocolla ma. ℈. ii. ß. pillaruꝫ aureaꝝ. ℈. i. reformentˀ pille vii. uel. viii. cū syrupo acetoso cōposito ⁊ accipiantˀ in aurora ⁊ post eas seruentˀ ꝯditiones oēs de suprascripto minoratiuo dicto. ¶ Attēde aūt hic ꝙ pille de sarcocolla maiores nō intelliguntˀ a gbusdā in medicina sciolis ⁊ ut uerius dicā parū exercitatis. Si eniꝫ aliqñ scripserim pillas de sarcocolla maiores aucte Mesue nō iniuste ⁊ sine scia dictuꝫ est. Lege enim ab ipso de cōsolatione medicinaꝝ sectione 2ª in suo loco. ubi merito pille tales maiores nūcupari possunt. ⁊ qꝛ in sua descriptione recipiūt medicinas elegātioris opationis ⁊ iuuamēti. dicit eni Meḃ. illas esse mirabiles ad decem iuuamēta que ibidē ab eo colligē potes. educūt eniꝫ māꝫ crudā grossam ⁊ difficilis eradicationis ⁊ a remotis locis ⁊ fuerunt cōposite a q̄dā famoso sene. Minores aūt pille de sarcocolla legantˀ a te in antidotario descriptione decima que sunt multū leuiores ad oia pdicta. ppter qꝺ nō opꝫ calūniari de re incognita. Sedētes ⁊ intuētes ad pauca respicientes de facili enūtiant. ꝑ de gn̄atione ⁊ corruptione. ¶ 5m instrm est: ut postꝙ hic vir fuerit pticulari euacuatione inanitˀ per dies gnque post ipsam iterū fiat sibi flobotomia de cephalica dextri lateris: ⁊ ppie sup cubito eiusdē in superiori pte uel ppie syluestrē ⁊ educantˀ per eā sanguinis. ℥. circa qtuor. Uerū ut ad intelligētes alloquar si appet mām que mouetur ad caput ⁊ que ꝯtinetˀ circa regionē cordis: tūc conuenientius esset fieri flobotomiā de saluatella sinistri cubiti sub cubito: sicut enim basilice dextre flobotomia euacuat repletionē mālē: ita ⁊ sinistra euacuat repletionē uaporosam. decima tertij. caꝑ de canonibˀ curationis cordis. ¶ 6m vō instrm est ut si vir iste diebˀ gbus assumit digestiua: ⁊ etiā post euacuationes uētrem hēret stipticū intēdat facē ipm fluxibilē ⁊ ppe cū pillis infrascriptis de gbus accipiat oi tertio sero aut saltē oi alterno sero vnā parū añ cenā: q̄rū descriptio est. ℞. pillulaꝝ alefanginarū descriptione Meḃ. ℥. i. pulpe collogntide ℥. ß. agarici electi. ℈. ij. salis indi gnoꝝ peonie ligni aloes siseleos. ana. ℈. i. pulueris ossis cranei humani. ℈. ß. fiat pille cuꝫ succo uel aq̄ maiorane de oi. ℥. vij. ⁊ sit eaꝝ usus saltē per annū integrū accipiēdo de eis oi septimana bis uel ter: ut dcm est. ¶ 7m vō instrm ⁊ ppe de distrahētibus mām ad viliora mēbra ⁊ pseruātibˀ ab euētu poxismi est hoc. ℞. gnoꝝ ⁊ radicū peonie. añ. M. ii. visci quercini qꝺ agbusdā lignū crucis noiatur. M. iii. granoꝝ padisi ligni aloes storacis calamite. añ. ℥. ii. Conterantˀ oia subtilr ⁊ coquantˀ in lib. c. aque usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis. ⁊ cū decoctione tali oi sero per horā añ cenā abluantˀ extrema iferiora ⁊ supiora ⁊ manus ⁊ facies eius. ¶ 8m instrm est: ut iste vir oi mane ⁊ sero saltē per horā añ cibū faciat sibi hoc gargarisma. ℞. ierelufˀ ⁊ est serpētaria. ℥. ii. ieralogodion. ℥. i. aque decoctionis peonie. ℥. iii. calefiant oia ⁊ fiat gargarisma saltē in decē vicibˀ cōsumēdo horā vnā. ¶ 9m instrm est ꝯcedēdo reuerētiā illustribˀ auctoribus: ut fiat cānula argētea in qua suspendantˀ radices peonie: ⁊ alig dicūt ꝙ ponantˀ semina eius. Alij vō videntˀ intelligere de peonia masculo. ego aūt ad euitandas oēs discolias soleo face ligare in cānulā argēteā radices peonie nō facientis semina ⁊ facētis ea cū seminibˀ: ⁊ patet ꝙ peonia que nō est faciēs semina est masculus. Mirabilia enim scripsit Gal. de peonia ⁊ maxime expimētalr cū dixit. ꝙ uolēs expiri iuuamētum eius suspēdit eā collo patiētis ⁊ nunꝙ euenit ei poxismus: cū aūt deposuit eā ab eo reuersus est paroxismus. ⁊ ego iterū depono me hāc expientiā oculo meo sepe vidisse. Princeps vō 2º cañ. hoc idē affirmās laudat etiā mirabiliter corallū rubeum collo suspēsum. Simil'r ⁊ laudatˀ lapis smaragdus ⁊ plurima taliū que ppter breuitatē omitto. ¶ 10m vō instrm est: ut vir iste semp in syndone retorta ligatū portet hūc puluerē sepissime odorādo ipsum. ℞. pulueris ruthe ⁊ ppie mōtane. ℥. ß. siseleos. ℥. ii. storacis calamite. ℥. i. ß. radicū peonie. ℥. iij. puluericentˀ oia per se ⁊ cōmisceantˀ: ⁊ fiat ut dictum est ex eis. ¶ 11m instrm est electuariū hoc. cuius expientiā apud deum testoꝛ millies me vidisse sanauisse homies ab epilepsia. ⁊ si nō vis mihi credere quere seruū dei in loco beate Magdalene in Padua sociū dñi archāgeli. paroxismus enim epilepticus inuadebat eū qñqꝫ decies in die ppter qꝺ minabatˀ ei mortē. iuxta sermonem pncipis. p̄ma tertij. tractatu 5º. ubi dicit. Cū frequētant paroxismi epilepsie: tūc scias ꝙ ipsa iterficit. Est aūt huius eluarij descriptio talis. ℞. piretri sticados costi añ. ℥. x. agarici. ℥. v. carui seminis aneti asse fetide aristo. ro. ana. ℥. ij. ß. succi sqlle mellis electi. añ. lib. ß ⁊. ℥. ij. Coquantˀ simul squilla ⁊ mel lento igne usqꝫ ad bonā viscositatem. deinde supadditis spēbus fiat electuarium: cuius dosis sit omni mane. ℥. iij. ⁊ tardetˀ post ipsum cibus horis ad minus q̄tuor. ¶ 12m instrm est: ut iste vir saltem tribˀ vicibus in septimana cū uadit ad lectum inungat sibi nares interius cum modico de hoc vnguento leuiter confricādo eas: ita ꝙ quantitas eius non sit maior vno grano milij. ℞. fellis tauri. ℥. ij. amili. ℥. ß. nigelle. ℈. ß. maiorane. ℈. vj. ellebori al. ℈. v. euforbij. ℈. iij. terantur simul ultimata ꝯtritione ⁊ fiat vnguētum molle. ¶ 13m instrumentum est electuarium hoc de quo vir iste omni die in aurora quādo sumit digestiuum deglutiat post ipsum quātitatem vnius nucis muscate. quādo vō assumit electuariū aliud tūc dimittat istud: sed de isto assumat per horā vnam ⁊ dimidiam ante cenam ⁊ prandiuꝫ quātitatem vnius nucis muscate. Cuius talis est descriptio ℞. granorum fisticoꝝ mundatorum. ℥. iij. doronici ossis de corde cerui florum boraginis ⁊ buglosse violarum rub. ana. ℥. ij. been al. ⁊ ru. ana. ℥. j. ß. basiliconis corallorum rub. ana.

ʒ.ij.ß. hyacinti ꝛ smaragdi ꝛ saphiri. añ. ℈.j. folij ligni aloes granoꝝ paradisi. añ. ℈.ij. florum nenufaris rasure eboris. añ ℈.iij. folioꝝ auri numero. x. musci ambre. añ. g̃. v. mellis rosati ꝛ syrupi de corticibus citri. ana. ʒ. v. çuccari al. ʒ. iij. fiat electuarium qḋ postea bulliat in. ʒ. iiij. succi buglosse uel boraginis usqꝫ ad ↄsumptionem ipsius. ¶ 14m remediũ est hoc. ℞. spẽruz eluarij de gẽmis ꝑerũ letificãtis Almanß. añ. ʒ. ij. macis. ʒ.i. origani folij ligni aloes storacis calamite. añ. ʒ. ß. pulueriçent oīa per se: deinde misceanť ꝛ cõsuanť in sacculo facto de syndone retorta ꝛ portet sacculus sup mamilla sinistra ꝛ sudor exiccet sepe. ¶ Ultimũ võ istrm est: ut iste vir post vniuſes euacuationes saltẽ in septimana semel per totũ mẽsem iulij in aurora assumat. ʒ. optimi metridati cũ. ʒ. ii. aque mellisse ꝛ ꝑmaneat in lecto post ipm dormiens horis ad minus q̃tuor. ꝛ qñ accipit hoc ultimũ illo mane dimittat oīuz aliarũ medicinarũ assumptionẽ. ↄtinuet itaqꝫ modũ istũ ꝑmutãdo se de vno remedio ad aliud ſm ordinẽ ꝑsignatũ ꝛ obtinebit sanitatẽ cum auxilio saluatoris.

¶ De regimine per sex res non nãles. Cap. III.

PRo regimine võ per res nõ nãles obseruãdo eligat ciuitatẽ ꝛ locum frigidũ ꝛ humidum uẽtosuz apud ualles ꝛ decursus aquarum positũ. ¶ Et caueat a cibis frigidis ꝛ humidis viscosis ꝛ oppilatiuis uelut pastiles cibi lac pisces cucurbitaz lactucam bletã spinachiam portulacam cucumeres. Et caueat ab usu carnium ꝛ brodialium ualde pinguium. Et effugiat acuta ꝛ acria cibaria uelut sunt cepe alleum porruz bulbus raphanus. Et effugiat etiam fumosa ꝛ euaporantia cibaria uelut caules erucam legumina elixa res multum salitas ꝛ aromatũ immoderatum usũ. ¶ De potu võ effugiat aque frigide usum ꝛ cuiuscũqꝫ vini albi siue nigri potentis usum ꝛ ualde dulcis ꝛ proprie grossi ꝛ turbidi. utať aũt vino substantia subtili colore ru. uel subrubeo minime nigro uel obscuro sapore leuiter pontico cum aqua buglosse aliqualiter confracto uel saltẽ cum aqua leuis decoctionis granoꝝ peonie. ¶ Caueat etiã sibi a multa ciboꝝ assumptione in mensa vna ꝛ a ueloci ciborum deglutione sine masticatione congrua ꝛ assumptione ciboꝝ frequẽti ꝛ nunq̃ comedat nisi stomachum senserit preassumpto cibo bene alleuiatũ. ¶ Etiaz exercitium nõ est ei cõueniens q̃ḋcunqꝫ fuerit ꝛ ꝓprie ante mũdificationẽ corporis reiteratã: imo quiescere est ei omnino necessarium. ¶ Effugiat etiam oīno dormitionem oẽm ꝓlixam ꝛ maxime post cibum immediate factã ꝛ a dormitione diurna etiam sibi caueat: ita ꝙ mẽsura dormitionis eius nõ transeat spatiũ horarũ. vij. aut. viij. ad plus ꝛ proprie cuz senserit in se debilitatem. ¶ Accidentia võ anime oīa sunt ei euitanda ꝛ ꝓprie ea quoꝝ applicatione uehemens ꝛ uelox in humoribus ꝛ spiritibus poniť agitatio: materie enim mote inclinanť ad motũ ad ꝑtes debiliores. He sunt que de predicta dispõne uerenda mihi taliter collecta sunt: dñs aũt omnipotens dirigat ad salutẽ eius. Amen.

Cõsilium. 44. ¶ De epilepsia ꝛ proprie in hora paroxismi.

Egimen obseruãduz in his qui molestanť paroxismo epileptico est duplex: ante paroxismum. s. ꝛ in paroxismo. ꝑmum cõpleť uarijs instr̃is ꝑmo cuz clisteri acuto. ℞. radicũ arthanite ellebori nigri cẽtauree minoris hermodactyloꝝ recẽtium. añ. ʒ. i. cartami bene ↄtriti. ʒ. ß. coquantur in lib. aque tribus: cuius colature. ℞. lib. i. ieralogodion. ʒ. i. olei de euforbio. ʒ. x. salis indi. ʒ. i. ß. fiat clistere potenter distrahẽs mãm que moueri debet. ¶ Secundo coxarũ interioribus carnositatibus applicentur uentose magni orificij bene ignite in inferioribus partibus natium. ¶ Tertio. ℞. dyanacardini. ʒ. i. electuarij dyacastorei. ʒ. i. ß: dissoluanť cũ aq̃ maiorane calida ꝛ de ipsa añ paroxismum abluať os ꝛ trahiciať per nares ter uel q̃ter. sepe enim diuertẽdo mãs inclinat extra corpus ꝛ euadũt a paroxismo.

Regimen obseruãdum cuz iã incipit paroxismus xv. instrumentis completur. ¶ Primo cum ligaturis fortibus ꝛ uentosis. ¶ Secũdo cum fricationibus tempore ligaturarum. ¶ Tertio remotis uentosis ꝑdictis super locis uentosarũ fiat fricatio cum dyacastoreo ꝛ auripigmento. ¶ Quarto cuz colyrijs longioribus digito medio ꝛ inuoluanť sale gemma subtilissime pulueriçato. ¶ Quinto si nõ poterit retineri colyriũ ut sepe cõtingit violenter ꝛc. uel cũ candela consimilis grossitiei intincta in dyacastoreo titilletur anus din. ¶ Sexto quantitas magna ruthe circũponatur. ¶ Septimo. ℞. succi arthanite uel ciclaminis que uere sunt idem: se. ruthe coaguli leporis. ana. ʒ. ii. conquassenť in mortario in forma electuarij ꝛ de ipso in nasum insuffleť cum penna vulturum vidi ex hoc miracula. ¶ Octauo auribus eius strepitus horribiles omnis generis fiant. ¶ Nono aperto ore: ut liniatur palatum anacardino. ¶ Decimo eleuato corpore ꝛ erecto capite apertis palpebris subito offerantur luminaria magna. ¶ Undecimo ℞. folioꝝ maiorane floꝝ rorismarini. ana. ʒ. ß. ligni aloes. ʒ. j. horum puluis per se factus diligẽter conquassenť in mortario eneo cũ. ʒ. iii. vini aromatici ꝛ in fine incorporenť oīa cum. ʒ. farine ordei ꝛ. ʒ. ii. farine amili. hoc emplastrum extẽdatur super pãno de grana ꝛ raso capite appliceť bene calidum prore capitis incipiẽdo a capillis frontis usqꝫ ad postremũ cõmissure coronalis ꝛ sagittalis circũquaqꝫ per tres digitos mirabili enim ↄfortatione solet releuare de paroxismo. ¶ Duodecimo. ℞. olei ruthini de castoreo ꝛ de piperibus ana. ʒ. i. costi dulcis piretri. çç. albi galãge ꝛ se. ruthe. añ. ʒ. i. ß. fiat linimentum in mortario: de quo omnes spatularũ partes copiose liniantur actu calido. ¶ Decimotertio de potẽtioribus si per predicta nõ releuet: tunc accipe chordulaz de corio arietis: ꝛ cum ea mediocriter stricta ligeť bursa testiculoꝝ apud radices infallibile est. ¶ Decimoquarto. ℞. ellebori al. ʒ. i. castorei sicciores arthanite folij origani ligni aloes. ana. ℈. i. fiat puluis insufflandus in nares potenter agit. ¶ Decimoquinto. ℞. foliorum ꝛ seminis basiliconis origani florum rorismarini maiorane añ. ʒ. ß. hyacinti smaragdi saphiri ossis de corde cerui. ana. ʒ. ß. çedoarie. ʒ. i. ß. croci. ℈. ij farine amili farine purioris frumenti. ʒ. ii. cum aqua rosata muscata hec oīa leui coctione coquanť: ꝛ de hoc medicamine actu calido pectoris medietas sinistra ꝛ retro ꝛ diligẽter emplastreť cum constet in hac egritudine magnifice lesuz esse cor cui hoc medicamen appositus confert.

Consilium. 45. ¶ De epilepsia siue matre puerorum siue infantili morbo:

¶ Diuiditur aũt consilium in tria capitula.

¶ Egritudinem inuestigat ꝛ distinguit. Cap. I.

Aulo ante ad me uenit dispositio in puero vno etatis annoruz q̃nque. que quidem dispositio ad tria capitula reduci potest. ¶ Et ꝑmum quidez est ꝙ hec dispositio mater puerorũ uocari potest. ¶ Secũdum est q̃ dici potest ꝙ est vna spẽs epilepsie syncopalis. ¶ Tertiuz est ꝙ ipsa est spẽs epilepsie que ꝓprio nomine analepsia nominari debet. ¶ Et ꝑmo quidem declarari oportet cum alijs ut disputatiue discernatur ad quam de numero harum dispositionum reduci debet illa de qua nunc tractandum est. ¶ Est igiť circa hunc cõplexum terminũ mater puerorũ hinc inde ab auctoribus discolia reperta. q̃dam enim per matrem puerorũ penes notitiã termini intelligũt dispositionem istam que est spẽs epilepsie eueniens pueris: ꝓpter quod ꝛ ipse infantilis morbus nominatus est: ut patet ab hip. 6o epidimiarum. cap 5o dum inq̃t. Epilepsia est ꝓprie morbus puerorum ꝛ ꝓprie nominatus morbus infantilis ꝛ mater puerorũ: ꝛ idem fere litteraliter colligiť primo ↄtinentis. cap ꝑmo. q̃r eidem Rasis ꝑallegato cap sic inquit.

Inueni in quodā libro q morbus qui appellat mater pue rorum est spasmus rc. z eadē est eiusdē sentētia in libello de egritudinibus puerorū. cap 8°. dum in rubrica inqt de alia egritudine que dr mater puerorū, hec egritudo accidit pue ris in pma eorum etate frequēter. Et hāc sentētiam etiā col ligere possumus 7° breuiarij. cap 8° dum inqt. Epilepsia est sacra que accidit pueris z infantibus. vide hic sermonez in descriptione que noiatur kebisgeni z est afectio persica. vn de prima tertij tractatu 5°. cap de causis epilepsie: z illa que apud quosdā pprio noie dicit mater puerorū interficit mul tum: ex quoꝝ omnium sermone acorditer apparet q hic ter minus mater puerorū uel morbus infantilis importat spe ciem epilepsie accidentem pueris non multum a natiuitate distātibus. ℂ In eo vo q importat per terminū magna est discolia inter sapiētes. qdam enim vident intelligē per ma trem pueroꝝ spasmū prouenientem a mā calida adusta z sic ca faciente fe. acutam cuz qua inuenit urina alba. z q ex hac egritudine liberent pueri ppter multā humiditatē existentē in eoꝝ neruis. si enim hec dispositio accidat pueris quoruz etas est annus septimus est eis morbus difficilis z nō libe rant. z sunt sermones Rasis pmo continentis. cap 5° auctori tate Georgij. z iterū in eodem cap inqt enim. Rasis explicā do hāc dispōnem clarius. Inueni in quodā libro q morbus qui appellat mater puerorū est spasmus proueniens ex sicci tate z nō liberant ex eo nisi pueri z patiēs ipm plorat multū z erit cū hoc morbo fe. acuta z siccitas cutis z nigredo ligue hoꝝ aūt sermonū cōdictorium fere ibidē reperit a Rasi alle gāte Hip. in libro de morbo dei quē nōdum vidi dū inquit q hic morb' accidit ex humiditate madefaciente cerebrum z manifestat per pecudes. Cū enim accidit eis hic morbus si aperiret earū cerebrum inueniret humiditate multa ple nū. clarius aūt pallegato cap qnti cōtinētis collige pteriti ser monis cōfirmationē auctoritate Hip. in libro epidimiarū su prascripto. in cap 5° dum inqt. Hic morbus ut pluries acci dit pueris ex humiditate tm z non oino ex cholera z qnqz hic morbus est difficilis supple penes intētionē z acciītia ml ti pueri moriunt ex eo. Et tāgit mortis causam subiūgendo dicens ex eo. qz eorum uene sunt arcte z non possunt recipe multum flegma currens. Cū enim in cerebris pueroruz mul tiplicat flegmatica mā z a virtute impellēte uel conāte trans mutare materiam a cerebro per uenas nō potest materia ta lis z tāta in uenis recipi ppter angustiam cōpositionalē eaꝝ quare accumulata remanet in cerebro z suffocat innatum calorem. ℂ Uide quātum apparentis contradictionis accipi pōt ex auctoribus pallegatis. Ut aūt hec apparens cōtra dictio nō remaneat ambiguitatem faciēs collige ex sermoni bus pdictis q duplex est spēs epilepsie nominate mater pue rorum uel morbus infantilis. ℂ Una qdem spēs est que est spasmus ex inanitione pueniens a mā calida z sicca z adusta cōsumēte humidum substātificum neruorum cerebri ppter quā cōtrahunt uersus pncipium suū z hec qdem cōiungit cū fe. acuta. qz mā calida est z in mēbro pncipali inuēta z ac cidunt in ea vigilie ppter siccitatē z planctus multos ppter nocumētum in cerebro pceptū sensu tactus. z lachrymarum multitudo aduenit eis ppter eliquationē humiditatū innē tarum in cerebro. Accidit siccitas z nigredo lingue ab adu stione forti. z hec est illa spēs mala supius allegata auctorita te Georgij per quā spasmant maxille puerorū: ita ut dilata ri z claudi nō possunt: z fame cruciati moriunt ut oculus meus vidit pluries q qngētis vicibus. z non est mirabile si morb' iste cū est ictus utplurimū est mortalis: eo qz est mor bus ualde disproportionalis etati puerili que humidissima est inter alias. ℂ Alia vo est spēs epilepsie dicta morb' infan tilis que puenit a mā frigida z humida implēte uētriculos cerebri semicōplete z oppilāte trāsitus spūum sensibilium z motiuoꝝ ad organa sensus z motus ppter qd fit cōtractio horū uersus pncipiū. z hec est illa quā affirmauit Hip. in li bello de morbo dei. z 6° epidimiarū pallegatis capitulis. Et affirmat hāc spēm pnceps pma tertij. tractatu 5°. cap preal legato dum inqt. Epilepsia vo plurimū accidit infantibus p pter humiditates eoꝝ z plerūqz appet in eis q primū nascū tur. z qnqz post pubertatē eorū. ℂ Tertia iterū inuenit epi lepsie spēs que dr morb' infantilis pueniens ex corruptione lactis in stōcho ppter quā per colligātiā eius ad cerebrum si ue ppter simplicē cōdolescentiā siue ppter cōpassionē nō ab solutā cōtingat contrahunt nerui ad pncipiū z cerebrū uer sus cētrum ipsius ita q accidit spasmus. Et hāc qdē talem spēm cōfirmat Rasis in libro de egritudinib' puerorū palle gato cap dum inqt. hec egritudo accidit pueris in pma eta te frequēter. z signū huius est ploratus multus timor in so mno vigilia augeт calor z ab ore eorū egredit calor fetidus z causa huius est acceptio lactis plusq digerere possunt: qre corrumpitur z facit spasmum iam predictuz. ℂ Ex quibus in vnā redigendo summā patet q morbus infantilis est tri plex. ℂ Primus est spasmus de inanitione pueniens: ut iaz dictum est. ℂ Secundus est spasmus de repletione iam de claratus. ℂ Tertius est spasmus per colligantiam capitis ad stomachum proueniens ex corruptione lactis in eo. z hec quidem spēs magis proprie analepsia nominari debet: ut in ferius declarandum est.

Secundum pncipale est q morbus infantilis de nominat epilepsia syncopalis per quā qdē nō pōt aliud itelligi nisi aut q est spēs epilepsie vna que cōiungit cū syncopi que tm nō est accns illius epilepsie. Aut qz est vna spēs epilepsie a cuius causa efficiente simul p ueniunt epilepsia z syncopis. Aut tertio q repibilis est vna spēs syncopis ad quā seqtur epilepsia. z sentit hoc pnceps p allegato cap dum inqt. Et est quidem epilepsie modus com positus cū syncopi quē forsitan medici extrahunt de capitu lo epilepsie. uerum in ipso est z est spēs eius. ℂ Modus aūt quo saluari pōt q fit quedam epilepsia cui cōiungit synco pis: non tamē pueniens ab ea est ut si existit epilepsia per es sentiam nocumēti cerebri ipsius: aut per colligantiam ad ali quod membrum: z materia illa que mota facit epilepsiam p us tēpore moueat ad cor facere syncopiz poterit: patet hoc q hic erit cōplicatio syncopis cum epilepsia: quorum tamē nullum erit alterius causa. ℂ 2° vo facile intelligi pōt q ho mini soleat accidere epilepsia in cuius agitatione magna an teq confirmet cōtingit mās iuxta cor stantes ppinquas uel elōgatas ad cor moueri neqz tamē ista erit accidēs epilepsie imo cōtingit ppter debilitatē cordis aut ppter pparationem materierum ad motū ad ipsum cor. ℂ Scōs vo modus in telligēdi epilepsiā syncopalez est facilis imaginanti q māe in aliquo mēbro mote sm ptem eleuent ad cerebrum z ad cor z faciant nocumenta adeo intēsa q ex pmo fiat epilepsia. ex 2° syncopis. z patet ex hoc q simul z semel he due egritudi nes uel accidentia fieri possunt aut q epilepsia pcedat synco pim: sicut qn prius z fortius mā mouet ad cerebrum q ad stomachū aut econtra. ℂ Tertius modus intelligēdi synco pis cōplicationem cū epilepsia est q fiat syncopis per nocu mētum essentiale cordis uel per colligātiam ad aliud mem brum tūc ppter nocumētum cordis ipsius ledi pōt cerebruz: ita ut fiat in eo epilepsia z erit ipsa accidens ad syncopim se quens ut intelligenti apparet. ℂ Et apparet q hec spēs epi lepsie z syncopis ualde facile saluari possunt multis modis: lz frequentior modus earum eueniendi sit per colligantiaz stomachi ad cerebrum ex psentia uermium in stomacho re pertorum: z pprie magis quando corrupti sunt. ℂ Aut fre quenter ualde euenit hec dispositio ppter materierum corru ptionem in matrice z in alijs locis. Unde pma tertij ubi su pra. Ex hoc autem capitulo est epilepsia que accidit propter uermes aut ascarides. z infra parum. aut propter dispositi onem matricis: z ultra hoc nominatur pfocatio matricis: z est ut mulieri accidit qn eius mēstrua retinent non in hora sua aut constringantur cū retinentur ab ea propter dimissionē balnei cōuertit id in matricem suaz ad caliditatē uenenosaz

⁊ adsunt ei motus ⁊ uaporationes aut cum periodis aut si
ne periodis. cū periodis q̄dem tertianarijs: sed retenta mā
uera cholericitatis participet ⁊ sic de alijs.

Pro declaratione v̄o eius qđ 3° p̄ncipal̄r p̄missū est di
cēdū ꝙ triplex īuenit̄ hui⁹ dispōnis denominatio.
¶ Prima q̄dē dī epilepsia. ¶ 2ª analepsia. ¶ 3ª cathalepsia
appellat̄. ¶ Est aūt epilepsia ſm ueritatē illa ꝓp̄e que fit per
nocumētū essentiale in cerebro. qđ ꝓuenit in plurib⁹ a mala
cōplexione frigida ⁊ humida cū multitudie mãei flatice in-
cōplete oppilātis uētriculos cerebri ⁊ origines neruoꝝ ab eo
oriētium. ¶ Licet etiā ipsa q̄nq̄ꝫ fieri possit a multitudine sā
guinis in cerebro ꝯtēti mō p̄dicto. ¶ Et etiā 3° fieri possit a
uēto uel uapore grosso causato in vijs trāsit⁹ sp̄us ut visum
est magno phō Alx. ut p̄ma tertij. cap̄ de epilepsia scripsit
A. ¶ 4ª v̄o sp̄es ei⁹ pōt fieri a mā melica in locis p̄dictis ꝯtē
ta faciēte oppilationē eo mō q̄ de alijs dictū est. ¶ Iste q̄dēꝫ
sunt 4ᵒʳ famose sp̄es epilepsie per essentiā ex nocumēto cere
bri ꝓuenietis: ⁊ oēs tales merito denoīantur epilepsia dicta
ab epi qđ est supra ⁊ lesis qđ est lesio q̄si supioris ptis lesio:
que est cerebrum inter alias ptes hoc nocumento laborans.
¶ 2ª sp̄es est analepsia noiata quā sapiētes dicūt ꝓuenire ꝓ
pter malā cōplōnē aut mām in stōcho retētā que nocumen
tū eius cerebro coīcat ⁊ efficit hūc spasmū qui dict⁹ est. ¶ 3ª
sp̄es eius noiata est cathalepsia que ꝓuenit ex nocumēto ce-
rebri in eo recepto per colligātiam totius corporis ad ipsūꝫ
cerebrū aut determinatas ptes ad ip̄m sicut mirach matri
cis splenis epatis ⁊ sic de alijs. ¶ Et modus q̄dē intelligēdi
vnāquāq̄ꝫ sp̄em spasmi aut de inanitione uel de repletione
faciētis epilepsiā uelut est q̄libet spasmus ex defectu māe: ul̄
eius abūdātia ꝓueniēs: uel spasmus nulli māei ꝓportionat⁹
uelut est a ueneno inficiēte aerē interius īspirato: uelut a po-
tu alicuius medicine spasmum efficiētis sicut sp̄es ellebori.
¶ Uel a medicinis uenenosis sicut napello iusquiamo ⁊ sil̄i
bus. ¶ Uel a uenenis sic absolute dictis sicut accidit ex pun
ctura ab aiali uenenoso facta ⁊ sic de alijs. ¶ Quacūq̄ꝫ enī
harū efficiētiū causaꝝ applicata tūc nocumētum cerebro im
pressum a potētia sensitiua eius ꝑceptū mouet expulsiuam
v̄tutem ad fugā illius nocumēti: ꝯtrahit̄ igit̄ cerebrū in seip
sum cuius etiā cōtractione nerui ꝯtrahunt̄ uersus ipsum.
¶ Et si q̄dē iterū mā uel fumus grossus dilatet cerebrum ⁊
neruos tūc cōuenit elōgatio ⁊ dilatatio neruorum a cerebro.
¶ Et cū iterum mā claudit vias ita ut contractio supueniat
tūc succedit dilatationi noua ꝯctio: ⁊ ecōuerso. ¶ Et hec est
causa assignādi fortem agitationē in pedibus ⁊ brachijs fa-
ctā ⁊ tortionē mandibularū oculoꝝ colli capitis ⁊ aliarum
ptiū que oia tādiu ꝑdurāt ꝙ diu epilepsia est spasmus in fie-
ri: cū aūt ipsa iam trāsiuerit finē augmēti ⁊ ꝑducta fuerit ad
statū tūc ipsa est spasmus in facto esse: ⁊ tūc mēbra oia p̄uan
tur motu nō integre. i. cōplete: aut p̄uant̄ sensu nō integre. i.
nō cōplete: cū in aliqua pticula corporis remaneat q̄nq̄ꝫ sen
sus tactus: aut mēbra oia p̄uant̄ erectione nō q̄dem integre
i. total̄r sicut patet in epilepsia reuolubili per plures paroxi
smos a q̄bus eger erigit̄ ⁊ eleuat̄. ⁊ pōt etiā totus corpus pri
uari cōpleta erectione: ut patet in epilepsia mortali qua eger
defecit in ultimo ꝑoxismo. ¶ Et pulchre oēs isti sermones
claudunt̄ in diffinitione eius data a principe p̄allegato cap̄
dū inq̄t. Epilepsia est egritudo supple cōditionalis q̄r mala
cōplexio plurimū frigida: uel cōpositionalis: q̄r oppilatiua ꝓ
hibēs mēbra aiata supple que sunt instr̄m sensus ⁊ mot⁹: eo
q̄r ista ledant̄ lesione diminutionis aut corruptionis a p̄n°
iclusō usq̄ꝫ per totū augmētū eius. ⁊ ꝓhibēs etiā mēbra sup
ple ab erectione supple cū est in statu nō itegre. i. nō cōplete
q̄n possit eger iterū releuari: ⁊ illud q̄dē totuꝫ ꝯtingit ꝓpter
oppilationē ꝯtingētē: s. in uētriculis cerebri ⁊ in pāniculis
eius ⁊ in originib⁹ neruoꝝ oriētiū ab eo. Et legi pōt hoc to-
tū infra parū dū inq̄t. Et cū fuerit humor oppilās aut. s. uēt⁹
grossus: tūc cerebrū cū hoc etiā ꝯbit̄ ut expellat illud qđ im-
pedit: sicut accidit stōcho ex singultu nausea: ⁊ sicut accidit
ex tremore: cū pro q̄n est cōtractio ⁊ cōpressio principiuꝫ. s. ef
fectiuū in expulsione mēbrorū eius que ipsa expellunt supple
materiei uel nocumētum: ⁊ cū cerebrū cōtrahit̄ motus ei⁹ di
uersificatur ⁊ sequit̄ cōtractio neruorū in facie ⁊ in alijs ⁊ di
uersificant̄ mot⁹ ipsorū. ⁊ hoc q̄dē totū itelligi pōt tā de epile
psia per eēntiā ꝙ per colligātiā facta. ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ pulchre
intellectis pn̄t cōprehēdi signa epilepsie in fieri ⁊ in facto eē: ⁊
iterū ex istis pōt reddi rō: q̄re accidit in epileptico spuma i os
eius. ꝓpter enī clausionē ptiū ei⁹ colatorij icōpletā a mā flati
ca factā icitata v̄tute ad ipsi⁹ expulsionē forti agitatione in ma
teriā illā facta cōmiscet̄ cū ipa aer uel uapor uel uēt⁹ aut sp̄us
⁊ cū mā sit nōbiliter viscosa iclusum tenet aerē uel uaporem ⁊
necessario efficit̄ ampulla ⁊ multe ampulle iuicē iuiscate fa
ciūt spumā. q̄re ⁊c. ¶ Et ex his oīb⁹ ultima cōcludit̄ difficul
tas hui⁹ dispōnis eo q̄r si cōpleret̄ oppilatio tūc ex epilepsia
fieret trāsitus in apoplesiā que magis ꝑiculosa est: ⁊ si multi-
plicarent̄ materie quātitate ⁊ actiuitate ita ut frequētarēt pa
roxismi ipsi⁹ eēt mortalis iuxta sermonē Auic. dicentis. Et q̄n
cōtinuant̄ paroxismi epilepsie tūc ipsa iterficit. Ex q̄b⁹ oīb⁹ iā
cōcludit̄ festina necessitas curādi hāc dispōnē ut nūc sequit̄.

Itaqꝫ pro Regimine hui⁹ tremēde dispositionis p̄
mittēdū p̄mo ꝙ oportet regimē ordina-
ri ſm cōtrarietatē ad causam ipsi⁹ morbi: qđ etiā hēt ꝓprieta-
tē rectificādi particulas lesas. Cū igit̄ morb⁹ ip̄e qui est mala
cōplexio frigida ⁊ humida stomachi ⁊ cerebri: lꝫ ampli⁹ sit hu
mida ꝙ frigida: utraq̄ꝫ cōueniētiā hēt cū materiali que est fle
gmaticus humor in stomacho multiplicat⁹: ⁊ per colligantiā
eius ad cerebrū delat⁹. patet: ꝙ oē regimē eidē cōueniēs dꝫ eē
ad caliditatē ⁊ siccitatē inclinatū: magis tñ ad siccitatem ꝙ ad
caliditatē. Et cū mēbra hec egrotātia sint stomachus ⁊ cere-
brū qđ magis per colligātiā ipsius ad stomachū ledit̄ ꝙ per
ꝓpriū nocumētū ab ipso cerebro: patet ꝙ oia medicinalia in-
strumēta stomachū ⁊ epar respicere debēt tā per opationē eo-
rū ꝓueniētē a tertia v̄tute medicinarū ꝙ quarta: q̄re p̄us dis-
currēdū est per regimen ex parte rerū nō naturaliū secundo
medicinaliū ut nūc sequitur.

¶ De cura per regimen sex rerū non naturaliū. Cap. II.

Teneat̄ igit̄ hic puer in camera bñ calida uento
uaporib⁹ ⁊ nebulis ⁊ humiditate denudata: cu-
ius aer siccus sit potētia magni ignis in camera
facti: ⁊ sepe suffumiget̄ cū ligno aloes storace ca-
lamita ⁊ colofonia: ⁊ sil̄r pellib⁹ uel pānis aut de
dorsis uariorū stōchū coopientib⁹: aut saltē sup stomacho suo
teneat̄ q̄druplicatū pānū in optima grana itinctū qui stōchū
suū in laterales ptes diligēter amplectat̄: qui pānus sepe cale
fiat ⁊ suffumiget̄ cū puluē gaꝝ. ligni aloes ⁊ gallie muscate.

De modo v̄o exercitādi ip̄m bonū est ꝙ mane ante
assumptionē cibi motu ꝓgressiuo exerci
tet̄ saltē per horā mediā: ⁊ caueat̄ a regētibus ip̄m ut nō per
mittāt ip̄m eq̄tare uel nauigare uel in curru uehi saltem usq̄ꝫ
ad spatiū vnius anni quousq̄ꝫ fuerit sanitati plene restitut⁹.
¶ Si aūt ꝑ aliquā cōtingētiā nō posset ambulare ut dictū
est: tūc sepe fiāt eidē fricationes a radicib⁹ coxarū usq̄ꝫ ad plā
tas pedū ascēdēdo etiā usq̄ꝫ ad nates ei⁹ itātū ꝙ per fricatio
nē mēbra ipsi⁹ rubea fiāt: reliquo aūt tp̄e sedeat ⁊ q̄escat ⁊ sal
tē ab oī motu ꝓhibeat̄ post cibū: euitet ēt oē exercitiuꝫ per qđ
caput eius incuruatū detineat̄. ¶ Et si ꝓpter exercitiū calefi
eret puer iste ut sudaret ⁊ ex secūdo sudore humidus fieret pā
nus quē sup stomacho portat tūc semp calefiat ille pānus et
exiccet̄ ⁊ supponat̄ stomacho: ⁊ melius eēt ꝙ haberētur duo
panni tales: ita ꝙ de vno fieret permutatio ad alium: ⁊ econ
tra.

Oportet Etiam ut huic puero adhibeatur regimen
cōueniens ex parte quantitatis ciborū ⁊ po
tuū ita ꝙ nō p̄mittatur comedere usq̄ꝫ ad plenam saturitatē
imo blanditijs agendū est ut a mensa recedat cum uoluntate
amplius comedendi ꝙ cuꝫ plena saturitate stomachi sui. Et
similiter etiam potus eius in quantitate pauca assumatur et

sepe magis ꝙ multum ex eo ꝛ raro.

De modo dormiēdi nō ꝑmittat hic puer dormire nisi postꝙ trāsiuerit hora .j. s. ab assūpto cibo ꝛ dormiat capite bene eleuato super dextro aut sinistro latere decūbēdo. Caueat oīno dormire sup facie sua: imo cōueniētius eēt ei dormire sup spina ꝙ ecōtra. ⁋ Mēsura vo dormitionis eius nō trāscēdat spatiū horarū septē ꝛ melius esset ꝙ dormiret tpe minori horas septē ꝙ amplius easdē excedē. In sūma itaqꝫ melius eēt ei declinare ad excessum in vigilia ꝙ in lōgitudine somni: quoniā somnus materiā eliquat ꝛ infundit in organa sensuū ꝛ eas a toto corpe ad caput effumare facit cū fuerit prolixus.

Pro sexta re nō naturali. s. pro accidētibꝰ aīe dicēdū ꝙ ei cōueniētior eēt leuis ira: ꝛ cturbatia aīe ꝙ fortis tristitia ꝛ timor. ꝓpterea qꝛ in ira leui excitat ꝛ intēdit calor ad quā sequit materieruz resolutio: ꝛ aptitudo ad isensibilē ꝛ sensibilē euaporationē. ⁋ Passiones vo aīe tristātes ꝓpter quas caloris naturalis retractio de cētro ad circūferētiā magis sunt suffocatiue innati caloris. deinde sequitur materierū incrudatio ꝛ augmētatio.

De modo vo regēdi eū penes cibos ꝛ potus paulisper magis opꝫ dilatare ꝫmonē. ꝓmittēdo ꝓmo gnāliter ꝙ oīa cibaria frigida ꝛ humida actu ꝛ potētia eidē sunt ualde nociua ꝓpter causam supiꝰ tactā. ⁋ 2º ꝙ oīa pinguia ꝛ vnctuosa cibaria ꝛ corruptibilia uelut lac oīno sunt euitāda. ⁋ 3º ꝙ oīa uaporosa cibaria ꝛ uētosa ab eodez elōgari debēt uelut legumina oīa ꝛ ꝓprie elixa: ꝛ maxime substātia eorū oēs fructꝰ recētes ꝛ humidi. ⁋ 4º ꝙ oīa cibaria difficilis digestionis euitari debēt ab eo: uelut sunt carnes grosse panis açimus vinū grossum ꝛ cōturbatū ꝛ silia. ꝛ causa est qꝛ hec dispositio est mater puerorū analepsia dicta ꝓueniēs a colligātia stomachi ad caput ut superius deductū est. ⁋ Itaqꝫ particulariter descēdēdo euitet carnes oēs nimium humidas humiditate cōnaturali: uelut sūt anatuli anseruli: ꝛ oēs in aqꝫ viuētes ꝛ genite carnes: ꝛ etiā carnes humidas humiditate etatiua: uelut sunt natiuitati ꝓpinque multū: ꝛ etiā decrepitorū aīaliū carnes euitari debēt: in quorū utrisqꝫ existit supflua humiditas per idigestionē cōgregata. ⁋ Secūdo etiam euitari debēt oīum aīaliū ꝑtes cōsimiliter humide: uelut butyrū lac ꝛ pinguedines oēs. Uaporosa ēt oīa multū effugere debet: uelut legumina fructꝰ recētes iura pinguia: ꝛ ꝓꝑe pigüedine rācida uel antiqua. Nocēt etiā sibi acria cibaria oīa. acetosa vo aliquādo ut ter in septimana accepta ꝛ ꝓprie cōfracta cū calidis: sicut mace nuce muscata cinamomo galanga ꝛ pauco pipe sunt ei iuuatiua. ⁋ Ex oleribꝰ effugiat caules ꝓncipaliter ꝛ bletas spinachias lactucas endiuiā portulacā cucu. cucur. cerasa ꝛ maxime ualde mollia. solidis vo cerasis et peponibus uti pōt. ⁋ Plāte eidē cōueniētes a qbus cibaria sua nō debēt elōgari sunt mētha serpillū origanū hysopꝰ maiorana betonica thimus anetū petrosillum feniculuz rutha ꝛ vniuꝰr plāte oēs calide ꝛ sicce stomachū ꝛ caput apte cōfortare ꝛ eas apire. ⁋ Aromatica ei cōueniētia quibꝰ cibaria sua cōdiri ꝑnt sunt macis nux muscata cinamomū çinçiber galāga piper albū grana paradisi gariofili ꝓprie an totali ꝛ cōsilia ⁋ Fructus vo qui ꝑnt eidē conuenire sunt amigdale ꝛ auellane que augmentū in cerebro efficiūt ꝛ cōfortant ipsum ꝛ ꝓprie torrefacte post cibum sumpte. ⁋ De rebus cū quibꝰ cōdiunt fercula placet mihi oleum oliuarū antiquū magis ꝙ recēs: ꝛ cōuenit etiā ei melius oleū amigdalarū dulcium ꝛ pinguedo porci mediocris quantitatis: alie vo pinguedines dimittātur. ⁋ De modis ꝑparationis ciborū euitet cibaria oīa multe humiditatis ꝛ euaporationis: ꝛ proprie sicut frixa que sunt caput ualde ledētia: ꝓpter quod assata ꝛ ꝓprie in sero meliora sunt ei ꝙ elixa. effugiat oīno cibaria oīa que cocta et preparata sint in uasis ereis: imo talia preparent in uasis lapideis ꝛ non in alijs. ⁋ De cōditis vo optimꝰ est sinapismi usus ꝛ oliue condite ꝛ rape condite ꝛ napi conditi ꝛ citonij post cibū ꝛ pira condita ꝛ dyacitonitem: sine speciebus optima sunt ei. ⁋ Panis vo eius sit bene fermētatus ꝛ paruz salis habens: amplius tamen ꝙ cōmunis panis: ꝛ multū placeret mihi ꝙ panis quo utit seu uti debet eēt factus cū aqua sublimationis radicū peonie recentis. ⁋ Cibaria mellita aliquādo sibi cōcedi ꝑnt lꝫ çuccarū sit ei melius ꝙ mel argumēto sumpto a materia ꝛ ab etate simul.

Potus quo uti debet sit vinū albū subtile ꝛ transparēs nō ualde fumosum: aut sit vinum coloris granatini uel rubicūdi nō spissum neqꝫ grossum. ꝛ multum placet mihi ꝙ vinū illud cōmisceat semp cuꝫ tertia pte aque sublimationis peonie aut saltē aque decoctionis pul. cor. ru. ⁋ Laudarē etiā magis ꝙ egrotās iste a fine mensis februarij usqꝫ per totū mēsem aprilis uteret hoc hydromelle qꝺ nūc sequit de quo accipiat parū aut saltē cū quarta pte vini secum cōmixti. est aūt illius descriptio talis. ℞. radi. is peonie minutim icise. ℥. s. coral. ru. grosso mō cōtritorū. ℥. ij. bulliant in lib. iiij. aque fontis aut fluuij bñ clare ꝛ ab oī fetore mūdate usqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis. deinde eidē supaddant mellis electi. ℥. xij. ꝛ coquant insimul lēto igne cū despumatione continua usqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis: deinde colet per pānuz bñ spissum ꝛ utat eo ut dictū est.

⁋ De cura per medicinalia. Cap. III.

Ebis vo que mihi opportuna vident de regimine medicinali. xviij. apparēt mihi obseruanda remedia. ⁋ Primū itaqꝫ horū est ut puer iste per totū mēsem maij oī tertia die parū añ cenā accipiat de pillulis infrascriptis: quarū descriptio. ℞. seminis petrosellini siseleos sticados añ. ℥. x. agarici. ℥. v. carui: asse fetide aristol. ro. añ. ℥. i. s. fiāt pillule cū melle dispumato. ⁋ 2m remediū est: ut grā lubricationis uētris qualibet septimana saltē tribus vicibꝰ imediate ante cenā accipiat vnā de istis secūdis pillulis: ꝛ si cōtingeret ꝙ uēter eius eēt magis strictus posset de eis accipere frequētius: ut oī die aut saltē oī alterna die. Si autē uēter eius nimiū fluxibilis redderetur tunc eas dimittat aut raro de eis accipiat: quaruz descriptio. ℞. aque maiorane aque sublimationis peonie aque menthe añ. ℥. ij. aloes epatici electi. ℥. iij. açari peonie sticados folij maiorane. añ. ℈. s. ligni aloes. ℥. s. macis grana. xij. salis indi. ℈. s. dyagridij. ℥. xv. infundantur omnia per se puluerizata in predictis aquis per vnam diem naturalez. deinde exiccentur sub tegula mediocris caliditatis sepe agitando ꝛ cōmiscendo: postea iterum renouetur infusio predictarum aquarum: ꝛ iterū exiccetur: ꝛ sic fiat quatuor vicibus. De illa itaqꝫ materia fiant pillule de omni. ℥. iiij. ꝛ assumantur ut supra. Et nota ꝙ quādo he pillule secunde exhibentur ei: tunc pillulas primas assumere debet per duas horas post cenam. ⁋ 3m remediuz est puluis iste de quo super cōmissura sagittali a principio frōtis usqꝫ ad summitatem capitis omni sero quando uadit ad lectum ponatur quantitas. ℥. iiij. uel. v. frumenti: ꝛ quando secūda vice superponitur tunc fiat ei prius pectinatio bona ut deponatur puluis primo superpositus: cuius descriptio. ℞. ligni aloes. ℥. j. storacis calamite gallie muscate añ. ℥. s. folij. ℈. j. maiorane betonice peonie añ. ℥. ij. ambre electe. ℈. j. puluerizētur omnia per se ꝛ utatur eis ut dictū est. ⁋ 4m remedium est odoriferum hoc quod quasi semper portet ligatū in pila de syndone retorta de grana: cuius descriptio. ℞. rutbe. ℥. ij. macis. ℥. iiij. folij foliorū basiliconis origani ameos menthe añ. ℥. s. puluerizentur omnia per se: deinde misceantur. ⁋ 5m remedium est: ut semper in cibarijs eius bulliant quatuor uel quinque grana peonie ab exteriori cortice purgata. ⁋ 6m remedium est ut in vino quod datur ei in potu semper infuse teneantur radices peonie: scilicet in libris quindeciz vini ponentur peonie minutim incise. ℥. j. ⁋ Septimum remedium est ut collo eius teneatur appensa radix vna peonie cum frusto vno coralli rubei electi. ⁋ Octauum remedium est ut saltem ter in septimana quando uadit ad lectum inungantur sibi intrinsece partes nasi cum grano vno huius vnguenti. ℞. oppoponacis grana quinque: staphisagrie: costi: peonie

folij arthanite aā. ℥.i. fellis tauri. ʒ.i.ß. succi maiorane uel foliorū lauri uel betonice. ʒ.ii. incorporentur simul in mortario minutissima cōtritione ⁊ fiat ex eo ut dictū est. ¶ 9m remediū speciale est ut ingeniū fiat circa ipm: ita ut oi mane masticet a tribus usqȝ ad sex de seminibus siseleos. ¶ 10m remediū ⁊ ultimū est ut saltem tribus vicibus in septimana ante prandiū per tres horas fricet palatū eius cū hoc electuario. ℞. metridati electi. ʒ.ß. liquiritie anisi polipodij aā. ℈.ß. ℈. peonie piretri castorei aā. ℈.i. incorporētur simul in mortario ultimata cōtritione cum syrupo de calamēto ⁊ cum grano ciceris rubei fiat fricatio ut dictū est. ¶ 11m remedium est gargarisma hoc de quo per tres horas ante prandiū omni quarta die gargarizet calide. cuius descriptio. ℞. arthanite piperis albi ruthe peonie piretri costi aā. ʒ.i. staphisagrie acori ireos paucedani aā. ʒ.i.ß. coquant oia simul in lib. ii. aque usqȝ ad cōsumptionē medietatis: deinde colent ⁊ colature superaddat oximellis squillitici. ʒ.ii. coquant usqȝ ad cōsumptionem tertie partis. de hac igit decoctione accipiat. ʒ.iiii. aceti squillitici. ʒ.ß. calefiat totū ⁊ fiat ex eo gargarisma hora pdicta. ¶ 12m remediū est ut iterū bis in septimana masticet vnam de istis pillulis. ℞. dragagāti gūmi arabici. aā. ʒ.i. infundant in. ʒ.i. aque lauri. deinde remoueatur ab eis aqua ⁊ incorporent cū his speciebus. ℞. staphisagrie costi dulcis aā. ʒ.ß. piretri. ʒ.ß. siseleos. se. ruthe assari grana paradisi aā. ʒ.ß. incorporentur simul ⁊ fiant pillule pro oi. ʒ.iii. ⁊ masticet vna pro singula vice semp expuēdo totū qđ eliquat a capite per masticationē illā. ¶ 13m remediū est ut isti patiēti duab9 vicib9 in septimana ante cenā per horā vnā fiat ablutio pedū cū hac decoctione. ℞. se. siseleos hypericonis ruthe sicce arthanite baccarum lauri. aā. M.i. radicū peonie. M.ii. coquantur in situla vna aque magna usqȝ ad consumptionem medietatis. de illa ergo aq̄ calida fiat ablutio pedum ut dictum est. ¶ 14m remediū est ut puer iste continue super mamilla sinistra ipsius portet sacculum huius descriptionis. ℞. doronici foliorū basiliconis: florū boraginis ⁊ buglosse aā. ʒ.ii. hyacinti smaragdi granatē ossis de corde cerui aā. ʒ.ß. foliorū auri numero. vi. margaritarū. ʒ.iiii. ros. gar. cinamomi ligni al. corallor. rub. ⁊ alb. aā. ʒ.ß. macis. ʒ.i. puluerizent oia per se: ⁊ fiat sacculus q̄dratus uel rotūdus sicut hostia: ⁊ ponat sup mamilla sinistra cōsute uel appēsus. ¶ 15m remediū est ut hic sup stomacho suo portet semp istud sacculū. ℞. origani mēthe absinthij folij betonice ameos aā. M.i.ß. galāge granorū paradisi cinamomi siseleos se. ruthe cinami apij aā. ʒ.iiii. macis. ʒ.i.ß. fiat oiū pulvis per se ⁊ cōseruet in sacculo q̄titatis spāse hñ depsso de quo fiat ut dictū est. ¶ 16m remediū est ut isti puero det sepe aā cenā huiusmodi pulvis q̄titatis granorū q̄nque ordei uel frumēti cū. ʒ.ß. aque mēthe uel sublimationis radicis graminis. ℞. seminis atriplicis cimini torrefacti seminis feniculi ana. ʒ.i. musci. ℈.v. fiat omnium pulvis per se ⁊ utatur ut dictum est. ¶ 17m remediū est usus huius confectionis de qua accipere potest ante cibū ⁊ post cibū usqȝ ad q̄titatē. ʒ.ß. ℞. granorū fistichorum minutim incisorū. ʒ.iii. çuccari albi lib. ß. cinamomi electi. ʒ.i. se. atriplicis. ʒ.iii. musci. ℈.vi. infundant fistici per diē naturalē in aq̄ decoctionis rad. peonie. deinde cōterant ultimata cōtritione ⁊ coquat çuccarū predictū cū aqua menthe ⁊ fiat confectio sicut pineata ⁊ exhibeatur ut dictū est. ¶ 18m remedium est ut puer iste usqȝ ad duos annos purgetur semper in pncipio ueris ⁊ in fine estatis sm modū infrascriptum qui est talis. ¶ In uere itaqȝ in mane vno ex septima die lunaris usqȝ ad 22am eius accipiat has pillulas gratia euacuationis minoratiue. ℞. pillularum de iera cōposita. ʒ.ß. reformet pillule tres cū succo uel aqua maiorane ⁊ accipiat eas ⁊ post ipsas tardet cibū horis q̄nque. q̄nta aāt hora accipiat scutellā mediā brodij macri calidi cū çuccaro. ¶ Sequenti vo mane incipiat hoc digestiuū assumere ⁊ cōtinuet ipm octo dieb9. ℞. aque iris aque maiorane aque sublimationis rad. peonie aā. ʒ.vi. misce ⁊ cū modica çuccari detur in potu ⁊ tardet cibū horis saltē tribus. ¶ Assumpto digestiuo sequenti mane accipiat pillulas istas. ℞. pillularū cochiarū pillularū de sarcocolla aā. ℈.ß. reformet pillule tres cū aqua maiorane ⁊ dent sicut de pmis dictū est ⁊ obseruet de his sicut de illis. ¶ Euacuatio vo cōueniēs ei in fine mēsis septembris sit ista. ℞. pillularū de sarcocolla pillularū aurearū aā. ℈.ß. reformet pillule tres cū electuario dyacastoreo uel indo ⁊ dent sibi gratia minorationis. ¶ Sequēti die accipiat hoc aliđ digestiuū ⁊ cōtinuet ipm aliqbus mane. ℞. aque cuscute aque betonice aā. ʒ.i. aque peonie. ʒ.ß. misce ⁊ accipiat eas calidas cū çuccaro. ¶ Sequēti die accipiat. ℈.i. pillularū cochiarum de quibus fiāt tres cū syrupo violarū: ⁊ post eas tardet cib9 ⁊ fiant oia que de primis dicta sunt.

Post hec autē Attendat q̄ patiens iste elongetur ab omnibus infrascriptis. ¶ Primo ab exercitio uel cursu super cibo. ¶ Secūdo a statione uel māsione in aere vaporoso ⁊ nebuloso. ¶ Tertio ab aspectu inundationis aque saltē a uēto nōbiliter agitate. ¶ 4o ab aspectu ab alto ad infimū locū. ¶ Quinto ab aspiciendo radiū solis ⁊ corpora ualde luminosa sicut specula uel alia ad que fiat radiorū solis reflexio fortis. ¶ Sexto euitet ab incursu odoris rerū a pprietate agitātiū materias in cerebro: sicut apij myrre galbani castorei asse fetide ⁊ similiū. ¶ Septimo effugiat summope ne comedat epar hircinū. Et in sūma melius est ipm abstinere a comestione cuiuslibet epatis. ¶ Octauo vo inter cetera edulia euitet lētes fabas ⁊ faseolos. ¶ Nono ⁊ ultimo caueat ne puer aliquod faciat exercitiū reuolutionis corporis ipsius ⁊ capitis sui. Hec sunt utiliora in sūma: que hinc inde diuersis uoluminibus reducere potui.

Consilium. 46.

De debilitate cerebri ⁊ pectoris non quidem per essentiā in mēbris pdictis: sed per depēdentiam ad matricem.

Ccidentium que Generosam ⁊ egregiam heram istam molestant reddere causas: satis mihi uidetur nō facile ex his que presenti anno ex sua dispositione multis applicata nocumentis scripta fuerunt. Sunt enim hec accidentia siue capiti siue pectori contingentia non quidē per eēntiā in mēbris pdictis euenientia: sed per depēdentiā se habent ad matricē per colligātiā ipius a d pdicta mēbra: imo ad q̄ plurimas fere humani corpis particulas. ¶ Siue igit hec accidētia saluent per cōpassionē absolutā uel simplicem alterationē a matrice coicatā pdictis mēbris siue per aliquod vaporē uel māle a matrice ad illa mēbra coicatū: qđ fuerit aut sperma in matrice corruptū uel in uenis adiacētibus ei: uel fuerit in mēstruo sanguine: qđ in oi uera ⁊ nāli impgnatione retinet: corruptio supaduenīēs: pter quā trāsmutet in materiā malā qualitatū pmarū malitia uel secūdarū: ⁊ qr sanguis mēstruus in quasdā uenenosas ptes cōuersus fuerit: totū hoc satis facile pbari pōt eē causam horū accidētiū sufficiēter inductiuā. ¶ Neqȝ tamē hic molestari uolo ut ego credā hāc dispositionē simpliciter repiri in matrice q̄n per ei9 ēt nocumētū spēs male cōplexionis pter diuturnitatē ⁊ fortitudinē accidētiū acquisita sit in stomacho in corde ⁊ in capite: ⁊ fortassis etiā in epate ei9 accidere potuit corruptio in ei9 substātia aut sanguine ipius. ¶ Qđ apparere pōt ⁊ demōstrari ex pmutatione coloris ei9 ad squalidū humidū citrinū uel subuiridē. ¶ Et ēt ex pmutatione habitudis ei9 ⁊ ppriesi fuerit epatis cōplexio ad frigidū ⁊ siccū corrupta. ¶ Aut ēt hoc uideri pōt ex tumore ⁊ īflatione faciei uel cōuersione habitudinis ad çaçericā similitudinem qualis euenit in epaticis ita nominatis: de quib9 speculādū est 14o tertij in cap. de egritudinib9 epatis interiorū 4o. ⁊ hoc sigillatis capitulis. ⁊ 5o de accidēti ⁊ morbo. capitulis 2o ⁊ 3o in antiqua translatione sm quotationē meā. ¶ At vo iterum neqȝ credo malam cōplexionem uel compositionem in epate stomacho corde uel capite quibuscunqȝ horum qualitercunqȝ contingat eē magnam

intēsiue: qꝛ cū accītia in hac estate fuerint extensiue ꝛ intensiue maiora ꝙ̄ pmitia si lapsus in pdictis mēbris fuisset notabiliter intēsus: nō possem ego credere ꝙ hec dña impregnata fuisset: ꝛ si adhuc cōceptionem ꝛ ipregnationē incidisset nō fuisset felicitatus fetus ppter dispositionem malam aut in matrice preinuentā aut aggregatā ex mala cōplexione predictorum membrorum ꝛ matricis ipsius.

Ex qbus oibus in vnā sniam congregatis appet ꝙ modus regiminis huius nobilissime dñe pēdet ex curatione ꝛ rectificatione ad mēbra supiora necia ꝛ ad matricē pncipalr inclinādo sm ꝙ inferius mihi regulariter videt per. xxv. instra pcedēdū esse: quoꝝ pmum est ut nūc scribit. ¶ Est itaqꝫ ipm ordine ɔueniēti pmū administrādū clistē hoc in hora electa qn nōdū poxismalr affligit ꝛ esset ab hora vna usqꝫ ad. xxi. aut in mane in pn° diei eligēda: uerū cōstāte vtute nō timerē ego pdictū admistrare clistē cū instātia accītiū poxismi: subduplicādo tn̄ uel alr minorādo eius acuitatē: ꝛ describit per hūc modū. ℞. gnoꝝ sisami fenugreci radicū altee minutim icise seminis lini añ. ℳ. j. ß camomille melliloti se. aneti feni. añ. ℳ. j. ß. se. malue ꝛ altee añ. ℳ. ij. coquant oia in lib. aque. iij. usqꝫ ad cōsumptionē medietatis ꝛ colent cū expressione forti: ꝛ huius liquoris accipiat lib. j. olei violaꝝ citrinarū olei de sisamo añ. ℥. ij. croci ℈. ß. salis cois. ℥. j. ß. çuccari ru. ℥. ij. ꝛ fiat cliste. Et si qs cū clisteri desideraret cōueniētius attrahe uētositates pdicte decoctioni addant cimini carui ameos. añ. ℳ. j. ¶ Facto vo predicto clisteri nocte sequēte uel tertia pter illā soluat hec dña cū hoc securo medicamine in quo est intētio in mūdificando intestina a pectore ꝛ a matrice divertē: cuius descriptio. ℞. aque buglosse: aque capil. ue. ana. ℥. ij. reubarbari electi. ℥. ij. māne electe. ℥. j. ß. croci doronici floꝝ buglosse se. aneti ꝛ cimini añ. ℈. ß. salis gēme. ℈. iij. penidiaruꝫ. ℥. j. ß. squināti. ℈. v. fiat oium horum infusio que ita remaneat per diē vnam nālem ꝛ in aurora sequentis diei calefiat totū cum expressione conuenienti. colet ꝛ addat ei. ℥. j. çuccari albi ꝛ calidū bibatur. ¶ Et si ɔtingeret ꝙ nō uoluisset accipe clistere pdictum ante hanc medicinā saltē anteꝙ̄ accipiat eam fiat sibi suppositoria de melle duo uel vnū usquequo fecum collectio fuerit educta: neqꝫ tn̄ ex oblatione huius medicine uel clisteris hesitādum est eo qꝛ pregnans ppter duas dispōnes principales ¶ Et pma qꝛ ipsa est in mēsibus pregnationis in qbus data est euacuādi licētia per hippocratē libro affoꝝ. Pregnātes purgate si cōuenit. ¶ Et scdo iterū qꝛ dato ꝙ adhuc esset pgnans in alijs tēporibus hec tn̄ inde sunt uerenda: ppterea qꝛ sunt medicine debiles ꝛ nō violēte: ꝛ sentētie auctorū nō excludunt debiles imo fortes medicinas. ¶ Postꝙ̄ vo dña preeuacuata fuerit qd oino necium esse videt tunc pcedat circa ipsam faciēdo diuersiones leues que mās a matrice superiorib° partib° coicatas diuertē possunt leui tn̄ tractu propter piculū embrionis: ꝛ est instrm 3m cōueniēs: ut fiat leuis crurū fricatio a genu inferi° attrahēdo uersus pedes usquequo aliqliter mēbra eius igrossent ꝛ rubefiāt: ꝛ debet hec fricatio fieri cum pānis mediocris asperitatis actu calidis ꝛc. ¶ 4m vo instrm supaddēdū est si mulier nō fuerit per pcedētia alleuiata ꝙ sup cauillis pedū eius per mēsuram quatuor digitorū fiant ligature cū instītis latitudinis duoꝝ digitorū que mediocrem faciant cōpressionem ꝛ frequenter usqꝫ appareat qd dictum est per fricationes fieri. ¶ 5m instrumētum est ubi predicta non cōferant ꝙ fiat applicatio uentosarum sup carnosis ptibus interioribus tybiarū ꝛ frequenter sine scarificatione usquequo aliquid de iuuamento per eaꝝ applicationem subsequi videat. ¶ Predictas autem uentosas ꝛ ligaturas nequaꝙ̄ intelligo applicari debere coxis sm ꝙ fieri consueuit ne propter fortem agitationem in fetu ꝛ in humoribus matricis fiat de aborsu suspitio. ¶ 6m vo instrumentum iterum ɔueniens ad diuertendū ubi predicta non bene cōtulerint est diuersio que magis ɔfert accītib° cordis ꝛ capitis: ꝛ est ꝙ in adiutorijs apud principium spatularū inferius fiāt ligature cū strictura ad leuē dolorē producētes. ¶ 7m vo ad hāc intētionē est uētosarū sine scarificatione applicatio in carnosis partib° lateralib° colli supra ossa spatularū inuētus. ¶ 8m vo ingeniū ꝛ sublimis opationis est ut phibeat matricis supascēsus ꝛ uētositatū ad supiora eleuatio cū medicinis interpositis iter stomachū ꝛ matricē in qbus sit vtus frāgēdi uētositates ꝛ repellēdi easdē cum vtute carminationis ꝛ stipticitatis que oia fundantur in medicinis remisse caliditatis hñtibus aliqualiter fetore leui fastidiū ꝛ abominationē imponere matrici: uelut est descriptio ceroti huius. ℞. sumach gallarū cupssi masticis acatie seminis plantaginis. añ. ℥. i. cimini modicū torrefacti carui feniculi añ. ℥. i. ß. semis petro. ℥. i. coriādri ppati. ℥. ii. resine clare. ℥. ii. galbani. ℥. v. dissoluātur gūmi cū aceto citoniorū ꝛ mūdificentur a supersluitatibus per colaturā: deinde cum infrigidari ceperint apponātur species predicte ꝛ fiant cerota duo sperica. quoꝝ vnū superponat vmbilico: ꝛ ibidē reseruet: ꝛ aliquādo permutetur de ipso ad alterū sm opportunitatē. ¶ 9m vo instrumētū est ut si supradicta mulier nollet predictū acceptare cerotum fiat hoc linimētum ab vmbilico superius per omnē regionē stomachi ꝛ hypocōdriorū. ℞. olei de keiri citrina. ℥. ii. olei de myrto. ℥. ii. laudani electi. ℥. ii. storacis calamite. ℥. iii. squinanti ciperi calami aromatici spodij añ. ℥. ß. coriādri preparati. ℥. ii. cere quātum sufficit fiat vnguētum molle ꝛ calidū applicetur ubi predictum est. ¶ 10m vo instrumētum ꝛ magne necessitatis est ut si comprehendatur in stomacho eius corruptam esse materiā cibalē ꝛ humoralē que multū inclinet ad superius stomachi quādo cognoscit ex nausea ꝛ appetitu ad uomitū tūc educat materia illa cū leui ꝛ cōsueto uomitiuo hoc. ℞. syrupi simplicis acetosi. ℥. i. ß. aque putealis grosse ꝛ viscose. ℥. iii. fiat hoc totū tepidū ꝛ det in potu: ꝛ si post ipsi° assumptionē per horā vnā uel duas nō euomuerit imponatur ori digitus aut penna cū quib° titillatio fiat in principio isophagi ꝛ materia educat. Si aūt cōtingeret ꝙ corpulēta materia ad stōchū nō ascēderet imo interius pcipitaret: tūc tētet ei° subductio cū hoc leui lenitiuo ꝛ abstersiuo. ℞. aque decoctionis tamarindorū. ℥. iii. geleniabin. ℥. ii. misce ꝛ da totū in potu calidū hoc liniēdo incidēdo ꝛ abstergēdo stomachū cōuenienter mūdificare potest. ¶ 11m vo remediū est ut si causa nocumētiillatiua in stomacho percipiebat esse multitudo uentositatū quod cognoscitur extensione stomachi cū gurgulatione ꝛ rugitu ꝛ multitudine eructuationum: tunc subueniat ei cum electuario descripto ab Auicēna 21° tertij. capitulo de appetitu pregnantis in fine sm hunc modum. ℞. cimini infusi in aceto per triduum: deinde exiccati ꝛ torrefacti origani olibani omnium añ. ℥. i. castorei. ℥. ii. geleniabin lib. i. fiat electuarium de quo in mane ante cibum ꝛ ante cenam in sero dentur. ℥. ii. uel. iii. cum aqua decoctionis gariofilorum ꝛ indubitanter iuuamentum excellens percipietur ¶ 12m vo remedium ꝛ magne necessitatis ppter syncopim ꝛ pulsum cordis eius est epithima istud quod calide cum pāno de grana applicetur sub mamilla sinistra ipsius ante prādium quatuor vicibus ꝛ post prandium per vnam horam usqꝫ ad horam cene saltem octo vicibus ꝛ erit in eo iuuamētum reprimendi fumositates ꝛ materias ad pectus. cui° est hec descriptio. ℞. aque acetose aque cicoree ꝛ melisse añ. ℥. i doronici. ℥. i. ß. ossis de corde cerui fragmētorū hyacinti smaragdi ꝛ saphiri añ. ℈. i. margaritarum. ℥. i. foliorum auri cuꝫ predictis contritorum numero sex: macis gariofiloruꝫ ligni aloes añ. ℥. i. croci. ℥. ß. aceti. ℥. i. vini maluatici uel alterius bene fumosi ꝛ antiqui. ℥. iii. misce totum ꝛ inuicem ebulliat qbusdam ebullitionibus ꝛ fiat ex eo ut iam dictum est. ¶ 13m vo remedium est ut si generosa domina hec nō uellet epithima ꝛ iterū dato ꝙ ipsum applicaretur horis iam predictis intermedio vo tpe super regione cordis eius cōtinuo teneat hunc sacculum collo alligatū: cuius descriptio. ℞. specieruꝫ electuarij de gēmis. ℥. ii. specierum electuarij de ligno aloes. ℥. j. hyacinti smaragdi saphiri añ. ℈. vnum. ossis de corde cerui

ʒ.ij. oia per se subtilr̄ pulueriçent̄ ⁊ ꝯseruant̄ in sacculo de syndone de grana ꝙtitatis semissis ⁊ applicet̄ ut predictū est. ¶ 14m vo instr̄m ꝯueniēs ad mūdificādū stōchū ⁊ ꝓhibendum ascēsum fumositatū a matrice ⁊ ab ipso ad cor ⁊ ad caput est mūdificatiuū stomachi ei administrandū ƀm hunc modū. ℞. mellis rosati colati. ʒ.ij. ligni aloes pulueriçati. ℈.j. det̄ hoc totū in potu cū. ʒ.ij. aque acetose ⁊ buglosse ⁊ est fere de remedijs Auic. descriptis. 21o tertij. cap̄ de vniuli regimine ꝑgnātis. ¶ 15m vo instr̄m est ꝙ dn̄a hec semꝑ an̄ cibū accipiat rotulā vnā vni9 ꝯfectionis per horā an̄. ℞. spērum eluarij de margaritis descriptione Auic. cap̄ statiz allato. ʒ.ij. çuc. albi lib. ß. aque mēthe. q.s. ad coquēdū çuccarū ⁊ fiat ꝯfectio in rotulis. ¶ 16m vo instr̄m ad intētionē oium predictoꝝ ⁊ rectificationē stōchi cōsumptionē māerū est usus tyriace Andromachi cū tertia sui pte de eluario de seminibus quoꝝ amboꝝ cōmixtoꝝ accipiat̄. ʒ.ß. aut. ℈.j. in mane aliqñ cū. ʒ.ij. aque decoctionis granoꝝ myrti ⁊ inueni in eo iuuamētū notabile ut apparere pōt ex ṽtute cōponentiū. ¶ 17m vo instr̄m est ut hec dn̄a continue post cibum oēm accipiat frustū vnū dyacitonitē facti ƀm istū modum. ℞. pulpe citonioꝝ cōseruate lib. ß. doronici masticis macis an̄. ℈.j. gariofiloꝝ ligni aloes ℈.ß. fiat cōfectio in rotulis. ʒ.ß. ¶ 18m vo instr̄m est ut semꝑ in manu sua teneat puluerem istū in syndone ligatum quē sepissime odoret. ℞. coriandri nō ꝑparati. ʒ.iij. castorei. ʒ.i.ß. nasturtij ß. eruce an̄. ℈.j. laudani. ʒ.ß. fiat oium pulvis de quo fiat ut supra. ¶ 19m vo instr̄m est ꝙ domina ista sup caput eius teneat sacculum istum a ꝑncipio capilloꝝ usqz ad çenit capitis supextēsū. ℞. ambre. g̃. vj. musci. g̃. ij. melisse ß. basiliconis ligni aloes maiorane assari sticados an̄. ʒ.ß. gariofi. ʒ.j.ß. ro. ʒ.ij. fiat puluis subtilis omniū per se ⁊ cōseruant̄ in sacculo de syndone de grana facto habēte latitudinem q̃tuor digitoꝝ. ¶ 20m vo instr̄m est ut locus matricis eius a spōdilibus renū usqz ad finē spine sepe inūgat̄ hoc linimēto. ℞. olei de violis citrinis olei de myrto an̄. ʒ.j.ß. trociscoꝝ de rosis. ʒ.j. sandarace gallie mus. squināti ciperi an̄. ʒ.ß. pulueris mellif. ℈.ij. cere. q.s. fiat vnguētum molle ⁊ liniat̄ locus ille cū ipso calido. ¶ 21m vo instr̄m est ut domina ista sepe masticet folia menthe subrubee in stipite suo aut saltem mēthe aquatice in ripis fluuioꝝ inuente que a ꝙ plurimis sapiētibus balsamita noīata est. ¶ 22m instr̄m est ut aliqñ saltem in die semel inter coxas est retineat frustū coti magnum calefactū ⁊ suffumigatum cū puluere gallie mus. ꝓiecte super carbonibus ignitis. ¶ 23m instr̄m est ut genitalia eius uel inguina aliqñ inungant̄ cum calido oleo ita cōposito. ℞. olei de mastice ⁊ de myrto an̄. ʒ.ß. gallie muscate. ʒ.j. terant̄ simul ultimata cōtritione ⁊ ex calido ipso fiat linimentum ut ꝑdictum est. ¶ 24m vo instr̄m est ut mulieri isti oi mane ante prandiū fiat pedum infusio ⁊ eoꝝ ablutio usqz ad medietatē tybie cū aqua calida huius decoctionis. ℞. rosarum granoꝝ myrti coriandri preparati an̄. M.j.ß. mellisse recentis uel sicce. M.ij. coquant̄ oia ⁊ fiat ex eo ut ꝑdictū est. ¶ 25m instr̄m est ut hora paroxismi cū apparent ei accidentia ꝑuationis sensus ⁊ motus sup capite eius effundat̄ oleum calefactū de maiorana aut oleū nardinum aut oleū lilioꝝ alborū a cōmissura sagittali usqz ad locum cōiunctionis colli cum spatulis ut securet̄ a trāsitu in subeth uel apoplexiam uel alteram dispositionem malam. ¶ Ultimum vo superaddēdum oibus ꝑdictis est: ꝙ in regimine ex pte ciborū ⁊ potus hec generosa dn̄a inquantum pōt euitet oia vina multū fumosa calida ⁊ aromatica: ipsum enim euitare docuit Auic. 21o tertij. cap̄ de curatione prefocationis. ⁊ gratia huius affirmauit Hippocras vinum nigrū esse in his casibus ꝯueniens ⁊ nō albū ad hoc ut aliqliter ꝯfortet matricem ⁊ cotilidones: ⁊ sit capiti ⁊ supioribus minus effumatiuū: ⁊ oē tale cōueniret ei: ⁊ ꝓpe cū aq̄ extinctionis calibis. silr̄ etiaz euitare debet carnes ⁊ cibaria grossa difficilis digestionis ⁊ effugiat etiā iura oia piguia ualde ⁊ vnctuosa ⁊ aromatum effumātiū capiti ⁊ excitatiū uētositates usuū. ¶ Reliqñ autez istis supaddēda ⁊ hoꝝ oiū canonicā applicationē relinqñ ꝑitissimo physico suo qui tanq̄ sapiētissimus hoꝝ oiū regimē ⁊ maiorē gubernare posset. ¶ Et his ita regulariter applicitis altissimus oipotēs hui9 generose dn̄e sanitatē restituet: ⁊ eā a ꝑiculosis accidētibus ꝓseruabit qđ sui misericordia dignet̄ facere: qui cūcta bene facit ⁊ regulat. Amen.

Pro uxore suprascripti domini Galasij de pijs: ¶ Post cōsiliū factū transmissa fuerunt remedia ista 7o ianuarij pro cōseruādo ptum ⁊ felicitādo eā ne ꝑiclitet̄. ℞. spērum dyamargaritonis. ʒ.ß. spērum eluarij de ligno al̄. ʒ.ij. çuc. ros. antiqui. ʒ.ij. cōserue citoniorum. ʒ.iij. folioꝝ auri numero. vj. margaritarū. ʒ.i. fiat eluarium cum syrupo de corticibus citri. ¶ ℞. spērum rosate nouelle. ʒ.i.ß. trocis. de ros. ʒ.ij. çuccari albi. ʒ.v. fiat confectio in rotulis. ʒ.iij. ¶ ℞. aloes abluti. ʒ.i.ß. gallie mus. ℈.ß. masticis coralloꝝ thurū. an̄. g̃. vj. fiat pille cū çuccaro rosarū ⁊ deaurent̄. ¶ ℞. puluerū gallarū. ʒ.ij. masticis coralloꝝ rubeorū acatie hypoquistidos an̄. ʒ.i.ß. succi ros. aque plātaginis an̄. ʒ.ß. amili. ʒ.iij. croci. ℈.ß. fiat linimētum in mortario.

Consilium. 47. De melācholia a mā melācholica fecali. ¶ Diuiditur autez consilium in tria capitula.

¶ Inuestigatio ipsi9 egritudis ⁊ ei9 cāe ꝑ sig. ꝓnostica. Cap. I.

Baptista Uincētinus adolescēs de honoranda familia Cripie cōdolēdū est: laborat egritudine que ꝓprie melancholia dici debet: eo qꝛ est corrupt9 in opationib9 ṽtutis imaginatiue ⁊ cogitatiue: imaginat̄ eniz corrupte se esse ꝑlatū ⁊ seruū dei deuotissimū ⁊ catholice legislatorē magnū: cum neqz habeat dispōnem ad hoc neqz ingeniū neqz exercitiū ad talia potētem ꝓmouere ipsum. ¶ Neqz etiā solū corrupta est in eo imaginatio ut dictū est: sed cogitatiue potentie opationes in eo corrupte ꝓducunt̄. ex falsa enim imaginatis spēs taliū imaginationū corrupte deferunt̄ ad organum cogitatiue ⁊ ꝑmutāt ipsius cōplexionē ⁊ spūm etiā qui esse debet instr̄m opationis ipsi9 cogitatiue: vñ ex ꝑmutatione organi ⁊ instr̄i cogitatiue potētie opꝫ ipsam cogitatiuam corrupte exire in opationes eligendi ⁊ eliciendi. Igit potētia talis elicit ⁊ exit in actum orādi ꝑdicandi ⁊ de lege dei sermocinādi qđ totū in eo appet esse ƀm spēm corruptionis in opationibus ambarū virtutū predictarum. s. imaginatiue ⁊ cogitatiue. vn̄ deterior est hec spēs ꝙ fuerit illa quā narrat Galenus de illo qui corrupte imaginabat̄ tubicines esse in camera sua ⁊ iubebat expelli eos: imaginabat̄ enim qđ non erat: ferebat t̄n iudicium qđ afferre debebat: eo ꝙ pulsationes instrumentoꝝ expelli debēt a cameris in quibus sunt hoies talem lesionem cerebri habentes. ¶ Est autez hec melācholie spēs ꝓueniens a mā melancholica fecali eo ꝙ excludit oēm rixam furiā uel querimoniā que sunt accidētia inseparabilia manie ⁊ suarum spērum. s. canine lupine ⁊ demoniace: de qbus tribus nō ad ꝓpositum ingredi debeo qꝛ adolescēs hic istis nō molestat̄ egritudinib9. neqz enim vnq̄ aliquis demoniacus aut maniacus dicit̄ nisi cum egrotat per melācholiā per adustionem genitā: quare ꝑma tertij. cap̄ 4o. cap̄ de melācholia. Cūqz melācholia cōponitur cum saltu ⁊ rixa ⁊ scintillis permutat̄ nominatur mania. ¶ Et neqz dicitur melācholia aliq̄ spēs nisi illa cuius euētus est a cholera nigra nō adusta: hec aūt melācholie spēs partim ꝓcedit per essentiā male cōplonis fri. ⁊ sic. in cerebro multiplicate: partiz per spēm male cōplonis fri. ⁊ sic. multiplicate in corde ꝓpter dominiū melice māe multiplicate in splene que ab eo nō cōuenienter digerit̄ resoluit̄ ut̄ expellit̄ ad mēbra ad que nāliter expelli solet. Silr̄ etiā epar eius notabilr̄ debilitatū est in expellendo melācholiam ⁊ depurgādo ipsam a sanguine. Et splen ipse iterū debilitatus est in attrahēdo melācholiam ab epate quare per vniuersum corpus ⁊ adipm cor melica mā

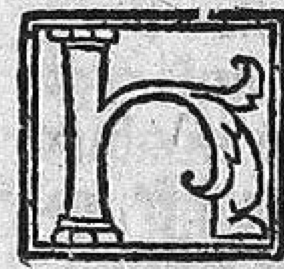
multiplicat̃ que inficit ipsum cor permutando complonem eius ꝛ spm̃ ipm̃ faciendo syluestrẽ. i. ineptũ ad opõnes conuenientes: cũ igit̃ ipse vitalis spũs hac mala cõplone cõplonatus delegat̃ ad cerebrũ. necesse est pmutari cõplonẽ cerebri ad melicã dispõnẽ ꝛ syluestrẽ: lʒ enim in eo sit fixa mala cõplo frida ꝛ sicca ut pdictũ est: pʒ tñ magnam ptẽ hui⁹ dispõnis pẽdere a nocumẽto epatis ꝛ splenis: ꝛ proprie in depurãdo sanguinẽ. ut pᵃ tertij. cap̃ pallato. ꝛ ulr qdẽ cholˀa nigra multiplicat̃ ꝛ gñat̃ qñqʒ cã mẽbri opantis nutrimẽtũ qḋ est epar cũ debilitat̃ ab expulsione supfluitatis melice. i. qñqʒ mlˀtiplicat̃ melia cã mẽbri qḋ est eũatiuũ cholere nigre ꝛ est splẽ. qñqʒ debilitat̃ in duabus rebus. quarũ vna est attractio fecis sanguis ꝛ cinereitatis eius ab epate: ꝛ altera est expulsio supfluitatuʒ que ad ipm̃ ex eo trahitur ad locum qui est ei preparatus. ℭ Et ex hoc fundamento intelligenti apparere potest hanc dispositionem esse grauem satis ꝛ uerendam: quoniam ipsa sequitur nocumentuʒ epatis splenis cordis ꝛ cerebri ut declaratum est.

Quod autem dispõ ipsius depẽdeat a mã melica fecali ex mẽbris apparere põt ℭ Primo ex pmutatione coloris ad liuiditatẽ qsi plũbeam. ℭ Scḋo ex habitudinis extenuatione que euersa est in marasmum uel consumptionem totius corporis. ℭ Tertio ex fixione imaginationum ꝛ estimationum corruptarum in quibus continue laborat delusiue orando predicando: ꝛ sic de alijs. ℭ Quarto ex uentris stipticitate. ℭ Quinto ex superfluitatum prime digestionis transmutatione ad colorem liuidum uel opacum. ℭ 6° ex somni paucitate: qui tñ pfũdus est in tpe in quo dormit. ℭ 7° qꝛ urine ei⁹ limpide uł aquose cũ remissa albedine cũ aliquali liuiditate apparent ꝛ tenues ꝛ clare cũ cõtẽto crinoidali uel cineritio ad liuiditatẽ tẽdẽte. ℭ Octauo ex diminuta ipsius digõne q̃cũqʒ hoc uideri põt ℭ Nono ex timoris instantia ꝛ fixione. ℭ Decimo ꝛ ultimo ex luctu eius in quo frequẽter laborat. ℭ Nõ dico de pulsu qꝛ notũ est oib⁹ ꝙ est paruus tardus ꝛ rarus cum duritie ꝛ siccitate representatus. ℭ Unde ex oibus coadunatis ad inuicẽ deducitur hanc dispõnem esse uerendam satis ꝛ ad ipsi⁹ curationem transeundum.

ℭ De cura per dietam. Cap. II.

Regimẽ itaqʒ hui⁹ iuuẽculi per res non nãles succincte transibo: qm̃ eidem ꝛ astantib⁹ satis diffuse pertractaui. Itaqʒ oino omnium rer nõ naturalium operationes ab eis calefaciendo ꝛ humectando prouenire debent ut fiat ad lapsum contrarietas: quoniam ipse est frigidus ꝛ siccus. ℭ Habitet igit̃ in loco ꝛ in camera mediocris caliditatis ꝛ humiditatis: ꝛ panis eius sit purissimus nullo modo furfureus non habens etatem nisi vnius aut duorum dierum ad plus. ℭ Omnes etiam carnes quibus utitur sint multum pingues ut pulline agnine vituline caprioline ꝛ sibi similes. ℭ Et utatur sepe lacticinijs cibis ꝛ proprie de recocta ꝛ caseo recenti absqʒ sale. ℭ Et de herbis comedat bletam spinachiam maluam crisolocannã cucur. cerasa melones amigdalas ꝛ auellanas recentes ꝛ pira dulcia ꝛ reliqua istis similia. ℭ Salsa ṽo cibaria ꝛ acria ꝛ acetosa oino euitentur ꝛ cibos pastiles oppilatiuos viscosos ꝛ difficilis digestionis omnino euitet: vino utat̃ albo subtili aromatico claro ꝛ dulci commixto semper cum tertia uel quarta parte sui aque buglos. ꝛ melius esset eidem cibum in quatuor vicibus in die partiri ꝙ vnam cibi mensuram in duabus vicibus exhiberi. omnino enim spargere cuʒ debilitate virtutis est ei melius. ℭ Caueat a uentris stipticitate: imo prouideatur ei cum instrumentis infra dicendis. ℭ Et extendatur mora eius in somni prolixitate ꝛ nullo modo in vigilia. ℭ Omnino autem in eo procedatur ad diuertendum eius corruptas imaginationes inducẽdo eidẽ oẽm modum consolationis ꝛ letitie: ita ꝙ conuersentur apud ipm̃ cantantes ꝛ diuersis musicalibus instrumentis continue laborantes: ꝛ narrentur ei hystorie delectabiles ꝛ ppꝛie de his que negocia mulierum concernunt. ℭ Omnino autem euitetur accessus monachoꝝ ꝛ gabadeoꝝ ad eum ꝛ proprie eorũ qui pannos induunt nigros ꝛ retorto capite tristantes ꝛ lugentes. Hec de regimine rerum non naturalium breuiter expedita sufficiant.

ℭ De cura per medicinalia. Cap. III.

Huic aũt penes rerũ medicinaliũ admistrationem duodecim instrũ mihi visuʒ est puideri debere. ℭ Quoꝝ pᵐ est huic puero fiat hec eũatio quã facẽ intẽdebã si tps expectasset. ℞. aque lactis capruni. ℥. iiii. epithimi. ℥. ii. polipodij foliorũ sene. añ. ℥. ii. salis indi dyagridij. añ. ℈. iii. penidiarũ. ℥. i. infundant̃ oia in. ℥. iiii. predicte aque per diem nãlẽ. deinde colent̃ ꝛ exprimantur ꝛ predicte colature superaddatur electuarij dyasene descriptione Nicolai. ℥. iii. ꝛ totum calefactum in aurora bibat̃ ꝛ post dormiat p horã vnã ꝛ post qntã horã accipiat aq buglos. ℥. iiii. cuʒ. ℥. i. çuccari calefacte: ꝛ post per horam vnã accipiat prandium. ℭ Sumpto minoratiuo administretur sibi hoc scḋm instrm̃. ℞. violaruʒ sy. de thimo. añ. ℥. vi. aque buglos. ℥. ii. aque melliß. ℥. i. misce ꝛ accipiat ipm̃ diebus. x. cõtinuis ꝛ hora in precedenti minoratiuo descripta. ℭ Tertiũ instrm̃ est hoc ꝙ si diebus quibus assumit digestiuum uẽter eius eẽt stipticus utatur istis pillis de quibus omni sero accipiat vnã uel duas imediate añ cenã ꝯtinuando. j. uel. ij. ſm ꝙ conuenientius opabunt̃: quarũ descriptio. ℞. epithimi polipo. agarici. añ. ℥. ß. salis indi. ℈. vj. lapidis armeni: lapidis laçuli pparatorum añ. ℈. j. aloes pparati cuʒ succo endiuie. ℥. ij. formentur pillule pro omni. ℥. vij. cum succo rosarum. ℭ 4ᵐ instrumentum est ꝙ post digestiui assumptionem euacuet cum medicina parum fortiori uel audaciori ꝙ fuit precedens: sicut cum tali. ℞. pillarum inda. ʒ. ß. lapidis armeni. ℈. i. dyagridij gra. ij. salis indi. gra. j. fiant pille cũ succo ros. ꝛ exhibeatur hora ꝛ conditionibus in pmo medicamine descriptis. ℭ 5ᵐ instrm̃ ꝙ sequentibus. x. diebus post minoratiuum accipiat hoc digestiuum predicto parũ fortius. ℞. sy. de epithimo. ℥. j. syrupi de corticibus citri. ℥. ß. aque mellisse buglosse añ. ℥. j. ß. misce ꝛ accipiatur ut in precedenti digestiuo dictum est. ℭ 6ᵐ instrumentum est ut post 2ᵐ digestiuum eũet cum hoc medicamine. ℞. electuarij solutiui ad meliã descriptiõe Auicenne in secundo de viribus cordis. ℥. v. lapidis armeni ℥. ß. accipiatur calidum ut supra de euacuatiuo dictum est. ℭ 7ᵐ instrm̃ est ut postꝙ iste vir fuerit 2° eũat⁹ utat̃ hoc elˀo de quo oi mane in aurora accipiat ad ꝙtitatem nucis deglutiendo ipm̃ ꝛ tardet cibũ post ad minus tribus horis: ꝛ soleo ẽt ex ipso exhibere ꝙtitatem auellane imediate ante prandiũ ꝛ ante cenã ut in cibis eius sigilletur vis confortãdi cor ꝛ cerebrũ ꝛ purificandi sanguinẽ ꝛ defendendi spm̃ ab ipressiõib⁹ qualitatũ melicarum. cuius descriptio. ℞. florum boragis ꝛ buglos. se. acetos. scariol. enḋ. violarum adianthi politrici capill. ue. añ. ℥. ij. ℈. fisticorum infusorum in succo buglos. per duos dies naturales. ℥. iiij. pinearum silr preparatarum. ℥. iij corticis mirabolanoꝝ idoꝝ. ℥. j. hyacinti smaragdi saphiri añ ℥. j. ossis de corde cerui doronici çedoarie añ. ℥. ij. ß. lap. armeni lap. laçuli preparatorum ana. ℈. ij. çuccari secunde decoc. lib. j. ß. foliorum auri numero. x. margaritarum electarum. ℥. j. ß. coquatur çuccarum lento igne cum lib. j. succi pomorum apiorum uel aliorum dulcissimoruʒ usqʒ ad succi ipsius consumptionem: deinde cum ceperint tepefieri superaddantur alie spẽs minutissime puluerizate per se ꝛ in fine ponantur gra. ij. musci. ꝛ ℈. iiij. ambre ꝛ fiat electuarium: hoc enim elˀuarium est efficacissimum: diligenter eius descriptio examinet̃. ℭ 8ᵐ instrm̃ ꝛ principale est descriptio huius empli de quo semper super mamilla sinistra portet petiam vnã quadragulatã latitudis spãse ꝛ sit calefactum ꝛ sufficienter superligatũ cuius descriptio. ℞. capil. ue. florum boraginis buglos. ꝛ acetose recentium aut siccorum ana. M. v. ros. recentium nondum apertarum complete lib. ß. farine ordei. ℥. iij. terbentine clarissime. ℥. ij. been alb. ꝛ rub. ana. ℥. j. doronici: ossis de

corde cerui florũ rosmarini violarũ añ. ℥. ij. ʒ. croci. ℈. ii. succi boraginis lib. ʒ. coquantur simul succus cum terbentina ⁊ farina ordei: deinde alijs superadditis diligẽter incorporent̃ ⁊ fiat emplastrum ⁊ applicetur ut dictum est. ¶ 9ᵐ instr̃m est usus pulueris quem fere continue olfaciat. ℞. macis. ℥. ʒ. gariofi. cinamomi electi se. basiliconis ligni aloes añ. ℥. ii. musci ambre. añ. gra. i. ʒ. fiat puluis ⁊ ligetur in syndone de grana retorta ⁊ continue odoret ipsum. ¶ 10ᵐ instr̃m est ut postq̃ tenuerit super corde suo emplastrum imediate dictum tunc faciat istud epithima per alios. 12. dies continuos infundendo in ipso pãnũ de grana duplicatum in mane ante prãdiuz tribus vicibus ⁊ per horam post prandium usq̃ ad cenã saltẽ qnq̃ vicibus: ⁊ iterũ post cenam apud somnũ alijs duabus vicib⁹: ⁊ sit iste pãnus tepidus aut pauce calitatis. cui⁹ descriptio. ℞. aque buglosse mellisse ana. lib. i. aque rosmarini maiorane ana. lib. ʒ. musci ambre ana. gra. ii. been al. ⁊ ru. se. basiliconis coral. ru. ana. ℥. ii. hyacinti smaragdi saphiri. añ. gra. iij. vini maluatici uel alterius vini aromatici cyathum vnuz misceant̃ oia ⁊ leuibus bullitionibus bulliant: deinde cum leui panno superponantur ut dictum est. ¶ 11ᵐ instr̃m est puluis hic de quo vir iste oi sero qñ uadit ad lectum aspgat a pncipio capill. usq̃ ad summitatez capitis p mediũ ipsius latitudis quatuor digitorũ ponẽdo de eo ad q̃titatẽ granorũ vi. ordei. cuius descriptio. ℞. macis corticũ citri ana. ℥. i. ligni aloes. ℥. i. ʒ. storacis calamite florũ rorismari sticados betonice pulegij añ. ℈. i. pulueriçentur oia subtiliter ⁊ diligẽter oia ponderata misceãtur. ¶ Ultimũ instr̃m est vnguẽtũ hoc de quo stõchus ⁊ oia hypocũdria imo usq̃ ad inguina iungant̃ ipo calefacto ⁊ supponat̃ pãnus calefactus ⁊ duplicatus prius ⁊ suffumigat⁹ cũ puluẽ ligni aloes carbonibus ignitis supaspersο. cuius descriptio. ℞. olei de mastice olei de mẽtha ana ℥. i. ʒ. olei de croco añ. ℥. vi. gariofi. ℥. i. se. leuistici carui siseleos ⁊ ruthe añ. ℈. ii. gra. paradisi. ℥. ʒ. cere albe q̃tuz sufficit. fiat vnguentum mediocris tenacitatis ⁊ fiat ut dictuz est. ¶ Hec sũt que mihi utiliora ⁊ magis necessaria in hac dispositione apparuerunt.

¶ De egritudinibus neruorum sequuntur consilia.

Consilium. 48. De paralisi continens capitula quatuor.

Icet in hac dispõne paralitica sermo plixus necessarius eẽt utilitatẽ afferẽs huic dño qr tñ operã dare nõ possuz fm q̃ eẽt necessariũ. Jõ q̃tuz cõmodius potero ea que mihi utiliora videbuntur enuntiabo q̃tuor particularibus capitulis enuntiando.

¶ De regimine paralisis per administrationem debitam cibi ⁊ potus. Cap. I.

Uorũ p⁹ est hec. q̃ hic dñs utat̃ cibis vĩtualr̃ calefactiuis ⁊ exiccatiuis abscidẽdo oia ifridatiua ⁊ humectatiua cibaria: panis q̃ ei⁹ plus sit fermẽti ⁊ salis hñs q̃ cois panis. ¶ Et carnib⁹ utat̃ pdicũ fasianorũ turturũ ⁊ auiũ minutarũ. Carnes võ castrati ⁊ vituli nõ sunt ita ꝯuenientes ei nisi cocte cũ rore marino serpillo mẽtha saluia ⁊ silibus. Carnes võ porcine salite sunt sibi utiles: recens võ porcelli caro non comedat̃ nisi cũ p̃dictis herbis ⁊ raro ẽt. ¶ Nullus piscis usus est ei cõueniẽs nisi p̃paratus cũ p̃dictis herbis: piscib⁹ tñ salitis uti põt ¶ Lac ⁊ lacticinia cibaria oia dimittant̃ ⁊ fruct⁹ oẽs ẽt p̃ter ficus ⁊ amigdalas ⁊ auellanas ⁊ fisticos: oẽs autem alios fructus omnino dimittat. Caseus non cõuenit nisi salsus ⁊ antiquus. ¶ Caules blete rape spinachie dimittantur ⁊ oia legumina preter cicera rubea: que comedere debet cum mentha serpillo hysopo rutha petrosellio ⁊ feniculo. ¶ Butyri usus omnino dimittatur. sed oleum oliuarum proprie antiquuz est sibi ualde utile. ¶ Omnia aromatica calida sunt sibi utilia: ut. çç. cinamomum galanga crocus ⁊ similia. ¶ Uinum dimittat oino q̃tũ põt. si aũt pp etatẽ aut ꝯsuetudinẽ hoc fieri non põt: eligat vinum rubeũ antiquũ qd tñ semp lymphatum bibat cum 3ª aut 4ª pte aque rosmarini. Et si abomiaret̃ ex mixtione tali saltẽ semp añ prãdiũ ⁊ cenã bibat cyathũ vnũ de decoctione aut aqua rosmarini. Si aũt pp cõsuetudinem nollet aut non posset bibẽ vinũ rubeum ⁊ inclinaret̃ ad albũ tunc eligat vinũ albũ pauciferũ lymphatũ cũ aq̃ decoctiõis ii. q̃. padisi positorũ in vna fiala cõsũptiõe facta q̃rte ptis trib⁹ remanẽtib⁹. ¶ In q̃libet cibatione caueat a potu ⁊ cibo replẽtib⁹ stõchũ cum extensione grauatiua ⁊ pondere: utatur quiete omne exercitium corporale dimittens.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. II.

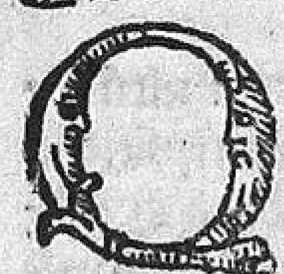
E regimine võ medicinali in 2° cap describam que vident̃ mihi necessaria pro euonibus eius ¶ Primo itaq̃ hic dñs oi mane bibat. ℥. v. de aqua rosmarini calida in aurora p quinq̃ dies ⁊ tardet cibũ ad minus horis quatuor. ¶ Sexta die sequenti euacuetur cum. ℥. iiii. ieralogodion: acceptis cum. ℥. ii. aque eupatorij calefacte: ⁊ tardet prandere per sex hõs: aut ad minus per quinq̃. ¶ Licet enim pillule fetide huic viro ⁊ egritudini conuenientiores essent. ℞. agarici electi. ℈. ii. asse fetide. ℈. ʒ. çç. gra. xii. dyagridij. gra. ʒ. fiant pillule cum succo apij ⁊ oẽs exhibeantur in potu. ¶ Postq̃ ergo semel purgatus fuerit tunc iterũ reuertatur ad accipienduz hoc digestiuũ ꝯtinuatum per dies. viii. hora supra scripta: cuius descriptio. ℞. aque distillationis eupatorij ireos ⁊ abrotani añ. ℥. i. ʒ. ⁊ calide accipiantur cum modico çuccaro: quãtum enim hec tria sunt neruorũ mundificatiua legatur a Serapione Auic. ⁊ ab oĩb⁹ alijs. ¶ Cum, ergo digesta fuerit mãbis diebus iterum euacuetur cum aliqua predictarum medicinarum ⁊ ita fiat in sua cura reuolutio de digestiuo ad euacuans ⁊ econtra: tales eniz egritudines per se aliter eradicari non possunt physico beneficio. ¶ Si aũt diebus quibus accipit digestiua intermedijs uẽter eius non esset bñ fluxibilis tunc oi sero accipiat vnã de infrascriptis pill'is parũ añ cenã ℞. pill'arũ de spẽb⁹ que dñr alefangine. ℥. i. pulpe collogntide ⁊ agarici añ. ℈. ʒ. salis indi. gra. v. forment̃ pill'e cum succo apij de omni. ℥. xi. ⁊ accipiantur ut dictum est.

¶ De q̃busdã medicinis mãerũ ꝯsumptiuis. Cap. III.

Ertiũ capl'm exprimit quasdã medicinas mãerũ consumptiuas: ⁊ sunt quatuor. ¶ Quarum prima est q̃ hic dñs accipiat oi tertio mane p duas horas añ diem. ℥. ʒ. confectionis anacardine cum ℥. i. ʒ. aque ruthe calefacte ⁊ tardet comedere ad minus per quatuor horas. ¶ 2ᵐ spãle ⁊ melius est ut hora p̃dicta idem dñs accipiat tres de istis pill'is. ℞. castorei ⁊ asse fetide añ. ℈. ʒ. ligni aloes electi. ℈. i. formentur pill'e de oi. ℥. ix. cum eluario metridato. ¶ 3ᵐ spãle remediũ est hoc. ℞. metridati uetustioris q̃ hẽri põt. ℥. i. ⁊ bibatur hora p̃dicta cũ. ℥. i. ʒ. aque saluie calefacte. Et si aqua illa esset de saluia syluestri longe melior esset. Hec eni medicamina oia ab oĩbus illustrioribus approbata sunt. ¶ Ego autem experiẽtia certa scio q̃ si eger assuescat omni mane accipere. ℥. iii. de aqua rosmarini cum tribus granis pulueris piretri mirabili iuuamento ei confert.

¶ De instrumentis localibus. Cap. IIII.

Uartũ võ ⁊ ultimũ capl'm describit quedã instr̃a localia. ¶ Primũ itaq̃ est q̃ si eger balneet̃ aut mẽbra sepe infunderet uel embrocet in aq̃s thermarũ securãt hoiem a p̃uatione sensus ⁊ motus: sed ois palisis est p̃uatio sensus ⁊ mot⁹. igitur ⁊c. ¶ 2ᵐ locale est hoc. ℞. pul. piretri. ℥. i. bulliat cũ lib. i. olei oliuarũ usq̃ ad ꝯsumptionẽ tertie ptis. Et de oleo isto calefacto mẽbra oia lesa quater aut saltem ter in die nãli vngantur magnifice ꝯfert: ⁊ scribitur hoc a Serapione capitulo de piretro auctenticatum a Gal. 8° de simplici medicina lege ibi. ¶ 3ᵐ reᵐ est ut mẽbra iungant̃ ex oleo cucumeris asinini calefacto ¶ 4ᵐ remediũ est ut mẽbra egra liniant̃ ⁊ fricent̃ cum vnice

liquida et est psidiuz singulare. scripsit eni Sera. q cofert fluxibilitati neruorum membrorum prouenienti a replone fri. hu. materie. ¶ In istis tn̄ instris ordo teneat q ante applicationē ipsorum membra euaporent cū uapore fumosi vini piecti ad lapidez molarem bn̄ calefactū: ita q fumus ille recipiat sup membris oibus lesis: cum ergo mēbra diligenter fuerint cum pannis exiccata tunc inungant ex aliquo pdictorum linimentorum calidorū pmutādo semp vnū linimētū post aliud. nā ex ptinuata applicatione vnius medicine sup mēbro nō sequit impressio exoptata: pp qd 4° pmi pcipit Auic. in meditatione nō eē stādū in vna medicina: imo pmutandū ab vna ad alteram: non tn̄ virtute differentē. Cum ergo mēbra fuerint decēter linita: tunc statim cooperiant cum pelle vulpina bene calefacta. Et si haberi posset pellis dabaon tunc longe melior esset ad laudem dei. Amen.

Pro eodem de paralisi. ℞. radicum peonie hermodactylorum arthanite ruthe añ. M. j. coquant in duabus situlis aque marine usqz ad consumptionem tertie ptis. ¶ Item. ℞. olei de castoreo. ℥. i. ß. olei de euforbio. ℥. i. aristol. ro. arthanite abrotani sticados et anacoche. añ. ʒ. ß. ligni aloes. ʒ. i. musci. gra. ij. cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum mediocris mollitiei. ¶ Item. ℞. olei nardini. ℥. iiij. piperis albi camepitheos camedreos centauree minoris ana. ʒ. ij. trocis. ʒ. ß. cere albe quantum sufficit. fiat vnguentum molle. ¶ Suprascripta tria remedia applicata cōtinuentur per. x. dies hoc modo. primo omni mane ante cibum infundantur spongie magne in supradictam decoctionem bene calidam: et applicetur omnibus partibus stupidis et dolentibus et vniuersaliter omnibus luncturis lesis quater renouando ipsas membris bene applicatas. ¶ Item de secundo vnguento diligenter inungantur predicte partes. ¶ Itē 3° de tertio vnguento extendat sup pānis: et ponat calidum sup oibus mēbris pdictis: et semper hoc post applicationē spongiarum mane et sero per duas horas ante cibū cōtinuādo per decem dies iam predictos. ¶ Cum ergo ptinuauerit x. diebus pdicta remedia: tunc reuoluat se ad sequentia per alios decem dies. ¶ Primo quidem accipiat frustum lapidis molaris ferramentorum et calefiat in igne: et tūc illi lapidi superessundatur fiala vna: uel lib. i. ß. vini albi subtilis et antiqui et bene potentis paulatim super illo lapide stillati mēbro semper diligenter cooperto cum sclauina qn̄ ita suffumigatur. ¶ Cuz ergo ita suffumigat° fuerit exicca bn̄ mēbrū p decimā ptē hore. post illud iungat cū hoc oleo diligēter calo: post cuius vnctionē mēbra inuoluant: et ligent cū stupa canabina bn̄ cala. Est aūt linimētū tale. ℞. olei de euforbio. ℥. iiij. olei de rutha. ℥. i. castorei: piretri: triū piperum. añ. ʒ. i. viol. ʒ. i. ß. cōquassentur simul in mortario: et applicet ut dictum est. x. dieb°: et post illud reuoluat se ad altera remedia per alios decem dies et de his ad ista remedia reuoluendo se: et econuerso usqz ad mediētatem madij: et spero q habebit conualescentiam egregiam. ¶ Ut autem supradicta remedia salubrius conferantur utatur hic dn̄s confectione sequenti: de qua semper post cibum accipiat frustū vnū. ℞. sperū dyacori. ʒ. i. xilobalsami: ligritie: anisi añ. ʒ. ß. zuc. albi lib. ß. cum aqua peonie: uel acori fiat confectio in rotulis. ʒ. ß.

Consilium. 49.

De tortura oris et faciei cum paralisi totius dextre partis.

Egritudo huius viri multū uerēda est. qm̄ ipsa nō ē simplex egritudo: imo est cōposita ex gn̄e egritudinū male cōplonis et male compōnis. Est eni mala cōplo frida et hūida in ptib° oib° cerebri sui et in pte cerebri posteriori: a qua oriunt nerui mot° et ad plimū et ipte anteriori cerebri: a q oriunt nerui sensus qui existūt ibi a pdnio. lz in eadē anteriori pte ēt iueniant vili neruorum mot°: sic in pte posteriori multi iueniunt vili neruorum sensus: lz imixti cū alijs. ¶ Est g hec egritudo fortis: qm̄ est paralisis que est cōpōnalis egritudo pueniēs ex oppilone neruorum orientiū a nucha et sm pte ipsius nuche. Est ēt uerēda egritudo, ppes qz ipa cōplicat cū spasmo musculorum faciei mouētiū: uel mouē debētiū mādibulas: in quorum origine musculorum et neruorum imersa est mā dilatās eos sm latū: et abbreuiās sm lōgū. vn̄ facta est tortura que est morbus officialis. i. membrorum offi cio mot° uel seruitio mot° inuētorum corrūpēs: ul pmutās faciē hūanā a formositate sua p quā mādibule ptrahunt sursum vsus pn̄m. s. cerebrū: et remouet p eā bonitas obuiationis duorum labiorum. s. in pte ptracta. ¶ Cū eni labiū supi° cōtrahit: et inferius ꝯhit uersus latera accidit ex illo q ambor labiorum superficies nō bene appodiant ad inuicē: itaqz in extremitate illorum labiorum apparet quasi foramē inter ea: ita ut eorum lingua ab aspicientibus uideri possit. ¶ Et sequit ēt ex hoc q eger exsufflare nō potest ab intus ad extra. ¶ Et sequitur q itez pomum maxille ptis ptracte tuberosum fit. ¶ Et sequit 4° q facies discolorat propter priuationem trāsitus spūum: et sanguinis ad superficiem genarum. ¶ Et sequitur 5° q supercilium inferius pcipit vsus pomū maxille: superius aūt labium eleuatur vsus tempus lesum. Inferi° eni labium declinat: et pcidit cū a vtute nō pueniente sustenter: non qz moueat motu recto deorsuz qz imobile est. supercilīū aūt supius eleuat: qz ptrahit a spasmo temporalium ptium. ¶ Propter quod sequitur sexto: q habentes torturaz habēt oculum torte partis quasi semiapertum. ¶ Et sequitur septimo: q habentibus torturam: remouentur ruge que soluerūt apparere in fronte. ¶ Ex quibus oibus speculator colligere potest: q tortura est morbus cōplonalis et officialis per quā corrūpit. i. pmutat humana facies a formositate sua. et cōtrahūtur labia superius uersus latera. et phibet bonitas obuiationis duorum labiorum simul: ita q exsufflare non pn̄t patientes: neqz expuere per illā ptē: et sensus visus percipit eorum lingua detecta: et pomum maxille tuberosum fit. et supercilīū inferi° pcidit: et supi° eleuat et remouent: aut debilr appent ruge frontis et temporū. ¶ Est aūt huius viri paralisis egritudo cōplonalis. qz a mala complone cerebri frigida et humida proueniens et compositionalis: qz et multa mā in cerebro multiplicata contingit. et nisi virtus cerebri fuisset fortis ad pcutiendum et expellendū mām fuisset necessariū: q hic vir fuisset factus apopleticus maiori apoplexia. Expulsio enim mēriū ad anteriorē ptē cerebri et posteriorē eius arguit fortitudinem virtutis et multitudinem māerum. pauca enim mā non potuisset duo replere loca et virtus debilis ipsam expellere nō potuisset. ¶ Est autem ex hoc hec paralisis uerenda dupliciter. primo qz egritudo fortioris partis: quia dextre. secundo qz est vniuersalis: quia totius dextre partis ablatio sensus: lz non motus.

Hoc igitur in sūma est fundamētū itelligendi formale harū egritudinū cās et signa eap pp qd ad curā q citi° est possibile festinādū est. Incipiēdo a cura torture: que morbus est deterior. ēt qz hoies aspectu reddit horribiles. Et 3° qz ut in pluribus plene curabilis est cū non fuerit confirmata. hominuz enim multos persepe ab hac tortura cōplete sanaui. hoc aūt ualde rarius euenit in paralisi. ¶ Propter qd hic p incipiā ponē regimē dicendo q iste vir bonam hz pspēritatē sue sanitati acquirende: eo qz non bibis vinū. pp qd in potu suo utat aqua mell p hūcmodū facta. ℞. aque fluuialis lib. xxv. florum rorismarini. ʒ. ß. bulliant simul per mediam horam. deinde superaddant mell. lib. ij. et coquātur lento igne usqz ad consumptionem tertie partis cum cocleari ligneo semp abijciendo spumam. tunc ergo reseruetur in uasis vitreis colatum et bibat de hoc ad libituz et nō aliud. ¶ Carnes ei° sint vituline capriolīne p maiori pte et captīne si inueniunt et leporine plm assate in ueru uel super craticula cū rorismarino: saluia: origano: et calamento: mētha: pulegio saturegia: et serpillo: his duobus pprie in oi cibario positis. ¶ Et comedat in ferculis cicera rubea: far: et risum: caules et rapas recentes cū folijs suis et oua quouis mō pparationis.

¶ Lac aũt caseuz ⁊ oĩa sua ꝯdiměta ⁊ pastilia: ⁊ neruos: ⁊ cutes aĩaliũ effugiat tanꝙ ignẽ: ⁊ fructus oẽs: ⁊ in summa regimẽ eiꝰ sit attenuatiuũ. i. pauce quãtitatis. ¶ Quiescat aũt ⁊ nõ exerciteť ⁊ dormiat nõ ualde ꝓlixe eiꝰ capite semꝑ eleuato in aere uel camera bñ calidis: ⁊ ꝓꝑe in camera ubi ligna abietis: orni: iunipi: ⁊ siliũ plãtaꝝ calidaꝝ icẽdanť. ¶ Caput muniať birreto facto de pellibꝰ vulpinis oino: aut saltẽ de agninis. ⁊ hec de regimie penes gñalia ⁊c.

Regimen aũt circa medicinalia hac ꝑma septimana ꝯsistit in. x. instr̃is ꝯsequẽtibꝰ. ¶ Primuz est ꝙ apparente urina bñ colorata fiat ei flobotomia de uena saluatella in manu dextra inuẽta iter annularẽ ⁊ auricularẽ digitos per quam educanť sanguinis. ℥. iij. ¶ 2m instr̃m est hoc. ℞. pillularũ cochiarũ: pillularuz de sarcocolla ⁊ de hermodactylis ma. añ. ℈. j. dyagridij. g̃. ij. formentur pillule. vij. cuz succo ruthe: ⁊ accipianť per. ij. horas añ diẽ ⁊ dormiat modicũ post eas: ⁊ tardet comedere usqz ad vj. horas. ¶ Tertiuz instr̃m est ꝙ caput eius totuz rasum aut tõsuz cũ pãnis calidis bñ fricetur leuiter tñ usquequo parũ rubeat cutis mane ⁊ sero. ¶ Quartuz instr̃m. est hoc ℞. succi arthanite ⁊ est panis porcinus scutellã. ʒ. sticados pulegij: calamẽti: hysopi. ℥. ij. violarũ. ℥. iiij. icorporenť oĩa in mortario ultimata ꝯtritione sil̃ cuz suc. de quo totum caput abũde liniať post fricationẽ dictaz. ¶ Quintũ instr̃m est ut iste vir semꝑ in manu sua habeat rutham recentem odorando ipsam: ⁊ si de ipsa in cibarijs ⁊ per se comederet ualde optimũ esset ei. ¶ Sextum instr̃m est ꝙ iste patiens semꝑ in ore suo teneat mediã nucem muscatã uel quartam ꝑtem. ¶ Septimũ instr̃m est hoc. ℞. olei de costo. ℥. j. ʒ. olei de euforbio. ℥. ʒ. calamenti. se. ruthe sticados: pulegij: ligni al. añ. ℈. j. ʒ. olei de castoreo. ℥. j. cere albe quãtũ sufficit. fiat vnguẽtuz molle aspergẽdo ipm cum aceto sqllitico: de quo quater in die nãli totuz colluz eius a ꝑncipio occipitis usqz ad finẽ actu calido iungať. ¶ Octauuz instr̃m est hoc ℞. arthanite recentis. ℥. ʒ. maiorane. ℥. vij. ligni aloes. ℥. j. ʒ. bulliant oĩa in vna fiala aque usqz ad ꝯsumptionẽ medietatis. hic itaqz patiẽs impleat os suuz aqua mellis aut çuccari tepida. deinde impleat manũ suam decoctione p̃dicta actu calida: ⁊ leuiter trahiciat de ea ter per narẽ dextram ⁊ totiens per sinistrã: ⁊ hũc modũ medicãdi faciat tribus vicibus in mane: videlicet apud ortuz solis in meridie ⁊ per horã ante cenã: ⁊ pẽdet hic magnũ fundamẽtuz sue curationis. ¶ Nonũ instr̃m est ut iste vir saltẽ in die semel ante prãdiuz uel cenam subijciat sibi suppositoriuz vnum factũ de radice panis porcini recẽtis ad quantitatem vnius glãdis. ¶ Decimũ ⁊ ultimuz remediũ est ut hic patiẽs omni sero per duas horas ante cenam uel per tres deglutiat duo grana myrre bñ pinguis ⁊ citrine: ⁊ sic ꝓcedẽdo simul habet ingenia ⁊ instr̃a curationis tã paralisis ꝙ torture spiritus in medicina bene ꝑpendat. transacta aũt septimana vna oportet scire de statu suo. ⁊ tunc ꝓuidereť ei de opportunis: qm̃ tales egritudines magnitudine sui aduocãt medicum semper assistentem eis: ⁊ tu considera.

Cõsiliuz. 50.

de tortura oris ⁊ ul̃i palisi dextri lateris ⁊ cura per duodecim modos.

Egritudo huius viri per se cognita est ideo nõ opz multũ subtiliãdo ꝓcedere in theoria. nequiũi in ea accelerare remedia ꝯueniẽtia ꝙ magis est possibile: qm̃ egritudo ualde seua est. Est eniz cõposita ex spasmo ⁊ palisi: ⁊ est ꝑs spasmus ꝑticularis in musculis faciei ⁊ mãdibularũ: ꝑpter que iaz supuenit ei tortura oris: ⁊ est ul̃is paralisis dextri lateris. Tortura eniz oris magis est i sinistra ꝑte: ꝑpter qõ ꝯcludi tur vniul̃r magnã ꝑtez capitis fuisse repletã cuz ab ipso capite mã ƀm ꝑtẽ ꝓpulsa fuerit ad dextrã. ƀm ṽo aliã ꝑtem ad sinistrã. ¶ Est etiã egritudo hec difficilis cũ ipsa significet mãm in cerebro multã ꝯgestã: eo q2 ipa per modũ defluxus tẽpore q̃si instãtaneo ꝓpulsa fuit ad p̃dictas ꝑtes: ꝑpter qõ nõ oportet hic blãdiri: sed oportet conari attrahere mãm: ⁊ euacuare per diuersas ꝑtes. si eniz moraret̃ dubitabile eẽt ꝙ multũ de mã multiplicaret̃ ad ꝑtez tortã ⁊ paliticã. non eniz est rõnabile credẽ totã mãm a cerebro ad p̃dictas ꝑtes fuisse trãslatam: imo reliqas multas ipsarũ materierũ adhuc in cerebro remãsisse: ex quarũ ꝑñtia dubitabile esset de ꝑmutatione ad epilepsiã: aut apoplesiã que supuenire possent ꝑpter qõ festinãter ꝓuideať ei ƀm. XII. modos. ¶ Primus igiť modus curationis coĩcans palisi ⁊ torture sustẽtať in regimine per res nõ nãles. Et ꝑ qdẽ utať brodijs ciceruz ⁊ farre ⁊ brodio cauliũ cũ petro. se. ⁊ semine aneti aut aliquo istoꝝ coctoꝝ in brodio galline uel caponis: aut p̃dicũ aut fasianoꝝ si potẽs est. qbus etiã carnibꝰ uti põt. ⁊ proprie assatis ⁊ etiã elixis. ¶ Ex qbus etiã fiãt iuscula cũ farre uel ciceribus ꝯfractis. ⁊ ꝯferũt etiã sibi vitelli oui in p̃dicto brodio cocti ⁊ aliud nõ comedat saltẽ per ꝑmã septimanã. ¶ In potu ṽo oino abstineat a vino ⁊ utať aqua cocta per istũ modũ. ℞. floꝝ rorismarini. ℥. j. ʒ. mellis electi lib. j. aque fontis lib. xv. coquanť oĩa lento igne in uase lapideo bñ dispumãdo: flores tñ ligenť in pãno raro donec bulliãt cũ alijs. ¶ Scõs modus est ut in sequẽti nocte in aurora denť sibi pil̃. iste sup quas parũ dormiat imediate: ⁊ tardet cibuz horis sex ⁊ per mediã horã ante accipiẽdo scutellam vnã macri brodij carniuz supraſcriptarũ. cuius descriptio est. ℞. pil̃. de sarcocolla. ℈. ij. pil̃. fetidaꝝ. ℈. j. formenť pil̃. vj. cum iera Gal. ꝯueniẽtius enim opabunť magne exꝫtes ꝙ parue. ¶ Tertius modus regiminis est: ut die imediate sequẽti in aurora accipiat hũc potũ quẽ ꝯtinuet diebꝰ ad minus. vj. ℞. sy. de sticados. ℥. j. aque betonice: rosmarini: añ. ℥. ij. totũ hoc calidũ accipiat in aurora: ⁊ tardeť cibus horis q̃tuor. ¶ Quartus modus est: ut die imediate sequẽti accipiat istas pil̃. ℞. pil. fetidaꝝ. ℥. j. boni põderis. fiãt. vij cũ electuario idi: ⁊ obseruenť post eas oĩa que dicta sũt de ꝑmis. ¶ Quintꝰ modus est ut diebꝰ intermedijs qbus sumit sy. tactũ omni die paꝝ ante cenã ꝑter ultimã diez qua accipit syru. accipiat pil̃. j. de pil̃. istis. ℞. aloes abluti. ℥. j. agarici serapini collogntide añ. ℈. j. fiat pil. de omni. ℥. vij. cũ iera pigra. ¶ Sextus modus est: ut iste vir semꝑ in ore suo teneat mediã nucẽ muscatã: ⁊ teneat ibi quasi semper. ¶ Septimus modus est ut sup capite suo a ꝑncipio frontis per medietatẽ capitis per. v. digitos usqz ad ꝑncipium spatulaꝝ puluerięenť oẽs iste ꝑtes cũ isto puluere in bona quãtitate leuiter ꝯfricãdo. ℞. sticados: pulegij: calamenti: betonice añ. ℥. j. ʒ. piretri costi: staphisagrie. añ. ℥. j. pul. maiorane. ℥. ʒ. fiat oĩum per se puluis ⁊ postea cõmisceantur. ¶ Octauus modus est ut tota spina ipsius a ꝑnº spatularuz usqz ad finẽ ipsius tribus vicibus in die nãli inungať cum oleo de costo calido bene ꝯfricãdo: ⁊ toti spine super aspergať puluis supraſcriptus. ¶ Nonus modus est ut tota ꝑs sinistri capitis ⁊ tẽpus illius ꝑtis omni mane ⁊ sero emplastreť cum hoc medicamine rõnali calefacto. ℞. betonice recẽtis lib. ʒ. sticados arabici. ℥. ij. calamẽti mentastri pulegij: origani. añ. ℥. j. farine orobi. ℥. j. ʒ. farine fabaruz. ℥. ij. croci. ℥. ʒ. coquanť herbe oẽs recẽtes in bono lixiuio. deinde incorporenť cum alijs ⁊ cuz istis oleis. ℞. olei de castoreo olei de piperibus ⁊ de rutha añ. ℥. ij. ¶ Decimus est ut iste vir semꝑ in manu sua teneat magnã quãtitatem ruthe: ⁊ olfaciat eã. ¶ Undecimus ṽo modus est ut ipse semper ante cibuz per vnã horã accipiat rotulã vnam huius ꝯfectionis: ⁊ post ipsam bibat cyathuz vnum sui potus dicti in ꝑ modo regiminis cuius descriptio est hec. ℞. spẽruz plirisarcoticon: triumpipereon. añ. ℥. j. çuc. scõe decoctiõis ℥. v. cuz aqua rosmarini fiat ꝯfectio in rotulis. ℥. iij. ¶ Duodecimus est ut post scõam purgationẽ supraſcriptã iste vir omni mane hora syrupoꝝ accipiat. ℥. ʒ. electuarij de acoro ⁊ bibat post ipsum cyathũ vnum mediuz sui potus calidi.

hec sunt remedia sublimiora que in hac egritudine fieri possunt saltē pro pma septimana ⁊ scōa: poterit tñ patiens in pcessu scribere de statu suo si fuerit opportunum fortas se sibi prouideretur uberius ad laudem dei. Amen.

Consilium.51. De tortura oris.

In viro isto oportet de necessitate cōcedere fuisse multū de materiebus ptentis in cerebro quātum ad posteriorē partem. vnde motiui nerui: ⁊ sexti paris ⁊ septimi per ramos ab eis prouenientes effundunt aialem spiritum: qui debet esse instrm motus mādibularum. ⁊ q2 agitatio in materiebus in cerebro facta nō fuit fortis in mandibulis neqȝ in musculis earū: nec materia illuc propulsa fuit vnita: nec tante potētie ut faceret torturā fortez. Ideo oportet de necessitate ɔcedere virtutē innitētem cōtra mās esse fortē: ⁊ mām paucam: ⁊ expulsione insensibili ⁊ sensibili per os ⁊ palatū fuisse euacuatā: ⁊ a pfundis cerebri ptibus fuisse inclinatā ad exteriora: quare hec diuersio securabit viruȝ istū a forti tortura spasmosa: ⁊ fortasse etiā a tortura paralitica. ¶ Et q2 nō est rōnabile mās inuētas in pncipali mēbro frigido oppilabili ⁊ debili uelut cerebrū ita ɔueniēter ⁊ totaliter euacuatas fuisse. ideo existimabile est ꝙ ptes que remāserunt iteruȝ possent facere vnā recidiuā paralisis ⁊ torture: aut epilepsie ⁊ apoplesie si facere ɔtingeret mās multiplicare in cerebro diu pmanere: vñ ppter hoc apparet mihi huic viro ꝙ citius est possibile subueniri debere ſm. x. instra ista. ¶ Primū ꝙ abscindat a se vinuȝ saltē per mēsem futurū: a quo vino secedat: seu oino dimittat ipȝ ⁊ bibat de hydromelle ſȝ hūc modū. ℞. aque fontis lib. xv. pul. folioꝝ rosmarini. ʒ. ij. mellis electi lib. j. bulliant simul paulatina decoctione usqȝ ad ɔsumptionē quarte partis. deinde colet ⁊ utat illo. ¶ 2° pncipaliter mane ante diē per horā assumat has pill. minoratiuas distrahētes mās a capite. ℞. pil. de sarcocolla descriptiōe Mes. in de ɔsolatione. ʒ. ſ. pill. cochiaꝝ. ℈. j. forment pil. sex. cuȝ electuario ido: ⁊ post eas tardet cibum per horas sex. ¶ 3° pncipalr intēdat digestioni materiei cū hoc. ℞. aque iris: betonice. añ. ℥. j. ſ. aque floꝝ rorismarini. ℥. j. misce ⁊ calidū in potu recipiat totū per. v. horas añ prādium per dies ad minus. viij. ¶ 4° pncipalr in tēpore quo assumit hoc digestiuū: si uēter eius nō esset fluxibilis paꝝ ante cenā accipiat vnā de istis pil. ℞. agarici: hermodactyl. añ. ℈. ſ. ſc. electi: salis indi. añ. ǧ. v. pil. de spēb°. ʒ. ſ. forment pil. de oi ʒ. vj. cū syru. de sticados. ¶ 5° pncipalr post assumptionez digestiui soluat uēter cū hoc. ℞. ieralogodion. ʒ. ij. electuarij de psilio. ʒ. ij. ſ. misce ⁊ assumat totū cū aqua sua hydromellis. ¶ 6° pncipaliter masticet sepe per horā ante cibuȝ oēm frustum vnum nucis mus. expuendo quod attrabit. ¶ 7° pncipaliter pulueriçet tota caluaries capitis eius cū hoc puluere. ℞. sticados: betonice: arthanite: ligni aloes gaꝝ. añ. ℈. ij. macis. ʒ. j. fiat oiuȝ per se puluis subtilis: ⁊ pectinando abstergatur primus cum ponitur secundus. ¶ 8° pncipalr utat hac ɔfectione de quasemp ante cibuȝ accipiat rotulā vnā. ℞. spēruȝ electuarij de ligno aloes. spērum dyambre amboꝝ descriptione Mesue in antidotario. añ. ʒ. j. çuc. albi lib. ſ. cū aqua betonice. fiat ɔfectio in rotulis triuȝ. ʒ. ¶ 9° pncipaliter memoret sepe añ cibum suū facere ablutionem pedum suoꝝ usqȝ ad inguina cuȝ aqua decoctionis foliorum hedere bene calida. ¶ Ultimo vo effugiat oium pisciuȝ recētium usum. nocēt enim cerebro ⁊ neruis. 8° cañ. in areola mēbroꝝ capitis. meliores sunt ei pisces saliti ꝙ recentes. Et caueat a leguminibus ⁊ prope elixis. a cibis pastilib° ⁊ lacticinijs omnibus: ⁊ proprie ab oibus vniuersaliter actu frigidis ad laudem dei. Amen.

Consilium.52. De tortura oris.

Ultra alia remedia al's ordinata pro hac adolescētula occurrūt mihi septē alia remedia p dispositione sua administrāda: que curabūt ipsam cōplete ab illa pauca tortura oris que sibi remāsit ⁊ pseruabūt ipsaȝ ne trāseat ⁊ pmutetur ad peius. ¶ Sed tñ ꝑ pmittēdū ꝙ abstineat a cibis ualde vnctuosis euaporosis multū: ut cepe alleo eruca raphano ⁊ silib°. ¶ Et ab illis que uētositatib° replēt caput ⁊ uaporibus absqȝ acuitate: ut sunt legumina oia ut lac ⁊ oēs ptes lactis pterꝙ recocta que est sibi utilis: ⁊ caseus mollis ⁊ recēs: ⁊ caules: blete: spinachie: ⁊ oēs fruct° ualde humidi corruptibiles: uelut cerasa: crisomilla: cucumeres: angurie dimittant. ⁊ ad ultimū oē cibariū ad qd accipiēdū necessaria sit masticatio fortis ⁊ lōga dimittēdus est. ¶ Potus vo ei' sit vinū rubeuȝ bñ clarū nō ualde potēs: ⁊ adhuc refractuȝ cū medietate aque de cisterna. oino aūt caueat a vino sibi ualde fumoso: qd nō debet tāgere. ¶ De remedijs aūt medicinalib° pmū est ꝙ oi tertio sero per horā añ cenā abluantur pedes: tybie: coxe: manus: brachia: collū: facies: ⁊ gula: cū hac decoctiōe. ℞. folioꝝ lauri. M. ij. folioꝝ iunipi. M. iij. coquant in magna quātitate aque usqȝ quo fiat bñ aromatica: ⁊ cū ipsa calida lauent ptes pdicte. ¶ 2m remediū est hoc ꝙ oi sero qñ uadit ad lectū ponat colluȝ ⁊ spatulas suas sup tabula de ligno cupssi bñ calefacta ⁊ superuestita pāno subtilissimo: ⁊ teneat collū suuȝ ⁊ spatulas sup ea usquequo tepefiat: ⁊ tūc vngat cū hoc linimēto. ℞. olei de costo: olei irini. añ. ℥. ſ. olei de sisamo. ℥. j. olei de sticados: peonie: ruthe: abrotani. añ. ʒ. j. ɔquassent sil' in mortario: ⁊ accepta qtitate ɔueniēti de hoc calefacto diligēter vngat collū ⁊ spatule: ⁊ supponat pānus siccus leuiter calefactus super quo decūbere debet. ¶ 3m vo spāle remediū est ꝙ post predictā vnctionez sup pte anteriore capitis a supiori pte frōtis per qtuor digitos lōgitudinaliter usqȝ ad sūmitatez capitis spargat de hoc pulue qtitas 4or. ǧ. ordei inter capillos: ⁊ si nō curaret interponere puluerez capillis: tūc fiat sacculus de sindone de grana retorto: qui sit longitudinis vnius semissis: ⁊ latitudinis 4or digitoꝝ. in quo ponat. ʒ. j. huius pulueris. ¶ Puluis aūt iste est. ℞. ǧ. peonie. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. gariofili ligni aloes: maiorane floꝝ rosmarini. añ. ʒ. j. fiat oiuȝ puluis per se. deide cōmisceātur. ¶ 4m vo remediuȝ spāle est hoc. ℞. auree alexādrine saltē etatis annorū qnque mitridati. añ. ℈. ſ. peonie maiorane nucis muscate: seminū ruthe. añ. ℈. j. incorporent diligenter. deide post pulueriçationē supradictā ul' post sacculū deglutiat de hoc electuario quātitatē vnius fabe. ¶ 5m remediū spāle est: ut oi mane añ prādiū ⁊ cenā etiā per duas horas ipleat os suuȝ de aq̄ decocta cuȝ çuccaro. deinde in manu sua accipiat de decoctione ifrascripta calefacta: ⁊ trahiciat de ipsa leuiter per nasuȝ suū saltē qtuor vicibus per quālibet narem: ⁊ ita ɔtinuet diebus ad minus octo. Decoctio vo quā trahere debet per nares est ista. ℞. folij ligni aloes: sticados arabici: radicū cucumeris asinini añ. ʒ. j. maiorane. ʒ. ij. çuccari scōe decoctionis. ℥. j. ſ. coquātur oia in libras. vj. aque usqȝ ad ɔsumptionē duaꝝ ptiū lēto igne deinde colent ⁊ reserue tur colatura in uase vitreo exposito radijs solis: ⁊ cuȝ opus fuerit de predicta coctione accipiatur cyathus vnus ⁊ calefiat: ⁊ per nares trahiciat ut dictū est. ¶ 6m remediū pncipale ē ꝙ ista adolescētula semp post prādiū ⁊ cenā accipiat frustū vnuȝ ifrascripte ɔfectionis. ℞. spērū dyamusci dulcis. spērū dyābre añ. ʒ. j. çuccari scōe decoctionis. ℥. v. ⁊ cuȝ aq̄ maiorane fiat ɔfectio in rotulis. ʒ. j. ſ. ¶ Ultimo vo hec adolescētula uti debet ifrascriptis pillis. ℞. pillarū alefanginaꝝ descriptione Mesue in suo antidotario. ʒ. j. ſ. bdelij mollis: pulpe collogntide. añ. ℈. ſ. fiat pillule cū syrupo de sticados. de oi. ʒ. j. ⁊ circūaurent. ¶ Descriptio aliaꝝ pillarū est hec. ℞. aloes abluti. ʒ. j. agarici electi. ℈. j. ſc. ligni alo-

es. ʒ. iij. fiat pille cū succo ro. de oi. ʒ. x. Sit aūt harū pillarū usus isto mō. qz de pillis aureatis accipiat vnā per duas horas post cenā qn fecerit fomētū cū tabula cu pssr: & vnctionē post ipaz: & pulueriçationē sup caput: & cū accepit eluarium suprascriptū: tūc illo sero nō accipiat pillulā: sz illā accipiat duob⁹ dieb⁹ sequētib⁹. & qn accipit illā pillam dimittat eluariū iā pdictū. ¶ 4° vo sequēti sero p mediā horā añ cenā accipiat vnā de alijs pillulis: ita reuoluēdo de ista quā accipit ante cenam ad istā quam accipit post cenam continuando modum: ita q qn acceperit electuarium dimittat pillulas: & econtra. & erit perducens ad sanitatem.

Consilium. 53. de impotētia motus pgressiui que tn̄ paralisis uere dici pōt.

Nobilis vir Ludouicus de garçonib⁹ laborat dispositione que est impotētia ad motū pgressiuum: que neqz palisis uere dici pōt. oīs uera paralisis aufert sensuz & motū & maxime cū ipsa fuerit vniul's. i. alterā medietatē corporis dextrā aut sinistrā inuadēs. ¶ Neqz etiā hec dispositio pōt dici palisis in sensu cū experiētia sit in oppositū: eo qz vir iste in sensu tactus medietatis dextre: que paralitica fuit: ut dī sensuz hēt ɔueniētem oīuz obiectoꝝ tactus pceptiuuz. ¶ Silr neqz dici pōt paralisis in motu: eo qz mēbra mouent ut sensus oñdit. oportet igit de necessitate ɔcedere q hec dispō est impotētia ad pgressiuū motuz extēsiuū & ɔctiuum: que est accñs palisiz consequēs. ¶ Pōt aūt huius accñtis uerificatio hēri ut remāserit aliqua oppilatio in neruis oriētib⁹ a spōdilib⁹ cordis uel colli per quos sensibilis spūs & motiuus ad brachia deferri solebat. silr etiaz potuit remanē aliqua oppilatio in neruis oriētib⁹ a spōdilibus renū alkatin & caude: per qs spūs motiui deferri debēt ad pedes magnos. ¶ 2ª cā pōt esse debilitas que remāsit in neruis sensus & motus totius dextre ptis. ppa eniz debilitas illarū ptiuz absqz aliq oppilatione cadēte in nucha & in neruis ab ea oriētib⁹ pōt esse cā debilitatis & ipotētie ad motū pgressiuū uel aliū. ¶ Credo aūt ego q utraqz istaruz causaꝝ in hoc viro concurrat ad impediēduz motū brachij & pgressiuū. ¶ Etiā ɔfirmari pōt satis ppter longitudinē egritudinis: qm̄ a sex annis citra molestat hac egritudine. ¶ 2° etiam hoc confirmari pōt a posteriori: qz remedia que fuerunt eidē applicata a pncipio colli usqz ad caudam notabiliter pfuerunt ei. vnde in motu brachij dextri & pgressiuo fm pedē totum manifestaz habuit alleuiationem. ppter qd bene sperandum est: q si pcesserit in cura sua ɔuenienter & discrete notabilē habebit ɔualescentiam ut nunc sequitur.

Modus itaqz regiminis eius pēdet ex debita electione rerū nō nālium p. 2° ex debita administratione instroꝝ medicinaliū. Pro declaratione itaqz pmi p eligat aer sibi ɔueniēs in ɔriuz discrasie: & similiter totū regimen sex rerū non nāliuz. ¶ Regimē vo medicinale huic viro ɔueniēs. XII. remedijs mihi cōpleduz est. Quoꝝ pmum est ut iste vir purget oī uere a pn° mēsis martij usqz ad medietatē eius a. XX° die septēbris usqz ad pncipiū octobris per hūc moduz. ¶ Primū itaqz remediuz est hoc minoratiuuz: qd in mēse martij recipiat in aurora cum. ʒ. iij. aque mellis calefacte. & tardet cibū suū post assumptionez ipsius per horas. vi. accipiens in qnta hora cyathū vnum aque ordei çuccarate calide & post sex horas prādeat. ℞. electuarij indi. ʒ. ij. agarici electi. ʒ. s. reuapontici. ℈. j. çç. spice nardi. añ. ǵ. v. salis gēme. ǵ. j. misce cū aqua pdicta & fiat ut dictū est. ¶ 2m remediū est ut sumpto minoratiuo iā dicto accipiat i aurora hoc digestiuū calidū: & ɔtinuet tota vna septimana ipm & tardet cibū qtuor horis. ℞. sy. de calamēto: sy. de stica. oximel. cōpositi. añ. ʒ. s. aque acori: betonice: & ireos añ. ʒ. j. misce. ¶ 3m instrm est q post digestiuuz pscriptū octaua sequēti die in mane purget cū istis pillis. ℞. pillulaꝝ de sarcocolla pillularū fetidarū. añ. ʒ. s. reformentur pillule. vij. cū melle rosato & accipiant ut dictū est. ¶ 4m remediū est ut in fine septēbris accipiat hoc minoratiuuz: & post ipz obbuet ɔditiones ut de p minoratiuo iā scriptū est. ℞. pil. de agarico: pillularū de hermodactylis. añ. ʒ. s. boni ponderis reformentur pille. vij. cuz eluario succi rosarum. ¶ 5m instrm est ut post assūptionē pscripti minoratiui accipiat hoc digestiuū: qd continuet septimana vna hora: & modis obseruādis in syrupo pscripto in purgatiōe ueris. ℞. aque betonice: aque saluie aque iue. añ. ʒ. j. s. sy. de eupatorio. ʒ. j. misce. ¶ 6m instrm est ut postq accepit digestiuū pdictū octaua sequēti die in mane purget cū istis pil. ℞. pillulaꝝ de hermodactylis. ℈. ij. pillaꝝ fetidaꝝ. ℈. ij. reformentur pill. vij. cū succo rosarū: & accipiant hora & cōditionib⁹ scriptis & obseruandis in purgationib⁹. ¶ 7m pncipale instrm est ut tpe quo assumit digestiuū semper tota spina eius inūgat bis in die. s. in mane quādo surgit & sero qn uadit ad lectū cum hoc vnguento incipiēdo a pncipio colli usqz ad finē spine leuiter ɔfricādo. ℞. olei irini: & de costo. añ. ʒ. j. de piperibus. ʒ. s. misce. ¶ 8m remediū pncipale est ut tpe quo assumit digestiua pdicta si uēter eius foret stipticus utat hoc puluere: de quo oī tertio sero paꝝ añ cenā accipiat. ℈. j. cū medio cyatho brodij: uel aque ordei çuccarate: cuius descriptio est hec. ℞. turbit electi. ʒ. j. hermodactylorū. ℈. ij. polipodij. ʒ. s. folliculoꝝ sene. ʒ. ij. cinamomi electi: macis: çinçiberis: violarum gariofiloꝝ. añ. ℈. j. tartari. ℈. ij. salis indi. ʒ. j. pulueriçent omnia per se: demum cōmisceantur diligēter. ¶ 9m instrm est ut postq iste vir purgatus fuerit utat confectione dyacori: aut electuario de acoro: de quo omni mane per quatuor horas ante cibum accipiat coclear vnū deglutiendo ipsum sicut Padue facere solebat. ¶ xm instrumentum est ut post pdictas purgationes saltez ter in septimana accipiat omni sero cuz uadit ad lectū. ʒ. j. huius mixtionis. ℞. sperū dyambre: sperūz plirisarcotici. añ. ʒ. s. oximellis cōpositi. ʒ. iij. syru. de calamēto. ʒ. iiij. çuc. albi. ʒ. iij. coquat çuccarū cū syru. & cum inspissatū fuerit superaddātur species predicte cū iam tepescit. ¶ xjm instrm est ut dieb⁹ istis iterpollatis aliqn bis in septimana in aurora bibat cū aq saluie calefacta. ʒ. j. ɔfectionis hermetis post quā tardet cibū horis ad minus qtuor. ¶ 12m vo remediuz est ut in septimana vicibus saltē 4or collutionē oris sui faciat cuz. ʒ. iiij. aque mellis. & ʒ. j. s. ɔfectionis anacardine iuicē mixtis & calefactis. hoc eni erit sibi singulare remediū ad ipedimētū smonis. ¶ Sicut ad impedimētuz motus digitoruz in scribēdo nocitorum singulare remediuz erit frequēs ablutio facta cuz lib. x. aque cineris: & lib. s. sulphuris viui decoctis usqz ad ɔsumptionē tertie ptis. spo eni per hoc tale remediū manus ei⁹ ad laudabilē dispositionē reduci debere: sicut & totū corpus cū alijs remedijs suprascriptis ad bonā cōualescētiā restitui debere: quod totum altissimus misericordia sui concedere dignet ad laudes perpetuas. Amen.

Cōsiliuz. 54. de tremore capitis & brachioꝝ ex successione ad cefalicā frigidam.

Tremor quo molestat iste nobil' vir est morb⁹ difficil' ualde: & minat ei piculū igēs aduēt⁹ egritudinū neruoꝝ ut palisis: & fortassis spasmi & egritudinuz cerebro appropriatarū: ut epilepsia & fortassis apoplesia. ¶ Cum eni iste tremor fz ptē sit egritudo capitis silr etiā sit egritudo dextri brachij: patet q mā que facit hunc tremorem facile pōt esse cā epil'ie aut apoplesie. mltiplicata eni ipa in mltis ptibus cerebri ppter aliquā de causis mltiplicationis eius facile pōt cōplete uel icōplete oppilare oēs uētriculos cerebri: & iā fuit iste vir epilēticus: aut apopleticus. ¶ Et cā qdē multiplicationis ei⁹ facile itelligēti appet uelut est supfluitas in potu: & pprie vini fumosi dulcis & vinositatē hūtis: uelut etiā esset imodera

tus coitus ⁊ exercitiũ sup cibatione factũ: ⁊ cõmorari in ae
re frigido ⁊ exercitari exercitijs: p que oportet caput incur
uatũ tenere: ⁊ uestibus collũ ualde strigentibus uestiri: ⁊ sic
de alijs. ppter eni hec oia multiplicaret mã: que si fluxibilis
⁊ aquosa pseueraret molestãdo ṽtutẽ ad expulsionẽ sui ad
originẽ nuche delata ul'r palisiz in aliq̃ medietatũ toti⁹ cor
poris oppilãdo efficeret. ¶ At ṽo itez si mãm istã ↄtigeret
⁊ adbuc q̃titate nõ multiplicatã: siue in modũ substantie
grossiorẽ fieri icitãte ṽtutẽ ad illi⁹ expulsionẽ: p neruos p
pulsa extẽdẽdo eos fʒ latitudinẽ facile põt eẽ cã ↄtini mo
tus neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ uersus cerebrũ ⁊ icurreret spasmuz.
¶ Amplius itez opʒ ↄcedẽ hãc egritudinẽ neĉio esse uerẽ
dã ex nocumẽto cerebri ⁊ neruoꝝ: qd̃ appet ex tremore am
baꝝ ptiuz. ¶ Adhuc itez 4° oportet hãc egritudinẽ esse su
spectã: q̃n ipsa est facta successione ad cephaleã frigidã: que
nõ fuit canonice curata. ppter qd̃ ↄcludit' in cerebro nõ so
lũ remãsisse reliqas mãei huius egritudinis: sed etiã debili
tatẽ cerebri que est cã ↄtinua gñationis harũ mãeꝝ p viaz
idigõnis. ¶ Cũ g̊ mã huius egritudinis iueniat' pñs in ue
nis ⁊ neruis ⁊ cã gñationis ipsius ↄtinue fixa pmaneat ne
cesse est ↄcedere egritudinẽ ipaz ĩgẽtis piculi esse necessitati
uã nisi al'r prouideat' ei. uerũ quia res ista lõga ⁊ accurata
multũ inq̃sitione idigeret: ⁊ iaz nõ instat tpis cõmoditas in
pticulariter describẽdo regimẽ qd̃ esset ↄueniẽs ex pte reꝝ
nõ nãliũ ⁊ medicinaliũ. Ideo nõnulla pũcta regiminis ei⁹
ex pte regiminis nõ nãliuz ⁊ medicinaliũ succincte pcurrã
reseruãs intẽtionẽ ad supplẽdũ illa si in posteꝝ fuerit neces
sariũ. ¶ Igit' vir iste oino abstinẽ debet ab usu ciboꝝ ⁊ eo
rum que sunt fri. ⁊ hu. ut pisces oẽs: ⁊ proprie elixi: cancer ⁊
anguille. Et longe meliores ei sunt pisces saliti q̃z recẽtes: ⁊
euitet spinachias: bletas: cucu. portula. ⁊ silia. ¶ Et cane
at sũmope a reb⁹ grossitudine ⁊ viscositate sua oppilatis: ut
sunt pastile panis açimus nõ bñ coct⁹. ¶ Effugiat etiã le
guminũ oinz substãtiã sed brodio ciceruz ru. ⁊ alboꝝ: farro
riso amigdalato uti põt. ¶ Et panis ei melior modicũ fur
furaceus salis ⁊ fermẽti modicũ hñs q̃z cois panis. ¶ Co
medat carnes tp̃e suo vitulinas: captinas: ⁊ minus frequẽ
ter captinas. ⁊ caro salita nõ pinguis est ei utilis. ¶ Fruct⁹
recẽtes oẽs vitare debet. limonib⁹ aũt ⁊ arãcijs ⁊ citro ↄdi
to cũ spẽbus uti põt. ¶ Lac ṽo ⁊ lacticinios cibos nullo
mõ tãgat: nec caseũ dulcẽ: sed caseus salit⁹ cretẽsis oino me
lior est ei. ¶ Feniculũ ṽo ⁊ pe. mẽthã: ⁊ rosmarinũ: saluiam
serpillũ: oĩa talia ⁊ eoꝝ radices in multo usu hẽat. pastina
chie: karote: cappares ⁊ ↄsilia bñ placẽt. ¶ De potu aũt ei⁹
dicẽdũ oino ipm debẽ dimittẽ vinũ si est dilector sanitatis
ei⁹. pp qd̃ placeret mihi sũme ut uteret' isto potu: videlʒ q
accipiat de aq̃ bone cisterne lib. xxv. floꝝ rorismarini sicco
rũ. ℥. j. bulliat aq̃ cuz his florib⁹ usq̃z ad ↄsumptionẽ tertie
ptis ei⁹. deĩde sup addant' ei mel. citrini electi lib. ij. ⁊ iterũ
isimul bulliãt successiue bñ dispumãdo cũ cocleari usque
quo q̃rta ps ↄsumat'. demuz colet' per stamen bñ spissum
⁊ reseruet' hec decoctio in uasis mundis vitreis bñ coop
ta. De hac aũt aqua bibat ad libitũ suuz loco vini. si autẽ p
pter aliquã cãm recipe nõ ualet saltẽ misceat' ei tertia pars
uel quarta ps vini rubei clari nõ ualde grossi neq̃z fumosi

De regimine

ṽo medicinali icipiẽdo curã rõ
nabiliter decem videnť mihi ab
eo obseruari debẽ. ¶ Primum est q ab hac die pñti q̃nta
martij usq̃z ad duodecimã ei⁹ vno mane uẽtre ei⁹ uacuo fi
at flobotomia de basilica dextri brachij sub cubito: aut ra
mo: siue saluatella ei⁹ in manu inuẽta iter digitũ anularẽ ⁊
auricularẽ ⁊ educant' sanguinis. ℥. iiij. ul'. v. ⁊ nõ miret' ali
q̃s. Flobotomia eniz ista idicationẽ accipit a repletione cor
poris ⁊ pprie epatis a mã flegmatica ⁊ cholerica subdñan
te: qd̃ appet ex pulsu eius magno ueloci ⁊ frequẽti: ⁊ colore
corporis uerso ad citrinitatẽ: ⁊ tictura urine ad igneitatez
cũ grossitudine iclinatã. Cholerica igit' mã illud flegma dis
soluẽs ⁊ subtiliãs facit ipz ueloci⁹ ⁊ magis penetrare in pñ
cipia neruoꝝ: ⁊ addẽ in nocumẽtuz hui⁹ egritudinis ma
gnifice. ¶ 2m instrm est q facta flobotomia sequẽti mane
soluat' uẽter ei⁹ cũ istis pil. ℞. pill. cochiaꝝ de sarcocolla de
scriptione Mes. añ. ʒ. 5. forment' pill'e. vij. cũ suc. rob. ⁊ tar
det cibũ post horis sex pmittendo q̃nta hora potum cyathi
vni⁹ aque calide çuccarate. ¶ 3m q in die imediate sequẽ
ti post solutionẽ dictã accipiat ↄtinue hũc potuz: quẽ conti
nuet ad min⁹ per mensem. ℞. aque distillationis andaco
che: betonice: rorismarini. añ. ℥. j. syru. de sticados: oximel.
simplicis. añ. ℥. vj. misce: ⁊ calidũ in aurora accipiat ⁊ tar
det cibuz horis q̃tuor. ¶ 4m est ut oi fine. xii. dieꝝ purget'
cuz his pill'is post assumptionẽ digestiui pcedẽtis. ℞. pil.
fetidaꝝ. ℈. ij. pil. cochiaꝝ. ℈. j. forment' pil. vj. ⁊ accipient' ho
ra pdicta ⁊ cõditionibus obseruatis que in alijs pillulis scri
pte sunt. ¶ 5m pncipale est ut vir iste oi sero cuz uadit ad le
ctũ accipiat coclear vnuz radicũ acori ↄditi: ⁊ bibat post ip
sum cyathũ mediũ aque andacoche calefacte ⁊ çuccarate.
¶ 6m instrm est ut oi sero hora stati dicta ⁊ oi mane anteq
surgat a lecto applicet pãnos calefactos ab origine nuche
per totas spatulas usq̃z ad finẽ costaꝝ: ⁊ cũ sẽserit penetras
se in mẽbra tũc inugat ea ex oleo de andacocha bñ cal'o dili
gẽter ↄfricãdo. hẽt enĩ in cura huius egritudinis ppietatẽ
mirabilez: ut 2a tertij. cap de cura tremoris colligit'. ¶ 7m
est ut iste vir oino pcuret uti frequẽter puluere cerebri lepo
ris cõbusti: cuius. ʒ. 5. ante omnẽ cibũ per horã vnã semper
accipiat cũ hydromelle suo: aut cũ aqua andacoche uel ma
tricarie. ¶ 8m instrm est ut iste vir tp̃e assũptiõis digestiui:
⁊ tp̃e intercedẽte inter purgationes saltẽ oi tertio die paruz
añ cenã accipiat. j. uel. ij. de istis pill. que subducẽdo uẽtrem
trahũt aliq̃d de materia añcedẽte hui⁹ egritudinis. ℞. alo
es electi infusi ⁊ ↄseruati per decẽ dies in aq̃ maiorane. ℥. ij
agarici electi. ʒ. 5. colloquintide. ℈. 5. çç. electi. ʒ. 5. formẽtur
pillule de oi. ʒ. vj. cũ aq̃ rorisinarini. ¶ 9m istrm est ut postq
iste vir bis purgatus fuerit assuescat oi die añ cenaz per ho
ras. ij. facẽ sibi apponẽ uẽtosas sup spatulis ṽsus nucham
que sint uehementer ignite absq̃z scarificatione: ⁊ pmutent'
diuersis locis ascendẽdo ⁊ descẽdẽdo. ¶ xm est ut iste vir oi
sero cuz uadit ad lectũ faciat sibi pulueriçari totã posterio
rẽ ptẽ capitis a summitate eius ṽsus collũ cuz pulue isto: p
us tñ cũ digitis leuiter madefaciẽdo cutiabrasaz cuz aq̃ vi
tis. est aũt descriptio pulueris hec. ℞. artetice herbe para
lesi. ligni aloes: ireos: pul. hermodactyloꝝ: stica. origãi: cala
mẽti. añ. ʒ. 5. folij granoꝝ padisi folioꝝ ruthe añ. ℈. j. pulue
riçentur omnia per se. deinde commisceantur. Hec in sum
ma sũt remedia meliora: que sibi fieri possunt. que omnia
in sui utilitate ⁊ sanitate summus saluator dirigere digneť
ad laudem eius sempiternam. Amen.

Cõsiliuz. 55.

de stupore digiti minoris dextre ⁊ si
nistre manus cuz aliq̃ contractione
eoꝝ ṽsus domesticã ptẽ manus per coĩtatẽ ad pectus apo
stemosum: ⁊ ad caput cateriçãs: cuz. v. accñtibus videlicet.
¶ Oppilatio colatorij. ¶ Clausio viarum nasi in loco ri
çe. ¶ Difficultas anhelit⁹. ¶ Debilitas digestiue stomachi
¶ Stipticitas uẽtris. Diuidit' aũt ↄsiliũ in tres tractatus.

Tractatus

pmus ↄtinẽs caplm vnũ de iuestiga
tiõe dispõnuz pdictaꝝ per cãs ⁊ signa

[I]Am pauloante dispõ quedã ⁊
sciri difficilis:
⁊ quo ad opus difficillima ad man⁹ meas p
uenit. Adolescẽs eniz q̃dã spineta nũcupatus
honorabilis ciuis Uincẽtinus ab anno citra
his accidẽtibus uelut aculeis spinis molesta
tus est. ¶ Primo q̃dem in digito minori dex
tre manus ut in pluribus lʒ etiã in eodẽ digi
to sinistre manus: imo: ⁊ in oibus manibus stuporẽ hũit cũ
aliq̃li pdictoꝝ digitoꝝ ↄtractione ṽsus domesticũ manus:
plus tñ in dextra q̃ in sinistra manu. ¶ Cui cuz talia acci
debãt tãtuz nocumẽtuz fere istãtanei doloris capiti eius ac

cidebat ut sensuū exterioꝝ opatione fere ꝙ plurimuꝫ puabat. Eteniꝫ auditiua potentia olfatiua gustatiua ꝛ visiua opationibus suis puant oino. In sensu etiā tact⁹ adeo magnifice ledebat: ꝙ nisi forti ꝯcussione ꝛ distētione ptinꝫ agitatus esset in sensationē obiectoꝝ tactus debitā exire nō poterat. ¶ Adde quoqꝫ ꝙ in opationib⁹ etiā sensuuꝫ iterioꝝ nocumētū notabile ꝯtingebat: ita ꝙ neqꝫ sensus cois fantasia imaginatiua ꝛ cogitatiua potētia sibi debite seruiebāt ad opa sua: in qbus etiā vtutib⁹ inferiorib⁹ opando corrupte ledebat: ita ꝙ murmurādo extraneos sermones pferebat ꝛ seipsum neqꝫ astātes bn̄ cognoscebat. ¶ Perseuerabat aūt dispō hec in eo tpe lōgiori qꝫ duaꝝ horaꝝ affligendo ipm. Cuꝫ aūt postea iualesceret vt⁹ in mām uel cāꝫ huiꝰ lesionis de qua postea iuestigatio pcedit: remanebat eideꝫ soda grauis que merito a iuniorib⁹ galeata passio nuncupat: eo qꝛ totū caput ingēter molestabat per vnā diē nālē. ¶ Et cuꝫ hac qdē exacerbatiua dispōne pmāsit fere anni circulo cōpleto molestat⁹: cui qdē dispōni vtutis debilitas uēis in opationib⁹ vite pgressiui mot⁹ supuenit: ꝛ etiam nocumētum nutritiue potētie tātum incidit ꝙ extenuari ꝛ notabilius macrefieri cepit ubi in mēbroꝝ habitudine mediocritatem carnositatis trāscendere solebat.

Post hoc auit circa pn^m aplis pn̄tis anni. 1433. incepit ab ei⁹ capite catarrus defluē mā salsa que semp eidē supabūdat per. v. uel. vi. horas post assumptū cibuꝫ. ¶ Et hui⁹ qdē māei ps multa catarriꝫauit ad pect⁹ ꝛ ibidē in medio toracis ei⁹ adeo est collecta ꝙ dolorē in mediastino pāniculo satis grādē ꝯtinuū ꝛ iseparabilē efficit. ¶ Cuius etiā māei pticula nōnulla cordi delata est ꝛ in eodē tremuluꝫ motū efficit adhuc pseuerātē: siue ita sit ꝙ uapor pꝑter māei illi⁹ nocumētuꝫ in cor fecerit: siue ipm cor per cōpassionē absolutā pectori ꝯdolēdo nocet: ide est ꝙ a tremulo motu cor eius nō deseritur. ¶ Propter eādē causam etiā in pulsu eius diuersitas appet vnius dyastolis que maior est ꝙ altera post qtuor uel qnque pulsatiōes ꝛ eadē dyastoles que alijs cōparata minor est: etiā notabiliter frequētior est. ꝛ ita etiā dyastoles cordis cū ꝯsideratione bona tactu pcepta diuersitatē seruāt inter magnitudinē ꝛ paruitatē uelocitatem ꝛ tarditatē. ¶ Hec in summa videt huius viri dispositio aggregata: cui etiā predicta accn̄tia ꝯsecuta sunt ut isomnietas. i. dormiēdi difficultas conturbata dormitio ꝛ cōmotio a somno cogens ipm mittere mām melācholicā cū tussi rascatione excreatione violenter expellēdo mām salsaꝫ multā ꝛ uehemētis viscositatis ꝛc̄.

Que qdē dispō si diligēter a viro in scia exercitato ꝯsideret appebit esse ꝛ cognitu ꝛ opatione difficillima. ¶ Primo qdē est dispō etati ꝛ cōplexioni disproportionata satis. ¶ 2° qꝛ arguit duoꝝ mēbroꝝ pn̄cipaliuꝫ: ut cerebri ꝛ cordis notabile nocumētuꝫ: lꝫ etiam epar nocitū sit excellēter: qd̄ arguit dispō qꝫsi marasmodea quāicurrit. ¶ Et 3° iteꝝ qꝛ hec dispō imo dispōnes societate sunt accn̄tib⁹ que nō sunt uerēda min⁹ ꝙ dispō que fuit illoꝝ causa. cuꝫ g credā hoꝝ accn̄tiuꝫ ꝙ plurima fixa esse ꝛ amplius a cā nō depēdere. ¶ 4° iteꝝ hec dispō seua est: eo qꝛ inuenit in viro puilegijs ꝑparātib⁹ ad ptisim insignito. est eni vir lōge stature habitudinis macerrime cerebrū hn̄s humidū: ꝛ vias ad ipm notabilr latas uel aptas: ut sūt nares ꝛ alie. stricturā hꝫ in riça: tpa satis nutrimēto puata. collū longū ꝛ gracile cōpōnē pectoris adeo lōgā: ꝙ finis costarū eius qꝫsi pncipiū anchaꝝ attigit. Estqꝫ pectus eius a dyametro ab an̄ ꝛ post notabilr angustū: ꝛ carne puatū: humeros excarnatos ꝛ eleuatos hn̄s cū uētris stipticitate notabili: ꝛ cruriū gracilitate: ꝛ excarnatione hn̄s: ꝛ ꝯtinuū hēt materierū salsaꝫ a capite defluxū: ergo ad ptisim parat est. ꝯn̄tia necessaria est intelligēti terminos. ¶ Adhuc etiā 5° hec dispositio difficilis est: eo quia prolixitate sui videtur esse subiecto infixa uelut consuetudinaria facta. tales autem non faciliter remouentur ꝛc̄.

Propter hec itaqꝫ oia si ꝯuenienter curatiuuꝫ regimen administrari debet opꝫ inuestigari plura. ¶ Et pmuꝫ qdē est que sit egritudo pncipalis oium aliaꝝ effectiua cā. ¶ 2° que sit egritudinis uel egritudinuꝫ spēs. ¶ 3° qd̄ sit mēbrū cui dignius ꝛ pncipalius intēdi debet. ¶ 4° a qua dispōne incipiēdum sit exigē curationē: eo qꝛ plures sunt inuicem cōplicate: ut ex pdictis appet. ¶ Videt aūt mihi oino asserendū esse: ꝙ pma oiuꝫ dispōnuꝫ ei⁹ que sit aliaꝝ effectiua cā sit mala cōplo frigida ꝛ humida cū multa mā flatica in pectore fixa: ꝛ pꝑe in pte posteriori pectoris magis ꝙ anteriori: mā in uenis disseminatis per pleuretidem pāniculū etiā in uena chili descendēte. ¶ Adhuc etiā 3° in spatiositate pectoris ꝯtinet multa mā flegmatica: cuius ptē patebit esse mucillaginosaꝫ: ptē vo vitream: que ambe esse pn̄t ueri humores in epate geniti. ꝛ pn̄t esse flegmata etiā hic equoce dicta talia p viā idigōnis in pectore cōgenita. ois eniꝫ humoralis mā alibi qꝫ in epate genita equoce dr̄ de sua spē: ut patet 2° colliget. cap de iuuamētis flegmatis. ¶ Neqꝫ extimare possum ꝙ mā hec ꝯtineri possit in digitis ꝛ in manib⁹ supra tactis: qm̄ in eis tumorē faceret. ¶ Adhuc etiā si talis mā iueniret ibidē: mirabile videret ꝙ tāta ꝛ tā breui tpe possit in cerebro efficē nocumēta: que supra tacta sunt. ¶ Et 3° qꝛ etiā cū digiti manus colligātiā hēant ad spōdiles colli ꝛ dorsi: ut patet interioꝝ cap penultio. Si mā hec ꝯtineret in digitis ꝛ manib⁹: qre non appet nocumētuꝫ manifestum in spōdilib⁹ colli ꝛ dorsi: qn̄ talis mā piodice moueret. Rōnale eniꝫ est vnā ptem alteri colligatā citius ab eo pati ꝛ ꝯdolere ꝙ aliam ptem non ita imediate colligatā. sed neruoꝝ deferētiuꝫ spūm sensibilem ꝛ motiuū ad digitos pdictos manuum colligātia imediata est ad spōdiles colli magis ꝙ ad caput. igit in talibus spōdilib⁹ nocumentum pus ꝛ mai⁹ appere debet. ꝯn̄s aūt repugnat expientie in viro isto: igit ꝛ fundamentum ex quo sequr. ¶ Oportet igit hāc egritudinē intelligi talr: qꝛ cuꝫ mouet mā in locis uenaꝝ pectoris ꝯtenta per colligantiā absolutā cōpatiunt digiti manus ad pectus ꝛ nō ecōtra. s. ꝙ pectus cōpatiat digitis uel manib⁹ tanqꝫ illam ꝯtinentibus. pus enim tpe mouet mā ꝛ nocet pectori. secūdario vo nocumētum in digitis manus tanqꝫ in ptibus debiliorib⁹ appet. Cuꝫ igit nocumētum pseuerauerit tpe aliquāto in manibus ꝛ in pectore postea per colligātiam absolutaꝫ uel nō absolutā ledit caput spēb⁹ lesionis supra tactis. ¶ Cōtra: qꝛ mā que mouet in pectore pus nocumentuꝫ doloris saltem extēsiui efficē debet in pectore qꝫ in manibus. ptes eniꝫ ille nō sunt minoris sensationis: ꝛ mā cōtinet in eis ꝛ nō in manibus. igit nocumētum in eis dolor pus appere debet. ꝯn̄tia tenet: eo qꝛ agēs rōnabilius pus agit in ppinquā ptem. ꝙ in remotā. ¶ Huic motiuo rn̄dendum est negādo ꝯn̄tiam illā. lꝫ ei mā nocumēti illatiua sit ptibus pectoris ppinqor necessario cōtenta in eis: ꝛ ptes ille nō sint minoris sensationis ut bn̄ arguebat: qꝛ cetera nō sunt paria ex pte fortitudinis vtutis. Ideo in manib⁹ uel digitis tanqꝫ in mēbris debilibus nocumētuꝫ appebit excellētius ꝙ in mēbris fortib⁹. ¶ Recolligēdo igit ex pdicto fundamento ualde facile saluari pn̄t oia accn̄tia supra tacta p sensuuꝫ interiorum pꝑter distempiem coicatā organis sensuum exterioꝝ ꝛ iterioꝝ: ꝛ etiā pꝑter pmutationē tēperamēti spūuꝫ qui sunt instrā pdictaꝝ opationū fiet in opationib⁹ necessario nocumētuꝫ. vtus enim adhuc fortis nō pōt ꝯuenienter opari stāte distempie in organis ꝛ instris: imo forti⁹ qn̄ ꝯtingit in utrisqꝫ distempamentū. ¶ Modus aūt saluādi dolorem capitis est pꝑter subitā pmutationem tempamēti capitis: aut pꝑter distensionē pāniculoꝝ cerebri: que est spēs solute ꝯtinuitatis. Dolor enim ois necessario pꝯenit: aut a subita alteratione: aut a solutione cōtinuitatis. 2° tegni. ¶ Nocumētuꝫ ablationis visionis pꝯenire pōt: aut pꝑter forē distractionē spūum a cristalloide pꝑter qd̄ cristalloides quātūcunqꝫ in oi nā bn̄ tempata nō pōt opari pꝑter

carentiā instri. ¶ Adhuc etiam facile defendi pōt q̄ uapor multus a mā in pectore ɔtenta eleuatus delat⁹ ad pncipiū originis neruoꝝ opticoꝝ ibidē oppilationē cōpletā efficē pōt: eo q: grossus ꝛ viscosus est. sed hoc dato subito amitteret̄ visio: igit̄ ꝛc. ¶ Et pari fūdamēto facile defendi pōt nocumētū diminutionis corruptionis ꝛ ablationis ueniens in opationibus tā olfatiue q̄ gustatiue potētie. ¶ Q̄d vō nocumētū accidat corruptionis in opationib⁹ sensuū iterioꝝ: ita ut alienādo corrupte fm̄ocinet̄ imaginet̄ ꝛ corruptū iudiciū ex sensatis eliciat facile iteꝝ ex p̄dicto fundamēto deduci pōt. Jdē etiā cōcedēdū est de nocumentis diminutionis ꝛ ablationis in opationib⁹ iterioꝝ sensuū puenietib⁹. Q̄ uoꝝ ēt nocumētū sēsuū oiū nō ē credēdū ita fieri p̄cise per colligētiā iā assignatā: q̄ etiā nocumentū male cōplōnis in cerebro acq̄situm fuerit. Hoc qdē facile pbari pōt pp fixionē nocumēti i capite q̄d neciū est assignari pp continuum defluxum materieerum a capite catarriçātiū ad pectus. Et etiam q: talia nocumenta per euacuationes ꝛ abstinentiam non remanent. plurimum enim nocumenti ipsius. s. cerebri q̄d purgatione ꝛ complexionis mensuratione non remouet̄ est ex cerebro.

Ex qbus oībus facile itelligi pōt que sit egritudo p̄ns isti⁹ viri. Est eniꝫ mala cōplō frigida ꝛ humida mālis ivalescēs in pectore ꝛ in capite. ¶ Patet etiā ex his cōplicatio dispōnū haꝝ iuicē. ipse eniꝫ seipas reciproce itēdūt. Māe enim que euaporāt a pectore ad caput iplēdo ꝛ alterādo nocēt cerebro: ꝛ cerebrū sui frigiditate nō bñ digerit mās illas imo in eodē multiplicate descēdūt ad pectus ꝛ pectoris egritudines augmētant. Et sensit hec p̄nceps 5ª tertij. cap̄ de catarro dū inq̄t. Cerebrū enim frigidū nō digerit illud q̄d puenit ad ip̄m ex nutrimento ꝛ nō resoluit̄ q̄d ad ip̄m ascēdit ex uaporib⁹. ɔuertunt̄ g̊ superfluitates nutrimēti ꝛ cōuertunt̄ in uapores sic̄ ɔuertit̄ in alēbico id q̄d ascēdit ad ip̄m ex cucurbita. ¶ Patet iteꝝ 3º ex p̄dictis q̄ sit mēbruꝫ uel mēbra qbus p̄ncipal̄r in regimine intēdēdū est. sunt eni pectus ꝛ cerebrū. ¶ Et iteꝝ ex p̄dictis facile videri pōt que ꝛ q̄lis sit mā huius egritudinis. Est enim flegma mucillaginosuꝫ fm̄ magnā p̄tē q̄d eius viscositas declarat. est etiā aq̄suꝫ fm̄ notabilē p̄tē q̄d eius fluxibilitas ostēdit. ꝛ est st̄a hoc notabil̄r salsuꝫ salsedine in eo acq̄sita p cōmixtionē pauce cholē cuꝫ multo flegmate aq̄so. Nec molestari debeo si flegma illud ut nūc grossum ualde ꝛ viscosuꝫ appeat: q̄m ps aquosa eius notabil̄r ɔsūpta est diuturnitate actionis caloris nālis in ipsam. ¶ Ex his final̄r ɔcludit̄ q̄rtū supra iuestigari pmissuꝫ. s. a q̄ egritudine ꝛ mēbro incipiēdū sit in cura. nā canonice pcedēdo icipiēdū est sil̄ pcurare cerebrū ne mās cōtinue ad pectus effūdat. ꝛ cuꝫ hoc etiā pectori attēdēdū est eradicādo māꝫ: que in ipso ɔtinet̄ ꝛ fixa est q̄d dolor ostēdit ɔtinuus. ¶ Et gr̄a qdeꝫ huius intelligēdū q̄ mā hec ɔtinet̄ in p̄tibus supra tactis: ꝛ in pāniculo mediastino diuidēte pectus in duas p̄tes dextraꝫ ꝛ sinistrā: que iā apostematis p̄ncipiū in eo fecit. dolor eniꝫ pseuerās in medio toracis sicut tactus ostendit ip̄m arguit māꝫ ibidē apostemāteꝫ ɔtineri: ut sumit̄ xª tertij. tractatu 4º. cap̄ de p̄ncipijs speculatiōis scīe apostematū p̄tiū pectoris p̄ter cor. ¶ Ultimo vō ex p̄dictis facile saluari pōt oiuꝫ alioꝝ accidētiū euentus. s. vniuersalis debilitatis totius corpis ɔsūptiōis ꝛ extenuationis illius. ledit̄ eniꝫ potēter vitalis virtus ꝛ nālis: q̄re mēbra ɔueniēti nutrimēto depaupata marasmodeā dispōnē incidūt. ¶ Ex eodē fūdamēto facile reddi pōt cā uehemētis stipticitatis uētris: māe eni que irrorādo itestina fluxiua reddē solent exiccate ꝛ cōsumpte sunt: ꝛ vtus expulsiua debilitata est etiā: q̄re ꝛc. Hec sūt que de dispōne huius viri multipliciter cōplicata theorice premitti oportebat. vnde ad regimen illius transeundum est.

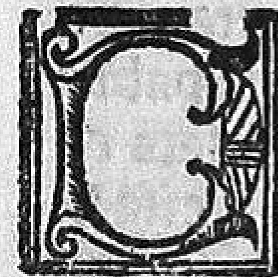
Tractatus secundus de administratione sex reru non naturalium continēs cap̄la sex.

¶ ¶ De aere. Cap. I.

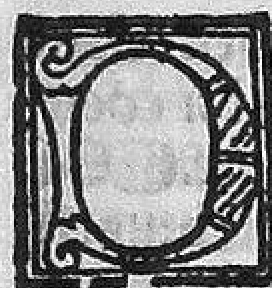
Egimē itaq̄ꝫ huius dispōnis ptiēdū est in debitā comēsurationē reꝝ nō nāliū. 2º vō in debitā mēsurā reꝝ medicinaliū ɔueniēter applicādaꝝ. Primū aūt p̄tit̄ in sex cap̄la fm̄ numeꝝ sex reꝝ non nāliū. ¶ Pro expeditiōe ergo aeris ꝛ sibi annexoꝝ euitet aerē frigidū ꝛ humidū: euitet etiā ip̄ꝫ frigidū ꝛ siccū. ꝛ adhuc etiaꝫ euitet aerē in calidītate ꝛ siccitate notabil̄r eleuatū. ꝛ idē de regione climate ciuitate ꝛ camera dicēdum est. ¶ Sit igit̄ locus hītationis ei⁹ oriētali ꝛ meridionali plage detectus mediocris cal̄itatis ꝛ siccitatis: excellentias eni q̄litatū v̄tus debilis non pateret̄ ꝛ camera ei⁹ a terra eleuata: neq̄ꝫ sit antiq̄ hñs edificia: neq̄ꝫ testitudinales reuolutiones lapidū a decursibus aq̄rū: a flatu uēti ꝛ nebulosi aeris secura. ¶ Et si locus nāliter talis hērī nō possit artificialiter p̄paret̄ tabulis ꝛ edificijs alijs: etiā: in quo fiat ignis sepe ex abiete lauro ꝛ iunipero ꝛ silib⁹ odoriferis plātis. Sepe etiā suffumiget̄ cū pulue laudani: colofonie: thuris: sandarace ꝛ ɔsilibus. ꝛ p̄pe etiā in hyeme si potēs est. ¶ De annexis vō aeri sit uestibus ɔdecēter munitus: ꝛ p̄pe cū suffultis pellibus agninis in diebus frigoris: ita ut oīno caueat sibi a frigore pedū pectoris ꝛ capitis q̄d ɔueniēter debet esse munitū birretis suffultis predictis pellibus: aut dossis varioꝝ uel ɔsilium. Laudo etiā ad hāc intentionem ut uestes eius suffumigent̄: aut conseruent̄ in capsa: ubi notabilis q̄ātitas xiloaloes condita fuerit ex eo: q: cerebri ꝛ pectoris est maxime confortatiuum. hec de aere.

¶ De motu ꝛ quiete. Cap. II.

E eo aūt q̄d p̄tinet ad exercitiū ꝛ q̄etē dicēduꝫ p̄ q̄ huic viro q̄es magis q̄ exercitiū est necīa: eo q: v̄tus ei⁹ satis debilis est. etiā q: corpus ei⁹ notabil̄r repletū est: p̄pter q̄d exercitiū ꝛ motus oīs saltē fortis magis eidē nocet mās in fluxu ponēdo q̄ꝫ easdē resoluēdo. si aūt eidē aliq̄d videat̄ esse cōueniēs exercitiuꝫ erit sicut leuis deambulatio: uel eq̄tatio sup gradario equo facta añ cibuꝫ. De nā eni motus est q̄ q̄ñ añ comestionem fit calorem accrescē fac̄ inatū q̄ꝫobrē ꝛ cib⁹ calorem iuenit accensum. i. aliq̄liter auctū: ꝛ corpus tū. i. p̄pter illud exercitiuꝫ grossitudinē. i. potētiā ad resistēdū: ꝛ tolerabilitatem. s. ad patiendū: ꝛ vires acq̄rit supple ad agēdū. Post cibū aūt oīno q̄escē debet. sic enim mot⁹ añ comestionē sanitatis est ɔseruator ita post comestionē egritudinuꝫ iuenit̄ gn̄atiu⁹. 4º Alman. h. p̄ cap̄ litteraliter colligēduꝫ. ¶ Si aūt necessitate urgente cogeret̄ exercitari forti exercitio post cibū aut alio t̄pe bonum est ut pect⁹ eius fascia bñ adherēti circumligetur: ꝛ tādiu teneat illā q̄ꝫdiu exercitat⁹ fuerit. Sil̄r ꝛ caput ei⁹ insita leui adherentia circumliget̄: ne p̄pter exercitium māe in eo uehemēter agitent̄ ne etiā caput ad receptionem uapoꝝ ꝛ māeꝝ aliunde uenietiuꝫ p̄paret̄. ¶ Si aūt quereret suꝑfluitatuꝫ q̄rte digōnis ɔsumptionem: loco exercitij pōt fricari ɔueniēter mane uel sero per duas uel vnā horā añ cibationē: ꝛ mūdificatis coībus suꝑfluitatib⁹ icipiat fricari a genib⁹ usq̄ꝫ ad pedes infra trahēdo. deide descēdat fricatio ab inguinib⁹ usq̄ꝫ ad pedes. Deideꝫ iteꝝ a p̄ncipiis natiuꝫ usq̄ꝫ ad pedes ifra trahendo. ¶ Fricationes autē p̄tiuꝫ pectoris añ ꝛ post suspectas habeo saltē nunc stante plenitudine p̄dictaꝝ p̄tiuꝫ: acq̄ret̄ eni ex eis plus nocumēti q̄ꝫ iuuamēti p̄pter agitationē māeꝝ in eis mēbris factā. Sil̄r etiā ꝛ fricationē oēm circa caput factā uel fiendā detestor. p̄pter eādē cām: q̄re pectinare caput: ꝛ pānis fricare adhuc quātūcunq̄ꝫ leuiter nō est laudabile: q: per leuem pectinationē uel fricationem capitis agitarent̄ māe ꝛ nō ɔsumerent̄: cuius oppositum per motus itendit̄. laudo tñ exercitium hoc: siue q̄etem noiare uelis: q̄d est anhelitus retētio p̄pter quem ex aucto calore melior fit materieruꝫ consumptio ꝛ adequatio. Jn summa g̊ ex predictis app̄et q̄ q̄escere melius est q̄ꝫ exercitari: siue exercitium vniuersale siue particulare intelligatur de exercitio ꝛ quiete dicta.

¶ De somno ꝛ vigilia. Cap. III.

E mō aūt vigilādi z dormiēdi pmittendū q̄ caueat sibi adolescēs iste vigilare multū: eo q2 debilis est z resolut' satis: z p vigilias ampli' ↄsumeret' z debilitaret'. vigilie etiā phibēt debitā mām digōnē z cholerā rubeā furē faciūt. de qua multū timēdū est in eo: eo q2 esset cā augmēti salsedinis in mā febricitādi acute: qd oīno in eo ualde timorosuz eēt. qre 4° Almās. cap 3° ita scribit'. vigilie multe calorē incēdūt z formā corrūpūt corpusq3 desiccant atq3 cholerā rubeā in ipso augmētāt. qd pcipue opant' cū corpora sunt macra. op3 ita q2 ut aīa vigilare non cogat' cū dissoluta z stupida fuerit. ¶ Ex qb' facile intelligi pōt: q̄ huic viro somni mēsura satis ampla ↄcedi debet. itaq3 eidē melius est a tempata dormitiōe recedē per augmētū dormiēdi q̄ vigilare eq̄liter ut solit' est: aut plus solito. ¶ Itaq3 dormiat p horā post assūptā cenā p̄us sup dextro: deīde sup sinistro latē decūbēdo capite notabilr̄ eleuato oīno dormitionē effugiat resupinā. Dormitio vō facta sup uētrē etiā vitet' l3 min' mala sit ei q̄ resupina ↄtria sibi. ¶ Diurn' vō somn' p vnā horā fact' saltē in tpib' lōgioꝝ dieꝝ aliq̄liter est sibi utilis. cū vō noctes lōgiores fuīt diurn' somn' euitādus ē nisi necitas aliq̄ nocturnā dormitionē īterrūpat: ppter quā supplē op3 cū dormitione diurna. ¶ Oīno aūt caueat sibi dormire reuolutionib' plurib': ut agitationib' de dextro in sinistrū: aut ecōtra sepe factis. tales enī sunt cā corruptiōis cibi in stōcho z in uētre toto z faciūt augeri supfluitates. z phibēt mās debite digeri z ad loca naliū expulsionum deriuari. Hec aūt huic viro sunt ingenia cōuenientia ualde: z de somno dicta sufficiāt.

¶ De accidentibus anime. Cap. IIII.

Ccidentia aīe oīa que uelocis z fortis motus in spiritibus z humorib' in pectore ↄtētis essēt effectiua fortassis pma ↄsideratione vident' ei cōuenire: sic ira uelox z furor. z in sūma accītia oīa per que fieret caloris z spūum reuocatio de circūferētia ad pfūdū corporis. uel q2 in motib' talib' magis dubitabile est q̄ māe pdicte putrescant magis q̄ resoluant' z digerant'. Jō hec accītia fortiū z velociū motuū euitāda sunt. ¶ Que eni3 aī accītia tristari faciūt oīb' sanis nocumētū efficiūt exceptis hisq̄ carnis minoratione indigēt. Cū g̃ hoc corpus nō sit sanū nec carnis minoratione idiget: imo sit exteuat' uehemēti' q̄ oporteat nō ↄueniūt ei accidentia animi tristari faciētia neq3 fortes motus efficiētia. ¶ Accītia g̃ aī gaudē faciētia ↄueniūt sibi: eo q2 robur tribuūt z nūc vires excitāt: z ea in suis rōib' adiuuāt. 4° Alm. 9° cap. Etiā ↄuersari cū viris uenerādis z dilectis: ubi hystorie z smones delectātes in mediū adducant' oio ip3 eligēdū est. ¶ De coitu aūt qui z ppter delectationē z ↄcupiam ad aīe passiones reduci solet: dicēdū q̄ oīno euitare debet: eo q2 per ipm euacuat' mā laudabilis: cui' ↄsūptione nō indiget ipē ppter extenuationē. ¶ Etiā 2° ppter laboriosum motū qui in tali ope necius est: ex quo sequeret' agitatio fortis in spiritib' z humorib'. ¶ Et 3° forte q2 talis extēsio in coitu necia pparat ad aptionē uenaꝝ in pectore uel sputū sāguinis ex cōpressione uel resudatione ↄtigentis: nequaq3 igit danda est opera coitui: imo fortassis sciētifice loquēdo nō ↄueniret actus ei' semel in mēse expedit'. Hec de accītibus aīe dicta sufficiāt.

¶ De inanitione z repletiōe. Cap. v.

E q̄nta aūt re nō nāli que est repletio z inanitio ↄtrāseundū est leuius. nā de repletione z inanitione respiciēte mās humorales dicet' īferius in regimine medicinali. ¶ De illa aūt repletione que ciboꝝ z potuū mēsurā respicit dicēdum q̄ oīno talē repletionē euitare debet ppter plura. ¶ Primo q̄dē q2 debilis est ei' digestiua. ¶ 2° q2 talē seqtur dyafragmatis cōpressio z ↄnter māerum in pectore ↄculcatio z nocumētu3 in anhelitu. ¶ Et 3° preter hec oīa augmētantur māe humorales. ¶ Et l3 eidē sit necia restauratio: nō tū cōuenit ei alimēto p repletio. imo si q̄nq3 ↄtingeret repletione3 fuisse factā ad euacuationē ipsi' subito festinādū est. ¶ Et pmus modus z securior eēt cū administratiōe tenuissime diete: aut saltē cū illa que est sibi vicina. ¶ Scōus aūt modus eēt uomit': z ppe q̄n replēs mā repiret' in stōcho. ¶ Uerū suspectū hēo uomitum eo q2 ppter agitationē forte que in ipso necia est corruptioni' disponent' māe. ¶ Et mēbra etiā pectoris pparant' ad distēsionē z forte ad eruptionem. ¶ Et 3° etiā q2 uomit' replet caput qd in viro isto est ualde repletū. ¶ Et 4° etiā q2 debilitat stomachu3. hēt etiā hic vir ↄditiones uomitu3 negātes: q2 pect' hēt strictum a dyametro que est ab añ ad post: etiā nocumētū hēt in anhelitu z apt' est ad spuēdū sanguinē ppter multā mām in pectore ↄtētā: z collū hēt lōgū z gracile: neq3 etiā uomitui assuetus est. Sed iste sunt ↄditiones ppter q̄s euitari debet uomit': ut 4a pmi. 2° cap eligi pōt. igit' vir iste uomitu3 euitare debet. ¶ Si g̃ in stōcho ei' inueniret' mā cibalis aut altera cōuenietius erit ei diuertē ipsam ad īferiora cū clisterib' de q̄bus in regimine medicinaliū dicet': aut ad illā replōnē minorādā pcedet' cū ptacta attenuata dieta z fricationibus. ¶ Silr̄ etiā adolescēs iste abstinētiā ciboꝝ z potuū multā euitare debet ex pte q̄ztitatis: sufficit enim sibi abstinentiam facere ex pte qualitatis: ut in sequēti caplo videbit'. Et credo q̄ si minoraret ciborum q̄ūtitatē: ita q̄ ptē tertiā subtraheret cibi z potus q̄bus utebat' cum sanus erat esset hec electiua z canonica dietatio sibi conueniens. Hec de quinta.

¶ De cibis z potibus. Cap. vi.

E cibis aūt z potib' paꝝ diffusior smo videt' esse necessarius. Itaq3 cib' in q̄litatib' sibi ↄueniēs debet esse calidus z siccus z subtiliatiuus apitiuus māeꝝ ↄsumptiuus abstersiuus z mūdificatiuus: tales enī vtutes z opationes eaꝝ necessarie sunt ut aduersent' lapsui qui frigidus est z humidus. ¶ Silr̄ z ↄtrarient' māeb' que grosse sūt per subtiliationē. ¶ 3° ut vie reddātur apte que oppilate sunt a mā viscosa. ¶ Et 4° minorāde sunt māe: qd per ↄsumptiua efficitur. ¶ Et 5° a parte cui infixe sunt uel adherētes sunt abijciende qd ↄueniēter per abstersiua pficit'. ¶ Et 6° etiā q2 oportet cānales z vias in q̄b' retinent' supfluitates ab eis euacuari. Hec q̄dē efficit' per vtutē apitiuā incisiuā z abstersiuā z expulsiuā in cibis existētes. ¶ Ex q̄bus appet q̄ cib' huius adolescentis z potus magis medicinalis q̄z cibalis debet esse ppter has itētiones imediate pdictas. ¶ Et q2 etia3 ipē notabilr̄ debilitatus z extenuat' est videt' q̄ in cibis restauratio magis q̄z medicinalis intētio sit necia. ¶ Ex q̄b' ulterius sequit' difficillimū esse administrare eidem debitā regulā cibationis nisi ↄueniat hec ab accurata mltū z solerti pūidētia tā ex scia q̄z ex pte medicine educta: leuius enim uerba cantant' q̄z opationes manifestētur. ¶ Uerū ut mihi z legētibus cōplaceā videt' q̄ pncipalis intētio in pncipio sue cure in cibis esse debet magis ad q̄litates medicinales cōparata q̄z ad restaurādi necessitatem. Neq3 enim ipse adhuc est ita debilis: nec ita extenuatus q̄ restaurandi intentio in cibis vincere debeat qualitates pretactas.

Itaq3 cib' eius sit panis bñ coct' fermētatus de pura farina nō q̄dē simula dicta: sed paꝝ furfuris vtutē hñs. ¶ Carnes vō ei' sint sicut lactētis vituli z agni z capreti z iuuenis porcelli z castrati iuuenis leporis gaçelli z siliu3. ¶ De uolatilib' vō sint carnes pulloꝝ iuuenū. antiq̄s eni3 gallinaꝝ carnes aliq̄liter suspectas hēo: eo q2 excitāt pfocationē nisi fuerint acetose: ut legit' 2° cañ. cap de carnib'. Placet etiā mihi carnes colūboꝝ paruoꝝ domesticoꝝ z syluestriū. ¶ Et de syluestrib' fasiani pdices turtures iuuenes z aues minute degētes in rubis: z caro iuuenis pauonis z parlonis q̄ est aīal hñs dētes in palato inuētū in mōtib' vincētinis: z nō in alia ciuitate marchie taruisine. Et in sūma oīu3 aīaliū carnes que nō sūt ualde antique dure viscose difficilis digōnis z mali nutrimēti placēt mihi. ¶ De pparationib' aūt carniū elixe placent

mihi magis q̃ʒ assate: neqʒ etiã vitupande sunt assate si fuerint molles per cocturã ⁊ aialiuʒ iuuenū ut piguiū nõ qdē piguedine porci salita: sed colatura ei⁹ aut receti adipe vituli aut castrati pguttate. Frixiores vo carniū nõ mihi placent ꝓpter nauseã ⁊ vnctuositatē quã efficiūt. ¶ De saporib⁹ aūt placet mihi succus granatoꝝ dulciuʒ ⁊ muçoruʒ nõ qdē acriū ꝓpter stipticitatē eoꝝ ⁊ frigiditatē. Silr dulcis curaguli succus: limonē vo acetum acutū ⁊ agrestã salsam ⁊ valde põticã detestor: ⁊ ɔtinuū usum istoꝝ triuʒ. Si aūt fieret agresta ex vuis manifeste maturētib⁹ ⁊ absqʒ sale nõ esset iꝓbãda. Sape aūt usus oino sibi ɔueniēs est q̃cūqʒ ꝑparationis modo. ¶ Adde quoqʒ ꝙ cū taliū ciboꝝ ꝑparationib⁹ semp imisceat̃ aliqd de radicib⁹ uel seminib⁹ plãtaꝝ subtiliãtiū apitiuaꝝ ⁊ mãdificãtiū: sicut sunt feniculus ⁊ petros. sparagus bruscus dancus ⁊ hoꝝ semina uel siliuʒ eis ꝓpter cãs supius dictas. ¶ De ɔditis aūt nõ placent mihi oliue neqʒ cappares saliti. Napi aūt ⁊ rape cõdite ⁊ nuces ziringi ⁊ paria eis placēt mihi: cū mihi nõ sint acuta ⁊ acetosa multū. ¶ De ferculis aūt placet mihi caules ⁊ rape ⁊ oïa olera leuis caliditatis. Bleta vo portulaca cucurbita spinachia ⁊ oïa siïia frigida nullo mõ placet mihi simplicia: nisi fuerit refracta cū calidis: sicut saluia mentha serpillo rosmarino ⁊ alijs ꝑdictis. ¶ De fructibus vo placēt mihi amigdale auellane ficus recētes ⁊ sicce vue bñ dulces: ⁊ mora etiã comedē põt bñ matura: ⁊ poma dulcia apia dactylia uel siïia ⁊ passule cuiuscūqʒ maneriei existãt. Fructib⁹ aūt frigidis ⁊ humidis: sicut ꝑsicis cerasis piris ⁊ melonib⁹ uti põt ⁊ ualde raro. ¶ Reliq aūt fruct⁹ ut putribiles humidi ⁊ stiptici oẽs dimittant̃ ut sunt cucumeres crisomilla citonia sorbe mespille ⁊ siïia. prunis aūt dulcib⁹ ⁊ bñ maturis uti põt ⁊ ꝓpe a cortice mũdatis ꝓpter acetositatē frigiditatē ⁊ siccitatē que est in eis. ¶ Lacte aūt cocto uel crudo uti nõ debet nūc sed in posteꝝ bñ sibi cõueniet. Caseo aūt recēti leuis salsedinis uti põt satis abũde. ¶ Oleum aūt nõ placet mihi ⁊ ꝓpe antiquuʒ ⁊ multi salis lʒ recēti oleo oliuaꝝ maturaruʒ aliqñ uti possit. Usus aūt butyri nõ saliti sibi ɔueniētior est. ⁊ si põt inter cetera in oï fere cibario utat̃ oleo recēti ex amigdalis dulcib⁹ excorticatis oï hebdomada facto. ¶ De leguminib⁹ aūt placēt mihi optime cicera rubea quocūqʒ mõ usus ⁊ etiã alba ⁊ cib⁹ oïs de ordeo fact⁹ uel de spelta uel de dorella. Far vo faseoli lētes ⁊ risuʒ nõ placēt mihi ꝓpter uētositatē frigiditatē ⁊ siccitatē eoꝝ: pãnici aūt usus placet mihi si fuerit tñ cū pingui brodio bene coctus. Robilia aūt ⁊ pisa ⁊ his similia nõ videntur mihi utilia. ¶ De piscibus aūt placēt fluuiales nõ multe viscositatis: sicͭ lucij torrentine capedani sq̃li ⁊ marsiones ⁊ alij ɔsiles bene cõditi. ance autē ⁊ anguille nõ placēt mihi nisi usu ualde rarissimo. Cancris aliquando uti potest ⁊ ꝓprie bene coctis: eo q2 sunt difficilis digestionis. ¶ De speb⁹us aūt utat̃ croco in oï fere cibario suo mediocri usu: pipe aūt saltem frequēter ⁊ multe quãtitatis nõ utat̃ nunc sed postq̃ fuerit euacuatus usus eius erit sibi ɔueniēs: eo q2 cõfert capiti ⁊ pectori aduersando materiebus supradictis ⁊ eas per vias urine ꝑcipitãdo. Cinamomo aūt maiori ⁊ minori uti põt: silr ⁊ nuce muscata ⁊ cortice ei⁹ qui macis appellat̃: galãga aūt çinçi. ⁊ rebus acutiorib⁹ non utat̃ nisi raro ⁊ in pauco usu. Hec de cibis dicta sufficiãt. ¶ Cibandi autem hora relinquatur cõsuetudini aut saltem hore in qua hic vir percipit se magis alleuiatum: aut sapientum doctorum consilio utatur circa hec.

De potu aūt ei⁹ utat̃ vino albo uel subrubeo colore granatino siïi potētia mediocri magis tñ ad virile vinuʒ q̃ debile iclinatū. Sapore vo dulce ⁊ suaue mediocriter ꝓpter iuuētutē. Odore vo aromaticuʒ ⁊ delectabile: substãtia claꝝ ⁊ dyaphanū: fumositatib⁹ ⁊ grossis ptibus expurgatū: ⁊ bibat̃ oino simplex absqʒ aque cõmixtione. ¶ Uez si vinum fuerit in potētia nimium audax ꝙ ɔsuetudinē sue urbis opulētissime frãgat ipm̃ cū aqua clara subtili ⁊ electa turbiditate ⁊ prauitate odoris denudata que sit simplex aut saltē cūʒ .x. uel .xv. ℥. feniculi bñ cocta ⁊ post ifrigidationē ei⁹ bñ colata: ⁊ hoc ꝓpe in hyeme. ¶ Si etiã a ꝓn⁰ mēsis octobris usqʒ per totum mēsem februarij uteret̃ hydromelle facto ex .xx. ptib⁹ aque ⁊ vna pte electi mellis usqʒ ad ɔsumptionē qnte ptis: q̃tuor remanētibus ualde utile sibi foret ⁊ efficacissimuʒ remediuʒ in cura sua ⁊ ꝓpe si in prescripta quãtitate coqueret̃ .ʒ.ss. electi cinamomi minutim incisi. Hec sunt que de cibis ⁊ potibus mihi meliora visa sunt: ⁊ sufficere vident̃ de hac re non nãli.

Tractatus tertius continens capitulum vnum de cura dispositionum predictarum per medicinalia continens octo intentiones.

Regimen aūt dispõnis huius adolescētis per medicinalia cõplēdum oportet ptiri in octo intētiones. ¶ Et ꝑma qdē est mãerū huius morbi euacuatio minoratiua. ¶ 2ª est ipsarum diuersio. ¶ 3ª est earum digestio. ¶ 4ª est mãeꝝ eradicatiua eũo. ¶ 5ª est mãerum in pectore contentarum uelox ⁊ prompta consumptio. ¶ 6ª est capitis rectificatio. ¶ 7ª est pectoris cõfortatio. ¶ 8ª ⁊ ultima accidentiū correctio.

Prima igit̃ intētio cõplet̃ per eũonē minoratiuã. ꝑ per flobotomiã factã: ⁊ dato ꝙ sit capiti intēdēdū sit ⁊ pectori ꝑncipalr tñ ꝓpter instãtiã doloris flobotomia fieri debet que a pectore euacuet: ⁊ hec qdē est flobotomia basilice que euacuat directius ⁊ immediatius ab oï pte pectoris: ut patet 2⁰ regiminis acutoꝝ. textu cõmeʒ .x. ⁊ ibidē a Gal. pulcherrime declarãte hoc ⁊ extrahant̃ sanguinis ℥.v. in hora electa. Est aūt electa hora qñ flobotomia fit paꝝ post ortū solis ⁊ cõplemētū expulsionis supfluitatū coïuʒ: ut 4ª ꝑmi. ca⁰ 2⁰ legēdū. ¶ Siqs aūt uellet per flobotomiaʒ imediatius a capite ⁊ ꝓpinqs ptib⁹ educē flobotomare posset cephalicã que euacuat a ꝑdictis ptib⁹: ut patet 4⁰ ꝑmi. allegato loco. mihi tñ placet magis basilica dextre ptis iaʒ dicta q̃ cephalica eo q2 per ipsam facilius a capite põt eũari mã ꝓpter fluxibilitatē ⁊ grauitatē sui q̃ per cephalicã eũari possit mã in pectore ɔtēta. ¶ Cõtra. q2 flobotomia basilice euacuat illud qd̃ est a pte sumis uētris iferius. igit̃ per ipsaʒ nõ habet̃ in pectore notabile iuuamētū. ¶ Huic rñdet̃ dupliciter. ꝑ q2 lʒ flobotomia basilice euacuat a pte sumis: ut dictū est: per talē euacuationē põt sufficiēter descendere sãguis a pectore: ⁊ hoc sufficit medico ut a pte patiēte diuertat̃ materia ibidē ɔtēta. ¶ Dicēdū scdõ ꝙ flobotomia basilice euacuat directius a pectore q̃ a sumine: sicut ex Hyppo. ⁊ Gal. dictū est supra. Textus aūt Auic. videt̃ pro ista pte facere magis: eo q2 si flobotomia basilice euacuat a ptibus sumis tanq̃ in feriori parte fortius ⁊ facilius euacuare debet a superioribus partibus: facilius enim est materias descendere q̃ ascendere. ¶ Facta igit̃ flobotomia ꝑdicta cū his que necessario fieri debēt añ ipam. s. lenitione uētris sequēti mane mã euacuet̃ cuʒ hoc minoratiuo. ℞. agarici electi. ʒ.j.ss. reu. ʒ.j. çinçi. ℈.ij. spice nardi tertiã ptē. ℈.j. pulueris sticados. ʒ.ss. infundantur oïa in. ℥.iij. aque saluie ⁊ .℥.j. aque hysopi ⁊ cassiesi. ⁊ çuc. añ. ʒ.vj. ⁊ ita per vnã diē nãleʒ remaneãt ⁊ in sequēti mane fortiter calefiant: ⁊ fortiter exꝑmant̃ ⁊ colatura illa in potu accipiat̃ ⁊ post ipsam dormiat eger per vnaʒ horam: deinde vigilet ⁊ ieiunus ꝑmaneat usqʒ ad quintã horã: ⁊ tunc bibat cyathū vnuʒ aque ordei calefacte ⁊ çuccarate: ⁊ post illud per vnam horam prandium accipiat. ¶ Sequēti vo die in mane iterū grã minorationis accipiat hoc clistere. ℞. folioꝝ blete malue mercurialis ⁊ hysopi añ. M.j. furfuris bene cribellati. M.j.ss. coquãtur omnia usqʒ ad cõsumptionem medietatis: ⁊ de hac colatura accipiatur lib.j. çuccari ru. benedicte simplicis. añ. ℥.j. olei liliorum ⁊ de aneto. añ. ℥.j.ss. salis gemme. ℈.iiij. fiat clistere. Et si timeres eius caliditatem loco predictorum oleorum ponantur. ℥.iij. olei violarum purpurearum ⁊ ꝓprie in diebus caloris. Hec de intentione prima.

Pro secũda vo intẽtione. s. diuertẽdi mãs apparet q oia que in precedẽti intẽtione posita sunt cũ hoc q euãnt minorãdo mãs etiã diuertũt eas. ¶ Diuertẽtia aũt reliq̃ ultra hec videntʳ eẽ ꝯueniẽtia excludẽdo uomituz q mihi nõ placet: ut supra visum est cap 6º. ¶ Securiora autẽ diuertẽtia esse possunt prima per fricationes de quibus supra visuz est cap 3º. ¶ Scdõ per ꝓuocãtia urinam mihi meliora videntur: eo quia materia pectoris frequẽtius reticeat per vias urine q̃ per uẽtrẽ: ut patet xº tertij. de clisteribus pleuresis. Igiť repeto q bonũ est ut semper in cibis suis coquantʳ radices feniculi petros. in dieb⁹ frigoris. In dieb⁹ vo caloris secum ponantʳ radices endiuie uł cicoree citrine. ¶ Pro hac etiã intẽtiõe lando ut sepe accipiat syrupũ istũ. ℞. radicũ fe. petrosel. sparagi brusci dauci ⁊ apij. añ. oium. M. j. granoꝝ milij solis. capil. uene. añ. M. j. s. se. endiuie cuscute acetose ⁊ cicoree. añ. M. s. seminum coium frigidorum omnium quatuor. añ. ʒ. ij. fu ⁊ meu. añ. ʒ. iij. coquãt oia in lib. viij. aque usq3 ad ꝯsũptiõez medietatis. deide colentʳ ⁊ colature addatʳ çuccari al. lib. j. uel pulueris ei⁹ lib. j. s. ⁊ erit meli⁹: ⁊ fiat syrup⁹ plene decoctiõis ⁊ clarificat⁹ de quo detʳ in potu in aurora. ʒ. ij. cuz. ʒ. iij. aque fe. ⁊ est bonũ diureticũ. ¶ Et diuersionẽ cuz uẽtosis in hoc casu nõ multũ diligo: eo q tales magis ꝑtem subtilẽ sanguis distrahũt q̃ grossaz ⁊ magis attrahũt acute q̃ a ꝓfundis partib⁹. Sed mãe hui⁹ egritudis sunt grosse ⁊ ꝓfunde: ut supra visuz est. igiť ⁊c. ¶ Lando etiã magis in casu isto diuersionẽ per emorroidas si nã sibi ꝯcessisset illas. Si aũt deficiũt ex ope nãe supplendũ cũ arte ꝓuocãdo eas pũgẽdo loca fiteri exteri⁹ uł cõprimẽdo cũ setis porcinis uł fricãdo eas cũ bisello pãno uł de sartia uł cũ setatio uel cũ folijs ficus aut ꝯsolide ma. aut ad ultimuz cuz felle tauri uł cũ alijs acutis: ita ut sanguis ide educatʳ cuius euãtio ꝯtinuare dimittatʳ ⁊ usq3 ad euẽtũ debilitatis ṽtutis exclusiue.

Tertia aũt intẽtio est mãeruz digõ: digerũt aũt mãs ꝓdictas digerentia multa: ut syrupi iulep decoctiones ⁊ electuaria ⁊ sublimationes. ¶ De quoꝝ numero ꝓmuz ⁊ leuissimũ est. hoc. ℞. aque farfare. ʒ. iiij. aque saluie ʒ. j. misce cũ. ʒ. s. çuccari ⁊ calidũ bibatʳ in aurora tardando cibuz horis quatuor. ¶ Scdm digestiuũ ⁊ fortius illo est hoc. ℞. aque betonice aque capilloꝝ uene. añ. ʒ. ij. syrupi de sticados oximellis simplicis. añ. ʒ. vj. bulliãt oia simł cuz modico çuccari ⁊ clarificentʳ ⁊ dentʳ in potu ut prius. ¶ Tertiũ digestiuũ ⁊ fortius istis est syrupus iste. ℞. syrupi de hysopo. ʒ. s. syrupi de calamẽto. ʒ. j. aque prassij. ℈. j. s aque farfare. ʒ. ij. misce: ⁊ detʳ in potu: ut prius. ¶ Quartuz digestiuũ ⁊ meli⁹ oib⁹ põt eẽ hec decoctio. ℞. betonice saluie rorisma. maiorane hedere. añ. M. s. hysopi prassij feniculi. añ. M. j. pipis al. ligri. anisi capill. ue. añ. M. j. partes duas coquantʳ oia in lib. v. aque usq3 ad cõsumptionẽ medietatis de q̃rũ colatura in potu dentʳ. ʒ. vj. ¶ Digerunt etiã mãs tales ełuaria mlta: sicut ełuariuz dyamuscũ dyabra dyatriõpipereõ dyairis dyaprassiũ: ⁊ siłia. ¶ Ego etiã ad has itẽtiões utor mixtiõe tali. ℞. ełuarij dyairis dyacalamẽti. añ. ʒ. s. spẽꝝ dyãbre. ʒ. ij. trociscoꝝ de viol. ʒ. j. syrupi violati ⁊ penidiaꝝ. añ. ʒ. j. fiat ełuariũ de quo in medijs tertijs ⁊ p duas hõs añ cenã ⁊ post cenã detʳ coclear medium uł. ʒ. iij. ⁊ ẽ medicia solẽnis. ¶ Et si uelles hãc mixtionẽ efficere delectabilẽ magis fiat ex illis spẽb⁹ ꝯfectio solida in. v. ʒ. pulueris çuccari ⁊ hysopi rorismarini uł maiorãe aque dentʳ ex ea horis ꝓdictis a. ʒ. iij. usq3 ad. v. Hec de itẽtiõe 3ª

Quarta intẽtio. est ad eradicãduz mãs post earum digõnẽ: l3 aũt multa inueniant medicamina simplicia ⁊ cõposita per auctores. soluz tñ illa scribã que mihi securiora ⁊ utiliora cõprobaui experiẽtia quotidiana ¶ ꝓm quidẽ est pillꝫ iste. ℞. pillaꝝ de sarcocolla ex maiori descrip. Meß. in antidotario distinctione xª. ℈. ij. pillarum cochiaꝝ descrip. Rah. 9º Almãs. cap ꝑ. ℈. j. icorporentʳ sił cũ syr. de hysopo: ⁊ fiãt. vj. uł. vij. ⁊ accipiantʳ i aurora. ¶ Eradicatiuuz vo leui⁹ isto est hoc. ℞. pillaꝝ de agari. ℈. iiij. reponentʳ pillꝫ. viij. cũ syrupo de sticados ⁊ dentʳ oẽs. ¶ Tertiuz eradicatiuuz poterit esse hoc. ℞. ełuarij idi. ʒ. ij. agarici electi. ℈. j. çinçi. g̃. v. incorporentʳ cum syru. ⁊ dentʳ in potu cuz aqua decoctionis liquiritie ⁊ maiorane. ¶ Quartum eradicatiuuz poterit eẽ infusio superi⁹ scripta in intẽtione minorationis ⁊ ꝓprie si augmenteť eius dosis vniuersalis ⁊ particularis. ¶ Oẽs aũt he medicie limitari debent ꝫm tenorẽ ṽtutis egrotãtis memorãdo q sẽp meli⁹ est euãones iteratas frequẽtare in oib⁹ morbis: ⁊ ꝓꝑe in cronicis q̃ in vnica euacuatione ad moderationẽ ducere. Iterum post istas medicias assumptas obseruentʳ omnia que superius scripta sunt obseruari debere post assumptionem minorãtium eradicatiue minoratiue. ut melius eaꝝ euão feliciteť: ⁊ tu vide ibi. Hec de intentione 4ª sufficiant.

Quinta intẽtio seq̃tur l3 a capite hui⁹ mã ꝯtinue ad pect⁹ effundatʳ: maioꝛ tñ debet esse itẽtio ad mãm in pectore ꝯgestã q̃ ad illã que ꝯtiue effunditʳ: eo q mã ibi stãs facile putrẽ posset ⁊ ad ptisi3 ꝓducẽ: sicut supi⁹ est oñsuz: ꝗpropter ad ei⁹ eductionẽ q̃ citi⁹ est possibile ꝓperãduz est. Hec aũt mã nõ itelligiť esse ois mã in pectore iuẽta: sed solũ illa que est ꝯiũcta cã doloris a posi: satis eni p itẽtiões euõnuz diuersionũ ⁊ digõnũ que supra posita sũt ad mãz añcedẽtẽ videť eẽ intẽtũ. Quapropter solũ hic in itẽdo educẽ ꝯiũctã mãz ⁊ l3 syrupi ⁊ ꝓdicta excreãtia hãc 2am ꝑtẽ educẽ ꝑñt ꝯuenienti⁹ tñ cuz his que mõ ponuntʳ mã ꝓdicta educi põt. ¶ ꝓm qdẽ est descriptio huius loch. ℞. loch de sqlla. ʒ. j. de papauẽ. ʒ. s. misceantʳ cuz modico oximellis cõpositi ⁊ icorporentʳ sił. ⁊ de hac medicia sepe teneat in os nõ masticãdo ipsaz: imo ꝯducẽdo per os adeo ut dissoluta trãseat per meri ⁊ cannã pulmõis usq3 ad pectus. ¶ Ad hãc etiã intẽtionẽ huiũt oia ełuaria recipiẽtia enulã hysopum liq̃ritiã crocuz pip ireos prassiuz g̃na feniculi aristologiam ro. oppoponacũ ficus passulas ⁊ capil. ue. ⁊ siłia. ¶ Descriptio bona ełuarij faciẽtis ad itẽtionẽ istã est hec. ℞. g̃noꝝ pineaꝝ amigdalaꝝ dulciuz mũdataꝝ. añ. ʒ. j. g̃noꝝ fisticoꝝ. ʒ. ij. radicũ ireos recẽtis minutissime icisaꝝ. ʒ. s. capil. ue. ʒ. iij. ligritie anisi. añ. ʒ. vj. croci. ʒ. j. s. pipis hysopi prassij. añ. ʒ. s. radicuz enule. ʒ. v. ficuum piguiũ ⁊ dactyloꝝ. añ. nũero vj. passulaꝝ. ℈. ij. çuccari scõe coctiõis lib. j. pulmonis vulpis ꝓparati ꝫm artẽ. sape lib. s. coquatʳ sił çuccaruz cũ sapa usq3 ad ꝯueniẽtẽ spissitudinẽ: ⁊ additis reliq̃s ꝯtritiõe lõgissima fiat ełuariuz de quo mãe hora syrupoꝝ in medijs tertijs: ⁊ per horã añ cenã: ⁊ q̃n uadit ad lectum accipiat circiter. ʒ. ij. usus eni hui⁹ ełuarij deglutiti eradicat oẽs mãs que in pectore ꝯtineri solẽt ⁊ ꝓꝑe grossas ⁊ viscosas. Et si q̃s timeret ei⁹ caliditatẽ: que tñ nõ est ualde intẽsa: põt refrãgere ipm cuz tertia uel q̃rta ꝑte çuccari violacei. ¶ Memorãdũ etiã pro cõplemẽto hui⁹ intẽtiõis q decoctio superius scripta cap de intẽtione diuersionũ est eq̃lis huic ełuario. Etiã sit memoꝛ in oi cibatione sua semp ponẽ de croco q̃titatez vnius uel duoꝝ g̃noꝝ frumẽti. Hec de intẽtione quinta.

Sexta intẽtio ponit rectificãtia caput que l3 multa eẽ possunt hincinde collecta. tria tñ principaliter scribam que mihi utiliora videntur. ¶ Et ꝓmuz est odoriferum hoc cuius puluis sepe in sindone de grana ligatus odoreť. ℞. ligni aloes. ʒ. j. macis. ʒ. ij. ambre. ℈. j. uel. s. ꝓpter expensam. floꝝ rosmarini maiorane sticados nigelle. añ. ℈. ij. puluericentʳ oia per se: ⁊ fiat ut dictum est. ¶ Scdm vo capitis ꝯfortatiuum est gargarisma hoc. ℞. nucis mus. galange ligni aloes cubebarum ireos piretri. añ. ℈. j. maiorane betonice floꝝ rosmarini. añ. ʒ. j. s. rosaꝝ violaꝝ. ana. ʒ. j. bulliant oia in lib. ij. aque usq3 ad ꝯsumptionẽ medietatis ⁊ de hac aqua calida cum puluere çuccari sepe teneatur in ore: aut fiat ex ea garga. cała facta: aut fiat ex ea caput purgiũ aliq̃d de ipa leuiter trahẽdo per nares ieiũo stomacho ¶ 3m principale est puluis iste de quo oi sero q̃n uadit dormitũ. i. ad lectuz supponatʳ capiti a ꝓncipio sincipitis usq3

ad sũmitatẽ capitis q̃titatis g̃noꝝ 4or frumenti ꝛ spargat' intus capillos. Descriptio hui9 pulueris est hec. ℞. cubebaru ꝫ nucis musca. pipis lon. betonice sticados. añ. ʒ. ß. ligni aloes rob. añ. ʒ. j. macis maiorane sandalorum al. añ. ʒ. ij. fiat oium per se puluis. Sequẽti vo sero cuꝫ debet reapponi puluis cum pectine mundificet' cutis a puluere predicto: ꝛ a sup̃fluitatibus cutaneis. Hec de intẽtione 6a.

Septima vo intẽtio tria ponit remedia pectoris cõfortatiua. ¶ Et pm qdẽ est sacculus cordialis talis. ℞. been al. ꝛ ru. çedoarie doronici ligni aloes ossis de corde cerui croci. añ. ʒ. j. florum boraginis buglosse anthos rosarũ violaruꝫ. añ. ʒ. ß. fragmẽtoꝝ hyacincti saphiri smaragdi. añ. ℈. ß. margaritaruꝫ. añ. ʒ. j. macis se. basiliconis gariofi. añ. ʒ. ij. fiat sacculus in sindone de grana quadratus aut lõgus qui semp portet' sup mamilla sinistra sustẽtatus. ¶ 2m vo spãle est cerotũ hoc. ℞. empl'i de mucillagib9. ʒ. ij. croci. ʒ. ß. ligni al'. spice nardi floꝝ hysopi radicũ enule. añ. ʒ. ß. oppopõacis resine electe. añ. ʒ. j. ß. dissoluant' gũme cũ vino aromatico: ꝛ icorporent' cum empl'is ꝛ additis spẽb9 fiat cerota duo sup pãno de g̃na lõgitudis maioris ex pãsa: ꝛ latitudis digitoꝝ. v. quoꝝ vnũ portet' semp in directo thoracis a furcula pectoris supioris usq3 ad pomũ g̃natũ. Aliud vo in p̃te posteriori opposita sil'r sitũet'. ¶ 3m vo remediũ cordis ɔfortatiuuꝫ est descriptio el'uarij positi 9o Almanꝫ. caꝑ de tremore cordis qd̃ incipit. Eluariũ dyamuscum. vide ibi: qd̃ cũ çuccaro al. factũ in forma solida exhibere soleo usq3 ad quantitatem. ʒ. j. ante ꝛ post cibum semp aut maxime. Hec de intentione septima.

Octaua vo itẽtio q̃que corrigit acciñtia indigentia correctiõe p̃mũ est oppil'o colatorij. 2m est clausio viarũ nasi in loco riçe. 3m est difficultas anhelitus. 4m est debilitas digestiue. 5m est uẽtris stipticitas. ¶ P̃mum quidem accidẽs corrigit retẽtio q̃titatis vnius grani frumẽti de antiqua tyriaca in ore facta. 2m vo est exptum. masticatio croci integri. 3m vo ꝛ fortius illis q̃tũ ad opationẽ est retẽtio aque maiorane calefacte in ore patientis. ¶ 2m vo accidens remouet' trahiciẽdo per nasum decoctionem suprapositã in caꝑ de ɔfortãtibus caput. 2m est ut sepe per nasuꝫ trahiciat' aque maiorane ꝛ aque iris calefactaꝝ per nares patiẽtis leui traiectione. 3m est odoratio sepe facta ex ʒ. j. nigelle non torrefacte cum. ʒ. ij. laudani purissimi. ¶ 3m vo accñs remouet' ex usu el'uarij pectoralis supra descripti in caꝑ imediate p̃cedenti. ¶ Ego aũt scio q' si qs accipiat mediũ granũ musci cuꝫ ʒ. j. pulueris croci ꝛ bibat' cum. ʒ. cyatho vini al. aromatici ꝛ calefacti difficl'tatẽ anhelit9 poterit abscidi ta q̃cũq3 cã p̃ueniẽt nisi a caumate uehemẽtissime. ¶ 4m vo accidẽs qd̃ est debilitas digestiue rectificari põt cũ electuario de musco. ex 9o Almanꝫ. allegato caꝑ imediate p̃cedẽti. ¶ Ego aũt scio q' si diuturno tp̃e iungat' stomachus ex hoc vnguento potenter omne nocumẽtũ frigiditatis tam a debilitate vtutis q̃ a raritate texture ꝛ frigiditate ꝛ humiditate ɔueniẽter subleuat. ℞. olei de mastice olei de croco olei de pice. añ. ʒ. j. laudani purissimi myrre electe añ. ʒ. j. ß. macis mẽthe absinthij cipi. añ. ʒ. ij. gariofi. ʒ. j. ß. rosaꝝ spodij masticis. añ. ʒ. j. ß. cere q̃tum sufficit. fiat vnguẽtum bene viscosum ꝛ applicetur: ut supra. ¶ 5m vo ꝛ ultimuꝫ accñs. s. stipticitas uẽtris remoueri põt cũ istis duob9 instris. ¶ Et p̃mũ est hic puluis. ℞. polipodij. ʒ. ij. folliculoruꝫ sene. ʒ. j. ß. ameos tartari anisi liq̃ritie cinamomi macis. añ. ʒ. ß. salis indi. ℈. ij. fiat puluis subtilis: de quo accipiatur imediate ante cenã cũ modico brodij uel vini calidoꝝ ¶ 2m vo p̃ncipale est hoc. ℞. penidiaꝝ çuccari ru. añ. ʒ. j. ß pulueris hermodactyloꝝ follicl'oꝝ sene. añ. ʒ. iiij. mucillaginis psilij. ʒ. iiij. cinamomi anisi. añ. ʒ. j. macis nucis muscate gariofi. añ. ℈. j. coquant' penidie cũ çuccaro ꝛ mucillagine psilij leui decoctione. deide cum eis incorporent' spẽs alie ꝛ fiat el'uariũ ɔueniẽtis ɔglutinositatis. de quo añ cenã imediate oi alterna die accipiat' a. ʒ. iij. usq3 ad. v. ꝫm maiorẽ ꝛ minorem stipticitatẽ ɔtinuando ꝛ interpolando ipsum. ¶ Hec sunt que cũ laude oipotẽtis meliora mihi apparuerũt in dispõnib9 hui9 viri eligẽda. Sũmus aũt oipotens saluator oia ipa dirigat in finem optate salutis. Amẽ.

¶ De egritudinibus oculoꝝ sequuntur consilia.

Cõsilium. 56.

De triplici mala dispositiõe videlicet. ¶ De debilitate visus imaginationib9 cõplicata a mala cõplexione frigida ꝛ sicca cerebri cũ mã. ¶ De mala cõpl'one frigida ꝛ humida stomachi cũ mã flegmatica mucillaginosa ꝛ aq̃sa: epati etiã coicata. ¶ De hernia cõposita ex ruptura ꝛ uẽtosa. ¶ Diuidit' aũt consiliũ in sectiones duas. quaruꝫ p̃ma duo capl'a ɔtinet.

¶ De dispõnib9 dictis per causas ꝛ signa. Cap. I.

Uidam curialis vnus ex amicis nr̃is mihi dilectissimus triplici dispõne grauat'. Cuius etiã p̃ticulã auus meus non paruꝫ moleste gerit. ¶ Et p9 qdẽ ẽ debilitas visus imagiationib9 complicata. ¶ 2a vo est mala dispõ stomachi ipi9 per quã digestiua nocetur nocumẽto diminutiõis ꝛ corruptiõis. q̃ñq3 etiã epati suo coicata. ¶ Tertia vo est hernie species nõ leuis: sed grauiora ꝛ futura accidentia pronuntians ei.

Et prima q̃dem dispõ dicta est mala cõpl'o sui cerebri frigida ꝛ sicca mãlis dominãte: lꝫ etiã sit refracta ab humiditate flegmatis. Cerebri aũt dispõ talis cognoscit' ex grauitate capitis ei9 ꝛ friditate in p̃tib9 ei9 pcepta cũ exiccatiõe ꝛ pauca carnositate eaꝝ: ꝛ modica etiaꝫ effusiõe per aures nares ꝛ reliq̃s vias eũonis: ꝛ fortiora fierẽt hec oia acciñtia nisi q2 flegma cũ tali mã in uenis cõmixtuꝫ sua humiditate refrãgẽdo ɔtẽperat accidentia p̃dicta: siue illud flegma p̃pter debilitatẽ digõnis in capite g̃net': siue illud sit ueꝝ flegma in epate genitũ: aut nõ ueꝝ in stomacho ɔgregatũ que capiti effumãdo ul' fluẽdo coicent'. ¶ Et q̃litercũq3 ɔcedat p̃pter friditatẽ in cerebro ei9 iualescentẽ etiã p̃pter angustiã viarũ ei9 minorat' ꝛ refrãgit' sp̃us aialis in cerebro ꝛ p̃hibet' transire in q̃titate debita per neruos opticos ad organa visiõis: q̃re appet in eo nocumẽtuꝫ diminutionis visiue opationis: ꝛ est spẽs mala quã çohar noiauit debilitatẽ visus ex penuria visibilis sp̃us p̃ueniẽtẽ. ¶ Adhuc etiã q2 calor inat9 cerebri talis debilis est fl'ata in eo in multos ɔuertunt' uapores. Quoꝝ etiã uapoꝝ p̃ticula nõnulla ab inferiorib9 mẽbris cerebro coicat': p̃pter qd̃ uapor iste sp̃ui visibili cõmixt9 cuꝫ talis sp̃us defert' ad cristalloidẽ repñtat in ipꝫ spẽs coloꝝ mot9 ꝛ figuraꝝ sibi p̃portiõalium: vñ receptis spẽb9 visibiliuꝫ in cristalloidẽ iã tal'r p̃mutata. potẽtia visiua pcipit ꝛ iudicat in mediuꝫ exteri9 figuras formas colores ꝛ mot9 eẽ que nequaq̃ sũt: p̃pter qd̃ ab illustrib9 antiq̃s dispõ talis noiata fuit delusio visus: in tãtuꝫ q' patiẽs q̃nq3 cuꝫ manu tẽtat cape muscas ul' culices q̃s in aere credebat eẽ: deludit' g̃ q2 nihil uenat. Et hec dispõ. iteꝝ solet noiari imaginatio. ut ʒ9 tertij trac. 4o dum ingt Auica. Imagiatiões sũt colores qui sentiunt' corã usu. Ex quo colli' q' si hec dispõ p̃seuerabit ꝛ augebit' minat' sibi pãnuꝫ. Uapores eni fl'atici in capite multiplicati tãdem ɔuertunt' in aquã: ꝛ aq̃ illa defluẽs ad oculum ibi ɔgelata ɔuertit' in pãnuꝫ: ut legẽdũ est p̃allato caꝑ ab Auica. caꝑ de aq̃. dũ ingt. Descensus aque est egritudo oppilatiua ꝛc. Sꝫ aq̃ cõgelata ɔuertit' in pãnuꝫ ꝛ fac' cecitatẽ: q̃re hec dispõ minatur ei ablationem visus. Hec de dispõne huius viri prima.

At uero iteꝝ iuestigari opꝫ scd̃e dispõnis essentiam uarietates ꝛ acciñtia ei9. Est eniꝫ ipa stomachi sui mala cõpl'o frida ꝛ humida cuꝫ mã fl'atica mucillaginosa ꝛ aq̃sa que g̃nat' in ipo p viã idigõnis a p̃dicta friditate p̃ueniẽtis: ꝛ ẽ ei egritudo p eẽntiã que etiã epati suo p colligatiã coicata est: qm̃ nõ est possibile aut saltẽ difficillimuꝫ calitatẽ epatis cõplete posse corrigẽ friditatem stomachi ꝛ maxie cũ fuerit diuturna ꝛ mãsiua: p̃pter hãc igit' cãm epar

eiꝰ debilitatū sanguinē gñat in eo remissius calm̄ ⁊ aqsum magis ꝙ fecisset a gñatiōe sua a qua epar eiꝰ videt contra xisse caliditatē satis auctā respectu medij generis. ¶ Propter has igit duas dispōnes malas epatis ⁊ stomachi non est mirabile si multiplicant in itestinis eiꝰ flegmata mucillaginosa ⁊ aqsa que in uapores multos ɔuersa uētrez eius nō raro extēsuz rugitu ⁊ gurgulationibꝰ plenum efficiunt. Hec de dispōne scḋa. ⁊ de accītibus eam ɔsequentibus.

Tertia vo hꝰ dispō est hernia in iguīe sinistro que cū bn̄ ɔsideraẗ nō est relaxatio ul' dilatatio ꝑcise: sȝ est ruptura uera in parte sifac supposita foramini ossis femoris. Cū igr̄ in uētre hꝰ viri gñent ⁊ ɔgregent uētositates ꝙplime que ptibꝰ iferioribꝰ ꝓpulse ſm ptem magnā recipiūt in didimū nō est mirabile si tales uētositates per didimū descēdētes per foramē iā dictū recipiant in osseū ⁊ faciāt in eo tumorē ⁊ extensionez cū dolore qūqȝ. vn̄ appet ꝙ hec est spēs hernie cōposita ex ruptura ⁊ ex uētosa: sicut iaz declaratū est. Propter qḋ merito hic vir in sui gubernatiōe sollicitꝰ esse debet: ne pars didimi in ɔcauitate ossei tumorosa facta tandē ɔuertat in apa: qḋ periculosuz esset. ¶ Ex qbus oibus itelligentibꝰ apparet ꝙ quelibet harum dispōnū in hoc viro nō leniter est suspecta: ⁊ ꝑpe in etate sua. vn̄ aliqd de regimie suo qḋ meliꝰ est ⁊ ab eo obseruādum sibi cōscribere determinaui per modum qui nunc sequitur.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Quoniā aūt egritudīes hꝰ viri tres ꝑncipales differūt iuicez rōne patiētiū locoꝝ: etiā 3ª differt ab alijs spē: qꝛ ipa est solo cōtinuitatis sifac in pte inguinis coopiēte itestia: videret aliaꝝ egritudinū curatiōes debē esse diuersas: qḋ qdez ɔcedit ſm ptē. uerūtn̄: qꝛ oēs ille dispōnes ɔueniūt iuicē in cāmali ⁊ sibi ꝓportiōata: qꝛ utriusqȝ illarū malis cā est flegmatica mā ⁊ uapores uel uentositates ab ea eleuati: ideo in canone curatiōis videnẗ hre ɔuenientiā satis tā penes regimen rerū nō nāliū ꝙ medicinaliū. Si qd aūt diuersitatis in curatiōe haberi sit necessariū. videbit infra in regimine hernie sue.

¶ Dicēdū itaqȝ ꝙ regimē hꝰ viri per debitā mēsurā sex rerū nō nāliū fūdari debet: ita ꝙ oēs res nō nāles debēt esse calefactiue exiccatiue aperitiue ⁊ ɔsumptiue uentositatuȝ.

¶ Eligaẗ itaqȝ ab eo locus hītationis notabilis calitatis ⁊ siccitatis. Et sit camera in qua possit fieri ignis elongata ab aere aquilonari: ⁊ ab oi humiditate supflua. ¶ Caput suuz tecturis ɔuenienti pelle suffultis tueaẗ. Et uenter etiā eius ⁊ pectus diploide bene calida custodiatur.

De cibis vo effugiat ꝑ lacticinia oīa. Item cibos pastiles saltē elixatiōe factos. 3º dimittat cibaria oīa uentositatū exiccatiua uelut sunt legumina oīa cepe alleuȝ porrū bulbus raphanū ⁊ silia. 4º dimittat oēs fructꝰ frigidos ⁊ crudos. 5º dimittat ualde piguia cibaria quacūqȝ pinguedie ɔdita pter oleū oliuarū qḋ non est sibi reprobādū. Butyrū vo adeps proci: ⁊ silia nō placēt mihi. Silr̄ ētēuitet spinachiā bletā cucurbitā portulacā angurīam cucumeres citrulos: ⁊ silia. Aceto aūt cum alijs ɔdito agresta succo limonū ⁊ arāncioꝝ uti pōt. Et caseo etiam uti pōt dulci ⁊ salito nō multū tn̄ molli ⁊ viscoso. Piperis aūt croci ginç. ciamomi usus est sibi utilis. ¶ Uinū aūt eligat substātia tenue ⁊ bene potens sapore mediocri iter dulce ⁊ acre: dulcia aūt qꝛ multū uētosa ⁊ oppilatiua sūt ei discōuenietia sūt: ⁊ acria ⁊ acerba friditate ⁊ oppilōne sua sūt ei reprobāda. Aquā aūt oino dimittat etiā in estate. ¶ Supflui motꝰ huic viro nō ɔueniūt ⁊ maxie post cibū qm̄ agitatiōe sua mās ponūtin fluxu ad debilia mēbra. ¶ Sōnus longus huic viro ɔueniēs est ꝑpter vigorare digōnem que a mala cōplōne stomachi frigida ⁊ humida debilitaẗ. Si tn̄ caput eiꝰ reumatibꝰ ⁊ catarris molestaret: vigilare sibi con uenietius eēt ꝙ prolixe dormire. ¶ Cū aūt vir iste suū cibū accipit ab igluuiosa comestiōe se abstineat: ita ut cum aliqli appetitu surgat a mēsa magis ꝙ a saturitate cōpleta. Et caueat deglutire cibū nisi bn̄ solēniter ꝑus masticauerit ipm. Et ita potū suū accipiat parū ⁊ sepe magis ꝙ multū ⁊ raro bibēdo. ¶ Passiones aie ⁊ iteꝝ tristātes melīce afflictiōes angustiose ⁊ furor uel iracundia ab eo euitari debent propter exterminationem magnam ⁊ motum quē ponunt in humoribus. Hec de regimine non naturalium.

Sectio secunda continens capitula tria.

¶ De rectificatiuis dispositione stomachi. Cap. I.

Modus aūt curatiōis ꝑdicta ꝝ triū dispōnū ptieẗ in tria capl'a. ¶ Capm ꝑm erit rectificatiuū dispōnū stōchi eiꝰ. ¶ 2m cam nocumēta sui capitis remouē ꝑcurabit. ¶ 3m capm ponet instra ad herniaȝ suā appropata. ¶ Cū igit dispō sui stōchi est mala cōplo frigida ⁊ humida cū presentia multi flegmatis mucillaginosi ⁊ aquosi in eo tam per viā digestiōis ɔgregati ꝙ trāsmissiōis eoꝝ ab epate oportet ꝑus hoc ꝑcognoscē.

¶ Igr̄ leuis calitas aut friditas i regiōe stomachi ꝑcepta sensu tactꝰ gurgulatio ⁊ uētositas in eo ꝑseuerās lenitās potiū eiꝰ tarditas ⁊ debilitas digōnis supfluitatū uētris mollities ⁊ lenitas eructuatiōes acide ul' isipide mltitudo sputamīs absqȝ tussi palā sigr̄e pn̄t stōchi friditatē ⁊ hūiditatē.

¶ Pro qrū dispōnū regimine laudo ꝙ iste vir saltē per tres āños oi mēse martij ⁊ septēbris purgeẗ ſm ꝙ iferiꝰ ɔscribā sibi. facta vo purgatiōe utaẗ istis. v. remedijs ifra scriptis.

¶ ꝑm est hoc. ℞. pillaꝝ alefanginaꝝ ul' de spēbꝰ in antidotario Meb. distictiōe ꝑª. ʒ. ij. spēꝝ dyacalamēti descriptiōe Nicolai. ℈. 5. salis idi. ℈. iiij. cū syrupo cōposito acetoso fiant pill'e de oi. ʒ. vj. de qbꝰ iste vir per totū mēsem aplis oi qnta die accipiat vnā per octauā ptem hore ante cenā. ¶ 2m instrm est hoc. ℞. spēꝝ eluarij de lig̃ aloes spērū dyābre. añ. ʒ. v. spēꝝ dyacalamēti. ʒ. iij. gñoꝝ fisticoꝝ. ʒ. iij. çuccari al. ʒ. iiij. mell' ro. ʒ. v. ligni al'. elci. ʒ. j. ifundanẗ fistici in bono vino mōtano calefcō ꝑ tres dies: deide ultimate terātur ⁊ incorpent cū melle ⁊ çuccaro bn̄ coctis usqȝ ad viscositatē terēdo in mortario: deide additis spēbꝰ fiat eluariū. ⁊ accipiat de eo postꝙ fuerit purgatꝰ ter in septiana in aurora ꝙtitatem medie nucis ⁊ post ipm tardet cibū per horas 4or.

¶ 3m remediū est: ut iste vir diebꝰ itermedijs eluario saltez bis in septiana deglutiat hora ꝑdicta. iij. ℈. masticis. ¶ 4m remediuz est hoc. ℞. laudani electi gallie muscate storacis calamite. añ. ʒ. ij. resine electe. ʒ. 5. gaꝝ. ℈. ij. dissoluat gūmi cuz vino fumoso: ⁊ fiat cerotum vnum figure scutalis: qḋ semp aut in pluribus portet super stomacho suo. ¶ 5m vo spāle remediū est. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. triū piperū. añ. ʒ. iij. galāge ligni aloes gñoꝝ padisi çinçi. añ. ʒ. ij. puluerizētur oīa ⁊ misceanẗ. de hoc puluere utaẗ semper in cibarijs suis ad ꝙtitatē que repleret corticē auellane. ⁊ hec remedia etiam iuuamentum non leue coicabunt capiti.

¶ De rectificatiōe nocumētoꝝ capitis sectiōis 2e. Cap. II.

Pro dispōne vo capitis eiꝰ ⁊ nocumēti corruptionis ⁊ diminutiōis visus oportet ei administrare remedia sex. ¶ ꝑm est hoc. ℞. folioꝝ rosmarini calamēti origāi pulegij. añ. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. ij. maiorāe macis. añ. ʒ. ij. ambre musci. añ. ℈. ij. fiat oīuȝ ꝑ se puluis ⁊ cōmisceat ⁊ liget in sindone de gña retorta ⁊ odoret sepissime. ¶ 2m est hoc. ℞. gaꝝ. ʒ. ij. ligni aloes betonice sādarace spodij storacis calamite. añ. ʒ. 5. fiat puluis: de quo sepe aspgat sup prora sui capitis a fine capillorū usqȝ ad sūmitatē per qtuor digitos per miedietatē capitis. Et semp cum apponiẗ puluis diligēter pectineẗ caput.

¶ 3m vo instrm est: ut iste vir duabꝰ vicibꝰ in mēse qn̄ uadit ad lectū accipiat. ʒ. j. 5. ɔfectiōis dyābre descriptione Meb. ⁊ teneat ipm in os suum usqȝ ad dissolōnē deglutiendo eā.

¶ 4m ꝑncipale est: ut oi fine decē dierū duobꝰ diebus continuis mane ⁊ sero per horā añ cibuȝ faciat hoc gargarisma: ℞. aque decoctiōis maiorane ⁊ ligritie cyathū vnum: iere simplicis. ʒ. ij. calefiat aqua ⁊ icorporet cū ea iera ⁊ ex eo ca

lido fiat gargarisma circa octo vices in spatio vniꝰ hore. ¶ 5m spãle remediũ est: ut cum ipe attẽdit ad caput ꝓpter molestiã quã infert ei magnã: post cibũ accipiat semꝑ rotulam vnã huiꝰ ꝯfectiõis. ℞. spẽruꝫ dyãbre. ʒ.j.ß. eufra. celidonie feniculi berbene. añ. ℈.j. se. ruthe siseleos. añ. ʒ.ß. çuccari al. ʒ.v. cum aqua eufragie: fiat ꝯfectio in rotulis. iij. ʒ. ¶ 6m ⁊ ultimuꝫ remedium est. ℞. aque ruthe celidonie ⁊ eufra. añ. ʒ.ij. succi feni. succi berbene. ana. ʒ.j. fellis lucij. ʒ.iij. ligni al. subtilissimi triti. ʒ.ß. se. ruthe celidonie maiorane. añ. ʒ.j. ponant̃ oia simul bñ puluericata cuꝫ ꝑdictis aqua ⁊ felle in uase vitreo: qd̃ diligẽter cooperiat̃ ⁊ obturet̃ cũ pasta molli: deide ponat̃ in furno post extractionẽ pãis bñ calo. Sequẽti vo die extrahat̃ de furno ⁊ mũdificet̃ a pasta ⁊ orificio bñ clauso exponat̃ soli per. x. dies uel. xij. Post illd̃ aũt per pãnũ spissũ colet̃ sine expressiõe ⁊ repõat̃ in uas vitreũ bñ obturatũ: de hoc ḡ collirio oi sero cũ uadit ad lectũ ⁊ mane cũ surgit iponat guttã vnã vnicuiqꝫ ocl'o ⁊ qescat resupinꝰ videbit eniꝫ utilitatẽ ad nocumẽta sue visionis notabileꝫ.

¶ De instrũis ad herniã appropriatis. Cap. III.

PRo dispõne vo herniaca ꝑdicta q̃tuor videntur mihi necia remedia: cuꝫ eniꝫ vir iste molestaret̃ a descẽsu magne q̃ntitatis uẽtositatuꝫ iplẽtiũ oseuꝫ: tũc statiꝫ itẽdat ad earũ resol'onẽ cũ hoc eupatorio totã bursam testiculoꝝ notabil'r coopientẽ ℞. furfuris frumẽti bñ cribellati scutellas duas: cimini dauci. añ. ʒ.j. anisi feni. carui siseleos. añ. ʒ.ß. bulliant furfures in. ij. fialis vini nigri bñ potẽtis ⁊ in fine ispissationis eaꝝ supaddat̃ farine or. ʒ.j.ß. ⁊ demuꝫ final'r aliarũ spẽruꝫ puluis supponat̃: ⁊ fiat empl'm qd̃ cal'm applicet̃ sic dcm̃ est. ¶ 2m remediũ est. ℞. pellis arietis que minutim icisa ⁊ depillata in aceto nigro steterit ifusa p. x. ul'. XII. dies: armõiaci sapini oppoponacis. añ. ʒ.ß. picis naual' colofonie. añ. ʒ.j.ß. gallarum cupressi. ʒ.j. thuris sandarace hypoqstidos acatie coralloꝝ amboꝝ spo. añ. ʒ.ij. mumie. ʒ.v. rasine bñ citrine. ʒ.j.ß. glutinis pisciũ ⁊ carte. añ. ʒ.ß. gũme dissoluant̃ in aceto nigro. deide icorporent̃ cuꝫ glutĩe ⁊ tandẽ cũ pelle arietis. ⁊ additis alijs spẽbꝰ fiat cerotuꝫ fortis tenacitatis. Extẽdat̃ ḡ de eo suꝑ corio figure scutalis cuꝫ parte lata ⁊ piramide iferiꝰ iguinibꝰ lateral'r applicet̃. ⁊ suꝑ eo portet̃ ligatura ꝯuenientis cõpressiõis: hoc eniꝫ remediuꝫ est de ultimis in hac dispositiõe. ¶ 3m vo ꝑncipale remediuꝫ est hoc ℞. gũmi ara. dragaganti torrefactoꝝ: glutinis carte. añ. ʒ.j. gallaꝝ cupressi mumie spodij. seminis rosarũ. añ. ʒ.ij. fiant pill'e cũ succo plãtaginis de oi. ʒ.ix. de qbꝰ vir iste assuescat assumẽ saltẽ oi septimana bis ex eis. iij. per octo horas post cibũ. ¶ 4m vo ꝑncipale remediũ est hoc. ℞. pulueris viticelle piloselle. añ. ʒ.iij. rosarũ spodij mirtilloꝝ coriãdri ꝑparati ⁊ seminis plãtaginis. añ. ʒ.j.ß. scorie ferri ꝑparate. ʒ.iij. çuccari al. ʒ.iij. mellis ro. colati lib.ß. coq̃nt̃ mel ⁊ çuccaruꝫ sil' usqꝫ ad bonã spissitudinẽ: ⁊ additis spẽbꝰ fiat el'uariũ de quo vir iste a medio mẽsis aꝑlis usqꝫ per totuꝫ mẽseꝫ septẽbris duabus vicibꝰ oi septimana in aurora accipiat coclear vnuꝫ: ⁊ post ipm tardet cibũ q̃tuor horis. Hec in summa sunt remedia meliora que pro istis dispõnibus mihi apparuerunt. Altissimus dirigat omnia in salutem eius.

Modus purgationis in uere talis est. ℞. pill'aꝝ de iera cõposita. ℈.ij. pill'aꝝ cochiarũ. ℈.j. ⁊ fiant. vij. cuꝫ iera simplici: ⁊ obꝯuent̃ que debẽt obꝯuari in assumptiõe medicinarũ. ¶ Digestiuũ q̃ uti debet diebꝰ. vij. capiẽdo ẽ hoc. ℞. syrupi de sticados syrupi de absinthio añ. ʒ.vj. aque absinthij betonice calamẽti. añ. ʒ.j. misce. ¶ Deide purget̃ cũ hoc. ℞. el'uarij indi. ʒ.iij. bñdicte simplicis. ʒ.ij accipiat̃ cum modico vini albi potẽtis ⁊ calefacti cũ conditionibꝰ debitis. ¶ Purgatio vo faciẽda in autũno a medietate septẽbris usqꝫ ad finẽ eius. ℞. el'uarij de psilio. ʒ.iij. iere simplicis. ʒ.ß. misce cum aqua cicoree accipiatur ut supra. ¶ Digestiuũ est hoc. ℞. syrupi de biçãtijs. ʒ.j. syru. de ros. ʒ.ß. aque cicoree cuscute ⁊ absinthij misce. vij. diebꝰ: ut supra. ¶ Post purget̃ cuꝫ hoc. ℞. el'uarij de psilio. ʒ.ß. ⁊ accipiat̃ cuꝫ aqua ordei diebus qbus accipit digestiuũ: si uẽter esset stipticus utatur pillulis dictis supra ante cenam.

Cõsiliuꝫ. 57.

De nocumẽto diminutionis in usu a mala compl'one frigida ⁊ hu. mãli stomachi cerebri ⁊ ocl'oꝝ: cuꝫ sex accñtibꝰ que sunt. ¶ Oppilatio epatis. ¶ Tẽsio ⁊ rugitꝰ in stomacho. ¶ Nocumẽtũ diminutiõis ⁊ corruptiõis digõnis in stomacho. ¶ Fluxus mãerũ a capite ad pectus. ¶ Dolor grauatiuus capitis ¶ Lachrymarum multitudo. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula quatuor.

¶ De dispositione ⁊ eius causis Cap. I.

LIcet nocumẽtuꝫ in visu ꝯtingẽs ex pluribꝰ causis euenire possit exterioribꝰ ⁊ iterioribꝰ: qd̃libet eniꝫ nocumẽtũ visus ẽ triplex. videlicet diminutionis corruptionis ⁊ ablatiõis assignari põt: aut ꝓpter lesioneꝫ aduenientẽ tunice oculi. 2o ꝓpter nocumẽtum adueniẽs humoribꝰ. 3o in spũ visibili. 4o in vijs per quas spũs visibilis a cerebro delegat̃ ad oculos. vltiꝰ vo qñ nocumẽti cã illatiua oibꝰ ꝑdictis coicat̃ ꝑtibꝰ. Et hec qdẽ nocumẽti spẽs pessima est: quõ eniꝫ potẽtia visiua visionẽ ꝑficere põt cũ spũi visibili vijs trãsitus eiꝰ ad oculuꝫ: ⁊ toti oculo nocumẽtũ ꝯtigerit: ꝓpter qd̃ in fortibꝰ ꝯtusiõibꝰ ⁊ ꝑcussiõibꝰ capitis ⁊ in trãsmutatiõe multaruꝫ mãerũ a calitate sinthomatice deriuãtium ad oculuꝫ: ⁊ ipetuose nõ est mirabile si subito visiõe ꝑuat̃ hõ ut sepe ꝯtigere vidi: ut patet in altero tractatulo per me cõposito ad notabilẽ quãdã mulierẽ de monaco ciuitate famosa alamanie. cui fere istãtenee ablatꝰ fuit visus ex defluxu mãeꝝ a capite ad oculum. ¶ Multipl'r aũt ex ꝑte tunicarum noceri põt visus. Et ꝑ qdẽ qñ ꝯtigerit corneã ꝓpter spẽm male cõpl'onis fride aut cal'e ⁊ sicce in sui substãtia reddi nõ peruiam ul' dyaphanã opacã ⁊ tenebrosaꝫ: neqꝫ eni spẽs obiectoruꝫ per mediũ ab ea poterũt ꝯueniẽter recipi. Sil'r aũt si ꝯtigat in pupilla eẽ clausionẽ spẽs nõ ꝯueniẽter deferri poterũt ab ea per araneã ad cristalloidẽ. Et idẽ etiã intelligi põt de ꝯturbatiõe ⁊ obscuritate aranee. Et nocumẽta istaꝝ triũ tunicaruꝫ fortiora sunt ad ledẽdũ visum q̃ nocumẽta sil'ia ꝯtingẽtia in sclirotica secũdina ⁊ retina. Dato etiã q̃ nocumẽtũ istaꝝ trium tunicarum posterioruꝫ visum imperficẽ possit. ¶ Ampliꝰ etiã nocumẽtũ visiõi ꝯtigit ex ꝑte distẽperãtie humoꝝ ocl'i in q̃titate ⁊ q̃litate. quis eniꝫ dubitat q̃ si paucificet̃ grossus ⁊ turbulentꝰ humor fiat albugineꝰ non erit ꝯueniẽter spẽꝝ receptiuus neqꝫ eaꝝ delatiuus ad ꝑncipale organuꝫ visiõis: qd̃ est cristallinus humor. Sil'r etiaꝫ paucificatio ꝑuie ul' diminuta dyaphaneitas cristalloidis magnifice faciũt ad nocumẽtũ visiõis: sicut magna ipsius ꝓfundatio ⁊ ad exteriꝰ eminẽtia cuꝫ tenebrositate ipiꝰ semꝑ magni nocumẽti in visione est effectiua cã. Et eodẽ mõ de nocumẽtis ꝯtigẽtibꝰ ex ꝑte humoris vitrei. Eiꝰ eni turbulẽtia paucitas ⁊ spissitudo cãe sũt nocumẽti magis in visiõe eueniẽtis. ¶ Adhuc etiã cuꝫ spũi visibili accidit distẽperãtia: aut in q̃to aut in q̃li: ⁊ siml'titudo spũs visibilis nõ semꝑ sit visui nocitiuati ꝓpter ipiꝰ nocumẽtuꝫ in q̃titate ꝑcipue põt ita imoderate ocl'us calefieri ut fiat in eo humoꝝ ispissatio aut nimia rarefactio resol'o ul' disgregatio spẽꝝ obiectoꝝ visibiliuꝫ in tunicis ⁊ humoribꝰ ocl'oꝝ. Pl'm tñ nocumẽti ⁊ frequẽtiꝰ eueniẽtis i visiõe ex ꝑte visibilis spũs est qr ipe paucificat̃ aut rarior ul' spissior fit q̃ opꝫ aut turbulẽtior ꝓpter qd̃ nõ est sufficiẽs visiõis instrm̃ ꝑfectiuũ: imo ipeditiuũ. ¶ At vo iterũ nocumẽtũ in visu ꝯtigere ex parte viarum: ⁊ totius organiçationis oculi iam deductum est. ¶ Qual'rcũqꝫ aũt oculo nocumẽtũ ꝯtingat: ut qr diminuatur aut corrũpat̃ visio: erit aut per nocumẽtũ eẽntiale ꝑtibꝰ integrãtibus oculũ adueniẽs: aut per nocumẽtuꝫ accñtale uel per colligantiã dictum aliunde ꝑueniẽs ut a cerebro a neruis opticis pulmone stomacho: ⁊ sic de alijs. ¶ Si aũt

nocumētū est accitale: tūc puenire poterit a cāis exteriorib⁹ ut ab aeris itēperātia: q2 nimiū grossi caligiosi fridi exiccātis ul' resoluētis q2 ledē poterit tā pāniclos ꝙ humores distēperādo ⁊ spūs. Al'r aduenire poterit ex sup fluo motu ul' imoderato exercitio ⁊ ꝑꝑe post cibū. Aut ex m'ta balneatiōe ⁊ ꝑꝑe post repl'ōnē. Aut ex imoderato coitu ul' assumptiōe ciboꝝ sua friditate calitate exiccatione grossitudine ul' viscositate aut altera mala q̄litate de uenenosis ificiētiū spū visibilē hu. ⁊ tunicas uelut accidit utētib⁹ comestiōe fungoꝝ ⁊ alioꝝ ciboꝝ medicialiū qui hūt aptitudinē ꝯuersiōis ad corruptionē. Sil'r etiā accit hoib⁹ iracūdis ⁊ sepe scandala icurrētib⁹. Aut his qui m'tam morā cōtrahūt in aspiciēdo motū corpoꝝ rotati agitatoꝝ de quoꝝ nūero etiam est freqns aspect⁹ ex alto fact⁹ ad ꝯcauitates ualliū iter mōtes positaꝝ. De his etiā qui exercitia faciūt per que eoꝝ capita ꝯsuetudie nō bona aut necītate opationū curuant ⁊ curuari opꝫ ut multo usu scribēdi cū capite ualde decliui. ¶ Ea vo que visui nocēt de iteriorib⁹ ꝯtigētia sūt: sicut male cōpl'ones fride ⁊ humide māles a m'to flegmate mucillagioso vitreo ⁊ aq̄so in stomacho ul' cerebro m'tiplicatoꝝ in mēbris alijs que humorales mãe nocē pūt spm ifridādo igrossando opacū ⁊ obscurū faciēdo: aut vias trāsit⁹ ei⁹ oppilādo: aut pp nocumētū qđ efficiūt in tūicis ut cornea pupilla ⁊ humorib⁹ pdictis: sicut etiā ꝯtigit in his q etatiuo decursu puenerūt ad paucitatē spūs visibilis ⁊ distēperātiā ei⁹ friditate ⁊ mō substātie: ut q2 grossus ul' ꝯueniēti dyaphaneitate puat⁹ est spūs. ¶ Et forte ꝙ ista est ꝑꝑa cā nocumēti visiōis h⁹ nobilis viri. Est eni vir etate ꝗnie: q2 fere septuagenari⁹: ⁊ ēt bō hūorosus ualde: qđ arguit hitudo ei⁹ mediocritatē trāscēdēs p augmētū. est etiā vir in cuius stomacho ⁊ capite nō parum abundat mãe mucillaginose vitree aquose ꝗtitas: ⁊ est i eo penuria spūs visibilis: que potest ab etatiuo decursu necessario adueniēs assignari: etiā in eo inuenit nūerus cāruꝫ ꝑmouētiū ad augmētū mãeruꝫ flegmaticarū. ꝑpterea q2 fuit homo utens cibarijs grossis multum uaporosis ⁊ oppilatiuis ut scribitur.

Unde ex oibus istis in vnā ueritatē redactā infert p̄mo ꝙ dispō huius viri est mala cōpl'o frigida ⁊ hūida mãlis stomachi cerebri ⁊ oculoꝝ. ¶ Seqt 2° ꝙ mãlis cā h⁹ spēi nocumēti visiōis est aggregata ul' cōmixta ex fl'ate mucillaginoso vitreo ⁊ aq̄so. ¶ Seqt 3° ꝙ hec dispō nō fac simplex nocumētū visiōi: ſ3 est aggregatū ex spē nocumēti diminutiōis ⁊ corruptiōis. ¶ Seqt 4° ꝙ hec dispō minat sibi ꝑpiquā cecitatē nisi de⁹ subueiat ei cū bñficio medicinaꝝ de qb⁹ ifra. ¶ Et seqt ulti° ꝙ res curatiōis ei⁹ magis affert ambiguitatē ꝙ curatiōis spē. Ne vo hoꝝ aliꝗ caluniam a mordētib⁹ accipiāt: rōnable est aliq̄liter ea rōne demōstrare. M'titudo naq3 fl'atis deducit a diminuta digōne stōchi: quō eni stōch⁹ pfice pōt digōnē cū diminuta caliditate ⁊ si calitas ei⁹ diminuta ē: ut pꝫ a posteriori ex inētiōe multoꝝ fl'atū in ipo. g̃ diminuta coctiōe ḡnabit chilus. igit ex eo diminute cocto ḡnabit fl'a qđ est mã sanguis diminute decocti. Et cū digō 2ª epis sufficiēter corrigē nō possit nocumētū in p⁹ digōne eueniēs. g̃ sāguis fridus ul' remisse cal's trāsmutet ad cerebrū. Et cū cerebrū etiā sit infridatū ⁊ hūctatū seqtur ꝙ nedū poterit corrigē nocumētū in sanguie ⁊ fl'ate iuētū: imo poti⁹ augmētare ipm. hoc igit fl'a sua cōpl'one ⁊ substātia poterit oppillare vias transit⁹ igrossare ⁊ ꝯturbare ⁊ hu. ⁊ tūicas ocl'i discrasiare i cōpl'one ⁊ cōpōne igit facē nocumētū diminutiōis visus. Et si uapor a fl'ate eleuat⁹ cōmisceat spūi visibili iponit in ipm spēs corruptionis ꝯturbādo spm ⁊ mobilitādo ipm uarijs ꝯtrijs pōnis. ita ꝙ imagiatiua potētia corrupte apphēdit corpa exterius linealia spica uel triāgularia in aere moueri que nequāꝗ sunt: ⁊ ista est corruptio in sensu visus eueniēs: ut pꝫ 3ª tertij. trac. 4°. cap de imaginatiōib⁹. Igit a mã vna ⁊ eadē spē ſm tñ diuersas mēsuras duplex nocumētū in visu ꝯtingē poterit. s. diminutiōis ⁊ corruptiōis: ut demōstratū est: ⁊ quiq3 mã cū aliꝗta ꝗtitate oppilādo ul' al'r discrasiādo hec nocumēta efficē pōt. g̃ ista eadē m'to ⁊ uehemēti⁹ discrasiata poterit facē nocumētū excellēti⁹ pdcis: ſ3 pdcā nocumēta erāt diminutiōis ⁊ corruptiōis visus. g̃ nocumētū excellēti⁹ illis erit ablatiōis visus denoiandū: qđ formaliter est cecitas. ¶ Quare iā appet sufficiēter demōstratas eē spēs nocumēti visiōis hui⁹ nobilis viri: que etiā planius aliq̄liter demōstrabūtur pdictorū nocumētoꝝ spēs tāgēdo signa iseparabilia ut nunc sequit.

¶ De signis. Cap. II.

Cum accit nocumētū visus p essentiā a mala cōpl'one cal'a. Signa sūpta a substātia l'r iherētib⁹ sunt hec. p° q2 tactu oculi ⁊ totū caput percipitur cal'm. 2° cū aliq̄li soliditate uel dēsitate repitat cutis. 3° ꝙ ptes pdicte magis ad macredinē ꝙ piguedinē sunt iclinate. ¶ A casib⁹ vo signa sunt: q2 paꝝ supfluitatis in āgulis lachymalib⁹ ocl'oꝝ appet nisi lapsus fuerit ualde magnus. Itē tales supfluitates magis spisse sunt ꝙ fluide. Itē satis mordicatiue sunt. Itē oculi tales parum lachrymant. ⁊ adhuc pruritu magno molestant ⁊ i colore ad citrinitatē tēdūt notabilē. ¶ Signa vo sumpta ab opōnib⁹ sunt q2 in substātia macrefacti magis ꝙ pigues apparent. Itē q2 mobiles sunt ualde tales oculi. Itē q2 visionē habēt acutā satis in discernēdo obiecta de lōge ⁊ de prope nisi lapsus ultimetur. ¶ Per signa vo contraria predictis potest intelligi lapsus capitis ⁊ cerebri frigidi ⁊ humidi.

In lapsu vo cal'o ⁊ humido pcipit in oculis cal'itas mollities magnitudo pignedo corrū rubedo ipoꝝ ⁊ mobilitas ⁊ visus ebetudo aliq̄lis cū augmēto ⁊ multitudie lachrymarū ⁊ aliaꝝ supfluitatū in angulis oculoꝝ abundātiū cū inuiscatiōe palpebrarū ⁊ aliq̄li grauitate eleuatiōis ⁊ clausiōis earū. ¶ Per signa istis opposita cognosci pōt lapsus fridus ⁊ sicc⁹ cū hoc ꝙ oculi tales cū fuerint q̄tuor pdictis spēb⁹ lapsuū distēperati nocētur a similib⁹ ⁊ iuuant a ꝯtrarijs cū applicatiōe ꝯueniēti. Si aūt tales lapsus fuerit nō multū eleuati: sicut distēperati distēperātia sibi nāli: tūc ꝯseruant a siliū applicatiōe sicut nocent approximatione ꝯtrarioꝝ: ⁊ hec qdem cadunt sub cognitione viroꝝ in canonib⁹ ⁊ diuturno opere peritorum: etiā q2 isti lapsus mansiui ⁊ fixi sunt.

Si uero ꝯtingat nocumēta visus eē per colligātiā ab alijs mēbris pueniētia: tūc pꝫ ꝙ nō est neciū nocumētū eē semp pmanēs. ꝑpterea q2 ipm deficiet aut saltē notabil'r miorabit cū tēperie mēbri qđ mādabat ul' mioratione lapsus illius mēbri notabiliter miorabitur. ¶ Exēplū est ut si ꝑpter pleītudinē stomachi m'ta mã flegmatica mucillaginosa aq̄sa ul' vitrea lederent oculi ⁊ ꝯtigeret stōchū mundificari uomitu uel farmacia aut minorari mãm stomachi per abstinētiā uel dietā tenuē: aut cibari hominē cibis in suis q̄litatib⁹ ꝯtrariātib⁹ flegmati ⁊ digerētibus ipꝫ nece eēt aut nocumētū visus abesse aut saltē notabiliter miorari: per ꝗrū eni pñtiā in aliquo mēbro ponit nocumentū ⁊ intēdit p eoꝝ remotiōē uel remissionē nece est nocumētū remoueri: aut saltē remitti. hoc eni neciō sequit ex ordie depēdētie effect⁹ a causis. ¶ Cū igit nocumēta visiōis per colligātiā inuēta depēdeant a mēbris mādātib⁹ seqtur ꝙ illoꝝ mēbroꝝ correctione corrigent nocumēta pdicta ut deductū est: ⁊ hi qdē ſmones vitatē ꝯtinēt de colligātia absoluta ꝙ nō absoluta dictis. ¶ Cū aūt iā i visu nocumēta ꝯtigerint per lesionē in alijs naturis eueniētē. tunc si fuerit nocumētū in vnitate eueniēs aut erit ꝑpter solutā ꝯtinuitatē cornee in altera uel plurib⁹ de q̄tuor corticibus eius in cuius cura pfūda speculatio necia est. ¶ Aut etiā ꝑpter solutam ꝯtinuitatē in vuea pāniculo eueniētē distāter uel in circunferētia pupille: ita ꝙ strictior fiat ꝙ opꝫ ꝑpter solutā ꝯtinuitatē ꝯtrahētē ad cētrū: aut latior sit pupilla ꝙ exigat dispō nālis eius a cētro ad circunferentiā: ita ꝙ etiā est curatiōis difficilis in tātū ꝙ Auic. scripsit ꝙ cū est cōfirmata nō recipit curā. 3ª tertij. in ꝑꝑo cap suo colligēdū.

¶ Silr ēt si accidat solõ ɔtinuitatis i tenuissimo pãniculo aranea cristalloidi añ posita ꝙ noceat̃ visio nõ est dubitabile. sꝫ ꝙtũ ad cognitionē eius ⁊ curã est ita difficile ꝙ viri gcũqꝫ fuerint illustres de hac cura ualde modicũ tractauerũt: qđ credo eis accidis̃e ꝑpter rei difficultatē sub speculatione ⁊ opõne cadẽtēz. ¶ Et si ꝑpter solõnē ɔtinuitatis trium pãnicloꝝ pdictoꝝ nece est noceri visionē: tunc que erit opio tua de nocumẽto visui ɔtigēte cristalloidi si tenet̃ mẽbruꝫ: qꝛ pars aiata corpis: ut plimi phantiuꝫ speculando ɔcesserũt. Et qlitercũqꝫ ɔcedat̃ tũc ex solõne ptiuꝫ eiꝰ nece est noceri visionẽ: si eñi alicuiꝰ mẽbri nocet̃ opatio ꝑpter nocumẽtũ adueniēs ptibꝰ que nõ sunt organa ul' instra ꝑpa illiꝰ opatiõis nece est cũ paucitate cãruꝫ excellẽtiꝰ noceri opationē illã per nocumẽta organi ul' instri illiꝰ opationis argumtũ est neciuꝫ. ¶ Postremo autē iteꝝ ex nocumẽto tertie nãe cõpõnalis põt noceri visio nocumẽto in ptiuꝫ creatura assignato ut in figura sup̃ficie via ⁊ receptaculo: siue etiã noceret̃ visio ꝑpter indebite locari ptes oculi organice uel instralr visiõis pfectiuas sicut si in sũmo multũ ponerent̃ cristalloides uel in pfundo ul' aspera ul' torta fieret cornea in suis ptibꝰ: ⁊ tu ɔsidera: qꝛ speculatio est solẽnis cuiꝰ distictã ⁊ clarã doctrinã ptransiui lõgitudinē effugiēs. Licet ex pdictoruꝫ fundamẽto elici põt modus intelligẽdi talia ¶ Collige ex pdictis ꝙtũ difficile sit itelligē mãm nocumētoꝝ in visu ɔtingẽtiũ. ꝑp qđ cũ ãxietate dolẽdo doleo ⁊ qrimoniã facio de iperitia idiotaꝝ ⁊ vulgi qui fidē adhibẽt viris iperitis ⁊ illr̃atis mũduꝫ trufatorie circuiẽtibꝰ qui acceperũt licẽtiã medicãdi egritudies ocloꝝ peitꝰ icognitas eis

¶ De curatiõe dispõnũ pdictarũ per regimē admistrãdũ sibi ex parte sex reruꝫ non nãlium. Cap. III.

Riusꝙ modi curationũ egritudinũ huiꝰ viri assignet̃ neciuꝫ ē rectificari admistrationē sex reꝝ nõ nãliũ. nõ eñi instra medicinalia ɔuenienter opari possent in eo nisi debita mensura sex reꝝ non naturalium premitteretur.

Itaqꝫ pro electiõe loci hitatiõis eiꝰ gñalr pmittendũ est pᵒ. ꝙ aeris intẽpies queqꝫ posset nimia friditate aut calitate nebulositate ul' flatu uẽti acuti ⁊ ipetuosi in tunicis oculoꝝ ⁊ humoribꝰ ⁊ spiritibꝰ eoꝝ efficere pmutationē soluẽdo ɔtinuũ nimiũ ɔgregãdo ul' disgregãdo aut spũs ⁊ hu. resoluẽdo ⁊ ɔgregando euitari debet. ¶ Propter qđ caueat hitare loco ul' camera ualde frida uentosa ⁊ ubi calitatis ⁊ humiditatis excellẽtia distẽpet̃ aer. Quare hitet locuꝫ a terra eleuatũ ⁊ distãtem a fluxibus aquarũ ul' lacunaꝝ: ⁊ euitet mãsionē i loco pticulari ubi eẽt reuolutio testudinalis: ⁊ ꝑpe antiquorũ edificioꝝ ⁊ lapidosoꝝ. ¶ Et si camera eiꝰ oriẽtali ⁊ meridiõali plage exposita hñ clausa ⁊ fenestris phibẽtibꝰ igressuꝫ aeris fridi ⁊ nebulosi fulcita: ꝙrũ etiã grã caput eiꝰ hñ cooptuꝫ teneat coopturis pelle agnia aut valpina aut de uarioꝝ dossibus duplicatis. ¶ Et utile multũ eẽt ei qñqꝫ suffumigationē face in camera sua. ℞. floruꝫ eufragie fen. maiorane. añ. ℥. 5. pulueris ligni aloes. ℥. j. thuris. ℥. vj. puluericent̃: ⁊ cũ opus fuerit superaspergatur coclear vnum carbonibus ignitis. ¶ Et multum utile esset ei camerã suã calidã reddere accẽdendo in ea ignē ex lignis abietis lauri iuniperi tecle ⁊ similiũ arborũ aromaticaruꝫ.

De modo vᵒ exercitãdi pmittẽduꝫ pᵒ ꝙ exercitiuꝫ corpis magnum nõ esset ei ɔueniens nisi pus corpus euãcaret ƀm ꝙ inferiꝰ ordinabit̃. Exercitiuꝫ enĩꝫ sup replõnē factũ magis est cã ut mãe fluãt ad cerebrũ uel saltē per modũ euaporationis augeatur in eo. s. cerebro ⁊ oculis. Leue tñ exercitium motꝰ pgressiui ieiuno stomacho factuꝫ per camerã ⁊ leuiter ascẽdẽdo ⁊ descendẽdo per scalas esset sibi utile ꝑpter mãerum diuersionē ad iferiora. ¶ Animale tamen exercitium orando moraliter sermocinando sermones proferendo ⁊ consimilia cõfert ei. ¶ Et si iterum grã exercitij pticularis laudo ei leuem capitis fricationem ⁊ pectinationem cuꝫ pectine uel vnguibus mediocriter fricando cutem: ut fumositates capitis liberiꝰ trãspirare possint: post euacuationes vᵒ predicte fricationes capitis melius conuenirent ⁊ fortiores istis.

De modo vᵒ sõni ⁊ vigilie pmittẽdũ ꝙ excessus i mltũ vigilãdo ⁊ silr dormiẽdo euitãdus est: qꝛ pmᵒ motꝰ vigiliaꝝ agitãdo mãs augmẽtaret in capite ⁊ disponeret fluxũ ad oclos. 2ᵒ vᵒ auget ⁊ gñat catarros ⁊ reumatismos: ⁊ materias in fluxu ad oclos disponit. ¶ Propter qđ nũꝙ post cibationē dormiat nisi trãseãt ad minus hore due: ⁊ tunc dormire icipiat capite eiꝰ eleuato ɔueniẽter: ut dictũ est hñ tecto. ⁊ pus dormiat sup dextro. deide 2ª reuolutiõe reuoluat se sup sinistro latẽ. ¶ Et euitet dormitionē diuturnã quãtuꝫ põt nisi multũ vigilauisset in nocte. ¶ Et caueat dormire in locis ad que radiꝰ lune i nocte puenire posset. mlta eñi aeris luminositas multũ disgregãdo spũs ⁊ humores ⁊ trahẽdo eos ad loca debilia ⁊ faciẽdo hu. fluē ad oculos eēt sibi ualde nociua: sicut ecõtra nimia tenebrositas ⁊ statio in ea ⁊ in aere caligioso ⁊ pmutatio de ipa ad aerē lumiosuꝫ est cã cecitatis in breui tpe future. ¶ Propter qđ Dionysiꝰ syracusanꝰ tyrãnꝰ inimicos punire nolẽs. faciebat eos diu in carceribꝰ tenebrosis ualde detineri. deinde subito pmutabat eos ad aulã ualde luminosam ⁊ multas hñtem fenestras vitreas ⁊ fiebant ceci.

De aie vᵒ accidẽtibꝰ dicendũ pᵒ ꝙ oēs aie passiones ꝑpter quas uehemēs ⁊ multus ponat̃ in spiritibꝰ motꝰ ⁊ in humoribꝰ maxime nociue sunt. Propter qđ euitet iracũdiã furiositatē ⁊ uehemẽtiã risus. ¶ Silr ⁊ ecõtra aie passiões per quas spũs ⁊ humores multuꝫ accẽtrant̃. ut sunt tristitia uehemēs imaginatio reruꝫ ⁊ effectuuꝫ terribiliuꝫ euitari debet. talibꝰ eñi motibus in aia factis ꝑpter subitã ⁊ multã retractionē spũum a cristalloide ⁊ a toto oculo. nõ solum accidit diminutio: imo corruptio: ⁊ qñqꝫ ablatio visiõis: exterminãt eñi talia ⁊ mutãt corpꝰ ab ea que est ƀm nãm ɔsistẽtia. 3ᵒ tegni. ¶ Multi etiã psepe ex lõgo fletu fuerũt facti ceci: sicut etiã sepe ɔtingit ex multitudine lachrymarũ inuolũtariaruꝫ sicut actꝰ earuꝫ psepe colliquãdo ⁊ resoluendo sunt cã subite delationis mãerum ad neruos opticos: ꝑpter qđ in instãti hõ oĩno puat̃ visu.

Iam vᵒ de 5ª re nõ nãli. s. ianitiõe ⁊ replõne parump dicẽduꝫ. ¶ Propter qđ pmittendũ pᵒ. ꝙ hic non erit ƀmo de ianitiõe fiẽda post replõnē. hec eñi mã inferius refuat̃ ad caplm de canonibꝰ ⁊ instris euãndi huꝰ viꝝ: sꝫ hic est ƀmo de mõ applicatiõis ciboꝝ ⁊ potuũ in ꝙtitate excedẽtiuꝫ ⁊ diminutoꝝ in mõ assũptiõis eoꝝ. ¶ Itaqꝫ oĩno caueat iste vir a deglutiõe ciboꝝ nisi hñ ⁊ ɔueniẽter masticatoꝝ. ¶ 2ᵒ nullo mõ accipiat cibuꝫ nisi puenerit in eo appetitꝰ ɔueniēs. ¶ 3ᵒ cum uenerit appetitꝰ ad: cibuꝫ: cibuꝫ accipiat non ɔtrahẽdo morã post pñtatũ appetitũ: aliter eniꝫ ipleret̃ stomachus mãebꝰ corruptis ⁊ corruptibilibꝰ. ¶ 4ᵒ non multã plonget morã in comedẽdo. ¶ 5ᵒ vᵒ semper cibaria leuis digõnis ⁊ lubricatiua pmittat his que sunt duriora digõni ⁊ lenitione puata. ¶ 6ᵒ effugiat assumptionē ciboꝝ spe diuersoꝝ diuersis ferculis pmutatoꝝ. ¶ 7ᵒ effugiat oēm ciboꝝ assũptionē p quã stomachus pcipiat̃ extẽsus ⁊ ꝙitas ab eo apud vmbilicuꝫ ⁊ hypocũdria pcipiat̃. ¶ 8ᵒ caueat assumere potũ tantuꝫ ut in stomacho eiꝰ efficiat rugitum ⁊ fluctuationē. ꝑpter qđ melius est ei post cibationem quiescere ꝙ ambulare uel aliter exercitari.

De sexta vᵒ re nõ naturali. s. de cibo ⁊ potu sermo diffusioꝛ est necessarius. ¶ Propter qđ pmittendum pᵒ. ꝙ oĩa que nãlr aut artificialiter sunt acuta multum. ut cepe alleum porruꝫ raphanus sinapis ⁊ bulbus euitanda sunt. ¶ Silr effugiantur cibaria nimia sua euaporatiõe caput replẽtia. ut lac nuces piguedies ⁊ silia. ¶ 3ᵒ euitent oĩa friditate ⁊ humiditate sua pticipãte viscositate nõbili. ut sunt pisces ⁊ ꝑpe anguille tinche cãcri ⁊ ulr oēs limosis paludibꝰ inuenti. ¶ 4ᵒ euitent̃ ea que nimiuꝫ calefaciendo mordẽt pũgũt ⁊ exiccãt: ⁊ multũ saluti usus ⁊

carniū et pisciū salitorū. ¶ Que vero sunt euaporosa multū fumosa et uentosa ut legumina oia et oua frixa et fruct⁹ frigidi et humidi: et silr̄ euitari debent propter causam notā.

Itaqz panem eligat bñ fermentatū et coctum non tñ adustuz de puriori farina factū in quo sit aliqd de fermēto plus q̄ in cōmuni pane recēs vnius aut duoꝝ dierū ad plus: et si post cibū suuz acciperet vipā parūper torrefactā de pane biscocto in vino rubeo et aliq̄liter brusco factā optimū esset ei: panis aūt açimus aut nō bene coctus dimittat̄: silr̄ cibi oēs de pasta facti preter q̄ tri. quod non videtur inconueniens propter exiccationem suam et priuationem a superflua humiditate

De carnibus autem conueniūt ei vituline castratine caprine et colūboꝝ puorū et maxime syluestriū. Carnes vero anserū et anatū de agno nō multū placēt mihi. Similiter castratine nō sunt multū laudabiles et ꝑprie ualde pingues et antique. Carnes etiaz oiuz aialiū uolatiliū in aqs degētiū nō sūt ei laudabiles nisi assate et raro aut elixe et ꝑprie ꝑparate cū saporib⁹ et specieb⁹ infra dicēdis. ¶ De carnibus vero q̄drupedū etiā cōueniūt ei vituline et de syluestri porco: rari⁹ tñ. leporine vero carnes bñ placēt et ceruine apud ꝯsuetos non sunt inutiles sicut etiā oiuz aialiū caro siue uolatiliū siue peditatium que multo exercitio acqrunt cibū suuz laudabilis est. ꝑpterea q̄ nō hñt multas sup̄fluitates. ¶ Oua vero omni modo ꝑparationis sunt ei utilia ꝑter q̄ frixa. ¶ Lac vero dimittatur omnino quia facit uenire tenebrositatem visus et caliginem.

De leguminibus vero placet mihi far et riçum qd̄ est calidum in ꝑmo siccū in 2° et ꝯuenienter nutrit et exiccat. silr̄ etiā et panicuz laudabile est ei ꝑpter siccitatē et aptionē aliquātam. fabe vero et faseoli cicera ru. pisa et sisamus oia dimittant̄ ꝛc̄.

De oleribus effugiātur caules oino et bleta et spinachia citruli cucurbita cucumer et portulaca et omnia talia nisi raro et in pauca q̄titate et ꝑprie cōmixta cū calidis et aperitiuis ifra dicēdis. ¶ Peponis vero usuz nō vitupero duz fuerit bñ solidus dulcis et maturus. ¶ Plātas vero caľas sicut feniculū eufragiā celidoniam petro. rosmari. menthe spēs omnes et serpillum et sibi ꝯsiles bene cōmēdo ipis utendo solis aut pluribus inuicem cōmixtis: et etiam cum alijs.

De fructibus vero laudo sibi recentes ficus et etiā siccas et vuas suis tēporib⁹ bñ maturas pēsiles noiatas. amigdal' et auellanis et ꝑprie torrefactis: et eisdez etiā recētib⁹ uti pōt. ꝯueniūt etiā ei cerasa bñ dura et solida amarilia noiata et ꝑprie non ualde acetosa. Acrib⁹ vero uti nō est securuz nisi ualde parū. Pira vero muscata pauca post cibū suis tꝑibus accepta et ꝯueniēter matura pñt ei ꝯuenire. et poma apia uľ citrina dulcia et magni odoris potest etiā accipe. et frequētius cocta q̄ cruda et raro et non in magna q̄titate. Pira vero ꝯueniētiora sunt ei aromatica bene dulcia et meliora sunt cocta q̄ cruda. Nuces aut castanee sorbe mespile omnia dimittantur.

De radicibus vero plātarum qb⁹ cois est usus ut cepe alleū porruz bulbus et raphanus et siľes dimittant̄. pastinacha vero domestica et syluestri uti pōt. radix alba que rapiali spēs est: et ideo rapiolus noiata ei utilis est. ꝑpter hoc q2 declinat ad caliditatē et ꝯuenienter nutrit cum aliquali apertione quā habet.

De conditis vero ꝯueniunt ei rape ꝯdite et pastinache et secacul uel iring⁹ etiaz oliue ꝯdite ḃm ꝯsuetū moduz ꝑpter aptionez et exiccatiōez suā cū virtute feni. notabilr̄ imposita eis sunt sibi utiles.

De speciebus vero que cōuenienter in usu suo admistrari pñt sunt sicut macis nux mus. cinamomū galāga gariofili. çç. utrūqz piper semēpetro. et leuistici semē anisi apij et aneti non optimum et in sūma oium aromatum calidoꝝ subtiliatiuoꝝ aꝑitiuoruz usus mediocris est ei ꝯueniens. oia eni talia stomacho cordi cerebro et oculis sunt ꝯueniētia minorādo flegmata in predictis membris et depurando et mūdificando ab eis et meatus cerebri et oculorum purgatos efficiendo.

De saporibus vero in sūma acetū acre ualde: arancia limones crudi et succus granatoꝝ et ꝑprie acrium non ꝯuenit ei: sz acetum acutum notabilr̄ et agresta cū sale limones infusi et succus granatoꝝ muçoꝝ et dulciū cū sapa et sine sapa ꝯueniens est ei.

De partibus vero aialiuz dicēduz q̄ caput uentres pinguedo cauda et ꝯsimilia oia vituperanda sunt et cerebruz etiā oculus ꝑpter frigiditatem suaz lz gn̄ali ꝯueniētia mēbri ad membrū collaudandus sit oculus: et ꝑprie aialiuz nō ualde humidoꝝ. q2 omne membrum videtur ꝯfortare sibi simile alterum.

De his vero quibus cibaria ꝯdient̄ pinguedines aialium abijciende sunt et butyrū etiā. ꝑpterea q2 replet caput fumositatib⁹ obtenebratiuis. sed olei usus est ei ꝯueniētior: et proprie si fuerit factus de oliuis non ualde maturis nec multo tempore maceratis.

De modo coctiōis. Cibaria oia assata in usu frequēti meliora sunt q̄ elixa: lz elixa semel in die non sint sibi reprobāda nisi ualde pinguia et in uasis multū coopertis ꝯseruata cum humiditate que emanat ab eis. hec de cibis et adherentibus eis.

De potu vero dicendum ꝑmo q̄ vinuz qd̄ pōt ei eē ꝯueniens debet eē substātia clarū ꝯuenienter aromaticū colore subrubeo non obscurū potētia sua mediocriter vinosū: cuius tñ usus moderat⁹ eē debet et nō sup̄flue. mľtis eni modis et causis videt̄ ei tale vinū ꝯuenire ¶ Primo qdē quia mediocriter nutritiuū est. ꝑpter quod virtutē restaurat et cōseruat. ¶ Scdo q2 aromaticitate sua cordi et cerebro ꝯuenit. ꝑpterea q2 omne ꝑncipale mēbruz diligit aromatica. ¶ Tertio quia nō est ualde euaporatiuum recipit eni minorationē euaporatiōis ab arilis et racemis vuaruz. ¶ 4° q2 uapores ab eo eleuati subtiles et cōsūptibiles sunt de leui. ¶ 5° q2 cū q̄litate sua ꝟtutē exiccatiuā recipit ab arilis et racemis. ꝑpter qd̄ ꝯuenit ad exiccādū flegma et ꝯsumēdū uapores. ¶ 6° ꝯuenit huic viro rōne decursus etatiui. lz eni fuerit hō a gn̄atiōe sanguine⁹ ut ex iformatiōe accepi: nunc vero in eo facta est ꝯuersio ad friditatez aut saltē ad humiditatē notabilē remissiōe caloris facta. ꝑpter etatē. caľitas eni nāľis post tēpus ꝯsistētie incipit diminui. ꝑ° ꝑmi. cap̄ de etatib⁹. ¶ 7° rō est. q2 tale vinū ꝯuenit rōne oppilationū i cerebro que sūt accńs isepabile senibus et ꝑprie decrepitis. ¶ Octaua rō. q2 vinū magnā ꝯueniētiā hēt ad ꝟtutē hoīs rōne aptitudinis facilis ꝯuersiōis ei⁹ in sanguinē et spūm. ¶ Nona rōne ꝯueniētie ei⁹ cū sanguine et spirituosa substātia. Est eni vinū calidum et humidum: licet vinum cum racemis factum minus humidum sit q̄ absqz eis. ¶ Xª et ultia rō est sumpta a ꝯsuetudie. si eni hō ꝯsueuit uti vino difficile est trāsmutare eū subito ad oppositū. Neqz eni nā repētinas tolerat trāsmutationes sine nocumēto magno. 3° tegni. ꝑpter qd̄ vituperādus est medicus ille siculus cui⁹ nomē ignoro qui iꝑbabat assumptionē vini in vna dña sicula hñte imaginatiōes. decrepita eni erat et meľica et laborabat cōpľone frigida cerebri cū flegmaticis uaporib⁹ spiritui sensibili cōmixtis. ¶ Neqz oportet terreri argumētis per eū iductis. Arīs. eni ꝑ° de sensu et sensato. Mesue. Auic. et oēs viri illustres q̄tūcūqz et quicūqz fuerit iꝑbauerunt vinū in curis egritudinum oculorum nisi cum vinum contingebat esse calidum ualde grossuz et uaporosum cū magna repletione assumptū: et in quātitate non moderata acceptum. ¶ Neqz rationibus credēdum est. q2 ipsum est uaporosum. uaporositas enim vini subtilis et aliqualiter fumosi non multa est nec multo tempore permanet quin transpirando exeat aut resoluat̄: imo notabilr̄ ualde ꝯfert calefaciēdo apiendo ꝯfortando et mū-

dādo spirituosaꝫ substātiā humidā ⁊ pāniculos oculoꝝ: ꝓpter qḋ meliꝰ fuisset huic viro tacuisse ꝙ cū prauo lumine scie approbāda redarguisse. eūtes enim intuētes ⁊ ad pauca respicientes facili enuntiāt propter qḋ fiunt motiua equitantis ⁊ non bene ꝯsiderantis. ⁊ quieti hominis: sicut de se ipso dicit. Sedendo enim ⁊ quiescendo fit anima prudēs. 7ᵒ physicorum. ⁊ non uacillando ⁊ uagando.

Post hec aūt si qua videtur aqua ꝯueniens esset aqua cocta cuꝫ çuccaro ⁊ nullo mō cuꝫ ordeo. ꝓpterea qꝛ coīs aqua ordei inflatiua ⁊ uaporosa est sed coqui debet cum çuccaro taberçet usqꝫ ad dulcedinem cōueniētē. ⁊ sit aqua accepta ex fonte aeri ⁊ celo detecto nō a locis vmbrosis. nec inter magnos montes iclusis. ⁊ ꝓprie cum aqua ab inferiori parte montium scaturit. ⁊ sit dyaphana multū omni odore ꝑuata ⁊ sapore extraneo a limositate uel a putredine plantarū iposito ei uel ab intētione ⁊ statione ranarū sanguisugarū: ⁊ viperarū in ea inuētarum aut corruptiōe eoꝝ uel alioꝝ cadauerū que aliqñ in aquis corrupta malaꝫ corruptionē in ipa imponunt. ꝓpter qḋ ⁊ laudabilioꝛ fieret aqua cisterne aut saltez petrosi fontis uł harenosi oriētalis ⁊ meridionali plage expositi. ¶ Si autē vir iste esset de illis qui prudenti regimie se gubernant. ꝓpterea qꝛ prudētia est recta ratio agibiliuꝫ 6ᵒ ethicoꝝ. Ideo laudarē ei potū infrascriptū cuꝫ quo gentē ꝙ plurimam a tenebrositate visus ab imaginationibꝰ ⁊ scotomia uertigine defendi ⁊ ꝓseruaui: ut patet ex ṽtute simplicium ex quibus componit᷑ qui talis est. ℞. eufragie sileris mōtani rosaꝝ que nōdum sunt expanse floꝝ celidonie ruthe. ana. ℥. ij. radicum fen. celidonie ⁊ berbene ⁊ ruthe. aā. ℥. j. s. seis feni. floꝝ hypiconis macis. aā. ℥. s. coquant᷑ oīa in lib. aque. 50. usquequo ꝯsumat᷑ tertia pars duabꝰ remanentibus. deide cum uehemēti expssione colent᷑. ⁊ illi colature apponātur mellis citrini mundi odoriferi ⁊ ualde dulcis lib. ij. s. ⁊ lēto igne iterū coquant᷑ ꝯueniēter dispumādo usquequo iteruꝫ tertia parte cadente remaneāt due. ⁊ in hac 2ᵃ decoctione aromatiçet᷑ cum istis spēbus ligatis in pāno raro ⁊ lasso de sindone. tunc ergo colet᷑ totū per stamē spissum ⁊ reponet᷑ in uasis vitreis uel vitreatis uel lapideis. ⁊ sit eiꝰ usus in potu solius aut saltem medietatē eius cum vino miscendo. est eni diuinū medicamē. Spērum aūt cuꝫ quibus aromatiçari debet descriptio talis est. ℞. ligni aloes. ℥. j. s. granorum feni. ⁊ anisi. aā. ℥. ij. macis. ℥. iij. pulueris florum eufragie. ℥. ij. s. pulueriçentur oīa per se: deinde cōmisceantur in mortario conquassando. ⁊ fiat de eis ut dictum est.

¶ De regimine tenebrositatis visus huius viri per intentiones ⁊ instrumenta medicinalia. Cap. IIII.

Iam ṽo videt᷑ instare tēpus hora ꝯueniēs subueniendo huic viro cum medicinalibus. Uñ cura huius dispōnis cōplet᷑ sex itētionibꝰ. ¶ Prima est materierū in eo supfluentiū euacuatio minoratiua. ¶ Secūda est earū diuersio. ¶ Tertia est organoꝝ ⁊ istroꝝ visus cōfortatio ⁊ totiꝰ corpis. ¶ Quarta est materierū digō. ¶ Quinta est earū eradicatiua euacuatio. ¶ Sexta ⁊ ultima est accidentium correctio.

Prima itaqꝫ intētio cōpleri pōt qtuoꝛ instrīs medicinalibꝰ. pᵒ qdem euāre per farmacū solutiuum. 2ᵒ ṽo per uomitiuū. 3ᵒ per aptionē emoroidarum. 4ᵒ ṽo per euacuationē per vias urine factā. ¶ Et qm̄ mā dispōnis huiꝰ viri dn̄antis flegmatica est adhuc. ꝓpter etatez nō curo hic aliqd de flōmia tāgere. ⁊ tñ si videret᷑ iste in viriū fortitudine ꝯstās eā ⁊ colore rubeus ⁊ bñ carnosus ⁊ eēt solitꝰ habē euātionē sāguinis per nares aut per emoroidas: ⁊ urina eiꝰ eēt grossa cum declinatione ad tincturam nō, incōueniret ei administrare flōmiā de basilica uł de cephalica dextri brachij. per quā educerent᷑ sanguinis. ℥. iiij uel. v. ¶ His aūt nō apparentibꝰ euacuet᷑ minoratiue per hūc modū. ℞. pillarū cochiaruꝫ pillarū de sarcocolla descriptiōe Mesue in Antidotario. aā. ℥. s. forment᷑ pille. vj. cum electuario ido ⁊ exhibeant᷑ ei in aurora per horas. ix. post cenā. ⁊ tardet᷑ assumptio cibi per sex horas accipiēdo cyathū aque calide decoctiōis çuccari per horā vnam añ prādiū. ¶ Facta hac euōne sequēti die immediate accipiat hūc potuꝫ. ℞. aque eupatorij rosmarini ⁊ betonice. aā. ℥. j. oximellis squillitici. ℥. j. mellis rosati. ℥. s. totū calidum accipiatur in aurora. ⁊ tardetur cibus horis quatuoꝛ continuando hoc digestiuum per dies octo cōpletos. ¶ Die ṽo nona sequēti accipiat hūc potuꝫ. ℞. eł'uarij idi ſm Mes. ℥. v. accipiat᷑ in aurora cū. ℥. ij. aque saluie aut cuꝫ 3ᵃ pte vini aromatici calefactoꝝ ⁊ obsuet᷑ totū in hac euōne. qḋ dcm̄ est obsuari debere in pillis imediate suprascriptis. ⁊ oino ꝓcuret facē hāc euōnē bis in hoc uere. s. semel in mēse martij ⁊ scḋo in mēse aprilis huiꝰ anni. 1441. ¶ Silr etiaꝫ ꝓcuret facē euōnē in autūno bis ſm hunc modum. qꝛ semel in ꝓncipio septēbris. ⁊ scḋa vice in mēse octobris. ℞. pillaꝝ aurearuꝫ ⁊ de iera cōposita. aā. ℥. s. reforment᷑ pille. vij. ⁊ fiat de eis sicut scriptuꝫ est de alijs. ¶ Die ṽo imediate sequēti accipiat hoc digestiuum caľm ⁊ cōtinuet octo diebꝰ. ℞. syru. de eupatorio syru. de sticados sy. violati. aā. ℥. s. aque cicoree. ℥. j. s. aque saluie. ℥. ij. misce. ¶ Post assumptionez huiꝰ digestiui nona die imediate sequēti accipiat hoc euatiuuꝫ. ℞. iere simplicis. ℥. vj. agarici electi. ℈. ij. çç. ℈. s. misce ⁊ totuꝫ caliduꝫ in aurora bibatur obsuādo cuꝫ ipo ea que dicta fuerūt de alijs solutiuis. ¶ Ad hāc etiā intētionē minorādi mās per farmaca ꝯueniūt pille iste. ℞. aloes epatici. ℥. iiij. agarici electi. ℥. j. turbit. ℥. ij. dyagridij. ℈. j. macis. ℈. s. çç. croci. aā. ℈. xvj. salis indi. ℈. xij. pulueriçent oīa per se: deinde ifundātur in lib. s. aque distillationis maiorane in uase vitreo ⁊ ponat᷑ in furno post extractionē panis ab eo totiens ꝙ aqua exiccet᷑ que iterū bis renouet᷑ ⁊ exiccet ⁊ ex massa illa fiant pille ex omni. ℥. vj. de quibus omni alterna die accipiat vnā parum ante cenā. imo si utetur istis pillis toto tēpore vite sue vnā accipiēdo omni quarta die hora ꝓdicta mirabile iuuamētū percipiet ex eis in vidēdo. ¶ Secundū ṽo instrm̄ minorādi mās ꝯueniēs est hoc uomitiuū ℞. syru. simplicis acetosi. ℥. j. s. aque fluuialis. ℥. ij. bibatur tepiduꝫ post assumptionez prādij per vnā horam: ita ꝙ in prādio acceperit cibos multos in sapore ⁊ substātia diuersos stomachū aggrauātes. ¶ Et si vir iste eēt de illis qui nō facile euomūt: tunc accipiat hoc uomitiuuꝫ qḋ est paululū fortius pmo. ℞. oximellis sqllitici. ℥. j. aque decoctiōis radicum uel granoꝝ raphani. ℥. iij. bibat totū tepiduꝫ post prādium hora predicta: deinde per vnam horaꝫ post prandium imponat digituꝫ medium in os suuꝫ usqꝫ ad radicem lingue: aut saltem iponat pēnam in ꝓdicto loco tincta oleo ibi titillando usquequo vult ꝓuocare uomitum: liget oculos suos cuꝫ globo coti ⁊ cū istita ligando eos: ⁊ est ei remediuꝫ singulare. ¶ Tertiuꝫ ṽo minoratiuū uel instrm̄ est ut iste vir ꝓcuret sibi apire emoroidas fiteri fricando cuꝫ folijs fici aut cuꝫ pāno bisello aut cum cortice quercus uel cū modico fellis tauri usquequo aperiant᷑. est eniꝫ in eis iuuamentuꝫ magnum minorādi repletionē a toto. ⁊ bonū esset ei ꝙ hāc euacuationē efficeret bis in anno post euacuationes ueris ⁊ autūni suprascriptas: ita ꝙ illas euacuationes ⁊ istam efficeret duobus uel tribus annis. ¶ Ultimum ṽo minorationis instrm̄ est per urine ꝓuocatiōem ⁊ hec qdeꝫ fiet ꝯueniēter comestione radicum dauci feni. petro. in cibis eius. Sed ꝓuocatiuuꝫ ꝯgruuꝫ est. ℞. aque milij solis. ℥. v. bibatur calida qnque uel sex diebꝰ in aurora: ⁊ non comedat post eā nisi transeant hore quatuoꝛ. hec quidem oīa optima sunt in minorando mās flegmaticas ⁊ alias diuersas si bene perpendis de virtute predictarum.

Secunda intentio. diuertunt aūt materias a capite instrumenta ꝙ plurima de quorum numero aliqua in precedenti intētione: imo omnia que ibi dicta sunt materias a capite diuertere possunt. ¶ De diuertentibus autem preter illa primum potest esse clistere hoc.

℞. foliorũ blete pastinace violarũ ꝛ mercurialis. añ. M. j. se
minis lini feni. recētis aut seminis eiꝰ. añ. M. iij. coquant
in lib. x. usqȝ ad ↄsumptionē medietatis. ꝛ huiꝰ decoctiōis
accipiant. ℥. xij. olei violarũ ꝛ de sisamo. añ. ℥. j. ß. salis cois
℥. ß. iere simplicis. ℥. j. misceant oīa simul ꝛ accipiat in ma
ne ↄueniēter calidū oi tertia uel quarta die. ¶ 2m vo diuer
tēs est: ut fiāt fricationes incipiēdo a genibꝰ usqȝ ad pedes
ꝛ ab inguinibꝰ usqȝ ad eos: deinde a spatulis usqȝ ad na
tes inferius trahēdo adeo ut mēbra rubeāt ꝛ leuiter tume
ant. ꝛ hoc in mane per horā vnā ꝛ mediā ante prādium: ꝛ
silr ante cenā. ¶ 3m instrm diuersiuū est frequēs appositio
uētosarũ absqȝ scarificatione vna die appositarũ natibꝰ. al
tera q̄rta die applicatarũ spatulis. ꝑus tñ melius eēt eas ap
plicare carnosis ptibꝰ intrīsecis tybiarũ. 2° coxarũ. 3° natibꝰ.
4° spatulis: ita ꝙ in locis semꝑ applicatis ꝑmaneant saltē
per horā. ¶ 4m diuersiuū esse pōt frequēs applicatio liga
ture bn̄ strigentis in supiori parte adiutorij apud hume
ros. ¶ 5m diuersiuū esse pōt masticatio añ prādiuȝ pluribꝰ
diebꝰ facta cuȝ costo aut mastice aut stapbisagria: ꝛ melior
esset sine compatione masticatio sup frustulo agarici si nō
timeret amaritudinē eius. ego enī excellēs iuuamētuȝ in eo
īueni. ¶ 6m ↄueniēter diuertēs esse pōt hoc. ℞. aque deco
ctionis assari. ℥. iij. oximellis sqllitici. ℥. j. syru. de calamēto.
℥. ß. mixtis omnibꝰ ꝛ bn̄ calefactis sepe fiat ex his collutio.
¶ 7m instrm diuertēdi mām est: ut sup spatulis frequēter
fricatio fiat cū radice serpētarie cū radicibꝰ flamule uel pe
dis coruini. hec enīȝ rubificātia mās ↄueniēter a capite di
strahē pñt. ¶ 8m vo diuersiuū esse pōt administratio medi
cinarũ uesicātiuȝ sup partibꝰ carnosis spatularũ infra collū
lateraliter. ¶ 9m diuersiuū pōt esse applicatio potentialis
cauterij sup spōdilibꝰ in loco alkatin: ꝛ est locus ubi finis
colli ↄiungit cum pn̄o spatularũ circa tertiā uel quartaȝ de
spōdilibꝰ colli usqȝ ad qntā. pōt aūt potētiale cauteriū esse
tale. ℞. arsenici citrini ꝛ est auripigmētum calcāti cōbusti
añ. ℥. j. ß. argēti sublimati. ℥. j. incorporent simul bn̄ pulueri
çata cū sapone nigro: ꝛ fiat ex his pilla magna que cōpres
sa capiat spatiū alee cū qua ludit ꝛ circūtegat coto diligen
ter supligato. ꝛ ibi supposita dimittat per spatiū duarũ uel
triū horarũ usquequo nigrā fecerit escarā. tūc ergo inde re
moueat ꝛ supponat butyrũ usquequo cadat escara: deide
curet cum vnguento egyptiaco equaliter mixto ꝛc. ¶ Pe
nultimū vo diuersiuum est: ut circa pn̄cipium ꝑme de spō
dilibꝰ colli applicet laqueus uel setonus eleuādo cutim cū
tenaculis pforatis ꝛ cū stilo acuto accēso pforet cutis per
quē imponat chorda de serico. ¶ Aliud aūt diuersiuum
potēs est ut rubificatoriū uesicatiuum uel potētiale caute
rium apponat super tempora. ꝛ erit ↄueniēs ad diuertēdū
ꝛ intercipiēdū trāsitum materierū ad oculos: ꝛ ꝑprie qñ ali
que de uenis que ibi inueniunt cauteriçate fuerint. ¶ Ul
timū instrm diuertēdi est: ut sup bregmate capitis ꝛ est locꝰ
ubi in nouiter natis craneū est incōpletū applicet potētia
le cauteriū ↄueniēs usqȝ ad pāniculū exclusiue. ꝛ pcedatur
sup escara sua ꝛ curatione eiꝰ: sicut de alijs cauterijs admi
nistrādis dictū est: ita tñ ꝙ ulcus illud nō ↄsolidet usqȝ ad
duos mēses uel tres memorādo ꝛc. ¶ Et cū ista diuersiua
applicant in eorũ administratione. obseruet ordo a leuio
ribꝰ eorũ incipiēdo ꝛ ad itēsiora trāseūdo sicut ordinate scri
ptū est: ꝛ fiat ꝑmutatio de vno ad reliquū: ita ꝙ nō ꝑtermit
tat hic modus curationis qn̄ oi septimana bis uel ter ali
qđ istorũ diuersiuorũ applicet. est enīn his iuuamētū sub
lime. Si tñ mā ad oculos ita fluxisset ut fecisset pānuȝ noia
tum cataracta parũ cōferunt hec diuertentia: ꝛ ꝑꝑe cum iā
pannus confirmatus esset. hec de intentione scđa.

Tertia vo intētio ↄfortādi oculos ꝛ visum multiplr
cōpleri pōt. ꝑmittēdo ꝑ ꝙ ↄfortatio multiplr
intelligi pōt. ¶ Primo nāliter pro oi alleuiatione capitis a
materiebꝰ que ipm ad oculos grauare ↄsueuerūt. ¶ 2° vo
accipit ↄfortatio pro distractione māeruȝ a capite ad ocu-
los siue fluxerint siue iterũ fluāt ubi ꝑmus modus ītelligitur
solū de māebus que iā fluxe sunt. ¶ 3° vo ꝛ ꝑꝑe magis ac
cipit ↄfortatio ꝑ vigoratione oculorũ per quā reddunt ine
pti ad recipiēdum mās aliunde fluētes. ꝛ hec qdem intētio
cōpleri pōt per ea que stipticitate sua mēbra reddunt vni
tum ꝛ cōpactum: ita ꝙ oīno sit supfluitatū receptiuū: imo
expulsiuū. iuxta illud 3° tegni. repellit a siccis uasa ↄfortata
stipticis farmacijs. Et duo qdē ꝑmi modi confortationis
oculorũ in pcedentibus intētionibꝰ cōplebunt. ¶ Cōfortā
tur aūt oculi remouēdo nocētia multiplr. Primo qdeȝ cū
his que tunicas oculorũ abstergendo clarificant ꝛ dyapha
nas efficiunt. 2° vo cum his que hu. oculi claros efficiunt
ꝛ supfluitates aqueas ꝛ uaporosas ab eis expurgant. 3° vo
cū his que spūm visibilē augmētant ꝛ ↄseruāt ꝛ claruȝ ꝛ lu
minosum efficiunt. 4° cum illis que substātiam eius cōser
uant ꝛ a nocumētorũ impressione defendunt. ¶ Et ꝑmuȝ
qdem horũ cōplet medicinis ꝙ plurimis simplicibꝰ ꝛ cōpo
sitis. ¶ Famosa aūt ꝛ expta simplicia sunt succus feniculi
a residētia depuratus. ¶ Scđm vo est succus plante que
noiatur cartaphilago etiā depuratꝰ. ¶ Tertiuȝ est succus
gallitrici que uocat cētruȝ galli. aut ꝛm aliquos saluia syl
uestris eo qꝛ magnā hēt ↄuenietiam ad ipsam. ¶ Quartū
est succus rof. etiā depuratꝰ qui etiā mirabilis est. ¶ Quin
tū succus celidonie. ¶ Et adhuc succus memite depuratꝰ.
¶ Itē septimū est succꝰ berbene. ꝛ hec duo magis in lapsu
calō. ¶ Octauuȝ est succus ruthe ꝛ ꝑꝑie in lapsu frigido.
¶ Nonū istrm est ablūe oculū frequēter cuȝ urina īfantis.
¶ Decimū est ablutio eius cuȝ lixiuio capitali Et hec duo
ultima lȝ sint leuia tñ multū utilia sūt. ¶ Undecimuȝ est se
pe aliqđ īponē oculis de felle ꝛ ꝑꝑe uolatiliū rapaciū sic vul
turis accipitris ꝛ siliū: aut cuȝ felle piscis nominati sabotb
qui ꝛm q̄sdā est luciꝰ: sȝ ueriꝰ est ꝙ est piscis fluuialis uario
lus noiatꝰ. ¶ Duodecimuȝ simplex est balsamꝰ q mirabilr
abstergēdo subtiliat ꝛ oēs tunicas oculi dyaphanas effic.

De cōpositis autē ꝛ illustribꝰ plura posita sūt
collíria. ¶ Et ꝑmū est factuȝ de
succo feni. depurato cum tertia sui ptemellis electi que co
quant adiuicē ꝛ sepe ponant in oculis. ¶ Secūdū est col
liriū de fellibꝰ. ꝛ ꝑꝑe descriptū 9° Almanf. cap. de imagina
tionibꝰ. in quo magnū iueni iuuamētū. ¶ Tertiū est ut ac
cipiant succi granatorũ mucorũ. ℥. ij. mellis electi. ℥. j. ß. bul
liāt modicū silr: deide supaddant tucie ꝑparate cū aq̄ rof. ℈.
v. ꝛ diligēter cōmisceant: ꝛ ponant in uase lapideo detecto
sub radijs solis per duos mēses exposito: ꝛ de hoc impona
tur oculis ꝛ est medicamē bonum. ¶ Quartū medicamē
cōpositū ꝛ iterū bn̄ ↄueniēs est hoc. ℞. aque feni. ℥. iij. balsa
mi electi. ℥. v. tucie preparate. ℥. j. cōmisceātur silr diligenter
ꝛ exponant radijs solis per duos mēses post administre
tur oculis ex eo modicum q̄tuor vicibꝰ in die. ¶ Quintuȝ
cōpositū ꝛ bonū est colliriū cū fellibꝰ cōpositū scriptum ab
Auicꝰ 3a tertij. tractatu 4°. cap° de cura debilitatis visus
collectum ibi medicamen de quo dicitur ꝙ est tanti iuua
menti. vide laudes eius ibi. communicat enim iuuamenta
ꝙ plurima tam in abstergēdo tunicas ꝙ mundificādo hu.
ꝛ spiritum visibilem illuminando ꝛ conseruando.

Ea uero medicamina que visui cōferūt uapores ꝛ
supfluitates expurgādo ab humoribus ꝙ
plurima posita sūt a sapiētibꝰ. Et lȝ plurima pdictorũ cōfe
rāt ad hāc ptē spālia tñ collaudāda sunt plurima. ¶ Et pri
mū horũ est colliriū de antimonio puluericato quod meli
us est dicere cobol ꝙ colliriū. ¶ Secundū vo est: ut aliqū
in oclo apponat de succo assari depurato. ¶ Tertiū vo est
aq̄ rosmarini sublimata cū floribꝰ suis. ¶ Quartum est aq̄
florũ hypiconis. ¶ Quintū est puluis florũ feniculi subtilis
simus oculis insufflatus. ¶ Sextū vo ꝛ mirabile est: ut acci
piat quātitas electi ligni aloes: ꝛ sublimet ī alēbico vitreo
ꝛ de aqua illa sepe imponatur oculo est secretum magnuȝ.
¶ Medicamina vo composita que hu. oculi diligenter ex

purgãt lʒ ꝙ plurima sint. vnuʒ tñ spãle reperit᷑: ⁊ est liquor qui emanat ab epate capño assato sm̃ artẽ collectũ a Rasi 9° Almanß. cap̃ de noctilopis. lege ipm̃ ibi. ¶ Ego aũt experientia scio ꝙ si accipiat᷑. ʒ. j. aque rosmarini calida ⁊ dissoluant᷑ in ea. ℈. ij. clarissimi salis gẽme. ⁊ pluries in die de ea ponat᷑ in oculis mirabil'r clarificat hu. oculi in tãtum ꝙ etiaʒ mirabil'r ꝯfert ad imaginationes ⁊ ꝑncipium aque.

Ea uero que spũm visibilẽ ꝯfortãt ⁊ augmẽtãt sunt sicut cibi ꝯuenientes qbus determinatio ꝑcessit huius tractat⁹. cap̃ 3° ꝑncipali. Quãplurima etiam medicamina ab illustrib⁹ auctoribus cõprobata reperiuntur ꝑter plurima predictoꝝ: que etiam in hac parte ꝯferũt. ¶ Et ꝑmum qdem est: ut cũ aqua feni. fiat colliriũ ex puluere margaritaꝝ sup̃ lapide porphirico diu ꝯfricando eo modo quo pictores colores eoꝝ ꝯterẽdo componunt. ⁊ de hoc pulu ẽ sepe oculis imponat᷑. ¶ Ad hãc etiã intẽtionem mirabil'r confert comestio carniũ viperaꝝ que ꝑparate sint eo modo quo in tyriaca ponunt᷑. ¶ Etsi uelis hẽre medicamẽ ualde ꝯueniẽs lege colliriũ positum a Rasi 9° Almã. cap̃ de debilitate visus. lr̃a illa. Cõfectio alcobol qd̃ ualde acuit visuʒ ⁊ administra ipm̃: ut ibi scribit᷑. ¶ Cõseruant aũt spirituosam substãtiam in oculis ꝙ plurima medicamina. De meliorib⁹ aũt que repire potui est hoc. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. ij. tucie extincte aut ꝑparate cũ aqua sansuci ʒ. j. succi feni. depurati. ʒ. iij. pulueriçent᷑ medicine sic alcobol. ⁊ ꝯquassent᷑ cũ succo ⁊ exponant᷑ soli per duos mẽses: deinde imponat᷑ oculis ⁊ est medicamen diuinũ. ¶ Scio aũt etiã ꝙ si accipiat᷑ succus feni. depurat⁹ ⁊ misceat᷑ cũ altera pte succi roß. recẽtiũ ⁊ tota sũma fuerit quãtitas. ʒ. ij. in qb⁹ ponat᷑. ʒ. j. electi balsami ⁊ exponant᷑ radijs solis per duos menses: deide collicet᷑ in oculũ ter uel q̃ter in die gutta vna pua hoie iacẽte resupino per sextã partẽ hore in tãtũ cõseruat spiritus ⁊ eos efficit claros ⁊ luminosos ꝙ restaurat visuʒ fere in decrepitis. ¶ Ult° v° de electis est hoc. ℞. masticis electi pulueris eufragie añ. ʒ. j. çuccari duplũ ponderis oiũm ex hac mixtione in oi cibario ponat᷑: ⁊ ante cibuʒ ⁊ post accipiatur. ⁊ est in eo secretum magnum.

Quartã v° intẽtionẽ ꝑncipalem cõplẽt digerentia que suprascripta sunt in intẽtione prima. ¶ Et iteꝝ de leuib⁹ primũ est hoc. ℞. aque betonice absinthij rosmarini. añ. ʒ. j. ʃ. misce ⁊ accipiat᷑. vi. uel. viii. dieb⁹ calidũ in aurora: ut dictuʒ est. ¶ Aliud digestiuũ ⁊ fortius illo est hoc. ℞. oximellis cõpositi. ʒ. j. syru. de calamẽto. ʒ. ʃ. aque eupatorij ⁊ betonice. añ. ʒ. j. ʃ. misce. ¶ Tertiũ digestiuũ ⁊ melius predictis est hoc. ℞. sy. de sticados. ʒ. j. ʃ. aque lauri hypiconis ⁊ absinthij. añ. ʒ. j. misce ⁊ accipiat᷑ calidũ i aurora totiẽs quotiens in urina videat᷑ rectificatio in substãtia mediocri ⁊ hypostaß in fundo alba eq̃lis vnita ⁊ mediocriter dyaphana. tũc g° trãseat᷑ ad intentionẽ quintam.

Quinta autẽ intẽtio cõplet᷑ per ea que materias cõuenienter eradicare possunt que supra fuerũt tacta in intẽtione ꝑma. ¶ Et iteꝝ ꝑdictis pñt addi hec tria eradicatiua. ꝑmũ est hoc. ℞. agarici electi pulueꝝ hermodactyloꝝ. añ. ʒ. ʃ. turbit. ℈. ʃ. çinçiberis: anisi. añ. g̃. v. salis idi. g̃. ij. dyagridij. g̃. j. ʃ. forment᷑ pillule. vij. uel. viij. cuʒ electuario succi roß. ¶ 2m v° euacuatiuũ põt esse hoc. ℞. pillularũ fetidaꝝ. ℈. ij. pillu. cochiaꝝ. ℈. j. boni põderis forment᷑ pill'e. vij. cũ succo ro. ¶ 3m v° euacuatiuuʒ qd̃ mihi placet magis est hoc. ℞. iere simplicis. ʒ. j. electuarij indi. ʒ j. ʃ. misce ⁊ totũ accipiat᷑ cũ. ʒ. ij. uel. iij. aque saluie calefacte Et post ista euacuatiua ⁊ in eorum assumptione obseruentur omnia que supra scripta sunt debere obseruari in minoratiuis in prima intentione positis.

Sexta ⁊ ultima intẽtio est per quã corrigi debẽt accñtia que dispõnes ꝑdictas ꝯcomitari solẽt. sunt aũt accñtia. s. epatis oppilatio ⁊ stomachi tẽsio ⁊ rugitus in stomacho eueniẽtes nocumẽtũ diminutiõis digestionis ⁊ corruptionis eius. 4m nocumẽtũ est mã a capite ad inferiora catarriçãs. 5m est capitis dolor grauatiuus. 6m est lachrymarũ multitudo. ¶ Primũ aũt nocumẽtoꝝ ꝑuenit a multitudine mãeꝝ flegmaticaꝝ que ꝑcipitant᷑ a stomacho aut cõmiscent᷑ chilo: aut etiã mãe tales pñt in epate gñari per viã indigõnis. ⁊ hec oia facile remoueri pñt cũ hoc medicamine. ℞. radicũ fe. petro. sparagi apij ⁊ brusci. añ. M. j. coquant᷑ he radices bñ mũdate in aque fontis lib. trib⁹ usqꝫ ad ꝯsumptionẽ tertie ptis: deide colent᷑ ⁊ ex decoctione tali accipiant᷑. ʒ. v. calefacte cũ. ʒ. j. çuccari ⁊ ꝯtinuet᷑ diebus. v. uel. vj. ⁊ est medicamen nobile. ¶ 2m v° accñs ꝑuenit a multitudine materieꝝ flegmaticaꝝ que sunt multiplicate in stomacho: ut flegma aq̃sum ⁊ mucillaginosuʒ que ambo ibidẽ uẽtosant᷑. ⁊ qñqꝫ hec uẽtositas multiplicat᷑ iter tunicas stomachi aut in ꝯcauo eius dolores extẽsiuos efficiendo. ⁊ hoc qdẽ nocumẽtũ remoueri põt cũ hoc medicamine. ℞. ameos ligni aloes galãge añ. ℈. j. bibat᷑ cũ modico vini aromatici. ¶ 3m accñs. s. nocumẽtũ diminutionis digõnis ⁊ corruptionis cibi in stomacho remoueri põt per hec duo remedia. ¶ Primũ est comedendo per duas uel tres horas añ cibũ. ʒ. ʃ. ꝯfectionis dyatrion pipeon descriptione Mesue in antidotario. distictione ꝑma. nihil bibẽdo post ipaʒ: aut saltẽ bibẽdo modicũ vini subtilis ⁊ aromatici si fuerit opportunũ. ¶ 2m remediũ ad hãc intẽtionẽ est: ut sup̃ stomacho apponat᷑ hoc vnguẽtũ. ℞. resine albe ⁊ mũde odorifere. ʒ. j. gallie muscate. ʒ. j. gariofil'. macis galãge granorũ paradisi pipis albi ⁊ lõgi. añ. ℈. j. laudani. ʒ. ij. cere quantuʒ sufficit. fiat vnguẽtuʒ bñ tenax ⁊ applicet᷑ stomacho renouãdo dieb⁹ plurib⁹. ¶ 4m accñs. s. defluxus mãerum a capite ad pect⁹ rectificari põt cũ his duob⁹ instr̃is. ¶ Primũ est ut qñ uadit ad lectũ per horas duas post cenã accipiat ℈. ij. auree alexãdrine cũ aque maiorane. ʒ. j. ʃ. calefacte ambob⁹ dissolutis ad inuicẽ. ¶ 2m v° remediũ est: ut sup̃ loco bregmatis oi sero ponat᷑ de hoc puluẽ quãtitas sex granoꝝ ordei spargẽdo ipm̃ a cõmissura coronali usqꝫ ad finẽ sagittalis iter capillos per quatuor digitos lateraliter. ℞. macis. ʒ. j. ʃ. sandarace. ʒ. iij. spodij. ʒ. j. masticis floꝝ rosmarini ⁊ maiorane sticados assari. añ. ℈. j. puluerięentur omnia per se: deide oia diligenter cõmisceant᷑. ¶ 5m accñs. s. dolor grauatiuus capitis remoueri põt per statiʒ dicta remedia duo. ¶ Itẽ per euacuationes minoratiuas in intẽtione ꝑma. ⁊ per euacuationes eradicatiuas in intẽtione qnta descriptas. ¶ Itẽ per diuersiones cũ uẽtosis ⁊ alijs tactis in intẽtione scd̃a. ¶ Et adhuc remediũ bonũ ad illud. ℞. oximellis sq̃llitici. ʒ. j. aque decoctiõis piretri ⁊ staphisagrie. ʒ. iiij. calefiãt simul ⁊ bñ dissoluant᷑. Et cũ mixtione calida oi mane per horas duas añ prãdiũ. ⁊ oi sero per horã vnã añ cenã fiat collutio oris ⁊ gargarisma eijciẽdo tñ ea. ¶ Confert etiã hoc remediũ. ℞. folioꝝ lauri saluie rorismarini sticados ⁊ assari. añ. M. j. coquant᷑ in magna quãtitate aque usqꝫquo bñ aromatica sit aqua: ⁊ in hãc aquã bñ calefactã per horas duas añ prãdiũ ⁊ añ cenã infundant᷑ pedes usqꝫ ad genua: ⁊ brachia usqꝫ ad cubitos: ⁊ ibi teneantur per horã vnã aut saltẽ mediã. ¶ Ultimũ v° accñs est multitudo lachrymaꝝ que ꝑuenit a frigiditate ⁊ multa repletione cerebri a flegmatib⁹ aquosis dñantib⁹. ⁊ etiã a debilitate ꝯtẽtiue ṽtutis ei⁹. ⁊ hoc qdẽ accñs uehemẽter aduocat ad se curã: qm̃ solet esse cã tractus materieꝝ multarũ ad oculos. ⁊ adhuc etiã frequẽtia ⁊ multitudo lachrymaꝝ debilitat cerebrũ ⁊ nocet visui. 3° tertij. tractatu 4°. ⁊ cap̃ ꝑ colligẽdũ est. ¶ Et huic qdẽ nocumẽto succurrẽ pñt ea que paulo ante dicta sunt in hac intẽtione. ¶ Et ꝯfert ei hoc remediũ potẽter. ℞. lapidis ematitis pulueriçati ⁊ ꝯquassati in mortario marmoreo cuʒ aqua frigida decies renouata. ʒ. ij. roß. spodij coralloꝝ amboꝝ karabe mirabolanoꝝ citrinoꝝ. añ. ʒ. j. succi extremitatũ rubi. ʒ. iiij. ꝯquassent᷑ oia simul in mortario lapideo ⁊ obturata ꝯseruent᷑. de hoc g° collirio sepe in die imponat᷑ oculis ⁊ lauent᷑ palpebre ⁊ madefiãt diligenter. ⁊ hoc remediũ est ei ꝯgruũ in exiccãdo lachrymas ⁊ de

fendẽdo oculũ a receptione sup̃fluitatũ. Hec in summa sũt que in dispõnibus huius viri meliora ꝛ securiora eligere potui. Hec aũt omnia in salutem huius viri benedicat ꝛ dirigat altissimus: qui cuncta sanare ꝛ benedicere potest ad laudẽ dei omnipotẽtis. Amen.

Cõsilium. 58. ¶ De ablatione visionis que per trãsmutationẽ creticam accidit.

¶ Diuidit aũt ɔsilium in summã vnã ꝛ duos tractatus.

¶ Sũma egritudinem per causas ꝛ signa declarat.

Diligerẽ Insignis doctor egritudinẽ huius honeste dñe tam facilis esse curationis q̃ facilis est cognitionis. Est enim visionis ablatio que creticã transmutationem materierũ in capite latẽtiũ est ɔsecuta partim ꝑpter earuz multitudinẽ: partim ꝑpter indiscretam ꝛ irregularem narticoꝝ applicationem. ¶ Dũ eniz stãte materierum in capite multitudine notabili ꝛ in toto: qḋ facile ɔcludit ex signis diligẽter scriptis. s. ɔtinuo capitis dolore: ꝛ isomnietate: uomitu: ɔstipatione: frenesi: ꝛ sudoribus: vtus materieꝝ digestionẽ ꝛ victoriam tẽtaret. ubi cũ leuib⁹ diuersionibus ꝛ digestiuis adiuuari debuisset: nõ solũ impedita paupcula nã uerũetiam a ꝓprijs opationibus ꝓuata maxima cõmotione mãm vibrans auxilio quidẽ diuino potius q̃ medicinali trãsmutauit mãm ad vias oculoꝝ: nõ solũ per neruos ɔcauos: sed per uenas etiã ꝛ arterias disseminatas per pãniculos opticos neruos inuoluẽtes. colligant enim oculi cerebro per pãniculos. ut 3ª tertij. in ꝑncipio dũ inqt. Cum nerui ꝛ pãniculi qui eis associant: lʒ fortius colligant cerebro per neruos dictos q̃ per pãniculos: cũ nerui sint nobiliores oibus alijs neruis capitis: ut Jesus hali. in ꝑ. cap 19º. colligãtur etiam cerebro mediantibus uenis ꝛ arterijs in pãniculis illis ɔtextis. Cũ enim ex foramine qḋ in osse est oculoꝝ egrediunt nerui. s. optici egrediuntur que circa eos uene ꝛ arterie. 3º theorice. per has eqdem vias potuit mã pelli usqʒ ad extremitatẽ neruoꝝ ꝛ panniculoꝝ predictoꝝ terminatam exclusiue usqʒ ad humorẽ vitreum utriusqʒ oculi. Ex quo colligit cecitatis huius domine causa prima. ¶ Põt iterum scḋo hec materia ɔtineri in infima pte duorum uẽtriculoꝝ anterioꝝ cerebri apud carũculas mamillares vnde oriunt predicti optici: ubi oppilationẽ faciens erit cecitatis causa. dato etiam q̃ in opticis ꝛ oculis nullum genus egritudinum per essentiam inueniatur. ¶ Inter hãc aũt cãm cecitatis ꝛ ꝑmã: lʒ difficillimũ sit per signa distinguere ꝛ fortassis sapiẽtia nõ compꝛhensibile: aliqualiter est rõcinari possibile. Si eniz esset in foraminib⁹ neruoꝝ opticoꝝ contẽta mã mirabile videt q̃ aliqua eius quãtitas tanto tẽpore nõ fuisset cũ vitreo ꝛ glaciali humore cõmixta. quare oculũ conturbauisset: ꝛ tunicas ꝛ varietatẽ coloris induxisset ꝓm spẽm humoris peccãtis. ¶ Adhuc etiam oculũ ad calorem frigus siccitatẽ ꝛ humiditatez pũctionem mordicationem leuitatem grauitatẽ ꝛ magnitudinẽ uel paruitatem permutasset. ¶ Et ɔfirmat. q2 quanto diutius mã in oculo ꝑmanet tãto magis in digerendo ipsuz debilitat: sed maior debilitas est causa multiplicationis materierũ in ipso. igit debent signa ɔcomitãtia mãs appere. ɔñs repugnat experientie: quia oculi sunt mundi clari a maculis ꝛ reliqs: q̃re ꝛc. ¶ Amplius ut etiã vtualr tactũ est si mã in cõcauo neruoꝝ ipsoꝝ multiplicaret igit eos extendere deberet. Cum igit sint magne sensationis. igitur dolore extẽsiuo dolebunt. ¶ Rursus si extẽdunt igit intra oculos in orbitam trahũt: igitur oculi profundiores apparere debẽt. ¶ Et si argueret ɔtra: q2 si materia oppilãs nõ stat in neruis dictis: sed in medulla cerebri ante originem ipsorum opticoruz pari ratione debent ad ipsam sequi omnia accidentia predicta. neganda est consequentia. ¶ Et quantum ad primum inductum dicendum q̃ materia in cerebro stans a glaciali ꝛ vitreo humoribus est distantior. quare non est apta cõmisceri eis. ¶ Et ad 2ᵐ dicendum q̃ q2 distãtior est ideo nõ ɔturbauit oculos ꝛ ꝓpter idẽ non uariauit oculoꝝ colores. neqʒ etiã eos ad aliquã spẽm male cõplexionis ꝑmutauit. similiter dolor ibidem nõ percipitur cũ medulla cerebri nõ sit sensitiua. ¶ Et ad ultimũ dicẽduz q̃ si materia staret imbibita in substãtia opticorum ꝛ neruoꝝ scḋi paris: ita ut extẽderet eam per latũ. q2 grossa bene fieret eorũ abbreuiatio ꝛ ɔñter profundarent oculi. sed q2 est in medulla cerebri non est necessarium ut fiat talis ꝓfundatio. ¶ Neqʒ etiã hec mã continet in neruis scḋi paris. nec in musculis sex per quos mouent oculi. Nõ eniz in neruis scḋi paris: q2 tunc necessario impedirent oculi in motu suo. ¶ Scḋm eniz par neruoꝝ ita solũ mouet lacertos oculoꝝ sicut a ꝑmo pari sensus visus mãdat. interioꝝ 4º. cap 2º. ¶ Neqʒ etiam hec mã in musculis ɔtinet oculoꝝ uel in eorum chordis. Nã appareret necessario nãlis situs oculoꝝ uariatio uersus aliquaz differẽtiam positionis preternaturalis: ut pulchre legẽdum allegato statim loco. ¶ Ex qbus oibus mihi colligẽduz videt q̃ si hec egritudo est mãlis ɔtinet mã in loco iam dicto. s. in infima parte duoꝝ uẽtriculoꝝ anterioꝝ cerebri. vñ nerui oriunt concaui uel optici. ¶ Qḋ etiam a posteriori deduci facile posset ꝑmo q2 rõnabiliter materie per nasuz ꝛ palatum abundare debẽt. Scḋo q2 ꝑotẽtia olfatiua in opatione sui rõnabiliter debet esse impedita diminutionis corruptionis uel ablationis nocumẽto aliquo. Pars eni ista cerebri a qua duo nerui oriunt optici ꝓpinqua est pti in qua potẽtia locat olfatiua. ꝑmi nãqʒ paris neruoꝝ. s. a cerebro oriẽtium ꝑncipiũ est ex fundo duoꝝ uẽtriculorum cerebri antecedẽtiũ apud duoꝝ additamẽtorum vicinitatẽ mamillarũ extremitatib⁹ similium qbus fit odoratus. ꝑma ꝑmi. doctrina 5ª. summa 3ª. cap 2º. ¶ Aduerte aũt q2 dixi si est egritudo mãlis. posset eniz mala cõplexio frigida absqʒ mã in partibus ꝑdictis intẽdi adeo q̃ opticoꝝ vie clauderẽtur. ¶ Et iteruz ꝓbabilr defenderet de mala cõplexione sicca pura: lʒ hoc sit a mẽtibus quorũdam dissonũ. Non eniz ɔcederẽt in mẽbro ꝑncipali tãte humiditatis quãte est cerebrum malã cõplexionẽ siccam purã adeo magnificari q̃ sequeret ad ipsam opticoruz clausio stante vita. ¶ Posset etiã ibidem fieri attritio ꝛ apostema. Sed hec oĩa excludunt hic per absentiã suaruz causarũ efficiẽtiam. Cũ enim mulierẽ hanc repletã esse cognoscã lapsus immãles excludo. ¶ Dixi iterũ supius q̃ mãlis causa huius morbi ɔtineri posset in uenis arterijs ꝛ pãniculis inuoluẽtib⁹ opticos. ꝑmũ aũt non videt. apperent enim oculoꝝ uene plene sanguine splẽdido si misceret cuz cholera. subalbido si cũ flegmate. obscuro si cũ melancholia uel purpureo si purior esset sanguis. Amplius caliditas mollities pũctio grauitas ꝛ cetera in oculis perciperentur. ¶ Si aũt in arterijs ɔtineret mã calida in oculis ꝛ ptibus adiacẽtibus perciperetur intẽsa pulsatio fortis rubedo ꝛc. ¶ Si aũt in pãniculis inuoluẽtibus ɔtineret mirabile foret tãto tẽpore stetisse mãs ibidẽ absqʒ signis ɔcomitantib⁹ eas. ¶ Si aũt mã in vno solo ɔtineret optico ꝛ esset aqua nõ multum grossa: tunc facta cõpressione notabili sup oculo patiente dilataretur pupilla sani. ¶ Si vo fuerit oppilatio a mã nõ cursibili facta: sed fixa: tũc quãtumcunqʒ compressio fieret non sequeret dilatatio aliqua. ut tertia tertij. tractatu ultimo. cap de aqua. ¶ Si aũt oppilatio caderet in cruciatione neruoꝝ ꝑdictoꝝ tunc subito ambo oculi visione ꝑuarent. Et ex hoc multũ admirant medici: sed non est admiratio illis qui sciunt anothomiã. ut Zoar ꝑmo theisir. tractatu 8º. cap 24º. ¶ Mihi aũt videtur q̃ mã huius egritudinis nõ sit in neruis ꝑdictis: sed in cerebri loco ꝑdicto. ut satis ꝑsuasum est supra. Distinctio tñ huius videtur esse difficilis ꝛ fortassis sapiẽtia non cõprehendere. 3ª tertij tractatu ultimo. cap antepenultimo. Qualitercũqʒ tamen ɔtingat cura huius rei si possibilis est eãdem habet procedendi semitam sine discordia.

Hec aliqualiter difficilia ex illustrium auctoꝝ sententijs aggregata theoricis placet mihi offerre uobiscũ insignis doctor: ⁊ quantum clarius colligere potui. Quibus ante missis regimen pcuratiuum duos tractatulos ɔtinebit. pmus rex nõ nãliũ regimen succincte trãsibit. q: loquor ad pitum virum. secundus vo plixior parum medicinalium semitam distinctius enũtiabit. Primi tractatus capitula erunt sex ỽm rerũ nõ nãliuʒ a medicis uocataꝝ numerum. Scdi vo tractatꝰ capitula erunt septem ỽm numerum septem intentionum quibus ad curam procedendum est.

Tractatus primi ¶ De mẽsura aeris ⁊ annexoꝝ ei. Cap. I.

Erem igit ⁊ oẽm aliã rex nõ nãlẽ oportet in hac dispositione maxime a ɔ̃rijs denudatũ esse. Si eniʒ in egritudinibus pedũ abstinẽtiã seruamus a ɔ̃rijs quanto magis in ista cuius sanitas tãtum necessaria est. p theisir. ubi supra. Dimissa igit impitoꝝ deceptoꝝ ɔuersatione sapiẽtis medici cõsilio est adherẽdum decipiẽtiuʒ ribaldoꝝ ppulsata uersutia. ¶ Eligat igit aer ad calidũ ⁊ siccũ notabiliter iclinatꝰ nãliter talis ul' artificialiter cũ igne accẽso in cameris ex lignis lauri iuniperi tamarisci pomoꝝ ⁊ siliuʒ. sit etiã clarus nebulis uaporibꝰ grossis puatꝰ ut spũs de cẽtro moueat ad oculos. sitqʒ oriẽtalis pus: deinde septẽtrionalis: occidẽtalis vo nõ: australis vo nequaq̃. Aer enim meridionalis oculoꝝ egritudinẽ facit. 3° Almanß. 25° cap. Idem de uẽtis meridionalibus intellige. sitqʒ domus habitationis eius ab aqs fluuijs ⁊ fontibus elõgata solarata nõ terrestris: neqʒ in camera habitet antiquoꝝ muroꝝ testudinales tecturas hñtium neqʒ sit camere aer fumosus puluẽ sepe turbatus lacunis ⁊ fetidis uaporibꝰ infectus. ¶ Sed in hyeme hoc puluẽ aromaticus factus. ℞. colofonie sandarace gall'. mus. añ. ʒ. ij. storacis calamite thuris. añ. ʒ. ß. fiat puluis grossus de quo ignis aspergat ⁊ suffumigetur camera. In estate vo gallia mus. suffumigent ut ɔfortet vtus ⁊ dilatent spũs ad extra: ita de insulis eius dicẽdum. Calorem igit capitis excitet birretis de dossibus varioꝝ factis uel de pellibus martirio uel pãnis in tinctura de kesmes positis: ⁊ alijs que in medicinarum regimine ponuntur inferius ⁊c̃.

¶ De regimine per cibos ⁊ potus. Cap. II.

E numero aũt ciboꝝ euitentur oẽs difficilis digestionis grossi viscosi ⁊ flegmatici nutrimenti existẽtes. ¶ Euitet igit panẽ açimuʒ non bene fermentatũ ⁊ coctũ antiquũ ⁊ assum. Eligatqʒ panẽ fermẽti plus q̃ habeat cõis panis hñtem. Sitqʒ a suo fermẽto ɔueniẽter spumificatus ad soliditatẽ ɔuenientẽ sine põdere per suã decoctionẽ pductus obscuro cãdore aut opacitate puatus. Et si fieret de farina modicũ furfuracea melior esset. Talis enim nõ multi nutrimenti ⁊ viscosi est ⁊ est facilis descẽsus. 21° continentis. cap. 22°. Sal nãqʒ fermẽtum ⁊ bona coctio remouent ab eo viscositatem ⁊ reddũt ipsum digestionis faciliores.

De carnibus aũt euitent oẽs difficilis digestionis ut bouine uaccine porcine ouine caprine anserine anatine ⁊ aialium ptes viscositatẽ hñtes: ut capita ⁊ collũ. Colluʒ enim ⁊ capita ppietatẽ habere pbant in faciẽdo cecitatẽ: ut Zoar cap de debilitate visus. ¶ Eligant itaqʒ carnes gallinarũ caponum ⁊ pulloꝝ iuuenũ. Caro nãqʒ gallinarum est oi alia carne melior. continẽtis 24°. cap. 665°. ¶ Eligant etiam carnes starne ⁊ coturnicis que inter reliquas uolatiliũ syluestriũ carnes ponunt laudabiliores. 3° Almanß. cap. 43°. ¶ Laudant etiã carnes pdicuʒ que ad caliditatẽ declinant ⁊ siccitatẽ. sunt etiã ualde ɔuenientes ei: cuius corpus ifrigidatuʒ est ⁊ sanguis paucificatus. 24° ɔtinentis. allegato cap. ¶ Caro etiã fasiani huic dñe ɔueniens est cum sit melior carne pullorũ.

2° cañ. cap de durat. ¶ Colũbi etiam iuuẽculi cõplete pennati uolare incipiẽtes laudant uobis ⁊ ppᵉ syluestres. ppietatẽ enim in eis posuit Zoar ad debilitatẽ visus ex penuria spũs visibilis: ⁊ maxime si coquant cũ rapis. Rape enim nõ modicã ppietatẽ oculis hẽre pbant: ut Zoar allegato tractatu. cap 19°. ¶ Caro aũt anatuʒ nõ placet: q: multas generat supfluitates ⁊ fastidium. 3° Almanß. cap. 39°. ¶ Aues aũt minute oẽs ⁊ in dumetis degentes placent: ut fincij philomene carduelli turdi meruli ficedule alaude caude tremule ⁊ passeres. stornelli vo irũdines picus ⁊ pice nõ placent. ¶ De quadrupedibus vo laudat uobis caro hedi vituli lactentis ⁊ annualis agni: lʒ raro ⁊ rarius castratine. nunq̃ vo porcine. ¶ De syluestribꝰ bone sunt caprioline. ipse enim iter syluestres carnes meliores existunt. sanguis ex eis genitꝰ paucas hẽt supfluitates. 3° Almanß. 32° cap. Caro etiam leporis cõueniens est uobis.

De pparationibus vo carniũ elixe cuʒ feniculo recenti uel sicco cũ rapis ⁊ ppe cũ eufragia semp accipiant. Assate etiã placent. frixe vo cũ pinguedinibus ⁊ oleo dimittant.

De piscibus aũt dimittant oẽs. Si qui tñ cõuenire possent qñqʒ ppter reuerẽtiam legis sunt sicut hñtes substãtiaʒ mediocriter solidã humiditate supflua ⁊ viscositate puati: ut sunt torrẽtine uarioli marsiones temali lucij ⁊ siles. sint tñ semp calidi actu ⁊ spẽbꝰ ⁊ aromatibꝰ ɔditi. Oẽs alie pisciũ spẽs dimittant lʒ de salitis aliqd qñqʒ ⁊ nõ multo usu accipere potestis.

De lacte aũt usus ois dimittat. facit eniʒ euenire tenebrositatẽ visus ⁊ caliginẽ. 2° cañ. in suo cap. Silr caseus ⁊ caseata oia cibaria sunt mala.

De ouis vo recẽtia trementia dum sunt cocta igne uel aqua bona sunt uobis. frixa autem ⁊ dura dimittantur.

De cõdimentis aũt ⁊ saporibus placẽt mihi oia cõdita cũ aceto. agresta vo granata arãcia ⁊ oiuʒ hoꝝ succi nõ placent. limonibꝰ etiam uti potestis ⁊ eoꝝ succo. ¶ Spẽs qbus ɔdimenta pparare potestis pre alijs sunt puluis feniculi eufragie maiorane ⁊ ligni aloes. hec quatuor ɔfortãt cerebrũ ⁊ spũm visibilem acuũt ⁊ abstergũt vias. ¶ Adhuc ⁊ cinamomũ qð ɔfert pãno ⁊ tenebrositati 2° cañ. ¶ Et crocus qui abstergit visum ⁊ phibet fluxuʒ ad ipm. ¶ Et çinçiber qð abstergit tenebrositatẽ oculi. oia hec in scðo cañ. ⁊ rutha que visum acuit ibidẽ. ¶ De melle aũt q: calidum est ⁊ siccuʒ in scðo. ⁊ q: abstergit oculum cañ. scðo placent omnia condita. ¶ Adhuc oleũ oliuaruʒ est uobis cõmendatũ magis q̃ oleum nucũ ⁊ butyꝝ. Oleum nãqʒ oliuarũ ⁊ bñ maturum calidũ est in pñcᵒ pmi humidum in fine eius. Olea eniʒ oia ex oliuis bñ maturatis facta ɔfortant corpora ⁊ ex oleo antiquo fit colliriũ tenebrositati. nõ minus igit interius assũptuʒ ɔfert aut saltẽ nõ nocet. Oleum aũt de nucibus calidũ est in 2° humidũ in p° ⁊ caput grauat. ¶ Butyꝝ aũt calidũ ⁊ humidũ in p°. crudũ aũt nõ placet: q: fastidiũ facit ⁊ superius ad os stomachi ascẽdit. 3° Almãß. cap. 95°. coctum iterꝝ nõ laudo. qui enim in comestione utit eo flegmaticas patiet egritudines. ibidem cap. 96°. ¶ Zuccarũ etiã q: calidũ in fine pmi ⁊ equale in passiuis aut parũ siccum placet mihi: ⁊ ppᵉ çuccarũ non laboratũ puluis çuccari noiatuʒ. tale enim calidius est ⁊ nõ minus potẽs in abstergẽdo ⁊ mũdificãdo q̃ mel: ⁊ tale oculo impositũ abstergit euʒ de quo infra. In summa vo placet mihi amplius mel. ¶ Alie aũt spẽs qbus uti potestis sunt macis gariofili nux musc. cardamomum maius ⁊ minus galãga carui petrosel'. ameos origanum serpillum calamentum ⁊ reliqua.

De leguminibus aũt dicẽduʒ p q̃ legumină oiuʒ usus euitari debet. brodium tñ ciceruʒ rubeoꝝ q: calidũ est ⁊ siccũ in pncipio scði ⁊ diuertit mãs: q: diureticũ est: potestis uti eo ⁊ p-

prie cū radicib⁹ ꝛ semine aut herba feniculi cocto. ¶ Panicum etiā placet. nā lʒ sit frigidum in pmo siccum in scđo 2i° ꝯtinentis. cap. 199°. tamē qꝛ propter sui leuitatem ꝛ siccitatem urinam ꝓuocat laudatur uobis. ¶ Risum aūt lʒ sit calidū in pmo siccum in scđo. 2i° ꝯtinentis. cap 126°. nō tamen placet: qꝛ aliqualiter stipticum est. 8° de simplici medicina. suo cap. ¶ Fabas aūt ꝛ faseolos pisa lentes cicera alba omnino fugiatis.

De oleribus aūt utamini oibus oleribus calidis ꝛ siccis apitiuis ꝛ facilis digestionis que mās a capite diuertant ꝛ ei approprient. ¶ De quoꝝ numero est saluia de qua multi modernoꝝ predicāt medici: lʒ paꝝ de ea in passionibus ꝛ capitis oculoꝝ ab auctoribus inueniat. fecit enim de ea Dyasco. capitulum de lilissago. ꝛ in summa ex eo trahit ꝙ est ualde stiptica. In aggregatore vō Serap. cap. 149°. numerat inter medicinas calidas ꝛ siccas in scđo. ꝛ totum dicit qđ Dya. scripsit ꝛ nihil de ea capiti aut oculis approꝑat. Auic. vō cañ. 2°. ꝛ Rasis. 2i. usqꝫ ad 24m nihil dixerūt. ¶ Etiā famosus est usus feniculi: lʒ enim sit calidus in tertio siccus in primo. 8° de simplici medicina. qꝛ tū maximum iuuamētum prebet visui ꝛ est diureticum placet. ¶ Petrosellinum etiam cōpetit uobis: qꝛ calidū ꝛ siccum in scđo. 8° de simplici medicina. ¶ Mētha etiā qꝛ calida ꝛ sicca in scđo placet ꝛ est stomachalis. ¶ Serpillum qꝛ calidū ꝛ siccum in scđo. qꝛ etiā capitale placet. ¶ Rosmarinū calidū ꝛ siccū in 3° ꝯuenit capiti ꝛ oculis placet. ¶ Maiorana etiā utilis est uobis calida ꝛ sicca in 3° attenuatiua dissolutiua. 8° de simplici medicina. ꝛ qꝛ apit oppilationes capitis ꝛ ꝯfert doloribus eius a flegmate ꝛ uētositate factis. cañ. scđo optima est. ¶ Basiliconē aūt uitetis: lʒ sit calidus ꝛ siccus in scđo. tamen comestum nocet visui. tertia tertij. tractatu 5° de nocentibus visui. ubi dicit Albederogi. ¶ Similiter euitare oportet anetum alleum porros cepas oliuas ꝛ caules. ibi videndum. ¶ Lactuca etiam tenebrat visum. q̄re dimittat. ¶ Blete etiam cū sua humiditate nō placent. ¶ Boragine uti potestis lʒ de eo parū ab auctoribus habeat. ¶ Cerefoliū etiā placet. qꝛ diureticum. ¶ Alias aūt radices: ut raphanum scalonias pastinacas dimittatis. ¶ Rapis aūt in cibis coctis semp utamini. oēs enim auctores in hoc cōcordant ꝙ oculis ꝛ visui magnifice ꝯferunt: ꝛ similiter ꝯdite rape meliores sunt. ¶ Karotis aūt (qꝛ calide in ꝑ ꝛ apitiue sūt) uti potestis. ¶ Sparagi etiā suo tēpore placent: qꝛ tēperati: ut Serap. cap de halyon. aut ad paruam caliditatem inclinātur. ¶ Cappares etiam conditi placent: qꝛ diuretici ꝛ abstersiui flegmatis ꝛ calidi ꝛ sicci in secundo.

De fructibus vō euitent oēs frigidi ꝛ humidi: ut cerasa. dulcia enim ex eis stomacho sunt nociua. Acria vō lʒ sint incisiua flegmatis tamen uētrem retinēt: ideo neutra placēt. ¶ Persica qꝛ frigida in ꝑ humida in scđo dimittant. ¶ Pira vō qꝛ frigida in ꝑ sicca in scđo non placēt. lʒ eis coctis cū puluere feniculi ꝛ anisi q̄nqꝫ uti potestis post cibū. ¶ Auellane etiam non placēt: qꝛ caput grauāt ꝓpter suam vnctuositatem. si tamen q̄nqꝫ accipiunt sint torrefacte ꝛ cum çuccaro preparate ſm usum. ¶ Amigdalas vō qꝛ in calore equales qꝛ abstergunt apiunt ꝛ sunt boni nutrimenti: laudo uobis. ¶ Ficus vō sicce calide sunt in pmo sicce in scđo cōueniunt uobis pre alijs fructibus: ꝛ ꝓprie an̄ cibū. cōueniūt enim epati stōcho ꝛ renib⁹ apiēdo abstergēdo ꝛ mūdificādo ꝛ in eis est lenificatio ultima; secūdo cañ. Recentes magis nutritiui sunt: lʒ non ita stomachales: potestis tū uti eis. ¶ Passule etiam placēt qꝛ boni nutrimēti stomacho ꝛ pectori conueniētes ꝛ epati apiendo equaliter: qꝛ ponunt inter equalia. ¶ Nuces aūt lʒ inter res calidas ꝛ siccas ponant. qꝛ tamen grauant stomachū in digerendo pectori ꝛ capiti nociue sunt: dimittant. ¶ Castanee etiā lʒ frigide ꝛ sicce sint qꝛ uentose ꝛ grossi nutrimenti: dimittant. ¶ Crisomilla etiā fugiātur qꝛ frigida ꝛ humida in scđo: ꝛ caput implent fumositatibus. ¶ Pinee vō qꝛ in passiuis tēperate ad aliqualem calorē inclinātes infuse in aquam calidā per noctem ꝛ ꝯdite cum melle ad infrigidatos ꝛ cum çuccaro ad calefactos bone sunt. Nam tollitur ab eis acuitas ꝛ acrimonia. ¶ Fistici vō calidi sunt in fine scđi: ꝛ est in eis caliditas nō limitata. sunt ergo utiles. nā apiunt meatus nutrimēti: expurgāt cānales epatis ꝛ pulmonis. 8° de simplici medicina ¶ Dactyli vō dulces calidi sunt in pmo. de scđis qualitatibus discordāt auctores. Serap. nāqꝫ ponit eos calidos ꝛ siccos. Auic.a vō cap de palma dicit. ꝑterijt eoꝝ sermo: lʒ in libro meo nō inueniā. 8° vō de simplici medicina scribit ꝙ cū hoc ꝙ abūdanter nutriunt uētrem stipticāt: punctionē ꝛ in ore stomachi ꝛ dolorē capitis faciunt ꝛ oppilationes in epate ꝛ splene. dimittant ergo. ¶ Iuiube etiā frigide sunt in ꝑ. qꝛ tū in conseruanda sanitate ꝛ remouēda egritudine dixit Gal. ꝙ non inuenit eas utiles: imo difficilis digestionis dimittant. ¶ Mora etiam qꝛ stomacho nocēt ꝛ facile corrūpunt non sunt utilia. ¶ Granata vō dulcia qꝛ frigida ꝛ humida in primo qꝛ stomacho cōuenientia q̄nqꝫ accipi possunt. Acria vō frigida ꝛ sicca in scđo nō placēt. Muça vō quandoqꝫ tangi possunt. ¶ Pastiles etiam omnes dimittatis cibos ꝛ oppilatiuos.

Quia insuper aīalium carnes nō parū diuersificant ex pte mēbroꝝ: ideo euitāde sunt oēs aīalium partes: quarū nutrimētum grossum est difficilis digestiōis: ut cor pulmo stomachus renes. ꝛ uētosum ꝛ nauseatiuum: ut pinguedinis ꝛ mamillaꝝ. ¶ Cerebrum aūt leporis capitale est. cerebrum aūt columborū visum acuit ꝛ sensus fortiores efficit. ¶ Item aīalium anteriora calidiora sunt ꝛ ad digerēdum facilia. posteriora vō econtra. ¶ De melioribus aūt ptibus aīaliū sunt carnes rubee musculose pauce pinguedinis nō multum extremis aīalium vicine. tales nāqꝫ melius omnibus exhibent nutrimētum ꝛ ꝓprie cum fuerint ex alis coxis elixe in mane: assate in sero. frixa vō caro omnino non placet. Caro vō omnibus alijs melior ꝛ probata magis est que in ueru ꝛ sup craticulis coqtur. ¶ Caro vō salsa in pauca quantitate pauce salsedinis ꝛ raro nō nocet. ¶ Caro insup feniculo ꝛ qbusdam aromatibus ꝯdita in uesicis uel intestinis seruata nō nocet nisi fuerit multum salsa. nam oia cibaria salsa acuta uaporosa ꝛ os stomachi mordicantia sunt mala: ut supra tactū. ꝛ tertia tertij ut supra colligēdum. hec de cibis.

Deinceps aūt de potu dicēdum. ꝑmittendum pmo ꝙ vinū eligat albū subtile clarum aromaticū ꝯuenienter vinosum. Melius aūt est ut bibatur semper cū aqua sublimationis eufragie uel feniculi mixtū ꝛ assumatur in quantitate discretione gubernata. repletio enim vini est vna de causis efficientibus cecitatem. ¶ Ceruixia aūt de ordeo facta nō placet: qꝛ caput dolere facit ꝛ inflat. 3° Almanß. cap. 26°. Que vō de vinulo fit minus mala est: sed non placet. ¶ Potus vō ultimus esset talis melior sibi q̄ vinū. ℞. aque fontis lib. x. mellis mundi libram vnam: feniculi. ʒ. 5. floꝝ eufragie. ʒ. vj. ligni aloes. ʒ. 5. coquātur mel ꝛ aqua ꝛ bene dispumēt: deinde addant species ꝛ bulliant usqꝫ ad consumptionem tertie partis ꝛ utat potu tali ꝛ bene erit ei ut spero.

¶ De motu ꝛ quiete. Cap. III.

Exercitiū ante euacuationes infra dicēdas nō est bonū qꝛ agitat mās ꝛ effumare facit ad caput: post ipsas aūt conueniens erit omni mane media hora festine satis ꝑ domū ambulare. ¶ Et fiant sepe fricationes pedibus ꝛ tybijs pmo. deinde cruribus 2°. 3° coxis ꝛ natibus usqꝫ ad spatulas ut rubescant partes. ¶ Sepe etiam utatur capitis pectinatione que est ualde iuuatiua: imo oi die multotiens: quoniā attrahit uapores ad superiora ꝛ remouet eos a pte oculi. tertia tertij. de cura debilitatis visus. quiescat autem ad placi-

tum ⁊ maxime assumpto cibo ⁊c.

¶ De inanitione ⁊ repletione. Cap. IIII.

Euacuationes fortes oẽs uẽtris mẽstruales emoroidales ⁊ per uomitũ ⁊ fluxũ a narib⁹ oĩno vitẽtur: ⁊ maxime ille que fiũt cũ medicinis laboriose soluẽtibus ⁊ ꝓprie sine digestione p̄missa. nihil aũt ipsam ad melius reducere poterit q̄ȝ euacuationes regulariter administrate de qb⁹ infra. ¶ Repletionẽ aũt ciboꝝ oĩno fugiat: im̄o a comedẽdo discedat reliquis famis adhuc in stomacho exñtib⁹: neqȝ vnq̄ȝ accipiat cibũ nisi appetit⁹ insurgat: ⁊ tũc comedat ⁊ nõ tardet ⁊ accipiat cibũ bñ masticatũ ⁊ nunq̄ȝ tãtũ ut ex eo grauet̃ stomachus. Deterior enim cibationũ est que stomachi grauitatẽ facit: sicut deterior potuũ est qui in stomacho natat ⁊ fluctuat. 3ª p̄mi. ⁊ 4º. Almansꝫ. 4º cap. ⁊ 5º continentis ꝑ cap. Accipiat itaqȝ potũ sepe ⁊ parũ ut melius cũ cibo misceat̃. Abstineat etiam a uẽtosatione frequẽti: q2 attrahit subtilem humorum partem ⁊ grossam firmari magis facit.

¶ De somno ⁊ vigilia. Cap. V.

Superfluus somnus oĩo vitãdus: q2 humectat ⁊ flegmata ꝓprie in capite multiplicat. Melius igitur est aliquãtulũ ad excessũꝫ in vigilia q̄ȝ ad sõnũ declinare. ¶ Uigilie igĩ ſm ꝯsuetudinẽ nãlẽ moderate corpus roborãt: v̄tutes aĩales excitãt ⁊ mẽbra calefaciũt. ¶ Somnus aũt uel dormitio nãlis ſm nãe cursũꝫ facta est que noctẽ nõ effugit: ⁊ diẽ nõ impedit. ¶ Neqȝ dormiẽdũ imediate post cibũ sed distãter ab eo ꝑ ij. horas aut. j. tñ sup strato molli odorifero sup quo multa spgat̃ ruthа ⁊ melior est maiorana. sitqȝ de pluma coto uel serico. ¶ Dormiẽdoqȝ p̄us sup dextro: deĩde sup sinistro latere capite multũ eleuato ei melius est. resupine dormire supfaciẽ aũt uerti ⁊ capite iclinato ut ab igne fugiat: caueatqȝ dormire i loco ad quẽ lune radi⁹ penetrare possit ⁊c.

¶ De accidentibus anime. Cap. VI.

Post euacuationes dicẽdas supinducẽ aliqd iracũdie utile erit. aliqñ hystorias delectabiles que dilatẽt sp̄us ⁊ moueãt mãs ꝯferret in cura. Alternatim igĩ super ipsam ab ira ad gaudiũ: ⁊ econtra ꝑmutatio fiat. Multas aũt passiones ⁊ afflixionẽ in tristitijs afferre malũ esset. ¶ Delitiosam aũt sensationẽ coitus ⁊ maxime supflui oĩno fugiat. est enim de rebus cecitatẽ inducẽtib⁹ ⁊ ꝯfirmãtibus. q2 aĩalem sp̄m a cerebro extrahit: quare ip̄m exãguem reddit. Raro igĩ in ipsum nitẽdũ nisi iã potẽter inuitãte nã. ⁊ cum iã cibus in stomacho digestus credit̃: ⁊ cũ v̄tus ad coitus cõplemẽtũ sine multo labore potẽs est ⁊ post ei⁹ executionẽ sentit̃ corpus forte ⁊ nõ laxatũ. aliter eniꝫ cecitatẽ ꝯfirmabit. Hec de rerũ non naturalium administratione pauca sunt scripta.

Tractatus

scd̃s ꝯtinebit cap̄la septẽ ſm intentiones septẽ curam diuino auxilio complentes. Sũt aũt iste Euacuatio ulis. Inclinatio mãerũ ad oppositũ. Digõ mãeruꝫ coium ⁊ appropataruꝫ. Euacuatio eradicatiua eaꝝ. Exiccatio ꝑticularis eaꝝ. Cõfortatio capitis cũ aptione oppilationũ. Rectificatio reꝝ mãdantium.

¶ De euacuationibus vniuersalibus. Cap. I.

Corpus huius dñe vniũrẽ esse repletũ ea que scripta sunt apte demõstrãt ⁊ egritudo ip̄a testat̃. Nõ eniꝫ a pauca mã potuisset tã subito fieri cecitas: ⁊ illius cã ꝑncipalis indubitãter penes ꝯsciẽtiam meã fuerit narcoticoruꝫ applicatio. hec eniꝫ mãm sui frigiditate in ꝓfundo corporis coartauerũt ⁊ ꝯgelauerũt sp̄us. qbus a tota sp̄e ꝯ̄riãtur. Nullus etiã visus est qui narcoticis uteret̃ qui nõ icurreret corruptionẽ sensuũ interioꝝ ⁊ cecitatẽ. Et ideo oportet eã diligẽter euacuare. ¶ Prima igĩ hui⁹ cap̄li intẽtio cõplet̃ instrĩs quatuor. ¶ Quoꝝ p̄mũ est: ut per dies. viij. oi mane accipiat clistere tale. ℞. maluaꝝ blete violaꝝ furfuꝝ. añ. M. j. camomille. M. ij. ani. fen. añ. M. ß. ex hac decoctione accipiat lib. j. olei de lilio. ℥. ij. olei de absinthio. ℥. j. salis cois. vitellos ouoꝝ duoꝝ cassiefi. bñdicte iere hermetis uel logodion. ⁊ si neutra hẽtur accipiatur iera simplex Gal. oĩuꝫ. añ. ℥. ij. fiat ⁊c. ¶ 2m est q̄ȝ oi sero paꝝ añ cenã accipiat vnã ex his pillis. ℞. aloes succotrini. ℨ. ß. aque fontis. ℥. iij. agarici. ℨ. ij. ȝinȝi. ℈. ij. dissoluant̃ agaricus ⁊ ȝinȝiber in mortario cũ p̄dicta aq̄ calida ⁊ ꝯquassent̃ diu: deinde exp̄mant̃ ⁊ in aq̄ illa infundat̃ aloes per triduũ: deinde colet̃ ab ea: ⁊ addat̃ ei masticis. ℈. ß. ⁊ in mortario agitãdo reducat̃ in pill'as ex oi. ℨ. faciẽdo. vj. ¶ 3m instrm est: ut post illa. 8. clisteria hora. xxiª die sequenti flobotomet̃ de saphena sinistre ptis: ⁊ ex̃hat̃ de sanguine usqȝ ad. ℥. iiij. ne debilitet̃. q2 flobotomia uenaꝝ inferioꝝ magis debilitat q̄ȝ superioꝝ. 4ª p̄mi. 20º. cap. ¶ Iteꝝ post hãc flobotomiã accipiat oi tertia die hora iã dicta vnã ex p̄dictis pillulis usqȝ ad dies. 8. sequẽti v̄o die aperiatur sibi in mane saluatella dextre manus: ⁊ ex̃hant̃ sanguinis. ℥. v. ¶ 4m tertia v̄o sequenti die accipiat. ℥. ß. eluarij indi descriptione Mes. ⁊ tardet cibũ sex horis accipiẽdo ciffuꝫ aque ordei ȝuccarate post qntã horã. ¶ Et si nõ hẽret eluariũ illud accipiat has pil. ℞. pill. cochiaꝝ: ⁊ de iera cõposita añ. ℈. j. fiãt. vij. ⁊ dent̃ ut dictum est. ¶ Et attẽdat incipe has euacuationes circa medietatẽ mẽsis februarij: q2 tp̄s erit idoneum ualde ad sequẽtia: ⁊ nõ tardet: q2 p̄iculũ sibi maximũ icũbit. Et p̄tiat̃ istis ⁊ sequẽtibus euacuationibus tp̄s. Itaqȝ accipiat a coniunctione lunari distãter per tres saltẽ dies ante ⁊ post.

¶ De canone inclinãdi mãs ad inferius. Cap. II.

Materias in capite stantes ex ꝓpinquo summope debet intẽdẽ medicus ad ꝯ̄ria deducẽ. ¶ Et si qdẽ fluẽtes fuerit a mr̃ice ad caput mẽstrua multiplicate: ut dando iere simplicis. ℨ. j. croci. ℈. ß. ⁊ est mihi secretũ. ¶ Aut. ℞. pillaruꝫ de oppoponaco. ℈. ij. musci. ℈. ß. fiãt cũ succo apij: ⁊ tardet̃ cibũ sex horis. ¶ Si v̄o ab epatis gibbo ⁊ renib⁹ fluẽrẽt cum diureticis diuertant̃. ut. ℞. syru. de radicibus sine aceto. ℥. j. ß. granoꝝ milij solis. ℨ. ß. det̃ hec. v. diebus uel sex. ¶ Si aũt stomachus mãdaret mundificet̃ cũ iera simplici uel pillulis de ea. ¶ Si v̄o a cõcauo epatis trahat̃ per clistere iam scriptum. ¶ De coib⁹ aũt diuẽrtẽtib⁹ sunt fricationes de qbus supra tractatu ꝑ. cap 3º. visum est. Aut ligent̃ extrema p̄mo ꝓpe clauiculas manuũ ⁊ pedũ. 2º supra genua ⁊ adiutoria Silr̃ ⁊ tertio apponant̃ domesticis coxaꝝ paruꝫ sup genu uẽtose vitree aut lapidee: aut cornee ignite potẽter sine scarificatione. ¶ De tractu aũt materieꝝ in capite stãtium infra erit canon cap 5º. Has etiam diuersiones iuuãt flobotomie p̄misse ⁊ clisteria p̄cedenti capitulo tacta.

¶ Intentio digerendi materias. Cap. III.

Iam enim p̄cesserunt euacuationes ulẽs: que euacuationẽ minoratiuã mãeruꝫ ꝓparum respiciũt si bñ ꝯueniret. debent igĩ digeri mãe digõne appropata: plectoriã ꝑ ulẽm. scd̃o particularẽ respiciẽte. ¶ Digerat̃ igĩ cũ hoc mee intẽtionis diuino lumine expto syru. ad hec ⁊ filia. ℞. floꝝ sticados: thimi: epithimi: calamẽti: pulegij: origani: herbe palisis: spice neridẽ: flo. buglos. boraginis: radicuꝫ. iringi: mirabo kebuloꝝ: enule: fen. eufragie: ireos: ruthe: maiorane: nigelle. añ. ℨ. ij. seminis ⁊ radicũ peonie: folij ameos: cardamomi maioris: flo. anthos. añ. ℨ. j. ifundant̃ in aq̄ fontis per dies. v. deinde ex̃hant̃ ⁊ dimittat̃ exire aq̄ per diẽ mediã. ponant̃ itaqȝ in alẽbico: ⁊ cum sapiẽtia sublimẽt̃: ⁊ huius sublimationis. ℞. aque lib. ij. mellis electi lib. ß. aceti squillitici. ℥. ij. coquant̃: ⁊ cũ bullit hẽ sp̄s in sindone ligate secũ bulliãt. Et si uelis lõguꝫ facẽ syr. ut soleo dent̃. ℥. v. uel sex in aurora calide. si v̄o cõplete coquat̃: dent̃ ex eo. ℥. ij. cum. ℥. ij. aque maiorane: ⁊ tãtundẽ aque feniculi. Sp̄es sunt iste. ℞. macis nucis mus. añ. ℨ. j. ß. galãge: granoꝝ paradisi: cubebaꝝ. añ. ℨ. j. ß. eufragie: feniculi. añ. ℨ. ij. ambre musci. añ. gra. v. fiat ⁊c.

¶ Alia digestiua q̄ȝ plurima accipe potestis ex illustrium

auctorũ sententijs: ut syru. squilllitici oẽs ꝛ ꝓprie descriptione Democriti. Syrupus de calamento: de sticados: secaniabin de keisim ꝛ syrupus de hysopo: ꝛ de lilio. ¶ Domesticũ võ ꝛ bonũ digestiuũ est hoc. ℞. aque maiorane feniculi: eufragie: ruthe. aã. ℥. j. ß. misce: ꝛ calidum deꝭ ut supra.

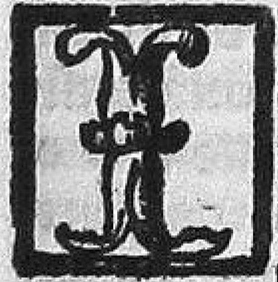
¶ De euacuatione appropriata eradicante. Cap. IIII.

Apparẽte digõne ꝑueniẽti ex nebula alba: uel hypostasi in fundo sedẽti iũcta equali dyaphana piramidalis figure ꝛ rectificatione coloris ꝛ substãtie urine. Jlico soluaꝭ uẽter cũ his pil. ℞. pil. lucis. ʒ. j. pillaꝛ de sarcocolla: que mirabiles mihi experte sunt in similibus. ʒ. ij. ß. fiant. vij. uel. viij. cũ suc. feniculi: ꝛ denꝭ ut supra ꝛ teneaꝭ modus in ꝑ cap. hui⁹ tractatus positus. ¶ Si võ abhorreret pil. denꝭ iere simplicis. ʒ. x. cum aqua feniculi. ¶ Scribunꝭ etiã 5° cañ. summa ꝑma. tractatu 9°. pil. stomatiche alkindi: que multum utiles sunt: ꝛ dosis earum est. ʒ. j. ß. ¶ Pillule etiã sine qbus esse nolo Nicolai bone sunt. meliores tñ sunt pillule auree eiusdẽ. placent aũt mihi magis supꝛascripte ꝑmo.

¶ De exiccatione particulari materierum. Cap. V.

Facta purgatione ad ꝑticularem exiccationem deueniendum: que cõpleꝭ instrĩs nouẽ. ¶ Primũ est gargarisma hoc. ℞. pipis al. costi staphisagrie: agarici piretri: ireos. aã. ℥. j. ß. bulliant in duabus libris aque usq ad ꝯsumptionem tertie ptis: deinde ex hac colatura accipiaꝭ medius cyathus: ꝛ tãtundem hydromell. ꝛ calefiat: ꝛ fiat gargarisma mane ꝛ sero. ¶ 2ᵐ est masticatio cubebe lõgo tempore: uel neruo alicuius corporis: uel radicis ireos: uel agarici: qd meli⁹ est omni alio ꝛ fiat hora iam dicta. ¶ 3ᵐ est caputpurgiuꝫ factum cũ suc. ciclaminis: aut cum hydromelle. ¶ Si autẽ nõ habeꝭ ciclamẽ accipiaꝭ suc. radicis blitis. ¶ 4ᵐ est fortis fricatio facta in fine colli cum pulpa squille: uel cum fricatione puluerꝫ euforbij. ¶ 5ᵐ est uesicatio sup iã dicto loco facta cũ pede coruino uel oleãdro ꝯtritis: uel cũ cãtaridibus ꝯtritis: cum aceto ꝛ fermẽto. ¶ Nota nõ ualẽtibus alijs post uesicationẽ apponaꝭ parti posteriori chorda uel setonus cũ cauterio. ¶ 6ᵐ est cauteriuꝫ potẽtiale factum ibidem cum capitello: uel cum cauterio tripunctali. ¶ 7ᵐ est cauterium potẽtiale factũ sup cõmissurã coronalis ꝛ sagittalis copula: uel cũ cauterio circulari tali. ¶ 8ᵐ si mã videreꝭ finaꝭr in arterijs remãsisse est arteriotomia ipsaruꝫ. Et est ut raso capite aspiciaꝭ arteria que maior est ꝛ facta supea scissione eleueꝭ cũ duob⁹ vncinis paꝛꝛ apud vncinos ligeꝭ: ꝛ tunc in medio incidaꝭ: ꝛ ibidẽ cautericeꝭ: ꝛ filũ extra pendẽs dimittaꝭ: ꝛ cureꝭ locus cũ basilicone: ꝛ similib⁹. Si aũt mã ꝯtineꝭ in uenis fiat applicatio sanguisugarum uenis tẽpoꝛ: aut flobotomenꝭ uene anguloꝛ ꝛ domesticoꝛ oculoꝛ. ¶ Attẽdẽdumq semp toto tẽpore quo patiẽs assumit digestiua: ꝛ quo post purgationes fiũt ea que in hoc 9° cap sunt posita: debet uẽter esse fluribilis nãliter uel artificialiter cũ ꝑdictis clisterib⁹ ꝛ pillulis. ¶ Nõ potui doctor insignis ꝑticularia hec oĩa multũ accurate ꝑcurrere: qꝛ multis occupationib⁹ distrahor. ꝛ qꝛ loquor ad sapientem. sed legant hec 3ª tertij. 13° de igenio sanitatis in fine. Et in hoc cap stat ueritas curationis quam deus prestet.

¶ De confortantibus. Cap. VI.

In gñe ꝯfortãtiuꝫ quedã respiciũt caput. quedã oculos cũ spũ visiuo. Alia utrũq simul. de ꝑmis ergo plura sunt. ¶ Primum odoꝛ oẽs calidi ut macis: nucis mus. galãge: gariofiloꝛ folij ambre musci. ¶ 2ᵐ sunt sacculi ex his facti ꝛ sup prora capitis portati: aut pulueres ex his sup cõmissuris iam dictis aspersi. Et placuit Zoar primo cap theisir inter cetera puluericãdo cũ gariofilis: ꝛ est efficax ualde ut milies vidi. ¶ 3ᵐ est masticatio cubebe ut supra. ¶ 4ᵐ est acceptio modici metridati in sero cũ modico aque lauri. ¶ 5ᵐ est cõfectio dyambra Mesue fiat solida: ꝛ teneaꝭ in os multotiens

¶ Que võ oculũ ꝛ visiuum cõfortant spũm sunt sicut eufragia sepe comesta. ¶ Vidi enim hoĩes ꝛ decrepitos fere ad cecitatẽ ꝑductos fore integre visioni restitutos cum hoc puluere. ℞. macis. ℥. j. eufragie. ℥. iiij. fiat puluis subtilis de quo coclear mediuꝫ semꝑ ante cibũ degluttiaꝭ. ¶ Jtẽ feniculus sepe masticatus. ¶ Jtem suc. eius oculis iniectus. ¶ Jtẽ odor maiorane freqũẽs secretuꝫ est magnũ. ¶ Jtẽ colliriũ de fellibus rapaciũ aĩalium. ¶ Sextũ est iniectio balsami in oculis. ¶ Septimũ est succus celidonie coctus cum hydromelle ꝛc. ¶ Octauũ est pul. mirabilis iuuamẽti: quẽ habui ab vno suo dei ꝛ ego rectificaui: ꝛ sepe exptus suꝫ: ꝛ spo videbiꝭ eius in hac dña iuuamẽtũ. ℞. sileris mõtani: cinamomi: cinami. aã. ℥. iij. se. eufragie: anisi: fen. aã. ℥. ß. flo. anthos. ℥. j. cubebaꝛ: macis: gariofil. gra. paradisi. aã. ℥. j. oĩa per se teranꝭ: postea bñ incorporenꝭ: ꝛ deꝭ ex eo. ℥. j. ß. oĩ mane ante prãdium: ꝛ modicum ex eo ante cenã. ¶ Confortantia võ utrũq sunt sicut usus tyriace magne in mane per qnque horas ante cibum deglutite. confectio dyamusci dulcis tyriaca dyateseron ꝛ reliqua.

¶ De rectificatione mẽbroꝛ mãdãtium. Cap. VII.

Jam aliqd de hoc tactuꝫ est in scdo cap hui⁹ tractatus cũ de diuertẽtibus fuit descriptum. ¶ At võ cor rectificamus cũ odoriferis ut citro mellissa musco ꝛ sacculis ex istis: ꝛ eluarijs: ut de gemmis: ꝛ etiã de hiacincto. 5° cañ. ꝛ letificãte Almã. ¶ Epar võ cũ dyarodon in frigida. triasandal. in calida cũ spodio cicorea ꝛ silibus. ¶ Stomacho võ cũ absinthialibus ꝯfectionib⁹ oĩbus dyacinamomo: dyamargariton: cũ sagenea: ꝛ selite: ꝛ silibus. ¶ Splẽ võ cũ dyacapparis sgnãti scolopen tamaris. ꝛ silibus. ¶ Matricẽ võ cum trifera u traq ꝯfectione de seminib⁹ artemisia: matricaria: mellissa: ꝛ metridato ꝛc. ¶ Pulmonẽ võ cũ dyahysopo dyagalãga ꝛ silibus. ¶ Hec sunt isignis doctor que in dispositione huius mulieris occurrũt. uos aũt clara sapientia uestra ꝛ addetis ubi diminute scripsi ꝛ regetis: ꝛ gubernabitis ut solertia grandis uestra monstrabit. Amen.

Cõsilium. 59. de imaginationibus oculoꝛ siue de corruptione sensus visus a mã flegmatica ꝑueniẽte per colligãtiam a toto ꝛ a stomacho ꝑcipue. Et de dolore sciatico continens tria capitula.

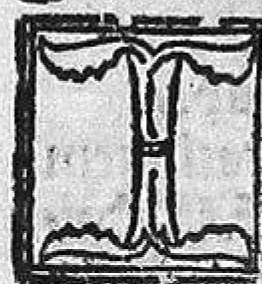
¶ De causis imaginationibus. Cap. I.

Frater Jacob⁹ brixiẽsis de religione sancti dñici multis laborat accitib⁹ que tñ sunt duo ꝑncipalꝛ ꝑõderãda ꝑueniẽtia tñ ab vna ꝛ eadẽ cã efficiẽte mãli. ¶ Sũt aũt eius accntia ꝑncipalia hec. ¶ Primũ imaginationes oculoꝛ. ¶ Scõm võ est dolor sciaticus. ¶ Proueniũt aũt in hoc suo dei imaginationes a mala cõplexione frigida ꝛ humida totius: ꝛ ꝑncipalꝛ capitis: ꝓpter quã in epate suo gñatur sanguis flegmaticus multũ. ꝛ in cerebro ei⁹ ꝓpter diminutam digõnẽ gñatuꝭ ꝛ ꝯgregaꝭ flegma multũ. cuius uapores spiritui visibili ꝑmixti ꝑmutãt ipm in cõplexione nãliter in frigidãdo spũm ꝛ in substãtia igrossando ipm: ꝛ sui grossitudine ꝛ turbulẽtia reddunt spũm visibilẽ opacũ. ¶ Et adhuc etiã ꝑs aquosa flegmatis descẽdit a cerebro per viã neruoꝛ opticoꝛ ꝛ uenaꝛ ꝛ arteriaꝛ ad cristalloidẽ ꝛ araneã pãniculũ usq ad pupillã ꝛ corneã. Et hui⁹ qdẽ aqua descẽdẽs si deus nõ iuuabit ipm ingrossata frigiditate ꝯtinentis ꝑducet ipm ad ꝑfectã cecitatẽ. Et trahunꝭ hi sermones a sñia ꝑncipis 3ª tertij. 4° cap de aq. ubi inqt. Descẽsus aque est egritudo oppilatiua ꝛc. vide ibi. Cũ ergo ꝑmanet uapor ille predictus spũi visibili ꝑmixtus cũ deferꝭ ad cristalloidem ꝑcipit potẽtia visiua impressionẽ eius in organo. ꝓpter qd aspiciẽdo aerẽ extra corrupte indicat uaporẽ illũ in aere impssum cũ tñ interius ledat organum visionis totaliter ꝛ ꝑtialꝛ. Et est modus facile intelligẽdi nocumẽtũ opationis in potẽ-

tia visiua opatione ꝯtinētis. tenēdo etiā adhuc ꝙ visio fiat ītus suscipiēdo. nā spēs obiectoꝝ visibiliū per mediū exteriꝰ recepte in spū ⁊ organo visionis ꝑmutant̄ ad corruptionē visionis.

Et ex hoc fundamēto poterit hic vir solui plura ꝓbleumata. ⁋ Primum ꝓpter qd qn̄ ⁊ quāto magis dolet caput: tāto fortiores sunt imaginationes. patet hoc ꝓpter maiorē debilitatē in oculo tūc existentē. ⁋ 2ᵒ ꝓpter qd imaginationes fortiores efficiunt̄ tpe repletionis ꝙ uacuitatis. patet hoc ꝓpter debilitatē eoruꝫ ⁊ multitudinē uapoꝝ. ⁋ 3ᵒ ꝓpter qd cū alterat̄ caput a frigidis intꝰ ⁊ extra crescunt imaginationes. patet ꝓpter augeri discrasiā tunc magis ⁊ spirituosam substātiam ꝑmutari magis. ⁋ 4ᵒ ꝓpter qd in vigilia ⁊ abstinētia minus male se hēt. ⁋ 5ᵒ ꝓp qd stiptico ente uentre deterius se hēt. patet q: tunc auget̄ magis euaporatio. ⁋ 6ᵒ ꝓpter qd deterius est ei tpe hyemis ꝙ tpe estatis ꝯspicere obiecta. patet q: illo tpe auget̄ discrasia. ⁋ 7ᵒ ꝓpter qd deterius successiue semper de anno in annū corrumpit̄ ei visio. patet ꝓpter debilitatē etatiuo decursu acqsitam: est eniꝫ etas eius in fine ꝯsistētie, ubi calor notabilr̄ incipit minui. ꝑma ꝑmi. caꝑ de etatibus. ⁋ 8ᵒ ꝓpter qd lineę uapores aut alie figure repñtātur visioni sub specie albedinis. patet q: uapor aqueus ꝓueniēs ab albo flegmate representat visioni similitudinem suā. ⁋ 9ᵒ ꝓpter qd qn̄qꝫ in hac visione corrupta apparet formas ⁊ figuras illas aliqn̄ ferri sursuꝫ aliqn̄ deorsuꝫ. Patet ꝑmum qm̄ spūi visibili cōmiscet̄ uapor ualde leuis cuiꝰ est moueri motu recto sursum. ⁊ econtrario qn̄ ei cōmiscet̄ aqua aut uapor grauis: quoꝝ est moueri intrīsece motu recto deorsum. Ex qbus ꝯcludit̄ ꝙ si tantum uapor moueret sursum quātuꝫ aqua mouet deorsum necesse foret imaginationes repñtari ꝫm figurā motus circularis. ⁋ Ex quo fundamēto ultimate soluit̄ ꝓbleuma magnū videlicet quare in hac dispōne ꝑcipit̄ qn̄qꝫ in capite motus circularis absqꝫ hoc ꝙ hō aspiciat aerē uel alia obiecta exteriora. mltotiens enim homini qescēti repñtat̄ virtiginosus motus in cerebro suo ꝓpter quē homo indicat ꝙ oīa corpora exteriora uoluant̄ gyratiōe: nullo taliū corpoꝝ visu ꝑcepto exterius. Et huiꝰ dispō est uertigo circularis ut pōt pulchre ⁊ subtiliter cōprehēdi ab Auicᵃ ꝑma tertij. tractatu 5ᵒ. caꝑ 8ᵒ in exordio. Uertigo est ut hñti eam appeat ut res mūdi uoluant̄ in gyruꝫ cū enim in uētriculis cerebri: uel inter ipsum ⁊ pāniculos multiplicat̄ uapor: qui ꝫm figurā loci spiritui visibili cōmixtus mouet ipm rotatim. Quis hēt dubitare ꝙ spēs illius motus circularis ꝑcipiat̄ a potētia tactiua ꝓtiuꝫ sensibiliū pāniculoꝝ ⁊ neruoꝝ orietiū ab anteriori pte cerebri: qui sunt infra sensus. Et ꝙ spēs illius motꝰ recepta in spū per mediū intraneū delata ad organa potentie imaginatiue repñtet ei motū circularē. hoc idē oīno rōnabile ⁊ necessariuꝫ est: q: motus est sensibile cōe pluribus ꝙ vno sensu ꝑceptibilis: cuius spēs ꝑcipiunt̄ a potētia tactiua: ⁊ a potētia interiori sensitiua videlicet imaginatiua. ꝓpterea q: spēs sensate in spūm ⁊ in mediū recepte ⁊ in organo mouēt potētias que opant̄ ꝫm impssionē ab obiectis ⁊ spēbus in medio ⁊ organo factā. ⁊ sunt ꝫmones Auicᵉ in ꝑallegato caꝑ positi apiendi per hunc modum. ⁋ Ex hoc fundamēto collige pulchre differētiam inter scothomiam uertiginē ⁊ imaginationes oculoꝝ. ⁋ Prima enim dispositio ꝓuenit ꝓpter corruptionē in opatione imaginatiue potētie interioris: alia vō nō euacuat̄ a nocumēto in sensu visus ꝯtingente. ⁊ tu considera. ⁋ Et hoc quidē manifestat huic viro causam: quare caput eius nō raro percipitur moueri circulariter. ⁋ Et seqtur ulterius ex hoc fundamēto ꝙ hic vir ꝯtingēter dispositus est ad epilepsiā ⁊ apoplesiā. Si enim uapor ille in aquā ꝯuerteret̄. ⁊ mā ex qua generatur multiplicaret̄ intātum ꝙ uētriculus cerebri oppilaretur incōplete faceret epilepsiā. si vō cōplete faceret apoplesiam que oīa colligunt̄ in diffinitionibus epilepsie ⁊ apoplesie collectis ꝑma tertij. ubi supra. ⁋ Et 4ᵒ seqtur ex hoc fundamēto ꝙ non est mirabile si visus huius viri obtenebratus est. intelligēdo per tenebrositatē visus impedimētū eius in apprehēdendo obiecta visibilia nō clare ⁊ distincte neqꝫ usqꝫ ad distātiā ꝯueniētē. ⁋ Et tādē 5ᵒ ꝯcludit̄: ꝙ pseuerātibꝰ huiusmodi nocumētis iste homo dei cito ꝑuabit̄ visione: aut q: uapor ille igrossabit̄. ⁊ aq̄ ingrossata totalr̄ oppilabit pāniculū araneā añ positū cristalloidi. aut q: uapor ille in aquā ꝯuersus iplebit ipsam pupillā. aut ille idē ⁊ aq̄ ex qua gñatur igrossabit̄ añ pupillā ⁊ ꝯuertet̄ in pānū cōplete cecitatis effectiuū. Et sunt ꝫmones ꝑncipis 3ᵃ tertij. tractatu 4ᵒ. caꝑ de aq̄. In exordio sic icipiēs. Descēsus aque est egritudo oppilatiua stās iter corneā quātū ad supficiem ultime corticis eius. ⁊ īter pupillā quātuꝫ ad supficiē cōuexā eius. ⁋ Ex qbus oībus in vnū collectis appet ꝙ iste vir indiget regimine curatiuo multuꝫ accurate eligēdo ⁊ administrando ꝙ citius est ei possibile ne cadat in peius.

⁋ De cura per dietam. Cap. II.

Itaqꝫ regimē huius viri utiliter administrādū: deinceps diuidet̄ in duo capl̄a. quoꝝ alterum (⁊ est scōm in ordine) discurret per administrationem sex reruꝫ non naturalium. Aliud vō qđ est tertiū in ordine declarabit regimē ꝑ medicinalia.

⁋ Pro declaratione igitur ꝑmi discurrendo per cibaria ⁊ potabilia ꝑmittēdum ꝑmo ꝙ oēs cibi tam medicinales ꝙ medicine cibales difficilis digestiōis: aut q: difficulter: aut non nisi longo tpe trāsmutabiles a virtute seponendi sunt. patet q: cum lapsus huius viri in stomacho in toto existat a frigiditate ⁊ humiditate: patet digestionem in eo debileꝫ esse. ⁋ Secundo ꝑmittendū talia oīa cibaria debēt esse calida ⁊ non frigida. patet q: calida corrigent lapsum ubi frigida augerent ipm. ⁋ Tertia ꝯclusio ꝑmittēda est ꝙ talia neqꝫ debēt esse excellēter humida. patet: q: talia cōmutabilia sūt in aquā ⁊ uaporē multū. ⁋ Itē q: talia augerent lapsum. ꝓbat̄ q: humiditas maior ꝙ debet reddit corpꝰ frigidius qꝫ oportet. ⁋ Exēplū ꝑmoꝝ est uelut carnes laudabiles: vinū mediocriter bonū. ⁋ Exēplū scdoꝝ est: uelut fructus oēs hūidi potētia ⁊ actu: ut sūt pira poma nō hñ dulcia: citrulli: cucumeres: ꝑsica ⁊ silia. ⁋ 4ᵃ cōclusio talia cibaria nō debēt esse multum humida māliter: ut lac: pisces aqua multa: ⁊ vinū aqueū: ⁊ brodialia multa saltē macra. ⁋ 5ᵃ ꝯclo ꝙ talia nō debēt esse humida humiditate effectiue tali nec māliter. Exemplū sicut porrū: alleū: cepe: bulbus raphanus. oīa enim talia hñt humiditatē multam ⁊ euaporabilem: ⁊ habent caliditatem potentialiter euaporantem. ⁋ 6ᵃ ꝯclusio ꝙ talia nō debēt esse viscosa inꝙtū est possibile. pꝫ q: talia gñarēt humorē ualde facile glutinabileꝫ ⁊ viscosuꝫ. ⁋ 7ᵃ ꝯclo ꝙ talia nō debēt eē māliter ⁊ effectiue humida ⁊ corruptibilia uelut lac ⁊ similia. patet qa essent causa corruptionis nutrimēti boni ⁊ substātie spirituose. ⁋ 8ᵃ ꝯclusio ꝙ talia edulia debent esse per operationem a tertia virtute prouenientē calefactiua aptiua ⁊ ꝯsumptiua subtiliatiua ⁊ ultimate visus iuuatiua. ⁋ Primū patet. q: talia oculū ⁊ spūm ꝯtinētis cōseruabūt. ⁋ Et secundū declarat̄ q: aptiua faciūt euaporare supfluitates ab oculo. ⁋ Et tertiū apparet cū quarto: q: subtiliatiua ⁊ exiccatiua spūm ingrossatū a uaporibus ad mediū deducent ⁊ ab humiditate supflua expurgabunt. ⁋ 9ᵃ ꝯclo est. ꝙ ꝑdicta oīa debēt esse hñtia opationes ⁊ ūtutes visui ꝯferētes ⁊ ipm ꝯfortātes: siue ipm ꝯfortēt spūm visibilē sustentādo: ⁊ a resolutione prohibēdo: uelut corallus: ⁊ margarita: ⁊ lapis armenus lotus ⁋ Siue spūm clariorē efficiēdo ⁊ magis dyaphanū uelut succus ruthe ⁊ feniculi ⁊ eufragie. ⁋ Siue spūm visibileꝫ a magna resolutione ⁊ frequēti ꝓhibeāt. uelut succus rosarum: ⁊ berbene quam qdā frigidā ponūt. ⁋ Siue talia cōferāt visui abstergēdo panniculos: uelut fella oīa ⁊ humiditas colliquata ab epate caprino ꝫm doctores ꝯuenienter assato. His qdem oībus diligens contemplator debet talia

cibaria diligenter coquere commiscere ꝛ preparare: ut oculus reddatur visui conueniens instrumentum. ¶ Decima conclusio ꝙ q: he virtutes ꝛ operationes nunquã aut ualde rarissime inueniunt in simplici instrumẽto uel medicina. Ideo oportet medicũ esse cognitorẽ medicinaꝝ simplicium: que has operationes producere possunt.

Particulariter autem quedã ipsoꝝ pertranseundo. Panis talr egrotantium debet esse plus fermenti ꝛ salis aliqualiter hñs ꝙ cõmunis panis bene coctus nõ antiquus: sed duorum uel trium dierum ad plus: ex cuius farina euitent lagane: ꝛ coctiones in aqua: ꝛ placẽtule sine fermẽto. ¶ Et sint carnes eoꝝ uelut vituli lactentis castrati iuuenis: pinguis caprioli capreti domestici: leporis: ꝛ iuuenculi apri: lꝫ raro. ¶ De uolucribus võ domesticis sunt pulli galline: capones: ꝛ columbelli: ꝛ ꝓprie syluestres: qui magnã ꝓprietatẽ hñt in confortãdo cerebrũ. ¶ Perdices ꝛ fasiani: meruli: turdi: ꝛ cõsimiles probate ꝛ laudate carnes: uel coturnices: ꝛ frãcolini in districtu brixiensi ꝛ tridẽtino: ꝛ starne: ꝛ cobbugi in regione sicula: siue frixe: siue elixe accipiant he carnes. ¶ Pisciũ aũt usus recẽtium ꝛ elixoꝝ: ꝛ ꝓꝑe lacunarũ in aqs stantibus degẽtiũ nõ placet mihi saltẽ in freq̃nti usu. ¶ Maritimi aũt pisces ꝛ ꝓprie assati uel frixi cũ pipere ꝛ çinçibere: feniculo: aniso: ꝛ petrosellino ꝛ cõsilibus calidis ꝛ oculistis plantis preparati: uelut feniculo berbena eufragia rutha hñ placent preter anetum: quem oĩno vitet: quia facit oculorũ caliginẽ. ¶ Cancri võ anguille ꝛ tinche: ꝛ oẽs limosi pisces oĩno dimittant. ¶ Oua võ omni modo ꝑparationis mihi placent. lꝫ frixa nõ sint ita laudabilia. ¶ Lac aũt ꝛ lacticinia cibaria oĩa dimittẽda sunt. Caseum dico dimittẽdũ esse: nisi sit habens etatem ampliorẽ ꝙ sex mensiũ ac aliqd salsedinis habeat. ¶ Zuccari võ ꝛ mellis usus oĩno mihi placet. ¶ Acetum autẽ ꝓpter suã pũctionẽ sit in raro usu: nisi cũ ponit cũ oculistis medicinis. ¶ Sꝫagria: uelut agresta limones: ꝛ citranguli placẽt mihi. ¶ Granata võ ꝛ eoꝝ succus non multũ mihi placet: nisi cinamomo: pipere ꝛ çuccaro uehementer condiant. ¶ Olera võ oĩa ꝛ ꝓprie actu ꝛ potẽtia frida ꝛ humida dimittãt: uelut endiuia: bleta: spinachia: portulaca: cucumeres cucurbite: ꝛ olera: ꝛ proprie caules. quorũ est obtenebrare visum. ¶ Plãte võ calide aptiue subtiliatiue cerebrales ꝛ oculiste aptiue sunt: uelut saluia: mẽtha: ꝛ dedrolibanum: calamentum: pulegium hysopus: ꝛ saturegia ꝛ silia. ¶ De radicib⁹ võ dimittant alleum porrũ cepe bulbus: imo raphanus raro accipiatur ¶ Rape võ ꝛ napi comedi pñt: q: magnã hñt ꝓprietatẽ ad oclos intantũ ꝙ semia utriusqꝫ çuccaro cõdita notabiliter sunt visus cõfortatiua. ¶ karote aũt ꝛ radicula que di rampũceolus in cibarijs eius uti põt. ¶ Oĩum võ leguminũ usus oĩno ab hoc viro dimitti debet: ꝓpter ipoꝝ euaporationẽ multã qua replẽt caput. ꝛ ꝓpterea hñt ledere iuncturas efficiendo dolorez in eis. ut pꝫ a Gal. collígendum 2⁰ affoꝝ cõmẽto. ubi dixit ꝙ elenes ꝓpter comestionẽ leguminũ icurrerũt dolores iũcturaꝝ. ¶ Si qua autem leguminis spẽs ei cõcedi põt. videt hoc rõnabiliter dici posse de panico: riso: ꝛ farre cõdro nominato ab hyppocrate. ¶ Fructus aũt oẽs potentia ꝛ actu frigidi ꝛ humidi dimittant: nisi puus ꝛ rarus sit eoꝝ usus. ꝛ ꝓprie illi ꝯueniunt qui sũt dulces non ualde molles: uelut poma apia: dactylica ꝛ calamana museta ꝛ gayolica poma famoso noĩe in districtu taruisino inuẽta. que sua dulcedine oĩuꝫ fere alioꝝ fructuũ sapores excedũt. ¶ Cerasa võ ꝛ pira muscata põt concedi q: paruo tpe durãt nisi eoꝝ fiat crapula magna. ¶ Ficus võ recẽtes: ꝛ amigdale placẽt mihi. ꝛ itẽ auellane q: in cerebro efficiunt augmẽtum. s. vitale resoluẽdo. ꝛ fistici etiam sunt ei ꝯueniẽtes: ꝛ castanee sicce cocte post cibum comeste ei laudari pñt. ¶ Une autem passe ꝛ ꝓprie albe minute in italia inuẽte ꝛ a romania exportate quas uocat Auic⁹ aromaniaci oẽs ꝯuenire vident. Oleũ võ quo cibaria cõdiũtur sit oleum oliuarũ aut de nucib⁹ aut de amigdalis dulcibus factum. ¶ Butyro autem uti põt: lꝫ nõ ita frequenter. ¶ Spẽs võ ꝛ semina qbus uti põt ꝛ cõdiri cibos: sunt sicut piper omne galãga: gariofilos: nux mus. macis: çinçiber: cinamomũ utrũqꝫ: grana paradisi: ꝛ lignũ aloes: crocus: ciminum: ꝛ semina ruthe: ꝛ daucus ꝛ silia. ꝛ hec vident satis conuenienter includere regimẽ ꝯueniẽs ex parte ciborum.

In potu võ eligat vinũ substãtia subtile aromaticũ clarũ. hoc eñi inter reliq̃ vina mentez ꝛ rõnalẽ partẽ hoĩs minus ꝑcutit scd̃o regiminis acutoruꝫ. Et debet esse potentia mediocriter vinosum: ex quo tamen nõ fiat magna repletio: neqꝫ in usu eius delitia. ¶ Neqꝫ timeantur argumẽta si qua sunt apparentia: ꝙ vinum nõ competat in egritudinibus oculoꝝ. hoc qdẽ negandũ est: dũmodo usus eius fuerit mediocris ꝛ sapiẽter reseruatus. ꝛ proprie in hoĩbus cõsuetis ad ipsum cõplone ꝛ etate frigidis secundũ vniuersum corpus ꝛ maxime secundũ caput. his enim absqꝫ dubio conferret vini usus ꝛ non noceret. ¶ Si quis aũt desideraret hũe potũ his dispõnibus conferẽtez: ꝛ nõ esset ꝯsuet⁹ vino. imo careret eo etiã istitutione legis. tũc poterit uti potu infrascripto oĩbus dieb⁹ vite sue. ꝛ ꝓprie a ꝑncipio mẽsis octobris usqꝫ ad mediũ martij. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. floruꝫ uel seminũ berbene: celidonie: ruthe: ꝛ eufragie. añ. ʒ.ij. coq̃nt oĩa in cẽtũ libris aque fluuialis subtilis ꝛ dyaphane usqꝫ ad ꝯsumptionem tertie ptis: ꝛ tunc absqꝫ colatura supaddant mellis citrini hñ mundi lib. xx. ꝛ leniter oĩa bulliãt usqꝫ ad cõsumptionẽ alterius tertie partis: semp cum cocleari cõueniẽter dispumãdo ipsa. tunc ergo per saccũ mundũ ꝛ hñ spissum colet his: ꝛ reseruet in uase vitreo: ꝛ hñ obturet: hic ergo sit potus eius simplex. Et si desideraret eger põt secũ cõmiscere quintã uel sextam partem vini superius electi. Uidi ego multos ad magnã tenebrositatem perductos etiam in finez ꝑmi senij ab ea fuisse complete sanatos. ꝛ tu considera virtutem simplicium: ex quibus conficitur hic potus ꝛ poteris inuenire ueritatem.

Jam enim tpus est ꝯsumẽdi tertiũ capl'm huius regiminis annũtiãdo infra medicinalia que cõuenire videntur: in quo cap hec seruabo: q: ꝑponam in ipõ ea que videntur ꝯuenire in toto tpe hyemis: ꝛ erũt infra quatuor. 2⁰ declarabo ea que ꝯueniunt in uere ꝛ erunt infra quinque. 3⁰ ponã ea que ꝯueniũt in estate: ꝛ erunt infra tria. 4⁰ võ tangam ea que vident conuenire in autumno: ꝛ erunt infra duo. Ultimo võ describam tria instrumenta sciatice cõueniẽtia: ꝛ erit huius tractatus finis.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Ro satisfactione võ ad ꝑmã ptẽ hui⁹ capituli adueniẽte fine mẽsis nouẽbris: aut ꝑncipio decembris usqꝫ ad decẽ dies hic vir purgabit per istũ modũ. ¶ Primo qdẽ vno mane in aurora accipiat pillas ĩfrascriptas: ꝛ post eas dormiat ꝑ vnã horã cũ dimidia. ꝛ ita ieiunus ꝑmaneat usqꝫ ad horas quinque: ꝛ tũc accipiat scutellã vnã brodij macri de pullo cũ çuccaro calidi: ꝛ post ipm per horã prãdeat. Sunt autez pillule iste. ℞. pillularũ de sarcocolla. ℈.ij. pillularũ cochiaꝝ ℈.j. forment pillule. vj. cũ succo rosarũ. he eñi pillule trahũt potẽter a iũcturis: ꝛ maxime ab ancha ꝓpter sarcocollam. ꝛ trahũt a stomacho capite ꝛ oculis ꝓter cochias. ¶ Die võ sequẽti imediate accipiat digestiuũ ĩfrascriptũ hora ꝑscripta calidũ: ꝛ tardet comedẽ per q̃tuor horas post ipm. ℞. syru. de sticados: syru. acetosi cõpositi acetosi añ. ʒ. vj. aque feniculi. ʒ.j. ß. aque apij ꝛ eupatorij. añ. ʒ. ß. auari põderis misce ꝛ calidũ accipiat totũ totiẽs ꝙ appeat urina in substãtia mediocriter grossa: ꝛ colore aliq̃liter citrino colorata hñs in fũdo ei⁹ hypostasim albã equalẽ ꝛ ꝯiũctã. ¶ Que cũ apparuerit euacuet cũ hoc cõposito. ℞. hñdicte simplicis. ʒ. iij. iera gal. ʒ. v. ieralogodion. ʒ. ij. aut equalis põderis: misce totuꝫ cũ cyatho medio aque feniculi calefacte: ꝛ quatuor coclearis vini albi subtilis. Et post assũptionẽ huius obseruet mo

dum ⁊ regulas que posite sunt in minoratiuo precedenti. ¶ Secundũ remedium pncipale est: ut postq̃ fuerit uł iter ⁊ pticulariter euacuatus: deinceps oi sexto ⁊ quarto die accipiat vnã de infrascriptis pillulis parũ ante cenã. altera vo scdam ex eis accipiat per .ij. horas post cenã. Quaꝝ descriptio. ℞. pillul. de sarcocolla: pil. de iera cõposita añ. ℈. j. aloes abluti. ʒ. ij. pil. lucis. ʒ. ß. cuz suc. feniculi. formentur pil. de oi. ʒ. vij. Sic enim a stomacho capite ⁊ iũcturis materias particularibus euacuationibus eradicabit. ¶ Tertiũ instrumẽtũ est: ut iste vir omni mane per tres horas añ cibũ accipiat radicem vnã. çç. cditi: ⁊ erit utilis ad oia predicta. ¶ Quartuz pncipale remediũ est ut iste vir semp in fine prandij ⁊ cene comedat. ʒ. ß. huius cfectionis. ℞. specierum de ligno aloes descriptione Auic. 5° canon. ⁊ summa pma. ʒ. iij. spẽruz dyacinamomi. ʒ. j. cũ aqua feniculi. fiat cfectio in rotulis magnis. Et hec de regimine hyemis.

Adueniẽte aũt uere vir iste ppe finẽ mẽsis februarij per octo dies ctinuos oi mane in aurora accipiat. ʒ. iiij. huius decoctionis. ℞. çç. electi piperis al. ⁊ calami aromatici. ana. ʒ. j. floꝝ eufragie macis xilobalsami. añ. ʒ. ij. hermodactylorum electoꝝ mundatorũ numero. iij. Terant̃ omnia simul ⁊ coquantur in. v. lib. aque usq3 ad cõsumptionẽ duarum partiũ: deinde colent̃ ⁊ reseruent̃ in uase vitreo ⁊ accipiant̃ ante prandiuz per quatuor horas. ¶ Scdm remediũ est hoc. ℞. succi rosarũ. ʒ. j. aque cineris aque eufragie. añ. ʒ. j. misce ⁊ teneant̃ in uase vitreo suspenso ad solẽ: ⁊ per totuz tpus ueris hic vir omni die per duas horas ante prandium ⁊ cenã madefaciat oculos suos. ¶ Tertium vo spãle remediũ est: ut vir iste in tota latitudine ueris ante cenã per vnã horã uel duas accipiat medium coclear xilobalsami cditi. ⁊ si non posset ipm hrẽ: tunc loco illius accipiat mediuz coclear acori conditi. sed pmum melius est. ¶ Quartũ pncipale remediũ est. ℞. gallarum quercus masticis terre sigillate acatie. añ. ʒ. j. sandarace. ʒ. j. succi rosaꝝ q̃tum sufficit. Terant̃ omnia simul in mortario ultima ctritione ⁊ fiat linimentũ bene viscosum de quo hic patiens omni tertio sero cum uadit ad lectum leuiter confricando cũ eo actu frigido frontem liniat ⁊ tempora. ¶ Quintũ remediuz pncipale est hoc. ℞. macis eufragie añ. ʒ. j. ß. ligni aloes. ʒ. ij. feniculi carui ameos. añ. ʒ. ß. carabe. ℈. ij. ⁊ ponit̃ ppter exiccationẽ suam ⁊ phibitionem cursus humorũ. Est autem carabe idem qd cacabre. ⁊ est gũmi acceptũ ab arbore que dr̃ populus syluester uel populus alba. Et multi incole marchie taruisine noiant hãc arborem albarum aliter arborẽ stultam ⁊ est magna eius copia apud eos in nemoribꝰ ⁊ ppe ualles. ⁊ est gũmi colore aureum ⁊ aromaticum qd durescit uelut lapides. Ex pdictis ergo omnibus cum lib. iij. aque feniculi fiat decoctio usq3 ad csumptionẽ medietatis de qua decoctione capiatur. ʒ. iiij. calefacte cum çuccaro ter uł quater in septimana ante cibum per tres horas. hec de regimine ueris.

Pro regimine vo estatis pmuz instrm est. q hic vir memoret accipere de pil. antescriptis regimine frequẽtãdo eas ut ibi scribitur aut rarius accipiendo ppter caliditatẽ ctinentis. ¶ Secundum vo pncipale remedium est hoc. ℞. suc. roꝫ. suc. feniculi: suc. celidonie: succi rutbe. añ. ʒ. iij. çuc. candi. lib. ß. penidiaꝝ. ʒ. iiij. ʒuc. al. lib. ß. granoꝝ feni. liquiritie: violarum: rosarum: eufragie. añ. ʒ. j. granoꝝ fisticoꝝ. ʒ. iij. infundant̃ fistici in aquam eufragie tepidam per. v. dies: deinde extrahant̃ ⁊ permittant̃ siccari in vmbra: deinde terant̃ ultimate ⁊ incorporent̃ cuz alijs. de quo hic patiens omni mane in aurora deglutiat coclear vnũ Et si ppter reuerẽtiã legis ⁊ ppter necessitatem uacandi cultui diuino non posset ipm recipe in mane recipiat ipm per duas horas ante cenam ⁊ sufficiat ei. ¶ Tertium spãle remedium est hoc. ℞. suc. berbene. ʒ. ij. suc. roꝫ. ʒ. j. aque feniculi facte cum decoctione radicis ligritie rase. ʒ. ij. fellis saboth. ʒ. j. misceant̃ simul: ⁊ in ampulla exponant̃ soli. aut saltẽ teneant̃ in stuffa sicca saltem per. xv. dies: deinde in subtiliori parte istius madefiat per horam ante cenã ⁊ prandiuz semel uel bis. ⁊ est colliriũ ualde conueniens ⁊ securum.

Cum ergo uenerit tẽpus autũni memorandum ¶ pmo de pillis antescriptis. ¶ 2° de eluario iam descripto. ¶ 3° de linimento frontis ⁊ temporꝫ. ¶ Et 4° de spẽbus capiti superponẽdis: que sunt iste. ℞. ligni aloes eufragie hpilli saturegie: hysopi: sticados. añ. ʒ. j. macis. ʒ. vj. violarum. ʒ. j. ß. pulueriçentur oia per se deinde cõmisceant̃. ⁊ de hoc pul. oi sero per duas horas post cenã supaspergat̃ anteriori parti capitis q̃titatis vnius. ℈. per cõmissurã sagitalem a coronali cõmissura usq3 ad çenit capitis fm latitudinẽ q̃tuor digitoꝝ. ita tñ q primus puluis cũ setula deponat̃ qñ supponit̃ scdus ⁊ hoc saltẽ oi 3ª uł 4ª die. ⁊ est auxiliũ magnũ in dispõnibus suis. ¶ Scdm vo spãle remediũ est hoc. ℞. extremitatum edere arboree: se. uel folioꝝ gallitrici: ameos: ligni al. sticados añ. ʒ. j. calamẽti origani. añ. ʒ. j. ß. radicũ saponarie. ʒ. j. radicum altee. ʒ. ß. bulliant oia simul in duabus situlis aque usq3 ad consumptionem tertie partis: dein de supeffundat̃ cinis subtilissime cribratus. De hac igitur aqua cineris bis uel semel in septimana lauetur caput leuiter cfricando cum sapone albo. Exiccat enim mãs ⁊ uapores attrahẽdo eos ad extra ⁊ vigorando cerebri substantiam ⁊ oculorum.

Ultima vo pars huius capituli declarat istrumẽta dolori sciatico cueniẽtia. Quoꝝ pmũ est hoc. ℞. picis naualis bñ cocte. ʒ. iij. resine. ʒ. ij. armoniaci: serapini: oppoponacis. añ. ʒ. ij. sarcocolle: scordeon: peonie: ⁊ hermodactyloꝝ. añ. ℈. ij. coquant̃ oia cũ succo roꝫ. ⁊ cera: ⁊ fiãt bñ ⁊ cueniẽter glutinosa. de hac igit̃ materia fiãt cerota rotũda sup pãno de lana. quoꝝ vnũ applicatũ semp portet̃ sup scia ⁊ cõtinuatũ solet eradicare ab ea omnẽ dolorem frigidum. ¶ Secũdũ vo speciale remediũ est q iste vir saltem in septimana bis ponat sibi vnũ colliriũ factũ de recẽti radice ciclaminis ad quãtitatẽ glãdis si fuerit inhabitãs loca in quorũ mõtibus reperit̃ copia magna: sicut Uerone: Brixie: Uincentie: Tridẽti: ⁊ sic de alijs. ¶ Ultimũ vo remediũ est. ut si per hec oia nõ cõuenienter remoueret̃ dolor scie: tũc clisterięetur eger in septimana ter cum. ʒ. viij. huius decoctionis calide. ℞. radicis arthanite recẽtis minutim incise. ʒ. ij. peonie: hermodactyloꝝ: sarcocolle: agarici. añ. ʒ. j. salis indi. ʒ. ß coquãtur oia in lib. v. aque usq3 ad cõsumptionẽ medietatis ⁊ accipiatur ut dictum est. Et per hec oia misericordia ⁊ benignitate cuncti potẽtis Dei ⁊ dulcissimi Saluatoris nostri Jesu Christi ducetur ad salutem.

Consilium. 60m. De imaginationibus oculorum.

Iste nobilis Uir in oculis suis egrotat dispositione multum uerẽda: que quidem fm sententiam sapiẽtum nominatur imaginationes: ⁊ sunt apparẽtie quarũdã figuraꝝ: que quoniaz in aere apparent linee: uel vili: aut sicut culices uel musce uolãtes: que tamen in aere inueniuntur nequaq̃: ppter qd a sapiẽtibus pluribus tales apparẽtie illusiones denominate sunt: eo q patiens ab eis sepe illudit̃: ita ut pijciat manũ tẽtans capere qd credit videre. ⁊ tamen non videbat: quia obiecta illa in medio non erant. ¶ Cõtingit autẽ hec dispositio ab humiditate multa cerebri que cõuertitur in uapores qui cõmiscentur spiritui visibili: ⁊ imprimunt in ipsum figuras iam pdictas ⁊ species colorum uariorum fm uarietatem materieruz in cerebro superabundantium. ¶ Et hec quidem dispositio timorosa est sicut iam dictum est: eo quia ipsa portẽdit transitũ eius in aquam descendẽtem cum uapor in cerebro ⁊ organo visionis dominat̃: ⁊ pseuerat ibidem frigiditate cerebri ingrossatus ⁊ cõgelatus cõuertit̃ in aquã: que a cerebro

descendēs per vias neruoꝝ opticorum: aut per vias uenaruꝫ uł arteriaruꝫ in oculo recepta recipitur inter superficiem cōcauam panniculi cornee: ⁊ conuexam vuee: ⁊ proprie ante locum perforationis eius: qui nominatur pupilla.
¶ Et iteꝝ hec dispō minatur cecitatē: eo qꝛ hec humiditas ꝯlegata q̄nqꝫ ita igrossatᷣ ut fiat q̄si pāniculus cuꝫ in ueritate non sit pāniculus: ſꝫ est aqua ꝯgelata ⁊ igrossata in figuram pāniculo siłeꝫ ꝯuersaꝫ ex necessitate ꝯtinētis: eo qꝛ ipa cōgregatᷣ iter duas sup̄ficies planas cornee ⁊ vuee iaꝫ p̄dictas. ¶ Et ex hoc fundamento manifeste apparet ꝙ hec dispō nō recte noīatur pānus: sed cataracta cū nō sit pānus ut predictū est: sed dicitᷣ sup̄fluitas talis cataracta: eo qꝛ per defluxū ad oculuꝫ genita est: qui nominatur catarrus. Catarrus in greco defluxum importat in latino. ¶ Et ex hoc ultimo ꝯcluditᷣ: ꝙ necesse est patientē esse multuꝫ sollicitū ⁊ sapiētem in intēdendo ad sui curationeꝫ: ut nūc sequitᷣ.

In cura aūt dispōnis ꝯtrāseūdū ꝫ cōpēdiose per sex res nō nāles. p̄mo qdē per ꝯueniētē mēsuram ex pte aeris. vñ euitare debet aereꝫ climatis regionis ciuitatis: uel camere fride ⁊ humide: ⁊ totū corp' ei' uestib' bñ calis oi fere tpe tenēdū: ⁊ p̄pe caput cū birretis pellibus vulpinis uł alijs bñ calis diligēter muniri debet. ⁊ etiā flatū humectati uēti nebulas ⁊ caligies deferētis euitare debet: ⁊ frequentē aspectū aq̄rum: ⁊ p̄pe quas uēti ipetuose agitātᷣ
¶ Penes aūt hec sollicit' sit ne post cibū exercitetᷣ motu aliquo quātuꝫ est possibile: ⁊ p̄prie fortis nauigatiōis per aq̄s per cursus uel per equos. imo tunc oino q̄escē debet in tantū ꝙ si possibile foret etiā abstinēdū esset ab exercitio scribēdi usqꝫ ad tres horas post assumptū cibuꝫ. Si aūt illud nō est possibile figurari debet: ⁊ melius quidē esset ut scribēdo se uolueret super altero temporum dextro ⁊ sinistro q̄ȝ ante super faciem incuruatus se inclinet. ¶ Pro tertia re nō naturali. s. circa mēsuram cibi ⁊ potus ita se habeat ꝙ saturitatē cōpletā euitet q̄ȝtuꝫ est possibile. imo melius est sibi a mēsa surgē reliquijs appetit' ad huc in stomacho remanētib' magis q̄ȝ a multitudie ipsi' sepult'. ¶ Si tñ ꝯtingēter q̄nqꝫ in cibis q̄ntitatē ꝯueniēteꝫ excedendo deliqueret: q̄ȝto citi' est possibile: p̄curet eoꝝ a stomacho depositionē accipiendo puluerē istū. ℞. tartari cartami folliculoꝝ: sene. añ. ℥. j. anisi: feniculi: eufragie: cinamomi. añ. lib. j. fiat puluis: de q̄ cū modico aque vnius folliculi sene: calidū in potu detᷣ. ℥. ß. aut. ʒ. ij. ¶ Et gratia emūdādi stomachū a sup̄fluitate ciborū oino euitet uomitū: quoniā ipse nocet oculis. ut 4ᵃ p̄mi. cap̄ de nocumentis uomit'. ⁊ 3ᵃ tertij. cap̄ de reb' nocētib' oc̄lis. ¶ Si aūt abhorreret puł. assumptionē tunc conetᷣ accipe clistere satis attractiuū: ut factū ex decoctione coī ad iūgēdo eidē. ℥. j. ière simplicis galieni. aut saltē ad corrigenduꝫ sup̄abundātiā ciboꝝ ī stomacho. ⁊ abstineat a cibo vno die nāli cōpleto. ⁊ sit ad hec sollicitus. ¶ Pro quarta re nō nāli. s. pro accītib' aīe effugē debet oīa que uehemētē motuꝫ agitatiuuꝫ ⁊ colliquationē in toto corpore: ⁊ p̄prie in capite efficē possint. uelut esset ira uehemēs: ⁊ furiosus ipetus: ⁊ fortis aīe ꝯtristatiua passio ⁊ longus fetor: imo q̄libet talis talia enim māei effluentis motuꝫ sup̄augēt maxie lesiuum.
¶ Quinta vō res nō nālis est somnus ⁊ vigilia. Vñ oino ab excessiua vigilia discedē debet. lꝫ eni ad ipam sequatur exiccatio sup̄fluitatuꝫ in toto corpore. forti' tñ noceret vigilie nimiuꝫ debilitando caliditatē: ⁊ resoluēdo aīalē spūm q̄ȝ exiccādo mās. ¶ Itaqꝫ accepto cibo post vnā mediā horā incipiet dormire capite ipsi' decēter eleuato super spina decūbēdo ad sinistruꝫ se reuoluēdo ⁊ caueat oino sup̄ faciem recurue dormire: ⁊ spatium dormiēdi in eo rōnabiliter cōcedi pōt non minus sex horis ⁊ non plus horis. IX.

De modo aūt regiminis circa sextā rem non naturalem hincinde discurrendo. s. penes ciboꝝ cōuenientiā ⁊ electionē. ¶ Primo quidem euitare debet panē açimuꝫ multā humiditatem ⁊ ustionē recipientē coctionem suam ⁊ diminutionē ab ea. ⁊ sit panis ei' de purissima farina frumenti: fermenti ⁊ salis amplius habentis parum q̄ȝ cōmunis panis. In quo etiam nōnulla feniculi grana cōmisceantᷣ dum conficitur: ⁊ melius quideꝫ esset si puluis granorum feniculi cum eo incorporetur.
¶ De carnib' vō accipiat oēs que boni sunt nutrimenti ⁊ leuis digestionis: sicut carnes pulloruꝫ colūboꝝ: qui in hoc spālē hñt p̄prietatē sm sniaꝫ Auēçoar. ꝯueniūt etiaꝫ ei carnes anatuloꝝ: nō tñ in aq̄s degētiū. ¶ De quadrupedibus bone sūt ei carnes hedi lactētis vituli castrati. ¶ De syluestrib' uolatilib' ꝯueniunt ei auicule minute: fasiani p̄dices iuuēcule turtures. ¶ Itē carnes leporis gaçelli. i. capreoli: porci: ⁊ oēs in summa que sanguinē reponūt pauce humiditatis viscositate: uaporositate: ⁊ uētositate p̄uatum. ¶ De ferculis usus raparum est utilis ⁊ naporum: ⁊ oua in brodijs istius sparsa cum mica panis feniculᷣ. ⁊ petro. mētha: rutha: saluia: origanum: rosmarinum: serpillū: ⁊ in summa plāte omnes calide ⁊ sicce nō uaporose. ¶ Uegetabilia itaqꝫ frigida ⁊ humida: uelut bleta: spinachia: borago ⁊ endiuia dimittantᷣ oino: ⁊ p̄prie lactuca cuius usus obtenebrat visum. 2° canoñ. cap̄ proprio. ⁊ similiter caules sunt nocitiui nimia eorum uaporositate. ¶ De radicibus fugiat raphanū: porruꝫ: alleū: cepas: bulbū ⁊ similia. ¶ Lactis etiā usus ualde nocitiuus est. Caseus vō frāgibilis sapore suo ad salsedinem inclinatus cōuenit ei: ⁊ siłr oliue: cappares napi ⁊ rape ꝯdite: ⁊ oua oī p̄parationis mō p̄terq̄ȝ frixa. ¶ Et vnctuosa oīa euitari debēt p̄terq̄ȝ oleū oliuaꝝ: uel de nucibus: uel de amigdalis dulcibus. ⁊ assata oīa cibaria ⁊ elixa ꝯueniunt. nequaq̄ȝ autem frixa. ¶ De leguminib' aūt ꝯueniūt ei risū ordeū pānicū cicera rub. lētes in brodio pigui p̄parata. Alia vō legumina dimittantᷣ. ¶ De fructibus vō ꝯcedi p̄nt castanee post cibū ficus sicce: post cibū auellane torrefacte: amigdale fistici. Nuces vō dimittantᷣ ei. Ante cibū ꝯueniunt ei passule: ⁊ p̄prie nigre ⁊ oēs vue sicce. piris vō ⁊ pomis raro utatur. ⁊ semp̄ coctis post cibum cū çuccaro conditis. ¶ De saporibus ꝯueniūt ei acetum ⁊ agresta salua ⁊ limones. vinum vō granatoruꝫ ⁊ citranguli dimittantur.
¶ De ꝯfectionibus optime sunt ei auellane ꝯdite cū çuccaro p̄us tñ torre facte. ⁊ ꝯfectio de amigdalis ⁊ de fisticis facta: ⁊ anisuꝫ ꝯditū: ⁊ tragea oīs cum sp̄ebus aromaticis. Cōfectionē vō de granis pini oino dimittere debet. ¶ Et de expertis cōfectionibus sunt g̃na fenicłi confecta sicut anisum.
¶ Et mirabile iuuamentum inueni in confectione facta de seminibus raparum conditis sicut anisum.

De potu aūt dicendū p̄ ꝙ vinū ei ꝯueniēs debet esse albū colore: substātia subtile: ⁊ bñ dyaphanū: potētia sua vinosum magis q̄ȝ aquosum: imo nullo modo placet simplicis aque usus. ¶ Modus tñ in potu quo se regē dꝫ est ut obseruet regulas. v. ¶ Prima ut euitet oīs vini potum tpe quo ieiunus est stomachus. ¶ Scđa regula ꝙ in cibatione sua frequēter bibere debet magis q̄ȝ raro ⁊ in quātitate multa: eo qꝛ per talē modū ꝯuenientius cibi ⁊ potus cōmiscentur adinuicem. neqꝫ contingere pōt mor' ⁊ fluctuatio ciborum in stomacho: per que caput multa uaporositate repleatur. ¶ Tertia regula ꝙ cum acceperit cibum caueat a bibitione precedente ipsum. imo aliquā cibi quantitatē prius comedat q̄ȝ bibere incipiat. ¶ Quarta regula ꝙ vinum sibi cōueniens melius est purum q̄ȝ alīqua aqua commixtum. ¶ Quinta regula est: ꝙ si p̄pter cōsuetudinē aut reuerentiam astantium nō possit bibere vinū purū melius est cōmiscere ipm cū tertia parte aque per tres uel per quatuor horas anteq̄ȝ bibatur q̄ȝ p̄pe tempus potus ipm permiscere. ¶ Si aūt necessitas urgeat ad bibēdū aquaꝫ ⁊ p̄prie sic in diebus canicularibus: tūc sit aq̄ illa ex cisterna uel laudabili fonte uel flumine accepta: ⁊ cuꝫ çuccaro cocta uel commixta: sic etiam esset a medietate iunij usqꝫ ad medietatem septembris. ¶ Alijs autem temporibus ultra hec si desideraret aquam ⁊ bibere cogeretur: tunc melior esset potus aque huius decoc. ℞. macis. ℥. j. ß.

fenicli extremitatũ eufragie añ.ʒ.j.ʒ.aque cisterne lib.xxv.
mellis electi lib.j.coquant simul oia:pulue̅ tñ feniculi ⁊ eu
fragie in subtilissimo sindone ligato lassa ligatura. Deinde
coquant inuicẽ semp abijciendo spumã mellis.⁊ coquatur
usqꝫ remaneãt ptes tres.deide per spissuz pãnum colet
⁊ reseruet usui ⁊ bibat ex eo simplici uel cõmixto vino ad
placituz suum.est enim medicina que gẽtes multas libera
uit a cecitate cui ppinque erãt:quare hec hẽat in memoria
Hec de regimie per res non naturales dicta sufficiant.

Pro regimie aũt medicinaliũ intẽtionum ⁊ in
strõꝝ in cura hui⁹ dispõnis ordi
nate assignãda ẽmo satis plixus assignãdus eẽt.uerum qꝛ
dispõ hec is in statu est ⁊ fixa uel cõfirmata. Ideo gñales in
tẽtiones qbus intẽdẽ debẽt ad mãꝫ ãncedentẽ minoratiue
euãndo ipm diuertẽdo ⁊ eradicando.hic nõ vident eẽ ma
gne necessitatis. Videt aũt mihi ꝙ sufficit huic dispõni at
tendẽ solũ cuꝫ.x.regulis ⁊.xv.instrũis medicinalibus curaꝫ
huius dispõnis cõplentib⁹. ℂ pª itaqꝫ ragula est ut iste vir
bis in ãno purget se cuꝫ respicietib⁹ totũ pncipalr caput.⁊
eligat pme purgationis tps a medietate mẽsis martij usqꝫ
ad medietatẽ maij.2ᵉ vo purgatiõis ꝯueniẽtiã eligat p to
tũ mẽseꝫ septẽbris. ℂ Itaqꝫ cõplẽdo pmã purgationẽ post
qntã diẽ lunaris renouari usqꝫ ad vigesimã ei⁹ vno mane
in aurora distãter a cena per.ix.horas grã euõnis miorati
ue accipiat istas.v.pil.℞.pil.de sarcocolla.ʒ.ʒ.pil.cochiaꝝ
℈.ʒ.reforment pil.v.uel.vij.cũ sy.de sticados:⁊ postꝙ acce
pit eas imediate dormiat per mediaꝫ horã:deide pmittas
eas euare per horas.v.deide accipiat cyathũ aque cale cuꝫ
ꝗu.aut tantũdẽ brodij macri pulli:⁊ post illud per vnã ho
raꝫ prãdium accipiat. ℂ Accepto itaqꝫ mioratiuo sequẽti
mane imediate hora designata accipiat hoc digestiuũ.℞.
aque sublimationis:feniculi:eufragie ⁊ rosmarini.añ.ʒ.j.
oximellis cõpositi.ʒ.ʒ.sy.de sticados.ʒ.j.misce ⁊ calm acci
piat ⁊ tardet cib⁹ saltẽ horis qtuoꝛ ⁊ ꝯtinuet ipm pluribus
dieb⁹ ꝙdiu appuerit nubes uel hypostasis in fundo sedẽs
ꝯiuncta eq̃lis ⁊ alba. ℂ Tunc igit sequẽti mane soluat uen
ter eius cuꝫ istis pil.℞.pillaꝝ lucis de iera:de sarcocolla.
añ.℈.j.reforment pillule.vij.cuꝫ sy.de sticados:⁊ accipiat
obuiãdo post eas canones sicut de minoratiuo dictũ est:⁊
hec quidẽ purgatio erit ei ꝯueniẽs pro tẽpore ueris. ℂ Pro
purgatione aũt ꝯueniẽte pro pncipio autũni attẽdẽdum ꝙ
nõ opꝫ uti medicis tã audacis calitatis argumẽto sumpto
a calitate ꝯtinẽtis que pcessit ⁊ tũc adest. ℂ Etiã qꝛ flegma
tica mã ꝗtitate paucioꝛ est.igit erit minoris resistentie ut
euet a vtute. ℂ 3ª rõ est qꝛ fl'a in tpe illo aut est magis dige
stũ:uel ad digõnẽ magis ppatum ⁊ silr ad euacuationẽ.
ℂ Quare digestiua ⁊ euatiua poterunt esse leuiora:uelut
istud.℞.aque saluie ⁊ feniculi.añ.ʒ.ij.oximel.cõpositi.ʒ.j.
misce.⁊ accipiat toties quoties de pdicto dictũ est. ℂ Mi
noratiuũ hoc tpe ꝯueniẽs erit hoc.℞.pil.de iera simpli.℈.
iij.pil.de reubar.℈.j.cũ geleniabin formẽtur pil.vij.⁊ dent
hora pdicta:⁊ obuiet post eas qd de alijs dictũ est. ℂ Era
dicatiuũ hoc tpe ꝯueniẽs erit hoc.℞.pil.de iera cõposita
℈.ij.pillarum cochiaru ʒ.℈.j.fiãt pil.vij.ut dictũ est.⁊ attẽ
dant de eis oia que in superiorib⁹. ℂ Scda regula obuiã
da est ut oi mane aut saltẽ oi altera die per totũ tps estatis
ut masticet vnuꝫ granũ masticis:aut saltẽ masticet vnũ fru
stũ nerui exiccati:aut masticet saltẽ cubebã vnam. ℂ Post
purgationem vo autũni masticet qñqꝫ calami aromatici.
Aliqñ vo frustuꝫ vnũ nucis mus.qñqꝫ vo modicum galãge
⁊ qñqꝫ de agarico masticet ꝗtitatem vnius grani fabe.per
has oẽs masticationes equidem semp spuẽdo totuꝫ qd eli
quabit:⁊ nullo modo deglutiendo illud. ℂ Tertia regula
obuianda est ut initat frequentib⁹ aspectibus speculoꝝ ⁊
fenestraꝝ vitreaꝝ nobilis dyaphanitatis. ℂ 4ª regula ẽ ut
ieiuno stomacho assuescat leuibus pectinationib⁹ capitis
⁊ fricationib⁹. ℂ Quinta regula est ut assuescat frequẽter
ante cenã pedes suos lauare cũ aqua calida decoctionis fo
liorũ ⁊ lauri:saluie betonice:sticados:pulegij:origani:⁊ reli
quoꝝ aromaticoꝝ preterꝙ aneti ⁊ apij:que ambo euitari
debent. ℂ Sexta regula est ut tẽtet oi uere ⁊ autũno uenas
emorroidas apire post purgationes factas pungẽdo eas
cum porcinis setis:aut fricãdo eas cum folijs rubee tincto
rũ:aut boraginis:aut consolide maioris uel similiũ. ℂ Se
ptima regula est ut gratia diuersionũ fumositatũ ⁊ uaporis
sepe assuescat siccis uentosis seu nates uentosare infra me
dietatẽ earum. ℂ Octaua regula est ut frequẽter fricatio
nẽ faciat a pncipio colli usqꝫ ad finẽ spatularum inferius
trahẽdo cuꝫ panno aspero actu calido. ℂ Nona regula est
ut post purgationes iã pdictas in appẽdicijs aurium in p
te occulta uersus collum applicet fricationẽ cuꝫ flamula ul
pscaria ut uesicationeꝫ pcipiat fieri in pte illa:que pus rũ
pat:ita ut aqua ibidẽ ꝯtenta effluere possit. ℂ Ultima re
gula est ut studeat euitare oia puocãtia tussim:sicut occur
sum ad pul.locum fumo plenũ.aut ad flatuꝫ uenti multuꝫ
septẽtrionalis. Et eadem rõne pariter euitare debet occur
sum eoꝝ:que frequẽter ⁊ multũ sternutare faciunt:uelut eẽ
subitus occursus faciei ad splendorem solis ⁊ subita inspi
ratione aeris in forti qualitate acuta.uel odoꝛ piperis gra
norum paradisi sinapis ⁊ similium.

Nũc autẽ pro cõplemẽto opis ponẽda sunt.xij.me
dicamina ẽm quotidianam opationem
non solum mihi utilia:imo ⁊ experta sunt visa. ℂ Primum
itaqꝫ hoꝝ est puluis iste.℞.ligni aloes:gaꝝ.granoꝝ para
disi.añ.ʒ.ʒ.ambre.℈.j.eufragie:feniculi:florũ celidonie capi
tũ rosarũ nõ expãdidarũ añ.℈.j.macis.ʒ.j.fiat puluis subti
lis.de hoc itaqꝫ pul.frequenter pulueriçetur caput eius a
pncipio coronalis cõmissure usqꝫ ad finẽ sagittalis per lati
tudinem triũ digitoꝝ:⁊ fiat qñ uadit ad lectũ ponẽdo de eo
quãtitatẽ.vj.granoꝝ ordoi:⁊ cum ponit scõm puluerẽ sem
per cum petia abstergat primum. ℂ Secundum remediuꝫ
est frequens odoratus pulueris maiorane in panno sindo
neo ligati. ℂ 3ᵐ remediũ est freqũes fumigatio pannoꝝ si
ue tegmẽtorũ capitis facta cũ pul.ligni aloes super carboni
bus asperso. ℂ Quartum remediũ est frequens comestio
recentis feniculi:eufragie:⁊ luminelle.i.cartafilago. ℂ 5ᵐ
remediũ nobile est hoc:ex cuius usu diminutaꝫ magnifice
visionẽ restaurari vidi:⁊ pprie qñ de ipo accipitur.℈.j.an ci
bum.℞.eufra.ʒ.ʒ.macis.ʒ.ij.fiat oĩum pul.subtil.⁊ misce.
ℂ Sextũ remediũ est ut an ꝯfirmationẽ ⁊ ꝯuersionẽ eius in
pãnũ bis in septimana accipiat.ʒ.j.iere archigenis in auro
ra cuꝫ.ʒ.j.aque decoc.granoꝝ feniculi calidum.⁊ tardetur
post ipsam cibus saltẽ horis quatuoꝛ. ℂ Septimũ remedi
uꝫ est freqũes comestio rapaꝝ ⁊ naponũ in cibis ⁊ seminis
eius usus ut supra tactum est. ℂ Octauũ remediũ sunt pil.
iste de qbus oi septimana semel accipiat vna post cenã per
duas hõs.℞.spẽrũ iere simplicis.℈.j.aloes infusi per tres
dies in suc.fenicli.ʒ.j.icorporent sil ⁊ fiãt pil.ex oi.ʒ.vij.de
qbus ter in mẽse accipiat.ʒ.ʒ.in aurora seruãdo cañ.supe
ri⁹ positos de solutiuis. ℂ Nonũ remediũ est usus iere sim
plicis:de qua saltẽ oi mẽse cũ aqua feniculi.ʒ.xiiij.obuiãdo
cañ.ut supra scriptuꝫ est ⁊ non timeas illam dosim:quia de
bilis est ualde. ℂ Decimũ remediũ est freqũes usus cẽtau
ree minoris:de qua in potu cũ aqua feniculi oi septimana
semel accipi põt.ʒ.ʒ.usqꝫ ad.℈.ij.⁊ tardetur post eã cib⁹ ho
ris sex. ℂ Undecimo loco sũt alie qtuoꝛ medicine locales:
quaꝝ aliq̃ applicari non debet nisi post euacuationes ul'es
in anno fiẽdas:que posite fuerũt supius etiã post euacuatio
nes particulares que fieri debẽt:ut imediate ante scriptum
est. ℂ Prima itaqꝫ medicina localis a sapiẽtib⁹ laudata est
ut aliquotiẽs in oculo ponat gutta vna pinguedinis uel li
ꝗris qui dissoluit seu stillat ab epate hirci assato ẽꝫ doctrinã
que talis est:ꝗ sani hirci accipiat epar recẽs:⁊ postꝙ ablutũ
fuerit cõueniẽter vulneret pluribus pforationib⁹:⁊ impleat
ꝗnis pipis:⁊ fenicli:⁊ eufra.folijs ⁊ ponat in ueru ad assan
dum lẽto igne quousqꝫ ꝯueniẽter coctũ sit.cũ igit coquitur

substernat̄ eidē caccola en ea ut colligat̄ in ipā humiditas: que distillat seu cadit ab ipō. ꝛ de hac ocl's colliriçetur ut dictum est. ¶ Secūda medicina localis est: ut sepe in oculo ponat̄ lixiuium factū cū cinerib⁹ stipitū feniculi. ¶ Tertia medicina localis est: ut cū urina pueri nō polluti sepe colliriçet̄ oculus. ¶ Quarta medicina ꝛ spālis est ut accipiat̄ succ⁹ feniculi in fine mēsis aplis ꝛ ponat̄ in uase uitreo lōgo ꝛ stricti orificij: ꝛ pmittat̄ sub radijs solis qndecī dieb⁹ ut bñ desiccet̄: ꝛ tūc accipiat̄ leuiter: ita ꝙ a fece nō cōturbet̄. ponat̄ itaqꝫ in alteꝝ uas: ꝛ ad quācūqꝫ. ʒ. 5. lib. ei⁹ imponat̄. ʒ. j. subtilissimi pl'ueris ligni al'. ꝛ iteꝝ alijs qndecim dieb⁹ sub sole dimittat̄. tunc igit̄ accipias ipm ꝛ colet̄ bis per pānū spissū ꝛ repōat̄ i uas vitreū bñ obturatū ꝛ colliriçet̄ ocl's in eo. ¶ Ultīm medicamē qd̄ expertū dr̄ ab auctoribus est istud. ℞. cineris capitis hirūdis cōbusti. ʒ. ij. mellis electi. ʒ. iij. succi fenicli. ʒ. j. misceant̄: ꝛ ponant̄ in ampulla vitrea: ꝛ claudat̄ orificiū ei⁹. Deide coquat̄ i caldario pleno aque bulliētis ꝗusqꝫ vna medietas cadat: ꝛ altera remaneat: itaqꝫ colliriçet̄ ocl's i māe tēpestiue: ꝛ paꝝ añ cenā: ꝛ qñ itur ad lectū ex eo guttā vnā in ocl'is ponēdo: ex quo ꝛ alijs mihi utiliora iter alia visa sūt p vniuersa uolumia collectis sūmi oipotētis saluatoris clemētia ad optatū pducat. Amē.

Consilium. 61. De fistula in oculo.

Generosa dña Blancha malipetro egrotat egritudine in angulo domestico oculi sinistri: que garab dr̄ ab. A. 3° tertij. ꝛ est' fistula in lachrymali illo. Cuius qdē ultimata ꝛ pfecta curatio fieri debet magis per cauteriū ex auro ul' ferro ul' calibe. Uerūtñ q̄r fistula illa nō videt̄ eē antiq̄ multū sicut patet ex narratiōe sua. ideo satis uerisimile est: aut ꝙ in osse nō sit corruptio: cuius oppositum credo esse uerū ꝫ si qua est ibi corruptio non est pfunda. imo leuis ꝛ supficialis multū. ꝛ ideo in ipsius cura videt̄ incipiēdum esse a leuioribus prius ꝙ ad cauterium transeam.

Pro cuius qdem leuis ꝛ tētatiue cure acq̄sitione rectificet̄ regimē ex pte ciboꝝ ꝛ potuū pmo: deide purget̄ caput ꝛ corpus eius. 2° pcedendum est cū localib⁹ patiēti pticule applicādis: que hēant vim attrahēdi māꝫ ex pfundo: ꝛ exiccādi eā: ꝛ cū sua stipticitate cōfortādi locū ne sit receptiuus māerū in posteꝝ. qd̄ qdē regimē videt̄ mihi debē esse ifrascriptū. ¶ Pro pmo igit̄ abstineat hec dña a reb⁹ ualde euaporātib⁹: ꝛ cibis piguib⁹: lacticinijs ꝛ legumib⁹: ꝛ fructib⁹ humidis. ¶ Silr abstineat a reb⁹ acutis: ut sūt cepe: alleum: bulb⁹: sinapis: eruca: ꝛ ualde salsis ꝛ uarijs oib⁹. ¶ Adhuc etiā abstineat ab oib⁹ que sua caliditate ꝛ uaporabilitate caput replē ɔsueuerūt: ut sunt arōtica oia fumosa via ꝛ cito post cibū dormire: ꝛ forti exercitio: ꝛ reliq̄ de numero taliū. ¶ Pro 2° vo pncipal'r eūetur corpus pus ꝛ argumēto sumpto a cōplexione ꝛ habitudine pus est corpus euandum ul'iter. deide canonice pcedēdo trāseūdum eē ad ptialē capitis euonē. uerū ꝫ q̄r talia oia scribi facili⁹ calamo ꝛ vbo cōmēdari pñt ꝙ operi. ideo apparet mihi cū partialib⁹ ꝛ repetitis euacuatiōib⁹ facile suppleri posse ul'ib⁹ euonib⁹. ¶ Igit̄ pus corp⁹ mioratiue euet̄ cū his pill. ℞. pil. de iera maiori siue cōposita. ʒ. j. reformētur pille. vij. cū sy. de calamēto ul' alio eidē pportionato: ꝛ exhibeant̄ cū septem ɔditionib⁹: que sup oi farmaco exhiberi debent sparsim colligēdis. 4° primi. cap 3°. ꝛ x° practice haliabatis. ꝛ ab usu communiter operantiū. ¶ Euacuatione minoratiua pmissa digeratur materia cum hoc digestiuo ꝛ satis leni. ℞. aque betonice. ʒ. iij. aque rosmarini. ʒ. ij. misce. Dyaolibanum est medicina potens in exiccando materias: ꝛ proprie capitis ꝛ neruorū. ¶ Digestiuum efficacius predicto potest esse hoc. ℞. syrupi de calamento. ʒ. j. oximellis compositi. ʒ. 5. aque decoc. macis. ʒ. iij. Et si timeres epatis caliditatē frāgant̄ hec digestiua cū aliquo remittente eoꝝ caliditatē ut aqua cicoree ꝛ similib⁹: ꝛ accipiatur hoc digestiuū per septimanā cōpletam. ¶ Et si tpe quo assumit̄ digestiuū uēter esset stipticus accipiat omni sero aut alternatiue pillulam vnā allefanginā aut de aloe abluto paruū añ cenā. ¶ Digōne māerū apparēte euacuet̄ mā cū his pill's. ℞. pil. de sarcocolla. ʒ. ij. cochiarū. ʒ. j. reformenf pille. vij. cum electuario succi rosarum ꝛ exhibeant̄ ut supra. ¶ Factis euōnib⁹ iā pdictis oi mane bis colliriçetur ocl's cū collirio imediate ifrascripto duas ul' tres guttas iponēdo. Post illud aūt iponat̄ vna petia hui⁹ sequentis cōpōnis sup āgulo domestico ocli: ꝛ liget̄ firmiter ꝛ adherēter cū pl'uaceolo lachrymali āgulo supposito cū debita adherētia. ¶ Descriptio collirij pnoīati est hec. ℞. antimonij tucie preparate añ. ʒ. j. sarcocolle in lacte nutrite bm doctrinā. ʒ. iij. licij: sang. dra. spodij: dragāti torrefacti: scorie ferri pparate bm artē. añ. ʒ. iij. aque ruthe solatri ꝛ celidonie añ. ʒ. j. ex pl'ueribꝰ suprascriptaꝝ reꝝ: fiat sief cū succo ruthe ꝛ exiccet̄. deide cū pdcis aqs fiat colliriū fricādo sup cote. ¶ Descriptio empl'i supponēdi loco est talis. ℞. mumie boli ar. acatie. sang. dra. thuris hypoqstidos: masticis añ. ʒ. iij. cupulaꝝ glādiū: nucis cypssi: gallaꝝ pforataꝝ. añ. ʒ. j. glutis pisciū: dragāti: gūmi ara. añ. ʒ. j. dissoluatur glutē cū aceto nigro fortissimo ꝛ ceteris additis fiat empl'm soli de substātie. Hec mihi visa meliora pro nūc fuerūt. Amen.

Consilium. 62. De palpebra inuersa.

Patiens igit̄ purget̄ cum his pillulis p̄: ꝛ tardet cibū per horas sex ꝛ sumat mane. ℞. pillulaꝝ aurearū. ʒ. ij. cochiarū. ʒ. j. fiāt. vj. ¶ Sequēti vo die sumat hoc digestiuū per totā vnā septimanā. ℞. syru. ro. ʒ. j. syr. acetosi cōpo. ʒ. 5. aque feniculi cicoree añ. ʒ. j. 5. misce. ¶ Post cōplemētū vo digestiui sumat iterato pillulas suprascriptas imediate: ꝛ postea oi qnto die ɔsulo sibi sumat vnā de suprascriptis pillulis p duas horas post cenā. ¶ Sup carnositate vo palpebre iuerse fiat linimētū pluries in die cū suc. apij ranini p. viij. dies: deide per alios. viij. dies madefiat loc⁹ leuiter cū aqua salis armoniaci: ꝛ semp post pmū succū ꝛ aquā ultimā supponat̄ carni addite hoc vnguētū. ℞. emplastrū de mucillagib⁹. ʒ. ij. alluminis crudi vitrioli cōbusti añ. ʒ. j. dissolue emplastrū cū vino antiq̄: ꝛ icorpent̄ cū eo pulueres: ꝛ fiat vnguētū bñ glutinatum: de quo vngat̄ palpebra ut dictum est. Amen.

Consilium. 63. De obtalmia a sanguine mixto flegmati salso.

Obtalmia huius gñose Dñe iudicio meo pēdet a mā cōmixta ut san. fleg. salso. Neqꝫ credo ipsam mām eē cōmixtā ex cho. ꝛ sang. Et monēt me ad illō plura motiua. ¶ pᵐ est lōgitudo huius obtalmie: que plixo tpe durauit. cholerica aūt obtalmia nō eēt tāte lōgitudis pp acuitatē māei: cui⁹ piodus p se nō trāsit. 14. diē. ¶ 2ᵐ vo motiuū est uehemens prurit⁹ cū mordicatiōe cōmixt⁹: qui ambo sunt accñia māei salse: sicut pungitiuus dolor est accidens cholerice. ¶ 3ᵐ vo motiuū est expāsio uel dilatatio hui⁹ māei ad frōtē ꝛ ad faciē. cholerice autē māei uehemētius exalāt: ꝛ citi⁹ euanescūt ꝙ fixe pmaneāt mēbris. ¶ 4ᵐ vo motiuū est: ꝙ ps hui⁹ materiei coicata est pectori: ꝛ facit ulceratiōes in mamillis. māe autē cholerice pus euaporāt ꝙ in saniē ɔuertant̄. Et plura alia motiua ad hāc intētionē si nō effugerem longitudinē. ¶ Neqꝫ iterum credo: ꝙ huius obtalmie longitudo pncipaliter pueniat pp̄ter retētionem mēstruoꝝ: pp̄ter impregnationem: quoniam frequenter videmus plixas obtalmias in viris ꝛ mulieribus non pregnantibus. ¶ Et adhuc exꝝ:

q cuz mẽstrualis mã sit mltiplicata ppter lõgitudinẽ tpis impgnationis mirabile esset q ipa nõ fecisset in oculo corruptionẽ magnã in vuea cornea uel ɔiunctiua: aut saltem visui magnũ fecisset nocumẽtum. qm̃ videmus obtalmias a quarta usqz ad septimã diem qñqz auferre visionem.

Qualitercũqz tñ ɔtingit dispõni pnideret qnque remedijs ifrascriptis. Regimẽ vo per euones τ digõnes ɔueniẽtes non dubito esse cõueniẽter administratũ sicut cõueniẽter fieri potuit. Scio tñ in ea que de hoc regimine necessaria fuissent: nõ potuerunt eidẽ cõueniẽter administrari ppter impregnationẽ: propter quã hec egritudo difficilioꝛ est reddita q si nõ fuisset pgnãs lz tñ hãc dispositionẽ magis credã eẽ per eẽntiã q per colligãtiã matricis pncipaliter: ut supra pmissuz est. Regimẽ per illa quinque remedia ita administrarẽ ego si essem patiens. ¶ Pm itaqz hoꝝ remedioꝝ est puluis iste quo mane τ sero pulueriçet caput ei a pn comissure coꝛdalis usqz ad finẽ sagittal spgendo de eo iter capillos usqz ad qtitatẽ sex gnoruz oꝛdei cum setula semp aspgẽdo pmũ positũ puluerẽ deponẽdo qñ poni debet scõs: τ est ei descriptio tal. ℞. floꝝ nenufaris. ʒ. j. corticũ citri. ʒ. j. ß. viol. ro. añ. ʒ. ij. cãphore. g. iij. ligni aloes. ʒ. j. fiat oium per se puluis subtilis τ cõmisceatur. ¶ Secũdũ vo remediũ spãle est linimẽtũ hoc de quo magnũ in obtalmijs τ fluxib mãerũ ad oclos iuuamẽtum iueni mai q in alijs fere remedijs oib: τ liniant ex eo frõs τ tempa bis in die actu frido uel tepido. ℞. amili. ʒ. j. ß. terresigillate. ʒ. vj. tucie preparate. ʒ. ß. sief memite. ʒ. j. ro. spodij san. ru. acatie hypoqstidos añ. ʒ. ij. gũmi arabici toꝛrefacti ʒ. j. succi plãtaginis succi ɔsolide ma. añ. ʒ. iij. fiat vnguẽtũ in moꝛtario plũbeo lõga ɔtritione cuz suo pistello τ spo q utilimũ est. ¶ Tertiũ remediũ spãle est remediuz istud. ℞. sief albi facti ex mucillagine dragagãti. ʒ. ij. sarcocolle nutrite. ʒ. j. tucie pparate. ℈. ß. suc. ro. ʒ. ß. aque viol. ʒ. j. colliriçentur oia sup cote τ de hoc saltẽ sex vicib in die nãli colliriçetur oculus. ¶ Quartũ spãle remediũ huic dispõni ɔueniens est epithima hoc. ℞. aque solatri aque viol. añ. lib. ß. papauer. albi. ʒ. ij. terant simul ultima ɔtritione usqꝫ papauer fere vtat in aqua: deinde pdictis addant isti pulueres. ℞. amili de oꝛdeo. ʒ. iij. sief memite. ʒ. ij. sandarace. ʒ. ß. cõqssentur oia simul τ ifundat in ea pãnus qui expssus superponat oculo fronti τ tẽporib. ¶ 5m vo spãle rememτ ultimum est iste puluis de quo bis in die nãli oculo iponat ad qtitatẽ vni grani milij τ per duas horas aut saltẽ per vnã in loco opaco teneatur oculus clausus. deinde oculo imponant gutte due collirij suprascripti. ita cõtinuet in opatione pcedendo τ non subito sanabitur.

¶ De egritudinibus aurium sequuntur consilia.

Consilium. 64.

De ulcere in aure cuz exitu virulentie: cum sonitu quodaz τ diminutione auditus.

Hec domina hẽt ulcus in aure cum exitu virulentie τ cũ sonitu quodã τ diminutiõe audit. vñ appet q hẽt nocumẽtũ diminutionis τ coꝛruptiõis in opatione sensus audit: ppter qð opoꝛtet ɔsiderare magnuz in ea esse pticulum trãsitus in completã surditatem cui sic prouideat. ¶ Pmo igit abstineat a superflua qtitate ciboꝝ τ potuũ grauatium stomachũ τ caueat comedẽ cibos de pasta lac τ lacticinia oia τ pisces elixos τ pprie tinchas τ anguillas. Et legumina oia τ caules etiã dimittat τ oia fercula brodialia in sero maxime. Sil' effugiat vinũ dulce albũ grossuz turbidũ τ valde fumosuz: lz bibat ipm cũ aqua recẽti cõmixtu z iponẽdo de ea quartaz partem. Et caueat foꝛtia exercitia τ labores sup cibo τ effugiat semper caput tenere decliue.

De medicinalibus vo sex sibi sunt necessaria. ¶ Pmuz est q ɔstãte vtute τ reliquis fiat sibi flobotomia super manu dextra de uena cephalica que est inter policem τ indicẽ a qua extrahantur sanguinis. ʒ. iiij. uel quinque. ¶ Scõm vo remediũ est q vno mane in auroꝛa comediat. ʒ. v. dyaturbit cũ reubarbaro: post quã doꝛmiat p horã τ tardet comestionẽ post ei assumptionẽ p horas ad minus qnqz aut. vj. ¶ Tertiũ vo remediũ est q faciat sibi sacculũ vnũ z plenuz de puluere radicuz asari τ sit latitudis spãse vñquaqz τ calefaciat ipm semp sup vna tabula ligni de ladice aut cypsso bñ calefcã τ supponat aurẽ infirmã saltẽ per qrtã ptẽ hore: aut per mediã horã calefaciẽdo ipaz: deide qscat per qrtã ptẽ hore. ¶ Quartũ pncipale remediũ est q oi die nãli qtuoꝛ vicib iponat in aure sua de hoc medicamie duas uel tres guttas tepidas iacẽdo sup aure ɔria p. viij. ptẽ hore τ semp mũdificãdo aurẽ cũ vna tẽta facta de pãno lini subtili. ℞. olei de pice. ʒ. j. olei de costo. ʒ. ß. olei onfacini. ʒ. j. ß. ellboꝛi al. ℈. j. armoniaci. ʒ. j. ß. oppoponacis serapini. añ. ʒ. ß. ligni aloes. ℈. j. macis. ℈. j. partes duas: puluerIçentur omnia pulueriçanda τ terantur simul in moꝛtario ultima contritione. ¶ Quintum remediuz pncipale est q post assumptionez suprascripte ɔfectiõis hec dña vno sero paꝝ añ cenã accipiat vnã de ifrascriptis pillis. 2m vo ex eis accipiat per horaz post cenã ɔtinuãdo hũc modũ accipiẽdi eas de 4o in quartum usquequo sanata erit. ℞. pillarũ cochiarũ. ʒ. ij. pillarũ aurearũ. ʒ. j. forment pil. vij. ex. ʒ. cum succo rosarũ. ¶ 6m τ ultim rememest ut postq medicauerit aurẽ per. x. dies cum pdicto vnguẽto: tunc alijs. x. diebus imponat auri quater in die nãli tres guttas de succo ciclaminis uel panis poꝛcini tepido: deinde reuertatur de succo ad vnguentum τ cõuerso semp medicãdo aurem τ sic ɔtinuando usquequo sana erit. ad laudem dei oipotentis. Amen.

Consiliuz. 65.

De triplici mala dispõne in aure: videlicet. ¶ De nocumento diminutionis auditus. ¶ De sonitu preter naturã in aure percepto. ¶ De exitu humiditatis coꝛrupte ab aure.

Hic reuerẽdus in Christo pater τ generosus vir de nobili pgenie Barbaro sicut nup accepi egrotat nocumẽto auris triplici. ¶ Primũ qdez est nocumẽtũ diminutiõis audit. ¶ Scõm est sonit pter naturã in aure pcept. ¶ Tertiũ vo est fluxus uel exit humiditatis ab aure coꝛrupte iterpolatim eueniẽs. ¶ Et hec qdẽ nocumẽta lz nõ appeant excellẽtia: sunt tñ uerẽda multũ: minant eni cõpletã surditatẽ subsecuturã ad ea. ¶ Ipsa quoqz nocumẽta pdicta iuicem sunt depẽdẽtia vnũ a reliq sicut nũc descẽdẽdo appet. ¶ Necesse eni est oẽm humiditatẽ pter naturã uel coꝛruptã emanãtẽ ab aure: aut eẽ ppter nocumẽtũ ppriũ auri: aut pp colligãtiã. ¶ Si eniz erit pp ppriũ nocumẽtũ auris: aut mã illa coꝛrũpit in uenis τ arterijs minutissimis disseminatis p pãniculũ uestiẽtẽ os anfractuosuz auris iteri. Et hic qdẽ modus existẽdi exit humiditatis raro cõtingit simplex: τ est humiditas ualde paucissima: a paruo enim mẽbꝛo nõ põt mlta per se emanare humiditas: τ cõprehẽdit hic mot p hec signa. ¶ Primũ est paucitas subtilitas humiditatis exeũtis τ raritas euet ei. ¶ Secũdũ est sensatio mala cõplexiõis calide cũ titillatione pulsatione uel pruritu in ea. ¶ Secũdus modus descẽsus humiditatis ab aure τ frequẽti eueniens est ab ulcerib iuẽtis in pãniculo iã pdicto que potuerũt subsequi solutionẽ ɔtinuitatis factã a pmitiua cã: ut spina acu arista τ ossib. aut subsecuta fuerũt ulcera ista ad apata cholerica pdicti pãniculi: τ hec frequẽter eueniũt. ¶ Et uenit i cognitiõe hoꝝ ulcerũ p hec sig. pm pcesserũt doloꝛes τ feb. ad qs ɔsecuta fuit subita eruptio cũ eductiõe mãe saniate virulẽte fetide ul' coꝛrupte: τ hec qdẽ mãei coꝛrupte emanatio frequẽter mlto tpe pseuerat: ita q. x. uel. xv. anni spatio vix bñ curat nisi a viro scia τ ope bñ trito. ¶ Perducit aũt huiusmodi mãei pntia qñqz ad nocumẽtũ diminutiõis audit:

aut q2 ipa oppilat vias transitus spūs aialis a cerebro ad organū auditꝰ ṗdictū. Aut q2 ṗdicie humiditates mala cō plexione corrumpūt complexionē pāniculi auditiui. Aut q2 ꝑpter infusionem ṗdicti pāniculi a mēbris illis spēs so noꝝ non bn̄ recipiunt in organo uel pāniculo isto: neqꝫ in medio ītraneo auditꝰ: ⁊ ꝑpter hoc diminute audiūt talr pa tiētes. ¶ Pōt etiā ab his ulceribꝰ gn̄ari nocumentū corru ptionis auditꝰ. uapor eni ul' fumus qui eleuat' ab humori bus ṗdictis receptꝰ in pāniculū istuꝫ repn̄tat ei uarios mo tus ſm quātitatē subtilitatē ul' grossitiē acuitatē pūctionē uel mordicationē in organo auditꝰ factaꝫ ⁊ uaporibꝰ illis. ¶ Ex hoc fundamēto ꝯcludit' itellectꝰ pluriū apparētiū: si eniꝫ uapor iste acutꝰ multꝰ fuerit ⁊ pars pāniculi istius mo tus ⁊ neruoꝝ uenientiuꝫ ad ipm cerebro ꝑcipiet auditiua potētia motū similē ꝑcussioni aeris armoꝝ ul' aliarū reruꝫ ualde sonatiuarū. ⁊ hic motꝰ talis a sapiētibꝰ tinnitus ap pellat'. ¶ Si aūt talis uapor est multus ⁊ grossus ⁊ aquee nāe ꝑticipās fuerit ⁊ uehemēter agitatꝰ subito repsentat au ditiue potentie motū aque fluētis. ¶ Qḋ si ṗdictos uapo res ꝯtingit uehemēti collisiōe reuerberari ad pāniculū nō uehemēter infusuꝫ repn̄tat' auditiue potētie motꝰ ꝯsimilis collisionis ⁊ reuerberatiōis aeris ad flatū uēti uehementer collisi ad syluas uel parietes uel ad alia: ⁊ hec oīa a viris il lustribꝰ nocumēta corruptiōis auditꝰ nominant': tales eni motus in medio intraneo pāniculis ⁊ neruis cā repn̄tant seipsos ēe exterius in aere inuētos ul' in medio extrinseco in quo nequaꝙ̄ sunt. ¶ Ex qbus oībꝰ tanꝙ̄ ex fundamēto ꝯcludit' ꝙ hec nocumēta tā diminutiōis ꝙ̄ corruptiōis in auditu ꝯtingētia facile ꝑducē pn̄t ad destructioneꝫ auditꝰ siue ꝑpter maioreꝫ corruptionē in mā cōplōnali euenientē ¶ Siue ꝑꝑ oppilōnes uel apata uel alias egritudies cōpō nales ul' subsequētes. ¶ Siue ꝑꝑ magnificatā solōnē ꝯti nuitatis in ṗdictis partibꝰ: solutio enim ꝯtinuitatis mēbro rum est maxima cā debilitatis mēbrorū: ut scḋa ꝑmi cap̄ de cāis debilitatis mēbroꝝ. ⁊ ꝑmo de acciṅti ⁊ morbo colligē dum. ¶ Siue ꝑpter talia ulcera ꝯtingat in auribꝰ multipli cari sorditieꝫ que ꝓhibeat receptionē spūs aialis in organo auditus: que etiā sordities ꝓhibeat receptionē sonoruꝫ in organo auditus declarato. ¶ Aut contingat post talia ul cera remanere cicatrices magnas in organo auditꝰ ex qui busipsum fiat non bene sonorum. ¶ Jam autem declara re opꝫ ꝙ nocumēta ṗdicta auditꝰ ꝯtingere pn̄t per colligan tiā a medullari substātia cerebri cū pāniculis eius: ut patet in sirsen uel carabito in litargia uel cōgelatiōe in subet apo plesia epilepsia ⁊ consimilibus. ¶ Etiā ꝯtingere pn̄t ṗdicta nocumēta per colligātiā organorum auditus a toto ut in febribꝰ ⁊ alijs ꝑtibus: ut pectore pulmone stomacho splene renibꝰ matrice: ⁊ sic de alijs. ¶ Quorum qdem nocumen torum inuentio habetur per conueniētia signa deducentia in cognitioneꝫ nocumentorū totius aut aliarum partium corporis. sed q2 hec non vident' multum ad ꝓpositū facere iam resecaui effugiens etiā lōgitudinē. Si qḋ autem de in ferioribus mēbris frequētiꝰ est causa augendi nocumentū in auditu illud saluatur euidētiꝰ ⁊ frequētius a stomacho ꝓuenire ꝙ̄ ab alijs mēbris. Jn cuius qdem nocumenti co gnitionem coicati auribꝰ ex parte stomachi ꝓuenit' per in uētionem signorū significātiū nocumēta repletionis dolo ris tēsionis aut alterius nocumēti stomachi: qm̄ terminus discretiuus hoꝝ nocumētoꝝ est sensibilis lesio in opationi bus mēbri eueniēs a quo per colligantiaꝫ leditur alterum. ¶ Jn sūma igit' dispō huiꝰ reuerendissimi pr̄is dn̄i ꝓtono tarij barbaro reducit' ad nocumēta ſm ordinem declarata que fuerunt ulcera aut solōnes ꝯtinuitatis in organo au ditꝰ exn̄tia. Jn cuius quidē curatiōis dispōne. xii. mihi vi dent' necessaria obſuari ut nunc in posterum sequit'.

Primo itaqꝫ ꝑcurrēdū est regimē sex reꝝ non nāli um abbreuiate: lꝫ multū diffuse oporteret extēdere calamū si tp̄s adesset. Jtaqꝫ vir iste morā ꝯtrahat in ciuitate domo ⁊ camera bn̄ calis: ⁊ oīno effugiat flatum uenti oriētalis ⁊ occidētalis magnū: ⁊ effugiat strepitꝰ oēs ⁊ fortes motꝰ sonātium corpoꝝ aereī ipetuose collidētium: ⁊ caueat a cātu ⁊ ab approximatione ad cātus multuꝫ excel lētes: qm̄ excellens sensibile corrumpit sensum: scḋo de aīa. ¶ Et caueat ab habitatiōe in locis hn̄tibꝰ testudinales re uolutiones: imo morari ⁊ diu stare in eis non est tutum. ¶ Et caueat a strictura uestiū cōprimētiū pectꝰ uentrē ite stina ⁊ hypocūdria: ⁊ oīno caput eius sit bene munitū in fu lis suffultus dossibus varioꝝ pellibus vulpinis ⁊ agninis

Jn cibis ṽo euitet oīa mltū uaporosa: ut brodialia piguia lacticinia fructus multos bletas spinachias portulacas ⁊ alias frigidas plātas. ¶ Caules ṽo ⁊ rape mētha feniculū petrosel'. serpillum ruta saluia rosmarinus ⁊ relique siles calide plāte optime sunt. ¶ Et radices calide pastinache karote rāpūçeoli ⁊ similes sunt utiles. ¶ Legumina ṽo dimittant' ṗter risum ⁊ pānicum ⁊ far de ordeo ⁊ cicera rubea confracta. ¶ De carnibus lau dant' vituline capreoline castratine ⁊ leporine: ⁊ de pullis oībꝰ ⁊ ꝓprie colūbellis qui singulareꝫ hn̄t ꝓprietatē in hoc casu: ⁊ fasiani perdices starne francolini meruli: ⁊ sic de sin gulis minutis auibus. ¶ Fructus ṽo dimittant' oēs ṗter ficus ante cibum: ⁊ auellane torrefacte optime sunt etiam ⁊ ꝓprie post cibum ⁊ amigdale ⁊ fistici ⁊ nuces etiam non sunt male. ¶ De seminibus ṽo feniculus anisuꝫ grana pa radisi ciminū ⁊ cardamomū omnia utilia sūt ⁊ ꝓprie flos ⁊ semen origani mirabiliter laudata sunt. ¶ Aceti autem usus in condimentis laudandus est ⁊ succus limonum sa litorum. ¶ Agresta ṽo et granata et citranguli non pla cent. ¶ Cinamomum autem ⁊ nux muscu. galanga piper crocus. çç. ⁊ omnia talia optima sūt. ¶ Lac ṽo ⁊ lacticinia omnia ac pastiles cibi omnino dimittant'. ¶ Caseo auteꝫ uti potestis non ualde frequēter ⁊ proprie frangibili ad sal sedinē aliquantā declinante. ¶ Carnes ṽo salite macre ⁊ cū seminibꝰ ꝯdite in landutulis sunt bone. ¶ Cerebrū isuꝑ uētres cor epar renes ⁊ caude aialiū dimittant' ⁊ vniuersa liter oēs neruose pāniculose ⁊ cutanee ꝑtes dimitēde sunt. ¶ Uino aūt utat' albo subtili claro bene aromatico ⁊ medi ocris saporis tēdēte tn̄ ad fumositatē magis ꝙ̄ ad aquosita tē. Et si tp̄e aliquo causa estꝰ aut cōsuetudis oporteret ipm aque cōmisceri: sit aqua cisterne aut altera aqua in qua die bus frigoris coquant' pauci flores origani: ⁊ in diebꝰ calo ris coquat' simpliciter aqua ⁊ cōmisceat' quarta pars eiꝰ cū tribus partibus vini: aut saltē tertia cum duabus.

De modo aūt exercitādi dicēdū ꝙ oīno quiescat post cibū: imo alio tp̄e neqꝫ video sibi exercitiū saltē magnū fore ei utile. Exercitiū aūt peditatiuū paulatim ⁊ lōgo tp̄e factū ita ut ducat corpus ad augmētū suauis caliditatis est ei ꝯueniēs. ¶ Loco tn̄ exercitij utat' fre quēter fricationibꝰ ꝑmo factis a genibꝰ usqꝫ ad pedes: dein de ab iguinibꝰ usqꝫ ad genua. ⁊ 3° a spatulis usqꝫ ad nates. ⁊ 4° loco ab adiutorijs usqꝫ ad manus. ¶ Et loco etiā exer citij ꝑticularis ꝯuenit ei frequēs pectinatio capitis cū setula uel pectine absqꝫ fricatione pānoꝝ: lꝫ pāni calidi ieiuno stō cho capiti frequēter applicati sūt ꝯueniētes absqꝫ fricatiōe.

De sōno aūt ita regat ꝙ postꝙ̄ cibatꝰ fuerit per horā vnā cū dimidia dormiat capite cōueniēter tecto: ut supra dictū est: ⁊ decēter eleuato nequaꝙ̄ inclinato añ uel ad latera: ⁊ sit eius dormitio ꝑma suꝑ latere dextro ꝑ uis: deinde suꝑ sinistro facta. Et si ꝑcipet capitis grauitatem magnā: tunc caueat dormire post cibum nisi trāsactis ho ris tribꝰ. dormitio enim suꝑ repletione cito facta caput re plet: ⁊ reumatismos in eo facit: sed reumata mota fluunt ad membra debilia: sicut ad aures ⁊ similia. quare ⁊c̄.

Circa modum ṽo assumptionis ciborum euitet cibuꝫ aliquem accipere nisi uero ⁊ naturali appetitu i citante ad illud. corpora enim fastidiata ⁊ non pura non sunt cibanda prius ꝙ̄ materia digeratur replens.

¶ Scđa ꝯclusio. nullum cibum accipiat nisi cõuenienter diu ⁊ subtiliter masticatum: qui enim odit vitam suam cibũ deglutire debet sine masticatione cõgrua. ¶ Tertia cõclusio. cibaria multa numero ⁊ specie diuersa non sunt in vnica cibatione accipienda: patet qꝛ ẜm diuersitatem odoris coloris ⁊ saporis ciboꝝ uariat̃ substãtia ⁊ q̃litas eorũ ⁊ facilitas ⁊ difficultas digõnis ipsoꝝ. ¶ Quarta ꝯclusio. in nulla cibatione tẽporis comestionis ꝓlixitas est fienda. hec ꝯclusio est cõtra prelatos: ⁊ ꝓbat̃ sic: qꝛ quando multũ tp̃is in comestione expendit̃ ꝑmus assumptus cibus aliq̃liter digeritur ⁊ cibus ultimo assumptus crudus existens commiscetur ei. ergo incrudabit primum. ¶ Quinta ꝯclo. q̃titas ꝯueniẽs assumẽdi cibi est illa que excludit tensionẽ grauitatem ⁊ dolorẽ stomachi: q̃re semꝑ accipiat̃ cibus tante quantitatis qua nõ grauetur stomachus. ¶ Sexta ꝯclusio. ꝙ pot⁹ non accipiat̃ multus in q̃titate cõtinua ne grauetur ab eo stomachus. ergo oīs pot⁹ melior est in q̃titate discreta fact⁹: hec ꝯclusio est ꝯtra multos igluuiose bibẽtes ⁊ ꝓbat̃ sic. qꝛ melius amplexat̃ stomachus ⁊ cum minori labore recipit vnã librã potus partiti in quatuor uel quinque vices q̃ semel accepti. ¶ Septima ꝯclusio. moderata pot⁹ quãtitas est oīs illa que excludit oẽm fluctuationẽ rugitum uel gurgitationẽ in stomacho. patet qꝛ aliter non bñ digerunt̃ cibi ⁊ pot⁹: nisi qñ bene quiescũt in stomacho. sed rugitus ⁊ fluctuatio sunt motus inquietantes cibos ⁊ potus in stomacho. igitur ⁊c̃.

Pro mẽsura igit̃ sexte rei non nãlis. s. accñtiuz aie: dicẽdũ ꝙ oẽs aie passiões uel accñtia ꝓpter que fortis ⁊ ꝑseuerãs fit in spiritib⁹ ⁊ humorib⁹ agitatio euitari debet. talia eni accñtia sunt sic̃ subitus ⁊ fortis timor ⁊ imoderatuz gaudium ⁊ suꝑfluus risus. ira aut uehemẽs iracundia: ꝓpter que oīa uehemẽs fit motus ⁊ euaporatio ad cerebrum ⁊ oẽs partes capitis. ¶ Similiter etiã passiones anime per quas a circunferentia ad centrum fortis fit mot⁹ in spiritibus humoribus ⁊ mẽbris euitãde sunt: ⁊ talia sunt sicut ãgustia tristitia sollicitudo cogitatio uel ꝯtemplatio ꝓfunda de rebus tristantib⁹. He eniz oẽs passiones exterminãt ⁊ mutãt corpus ab ea que est ẜm naturam consistentia. tegni tertio.

Secundus v̊o ꝑncipalis canõ de duodeci supra tactis obſuãdus ꝙ diligẽter fiat aduertẽtia si nocumẽtũ audit⁹ ꝯtigeret ꝓpter ꝑñtiã multi ceruminis aut suꝑfluitatẽ in aure intẽdat̃ ꝯuenienti mũdificationi eius. ¶ Et primo quidẽ cum pannis subtilissimis diligẽter ⁊ sepe reuolutis in aurem. ¶ Scđo v̊o cum eisdem sepe madefactis in tepidã aquã mellis cum decoctione origani factã. ¶ 3° v̊o ⁊ meli⁹ cum aqua mellis ⁊ pulpe colloquintide facta. ¶ 4° v̊o cũ auris mũdificatorio facta ex auro argento ere. i. auricalco: sed ꝑmũ ⁊ ultimũ meliora sunt alijs. ¶ 5° sepe imponat̃ auri liciniũ factũ de pãno subtili lineo intincto in melle ⁊ succo cepe madefacto: ⁊ hoc simul cuz secundo ⁊ tertio remedio experta sunt.

Tertius canõ ꝑncipalis obſuãdus est ꝙ si nocumẽtuz audit⁹ qđ fuerit de ꝑdictis trib⁹ contingat: ꝓpter que remãserũt in organo audit⁹ que sunt magne ⁊ ꝯfirmate hec dispositio penitus erit incurabilis. ¶ Probatur conclusio. quia per tales cicatrices organũ auditus reddit̃ nõ bene sonorũ. ¶ 2° qꝛ in loco cicatriçato nõ põt recipi sufficiẽs quãtitas sp̃ũs aialis necessarij ad operationẽ auditiuã: eo qꝛ locus cicatriçatus nõ est porosus. ¶ Et 3° iteꝝ qꝛ remedia que eẽnt necĩa ad extenuãdã ⁊ subtiliãdã cicatricem nõ pñt ꝯueniẽter applicari tali pãniculo ꝓpter anfractuosam reuolutionem ipsi⁹ exitis super osse auris. ¶ Si aũt cõprehẽderet vir in sciẽtia peritus ⁊ remãsissent cicatrices tenues post ꝯsolidationez ulcerũ in hoc tria sunt mihi experta remedia. ¶ Primum est ꝙ in aure premũdificata a sorde ifundat̃ media guttula electi balsami tepidi. ¶ Scđm est ⁊ expertuz ut imponat̃ in ea succus prassij tepidus cum pauco puluere musci. ¶ Tertium ꝙ auri iponat̃ oleum amigdalaꝝ amaraꝝ bullitũ per medietatẽ: hec enim tria etiã cuz testionio auctoꝝ sunt ꝓbatissima.

Quartus canõ est ꝙ cura hui⁹ dispõnis est ut iste vir oī uere ⁊ autũno euacuet̃ per hunc modũ: aliter ꝓcessus eius nõ felicitabit̃. Et qꝛ nunc instat autũni tp̃us euacuet̃ cum istis instr̃is. ℞. pil. aurearũ ⁊ de sarcocolla. añ. ʒ. ß. forment̃ pil̃. vj. aut. vij. cũ el̃uario ro. ⁊ accipiant̃ per. viij. horas post cenã ⁊ nõ dormiat post eas nisi per horã ⁊ post. v. horas accipiat cyathũ vnũ aque calide bñ çuccarate ⁊ elapsa hora vna comedat. ¶ Die imediate sequẽti accipiat hoc digestiuũ. ℞. sy. de calamẽto. ℥. j. syru. cõpositi acetosi. ℥. ß. aque saluie betonice ⁊ lupulloꝝ. añ. ℥. j. misce ⁊ cal̃m accipiat̃ in aurora ⁊ expectet post ip̃m per q̃tuor horas cõtinuãdo ip̃m dieb⁹ octo. ¶ Nona v̊o die immediate sequẽti purget̃ cũ istis pil̃lis. ℞. pil̃larũ de iera cõposita: pil̃larũ cochiaꝝ ⁊ de sarcocolla añ. ℈. j. forment̃ pil̃le vj. cuz el̃uario ro. ⁊ accipiat̃ in aurora obſuatis ꝯditionibus que dicte sunt in ꝑcedẽtibus. ¶ Pro purgatione aũt ueris. ℞. agarici electi. ʒ. j. ß. reupõtici. ʒ. ß. penidiaꝝ çuccari añ. ʒ. vj. aque saluie ⁊ origani uel decoctionis eorũ. añ. ℥. ij. çinçiberis electi. ḡ. viij. spice nardi. ḡ. v. salis gẽme ḡ. ij. ifundãtur pulueres in ꝑdictis aq̃s per diẽ nãlẽ: deide calefiant ⁊ diligẽter exꝓmant̃ que colatura accipiat̃ in aurora calida obſuãdo ꝯditiones in ꝑdicto solutiuo autũnali dictas. ¶ Die v̊o sequẽti hoc minoratiuũ accipiat hoc digestiuuz qđ ꝯtinuet. vij. uel. viij. dieb⁹ obſuando ea que scripta sunt in digestiuo autũnali. ℞. syru. de bisantijs. ℥. ß. syru. compositi acetosi. ℥. j. aque fenic̃li apij ⁊ absinthij. añ. ℥. j. misce hoc totũ cal̃m sit acceptũ. ¶ Nono v̊o die sequẽti purgetur cũ hoc. ℞. el̃uarij idi. ʒ. j. ß. iere galieni. ʒ. vij. accipiat̃ cum aqua calida bene çuccarata. ¶ Et si aboīaretur iera ꝓpter amaritudinẽ: tunc loco eius accipiat pil̃larũ de iera cõposita. ℈. ij. pil̃larum cochiarum. ℈. j. forment̃ pil̃le cuz electuario rosa. vj. uel. vij. ⁊ accipiant̃ in aurora obſuatis cõditiobus que in de alijs pillulis dicte sunt.

Quintus v̊o canon ꝑncipalis est ꝙ post istas euõnes regulares iterũ utat̃ pillulis nunc scribendis de q̃bus accipiat vnam parum ante cenã oī. v. uel. vj. die cũ rugitu⁹ censione ⁊ aboīatione stomachi. Si autem nullum accidẽtiũ hoꝝ hñet: tunc accipiat vnaz de istis pil̃lis per duas horas post cenam die sexta uel septima ut dictum est. Sũt autẽ pil̃le iste. ℞. succi eupatorij succi ligritie añ. ℈. j. salis indi. ʒ. ß. çinçiberis cinamomi gariofiloruz cubebaꝝ florum rosmarini nucis mus. añ. ʒ. ß. ligni aloes ℈. j. aloes epati. electi. ℥. iiij. agarici hermodactyloꝝ añ. ʒ. ij. pulpe collogntide. ʒ. j. pulueriçent̃ oīa ⁊ fundant̃ in lib. ß. aque maiorane diligenter cõmiscendo: ⁊ ita quater uel q̃nq̃es fiet exiccãdo eam: de ista ergo mã fiant pil̃le ex omni. ʒ. vj. quarum usus fiat ut dictum est. ⁊ poterit etiam de eis oī fine. xv. dieꝝ accipe. ʒ. j. in mane obseruãdo ꝯditiones que scripte sunt de alijs pillulis. In is enim pillulis est magnuz secretum mũdificandi caput ⁊ omniuz sensuum: instrumẽta etiam confortando ea siue de interioribus siue de exterioribus sensibus intelligam.

Sextus canõ ꝑncipalis est ut admistret̃ ei hoc aromaticũ. ℞. ligni al̃. maiorãe floꝝ rosmarini se. basiliconis. añ. ʒ. j. cubebarũ granoꝝ ꝑadisi florũ ul̃ se. andacoche çinçiberis electi gaꝝ. añ. ℈. ij. musci ambre añ. ḡ. iij. rosa. cortic. citri añ. ℈. j. origa. ʒ. iiij. pulueriçent̃ oīa per se ⁊ ligent̃ in sindone de g̃na retorta: ⁊ sepissime odorent̃: hoc eni aromaticũ apit oppil̃ones cerebri etiam ꝓfundas ꝯfortat̃ ip̃m ⁊ expurgat mãs ab aurib⁹ oculis ⁊ palato.

Septimus canõ ꝑncipalis est ut iste vir saltem oī septimana ter qñ uadit ad lectum pulueriçet totã caluariẽ capitis cũ hoc puluẽ suꝑaspgẽdo de ip̃o q̃titatẽ octo g̃noꝝ frumẽti semꝑ qñ ꝓponit puluerez scđm cũ setula mũdificãdo ꝑmũ. hic eniz puluis magnifice

ꝯfortat cerebri cõmissuras ⁊ poros capitis apiendo ⁊ mãs ꝯsumẽdo. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. sticados: origani: calamẽti: pulegij: se. andacoche: aristolo. rotũde: assari: maiorane añ. ℨ. iij. betonice: flo⁊ hypicõis macis añ. ℨ. ij. pulueriçẽtur oĩa per se: deide cõmisceant: ⁊ sit ei⁹ usus ut iã dictũ est.

Octauus canõ pncipalis est: ut hic vir conet mãs a capite diuertẽ iferi⁹ distrahẽdo nunc cũ fricationib⁹ supi⁹ tactis: nũc cũ ablutionib⁹ pedũ cũ decoctione lauri maiorane saluie ⁊ siliuz: nũc vo administrãdo aptionẽ emoroida⁊ de qb⁹ si nã sibi puidisset sũmuz iuuamẽtũ obtineret. ¶ Et si emoroides non sunt nãliter apte: tũc qnqz fricenẽ cũ folijs fici aut ꝯsolide maioris aut pãno aspo uel felle tauri. ¶ Si aũt nõ obediũt emoroides aptioni: tũc saltẽ mãe ad inferiora diuertant ⁊ cũ hoc clisteri accepto in mane per duas horas ante prãdiũ. ℞. assari origani artbanite pulegij calamẽti betonice maiorane añ. ℳ. s. fol. malue ⁊ mercurialis añ. ℳ. ij. furfuris grossi. ℨ. iij. coquant oĩa in trib⁹ phialis aque usqz ad ꝯsumptionẽ medietatis: de hac igit aq cũ ꝯueniẽti expssione colata accipiatur lib. j. electi dyacastorei. ℨ. j. iere Gal. ℨ. ij. çuccari rubei: cassiefistule añ. ℨ. s. olei de lilio ⁊ de sisamo añ. ℨ. j. misce ⁊ accipiat hoc clistere ⁊ nõ timeat: qz nõ est violentum sed summo iuuamẽto attrahit mãs a capite ad inferiora.

Nonus canõ est ut saltẽ semel in uere q̃tũ ad medietatẽ ei⁹ ⁊ in medietate autũni in loco ubi finis colli ꝯiũgit cũ spatulis applicet huic viro emplastruz ad q̃titatẽ palme man⁹ factũ cũ trib⁹ ptib⁹ flamule subtilissime trite cũ quarta pte fermẽti sex ul septe die⁊ cũ modico aceti: hoc eniz emplastrũ ibi p q̃tuo⁊ horas retẽtũ cũ sua rubificatiõe ⁊ potẽti caliditate leuiter uesicãtia cutis mãs attrahit a capite quãtũcunqz pfundas. Nõ miret aliqs qz si circa vi⁊ istũ nõ fiet diligẽtia curationis expectat in eo cõpleta surditas: ut in pmo cap demonstratum est.

Decimus canõ ite⁊ pt̃mitti nõ debet p mã a pfundo auris ab ex̃ trahẽda ⁊ ꝯsumẽda ⁊ in uaporẽ ꝯuertẽda ẽm hũc modũ: accipiat eni tabula de cupresso bñ polita ⁊ uehemẽter calefiat añ cenã ⁊ añ prãdiũ ⁊ ite⁊ qñ uadit ad lectũ: ⁊ tũc supponat aurẽ suã cũ tolerantia istius caliditatis usqz ad mediã horam auri magis lese applicãdo ipsam aut utriqz pmutatiz de vna ad aliã aurẽ. ¶ Et si uolueris hoc remediũ efficacius facẽ tũc ℞. floruz origani. ℨ. iiij. pulpe collognde. ℨ. j. ꝯtũdant minutiz ⁊ ponant in sacculo: q sacculus bñ calidus supponat tabule pdicte ⁊ supponat auris sacculo pdicto: ita ut utriusqz virtutem ⁊ iuuamẽtum accipiat auris tam sacculi q̃ tabule.

Undecimus canon pncipalis est ut auri imponat mane in aurora ⁊ semel in nonis ⁊ 3° per mediã horã añ cenã: ⁊ quarto per duas horas post cenã vna gutta olei de pice sublimati diligenter tepidi positi ⁊ non ualde calidi premedicando aurem eo modo quo in secundo cañ. principali supius est declaratum.

Duodecimus vo⁊ ultim⁹ canõ est ut aliqs nõ ꝯueniẽter ualẽtib⁹ imponatur auri hoc cõpositũ: qd mirabili iuuamẽto ꝯferre vidi surditati: ⁊ adhuc forti: ⁊ hoc remediũ inuẽtionis mee paucis viris coicaui in dieb⁹ meis. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. origani pulpe collogntide flo⁊ serpulli ⁊ maiorane añ. ℨ. j. musci electi qd tubapirium noiat. ℈. j. ambre oriẽtalis. ℈. j. cubeba⁊ laudani macis storacis calamite añ. ℨ. s. olei amigdala⁊ amara⁊ olei lilio⁊ albo⁊ añ. lib. s. pulueriçent oĩa per se ⁊ diligẽter ꝯquassata ponant in ampulla stricti orificij cũ pdictis oleis. ista igit ampulla cũ argilla uel pasta diligẽter clausa diligẽter suspẽdat in caldario aque per vnã horã magnifice bulliẽtis. deide accipiat ampulla ista ab igne ⁊ pmittat refrigerari. De hoc igit oleo actu tepido q̃ter in die medicet auris ut pdictũ est in xi° pcedẽti cañ. videbis eniz potẽtia dei mirabilr opante in seruis suis: qd feliciter ꝯcedat summus ille hierarcha naçarenus qui sanat oẽs lãguores. Ad laudes eius semp imortales. ¶ Accipe igit reuerẽdissime in Chro pr̃ mihi sũma caritate coniuncte Hermolae ptonotarie de celeberrima pgenie Barbaro que tibi nõ leui labore cõposui salubria remedia in tui subsidiũ ⁊ gr̃as age altissimo ipm pro me orãdo ⁊ pro uenerabili in Christo pr̃e dño ptonotario de Monte: qui vires suas ad hec efficiẽdũ totiens: ⁊ tã sedula caritate iterposuit q manifestari illõ tibi mihi eẽt difficillimũ. Age igit feliciter ut spo.

Cõsiliuz. 66.

De triplici mala dispõne: videlicet. ¶ De mala cõplexiõe frigida ⁊ humida cerebri gñatiua multo⁊ flegmatum per indigestionẽ. ¶ De nocumẽto ablationis ⁊ partim diminutionis ⁊ corruptionis auditus. ¶ De ꝯfirmata cecitate in vno oculo ⁊ nocumento diminutionis ⁊ corruptionis visionis in altero. ¶ Diuiditur autem consilium in duas summas. ¶ Sũma pma dispõnes dictas per cãs ⁊ signa inuestigata.

Mansuetissima hũanitas amplissimaqz pietas q̃s multũ florẽ video in reuerende religionis viro dño Salesio epo ⁊c. satis angustiose mouerũt mẽtẽ meã pptere a qz video ipm diuersis egritudinibus ⁊ accñtib⁹ incõueniẽter molestatũ. sed ⁊ tñ uenerãdus pr̃ hic terreri nõ debet: imo animosio⁊ fieri ad expugnãdũ labores corporeos ⁊ aiales sic eniz gñosos animos labo⁊ nutrit: ⁊ extimãdum est absqz dubio aliq talia nocumẽta in meliorẽ ptẽ salutis aĩe sue a sũmo oiuz ꝯditore fuisse collata. Nunq̃ enim bella bonis: nunq̃ discrimina desunt: sic ppter hoc psalmigraphista dauid psal. xxxi° scripsit. Multa flagella peccato⁊: sed spantes in dño misericordia circũdabit. ppter que ⁊ ego spo satis in dño: rogito ⁊ exoro misericordiã suã ut apiat mihi viam subueniẽdi lãguorib⁹ eius. ¶ Sunt aũt huius uenerãdi pr̃is dispõnes tres pncipales oĩa alia accñtia cõprehendẽtes. ¶ Et pma qdẽ est mala cõplexio frigida ⁊ humida mãlis cerebri multo⁊ flegmatum gñatiua ⁊ ꝯgregatiua per viã indigestionis. ¶ 2ª pncipalis eius dispõ est nocumentum ablationis ⁊ ptim diminutionis ⁊ corruptionis auditus. ¶ 3m vo nocumẽtum est ꝯfirmata cecitas in vno oculo ⁊ nocumẽtuz diminutionis ⁊ corruptionis in opatione visiua alterius oculi. ¶ Et pma qdẽ sua dispõ est pnm suorum accñtiuz ⁊ q̃pluriũ alio⁊ pncipaliũ ⁊ euenire potẽtiũ. ppter eniz malã cõplexionẽ frigidã ⁊ humidã corpori augmẽtant superfluitates in anteriori ⁊ medio uẽtriculo cerebri que per ptẽ descẽdunt ad q̃ntum par neruo⁊ que fecerunt ibi oppilationẽ in tota substãtia nerui deferẽtis aut deferre iubẽtis spũm aialẽ ad pãniculum tenuissimuz coopientem os asamac. i. petrosi. ⁊ anfractuosi supficiẽ ꝯcauã: qui hz rei ueritatẽ cũ annulis eidẽ cõmixtis a qbus trahit originẽ est organum audit⁹. cum igit auditiua potẽtia nõ possit exire in opatione suã nisi ẽm q mouet ab obiecto: ⁊ obiectum quãtuncũqz excellẽter sonãs exterius eius spẽs sufficienter diffundit per mediũ extraneum: qd est aer exterio⁊ uel in ꝯcauo auris extris. Et adhuc supposito q spẽs corpo⁊ sonãtiuz recipentur in mediuz: qd est aer intraneus in poris pdicti pãniculi ⁊ neruo⁊ eius inuẽtus ⁊ qetus. videlicet cuz per talia agẽtia potẽtia auditiua nõ possit opari sufficiẽter sine instro ptiali qd est spũs aialis pdictus ptialiter iã modificatus in aure seqtur q erit impossibile auditionem fieri: ⁊ hec est vna ⁊ pncipalissima cã surditatis hui⁹ viri. ¶ Hec aũt surditas a speculatorib⁹ diuisa est dupl̃r. Aut eniz a nã i. a gñatione ꝯcta: aut a tpe. Si autẽ fuerit a nã aut puenit ab oppilatione mãli neruo⁊ ⁊ pãniculi pdicto⁊: aut puenit ab apostemate ipso⁊: aut ꝯtingit ppter multitudinẽ sordis uel saniei: aut accidit hoc ppter soliditatẽ ossis anfractuosi: que ꝯcta est a gñatione q̃si mõstruose: ita q os illud nõ fuerit ꝯcauũ a vtute generatiua pductũ: ⁊ si ita fuerit hec spẽs surditatis oino est icurabilis. Et tales hoies sunt qui surdi

a natiuitate plurimū sunt stulti: ut scripsit phs ꝑ de sensu. ¶ Si aūt oppilatio fuerit in ꝑdictis locis ꝓhibēs delationē aialis spūs a cerebro ad organū audit⁹: aut hec oppilatio nō ptrāsit multū tps: ita ut ꝯfirmata fuerit. aut ecōuerso si ꝑ mō tunc erit adhuc curabilis: lz cū difficultate: tales autē infantes cognosci pnt. q2 cātus z uociferationes auri frequēter approximatos nō pcipiūt nisi paz. Et cū fuerint excellētes motus taliū aut pluriū sepe curari pnt qn crescūt in etate puectiori rōne caloris minoratiui humiditatū: z aliqn curant bnficio sapiētis viri ꝯtis regimē nutriētiū ad calidum z siccū: z subtiliationē humoz z diuertētis mās cū rubificātibus attrahētib⁹ mās ad extra z cū his que ponūtur aurib⁹ approꝑatis ad apiendū z exiccādum mediocriter de qbus inferius descriptiones utiles appebunt. ¶ Si aūt talis surditas tūc a gnātione uel natiuitate ꝯcta lōgum tps habuerit minime curari poterit. arguit eniz debilitatē mēbroz z dispōnē fixā: z hec est snia oium auctoz: ut colligit 4º quarti. z 3º ꝯtinentis. ꝑ cap. in ꝙpluribus passibus z pluries alibi. ¶ Si aūt surditas a tpe puenerit nō ualde ꝯfirmata ita ꝙ nō trāsierit vni⁹ anni: aut duoz spatiū: z tūc curari poterit tū tāto facilius quāto minus longa fuerit: z ecōuerso: tāto difficilius quāto antiqor fuerit hec surditas. Nō enim est impossibile in viro bn regulabili z a medico scia z expientia trito aliquā antiquā surditatē posse curari: ut patuit in fratre Thoma anglico qui surditatē habuerat plurib⁹ ꝙ. XII. annis: z fuit pfecte curatus. z adhuc in sanitate viget: dūmodo cōposui hec dicta. ¶ Etsi illustriū snie in ꝯriū appeant dicēdum ꝙ ipsi locuti fuerūt de his que fm plurimū ꝯtingunt z nō est neciuz nunqz crede posse cōtigē oppositū ei⁹: qd a sapiētib⁹ scribit ꝑpter diuersitatē climatū regionū z locoz: z ꝑpter diuersitates cōplexionū regiminis hoium z alioz pticularium que fere inumerabilia sūt. Et hec est illa spēs surditatis quā Auicēna uocat tarax natiuā: lz tarax possit importare etiā surditatē a tpe ꝯctaz contra distinctā gnatiei que importat nocumētuz diminutiōis opationis auditus. ¶ Propter qd Auic⁹ 4ª tertij. quatuor declarat terminos nocumētuz in auditu puenīens importātes. s. ablationis: z est tarax uel surditas natiua uel a tpe ꝯcta. ¶ Et nocumētum diminutionis qd gnatiē noiatur. s. ꝙ nō possint soni uel uoces audiri nisi a ꝓpinquo: z adhuc qlitercūqz audiant cū difficultate ab audiēte audiunt: ita ut uoces z smones nō uere z distincte ab auditu pcipiunt z hoc nocumētuz ibidē grauedo auditus noiatur. ¶ 3ᵐ vo nocumētuz auditus est alterationis qd uocat corruptio. ꝑpter qd audiēs pcipit strepitus uel sonos in aure quales z ꝙti nō sunt ibi: ꝑpter qd merito nō est alteratio in auditu uel corruptio: q2 audit⁹ in forma sua uel in essentia sua trāsmutatus z corruptus est. Modus aūt intelligēdi tale nocumētuz est ut q2 frequēter a toto corpore patiēte uelut in febribus: aut ab aliqua pticula iferiori uelut a mrīce in qua humores uel spmata corrupta iueniunt z eleuant uapores uel uētositates a renib⁹ epate splene stomacho uel ꝯcauo pectoris ad ipm caput: aut illi uapores uel uentositates in ipso capite ꝑpter debilitatē innati caloris aut spēm male cōplexionis eiusdē gnant in uenis z arterijs: aut in uentriculis uel meatib⁹ cerebri gnantur uapores z uētositates que deferunt per neruos qnti paris ad pāniculū coopientem os auris iterius: huiusmodi ergo uapores immiscent aeri geto exiti in pāniculo dicto z immiscent etiam spiritui animali alterātes spiritū z mobilitātes aerē predictum uelut inundare faciētes: cū ergo in istis uaporibus fuerit facta impssio strepitus uel soni ex magna collisione uel agitatione in spiritibus z pāniculo dicto facta a ꝑdictis uaporibus repntant potētie auditiue strepitus tales: sic aia pcipit illos strepitus uel sonos ac si exterius puenirent: z hoc est formale corrupte auditionis dū bene cōsideras.

Ex isto fundamēto pōt appere solutio ad plura ꝓbleumata. ¶ Primū qre corrupta auditio aliqn appet z aliqn nō. Pōt enim qnqz corrupi audit⁹ per colligātiā totius ad ptes inferiores: nō est aūt necium inferiores ptes delegare semp uapores uel uētositates ad superiora sufficienter pmutātes potētiā auditiuā. Et iteꝝ dato ꝙ semp aliqs uapor uel uētositas in capite ꝯgregata inueniat: nō ois tū quātitas est sufficiēs ad alterādū organa auditus z instra ad corruptionē. ¶ Et adhuc subtilius si in organo auditus repiret multitudo uapoz: nō tū illi sufficerent semp corrumpe auditū nisi ex pcussione uel collisione uehemēti ipsoz. ¶ Et ex hoc fundamēto seqtur 2º. s. alterius quesiti. s. qre in statu febriū plurium appet nocumētū corruptionis in auditu: patet q2 tali tpe plurimū uapor est maioris quātitatis z uelocioris mot⁹. ¶ De 3º qre qnqz nocumētuz corruptionis auditus est ꝯtinuū: fit eniz ita ꝙ nocumētuz est per essentiā in ptibus cerebri z neruoz ꝑdictoz. ¶ Seqtur 4º qre qbusdā appet corrupte audiētibus pcipere semp decursus aqruz: est enim q2 uapor ille est humidus z fluxibilis: aut uehementer colligunt humiditates ad neruum ad pāniculū z ad ossa ꝑdicta. ¶ De 5º qre qbusdā appet ꝯtinue pcipe sibilū: patet: q2 uapor ille est subtilis z uehemēter motus. ¶ De 6º qre ꝯtinue semp appent strepitus ꝑdicti auditui repntati: hoc enim ꝯtingit in hntibus corruptionē auditus puenietē ab essentiali nocumēto ipsius cerebri: que est mala cōplexio ipsius frigida z humida mālis: aut uehemēs collisio in humorib⁹ z spiritib⁹ cerebri z uaporib⁹ inuētis ibidem. ¶ De 7º qre qbusdā hoium repntant sonitus in aurib⁹ armonia buhaz z alioz instroz: ꝑpter eniz hoies exites in locis lōgo tpe ubi pseuerāt tales soni z armonie ꝯtingit ꝙ spēs sonoz impmunt z reseruantur in mediuz intraneū auris z mouent tm spūs z organa. z ipsa mota mouet potētiā cui videt pcipe sonitus illos in exteriori aere q tū nequaqz sunt ibi. ¶ Et ex hoc fundamēto seqtur correlarie itelligi posse difficultatē curationis haruz corruptionū audit⁹. Plurib⁹ eniz hoium in tota sua vita pmāsit sibiluz sonit⁹ aut alr strepit⁹ z hi sunt viri in quorū cerebro uel organo audit⁹ inuenit essentialr nocumentum aliqd de numero ꝑdictoz. ¶ Et appet 8º ualde facile intelligi: ꝑpter qd alique spēs corruptionis auditus facilr curant. hoc eniz ꝯtingit q2 nocumētuz in cerebro: lz sit per essentiā: est tū paz. aut lz sit per colligātiam ab ifrigidātib⁹ ptibus: vir tū in scia z ope bn doctus cām efficientem z mālem nocumēti in mēbris mādātibus ꝯuenietēr digerendo z euacuādo facile pducit hoies ad sanitatē ut mihi frequētissime uerificatum ꝯtingere vidi. ¶ Ex qbus oibus bene ꝯsideratis pnt elici signa hoz nocumentoz auditus: quoz tamen particularem notitiam videbis inferius ubi erit sermo de cura harum dispositionum.

Secūdo vo pncipale nocumētū in hoc viro inuētuz est mala cōplexio frigida z humida z cerebri z totius capitis eius cū abūdātia mārum flegmaticaz que mucillaginose sūt a dnio z aquose z a dnio vitree: hui⁹ enim cōplexionis cerebri signa pnt faciliter videri. ¶ Tactu enim ptes capitis frigide z remisse calide pcipiunt est etiā substātia membroz mollis z facile cedens cōprimenti. ¶ Et hoc qdē appet ex exeūte mutato: plurimas eniz emittit supfluitates sputādo z excreādo mucillaginosas z aqueas: per vniuersas vo fere ptes effusionē capitis per oculos per nares per palatum z per aures. ¶ 3º iterum cognosci pōt q2 pili eius sunt molles plani z nō crispi z ueIociter canitiem iciderunt z color in albedinem z paliditatem inclinatus z uenaz paucitas extēsionis z iuuat a calidis z nocet a frigidis: q2 discrasia est multum eleuata z somnolētus est z capitis grauitatem z lenitatem hns. ¶ Adhuc etiam in opationibus vtutum sensitiuaz sensu exteriori declaratū est nocumētum diminutionis z corruptionis aut ablationis in sensu auditus z visus z olfatus etiā notabilr nocitē. ¶ Silr etiā in hac mala cerebri dispōne demōstrari pōt ex nocumētis in opationib⁹ sensuuz interioz: opatio enim

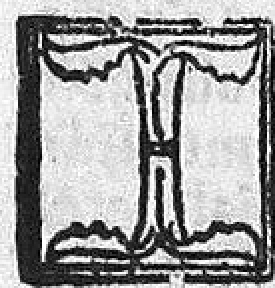
fantasie imaginatiue z cogitatiue z potētie memoratiue nō tabiliter sunt lese: qd̄ melius est sub nube ptrāsire: q̄ ampli⁹ extēdere. hoc de nocumento secundo huius viri.

Tertiū vō spāle nocumētū est in sensu visus q̄dāmō qd̄ nocumētū lz possit plurib⁹ z diuersis ɔtingē causis: spāliter tñ reduci pōt ad triplex nocumētū. s. diminutionis corruptionis z destructionis: q̄ruz tñ lz plurime possint assignari cāe cuiuslibet tñ nocumētū ɔtigē pōt. ¶ Aut ppter lesionē in tunicis oculi. ¶ 2° ppter lesionē uł pmutationē in humorib⁹. ¶ 3° ppter alterationē in spiritibus aut in his sił. z qolibet triū p̄dictoꝝ nocumētoꝝ videlicet diminutionis corruptionis z ablationis pōt eē egritudo per se oculo pueniēs. ¶ Nocumēta itaqz per colligantiā in visu repta ɔtingē pñt aut a cōplexiōe mala calida totius corporis: sicut patet in febrib⁹. Aut ppter tātā caliditatē magna fit resolō in humorib⁹ spiritib⁹ z tunicis oculoꝝ: ut sepe ɔtigit uerificari in declinatione febriū acutaꝝ. Aut idē ɔtingē pōt in febrib⁹ a multa mā p̄dētib⁹ que euaporat capiti replēdo vias trāsit⁹ spūs aialis a cerebro ad oculū est cā diminutionis visus z q̄nqz cecitatis cū fuerit multiplicata potēter. Et etiā p̄dicti uapores spūi visibili cōmixti pñt eē cā corruptionis visus. cū eniz uapoꝛ ille spūi visibili cōmixt⁹ est imutat organū imutatione sui. Et si fuerit uaporositati mot⁹ videt̄ potētie visiue pcipe motuz exterius: qui tñ nō repit̄ ibi. eo q2 uapor iste spūi visibili z aeri intraneo cōmixt⁹ facit potētiā visiuā errādo iudicare res moueri circulariter in medio exteriori: q̄s tñ nō ɔtigit repiri ibi. ¶ Et ex hoc fundamēto appet q̄ nō solū per colligātiā totius ad oculū: imo ppter colligātiā ptialē ut a mrice renib⁹ epate splene stomacho pectore pulmone ppter euaporationē a p̄dictis mēbris eleuatā z spūi visibili z itraneo aeri cōmixtā ificit̄ visio. ¶ Et ex hoc fundamēto iteꝝ cōcludit̄ q̄ silr a cerebro uētriculis z pāniculis ei⁹ pōt fieri nocumētū in visu ut si oppilent̄ vie trāsit⁹ spūs aialis q̄ dz trāsire ad cristalloidē ita ut nihil trāseat de illo ad oculū subita fiet cecitas: q̄lis ɔtigit in notabili q̄dā dña de ciuitate Monache famosa urbe alamanie cui subita cecitas puenit ex oppilatione iā dicta: z tñ pfecte sanata fuit per ea que in ɔsilio altero sup hac mā a me sibi ɔscripta fuerunt. anno dñi. 1422. ¶ Silr etiā pōt accidē nocumētū diminutionis in visu ex oppilatione nō cōpleta in pncipio neruoꝝ opticoꝝ aut in medietate ipsoꝝ aut in ultima pte ipoꝝ ad oculū terminata z iō oēs spēs ipsoꝝ nocumētoꝝ visus per colligātiā a sapiētib⁹ noiate sūt. Solē eni egritudines per eēntiā oculi euenientes sūt que cadūt aut in tunicis aut in humorib⁹ aut in spū visibili qui iā est a tēperamēto cristalloidis mūdificat⁹. Pōt aūt nocumētū in tunicis multiplr ɔtigere. ¶ Primo q̄dē ex pte ɔiūctiue eius nocumētū nō per se z imediate necessario facit ad lesionē visus cū neqz per ipsaz deferantur spēs visibiliū ad cristalloidē neqz fit per tunicam corneā cū spēs per istā nō recipiant̄ neqz etiā deferant̄ uelut fit per pupillā: z silr etiā fit per araneā: hec eni tunica per se z imediate nō facit ad visionē pficiēdā z impficiēdā: sic nec alie res tunice posteriores: sic retina secūdina z scliroticalis cuz faciāt magis ad sustētādū oculū deferēdo ei nutrimētum z conseruandū cristalloidem: z sic de alijs. ¶ Propter aūt nocumētum in cornea cōtingēs in aliq̄ de numero q̄tuor corticuz eius pōt accidē nocumētū ablationis visus: ut si totalr obscura fiat uel oppilata: ita ut spēs visibiliuz deferri non possent. aut ɔtingat ut sit ita exiccata uel ifrigidata ut spēs non possit recipe visibiliuz neqz deferre eas ad pupillā: patet q̄ hō cecus erit. Et si ɔtingat in aliq̄ corticum eius fieri maculā uł pūctuz rubeum uel uestigiuz cicatricis. ¶ Silr etiā accidit nocumētum ablationis si cadat in tota pte añ pupillā: z si fuerit aliqd̄ tale uestigium in pte v̄sus angulū exteriorē: tūc obiectoꝝ visibilium ex pte illi⁹ oculi nō pcipietur ps dextra: aut ecōtra accidet si erit cicatrix uel macula uersus angulū domesticū: sinistra eniz ps obiectoꝝ visibilium nō pcipiet̄ si ceciderit macula uel cicatrices in supiori pte cornee añposite pupille. Ex quo fundamēto etiā apparet q̄ si pūct⁹ macule uel cicatricis fuerit in pte centrali eq̄distāte uel circūferētijs añpositis pupille talr obiecta visibilia appebūt in medio substantie pforata: uelut pūctus opacus in circulo. Ex ex hoc fundamēto etiā plura specula bilia correlaria mltoꝝ pbleumatū declaratiua adduci pñt. Ex quo fundamēto etiā zclare colligere potes nocumenta que sequunt̄ in visu propter turbulētiā oppilationez apostema uel aliud genus egritudinū cōplexionaliū euenientium in pupilla que est pars vuee panniculi zc. ¶ Et silr eadē nocumēta ɔtigē pñt ppter cōplonales z cōponales egritudines aranee z pāniculi z solōnē ɔtinuitatis eius: z tu cōsidera: q2 famosa nocumēta ab auctorib⁹ uł lr scripta assignātur magis ex parte defectus cornee z vuee prouenire q̄ ex pte aranee secūdine uł sclirotice ut hic idē legē potes. ¶ Aūt vō iteꝝ in visu nocumētū ɔtigit ex pte spūum visibiliū. uoco aūt spūm visibilē spūm aialē qui iā de cerebro delat⁹ est ad cristalloidē qui dz visibilis in potētia qū nōdū ad visionē dearticulat⁹ est ppter tēpamentū cristalloides: cuz enim fuerit iā mūdificat⁹ a tēpamento p̄dicto: tūc est actu instrz visionis: patet aūt q̄ p̄dict⁹ spūs tā pmus q̄ scd̄us pōt esse paucus: z fiet nocumētū diminutionis in visu etiā si fuerit turbulēt⁹ z grossus uaporib⁹ cōmixt⁹. ¶ Si g̊ ɔtigat ei uapores cōmisceri mobiles circulariter appebit vidēti pcipe rotulas in aere circūgiratas. ¶ Et si ɔtingat uaporē illum esse grossuz z pōderosuz appebit in aere linea descēdēs ac si esset aque guttula cadēs. ¶ Et si acciderit uaporē illuz eē subtilē z leuē appebit uelut linea semp ascēdēs. ¶ Et si cōtingat uaporē illuz eē paucum z ualde disgregatum appebit vidēti pcipere pulices muscas uel alia aialia per aerem uolitātia hic inde fm q̄ erit intrinseca dispō uaporis ad ferri sursuz motu recto uel deorsuz aut motu giratiuo z sic de singulis. ¶ Et tu ɔsidera q2 hec oīa subtilia sūt z nō bñ itelligibilia nisi a viro scia z ope doctissimo. per q̄rum fundamenta multe uarietates corruptionum opationum sensus visus itelligē poteris sine q̄ruz cognitione nō eris potens ad ɔuenienter curādum eas: ita ut sit muneris tui z nō alieni. ¶ Et ultro iteꝝ per hoꝝ fundamēta poteris itelligē q̄liter z q̄t modis nocumētū in visu ɔtigat ex pte indispōnis triū humoꝝ. ¶ Si eniz cristallin⁹ humor pauc⁹ dēsus z turbulent⁹ fiet aut accidet cecitas aut diminutio visus. z si ei⁹ ptes diuerse sunt: ut quedā min⁹ dēse alie semiturbide aut nō bñ ɔstātes poterit uarietate hui⁹ assignari nocumētum corruptionis in visu. ¶ Necnō etiā si vitreus humor q̄ cōtinet z in se ibibit maiorē ptē cristalloidis fuit mult⁹ turbulētus z opacus nocebit̄ visio: aut q2 paꝝ de cristalloide detectuz ab eo relinquet̄. aut q2 pōdē uel frigiditate uel grossitie sua alterabit z idisponet aialē spūm z ipsaz cristalloidē ad ɔuenienter vidē. ¶ Et idē itelligēdum est de uarietate ɔtingibili in humore albugineo. Cuz eni cōtingit q̄ mult⁹ uapor inuenit̄ in oculo ɔgregat⁹ siue fuerit ibidē genit⁹ ppter debilitatē caloris ipsi⁹ siue fuerit a cerebro siue aliunde ppulsus ad oculū oportebit q̄ cōmisceat spūi visibili. z ppter ei⁹ cōmixtionē uarijs modis corruptionis nocebit̄ visus: cuz eni spūs alterat̄ nece est mediū itraneū z al's in cristalloide iteꝝ alterari. uapor eni ille est agēs applicatū medio z organo imediate visionis qd̄ est cristalloides z remanet ibi multo tpe sufficiēter agēs. in p̄dicta g̊ talr alterabit eadē q̄liter est ei in potētia. ¶ Cuz g̊ talis uapor multiplr posset alterare p̄dicta. aut sui grossitudine spūm aialē igrossando. aut sui opacitate ipm turbulētum efficiendo uel sui frigiditate claudēdo vias trāsitus aialis spūs ad oculuz poterit esse cā silr nocēdi visionē nocumēto diminutionis z corruptionis. Diminutionis q̄dem: q2 nō erit debita quātitas instrī visibilis visionis effectiua aut pfectiua. Corruptiōis vō q2 si uapor ille satis erit leuis mobilitabit spūm aialem motu recto ad supius. ¶ Et ecōtra si uapor ualde grauis

nobilitabit ipm motu recto deorsuz. et si tata erit potētia uaporis mouētis spūm ad sursuz q̃ta ad deorsum et ita pseuerauerit mot⁹ in spū uapore sibi ipresso nece erit q spūs et mediū itraneum oculi ɔtinue moueat motu circulari. ¶ Et ex isto fundamēto colligēda est solō pluriuz pbleumatuz que neciuz est itelligē in opatione visiua ɔtingētiū. Ipsa enī oia hec facillime soluunt in vna suppōne pmissa que est q ois potētia sensitiua iterior uel exterior exit in opationē hāc ul' istā fm q obiecta mouēt mediū. et medium alteratū alterat spūs. et per hoc alterant organa. tūc g potētia opatur fm q sibi offert. g si offert sibi a uapore ul' spiritu alteratiuo motus sursuz uel deorsuz: et sic de singulis: talr pcipit potētia et opabit q̃liter sibi oblatum est a pdictis. ¶ Solue g pmum pbleuma. q̃re est q a qbusdā hoib⁹ medium aspicietibus appet aliqs uapor in aere moueri motu sursum. hoc enim est ppterea q: talis hō hēt caput plenū humorib⁹ uaporib⁹ subtilib⁹ cholericis successiue mouētib⁹ spūm sursuz. ¶ Et ecōuerso appet qbusdā q uapor ille semp descēdat iferius hoc est ppter grauitatē et terrestreitatem ipsius. ¶ Soluit' 3m q̃re qbusdā appet q aer semp moueat' motu circulari. spēs eni talis mot⁹ in spiritu impssa a uapore qui tātuz sui leuitate mouet sursuz quātum sui grauitate deorsum facit potētiā visiuā corrupte pcipe motū circularē in aere exteriori: qui tn̄ nō est ibi. lz tn̄ talis mot⁹ inueniat' in spiritu et aere itraneo. ppter qd potētia visiua idolū talis mot⁹ circularis corrupte pcipit motū esse exterius: cum tn̄ nō sit ibi. Hoc aūt totum teneri debet fm sniam Arx. tenētis fieri visionē intus suscipiēdo. lz al'r dicēduz esset fm sniam Pythagoricoꝝ qui dicebāt visionez fieri ex̄ mittendo: ut colligit' p de sensu et sensato. et tu ɔsidera: q: hoc subtiliādum esset aliq̃liter fm positionē scdam. ¶ Ex hoc iteꝝ fundamento solui pōt aliud pbleuma: videlicet q̃re qbusdā hoium appet pcipe uaporē in aere mobilitatū coloris nigri: aliqñ rubei: nō raro citrini: et freqūēter subalbidi. Spēs eniz talium coloꝝ imp̄munt' in aere a spiritu et uaporib⁹ fm determinatas spēs q̃tuor pmoꝝ humoꝝ his colorib⁹ ppriis coloratoꝝ. ¶ Et appet etiā ultimo ex hoc fundamento: q̃re qbusdaz hoiuz appet uapor colorib⁹ iuicem ɔfusis colorat⁹. hoc eni ɔtingit ppter cōmixtionem māerū humoraliū diuersarum spē: q̃propter diuersis spēbus uapores alterāt spūm et mediūm itraneuz oculi. Et plura alia pbleumata istis pportionata soluē possem si nō effugerem lōgitudinē. ¶ Et ultio ex oiuz hoꝝ fundamento ɔcludit' quot et quāte speculationes medico sint necie ad ɔuenientem curā spērum corruptionis visus. Haꝝ eni dispōnum cura pfici nō pōt ɔuenienter a medico ita ut sit sui muneris nisi ipse distīcte et diligenter cognoscat: sed euidens cognitio hoꝝ nocumentorū necio psupponit suaꝝ cāꝝ notitiā. g ad pfectā curā oino neciuz est causaꝝ et egritudinū ipsaꝝ disticta cognitio. ppter qd subtil'r scripsit Gal. 2° tegni. q al' p in actionib⁹. i. opationib⁹ ꝑus qdem corruptarū causaꝝ cognitio necīa est: deinde salubrium cāꝝ inuentio. vñ et ppter hoc neciuum p mo ordinare regimen qd necessariuz est in cura haꝝ dispositionum ex parte sex rerum nō nāliuum. scdo vo ex pte medicinalium et instꝛoꝝum que conueniunt eis et c.

Summa

scda de regimine pdictarum dispōnum per medicinalia ɔtinens capl'a qnque.

Iam aūt instat necessitas ordinādi regimē medicinale huic viro neciuz pro cura suaꝝ dispōnū et pseruatione a casu in lapsuz deteriorem. qd regimen in qnque capl'a uolo esse diuisum. In p enim cap ponā aliqua instra per que poterit pseruari a decidētia in lapsum maiorem tā cerebri q auris qua adhuc audit et oculi quo adhuc videt. nō enim per bñficium phieum spero ipsum oculum quiā habet pānum ɔfirmatum posse seruari nedum ad melius trāsire. r̄ōnabile tn̄ est ingenium phicum posse facere aurem transire ad melius qua iā surdus effectus est. Igit' in pmo cap describā vniuksās cān. per ipsum obseruādos. In secūdo vo capitulo ponaz regimē cōueniēs dispositioni capitis. In tertio capitulo ponā intētiones et instrumēta diminutioni audit' cōueniētia siue necessaria. In quarto capitulo ponā remedium cōueniēs corruptioni et diminutioni visus. In 5° cap ponā modum deponēdi pānum iam in oculo cōfirmatus.

¶ De regimine vniuersali obseruando per purgationes ueris et autumni. Cap. I.

Pro cōplemēto itaqz pmi capl'i describam pmo purgationē sibi obsuari necessariā in tpe ueris. 2° vo in tpe autūni. 3° vo describaz duo remedia cōueniētia ad pseruādū ipsum tā cerebro q auribus q oculo appropriata. ¶ Itaqz pro executione pmi circa finē mēsis octobris ul' pncipiū nouēbris in anno. 1441. vno mane in aurora accipiat hūc potum cū. ℥. iij. aque feniculi calefacte: et post ipm imediate dormiat p vnaz horā et mediā. et trāsactis. v. horis bibat cyathum vnū aque calide cocte cū granis feniculi et bñ çuccarate: et post istam aquā per vnā horā accipiat prādiū et isto mane det in camera a frigore uēto denudata. est aūt isti⁹ pot⁹ descriptio. ℞. iere gal'. ℥. j. ieralogodiō. ʒ. iij. misce et fiat de eis ut supra. ¶ Facta ista minoratiua euacuatiōe die imediate sequēte hora predicta accipiat hoc digestiuū calefactū: post qd nō comedat nisi ptrāseāt hore 4or. ℞. sy. de calamēto. sy. de sticados: oximellis: sqlitici añ. ℥. ß. misce et totū accipiat ut supra. ¶ Accepto isto digestiuo in vno die imediate sequēte purget' cuz istis pillis. ℞. pillulaꝝ de sarcocolla et cochiaꝝ. añ. ℈. j. ß. p. salis idi. g. iij. forment' pill'e. vij. cū sy. de dicados et accipiat' hora et ɔditionib⁹ obsuatis que dicta sūt de p minoratiuo. ¶ Cū aūt euenerit tps ueris in fine mēsis februarij uel circa pn̄m martij vno mane hora pdicta cū luna habuerit dies v. uel sex a reuolutione sua: accipiat has pill'as. ℞. pill'arū fetidaruz. ʒ. ß. cochiarū: et de iera cōposita añ. ℈. ß. accipiant' obsuatis ɔditionib⁹ in p minoratiuo dictis. ¶ Die vo imediate sequēti: accipiat hoc digestiuū qd ɔtinuet octo dieb⁹ calidū obsuādo ea q de alio digestiuo sunt dicta. ℞. sy. de calamēto sy. de hysopo oximellis cōpositi añ. ℥. ß. aque lauri saluie et betonice añ. ℥. ß. misce. ¶ Die vo octaua imediate sequente: accipiat hoc solutiuū. ℞. iere dyacolo. ℥. ß. eluarij idi. ʒ. j. ß. misce: accipiat' cū cyatho vini calefacti et bñ fumosi et obsuet ea que in alijs solutiuis obsuari debē sunt dicta. ¶ Et si careat iera dyacolo: aut nō posset ipz assumē tunc ℞. pill'aꝝ fetidaꝝ descriptiōe Rasis 9° Almans. cap de palsi. ʒ. j. pill'aꝝ de iera cōposita. ℈. j. et accipiat' ut dictuz est iuicem incorpate. ¶ Post hoc aūt fiat sibi hoc tertiū cōpositū. ℞. macis gaꝝ. sticados floꝝ rosmarini. añ. ℈. ß. folij ligni aloes. çç. añ. ℈. j. pulpe collognt' tide turbit. añ. ʒ. j. ß. radicū hermodactyloꝝ electoꝝ. ʒ. ij. salis indi. ℥. ß. aloes epatici electi. ʒ. v. puluerizent' oia subtil'r et per se: deīde ɔquassentur in mortario: et ifundant' in. ℥. v. aque feniculi et totidez de maiorana et diligēter in catino vitreato exponat' sub radijs solis sepe cōmiscēdo usquequo exiccēt': tūc g ifundant' scda vice pdictis aqs calidis bñ cōmiscēdo et ponendo sub sole et exiccādo ut dictū est: et ita fiat q̃tuor vicib⁹: de hac igitur mā fiāt pill'e ex oi. ʒ. vj. de qb⁹ accipe pōt oi sero aut saltem oi alterno sero vnā paꝝ añ cenā et alterā per duas horas post cenā toto tpe quo accipit sy. descriptos et etiā per totū annū poterit eis uti saltē in septimana. j. ul'. ij. accipiēdo hora pdicta: et si de eis iteꝝ accipet. ʒ. j. oi fine. xv. dierum tardādo cibū et ɔditiōes obsuādo tactas in alijs solutiuis ualde saluberrimū eēt ei. In his eni pill'is est potētia mundificandi stomachū caput et oia istra sensuū si bñ ɔsideras. ¶ Scdm pncipale instrm huic viro ɔueniētissimū cū quo aliqñ surditatē ɔfirmatā et frequēter grauitatē auditus et caliginē oculoꝝ vidi sanari: est hoc. ℞. spērum sotyre magne. ℥. j. specieruz opposite. ℥. ß. amborum descriptione Nicolai in antidotario. mellis electi cocti et dispumati librā mediā. granoꝝ fisticoꝝ mundatoꝝ. ʒ. iiij. ligni aloes electi. ʒ. ij. ifun

dant̄ fistici per biduum in aqua feniculi ꝛ maiorane ꝛ stēt
bñ coopti: deīde minutissime pterant̄ ꝛ coquant̄ ꝛ i corpo-
rent̄ cū melle p̄dicto ꝛ post tepiditatē eius fiat eluariuꝫ cū
spēbus p̄dictis: de hoc itaqꝫ electuario patiēs quātitatem
nucis muscate inter tp̄s assumptionis pillarum supra scri
ptarum in sero qñ uadit ad lectū assumat ꝛ bibat post ip̄m
ℨ.j. aque feniculi uel maiorane calefacte: ꝛ videbit rem gra
tissimam. Hec itaqꝫ sufficiant pro primo capitulo.

¶ De regimine ꝯueniēti dispositioni capitis. Cap. II.

Ecūdū vo capl'm regiminis medicinalib' expli
care debet ea que male cōplexioni frigide ꝛ hu-
mide sunt ꝯueniētia: ꝛlꝫ ea que scripta sunt in p̄
cedēti cap̄ oīa sint utilia ꝛ ne͞cia: pro dispositio-
ne capitis. hic tñ ponā ea ꝛ instra describā capi
ti multū ꝯuenientia ꝛ ne͞cia. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est hoc
℞. folij granoꝝ padisi pulegij origani calamēti serpilli añ.
ℨ.j.ß. ruthe sicce sticados maiorane. añ. ℨ.iij. macis. ℨ.iiij. ga
riofiloꝝ storacis calamite añ. ℈.ij. ambre orietalis. ℈.j. mu
sci. ℈.ß. fiat oiuꝫ per se puluis: cuius medietas liget̄ in sin
done de grana retorta: altera vo medietas cū vino aromati
co incorporet̄ cū. ℨ.j.ß. electi laudani ꝛ fiat pomū: utrunqꝫ
enim istoꝝ alternatim odorare debet: ꝛ erit p̄sidiū magnuꝫ
in ꝯfortando cerebrum exiccādo mās ꝛ apiendo vias ei'.
¶ 2m remediū est hoc. ℞. spērum alipte muscate. ℨ.ß. stora-
cis calamite gallie muscate añ. ℨ.j. laudani electi thuris gū
mosi añ. ℨ.ß. puluerizent̄ oia ꝛ de hac mā sepe carbonibus
accensis fiat sue camere suffumigatio. ¶ 3m instr'm est hoc
℞. granoꝝ paradisi gariofil. ligni aloes folij amomi añ. ℨ.
j. maiorane. ℨ.ij. floꝝ nenufaris. ℨ.j.ß. puluerizent̄ oia per
se: deinde ꝯquassent̄ in fine ponēdo ambre. ℈.ß. ꝛ musci gra
na. v. de hac igit̄ mā sepe puluerizet̄ media pars anterior
capitis a p̄ncipio capilloꝝ usqꝫ ad summitatem eius per
latitudinē quatuor digitoꝝ ꝛ assuefaciat hunc puluerem a
p̄ncipio mensis nouembris per totum mensem februarij
saltem tribus vicibus in septimana qñ uadit ad lectum: ꝛ
qñ ponit puluerem scd̄m cum pectine deponat primum.
¶ 4m vo speciale remediū est: ut iste dñs sepe assuescat an
te prādium ꝛ ante cenā apponere pannos calidos triplica-
tos toti capiti ꝛ eos ibidem tenere compressos: ꝛ post illud
cum setula pectinando caput leuiter abstergat limositatem
supcutaneam. ¶ 5m vo spāle remedium est ut saltem om-
ni septimana tribus vicibus in mane incipiat sibi facere
fricationes a genibus usqꝫ ad pedes: deinde ab inguini-
bus usqꝫ ad eos: tertio a spatulis usqꝫ ad nates semp infe-
rius trahendo usquequo membra rubescāt: tunc a fricatio
ne desistat. ¶ 6m vo instr'm est ut bis in septimana uel ter
in mane per qnque horas ante prādium lōgo tēpore ma-
sticet vnā de pillulis infrascriptis expuendo totā mām que
per eas attrahet̄ a capite ꝛ nullo mō deglutiendo ipsam: q̄
rum descriptio est hec. ℞. masticis dissoluti cum aceto. ℨ.j.
gummi arabici dragagāti mollificatoꝝ cum mucillagine
sebestē añ. ℨ.ß. piretri costi staphisagrie añ. ℈.iiij. ireos. ℈.ß.
pul. hermodactylorum. ℈.v. incorporent̄ oia ꝛ fiant pillule
sicut auellane ꝛ exiccent̄ sub tegula calefacta ꝛ fiat ex eis
ut dictum est. ¶ 7m remedium qd̄ vidi ualde efficacissi-
mum in oibus dispositionibus suis est hoc. ℞. ligni aloes
electi. ℨ.ij. foliorum lauri ambre croci galāge añ. ℈.j. pulue-
rizentur ꝛ fiant ex eis pillule de qbus per longum tempus
in cena post ipsam immediate deglutiantur due uel tres.
¶ Ultimum remedium pro isto capitulo ꝛ efficacissimuꝫ
est ut hic dominus a p̄ncipio mensis decembris usqꝫ ad
medietatem februarij omni tertio sero qñ uadit ad dormi-
endum comedat vnum mirabolanum kebulum conditū
ꝛ electū ꝛ post ipsum bibat. ℨ.j. aque maiorane calefacte cū
modico çuccaro. ꝛ hoc omni tertio sero per quinque ho-
ras post cenam quando exponit se ad dormiendum. In
hoc enim capitulo stat magnum fundamentum curatio-
nis omnium dispositionum.

¶ De instr'is necessarijs nocumento auditus. Cap. III.

Unc aūt ꝯueniēs est explicare regimē ꝯueniens
pro nocumēto audit'. Pro quo premittēduꝫ p̄
q̄ oia que posita sunt in duob' capl'is precedēti
bus sunt utilia ad nocumētum auditus. Itaqꝫ
pro hoꝝ intētione curatiua septē ponā instra p̄-
tim surditati: p̄tim diminutioni ꝛ corruptioni eius ꝯueniē
tia. ¶ Primū itaqꝫ instr'm post ul'es purgationes in uere ꝛ
autūno celebrādas ꝛ etiā post frequētē assumptionē pillaꝝ
que posite sunt in scd̄a pte hui' tractat' est ut hēant̄ tabule
magne cypressi ꝛ calefiāt notabil'r: deide supponat tēpora
alternatim nūc vnū nunc aliud usquequo poterit tolerare
caliditatē predictaꝝ tabulaꝝ cuꝫ auribus discoptis: hoc
enim erit ei singulare auxilium in curatione sua. ¶ 2m vo
p̄ncipale remedium est hoc. ℞. pulpe colloqntide. ℨ.j. hpil.
ruthe abrotani sticados pulegij calamēti. añ. M.j.ß. origa
ni. M.v. nitri. ℨ.ß. bulliant hec oia in lib. xxv. aque usqꝫ ad
ꝯsumptionē medietatis: deinde ponat̄ in cucuma magna
sup qua ponat̄ embotū ꝛ aure diligēter mūdificata incline
tur ipsa sup extremitatē emboti. In cucuma igit̄ p̄us posi-
tus sit lapillus calefactus: ita q̄ effumare faciat potēter li-
quorem: ꝛ suffumiget̄ auris per quartā ptem hore: hoc q̄
dē remediū apit oppilationes aurium neruoꝝ ꝛ cerebri re
soluit ꝛ ꝯsumit mās aquosas grossas ꝛ viscosas ꝛ uētosita-
tes ꝛ uapores genitos ab eis: ꝛ si utraqꝫ auriuꝫ patiet̄ utri
qꝫ applicet̄ hec fomētatio. ¶ Et ex eadē mā medicinaruꝫ
solui sepe facere sacculos magnos qui calefiāt super tabu-
lis cypressi: ꝛ super eis diu teneant̄ tēpora: imo eosdē saccu
los nō raro ꝯsueui ponere sup tabulis calefactis de cypres-
so: ita q̄ utrunqꝫ simul opet̄ in aures. ¶ Uerum qꝛ nocu-
mēta diminutionis ꝛ corruptionis auditus frequēter fiūt
a diuersis causis: ideo hic diuersa particularia describam
remedia diuersis nocumentis auditus conferentia.

Si ergo nocumētū p̄uenerit in auditu ab aposte-
mate calido in aurib': tūc premissis ulib'
euacuationib' ꝛ diuersionib' applicent̄ auri hec duo reme
dia. ¶ Primū ℞. succi solatri succi nenufaris olei ro. añ.
ptes eq̄les bulliāt oia simul usqꝫ ad ꝯsumptionē succoꝝ: ꝛ
de hac mā imponat̄ aurib' cū cañ. obseruādis medicando
eas qui sunt qnque pticulares. ¶ Primus cañ. est q̄ nun-
q̄ aliqd iponat̄ aurib' nisi p̄us facta diligēti mūdificatiōe
ceruminis: ꝛ aliaꝝ supfluitatū que sunt ibi. ¶ Scd̄s cañ. q̄
nunq̄ aliqd medicamē iponat̄ auri notabil'r calidū aut fri
gidū: imo semp tepidū. ¶ Terti' cañ. q̄ nunq̄ de aliq̄ medi
cina ponat̄ quātitas multa: imo nisi vna gutta uel due ad
plus. ¶ Quart' cañ. q̄ postq̄ medicina fuerit iposita auri
decūbat eger sup pte sana per horā vnā aut media ad min'
ꝛ si ambe aures egrotauerūt: tūc p̄us iponat in vna ꝛ qescat
super alia. ꝛ ecōuerso pmutet̄. ¶ Quintus cañ. q̄ nunq̄ i-
ponat̄ scd̄a medicina auri nisi p̄us fuerit mundificatum
apostema. ¶ 2m vo remedium ad apostema calidū est hoc
℞. olei violaruꝫ de nenufare. añ. ℨ.j. pinguedinis capre. ℨ.
ij. croci. ℨ.ß. dissoluantur simul ꝛ imponat̄ auri. hoc enim
conueniens medicamen est in principio.

Si aūt apostema fuerit a mā frigida flegmatica: tūc
solēne remediū est hoc. ℞. olei amigda. ama.
ℨ.j. olei de costo. ℨ.ß. croci. ℈.j. ¶ Et si uelis remediū melio-
ris efficacie: tūc ℞. olei de pētadactylo ꝛ iponat̄ auri ut su
pra. ¶ Et si mā est mixta ex melācholica ꝛ flegmatica: tunc
cōmisceant̄ adiuicē oleū de amigdalis amaris ꝛ oleuꝫ de
sisamo: deide coopiat̄ auris cū magno frusto lane aut coti.

Cum aūt ꝯtingit noceri auditum pꝑter plenitudi
nē ceruminis aut aliaꝝ supfluitatū: tunc
℞. succi marubij succi porrorum mellis electi. añ. ℨ.j. aceti
ℨ.ß. bulliant simul ꝛ imponantur ut supra.

Adhuc si ꝯtingat nocumētum auditus a pūctura
uermiū uel pulicū exītium in aurib' tūc
auri imponat̄ succi mētastri aut succus ruthe. ¶ Ego aūt

scio q̃ si accipiatᷣ succi absinthij aceti. añ. ℥. s. scamo. ℥. s. ꝛ ponatᷣ in auribus ualde cito interficit aĩalia omnia.

Dum aũt nocet audit⁹ pp sãguinẽ in aurib⁹ ꝯgelatũ tũc accipiatᷣ coaguli leporis. ℥. s. aceti. ℥. j. casto. ℈. j. coquantᷣ ꝛ dissoluatᷣ in aurib⁹ gutta vna de hoc tepido

Si uero auris multa aq̃sitate fuerit plena exiccari solet cũ noua spõgia bñ sicca supligata auri. ℂ Cõferet etiã huic dispõni ut accipiatᷣ namulus iunci exiccat⁹ ꝛ ponatᷣ vna extremitas auri: altera võ extremitas accẽdatᷣ: tũc eniz per eã attrahetᷣ ꝛ ꝯsumetur aquositas.

Et si ꝯtingerit q̃ in aure ceciderit festuca puluis lapillus aut granũ fabe uel ciceris ut sepe vidi: tũc ingeniũ solẽne est ut auris liniatᷣ ꝛ repleatᷣ oleo ḃm q̃ est possibile: dein de eger igrediatᷣ balneũ ut bñ calefiat. postea exeat a balneo: deide isufflet in narib⁹ eius modicũ pulueris ellebori al. ꝛ claudatᷣ os ꝛ aliq̃liter nares ut fortiter sternutet: tunc eniz exibit qḋ in ea preternãliter ingressum est.

Quãdo aũt ꝯtigit repiri aurẽ plenã sorditie ꝛ sanie tũc optimũ est medicamẽ qḋ scripsit Alexãder. ℞. arsenici ruffi. ℥. j. teratᷣ diligẽter cũ melle. deide fiat liciniũ subtile ꝛ iuoluatᷣ eo ꝛ iponatᷣ auri: q̃m mũdificat eã ꝛ exiccat ulcera ꝛ saniẽ ꝛ nõ nocet ꝛ fiducialiter utẽdum est eo: q̃m exptũ est. ꝛ scribitᷣ de eo ꝑ practice. cap̃ de sordib⁹ auriũ. ꝛ allegatᷣ idẽ 3º ꝯtinẽtis cap̃ ꝑ. ℂ Et si uolueris remediũ efficacius isto tunc ℞. sarcocolle sanguinis draco. fiet memite thuris memirẽ spũme maris salis armoniaci. ꝯueniẽter mũdificata q̃ aure accipiatᷣ hic puluis cũ melle commixt⁹ ꝛ cũ licinio iponatᷣ in aure mane ꝛ sero: curat eniz ulcera auriũ corrodit carnẽ additã ꝛ corruptã ꝛ gñat sanã ꝛ sanat ipsam: ꝛ sunt sermones Rasis 3º ꝯtinẽtis. ꝑ cap̃ aucte Aaron. ℂ Hic tñ intellige q̃ cũ in descriptione dixit Aarõ ꝯueniẽter hoc est refertᷣ ad salẽ armoniacũ: neq̃ eniz de eo in descriptione debet accipi tãtũ quãtũ de alijs ꝓpter uehemẽtiã acuitatis ꝛ caliditatẽ eius. aliter eniz cõpõ eẽt inartificialis: ꝓpter qḋ ubi in cõposito de alijs q̃nque medicinis accipietᷣ añ. ℥. j. suffi. ciet. ℈. j. salis armoniaci ꝛ forte q̃titas minor. ℂ Deniq̃ q̃n nocumẽtũ audit⁹ ꝓuenit ꝓpter uẽtositates ꝛ uapores: tũc nullũ medicamen melius repitᷣ q̃ qḋ scripsit Theodosius: ut allegatᷣ 3º ꝯtinẽtis. ꝑ cap̃. ꝛ est ut de castoreo electo accipiatᷣ quãtitas lẽticule ꝛ minutissime cõteratᷣ cũ oleo nardino. Ego aũt ad uapores ꝛ uẽtositates in aurib⁹ inclusos faciẽtes tinnitũ ꝛ sibilũ ꝛ alios strepitus diuersos ḃm diuersitatẽ ipsaꝝ uẽtositatũ: ut ꝓbatum est nullã potui parẽ iuenire medicinã ei quã scripsit Rasis 3º ꝯtinentis allegato cap̃. ℞. ellebori al. croci nitri castorei ana. ℥. j. aceti mellis electi. añ. ℥. j. bulliãt sil̃ ꝛ linito licinio ꝑlib⁹ vicibus auri iponatᷣ: cõplectitᷣ eniz hec medicina q̃tuor simplicia sublimitatem laudis ꝛ opationis ultra oẽs medicinas bñtia ꝛ ꝯfert grauitati auditus ꝛ alijs spẽbus corruptionis eius: ꝛ cognouit Auic. hãc medicinã 4ª tertij. cap̃ de sonitu ꝛ sibilo uersus finẽ: lꝫ dimiserit ibi Auic. castoreum qḋ forte fuit defectus exemplaris uel scriptoris.

Dum aũt surditas fuerit ꝯfirmata nõ oĩno desperandũ est q̃n ꝛ expta debeãt applicari remedia: lꝫ eniz tale nocumẽtum scribatᷣ ab auctorib⁹ icurabile: ut supra demõstratũ ꝛ declaratũ est: nihilominus ꝛ frequenter appẽt in egritudinib⁹ mõstra uel effectus quoꝝ euentus ꝑhoꝝ idustria nõ bñ põt cõprehẽdi discursu rõnis: siue cõtingat hoc ꝓpter fortitudinẽ v̄tutis: siue ꝓpter dispõnẽ pa⸗ tiẽtis: siue ꝓpter freq̃ntẽ applicationẽ ꝛ ꝯtinuationẽ medicinaꝝ que applicantᷣ. ℂ Propter qḋ hic describã medicamẽ cũ quo multas gẽtes reduxi ad bonã auditionẽ que mľto tpe surda remãserãt sicut ingrerepotes a fratre Thoma anglico de ordine heremitaꝝ in ciuitate Padue qui. xii. annis passus fuerat cõpletã surditatẽ vnius auris. ꝛ iã plene curat⁹ est cũ hac solẽni medicina descripta 3º ꝯtinẽtis. ꝑallegato cap̃ auctoritate isignis viri noie carẽtis. ℌ. illo. Absq̃ auctore: ad põderositatẽ in aurib⁹ ꝛ surditatẽ forte distẽpe⸗

retᷣ aloes pulpa colloq̃ntide ꝛ euforbiũ subtilissime trita cũ felle uaccino: deide ex eis fiatᷣ sief ꝛ ꝑmittantᷣ exiccari: cũ q̃ opus fuerit fricentᷣ sup cote: ut ibidẽ dr̄ ꝛ cũ succo raphani imponantᷣ auri: ꝛ forte q̃ hoc est medicamẽ fautenegi qḋ deus creauit: qḋ allegat Auic. 4ª tertij. ꝑallegato cap̃. cuius usq̃ ad hos dies nõ potui plenã hẽre expõnem: lꝫ multum vigilauerim ad id ꝛ tibi legẽti ꝯcedo partem laboris. Hec in summa de remedio nocumentoꝝ auditus.

ℂ De remedijs conuenientibus diminutioni ꝛ corruptioni visus. Cap. iiii.

In 4º cap̃ ponẽdus est modus cure imaginationũ ꝛ aque descẽdentis: inter que duo põt assignari dr̄ia q̃n imaginationes: ut supra visum est nõ importãt aliud q̃ nocumẽtum corruptionis opationis visiue ꝓueniẽs a multitudine uapoꝝ qui cõmiscentᷣ spũi visibili ꝛ repñtãt cristalloidi silitudines eoꝝ tã ex pte caloris q̃ ex pte motus ipsoꝝ: ĩmo ꝛ ꝓpter istã cãm deludit potẽtia visiua: ita q̃ ꝛ potẽtia imaginatiua imaginat res esse exterius que nõ sunt ibi. ℂ Aqua võ iportat nocumẽtũ descẽsus aque a cerebro uel pãniculis ad oculos que recipitᷣ q̃nq̃ inter tunicã corneam ꝛ vueam q̃nq̃ võ inter vueã ꝛ araneã. ꝛ si ꝯtingat ipsam ḃm ptẽ aliquã situari magis uersus angulũ domesticũ: ita ut obiecti visibilis spẽs visibilis nõ recipiatᷣ in pte ista: q2 oppilata est tũc patet q̃ ps sinistra obiecti visibilis non poterit videri si fuerit oppilatio illa in angulo domestico. ꝛ ecõuerso dextra ps nõ poterit videri si fuerit in angulo syluestri oppilatio. ℂ Et ita si ab aqua fluẽte igrossata oppiletᷣ ps superior obiecti visibilis ps eminẽtior videri nõ poterit: ꝛ siľr eiusdem inferior ps nõ videbitᷣ si oppilatio eadẽ in iferiori pte ipsi⁹ pupille ꝛ sic erit de diuisione medietatis obiecti si oppilatio cadet in medietate pupille. ℂ Et ꝑiformiter intellige q̃ si oppilatio cadet solũ in cẽtrali pte pupille: tunc nullũ pcipietᷣ obiectũ nisi uelut ꝑforatũ: ut supius declaratum est. ℂ In sũma igitᷣ dr̄ia uera iter aquã ꝛ imaginationes est q̃ ipsa aq̃ est morbus cõpoñalis ab oppiľone ꝓueniens. imaginationes võ nõ sunt morb⁹ cõpoñalis. pp qḋ 3º tertij ultimo cap̃ ita scribitᷣ. Descẽsus aque egritudo oppilatiua ꝛ humiditas est extranea stans in foramine vuee inter humorẽ albugineum ꝛ si fac. i. corneã. q̃re prohibet penetrare formas videlicet visibiliũ ad visum. ℂ Ex quo fundamẽto concluditᷣ q̃ sicut aq̃ descẽdẽs põt recipi inter tunicã corneam ꝛ vueã ꝛ uel in foramine eius: ita descendere ꝛ recipi poterit inter albugineum ꝛ ꝯuexũ aranee: ꝛ sicut ipsa congelata facit pannum inter ꝯuexum vuee ꝛ ꝯcauum cornee tunice: ita poterit facere pãnũ inter concauũ albuginei ꝛ conuexũ aranee ꝛ est vnus pãnus qui quãdoq̃ difficulter apparet: q2 ualde ꝓfundus est ꝛ bñficio manualis opationis curari non põt: sicut alter ut infra videbitᷣ. ℂ Propter qḋ correlarie ꝯcluditᷣ q̃ aqua ista nõ dr̄ esse egritudo nisi cãliter: q2 est immediata cã oppilationis ꝛ mãlis cã gñationis pãni qui dr̄ cataracta ꝛ ꝓprie: cũ eniz cataron uel catara cta ꝯportet descẽsum. patet q̃ talis pãnus nõ põt recte dici descẽsus defluxus cataracticus nisi ad hunc itellectũ: q2 est pãnus gñatus ex ꝯuersione aque in ipm ꝯgelãte cã añpositus pupille uel in foramine ei⁹ solũ. q̃ hec egritudo denoiatᷣ aqua. i. ab ea defluẽte ꝓueniẽs que nõdũ ꝯgelata est. ℂ Propter qḋ etiã itelligi põt eẽntia alteri⁹ egritudinis quã aliqui oculiste: ut Alchanomosali Jesuhali ꝛ pluriũ moderno ꝝ denoiant guttã serenã. Est enim egritudo ꝓueniens ab humiditate multa aquosa ꝛ turbata in cerebro ꝛ panniculis eius abundãte que freq̃ẽter ipetuose expellitᷣ. ꝛ descendit a cerebro in neruos opticos oppilando eos cõplete: ꝛ facit cecitatẽ cõpletã aut in oculo vno tm̃ si oppilauerit solum opticũ neruum vnũ: ita ut in instãti hõ fiat cecus in vno oculo: sicut sepe ꝯtingit in fortibus ꝑcussionibus capitis: in motibus creticis: in crapula ciboꝝ ꝛ potuũ: multum ꝛ imoderate coeuntib⁹: ꝛ in his qui exercitantᷣ motibus per

quos necessario iclinat caput ad anteriora: et ad inferiora et hec qdẽ egritudo lz pauci itelligãt ipsam recte denoiatur gutta serena. Gutta qdẽ: qr per modũ guttarũ descẽdẽtium eueniẽs. Serena vo qr per eã oculus ad extra nõ appet cõturbatus neqz oppilat᷑: imo clarus et serenus. ppterea qr humiditas illa nõ oppilat anteriores ptes oculi visu comprehẽsibiles: sed solũ posteriores. videlicet neruos opticos ad quos nõ puenit visus hois exterius aspicientis. ¶ Et nota q hic sermo apit tibi viã intelligendi snias pluriũ illustrium oculistaꝝ et rñdendi ad questium: ppter qd hoi instãtanea accidit cecitas: cũ ti a substãtia sua colore quantitate et dyaphanitate oculus nullo mõ oturbatus appareat.

Unde ex hoꝝ fundamẽto elicit᷑ modus curationis harum dispositionum: ut tibi legenti appere põt triplici sermone sequẽti. ¶ Et pmus ponet cañ. et instra curationis gutte serene. ¶ Scõs ponet instra curationis et intẽtiones hñdas ad aquam descẽdentẽ pusq congeletur. ¶ Tertius vo tãget modum et instra curationis aque que ogelari icepit. ¶ Pro cõplemẽto itaqz pmi sermonis qtuor sunt necessarie intẽtiones. ¶ Prima est mãeruz euacuatio ¶ Scõa est ipsaꝝ diuersio. ¶ Tertia est cerebri et ptiũ eius rectificatio. ¶ Quarta est materiei ultimata osumptio.

Prima qdẽ intẽtio cõplet᷑ per tria instra. quoꝝ primũ est euacuatio minoratiua mãeruz. ¶ 2ª digestio earũdẽ. ¶ 3ª est eradicatiua eaꝝ euacuatio. ¶ Primũ itaqz cõplet᷑ euacuãdo mãs añtes que ptim in mẽbris iferiorib⁹ inueniunt᷑: et pñe in stomacho: cũ hec dispõ fuerit per colligãtiã total᷑ aut ꝑ ptẽ. Etiã cõplet᷑ cũ his que mãs aquosas attrahũt a capite cũ ꝓpetate respiciẽdi oculum et aquosam mãm in cerebro ogestã: et ad oculos fluẽtem: de qruz medicinaꝝ numero tres pre oibus alijs excellentes ab auctorib⁹ illustribus posite sunt ubicũqz legat᷑. ¶ Et pma est serapinũ qd arabice denoiat᷑ sequenabũ. ppter qd pill᷑e ex eo facte collecte 5º cañ. summa pma. tractatu de pillis. et a Mesue distictione de eis sunt ualde solẽnes: ita ut ex eis def᷑. ʒ.j. cũ aqua sublimationis uel decoctionis feniculi uel eufragie et obseruentur post ipsas canones suprascripti in purgationibus ueris et autũni. Gal. ergo 6º de simplici medicina serapinum sic descripsit ut allegat Serapio in aggregatore cap. 286º. q subtiliat et abstergit maculas que sunt in oculo: et est de meliorib⁹ medicinis aque descendenti ad oculos et tenebrositati visus que accidit ab humorib⁹ grossis. Dyasco. vo ita dixit de eo ipsum abstergit uestigia ulcerum oculoꝝ et ofert obscuritati visus et aque que descendit ad oculũ et phibet eam. ¶ 2m vo medicamen appropriatum ad hãc intẽtionẽ est euforbium: qd calidũ est et siccum in 3º gradu: aut in pma mãsione qrti: sicut serapinũ lz hoc sit parum calidius illo: et dixit de eo Serapio simplici. 336. auctoritate Dyas. q qñ fit cohol cum eo hẽt virtutẽ abstergendi aquã oculi: lz eius mordicatio durat tota die: qre misceat᷑ cum melle et cõficiat᷑ cuz sief supple albo et cũ cautela. ppter qd ob acuitatẽ eius bonũ est cõmiscere ipsum cum aq violaruz. ¶ Tertia medicina calida appropata oculis et maxime humiditatib⁹ eoꝝ est collognida que inter ceteras medicinas salutiferas fere pncipatum obtinet in attrahendo mãs flegmaticas aqsas et grossas a cerebro et neruis. ppter qd medicamina oia cõposita solutiua ex ea facta elegantia sunt in casu isto. Si ergo uelis ouenieter euacuare. ℞. pillulaꝝ de serapino. ℈.ij. collognide kirat. iij. bdelij kirat. j. forment᷑ pillule cum succo feniculi et exhibeant ut supra. ¶ 2m vo instrm pncipale cõplẽs hãc intẽtionez est hoc. ℞. sy. de sticados. ʒ.j. aque sublimationis iris et mellisse. añ. ʒ.j. ʒ. misce et totum exhibeatur calidum in aurora: ut supra. ¶ 2m vo digestiuum et leuius isto lz perfectius est hoc. ℞. aque maiorane. ʒ.j. ʒ. aque sublimationis assari. ʒ.ij. ʒ. misce. et hec duo cum hoc q sunt digestiua materierum antecedentium etiam diuertunt eas per vias urine. ¶ 3m vo instrm hãc euacuationẽ minoratiue cõplens est hoc. ℞. pillularũ de iera simplici. ℈.ij. serapini pulpe collognide. añ. g.iij. bdelij. forment᷑ pill᷑e. vj. et exhibeant᷑ ut in euacuationibus dictũ est. et per hoc si bñ osideras minorabit᷑ mã que in cronicis egritudinib⁹ nõ est minorãda sel: imo qñqz ter uel qter ppter resistẽtiã mãerũ frigidaꝝ ex pte hui⁹ qlitatis m᷑titudinis grossitudinis et viscositatis. hec de intẽtiõe pma.

Pro instrumẽto vo scõe intẽtionis. s. diuersionis iteꝝ tria alia scribẽtur instra. ¶ Primũ est administratio hui⁹ clisteris. ℞. radicum ireos recẽtis polipodij. añ. M. ʒ. pulpe collognide tertiã ptẽ. M. j. folioꝝ blete se. lini furfuris. añ. M. j. coquatur in lib. iiij. aque usqz ad osumptionẽ medietatis. deinde ℞. ieralogo. ʒ. ʒ. olei de sisamo. ʒ. iij. salis gẽme. ʒ. j. et cum. ʒ. viij. predicte decoctionis fiat clistere. ¶ 2m vo instrm diuersiuũ est frequẽs fricatio extremoꝝ a genib⁹ usqz ad pedes et ab inguinibus usqz ad genua: et a spatulis usqz ad nates et a supioribus ptibus spatulaꝝ usqz ad cubitos inferi⁹ sem per trahẽdo cũ fricatione usqz ad caliditatẽ auctam pducẽdo mẽbra et ad rubedinẽ. ¶ 3m vo diuersiuũ et ti ouenieti⁹ est hoc. ℞. collognide. g. v. agari. g. x. liqritie anisi. añ. ʒ. j. çuccari. ʒ. j. ʒ. pulueriçent᷑ oia cuz. ʒ. j. cinci. electi. et ex hoc puluere per duas horas ante oẽm cibum fiat masticatio per octauam ptem hore. Hec de secunda intentione.

Pro tertia vo pncipali intẽtione rectificationis cerebri oferunt instra multa. ¶ Primũ et auctẽticũ oiuz auctoꝝ snia. et pp̃e Gal. in libello de cõmoditatib⁹ tyriace est: ut sepe in aurora patiẽs bibat. ʒ. j. electe tyriace Andromachi cuz. ʒ. j. aque fe...ic. calefacte. ¶ 2m vo est pulueriçare caput cũ descriptiõe supius posita. ¶ 3m est frequẽs odoratio pulueris maiorane. ¶ 4m est assumptio duaꝝ pillularũ que fiunt ex puluere electi ligni aloes. ¶ 5m est electuariũ dyambra de quo per duas horas post cenã accipiat᷑. ʒ. ʒ. ¶ 6m est frequẽs usus mirabolani kebuli oditi. ¶ 7m est ut aliqñ in mane cũ aqua feniculi deglutiat infirmus. ʒ. j. electe sotyre descriptione Auic. 5º cañ. sũma pma. est enim medicina uehemẽtis iuuamẽti. ¶ Octauũ et ultimũ est ut patiẽs utat᷑ sepe post cibationez accipe. ʒ. ij. de ofectione dyatrionpipereon tertie descriptiõis que posita est a Gal. in secretis ad Omontheum. et tu lege ibi. et hec sufficiant pro tertia intentione huius sermonis.

Pro quarta vo intẽtione eiusdẽ pmi sermonis iã appet q ea que posita sunt immediate ante ipsam oia octo sunt ouenietia. ¶ Et pter hec uti põt hoc electuario qd aggregabit oẽs intẽtiones exiccandi cõplete mãs et phibẽdi regenerationẽ ipsaꝝ ofortãdo epar stomachũ cor et cerebrũ. Cuius descriptio est hec. ℞. spẽrũ electuarij dyamusci dulcis descriptiõe Mesue in antidotario. spẽꝝ el᷑uarij de ligno aloes descriptiõe Auic. 5º cañ. sũma pma. añ. ʒ. ʒ. granoꝝ fisticoꝝ mũdatoꝝ. ʒ. ij. çuccari al. lib. ʒ. coquat᷑ çuccaꝝ lento igne cum. ʒ. iij. sy. acetositatis citri. deinde cũ eo et spẽbus fiat electuariũ de quo egrotans per horã vnã. ʒ. ante prãdium et ante cenã accipiat. ʒ. ʒ. et cõplebit intẽtiones dictas. s. osumendo materias antecedentes. et hoc de pmo sermone pncipali taliter sufficiat.

Pro notitia ergo sermonis scõi pncipal᷑r sciendũ est q sicut ab illustrib⁹ colligit᷑ a qua distinguit᷑ distinctione tẽporanea: aliqua enim dicit᷑ aqua initiãs. aliqua que auget᷑. 3ª vo ofirmata est: et idem ualet dicere q quedã aqua est in pn⁰. quedã in augmento. quedã in statu. et per talẽ sermonem intelligunt pticulares textus aliquoꝝ oculistarũ q aqua est quedã subtilis quedã grossa et quedã media inter istas. et dicunt q subtilis phico bñficio curari põt. media vo curat᷑ per chirurgicale benef᷑cium: ut in sequẽti cap videbitur ad plenũ. Tertia vo nullo beneficio physicali et manuali curari põt. ¶ Et primus qdem sermo facile uerificari põt. cũ enim aqua icipit ogregari et fluere ad ipm oculũ pusq manifeste debiliter ipsum. tunc dr pncipium aque: cuz aũt iam manifestum fecit

nocumētū in oculo diminutionis visus aut corruptionis iam est in augmento: sed ꝓpter applicationē physici exercitij oēs iste due spēs curari pñt euacuādo minoratiue diuertēdo mām digerēdo ꝛ eradicādo: cerebrū ꝛ mēbra mādātia rectificādo: igit̄ talis aqua in ꝑncipio ꝛ augmēto existēs curari pōt. ¶ Scḋa vō ꝯclusio iteꝝ facile deduci pōt: si enim aqua sit ꝓpe tēpus trāseūdi in ꝯfirmationem lꝫ sit difficile: nō est tñ impossibile rectificādo regimen sex rerū nō nālium euacuādo digerēdo eradicādo ꝛ apponēdo medicinas locales subtiliatiuas dissolutiuas ꝛ cōsumptiuas. ergo talis aqua in fine augmēti existēs: ꝛ in ꝑma ꝑte status adhuc curari pōt per ꝑdicta. Cū aūt aqua ista fuerit ꝯfirmata. i. potentia frigiditatis igrossata ꝛ ꝯgelata aut resolutis ꝑtib⁹ aereis ꝛ fluxibilib⁹ fuerit inspissata talis est que nō obedit physice opationi per medicinas euacuātes digerētes aut resoluētes eā: ꝛ hec est spēs ista aqua noīata. s. a scḋa ꝑte status usqꝫ ad finē eius ꝯfirmata que solum bñficio manualis opationis curari pōt deponēdo ipsam: ut paulopost videbit̄. ¶ Tertia vō spēs grossa noīata que īuenit̄ in fine stat⁹ diuturnitate tēporis aut uehemētia resolutionis uel potētia frigiditatis congelata est que neqꝫ medicinali īgenio obedit. Nec eniꝫ adhuc inuēta sunt medicamina tāte potentie que sufficiāt ipsam mollificare resoluē exiccare abstergē ꝛ consumere ipsam: neqꝫ etiā manualis opatio cū acu pōt ipsaꝫ deponere: est enim iam facta tāte resistētie ex parte duritiei ꝛ grossitudinis eius ꝙ prius per acum frangit̄ ꝛ separat̄ in partes ꝙ̄ inferius deponi possit. Sola ergo illa manuali operationi obediens est que non est ita aquosa: ut ꝓpter suam fluxibilitatem fluat refluat ꝛ reuertatur: nec ita dura est ꝙ prius frangat̄ ꝙ̄ per acum colligatur.

Si uero aliqua sunt ingenia ꝛ instr̄a que in initio curare possint ꝛ augmēto erūt de numero XII. que sequunt̄: ꝛ non inuenies aliā medicinā expertam atqꝫ auctētice approbatā. ꝛ legas ubiqꝫ si legē scis. ¶ Primū ergo hoꝝ. XII. instroꝝ de simplicibus est exptum quod scripsit Haliabas 5° practice. caꝑ. 47°. intitulato de dispositione aque oculoꝝ medela. ꝛ est ut accipiat̄ lapis marchasite ꝛ ponat̄ in crucibulo ubi coquit̄ vitrum ꝛ tādiu ꝑmaneat ibi: ut uertat̄ in cinerem: de hoc ergo puluere soleo accipere. ʒ. j. ꝛ cōmiscere cū. ʒ. j. aque sublimationis radicum raphani syluestris ꝛ est excellētis iuuamenti. ¶ Est aūt marchasita lapis pirites noīatus ꝛ est lapis quo in nocte oportet me accēdere lumen ꝛ docet Haliabas inter ipsos accipi subrubeum. cuius color uertitur ad citrinū de quo magnā inueni copiā in celeberrimo mōte richo ꝓpe mōtem Silicem. ¶ 2^m^ vō ꝑncipale simplex in initio aque ꝑficuū: sed est potētius ꝛ acutius ꝑmo. ꝛ est ut accipiat̄ succus ex radicibus serpētarie minoris que iarus nomiatur a Hal. 6° de simplici medicina. cū ergo succus iste fuerit defecatus per sui residentiam accipiat̄ purioꝛ ꝑs eius de qua quater uel sex vicib⁹ imponat̄ gutta vna oculo: ꝛ si uelis hoc remedium facere fortius accipiat̄ ꝑs fecalis residēs ꝛ exiccet̄ sub radijs solis: deinde pulueriꝫet̄ uelut athomi: ꝛ fiat ex eo q̄ter in die cohol in oculo. ¶ 3^m^ instr̄m simplex ꝛ adhuc fortius ꝑdictis est: ut accipiat̄ succus ruthe syluestris ꝛ ꝓprie in mōtibus nascētis. educat̄ ex ea succus ꝛ sine alia defecatione colliriꝫet̄ ex eo oculus: si uelis hoc iteꝝ efficere fortius ꝑmittat̄ iterum exiccari succus cū fecali ꝑte eius ut de ꝑdicto dictū est fiat de eo. ¶ 4^m^ instr̄m de simplicib⁹ ꝛ iterum ꝑdictis fortius est: ut colliriꝫet̄ oculus ꝑsepe cū gutta vna fellis: ꝛ lꝫ fel oē mirabili iuuamēto ꝯferant in ꝓhibendo euentum ꝑāni in oculo ꝛ curando ipm̄ qui iam incepit sua uehemēti subtilitate abstersione ꝛ exiccatione ac resolutione insensibili materierū que fit a uehemēti caliditate: eo ꝙ omne fel est calidū ꝛ siccū in quarto gradu. nihilominus iterū fel ex alia rōne dꝫ esse potēter calidū: eo magis quando accipit̄ ab aīali cuius paucitas cholere per vias urine ꝛ uētris educitur. Et ꝓpterea infertur correlarie ꝙ fel ancipitris ꝑdicis ꝛ gruis elegātiora sunt alijs fellibus: talia eñi aīalia nō emittūt cholerā per viā uētris: qḋ a posteriori uerificat̄: eo qꝛ eoꝝ feces albe sunt ut sensus ostēdit: neqꝫ etiā talia aīalia mingūt: ita ꝙ cū aquositate urinali educat̄ cholera: cū ergo in talib⁹ multa cholera retineat̄ poterit ipā maiori quātitate cōmisceri ignee spumose ꝛ aeree ꝑti masse sāguinee que est mā cholere: ut patet ꝑma ꝑni. caꝑ de generatione humoꝝ. Nutriens masticatione bene. ¶ Et similiter correlarie ꝯcludit̄ ꝙ oīum quadrupedū fel est ꝯueniētius ad hāc intētionē qḋ accipit̄ ab aīalibus pauꝝ mingētibus ꝛ feces nigras ꝛ squibalosas educētibus. ꝛ hec est causa quare fel hirci capre elephātis in hac materia ꝑlaudant̄ alijs: lꝫ qdam nō docti in sciētia medicine credant illud ꝓuenire in fellibus eoꝝ a forma specifica. ¶ 5^m^ instr̄m iterum de simplicib⁹ est laçar: cuius recēs succus imponatur in oculo si haberi potest. sin autem dissoluatur aut ultimate terat̄ ꝛ oculo ter uel quater imponatur: ut prius dictum est. est autem laçar assa fetida nominatum. ¶ 6^m^ ꝛ ultimum instr̄m de simplicibus ꝛ elegantius predictis ꝛ fortius est: ut de aqua sublimationis salis armoniaci guttula parua quater in die oculo colliriçetur. si aūt hoc nō ꝑfecerit labores ardēter inuenire melius qḋ nō credo: ꝛ hec sex instr̄a meliora sunt ad ꝑncipium aque ꝙ ad augmentum eius.

De cōpositis ꝑmum instr̄m ꝛ ꝓpe de his que ualent ad augmētuꝫ aque: tunc cum iā imagines que manifeste erāt diminuuntur ꝛ quotidie magis obtenebratur visus. ꝛ ꝑmum de cōpositis est hoc ℞. piperis al. ℥. iij. balsami electi. ℈. ij. misce ꝛ guttula vna ter uel quater oculo imponatur ꝛ nō timeas mordicationē que fit ab eo: quoniā solēniter iuuat in casu isto. ¶ Scḋm ꝑncipale ad hāc intētionem est hoc. ℞. balsami electi. succi qui distillat ab epate hirci ſḿ artem assato: ut scribitur ab oībus ꝛ maxime a Rasi. 9° Almāsoris. caꝑ de noctilopa. aā. ʒ. j. misce ꝛ imponatur oculo: ut prius dictum est. ¶ Tertiū cōpositū ꝛ adhuc forti⁹ ꝑdictis est hoc. ℞. fellis ancipitris balsami electi. aā. ℈. ij. elli al. pipis. aā. ℈. ß. ꝯquassentur cū ʒ. ij. aque raphani ꝛ ponātur in ampulla vitrea discoopta sub radijs solis clauso tñ suo orificio: deīde post. X. dies colliriçetur ex eo oculus: ut de alijs dictuꝫ est. ¶ Quartuꝫ cōpositum ꝛ adhuc fortius oībus ꝑdictis est hoc. ℞. oppoponacis armo. serapini. aā. ʒ. j. fellis hirci. ʒ. j. ß. balsami. ʒ. j. succi raphani syluestris per defecationē depurati. ʒ. j. ß. ꝯquassentur oīa iā per se subtilissime pulueriçata in eneo mortario: deinde in ampulla vitrea discoopta ꝛ orificio obturata sub radijs solis per qndecim dies: deinde ex tali liquore colliriçetur oculus ꝑsepe. est enim secretum magnū. ¶ Quintum ꝛ penultimum de cōpositis cōferēs aque ꝛ adhuc in ꝑncipio ꝯfirmationis est illud qḋ scribit̄ 9° Almāß. caꝑ de debilitate visus. ꝛ est de melioribus per me exptis. Cuius descriptio est hec. ℞. tucie ablute. ʒ. XX. succi maiorane facta residētia qua cooperiatur ꝑdicta tucia per digitalē quātitatem ꝯquassentur inuicē ꝛ exiccentur sub sole uel sub tegula calefacta. cū igitur fuerint exiccata. ℞. istius cōpositi ʒ. v. çinçi. piperis ni. ꝛ lon. celidonie. aā. gra. XX. salis armoniaci. ℈. ij. terantur oīa per se subtilissime: deinde incorporētur inuicem cū succo recēti feniculi. ꝛ fiat ex eis sief. ꝛ cuꝫ ergo fuerit opus ꝯfricetur super cote cum aqua feniculi ꝛ sepe in die colliriçetur oculus ex eo. compositio enim hec est mirabilis ꝛ multum artificiose composita. ¶ Ultimuꝫ vō instr̄m. ꝛ omni alio fere perfectius est collirium de fellib⁹ descriptum a Rasi. 9° Almanß. caꝑ de aqua descendente ℞. v. fellium. aā. ʒ. j. ß. cum fuerint exiccata: serapini euforbij colloquintide. aā. ℈. ß. pulueriça tenuissime: ꝛ cum predictis fellibus: ꝛ cum dupla quantitate succi feniculi depurata commisceantur. cū ergo fuerit opus imponatur ex eo collirio toti oculo saltem in die quater. parē enim medicinam in iuuamēto poteris inuenire: sed non meliorem eo ꝓpter qḋ collaudat eam Ras. dicens ꝙ ꝯfert aque in initio

dilatationi pupille nō vidētib⁹ in sero ⁊ debilitati visus le-
ge ibi. ¶ Sūt aūt qnque maneries felliū predicte. ⁊ coi illu
striū viroꝝ sñia approbate. Fel gruis fel ꝑdicis ⁊ ancipitris
fel hirci ⁊ fel saboth piscis: qd̾ a plurib⁹ credit̾ eē uariolus
piscis. Ego aūt inuenio ꝙ est lucius fluuialis: ⁊ sic accipio
⁊ colliriū ex eo cōpono: ⁊ si per hec quidē istrumēta nō pote
ris curare aquā incipiētē ⁊ tēdētem ad cōfirmationem nō
credo per alia instrumēta curari posse ꝙ̄ per operationem
manualem que in sequenti capitulo aperitur.

¶ De modo deponendi pannum confirmatum in oculo ꝑ
operationem manualem. Cap. v.

Hic iā videt̾ istare tēpus ponēdi cano. ⁊ modū
deponēdi aquā que nō fuit obediēs medicinis
scribant̾ inꝙ̄ ꝑmo cōditiones ꝑmittēde ante ip
sius depositionē: sunt ergo a ꝑitiorib⁹ iuēte qn-
que. ¶ Et ꝑma quidē cōditio est: ut anteꝙ̄ per
uenias ad opus expiaris de ꝯfirmatiōe illi⁹: aliter eniꝫ opa
tio tua euanesceret: neqꝫ eniꝫ uoluit Galenus aliquē in me
dicina opari nisi vocat̾ in ꝑmis 2° creticoꝝ. 7° cap. ¶ Se-
cūda ꝯditio est: ꝙ si pān̄us nō fuerit bn̄ ꝯfirmat⁹ ⁊ nō potu-
it per resoluētia ⁊ exiccātia ꝯsumi. regat̾ corpus cum cibis ⁊
potib⁹ sanguis ⁊ humoꝝ grossoꝝ gn̄atiuis: ꝓpter qd̾ cibetur
pedib⁹ aīaliū caseo ⁊ lacticinijs cibis leguminib⁹ ⁊ his simi
libus: ⁊ potus eoꝝ sit vinū rubeū grossuꝫ: aut ceruisia de or
deo grossa: ⁊ nō bn̄ purificata. ¶ Tertia cōditio: ut ꝑus tpe
ꝙ̄ ꝑueniat̾ ad actū ꝯsideret̾ corꝑis dispositio. ⁊ si iueniat̾ re
pletū ualde materieb⁹ simul cōmixtis fiat flobotomia de ue
na media aut de basilica extrahēdo sanguinis quātitatē cō-
uenietē repletioni ⁊ tolerātie v̾tutis: ⁊ hoc per. v. uel. x. dies
ante tēpus opationis manualis. ¶ Et iteꝝ postꝙ̄ fuerit mi
norata repl̾o u̾lis applicet̾ flōmia de cephalica diuerse ꝑtis
sup manu apud policē. ¶ Deide subseqūti die applicet cli
stere mūdificatiuū fecū a bitestinis. ¶ Si aūt ꝯtingat replen
tē mām nō eē sanguinē sed alterā mām sāguini nō cōmixtā
tūc fiat euō approꝑata ꝭm spēm māei ꝺn̄antis: ut cū medi-
cina fl̾atis mel̾ie aut cholere eductiua: aut respiciēte cōmixti
onē oīuꝫ ꝑdictaꝝ māerū sil̾ aut aliqrū: tales eni euōnes ex ml̾
tis causis ꝑmittēde sūt. ¶ Et ꝑ⁹ qdē est ut cū applicat̾ opa-
tio manualis ꝑꝑ dolorē nō fluat mā multa aꝑans oppilās
aut uehemēti suo motu dolorē in oculo efficiēs. ¶ Et scd̾a
causa est ꝙ ꝓpter agitationē que fit in mēbris sol̾onē conti-
nuitatis nō acquirat̾ in eis uehemēs ebullitio in ꝑtib⁹ capi
tis ⁊ oculoꝝ. ¶ Tertia causa est ne ꝓpter resolutionē conti-
nuitatis ex fluxu materierū ad oculū fiat noua repletio alia
rū imagiationū materialis ⁊ effectiua causa. ¶ Quarta cō
ditio ante manualē opationē ꝑquirēda est: ut eligat̾ tēp⁹ ꝓ-
portionale huic opationi ꝙ vniuersa oīuꝫ sapiētū cōcordia
ponit̾ esse tēpus ueris aut autūni: ⁊ sane itelligēdo debet in
telligi ꝑs ueris estati ꝓpinqua ⁊ nō hyemi. tali enim tꝑe si q̄
mā replēs fuerit hyeme gn̄ata rōnale est ꝙ iā sit dissoluta ad
exteriores ꝑtes corꝑis ꝓpulsa uel attracta ad exteriora a ca
liditate cōtinuitatis. igit̾ nō remanet tāta du° defluxu none
materiei ad oculū uersus finē ueris. sicut in ꝑncipio ⁊ i me
dia parte eius. ¶ Sil̾r etiā declarāda est pars autūni cōue-
niēter que esset medietas ei⁹: in tali enim parte autūni cali-
ditas est facta remissa respectu ꝑme ꝑtis eius. vn̄ nō est apta
ponē materias in fluxu tātū quātū faceret in ꝑma ꝑte eius.
Adhuc etiā in hac medietate autūni poterit cōueniēter fie
ri cōsolidatio solute ꝑtis ꝑusꝙ̄ suꝑueniat frigiditas ꝯtinui
tatis: que notabiliter maior est in fine autūni ꝙ̄ in media ꝑ-
te eius. ¶ Quinta ꝯditio est: ut ꝑusꝙ̄ fiat opatio manualis
cōsideret̾ oculi dispositio ne in ipo aut in palpebris ei⁹: neqꝫ
in angulis existat tumor dolor prurit⁹ scabies excoriatio uel
disruptio attritio uel cōtusio: si enim oculus apparet lesus
aliqua uel pluriū istarū dispositionū nō felicitaret̾ operatio
manualis ꝓpter motū materierū ad ipsum oculum.

Premissis aūt his ꝯditionib⁹ iā declaratis iterū
ꝑus ꝙ̄ ad opus perueniat̾ manuale
ꝑmittēda est cognitio aque obedientis ad curā: ⁊ sil̾iter in-
obediētis: ⁊ iā apparuit ꝙ cognitio aque obedientis ex par
te modi substātie declarata est in ꝑcedēti cap. Opꝫ eniꝫ me-
dicinā esse inter grossam ⁊ subtilē. aliter operatio uana est.
¶ Opꝫ 2° ipaꝫ cog̊sci ꝑ per aspectū ut non appareat grossa
ualde: cuꝫ eni patiēs aspicit aerē luminosuꝫ si ꝑcipit lumē
neqꝫ colorē aliquē: ista est de illis que non recipiūt curam
ꝓpterea qr ipa significat tātā eē grossitiē in ea ꝙ spes visibi
lium per corneā nō pn̄t deferri ad pupillā: ⁊ sil̾r qn̄ eger aspi
cit aereꝫ ⁊ percipit lineas colores figuras in aere que non
sunt: tunc significat̾ ex hoc ꝙ aqua non est ꝯfirmata. ¶ 3ᵐ
signū sumptū ex parte modi substātie est: ut cū artifex posu
erit manū suam oculo clauso super pupillā ⁊ cōprimendo
interius suꝑius ⁊ inferius ad dextrā uel sinistrā: remanebit
pān̄us non sparsus neqꝫ diuisus: imo in eadeꝫ dispōne re-
manēs: cog̊scit̾ ex hoc ꝙ talis pān̄us est nimiū igrossatus
nec obedit depōni: imo ꝑus frāgeret̾ per pānū ꝙ̄ depone-
retur. ¶ 4ᵐ signū est. ut cū sanus ocul̾s claudit̾ nō dilatet̾
pupilla neqꝫ rarificet̾ pān̄us: sꝫ in eadē dispōne remaneat:
si enim pān̄us non esset ita dēsus erit ꝓpter multitudinem
spūuꝫ ꝙ in egro oculo dilataret̾ pupilla rarefieret ⁊ disgre-
garet̾ aqua. ¶ Quītū signū ponit̾ ab expimētatorib⁹ ⁊ est
ut accipiat̾ frustū coti carminati ⁊ anteponat̾ oculo uehe-
mēter insufflādo in ipm: si enim per talem insufflationeꝫ ali
qual̾r spargitur ⁊ rarefiat pān̄us: tunc est obediens cure:
si v̾o non: tunc nō est obediens: sed hoc experimentū nō est
uerum: quia in panno qui depositus fuit vidi hanc insuf-
flationem fieri pluries: ⁊ non mouebat̾ pān̄us. ¶ Sextuꝫ
signū est sumptū a colore pāni. ⁊ iaꝫ ꝯueniūt sapiētes ꝙ pā
nus iste uel aqua qui obedit depōni est qr hēt albedinem
aque uel aeri ꝯsimilē uelut margaritaꝝ: colores enim tales
subiectantur in substātia dyaphana. ergo significat substā-
tiā paratā cedē ⁊ deponi per ꝯuenientē applicationē acus.
¶ Cū ergo aspicis pannū ⁊ videbis coloratū colore gypsi
aut albuginis oui per decoctionē indurati. patet ꝙ talis pā
nus nō obedit curatiōi. arguit eni tales colores in substā-
tia dēsa ⁊ solida positos que ꝑus frāget̾ ꝙ̄ iferi⁹ deponat̾.
¶ Et sil̾r itellige qn̄ tibi aspiciēti apparebit pān̄um esse liui
dū rubeū obscurum citrinū viridē uel eruginosum: neuter
istorum pānoꝝ obediens erit curationi ꝓpter soliditatem
duritiem uel siccitatē eorum. ꝓpter que omnia uehementer
inuiscant̾ ⁊ adherent: ⁊ tu inuenies rationes ex premissis
declarantes ueritatem.

Ultima ꝯditio de ꝓpinquiorib⁹ obꝑuādis apud ma-
nualē opationē est. ut eger sedeat sup scāno
⁊ ad mistra ut cū ligaturis firmet̾ caput ⁊ pectus eius ⁊ sit
facies ei⁹ in aere claro nō ualde luminoso. tūc g̊ opator ꝑci
piet egro ut uertat oculū ad aspiciēdū v̾sus angulū dome-
sticū v̾sus nasuꝫ: opator aūt accipiat acū in manu sinistra si
ocul̾s patiēs erit dexter: aut in dextra si ocl̾s patiēs erit sini
ster sic eni per ꝯtrapōnē faciei hois ad faciē ꝑs dextra vni⁹
opponit̾ dextre alterius ⁊ ecōuerso sinistra: itaꝙ sedeat mi-
ster sup scāno parūper altiori ꝙ̄ eger: accepto itaqꝫ acu iter
policē ⁊ idicē qui ambo sustētent cū medio digito faciat ex
digitos suos eminē acū ꝑ ꝙ̄titatē. ʒ. j. digiti: deide itromit-
tat acū in cōiūctiuā v̾sus angulū syluestrē ul̾ exteriorē. ⁊ ꝓ-
prie in medio eqdistātie ei⁹ iter angulū syluestrē ul̾ agilopā.
i. caꝑnū ⁊ circūferētia cornee: ipellat g̊ suauiter acū torquē-
do ⁊ retorquēdo v̾sus ꝓfundū usqueq̄ poterit ꝯiecturari se
penetrauisse ꝯiunctiuā: tūc g̊ icliet manū v̾sus angulū sylue-
strē ul̾ tꝑs semꝑ successiue paulatiꝫ ul̾ suauiter ipellēdo ipꝫ
v̾sus corneā: cū g̊ ꝑuenit extremitas acus infra corneā vide
bit ipam acū ꝓpter trāslucētiā cornee: sic acus videri potest
sub viro: ipellat itaqꝫ acū suauiter v̾sus pupillā ad superio
rem partē circūferētialē ei⁹ itātū ꝙ ꝑtrāseat q̄si usqꝫ ad alte-
ram ꝑteꝫ: tūc g̊ icipiēdo a superiori ꝑte spericitatis pupille
reuoluendo acū imbibitū in pāno v̾sus iferius torquendo
deponat ipam uersus circūferētiā inferiorē eius sub iferi-

ori parte coniunctiue tenendo ipm ibi aliqualiter fixum aperiat oculū egri ꝛ aspiciat pupillā. si ergo videbit ipam clarā ꝛ dyaphanā opus eius felicitatū est. si aūt appebit in aliqua parte nō bn̄ dyaphana ꝛ opaca: sꝫ obscura: tūc iterꝫ cū acu reuoluēdo laboret deponēdo ipā usqꝫ oino clara ꝛ serena remaneat pupilla. tūc ergo hēat cotū ibibitū in albugine oui agitato cū pauca aqua rosa. cū modico pulueris fief de cerusa ꝛ emplastret oculū ꝛ frōtē: ita ut fixus bn̄ pmaneat ꝛ sic dimittat usqꝫ ad tertiā diem: deinde bis uel ter pmutet ipm ꝛ sanatus erit. ¶ Faciat aūt egrū dino abstinere a potu vini: imo non bibat nisi aquā cum çuccaro coctā ꝛ vino granatorū decēter cōmixtā. Et abstineat a cibis fumosis grossis uaporosis ꝛ vnctuosis acutis ꝛ salsis. Et comedat oua sorbilia in aqua diu ifusa. ꝛ iusculū de ordeo bletas ꝛ spinachias hec ꝛ alia bibēdo sine masticatiōe saltē usqꝫ ad x. dies. ¶ Uide q̄ta est necessitas medico ɔtēplari corpus ꝛ aiam domitā facē in ɔtinua speculatione circa ea que necessaria sunt in curatione languorum humani corporis. ¶ Propter qđ nō possū desistē a ɔtinua tristitia: fletu magno: ꝛ magna cordis ꝛ aie ɔturbatione: cū videā te oium aliarꝫ ɔtēplationū pter diuinā ꝛ nālem merito reginā ꝛ dominā sacratissimā ꝛ altissimā. O medicinalis ɔtēplatio. qs eniꝫ possit me a tanto fletu deuiare: cū videā te ab idiotis rudissimis ꝛ illitteratis viris seuissimis astutijs ꝛ cautelis: ꝛ deceptionibus dilacerari ɔtinuo. ¶ Hic enim se magnū facit oculistā: ꝛ caret oculis corporis ꝛ intellectus. ¶ Alter circuit ciuitates deponendo pannum ꝛ cecos facit hoīes. ¶ Altus vō secat fistulas emoroidaliū partium: ꝛ nō cognoscit eas: ꝛ martyrio cruciat hoīes. ¶ Nōnulli vō lapidem a uesica deponē tentātes magnā turbā hoīum annuatim iterficiūt. ¶ Alter vō heçel in hydropicis testificaf se bn̄ scire opari: qui tn̄ hec nō itellexit: nec cognouit. ¶ Multi deniqꝫ cataractā olfaciētes: ꝛ nō gustātes pōponijs uestibus grauitate. su: cautelosis ꝛ fraudulētis vbis pplos decipiunt: qbus nō aliter dicēdum est q̄ qđ Gal. dixit ad eos 2° de acciti ꝛ morbo. q̄ remaneāt cū ignorātia sua. ꝛ si nō terrent alio motiuo terreanf in posterum cruciatu gehēne. ¶ Ego vō corp° ꝛ aiam tibi o sacratissima corporis humani subleuatrix: corp° ꝛ aiam in laudes cūctipotētis dn̄i a primis dieb° etatis mee sūma oi diligentia ꝛ maximo feruore deuoui: ut altissimarꝫ rerꝫ: q̄rum tu notitiam psupponis aliquā mihi pticulā fructuose speculatiōis ɔcedat altissim°: ut scibiliū tuorꝫ ueritatem gustare possim aliq̄liter iuxta illud poeticū. Me vō pmū dulces añ oia muse: Quarū sacra fero igēti pcussus amore Accipiant: ueriqꝫ vias ꝛ dogmata mōstrāt. Ad ppetuas ꝛ imortales laudes oipotētis. Amē.

Consilium. 67. De sibilo.

Generosa dn̄a uxor dn̄i Simonis de porto laborat sibilo in sinistra aure ei° ɔtinue fixo. vn̄ apparet q̄ est egritudo per eēntiā in cerebro ei°. uētositates eniꝫ uł uapores in cerebro suo mł'tiplicate effūdunf ad ɔcauitatē auris: ꝛ igrediunf in poros pānicli cooperientis os anfractuosum auris: qui pāniculus ualde nerue° est organū auditiue potentie. hec igitur uētositas mouet medium intraneū: qđ est aer existens in poris pdicti pāniculi: ꝛ motu uel collisione in pdicto intraneo medio facta ad paniculū sonatiuū accidit sonitus repītatus. ergo auditiue potentie percipif ab ea ac si ab extra ad int° delate fuissent spēs talis mot° uel collisionis: ꝛ q̄ uētositates subtiles existunt ꝛ potētia sicce: ꝛ organum est ualde sonorꝫ: ꝛ medium est aer tenuis in poris pdicte miringe cōtentus: iō repītatur sonitus uel species sibili. ¶ Hec etiam dispō icremētū recipit a regione splenis in quo cū ɔtingit aliquā adesse oppilōnē ꝛ uentositatis ɔgestā esse mł'titudinē que ad supiora tanq̄ ad ppriā latione ascēdit magis q̄ ad iferiora per ɔcauitatē uenarꝫ ꝛ arteriarꝫ recipif in pāniculis cerebri: a qb° tandē effū dit ad organū audit°. Un̄ ex hoc fundamēto appet q̄ hec egritudo in ea est corruptio in opatione sensus audit° per eēntiale nocumētum in cerebro existēs: ꝛ per colligātiā ad splenē etiā adueniens.

Abstineat Igif hec dn̄a a uaporosis ꝛ uētosis cibarijs ꝛ frigidis ꝛ humidis: uelut sunt: lac: pisces: pastiles cibi: fructuū recētiū multitudo: legumia ꝛ pprie elixa. Spinachia bleta portulaca lactuca cucurbita ꝛ cōsilia. Et euitet aque fride potū simplicis uel cū vino commixte. ¶ Et ɔueniūt ei salsa cibaria ꝛ carnes laudabiles ꝛ aromatū usus ꝛ petrosel. feni. saluia rosma. ꝛ spillū ppe ꝛ vinū al. ꝛ ru. subtil substātie mediocris sapis ꝛ ɔueiēter potēs

De rebus vō medicinalib° utaf istis q̄tuor instrīs ¶ p̄m est: q̄ accipiat vnā de istis pillulis añ cenā parū: ꝛ secūdā accipiat per horas duas post cenā: ꝛ sic reuoluēdo tñseat ab vna ad reliquā: q̄rū descriptio ℞. castorei. ʒ. v. pillularꝫ de sarcocolla. ʒ. j. aloes abluti. ʒ. ij. fiāt pillule cū succo calamēti. ꝛ accipianf oi q̄rta die alternatim: ut dictū est. ¶ 2m vō instrm est: ut euaporationē faciat in aurē suā hoc mō. Accipiat eni urceū nouū vitreatū ꝛ in ipm iponat. ℥. 5. fecis olei oliuarꝫ antiq̄oris quā hēe pōt: ꝛ coopiat ipsū emboto hn̄te orificiū tenue. ponaf ergo urce° sup carbonib° ignitis usquequo ferueat amurca in eo existēs. Inclinetur ergo auris sup orificio emboti ꝛ circūdef cū pānis uel coto: ita ut fum° vnit° in ɔcauū auris recipiaf: ꝛ fiat usquequo amurca euaporare desinat bis in die mane ꝛ sero añ cibū per totā vnā septimanā. ¶ 3m instrm est: ut cū recedit a pdicta euaporatione: tūc calefiat sacculus iste sup tegula mūda ꝛ ponaf auris sup ipo tādiu ut sacculꝰs tepefiat: recedat ergo ab eo: ꝛ añ orificiū auris ponaf modicū de coto in quo musc° ɔſuat° fuerit. ¶ Est aūt sacculi descriptio. ℞. calamēti mentastri pulegij origani ꝛ ruthe siccorꝫ. añ. M. ij. macis ʒ. j. cimini ameos se. leuistici carui añ. M. j. corticū papaueris al. numero. iiij. puluericenf subtiliter ꝛ iponanf sacculo lōgitudis q̄si pedalis qui amplectaf totā maxillā ꝛ tēpus usqꝫ ad sūmitatē capitis ꝛ occiput. ¶ 4m istrumētū est puluis iste de quo oi sero cū uadit ad lectū pulericet prorā capitis a sui sūmitate capitis usqꝫ ad frontē per quatuor digitos lōgitudinaliter. cuius descriptio ℞. specierū plirisarcoticon: sperū dyamusci dulcis añ. ʒ. j. misce. Istis factis spero sana erit. Ad laudem Dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 68m. De sonitu ꝛ sibilo aurium.

Postulasti Doctor eximie ut tibi generalem curationis modū sonit° ꝛ tinnitus ɔscriberē quib° psepe te molestatū dicis: faciā eqdē ꝛ per breuem tibi dabo viā. ¶ Est igitur horꝫ uaria curatio ex uarietate causarū: quoniā sonit° ꝛ tinnitus qui fiūt a fame ꝛ in cōualescētibus curantur per restaurationē ꝛ regimen cōualescētiū. ¶ Factus a crisi uomitu fluxu ꝛ similib°: ex istorꝫ pfectione curaf. i. si fiūt perfecte he euacuationes post ipsas cessat: ꝛ si nō fuerint pfecte curātur cura istorꝫ. ¶ Similiter pēdens a febrib° cura earꝫ curatur. ¶ Pēdēs a suppuratione curatur apostematum cura. ¶ Si fuerit a fortitudine sensatiōis pcipiēs leuissimos motus in aere uel uapore q̄ est in miringa: ꝛ talis nō idiget cura: sed si ista intēsa sensatio insequif lesionem organi: etiā illa nō idiget cura: ut Rasis 9°. ꝛ Auicēna in 3° pprijs capitulis. Uerūtamen rasis dicit. q̄ si ppter eius supfluitatē oportet fieri dissoluenf duo grana opij in oleo ꝛ distillenf in aurē. Et Auicēna dicit: sunt qdā hoīes qui pcipiūt utendū esse stupefaciētib°: sicut oleo ro. decocto cū aceto: q̄si uelint dicere q̄ destruere sensum est noua cura: uel etiā debilitare ipm ¶ Ubi vō insequeref paucitatē spūum querenda est resumptio. ¶ Et si malā cōplexionē sequtur remoueaf p alteratis

ad oppositum appropriata. ¶ Sequentē aūt p̄ncipia gn̄ationis malaꝫ cōplōnē uel raritateꝫ texture tan̄q̄ desperatā relinq̄mus: nisi q̄ aliq̄bus ɔfortātib⁹ aliq̄n uti possumus.
¶ Tinnitū factuꝫ a uentositate grossa generata in cerebro uel in meatibus eius curamus his intentionibus. ¶ p̄ma est administratio debiti regiminis sex rerum non nālium in quo oēs cause multiplicantes uētositatem ꝓhibeantur. vn̄ Rasis monet cibaria minuēda, ꝛ dimittēdum vinum. ¶ Secunda est digestio humiditatis ex qua multiplicat̄ uentositas cum subtiliantibus incidentibus aperientibus ꝛc̄. uel sy. de sticados uel ro. co. ꝛ similia. ¶ Tertia est euacuatio in qua uelut minoratiuā si cōuenerit ipsam fieri an̄ digōnem fiat mā existente multa. uel etiam minores post digōnem paulatim euacuando ꝛ digerendo donec postea eradicet totum. Et hec cōpletur cuꝫ notatis ut pillis assaiaret de iera simplici uel cōposita agarico pillulis cochijs. electuarijs ut ierapigra. iera ma. ieralogodion. ieradyacoloquintidos ꝛ similibus. ¶ Quarta est diuersio que partiꝫ complet̄ cum euacuationibus suprascriptis uel alijs similibus: ꝛ cuꝫ fricationibus lotionibus uentosis sanguisugis prouocationibus urine ꝛ secessus fluxus emorroidalis uł menstruoꝝ cauterizationib⁹: ꝛ alijs sepe supra declaratis. ¶ Quinta est resolutio uētositatis istius: ꝛ aliqualis expilatio auris in qua Rasis cōmēdat oleū de semine raphani cū oleo amigdalarū amararū ꝛ ro. in quib⁹ castoreuꝫ sit dissolutū. ¶ Itē 9⁰ Almans. laudat euaporationē cū aqua decoctiōis sansuci. i. maiorane sticados arabici ꝛ absinthij mētastri origani. an̄. M. j. Et si vis hn̄ opari post ipam euaporationē distilla olea suprascripta. ¶ Auicēna vō laudat troci. exptum ex ellebori albi partis. v. nitri partis. x. dissolnat̄ in oleis suprascriptis. ¶ Sexta intētio est confortatio que cōplet̄ cū eisdē. ꝛ si plra vis lege apd̄ auctores. ¶ Ubi vō eēt hic tinnit⁹ per colligātiam: tūc cura partis in regimen mādātis. s. cū cōfortatione digestionib⁹ euacuationib⁹ ꝛ alis. Et in regimen mēbri. i. cerebri ꝛ auris recipiētis. ꝓhibēdo ne recipiat. vn̄ Auicēna iubet cōfortari cerebrū cuꝫ oleo mirtino: ꝛ aurē cū oleo amigdalino ꝛ similib⁹. ¶ Pro qb⁹ itellige q̄ si materia nō sit in cerebro uel aure peccās q̄ sit audax in repcutiēdo materiā ꝛ trahēdo iferius ꝛ alia faciēdo ut in dolore capitis per colligātiam. Hec in sūma doctor insignis generalē cōplet curā tinitus ꝛ sonitus auris. Ad laudes eius immortales qui cuncta moueri iubet.

Consilium. 69m.

De vndecim malis dispositionibus, videlicet ¶ De instātia sibilationis in auribus. ¶ De reumate a capite descēdēte. ¶ De nocumēto diminutionis in opatione memoratiue potētie. ¶ De inuētione ꝛ sensatione frigiditatis in partib⁹ nuche. ¶ De debilitate stomachi cū appetitu uomēdi. ¶ De debilitate renū. ¶ De motu ꝛ tēsione a uētositate in femore facta. ¶ De descensu humorū ad testiculū sinistrū. ¶ De tremore cordis. ¶ De imaginationibus oculorum. ¶ De immoderata siti per duas horas post cibum. ¶ Diuiditur autem consilium in tres tractatus.

Tractatus

Primus cōtinens capitula duo: dispōnes per causas ꝛ signa inuestigat.

¶ De accidētib⁹ omnib⁹ causis ꝛ signis sibili in auribus: ꝛ est primum accidens. Cap. I.

Antonius Porro Mediolanēsis de nobili ꝓgenie Porroruꝫ satus obtulit mihi porrum sapore quidem ꝛ masticatione ualde horridū: digestioni autē difficillimū. Laborat eniꝫ accidentib⁹ q̄ pluribus ꝛ egritudinib⁹: ut mihi scribit que oēs ꝛ multi uerēde ꝛ nocitiue existūt simul in eodē corpore iuēte: imo quelibet illarū per se diligēter considerata scientia ꝛ ope nō mediocriter erudito diuersis corporibus magnam speculationem ad se aduocat: ut diligēter capitulari possit. ¶ Accipiaꝫ itaqꝫ dispōnes eius ordinate uelut ipse scribit

¶ Et p⁹ q̄dem earū est istātia sibilatiōis in aurib⁹. ¶ 2ª vō est reumatis a capite descēsus. ¶ 3ª est nocumētū diminutionis in opatiōe memoratiue potētie. ¶ 4ª est inuentio ꝛ sensatio friditatis in ptib⁹ nuche. ¶ Quinta est debilitas stōchi cū appetitu uomēdi aliqn̄ eueniēte lꝫ nō semp. ¶ 6ª est debilitas renū. ¶ Septima est mot⁹ ꝛ tēsio a uentositatibus in femore facta. ¶ Octaua est descēsus humoꝝ ad testiculū sinistrū. ¶ Nona est tremor cordis. ¶ Decima est imaginationū istātia. ¶ Undecima est imoderata sitis per duas horas post cibū eueniēs: ꝛ plurib⁹ etiā alijs molestat̄ accidētib⁹ ad hāc sūmā reducibilib⁹. ¶ Cuꝫ g̊ hec oīa accñtia uel egritudines in eodē viro cōplicate sint: opꝫ inuestigare an oīa talia accñtia ab vna radicali causa ꝓueniāt: an habeant cās ꝓductiuas eoꝝ diuersas s̄m diuersitatē mēbroruꝫ quoꝝ hec accñtia sunt passiones: ꝛ s̄m diuersitatē materieꝝ que sunt ipsorum ꝓductiue ꝛ que sunt ipsorū efficientes ꝛ materiales. ¶ Per hūc igit̄ modū poterit iueniri p̄ncipiuꝫ ꝓductionis cognitiōis ꝛ curatiōis taliū accñtiū vnū soluꝫ sufficiens aut plura necessaria ad ɔtēplationē ꝛ curationē taliū. ¶ Videt̄ igit̄ apud rōnabilr̄ speculātes q̄ hoꝝ accñtiuꝫ uel egritudinū diuersitas est q̄ quedā sunt dispōnes p essentiā quibusdā mēbris. quedā vō per colligātiam: nōnulle autem simul per essentiam ꝛ per colligantiā diuersorum membrorum sunt dispositiones.

Igitur sibilus in aurib⁹ p̄ntat⁹ ꝛ ɔtinuus oino puenit: ꝛ imediate a uētositate iclusa in cōcauitate ossis assamach ꝛ est os durū ꝛ tortuosuꝫ ualde ip̄arū aurium. ¶ Pōt etiā hui⁹ uētositatis pars imersa eē in poris tenuissimi pāniculi q̄ iuenit̄ in ɔcauitate p̄dicti ossis cā uestiendo. ¶ Pōt iteꝝ ꝛ 3⁰ hec uētositas ieniri in neruis imersa a q̄rto pari neruoꝝ cerebri ramificatis: per quas effundit̄ a cerebro aiali sp̄us qui est instr̄m auditionis. ¶ Et potest etiā hec uētositas in oibus predictis inueniri mēbris ꝛ simul. Qualitercūqꝫ igit̄ ɔtingat hec uentositas immixta aeri intraneo auris agitat̄ cuꝫ eo ꝛ collisionē reuerberādo facit in pāniculū ꝛ os ante scripta. ¶ Causat̄ itaqꝫ sibilus ꝓpterea q̄ uētositas est exalatio terrestreitate pticipās: ꝛ tenuis existēs reuerberata ad mēbra illa que sonora sūt repn̄tat potētie auditiue sp̄ēm ɔfractionis sub silitudine sibilandi. Cū aūt uentositas oīs a calo diminuto: nō tn̄ excellenter gn̄etur. Si eniꝫ eēt intēsa frigiditas nō fieret generatio uapoꝝ nec uētositatis: sicut si eēt excessiua caliditas digereret aut ɔsumeret mā in uētositates resolubilis ꝛ uapores. ¶ Opꝫ igit̄ caliu uel calorē eē diminuta respectu temperamenti ꝓprij patiētis. Hec igit̄ frigiditas aliqualr̄ intensa uel diminuta caliditas est sp̄ēs male complōnis frigide in cerebro abūdātis: ꝛ est causa efficiēs predictoꝝ. Malis autem cā remota est mā flegmatica terrestreitate pticipās acq̄sita in ea: aut a mā aliq̄nta cholerica aut melācholica: aut flegma vitreū: a quo per ɔtinuā actionē caloris resolute fuerunt partes aeree ꝛ aquee ipsius: ꝛ deductum fuit ad terrestreitatē: erit materia antecedens predicti sibili. ¶ Coniūcta vō mā uel locum eius tenēs est uentositas in predictis locis imersa repn̄tās auditiue potentie sp̄ēm sibilādi: quare corrupta est auditiue potētie opatio. ꝓpter enim in aere existē sibilātis sp̄ēm a qua aer ipse euacuat̄: sed hoc est formale corruptionis in opatione auditiua: ut patet in speculationib⁹ 2⁰ tegni. cap. illo. Nocetur aūt operatio tripl̄r. ¶ Formalis vō cā huius accñtis est actualis refractio ꝛ collisio uētositatum predictaruꝫ ad organa sonora ꝓpter que percipit̄ actualr̄ sensatio rei exterioris nequaq̄ existentis. ¶ Finalem autē cām in opationibus aie attributis in oib⁹ assignare nō est facile. Neqꝫ eni aia vnq̄ intendit per se: ꝛ p̄mo hunc sibilū tan̄q̄ opationē corruptā. Sꝫ finalis causa est conatus ad expulsionem illaꝝ uentositatū a ꝓfundis partib⁹ cerebri. vn̄ orit̄ quartum par neruoꝝ: qui sunt instra auditus organice seruientia illi aie: in quaꝫ conatur ad expellendum illas uentositates. Cum igit̄ nullā viā habeat anima: per quam

conuenienter expelli possint uentositates ille que per os assamach anfractuosum: et per neruos predictos patet que uentositas illa violenter impulsa sibilum facit predictum. Sonat enim cum percutitur affirismo 7 sermone illo. Sternutatio fit a capite etc. Ex quo apparet completa declaratio primi accidentis. videlicet sibili aurium. ¶ Uide quanto labore opus est speculatiuis ad inuentionem effectuum per quattuor causas: efficientem materialem formalem et finalem que imediate declarate sunt.

¶ De secunda mala huius viri dispositione que est reumatis a capite descensus. Cap. II.

Ex fundamento presenti capituli diligenter considerati facile est videre causam secundi accidentis supra premissi. videlicet reumatis a capite descensus. Cum enim in toto cerebro existat species male complexionis frigide et humide: et materiei flegmatice mucillaginose: et vitree multitudo: que ibidem multiplicatur per viam indigestionis et uaporationis ab inferioribus partibus ad ipsum caput multiplicata predicta materies cogit virtutem ad expellendum materiam illam: ut exoneretur cerebrum ab accidentibus et egritudinibus que propter retentionem illarum materierum essent apta consequi. ¶ Et quia materia fluxibilitate sua et grauitate apta est moueri inferius secundum maiorem partem: ideo materia illa descendens aliquando retinetur in locis glandosis lateraliter apud uulam positis et tumescere facit illas et apparere. ¶ Quandoque vero materia illa secundum partem retineri potest in vula extendendo et mollificando ipsam. ¶ Et nonnulla pars etiam huius materiei descendit ad loca sub faucibus: et facit ibi tumores qui brachi nominantur. ¶ Et si materie illius aliqua pars descenderet interius et retineretur in musculis gule et colli facere posset apostemata squinantia nominata. ¶ Si autem illius materiei pars aliquanta descenderet ad pectus faceret dispositionem que catarrus nominatur. Ex quo patet que si iterum huius materiei pars aliqua descenderet ad stomachum noceret eidem appetitum et digestionem eius impediendo ipsum uaporibus multum molestantibus. Non curaui ponere que hec materia faceret corizam: quoniam ipsa quasi tota grossa est. Sed corize materialis causa est aquosa. quare etc.

¶ Multiplicantur autem he materie iterum in capite ex causis exterioribus de quarum numero posset esse multitudo ciborum et potuum: et precise potus post unam horam apud cenam multiplicatus. Et exercitia fortia super cibum imediate facta. Et coitus etiam tunc multiplicatus: et igluuiose comedere: et cibis uti uaporosis et brodialibus pinguibus et dormitio subita post cibum et prolixitas in ea. Et rixari et alterari cum socijs et agitari in passionibus anime angustiosis et furibundis et alia que essent consilia istis. Ex quibus ualde facile posset intelligi essentia reumatis a capite descendentium et eorum nocumenta et pericula que minantur. Hec de secundo accidente.

¶ De 3a mala dispositione: que est nocumenti diminutionis in operatione memoratiue potentie. Cap. III.

Iam apparet ex predictis intelligendum esse causam nocumenti diminutionis memorie. Cum enim cerebro huius viri mala complexio frigida et materie consiles multiplicate sint patet que organum memoratiue potentie cuius est recipere et conseruare species sensibilium ledi potest dupliciter. aut quia non conuenienter recipit species et congruam quantitatem spiritus animalis necessarij ad memoriam: aut quia propter magnam mollificationem a flatibus factam uentriculus posterior cerebri non conuenienter obseruat et thesauriçat species sensibilium. Humiditas enim multa dato que preparet ad facile recipi posse formas uel species rerum: ipsa tamen non minus facit ad non bene detinendum eas: humiditas enim licet formas figurales facile suscipiat: ipsas tamen ualde facile amittit primo primi capitulo de elementis. propter quod non est mirabile si iste adolescens diminutam habet operationem memoratiue potentie. Et hec sufficiant de accidente 3o.

¶ De 4a mala dispositione: que est inuentio et sensatio frigiditatis in partibus nuche. Cap. IIII.

Pro declaratione vero quarti capituli et accidentis in eo comprehensi non expedit multum extendere sermonem Cum iam appareat ex positis in precedenti capitulo que mala complexio frigida et humida posterioris partis cerebri: et materie flegmatica ibidem multiplicata cause sufficientes sint frigiditatis in nucha multiplicate: et in neruis spondilium colli et dorsi superioris ab eo orientibus. Nucha enim est vicarius cerebri in cursu dorsi. primo tertij. 2o capitulo. Cum ergo exeat et oriatur imediate a posteriori cerebro et generata sit ex materia post cerebri generationem remanente: oportet de necessitate concedere que materia in posteriori cerebro multiplicata nucham infrigidat et humectat et neruus ab eo orientes: quare si materia fluidior esset et aquosior ingens esset periculum et suspitio in hoc viro de transitu in paralisim. ¶ Quod autem mala complexio frigida acquiratur in nucha coicata sibi a posteriori cerebro satis facile est videre si ipsa generetur a materia flegmatica ad nucham effusa: siue a cerebro alterante partes sibi propinquas generetur in nucha frigiditas et humiditas per successiuam alterationem unius partis ad aliam. Et apparet ex hoc fundamento que suspectum sit accidens quartum et molestum. Minatur enim huic viro stoliditatem aut amentiam aut paralisim: ut planum est ex premissis.

¶ De 5a mala dispositione: que est debilitas stomachi cum appetitu uomendi aliquando eminente licet non semper. Cap. V.

Quintum autem accidens superius positum in hoc 5o capitulo declarandum leuissime intelligitur ex his que dicta fuerunt in 2o capitulo de causis reumatis ad inferiora descendentis. Non solum enim materia a capite descendens ad stomachum potest debilitare digestiuam eius: et nauseam et uomitum inducere suis alterationibus. sed sola etiam stomachi compassio absoluta ad ipsum cerebrum per simplicem alterationem hec talia accidentia efficere potest: quod facile percipi potest eo que quanto cerebrum deterius se habet tanto stomachus indigestiue debilitate nausea et uomitibus agitatur. Hec de accidente quinto dicta sufficiant.

¶ De sexta mala dispositione: que est debilitas renum. Cap. VI.

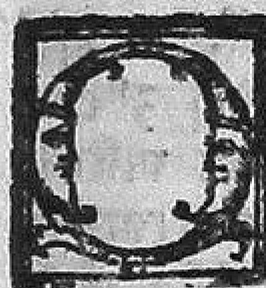
Renum debilitas que est accidens sextum etiam contingere posset propter materiam per viam indigestionis multiplicatam in stomacho et in intestinis: quibus hec materia coicaretur renibus per uenas in mesenterio multiplicatas. ¶ Sed huius debilitatis assignari etiam possunt cause alie. ¶ Prima est frequens et longus decubitus super spinam qui facit multiplicari materias in renibus que infrigidando et mollificando debilitant eos. ¶ 2a causa potest esse frequentia coitus. ¶ 3a posset esse multa urine retentio et debita eius euacuatio per colatorium et uritides. ¶ 4a causa potest esse oppilatio in predictis renibus: propter quam multiplicantur in eis materie laxantes et debilitantes eos: et hec cognoscentur per frequentiam mictus et paucitatis emissionis urine clare et tenuis ad subalbedinem tendentis. Hec sufficiant de accidente sexto.

¶ De septima mala dispositione: que est motus et tensio a uentositatibus in femore facta. Cap. VII.

Cum ergo in precedenti imediate capitulo declarata fuerit debilitas renum cum suis causis. Non est dubitandum propter malam complexionem et materias inuetas in partibus inferioris uentris multiplicari uapores et uentositates et proprie cum materia grossior fuerit: ut flegma vitreum preassignatum in capitulo precedenti. He igitur uentositates pelluntur a virtute: et per concauitates intestinorum ut expellantur per inferius: quarum etiam pars transpirando per poros recipitur iter superficiem conuexam intestinorum et concauam sifac. Ipsa igitur ibidem multiplicata extendit sifac in extremitate ossis femoris: quare ibidem necessario facit dolores extensiuos. ¶ Unde si hec uentositas multiplicabitur in didimo qui est oriens a sifac et descendens per locum uasorum spermaticorum ad osseum indubitanter in hoc adolescente faciet ut iam fecit principium hernie uentose. ¶ Et si amplius a uentositate distenderetur foramen sifac: per quod descendunt didimi et pori uritides: aut rumperetur substantia sifac. non est dubitabile que iste incurreret: aut forte incepit in eo crepatura uel hernia per quam intestina apta sunt descendere in osseum quare maxime necessarium est huic adolescenti ut magnam habeat cautelam et sollicitudinem in defendendo se ab euentu pretacti periculi. et hec de septimo accidente.

¶ De octaua mala dispositione que est descensus humorum ad

testiculum sinistrum. Cap. VIII.

Ctauū vo accñs supi⁹ memoratū est hūiditatis descēsus ⁊ mltiplicatio in sinistro testiculo: cuius gdē accñtis iā clare apparēt cāe ex p̄cedēti imedia te cap. Mā enim descēdēs per didimū ⁊ uenas ⁊ arterias que portāt nutrimētū ad testiculuz p̄ternāliter ibi multiplicata dolorē in testiculo facit grauatiuū ⁊ extēsiuū. ⁊ si ei aliquid mãei calide cōmisceref acute eēt p̄dict⁹ dolor etiā cū pruritu associat⁹: aut cum caliditate notabili absqz pruritu: sic de sanguine si cōmisceref cū p̄dicta mā. Ex qb⁹ apparet q̄ hoc accñs huic viro minaf euētū apatis in testi culo suo: quare prudēter agat: ⁊ de re sua sollicitus existat.

De 9ᵒ mala dispōne que est tremor cordis. Cap. IX.

Otū vo tremulū cordis qui posti⁹ fuit supi⁹ tan q̄ nonū accñs. Opz ɔcedē q̄ est aut dispō cordi per eēntiā aut per colligātiam a cerebro pueniēs: qd apparet rōnabilius. cuz distēperamēto nāqz cordis cōplonali aut cōpōnali tanto q̄tus est ne cessarius ut ab eo fiat tremor cordis. nō video bñ q̄ saluari posset fortitudo v̄tutis vitalis quāta pseuerat in hoc viro. Silr etiā neqz saluaref bonitas pulsus qui magn⁹ est ⁊ mediocris iter uelocē ⁊ tardū ⁊ spissū ⁊ rarū. Neqz etiā sal uaretur bonitas coloris: audacia: ⁊ animositas que adhuc notabilr in hoc viro vigent. Quare videf mihi securi⁹ eē dicēdū q̄ hic mot⁹ tremulus cordis est per colligātiā ipsi⁹ cordis ad ipm caput. pp eni malā cōplonē in cerebro inuē tā cū mãe p̄ multitudinē f'laticarū discrasia fit in corde frigi da ⁊ humida ⁊ uapores multi a f'late descendēte ad pect⁹ claudūt vias euentatiōis cordis multiplicate in arteria ue nali ⁊ in articulis ⁊ ostiolis cordis: q̄re virt⁹ cordis mouef ad expellēduz illos uapores ⁊ spargēdū eos tanq̄ obiectū tristatiuū. Sed ex fortitudine conat⁹ ⁊ mot⁹ cordis ad expel lēdū ⁊ fortitudie resistētie p̄dictoꝝ uapoꝝ ad resistēdū nasci tur mot⁹ tremulus: qui si pseueraret maxime uerēdus: imo mortalis eēt. Iuxta illud auctēticū. 3ᵒ p̄mi colligēduz. Qui eni habet tremorē cordis ɔtinuū caueat ne subita interci piatur morte: quare audiat patiēs periculum hi⁹.

De xᵒ mala dispōne que est imagiationū istātia. Cap. X.

On est necīuz me anxiari multū in inuestigatio ne ⁊ declaratiōe decimi accñtis. s. imaginationū Nihil eni aliud iportat per eas q̄ nocumētū cor ruptiōis in opatiōe visiue potētie. Deludif enim visiua potentia talr q̄ appet ei pcipe formas fi guras ⁊ colores in medio exteriori qui nequaq̄ reperiunf in eo q̄re potentia visiua percipit se vidē qd nō videt. ⁊ er go deludif. Et qr imaginat imaginatiua exterius eē obie cta in medio que nō sunt: iō nocanf imaginatiōes que sūt colores forme uel figure que pcipiunf in aere cū neqz sint in eo. Cū g̃ in cerebro hui⁹ viri multiplicata sit mā f'lati ca q̄ plurima uapores ab ea eleuati cōmiscent sp̄ui visibi li qui delat⁹ ad cristalloidē ⁊ abinde exterius illuminans mediū sigillat in ipm spēs mot⁹ illoꝝ uaporū qui qñqz mo uent motu circulari. qñqz vo motu recto ascensus ⁊ descen sus. ⁊ sic qñqz apparet alicui videre lineas ul' alias figuras ascēdētes aut descēdētes aut circulariter motas. Et s̄m q̄ ɔtigit illos uapores eleuatos eē a mā colore ualde aquea ita appet coloꝝ ɔsilis in figuris p̄dictis. Et silr qñqz pcipif in eis citrinitas a cholera. rubedo a sāguie. opacitas a me lancholia p̄dictis uaporib⁹ repñtātibus hoꝝ similitudines s̄m spēs p̄dictarū mãerum. Spēs ergo harum formaꝝ uel coloꝝ impsse in mediū uel aerē suscipiunf int⁹ ul' ex⁹: quib⁹ potētia visiua corrupte diiudicat: ut iaz apparet. Cū ex istis recolligendo ɔcludif q̄ si hoꝝ uapoꝝ mltitudo pseue ratā cerebro minanf aquā ul' descēsum aque cū de aquea mā existant. Et hic descensus aque cataracta noiatur a ca taron greco qd importat defluxum in latino. Et siqui dem cōtingat hāc aquam ɔgelari uel ingrossari inter ɔca uā supficiē cornee ⁊ ɔuexā pupille: tūc facit egritudinē que noiaf pānus subite cecitatis effectiuus. Ex quo apparet q̄ ip p̄rie loquif vulgus hūc pānū noiando cataractā cum cataracta nō sit aliud q̄ aque descēsus iam p̄dictus.

De vndecima mala dispōne que est imoderata sitis per duas horas post cibū eueniens ⁊ pluribus alijs accidētib⁹ ad hanc sūmam reducibilibus. Cap. XI.

Ltimi vo accñtis ⁊ vndecimi. vz sitis ualida que p duas horas post cibū in hoc viro multiplicaf oportet itelligē cām ⁊ exclusis acuitate ⁊ salsedi ne in cibis ⁊ potibus quandoqz existente. Di cēdū q̄ cā hui⁹ accñtis est mltitudo cholice mãe inuēte in fundo stomachi ⁊ uenis ei⁹ que tpe viniōis ⁊ reuo cationis caloris ad ipz stomachū gr̄a digerēdi cibos excita tur ⁊ inflāmaf ⁊ ad os stomachi delata ul' illi⁹ iflāmatiua si tim efficit ita ualidā. Nō eni efficit sitiz illā i p̄n⁹ cōprehēsio nis cibi cum nōdū chol'a illa adeo sit iflāmata q̄ sufficerit resoluere ⁊ exiccare humiduz roridū oris stomachi cuius ɔsumptione fit sitis. Et pōt hoc expimēto a posteriori de mōstrari. q2 si patiēs iste tolerat sitim finalr liberaf ab ea: q2 cholerica mā digerif aut resoluif. quare cessat sitis que fiebat ab ea. Hec in sūma est v̄ificatio ⁊ inuestigatio vn deci accñtiū p̄ncipaliū que hūc adolescētē igēter molestāt ⁊ picula nō minora eis sibi portēdunt. Si qua aūt p̄ter hec vndecim eueniūt accñtia radicē hñt a p̄dictis vndecim: q̄re de eis extēdē s̄monē nō est opportunū. quoꝝ quidē accñ tiū procurationē fieri oportet: sicut nunc sequif ordinate.

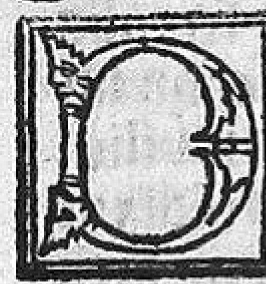
Tractatus scōs ɔtinēs capl'a sex de regimine di ctaruz dispōnū per sex res nō nāl es.

De electione aeris ⁊ sibi annexoꝝ. Cap. I.

Rius q̄ modi curationū accidentium huius viri assignenf neciūz est rectificare administrationē sex rerū nō nāliū. Nō enim instr'a medicinalia ɔue niēter opari possent in eo nisi debita mēsura sex rerū nō nāliuz p̄mitteref. Itaqz pro electione ei⁹ loci habitationis ei⁹ gñaliter puidēdū est. Primo q̄ aeris intēperies quecūqz posset nimia frigiditate aut caliditate nebulositate uel flatu uēti acuti ⁊ ipetuosi in cerebro ⁊ in tu nicis oculoꝝ in humorib⁹ ⁊ spiritib⁹ eoꝝ efficē p̄mutationē soluēdo ɔtinuū nimiū ɔgregādo uel disgregādo: aut sp̄us ⁊ humores resoluēdo ⁊ ɔgregādo euitari debet. Propter qd caueat hitare in loco ul' camera ualde frigida uētosa: ⁊ ubi humiditatis ⁊ caligis excellētia distēpet aer. q̄re hitet locū a terra eleuatū: ⁊ distātē a fluxib⁹ aq̄rū uel lacunarū: ⁊ euiter māsionē in loco p̄ticulari ubi esset reuolutio testu di nalis ⁊ pp̄ie antiquoꝝ edificioꝝ ⁊ lapideoruz: ⁊ sit camera eius oriētali ⁊ meridionali plage exposita bñ clausa: ⁊ fene stris hñtib⁹ ingressuz aeris frigidi ⁊ nebulosi fulcita. quorū etiā gratia caput eius teneat bñ cooptum pelle agnina aut vulpina: aut de uariorum dorsibus duplicatis. Et utile multū est ei ut qñqz suffumigationē faceret in camera sua. Rx. floꝝ eufragie. semis maiorane aā. ʒ. 5. pulueris ligni al' ʒ. j. thuris. ʒ. vj. pulueriçenf: ⁊ cū opus fuerit supaspgat co clear vnū carbonib⁹ ignitis. Et multum utile esset camerā suā calidam reddere accēdēdo in ea ignē ex lignis abietis: lauri: iunipi: cedri: ⁊ similium arborum aromaticarum.

De motu ⁊ quiete. Cap. II.

E mō aūt exercitādi p̄mitēdū est p̄mo q̄ exerci tiū corporis magnū nō eēt ei ɔueniēs: nisi prius corpus euāret s̄m q̄ iferi⁹ ordinabif. Exercitiū eni sup repletionē factū magis ē cā ut mãe fluāt ad cerebrū: uel saltē p modū euaporationis aug mentate in eo. s. cerebro ⁊ oculis: lz tū exercitium motus p̄ gressiui ieiuno factū per camerā ⁊ leuiter ascēdendo ⁊ descē dendo per scalas esset sibi utile pp̄ter mãerū diuersionem ad inferiora. Aliter tū exercitium orando moraliter sermo cinando sermones pferendo: ⁊ cōsimilia confert ei. Et iteꝝ gratia exercitij laudo ei leuē fricationē capitis: ⁊ pecti nationem cum pectine uel vnguibus mediocriter fricādo

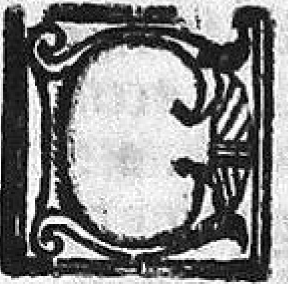
eutē ut fumositates capitis liberiꝰ trāspirare possint. Post eōnes vō pdicte fricatiōes capiti cōueirēt fortiores istis

¶ De somno ⁊ vigilia. Cap. III.

E somno ⁊ vigilia pmittēdū q excessus in multum vigilādo ⁊ dormiendo silr euitandus est: q2 pmus motus vigiliaru2 agitādo mās augeret in capite ⁊ disponeret fluxum ad oculos. Scōa vō auget ⁊ generat catarros ⁊ reumatismos ⁊ materias in fluxu ad oculos dispōit. ¶ Propter qđ nunq post cibationem dormiat nisi trāseant ad minus due hore: ⁊ tūc dormire incipiat capite eius eleuato ꝯueniēter: ut dictum est bn̄ recto: ⁊ pꝰus dormiat super latus dextrum. deinde secūda reuolutione reuoluat super sinistrum: ⁊ euitet dormitionē diuturnā quantū pōt nisi multū vigilauisset in nocte ¶ Et caueat dormire in locis ad que radius lune in nocte puenire posset. multa eni aeris lumiositas ⁊ statio in ea ⁊ in aere caligioso: ⁊ pmutatio de ipo ad aerē lumiosū est cā cecitatis in breui tpe future: ppter qđ Dyoꝰ syracusanꝰ tyrānꝰ inimicos punire uolēs faciebat eos diu in carceribus tenebrosis ualde detineri: deinde subito pmutabat eos ad aulā ualde luminosam ⁊ magnam habentem multas fenestras vitreas ⁊ fiebant ceci.

¶ De accidentibus anime. Cap. IIII.

E aie vō accitibꝰ dicēdum pmo q euitare debet oēs aie passiones: ppter quas uehemēs ⁊ multꝰ ponat in spiritibꝰ motus ⁊ in humoribꝰ. ppter qđ euitet iracūdiā furiositatē ⁊ uehemētiā risus. ¶ Silr ⁊ ecōtra aie passiones per quas spūs et humores multum accentrant: ut sunt tristitia uehemens imagiatio rez ⁊ effectuū terribiliū euitari debēt. Talibꝰ eni motibꝰ in aia factis pp subitā ⁊ multā retractionē spūum a cristalloide ⁊ a toto oclo nō solū accidat diminutio: imo corruptio. ⁊ qnq2 ablatio visiōis ⁊ lesio in opōnibꝰ sensuū interioꝝ: ⁊ etiā nocumētu2 in corde ⁊ in opōnibꝰ eiꝰ. Extermināt eni talia accitia ⁊ mutāt corpus ab ea que est fm nām ꝯsistētia. 3° tegni. ¶ Multi etiā psepe ex lōgo fletu fuerunt facti ceci: sicut etiā sepe cōtingit ex multitudie lachrymarū inuolūtaria2 sicut actus earū persepe colliquādo ⁊ resoluēdo fuit causa subite delationis mãeru2 ad neruos opticos ppter qđ in instāti homo oino puaf visu.

¶ De 5ª re nō nāli. s. inanitione ⁊ repletione. Cap. v.

Am vō de quinta re nō nāli. s. inanitione ⁊ repletione parumper dicēdu2. ¶ Propter qđ pmittēdū est p q hic nō erit sermo de inanitione cū medicina. hec eni iferius reseruaf ad caplm de canonibꝰ ⁊ instris euacuādi hunc viru2: sed hic est sermo de modo applicationis cibor2 ⁊ potuū in quātitate excedentiū ⁊ diminutoꝝ: ⁊ in modo assumptionis eorū. Itaq2 oino caueat iste vir a deglutione ciborū nisi bn̄ ⁊ conuenienter masticatoꝝ. ¶ 2° nullomodo accipiat cibu2 nisi puenerit in eo appetitꝰ ꝯueniēs. ¶ 3° cū uenerit appetitꝰ ad cibu2: cibū accipiat nō ꝯtrahendo morā post psentatū appetitū. aliter eni impleref stomachus materiebꝰ corruptis ⁊ corruptibilibꝰ. ¶ 4° nō multū prolōget morā in comedēdo. ¶ 5° vō semp cibaria leuis digōnis ⁊ lubricatiua pmittat his que sunt duriora digōne ⁊ lenitione priuata. ¶ 6° effugiat assūptionē ciboꝝ spē diuersoꝝ ⁊ diuersis ferculis pmutatoꝝ. ¶ 7° effugiat oēm ciboꝝ assūptionē per quam stomachus pcipiaf extēsus ⁊ granitas ab eo apō vmbilicū ⁊ hypocūdria pcipiaf. ¶ 8° caueat assumēf potus tātu2 ut in stomacho eiꝰ efficiat rugitū ⁊ fluctuationē: ppter qđ melius est ei post cibationē qescē q ambulare ul' aliter exercitari.

¶ De cibo ⁊ potu. Cap. VI.

E sexta vō re nō naturali. s. de cibo ⁊ potu sermo diffusior est necessarius. ¶ Propter quem premittendum primo q omnia que naturaliter aut artificialiter fūt acuta multum. ut cepe alleū porru2 raphanus sinapis ⁊ bulbus euitanda sunt.

¶ Similiter effugiat cibaria nimia sua euaporatione capitis impletiua. ut lac nuces pinguedines ⁊ similia. ¶ 3° euitentur oia frigiditate ⁊ humiditate sua participātia viscositate notabili. ut sunt pisces ⁊ proprie anguille tinche cancri ⁊ vniuersaliter omnes limosis paludibꝰ inuenti. ¶ 4° euitentur ea que nimium calefaciēdo mordent pūgunt ⁊ exiccāt. ut multi saliti usus ⁊ carniū ⁊ piscium salitoꝝ. Que vō sunt euaporosa multū fumosa ⁊ uētosa ut legumina oia ⁊ oua frixa ⁊ fructꝰ frigidi ⁊ humidi: silr euitari debēt ppter cām notā. Hec enī oia nocent pncipalibus mēbris ⁊ oibus opationibus eoꝝ ⁊ maxime sensuū interioꝝ ⁊ exterioru2. sicut supius declaratu2 est in duobus caplis precedentibus.

Itaq2 panē eligat bn̄ fermētatū ⁊ coctu2 nō tn̄ adustū de puriori farina factū in quo sit aliqđ de fermēto plus q in cōi pane recēs vniꝰ aut duoꝝ dieꝝ ad plus. ¶ Et si post cibū suū accipet vipā parū ptorrefactā de pane biscoto in vino rubeo ⁊ aliqliter brusco facto optimum esset ei. ¶ Panis autē azimus aut nō bn̄ coctꝰ dimittaf. ¶ Et similiter cibi oēs de pasta facti pter q tri. qđ nō videf icōueniens pp exiccationē suā ⁊ puationē a supflua humiditate.

De carnibus autē cōueniunt ei vituline castratine captine ⁊ colūboꝝ paruoru2 ⁊ maxime syluestriu2. ¶ Carnes vō anseru2 ⁊ anatum ⁊ de agno nō multu2 placēt. Silr ⁊ carnes aialium uolatiliū in aqs degētium non sunt ei laudabiles nisi assate ⁊ raro aut elixe ⁊ pprie pparate cum saporibꝰ ⁊ spēbꝰ ifra dicēdis. Similiter ⁊ castratine carnes nō sunt multum laudabiles ⁊ p priε ualde pingues ⁊ antique carnes. ¶ De carnibꝰ vō quadrupedū etiā cōueniūt ei vituline ⁊ de syluestri porco: raritū. leporine vō carnes bn̄ placēt: ⁊ ceruine apud incōsuetos nō sunt inutiles. ¶ Sicut etiā oiu2 aialium caro siue uolatilium siue peditātium que multō exercitio acqrunt cibu2 suum laudabilis est: propterea q non habent multas superfluitates. ¶ Oua vō omni modo pparationis utilia sunt ei preter q frixa. ¶ Lac vō dimittatur oino: ppterea q2 facit euenire tenebrositatē visus ⁊ caliginē: ⁊ stupefacit sēsus oēs tā iteriores q exteriores: ⁊ oppilatiōes efficit in cerebro: ⁊ i hoc viro oino corrūperef ppter augmētū cholere rubee i eo

De leguminibus vō placet etiā far ⁊ risū qđ est calidu2 in pmo ⁊ siccū in 2°. ⁊ ꝯueniēter nutrit ⁊ exiccat. Silr etiā ⁊ pānicum laudabile est ei. ppter siccitatē ⁊ aptionē aliquātā. Fabe vō ⁊ faseoli: cicera rubea: pisa ⁊ sisamus oia dimittantur.

De oleribus vō effugianf caules oino ⁊ blete ⁊ spinachia: citrulli: cucurbite: cucumeres: ⁊ portulace: nisi raro etiā in pauca qtitate: ⁊ ppe cōmixta cū calidis ⁊ apitiuis ifra dicēdis. ¶ Peponū vō usū nō vitupo dum fuerint bene solidi: dulces ⁊ maturi. ¶ Plātas vō calidas sicut feniculum: enfragiā: celidoniā: petroselinum: rosmarinum: mēthe spēs oēs: ⁊ serpillum ⁊ sibi consimiles bene cōmēdo ipsis utēdo solis aut pluribꝰ cōmixtis inuicem ⁊ etiam cum aliis.

De fructibus vō laudo sibi recētes ficus ⁊ etiam siccas: ⁊ vuas suis temporibus bene maturas pensiles nominatas: amigdalas ⁊ auellanas: ⁊ proprie torrefactas: ⁊ eisdem etiam recentibus uti potest. ¶ Conueniunt etiā ei cerasa bene dura ⁊ solida amarilia nominata: ⁊ proprie nō ualde acetosa. Acribus vō uti non est securum nisi ualde raro. ¶ Pira vō muscata pauca post cibum suis temporibus accepta ⁊ conuenienter matura possunt ei conuenire. ¶ Et poma apia uel citrina dulcia ⁊ magni odoris potest etiam accipere: ⁊ frequentius cocta q cruda ⁊ raro ⁊ non in magna quantitate. ¶ Pira vō conuenientiora sunt ei aromatica bn̄ dulcia: ⁊ meliora sunt cocta q cruda. Nuces autem ⁊ castanee: sorbe: nespilla omnino dimittantur.

Radices vō plātarū qbꝰ cōis est usus ut cepe alleum porru2 raphanus ⁊ bulbus oino dimittat

¶ Pastinacha vo domestica et sylvestri uti potest. ¶ Radix alba que rapioli spēs est: et rampiolus nominata ei utilis est: ppter hoc qz declinat ad caliditatem et cōuenienter nutrit cum aliquali apertione quam habet.

De conditis vo conueniunt ei rape cōdite et pastinache: et secacul uel iringus.

¶ Etiā oliue cōdite sm ɔsuetū modū pp aptionē et exiccationē suā cuz vtute feniculi nōbilr iposita eis sūt sibi utiles.

De spēbus vo que conuenienter in usu suo administrari pnt sunt sicut macis nux musc. ciamomū galāga gario. çinçiber utrūqz pip: semē petrosellini et leuistici. Semē autē apij et aneti o ino dimittat ¶ Et in sūma oiuz aromatū caloꝝ subtiliatiuoꝝ apitiuoꝝ usus mediocris est ei ɔueniens. oia eni talia stomacho cordi cerebro et oculis sunt ɔueniētia minorando flegmata in predictis membris et depurando et mundificando ab eis et meatus cerebri et oculorum purgatos efficiendo.

De saporibus vo in sūma. Acetuz acre ualde arācij limones crudi et succ9 granatoꝝ et ppe acriū non ɔueniūt ei. Sz acetū acutum nōbilr et agresta cuz sale limones infusi et succus granatoruz muçoꝝ et dulcium cum sapa et sine sapa ɔueniens est ei.

De partibus vo aialiuz dicendū ꝙ caput uentres pinguedo cauda et consilia oia vituperāda sūt. Et cerebruz etiā et ocli ppter frigiditatē et humiditatē suā: lz gnāli ɔueniētia mēbri ad mēbrū collaudādus sit oculus: et pprie aialiū nō ualde humidoꝝ ppter gnālē regulā: ꝙ oē mēbrū videt ɔfortare sibi simile alteruz.

De his vo cuz qb9 cibaria ɔdiunt pinguedies aialiū reijciēde sunt et butyrū etiā. ppterea qz replent caput fumositatib9 obtenebrātibus. ¶ Sed olei usus est ei ɔueniētior: et pprie si fuerit oleum de oliuis nō ualde maturis: nec ultimo tempore maceratis.

De modo cibationis. Libaria oia meliora assata in usu frequenti ꝙ elixa semel in die nō sunt sibi reprobāda nisi ualde pinguia: et in uasis multū coopertis cōseruata cum humiditate que eueniat ab eis. et hec dicta sufficiant de cibis et adherentibus eis.

De potu vo dicēdū ꝙ vinū qd pōt eē ei cōueniens debet eē substātia clarū ɔueniēter aromaticū: colore subrubeū nō obscurū: potentia sua mediocriter vinosum: cuius tn̄ usus moderat9 eē debet et nō superflue. Multis enim modis et causis videt ei tale vinū conuenire. ¶ Primo quidē. qz mediocriter nutritiuū est: ppter qd virtutē restaurat et cōseruat. ¶ Scdo: qz aromaticitate sua cordi et cerebro ɔuenit. propterea qz omne pncipale mēbrum diligit aromatica. ¶ 3° qz nō est ualde euaporatiuuz. Recipit enim minoratiōē euaporationis ab arillis et racemis uuaꝝ. ¶ 4° uapores ab eo eleuati subtiles et ɔsumptibiles sunt et leui. ¶ 5° qz cū calitate sua vtutē exiccatiuā recipit ab arill' et racemis: ppter qd ɔuenit ad exiccandū flegma et ɔsumēduz uapores. ¶ 6a rō. qz vinuz magnā ɔueniētiā hēt ad vtutē hois. aut rōne aptitudinis facilis cōuersionis ei9 in sanguinē et spūm. ¶ 7a rō est ɔueniētia ei9 cuz sanguine et spirituosa substātia. Est eni vinū calidū et humidum: lz vinum in racemis factum nimium humidum sit ꝙ absqz eis ¶ 8a rō est sūpta a ɔsuetudie. Si eni hō ɔsueuit uti vio difficile eēt trāsmutare eū subito ad oppositū: neqz nā repentinas tolerat trāsmutatiōes sine nocumēto magno. 3° tegni.

Post hoc aūt si qua videt aq ɔueniēs erit aq cocta cuz çuccaro: et nullo mō cuz ordeo. ppterea qz ois aqua ordei inflatiua et euaporosa est. Sz coq debet cuz çuccaro tabarçet usqz ad dulcedinē ɔueniētē. et sit aqua accepta ex fonte aeri et celo detecta: nō a locis vmbrosis et iter magnos mōtes iclusa. et pprie cuz aqua ab inferiori pte mōtiū scaturit et dyaphana multū oi odore puta et sapore exīneo a limositate uel a putredie plātarū impositarum ei u'l ab invētiōe et statiōe ranarū sanguisugaruz et viparum in ea iuētarū: aut corruptiōe eoꝝ et alioꝝ cadaueꝝ que aliqn in aquis corrupta malā corruptionez in ipa iponūt. ppter qd et laudabilior foret aqua cisterne aut saltē petrosi fontis u'l harenosi orietali et meridionali plage expositi. ¶ Si aūt vir iste eēt de illis qui prudēti regimie se gubernāt. ppterea qz prudētia est recta rō agibilium. 6° ethicoꝝ. Jō laudarē ei potum ifrascriptū cuz quo gētē ꝙ plimā a tenebrositate visus ab imagiatiōib9 a scotomia et vtigie defendi et pseruaui. ut patet ex vtute simpliciuz ex qbus componit: que talis est. ℞. eufragie sileris montani rosaꝝ que nōdū sint expāse. floꝝ celidonie ruthe. añ. ʒ. ij. radicū feni. celidonie et berbene. añ. ʒ. j. s. semē feni. floꝝ hypiconis macis añ. ʒ. s. coquant oia in lib. x. aque usqueq ɔsumat 3a pars duab9 remanētib9: deinde cuz uehemēti exp̄ssiōe coletur: et illi collature apponant mell' citrini mundi odoriferi et ual de dulcis lib. ij. cuz. s. et lēto igne iteꝝ coquat ɔueniēter dispumādo usqueq iteꝝ 3a pte cadēte remaneāt due. et in hac 2a decoctiōe aromatiçent cuz istis spēb9 ligatis in pāno raro et laxo de sindone. tūc q̄ colet per stamē spissuz et reponet in uasis vitreis u'l vitreatis u'l lapideis. et sit eius usus in potu soli9 aut saltē medietatē ei9 cuz vino miscēdo in cena et prādio. est eni diuinū remediū et medicamē. Spēꝝ aūt cum qbus aromatiçari dz: descriptio talis est. ℞. ligni aloes electi. ʒ. j. s. gnorū feniculi et anisi. añ. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. pulueris floꝝ eufragie. ʒ. ij. s. pulueriçent oia per se: deinde cōmisceātur in mortario ɔquassando. et fac ex eis ut dictum est.

Tractatus tertius de regimine dictorum accitium per medicinalia ɔtinēs capl'a. 12.

¶ De purgationibus vniuersalibus fiendis in uere et in autūno. Cap. 1.

Modus aūt necessarius pro cura oīuz accitiū suprascriptoꝝ videt mihi pn̄s fundari in duab9 intētionibus. quarū p9 est ordinare huic viro regimen purgationis in fine hyemis et estatis ex quo possit preseruari ab euentu illorum accidentium: imo manifeste alleuiari ab illis que modo inualescunt. Primo itaqz describam purgationem in uere sibi conuenientem. Secundo vo in autūno. ¶ Itaqz post medietatem mensis februarij a septima die lunaris illius mensis usqz ad vigesimā mane per horam post ortuz solis iam mūdificatis superfluitatibus urinalibus et fecalibus: et hora nona ante post preassumptā cenā faciat sibi fieri flobotomiaz de uena nigra: uel media dextri brachij per quam educantur sanguinis. ʒ. iiij. aut. v. ¶ Die vo immediate sequēti flobotomiā mundificet cum hoc minoratiuo. ℞. reubarbari electi: agarici. añ. ℈. j. ςς. spice nardi. añ. ǵ. iij. salis gēme. ǵ. j. cassie parum ante preparate cum aqua absinthij uel saluie. ʒ. vij. misce et totum calidum sumat post nouem horas a preassumpta cena: et post ipsam dormiat per horam tātuz: et tardet comedere per sex horas post ipsius assumptionem. ¶ Die vo immediate sequenti incipiat assumere hoc digestiuū in aurora: post quod dormiat ad libitū: et tardet cibum ad minus horis q̄tuor. Cuius descriptio est hec. ℞. oximellis compositi. ʒ. j. syru. de bisantijs. ʒ. s. aque betonice: cicoree et absinthij. añ. ʒ. j. s. misce. Accipiat ergo ipsum totiēs ut appareat in urinali hypostasis in fundo sedens alba coniuncta et in partibus equalis et dyaphana oibus: aut pluribus harum conditionum circunstātionata. ¶ Tūc ergo die imediate sequēti purget iterū cū istis pill'is quarum descriptio est hec. ℞. pillarum cochiaꝝ. ʒ. s. pillularum aurearū et de reubarbaro. añ. ℈. j. misceant et incorporentur pill'e. viij. uel. vij. cum iera simplici: et assumantur cū conditionibus prescriptis in minoratiuo obseruandis.

Pro purgatione vo autumni celebranda post viginti dies mensis septēbris mane vno accipiatur hoc minoratiuuz: cuius descriptio est hec. ℞. pilularum aurearum. ʒ. mediam: pillularum de iera composita: et reubarbaro. ana. ℈. j. formentur

pillule.vij.uel.viij.cũ electuario rosato: ⁊ sumantur hora ⁊ cõditionibus obseruatis: que scripte sũt in solutiuis alijs.

¶ Die vo imediate sequẽti accipiat hoc digestiuũ post qd̃ teneat modũ in digestiuo vnali descriptũ: cui⁹ descriptio hec est. ℞. syru. cõpositi acetosi.ʒ.j.syru.violati.ʒ.ß.aque lupulorũ ⁊ absinthij.an̄.ʒ.j.ß.misce: ⁊ calidũ accipiat hora ⁊ conditionib⁹ post digestiuũ ueris obseruãdis. qd̃ iterũ totiens assumi debet quotiẽs urina fuerit rectificata colore substãtia ⁊ cõtento: uel hypostasis supius demõstratis. ¶ Itaque die imediate sequẽti purget cũ hoc electuario: cuius descriptio est hec. ℞. electuarij idi.ʒ.j.ß.misce: ⁊ totũ accipiat cũ aqua decoctionis çuccari: aut cũ aqua feniculi: aut pauco vini albi i subtilis ⁊ dulcis: cũ quib⁹ etiã supiora lenitiua et solutiua pariter assumi debẽt cũ oib⁹ cõditionib⁹ pretactis.

¶ Quoꝝ etiã grã attẽdẽ debet ut si tpe quo assumit digestiua tã ueris q̃ autũni uẽter ei⁹ nõ eẽt bñ aut mediocriter fluxibilis: tũc oĩ sero parũ añ cenã accipiat vnã aut saltẽ alterna die. dũmodo tñ pillulã illã nõ accipiat die immediate sequẽte purgationis assumptionẽ ne cõiũgat duoꝝ solutiuorũ opatio in vna die. Si eni accepit pillulã in sero pcedente assumptionẽ purgationis in nocte: tũc cũ talis pillula non opet in nocte illa cõplete ppter debilitatẽ suã. ⁊ etiã ppter lõgitudinẽ somni. tũc cũ ipa suã cõpleret opationẽ i die sequẽti: in cuius aurora iã assũpsisset solutiuũ aliud: patet q̃ duorũ solutiuoꝝ opatio cõiungeret in vna die: ut pmissum est. ⁊ hoc nõ fieret sine agitatione nociua. qd̃ oĩno euitãdũ est.

¶ Et attẽdat etiã q̃ istis pillulis uti poterit in magna parte vite sue cũ magno iuuamẽto ipsarũ: quarũ descriptio talis est. ℞. agarici.ʒ.ß.hermodactyloꝝ: turbit oĩu electoꝝ.an̄.ʒ.ij.salis idi.ʒ.j.dyagridij.ʒ.ß.aloes epatici electi.ʒ.iiij.succi lupulloꝝ: succi endiuie ⁊ saluie an̄.ʒ.ij.puluericent oĩa per se: deinde ifundant in pdictis succis bñ cõmiscẽdo ⁊ exponãtur radijs solis sepe cõmiscẽdo usq3 ad cõsumptionẽ succorũ. Tũc ergo secũda vice renouent succi supaddẽdo.çç.spice nardi cubebarũ gariofiloꝝ been albi ⁊ rubei an̄.ʒ.ß.⁊ iterum supponant radijs solis uehementer cõmiscendo usq3 ad ↄsumptionẽ succoꝝ. Et sic iteꝝ 3° renouẽtur succi super addẽdo pdictis salis idi.ʒ.j.⁊ supponant radijs solis usq3 ad ↄsumptionẽ ut dictum est. He igit pill'e magnificũ huic viro iuuamẽtũ afferũt mãs flegmaticas cholicas: ⁊ bm partes melicas distrahẽdo a cerebro ⁊ pectore ⁊ a partib⁹ cordis stomachi ⁊ epatis oppil'ones ipsoꝝ aperiẽdo ⁊ predicta mẽbra ↄfortando: ut patet ex descriptione simplicium que compositum hoc ingrediunt. Hec de primo capitulo expediente purgationes vniuersales huic viro congruas ⁊ opportunas dicta sufficiant.

¶ De regimine abscissiõis tinitus ⁊ sibili auriũ. Cap.II.

Secũduz vo capl'm ponit regimẽ abscissiõis tinitus ⁊ sibilia auriũ eius. Pro cui⁹ capl'i introductione ⁊ alioꝝ sequẽtiũ. pmittẽduz est p̃ q̃ q̃n contingit hunc virũ maxie molestari tinitu ul' sibilo ul' altero de decẽ accñtib⁹ supra memoratis: tũc uti debet regimie in quolibet illoꝝ caploꝝ per se descripto.

¶ Si aũt molestet vno ul' duob⁹ ul' trib⁹ de nũero illoruz accñtiuz: tũc in cura illoꝝ cõmisceat regulã vni⁹ capl'i cũ altero. attendẽdo tñ semp illi accñti pncipal'r a quo pre alijs molestat magis. ⁊ sic ↄtinue in suo regimie discrete pcedat.

¶ Itaq3 pro tinitus instãtia qnq3 vident mihi necie itẽtiones. q̃ruz p⁹ est minoratiua eño. 2ª vo est mãerum diuersio 3ª est ipaꝝ digestio. 4ª est eradicatiua mãeruz euacuatio. 5ª est capitis totius ⁊ organi auditus ↄfortatio.

Primam aũt intẽtionẽ cõplere poterit minoratiuum tale: cuius descriptio est hec. ℞. iere simplicis.ʒ.ß.electuarij indi.ʒ.ij.ß.misce: ⁊ totuz accipiatur cum medio cyatho vini actu calidi. ¶ Si aũt eger abominaret accipe minoratiuuz potabile. ⁊ q2 etiam amarũ est excellẽter tunc accipiat istas pill'as: q̃ruz descriptio est hec. ℞. pill'aꝝ cochiaꝝ: pill'aꝝ de sarcocolla positaꝝ a Mes. in cap̃ de ea.an̄.ʒ.ß.⁊ accipiant in aurora. ¶ Iteruz 3ᵐ solutiuũ poterit eẽ hoc. ℞. turbit hermodactyloꝝ.an̄.ʒ.ß.dyagridij.ʒ.j.çç.ʒ.ß.penidiarũ.ʒ.ß.⁊ cũ sufficienti q̃titate cassie fistule cum çuccaro albo fiat vnus dactylus ⁊ comedat in aurora obseruãdo post ipm circunstantias que scripte sũt in solutiuis ueris ⁊ autũni. ¶ Et nota q̃ tales euacuationes etiã supplere pñt pro quarta intẽtione eradicãdi mãs dũmodo eis parũper adiungat potẽtia sol'onis ex pte dosis: que oĩa a viro dogmate ⁊ expientia pito limitari debet.

Secunda vo intentio diuersionis cõpleri põt per instrumẽta quinque ⁊ dimittẽdo clisteriorum applicationem que non ita cõgrue peragrãtibus mundũ administrari possunt. ¶ Primũ ⁊ saluberrimũ diuersiuum esset admistrare emorroidarũ puocationem que virum istum pseruarent ab oĩbus fere accidẽtibus in duobus capitulis pnominatis. ¶ Secundũ est fortis fricatio inferiorũ partium a genu usq3 ad pedes: ⁊ a spatulis usq3 ad nates usquequo mẽbra ruborem incurrerent manifestum. ¶ Tertium diuersiuuz eẽt pdictarũ partiũ ligatura constringens pprie facta super cauillas: deinde sup genua ⁊ tãdem in superiori pte coxaruz apud inguina. ¶ Quartum vo diuersiuũ esset frequens applicatio uentosarũ sup natibus ⁊ spatulis absq3 scarificatione: aut etiam cuz illa si uẽtosatus locus manifeste ruberet rubedine coloris mori propinqui siue maturationi. ¶ Quintum autem diuersiuuz ↄueniẽs esset. ut apparente inflatione faciei cuz tumore ⁊ tensione uenarum faciei ⁊ temporum pdicto viro administraretur flobotomia cephalice dextre per quam sanguinis educerent.ʒ.ij.uel tres. Hec videntur diuertendi materias instrumenta conuenientiora.

Tertia vo intentio cõplet in istis istis. quoꝝ primum esset hoc leue ⁊ delectabile multum. ℞. aque saluie: aque rorismarini.an̄.ʒ.j.aque violarum ⁊ betonice.an̄.ʒ.ß.misce: ⁊ totũ accipiatur in potu. ¶ Et si fortius illo uolueris hĩe digestiuum erit hoc. ℞. sy. de calamẽ. de stica.an̄.ʒ.vj.aque violarũ.ʒ.ij.aque maiora.ʒ.j.misce. ¶ Adhuc aũt siquis desideraret hĩe digestiuuz eleganti⁹ pdictis tunc. ℞. oximell' sq̃llitici.ʒ.j.syru.cõpositi acetosi.ʒ.ß.aque rutbe: aque origani uel centauree minoris.an̄.ʒ.j.ß.misce.

¶ Scio etiã ego: q̃ si in nocte post assũptaz cenã per duas horas accipiat.ß.ʒ.auree alexandrine cuz quinta parte vini albi tepidi: solẽniter iuuat ad digestionẽ materieruz cronicarum: ⁊ fractionẽ uentositatum: ⁊ ad phibitionẽ g̃nationis earum in capite. ¶ Et similiter ad idem confert electuarium metridatum ⁊ sotira magna quoꝝ ludes ⁊ memoriam vide 5° canoñ. summa pma in eorum descriptionibus.

Quarta intentio pro qua expediẽda iam apparuit memoria solutiuoꝝ que posita fuerunt in prima intentione minorandi materias. ¶ Ego autem nõ dubito q̃ si acciperet.ʒ.j.ß.pillarum que descripte sunt supra post purgationem autũni mirabili iuuamento conferrent. ¶ Si aũt iterũ solutiuuz fortius etiam securum quis hẽre cuperet: tunc accipere poterit pill'as que dicuntur fetide magne colligende 5° canoñ. summa pma. tractatu 9°. descriptione sexta. Ponuntur enim ibi tres descriptiones pillularum fetidarum. quarum prime dicunt pill'e fetide magne. secunde dicunt maiores. tertie vo minores. ¶ Et si desiderares hĩe solutiuum maioris nobilitatis ad oĩa fere accidentia numerata superius: tunc dare poteris.ʒ.iiij. ieralogodion fermẽtate post sex mẽses a cõpone sua cũ 3ª parte cyathi vini aromatici. Uez q2 multũ abomiabilis est gustui ⁊ olfatui. ego in pill'as ↄuerto ipam formatas cũ succo rosaruz faciendo pill'as.vij.uel.viij.ex vna dragma sperum eius. Diuinũ enim est medicamẽ uocatũ ab Auic. benedictum. ⁊ merito ppter suas virtutes colligendum 5° canoñ. summa pma. tractatu 2°. descriptione tertia.

Pro finali vo intentione ↄfortatur caput etiam per auream alexandrinam: ⁊ reliqua

electuaria apud ipsam posita. ¶ Et iterum soleniter confortat caput et cerebrū supaspergēdo toti caluarie puluerē ligni aloes. Iterū puluerē cubebarū. Placuit aūt magis Auēçoar ad cōfortādū caput supaspersio pulueris gariofilorū sup priora capitis. ¶ Ego aūt in opationib⁹ meis soleo uti pulue͂ tali. ℞. ligni aloes electi. ʒ. ij. folij cubebarū gariofilorū. aā. ʒ. j. sandarace rosarū. aā. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. fiat oīum per se puluis deinde cōmisceat' et sup tota caluaria ponat' distāter a cena per duas horas post eam et mane: in aurora etiā. ¶ 2ᵐ vo cōfortatiuū capitis quo utor ego est hoc. ℞. ambre orientalis. ʒ. j. musci electi. ℈. j. ligni aloes. ℈. ij. pulueris maiorane ʒ. ß. ben albi et rubei croci gariofilorū. aā. ℈. j. rosarū nō expāsarū labrusce spodij de cāna. aā. ʒ. j. pulueriçent oia per se: deinde cōmisceant' et ligent' in sindone de grana retorta in similitudinē pomi. hoc ergo q̄si semp in manibus teneat' et olfaciat ipsuz eger. Est enim mirabile p̄sidium in cōfortādo caput. Et tu cōsidera vtutē simpliciū ex q̄bus cōponitur.

¶ De regimine reumatismi a capite. Cap. III.

Sequit' caplm 3ᵐ in quo ponē oportet regimen reumatismi descēdētis a capite. et hoc qdē accūs indigeret discussione solēni pluribus ex causis. ¶ Et pma qdē est: q2 tale reuma arguit malā cōplexionē frigidā et humidā malē in pncipali mēbro qd est cerebrū. ¶ 2ᵃ cā est: q2 arguit materiei multitudinē ad iferiora descēdētis. qd eniz aliud est reuma nisi materierū motus de mēbro ad mēbrū: uel de mēbris ad mēbra. ¶ 3ᵃ cā est: q2 si talis descēsus est paulatine fact⁹ arguit debilitatē fixā in mēbro a quo descēdit et uocat' reuma ul' stillicidiū. Si aūt est ipetuose fact⁹ et cū multe materiei descensu qui uocat' defluxus: tūc minat' piculū igēs. cū enim mā multa descēdit ad aurē ad riçā ad palatū ad vulā et amigdolas et ad gulā: tūc in talib⁹ minat' aut fortia apostemata ul' oppilōes aut subitā suffocationē a tali defluxu futurā: ut supius in cap. iuestigationis huius. 2. pncipali iuestigatum et pbatū fuit. ¶ Et quarta cā est. q2 mās multas et impetuose descendentes cōuenienter regere non est bene possibile et a viro adhuc scientia et opere bene exercitato.

Cū ergo ɔtigit cū grauitate capitis pcipi descēsuz mārū ad aliquā determinatā ptē: tūc si descēsus est ad viles ptes et piculo et suspitione nō dignas melius est vigorare vtutem capitis expulsiuā. vias expulsionis aptas efficē et ɔseruare. localia calida mēbris et recipiētib⁹ administrare. Ita q ad ea sūmope trahat' mā et multiplicet' in eis. per talia enim ingenia alleuiat' pncipale mēbrū et reliq̄ sibi vicina et nobilia. Neq3 per tractū illū nocumētū acgrit' de quo sit curādū. Meli⁹ est enim mēbro vili et exteriori nocumentum efficē q mām in pncipalib⁹ et nobilib⁹ mēbris retinē. et sunt sermones colligēdi 5ᵒ tertij. cap. de cura catarri. et partim 4ᵒ pmi cap. 25ᵒ. ubi in medicatione apostematū intātū pcessit q uoluit summope mās extrahēdas esse ad ignobilia mēbra cū emplastris calidis cū sanguisugis et uētosis cū scarpellatiōe: ppter qd summope errāt q̄ tales mās retinēt cū repcussiuis. Nō raro vidi medicorū multos nō bn̄ dogmaticos erraūisse. ¶ Si aūt mā reumatiçās descēderet iterū ad aurē aut ad vulā uel ad amigdolas uel ad musculos gule: tūc si mā pauca est statiz attrahat' ad iferi⁹ ad remota et exteriora loca p cū clisteri aliqd acuitatis hn̄te: ut ℞. foliorū mercurialis malue blete et liçonotis. aā. M. j. furfuris grossi. M. j. ß. coquant' in aq̄ usq3 ad dissolutionē ipsarū de qua accipiat' lib. j. olei cōis. ʒ. iij. salis gēme. ℈. iiij. çuc. rubei ʒ. j. iere maioris. ʒ. ß. misce et totū accipiat' hora electa tā mane q sero. Intelligo aūt ierā maiorē que ascribit' Gal'. q̄nto can. sū. pma tracta. 2ᵒ descriptione 17ᵃ. ibi iera Gal'. descriptione vniuersitatis. ¶ Attrahit' etiā mā ad inferiora et remota cūbis pillis: q̄ruz descriptio est hec. ℞. pillarū aurearū descriptione Nicolai in antidotario. pillarū cocbiarū Rasis 9ᵒ Almāh. cap. p. aā. ℈. j. forment' pillule sex et exhibeant' ƀz moduz supra positū in purgationib⁹ ueris et autumni. ¶ 3ᵒ

iterū attrahi et diuerti pōt mā cū fricationib⁹ rubificatiōib⁹ et uētosis absq3 scarificatiōe. et cū his que statiz subiūgunt'.

Si aūt catarriçās mā multa eēt et descēdens ad pdicta loca magna rōnis idagatione pcedēduz est. ¶ Si eniz descēderet ad aurē et multa nō est absq3 piculo apostematis oppilationis et surditatis celerrime. ¶ Si vo descēderet ad vulā apostemare aut mollificare posset eā. ¶ Et si ad colatoriū palati effunderet': tūc in plurib⁹ suffocationē efficit subitā oppilationē efficiēdo in rete mirabili. ¶ Cū aūt descēdit ad amigdolas tumorē et apostemata magna efficit in eis. ¶ Eius vo descēsus ad gulā exteri⁹ nō est ita suspect⁹. ¶ Sed ad ptes iteriores descēdēs et itermedias sq̄nātes efficit nō raro acutas et plurimū ad mortē terminabiles. Iuxta sniam antiq̄ pris affo℞ 4ᵃ. Quicūq3 sq̄nātē icurrūt in. vii. dieb⁹ peunt. Si vo hos effugiāt empici fiūt. ¶ Ex descēsu vo materiei a capite ad pect⁹ nō est euadē sine magno periculo: et p̄pe cū mā multa fuerit et acuta que utplurimū oppilationes et apostemata ulceratiua in pulmone et pectore efficē solet. ¶ Igit' cū viro exercitato apparuerit eger cū magna capitis grauitate: cū faciei extēsione et uenarū et tēporū et faciei magnitudine: et diff. cultate inspirationis et respirationis per nasuz. et cū magno dolore auris. cū grauitate audit⁹. cum vule casu sup meri et cāna pulmōis ipediēte deglutionē et ispirationē: aut rubēt tumescūt et ualde dolēt amigdole: aut icurrit eger suffocationē cū nocumēto mot⁹ et sensus sili apoplesie. uel tumescūt ptes gule iterius tumore vix pceptibili tactu et visu nocet' ispiratio et respiratio et deglutitionis act⁹. Necnō etiā exclusis istis cuz appet magnū nocumentuz in anhelitu suffocatiuū cū tussi sicca: pectoris extēsiuo et cōpressiuo dolorib⁹. Hec oia qdez magnum ońdunt piculum et egritudines timorosas in pdictis membris et male terminationis ut in pluribus. Quibus appentibus signis illustriuz auctorū sententijs q̄n que intentionib⁹ in cura harū dispositionum utendum est.

Et prima qdē est euacuatio cois per flobotomiaz statiz in pn°: imo in pma die cū magna corporis repletione flobotomādo basilicā aut cōem uenaz extrahēdo sanguinis a. iiij. ʒ. usq3 ad lib. ß. imo si talis reumatismus sq̄nātes effecisset flobotomia fieri debet eradicatiua cū talis egritudo nō ferat inducias. Est eni hec egritudo de magnifice piculosis: in cui⁹ cura auxiliuz uelocissimum neciumest: ut 9ᵒ tertij. cap. de cura suffocationū et apostematuz gule colligēduz. ¶ In 2ᵃ vo pte illi⁹ diei administret' clistere paulo supius descriptū gr̄a distractionis et euacuationis mārū: qd etiā clistere nō solū nunc: sed etiā añ flobotomiā pmitti debet. Flobotomia eniz incōuenienter administrat' cū stipticitate uētris: ut legit' q̄rta pmi canoñ. cap. 20ᵒ. ¶ Die vo sequēti cū vtutis ɔstātia administret' flobotomia de uena cephalica ɔ̄rie ptis et educant' sanguis. ʒ. iij. ul'. iiij. ¶ Si aūt appāret mām reumatiçantē que añcedēs est nō ɔuenièter cōmixtā esse sanguini: tūc administrato clisteri añ dicto cois euacuatio et appropata administrari debet. uoco aūt cōem: q2 pluriū mārū eductiuā. pticularē vo econtra. Tūc ergo exhibeant' patiēti pille iste. ℞. pillarū cocbiarum pillarum aurearū et de iera cōposita. aā. ℈. j. et. g. v. forment' pille. vij. uel. viij. cū electuario rosato et patienti offerant' oēs ut in purgationib⁹ supius dictum est. ¶ Si autē eger nō esset assumptiōi pillularū familiaris: tūc exhibeant' ei. v. ʒ. iere ruffini. Hec eniz medicina pmum cognita et usitata a medicis: ut 5ᵒ cañ. summa pma. tractatu 2ᵒ. et cap. p colligendum est. Aut dent' ergo. iij. uel. iiij. uel. v. ieralogodion ut supra. ¶ Et si tu queris medicinā gustui et olfatui delectabiliorē. ℞. electuarij indi. ʒ. iij. electuarij rosati. ʒ. j. ß. exhibeat' totum cum pauco vino dulci dissolutum cum conditionibus in ipso obseruandis: ut supra de alijs.

Secūda vo intentio est regiminis egri rectificatio. ¶ Primo ut ponat' in habitaculo mediocris caliditatis. ¶ 2ᵒ ut qescat a motu corporis et loco exer-

citij administrent ei fricationes a pedibus usq; ad genua: a genibus usq; ad inguina & nates: & ab eis usq; ad spatulas inferius trahendo usquequo membra rubescant. ¶ 3° caueat a somno prolixo: imo vigilijs lõgis insistendum est circa ipsum. ¶ 4° abscindant ab eo accñtia aie tristãtia: ut angustia: & tristitia: & ea que motuz efficiunt magnũ & uelocem in spiritibus & humoribus: ut ira furor & consimilia. ¶ 5° võ pauco cibo regendus est & potu. Patientes enim reumatisma vigilent & sitiãt & famẽ patiant: qm̃ sunt initium cure. lege qnta tertij. cap̃ de cura catarri. ¶ De cibo võ & potu dicẽduz ꝑ q cum iste egritudines oẽs sint acute uelocitate sui trãsitus in eis utẽduz est dieta tãte tenuitatis q cõstãte virtute nihil debes ei dare. Ad ultimas enim egritudines ultime curationes ad pfectionẽ sunt potẽtes. lege afforismoꝝ pma. sermone 5°. ppter qð si vĩtus nõ conuenienter cõstaret utẽdum est pma & scða diebus ptisana ordei ualde aquosa que colata dr̃ a sapiẽtibus: ut p regiminis acutorum. & pma quarti. cap̃ de cibatione febricitantium. legere poteris. ¶ Potus võ eius sit aqua ordei pauce decoctionis & rubedinis: aut aqua simplex cocta cum modico vini granatoꝝ cõmixta. & similem dietandi moduz obseruare debes usq; ad pmam quartam radicalem. ¶ Cũ ergo pertrãsiuerit ipsa: tunc poteris dare ptisanã aut iusculũ substãtie solidioris: & ita in potu eius adiũgẽ de çuccaro & aquã & ꝓprie de çuccaro cãdido quẽ illustres viri noiant Salẽ cõstãtinopolitanũ: ut colligẽdũ est pma qrti. de cura sitis in febribus. ¶ Trãsacta võ septimana poteris dare panẽ lotuz in brodio pulli cum extremitatibus eius cum agresta cum vino granatoꝝ & succo aranciorum offerendo. ¶ Pro multiplicitate võ ciboꝝ & potuum & electione ipsoꝝ regredere superius ad regimen ex pte rerum nõ nãlium assignatum. & per hec compleri potest intentio secunda.

Tertia võ intentio que est materierũ distractio uel diuersio multiplicibus itentionibꝰ & instrũs cõplẽda est. ¶ Cũ ergo ppenderit medicus mãm descendisse ad colatorium: tũc pmissis euacuationibꝰ vniuersalibus & pticularibꝰ & diuersionibꝰ: & ppe cũ ligaturis fortibꝰ apud asellas in supiori pte adiutorij factis. & cũ multis uẽtosis & uehemẽter ignitis applicatis spatulis. Silr̃ etiã applicata uẽtosa in loco sagittalis cõmissure uehementer ignita cũ oibꝰ istis instãdum est. & ppe cum ultimo qð est mihi secretũ magnũ cũ quo gẽtez plurimã curaui & a subitanea morte liberaui. ¶ His igit̃ celebratis statiz ad localia pcedenduz est. Et pmum mihi cõsuetum & utilissimũ est: ut fricent̃ palatũ & colatoriũ cum castoreo dissoluto & trito cũ aceto sqlliti co. hoc eniz mirabili quadã virtute colatorij aperit oppilationes etiam a mã frigida ualde grossa & viscosa factas.
¶ Scðm võ instrm̃ est: ut ptes ille cõsimiliter fricent̃ cum tyriaca magna: cuius etas trãsiuerit decem annos. ¶ Silr̃ 3° fricet̃ locus ille cũ succo amaraci cũ quarta pte aceti sqllitici commixto. & est hoc secretum magna laude dignum.
¶ Quartũ võ remediuz ad hãc intẽtionem est hoc. ℞. oximellis squillitici. ℥. j. succi radicũ ciclaminis recentium. ℥. s. aque mellis. ℥. iiij. calefiant hec omnia & cum eis fiat collutio & gargarisma pluribus vicibus in hora.

Quarta võ intẽtio est materieruz illaꝝ digestio & ꝓprie qñ egritudo offert iducias in curatione sui. & lz per collutiones oris & gargarismata practa aliqliter possint digeri mãe: tñ hic ꝓprie quatuor appropriata digestiua describã. ¶ Quoꝝ pmum horum leue & securum est hoc. ℞. aque saluie. ℥. iij. aque betonice. ℥. j. s. misce.
¶ Scðm võ & fortius illo est hoc. ℞. aque lauri & calamẽti. añ. ℥. ij. misce. ¶ Tertiũ remedium pncipale est hoc. ℞. oximellis cõpositi. ℥. s. sy. de sticados. ℥. j. aque iris & maiorane. añ. ℥. j. s. misce. ¶ Quartum remedium & digestiuũ fortius predictis est hoc. ℞. oximellis sqllitici. syru. de hysopo & de calamento. añ. ℥. s. aque rorismarini & maiorane. añ. ℥. j. s. misce & exhibeant̃ hec in aurora actu calida: post que tardet̃ cibꝰ horis ad minus tribus uel q̃tuor: & exhiberi debẽt totiẽs q appeat accidentium remissio & sedimen in fundo urine sedens album coniunctum equale & rarum satis.

Quinta intẽtio post hec insurgit que est materieruz eradicatio que pfici põt cũ administratiõe ieraꝝ: quarum supius memoria facta fuit. ¶ Itẽ põt fieri cũ hoc potu cõgruo & securo: cuius descriptio est hec. ℞. agarici turbit electoꝝ. añ. ℥. j. çç. ℈. ij. aque betonice. hysopi. añ. ℥. j. s. salis gẽme. ʒ. ij. dyagridij. ʒ. j. çuccari rubei. ℥. j. calefiãt aque & per vnã diẽ nãlem ifundant̃ in eis spẽs. In aurora võ calefiãt & diligẽter exp̃mant̃ & colatura bibat̃ obseruãdis cõditionibus dictis post alia solutiua. ¶ 2m võ euacuãs has mãs est hoc. ℞. pulpe collo qntide. ℈. s. agarici turbit. añ. ℈. s. dyagridij gra. j. bdelij. çç. cinamomi. añ. ʒ. iij. salis indi. ʒ. ij. cum succo rosarum formentur pillule. vij. uel. viij & exhibeantur sm̃ q de alijs dictum est. ¶ Et si uolueris solutiuum lenius: tunc detur. ℥. j. uel. ℥. j. s. pillularum de iera simplici Galeni: & hec sufficient ad euacuationem eradicatiuam materierum.

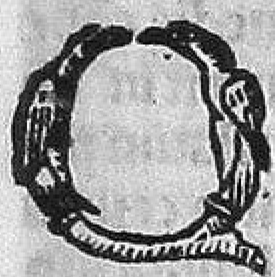
¶ De remedijs appropriatis nocumento memoratiue potentie. Cap. IIII.

Tm aũt seqtur capl̃m quartũ in quo ponenda sunt remedia appropriata ad nocumẽta memoratiue potentie: que sunt diminute memorare eoꝝ quoꝝ memoria cõueniẽs esset necessaria. ¶ Et qz hoc nocumentũ puenit a mala cõplexione frigida & humida mãli posterioris ptis cerebri. que lz faciat ad receptionẽ spẽrum in organo memoratiue potentie faciliter tñ magis nocet augmẽtum humiditatis. qz nõ cõuenienter fit apphensaꝝ spẽrum retẽtio. Nõ enim thesauriçat eas posterior uentriculus cerebri multum humectatus. sicut enim in leui corpore faciliter fit impressorum euanescentia. ¶ Propter qð appet q in cura huius dispositionis oportet uti rectificatione cerebri euacuatione materieruz ab eo & distractione & fortificatione ipsius ne apparatum habeat ad facile alterari ab excellẽtia humiditatis. Et lz oporteret hic memoriã agere de digestiuis & euacuatiuis. hec tñ ab hoc loco resecãda sunt & accipiẽda ex pcedenti cap̃ de cura reumatismi. Solũ ergo hic memorabo. v. remedia appropata ad vigorationem memoratiue potentie.
¶ Quoꝝ primũ est hoc. ℞. cubebaꝝ calamẽti masticis nucis muscate gariofiloꝝ. añ. ℥. j. ambre oriẽtalis. ℥. s. musci. ʒ. v. formentur pillule cũ succo maiorane de qi. ℥. vj. de qbus patiens oi sero cũ uadit ad lectum degluttiat vnã. In aurora võ accipiat duas & tardet comedere per quatuor horas est enim secretum bonũ. Ego enim vidi lr̃atum virum qui usus est per vnũ mensem cõtinuuz & bonitatem memorie restaurauit excellẽter. ¶ 2m võ de auctenticis & pbatis remedijs est hoc. ℞. cõfectionis anacardine & ꝓprie descripte 9° Almãß. ℥. j. & cũ puluẽ maiorane fiãt ex ea pillule cuz vino aromatico que accipiant̃ ut pcedentes. Ego võ magis iuueni iuuamẽtum dãdo huius electuarij. ℥. s. in sero apud somnũ. & ℥. j. in aurora cum. ℥. j. aque sublimationis rorismarini calide. ¶ 3m võ spãle remedium est hoc. ℞. sticados origani ameos amomi. añ. ℥. ij. cubebaꝝ calamẽti gariofilorũ. añ. ℥. v. pulegij folij floꝝ rorismarini & saluie. añ. ℥. j. fiat oium per se puluis tenuis & fiat sacculus totã ptem posteriorem capitis amplectẽs sm̃ medietatẽ eius qui semp in nocte teneat ibidem. erigit enim potẽter & vigorat ptem posteriorem cerebri: ut in pluribus gentibus nõ raro sum expertus. ¶ 4m võ speciale remedium est hoc. ℞. metridati electi & antiqui. ℥. j. gariofi. ℥. ij. cõquassent simul & ex eo linimentum fiat toti posteriori medietati capitis diligenter cõfricando mane & sero. deinde supponatur pannus cũ thure suffumigatus & calefactus. ¶ 5m remedium. Scio etiam ego expientia infallibili q omni sero cum eger uadit ad lectum vnuz mirabolanuz kebulum cõditum mirabiliter cõfert: lz etiã non minus iuuamentum iuenerim in mirabola

no indo ꝙ in kebulo condito. ⁊ hec de reparatione memorie sufficiant.

¶ De remedijs appropriatis sensationi frigiditatis in partibus nuche. Cap. v.

Uartū vō accñs huius viri erat vehemētis frigiditatis instātia in ptib⁹ nuche. qḋ accñs nō paꝝ augmētū facit in nocumēto memorie respectu cāe efficiētis ipm. ꝓpter qḋ oportet etiā attēdere huic accñti ⁊ sue cāe. Etiā si huius accñtis ꝑseuerātia fuerit arguit appatū huius viri ad palisim. Nā si ꝑseueraret frigiditas que est huius accñtis effectiua cā: tūc per viā idigestionis ꝯgregarētur māe in posteriori pte cerebri ⁊ coīcarent ad nuchā ⁊ ipsam facile oppilare possent cōplete faciēdo paralisim: ut quilibet adhuc parum sciens intelligere potest. ¶ Propter qḋ in correctione huius accñtis sex remedijs opportunis mihi videt esse pcedēdū. memorādo tñ ꝙ illa remedia que in duobus caplis pcedētib⁹ imediate scripta sunt etiā in cura huius accñtis iuuamentū afferre possunt. ¶ Primū itaqꝫ hoꝝ istoꝝ est: ut pmissis euonibus ꝓtractis oi sero cū eger uadit ad lectū per. xv. dies ꝯtinuos deglutiat vnā de istis pillis. ℞. ambre elcē. ʒ. j. cubebaꝝ numero. v. formenꝫ pille de oi. ʒ. vij. de qb⁹ eger accipiat ut dcm̄ est. ¶ 2ᵐ vō speciale remediū est hoc. ℞. tyriace Andromachi cuius etas existat ad minus decē annoꝝ. ʒ. ij. dissoluat cum modico vini aromatici calefacti ⁊ exhibeatur in aurora super dormiendo saltem per duas horas. ¶ 3ᵐ spāle remediū ad hāc intentionē est hoc. ℞. calamēti folij sticados origani pulegij betonice. añ. M. iij. folioꝝ lauri ⁊ hedere. añ. M. iiij. camomille. M. vj. floꝝ saluie ⁊ rorismarini. añ. M. viij. bulliāt hec oia in qnque situlis aque usqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis. ⁊ in hac decoctione infundat spongia magna que diligēter expssa ⁊ actu bñ calida applicetur a supiori pte colli usqꝫ ad medietatē spatulaꝝ oi mane añ cibum sex vicib⁹: deinde loco supponat pānus ter uel qter calefact⁹ usqꝫ ad cōuenientē exiccationem: oēs ptes pdicte diligēter vngant ex hoc vnguēto actu bñ calido: ⁊ supponat ⁊ circūliget pellis vulpina bñ calefacta. Est aūt vnguēti descriptio hec. ℞. olei de rutha olei de costo ⁊ lilioꝝ alboruꝫ. añ. ʒ. j. pipis albi ⁊ nigri. añ. ʒ. s. folij rorismarini galange. añ. ℈. j. croci scropulos semis: euforbij. ℈. ij. cere albe quātum sufficit fiat vnguentuꝫ molle cum modico resine ⁊ applicetur ut supra. ¶ 5ᵐ vō spāle remedium est hoc. ℞. picis naualis lib. j. galbani armoniaci serapini. añ. ʒ j. sticados galāge pulueris artetice artbanite ⁊ pulegij. añ. ʒ. j. castorei. ʒ. j. s. cere quātum sufficit fiat cerotū amplectēs collū ⁊ spatulas ⁊ ibidē applicet ⁊ lōgo tpe portet. Est enim remediū infallibilr auferēs frigiditatē illā. ¶ Siqs aūt potens esset ⁊ desideraret hēre remediuꝫ facilis applicationis ⁊ laboris: tunc faciat inungi collum ⁊ spatulas cum balsamo electo calefacto ⁊ nō inueniet fortassis remedium eque potens lꝫ sit impense non minoris ꝙ iuuamenti.

¶ De remedijs appropriatis nausee ⁊ appetitui uomendi. Cap. vi.

Uit aūt accñs qntū in hoc viro nausea cū appetitu uomēdi aliqñ ⁊ nō semp molestās huc viꝝ. ⁊ hoc qdē accñs abscindenduꝫ est. Nō enim est possibile nauseatū viꝝ caput hēre bonum. ꝓpterea qꝛ stomachus ꝓpter magnā sui colligantiam ad caput notabiliter nocet ei augmentādo accñtia ⁊ generādo ea in capite. ¶ Tūc ergo supposito ꝙ hec nausea nō pueniat in hoc viro a multitudine assumptionis ciboꝝ uel ab igluuie comedēdi de qb⁹ tactū est supius. ⁊ proueniat in stomacho per essentiale nocumentum eius: tunc modus curationis existit sustentatus in quatuor intentionibus. Quarum prima est mūdificatio stomachi. Scōa est phibitio generationis materierum in ipso. Tertia vō est ipsarum materierum distractio. Quarta est ipsius stomachi cōfortatio.

Prima igit intētio cōpleri pōt per mundificātia stomachuꝫ que sunt duo pncipaliter. ¶ Quorum pmum est ut ꝓuocet uomitus cū decoctione seminū raphani tepida assumpta. Et si hoc nō ꝓuocaret uomituꝫ ꝯuenienter: tūc ℞. pdicte decoctionis raphani. ʒ. iij. sy. simplicis acetosi. ʒ. j. misce ⁊ totum tepidum det in potu post repletionē stomachi a multitudine ciboꝝ dulcium acrium leuis digestionis ⁊ difficilis simul assumptoꝝ. ⁊ accipi debet hoc uomitiuum per horas duas post cibationē pdictā. ¶ 2ᵐ vō pncipale mundificatiuū stomachi ⁊ distractiuuꝫ per inferius est hoc. ℞. iere simplicis. ʒ. j. electuarij indi. ʒ. j. misce ⁊ totum calidum accipiat cum medio cyatho vini albi subtilis ⁊ aromatici: post quē tardet cibus horis ad minus qnque. ¶ Siqs aūt effugeret assumptionē iere ꝓpter eius amaritudinem: tunc accipe poterit. ℈. iiij. de pillulis ex ea factis. Meliores tñ sunt pillule stomatice alkidi colligende ab Auic⁹ 5ᵒ can. summa pma. tractatu 9ᵒ. Sūt enim utiles multum ⁊ iuuatiue accipiendo de eis. ʒ. j. aut. ℈. iiij. ⁊ tu elige qḋ tibi magis gratum existit.

Secūda vō intētio cōplet per qtuor istā. ¶ Quoruꝫ pmū est: ut oi alterna die patiēs comedat. j. nucem ꝯditā ⁊ tardet post eā cibuꝫ per horas ad minus. iij. ¶ 2ᵐ spāle remediuꝫ est: ut eger añ cibuꝫ semp deglutiat duo uel tria grana masticis. ¶ 3ᵐ spāle remedium est: ut eger potū suuꝫ limphet cum aq̄ decoctionis masticis que est remediū singulare. ¶ 4ᵐ vō remediū spāle est cerotū istud qḋ suo stomacho applicatū portet saltē per. xv. dies in quo iuenit iuuamētū bonū: cuius descriptio est hec ℞. resine. ʒ. j. laudani. ʒ. s. picis naualis. ʒ. ij. ignāti gariofi. masticis cipi thuris. añ. ℈. j. gariofi. cinamomi mēthe. añ. ʒ. s. fiat cerotū scutale cū pte piramidali supappositū ori stomachi ⁊ cū pte ampla ptingēs usqꝫ ad vmbilicuꝫ. ¶ Adde etiā huic ꝙ usus comestionis mēthe in cibarijs potētissime defendit stomachū a multitudine gn̄ationis māeruꝫ in eo.

Tertia intētio sic cōplet. diuertunt a stomacho māe cōi diuersione per uomitū de quo dictuꝫ est. ¶ Pñt etiā diuerti deitus ad extra per applicationē ceroti statiꝫ descripti. ¶ 3ᵒ diuerti pñt per administrationē clisterioꝝ supra tactoꝝ. ¶ Et 4ᵒ etiā diuerterent per administrationē hui⁹ collirij. ℞. mellis bñ cocti. ʒ. iiij. dyagridij. ℈. j. colloqntide. ℈. ij. salis indi. ʒ. iij. ciclaminis seminis ruthe castorei. añ. ʒ. j. fiat suppositoria qtitatis digiti minoris: ꝗꝝ vnuꝫ subijciat oi die bis aut saltē semel añ cibum. ¶ Ego etiā sepe soleo diuertē mās a stōcho faciēdo egrū añ cenam semp p horā plrib⁹ dieb⁹ ifundē pedes in aquā calidā decoctiōis saluie ruthe rorismari mēthe ⁊ origāi ⁊ ualde iuuat.

Quarta intētio appet ex pdictis ꝙ stomachus etiaꝫ ꝯueniēter confortari pōt per multa de his que scripta sunt: ꝓprie sicut est mastix comestio nucis ⁊ mirabolanoꝝ supradictoꝝ ⁊ administratio ceroti iā descripti. ¶ Gratia cuius etiā nō raro cōposui ego hūc sacculuꝫ. ℞. mēthe sicce electe balsamite ⁊ ꝓprie aquatice. añ. M. ij. origani absinthij cipi sumach masticis. añ. ʒ. j. gariofiloꝝ lambrusce nucis mus. añ. ʒ. j. s. macis. ʒ. j. puluerisent oia ⁊ consuant in sacculo qui portet sup stōcho sepe ipm exiccādo ⁊ suffumigādo cū puluē gallie mus. supaspso carbonib⁹ ignitis. Hec qdem de cura qnti accidentis sufficere possunt.

¶ De remedijs appropatis debilitati renum. Cap. vii.

Uit aūt accñs sextū hui⁹ viri renū debilitas: cui⁹ qdē cāe ⁊ uarietates fuerunt narrate supius. de qruꝫ numero euidētior ⁊ frequētis euēt⁹ in hoc adolescēte assignari pōt oppilatio frequēter eueniens in eis a multitudine materieꝝ que fundūtur ad eos a supiorib⁹ mēbris etiā gn̄ant in eis per viā idigestionis. ¶ Igit ne māe iste diu pseuerātes in eis pducāt eos ad oppilationes ⁊ apostemata: aut ad gn̄ationē harenaruꝫ ⁊ lapilloꝝ in eis: qnque instrīs videt mihi in eo necīuꝫ esse puidē. ¶ Quoꝝ pmuꝫ est ut semel in septimana qñ p-

cipit illā renū debilitatē mane comedat semissum vnū cas-
sie suggēdo medullā eius a meditullio ⁊ tardet cibū ad mi
nus horis q̄tuor. Est enim in eo magna v̄tus mundificādi
epar renes ⁊ vias urinaꝝ oēs: imo ꝯfert ad oppilationes ⁊
apostemata eoꝝ ad harenas ⁊ lapillos: ut clare legē potes
14ª tertij. in ꝓpo suo cap̄. ¶ 2m v̄o sp̄ale remediū est ut iste
iuuenis oi die an̄ prādiū ⁊ cenā deglutiat coclear vnū hui⁹
tragee. cui⁹ descriptio est hec. ℞. granoꝝ pineaꝝ recētiū. ℥.
j. ſ. medulle fisticoꝝ. ʒ. iij. semis endiuie scariole acetose ⁊ la
ctuce. an̄. ʒ. ſ. anisi. ʒ. v. violaꝝ floꝝ nenufaris capilloꝝ ue
ne. adiāti politrici. an̄. ʒ. iij. floꝝ altee. ℥. j. ſ. puluerizent oia
per se: deide cōmisceant cū zuccaro al. qd̄ sit triplū pōderis
oiū. mūdificat eni potēter renes: tollit dolores ⁊ p̄suat ab
eis. ¶ 3m sp̄ale remediū est: ut iste vir saltē in septimana bis
oi fine q̄tuoz dieꝝ accipiat. iiij. ℥. hui⁹ mixtiōis. ℞. aque pa
ritarie capilloꝝ ueneris ⁊ milij solis. an̄. lib. ſ. aque altee lib.
j. misce ⁊ calide accipiat in dieb⁹ frigidis. frigide v̄o tpe ca
loris. ¶ 4m sp̄ale remediū est hoc. ℞. olei de nenufare olei
de florib⁹ cucurbite. an̄. ℥. j. olei citonioꝝ. ℥. ſ. spice nardi. ʒ. j.
ſ. seminis acetose ⁊ plātaginis. an̄. ʒ. ſ. rosaꝝ spodij. an̄. ℈. j.
amili. ʒ. vj. vitellos oui numero duos ⁊ incorporent oia in
mortario cū suo pistello ⁊ fiat linimētū: de q̄ vngant renes ī
die ter: mane sero ⁊ meridie. ¶ 5m v̄o sp̄ale remediū est hoc
℞. resine electe. ʒ. iij. galbani. ʒ. iij. croci. ℈. j. spice nardi. ʒ. ſ.
spodij coriādri p̄parati masticis sandarace. an̄. ʒ. ſ. dissolua
tur ⁊ coquat resina cū aceto mediocri ⁊ ꝓpe tepiditatē icor
porent cū eo sp̄es. ⁊ fiat cerotū latitudinis semissis ⁊ tante
lōgitudinis ut cōprehēdat utrosqz renes dextrū ⁊ sinistrū.
Apponat igit hoc cerotum q̄n lassitudo fuerit intēsiue ma
gna ⁊ in curatione nō obedierit remedijs an̄ scriptis.

¶ De remedijs appropriatis uētositatibus extensiuis circa
partes femoris. Cap. viii.

Upra declaratū fuit huic viro accidē uentosita
tes extensiuas in ptib⁹ femoris ⁊ in osseo: ꝓpter
qd̄ dubitabat futurā fieri in hoc viro herniam
imo fortassis incepisse ipsā. Ergo in cura istoꝝ
doloꝝ intēdendū est septē remedijs ifrascriptis.
¶ Primū qdē est: ut cū pcipit vir iste dolores in p̄dictis pti
bus statī fiat ei clistē ꝫm hūc modū. ℞. granoꝝ fenic. anisi
cimini. an̄. M. j. semis altee malue. an̄. M. ij. ordei. M. j. ſ.
foliorum malue. M. iij. blete. M. ij. furfuris grossi. M. j. ſ.
bulliāt oia in fialis aque 4or usqz ad ꝯsumptionē medieta
tis. ⁊ hui⁹ ꝯfectionis ℞. lib. j. olei de aneto ⁊ amigdalarum
amaraꝝ. an̄. ℥. j. ſ. salis gēme. ℈. iiij. cassiefistule. bn̄dicte. ele
ctuarij de bacis lauri. an̄. ʒ. ij. misce. ⁊ totū calidū accipiat
sero ante cenā. ¶ 2m v̄o sp̄ale remediū est: ut fomētent in
guinales ptes ⁊ euaporent cū hoc cōposito: cui⁹ descriptio
est hec. ℞. furfuris grossi scutellas. iiij. milij scutellā vnā. ci
mini seminis aneti. feniculi ameos. ⁊ carui. an̄. M. j. calefi
ant oia in fundo caldariole sup cinerib⁹ calidis absqz flam
ma ⁊ ponant i sacculo magno. ⁊ extēdant sup femoralib⁹
ptib⁹ ⁊ mirach ab vmbilico iferi⁹ an̄ ⁊ retro bis in mane ⁊
totiēs in sero renouādo ip̄m: imo pluries in die si molesta
ret a dolore. ¶ 3m v̄o sp̄ale remediū est: ut si per talia nō cō
ueniēter alleuiaret dolor: tūc ter uel quater in die accipiat
vnū de suppositorijs ifrascriptis. ℞. seminis ruthe artbani
te. cimini. carui. siseleos. an̄. ʒ. j. salis idi. ʒ. vj. mellis bn̄ cocti
lib. ſ. fiāt ex eis suppositoria bn̄ malaxata cū oleo de bacis
lauri: ⁊ applicent ut dictū est. ¶ Si aūt adhuc doloꝝ instā
tia pseueraret ⁊ nō obediret curationi ꝯueniēter: tūc frequē
ter applicet uētosa magni orificij supra sumen in medio ⁊
lateralib⁹ ptibus absqz scarificatione aliq̄. ipsa eniz ꝯueniē
ter attrahit ⁊ ꝯsumit uētositates in oi loco ꝯgestas. ¶ 5m v̄o
sp̄ale remediū est: ut si adhuc per ista nō ꝯueniēter alleuia
ret eger: tunc fiat plumaceolus in pāno de lino plenus pi
lis leporinis qui applicet ptib⁹ inguinalib⁹ utriqz cōprimē
do ibidē diligēter liget: ⁊ maiori pte tpis portet. cōpressio
eniz per ipsum facta inclinat mām ad descēsum ⁊ exitū per
viā itestinoꝝ ⁊ alleuiant inguinales ptes a cōpressione uēto
sitatū a qbus futura fieri esset hernia. Et adhuc hec exp̄ssio
ꝓdest si iā incepisset ipsa. ¶ Cū aūt ifirmo aut medico ma
nifestū esset iā icepisse herniā: tūc si tumor appet in iguinib⁹
nōdū coicatis osseo per cōpressionē ⁊ p̄missa remedia cōue
niēter alleuiari poterit. ¶ Si aūt iā tumor appuerit in os
seo ⁊ tēsio in ipso fuerit cū rubedine ⁊ dolore: tūc statim pa
tiēti fiat flobotomia de saphena ꝯrie ptis posita sup cauilla
per quā educant sanguis. ℥. iiij. uł. v. deide loco iguinū sup
ponat emplastrū ꝫm hūc modū. ℞. folioꝝ plātaginis recē
tiū folioꝝ citonioꝝ ⁊ viticelle. an̄. M. iij. coriandri p̄parati
granoꝝ mirti acatie an̄. ʒ. iij. mumie. ℥. j. gallaꝝ cup̄ssi. ʒ. iij.
bulliāt folia in lixiuio capitali usqz ad eoꝝ teneritatē bonā:
⁊ cū eis icorporent sp̄es p̄scripte cum lib. ſ. farine fabaꝝ. ⁊
lib. ſ. farine uolatilis molēdini. ⁊ fiat empl'm: qd̄ bn̄ strictū
alliget femoralib⁹ ptib⁹: ⁊ iaceat tūc eger sup spina sua: ⁊ oi
uo a motu ꝓgressiuo caueat usquequo appuerit tumoris
absentia ⁊ mēbri reductio ad quātitatē nālem. ¶ Si aūt in
osseo tumor p̄dict⁹ appuerit absqz magna tēsione ⁊ rubore
⁊ in ipso osseo gurgulatio uel rugitus cōprimēdo appuerit
⁊ etiā in uētre ⁊ in iguinib⁹ uētositatū mot⁹ ⁊ fractio pcepta
fuerit: tunc iā incepit hernia uētosa: in cuius qdē regimine
dato ꝙ supiora oia fere remedia sint utilia: tn̄ huic sp̄ali tu
mori cū hoc septimo ꝓuidendum est remedio. ℞. pulueris
cimini ⁊ gallaꝝ cupressi. an̄. ℥. ij. farine fabaꝝ lib. j. farine uo
latilis molendini lib. ſ. pulueris ossium boum cōbustorū
mumie. an̄. ℥. j. ſ. hec oia bulliant simul in uase vitreato in
lib. vj. aceti nigri ⁊ bn̄ acuti cum. ℥. iij. glutinis piscium us
quequo fiat massa grandis viscositatis. De hac ergo mate
ria extendat super pāno ⁊ emplastretur eo totum femur ⁊
osseum: ⁊ diligenter comprimendo liget. Est enim utile ual
de ut intelligenti materiam ⁊ modum compositionis appa
rere potest. ⁊ hec de accidente septimo sufficere possunt.

¶ De remedijs appropriatis descensus humorum ad testi
culum sinistrum. Cap. IX.

Uit aūt octauū accn̄s humoꝝ descēsus ad testi
culū sinistrū: cuius qdem curationis modus ex
his que posita sunt in cap̄ immediate p̄cedenti
hēre poterit sufficiēter: q̄n tumorē in osseo iā ac
cidisse ꝯtigerit. ¶ Sed in hoc accnte octauo itel
ligit tumor testiculi quātū ad substātiā eius: ita ꝙ si tumor
ille fuerit ꝓitatus cū rubore dolore tēsione ⁊ pulsatione p
tium illaꝝ: tūc fiat ei flobotomia de saphena ꝯrie ptis: ut iā
paulo ante dictū est. ⁊ administret emplastrū illud: ⁊ oia fi
ant: q̄rum mām ⁊ modum administrationis collige inde.
¶ Si aūt testiculi substātia tumor appeat cū duritie nota
bili ⁊ frigiditate ibidē pcepta tunc statim fiat memoria ad
ministrādi clistē in p̄cedēti cap̄ positū oi die semel per plu
res dies nemā induret: ⁊ lapideū uel sephyroticū fiat apo
stema. deinde locus medicet hoc remedio. ℞. olei amigda
laꝝ dulcium ⁊ de sisamo an̄. ℥. iiij. fecis olei lilioꝝ alborum
℥. viij. pul. cimini. ʒ. j. croci. ʒ. ſ. misce hec oia simul ⁊ calefiāt
⁊ infundant in eis magnū frustū lane succide: ⁊ calidū di
ligenter applicet osseo ⁊ oibus femoralibus ptibus saltem
quater in die renouādo ipsum. ¶ Duz aūt medico innotue
rit ossei tumorē esse cum mollitie albedine loci ⁊ frigiditate
absqz pulsatione in loco pceptis: tūc patet mām collectā iā
esse flegmaticā: in cuius regimine p̄mittat aliqua de eua
cuationibus flegmatis an̄ dicta: ⁊ fiat etiā memoria appli
cationis clisterij paꝝ ante descripti. ¶ Post hoc aūt empla
stret locus ex hoc emplastro calido diligēter applicato ⁊ be
ne ligato osseo ⁊ femoralib⁹ ptib⁹: cuius descriptio est hec
℞. farie ordei orobi: pul. furfuris bn̄ pistati ⁊ cribellati an̄.
lib. ſ. sandarace. ℥. j. ſ. serrature ligni cup̄ssi lib. ſ. farine sili
ginis lib. j. bulliāt hec oia in uase vitreato simul usqz ad bo
nā viscositatē ⁊ applicent ut supra. Et si uolueris ip̄m effic
fortius tūc superadde predictis rosaꝝ san. dra. boli ar. spo
dij an̄. ℥. ſ. ⁊ erit ad exiccandum magis efficax.

¶ De remedijs appropriatis tremori cordis. Cap. x.

Accidēs vo nonū qd est tremor cordis quo molestat iste adolescēs magis est suspectū: cū ipsum ɔtingat esse in mēbro pncipalissimo oiu3: qd cū plōgat nunq euacuat qn ad mala pducat accidētia z labores difficiles: cuius qdē regimē z sptiz hēri possit p oia fere remedia que capiti applicata fuerunt. nihilominus eidē puidēdū esse determinaui qtuor remedijs ifrascriptis. ¶ Quoz pmū est hoc. ℞. ɔserue rosaz z buglosse an. ʒ. j. ß. croci. ℈. ß. been albi z rubei an. ʒ. ß. gariofiloz cinamomi an. ℈. ij. gr. padisi. ςς. electi galāge an. ℈. ß. hiacincti smaragdi capbiri ossis de corde cerui an. ℈. j. folioz auri numero. vi. margaritaz purissimaz. ʒ. ij. puluerizent oia per se cū lib. ß. zuccari fiat electuariū cum syru. de corticib9 citri. De hoc igit electuario mane in aurora accipiat eger coclear mediū: ut in medijs tertijs z an cenā per hora3 vnā z cu3 uadit ad lectū accipiat tātundē bibēdo post ipu3 coclearia duo vini aromatici albi subtilis z dulcis. ¶ 2m spale remediu3 est hoc. ℞. croci. ℈. j. macis. ʒ. ß. pulueris corticum citri. ʒ. ij. ligni aloes. ʒ. j. ß. been albi z rubei folioz basiliconis. an. ℈. iiij. puluerizent oia per se cū granis duob9 musci. z. ℈. ß. ambre z ligent in sindone retorta de grana z sepe z qsi semp olfaciat ipsum eger. ¶ 3m remediū pncipale est hoc. ut patiens iste aliquotiens aut saltē bis cu3 molestatur uehemēter a motu tremulo cordis accipiat hūc potum. ℞. ligni aloes. ℈. j. ambre. gr. ij. musci. gr. j. misce z bibat ea in medijs tertijs z per horā an cenā mediā vnciā aque rosate z eadē quātitate vini suprascripti. ¶ Ultimū spale remedium est hoc. ℞. folioz basiliconis z seminū eius corticu3 citri floz buglosse z boraginis an. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. j. ß. sperum letificātis descripti 9o Almāß. cap. de melācholia. ʒ. ß. misceātur oia z fiat sacculus quadrāgularis in sindone de grana retorta qui semp applicatus portet sup mamilla sinistra.

¶ De remedijs appropatis imaginatiōib9 oculoz. Cap. xi.

Sequit aūt vndecimū caplm in quo oportet memorare remedia ɔferētia ad imaginationes oculoz in hoc viro. ¶ Pro qru3 gra dicēdum est q hic nō intelligo imaginationes put iportant diminutā aut corruptā opationem solius imaginatiue potētie: sed itelligo per eas nocumētum corruptiōis in potētia visiua: ppter qd ipsa pcipit se videre qd non videt aut qle aut quātum aut qlitercunq moueri aut in aere exterius appere. ¶ Oportet aūt ɔcedere illud puenire propter malā cōplexionē in totali organo visionis. s. in oculo aut in pprio instro visionis qd est cristalloides accipere. Et neq illud ɔueniēter itelligi pōt nisi ɔsideremus malā complexionē in toto oculo supuenisse cum pñtia materiez nobiliū que cōmiscent humorib9 oculi a qbus nutrit aut illoz cām esse uapores aut uētositates que imergunt z commiscent spūi visibili ponētes in eis colores z spēs mot9 circularis ascēsus z descēsus: ut iā declaratū est in pma pte inuestigationis hoz accitium. ¶ Igit appet q in curatione hoz accitium qnque videātur intentiones necessario obseruāde. ¶ Quaz pma est rectificatio regiminis egri ut inclinet ad calefaciēdum mediocriter: z ad exiccandum potēter: ut supra in regimine sex rez non nāliu m diffuse declaratum est. ¶ 2a vo intētio est materierū euacuatio minoratiua z appropriata de qua supius in regimine dispositionum cerebri satis ɔuenienter declaratum est. ¶ 3a vo intētio est ipsaz materieru3 digestio que ibidē declarata est ubi digestiua leuia fortia z mediocria scripta fuerunt. ¶ 4a vo intētio est materierū predictaz post digestionē eradicatiua euacuatio: ubi l3 multa posita fuerint instra ɔuenieter materierū a capite eradicatiua: visum est mihi hoc cōpositum magis appropatum ad euacuationē materiez ab oculis appropriate eradicatiuū. Cuius descriptio est hec. ℞. pillularu3 lucis descriptione Mesue in antidotario. ʒ. ß. pillulaz de sarcocolla descriptaz a Mesue cap. de ea. z pillularum cochiaz Almāsoris an. ℈. j. forment pille. v. uel. viij. cū succo feniculi z exhibeant obseruatis ɔditionib9 quas in aliorum solutiuoz assumptione obsuādas esse descripsimus. ¶ 5a vo intētio in cura imaginationū est ɔfortatio toti9 capitis z pncipalr organi visionis totalis: qd est oculus aut cristalloides. Et qm oculi rectificatio nō pficit nisi per applicationē medicinaz que teneāt substātiā neruoz opticoz ɔuenieter aptā. 2o etiam necia sunt ea que spirituosam substātiā clarā subtilem z a uaporib9 z a supfluitatib9 expurgatā ɔuenienter obseruent: deide cu3 his que pāniculoz substātiā clarā z mundificatā efficiāt z pncipalr cornee vuee z aranee. Neq etiā opatio visiue potentie cōuenienter effici pōt nisi per debitā quātitatem claritatis z mundificationē humoris albuginei a supfluitatib9 eidē cōmixtis z cōmiscibilib9. Et amplius q opatio visiua nō pōt pfici nisi mediāte debita quātitate z qualitate humoz trium oculi z pncipaliter cristalloidis. Ideo placuit mihi hac in pte eligē dece3 medicinas: qrum quelibet est appropata oibus predictis.

¶ Quecunq ergo medicina fuerit ɔuenienter spūs visibilis sustentatiua z clarificatiua z viaz trāsitus eius apitiua ɔueniēter: z fuerit pāniculoz oculi abstersiua z lucidatiua Amplius que fuerit humoz oculi in quātitate ɔueniēti cōseruatiua z substātie illoz ɔturbate rectificatiua ɔueniēter: hec erit uera medicina oculista z visionis perfectiua. Sed hec decē instra inferius ponenda haz opationū ɔueniēter sunt effectiua. ergo sunt uere visus uel visionis rectificatiua. ɔñtia necia est. qm ex sufficienti effectus causaz pductione necium est effectum subseq: z maior pbat: q tota speculatio sapientum nō aliter dixit posse pfici opationē visiua3 nisi aut ex pte organoz viaru3 pāniculoz z humoz que ad visionem a nā inuenta fuerūt: z minor pbari poterit ab eo qui cognoscet nām medicaminu3 subsequētiū. ¶ Quoz pmum est ut ille qui intendit rectificationi obtenebrationis visus semp an cibu3 z post ipm accipiat coclear mediū huius tragee: cum qua ego multos hoīum restauraui ad vidēdum: qui notabiliter obtenebratū habebāt visu3: cuius descriptio est hec. ℞. eufragie cū suis florib9 collecte z in subtilem puluerem reducte: macis an. lib. ß. sileris mōtani. ʒ. iij. zuccari albi duplum pulueris oium. fiat tragea. ¶ 2m spale remedium est hoc. ℞. pillarum lucis se. ruthe an. ʒ. j. cu3 succo rosaz forment pille de oi. ʒ. xiiij. de qbus patiens oi sero accipiat vnā cum uadit ad lectum. ¶ 3m vo spale remedium est hoc: q cum iste vir aut alter sibi silis intēdit ad corruptionē uapoz z ɔsumptionē uentositatū que abūdāt in oculo z cōmiscent spūi visibili: tunc supponat caluariei sui capitis oi sero ifrascripti pulueris quātitatē sex granoz frumēti: cuius descriptio est talis. ℞. se. ruthe. se. gallitrici. eufragie pulueris berbene z plāte quā italici qdā luminellā, alij vo carthaphilaginē vocāt, an. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. ij. gariofi. ʒ. j. ß. puluerizent oia per se: deinde cōmisceant. Est aūt carthaphilago plāta cresces a terra per spāsam vnam aut paz plus: virgulas hūs q plurimas tenuissimas folijs minutissimis z cādidissimis ornata substantia mollissima pilis inumerabilib9 albis z subtilissimis ɔserta. ¶ 4m spale remedium est hoc. ℞. laudani purissimi. ʒ. ß. resine electe. ʒ. ij. pulueris celidonie: ligni aloes an. ʒ. j. gariofi. ʒ. ß. dissoluātur cum aceto acuto z bulliāt z coquātur cum vino antiq aromatico z fiat ex eis cerotum qd applicatum ɔseruet super cōmissura sagittali capitis amplectens eā a loco ɔiunctionis pdicte cōmissure cum coronali ubi ambe linee orthogonalr. i. rectitudinalr sibi inuicē ɔiungunt. hui9 eni3 instri applicatio ad illas ptes calefaciēdo mediocriter exiccādo substātiam cerebri z spūm aialem ɔuenienter ɔfortat.

¶ Est aūt hec per me itellecta celidonia per plātam que a terra eleuat per pedem cu3 dimidio cum multis virgulis a radicib9 eaz eleuatis que sunt q plurime: z florē pducit citrinum z ex fractione folioz z radicum eius emittit succus citrinus: plāta qde3 calida z sicca in scdo gradu ab Auic9

scdo canoñ. noiata caucñ. de qua dixerunt Dyasco. ꝛ Auic. ꝙ hirūdines ex succo folioꝝ eius in prima septimana abstergunt pullos suos qui nascunt ceci. Ex quo fundamento appet ꝙ memithe nō est celidonia: ut scripserunt qdam medicinā olfacientes ꝛ nō gustātes. ¶ 5m vo spāle remedium est ut eger assuescat sepe madefacere suos oculos ꝛ palpebras cū lotio ꝑpria qđ est urina eius. Est eniꝫ hoc ꝛ spirituum ꝛ humoꝝ ꝛ pāniculoꝝ cerebri mundificatiuum ut a multis auctoꝝ hincinde colligi pōt. ¶ 6m pncipale remediū est hoc: ut si appuerit per pdicta nō ꝯuenienter rectificari opationē visiuā quātum oporteret per administrationē pdictoꝝ: tunc applicet hoc collirium: qđ lꝫ sit in gradu qlitatiuo nō multum eleuatū: nō tñ est in vtute approbatū min9. Cuius descriptio est hec. ℞. succi feniculi lixiuij capitalis. añ. ℥. ij. tucie ꝑparate cū urina pueri. ℥. j. ʒ. misceant simul ꝛ exponant radijs solis saltē per. xx. dies: de hoc ergo collirio apponat oculo: ut dictū est de pdicto imediate. ¶ 7m pncipale remediū est hoc. ℞. maiorane feniculi ꝛ basiliconis recētium añ. ℥. ij. ruthe recētis. ℥. iiij. vini mōtani subtilis ꝛ clari lib. ʒ. succi eufragie uel aque sublimationis eiusdē. ℥. iij. bulliāt oia simul in caldariola magne quantitatis aque ꝯtentiua: ita ꝙ pdicta medicamina suspēsa in uase vitreo clausi orificij coquant usqꝫ ad ꝯsumptionem medietatis: deīde sub radijs solis exponant iniectis in eis dracmis duab9 tucie preparate: deīde ex liquore illo collirigent oculi ꝛ exterius etiā madefiant: videbis eniꝫ iuuamentū harū imaginationum notabiliter repressiuum. ¶ 8m pncipale remediū est hoc: ut patiēs sepe inungat tēpora sua ꝛ frontem totā cū succo expssionis folioꝝ rosaꝝ rubearum. ¶ 9m pncipale remediū est ut patiēs sepissime aspiciat ꝛ conetur aspicē parietes ꝛ domos coloratas colorib9 ꝯriantib9 causis imaginationū. Exēpli grā. conet aspicere colores aluragos uel açulinos in imaginationibus que fiunt a uapore flegmatico: colores vo opacos in his que fiūt in imaginationibus a uapore sanguinis ꝓuenietib9. Dyaphanos vo ꝛ multū claros ꝛ virides in his que fiūt a mā cholerica. In his vo que fiūt a uaporib9 melācholicis aspiciat colores claros ꝛ cādidos factos ex picturis ierseis. i. de cerusa factis. ¶ Ultimū remediū pncipale est hoc: ꝙ eger ieiuno stomacho ꝛ uētre mūdificato sepeiclinet faciē aptis oculis ꝛ suffumiget eā uapore eleuato ab aqua decoctionis celidonie eufragie feniculi ꝛ luminelle. Hec eniꝫ oia multum ꝯueniunt ad correctionem imaginationum ut supra argutum est.

¶ De remedijs appropriatis siti. Cap. XII.

Iam vo hora videt ꝯgrua describēdi remedia sitis huius viri correptiua. Et lꝫ nōnulla fuerint supius posita ubi de sale ꝯstātinopolitano: ꝛ alijs remedijs memoria fuit habita. Tñ ꝓsuppositis euacuationibus cholerice materiei que effectiua ꝛ mālis cā est huius accñtis: ut supra declaratū est: qnque ponā infra stomachū irrorātia ꝛ ꝓhibētia ipm a receptione cholere ꝛ alteratione in eo facta. ¶ Quoꝝ pmū est. ut eger aliquotiēs in mane ter uel qter in septimana degluttiat. ℥. j. ʒ. uel duas aque rosate tepide in diebus frigoris. ꝛ frigide in dieb9 caloris: ꝛ tardet cibū horis duabus uel tribus. ¶ 2m pncipale remediū est: ut sepe in die in ore teneat duo uel tria grana muchete pus ablute leuiter ꝛ infuse in aquā tepidā ita ut crescāt ꝛ turgescāt in ea. ¶ 3m spāle remediuꝫ est: ut saltē patiens per duas horas añ cibū cum aqua decoctionis seminū coiuꝫ bibat. ℥. ij. rosate nouelle. ꝛ est electuariū a Nicolao descriptū in antidotario suo. ¶ 4m spāle remediū est hoc. ℞. sy. de berberis. ℥. j. aque angurie. ℥. ij. misce ꝛ totū in potu det actu frigiduꝫ bis uel ter in die: ꝛ ꝓprie in diebus caloris. ¶ Scio aūt ego ꝛ est qntuꝫ remediū ꝙ aqua lactis uaccini simplex in aurora assumpta usqꝫ ad. ℥. iiij. mirabilr ꝓhibet euētū sitis qcunqꝫ mā calida eueniētis. Intelligo aūt ego per istā aquā lactis illā a qua casealis ps ꝛ butyrosa que includit in recocta extracte fuerūt remanet eniꝫ tunc aqua simplici elemento aque simillima. ¶ Hec sunt accñtia huius viri in quoꝝ correctionē ingentium meū ꝛ interioꝝ virtutū actus nō pap anxietatis habuerunt. Dirigat aūt hec oia in auxiliū huius viri illius oipotētia que oia moderat ꝛ regulat affluēter. In cuius laudes imortales hec ꝛ oia alia opa mea semp cōponē suꝫ conatus.

Consilium. 70.

¶ De sex malis dispositioib9. videlicet. ¶ De sonitu ꝛ sibilo auris. ¶ De immoderato fluxu emorroidarum. ¶ De apostemate in fiteri. ¶ De mala digestione stomachi epati cōmunicata. ¶ De mala cōplexione calida cordis cū pulsu siue tremore eius. ¶ De debilitate cerebri. ¶ Diuiditur aūt consilium in duos tractatus. ¶ Tractatus primi duo sunt capitula.

¶ De dispositionibus ipsis per causas ꝛ signa. Cap. I.

Viro acutissimo ꝛ clarissime scientie dño Hieronymo de pria Foroiuliensi clarissimo artiū ꝛ medicine doctori Magister Bartholomeus de Mōtagnana salutes optat ingentes. Gaudeo celeberrime doctor ꝙ video te nō inertem studio sed magna cōtemplatione assiduū ꝛ speculatoreꝫ in cognitione distincta egritudinum: ex cuius negligentia nō est possibile aliquā egritudinem bene curari: qm fallunt non minus medici in curationibus egritudinū ꝙ in digestionib9 eaꝝ. Gal. ꝓ ad Glauconem cap 2o. Auge itaqꝫ ꝛ adde ꝯtēplationē speculationi ꝛ felicitabunt opa tua. Ex qbus enī dispositionib9 arduis ꝛ speculabilib9 auget labor: ꝛ ex eisdē auget gloria ꝛ fama. uelut ex dispositionibus cuiusdam nobilis ꝛ legum doctoris de celeberrima stirpe baldanoꝝ ex celeberrima pria Utinēsi in quo remāserūt debilitas stomachi epatis cordis cerebri ꝛ intestinoꝝ: ex qbus perduct9 est ad accñtia uaria. ¶ Quoꝝ pmū est sonitus uel tinnitus ꝯtinuus in aure. ¶ Scdm est pulsus cordis. ¶ Tertium est eructuatio fortis ꝛ ꝯtinua. ¶ Quartum est uentris tumor ꝛ tensio. ¶ Quintuꝫ est sonitus in pte suminis sinīs sono tympani. ¶ Sextum est tumor pedis. ¶ Septimuꝫ est debilitas magna quā demōstrat pulsus uelocitas: frequētia: durities: lōgitudo. Silr etiā urina aquosa: substantia ꝛ colore cū hypostasi uel nebula diuulsa: que oia portendunt suspitionē ingentē future tympanitis aut iā incepit. ¶ Apparēt aūt hec oia accñtia fieri ꝓpter aptionem uenaꝝ emoroidaliū ꝛ maxime in eminētiori pte longaonis ꝓpe ifimā intestini colonis: qđ etiā rōnabile est ꝓcedere ꝓpter cōuersionē intestini necessarij in tpe assellationis: ita ꝙ videatur tūc in substātia intestini: qsi frustuꝫ carnis: qđ nō pōt bene cognosci an sit emorrois an ꝯdiloma: uel aliud: ad qđ sequitur accñs ultimum qđ est uehemēs dolor in tēpore assellationis ꝓpter reuersionē intestini pdicti. ¶ Hec sunt in summa que tua clarissima ꝯsideratio enuntiat de hoc viro. In qrum qdē utilē ꝯtēplationē: lꝫ multum extēdēdo calamum scribere possem. Solū ea puncta pcurrā que mihi ꝓposito magis ptinētia cum utilitate vident. ¶ Placet ergo mihi imo necium est ꝯcedē ad febrem flegmaticā subseq imo associari debilitatē stomachi tā in appetēdo: ꝙ in digerendo. imo hoc est ei ꝓprium signuꝫ. 4a pmi. cap de febre flegmatica. ꝛ cap de signis oṫiam ponentib9 inter febres humorales. Et rōne declarari pōt. Si eniꝫ in stomacho etiā sibi sano per viā indigestionis ut plurimuꝫ repitur flegma. 13a tertij. cap de egritudinib9 stomachi: etiā celerius adueniet in eo debilitas qñ iā febris adest. Ex quo fundamento etiā necessariuꝫ est ꝯcedi debilitatē coicari intestinis. ¶ Silr seqtur necio ꝓpter ꝑseuerās ꝛ magnū nocumētum stomachi debilitatē succedere epati. Neqꝫ enim epar corrigere potest nocumēti indigestionis stomachi: ita ut pficiat chilum in stomacho iā genitum per viā indigestionis. ¶ Qđ etiam accidat nocumētum cordi a nocumēto stomachi. patet per

colligātiam eius: ꝛ maxime qñ stomachus nocet ꝛ ꝑprie in febriente. ¶ Q3 ḋ etiā nocumētum a flegmatica febre coicetur cerebro. patet: qꝛ tumoꝛ faciei fere caceticus grauitas capitis ꝛ ꝓfunditas somni accñtia sunt inseparabilia febri flegmatice. sed hec nō fiunt absqꝫ nocumēto cerebri. ¶ Iterū ꝑpter hoc cerebri nocumētū ꝛ ꝑpter uapoꝝ coicationē ab iferioribꝰ ad supiora accidē tinnitū ꝛ sonitū in auribus est nec̄iū. ¶ Et ꝙ cū istis dispōnibꝰ ꝑductus fuerit ad debilitatē cordis cū pulsu ueloci ꝛ frequēti duro ꝛ lōgo: lꝫ existimari possit: tñ nō credo has ꝑdictoꝝ mēbroꝝ dispōnes uel accñtia esse imediatas cās ꝛ sufficiētes pulsus uelocis frequētis duri ꝛ lōgi. Cū eniꝫ talia accñtia oia deducant ꝑ ꝑcedē a diminuta digōne que arguit remissā caliditatē. rōnabile est cū ꝑuitate pulsus tarditatē ꝛ raritatē uelocitatē ꝛ frequētiā. Neqꝫ etiā duritiess sequeret ad lapsum frigidū ꝛ ꝑprie caceticū rōnabilr. ¶ Credo itaqꝫ in viro tali remāsisse adhuc febrē: lꝫ forte remissam: aut saltē spēm male cōplexionis calide in corde suo. Uñ ṽtus nō pōt necessitati satisfacere cū ꝑuitate. qre recurrit ad uelocitatē: qꝛ cū ꝑuitate dyastolādi nō tātum attrahit de aere quātū esset nec̄iū ad euētationē: qre oportet ꝙ recurrat ad uelocitatē. ꝛ cū in breui tp̄e cōpleat motus arterie uelox: ita ꝙ non sit capax ꝛ receptiuus tāti aeris quātus esset nec̄ius: necesse est ꝙ uelocitati recōpenset per frequentiā. ¶ Hec igit̄ videt̄ mihi cā frequētie uelocitatis ꝛ ꝑuitatis pulsus: siue cā existat reliqa febris siue mala cōplexio calida. ¶ At ṽo duritiei ipsius cā existit substātifica ꝯsumptio arteriaꝝ. cū augmēto enim humiditatis aduētitie ꝛ q̄litatiue stat siccitas positiua: que potuit fuisse in mēbris adepta a ꝑcedentibꝰ febribꝰ ꝛ euacuationibꝰ pulchre descriptis. Conat̄ igit̄ ṽtus mouē arterias magna extēsione per lōgitudinē: corpus enim siccū non est aptū eque bñ eleuari ꝛ dilatari latitudinalr̄ sicut lōgitudinaliter. In summa igit̄ ex ꝑdictis ꝯcludo ꝙ vna de dispositionibꝰ huius viri est mala cōplexio calida aut fe. que remāsit in eo. ¶ Cōcludo 2° ꝙ accñtia ꝑdicta remāserunt post febres ꝛ egritudines lōgas: quas ꝑpessus est. ¶ Cōcludo 3° ꝙ hec accñtia intēdunt̄ ꝛ grauiora fiunt ꝑpter nocumētū qḋ remāsit in itestino recto supius ꝓnūtiatū: in cuius qdeꝫ itestini dispōnis iuestigatione nō mihi videt̄ magna necessitas ampliādi calamū. Est enim hec dispō altera duaꝝ: ulꝫ ipsa est imoderata plenitudo uenaꝝ multaꝝ: que in intestino recto sensu visus appent in anothomijs: ꝛ sunt uene q̄ruꝫ extreme ꝑtes iferiores emoꝛoidales noiant̄ a sapientibus: qꝛ sanguinis eductiue melācholici: aut inuēte ad educēduꝫ ipm. Cū ergo sanguis iste frigidus ꝛ grossus existat tumē facit uenas ꝛ porositates itestini quas igredit̄. Et siqdem remaneat mā isto mō tūc erit oppilatio in itestino isto a mā extēdente ipꝫ ꝛ corpora uenaꝝ: vñ in ꝑte ista nec̄io sentit̄ pōdus ꝛ grauitas ꝛ plurimum cū frigiditate associata: ꝛ cū conat̄ ṽtus educē mām si ipsa fuerit mā grossa: aut fex addit̄ grauitas grauitati. i. doloꝛ grauatiuus dolori grauatiuo. Incitat̄ enim itestinū ad expellēdū ꝛ fugiēdū rē nocitiuā: sed cū nō possit sufficiēter applicari perseuerat necessitas ipulsionis ṽtute obtinēte: expellit̄ intestinū ꝛ euertit̄ cū nocumēto magno. Et qꝛ expulsa fuit fex post euersionē itestini ꝛ remāsit eius tumoꝛ ꝛ extēsio. Ideo etiā cum grauitate nō fere minori reintromittit̄ q̄ fuit expulsuꝫ. ¶ At ṽo coloꝛ ꝛ substātia carnositati fere ꝯsilis ꝯsequunt̄ ꝑñtiā melancholici sanguinis ibidē existētis. neqꝫ enim ibi est frustum carnis nisi similitudinarie mō dicto. ¶ Si aūt mãe predicte in itestino starēt repñtātes ipsius corpulentiā uel substātiam: tūc si ibi esset mā calida sanguinea sentiret̄ grauitas pulsatio: tēsio magna: coloris opacitas: ꝛ uenaꝝ extēsio ꝛ arteriaꝝ. Si aūt mā esset ex cholera ꝛ sanguine mixtis ꝑdictis signis cōplicaret̄ ꝑūctio: mordicatio: ꝛ iflāmatio: ꝛ corrosio. ¶ Si ṽo sanguis esset flegmati ꝯiunctꝰ ꝛ cōmixtꝰ mollities in ꝑte ꝑciperet̄ cū colore subalbido frigiditate ꝑcepta absqꝫ ꝑūctione ꝛ mordicatione: ꝛ locus q̄si semp humiditate rorida madefactꝰ ꝑcipet̄. primuꝫ tñ apostemata in his locis fiunt solida satis a sanguine cū melācholia ꝑmixto ꝑuenientia q̄ a flegmate: ꝛ talia apostemata calida apta saniari condilomata noiata: lꝫ mala sint ꝛ uerenda: tamen suspectiora magis fiūt apostemata in illis locis eueniētia a sanguine melico acuto apto magis coꝛrumpi q̄ saniari: ꝛ ista sunt uehemētissimi timoris: apta enim sunt trāsire in cācrenā hestiomenū ꝛ ascbakilon. Et maxime video in hoc viro dispōnes: ulꝫ ipsaꝝ aliqs ꝯsecutiuas: ꝛ ꝑpe si tumoꝛ iste uel apostema in itestino diu ꝑseuerabit, absqꝫ sanatiōe ipsius. ¶ Post hec aūt ꝑdictis supadděduꝫ est: ꝙ nedū accidentia oia ꝑdicta apta sunt augmētari ab ultimo accñte: qḋ prouenit ex nocumēto intestini huius qḋ est immoderata emoꝛrosagia sanguinis puri ꝛ clari qui indubitāter emanat ab arterijs: ꝑprius enim coloꝛ sanguinis uenarū est albedo cuꝫ opacitate grossitudine substātie ꝛ remissiori caliditate ipsius: sic̄ ꝑpria signa sanguinis arterialis sunt claritas eiꝰ substātie tenuis ꝛ spumositas cū intēsa claritate ipsius exeūtis. ¶ Cū ergo itestinū nec̄io magnifice debilitet̄ ꝑpter exituꝫ sanguinis: nec̄io ꝯgregant̄ ibidē supfluitates ꝛ ipsuꝫ est paratum recipe eas. Quia ifimū est. ¶ Et adhuc qꝛ ipsum est via exitus supfluitatū. ¶ Et 3° qꝛ est via receptionis ipsaꝝ a toto corpore ꝑpter uenas emoꝛroidales. ¶ Et 4° qꝛ mēbrum est multe sensibilitatis. ¶ Et 5° qꝛ mãe in ipso recepte difficulter sunt euacuabiles: qꝛ frigide ꝛ grosse multum. Ideo nō est mirabile si substātia huius itestini remanet semper tumēs siue tumoꝛ sit oppilatiuus siue apostemosus: ut uerisimilius. ¶ Q3 ḋ aūt suprema sanguinis euacuatione debilitet̄ totū corpus: oñdit sensus. ergo lōge magis debilitat̄ coꝛ epar ꝛ reliqua mēbra ꝑncipalia ab exitu sanguinis arterialis q̄ uenalis. Hec in summa videt̄ mihi sententia qua uere cognoscuntur egritudines huius viri.

Ex quibus oibus ꝯcludit̄ ꝑ° ꝙ ꝑncipalis egritudo uel accñs ad qḋ intēdēdū est in cura huius viri est fluxus sanguinis imoderatus: sine cuius curatione ipossibile est vix istū vnq̄ reduci ad sanitatem. imo nec̄io piclitabit̄: siue per resolutionē imoderatā: siue ꝑpter sequelā tympanitis ꝛ asclitis ad ꝑdictū fluxū. ¶ Seqtur 2° ꝙ oino opportunum est itendere ad curā tumoris ulꝫ apostemationem itestini: sine q̄ruꝫ curatione frustra laborabit industria physicalis. ¶ Seqtur 3° ꝙ nec̄ium est rectificare stomachū eius ꝛ epar: ꝑncipalius intēdendo ei q̄ epati. Lꝫ eniꝫ epatis dispositio piculosioꝛ sit q̄3 stomachi: qꝛ tñ ipsa depēdet a mala dispositione stomachi ꝛ nō econuerso. Ideo intēdenduꝫ est prius ad stomachū q̄3 ad epar. ¶ Sequit̄ 4° ꝙ etiā cordi summope intendēduꝫ est ad remouēdū malā cōplexionē faciētē in ipso pulsationē forte. ¶ Sequit̄ 5° ꝙ rectificatione facta ꝑdictoꝝ q̄tuoꝛ facile rectificabit̄ nocumētum cerebri ꝛ coꝛruptio in sensu auditus: que sonitus uel tinnitus est. Ex q̄rum oium fundamēto necessarium est ꝯcludere: ꝙ vir iste attentus ꝛ sollicitus esse debet in sui curatione: ut inferius continetur.

¶ De regimine dictaꝝ dispōnū ꝑ sex res nō nāles. Cap. II.

Itaqꝫ pro curatione predictaꝝ dispōnuꝫ succincte ꝑcurrat̄ regimē quarādā reꝝ nō nāliū. Cum enim sermo meus dirigat̄ ad virū sapientem in ꝯtēplatione nāliū ꝛ medicinaliū reꝝ nō est mihi opus dilatare. ¶ Resecādo itaqꝫ cibaria ꝛ similiter res nō nāles applicent̄ ei cū intētione ꝛ effectu ifrigidādi ꝛ mediocriter exiccādi. Silr̄ etiā cū his que in ꝑua quātitate multū de nutrimēto exhibent. ¶ Propter quod iuscula oia ꝛ brodialia ex laudabilibꝰ carnibꝰ leuis digōnis ꝛ multi nutrimēti repositini sint: ꝛ ꝯfrāgātur cum decoctione burse pastoris in eis. ¶ Sed preciosioꝛ omni medicina mundi est poꝛtulaca a qua cibaria sua nullo modo euacuētur: imo semp in eis coquatur. ¶ Et si aqua sublimationis poꝛtulace in potu suo semp misceret̄ optimū esset ei. ꝯueniret etiam aqua rosaꝝ burse pastoris ꝛ cuscute. ¶ Et pla-

cerent mihi cibaria oia: aceto agresta uel succo aranciorꝫ
ꝯdita. Et si fierēt ei sapores ꝛ ꝯdiměta cū vino deribes uel
crispino delectabili facto cū çuccaro bonū opus eēt. ¶ Et
ꝙ utat̃ riço ꝛ cicē ꝯfracto ꝛ cocto cū brodialib⁹ ꝛ aliquibus
granis sumach: aut saltē sup cibis ei⁹ apponat̃ puluis gra-
noꝝ mirti: aut puluis coriādri ꝑparati summū esset ꝑsidiū
in hac cura. ¶ Memorādo ꝙ neqꝫ cibaria eius iteꝝ eua-
cuent̃ a coctione gūmi arabici uel dragagāti in eis: aut sal-
tē vnuꝫ uel duo grana ex ipsis deglutiant̃ añ oē cibarium.
¶ Necesse enim est vim iglutinationis igrossationis inui-
scationis sanguinis ꝛ mēbroꝝ sigillari in cibis ei⁹: ꝛ gñabi-
tur ex eis sanguis ꝯueniēter ꝯrius egritudini ꝛ laxitudini
mēbroꝝ. Et vtus potētior erit ad regulādū ista latētia in ci-
barijs medicinalia, ꝙ simpl'r exhibē. ¶ Et idē dico de po-
tu suo qui debet esse vinū substātia aliq̃liter attinēs grossitu-
dini sapore dulce aut sibi vicinū odore suaue. ¶ Cū vino
semp cōmiscēdū est aliqd medicinale: sicut aq̃ portulace aut
aq̃ floꝝ salicis: aut aq̃ sublimationis crisomilloꝝ que tria in
hac dispōne mirabilia efficiūt iuuamēta. ¶ Et si abomina-
rent̃ talia: tunc frāgat̃ vinum cū aqua in qua extinguat̃ ca-
libs bis uel ter: ꝛ summope laudarē cibariū eius coquēduꝫ
esse cū tali aqua calibeata: ꝛ ipsam potui eius cōmiscendaꝫ
esse. ¶ De mēsura vō aeris appet ꝙ declinare debet ad ifri-
gidationē ꝛ exiccationē aliquā. ¶ Sil'r etiā ꝙ oino a mo-
tu corporis ꝛ aie qescē debet: ꝑpter qd aie accītia per que
uelociter ꝛ multum mouent̃ spūs ꝛ humores euitari debēt
¶ Sil'r etiā euitet ciboꝝ assumptionem multā: imo longe
melius est ei q̃ter in die cibari cibo medicinali in quantita-
te pauca multum hñte q̃litatis ꝛ nutribilitatis ꝙ in quāti-
tate multa raro cibū accipe. Prorsus enim spargē. i. diuide-
re cibum in plures cibationes cum debilitate vtutis meli⁹
4ª ꝑmi. cap de cibatione febricitātiuꝫ. Et altera causa est cū
frequens ꝛ multa fiat in eo resolutio indiget frequenti ci-
batione: ut ꝑdictum est. ¶ Qd lꝫ cacetica dispositio inuita-
ret ad vigilias: tñ q2 ipsa depēdet ab imoderata emorrosa-
gia in fieri ꝛ cōseruari: ideo somnus cōpetit ei adhuc am-
plior ꝛ pluribus horis ꝙ tpe sanitatis ꝑpter necessitatē me-
lioris restaurationis ꝛ digestionis: ꝛ hec de rebus non nāli-
bus succincte ita pertranseant ꝛc.

Tractatus scōs de cura haꝝ dispositionū per me-
dicinalia ꝯtinēs capl'a sex. ¶ De re-
gimine aūt dispositionuꝫ huius viri per medicinalia hunc
ordinē obseruabo. ¶ Primo eniꝫ describā ea que mihi vi-
debunt̃ utiliora in cā fluxus imoderati sanguinis ab inte-
stino ꝯuenientis. ¶ Scōo ꝑncipal'r tāgam ea que vident̃
mihi ꝯgrua ad curaꝫ ipsius apostematis uel tumoris ꝛ do-
loris eius. ¶ Tertio ꝑncipal'r describā ea que vident̃ mi-
hi necessaria pro dispositionibus stomachi eius ꝛ epatis si-
mul. ¶ Quarto ꝑncipaliter describā ea que pulsui cordis
ꝛ eius male complexioni conuenientia videntur. ¶ Quin-
to aliqua percurram remedia cerebrum ꝯfortātia. ¶ Sex-
to ꝛ ultimo tinnitui afferam remedia quedam ꝛc.

¶ De cura fluxus imoderati sanguis emorroidalis. Cap. I.

Pro executione itaqꝫ primi. v. de-
scribaꝫ remedia.
quoꝝ ꝑmuꝫ est hoc. ℞. pillarum de bdelio de-
scriptiōe Rab. 9° Almāb. ʒ. ij. karabe spodij ema-
titis coralloꝝ ru. añ. ℈. ß. forment̃ pillule cū suc-
co burse pastoris de oi. ʒ. vij. de q̃bus hic vir accipiat per ho-
rā ante prādiū ꝛ ante cenā semp. ij. Jn nocte vō per. vij. ho-
ras post cenā: accipiat ex eis tres uel. iiij. ¶ 2ᵐ vō ad hoc
est. ℞. sumach se. plātaginis se. porri torrefacti acatie coriā-
dri. añ. ℈. j. karabe ematitis añ. ʒ. j. pulueriçentur oia per se
subtilissime: deinde cōmisceant̃ ꝛ icorporent̃ cū lib. ß. çuc-
cari al. usqꝫ ad glutinositatē decocti cuꝫ aqua portulace: ꝛ
fiat ꝯfectio in rotulis. iij. ʒ. de q̃b⁹ vna semp añ cibū accipia-
tur. ¶ 3ᵐ remediū est hoc. ℞. olei de mirto. olei de mastice
añ. ʒ. j. trociscoꝝ de karabe glutinis carte pulueris ossium
dactyloꝝ cōbustoꝝ spodij san. dra. ematitis añ. ʒ. j. cere quā-
tum sufficit: fiat vnguentū molle ꝛ ex eo actu frigido uel te-
pido vngatur tota pars alkatim ꝛ circulus ani. ¶ 4ᵐ ad
hoc remediū est puluis iste. ℞. gallaꝝ cupressi: gallaꝝ quer-
cus ꝑforataꝝ añ. ʒ. ß. san. dra. mumie dragagāti gūmi ara-
bici torrefactoꝝ añ. ʒ. j. pulueris gipsi ad pōdus oium pul-
uericent̃ oia per se ꝛ diligēter cōquassent̃: de hoc igit̃ pul-
uere totū itestinū suppulueriçet̃: qñ in assellādo emittitur.
Est enim remediuꝫ qd nunq̃ decipit itercipiēdo fluxū san-
guinis imoderatū: qd nō ꝑtelant dieb⁹ meis bis alicui. ¶ Ul-
timum remedium in hoc ꝑ ꝑncipali est hoc. ℞. olei de cri-
somillis. ʒ. iij. olei de mastice. ʒ. j. olei onfancini lib. ß. acatie
gūmi arabici dragagāti glutinis piscium lōgo tpe dissolu-
toꝝ ꝛ ꝯtritoꝝ cū predictis oleis añ. ʒ. j. ß. ifundat̃ in predi-
ctis oleis frustū coti ꝛ q̃si semp sup fiteri teneat̃ actu frigi-
dum uel tepidum: spero ꝙ ꝑpter hoc fluxus intercipiet̃.

¶ De cura apostematis in fiteri. Cap. II.

Pro his vō que opportuna sunt: pro secūdo ꝑncipali
ꝑscilꝫ pro cura apostematis ita ꝑcedat̃. Si enim per ap-
plicationem predictoꝝ videbitur apostema minorari
ꝛ resolui: q2 talia remedia abscidūt mās aliūde fluētes ꝛ nō
euacuant̃ a resolutione subtili. Jō cū ipsis aliquāto tpe ꝑce-
denduꝫ esset. Si aūt ꝑcipet̃ ex predictis iuuamētū leue aut
fere nulluꝫ: tunc ꝑcedat̃ hoc instrō triplici. ¶ Primum est
hoc. ℞. olei de crisomillis. ʒ. ij. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ʒ.
j. storacis liq̃de. ʒ. x. butyri recentis absqꝫ sale pinguedinis
anatis añ. ʒ. j. amili. ʒ. viij. ceruse. ʒ. j. ß. ꝑmisceant̃ oia ꝛ mul-
to tpe in mortario ꝯterant̃: ꝛ fiat linimētuꝫ ꝛ ex eo actu te-
pido cuꝫ euertit̃ itestinū diligēter inungat̃ quotiens assel-
lat ꝛ videbit̃ iuuamētum bonum. ¶ 2ᵐ vō huic approxima-
tum est. ℞. maluaꝝ recētium fenugreci granoꝝ sisami se. li-
ni añ. lib. ß. bulliāt oia usqꝫ ad eoꝝ fere dissolutionē in aq̃
deinde colent̃ ab ea ꝛ incorporent̃ cū lib. ß. farine siliginis
croci. ʒ. j. olei de crisomillis onfancini ꝛ amigdalaꝝ dul. añ.
ʒ. j. apij corticis mādragore añ. ʒ. ß. fiat emplastrū: sup quo
actu calido sedeat patiēs cum fiteri: ꝛ de eo etiā emplastret̃
fiteri ꝛ ꝑtes natum ꝛ alkatim: ꝛ est remedium excellens. Si
aūt per predicta nō ꝯueniēter resolueret̃ apostema: neqꝫ se-
daret̃ dolor: tunc fiat enkatisma tale. ℞. olei oliuaꝝ recen-
tium vnius anni: qd est magis mitigatiuum q̃ꝫ antiquum
(lꝫ sit magis resolubile q̃ꝫ ipsuꝫ. 6° de igenio sanitatis) lib.
x. sape uel vini cocti: aut saltē vini ualde dulcis ꝛ ꝑprie ni-
gri lib. xxv. croci. ʒ. j. ß. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ʒ. j. bulliāt
oia simul usqꝫ ad dissolutionem ꝛ sedeat post in ea infusus
usqꝫ ad iguina q̃ter in die tepefacta: aut saltem leuiter cali-
da: ꝛ spo ꝙ diuino subsidio sedabit̃ dolor ꝛ euacuabitur.

¶ De cura stomachi. Cap. III.

Ut aūt subsidiū afferat̃ stomacho qd fuit tertiū
ꝑncipale: eidē trib⁹ instrīs videt̃ mihi subueniē-
dū esse. ¶ Primuꝫ itaqꝫ ipsoꝝ est hoc. ℞. mine
citonioꝝ muscate ꝛ aromariçate. ʒ. j. mellis rosa-
ti: ꝛ ꝑpe facti cū folijs. ʒ. j. aque eupatorij ꝛ ab-
sinthij añ. ʒ. j. ß. misce. ¶ Et si abomiaret̃ syrupū: tūc ℞. aq̃
eupatorij ꝛ absinthij. añ. ʒ. ij. vini citonioꝝ. ʒ. j. misce ꝛ stā-
te fluxu sanguinis abscidat̃ aq̃ eupatorij ꝛ loco eius appo-
nat̃ aq̃ portulace cuscute ꝛ qd uis eoꝝ assumat tepidū: uel
leuiter calidū in aurora: ꝛ tardet̃ cib⁹ horis ad min⁹ q̃tuor.
¶ Cū ḡ acceptū erit digestiuū totiēs ꝙ appet urina in sub-
stantia attineri grossitudini in colore citrina: ꝛ subsidē sibi
ꝯtētū in colore albū substātia eq̃le vnitū ꝛ dyaphanuꝫ: tūc si
erit opus euandi aliq̃ euōne nō appetib⁹ signis euōnis māe-
rum a nā factis uel fiēdis statiꝫ est euanda mā: sūmoqꝫ ope
dico semp abstinēdū eē ab oi farmaco forti: ꝛ nō ꝑcedēdū
a māna uel cassia cū emulsione tamarindoꝝ. ¶ Aut salteꝫ
exhiberi debē de eluario de psilio cū medicina cōpressiua
uel ꝯtētiua dicta: q̃lis eēt decoctio balaustiaꝝ cuꝫ radicib⁹
ꝛ uolubilis mioris: ut aque ꝑdicte. ʒ. ij. ß. medulle cassie fistu-
le ꝛ pulpe tamaridoꝝ añ. ʒ. ij. māne. ʒ. v. misce ꝛ det̃ i aurora

¶ Scðm huic intētiōi subfuiēs est hoc. ℞. çuccari albissi
mi lib. 5. pulueris corticis citri mēthe lābrusce ān. ʒ. j. spodij
gūmi ara. dragagāti acatie masticis ān. ℈. ij. macis cinamo-
mi croci ān. ℈. 5. coquaṫ çuccaꝝ cū aq̄ mēthe ⁊ fiat ꝯfectio
de qua paꝝ añ prādiū ⁊ añ cenā ⁊ post ipaꝫ imediate accipi
at quantitatē duaꝝ uł triū. ʒ. Cuꝫ vō minori anxietate di
cendū ꝙ eque bñ cōueniret ei citri carnositas cuꝫ çuccaro
solido condita ⁊ nō syrupiçata. ¶ Tertium remediuꝫ ad
hoc est. ℞. laudani purissimi. ʒ. 5. resine clare. ʒ. j. storacis
calamite. ʒ. vj. coralloꝝ ru. spodij sumach gñoꝝ mirti ān. ʒ.
5. macis. ʒ. j. 5. colofonie picis naual. ān. ʒ. j. coquanṫ cum
tribꝰ. ʒ. cere: ⁊ fiat cerotū scutale bene glutinosuꝫ. qd̄ leuiter
aspgaṫ puluere mēthe: ⁊ calidū applicet stomacho. Si bñ
ꝯsideras hec remedia efficacia sunt ad subueniēduꝫ stoma-
cho epati ⁊ nocumētis eoꝝ: ⁊ tu discurre per eoꝝ ṽtutes.

¶ De cura pulsus cordis. Cap. IIII.

PRo quarto principali tria videntur mihi suffici
enter pulsui cordis: ⁊ eidem male complexioni
contrariari posse. ¶ Quoꝝ pmū est hoc. ℞. ma
cis folioꝝ basilicōis floꝝ boraginis ⁊ buglosse.
ān. ʒ. j. croci. ʒ. 5. spodij ossis de corde cerui coral
loꝝ amboꝝ ros. ān. ℈. ij. hiacicti smaragdi ⁊ saphiri. ān. ℈. j
margaritaꝝ. ʒ. j. pulueriçent oia per se subtilr: deide ponan
tur in sacculo q̄drato ⁊ applicet cordi ut semp assistat ibi.
¶ Scðm vō remediū est hoc. ℞. aque buglosse. ʒ. ij. kara-
be. ʒ. j. pulueris smaragdi folioꝝ auri cōmixtorū ān. g̃. viij.
vini aromatici. ʒ. 5. conquassentur omnia: ⁊ tepidum hoc
bibatur in aurora. ⁊ videbitur mirabile. ¶ Tertium reme
diuꝫ ad hoc qd̄ etiā cerebro ꝯfert est tale. ℞. ligni aloes sto-
racis calamite çedoarie karabe ān. ʒ. j. ambre. ℈. j. musci ele-
cti. g̃. viij. rosaꝝ ꝯtritaꝝ. ʒ. j. coralloꝝ. se. basilicōis maiorane
ān. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. pulueriçent oia subtiliter per se: deide sił
cōquassent ⁊ ligent in sindōe retorta: ⁊ q̄si semp odorent.

¶ De cura debilitatis cerebri. Cap. v.

PRo 5° vō pncipali duo remedia ꝯscribant debi-
litati cerebri subuenientia potenter. ¶ Pmum
itaqꝫ hoꝝ est hoc. ℞. metridati electi auree ale-
xandrine ān. ℈. j. ambre orientalis. ℈. 5. bibatur
in septimana bis per tres horas post cenam cuꝫ
ʒ. j. vini antiqui subtilis aromatici. ¶ Scðm vō seruiens
huic dispōni est hoc. ℞. floruꝫ rorismarini assari. ān. ℈. 5. li
gni aloes. ʒ. j. ambre. ℈. 5. gaꝝ. ʒ. ij. fiat omniuꝫ per se subtilis
puluis: deinde diligenter cōmisceatur: de hoc igiṫ puluere
q̄n uadit ad lectum prora capitis eius pulueriçet a coro-
nali cōmissura per spatiū q̄tuor digitoꝝ ascēdēdo ad sūmi
tatē capitis: ⁊ est remediū utile multū in releuādo cerebrum
a debilitate ꝓueniente a mala cōplone frigida ⁊ humida
eius a multitudine uaporum in eo congregatorum.

¶ De cura auditus. Cap. vi.

IN subleuatione vō corruptionis auditꝰ: qd̄ erat
sextum pncipale accidens: duo solēnia remedia
ponam. ¶ Primum est hoc: ut accipiaṫ tabula
arboris cupssi ⁊ calefiat solēniter: ⁊ semper ante
cibationem mane ⁊ sero appodietur auri ⁊ toto
tēpori partis patientis. Et si ambe aures molestarent am
bobꝰ ptibꝰ tabula ista usqueq̄ ad tepiditatē ꝓueniat appo-
dieṫ: ⁊ ita fiat ꝯtinuis diebus usqꝫ ad ꝯsūptionē uētosita-
tis que sonitū efficit. Scio aūt ergo ꝙ succus origani tepi-
dus instillaṫ auribꝰ pluribꝰ vicibꝰ in die tollit oēm sonitū
a uentositatibꝰ ⁊ a mala cōplone frigida ⁊ humida māli ꝓ
uenientē qui egros solet inqetare ⁊ a nāli dormitione phibē
a quo tinitu ⁊ reliquis accidētibꝰ viri istuꝫ sui misericordia
tueaṫ altissimus per infinita benedictꝰ secula seculoꝝ. Amē.

¶ De egritudinibus narium consilia sequuntur.

Consilium. 71.

De Sephiros non puro in naso. ¶ Et diuiditur cōsilium in
duos tratatus. ¶ Tratatus pmus ꝯtinēs vnuꝫ caplm de
eētia egritudinis ⁊ eiꝰ per cās ⁊ signa distinctiōe ab alijs

ISte nobilis Raguseus ergotat
apate duro in supio
ri pte nasi ex latere oculi sinistro apd̄ orbitaꝫ
oculi. ⁊ domesticū lachrymale sinistrū ꝓpter
qd̄ medicatiōe sumpta a pticula patiente opꝫ
ꝯtēplari in hac dispōne ut cōueniens inueni
ri possit curatiōis canon. ¶ Est igiṫ hoc apa
frigidū nāliter ⁊ nō q̄dē flegmaticū: eo q2 nō
est apostema fluxū apud italicos noiatū uel molle: neqꝫ çi
mia qd̄ idē iportat apud arabicū sicut vndimia apud gre
cum. Neqꝫ est apa glādosuꝫ ex flegmate idurato ꝓueniēs:
siue illiꝰ duritiei cā fuerit frigiditas cōgelās uł caliditas in
spissans. Igiṫ hoc apostema nō pōt reponi sub aliquo gñe
flegmaticoꝝ apostematū a sufficiēti diuisione in duas pdi
ctas spēs. ¶ Relinquiṫ igiṫ necessario ꝯcedēdū eē hoc apa
eē melācholicū. Et ipm q̄dē nō est cācer neqꝫ nodus neqꝫ
scrofule. igiṫ necio oportebit ipsuꝫ noiare durū apostema
apud italicos uel scliroticos apud grecos: uel Sephiros
apud arabicos. Et capiūt hi smōes fundamētū 2ª pmi. 5°
cap. ⁊ 14° terr apētice. cap. 3° penes fineꝫ. Et ne passumpta
videanṫ gratis dicta. opꝫ eadem demōstratione ꝯfirmari.
¶ Qd̄ igiṫ hoc apostema nō sit fluxū flegmaticū apparet:
eo q2 in apostemate flegmatico pdicto inueniṫ lenities ad
sensuꝫ tactus: coloris albedo a naturali partiū colore parū
elōgata. ¶ Neqꝫ est illud apostema eleuatū a mēbro ualde:
ꝓpter qd̄ a quibusdaꝫ noiatum fuit estuatio uel excitatio.
i. parua membri in tumorem eleuatio: ex tertia quarti. tra.
ctatu 2° colligendū. cap. de çimia uel vndimia. ¶ Ampliꝰ
in tali apostemate ex cōpressiōe per digitū facta remanet in
mēbro fouea. In apostemate aūt huius viri nullū pdictoꝝ
signoꝝ est uerificabile. igiṫ tale apostema nullo modo de-
noiari pt fluxuꝫ. ¶ Similiter ⁊ hoc apostema nullo modo
dici pōt glādula: eo q2 glādula est apostema in mēbro col-
lectū ⁊ notabilr eleuatū cum duritie manifesta: ut in pluri-
bus ⁊ separabile uł mobile in mēbro cui adheret: sed istius
viri apostema nequaq̄ habet ista signa: quare non erit
ipsuꝫ glandula nominandū. ¶ Ampliꝰ cuꝫ oia apostema
ta melācholica sufficiēter sub vna trimēbri diuisiōe cōpre-
hēdanṫ: q̄m eoꝝ aliq̄ sunt dura: alia vō cācer: ⁊ alia glandu
le: sub q̄bus reponunṫ scrofule ⁊ nodi. ut colligenduꝫ scða
pmi litteralr ab Auic. ¶ Et tale istiꝰ viri apostema nullo
mō pōt dici cācer. Licet eni sephiros ⁊ cācer ꝯueniāt substā
tialr in mā: eo q2 utrūqꝫ eoꝝ fit a mā melancholica: tñ iter
hec duo assignanṫ dr̄ia nō per se sꝫ penes accñtia inseparabi
lia que pfluūt ab eis: quare 2ª pmi. pallegato cap. Neqꝫ mul
tuꝫ distat quin dr̄ia iter cācruꝫ ⁊ duritiē existat ꝓpter accñ
tia insepabilia: ⁊ nō ꝓpter dr̄ias substātiales. s. ab eoꝝ mate
rijs acceptas. ¶ Cū igiṫ accñtia isepabilia cācro sint hec:
q2 cācer est apostema mobile. ¶ 2° q2 est addēs. i. uelociter
augmētū accipiēs. ¶ 3° q2 est ledēs. s. sensatiōe tristi. ¶ 4° q2
nō est destruēs sensuꝫ nisi ꝓpter lōgitudinē tpis corrūpat ⁊
mortificet mēbruꝫ. ¶ Et 5° q2 hēt radices m̄ltas mēbro in
nexas que vndeqꝫ apparēt sicut brāce cācri: ⁊ etiā q2 ap-
pet in eo dolor acutus cū rubore ⁊ maxime in augmēto eiꝰ
Et hec sunt eidem accñtia isepabilia. g̃ tale apostema huiꝰ
viri nullo mō pōt dici cācer: ⁊ claudunṫ hi smones in dif-
finitiōe cācri collecta 2ª q̄rti. cap. de cācro dū inq̄t. Cācer est
apostema melācholicū a mā melancholica genitū: aut in q̄
cōbusta ē mā cholerica: ⁊ nō a pura feculēta. Et ꝯsidera q2
hec est formalior cācri descriptio que dari possit. ¶ Et ꝯfir
maṫ iterum ꝙ hoc apostema nō sit cācer per q̄tuor accñtia
inseparabilia sephiros attributa. ¶ Primuꝫ est: ꝙ hoc apo
stema est quietuꝫ supple a mēbro nō separabile. ¶ 2m est: q2
est sedatū. i. uelocitatē augmēti excludens. ¶ 3m est: q2 ipm
aufert sensuꝫ: ⁊ pprie cū fuerit purū. ¶ 4m est: q2 longo tpe
in vna ⁊ eadem extensione sine aliqua additiōe eius in mē
bro pmanet: sed hec accñtia non sunt ꝓpria cancri signa: g̃
huiꝰ viri apostema magis sephiros ꝙ cācer denoiandus ē

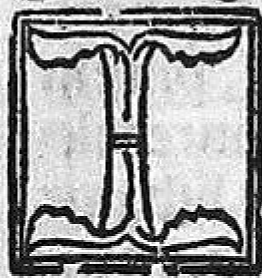
¶ At vo iter ne legētib⁹ exneū videat hoc apa non est uere purū sephiros noiandū. ¶ Et p̄ qdez q: puri sephiros color ad cinereitatē: uel subplūbeu3 colorē vgit. In hoc autē apate nō est notabilis uariatio coloris partis. ¶ Amplius in eo remāsit cuiuscūq3 obiecti tāgibilis sensatio siue calefaciendo aut aliter alterādo im p̄mētis: q̄re iter nō erit hoc apa purū sephiroticū noiandū. Vn̄ 3ª q̄rti. tractatu 2º. cap̄ de sephiros. Si remanet cū eo sensus ⁊ dolor puus: tūc nō est illud sephiros purū. ¶ Et ex hoc fundamento cōcludi possent duo correlaria apparētia ōtradictoria. ¶ P̄mū est: q: hoc apa minat suspitionem difficilis curationis. ¶ 2ᵐ est q: ipsu3 portendit spem facilis curationis. ¶ Et p̄mu3 qdē declarat: eo q: oē purū apa qn auto fuerit magis mātei apte facē corruptionē ppiqū: tāto ip3 est difficilioris curationis: s3 in tali apate inuenit cōmixtio acute mātei cu3 melācholica. igit videt ip3 hēre iclinationē ad corruptionē. Et pbat mior duplici motiuo. ¶ P̄mū est: q: q̄nq3 in loco apato sentit dolor aliq̄tā hn̄s acuitatē. ¶ Et scōm motiuū est: eo q: lachryma que ab angulo huic apati ppinquo emanat acuta est: ut patiēs pcipit: s3 hec mā multu3 facile trāsit in ōiunctā apatis predicti: igitur ⁊c̄. ¶ Scōm vo p̄ncipale correlariū deducit: eo q: hoc apa q̄to puri⁹ est ⁊ mātei apte facē corruptionē min⁹ cōmixtu3 ⁊ paruu3 extēsiue ⁊ pauci tpis ⁊ in mēbro satis raro positū tāto curationi paratu3 est magis: sed apa istius viri oēs hēt predictas ōditiones: q̄re facilioris videt esse curationis. ¶ Tu aūt iter hec ōdictoria apparēter tenē debes ueritatē: ⁊ dicē q̄ illud apostema si nō fuerit purū facilioris erit curationis alijs paribus de q̄titate eius lōgitudine tpis ⁊ alijs similib⁹. ¶ Et ad argumētū quo pbat ipsum esse difficilioris curationis: eo q: pēdet a mā corruptioni disposita: neganda est ōnia: ⁊ dicēdū q: igeniū curatiuu3 pōt administrare insra ōueniēter corruptibilitatē mātei rectificātia: etia3 q: difficilius est duritiem aliquā a mēbro raro ⁊ calido abscidere q̄ acuitatē mātei rep̄mē: eo q: durities in tali loco est morb⁹ disproportionalis q̄re ⁊c̄. Et colligit mior smōe ueteris: ⁊ cōmētatoris. affo 2º. In morbis minus piclitant egrotātes ⁊c̄. Et ex hoc iteru3 fundamēto apud intelligentes ōcludi pōt q̄ hec dispō iterū est difficilis curationis q̄tūcūq3 sit durū apostema ⁊ nō purū: ppterea q: est parti disproportionalis. ¶ Ampli⁹ ⁊ 2º. ppterea quia si hoc apostema magnificaretur ualde facile eēt causa corruptiōis ossis orbite iferioris oculi. ¶ Et 3º iterū hoc demōstrat: eo q: talia apata raro pseuerāt quin pducāt egrū ad apostema garab. idest anguli lachrymalis ppter vicinitatē eo ad illum ⁊ de tali apate q̄si semp peruenitur ad fistulā in lachrymali: ut patet tertia tertij. tractatu 3º. de apate algarab. quare ⁊c̄. ¶ Adhuc ⁊ 4º ⁊ fortius demonstrat huius apatis periculositas: eo q: ipsu3 est in osse sinistre partis cōpōnis nasi: ⁊ iuxta collateralē cartilagine3 eius. De numero eni ossiu3. 55. cōponentiū caput humanū duo sunt ossa naris ⁊ supiorē humani nasi partē cōponētia: quo ambo ossiū figura est ut imagineris duos triangulos hn̄tes duos angulos parum eleuatiores alteris qui duo anguli ōiungant ad vnū pūctū: ⁊ alij duo inferiores anguli coniungant ad aliū punctū. ḡ erūt q̄tuor anguli circa duo puncta ōiuncti; ⁊ preter hos duo erunt alij anguli ab eis sepati. igit de necessitate fiet humani nasi cōpō superius piramidalis ⁊ inferius latā basim hn̄s qua demōstrabilis est. ¶ Ampli⁹ ⁊ 5º inter mediu3 ambo ossiū ponitur cartilago quedā tenuis: ⁊ a q̄libet late dextro u el sinistro ponunt alie due cartilagines. Unde nasi cōpō integrat ex duob⁹ ossibus ⁊ trib⁹ cartilagib⁹: s3 q̄d̄libet illoru3 ossiū ⁊ cartilaginū raritate ⁊ tenuitate substātie sūt satis facile corruptibilia. ḡ apa in eisdē eueniēs notabilē curatiōis suspitionē oñdit argumēto sumpto a ptib⁹ cōponētibus ut deductū est. ¶ Et 6º iteru3 arguit dispōnis periculositas: eo q: perseuerans apta est nocere tribus operationibus uel iuuamētis que faciūt humane nares. ¶ Et p̄ quidē est: q: sunt via ⁊ locus per quē ad carūculas mamillares odorabiliu3 spēs deferunt: vñ hō discernit iter odorabilia aromatica ⁊ fetida: sed pp apostema etiā in loco illo ualde facile claudi pñt vie ille mirabilis ⁊ neruose cōpositionis pforate humani nasi: igit ualde facile poterit hō nocumētū diminutiōis aut ablationis odorādi icurrē. ¶ Secūdū vo nasi iuuamētū est ut in illo numerose pforationis osse retineat aer qui aliq̄liter modulat⁹ ⁊ fract⁹ faciat ad bonitatē plationis sermonis ⁊ sectionē lr̄a ⁊ syllaba ⁊ formationē uocis: s3 stāte clausione aut oppilatione p̄dicta ptiū aer nō poterit ibi detineri collidi aut modificari: ppter q̄d nō ōueniēter poterit smo pferri: vñ expimēto videmus q̄ hn̄tes clausione3 talē loquunt nasantes. ¶ Tertiū vo spāle iuuamētū est ipsa nariū: ut per loca illa emūgant supfluitates in duobus uētriculis cerebri añriorib⁹ abūdātes: ex q̄rū cōpleta retētione hoies nō raro suffocati subitā mortē icurrūt: sed p clausionē predicta viarū hec oia facile ōtingē pñt: q̄re facile ex fixione talis apostematis in predictis locis tria p̄dicta narium iuuamēta phiberi pñt. Et sunt smones p̄ncipis pᵃ p̄mi doctrina. 5. sūma p̄ma. ⁊ cap̄. 3º ibi. Nasi vo iuuamenta ⁊c̄.

¶ Apparēt itaq3 hec oia in vnā colligēdo snia3 q̄ egritudo hui⁹ viri nō tātū est difficilis quātū si extēderet magne piculositatis argumētum ostēdat. ¶ Existis ultimo correlarie sequit q̄ melius est ei alia humana negocia parūper seponere ⁊ sue curationi diligēter insistere q̄ talibus piculis cōtingēter accidere potentibus subiacere.

Tractatus

Secūdus de cura dicta dispositionum ōtinēs capitula duo. ¶ Igit ad huius dispositionē curādā accedēs eius regimē in duo capitula partiēdum decreui. Primū q̄dē est sermonē ptrāsirei sex rerum nō nālium administratione ⁊ ōueniēti applicatiōe earum. Secūdum vo in administratione instrumēto medicinalium conuenienter applicabilium.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap. I.

Taq3 locus habitationis ei⁹ oino sit elōgat⁹ a cōuallib⁹ ⁊ locis ualde humidis ⁊ nullo modo habens aspectum meridionalē qualē habet Ragusea ciuitas ppter q̄d māsionē suā corrigat recipiēdo ⁊ faciēdo aerē camere esse oriētalē aut saltē aquilonarē. ¶ Et de annexis aeri euitet suffumigia camerarum ex reb⁹ calidis aromaticis facta. uelut thure myrra sandaraca ⁊ similibus ⁊ euitet etiā gratia huius tecturas capitis multum calefacientes; ppter q̄d oino ponē debet birretum q̄d nunc portat a p̄ncipio aprilis usq3 per totum mēsem septēbris. Reliquo autē tpe calidiorib⁹ capitis ornamētis uti pōt. effugiat etiā uestes corpus eius ⁊ ilia notabiliter stringentes. ¶ De motu vo ⁊ quiete eius oino melius est ei quiescē q̄ fortib⁹ excitari exercitijs. Caueat tñ ab oi exercitio quo necessariū sit caput curuatum tenē ⁊ vsus faciē iclinatum: imo erectu3 q̄tum est possibile debet esse caput eius: ⁊ si ad aliquā positionis differētiā iclinare se debet: melius est ut ad posteri⁹ uel sinistrum latus inclinet q̄ ad alia. ¶ De mēsura vo cibi ⁊ potus accipiēdi caueat ab oi fastidiēte repletione: ppterea q: ois talis materias euaporātes multiplicat ⁊ caput replētes. vñ materialis apostematis causa augeret: ⁊ in summa melius est ei saluato appetitu adhuc a mēsa recedē q̄ ciborū quātitatē multā accipē. ¶ De accidētib⁹ aie: ampli⁹ considerādum est subtilius. cum enim apostema illud ut supra demōstratum est in p̄ cap̄ pueniat a mā melancholica oino sollicitudines melācholicas tristātes ⁊ spūm in pfundo sepeliētes euitare debet. ¶ Et iter q: apostema tale nō euacuatur a mixtiōe mātei paulisper calide: iō effugē debet oia accidētia ex q̄b⁹ uehemēs in humorib⁹ ⁊ spiritib⁹ agitatio seq̄tur: ut de circunferētia ad centrum ⁊ ecōtra uelut furor ira insania iracundia ⁊ silia. ⁊ si nō alia de causa euitare debet talia saltem ppter hoc. quoniam exterminant ⁊ mutant humanum corpus ab ea que sm nām cōsistentia. 3º tegni.

¶ De annexis aūt accidētib' aīe queamodum solet esse coitus. ideo caut' in eo debet eē: eo qz rarus debet eē eius usus ita q̄ nō fiat plus q̄ semel in septimana: z euitet eius actus ppzie post cibum etiā violenter z impetuose factus: imo morose z phyſice multū in tali actu negociandū est. ¶ De somno z vigilia dicēdum q̄ somnus ei uel dormitio amplioz ɔsueta laudabilis est: ita q̄ melius est ipsū vna uel duabus horis amplius consueto dormire q̄ in vigiliando mēsuram solitam excedere. Et forma dormitionis eius esse debet eleuato capite plus q̄ mediocriter z resupine aut super dextro latere iacere: ut iam dictum est. ¶ De cibo autē eius z potu: dicendum pmo q̄ oino euitet cibos omnes melici sanguinis generatiuos. uelut sunt carnes grosse quibus Ragusei dnī ut in pluribus utunt̄. Legumina omnia z ppzie lentes fabe z risum. Item caulium usus abominādus est: z caro salita omnis z caseus bubalinus z caseus ois antiquus siue dulcis fuerit siue salitus z panis antiquus nō bn̄ fermētat'. ¶ Et qz in materia illa aliqd est de calido ut pdictū est. Jō euitet multoz aromatū usum z salitos cibos: uel sapores: uelut sinapismū raphanū cepe allea z similia. ¶ In sūma itaqz utat̄ pane recēti duoz uel triū dierū ad plus bn̄ fermētato z per coctionē nō adusto: carnib' vitulinis hedinis castratinis z pullinis pinguibus z de annuali agno: z carnib' minutarū auiū uti pōt. Que vō sunt siē carnes lepoz ceruoz z syluestres porci dimittēde sunt. ¶ Conueniūt etiā eidē cibi cū lacte cocto ppārati z colostra z recocta z case' recēs absqz sale. ¶ Et de ferculis bleta spiachia portulaca lactuca endiuia z silia olera frigida z humida. ¶ Et de fructib' bona sunt ei cerasa pira dulcia auellane amigdale recentes pepones cucumeres z silia. ¶ Aceti vō usus dimittat̄ nisi ualde raro z loco eius utat̄ agresta nō salita: succo citrāguloz z huiusmodi. ¶ Butyri etiā usus modesta q̄titate ei ɔuenit z oleū oliuarū dulciū nō ualde salitū ¶ Et de alijs fructib' vue dulces z ficus recentes z poma dulcia sibi ɔueniūt. Castaneas aūt sorba z nespilla z citonia oino dimittet. Uinū vō quo uti debet nullo modo sit nigrū sed sit albū subtile aromaticū mediocris fumositatis: z si tale nō possit hr̄i misceat̄ cū q̄titate ɔueniēti aque cisterne: et caueat ab aqs suis grossis. Et ɔueniēs eēt ei in dieb' calorīs bibē aquā cisterne cū multo çuccaro cōmixtā. Mellis autē z siliū calidoz usus nō placet mihi. Hoc in sūma est regimē ei ɔueniēs ex pte sex rerū nō nālium limitatum.

¶ De regimie ei' per istrumēta medicinalia. Cap. II.

Pro regimie vō per istrumēta medicinalia videt̄ mihi ipsū debē hr̄e istrumēta. xvj. in quoz admistratiōe curatio ei' rōnabiliter cōpleri debet. ¶ Primū qdē est ut aū oia pcuret si est possibile facē aptionē uenaz emoroidaliū fricando eas cū pāno bisello bn̄ aspo: aut cū radice serpētarie uel folijs ficus uel cū frusto cepe sqlitici: aut cū folijs ɔsolide minoris descēdēdo usqz ad fel tauri. In haz eni uenarū aptione maioz erit mihi curationis fiducia q̄ in altero fere instrumēto: neqz eni flobotomia aut uentosatio eque conueniēter emanaret z diuerteret mās istas uelut emoroidaz fluxus z claudit̄ in snia Cōmētatoris cōmēto illi' afforismi. Melācholicis z uaricib' emoroides inate bonū. Idē eni pmo hēri pōt de puocatis artificialiter: sicut de inatis emoroidib'. ¶ Scōm vō istrumētū est: ut ad ueniēte fine septēbris accipiat hoc euacuās mioratiuum. ℞. pillaz de lapide laçuli. pillularū idarū. ʒ. ß. reformēt pillule. vij. cū succo rosarū: z accipiat eas in aurora dormiēdo post eas per horā vnā: z post qnque horas accipiat cyathū vnū aque ordei çuccarate calide. z post ipsam per vnam horam prādiū sumat accipiat. ¶ Tertium instrumētum est ut post mioratiuum predictum accipiat hoc digestiuum qđ ɔtinuet octo dieb'. ℞. mellis violati. ʒ. ß. syrupi de epithimo. ʒ. j. aque boraginis: z violarum. ana. ʒ. j. ß. misce z calidum accipiatur. ¶ Quartū vō instrm̄ est ut post digestiuum illud accipiat hoc euacuatiuū die imediate sequenti. ℞. eluarij ame ch descriptione maiori: eluarij dyasene aā. ʒ. iij. aque sublimatic is uel decoctionis lupuloz. ʒ. ij. ß. misce z totū sil' calefiat z accipiatur hora pdicta: z post ipm obseruent̄ oia que post minoratiuum supzascriptum scripta sunt obseruari debere. ¶ 5m instrm̄ est ut post eūo ne pdictā utat̄ istis pillis: de qbus accipiat vnā uel duas bis ul' semel in septiana parū ante cenā: qrū descriptio. ℞. aloes epatici. ʒ. ij. thimi epithimi foliculoroū sene aā. ʒ. j. ß. reubarbari electi. ʒ. ij. dyagridij. ℈. xij. isfundant̄ oia per triduū in decoctione folliculoz sene: deinde exponant̄ soli usqz ad exiccatiōē eoz. z ita fiat ter: eorum decoctionē renouādo semp z exiccādo: huic itaqz cōpositioni addant̄ lapidis armeni ppārati. ʒ. iij. oia sil' diligēter ɔterant̄: z fiāt ex eis pille cū succo rosarū ex oi. ʒ. vj. de illis ergo accipiant̄ due uel vna: ut iam predictū est. ¶ 6m instrm̄ est: ut vir iste sepe in os suum mane accipiat ℈. j. masti. ipm dentib' ɔterendo z masticādo saltē per quartā partē hore z expuēdo totū illud de aquositate ul' altera materia que per ipsum a cerebro educitur. ¶ 7m instrm̄ est ut postq̄ purgatus fuerit per sex dies post oi sero per horā aū cenā faciat sibi hoc caputpurgiū. ℞. aque decoctionis foliorum maiorane. ʒ. iiij. oximellis simplicis syru. violati. aā. ʒ. ij. totū calefiat sil': z tūc ipleat os suū aqua fontali ul' puteali z accipiat in palma manus decoctionē predictā z trahiciat ex ea leui tractatu per narē dextrā: deinde pmittat exire emūgēdo a naso illud qđ exibit post eā: deide iterū ex eadē trahiciat per sinistrā narē per interuallum tpis quo diceret decies pater nr̄. post illud iterū de eadē decoctione trahiciat per dextrā narem: ita q̄ tribus vicibus per utrāqz narē trahiciat hoc caputpurgiū oi die per itegrā septimanā hora predicta. 2a vō septimana sufficiat ei solū facē caputpurgiū illud oi tertia die uel quarta ɔtinuādo ipsū per totū mēsem iunij proxime futuri. ¶ 8m vō istrm̄ est: ut post purgationē suā oi tertia nocte qn̄ uadit ad lectū supaspergat prorā sui capitis a pn° frōtis usqz ad summitatē capitis cū hoc puluē per medium capitis latitudine triū digitoz: z est pars illa quā medici uocāt cōmissurā sagittalem: de quo puluē oi vice ponatur quantitas quatuoz uel qnque granoz ordei: z imergat̄ in capillis suis: z cum ponit puluerē illū scda vice cum pectine uel setula abstergat puluerē precedenti die suppositū Et hūc etiā modū ɔtinuet per totū mēsem iunij. Est aūt ei' descriptio. ℞. folij. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. ß. violarū floz nenufaris. aā. ℈. j. pulueris maiorane. ℈. ij. oia per se subtiliter puluerīçentur: deinde misceātur. ¶ Nonū instrm̄ est: ut vir iste assuescat saltē q̄ter in septimana mane per duas horas uel tres aū prādiū facē sibi fricationē cum pāno aspero incipiēdo a pncipio colli usqz ad medium spine inferius trahendo usquequo cutis eius rubicunda fiat. ¶ Decimum instrm̄ est: ut vir iste saltē in septimana bis abluat membra sua ab inguinibus usqz ad plantas pedū cum hac decoctione calida per horā aū cenā. ℞. assari pulegij foliorum lauri aā. M. j. floz salicis folioz violarū. aā. M. ij. fiat eoz in aqua decoctio usquequo virtus herbarū sufficienter accipiatur in aqua: z fiat ex ea ut dictum est. ¶ Undecimum vō instrm̄ debet esse locale parti patiēti approximādum: in cuius quidem applicatione premittendum est q̄ cura apatum duroz perfici debet ex itentione mollificandi ad intentionē resoluēdi cōposita: ita ut per spatium vnius septimane applicentur instrumēta lenificantia. Sequenti vō septimana tota applicent̄ resoluentia moderate: nequaq̄ enim materia indurata posset ɔuenienter resolui nisi mollificaretur: imo per applicationem pure soluentium mā ɔtinue successiue magis petrificaret̄: ut sunt sermones Gale. decimoquarto terrapentice. capitulo 3°. z colligitur ab Auicenna quarta primi. capitulo. 25°. z tertia primi. tractatu 2°. legūtur clarius cap de cura sefiros. ¶ Igitur canonice pcedendo ad curam applicanda sunt remedia: has itentiones cōplentia. Et ego qdē scribā instrm̄ vnū a Galeno acce-

ptū pallegato cap in quo inuenit excellentia iuuamenti: ꝛ est cōpositū ex radice altee quā uocāt arborificatā cum pinguedine anseris uel galline: aut cum recēti pinguedie porci. ¶ Est aūt altea arborificata plāta quādā radicem hñs satis magnā albā colore sapore dulcē simillimā radicibus maluauisci a qua eleuat stipes altitudinis hois: ꝛ folia eiꝰ penes radicē inueniunt eleuata. Et silr per stipitez tota ptensa appēdiculū hñtia longius ꝙ vna spāsa: grossium humore multū plenuz qui mucillaginosus est actu ꝛ sapore dulcis ꝛ colore viridis: ꝛ sunt folia eius plurima in figura rotūda in substātia rugosa satis ꝛ tactu aspera: ꝛ flores pducti qsi per totā stipitē suā colore rubicundos ad purpureā similitudinē inclinatos in figura cāpanelle siles: in cuius floris medio appēdiculū iuenit colore albū ꝛ mollesile tintinabulo cāpane. Et hec qdem est illa planta quā multi uocant maluā hortulanam. Paduane vo mulieres uocāt ipam rosam maluā: quā ppter decorē sui floris aponunt spectaculis ꝛ fenestris suis ꝛ multi uocauerūt ipam maluā alteā ppter eleuationē eius in altum. vñ de ea scripsit Macer in simplicibꝰ: dicimus alteā qsi ꝙ crescat in altuz. ¶ Et ppter eam cām Galenus allegato loco uocauit ipam alteā arborificatā: eo qꝫ uelut arbor in altū crescit ꝛ ramos pducit ꝙ plurimos ꝛ semina oino semibus maluauisci similia: lꝫ illis sint minora: quā qdem ppter excellētiā iuuamēti eiꝰ ita describē uolui: lꝫ eius notitia nō sine labore magno uarijs uoluminibus hincinde colligat. ¶ Soleo aūt ego hāc medicinam ex fundamento Galeni ita describere. ℞. radicum pdicte plante librā vnā adipis anserini adipis gallinacei. añ. ℥. iiij. farine ordei. ℥. j. ß. olei sabini. i. a loco penes Romam inuēto ita noiati. ℥. ij. Et ego loco sabini olei accipio oleum de granis sisami gen seminū noiatū. mūdent ita qꝫ ꝛ abluant radices pdicte diligēter. deide subtilissime cōterant ꝛ finaliter additis pinguedinibꝰ ꝛ farina incorporētur simul in formā bone tenacitatis. de hac igit mā locus emplastret per septimanā vnā: ut iam dictum est. ¶ Aliud aūt cōpositū huic intentioni seruiens accipit ex smonibus Auic. 3ª quarti. tractatu 2º. pallegato capitulo. Et ego soleo ipsum cōponere taliter. ℞. bdelij molliores dissoluti cum modico aceti. ℥. j. hysopi humide. ℥. ß. cere albe. ℥. ij. incorporent oia simul ꝛ fiant cerata ꝯuenietis glutinositatis: que qdem patieti parti applicent: eo modo quo Padue ceratū eidem applicui. uerū oporteret ceratum illud esse latius ut maiorē partē amplecteret patientis mēbri. Et elicit hoc cōpositū ex lra Auic. ibi. Et de lenificantibꝰ in qbus est resolo est bdeliū sicilienseꝰ ꝛ oleū antiquū: ꝛ hysopus humida. Uerum hoc remediū facere potes magis mollificatiuum: ꝛ minus resolutiuū multiplicādo hysopū humidam: aut econuerso si bdeliū in cōpone dñabitur super oleo. ¶ Duodecimū instrm est ut postꝙ per septimanā vnam ꝯtinuata fuerit mollificationis intentio perueniatur ad resoluentium applicationē. Et de numero qdem resoluētiū plurima cōposita a sapiētibus hincinde lꝫ colligi possint. Ego tamē solum illa scribā. que mihi auctoritas ratio ꝛ quotidiana experiētia notiora fecit. ꝛ est modus quē sapiētes hoies tenere debent: ꝛ pceptū Galeni pallegato cap positū dum inqt. Rogātes medicū quecūqꝫ experiētia inuēta sunt: ꝛ quecūqꝫ de rōne sola: ꝛ demū cuz hisquecūqꝫ ꝯferentibus utrisqꝫ adiuicez. oibꝰ enim his recte utet solus: qui exercitatus est in hac metodo. ¶ Et pmū qdem cōpositū est ab Auicena acceptū cap de cura sephiros: qd ego soleo taliter describere. ℞. galbani armoniaci: bdelij: dissolutoꝝ cum modico aceti ꝛ bene colatoꝝ añ. ℥. j. fecis olei liliorū alborū. ℥. ij. mucillaginis fenugreci: mucillagis semi. lini. añ. ℥. j. ß. cere albe. ℥. ß. bulliāt simul: ꝛ icorporent oleū ꝛ cere. deide super addantur gūmi dissoluta ut dictum est: ꝛ simul cū mucillagine icorporent oia ꝛ fiant magdaleones. ꝛ si bene ꝯsideres hec est illa descriptio quā sapiētes italici medici uocāt dyaquilonē cū gūmis: ꝛ parum ab ea differēs si bñ aspicis uolumina sapiētū. ¶ 2m vo cōpositū ꝛ cōe satis ad hāc intētionem est dyaquilō simplex albū ex quo fiat ceratoriū ut iam pdictuz est. ¶ Ego vo pter predicta alias ꝯscripsi cōpositū hoc: in quo inueni excellentiaz iuuamēti. ℞. mucillaginis fenugreci: se. lini: ꝛ granoꝝ sisami. añ. ℥. j. bdelij. subalbidi ꝛ mollis. ℥. ij. litargiri. ℥. j. radicum genestre: folioꝝ cupressi: radi. hypericonis: radi. scrofularie siccarum. añ. ℥. j. ß. cere albe. ℥. j. olei de sisamo olei vulpini añ. ℥. ij. incorporent oia simul ſm artē ꝛ fiant cerata ꝯuenientis glutinositatis multiplicando ceram ꝛ bdelium si oportuerit. hoc igitur est instrumentū magne efficacie si bene perpendis de compositione ipsius qd applicari debet: ut dictum est. ¶ Decimūtertium instrm est ut si ꝯtingeret ꝙ materia hec resolutioni nō ꝯuenienter obediret post resoluentium predictorum administrationem fomentet locus cum lana succida bene pectinata infusa in oleum calidū de granis pinearū factū. ꝛ fiat eius applicatio in die ter mane meridie ꝛ ante cenā: ꝛ post illiꝰ applicationem administret aliqd de lenificātibus scriptis supra añ administrationem resoluentiū applicandis. ¶ Decimūquartū instrumētū itez est: ꝙ si dispositio nō ꝯuenienter obediret curationi post pdicta euaporet locus cum aceto ꝛ marchasita: in qua qdē euaporatione est iuuamēti sublimitas: ut ab oibꝰ auctoribꝰ hincide colligit. Et forma qdē applicationis eius est in hunc modū ut accipiat lapis marchasite: ꝛ est lapis molaris rubei coloris qui igniatur ꝛ habeat in uas aliqd positꝰ lapis ꝛ sup ipm effundat acetū albū notabiliter acutū. cuius uapor recipiat per cānulā vitreā silem tube: cuiꝰ vna sūmitas sit tāte amplitudinis ut totū locū patiētē cōprehēdat ꝛ aliquā ptē loci sani: ꝛ altera eius extremitas sit lata in quā recipiat fumus qui per ꝯcauitatē illā pueniat ad pticulā patiētē ꝛ euaporet saltē per qrtā ptē hore. Si aūt huiꝰ euaporationis applicatio nō posset cōuenienter fieri. tūc accipiat mollis spōgia ꝛ ifundat in pdictū acetū cū decoctio. pul. marchasite factū ꝛ applicet illa spōgia actu calida sup patiēte pticula sex uel octo vicibꝰ usquequo in pfundo loci egrotantis pcipiat penetrasse caliditatē. ¶ Decimūquintū instrm est ut post euaporationez cū aceto pdicto factā semp administret hoc oleū. ℞. olei de granis pinee. ℥. ß. olei de fisticis. ℥. ij. mucillagis radicū altee. ℥. iiij. misceant oia ꝛ bñ cōquassent ꝛ calefiāt ꝛ ifundat in eis frustū lane rotūdū ꝛ calidū applicet patieti pticule: ꝛ ꝯtinuet ipsiꝰ applicatio cū euaporatione pdicta aceti per qnque dies. deinde tñseat ad resoluētia iā predicta. ¶ Decimumsextū ꝛ ultimū instrumētum est ut si pcipiat ꝙ hec durities paulo magis iteriꝰ coicet fiat sepe linimētū nariuz iteriꝰ cū hoc cōposito. ℞. olei amigdalaꝝ dulcium: fecis olei liliorū al. olei de sisamo. añ. ℥. ß. medulle cruriū bouis. ℥. j. ß. dissoluant oia sil: ꝛ cū. ℥. ß. cere al. cōuenienter icorpent. hoc igitur totuz cōpositū bulliat in. ℥. iij. mucillaginis radicum altee usqꝫ ad ꝯsumptionē predicti mucillaginis. de isto igit tepido iterius nares cōuenienter duabꝰ uel tribꝰ vicibꝰ inungatur: quoꝝ oium administratione terminabit ad sanitatē integrā. qd cōcedat ille: qui solus lāguores oēs sanare pōt altissimus ex sui misericordia ꝛ oipotentia. Ad cuius laudem hec omnia cōsimiliter conscripta sunt. Amen.

Consilium. 72m. Pro polipo circa finem cure.

Pro egregia et honestissima domina dña Leona videt mihi taliter puidendū esse. ¶ Primo ꝙ utat sacculo suo sup capite posito ſm moduz datū. ¶ Secūdo ꝙ utat sparsione pulueris sup posteriori pte capitis sicut ꝯsueuit. ¶ Tertio utatur pillulis cōpositis ei qs hēt secū accipiendo ter in septimana ex eis. i. modicum ante cenā. ꝛ propriesi pcepit grauitatē stomachi. Si aūt caput grauiꝰ esset tūc accipiat vnā uel duas ex eis per duas horas post cenā.

¶ Quarto ꝙ nari sue imponat quatuor diebus continuis
bis in die de hoc pulue͂ cu͂ stilo īuoluto coto madefacto cu͂
salliua: cuiꝰ pul. descriptio est hec. ℞. radicu͂ serpe͂tarie: pul.
hermodactyloꝝ an͂. ʒ. j. sarcocolle rubee. ʒ. ß. tucie ꝑparate. ℈.
iiij. fiat puluis subtilis oiu͂ per se ꝛ post co͂misceat. ¶ Qui
to ꝙ elapsis q̄tuor diebꝰ ꝑdictis madefaciat carne͂ supaddi-
ta͂ in naso cu͂ aqua saponis 3ª bis uel ter i die ut sibi libet ꝛc̄.
¶ Descriptio au͂t sacculi ꝑmi est hec. ℞. castorei piretri: sti-
cados: pulegij: calame͂ti an͂. ʒ. ß. coralloꝝ ru. spodij. an͂. ℈. j. fi
at puluis oiu͂ per se: deinde misce ꝛ ponat in sacculo de gra
na retorta ꝛ applicet posteriori parti capitis. ¶ Descriptio
ꝟo secu͂di sacculi est hec. ℞. spe͂ru͂ pliris arcoticon: folij ligni
aloes: amomi. an͂. ʒ. iij. fiat puluis oiu͂ per se. Deinde misce
ꝛ ponat in sacculo ut supradictu͂ est: ꝛ applicet an͂riori pti
capitis. ¶ Descriptio pulueris ꝓ aspsione est ista. ℞. pulue
ris suprascripti pro pte superiori capitis. ʒ. ß. ¶ Descriptio
aute͂ pillularum est hec. ℞. pillularu͂ cochiaru͂. ʒ. j. aloes ab-
luti. ʒ. ij. fiat pillule cu͂ electuario succi rosaru͂. vj. pro dracma
¶ Ite͂ fuit ordinatu͂ ei ut odoraret sepe hu͂c puluere͂ qui sit
ligatꝰ in sindone retorta. ℞. cardamomi maioris ꝛ mioris:
gallie mus. nucis mus. gaꝝ. an͂. ʒ. j. camphore. ℈. j. musci. g. ij.
sandarace. ʒ. j. ß. fiat puluis omnium per se: deinde misce ꝛ
fiat ut dictum est.

Consilium. 73m

De quinque malis dispositionibꝰ. videlicet. ¶ De co͂gre
gatione multaru͂ materieru͂ flegmaticaru͂ in cerebro ꝛ earu͂
desce͂su ad partes iferiores: ꝛ est catarrus. ¶ De corruptio-
ne coloris cutis faciei ad rubedine͂ inte͂sam. ¶ De nocum͂
to anhelitus q̄d Asma dicit. ¶ De diminutione uel corru-
ptione digestionis stomachi. ¶ De mala co͂plexione calida
ꝛ sicca epatis. ¶ Diuidit au͂t co͂siliu͂ in duos tractatus.

Tractatus

Primus dispositiones predictas enu
merat: ꝛ earum causas ꝛ signa ponit:
continens capitula quinque.

Am pauloante Querela͂ hic fec̄ de
diuersis dispositionibꝰ ꝛ accide͂tibꝰ com
me͂datissime prude͂tie ꝛ no͂ mediocriter
in iure ciuili peritus vir Baptista firma
nus. ¶ Et ꝑmu͂ quide͂ accide͂tiu͂ ipsiꝰ est
multa materieru͂ flegmaticaru͂: que plu-
rimu͂ salse sunt co͂gregatio: ꝛ earu͂ ꝑcipi-
tatio uel desce͂sus ad no͂nullas capitis partes ꝛ ad iferiores
etia͂. ¶ Secu͂du͂ ꝟo accide͂s est corruptio coloris ꝛ cutis fa-
ciei ifectio a materia sanguinea rubee cholere co͂mixta cu͂
aquositate flegmatis. ¶ Tertiu͂ ꝟo est nocume͂tu͂ anhelitus
siue quis dis͂niam: siue asma noiare uelit. ¶ Quartum ꝟo
accide͂s est diminutio uel corruptio digestionis prime. s. sto
machi. ¶ Quintu͂ ꝟo nocumentu͂ est mala co͂plexio epatis
eius ad caliditate͂ ꝛ siccitate͂ notabiliter inclinata. licet ma-
gis ad caliditatem q̄ ad siccitate͂ permutata sit.

¶ De causis ꝛ signis co͂gregationis materieru͂ in capite ꝛ ea
rum descensus ad partes inferiores. Cap. i.

Q Uonia͂ aute͂ uole͂ti scie͂tifice co͂sulere necesse est i
uenire ꝑncipiu͂ ꝛ effectiua͂ causam hoꝝ accitiu͂.
ideo suppone͂du͂ ꝑmo ꝙ causa co͂gregatio͂is ma
terieru͂ in capite ꝛ alterationis earu͂ dupliciter ꝓ
uenit. ¶ Primo quide͂ per nocume͂tu͂ ee͂ntiale
cerebri. ¶ Secu͂do ꝟo per colliga͂tia͂ eius ad ptes stomachi
pectoris ꝛ epatis. ¶ Est au͂t nocume͂tu͂ eius ee͂ntiale ꝓueni
ens a mala co͂plexione frigida ꝛ humida cerebri: cui etiam
siccitas ꝑuatiua associat. ¶ Et ꝑmu͂ quide͂ hoꝝ duorum ex
multis deduci po͂t. ¶ Et ꝑ q̄de͂ ex tactu: qꝛ ta͂ge͂tibꝰ caput ut
in pluribꝰ eius ptibꝰ frigiditas magis q̄ caliditas ꝑcipitur
¶ Secu͂do ꝟo qꝛ molle ꝑcipit: ꝛ molle magis q̄ asperu͂ ꝛ sic
cum. ¶ Secu͂do ꝟo ꝑncipaliter ex sensu visus: eo qꝛ in ma-
iori pte capitis albedo magis q̄ alter color pre se fert. ¶ Se
cundo ꝟo quia visu percipitur carnositatis mediocritas:
que tamen ad mollitiem declinare percipitur per tactum:
¶ 3° ꝟo per alia signa. qm̄ capilli i viro isto plani su͂t ꝛ mol
les. ¶ Et iteru͂ qꝛia͂ appet in eo caluiciu͂ ite͂pestiuu͂ q̄ ro͂na-
bile sit. Ipm au͂t in viro isto ꝓuenit: ꝓpterea qꝛ uapor adu-
stus qui est ma͂ pili no͂ reperit in pte anteriori capitis: nisi
pauce q̄titatis ꝛ no͂ bene ꝯgelabilis in poris. Adhuc etia͂
caluities in viro isto ꝓuenire po͂t ex ꝑuatiua siccitate: ꝛ acci͂
tali in cerebro. eo qꝛ inuenit sanguis delegatus ab epate no
tabilis caliditatis. sed talis per viam resolutionis ꝯsumere
po͂t materiam uel uaporem radicis capilloꝝ ꝛ materiei eiꝰ
ꝯtinuatiuu͂. Unde caluities in eo a duplici videt causa ꝓ-
uenire. ¶ Primo propter augmentum humiditatis multe
¶ Secu͂do propter exiccationem priuatiuam materiei ex
qua capilli generari debent. ¶ Co͂tra: qꝛ caput huius viri
est lapsu͂ ad mala͂ co͂plexionem frigida͂ ꝛ humida͂ ma͂lem:
ergo in capite eiꝰ debe͂t m͂ltiplicari pili. patet ꝯn͂tia: qꝛ ꝯces
sis causis sufficie͂tibꝰ effectus ꝓductiuus ꝓduci debet effe-
ctus. sed frigiditas est pote͂s ad ꝯgelandum uapore͂ qui est
capilloꝝ materia. Et multitudo ma͂erum inuenit ibidem.
eo qꝛ lapsus est humidus ma͂lis: ut supponitur. igit erit de
necessitate ibi capillorum multitudo. ¶ Huic motiuo ꝛ si
bi similibus ru͂dendu͂ est negando ꝯn͂tiam ultima͂. No͂ eni͂
arguit sufficienter: eo qꝛ minor non assumit co͂uenienter.
lꝫ enim in cerebro ipsius inueniatur multitudo materieru͂
humidaru͂. tame͂ ipe no͂ sufficienter congelant: eo qꝛ nimiu͂
aquose su͂t. Uapor au͂t ex quo capilli generari debe͂t est adu-
stus ꝛ terreus potestatiue. ideo aptus co͂gelari facile. uapor
au͂t aqueus ualde minime. ¶ Dicendu͂ 2° ꝙ lꝫ mala com-
plexio frigida ꝛ humida capitis sit ꝑncipalis egritudo. Et
ad hac si ꝯcederet ꝙ in capite ipsius inuenirent uapores
multi adusti ꝛ terrei dispositi ad co͂gelatione͂. tn͂ in cerebro
isto inuenit accide͂talis causa no͂ solu͂ ꝓhibitiua ꝯgelatio
nis ꝑdictoꝝ uapoꝝ. imo eoꝝ co͂sumptiua causa. s. mala co͂-
plexio calida cerebri ipsius per colliga͂tiam epatis sibi con
trariata͂. ¶ Ex quibus apparet ꝙ hn͂ negabat minor cu͂ di-
cebat. sed cerebro huius viri inuenitur mala co͂plexio fri-
gida ꝛ humida. ꝛ adhuc sufficienter uapoꝝ ꝯgelatiua. igit
ꝛc̄. Negabit ꝯn͂tia illa. ad hoc enim ut concedenda foret il
la ꝯn͂tia oportebat in minori subiungere in cerebro tali in-
uenit frigiditas ꝛ humiditas ma͂lis per se sufficienter ua
poꝝ ꝯgelatiua. Et in eo inuenit aliqua causa ꝓhibitiua co͂-
gelationis. s. mala compl͂o calida ab epate coi͂cata cerebro:
que per viam resolutionis ma͂z capilloꝝ continuatiua͂ ꝯsu-
mit. Hu͂c cerebri lapsum adhuc significare potest paucitas
capilloru͂ capitis ꝛ tarditas ortus coru͂. ¶ Quarto ꝟo ꝑn
cipaliter ide͂ cognosci po͂t per augme͂tu͂ humiditatu͂ in capi
te. ꝛ per defluxum iparu͂ per diuersas euacuationis vias.
¶ Et adhuc 5° per signa sumpta ab opationibꝰ ꝟtutu͂ ite
rioru͂. na͂ hn͂tes ha͂c cerebri co͂pl͂one͂ faciles sunt appꝛhensio-
nis ꝛ difficilis co͂seruationis q̄tu͂ ad opationes memorati
ue pote͂tie. No͂ enim ita hn͂ memorant sicut appꝛhendu͂t ꝛ
imaginant lꝫ etia͂ in imagiationibꝰ ꝛ in iudicio cogitatiue
pote͂tie sint facile pmutabiels. ¶ Adhuc etiam ad motus
ꝛ exercitia satis tardi sunt: ꝛ faclie lassabiles: uel per exerci-
tia delectabiles. ¶ Ampliꝰ su͂t hoi͂es plixi ꝛ ꝓfundi somni.
¶ Et pulsus hn͂t ad paruitate͂ ꝛ tarditate͂ ꝛ raritate͂ cu͂ mol
litie declines magis q̄ ad ꝯ͂rias oppositas. ¶ Et eoru͂ uri
ne su͂t substa͂tia tenues ꝛ colore remisse tincture. ꝛ sedime͂
hn͂t humorosu͂ satis. ¶ Hec quidem oi͂a uerificabilia su͂t
ꝛ a mala co͂pl͂one frigida ꝛ humida ꝓuenientia. nisi ꝑdicte
male co͂pl͂oni ꝯtraopet epar sui caliditate ꝛ humiditate. qm̄
facile per has q̄litates epar cerebro co͂traoperari po͂t per
caliditatem ꝛ siccitate͂ eius. ¶ Et simil͂r etia͂ cordis co͂pl͂o
cerebro co͂traoperari potest per caliditatem ꝛ siccitatem eiꝰ
¶ Per hec itaqꝫ omnia leuiter cognosci potest cerebrum
huiꝰ viri egrotare mala compl͂one frigida ꝛ humida sibi
per essentia͂ inherente a calida ꝛ sicca per accidens eide͂ ab
epate co͂municata͂ per delatione͂ sanguinis cholerici satis.

¶ De cãis ⁊ signis corruptionis coloris cutis faciei: ⁊ uersionis pomorum ⁊ maxillarum ad rubedinẽ intensam. Cap. II.

Ro itellectu võ scdi accñtis. s. corruptionis coloris ⁊ substãtie pomorũ maxillarũ cuz ɔuersione eius ad rubedinẽ intensam. ¶ Premittẽdum ꝓ q̃ harũ defedationũ facile alique in reiueritate nõ sunt egritudies. sed consuetũ est a sapientibꝰ numerarⁱ eas inter egritudines. neq₃ enim corruptio coloris aut eius permutatio est egritudo complexionalis cõpositionalis uel vnitatis. quare ⁊c. ¶ Et de numero harũ dispõnũ. ꝓme sũt uelut ꝑmutatio coloris facta a statiõe lõga sub radijs solis ⁊ occupari artibꝰ fabrilibꝰ uel igneis ⁊ similibꝰ ɔtrarijs frigore multo ⁊ flatu uenti frigidi ɔtingit denigrari faciez in hoibꝰ: aut pallescẽ. ¶ Et de numero taliũ sunt uestigia leuia post curationẽ ulcerũ subsequentia: ⁊ ꝓprie quando nõ fuerint ualde calosa: aut dura: aut cõtractionis cutis ꝓductiua. ¶ De numero etiã harũ dispõnuz est sanguis mortuus ⁊ lẽtigines magne ⁊ parue: ad quẽ sub cute mortuuz sanguinẽ reduci potest huius viri dispositio.

Pluribus enim modis cõtingit sanguinẽ sub cute mortificari. ¶ Et ꝑmo quidem qñ sanguis multus ⁊ ipetuose fert̃ ad cutim uelut accidit in cõtussiõe: ⁊ in flobotomijs idiscrete factis: ⁊ i delatiõe mãerũ male q̃litatis ad mẽbra. ꝓpter qd̃ sanguis mortificat̃ ibidẽ aut q̃ est obiectum v̄tuti trãsmutatiue ipsius incõueniẽs. Quare a v̄tute derelictum corrumpitur ibidem. Ex cuius corruptione ɔsequunt̃ colores uarij. ¶ Si enim sanguis fuerit cholericitati cõmixtus relinquit̃ in mẽbro rubedo cũ claritate: quã clarificatã denoiat Auicẽna tertia quarti. tractatu 3º. cap̃ de erisipila. ¶ Si võ sanguis flegmatice fuerit nature relinquit̃ in cute rubedo remissa qualis representat̃ in leui lotura carnium. ¶ Cũ aũt sanguini cõmixta fuerit melãa appebit in cute color qualis in moro ꝑfecte maturationi vicino cõphẽdi põt. ¶ Dum aũt sanguis puritati vicinior est remanebit color rubeus a fuscedie q̃dam refractus. q̃lem colorẽ contemplator potest imaginari medium inter colorem a sanguine cholerico ⁊ melĩco ꝓueniẽtem. ⁊ pñt intelligi hi ꝫmones a Galeno in libello de cholera nigra cap̃ 3º. in ordinatiõe mea. ¶ Et attẽde q̃ si sanguis ille cholericitati cõmixtꝰ in paruã particulã colligat̃. dispõnẽ efficiet: que lentigo noiat̃. dum aũt per amplã mẽbri partẽ expandit̃ noiat̃ pãnus. ut 6ª quarti. tractatu 2º. ⁊ 6º cap̃ colligẽdũ. ⁊ v̄tualr̃ 5º Almãsoris. cap̃ 16º in rubrica ipsius. Et sunt ꝫmones Galeni v̄tualr̃ 5º decem tractatuuz. cap̃ 5º. Et colligi possunt etiam horum sententie quinto continentis cap̃. ¶ Et taliter ɔsideranti apparet q̃ huiꝰ viri dispõ sub corruptione coloris: que nõ est egritudo collocari põt.

At uero iterum subtilius ɔtemplãdo hec dispõ ad egritudines reducẽda est: ⁊ maxime ad genus egritudinũ cõpositarũ ⁊ soloñis ɔtinuitatis. nam in parte cutis faciei: que in facie est pãno apparẽt nõ raro pustule quedam parue: que corrupte aquositatẽ emittunt tẽdẽtem ad virulentiã. igit̃ locus ille egrotat apãtibus: que nominant̃ eminẽtie. i. bothor parue ⁊ non ꝓfunde. Eminentie eniz sunt apãta parua. sicut apãta sunt eminẽtie magne 2ª ꝑmi. ꝑmo cap̃ ꝓpe pñm. Et non põt ab apãte emanare virus nisi fuerit soluta membri ɔtinuitas, ergo in membro tali sunt eminentie que sunt apostema parua: ⁊ solutio continuitatis. quod fuit principale ɔcludendum.

Ad quam võ de numero defedationuz faciei: que a sapientibus numerãtur reducenda sit hec dispositio difficile tenetur. ¶ Quidam enim tenere põt hanc dispõnem in facie apparẽtem denoiandam esse saphati cum ipsa sit coloris corruptio: ⁊ pustularum bothoralium apparitio. ¶ Ego autem huic opinioni nõ adhereo. quoniã in loco isto inueniunt̃ ulcera crustosa. ¶ Amplius pustule ille non sunt accedẽtes fixe. imo accedentes ⁊ recedẽtes. lʒ enim quedã de passionibꝰ saphati inueniãtur in facie huius viri: nõ tñ differentie oẽs in dispõne saphati denoiate in hac dispõne iueniunt̃. Saphati enim nihil aliud est q̃ m̃ltitudo pustularũ: que fixe sũt lenes uel leues ⁊ est lr̃a melior: ⁊ diuise numeratione locorũ. i. in pluribus membri locis absq₃ ɔtactu eaꝝ adinuicem. deinde succedit eis ulceratio crustosa cũ ꝑmutatiõe mẽbri ad rubedinem. ¶ Collige hãc sñiam 6ª q̃rti. tractatu 3º. cap̃ ꝓ. Posset autẽ iterũ alicui apparere: q̃ hec dispõ ipetigo denoiari posset: ʒ nõ videt̃ hoc rõnabilr̃ asserẽdũ esse: eo q̃ ipetigo multũ in eẽntia ⁊ in accñtibꝰ ɔuenit cũ saphati. Neq₃ eni põt hec ipetigo noiari saphati: q̃ neq₃ humida: que noiat̃ serẽgi: neq₃ sicca: que prouenit a mala humiditate corrosiua melãcholica expulsa ad cutem cuz corruptione ⁊ corrosione ipsius. ¶ Neq₃ noiari põt assaphati balkiati: que deterior est spẽrũ saphati. ¶ Neq₃ etiã est saphati alnatim: eo q̃ ipsa sũt ulcera melãcholica appentia: in cute ꝓueniẽtia a mãhomogena materiei uaricũ. q̃re videt̃ hãc dispositionẽ nõ posse denoiari impetiginẽ de gñe saphati ut deductũ est. Nisi qs diceret uellet ⁊ ɔcedere hãc eẽ spẽm ipetiginis lenioris: que ꝓuenit ex subtiliori ꝑte sanguinis emanãte a loco in sĩlitudinẽ roris cũ superficiali corruptione cutis ⁊ leui. Et taliter facile dispositio huiꝰ viri sub cap̃ de ipetigine collocari põt: ut 6ª q̃rti. tractatu 3º. cap̃ 2º ꝑncipali. ¶ Ego aũt veriꝰ credo dispositionẽ hãc denoiandã eẽ bothor lenia: que sunt apparẽtia in lepore nasi: ⁊ sup pomũ maxillarũ: ⁊ ꝓprie ꝓuenientia a mã male q̃litatis elenata a toto corpe uel ab epate ul' altero mẽbro magne quãtitatis. ¶ A quo si eleuet̃ uapor flegmati ꝓpinquus ⁊ passionibꝰ eius: fiẽt bothor in ꝓdictis ptibus lenia ⁊ alba. ¶ Si aũt uapor ille a materia eleuet̃ commixta cũ sanguine ⁊ cholera fiẽt bothor talia colore rubicũdo colorãtia magnã ꝑtẽ quã occupãt. Neq₃ enim minorem aptitudinẽ vident̃ hr̃e itrinsece uapores cholerici ⁊ sanguinei q̃ uapores flegmatici. sed ex eleuatione uapoꝝ flegmaticoꝝ fiũt pustule tales in ꝓdictis locis lacteo colore faciẽ inficiẽtes. Igit̃ ex uapoꝝ cholericoꝝ ⁊ sanguineoꝝ eleuatiõe ad faciẽ color eisdẽ ɔsilis appebit in ea. Et pñt oĩu₃ horum sñie speculãde sumi. 6. q̃rti. tractatu. 7º. ⁊ cap̃. 3º. du₃ inq̃t. Q̃nq₃ spargunt̃ sup nasu₃ ⁊ sup pomũ maxillarũ bothor albe q̃si ipse sint pũcta lactis. i. parue pustule pũctis assimilate: ⁊ a lacteo colore colorate. Et alia lr̃a hẽt q̃si sint puncta acus assimilate ꝓueniẽtis ꝓpter materiã virulẽtã expulsam ad superficiẽ cutis de uapore corpis. Uñ recolligẽdo ex his apparere põt: q̃ huiꝰ dispõnis regimẽ curatiuũ debet eẽ pustulis talibus ⁊ corruptioni coloris appropriatum ⁊ tu considera.

¶ De causis ⁊ signis nocumenti anhelitus quod Asma dicitur. Cap. III.

Am võ nocumẽti anhelitꝰ: qd̃ fuit tertiũ accñs cõueniẽs est assignare causas. ¶ Et licet asmatis cause oĩno sint reducẽde ad nocumẽtum organoꝝ anhelitꝰ. Sine enim lesione eoꝝ disnia: uel asma: uel brothomia fieri nõ pñt. tñ hic dicẽdum q̃ huiꝰ asmatis causa est mala cõplexio pectoris ꝑ colligãtiã coicata magis q̃ in eo existat nocumẽtu₃ per eẽntiaz. ¶ Si enim ꝓueniret hic anhelitꝰ difficultas ꝓpter nocumẽtum eẽntiale ꝑtium pectoris oporteret ɔcedẽ semꝑ aliquaz molestiã in anhelitu itẽsam ⁊ remissam ꝭm itẽsionẽ ⁊ remissionẽ egritudinis cõplexionalis pectoris uel cõpositionalis eiusdẽ ut oppilationis. ¶ Adhuc etiã si nocumẽtũ in pectore fixum eẽt nõ ita facile remoueret̃ ab ea disnia. ¶ Itaque ex his cõcludit̃ q̃ hoc nocumẽtum anhelitus: qd̃ credo Asma denominari debẽ ꝓueniat ꝑncipalius per colligãtiã pectoris ad caput ⁊ stomachũ. Est eni₃ asma egritudo pulmonalis cũ qua patiẽs nõ iuenit excusationẽ ab anhelitu freq̃nti: sicut est anhelitus quo laborat ꝓfocatꝰ festinatꝰ ul' currens, decima tertij in exordio. cap̃ de asmate.

Modus aũt quo anhelitꝰ difficultas huic viro accidit est: q̃ cũ mãe in capite ia₃ multiplicate effundant̃ a v̄tute ꝓpulse ad partes pectoris recipiuntur in

cānalib⁹ maiorib⁹ ⁊ miorib⁹ pulmonis qbus etiā recipiunť qnq; nō per modū expulsionis a vtute facte: sed per intrinsecū pncipiū fluxibilitatis qd est innetū in quocūq; corpe fluxibili. Oē eni tale iclinať labi ad iferiorē ptē 2° celi ⁊ mundi. Cū ergo mā in pdictis locis est recepta sui viscositate ibidē adheret. qre pbibet fieri debitā ptiū pectoris euētationez ⁊ fumositatū pectoris ad extra pulsionē. Igiť necessitať vtus ad magnā uelocē ⁊ frequētē pectoris dyastolē: per quā multus ⁊ cito ⁊ frequēter attrahiť aer euētat⁹ cordis arteriarū ⁊ toti⁹ corpis. Igiť necesse est motū anhelit⁹ esse magnū ⁊ uelocē ⁊ frequētē cōstāte vtute cū paritate aliarū duarū causaꝝ cōtētiuarū pulsus. Cum ergo aer attract⁹ nō bñ sufficiat ad euētationē necessario crescit pportio caliditatis. Igiť multiplicabunť in pectore fumi capinosi uel alij necessitantes vtutē ad ipsoꝝ expulsionē: ⁊ fieri debet per sistolē partiuz pectoris. qre erit nocumētuz in attrahēdo aerē ⁊ in expellēdo fumos iā pdictos. Igiť dyastoles ⁊ sistoles pectoris erūt magne ueloces ⁊ frequētes cōstāte vtute cum paritate aliaꝝ cārum ut pdictuz est. Cum autē cōtingit vtutē debilitari remanēte aliarū duarū causarū anhelit⁹ paritate: tūc erit necessario anhelit⁹ paru⁹ frequēs. Si aūt cū debilitate vtutis augmēteť pportio necessitatis: tunc oportebit de necessitate esse paruū ⁊ maxima uelocitate uelocē. Et si adhuc maiori augmēto crescat pportio erit anhelit⁹ ultimat⁹ fere paruus uelox ⁊ frequēs. qlis est anhelit⁹ in pfocato extinctioni fere ppinquo. Et si bñ ɔsideras hec anhelit⁹ difficultas in hoc viro lz nō sit ualde magna minať in posterum piculum igēs decidētie ex ea: intātum q in secundis senib⁹ cōfirmať ualde raro. ⁊ fortassis nunq sanať. quare decima tertij. prealle gato cap. hec egritudo cum accidit decrepitis non forsitan maturatur neq; sanať. quo modo enim non. cum ipsa etiā iuuenibus sit difficilis ut plurimum.

Post hec autē iterum dicēdum est q hoc nocumētum anhelit⁹ nō fit pcise per colligātiā cerebri ad pect⁹. sed fieri pōt per colligātiā alioꝝ multoꝝ mēbroꝝ: ⁊ pprie per colligātiā epatis ⁊ stomachi. ¶ Cum eniz in epate ⁊ stomacho multiplicantur materie oppilātes: aut apostemātes quātitate sua cōprimunt dyafragma: cui⁹ cōpressione cōpmiť pulmo: aut aliq mēbra anhelit⁹. qre necesse est in anhelitu nocumētuz accidere ut supra visuz est. Et pñt iteruz materie tales epatis ⁊ stomachi ab eisdē defluxe ad organa anhelit⁹ ipsum impedire. ¶ Et adhuc etiam per speciē male cōplexionis pectori coicatam a mēbris illis pōt in anhelitu nocumētum accidere. ¶ Et per aliqua eoꝝ que dicta sunt cōprehēdi pōt q hoc nocumētum anhelitus frequētius ⁊ uelocius pueniť post plenitudinē stomachi a cibis ⁊ a potib⁹ q tpe euacuationis ipsius. ¶ Nō sum autē ille qui negare uelim hoc asma etiā posse cōtingere p speciē male cōplexionis iā facte per essentiā in pectore. sed pncipaliter hec egritudo puenit per colligātiā magis q per eēntiale nocumentum pectoris. hec de accidente tertio.

¶ De causis ⁊ signis debilitatis uel corruptionis digestiue stomachi. Cap. IIII.

Quartum vo accidēs. s. diminutio uel corruptio digestiue stomachi. Et diminutio quidē uel debilitas digerendi lz possit fieri a mala cōplexiōe frigida imateriali. In viro tñ isto pueniť a mala cōplexiōe frigida ⁊ humida materiali. ¶ Cuius signa sunt paucitas sitis: iflatio uentris: multitudo uel abundātia saliualis humiditatis in os: multitudo eniz sputi ⁊ saliue significat malitiā complexionis frigide ⁊ humide stomachi. 13ª. tertij. cap. 15°. ¶ Quartum vo signum est nausee pseuerātia. Si enim stomacho fuerit nausea tunc mā est viscosa ⁊ imbibita. 13. tertij. de modis significationum dispositionis stomachi in vndecimo genere signoꝝ. ¶ Quintum signum est uelocitas descensus cibi non bene elaborati a stomacho. cuius causa nota est. ¶ Sextum signum est eructuatio multa que consequitur debilitatem caloris stomachi: propter quam in eo multiplicantur fumositates. ¶ 7ᵐ signum est tensio uel grauedo in stomacho percepta. ¶ Pōt aūt dolor extensiuus in stomacho puenire a multitudie uētositatū que in stomacho humido gñanť ⁊ ɔgregantur. que mãe iteꝝ sui qtitate ⁊ corpulētia dolorē faciūt grauatiuū. dolor enim extēsiuus significat uentositatē: sicut grauatiuus repletionē. 13ª tertij. vndecimo cap. ¶ 8ᵐ signū est hoꝝ accidentiū multiplicatio ⁊ molestatio maior in nocte q in die facta. qm hoc est tpus mot⁹ flegmatis. Flegma nāq; dñať a tertia hora noctis usq; ad sextā. ut Ga. ad Mecenatem primo cap. scripsit. Et hec sufficiant pro uerificatione quarti accidentis ⁊c.

¶ De signis male cōplonis calide epatis. Cap. v.

Epatis vo ipsius caliditas cognoscitur per amplitudinē ⁊ repletionē uenarū ⁊ rubedinē corporis ⁊ multitudinē gñatiōis cholere in iuuētute: ⁊ uelocitatem sitis: ⁊ bonitatē appetit⁹: ⁊ digōnis: ⁊ mltiplicationē carnositatis: ⁊ pulsus hoꝝ est plenus ⁊ magnus ⁊ siccitas uētris ut in plurib⁹: ⁊ urine tincte a magna citrinitate usq; ad rubicūditatem. ⁊ hoc totū itelligi debet puenire ab epate per se nisi multitudo flegmatis per viam indigōnis ɔgregati in stomacho ⁊ in corpore cōtraopereť istis. Similiter frigiditas cordis ɔtraoperetur. ¶ Cū igiť epar ei⁹ ad calitatē notabilr intensaz sit lapsum: nō est mirabile si in sanguine totius corporis frequēter percipiť ebullitio absq; putredine: ⁊ qnq; putredinalis. ¶ Et iteruz ex tali caliditate ⁊ multitudie cholere cū sanguinis ebullitione facilitať ascensus ad caput: ex quo saluatur euētus rubedinis faciei ut supra visum est.

Tractatus secundus De cura dictarum dispositionum ɔtinens capitula duo.

Hiis oibus itaq; in vnā snīaz collectis videt q regimē hui⁹ viri debet esse correctiuū caliditatis intēse epatis: ⁊ male cōplonis fride ⁊ humide cerebri ⁊ stomachi. ⁊ isti sūt lapsus cōtrarij. Et debet etiā regimē eius eē appropriatū ad curā triū accitium pncipalr. s. corruptionis coloris faciei: difficultatis anhelit⁹: ⁊ debilitatis digōnis: per qd etiaz regimē poterit rectificari corruptio digōnis: que tñ rari⁹ ɔtingit cū ipa: ut in plurib⁹ fiat ab aucta caliditate. sicut debilitas digōnis fit ex augmētata frigiditate. Cui⁹ qdē regimē partiēdū est in ɔuenientē applicationem sex rerū nō nālium: ⁊ in mēsurā debitā intētionū: ⁊ instrumentorum medicinalium: ut nunc sequitur.

¶ De cura per admistrationē sex rerū nō nālium. Cap. I.

Itaq; diligenter ɔsiderando ea que in precedēti pticula deducta sunt: oporteret aerē ⁊ alias res non nāles iclinare ad ifrigidādū ⁊ humectādū: argumēto sūpto a discrasia epatis. Et oporteret ipsuz eundē aerē eē calefactiuū ⁊ exiccatiuuz indicatione sūpta a mala cōplexione frigida ⁊ humida stomachi ⁊ cerebri. Quia tñ forti⁹ est nocumētū qd reperiť in cerebro ⁊ stomacho: qd appet ex accitib⁹ supra tactis. Ideo regimē ipsius aeris in clineť ad caliditatē ⁊ siccitatē equales. qm ea que in h gradu calitatis ⁊ siccitatis approximantur respectu distēperātie epatis nō sunt eidem nociua. eo q la psus talis nō est multū notabilr itēsus. lz eni epar sit lapsuz ad caliditatē notabilr magis q ad siccitatez. tñ q talis lapsus nō est a medio notabilr elōgat⁹. ideo per remissa calida ⁊ sicca respectu illi⁹ nō pōt notabilr itēdi. Et per ɔtinuatas applicatiōes poterit ɔueniēter aduersari lapsui frigido ⁊ humido cerebri ⁊ stomachi. iō erit ɔueniēs regendi modus. ¶ Eligať igiť aer eleuatus in caliditate nō notabilr alterāte: uelut esset caliditas uernalis aeris: ⁊ sit eius siccitas parūper intensior caliditate eius: uelut esset siccitas proueniēs a calore aeris in fine ueris cōparata ad siccitatem puenientem a calore pdicto pncipio ipsius ueris. hec tamē facili sermone proferuntur magis q actu reperiri possint.

¶ Cū aūt ɔtingit sicut in pluribꝰ de facto est aerē in talibꝰ q̄litatibꝰ non repiri nālr se hn̄te inclinet ad tales q̄litates artificialr: uelut esset aerē hītationis: ⁊ camere ⁊ domus eligere elongatū a decursibꝰ aquarū: uel a nimia humiditate ex lacunis uel puteis aut edificioꝝ antiq̄tate ꝓuenientibus ¶ Aut aer talis inclinet ad p̄dicta cū igne accenso in cameris hītationis facto ex lignis abietis lauri iuniperi ⁊ similiū plantarū calidarū. aut sepe suffumigādo camerā cū puluere thuris masticis laudani terbentine ⁊ resine ⁊ colofonie ⁊ similibus pulueribus: quorum tn̄ quantitas ponatur pauca ut ʒ.ij. ʒ. usq3 ad quatuor. ¶ Silr ⁊ uestes eius ⁊ capitis tecture suffumigētur cū p̄dictis. ⁊ sit etiā cooperimentum capitis eius ex pānis tincture kesmes uel grane: quod idem est. ¶ Suffumigium bonū ad illud. ℞. storacis calamite: laudani thuris. añ. ʒ. 5. ligni al. ʒ. iij. puluerizētur omnia simul: ⁊ utatur eis ut dictum est.

Exercitium factū tpe ieiunij pedestri motu: aut equitatione gradarij equi: aut descēsu montium uelocius facto: aut ascēsu eorūdem suauius ⁊ tardius celebrato conueniens est. ¶ Amplius ⁊ exercitiū interioꝝ virtutū cogitatiuarum. ut speculari in lectione uel re difficilis cōprehēsionis ⁊ itelligētie: ⁊ laborare in reminiscēdo eoꝝ: que a memoria iā deciderūt est cōueniēs. Tales enim motiones fieri nō pñt nisi per notabilē motū in spiritibꝰ seruiētibꝰ v̄tutibꝰ sensitiuis iterioribꝰ. Et hoc qd̄e adiuuat ad expurgādū cerebꝝ ⁊ cōfortādū ip̄m ⁊ ɔsumēdū ⁊ expellēdū sup̄fluitates in ip̄o cōgestas ꝑpter diminutā digestionē aut ad ip̄m aliūde trāsmissas. In sūma itaq3 exercitium q̄dcūq3 fiat qd̄ ꝑducat ad sensationē caliditatis in corpe toto notabiliter itēse usq3 ad euētū debilitatis exclusiue.

Indicatione sumpta ab his que p̄dicta sunt apparet ꝙ excedē ad vigiliā aliquantam huic viro ɔueniēs esset. eo q2 vigilie ita sunt corporis exiccatiue cause dū ampliores sunt. sicut prolixus somnus est causa humectandi corpora. ¶ Et ideo dormiēdi mēsura sit tāta ut per reuocationē caloris ad itra factā fiat ɔueniens mãeꝝ digō ⁊ resolō ⁊ v̄tutis aialis refocillatio. Hoc aūt fieri pōt si dormitio sit horis septē a medio ueris usq3 ad medium septēbris aut octo. ad plus. Reliquo vō parte tpis mēsura somni sit octo horarum ⁊ medietatis alterius reliquo aūt tempore vigilandum. ¶ Et attendat ꝙ dormitio diurna euitari debet si per nocturnā dormitionē p̄dicte q̄titatis fuerit a dormitiōe diurna excusatus. Nā dormire in die malū est ⁊ ad malas ꝑparat egritudines humectātes ⁊ reumatismos ⁊ corrūpit ⁊ grauat splenē ⁊ laxat neruos ⁊ pigritiam efficit ⁊ debilitat desiderium ⁊ appetitum ⁊ generat apostema ⁊ febres. tertia primi. doctrina p̄ma. capitulo nono. ¶ Similiter etiā inquātum pōt euitet dormitionem resupinam: eo q2 per ipsam ꝓhibetur superfluitatū eductio per conueniētes vias ⁊ ad spinam ⁊ nucham ⁊ neruos declinare facit mās. vnde tertia p̄mi ubi statim. Resupine vō dormire est malum ⁊ ad malas ꝑparans egritudines: sicut ad apoplexiam ad frenesim ⁊ incubum: q̄m superfluitates ad posteriora declinare facit ⁊ retinentur: ⁊ per suos non incedunt cānales: qui sunt ab anterioribus sicut nares ⁊ palatum. ¶ Figura itaq3 dormiendi ⁊ decubitus debet esse ut post cenā per horam cū dimidia reuoluat se super dextro latere capite notabiliter eleuato ⁊ cōueniēter tecto birreto de dossibus uarioꝝ uel triplicato ex pāno de grana facto. ⁊ melius esset ut ex pelle agnina caput suū bene muniret.

In quātitate vō cibationis considerandum: ꝙ omnino caueat stomachi repletionem a cibis ⁊ potibus grauitatē ⁊ dolorem ⁊ rugitum includentibus: morbus enim iste ꝓuenit a repletione humorali magna: que stomachū debilitat. Si igit̄ supueniat debilitas ex ciborum quantitate coartante calorem inatum stomachi: patet ꝙ augmentabunt̄ superfluitates per viam indigōnis ciboꝝ ⁊ potuū. In hac igitur parte regule quedam obseruande sunt. ¶ Prima est ꝙ nunq̄ accipiat̄ cibus nisi ip̄m assumendum uera ⁊ naturalis fames induxerit. patet hoc q̄m accipitur cibus sine aliquo appetitu. tunc patet ꝙ p̄assumptus cibus non sit bene degestus: ⁊ stomachus nō fuit ab eo ianitus. Si eniz fuisset bn̄ digestus ⁊ ab eo mūdificatꝰ: tunc successisset ɔsūptio humidi substātifici ab ore stomachi: que est cā uere famis. Cū igit̄ ip̄a non sit pñs: seqt̄ ꝙ cibꝰ adhuc erit in stōcho nō bn̄ digestꝰ. s3 ponē idigestū sup idigesto est cā corruptonis v̄tutis. q̄re ⁊c̄. ¶ Si aūt accipiat̄ cibꝰ sup mēdoso appetitu. p3 ꝙ tal̄ sit ꝑp malā cōplonē stōchi: ⁊ m̄ltitudinē mãe ꝑ etiā male q̄litatis. Igit̄ ex sup assūpto cibo crescet eiꝰ replō ⁊ nocumētū ualde notabilr ¶ Secūda regula nō tardet̄ comestio dū uerꝰ appetitꝰ euenerit. ꝓbat̄: q2 tardare cibū in illo tpe saltē in corpe repleto replet stomachū putridis humoribꝰ. ¶ Tertia regula: cibaria actu frigida ⁊ etiam notabilis frigiditatis potētialis ab isto viro nō sunt accipiēda. ꝓbat̄ hec regula argumēto sūpto a lapsu ⁊ materiebꝰ in stomacho inuētis. ¶ Quarta regula: stāte appetitu notabilis itēsionis nō debet accipi cibꝰ usq3 ad saturitatē cōpletā. imo comedēdū est reliq̄s famis adhuc aliquãte in stomacho manētibꝰ. ꝓbat̄: q2 appetitꝰ est itēsior nāli ⁊ ɔsueto: si accipiat̄ cibꝰ eiusdē satiatiuus: tūc talis cibatio nō erit nālis. ꝓbat̄: q2 ip̄sa correspondet appetitui. ⁊ appetitꝰ est nāli itensior: ut supponit̄. ergo cibatio erit amplior q̄ ɔueniat. ¶ Quītꝰ canon nō est accipiēdus cibꝰ nisi post descēsum supfluitatū a stomacho. ꝓbat̄: q2 si accipiatur cibꝰ ꝓcepta adhuc supfluitate tali in stomacho: ambo cōmiscebunt̄ adinuicē: quare fiet nocumentū cacochimie. ¶ Sextꝰ canon: nunq̄ comedēdū est dū adhuc sentit̄ i stōcho fastidiū. patet q2 ex tali comestione eo tpe facta gñant̄ durities epatis ⁊ splenis ⁊ morbi melācholici flegmatici. ꝓpter qd̄ bonū est ꝙ iter cibū vnū ⁊ aliū interueniat spatium octo horaꝝ ad minus. ¶ Septimus canon: subtilia cibaria ante grossa semp accipiēda sunt. patet: q2 talia p̄us digerunt̄. ergo p̄us per uenas meseraicas ad epar attrahentur Si autē p̄us accipient̄ grossa cibaria: tūc grossa subtilia corrūperēt: ꝙ nō haberēt cōueniētē penetrationis locū. ¶ Octaua regula: mēsura cibi ⁊ potꝰ tāta debet esse ꝙ stomachum grauitādo ⁊ extēdēdo uel fluctuādo non aggrauet. deterior enim comestio est que stomachi grauitatē efficit: sicut deterior potus est qui tēperamētū egredit̄ ⁊ in stomacho natat. ¶ Nona regula: cū sentit̄ grauitas in stomacho aliq̄: semp a cibatione abstinēdū est donec alleuiet̄ stomachus ab ea patet: q2 dato opposito adderet̄ grauitas grauitati. ¶ Decima regula: stāte debilitate in stomacho cū appetitꝰ aliquãti p̄titia cibꝰ assumēdus debet esse quãtitatis pauce: ⁊ in qualitate laudabili. patet: q2 stāte debilitate stomachi cibꝰ pauce quãtitatis corpulētia sua nō grauabit ip̄m a q̄litate sua cōueniēter restaurabit. igit̄ ⁊c̄. ¶ Hec oīa satis appareter colligi pñt tertia p̄mi. cap̄ de regimine per cibū ⁊ potū. ⁊ quarto Almans. 4° cap̄. ⁊ 25. ɔtinētis. 5° cap̄. ut de cibo dictū est. Silr ⁊ p̄dicte regule de potu intelligēde sunt. ¶ Similiter etiā uehemēs abstinētia a cibis euitāda est: ne per ipsā ꝑueniat̄ ad debilitatē: que multū suspecta eēt saltē cū plenitudine magna: quanta in viro inuenitur.

Accidentia oīa aīe que aliquātū faciūt motum in spiritibꝰ absq3 debilitate huic viro cōueniētia sunt: sicut est lectionū ⁊ studij applicatio ut supra dictū est. ⁊ etiā motꝰ in spiritibꝰ ⁊ humoribꝰ: orādo uel contēplādo factus. ¶ Reliq̄ue vō passiones aīe que uehementi ⁊ ueloci motu spiritū de cētro ad circūferentiā. Et similiter passiones per quas spūs ⁊ humores remanēt ɔgregati in interioribꝰ ⁊ oppressi a multitudine fumositatū humoꝝ ⁊ supfluitatū euitari debēt. uelut tristitia melācholice passiōes impressiones: angustie ⁊ silia. Extermināt enim ⁊ mutāt corpꝰ a nāli ɔsistētia. 3° tegni. Letari itaq3 iocunde agere ⁊ bn̄ sperare de recuperanda sanitate optimum erit auxiliū. ¶ De coitu autem qui ꝑpter delectationē ⁊ affectionē enumerat̄

inter passiones aīales caueat ipse ab excessu eius in q̄titate discreta ⁊ in hora incōuenīēti. Aliter eniꝫ dissolutioni corporis ⁊ corruptionis ipsius uehemēs existit cā. igit̄ ad ipsius actū nunq̄ puenire debet qs nisi nāli desiderio ad ipsuꝫ iuitāte. Et hora qua cib⁹ in stomacho iā cōplete digestus est. Et cū senserit hō se potētē ad ipm cōplēdū: post cuius etiā expeditionē hylaris fact⁹ fuit coiens ⁊ nō fessus uł debilitatus ab eo: aliter autem effugiatur ⁊c̄.

Iā uero satis patet ciboꝝ ⁊ potuū electionē fieri debere ꝫm ꝯrietatē ad dispōnes predictas ⁊ eaꝝ cās. ueꝝ qꝛ dispō epatis ad caliditatē notabilr̄ eleuata est ⁊ siccitatē remissam: que tñ magis accidētalr̄ remissa est q̄ essentialr̄. qꝛ lꝫ a gñatione credā epar huius viri esse calidū ⁊ siccū. tñ appent in eo magis signa caliditatis q̄ꝫ siccitatis aucte. qm̄ siccitas epatis magis remittit̄ a multa humorositate stomachi q̄ꝫ caliditas ipsi⁹. ⁋ Adhuc etiā qꝛ caliditas intēsa epatis notabilr̄ debilitat digestiuā eius. qm̄ ois imoderata discrasia ledit actū ꝓpe v̄tutis. ⁊ ideo in epate augmētant̄ humiditates per viā idigestionis: que deberent in epate calido ⁊ sicco minorari ⁊ ꝓhiberi gñari si nālis epatis cōplexio nō esset impedita. ⁋ Oportet igit̄ ut eligant̄ cibi medicinales in caliditate ⁊ siccitate ꝯriātes lapsibus cerebri ⁊ stomachi: a qbus magis sumit̄ idicatio: qꝛ difficiliores sunt. ⁊ qꝛ difficile est cibos his q̄litatib⁹ ita ꝯuenīēter posse administrari cū iuuamēto suo ad epar ⁊ stomachū qn ipsi aliq̄liter noceāt epati calefaciēdo ipꝫ. ideo ꝯfrāgēdi sunt adiuicem caliditi cū fri. ita ut eligat epar qḋ sibi cōueniēs est: ⁊ attrahat ipꝫ: ⁊ sepat a nāiter calidos ⁊ frigidos. ⁊ iter humidos ⁊ siccos delegādo ad lapsus frigidos calidos ⁊ siccos ad humidos. v̄tus eniꝫ discretiua mēbroꝝ in lapsibus ꝯrijs sepat iter medicinas cōpositas ꝯriaruꝫ q̄litatū delegādo eas ad mēbra ꝫm opportunitatē. ut patet 5° cañ. sūma ꝓma. ⁊ caꝑ ꝑ. ⁊ ꝓma q̄rti. caꝑ de cura emitrite. Igit̄ poterit fortius separe iter cibos ꝯriaꝝ q̄litatuꝫ. patet ꝯñtia: qꝛ maior est fortitudo v̄tutis ad cibos medicinales ⁊ ad medicinas cibales q̄ꝫ ad puras medicinas. Et cum hoc cibi medicinales sunt parati facilius pati a virtute ⁊ eis minus resistere. igit̄ ⁊c̄. ⁋ Eligat̄ itaqꝫ panis ex pte puriori farine factus leuis salsedinis bñ fermētatus ⁊ coctus absqꝫ ustiōe. quo uti debet a medietate ueris usqꝫ ad medietatem septēbris. Reliquo v̄o tempore cōuenientius esset uti pane opiro aliq̄liter. i. furfuraceo. Libaria v̄o ex farina humida facta pastilia noiata oīno dimitti debent.

De carnibus aūt eligēde sunt oēs que ad caliditatē eleuentur. uelut sunt carnes colūboꝝ ⁊ ꝯsimiliuꝫ. ⁊ si tales nāliter hēri nō possint: ut in plurib⁹ repiunt̄: qꝛ magis opant̄ a mā q̄ꝫ a q̄litate eleuari debēt ad caliditatē accītalē cū decoctione radicū plātaꝝ ⁊ folioꝝ eoꝝ: ⁊ cū seminib⁹ ⁊ aromaticis: uelut sunt radix feniculi: petrosel. ⁊ se. eoꝝ: ⁊ macis cinamomū: ⁊ pul. eoꝝ simplicis uel cōpositi. ⁋ Itaqꝫ de domesticis q̄drupedibus eligant̄ vituli lactātes: aut paulo maiores eis. Itē caro capreti que nāliter inclinat̄ ad remissam caliditatē ⁊ siccitatem: ⁊ ꝓprie qñ fuerit etatis duoꝝ mēsium uel circa. ⁋ Itē carnes iuuenū castratoꝝ quas videt̄ excellētius laudare Auerro. 5° colliget. q̄ꝫ carnes vituli: ⁊ ꝓpe carnes castratoꝝ iuentoꝝ in regiōe sua: q̄s excellēti satis laude dignificat. ⁋ Carnes aūt domesticoꝝ porcelloꝝ ouine ⁊ agnine dimittant̄ ꝓpter excedētem humiditatē eaꝝ. ⁋ Silr̄ ⁊ ei ꝯuenire pñt de syluestrib⁹ carnes gaçelli. Caro enim gaçelli melior est omni syluestri carne: ut 3° Almanꝫ. 32° caꝑ. lꝫ placuerit Auic̄ collaudari magis carnes apri syluestris iter alias: auctoritate christianoꝝ. Inqt enim. christiani v̄o dicunt: ⁊ qui eos imitant̄ q̄ melior caro syluestris est porci syluestris. Et probat illud rōne cū inqt. Nā cū hoc q̄ est leuior carnibus syluestrib⁹ est etiā fortis ⁊ plurimi nutrimēti ⁊ est uelocis digestionis ⁊ est melior q̄ꝫ esse pōt. Rab. v̄o in cōmendando carnes gaçelli sic inqt. Ipse eniꝫ inter syluestres carnes meliores existunt ⁊ sanguis ex eis genitus paucas hēt supfluitates. ⁋ Carnes v̄o cuniculoꝝ: que ꝓpter lasciuiā ad eas a multis collaudant̄ dimitti debēt. gñant eniꝫ sanguinē humiditate aquea satis abundātem. ⁋ De uolatilib⁹ aūt ⁊ domesticis collaudant̄ carnes pulloꝝ a sua natiuitate saltem per tres mēses elōgatoꝝ. Cū enim fuerint de adultis aīalibus assumpte meliores sunt. qm̄ per etatiuū decursum refrāgit̄ humiditas a gñatione ꝯcta. Carnes itaqꝫ caponum ⁊ gallinaꝝ optime sunt. Caro enim gallinaꝝ est oī alia carne melior. 24° ꝯtinētis. caꝑ. 669°. ⁋ Post istas aūt carnes cobugi. i. ꝑdicum: ⁊ adurē: idest fasiani: ⁊ alterim. i. frācolinoꝝ. ⁋ Caro aūt magnaꝝ uolucrū: ut ꝓpe in aq̄s degētiū. ⁊ aīalium hñtium collū lōguꝫ ⁊ corpora magna vituꝑanda sunt: ꝓter pauones: quoꝝ nutrimētum est ei laudabile satis: cū inclinet̄ ad notabilē siccitatē ⁊ ad remissam caliditatē. ⁋ Caro v̄o palūboꝝ de syluestrib⁹ simplr̄ uolātib⁹ ⁊ non peditātibus ꝯueniens est ei ⁊ laudabilis. ⁋ Caro insuper anatis: ⁊ ꝓprie uolātis ꝯueniēs est ei. q̄re 2° cañ. ꝓallegato caꝑ. Caro qdē anatis est multi nutrimēti. non tñ in bonitate sua cū carnibus gallinaꝝ. ⁋ Neqꝫ etiā credēdum est de domesticis uolatilib⁹ fore meliores carnes q̄ꝫ carnes colūboꝝ: q̄re 24° ꝯtinētis ꝓallegato caꝑ. Pulli enim colūboruꝫ cū dant̄ in cibo illi cuius corpus euacuatū est de sanguine aut infrigidatum cum lōgo morbo ualde ꝯuenīētes sunt. ⁋ Caro v̄o anseris ⁊ iuuēcule anatis dimittēda est. eo qꝛ multas reponit supfluitates ⁊ fastidiū gñat. 3° Almāꝫ. 39° caꝑ. ⁋ De syluestrib⁹ etiā uolatilib⁹ carnes starne: que specie differūt a ꝑdice: ⁊ caro coturnicis ꝯueniunt ei: eo qꝛ sūt facte laudabiliores inter uolatilium syluestriū carnes. 3° Almā. caꝑ. 430°. ⁋ Auiuꝫ minutaꝝ carnes in dumetis nutrite: ⁊ magno labore victū suum uenātes bone sunt: ut meruli: finci: carduelli: philomene: alaude: ficedule: caudetremule. ⁋ Passeres v̄o stornelli: hirūdies: ⁊ pice: neqꝫ sūt in usu neqꝫ laudabiles. ⁋ Caro v̄o ortiginis uel q̄scule: quā italici quatulā noiant: etiā laudabilis est: ⁊ nescio ꝓpter quam cām a qbusdā modernis vituꝑata sit: nisi ꝓpter multā pinguedinem eius esset: sed pari rōne oēs alie carnes notabiliter pingues vituperande forent.

Quoniā aūt ꝓpter legis reuerētiā ad cuius obꝫuationē nō solū catholici: uerūetiā oēs legis cultores intēti sunt: non licet semꝑ comedē carnes. ideo de piscib⁹ aliqualiter dicēduꝫ est. ⁋ Premittēdo q̄ oēs pisces magnoꝝ ⁊ antiquoꝝ corpoꝝ ⁊ viuētiū in limositatib⁹ aq̄rū ⁊ in aq̄s fetidis stātibus ⁊ corruptis plātis vitiatis dimittēdi sunt. ⁋ Sig aūt vident̄ pisces ꝯuenire eligendi sunt: uelut torrētine: narioli: marsiones: sterilliones: themali: carpiones: lucij: orade: capedani: rūbi: ⁊ menule. ⁊ in summa oīuꝫ piscium q̄rum caro solida est ⁊ limositate ꝑuata ⁊ viscositate multa: ꝯueniens ⁊ melior frixa q̄ꝫ elixa. absqꝫ tñ eoꝝ piscium inuolutione in farina ut coīter ⁊ male fit. Augetur enim viscositas viscositati. ꝓpter qḋ ⁊ laudabilr̄ supaspgi debent pisces aniso: feniculo: cimino ⁊ cinamomo uel silibus. ⁋ Qui v̄o pisces sunt uelut anguille: tinche: cephali: regine: ⁊ consimiles dimittant̄: ⁊ pari rōne cancri in multo usu dimittantur: ⁊ ualde raro accipiantur.

Lactis v̄o usus oīno fugiendus est. Silr̄ ⁊ caseus recēs pinguis ⁊ mollis ualde. Et lacticinia cibaria etiā dimittātur. Lac enim ꝑꝑ declinationē suā ad frigus aliqḋ nocet ꝫlaticis. qm̄ caliditas eoꝝ non ꝯuertit ipm ad sanguinē: sicut oportet 2° cañ. caꝑ de lacte. Si qua aūt lactis ꝑs q̄nqꝫ ꝯuenire posset: est illa quam recoctam uocāt.

Oua uero qꝛ facile digestibilia sunt ⁊ ad equalitatē tēdētia laudari pñt ⁊ ꝓprie qñ cocta sunt sub cineribus aut in aqua: que tñ effundat̄ ab eis. frixa v̄o ⁊ aliter in oleo cocta: qꝛ remolliunt stomachuꝫ ⁊ replent caput grossis fumositatibus: dimittantur.

De leguminibus v̄o rarus sit usus ⁊ paucus. ⁋ Ciceribus autē

rubeis qn̄qz uti potestis: lz enim rubeum cicer sit inflatiuū.
est tn̄ ꝯueniēs q2 nutrit apit ꝛ lauat: ꝛ ꝓpter euitare nocu-
mētum inflationis ab eo ꝯueniens intātū ꝓcessit Auic^a ꝙ
uoluit ipm̄ nō deberecomedi in ꝑncipio neqz in fine cibi:
sed in medio eius. ut 2° can̄. in ꝓprio cap̄ apte legit̄. ¶ Se
uers aūt. i. pānicū q2 frigidum in ꝑmo ꝛ siccum in scd̄o rō
ne frigiditatis nō videt̄ esse ꝯueniens: q2 ipsum parū nu-
trit. ꝛ ꝓpter suā lenitatē ꝛ siccitatē. Et q2 etiā ꝓuocat urinā.
ut. 21° continētis. cap̄. 199° conuenire pōt. ¶ Risum aūt q2
calidum in ꝑmo ꝛ siccum in 2°: ut patet 21° ꝯtinētis. caplo
126° utile est. ꝯuenienter enim nutrit ꝛ exiccat ꝛ hēt aliquā
stipticitatē. 8° de simplici medicina ꝓprio cap̄. ¶ Alia vō
legumina: ut fabe: faseoli: lentes: cicera alba: pisa: tanꝙ dif
ficilia digestioni oppilatiua ꝛ uentosa dimittantur.

De oleribus

etiā silr̄ eligēda sunt oia que cali
da sunt ꝛ sicca. ita tn̄ cōuenienter
mēsurata: ut in qbuscūqz fuerit caliditas uelut in petroselli
no: rosmarino: origano: serpillo: ꝛ silibus: fiat cōmixtio ꝛ re
fractio cū his que sunt frigida: ut atriplex bleta: spinachia:
aut saltē cū remisse calidis sicut cū eupatorio: mētha: ꝛ sili-
bus. ¶ De his vō que sibi ꝯueniūt est saluia: de qua lz nō
scripserit Auic^a 2° can̄. calida tn̄ pōt teneri ꝛ sicca. ut patet a
Dyasco. cap̄ de elilissago. lz aggregator Serapio ponat eā
calidā ꝛ siccā in scd̄o. ut patet simplici. 149. dicit enim ꝙ est
calida caliditate manifesta ꝛ parum stiptica. ¶ Conuenit
etiā ei feniculus ꝓpter ꝓuocationē: ꝛ q2 diuertit aquositatē
in stomacho. Nō sit tn̄ eius usus multus ꝓpter inflationez
quā facit. nā est calidus in 3° ꝛ siccus in ꝑmo. 8° de simpli-
ci medicina colligendū. ¶ Petrosellinū vō ꝓpter caliditatē
suā ꝛ siccitatē ꝛ urine ꝓuocationē cōpetit. Ponit̄ enim cali
dum ꝛ siccū in stātia scd̄i gradus. 8° de simplici medicina.
ꝓꝓo cap̄. lz Auic^a posuerit ipsum in ꝑ gradu caliditatis ꝛ
in 2° siccitatis: q2 tn̄ ꝯueniens capiti ꝛ stomacho bonuz est
uobis. lz Ruffus dixerit ꝙ ipm̄ nocet stomacho attrahēdo
ad ipm̄ mās acutas aliūde. Si tn̄ bn̄ ꝯsideret̄ intellexit Ruf
fus de apio. qm̄ est spēs petrosel̄. aut ecōuerso. petrosel̄. eni
ponit̄ in capite de apio ut pz 2° can̄. cap̄. 116°. ꝛ 8° de simpli
ci medicina ꝑallegato cap̄ 23° cōtinentis simplici. 649. ꝛ a
Serap̄. in aggrega. simplici. 244. ¶ Mentha vō in oī ciba
rio ꝯueniēs est. Est enim calida ꝛ sicca in 2° calefacit stoma
chū: ꝛ ꝯfortat ipm̄: ꝛ digerē facit: ꝛ singultū remouet. 23° cō
tinentis. cap̄. 732°. ¶ Serpillū vō est uobis ualde ꝯueniēs.
ꝓpterea q2 calidū est ꝛ siccū in 2°. ut patet in 2° can̄. cap̄ de
nemē. lz Serapio numerat ipsuz iter medicinas calidas ꝛ
siccas in 3°. Quicqd tn̄ sit utile ualde est ei. eo q2 prouocat
urinam ꝛ cōfert capiti ꝛ stomacho caliditate ꝛ stipticitate ꝛ
aromaticitate suis. ¶ Dedrolibanū vō sic a grecis noiatū
i. rosmarinū utile est uobis capiti ꝛ stomacho cōueniens: ꝛ
neruis: ꝛ est calidū ꝛ siccū in 3° gradu. ut patet a Serap̄. ca
pl̄o de laietalmariē. ¶ Maiorana etiā huic viro ualde uti
lis est. est enim calefaciēs ꝛ exiccās in 3°. ꝛ hēt vim attenua
tiuā ꝛ dissolutiuā. ut 8° de simplici medicina in ꝓꝓo cap̄ col
ligit̄. apit etiā oppilationes cerebri ꝛ ꝯfert dolorib^9 capitis
a flegmate ꝛ uētositate ꝓueniētib^9. ut colligit̄ 2° can̄. in areo
la mēbroꝝ capitis. ¶ Basilicon etiā ꝛ ꝓprie gariofilatuz in
cibis cōmixtum cōueniēs est aromaticitate sua. ꝛ q2 calidū
est ꝛ siccū in scd̄o ut patet a Serapione cap̄ de berēgemisch
¶ Plāte vō nā ꝛ actu frigide ꝛ humide: ꝛ fruct^9 ꝯsimiles nō
ꝯueniunt ei. imo sit eoꝝ rarus ꝛ paucus usus. uelut sūt la-
ctuca: endiuia: spinachia: atriplices: cressiones: senationes:
portulace. ¶ Anetū etiā ꝯuenire videt̄: ꝛ sui caliditate ꝛ sic
citate ꝛ ꝓuocatione. Est enim calidū in gradu 2° lōgo. i. in
fine ei^9: ꝛ siccū in 3° breui. i. in ꝑma māsione eius. lz alia lr̄a
repiat̄ que dicit ꝙ est calidū in 2° lōgo: aut in 3° breui. i. in fi
ne scd̄i ꝛ ꝑn° tertij: ꝛ siccuz in scd̄o ꝛ ꝑncipio eius. ut 6° de
simplici medicina suo cap̄ legit̄: q2 tn̄ ipsuz est maturatiuū
humoꝝ frigidoꝝ sedatiuū doloꝝ: ꝛ carminatiuū uentosita
tum ut in suo cap̄ appet. 2° can̄. ideo ꝯueniens est uobis.

¶ Blete vō ꝺm diuersitatē eaꝝ diuersis ꝑticipāt q̄litatibus.
Que enim eaꝝ colore subcitrino colorate sunt cū qbusdā
maculis rubeis in folijs eaꝝ appentib^9 declinant ad calidi
tatem ꝛ siccitatem. Ille vō que sunt ad opacitatē tendentes
ad frigiditatē ꝛ humiditatē. Cū aūt in eaꝝ aquositate nitro
sitas inueniat̄: per quā lenitiue sunt ꝛ solutiue: ꝛ oppilatio
nū epatis apitiue ꝯuenientes sunt: ꝛ ꝓprie qn̄ sparguntur
cuz eis folia petrosel̄. feniculi: ꝛ cōsiliium. ¶ Caules etiā q2
calidi sunt ꝛ sicci. calidi in ꝑ ꝛ sicci in scd̄o utiles sunt uobis
ꝛ ꝓprie q2 maturāt ꝛ leniūt: ꝛ exiccāt ꝛ ꝓuocant. scd̄o can̄. in
suo cap̄. lz 23° ꝯtinentis. cap̄. 651°. scribat̄ auctoritate Gal̄.
ꝛ Bimasij. ꝙ sanguis eoꝝ est malus ꝛ horribilis odoris.
¶ Cerefoliū iteꝝ uobis est ualde utile. q2 calidū ꝛ siccum in
ꝑncipio scd̄i stomachale epaticū subtiliatiuuz ꝛ apitiuum.
¶ Borago aūt nō placet: q2 plāta multū uētosabilis ꝛ uēto
sitatiua. qd̄ ondit̄ ꝓpter multitudinē eructationū q̄s effi-
cit. ꝛ lz ponat̄ tēpata: ꝛ q2 est spēs buglosse que tēpata est de
eo paꝝ ab auctorib^9 scribit̄: ꝛ plura de ea credunt̄ ꝙ rōne
ꝛ auctoritate uerificari possint. Auic^a eniz de ea nihil dixit.

De radicibus

aūt qbus uescimur oia acuta
ut allea: cepe: bulbus: ꝛ poꝝ
raphanus ꝛ silia dimittant̄. ꝛ silr̄ rape ꝛ napi. ¶ Potestis
aūt uti karotis ꝺm ꝯsuetum preparationis modū. Extremi
tatibus aūt plātarum potestis uti ut sparagi. ¶ Cappares
vō ꝓpter nitrositatem eoꝝ non sunt utiles uobis nisi lōgo
tēpore macerent̄ in aqua auferente salsedinem.

De fructibus

vō vituperabiles sunt uobis oēs
actu ꝛ potētia frigidi ꝛ humidi
saltē intēse: nisi raro ꝛ ualde pauco usu. uelut sunt cerasa: ꝑ
sica: crisomilla: granata: iuiube: mora ꝛ ꝯsimilia. ¶ His vō
que declināt ad caliditatem cuz siccitate uti potestis: uelut
auellane: amigdale: ficus: fistici: ꝛ cōsimiles. ¶ De declinā-
tibus vō ad frigiditatē cuz siccitate ꝛ stipticitate usus sit ual
de rarus ꝛ paucus: uelut sunt pira ꝛ poma: castanee ꝛ gra-
nata. ¶ Qui vō declināt ad humiditatē apitiuā: uelut sūt
passule recentes. ficus conuenientes sunt. ¶ Et qn̄qz etiaz
uti potestis his qui declināt ad humiditatem cum aptio-
ne notabili: uelut sunt pepones: amigdale recentes: mora
dulcia ꝛ bene matura: ꝛ granata dulcia ꝛ muça.

De cōditis

vō illa sunt uobis utilia: que declināt
ad aptionē cū icisione. uelut sunt cō
pōnes oēs facte cū calidis sinapismo: cinamomo. çç. ani-
so: dauco: pipe: croco: ꝛ cimino: garioſ. nuce mus. ꝛ mace. cū
aceto nō ualde acuto: ꝛ agresta: ꝛ suc. arāncioꝝ ꝛ siliuz: ꝛ mel
le: ꝛ çuc. cū oleo oliuaꝝ laudabili. Butyꝝ aūt nō placet pro
pter nimiā uētositatē: ꝛ q2 nauseat stōchū cū vnctuositate.

Vinū

vō qd̄ in usu suo hēre debet sit colore albuz sub-
stātia tenue ꝛ dyaphanū satis ad fumosuz eleua
tū remisse dulcedis ꝛ suauis aromaticitatis. ¶ Et si loco vi
ni uteremini aq̄ mellis facta cum. xv. lib. aque ꝛ lib. j. mel-
lis usqz ad cōsumptionē tertie ꝑtis bn̄ dispumādo ipsaz oi-
no esset cōuenietissima ei saltē a medietate mēsis septēbris
usqz ad finē februarij. ¶ Si vō ꝓpter cōsuetudinē aut ali
am cām desideraret limphare vinum. tunc eligat̄ aq̄ ex fon
te celo libero in cuius aqua nō inueniat̄ multitudo rana-
ruz uel sanguisugaꝝ uel testudinum neqz etiā in ea sit mul-
titudo herbaꝝ fetidaꝝ: ꝛ sit eius aq̄ substantia subtilis dya-
phana ꝛ a fecibus expurgata: ꝛ ab oī horribili fetore denu
data. Hec de mensura reꝝ non naturalium dicta sufficiāt.

¶ De cura dictarum dispōnum per medicinalia. Cap. II.

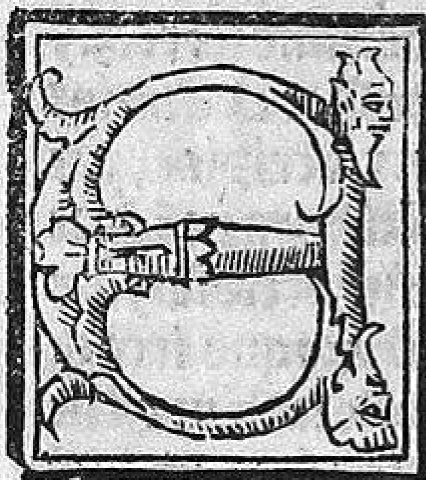
SI diligēter qs ꝯsideraret cōplicationē diuersarū
dispōnum que repiunt̄ in isto viro: regimē cu-
ratiuum earum oporteret subtiliter ꝛ accurate
distingui in plures intentiones. ¶ Quarū ꝑma
est euacuatio minoratiua materieꝝ in ipso peccā
tium. ¶ 2ª est diuersio materieꝝ ad vias oppositas illis ad
q̄s effluunt māe. ¶ 3^a vō est regiminis per res nō nāles cō-
ueniēs administratio. ¶ 4ª est abūdātiuz materierum di-

gestio. ¶ 5ª vo est earu3 cõpleta euacuatio. ¶ 6ª est mẽbrorum mãdãtium rectificatio. ¶ Septima vo est partium recipientium confortatio. ¶ Octaua vo ꝛ ultima est cõpleta materierũm consumptio uel exiccatio.

Uerum q̄ ꝑsuppono hax intẽtionum ꝑncipales ꝛ vniuersaliores iã esse expeditas per clarissimos doctores qui subtili multũ ꝛ claro ingenio ꝛ accurate ptractauerũt ipsu3. Jdeo hic decreui solu3.xxv.remedia tãgere.q̃rum aliq̃ appropiata epati. nõnulla vo stomacho. alia capiti.altera vo defedationi faciei: ꝛ reliq̃ erunt nocumẽto anhelitus subueniẽtia. ¶ Primũ itaq3 hox instrorũ est ut oi anno in ꝑncipio mẽsis februarij purget ƀm istum modũ. Accipiat eni3 vno mane hoc elᷓuariũ grã minorationis materiex per nouẽ horas post assũptã cenã cũ cyatho medio aque eupatorij.cuius descriptio est hec. ℞. eluarij de psilio descriptione Mesue.ʒ.iij.eluarij de succo rosaru3.ʒ.ij.misce. ¶ Sũpto aũt syrupo per dies.vj.aut.viij.sequẽti nona die aut septima purget cũ istis pil. ℞. pillarũ de iera maiori:pillax cochiax aã.℈.j.pill. de fumoterre.ʒ.ß formẽt pill.viij.cum syrupo acetoso cõposito: ꝛ dormiat post eas per horã vnã.ꝛ cum trãsierint hore.v.accipiat cyathũ plenum aq̃ ordei calefacta: ꝛ sexta sequẽti hora prãdeat ¶ Descriptio autẽ syru.est hec. ℞.sy.cõpositi acetosi:sy.de absinthio: ꝛ eupatorio.aã.ʒ.ß.aque absinthij:aque ireos.aã.ʒ.j.ß.aque cicoree.ʒ.j.misce. ¶ 2m ꝑncipale instrm est ut oi ꝑnº autũni a.x.dieb' ꝑncipij septẽbris icipiat purgari per hũc modũ. ℞.pill.de reubarbaro.℈.ij.pill.aurearũ.℈.j. pill.cochiax.℈.ß.formẽt pill.viij.cũ succo rosax: ꝛ accipiantur obƀuãdo post eas ea que dicta sunt post purgationẽ ueris. ¶ Die vo imediate sequẽti icipiat assumẽ hoc digestiuũ: qd ꝯtinuet.viij.diebus. ℞.syru. dyarodon.ʒ.ß.sy.de eupatorio:mellis rosati colati.aã.ʒ.vj.aque cicoree:fumiterre.aã.ʒ.j.aque feniculi.ʒ.j.ß.misce. ¶ Post sy.aũt purget cum istis pil.qs accipiat nona sequẽti die cũ ꝯditionib' in purgatione ueris iã descriptis. Pillule aũt sunt iste. ℞.pill. aurearum.pil.de iera cõposita uel maiori.aã.℈.ij.reformẽtur pil.viij.cum suc.rosax ꝛ exhibeant ut dictũ est. ¶ 3m vo ꝑncipale istrm est ut si uẽter esset stipticus tpe quo assumit digestiua predicta uere ꝛ autũno: accipiat oi die aut salte3 alterna die vnã pil.de aloe ꝛ agarico.aã.ʒ.j.ß.ꝛ infundant in.ʒ.ij.succi endiuie cũ mastice ꝛ çinçibere.aã.℈.ß.ꝛ formẽtur pill.de oi.ʒ.vj.de hac massa postq̃ ab ea exiccat' fuerit succ'a sole. ¶ 4m ꝑncipale istrm est: ut postq̃ fuerit purgat' tũc icipiat assumẽ oi mane p spatiũ.xvi.diex.ʒ.iij.hui'eluarij. Cuius intẽtio est ꝯsumẽ mãm flegmaticã in stomacho inuẽtã: ꝛ ꝓhibere gñationẽ ipsi'. ℞.spẽrum aromatici rosati ƀm Gabrielẽ.spẽrum eluarij de ligno aloes descriptione Auic' 5º cañ.summa ꝑma.aã.ʒ.ß.trociscox dyarodon.ʒ.ij. mellis rosati colati.ʒ.iiij.coquat lẽto igne mel usq3 ad bonã viscositatẽ.postea icorporent cũ eo spẽs post eius assumtionẽ tardet cib' horis.iiij. ¶ 5m vo instrm ꝑncipale est ut semp per horã añ cenã ꝛ prãdiũ vir iste accipiat rotulã vnã hui' cõfectionis.post cui' assumptionẽ nõ bibat: aut saltem bibat cyathũ mediu3 aque decoctionis çuc. Est aũt descriptio ꝯfectionis huius. ℞.spẽru3 aromatici rosati.ʒ.j.spẽrũ dyarodon.ʒ.ß.se.acetose:se.endiuie syluestris.aã.℈.j.çuc.al.ʒ.iiij.fiat ꝯfectio in rotulis uel ut alia. ¶ 6m ꝑncipale istrm est: ut postq̃ fuerit usus ꝑdictis instris per.xv.dies assumẽdis: que hñt ꝑncipal'r opationem efficere ad epar ꝛ stomachũ.tunc per.xv.sequẽtes dies incipiat accipe hec q̃tuor instra que sequunt: in q̃bus intẽtio ꝑncipalis est ad mũdificationẽ pectoris ꝛ organox anhelit'.l3 ipsa cõferãt stomacho ꝛ epati.sed nõ ita cõuenienter. ¶ Quox ꝑmu3 est hoc ℞.aque sublimationis enule: aque prassij.aã.ʒ.j.ß.aque farfarelle.ʒ.j.misce: ꝛ cũ.ʒ.ß.çuc.accipiat hoc totum calidu3 actu ꝛ tardet post ipsum horis 4or. ¶ 7m vo ꝑncipale instrm est ut oi alterna die post cenã per duas horas accipiat hunc potum. ℞.aque decoctionis passularu3 nigrax ʒ.j.ß.eluarij dyairis.ʒ.j.oximellis sqlllitici.ʒ.ij.misce. ¶ 8m instrm ꝑncipale est ut oi mane q̃tuor vicib' ab ortu solis usq3 ad prãdiũ: ꝛ trib' vicib' ab hora decianona usq3 ad horã cene exclusiue teneat in os.ʒ.j.loch de brionia descripto a Mes.in antidotario distictione 5ª descriptione 8ª. ¶ 9m instrm ꝑncipale est: ut bis dieb' semp in oi cibario suo ponat croci puluerçati quãtitatẽ vni' grani ordei. ¶ Xm ꝑncipale instrm est ut ab hora assumptionis prandij usq3 ad sextã horã post illud oi die añ cenã q̃tuor uel.v.vicib' deglutiat modicũ hui' eluarij ad quãtitatẽ medietatis auellane. ℞.spẽru3 dyacalamẽti.ʒ.j.ß.radicu3 enule:ligritie:vngule caballine.aã.ʒ.ß.ireos.℈.j.violax passax.aã.℈.iiij.oximellis cõpositi.sy.cõpositi acetosi.aã.ʒ.j.ß.coquant insimul syrupi usq3 ad aliquãtã viscositatẽ: postea incorporent cum eo spẽs ꝛ fiat eluariũ. Et debet assumi eluariũ hoc per totã vnã septimanã post.xv.dies scdo loco immediate dictos.ꝛ quãtum accipit de hoc eluario oi die añ cenã tãtũdem accipiat in mane ab hora surrectionis sue usq3 ad prandium. ¶ Cũ aũt curationi sue intẽrus fuerit spatio XLª diex per reuolutionẽ regiminis stomachi ꝛ epatis ad regimẽ epatis mũdificatiuũ: ut ꝑdictũ est satis rõnabile est pect' ꝛ stomachũ ꝯueniẽter ꝓcurata ꝛ rectificata fuisse. Et ideo iã videt instare tẽpus ꝓuidendi capiti cu3 plurib' instris: q̃rum ꝑmum ꝛ vndecimũ ꝑncipale est: ut vir iste faciat sibi fieri flobotomiã cephalice in curuatura cubiti in domestica pte ꝛ supiori ꝛ extrahant ab ea sanguinis.ʒ.iij.usq3 ad q̃nque. ¶ 12m vo ꝑncipale instrm est ut post flobotomiã illã sequẽti mane in medijs tertijs fiat sibi hoc gargarisma. ℞.oximel.sqllitici.ʒ.ij.se.urtice:piretri:cubebax:staphisagrie.aã.ʒ.j.croci.℈.ß.ireos.℈.j.ptes.ij.misceant oia simul ꝛ fiat electuariũ.de isto itaq3 eluario accipiat.ʒ.j.aque decoc.radicũ blete.ʒ.iiij.misceant simul oia ꝛ actu bñ calidis ex eis accipiat octaua ps: ꝛ teneat in os aliquãto tpe.post illud aute3 gargariçet ex eo.ꝛ ita octo vicib' faciat oi mane. ¶ 13m vo ꝑncipale instrm est: ut postq̃ gargariçauerit per.v.dies uel vj.tũc faciat sibi apponi duas uẽtosas cũ scarificatione inter alas humerox: ꝛ accipiant per eas sanguinis.ʒ.ij.uel iij.ꝛc. ¶ 14m vo instrm est: ut post uẽtosas illas oi mane masticet de radice piretri ꝛ çinçi.aã.quãtitatẽ duox granorũ frumẽti: ꝛ cõpleta masticatione cibũ suu3 tardet vna hora. ¶ 15m vo instrm est: ut postq̃ masticauerit dieb' sex uel.viij tũc oi sero per vnã septimanã faciat sibi hoc caputpurgiu3 ℞.oximellis.ʒ.j.aque maiorane.ʒ.ß.succi radicu3 blitis.ʒ.vj.misceant oia simul ꝛ calefiant actu: impleat itaq3 os suum aq̃: deinde de hac mixtione in manu retẽta trahiciat leuiter per narem dextrã semel: ꝛ altera vice per narem sinistrã per interpolationem temporis aliquãtã: ita q̃ per quãlibet narem trahiciat trib' vicib'. ¶ 16m instrm est: ut postq̃ hec ꝑfecerit remoueat se ab opatione oi saltem per septimanã: uerũtñ si uenter eius remaneret stipticus: accipiat oi die uel alterna die vnã de istis pillis: de q̃bus etiã cõsulo q̃ accipiat oi tpe sue medicationis uel post ipsam saltem accipiẽdo ex eis vnã parum añ cenã. ¶ Sunt aũt pill'e iste. ℞. aloes epatici.ʒ.ij.reubarbari electi.ʒ.vj.agari.ʒ.iij.turbit electi.ʒ.j.ß.masticis.℈.j.çinçiberis spice nardi cimini ligni aloes.aã.ǥ.vj.succi maiorane succi endiuie ꝛ absinthij.aã ʒ.ij.oia per se ꝑus puluerçata infundant in predictos succos diligenter cõmiscendo ꝛ exponantur radijs solis usq3 ad succi cõsumptionem: deinde iterum supaddat succus ꝛ iteru3 exiccet: ꝛ ita fiat trib' vicib'. de hac ergo mã fiant pillule de omni.ʒ.vj.uel.vij.de q̃bus vna accipiatur ut supra bis uel ter in septimana. ¶ 17m vo ꝑncipale instrm est: ut postq̃ q̃euerit ab opatione: ut ꝑus dictum est: si remanserit appititio accñtis notabilis in facie ꝛ catarriçãtis materiei descensus: ꝓcuret quantum põt ꝓuocare sibi emoroidas cum fricatione eax cum recentibus folijs fici: aut folijs boraginis: aut ꝯsolide maioris uel cum fricatione ex felle tauri: aut panni biselli ualde asperi: ꝛ ꝑmittat sangui-

nem exire nisi immoderata fuerit euacuatio. Si aũt superflueret emorrosagia: tunc emplastret̃ anus cũ hac mixtiõe. ℞. albumina triuz ouoꝝ farine uolatilis molẽdini. ℥.j. draga gãti gũmi arabici sanguinis dra. boli armeni thuris myrre. añ. ʒ.j. ꝯquassent̃ ⁊ emplastret̃ ei anus: ut predictum est. ¶ Decimũoctauũ ṽo instr̃m est: ut si per p̃dicta instr̃a non possint apiri emorroides: ut sepe ꝯtingit: tũc fiat uesicatorium in domestica ꝑte carnositatis tybiaꝝ in medio eaꝝ cuz hoc. ℞. pedis recẽtis coruini. ℥.ij. fermẽti antiq. ℥.j. terant̃ ultimate insimul cũ. ℥.j. aceti sqllitici ⁊ applicent̃ ꝑti: ueruz ab hoc instr̃o fieri põt excusatio per emorroidaꝝ aptionez. ¶ Decimũnonũ ṽo instr̃m est: ut postꝙ̃ hec oĩa ꝑfecerit per tres mẽses distãter a purgatione ordinaria ueris ⁊ autũni: tũc intẽdẽdo ad p̃ncipale accñs qḋ est defedatio faciei faciat sibi fieri flobotomiam de uena de numero duaꝝ maiori que repiunt̃ in tẽporibꝰ que utplurimũ est supior: ⁊ extrahant̃ per eã sanguinis ab. ℥.ij. usqꝫ ad. iij. que quãtũ p̃no faciei ꝯferat flobotomia. lege 4ª p̃mi. 20° cap̃. fiat aũt hora electa: quã lege ibidẽ. ⁊ est in mane iã expulsis supfluitatibꝰ coibus ⁊ digestione p̃ma cõuenienter celebrata. ¶ Uigesimũ ṽo instr̃m est: ut post p̃dictã imediate flobotomiã oĩ sero liniat totã faciẽ eius cũ litargiro spumificato uel albificato molliori facto cũ succo folioꝝ serpẽtarie. Sequenti ṽo mane abluat faciẽ suã cũ aqua ĩfusionis furfuris que fuerit p̃cedẽti sero facta per totã noctem. ¶ Uigesimũprimuz instr̃m est: ut postꝙ̃ hec oĩa cõsecutus fuerit per spatiũ. xxv. dieꝝ. tunc fiat eidẽ altera flobotomia de uena tẽpoꝝ aduerse ꝑtis cuz ꝯditionibus de quãtitate sanguinis mõ ad horã p̃dicta flobotomia declaratis. ¶ Uigesimũscõm instr̃m ⁊ ꝓ̃pe faciei elegãtissimũ est: ut post flobotomiã istã sequẽti sero liniat faciẽ suã cũ hoc linimẽto ad hãc dispõnẽ mihi sepe exꝑto qḋ teneat sup faciẽ suã per totã noctẽ. Sequẽti ṽo mane abluat ipsam faciẽ cum aq̃ sublimationis radicũ ciclaminis. Eius aũt linimẽti descriptio est hec. ℞. seminum recẽtiũ maluauisci. ℥.j.ss. terant̃ simul ultima ꝯtritione: deinde supaddant̃ eis gũmi oliuaꝝ dissoluti cũ modico aceti acris. ʒ.vj. storacis liq̃de. ʒ.iij. olei de frumẽto facto super incude s̃m doctrinã sapiẽtũ. ℥.j. pulueris exiccatoꝝ corticũ medianoꝝ ulmi. ʒ.x. terant̃ ergo oĩa insimul ultimata ꝯtritione ⁊ fiat faciei linimẽtũ: ut dictũ est. ¶ Uigesimũtertiuz instr̃m ad eãdẽ intẽtionem faciei est: ut postꝙ̃ insteterit linimẽto imediate scripto per. x. dies: tũc oĩ die saltẽ q̃nque vicibꝰ madefaciat ⁊ lenificatione fricet faciẽ suã cũ succo radicũ ciclaminis: est enim magne potẽtie ad illud auctoritate Serap̃. simplici. 243° auctoritate Galeni. curat eniz alopitias ĩpetigines ⁊ lẽtigines ⁊ egritudines alias sil̃es istis. Et de eo iteꝝ dixit auctoritate Dyasco. ꝙ si coquat̃ succus eius usqꝫ ad spissitudinẽ mellis euacuat liuores qui fiũt in corpore ⁊ mũdificat faciẽ ⁊ aufert bothor. ¶ Penultimũ ṽo instr̃m est descriptio huiꝰ electuarij: qḋ ꝯfert asmati mundificãdo pectꝰ: ⁊ abstergẽdo etiã mãs a trachea artaria a palato. ⁊ ꝯfert etiã ad ꝯsumẽdũ supfluitates in cerebro contentas. ℞. extremitatũ hysopi prassij: radicũ enule. añ. ℥.ss. ireos. ʒ.j. capilloꝝ uene. ℥.j. anisi cinamomi ligritie rase ⁊ minutim incise. añ. ʒ.vj. triũpipum. añ. ℈.j. passulaꝝ nigraꝝ ficuum piguium añ. ℥.ij. coquant̃ sil̃ oĩa in libris octo aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ duaꝝ ꝑtiuz. dein de p̃dictis supaddat̃ mellis. ℥.vj. çuccari albi. ℥.iij. ⁊ oĩa coquant̃ cũ p̃dicta decoctione colata ⁊ exp̃ssa usqꝫ ad ꝯuenietem coagulationez. Tunc ergo p̃dictis addant̃ succi ligritie: seminis apij: feniculi. añ. ʒ.iij. seminis urtice infusi in aq̃ decoctionis ligritie per diem nãlem. ʒ.ij. cordumeni. ʒ.j. pipis nigri ⁊ albi. añ. ℈ ij. incorporent̃ oĩa simul ⁊ fiat electuariũ. Cum ergo instat paroxismus asmatis semper de eo ⁊ sepe deglutiat usqꝫ ad quãtitatem grani ciceris. Et de eo iteꝝ sine deglutitione tãtũdẽ sepe teneat in os in forma loch. apit eniz oppilatiões colatorij: ⁊ cãnales pulmonis ⁊ alleuiat anhelitꝰ difficultatẽ. ¶ Ultimũ ṽo instr̃m ad nocumẽtũ faciei ꝓpꝛijssimũ ex cuius freq̃ntẽ linitione cũ leuissima fricatione faciei mundificat̃ facies: ⁊ reddit̃ decora a maculis ⁊ p̃no ⁊ sil̃ibus defedationibus mundificata est hoc. ℞. radicũ serpẽ. ℥.ij. incorporent̃ cuz aq̃ rosaꝝ odorẽ musci hñte: ⁊ fiãt ex eis pillule sicut auellane: ⁊ exponant̃ soli usqꝫ ad exiccationẽ earum. Postea iteꝝ terant̃: ⁊ ex eis supaddat̃ quarta ps cerusse. s. ℥.ss. deinde incorporent̃ cũ aq̃ ro. sicut p̃us: ⁊ exiccent̃ sub radijs solis. Post tertiã aũt exiccationẽ pulueriçatis ipsis addat̃ pulueris ossis sepie piscis. ʒ.j.ss. Et iteꝝ cũ aq̃ ro. ĩcorporent̃ ⁊ ad solẽ exiccent̃. cũ ergo opus fuerit dissolue ex istis troci. ℥.ss. cũ altera. ℥.ss. aque sublimationis radicuz ciclaminis: ⁊ liniat̃ ex eis in sero ⁊ mane ⁊ meridie facies. Efficiet ergo ꝺpationẽ p̃dictã iuuãte sũmi saluatoris benignitate ⁊ complacentia cui sint laudes infinite. Itaqꝫ hec sunt instrumenta magis electa ⁊ utiliora que mihi in hac dispositione occurrerunt.

Consilium. 74. De catarro.

Ex his que mihi per scripturaz allata fuerũt videt̃ ꝙ catarrus istius viri est ꝑtim per colligãtiam inferioꝝ mẽbroꝝ ad caput: ⁊ maxime stomachi ut patet ex debilitate digestiue ⁊ tarditate ipsius ⁊ ex alijs signis que ꝓpter breuitatẽ dimittuntur. Et est etiã catarrus iste per essentiã ꝓueniens a mala cõplexione frigida ⁊ humida mãli cerebri: qm̃ egritudo catarralis ualde difficulter inueniri põt fieri per colligãtiã mẽbroꝝ inferioꝝ ad caput: quin etiã dispositio illa essentialiter in capite inueniat̃: imo non solum in fieri inuenit̃ ⁊ dependens: imo ut in pluribus habituatur ⁊ fixa fit ⁊ maxime quando extenditur per dies.

In hac igit̃ dispositione q̃nque vident̃ mihi ꝯsiderãda respicientia dispositionẽ stõchi: imo etiã epatis ⁊ totidem etiam respicientia caput ipsuz. ¶ Primũ q̃dẽ est ꝙ per plures dies per duas horas ante ortũ solis accipiat hũc potũ bñ calidũ ⁊ post ip̃m tardet̃ cibꝰ saltẽ horis iiij. ℞. aque absinthij aque betonice ⁊ mellisse añ. ℥.j.ss. çuccari al. ʒ.j. misce: ⁊ det̃ ut p̃us dictum est. ¶ Scõm ṽo remediũ ad hoc est: ut semꝑ in fine sex dierũ accipiat vnam pillulã alefanginã parum ante cenã: ⁊ secũda vice accipiat ipsaz per duas horas post cenã ⁊ sint pillˀe iste. j. ʒ. cõponẽdo in septem pillas. ¶ Tertiũ ṽo remedium ad hoc est: ut iste vir portet sup stomacho suo semꝑ vnũ sacculũ quãtitatis vniꝰ spãse ⁊ duoꝝ digitoꝝ per oẽm q̃dratură: in quo sacculo sint ꝯsute iste sp̃es. ℞. mẽthe absinthij origani pulegij sticados betonice calamẽti assari. añ. M.j. macis. M.ij. rosaꝝ. M. iiij. masticis gallie musc. añ. M.j.ss. pulueriçent̃ oĩa per se ⁊ fiat sacculus. ¶ Quartuz ṽo sp̃ale: ut utat̃ hac ꝯfectione accipiẽdo semꝑ ex ea añ cibũ vnã rotulã. ℞. sp̃eruz aromatici rosati s̃m Gabrielẽ. ʒ.j.ss. sp̃erum dyarodon. ʒ.ss. çuccari al. ℥.v. cum aq̃ cicoree fiat confectio solida in rotulis. ℥. ij. ¶ Quintum sp̃ale est. ꝙ semꝑ post cibum accipiat frustum vnum huius alterius ꝯfectionis. ℞. ꝯserue citonioꝝ ℥.iij. masticis coriãdri preparati. añ. ʒ.ss. incorporent̃ simul cum modico syrupi de mentha in rotulis. ℥.ss.

Remedia ṽo caput respiciẽtia magis utilia mihi vident̃ ista que etiã coĩcant intẽtionem ad stomachũ ⁊ alia mẽbra. Et p̃mũ q̃dẽ est: ut semꝑ añ oẽz cibũ saltẽ per vnã horã fiat eidẽ fricatio a genu usqꝫ ad pedes adeo ut rubescãt mẽbra: deinde fricatio etiã fiat a natibus usqꝫ ad genua: ⁊ postremo a spatulis usqꝫ ad nates inferius trahẽdo semꝑ. ¶ Scõm ṽo instr̃m est: ut saltem q̃ter in septimana apponãtur uẽtose sine scarificatione per vnã horã ante cenã: vnã apponẽdo sup nate dextra. aliaz super spatula sinistra. tertiã ṽo sup nate sinistra. ⁊ ultimã sup spatula dextra. ⁊ ita fiat reuolutio ab vna ad reliquã. ¶ Tertium remedium est: ut utat̃ semper odorifero isto ligaro in

sindone. ℞. ligni aloes. ℥. ij. rosarum florum nenufaris. an. ℈. iiij. maiorane sicce ℥. v. macis. ℥. ß. pulverizentur: et fiat ut dictum est. ¶ Quartum instrumentum est: ut omni sero quando vadit ad lectum pulverizet caput eius per medium capitis a fine frontis usque ad summitatem capitis cum pulvere isto. ℞. gariofilorum macis calamenti pulegij. an. ℥. j. masticis ro. an. ℈. ij. fiat pulvis subtilis omnium de per se: deinde commisceantur. ¶ Ultimum vero speciale est hoc: quod saltem bis in septimana in aurora accipiat. ℥. j. optime tyriace Andromachi antique cum. ℥. j. ß. aque maiorane et tardet post ipsam cibus ad minus per horas. v. De evacuationibus vero universalibus hic nullam facio mentionem: quoniam non dubito omnes istas suis temporibus fuisse sapientissime factas. et hec ad laudem dei. Amen.

Consilium. 75.

De sex malis dispositionibus. videlicet. ¶ De catarro a capite defluente ad partes inferiores et maxime ad pectus. ¶ De difficultate anhelitus periodica et molesta. ¶ De nocumento in appetitiva et digestiva stomachi. ¶ De oppilatione renum ¶ De doloribus iuncturarum in pedibus et genibus. ¶ De immoderato fluxu emorroidarum. ¶ Dividitur autem consilium in capitula tria.

¶ De enumeratione dispositionum predictarum et de causis et signis earum. Cap. I.

Spectabilis et generosus vir dominus Joannes gradanico variis laborat accidentibus ipsum nimium molestantibus. ¶ Quorum primum est catarrus a capite defluens secundum magnam partem eius ad pectus: licet secundum aliquam particulam etiam derivetur ad fauces et non raro aliqua eius particula declinat ad ricam. notabilis etiam huius materie particula declinat ad palatum que non est quantitate maior quam sit materia que derivatur ad pectus ¶ Secundum vero accidens principale est difficultas anhelitus multum acriter ipsum periodice infestans. ¶ Tertium vero est nocumentum in appetitiva stomachi contingens licet maius existat in digestiva quam in appetitiva. ¶ Quartum vero accidens est renum dispositio que frequenter est oppilatio magis quam egritudo altera. ¶ Quintum vero est iuncturarum dolor eidem in pedibus et quandoque in genibus adveniens. ¶ Sextum vero et ultimum accidens est immoderatus emorroidarum fluxus qui inter alia accidentia magis est verendus et suspicandus.

Et horum quidem omnium accidentium due videntur fuisse productive cause principales. Et prima quidem est mala complexio frigida et humida cerebri in eodem a generatione contracta que etiam non parvum incrementum habuit ab excessu in sex rebus non naturalibus non convenienter ei applicatis. ¶ Primam autem dispositionem ex suis signis declarari satis videtur facile. ¶ Et primo quidem quia partes capitis eius tactu frigide percipiuntur. ¶ Secundo per ipsarum mollitiem. ¶ Tertio per capillorum lenitatem et velocitatem canitiei. ¶ Quarto per colorem predictarum partium qui subalbidus est aut versus citrinitatem inclinatus valde remissa. que contingit propter mixtionem vaporis cholerici cum materia flegmatica: et etiam propter speciem corruptionis sanguis a mala complexione frigida et humida facta. ¶ Quintum signum est venarum gracilitas et occulta appentia. ¶ Sextum signum est velocitas passionis ab infrigidantibus causis. ¶ Septimum signum est longitudo somni et eius profunditas per se a tali dispositione proveniens: nisi fieret propter passiones anime tristantes: aut propter accidentia corporis velut dolor et similia. ¶ Octavum signum est multitudo effusionis materierum flegmaticarum: per sputum: per palatum: aures et oculos. ¶ Nonum signum est ex parte virtutum moralium velut temperies in passionibus ad iram et furiam inducentibus: quoniam hec omnia remittuntur propter augmentum et humiditatis et frigiditatis in cerebro: sicut eadem intenduntur propter causas adversas et alia quamplura signa huic proposito adduci possent: tamen hec intelligenti sufficiant satis. ¶ Hec iterum mala complexio ab exteriori causa non parum recepit augmentum. cum enim hominem contingat diversas mundi plagas circuire: et maxime transfretando necesse est ipsum diversis qualitatibus aeris applicari. ¶ Ciborum etiam diversitatem magnam ei accidere: non solum ex parte complexionis eorum: sed ex parte quantitatis aucte vel diminute: et ex parte preparationis eorum indebite ex parte hore: ex parte ordinis: est enim difficile multum homini quantuncunque commoditatem regiminis habenti ex parte pollitici usus applicari cibos in qualitate: quantitate: hora: ordine: preparatione sibi convenientes. Quare amplius valde difficile videtur homini transfretanti: aut varias urbes pagranti tale regimen applicare. Aliud autem regimen necessarium esset homini quieto quam exercitato. Aliud iracundo quam mansueto. Aliud vero calefacto vigilanti quam infrigidato vel dormienti regimen valde diversum esse debet. propter quod valde difficillimum est hec omnia discrete moderari propter repugnantiam occupationis humane vite per diversa ministeria. Quare regimen sanitatis per sex res non naturales convenienti libra mensuratum non est possibile applicari homini: nisi qui fuerit liber magna prudentia curiositate et obedientia ad medicinale regimen custodiendum tam conservativum quam preservativum vel aliarum discrasiarum remotivum. ¶ Itaque cum hic vir longa circuitione mundum pagraverit non dubito quod tam in cibo et potu quam in aere exercitio et quiete somno et vigilia evacuatione et repletione et accidentibus anime multum fecerit excessum qui fuerunt causa augendi potius excessum in discrasia cerebri frigida et humida quam corrigendi ipsum. Quare iam due verificate sunt huius lapsus cause premisse. ¶ Hec itaque mala complexio cerebri frigida et humida non solum eidem videtur appropriata: sed in summa universa ipsius complexio resultans ex coalteratione principalium membrorum et aliorum videtur esse frigida et humida: licet principaliter frigiditatis excessus in cerebro et stomacho eius reperitur magis quam in aliis membris propter quod non est mirabile si in utroque eorum congregatur multa flegmatica materia tam generatione prima quam generatione equivoca dicta flegmatica.

Et ex hoc fundamento valde facile deduci potest causa accidentium omnium prenarratorum preterquam ultimi quod est emorroidalis fluxus: licet et ipsum ab illa mala complexione frigida et humida provenire potuerit: eo quia humiditas excessiva debilitas continentiarum venarum et omnium membrorum: etiam quia excessus frigiditatis concurrit ad illud: quoniam omnis immoderata discrasia aufert operationem cuiuscunque virtutis. ¶ Ego tamen existimo aliam causam immoderati fluxus emorroidalis. Cum enim vir iste habuerit a generatione epar suum notabilis caliditatis in eo fuit per adustionem in tempore consistentie generata multa materia melancholica: que in eius splene congregata causa fuit emorroidalis fluxus cum non habuerit causam sui regiminis alteram quam nature opus. Sunt enim emorroides vene quinque in extremitate intestini recti a natura ordinate ad recipiendum et evacuandum sanguinem melancholicum qui in humano corpore abundat: et in hoc officio vene tales in viro vicarie sunt venis menstrualibus in muliere: ut colligendum est 17ª tertij. et 21ª eiusdem. ¶ Quod etiam hic fluxus emorroidalis a predicta mala complexione frigida et humida augeri potuerit planum est intelligenti. ¶ Et adhuc iterum quod talis fluxus effrenitas male complexionis frigide et humide sit augmentativa causa. appet 14ª tertij. cap. de causis asclitis. omnis enim immoderata evacuatio producit ad extinctionem innati caloris et maxime evacuatio sanguinis, lege ibi. ¶ Amplius iterum cum predicta dispositio totius corporis multas materias augmentari faciat flegmaticas. et proprie circa epar et renes abundantes: non est mirabile si mala dispositio et huius materiei multiplicatio sit causa doloris in iuncturis eiusdem. arthetici enim dolores plurimum proveniunt a superfluitatibus digestionis tertie non bene celebrate: ut colligendum est 22ª tertij cap. de causis dolorum iuncturarum. ¶ Etiam ex predictis apparet quod hec membrorum dispositiones reciproce se invicem iuvant in producendo accidentia predicta et in augmentando ea: debilitas enim innati caloris que necessario provenit ab immoderata evacua

tione emoroidali est cā: ut in capite stomacho epate ꝛ renib⁹ hui⁹ viri gñent mãe frigide ꝛ humide per idigestionē. Et mala cōplexio toti⁹ fere corporis frigida ꝛ humida est cā ꝙ multiplicent flegmatice mãe que reddunt sanguinem aq̄sum ꝛ valde fluxibilē: ꝛ reddūt venaꝝ orificia lapsa ꝛ nō constātia nec apta convenienter detinere sanguinem qn̄ ꝛ quātum oporteret: q̄re ad illā succedit debilitas etiam alijs mēbris coicata: q̄re circularis est effectus a sua causa depēdentis. ꝛ ecōuerso in diuersitate dependentie effectus a sua causa. vnus enim effectus respectu vnius cause est causa alterius effectus in genere causandi: ut patet.

De cura haꝝ dispōnū p regimē sex reꝝ nō naliū. Cap. II.

Propter hec itaqꝫ necesse est virū hūc magna sollicitudine curā hr̄e dispōnis sue que tot accñtiū pductiua est. Itaqꝫ lꝫ in hac re ſmo satis plixus necius esset: ego tn̄ sup̄flua resecabo meliora pūcta cōmemorās ad que attēdē debet. Et p̄ qdez circa reꝝ nō naliuꝫ administratonē succincte pcurrā. Deinde vo medicinaliū instr̄oꝝ ꝛ intētionū que sibi nec̄ie sunt ordinem ptractabo ſm cōgruitatem. Itaqꝫ locus ꝛ habitatio viri istius notabilr̄ sit calidus: magis tn̄ siccus ad corrigēdū excessuꝫ humiditatis in eo invēte. ppter qd̄ bitatio urbis Venetiaꝝ ꝛ aliaꝝ mari fluuijs ꝛ stagnis ppinquarū ciuitatū oio est sibi discōueniēs. Euitet itaqꝫ cameras hn̄tes introitū aeris nebulosi ūetosi ꝛ aq̄si: ꝛ assuescat in cameris suis accēdē grādē ignē ꝛ aerē camē sepe suffūmigare cū storace calamita colofonia thure sandaraca myrra ligno alo. ꝛ silib⁹. Et assuescat caput ei⁹ tenē bn̄ cooptuꝫ ꝛ ppe birretis bn̄ calidis ꝛ pellib⁹ agninis uel dossib⁹ varioꝝ aut alijs bn̄ calidis. ꝛ silr̄ pect⁹ eius ꝛ stomachū pānis ꝛ pellib⁹ bn̄ munitū obseruare debet: ꝛ si sup stomacho suo ꝛ pectore ꝛ vētre toto portaret frustum magnum duplicati uel q̄druplicati pāni de grana sibi valde utilimum esset.

In cibis vo eius abstineat ab oib⁹ sequētib⁹: ultra quos in oibus hēt licētiam. Itaqꝫ abstineat ab oib⁹ frigidis ꝛ humidis cibarijs: sicut spinachia: bleta: portulaca: cucurbita: lactuca: endiuia ꝛ silibus. Et caueat etiā a viscosis: uelut est multitudo piscū elixoꝝ: uelut sunt tinche: anguille: ꝛ etiā pastiles cibi ei disconuenientes sunt. 3° etiā abstineat ab oi acuto cibario: sicut salsedine multa: a nucib⁹: cepis: alleo: porro: raphano: sinapismo: eruca ꝛ silibus. 4° effugiat vētosa cibaria oia capiti: pectori: ꝛ stomacho inimica: ut sunt lacticinij cibi: legumina oia: ꝛ mellitia cibaria: ꝛ fructus frigidi: ꝛ recentes: ꝛ crudi. 5° vo abstineat a potu aque simplicis uel cū vino cōmixte. Et si nō posset aliud facere ppter ꝯsuetudinē qn̄ cū vino suo cōmisceret aquā: eligat aquā mellis a p̄ncipio mensis octobris per totū mēsem februarij: que sit facta ex lib. XL aque cisterne ꝛ lib. vna mellis. ita ꝙ per coctionē cadat q̄rta ps trib⁹ remanētibus. A p̄ncipio vo mēsis maij usqꝫ ad finem septēbris utat aqua cocta cū çuccaro miscēdo tertiā aut quartā ptem aquaꝝ predictarū cum vino ꝛ non plus. Vinum aūt eius melius est albū: clarū: odorifeꝝ: ꝛ bene potens: ꝛ nullo modo ꝯturbatū mediocris dulcedinis: aut remisse magis ꝙ intēse. acre vo ꝛ pōticū vinū est ei discōueniens. Carnes vo laudabiles ei sunt carnes pulloꝝ: vituloꝝ: castrati: capreti: agni: anatum: capreoloꝝ: leporꝝ: syluestris porci ꝛ oiuꝫ syluestriū auium p̄terꝙ in aq̄s invētaruꝫ Salse vo carnes ꝛ in mortariolis ꝯtrite ꝛ cōseruate in pauco usu accipiant ab eo: lꝫ paꝝ ex eis assumere nō sit ei valde nociuū. Fructus vo cōuenientes ei sunt sicut anellane cerasa: muscata pira: melones: p̄sica: ficus recentes: ꝛ vue etiā q̄nqꝫ sibi cōueniunt. Fructus vo sicci cōueniūt ei: uelut amigdale fistici: auella. pinee. Ficus vo ppter nimiā aptionem quā hn̄t nō sunt sibi valde laudabiles. ꝛ meliores sunt ei post cibū ꝙ ante cibū. Passule etiā çibibum ꝛ consimiles vue sunt sibi bone. De saporibus vo ꝯueniunt ei limones: arācij: vinū granatoꝝ: ꝛ agresta nō multi salis. Acetuꝫ vo sit in pauco usu apud ipsum: ꝛ sit mediocris acredinis: nullo modo acutuꝫ. Spēs vo cōuenientes sunt: cinamomum: gariofi. macis: nux mus. ꝛ crocus. Piper vo ꝛ çinçiber ꝛ galāga ꝛ alie spēs acute sint pauci usus apud ipsum ꝛ in pua quātitate accipiant. Exercitiū vo nullo mō ꝯueniens est ei tā ppter agitationē quā facit in humorib⁹ ꝛ spiritib⁹ per quā mãe discurrunt ad egrotātia mēbra: ꝙ etiam ppterea q̄ disponit venas emorroidales ad aptionē ꝛ sanguinē ꝛ fluxibilitatē. Exercitium tn̄ nauigādi minus malū est ei ꝙ eq̄tandi uel peditādi. In mēsura vo ciboꝝ caueat ab excessu vehemētis ieiunij: eo q̄ mãs multas in eo invētas disponit ad putredinē. Effugiat aūt cibi ꝛ potus assumere quātitatem multā que pducat ad grauedinē ꝛ fluctuationē in stomacho ꝯceptas. Mēsura vo dormitiōis cōuenientis ei pōt esse lōgitudo. viij. horaꝝ aut saltem. vij. ꝛ in dormitione sua summope caueat dormire sup spina ꝛ capite declivi uel curuato. In dormiendo itaqꝫ caput eius teneat eleuatuꝫ ꝛ decubitū faciat super dextro latere prius: deinde super sinistro. In accñtibus aūt aīe euitet oia que vehemētem ꝛ multū motum ponere possunt in spiritibus ꝛ humoribus: ut furor iracundia ꝛ alia accidentia per que suffocatus detineat spiritus ꝛ inatus calor: imo melius est contemplationi ꝛ meditationi letitie ꝛ bone spei se occupare magis ꝙ aduersis insistere. Hec de rebus non naturalibus sufficere videntur.

De regimine dictarū dispositionum per instrumenta medicinalia. Et primo ad catarrum. Cap. III.

Et p̄mo qdē catarro cui puidēdū mihi videtur tpe quo piodice molestat qnque remedijs oino necessarijs. Et p̄muꝫ qdē hoꝝ est: ut statim a diuersionib⁹ incipiat per euacuationē mãm a capite distrahētib⁹. Et p̄mum qdē diuersiuum est: ut vir iste imediate añ cenā accipiat puluerē istū cum. 5. cyatho aque decoctionis radicū assari calefacte ꝛ çuccarate ℞. hermodactyloꝝ turbit electi. añ. ℈. j. ptes. ij. dyagridij. ℊ. 5. salis gēme. ℊ. j. çuccari duplum pōderis oiuꝫ. Ego eniꝫ in casu isto vereor exhibere pillas aloeticas cuiuscunqꝫ descriptionis existāt: eo q̄ maius qd̄ dubitē in eo est vehemētia fluxus emorroidalis. Cum igit̄ aloes apiat orificia venarum: ideo verēduꝫ est de eo. Silr̄ etiā timeo ego clisteris administrationē ppter emorroidas: freq̄nter enim ex fricatiōe cū cāna clisteris magnificat̄ fluxus: ꝛ dolor emorroidaꝝ ꝛ pparatio fit ad ulcera loci illius. Et si predict⁹ puluis nō cōueniēter euacuare videret̄: tunc loco illius exhibeat alter puluis iste. ℞. folliculoꝝ sene polipodij carthami. ʒ. j. thimi epithimi. añ. ℈. ij. anisi dauci seminis feni. spice nardi tartari. añ. gra. vj. dyagridij. ℊ. iij. fiat oium per se puluis: deinde cōmisceant̄. Et ex hoc quidē puluere cum ℥. j. uel. ij. aque maiorane accipiat ante cibum: ut iam dictum est. 2ᵐ vo p̄ncipale euacuando diuersiuum est hoc ℞. aga. electi. ʒ. j. polipodij turbit carthami. añ. ℈. ij. dyagridij gra. 5. reformenť pillule de omni. ʒ. vij. ꝛ exhibeant̄. iij. post cenā per. ij. horas. 3ᵐ vo instr̄m diuersiuum catarri est gargarisma hoc. ℞. assari sticados folij maiorane polipo. añ. ʒ. j. ameos staphisagrie costi. añ. ʒ. 5. coquantur omnia in lib. j. aque usque ad consumptionem medietatis: ꝛ deinde colentur ꝛ exprimantur ꝛ huius colature accipiantur. ℥. iiij. oximellis squillitici. ℥. j. ꝛ totuꝫ calidum mixtum plurib⁹ vicib⁹ per. ij. horas añ prādiū ꝛ añ cenā gargariçetur. 4ᵐ vo istr̄m est odoriferuꝫ hoc. ℞. nigelle torrefacte laudani. añ. ʒ. j. 5. sticados betonice assari origani folij. añ. ʒ. j. storacis calamite ligni aloes macis. añ. ʒ. ij. rosarū. ʒ. j. 5. plueriçent oia per se ꝛ ligent in sindone retorta ꝛ sepe odorent̄. 5ᵐ vo istr̄m mãꝝ catarriçātiū abscissiuū ꝛ ꝯsuptiuum est hoc. ℞. storacis calamite laudani. añ. ʒ. 5. sticados arabici. pulegij origani floꝝ rosma. añ. ʒ. j. 5. ligni aloes. ℈. ij sandara. gaꝝ. añ. ℈. iiij. fiat puluis de quo oi sero supaspgatur pra capitis usqꝫ ad sūmitatē p latitudinē 4ᵒʳ digitoꝝ.

¶ Ad asma siue difficultatem anhelitus.

Secūdū vo accñs pncipale est nocumētuz anhelit⁹ qḋ pueñit ex defluxu materierū a capite ad pectus: ꝛ ppter uētositates in hypocūdrijs genitas ex indigestione pueniēte a debilitate caloris innati. ¶ Et huic qdē nocumēto obuiādū est cū hoc loch de quo sepe teneat in os suū per os ꝯducēdo ita ꝙ iferi⁹ descēdat absqz masticatione uel deglutione. Et est qdē remedium ualde efficax. Cuius descriptio. ℞. mucillagīs sebestē. ʒ. iij. penidiaꝝ. ʒ. ij. ireos aristologie lōge: floꝝ hysopi: radicū enule: seminis malue altee. añ. ʒ. j. ligritie. ʒ. ij. ß. anisi. ʒ. j. ß. capilloꝝ uene. ʒ. iij. fenugreci. ʒ. j. granoꝝ sisami. ʒ. j. ß. pipis albi ꝛ nigri. añ. ʒ. ß. coquant̄ hec oīa in lib. aque. ij. usqz ad ꝯsumptionē duaꝝ ptium: deinde predicte decoctioni addat̄ çuccari scḋe coctionis lib. ß. ꝛ coquant̄ simul usqz ad ꝯuenientem glutinositatem. postea incorporent̄ in mortario simul cū penidijs ꝛ mucillagine sebesten ꝛ in fine apponatur croci. ʒ. ß. ꝛ fiat loch. cuius usus sit ut supra. ¶ 2m vo instrm ad anhelitus difficultatē appropriatū est hoc. ℞. camomille. ʒ. ij. hysopi origani. añ. ʒ. j. cimini. ʒ. iij. fenicu. anisi. añ. ʒ. j. ameos. ʒ. ß. pulueriçent̄ oīa: ꝛ fiat ex eis sacculus magnus qui ꝯueniēter calefiat sup tabula de larisio ligno bene calefacta ꝛ applicet̄ pectori ꝛ hypocundrijs. ¶ 3m instrm ad hāc intētionē est ꝙ tpe quo molestat̄ difficultate anhelitus sepe in mane accipiat cyathū. j. huius decoctionis que mirabili iuuamēto ꝯfert. ℞. radicum vngule caballine. M. j. radicū enule. M. ij. ligritie rase. M. j. ptes. ij. incidant̄ minutim ꝛ coquant̄ in lib. ij. aque usqz ad ꝯsumptionē medietatis: deinde colent̄ ꝛ exprimant̄: ꝛ huius decoctionis accipiat̄ quantitas prescripta cum. ʒ. j. çuccari. ꝛ. ℈. ß. croci: ꝛ accipiat̄ totum calidum: ꝛ tardet̄ post ipsum cibus horis quatuor.

¶ Ad nocumētum digestiue ꝛ appetitiue stomachi.

Tertiū vo accñs pncipale est cōplicatū ex nocumento digestiue ꝛ appetitiue stomachi. ꝛ utrunqz qdē hoꝝ pcedit ex fluxu materierū ad stomachū: ꝛ a debilitate eius per colligātiā eius ad caput. pueñit etiā ppter debilitatē que ꝯsegtur euacuationē immoderatā iā predictaz. Et huic qdē acciñti lz suprascripta ꝯferāt instra: ꝛ maxime puluis suprascriptus uterqz euacuādo mām que est hui⁹ materiei effectiua cā. tria tñ spālia remedia uident̄ mihi cōscribēda. ¶ Quoꝝ pmū est potus iste quē sepe saltem alternis diebus in aurora accipiat calidū fm hūc modum. ℞. aque mēthe ꝛ absinthij añ. ʒ. ß. electuarij dyacalamēti. ʒ. j. ß. misce totum ꝛ accipiat̄. ¶ 2m vo spāle remedium est usus huius ꝯfectionis. ℞. fisticoꝝ mundatoꝝ a testa sua. ʒ. iiij. cinamomi electi. ʒ. j. ameos macis: galāge: pipis longi. añ. ℈. j. pulueris anisi. ʒ. j. ß. ifundant̄ grana fisticoꝝ in vinū maluaticū calidū per duos dies nāles. deide ultimata ꝯtritione terant̄: ꝛ coquant̄ in libra vna çuccari ꝛ lib. iij. aque rosate muscate. postremo aūt incorporent̄ cū eis spēs: ꝛ fiat frusta sicut pineata: ꝛ cooperiant̄ folijs auri. de hac itaqz ꝯfectione semp añ cibuz ꝛ post cibum accipiat frustū vnū usqz ad ij. Et qñ intēdit ad stomachū cum hac ꝯfectione dimittat alias. ¶ 3m instrm huic dispositioni pprium est descriptio huius sacculi tāte amplitudinis ut coopiat stomachum: ꝛ utraqz hypocūdria. ℞. maiorā. origani menthe: absinthij: folij floꝝ rosmarini: scolopēdrie. añ. M. iij. rosaꝝ: squinanti: lābrusce. añ. M. ij. macis. ʒ. j. pulueriçent̄ oīa per se ꝛ suantur in sacculo cū textura ꝯueniēti. Et calefiat sacculus ꝛ suffumiget̄ cum storace calamite: ꝛ mane ante cibum per duas uel tres horas: ꝛ ante cenam per horā vnam fomētetur ex eo stomachus: deinde super stomacho portet̄ pānus de grana: de quo supra in regimine per aerem dictum est.

¶ Ad oppilationem renum.

Quartū vo spāle accñs fuit dispō renuz que est mala cōplexio eoꝝ calida pueniēs magis ppter ebullitionē materierū in eisdē que ꝯsequit̄ phibitam trāspirationē eoꝝ ab oppilationib⁹ in eo factis ex delapsu materierū flegmaticaꝝ ad eos. vñ ualde facile nocumētuz ab eisdē: ꝛ mā per colligātiā uene chilis effundit̄ ad iūcturas. ¶ Et hec est cā principalis doloꝝ iūcturaꝝ piodice in eodē euenientiuz: lz huius doloꝝ coadiuuatiua cā ꝛ ualde potēs possit esse excessus in coitu pcedētib⁹ tēporibus ꝛ in pñtiaꝝ factus. ¶ Et huic qdē acciñti puidēt oīa suprascripta remedia ꝛ pprie ꝯfectio de fisticis descripta supius. fisticis enim inest tāta vtus apiendi: ꝙ etiā harenas lapillos ꝛ trūbos ex renibus expellūt. 18° tertij. cap de cura lapidis renū. ¶ Huic etiā dispōni nobile remediū est hoc ꝛ isallibile. ℞. aque sublimationis milij solis scolopēdrie ꝛ apij. añ. ʒ. j. ß. aque tamarisci. ʒ. j. misce ꝛ totū calidū cuz. ʒ. j. çuccari in potu accipiat̄ in aurora. iiij. uel. v. vicib⁹. Et si timeret̄ administratio aque apij ppter dolorē capitis: tūc loco ipsi⁹ apponat̄ aq̄ petroselli. nō est tñ uerꝝ ꝙ aq̄ apij ledat caput: sicut herba illius: qñ uelocitas trāsitus uel penetrationis est cā: ut nō possit capiti nocere sicut herba. ¶ 3m vo remedium expeditū ꝛ utile est ꝙ in aurora accipiant̄. ʒ. v. aque sublimationis capilloꝝ ue. lz enim capill̄. ue. sit medicina tēperata a ꝙpluribus posita: est tñ eius aptio in 3° gradu posita 5° colliget. cap de medicinis apitiuis. ¶ 4m vo instrm huic intētioni seruiēs est linimētum hoc. ℞. pulueris lapidis iudaici. ʒ. j. ß. lapidis spōgie. ʒ. j. rubee tinctoꝝ spice nardi orobi. añ. ʒ. j. ß. olei oliuarū antiqui. ʒ. iiij. terant̄ oīa subtilissime cum predicto oleo: deinde bulliāt cum eo usqz ad cōsumptionem medietatis. Et siqs huius olei caliditatez timeret addant̄ descriptioni predicte floꝝ nenufaris. ʒ. ij. ꝛ mane ꝛ sero fiat ex eo linimentum a furcula spatularū inferius usqz ad caudam.

¶ Ad dolorem iuncturarum.

Quintū vo pncipale accñs fuit iūcturarū doloꝛ. cui quidē nocumento iā assignate sunt cāe. Et eidē puidēdū est cū istis trib⁹ remedijs: lz oīa que stomacho pectori ꝛ renib⁹ sunt assignata remedia huic ꝯferāt. ¶ Horū itaqz instrm pmum est hoc. ℞. olei onfancini. ʒ. iij. sandā. ʒ. ß. croci rosaꝝ. añ. ʒ. ß. cāpho. subtilissime trite. ℈. ij. lactis uaccini. ℈. iij. sief memite. ʒ. ij. terant̄ oīa insimul ultimata ꝯtritione ꝛ ex eo tepido liniant̄ iuncture oēs dolentes ꝛ infundat̄ etiā in pdictū linimētū pānus: ex quo tepido iūncture liniant̄. ¶ 2m vo instrm dolorib⁹ iuncturarū cōferēs ad alleuiādū dolores: imo etiā qñ molestissimi sunt est hoc ℞. farine ordei lib. ß. amili. ʒ. ij. rosaꝝ. ʒ. iiij. masticis. ʒ. j. ß. sandarace. ʒ. ij. bulliāt oīa in lib. j. vini albi plancēsis usqz ad ꝯsumptionē ipsi⁹: deide ultimata ꝯtritione terant̄ in mortario cū vitellis. ij. ouoꝝ. ꝛ hoc totū tepidū applicet̄ dolētibus iūcturis. ¶ 3m vo remedium spāle est decoctio hec de qua psepe calida abluant̄ iūcture dolētes ꝛ diligēter exiccetur. ℞. gallaꝝ cupressi lib. ß. scorie ferri sub incudib⁹ inuente lib. ß. rosaꝝ cupellaꝝ glādiū. añ. ʒ. j. fenugreci. ʒ. iiij. bulliant oīa simul in aq̄ extinctionis ferri uel calibis quātitate lib. xlª. usqz ad ꝯsumptionē tertie ptis. de hac igit̄ decoctione embrocent̄ iuncture dolētes ꝛ teneant̄ in ea infuse fm placitum ꝛ est efficax remedium.

¶ Ad immoderatum fluxum emorroidarum.

Apparuit supius in p cap ꝙ ultimum accñs quo molestat̄ hic generosus vir est imoderat⁹ emorroidalis fluxus q satis uerēdus est a ꝗcūqz cā cōtingat ipm fieri siue a debilitate vtutis retētiue: aut digestiue ppter nimiā resolutionē vtuti vitali ꝯtingētē ppter resolutionē spūs ꝛ sanguinis euacuationē: ꝛ hoc qdē accñs uerēdū est: q2 minat̄ huic viro hydropē futurā ppter debilitatē epatis ad eādē euacuatione ꝯñtem: neqz tñ laudo huius viri fluxus subitā retētionē: imo si ꝯtingeret euacuationez fieri per hūc fluxum semel aut bis in anno nō supfluēte spero ꝙ hec euacuatio eidē esset laudabilis ꝛ nullo mō cohibēda. ¶ Cū itaqz ꝯtigerit ppter aliquā cāruz hūc fluxū totaliter ꝯstringi: tūc puocari debet signis tñ pcedētibus demonstratiuis necessitatis euacuationis illi⁹: que signa plurima

sunt de q̃ruz numero. ¶ Primũ est grauitas totius corporis et mẽbrorum oium. ¶ Scdm vo est lassitudo uel ĩpotentia ad pgressiuos motus. ¶ Tertiũ est grauitas uel põdus in loco fiteri. ¶ Quartũ vo est extẽsiuus dolor eueniẽs postq̃z homo a lesione surgit: ita q̃ appet in coxis et in natib⁹ dolor et pigritia magna in motu corporis. ¶ Quintũ vo signuz est pruritus et feruor in circunferẽtia fiteri et ocauitate intestini. ¶ Sextũ vo est grauitas per spinã pcepta pp̃ter repletionẽ uene chilis descẽdentis. ¶ Septimũ vo est grauitas sub hypocũdrio dextro ascẽdens q̃nq̃z usq̃z ad furculã spatularum. ¶ Octauũ est anhelit⁹ difficultas pueniẽs ex cõpressione dyafragmatis a mã replente facta. ¶ Nonũ vo est vtiginosa aut scothomica dispõ succedẽs: ita q̃ hoĩ appet aerẽ exterius reuolui circulariter: et añ oculos eius in aere pcipitur muscarum uel culicum uolatus falsus et nõ existens.

Quãdo igit̃ hec oĩa signa aut ipsorum plura appuerit tũc facile ocludi põt q̃ emorroidaliũ uenarũ retẽtio facta est maior q̃ oporteat. Jtaq̃z ad aptionẽ pcedẽduz est diuersis ingenijs. ¶ Quorum pmũ est uẽtosa absq̃z scarificatione domesticis ptib⁹ cruriũ et coxarum facta et c̃. ¶ Scdm vo est earum scarificatio si uẽtose nõ otulerit absq̃z ipsa. ¶ Tertiũ vo est fricatio pdictaruz ptium cũ aspero pãno facta añ cibũ et potum per horã vnã. ¶ Quartũ est rubificatio pdictarum ptiuz facta cũ calamẽto uel apio syluestri ptib⁹ predictis appositis calidis post eorum otritionẽ. ¶ Quintuz est orificij ani fricatio cũ felle tauri uel alio quocunq̃z. ¶ Sextũ vo est earum cõfricatio cuz folijs ficus siccis uel humidis: uel cum folijs osolide maioris. ¶ Septimũ est earum punctio cum setis porcinis. ¶ Octauum vo est applicatio uẽtosarum sup extremitate itestini. ¶ Nonuz vo est orificiorum emorroidalium uenarum aptio cũ flobotomo. ¶ Jgit̃ pdictarum uenarum aptione facta pmittat̃ exire sanguis a q̃tuor usq̃z ad octo dies: usquequo ad illius exitũ magna nõ consequatur debilitas: aut impotentia motus corporis.

Si autem otingeret q̃ huic euacuationi succederet magna debilitas: et per plures dies pseuerarret fluxus sanguis: tũc statiz restrictioni huius euacuationis puidendũ est cum ĩfrascriptis ĩgenijs. ¶ Quorum pmum est: ut ligent̃ manus sup cauillis cũ corrigijs bñ stringentib⁹. ¶ Scdm vo est ut uẽtosa magna apponat̃ pluries in die sine scarificatione sub hypocũdrio dextro ubi est locus epatis. ¶ Tertiuz vo est ut hic vir sedeat in hac decoctione tepida bis ul̃ q̃ter in die. ℞. dragagãti. ʒ. ß. gũmi arabici. ʒ. ij. glutinis pisciũ. ʒ. iij. scorie ferri pparate uel frixe in aceto lib. ß. sumach. granorum mirti: corticũ granatorum: cupularum glãdium añ. M. iiij. otũdant oĩa: et bulliant in libris 4ᵃ aque usq̃z ad cõsumptionẽ tertie ptis: et fiat ex eo ut dictuz est. ¶ Quartũ vo remediũ est: ut sup fiteri et circunstãtib⁹ ptib⁹ sil̃ per semissem vnũ applicet̃ hoc emplastrũ calefactũ ℞. mumie ematitis: san. draconis: boliarmeni: acatie. añ. ℥. iij. gypsi puluerĩcati. ʒ. j. ß. oquassent̃ oĩa diligẽter cum albumine oui: et ĩfundant̃ in pdictis faldelle stuppe pus infuse in acetũ nigruz et lene expsse: et cuz bona adherẽtia applicent̃ ptibus. ¶ Si aũt per hec ingenia nõ restringeret fluxus emorroidalis: tũc oĩ mane in aurora patiẽs accipiat. ʒ. iij. electuarij de thure. ʒ. ij. aque decoctionis seminis plãtaginis calefacte: et quere el̃uarium illud 9⁰ Almans. in cap̃ de fluxu uẽtris. ¶ Si aũt adhuc fluxus ille nõ restrigeret̃: tũc oĩ mane in aurora patiẽs accipiat. vj. uel. viij. de ĩfrascriptis pillis: de q̃bus etiã soleo semp añ cenã et prãdiũ per horã exhibẽ. iij. uel. iiij. Et est earum descriptio. ℞. ossium dactylorum cõbustorum. ʒ. j. corallorum alborum et ru. sandarace: thuris gũmosi: hypoq̃stidos acatie: granorum mirti. añ. ℈. ij. karabe: ematitis. añ. ʒ. j. ß. semis porri torrefacti: nastur. torrefacti. añ. ℈. iiij. bdelij mollis et subalbidi. ʒ. v. terant̃ oĩa per se. deide simul incorporent̃ in mortario cum pistello sepius calefacto: et fiãt pille de oĩ. ʒ. vij. q̃ruz usus existat: ut iã scriptum est: et sunt nõ fallẽtes me in casu isto: qui q̃nq̃z pduxit hoĩez ad pulsum uermicularẽ: a quo tñ diuina g̃ra releuati fuerunt plurimi: sicut spero hunc generosum virum etiam liberari debere: qd̃ sua misericordia cõcedere dignetur altissimus ad laudem eius sempiternam. Amen.

Consilium. 76. De catarro.

Pro altero vo huo dei pdicti ordinis fratre Joãne de comis puidẽdũ est remedijs hñtib⁹ itẽtiones mũdificãdi caput et pect⁹ et stomachũ a flegmate vitreo et mucillaginoso catarriçãte et per viã ĩdigõnis genito in pdictis mẽbris: pp̃ter qd̃ opzipz puidẽ sibi: ut caput pect⁹ et stõchũ pãnis bñ cooptis custodiat: et ab usu lactis ciborum pastiliũ a multitudine pisciũ ab usu blete spinachie lactuce: et aque frigide potu oĩno sibi caueat: et utat̃ remedijs trib⁹ s̃m hunc moduz. ¶ Accipiat oĩ q̃rto sero parum añ cibuz uel añ collationẽ nocturnã qñ adest ieiunij tp̃s vnã de istis pillis. alterã vo pillulã accipiat per horas. ij. post cenã. ℞. aloes abluti. ʒ. j. ß. arthanite collogn. agarici turbit hermodactyl. añ. ℈. vj. dyagridij. ℈. v. çinç. gariof. macis ligni aloes. añ. ℈. iij. cũ iera simplici forment̃ pille ex oĩ. ʒ. vij. de q̃b⁹ fiat ut dcm̃ ẽ. ¶ 2ᵐ remediũ est: ut die itermedia iter vnã et alterã pillam qñ uadit ad lectũ cuz. ß. cyatho vini al. calefacti subtilis et dulcis accipiat hui⁹ el̃uarij. ʒ. j. ß. ℞. el̃ua. dyacalamẽti. ʒ. ß. el̃uarij dyairis. ʒ. j. amborum descriptione Nicolai in antidotario incorporent̃ simul cuz modico syrupo de hysopo. ¶ 3ᵐ vo istrm̃ est puluis iste de quo vir iste oĩ tertio sero qñ uadit ad lectuz sup pra capitis sui per directũ sagittalis cõmissure in latitudine 4ᵒʳ digitorum apponat q̃titatẽ. vj. ℈. or. spargẽdo ipm̃ inter capillos. Cui⁹ descriptio. ℞. folij granorum padisi ligni aloes storacis calamite. añ. ʒ. ß. corall. orum ru. ℈. j. macis. ʒ. j. ß. garum. ʒ. ß. fiat oĩum per se puluis et cõmisceat̃.

Cõsiliuz. 77. De octo malis dispõnib⁹ videlicet.

¶ De catarro cũ mala cõplexione frigida et humida cerebri. ¶ De mala cõplone calida et sicca epatis. ¶ De asmate et tussi cũ sputo. ¶ De nocumẽto digõnis stõchi. ¶ De dolore musculorum spatularum et colli. ¶ De dyaria piodica. ¶ De febre cholerica aliq̃n supueniente. ¶ De ardore urine. ¶ Diuidit̃ aũt osiliũ in capitula tria.

¶ De essentia et de causis et signis dispõnum. Cap. I.

Non est dubitabile apud pitos in theoria medicine q̃ catarrus nobilis viri Joãnis Frãcisci de trisseno pẽdet a dispõne duplici mẽbri pñcipalis. Et pma q̃dem est dispõ cerebri per essentiã. 2ᵃ vo est epatis per colligantiã. ¶ Et dispõ q̃dẽ cerebri nãlis: lz a pñcipio fuerit calida ut ex signis deduci posset: ut ex calore in toto capite pcepto: ex nigredine capillorum grossitudine et aliq̃li crispitudine eorum: ex uelocitate opationũ iteriorum. Sil̃r ex alijs signis ogregatis. ¶ Tñ dispõ p̃sens cerebri ipsi⁹ videt̃ magis eẽ frigida et humida denoiãda q̃ calida: qd̃ ex multis otigẽ potuit: ut ex frequẽti applicatione ad aerẽ frigidũ et ex usu ĩfrigidãte a q̃cũq̃z re: et nõ nãliũ pueniẽte siue ex cibis siue ex potib⁹ siue ex multo coitu puenerit illud: siue otigerit pmutatio cerebri a causis corpalib⁹: ut pp debilitatẽ digestiue stõchi epatis ul̃ toti⁹ iã manifeste videri põt q̃ in capite ei⁹ ogerit̃ multa mã mucillaginosa et aq̃sa. Que et si ab iferiorib⁹ mẽbris ad caput tota pulsa fuisset: ipsa tñ pp tp̃is lõgitudinẽ de necẽitate pmutauit cerebrũ ad frigiditatẽ et humiditatẽ: qm̃ oẽs egritudines cronice s̃ʒ oẽm dispõnẽ sũt fride: ut colligit̃ p⁹ tertij. cap̃ de cã emigranee. ¶ Ex q̃ fundamẽto appet itelligi posse: q̃re egritudo isti⁹ viri fuit et est fortis: eo q̃ ipa est lapsus ad otrium cõplõni cerebri etati et plib⁹ alijs. ¶ At vo q̃ hec dispõ sit p eẽntiã appet pp diuturnitatẽ tp̃is. ¶ 2⁰ vo pp otinuã

fere effusionē materierꝝ a capite. Si eni egritudo foret ꝑcise per colligātiā ab epate ipossibile foret epar ipsum tādiu ꝛ tā tā materiā trāsmittē capiti quāta effundit̄ ab eo. ¶ Et 3° iterū ꝙ hec egritudo sit per eēntiā: appet ex dolore capitis grauitate eius ꝛ extensione eius egritudis ad frōtē tēpora ꝛ posteriores ꝑtes: oportet igit̄ dicē ꝙ egritudo hec ꝫm magnā partē est dispositio cerebri per eēntiale nocumētum eius.

Qd vo hec egritudo ꝫm ꝑtem notabilē depēdeat ab epate ex multis deduci pōt. ꝑ qꝛ maius nocumētū qd in capite. videlicet. fixū appet est in tota medietate dextra capitis eius: ſꝫ hoc ponit̄ esse signū nocumēti cerebri per colligātiā ei° ad epar. ut p° tertij. cap 14°. ¶ Et iterū 2° hoc deducit̄ ex ꝑte māei que in sapore suo salsedinē quasi semp ꝛ aliqñ amaritudinē repītat. amaritudo aūt nō pōt puenire nisi a cholera aut uapore ei° ab epate coicato ad cerebꝝ. ¶ Et 3° iterū: qꝛ salsedo in tali mā euidēti° assignari pt puenire per mixtionē cholere cū flegmate aq̄so augmētato i cerebro per viā idigestionis. Ex quoꝝ duoꝝ cōmixtione ad inuicē acqrit̄ salsedo. ꝑma ꝑmi. caꝑ de humoribꝰ in facto eē Et lꝫ salsedo in mā acqri possit per modū putrefactiōis: qa tñ in viro isto nō apparēt signa putredinalē calorē testificātia: ꝛ appet ꝑmāsiua salsedo in mā: iō euidētius deducit̄ ipsam puenire ex mixtione ꝑdicta materierū ꝙ ex putrefactione ipsarū. ¶ Silr lꝫ flegmatica salsa mā qñqꝫ in ore huiꝰ viri repītet cū sensatione fumose adustionis: deduci tamē posset manifeste ꝙ talis materierū adustio nō fit in ipso cerebro. Appent eni multe vigilie ingetudo dormitionis: corruptio uehemēs: sitis ꝛ oris amaritudo: spēs alienationis: uel corruptionis in opationibꝰ sensuū iteriorū: quoꝝ neutꝝ in hoc viro appet. iō subtiliꝰ videt̄ eē dicēdū ꝙ in epate ei° assignet̄ caliditas adustiua māerū cholericaꝝ: que cholerica mā aliq̄liter adusta siue substātialr̄ trāseat ad caput: siue per modū euaporationis cōmixta aq̄so flegmati: cuius multitudo repit̄ in cerebro sit̄ in eo ponit salsedinē ꝛ odorē ul̄ saporē similē ei qui puenit a corporibꝰ que adurunt̄.

Qd aūt in epate huiꝰ viri uestigiū adustiue caliditatis assignari possit ex multis deduci potest. ¶ Primo qdē ex colore ei° qui ad rubedinē cū obscuritate eleuat̄ est. ¶ 2° ex uenaꝝ extēsione. ¶ 3° ex habitudis ariditate. ¶ 4° ex tactu caliditatis acute impmētis. ¶ 5° ex cutis aliquāta soliditate. ¶ 6° ex multitudine gñationis cholere rubee. ¶ Et 7° qꝛ in hoc viro videnṫ appere signa decidētie cōplexionis ei° in adustā: quā pmutationē nō credo ipsū euadē posse: nisi fiat ɔtra opantia ex ꝑte regiminis sibi ɔueniēter assignādi. ¶ Ex qbꝰ oibꝰ diligēter ɔsideratis: uolo mihi satisfactū eē de eēntia egritudinis huiꝰ viri uarietate ei°: ꝛ accñtibꝰ ipsius. Est enim egritudo ei° mala cōplexio frigida ꝛ humida materialis cerebri iam declarata. ¶ Uarietas autē ei° est: qꝛ mala cōplexio diuersa inenit̄ in cerebro suo. ¶ ꝑ qdē diuersa: qꝛ cōposita ex facta que est in cerebro fixa: ꝛ fiēte que depēdet ab epate. ¶ Et iteꝝ diuersa: qꝛ ex diuersitate materierꝝ pueniēs: ut declaratū est. ¶ Et 3° assignat̄ diuersitas ex ꝑte accñtiū coicantiū materiā que qñqꝫ salsa cū adustionis uestigio: qñqꝫ sine eo repit̄. aliqñ do vo cū aliq̄li amaritudie. aliqñ sine ipsa repītat̄. ¶ Accidētia vo egritudis sunt catarrus qui qñqꝫ ꝛ rarus ad partē riçe ɔuertit̄. ¶ Qñqꝫ per ꝑtes musculoꝝ chordarū uenaꝝ ꝛ arteriaꝝ colli ꝛ gule descēdit ad spatulas. ¶ Aliqñ vo per palatū ꝛ uenas descēdit ad pect°: qd demonstrat ex nocumēto anhelitꝰ tussi ꝛ silibꝰ. ¶ Et qñqꝫ descendit ad stomachum qd appet ex dyaria uel fluxu uētris piodice appente iordinata tñ piodo magis ꝙ ordinata. Hec sunt que de dispositionibꝰ huiꝰ viri: uelut ueriora ɔtēplari potui. ¶ Et ex hoc fundamēto facile appere pōt ꝙ talis egritudo minat̄ sibi accñtia asmatis empimatis ptisis doloꝝ iuncturaꝝ lesionis stomachi ꝛ pluriū alioꝝ: vñ opꝫ ꝙ hic vir ꝛ pmptus ꝛ sollicit° fiat ad curationē sui: aliter male se habebit.

¶ De cura dictarum dispositionum per regimen sex rerum non naturalium. Cap. II.

Regatur igitur iste vir ex parte sex rerum nō nāliū regimine ɔfracto ex calefacientibꝰ ꝛ exiccātibꝰ que aduersent̄ dispōni cerebri: ꝛ in frigidantibꝰ ꝛ humectātibꝰ que dispōnē epatis respiciāt: qre si bene ɔsiderent ea que de cibarijs alterata erūt ex ꝑdictis in ꝑmo gradu caliditatis ꝛ siccitatis erūt cōuenientia lapsui cerebri: ꝛ erūt corrigētia caliditatē ꝛ siccitatem epatis que notabilr̄ eleuata est. Et qꝛ caliditas ꝛ siccitas ꝑmi gradus cōparata ad caliditatē ꝛ siccitatē scdi gradus erit sufficiēs remittē ipam: qm̄ remissum remittit intēsum ꝫm ueriorem viā: ut patet de aq̄ remisse calida que remittit intēse calidā: ideo tale regimē videret̄ esse ɔueniēs. ¶ Possē aūt ego dicē dulciꝰ ꝛ cū minori anxietate cibaria calida ꝛ sic. cōmisceant̄ fridis ꝛ hu. ꝛ eō sperans ꝙ discretiua potētia ad egritudinē calidā ꝛ sic. trāsmittet frida ꝛ hu. ꝛ eō. ut scribit̄ p° qrti de cura emitritei ꝫ Alexandrū. ꝛ 5° caū. sūma ꝛ cap ꝑmis. in cōpōne medicinarū ex cōtrarijs. ¶ Aer itaqꝫ ipius ad caliditatē ꝛ siccitatē parūper iclinet̄ ꝛ locus hitationis ɔsilr̄. ꝛ oīo euitet excessū humiditatis ꝛ igressū aqrū ꝛ maxie frigiditatē capitis ꝛ extremoꝝ: pcipit eni maximū nocumētū ex illis. ¶ 2° vo euitet cibaria uelociter corruptibilia: ut lac: vnctuosa multū ꝛ ɔsilia. ¶ Silr̄ effugiat uehemēter uaporosa ꝛ acuta: ut alleū cepe ꝛ silia illis. ¶ Effugiat etiā uaporosa cibaria oia: uelut legumina fructuū multitudinē ꝛ brodialia piguia. ¶ Et iteꝝ euitet cibaria magne viscositatis: uelut pastilis: piscīū multitudinē carniū ꝑtes cutāeas neruosas ꝛ pāniculares. ꝛ iter reliq̄ ab oī gñe salsoꝝ ciboꝝ abstineat: ꝛ in cibarijs suis ualde modicū salis accipiat: ꝛ acuti etiā aceti usū effugiat. ¶ Et ꝑpter eādē cām etiā caueat a potu aque frigide ꝛ usu ei° cū vino: nisi fuerit diligēter ꝑcocta. ¶ Et vinū ei° sit albū non dulce neqꝫ illi vicinū: ſꝫ mediocritate saporis leui stipticitate participās. ¶ Et 3° ꝑncipalr̄ a fortibꝰ excercitijs abstineat. ꝛ ꝑpe sup cibo: ꝛ in sūma gescē utiliꝰ est ei ꝙ uehemēter exercitari: lꝫ motꝰ ꝑgressiuus mediocris sit ei conuenienter utilis. ¶ 4° adhuc in mō sue cibationis euitet cibi q̄titatē magnā: imo meliꝰ est ei parce comedē: ꝙ in cibatiōe saturitatē cōplere: etiā abstinētia per quā corpus inanit̄ in exiccando reumata ꝛ catarros est ualde conueniens. ¶ 5° vo dormitionē effugiat imediate post cibū factā: ꝛ etiā diurnā in q̄tū pōt: imo nō dormiat ꝑpe cibū: nisi saltē trāsierit hora cōpleta ꝛ dormiat eleuato capite nullomodo resupinus: ſꝫ ad latera declinās ꝛ ꝑus sup dextro: deide sup sinistro latere: reliquo vo tpe vigilet: ita ꝙ mēsura somni in die nāli non fiat amplioꝛ ꝙ septē horaꝝ. ¶ Pro altera vo re non nāli oino effugiat accñtia animi uelocē ꝛ fortē motū in spiritibꝰ ꝛ humoribꝰ impmentia: sicut iracūdiā furiā ꝛ ɔsilia: imo spem bonā in sua curatiōe letāter accipiat i altissimo deo ɔfidēs.

¶ De cura dictarū dispōnū per medicinalia. Cap. III.

Ro regimie vo hꝰ viri ꝑ medicialia ꝑmittēdū est. ꝙ qꝛ in hoc viro diuerse sūt egritudies ꝛ accñtia diuersis opꝫ uti itētionibꝰ ꝛ istris curatiuis. cū quelibet illarū egritudinū ꝛ accñtiū uertat ad se curationē necessariā. Sūt aūt egritudies in hoc viro. ¶ pª qdē est mala cōplo cerebri frida ꝛ hūida. cuiꝰ accñs est descēsus māe catarriçātis ad pectꝰ. ¶ Et 2m accñs ē asma. Et tussis fortis cū mltitudie sputi. ¶ Et 4m est corruptio ul̄ ipedimētū digōnis. ¶ Et 5m est fluxꝰ dyaricꝰ qñqꝫ eueniēs. ¶ Et 6m est dolor circa spatulas ꝛ collū eueniēs ꝙ qñqꝫ extēdit̄ usqꝫ ad genu. ¶ Et 2ª ꝑncipalis egritudo est mala complo epatis calida ꝛ sicca: cuiꝰ accñs est qñqꝫ cholerica febꝛ. supueniēs. ¶ 2m accñs est ardoꝛ in urina qñqꝫ supueniens. Cum igit̄ hec accñtia sint ꝙ plurima: ideo visū est mihi vnicuiqꝫ illoꝝ per se ordinate puidere. ¶ Premittēdum ꝑmo ꝙ in curationibꝰ uariaꝝ egritudinū cōplicataꝝ ꝑncipiū assumi debet ab ea sine cuius curatione reliq̄ curari nō pñt: cū igit̄ dispō cerebri videat̄ esse suspectio: oibꝰ alijs opꝫ necessario ab ei° curatiōe etiā icipe eiqꝫ ꝑncipalr̄ attēdē. Et qꝛ post ipam nocumētū in anhelitu est

multū piculosius. iō p ponā instr̄a rectificatiōis cerebri. 2° epatis. 3° pectoris. 4° ad alioꝝ accitiū curā pertrāsibo ꝛc.

¶ Ad catarrum.

Itaqꝫ pro regimine ad cerebrum cōuenienti. 8. instr̄a mihi necessaria visa administrabo. ¶ Quoꝝ pm̄ est ut eger iste mane hora electa flobotomet̄ de basilica dextri brahij per quā educant̄ sanguis. ʒ. v. ad alleuiādūꝫ epar: ꝛ diuertēdū mām ad caput solitas effundi. ¶ 2m vo instr̄m est ut sequēti die vir iste purget̄ cū. ʒ. j. aut duobus. ℈. pillaꝝ cochiaꝝ. educūt eni mām cholericā ꝛ flegmaticam a capite: ꝛ inferiorib⁹. ꝛ sunt utilime oib⁹ in qb⁹ pseuerāt catarri. in estate ꝛ in hyeme. ut 5° tertij. cap de cura catarri. litteralr̄ colligēdū. Exhibeant̄ itaqꝫ in aurora ꝛ dormiat eger post eas pcipue per horā: ꝛ qnta hora ab assūptione earuꝫ accipiat cyathū aque ordei cum pauco çuccaro calefacte: ꝛ i sexta hora prādeat. ¶ 3m instr̄m est ut vir iste postq̄ fuerit euacuat⁹: accipiat hoc digestiuuꝫ calidū hora pdicta: ꝛ ɔtinuet ipm ad minus dieb⁹. x. Cuius descriptio. ℞. sy. de endiuia: mel. ro. sy. de sticados. añ. ʒ. 5. aque cicoree: ꝛ betonice. añ. ʒ. j. 5. misce. ¶ 4m instr̄m est ut tpe quo assumit hoc digestiuuꝫ: saltē oi tertio sero per vnā horā uel duas post cenaꝫ accipiat vnā pillam assaiaret descriptiōe Auic. pa tertij. trac. p. ꝛ finali cap. distrahūt eni a capite ꝛ repmunt mās ad ipm ascēdētes. ¶ 5m instr̄m est ut tpe digestiui pdicti intēdat̄ ad diuersionē mārū: ꝛ de numero eoꝝ que leuiter ꝛ secure diuertūt: est lōga ꝛ fortis fricatio mēbroꝝ iferioꝝ cuꝫ pānis calidis ab inguinib⁹ usqꝫ ad pedes: trahēdo iferius ꝛ a spatulis usqꝫ ad nates: ꝛ ab humeris usqꝫ ad manus. Mot⁹ eni mēbroꝝ inferioꝝ est ualde iuuatiuus per catarrum: ppter attractionē mārū ad iferiora. ¶ 2m diuertēs ꝛ forti⁹ est admistratio clisteris huius. ℞. folioꝝ blete: mercurialis: malue: furfuris. añ. pugillū vnū. assari: betonice. añ. pugilluꝫ mediū coquantur ɔueniēter. ꝛ ex hac decoctione diligēter expssa accipiatur lib. j. olei violarū: ꝛ de croco añ. ʒ. j. 5. iere Hal. ꝛ çuccari ru. añ. ʒ. vj. salis cois. ʒ. 5. accipiantur in mane. ¶ 3m diuertēs ꝛ mediū iter ista est freqūs appositio uentosarū sup natib⁹ ꝛ spatulis ꝛ nō scarificent̄ nisi in loco appōnis earū uehemens appareat sanguis uestigiū. ¶ 4m diuertēs ꝛ utile iter cetera est puocatio emorroidarum: sed pprie ɔueniētior est magis post euōnes iteratas: fricent̄ itaqꝫ extreme ptes itestini cū folijs fici: aut cōsolide maioris: uel cum aliquo rugoso cortice arboris: aut cū pāno aspero. uel earuꝫ fricatio fiat cū felle tauri calefacto: cū modico salis uel pulueris arthanite. ¶ Sextuꝫ instr̄m pncipale est: ut post assūptionē syrupi vir iste euacuet̄ cum pillis cochijs iam pdictis qb⁹ addi pōt. ℈. j. pillaꝝ de sarcocolla: ꝛ obhuent̄ in hac euōne que dicta sunt in pma. ¶ Attēdēdo tñ q̄ eger nō debet eē ɔtētus vna uel duab⁹ euōnibus: ſꝫ debet eas reiterare totiēs quotiēs digōnis uestigia cōplete apparēt: qm̄ talis est regula in curatiōe egritudinū cronicarū obuuanda: ꝛ si uideret̄ viro sapiēti regēti hunc egrū pdicto syrupo posset fieri additio syrupi de calamēto aut syrupi de prassio grā capitis ꝛ syru. ro. oxiçacare ꝛ similiū gratia epatis. ¶ Septimū instr̄m pncipale est: ut vir iste post predicta assuescat oi die sel̄ lauare caput suū cū lixiuio acuto ꝛ cū sapone: deide bn̄ diligēter exiccare ipm ꝛ hoc ɔtinuare p spatiū. x. dierū memorādo semp in hoc tpe accipe aliq̄ de pillis assaiaret supius tactis. ꝛ tpe haꝝ ablutionū caueat expon̄e se aeri frido fulciēdo caput suū cuꝫ tecturis ɔuenietibus. ¶ Octauū instr̄m pncipale est: ut postq̄ oia pdicta expleta fuerit gescat eger per. 4. ul̄. 5. dies. Et tūc prius raso capite applicet̄ ei per totū hoc empl̄m. ℞. succi calamēti uel mētastri. ℈. 5. farie fabaꝝ ꝛ orobi. añ. ʒ. iij. pulueris costi macis. añ. ʒ. 5. gnoꝝ sinapis. ʒ. j. pl̄ueris stercoris colūbini. ʒ. ij. pl̄ueris maiorāe. ʒ. vj. bulliat lēto igne: liniat̄ g̃ totū caput ex eo: qm̄ rubificādo uesicat ꝛ mās a pfūdo cerebri attrahēdo ɔsumit. ꝛ in cerebro ɔfortationē notabilē relinquit sibi ɔsideras cōponētia. Hec de dispōne cerebri sufficere uident̄.

¶ Ad malā cōplxōnē epatis.

Iam vo ad curā epatis trāsire oportet: cui q̄tuor remedijs mihi puidēdū eē appuit. ¶ Primū itaqꝫ est ut eger iste plurib⁹ dieb⁹ accipiat. ʒ. iiij. aque endi. cū. ʒ. 5. pulueris epatis lupi in furno exiccati ꝛ pulueriçati. ¶ Secūdū vo pncipale istr̄m est: ut iste vir assuescat comedē carnes codiaꝝ elixatas: qm̄ a ppetate ɔfortāt hec oia epar. 14. tertij. cap de curis vnūlib⁹ epatis. Sūt aūt codie limacie magne cū testis rubeis sup spinas ꝛ dumeta iuēte. ¶ 3m instr̄m pncipale est: ut iste vir q̄si semp añ oē cibariū per lōgū tēpus accipiat rotulā vnā ɔfectionis dyarodō de scriptione Nicolai in antido. que sit pōderis. ʒ. ij. ¶ Quartū instr̄m est: ut sepe iste vir in dieb⁹ caloris assuescat epithimare epar suū cū pāno lineo lōgitudis spāse ꝛ latitudis. v. digitoꝝ ifuso in hāc mixtionē actu tepidam. ℞. aque absinthij cicoree ꝛ rosaꝝ añ. lib. 5. spodij. ʒ. j. 5. croci. ℈. j. rosarū sandaloꝝ amboꝝ. añ. ℈. ij. cāphore. g̃. vj. aceti coclearia. v. misce diligenter.

¶ Ad asma.

Pro regimine vo tertij accitis qd̄ est Asmatrib⁹ remedijs mihi visuꝫ est cōueniēs puidere. ¶ Quoꝝ pmū est: ut mane ꝛ apud uesperas ꝛ iteꝝ i sero tpe itroit⁹ ad lectū vir iste sepe teneat i ore suū de hoc electuario. ℞. loch de papauē. loch de pino. añ. ʒ. 5. incorpent̄ cū bona ɔtritione. ¶ Secūdū medicamē est ut vir iste oi q̃rto mane in aurora accipiat. ʒ. iij. el̄uarij dyaprassij descripti a Nicolao in antido. cū. ʒ. ij. aque decoctionis radicū ligritie munda. cū pauco croci ꝛ calefacte. mūdificat eni ꝛ expurgat pect⁹ dilatādo vias anhelit⁹. ¶ Tertiū vo remediū est: ut oi sero cū uadit ad lectū faciat iungi pect⁹ suuꝫ cū hoc linimēto. ℞. olei de croco: olei lilioꝝ albo. añ. ʒ. j. pulueris ireos croci aristo ro. oppoponacis. añ. ℈. j. terātur oia ultimata cōtritione sil̄: ꝛ ex eo calidū fiat ut dictum est.

¶ Ad nocumētū digestionis stomachi.

Pro regimine vo quarti accidētis. s. nocumti digestionis cōferre pñt quatuor instrumēta. ¶ Primum est usus frequētat⁹ mēthe aromatice: cui⁹ stipes ad rubedinē tēdit in cibis accepte. ¶ Secundum vo instrumētum est: ut semp ante omnē cibuꝫ accipiat rotulā vnā. ʒ. ij. huius cōfectionis. ℞. spērum el̄uarij de ligno al̄. descriptione Auicēne 5° can. summa pma. ʒ. j. spērum aromatici ro. sm̄ Gabrielē. ʒ. 5. çuccari al. ʒ. iiij. cū aqua absinthij fiat cōfectio in rotulis. ʒ. ij. ¶ Tertiū vo instrumētum est: q̄ vir iste cū medio cyatho aque decoctionis macis calide saltem bis in septimana accipiat. ℈. j. pulueris ameos. ¶ Quartū instrumētum est: ut sepe faciat iungi stomachum suum cum hoc vnguēto. ℞. olei nardini: olei de mastice. añ. ʒ. j. macis: mēthe ameos spice assari. añ. ℈. j. gaꝝ ℈. ij. cere quātum sufficit fiat vnguētum mediocris tenacitatis cum. ʒ. media resine.

¶ Ad dolorem colli ꝛ spatularum.

Ad curā vo alterius. s. qnti qd̄ est dolor musculorū colli ꝛ spatularum cōferunt oia mundificantia caput ꝛ uētosarum applicatio sup ꝛposita in regimine capitis: ꝛ affert ei iuuamētum notabile hoc linimētū spatulis frequēter applicatū ꝛ collo. ℞. olei onfancini. ʒ. j. olei de euforbio. ʒ. 5. salis cois torrefacti ꝛ bn̄ triti. ʒ. ij. cōquassent̄ simul: ꝛ ex eo actu calido fiat ut dictum est.

¶ Ad dyariam periodicam.

Ad regimen vo alterius accidētis qd̄ est periodica dyaria videt̄ mihi q̄ couenientius est ipsam nature regimini dimittere q̄ itercipe eam nisi supfluēdo debilitaret. Si autē pduceret ad hoc puidendum ei duplici instrumēto. ¶ Primum est q̄ semper ante cibuꝫ accipiat rotulam vnam huius confectionis. ℞. conserue citoniorum. ʒ. iij. masticis. ʒ. j. menthe macis añ. ʒ. j. cum modico vini citoniorum diligenter incorporentur in mortario: ꝛ fiat confectio in rotulis. ʒ. iiij. ꝛ accipiat̄ vna ex eis. ¶ Scōm vo istr̄m est clistere hoc. ℞. coriādri pparati gra

norũ mirti: cupularum glandium: seminis plantaginis: ꝛ scatie. añ. ℳ. j. feniculi: cimini: anisi. añ. ℳ. s. granorum granatorum exiccatorum. ℳ. ij. de earum decoctione accipiatur lib. j. olei rosarum. ℥. iij. mell' rosati colati. ℥. j. piguedinis renum hirci. ℥. ij. dissoluant' oia simul ꝛ fiat clistere.

¶ Ad febrem cholericam.

Si aũt supueniret huic viro febris cholerica ad ipi' curationẽ ɔferunt digões ꝛ euões supius dicte: attẽdendo tamen ꝙ in digerẽtibus ꝛ euacuantibus medicine debent eligi aduersantes cholere ualde potẽter. parum vo aut minus debent esse flegmati appropriate.

¶ Ad ardorem urine.

Pro cura vo ultimi accñtis. s. ardoris urine qui pueniet ex acuitate cholice mãei ꝛ salsi flatis cũ illud ɔtiget: utat' ista tragea: de qua semp accipiat coclear vnũ añ cibũ ꝛ mediũ post cibũ. Cuius descriptio. ℞. seminũ endiuie scariole aceto. añ. ℥. ij. seminum portu. lactuce. añ. ℥. iiij. gnoꝝ papaueris al. medulle pinearũ minutim icise. añ. ℥. j. seminis iusqami. ℥. j. s. pulueriçent' pulueriçãda: ꝛ cõmisceant' cũ duplo põderis oiuz de çuccaro albo: ꝛ accipiat' ut dictũ est. Ego eniz utiliora ꝛ securiora remedia: ut nũc huic viro eligẽ nõ potui. Oipotẽs aũt ꝛ misericors hec oia dirigat in salutẽ illius. Ad laudẽ ei'. Amen.

Consilium. 78. De flegmate salso.

Non leuiter cõsiderãduz est circa dispositionẽ huius viri cõmẽdatissime urbis Uincẽtie ciuis. est eniz dispositio ipsa in capitulo acuti catarri collocãda: que cũ ineptitudine sue curationis magna plurimũ pducit ad accidẽtia praua inferius declarãda. ¶ Uniuscuiusqz autez salsi flegmatis vident' tres pncipales ab auctorib' colligi spẽs ſm triplicẽ causarũ effectiuarũ respectũ. Est enim vna de causis salsi flegmatis caliditas putrefactiua ipsius: ppter quã ptes eius aquose terreis uehemẽter cõmixte in salsedinẽ cõuertunt'. ¶ Secũda causa est adustiua caliditas que ꝯtit ptes flegmatis in cinerẽ. ꝛ ipse cũ aquosis ptib' flegmatis cõmixte salsedinẽ efficiũt eo modo quo pma pmi. cap. de humorib' exẽplificat Auicẽna de cinerib' cũ aqua coctis faciẽtib' salsedinez in aqua fieri. ¶ Tertia causa salsi flegmatis est famosior. qꝛ ab auctorib' usitata magis. etiã qꝛ frequẽtius in hoie multiplicata repit'. ꝛ est ut multis ptib' aqueis isipidi flegmatis cõmisceant' cholerice mãe multũ amare. qꝛ aduste cõmixtione eq̃li. Nõ itelligo autem ego equalitatẽ mixtionis põderalis. ut. j. lib. flegmatis. j. lib. cholere cõmisceat'. sed itelligo eq̃litatẽ actiuitatis cholere i flegma ꝛ passibilitatẽ flegmatis ab illa. Si. pportio eẽt eq̃lis arithmetica nõ dubito ꝙ in tali cõposito remaneret amaritudo fortis. ppter maiorẽ actiuitatẽ amaritudinis in cholera q̃ isipiditatis in flegmate. Et pñt colligi sermones isti pma pmi. cap. preallegato. ꝛ 2° nãlium virtutũ. ¶ Et ex hoc fundamẽto vificari põt famosa ꝛ per scolas uẽtilata diuisio triũ spẽrũ salsi flegmatis: quoniã aliqñ fit tale per modum putrefactionis. aliqñ per viã adustionis. ꝛ aliqñ per viã cõmixtionis. ¶ Utrũ aũt oẽs tres predicti flegmatis salsi species in quacunqz pte corpis fieri possint. dicẽdum est ꝙ nõ sed ut in plurib' hoc flegma salsum efficit' aut in epate aut in uenis magnis aut in spatiositate mẽbroꝝ magne ɔcauitatis ꝛ extẽsionis. uelut sunt amplitudines cerebri iter ɔuexus eius ꝛ cõcauum pie matris: ꝛ inter panniculos predictos: aut inter ipsos ꝛ cranei cõcauitatem. similiter in cõcauitate pectoris stomachi uesice ꝛ similium. Credo aũt ego ut pluri mũ hoc flegma fieri salsum in uenis magnis a quacunqz de numero illarũ triũ causarũ fieri ɔtingat ipsum salsũ. ¶ Et ex hoc fũdamẽto ɔtẽplator facile poterit itelligẽ causas oẽs salsi flegmatis effectiuas. Si eni tales cause pmitiue fuerint patet ꝙ aer calidus: iterim dieb' canicularib' ꝛ sub radijs solis multum morari: ꝛ frequens usus ablutionis capitis absqꝫ ɔuenienti exiccatione: freqũẽter ɔuersari in thermis ꝛ in stuffis: in cibis ꝛ potib' crapulãdo excedẽ: ꝛ multum luxuriari: ꝛ pprie cuz repletione agẽ: ꝛ vini fumosi ꝛ acuti multitudo: ꝛ iuriũ pinguiũ cum aromatib' freq̃uẽs usus ꝛ sumẽ freq̃ũẽter ɔfectiões calefaciẽtẽs cũ cibis: sicut. çç. confectio de cinamomo de nuce mus. de galãga ꝛ silibus: ut est modus platoꝝ nr̃is tpibus diuitũ ꝛ potẽtũ. Et ɔsilr multa stomachi repletiõe uti ꝛ accñtibus aie furiã ꝛ iracundiã inducẽ solentib'. ꝛ uehemẽs. s. sup cibatiõe mot' seu exercitiũ ꝛ festina ꝛ plixa post cibũ dormitio. Hec inq̃ oia omnium causarum primitiuarũ que salsum flegma possunt efficere per se uel reductiue cõplectunt' numerũ. ¶ Et ex istis considerãti facile apparẽ põt sufficiẽtia causaꝝ corpaliũ uel antecedentiũ flegmatis iaz pdicti. ¶ Et ex istis ultimate ɔcluditur que sit causa coniuncta catarri salsi. est eni ipsa materia que a uenarum ɔcauitate effusa ꝛ in poris recepta per vias expulsionis educitur. ¶ Ex quo iteꝝ 4° facile intelligere potes uarietatẽ catarroꝝ a via effusiõis acceptã. ¶ Si enim materia multiplicata in capite descendat ad pectus: tunc catarri pprie denoiationẽ accipiat iuxͭ sniam ueteris ꝛ Cõmẽtatoris affoꝝ 7ª. ſmone illo. Catarri in supiori uẽtre in saniẽ ɔuertunt' in quatuor dieb'. ¶ Si aũt mã descẽdat ad fauces ꝛ circa collũ branci nomẽ sibi sortit'. ¶ Cum aũt materia talis ꝛ pprie acuta descendat ad nasum per riçam: tunc denoiat' coriça. ¶ Et pꝫ ex hoc ꝙ si materia descẽdat ad ptes colli posteriores tumorẽ ꝛ dolorem efficit in eis. ppter quã vulgus dicit collum esse inchordatuz. ¶ Et adhuc attẽde ꝙ qlibet de numero catarroꝝ pdictorum fieri põt per viam defluxus. ꝛ ita ut in plurib' ɔtingit ꝙ materia in multa q̃ntitate ꝛ in tpe breui per pdictas vias a capite descẽdit. ¶ Aut fieri põt per modũ trãsitus mãei pauce aũt paulatine per pdictas vias. ꝛ hec est spẽs quã nõnulli sapiẽtes ꝛ vulgus etiam dicit reuma uel stillicidum.

Unde ex omnibus istis inuicem bene collectis diligẽs ɔsiderator poterit intelligere signa catarrorum de numero enim signorũ aliqua a sapientibus dicuntur pronostica futuri catarri que sunt plura. ¶ Primum qꝛ patiens ante descẽsum mãerum lõgo tpe sentit caput eius grauatũ esse ut in plurib'. pꝫ a pñtia multi flegmatis posse puenire. ¶ Scõz signũ est qꝛ isti qñ capita sua sẽtiũt leuia: hoc est ppter ebullitionẽ cholerice mãe vincentis flegma a qua eleuant' uapores subtiles multe mobilitatis qui spũi sensibili cõmixti cerebrũ ꝛ pãniculos alterãt alteratiõe leuitatis cũ mobilitate. Et patet ꝙ hoc signuz appropriatuz est potẽtie tactiue. ¶ Si aũt spũs ipi talib' uaporib' cõmixti alterãt organũ imaginatiue potẽtie: tunc patet ꝙ corrũpit' opatio eius: ita ut imaginent' aliqui ꝙ uolare uelint. Sẽsata enim impmũt suas spẽs in spũm ꝛ organa. vnde imutantur potẽtie sentiẽtes. sed sensatũ est uapor subtilis ꝛ ad superiora mobilis quare ꝛc. Et possunt hi sermones colligi 2° de aia. circa finez. ꝛ pma tertij. tractatu quinto capitulo primo. ¶ Tertiũ signũ pncipale est ꝙ patiẽtes qñqꝫ sentiũt caliditatis uaporose subitã impssionẽ. qñqꝫ in cerebro suo frigiditatẽ inualescẽtẽ: ac si per ipm ꝛ pãniculos fluẽs aq̃ actu frigida moueret' ad diuersas dr̃ias positionis. ¶ Et pmuz qdẽ sustẽtat': eo qꝛ duz ebullit cholerica materia magna pcipit' ab ea caliditas: ꝛ qꝛ uapor qui a tali mã eleuat' est resolubilis: ideo cito euanescit illa caliditas: ꝛ remanẽt partes flegmatis mobilitate ꝛ fluide in uenis hinc inde discurrẽtes. qꝛ remota fuit causa actu notabiliter calefaciẽs. ideo tunc flegmata habent potentiã infrigidandi quã primo non habebant. ¶ Et ex hoc signo colligitur uerificatio cuiusdam apparentis. Istis enim hoibus apparet ɔtinua molestatio nunc tegendi: nunc detegendi caput: nunc sentiendi sudorem calidũ: nunc frigidum. ¶ Quartũ signum est sequẽs ex predictis ꝙ quãdoqꝫ caput ꝛ adiacẽtes partes: quandoqꝫ calide: quandoqꝫ actu frigide percipiuntur a tangente.

¶ Quintū signū est ꝙ color capitis ꝛ faciei nūc declinat ad albedinē claraꝫ nunc ad albedineꝫ palliditati cōmixtam. ¶ Sextū signū est uarietas in dormiēdo ꝛ vigilādo: qnqꝫ eni vigilatiui sunt: quādoqꝫ vo dormitatiui. ¶ Septimū signum est ꝙ talis dispō ꝓnuntiaꝛ in hn̄tibus iferiora mēbra calida: superiora vo frigida. ¶ Octauū signū cōpletiuuꝫ est ɔueniētia alioꝝ pticulariuꝫ: ut ꝙ homo nunc utaꝛ regimine calefactiuo: ut exercitio ꝛ cibis calefacientibꝰ. aliqn̄ infrigidatiuo: ut ocio lactuca: ꝛ sīlibꝰ: ꝛ ꝑꝑe fructibꝰ horarijs. nihil enim ita uaporosū ē: uelut fructꝰ. 5ᵒ tertij. cap 5ᵒ

Reliqua vo huius dispōnis signa demonstatiua dicuntur a sapientibꝰ. ¶ Primū ipsorum est actualis materiei descendentis sensatio a patiente per aliquam predictarum viaꝝ. ¶ Scōm signuꝫ est punctio: mordicatio: uel excoriatio in vijs descensus notabiliter percepta. ¶ Tertiū signum est frequens sternutatio: eo qꝛ hec est materia humectans: ꝛ multa uentositate replens caput calefaciēdo ipm̄. ꝑpter qd̄ incitatur virtus expulsiua ad uehemēter ꝛ cito agitādum materiā: ut expellat ipsam: in quo motu accidit sonitus sternutatio nūcupatus. ¶ Quartū signum est oris ꝛ totius palati siccitas cum repsentata salsedine notabili. ¶ Quintū signuꝫ est sitis in ore pcepta: ꝛ cuꝫ potu nō sedaꝛ. ¶ Sextum signuꝫ est nocumētū notabile a superueniente febre perceptuꝫ. ¶ Septimū signū est faciei rubicūditas sine magꝫ uenaꝝ extēsione. ¶ Octauuꝫ signū est nasica itelligēdo per eaꝫ ꝓlationē ſmonis in naso resonantis. Alia aūt lr̄a dicē solet nausitas. ꝛ est ut qn̄qꝫ multiplicata mā ſm partē ad stomachū descēdēs inclinet ipm̄ ad euomendum: ꝛ est nausee interpretatio. ¶ Nonū signum est ab exeūte mutato. qꝛ qn̄qꝫ exiēs est mā subtilis calida ꝛ acuta: que sensu tactꝰ ꝛ gustus pcipiꝛ ꝛ salsa ꝛ non amara. ¶ Aliqn̄ vo mā est subtilis ꝛ aquosa: lꝫ salsa pcipiꝛ ꝛ hec sūt ꝑꝑie augmēti huius dispōnis signa. ¶ Aliqn̄ exiēs est mā grossa in substātia eq̄lis que uehemēter calida pcipiꝛ ꝛ salsa. ꝛ hoc ꝑꝑie accidit in statu in quo uehemēter est in salubri catarro putrefactio ꝛ digestio mãerum. ¶ Decimum signū est pulsus uarietas in suis differentijs. est enim pulsus magnus ꝛ uelox. qn̄qꝫ duritiei. qn̄qꝫ lenitiei attinēs ſm uarietatē indispōnis arteriarum. aliqn̄ a cholera. aliqn̄ a flegmate facte nō raro hic pulsus magnus uelox est. ꝛ ꝑꝑie in augmēto ꝛ statu. Aliqn̄ vo paruus ꝛ uelox ꝛ frequēs ut in principio ꝛ declinatione. ¶ Undecimū signum est ꝙ urine istoꝝ in colore suo i uꝉi pncipio i gradu citrinitatis notabiliter sunt eleuate. In augmēto vo ꝛ statu ad igneitatē tendunt notabilē. substātia autē ipꝛum grossitiei magis attinet ꝙ̄ subtilitati: eo ꝙ pl's de flegmate repiꝛ ꝙ̄ de cholera. qꝛ ipa euaporat ꝛ non pōt urinas tenues efficere cum non remaneat. ¶ Circularis aūt regio in hac dispōne. i. ɔtētū tale in colore suo ad citrinitatē tēdit notabilem cuꝫ granulis p eius corpulētiā vndiqꝫ dissemīatis ꝑpter uapores cholericos in flegmatica mā sua viscositate inclusos. iux̄ illud aucteticum Egidij. In circli seriesi ḡnula fixa teneꝛ. In cerebro secreta latet ɔfusio cāe. ¶ In regione vo aerea uri naꝝ. i. in ea que per digitalē mēsurā aeri vicina est plīma sunt ḡnula in eius supficie sparsa que demrāt egritudinē esse actu i ꝓximo. iux̄ illō. Granula reumatice semp sūt necīa cāe. ¶ Et nō ꝙ hec sig̃ potētissima sūt. eo qꝛ sufficiēter cōplectunt explicite uel iplicite oia ḡna signorū que in medicina sciri pn̄t quocūqꝫ u olumie accuratissime ad hoc bn̄ plecto.

Unde ex oibꝰ pdictis appet dispōnē istā esse ualde difficileꝫ. Ipa eni medicos oēs ꝙ̄tucūqꝫ illustrissimos in sui cōprehēsione uehemēter fatigauit. ut ab eoruꝫ sentētijs plegere potes. Est iteꝝ hec dispō ualde uerenda. Ipius eni mā in cerebro mꝉtiplicata ꝛ toto capite aut ibi fixa remanebit ꝛ successiua sui lesione ꝛ dilatatiōe poterit in cōplete oppilare oēs uētriculos cerebri: ꝛ facē epilepsiam: aut cōplete ꝛ facere apoplīaꝫ: aut collecta in anteriori pte organica sensus cois facit subetb: aut in posteriori pte cerebri multiplicata magis ꝛ per adustionē ɔuersa in melīaꝫ poterit facē ɔgelationē: uel ipa eadē adusta in aliq̄ pte cerebri collecta apostema in ipso poterit efficē sibare uel demonīū noīatū. Et si ista mā sine adustiōe ebulliēs tn̄ in cerebri pāniculis collecta fuerit aut in medullari substantia efficē poterit apostema Carabitū noīatuꝫ. ꝑma tertij. tractatu 3ᵒ. aut nūcupatū Sirsen. 9ᵒ Almanꝭ. cap. 3ᵒ. ¶ Si autē hanc dispōnē mā efficiēs nō fuerit in cerebro geta: sed vtutē stimulās ꝑpellaꝛ ab ea ad aures pulsa per uētriculū mediū in eis apostema efficē poterit: a p oculos vo obtalmiā aut cecitatē subitā. ad colatoriū vo subito depulsa suffocationem efficē posset. Si vo per uenas iteriores talis expellaꝛ mā signātes efficē posset piculosas. ¶ Si vo ad pectꝰ facile ptisiꝫ ꝛ piplemoniā causare poterit. ¶ Si vo ad meri ɔcauū aut uenas deferaꝛ ad stomachū nauseā abomiationē fastidiuꝫ subuersionē ꝛ uomitū ꝛ nocumēta digestionis iducē poterit. ¶ Et si per posteriorē ptē cerebri ꝑpulsa fuerit ad originē nuche ibi utriusqꝫ medietatis nuche cōpletā faciēs oppilationē ad vniuersalē palisim pducē poterit. Uide ꝙ̄tuꝫ uerēda sit hec dispō: pp qd̄ ad ipsiꝰ curā festinādum est.

¶ De cura per dietam. ꝛ primo de aere. Cap. II.

Oportet itaqꝫ laborātes hac dispōne regi per res nō nāles oēs iclinatas ad ifrigidationē notabilē cū leui humectatiōe: que tn̄ nō euacueꝛ a refractione ipsiꝰ cū exiccātibꝰ. ¶ Et pmū qdē horū pbaꝛ. qꝛ in mixtione taliū mãeꝝ potestatiue dn̄aꝛ cholera que idiget refrigidāte remittēte caliditatem ꝛ acuitatē eiꝰ. ꝛ ipsa eadē siccitate sua ptes flegmatis adustas uel igrossatas efficit. vn̄ idiget humectāte sibi ɔtrario. subdn̄ante tn̄ respectu ifrigidātis. ¶ Silr̄ cū in tota mole mãerū ꝙ̄titate aut saltē eq̄litate iueniaꝛ flegma opꝫ ꝙ corrigatur augmētū humiditatis eiꝰ per cōmixtionē exiccātiū sibi ɔriorū. ꝛ ista est vna ꝛ pncipalis de causis: pp q̄s ego ɔsideraui maximā eē difficultatē catarroꝝ acutoꝝ. difficile eni est admistrare istā ita moderate refractionis: ut ipsa ɔferāt excessui vnius uel duoꝝ nō nocēdo alteri de pdictis ꝛ ecōuerso ꝛ tu ɔsidera ꝙ facilius pferunꝛ ꝙ̄ ope cōpleantur. ¶ Propter qd̄ vir iste morā ɔtrabat in aere uel camera in estate frigida. in hyeme vo remisse caliditatis: cuius etiā aer in siccitate nō multū eleueꝛ. ¶ Silr̄ uestes eius que corpus mediocriter calefaciant. ꝛ ꝑꝑie tn̄ caput eius suffulturis decenter calefaciētibꝰ custodiaꝛ ne ab aere frigido: ꝛ multoꝝ uapoꝝ eius pn̄tia ledaꝛ ut ɔsueuit. ¶ Euitet māsionē terraneam: ꝛ fontibꝰ uel aquarū cursui vicinā. ꝑpter qd̄ utile foret ei in camera nouissimis tabulis suffulta cōmorari: in qua tn̄ ignis multe flāme ꝛ fortis nō accēdaꝛ: ɔiter reliqua summope studeat ne exponat se flatui uēti ualde frigidi multā humiditatē spirātis in aere: ꝛ ꝑꝑe post flatuꝫ meridionalis uenti.

¶ De regimine per cibos ꝛ potus. Cap. III.

Difficillimū est repire aliquē cibū uel medicinā cibalē que sit aduersari possit tribus supradictis. ꝛ de ꝑ nō est dubiū cū i corpe humano opeꝛ a mā pcise. 2ᵐ etiā est difficile: eo qꝛ in eodē cibo mediciali uel medicina cibali nō ieniunꝛ sil' infrigidatio ꝛ humectatio ꝛ exiccatio. nisi fuerint medicine ɔtrariarū ptiū cū humiditate supflua actuali: ut possint iueniri in coriādro humido: in radice altee: ꝛ baucia ꝛ sīlibꝰ. ¶ Et p hāc causam necessaria fuit speculatio medicoꝝ ad iueniendū cōposita hn̄tia oēs opationes que necessarie forēt p plura simplicia in cōpositū redacta: que in eodē simplici medicamine iuenire nō potuerūt. ut 5ᵒ canon. sūma pma. cap 2ᵒ. ꝛ 10. practice. cap ꝑ. ꝛ 7ᵒ breuiarij cap 5ᵒ. ¶ Unde in ꝓposito si brodialia ꝛ reliqua cibaria omnia coquerenꝛ cum radicibus petrosellini dominantibus: ꝛ radicibꝰ endiuie subdominantibus: aut saltem preparentur cum radicibꝰ feniculi: ꝛ emulsione seminū coium quatuor frigidoꝝ posset hri regularis curationis modus utriusqꝫ pdictoꝝ correctiuus

¶ In sūma igit audacter ī frigidātibus ꝛ humectātibꝰ vīt iste uti p ōt a pncipio mēsis maij usqꝫ ad finē septēbris. reliq vō tp ēfaciat eadē refracta magis cū calefaciētibꝰ ꝛ exicātibus: vincēte tn̄ frigiditate in tota mole. ¶ Sit igit panis eius parūper simulagineus bn̄ fermētatus ꝛ coctꝰ absqꝫ tostura. ¶ De carnibꝰ laudabilibꝰ ꝛ piscibꝰ cōueniētibꝰ utat nō aromatibꝰ aut paucis: sed bn̄ croco rōnabiliter. ¶ Pastilia ꝛ cōdimēta mollia nō cōueniūt: etiā vitet fructꝰ specialiter recētes. ¶ Potus sit vinum subrubei coloris: dimittat fumosa. ¶ Quies plixa nō mihi placet: nec forte exercitium: qꝛ ponit spūs ꝛ humores in motu: sed fricationes extremitatum conueniunt. ¶ Caueat a multa ꝛ plixa vigilia. ¶ Securius est a mēsa recedere appetitu remanente ꝙ uētre saturato. ¶ Accidētia animę vitet nimia.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. IIII.

Cura huius dispositionis cōplet per sex intētiones. ¶ Prima itaqꝫ harū intētionū est vniuersalis euacuatio materierū. ¶ Secunda diuersio materierū. ¶ Tertia digestio. ¶ Quarta eradicatio. ¶ Quinta est particularis materierū a capite euacuatio. ¶ Sexta ꝛ ultima est capitis rectificatio.

Prima itaqꝫ intētio quadruplici īstrumēto cōpleri pōt. ¶ Primum est ꝙ hora electa fiat flobotomia de cephalica posita iter policē ꝛ indicē per quam sanguis educat in quātitate. ℥. iiij. uel v. ¶ Secūdū instrumētū est: ut die sequēti post flobotomiā soluat uenter eius his pillulis in aurora sumptis: post q̄s dormiat per vnā horā tm̄. nec comedat usqꝫ ad horas qnque. ꝛ tūc accipiat cyathū aque ordei cū çuccaro. ꝛ post ipam per horā vnā prādeat. ¶ Tertiū instrm̄ est ut si natura iuitaret ipsum aperiant ei emorroidas fricādo extremitatē itestini itrinsecus cum folijs ficus recētibꝰ uel siccis uel cōsolide maioris. aut exp̄matur itestinum ꝛ fricet cum pāno aspero cortice quercus cū aceto aut cum flobotomo: quousqꝫ educat quātitas sāguinis: debilitatē tn̄ excludētis. ¶ Quartum istrumētū est ad hāc intētionē: ut post flobotomiā uel euacuationē iā dictā puocet ei uomitꝰ imponēdo digitum uel pēnā uel aliud istrumētum agitatiuū isophagi. aut det ei in potu. ℥. j. syru. simplicis acetosi cum. ℥. iij. aque decoctionis radicū uel se. raphani minoris comestibilis.

Secūda intētio pncipalis multis cōplet instrumētis. ¶ Primo cum fricationibꝰ de qbꝰ iā dictum est. ¶ Secundo cum frequēti applicatione pānoꝝ multe caliditatis ad extremas partes. ¶ Tertia cum applicatione rubificātium medicinarum sup itrinsecis carnosis partibꝰ coxarum ꝛ tybiarum ꝛ natibꝰ: cum itētio est distrahere ad remota: aut sup spatulis brachijs ꝛ collo: cum intētio sit distrahere ad ꝑpinqua. ¶ Quarto fit materierū distractio per uētosarum applicationē in locis iā dictis: ꝛ ꝑprie sine scarificatione. ¶ Quinto cum aptione emorroidarum iā dicta. ¶ Sexto cum diureticis urinā ꝑuocātibꝰ uelut est decoctio qnque se. maioꝝ calidoꝝ. s. feni. petroselini brusci. asparagi ꝛ apij. ¶ Septimo diuertūt materie per frequētē pedum ablutionē cum decoctionibꝰ calefaciētibus añ cenā satis plixo spatio applicatis. uelut sunt calamētum mētastrum sisimbrium folia maiorane betonice sticados pulegij assari ꝛ cōsimilium. ¶ Octauo fiunt diuersiones cum applicatione uesicātium medicinaꝝ que applicentur extremis ptibꝰ iā predictis cum his que sunt sicut folia flāmule pscarie maioris apij ranini. ꝛ emplastro cātaridarum ꝛ fricatione facta cum radice squille.

Tertia pncipalis itētio multis cōplet instrm̄s mām digerētibꝰ. ¶ Primū ꝛ leue est hoc. ℞. aque endiuie. ℥. iij. aque epatice uel absinthij. ℥. j. ʒ. misce ꝛ ter det i aurora tepidū ꝛ tardet cibꝰ post ad minus quatuor horis. ¶ Secūdū digestiuū ꝛ ꝑpe ad mām ualde acutā ꝛ subtilē est hoc. ℞. seīū ą̄tuor coiū fridoꝝ. añ. ℳ. j. se. lactuce gnorū papaueris floꝝ nenufaris viola. añ. ℳ. ij. se. endiuie scariole acetose fumiterre adiāthi pollitrici capil. uene. añ. ℳ. j. ʒ. rasure eboris. ℥. ij. se. portulace. ℥. j. ʒ. rob. spodij. añ. ℳ. j. sandaloꝝ alboꝝ. macis. añ. ℥. ij. rad. feni. petrosel. añ. nūero. ij. coqnt in lib. x. aque usqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis aque lento igne: deīde colent cū exꝑssiōe forti ꝛ colature addat çuccari 2ᵉ coctionis. ℥. x. vini gnatoꝝ acriū lib. 5. ꝛ coquant lento igne. ꝛ de hoc syrupo clarificato ꝛ lōgo dētur ℥. v. si vō plene coqnt usqꝫ ad eius viscositatē. tūc ex eo detur. ℥. ij. cū aq̄ nenufaris violaꝝ ꝛ absinthij. añ. ℥. j. hoc tepidum in aurora sumptū ꝯtinuet diebus decem. ¶ Attēde iterū pro hac intētione meliꝰ cōplēda ꝛ si mā̄ei pseuerarent acuitas inflāmatio punctio ꝛ mordicatio: per horas duas post cenā apud somnū det ei. ℥. j. syru. de papauē al. cū. ℥. ij. aque ordei frigide cū emulsione seīū coiū maiorū: ꝛ totum hoc tepidū uel frigidū accipiat in potu ꝑm maiorem uel minorem māei flāmā. ꝛ hec ambo ultima sunt de secretis meis ultimate operatiua.

Quarta itētio pncipalis cōplet per eradicationem māerū per euōnē multis instrīs cōplendā. ¶ Pᵐ itaqꝫ istroꝝ est. ut die imediate sequente post digestiuum euacuet mā cū. ℥. j. pillarū aurearū. Est enim in eis virtus educendi materias ex frigida ꝛ calida causa. ¶ Scōm instrm̄ ꝛ melius p̄dicto est hoc. ℞. pillarū cochiarū: pillarū de iera maiori. añ. ʒ. ij. reformēt pille octo cū syru. nenufarino ꝛ exhibeant. ¶ 3ᵐ instrm̄ fortiꝰ p̄dictis ꝛ ꝑprie cū mā declinat ad grossitiē est hoc. ℞. pillaꝝ de sarcocolla descriptione Meb. in antidotario distin. dᵃ. ℥. 5. pillaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ij. cū eluario succi rosarū forment pille octo ꝛ exhibeant ut pus. ¶ 4ᵐ euacuatiuū ꝛ ꝑprie cū mā fuerit acuta multū. ℞. pillaꝝ cochiaꝝ. ʒ. ij. d. agaridij. ǵ. v. sticados fumiterre salis in di. añ. ǵ. ij. cū succo rosarū forment pillule octo. ¶ 5ᵐ instrm̄ ꝛ ꝑprie cū eger non potuerit aut noluerit accipe pillas ē hoc. ℞. eluarij succi rob. ℥. ij. 5. eluarij indi. ℥. j. misce ꝛ totū accipiat in potu cū aq̄ decoctiōis seīū coiū sepe dicta. ¶ 6ᵐ instrm̄ ꝛ ꝑprie qn̄ mā tendit ad grossitiē cū aliquāta adustione est hoc. ℞. ieral. eluarij dyacastorei. añ. ℥. j. electuarij succi rosarū. ℥. ij. misce totum in potu detur hora ꝛ conditionibus ut supra in minoratiuo.

Quinta intentio principalis est debita admistratio sex rerum non naturalium.

Sextam aūt intentionē cōplere pn̄t instrā oia que māsa capite educē pn̄t. ¶ Et nō ꝙ difficile videt aliquā euōnē pticularē administrare capiti absqꝫ diuersione secum cōplicata: sicut discurrere potes per oēs modos ꝛ vias euacuatiōis a capite. ¶ Primū itaqꝫ hoꝝ esse pōt fricatio capitis cum pānis calidis. ¶ Scōm est administratio rubificātiū sup locis cōmissurarū. ¶ Tertium ē pōt uesicatio super bregmate facta. ¶ Quartū pncipale est cauterij sup loco ꝯiūctionis sagittalis cōmissure rectitudinal'r cadētis sup cōmissura sagittali applicatio: ꝛ est locus qui expientia in q̄cūqꝫ hoīe mirabili uerificatꝰ est: ꝛ non fallit: ita ꝙ extremitate nasi posita sup linea que trāsuersal'r iuenit in raseta. i. in loco ubi finis brachij ꝯiūgit cū manu: ꝛ extēso rectitudial'r idice per mediū frontis ꝛ calculata uel reuoluta eiꝰ extremitate vsus supiꝰ mirabili cōpōne diuinitꝰ data inuētū est ꝙ illa est uerꝰ locꝰ ꝯiūctiōis ambaꝝ cōmissuraꝝ ad quē pmꝰ nodus digiti attigit. ibi eni applicari debent cauteria siue actualia fuerit siue potentialia. ¶ Sꝫ igit cōplementi opis cauterij figura circularis existat: iter mediū tn̄ cruce itersecata cuius circuli extēsio vnguis policis q̄titatē nō trāscēdat. ignitū igit cauterium ferreū uel calibeum p̄dicto loco applicet usqꝫ ad cocturam ossis exclusiue. Melius tn̄ ꝛ securius ꝛ dulcius cauteriū est ex auro factum: ut 4ᵃ pmi. cap antepenultimo. ¶ At vō iteꝝ particularis a capite māerū euō fieri pōt cum his que in naribus iniciunt. de quor ū numero est oleū de castoreo oleū de lauro. Et de secretis meis est oleū de pentadactylo: de quo lege doctri. 13ᵃ tertij. trac. 5ᵒ. cap de can. dandi in potu

oleum de keiri a: ꝛ est pentadactylus uel cataputia maior.
¶ 6º iterũ particulariter euãre potes mãm a capite per tra
ctũ mãerũ a capite lachrymas inducendo cũ fricatione ocu
loꝝ cũ pipere castoreo: uel inungendo eos cum m oleo. ¶ 7º
iteꝝ euẽnt particulariter mãe a capite flobotomãdo uenas
post aures in catarro anteriori: uel coriça: ꝛ uenã frõtis in
mã per palatũ: catarriçãte: ꝛ ad ptes posteriores diuertẽte.
¶ 8º iterum fiat flobotomia uenarum temporum ad hoc.
¶ 9º per gargarismatis applicationem: uelut est hoc. ℞.
semium staphisagrie: costi: pipis: cimini: castorei: ireos. añ.
ʒ. s. anisi feniculi: liqritie. añ. ʒ. j. corticũ agarici: pulpe collo
quin. añ. ℈. ij. macis. ʒ. ij. coquant̃ in lib. ij. aque fontis usqꝫ
ad ↄsũptionẽ medietatis. Deinde hui⁹ colature accipiant̃. ʒ.
v. oximel. squilliticí. ʒ. j. ꝛ calidũ in os accipiat̃. deinde fiat
ei⁹ agitatio in inferiori pte gargaleonis. ꝛ est locus ubi sil̃
ↄiũgunt̃ extremitates laringe ꝛ faringe. i. via aeris ꝛ cibi.
¶ Jtẽ per masticatoria radicis gentiane. ¶ Scõm ꝛ for
tius est radix arthanite. ¶ Tertiũ est radix ireos ꝛ ꝓprie cũ
penidijs alr̃ excoriat ptes oris. Quintũ est masticatio se
minum staphisagrie. ¶ Sextũ ꝛ leuius est masticatio gra
norũ cubebarum. ¶ Jtẽ adhuc leuis est masticatio masti
cis. ¶ Jtẽ caput purgiũ per nasuꝫ attractũ ore aq̃ pleno de
aqua maiorane. ¶ Scõm ꝛ fortius illo est succus blete cuꝫ
hydromelle. ¶ Jtẽ cõpositũ bonũ ad liniẽdũ partes nasi i
teriores usqꝫ ad riçã exclusiue. ℞. castorei. ʒ. j. pulueris eu
forbij. g̃. v. incorporent̃ simul ultimata cõtritione. ¶ Ulti
muꝫ abraso capite toto coopiat̃ linimẽto facto ex stercore
colũbino cũ aceto. ꝛ addo ego tertiam ptem de fermẽto ꝛc̃.
Jsta oia p̃dicta mãm potẽter de capite eradicãt ꝛ ↄsumunt.

Pro cõplemẽto septime intẽtionis hic scri
bã remedia que caput cõ
ueniẽter ↄfortare solẽt ꝛ maxĩe in tali lapsu cõposito ex con
trarijs qualitatib⁹ ꝛ mãebus. s. ex cholera ꝛ flegmate. ¶ Pᵐ
itaqꝫ illoꝝ istoꝝ est puluis iste. de quo vir hic ex nũc usqꝫ
ad totũ mẽsem februarij oi sero cũ uadit ad lectũ sup cõmis
sura capitis sagittali supaspergat usqꝫ ad quãtitatẽ granoꝝ
v. uel. vj. ordei. Cuius descriptio. ℞. macis sandarace. añ. ʒ.
j. rob. spodij corti. citri coriãdri ꝓparati. añ. ℈. ij. pulueriçen
tur omnia per se ꝛ misceant̃. ¶ Scõm p̃ncipale instrm̃ est
hoc eluariũ. de quo vir iste ter i septimana hora scripta im
mediate deglutiat q̃titatẽ. ʒ. j. s. aut saltẽ bibat ip̃m cum. ʒ. j.
aque tepide nenuf. ℞. loch de papauere. ʒ. j. spodij cora. al.
ꝛ ru. masticis añ. ℈. s. icorporent̃ oia sil̃ cum syru. rob. usqꝫ
ad ↄuenientẽ spissationem. ¶ Tertiũ instrm̃ est usus ista
rũ pillarũ de q̃b⁹ dieb⁹ itermedijs quib⁹ accipiat eluariũ sal
teꝫ bis in septimana hora itroitus lecti accipiat. j. ul̃. ij. ꝛ est
in eis intẽtio attrahẽdi mãs a capite attractiõe leui ꝛ ꝓhibẽ
di ascẽsum fumositatũ ad caput ꝛ ↄsumẽdi mãs ꝛ uapores
in capite aggregatos: q̃rum descriptio. ℞. aloes ꝓparati
in succo endiuie. ʒ. j. mirabo. citri. ʒ. ij. reupõtic. ʒ. j. salis in
di. ℈. s. sandarace coral. ru. añ. ʒ. v. cũ succo rob. fiant pillule
ex oi. ʒ. vj. ¶ Quartũ instrm̃ est ↄfectio ista. Cui⁹ usus nota
bilr̃ ↄfortat cerebrũ ꝛ sensus iteriores oẽs. ℞. spẽrũ eluarij
de ambra. ʒ. ij. trocis. de rob. ma. descriptiõis. ʒ. j. scorie ferri
ꝓparate s̃m artẽ. ℈. ij. cũ aq̃ acetos. fiat ↄfectio in rotulis ma
gnis. Cuius usus est post oẽ cibariuꝫ semp ex ea accipiens
rotulaꝫ vnã. ʒ. iij. Et si ex eadẽ q̃ñ itrat lectũ accipiat quãti
tatem grani fabe ꝛ teneat in ore usqꝫ ad sui dissolutionem
optimuꝫ erit ei auxiliuꝫ ad p̃dicta. ¶ Ambra est medicina
inter alias capitis excellentissima ꝛ confortatiua. ¶ Ulti
mũ v̄o est puluis iste quẽ q̃si semp i sindone ligatũ teneat ꝛ
odoret iuxta possibile sibi. ℞. rob. ʒ. j. s. cãphore. ℈. j. sanda
race. ʒ. j. lambrusce. ℈. ij. sandalo. al. ꝛ ru. ana. ℈. v. macis. ʒ. j.
pulueriçent̃ oia per se ꝛ ligent̃ in sindone: aut saltẽ ex pul
uere istorum cum laudano ꝛ vino aromatico fiat pomum
quod odoret: ut dictum est ꝛc̃.

Cõsilium. 79. De catarro a mala compl̃one fri
gida ꝛ humida cerebri ꝛ toti⁹ ca
pitis cum materia flegmatica.

Descensus materiei catariçãtis a ca
pite huius Nobilis Dñe
causam oportet g̃nationis scire effectiuã ipi
us anteq̃ istrumẽta curationis ipsi⁹ exhibe
ant̃. 2º oportet iuenire causam corruptiõis:
uel putrefactionis ipsius. 3º oportet itelligi
locũ ubi hec mã g̃net̃ ꝛ ↄgreget̃ ꝛ putrefiat.
¶ Premittẽdũ igit̃ ꝓ pro declaratione istoꝝ: q̃ licet a p̃nº
huius materiei g̃nationis uel cõgregationis causa efficiẽs
potuisset eẽ mala cõplexio iferioꝝ mẽbroꝝ: ut pectoris sto
machi epatis renũ ꝛ matricis. nõ tñ p̃ncipaliter p̃dictoꝝ mẽ
broꝝ discrasijs aduertẽdũ est: licet iuenirent̃ in eis. q꞉ egri
tudines que fiũt in eis per colligãtiaꝫ ipsoꝝ ad alia mẽbra
nõ diu ꝑseuerãt: q̃n fiat in mẽbris appropriate. ¶ Jtaqꝫ rõ
nabile est q̃ causa g̃natiua harũ materierũ in capite est ma
la cõplexio sui cerebri ꝛ totius capitis frigida ꝛ humida: ꝓ
pter quã g̃nant̃ in cerebro materie flegmatice per viã indi
gestionis que nõ sunt uere flegmata. eo q꞉ nullus humor ve
re ꝛ ꝓprie dici põt talis nisi fuerit in epate genit⁹ tanq̃ i p̃n
cipio g̃nationis organico. ¶ Põt iterũ hec mala cõplexio
eẽ causa: ut sanguis qui debet eẽ materia nutricationis cõ
mixt⁹ flegmati aut remisse calidus ꝓpter digestiue debilita
tẽ in cerebro nõ bñ regat̃ ꝛ ↄueniẽter cõuertat̃ in humidi
tates secũdas. remanebit igit̃ magna ex eo supfluitas in ue
nis cõgregata. ¶ Ex quo appet declaratio cause efficientis
ꝛ materialis. efficiẽs enim causa est mala cõplexio frigida ꝛ
humida cerebri ꝛ totius capitis. materialis v̄o est mã fleg
matica aut supfluitas idigesti sanguinis: ut declaratum est.
ꝛ sic patet declaratio p̃mi: quod premissum fuit.

Secũdum v̄o p̃ncipale uerificãduꝫ est que fuerit
huius materiei causa extraneationis.
¶ Dicẽdũ itaqꝫ q̃ cũ p̃dicte supfluitates per quãlibet dimi
nutã digestionẽ ↄgregant̃: tũc derelicte a calore nãli qui est
debilis extraneant̃. ¶ Et põt ad hãc extraneationẽ ↄcurrẽ
oppilatio in uenis uel pãniculoꝝ cerebri iteriorís ꝛ exteri
oris: ꝛ etiã poroꝝ cranei ꝛ cutis auriũ: nariũ ꝛ aliaꝝ viaruꝫ:
quoniã oppilatio oĩs notabilis ꝛ ꝑseuerãs est causa ꝓhibẽ
di euẽtationẽ in cerebro: sed ꝓhibita euẽtatione eius inten
dit̃ calor ꝛ preternaturalis efficit̃. igit̃ aget in materias pre
dictas extraneãdo eas. ¶ Tertio iteꝝ ad hãc extraneatiõẽ
cõcurrẽ põt multitudo caloris aggregati ex uaporib⁹ actu
calidis: ut flegmaticis: uel actu ꝛ potẽtia calidis: ut choleri
cis ꝛ sanguineis. Fumi enim ꝛ uapores sui caliditate mate
rias predictas facile extraneare p̃nt: ꝛ ita apparet declara
tio secundi principaliter premissi.

Quis v̄o sit locus uel loca ↄgregationis taliũ mãe
ruꝫ. patet ex p̃dictis q̃ locus in quo mãe
p̃dicte: uel g̃nari uel multiplicari p̃nt: aut erit substãtia ei⁹.
s. cerebri: aut uene per eius anfractuositates imerse: ꝛ sil̃iter
arterie: aut erit in uẽtriculis cerebri: aut in pãniculis eius:
aut inter pãniculos cranei ꝛ cerebri contenta. ¶ Primum
autẽ hoꝝ declarat̃ per substãtiã cerebri itelligẽdo medulla
rẽ ei⁹ ꝛ subtilissimos villos neruoꝝ qui oriunt̃ ab eo qui sũt
paria septẽ: in quoꝝ poris ↄtineri põt mã: ut patet vnicui
qꝫ. ꝛ põt mã ibi ↄtẽta eẽ causa oñcedẽs ꝛ ↄiũcta hui⁹ disposi
tionis. añcedẽs inq̃ si in uenis repiat̃ hec mã absqꝫ putre
dine ei⁹. deinde putrefiat extra uasa. Cõiũcta poterit esse
hec mã si putrescat in uenis: ꝛ ita putrẽs expellat̃ ad extra ꝑ
vias nasi colatorij: aut auriũ: ut sepe ↄtingit. ¶ At v̄o q̃ hec
mã in uẽtriculis ↄtineat̃ ibi putrẽs itelligere nõ possuꝫ: q̃m
cũ sit substãtia: aut oppilaret cõplete: tunc necessario seque
ret̃ apoplesia: aut incõplete: tunc epilepsia: aut si pauca esset
ꝛ tunc putreret ibi necessariũ eẽt ledi opationes sensuuꝫ in
terioꝝ. Quomodo enim saluaret̃ itegritas opationuꝫ ima
ginatiue ꝛ cogitatiue potẽtiaruꝫ. si in medio uẽtriculo ipsi⁹
cerebri iueniret̃ materia sui putredine extreneãs organa: et
sp̃us ibi inuẽtos: aut sui quãtitate oppilãs uel apostemãs.
opationes eni v̄tutũ ꝓportionant̃ istrumẽtis ꝛ organis: ꝑ
que iste opationes ꝑduci debent. igit̃ cum intẽperie ipsorũ

incōueniētes ꝓducerent̄ opationes: qđ erat deducēdum. videt̄ igit̄ existis deducendum ꝙ mā hui⁹ dispōnis nullo mō ɔtinet̄ in aliquo uētriculorū cerebri. ¶ Intelligo autē hic uentriculos ɔcauitates manifestas in ꝓfundo cerebri innētas: in qbus ɔtinent̄ substātie quedam q̄sicarnose uermib⁹ assimilate terrestribus in qbus ꝓducunt̄ opationes sensuū iterioꝝ: ut p̄ma tertij. caꝑ ꝑ est colligēdū. ¶ Qđ vō hec mā in pāniculis cerebri cōtineri possit satis facile est videre. eo ꝙ hec mā recipit̄ in poris: ꝛ ibidē a nāli calore derelicta putrescit. ¶ Ex quo fundamēto appet declaratio q̄rti premissi. s. ꝙ hec mā cōtineri pōt in diuersis locis. Nā si hec mā effundat̄ a pāniculo pie mr̄is vsus cerebꝝ. tūc recipiet̄ iter sup̄ficiē cōcauā pie matris ꝛ cōuexā cerebri. ¶ Et si expellit̄ p̄dicta mā a pia matre vsus durā matrē: ꝛ a dura mr̄e vsus piā matrē: tūc necessario ipsa cōgregabit̄ iter duas superficies pie matris ꝛ dure matris. ¶ Si vō mā iā dicta a vtute ꝓpellat̄ a pia mr̄e vsus craneū uel a craneo vsus ipsā tūc ipsa necessario ɔgregabit̄ iter sup̄ficiē cōcauā ꝛ cōuexaꝫ dure matris ꝛ craneū. ¶ Et q̄litercūqꝫ ɔtingat talis mā i oibus p̄dictis locis putrere pōt ꝛ a vtute expelli vsus iteriorē p̄tē cerebri usqꝫ ad carūculas mamillares que uestiunt̄ pāniculo cerebri in eoꝝ iferiori p̄te p̄forato per cuius foramē deſluēs uel ꝓpulsa mā recipit̄ in caisim ꝛ in riça nasi: ꝛ de ea per cōcauitatē nasi ad extra mitit̄. ¶ Hec in sūma est speculatio iueniēdi sitū materierū intra craneū iuētarū ꝛ locū expulsionis earū ꝛ viā ꝛ modū quātū ad exteriorē p̄tem cerebri. ¶ Si aūt mā in media p̄te cerebri iueniret̄ magis et a vtute ad extra ꝓpelleret̄: tūc necessariū eēt ꝙ emanaret ꝑ aures aut per palatū. ut sepe cōtingit materiā saniosam per aures ꝛ per palatū lōgo tp̄e emanare. ¶ Qđ autē materia sup̄fluēs in oibus predictis possit inueniri locis. lege prima tertij. tractatu p̄mo. caꝑ secūdo. cuius text⁹ seriē hic p̄trāseo ¶ Et ex hoꝝ oīum fundamēto satis clare apparet ꝙ oportet huic nobilissime dn̄e ꝓmpte ꝛ ɔueniēter admistrari subsidia. aliter enim in breui ꝛ facile p̄ducet̄ ad dispōnes ꝛ accidētia mala. Regimē aūt sibi admistrādū nūc ita subseq̄t̄

¶ De cura huius dispositionis ꝛ regimine eius per res non naturales. Cap. II.

Regimen itaqꝫ eius per res nō nāles particulariter hic videt̄ eē sup̄fluū. ad hec enim oīa clarissimus vir ꝛ doctor eximius Petrus Sulmnnēsis magnifice supplebit. ¶ Primo abscindēdo ab ea aerē ul̄ habitacu'um magne caliditatis ꝛ frigiditatis eligēdo aerē tā in passiuis q̄ꝫ in actiuis qualitatibus mediocrē: tamen inclinet̄ magis ad caliditatē ꝛ siccitatē q̄ꝫ ad alias qualitates: euitabit ab ea aerem nubilosum uētosum ꝛ uaporosum. ¶ In cibis cōuenient ei mediocriter calefactiui subtiliatiui aperitiui ꝛ exiccatiui. neqꝫ cōueniunt ei cibaria grossa: ut legumina antique carnes ꝛ similia. neqꝫ viscosa ut pisces ꝛ neruose p̄tes aīalium. neqꝫ oppilatiua ut caseus ꝛ sīlia. neqꝫ ɔueniūt ei cibaria calida ꝛ ꝓprie aromatica que multuꝫ sunt capitis grauatiua. ut 5⁰ affoꝝ ibi. Muliebria educit ex aromaticis calefactio ꝛc̄. Euitet etiaꝫ cibaria multa pinguedine artificiata que multum capitis sunt repletiua. ¶ Effugiat etiam vina fumosa ualde ꝛ acuta ꝛ utat̄ vino albo ꝛ subtili aromatico pauce fumositatis. Aqua autē frigida ꝛ ꝓprie simplex non ɔuenit ei. cōmixta autē vino bibi potest ꝛ proprie si vinum fuerit ualde fumosum. ¶ Adhuc etiam euitet multam quantitatem ciborum ꝛ potuum grauātium stomachum ꝛ fluctuantium in eo. ¶ Quarto iterū dormiat capite aliquantulum eleuato sup̄ dextra uel sinistra parte. effugiat diurnum somnū si dormierit in nocte conuenienter. ¶ Exercitium autem esset eidem ɔueniens ante cibum factum passim ambulando per horam mediā in manib⁹ aliqd ferēdo uel aliqđ exercitium cum eisdem faciendo qđ materias a capite descēdere facit sicut esset gladio aliquid incidere uel in manibus rem aliquam pōderosam portare. ¶ Accñtia aīe oīa que velocē ꝛ uehemētē motū in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹ efficiūt sūt euitāda. ut ira furor ꝛ tristitia fortis: ꝛ sic đ alijs

¶ De regimie hui⁹ dispōnis per medicinalia. Cap. III.

Sex videnť mihi intētiōes in cura hui⁹ dispōnis eē sufficiētes. ¶ p̄ma est eūo minoratiua mãeꝝ. ¶ Scđa est digō eaꝝ. ¶ Tertia eradicatio ipsaruꝫ. ¶ 4ᵃ diuersio eaꝝ. ¶ 5ᵃ mãerū cōpleta cōsūptio. ¶ Sexta ꝛ ultima capitis confortatio.

Primā itaqꝫ intentionē cōplent duo instr̄a. ¶ p̄mū est: ut si vtus etas ꝛ cōpl'o ɔueniūt: fiat eidē flobotomia de basilica brachij dextri. ꝛ extrahat̄ sanguinis ʒ. iij. uel quatuor. hec est necesseria si in causa materiali ꝛ efficiente cōmunicat epar ipsi capiti. ¶ Scđm vō instr̄m est: ut si nō appebit flobotomādi inclinatio aliq̄ in aurora recipiat has pil̄las. ℞. pil̄laꝝ aureaꝝ. pil̄laꝝ de iera cōposita. añ. ℈. ij. uel. ʒ. 5. ꝛ accipiat ꝛ tardet cibuꝫ sex horis ꝛ post accipiat aliqđ lauatiuū per horā ante prandium.

Secūda vō p̄ncipalis intentio cōpleri pōt per istra tria. ¶ p̄mū ꝛ lene est hoc. ℞. aque saluie aque betonice. añ. ʒ. j. 5. aque acetose. ʒ. j. misce cuꝫ modico çuc. ꝛ totū calidū in auora accipiat̄ ꝛ tardet̄ post cib⁹ saltē horis. iiij. ¶ Scđm digestiuū fortius illo. ℞. mellis ro. colati. ʒ. j. syru. de hysopo. ʒ. 5. aque betonice: aque saluie. añ. ʒ. j. 5. misce. ¶ Tertiū digestiuum fortius p̄dictis. ℞. syru. de calamento. syru. desticados. añ. ʒ. vj. aque iris: aque acetose: aque betonice. añ. ʒ. j. misce ꝛ omnia dentur ut prius.

Tertia p̄ncipalis intētio cōplet̄ per duo instr̄a. ¶ p̄ᵐ est hoc. ℞. iere Ha. ʒ. j. aga. electi. ʒ. 5. çuccari al. ʒ. 5. misce: ꝛ totuꝫ hoc bibat̄ cum aqua saluie calefacta ¶ Scđm instr̄m est ut si nō posset sumere p̄dictā medicinā ꝓpter eius amaritudinē: tūc capiat has pil̄las. ℞. pil̄laruꝫ cochiarū ꝛ aurearū. añ. ʒ. 5. reformet̄ pil̄le septē cuꝫ syrupo de sticados: ꝛ exhibeant̄ i aurora: ꝛ post eas obſuentur oēs cōditiones que post ipsuꝫ minoratiuuꝫ dicte sunt.

Quarta p̄ncipalis intētio est mãerū diuersio: saltez p̄ticularis que fieri pōt pluribus instr̄is. ¶ p⁰ diuertendo absqꝫ eūone sensibili: ut per fricationes a pedibus usqꝫ ad spatulas administratas. ¶ 2⁰ per ligaturas sup̄ genua ꝛ cauillas manuuꝫ ꝛ pedū factas. ¶ Tertio per uentosas cum scarificatione appositas sup̄ spatulas ꝛ nates. ¶ Et pōt iterū ꝛ 2⁰ p̄ncipalr̄ diuerti mā ad remotas p̄tes cū eūone sensibili. ut. M. ꝓuocatio: uel emorroidarū administrādo clisteria cum iera simplici uel ieralis a capite distrahētia. ¶ Et adhuc diuersiones fieri p̄nt sensibilr̄ ꝛ p̄ticulariter a capite eūantes. ꝛ p⁰ qdē flobotomādo cephalicam: aut uētosando p̄tes colli cū scarificatione. aut 3⁰ ꝓuocando sanguinē a narib⁹. Si hec 3ᵃ aut ipoꝝ alterū videbitur opportunū cū appitiōe dn̄ij uel mixtiōis sanguis cum alijs. ¶ 4ᵐ divertēs p̄ticulare est masticatio facta cū piretro: çinçibere: agarico: mastice: arthanita ꝛ similib⁹. ¶ 5ᵐ de numero hoꝝ diuertētiuꝫ est collutio facta cū aqua decoctionis ruthe: sticados: pulegij: calamēti: ligritie ꝛ hysopi. cum quoꝝ decoctione calida sepe fiat oris collutio. ¶ 6ᵐ diuertens est gargarisma factum cum hac decoctione. ℞. costi staphisagrie ireos: arthanite: ruthe: sticados. añ. M. 5. ligritie. M. j. icidant̄ ꝛ ɔtūdant̄: ꝛ cū lib. ij. aque: ꝛ. ʒ. iiij. mellis usqꝫ ad ɔsūptionez medietatis coquant̄ de hac. 6. uel. 8. vicibus fiat gargarisma ante prandium ꝛ añ cenam. ¶ 7ᵐ diuertēs est caputpurgiuꝫ hoc. ℞. aque mel. ʒ. iij. succi radicū blete. ʒ. j. 5. calefiat totū: ꝛ pleno p̄us ore aqua trahiciat̄ per nasum mane ꝛ sero ante prandiū ꝛ ante cenaꝫ.

Quinta p̄ncipalis ītētio cōplet̄ ꝑ vnū istr̄m: ꝛ est ut ꝑ vnā septianā ɔtinuā oi sero q̄n uadit ad lectū accipiat. ʒ. 5. auree alexād. cū. ʒ. j. 5. aque maio. calefcē ꝛ post vnā septianā suffic ei accipe bis ul̄ ter in septimana

Ultima intētio que est ɔfortandi caput per tria istr̄a cōplet̄. ¶ Quoꝝ p̄ᵐ est ut oi sero q̄n uadit ad lectum saltē per dies decē accipiat rotulā vnā uel. ij. cō-

fectionis dyamusci dulcis. ꝛ bibat post illud tertiã partem cyathi vini albi cũ altera sui medietate aque cõmixte. ¶ 2m instrm est. ut oĩ sero cũ vult ingredi lectũ a pncipio capillorũ usqꝫ ad sũmitatẽ capitis per cõmissurã sagittalem per tres digitos latitudinalr. de hoc pului pulueriçet usqꝫ ad quãtitatẽ. v. granoꝝ ordei inter capillos spargẽdo ipm. ℞. macis. ʒ. ij. gaꝝ. ʒ. j. ligni aloes. ℈. ij. oĩa per se pulueriçentur subtilissime. deinde misceãtur ꝛ fiat ut dictum est. ¶ Tertiũ instrm est odoriferum hoc qd semper in manu teneat odorãdo ipm. ℞. gallie mus. storacis calamite. cala. aromatici añ. ʒ. ß. ligni aloes. ʒ. j. gariofi. nucis mus. añ. ʒ. j. ß. musci ambre. añ. g. j. pului. maio. ʒ. ß. fiat omniũ per se puluis ꝛ ligentur in sindone de grana retorta.

Consilium.80.

¶ De catarro salso descendẽte ad pectus ꝛ ad nasum cum excoriatione ꝛ pustulis in parte exteriori.

Nobilis vir ꝛ ℞endus in Chꝛo pr dñs prior sancti Antonij de viẽna dispõnẽ capitis hñs per quã in eo gñat mã acuitatẽ hñs accitalem. eo qꝛ mã talis est flegma subtile satis. cui cholerica mã cõmiscet reddẽs ipm salsũ uel acutũ. ꝛ sepe ɔtingit ꝙ hec mã decidit in pect9 ei9 ꝛ efficit in eo tusses ꝛ sputa acuta ꝛ suspecta satis. ¶ Et qñqꝫ mã pdicta stilat per nasũ ꝛ facit ei coriçã satis mordicatiuã. ꝛ qñqꝫ excoriatiuã ptiũ interioꝝ nasi. ¶ Et 3° iterũ hec mã qñqꝫ effundit per exteriores ptes ꝛ recipit in lepore nasi faciens ibi pustulas uel bothor pua colore roseo colorata. ꝛ acuitate sua erũpentia cutem sine sanie tamẽ eo qꝛ materia sui subtilitate citius euaporat ꝙ in saniem conuertatur.

His itaqꝫ dispositionibus prouidendum esse existimaui quatuor remedijs. ¶ pm itaqꝫ est loch ĩfrascriptũ. Cui9 usus debet eẽ in mane ꝛ per hõs tres post prãdiũ usqꝫ ad horã cene teneat de ipo in ore suo ꝙtitatẽ gñi fabe. ꝛ pmittat ipsũ a calore dissolui ꝛ in pect9 per tracheã arteriã recipi absqꝫ masticatiõe aliqua. ℞. loch de pino. ʒ. j. pillaꝝ bichichiaꝝ descriptiõe Rasis 9° Almãs. cap de tussi. ʒ. ij. succi liqritie. ʒ. j. oximellis cõpositi. ʒ. j. çuc. candi. ʒ. x. terant oĩa subtilissime in mortario. ꝛ fiat eluariũ bone viscositatis: cui9 usus sit ut supra. ¶ 2m remem ei ɔueniẽs est hoc. ℞. gñoꝝ pineaꝝ. ʒ. iiij. gñoꝝ fisticoꝝ. ʒ. ij. aque violaꝝ aque capilloꝝ ue. añ. ʒ. iij. gña predicta ĩfundant in pdictis aqs: ꝛ nutriant in eis tribus dieb9 nãlib9. deide cũ çuccaro albo dissoluto ꝛ cocto cũ aq capilloꝝ ueneris icorpent pdicta gña integra ul ɔtusa suo mõ. ꝛ utat ea añ cibũ ul post suo libito. Est eni ei ualde ɔueniẽs ad ɔfortãdũ cor ꝛ mũdificãdũ pect9 ꝛ aperiendũ oppilõnes ꝛ est restauratiua mirabilis: ꝛ iõ ei cõueniens est. qꝛ macer ꝛ extenuatus est notabiliter. ¶ 3m remediũ sibi ɔueniẽs est usus harum pillarũ: de qbus accipe põt bis in septimana parũ añ cenã cũ signis gũitatis uel plenitudis stomachi. aut accipiat eas per duas hõs post cenã cũ signis grauitatis ꝛ distillationis a capite: quaꝝ descriptio. ℞. magdaleonis pill. alefanginarum aloes abluti. añ. ʒ. ij. reubarbari. ℈. ij. agarici electi. ʒ. ß. spice. g. v. çç. g. iij. cum succo rosarũ fiant pillule pro omni ʒ. vij. ¶ 4m remediũ pncipale ꝛ ppꝛie ad defedationẽ nasi est hoc. ℞. amili de ordeo. ʒ. ij. litargiri spumificati. ʒ. vj. olĩ de vitellis ouoꝝ. ʒ. ß. tucie ppꝛate ceruse. añ. ʒ. j. ß. incorporent simul subtilissima ɔtritione in mortario plũbeo cum suo pistello. De hoc igit liniant oẽs partes nasi infecte in sero abũdanter: in mane võ abluat cum coto madefacto in aqua decoctiõis seminũ melonũ nõ excorticatoꝝ ꝛ reddentur partes ille formose. Ad laudẽ dei oĩpotentis. Amen.

Consilium.81.

De sex malis dispõnib9. videlꝫ. ¶ De fluxu mãeꝝ acutarũ a capite. ¶ De dolore in ptib9 colli ꝛ spatularũ cũ iectigatione ¶ De mala digestione stomachi cũ multitudie uẽtositatũ ¶ De mala cõplexione calida ꝛ sicca epatis cũ mã. ¶ De mala cõplexione renũ cũ multitudine trũboꝝ harenaꝝ ꝛ petalorum. ¶ De fluxu humiditatum albarum a matrice. ¶ Diuiditur autem consilium in duo capitula.

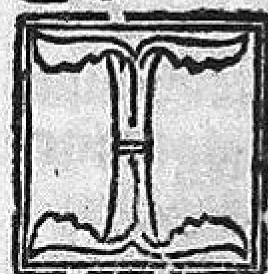
¶ Dispositiones per causas ꝛ signa distinguit. Cap. I.

Magnifica ꝛ generosa Dña de Mirãdula uarijs laborat accidẽtib9 ꝛ egritudinib9. ¶ Primũ est fluxus materie acute a capite ei9 ¶ Secũdũ dolor in ptib9 colli ꝛ spatularũ cõmixt9 iectigationi cuidã. ¶ Tertiũ mala dispositio stomachi ipsius cũ multitudine uẽtositatũ ꝛ flegmatũ in eo genita. ¶ Quartũ mala cõplexio epatis calida ꝛ sicca materialis. ¶ Quintũ mala cõplexio renũ cũ multitudine trũboꝝ harenarũ ꝛ petaloꝝ. ¶ Sextum est materierum albarum a matrice defluxus fere continuus.

Preterea dispositio puenit a mala cõplexione epatis pdicta ꝛ mala cõplexiõe stomachi frigidi ꝛ humidi. sine ergo flegmata per viã idigestionis gñata ꝛ cõgregata in stomacho faciãt chilũ gñari frigidũ ꝛ humidũ ꝛ aqsũ. ppter quẽ epar nõ põt gñare massam sanguineam cõueniẽtẽ in cõplexione. vñ ex magna pte flegmatũ euaporãtiũ ad caput ꝛ multitudie materie cholerice: uel pusi epate põt gñari flegma salsũ: uel uapor ex flegmate ꝛ cholera in capite ei9 ɔuersus in flegma salsũ: qd multiplicatũ in capite per seipsũ fluẽdo descẽdit: aut saltẽ in vtute pellit ps ei9 per palatũ expulsa in os repũtet salsedinẽ: ꝛ cũ nõnulla illi9 ps per uenas ꝛ arterias descẽderit in ligamẽtis cordis ꝛ musculis colli ꝛ spatulaꝝ imergit: ꝛ ps ei9 acuta satis dolorẽ efficit pũgitiuũ. postea uaporosior circulis iterclusa iectigationẽ facit: que iclusa in poris querẽs exitũ mouet motu eleuationis ꝛ depressionis in pticulis musculoꝝ. ¶ Patet ergo ꝙ cerebꝝ egrotat dupliciter. s. mala cõplexione frigida ꝛ humida flegmatis aquosi: ꝛ mala cõplexione calida a uapore cholerico ab epate coĩcato. ¶ Patet etiã causa doloris in spatulis. Itẽ ꝙ stomachus egrotet mala cõplexione frigida ꝛ humida iudicat ex frigiditate sensata. ¶ Secundo ex copia uẽtositatũ ꝛ ructuũ. ¶ Tertio ex debilitate digestionis. ¶ Qd epar etiã sit calidũ ꝛ siccum: patet ex tactu calido hypocundrij dextri: ꝛ ex uelocitate ꝛ frequentia pulsus: ꝛ ex tinctura urine sm plurimum ignee uel subignee: ꝛ ex supfluitate pme digestionis que est sicca ꝛ citrina: ꝛ ex ualida siti pseuerãte: ꝛ ex tenuitate uenarum ꝛ ex paucitate carnis. ¶ Ex qb9 arguit etiã caliditas renũ. cũ ergo multiplicat in stomacho flegma: ꝛ etiã ab epate pellat ad renes calidos: ꝛ sic ab eoꝝ caliditate iuiscat in lapidẽ. Et pulsa ad matricẽ icitãt ipsam ad expulsionẽ: itaqꝫ freqũter laborat fluxu materierum albarum a matrice sua. ¶ Etiam debilitas matricis põt eẽ causa cõgregationis flegmatum in ipsa ppter spẽm male cõplexionis acquisitã ppter idebitã mũdificationẽ eius que cõpletius fit in muliere fecũda. Flegmata igit per viã idigestionis multiplicata in matrice non minus ipellunt ipsam ad sui expulsionẽ ꝙ materia aliũde ad ipsam ppulsa faciat. quare hec dispositio est satis difficilis: qꝛ est cõplicata ex reciproca alteratione ꝛ coĩcatione nocumẽti cerebri ad stomachum: ꝛ ecõuerso stomachi ad epar: ꝛ epatis ad renes ꝛ matricẽ ꝛ econuerso.

¶ De cura dictarum dispositionum. Cap. II.

In cura supponit ꝙ lꝫ dispositiones mẽbrorum hui9 Dñe sunt diuerse: quoniã cõplexio epatis ꝛ renũ est calida ꝛ sicca. ꝛ cerebri cordis stomachi ꝛ matricis ad frigidum ꝛ humidum eleuata est. qꝛ tñ in toto dñat vtꝰ frigidi ꝛ humidi. igit eligant instra calefactiua mediocriter ꝛ siccatiua potẽtius. qꝛ maior est lapsus per humiditatẽ ꝙ per frigiditatem.

Catarro eius ad stomachũ uel ad pect9. p state mã multa ꝙsi suffocatiua flobotomet basilica.

C 2° diuertat' mā ad inferiora cū clisteri cōi additis sal gē me. ʒ. iiij. iere simplicis bñdicte. añ. ʒ. vj. C Et cū alijs gñib' diuersionum apiantur emorroides uētosentur spatule ꝛc. C Uel ℞. pillarum aurea℞. ʒ. j. trociscoꝝ de stella. ʒ. j. mirabiliter sistunt catarrum. dent' per horā post cenā.

Spatularum dolor si inualescit auferēs somnū. ℞. olei amigdalaꝝ dul. sisami. añ. ʒ. s. olei de kieri citrina. ʒ. j. s. croci pinguedinis anatis ꝛ tassi. añ. ʒ. j. cum cera fiat vnguentū liniaturqꝫ. C Uel recipe folioꝝ camomille melliloti seminis aneti ameos mellisse maiorane. añ. ʒ. j. fiat decoctio. ꝛ cū uesicis applicetur uel cum spongijs. C Uel ℞. folioꝝ caulium betonice mellisse. añ. M. iij. farine fabarum. ʒ. ij. farine frumenti ꝛ seminis lini. añ. ʒ. j. s. croci. ʒ. j. vitellos oui numero. ij. coquātur plante in aqua ad bonā earum mollificationem: post secuꝫ alia incorporent' ad formam emplastri.

Stomachi eius indigōni cū multiplicatione uētositatis. ꝑ ℞. syrupi de calamento mellis ros. col. syrupi de eupatorio. añ. ʒ. iij. aquaꝝ absinthij mēthe mellisse. añ. ʒ. ij. ꝯtinuet' usqꝫ ad appitionē digestionis. C Post ℞. iere Gal. ʒ. vj. bñdicte. ʒ. ij. cū modico vini. C Post ℞. spēruꝫ eluarij de ligno aloes. ʒ. j. spēruꝫ dyamusci dul. ʒ. s. granoꝝ padisi. añ. ʒ. s. çuc. al. ʒ. iiij. cuꝫ aqua mēthe fiat ꝯfectio Dos. ʒ. iij. añ oēꝫ cibū supbibēdo modicū vini. C Post ℞. ameos spice ligni aloes mēthe origani. añ. ʒ. j. macis. ʒ. ij. çuccari qdruplū oium pōderis. pulueriçent' oia per se ꝛ misceant': ꝛ fiat tragea. Dosis coclear vnuꝫ post oēm cibum deglutiendo sine masticatione. C Item ℞. ligni aloes mēthe macis origani cinamomi gariofiloꝝ spice añ. ʒ. s. trociscorum gallie musca. ʒ. j. s. olei menthe olei masticis nardini. añ. ʒ. j. laudani. ʒ. ij. resine. ʒ. vj. cerotum fiat cum cera quātum sufficit applicetur stomacho ꝛ solēniter cōuenit omni debilitati stomachi ꝑuenienti a mala cōplexione frigida ꝛ humida materiali ꝛ immateriali.

Epati eius calido qdē capiti ꝛ stomacho etiā ꝯfert in modica quātitate. ℞. trociscoꝝ de spodio: trociscoꝝ dyarodō. añ. ʒ. j. lacce ꝑparate. ʒ. s. çuc. al. ʒ. iiij. ꝛ aque cicoree fiat cōfectio dos. ʒ. ij. añ ꝛ post cibum cum oportet. C Uel ℞. aque cicoree: aque epatice. añ. ʒ. j. aque eupatorij. ʒ. s. C Etiā ℞. olei nardini olei citonioꝝ. añ. ʒ. j. spodij ros. coralloꝝ amboꝝ sandaloꝝ. añ. ʒ. j. s. cere albe quantum sufficit pro vnguento molli ad epatis regionem.

Renibus ista cōpetunt: tū ipsi ꝛ uritides ꝛ emulgētes teneant' ꝯuenieter apti. ut mãe non figant' in eis cōuertende in trumbos uel harenas ꝛ petala. cui opponit' pmo. ℞. aque milij solis. ʒ. ij. aque saxifragie ʒ. j. s. pluribus mane exptum. C 2° ℞. seminis sparagi petrosellini anisi feniculi. añ. ʒ. j. granoꝝ hedere siccoꝝ milij solis añ. ʒ. iij. lapidis lincis lapidis iudaici. añ. ʒ. j. s. çuccari albi triplum pōderis oium fiat tragea. ꝛ cum pcipit dolorē renum ꝛ spine ꝛ urinas esse factas tenues ualde. tunc de ista tragea semp accipiat coclear. j. ante cibū. educit eniꝫ trūbos harenas lapides urinas ꝓuocando notabil'r. C 3° vinum eius habeat ꝯtinue īfusa grana hedē uel sumant' sine masticatione. uel cū ea. viij. grana hedē sepe. C 4° infallibile. ℞. sublimationis apij. ʒ. ij. pulueris radicum saxifragie cōbusti ɓm artem. añ. ʒ. j. bibe totum credo non posse remanere lapillos nec harenas cum usu huius instri.

Fluxui materieꝝ albaruꝫ mrīcis que egritudo est cronica ꝛ difficilis curationis. siue eniꝫ ꝑueniat ex trāsmutatione cretica materierū flegmaticarū corruptarum uel nō corruptaꝝ a toto: uel a determinatis membris difficilis est. C Silr si ꝑueniat ꝑpter nocumētum digestionis stomachi ꝛ epatis que ambo sunt cā multiplicationis talium materierū a matrice. Silr 3° si ꝑueniat ꝑpter colligātiam totius uel ptium uel per ꝓprium nocumetum ipsi' matricis tn̄. C Primo ℞. sublimationis uchuē. ʒ. iiij. per xxx. uel. xl. dies. mundificat eniꝫ ꝛ reducit lauando ꝛ abstergendo epaticas renales urinales ꝛ mrīcales vias. C 2° de mihi exptis ℞. galbani electi. ʒ. iiij. oppoponacis. ʒ. j. sandarace thuris hypoqstidos. añ. ʒ. j. dissoluant' ꝯtime cū aceto acuto ꝛ fiat cerotum rotundū sup pāno de grana per digitalē mēsurā maiꝰ ꝙ nebula sup vmbilico ponat' eiꝰ centrū. penetrabit per uenā vmbilicalē terminatā ad mrīcem. C 3° oi mane ꝛ sero fiat encatisma. ℞. gallaꝝ quercus pforataꝝ: ossium pineaꝝ nō ꝯseruātiū medullā. añ. M. iiij. aluminis rocheli b. j. aluminis scissi. i. iameni lib. s. trociscorū alipte muscate: trociscoꝝ nere. ana numero. j. coquant' oia in situlis aque: XII. ad ꝯsumptionē medietatis fiat encatisma in uase ligneo per spatium medie hore. C Ultimo ℞. spērum bñdicte cōpletaꝝ. ʒ. j. s. aloes tribꝰ diebus infusi in succo uchuen. ʒ. iij. cōfectionis uel trociscoꝝ nere. ʒ. j. masticis. ʒ. s. croci. ǧ. xv. cum vino aromatico antiquo ualde fumoso. fiant pillule pro oi. ʒ. vij. dosis numero. j. añ cenā paꝝ oi qnta die. Scio eniꝫ ꝙ mās supfluas corruptas uel corruptioni paratas ꝯuenieter attrahūt ꝛ educūt a mrīce. ꝑpter que qtuor instra ꝓdicta plurime mulieres ab hac egritudine difficile sanate sunt integre. Ad laudem dei, Amen.

C De egritudinibus oris ꝛ faciei consilia sequuntur.

Cōsiliuꝫ. 82.

De vndimia in gena ptim per essentiam: ptim per cerebri reumatiçātis colligantiam genita: cōtinens tria capitula.

C De uerificatiōe egritudis cāruꝫ eiꝰ ꝛ signoꝝ. Cap. 1.

Euma qdā nup viꝝ honorandus Prosdocimū de Taruisio uehemēter infestat. Eteniꝫ a mēse . . bruarij usqꝫ ad hoc pñs tps ad totā genā ꝛ ad oculum dextrū reumatiçauit mā: que oēs predictas ptes tumescere fecit sine duritie: ꝛ absqꝫ magno rubore ꝛ ptiuꝫ predictaꝝ inflāmatione: ꝛ tal'r pseuerauit mēsibꝰ tribꝰ ut scribit'. Cui si remediū aliqd canonice exhiberi debet. opꝫ ꝙ hec dispō ad cognitionē adequatā ꝑducat' cū notitia eoꝝ: qrum ꝯtēplatio opportuna est. C Oportet itaqꝫ mām hāc uel in predictis ptibꝰ esse ꝯgestam ꝑpter debilitatē ipsaruꝫ per se cām ꝯgestionis illius: ꝛ erit egritudo per essentiā in ptibꝰ predictis: aut nece est hāc mām ad predictas ptes aliūde defluxisse: ꝛ tunc erit egritudo ptiuꝫ predictaꝝ per colligātiā denominādā. nō enim inuenit' aliq egritudo que sub hac diuisione nō cadat. C Si itaqꝫ hec dispō est ptiuꝫ predictaruꝫ per essentiā. aut inest' ei mala cōplexio frigida ꝛ humida: ꝛ tūc locus visu pcipit' cum pallore: cū mollitie: cū frigiditate tactu pcepta: ꝛ cum digitus pti imprimet' remanebit in ea impressionis uestigiū: ꝛ erunt signa dñij flegmatis in parte. C Qd cōfirmat' ex accñte qd de nouo supuenit. s. ex descēsu aquose humiditatis per labia distillātis actual'r. C Unde ex oibus istis necesse est ꝯcludere hoc mēbrum pati vndimiā. i. apostema flegmaticum a flegmate dulci mucillaginoso uel aquoso ꝑueniens. C Et ex his iteꝝ 2° ꝯcludit' ꝙ si mā illa in predictis ptibus multiplicaret' ꝛ pfundaret' in lacertis ꝛ neruis interioribus periculū esset euētus torture oris in hoc viro. ꝛ diligēter inspiciat' qꝛ fortasse sunt signa ꝑncipij torture illius. C Et tertio iteꝝ ꝯcludit' ꝙ si mā ista multiplicata descēderet ad ptem capitis posteriorem: fortasse minaret' ei paralesim. C Si vō raptuꝫ hēret predicta mā ad inferiores ptes minaretur ei empima aut alias egritudines pectorales nō modicum uerendas. C Si aūt predicta mēbra egrotarent mala cōplexione materiali calida ꝛ humida: tunc signa illius essent signa flegmonis: scilicet tumor in pte notabilis caliditas intensa cum mollitie in pte pcepta loci rubor ꝛ pulsatio notabilis cum ptium tēsione grauitate pcepta. C Et si predicta mēbra lapsu māli calido ꝛ sicco egrotarent cum ptium tumore: tunc ibi pciperetur caliditas cum punctione acuitate ꝛ pruritu magna inflāmatione ꝛ pustulaꝝ cholericarū appitione. C At vō iteꝝ si in predictis ptibus esset mālis egritudo frigida ꝛ sicca per

essentiā aut in tumore illaꝝ ꝑtium necessario ꝑciperet̃ fri-
giditas ꝑtium soliditas ⁊ durities resistētia ad tactū digiti
coloris ꝑtiuꝫ opacitas uel nigredo ⁊ sup̄fluitatū exitus a lo
co p̄uatiuo. ⁊ hec sunt signa sephirotice uel sclirotice dispō
nis. q̄rum oīum p̄dictoꝝ s̄nie colligunt̃ a Gal. in libello de
tumorib⁹ preter nām. ⁊ 3° terrapētice p̄mis capl'is. ⁊ 3ª q̄r-
ti p̄ ⁊ 2° tractatu. in capl'is flegmonis herisipille vndimie ⁊
sephiros. ⁊ tu collige s̃mones ide si placet. ¶ Videt̃ autē
mihi ex predictis oīno ꝯcludēdū esse q̄ apostema sub cap̄
de vndimia collocādū est. ut ex signis in p̄ loco tactis mani
feste deduci pōt. ¶ Cōtra. qꝛ in loco tumoris ꝑcipit̃ aliq̄-
lis rubedo. sed ipsa cū fuscedine remissa sig̃t sanguis dn̄iū
cū claritate v̄o cholerā ondit. igit̃ tumor ille nō est vndimi-
cus. ꝯclo tenet: eo qꝛ apostema vndimicū excludit colorē
rubeū ⁊ ꝑcipiat colore albo essentialr: ⁊ maior appet sensu
visus. ⁊ minor ꝓbat̃ per passiones uel ꝓꝓetates sanguinis
⁊ cholē. qm̄ p̄mi passio est rubedo purpurea. scdi v̄o passio
est rubedo clara. ¶ Ad hui⁹ motiui solutionē dicēdum q̄
motiuū illud veritatē includit de signis ꝯtib⁹ apostemata
simplicia: sed qꝛ raro inueniuntur apostemata singularia:
imo plura eoꝝ sunt cōposita. ut 3ª q̄rti. p̄ cap̄ colligēdū. Jō
dicēdū est q̄ dato q̄ cū mā flegmatica misceat̃ aliq̄ ꝑua q̄ti
tas sanguinis. nō tollit̃ tn̄ qn illud apostema vndimicum
denoīari debeat. qm̄ a tumore quātitate ⁊ v̄tute p̄dominā-
te debet fieri denoīatio. 2ª p̄mi. 5° cap̄ de egritudinib⁹ cōpo
sitis. quare sustētat̃ iam premissa ꝯclusio. s. q̄ ꝑticule patiē-
tes egrotant apostemate vndimico: ut dictum est.

Post hoc igit̃ parūper uberius speculādum est
iuxta scōm mēbrū preassumpte diuisio
nis. Si eniꝫ ꝑtes predicte egrotāt egritudinibus per colli-
gātiam. aut erit hoc per colligantiā propinq̄tatis ꝑtiuꝫ ad-
inuicem aut distantie ipsarum. ¶ Et si p̄mum tunc erit ibi
egritudo per colligantiam a cerebro ꝓueniēs. ⁊ hoc vide-
bit̃ rōnale ꝓpter plura. ¶ Primo qꝛ in eo ꝯgregant̃ fleg-
matice mā̄e per viā indigestionis ex cōuersione uaporum
flegmaticoꝝ in eas qui eleuant̃ a toto corpore. ¶ Et 2ª cā
est. qꝛ ipsum iteꝝ nutrit̃ sanguine flegmatico. ¶ Et 3ª cau-
sa est: ꝓpter aptitudinē cursus materieꝝ liq̄darum ad infe
riora. ¶ Et 4ª est ꝓpterea: qꝛ uene ⁊ vie effusionis materie
rum a capite ad maxillas plures sunt ⁊ ample satis. quare
videt̃ oīno asserēdum q̄ egritudo ꝑtium predictarum s̄m
magnam ꝑtem se habet per depēdentiam a colligātia ipsa-
rum ad cerebrū. ¶ Ex q̄bus diligēs ꝯsiderator in vnā sen-
tētiam redactis facile ꝯcludet egritudinem in predictis ꝑti
bus esse per colligātiam simul ⁊ per essentiā. ꝑmanētia eniꝫ
⁊ fixio tumoris lōgi temporis arguit egritudinē ꝑtiuꝫ per
essentiā. Velox v̄o additio tumoris arguit defluxum aliun
de ꝓuenientem. igit̃ egritudo haꝝ ꝑtium est simul per col-
ligantiā ⁊ essentiā censenda. ¶ Ex his correlarie ꝯcludit̃ q̄
hec egritudo est difficilis multū: qd̄ satis facile patet: qꝛ est
diuturna. igit̃ dependens a mā frigida que difficulter cu-
rationem recipit. Oēs enim cronice egritudines a mā fri-
gida dependent. affōꝝ 2ª. cōmento illius affo. Senes iuue
nibus plerūqꝫ egrotāt. ⁊ est s̄nia p̄ncipis 2ª tertij. tractatu 2°
cap̄ de emigranea. ¶ Utrum v̄o iteꝝ hec egritudo contige
rit aut esse possit per colligātiam inferioꝝ ꝑtium denoīan-
da. s. pectoris splenis epatis ⁊ alioꝝ membroꝝ: nō curo hic
qm̄ satis facilius materie a sup̄ioribus ad inferiora decli-
nare possunt q̄ ab inferioribus ad superiora: lꝫ uerificati-
oni ueritatis nihil repugnet. ¶ Ex quibus iam nunc tali-
ter premissis uberius inuestigari poterit regularis curatio
nis modus: ut nunc sequitur.

¶ De cura huius reumatis per administrationē sex reruꝫ nō nāliuꝫ faciliter discurrēdo per eas ⁊c. Cap. II.

Um ex precedenti cap̄ manifestum sit mā̄m hu-
ius reumatis fluētem ⁊ effusam esse flegmaticaꝫ
appet q̄ regimen ipsius per administrationem
sex reruꝫ nō nālium inclinari debet ad calefaciē-
dum ⁊ exiccandū: ⁊ ad incidēdum flegma illud: cuius ꝑti-
culam aliquā nō est dubium esse satis grossam. igit̃ locus ⁊
māsio habitationis eius debet eēntialiter esse calefactiuus
⁊ exiccatiuus: aut saltem artificialiter cum accēsione ignis
in camera ⁊ fumigatione illius cum sandaraca: ligno alo-
es: thure: colofonia ⁊ similibus. has enim fumigationes in
hac dispositione conferre multum vidi. ¶ Et ita dicendū
de cibis q̄ oportet esse calidos ⁊ siccos nāliter aut artificia-
liter cum decoctionibus saluie rosmarini: petrosill'. mēthe:
serpilli: ⁊ similium calidorum. ¶ Et potus eius sit hydro-
mel factuꝫ cū decoctione rosmarini aut andacoche uel ma
sticis: qd̄ parum bibat. aut si ꝓpter etatem acciperetur aug
mētum misceat̃ cum hydromelle quarta pars vini rubei
clari non ualde fumosi. ¶ Exercitium v̄o pedibus ambu-
lando longo tēpore factum suauibus passibus ieiuno sto-
macho conueniens est. ¶ Somno v̄o utatur breui a quo
melius est ipsum excitari q̄ in ipsum ꝓfundum est. ¶ Sto
machi etiā alleuiationem faciat cuꝫ paucitate cibi. qm̄ hec
tria famosa a ueteribus approbata sūt. s. q̄ patiētes hāc dis-
positionē esuriāt ⁊ vigilēt qui reumata curant. ⁊ sunt ser-
mones Auicēne 5ª tertij. cap̄ de cura catarri. uersus p̄ncipi
um. ubi inquit. Euigilēt: sitiāt ⁊ famē patiant̃: qm̄ sunt ini-
tium cure. ¶ De accidentibus aūt anime apparet q̄ nullū
eoꝝ est ꝯueniens: ⁊ maxime per qd̄ motus uehemens in spi
ritibus ⁊ humoribus acquiratur.

¶ De cura huius reumatis per medicinalia. Cap. III.

T lꝫ credā ego sine hesitatione aliq̄ q̄ iaꝫ diu ea
que opportune huic dispōni cōueniebant solē-
niter administrata fuerunt: ut tn̄ legētibus satis
faciā s̄m mā̄m subiectaꝫ huius dispositionis re
gimen sex cōpletur intentionibus curatiuis.

Et prima earum est regimen per cōuenietem mē-
suram sex rerum nō nālium: qd̄ succin-
cte ꝑtransitum est: eo qꝛ nō dubito ꝑticularibus appropria
tis in eisdem rebus huic dispositioni fuisse prouisum. etiaꝫ
qꝛ generalis intentio. s. calefaciendi ⁊ exiccandi ⁊ inciden-
di ꝑticulares intētiones includit aperte.

Secunda v̄o p̄ncipalis intentio est materierū eua-
cuatio minoratiua: ⁊ lꝫ ego non dubitē
hanc intētionem etiā fuisse ꝯuenienter administratā. uerū
tamen aliq̄d de ea tāgere visum est mihi utile. ¶ Et p̄ q̄deꝫ
premitto q̄ cōueniens esset ei flobotomia cephalice aduer
se ꝑtis: eo qꝛ nō credo totā mā̄m effluxisse. sed ꝑticulam ei⁹
aliquā adhuc fluere. Et si astantibus appereret q̄ hec disposi
tio augmētuꝫ recipet̃ a plenitudine epatis: eo qꝛ vir iste abū
dat sanguine cholere cōmixto satis. Jdeo magis canonicū
esset p̄us administrare flobotomiā basilice dextre sub cubi-
to. deinde interiectis diebus q̄busdā utilissimū esset ꝑueni
re ad cephalice flobotomiā iam ꝑtactā. ⁊ qualitercūqꝫ fiat
quātitas sanguis extrahēdi limitet̃ s̄m sapiētiā astātiū a tri
bus usqꝫ ad q̄nque. ℥. s̄m iudicium meliori ratione funda-
tum. ¶ Neqꝫ aliq̄s mirari debet si flobotomiā tanto opere
laudē in hac dispositione. lꝫ flegmatis dn̄ium quātitatiuū:
imo ⁊ qualitatiuū in mā huius egritudinis posuerīz. eo qꝛ
mā̄m hanc cōprehendo satis sufficienter esse sanguini com
mixtā. qd̄ appet ex leui rubore apostemosam ꝑtem cōcomi
tante. ¶ Et 2ª cā que mouet ad flobotomiā est: qꝛ vnus ex
canonibus cōcedentib⁹ flobotomiā in reumatibus ⁊ catar
ris est qn̄ mā terminat̃ ad fauces ad pulmonē ad costas.
ut q̄nta tertij. preallegato cap̄ colligendū. ⁊ a Mesue in ap-
propriato cap̄ de cura catarri. ⁊ pluries alibi colligēduꝫ. q̄-
re oīno flobotomia in hac dispositione videt̃ mihi necessa-
ria fore. ¶ Si aūt hesitares de flobotomia loco illius lau-
darē applicationē uentosaꝝ in supremo spatularū cū scari
ficatione ꝯgrua. ¶ At iterū his premissis sequēti die post
flobotomiā uel uētosas bonū esset minorare mā̄m cum his
pill'is. ℞. pill'arum de serapino. ℈. ij. pill'. maioꝝ de sarcocol
la. ℈. j. forment̃ pill'e sex cū syrupo de calamēto ⁊ exhibeant̃

cū ꝯditionibꝰ post assumptionē farmacoꝝ obseruandis.

Tertia ꝑncipalis intētio est materieꝝ a patiēte ꝑticula ⁊ a trāsmittēte diuersio: que plurimis īgenijs explicari pōt. ¶ Et ꝑmū qdē est ꝓuocatio emorroidaꝝ: q̄s als in hoc viro cognoui esse fluētes. que quātū cōferre pn̄t in hac dispōne. legat 2ª tertij. cap. 2º uersus finē ⁊c̄. ¶ 2m vo ingeniū ee videt per flobotomiā ⁊ uētosas iā ꝑtactas. ¶ 3m vo īgeniū est fortis posterioꝝ ptiū fricatio a natibꝰ incipiēdo usq₃ ad spatulas ascēdēdo cū ꝯtractione ad īferiꝰ facta. ¶ 4m īgeniū est appō medicaminis rubificatiui: imo ⁊ uesicatorij in sup̄ma spatularꝫ carnositate: ut cū flamula ꝯtrita uel pede coruino: aut cū cātaridibꝰ: fermēto ⁊ aceto: ul' cum emplo recēti de plāta oleādri facto bn̄ ꝯtrita. Et nō dubito ꝙ in hoc sustētat bona ps curationis huius dispōnis.

Quarta ꝑncipalis intentio est materieꝝ adequatio que pluribus cōplet instrīs. ¶ Quoꝝ primū ⁊ leue est hoc. ℞. aque betonice: aque sublimationis calamēti. añ. ℥. ij. ℨ. misce. ¶ 2m vo melius est ut patiens assumat oi mane. ℥. v. aque sublimationis radicis iris. digerit eniꝫ potēter m̄as flegmaticas ⁊ a capite distrahit eas per urine vias educēdo. Et spo ꝙ hoc solū remediū sufficit in cura huius. ¶ Siqs aūt desideraret digestiuū fortiꝰ isto: tunc accipiat sy. de calamēto: de sticados. añ. ℥. vj. aque rosmarini. ℥. iij. misce. ¶ Dedrolibanū est medicina potēs ad aduersandū oi flegmatice m̄ei adequādo ⁊ ꝯsumēdo eā. adequat etiā frigidas m̄as in capite latētes: ut colligēdū est 5º canon. summa ꝑma. ¶ Adhuc etiā usus sotyre magne. Etiā usus tyriace hermetis: ⁊ iteꝝ administratio auree alexādrine: ex qbus oibꝰ in sero apud somnū. ℨ. ℨ. det usq₃ ad. ℨ. j. cū aq̄ decoc. macis calefacta. ¶ Et pari rōne ad materierū flegmaticaꝝ digestionē in capite ꝯfert multū retinē in os frustū nucis muscate. ¶ Et fortiꝰ illo est lignū aloes in ore retētum: ⁊ dētibꝰ ꝯueniēter ꝯtritū. vtuales enim medicinaꝝ ptes facile per colatoriū ad cerebri substātiā: ⁊ uētriculos ꝑuenire pn̄t. ¶ Ampliꝰ etiā m̄as in capite latētes digerē pn̄t sacculi: aut pulueriçationes a ꝑncipio coronalis cōmissure usq₃ ad finē sagittalis facte. q̄rum descriptio est hec. ℞. macis. ℨ. ij. ligni aloes. ℨ. j. granoꝝ paradisi: cubebarū: nucis mus. añ. ℨ. j. musci ambre. añ. ℈. j. fiat pul. de quo sex granoꝝ ordei quantitas applicet predicto loco pus madefacto duabꝰ uel tribꝰ guttis aque vitis: ⁊ est potens remedium in abscindendo cursum materierū per modum cōsumptionis earum.

Quinta ꝑncipalis intētio est m̄aruꝫ euacuatio eradicatiua: ⁊ iā qdē intētio hec cōpleri pōt per administrationē ꝑdictaꝝ pillaruꝫ: q̄rum dosis augeri pōt ꝫm deliberationē sapiētum astātiuꝫ. ¶ Et siqs desideraret exhiberi farmacū eradicatiuū: ⁊ magis appropatū exhibeat. ℨ. j. pil. fetidaꝝ descriptione Rasi. 9º Almāsꝰ. cap. de cura palisis. Coicat enim huiꝰ egritudinis m̄a cū cā palisis ualde magnifice: uelut ex ꝑmissis appuit. ¶ Adhuc ēt eradicari pōt m̄a per frequētē administrationē vnius magne pil. date per duas horas post cenā. uelut patet ex descriptiōe hac ℞. pil. assaiaret: agarici electi. añ. ℨ. ℨ. turbit collogntide añ. ℈. ℨ. masticis. çç. anisi. añ. ℈. iij. reforment pil. de vna. ℨ. iiij. Et exhibeat hora predicta vna: ⁊ collige hāc sniam prima tertij. tractatu ꝑ in fine. cap. de cura dispositionis capitis. ubi uoluit exhiberi debē apud somnū pillulā vnā magnaꝫ ut paꝝ pōderis opationeꝫ efficiat sufficientē. ¶ Preter hec iteꝝ cōplete pn̄t exiccare m̄as ⁊ ꝯsumē collutiones oris gargarismata ⁊ masticationes. Collutio bona ad eādem intentionē. ℞. ireos. çç. electi: masticis: pipis al. staphisagrie: costi dul. añ. ℨ. ℨ. coquant in lib. j. aque usq₃ ad ꝯsumptioneꝫ medietatis: ⁊ huius aque ℞. ℨ. ℨ. oximellis squillitici. ℨ. j. ℨ. misceant oia ⁊ ex eis actu calidis impleat os ⁊ retineat ibi dē cuꝫ inundatione eoꝝ per totū os facta: ⁊ ex eadē m̄a adiungēdo eidē. ℨ. j. agarici fieri pōt gargarisma. ¶ Scio aūt ego ꝙ gargarisma factum cum. ℨ. iij. aque iris. ⁊. ℨ. ℨ. icre luf potēter m̄as oēs in capite latētes consumere pōt. ¶ Et scio etiā ꝙ masticatio costi: aut staphisa. illud efficiūt. ¶ Et de desiccatioribus que cognoui est frequēs masticatio ieiuno stomacho facta cū granis cubebaꝝ. magna enim inest ei virtus attrahēdi materias a capite ⁊ cōfortādi cerebrum: ut scdo canon. ꝓprio cap. colligi pōt. ¶ Caputpurgij aūt administrationē detestor: eo q: ipsum m̄as inclinat adanteriora ⁊ ad ptes particule patiēti ꝓpinquas.

Ultima vo intētio est rectificatio ꝑticularum mādātium. ⁊ q: intētio hec satis videt esse cōpleta per ea que in q̄rta ⁊ q̄nta intētionibus ꝯscripta sunt. Ideo sermonē hic finio vnicū solum tāgens remediuꝫ: qd̄ est tale ℞. floꝝ rorismarini: se. ruthe: ⁊ granoꝝ paradisi: gallie mus. añ. ℨ. j. ligni aloes. ℨ. j. ℨ. macis. ℨ. ij. ambre mus. añ. ℈. ij. fiat oium per se puluis. deīde cōmisceant adiuicē: ⁊ ligent in sindone retorta de g̃na. hec tanꝙ pila in manu teneat ⁊ sepe odoret. Hec sūt que mihi meliora in hac dispōne visa sūt.

Consilium. 83. De fistula in osse maxille.

Hec dispositio qua molestatur hic nobilis sue cognitionis nō h̄et difficultatē: eo q: ipsa est fistula ꝑmutatione facta ⁊ corruptione ꝯtead violētā agitationē maxille ⁊ ꝯquassationē eius. ꝑpter quam m̄e que illuc fluxerūt nō potuerūt gubernari ꝯueniēter a vtute: imo putruerūt ibi ⁊ ꝑpter diuturnā morā: quā diu ꝯxerunt. etiā ꝑpter tenuitatē ⁊ virtutē substātie ossis maxillarū fiunt cā corruptiōis illius: que corruptio fuit ita ꝓfundata ꝙ peruenit usq₃ ad ꝯcauitatē ossis gene usq₃ ad inferiorem ꝑtem orbite oculi. imo usq₃ ad locū ossis nasi qui riça noiatur: qd̄ m'tis ⁊ mirabilibus foraminibꝰ cōpositu₃ a nā uacuis factis a carnositate: a neruis manifestis ⁊ glandulosis carnibus q̄si semꝑ materiebus stillātibus a capite semiplenū inuenit. ⁊ aere exteriori attracto ad necessitatem euentationis cerebri: ut uaporibus a cerebro expulsis nunꝙ euacuatur.

Unde ex hoc fundamēto est facile ꝯcludi cure huiꝰ dispōnis difficultatē. ꝑpterea ꝙ semꝑ irrorat locꝰ a m̄a a cerebro defluēte flegmatica: ad cuiꝰ ꝯcauitatē nō nisi cū magna difficultate ꝑuenire pn̄t medicine mūdificatiue abstersiue ⁊ regeneratiue quātū oporteret: ꝑpter qd̄ sublimiori indiget ꝯsideratiōe dispō hec ut in posteꝝ apiet ubi materiā conabor ampliꝰ dilucidare ⁊ extēdē ꝯgruitate tpis ꝯcedēte. Nūc aūt quātū opportunū videt appet mihi huic viro dece esse ꝓuidēdū instrīs ad sui curationē necessarijs ut nūc seqtur. ¶ Et ꝑmū qdē hoꝝ instroꝝ est: ut ex pte sex reꝝ nō nāliū inclinet ad calefaciēdū mediocriter: ⁊ ad exiccandū potētius. ꝑpter qd̄ euitet oia cibaria infrigidātia ⁊ humectātia: ut bletas: spinachias: lactucas ⁊c̄. Cibaria lacticinia ⁊ oēm lactis usuꝫ ⁊ vina fumosa valde caput implētia ⁊ m̄as humorales in ipso dissoluētia. ¶ Et euitet multoꝝ ciboꝝ assumptionē: ⁊ ꝑpe in sero: ⁊ oēm fortē motū ⁊ coitū. ⁊ ꝑpe post cibū. ¶ Et inter reliq̄ euitet irā: tristitiā: ⁊ melancholicas impressiones. ¶ Et caueat a dormitione ualde ꝓlixa ⁊ ꝑpe immediate post cibū: ⁊ capite dormiat ꝯueniēter eleuato: ⁊ in camera calidi ⁊ sicci aeris: ⁊ exposita meridiei: ⁊ oriētali plage. ¶ Et caueat ab oi strictura uestiū colli ⁊ capitis ⁊ pectoris. ¶ Et ab oi exercitio capitis icuruatiuo. sicut est quorūdā scribētiū ꝯsuetudo. ¶ 2m vo instrꝫ est ut q̄rta uel q̄nta die pn̄tis lunaris que erit die sabbati aut dn̄ica octaua uel nona huiꝰ mēsis septēbris fiat ei flobotomia a cephalica dextre ptis per quā euacuet sanguinis. ℨ. iij. aut. iiij. ℨ. ad plus hora electa: que est post digestū cibū ⁊ uētris mūdificationē per duas horas: uel duas horas cū dimidia post ortū solis. ¶ 3m vo instrm est: ut sequēti mane immediate minoret m̄a cū istis pil. ℞. pil. de sarcocolla descriptione Mesue in de consolatione suo cap. ℨ. j. pillaꝝ cochiaꝝ. ℈. ℨ. forment pille. vij. cū syru. de calamēto. ⁊ administret per. viij. horas post cenā obseruatis ꝯditionibꝰ que

in farmacādis obseruari debēt. ¶ 4m uo instrm est ut ime
diate post minoratiuū dictū hora iā ꝑscripta icipiat assumē
hoc digestiuū: qḋ ꝯtinuet saltē diebꝰ. x. Cuiꝰ descriptio est
talꝭ. ℞. sy. de calamēto. ℥. j. oximel. cōpositi. ℥. ß. aque betoni
ce: aque rosmarini: violꝭ. añ. ℥. j. misce ⁊ calidū accipiat tar
dādo prādiū horis ad minꝰ quatuor. ¶ 5m istrm est ut post di
gestiuū ꝑdictū eradicet mā cū pillꝭis ꝑdictis: aut cū pillꝭis de
iera maiori ⁊ fetidis añ. ʒ. ß. ⁊ obseruent ea que dicta sūt de
minoratiuo. ¶ 6m instrm est. ut si iste vir stipticus fuerit in
tpe quo assumit digestiuū ꝑdictū oi sero imediate añ cenaꝫ
assumat vnā de istis pillꝭis. ℞. aloes ꝑparati. ʒ. j. hermoda
ctyloꝝ pulpe collognitide. añ. ℈. ß. bdelij subalbidi. g. vj. ani
si danci. añ. g. ij. salis idi. g. iij. forment pillꝭe cū succo rob. de
qbꝰ accipiat vna oi sero ut dictū est. ¶ 7m instrm est locale
neciuꝫ ad curā fistule ſm hāc descriptionē. ℞. succi mellilo
ti: succi ꝯsolide mi. añ. ℥. ß. floꝝ orobi. ʒ. vj. aristolꝭ. lon. oppo
ponacis: sarcocolle. añ. ℈. j. pulueriçent oia subtilꝭr: ⁊ cū suc
cis predictis ⁊ vno vitello oui incorporent silꝭ in mortario
lōga ꝯtritione: ⁊ fiat linimētū: de quo stuellus intingat uel
plagella: ⁊ imponat ulceri ſm ꝙ iā inceptū est in die nāliter
¶ 8m uo instrm est: ut postꝙ lotus fuerit cū predicto mūdi
ficatiuo ꝓcuratꝰ per vnā septimanā iponat cū asaracha hoc
cōpositū actu tepidū in die bis cū magna suauitate ipellē
do ipsuꝫ ut ꝑueniat ꝯueniēter in ꝯcauitatē ipsiꝰ fistule. Cuiꝰ
descriptio est hec. ℞. aque sublimatiōis radicū ꝯsolide ma.
aque mellꝭ. facte cū decoctione aristologie ro. ana part. cen.
pul. piloselle: caude eqne ⁊ cōsolide mi. omnium subtilissi
moꝝ sicut alcochol. añ. ℈. j. iponant ut dcm̄ est ꝯtinuando
saltē. x. diebꝰ oi die nāli bis uel ter. ¶ 9m instrm est: ut post
ꝙ añcedēti remedio ꝓcessuꝫ fuit per dies ad minꝰ. xii. tunc
ꝓcedat cuꝫ hoc linimēto adhuc maioris efficacie ꝙ ꝑdicta
cuiꝰ descriptio est hec. ℞. olei oliuaꝝ. sy. de calamēto: farine
orobi. ʒ. vj. pul. corticuꝫ radicis mori celsi. pul. caude eqne:
⁊ ireos. añ. ℈. ij. ꝯterant ultimate silꝭ in mortario: ⁊ fiat lini
mētuꝫ ꝯuenientis viscositatis. fiat igit plagella uel tēta de
recēti radice ireos ⁊ itingat in hoc linimēto: ⁊ iponat ulceri
ita tñ caute ut extremitas eiꝰ sit ita grossa: ut nō possit orifi
cium ulceris totalꝭr igredi: ⁊ pmutet oi die bis. ¶ Cū autē
in cura ꝓcessuꝫ fuerit reuolutione facta de ꝑ locali usqꝫ ad
penultimum iā dictum. tunc administret hoc medicamen
ultimate: cuius descriptio est. ℞. oppoponacis piguioris. ℥.
j. hypoqstidos: sandarace: corticuꝫ citri. añ. ʒ. j. pulueriçent
subtilꝭr ⁊ lōga ⁊ forti ꝯtritione terant silꝭ cum oleo de vitel
lis ouoꝝ. latet enim in hoc medicamine mirabile iuuamen
tum ut ꝑpēdere potes ex ūtutibus simplicium diligenter ꝯsi
deratoꝝ. Sauderē tñ ꝙ postꝙ hec localia aliquāto tpe fue
rint applicata notificaret mihi aliqd de statu huius viri
ut si esset opportunum uberius prouidere possem ⁊c.

Consilium. 84. De fetore oris. Et continet cō silium quinque capitula.

¶ De causis ⁊ signis fetoris oris. Cap. I.

L Icet multis ex causis ⁊ in pluri
bus mēbris specie
distictis possit in ore repītari fetor. appet tñ
ex his que per informationē cognoscē potui
ꝙ fetor in ore huiꝰ nobilis dñe ꝓuenit ꝑnci
palꝭr ex altero triū mēbroꝝ. Primo qdē a ce
rebro. 2o a vilis narium. 3o ex colligātia sto
machi ad ipsum cerebruꝫ ⁊ ad os. ¶ Et pri
muꝫ qdē hoꝝ facile declarari pōt: eo qꝛ in cerebro huiꝰ mu
lieris supfluitas cholerica ⁊ flegmatica in ptibꝰ eiꝰ istituere
ꝯuertunt. Et modū qḋ viatici ꝓpigor est qñ māe predicte
in uenis pāniculoꝝ cerebri aut ꝓpter oppilationē: aut pro
pter debilitatē digestiue cerebri exneant. que ꝓpterea qꝛ sti
mulāt expulsiuā ūtutem: aut qꝛ resudāt a poris ⁊ orificijs
predictaꝝ uenaꝝ: aut iter cōuexuꝫ dure mr̄is ⁊ cōcauuꝫ cra
nei: aut iter cōuexum cerebri ⁊ cōcauum pie mr̄is: aut inter
utrunqꝫ pāniculū: que postea ad añriorē ptem ꝓpulse usqꝫ
ad carūculas mamillares per locū riçe expellunt ad nasuꝫ
Cum igit he māe sint putrētes: uapor ab eis eleuatꝰ per na
res expulsus fetorē in ore repītat astātibꝰ. aut idem uapor
ad organū olfatiue potētie delatꝰ: qḋ est papillaris cerebri
substātia cū neruis sensus ad eā uenietibꝰ ipsi patiēti fetorē
repītat: qm̄ fetor ꝓseqtur putrefactionē iā dictā. Accidit tñ
rarius: ut ipse patiēs hunc fetorē ꝑcipiat ꝙ astātes. ꝓpterea
qꝛ predicta olfatꝰ organa eiꝰ sunt ifecta. Cū igit oporteat or
ganum recipiētis esse denudatū a nā recepti: ut pꝫ 2o de aīa
⁊ organuꝫ eiꝰ est ifectum: eo qꝛ ipsuꝫ est dispositū ⁊ agens est
potēs: qꝛ uapor predictꝰ est ei ꝯuenienter applicatꝰ: ideo ⁊c.
¶ 2o iteꝝ ꝑncipalꝭr ꝓuenire pōt hic fetor in ore a mā acuta
a cerebro ad nasuꝫ ꝓpulsa. que lꝫ adhuc nō sit putrens: tñ il
luc expulsa ⁊ diu retēta exneat adeo ꝙ efficit ulcera quedā
⁊ excoriationes in cōcauitate nasi. vñ ex tali mā ꝓprie in lo
co nasi firmata pōt accidē fetor in ore: ⁊ nō ex cerebro: uel
capite ꝓueniēs: sed ab ulceribꝰ ⁊ excoriationibꝰ iā predictis
Et hāc credo uerā esse cām fetoris in ore ipsiꝰ: qḋ apparē
pōt ex predictis narium ulceribꝰ. Et ex hoc fundamēto pa
tet ꝙ opꝫ hāc mulierē in cura huiꝰ dispōnis esse ualde solli
citā: eo qꝛ ulcera nasi imo ⁊ adhuc leuia ꝓna sunt corrupti
oni ⁊ cōcremationi ꝓpter debilitatē eius ⁊ materieꝝ acui
tatem predictā. ¶ 3o iteꝝ ꝓuenire posset in ore fetor ex ul
ceribꝰ oris alcolla noiatis. aut ex putredine dentium ulꝭ gi
giuaꝝ. ⁊ hec oia abscindo: qꝛ nō audio talia in hac muliere
appuisse: lꝫ fortassis sit disposita ad hec ulcera ꝓpter dele
gationē materieꝝ corruptaꝝ a capite uel a naso ad ꝑdicta
loca. ¶ 4o iteꝝ ꝓuenire posset in ore fetor ꝓpter uaporē ꝓ
ueniētem ad os expulsuꝫ ad ipm a cerebro per cōcauuꝫ pa
lati orificium a loco q dr̄ lacuna: ⁊ iteꝝ hoc excludo. ¶ 5o ite
rū ꝓuenire posset fetor oris a mā putrēte in stōcho aut etiā
in pectore: ut pꝫ in ptisi ⁊ empimate: ⁊ neutrū eoꝝ videt mi
hi huic dispōni ꝯforme in hac dñā nisi ꝑmū ⁊ scōm ꝙ huic
mulieri videt esse ꝓpuꝫ: eo qꝛ iā hēt in naso qsdā corruptio
nes predictas: que iteꝝ uerende sunt satis: ⁊ eo maxime: qꝛ
fortassis excitāduꝫ uel hesitāduꝫ: ut semen in ea maculatuꝫ
fuerit a ꝑnꝰ gnationis: ꝓpterea qꝛ genitrix eiꝰ passa est nocu
menta istis fere silꝭia. vñ ad huiꝰ dispōnis curā festinādum
est ut ifra scribit. Ne tñ aliqd in hoc opusculo itactū rema
neat ego succicte utriusqꝫ haꝝ. v. spēꝝ fetoris in ore repītā
ti: que distiguunt distictione loci ⁊ cāe mālis a qbꝰ ꝓueni
unt succincte ponā curā vnicuiqꝫ distinctā ut nunc patet.

¶ De cura fetoris oris ꝓuenientis a mā in ptibus cerebri uel intra craneum generata. Cap. II.

I Taqꝫ si ꝯtingeret in ore fetor ꝓp malā cōplexio
nē ⁊ mām a cerebro descēdētē per vias nasi ut in
ꝑ ordine dictum est: poterit per hec signa cōpre
hendi. ¶ Quoꝝ ꝑmuꝫ est dolor capitis: aut gra
uatiuus: aut pungitiuus: aut extensiuus ſm diuersitatē ma
terieꝝ in ipso inuentaꝝ. ¶ 2o uo cognosci poterit per cali
ditatem in ipso augmentatā cuꝫ absqꝫ illa nō possit exnea
ri mā aliq. ¶ 3o per alterationē in opationibꝰ sensuū iterio
ruꝫ factā ut alienationē nō uerā: uel per corruptā opatio
nē cogitatiue potētie: ulꝭ per corruptionē in opationibꝰ me
moratiue. ¶ 4o cognosci pōt hoc ꝑ corruptionē tpe somni
appentē. ¶ 5o ꝑ pulsationē in frōte in tpibꝰ ⁊ locis cōmissu
raꝝ capitis manifestaꝝ. ¶ 6o ꝑ actualē descēsum māeꝝ per
viā nariuꝫ. ¶ 7o ꝑ cōtinuā iclinationē exufflationis ꝑ eas
dē. ¶ 8o ꝑ aliqlem excoriationē in cōcauitate nasi iā appa
rentem. ⁊ per alia plura signa istis adaptāda que dimitto.

Cū itaqꝫ hec appuerit signa ꝓcedat in cura illius.
¶ ꝑ iclinādo regimē ꝑ res nō nāles ad in
frigidationē ⁊ humectationē ulꝭ ad exiccatiōeꝫ ſꝫ spēꝫ māei
¶ 2o uo attēdat anteꝙ mā multū exneet ad ēuōnes capitis
cum flobotomia cephalice dextre: ⁊ extrahant san. ℥. iiij. uel. v.

Tertio uo fiāt diuersiōes cū medicina flatis ⁊ cholē
eductiua: que ēt sit sanguis clarificatiua: ue
lut eēt hoc. ℞. aque fructuū. ℥. iij. cassiefistule cuꝫ eadē aq

nouiter ex cãna excte. ℥.j. reubarbari electi. ℥.ß. agarici. ℈.j. spice. g̃. vj. çç. g̃. iij. misce: & totuz det in potu. ⁋ Et si timeres amaritudinẽ agarici loco ipsiꝰ ponẽ potes tãtundẽ hermodactyloꝝ: uel turbit. ⁋ Et si uelles solutiuum expeditiꝰ det patiẽti eluarij dyaf. ℥.iij. cuz aq̃ ordei. ⁋ Et si timeres dñium cholẽ accipiant dyaf. ℥.ij. eluarij. suc. rob. ℥.j. ⁋ Et si uelis meam in forma solida da in potu has pil. ℞. pil. cochia. pil. de iera ma. ul' cõposita. añ. ℈.j. & post tardet cibus horis. v. pmittẽdo lauatiuũ sic brodiũ pulli in patiẽte debili & tpe frigoris. aut aquã ordei calidã in forti & tpe caloris ⁋ Adhuc ẽt mãeꝝ diuersiõi attẽdat cũ appõne uẽtosaꝝ. cũ scari. sup spatulis: aut sup natibꝰ: si vis diuertẽ ad distãtiꝰ. ⁋ Et si uelis maiorẽ facẽ diuersionẽ itẽde ad pꝛuocãdũ mẽstrua: aut saltẽ ad apiendũ emoroidas: fricãdo ipsas cum abstergẽtibꝰ & acutis. ⁋ Et si desiderares diuertẽtia leuiora tunc fiãt extremoꝝ ligature: aut eoꝝ fricationes cuz pãnis aspis hora electa. s. añ cibum per horas duas. & sic de alijs.

Quarta pͥncipalis intẽtio in cura huiꝰ est digõ mãeruz cũ digestiuo diuersis mãebꝰ appꝛopato uelut hoc. ℞. sy. de biçan. ℥.j. syru. acetosi cõpositi. ℥.ß. aque cicoree: aque violaꝝ: aque mellisse. añ. ℥.j. misce. ⁋ Si uel' digestiuũ leuiꝰ. ℞. aque absinthij acetose & cicoree. añ. ℥.j.ß misce. ⁋ Si aũt desiderares digestiuũ fortiꝰ ad mãs fortis resistentie. ℞. oximellis sqllitici. ℥.ß. sy. de biçãtijs. ℥.j. aque absinthij: cicoree. añ. ℥.j.ß. misce. Et glibet hoꝝ calidũ det in potu in aurora: & post tardet cibus per horas quatuoꝛ.

Quito vo pͥncipalr itẽdẽdũ est ad eradicãdũ mãs iã pdictas: nã appet q solutiua supradicta i hac itẽtione efficẽ pñt paulisp augmentãdo eaꝝ doses. ⁋ Et si desiderares eradicatiuũ dare familiariꝰ: & blãditiuũ magis exhibe hoc. ℞. agari. elci. ℥.j.ß. reuba. ℥.ß. aque cicoree lupuloꝝ. añ. ℥.ij. peni. ℥.ß. sal' gẽ. g̃. ij. fiat oĩuz hoꝝ ĩfusio per diẽ nãle: deide colet & diligenter expmat: & colatura illa det in potu. & post eã obsuent cañ. q in pcedẽtibꝰ solutiuis dci sũt.

Sexto pͥncipalr itẽdẽdũ est ad rectificationẽ capitis & appet mihi q in hoc pmũ instrm pueniens esset ablutio capitis cuz decoc. ista. ℞. viol'. floꝝ nenufa. se. acetose & por. añ. ℳ.ß. rob. ℳ.ij. assari squanti: maiorane: floꝝ rosma. añ. ℳ. vniꝰ ptes. ij. coquant oĩa in situla vna aque usqꝫ ad ɔsumptionẽ tertie ptis: deide apponat quãtitas cineris sufficiẽs & fiat lixiuiuz: & abluto capite ex eo statiz exiccet cũ pãnis calidis mediocriter fricãdo ipm. ⁋ 2o ad hãc itentionẽ vĩ mihi utile caput eiꝰ a supiori pte frõtis usqꝫ ad sũmitatẽ capitis per icessũ cõmissure sagittalis pulueriçare cuz infrascrip. pul. ponẽdo de ipso q̃titatẽ. v. g̃. frumenti iter capillos sꝑso sup cutim. cuiꝰ descrip. ℞. laudani ℥.j. corticũ citri. ℈.ij. sandarace. ℈.j. rob. vio. flo. nenufa. añ. ℥.j. pl'. folli. sene. ℈.ij. fiat oĩuz puluis per se & cõmisceat. ⁋ 3o ad hãc intẽtionẽ utile videt ut hec dña oĩ fine sex dieꝝ in sero per duas horas post cenã accipiat vnã de istis pill'. ℞. pil. assageret. ℥.j. aloes ĩfusi in suc. endiuie. ℈.j. cũ sy. de nenufa. reforment pill'e. ix. ex qbus accipiatur. j. ut dictum est.

Septio pͥncipalr itẽdẽdũ est ad huiꝰ dispõnis curaz cũ localibꝰ que sũt tria. q̃ꝝ pmuz est hoc. ℞. olei ro. ℥.ij. cere al. ℥.ß. dissoluant sil'. deide dissoluta ĩfundãtur in aquã frigidã. Cũ igit fuerit ɔgelata colligant: & in uase vitreato lauent tribꝰ vicibꝰ cũ aq̃ ul' suc. sempuiue: & post illiꝰ ablutionẽ icorporent cũ his pul. ℞. tucie ppate. ℥.ij. litargiri spũificati. ℥.j.ß. coral. ru. ℥.j. ambre. g̃. ij. oĩa diligẽter icorporent: & ex hoc vnguẽto saltẽ q̃ter in die liniant iterinares usqꝫ ad medietatẽ nasi. ⁋ 2m locale est hoc. ℞. flo. rosma. sanda. al. spodij ro. añ. ℥.j.ß. cãphore. g̃. ij. ambre. g̃. iiij. coq̃nt oĩa in lib. ij. aque usqꝫ ad ɔsumptionẽ 3e ptis: & imedio decoc. illiꝰ apponat mell'. rob. ℥.ij. sy. de nenufa. ℥.j.ß. deide cõpleat decoctio ex q̃ mane & sero añ cibũ fiat gargarisma q̃ter uel qnque vicibꝰ. ⁋ 3m locale est caputpurgiũ hoc ℞. aque decoc. maiora. uel sublimationis eiꝰ. ℥.iij. sy. de sticа. ℥.j. pul. minutissi. berm. & stapbisa. añ. g̃. v. misce. Et post q vnguẽtũ pdictũ fuit admistratũ 4or diebꝰ sequentibꝰ fiat gargarisma pdcm̃ i septia die seq̃ti ĩpleto ore aq̃ tepida de hoc caputpur. in uola manꝰ retẽto leuiter trahiciat p nasũ q̃ter in mane & q̃ter in sero p vnã narẽ & alterã alternatiz & cũ pãnis leui tractu emungat illud qd' de capite descendit.

⁋ De sũma curatiõis fetoris a mã p colatoriũ expulsa. C. III.

Per ea que in predicto cap̃ posita sunt sufficiẽter curari põt fetoꝛ oris pueniẽs a mã delata ad ipsum per colatoriuz: q̃re nõ est opus aliter curã diuersitatis intentionuz regulã esse ponendã.

⁋ De cura fetoris oris puenientis ex corruptione in pte oris. Cap. IIII.

Fetoꝛ oris pueniẽs ex pustulis ulcerosis: que alcolla noĩat ab auctoribꝰ. ut pz 6a tertij. cap̃ de dispõnibꝰ oris & ligue. deide iteꝝ pꝑter corruptionẽ gigiuaꝝ colligẽduz ibidẽ 8a tertij. in cap̃ de ulceribꝰ eaꝝ. Et adhuc ex putredine uel corruptiõe dẽtiũ: ut ibidẽ etiã colligendũ 7a tertij in ppo cap̃. ⁋ Et oĩuz haꝝ cure ĩnicẽ cõicare vident in intentionibꝰ. vij. in 2o pͥncipali cap̃ declaratis nisi q: ad cõplemẽtũ opis quedã spãlia huic dispõni ɔformia ɔscribẽda sũt. ⁋ Quoꝝ pmũ est hoc cõferẽs ad alcolla & corruptionẽ oris. ℞. alumis crudi. ℥.ß. gal. cypsi acatie: sumach. g̃. mirti. añ. ℳ.ß. masti. ɔsolide mi. & ma. añ. ℥.j. aceti ni. ℥.iiij. coq̃nt oĩa in lib. ij. aque usqꝫ ad ɔsũptionẽ 3e ptis. deide frequẽter ex eo tepido abluat os: & post illius ablutionẽ teneat in ore sepe de rob nucũ: & erit cõferens in 3a die. ⁋ Pro corruptione gigiuaꝝ iteꝝ ɔfert decoc. predicta: de qua sepe tepida fiat oris ablutio. & deide fiat gigiuaruz ɔfricatio cuz hoc pul. ℞. spodij dꝛaga. gũmi ara. torrefci: sandarace: thuris sang. dꝛaconis. añ. ℥.j. boli armeni. ℥.iiij. cãphore. ℈.ij. fiat puluis & applicet ut dictũ est. ⁋ Pro emendãda corruptiõe dẽtiuz si fuerit ualde pfunda meliꝰ igeniũ est ut erhat. Si aũt leuis fuerit mũdificet sepe dens deide in eiꝰ ɔcauitate imergat stilus madefactꝰ in calefactã aquã sublimationis salis armo. & fiat hoc totiens q̃tiens rectificauerit corruptionem & phibuerit ipsam ampliari. Et si uelis accipe remediuz leuius illo: tunc cõfert capitellum tertie sublimationis admistratũ eo mõ quo dictum est.

⁋ De cura fetoris oris vitio pectoris ul' pulmõis puenietis Cap. v.

Iam ultimo opꝫ pcurare regimẽ faciẽs ad curã fetoris oris pueniẽtis a mã in ɔcauo pectoris: uel in pulmone saniata. & hec qdẽ in hoc ppposito pcurare nõ curaui. eo q: nõ appuerũt signa talis dispõnis in hac egritudie manifestissima. Sed regimẽ huiꝰ pẽderet ex his que scribunt xa tertij. cap̃ de cura empimatis. & ibidẽ finali cap̃ de cura ptisis. & tu lege ibidẽ: qm̃ he dispõnes vix bñ curant: nisi fuerint lenes & in etate puerili: & vtute forti. Sũma tñ curationis eiꝰ pẽdet in admistratione decoc. ɔfectionũ & loch abstergẽdo exiccãdo & mũdificãdo & sputũ pꝛuocãdo. Et de summa horuz sunt tria eluaria famosa ab auctoribꝰ appꝛobata. ⁋ Et pmũ qdẽ est ɔfectio dya. ris descriptiõe Ni. in antid. quam ego sepe in aurora exhibẽ soleo cuz. ℥.ij. aque decoc. cẽtaumi. & ℥.ß. çuc. taberçet. & tardet post ipsuz cibus horis. iij. ⁋ 2m eluariũ ab auctoribꝰ appꝛobatũ est loch de pino: cuiꝰ descriptionẽ meliorẽ collige a Meß. in antidotario. & facio q eger sepe ex eo teneat in ore suo: ita ut a calore nãli dissolutũ descẽdat per ɔcauũ: ul' orificiũ fistule cibalaris ad pulmonẽ: aut saltẽ distillãs per ɔcauũ meri per modũ resudationis p porose iꝰ recipiat in poris pãniculi cãne pulmonis cõpletis ipsaz in posteriori loco ubi cauerne pulmonis terminãt in figurã q̃si semicircularẽ. Hoc igit loch p modũ pdictũ resudatiõis quẽ Zoar uocauit trapellationẽ: & Gẽtil'. cũ eo tenuit. Ingredit enĩ in ɔcauuz cãne pulmonis: & ibidem receptuz a calore nãli actuatuz agit in mãe tã in ɔcauo pulmonis imediatiꝰ q in ɔcauo pectoris mediate tñ & haꝝ expuitionez faciens vide laudes eiꝰ: q: descriptio solẽnis est. ⁋ 3m vo eluariuz famose predicatum ab auctoribꝰ: & maxime ab. A. pallegato cap̃ est çucca pro. nouelle cõpõnis & ppe

eū in ipso imergit̃ pul. pulmonis vulpis ꝑparatꝰ ƀm artem Et bonum etiā est predictuz çuccaꝝ sine puluē illo: de quo in comestiōe accipi debet quātitas magna ⁊ mirabilia facit. A. scripsit de muliē illa ptisica: que ꝓꝑe ad extinctionem ꝑducta erat. ⁊ vide hystoriā ibi: quā ego dimisi ꝓlixitatē effugiens. Hec in sūma mihi appuerunt meliora: que in hac dispōne ab auctoribꝰ hincinde accipe potui: ⁊ tu vide allegationem ab eis acceptā: que etiaz quotidiana experientia mihi ueriora efficiuntur ad laudem dei oīpotentis.

Consilium. 85. theoricum de fetore oris.

Si qua diuersitas manifesta in dispōne huiꝰ ḡnose dn̄e cadit iter opionē quā ego in altera scriptura credidi esse uera s. in illa que icipit. Licet multis ex cāis ⁊ pluribꝰ ⁊c̃. Et iteꝝ affirmo ipsam ⁊ iter alteram opionem quā ego nūc in scriptis redactā accurate ⁊ seriose multum accepi. videt̃ mihi ꝙ ipsa cadat inter duo ꝓ̄ālia. In reliqs aūt nullā video dissonātiā in egritudīe: aut accn̄tibꝰ: neqȝ in ipsoꝝ causis. ¶ Primus itaqȝ punctꝰ est ꝙ hec opio ponit hāc dispōnē esse naso appropatā. cām vͦ eiꝰ ponit esse dispōnem cerebri ⁊ mām ab ipso ꝓpulsam: que ambe aīcedentes cāe ponunt̃ huiꝰ dispōnis. ¶ Scōs vͦ punctꝰ ꝓ̄ālis est de loco materierum aīcedentium: qui ponit̃ esse cerebrum ⁊ non panniculi eius.

Circa que duo pūcta opȝ parump theorice agē: ut videat̃ si per has appentes discolias in curatiuo actu aliquanta possit cadē diuersitas ipsiꝰ ipeditiua. Circa cuiꝰ ꝑncipiuz dicēdum ꝑ ꝙ nō est dubitabile in ꝑtibꝰ nasi esse egritudines iuicē cōplicatas diuersoꝝ geneꝝ. ¶ Quoꝝ ꝑmuz est solo ꝯtinuitatis: que est ulcꝰ uel ulcera: seu trumbꝰ ibidē manifesta: ⁊ facile demr̃atiōibꝰ eliciēda: eo ꝙ ide virulētia emanat. ampliꝰ: qꝛ ide cadit trūbꝰ ex fl̃ate ⁊ chol̃a cōpositꝰ: ⁊ i medio eiꝰ ꝑforatꝰ ꝑꝑ necītatē iclusionis aeris aut uaporis in ꝯcauo eiꝰ ab ipsiꝰ trūbi viscositate iclusoꝝ. ¶ 2m genꝰ egritudis ibi exn̄tis est mala cōpl̃o ꝑtis illiꝰ: que demōstrat̃ ex pluribꝰ. ¶ ꝑ ex citrinitate ipsiꝰ māei. ¶ 2º ex viriditate ipsiꝰ: que ambo testāt̃ excessiuz cal̃itatis. ¶ 3º ex crustis in ꝑte illa successiue genitis a mala cōpl̃one cal̃a māe idurāte: ⁊ in crustas ꝯuertēte. s. ꝓuatiue ꝑ resol̃onē ab illa cal̃itate ꝓueniētē. ¶ 4º iteꝝ ex fetore tā in mā q̄ȝ in aere ul̃ fumis ex̄ pulsis exn̄te. ¶ 3m genꝰ egritudis est mala cōpō: que ē mēbro ml̃tiplex itelligēda. ꝑma in suꝑficie. 2º i via. qꝛ via exitꝰ aeris ⁊ uapoꝝ ⁊ attractionis necīo oppilant̃. 3º iteꝝ credo ibi esse qn̄qȝ egritudinē cōpositā. s. apā ul̃ pustulā in supiori ꝑte nasi exn̄tē aut pluries successiue eē genitā ƀm ꝙ successiue ⁊ paulatine mā ꝯgerit̃ in ꝑte: que est illiꝰ trūbi mālis cā. Nec ē eniz illū trūbū aut eē genitū in supioribꝰ ꝯcauitatibꝰ nasi. s. ossis qꝺ riça noiat̃. ⁊ est ꝓꝑe locꝰ ab arabicis kaysum appellatꝰ. ¶ Aut illiꝰ trūbi mām in ꝑtibꝰ supra illas eē ꝯgestā ⁊ sunt loca cerebri ⁊ pāniculoꝝ: ubi sunt carūcule mamillares i ꝑn̄º nasi nāliter posite. ¶ Aut vͦ 3º illiꝰ trūbi ḡnatio fit in ꝑtibꝰ ifra kayasiz uel riçā ⁊ q̄litercūqȝ ꝯtingat in aliq̄boꝝ locoꝝ uel utrisqȝ fieri illiꝰ trūbi ḡnationē: oportebit de necītate ꝯcedē ꝙ illiꝰ trūbi ḡnatio fit i poris pāniculoꝝ suꝑficiē itrisecā nasi uelātiū: aut in poris pāniculoꝝ cerebri: q̄ꝝ utrūqȝ penitꝰ est ipossibile: ꝑꝑ magnitudinē trūbi ⁊ ꝑforationē eiꝰ. ¶ Aut vͦ 4º huiꝰ trūbi ḡnatio fiet in foraminibꝰ riçe: aut in ꝯcauitate iter suꝑficiē ꝯuexā carūculaꝝ cerebri: ⁊ hoc nō videt̃ esse possibile. Si eni fieret huiꝰ ḡnatio in foraminibꝰ riçe: quō posset esse hic trūbꝰ ita magnꝰ: qꝛ locatum debet adeq̄ri loco. sed locꝰ: qꝛ foramina illa sunt ualde angusta. ḡ nō sunt capacia trūbi tāte extēsionis. ¶ Si vͦ crederet̃ trūbū illū ḡnari ꝓꝑe carūculas ubi est spatiositas satis ampla. quō trumbꝰ vnitꝰ ⁊ ꝯglobatꝰ tāte ꝙtitatis expelli posset. nec ē eniz esset ꝑ̄itiā illiꝰ trūbi esse cām euētationis cerebri ꝓhibitiuā: ⁊ ipsiꝰ a suꝑfluitatibꝰ fumosis mundificationis ipeditiuā. ⁊ ita oporteret malā cōpl̃onez calidā necīo in cerebro assignari. ¶ Si aūt hic trūbꝰ crederet̃ expelli a vͥtute uehemēti conatu hoc faciente: oporteret de necītate ꝙ tūc trūbꝰ nō vnitꝰ sed in ꝑtes diuisus ex̄ ꝓpelleret̃ cū trāseat ꝑ angustas vias ut iā ꝯsuz est. ¶ Et si iteꝝ huiꝰ trūbi ḡnatio fieret in loco ifra riçā: tūc oportebit imaginari illiꝰ ḡnationē fieri in poris mēbroꝝ ⁊ erit necīuz ꝯcedē ibi eē: aut cōcauitatē ulcerosaz: aut in poris mēbroꝝ cadē sol̃onē ꝯtinuitatis cū tumore ꝑtiū ꝑdictaꝝ ⁊ erit ibi necīo apā. erit enim ibi sol̃o ꝯtinuitatis: ⁊ mala cōpō: que ē tumor ipsiꝰ ꝑtis ⁊ mala cōpl̃o ꝯcedit̃ ibi eē: ⁊ ꝯuicit̃ ꝑꝑ ḡnationē virulētie in ꝑte illa. Et oīa hec tria sūt iuicē in eodē ꝯiuncta. ḡ ibi erit necīo apā. pȝ ꝯn̄tia ex descriptione illiꝰ 2º ꝑmi. 5º caꝑ colligenda. ¶ Propter que nūc ultio tacta si bn̄ ꝯsideret̃ ꝑcipiet̃: ꝙ i ꝑte carnosa nasi ꝓꝑe riçā remanebit ꝯtinue aliq̄ sol̃o ꝯtinuitatis attractiua māeꝝ: que nouā pustulā ibi efficiūt: cuiꝰ mā cū in virulētiā ꝯuertit̃ erūpit substātiā mēbri ⁊ erit reuolutio de ulcē ad apā: ⁊ ecōuerso. Ita ꝙ erūt ibi due egritudīes q̄ꝝ quelibet qn̄qȝ erit alteriꝰ cā ⁊ nō effectꝰ ꝑ tūc ⁊ ecōuerso ita ꝙ ibi repiet̃ effectꝰ ꝓueniēs ab altera egritudine: cuius ipse fuerit cā. ⁊ colligi ꝑ̄nt hi sermones scōa ꝑmi. caꝑ ꝑmo.

Dicēdū aūt nunc 2º principal̃r ꝙ dispō huiꝰ ḡnose dn̄e a me nō credit̃ esse ꝑcise egritudo diuersoꝝ geneꝝ assignata in precedētibꝰ: sȝ credo ego eē huiꝰ dispōnis cōplicationē ex duabꝰ egritudinibꝰ: q̄ꝝ vna est predictis ꝑtibꝰ nasi ꝓꝑa. altera vͦ est iteꝝ ꝑ essentiā cerebro appropata. ⁊ hāc pono eē malā cōpl̃onē calidā ⁊ siccā in cerebro ꝓueniētē ex san. cui fl̃a ⁊ chol̃a iuicē cōmixte repiunt̃. ¶ Si eni hec virulētia ꝓꝑe ꝯsequeret̃ ꝑticularē egritudinē que est sol̃o ꝯtinuitatis uel pustula: tūc oporteret ꝙ semper ipsa emanaret a naso aut q̄si cōtinuo sensibil̃r exiret. eo qꝛ ipsa ḡnat̃ in ulceribꝰ illiꝰ ꝑtis. sed a q̄cunqȝ ulcē semꝑ resudat humiditas. ut colligit̃ 4º de ige. sa. ⁊ scōa ꝑmi de spēbꝰ sol̃onis cōtinuitatis. ⁊ q̄rta q̄rti tracta. 3º caꝑ de ulceribus. ¶ Ampliꝰ si hec virulētia sola ḡnat̃ in naso. ḡ ul̃ ex mā laudabili ul̃ illaudabili. sȝ nō pōt poni ꝑmuz eo qꝛ in cerebro ponit̃ notabilis cal̃itas ⁊ siccitas. ḡ mā ab ipso fusa nō erit laudabil̃. Nec pōt poni 2m: qꝛ tūc hret̃ ꝓpositū. Si hec mā ex q̄ hec virulētia ḡnat̃ est laudabilis cū effundit̃ ⁊ est a cerebro effusa. ḡ ibi fuit ex̄neata. ḡ opȝ in cerebro assignari spēm male cōpl̃onis. ⁊ ipsa qdē nō depēdet a discrasia alioꝝ mēbroꝝ colligatoꝝ cerebro. ḡ erit eidē appropata: qꝺ erat deducēdū. ¶ Et si diceret̃ ꝙ hec cal̃itas ⁊ siccitas cerebri nō est lapsus ꝑter nām: imo est lapsus nālis cerebro. ¶ Cōtra: qm̄ in cerebro assignat̃ debilitas digestiue ⁊ expulsiue eiꝰ. Igit̃ nō videt̃ ꝙ ipsa ꝯseq̄tur nālē lapsuz eiꝰ. ¶ Ampliꝰ hec caliditas ⁊ siccitas cerebri ꝯcedit̃ eē imediata cā ḡnatiōis acuitatis in māebꝰ. Sed he māe in cerebro sunt preter nām: ḡ cā ḡnationis eaꝝ erit ꝑter nām. ¶ Ampliꝰ he māe sunt ḡnate a mala cōpl̃one ipsiꝰ cerebri ⁊ nō videt̃ ipsas posse recipe fetorē quē hn̄t in ꝑtibꝰ nasi ꝓꝑe: ḡ ipsuz receꝑunt aliūde sed nō nisi in cerebro ubi cōcipit̃ illa mala cōpl̃o cal̃a ⁊ sicca. Probat̃ minor. qm̄ illa mala cōpl̃o que iuenit̃ in ulcē ꝑtiū nasi nō est adeo itēsa: ut illas mās tā cito putrefacē posset ⁊ tāta putredine ut ad ipsam ꝯseq̄tur fetor notabilis ab astātibꝰ ꝑceptibilis. lȝ nō semꝑ ab egrotāte ꝑcipiat̃. ¶ Et ꝯfirmat̃. qꝛ dato ꝙ hec mala cōpl̃o appropata naso esset illiꝰ fetoris cā. tunc oporteret illū fetorē semꝑ eē ꝑn̄tē: eo qꝛ illiꝰ cā est ꝯtinua ꝑn̄s: ⁊ mā est disposita cū applicatiōe cāe efficientis ad ipsaȝ ⁊ tpis ꝯueniētia. igit̃ ⁊c̃. ¶ Et si ꝯcederet̃ totuz ad qꝺ rō deducit. s. ꝙ semꝑ repn̄taret̃ ille fetor: ḡ opȝ in naso necīo assignari ulcera nō solū suꝑficialia: sȝ ꝓfundiora. ꝯn̄tia tenet: eo qꝛ in suꝑficiali ulcē nō posset ḡnari mā tāto fetori associata. solet eniz fetor tāt' ꝯseq ex̄neationē māerum quā precedit ꝓhibita trāspiratio. ꝓueniēs a magnis oppilationibꝰ que nō possent in suꝑficiali ulcē sufficiēter assignari ¶ Et si bn̄ ꝯsiderabit̃ dispō ꝑcipiet̃: ꝙ in eiꝰ cerebro qn̄qȝ ꝑcipiet̃ cal̃itas itēsa. ¶ 2º ꝙ mā per colatoriū exiens qn̄qȝ amaritudīe ꝑticipabit ⁊ salsedīe. ¶ 3º ꝙ circa ꝑtes capitis

z tēpoꝝ pcipief pulsatio fm itēsum tn̄ z remissum uariata. ¶ 4° q circa ptes capitis tactu cal'e pcipient. ¶ 5° q in vigilijs qnqz occupabit. ¶ 6° q a corruptis dormitionibus qnqz nexabit: z alia plura signa ɔsilia istis ponē potuissem. s. que sumpta eēnt a nocumēto diminutiōis: aut corruptiōis ul' ablatiōis in opatiōib° iterioꝝ z exterioꝝ sensuū ɔtigente sil'r a casib° sūpta signa ponē potuissem: q̄ alijs ɔsiderāda dimitto. ¶ Quare ex oīb° ipsis in vnū redactis final'r itentio mea colligit' in hāc ɔclōnē q dispō hui° nobilis dn̄e est cōplicata ex diuersis gn̄ib° egritudinū p eēntiā in naso exntiū z male cōplōnis respectu ipsi° cerebri p eēntiā: q̄ tn̄ respectu dispōnis nasi p colligātiā denoīari pōt. Et elige u' libet: qm̄ a posteriori videbit' q erit ipossibilis curatio dispōnū nasi sine rectificatiōe cerebri: que est illaꝝ ptiū ɔseruatiua cā. Hec de p̄mo p̄ncipali supius premisso ita sufficiant.

Propter declarationē scdi p̄ncipalis supius ām̄isi ubi vī dici q m̄alis cā ans hui° dispōnis verisil'ius ɔtinet' i cerebro q̄ iter ɔuexā supficiē ei° z ɔcauā cranei. ¶ Dicēdū p̄ q ex rōnib° in oppo^m^ adductis non ɔuicit' qn m̄a ans p̄dicta etiā ɔtineat' iter cerebꝝ z pāniculos z craneū. imo nāqz etiā negat' illud lz credat' verisili° q m̄a ɔtineat' in cerebro q̄ iter ipꝝ z craneū ubi paulisp dicēdū q in hoc ego rōnabili° eē existimē. Et p̄ qdē si m̄a illa ɔtineret' i cerebro nece est q ipa ɔtineat' in uētriculis: ul' poris ei°: uel in anfractuositatib° ei°: aut in uenis: uel arterijs ipsi°: aut in poris. 7. pariū neruoꝝ ab eo oriētiū: a sufficiēti diuisiōe enumerate oēs illas ptes ex qb° cerebrū reitegret'. q aūt hec m̄a nō ɔtineat' in uētriculis cerebri rōnabile appet eo q2 cū sit multa oppilādo illos uētriculos: aut eoꝝ ptem necio ipedirent' opationes iterioꝝ sensuū: que pficiunt' in illis uētriculis. ut sensus cois aut fantasie q̄tū ad uētriculū p̄mū. imagiatiue aut cogitatiue potētie q̄tū ad 2^m^ z memoratiue q̄tū ad 3^m^. Sed nō appet aliqd nocumētū diminutionis ablatiōis aut corruptiōis in opatiōib° illoꝝ sensuum. Igit' nō vī q m̄a in illis uētriculis ɔtineat'. pbat' maioꝛ. q2 m̄a illa m̄ltitudie sui nocumēti efficēt ibi aut grauādo aut oppilādo uētriculos fz ptē z ita ptiale nocumētū efficeret i eis: z m̄na pbat' qm̄ sic ex absētia m̄ei a uētriculis absoluūt' ipsi a nocu° ita ex p̄ntia m̄eꝝ in ill' accidēt noc^m^. ¶ 2° iteꝝ si hec m̄a ē in q̄litatib° suis discreta: cui° discrasia resultat ex cōmixtiōe f'atice z cholerice m̄eꝝ: g̊ saltē nocēt nocumēto pmutatiōis male cōplōnis. Igit' apperēt signa nocumēti i opatiōib° p̄dictoꝝ sēsuū saltē corruptiōis: aut diminutiōis fz spēm alterationis. ¶ Ampli° si hec m̄a mixta esset tēpata in q̄titate z q̄litate: q̄mō moueret expulsiuā cerebri ad sui expulsionē. ¶ 4° ad illud: qm̄ in cerebro assignat' debilitas g̊ pueniēs ab hac m̄a ul' ab altera cā. Si p̄mū bī itētum. s. q hec m̄a est discreta: g̊ nō recipit alterationē in ptib° nasi: qd erat deducēdū. Si dēt' 2^m^. s. q in cerebro iuenit' debilitas ab aliena cā pueniēs: z nō a discrasia hui° m̄ei in eo: g̊ hec m̄a est supfluitas: ex cui° p̄ntia nō fortificat' cerebrū imo debilitat'. Cū g̊ debile sit cerebrū i digestiua. igit' necio in q̄litatib° suis erit distēpatū qd erat itētū. Ex qb° correlarie ɔcludit': q si hec m̄a supflua ɔgregaret' paulatiue in uētriculis cerebri pōt hāc dn̄am ad grādia dispōnē picula z nocumenta. ¶ Parib° etiā aut alijs rōnib° vī eē dicēdū q m̄a hui° egritudīs nō cōtiet' in poris cerebri: eo q2 nūq̄ euadēt hec dn̄a a nocumētis oppilōnis substātie medullaris cerebri in hac uel in illa pte exītis. ¶ Et iteꝝ 3° si locaret' hec m̄a iter cerebri anfractuositates: q̄s uoco ptes itermedias iter portiōes medulle cadētes necio opoītēt assignari oppilōnes coartatorias: ad q̄s sequerent' nocumēta p̄dicta. ¶ 4° iteꝝ si locaret' hec m̄a in uenis z arterijs dissemiatis per substātiā cerebri nō pōt bn̄ itelligi qn ibi facēt oppilōnes associātes sibi ɔhibitā trāspirationē: ad quā sequeret' lapsus cōplōnalis i cerebro. pbat' m̄na: qm̄ m̄a illa notabil'r est viscosa z vie sūt anguste: igit' oppilabit. ¶ 5° p̄ncipal'r: q2 si m̄a locaret' i neruis oriētib° a cerebro tūc ipse poneret' in origib° eoꝝ: ul' in poris: uel extremis ptib° ipsoꝝ terminātib° ad organa sensuū exterioꝝ uel iterioꝝ. Cū g̊ m̄a ibidē posita oppilaret eos opoītēt necio assigniri nocumētū aliud dep̄dcis in opatiōib° amboꝝ sensuū: cui° oppositū appet: q̄re vī ex p̄dcis colligendū eē q hec m̄a poti° fz maiorē sui ptē elōgat' a substātia cerebri q̄ ponat' in ea. ¶ Uidet' igr' uerisili° eē q ponat' iter cerebrū z craneū eo q2 ibidē posita nō pōt nocumēta facē i opatiōib° p̄dictoꝝ sensuū q̄ta z q̄lia facēt si locaret' in cerebro. ¶ Modus vo q̊ ipsa expellit' est: aut q2 p uenas cerebri ɔtinuatas usqz ad carūculas mamillares effundit' in p̄n^m^ riçe ul' nasi exiēs ab extremitatib° illaꝝ uenaꝝ: uel a poris ipsoꝝ. ¶ Si eni m̄a ista ibiberet' in medulla cerebri nō video qn de necitate pducēt ad aliq̄ de nocumētis predictis. ¶ Adhuc iteꝝ dicēdū: q lz hec m̄a pp debilitatem cerebri a mala cōplōne ipsi°: quā credo eē distēpantiā pternālē magis q̄z nālē gn̄et' ipsa m̄a: tn̄ p poros z uenas ipsi° cerebri ef fundit' ad loca itermedia iter ipsū z craneū ut supra positū ē. ¶ Ad motiua vo. s. q si m̄a cōtieret' iter pāniculos: tūc opīēt q facēt ibi aliquā spēz doloris pūgitiui g̊uatiui ul' extēsiui. negāda est illa ɔn̄tia. Nō eni q̄libet discrasia a m̄a pueniēs ē sufficiēs cā doloris: sic p̄a que paulatiue sūt. opz eniz discrasiā doloris effectiuā eē subito alterātē: ut 2^a^ p̄mi. cap̄ de cais doloris. ¶ Ampli° m̄a posita iter supficiē pāniculorū z crāei nō pōt facē dolorē pueniētē ab extēsiōe: q̄ ē spēs solōnis ɔtiuitatis eo q2 m̄a in supficieb° posita nō extēdit. fz illa q̄ est ibibita. ¶ 3° iteꝝ q2 nō q̄libet m̄a pāniculo supposita pōt g̊uatiuū efficē dolorē. s. qn̄ ē pauca aūt nōbil'r lenis aut pauce actiuitatis. ¶ Ultio aūt cōcedit' q aliq̄ m̄ei ps z exigua tn̄ pōt poni in medullari substātia cerebri. ¶ Hec q̊dē ita solatiose collatiōis g̊ra ut m̄a cōtigerit sp̄nēdi ociū ita leuiter scripsi recreationē aīo eximij doctoris z repn̄tatiōis g̊ra utriusqz n̄ri adiuicē. Ipse aūt ita mēte grata accipiat uelut supna ɔscripsi. In re aūt pcessus curationis nulla cadit dissonātia fere si bn̄ consideret': sepe aūt diligerem solatiose exercitij cā tāto viro m̄ām hīe dirigendi calamuz. Siquid vo uberius in instris curationis scribendum remāsisset offero me ad libitum cuz auxilio prefati doctoris patum.

Cōsilium. 86. de fetore oris ɔsequēte corruptionē sanguinis in uenis totius.

Licet fetoꝛ ex ore pgrediēs pp quē p̄ncipal'r erexi calamū. Iā nunc a determinata cā de q̄ in posteꝝ fiet fmo puenīat ut appebit: tn̄ impn̄tiaꝝ ne me ɔtingat q̊dē repetē pluries fmonē vniul'ez in hac m̄a mihi aliq̄liter explē placuit. Itaqz plurimis ex cais: z a q̄ plurib° mēbris corporis fetoꝛ in ore apparere pōt. ¶ Et p̄ qdē cōtigit in ore repn̄tari fetorē pp putredinē in uenis z arterijs totius fere corporis. sic cū cōtingit in egritudib° acutis magnā adesse putrefactionē m̄eꝝ a qb° per cōcaua uenaꝝ z arteriaꝝ uapores putridi ad stomachū deferunt' z ad pect°. Repn̄tat' g̊ in ore fetoꝛ. ppterea q2 hic uapoꝛ eleuat' est a m̄a multe putredis. z est signū malum z pp̄e in egritudinib° acutis. significat eniz victoriā inati caloris a putrefactiōe magna. z ɔn̄ter terminationē ad malum ut in plurib°. Et hui° q̊dē spēi fetoris oris uel anhelit° manifesta sūt signa. ¶ Primū istātia febris itense in getudo magna: caliditas in vniuerso corporis: z maxie in ptib° pectoris suffocatiua: anhelit° uelox z frequēs: instātia sitis z vigiliaꝝ. Urine intēse a gradu rubicunditatis usqz ad igneitatis earum preseruantes.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Huius etiā fetoris pscripti: lz ut plurimū terminatio sit ad mortē. tn̄ q2 nō est icōueniēs hūc anhelitū z oris fetorē repn̄tari in corpore fortis resistētie. z ubi fetoꝛ remissioꝛ esset z accn̄tia minora z leuiora. Iō curā recipe posset: que fm hūc modū canonice itelligi posset. ¶ Primo q̊dez ut regimen hui° ifirmi ex pte sex reꝝ nō nāliuz iclinaret' ad ifrigidātia z exic

cātia: ut euētant aerem eius cū flatu uenti septētrionalis: ꝛ aspsione cū aceto: agresta: vino granatoꝝ cōmixtis rob. sandal. corallis rubeis: sumach: cāphora ꝛ silib⁹. ¶ Et cibi ei⁹ alterari debēt cōmixtione succi berberis: ribes: gnatoꝝ: uel citonioꝝ cū gelatina sumachia sulcida cū folijs solatri facta ꝛ cōsilibus. ¶ Potus eius sit aq̄ decoctionis ordei cum sumach granis granatoꝝ: berberis: ribes ꝛ silibus. ¶ Et de potib⁹ putredinē adhuc maximā rectificātib⁹ mihi exptus est. ut in lib. v. aque coquat̄. ℥. ß. boli ar. usqꝫ ad cōsumptionē q̄rte ptis. ꝛ de hac aq̄ sepissime bibat eger cum sexta parte syrupi acetositatis citri: uel de berberis: uel de limonib⁹: aut cū vino granatoꝝ: aut suc. citonioꝝ. Et ita eius regimen penes alias res nō nāles limitandum esset.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Amplius in cura talis fetoris pcedēdū est uelut in cura fetoris cum euacuationibus vniuersalibus per flobotomiā. si appent urine rubee, grosse: corpus ualde rubicundū: uenas extensas ꝛ inflatas his. Si aūt appent signa mixtiōis cholē cū sanguie nō aduocāt flobotomiā per signa ɔ̄ria p̄dictis. tunc soluat̄ uēter ei⁹ cū hac farmacia. ℞. aque decoctionis prunoꝝ tamarindoꝝ: ꝛ sebestē. ℥. iij. reubarbari electi. ʒ. ij. sgnāti. ℈. iiij. salis gēme. ℈. j. cassiefistule de cāna extracte cū aqua solatri. ℥. ß. misce totum ꝛ calidum in potu detur in aurora. ꝛ post illud tardetur cibus per sex horas.

Hac aūt minoratione facta digerat̄ mā cū altero hoꝝ digestiuoꝝ. ¶ Primum ꝛ leue. ℞. aque endiuie: vini granatoꝝ. an̄. ℥. j. ß. aque cuscute. ℥. j. misce ꝛ detur in potu actu frigidum. ¶ Scōm digestiuū posset esse hoc. ℞. aque endiuie: angurie solatri. an̄. ℥. j. ß. vini granatorum. ℥. ß. misce. ¶ Tertiū digestiuum ꝛ fortius predictis est. ℞. sy. acetosi simplicis: oxiçacare. an̄. ℥. vj. aque endiuie: viol̄. an̄. ℥. j. ß. misce ꝛ detur ut prius.

Post digestionē aūt māeꝝ reiteret̄ euacuatio cū predicta medicina addēdo ei reubarbari. ʒ. j. ¶ Et si uelis medicinā expeditiorem. ℞. el̄uarij de psilio. ℥. iij. suc. rob. ℥. j. det̄ hoc totū in potu cū. ℥. ij. aq̄ fructuū suprascripte

Insup attēde q̄ talis fetor oris sufficiēter curari pōt ꝛ cōplete, puocādo san. a narib⁹ cū istis signis ¶ Primū q̄ hoi appeat vigilāti ꝛ dormiēti pcipe radios ꝛ figuras ignitas in medio appentes. ¶ 2ᵐ signū est magna faciei frōtis ꝛ tēpoꝝ caliditas. ¶ 3ᵐ signū est predictaꝝ ptiū pulsatio in uenis eaꝝ appens cū uelocitate ꝛ frequētia magnis. ¶ 4ᵐ signū est magn⁹ prurit⁹ in oib⁹ ptib⁹ nasi: ꝛ maxime in iteriorib⁹ appens: qb⁹ p̄ntibus cum paleis: aut setis porcinis: ul̄ cū ramis poligonie titillatio fiat usqꝫ ad riçam adeo ut sanguis exit⁹ puocet̄: ꝛ pmittat̄ exire usqꝫ ad aduētum debilitatis exclusiue. ¶ Si aūt nō appent signa leuitatis: uel sanguis ascēsus ad supiora: imo ad iferiora. Ita ut pcipet̄ in alchatim pōderositas magna cū grauitate ꝛ pruritu circa fiteri ꝛ grossitudie uenaꝝ ꝛ ibi exitiū ꝛ calitate ꝛ pulsatione eaꝝ tūc puocent emorroides fricādo eas cū folijs ficus: uel ɔsolide minoris: aut cū pāno aspo: uel cū felle tauri: uel modico euforbij: ꝛ pmittat̄ exire sanguis usqꝫ ad sufficiētē tolerātiā egrotātis. ¶ Et adhuc ad eādē itētionē ɔfert scarificatio cū uētosis sub spatulis ꝛ natib⁹ appositis: ꝛ in domestica pte tybiaꝝ: ꝛ hoc totū ut cōplete eradicet̄ a sanguine iā corrupta mā. ¶ Et iteꝝ ad hāc intētionē ɔfert hui⁹ clisteris applicatio. ℞. viol̄. solatri lactuce ꝛ portulace recētiū. an̄. M. j. fiat hoꝝ decoctio de qua accipiant̄. ℥. xv. olei violaꝝ: ꝛ rosaꝝ. an̄. ℥. ij. mellis violati. ℥. iij. misce: ꝛ fiat clistere. ¶ Ultimo pro curatione huius confert hec mixtio ℞. çuc. rosati. çuc. viol̄. an̄. ℥. j. violaꝝ spodij: se. endiuie: lactuce: se. coium frigidoꝝ. an̄. ℥. j. ß. misce ꝛ fiat electuariū: de quo sepe deglutiat ad quantitatem nucis.

Etiā fetor p̄ncipalr̄ in ore puenire pōt ex putredine in pticulari loco corporis exite. uelut ɔuenit in apostematib⁹ calidis in fiteri accitib⁹: ꝛ ex ulceribus corruptis emorroidaꝝ cācrenis aschachilos: uel estiomeno ibidē existētib⁹. ¶ Ego eni i talib⁹ sepe vidi i ore patiētis maximū reputari fetorē ꝛ horrēdū. nil eni mirabile vi. amaꝝ eidē ꝛc̄.

¶ De egritudinibus dentium cōsilia sequuntur.

Consilium. 87. De corruptione gingiuarū ꝛ de dolore dentium.

Ad gingiuas corruptas, ita ut tote nigre forent ꝛ dētes oēs ɔquassarent̄: ꝛ fuit in nobili viro ꝑ Guido renaldini. ℞. gallaꝝ pforataꝝ sumach: granoꝝ mirti: capellarum glādium se. mirti: se. plantaginis. an̄. ℥. j. vitrioli albi: aluminis fissi. an̄. ℥. j. ß. antofoli: ꝛ est extrema ps gariofili: ꝛ se. rosarū. an̄. ℥. ij. ß. cōtundant̄ oia grosso modo ꝛ bulliāt in phiala vna aque: cui imponant̄. XL. cime rubi ferentis moras in cessis ad bulliendū donec cōsumat̄ medietas aque q̄ colata ꝛ infrigidata ex ea patiens sibi os sepe colluat: quo facto iponat sup gingiuis ꝛ dētib⁹ de hoc ifrascripto pul. vidi eniꝫ ex hac mirabilē expientiaꝫ ℞. masticis: sandarace: acatie: hypoquistidos an̄. ʒ. j. tucie preparate. ℥. j. vitrioli albi. ℈. iiij. fiat oiꝫ per se puluis ꝛ cōmisceat̄.

¶ Ad dolorem dentium.

Cape opiū in pauca quātitate ꝛ manu calefactum ita ut mollescat ut cera circūpone dēti dolēti ꝛ aufert oēm dolorē stupefaciēdo. ¶ Ad dolorē dētiū. ℞. camphore: ꝛ mitte in aceto eā bullire modicū: deide teneat eger in os: ualet ad oēm dētis dolorē. ¶ Ad faciēdū ptē dentis putridā cadē: ex qua dolor aliq̄ causat̄. ℞. salis armoniaci quātitatē quā vis: ꝛ per alēbicū distilla: ꝛ aquā collige: ꝛ cū stilo coto ei inuoluto ptem dentis tāge ꝛ cadet. ¶ Loch facta pro dētib⁹. ℞. balaustiaꝝ: sumach: granoꝝ mirti: cupellaꝝ glādiū. an̄. ℥. j. ß. corticū radi. moroꝝ: corticū capparorum. an̄. ℥. iij. ligritie. ℥. ij. sandarace: sarcocolle: thuris. an̄. ℥. j. ireos. ℥. j. ß. radices incidant̄ ꝛ pistent̄ grosso mō ꝛ bulliāt in lib. vj. aque usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis: postea colētur ꝛ exprimant̄ bene. ꝛ addat̄ in dicta colatura a. ℥. j. ß. scorie ferri. ꝛ iterum colet̄ leui expressione. ¶ Ad dolorē dentium. ℞. pipis albi ꝛ lōgi cubebaꝝ: staphisagrie: corti. moroꝝ: capparoꝝ: corti. mādragore. an̄. ℥. j. piretri. ℥. ij. ß. iusquiami albi. ℥. ß. ɔtundant̄ subtilr̄ ꝛ fiat decoc. in vino al. usqꝫ ad cōsumptionem medietatis ꝛ postea teneat̄ in ore.

¶ De egritudinibus mēbrorum gutturis cōsilia sequnt̄.

Cōsiliū. 88. De elōgatione vule a flegmate aquoso a cerebro per colatoriū ad vulā descendente: ꝛ continet duo capitula.

¶ De essentia egritudis ac de causis ꝛ signis ei⁹. Cap. I.

Spectabilis ꝛ gl̄osus vir dn̄us Ludouicus stozlado frequēter etiā ꝛ nō leuiter molestat̄ mala dispōne vule sue. ꝛ est dispō illa extensio uel elōgatio vule: que puenit a mā flegmatica satis aq̄sa. que per colatoriū a cerebro descēdens recipit̄ in vulā uenas ei⁹ ꝛ poros iplens, ppter qd̄ ipsa magnificat̄. ꝛ cū mā illa sit fluxibilis ppter ipsi⁹ aq̄sitatem tūc patet q̄ ptes vule elōgant̄ ꝛ extēdunt̄ ab ea ꝛ sic accidit alijs mēbris dupaliticant̄. ita vule nō minus. extēdi enim pōt: qm̄ ipsa est corpus neruosuꝫ: uel pāniculosuꝫ extēsioni dispositū satis. ¶ Cū ḡ ɔtigit ipsam elōgari ut predictū est. tūc cū hō conat̄ sermocinari: occurrit ipsa extremitati cāne pulmonis. ꝛ phibet aerē debite attrahi ꝛ expelli cū fumis: q̄re interrūpunt̄ sermones a cōceptu mētis puenire debentes. ¶ Silr̄ etiā frequēti⁹ ɔtigit: ut eadē vula lōgior facta in extremitate meri obuiās ipediat actū deglutiōis cibi. ꝛ molestat etiā alio mō: q2 appet hoi hac dispōne molestato. q̄ semp in fine oris hēat bolū uel frustum aliqd̄ deglutibile. vn̄ semp conat̄ deglutire rē impossibilē non deglutibilem. ¶ Et sequitur iteꝝ ad hāc dispōnē 3ᵐ nocumentū: qd̄ est: q2 dum plena est vula per modum fluxibilitatis ꝛ distillatio-

nis ipsa effundit aliquā ptez sup̄flue humiditatis qn̄qz per tracheā arteriā ⁊ recipit in pulmonē ⁊ pect⁹: ⁊ efficit qn̄qz tussim asma dolores in pectore: aut pleuresiz ⁊ similes egritudines. ⁊ ꝓprie cū mā fuerit acuta. ¶ Adhuc etiā mā ab uvula descendens qn̄qz recipit in stomacho ⁊ nocet ori ei⁹ appetitum impediendo. aut toti stomacho digestiuā eius humectādo uel corrumpendo. ¶ Ex qbus oibus colligit ꝙ hec dispō nō est leuis: imo difficilis. ⁊ nō est negligenda. imo ei⁹ curationi studiose multū intēdēdū est. ¶ Et ex hac qdē narratione itelligi pōt que sit egritudo talis. ipsa enim est egritudo cōpōnalis frigida ⁊ humida mālis a predicto flate pueniēs. Et pōt eē egritudo cōplōnalis calida cum vula iplet a sanguie cholico. qd̄ tū min⁹ ɔtigit. Et iteruz 3° pōt eē egritudo cōplōnalis cōposita ex cal'a ⁊ frigida māebus inuicē cōmixtis. Que vo sit mālis cā. s. que signa: que ⁊ q̄lia accītia ad ipsam ɔsequant̄ iā clare patet ex p̄dictis.

¶ De cura. Cap. II.

Sequtur aūt curationis modus: qui cōprehēdit in qn̄qz intētionib⁹. Et p̄ma qdē eaꝝ est regiminis rectificatio 2ª est māerū euacuatio. 3ª est ipsaꝝ diuersio. 4ª est fluentium māeꝝ repcussio. 5ª est cōpleta religarū māerum ɔsumptio.

Prima itaqz intētio dupl'ci ptitione idiget. Et p̄ma qdē est administratio regimis ɔuenientis in tēpore paroxismi uel molestationis magne. 2ª vo est ipsius administratio ex paroxismuz necīa magis gr̄a preseruationis. ¶ Et p̄mus qdē modus regēdi in tp̄e paroxismi est ꝙ in dispositione frigida eger māsionē suā eligat locū uel camerā notabilis caliditatis ⁊ ecōuerso. si huiusmodi dispositio vule calida fuerit locū eligat frigidū. ¶ In mō vo cibationis uľes regule utriqz dispōni necīe a sapiētib⁹ inueniunt posite. ¶ Et p̄ma est ut nullū cibū accipiat eger in quo necessarius sit labor uel conatus deglutiēdi magnus. ¶ 2ª ut euitet masticationis oīs actus. ¶ 3ª ⁊ seqtur ad alias est ꝙ oīs cibus sit potabilis. ¶ 4ª ut sit actu calidus in frigida ⁊ in calida actu frigidus. ¶ 5ª regula: ꝙ in utraqz dispositione ɔueniēs dieta eius debet esse tenuis: lz in calida dispositione subtilior debet esse ꝙ in frigida. ¶ Ita ꝙ iusculuz ordei simplex bonus erit cib⁹ in calida dispositione. Ip̄m vo cū hydromelle in frigida dispōne ɔueniēs est. Silr etiā ⁊ iusculū farie ordei ⁊ brodiū carniū nō ualde pigue: ⁊ brodiū cauliū leuis decoctionis: ⁊ ius cicerū ⁊ silia. ⁊ vitellus oui ⁊ iusculū ex eo factū cum pane ɔtrito: ⁊ sic de alijs. ¶ Et potus eius sit vinū pauciferū ponticum uel acre: ⁊ nō multe quātitatis in frigida dispōne. In calida vo melior pot⁹ est aqua ordei cum succo granatoꝝ. ¶ Silr etiā eius dormitio nō sit lōga nec ɔtinua. imo frequēter interrupta. qm̄ ꝓlixus somnus gn̄at reumatismos: ut 2° p̄mi. cap̄ de his que pueniūt ex somno. Et dormitio eius sit semp notabiliter cū capite eleuato non ad posteriora nec ad anteriora: sed ad latera inclinato. ¶ Abstineat etiā ab oī exercitio ne ponant in fluxu māe. sed loco exercitij utat̄ fricationibus ut tanget inferius. ¶ Qd̄ vo de cibis ⁊ potib⁹ nō debet facere repletionem iā dictum est. ¶ Oēm etiā excessum in passionib⁹ aialibus euitare debet. uelut iram: furorē: timorem: ⁊ similia. per que uelox ⁊ uehemens motus spiritibus ⁊ humoribus imponatur. ¶ Hec in summa videt̄ esse succincta memoria applicationis sex reruz nō nālium que lz cōueniens sit in tēpore paroxismi. nō minus etiā conueniens est in tēpore preseruationis: lz non debeat esse dieta eius ita tenuis in tempore sanitatis sicut in tempore actualis lesionis.

Secūda vo p̄ncipalis itētio cōplet̄ p eūonē māerū si itaqz appuerit in hac dispōne mot⁹ māerū calidaꝝ: aut iteꝝ si fuerit māeꝝ frigidaꝝ cū san. mixtio cōueniēs nō appente magna toti⁹ corporis plectoria. stati in istis patiētib⁹ fiat flōmia de cephalica dextre ptis sup manu uel sup cubito ⁊ extrahant san. ℥. v. uel. vj. s̄m ꝙ medico p̄ni indicatum fuerit ex cōplōne: ex etate: uel tenore virtutis. ¶ 2ª vo sequēti die administret egro medicamē eūans mām mixtā ex chol'a ⁊ flate: sic est hoc. ℞. c. l. ij idi. ℥. ß. ⁊ det̄ in potu cū aq̄ mell' cal'a actu. ¶ Aut dent̄ pill'e iste. ℞. pil. de sarcocolla descriptione maiori. ʒ. ij. pil. cochiaꝝ. ʒ. j. ⁊ utrūqz sit auari ponderis ⁊ fiant pill'e. vj. cum syrupo de sticados. ¶ Si āt apperēt signa dn̄ij flatis cū chol'a. tūc det̄. ʒ. j. pill. de agarico ⁊ sunt leues. ¶ Et si desiderares medicamē fortius: tūc det̄. ʒ. j. pil. de sarcocolla. ¶ In mā autē magis calida dent̄ pill'e cochie aut auree. ⁊ tu elige sicut tibi placet. ¶ Et si vir esset qui nō posset deglutire pil. ut sepe ɔtingit: aut abomiaret: tunc el'uariū det̄ eidē. ⁊ hoc est ad calidam mām appropatū magis. ℞. reubar. electi. ʒ. j. ß. spice nardi. ʒ. j. dyagridij. g̃. ij. succi rob. ℥. vj. aque lactis. ℥. iiij. ifundantur oīa in p̄dictā aquā calidā per totam noctē. in mane vo colent̄ ⁊ diligenter expmant̄ ⁊ exhibeat̄ in potu calida: ⁊ nō dormiat sup ipsam nisi hora vna: ⁊ tardet prādiū suum saltem horis. vj. p̄mittendo potum aque ordei calide per horā ante cibū. ⁊ hec de intētione secūda.

Tertiā vo itētionē cōpletia plura sūt istā necīa. ¶ Et p̄m qdē diuersiuū ⁊ ɔueniēs est ut in viro isto fiat puocatio emorroidaꝝ: ⁊ p̄pe si solit⁹ fuit hēre eaꝝ eūonē. aut mēstruoꝝ in muliē s̄m ɔsuetudinē ⁊ etatē. ¶ 2m vo diuertēs ⁊ leuissimū est ut fiāt fricatiōes: ⁊ p̄m qdē a genib⁹ usqz ad pedes: deide ab iguinibus usqz ad eos. Et adhuc a spatulis usqz ad nates cū pāno satis aspero trahēdo iferi⁹ usqz ad aliquātā mēbroꝝ rubificationē. ¶ 3m vo diuertēs ē ut ligature aliq̄liter dolorose fiāt in radicib⁹ coxaꝝ apud inguina ⁊ adiutorioꝝ ꝓpe humeros. ¶ 4m vo diuertēs est applicatio uētosarū cū scarificatione sup carnosis ptib⁹ spatularum. ¶ 5m diuertēs ⁊ forti⁹ est applicatio medicinaꝝ uesicātiū sup spatulas accipiēdo flamulā oleandrū pedē coruinuz aut aliā plātā acutā bn̄ ɔtritā ⁊ locis p̄dictis appositā: uel supligatā ibidē saltem per duas horas teneat̄. Domesticum autē uesicatoriū est ex cantaridibus cum fermento ⁊ aceto contritis compositum s̄m consuetudinem.

Quartā vo intētionē cōpletia scribā ꝙ plura remedia ab illustrib⁹ auctorib⁹ hincinde collecta: que cadētē uel mollificatā vulaz subleuare ɔsueuerūt. ¶ Quoꝝ p̄m est: ut fiat rasio capitis sup cōmissura sagittali: ⁊ applicet̄ ibidē uētosa hn̄s orificiū satis amplū: ⁊ oblōguz: ⁊ teneat̄ ibidē saltē per horā vnā: aut mediā ter uľ quater i die reponēdo ipaz. ¶ 2m vo p̄ncipale subleuatiuū cadētis vule est hoc. ut si eger habuerit lōgos capillos iuoluant̄ manib⁹ ad min⁹ robusti hoīs: deinde egro existe resupino ponant̄ pedes uel genua sup humeris ei⁹ ⁊ trahant̄ violēter capilli ei⁹ ad sursuz ita ut cutis capitis exfoliet̄ a craneo suo. per tale eni igeniū statim vula mirabiliter subleuat̄. Et nimirū. hoc eni ɔtigit per colligātiaz hui⁹ vule a pāniculis cerebri ad cutē capitis: ⁊ pōt etiā ɔtingē ꝓpter uelocē diuersionē māerū de inferi⁹ ad supiora que sequit̄ dolorē in partib⁹ illis uehemētē. uerū igeniū hoc fieri non debet nisi in casu arduo magne suffocatiōis aut alteri⁹ accn̄tis ꝓductiuo. Et vidi ip̄m fieri: ⁊ instātanee ꝓfuisse. ⁊ trahit̄ ex sentētijs Auic. 9ª tertij cap̄ de canone curatiōis p̄focationū. ⁊ sequut⁹ est ipsum Damascenus in appropriatis. sūma 9ª. cap̄ de egritudinib⁹ fauciū ⁊ gutturis in cura vule. lege ibidem. ¶ Dulci⁹ autē ꝓcedēdo in dispōne hac p̄mū remediū ⁊ infallibile est ut accipiat rob nucum. ℥. j. ß. aque decoctionis granoꝝ sumach. ℥. iij. misceant̄ simul ⁊ ex hoc frido: uľ saltē actu tepido in dies pluries fiat gargarisma. Et leui⁹ illo est ut cuz aqua ordei: ⁊ rob nucū fiat ut dictum est: ⁊ leuissimū est cum aqua ordei uel vino granatoꝝ actu frigidis. ¶ Et si quis desideraret gargarisma forti⁹. ⁊ ꝓprie ad caliditatez ⁊ in p̄ncipio ɔueniēs est hoc. ℞. aque rosa. ℥. ij. aceti: ⁊ propꝛie nigri. ℥. j. balaustiarū: se. rosa. cupularum glandium hypoquistidos: acatie: aluminis squamosi bene torrefacti an̄. ʒ. j. misce: ⁊ ex oibus illis fiat gargarisma. ¶ Ego enim nō curaui in administrando gargarisma hoc ꝓcepto Serapionis in breuiario, in suo capitulo cuius descriptio est hec.

℞. balaustiar. ʒ. ij. alumis iameni. ʒ. j. croci caphore an. ℈. j. aque ros. ℥. iij. misce ⁊ fiat ex eo gargarisma ut dictum est. De medicinis aūt subleuātibus elongatā vulā sunt pulueres nonnulli qui mirabilr̄ exiccant ⁊ subleuant eam. ¶ Et p̄mus qdē mihi exptissimus ⁊ infallibilis est pul. factus ex corticibus nucū exterioribus: qui exiccent ⁊ pulueriçētur: ⁊ ponat pul. ille in paruo cocleari bn̄ concauo: ⁊ ponatur sub vula subleuādo ⁊ comprimendo ipsam ad superiora. ¶ 2° vo ⁊ fortior est pul. alumis iameni cōbusti eo mō positus. ¶ 3° vo est pul. salis armoniaci cōbusti eodē mō administratus. ¶ 4m vo istr̄m fortius ad exiccādū mām ⁊ vniēdū vulā: ⁊ pprie ɔueniens in fine status: ⁊ in declinatione est hoc. ℞. ros. balaustiar: corticū granator: hypoquistidos acatie. an. ℈. j. piretri. ʒ. ß. cinamomi: piperis al. an. ℈. ß. myrre. ℥. v. pulueriçentur oīa per se: deinde cōmisceant adinuicē. ex hoc itaq3 pulue. j. cocleari subleuatur vula: ut iam dictum est. ¶ Et intellige q̄ hi oēs pul. melius operant qn̄ administrantur post gargarismata q̄ sine eis: l3 omni tempore conuenientes existant. ⁊ hec de intentione quarta.

Quita aūt ⁊ ultima intētio cōplet plurib⁹ instrīs nō solū qdē per ea que posita sunt in q̄tuor intentionib⁹ precedētib⁹ que abscindūt mām ⁊ diuertūt eā a patiēte loco ad alias ptes: sed etiā ulterius per ea qb⁹ māe reliq̄ ɔsumunt. ⁊ pprie cū his que ɔfortāt cerebrū: ⁊ phibēt māer gn̄atione in eo: ⁊ cū medicinis etiā: que mām iā effusaz ad loca vule: ⁊ ad ipam ɔsumere possunt. Primi aūt generis sunt medicine oēs capitales calide ⁊ sicce non multe caliditatis. Et si fuerint in caliditate notabilr̄ intense. tunc diminuat earu3 dosis: ⁊ frequentia usus: ⁊ remittant tunc in gradu caliditatis per sua contraria: ut nunc sequitur. ¶ De numero igit har3 medicinar est confectio dyatrion pipereon descripta a Gal. in secretis ad Omontheū. ⁊ proprie illā quā scripsit regi herodi. vide ipā3 ibi ⁊ utere ea dando in potu ex ipā. ʒ. j. cū aq̄ decoctionis masticis aut sandalor per duas horas post cenā. aut misceat cū p̄dicta aq̄ leniter cal'a gargarisma an̄ prādiū ⁊ gargarisma an̄ cenā. ¶ 2a vo medicīa ɔueniēs est el'uariū sotyra magnū noiatū electū ab. A. 5° can. sūma p̄a. ¶ 3m vo ⁊ forti⁹ alijs est el'uariū anacardinū colligēdū ubi supra. ⁊ eor dosis sit. ʒ. ß. aut due partes ex ea in aurora cu3 aq̄s p̄dictis: aut fiat ex eis gargarisma eo mō quo dictū est. ⁊ hec el'uaria nunq̄ solita sunt me decipe in rectificāda cerebri dispōne frida ⁊ humida cōsumēdo fridas mās in eo iuētas. ¶ De cōpōnibus aūt usitatis a doctoribus multū utiles sunt cōpōnes: ut cōfectio dyamusci dulcis. cōfectio dyambre. Et fortius illis est electuarium metridatum. ¶ Ego aūt experiētia certa scio ⁊ rōne uallata: q̄ si solitus pati reumata vulā ⁊ squinanticas dispōnes ⁊ reumata gingiuar ⁊ ranula3 ⁊ alias egritudines oris frigidas sepe faciat gargarisma cū. ℥. ij. aque decoctionis granor mirti. ⁊. ʒ. ß. electuarij dyaprassij: ⁊ pprie descriptione Nicolai in antidotario q̄ curabitur a predictis dispositionibus ⁊ preseruabitur ab earum euentu. ¶ Et cognoui etiā experientia q̄ si frequēter assumantur pill'e due facte ex puluere cubebarum cum succo ro. mirabilr̄ conferunt. ¶ Et quidam dixerūt ⁊ pro secreto affirmauerunt q̄ gargarisma frequēter factū cum miua citoniorum muscata cu3 tripla pte aque decoctionis acatie mirabilr̄ confert. ¶ Abscidit etia3 mās a capite defluētes ad ptes oris usus pillar assaiaret descriptione Auic. 3° canon. cap. de canonib⁹ curationis capitis: ⁊ pprie qn̄ ad. ʒ. illar pillar adiungit ℈. j. pul. masticis ⁊ fiat ex eis pill'e cū sy. de mirto de oi. ʒ. vj. ex qb⁹ accipiat vna per. ij. horas post cena3 apud tp̄s dormitionis. ¶ Hec sūt que in cura huius dispōnis meliora eligere potui ex sentētijs auctor ⁊ ex quotidiana experientia comprobata. Summus autez omnipotens ipsa omnia dirigat in salutem⁊ ad laudem sempiternam. Amen.

Cōsiliu3. 89. De apate gule nominato botio continens capitula quatuor.

¶ De inuestigatione botij per causas ⁊ signa. Cap. 1.

Nobilis ⁊ generosa quedā dn̄a Marchiana mihi tumorem gule sue qui incepit in ea mēsibus tribus circa: ⁊ l3 hic tumor paruus existat: ⁊ sit leuis leuitate accītiū: tn̄ suspitionē aliquā portēdit: eo q: videtur esse apa nō qdē flegmonicū neq3 herisipilla aut sephyros neq3 cācer neq3 factū ex mixtione hor: sed in eo cotinet aliqd aquositatis flatice cū aliq̄ uētositate ul' uapore cōmixto p̄dictis māeb⁹. Et si bn̄ consideret per signa ipsius videt hoc apa reponendū esse in denoiatione botij: ppter qd videt difficultatē sue curationis ondē: eo q: locus ille est ps corporis fere formosior: cui nō ita bn̄ applicari pn̄t remedia ɔueniētia sic opportunū esset: tū ppter difficultatē ligature que huic loco necessaria esset: tū ppter q̄litates ⁊ g̃dus medicinar q̄s oporteret eē nōbilr̄ calidas ⁊ siccas: ⁊ in g̃du nōbilr̄ eleuatas: adhuc iter ppterea q: istud est apa de quo modicū auxiliū ab illustrib⁹ ⁊ uetustiorib⁹ auctorib⁹ hēri pōt. Nihil eni expresse videt tractatu3 de eo ab Hyp. qui oīu3 fere scibiliū medicine fuit grauissimus inuestigator. Neq3 etia3 de hoc apate aliqd clare videt explicitū a Gal. 14° terrapētice. neq3 in libro de tumorib⁹ p̄ter nām: nec etiā in 7° decē tractatuū: ubi plurima ɔscripsit excellētia medicamina ad dispōnes gutturis ⁊ gule pbatissima. Neq3 iter ab eo aliqd tactū videt 2° pnosticor. in s'monib⁹ qb⁹ cōmētatus est Hyppocratē circa mā3 apatis g̃nātie. Amplius etiā neq3 arabes in suis sermonib⁹ expresse tractauerūt de mā huius apatis: ut videri pōt ex Auic. 9a tertij. per totū eius pcessu3. ⁊ 3a quarti. tractatu 2°. cap. de apate flatico uel melico. ¶ Qd vo de hoc apate scriptū est ex Albuchasi 2° sue cyrugie cap. 54°. ⁊ parū est ⁊ solā curā eius per opationē manualē determinās. Nec hoc mirabile videt nec defectū antiquor ponēs: eo q: ɔtingit egritudinū aliq̄s in qbusdā regionib⁹ ⁊ climatib⁹ multiplicari ⁊ nō in alijs. Silr̄ etiā aliquo tpe multiplicant egritudines ⁊ manifestant que alio tpe nō vident: ut patet de uena ciuili noiata meden ab Auicēna. eo q: in ciuitate illa multiplicat ⁊ nō in alijs. Et possunt hi sermones aliqualiter sustentari ex lr̄a Auic. p̄a quarti. cap. de febribus quintana ⁊ sextana ⁊c̃. ¶ Quicquid autē de hoc apate sciri pōt ex cōsideratione theorica est: q: apa istud fit ex māeb⁹ per indigōnē genitis ⁊ ɔgestis in capite ⁊ catarriçātib⁹ ad ptes gule: ⁊ ibidē inter cute pinguedinē musclosas ligamētales ⁊ neruosas ptes penetrātib⁹: hec mā ppter raritatē p̄dictarū ptiū gule soluēdo cōgregat in tumorem: in cuius circūferentia ut in pluribus ex cōgelatione partium flegmatis aut exiccatione earum g̃natur folliculus qui chistis apud grecos: ⁊ bursa apud latinos nominat hanc mām in se cōtinēs aggregatam. ¶ Est aūt hec mā in hoc apate inuenta diuersa ualde s3 diuersitatē māerū que m'tiplicant in hoibus ppter diuersitatē cōplonis ⁊ regimis eor ex pte cibor ⁊ potuu3 qui multiplicāt flegmaticas mās aliqn̄ mucillaginosas aliqn̄ aq̄sas aliqn̄ vo salsas: nō raro vo acetosas. Et ad illud etiā cōfert usus q̄rūdam aq̄ru3 sua grossitudine ⁊ mucillagiositate hec flegmata multiplicātiū. Et cōcurrit ēt ad hui⁹ apatis g̃nātione non parl'ōga mora: ⁊ cōuersatio sub flatu aqlonaris uēti. ppter qd qdē pbabilr̄ referūt hoc apa botiū frequēter fieri apd alamanos: in q̃rū regiōe aqlonaris uēti flat' pseuerat mult'. hic igit uēt' p tracheā arteriā isp irat: ⁊ p ɔcauu3 meri: ⁊ p poros ingrediēs toti⁹ gule est cā efficiēs hui⁹ apatis m'tiplicādo flata in illis ptib⁹ ⁊ ɔgelādo ea ⁊ viscosiora faciēdo. Et iter eē pōt hic uēt' cā huius natū debilitādo calorē: ad qd seq̄t flatū m'tiplicatio per viā idigōnis ut iā dictū est. Et ex hoc fundamēto facile est soluē apparētias multas in sectiōe hui⁹ apatis cōprehēsas. Ego eni genitorē habui maxia mihi ⁊ uenerāda sp̄ mēorie reuerētia colēdissimū qui manuali opatione sua secādo curabat hec apata in qb⁹ q̄nq3 inueniebat folliculū aq̄ plenū

que oino in colore & substātia elemēto aque simillima erat: ppter qđ nō imerito approbari cz smo ḡrudā doctoꝝ: quide hac mā tractātes noiauerūt hoc apa herniā aq̄saz gutturis. ¶ Nō raro vo pfat⁹ genitor meus in folliculo hoꝝ apatuz īueniebat fl'a mucillaginosuz simillimū ei qđ em̄ūgit a naso. ¶ Qn̄qz vo repiebat in eis humiditatē mucillaginosaz citrino melli silez. ¶ Et qn̄qz in eis iueniebat viscosam humiditatē cineree pti cōmixtā eo mō quo mucū a naso emanātē cineri cōmixtū imaginareris. ¶ Et postremo iteꝝ qn̄qz in illius folliculi ocauitate repiebat paꝝ aq̄sitatis cū mltitudine uapoꝝ: qđ cog̃scebat: eo qr per fractionē pfati panniculi fumus ul' uapor per modū exsufflationis exibat. Ex qb⁹ tādē diligēs osiderator poterit itellige descriptionē botij. Est eni apa in ptib⁹ gule geitū a mā fl'atica aq̄sa ul' uaporosa cineritia uel salsa in folliculo determinato cōprehēsa per viā defluxus ab alienis partibus trāsmissa: aut per modū indigōnis in eisdē partibus ḡnata. Et ultimate ex predictis apparet que sint cāe mãles botij: & que sint signa cognitionis eius generaliter & specialiter ex predictis elicienda.

¶ De canonibus duobus obsuandis ante curationē botij.

Ro canone vo curationis botij premittē Cap. II. dum p q̄ nō debet cura ipsius vilipēdi qn̄ fuerit in pncipio. Cū eniz botiuz ofirmatū fuerit cuius ofirmationē ex sentētijs sapiētuz itellige debes: eo qr iā pductū est ad statū ipsius ul'em & nō uane itelligēdū est: ut qdā fabulant' de ofirmatione eius: quaz assignāt in spatio q̄tuor uel sex mēsiū: neqz eni apatū cronicoꝝ ofirmatio talr' pfixa sciētifice assignari pōt. qn̄qz enim vnius cronici apatis pncipiū ul'e extēdet' per spatiū vnius duoꝝ uel triū annoꝝ: ut patet de sephiros cācro & similib⁹. ¶ Premittēdū 2° q̄ botiū est duplex: vnū qdez nāle: aliud vo accitale. Et pmi quidē curationē impossibilem dixerūt antiqui. ut patet per Albuchasim 2° practice. cap 54° preallegato. Et tu intellige per nāle botium omne illud quod puenit merito principioꝝ ḡnationis que macula fuerunt: siue uelis intellige principia ḡnationis mãlia: tm̄ siue ipsa & formalia principia simul: propter qđ appet q̄ tale botiuz etiā apa hereditarium nominari pōt. Vn̄ ex istis ultimate cōcludit' q̄ ad curā eius salubrius est festinare in pncipio ipsius q̄ expectare augmētū statū & confirmationē ipsius.

¶ De cura botij per regimē sex rerum non nālium. Cap. III.

Egimē igit' huius dispōnis. p trāseundū est per conuenientē administrationē sex reꝝ nō nāliuz. ¶ Abstineat itaqz pm̄ egrotās ab oib⁹ cibis qui mãliter sunt cā ḡnationis & ogestionis multi fl'atis. vn̄ effugiat panē azimū & pauci fermēti & nō bene coctū & humiduz actu uel potētia: uelut panis de siligine. ¶ Euitet etiā carnes oēs sue natiuitati multū ppinquas & sue lactationi si fuerint aīalium quadrupeduz: & dimittat carnes mucillaginosas: neruosas: panniculosas: & recentis porci: & oēs ualde pingues. ¶ Et effugiat etiaz oiuz pisciū usum: & pprie elixoꝝ: salitis aūt eis: & carnib⁹ uti pōt: & pprie macris. ¶ Effugiat etiā omne genus lacticiniouz: & proprie colostrā qui inncata nominatur uel caput lactis. ¶ Et dimittat cibos pastiles oēs & frequentem usum fructuum humidoꝝ & recētium: uelut sunt cerasa auellane pira cucumeres cucurbite & pepones molles in multo usu. ¶ Effugiat etiam recentes herbas frigidas & humidas: sicut bleta spinachia lactuca endiuia & portulaca. ¶ Effugiat etiam agreste usum & butyri & rerum ualde pinguium ppter quod in usu eius oleuz antiquum est oueniētius q̄ recens: qr resolubilius 6° de ingenio sanitatis: alijs aūt cibarijs humane vite consuetis utatur: omnibus preter istos. ¶ Vinū aūt quo utit' sit albū substātia subtile aromaticuz recēs uel antiquuz aut saltē sit roseuz ul' ceresoleū noiatuz: & si fieri posset melius esset ipm puꝝ bibere q̄ aq̄ cōmixtuz: aut saltem commisceatur aqua de bona cisterna accepta. que ti melior est si coquatur q̄ si cruda bibatur cum vino.

¶ Locus aūt camē ul' aer in quo morat' ad caliditatē & siccitatē sit notabilr' inclinat⁹ oriētalis ul' meridionalis: & maxime clarus nebulis uaporib⁹ & caligine pnat⁹. ¶ Dormitio vo ei⁹ nō sit ualde plixa ppter magnā humectationem que sequit' ad ipsam: sed ad vigiliaz magis se uertere debet plusq̄ osueuerit: & dormiat capite notabilr' eleuato sup dextra ul' sinistra pte decūbēs: & iteꝝ sup spina meli⁹ est ei iacere q̄ sup uētre. ¶ De mō vo sue cibationis caueat ne mltitudie cibi aut pot⁹ stomachū ei⁹ ipleat: imo aliq̄liter famelicā se magis reddere debet q̄ cōplete saturatā. Et in sūma memoria recōdat q̄ cibū oēz pnsq̄ deglutiat ualde solēnissime semp masticet. ¶ De mō vo qetis ei⁹ dicēdū: q̄ quies est sibi ualde nociua & ocium omne: uel exercitiū quo caput ei⁹ incuruatū teneat': & inter cetera ab oi sutura effugere debet: melius aūt esset ei mane uti exercitio longo ambulationis q̄ quieti & ocio se exponere. Et si quidē taliter exercitari nō pōt: saltē suppleat' cum frequēti fricatione spatulaꝝ suaruz incipiēdo a fine colli usqz ad locū anguli inferius: notabilr' cōprimendo usquequo cutis eius notabilr' rubeat. Et hui⁹ etiā grā oueniūt ei lotiones & fricationes pedum a genu inferius. Silr' & capitis frequēs pectinatio & fricatio capitis est eidez ualde oueniēs: frequēs aūt capitis lotio non placet mihi. Et si quidē aliqn̄ fiat administret' cum lixiuio cōuenientis cineris & cum sapone cōuenienter facta: & caput ei⁹ exiccet' subito: ne madidū remaneat: ne incurrat poroꝝ capitis oppilōnes ad malā digōnē ipam pmutātes. ¶ Et grā osequētie smonis memor etiā sit: ne caput eius onustū faciat ornamētis recta politia & moralitate detestādis quibus hodie italice dn̄e utunt' effrenitātes magis ppter lasciuiā ornatus q̄ ppter humilem & honestum viuendi ritum cuz capita sua turrigeris texturis exornēt intēperatissime. ppter qđ ad stillicidiū & catarros multe earum pducuntur & ad egritudines incurabiles. ¶ De ultima vo re non nāli dicendum est: q̄ eidē cōuenit qn̄qz leuiter ad iram cōcitari & paruper oturbari: adeo ut spūs & humores calores excitētur & expurgent' uapores superfluitatibus & cōsumant' flegmatica que sūt mãlis causa huius egritudinis ut supra deductū est. Tristitiam autem & impssiones anime adeo pturbantes ut pducant ad luctum sūmopere euitare debet. Hec de rebus non naturalibus ita succincte sint acta.

¶ De cura botij per septem remedia Cap. IIII.

Ro canone vo curatiōis hui⁹ dispōnis & instrīs necessarijs mltā & accurate multū scribēda eēnt: uex qr egritudo hec mihi videt' eē in p̄a pte ul'is pncipijs: iō curā ipsi⁹ cuz septē remedijs fiēdā eē decreui sperās eius pfectā curationē ex his compleri posse. Si autem in posterū aliud apparet. Ego curaz ei⁹ per ul'es euātiones & eradicatiuas & diuersiuas cū earū digōne diffuse oscribā: ut alias in hac mā accurate satis perfeci. ¶ Sūt autē illa septē remedia hec: que nūc apte & ordinate infra scribunt'. Quoꝝ quidē pmū est usus hui⁹ pulueris in quo est intētio distrahēdi mās a capite & etiā a stomacho & ofortādi cerebrū & aliq̄lr' osumendi mām hui⁹ egritudīs ãncedētem: que in breui tpe in diūctā tn̄sire pata est. Et accipiatur hec puluis in aurora cum medio cyatho aque mellis calefacte. Et est ipius descriptio. ℞. pulueris hermodactyloꝝ & turbit elci añ. ʒ. j. çiçiberis. ℈. ij. dyagridij g. vj. pulueris floꝝ esule. ʒ. s. çuccari al. ʒ. j. Ego aūt in eius administratione soleo dimittē çuccaꝝ & dissolu ē ipm cū aq̄ mellis iā pdicta & exhibeo hui⁹ pulueris a. ʒ. s usqz ad. ℈. ij. oi septimana semel: & aliqn̄ in capite qnque dieruz: & erit ei ualde utile cōtinuare ipm per totuz mēsez iunij prime futuri &c. ¶ 2^m vo spāle reme^m est: ut hec dn̄a utat' aq̄ ista de qua saltē in septimana q̄ter in aurora accipiat cyathū mediū cū çuccaro calefacta & tardet post ipaz cibū suuz horis 4or sic ēt tardare debet post puluerē iā pscriptū. Et ei⁹ descriptio. ℞. aq̄ sublimatiōis iris aq̄ rosmari aq̄ cucumeris syluestris. añ. lib. j. misce sil' & accipiat' ex eis mixtis ut iā dcm̄ē.

¶ 3m vo spāle remedium est: ut hec dn̄a accipiat odoriferū hoc qd̄ ligatum in pila de sindone retorta facta q̄si semper in manibꝰ suis teneat odorando ⁊ est eius descriptio talis. ℞. florū rorismarini: foliorū maiorane: folij. an̄. ʒ. ij. ligni aloes electi. ʒ. j. ß. mac isamomi laudani storacis calamite. an̄. ʒ. j. ambre electe. ʒ. ß. omnia per se pulueriçentur ⁊ ligentur in pila: ut iam dictum est. ¶ 4m vo instr̄m est puluis iste de quo omni sero q̄titatē granoꝝ quinque frumēti ponat super prora capitis per mediū cōmissure capitis: quam sagittalē uocant medici. Et est huius descriptio talis. ℞. cubebarum nucis muscate ligni aloes florum rosmarini arthanite an̄. ʒ. ß. sandarace. ʒ. ij. pulueriçentur oia per se: demū simul incorporent̄ diligenter: deinde utatur eo ut dictū est: aut saltē faciat sacculum latitudinis trium digitoꝝ describentē spatium iam dictū in quo ponatur puluis ille: qui portet̄ sup capitis prora iam signata. ¶ Quintum vo instr̄m est: ut sepe dn̄a ista assuescat gargariçare in medijs tertijs: aut ante cenā mediū cyathū huius mixtionis calefacte in pluribꝰ vicibus accepte. Cuius descriptio. ℞. oximellis sqlllitici. ʒ. j. syru. de calamēto. ʒ. ß. aque sublimationis radicū ireos aque maiorane an̄. ʒ. ij. misce ⁊ ex eo fiat ut dictū est. ⁊ sufficiat ex hoc gargarismate q̄ter in septimana facē. ¶ Sextum vo instr̄m est. ut dn̄a ista ante cibū per horam cum dimidia: ⁊ ꝓprie ante prādiū frequētius q̄ ante cenā semel accipiat frustū vnū huius ꝯfectionis. ℞. spērū aromatici rosati descriptione Gabriel. ʒ. j. spērum dyambre. ʒ. ij. çuccari albi lib. ß. cū aqua rosmarini fiat ꝯfectio in frustis longis sicut pineata ⁊ accipiat vnum ex eis. ¶ Ultimū vo instr̄m est. ut dn̄a ista sup ꝑticula patiente portet frustū vnū spōgie: que coopiat totū locū patientē ⁊ aliqd de circūstantibꝰ locis: que spōgia infusa sit in aq̄s infrascriptas calefactas ⁊ ꝯueniēter exp̄ssa supponat̄ loco. est aūt aqua hec: aq̄ arist. uel dragōtee. Item aq̄ sublimationis radicum arthanite. Itē aq̄ radicū cucumeris asinini. Item aq̄ sublimationis rosmarini. oēs he aque ꝯueniētes sunt ⁊ p̄nt oēs insil' cōmisceri: lȝ due p̄me alijs multum sint elegantiores.

Consilium. 90.

De triplici mala dispositione. videlicet. ¶ De catarro suffocatiuo a multa ⁊ grossa materia descēdēte a capite ad ꝑtes gutturis. ¶ De multitudine uētositatū in uētre iferiori cū dolore ilij: ⁊ rugitu plurimo cū stipticitate uētris. ¶ De nocumēto digōnis ⁊ appetitiue stōchi cū subuersione ⁊ nausea ⁊ cum abscissione fluxus emorroidalis ꝯsueti. ¶ Diuiditur autem consilium in sectiones tres.

Sectio

prima ꝯtinens capitulum vnum de causis ⁊ signis dictorum accidentium.

Nus de insignitis viris nostre marchie Taruisine celeberrimus utriusque legis doctor de famosa urbe Taruisina oriundus: dn̄s Joānes de spineto egritudinū uarietate laborat: que etiam q̄plurimis accn̄tibꝰ molestis associate sunt. Et iam mihi ut innotuit per scripturā: apparet has egritudies ⁊ accn̄tia ad triplicē narrationē eē reducta. ¶ In serie nāq̄ p̄a narrat catarrū suffocatiuum a multa ⁊ grossa mā defluens in eo a capite uel aliūde in ꝑtes gutturis ꝯgregari ⁊ detineri ꝯtigit: ut fere ad suffocationē ꝑducat ul' strāgulationē. Et q̄ mirabile apparet patiēs ab hac egritudine ꝯualet: etiā alleuiatꝰ cū cibū accipit: ⁊ ecōuerso amplīꝰ molestat̄ cū ieiuniū celebrat lȝ prolixum. ¶ In serie vo scd̄a sue narrationis videt̄ q̄ hic vir molestet̄ dolore sinistri ilij uētositatū multitudine que immergunt̄ ⁊ retinent̄ in uentre inferiori cum dolore ⁊ rugitu q̄plurimo: ⁊ est cū istis associata magis uētris stipticitas quam asserit esse causam plurimorū accidentiū. ¶ In 3a vo narratione fit querela de nocumento digōnis ⁊ stomachi propter qd̄ non raro perducitur ad emissione cibi, uel descēsū ad inferiora cum nocumēto stomachi abominātē cibariū omne ⁊ potum cū supuersione nausea ⁊ tēsione magnis: ⁊ est cū dispositionibꝰ oibus istis ꝯiūcta emorroidaꝝ ꝯstrictio que olim in ipso fluē solebant. ¶ Hec in summa est huius p̄clari viri multipliciū egritudinū ⁊ accn̄tiū cōplicatio. Pro qua querit̄ ꝯsiliū recte ꝑcedēdi in curatione taliū dispōnū ⁊ p̄seruatione a recidiua ipaꝝ. ¶ Cum itaq̄ fere in oī dispōne nō paruū onus sit: gnimo difficile recte ꝯsulē: q̄to aūt magis in egritudinibꝰ ⁊ accidētibꝰ complicatis plurimis que suspecta sunt ⁊ timorosa: ideo in huius rei contemplatione speculando introeundum est.

Solet aūt māerum suffocātiū cā effectiua duplex esse. ¶ p̄a que est a sapiētibꝰ noiata mala comp̄lo que est egritudo per se ꝑtium cerebri aut pectoris. ¶ 2a vo que est egritudo mēbroꝝ mādātiū pectori ⁊ capiti aut ꝑtiū sibi subseruiētiū latoria suitute. ¶ Exemplū p̄mi: sicut qn̄ ꝯtingit per ꝓpriū nocumētū cerebri plurimū ꝯtingens a mala cōp̄lone fri. ⁊ hu. māli eius gn̄ari per viā idigōnis ⁊ ꝯgregari in uenis rimositatibꝰ ⁊ uētriculis eius flaticā materiā aquosā ⁊ mucillaginosā que cerebro nocumētū iferētes cōp̄lone videlȝ ifrigidādo ⁊ humectādo multū cogūt v̄tutē cerebri ad expulsionē ⁊ sparsionē māeꝝ ipaꝝ: ⁊ q2 materie p̄dicte satis fluide sunt ⁊ g̃ues pellunt̄ ad iferiora per poros uenas ⁊ arterias ⁊ retētē in partibꝰ gule per multitudinē intersectionis musculoꝝ ramoꝝ uenaꝝ neruoꝝ ⁊ ligamentorū: diu aggrauant ⁊ ꝯstringunt vias illas ⁊ cānā pulmonis: ita ut nō sufficienter dilatet̄ ad attrahendū aerem quātū qn̄ ⁊ moderate oportet. Nec etiā ip̄e adeo cōuenienter ⁊ opportune ꝯstrīgunt̄ ut sufficienter expellant̄ fumositates ⁊ aer in pectore attractus iā supercalefactus vilis ⁊ incōueniens factus ad euentandum. ¶ Et ex hoc fundamento speculanti pōt apparē solo ⁊ declaratio ꝓpter qd ⁊ qa suffocationis incipientis huius viri. ¶ Et sequitur ex hoc fundamento correlarie: q̄ si diu talis modus cōstrictionis anhelitus in hoc viro p̄seueraret ualde facile suffocari posset. ¶ Sequit̄ 3o: q̄ causa efficiens huius cōstrictionis est mala cōplexio frigida ⁊ humida cerebri predicta. ¶ Sequitur 4o: q̄ materialis causa est flegma aq̄sum ⁊ mucillaginosum multiplicatum in uenis ⁊ arterijs ⁊ sanguini cōmixtum quod est efficiens causa materialis ⁊ antecedens. ¶ Sequit̄ 5o: q̄ imediata cā huius ꝯstrictionis anhelitꝰ est mā ibibita in poris musc̄loꝝ ⁊ arteriaꝝ neruoꝝ ⁊ pānic̄lorū ⁊ aliaꝝ ꝑtiū mobiliū: que in gula gutture ⁊ collo repiuntur: q̄rū ꝑtiū numerositas ⁊ diuersitas s̄m p̄tē iuenitur. p̄a p̄mi. doctrina 5a. de musc̄lis ⁊ neruis oriētibꝰ a cerebro. ⁊ ꝑtiū colligi pōt 9a. 3. cap̄ p̄ de anothoa gutturis. ⁊ ꝑtim xa tertij: ⁊ 13a tertij cap̄lis de anothoa trachee arterie ⁊ meri. ⁊ tu lege ibidē. ¶ Sequit̄ 6o: q̄ dispō huius viri cū hoc q̄ est cōp̄lonalis ut ꝓbatū est: etiā est cōpōnalis. p̄o de accn̄ti ⁊ morbo. ⁊ 2a p̄mi. cap̄ de morbis cōpōnalibus. ⁊ tu lege ibidem. ¶ Sequit̄ 7o: q̄ hec egritudo est uerēda non leuiter: qm̄ ab ea cadit nocumētū in duplici nā ul' in duplici p̄no aīe ad ꝑducendū opationes necessario. vȝ in comp̄lone ⁊ cōpōne. ¶ Et sequit̄ ultio: q̄ magnifice timēdū est ne māe ille oppilātes diu retineant̄ in gutture. he eni ualde facile ꝑducere p̄nt virū ad sq̄nāticas dispōnes. Sil'r facile hic videri pōt quō hēat mā ꝯiūcta repiri in cerebro: pōt eni stare in uentriculis rimositatibꝰ ⁊ poris eius: vn̄ ꝓhibeat debitā euentationem ⁊ mūdificationem cerebri: ꝓpter qd̄ accidit suffocatio incipiendo scd̄a a cerebro ⁊ membris anhelitꝰ coicata: deinde hoc in summa est fundamentum scientifice itelligenti dispōnem huius viri in prima sui narratione conscriptū.

At uero 2o narratione altera nō leuius ꝯtēplādū est dolor eni in ilio: aut erit accn̄s ꝑtiū exteriorū ut musculoꝝ uel lumboꝝ spine. aut cutis: sil'r ⁊ partiū mirach lateraliū: aut erit egritudo membroꝝ iterioꝝ. Si primo modo tunc facile cognoscetur: quia sensus visus ⁊ tactus manifestabunt ipsum: si autem dolor iste sit accidens

ctus manifestabunt ipsum: si autem dolor iste sit accidens
interiorꝫ mēbrorꝫ nece est ut assignet': aut in pānic̄lo sifac
supposito musculis: ut in pānic̄lo pingui zirbo noiato: aut
in renib⁹: aut in substātia itestinorꝫ uel in arterijs ⁊ uenis
suppositis itestinis: aut in carnib⁹ lūbalib⁹ lateral'r supposi
tis costis: aut in intestino eucaras noiato a grecis: ab itali
cis dicto mesenterio. ¶ Qđ aūt iste dolor in splene aut in
epate uel stomacho existat ul' dyafragmate non appet: qm̄
dolor iste nō ē in aliq̄ hypocūdriorꝫ dextro uel sinistro neqꝫ
in loco medio imediate substrato furcule pectoris iferiori.
Nullū eniꝫ aliud mēbrū p̄ter renes itra mirach collocat' si
snias anothomistarꝫ ⁊ praxim anothomie cognoueris. ergo
erit necesse dolorē esse in aliquo p̄dictorꝫ mēbrorꝫ uel in pā
nic̄lo sifac: ⁊ hoc qđē apparet. ꝑpterea: q2 dolor iste ꝓfundi
us sentitur magis māsiuus q̄ uersus exteriorem partem.
¶ Sil'r in scđo nō videt' hūc dolorē esse in zirbo ꝑpter ma
gnā pinguedinē eius remittentem sensibilitatem pāniculi
eius intantū q᷑ sectio in eo facta trāsuersalis in vulneribus
mirach penetrātibus non percipit': ut sensibiliter cognoui.
¶ Sil'r nō apparet hic dolor in vmbilico: ꝑpterea q2 in ꝓ
fūdiori pte ꝑcipit' dolor quē sensus tāgentis non percipit.
¶ Et 4° adhuc nō videt' q᷑ dolor iste sit in mesenterio ne
qꝫ in uenis uel arterijs ꝑpter obtusaꝫ sensationē earū: ⁊ q2
deberet ꝑcipi in posteriori parte magis. Et sil'r si esset in lū
bis cuius oppositum apparet. ¶ Igit' videt' oino asseren
dū esse q᷑ hic dolor est cōplicatus ex dolore renū: ⁊ maxime
dextre ptis ⁊ ex dolore itestinorꝫ. Et p͂m qdeꝫ appet deduci
posse. ꝓ ex loco doloris q est locus ubi situat' ren dexter. Itē
in ei⁹ situ in pte posteriori ubi suspendit' ren apparet dolor
grauatiuus ⁊ extēsiuus notabil'r. ¶ 3° hic dolor cognosci pōt
ex frequēti urine distillatione. Cū eni colatorij pāniculus
vñ ramificant' pori uritides fuerit fm ptēꝫ notabil'r clau
sus ul' cōpressus parꝫ de aq̄sitate urinali fert' ad uesicā. Iō
paruꝫ de ea emitti pōt. Et q2 ex oppil'one in renib⁹ facta ⁊
in emulgētib⁹ aq̄sitas notabil'r suscipit ebullitionē. Iō qñ
fert' ad uesicā pūctiōe sua totiēs incitat ipāꝫ ad expulsionē
quotiēs fert' ad ipāꝫ: q̄ erit frequētia mict⁹. Et ex illo statim
ꝓbatū est urinas eē paucas. ergo mict⁹ in hoc viro erit fre
quēs ⁊ pauc⁹. Et q2 ad illi⁹ expulsionē ɔtingit eē uehemēs
conat⁹ colli uesice: iō hic mict⁹ strāguric⁹ noiat': capiēdo strā
guriā pro eo qđ iportat frequētē mictū ⁊ guttatim factuꝫ.
¶ At vō ⁊ 4° iterū cognosci pōt hūc dolorē eē renalē ex acc̄ntī
bus que ꝓfuerūt. Cū enim eger añ mingebat urinas notabi
lis quātitatis ⁊ grossas mediocriter harenis trūbis lapillis
petaloidib⁹ ⁊ crinoidib⁹ resolutionib⁹ exitibus in ea: etiaꝫ
post mingunt' urine colore substātia elemēto aque vicine i
qbus nullū predictorꝫ ɔtētorꝫ apparet aut exiguū ualde: tē
est significatio cōpleta sūpta a nocumēto in opationib⁹ mē
bris cōtingēte: qđ est efficacissimū: eo q2 terminus discreti
uus uel distinctiuus egritudinū ⁊ acc̄ntiū est sensibilis lesio
in opationib⁹ mēbri. s. ꝑprijs secūdo tegni. Reliqua auteꝫ si
gna coadunātia ad dispositionē dolorꝫ renū omittant': qm̄
illa sunt solēniora. ¶ Ad hos etiā dolores renū efficiēdos:
⁊ augmētādos nō parū coadiuuat multitudo uētositatum
que rōnabiliter in hoc viro multiplicant' ꝑpter augmētūꝫ
humiditatis ieo siue nāliter inuēta fuerit siue accñtaliter mul'
tiplicat' ex debilitate renū in trāsmutādo materiā sui alimēti
ꝑpriā: hec enim uētositas in renib⁹ genita uel ad eos aliun
de ꝓpulsa cōtineri pōt itra pāniculū renū ⁊ supficiē ɔuexaꝫ
carnositatis eorꝫ que ibidē multiplicata dolorē extēsiuūꝫ in
rene faciet. Et si qđē genita fuerit ex mā acuitatē hñte uel ut
est flegmatica salsa: tūc simul fiet dolor extēsiuus ⁊ pūgitiu⁹:
adeo ut appeat pāniculū renū q̄si terrebello ꝑforari uel pū
gi. Cui⁹ etiā uētositatis nōnulla ps in ɔcauitate renū itra co
latoriū stās ibidē pōt efficē dolores iā predictos. Etiā si ali
qua ei⁹ ps per poros uritides ferret' ad uesicā: tam in eis q̄
in uesica dolores predictos efficere posset ingentes. ¶ Et
ex hoc quidem facile deduci potest: quare dolor huius viri
qñqꝫ alleuiat' aut remouet' ꝑ clisteria carminātia per sac
culos ⁊ reliqua euaporātia medicamina si discrete appli
cata fuerint: aliter enim carminantia non raro sunt dolo
ris augmentatiua magis q̄ sedatiua. ¶ His quoqꝫ supad
dēdū est q᷑ dolores istius viri fm partē assigri pñt in regio
ne, circa vmbilicū: ubi mala cōpl'o subito alteratiua ⁊ uēto
sitates ⁊ mãe earum ɔtineri pñt inter lacertosas partes que
sunt extreme q̄tuor musculorꝫ trāsuersaliū ⁊ duorū latitudi
naliū: que oēs chordose ptes cruciat'r se intersecant ⁊ ibidē
inuoluunt' ex q̄rum ɔnexiōe tali fm partē cōponit' vmbili
cus qui est sicut vmbo in iferiori uētre supposit⁹ ad eius de
fendiculū: in qbus ptib⁹ mãe uel uētositates retēte aut subi
to alterādo aut extēdēdo dolores in eo efficē pñt: ut p̄dictū
est. Et ex hoc fundamento solui pōt: q̄re dolores qñqꝫ fir
mant' ⁊ fortificant' circa regionem vmbilici. ¶ At vō iterꝫ
q2 dolor iste repiri posset in intestinis est facile vidē ex fun
damēto p̄dictorꝫ. Mala eni cōpl'o frigida ⁊ humida cū mã
mucillaginosa vitrea inuēte in intestino ilion dolorem ue
hemētissimuꝫ iliacū in ipo efficiūt. Et q2 ilion in itestinum
fm magnā ptē collocat' in regione i ra vmbilicū: ⁊ reuolu
tiones aliq̄s hēt in dextra pte: pauciores aūt hēt in sinistra:
que occupat magna pars itestini colon. Iō ꝑpter istā cām
appet p̄mo q̄re dolor iste multiplicat' in loco suminis. ¶ Ap
paret secūdo. quare quādoqꝫ molestat etiaꝫ partē dextrā ⁊
sinistraꝫ minus. ¶ Sequitur tertio declinatio huius egri
tudinis: quoniaꝫ si fuerit talis eritilios nominata cholica
fortis. ¶ Sequit' 4° q᷑ hic dolor etiā extēdi pōt ad itestinū
colon mala cōplexione ⁊ mãli causa inuentis ibidē. ¶ Ex
quorū oium fundamēto sequit' ultimo: q᷑ dolor isti⁹ viri est
ex dolore renali iliaco ⁊ vmbilicali cōpositus. vñ appet ex
eo q᷑ nō est mirabile si molestissim⁹ est iste dolor ⁊ suspectus
ualde. Et sic appet q᷑ circa narrationē 2am ⁊ quesitū specu
lari oportuit. Leue enim est questiōes petē: difficillimū vō
soluē: qñqꝫ soluē vinculū nō est ignorātis. elenchorꝫ p̄mo.

Oportet aūt 3° aliqđ speculatiōis adiungē ⁊ non
leuiter in eo qđ dictū est in narratione 3a
¶ Nocumētū eniꝫ digōnis hui⁹ viri pōt esse accñs p̄dicte
male digōnis renū itestinorꝫ ⁊ ptiū: de qb⁹ dictū est in cap
imediate p̄cedēti: ⁊ tūc appet q᷑ erit satis facilis ipius cura
dū stomachi nocumētū in fieri ⁊ in ɔseruari depēdeat a pre
dicta mala cōpl'one dolorꝫ effectiua cā. Si aūt iam firmata
fuerit in stomacho spēs male cōpl'onis fri. ⁊ hu. tūc oporte
bit q᷑ ipēdat' ei cura ac si fuisset p̄cedēs dolores illos: ⁊ tunc
oportebit ɔsiderare spēm nocumēti que ꝑuenit ab ea. Aut
eni ab ea fit digō corrupta aut diminuta: aut utraqꝫ simul.
¶ Tunc ergo diminuta digestio perpēdet': ꝑpterea q2 cor
pus macrefiet ⁊ nō bñ nutriet' a mã semidigesta. ¶ Scđo
q2 pars cibi nō bñ digesti deponetur a stomacho tanq̄ ei⁹
grauatiua: ⁊ fiet spēs descensus seu fluxus lienterici. ¶ Et
tertium signuꝫ erit fastidium abomiatio ⁊ stomachi subuer
sio quasi continua proueniēs a flegmate in stomacho mul
tiplicato per viam indigestionis. ¶ Et 4° etiam sensu ta
ctus ꝑcipitur frigiditas ⁊ lenitio stomachi. ¶ Et adhuc 5°
erit in stomacho ciborꝫ non bene digestorū localis motus
nunc ad sursum ⁊ deorsuꝫ ⁊ ad uarias dīas pōnis cū cibū
ipm non bene amplectet' stomachus: ⁊ in fundo ei⁹ aggre
gatū non detineat. ¶ Si aūt ad hanc spēm male cōpl'onis
frigide adeo intēsa sequat' lesio: ut cibus corrūpat' in eo: tūc
aut ꝑcipiet' extēsio in stomacho cuꝫ fumosa eructuatione ⁊
parū fetida ⁊ erit signū corruptionis putredialis ciborꝫ in
stomacho. ¶ Aut sentiet' in ore ei⁹ acetositas pōticitas ul'
acredo: ⁊ erit corruptio ciborꝫ a frigiditate facta. Aut senti
etur in stōcho dolor iflāmatio pūctio ⁊ mordicatio: ⁊ erit si
gnuꝫ eñee caliditatis in stomacho per accñs gñate. Et iste
sunt spēs nocumēti digestionis: que omnes in hoc viro ac
cidere possunt si bene ⁊ diligenter cōsiderabitur.

Alterius autem accidentis. s. stipiticitatis uē
tris cause assignari possūt.

¶ Et p̄mo debilitas v̄tutis expulsiue ꝛ intestinoꝝ: ꝓpter quã longo tp̄e feces indurant̄: ꝛ ꝓp̄ie in intestino ilion ꝓpter longitudinem suam: uel intestino orbo uel ceco ꝓpter tortu ositatē suã. lõgo ergo tp̄e retēte feces in itestinis tandē exiccantur ab earũ humiditate ꝛ in squiballas ↄuertuntur ¶ Aut stipticitatis cã pōt esse uehemens exiccatio humiditatis: que ↄtineri solet in glãdosis carnib⁹ mesenterij grãle nitiõis itestinoꝝ ꝛ fecũ. Et hoc qdē cognoscet̄ per extenuationē magnã itestinoꝝ. igit̄ qñqȝ appebit mirach adherere spine sicut ꝓcedens uētris stipticitas per ↄtrariũ cognoscit̄ per multã humiditatē ꝛ mollitiez excludētes extenuationē ¶ Et 3ᵃ cã hui⁹ stipticitatis assignari pōt ꝓpter malã dispōnem renũ que associat sibi dissuriã uel freq̄tiaȝ mictus. Una enim euacuatio frequēter minorat alterã distrahēdo mãm ut claudit̄ in sententijs afforisticis ſmone illo. Urina multa facta modicũ secessum significat. Et credo ego istam causam ꝛ primã efficere stipticitatem uentris in hoc viro. ¶ Ex quibus omnibus apparet posse intelligi signa huius uarie stipticitatis. ¶ Apparet secundo rõnabiliter esse ↄcedēdũ hãc stipticitatē esse magnã cãm repletionis stomachi renuȝ ꝛ epatis huius viri. ¶ Apparet 3° mãs multas ꝓpter hanc stipticitatē in toto capite ꝛ pectore multiplicari posse. ¶ Ex quib⁹ ultimo sequit̄ ꝙ sicut hec stipticitas est horum accidētiũ causa magna: ita uētris mollities cõgrua est causa minoratiõis eoꝝ.

De tertio v̄o accñte de quo fit mētio in hac narratione 3ᵃ etiã aliqd ↄsiderãdũ ꝛ ↄcedēduȝ est: ꝙ restrictio emorroidaꝝ que fluē solebãt: nedũ hoꝝ acciñtiũ in renib⁹ in stomacho pectore ꝛ capite uenientiũ pōt esse cã: imo potētissima ualde. Cũ enim emorroides in humano corpore inuēte sint ad euacuãdum sup̄fluitates melẽcas ꝛ grossas ꝛ oẽs alias in corpore abũdãtes: opȝ nec̄io cõcedē ꝙ per earũ eũotionē cõgruã corpus p̄seruat̄ ab euētu plurimarũ egritudinũ: imo ꝛ frequēter curat̄ ab eis: cum p̄fuerint. ergo earũ retētio erit cã earũ: ut dictum est. Et colliguntur hi ſmones 17ᵃ tertij. cap̄ scđo. ꝛ a Cõmētatore 5° affoꝝ cõmēto ſmonis illi⁹. Emorroides sanare antiq̄s ꝛc̄. ꝛ pluries alibi. Et iteꝝ lȝ in hoīe non p̄fuerint emorroides vnq̄ tñ cholericis significationib⁹ multiplicationis mãerũ melãcholicarũ ꝛ pluriũ aliarũ ꝛ maxime qñ apparet in fiteri pōderositas grauis ꝛ in spina dolor extēsiuus ꝛ aggrauatiuus totius corporis ponderositas ꝛ in utroqȝ hypocundrio tumor tēsio ꝛ grauitas: ꝛ splenis augmētũ ꝛ acredo oris ꝛ cõsilia accñtia: tñ (ut iam appet) necessariũ est cõcludē aptionem emorroidarũ opportunã esse. Un̄ ex hoc colligit̄ ꝙ rectũ fuit iudicium eoꝝ qui crediderũt magnã partē egritudinis huius viri originē cõtrahē ex emorroidarũ cõstrictione p̄dicta: ꝓpter qd v̄o exñte istantia reumatismoꝝ ꝛ p̄focationis hic vir incurrat alleuiationē ex assumpto cibo uidebitur in sequēti cap̄lo. ¶ Hec igit̄ in sũma sũt speculabilia: que oportebat enarrare in declaratione egritudinũ ꝛ accñtiũ q̄ plurimoꝝ que ab hoc viro accurate multũ narrata fuerũt: ut apparuit. Un̄ qꝛ egritudiēs p̄scripte accñtia q̄ plurima sũt ꝛ difficilia: in eligēdo regimē sibi cõueniēs subiungētur cap̄la duo. In quoꝝ p̄mo fiet sermo de regimine sibi opportuno per res nõ nãles. scđo v̄o per medicinales.

Sectio scđa cõtinēs cap̄la sex de regimine dictarum dispõnum per sex res non naturales.

¶ De aere ꝛ sibi annexis. Cã. p̄. I.

Pro executione igitur ꝛ complemento cap̄li primi p̄mittēdũ p̄mo ꝙ qꝛ egritudines istius viri ut multũ pendēt a mala cõplõne frigida ꝛ humida partium predictaꝝ. Ideo oĩum rerum non nãlium regimē sustētari debet super his que applicatione ipsorum effectiue calefaciant: ꝛ aperiant mediocriter: fortius autē exiccando subtiliando ꝛ abstergendo procedant. ¶ Un̄ eligatur ei aer in quo camera ꝛ locus hitabilis quilibet ad cã. ꝛ sic. notabilit̄ incline: imo etiã in estate. Si enim cũ humectantib⁹ regeret̄ facile ad paralesim ꝛ cecitatem ꝛ stomachi apostema ꝛ hydropen duceret̄. ¶ Et si aer camere sue nõ esset nãliter talis: artificiet̄ cũ stuffa sicca aut suffumigationib⁹ cũ carbonib⁹ longo tp̄e ex camerã ignitis. Deinde in camera positis superaspergendo aliqd ex puluē harũ medicinarũ: uel aliquoꝝ ut ligni aloes sandarace laudani resine sicce colofonie thuris storacis calamite uel siliuz. Itē fiãt in camera ignes magni cum lignis iuniperi lauri tamarisci ꝛ similium. ¶ Uestes eius calide sint pellib⁹ vulpinis ul' agninis munite ꝛ caput eius oĩno bñ tectũ teneat̄ birretrũ de ḡna dossib⁹ uarioꝝ bñ suffultũ. ꝛ attēdat ꝙ sup stomacho suo semp portet plumaceolũ pluma aut pilis leporis ul' melius pilis uariorũ plenũ: quē ꝛ tota nocte amplexatu ꝫ tenere debet. ¶ Oĩno itaqȝ camera sua sit sedula ab aquis humiditatibus flatu uenti humidi ꝛ nebulosi.

¶ De cibis ꝛ potibus. Cap. II.

Cibus ꝛ potus sibi ↄueniētes in suis q̄litatib⁹ ad caliditatem ꝛ siccitatem debent notabiliter inclinari magis tamen ad siccitatem naturaliter uel artificialiter q̄ ad caliditatem. credo enim epar eius calidũ esse notabiliter. In cibis igit̄ obseruētur he regule. ¶ Prima nunq̄ comedēdum est nisi uera fames acciderit. patet: qꝛ si comedat̄ sine appetitu signũ est cibũ p̄assumptũ nõ ẽe digestũ: q̄re crudũ m accipit̄ sup crudo Itē si accipiat̄ cib⁹ cũ appetitu: nõ augmētat̄ illius causa. s. repletio: nec sequit̄ debilitas in stomacho maior. ¶ Secũda regula est: nõ tardet̄ comestio dũ uerus appetit⁹ euenerit. patet qꝛ tolerare famē stomachũ putridis replet humorib⁹. nullũ cibariũ accipiat̄ frigidũ actu uel potētia. ꝓbatur regula indicatione sumpta a lapsu ꝛ materia. ¶ Tertia regula: dum est intēsus appetit⁹ nunq̄ comedēdum est usqȝ ad saturitatē: imo reliquijs famis adhuc in stomacho remanētib⁹. patet: qꝛ tunc augerent̄ lapsus ꝛ mã eius. ¶ Quarta regula: nunq̄ comedatis nisi postq̄ senseritis cibuȝ a stomacho ad itestina descēdisse: ꝛ in hoc ↄsiderãdum est tēpus ita ꝙ iter prãdium ꝛ cenã cadãt hore ad min⁹ octo. ¶ Quinta regula: nunq̄ comedēdum est dum sentit̄ in stomacho fastidium. patet: qꝛ generat duritiē epatis ꝛ splenis ꝛ morbos melãcholicos ꝛ flegmaticos. tertia p̄mi. ¶ Sexta regula: cibaria subtilia pre grossis semp accipiēda sunt: qui subtiles ꝛ grossi sint cibi ĩfra uidebit̄. ¶ Septima regula: mēsura quãtitatis cibis ta lis existat: que stomachum nõ grauet: ꝛ ita de potu: deterior enim comestio est que stomachi grauitatē facit: sicut deterior pot⁹ est qui tēperamētum egreditur in stomacho natat. ¶ Octaua regula: dum sentit̄ stomachi grauitas: abstinēdum est a cibo donec sequat̄ leuitas: ꝛ si p̄cipit̄ debilitas in stomacho: nõ repleat̄ cibis etiã si adhuc eẽnt necessarij: imo partiēdi sunt: ut quãtitas que vna vice causa restaurationis ꝛ appetit⁹ uideret̄ ẽe cõueniēs in duas uel tres diuidat̄ ptes: ut v̄tus ipsam meli⁹ digerē ualeat hec oĩa legant̄ tertia p̄mi. de regimine ei⁹ qđ comeditur. et 4° Almans. 4° cap. ꝛ 5° Cõtinētis ꝑ cap.

Eligat̄ igitur de frumēto mundo bone messis panis modicum opirus. i. furfuraceus saltē hyemali ꝛ uernali tp̄e fact⁹. Estate v̄o ꝛ autumno sit de pura simula. i. poline farine. Est enim hic panis leuior digestiõi q̄ ali⁹ ¶ Placet etiã mihi nisi uētris cõstipatio ↄtradicat ut sepe ante cibum ꝛ post utamini biscocto cuȝ puluē modico anisi facto. Quiscunqȝ tñ panis existat: sit optime pinsat⁹ ꝛ bñ coct⁹ ꝛ fermētat⁹ ꝛ cõi pane salitior modicum bñ crustatus Uitet̄ tamē ex eo repletio ꝛ sit trium dierum ad plus: antiquus autē ꝛ açimus ꝛ ualde assatus euitetur.

De carnibus autē ꝑ quoꝝ aĩaliũ. 2° que de numero ptiũ. 3° q̄s ꝓparãdi modus ↄueniētior existat. ¶ In domesticis q̄drupedib⁹ cõueniũt ei vituli lactãtes aut annuales. Itē ↄueniũt capreti nõ multũ natiuitati ꝓpinq. Itē castratine carnes ↄueniũt: lȝ rari⁹.

Carnes autem agnine bouine porcine & ouine fugiãtur: sed quãqz comedere potestis ex carnib⁹ macris syluestris porci. Carnes aũt porcine macre sunt uobis utiles: non semper tamen & in quantitate non multa. ¶ De q̃drupedib⁹ syluestrib⁹ cõueniunt uobis optime carnes caprioline: ipe enim iter syluestres carnes meliores existũt: & sanguis ex eis gñatus paucas hẽt supfluitates. 3° Almanß. 32° cap. Caro etiã leporis uobis conuenit. Nã etsi gñet sanguinẽ melãcholicum: tñ q2 siccitate aduersatur multiplicationi flegmatis: & hoc solũ cuz pparat cum piperata: tũc enim addit ei caliditas nãliter: aut nõ ita contrariatur flegmati. q2 non calida. Auic⁹ tñ 2° cañ. ponit ipam ca. & sic. quare in utraqz q̃litate cõtrariat gñationi flegmatis. Caro autem cuniculi & ericij dimittatur. ¶ De uolatilibus domesticis conueniũt pulli non ualde pui capones galline. Caro nãqz gallinaꝝ est melior oi alia carne. 4° ꝯtinentis simplici. 669°. ¶ Cõueniũt etiã uobis optime carnes colũboꝝ domesticoꝝ & syluestriũ iuuenum nõ pfecte pẽnatoꝝ bñ cocte & post mortẽ aliqliter ſuate. pulli enim colũborũ dant in cibo illi cuius corpus euacuatũ fuit: aut sanguine aut ifrigidatũ ex lõgo morbo: ut 4° ꝯtinẽtis ubi supra. Caro etiã pauonis iuuenis etiam ꝯuenire põt: sed caro pauonis dura sit & tarde digestionis. ut 4° ꝯtinẽtis ibi. Anseres etiã & anates dimittantur nisi raro ualde & assate potius q̃ elixe. Caro enim anatis multas superfluitates & fastidiũ multũ generat. tertio Almanß. caplo 39°. ¶ De syluestrib⁹ uolatilib⁹ eligant carnes starne & coturnicis: ponunt etiã laudabiliores iter carnes uolatiliuz. 2° Almanß. ca° 43°. Caro vo pdicũ q2 ad caliditatez & siccitatẽ declinat: iõ utilis est. auget enim sanguinẽ ualde & ꝯueniẽs est si ea utit ꝯualescẽs cuius fuit corpus ifrigidatũ & sanguis diminutus. 23° ꝯtinentis. allato cap in fine. Carnes etiam fasiani ac perdicũ nãm fere inclinant: & ideo boni sunt: quoꝝ etiã caro melior est carne pulloꝝ: scdo canoñ. ¶ Aues etiã minute in dumetis ul nemorib⁹ degẽtes nobis utiles sũt: ut turdi meruli frucij. i. franguilli carduelli philomene ficedule alaude caude tremule & passeres. oẽs enim nutrimẽtũ exiccationi patũ exhibẽt. Stornelli vo hyrũdines & pice & picus nõ sũt in usu. Caro vo q̃tule ul ortigis nõ sit uobis in usu: q2 remollit stomachũ & nauseare facit.

Quia vo pp̄ter legis reuerẽtiã nõ licet semp comedẽ carnes. Jõ de piscib⁹ dicẽdũ. pmittendo p° q̃ nullus piscis usus uobis ꝯuenire videt. Si qui tñ ꝯcedantur minus mali sũt isti: tñ raro accipiant ut uarioli marsiones orade torrẽtinesterliones temali carpiones lucij capedani rũbi menule & similes omnes solidarũ carniũ viscositate & humiditate multa ꝓuati. Meliores tñ erũt oleo oliuarũ cũ petrosill. millefolio & mentha frixi q̃ elixi & salsi q̃ econtra. Anguille vo tiche regine cephali geones & omnes grossarum & mollium carnium dimittantur. cancri etiam fluuiales dimittantur: marini vo cancri minus mali forẽt.

Lactis etiã usus nullo modo utilis est: sil' serũ. Caseus recẽs piguis & mollis dimittat: & lacticinia cibaria oĩa. Lac vo pp̄ter declinationem ad frigus aliquod nocet flegmaticis: quoniam caliditas eoꝝ nõ cõuertit ipm ad sanguinẽ sic opz 2° cañ. & ppio cap in areola oculi. Lac facit euenire tenebrositatem visus & caliginem.

Oua vo q2 ad equalitatem tẽdunt utilia sunt maxime trementia & mollia in aqua uel super cineribus cocta: frixa vo & ualde dura difficulter digeruntur.

De leguminibus vo dicẽdũ q̃ nõ multuz in usu habeant: ueruz ciceribʼ rub. uti potestis: sed eniz cicer sit iflatiuũ: est tñ conuenienter nutritiuũ apitiuũ & lauatiuum: & non comedatur in pncipio neqz in fine cibi: sed in medio. 2° cañ. p capło. ¶ Pannico etiam uti potestis: sed enim sit fri. in p: & sic. in 2° Ipsum tamen parum nutrit propter suam lenitatem & siccitatem: & prouocat urinam. 21° continentis simplici. 199°. ¶ Laudo etiã uobis risũ: est eni ca. in p: sic. in 2°. 23° ꝯtinentis. cap 126°. & ꝯuenienter nutrit & exiccat: & hẽt aliquaz stipticitatẽ. ut 8° de simplici medicina. ppio cap. ¶ Alia vo legumia ut fabe faseoli lentes alba cicera pisa tanq̃ difficilia digẽni uẽtosa & oppilatiua dimittant.

De oleribus vo ꝯueniũt uobis oĩa calida & sicca aromatica leuem stipticitatem hñtia & aperitiua viarũ urine mãm diuertentia mediocriter: tñ apitiua esse debent pp̄ter renũ lassitudinem & debilitatẽ: eorũ vo aptio sed rõne gradus fortis frequenter existat parua quantitate minui potest. ¶ De qbus ꝯueniẽs est saluia de qua sed nõ fecerit Auic. caplm ponit tñ calida & sicca ut colligi potest ex Dyasco. cap de elilisfago. & a Gal. in libro dyanimidio & de his que calefaciũt in pmo gradu. Et in aggregatore Sarap. simplici. 149. ponit inter medicias calidas & siccas in scdo gradu. & dicit q̃ est calida caliditate manifesta & paruz stiptica. de hac planta moderniores plura dicunt ad egritudines neruoꝝ: sed nõ inueniat de ea aliquid fere ab auctoribus scriptum: uti tamẽ potestis ea. ¶ Cõuenit etiã uobis usus feniculi pp̄ter puocationẽ urine que diuertit aquositates a stomacho: & pp̄ter iuuamẽtũ magnũ qđ pbet: non excedatis tamẽ in usu eius ne multũ iflãmet uos. Nam est cal. in 3° & sic. in p. 8° de simplici medicina. sed Auic. ponat ipm in pmo gradu caliditatis & in scdo siccitatis. ꝯueniẽs tñ apud plurimos est stomacho. Ruffus tñ scripsit q̃ nocet stomacho attrahẽdo ad ipz mãs acutas aliunde: sed intellexit de apio si bene ꝯsideret lr̃a Auic. scdo cañ. cap de apio. Nam petrosil. est spẽs apij & de eo fit pmo simul cũ cap. de apio. ut patet 2° cañ. ppio cap. & 8° de simplici medicina. allato cap. & 23° ꝯtinẽtis. cap. 649°. & a Serap. simplici. 274°. ¶ Menthe vo usus sit in cibis: est enim cal. & sic. in scdo: ꝯfortat stomachũ & calefacit ipm: sedat singultũ & digerit & phibet uomitũ flegmaticũ. 2° cañ. ppo cap. Item 23° ꝯtinẽtis, simplici. 732°. ¶ Serpillũ etiã uobis cõueniẽs est sui caliditate & siccitate & q2 puocat urinã. aromaticitate etiã sua stomacho ꝯueniẽs est. Et nũerat ipz Sera. inter medicinas calidas & siccas in 3°. Auic. tamẽ dicit esse cal. & sic. in scdo: ut patet cap de nemẽ. ¶ Laudo uobis etiã rosmarinũ: q2 ca. & sic. in 3°. ut Sera. cap de sagetal marina & cõueniens est capiti & oculis. ¶ Maiorana etiaz uobis est utilis. calefacit enim & desiccat in 3°. & hẽt vim attenuatiuã & dissolutiuã. ut 8° de simplici medicina colligit: apit etiã oppilatiões cerebri ex doloribus capitis & flegmate & a uẽtositate euenientibus. ut scdo canoñ. colligitur in areola capitis. ¶ Basiliconẽ iteꝝ gariofilatũ dico uobis ꝯuenire. est enim calidũ & siccũ in scdo. ut Serapio cap de beregemsif. ¶ Lactucã endiuiã spinachiã cressones senatiões & reliqs herbas frig. & hu. in fontibus ul aquis alijs degentes euitare debetis. ¶ Anetũ vo q2 calidum est in gradu scdo lõgo aut in 3° breui: & sic. in scdo in pncipio: aut inp in fine. ut 9° de simplici medicina: q2 tamẽ maturatiuuz est humoruz frigidoꝝ sedatiuum & carminatiuum. scdo canoñ. ideo cõuenit uobis. ¶ Blete cõpositaꝝ sunt vtutũ. Nam blete coloris opaci cum qbusdã maculis rubeis declinant ad caliditatẽ & siccitatẽ. albe vo ad frigiditatẽ & humiditatem. q2 tñ in oibus est aqueitas cum nitrositate q̃daz: ideoqz lenitiue uel solutiue leuiter oppilõnũ epis apitiue uti potestis eis & pprie cuz petrosillino. ¶ Caules vo q2 calidi sunt in pmo sicci in scdo ꝯueniũt uobis. Et pmo q2 maturant leniunt & desiccãt & puocant. scdo canoñ. sed 23° ꝯtinẽtis cap. 651° scribatur auctoritate Gal. & Bimasij. q̃ sanguis eius est malus & horribilis odoris: intelligit quãdo sũt mlt̃uz cocti. ¶ Boragine uti potestis: ponit enim spẽs buglosse que tẽperata est. de boragine aũt pauci scripserũt: & Auic. nihil. ¶ Cerefoliũ etiã stomachale apitiuũ & subtiliatiuũ est: ideo placet.

De radicibus vo uti potestis quandoqz raphano: quia calidus est in primo: humidus in secundo aperitiuus dissolutiuus flegmatis per urinam eductiuus. Melius tamen est ipsum come-

dere post cibum. Et folia eius meliora sunt ualde q̃ radix. ¶ Bulbus uero est cepe paruum quod comedit dictũ scalonia nõ nocet stomacho et facit digeri. Ideo est uobis bonus quãquam tñ raro. ¶ Alleũ aũt rõnabili iudicio offert uobis cũ sit calidũ et siccũ in 3°. licet habeat humiditatẽ supfluã: tñ quia est apitiuũ incisiuũ et subtiliatiuum est uobis utile. Melius tñ est coctũ et çuccaro uel melle et aceto conditum. ¶ Cepe calida est in tertio et habet multam superfluitatẽ. Ideo raro uti potestis cum aceto et oleo. ¶ Porrũ iterũ licet sit calidũ et siccum in tertio quia tamẽ nocet uisui et stomacho: ideo dimittatur. Si tamẽ quãquam aliquid ex eo vultis comedere comedatis cum melle. ¶ Rape aũt quia supfluã humiditatẽ hñt et difficilis digestionis existũt: ideo nõ laudant. Democritus nãque dãnauit eas tanquam corpi nociuas et inflationis excitatiuas. licet Diocles et Dionysius oppositũ sentiãt: cõdite tñ s̃m usum uobis conuenire pñt. ¶ Carotis aũt quia calide aperitiue et cõuenienter pcipitatiue flegmatis uti potestis. ¶ Sparagis etiam suis tpibus utamini pp̃ter cãs notas. ¶ Oliue etiã placẽt mihi conueniẽter cõdite pp̃ter caliditatem et siccitatẽ et apertionẽ et cõfortationẽ quã acquisiuerũt ex condiẽtibus: licet per se sint difficilis digestionis. ¶ Cappares uero cum sint apitiui resolutiui et abstersiui et flegmatis eductiui multum placent: etiam quia calidi et sicci in scdo: et capiti et stomacho et neruis utiles.

De fructibus

uero euitent oẽs fri. et hu. ¶ Cerasa igitur quia frigida et humida oia euitent: licet in eis ṽtus diuersificet nõ parũ: nã dulcia stomacho sunt nociua: sed uentris lenitiua magis: acria uero stomacho sunt utilia et flegmatis incisiua et uentris cõstrictiua magis: ut Rasis pmo cap̃ auctoritate Galeni dixit. ¶ Persica uero licet sint stomacho bona et cibi appetitum excitãtia, ut Auic. 2° canoñ. quia tñ frigida sunt in pmo et humida in 2°: nõ mihi placent. raro tñ accipi poterunt ante cibum. ¶ Iudiciũ in pomis quãtũcunque maturis est diuersum. ¶ Que enim ualde dulcia sunt ad caliditatẽ declinãt. Ideo ea quãquam potestis accipe et pp̃rie cum fuerint bñ solida. Acria uero uel põtica et insipida oia dimittant. assiduatio enim comestionis eorũ facit euenire dolorẽ neruorum 2° canoñ. ¶ Pira aũt ex partibus diuersis aqueis et terreis cum sint cõposita diuersitatem cõplexionis accipiunt. Nam pp̃ter terrestrẽ partem ad frigiditatẽ: pp̃ter aqueã uero ad eq̃litatẽ inclinant ut Gal. 8° de simplici medicina. In sũma igit frigida in pmo sicca in 2° ut 23° cõtinentis simplici. 620° auctẽ Bimasij. eis aũt quãquam uti potestis maxime cum fuerit bene dulcia et cocta: et in prunis cũ aniso et feniculo meliora sũt q̃ elixa et cruda. ¶ Auellana itẽ licet ex pte q̃litatum cõuenire uobis uideret. quia ca. et sic. est in pmo: nõ debet uobis esse in multo usu. Nã euertit stomachum et est tarde digestionis. Si tñ accipietis eam leniter in pmis torrefactã nõ multũ vituperabil' est. Extimauit enim hyppocras q̃ ipsa efficit augmẽtũ in cerebro. Amigdale aũt quia eq̃litati in calore sunt vicine humidiores q̃ calide cum sint boni nutrimẽti et conueniẽter abstersiue et apitiue laudantur nobis. ¶ Ficus uero sicce ca. sunt in primo sic. in pncipio scdi. meliores itaque uobis sunt alijs fructibus: et pp̃rie albe et citrine et bene mature: sunt enim stomacho epati renibus et spleni utiles: apiendo abstergẽdo et mundificãdo. Nam in eis lenificatio ultia et nutricatio maior est q̃ i alijs fructibus 2° cañ. humide uero uel recentes magis nutritiue sunt q̃ sicce: nõ ita stomacho laudabiles sunt sicut sicce: que recẽtes non conueniunt ei nisi fuerint collecte per q̃tuor dies ante admin⁹: et tunc pñt ei cõcedi post cibum. ¶ Passule uero quia stomacho epati et pectori conuenientes sunt et boni nutrimenti: Ideo laudant uobis quocũque modo sumant: et numerant a pluribus inter ea que sunt eq̃lia: aut ad caliditatem et siccitatẽ parũper inclinata. ¶ Amplius nuces: licet inter medicias calide et sicce ponant uident uobis utiles. Uerũ quia sũt stõcho in digerẽdo graues pectori et capiti nociue. Ideo dimittãt. ¶ Castanea uero cũ sit fri. et sic. i p sui dulcedie que pauca est parũ nutrit: licet Gal. in nutriẽdo ipam fere parẽ frumẽto dixerit: quia tñ viscosũ est eis nutrimẽtũ et grossũ: ideo dimittat. ¶ Crisomilla que psicorum spẽs sunt frigida et humida in 2°. q̃re dimittant: gñant enim febres uelocitate putrefactionis eorũ. Si tñ quãquam assumantur postea comedat anisum. ¶ Grana uero pinee: quia tẽpata sunt ad puã caliditatẽ declinãtia uobis utilia sunt: et pp̃rie cum ifundunt in aq̃ cal'a in qua per noctẽ remaneãt: tũc enim remouet ab eis acuitas acrimonia vnctuositas et mordicatio: et efficiunt optima in ṽtute nutriẽdi et pp̃rie cũ cõdiunt ad infrigidatos cũ melle et ad calefactos cũ çuccaro albo: ut 2° cañ. colligit: et per hoc patet quõ grana pinee nocẽt stomacho: ut 13. tertij. cap̃ de reb⁹ nocẽtib⁹ stomacho: intelligit enim de non correctis. ¶ De fisticis aũt scribit cañ. 2° q̃ calidi sunt in fine scdi: et est in eis humiditas nõ limitata ibi. sed. 22. cõtinentis simplici 53. auctẽ Archigenis et Bimasij ponunt calida et sicca in 2° In sũma igit uobis utiles sunt: aperiũt enim meat⁹ nutrimẽti et oppilationes epatis expurgãdo ipm et cannales pulmonis. 8. de simplici medicina colligẽdũ. ¶ Dactyli bñ maturi et dulces calidi sunt in p. et in secũda q̃litate discordãt in eis sapiẽtes. Serapio nãque enumerat eos iter medicias calidas et siccas in p. Auicẽna uero cap̃ de palma parũ dic. imo dicit q̃ pterijt pmo de dactylis. sed in libro meo non iuenio de eis caplm: neque de dactylis: neque de rothab. sed. 23. Alaui i. cõtinẽtis cap̃ de palma. iuenit q̃ dactyli maturi recẽtes calidi sunt in secũdo: humidi in p auctẽ Bimasij. 8° uero de simplici medicina. cũ hoc q̃ abũdãter nutriũt uẽtrẽ: stipticãt et iferũt pũctionẽ in ore stomachi et dolorẽ capitis faciũt et oppilationes in epate et splene: q̃re relinquant nisi raro ualde et post cibũ. ¶ Iuiube uero frigide sunt in p tẽpate in humiditate et siccitate: et dixit de eis Gal. nõ repi iniubas in cõseruãda sanitate et egritudie remouẽda aliqd opantes: sed repi eas difficilis digestionis et pauci nutrimẽti: et sunt etiã male stomacho. q̃re dimittant: licet in eorum gradu discordia nõ pauca iueniat. ¶ Mora bñ matura dulcia sunt. Ideo ad caliditatẽ declinãt et humiditatẽ: quia stomacho tñ nocẽt: et in eo facile corrũpunt renuẽda sunt. illa uero que sunt nõ bñ matura sunt frigida et sicca. Et quãquam ex eis accipe potestis pp̃ter cõfortationẽ quã faciũt: oia tñ ante cibũ accipiant. ¶ Granata iterum triũ sunt specierũ: videlicet dulcia que frigida sunt et humida in p. acria uero frigida sunt et sicca in secũdo. Et muça que medium iudicij accipiunt iter ea. dulcia uero uobis laudant et sunt stomacho conuenientia. pp̃ter id quod est in ipsis de stipticitate subtili. acetosa uero nocẽt stomacho. Ideo renuant: satis mihi de cibis dixisse videtur.

De cõdimẽtis

uero laudant fercula ex dulci et acetoso cõposita oia: ut çinçibere aniso feniculo petrosel. croco cinamomo nuce muscata: et mace cõfecta. Sinapismum etiã placet mihi: quia cerebrale et stomachale est. Salsa ex petrosel. mẽtha serpillo et aceto cõposita est ualde utilis. Cõdimẽtum etiã ex nucib⁹ mica panis feniculo alleo cocto factum alleata dictum est uobis utile. Et in summa sapor ois ad calidum et siccum iclinatus cõfect⁹ cum çuccaro uel melle est laudãdus: licet mihi placeant magis cõdimẽta mellita q̃ çuccarata. ¶ Adhuc etiam olei oliuarum usus est laudabilior q̃ butyri uel olei de nucib⁹ Oleum nãque oliuarum bñ maturatum est calidum in principio pmi et humidum in p. humidius tñ q̃ calidum. Oleum autẽ nucum calidum est in secundo: humidum in primo. ¶ Mel uero quia uobis laudatum est calidum et siccũ est in secundo: et eius usus oino uobis cõfert. ¶ Laudarem uobis etiã conueniẽter aquã mellis: et pp̃rie si coqueret cum modico ameos. aqua enim mellis cõfortat stomachum: et facit appetere cibum. 2. cañ. põt autẽ fieri taliter. ℞. aque fontis uel fluuij lib. x. ameos. ℥. j. coquat aqua in uase lapideo ut cadat q̃nta pars: postea adde mellis subalbidi lib. j. coquat mel et dispumet et colet iterum usque ad q̃ntã intellige. ¶ Zuccaro etiã quouis modo uti potestis: licet nõ ita exiccet et confortat stomachum. est enim calidum in fine primi. et siccum in 2°.

z confert stomacho z abstergit eius flegma. ¶ Spes aut qb⁹ potestis adire cibaria sunt pip nigrū albū z lōgū: cinamomū subtile z grossuz: macis gariofi. nux muscata. cq. croc⁹ cardamomū maius z min⁹: galāga carui ciminū feniculus petrosil. ameos mētha origanū serpillū calamētū z silia.

De carnibus aūt aialium ex pte mēbroz distictis dicēduz: q euitetis usuz oium ptium difficilis digōnis: qruz nutrimētū est grossuz: ut uētris cordis cutis neruoz splenis z viscez. ¶ Et qruz nutrimētū est nauseatiuū z mollificatiuū stomachi: ut cerebri pulmonis z siliuz: z uētosum nauseatiuū: ut piguedinis medulle mamillaz. 2° qroium aialium anteriora digōnis sūt leuioris z calidiora: posteriora aūt ecōtra. Meliores igitur aialium ptes sunt carnes rubee solide sine pinguedine: aut pauce piguedini cōmixte z ppriebis nō multū neruosis existētibus: talis eniz caro melius iter ceteras exhibet nutrimētum. Et pmo cū fuerit ex alis uel coxis elixa in mane: z assata in sero: frixa vo caro dimittat oino. Caro vo in ueru z super craticulas cocta oino utilis est. Silr caro salsa in pauca qātitate uobis est utilis. Caro oseruata cōdita spēbus est nobis optima medicina. ut morioli farciminū z laudutulorum. tales enim pus in mortario cum spēbus cōdite z exiccate laudabile uobis nutrimentum prestabunt.

Deinceps aūt de vino dicēdū. vinū uobis utile debet esse albū dyaphanū subtiliatiuū z exiccatiuū: sapore vo dulce: z nullo mō pōticum uel acre. Et si ad aliqō hoz inclinari deberet: melius est ipsuz ad aliqlem dulcē q acrē z pōticū saporē vicinare. Sit etiā vtute fumosum magis q aquosum: qō tñ oino osulo cōmiscēdū esse aque calibeate: z est ut accipiant aque lib. XX. z extiguatur in ea qter uel qnqes vnū frustum ignitum calibis bene mundi: z a limatura z a rubigine quantitatis semissis: z iterum hec aqua coquat: z ea utamini. Est eniz mihi magnū secretum visum in curatione male complexionis frigide z humide materialis stomachi. ¶ Oino etiaz placeret mihi ut dimisso vino uteremini aqua mellis superius descripta uobis. Et si ipsam cum calibe artificiaretis melius esset. Et hec de cibis z potibus dicta sufficiant.

¶ De exercitio. Cap. III.

Exercitiū maxime ieiuno corpore factū sūme laudo uobis pedestre tēperatū in fortitudine super excedēs magis lōgitudine tpis. Equestre etiaz exercitiū placet sup gradario z cōmodo equo factū. ¶ Si aūt vtutis debilitas exercitio resisteret: fiant sepe pus fricationes pedibus z cruribus: deinde natib⁹ z spatulis z brachijs usqz ad rubedinem membroz.

¶ Quies aūt a motib⁹ corporis z aie oino fiat post assumptum cibum usqz ad completam digestionem.

¶ De inanitione z repletione. Cap. IIII.

Inanitionē multā euitare debetis z maxime propter lienteriā: que uře dispōni multū pata est accidere: sed si otingeret q2 dubitabile est, puideat pmo deglutiēdo oi mane grana 4or masticis clare. Itē accipiēdo coriādrū ofectū semp aū cibum Itē d yacitonitē cū mastice z mace optimuz est. Iterum ℞. mine citonioz. ʒ. j. s. pulueris coralloz rub. ʒ. s. thuris minuti. ℈. s. misce z accipiat in mane. hoc est de expertis meis.

¶ Repletionē aūt stomachi oino euitetis: imo reliquie famis semp diligantur a uobis aliquales post cibum. ¶ Cū aūt contigerit plenum esse, puideat ei cum ieiunio vnius diei: aut cum his que minorando euacuant: ut infra pma curationis intentione videbitur.

¶ De somno z vigilia. Cap. V.

Vigilias etiā multas euitare oportet: lz enim propter exiccationē que seqtur ad eas viderent cōuenire: tñ ppter debilitatē que oseqtur spūz resolutionē in eis factā ualde nocēt. vigilādum est igit in die tota aut fere tota dormiēdū tñ in nocte semp: z in die nequaq nisi ppter debilitatē magnā. In somno igit vtutib⁹ cōplacēdū est. ita ut ouenieter ciboz digestio z supfluitatū maturatio cōpleat. Nālis igit erit somnus si nā nāliter mota iuitat: quē fieri oportet elōgatū a cibo per vnā uel duas horas sup stratos odoriferos molles de pluma de coto uel serico mollibus: z pus sup dextro: demū sup sinistro latē dormiēdū est. Et itez sup dextro reuersio fieri debet. Talis eniz dormitio vtutes instra z organa digōnis ad bñ digerēduz optime disponit. Euitetis dormitionē sup spina. Et frequētē in lecto iactatū hicinde. ¶ Et in camera noui uel ualde antiqui edificij: z parietū testudinalium lapideoz: z sub radioz lune cōtactu dormire fugiatis: sed eleuato mediocriter capite. Super uentre etiā dormire potestis ex parte stomachi: sed oculis nocet.

¶ De accidentibus anime. Cap. VI.

Circa accñtiū aie mēsurā diligēter ispiciēduz est. Oē eniz accñs aie: qō spūs mediocriter mouet z dilatat ouenieñs est. Oō vo spūs trahit z ad interiora subito ppellit: uel paulatine sepultos tenet ut timor fortis tristitia sollicitudo z melāchólice impssiones pessimū est. Silr oē qō spūs de cētro ad circūferētiā extra ipetuose mouet: ut furibundi motus z iracundi euitādū est. ¶ Coitus aūt q2 iter hec accñtia ppter delitiosam apphensionē enumerari pōt: dicēdū ad ipm effrenitando nunq iclinari debē: imo nō nisi ad ipsuz iuitātē oueniēter nā trāsceūdū est. Coit⁹ eniz excessiuus vtutes laxat: mēbra eneruat z dissipat: effeminat eniz corpus z irrepabilē solidarū ptium osumptionē infundit. Et cum hoc q brutalibus actibus assimilat: nihil adeo stomachi debilitatem z oculorum incurabilē cecitatem facit: sicut coitus imoderatus. Nō igit sapiētes laudauerunt eū nisi nāliter ad ipsum incitante nā: qō raro est: z cum cibus est fere digestus: z corpus ad ipsius executionē sine multo labore potens est. Ex cuius cōplemento hylaris z fortis remanet coiens z nō lassus: z hec de sex rebus nō nālibus dicta sufficiant.

Sectio 3a ¶ De regimine per medicinalia continens quatuor particulas.

Pro regimine vo dispōnis huius viri p intētiones z instra medicinalia pmittēdū ē. q describē regimē vnū qō oino appropatum sit oib⁹ egritudinib⁹ z accñtib⁹ de qbus tractatū est supra in p cap. Uidet nō solū difficile: imo fortassis ipossibile apud viz sciaz ope nō mediocriter eruditū. Quis eni ouenieter posset administrare: istra oib⁹ ouenietia anodina ppter dolores apitiua ppter oppilōes cōminutiua uel frāgitiua harenaz z lapidū eductiua que sil ouenietia forēt defluēti catarro pectori suffocationi disposito: z stomacho nauseato z uomitu molestato: que sil assumē possent uentris stipticitatē z reliq amonē accñtia de qb⁹ dictū est: hoc eniz nō videt rōnabile nec oueniēs apud viros dogmaticos. ¶ Uerūtñ sigs diligēter aduertat oiuz pdictaz egritudinū z accñtiū radicales cās: qs credo eē malā cōplōne frigidā z humidā cerebri z stomachi hui⁹ viri z mālē cām oiuz accñtium hui⁹ viri: que est flegma aqsuz z mucillaginosuz dñans z vitreuz subdominās. patet ex hoc fundamēto esse possibile describē z inuenire instra hui⁹ male cōplōnis correctiua z māez predictaz digestiua euacuātia z diuertētia ipsas: ut ifra patebit. uez ppter diuersitatē mēbroz patiētiū z egritudinū uel accñtiū diuersoz videt mihi securi⁹ esse z familiare magis appropriare regimē mēbris egritudinib⁹ z māeb⁹ que ipsas efficiunt sm diuersitatē applicatiōis eoz: put he egritudines z accñtia tēporanee reuoluunt. vno accñtiū aut pluribus uel vna egritudine molestātib⁹ magis q oib⁹ sil. ppter qō hanc sectionē 3m qtripartitū efficiā. ¶ In pma nāqz pte ponam vnū cōe regimē preseruatiuū haz egritudinū z accñtium. ¶ In 2a vo pte ponent canones z instra curationis cerebri z rectificationis eius z abscissionis māez que catarrizā

do q̃si suffocāt hunc virū. ¶ In 3ª vō pticula erit sermo de his que apiunt oppilationes renū & ducunt trumbos harenas & māos oēs in eis aggregatas: in qua etiā particula fit sermo de lenificatione uētris. ¶ In 4ª vō & ultima pticula erit memoria de rectificatib⁹ stomachū ad appetēdū & digerēdū & ad educēdū ab eo uētositates: & ad phibēdū uomitū. Ex q̃rum oīum doctrina appebit hoc regimē esse sufficiens ad defendēdū hūc virum a cursu festino mortis. Et ad phibēdū ipsū ab incursu in egritudines cronicas impossibiliter aut nō nisi cum maxima difficultate curabiles. Ex quo tādē apietur q̄ negociāti est facile credere: speculāti vō & opanti difficillimum est quesita cōplere.

Particula

pª apiēs modū p̄suatiōis ab accñtib⁹ siue egritudinib⁹ supra tactis in p̄n°.

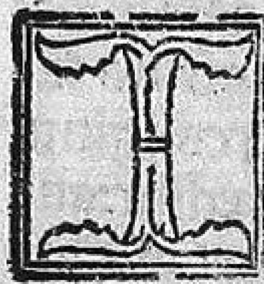
Pro expeditione vō pticule p̄me videt̄ mihi necessariū esse hūc vir̄ ɔuenieter purgari in autūno & in uere iuxta sniam afforisticā. Quibuscūq3 flobotomia aut farmacia videt̄ esse ɔueniēs hos in uere sic̄r in autūno flobotomare aut farmacare ɔueniēs est. ¶ Igit̄ q̄ nūc instat tp̄s autūni post q̄ erit hui⁹ lunaris die iouis p̄xime futura p̄mutatio. In 4ª sequēti die in aurora vir iste mane accipiat istas pillas. ℞ pillarū de sarcocolla & cochiar̄ & de agarico. añ. ℈. j. formētur pill̄e. vij. cū iera Galeni: & obseruent̄ in eis ɔditiones septē. ¶ Prima q̄ accipiant̄ per nouē horas post assumptā cenā. ¶ 2ª q̄ dormiatis imediate post eas per horā aut horā cū dimidia & nō plus. ¶ 3ª est q̄ p̄mittat eas opari per v. horas. ¶ 4ª q̄ in tēpore opationis ear̄ sepe apponat pānū calidum sup toto uētre. ¶ 5ª q̄ non exerciteť exercitio forti: imo interpolate ambulādo decē uel duodeci3 passib⁹. ¶ 6ª q̄ post horas. v. accipiat cyathū. j. aque calide çuccarate. ¶ 7ª q̄ post istā aquam expectet prādē per horā vnam. ¶ Cū ḡ fuerit hoc minoratiuū ɔuenieter mūdificat⁹ die imediate sequēti in aurora accipiat hoc digestiuū calidū: & ɔtinuet ip̄m dieb⁹ ad min⁹. viij. Cui⁹ descriptio. ℞ syrupi cōpositi acetosi çuccarini. ℥. j. syrupi de sticados. ℥. ß. aque iris milij solis & absinthij. añ. ℥. j. misce. ¶ 9ª vō sequēti die imediate purget̄ cū hoc cōposito. ℞ eluarij idi descriptione Mesue. ℨ. iij. agarici electi. ℈. j. boni pōderis: çiçi. ḡ. v. accipiat ipsum dissolutū cū cyatho medio aque calide decoctionis. iiij. uel. v. folliculor̄ sene: & post ipsum obseruentur oīno ɔditiones que scripte sunt obseruari debē post pillas antedictas. ¶ 2m vō instrm̄ in hoc viro preseruatiuum est hoc. ℞ aloes epatici. ℥. iij. hermodactylor̄: agarici. añ. ℥. ij. çç. ℥. j. dyagridij. ℈. ß. salis idi. ℈. j. cinamomi: maiorane: macis: gariofil. añ. ℨ. ß. infundant̄ oīa in lib. ß. aque maiorane per diē nāl̄e: deinde coopiant̄ sub tegula calefacta usq3 ad ɔsumptionē predicte aque que iterū aq̄ renouet̄ ter & exiccet̄. postea de massa illa fiant pill̄e ex oi. ℨ. vj. de q̄bus oi 3° die parū ante cenā accipiat vnā toto tp̄e quo assumit digestiuū sup̄scriptū. dummō pilla illa nō sit assumpta aū diē purgationis. sed ante diē tertiā ab illa. Et intelligat q̄ pōt etiā uti istis pillis toto tp̄e vite sue. & accipiat ex eis oi tertio uel q̄nto sero vnā hora predicta. Credo enim ego in virtute har̄ pillarum ɔsistē partem magnam curationis & preseruationis suarum egritudinum & accñtium.

Pro purgatione

aūt ueris ɔtēplādum p̄ q̄ q̄ in hyeme māe ḡnant̄ & cōgregantur de facto frigidiores: grosse: magne: viscose: & plures. Iō oportet uti hoc tp̄e instr̄is par̄ audaciorib⁹. p̄pter qd̄ post medietatē mēsis februarij vno mane accipiat hoc minoratiuū. ℞ medulle: cassie fi. prepate cū aq̄ petrosil. ℥. ß. agarici electi. ℈. ij. reubarbari. ℈. j. spice. çç. añ. ḡ. v. salis gēme. ḡ. j. incorporent̄ & sumant̄ cū medio cyatho aque calide decoctionis petrosil. & çuccarate. Et post istud minoratiuū obseruet ɔditiones in purgationib⁹ autūni p̄scriptas. ¶ Die vō imediate sequēti accipiat̄ hoc digestiuū saltē per octo dies. ℞ aque iris: aque hypiconis: & assari. añ. ℥. j. oximellis cōpositi. ℥. j. sy. de eupatorio. ℥. ß. misce: & obseruent̄ in eo ea que dicta sunt de digestiuo autūni. ¶ 9ª vō die immediate sequēti purget̄ cū istis pillis. ℞ pillar̄ū de sarcocolla de agarico & fetidar̄. añ. ℈. j. cū eluario ros. forment̄ pill̄e. vij. & accipiant̄ s̄m regulas positas in alijs solutinis memorando semp: q̄ tp̄e assūptionis digestiui sup̄ascripti bonū est accipe aliq̄ ḡ de pillis sup̄ascriptis. Neq3 enim ɔueniēs est digerē mās humorales cū stipticitate uētris.

Particula

secunda in qua ponuntur canones curatiui ipsius cerebri & abscissiui materierum que catarriçantes suffocant.

In 2ª vō pticula hui⁹ capl̄i est multū accurate cōsiderādū in mō & via p̄cessus obseruādi in cura catarri: & maxie in viro isto: cui⁹ catarrus est suffocatiuus: l3 cuiuscūq3 catarri cura sit difficilis. catarri tñ hui⁹ viri curatio difficilior est: q̄ pēdet a mā multa in breui tp̄e desluēte ad iferiora fluxu suffocatiuo: qui fieri nō pōt nisi a mā ualde multa: p̄pter qd̄ regimē istud diuidam in duplex. Et p̄mū erit approp̄riādū in tēpore paroxismi uel suffocationis p̄dicte. Scd̄m vō erit preseruatiuū approp̄riādum in tēpore in quo mā non tantū impetuose fluit: imo neq3 fluxus percipitur sensibilis lesionis.

Pro primo

ḡ exequēdo p̄mittendū p̄ q̄ cū eger p̄cepit totū corpus eius pōderosū & lassatū uel impotēs ad motus exteriores. 2°. cū appuerit in eo multiplicata sup̄fluitas dormiēdi: & erit ei⁹ caput graue & uene faciei plene & tēse & grauitas in frōte cū strictura riçe: & supioris ptis nasi: & senserit in suo palato grauedinē cū magno appetitu ad expuēdū: & distillat a naso eius aq̄sitas multa: & iā appet circa fauces & gulā eius extēsio cū grauitate & illar̄ ptiū plenitudine. ex oibus istis colligendū est mām multā flaticā in toto capite ei⁹ fore multiplicatā. Tūc ḡ stati sapiēs p̄curator administret ei flōmiā dextri brachij sup manu ex uena posita iter policē & idicem: & exhaut̄ sanguinis. ℥. iiij. uel. v. & si medico pito appuerit ul̄is corporis repletio: tūc fiat p̄us flōmia de uena media eiusdē brachij exhēdo sanguis quātitatē sup̄dictā. hec eni3 2ª flobotomia cū hoc qd̄ respicit vniuersalem plenitudinē nō euacuat a ptiali distractione eius a supiorib⁹ ptib⁹. ¶ 2m vō regimē est: ut post q̄ iā dicta flōmia hora electa admistrata fuit: tūc in sero añ cenā administret̄ ei hoc clistē. ℞ aque decoctionis furfuris maluar̄ blete & radicis iris recentis lib. j. eluarij dyacastorei. ℥. j. ß. cassie çuccari ru. añ. ℥. v. olei lilior̄ al. & de sisamo añ. ℥. j. ß. salis cōis. ℨ. ß. misce totū & mediocriter calidū accipiat̄ per horā añ cenā. ¶ 3m regimē est: ut mane immediate sequēti minoret̄ mā cū istis pillis. ℞ pillarum de iera ma. ℈. ij. pillar̄ū cochiar̄. ℈. j. fiāt pill̄e. vj. uel. vij. & accipiant̄ oēs: q̄ dosis est leuis obseruādo ɔditiones in purgationib⁹ annualib⁹ sup̄apositas. ¶ 4m remediū est: ut sero diei illius añ cenā & etiā dieb⁹ sequētib⁹ per horā añ prandiū & cenā semp fricent̄ ptes extreme illius viri cū faciolo aspo: icipiēdo a genib⁹ usq3 ad pedes: & ab iguinib⁹ usq3 ad eos: a cubitis usq3 ad man⁹: & ab humeris usq3 ad eas. Et tādē a supiorib⁹ spatulis usq3 ad nates iseri⁹ trahēdo semp tādiu donec cutis rubere icipiat. In dolore eni3 aut plenitudine capitis añ oēm cibū p̄mittēda est fricatio extremitatū. p̄ma tertij. tractatu p̄. cap̄ de canonib⁹ curationis capitis in fine. ¶ 5m remediū est: ut die 2ª que seq̄tur purgatione p̄dictā administrent̄ supiorib⁹ ptib⁹ natiu3 hui⁹ viri uētose due hūtes magna orificia cu3 attractione solēni per duas horas añ cenā. Die vō sequēti ante cenā iter̄ administrent̄ eedē in supiorib⁹ ptibus spatular̄ in laterib⁹ loci qui dr̄ nocrati. ut q̄rta p̄mi. cap̄ 21°. & est de uētosis. ¶ 6m remedium est hoc: q̄ vir iste adueniente die septima oi mane & sero ante cibu3 per horā faciat hoc gargarisma. ℞ oximellis cōpositi. ℥. ij. aque decoctionis radicum costi & asari. ℥. iiij. misce totum. & ex eo calido per duas horas ante cibum faciat bis collutionem: tertia vice faciat cum eo gargarisma:

ita q̄ q̄tuor faciat gargarisinata cū octo collutionib⁹. ¶ 7ᵐ remediū est: ut toto tpe huius defluxus ⁊ suffocatiui morbi hic vir abstineat a potu vini ⁊ nō tāgat ipsum: imo sit pot⁹ eius aq̄ çuccarata cū 7ª uel 8ª pte vini granatoꝝ. Et euitet etiā fercula oīa: ⁊ maxime pinguia p̄terq̄ iusculū de ordeo factū cū tertia pte amili. Memoret etiā dormire parū ⁊ nō immediate post cibū: sed distāter ab eo per horas duas ⁊ capite eius mediocriter eleuato. iuxta sniam p̄ncipis. qnta tertij. ꝑ cap̄ de cura catarri. Ibi. Euigilent ⁊ sitiāt ⁊ patiantur famem: q̄m sunt initium cure. ¶ 8ᵐ remediū est: ut memoret iste vir oī sua curatione spargere diuersiones superi⁹ tactas cū fricationib⁹ uētosationibus ⁊ clisteri preposito: aliter si curet eger nō erit hoc ex donis sciētie factū: sed fortune uel casus. ¶ 9ᵐ remediū est: ut tpe oī quo predicta administrata fuerint sollicitet eger oī mane in aurora accipe hoc digestiuū. ℞. geleniabin colati. ℥. j. syru. de eupatorio ℥. ß. aque iris betonice ⁊ nenufaris. an̄. ℥. j. misce ⁊ totuz accipiat calidū. ¶ 10ᵐ remediū est: ut postq̄ appuerit materierum fluxū minoratū esse: ⁊ iā eger liberꝫ hēt anhelitum ⁊ mām expuit uelociter vnitā aut diunctā uel equalē: tunc sequēti mane euacuet cū hoc potu. ℞. ieralogodiō. ℥. iij. çuccari ru. ℥. ß. mellis ro. ℥. vj. aque decoctionis huius hermodactyli bn̄ mūdati facte cū. ℥. j. çç. ⁊ bn̄ calefacte. Et obhuet post huius assumptionē ↄditiones in alijs euacuationib⁹ tactas. ¶ 11ᵐ remediū est: ut postq̄ ita euacuatus fuerit per q̄tuor dies sequētes oī sero per tres horas post cenā accipiat hoc el'uariuz. ℞. el'uarij dyairis descriptione Nicolai. ℥. j. iere hermetis. ℥. ß. aque decoctionis ligritie tepefacte. ℥. ß. misce. ¶ 12ᵐ remediū est: ut postq̄ iste vir hec oīa expleuerit: tunc utat hoc el'uario: de quo oī mane ter uel q̄ter ante prādiū ⁊ sero an̄ cenā in ore suo teneat quātitatez medie nucis mus. deglutiēdo ipsum sm̄ q̄ dissoluit a calore nāli. ℞. loch de pino. ℥. j. ß. loch de papauere. ℥. ß. de squilla. ℥. ij. icorporent simul multū ↄterendo: ⁊ utat eo ut supra. ¶ 13ᵐ remediū coīcans iuuamētū suū oī tēpore post administrataz flobotomiā est: ut oī sero per duas horas post assumptū cibū pulueriçet tota ps an̄rior capitis per icessum sagittalis cōmissure ⁊ latitudinis 4ᵒʳ digitoꝝ ex hoc puluere. ℞. storacis calamite rob. spodij lambru sce. an̄. ℥. j. gariofiloꝝ sandarace. an̄. ℥. j. fiat oīum per se puluis ⁊ cōmisceat.

Postq̄z ergo per hec instr̄a ↄueniēter ⁊ sufficienter fuerit facta cura catarri exitis in poxismo: preter que instr̄a nulla iuenies meliora quantūcūq̄ oīum uolumina sapientum plegeris. Iā instat tēpus declarandi mām preseruatiuā ab incursu suffocatiuo catarri iā predicto: qd̄ credo q̄nque instr̄is expleri posse. ¶ Premittendo p̄mo q̄ canon preseruatiuus a dispōnibus predictis orit ex rectificatione male cōplexionis frigide ⁊ humide mālis stomachi ⁊ capitis hui⁹ viri: ut dictū est. Iō opꝫ q̄ instr̄a oīa rectificēt ⁊ pducāt hāc spēm male cōplexionis uersus extremū ad caliditatē ⁊ siccitatē. q̄re opꝫ q̄ oīa talia sint commixta ex calidis ⁊ siccis refractis ab his: que remittūt eorū audaciā: aut saltē talia nō trāseūdo latitudinē caliditatis ⁊ siccitatis p̄mi gradus effectiue. ¶ Propter qd̄ p̄mū instr̄m ↄueniēs videt mihi hoc el'uariuz. ℞. spērum dyatrion pipereon descriptione Mesue. spērum aromatici rob. an̄. ℥. ß. macis. ℥. ij. cinamomi electi. ℥. j. ß. çuccari albi. ℥. iij. sy. rob. ℥. v. coquant simul çuccaꝝ ⁊ syrupus usq̄ ad bonā glutinositatē. demū incorporent cū eis spēs in mortario lōga ⁊ forti ↄtritione. Et si bn̄ ↄsiderabis hoc el'uarium nō erit caliditate eleuatū ultra p̄mū gradū duplici argumēto. Et ꝑ q̄dem assumpto a syrupo rob. qui frigiditate sui refrāgit caliditatem spēruz. Et 2ᵐ motiuū est q̄ remissum additū intēso remittit ipsuz. sed macis qd̄ tēperatū est: ⁊ çuccarū qd̄ ab eq̄litate recedit ualde paꝝ per eq̄litatē p̄nt remittē caliditatem spērū que est in fine scd̄i gradus. ḡ el'uarium istud reducet ad p̄mū gradū caliditatis. Si aūt in eo addat siccitas: aut remaneat in 2ᵒ gradu. hoc est qd̄ querit ⁊ ↄueniēs est. igit tpe neutralitatis decidētie: aut ↄualescētie haꝝ dispōnū hic vir accipiat de hoc el'uario oī mane per vnū mēsem. ℥. ß. an̄ cibū per 4ᵒʳ horas. Et de hoc iteꝝ accipere pōt q̄n vult comedē quātitatē nucis mus. q̄rtā ptē hore an̄ prādiū ⁊ cenaz per spatiū vni⁹ mēsis. deinceps aūt sufficiat ei accipe de eo bis uel ter in septimana usq̄ ad medietatē mēsis martij futuri. ¶ 2ᵐ remediū est hoc. ℞. spēꝝ el'uarij dyābre descriptione Mesue: spēꝝ el'uarij de ligno aloes. descriptione Auic' 5ᵒ can̄. ⁊ sūma p̄ma. an̄. ℥. j. ß. violaꝝ: floꝝ nenufaris: se. aceto se: ⁊ se. endiuie. an̄. ℈. j. çuccari al. ℥. iiij. cū aq̄ violaꝝ fiat ↄfectio in rotulis magnis: ⁊ accipiat de ea semp̄ in fine cibi. ℥. iij. ⁊c̄. ¶ 3ᵐ remediū est hoc. ℞. laudani purissimi: resine electe. an̄. ℥. v. gallie musca. ℥. j. coralloꝝ: spodij: se. scariole ⁊ portulace. an̄. ℈. j. dissoluant gūme cū aceto acri ⁊ sufficiēti q̄titate cere. ⁊ fiat cerota scutalia sup̄ pāno de grana. q̄rū vnuz semp̄ tota hyeme futura portet sup̄ stomacho suo. ¶ 4ᵐ remedium est hoc. ℞. macis. ℥. ij. coralloꝝ rub. spodij sandal' amboꝝ. an̄. ℈. j. sandarace. ℥. ij. floꝝ nenufaris. ℥. j. ß. gariofil'. ℥. ß. fiat oīuz per se puluis. deīde cōmisceant. de hoc ḡ puluē supaspgat ꝑra capitis a supiori pte frōtis usq̄ ad summitatē capitis per latitudinē 4ᵒʳ digitoꝝ. ⁊ q̄n ponit puluerē 2ª vice abstergat p̄mū cū pectine: ⁊ faciat hoc saltē in septimana ter. ¶ 5ᵐ remedium est hoc: ut iste vir pcuret aperire uenas emoroidales fricādo eas frequēter cum folijs fici. aut 2ᵒ cum folijs ↄsolide ma. aut 3ᵒ cum felle tauri. aut 4ᵒ cum pulue salis nitri. aut cuz frequēti sessione in aquā calidā decoctionis radicis serpentarie ⁊ epithimi. Si eniz in hoc viro apirent emoroides fieret ei singulare iuuamētum ad oēs egritudines ⁊ accītia supra tacta nō solum preseruando ab eis sed etiam in curādo eas. Et tu ↄsidera hoc ex fundamēto p̄mi capituli: ⁊ videbis uera. ⁊ hec de scd̄a pte huius capituli scd̄i dicta sufficiant.

Particula 3ª

De his que deoppilāt renes ⁊ uentrem stipticitatum leniunt.

IN tertia vo pticula hui⁹ capl'i duo opꝫ necia ⁊ utilia expediri. ꝑ describā instr̄a renib⁹ ↄuenientia. 2ᵒ uētris lenitionē in hoc viro pcurantia. Pro expeditione vo p̄mi q̄nque solēnia tāgam medicamina. pro 2ᵒ vo duo utilia lenitiua describā. ¶ Primū ḡ instr̄m oppilationū renū apitiuū mūdificatiuū eoꝝ cōminutiuū harenaꝝ ⁊ lapilloꝝ est hoc. ℞. cineris corticū ouoꝝ ex q̄b⁹ pulli nati fuerunt. ℥. ij. vitri cōbusti lapidis spōgie lap. iudaici. an̄. ℥. j. ß. se. apij petrosellini brusci ⁊ sparagi ⁊ leuistici. an̄. ℥. j. anisi ligritie. an̄. ℥. iiij. sanguis hirci ꝑparati. ℥. v. mucillagis mu cheite lib. j. çuccari ru. ℥. ß. oximellis cōpositi. ℥. iij. fisticoꝝ mūdatoꝝ. ℥. iiij. infundant fistici in aquā cineris calidā per duos dies nāles: deide ultimate ↄterant. postea coquant simul medulle ⁊ syrupus et çuccaꝝ usq̄ ad glutinositatē: deide in mortario icorporent cū fisticis ultimata ↄtritione ⁊ alijs spēb⁹ fiat el'uarium. de quo tpe quo molestat a dolorib⁹ oī mane accipiat coclear vnū per. v. horas an̄ cibū: ⁊ alijs tpib⁹ accipiat de eo oī tertio mane tātūdē obhuādo hūc modū per totū mēsem aprilis p̄xime futuri. Ego eniz credo nō esse possibile in epate renibus ⁊ meseraicis remanē oppil'ones trūbos harenas aut lapillos que nō educantur ab hoc el'uario. ⁊ est de secretis meis maioris laudis: qd̄ vnq̄ acq̄siueriz ex cūctis ex sententijs oīum sapiētuz ⁊ ꝓpe p̄ncipis 18ª ⁊ 19ª tertij. ¶ 2ᵐ remediū est hoc. ℞. spēꝝ Justini descriptis a Nicolao in antido. ℥. ij çuccari al. ℥. iiij. vitri cōbusti. ℈. ij. coquat çuccaꝝ cū aq̄ milij solis: ⁊ fiat ↄfectio in rotulis. ℥. iij. de q̄b⁹ accipiat vnam ter in septimana an̄ cenā paꝝ. ¶ 3ᵐ singulare remediuz est hoc: q̄ iste vir utat carotis coctis sm̄ cōem modum. uerum tn̄ ↄdiant cuz aceto sq̄llitico loco coīs aceti. ¶ 4ᵐ singulare remediū est: cū iste vir pcipit grauitatē in spina ⁊ in renibus statim per decē dies oī mane utat hoc potu infallibilr sanaturo ⁊ ꝓseruaturo ipsum. ℞. succi limonum recentiuz ℥. j. ß. aque sublimationis cretani marini. ℥. ij. misce ⁊ totuz

calidū accipiat̄ in aurora ieiunādo post ip̄m ꝑ 4or horas. ¶ 5m reme.m est. ℞. olei irini olei de spica olei vulpini. añ. ℥. j. trociscoꝝ de spica. ʒ. ij. cere al. q. s. fiat vnguentū molle de quo calido tota spina vngat̄ a medietate spatulaꝝ inferiꝰ.

Pro lenitione ṽo uētris fiat hoc eluariuꝫ. ℞. medulle cassie extracte de canna. ℥. iiij. medulle mucheite silr̄ ꝑparate cū aq̄ saxifragie. ℥. iij. bdelij mollis ⁊ subalbidi polipodij. añ. ʒ. iiij. se. altee malue macis ligritie. añ. ʒ. v. cinamomi. ʒ. j. ß. fiat eluariuꝫ de quo patiēs cū senserit se stipticū accipe pōt oī mane coclear vnum imediate ante prādiū. ¶ 2m remedium ad hāc lenitionē est hoc. ℞. çuccari ru. cassie fi. añ. ℥. ij. radicū recentiū polipodij ultimate ɔtritaꝝ. ℥. iij. coquant̄ modicum simul: ⁊ sic dimittant̄. de hoc ergo electuario si ꝑmum videret̄ abominabile accipiant̄ ante cibum sicut de alio dictum est.

Particula 4ª de rectificātibꝰ stōchū ad appetendū digerēdū ⁊ educēdū uētositates.

Ro q̄rta ṽo ⁊ ultima ꝑticula huiꝰ capl̄i expediēda ꝑmittēdū ꝑ ꝙ oīa remedia que in purgationibus supra positis descripta fuerūt. necnō illa que in regimine catarri ⁊ renū posita sunt sufficere possent ad rectificationē stomachi: uerum ꝓpter cōplementum opis hic ponā aliqua simplicia ⁊ cōposita nūc appetitui: nunc ṽo digestioni: necnō etiam uētositatibꝰ stomachi appropriata. Que ṽo conueniunt appetitui duo erunt simplicia ⁊ duo cōposita. pro digestione ṽo ꝑficiēda tria cōposita describā. Et pro uētositatibus stomachi duo simplicia: ⁊ vnum cōpositum uelut utiliora ostendam.

De simplicibus ergo vigorātibꝰ digōnē primū est mētha in qua includit̄ fere oīs potētia stomachalitatis: oīs enim stomachalis medicina q̄nque debet facē opationes. ¶ Prima ꝙ calefiat stomachū caliditate nō multū intēsa. ¶ 2ª ꝙ hēat ṽtutē exiccatiuā: ⁊ ꝓp̄e flegmatū: que plurimū abūdāt in stomacho. 13ª tertij. tractatu ꝑ. cap̄ de egritudinibꝰ stomachi. ¶ 3ª ꝙ hēat leuē stipticitatē ad tollēdā lenificationem stomachi ab illis flegmatibꝰ factā. ¶ 4ª: ꝙ hēat ṽtutē subtiliatiuaꝫ ⁊ dissolutiuā oīs viscose materiei abūdātis in stomacho ſm plurimū. ¶ 5ª ⁊ ultima: ꝙ hēat aromaticitatē per quā ɔtrariet̄ fetori māeruꝫ que multotiens corrūpunt̄ in eo ꝓpter debilitatē huiꝰ. hec oīa collige 13ª tertij. preallegato tractatu cap̄ de medicatione stomachi in gn̄ali. sed in mētha iueniūtur oēs q̄nque ɔditiones prenoīate. ergo est medicina stomacho ɔueniētissima. q̄re 2º cañ. in ꝓprio cap̄. mētha ɔfortat stomachū ⁊ calefacit ipsuꝫ: ⁊ digerit: ⁊ sedat singultum: ⁊ reliq̄ vide ibi ⁊c̄. ¶ 2m ṽo simplex medicamē ad eādem intētionē est mastix qui oīuꝫ sapiētū ɔcordia stomachū laxatū ⁊ debilitatū in appetēdo: ⁊ digerēdo restaurat: ꝓpter qd̄ inter reliq̄s medicinas stomachales Democritꝰ collaudauit eā. ¶ Cōposita ṽo rectificātia stomachū sunt duo superius memorata. Et ꝑmū cōpositū est eluarium de aromatibus colligēdū a Mesue in antidotario. distinctione prima. qd̄ factū in forma solida cum çuccaro taberçet habeat̄ in usu añ cibum per horā vnā accipiendo de ipso vnciam. ß. cum potu pauci vini subtilis albi ⁊ aromatici: aut sine illo. ¶ Scōm ṽo medicamē est eluarium dyaciminū: ⁊ ꝓprie cōpositū a Nicolao in antidotario. cuius usus sit ante cibū ⁊ post cibum accipiendo de eo. ʒ. ij. uel. iij.

De cōpositis ṽo vigorātibꝰ digōnē est eluariū dyābra descriptū a Meß. in antidotario descriptione ꝑma. Et etiā ab Auicª 5º cañ. sūma ꝑma. ¶ Et melius illo lꝫ paꝝ fortiꝰ est ɔfectio dyatriōpipeō: ⁊ ꝓprie descripta a Sal. in secretis ad Omōtheū. descriptione 2ª. q̄m ibi ponit descriptiones tres illius eluarij. Cuiꝰ ⁊ silr̄ alioꝝ descriptiones hic nō apposui effugiēs ꝓlixitatē opis. ¶ Scio aūt ego expientia lōga: ꝙ xilobalsamū ɔditū de melioribꝰ est medicinis ad vigorādū digōnē: ⁊ securuꝫ: ⁊ utilimuꝫ. Et ꝓp̄e si comedat̄ añ cibū per duas horas coclear vnū de eo. Nō solū enī stōcho: ſꝫ cordi: cerebro: ⁊ epati ꝓbet auxiliū in corrigēdo lapsuꝫ eoꝝ frigidū: māle ⁊ imālem.

De his ṽo que simplicia sūt stomacho ɔferētia ⁊ rectificantia ipsum in appetitu ⁊ digestione. ¶ Primū ⁊ supremū fere inter alia est carui: cuius comestio in tātū vigorat eū siue añ cibū siue post cibū accipiat̄: qd̄ de eo ita scripsit Serapio in aggregatore. Carui est bonuꝫ stomacho ɔfortat ⁊ cor ip̄m calefacit ⁊ facit digeri cibū ⁊ igredit̄ in ɔfectionibus faciētibꝰ descēdē cibū. ¶ 2m ṽo simplex medicamē est çinçiber tā siccū ꝙ viride: cuiꝰ laudes ad digerēdū ⁊ ɔsumēdū uētositates in stōcho. lege 2º cañ. ⁊ ubi sapiētum oīum ɔcordia. ¶ Cōpositū ṽo tā appetitui ꝙ digestioni ɔferēs ⁊ spargēs uētositates a stomacho est eluariuꝫ de seminibꝰ descriptuꝫ a Meß. in antidotario descriptione ꝓallegata. de quo cū çuccaro solido facto accipit̄. ℥. ß. ante cibū. Ego aūt soleo cōponē cū syrupo ɔseruationis çinçiberis viridis ⁊ multū efficacius opatur deglutiendo. ß. ℥. ex eo. ¶ Ultimū aūt instr̄m ⁊ ꝓncipalr̄ rectificatiuū stōchi: ne uētositates multe gn̄ent̄ in eo: ⁊ adhuc si iā gn̄ate ⁊ cōgregate fuerint uētositates in stomacho carminatiuū ɔsumptiuū ⁊ expulsiuū illaꝝ uētositatū est hoc cōpositū. ℞. calamenti. ʒ ij. macis. ʒ. iij. cinamomi ⁊ galāge masticis thuris ameos carui. añ. ℈. ij. mēthe origani camedreos assari. añ. ʒ. j. ß. ligni aloes electi. ʒ. j. puluericent̄ oīa per se subtilr̄: ⁊ cū lib. ß. syrupi de calamēto ⁊. ℥. iij. çuccari al. fiat eluarium: de quo ante oēm cibum accipiat̄ coclear. ß. ⁊ bibat̄ post ipsum. ℥. ß. ul̄ sexta ꝑs cyathi vini clari aromatici ⁊ bn̄ fumosi: ⁊ ɔtinuando ip̄m ad minus per dies. xv. felicitabit̄ stomachi dispositio in tātū ꝙ fortassis nō est ei medicina par. ⁊ sic ꝓcedendo terminabit̄ dispō Celeberrime doctor ad statum felicem ⁊ optatum ad quē perducat uos ille oīpotens qui oīa felicitat ⁊ gubernat ad laudes eius immortales. Amen.

Cōsilium. 91.

De strangulatione ab oppilatione aut ab apostemate in ꝑtibus gule.

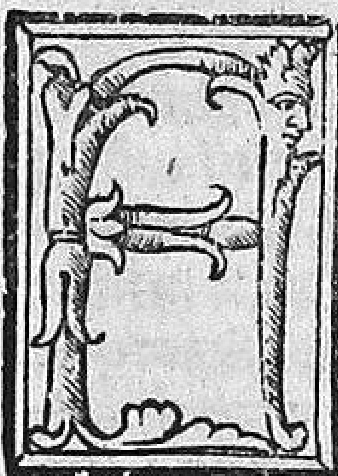
Icet videt̄ minatā cognitionem dispōnis huiꝰ adolescētule de qua nūc scribit̄ ꝑuenire nō sit possibile ex certioribꝰ signis q̄bus medicus egritudinuꝫ determinatā ⁊ distinctā cognitionem adipiscit̄. s. ex sensu visus ⁊ ex sensu tactꝰ. Aliq̄d tn̄ ⁊ sufficialr̄ satis in hac mā enunciari pōt per sensum auditꝰ: ex his que accepi a clarissimis doctoribꝰ diuersitatē huius dispōnis ꝓfundissime apientibus Petro. s. sulmonēsi: ⁊ Baptista vincētino nr̄e etatis doctoribꝰ clarissimis. Neq̄ꝫ tn̄ per opationem sensus auditus hoc itelligi pōt nisi iuuamētū cognitionis adiungatur per opationes imaginatiue potētie ad quas affirmādo uel negādo aliq̄d poterit in ueritate huius dispōnis affirmari.

¶ Necesse est itaq̄ꝫ huiꝰ tremēde dispōnis ul̄em ⁊ ꝑmariam oīum cām eē retētionē eiꝰ qd̄ euacuari cepit a nā. Si enim cū actuali euacuatione sanguis grossi ⁊ nigri per nares ⁊ per riçā cuꝫ excreatione etiā manifesta suffocationis signa nō appebāt. Et iā post retētionē ipsiꝰ subsecuta est anhelitꝰ difficultas cū strāgulatione ⁊ dolore circa tracheā arteriā ⁊ gulā. patet ꝙ hoꝝ accn̄tiū cā fuit māerum ꝓdictaꝝ que euacuabant̄ retētio. Et hoc q̄dē ueritatē ɔtinet excludēdo ꝑmitiuas cās. s. ꝑcussionis cōprehēsionis stricture ꝑtiuꝫ colli ⁊ medicinaꝝ ꝓfocātiū assumptionē. Excludēdo etiā ei nocumēta mēbroꝝ que per colligātiā hāc strāgulationē efficere possent. ¶ Itaq̄ꝫ igit̄ cū iā appeat nocumētū hoc fuisse ɔsecutū ꝑꝑ retētionē māerū nec̄e est ɔcludē ꝙ hoc ɔtingat: aut ꝓpter ꝑntiā ꝓdictaꝝ māeꝝ oppilādo coartātiū vias anhelitus siue oppilēt oppilōne coartatoria siue carnosa. Exēplū ꝑmi. ut si māe retēte fuerit in musculis gule ⁊ q̄ntitate sua cōprimāt tracheā arteriā. Exēplū scdi. ut si nimia siccitate sua essentiali uel accn̄tali sint cāe coāgustationis viaꝝ anhelitꝰ. Exēplū tertij. ut si māerū ꝑs aliq̄ retenta fuerit in epigloto: aut in spatiositate trachee arterie aut in cānulis pulmonis

¶ Pōt etiā mā talis apostemāda instrā anhelit⁹ cōprimē. Et siqdē apostema fuerit in exteriorib⁹ ptib⁹ gule ad ipsi⁹ cognitionē ꝑuenire poterit sensus visus ꝛ tact⁹. Silr̄ si fuerit apostema in ptib⁹ exteriorib⁹ colli. Si aūt apostema fuerit in musculis itermedijs meri ꝛ trachee arterie aut in ꝓfundis ualde ꝓpinqs p̄dictis mēbris: ꝛ nō fuerit q̄titatis ualde notabilis: tūc difficulter per sensū visus hēri poterit huius cognitio: cū dolore in ptib⁹ ꝓfundis gule ꝑcepto ꝛ cū nocumēto sensato in organo deglutionis aut in trachea arteria: aut in utroqꝫ sil̄. Sed ꝓpe ducit̄ de apostemate in pāniculo cāne pulmonis ꝯcatenante anulos cartilaginosos ei⁹ incōpletos uersus posteriorē ptē colli sup quo loco inenit̄ meri sustētari a trachea arteria sicut eadē meri sustentat̄. Et credo ꝙ ista sit uera dispō huius adolescētis. ¶ At vo itez hec dispō ꝑuenire pōt ꝓpter impotētiā vtutis vitalis ꝛ nālis cōplētis opus anhelitus: ꝛ hoc nō videt̄ ita rōnabiliter credē in dispōne ista: cū nulla manifesta cā debilitatis uelocis in his vtutibus videat̄ assignari. Neqꝫ enim fortis euacuatio aliq̄ precessit uel abstinētia fortis uel medicine male q̄litatis assumptio nisi foret hec dispō squinantia pestilētialis denoīanda. ¶ Itez cā huius nocumēti anhelitus posset ꝯtingē ꝓpter nocumētum male cōplexionis aut male cōpositionis oppilatiue ꝛ apostemose que euenisset in lacerto: uel in lacertis epiglotis cōplētib⁹ anhelitū: ad quē lacertū adueniūt nerui a 4° 5° ꝛ 6° parib⁹ neruoꝝ nuche q oriunt̄ a spōdilib⁹ colli. ꝓpter q̄rū neruoꝝ oppilōnē aut apostema: aut malā cōplōnē accidē pōt nocumētū ablationis in anhelitu qñ spūs aiales a cerebro nō delegant̄ ad epiglotim: aut posset fieri nocumētū diminutionis qñ spirituum aialiū q̄titas pauca deferret̄ ad p̄dicta loca. aut nocumētū corruptionis: qñ aialis spūs in substātia ꝛ in cōplone corrupt⁹: ꝛ mō sue delationis cū trāsiret moderate q̄tū oporteret. ¶ Et ego credo ꝙ in hac difficultate anhelitus: uel strāgulatione siq̄ de p̄dictis causis in hac muliē assignari pōt aut erit oppilatio: aut apostema in ꝓfundis musculis gule itermedijs meri ꝛ cāne pulmonis iā predicto: aut erit nocumētum ꝑueniēs ex pte lacertoꝝ epigloti aut erit in oibus predictis mēbris: aut in pluribus eoꝝ factum ꝛc.

Ex quibus oibus facile itelligi pōt ꝙ hec res uerēda est ualde ꝛ festine mortis ꝓnuntiatiua. Uñ ad ipsius curationē festinādū est celerius q̄ est possibile fm octo instrā que nūc inferius cōtinent̄. ¶ Primū itaqꝫ predictoꝝ est: ut ꝯsentiēte vtute sicut scribit statim fiat ei flobotomia de cephalica dextre ptis educēdo sanguinis. ℥. iiij. uel. v. fm tolerātiā vtutis: ꝛ debet hec flobotomia ꝓmitti ꝓpter necessitatē subiti iuuamēti ꝯsecuturi ad ipsaz. ¶ 2m instrm̄ est: ut facta flobotomia p̄dicta statī administret̄ sibi clistē hoc. ℞. decoctionis cois lib. j. olei de aneto: de croco. añ. ℥. j. olei de castoreo. ℥. j. ſ. ieralogodion. ℥. j. ꝛ si nō habet̄ iera illa accipiant̄ ierepigre. ℥. j. artbanite. ℈. j. dyagri. ℈. ſ. salis cois. ℥. j. misce: ꝛ apponat̄ hora minoris afflictionis. ¶ 3m instrm̄ p̄ncipale est: ut in spatulis ꝓpe collum lateraliter sequēti sero in die uētosationis ponant̄ due uentose magne ignite cū scarificatione. ¶ 4m instrm̄ est: ut tpibus itermedijs haꝝ euacuationū ꝛ diuersionū q̄si semp fiat ei fricationes a genib⁹ usqꝫ ad pedes: ꝛ ab inguinib⁹ usqꝫ ad eos: ꝛ a spatulis usqꝫ ad nates: ꝛ ab humeris usqꝫ ad manus cū pānis aspis inferius trahēdo: aut saltē fiant ei ligature ad predictas ptes dolorose. ¶ 5m instrm̄ est: ut hec mulier sepe gargariꝫet cū hoc gargarismate actu frigido a p̄ncipio sue egritudinis usqꝫ ad mediū augmenti ulis. ℞. aque decoctionis balaustiaꝝ: ꝛ sumach lib. ſ. rob nucum. ℥ ij. ꝛ si non habet rob nucum accipiant̄ dyamoronis. ℥. iij. ¶ 6m instrm̄ est: ut instante timore fortis suffocationis radat̄ caput in summitate eius: ꝛ applicet̄ eidem uētosa sine scarificatione: que pluries applicetur reiteratim. ¶ 7m instrm̄ p̄ncipale est: ut sepe eidē applicent̄ suppositoria facta cū sapone albo ꝛ lōgo sicut̄ index. ¶ 8m ꝛ ultimū instrm̄ est: ut post euacuationes per flobotomiā ꝛ uentosas predictas soluat̄ eius uēter cum. ℈. j. pillularum cochiarum: aut cum ℈. ij. ex eis fm tenorem virtutis. ¶ Hec qdē instrā posita sūt ꝓpter necessitatē subiti iuuamēti qđ est necessariū in dispōne tali. que tñ regulariter ex auctoribus uarijs uoluminib⁹ colligi possunt. ¶ De modo aūt ex pte rerum non nālium obseruādo dimitto clarissimis doctoribus prefatis electionē fiendā esse. Si aūt res dabit inducias in posteꝝ poterit declarari sermo in localibus ꝛ alijs particularibus remedijs diuertentibus ꝛ consumentibus mām fm opportunitatem. Raptissime ꝓpter festinātiam missi: oportuit enim in vna hora expediri ꝛc. Finis.

Cōsiliū. 92. De apostematib⁹ gutturis que vulgo dragoncelli uocantur.

Requens occursus ꝛ longa mora sub aere nocturno ꝯtracta: ꝛ ꝓprie sub radijs lune ꝛ capite discoopto moraꝫ hēre. Et 2° p̄ncipalr̄ sup sumpto cibo cito dormire ꝛ capite decuruo ꝛ corpore sup spinā inclinato. Cibarijs vnctuosis. ferculis in sero. Et usus lacticinioꝝ ciborū ꝛ multitudo comestionis citrulloꝝ ꝛ peponū: ꝛ vniulr̄ motib⁹ fortib⁹ exercitari sup cibo: hec oia cause sunt ꝯgregationis māeꝝ in capite: ꝛ expulsionis earū ad ptes gutturis: vñ eueniunt apostemata a vulgo noiata dragōcelli uel gauones. A sapiētib⁹ tñ in medicina noiant̄ apostemata sq̄natica. que cū ꝯtingit fieri in ꝓfundis ptib⁹ gule acuta noiant̄ apostemata utplurimū suspecta ꝛ male terminationis. Si aūt exteriora fuerit nō adeo mala ꝛ piculosa sunt: itermedia vō locū prauitatis ꝛ bonitatis tenēt mediū inter alia duo p̄dicta: qcq̄d tñ in hoc ꝯtigat oia uerēda ꝛ suspecta sunt: ut placuit sūmo Hyppocrati ubi dixit. Qui cūqꝫ sq̄natiā incurrūt in. vij. dieb⁹ ꝑeunt. Si vō hos fugiāt empici fiūt. ¶ Ex p̄dictis itaqꝫ appere pōt ꝙ regimē taliū dispōnū duplex debet esse. Et pmū qdē preseru atiuum. 2m vō iam facte dispositionis curatiuum: ut nunc sequitur.

Preseruāt aūt hoies ab icursu sq̄nātie instrā q̄plurima. ¶ Primū est parcitas cibi ꝛ potus in cena. ¶ Scōm euitare ea que p̄dicta sunt. ¶ Tertium frequens capitis mūdificatio cum assumptione vnius pillule assaiaret per horas duas post cenam accepte. ¶ Quartū est frequēs capitis pectinatio ꝛ leuis eius fricatio. ¶ Quintū gargarisma ex aq̄ ordei cū vino granatorū: sepe factū. ¶ Sextū est frequēs collutio oris cū aqua ordei ꝛ septima pte rob nucis cōmixtoꝝ inuicem. ¶ Septimum est frequēs pedū ablutio ante cenā facta cum aq̄ decoctionis folioꝝ hedere lauri maiorane rosmarini. ¶ Octauum frequēs pedū fricatio a genib⁹ usqꝫ ad plātas. ¶ Nonū frequēs masticatio granoꝝ masticis in mane facta uel saltem vnius grani cubebe aut modici ligni aloes. ¶ Decimū frequens ꝛ bona narium demucatio. ¶ Hec ꝛ silia de preseruantibus ab egritudine hac sunt meliora: que etiā cōferre possunt qñ iā mā fluxerit ꝛ in gula collecta fuerit. Si aūt cōtigerit mām in multa quātitate congestam esse in gula: tunc oino subito prouidendum esset.

De ingenijs curatiuis ꝛ ꝓpe qñ cōcomitaret̄ cū istis signis. ¶ Primū ꝙ patiens esset febriēs. ¶ 2m ꝙ apperet ei nocumētū in deglutione. ¶ 3m ꝛ peius ꝙ nocet̄ anhelit⁹. ¶ 4m pūctio dolor fortis in ꝓfundo gule ꝑcepti. ¶ 5m absentia tumoris in ptib⁹ gule. ¶ 6m grauitas capitis. ¶ 7m uehemēs pulsatio arteriarū gule ꝛ tempoꝝ. ¶ 8m uehemens rubor ꝛ inflāmatio ptium capitis ꝛ gule. ¶ 9m scothomica dispositio uel uertiginosa uel utraqꝫ simul. ¶ 10m est pulsus cordis ueniens ex ꝓhibitione debite euentationis eiusdē. ¶ Cū enim hec accītia aut eoꝝ aliq̄ ꝛ ꝓprie qnque pma iam scripta apparuerunt: tūc statim ꝓperādum est ad curationem gñalib⁹ qnque instrīs ab vniuersa sapiētum ꝯcordia ꝓbatissimis.

¶ Primū est: ut uētre iam lubrico existēte statim fiat flobo
tomia de cephalica ptis aduerse patienti: ut si tumor uel
dolor fuerit in dextra flobotomet in parte sinistra uel ecō
tra per quā extrahant sanguinis ad minus. ℥. v. hora ele
cta ab Auic. descripta q̄rta p̄mi. cap 26° ⁊c. ¶ Scd̄m in
strm̄ est: ut statim anteq̄ impediat deglutitio patiētis uēter
soluat cum. ʒ. j. pillulaꝝ cochiaꝝ descriptione Ras. 9° Al
mā. cap p̄. post q̄rum assumptionē tardet cibus horis ad
minus. vj. ⁊ paruz dormiat post earū assumptionē. ¶ Ter
tiū instrm̄ p̄ncipale est: ut eadē die ⁊ precedēte eger pluries
faciat gargarisma cū hoc. ℞. rob nucū. ʒ. j. vini granatoꝝ
℥. s. aque decoctionis rosaꝝ balau. ⁊ sumach lib. s. misce to
tum: ⁊ ex eo actu frigido gargarisma fiat ⁊ collutio oris.
¶ Quartū p̄ncipale instrm̄ est regiminis ad res nō nāles
aduertētia: ppter qd̄ q̄ p̄ncipalr̄ a sapiētibus sunt appro
bata. s. lōgitudo vigilie: ⁊ tolerātia excellētis sitis: ⁊ abstinen
tia a cibo fere omni: ut scripsit princeps nona tertij. cap de
suffocationibus. ubi dixit. Et sitiant: ⁊ vigilēt: ⁊ famem pa
tiant: qm̄ sunt initium cure. ¶ Quintū principale instrm̄
est inclinatio uel diuersio materie ad ptes oppositas: que
quidē multis cōplet instris: ut colligēdum est 9ª tertij. pal
legato cap. ¶ Quoꝝ p̄mum est frequētatio clisteris hn̄tis
aliqd acuitatis. ¶ 2m est uenaꝝ emorroidarū aptio in hoīe
ad hoc ɔsueto. ¶ 3m est frequens ⁊ fortis extremoꝝ ligatu
ra: ⁊ strictura iuxta cauillas: genu: ⁊ inguina: aut spatulas:
⁊ humeros. ¶ 4m est frequēs applicatio uētosaꝝ cū scarifi
catione sub alis spatulaꝝ. ¶ Et si quereret distractio len
gior tunc applicari possunt natib⁹ ⁊ carnosis domesticis p
tibus tybiaꝝ. ¶ 5m est spatulaꝝ fricatio uehemēs a sup̄ius
incipiēs ad iferiora trahēdo. ¶ 6m principale instrm̄: vni
uersa sapiētū ɔcordia approbatū est ut si per p̄dictoꝝ appli
cationē mãe antecedētes ⁊ ɔiuncte nō essent ita sufficiēter
resolute uel ɔsumpte: qn adhuc notabiles in anhelitu ⁊ de
glutitione nocumētum appereret. tunc statiz fascia magna to
ti gule circūapplicet leniter ɔstrigēdo. Et tūc fiet aptio am
baꝝ uenaꝝ que sunt sub lingua: ⁊ extrahat sanguinis quā
titas tāta: ut ex ea p̄cipiat in anhelitu ⁊ deglutitione notabi
lis eleuatio: que qn̄qz ita uelox ⁊ manifesta subsequit q̄ cō
tingit hoīem in eadē die sepissime liberari. Et est preceptū
Auic preallegato cap dum inqt. Et nō pretermittat quin
in eo cadat flobotomia ambaꝝ uenaꝝ que sunt sub lingua.
Cōsiderans enim excellēs iuuamētum ex applicatione flo
botomie talis noluit ipsam pretermitti nō debere ⁊ merito.
hec enim flobotomia utrāqz mãm simul euacuare pōt añce
dentē ⁊ ɔiunctā: ut patet intelligi sn̄ias anothomie ex rami
ficatione illaꝝ uenaꝝ a uena chili ascēdentis utrisqz ramis
eius cerebrū ingrediētib⁹: ⁊ pāniculos eius ex mixtione plu
rimaꝝ uenarū que immergunt musculis gule ⁊ gutturis.
Quoꝝ oīum sn̄iam lege p̄ma p̄mi. cap de anothomia uene
uētrem hn̄tis ascēdētis. ⁊ 9ª tertij. p̄ cap. clarius idem p̄cipe
poteris. Hec in summa est compendiosa descriptio ingenij
preseruatiui ⁊ curatiui harum dispositionum.

¶ De egritudinibus pectoris ⁊ pulmonis ɔsilia sequunt.

Cōsilium. 93.

De orthomia siue difficultate anhelitus a mala cōplexione frigida ⁊
humida cū mã flegmatica mucillaginosa ⁊ ptim vitrea do
minãte ⁊ cholerica subdominante. ¶ Diuiditur autem cō
silium in tria capitula.

¶ De distinctionibus causis ⁊ signis difficultatis anhelitus
⁊ orthomie. Cap. I.

Omnia nocumēta que in anhelitu
ɔtingūt icludunt sub isto
cōplexo termino nocumētum anhelit⁹
qd̄ quidē multiplex est. ¶ Aliqn̄ enim
nocet anhelitus in ispirādo ⁊ nō in ex
pirādo. uelut accidit his qui nō pn̄t pul
monē ⁊ cānā ei⁹ ⁊ alia mēbra anhelitus
adeo sufficiēter dilatare: ut multa q̄titas
aeris attrahat per quā sufficiēter cor ⁊ alia mēbra euētent
⁊ hoc ɔtingit qn̄ lōgitudinales villi seruiētes attractioni di
stēperati sunt in cōplexione: q̄ ifrigidati aut aliter discrasia
ti: aut qn̄ oppilati sunt uel apostemati: ut patet in pleuresi ⁊
p̄iplemonia ⁊ sīlibus. ¶ Aliqn̄ vō nocumētū ɔtingit in an
helitu quo patiētes nō pn̄t ɔueniēter ɔstringē mēbra pecto
ris ita ut expellat aer in villis fact⁹: fumositates uel uapo
res in pectore ɔtēti: ⁊ hoc est qn̄ latitudinales villi nō cōue
niēter ɔstringunt. ¶ Nō raro vō ⁊ 3° ɔtingit nocumētum
in anhelitu tā in ispirādo q̄ in expirādo: ⁊ hec est praua spe
cies nocumēti anhelit⁹ quā greci disniā uocauerūt: ut colli
gim⁹ a Paulo. p̄ practice. cap p̄p̄o. ¶ Ampli⁹ aūt alr̄ nocu
mēta in anhelitu distiguunt ⁊ collocant sub hoc termino p̄
patio anhelit⁹. que nō iportat aliud q̄ nocumētū q̄ eger nō
sufficiēter euētare pōt ptes pectoris nisi p̄parēt se ad uari
as figuras corpis uł loci ɔr̄ias. ¶ Cōtigit eniz qn̄qz egrū
nō posse ɔueniēter anhelare nisi appodiet se sup̄ dextro latē
⁊ est qn̄ pp̄ frigiditatē itēsaz aut pp̄ oppilationē a mã multa
frigida uel grossa: aut pp̄ apostema in musculis costalib⁹ ⁊
in iferiorib⁹ ⁊ sup̄iorib⁹ nesopleuris mēbra anhelit⁹ cōpres
sa sunt. Si g̊ eger sup̄ eodē iaceat latē: grauant illa mēbra
adeo q̄ anhelitui nō seruiūt conueniēter. Et qn̄qz suffocati
moriunt egri ex decubitu tali. Cū g̊ reuoluit ad lat⁹ oppo
sitū alleuiat anhelit⁹: q̄ remouet cōplexio mēbroꝝ. Ex quo
appet q̄ hec est p̄paratio anhelitus dextri respectu sinistri.
Uñ ɔcludit q̄ cū alleuiatio fit in anhelitu ex decubitu sup̄
vna pte: nocumētum ⁊ cā eius est in aduersa pte: ⁊ econtra.
¶ Silr̄ nō raro ɔtingit egrū nō ɔueniēter anhelitū p̄ficē:
nisi totū corpus ⁊ maxie pect⁹ ⁊ collū erigat ⁊ figura recta si
tuet: ⁊ hoc qdē ɔtigit qn̄ nocumētū ⁊ ei⁹ cā inueniunt in oī
pte corporis multiplicata: tūc eniz si corpus erigat anhelit⁹
alleuiat: eo q̄ nulla mã cōprimē pōt mēbra anhelit⁹ a dex
tro uel sinistro añriori uel posteriori situ. Remanet g̊ canna
pulmonis ⁊ alia mēbra erecta per quoꝝ rectitudinem aer
uberius igredi pōt: ⁊ uapores abitus ad ex̄ ɔueniētius ex
pelli. Alijs eniz parib⁹ semp̄ uberi⁹ aer ingredit ⁊ celeri⁹ per
ɔcauitatē rectā q̄ per incuruatam. Et ita etiā fumositates ⁊
aer per eādē lineā rectā uel ɔcauitatē celeri⁹ ⁊ liberius expel
lunt q̄ per icuruatā. ⁊ hec est illa nocumenti anhelit⁹ spēs
quā greci orthomiā appellauerūt: ⁊ cadit a significato ter
mini: orthos eniz apud grecos rectū uel rectitudinē impor
tat. Hec est illa nocumēti anhelit⁹ spēs: qua molestat gene
rosus vir Philippus de scolarib⁹. Hic eniz anhelitū suum
ɔuenienter expellē nō pōt: nisi ipse erigat se sedēdo aut stan
do. ¶ Est aūt iteꝝ 3° ɔsiderādū q̄ hec nocumenta anhelit⁹
quecūqz dicta p̄ueniūt qn̄qz a mala cōplexione ptiū pecto
ris per essentiā in eis: qn̄qz vō per colligātiā aliaꝝ ptiū. p̄ q
dē capitis cū defluit ab eo mã in mēbris anhelit⁹ recepta. 2°
vō ⁊ frequēter per colligātiā stomachi cū uētositates ⁊ mãe
in eo multiplicate dyafragma cōprimunt. Et silr̄ de epate ⁊
splene repletis dicēdū est: ⁊ maxime de epate cū in eo aposte
mata aut magne oppilationes accidūt: per quas grauitāte
epate nocumētū in anhelitu ɔtingit. ppter qd̄ cōprimit dya
fragma: ita ut nō ɔueniēter dyastolet ⁊ sistolet. Nō curo au
tem hic tāgere spēs nocumēti anhelitus p̄ueniētes a matri
ce: nec ab alijs mēbris mala cōplexione simplici materiali
uel immateriali nocētibus pectori aut a uentositate hoc ef
ficientibus: esset enim materia amplissima speculatione ⁊
diffusa scriptura indigens. ¶ Amplius ⁊ quarto specificā
tur anhelitus nocumēta ex pte causarum mãlium illa effi
cientium. Et hec qdem mã ut in pluribus esse pōt flegmati
ca aquosa. Et de ea 10ª tertij. fit caplm̄ de aqua in pulmo
ne ɔgregata. Aut hec mã ɔtineri pōt in uenis ⁊ arterijs pul
monis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ anhelitus. aut ipsa eadē infundi po
terit in poris mēbroꝝ anhelitus: ⁊ erit hec cā coniuncta si
cut p̄ma antecedēs cā est talium egritudinū. ¶ Attende tn̄
q̄ raro ɔtingit talē cām ɔiunctā haꝝ egritudinū esse flegma
mucillaginosum uel vitreū. Cū ppter frigiditatem ⁊ suam

viscositatē nō ita facile penetrare possit mēbra anhelit⁹ propter dēsitatē cōpōnis ⁊ subātie eoꝝ. vñ ut in plurib⁹ ɔtigit: ꝙ hec mā ad penetrādum iuuat᷑ ab aliq ptiūcula cholerice māei secū cōmixte: igit᷑ cholerica mā mobilitādo colliquando ⁊ subtili⁹ reddēdo flegma facit ipm penetrare in ptes angustas mēbroꝝ anhelit⁹ in quas per se penetrare nō posset: ⁊ in viro isto ɔtingit hec orthomia a mā flegmatica mucillaginosa ⁊ ptim vitrea dñante ⁊ a cholerica subdomināte.

Ex quorū fundamēto ɔcludunt᷑ correlaria plura. ❡ Primū ꝙ huius viri dispō non est uere asma denoianda. si accipiat᷑ ei⁹ formalis diffō accepta x° tertij. vbi inqt. ꝙ asma est egritudo cū patiēs nō inuenit excusationē ab anhelitu ꝗ laborat festinatus: aut prefocat᷑: sed anhelitus taliū est necessario uelox ⁊ frequēs ⁊ magn⁹: nō necessitatus ad figurā erectionis. igit᷑ ⁊c. ❡ Sequitur 2° ꝙ egritudo huius viri est mala cōplexio mālis frigida ⁊ humida ptium pectoris anhelitus seruiētium seruitute latoria ⁊ preparatoria. ❡ Seqtur 3° ꝙ orthomia nō est egritudo ꝓpe sumpta. patet: qꝛ nō est cōplexionalis aut cōponalis aut vnitatis. igit᷑ ⁊c. ❡ Sequit᷑ 4° ꝙ orthomia est accidēs. patet: qꝛ cadit a mala cōplexione: aut a mala cōpositione ptium anhelitus. ❡ Sequit᷑ 5° ꝙ mālis cā hui⁹ egritudinis est flegma cholericū mucillaginosū: uel vitreū predictis ptibus inuētum. ❡ Sequit᷑ 6° uerificatio exit⁹ sanguinis cū sputo simul. potētia enim cholē dissoluēdo sanguinē: ⁊ ipsum fluxibilē ⁊ subtiliorē reddendo facit ipm poris uenaꝝ ⁊ orificijs eaꝝ emanare. ❡ Adhuc 7° sequit᷑ cām salsedinis in sputo repꝑtate facile uerificari posse. Cū enim ptibus aquosis flegmatis cōmiscet᷑ cholerica mā notabilr̄ calida salsedo acqrit᷑ in tota massa: ut legit᷑ pma pmi. cap de humorib⁹. ꝗ illo. Ois aūt salsuginis cā. ❡ Amplius 8° sequit᷑ uerificatio cognitionis loci vñ talis emanat sanguis Emanat enim a remotis ⁊ pfundis ptibus pectoris: quod demōstrat᷑ ex forti cōmixtione sanguis cū flegmate. Si eni emanaret a ppinqs ptib⁹ nō posset adeo pfundari ⁊ cōmisceri cū flegmate: cui⁹ oppositū appet ad expientiā. Necesse itaqꝫ est ɔcludē ꝙ emanat ⁊ exit a ptib⁹ remotis: aut saltem nō a ppinqs: ⁊ est pūctus notabilis theorie. ❡ 9° aūt sequitur facile posse reddi cām moleste sitis huius viri: que puenit essentialr̄ ab illo flegmate. ❡ Et 10° seqtur uerificatio interpolati euētus sitis. Neqꝫ enī sēp gñatur ⁊ genitum inuenit᷑ flegma salsum: potēs ad exiccādū humidū roridū ptiū pectoris. solū eni tūc multiplicat᷑ sitis cū multiplicatur cā ei⁹ effectiua: sed illa est salsa. salsū igit᷑. ❡ Sequitur 11° solutio qōnis q̄re sitis ista nō oino tollit᷑ ex potu. patet: qꝛ potabile nō cito puenit ad ista mēbra ut possit abscindere cām ɔsumptionis humidi roridi: aut restaurare illud: ita ut abscindat᷑ sitis. ❡ 12° sequit᷑ ꝙ hic vir paratus est ad ptisi aut saltē ad empima: nisi miserator altissimus ei subueniat. ad ptisim qdem cū mā corruperit pulmonē sine cuius corruptione nō pōt intelligi ptisis in ꝓprio significato. ad empima vō paratus ⁊ ꝓprie cū materie predicte putresceret in spatiositate pectoris. ❡ Ultimo autē deducit᷑ ꝙ nisi vir iste sollicite sibi puideat nō ptelabit᷑ sue vite terminus ualde multum. ❡ Hec itaqꝫ mihi placuit tecū agere theorice clarissime artium ⁊ medicine doctor Bartholomee arpo. Tu aūt solito tibi studio acutius meditaberis: ex uarijs enim auctoꝝ fontibus hec scripta emollita reperies.

❡ De regimine dicte dispositionis per regimen in sex reb⁹ non naturalibus. Cap. II.

Rincipiū regiminis huius viri orthomici fundamētum assumit ex applicatione ɔgrua sex rerū non nāliū. Et difficile qdē est tale regimē ɔuenientr erigē ꝓpter cōplicationē egritudinis cum accitibus ⁊ ꝓprie cū accitē suspecto magis: qd est sputū sanguinis: ipse enim aduocaret ad se administrationem oium rerū frigiditate phibētiū inundationē ⁊ ebullitionē sanguinis ⁊ rerū stipticātium coartantiū uasa ⁊ sanguinē etiā igrossantiū. Et hec qdē oia nocerent pncipali dispōni: que est mala cōplexio frigida ⁊ humida in precedenti cap demōstrata. ❡ Propter qd nulla de sex reb⁹ non nālibus calefaciens ⁊ exiccās ex vna pte ɔueniens esset. Silr̄ neqꝫ in frigidātia ⁊ stipticātia foret ɔueniētia: q̄re debet necessario dici ꝙ talia debēt esse inuicē cōplicata ɔ̄riaruꝫ qualitatū inductiua. Ego aūt lōgitudinē sermonū effugiēs sub exēplaritate discurrā per ea que nocitiua sunt ⁊ euitari debēt. In reliqs aūt preter ista poterit ɔcedi licētia. ❡ Primū ergo euitare oportet habitationē in aere magne caliditatis ⁊ siccitatis: sed eligat᷑ aer in istis ambabus q̄litatib⁹ moderatus nāliter uel artificialr̄: qualiter imaginari debes q̄litates aeris uernalis cōparati ad hyemalē ⁊ estiualem. Minime aūt aer iclinari debet ad humiditatē ꝓpter suspitionē exit⁹ sanguis: silr̄ etiā uestes ei⁹ nō sint pect⁹ multū cōstringētis: neqꝫ collū: ⁊ capitis tecturas nō itēsiue calefacientes hēat: imo nō trāscēdat caliditatē intēsiue maiorē ꝙ inducerent pelles de dossib⁹ uarioꝝ aut agnine mediocres. ❡ Exercitio aūt oi forti ⁊ duratiuo nullo mō exercitari debet: ꝓpterea qꝛ tales motus mās in fluxu ponūt: que ad debilia mēbra plurimū defluunt. Quies ḡ corporis toti⁹ ⁊ anime etiā a fortib⁹ meditationib⁹ tristitia ⁊ angustia: ⁊ sollicitudine circa exteriora negocia sollicitanda est. Et si diuersionis grā aliqd esset opportunū exercitiū: tūc fiat ɔfricatio manuum usqꝫ ad pedes. nequaꝙ placet mihi fricatio brachiorū nec pectoris ꝓpter suspicabilē motū sanguinis: ⁊ hec sufficiant de exercitio. ❡ Uigilias aūt immoderatas effugiat ꝓpter caliditatē que sequit᷑ ad eas: imo adherē ꝓlixitati somni est ei ualde ɔueniens. ꝓpterea qꝛ in eo vigorat᷑ digestio ⁊ pficit᷑ tam in cibis ⁊ potib⁹: ꝙ etiam in pparatione materieꝝ pectoris ⁊ rectificatione ipsaruꝫ: ⁊ oino in dormitione sua euitet resupinationē ⁊ capitis curuationē: imo uelut semisedens dormiat. Ut trachea arteria liberior reddat᷑ in īspirādo ⁊ expirādo ⁊ expurgatione materierū per sputū. Et si in pncipio dormitionis eius masticaret mediocriter radicem vnā ligritie mundate ⁊ parūper torrefacte super lamina ferrea esset ei ualde ɔueniēs. ❡ In assumptione q̄titatis ciboꝝ memoret ptiri cibum suū. Ita ꝙ ex ipso nō extendat᷑ stomachus nec grauitet᷑: nec in eo fluctuet potus amplitudo ꝓpter qd grauet᷑ dyafragma ⁊ uene pectoris compresse sanguinē effundūt: qui in pectore putrescēs in empima: uel ptisim ɔuerteret egritudo. Itaqꝫ cibū accipiat pparatione ⁊ coctione suis ita diligēter ɔfectum: ut q̄si semidigestus existat: neqꝫ masticatione forti egeat. ꝓpter qd fortassis melius esset cibū eius ptiri in tres vices ꝙ solū bis ipm accipe in die nāli. Uelut si tēpore ueris xi^a uel xii^a hora cibaret᷑. xviii^a iteruꝫ aliqd accipiat ex eo: ⁊ postea iteꝝ xxiii^a uel xxiiii^a hora cibaret 3° ⁊ ita de potu dicēdum. ❡ Ciborum aūt q̄litates ⁊ potuū ⁊ eoꝝ preparationes eligēde nunc dicant᷑ ita ꝙ pro hoꝝ declaratione premittēdum est ꝙ cibaria absolute dicta talia ɔueniētia sunt grā sustētationis virtutis cū opantur a mā ⁊ non a q̄litate manifesta: ⁊ talia sūt sicut panis simulaceus. i. de pura farina factus. ❡ Carnes molles ⁊ bñ pingues ⁊ pulloꝝ gallinarum ⁊ colūbelli etiaꝫ ⁊ anatuli. syluestres etiam aues ut fasiani perdices meruli turdi ⁊ qualie beneplacent mihi. ❡ De quadrupedib⁹ vō vituli capreti annuales agni castrati cuniculi porcelli iuuenes domestici uel syluestres ⁊ lepores ⁊ gaçelli ⁊ consimiles carnes sunt laudabiles. ❡ Et de ferculis oia cū ouis cōposita ⁊ modico caseo dulci sunt ei ɔueniētissima ⁊ ꝓprie propter sputū sanguinis. Et cicera rubea ⁊ al. ⁊ brodiū fabarū cū pinguibus carnibus ⁊ caules optimi sunt: ⁊ pastinace domestice ⁊ sylue. feniculū petro. mētha marubiū hysopus rosmari. serpillū saluia. In summa oium plātarum calidaꝝ usus in ferculis est huic viro ɔueniens: ⁊ ꝓprie qñ cū eis miscet᷑ aliqd uegetabile de his que phibent uenaꝝ relaxationē ⁊ aptionē fieri: ut bursa pastoris folia citonioꝝ mollia ⁊ rubi etiā aliqualiter in brodijs cocta in filo ligata: non tū

comesta. Hec oia et silia in cibis sigillat virtute alicuius stipticitatis uenas confortates. Juscula vo de ordeo: de amilo: et consimilib simplicia dico no mihi placet: nisi eis comisceat aliqd de calefacietibus pectoralibus: ut hysopus: anetu: feniculu: petrosil. saluia: origanu: et silia. Silr etia lacticini cibi dimittendi sunt: et maxime ex lacte crudo. Cibaria vo ex lacte cocto coposita conuenire possunt: et maxime qn eis adiungit aliquid croci uel cinamomi nucis muscate uel macis. ¶ Aceti aut usus est ei dimittedus ne pmoueat tussim: que maiore facit opatione in uenis. Silr et agresta no placet: et minus mala esset ei agresta salsa cu zuccaro comixta q simplex et sine sale. Limones aut dulcedini vicini sunt sibi utiles: et succus aranciorum cum zuccaro factus etia couenies est ei. Et ex eis oibus sapores coponi possunt uariaru sperum scdm consuetudine et modu diversarum ciuitatu et locorum. ¶ Olei vo oliuarum usus no multum placet mihi pprer incitationem qua facit ad tussim. na melius est ei butyrum. Et adhuc melius est oleu amigdalarum dul. recens q aliquis liquor vnctuosus qui reperiri possit. ¶ Caseo vo ouino uel uaccino aliqualiter solido uti pot. ¶ Aromata vo conuenietia sibi plurima dicta sunt vnu memorado q crocus est ei medicina conuenies inter oia. propterea q dilatat organa anhelitus: confortado cor et spiritualia mebra oia: et sua leui stipticitate confortat uenas et uasa sanguinis: et arterias et cor. Similiter no obliuiscat adherere usui comestionis enule frequetando ipsum. ¶ De fructib aut recetibus bone sunt ei auellane molles: et amigdale pre ceteris: et ficus recetes comedat audacter: et pira muscata: et cerasa solida bn dulcia. Melones etiam et vue bene dulces sunt ei utiles. Et granata dulcia comedat ad libitu: et iniube etia bene mature sunt ei conuenietes. Persica etia bene dulcia qnqz comedere pot. ¶ Preparationes vo ciborum meliores ei sunt carniu elixarum q assataru. Et si tn assata placet in padellis cum pinguedine cocta concedi possunt: si sunt bene mollia: et no viscosa: ppter qd pastiles cibi oino dimittedi sunt. ¶ Potus aut huic nobili viro conuenies debet esse vinu album uel subrubeum: clarum: aromaticum: et mediocriter dulce: qd no sit ualde fumosum: et ita purum bibat. si aut potes et fumosum esset vinu: tunc misceri potest cu aqua de bona cisterna in dieb magni caloris: simplici et cruda. In dieb aut frigoris debet esse cocta. Sed cuius supaddedum est: q si a pncipio mesis octobris usqz per totum mesem februarij biberit hydromel: nuc scribedum, eet maximu iuuametum ad sanitate eius recuperadam: aut salte de ipso comisceret suo vino. Est aut huius hydromellis descriptio talis. ℞. mellis electi lib. j. aque cisterne lib. xv. pulueris zuccari lib. s. croci. ʒ. s. cinamo. ℈. j. bulliant oia sil in uase vitreato usqz ad consumptione tertie ptis: tunc ergo ponat in eo masticis. ʒ. j. et iterum modicu bulliat. demum colet bis per stame bene spissum: et sit usus eius: ut iam dictum est. Hoc in summa est huius viri regimen celebradum ex arte sex rerum non naturalium.

¶ De regimine dicte dispõnis per medicinalia. Cap. III.

Pro regimine vo medicinali ab hoc generoso viro obseruado premittedu est q oia medicinalia instra debet pticipare qlitatibus et virtutib parum 3rijs. nam indicatio a materieb in pectore potetis indigetibus expurgatione per sputu conuenientia sunt ei calida apitiua et abstersiua. Indicatio vo ab exitu sanguinis et ab aliquata pte chole comixta flegmati indigeret frigidis repmetibus: q tn maior est intentio ad exiccatione tanq ad re maioris utilitatis. Ideo calefacientia abstergetia subtiliatia et apientia conari debet in copositis. et ita sciétifice pcedédo oia remedia scdm hucmodu disponent. ¶ Premittedum est 2o q ta ad curatione q ad preseruationem huius viri a frequetia paroxismorum inuadentium ipsum ingeniu curationis optimu est: ut iste vir oi anno in uere purget et in autuno vniuli purgatione: pectori tn appropriata magis. ¶ Itaqz in purgatione ueris taliter procedat. na anteq trasea dies. xiiij. mesis iunij optimum erit ei auxiliu ut flobotomet a basilica sinistri brachij sub cubito inuenieda: per qua educant sanguis. ʒ. salte. iij. neqz timedu est q habuit alia flobotomia. etas eni ei: fortitudo vtutis: multitudo sanguis in eo: et spes egritudis cui coplicat exitus sanguis ad flobotomia induce debet. ¶ Facta g flobotomia sequeti die soluat hoc minoratiuo. ℞. manne electe ʒ. j. s. reubarbari. ℈. ij. aga. electi. ʒ. j. s. sgnati. g. v. ℥. ℈. s. salis geme. g. j. isundant hec oia in. ʒ. iij. aque hysopi cu. ℈. ij. pulueris masticis: et ita aut remaneat per die nalem: et tunc in aurora calefiat: colent et violeter expmant: et colature tali apponat zuccarum ad libitu: et bibat calidu: et dormiat supeo hora vna: et no amplius quiescedo. Et cu trasiuerint hore. v. bibat scutella brodij macri calidi cu multo zuccaro. Et post illud brodiu per hora accipiat prandiu. ¶ Die vo imediate sequeti accipiat hoc digestiuu. ℞. aque enule. ʒ. ij. s. aque labrusce. ʒ. j. mellis ro. ʒ. s. syrupi copositi acetosi zuccarini. ʒ j. calidum salte bibat per dies. 8. ¶ Nona vo die sequenti purget eradicatiue cu istis pillis. ℞. pillarum de agarico descriptione Mesue in antido. ʒ. j. pillarum cochiaru. ℈. s. forment pillule. vij. et accipiatur hora et modis in minoratiuo iam dicto obseruatis. ¶ Cu igit hic vir fuerit euacuatus: tuc quiescat per 4or uel qnque dies: tuc g incipiat accipere de hoc eluario: qd est conuenieter pectoris expurgatiuu. ℞. mellis dispumati lib. s. rad. apij et pulegij. an. ʒ. ij. coquatur mel et dispumet in uase vitreato. tuc g cu cepit infrigidari ponant spes: et fiat eluarium: de q paties in aurora et adhuc parum post ortu solis deglutiat coclear. s. et per horam an cena tantude. Et silr tatunde accipiat qn uadit ad lectu et est de medicinis a Democrito descriptis. ¶ Memoret etia hic vir post purgatione pdicta in oi cibatioe sua semp accipe aliqd de numero. 8. medicinarum ifrascriptarum. ¶ pa est crocus. ¶ 2a est ficus sicce. ¶ 3a est enula. ¶ 4a hysopus. ¶ 5a marrubiu. ¶ 6a feniculu. ¶ 7a pulegiu. ¶ 8a est betonica.

Occurrete aut medietate mesis septebris poterit purgari per huc modu. Si eni clarissimo doctori prefato appebit: poterit sibi fieri flobotomia de basilica dextre ptis: per qua salte extrahant sanguinis. ʒ. ij. s. ¶ Sequeti aut mane minoret cu minoratiuo ueris aliqliter diuersificato: ita q reubarbarum et agaricus ponatur eqliter et hoc est per maiore indicatione ad cholera habenda in tpe autuni qd pcessit hyems. Et est eni ronabile multiplicari magis cholera in estate q eade in hyeme. ¶ Post minoratiuu vo die imediate sequeti accipiat hoc digestiuu in aurora calidu: qd contiuet dies. 8. s. ℞. sy. viol. ʒ. j. syr. de hysopo. ʒ. s. aque capil. ue. aque labrusce et hysopi. an. ʒ. j. misce. ¶ Post digestiuu vo nona sequeti die purget cu hoc eluario. ℞. electuarij idi. ʒ. iij. eluarij rob. ʒ. j. accipiat in aurora cu modico vini rubei calidi obseruando post ipm oia que dicta sunt in alijs euacuationib. ¶ Cu g hic fuerit euacuatus qescat per. 8. dies: tuc g apponant eide uetose in spatulis cu scarificatione leui: ut attrahat aliqd sanguinis per que alleuient uene a copressione et dilatatione. Neqz ex his timedu est: imo si pseueraret paroxismorum instatia et accitiu fortitudo laudare ego q eligeret alteru horum duorum instrorum. ¶ Primu q apponeret toraci eius medio per eqdistatiam ab extremis cauteriu potetiale scdm huc modu. ℞. arsenici citrini et est auripigmetu. ʒ. ij. vitrioli ru. ʒ. iiij. mellis. ʒ. iiij. pulueriçent ambo et decoquant cu pasta hnte forame lõgum figure iuiube: tatu ergo ibidem dimittat usquequo fecerit escara. ad cuius casum intedat cu appone recentis assungie et cu ceciderit mudificet cu vngueto aplorum. Et si nolueris lenius vngueto apponas basilicone. Neqz curadu est q cosolidet locus usqz ad annu integru: aut salte usqz ad sex meses. ¶ 2m vo remedium est appo setonis: et hoc in sinistra pte costaru in penultima inferiori de qnque costis medosis in medio costarum laterali eque distater a spina: et a pomo granato. ¶ Nota q si iste vir non timeret in altero istorum duorum

instrorum sustentat magna pars spei sue sanitatis.

Cum ergo iste vir fuerit euatus euone duplici iã pdicta: tũc mihi occurrunt. xv. remedia per ipm celebrãda in reliq̃ pte anni: quoꝝ. x. administrari debent in hyeme iter purgationẽ autũni ⁊ ueris. alia võ qnque administrent in estate inter purgationẽ ueris ⁊ autũni. Prima võ sũt qnque que administrari debẽt a fine mẽsis octobris per totum mẽsem ianuarij: ⁊ alia qnque a mẽse februarij per totum mẽsem aprilis. ¶ Pᵐ itaq; de qnque hyemalibus est hoc. ℞. succi betonice. ℥. j. ʒ. croci. ʒ. j. pipis nigri epithi. añ. ℈. ij. mellis electi dispumati. lib. ʒ. coquatur mel: ⁊ post ifrigidationem eius apponant spẽs diu pterendo in mortario. de hoc ergo eluario patiẽs oi septimana accipiat ter in aurora coclear vnum deglutitũ: ⁊ tardet comedere ad minus per tres horas. ¶ 2ᵐ võ remedium est hoc ℞. cinamomi electi. ʒ. ij. macis: nucis muscate. añ. ʒ. j. croci ℈. j. plueris galãge. ℈. ʒ. çucca. al. lib. ʒ. cũ aqua capil. ue. coquat çuccarũ ⁊ fiat ↄfectio in rotul. ij. ʒ. de quibus semper comedat vnã ante prandiuz ⁊ cenã. ¶ 3ᵐ remediũ est hoc ℞. cubebaꝝ: gaꝝ. nucis mus. añ. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. j. ʒ. sandara. ʒ. iij. rosarũ viol. añ. ℈. ij. pulueriçentur oĩa per se. deinde cõmisceant: ⁊ de hoc puluẽ dieb⁹ itermedijs assumptioni eluarij suprascripti qñ uadit ad lectũ q̃titas sex granoꝝ ordei sufflet sagittali cõmissure cranei semper cũ pectine deponẽdo pmuz puluerẽ cũ apponit secũdus. ¶ 4ᵐ remediuz singulare est hoc. ℞. olei de pulegio: olei de croco ⁊ piperib⁹. añ. ʒ. j. olei onfancini. ʒ. j. ʒ. sandarace: masticis. añ. ʒ. j. terant diu in mortario: ⁊ de hoc linimento partes costaruz anterius ⁊ posterius quando uadit ad lectũ diligenter ungatur actu calido. ¶ 5ᵐ võ ⁊ ultimũ remediũ de hyemalibus est hoc. ℞. pul. rosmarini. ʒ. ʒ. coralloꝝ ru. ℈. ʒ. misce: ⁊ cũ modico çuccari bibat in sero p duas horas post cenã.

Quinque võ alia remedia que admistrari debent a pncipio februarij usq; ad mediuz aplis rõnabilr debent esse a pdictis dĩa parũper. in cõtinente enim eo tpe inuenit caliditas intensioꝛ. quare ⁊c. ¶ Primũ de pdictis remedijs poterit esse tale. ℞. dyacalamenti. ʒ. j. croci. ℈. j. pulueris liquiritie. ʒ. j. incorporent simul ⁊ de hoc electuario deglutiat eger ad quantitatem nucis muscate omni septimana tribus vicibus in aurora. ¶ Scõm võ remedium est: ut diebus itermedijs assumptioni pdicti eluarij saltem bis in septimana hic vir accipiat hũc potuz calidũ in aurora tardãdo cibũ horis ad minus tribus. ℞. aque enule. ʒ. ij. aque iris. ʒ. j. misce ⁊ cuz çuccaro bibatur. ¶ 3ᵐ remediũ est hoc. ℞. ligri. ʒ. j. cinamomi macis florũ hysopi ⁊ prassij. añ. ʒ. j. ʒ. anisi. ʒ. iiij. pulueriçentur omnia subtiliter ⁊ misceant cuz 3ᵃ q̃titate çuccari: ⁊ fiat tragea de qua vir iste semper ante prandiũ ⁊ cenã deglutiat coclear mediuz. ¶ Quartum remedium est: ut quando uadit ad lectum post cenam saltem per duas horas deglutiat huius electuarij quantitatez nucis muscate. ℞. electuarij dyairis descriptione Nicolai. ʒ. j. capilloruz ueneris croci. ana. ʒ. ʒ. pulueris radicum enule. ʒ. j. fiat electuarium. ¶ Ultimuz võ remediũ de predictis est hoc. ℞ electuarij dyaprassij descriptione Nicolai. ʒ. ij. violarum: se. papaueris albi. ana. ʒ. j. ʒ. incorporentur simul cum modico de liqritia ⁊ fiat electuariũ. de quo patiens per duas horas añ prãdiuz deglutiat q̃titatem nucis muscate. Et sunt ista decem remedia sustẽtamentuz curationis oium egritudinum huius viri.

At uero iteruz quinque sunt ponenda remedia quibus iste vir uti potest in toto processu estatis. ¶ Primum itaq; de predictis est hoc. ℞. mucillaginis sebestẽ. ʒ. iij. electuarij dyaprunis simplicis. ʒ. ij. violarum liquiritie medulle cartami. añ. ʒ. ij. penidiarum. ʒ. iiij. fiat electuariũ. de quo hic patiens omni septimana semel in aurora deglutiat q̃titatem medie. ʒ. ⁊ tardet cibum suũ accipere horis ad minus quinque. In hoc eniz est magna vtus leniẽdi mẽbra anhelitus ꝓuocãdi sputũ ⁊ lenien di pectus. ¶ 2ᵐ remediũ est hoc. ℞. agarici electi. ʒ. ʒ. aloes epatici. ʒ. vj. çç. masticis. añ. ʒ. ʒ. sal' in di. g̃. vj. viol. ligri. epithimi hermodactyloꝝ. añ. ʒ. j. ʒ. pulueriçent oĩa ⁊ infundant in. ʒ. v. aque violarũ ⁊ diligẽter cõmisceant ⁊ supponantur radijs solis uel tegule calefacte usquequo exiccet aq̃ ter renouata. De massa ergo illa fiat pille exoi. ʒ. vj. de quibus vir iste bis in mẽse accipe poterit. ʒ. j. in aurora tardãdo comedere per quinque horas ad minus: aut saltem de eis accipiat oĩ qnta uel sexta die vnã paruzante cenã. Et attẽde q᷑ in istis duob⁹ remedijs cõsistit vis lenificãdi ⁊ purgãdi uentrem a superfluitatib⁹ ⁊ poterit eis uti oĩ tpe vite sue. Si enim hec remedia ↄcedunt ↄueniẽter in tpe estatis: tũc nõ est dubitabile q᷑ etiã ↄueniũt in tpe hyemis ⁊ in alijs. ¶ 3ᵐ remediũ est hoc. ℞. ↄserue rosaꝝ antique. ʒ. ij. ↄserue ligri. croci pulueris farfare. añ. ℈. j. trosciscorũ de karabe. ʒ. ʒ. capil. ue. liquiritie croci pulueris farfare. añ. ℈. j. incorporent simul oĩa in mortario ⁊ de hac mixtione hic vir semp in fine prandij ⁊ cene deglutiat coclear vnum. ¶ 4ᵐ võ remediũ singulare est hoc. ℞. masticis. ʒ. ʒ. macis. ʒ. j. gariofil. ℈. j. liquiritie. ʒ. ij pulueriçentur ⁊ cum çuccaro albo fiat confectio cuz aqua capil. uene. in rotulis magnis. De hac ergo confectione hic vir semper ante prãdium ⁊ cenam comedat rotulam vnaz 4ᵒʳ. ʒ. ¶ Ultimũ võ remediũ qḋ occurrit est: q᷑ isti viro in fine mensis augusti apponant uentose cũ scarificatione super natibus ad distrahendũ mãm a capite ⁊ a pectore per que redditur alleuiata virtus: ita ut sanitatez acquirat ⁊ possideat: quam sibi concedat altissimus trinus ⁊ vnus regnãs per infinita secula seculoꝝ. Amen.

Consilium. 94.

¶ De apostemate in partib⁹ pectoris profundo. ¶ Diuidit autem Consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis egritudinis. Cap. I.

Apparet ex his que recepi oretenus mihi narratis q᷑ dispõ huius honorande domĩe oĩno est apostema in partibus pectoris profundum: quod ex multis euidentijs demostrari potest. Et primo quidem ex his que nunc apparẽt sensu. multos enim hoĩes hoc anno legis grẽ. 1440. periclitari contingit. ⁊ paucos quibus hec accidit dispositio in partibus Italie q᷑ plurimis liberari cõtingit: q᷑ tũcq; etiam beneficio medicinali eos ꝓcurari contigerit. ꝑpter qḋ hic moriendi modus sub gñe epidimie collocãdus est rõnabiliter. Et eo maxime q: in plerisq; locoꝝ hanc egritudinẽ cõtagiosam esse sensus oñdit. ita q᷑ egrotãte vno in eadem domo plurimos egrotare cõsili morbo ⁊ piclitari cõpertũ est. Qḋ non aliter apud speculantes in medicina saluari potest, nisi q: morbus iste cuidã uenenositatis speciei copulatus est. cum ab vno homine ad alium transeat. ¶ Et hoc totũ etiã maxime declarari potest ꝑpter accitiũ multitudinẽ ⁊ eoꝝ uehemẽtiã in pncipio huius morbi apparentem. ¶ Et iterum ꝑpter liuorẽ in urina horum egrotantiũ statim a pma aut scḋa die huius egritudinis repsentatũ. huius enim liuoris cã nõ potest assignari ex pte uehemẽtis ebullitionis uel putredinis que in principio huius morbi apparet. hec eniz accitia ꝑpria sunt statui egritudinis ⁊ ultime parti augmẽti eius. Quare cũ hic effect⁹ in manifestas cãs non bene sufficienter reduci possit. oĩno opz ipm prouenire ab occultis causis que non sunt cõuenientes actioni vtutis in mãm ⁊ morbi in nãm: que ↄtingẽ solẽt in pncipio morboꝝ simplr maliũ. Igitur hi morbi hoc mõ ↄtingẽtes nõ simplr terminãt terminatione egritudib⁹ cholericis sanguineis ⁊ adustis coĩter attributa. Sed ꝑpter aliã cãm: nõ soluz medico: imo etiam philosopho ⁊ astrologo penitus occultã. ¶ Sed de particulari causa loquẽtes que est effectus imediate ꝑductiua causa: cuius cognitio difficillima est: iuxta poeticum illud in georgicis. Felix qui potuit rerum cognoscere causas Quid me igitur pfundissime doctoꝛ agitas: ut tibi aliquid

tempus ... Montagna ... 1440

theoricum scribã de quiditate egritudinũ taliuꝫ hoc anno apparẽtiũ.satis eni ex istis rei vitas apparẽ põt.Cum ego bis in egritudib⁹ nullũ remediũ salubre magis afferre potu eri ꝙ utẽdo medicis becaarticis vnicuiqꝫ uenenositati cor dis uere ꝯrijs. Quib⁹ cũ opportuno tpe pª uel 2ª die aduo catus fui usqꝫ mõ a reuerẽtia ueritatis depono tibi ꝙ ne minem in manu mea periclitari contigit de numero.40.ad quoꝝ curã uocat⁹ fui:nisi soluꝫ vnã decrepitã.75.annos ab etate sua transeuntẽ. ❡ Scðo aũt ꝑncipalr egritudinem ip sam esse apostema.apparet ex uehemẽtia doloris ⁊ ꝓfun duꝫ esse:qm tangẽdo exteri⁹ tactus nõ inuenit doloris locũ ❡ 3º apparet hoc ex ꝯtinua febre que est accidens ꝓprium ꝯpatibus mẽbroꝝ ꝑncipaliũ ⁊ ꝓpinquoꝝ eis. ❡ 4º iteꝝ ex nocumẽto anbelit⁹ a quo hec mulier nõ euacuat:⁊ ꝓprie a cõstrictione eius. ❡ Et hoc iteꝝ ex tussi molestante ipsaꝫ ue hemẽter. ❡ Et 6º adhuc ex appitiõe sputi subrubei que oĩa sunt pleuresis ꝓpria signa:ut 13ª tertij.tractatu 4º.cap scðo ⁊ pª affoꝝ cõmẽto 12º.⁊ ꝑmo de crisi.⁊ pluries alibi colligen dũ est. ❡ Facit aũt me nõ parũ besitare hui⁹ rei dispõ an sit apa dyafragmati magis ꝙ pleure factũ:uel pãniculo diui dẽti pect⁹ in duas medietates ꝓpter cõfusionẽ signoꝝ que mihi relata fuerũt.Dolorẽ uehemẽtẽ magis ꝑcipit mulier hec in finibus costaꝝ mẽdosaꝝ apud hypocundria qð ar guit mãm in dyafragmate ꝯtentã cũ difficultate spuẽdi nõ nisi post mltas tusses. ❡ At vo in medietate pectoris ꝓfun ditus perceptus dolor mãm significat in mediastino pãni culo ꝯtineri.Dicitur enim ꝙ dolor instat magnus a furcu la pectoris usqꝫ ad catenam gule rectitudinaliter ꝓfunda tus. ❡ Q8 vo pleuretides pãniculus iterũ sit apostematus manifestũ est ex dolorib⁹ in laterib⁹ pectoris paꝝ sub ma milla ꝑseuerãtibus cum ꝑũctione ⁊ alijs accñtibus que pre dicta sunt.Uñ ex hac accñtiũ multitudĩe fortitudĩe ⁊ ꝑseue rantia facile potest apparere ꝙ hec egritudo oẽs aut pl'es ꝓ dictarũ partiũ apostemãdo occupat.q̃re in ipsius curatio nem recto iudicio ꝓcedendo pro nunc occurrunt mihi.X. principaliter obseruanda.

❡ De cura per regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. Cap.II.

Rimũ itaqꝫ ipoꝝ qð est regimẽ ei⁹ ex pte rerum nõ nãliũ sit īfrigidatiuũ humectatiuũ ⁊ lenitiuũ nõ solũ ptiũ pectoris:ſꝫ etiã uẽtris pp qð oĩa ci baria ei⁹ ꝑparẽtur cũ ptisana uel aq̃ ordei cuꝫ se mib⁹ 4ºr maiorib⁹ frigidis cũ spiachijs decoctiõe fenugreci mucillagine psilij semis lini ⁊ sĩlib⁹:ita tñ ꝙ suorũ iusculoꝝ nullũ euacuet a croco que est de sũma medicinaꝝ cõferẽtiũ nocumẽto anbelit⁹ cõstricti pleuresi ⁊ ꝯsĩlib⁹.Si militer etiã recipiãt oĩa cibaria ei⁹ ꝟtutẽ uel decoctionẽ enu le.ꝓpterea q2 cordialis est ⁊ pectoralis multũ.IIª tertij de me dicis cordialib⁹ colligendũ est. ❡ Uino vo in potu tpe ci batiõis albo subtili dulci cũ aq̃ ꝓdicta cõmixto absqꝫ ordeo utat' nisi febris uehemẽtia dolor capitis aut alið accñs ꝓhi buerit. Pot⁹ eni dulcis hydromel ⁊ secaniabin opꝫ sit usus tu⁹ in istis reb⁹.2º regimis ãcutoꝝ textu ⁊ cõmẽto ꝑmis.ꝑmi scẽ aquã ordei cũ vino nulla aucte ꝯfirmari põt.⁊ uana est opinio credẽtiũ illð ⁊ modus practicãdi cũ ea detestabilis est.Cũ nõ videã rõnes nisi ꝯcludẽtes aptitudinẽ corrupti bilitatis ei⁹ a vino ⁊ corruptiõis stõchi ab ea pp ꝯuersionẽ ei⁹ ad acetositatẽ ⁊ uẽtositatũ multitudineꝫ quã ipsa efficit. vñ nocet stomacho uehementer.ut scðo canoñ.colligendũ.

❡ De cura per medicinalia. Cap.III.

Ecũdũ vo ꝑncipale istrm est:ut statim occurrẽs medicus huic dispõni ꝯsentiẽte ꝟtute faciat flõ miã de basilica ꝯria pti dolẽti sub cubito posita ⁊ extrahant' sanguis.ʒ.v.uel.vj.qm̃ mulier a gñã tione sanguinea est.Si aũt dolor esset in oĩbus ptib⁹ pectoris coicatus adhuc cõpetit flobotomia de parte ꝓdicta:eo quia dextra pars oĩno fortior est sinistra ⁊ p ipaꝫ flobotomatã meli⁹ euacuat' mã a basi sanguis que est epar. ❡ 3m ꝑncipale ꝙ post flõmiã illã mane imediate seq̃nti sol uat' uẽter ei⁹ cũ hoc potu.℞.cassie de sua cãna nouiter tra cte cũ aq̃ acetose.ʒ.j.reubar.elci.ʒ.j.ſgnãti.ğ.v.pulueris se. citri.ğ.vj.sal' gẽme.ğ.j.misce totũ det' in potu cum aq̃ decoc tionis se.coiuꝫ:⁊ postponat' cib⁹ horis ad minus qnque. ❡ 4m istrm est:ut postq̃ cibũ accepit patiẽs per duas ho ras euaporet' locus cũ furfurib⁹ ⁊ milio.Si aũt dolor ista ret fomẽtet' cũ spõgijs ul' uesicis plenis calĩa aq̃ decoctionis camomille mellilotĩ se.aneti capi.ue.se.malue altee ⁊ croci ⁊c. ❡ 5m ꝑncipale est:ꝙ si iteꝝ istaret dolor apponatur hoc emplastꝝ lenitiuũ sedatiuũ doloris mãei resolutiuũ ⁊ dige stiuũ.℞.radicũ lilioꝝ alboꝝ coctaꝝ in sapa.lib.j.se.malue altee violaꝝ capil.ue.seminũ coĩum frigidoꝝ.añ.ʒ.ij.farine lini fenugreci.añ.ʒ.iij.croci.ʒ.j.butyri recẽtis lib.5.fiat em plm ꝺm artẽ cũ decoctione ꝓdictoꝝ ⁊ calidũ ponat' ꝓdictis partib⁹ dolẽtib⁹:ita tñ ꝙ leui ligatura liget' nõ cõprimente pectus ⁊ ꝓprie dyafragma. ❡ 6m ꝑncipale instrm est:ut si postq̃ trãsierit dies q̃rta dolor ꝯfestet acerrimus ꝯsentiente ꝟtute difficultate anbelit⁹ urina ꝯturbata subĩngali uel li uida apparente cũ uestigijs rubedinis statim flobotomet' alterius partis basilica ⁊ extrahant' sanguinis.ʒ.iiij.uel.v. ꝺm iudiciũ sapiẽtis. ❡ 7m ꝑncipale instrm est:ut qñ hanc egritudinẽ cõcomitabit' uehemẽs pulsus ⁊ salt⁹ cordis:tũc applicet' cordi epithima infrascriptũ euitãdo semp ꝙ ab ip so ⁊ ab oĩ altero locali exterius apponẽdo euacuent' repcus siua.ipa eni mãei digõnẽ impediũt nimiũ ingrossando ipsã ❡ Et iteꝝ ipaꝫ ad ꝓfunda pectoris ipellũt. ❡ Et 3º q2 ipaꝫ mãm ad ꝑncipalia mẽbra retrocedẽ faciũt. ❡ Et 4º q2 no cumẽtũ in anhelitu magnũ efficiũt.sunt eni frigida ⁊ oĩa ta lia sũt pectori nociuua.ut 5ª affoꝝ ab hyp oc.⁊ Cõmẽta. colligit' ibi.Frigida sic̃ nix ul' cristallus pectoris. ❡ Ampli us iteꝝ ⁊ talia stiptica mãm in loco apato ꝯgregãtia dolo rẽ augmẽtãt. ❡ Et iteꝝ 6º:qm oĩa talia sputi exitũ ꝓhibẽt ꝙ oĩno mortale est.13ª tertij.tractatu 4º colligit' a ꝑncipe. vbi inq̃t.ꝙ cũ retinet' sputũ:tunc scias ꝙ iã ꝓpe mors est:ꝓ pter qð uana est opinio modernoꝝ practicãtiũ:qui in cura istaꝝ egritudinũ appropinquãt stiptica oĩno egros iterficiẽ tia. Et utunt' grosso motiuo non bñ plato nec intellecto a Mes.qui dicit ꝙ cõpetũt repcussiua in ꝑncipio ꝑncipian te de quo alias a me diffusius disputatio perficiet'. ❡ Est autẽ huius epithimatis descriptio.℞.aque farfare viol'. añ.lib.5.aque mellisse.ʒ.x.croci.ʒ.j.spẽruꝫ el'uarij de gem mis:⁊ el'uarij de ligno aloes.añ.ʒ.j.vini aromatici.ʒ.v.bul liãt simul:⁊ calidum applicet' cũ pãno de grana sub mamil la sinistra. ❡ 8m vo instrm est:ut ꝙ tpe oĩ post ꝑmã flobotomiã semp exhibeat' ei hoc digestiuũ in aurora calidũ cum aq̃ ordei.℞.syrupi violarum.ʒ.j.syrupi de liquiritia.ʒ.5. misce. ❡ 9m instrm est:ut ꝓpter uehemẽtiã sitis ⁊ nocumen tũ in anhelitu a uehemẽti caliditate ꝓueniens:⁊ gr̃a exputi tionis facilis cũ aq̃ ordei sepe det' in potu iulep violatum actu tepidũ uel frigidũ ꝺm iudiciũ sapiẽtis cũ trib⁹ ptib⁹ de aq̃ ordei. ❡ 10m ⁊ ultimũ instrm est:ꝙ si uẽter eius non esset ꝯueniẽter lubricus fiat sibi clistere lenitiuum cum aqua or dei:uel decoctione herbarũ lenientiũ ⁊ infrigidantium cuꝫ çuccaro ru.cassiafi.⁊ oleo violato ⁊ cõsimilibus:ut iudicio sapientis procedendum apparuerit. ❡ Ultimo si sup abũ danter ad premissa duo transmitto remedia in his egritu dinibus hoc modo per me expta:de quibus alternati qua si semp hec patiens in ore suo teneat sine masticatione de glutiendo quod dissoluetur.leniũt enim hec duo membra sputionis:⁊ sputũ mobilius efficiũt ⁊ educũt:⁊ vias anhe litus liberiores reddũt:qð totũ ꝯcedat altissimus qui omni potentia sua sanat oẽs languores. Ad laudem dei Amen.

Cõsilium.95. ❡ De pleuresi.

Jspositio huius generose domine est pleuresis:quod appa ret ex signis mihi recitatis ⁊ scriptis:scilicet dolor existẽs in pectore sub costis ei⁹:⁊ febris

febre ꝯtinua cū tussi ꝛ grauitate anhelitꝰ: ꝛ iam appet uerū eē ex his que vir in sciētia ꝛ ope peritissimus opatꝰ est circa eaȝ flobotomia eni uētris lenitio per supius ꝛ iferiꝰ fomētationes ꝛ linimēta pectori applicata sūt ad curā silīs dispōnis. Et iā qdē ad tātū pducta est dispō: ꝛ cū oi pdictoꝝ applicatione quātūcūqȝ ꝯuenientiū dolor pectoris: neqȝ sedatus: neqȝ alleuiatus existit: ut de quo curādū. Et qđ magis infesta est: qꝛ dolor de pte vna pectoris multiplicatus est ad aliam. Uñ ppterea hoc subtiliter ꝯtemplandū est: ut inueniri possit modus curationis cōueniens. ❡ Opꝫ igit pmittē ꝙ hec pleuresis: aut est pmutata de vna pte pectoris ad aliā sicut frequēter ꝯtigit in crisibus pmutatiōis ꝛ incōpletis. Si eni pleuresis mā trāsmutari pōt ad caput ꝛ ad pulmonem: ut pōt colligi xª tertij. cap̄ de crisibꝰ pleuresis. tūc nihil resistit: qn mā possit pmutari de dextra ad sinistrā ptē pectoris: ꝛ ecōuerso. Et huiꝰ pmutatiōis hn̄tur signa per alleuiationē doloris in pte in qua pmo ifestabat magis. ꝛ per repatiationeȝ caliditatis remisse in vna pte: ꝛ ꝙ per decubitū sup patiēte pticla minus grauat eger in anhelitu ꝛ in tussiēdo ꝙ pus. ❡ Est iterū 2º in hac dispōne ꝯtēplādū si hec pleuresis multiplicata uel cōplicata fiat ul' facta sit: qđ qdē ꝯtigē pōt: qꝛ mā vna pus mota fuit qꝛ vtutē ifestabat: magis ergo ppulsa ad alteꝝ laterū fecit vnā pleuresim ꝛ ꝯtigēs est alterā ptē mãei nō fuisse motaȝ tpe quo pª mā mouebat. ppterea qꝛ nō erat ita mobilis ex pte qlitatum ꝛ substātie: nec ita acuta ꝛ vtutis molestatiua. Cū ergo vtus erat potēs ad resistēdū ꝛ ei nō poterat hec 2ª mā moueri tpe illo quo mouebat ꝛ mota fuit mā pma. Supueniente ergo pª pleuresi subsecuta est 2ª pleuresis. aut qꝛ vtus debilitata nō poterat resistē tantum ꝙtū pmo resistebat. aut qꝛ mā magis calefacta ul' subtilior ꝛ mobilior reddita: acutior etiā est ꝙ pus eēt. mouebitur ergo 2ª portio mãei ꝛ faciet 2ªm pleuresim non resoluta pª. sed hec erit cōplicatio duplicate pleuresis. ut patet itelligēti. Igitur satis uerisimile est ꝙ hec dña egrotauerit ꝛ adhuc egrotet duplici pleuresi. s. dextri ꝛ sinistri lateris. Unde ꝯcluditur ꝙ ista est pleuresis ualde mala. ❡ Et sequit 2º ꝙ nō est mirabile si remedia a sapienti viro ꝙtūcūqȝ canonice ꝛ electissime applicata nō curauerūt ipam. silr eni psepe ꝯtigit in cōplicatis ꝛ cōpositis febribꝰ ꝙ nō alleuiat eger ab accitibꝰ: qre foret ꝯueniēs ipm alleuiari debē pp motuȝ noue mãei cuiꝰ morꝰ ipedit vtutē ab opatiōe sua in euādando sensibilr ꝛ isensibiliter. ꝛ in digerēdo ꝛ diuertēdo mās: qre ipa vtꝰ faceret si a noue mãei motu nō ipediret: ꝛ oiuȝ hoꝝ fmonū snia colligi pōt xª tertij. cap̄ de pncipijs speculatiōis sciētie apatū pectoris ꝛ pulmonis. ꝛ ibidē cap̄ de signis pmutatiōis pleuresis. Et iterū in cap̄ de crisibꝰ pleuresis. ❡ Et ad cōfirmādā hāc ueritatē multa occurrūt motiua. ❡ pm̄ est: ꝙ lȝ instra curatiōis cōuenienter fuerit approxiata: nō tn̄ cōsecuta est alleuiatio accitūū neqȝ cōstrictiōis anhelitꝰ neqȝ tussis neqȝ doloris neqȝ febris: ut astātibꝰ apparet. ❡ 2m motiuū est: qꝛ in diebꝰ qdrature crisis nō apparuerūt signa victorie vtutis ad mām: neqȝ eni ante pmā qrtaȝ apparuerat sputū subrubeū ut mihi dr ꝙ significat breuitatē egritudis. Neqȝ in pma qrta apparuit aliqd sputi subtilis ꝛ aliqliter digesti qđ significat terminationem in septimana. Silr neqȝ appuerūt alia signa demōstratiua fortitudinis vtutis ad mām. ḡ de necitate cōcludit ꝙ hec egritudo erit lōga ꝛ salubris. aut ꝙ erit mortalis añ. 40. diem. aut ꝙ permutabit ab empima uel ptisim. ut pma affoꝝ. textu ꝛ cōmento 12º colligendum est. ꝛ xª tertij de crisibus pleuresis. ❡ 3m motiuum est: qꝛ lȝ hec mlier sit in fine etatis cōsistentie ut mihi dr: tn̄ qꝛ lōgo tpe vitā viduālē honestissime hauit ꝛ lōgis oronibus ꝛ abstinentia suum corpus macerauit ꝛ vigilia ꝛ aspo decubitu seipaȝ excellenter attriuit. argumētū euidēs est in ipsa genitas ꝛ cōgregatas fuisse mās multas ꝛ acutas: qre nō est mirabile si vna pleuresis in ꝯsili dña alteri succedere potuit. ❡ Ex quibus oibus ultimate cōcludit difficultas bone terminationis ꝛ curatiōis huiꝰ egritudinis in qua ut mihi videtur procedendum est: ut statim sequitur.

Licet itaqȝ in dispōne hac theorice ꝛ opatiue cōtēplatū sit pcessum per viꝝ excellētis igenij ꝛ pfundissime scie doctorē Marcū dotū. ꝛ usqȝ nūc huc nihil sperari possit. scribā tn̄ nūc ea que mihi in posteꝝ obseruāda vident: cōprehensa est in quinque modis curationis infrascriptis. ❡ Primū itaqȝ curationis igeniū est: ut uētre lenito ꝛ ꝯstante vtute stati fiat flobotomia de uena saluatella ptis patiētis nūc ultimo loco ꝛ exhantur sanguinis. ℥. iiij. aut. v. ❡ Si aūt post pmā flobotomiā adhuc apparerent signa magne repletionis melius est flobotomare uenā ptis ꝯrie patiētis: lȝ ipsa iteꝝ pus fuisset flobotomata ꝛ si timeret operator flobotomiā illius: tūc fiat flobotomia de basilica sub cubito posita a q̄ ramificat saluatella pdicta huius eniȝ basilice flobotomia uelocius ꝛ rectiori aspectu magis euāt ꝙ saluatella. ❡ Et adhuc 3º si sigñ uberioris repletionis apparerent flobotomāda esset magis uena ptis ꝯrie patiētis. Et oēs isti fmones colligi pñt a pncipe. xª tertij. tractatu 5º. cañ. de pncipijs opatiuis in apatibꝰ ptiū pectoris ꝛ pulmonis. ꝛ 9º Almā. cap̄ de pleuresi. ꝛ pluries alibi. ❡ 2m instrm curationis est: ut postꝙ flobotomia pdicta administrata fuerit ꝯsentiēte vtutis fortitudine ꝛ resistente magna lenitione uētris die imediate sequēti uēter leniat cū hac medicina. ℞. pruno ꝝ sebestē passul. añ. ʒ. j. viol. liquiritie capi. ue. añ. ʒ. 5. coquāt in lib. j. aque usque ad ꝯsūptionē medietatis: ꝛ cū pdicta decoctione actu cal'a exhibeat medulla cassie fist. ❡ De hac igit medulla. ℞. ℥. x. reubar. elect. ʒ. j. spice nardi. ǵ. v. misce ꝛ totū cū cyatho. 5. pdicte decoc. actu calide accipiat in aurora ꝛ tardet post ipꝫ cibꝰ horis v. ul' vj. ❡ 3m igeniū est: ut si pp timorem debilitatis vtutis aut resistētiā astātiū: ul' altera de cā nō posset administrari flobotomia scđa: tūc applicent uētose ifra pticulas patientes cū leni scarificatione grā euōnis: aut distractionis materiei ꝯiūcte uel ppique ad trāseūdū in ꝯiūctā ꝛ debet fieri scarificatio leuis ꝛ fortis fm iudiciū pfati doctoris pfundissimi. Et forte si nō resisteret debilitas virtutis: aut altera causa ingeniū bonū esset puocare menstruū huic mulieri: ꝛ pprie cū licinio imposito collo matricis facto cū. ℥. ij. opoponacis. ꝛ ʒ. 5. electuarij albi incorporatis inuicē cū modico fellis tauri. hoc enim est de secretis Auicē colligēdis adeo. 21ª tertij. litteraliter. ❡ 4m instrm. s. ad sedationē doloris necessariū: ꝛ illud est fm hāc descriptionem. ℞. camomil. melil. seminis aneti: capil. ueneris: seminis altee: malue: vngule caballine. añ. ʒ. ij. passulaꝝ nigraꝝ. ʒ. iij. corticū papaueris numero sex. butyri recentis lib. 5. sape dulcis lib. iij. aque fontis fialas. xv. bulliant omnia simul cuȝ leni decoctione preter sapa ꝛ butyꝝ: que ambo ponant solum in fine decoctionis: ꝛ tunc etiam addatur croci itegri ʒ. j. ❡ De hac igitur materia fomentet locus cū molli spongia uel lana succida que melior est: que amplectet magnaȝ partē pectoris: non solum patientē particulā: sed etiam sanam. ꝛ post fomentationē illā supponat lana succida infusa in hoc vnguento: ꝛ calida actu applicet. ℞. pinguedinis anatis: butyri recētis: amboꝝ lotoruȝ cum aqua ordei calida. añ. ℥. ij. pinguedinis galline. ʒ. vj. vitellos ouoruȝ numero. ij. croci. capil. ueneris. añ. ʒ. 5. fiat vnguentum molle in mortario. Deinde lento igne bulliat in. ℥. ij. sape dulcissime usqȝ ad consumptionem illius sape. ❡ 5m instrm est: ut post hec itēdat ad digestionē mãeꝝ ꝛ incitationi vtutis ad expuēdum mām cum his instris. si eni mā in pectore ꝯtēta esset: ꝛ adhuc a capite reumatiçaret ad pectus: fiat hec mixtio. ℞. loch de papauere. ʒ. 5. sy. de liquiritia: mellis violati: dyapenidionis. añ. ʒ. vj. terantur oia simul ultimata contritione: ꝛ de hac materia semper teneat in ore suo quantitatem fabe: ut colliquata descendat ad pectus per concauuȝ canne pulmonis. ❡ Si autem in materia appareret aliqđ signum digestionis: tunc debet habere virtutem facientem excreare: sicut esset tale. ℞. loch de pino. vnciam mediam.

dyapenidionis.ʒ.j.misce cū ꝯuenienti q̄titate syrupi de hysopo:aut de liquiritia si timet̄ calitas. ¶ Et si contingeret mām esse resistētie maioris:tūc ꝯueniēs esset mixtio dyapenidionis cū loch de sqlla eq̄tis dosibus. ¶ Hoc etiā tpe oi mane exhiberi debet sy.de hysopo:ꝛ de liqritia cū aq̄ decoctionis ordei passulaꝝ ꝛ liqri. ¶ Post hoꝝ enim approximationē cū sapiēti mō dietandi qui mihi narratus est spero egritudinē istā ad viā sanitatis ꝑduci si est sanabilis:qđ cōcedat oipotens altissimus:qui effluenti benignitate sua sanat omnes languores:qui sit benedictus in secula.Amē.

Consilium.96. ¶ De pleuresi.

Ad pleuresim ꝑ illo magistro scolarū de mōtagnana nec̄iū ē:ut huic viro die.29.p̄ntis mēsis det̄ hoc minoratiuū.℞.eluarij rof.ʒ.iij.ꝛ bibat̄ cū.ʒ.iiij.aque lactis caprini cal'i in aurora ꝛ tardet comedere sex horas. ¶ 2m remediū est ꝙ die.XXX.imediate sequenti incipiat accipere infrascriptum potum quem ꝯtinuet dieb' ad minus.x.hora immediate prescripta.℞.aque mellisse.ʒ.ij.aque violarum ꝛ radicum altee.an̄.ʒ.j.syrupi coposi acetosi.ʒ.ß.syrupi iniubini.ʒ.ß.misce. ¶ 3m ꝙ die.XXXI.flobotometur sibi basilica dextri brachij sub cubito posita per quam educantur sanguinis.ʒ.iiij. ¶ 4m ꝑncipal'r attēdat ꝙ si tpe assumptionis digestiui ꝑcedentis uēter eius remaneret stipticus:tū oi alterno sero accipiat vnā pillāz ſm hūc modū factā.℞.agarici electi.ʒ.ß.armoniaci pinguis.℈.j.aloes abluti.ʒ.i.ß.ςς.ǧ.iiij.salis indi ǧ.ij.reformentur pill'e cum succo rof.de oi.ʒ.vj. ¶ 5o ꝑncipal'r attēdat ꝙ post.x.dies ab assūptione digestiui purget̄ ſm hūc modū.℞.cassie nuꝑ ꝑparate cū aq̄ capil.ue.ʒ.vj.reubar.electi.℈.ij.salis gēme.ǧ.j.sq̄nati.ǧ.iij.misce ꝛ totū assumat̄ cū.ʒ.iiij.aque lactis capni cal'm obseruādo post ip̄m ea que in minoratiuo supiori posita sūt. ¶ Ultio vo memoret ꝙ an̄ cibū ꝛ post ip̄m:ꝛ an̄ purgationē etiā ꝛ post ip̄am assuescat tenē sepe in ore suo de loch de pino q̄titatē vnius ḡni fabe ꝙ a calore nāli dissolutū ad inferiora descēdat sine deglutitione artificiali. Jstis factis scribat mihi de successu ꝛ ꝓuidebit̄ ei. Ad laudem dei Amen.

Consilium.97. De regimine conualescentis a pleuresi ne recidiuet.

Uenerabilis in Chrō pr̄ dn̄s Mapheus ꝯtareno de sacra religione deuotissima monachoꝝ s̄ci Georgij de aliga dieb' parū an̄ elapsis laborauit pleuresi uera que ꝯtigit i eo ex dn̄io māei cholice:lꝫ vitelline que apauit pāniculū pleuretidē dextri lateris ei'. ¶ Et lꝫ a pleuresi ꝛ ab accn̄tib' eius dei gr̄a nūc sit curat'.tn̄ q2 egritudines oēs difficulter eradicant̄ in hyeme:qn remaneat aliq̄ portiuncula māeꝝ que nō raro minant̄ recidiuā. Jdcirco ad eiusdē ꝑseruationē quique modis regiminis eius ipsum defendere videt̄ mihi necessariū esse sicut nūc apparet in sequētibus. ¶ pm itaqꝫ regimē est.ut ip̄e euitet māsiones terraneas aqs ꝓpinq̄s aeri septētrionali ꝛ occidētali obiectas usqꝫ per totū mēsē ap̄lis futuri. ¶ Effugiat etiā usū cibarioꝝ iuiscatiuoꝝ ꝛ grossoꝝ saltē per vnū mēsē:qui tn̄ oēs cibi sunt infra sue religionis uelut sunt pastilia oia caseus lac ꝛ lacticinia cibaria acetū ꝛ acria oia.ꝛ nuces ꝛ cappares ꝛ oleim' titudinē ubi butyri usus eēt ei ꝯformior. ¶ Caueat a leguminib' elixis oib' lꝫ cicera rubea ꝛ alba ꝛ brodiū fabaꝝ cū carnib' pullinis vitulinis ꝛ colūbinis sunt ei ꝯuenientia. Nō eni video secuꝝ esse ꝙ utat̄ regimine societatis ei' comedētis cibaria ꝑdicta ꝛ m'ta actu frida uelut fructus:ut castaneas carrubias pira poma que oia sunt ei vituperanda:lꝫ passule ꝛ fic' nō sūt ei nocine. ¶ De fercul' vo uti pōt caulib' ꝛ rapis radicib' petrosel.ꝛ iuscul' de ordeo ꝛ consilib'. ¶ Uinū vo ei' sit colore albū.substātia subtile sapore dulce uelut tribianū:qđ h'et dulcedinē suā nāle ꝛ nō a vin cocto datā.ꝛ eligat̄ vinū vicētinū taruisinū ul' istrianū trib' ꝑdictis ꝯditionib' ꝓuilegiatū. ¶ Aque aūt usus nō placet mihi. Et si ꝓpter ꝯsuetudinē desideraret lipbare vinū tūc accipiat̄ aq̄ ꝑcocta ad cuius fialā.j.ponat̄.ʒ.j.ß.liqritie bn̄ mūdate ꝛ minuti icise. ¶ Jnsup euitet motū fere oēm sup cibo imo qescat ut in pl'ib'. ¶ Sil'r euitet vigilias imo dormitio lōga oino est ei nec̄ia:ꝓpter qđ nō aspiciēdo reuerētiā legis secuꝝ erit ei saltē per vnū mēsem uel usqꝫ ad medium februarij abstinere a visitatione matutini nocturni:qđ tn̄ poterit diurna lectione recupare. Jn comedēdo cibū ꝛ ual de solēniter deglutiat masticatū ꝛ nō m'tū igluuiose deglutitū.sil'r neqꝫ potū. Et ois cibi ꝛ pot' mēsura debet esse tāta ꝙ ad eā nō sequat̄ stōchi grauitas neqꝫ tēsio:ꝛ nō stet in h' dispōnis meditatione angustiosus:qm̄ ip̄e dei gr̄a perfecte sanabit̄ ꝛ per hec ꝛ per sequētia. ¶ Scōm ꝑncipale est.ut iste vir ꝓcuret h'e bn̄ficiū uētris ꝛ ꝓprie cū instro ei appropato eductiuo māeꝝ que fuerūt an̄cedētes ꝛ ꝯiūcte cāe egritudis:uelut cū istis pil'is.℞.aloes ꝑparati.ʒ.ij.opoponacis piguis:pulpe colloq̄ntide.an̄.℈.j.bdelij mol'l subalbidi.℈.j.ptes duas dyagridij.salis indi.an̄.ǧ.iiij.reubarbari:agarici electi.an̄.℈.j.cū succo rosarū.forment̄ pillule de oi.ʒ.vj.de quib' accipiat oi quarto sero parū ante cenā. ¶ 3m ꝑncipale in strm̄ est hoc.℞.assari:hysopi:prassij:sticados pulegij:ꝛ calamēti.an̄.ʒ.vj.sandarace.ʒ.iij.spice nardi.ʒ.ij.sanguis draconis:acatie.an̄.ʒ.j.amili.ʒ.v.terant̄ oia per se subtilissime.deide icorporent̄ in mortario cum vino maluatico.deide refuet̄ in uase vitreato stricti orificij.de ip̄o oi sero cū uadit ad lectū posteriores coste ꝛ spatule diligenter inungant̄ in loco bene calido:ꝛ suauiter fricando:ꝛ cooperiat̄ loc' vulpina pelle calefacta:ꝛ circūliget̄. ¶ 4m ut hic fidissimus seruus dei an̄ assumptionē pillaꝝ supra scriptarū in aurora accipiat istas aq̄s.℞.aque farfare.ʒ.v çuccari al.ʒ.j.ꝛ calidum accipiatur totū. ¶ Ultimū vo est ꝙ iste vir oino circa.XIII.uel.XIIII.diē lunaris mēsis februarij faciat sibi fieri flobotomiā de uena saluatella posita inter anularē ꝛ auricularem digitos manus dextre per quā educātur sanguinis.ʒ.iiij.aut.v.ꝛ non dubito ꝙ per hoc tale regimē misericordia summi saluatoris ip̄m ad perfectā sanitatem esse reducet. Si autem aliquid deficeret scribatur:ꝛ paratus ero ad laudē dei.Amen.

Cōsilium.98. De plenitudine pectoris ꝛ anhelitus coangustatiōe a materia flegmatica mucillaginosa ſm maiorē partē ꝛ vitrea subdominā te.

¶ Diuidit̄ autē Consilium in cap'a tria.

¶ De causis ꝛ signis egritudinis. Cap.I.

Uir nobilis dn̄s Marinus laborat dispositione mala ꝛ uerēda satis.vꝫ.pectoris plenitudinē ꝛ anhelit' coangustatiōe ꝓueniētib' a mā flatica mucillaginosa ſm maiorē ptē:ꝛ vitrea subdominā te que ambe ꝯgregate sunt in pectore:ꝓtꝫ per colligātiā a capite ꝑ deflux ū māeꝝ que fundunt̄ ꝛ defluunt ad pect'.ꝛ etiā aliq̄ ꝑs istaꝝ māeꝝ diuturnitate tp̄is cōmorātes ibidē ꝯuerse sūt in mās vitro colliq̄to sil'es.pect' eni ei' nō est tante potētie:ut mās tāte q̄titatis sensibil'r uel isensibil'r expellere possit:ꝛ digerere digōne in nocitiuo ꝯuenienti.vn̄ ꝓpter multitudinē ip̄sarū faciūt solonē ꝯtinuitatis uel extēsionem ꝛ malā cōplonem que ambe excitant ad expulsionē eaꝝ māerū ꝓus ꝙ ꝯueniēter digerantur. ¶ Si aūt māe tales ꝑcise in cerebro ḡnent̄ per viā idigōnis:aut ſm ptē effundant̄ a stomacho ul' ab epate nō cōuenienter digerētib' ꝑ debilitatē sui.hoc nō vr̄ dubitabile:qm̄ satis rōnale vr̄ magnā ptē haꝝ māerū ḡnari in cp̄e suo ꝑ debilitatē in eo ꝯsecutā a multitudie māeꝝ que i epate suo abūdant.vnde ḡnant̄ ꝓpter illā malā cōplonē flegmata ꝓprie

dicta sicut in stomacho ⁊ capite eius generantur multe materie flegmatice equiuoce ⁊ non uere dicte tales.

Ex quibus oībus cōcludit̄ dispositionē huius viri esse multum uerēdā ꝓpter multa. ¶ Pͦ q: est egritudo toti cōplōni huius viri ꝯtraria. qm̄ cōplo eius nāliter est calida ⁊ egritudo frigida nāliter. ¶ 2º iterum. q: hec egritudo contrariat̄ nāli cōplōni epatis ipsius qd̄ est calidum ⁊ humidum tam respectu medij in specie ꝙ̄ respectu medij in genere. ¶ 3º q: ipa est cōtraria etati huius viri. est enim ꝯsistens. ¶ 4º q: est ꝯ̄ria exercitio huius viri qd̄ satis laboriosum est. ¶ 5º q: ipa est pendēs a mā multa: qm̄ materia pauca nō posset caput eius ⁊ pectus tam cito tam uehementer replere ⁊ coartare ꝙ̄ cito fiunt ei hec accidentia. ¶ 6º q: ipsa est egritudo ledēs tria ꝑncipalia mēbra. s. cerebrū ꝓpter plenitudinē ⁊ gn̄ationē equocā māerū flegmaticarum in eo: ut dictū est. Etiā q: replet hec materia cor notabiliter: adhuc etiā q: ledit notabiliter epar ⁊ cum hoc stomachum: ut in precedenti capitulo deductum est. ¶ Et ultima rō est. q: egritudo iā diu pseuerauit ⁊ cronica facta est. ergo a materia frigida. ꝯ̄tia colligitur 2ª affoꝝ. cōmento istius. Senes iuuenibus plerūq: minus egrotant. ¶ Propter qd̄ ultimo correlarie ꝯcludit̄ ꝙ iste nobilis vir multum promptus ⁊ sollicitus esse debet in sui procuratione. ut nunc in sequentibus apparebit.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap. II.

Dicit̄ pro sui regimine ꝑmittēdū est. pͦ ꝙ iste vir precaueat sibi ab assumptione multa ciborū ⁊ potuū in quantitate ꝯtinua: imo melius esset ei vnam quantitatem ciborum ⁊ potuum in tres vices ꝙ̄ in vnica uel bina cibatione accipere de eis. ¶ 2º ꝙ nullum cibum deglutiat: nisi prius bene fuerit masticatum. ¶ 3º ꝙ euitet cibos frigidos ⁊ humidos viscosos ⁊ oppilatiuos. Exemplum ut pisces pastiles cibi. multus usus lactuce portulace blete spinachie ⁊ siliū. ¶ 4º euitet cibaria acuta euaporabilia ⁊ fumosa: ut sunt cepe alleū rapbanū que nō tangat uel ualde raro ⁊ parū ex eis accipiēdo. ¶ 5º euitet grana omnium generum leguminū. ¶ 6º effugiat oīno cibaria actu frigida ⁊ uaporosa ⁊ facile corruptibilia: ut lac colostram capita lactis ⁊ omnia ex lacte condita. ¶ 7º effugiat fructus omnes ⁊ ꝓpe crudos. pira etiam cocta nō accipiat nisi in paruo usu ⁊ quātitate. ¶ De potu aūt attēdat. ꝙ nō bibat vinū i mlta ꝙ̄titate sel̄ assūptū: sed paꝝ ⁊ sepe bibē meliꝰ est ei. Uinū aūt ꝯueniētiꝰ est ei mediocriter dulce claꝝ ⁊ aromaticū cū aq̄ cisterne confractum in estate cruda. Jn hyeme aūt cocta melior esset ei ¶ Uinū aūt rubeū claꝝ aromaticū paꝝ pōticū uel bruscū melius esset ei. q: nō est ita euaporabile. vn̄ q: cū pōticitate sua ꝯ̄riat̄ digōni ⁊ viaꝝ cerebri ⁊ pectoris oppilatiuū est iō dimittēdū. ¶ Sed eligat vinū rubeū uel subrubeū iclinatū paꝝ ad dulcedinē. ¶ Uinū aūt roboliū melius est ei cū aq̄ ꝯfractū: q: cerebrū minus ḡuat ⁊ cū hoc facile per urine vias ꝑcipitat mās secū educēdo. ¶ Uinū aūt aromaticū nō est laudabile ei: ⁊ ꝓpe qm̄ hēt ꝙ̄titatē resine ⁊ aliaꝝ gummaꝝ: ꝓpterea q: minus calefaciēdo ⁊ colliquādo mās faceas ad caput euaporare. ¶ Aceti aūt usus cū aromatibꝰ ⁊ alijs ꝯdimentis ꝯuenire pōt ei. Et agresta ꝯsilr̄. Et succus arācioꝝ ⁊ vinū citonioꝝ ⁊ succus limonū: etiā hec oīa bene placēt. ¶ Effugiat etiam longam moram in aere frigido ⁊ humido ⁊ proprie caliginoso. Et stationē sub flatu uēti meridionalis post flatū uenti aquilonaris. ⁊ ecōuerso. ¶ De mō autē sue dormitionis attēdat ꝙ nō ponat se ad dormiēdū nisi trāseāt hore due. aūt saltem vna ⁊ media. ⁊ dormiat capite satis eleuato ⁊ nullomō sup spinā decūbēdo: imo pͥus sup dextro latē reuoluēdo se super sinistrum. Et effugiat coitum ꝙ̄tū pōt. ⁊ ꝓprie sup cibo factū usq: ad sex horas. ¶ De accitibꝰ aīe euitet furorē ⁊ iracūdiā ⁊ tristitiā multā ⁊ ꝯsilia. Et hec de regimine rerū nō nāliū dicta sufficiant.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

Ex regimine aūt instrorum medicinaliū. x. vidētur mihi fore obseruāda. ¶ Quoꝝ pͥmum est. ut adueniēte octaua die mēsis nouēbris de pximo futuri usq: ad. 14. eius fiat isti viro flobotomia de basilica brachij dextri per quā educant̄ sanguinis. ℥. iiij. uel. v. ⁊ nō plures. ¶ 2m vo remediū est. ut die imediate sequēti flobotomiā euacuet̄ cū hoc minoratiuo. ℞. pill̄. aureaꝝ ⁊ de iera magna. an̄. ℈. ij. formen̄ pill̄e. vij. uel. viij. cū eluario rob. ⁊ accipiant per duas horas an̄ diē. ⁊ tardet̄ cibꝰ usq: ad horas sex per horā vnā an̄ ꝑmittendo assumptionē vniꝰ scutelle brodij pulli macri. ¶ 3m est. ut die imediate sequēti pill̄as accipiat hoc digestiuū in aurora calidū ꝯtinuādo per dies octo. ℞. syrupi de bisantijs. syrupi de calamēto ⁊ de ligritia. an̄. ℥. s. aquaꝝ cicoree viol̄. ⁊ mellisse. an̄. ℥. j. misce. ¶ 4m instr̄m est: ut post digestiuū istud euacuet̄ cū hoc eradicatiuo. ℞. eluariū idi. ℥. ij. eluarium de psilio. ℥. iiij. utrūq: auari pōderis bibat̄ cū modico vini albi calefacti in aurora huatis de ipso ꝯditionibꝰ que scripte sunt de pillis supraſcriptis. ¶ 5m istr̄m est. ℞. aloes epatici electi. ℥. iij. aga. polipo. an̄. ℥. ij. pulpe collogn. ℥. j. reubar. electi. ℥. iij. spice nardi. ꝗ̄. salis indi. an̄. ℈. s. fundant̄ in succis rosaꝝ endiuie. an̄. ℥. ij. ⁊ cōseruent̄ in stuffa calida sepe agitādo usquequo exiccati fuerit succi. Deinde 2ª vice supe fundant̄ succi maio. ℥. ij. ⁊ iteꝝ exiccent̄ ut pͥus. ⁊ 3ª vice iterū sup fundant̄ eis succi scariole. ℥. ij. croci. ℈. s. ⁊ exiccentur ut pͥus. De hac ḡ mā fiāt pill̄e ex oī. ℥. vj. qbus utatur oī fine ꝗnque dieꝝ accipiēdo duas. sed pͥmā accipiat imediate an̄ cenā. scōam vo per duas horas post cenā. Et ita reuoluendo ꝓcedat ab vna ad aliā: ⁊ poterit uti eis toto tpe vite sue in ꝗcūq: regione climate ꝯtingit esse. Et si uēter eiꝰ nō esset bn̄ largus tpe quo assumit syrupū supraſcriptū. poterit accipere de eis oī tertio sero vnā paꝝ an̄ cenā: ut dictum est. Jn istis enim pillis latet vtus ꝯseruādi ⁊ reducēdi sanitatē suā mūdificādo caput: pectus: stomachū: ⁊ epar eius. ¶ 6m pn̄cipale est: ut iste vir assuescet sepe saltē in septimana bis uel ter accipere vnā in mane radicē. ꝗ̄. viridis electi. post quā tardet cibum horis ad minus q̄tuor. ¶ 7m est: ut postꝙ̄ fuerit purgatus per totū mēsem martij ad minus tribus vicibus in septimana cū uadit ad lectum: accipiat coclear medium xilobalsami ꝯditi nihil bibēdo post ipsum. ¶ 8m est. ut usq: ad tps in caꝑ precedenti assignatū bis in septimana totā caluariam capitis puluerizet cum hoc puluē. ℞. ligni aloes. ℥. j. macis. ℥. ij. sticados: maiorane origani. an̄. ℈. j. rob. spodij: sandarace. an̄. ℥. j. s. fiat oīum per se subtilis puluis. deinde cōmisceantur diligenter. ¶ 9m est hoc. ℞. spēꝝ aromatici rob. descriptione Gabriel̄. ℥. j. trociscoꝝ de rob. ⁊ de spica. an̄. ℥. s. çuccari al. lib. s. ⁊ cum aqua viol̄. fiat confectio in rotulis magnis: de qua post cibum accipiat quātitatē rotule vnius parue: ⁊ ꝓprie in diebus in quibus nō assumit. ꝗ̄. conditum: de quo supra dictum est. ¶ Ultimū instr̄m est: ꝙ iste vir sepe assuescat facere sibi fieri ablutionē pedibus usq: ad inguina ante cenā cū aq̄ calida decoctionis rosaꝝ violaꝝ. an̄. M. ij. calamēti origani: sticados. ana. M. j. que bulliāt in multa aqua usq: ad ꝯsumptionē tertie ptis: ⁊ utendo hoc regimine altissimi oipotentis gratia restaurabit ⁊ ꝯfirmabit sanitatē suam ⁊c. Amen.

Cōsiliū. 99. De multa mā flatica salsa ꝯtēta in pectore: ⁊ i pulmōe descēdēte a capite ⁊c.

Hic iuuenis in cibarijs suis euitare debet cibaria oīa grossi nutrimēti: ⁊ uētosabilia viscosa ⁊ oppilatiua: sicut sunt legumina elixa panē açimū aut nō bene fermētatum. Carnes bouinas ⁊ uaccinas pisces mltos ⁊ ꝓpe elixos. Euitet pastiles oēs cibos ⁊ lacticinia. Jtē euitet oīa acuta uelut raphanū alleum ⁊ fercula ⁊ cibaria oīa multū salis habentia. Jtem utatur vino albo claro bene vinoso ⁊

ppē aliqd dulcedinis hñte: ⁊ sūmope effugiat potū vini pō-
tici ul' acris brusci: ⁊ caueat a fortib⁹ motibus ⁊ exercitijs.
¶ In regimine medicinali accipiat octo cōtinuis diebus
de his aqs. ℞. aque iris: aque hysopi ⁊ prassij. añ. ℥. j. aque
vngule caballine. ℥. ij. çuccari. ℥. ß. pme decoctionis. ¶ No-
na sequēti die euacuet' cū mixtione. ℞. cassie nup extracte
de cāna cū aq̄ vngule caballine. ℥. j. ß. reupōtici. ℈. ij. uel. ʒ. ß
spice nardi. ℈. ß. misce ⁊ assumat eā cū cyatho. ß. aque vngu-
le caballine calefacte ⁊ post ipsam tardet cibum horas. vj.
¶ Deīde qescat q̄tuor uel qnque diebus: deinde post illud
purget' cū pdicta medicina ⁊ teneat istū ordinē per totū mē-
sem martij duabus vicibus purgando se oi mense. ¶ Dieb⁹
intermedijs qb⁹ nō accipiat aq̄s nec purgationē. ⁊ etiaʒ
tpe quo illas accipiat oi die semel iungat sibi totū ilium si-
nistṝ a costis icipiēdo usqʒ ad inguina cū infrascripto vn-
guēto bñ cal'o. ⁊ sup loco portet frustū vnū pellis bñ calefa-
cte. ℞. olei de croco ⁊ de camomilla. añ. ℥. j. ß. pinguedinis
anatis tassi añ. ℥. ß. croci. ℈. j. pulueris pipis albi ireos ⁊ ru-
the añ. ʒ. ß. cere albe q̄tum sufficit fiat vnguentum molle.
¶ Dieb⁹ v̄o itermedijs qb⁹ nō accipit aq̄s nec purgatio-
nē: ⁊ etiā dieb⁹ qb⁹ accipit aq̄s si uēter eius esset stipticus ac-
cipiat semisseʒ vnū cassie fistule: ⁊ comedat medullā ei⁹ añ
cenā imediate abijciēdo cortices ⁊ nodos iteriores. ¶ Ele-
ctuariū aūt siue medicia suprascripta si cōponeret' adinui-
cē pro plurib⁹ vicibus meli⁹ esset: q2 recipet fermentationē.

Consilium. 100.

¶ De asmate. Diuiditur autē Cōsilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis. Cap. I.

Uia dispō huius nobilis dñe Pollissene ualde difficilis est. Iō maximā opʒ esse attētionē in regimine ipsi⁹ tā ex pte medici q̄ ex pte eius in obuiādo necia. Est eni asma forte pueniēs ptiʒ ex mala cōplexione frigida ⁊ humida cerebri mittētis māʒ m'ltā pulmoni. ptiʒ ex friditate m'lta que excreuit in pulmone ei⁹ ppter absentiā vule sue. Nā pp hoc frigus ad pulmonē sine ḡdatione puenit sic per vule psentiaʒ ad ipsum gradati pueniēdo iuuat'. ¶ Et ex hoc clare deducit' cā pmutationis uocis hui⁹ dñe que qñqʒ rauca: aliqñ sonora: qñqʒ tenuis pfert'. Quoṝ cāe facile hēri pñt cognitis iuuamētis vule. 9° de iuuamētis mēbroṝ. ⁊ 9ª tertij cap̄ p. Uñ ex his ꝯcludit' fortassis ipossibilitas aut maxima curatiōis difficultas si non posset vula restaurari que spasmata est ul' exiccata. Nō eni est abscissa manual'r uel apate aliq̄ corrupta: ut patiēs ꝯfirmat ⁊ astātes. ⁊ esset speculatio pulchra in iueniēdo ei⁹ absētie causas cū nihil ab auctorib⁹ tutū habeat'. ¶ Cognoui etiā nocumētū in hoc asmate nō paruū fieri ⁊ augeri ppter plenitudinē etiā stomachi ⁊ debilitatē digestiue eius. Quare his oib⁹ puidēdum est pus de regimine ex parte sex rerū nō nāliuʒ aliqd precurrendo.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Ligat igit' hec nobilis dña in cibis pmo panem notabilē q̄titatē fermēti hñtē bñ fermētatū ⁊ coctū duoṝ dieṝ aut triū ad plus: in quo ponatur dū fit aliqd de pulūē ligritie ut i. x. panib⁹ ponatur vna. ʒ. ¶ Carnes comedat ut pulloṝ vitulorū lactātiū castronum agnoṝ capretoṝ lepoṝ cuniculoṝ capriolorṝ: que optime sunt ei pdicū fasianoṝ pipionū auiuʒ paruaṝ anatuʒ ⁊ similiū. Alias carnes dimittat ⁊ comedat eas ut plurimū elixas. assate etiā ꝯueniūt sibi non ualde indurate. ¶ De fercul' accipiat brodiū cauliū petro. feni. mēthā sal. hysopū qua sp in cibis utat'. Spinachia raro utat': ⁊ rari⁹ rapa: lactuca endiuia portulaca cucurbita ⁊ reliqs frigidis nō utat'. ¶ De radicib⁹ uti pōt qñqʒ cepis coctis ⁊ porris. carote etiā bene placent. Scalonia etiam utilis est. Alleum autem raro tangat: raphano etiam raro utatur. ¶ De fructib⁹ utat' multū ficubus siccis añ prādiū ⁊ cenaʒ vue etiam oēs sicce placēt. ⁊ maxime passule nigre de romania. Amigdale bone sunt oi modo ⁊ fistici. rapis ꝯditis ad dulcedinē trahentibus uti pōt. ¶ De seminib⁹ utat' feni. aniso cimino sepe in cibis suis pipere ⁊ alijs calidis. ¶ De leguminib⁹ bona sunt cicera rubea ⁊ alba: brodiū fabaruʒ pānicū dorella risuʒ cū lacte amigdalarū ⁊ capraṝ. ¶ Lac crudum dimittat ⁊ caseum antiquum ualde salitū: recens v̄o caseus dulcis ⁊ bonus est ei. ¶ Melle ⁊ çuccaro in cibis utatur ⁊ sepe. ¶ De saporib⁹ utet' aceto ⁊ agresta cōmixtis cum cal'is: ut croco: pipe: çinçib. nuce mus. gariof. cinamo. cardamo. ⁊ sil'ib⁹. ¶ Usus aūt rerū acriuʒ simplicium nō conuenit. ¶ Oleū ⁊ oliuas euitet: ⁊ loco eius utat' recēti butyro uel pinguedine porci: galline: uel anatis: uel anseruʒ. ¶ Specialia in cibis ponēda sunt hysopus: capil'. ue. marubium enula: crocus: ficus: feniculū: anisum. Istoṝ aliqua semp in cibis utatur: ⁊ maxime enula: croco: ⁊ hysopo. ¶ Uinū bibat album: clarū: odoriferṝ: dulce: ⁊ ꝯueniēter vinosum. Uinū v̄o rubeū: turbidū: grossum: pōticuʒ: acre: uel bruscū fugiat. Etiā tpe frigido uti pōt aq̄ mel. ista: ⁊ est sibi ualde cōueniēs. accipiant' aque fontis lib. xv. cinamomi: croci. añ. ʒ. ß. hysopi. ʒ. j. bulliāt usqʒ ad ꝯsūptionē q̄rte partis: tunc addat' mellis boni crudi lib. j. ⁊ coquant' usqʒ ad cōsumptionē tertie ptis: ⁊ colent' per saccuʒ spissum: ⁊ hac utat' in potu: uel tēperet ex ea vinuʒ: ⁊ erit ualde proficua.
¶ Habitet in camera: domo: uel loco cal'is uel siccis: ⁊ euitet aerē turbidum: uentosum: nebulosum: ⁊ humidum: ⁊ si habitat in stuffa nō sit calida ualde: sed mediocriter. ¶ Nō dormiat ilico sup cibo: sed tardet ire dormituʒ per duas horas: aut vnam ⁊ mediam: ⁊ capite dormiat eleuato bene calido: birreto uel infulis: ⁊ caueat dormire sup spina. ¶ Caueat multum explere se cibis usqʒ ad saturitatem ⁊ grauitatem stomachi. Abstinentia enim omnino sibi utilis est si sentit se repletam utatur pillulis infrascribendis. ¶ Exercitiuʒ ⁊ ambulatio: ⁊ omnes mot⁹ corporis pedester ⁊ equester est ei conueniens. omne etiaʒ exercitium manuale quo non teneatur caput curuum bonum est ei. omnia v̄o exercitia uel fricationes fiant ieiuna ea ⁊ non cibata. ¶ Non debet de sua salute desperare: sed bene ꝯfidē ⁊ letari: ⁊ menteʒ q̄tā agē. Nā tristitia multa curationē impedit ⁊ retardat.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Egimē v̄o eius ex pte medicinaliū q̄tuor cōplectit' intētiones. pma est pulmonē ⁊ pect⁹ mūdificare: ⁊ mūda ipsa ꝯseruare. 2ª est stomachi euacuatio: ⁊ eius digestiue cōfortatio. 3ª est capitis rectificatio ne materias multas cōgreget: ⁊ inferius catarriçet. 4ª est ad vulam attentio.

Prima intētio cōplet' p purgatione pectoris oi mēse fiēda cuʒ his. ℞. aque hysopi. ℥. j. ß. aque capil'. ue. ℥. ij. syrupi de prassio. ℥. j. syrupi de ligritia. ℥. ß. accipiat in aurora calidū totum septē diebus. ¶ Digestiuum leuius. ℞. aque farfare: uel vngule caballine. ℥. iij. aque hysopi. ℥. j. ß. accipiat ut prius. ¶ Euacuatiuuʒ bonū. ℞. pillulaṝ de agarico. ℈. ij. pill'aṝ de sarcocolla. ℈. j. fiāt octo ⁊ accipiat eas in aurora: post qnque horas accipiat scutellam brodij pulli cuʒ multo çuccaro ⁊ per vnā horā post comedat. ¶ Aliud euacuatiuuʒ. ℞. agarici. ʒ. ij. aque decoctiōis liq. ℥. iij. çç. ℈. j. turbit. ʒ. ß. fiat infusio per totā noctem ⁊ accipiat' ut pill'e. ¶ Pro hac etiā intētione sepe teneat in os aliquid de loch de pino ⁊ aliqñ de loch de squilla. ¶ Electuariuʒ ad hāc intētionē bonū per me cōpositū mihi sepe exptum. ℞. ireos prassij aristo. ro. hysopi. añ. ʒ. j. ß. ligri. ʒ. v. capil. ue. ʒ. iij. anisi feni. añ. ʒ. ij. se. caulium medulle coti. añ. ℈. ij. croci. ʒ. j. ß. pineaṝ ⁊ fisticoṝ mundatoṝ per duas noctes infusoṝ in aqua decoctionis ligri. añ. ℥. ij. penidiarum ℥. iiij. pulmonis vulpis preparati sm arteʒ. ʒ. j. mellis viol'. lib. j. fiat electuarium de quo deglutiat omni mane bis uel ter medium coclear: ita ante cenā: ⁊ de eo etiam sepe teneat in os modicum ⁊ videbis iuuamentum magnum.

Secūda vo intētio cōplet' cum istis. p utendo sepe añ cibū ɔfectione dyacinamomi. Itē aromatici rosati. Itē ɔfert etiā uti in cibis pulue mellis. Aqua etiā sublimationis eius optima est limphando vinum. confert enim egritudinibus de flegmate cerebro ꝛ stomacho. ¶ Cōfortat etiā stomachū assumēsepe hoc. ℞. aque mel. aque absinthij añ. ℥. j. ʒ. pl'ueꝝ ameos. ʒ. ʒ. accipiat' cū ʒuc. calidum in aurora. ¶ Aliud digestiuum bonum. Recipe mellis rosati. ℥. j. ʒ. aque betonice. ℥. iij. accipiatur ut supra. ¶ Aliud digestiuum simul ꝛ mundificatiuum accipiatur ℥. iiij. aque sublimationis radicum ireos. ¶ Euacuatiuū bonum sunt pillule cochie de quibus accipiantur in aurora. ℈. j. ꝛ tardetur cibus ut supra. ¶ Aliud bonū. ℞. electuarij indi. ʒ. ij. ʒ. agarici. ℈. j. ςς. ǧ. vj. accipiatur cum decoctione anisi: ꝛ fiat ut supra. ¶ Unguētū bonū stomachi ɔfortatiuū de quo vngat' bis in die. ℞. calamēti mellis. betonice masticis galāge cipi rob. ǧnoꝝ padisi. añ. ʒ. ʒ. laudani. ʒ. ij. ligni al'. ʒ. j. gal. mus. ʒ. j. ʒ. olei de mentha de absinthio. añ. ℥. j. ʒ. cere. q. s. fiat vnguentum molle. ¶ Sacculos ad idē. ℞. menthe absinthij maiorane origani melisse seminis basiliconis. añ. M. ij. macis. ʒ. iij. granorum paradisi. ʒ. ij. pulueriçentur ꝛ in sindone de grana fiat sacculus.

Tertia vo intētio cōplet' sic. purget' caput accipiēdo aliqñ ut bis in mēse has pill'as. ℞. pillularuꝫ de iera simplici. ℈. ij. agarici electi. ℈. j. fiant pill'e cum syrupo de sticados ꝛ modico çinçiberis accipiant' sicut de purgatione pectoris supra intentione prima. ¶ Iteꝫ opportunū est. ut sepe utat' pill'is de spēb' Mes. accipiēdo vnā qñ uadit ad lectū bis ul' ter in septimana. Itē utiles ad hoc sūt pill'e assaiaret Auic'. ꝛ pprie malaxate cū butyro ꝛ ɔfortate cū modico agarici ꝛ utat' ut supra. ¶ Pill'e mee mūdificātes caput ꝛ pect' de qb' vnā exhibeo ul'. ij. post cenā per. ij. horas. ℞. aloes epatici ele. ʒ. ʒ. agarici ele. ʒ. j. ʒ. ifūdant' per duas noctes in aq̄ maiorane: dein de exbant' ꝛ ℞. sticados flo. saluie ꝛ rosmarini añ. ℈. ʒ. macis. ℈. ij. dyagridij. ǧ. viij. ꝛ forment' pill'e ex oi. ʒ. vij. ꝛ dent' ut supra. ¶ Ad eādē itētionē fiat puluis iste ex quo sup prora capitis pulueriçent' ℞. macis. ʒ. ij. gariofilorū melisse galange laudani pulegij sticados. añ. ʒ. ʒ. fiat puluis. ¶ Sacculus bonus capiti superponēdus. ℞. origani sticados ruthe maiorane assari calamēti añ. ʒ. ij. galāge. ligni al'. ameos. añ. ʒ. j. gaꝝ. ʒ. iij. rob. ʒ. j. ʒ. sanda. al. ℈. iiij. fiat sacculus latitudinis q̄tuoꝛ digitoꝝ ꝛ lōgitudinis manus: ꝛ portet' sup cōmissura capitis ꝛ sepe exiccet' ꝛ thure suffumiget'. ¶ Lixiuiū q̄ caput abluit' cōq̄nt' hec cū aq̄ postea ponat' cinis ꝛ colet'. ℞. assari galan. maio. stica. añ. ʒ. j. ligni al' ʒ. ʒ. ¶ Sapo cū quo abluit caput icorporet' cū istis. ℞. pulueꝝ ireos. ʒ. j. gariofiloꝝ. ʒ. j. ʒ. macis galāge ligni aloes. añ. ʒ. ʒ. saponis albi. ʒ. ij. fiat cum aq̄ vitis. ¶ Pleno prius ore aqua tepida sepe leuiter in mane trahiciat per nares hoc caputpurgium. ℞. aque mellis ℥. iij. pulueris arthanite: ligni aloes. añ. ℈. j. succi radicum blete. ʒ. j. ʒ. misce simul ꝛ fiat calidum dum accipitur.

Ultima vo intētio exeq̄ pōt cū istis. ¶ pm est tenere sepe in os aquaꝫ decoctionis pass'. ¶ 2m est aq̄ decoctionis ligri. ¶ 3m est aq̄ sublimatiōis ireos. ¶ 4m est masticatio crebra anisi. ¶ 5m est masticatio nuc. musca. ¶ 6m est masticatio cubebaruꝫ. ¶ 7m fricatio loci sepe fcā cū oleo amigdalaꝝ dul. ¶ Itē cum oleo irino. ¶ 9m cū puluē origani. ¶ 10m cū puluē ruthe. ¶ 11m fricatio cū bono balsamo ꝛ est meli' oib'. ¶ 12m sepe tenēin os frustuꝫ ligni al'. ¶ Hec sunt que mihi utiliora visa sunt in cura dispōnū huius nobilis dn̄e collecte uarijs auctorum uoluminibus ꝛ in studio padue. Ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Cōsiliū. 101. De asmate pp plenitudinē pectoris

Strenu' ꝛ spectabilis miles de thienis in urbe Uicētina laborat plenitudie pectoris a mā flatica ſm partem a capite effusa ad pectus. ꝛ ſm magnā ptem genita in ipso per viā indigestionis que q̄lītercūq̄ ɔtingat in pectore ipsius ſm maiorē ptem ipsius saniata est. ut si lōgo tēpore ibi idē fixa pmaneret: necessario pduceret ipsum ad ethicā aut ptisim: aut ad utrūq̄ simul. Prius tamē q̄ perducat ad dispōnes istas factura in eo est asma: aut iam efficit illud. Propter igitur has dispositiones euitandas aut alleuiandas prouidendum est ei per hunc modum.

Primo quideꝫ euitet habitaculū camere terrene: aut loci frigidi ꝛ humidi ꝛ uentosi. ¶ 2o euitet oēs cibos grossos: viscosos: ꝛ oppilatiuos: ut legumina: caseum: aialium partes neruosas pāniculosas ꝛ glutinosas. ¶ Effugiat etiam acuta oia uelut cepe: raphanum: alleum porrū: ꝛ silia his. ¶ Effugiat etiam cibos acres: uel acrib' cōpositos: ut sunt granata: agresta: arancium: limones: ꝛ similia. Granatoꝝ vo usus dulcium sibi ualde ɔueniens est. aceto autē uti pōt ter uel quater in septimana. ¶ Euitet etiā cibos viscositate oppilatiuos: ut anguille: tinche: ꝛ similia. Cancros autē in usu aliqñ non vitupero sibi. ¶ Dimittat etiam omnia cibaria acuta vehementis exiccationis uelut sunt salsa omnia. ¶ Uino autem utat' albo subtili aromatico dulci: ꝛ nullo modo acri. Et si non pōt haberi album accipiat' subrubeum: ꝛ nullo modo nigrum. ¶ Et si ppter fumositatem vini: uel ppter dolorē iuncturarū oportet liphare vinū: tunc limphet' cū aq̄ decoc. vnius radicis liquiritie quātitatis digiti minuti mundificate: ꝛ in frusta incise: ꝛ iponant' in lib. xij. aque: ꝛ coquat' usq̄ ad ɔsumptionē tertie ptis. ¶ De exercitio vo nō oportet in eo fieri sermonem nisi q2 grā exercitij ɔuenirent sibi fricationes a spatulis usq̄ ad nates applicate semel in die ꝛ proprie in mane anteq̄ surgat a lecto: aut saltē bis in septimana applicent' sibi uentose due in natibus sine scarificatione. ¶ Cōtemperet oia accītia aīe suo posse. ꝛ pprie tristitiam ꝛ iracundiam inducētia: qd tū facē nō est ei leue ppter accītia mūdana homines multum atterentia. ¶ Consideret etiam in assumptione ciboꝝ uti quantitate cōuenienti: que stomachuꝫ nullo mō aggrauet. Neq̄ etiā tantus debet esse potus q̄ in stomacho ipsius fluctuet.

Pro regimine vo medicinali qnque vident' mihi ɔueniētia sufficere medicamina. ¶ Quoꝝ pmū est eluariuꝫ hoc de quo oi mane accipiat coclear vnū: ꝛ per horā añ cenā coclear mediū deglutiēdo ipsuꝫ absq̄ masticatione aliq̄. Cuius descriptio. ℞. ligri. cina. capil. ue. añ. ʒ. j. pipis al. ꝛ nig. hyso. vngule caba. se. fenu. añ. ʒ. ʒ. passulaꝝ. ʒ. ʒ. pineaꝝ fisticoꝝ: amigdalarum purgataꝝ. añ. ʒ. j. ireos se. urtice. añ. ℈. ij. sy. viol'. ℥. ij. mell'. q. s. ꝛ fiat eluariuꝫ. ¶ 2m remediū est eluariū hoc. de quo sepe in die ꝛ innocte i ore suo tenē debet q̄titatē fabe nō masticādo ipm: sed pmittendo descēdere q̄ dissoluat' ab eo. Cuius descriptio. ℞. loch de pino. ʒ. j. ʒ. penidiaꝝ. ʒ. ʒ. incorporentur simul in mortario ultima cōtritione. ¶ 3m remedium est. ut si fastidiret' loch liquido uel molli iam predicto loco illius in ore suo teneat frustum vnum cōfectionis dyapenidionis: sicut dictum est de alio. ¶ 4m remedium est. ut oi sero qñ uadit ad lectuꝫ a pncipio capilloꝝ usq̄ ad summitatem capitis latitudine cōmissure sagittalis trium digitoꝝ ponat de hoc puluere sparso inter capillos quantitatem q̄tuoꝛ granoꝝ ordei. ꝛ cū reponit scōm cū pectine deponat pmū. Cuius descriptio. ℞. sandarace. ʒ. ij. gariofil'. ʒ. j. macis. ℈. ij. rob. floꝝ nenufaris violarum corticum papaueris. añ. ʒ. ʒ. ligni aloes. ℈. j. fiat puluis omnium per se. ¶ 5m ꝛ ultimū remediū est. ut pectus eius oi sero qñ uadit ad lectum ante ꝛ retro vngatur hoc vnguento ſm omnem ambitum costarum. ℞. olei violarum: olei amigdalarum dulcium. añ. ʒ. j. pinguedinis anatis butyri recentis. añ. ʒ. iiij. croci. ℈. ij. cere al. q. s. ꝛ fiat vnguentū. Hec sunt remedia que mihi videntur meliora: quoꝝ usus sit saltem usque ad xii. dies. Et si res erit bone terminationis referantur pro

grates:sin autē rescribat̄.q2 semp paratus ero.sed defectu nūtioꝝ citius expedire nō potui.q2 sūt ex̄ ciuitatem mansiuus.quare melius esset determinatum habere nuntium.

Consilium.102.

De difficultate anhelitus.Diuidit̄ aūt Cōsi^m in cap^la tria

¶ De causis asmatis ꝛ orthomie. Cap.I.

Sollicitauit me iādiu reuerēdissima vr̄a p̄nitas benignissime p̄r.ut cuiusdā difficultatis anhelitus quo plurimū cruciamini ꝙ clariori s̄mone fieri pōt ɔsiliū curationis ostēderē.Et lȝ s̄m illustriuȝ auctoꝝ sniaȝ difficultatis anhelit^o plurime sint spēs:ut ego plixiori s̄mone ɔstruxerā:ne tn̄ sniaꝝ plixitas fastidiū igerat plegenti.que pposito magis ɔgruē vident̄ solūmō tres anhelit^o spēs declarare decreui.que sunt Asma Disnia ꝛ Orthomia:que sint earū qz iter se dr̄ias ꝛ cās explicare pposui.¶ Est igit̄ asma pulmonis ꝛ pectoris egritudo facta:ꝑpter debilitatē uel plenitudinē lacertoꝝ latitudinaliū pectoris.vn̄ nō debite expellunt̄ fumi ꝛ sup̄fluitates ɔgregati.q̄re frequēt̄at̄ anhelitus cū nō debite mūdificet̄ cor ꝛ euētet̄ ab eis per tractū aeris inspirati.¶ Cū plenitudine vō uel debilitate lōgitudinalium villorū trachee arterie ꝛ pectoris non debita quātitas aeris cor euentare debentis attrahitur.disnia nominatur.¶ Sed cū utrorūqz villoꝝ lōgitudinaliū ꝛ latitudinalium defectu ɔtingit ut nō sufficiat cor euētari ex inspirato aere:atqz nō plene ip̄m cor ꝛ pulmo a fumis mūdificentur ꝛ reliquijs sup̄fluitatū coartātiū:orthomiā medici uocauerunt Un̄ asma fit propter insufficiētē fumoꝝ sup̄fluoꝝ expulsionē ꝛ aeris expirationē.Disnia vō fit ꝑpter diminutā attractionē ꝛ inspirationē.In orthomia utraqz ɔtigē.s.īspirationis ꝛ expirationis insufficiētiā colligamus.Et si ꝙ p̄les illustriū antiquoꝝ s̄mones equoce forte magis his noībus abutēdo loquant̄.melior tn̄ significatio eoꝝ pretacta videtur.

Harū insup cause q̄nqz mālès q̄nqz īmāles esse ponūtur.Māles sunt male cōplōnes cū humorib^o uel sibi ꝑportionatis.ut uētositatib^o ꝛ aq̄sitatib^o simplicib^o uel cōmixtis.Itē harū alie antecedētes ꝛ alie ɔiūcte.Immāles vō sunt male cōplōnes simplices uel composite sine humoꝝ ꝛ sibi ꝑportionatoꝝ vitio.Itē egritudines iste quādo qz per proprietatē insunt pulmoni ꝛ pectori.quandoqz per cōmunitatē.Hos aūt sermones distinctos taliter intelligere conuenit.¶ Cause eni māles ācedētes simplices ul̄ cōposite sunt humores simplices ul̄ cōmixti in uenis ꝛ arterijs magnis aut locis uacuis pectoris si fuerit egritudines ille per ꝑꝑetatē.aut capitis stomachi ꝛ alioꝝ si fuerit hi morbi per colligātiā.¶ Cāe vō ɔiūcte māles sunt p̄dicti humores simplices uel cōpositi imbibiti in poris villoꝝ lōgitudinaliū aut latitudinaliuȝ aut in utrisqz.s.pectoris ꝛ pulmonis:aut in extremitatib^o arteriaꝝ ꝛ cānularuȝ eius si fuerit egritudo sibi ꝑꝑa.Si aūt per coītatē.tūc stāte sanitate pulmonis ɔuenit pāniculos pectoris cōprimi:ita ut eoꝝ ꝓhibeat motus debit^o dyastol.ꝛ sistol.sicut cōtingē videmus in plenitudine stomachi ꝛ epatis.In splenis q̄qz duritie uel apate ꝛ in colica squibalosa ꝛ uētosa ꝛ iliaca ꝛ cholirica passionib^o ꝛ alijs mēbroꝝ egritudinibus pectori colligatis.Ac vō iterū humores isti q̄nqz in ip̄o ɔgeruntur per defluxum ab alijs mēbris ut capite ꝛ epate.q̄nqz vō in ip̄o inuenitur causa ḡnationis eorum sicut f̄latis ꝛ aquositatis.Causa generationis in ip̄so est frigiditas que paulatim rorificat ut Auic.x^a tertij.tractatu p̄mo.cap̄ de asmate colligendum.¶ Immāles aūt cāe sunt friditas pura pectoris pāniclos eius spasmās:ꝛ motui idisponēs:aut humiditas vias anhelitus hebetās:aut siccitas humidū pulmonis:ꝛ pāniculoꝝ exurēs ptes eius in pāniculoꝝ ɔ̄hēdo motui dyastolis ꝛ sistolis ineptas reddit.pura q̄qz caliditas hoc ideȝ agit suo tractu:ꝛ q2 maiorē ꝙ exigat in corde necessitatē ponit euentādi.q̄re cū in vna dyastole aeris portio isufficiēs cor euentare nequaꝗ ex īspiratione trahat̄.cogit̄ v̄tus īspirationē inspirationi subiūgē:ut ignite necessitati sufficiēter satisfacē ualeat.¶ Ex causis quoqz mālibus āācedētib^o in plurimo euētu repit̄ flegma:ꝛ aquositas:ꝛ uētositas in ip̄o cōgeste:aut aliūde fluētes.Deide sanguis frequēter a capite reumatiçās:ut in somno ɔtigit.etiā q2 multa eius est quātitas in pectore ꝑpter ꝑpinguitateȝ epatis:cordis:ꝛ uene chilis:que sūt in humāo corpore manifeste minē.Raro aūt cholera difficultatis anhelit^o est cā nisi per augmētū necessitatis aut siccitatis ul̄ penetrationis pūgēdo sic faciat.Rarissime quoqz meliā tales egritudines facē videmus:cū eius parua quātitas in pectore iueniat̄:eiusqz grossitie pāniculos:nisi maxima difficultate subintrat atqz calore cordis ꝛ multi flegmatis ꝛ aq̄sitatis in pulmone residētiū in suis qualitatib^o refrāgatur.¶ Adde quoqz aliā haꝝ egritudinū cām fore frequēter paruitatē ꝛ angustiā pectoris a ḡnatione ɔ̄ctā:q̄re nō sufficiēs aeris quātitas inspirari ꝛ detineri pōt:ut sp̄ūaliū necessitati subueniat̄:sicut x^a tertij.allegato loco apte colligit̄:dum inq̄t.Et q̄nqz fit.s.asma ꝑpter paruitatē pectoris:quare nō sequitur ip̄m necessitas ex anhelitu.¶ Cōtigit etiā q̄nqz anhelitus difficultas a febrib^o pestilētialib^o:ꝛ potu ueneno:ꝝ:ut vipe ꝛ siliū.ut 6^a q̄rti.trac.3° colligēdū.Potuetiā medicinaꝝ uenenosaꝝ:ut ibidē appet ex potu ceruse:gypsi:opij:ꝛ iusqami:ꝛ consimiliū.hec de cāis.

¶ De signis. Cap.II.

Recitatis cōpēdioso s̄mone satis q̄ditate ꝛ causis asmatis disnie ꝛ orthomie ɔuenit recte ɔsulē uolētē vnāquāqz spērū difficultatis anhelitus per sibi ꝑꝑa ꝛ adeq̄ta signa distiguē:q̄m euidēs cognitio morbi curabilis spē certā medele pollicet̄:ꝛ q2 in actionib^o ꝑus corpoꝝ cognitio ex signis manifesta esse debet.Deide ꝛ salubriū causaꝝ inuētio.Galenus ꝑ tegni.igit̄ erūt asmatis ꝛ reliquaꝝ spērū difficilis anhelit^o signa hec penes ordinem causarū supius nominatarū.¶ Si igit̄ asma fuerit a dn̄io sāguinis in pectore ꝛ pulmone exuberātis.erit constrictio anhelit^o pseuerās screat^o dulcis nō mlt̄e viscositatis nisi calore multū agente.ꝛ cū aliq̄li sāguinis iterdū cōmixtione:ꝛ queqz signa magis aderūt hora ꝑꝑia motui sanguinis:ut in diluculo:ꝛ per horā vnā ul̄ duas ān̄ diē.Insup ꝛ pōderositas pectoris cū iflāmatione mltitudo sudoris circa pect^o ꝛ guttur plenitudo uenarum pectoris ꝛ rubicūditas eius somnus plixus cuȝ appentijs idoloꝝ rubeoꝝ:ꝛ nisi v̄t^o resoluta fuerit:erit pulsus magn^o maior tn̄ sistoles ꝙ dyastoles.Est ēt uelox ꝛ frequēs ꝑpter necītatē magnā quā imp̄mit suo calore sāguis.Uria rubea ul̄ subrubea aut ruffa uel subruffa grossa in substātia turbulēta.¶ Si vō asmatis cā fuerit f̄la erit ɔstrictio anhelit^o ḡuatiua:maior tn̄ hora mot^o f̄latis ꝑꝑa.s.ab hora 2^a noctis usqz ad matutinū somnus ꝑfundus ꝛ lōgus stupor:ꝛ hebetudo sensuū abūdātia screat^o isipidi:aut remisse dulcedinis aq̄si mucillaginosi viscosi:aut salsi s̄m uarietateȝ f̄latis in nālitate:aut nō nālitate:ꝛ spēb^o eius disticlis:ꝛ ex pte saporis:ꝛ modi substātie eritqz palliditas faciei ꝛ oculorū:ꝛ parua aut nulla pectoris caliditas cū mollitie:plurimūqz tussis p̄ntia cū screatu multo abūdātiaqz multi uaporis in pectore:capitis grauitas:pigritia toti^o:pulsus q̄qz tardus ꝛ rarus ꝛ mollis:ꝛ si fuerit in arterijs ɔtēta mā tremulosus Plurimū eni pulsus hn̄tiū asma est tremulosus.x^a tertij tractatu ꝑ.cap̄ de signis asmatis.Urina in dn̄io flegmatis nālis erit pallida mediocriter spissa.In dn̄io vō acetosi uel acris pallida cū substātia tenui ad mediocritatē accedētis:aut alba:q̄nqz ꝛ glauca s̄m ꝙtitatē ꝛ substātiā f̄latis.In salso aūt f̄late subcitrina erit cū substātia eq̄li nō ꝑturbata ad mediocritatē uel ad spissitudinē accedēti.In vitreo aūt f̄late est alba mediocriter tenuis cū hypostasi petaloide ꝛ ꝑturbata in fundo sedēte.Adde tn̄ ꝙ si p̄ntia feb.adesset uariaret̄ urine color ad intēsuȝ:ꝛ substātia ei^o ꝛ hypostasis f̄latis

dissoluti cõmixtione mutarent. Egões quoqꝫ tũc per totũ spumose vident cũ palliditate ꝛ mollitie substãtie. ¶ Dũ aũt asmatis cã fuerit cholera: lꝫ raro ɔtigat: signa erũt: intensio flãme cuꝫ siccitate ꝛ mordicatione pectoris: in dextra tñ pte magis ꝙ in sinistra cũ resolutione atqꝫ citrinitate pectoris totius: pect⁹ ɋqꝫ tactu inflãmatiue caliditatis existit aspitas ligue gutturis ꝛ palati. Hec tñ oĩa magna aderũt hora motui cholẽ. ꝑpa. s. a 3ª hora diei usqꝫ ad nonã: pauc⁹ ɋqꝫ screat⁹: ꝛ qñqꝫ citrinus: imo ꝛ ꝑuatio sputi oĩno: ꝛ qđ spuit cũ recipit: ꝛ administrat qđ humectat. Xª tertij allegato cap. Estqꝫ in somno citrinaꝝ uel ignitaꝝ rerũ ut fulguris uł scintillaꝝ appitio pulsus magnus nisi ṽtus succubuerit uelox ꝛ freqũs cũ manifesta duritie. Urina intẽsa citrina ruffa uel subruffa cũ tenuitate ꝛ claritate substãtie piguis cũ aliqñ colliquati flegmatis admixtione. Permutant etiã signa hec ꝑmutatione cholẽ nãlis: aut nõ nãlis in quãtitate substãtia ꝛ alijs discretis pẽsandũ ꝛ febris absentia uel pñtia: ꝛ alijs idẽ impmere potẽtib⁹. ¶ Signa aũt asmatis a melancholia nãli facti uel pẽdẽtis sunt pectoris ꝛ faciei liuiditas ꝛ albedinis oculoꝝ subnigredo: ꝛ eoꝝ lippitudo ꝛ grauitas sensuũ pusillanimitas: ꝛ sollicitudo ꝙ plurima: maxime cuꝫ hora mot⁹ melãcholie. ꝑpa. s. ab hora nona diei usqꝫ ad horã scdãꝫ uel tertiã noctis: in anhelitu ɋqꝫ põderositas: ꝛ cõstrictio maior tã in sinistra ꝙ in dextra pte ɔtingit somnus paucus terribiliũ ꝛ nigroꝝ corpoꝝ appitio: sputũ aũt tenue ꝛ liuidũ screationes ꝛ eructuationes acetose: pulsus tardus debilis rarus tenuis ꝛ durus: urina alba tenuis clara: egões liuide ꝛ compacte: uẽtositas ꝛ rugit⁹ in pectore ꝛ toto. Est eniꝫ qñqꝫ urina liuida spissa ꝛ spumosa: qñqꝫ melãcholie viscose uel grosse: uel alr̃ uariate in nãlitate nõ nãlitate in mõ substãtie ꝙtitate ꝛ alijs. ¶ Nota tñ significationem ꝑdictoꝝ oĩuꝫ cõpleri euidẽtius pticulariũ ɔueniẽtiũ ɔsiderationes supposita. s. etatis ꝛ regionis exercitioꝝ regiminis ciboꝝ ꝛ potuũ ꝛ alioꝝ imutare potẽtiũ. ¶ Si aũt asma puenerit a mã aliũde defluxa significabit ipm euẽtus subitus ꝛ mittẽtiũ mẽbroꝝ debilitas: aut egritudo precedẽs: ꝛ ꝙ intẽdit ꝛ remittit ꝫm quãtitatẽ materiei aliũde fluentis. Dum aũt fit vitio pectoris nõ eque subit⁹: sed paulatinus est ei⁹ euẽtus. ¶ Si ṽo asmatis cã fuerint febres pestilẽtiales: aut alie: aut uenenoꝝ uel medicinaꝝ uenenosarum pot⁹ significabũt ipsuꝫ ãcessio illoꝝ ex signis ꝑpis. ꝑma qrti. tract. 4º ꝛ 6ª qrti. tractatu 3º sigillatis capitulis colligẽduꝫ. ¶ Si ṽo fuerit eruptio saniei ad pectus ut in squanticis ꝛ freneticis ꝛ silibus sepe cõtingit saniosam mãm ad pectus effundi: significabunt illud precessio frenesis squinãtie: aut aliorum quoꝝ presentia corpus affligebat. ¶ Si ṽo fiat asma a uẽtositate: significant illud lenitas pectoris ꝛ augmentum necessitatis ex assumptione ciboꝝ uel medicinaꝝ uel uẽtositates generantium ꝛ sensatio gurgulationis rugitus ꝛ tensionis in pectore ꝛ pulmone. ¶ Cõmixtoꝝ aũt humoꝝ signa asma faciẽtiũ: ɔsidera diligẽter ex ꝑfatis signis simplicium humoꝝ dñium arguẽtib⁹. ¶ Signa aũt malaꝝ cõplexionũ sine mã asma ꝛ disniã faciẽtiũ sub cõpẽdio colligant: caliditatẽ eniꝫ simplicẽ sine mã factiuã asmatis signt: rubedo etiã lenitas pectoris ꝛ faciei: pulsus uelox: somnus paucus: sitis mediocris: sensatio caumatis in profundo pectoris noceri ab aere: ꝛ alijs calidis ꝛ iuuari a frigidis. ¶ Frigiditatis aũt sine mã signa sunt: frigus sensibile pectoris ꝛ adiacẽtiuꝫ palliditas eius: uenaꝝ paruitas ꝛ exilitas: pulsus tardus: urina discolorata: somnus mult⁹: grauaria frigidis ꝛ iuuari a calidis. ¶ Humiditatis ṽo pure signa sunt: mollities pectoris: screat⁹ multus: sensuũ hebetudo: multus somnus ꝛ ꝙ iuuamẽtum pcipit ex administratione exiccãtiuꝫ: ꝛ nocumẽtum ex appropinquatione humectãtium: pulsus mollis ꝛ vndosus: urina aquea ꝛ plurimum spumosa. ¶ Pure ṽo siccitatis signa sunt durities asperitas: ꝛ soliditas pectoris somnioꝝ ꝛ superfluitatum paucitas ꝛ iuuari ab humidis ꝛ noceri ab oppositis. ¶ Cõpositarum ṽo discrasiaruꝫ simplicium immãlium signa ex simplicium signis cogitãdo percurras. Hec de signis ꝛc.

Narratis reuerẽdissime pr̃ ꝑlixo hñ sermone asmatis ꝛ reliquaꝝ spẽrum causis ꝛ signis ut euidẽtius ɔsulẽ possim: asmatis ꝑdictaruꝫ spẽm quã incurritis eligẽdam esse ɔsidero. ¶ Mihi igit pro fundamento firmet difficultas anhelitus ṽri cãm esse plenitudinẽ atqꝫ capitis debilitatẽ ɔtingentẽ ꝑpter multoꝝ fumoꝝ ꝛ uapoꝝ ad ipm eleuatoꝝ a mẽbris iferiorib⁹. s. epate qđ indubitanter calidũ in uobis affirmo: necnõ a stomacho ꝛ reliqs: qđ etiã adiuuat multitudo cholẽ euaporare faciẽtis. Est enim ut estimo cõplexio ṽra a gñatione cholerica nisi fuisset per exterius occurrẽtia ꝑmutata. ɔfert etiã ad hoc cõplexio cerebri a gñatione calida. ¶ Est igit modus iste ɔgestionis mãerum in capite: mẽbra eniꝫ iferiora uaporãt. Cerebrum ɋqꝫ sui caliditate trahit: fumi igit ꝛ uapores supiorẽ lotionẽ sibi ꝑpriã petẽtes in capite detẽti cranei ɔcauitate inuãte grossant cerebri frigiditate. sicqꝫ in aquã ɔuersi pectori stillãt qliter ex uaporib⁹ ab iferiori mundo ad mediã regionẽ eleuatis credit nasci pluuia ut ꝑ metaoroꝝ. ¶ Qđ aũt cerebri cõplexio a gñatione calida fuerit signa plura testantur. s. crispitudo capilloꝝ ꝛ eoruꝫ citrinitas: faciesqꝫ ꝛ alba oculoꝝ: citrinata habitũdo extenuata faciei ꝛ reliqruꝫ sensuũ interioꝝ claritas: facilitas apphendẽdi: ꝑmptitudo ad opationes: ꝑna ad irã ꝛ gaudiũ iclinatio: pulsus uelox ꝛ freqũs tẽpoꝝ ꝛ alioꝝ ꝛ alia supra tacta. ¶ Et si igit oĩuꝫ spẽruꝫ asmatis ꝑdictaꝝ regimẽ exponẽ cupiã: ꝑncipalius tñ asmatis facti a mã pectori aliũde dimissa regimen declarare cõcipio. In duas igit diuisiones diuidẽ nolui. s. in pseruatiuum regimẽ ꝛ curatiuũ. Preseruatiuũ ɋqꝫ itelligẽ ɔuenit obseruãdũ tpe quo nõ molestamini. Curatiuũ ṽo tpe paroxismi. Est enim egritudo hec de longis habentibus paroxismos acutos similes poxismis epilepsie ꝛ spasmi. Xª tertij. allegato cap. Diuidat iterũ regimen preseruatiuum in duo s. in regimen sex rerum nõ nãlium ꝛ medicinalium.

¶ De cura per sex res non naturales. Cap. III.

Egatur igit iuxta res nõ nãles que sunt sex. s. aer motus qes ꝛc. ¶ Primo eligat aer in quo moramini clarus subtilis calidus ꝛ siccus minime frigidus ꝛ humidus nõ uẽtosus: maxime auteꝫ meridionalis euitet uẽtus. Hic enim multotiẽs est asmatis cã. 3ª affoꝝ. cõstõnis quotidiane. ꝛ 2ª ꝑmi. doc. 2ª. cap. de naturis tẽpoꝝ. ꝛ Xª tertij sepius allato cap. ¶ Et si aer talis nãliter hñi nõ poterit artificialr ꝑparet calefaciẽdo camerã accẽdẽdo ignẽ in ea cũ lignis iunipi lauri cypssi ozni ꝛ siliuꝫ. ¶ Aut suffumiget cũ carbonib⁹ qbus aspgat myrra laudanũ ambra muscus storax calamita ꝛ olibanuꝫ simplr̃ uel cõmixtim. ¶ Aut aspgat prunis ex hoc cõposito. ℞. thuris minuti. ℥. j. laudani. ℥. ß. storacis calamite. ℥. iij. fiat puluis. ¶ Aut supponat prunis ignitiuis puluis trociscoꝝ gallie mus. aut siliuꝫ. ¶ Uel cõburant in camera herbe aromatice tales: calamẽtũ: hedera nepita: origanum mẽtastrũ: maiorana: saluia: serpillũ: pulegiũ ꝛ silia. ¶ Tpe ṽo quo ad aerẽ exitis rectificet aer cuꝫ isto odorãdo pomo. ℞. folij galãge macis. añ. ℥. j. laudani electissimi. ℥. ß. thuris sandarace. añ. ℥. ß. ambre musci. añ. ℈. ij. fiat pomum cũ maluasia. ¶ Aliud pomũ. ℞. trocis. gallie mus. ℥. ij. cãphore ossis de corde cerui karabe blacte bizãtie. añ. ℥. ß. laudani electi. ℥. v. musci. ℥. ß. fiat pomũ cũ succo uel aq̃ maiorane: aut cũ aq̃ vitis uel rubee. Et ɔfert etiam odor pomi huiusmodi aeri pestilẽtiali ꝛ rectificat cerebrũ sistẽdo catarrũ. ¶ Euitẽtur isup mãsiones terranee ꝛ testudinales: ꝛ nouiter ɔstructe: sitqꝫ camera hñs fenestras oriẽtales: aut septẽtrionales: ꝛ claro exñte aere apiant in mane fenestre ꝛ apte dimittantur usqꝫ ad horã prãdij: deinde claudãtur: ꝛ sole petẽte occasum iteꝝ aperiãtur ꝛ teneãtur sic usqꝫ ad crepusculuꝫ noctis ut aer camẽ renouet ꝛ rectificet ne suffocatus maneat Euitet etiam mãsio super aqs stagnis ꝛ lacunis: ꝛ aer tur-

pidus nebulosus ⁊ vaporosus fetidus ⁊ infect⁹. Et q2 vestes annectunt rectificationi aeris ꝓhibēdo occursum eius ad corpus eligant minime pect⁹ ⁊ collũ strīgētes cum suffulturis agninis mēbris imediatis: aut vulpinis que meliores sunt: ⁊ ꝓprie ꝯferunt. ut 2⁹ can. cap ꝓpo colligēdũ. Aut fiat de vario ⁊ dorsib⁹ eius: aut agnilinis ⁊ similib⁹. Suffulture aũt de ludria facte: aut aiali in aq̃ degēti vitāde sunt: facte etiã de pelle lupi leonis cerui schirati ⁊ siliũ euitande sunt. Euitent etiã caputei ⁊ capitis tegmēta facta ex panno guado colore tincto: capiti enim nociuus existit ⁊ cerebro ꝯriant: sed portent de pāno tincto in grana aut cbesmes: aut baretino ⁊ morello puniceo ⁊ similib⁹ guadi tictura caretib⁹. ¶ Sternant etiã frequēter in camera herbe calide aromatice: ut mētha serpillũ saluia rosmarinũ calamētũ ⁊ supradicta: preter ruthã ⁊ apiũ que cerebro sunt nociua: ut ꝑma tertij trac. ꝑ ⁊ 4⁹ colligēdũ. Aut irroret frequenter camera vino aromatico decoc. predictarum herbaꝝ: aut aq̃ vitis ⁊ similib⁹. Hec de ꝑma re nõ naturali.

De motu aũt ⁊ q̃ete hic hēatur regimis modus. Exercitamini in mane expulsis coibus superfluitatib⁹ ambulādo passu mediocriter veloci: aut ascendēdo: aut descēdēdo scalas: aut mõtē: aut eq̃tādo sup equo nõ valde sinistro: aut arcu sagittādo: aut ligna nõ velociter incidēdo: aut caut⁹ musicos vel sonos mellifluos audiēdo qḋ est exercitiũ pectori ꝓpriũ. 3ª ꝑmi. doc. 2ª. cap de spēbus exercitij. ꝯsilr ⁊ in vespis añ cenã hora iaz cõplete digõnis facte exercitiũ fiat. ¶ Euitet insup mot⁹ sup cibo nisi tēperat⁹. Ambulare eniz suauiter post cibũ per mediã horã digestiuã excitat. Necesse eniz est ut mot⁹ qui fit post comestionē sit leuis ⁊ suauis. 3ª ꝑmi doc. 2ª. cap 8⁹. ¶ Melior vo exercitij q̃litas est dũ per ipm adhuc sentit in opationib⁹ agilitas: ⁊ dũ calor per motũ acq̃sit⁹ sine nocumento tolerat: ⁊ dũ mēbra in motu igrossant ⁊ colorant tractu sang. ⁊ spũum eq̃litatis mēsurã nõ excedētiũ. ¶ Qḋ si ꝓpter debilitatē exercitiũ fieri nõ possit: ut in poxismo cõtigit fricationes exercitij vices supplē debēt. ipsa eni. s. fricatio pro certo est: ac si esset altera ps exercitij. 3ª ꝑmi doc. 2ª. c⁹ 4⁹. ¶ In fricatione tñ tres ꝯditiones obuuari debēt. ¶ Prima est ex pte ptiũ fricādaꝝ. ¶ 2ª ex pte q̃litatis fricationũ. ¶ 3ª ex parte eius cũ quo fricatio fieri debet. ¶ Obseruādũ ꝑmũ. fricentur ꝑ extremitates remote icipiēdo a pedib⁹ ⁊ crurib⁹: sitq3 fricatio fortis satis. Deide ꝓcedat ad coxas de superioribus ad iferiora trahēdo: ut fiat diuersio fumoꝝ ⁊ mãeriũ: deide fricent nates ⁊ adiacētes ptes. Deide dorsũz ⁊ spatule. Ultimo vo pect⁹ incipiēdo a ptib⁹ inferiorib⁹ pectoris iferi⁹ trahēdo. Partes vo pectoris laterales fricent trahēdo versus brachia. Ultimo vo iteꝝ fricent extremitates remote predicte: ut mã que ꝑfocationē pectoris ⁊ adiacētē faciēs motui habilitata est cũ fumis ad remotiora mēbra trahat. ¶ In q̃litate vo fricationis obuuāda sit regula ista. Primo enim fiāt fricationes fortes ꝓpter mãm grossiorē ⁊ multã motui forti⁹ resistē: vñ ꝓcedēdo leuiores fiant subtiliata iã mã motui habiliori facta. Res vo cũ q̃b⁹ fricationes fieri debēt sũt sicut pānus asp meliorē ꝯfricationē faciēs ꝓpter sensationē quã minus delectabilē in mēbro im ꝑmit. aut fiāt fricationes manib⁹ ꝑdictis mēbris applicatis. Aut cũ pāno molli calido: aut cũ oleo camo. aut anetino aut cõi. ¶ In poxismo vo si fiāt fricationes hic ordo huet. In ꝑn⁹ eni poxismi fricatio fortior fiat: q2 mã magna resistit corpulētia sua ⁊ q̃titate: ⁊ q2 in mēbroꝝ ꝓfundo magis sepulta est. In augmēto vo fricatio fiat fortis satis: levior tñ ea que dicta est mobili iã facta mã ⁊ in ualēte calore digestiuã incipe tētante. In statu vo levior fiat fricatio his que dicta sunt: q2 multuz de mã resolutũ est: ⁊ q2 motui magis obedit: ⁊ q2 vt⁹ iã in ꝑcedētib⁹ tpib⁹ multũ resoluta est: ⁊ q2 ista est hora crisis. 2ª q̃rti. cap ꝑ. ⁊ q2 pori aptiores existũt: vñ trãspirabilis est mã p cosdē. In declinatione vo leviori utēdũ est fricatione paucificata iã mã ⁊ vigorata vtute: ⁊ q2 tũc salubri exñti morbo expellit qḋ expelli debet. ꝑ de crisi. ⁊ ꝑma q̃rti. cap 3⁹. ¶ Canones aũt hi fricationũ moderātur īspecta vtute ⁊ fastidito egro ⁊ ꝯsuetudine ⁊ honestate ptiũ: ⁊ alijs discreto ingenio diligēter moderādis. ¶ Pñt etiã fricatiões fieri debili exñte vtute cũ pānis suffumigatis musco ambra cinamomo ligno aloes gallia mus. ⁊ reliqs ifra tāgēdis: aut cũ pānis ifusis in vino aromatico maluasia ribolia decoc. gariof. galange macis folij spice ⁊ ꝯsiliũz: qui in q̃ pāni expssi supponantur fricādis mēbris: ⁊ cũ eis fricatio fiat: aut sic adherētes mēbro remaneāt. Ita tñ ne vini corpulētia mēbroꝝ poris ibibat ipsos oppilās ⁊ mãerũ ⁊ fumoꝝ trãspirationē prohibēs. ¶ In sũma igit colligēdo mot⁹ ⁊ exercitiũ tēperatum calorē nãlē excitat ⁊ vtutē viuificat. Quies vo supflua semper est ifrigidās pp ꝓuationē viuificatiõis caloris: ⁊ pp cõstrictionē que est suffocās. Et humectat pp defectũ resolõnis supfluitatũ. 2ª ꝑmi. doc. 2ª cap de his que ꝓueniũt ex motu ⁊ q̃ete. Auic⁹ tñ fricationē fieri docet cũ abrotāo ⁊ nitro.

Pro tertia vo re nõ nãli: ut sõno ⁊ vigilia fiat ista diuisio: q2 limitādus est sõn⁹ ⁊ vigilia penes horã: aut q̃titatez: aut q̃litatē: aut formã decubitus. ¶ Primũ eni obuuādũ. Nõ est sup cibo valde cito dormiēdũ: qm melior sõn⁹ est ille q fit postq̃ cib⁹ a supiori uētre descēderit. Neq3 etiã sup nimia uacuitate dormiēdũ est: qm est vtutē deijciēs. 5ª ꝑmi doc. 2ª. cap 9⁹. Dormiēduz ḡ est ut magr̃alr docet trãsactis saltē horis duab⁹ post prādiũ: aut cenã. Diurna q̃q3 dormitio vitāda est: gñat eniz mltas egritudines ad praua nocumēta ꝓductiuas. vñ 3ª ꝑmi. allegato cap. In die q̃q3 dormire malũ: gñat enim reumatismos: ⁊ egritudines humectātes: ⁊ corrũpit calorē: ⁊ gñat spasmũ: ⁊ laxat neruos: ⁊ efficit pigritiã: debilitat appetitũ: gñat apostemata: ⁊ frequēter febres: maxie tñ si a sõno subito fiat excitatio. Sõnũ tñ nocturnũ iterrũpētib⁹ dormire nõ incõuenit in die tpe vel hora supplētib⁹ vices sõni nocte iterrupti: ut ꝯtigit deũ orātib⁹: aut aliter occupatis. ¶ Quātitas vo sõni si ꝯsideret spatio septē vel octo horaꝝ limitāda est. hãc etiã moderādo ꝯm dormiēdi ꝯsuetudinē ⁊ ciboꝝ q̃titatem hic eni sõnus est tēperat⁹ q oib⁹ melior existit: talis eni vtutē nãlē potētē efficit ꝑficiēdo opationes suas: ⁊ est vtutē aialē q̃escē faciēs: ⁊ in ei⁹ substātia augmētũ ꝑbēs. Qḋ aũt ex dispõne sõni est supans est q̃ i ipso calor occultat ⁊ frigiditas manifestat. 2ª ꝑmi doc. 2ª. cap 13⁹. ⁊ 3⁹ ⁊ 4⁹ de re. sa. ¶ Forma vo decubit⁹ melior ē iacē ꝑ sup latē dextro ꝯtinuatione ꝑmi sõni: tũc eni meli⁹ vnit cib⁹ in fũdo stõchi melius q3 amplectit ab epatis calore qḋ stõcho substrigit sic ignis lebeti: vñ ⁊ meli⁹ colliq̃tur. Post hoc vo fiat sup latē sinistro reuolutio: ut meli⁹ cibi forma a cordis calore potētiori ꝑmutari valeat. ⁊ vnaq̃eq3 ps ei⁹ vndiq3 a calore patiat cordis. s. ⁊ epatis utriq3 ifluētiũ. Demũ vo 3⁹ iteꝝ fiat super dextro latere reuolutio: tũc eniz cib⁹ digest⁹ ⁊ ei⁹ succus habilius per portenariũ ad meseraicas ferri põt: ubi aliq̃liter ꝯuerti dz: ⁊ inde ad epar uehi ut ex ipo humoralis massa gñet. Sup uētre aũt dormire iuuat digõnē: sz euitādus est eius usus oculis eni nocet. Resupine vo dormire malũ ad malas preparās egritudines cerebri ⁊ neruoꝝ apoplesiã epilepsiam incubũ ⁊ frenesim: qm supfluitates ad posteriora declinare facit. tertia ꝑmi. allato cap. Uigilie vo tēperate ꝯm nãm cõsuetudinē cõplõnē ⁊ tps corpus fortificāt: vtutes aiales excitāt: appetitũ efficiũt: ⁊ supfluitates exicāt. Mensurã vo debitã tēpus ꝯsuetudinē ⁊ alia excedētes ꝯtrium operantur.

De repletione aũt ⁊ inanitione dicēdũ. ut eniz corpus a supfluitatib⁹ mũdum ꝑmaneat valde studē ꝯuenit: qḋ uentris solõne urine: atq3 sudoris ꝓuocatione ⁊ capitis: ac pedũ ⁊ toti⁹ ablutione fieri põt: ut 4⁹ Almã. cap 6⁹. Gñat eni retētio eoꝝ que euacuari debēt egritudinē ois gñis: ut cõplõnis cõpõnis ⁊ vnitatis: ad quas euitādas hñda est in mane debita supfluitatũ expulsio per uētrez per urinã ⁊ per sputũ: aut per sudorez si expedit. Oportet eni mēsurã euacuādoꝝ ꝓportionari assũ-

ptis. similiter retinẽdo℞ mẽsura exeũtibus proportionetur. ¶ Et si debita eũo per uentrẽ nãliter nõ hẽat artificialiter pcurari debet intẽtione lenitionis. Primo icipiẽdo a cibarijs: qꝛ a lenioribꝰ rõnabilr pus inchoari debet. ¶ Qđ si per hec nõ cõpleat nãe opus in expellẽdo iuuet ipsa cum hoc clisteri ꝑ. Cuiꝰ descriptio. ℞. folio℞ viola℞ mercurialis malue blitis ꝛ furfuris. añ. M. j. coquant in lib. ij. aque. deinde colent ꝛ exꝓmant: ꝛ de pdicta colatura accipias lib. j. olei cois. ʒ. j. ß. aut. iij. salis cois. ʒ. ß. ul. ʒ. vj. mellis ro. colati ʒ. j. vitellũ oui vniꝰ misceant oia sil: ꝛ fiat clistẽ. Est eni hoc de leuibꝰ ꝛ utilibꝰ: ꝯueniẽs tñ magis tpe estatis. ¶ Tpe aũt hyemis pdicte decoctioni addi põt oleũ camomillinũ anetinũ liliaceũ ꝛ sĩlia ƀȝ iã dictã q̃titatẽ cassiefistule: ꝛ ierepigre ꝛ çuccari rub. añ. ʒ. ß. ꝛ fiat ut supra. ¶ Potes etiã si vis in ipso tpe estatis ꝛ autũni iponẽ olei viol. ꝛ rosati. añ. ut supra. ¶ Tpe aũt ueris: qꝛ tũc colliquant ꝛ mouent humores corporis: poni pñt olea aliq̃liter uẽtositatũ carminatiua qꝛ hu. in motu eo℞ calore nãli ꝛ ꝯtinẽtis frequẽter uẽtosantur. Eẽt ğ ꝯueniẽs oleũ de rutha: oleũ laurinũ: oleũ de spica nardi: oleũ de amigdalis amaris ꝛ ꝯsĩlia. Mixtio etiã vniꝰ ʒ. bñdicte simplicis ꝯueniẽs est in pdicto tpe ꝛ hora. ¶ Aut si maior eẽt uẽtositatis aggregatio addat pdicte decoctioni ʒ. ß. eluarij de bacis lauri: aut eluarij idi: aut alio℞ cõpositorum sĩliũȝ. ¶ Loco aũt predicte decoc. põt accipi q̃nq; lib. j. brodij galline ul' galli piguis: ꝛ cũ pdictis misceri. Aut põt decoq camomill. semẽ aneti ꝛ anisũȝ ꝛ de pdicta decoctione accipe ut supra. Aut si fortiorẽ vis decoctionẽ. ℞. semis leuistici ruthe carui siseleos feniculi ꝛ apij. añ. M. j. cartami. M. ß. inest eniȝ cartamo ꝓꝓetas educẽdi mãm flegmaticã pectori iuiscatã: ꝛ ex pdicta decoc. fac ut supra. ¶ Potes aũt pdicta clisteria fortificare ꝛ eis uelocitatẽ operationis imꝓmẽ ponẽdo loco salis cois. ʒ. j. aut. ʒ. j. ß. salis gẽmeꝰ. Inest eni ei ṽtus uelocitãdi opationẽ cuiuscunq; farmacie. 2° cañ. cap ꝑ. ¶ Si vo clistẽ abhorreret eger: ut est alamano℞ ꝯsuetudo. Accipias loco pdicti clisteris remediũ vniuersitatis medico℞. s. pillam vnã alefanginarum descriptione Meß. per horã vnã añ cenã: ꝛ ꝯuenit ista magna dũ pcipet in stomacho grauitas. Si aũt pcipet in capite põderositas ꝛ alteratio pdicta pill'a sumẽda est per duas horas post cenaȝ. Hec eni est hora ꝯueniẽtior cũ mãm a capite distrahẽ intendis: ut ꝑma tertij. trac. 2°. cap de canonibꝰ curationis capitis. ¶ Aut loco pdicte pill'e accipiat pill'a vna a ssaiaret de scriptione Auic° nũc allato loco. ¶ Aut loco pdicta℞ pill'aruȝ bibat scutella plena de piguiori brodio galli antiq preparati ƀm artẽ. A. in xª tertij ꝛ pluries alibi. Et est ut post labore ꝛ exercitiũ multũ predictꝰ gallus decollet ꝛ ꝓparet ꝛ ponant in uẽtre eiꝰ hec. ℞. cartami. se. aneti. añ. ʒ. ij. ul'. ʒ. iij. ul'. ʒ. ß. ꝛ coq̃tur. aut si loco solonis ꝛ carminatiõis predictũ brodiũ lenitiuũ facẽ uelis ponant folia blitis: uel folia uolubilis minoris in discrasia fetida: ul' folia malua℞ viola℞ ꝛ ꝯsĩliuȝ in calida. ¶ Aut loco pdicto℞ sumant añ cibum cappares saliti ꝛ aceto ꝯditi: leuiter eni subducũt icidẽdo ꝛ colliqñ: sit tñ acetũ q ꝯdiunt nõ ualde acetosuȝ: sed remissuȝ in acuitate: eẽt eni pectori nociuũ. ¶ Aut accipiat q̃nq; loco predicto℞ aq decoc. ordei. ʒ. iij. pulueris euforbij subtilissime triti. ğ. ij. ꝛ det in potu calidũ in matutis. ¶ Aut dent aque mellis. ʒ. iij. epithimi. ʒ. j. ut supra. ¶ Aut dent aque decoc. ficuũ sicca℞ calamẽti ꝛ ruthe. ʒ. iij. ¶ Aut coq̃tur fenugrecũ cũ ficubꝰ ꝛ melle ꝛ aq: ꝛ bibat ex decoctiõe illa cyathuȝ. ß. añ cibũ. Tu aũt potes describẽ sic. ℞. ficuũ siccaruȝ alba℞ ꝛ magna℞ numero. viij. calamẽti ruthe. añ. M. j. epithimi. M. ß. fenugreci. ʒ. iij. coquant in lib. j. aque usq; ad ꝯsũptionẽ medietatis: ꝛ det in potu ex ea ut supra. qꝛ tamẽ fenugrecũ nobilibꝰ ꝛ delicatis est abominabile: meliꝰ est ut dimittat sarracenis ut fuit eo℞ modus. ¶ Aut loco predicto℞ capiat medicina coitatis ut medulla cassiefistule in diluculo cũ aq ordei. ¶ Ul' põt sumi puluis senẽ prepate. ʒ. j. ul'. j. ß. uel. ij. Preparat aũt sena ipsa talr. ℞. folio℞ sene sine seminibꝰ. ʒ. ß. tartari ex vino albo ꝛ vinoso collecti. ʒ. ij. cinamomi çinçibe. electo℞. añ. ʒ. ß. ꝛ fiat puluis. ¶ Aut sumat ex hoc eluario mihi lõgo usu expto: ꝛ ꝓꝑa idustria cõposito: qđ eluariũȝ bñdictũ per me uocatũ est. ℞. viola℞ recẽtiũ polipodij. recẽtis. añ. ʒ. ij. seminũ coiuȝ 4or frigido℞. passula℞ folliculo℞ sene. añ. ʒ. j. capil'. ue. endiuie boraginis buglosse uolubilis minoris oiuȝ recẽtiũ si hñi pñt. añ. M. j. ptes. ij. ꝛ si hñi nõ possint recẽtes ponant ex predictis. M. ß radic. fenu. petrosil'. añ. M. j. coquant oia in lib. aque usq; ad ꝯsumptionẽ dua℞ ptiũ. Deide ℞. pulpe cassiefi. piguis ꝛ bone pulpe pruno℞ maturo℞. añ. lib. j. pul. çuccari. ʒ. xv. coquant oia sil' cũ pdicta decoc. usq; ad formã eluarij. Dei de deponant abigne ꝛ icorporent spẽs iste. ℞. cartami electi. ʒ. j. reubarbari boni. ʒ. ij. spice. ʒ. j. çiçi. ʒ. j. ß. sene tartari. añ. ʒ. ij. cinamomi electi. ʒ. ß. pipis nigri: galange. añ. ʒ. j. fiat eluariuȝ det ex eo in matutis ab. ʒ. ß. usq; ad. ʒ. j. ß. cũ vino aromatico calido ul' aq calida çuccarata uel cũ decoctione hysopi ficuũ uel cimini. Soleo etiã ex ipso per duas horas añ cenã dare coclear. j. ut trãsglutiat. ꝛ est eiꝰ opatio nobilis ꝛ expta in subducẽdo mãs cões in itestinis reptas: si det ex eo dosis remissa: educit etiã mãs in pectore ꝛ alijs mineris retẽtas. s. cholerã flegma ꝛ melãcholiã simplr uel cõmixtim si augeat eiꝰ dosis ut patẽ põt per simplicia ex qbꝰ cõponit. ¶ De euacuatione aũt per urinã si minoret ipsa pcedẽdũ est cũ assumptione diuretico℞ simpliciũ uel cõpositoruȝ. Tpe aũt estatis põt accipi decoctio q̃tuor se. coiuȝ frigido℞ aut decoctio aque ordei: aut decoctio mercurialis: aut leb leb. i. uolubilis minoris. Tpe aũt hyemis accipi põt decoctio semis fenugreci ualeriane spice ꝛ alio℞ sĩliuȝ: aut aque distillationis pitarie: aut succꝰ uel aq decoctionis uel distillatiõis seminũ milij solis: que duo lõgo usu ꝛ expientia mihi secreta fuerũt. ¶ De cõpositis aũt est Iustinũ descriptione Nicolai ꝛ Lythõtripon: ꝛ bñdicta simplex descriptione eiusdẽ: ꝛ ꝓfectio ista descriptione. A. 18ª tertij sparsim collecta. Cuiꝰ descriptio. ℞. spice nardi assari fu. maratri fenu. añ. ʒ. j. dauci carui se. ap ij. añ. ʒ. ß. se. milij solis ad põdus oium pistent subtilr ꝛ cribelent: ꝛ fiãt trocis. cũ succo apij ꝛ ex eis accipiat vnꝰ in potu in matutinis: sit aũt qlibet trociscꝰ põderis. ʒ. j. aut. j. ß. ¶ Soleo aũt frequẽter retẽtã urinam educẽ faciẽdo semicupiũ. i. balneũ medietati corporis applicatũ. s. a furcula spatula℞ iferiꝰ corpus balneo ifundẽdo decoc. herba℞ ista℞. Qua℞ descriptio. ℞. petrosil'. macedonici apij ualeriane gentiane paucedani bistorte. añ. M. j. dauci semẽ milij solis petrosil'. eupa. añ. M. j. ß. spice inde: ꝛ celtice. añ. M. ß. coquant in sufficiẽti q̃titate aque ꝛc.

Consilium. 103. De difficultate anhelitus: disnia uel orthomia.

Adolescẽs iste Antonius de Coneglano egrotat difficultate anhelitꝰ que ꝓꝑe disnia denolari debet siue ipsam orthomiã noiare uelis. nocumentum eniȝ in eo est in inspirãdo magis q̃ in expirãdo ꝯtingẽs: ꝛ est nocumẽtum per eẽntialẽ egritudinem pectoris que est mala cõplexio frigida ꝛ humida cũ flegmatica mã mucillaginosa que ꝓfundat in pãniculis pectoris in sua penetratione vigorata a qdã particula cholẽ rubee dissoluẽte colliquãte ꝛ faciẽte penetrare flegma in predictas ptes in qs penetrare nõ posset per se ꝓpter uiscositatẽ. ¶ Nã est etiã egritudo huiꝰ viri nõ parum per colligãtiã capitis ad pectꝰ a quo defluit aquosa ꝛ mucillaginosa mã flegmatica que imergit in pulmone in cannulis eiꝰ ꝛ carnosa pte ipsiꝰ. Uñ nõ est mirabile si nocumẽtuȝ eiꝰ est magnificũ ꝛ excellẽs: lȝ eniȝ medicine pectoris expurgatiue facilitatẽ hẽant ut expellãt mãm in pulmone ꝯtentã: difficile tñ est mãs in pãniculis pectoris imersas cũ excreatiuis medicinis educere ꝛ expellere: ꝓpter qđ apparet q̃ nõ fiet nisi in notabili tẽpore ꝯtinuãdo remedia. ¶ Et sequit scđo ex fundamẽto q̃ nisi assidue utat ꝛ sollicite remedijs

de pronunciatione? [handwritten marginal note]

excreatiuis 7 mūdificatiuis capitis ipse pat⁹ est ad empima uel ad apata pectoris 7 ulcera ptiū pdictaꝝ: 7 finalr ad ptisim. Itaqꝫ regat regimine qd nūc iscribit ei ptito in duo capla sequētia. qrū pmū ponit ea a qb⁹ oib⁹ sibi caue debet Scdm vo caplm discurret per medicinalia sibi ꝯueniētia.

De cura per dietam. Cap.I.

Pro expeditione itaqꝫ primi iste vir sibi caueat a flatu uēti septētrionalis: sed stet in locis calidis 7 siccis. Et effugiat cibaria acria 7 acetosa 7 acuta 7 salsa: 7 frigida 7 humida 7 viscosa valde 7 uentosabilia 7 constrictiua pectoris: ut pira etiam 7 pastiles cibos caueat: 7 fugiat usum olei communis: 7 loco eius utatur oleo amigdalarum dulcium: aut butyro recenti: 7 sic de alijs omnibus.

De cura per medicinalia. Cap.II.

Pro cōplemēto vo scdi capituli penes regimen per medicinalia faciat in hūc modū. Primo qdem oi sero qn uadit ad lectū faciat sibi inūgi totā ptē pectoris 7 costarū anterius: 7 posterius cū hoc linimēto pectorali calefacto saltē per octauā ptem hore pectus mediocriter ꝯfricando. Et supponat pānū de lino uel subtili binda leuiter inoluēdo. 2⁹ vo pncipalr utat hac ꝯfectione de qua semp añ cibū distāter per duas horas accipiat vnū frustū uel duo 7 bibat post ipsam cyathū mediuꝫ vini albi subtilis dulcis 7 bene aromatici. 3m pncipale accipiat oi die qnta scartu cū vnū spērū lenitiuarꝫ cū medio scutellino brodij pinguis: 7 post assumptionē eaꝝ immediate cenet. 4m pncipale incipiat accipere de eluario maiori oi mane in aurora qātitatē vnius nucis muscate cū dimidia deglutiēdo ipsuꝫ absqꝫ potu aromatico. Si tñ sitis ifestaret ipsum bibat post ipsum cyathuꝫ mediū aque mellis. Et de hoc eluario iteꝝ paꝝ añ cenā accipiat qtitatē medie nucis muscate 7 de eodē per horā cuꝫ dimidia post cenā deglutiat qtitatē nucis muscate. Et continuet ipsum dieb⁹ cōtinuis. 5m pncipale est q post .x. dies predictos accipiat oi 3a die in aurora coclear vnuꝫ eluarij minoris: 7 ita faciat .x. vicib⁹ accipiēdo de ipso oi tertia die ut dictū est. 7 tardet cibū qtuor horis. 6m pncipale 7 ultimū est q postq ꝯtinuauerit eluariū min⁹ per decē vices: tūc icipiat accipe eluariū tertiū per alios .x. dies trib⁹ vicib⁹ in die accipiēdo ipm hora 7 quātitate qua accipiebat eluariū maius. Hec medicamina sunt administrata ad expurgationē materierū que iā in pectore collecte sunt ne ipse putrescerēt ibi ppter picula supius tacta. Ad laudē dei amen.

Cōsiliuꝫ.104. De sputo sanguis ꝓueniente ex ruptura uene in pectore 7c.

Licet in sputo sanguis dñi Petri de caballis nobilis ciuis ueronēsis plura pticularia sparsim fuerit applicata remedia. nūc egritudinē ipsaꝫ que fuit ampla uenaꝝ pulmonis soluta ꝯtinuitas cū exuberāt nimiū sanguis eductione respiciētia: nūc vo accñtib⁹ ipsam sequētib⁹ appropata: ea tñ pcise scribā que ceteris elegātiora 7 imediatius ad patiētes ꝓuenire ptes pñt. Fiat igit sibi appropatus hic puluis. ℞. trociscoꝝ de karabe 7 de terra sigillata. añ. ʒ. ʒ. mumie boli ar. san. draco. añ. ℈. ʒ. gūmi arabici dragagāti torrefacti. añ. ℈. j. aque portulace plātaginis. añ. ℥. j. misce. in die accipiat hoc bis sparsiꝫ qn admistrabit ei hoc iulep. ℞. aque portulace plātagis buglosse. añ. ℥. iiij. trocis. de terra sigil. 7 de karabe. añ. ʒ. j. boli ar. ʒ. ij. bulliāt sil modicū: deinde colent 7 colature addant mīue citonioꝝ. ℥. iiij. deinde clarificet. Cōtinue fere tenebit in ore loch istud. ℞. dyadragāti frigidi. ℥. iij. karabe. ʒ. j. ʒ. ꝯsolide mi. poligonie. añ. ℈. ij. gūmi arabi. dragagāti torrefactoꝝ. añ. ʒ. j. amili. ʒ. iij. terre sigil. ʒ. ij. syrupi vio. 7 de myrto. añ. qtū sufficit ad formā loch. Appente eniꝫ fixione māeruꝫ corruptaꝝ in pectore addita fuit loch mucillago psilij 7 utat eo. Post iteꝝ emanāte sanguine pectori toti añ 7 post fuit applicatū hoc epithima. ℞. aque nenufa. lib. ʒ. aque acetose lib. j. aceti citonioꝝ. ℥. iij. cāphore. ʒ. ʒ. boli ar. ʒ. j. ʒ. sandal. amboꝝ spodij. añ. ℈. ij. croci. ʒ. ʒ. In hoc pānis lineis madefactis 7 expssis instāte forti sanguis eductione iuuamētū fere ilico inuētuꝫ est. Post hec aūt ad vtutē subleuādā: 7 ad ppriā egritudinē intēdēdo factū sibi fuit hoc eluariuꝫ. ℞. pulpe caponis cocti in aq extīctiōis calibis cū dragagāti: 7 gūmi arabi. lib. ʒ. coralloꝝ al. 7 rub. dragagāti 7 gūmi arab. torrefactoꝝ. añ. ʒ. j. ʒ. boli ar. karabe terre sigil. mumie lapidis ematitis. añ. ʒ. j. seis portulace 7 plātagis. añ. ʒ. iij. amigdalaꝝ dul. lotarū cum vino citonioꝝ. ℥. iij. iniubaꝝ sebestē sil lotaꝝ. añ. ʒ. j. spērum eluarij regū. ʒ. ij. dragagāti frigidi. ℥. iiij. çuccari al. 7 çuccari cādi. añ. lib. iij. ʒ. coquat çuccaꝝ cum aq decoctionis pulli 7 ceteris additis fiat confectio solida. In cibis enim lactis semp utat hoc puluē. ℞. karabe dragagāti gūmi arab. amili glutinis piscium. añ. quātum vis 7 sufficit. Clisteria 7 suppositoria 7 regimina in rebus nō naturalibus per astātes explicabunt. Ad laudem dei amen 7c.

Consilium.105. De ptisi breue 7c.

Sputum huius generose iuuencule: qꝛ pmixtū est ex sāguine 7 sanie cui fetoꝛ aliqs associat: qd etiā sputū emittit cū tussi molesta: ꝯiunctū etiam descēsui fere ꝯtinuo māeruꝫ a capite pticipātiū salsedine 7 acuitate: 7 febris etiā ꝯtinuo affligēs ipsam cuꝫ extenuatione toti⁹ corporis cū immoderata vigilia. Et qꝛ hec egritudo ɓm ptē successit retētioni: aut indebite euacuationi mēstrualiū māerū. Et iteꝝ qꝛ ɓm magnā ptē 7 qꝛ egrotās est ꝯditionata ꝯditione qrundā pticulariū ꝑparādi ipsam ad ptisim: faciūt hec oīa me paꝝ hesitare: imo assertiue credē q hec mulier iam est effecta ptisica: 7 forte trāsiuit pncipiū: 7 est in augmēto ptisis: si uera sunt ea que mihi narrata fuerūt. Et ideo ex predictoꝝ fundamēto nedū q de sanitate ei⁹ futura ꝯfidam: imo indubitāter de morte eius nō multū distāte sperādum est magis q de vita. Propter qd multiplicare sermonē in describēdo plurima remedia que sibi opportuna essent mihi visum est eē superfluū. Etiā qꝛ ipsa ptractat a doctorib⁹ grauissimis oi diligētia opportuna gubernātib⁹ eam. Tñ rogamine mot⁹ qnque rememorabo remedia: que oībus dispōnib⁹ 7 accñtib⁹ eius sunt ꝯueniētia. Primuꝫ est çuccaꝝ rosaceū recens cuius usus ulceri tussi 7 febri: 7 reliqs ꝯueniēs est accñtib⁹. 2m est loch de cancris fluuialibus diligēter ꝑpatis: imo iuscula facta ex eis essent sibi ꝯuenientia. 3m est administratio lactis asinini: 7 pprie accepti ab aiali nutrito plātis appropatis: ut corrigiola bursa pastoris folijs piroꝝ pomorum rubi 7 silibus. 4m est administratio syrupi rob. 7 syrupi de papauē recētiū cū aq lactis acetosi 7 çuccaro albo. 5m est admistratio dyapruno per duas horas post cenā cū aq distillationis passu. nigraꝝ bñ ablutaꝝ. itercipit enim fluxū: ꝓuocat sōnū: 7 effic sputū facile. Ad laudē dei amen.

Cōsiliuꝫ.106. De ptisi in quadā muliere. Diuidit aūt Cōsim in duas sectiones

Sectio prima continens vnum capitulum.

De causis 7 signis ptisis.

Dispositionē maximi terroris 7 prauoꝝ accñtium: nup mihi obtulit labilis humana conditio. Etenim nobilis 7 honestissima dña laborat dispōne ꝑparante ipsam ad ptisim quā difficile erit ipsam euadē. Et fortassis rōnabilius est ipsam incidisse: ut paulopost declarabit 7c. Est enim mulier hec in etate ꝯsistente ꝓuilegiata ꝯditionibus ipsam ad ptisim maxime iclinātibus. Cū etate enim iā predicta mulier macerrima est: macie qdē augmētū cholē ꝯite

magna q̃ siccitatẽ a melãcholia uel ab alia cã pueniente. ¶ 2° vo in facie sua color est ad squaliditatẽ ex citrinitate albedine & remissa rubedine cõmixtis. ¶ 3° vo pncipalr oculos hẽt ɔcauos: nõ qdem a gñatione: sed defectu nutrimẽti orbitarũ & substãtie oculi ɔntes. ¶ 4° tẽpora depasta sunt. i. nutrimẽto puata pp̃ter qd ɔsumpta est. ¶ 5° cutis frontis eius tensa est cum asperitate in eius superficie percepta. ¶ 6° collum eius longum est & gracile. ¶ 7° tota capitis pars acuitate caliditatis calida percipitur notabilr. ¶ 8° a capite eius mãe defluunt acute mordicatiue & excoriatiue: cuius signũ est oris siccitas cũ eius aspitate: frequẽs ptium oris mordicatio & excoriatio: que oia attestant̃ iudicio materiei acute. ¶ 9° sitis immoderata. ¶ 10° est anhelitus difficultas & ɔstrictio. ¶ 11m salsedo in eius sputo pcepta. ¶ 12m est emissio sputi ptib° sanguineis qbusdã aliqñ commixti. ¶ 13m pectoris angustia a dñia positionis añ & retro percepta. ¶ 14m signũ oium ptium pectoris excarnata & marasmodea dispositio. ¶ 15m signũ spatularũ eminentia ad exteriora. ¶ 16m signũ crura eius sunt lõga & gracilia. ¶ 17m signũ orthomie spẽs indeficiẽs. ¶ 18m signũ catarri çantis dispõnis augmẽtum: & pp̃rie post somnũ factũ. ¶ 19m signũ strictura riçe indeficiẽs. ¶ Hec & plura ɔsilia signa que eis adduci possent videnẽ ondere dispõnẽ que oino preparat ad ptisim: aut iã effecerit eã: q̃rum plurima colligunt̃ x° tertij. cap̃ de preparatis ad ptisim. & 3° cõtinẽtis per pcessum magnũ: & ptim interiorũ qnto sermone plixo. ¶ Et arguit̃ ab illa rõne piter: qm̃ oia illa signa sufficiẽter preparationem ad ptisim demõstrare põt: que signt apparatũ corporũ ex pte habitudinis cõplonis dñij materierũ & ɔtinui defluxus earũ ad ptes pulmonis: que pp̃ter sui mollitiem ulcerationi ualde disposite sunt: sed oia predicta signa oino demõstrant ista qnque. ergo sequit̃ q̃ demõstrãt ptisim: aut pñte: aut pnũtiant futurã. ɔñtia necia est: eo q2 ad cãs effect° necio productiuas necio sequit̃ effectus: & maior est nota ɔsideranti: & minor deduci põt inducẽdo ex singulis ptibus eius. qd facẽ nõ curaui breuitatẽ diligẽs. Et si bñ ɔsideras de numero harũ rõnum quedã satis sufficiẽter pbãt. Et pp̃e q2 hec mulier ɔstituta est in pte etatis preparãtis ad ptisim inter alias ptes. s. iter. 18. & 35. sue etatis annos. Et sunt smones magni Hyppocratis affo2 6a. Ptisis fit maxime in annis a 18. ad. 35m. eo q2 in tali etatis pte inuenit̃ dñium & multitudo materierũ acutarũ nãliter & accñtaliter. ¶ Et adhuc ulterius: qm̃ cerebri huius dñe dispõ nõ solum a tẽpore uerum a gñatione adeo mala ɔcta est: q̃re arguit pncipia generationis preparãtia ad illud. Sed rõnabile est ubi principia generationis sunt mala: ibi necio assignari debẽ debilitatẽ vtutis. ergo tã ex pte materierũ q̃ ex parte cõplexionis & virtutis. hec mulier ad ptisim omnino est disposita aut molestatur. ¶ Est aũt cã malis catarri sui acuta: q2 salsa: & lz salsedinis cãe tres pncipalr a sapiẽtibus assignent̃. ¶ Prima q̃ salsum fieri põt flegma pp̃ter putrefactionẽ in ipso accensam. ¶ 2° pp̃ter adustionẽ eius. ¶ 3° pp̃ter pmixtionem ptium aquearũ pluriũ cum mã cholerica pauca. Ideo fortassis salsedo in hac dñã assignari põt a duplici pueniſſe cã. s. a putrefactione & pmixtione ipsius cũ cholera: & pñt hi sermones colligi fm ptem. pma pmi. cap̃ de humoribus in fine ibi. Oẽs salsedinis cãe. ¶ Quod vo salsedo in flegmate isto acqsita sit ex putredine ipsius: appet pp̃ter febrem que nunq̃ deficit in ea: acuitatẽ aũt eius oñdit vniuersa cõplexio & habitudo cholerica: & epar magnifice calidũ & siccum: & oris amaritudo cum siccitate: & sitis multitudo & relique passiones a cholera puenĩetes que oẽs in ea inueniuntur. ¶ At vo itez ɔtinuitatẽ febris eius declarat pñtia multitudinis materierũ que ɔgeste sunt in pectore eius: siue faciãt ibi apostema siue fecerint: siue oppilãdo ibidẽ sint fixe que extraneate a calore pter nãm sui multitudine & ppinqtate ad cor ɔtinuã faciunt febrẽ: exacerbantem tñ de tertio in 3m magis: & hoc est pp̃rium signũ ad itelligẽdum flegma istud fuiſſe factũ acutum magis ex pmixtione cholẽ cũ flegmate q̃ per solã putrefactionẽ ipsi° flegmatis. Tales enim a sapiẽtibus specificant̃ febres q̃lis est earũ reuolutio poxismatica uel exacerbatiua. sed hec febris exacerbat de tertio in tertiũ. igit̃ appropriãda est motui cholẽ. Ex quo correlarie cõcludit̃ q̃ hec dña ɔtinue febrit febre paroxismali de cholera. ¶ Contra. q2 febris hui° dñe fuit & est plixa satis: sed repugnat rõni formali febriũ cholericarũ cuiuscũq3 spẽi existant ipsas esse plixas. igit̃ febris in hac dña nõ põt esse cõtinua cholerica. pbat̃ ɔñtia: q2 ɔtinua cholerica ois breuior est q̃libet iterpolata cholerica alijs parib°: sed iterpolate cholerice piodus terminat in q̃tuordecim dieb°: g̃ cõtinua cholerica terminabit saltẽ in fine pme septimane: minor superi° assumpta legit̃ a Gal. affo2 2a. cõmẽto illi°. Tertiana vo in septẽ piodis &c. dixit enim Cõmẽtator versus finẽ cõmenti q̃ quãtũ facit interpolata cholerica in septẽ piodis: uel in q̃tuordecim dieb°: tãtum facit cõtinua cholerica in vna septimana. q̃re &c. ¶ Huic motiuo & alijs ɔsilibus dicẽdum est: q̃ sermones iam pdicti de piodis illarũ febriũ uerificant̃ de illis febrib° simplicibus. i. pẽdentibus a mã excludẽte cõmixtionem sui cum altera: sicut de tertianis notis: aut simplicibus distinctis contra cõpositas & cõplicatas. ¶ Dico igit̃ q̃ febris in hac muliere est cõtinua cholerica que plixa adeo fit in ea tãtum quãtũ successiua materierũ deriuatio & cõgregatio in corpore repitur. cũ g̃ aliquãta materiei portio in pectore cõgregata est: & putrescit: illa facit vnã continuã cholericã vnico poxismo plures exacerbationes hñtẽ: sed tpe putredinis huius alia mã paulatim defluẽs congregat̃: que postea putret: igit̃ faciet alterã febrem succedentem precedẽtis. q̃re cõtinuo febribit febribus eiusdẽ spẽi: pp̃ter qd sophista diceret q̃ hec mulier febrit pluribus febrib° cõtinuis cholericis & nõ vnica solũ. ¶ Posses aũt si uelles defendere pbabilr aliquẽ febrire posse vna febre cõtinua cholerica durante vno & duob° uel tribus mẽsibus duplr imaginãdo. pmo q2 assignata vna portione materiei in vna determinata minera cõtingit accẽdi vnã ptem que faciet vnã exacerbationẽ ɔtinue: & pp̃ter ethereogeneitatem materiei hãc mãm nõ posse trãsire in ɔiunctã in septẽ exacerbationibus & in plurib° fm maiorẽ & minorẽ ptium materiei diuersitatẽ in modo substãtie. ¶ Amplius subtilr imaginari potes: q̃ in determinata minera repit̃ vna quãtitas cholẽ cuius vna ps putrẽs trãsiuerit in cinericiũ: qd nõ est ampli° uehiculum febris: & sic scda ps & tertia ps: & de alijs. Et q̃ interim ad predictã minerã noua alia deueniẽs defluat materia: aut a mala cõplexione derelicta in pte ubi putruit pma mã attrahat 2a mã: quarũ quelibet siue defluẽs siue attracta alteri° exacerbationis sit effectiua cã: patet q̃ hec febris nõ solũ mẽsibus & annis: sed toto tpe vite hoĩs durare poterit. Et tu ɔsidera. nõ solum enim iuuenilis sed senilis intellectus talia ɔcedere debet. ¶ Ad Gal. aũt & ad alios auctores dicẽdũ: q̃ cũ assignauerũt terminũ cholerice ɔtinue esse subduplũ uel minorẽ termino interpolate intellexerunt de febrib° coiter inuẽtis & uerificabilib° a posteriori. Cum hoc tñ stãt ea que dicta sunt uera. ¶ Mirabile aũt videt̃: q̃ hec dña pauca aut fere nulla tussi molestat̃: nisi interpolate: & leuiter satis: sed iã cõcessum est ipsam incidisse ptisim: aut ad eãdẽ preparatã esse pp̃ter cõtinuũ occursum mãerum a capite: sed stãte ɔgregatione mãerum in pectore fixũ & continuum erit nocumẽtum g̃ necium est ipsam debere hẽre tussim q̃si cõtinuã. patet ɔñtia: q2 stãte pñtia cãe pductiue effect°: & sufficiẽter necesse est assignare effectũ. ¶ Cũ ergo cã est fixa: tussis debebit esse fixa. patet ɔñtia: q2 aliũ modũ expellendi mãs in pectore cõgregatas uel ingeniũ non habet virtus: nisi tussi: eo q2 tussis est motus pectoris & ptium eius ad expellẽdũ cãm uel nocumẽtum in pectore inuẽtum. x° tertij. tractatu 3°. ppositione prima. ¶ Hoc motiuũ subtilr satis videt̃ infestare. Et ideo ad ipsum dicẽdũ est ad formam respõdẽdo q̃ stãte ptisi: aut altera cõsili sibi dispositione con-

tinue fixū est nocumentū in pectore: ꝛ negāda est illa ꝯñtia. Ideo premisse nō sufficiēter cōcludūt: cōtingit ei nocumentum in pectore fixū esse paucū ꝛ causam mālem ipsius ꝓductiuā iterum esse paucā: ꝓpter qḋ nō oportebit iterum fieri tussim: ad expulsionē illius: māe enim pauce aut a vtute rectificant̄: aut insensibilr̄ expellunt̄: aut a pectore per vias inferiores diuertunt̄: ut patet xª tertij. cap̄ de crisib⁹ pleuresis. q̄re ratio illa que ualde fortis apparebat nihil cōcludit. ❡ Modus aūt quo saluare potes piodicā reuolutionē ꝛ leuioris tussis ad magnā est ꝙ sicut periodice uel alternatim māe maioris uel minoris q̄titatis a capite effundūtur ad pectus: ꝛ conuenienter deterioris qualitatis. Ita periodice reuoluitur tussis de intensa ad remissam: ꝛ econuerso.

Ex quarū oīum fundamēto plura ꝓbleumata solui possunt. ❡ Primū propter qḋ est ꝙ ptisici qn̄qꝫ q̄tuoꝛ qnque uel sex dieb⁹ nihil tussiūt. Dicēduꝫ est ꝙ ꝯtingit aliqū in pectore paucā ualde reperiri mām: aut qꝛ resoluta fuit: aut qꝛ a pectore trāspirata per alias vias: aut qꝛ per precedētes tusses sufficiēter expurgata fuit: tunc ergo deficit ꝛ minorat̄ tussis: supueniēte v̄o noue materiei defluxu: aut noua mā ad pectus attracta: aut ibidē cōgesta ꝓpter debilitatē: oportet de necessitate nouiter subsequi tussim. ❡ 2ᵐ ꝓbleuma. quare est ꝙ qbusdam ptisicis: qn̄qꝫ videt̄ defecisse febris? Soluit̄ ex p̄dictis. ❡ 3ᵐ ꝓbleuma: q̄re est ꝙ ptisici frequēter nulla: aut leuissima anbelitus difficultate molestant̄? Soluit̄ qꝛ qn̄ cānales pulmonis ꝛ orificia eius sufficiēter expurgata fuerūt sicut frequēter fit ab eluarijs ꝛ loch in ore retētis: tūc libē aer ispirari pōt: ꝛ fumi putridi uel alteri expirari: sed ex suffi̇ciēti ispiratione ꝛ respiratione cōplet̄ anbelit⁹: eo qꝛ est mot⁹ ex diastole ꝛ sistole ptiū pectoris cōpositus. ergo ꝛc̄. ❡ 4ᵐ ꝓbleuma: q̄re ptisici quādoqꝫ nullū dolorē grauatiuum uel pūgitiuū in pectore sentiūt? Soluit̄ ꝙ ꝯtigit ꝓpter mūdificationē materierū que faciebāt dolorem pūgitiuū ꝛ extēsiuū uel mordicatiuū. Et iteruꝫ: qꝛ mūdificatis materieb⁹ remittit̄ sp̄es male cōplexionis que in pectore intēsa erat. ergo in ptisicis qn̄qꝫ nullus ꝑcipit̄ doloꝛ. patet ꝯñtia: qꝛ ibi remittit̄ mala cōplexio ꝛ solutio ꝯtinuitatis que sunt due ꝑcipue cause effectiue doloris: ut colligit̄ 2º tegni ibi. Dolores v̄o ſm quecūqꝫ locū incūbunt: aut solutā cōtinuitatē: aut subitā alteratione ostendunt. Et plura alia ꝓbleumata ex hoc fundamēto solui possunt in hac mā: que ꝓpter breuitatem dimittunt̄.

Est aūt ulteri⁹ in hac mā cōtēplāduꝫ subtilius: ꝙ mā catarriçās a capite ad pectus qn̄qꝫ descēdit per occultas vias ꝛ paulatiue: ita ꝙ in eius cognitionem a posteriori ꝑuenire difficillimū est: ut si mā descēderet a cerebro per poros aliquoꝝ de septem paribus neruoꝝ orientiū ab eo. ❡ Aut si eadē descenderet per poros musculoꝝ gule trāslata a v̄tute ad illos musculos per ꝯcauitatē uenaꝝ paruarum que ramificant̄ a uenis panniculoꝝ ꝛ medullaris substātie cerebri. ❡ 3º iterū si cōtingeret eādem mām descēdere per uenas ꝛ arterias minores: patet ꝙ cognitio vniuscuiusqꝫ hoꝝ trium modoꝝ catarriçādi materierū ad inferiora ualde difficillima est: tū ne in sciētia defectus apponi possit: dicēdum ꝙ adhuc in cognitione hoꝝ trium modorum catarri ꝑuenire possumus per signa sumpta a lesione oꝑationū que ꝓducunt̄: aut ꝓduci debent a neruis predictis: eo qꝛ terminus discretiuus egritudinum est sensibilis oꝑationuꝫ lesio. 2º tegni. ❡ Igit̄ appet ꝙ si mā descēdat per neruos orientes a 5º uel 4º pari neruoꝝ necīo euenit nocumētū in oꝑatione gustatiua uel auditiua: eo qꝛ gust⁹ in q̄rto: audit⁹ v̄o in q̄nto pari neruoꝝ fundat̄. ꝓma ꝓmi. doc. 5ª. summa ꝛ cap̄ tertijs. ❡ Et pisormiter dicēdū ꝙ per lesionē ꝑuenietem in oꝑatione motiua arguimus mām occulte descēdere per posteriorē ꝑtem cerebri a qua plurimi oriunt̄ nerui motus sicut ab anteriori ꝑte plurimi oriunt̄ nerui sensus ꝙ motus. ꝓma ꝓmi. cap̄ de mēbris colligendū. ❡ Similiter etiam si 2ª sp̄es catarri que ꝑuenit per occultū descensum māerū per musculos colli ꝛ gule facilius cognosci pōt: eo qꝛ si mā descēdit iplendo poros: aut faciet ibi oppilationē: aut tumorē: aut dolorē. Et ex hoc correlarie habet̄ modus soluēdi ꝓbleumata ꝓpter qḋ ꝑsepe hoībus: ꝛ adhuc sanis supuenit tēsio ꝛ doloꝛ in ꝑtib⁹ gule ꝛ colli: ꝛ dicūt hoīes se esse inchordatos. Solutio illius habet̄ ex ꝓmissis. ❡ Adhuc ꝛ 3º sp̄es tertia catarri ꝓmissi cognosci pōt: eo qꝛ materia per uenas descēdit necīo eas extēsiores: ꝛ rubicūdiores aut altero colore coloratas magna efficit ſm sp̄em materierum que per p̄dictas uenas descēdūt. ❡ Si aūt mā descenderit per arterias adhuc facilius cognoscit̄: ꝛ si mā fuerit calida de necessitate in pulsu arteriarū addit̄ magnitudo: aut uelocitas: aut frequētia: aut oīa alia. ❡ Et ꝯsilr̄ si materia per arterias descēdēs fuerit frigida accidēt i pulsu ꝯrie predicte: qꝛ ad mām frigidā sequit̄ oppilatio: sed ad oppilationē necīo intēdit̄ caliditas ꝓpter ꝓhibitā euētationē. igit̄ ꝛc̄. Quare colligēdū est ꝙ utraqꝫ sp̄es materierū occulte catarriçātium ad pect⁹ cognosci pōt. ❡ Si aūt māe nō paulatiue sed impetuose defluēt ad pect⁹: tūc erit 2ª sp̄es catarri per defluxū noīata. ubi ꝓma sp̄es reumatismus uel stillicidiū denoīari debet: tūc patet ꝙ in istius cognitionē est facile ꝑuenire: eo qꝛ multa mā: ꝛ subito defluens seipsam facile manifestat. ❡ Aut ꝓpter dolorē extēsiuū grauatiuuꝫ mordicatiuuꝫ pūgitiuū frāgitiuū: aut alterū qui seqtur ad ipāꝫ ❡ Aut ꝓpter subitā alterationē uel ꝑmutationē cōplexionis quā efficit in loco. ❡ Ex qbus oībus appet ꝛ in cognitionē catarri huius ꝺñe ꝑuenire possumus per signa nunc dicta ꝛ per alia. XIX. supius tacta que ipsam preparataꝫ ad ptisim: aut eam ab ea captā facile ꝓñūtiare possunt. Unde ex premissis apparet ꝙ oportet festināter incedere ad regimen huius dispōnis siue inceperit siue ꝑncipio sui propinqua sit regimen eius ordināndo: ut nunc sequitur.

Sectio 2ª Cōtinens duas summas.

❡ De inuentione ingenij curatiui predicte dispositionis.

Quoniā aūt p̄dicta dispositio difficillima est: ideo regimen ei⁹ accurate multū inestigāduꝫ est. Primū itaqꝫ ordināndū est regimen eius ex ꝑte sex rerū non nāliuꝫ: qḋ ꝯueniat eidē tā preseruādo ipsum a deteriori lapsu: ꝙ in curādo lapsum qui iā acciderit. Scd̄o v̄o ꝑncipalr̄ ponēdus est modus curationis intētionū: ꝛ instrorū ei ꝯueniētium. ❡ Primū aūt regimē in sex diuidit̄ ꝑtes ſm numerū sex rerum nō nāliū. ❡ 2ᵐ v̄o regimē in octo ꝑtiet̄ ꝑtes ſm numerū octo intētionū que necessarie sunt in cura predictarum dispositionum: ut uarijs uoluminibus hincinde ab auctoribus accipi potest.

Sūma prima continens capitula sex. ❡ De regimine ꝑ sex res nō nāles.

❡ De regimine huius dispositionis per aeris electionem ꝛ annexorum ei. Cap̄. I.

Considerādo circa dispōnē p̄dictam tā ex fundamēto māerū efficiētium ipsam que calide sunt ꝛ acute ꝯtēplādo etiā ex ꝑte febris ideficiētis apparet ꝙ regimē ex ꝑte oīuꝫ rerū nō nālium inclinari debet ad infrigidāduꝫ ꝛ humectādum. ❡ Ergo aer ciuitatis loci ꝛ camē in qbus morā ꝯbit notabiliter sit frigidus ꝛ humidus aspectū hn̄s septētrionalē: uel ꝑtiꝫ septētrionalē ꝛ ꝑtim orietalē: ꝛ posit⁹ sit penes decursum aq̄rū. ❡ Aut saltē in camera ei⁹ sepe fiat sparsio uel irroratio ex aq̄ frigida: aut ex aq̄ violarū nenufaris lactuce angurie cucumeris cucurbite portulace: si nō timet expēsaꝫ. ❡ Aut saltem in camera ipsius sepesternant̄ folia violarum nenufaris vitis quercus pomoꝝ ꝛ plantarum frigidarū. ❡ Aut q̄rto preparet̄ domus ad flatū uēti septētrionalis uel orientalis: aut suffumiget̄ domus cum trocis. de violis: aut cum puluere nenufa. seminum lactuce portulace ꝛ similium.

❡ Et de annexis est ut nō teneat caput eius ualde cooptū

pānis uel pellibus ualde calidis ⁊ ponderosis: ne vigorata in capite caliditate accidentali uel nāli magna fiat materierū attractio: q̄ earum digestio uel resolutio ⁊c̄.

¶ De regimine ei⁹ per admistrationē mot⁹ ⁊ qetis. Cap. II.

De motu aūt dicēdū q̄ motus uel exercitiū nullū est ei ɔueniēs: ⁊ p̄p̄e stāie plenitudine toti⁹ capitis. Et adhuc post euacuationes nō bonū ipsam exercitari: eo q̄ in talib⁹ corporibus materierū eradicatio totalis: aut impossibilis est: aut difficillima ꝑpter debilitatē virtutis. Cū ergo motus mās ponat in fluxu ⁊ mās mote facilius trāseāt ad debilia q̄ fortia mēbra. Ideo melius est ei qescere q̄ moueri: qes enim efficit ut calor nālis meliori applicatione ad mās digerendas applicet: quare in plurimo sui regiminis adherere debet qeti ⁊ nullo modo motui: aut ualde paucissimo.

¶ De regimine ei⁹ per inanitionē ⁊ repletionē. Cap. III.

Si mulier etiā sūmope caueat sibi a multa ciborū assumptione in quātitate ɔtinua. s. multū ꝑ singula cibatione accipiēdo cibū: ⁊ in quātitate discreta ꝑsepe uel pluries in die comedēdo. ¶ Mēsura cibi itaq̄ꝫ talis existat: q̄ nullā in stōcho grauitatē uel tēsionē efficiat sicut mēsura pot⁹ ɔueniens est: ut in stōcho nō fluctuet uel supascēdat: deterior eni ciboꝝ est: si stōchi grauitatē efficiat: sic deterior pot⁹ est qui in stōcho natat ⁊ fluctuat. 3ª ꝑmi. cap. de regimine per cibū ⁊ potum.

¶ Silr caueat 2ᵐ assumere cibū: nisi ꝑmus bn̄ fuerit digestus ⁊ nūq̄ comedat nisi cū ꝑntia ueri ⁊ nō mēdosi appetitus: nec etiā vnq̄ cibū deglutiat sine masticatione cōgrua: q̄ eni odit vitā suā cibū deglutiat absq̄ꝫ masticatiōe ɔueniēti 3ª ꝑmi. ubi supra. ¶ Pariformiter etiā itēdat ad expulsionē suꝑfluitatū coiuꝫ in itestinis iuētaꝝ uel stōcho. Si enim repletionē in stōcho ꝑcepit ita lōgo tp̄e a cibo abstineat: ut per ipsaꝫ abstinētiā ꝑ eius repletio digerat aut corrigatur. ¶ Neq̄ꝫ eni in hac dispōne ɔueniēs est uomit⁹: ꝑpterea q̄ ꝑpter sui agitationē suspect⁹ ad rupturā uenaꝝ in pectore: ꝑpter magnā debilitatē in eo iā factā a materieb⁹ ibi retētis Et colligunt hi s̄mones 4ª ꝑmi. cap. de uomitu. ¶ Si aūt nō sufficiēter per abstinētiā corrigi possent mās suꝑflue in stomacho retēte: tūc itēdat ad eductionē eaꝝ accipiēdo. ℈. j. pul. folliculoꝝ senecū violis ⁊ macis. aā. ℥. iiij. ¶ Aut saltē accipiēdo semissuꝫ vnū cassiefi. ɔtrite: cui⁹ humiditatē lābēdo deglutiat abiectis corticib⁹ ⁊ seminibus ⁊ sunt remedia duo efficacia. ¶ Si vō fecales mās iduratas in istinis educi oportēt tūc ꝑter duo remedia iā ꝑtacta admistret eidem hoc clistē. ℞. decoctiōis maluaꝝ blete violaꝝ uolubilis minoris. aā. in aq̄ coctaꝝ. lib. j. olei viol. olei de sisamo. aā. ℥. j. ß. butyri. ℨ. vj. salis gemme. ℈. iiij. aut salis cois. ℨ. j. çuccari ru. cassiefi. aā. ℨ. ß. misce ⁊ admistret in mane hora electa.

¶ De electione somni ⁊ vigilie sibi ɔueniētium. Cap. IIII.

Non est leue scribere: imo difficili⁹ est administrare huic dn̄e uel alteri ɔsili patiēti modū regiminis per vigiliā ⁊ somnū: qm̄ dispō capitis indigeret regimine subtractiuo dormitionis: ut per ipm̄ ɔsumerent mās que in capite ɔgregate sūt: ⁊ cōtinuo gn̄ant. Et ex alio idigeret sōno ad digōnē māꝝ tam capitis q̄ aliaꝝ ꝑtiū. ¶ Et iō ɔ̄dicētib⁹ utriq̄ꝫ intētionib⁹ securior modus est: ut hec mulier dormiat in die nāli horis septē: aut octo cū istis regulis. ¶ Prima q̄ nō igrediat lectū nisi post assūptionē cibi saltē per horā vnā. ¶ 2ª vō q̄ si pōt ɔueniēter dormire nocturno sōno euitet diurnū sōnū. ¶ 3ª q̄ dormiat capite notabilr eleuato: ac si esset semisedēs ¶ 4ª q̄ euitet dormitionē resupinā. ¶ 5ª q̄ caueat dormitionē cuꝫ capite decliui: ⁊ multa reuolutione super latera. ¶ 6ª q̄ oio fugiat dormitionē sup faciē suā ne ꝑpter ipsaꝫ mās catarriçātes a capite iclinent ad palatū oculos ⁊ reliquas ꝑtes: alio vō tp̄e ꝑter mēsurā assignatā ɔueniētius est ei vigilare q̄ magnū tempus in dormiendo occupare.

¶ De regimine eius per accitia anime. Cap. V.

Maximū piculū est hāc mulierē occupari in accītibus aie ꝑpter que mās inflāment mobilitent ⁊ acuant: ꝑpter hec eniꝫ adaugent ipsaꝝ fluxus ⁊ mās etiā multiplicant ꝑpter debilitatē que cōsequit ad resoluōnē: q̄ iracūdia: furor: ⁊ siles aie passiones euitari debēt: neq̄ꝫ etiā occupet in his aie passionibus que spūm in ꝑfundo corporis coartatum detinēt: ut est timor uehemēs tristitia ⁊ silia. Ab ea igit bn̄ sperādum est ⁊ letādū: ⁊ de sue sanitatis acqsitione semp ɔtēplanduꝫ.

¶ De electione ciboꝝ ⁊ potuū ɔuenietium ei. Cap. VI.

In hoc capo diligēti⁹ ⁊ solēnius ɔtēplādū est. Om in eo sustētat regimē curationis vtuti ⁊ medicinalib⁹ intētionib⁹ neciuꝫ. ¶ Itaq̄ꝫ de numero ciboꝝ eligat ab ea panis de simula purissima: quā florē farine laici noiant. Et si panis ei⁹ cōponeret cū aq̄ sublimatiōis farfarelle: aut ɔsolide mi. ualde optimū eēt ei: sit igit bn̄ fermētat⁹ leui coctione absq̄ꝫ cōbustione coct⁹: nihil aut ualde paꝝ salis recipiēs: ⁊ nō sit antiqor etate duoꝝ dierū. ¶ Carnes vō eidē laudabiles eligat: sic pulloꝝ pinguiū iuuēculi vituli castrati ⁊ agni: ⁊ anatuli etiā ⁊ minute aues ꝑdices fasiāculi lepusculi syluestres: ⁊ domestici porci iuuenes ɔueniūt ei. ¶ Carnes vō sāguinē islāmatiuū reponentes dimittant: sic sunt colūbi domestici ⁊ syluestres passeres: ⁊ anseres ⁊ aues palustres uel aq̄tice dimittende sūt. Et mōtane longi ⁊ fortis exercitij ꝑter q̄ caro parlonis auis que iuenit in mōtib⁹ vicētinis: que ɔueniēs eēt ei: ⁊ est auis nigra maior miluo rostrū forte hn̄s ⁊ dētes in palato laudabilis nutrimēti repositiua s̄m ꝑtes oēs. ¶ De piscib⁹ vō ɔueniūt fontales oēs fluuiales: nec vituꝑarē aliqn̄ comestionē anguillaꝝ ⁊ ticaꝝ ꝑpter ifrigidationē ⁊ humectationē ⁊ viscositatē eaꝝ in pauca tn̄ q̄titate: eo q̄ cib⁹ ethicoꝝ ⁊ ptisicoꝝ debet eē ꝑuilegiat⁹ sex ɔditiōib⁹. ¶ Prima est ut sit ifrigidatiuus. ¶ 2ª humectatiuus. ¶ 3ª sit facilis digōnis. ¶ 4ª ut sit sui viscositate calori resoluēti ⁊ exiccāti resistitiu⁹ qd̄ fac in eo viscositas ⁊ glutinositas. ¶ 5ª q̄ nō euacuet a penetratione ɔgrua: quā tn̄ nō tollit sibi viscositas hoꝝ aialiū q̄ nō est multa. ¶ 6ª vō ⁊ ultima q̄ tā substātifice q̄ q̄litatiue sit ꝑdictaꝝ q̄litatū in mēbris repositiu⁹: ⁊ eēt ɔueniēs ut assumat actu fridus: aut saltē leuissime calidus. ¶ Propter qd̄ ɔueniūt ei marsiones temali lucij capedani ⁊ cancri fluuiales: imo cācroꝝ usus s̄m preparationē debitā eidē est ualde ɔueniēs. ¶ De ferculis vō cōueniūt ei plāte oēs que sunt ifrigidatiue ⁊ humectatiue: imo nullū cibariū ei⁹ absq̄ꝫ decoctione ipsaꝝ fieri debet: que sunt sicut lactuca bleta spinachia cucurbita recēs ⁊ sicca olus hyamenuꝫ que coicant intētionē febri ⁊ alijs dispōnib⁹: ⁊ olus bn̄dictū ⁊ bursa pastoris que singularē ꝑprietatē hn̄t in istis glutinatione ifrigidatione ⁊ humectatiōe cū stipticitate suis. ¶ Alie vō plāte calide nitrositatē aut salsedinē hn̄tes dimittant uelut caules napi: ⁊ rapeamare ⁊ ɔsiles. ¶ De leguminib⁹ vō uti pōt riso: ⁊ p̄p̄e decocto cū aq̄ in qua furfures ifusi steterint per diē nālē: accipit enim ab ea humectationē ⁊ ifrigidationeꝫ per quā corrigit ei⁹ caliditas ⁊ vtutē mūdificatiuā ⁊ abstersiuā: que oēs necie sunt in dispōnib⁹ ꝑdictis. ¶ Silr cōpetit ei usus cicerū alboꝝ ⁊ nigroꝝ: lꝫ eniꝫ caliditatē habeāt ⁊ siccitatē in ꝑ gradu. Illa tn̄ ɔueniēter corrigit per decoctionē ⁊ ab aq̄: ⁊ ɔuenit adeo excellēter pulmoni q̄ nihil est qd̄ nutriat pulmonē magis q̄ cicera alba: ⁊ in gn̄e granoꝝ. ꝑpter qd̄ etiā cōueniēs esset ei q̄nq̄ꝫ usus dolicoꝝ ⁊ sunt legumina in marchia taruisina noiata pisa. ¶ Silr etiā ei ɔuenit pānicū ordeū ⁊ pultes ex eo facte: ⁊ cū lacte capno ubi lapides albi fontales extincti fuerit: aut saltē in lacte asinino: qd̄ cōueniētius est ꝑter humanū. xª tertij. finali cap. colligēdū. ¶ De fructib⁹ vō laudant eidē auellane recētes ⁊ sicce ꝑpter cerebrū: que si coquant cū aq̄ mellis ⁊ çuccaro cōdicū cōueniūt antique tussi: ⁊ adiuuāt ad spuēdū. 2° can. in areola mēbroꝝ pectoris. ¶ Et iterū utiles sunt ei amigdale ⁊ grana pini: si stomachus nō fuerit lesus. Et cerasa suis

tēporibus ⁊ pepones ⁊ granata dulcia ⁊ muça ⁊ iuiube ⁊ recentes ficus ⁊ aliqñ sicce: non tñ in multa quantitate. ¶ Cōueniēs est ei etiā caseus absqꝫ sale: antiquus vo nullo modo: ⁊ cibi cū lacte cocti qñqꝫ ꝯueniūt ei. ¶ Butyri vo usum: aut olei oliuaꝝ nullo modo laudo. sed loco eoꝝ utatur oleo de amigdalis dul. aut de nucibꝰ. Pinguia cibaria oīa mihi non placēt ꝑpter aptitudinē inflāmationis eoꝝ: ⁊ qꝛ caput notabilr̄ replent. ¶ De succis vo ⁊ saporibꝰ oīno fugiat aceti usum ⁊ agreste ualde acris ⁊ salite si utat̄ ea sit absqꝫ sale: ⁊ çuccaro ꝯueniēter refracta. Muçoꝝ vo granatoꝝ ⁊ dulciū uel vinuꝫ eoꝝ ꝯueniunt ei: ⁊ succus citrāgulorū cum multo çuccaro. Limones vo qui nō essent multuꝫ salsi sup̄aspersi çuccaro placerēt mihi. ¶ Mellis vo usum ⁊ mellitoꝝ ciboꝝ nō laudo ꝑpter caliditatē ipsius. Si tamē cū pauca ipsius quātitate ꝑparent̄ cibaria eius ualde utile foret: ⁊ eo qꝛ est mūdificator bonus oīum materierū in pectore ⁊ potēter defert ad cor ⁊ penetrare facit. ¶ Salsa vo cibaria oīa ⁊ nāliter ⁊ artificialr̄ oīno deuitet. Et pastilles etiā cibi euitādi sunt: nisi qꝛ bis in septimana comedere pōt tri. ⁊ est cibus de pasta fermētata ⁊ exiccata: quē siculi minutelli nocāt. Et cibꝰ etiā vincētinus de pasta factus quem incole noīant oretos bonus est ei. ¶ De aromatibus vo euitet oīa que maxime calida ⁊ multū eoꝝ usum: nisi spēs dulces ⁊ acutas cōmisceret cū multo puluē violaꝝ aut se. portulace endiuie lactuce aut cicoree dominātium in cōposito ꝑpter qđ ⁊ crocus silr̄ refractus ⁊ frequentia eius usus est ei laudabilis: eo qꝛ est medicina pectori cordi cōfortando ⁊ mundificando cōueniens. Hec de cibis.

De potu aūt eius eligat vinū colore albū substātia tenue dyaphanū uel trāsparens ab oī uaporosa ⁊ fecali p̄te ꝯueniēter enudatū: olfatui sua aromaticitate amenū: sapore dulce: nullo modo pōticū uel bruscū. qđ si nō fuerit fumosum ualde bibat simplex. si aūt ualde fumosuꝫ fuerit: tūc refrāgat̄ cū aqua leuis decoctionis ligritie: aut cū aq̄ virge pastoris buglosse enule uel farfarelle: aut cū aq̄ cisterne ꝑcocta tñ quo potu utat̄ in cibis. Et si nō poterit hēre vinum albū taliter cōditionatum eligat subrubeū ualde ceresoleū uel gaurū noīatum. Reliquo aūt tēpore extra cibos utat̄ aq̄ ordei cum çuccaro cocta clara ⁊ defecata. Et de potu eius ista pertrāseant ⁊c̄.

Summa 2ª Cōtinēs vnū capl̄m de regimine dispositionis huius per medicinalia.

Quoniam p̄dicta dispositio complicata est ex discrasia cerebri ad caliditatē ⁊ siccitatē eleuata ⁊ ex dispositione pectoris sibi ꝯsimili: ⁊ ex tertia que est preparatio ad ptisim aut in ꝑncipio eius exn̄s. Ideo apparet ꝙ oīa instra medicinalia cōponi debent ex his que virtutē hn̄t capiti ⁊ pectori ꝯueniētem: que etiā sint refrangētia febris indeficiētis a qua molestat̄. ¶ Itaqꝫ regimen huius dispositiōis nō nisi magno rōnis scrutinio ⁊ diligēti studio scribi pōt. Et adhuc cum maiori solertia applicari. ¶ Propter qđ ipsius regimē visum est mihi colligē in octo intētiones. ¶ Quarum ꝑma erit de modis euacuādi materias partialibus euacuationibus. ¶ Scđa vo conabit̄ diuertere materias ad viliora loca. ¶ Tertia vo regimen digestionis enuntiabit. ¶ Quarta vo intētio conabit̄ cum appropriatis rectificare malā cōplexionem capitis ⁊ cōfortare ipsum. ¶ Quinta vo intētio docebit modum mundificandi pulmonem ⁊ pectus a materiebus ibi ꝯtentis. ¶ Sexta vo intentio canones ⁊ instrumēta intercipiendi fluxum a capite declarabit. ¶ Septima vo intentio conabitur enuntiare medicinas pectoris confortatiuas. ¶ Octaua vo intētio describet instra quedā ꝯrantia febri ⁊ restaurātia ⁊ piguedinem acgrere faciētia ꝺm ꝙ a sapiētibus acceptum inuenit̄. Et nō mireris si nō insteti in hac mā ad euacuationes eradicatiuas: qm̄ scio qꝛ illud est impossibile nisi per partiales ⁊ leues euacuationes qñqꝫ ⁊ raro administratas: ut subsequit̄ omnia declarando ⁊c̄.

Prima itaqꝫ intētio multis instrīs cōpleri pōt. Circa quā tñ nō multū insistā: eo qꝛ tales euacuationes ꝑmitti solite sunt in ꝑnꝰ uł̄i magis egritudinū ꝙ in augmēto eaꝝ: qđ credo iā incepisse: imo aliqs eaꝝ in uł̄i statu: sicut defluxū a capite iā credo ꝑuenisse. ¶ Minorātaūt p̄dictas mās. ꝑ clisteria supius tacta in intētione regiminis de inanitione ⁊ repletione. ¶ Itē medicamē hoc qđ semel in septimana exhiberi pōt. ℞. cassiesi. de cāna extracte cum aq̄ farfare capil. ue. aut portulace. ℥. j. reubari electi. ʒ. ß. squināti. ℈. v. misce. ¶ Aliud ⁊ faciliꝰ illo est hoc. ℞. aloes ablutí ⁊ preparati in succo endi. ʒ. j. reupōtici electi. ℈. j. violaruꝫ floꝝ nenufaris añ. ℈. iij. misce ⁊ fiāt ex eis pillule: de qbus accipiat aliqñ duas in aurora. ¶ 3ᵐ vo sil'e est hoc. ℞. pillularuꝫ assaiaret. ʒ. ß. dyagridij. ℈. vj. reformēt̄ pill'e cum succo ro. de oi. ʒ. vj. Et accipiatur ex eis vna bis in septimana per duas horas post cenā: ⁊ nō mireris ꝙ in tali dispōne posuerim dyagridiū: qm̄ ipsum ⁊ scamonea etiā que est mater eiꝰ ponit̄ in intētionibꝰ ⁊ instrīs euacuādi mās calidas a capite cū attrahat eas: ⁊ etiā qꝛ qñ medicine tales pigre sunt ⁊ in opando tarde solēt ꝑpter multā morā uehemētius calefacere ꝙ oportet. vñ ⁊ scamonea eis addita uelocitās purgationē eaꝝ ꝓhibet nocumētuꝫ caliditatis: ⁊ silr̄ dyagridiū ⁊ adhuc melius. Et sunt sermones ꝑncipis ꝑma tertij. tractatu ⁊ caꝑ allegatis dū dicit. Et fortasse usus scamonee cū aloeticis administrat̄ ꝑpter purgationem ipsius cerebri ⁊ stomachi: si egritudo stomachi est cū coitate ꝓhibet eaꝝ calefactionē supfluam: supple ꝯueniētem ꝑpter supfluitatem more ipsarum. Et excitat eas abbreuiatas a cōplemēto purgationis: eo ꝙ iuuat ad purgādum. Et uoluit dicere id qđ premissum est. s. ꝙ facit eas uelocius opari: ⁊ aufert ab eis caliditatē quam cerebrū acquirit ꝑpter lōgam morā earū: ⁊ hequidem pillule sunt solutiuum facile ⁊ securum: ut preallegato caꝑ colligit̄ ibi. ¶ Solutiua vo facilia ad purgāduꝫ caput sunt assaiaret. ¶ Preter has aūt medicinas nonnulle etiā iuuamenti nō minoris a sapiētibus posite sunt in dispositionibꝰ capitis cōplicatis cū febre ⁊ sine febre: que oēs securissime sunt: ut colligēdum est a ꝑncipe preallegato loco ubi dixit. Decoctio vo prunoꝝ ⁊ mirabolanoꝝ: supple citrinoꝝ ⁊ fumi terre: ⁊ syrupus de fructibus ⁊ syrupus violatus ⁊ decoctio cassiefistule: ⁊ que sunt illis silia. etiā fortia cū scamonea ⁊ reliqs. s. medicinis educētibus cholerā. s. cum reubarbaro ⁊c̄. ꝺm dispōnem corporis etatis ⁊ virtutis: ⁊ ꝺm uacuitatem ipsius a febre ⁊ ꝺm essentiā. i. p̄ntiaꝫ febris: ⁊ ꝺm dispōnem v̄tutis ⁊ hoꝝ silium supple pticulariuꝫ ꝯueniētium: oīa supple predicta medicamina cōuenientia sunt humoribus cholericis ⁊ subtilibus: sed materia huiꝰ dispositionis est calida ualde essentialiter ⁊ accidentaliter. igit̄ talia medicamina sunt ei conuenientia. ¶ Neqꝫ in intētione hac de euacuatione minoratiua per flobotomiā videt̄ mihi aliqđ esse tāgend[illegible]: qm̄ marasmodea dispositio corporis ⁊ v̄tutis debilitas hāc euacuationē mihi auferūt. Si aūt nā qñqꝫ sui bn̄ficio aut ars ꝓuocaret leuē sanguinis exitum a naribus videret̄ mihi laudādum ꝯuenienter bis in mēse applicando ipsum leuis quantitas aut adhuc in septimana semel. hec de intentione prima.

Secunda intētio sequit̄. Pro declaratione cuius premittēduꝫ est ꝑmo ꝙ diuersiones a sapientibus diuerse posite: quedam eniꝫ dicunt̄ diuersiones sine euacuatione: quedam vo diuersiones cum euacuatione. Et iterum de numero diuersionū cum euacuatione: alique dicuntur diuersiones cum euacuatione sensibili: ⁊ alique cum euacuatione insensibili facte. ¶ Pro intellectu tn̄ prime ꝯclusionis si sophista cauillare uellet dicenduꝫ est ꝙ nulla pōt esse diuersio sine euacuatione. Oīs enim diuersio fit grā trāsportādi mām que fluit a p̄te ad quā mouetur ad aliā p̄tem uel p̄tes. igit̄ seq̄tur ꝙ a patiēte p̄ticula fiūt euacuationes: uerꝫ qꝛ intellectꝰ sapiētū fuit per diuersionē cum

euacuatione sensibili itelligē māei eductionē ad ex corpus per viā nobis cognitā: aut qz mām sensibilr a corpore abijci videmus. Jō ɔcedēdū est ꝙ alique sunt diuersiones sine euacuatione sensibili. Ex quo appet qd per diuersionē cū euacuatione sensibili itelligēdū sit. Quis eni neget omnem māei tractū ad ptē ɔtrariā ei ad quā fluebat esse diuersionē qō nōnulli antiq antispasiz noiauerūt. ¶ De qrū diuersionū numero p̄ma ꝑ oib⁹ alijs p̄ma ꝛ leuioꝛ est per pānoꝝ calidoꝝ applicationē facta. ¶ Scd̄a vō illa eadē fit per fricationes mēbroꝝ factas ad ptes cōtrarias: ut si materie fluebāt ad dextrā: fricationes fiāt uersus sinistrā: ꝛ ecōuerso: ꝛ sic de alijs. ¶ Tertia vō talis diuersio cum euacuatione insensibili fit per ligaturas partium contrariarum: ut dictuz est prius. ¶ 4ᵃ vō fit per applicationē uentosarū sine scarificatione. ¶ Quinta vō fit per applicationem medicinarū rubificātium solū: per nullam enim harum diuersionum materia sensibiliter quo ad nos a corpore educitur.

Preter has aūt alie dūr diuersiōes cū euacuatiōe sensibili que pl'ib⁹ fiūt modis. ¶ p̄m⁹ est per applicationē medicinaꝝ desiccātiū sup ptib⁹. ¶ 2⁹ est per appositionē uētosaꝝ cū scarificatiōe. ¶ 3⁹ est per scalpellationē ptiū. ¶ 4⁹ vō per administrationē flōmie ɔrie ptis. ¶ 5⁹ per administrationē clisterioꝝ a sup̄iorib⁹ ad iferiora trahētiū. ¶ 6⁹ per applicationez collutionum oris in casu nr̄o. ¶ 7⁹ per masticationē medicinaꝝ ut masticis stapbisagrie costi agari. pire. ꝛ siliū. ¶ 8⁹ per applicationez gargarismatū. ¶ 9⁹ per applicationē sternutationū. ¶ 10⁹ per applicationē caputpurgioꝝ. ¶ 11⁹ per isufflationē medicinarū in nares. ¶ 12⁹ per applicationē cauterij potētialis in ptibus colli. ¶ 13⁹ per applicationē setonis uel laquei in predictis partibus. ¶ 14⁹ ꝛ ultimus modus est diuertendi per applicationem actualis ꝛ potentialis cauterij super coniunctionē inferioris partis commissure sagittalis cū coronali.

Et nota ꝙ de numero istaꝝ diuersionū collutio oris ꝛ masticatio gargarisma ꝛ sternutatio sunt suspecta ualde in dispōne buius mulieris: eo qz maiori ipetu mouerēt mās ad pect⁹ ꝙ actualr descēdāt: sed istud esset ipediēs opōnē sue cure ꝛ grauiorē efficiēs eā: ꝗre dimittēdū est. ¶ De numero itaqz boꝝ modoꝝ diuertēdi mās diuersione ptiali a capite laudāde sunt uētosationes sup alkatiz rubificationes desiccationes ꝛ cauteria potētialia uel actualia ibidē applicata. ꝛ iterū ɔppositio setonis. ¶ Sed nullū istorū mibi euidentius ꝙ applicatio cauterij potētialis uel actualis in prora capitis: ubi sup mediū coronalis cōmissure orthogonalr cadit coronalis cōmissura in cuius loci cognitionē ifallibilr ꝑuenire potes in q̄cūqz boꝝ si facis ip̄m ponē extremitatē nasi iferiorē sup linea ultima rasete man⁹ ꝛ extēdat digitū mediū rectitudinalr v̄sus cōmissurā laudā ꝛ ubi attingit extremitas digiti reuoluendo p̄ᵐ nodū eius ibi in q̄cūqz boīe uel muliere est duaꝝ cōmissurarū sibi inuicē obuiatio ꝛ est infallibile ꝛ pbleuma mirāde solonis. ¶ Preter bec aūt nullū diuertēdi ingeniū mibi magis iocundū esset ꝙ ꝑuocatio emoꝛroidaꝝ in muliē ista per quā nō solum a capite: ueꝝ a toto corpore distrabunt māe ꝛ cōuenientius per sensibilē euacuationem: q̄rum emoꝛroidaꝝ fluentiū iuuamentum collige. 17ᵃ tertij. cap 2⁰. Modus vō aperiendi eas est: ut sepe fricentur cum folijs fici recentib⁹ aut siccis: uel cum felle tauri. Et tu elige modo tuo.

Tertia intētio est rectificās digestionē māerum: digerunt aūt materias infra q̄zplurima: uerūtñ in bac parte que magis appropriata sunt ꝛ elegātia dicenda sunt. ¶ p̄ᵐ est boc. ℞. aque solatri: aque viol. ꝛ nenufa. añ ℥. j. ß. misce. ¶ 2ᵐ vō ꝛ efficacius illo est boc. ℞. syrupi de nenufare. ℥. j. aque acetose. ℥. iiij. misce. ¶ Tertiū ꝛ adbuc fortius istis est boc. ℞. succi acetositatis citri. ℥. j. syrupi ro. ℥. ß. aque buglos. aque viol. añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Quartum ꝛ adbuc fortius istis est boc. ℞. syrupi rof. vini granatorum. ana. ℥. j. aque nenufa. ℥. ij. aque violarum. ℥. j. misce.

¶ Possumus etiā digerere mām cū bac ɔfectione. ℞. trociscoꝝ dyarodon. ℥. j. ß. trociscorū de viol. ℥. j. çuccari albi. ℥. iij fiat confectio cū aqua rof. ¶ 2ᵃ ɔfectio est bec. ℞. viol. rof. floru ꝛ nenuf. ß. e. portula. endi. cuscu. añ. ℥. ß. çuccari al. ℥. iiij aque viol. q. s. fiat ɔfectio. ¶ Pnt etiā digeri māe cū eľarijs de quoꝝ numero bonum ꝛ efficax est boc. ℞. conserue rof. recētis. ℥. iiij. conserue violaꝝ. ℥. ij. syrupi acetositatis citri. ℥. ij. ß. penidiarū. ℥. j. ß. rosarū violarū floꝝ nenufaris. añ. ℥. j. ß. fiat eľuariū cū cōuenienti quantitate syrupi violati si expedit ꝛc̄. ¶ De trociscis vō digerētib⁹ sūt trocisci dyairis: trocisci de berberis ꝛ de ribes: ꝛ trocis. dyacoralliō qui oēs itētionē hn̄t ꝛ iuuamētū ad pect⁹ ꝛ ad caput: ꝛ ex eis accipi dz. ℥. j. uľ. ℈. ij. in mane cū aliq̄ aq̄ capitali ꝛ pectorali. ¶ Et ɔtinueť borū digestiuoꝝ usus q̄ncūqz ɔtigat tanto tp̄e: ut appeat rectificatio in substātia ꝛ colore urine ꝛ bypostasis subsedens alba ɔiūcta ꝛ eq̄lis: que q̄tiēscūqz appuerit aduocat ad se aliq̄ euacuationē fieri debē: que tñ leuis eē debet: tā ex parte gradus ꝙ ex pte opationis: ut supius dictuz est. ¶ Neqz pertrāseūdū est a medicis supra intētionez minorandi descriptis ad fortiores: nisi cū boc ꝙ quecūqz medicia exbibeatur ei ipsa sit fortis debilis aut ecōuerso ꝛ nō aliter. bec de intentione tertia.

Quarta itētio est rectificādi caput ꝛ ɔfortandi ip̄m. Jā vō appet: ꝙ p̄missis mundificationib⁹ ꝛ diuersionib⁹ ptactis opz itēdē ad rectificationē male dispōnis que inuenit in capite ꝛ ad ɔfortationē ipsius. ¶ Et lz caput ɔforteť per administrationē triū intentionuz p̄dictaruz: qñ euacuantia diuertētia ꝛ digerētia rectificant ip̄m ꝛ cōfortāt: nil minus a sapientib⁹ alia iueniunt igenia: per que cerebrū rectificať ꝛ cōfortať: que sub vna diuisione bimēbri ɔtinenť. ¶ Et p̄mū est per applicationem eoꝝ que corrigunt lapsū per contrarietatem applicationis eorum ¶ 2ᵐ vō est per administratiōnē eoꝝ que caput minutū laxatū ꝛ resolutū ꝛ mollificatum corrigunt: que cum boc ꝙ sunt frida ꝛ bumida lapsus cerebri ɔriātia: nō euacuanť a leni stipticitate cerebrū vnientia ꝛ ipsū a fluxu māeꝝ defendentia ¶ Et ipoꝝ qdē aliq̄ sunt simplicia nōnulla vō composita.

Et de numero simpliciū p̄mū ꝛ ɔuenienti⁹ est semē rof. uel rosa ipa nōdum pfecte dilatata uel expansa: pulueris cui⁹ deť. ℥. j. aut. ℥. ß. frequentata magis in sero cū uadit ad lectū cū. ℥. j. aque solatri actu frigida. ¶ 2ᵐ vō simplex capitis ɔfortatiuū est frequēs comestio auellanaꝝ torrefactaꝝ: ꝛ p̄pe post cibū cū steterit ifuse in agresta per die ꝛ nocte ꝛ usus eaꝝ augmētū efficit cerebro. ¶ 3ᵐ vō simplex ē nenufar qō friditate ꝛ bumiditate sui corrigit oēz lapsuz cerebri calidū ꝛ siccū: ꝛ p̄pe si aq̄ ei⁹ exbibeať sepe i sero apud somnū: ꝑuocando enim somnuz digestionem corroborat. ¶ 4ᵐ vō simplex est frequens comestio acetositatis citri ꝛ p̄prie post cibū. Caro eni ei⁹ est frigida ꝛ sicca frāgēs cbolerā rubeā etiā sui stipticitate. 2⁰ canoñ. in p̄prio caplo. ¶ 5ᵐ vō simplex ꝛ oibus eficacius ad reumata capitis ꝛ probibitiuū susceptionis uapoꝝ ꝛ māeꝝ oium ꝛ p̄prie calaꝝ est ꝙ in sero bora eūdi dormituz pl'ib⁹ dieb⁹ ɔtinuatis deť. ℥. j. ß. vini granatoꝝ cū. ℥. j. aque pluuiaľ ꝛ. ℥. ß. çuccari: boc enim medicamie nullū efficaci⁹ iueni. Sz si timeo dispōnē pectoris soleo pone loco çuccari penidias: ꝛ efficacius opať.

De cōpositis vō p̄muz est: ut patiēs sepe comedat mirabol. i. kebulū ɔditum ꝛ bibat post ipsuz tertiam partem cyatbi aque fontis uľ fluuij cū modico çuccari. ¶ 2ᵐ cōpositum est. ℞. trociscoꝝ stelle. ℥. j. violaruz. ß. e. endiuie ꝛ cicoree. añ. ℨ. vj. formenť pille de omni. ℥. vij. Et degluciať ex eis vna alterno sero qñ uadit ad lectum. ¶ 3ᵐ compositum est boc. ℞. sandalorum alb. ꝛ rub. rof. spodij seminis acetose añ. ℥. ij. ß. e. coīuz frigidoꝝ. ℥. j. ß. ß. e. portulace ľ actuce añ. ℥. ij. conserue vio. rof. añ. ℥. j. ß. penidiaꝝ çuc. al. añ. ℥. j. fiat eľuariū. de quo in aurora accipiat coclear medium ꝛ tantūdē per borā añ cenā: bec eni rectificando iferiores partes ꝓbibent nocumentū caliditatis ꝛ siccitatis in cerebro.

¶ 4m cōpositū īfrigidatiuū humectatiuū ꝛ repssiuū ꝫ fluxus mãeꝝ ad caput est cōpositū ex hoc. ℞. cōserue citonioꝝ.ʒ.iiij violaꝝ floꝝ nenufaris sels endiuie lactuce portulace.aā.ʒ. ʒ.ß.rosaꝝ ru.coralloꝝ amboꝝ spodij aā.ʒ.j.ß.seiuꝫ coiuꝫ frigidoꝝ.ʒ.j.masticis macis aā.ʒ.j.ß.labrusce.ʒ.ij.ß.miue citonioꝝ lib.ß.çuc.al.ʒ.iij.decoquat̄ çuccaꝝ cuꝫ miua usqꝫ ad spissitudinē:deīde supaddant̄ spēs:ꝛ fiat elm.de quo patiens mane añ cibū accipiat p 4or horas coclear.j.ꝛ in sero qñ uadit ad lectū p duas horas accipiat coclear.ß.ꝛ est efficax ualde. ¶ 5m cōpositū est loch de papauē de q̄ mulier hec q̄si semp aliqd teneat in ore suo ꝛ pmittat ipm dissolui absqꝫ masticatiōe ꝛ descēdē īferi⁹. Ego eni absqꝫ anxietate per grēdi alia instra antiqs reumatismos a capite ad īferi⁹ cuꝫ ɔtinuatiōe hui⁹ sepe curaui. Patet aūt ex istis q̄ iā sufficiēter alterari pñt male dispōnes capitis: ꝛ phiberi catarri ꝛ reumata:rectificari cerebrū:ꝛ tu ɔsidera cōpōnem eorum.

Quinta itētio cū istis mūdificātib⁹ pulmonē sicut in p̄ cap̄ visuꝫ est:nō est dubitabile mās ẜm ptem in pectore iaꝫ eē collectas. Et iō ne amplius in ipso pmanant ꝛ ibi putrefacte ulcerēt pulmonē: aut ulcera siqua sunt augmētēt:q̄ citi⁹ est possibile intēdēdū ad earū eductionē. ¶ Et qñ mãe in pectore ɔtēte sunt acute pꝑter caliditateꝫ multā ꝛ salsedinē in eis exītem. Iō opꝫ q̄ triplici q̄litate:ꝛ ṽtute pticipent medicine oēs. ¶ p̄a qdem ut īfrigident ꝛ humectēt. ¶ 2a ṽo ut abstergendo leuiter mās a pectore precipitent. ¶ 3a ṽo ut quadā exiccatione solonis continuitatis in partibus pulmonis rectificatiua sint.

De numero q̄ harū medicinarū difficile est aliquā simplicē īuenire oib⁹ his opationib⁹ pticipātē. Si aūt aliquā de simplicib⁹ sapiētes expsserūt nulla magis approbata vī q̄ portulaca: ipa eniꝫ in cibis ꝛ potib⁹ sublimata puluericata q̄q̄ mō vī eē cōueniēs. ¶ 2a ṽo medicia simplex est virga postoris cōsili mō administrata. ¶ 3a ṽo est farfara noiata ꝛ a laicis vngula caballia dcā:que tēpata ponit̄ ꝛ pectoris mūdificatiua ꝛ ɔfortatia: que tēpanto suo lapsui ualde calō ɔfert remittēdo ipꝫ:tenēdo colorē viā phantiū:q̄ remissuꝫ additū itēso remittit ipꝫ.

De cōpositis aūt plurima ꝛ elegātia a sapientib⁹ scripta repiunt̄:uelut sunt el'uaria uel loch de iacurnoiata ab. A.x a tertij.cap̄ de medicinis pectoralib⁹. Et sūt papauerata ɔfectiōes. Silr̄ medicine elnufare oēs:ampli⁹ el'uaria:uelut dyapenidiō dyadragātū ad frigiditatē tēdentē: ꝛ cōsilia huic ꝓposito eēnt utilia:veꝝ q: nō opꝫ insistē īuētioni mediciaꝝ per lectiones ueruꝫ opꝫ adherē ci que expta est:ut 5o cañ.sūma p̄a.cap̄ 2o dī q̄ expta melior est q̄ nō expta. Iō tria specialia pectoris ɔuenienter mundificatiua hic describent̄. ¶ Et p̄m qdē est loch de pino.2a descriptione Meß.in antidotario distictione 5a. Et iteꝝ loch aliō descrptū ibidē 2o cap̄. Cuius initiū. Loch ɔferēs ethicis ꝛ ɔsumptis. Et nota q̄ utrūqꝫ istorum duoꝝ exhibē soleo:ita ut eger deglutiat ex his 4or vicibus in die q̄titatē.ʒ.iij.ß.mane in aurora ꝛ post prādiū p horaꝫ ꝛ añ cenā silr̄ per horā ꝛ post cenā p duas horas. Ita ut post assumptionē ipsoꝝ semp bibat cyathuꝫ mediū aque ordei ¶ 2m ṽo spāle cōpositū est ɔfectio hec. ℞. dyairis facticum çuccaro.ʒ.iij.iulep viol.ʒ.iiij.dyaprunis simplicis.ʒ.ij.cētauree ma.ʒ.iiij.pulmonis vulpis ꝑparati ẜm artem.ʒ.ß.penidiarū çuccari al.aā.ʒ.j.ß.fiat el'uariū ꝛ est ɔuenienter mūdificatiuū:ꝛ caloris remissiuū ꝛc̄. ¶ 3m cōpositū per me sepissime expertū:imo ꝛ in ptisicis usitatum est hoc. ℞. capil. ue.folioꝝ farfare aā.ʒ.ij.granoꝝ pinearum.ʒ.iij.granoruꝫ fisticorū.ʒ.j.florū bora.buglos.violaꝝ nenufa.ꝛ seminum portulace aā.ʒ.iij.pulmonis vulpis ꝑparati ẜm artem.ʒ.j. mast.ʒ.j.ß.corallo.ru.ꝛ al.aā.ʒ.j.croci.ʒ.ß.piper al.℈.ij.infundantur pinee cum fisticis in aqua ro.per duos dies nāles ipis ti minuti icisis. Deide ultiate terant̄:tūc aūt coq̄nt in melle roß.çucca.al.penidiaꝝ aā.ʒ.iij.usque quo ad spissitudinem deuenerit:deide cuꝫ eis icorporent pinee ꝛ fisticī.posterius aūt addant̄ aliarū specierum pulueres ꝛ fiat el'ium.in cuius fine apponant̄.ʒ.ij.pulueris radicis liquiri.ʒ.iij.pulueris consolide mi.de hoc itaqꝫ el'uario accipiat: ut de precedenti dictum est.ꝛ hec de intentione quinta.

Sexta intētio intercipiendi fluxū a quacūqꝫ pticula ad aliā suspectiorē sicut capitis ad caput:aut intercipiēdi fluxū a mēbris alijs ad ipsuꝫ caput magnifice utilitatis existit. p̄ qdē q: per ipa duplex acgrit̄ iuuamētū. ¶ p̄m est:q: mēbrū ad qō fluit mā minus debilitat̄:qñ interpolat̄ fluxus q̄ si ipse sit ɔtinuus. ¶ 2m ṽo q: adhuc mēbra a qb⁹ mãe fluūt minus debilitant̄ si fluxus intercipitur q̄ sit ɔtinuus:eo q: ad ɔtinuū fluxū:seqtur cōtinuo mot⁹ ꝛ fluctuatio in mãebus ꝛ spiritib⁹ ꝛ mēbris.ergo maior resolutio:ꝛ ɔsēter debilitas.igit̄ ꝛc̄. ¶ Et l'ꝫ ingenia īntercipiēdi materiā nonnulla tacta sint:ubi de eṽonibus ꝛ diuersionibus mãerū actū fuit:nihilominus alia intercipiēdi mãm istra ab auctorib⁹ intēta sunt.de quoꝝ numero aliq̄ sunt opiata noīata uel narcotica medicamina:nōnulla ṽo sunt viarū per q̄s mãe fluē solēt ɔstipātia.altera ṽo sunt ipsas mās ad oppositū trahētia cū exiccatione ꝛ igrossatione ipsaruꝫ mãerū. Et ad hec tria ingenia deduci possunt omnia ingenia intercipiēdi materierum fluxus. ¶ p̄m ergo istrorū est narcoticū oē.qō pl'ib⁹ modis ɔfert. ¶ p̄ q: mãm in motu exītē igrossando ul' ɔgelādo imobilē reddit. ¶ 2o ṽo:quia mēbra per que fit mãerū fluxus ɔstipat sui frigiditate igrossatione ꝛ exiccatione. ¶ 3o ṽo:q: tristē sensationē aufert:ꝑpter qō ab eis nō tāta fit agitatio ul' mãeꝝ propulsio. ¶ 4o ṽo q̄ talia ut pl'imū īducūt somnuꝫ:sed somnus retinet oēs fortes eṽones ꝛ fluxus pter eā que per sudorē.2a primi.cap̄ de his que pueniūt ex somno.igit̄ talia a sapiētib⁹ ɔuenienter fuerūt electa ꝑpter q̄tuor practa iuuamēta. ¶ Uerū in eoꝝ exhibitione canones qdā obsuādi sunt. ¶ Primus canō.q̄ nullo modo exhibeant̄ narcotica:nisi cū altera alteratiua ul' euacuatiua non iuuerint. ¶ 2o canō.q̄ nunq̄ exhibeat̄ multū ꝛ debili exīte ṽtute:eo q: talia ɔriant̄ rei vite. xa tertij.cap̄ de cura asmatis. ¶ 3o canō.q̄ nō exhibeant̄ cū manifesto nocumēto constrictionis anhelitus propter idem. ¶ 4o canon.q̄ si est possibile applicent̄ exterius magis q̄ interius:quoniam non prouenit eorum operatio ad principalia nisi conuenienter refracta. ¶ 5o canon.nunq̄ꝫ exhibeantur simplicia si adhiberi possunt composita:rationabiliter eniꝫ talia a contrarijs:q: magis refracta ideo minus nocitiua. ¶ 6o canon.q̄ si exhibeantur composita saltem per interius nunq̄ꝫ exhibeantur nisi fermentata salteꝫ per sex mēses. ¶ 7o canon.q̄ eorum dosis sit omnino auara ꝛ pluries reiterata magis q̄ꝫ abunde applicata. ¶ 8o canon.q̄ plus administretur de numero eorum ea que leuiora sunt:sicut papauer album:ꝛ mandragora in cōparatione eoꝝ ad iusquiamum ꝛ opium. ¶ 9o cañ.q̄ in admistrādo talia cōposita:eligant̄ descriptiones ab illustrib⁹ viris approbate magis:uelut philoniū tarsēse positū ab.A.5o canoñ.aut philoniū psicū descriptū 9o Almā.cap̄ de cura colice.ꝛ a Meß.i antidotario descriptiōe sua. ¶ 10o cañ.q̄ securi⁹ est dare ea post cibū q̄ꝫ stōcho ieiuno. ¶ 11o cañ.q̄ dent̄ i hora somno nāli conuenienter electa. ¶ 12o ꝛ ultimus canon.q̄ dentur semper cum vino calido:quod est bonum correctiuum nocumenti narcoticorum.

Istis pmissis cañ.eligātur approbata de quorū numero famosum est medicamen pill'e scorie colligēde 16a tertij.pallegate cap̄ ꝛ pluries alibi:de quibus post cenam exhibere soleo vnam uel duas:ꝛ raro uel nunq̄ꝫ exhibui ex eis tres sic ut raro dosim eorum.ʒ.ß.pertransire soleo. ¶ 2m ṽo est philonium ex Auic a iam allegatum quod dixit ibidem securare hominem de casibus mortis. ¶ 3m cōpositū ꝛ domesticū.est aurea alexandrina descriptione Nicolai in antidotario.ꝛ pl'ima alia approbata cōposita: uelut sclite sotira magna.colligenda ab Auicēna 5o canoñ. summa:ꝛ tracratu pmis. ¶ Et apollonia psici ꝛ greca colli

gēda ab Haliabate. x° practice. cap̄ de eluarijs et antidotis magnis. Hec in summa oibus alijs expṫiora existūt. ¶ Se curius tn̄ est ut bis uł ter i sero apud somnū deṅr. ℥. ij. syr. de papauē cū aq̄ lac. ℥. ij. ꝛ est stupefactiuū domesticū nō ti morosuꝫ. ¶ 2m vo istrm itercipiēdi fluxū cōplet per admi nistrationē medicinaꝝ stipticitate sua cū frigiditate claudē tiū vias fluxꝰ: de q̄rū nūero exptū ut fiat gargarisma cū pul uē sādarace cōmiscēdo ex ea. ℥. j. cū cyatho vno aque ordei ꝛ fiat collutio oris: aut gargarisma cuꝫ eo frido aut tepido. ¶ 2m vo cōpositū est hoc. ℞. trociscoꝝ de balaustijs: trocis. de spodio ꝛ de rosis aā. ℈. j. aque plātaginis. ℥. iiij. misce: ꝛ fi at ex eo ut pꝰus dcm̄ est. ¶ 3m vo ꝛ de exptis meis est: ut sepe in die ꝛ ꝑpe post cibū collutio fiat ex hoc cōposito frigido uel tepido. ℞. aque decoctionis corticū ḡnatoꝝ. ℥. iij. rob nu cum. ℥. j. ʒ. misce ꝛ fiat collutio uel gargarisma. ¶ Scio eti am ego ꝙ si eger in os suum teneat grana sumach masticā do ea reumatiçātes fluxus conuenienter retinere solent.

De trahētibus vo materias cuꝫ exiccatione priuatiua diuersa sunt istra. ꝑ applicādo laqueum uel setonem posterius in medio cuꝫ cauterio ignito infra cutim apposito absq; ɔtactu musculo rū colli. ¶ 2m ꝛ leuius est applicatio sicciaruꝫ uel uentosa rum loco coniūctionis colli cum spatulis lateraliter. ¶ 3m vo est compressio cuꝫ re ponderosa ibi facta ꝛc̄.

De his vo que mām igrossant cū sui exiccatione re tinēdo sūt uesicationes toti cuti capitis ap plicate. Et ꝑ q̄dē facte cū fricatione cepe sq̄lle sepe supincise ¶ 2° vo appositio flamule uel pedis comini cōtriti. ¶ 3m ꝛ fortius p̄dictis est appositio cātaridarū cū fermēto ꝛ aceto compositarū: de quo leuiter liniaṫ cutis capitis. ¶ 4m vo ꝛ est de medicinis Gal. memoratis ab eo. 5° de igenio sani. cap̄ de curis vulneꝝ pulmonis difficilibꝰ: ꝛ est ut tota cutis liniaṫ cū stercore colūbino dissoluto cū modico aceti acu ti isto mō. ℞. stercoris colūbini sic. ℥. ij. ḡnorū sinapis. ℥. iij. pulpe sq̄l. minutissime ɔtuse. ℥. j. terant oia sil' ultimata ɔtri tione in mortario ꝛ glutinosa fiat cū. ℥. iij. fermēti q̄tuor die rū: de hoc eni medicamine liniaṫ tota cutis capitis ubi na scunt capilli. dimittaṫ aūt ibi usq; quo fuerit tota cutis de siccata: tūc ergo cū bn̄ creuerit ampulle erūpant ꝛ liniaṫ cu tis cū olo vio. uł cū pīguedine anatis usquequo bn̄ mūdi ficeṫ. hoc eni igeniū est de melioribꝰ rectificātibꝰ cerebrum. sic patet ex approbatione ipsiꝰ a Gal. in ꝑallegato loco de il la nobili romana ꝛ de illo iuuene curatis ab eo in simili ca su. ¶ Et nota ꝙ si hoc remediū saltē in pn̄° autūni reitera ret bis uel ter in spatio vnius mēsis nō esset nisi ualde ɔue niēs. ¶ Si aūt timeres acuitatē medicaminū posses ɔfran gē eadē: aut minorē q̄titatē uesicātiū apponē: aut saltē mi nori tpe applicare. ¶ Et si ɔtigeret ꝙ uesicationes cuti ul cerarēt ꝓfundius q̄ cuti eius sine supficiē: tūc mūdificent cū vnguēto aploꝝ uł alio ɔsili: ita ut melius sit eadem lon go tpe vigilare facere q̄ cōsolidare. hec de intentione sexta.

Septima itētio est de medicinis pectus ɔfortanti bꝰ: lꝫ supiꝰ de medicinis pectoralibꝰ nō nulle enumerate fuerit in p̄cedentibꝰ caplis ubi de digesti uis ꝛ mūdificatiuis pectoris ptractatum est: alique tamen simplices medicine ꝛ composite leuiter enumerari possūt. ¶ De numero ergo eaꝝ est capil. ue. qui poniṫ esse tēperatꝰ ꝛ ɔfert pectori ꝛ pulmoni mūdificādo ipos: ut 2° cañ. i suo cap̄. in areola mēbroꝝ pectoris: ꝛ in eo est stipticitas probi bēs cursuꝫ māerū ibidē in areola opationes ꝛ ꝓprietates. ¶ 2m simplex est olus iamenū q̄ð est frigidū ꝛ humidū in 2° cōfert tussi sedādo eā ꝛ ꝓprie cum oleo amigdalaꝝ. ¶ 3m simplex est generatū dulce: cuius succus ꝛ masticatio pectꝰ mirabiliter leniunt. ¶ 4m simplex est semen batechē. ¶ 5m est semē cucumeris uł cucurbite: que tria sunt frigida ꝛ hu. pectoris lenitiua mūdificatiua ꝛ male cōplōnis alteratiua

De cōpositis aūt ad eādē itētionē sūma medi cia est cōpō çuccari vio. ro. aua. ¶ 2m cōpositūꝫ bonū est hoc. ℞. medulle sebesten. ℥. ij. olei amigdalarum dul. ℥. j. ʒ. amili de ordeo. ℥. j. incorporent si mul in mortario cum. ℥. iij. penidiaruꝫ. ¶ 3m cōpositū ꝛ me lius p̄dictis est hoc. ℞. mucillaginū citonioꝝ. ℥. iij. penidia ruꝫ. ℥. j. ʒ. succi granatoꝝ dul. ℥. iij. bulliāt sil' lēto igne usq; ad acq̄sitionē alicꝰ viscositatis: tūc ḡ p̄dictis addanṫ çuc. al. ℥. ij. ꝛ bulliant usq; ad acq̄sitionem forme eluarij viscosi. ¶ 4m ꝛ nobilius p̄dictis est hoc. ℞. seminū coium frigido rū. ℥. j. ʒ. semi. portulace. ℥. j. amili de ordeo. ℥. ij. granoꝝ pi nearū. ℥. ij. ʒ. çuccari al. ℥. ij. loch de papauē. ℥. ij. ʒ. boli ar. ℥. j. fiat eluariū. Et est in eo itētio alterādi mūdificandi sputū cū ɔstrictione sanguis ꝛ ɔsolidatione partiū. ¶ Qualitercū q; aūt ꝛ q̄ðcūq; boꝝ medicaminū eligaṫ accipiaṫ ex eo aā cibuꝫ per tres horas coclear vnū: ꝛ tpibus intermedijs ex eis retineat in os q̄titas auellane ꝑmittendo ipm̄ descēdē absq; masticatiōe aliq̄. ¶ Et nota ꝙ pauce inueniunt me dicine simplices ꝛ cōposite pectorales ifrigidātes ꝛ maxime que sil' ꝛ pectori ꝛ capiti sint ɔuenientes. De numero tamē quarū pscripte sunt elegātiores que dari pn̄t.

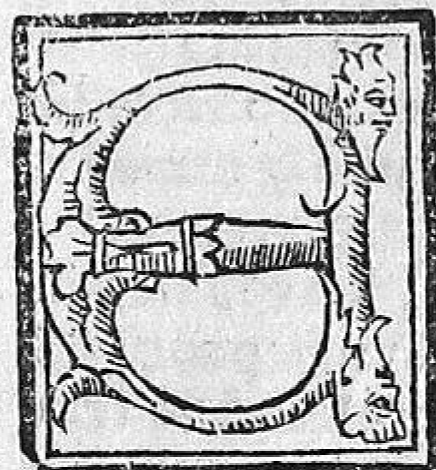
Octaua itētio ꝛ ultia de electiōe aliquaꝝ medicaꝝ febri ɔueniētiū ꝛ depditā substātiā mēbroꝝ rū restaurātiū. Nō est hesitādū: qm̄ plime medicaꝝ digerē tiū alterātiū ifrigidādo pectꝰ ꝛ caput febri sint ɔriates. Si quis tn̄ desideraret cōplicare itētiones ad p̄dicta oia ɔferē tes: febri tn̄ appropatas magis administret alteꝝ istoꝝ trium. ¶ pm ℞. syru. viol. ℥. j. aque sublimationis portula. ℥. iij. misce. ¶ 2m q̄ð sil' mām sistit fluētē ꝛ pectori ɔfert mūdificā do solenniter. ℞. syrupi iuiubini. ℥. j. ʒ. aque decoctionis li quiri. ℥. iiij. misce. ¶ 3m ꝛ ualde utile est hoc. ℞. vini grana torū dul. ℥. ij. aque sublimationis viol. ℥. iij. misce ꝛc̄.

De numero vo medicaꝝ restaurātiū substanti ficum humidū depditū sunt oēs ci bi laudabiles: de quibus in scōo caplo visuꝫ est. ¶ 2m ꝛ ual de utile ad omnia p̄dicta est. ℞. aque lactis acetosi. ℥. iiij. pe nidiarū. ℥. ʒ. bibaṫ sepe in aurora. ¶ 3m cōpositū est admi stratio carniū cācroꝝ: quoꝝ cau de ꝛ pedū carnositates cō ponant cū çuccaro taberçet sufficiēter decocto cū aq̄ viol. ꝛ reducant in formā confectionis sicut pineata ꝛ utaṫ hac ɔfectione semp aā cibuꝫ comedēdo frustū vnū vnius. ℥. cū dimidia. ¶ 4m est confectio de amigdalis dulcibus ꝛ çuc caro cū amilo: quam moderni uocant sauoneam uel mar çapanē: cuius usus sit ut prius dictuꝫ est. ¶ 5m ꝛ ultimū cō positū est hoc. ℞. carniū iuuēculi capōis lib. j. se. q̄tuor fri gidoꝝ coium. ℥. j. ʒ. granoꝝ pineaꝝ infusaꝝ per vnū diem nālē i aquā vio. ℥. iij. çuccari al. lib. j. se. endi. scariole ꝛ lactu. aā. ℥. j. amili de ordeo. ℥. iij. çuccaꝝ leui coctione coquatur cū lib. ʒ. aque vio. deide incorpenṫ secū ḡna pinearū cum iam ifrigidatū fuerit: tūc ergo ponanṫ ad mortariuꝫ ꝛ supaddaṫ caro subtilissime ɔtusa ꝛ terant ultimata ɔtritione ꝛ in fine addant spēs iā p̄dicte: ꝛ fiat ɔfectio solida in fru stis. ℥. j. uł. ʒ. De hac ḡ ɔfectione assumat semp aā ꝛ post ci bū frustū vnū uel duo ꝛ i uespis tātūdē: alterat eni ꝛ restau rat ualde potēter hoc ꝛ penultimū iā scriptū. Et credo ꝙ in restaurādo p̄dictis ambobꝰ nō iueniaṫ medicina melioris electiōis: ꝛ tu ɔsidera. Hec igiṫ sunt que in dispōne huiꝰ no bilis dñe electiora scribē potui. Misericors ꝛ saluator sū mus dirigat eadē in salutē suam perfectaꝫ ad laudem eius.

Cōsiliū. 107.

Pro suspecto ad ptisim. Diuiditur autem Consilium in tres tractatus.

Tractatus pmus ɔtinēs vnū caplm̄. De causis ꝛ signis ptisis ꝛ preparati ad ipsam.

Ex his que mihi per scripturaꝫ ino tuerunt maxime dubitandū est. ꝙ si vir iste incidat ptisim: ꝛ eo fortius si ex parte nālis cōpōnis videtur esse insi gnitus priuilegijs ptisim futurā uel pre sentem arguentibus: que pulchre assumi

pñt ex xª tertij.cap̄ de preparatis ad ptisim.ꝛ sunt numero hec. ¶ Primũ quidē est sumptũ a cõpositione capitis ut nares habeat acutas. ¶ Secũdũ ut riçe sint cuꝫ strictura magna. ¶ Tertiũ ut habeat frontē excarnosaꝫ:ꝛ silr tempora. ¶ Quartũ est ut maxime ledatᷣ stillicidijs a capite deſinentibus. nunc per naſum ut faciant coriçã. Nunc vͦ ad fauces ut faciant brãcos. Aliqñ vͦ ad pectus ut sit catarriçãs Et uerificantᷣ hec signa ꝑprie cum descendens materia fuerit acuta tam sensu tactus ꝙ gustus percepta talis ut saltez sit partium per quas descendi texcoriatiua. ¶ Quintuꝫ signum est ut collũ eius sit longum ꝛ gracile. ¶ Sextum ut pectus in nãli sua cõpositione sit angustũ penes differentiam positionis ab ante ad retro:aut breue sit eius spatium a fine gule usqꝫ ad os stomachi. ¶ Septimũ est ut molestari sepe ꝯsueuerit a doloribꝰ pectoris siue mediastio pãniculo siue pleuretide uel dyafragmate cõtingat illos adesse. ¶ Octauum est tussis ꝯtinuitas aut saltem multitudo cuꝫ emissione sputi ꝛ ꝑprie post illius dormitionem. ¶ Nonũ est sputi sanguis emissio alternata ul' vicissitudiata. ¶ Decimũ est ut anhelitus eius ab aliqua specie nocumenti diminutionis uel corruptionis non euacuetᷣ. ¶ Undecimũ est ipsius uentris:imo habitudinis excarnatio. ¶ Duodecimũ est cruriũ longitudo ꝛ eoꝝ gracilitas cũ excarnatione.

Hec quidem oĩa potēter ostendunt hominem ad ptisim paratum esse:ꝛ ꝑprie ista que capitis ꝛ pectoris nocumenta portendunt. ¶ Et adhuc ꝯfirmatᷣ hic apparatus fortius ꝑprie qñ fuerit homo in etate positus a.25.usqꝫ ad.35. Uel ſm aliam lr̃am a 35.usqꝫ ad.45.annos:eo qꝛ in talibus etatibus materieruꝫ acutaruꝫ dominiũ reperitᷣ magis q̃ꝫ in alijs. ¶ Et adhuc ꝛ tertio talis ꝑparatio ad ptisim euidentius affirmari põt ꝛ ꝑprie cum homo fuerit ſm cõplõnem totius. ¶ Quarto iterum qñ cerebrum eius fuerit a medio generis elongatũ per augmentum caliditatis ꝛ siccitatis. ¶ Quinto adhuc fortius demõstratᷣ illud quando homo malaꝫ cerebri dispõnē ꝯxerit a ꝑncipijs gñationis ab hereditate maculatis. ¶ Amplíꝰ ꝛ 6º ꝑpter hoc cum hoiem ꝯtingeret esse in applicatione sex reꝝ nõ nãlium non bene rectũ. Ita ꝙ regatur cibis ꝛ potibus repletiuis capitis ꝛ gñatiuis mãerum acutaruꝫ ꝛ multarũ. Per hec quidez oĩa physicus ꝯtemplator demõstrare põt corpus apparatum ad ptisim. Cum ergo in viro isto plĩma taliũ signorum haberi possint:eo qꝛ mr̃ est catarriçans acutas mãs ad pectus ꝛ tussi molestatur ꝛ sputo acuto ꝛ anhelitꝰ difficultate non leuiter:ꝛ alioꝝ ꝑdicta plĩma.igitᷣ non leuiter hesitãdum est de ptisis euẽtu in eo:ꝛ fuit ꝑpositio supius iam ꝑmissa.

Et licet hic ad ptisim appatus sit uerẽdus in eo:mihi tñ non videtᷣ esse timendum mnus ꝙ iam ip̄am ptisim ĩciderit. Et mouẽt me ad hoc rõnes nõ leues. ¶ Primo est: qꝛ egritudo ista diu perseuerauit dubitabile est de impressione in pulmone ab ea facta. ¶ Secundo qꝛ materia acuitate eius est eius effectiua. ¶ Tertio quia pulmo videtur esse susceptiuus propter eius mollitiem ꝛ foraminum multitudinem. ¶ Quarto propter ꝯtinuationeꝫ descensus mãerum. ¶ Quinto propter ꝯtinuationem tussis ꝛ sputi simul. ¶ Sexto ꝑpter fixionē nocumẽti in anhelitu. Per hec oĩa satis hesitandũ est de ptisi que iam icepit: aut iam ad augmẽtũ ꝑuenerit. ¶ Contra.qꝛ si iam esset ptisis in ꝑncipio aut in augmẽto eius ꝯtinue esset nocumentum fixũ.igitᷣ cõtinue esset tussis sputi ꝛ nocumenti anhelitus ꝑmanẽtia. Patet ꝯñtia:qꝛ ex fixione ꝛ ꝑmanẽtia causarum arguitᷣ perduratio effectus. ¶ Huic motiuo dicendũ est ꝙ stante ptisi ꝑprie accepta que non est aliõ ꝙ corporis colliq̃tio ꝑueniens ex ulceribꝰ in pulmone semper remanebit nocumentum fixũ:qȯ tñ quandoqꝫ intẽsius apparet:qñ s.amplior est mãerũ ꝯgestio:minꝰ vͦ qñ iam mãe paucificate sunt. Cum g̊ ꝯtigit mãs in ml'ta q̃titate descendere a capite in pectus ꝛ ibi ꝯgeri:tũc neçe est subseq maiorē ꝛ fortiorē tussis ipetũ gr̃a expulsionis mãeꝝ illaꝝ:qbꝰ eductis vꝫ tussis cessare aut leuiter percipi. Et hec est cã:q̃re alternatis afflictionibꝰ ꝛ apparẽti conualescentia reuoluuntᷣ ptisici. Ad formã igitᷣ argumẽti:qꝛ stãte ptisi stat fixi nocumẽti cã.conceditᷣ:ꝛ dꝛ ꝙ qñ ꝯtigit ulcera ad pectꝰ esse mũdificata notabiliter:tunc apparet alleuiatio manifesta.lꝫ realiter ꝛ de facto nocumentum habeant fixum:ꝛ lꝫ remissum. ¶ Et ex his oĩbus uolo mihi satisfactum esse de sufficienti enumeratione causarum ptisis taꝫ ex parte ꝑmitiuarum causarũ ꝙ corporalium assignanda. ¶ Et sequitᷣ scd̃o ex fundamẽto illo posse videri facile materialem causam ptisis effectiuam. ¶ Ex quo fundamẽto ꝯcluditᷣ tertio declaratio causarum accidentiũ que ptisim concomitãtur. ¶ Et 4º iterũ ex hoc fundamento elici pñt signa ꝑnosticatiua futuram ptisim ꝛ demõstratiua illiꝰ actualitatis. De quorũ signorũ numero ꝑprie ip̄aꝫ demõstrãtiũ signuꝫ euidens est frequẽtia saniosi sputi rotundi uel globosi tenacitatē habentis ꝛ colorati colore citrino uel subrubeo cuꝫ interpolata alicuius portiuncule sanguinis admixtione. ¶ Quinto adhuc ex hoc fundamento elici põt ingeniũ curationis huius dispõnis:ut nunc in sequentibus apparere potest.

Tractatus scd̃s de regimie ꝑportiõatoꝝ ad ptisiꝫ per res non nãles ꝯtinens sex capl'a.

Regimen itaqꝫ dispõnis istius sustẽtatᷣ in duobꝰ. ¶ Primo in administratione sex rerũ nõ nãliũ. ¶ Scd̃o vͦ ꝑncipal'r in applicatione debita rerũ medicinaliũ ꝛ cum hoc ſm ordinem qui nunc sequitur.

¶ De regimine eius per aerem. Cap.I.

Itaqꝫ circa harũ rerũ admistrationē ſmone plixo non utar:eo qꝛ iam diu hoc regimē ꝯuenienter admistratũ fuit ꝑ eximios physicos ꝛ subtili aduertẽtia rexerũt ip̄m. Sed ut ad alios etiã sermo uerti possit. Eligat iste vir regionē ciuitatē ꝛ ꝑticularē locũ in quo morari debet. Cuiꝰ aer ad frigiditatē eleuetᷣ ꝛ aliq̃liter ad siccitatē:lꝫ fridior ꝯueniat ei aer ꝙ siccꝰ Et hic euitet locũ habitationis edificioꝝ antiquoꝝ ꝛ ꝑprie hñtiũ lapideas reuolutiones:ꝛ sit locus a decursibꝰ aquarũ ꝛ ꝑꝑe aque salse ꝑpinq̃tate elõgatꝰ. Et sit etiã camera eius oriẽtali aspectu ꝛ septẽtrionali detectꝰ:meridiõali aũt ꝛ occidẽtali aspectu nõ sit aptus. Et camera sua sit ab imꝑssiõe rerũ acutaꝝ uelut a uaporibꝰ liquoribꝰ salsis ꝛ acetosis elõgata:in qua etiã cemera nequeq̃ꝫ existat fumus neqꝫ pulueris presentia. Hec eniꝫ semꝑ nocẽt hñtibꝰ pectꝰ tali nocumẽto lesum. ¶ Et caueat etiã ab his que ãnectuntᷣ aeri cũ nocumẽto:uelut sũt uestes gulã pectꝰ ꝛ uentrē ꝯstrigẽtes. Silr etiã euitet tenere caput discooꝑtũ ab aere frido ledi paratũ q̃re caput eius teneat birreto pellibꝰ agninis uel dossibus narioꝝ uel similiũ ꝯdecẽter suffulto:ſm mensurã caliditatis quã caput eius tolerare põt absqꝫ nocumẽto apparẽte.

¶ De regimie eiꝰ per exercitiũ incipit ut sequitᷣ. Cap.II.

De exercitio vͦ videtᷣ mihi nullũ quo totum corpus moueatᷣ sibi fore ꝯueniẽs:siue exercitiũ eq̃tãdi siue nauigãdi fuerit.utrũqꝫ enim eoꝝ nocitiuũ est:eo qꝛ mãs in motu magis ponit:etiã qꝛ caliditas per motũ talē intẽditᷣ in mã magis q̃ꝫ eẽt opportunũ. Et iteꝝ qꝛ per tales motus mãe de iferioribus ad supiora moueatᷣ magis. Et adhuc 4º:qꝛ ꝑpter exercitiũ ꝑtes pectoris distẽduntᷣ:ꝛ si cõtingat eas eẽ ulceratas pessime disponuntᷣ magis. Si aũt partes pectoris nõ fuerint ulcerate adhuc ex forti distractione ipsarum amplius ꝑparantur ad nocumẽtũ ꝛ materierũ receptionē. ¶ Siqs igitᷣ motꝰ totius corporis ei videretᷣ esse cõueniens ille esset motꝰ ꝑgressiuus mane uel sero añ cibũ factꝰ passibus lente ꝑtractis:ꝛ suauiter corpore a fecibus cõueniẽter emũdato:ꝛ in loco ꝯueniẽtis aeris factus per quē corpus ꝑducatᷣ ad calitatē aliqual'r eleuatã sine aliquo nocumẽto:ꝛ exercitiuꝫ tale nullo modo ꝑducat ad aliqȯ in anhelitu nocumentũ.

¶ Et q applicare exercitiū cum talibus cōditionibus non est nisi ualde difficile. Ideo loco exercitij cōuenientius videt mihi & securius esse applicare quasq; fricationes incipiētes a genu usq; ad pedes: & ab inguib⁹ secūdario usq; ad pedes. Deinde a natibus usq; ad predictas ptes inferius trahēdo: posterius aūt ab adiutorijs usq; ad manus iferius medio criter cōfricādo. ¶ Nequaq vo eidem cōueniens est fricatio pectori administrata ppter tractū & motum māerum in ipso. ¶ Capiti vo cōdecens est leuis pānoꝝ mediocriter calidorū applicatio & pectinatio illius stomacho ieiuno facta. ¶ Lotio vo capitis oīno ab eo dimittat: pptereaq; q suspectionē portēdit colliquationis attractionis & motus materierū: sed loco eius cōueniētior est pectinatio iam predicta.

¶ De regimine eius per somnum. Cap. III.

Circa vo id qd de somno uel dormitione cōueniens est ei diligenter cōsiderandū: qm̄ grā digōnis māeꝝ cōueniret ei dormitio nōbilr̄ plixa: uerū q māe in capite ei⁹ dñantes multe sunt. Ideo plixus somnus euitādus est: qm̄ reumatismos gñat: ut legēdū est 2ª pmi. cap. de eo qd puenit ex somno & vigilia. Etiā q māe in capite ei⁹ exñtes plimū sunt cale per lōgaz dormitionē nocumētū in eis itēderet: qm̄ in somno fit intētio caloris in pfundis corporis partib⁹ ppter reuolutionē caloris in centrū corporis: q̄re dormitio eius debet esse cōsueta & a nāli sibi dormitione nō elongata: qm̄ per talez fit cōueniēs reuocatio & vnio ad materias digerēdas. ¶ In mō vo dormitionis prius sup dextro decumbat latē. In 2ª vo dormitione sup sinistro reuoluat se capite eius cōueniēter eleuato. Et oīno fugiat dormitionē resupinā que nocumentum efficit in anhelitu inclinando materias ad partes pulmonis. ¶ Et caueat etiā a dormitione resupina ne propter nimiaz compressionem a mole pulmonis factam super cor nocumentum incurrat in anhelitu uel sibi simili. ¶ Propter etiā consimilia effugiat in vigilijs prolixitatez propter resolutionem & debilitatem & materierum indigestionem uel corruptionem que sequitur ad vigilias.

¶ De regimine ei⁹ p administratione ianitiōis & replōnis &c.

Et si vir iste indigeat regimine rerum Cap. IIII. nō nāliū oium cōueniētissime mensurādo: fortassis tn̄ nulla videt esse res nō nālis: cuius excessus fortius nocere posset q̄z penes istam: eo q augmētū repletionis m̄ltipliciter nocere potest. ¶ Et pmo qdē multiplicādo mās huius egritudis: aut q māe cibales sunt māerū acutaꝝ gñatiue: aut q ppter debilitatem inati caloris supacq̄rit calor ex̄neus māerū exacuitiuus: aut q ppter multā euaporationē a replente mā puenientē replet caput: qd est ualde timendū in eo ne pducat ad uentriculoꝝ ipsius oppilōnes. Etiā ne mā multa a capite decidat in pectus subito casu: ita q pducat aut ad suffocationē aut ad apostema ul' aliud nocumētum igēs. Igit in mēsura sue cibationis caut⁹ esse debet: ita q nunq̄z accipiat cibū: ex cui⁹ assumptione in stōcho grauitatē aut tensionē sentiat. ¶ 2° aduertat q cibi q̄ztitas talis existat: ut ipaz stōchus tolerare possit: ita q calor ei⁹ sit cibi cōueniēter digestiuus saltē in tpe in quo nāliter digerere cōsueuit. ¶ 3° q fugiat accipe cibū nisi postq̄z psenserit pcedentē esse digestū. Et in sūma melius est a cōsueta cibatione recedere per subtractionē cibi q̄z per augmentū eius. ¶ Et iterū diligenter attēdē oportet q si psenserit ciborū corruptionē aliquā in stōcho fuisse secutā ppter repletionē magnā: tunc statim ad euacuādū festinet eos. ¶ Et modus qdē euōnis fm plurimos ponit per uomitū: lz uomitus in hac dispōne non sit mihi rōnabiliter apparens: eo q ex eius aggregatione repletur caput. ¶ Amplius q ppter motum in uomēdo factū hu. a capite magis ponunt in fluxu ad pectus q̄z prius erant. ¶ 3° q uomitus saltem hoibus cum difficultate facientibus ipsum preparat ad multam distensionem & aliquando ad eruptionem uenarum: & membrorū pectoris.

Igitur cōueniētius mihi videt talem corruptionem rectificare cū istis instrumentis. ¶ Primo cum dyacitoniten cū spēbus ante cibū assumpto. ¶ Scdo dyacinamon eodē modo. ¶ Tertio cuz assumptione ℥. j. syrupi de absinthio cuz aqua mēthe uel eupatorij. ¶ Quarto cū depositione cibi corrupti facta cuz pillulis duabus ul' trib⁹ de aloe abluto añ cibū acceptis. ¶ Aut si intēderet ad cholerā accipiat ifusio reubar. in aquā absinthij & endiuie cū penidijs facta fm hunc modū. ℞. penidiaꝝ ℥. j. reubar. electi ʒ. j. s. dyagridij. g̃. iiij. spice nardi. ℈. s. infundant in ℥. iij. aque absinthij: deide colet & exprimātur & in potu detur. ¶ Et si cōprehēderet medic⁹ corruptū cibū a stōcho ad uētrez depulsuz eē: tūc educat ipm cū hoc clisteri. ℞. foliorū maluarū blete & mercurial'. añ. M. j. s. furfuris. M. j. iere simplicis cassiefi. añ. ℥. s. olei viol'. & de aneto añ ℥. s. salis gez. ℈. iiij. misce has medicias cū lib. j. decoc. pdictaꝝ plātaꝝ. Et si uelis clistē maioris caliditatis & uētositati ppriū magis pdicte decoctioni adde assari & anisi. M. s. Et si uelis cū eo ab intestinis abstrahere & a renibus & ab epate diuertere cū pdicta decoctiōe ponant bndicte: & eluarij dyafiniconis. añ. ʒ. iiij. ¶ Silr̄ iterū sicut de euitāda repletione ciboꝝ pdictuz est. Idem & de nimia ianitione intelligendū: & pprie magis cū moderata inanitio vtutis debilitatem maiorem sibi associaret q repletio sibi consimilis.

¶ De regimine eius per accūtia anime &c. Cap. V.

Quoniā ad oīa accūtia aīe sequit mot⁹ incōueniens in spiritib⁹ & hu. maior tn̄ in ira furore & timore maximis q fiat in angustia in tristitia & in meditatiōe. Mouent eni in magno timore spūs & humores celeriter a circūferētia ad cētrū: & similiter in ira. Posteri⁹ aūt & in ipa mouent de centro violēter ad circūferētiā: q̄re iflāmātur spūs & humores nō solū in pectore: ueꝝ etiā in pāniclis cerebri & toto capite: ppter qd auget in lapsis & in gradū malitie in māeb⁹ subsequētē ex pdictis motib⁹: iō tales oēs mot⁹ abscidēdi sūt. In tristitia vo & meditationib⁹ cū hoc q mouētur spūs & hu. motu leni & paulatio: ppter tn̄ accubatiōez eoꝝ i pfūdo corpis q̄si lōgo tpe pmanēt: nō euānt corpora ab alteratione ualde nociua q̄re iteꝝ & mot⁹ tales abscidēdi sūt. Igit q tn̄ est possibile ab his pcaueat & maxie ab iflāmātib⁹ spūs & hu. Nullo eni mō cōueniēter māe humorales digeri & a vtute regi possent permanētib⁹ ipressionib⁹ illis: q̄re ab egtāte hoc mō agēdū est mētis letitia cōfortatione & spe bona curatiōis ei⁹. ¶ Et qm̄ a plurib⁹ sapientib⁹ de coitu tractari soluit. ubi de accūtib⁹ aīe determinant: qm̄ in coitu est aīe affectio ad ipm exequēdum & cōplēdū: & iterū ppter magnā delitiā que in ipo apprehēdit. iō ne ppter coitū multū fiat in humorib⁹ & spiritib⁹ agitatio fortis & aīe distractio a debita māeꝝ digōne a coitu secedēdū est cuz per ipm euēt nō soluz mā utilis: lz superflua: sz etiā m̄ltū spūs in eo fit cōsūptio: ad quā sequit inati caloris debilitas que est cōueniētis humoꝝ regiminis cā. ¶ Si igit in coitu licētia rōnabiliter cōcedi possit erit ut raro ualde fiat ad plus in septimana semel: nunq̄z tn̄ nisi ad ipsuz cōueniēter per appetitū incitata nā: & tūc digōne iam prima celebrata uel cōpleta cum suaui agitatione in eo pōt cōcedi licentia: ut predictum est: aliter aūt non.

¶ De regimine per cibum & potum. Cap. VI.

Iam aūt opz regimē ei⁹ ptractare per cibos & potus. Premittēdū itaq; pmo q cibi oēs & pot⁹ ei⁹ iclinari debēt ad cōrietatē lapsus per ifrigidationez & humectationē aut saltē per remissaz eoꝝ caliditatē: ppter qd aut oportet cibos eē frigidos & humidos in p° aut in 2° gradu: aut saltē esse leui caliditate calidos: aut a pª māsione pmi gradus usq; ad 2ªm ei⁹ sint fri. & hu. ¶ Et pmū qdē uerificat si lapsus est notabilr̄ intensus ut pueniēs ad ca. & sic. secūdi gradus. ¶ Secūdum vo itelligit: ut q lapsus fuerit talis: remisse tn̄ calida respectu lapsus in calitate notabilr̄ intēse essent illi⁹ corruptiua

tenẽdo illã viã q̄ 9riuz remissuz approximatũ 9rio intẽso remittit illud. Si tñ eligi possent cibaria penit⁹ a mã opantia nullũ gradũ q̄litatiuũ iducẽtia talia essent eligẽda magis:uez q: raro aut nunq̄ repit᷑ aliq̄d cibale qn etiã cũ hoc q̄ opat᷑ a mã sit alicuius gradus qualitatiui inductiuũ. Jõ oportet pmissuz notabile considerare:ut dictũ est. ¶ Jtaq3 pro regimine eius cibaria eligenda sunt aut frigida aut humida aut leui caliditate calida cuz tẽperamẽto in passiuis nãliter talia aut artificialiter elaborata. ¶ Jtaq3 eligat᷑ panis de puriori parte farine factus:z uocat᷑ simula. talis eni videt᷑ magis elongatus a siccitate z terrestreitate. Propterea:q: pars terrea que fundat᷑ in furfurib⁹:z pars aquea que fundat᷑ in parte glutinosa farine videt᷑ esse a tali pane diminuta. Sit igit᷑ 9uenienter fermentatus bene laboratus mediocriter coctus duoz dierum aut trium ad plus etatẽ hñs: ppter q̄d panis açimus oĩs uel alter humidus multũ sicut multã aquã recipiens z multũ furfuraceus de pãnico uel de milio factus oĩs euitãdus est. ¶ Et eligant᷑ ab eo carnes cõplõne sua tẽperamẽto vicine z parũ elongate ab eo humide humiditate substãtifica. Humiditate autẽ terrestri pte cõmixta carnes nequaq̄ eligant᷑: uelut antique q̄ruq3 9tingat eas esse aialiũ. ¶ De domesticis itaq3 9ueniũt ei ut gallinaz z siliũ spẽ iuuenes exñtes. Silr anatulis anserulis iuuẽculi suo tpe. ¶ De syluestribus aũt 9ueniũt minute aues oẽs:ut starne pdices fasiani z 9silẽs. ¶ Et de quadrupedib⁹ domesticis 9ueniũt ei annuales agni castrati z paruuli capti:z iuuẽculoz vituloz carnes z pprie lactẽtiuz z recẽtes z porcelli z sibi 9silẽs. ¶ De sylnestrib⁹ võ usuales oẽs sibi 9ueniũt:z pprie iuuẽculoz aialiũ cuniculoz leporuz gaçelli syluestris porcelli iuuenes z sibi similes. Alie võ dimittant᷑ contrarie dispõni istis. ¶ De piscibus võ cõueniunt sibi asp̃atiles noiati pisces fontales petrosi parui viscositate puati z nutrimẽti grossitudine: quorũ oĩuz notitia distincta est ẽm regionũ z ciuitatũ fontes z flumia z ẽm cõsuetudinẽ etiã. Cancri sibi cõuenire pñt:z pprie cũ fuerint fluuiales:ipsi eniz z reliqui pisces ex aquis sallsis accepti ab eo sunt dimittẽdi ne intrinsece in humorib⁹ ex eo genitis acgrat᷑ vtus acuitatis ex sallsedine que oĩno capiti z pectori eius eẽnt ualde nociua. ¶ De saporib⁹ q̄b⁹ 9diunt᷑ carnes oĩno euitare debet acetũ z pprie acutũ z acria z pontica oĩa cũ q̄b⁹ iuenit᷑ acuitas:uelut sunt limones z citrũ etiã magne acetositatis:ut᷑ succus eius nõ est sibi 9ueniẽs neq3 agresta z pprie salita. ¶ Acria võ q̄bus uti põt regulariter sunt sicut succus granatorũ muçoz z succus cerasi ponticicitoniorum z agresta sine sale z berberis z ribes succus z prunoz acriuz:z succus sorbe uel nespilloz z similia in quibus siccitas magna corrigit᷑ eorum que in succo reperitur. ¶ De 9ditis aũt uti põt citonio rapa piris cõditis çuccaro rob. z viol. z oĩbus siĩlibus a q̄bus acuitas elõgata sit: ppter q̄d oliue z reliq̃ 9dita acuta cũ spẽbus calidis sunt euitãda. ¶ De 9fectionibus aũt 9ueniũt ei 9fectiones de pineis de amigdalis 9ditũ:z anis. z coriãdrum:z pprie post cibum z tragea maior z minor parũ calidarũ mixtionẽ hñs: z cõfectio facta cuz çuccaro z oleo amigdalarũ a q̄busdã noiata cõfectio granorũ sisami etiã est sibi utilis. Et est sisamus granuz apud siculos çurçulena nominatum. ¶ De ferculis võ cõueniẽtia sunt oĩa ex bleta spiachia boragine: viola malua endiuia cicorea ituba z sponsa solis scariola portulaca cucurbita cũ similib⁹:que tñ z frigida z humida multum securũ est parũper cõfrangẽ cũ caliis in decoctione sña uel cũ fenicl̃o petrosil᷑. z pprie cũ fuerit itẽtio ad aperiẽdũ z hysopo mellis. z prassio cuz fuerit intẽtio ad excreãdũ: z mẽtha z sisimbrio calamẽto z origano cũ fuerit intẽtio ad stõchuz:z folijs violaz solatri nenufare z cressonũ z rob. recẽtiũ cum intẽtio fuerit ad caput. Reliq̃ võ naporosa uelut caules:z humida viscosa uelut canabit:z est caulis rotũdus dict⁹ caputius apud lombardos:talia inq̄ euitanda sunt. ¶ De legumibus aũt 9ueniũt ei pãnicũ risũ cicera rubea z cãdarusiũ de frumẽto z de ordeo q̄d est far noiatũ hodierno s̃mone. Et ptisana ordeacea cuz amilo z sine amilo. Reliq̃ võ legumina:ut faba lẽtes faseoli dimittant᷑. Cicerib⁹ autẽ albis q̃drãgulatis z rotũdis noiatis doriechis a Hal. p̄ alimẽtoz que sunt pisa apud lombardos dicta uti põt. ¶ De fructib⁹ aũt 9ueniũt ei cerasa oĩa auellane amigdale recentes pepones melon magnus viridis z rotũdus qui est anguria. Jtẽ poma pira bñ matura z p̃sica 9siĩr suis tẽporib⁹ recẽtia uel exiccata: passule oẽs albe parue z nigre q̃s Aui. 14ª tertij denominat aromaniaci: z magne passe que denominant᷑ çibibũ. Neq3 incõueniẽs est ei uti q̄nq3 castaneis in igne assatis z pprie post cibũ. Et placẽt etiã mihi post cibũ xilocaracte z est fruct⁹ carubia noiat⁹. Et citoniũ 9uenit ei:z açarut z est sorba z nespille:z pprie post cibũ: oĩa hec z siĩlia sunt ei 9ueniẽtia. Et ficus sicce 9ueniẽtes sunt ei añ cibũ accipiẽdo ex eis q̃tuor uel q̄nque. ¶ De his aũt que cũ cibarijs admiscent᷑ lenificãtia cõueniẽs est ei oleũ oliuarũ z oleũ nucũ:z melius esset ei ppter caput z pect⁹ oleum de amigdalis z ppe recẽs. Oleũ võ de fisticis z pineis nõ placet mihi. p̄ ppter caliditatẽ itẽsam eius. 2º võ ppter nimiaz reuolutionẽ quã facit in stomacho cui nociuũ est. 13ª tertij. cap̃ de nocẽtib⁹ stomacho. Butyri etiã usus moderat⁹ cõcedi põt ei: lz multũ ipleat caput multitudine uentosationis eius. ¶ Lac võ z lacticinia cibaria oĩa ab eo dimitti debẽt: lz inter ptes lactis recocta 9ueniẽtior sit ei q̄ lac z colostra. Caseo uti non debet antiquo z salito notabilr: lz usus casei mollis z recẽtis parũ salis hñtis ei 9cedi põt: ut colligendũ est ab. A. 5ª tertij. cap̃ de cura catarri. z etiã 13ª tertij. Salis aũt usus paruus sit ei propter causas superius assignatas.

De potu aũt eius 9siderãdũ est. Uinũ eni ipsius debet esse pauce fumositatis infra medietatẽ vinositatis electũ: q̄m vina 9ria sunt ei maxime capitis repletiua:z q: ponũt mãs in fluxu: ppter colliquationẽ iterũ quã fecerat vini fumositas in humorib⁹ cerebri. Sit aũt substãtia subtile tenue z dyaphanũ colore albũ sapore mediocre z aromaticitate etiã sñatale. s. q̄ nõ est eligẽdũ aliud si hẽri põt tale. Si võ nõ: refrãgat᷑ ut reducatur ad mediũ uel remissum in potẽtia cũ aq̃ clara subtili ab electo fonte collecta qui denudat⁹ sit a multitudine herbarũ in eo nascẽtiũ z pprie fetidarũ: in quo etiã nõ inueniat᷑ multitudo ranarũ uermiũ anguillarũ z fetẽtium piscium. ¶ Si aũt idoneo tpe z ppe per mẽsez anteq̄ solet affligi reuolutiõe pòxismali uteret᷑ hydromelle facto ẽm descriptionẽ statiz ponẽdã: ut in mẽse augusti z mẽse februarij z martij esset ei ualde 9ueniẽs:z pprie dimittẽdo cuiu᷑scũq3 vini potũ z accipiẽdo in cibatione sua z ex cibationẽ potũ istuz. ℞. aque fontis electe. ut supra dictũ est lib. xl. mell᷑ citrini mũdi z elcĩ lib. j. coriadri pparati. ℥. ß. menthe origani. an. ℥. j. ß. rob. florũ labrusce an. ℥. ij. coq̄nt oĩa sil᷑ cum pl̃re pdictarũ sperũ: z postq̄ aliq̃ diu bullierit fortiter:z fiat coctio usq3 ad 9sumptionẽ 3ᵉ ptis. Ita q̄ tñ pdictarũ sperum puluis medietas liget᷑ in sindone rara z laxa. Reliq̃ aũt medietas spargat᷑ ad aquã: deinde colet᷑ hec per colatoriuz bene spissum z reponetur in uasis bñ mundis z cooptis. Hec igit᷑ videt᷑ esse ei sũma regula cibationis z potuũ sibi 9ueniẽtiuz.

Tractatus tertius de regimine per administrationẽ istoz medicinaliũ 9tinẽs cap̃la septẽ secundum intẽtiones septẽ que vident᷑ opportune tam in regimine preseruatiuo q̄ curatiuo huius dispositionis.

Prima itaq3 intẽtio erit mãerum que genite sunt anteq̄ pòxismẽt eũo ut᷑is. ¶ 2ª erit mãerũ diuersio. ¶ 3ª erit earũdem digõ. ¶ 4ª erit euacuatio earundẽ eradicatiua. ¶ 5ª erit regiminis rectificatio. ¶ 6ª erit prohibitio generationis materierũ z accumulationis earum in capite. ¶ 7ª z ultima erit capitis z pectoris confortatio ne materias que ab ea fluere solent faciliter recipiant z iam receptas conuenienter expurgare possint.

Primā itaqȝ itentionē cōplē videntᷣ instra quatuoꝛ. ¶ pᵐ est flōmia. ¶ 2ᵐ est uētris solo. ¶ 3ᵐ est urine ꝓuocatio. ¶ 4ᵐ est fluxus sanguinis a naribus ꝓuocatio seu applicatio. ¶ De uomitu aūt nihil dico cuȝ habeā ipm suspectum: ut visum fuit tractatu ꝓcedenti. cap̄ de regimine huius dispōnis per ianitionē ⁊ repletionē. ¶ pᵐ itaqȝ instrm qd̄ est flobotomia p̄mittēdum est ⁊ eligēduȝ ꝙ sicut egritudo ista bis in anno piodice affligit virū istuȝ: ut circa ꝑncipium ueris ⁊ autūni. Ita supponēdum est māᵐ huiꝰ egritudinis cōgeri in toto corpe: lȝ ꝑncipalr eiꝰ molestia in capite ꝑcipiatᷣ. Neqȝ enim credendū est māᵐ tante ꝙtitatis ꝑcise in capite eiꝰ cōgregari. Mirabile enim esset ꝙ mā illa non faceret coalterationem ſm q̄litates p̄mas ut calefaciendo: qm̄ acuta ꝑcipit: aut infrigidādo qd̄ apparet ex aquositate actualr frigida que ab ore eiꝰ emittitᷣ ampliꝰ. Iterum hec mā in capite nocumētū efficeret penes q̄litates scd̄as eiꝰ: aut oppillādo aut dolorē grauatiuū efficiēdo: aut saltē tertio qꝛ pars eiꝰ in uaporē ⁊ uētositatē ꝯuertitᷣ dolores extēsiuos in capite ⁊ pānicl'is cerebri efficeret. Cū autē neqȝ istoꝝ accntiū aliqd̄ manifeste appeat: opȝ de necītate cōcedē: ꝙ lȝ hec mā paulatie sit ſm ꝑtem in capite congesta tn̄ tpe sue poxismationis a toto corpe ad caput ꝓpellitᷣ sinthomatice. Cū ergo ipa sit in toto ꝯgregata ⁊ cōgesta ut ꝓbatum est: ⁊ nō possit alibi ꝯtineri rōnabilius ꝙ in uenis. Ideo necessaria est euacuatio ul'is eiꝰ ⁊ ista per flobotomiā fit: ut 4ᵃ p̄mi. cap̄ 2ᵒ. dū inqt. Flobotomia est euacuatio ul'is que multitudinē educit. ¶ Uena aūt de qua p̄dicta flobotomia fienda est a pluribꝰ ponitᷣ esse saphena dicētibꝰ ipaȝ euacuare a toto: eo qꝛ a supiori ad inferioreȝ ꝑticulā māᵐ attrahit ⁊ educit. Ego vō credo ꝙ huiꝰ uene flobotomia nō debet dici euacuatio ul'is. ꝓpterea qꝛ nō pōt a capite euacuare ꝙtū opȝ ꝓpter ipam esse ab eo remotā: ⁊ uenis capitis etiā. Meliꝰ igitᷣ est flobotomare uenā mediā que euacuat a toto: ꝓpterea qꝛ attrahit a capite ⁊ supioribꝰ ꝑtibꝰ per cephalicā a qua exit. uel ꝯtinuatᷣ ⁊ euacuat ab iferioribus ꝑtibꝰ per basilicā: cū ipa sit media iter duas illas. igitᷣ imediatiꝰ euacuat a supiori ⁊ ab iferiori ꝙ faciat saphena cū nō mediet iter duos ramos sil'es neqȝ sit earū pars. Extrahantur igitᷣ per talē flobotomiā sanguis. ℥. v. uel. vj. Limitando tn̄ ſm etatem cōplōnē habitudinē ⁊ patiētis fortitudinē uel ecōuerso. ¶ Et facta hac flobotomia si sufficiēs ꝙtitas sāguis fuerit educta excusat. Si aūt nō: tūc in die eodē uel sequēti uel tertio ad illā fiat secūdatio eiusdē ꝑtis anteꝙ ꝯsolidetur. ¶ Et si ꝯtigeret ꝙ de tali uena flobotomia nō posset fieri qꝛ a multa carnositate coopta esset: aut ꝓpter cicatricem uel alias cās: tūc meo iudicio adhuc ꝯueniētioꝛ eēt flobotomia basilice ꝙ saphene: que viditᷣ euacuare a supioribꝰ usqȝ ad iguina: ꝯueniētiꝰ ⁊ imediatius ꝙ saphena: ⁊ lȝ saphena imediatiꝰ eūet a magno pede ubi fuerit multitudo repletionis: de hac nō est curādū: eo qꝛ eūo a mēbris occultis supioribꝰ magis habet respicē totū qȝ pedē magnuȝ.

Secūdū vō instrm cōplēs euacuationē ulēm erit ꝑ solutiua medicamina: ⁊ dato ꝙ non sit hn̄ ab auctoribꝰ apte collectū ꝙ vna medicina simplex euacuet a toto: illud tn̄ ꝯueniētiꝰ fieri pōt per cōposita medicamina: quorū aliq̄ respiciūt caput: aliq̄ pectꝰ: aliq̄ uentrē: ⁊ aliq̄ ꝑtes iferiores. ¶ Aut vō dicitᷣ medicina ul'iter euacuatiua: qꝛ ipa respicit oēȝ māᵐ euacuādā: ut choleram: flegma: melācholiā aquositates ⁊ uētositates educēdo. ¶ Et de numero haꝝ mediciaꝝ ꝑlime cōposite iueniuntᷣ iter quas est eluariū indū: qd̄ superfluitates educit a toto corpe. ¶ Et pillule aggre. descriptiōe maiori: ⁊ pillē sibi sil'es: ul' ille que iueniuntᷣ aggregate ex eis describēdo sic. ℞. pillaꝝ fetidarū cochiaꝝ añ. ℨ. ß. formentᷣ simul cū melle rob. ¶ Uel ℞. pillarū aurearū: pillaꝝ de reubarbaro: pillaꝝ de oppoponaco añ. ℈. j. reformentur pillule: ut prius. ¶ Aut ℞. pillarum de iera cōposita de sarcocolla: de hermodactylis. añ. ℈. j. reformentᷣ ut ꝓus. ¶ Aut ℞. eluarij indi. ℨ. iij. eluarij succi rob. ℥. j. misce. ¶ Aut ℞. benedicte iere Sal. ana. ℨ. iiij. misce. ¶ Aut ℞. eluarij elescof descriptiōe Mesue. ℨ. iiij. ¶ Aut ℞. hāc infusionē oibꝰ ꝑtibꝰ ⁊ mēbris corporis appropatā ⁊ opatione securā. ℞. agarici elci reubar. añ. ℨ. j. mirabolaidoꝝ polip. añ. ℨ. j. ß. anis. viol. dauci spice. ꝗꝗ. añ. ℈. ß. salis idi. ℥. iij. penidiarum. ℨ. vj. çuccari 2ᵉ decoctionis. ℨ. j. ß. aque lupulloꝝ viol. añ. ℥. ij. fiat oium ifusio ⁊ detᷣ in potu. ¶ Et si uelis hāc ifusionē appropatā magis ad choleram nigraȝ adde in eā post colaturā lapidis armeni aut laçuli preparatoꝝ. ℈. j. ul'. ß. tuo libito. ¶ Et si uelis ꝯdē magis ispam ad cholerā ru. adde dyagridij. ℥. j. ¶ Si uelis ipaȝ facere aspicientē flegma adiunge turbit. ℈. j. uel. ß. modo tuo. ¶ Ego vō in lapsibus cholericis ꝯnanter procedere soleo cuȝ hoc. ℞. succi ro. ℨ. x. pul'. hermodacty. ℨ. ß. lapidis armeni preparati. ℈. ß. penidiarum. ℨ. j. aque lupullorum. ℥. ij. misce. Et quodcunqȝ horum solutiuorum placeat exhibendum est in aurora calidum actu super quo dormiatur hora vna. Deinde absqȝ cibatione quiescat: aut leuibus passibus quibusdam moueatur. Deinde panni non multum calidi uentri applicentur ⁊ tardet cibum post assumptionem. v. horis: ⁊ tunc bibat cyathum vnum aque ordei calide tempore caloris: aut brodij macri cuȝ çuccaro calidi tempore frigoris. Et post hos potus tardet cibum per vnam horam.

Tertium instrm cōplēdi hāc intētionē est per diuretica que mās cholericas uel alteratas diuertere ⁊ eūare p̄nt per urine vias: ⁊ multa sūt urine ꝓuocatiua: uelut feniculū petrosil'. apiū: daucus: ꝗna milij solis absinthiū eupatoriū ꝑssiū aristol'. lōga ⁊ ꝛsūa in calidis. Et cetrac adiathū: semina ꝙtuoꝛ maiora frigida: semē cicoree endiuie scariol'. in frigidis. Et capil'. ue. ⁊ sparagis tēperatis. tn̄ de his in ꝓposito nō facio estimationē magnā nisi ꝯueniēter aspiciāt māᵐ que abūdat in corpore ⁊ ipsaȝ euacuare possint per urine vias: ꝓpter qd̄ p̄mis p̄dictoruȝ decoctis ul' aliter artificiatis addi posset aliquid de turbit hermodactylis. de agaꝝ. de serpētaria ad māᵐ flegmaticā. Scd̄is vō cōmisceri pōt aliqd̄ de dyagridio: de gētiana de reupōtico de reubarbaro ad māȝ cholericā. Tēperatis vō diureticis addi p̄nt oēs medicine cuiuscunqȝ māei eligēdo eūatiue uelut polipodij: sene thimus ⁊ mirabolanus idus: sic medicie flegmagoge ponerentᷣ ad flegma ⁊ choleraȝ educēdū. ¶ Compositum bonum diureticum ad omnes materias appropriatum est hoc. ℞. aque cuscute capil'. ue. ⁊ granorum milij solis añ. ℨ. j. ß. misce. ¶ Et fortius illo est hoc. ℞. scolopendrie genestre: ⁊ saxifragie. añ. ℨ. ß. misce. ¶ Et fortius illo iterum est hoc. ℞. aque eupa. ualeriane ⁊ meu. añ. ℨ. j. pulueris corticum auellanarum. ℨ. ß. misce. ¶ Aliud compositum. ℞. specierum benedicte simplicis. ℨ. ß. specierum lytontripon. ℈. ij. aque capil'. ue. ℨ. iiij. misce. ¶ Si qs vō desideraret urinā ꝓuocare ꝯueniētius uel eq̄lius talia posset cū cibis decoquēdo cōmiscere: uel ea pulueriçata eisdē supponere. Aut ꝯfectiones iulep electuaria: syrupos ⁊ deco. artificialiter p̄parare. ¶ 4ᵐ instrm supra premissuȝ fuit sanguis eductio per nares: que quidē ul'eȝ eūonem includere potest: aut propterea qꝛ educit materia ȝ sanguini mixtā cuius partē magnā eūare p̄nt. Aut qꝛ talis euacuatio a supioribꝰ imediate educit ⁊ ab inferioribus: propterea qꝛ uene ad nares terminate ꝯtinuitatē hn̄t satis propinquā cū ramo uenis chilis ascēdētis: ut patet pᵃ primi. doc. 5ᵃ. de uena chilis ascēdētis. Igitᷣ si sanguinis a naribꝰ eductio fieret sponte uel nāliter illa esset electiua magis. Si aūt non: tūc ꝓuocari debet uel potest multis ingenijs. ¶ pᵐ est ut nasus aliquāto tpe cōstrictꝰ teneatᷣ. Deinde uehemēti ⁊ frequenti exsufflatione per ipm fiat motus ad ex ¶ 2ᵒ vō ꝓuocatᷣ sanguis a naribus per sternutationē ꝓuocatā per oppositionē nariū ad radios solis. ¶ Aut per insufflationē pulueris ellebori al. serapini uel alterius acuti medicaminis. ¶ Aut per titillationem in naso factā cū setis porcinis paleis uel ramis herbarū pungitiuis: uel cuȝ

Nota

titillatione facta cū ramis sanguinarie que est centinodia. ¶ Aut partes interiores nasi vnguibus fricando: aut aliter tuo modo operando. ¶ Et qualitercunqȝ cōtingat perseuerare debet exitus sanguinis quousqȝ per colorem & substantiam materierum apparuerit ipsas esse illaudabiles. Aut saltem usquequo exitus fiat absqȝ debilitate virtutis que fugienda est. ¶ Et fiat per hec prouocatio sanguinis semel uel bis in die: & materie prope ortum solis: quoniam illa est hora motus sanguinis. Aut aliter fiat secundum cōiecturam sapientis sua scientia hoc limitantis.

¶ De instr̄is diuertentib⁹ mām aptā fluē ad pectus. Cap. II.

Licet oīa instra quatuor que in precedenti intentione monstrata sunt sufficienter possint diuertere mām: & proprie cum iteratur earum applicatio. Preter illa tamen aliqua diuertentia huic loco applicari possunt: & sunt numero quatuor que mihi utiliora videntur. ¶ Et primum quidem est materierum diuersiuum a toto. ¶ 2m est diuersiuum eorum a partibus pectoris uelut fricationes. ¶ 3m vō est diuersiuū earum per vias sputi. ¶ 4m vō est earum a profundo cerebri ad exteriores partes diuersiuum.

Primū itaqȝ hoꝝ cōplet' per reiterationē uētosaꝝ & applicationē: nūc qdē ad pulpas interiores tybiarū: nunc vō coxarum: aliqn vō ad nates: & qnqȝ ad spatulas. Silr̄ sup collo poni possunt uentose cum scarificatione & sine scarificatione secundum consiliū sapientis. ¶ Iterum hoc cōpleri pōt per ligaturas predictis ptibus factas. ¶ Tertio vō per fricationes. ¶ Quarto per rubificationes. ¶ Quinto per cauteria ultimate tamen applicanda. ¶ Adhuc etiā hꝰ cōpleri pōt diuertēdo a toto per puocationē sanguinis mēstrui in muliē: & emoroidaꝝ in viro hꝫ apparētiā necessitatis in hora electa ad quā uocat repletio multa aut iminētis uel psentis accn̄tis timor. ¶ Diuertentia vō pticulariter a pectore mām educentia sunt fricationes & uētose ptib⁹ spatularū administrate. ¶ Amplius uētose sepe sub mamillis apposite sine scarificatione uel cū ea ¶ Et adhuc etiā flobotomia magni rami uene que supponit' thoraci apparēs a fine eius uel pomo granato exclusiue usqȝ ad secundā ꝯiunctionem ossium thoracis. hec eniȝ flobotomia diuertit a profundo pectoris. ¶ Diuertentia a capite & a pectore per modū expuitionis sunt eluaria oīa elnusera. i. elnam uel enulā recipiētia ut eluarium dyairis: & fortius illo est dyacalamētū. Et adhuc fortius scōo est dyaprassiū: & eq̄les sūt penidie & ꝯfectio caloe marçapan dicta que a tēperamēto paꝝ elōgat' per q̄litates actiuas ꝯfectiones sisamie & loch sibi ꝓportionalia loch de pino loch de amigdalis & sibi ꝯsilia. ¶ Etiā tyriaca fermētata cum multo melle ul' cū hydromelle cōmixta i aurora in potu data ℥. i. ß. & ex ea cuȝ duplo mell' & aq̄ decoc. uel sublimationis prassij ireos ul' aristologie rotūde & est mihi secretū magnū. Et vō iteꝝ loch de pino: loch de sqlla: loch de lu⸗: & loch dyapenidion: oīa hec ꝯuenientia sunt frequēter in ore retēta: a calore eni dissoluta resudant per tracheā arteriam ad pulmonē & mās attrahunt tā a capite q̄ a pectore. ¶ Diuertūt autem pncipalius a capite mās masticatiōes uelut piretri: myrre: piperis al. radicis gētiane: & masticatio agarici & scordeon & arthanite proprie: & est mihi secretū magnum. ¶ Et ab ambabus ptib⁹ istis potenter diuertē pōt laqueus uel setō partibus colli applicat⁹. Et si uelis magis ab iferiori diuertē q̄ supiori pone ipm in loco ubi collū ꝯiūgit' supiori pti spatularū. Si vō a supiori magis pone ipm ubi pn̄m colli ꝯiūgit' cuȝ fine capitis & est locus 4a pmi. cap 12o a pncipe noiat⁹ nocrati: vn̄ nucha a capite exit in collum descēdens. Forma aūt applicationis illius est q̄ hēant' tenacule in extremitatib⁹ plane & in medio sui pforate & capiat' cū eiscutis absqȝ musclis & extēdat' ad ex̄ & cōpressa teneat': & tūc habeat radi⁹ ignit⁹ quo utriqȝ pforet' cutis: cui foramini iponat' seton de cauda eq̄na fact⁹. Aut pro nobilib⁹ de serico.

Alijs vō de filo lineo. ligetur ergo ibidem: & q̄nqȝ sic dimittat' multis dieb⁹: illud permanēs ꝯtinua eductiōe materierum fit conueniens diuersio: ut iam dictū est. ¶ Particularia autē a pfundo capitis diuertentia iam plīma sunt tacta ita q̄ nō videt' aliud fere supaddēdum nisi q̄ frequens lacbrymarū eductio mām a pfundo cerebri diuertit & proprie ab anteriori parte siue fiat oculos diu ꝯfricando: siue eos ad aerē calidū uelociter & frequēter applicando: siue in eis iponat' oleū aut aliquod acutū uelut puluis ellebori: siue arthanite uel succus apij abrotani: aut oculi liniant' interi⁹ & exteri⁹ cuȝ felle tauri uel altero sibi simili. ¶ Adhuc etiaȝ a pfundo capitis māe diuerti pn̄t attrahendo eas ad auriculas ut scalpellādo & rubificando pēdētes ipaꝝ partes aut imponēdo eis oleū de ruthe frequēter: aut oleum muscelinū: uel de castoreo: aut succū prassij uel cepe aut arthanite: que omnia sunt calida. ¶ Silr̄ etiā diuerti pōt mā cū fricationib⁹ rubificationib⁹ uesicationib⁹ scalpellationibus supficiei cutis. ¶ Ego aūt psepe mās plurimū in capite piodice ꝯgestas potēter diuerti ingenio. G. qō puchre est ab eodē scriptū 5o de igenio sanitatis cap 13o in hystoria quā narrat de quadā nobili romana cui accidit sputū sanguis ꝓpter mām catarriçātē a capite ad pect⁹: & vide hystoriam que sm̄ hunc modū sūmatim ab eo colligitur.

Uocatus eni ad eā in media nocte ꝓpter debilitatē v̄tutis que erat in ea: qr dieb⁹ āncedētibus de cibo nō accepat nisi modicū nō fuit ausus flobotomare eā: sed in eadē die administrauit sibi remedia noueȝ. ¶ pm fuit q̄ clisteriçauit ipam intellige lenificatiuo clisteri ꝓpter debilitatē. ¶ 2m qr fecit fricari extremitates ut pedes & manus magnas. ¶ 3m qr fecit ligaturas in pdictis locis ¶ 4m apposuit sup capite eius medicinā acutā rubificatoriā & uesicatoriā factā cū stercore colūbi syluestris ut infra scribet'. ¶ 5o post uesicationē pdictā intromisit eam balneo aque dulcis calide gr̄a diuersionis & sedationis doloris. ¶ 6o in balneo & ex̄ balneū medio cri tectura caput eius custodiuit. ¶ 7o vō cibauit eā iurib⁹ carniū cōuenienter nutritiuis: & post ipos dedit ei fruct⁹ stipticos frigidos. ¶ 8o in sero illi⁹ diei dedit ei tyriacā nouā gr̄a puocationis somni & restrictionis cursus māerū & exiccationis earuȝ. ¶ 9o vō in mane huius diei dedit sibi melliicratum ad intentioneȝ mūdificationis pulmonis. ¶ 2a sequēti die iterauit in ea fricationes & ligaturas. ¶ In sero vō illius secūde diei dedit sibi de tyriaca noua quantitatem minorem q̄ in precedenti die. ¶ 3a vō die dedit melliicratum ꝓpter mundificare pulmonem & in eodem die dedit ei ptisanam ordeaceaȝ. ¶ 4o vō sequenti die gr̄a mundificationis pulmonis dedit ei tyriacā fermētatā uel antiquam cum multo melle. Et in eadem quarta die iterum apposuit sibi uesicatorium cuȝ ceroto de affodillis facto. ¶ 3o in eodem die administrauit sibi balneum. ¶ 4o vō cibauit ipsam. ¶ 5o vō die obtulit sibi fortiora mundificatiua pulmonis sicut esset tyriace noue addere eq̄lem dyairis. ¶ 2o iterū in eodem die & deinceps rexit ipsam regimine cōualescētiū.

Uide q̄ cura Gal'. cōpleta cū istis. XX. igenijs tota sustētatur sup quatuor intentionibus principalibus ¶ pa est mām a capite aptā fluere diuertere: qō totum faciunt fricationes ligature uesicatoria & balnea. ¶ 2a vō intētio fundatur in itercipiēdo fluxum: qō fit per puocationē somni & ingrossationē māeꝝ quā facit tyriaca noua. ¶ 3a intētio fuit in mūdificando pectus & cōpleuit hoc cum tyriaca fermentata cum melle & alijs excreantibus. ¶ 4a intētio fuit in cōseruando v̄tutē & viuificando ipsam & ꝓhibēdo eleuationē fumorum ad caput: & hoc cōpleuit. G. administrando iura regimē ꝯualescētiuȝ & fructus stipticos. ¶ Et intellexit Ga. hoc nocumētū puenire in pectore pncipaliter per colligantiam eius ad caput. lȝ aliq̄liter crediderit nocitū esse pect⁹ cui curationē adhibebat per sputū puocātia. ¶ Et silēm fere sniaȝ collige ab eo in pdicto cap in hystoria

de altero iuuẽculo romano qui passus est nocumẽtũ eẽntia
le pectori quo cõueniebat mãs preparatas efficẽ ipsuz ptisicũ
z tu ꝯsidera: qꝛ modus cure ei⁹ est sublimis curationis.

Ego vo scio gẽtem multã quã hoc regimine etiã erexi z in sanitatẽ pduxi: z ꝑprie cum ista dispõ fuerit incipiens z nõ aucta uel ꝯfirmata. ¶ Modus vo instrorum que ego administraui fuit: qꝛ sepe accepi stercora colũboꝝ syluestriũ z ea cuz lixiuio in mortario terẽs in linimẽtuz formaui. ¶ 2m vo qꝛ frequẽter liniui caput cũ succo ruthe syluestris que orit sup mõtibus paduanis. ¶ 3m fuit qꝛ sepe patiẽtis caput fricari feci cum cepe squille in mortario cõtrito. ¶ 4m ꝙ sepe administraui cerotum capiti factũ ex ℥. iiij. picis naualis. z ℥. j. s. pulueris radicis affodilloꝝ. ¶ 5m qꝛ ubi uolui cum uesicatione mãm attrahere administraui linimẽtum factũ ex succo flãmule uel pedis coruini. ¶ 6m z ultimum z leuius oibus est qꝛ sepe feci liniri caput cũ sapone simplici nigro cui aliqñ cum fortius uolui ipsum efficere cõmiscui de pulue artbanite aut affodilloꝝ aut de puluere fol. pedis coruini exiccati: z tu elige qđ tibi placet.

¶ De regimine per intentionem digestionis materierum incipit ut sequit. Cap. III.

Iam satis ex pdictis appere põt ꝙ oportet medicũ intẽdẽ ad digõnẽ mãeruz. Cũ eniz in viro isto mãe piodice ꝯgregent in capite difficile est imaginari ꝙ ita ibidem ꝯtineant ꝙ aliq ea ꝑpticula ad pectus nõ decidat uel in ipsuz iã defluxerit: z gra gdem huius isurgit necessitas cũ digerẽtibus aspiciẽtibus caput z pectus z aliqñ totũ corpus cũ istis instris. ¶ Primũ est digestiuum mãeruz in capite z pectore leue satis. ℞. aque violaꝝ aque nenufa. añ. ℥. j. s. aque capil. ue. ℥. ij. misce. ¶ Duo enim pma pncipalr caput respiciũt tertiũ vo pect⁹. ¶ Aliud digestiuũ silẽ huic z fortius predicto est hoc. ℞. syr. viola. ℥. j. syrupi de ligritia. ℥. s. aque floꝝ salicis buglosse z nenufaris. añ. ℥. j. misce. ¶ 3m digestiuũ z fortius predictis ad mãm fixiorẽ est hoc. ℞. sy. acetos. simplicis. sy. de nenufare añ. ℥. s. aque capill. uene. boraginis z violaꝝ añ. ℥. j. misce. ¶ 4m digestiuũ ad mãs flegmaticas ubicũqꝫ locoꝝ est hoc. ℞. sy. de sticados. sy. acetos. cõpositi añ. ℥. vj. aque betonice mellisse añ. ℥. j. s. misce. ¶ 5m digerẽs mãs flegmaticas fortioris resistẽtie est hoc. ℞. oximel. sqlliti. sy. de prassio añ. ℥. vj. aque hysopi. ℥. iij. misce. ¶ 6m digerẽs mãs adhuc magis cõpactas est hoc. ℞. syru. de prassio. sy. de calamẽto oximel. sqllitici añ. ℥. j. aque iris z prassij añ. ℥. j. s. misce. ¶ Et si uelis digerere mãm cõmixtã ex cholera z flegmate aggrega hec digestiua scđa cum pmis cõfrangẽdo ea cũ medicinis a dñio respiciẽtibus cholerã aut ecõuerso: aut equalem utrãqꝫ ꝺm necessitatẽ mixtionis materieꝝ. ¶ Et si uelis cũ istis addẽ digerẽtia mãm melãcholicã respiciẽtia describe sic. ℞. sy. de epithimo. ℥. j. s. aque lupuloꝝ viol. añ. ℥. j. s. uel ij. misce. ¶ Et si erit tua intẽtio ad mãm adustionẽ habẽntem. ℞. sy. de fumo terre de thimo. oximell. de keysim añ. ℥. s. aque buglos. boraginis z nenufa. añ. ℥. j. misce. ¶ Et si uelis adhuc digestiuũ leuius describe sic. ℞. aque bora. z buglos. añ. ℥. j. s. aque capil. ue. ℥. ij. misce. ¶ Descriptio digestiui optimi ad mãs specie diuersas in capite pectore z toto inuẽtas est hec. ℞. violaꝝ floꝝ boraginis buglosse se. endiuie: cicoree: seminũ qtuoꝛ frigidoꝝ coiuz añ. M. j. capill. ue. M. ij. assari origani pulegij calamẽti sticados betonice añ. M. j. s. folliculoꝝ sene. M. j. fu. meu: ciperi squanti carpobal. xilobals. spice nardi añ. M. ij. coriandri preparati sumach granoꝝ mirti añ. M. j. cinamomi gariofil. çç. been al. z ru. añ. M. j. tertiam. coquant oia in lib. x. aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis. Dein de colent z fortiter exꝑmant: z colature illi addant çuccari scđe decoc. lib. j. mellis lib. s. aceti. ℥. iiij. adinuicẽ coquant dispumãdo usquequo glutinositatẽ recipiant. Deinde accipiant huius. ℥. ij. aque cicoree: aque eupatorij añ. ℥. j. s. misce: z exhibeat actu calidum in aurora distãter ꝑassumpta cena per horas. IX. z tardetur post ipsum cib⁹ horis 4or. ¶ Silr etiã digerẽ posses aliqs mãs in capite stãtes dãdo in mane. ℥. j. metridati cum. ℥. iij. aque sublimationis hypiconis calefacte. ¶ Et si uelles digerẽ mãs in pectore stãtes dare posses eadẽ hora. ℥. j. eluarij dyaprassij: aut dyairis uel dyacalamẽti cũ. ℥. iij. aque decoc. passulaꝝ uel ligritie. ¶ Quomodocũqꝫ aũt desiderares digerẽ mãs circa epar splenẽ z iferiora mẽbra stãtes dare posses. ℥. j. eluarij dyalacce aut dyacurcume cũ. ℥. iij. aque scolopẽdrie eupatorij ul cicoree. z hoc in mẽbris frigidis. ¶ In calidis aũt mãe⁹ digerẽ posses dando. ℥. j. çuccari viol. in dispõnib⁹ pectoris aut çuccari nenufari. in dispõnib⁹ capitis: aut çuccari ros. in dispõnib⁹ stõchi z epatis miscẽdo eadem cũ melle violato uel rosato uel iulep ex predictis facto aut alias mixtiones ex istis suo libito ꝯficẽ põt z similib⁹.

¶ Quarta intentio euacuandi materias. Cap. IIII.

Uidet mihi rõnabilr huic itẽtioni satis fieri posse admistrãdo medicias minoratiue z ulter euacuãtes: de qb⁹ sen satũ fuit in itẽtiõe pma. Si eni fiat in aliq medicinaꝝ hãc uel illã ptes uel mãs diuersas respiciẽtiũ augmẽtũ in dosi eaꝝ ualde facile mã peccãs quecũqꝫ fuerit illa ꝯueniẽter euacuari poterit. q̃re nõ videt opus alias describẽ medicinas ꝯuẽtes ad intẽtionẽ istã nisi aliqrũ que ꝑpetatẽ hñt ad mãs specifice distictas in diuersis ptib⁹ inuentas descriptiones ponere. ¶ Mãm igit cholericã in supiorib⁹ ptib⁹ dñantẽ euacuare poterit feliciter hec ifusio. ℞. pul. mirabolanoꝝ citrinoꝝ reubarbari electi reupõtici añ. ℥. j. dyagridij. ℈. j. succi rosa. ℥. vj. penidiaꝝ. ℥. j. aque violaꝝ nenufa. añ. ℥. ij. fiat oium ifusio per diẽ nãlẽ. Deinde colet z exꝑmat z colature addant spice nardi. ℈. v. z det in potu calidũ. ¶ Flegma vo in capite z in pectore peccãs euacuare põt hec ifusio. ℞. agarici electi. ℥. j. s. turbit. ℥. j. pul. hermodactyloꝝ. ℈. iiij. anisi. çç. cinamomi añ. ℈. j. spice nardi. ℈. v. aque mellisse z hysopi añ. ℥. ij. çuccari albi. ℥. j. salis gẽme. ℈. j. s. calefiãt aque z ifundant in eis pulueres per vnã diẽ nãlẽ. Deinde diligẽter exꝑmẽdo colet: z colatura det in potu ut ꝑus dictuz est. ¶ Mãs vo melãcholicas a capite a pectore z a toto etiã ꝯueniẽter euacuat hec ifusio. ℞. thimi epithimi folliculoꝝ sene. añ. ℥. j. s. polipodij. ℥. iij. aque buglos. z capil. ue. añ. ℥. ij. cinamomi liquiri. anisi. añ. ℈. s. gaꝝ/çç. añ. ℈. iiij. çuccari al. ℥. j. s. salis gẽme. ℈. j. s. calefiãt aque z fiat in eis infusio per diem nãlem Deinde colent z exꝑmant z det in potu per horas duas ante diẽ: z nõ dormiat sup ea z neqꝫ sup predictis nisi hora vna: z tardet cib⁹ qnque horis post assumptionẽ earum. z tunc bibat cyathus vnus macri brodij pulli calidi: z post ipsum per vnam horam accipiat prandium.

¶ De regimine per administrationem ciboꝝ. Cap. V.

Non videt mihi necessarium esse ut multum tempus expẽdã in hac intẽtione: qm supius satis plixe pticulariter z vniulr de hac ꝺmo ptrãsiuit in 2o tractatu regiminis per sex res nõ nãles: quare pro cõplemento huius intẽtionis recurratur illuc. Sequitur capitulum sextum.

¶ De regimine p admistrationẽ istroꝝ que phibẽt mãs hui⁹ egritudinis gñari z piodice affligẽdo reuolũi. Cap. VI.

Quoniã supius in tractatu p visum est mãs hanc egritudinẽ efficiẽtes ꝺm multũ in capite gñari z ꝯgeri ibidẽ ꝑpter diminutã digõnẽ: z adhuc etiã appuit ibi ꝙ hui⁹ egritudinis ptialis mã gñatur in stõcho in epate z in pectore z in eisdẽ ꝯgregatur. Ideo ex hoc fundamento manifeste colligit ꝙ oportet hic narrare medicinas digõnẽ capitis vigorantes z mãs in ipso ꝯgregatas ꝯsumẽtes. Et ita etiã de mãe⁹ in iferiorib⁹ ptib⁹ genitis z ꝯgregatis dicẽdũ est. ¶ Quare in hoc ordine p tãgã quedã instra virtutẽ innatã capitis ꝯfortãtia: z cõsumẽtia mãs in eo inuẽtas. ¶ 2o vo ordine id tangã de his que pect⁹ principalr respiciũt. ¶ 3o de hñtib⁹ aspectũ ad stomachũ. ¶ 4o vo ad epar fiet discursus quidam.

Primuz itaqȝ simpliciũ caput calefaciẽtiũ est lignũ aloes. Ipm eniz ꝛ quelibet medicina in gradu caliditatis ꝛ siccitatis eleuata ꝯueniẽs est cerebro ꝛ ortis ab eo:nõ qdẽ gr̃a cõseruationis ipsius:qm̃ medicine tal̃r opantes debẽt esse frigide ꝛ humide. Neqȝ etiã tales medicine ꝯferũt capiti simpl̃r preseruãdo ipsuz a futuro ul̃ deteriori lapsu:qm̃ talis actus preseruatiuus cõpleri debet ptim per silia ptim per ꝯria ut 3º tegni.trac.ꝑ colligendũ est.sed medicine predicte opant̃ in cerebrũ abscindẽdo lapsũ iã in eo inuẽtũ. Cũ igit̃ talis lapsus sit ꝓueniẽs a materia frigida ꝺn̄anter reumaticãte adiserius oportet oĩa talia instrã esse calida ꝛ sicca. ¶ Et qm̃ etiã lapsus cerebri mãlis est notabil̃r eleuat⁹ ultra gradũ 2ᵐ frigiditatis ꝛ humiditatis.oportet oĩa instrã esse sibi ꝯria per augmẽtum caliditatis ꝛ siccitatis:oportet eniz medicinã curatiuã tm̃ per ꝯrietatẽ suã distare a medicina tẽperata:quãtũ lapsus respectu tẽperamẽti ꝓprij in gradu fuerit eleuat⁹. 4ª p̃mi.cap̃ ꝑ ƀm ptem.ꝛ aptius ibidẽ cap̃ 2º.ꝛ 3º tegni ubi supra allegatum est.ꝛ hoc qdẽ totũ ueritatẽ capitis solũ ab intẽtione ꝛ regula curationis absolute spẽi. ¶ Cũ ṽo in curatione includitur aliqliter preseruationis modus:tũc oportet instrã oĩa eẽ refracta ex his que sunt cerebro silia effectiue ꝛ ƀm ptem ꝯria ut iã dictũ est:q̃re cũ mã huiusmodi lapsus nõ raro ꝛ utplurimũ quelibet sit cõmixta ex flegmatica ꝛ acuta ꝯueniẽti⁹ est aliqliter oĩa talia refrãgẽ ex calidis ꝛ frigidis ut iã dictum est. Propter qđ ponent̃ hic instrã quedã frigida ꝛ sicca:frigida ꝛ humida capitalia:ꝛ calida ꝛ sicca etiã capiti iuuatiua:ꝛ tu poteris ex eis eligẽ modũ ꝯfractionis ex fundamẽto dato. ¶ Itaqȝ xiloaloes iã p̃miss.cal̃.est ꝛ sic.in 2º ꝛ aromaticitatẽ hẽt cerebro ꝯueniẽtez ꝛ ꝯfortat etiã sensus. ¶ 2ª ṽo capitalis medicina sunt gariofil̃.sil̃r cal̃.ꝛ sic.in 2º aromaticitate sua cũ leui stipticitate cerebruz ꝯfortat ꝛ sensus. ¶ 3ª ṽo medicĩa est sticados.qđ calidũ est in ꝑ ꝛ siccũ in 3º ex cui⁹ usu hñs egritudinẽ neruoꝝ magnũ inuenit iuuamẽtũ. ¶ 4ª medicina huic ꝯsilis est camomilla que ꝯfortat caput ꝛ oĩa neruosa mẽbra plusq̃ altera medicina: qm̃ eius caliditas est fere ꝯsilis caliditati aĩaliuz. ¶ 5ª medicina est cordumeni:qđ cal̃.est ꝛ sic.in 3º ꝛ magnã hẽt efficaciã in cõfortãdo cerebrũ neruos ꝛ oĩa sensuũ istrã. ¶ 6ª medicĩa de frigidis ꝛ humidis est viola que sui ꝯueniẽti aromaticitate oẽm lapsuz calidum ꝛ siccum cerebri emendare põt:ꝛ ꝓprie qñ ꝯtingit cerebrũ a multa siccitate uehementer esse lesum. ¶ 7ª medicina iterũ de medicinis frigidis ꝛ humidis est nenufar qđ hẽt frigiditatẽ in fine scđi ꝛ humiditatẽ in p̃ncipio tertij ꝛ pariter ꝯfert ut de viola dictum est. ¶ 8ª medicina adhuc fri.ꝛ hu.est likai idest epatica ꝛ ꝓprie cum fuerit a fontib⁹ accepta remotis ab oĩ impressione putredinali ꝛ operat̃ fere pariter ut de duabus predictũ est. ¶ 9ª medicina capitalis frigida ꝛ sicca est rosa que ꝯuenit frigiditate eius in p̃mo ꝛ siccitate eius in p̃ᵒ scđi in qua ꝛ in q̃libet ei⁹ pte est ꝯfortatio cerebri ꝛ mẽbroꝝ neruosoꝝ oĩuz. ¶ Et hec qdem oĩa ut patet ueritatẽ accipiunt in aggregatore Serapionis trac.2º ꝛ capitulis ꝓprijs.ꝛ in quatuor uoluminib⁹ uere trãslationis Dyas.ꝛ 6º de simplici.per ꝓcessum totum ꝛ scđo cañ.proprijs capitulis.ꝛ tu perlege ibi.

Propter ṽo decorẽ opis ꝛ cõplemẽtum:qm̃ ꝑsepe oportet medicũ attrahẽ mãs ꝛ euacuare eas a capite ꝓp̃e scribã hic simplicia que oliz a ueterib⁹ apoflegmatismata noĩabant̃:ꝛ sunt flegmatũ a capite eductiua. ¶ Quoꝝ numero oĩuz fere elegãtius est ireos:qđ cal̃.ꝛ sic. in fine tertij.ex cuius succo mirabilem feci q̃pluribus hoĩbus opationẽ in attrahẽdo a capite ƀm modũ administrationis talẽ. ℞.succi ireos.ʒ.5.mellis viol.ʒ.ij.aque ordei.ʒ.ij.misce totũ ꝛ ore pus aq̃ pleno de hac mixtione actu calida trahiciat̃ per nare hãc uel illã suauiter ꝛ nõ repente ꝛ videt̃ res ualde utilis. ¶ Sil̃r etiã ad hãc intẽtionẽ cõfert tarcon:ꝛ est piretrũ:qđ est cal̃.ꝛ sic.in 3º ꝛ soleo ipsum applicare eo modo cõponẽdo ut dictũ est de ireos:nisi q2 ad compositionẽ illã supaddo croci.ʒ.5.ad aduersandũ stupefactioni:quẽ solet facẽ piretrũ:aut addo aliqđ sil̃e uelut camo. castoreũ vinũ ꝛ spicã nardi. Hec eniz sunt qnque medicamina oĩum narcoticoꝝ audaciã refrãgere potẽtia:ut colligedum est 4ª p̃mi.cap̃ 2º.ꝛ ptim p̃ma tertij.trac.ꝑ ꝛ caplo ultimo.ꝛ aliqliter xiᵒ tertij.de cañ.curationis cordis. ¶ 3ª ṽo medicina a capite eductiua est aqua sublimationis uel expressionis ucuen:ꝛ est matricaria calida ꝛ sicca in tertio que operatur ut predicte. ¶ 4ª medicina est aloes cuius caliditas est in tertio ꝛ siccitas in p̃mo.ꝛ est tante nobilitatis in mundificando caput q̃ usus eius acuit rõnem in secundo cañ.in adequato cap̃. ¶ 5ª medicina est maiorana que calida est ꝛ sicca in tertio:cuius laudem tanq̃ omnibus notissimam dimitto.

Cõposita ṽo totũ caput humanũ cerebrũ ꝛ orta ab eo ꝛ sensus oẽs ꝯfortãtia q̃plurima ab illustribus oliz cõposita plegẽ potes in uarijs uoluminibus. ¶ Et p̃mũ qdẽ ab vniuersa scola laudatissimũ est medicamen philosophoꝝ ita ītitulatũ qnto cañ.summa p̃ma. Cuius laudes vide ad oĩuz sensuz interioꝝ recupationem ꝛ ꝓprie ad memoriã:ut ibidem legẽdum. ¶ 2ᵐ cõpositum famosum est metridatũ cuius laudes ꝛ modũ administrationis collige ibidẽ.ꝛ 7º breuiarij in descriptione sua:ꝛ in antido. Mesue distinctione p̃ma. ¶ 3ᵐ cõpositum est tyriaca de vipis ꝛ proprie descriptiõe Andromachi. Cuius laudes ꝛ opationes accurato stilo a Galeno inuenies in libello de cõmoditatibus tyriace.ꝛ adhuc extẽsius in libello de tyriaca ad Cesarez ab eodẽ cõpilato:ꝛ vide ibidez mirabilia de ea. ¶ 4ª medicina cõposita est electuariuz de xiloal̃.descriptione Auic̃ qnto cañ.summa prima.cuius ipse fuit cõpositor.ꝛ est ualde elegãs. ¶ 5ª medicina cõposita est el̃uariuz fere diuinum sotyra magna noĩatum.qnto cañ.ubi supra. Et vide ipsum ꝓpter magnificã opationẽ eius ad cerebrũ ꝛ sensus ꝛ ad neruos:ꝛ q̃plurima alia nocumẽta. ¶ 6ª medicina adhuc nõ minoris efficacie q̃ aliq̃ istaꝝ est el̃uariuz dyãbra noĩatum. Cuius virtutes ꝛ laudes collige ubi supra. ¶ 7ª medicina est ꝯfectio uel el̃uarium dyamuscũ nominatuz. Cuius laudes ꝛ opationes etiã collige ubi supra. ¶ 8ª medicina est el̃uariuz plirisarcoticon ab auctoribus appellatũ.idest plurium iuuamentoꝝ ꝓductiuum ad nocumẽta cerebri neruoꝝ ꝛ sensuum oĩuz. ¶ 9ª medicina est electuarium dyatrionpipeon noĩatuz:cuius lz inueniant̃ ab auctorib⁹ descriptiones ꝛ laudes.maius tñ inueni iuuamẽtum in descriptione per Galenum facta in libello ad Omõtheũ in rubrica illa.ꝯfectio illa dyatrionpipeon:quã scripsit ad Herodẽ regẽ.ꝛ tu lege ibi. ¶ Ultimũ cõpositum ad predicta elegãtissime ꝯferens est electuarium de aromatibus ꝛ ꝓprie illud qđ scripsit distinctione prima.in cap̃ primo.ꝛ tu lege ibidem. ¶ Siqs aũt cũ his el̃uarijs desideraret attrahere mãs particulariter a capite ꝛ a neruis posset ex eis caputpurgia facere miscendo ea cum decoc.alicuius qnque simplicium a capite attrahẽtium que superius posita sunt aut sibi similium ꝛ tu elige modo.

At uero iterum oportet nõnulla simplicia eligẽ que pectus ꝯfortare possint ab eo abscindendo mãs ibi congestas. ¶ Primũ ꝛ famosum est hysopus hortulana que est cal̃.ꝛ sic.usqȝ ad p̃ncipium tertij. ¶ 2ª ṽo iterum famosa est prassium marubium ab Auic̃ ꝛ ab italicis noĩatum. Cuius potẽtia est ad apiendũ pectoris oppilationes oẽs ꝛ mũdificãdum ꝛ abstergẽdum ab eo flegmata ꝛ sibi similia. ¶ 3ª medicina iterũ celebri noĩe dotata est elna uel enula que est calida ꝛ sicca in p̃mo:lz in ea sit humiditas supflua. ¶ 4ª medicina ꝛ adhuc elegãtior predictis est calamẽtum qđ sui caliditate ꝛ siccitate ꝛ notabili penetratione attrahere habet a profundo pectoris mãs. ¶ 5ª medicina est urtica cuius caliditas ꝓuenit usqȝ ad p̃ncipiuz q̃rti aut saltẽ ad finem tertij.potissima est in abstergẽdo mãs a pectore:ꝛ diuertẽdo eas ad īferiora per urine vias. ¶ 6ª

medicina oi laude famata est crocus qui est cal. ꝛ sic. in 2°. cui nulla medicina scribit esse par in ꝯfortãdo pect⁹ ꝛ anhelitũ. Juxta illud auctẽticum x^a tertij. Et scias ꝙ croc⁹ est de summa medicinaꝝ ꝯferẽtiũ dilatationi anhelit⁹ ꝛ asmati ꝑpter hoc qꝛ ꝯfortat instrã anhelitus ꝛ facilẽ efficit ipsũ. ¶ 7ª medicina est assarus baccara noiata apud italicos: cuius caliditas ꝛ siccitas est in 3°. ꝛ ꝑpter sue aptionis elõgatiã mãs flegmaticas ꝛ supfluitates cholericas diuertit a ptibus pectoris ad vias urine. ¶ 8ª medicina est ireos: de qua etiã supius est dictũ in medicinis capitalibus calidis. ¶ 9^a vo medicina que est de calidis ꝛ humidis est sisam⁹ que sui caliditate cũ tẽperamẽto sibi dato a vehemẽtia humiditatis leniendo digerit: ꝛ educit mãs a pectore. ¶ 10^a ꝛ ultima medicina pectoralis ꝛ de tẽperatis est farfara ꝛ est plãta vngula caballina noiata que numerat inter medicinas temperatas: ꝛ leniẽdo materias pectoris digerit ꝛ sputum: ꝛ per vias urine educit.

De medicinis vo cõpositis abstergẽdo linien do ꝛ mũdificãdo mãs a pectore ꝛ ꝑprie qñ sunt multe resistẽtie exptũ ꝛ utile est eluarium dyaprassium ex quo cũ aqua decoctionis croci non triti soleo dare. ℥. j. ℈. in aurora: ꝛ ex eo soleo dare post cenã per. iij. horas. ℥. ℈. cũ modico vini dulcis albi. ¶ 2^m vo medicamen est eluarium dyairis. ¶ 3^m est dyacalamẽtum. ¶ 4^m est electuarium loch de pino descriptũ a Mes. in antido. ¶ 5^m est eluarium hoc exptissimũ a me descriptũ ſm hãc formã. ℞. enule sicce. ℥. ℈. ireos hysopi prassij aristologie utriusqꝫ añ. ℥. j. ligritie anisi capil. ve. añ. ℥. ℈. pipis albi croci añ. ℥. j. ℈. folioꝝ vngule caballine. ℥. vj. pulmonis vulpis preparati. ℥. iij. cinamomi. ℥. ij. ligni aloes spice nardi. ʒʒ. pipis nigri añ. ℥. ℈. penidiarũ. ℥. iij. çuccari albi mellis dispumati añ. ℥. iij. coquant simul çuccarũ ꝛ mel ꝛ penidie usqꝫ ad glutinositatẽ. deide cũ stupefacta fuerit icorporent secũ ꝑdicte spẽs: ꝛ fiat eluariũ. Cui⁹ usus est seu eẽ debet sic de sensato ꝑ dictũ est.

Medicine vo simplices stomachales que appetitum ꝛ digestiuã eius vigorare possunt ꝛ apire oppilationes eius abstergẽ ꝛ exiccare mãs in eo inuẽtas. ¶ Prima ꝛ famosa est absinthiũ ꝛ ꝑprie siccũ ꝛ oẽs absinthiales medicine siue iulep siue ꝯfectiones uel electuaria fuerint. ¶ 2ª est origanũ qꝺ est calidũ ꝛ siccũ in fine secũdi. ¶ 3ª est cinamomũ ꝯueniẽs oibus ꝛ ꝑprie rectificatiuum materierũ putridarũ ꝛ que aptificant ad putredinem in stomacho. ¶ 4ª est gaꝝ. ꝛ ꝑprie ad lenitatẽ ꝛ mollitiem stomachi. ¶ 5ª est spica nardi. ꝛ ꝑprie ad oppilationẽ eius. ¶ 6ª est galãga ꝛ ꝑprie ad uentositates stomachi. ¶ 7ª est calamus aromaticus ad utrãqꝫ illarũ. ¶ 8ª est cardamomũ maius ꝛ minus. Et maius ſm plurimos est semẽ rubeum triãgulatũ: ꝛ ab Auicẽna heilbagne noiatum: ꝛ ab apothecarijs meliketa noiatũ: ꝛ cardamomũ minus est notũ. ¶ 9ª est squinãtum ꝛ ꝑprie ad humorositatem eius. ¶ 10ª est lignũ aloes ad oia predicta ualẽs: ꝛ in summa ois medicina simplex que aromatica est cal. ꝛ sic. apitiua ꝛ stipticitatem hñs est complectens virtutem stomachalem.

Et ita de cõpositis dicẽdum est. Primũ vo cõpositum oẽm securitatẽ includẽs ex pte gradus ꝛ opationis eius est iera simplex Gal. quã descripsit 7° terrapen. ꝛ educit mãs flegmaticas dñanter cholericis cõmixtas. Cui⁹ dosis est a. ℥. vj. usqꝫ ad. x. ꝛ ꝑprie cũ aqua hñte virtutẽ subtiliatiuã: uelut est aqua sublimationis radicis ireos. ¶ Scḋa medicina cõposita ad eãdem intẽtionẽ est iera predicta addẽdo ei agaricũ ꝛ erit fortioꝛ ad ꝑdicta ꝛ ꝑprie ad eductionẽ flegmatis. ¶ Tertia medicina cõposita ad illud esse põt iera archigenis ꝛ ꝑprie quã Auic. qnto cañ. scripsit sũma prima in rubrica illa. vide ipsũ ibi. ¶ Quarta ꝛ ꝯueniens est eluariũ de dactylis. ¶ Quita est eluariũ indũ. ¶ Et etiã pille oẽs ad hãc intẽtionẽ cõpilate huic parti adaptãde sũt.

Medicine vo simplices epati ꝯferẽtes ꝛ spleni etiã sunt sicut gẽtiana que calida ꝛ sic. in 3° ꝛ apit oppilationes epatis ꝛ splenis: ꝛ ꝑpe ꝯfert dolori epatis. ¶ 2ª medicia ẽ su: que cal. ẽ ꝛ sic. in ꝑ aromaticitate sua ꝯueniẽs est epati: eo qꝛ oẽ ꝑncipale diligit aromatica. qrta ꝑmi. caꝑ ꝑ. ꝛ apit oppilationes eius per urinã ꝑcipitando mãs. ¶ 3ª medicina est meu: qꝺ est cal. ꝛ sic. in 2° ꝯueniens ad ꝑdicta ꝛ eodẽ mõ nisi ꝙ est fortioꝛ in opando. ¶ 4ª medicina est assar⁹ cal. ꝛ sic. in 3° apiens oppilationes epatis ꝛ splenis ꝛ mũdificat ea a materieb⁹ flegmaticis ꝛ mixtis ꝛ solutiõe etiã educit ea ab eis. ¶ 5ª medicina est sauina cal. ꝛ sic. in 3° ꝛ opatur sicut precedẽs in apiendo oppilationes preter ꝙ nõ est solutiua sicut ꝑcedẽs: ꝛ est fortioꝛ in apiendo ꝙ ipsa. ¶ 6ª medicina est spica nardus que cal. ꝛ sic. in ꝑ. ꝛ est ꝯueniẽs epati mũdificãdo ipsũ. ¶ 7ª medicina est rubea tinctoꝝ cal. ꝛ sic. in ꝑ. Cuius virtus est ꝯfortare epar: ꝛ mundificare ipsum. ¶ 8ª medicina est cicorea ꝛ endiuia ꝛ quelibet spẽs eius de frigidis ꝛ humidis que oẽs per tertiã opationẽ respiciũt epar abstergẽdo ꝛ mũdificãdo ipsum ꝛ alterãdo oẽm caliditatem in eo. ꝑpter qꝺ secuꝝ est semp uti ad ꝯfrãgendũ caliditatem oium medicinaꝝ epaticaꝝ. ¶ 9ª medicina est spodium qꝺ est fri. ꝛ sic. in tertio ꝛ ꝑprie illud qꝺ est cãna qꝺ sui frigiditate ꝛ stipticitate ꝯfortat epar: ꝛ cõsumit mãs in eo cõgregatas.

Medicine vo cõposite que mãm ab epate precipitare põt soluẽdo ꝛ per urinã educẽdas ꝛ ꝑprie que secure sunt iste. ¶ Quaꝝ ꝑma colligit a Rasi in antidotario diuisionũ. caꝑ 19° ꝛ descriptione. 14. ibidẽ. Cõfectio pillarũ de qbus dat hydropicis oi nocte vide ipsas ibi: qꝛ elegãtes sunt ꝛ solutione educũt mãs mixtas ex cholera ꝛ flegmate ꝯfortãdo epar. ¶ 2ª medicina cõposita est eluarium de psilio: cuius descriptio a Mesue in antidotario distinctione tertia Rẋica illa. Modus eluarij de psilio solutione educẽtis cholerã. ¶ 3ª medicina cõposita educẽs mãs ꝛ ꝑprie mixtas ꝛ adustionẽ hñtes est ꝯfectio amech de scriptione maiori collecta ubi statiꝫ Rẋica illa. ꝯfectio medicaminis qꝺ scripsit amech. ¶ 4ª cõposita medicina ꝑprie infrigidãdo ꝯferẽs epati ꝛ auferẽs ab eo dolorẽ a caliditate factũ sunt trocis. de açerech. i. de acetosa collectia Rasi in antidotario diuisionũ. caꝑ 19°. ꝛ descriptiõe penultima. vide ipsam ibi. ¶ 5ª medicina ifrigidatiua epatis est ꝯfectio trocis. de spodio collecta a Mes. in antidotario distinctione octaua descriptione decimaquarta. Hec qdem oia medicamina exhiberi possunt cũ aqua cicoree uel decoc. rad. eius in dispositionibus calidis aut cum aqua absinthij uel eupatorij ꝛ similium in dispositionibus frigidis.

Medicine vo premisse supius ad dispõnẽ splenis ꝛ ꝑpe simplices sunt iste. s. scolopẽdrie que est cal. ꝛ sic. in 2° apitiua oppilationũ eius ꝛ precipitatiua materierũ per ipsam: ꝛ attenuat eius grossitiẽ potenter. ¶ 2^a medicina est tamariscus que cal. est ꝛ sic. in ꝑ omnib⁹ dispõnib⁹ splenis ꝯueniẽs qꝺ docuerunt antiq spleneticos omnia cibaria ꝛ potabilia debẽ recipi in uasis ex ea factis. ¶ 3^a vo medicina spleni ꝯferẽs ex opatione tertie vtutis est armoniacũ qꝺ qdẽ est cal. in 3° ꝛ sic. in ꝑ. Cuius qdẽ. ℥. ℈. oi die data ꝯfert oi oppilationi ꝛ duriciei splenis apiens in eo oppilationes ꝛ educẽs ab eo mãs grossas ꝛ ꝑpe cũ bibitur cũ aceto decoc. scolopẽdrie cũ dupla ꝗtitate aque. ¶ 4ª medicina est abugilisse ꝛ est lactuca asini plãta quedã in qua plurimi decepti sunt assignãtes plãtã vnã que hẽt folia lõga nigra ꝛ aliqͥter opaca. ꝛ nõ est uerum: qꝛ abugilisse est plãta plurima folia educẽs a radice sua que sup terrã expãsa sunt. ꝛ sunt in colore nigra substãtia aspa ꝛ spinosa ꝛ est cal. ꝛ sic. in fine ꝑmi. Cuius aq̃ decoctionis potata ualet ad dolorẽ splenis. ¶ 5ª medicina est capparus ꝛ ꝑpe cortex radicis ei⁹. Cui⁹ qdẽ usus tãte opationis est ad dispõnes splenis ꝙ ꝯfert ei magis ꝙ alia medicina ꝛ resoluit duriciem: ꝛ multũ ab eo euacuat mãm grossam ꝛ melãcholicã cui succedit sanitas. ¶ 6ª medicina de ꝯferẽtib⁹ spleni est alleũ syluestre ꝛ est cal. ꝛ sic. ꝑueniẽs usqꝫ ad q̃rtũ: qꝺ ꝑpter vehemẽ

tiã resolutionis abstersionis ⁊ aptionis eius enumerat̃ iter medicinas spleneticas: ut colligitur 15ª tertij. cap̃ de gñali cañ. curationis splenis. ℂ 7ª medicina est terbẽtina cuius gradũ nõ videmus coiter a Gal̃. exp̃ssũ: ⁊ hoc qdẽ ɔtingit ꝓpter diuersitatẽ plãtaꝝ a qb⁹ liquor iste distillat: tñ in aggregatore Serap̃. enumerat̃ iter medicinas cal̃. ⁊ sic. in 3°. Et ipsa qdẽ est iuuatiua spleni: ⁊ mũdificat etiã epar ⁊ ambo a sup̃fluitatib⁹ in eo retẽtis soluẽdo ⁊ urinã ꝓuocando. ℂ 8ª medicina est sumach que est fri. ⁊ sic. in scdo. qd̃ qdem incisione sua cũ leui aptione abstergit ⁊ educit mãs in splene inuẽtas apiendo oppilationes eius. ℂ 9ª medicina de frigidis ⁊ siccis est plãtago que ascẽdit usq₃ ad tertium gradũ: ⁊ exiccatione abstersione sua ɔfert dispõnibus splenis. ℂ 10ª medicina de frigidis ⁊ humidis leniẽdo apientibus est viola purpurea que mãs precipitat a splene ⁊ lenit substãtiam eius: ⁊ ꝓprie cũ in eo acciderit durities.

Medicine võ cõposite spleni ɔferentes frigiditate sua cũ aliq̃li aptione ⁊ abstersione plurime inuẽte sunt: sed famose sunt due. ℂ Et p̃ma qdẽ sunt trocis. de agno casto descripti a Rasi 9° Almãs. cap̃ de egritudinib⁹ splenis. de qb⁹ si det̃. ʒ. j. cũ aq̃ sublimationis ul̃ de coc. lupulloꝝ pluries in mane ɔfert. ℂ 2ª võ est descriptio trocis. ad eãdẽ intẽtionẽ ɔferẽtiũ spleni qui scribunt̃ a Rasi in antido. diuisionũ trac. 20°. descriptione scda. vide ibidẽ. Sunt eni utiles ualde ⁊ p̃pe cũ exhibent̃ cũ. ʒ. ij. aque cicoree ⁊. ʒ. j. syrupi acetosi simplicis. ℂ 3ª medicina cõposita ualẽs ad splenis dispões est ɔfectio alkekẽgi descripta ab Auic. 5° cañ. sũma p̃ma. lege ibidẽ. ℂ 4ª medicina est el̃uarium dyacurcuma descriptũ a Mesue in antidotario descriptione p̃ma. lege ibidẽ. ℂ 5ª ⁊ ultia medicina cõposita ad dictas dispões opportuna ⁊ p̃pe qñ ɔtigit splenẽ egrotare a mãbus specie diuersis in eo ɔtẽtis ⁊ fuerint in eo egritudines male cõplonis p̃mixte ex calida ⁊ frigida est el̃uariũ hoc in cui⁹ usu maximũ inueni iuuamẽtũ. ℞. capil. ue. scolopen. añ. ʒ. 5. armoniaci. ʒ. ij. tamarisci. ʒ. viij. se. agni casti ⁊ plãtaginis aristologie lõge ⁊ ro. radicis eupatorij absinthij sq̃nãti añ. ʒ. j. 5. laudani. ʒ. j. se. portulace acetos. scariol̃. ⁊ en. capestris ⁊ hortulane añ. ʒ. ij. 5. oximellis sq̃llitici lib. 5. floruz nenufa. ⁊ violaꝝ se. malue añ. ʒ. ij. çucca. al. ʒ. viij. coquat̃ çuccaꝝ cũ oximelle usq₃ ad ɔueniẽtẽ spissitudinẽ ⁊ cũ tepefacta fuerint incorporent̃ cũ eis spẽs suprascripte ⁊ oĩa bulliant in. ʒ. iiij. aque capil̃. ue. usq₃ ad ipsi⁹ aque ɔsumptionẽ ⁊ exhibeant̃ ex eo oĩ mane. ʒ. iij. cũ aq̃ sublimationis uel decoc. acetoselle ⁊ est medicina exp̃ta. Hec qdem satis mediocriter sufficẽ videnť ad intẽtionem. vj. supra premissam.

ℂ Intẽtio 7ª dispõnũ capitis curãdi ⁊ pectoris. Cap. VII.

Ex his que in intẽtione p̃cedẽti imediate ⁊ in alia ubi de diuersionib⁹ capitis ptractatũ est satis cõuenienter appere põt q̃ caput cõfortat̃ ex predictis capiẽdo cõfortationẽ pro oĩ opatione que morbũ ⁊ ei⁹ cãs a mẽbro auferre põt. Si võ capiamus cõfortationẽ pro q̃dã opatione a stipticitate ⁊ siccitate ꝓueniẽte uel inducta in cerebrũ ⁊ pect⁹ que videt̃ p̃pe a Gal̃. itelligi 3° tegni dũ inq̃t. Expellũt a se uasa stipticis farmacijs cõfortata: tũc patet q̃ oĩs medicina que cũ cõueniẽti sui caliditate subtiliatione ⁊ exiccatione mẽbroꝝ substantiã lassatã uel extẽsam vnire põt erit hoc mõ p̃pe cõfortatiua noiata. De qb⁹ nõnulla exp̃tissima tã capiti q̃ pectori ul̃ stõcho applicãda in hoc ordine iferi⁹ tãgunt̃. ℂ Et p̃mũ qdẽ hoꝝ est frequens masticatio masticis que mãm a capite educẽs sigillat in ipso stipticitatẽ ⁊ siccitatẽ. ℂ 2ª medicina est sandaraca lʒ sit fortior q̃ p̃dicta in opatione sua. ℂ 3ª est masticatio cubebe. ℂ 4ª ⁊ adhuc melior est masticatio nucis muscate. ℂ 5ª est masticatio corticis eius: ⁊ est macis. ℂ 6ª est frequens odoratio pul. maiorane in pãno ligate. ℂ 7ª est freq̃ns odoratio pomi fʒ hũc modũ descripti. ℞. ligni al̃. ʒ. j. 5. rob. spodij: carabe: coralloꝝ amboꝝ añ. ʒ. j. florũ lãbrusce. ʒ. ij. laudani electi. ʒ. 5. viol. floꝝ nenufaris. añ. ʒ. ij. 5. cãphore. ʒ. j. pulueriçet̃ oĩa p se subtil̃r. ⁊ dissoluto laudano cũ aq̃ rosa. muscata icorporent̃ secũ spẽs ⁊ fiat pomũ qd̃ in manu retẽtũ sepissime odoret̃. ℂ 8ª ⁊ ultima medicina est ut sepe pra capitis ẽm ꝓcessũ ɔmissure sagittalis amplitudine 4ᵒʳ digitoꝝ pulueriçet̃ a p̃n° frõtis usq₃ ad sũmitatẽ capitis hoc pul. ℞. laudani sicciores. ʒ. j. storacis cal̃. ligni al̃. añ. ʒ. j. 5. rob. ʒ. ij. cãphore. ʒ. j. 5. spodij: sandaloꝝ amboꝝ. añ. ʒ. ij. 5. pulueriçent̃ oĩa p se: ⁊ fiat pul. subtilis q aspgat̃ loco dicto: ⁊ est efficax. Et ex hac iteꝝ massa q̃nq₃ cũ multiplicata dosi laudani facẽ potes cerotũ: ⁊ ip̃m p̃dicte pti applicare. Et habet̃ in hoc utilitas nobilis ⁊ excellens.

Pro ɔfortãdo võ pect⁹ ẽm modũ dictũ iã pluries fuerũt medicine simplices ⁊ cõposite noiate supra. q̃re ibidẽ regrant̃. Sed de applicãdis exteri⁹ pectori ɔferũt solẽniter hec tria. ℂ Primũ est linimẽtũ hoc. ℞. olei de croco. ʒ. ij. olei lilioꝝ al. ʒ. j. storacis ligde: spodij. añ. ʒ. j. dragagãti: gũmi arabici. añ. ʒ. j. 5. croci. ℈. ij. ɔterant̃ sil̃ in mortario ⁊ fiat linimẽtũ. ℂ 2ᵐ vnguẽtũ pectori ɔueniẽs mediocriter calefactiuũ ⁊ mãerũ cõsumptiuũ in eo est hoc. ℞. olei de camomilla. ʒ. ij. olei de croco. ʒ. j. sãdal̃. amboꝝ: dragagãti: gũmi arabici: se. portulace: endiuie: ⁊ acetos. añ. ʒ. j. 5. cere al. q. s. ad glutiositatẽ fiat vnguẽtũ mediocris substãtie: ⁊ applicet̃ mediocriter calidũ. ℂ 3ᵐ medicamẽ ad hãc intẽtionẽ cõferẽs est descriptio hui⁹ epithimatis. ℞. aque buglosse lib. j. 5. aque boragis ⁊ cicoree. añ. lib. 5. sperũ triũ sandaloꝝ. ʒ. j. 5. cãphore. ℈. 5. rob. coral̃. amboꝝ. añ. ʒ. j. margaritaꝝ fragmẽtoꝝ: hyaciti ⁊ smaragdi. añ. ℈. 5. vini maluatici. ʒ. iij. misce oĩa: ⁊ in mortario cõquassentur bñ cõterẽdo. intigat̃ g̃ in eo pãn⁹ q̃titatis vni⁹ semiss. ticturã hñs de grana: ⁊ exp̃ssus applicet̃ sup mamilla sinistra ab aurora usq₃ ad prãdiũ exclusiue. ⁊ ab vna hora post prãdiũ. v. uel. vj. vicib⁹ ⁊ est cõueniẽs medicina. Et si uelis ex eo facẽ applicationẽ sine liq̃re: tũc ex pulueriƀ⁹ ei⁹ in sindone de grana cõsutis fiat sacculus sperić⁹ ⁊ ptib⁹ p̃dictis applicet̃. ℂ Ultimũ võ qd̃ apponẽdũ est de medicis caput pect⁹ ⁊ stõchũ vigorãtib⁹: ⁊ p̃pe in hoib⁹ debilib⁹ est ɔfectio dyamargaritõ: quã scripsit Nicolaus in antidotario suo: cui⁹ ṽtus trãscẽdit oẽs medicinas per me hic inde collectas p̃ter descriptionem el̃uarij dyamusci que posita est a Rasi 9° Almã. cap̃ de syncopi que trãscendit oẽs alias medicinas per me exp̃tas sublimitate opationis ipsius. Et ita nõ dubito has cõpões ⁊ reliqua que sup̃ius scripta sunt cũ opportunitate sui tẽporis applicata huic viro reddẽ posse sanitatẽ pristinã. Aut saltẽ ipsum a deteriori lapsu ⁊ p̃iculis incũbere potentibus securum reddere. qd̃ oĩpotens saluator misericordia sui tradere dignet̃. Amen.

Cõsiliũ. 108.

De q̃druplici mala dispõne. videlicet. ℂ De nocumẽto pectoris ex ꝑcussione cũ lãcea. ℂ De mala cõplone calida epatis cum mã. ℂ De mala cõplone calida ⁊ humida cordis cuz mã. ℂ De mala cõplone frigida stõchi cũ mã: ⁊ de oppilatione eius. ℂ Diuidit aũt consilium in sectiones duas.

Sectio prima Cõtinẽs vnũ cap̃lz. ℂ De causis ⁊ signis dictaꝝ dispõnum.

Si bene ɔtẽplãdo desideraui dispõnẽ hui⁹ generosi viri ipsa vĩ cõplicata ex plurib⁹ accitib⁹. q̃ruz q̃libet non leuis egritudo denoiari põt. ℂ Est eni vna de dispõnib⁹ ei⁹ mala cõplo calida epatis: que accidit in san. dñante: ⁊ in mã cholerica subdñante iuẽtis in epate suo. Tẽsio eni ⁊ amplitudo uenarũ ei⁹: ⁊ pulsus magnitudo cũ notabili uelocitate ⁊ urinaꝝ tictura in citrinitatẽ itẽsa cũ grossitudine substãtie. hec oĩa huic iudicio attestant̃ rõnabil̃r. at etiã opplões que in ei⁹ epate inueniunt̃ a mãerũ multitudie ɔũtes talia iuuãt accitia. imo ⁊ iuuant̃ ab eis reciproce. ℂ Est aũt 2ª dispõ eius mala cõplo calida ⁊ humida cordis: que satis facile põt cõseq̃ ad dispõnẽ epatis ⁊ ecõuerso. cordis dispõ potuit esse cã

nocumētū in epate. aut utrūqꝫ silr potuit ↄtingē eisdē tꝑib⁹: ꝛ cā ut paulopost declarabit. Qualrcūqꝫ tñ cōtigerit vitas est ꝙ magnitudo pulsus ei⁹ ꝛ anhelit⁹ magnitudo tā i spirādo ꝙ expirādo signt augmētū caliditatis in corde suo ꝛ arterie sunt obediētes motui: ꝛ vt⁹ est fortis: qꝛ nō habuit aliquā sue debilitatis effectiuā cām. ꝙ oportuit de necessitate pulsuꝫ eē magnū: ꝛ anhelitū. Et hoc qdē a posteriori ꝑ effectus cōfirmatr: qm̄ cor ei⁹ ꝑcipit hēre pulsuꝫ notabilr ꝑcutiētē in ꝑte thoracis magnū satis uelocē ꝛ frequētem. ¶ 3ª ꝓncipalis huius viri egritudo est mala cōplō stōchi magis frigiditati ꝙ caliditati attinēs ꝑpter fortē resolōnē in eo cōsecutā a cāusis tāgēdis statiꝫ. Silr etiā est ei⁹ stōchi mala dispō cōpōnalis: quā uoco oppilationē. Et si ipsa nō trāsiuit in egritudinē cōpositā: videlicet in apostema: tunc meli⁹ de eo sperādū: lꝫ hoc nō sine dubitatione existat ut postea declarabit. ¶ Quicqd aūt sit ueritas estꝫ ꝙ fixa debilitas in stōcho suo est cā ꝙ per viā idigōnis multiplicentr māe i stōcho suo. Et adhuc etiā per viā effusionis māeruꝫ a mēbris alijs: qm̄ mēbra fortia sup̄fluitates eoꝝ expellūt ad mēbra debilia. ut ꝓma ꝓmi. caꝑ de mēbris in fine. ¶ Sine cōtigerit ꝙ māe in stōcho multiplicate ex̄neantr uel corrūpuntr caliditate accītali eaꝝ trahētes mām ab alijs mēbris. ¶ Sine igitr haꝝ cāruꝫ oēs uel alique eaꝝ in vnū cōueniāt: manifestū est ꝙ qn̄ māe fuerūt in stōcho notabilr multiplicate ꝛ ex̄neate: icitat stōchi expulsiuā vtutē ad sui fugā. qre aduenniunt huic viro uomit⁹ fortes māerū corruptaꝝ: ut sensus ōndit. Sūt enim māe que uomitu expelluntr: qnqꝫ sanguinee dñantr que effunduntr ad stōchū a uena magna ramificata a chili descēdēte: que extēditr sup stōcho: ut patet 13ª tertij. caꝑ ꝓ dū ingt ꝓnceps. Et loco stōchi uehemētis gibbositatis supponitr uena magna ꝑcedēs in lōgitudine ipsius: ꝛ mādat ei ramos plurimos: qui cū eo ligantr: ꝛ diuiduntr in ramos subtiles: qui cōstituti sunt in ordine suo: ꝛ adherent ei. s. stōcho. silr arteria. nō igitr mirabile est si a stōcho multiplicaretr exit⁹ māerum multaꝝ: qm̄ a magnis uasis magna māeruꝫ quātitas effundi pōt. ¶ At vō iterū attēde uarietatē specificā istaꝝ māerum qm̄ oēs māe sitr in uenis cōtinentr ergo ab eisdē effundi pñt. Et iā ꝓbatū est supra ꝙ tales māe debilitate innati caloris stōchi corrūpuntr. ergo ꝛ corrupte expelluntr. ¶ Cā aūt que ꝓncipalior videtr fuisse malarum dispōnū stomachi fuit ꝓmitiua. videlicet fortis ↄquassatio ꝛ cōtusio facta a ꝑcussione lācee: que lꝫ stomachū nō immediate ꝑcusserit: imo pectoris ꝑtes: tñ impressionē fecit maiorē in stōcho ꝑpter ei⁹ debilitatē ꝛ minorem resistentiā: quaꝫ fecit cordi ꝛ pulmoni uellatis ꝛ defensis tegmine costaruꝫ ꝛ thoracis. ꝑpter quā cām accidit de ꝑterito ꝛ de pñti etiā ale subuersio: que est nausea insepabilis. 13ª tertij. tractatu qnto ꝛ ꝓmo caꝑ. Sed aduētus ꝑcussionis facit subuersionem que clauditur in diffinitione nausee inseparabilis.

Et ex hoc fundamēto pulcherrime colligi pñt plura utilia correlaria. ¶ Et ꝓmū qdē est: ꝙ huic viro nō raro imo qsi semꝑ inuenitr pusillanimitas. ¶ 2m correlariū: ꝙ iste vir etiā frequēter incurrit lypothomicos motus. ¶ 3m correlariū: ꝙ frequēter in suis differētijs uariatr pulsus ei⁹ a magnitudine uelocitate ꝛ frequētia ad puitatem tarditatē ꝛ raritatē. Et silr de anhelitu dicendum. ¶ 4m correlariū uerificatr: qm̄ in hoc viro fere instantanee qnqꝫ cadūt vires oēs. ¶ Hec aūt oīa facile uerificantr ꝑpter nocumētū cordis. Cū enim toti⁹ corporis vires in fieri esse ꝛ in cōseruari depēdeāt a fortitudine cordis: ꝙ ipso debilitato necē est seq oppositū. ¶ At vō iterū: ne aliquē dubitare ↄtingeret: quō ꝑcussio est cā tot ꝛ tātoꝝ nocumētoruꝫ in corde. Multiplr rñderi pōt. ¶ Et primo qdem ꝙ fortis ꝑcussio fortē facit dolorē soluēdo ↄtinuitatē. ¶ 2º qꝛ in forti ꝑcussione fortis fit mot⁹ alterationis: ꝛ talis est mala complexio. ¶ 3º qꝛ in tali ꝑcussione trahuntr ꝛ expelluntr materie multe ad ꝑtes cordis. ¶ 4º qꝛ in tali percussione uehemens fit in spiritib⁹ ꝛ lauda bilib⁹ humorib⁹ cordis resolutio. ¶ In ꝑcussione itaqꝫ tali nō est mirabile nocitas fuisse cordis opationes. stōcho aūt hui⁹ viri ↄtingit ꝛ magnificatū est nocumētū ꝑpter colligātiā ei⁹ ad ꝑtes pectoris. Colligātiā enim hēt situalē ad ipsuꝫ cor per ꝑtē sensibiliorē eius que est os distractū cordi in sinistra ꝑte parū ab eo distans ꝛc. Colligātiā hēt iteꝝ per arterias ab eo ramificatas ad stōchū coicatas. Colligātiā hēt ꝛ 3º ad ipsum pect⁹: qm̄ stomachus colligatr epati per uenas per qs etiā epar colligatr cordi. Silr ꝛ eādē colligātiā hēt cor per neruos ramificatos a nucha descēdētes a spōdilib⁹ dorsi. ¶ Et cōsimilē hēt colligātiā pānicularem cū cassula cordis ꝛ pāniculis pectoralibus. Quare nō est mirabile si nocito corde ꝛ ꝑtib⁹ pectoris nocetr ꝛ stōchus. ¶ Et ex hoc fundamēto igitr sequitr qntū correlariū ꝛ est qre stōchus hui⁹ viri icidit frequēter uomitum. ¶ Et sequitr 6º ꝙ talis uomit⁹ nō seruat ꝑioduꝫ determinatā. ꝓbatr correlariū: qꝛ talē ꝑioduꝫ oportet inueniri qlis est māeruꝫ ꝑiodus que sibi cōuenit: sed qꝛ cōtingit mās esse cholericas: ꝙ multiplicabitr uomit⁹ per 3m. Et ↄtingit easdē esse flegmaticas: ꝙ singulo die multiplicabitr uomit⁹. Et cōtingit easdē esse melāchobicas: ꝙ reuoluetr uomit⁹ reuolutione qrtanaria. Et ↄtingit mās esse sanguineas: ꝙ erit cōtinue afflictio. ¶ Et ex hoc sequitr correlariū 7m magne speculationis: ꝛ est itell igē cās qre hic uomit⁹ in hoc viro nullā seruat ꝑiodum determinatā. Sicut enim a dñio māeruꝫ simpliciū simplices ꝑiodici mot⁹ assignari debētita ex cōfusione māerum diuꝫ aut pluriū iuicē cōfusi ↄsequuntr ꝑiodici motus nullū ordinē in suis ꝑcessib⁹ obseruātes. Et hec est uera cā qre uomit⁹ in hoc viro nulluꝫ obseruat determinatū ꝑiodicuꝫ motum imo inordinate ꝑcedit. ¶ Et seqtur 8º: ꝙ nō est difficile reddē cās nocumētoꝝ epatis hui⁹ viri. Eedē eni cāe per se uel per colligātiā que potuerunt nocumētum efficē in corde ꝛ stōcho: sunt cā nocumētoꝝ epatis ꝛ diuersitatis eoꝝ. Quis enim hēt dubitare ꝙ fortis ꝑcussio per colligātiā nocumētū fecerit in epate. qm̄ cāe ꝓmitiue ꝛ ꝑpe fortes mouēt ancedentes. i. corporales. ꝓma qrti de sermone uli in effimeris. ¶ Et sequitr 9º: ꝙ qn̄ uomitus iste est fortis magnifice debilitat stōchū: sicut qn̄ leuis est ↄfert ei: patet 13ª tertij. tracta. 5º ꝛ ꝓ caꝑ. In administratione uomitus eqlis est iuuamētū. ueꝝ assiduatio ei⁹ debilitat ipsuꝫ: ꝛ facit ipsuꝫ lacunā sup̄fluitatū. ¶ Sequitr 10º qn̄ stōchus hui⁹ viri debilitat⁹ est accidit ei nausea ꝛ subuersio qtiens cibetr: imo neqꝫ cibū detinē pōt: sicut in hoc viro appet ut in pluribus 13ª tertij ꝑallegato caꝑ. Quotiens stōchus debilis cibatur accidunt ei nausea ꝛ subuersio. ꝛ si fuerit debilior non poterit retinē qō recepit: imo eijcit per supiora ꝛ iferiora. ¶ 11m correlariū est pulchruꝫ ꝙ uomit⁹ eqlis. i. nō sup̄fluus posset sanare eruptionē uenaꝝ ꝛ arteriaꝝ hui⁹ viri: ut i 13ª tertij. ꝑallegato caꝑ dum ingt. In administratione uomit⁹ eqlis sanatur eruptio uenaꝝ ꝛ arteriaꝝ deferētiū sanguinē. ¶ Et seqtur 12º ꝙ iste vir nō debet esse piger in cura sui: imo festin⁹ ꝛ solers. Cū enim in ipso egrotēt duo ꝓncipalia mēbra ut cor ꝛ epar: ꝛ mēbrū nobile seruiens toti seruitute preparatoria qle est stōchus: quō posset stōchus membroꝝ tāte nobilitatis nocumēta talia tolerare sine ꝑiculo magno. ¶ Vn̄ sequitr ultimo: ꝙ ad curā eius ꝑperādum est ꝓmpte ꝛ subtilr regēdo ipsum: ut in sequentib⁹ cōtinetr: vn̄ ꝛ regimen huius viri deinceps in duo capitula partiendū esse deduxi. Primum itaqꝫ capitulum trāsibit regulando regimen sex rerum non naturalium. Scōm vō capitulum ꝑcessum medicinalium septem intentionibus complentibus ipsum.

Sectio 2ª Continens duo capitula. De cura hui⁹ dispositionis.

¶ De regimie ei⁹ ꝑ administrationē sex reꝝ nō nāliū. Cap. I.

Pro declaratione itaqꝫ ꝓmerei non nālis videlicet aeris premittendū est ꝓ: ꝙ difficillimum esset regimen sex reꝝ non nālium cordi stōcho ꝛ epati hui⁹ viri eqliter cōuenire ꝑpter ↄrietatem

cōplexionis hoꝝ mēbroꝝ. Verūtñ q2 lapsus hi cōueniunt adinuicē notabilr̄ in causis mālib9: q2in utroqꝫ eoꝝ cōgregant̄ mãe flegmatice ꝛ sanguineesimulqꝫ corrūpunt̄ ꝑpter debilitatē hoꝝ mēbroꝝ: idcirco regimē hoc admistrādū est cū mediocriter calefacientib9 ꝛ potēter exiccātib9 ꝛ diuertentib9 has mās per vias uētris ꝛ urine. ¶ Quare hic vir eligat locuꝫ bitationis mediocris caliditatis eleuatū a terra ꝛ distās a fluxib9 aq̄ruꝫ oium: lꝫ aque maritime min9 discōueniāt ei q̄ fontales uel fluuiales. Sit aūt locus bitationis ei9 bñ munit9 tabulis abietis hñs aspectū oriētalē ꝛ ptē septentrionis ꝛ meridiei: minime vō occidentis. Et recipiat in illo uent9 orientalis ꝛ ſm ptē septētrionalis in ṗn9 martij usqꝫ ad mediū octobris: deīceps aūt a medio octobris usqꝫ in finem februarij eligat̄ locus oriētalis ꝛ meridionalis. Et de annexis aeri uestes hēat munitas vulpinis pellib9 leuiorib9 de uarijs ꝛ dorsibus eorū in dieb9 frigoris. In dieb9 vō caloris sufficiāt ei uestes de serico cuiuscūqꝫ spēi ꝛ de lanis mollib9. Oino aūt sollicit9 existat ut pect9 ꝛ stōchus ei9 uestibus idoneis defendant̄ a frigore. ¶ Etsiqdē aer talis nō inueniret̄ nāliter tūc artificialr̄ prepararet̄ euentādo ipsum cuꝫ flatu uentoꝝ predictoꝝ suis tpib9: aut cū suffumigationib9 istis in dieb9 caloris. ℞. folioꝝ citri ꝛ citraguli rosaruꝫ sandaloꝝ amboꝝ aā. ʒ.iij. viol. floꝝ nenufa. aā. ʒ.ij. cōtundant̄ grosso mō ꝛ aspgant̄ ad carbones ignitos: ꝛ suffumiget̄ bis uel ter camera cū eis. In dieb9 vō frigoris suffumigetur camera cum colofonia aut cum thure minuto aut cum laudano purissimo uel alio aromatico calido: de qbus magna copia inuenitur apud grecos.

Secūdo ṗncipalr̄ rectificet̄ regimē isti9 ex pte mot9 ut oino abstineat ab oi exercitio usqueq̄ plene purgat9 erit: aut saltē euitet exercitiū eq̄tādi ꝛ uectigādi itātū q̄ etiā nauigatio est ei ꝓhibēda: ꝑ motū eni oēꝫ agitant̄ mãe ꝛ ꝓhibent̄ a bona digōne eaꝝ. In sūma itaqꝫ meli9 ē ei gescē cū maiori pte sue occupatiōis sedēdo aut iacēdo

Iterū ꝛ 3° ṗncipalr̄ hic vir opam det dormitioni magis q̄ vigilijs: ut meli9 ꝑficiat̄ mãerū digō ꝑpter meliorē applicationē inati calidi nō solū ad mās humorales: uerūetiā ad nutrimēta meli9 digerēda. nāles eni opationes attrahēdi retinēdi digerēdi ꝛ expellēdi apponēdi ꝛ vniendi ꝛ assimilādi nutrimētū mēbris optie pficiunt̄ in dormitione: nō aūt in vigilijs. Adde aūt q̄ vigilie distrabendo mās in pectore cōgregatas sunt cā ꝑcipitationis eaꝝ ad mēbra debilia. ¶ Quicqd aūt sit dormiat sup latē ubi maiorē iuenit getē: lꝫ exclusis causis ipediētib9 eēt ei cōuenienti9 dormire ṗma dormitione sup latē dextro. 2ª vō sup sinistro ꝛ iteꝝ reuerti 3° sup dextro. Per ṗmū nāqꝫ decubitū ꝯueniētius applicat̄ epar stōcho ad vigorādū digōnē ei9. Per 2m aūt decubitū meli9 disponit̄ portenariū stōchi ad delegādū chilum ad meseraicas per portas. Per 3m vō decubitū facilius labit̄ chilus in meseraicas ꝛ surgit̄ ab eis minori compressione cōpressis a mole epatis sup stomacho. Et in summa est regula dormitionis eius uerior ꝛ securior ꝛc̄.

Adhuc 4° vir iste regulādus est ex pte acciñtiū aie de qb9 dicendū q̄ oēs aie passiones per q̄s in spiritib9 ꝛ humorib9 corporis pua ponit̄ agitatio ꝛ min9 festina eligi debet. Quis eni dubitat q̄ ira cū spēb9 ei9 ut furore ꝛ iracūdia ꝑ occursu est cā uelocis ꝛ fortis mot9 spūuꝫ ꝛ sanguis de exteriorib9 ad iteriora: ꝑpter qō in ṗn9 discolorant̄ iracūdi: ꝛ cuꝫ iā facta fuerit accensio in corde tūc uelox ꝛ magn9 fit mot9 de cētro ad circūferentiā. ꝑpter qō corpora in ꝑcessu ire rubicūda ꝛ uelut iflāmata ꝑcipiunt̄. sed nō est dubiū mās in tali motu freq̄ter ꝑduci ad corruptionē faciētem febres. ¶ Ampli9 hui9 viri egritudines ſm maximā earum ptem sunt in pectore ꝛ ptib9 adiacentibus cordi ꝑpter fortē ꝑcussionē ibi bitam. ǧ magnū nocumētū in eis adiungi pōt in ira ꝛ in passionib9 ꝯsilib9: ut in angustia tristitia ꝛ meditatione fortib9. ꝑpter q̄s humores ꝛ spūs accentrati ꝛ ꝑfundati retinent̄ in ꝑfundo corporis. ꝑpter hec igit̄ iste vir effugiat tristitiā ꝛ melācholicas agitationes ꝑpter q̄s pectus ꝛ totū corpus ei9 uehemēter ledi pōt: nā cōfortari mēte optimuꝫ auxilium ad cuiuscūqꝫ egritudinis curationem.

Quita uero res nō nālis respicit corporis inanitionē ꝛ plenitudinē: ꝑpter quaꝫ in hac pte nō itelligo repletionē uel inanitionem ab humorali mā. de hac eni fiet ſmo in caꝑ 3° ṗncipali. sed hic vto me ad inanitionē multā ex pte nutrimētoꝝ. imoderata eni ab eis abstinētia ꝑpter debilitatē que sequit̄ ab eis hoc corp9 disponeret ad marasmo deā dispōnē. Silr̄ etiā ꝛ imoderata q̄titas nutrimētoꝝ ꝑduceret ipsuꝫ ad cachochimiā: que forte in eo eēt irreleuabilis. qm̄ supfluitas ꝛ defect9 ad easdē ducūt cās. Itaqꝫ vir in sui cibatiōe hos. x. attēdat canones sequētes. ¶ Quoꝝ ṗm9 est ut nunq̄ accipiat cibū nisi uerus appetit9 iducat ad ipsuꝫ. pꝫ hic canō qm̄ nō uerus appetit9 cōsequit̄ pntiā malaꝝ q̄litatum aut mãeruꝫ que in stōcho multiplicate sunt ꝛ fiunt cā corruptionis assumpti alimēti. ¶ 2° canō est cuꝫ assumit cibuꝫ nō furiose neqꝫ ipetuose degluttiat ipsuꝫ. imo paulatiue: ne uelox ꝛ fortis mot9 meri nocumētuꝫ augmētet in stōcho: ꝑpter qō eueniat ampli9 q̄ solebat. ¶ 3° canō est q̄ nunq̄ deglutiat aliquē cibuꝫ nisi bñ masticatum ut vnicuiqꝫ pti ei9 cōueniēs fiat applicatio stōchi ad digerenduꝫ. ¶ 4° canō est q̄ in vna cibatione nō accipiat fercula plura duob9 uel trib9. patet: q2 sic sunt diuersa in cōplōne ꝛ mō substātie: ita diuersa ex eis gñant̄ nutrimēta corruptioni magis q̄ bone ꝑpatiōi disposita. ¶ 5° cañ. est q̄ in comedēdo nō ꝑlōget multā morā. illud eniꝫ quod ṗus de nutrimēto acceptū fuisset esset aliq̄liter digestum ꝑusqꝫ acciperet̄ 2m actu crudū: ꝛ fieret pmixtio ad corruptionē disponens. ¶ 7° cañ. est q̄ mēsura cibi debet esse tāta q̄ nullo mō per eā stōchus icurrat nauseā uel dolorē aliquē. ¶ 8° cañ. est q̄ in cibatione sua ea que mollia sunt ꝛ lubricatiua ṗmittat grossis viscosis ꝛ glutinositatē hñtib9. ¶ 9° canō est: q̄ effugiat cibationē ex reb9 corruptibilib9 sapore etiā ꝛ substātia diuersis. hec eni corruptioni ꝑparata sunt. Expimentatores eniꝫ idi dixerunt q̄ nō est bonū comedē dulcia cum acetosis ꝛ acutis uelut lac cū raphano sinapismo ꝛ silibus. ¶ 10° cañ. est q̄ mensura pot9 in q̄titate sua tāta existat: ut nullo mō natet uel fluctuet in stōcho ꝛ regurgitet ad os eius. Colligunt̄ he regule omnes pulcherrime tertia ṗmi. caplō de regimine per cibum ꝛ potum.

Nūc aūt sublimius cōtemplādū est de mō electiōis ciboꝝ ꝛ potuū ꝯuenientiū in q̄litatib9 eoꝝ. ¶ Premittēdū ꝑ q̄ cibaria oia cōuenienti9 est esse medicialia q̄ cibalia ꝑcise. Indicādo igit̄ a mãeb9 flegmaticis multiplicatis in hoc viro per viā idigōnis in stōcho ipsi9 ꝛ epate ꝛ pectore: oportet eos apitiuos exiccatiuos subtiliatiuos ꝛ icisiuos esse. Ueꝝ q2 lapsus in q̄litatib9 ṗmis videt̄ inclinari ad caliditatē tā in epate q̄ in corde ei9. Idcirco opꝫ tales cibos esse remisse calefactiuos nō trāscendentes graduꝫ ṗmum caliditatis. neqꝫ ꝑpter hoc timeat̄ argumētum. ꝑpterea q2 caliditas eoꝝ addita caliditati cordis ꝛ epatis itēdat lapsuꝫ eoꝝ. Illud eni nō est ueꝝ tenēdo viā coloreꝫ ꝛ sup experientia fundatā. videlicet q̄ remissum additum itenso remittit itensum. Itaqꝫ remissa caliditas taliuꝫ ciboꝝ gñaret sanguinē in caliditate remissuꝫ refrāgētē caliditatē cordis ꝛ epatis. ¶ Itaqꝫ panis quo utet̄ iste debet eē panis multa aq̄ ꝯdit9 ꝛ mollis i furno posit9 ꝛ leuiter coct9 q̄lis est panis uenalis in plateis hñs notabilē q̄titatē fermēti ꝛ paꝝ salis cui9 etas nō trāseat duos dies aut tres ad plurimū. ¶ Silr̄ etiā si ei placet uti cibis pastilib9 dato q̄ raro ꝯueniāt ei: fint tñ facti ex simula farine cum multa aq̄ ꝛ pauco sale ꝯditi. ꝛ tunc poterit uti aliq̄n laganellis minutis ꝛ tri. ꝛ minutellis ꝛ tortellis de seni. ꝛ suni panis bis coct9. ¶ Ferculis aūt uti pōt sic cicerib9 rubeis ꝛ albis etiā ꝑpter ablutionē ꝛ aptiōnē que est in eis. Silr̄ ꝛ risum est ei bonum: ꝛ cādaruſuꝫ de ordeo ꝛ frumento: qō apud italicos noiat̄ far. Lentes autē ꝛ alia legumina oia dimittant̄. sed milium ꝛ pānicum pla

et mihi. ppterea qz in utroqz eorum est puocatio. ¶ De plantis vo eligant aliqui caules ppter aptionē et exiccationē eorū et diuresim que est in eis. Silr etiā folia pastinace et daucus petrosellinū feniculus anetū saluia hysopus dedroliba nū mētha cū suis spēb9 et nepitella que ē calamēti spēs et origanū amaracus et betonica. Et in summa oēs plāte aromatice calide ꝯueniūt ei in cibis decoquēdo pulueriçando et alr utēdo eis in mediocri qztitate. ¶ Et si argueret ꝯtra: qz hoꝝ plurima sunt calida et sicca in tertio. ergo nō ꝯueniunt ei idicādo a lapsu. ¶ Negāda est illa ꝯñtia. qm̄ talia administrant in pauca quātitate. Et adhuc si ponerent in quātitate multa refrāgunt a multitudine aque qua coquunt: qre ꝯuenientia fiūt artificialr. ubi nālr videbant discōuenire. ¶ Propter que oia euitare debet iste nobilis olera frigida et humida actu et potētia: qm̄ ipsa itenderēt lapsuz frigidū et humidū stōchi et cās māles in eo multiplicatas. Sunt aūt talia uelut lactuca: endiuia: spinachia: crisolocāna: portulaca: cucurbita: cucumeres: citrulli: et angurie: que oia dimitti debent nisi cōmisceant cū calidis et siccis refrāgētib9 eoꝝ frigiditatē et humiditatē. ¶ Pariformiter etiā de fructibus frigidis idē intelligēdū est. vñ cerasa pira pruna auellane recētes poma et ꝯsilia dimittant. Uel fruct9 in qb9 inueniat cū eoꝝ humiditate dulcedo eleuata uelut in ficub9 et peponib9 et granatis dulcib9 et pſicis et uuis recētib9 et passis et maxime qles ineniunt in regione cyprensi: ubi fruct9 et uegetabilia oia optimā hñt pempasem quā arguit eoꝝ dulcedo magna: talia qdem oia huic viro ꝯueniētia sunt. ¶ De his vo cibarijs que accipiunt a plātis ex eoꝝ radicib9 laudaret ei pastinaca raphan9 alleū et bulb9. i. scalonia et cepe çuccaro aceto et oleo ꝯdite. hec eniz oia talia et sibi silia appetituz excitāt: et digōnē ꝯfortāt: et uētositates frāgūt et expellunt: ppter qō rape etiā et simplices et ꝯdite et ppe napi bñ ꝯueniūt ei. ¶ De seminib9 vo qb9 hoies utunt in cibis ꝯueniunt semina feniculi petrosil. anisi dauci carui et aneti et cimini: et de pegrinis nauigatis ꝯueniūt ei cardamomū mai9 heilbagne dictuz ab Auic9. a latinis vo aromatarijs melegete uel grana padisi: et cardamomū etiā minus et nigella et amomū et ꝯsilia calida subtiliatiua exiccatiua et aptiua et pprie semē ruthe in suis dispōnib9 optimum. ¶ De ꝯditis vo coiter usitatis summuz oium in bonitate est. çç. ꝯditū qō viride dī a vulgo: secacul ꝯditum qō iringi dī. et napi cōditi et nuces ppter eaꝝ exiccationem et stōchi vigorationem. ¶ De his vo qbus saporiti reddunt cibi cōuenit ei acetū et quāto acuti9 erit tāto melius est ei. Silr et succus limonum: et agresta bñ salsa et vinū granatoꝝ dul. et muçoꝝ: et syrupus de limonib9 uel de corticib9 citri. lz enim in eis aliqd existat frigiditatis: illud tñ remittit et frāgit a forma decoctionis et multitudine çuccari et pprie in ptib9 huius viri in qbus hi syrupi et decoctiones elegātissime preparent: de aliis vo cū qbus artificialr preparant cibi cōueniēs est ei oleum oliuaꝝ. et oleū de nucib9 laudaret ei magis qz butyꝝ. et oleū de amigdalis dul. et de fisticis iter alia melius esset ei. oleū aūt onfancuz alr onfancinū cōueniens est ei ppter exiccationē forte. Oleum aūt de sisamo qō abūde habet in illis ptib9 lz ppter caliditatē ei9 cōuenire videat ei. ppter tñ magnā humiditatem ei9 nō placet mihi: nisi qñ artificialr cōmisceat cuz petrosellino mētha et silibus aromaticis: qm̄ odor bon9 uehementer stōcho cōueniēs est: et pprie cum fuerit in nutritiuis. 13a tertij de cura uomit9. Aromata vo reliq pegrina et aliūde nauigata uelut cinamomū utrūqz macis galāga gariofil. çç. balsamuz et carpobalsamū cōueniunt ei. ¶ Dex carnib9 vo ꝯuenietibus ei sunt capretine qrum copia magna in celeberrima sua pria abundat. et carnes vituline et castratine. Et de syluestrib9 caro gaçelli et caro cerui et bubali iuuenis et caro etiam porcelli iuuenis syluestris et domestici et caro leporis oēs et ꝯsiles bone sūt ei. Et de uolatilib9 pulli gallinacei oēs et colūbelli domestici et syluestres et turtures fasiani pdices et starne et frācolini. oēs enim sunt laudabiles. et carnes salite oēs nō ualde pingues sunt ei bone. et pprie salite qbus in sua regione uescunt. porcine syluestres et domestice: que meliores ibi qz alibi cōdiunt sunt laudāde. ¶ Pisces aūt maritimi fere oēs cōi hoium fama et usu approbati sunt ei utiles: et saliti etiam pisces ei cōuenire pñt qsi eque bñ sicut recentes. sed meliores sunt ei recentes frixi laudabili oleo qz elixi. lz ipsi etiā ei cōueniāt. et pprie cum croco cinamomo mace çinçibē qlis est eoꝝ usus. et laudat apud incolas regionis illius ubi ꝯdita faciūt laudabilia cum sapa croco aceto çuccaro et aromatib9. ¶ De ptibus vo aialium vituperande sunt ei cutes et intestina oia et cerebrum et ptes ualde pingues et mucillaginose. reliquę vo oēs cōcedunt ei ptes et pprie frequentius assate qz elixe.

Nūc aūt ultimo aliqd dicēdū est de potu eius. vinū itaqz quo in potu uti debet sit colore albū olfatū bñ aromaticū sapore mediocre ad dulcedinē tñ inclinatū magis qz ad acredinē uel pōticitatē: substātia vo clarū uel dyaphanum: potētia vo fumosum magis qz aquosum. Reliqua vo vina dimittantur. ¶ Et siqdem vinū tale non repiret uelut in regione illa vina fumosa ualde et potentia repiunt: tunc ipsoꝝ audacia frangatur cum aq̄ laudabilis fontis petrosi et nō limosi: melior tñ esset aqua fontis māsiui qz aqua riuuloꝝ per reuolutionē inuentoꝝ in regione illa: quos riuulos ibi nominātpetamos. Aqua vo laudabilis cisterne pre omnibus eligat. ¶ Postremo vo mihi videretur utilimum qz iste vir hoc hydromelle uteretur a medietate mēsis octobris usqz per totum mensem februarij sequentis. esset enim opportunū ad vigorādum digestionez eius et digerēdum mās flegmaticas: et ad precipitāduz eas per uentrē et per urine vias et nō euacuaret a nutricatione cōuenienti. Cui9 descriptio est. ℞. mellis electi citrini uel albi lib. ij. cinamo. electi: macis. çç. albi. ana. ℥. j. gariofil. ℈. ij. aque cisterne lib. xxv. bulliāt oia simul lento igne expumādo ea: et coquant usqz ad ꝯsumptionē tertie ptis. tunc ergo colent et reponant in uas vitreatū: et hoc potu utat simplici aut saltem cū vino cōmiscēdo ipsum sm tertiā aut qrtaz ptē cū qua huet stōchi delectatio. Hoc in summa est regimē huius viri sm electionē ciboꝝ et potuū cōuenientium.

¶ De regimine eius per medicinalia. Cap. II.

Pro regimine vo dispōnuz hui9 viri per medicinalia sunt. VII. in eo intētiones necessarie. ¶ Et pma qdem eaꝝ est ulis euacuatio materierum. ¶ 2a vo est ipsaꝝ distractio uel diuersio ad ꝯrias ptes. ¶ 3a est regiminis rectificatio. ¶ 4a est ipsaꝝ materieruz cōueniens digestio. ¶ 5a aūt est ipsaꝝ eradicatiua euacuatio. ¶ 6a est mēbroꝝ magis patiētiū ꝯfortatio et rectificatio. ¶ 7a est ultimata materieꝝ ꝯsumptio.

Primā aūt intētionē cōplē debemus per euacuationē ulem per qnā ego itelligo euacuationem a toto corpore: et adhuc euacuationē materieꝝ que vniulr peccāt. ¶ Itaqz qz primū cōtinget hunc virū esse in sua māsione getū vno sero clisteriçet cū clisteri facto cū çuccari rubei et cassiefistule añ. ℥. s. et olei oliuaruz cyatho vno: et salis cois. ℥. s. cū lib. j. decoctionis violaꝝ blete et mercurialis. ¶ Sequēti vo mane apud ortū solis per horā flobotomet ei basilica dextri brachij: que inenit apud cubitū: per quam educant sanguis. ℥. v. et erit magnū iuuamētū pncipij sue curationis. ¶ 3a vo sequēti die in aurora sumat potū hunc ℞. medulle cassiefistule cum aq̄ viol. extracte. ℥. j. reubarbari electi. ℥. j. spice nardi. ℈. vj. salis gēme. ℈. j. misce et totuz accipiat cum cyatho medio aque lactis caprini calefacti. Cū ergo assumpserit ipm per horā vnā dormiat imediate post illud. deide surgat et gescat et nō ambulet usqz ad quinque horas. tunc enim accipiat cyathum vnum aque ordei calide: et post ipsam per vnā horā prādeat: et hec sufficiant pro euacuatione minoratiua. ¶ Quantum enim ꝯferat flobotomia basilice ad dispōnes pectoris collige p reg. acutorū a Gal. cōmēto illius sermonis. Et si passio ad furculā descen

derit. Et q̃ʒ magnifice ꝯferat reubarbaꝝ ad ꝯquassationes interiores: lege quarta quarti tractatu scd̃o. de flagellatis ꝛ verberatis ꝛ ab alio cadentibus.

Secũda v̾o intẽtio multis põt cõpleri instrumẽtis. ¶ Et p̄mũ est extremoꝝ fricatio ꝛ ligatura fortis frequẽtata. ¶ 2m est uẽtosaꝝ magnarũ sup domestica carnosa p̄te tybiarum ꝛ coxaꝝ freq̃ns appositio sine scarificatione. ¶ 3m est freq̃ns appõ uẽtosaꝝ sup natibus cũ scarificatione. ¶ 4m est distractio materierũ per vias uẽtris cũ clisteri añscripto ut in itẽtiõe p̄ma: cui addat̃ ieralogodion ꝛ iere hermetis añ. ℥. s. ¶ 5m est haꝝ pillˀarum frequentata sumptio. ℞. agarici electi. ℥. j. abluti aloes. ℥. ij. ʒ. dyagridij añ. ℈. iij. fiãt pille de oi. ʒ. vj. cũ succo prassij: ꝛ accipiat̃ vna ex eis in sero paruʒ añ cenã: ꝛ distrahẽt mãs a pectore inclinãdo eas ad uẽtrem. ¶ 6m v̾o diuersiuũ bonum est ad vias urine declinãdo mãs. Primũ q̃dẽ in aurora accipiendo. ℥. iij. aque eupatorij calefacte. 2m ꝛ fortiˀ illo est: ut accipiat̃ aque apij ꝛ petrosellini calefacte añ. ℥. ij. 3m ꝛ meliˀ oi alio est hoc. ℞. syrupi cõpositi acetosi. ℥. j. aque capil. ue. ℥. iiij. hoc enim potẽter iclinat mãs ad urine vias. ¶ 7m v̾o potẽs diuersiuũ ꝛ facilius oi alio esset aptio uenaꝝ emorroidalium. Et si nã ꝓuidisset ei de hac euacuatiõe piodice nõ solũ diuertendo: sed etiã euacuando mãs ipsum feliciter curare posset. Et si apte nõ fuerint nãliter: oino apiende sunt artificialr̃ multis instrũis applicãdis. ¶ Et p̄mũ q̃dẽ est ut frequẽter sedeat in calidã decoctionem radicis apij ꝛ cucumeris asinini: post quã ꝯfricet emorroidas cũ pãno bisello aspo. ¶ 2o cũ folijs ꝯsolide maio. ¶ 3o cuʒ folijs fici. ¶ 4o cũ radice arthanite recẽti. ¶ 5o cum felle tauri. ¶ 6o cũ succo flamule. ¶ Et si per hec non apirent̃ oino melius est ut postq̃ sederit in decoctione predicta: ꝛ fuerint facte tumentes tunc apiant̃ cum flobotomo. Ego enim in tali instrumento magnifice confido de curatione huius viri.

Tertia intẽtio sequit̃. Postq̃ aũt 2a fuerit administrata intẽtio cũ modis predictis intẽdẽdum est ad regimẽ huius viri administratione diete ꝯuenientis: ꝛ q̃r electio diete sue pẽdet ex quãtitate ꝛ mõ cibationis: que fuerunt expedite in regimine q̃nterei nõ nãlis. videlicet repletionis ꝛ inanitionis. Et pẽdet etiã hoc regimẽ in electione q̃litatuʒ ciboꝝ: q̃d fuit expeditũ in sexta re nõ nãli. Idcirco solum hic tãgã regulas. x. in sua regulari cibatione seruandas preter predicta. ¶ Prima est q̃ nunq̃ʒ cibet̃ hic nobilis vir nisi preeuacuata fuerit fecalis mã ab intestinis: q̃d si nõ fuerit a nã factum: fiat ab arte cum administratione clisteris antescripti in itẽtione diuersionis. ¶ 2a regula: q̃ nec etiã cibet̃ nisi presenserit religãs cibi ꝛ potˀa stomacho iaʒ esse dispositas: ꝛ si nõ cõtigisset hoc nãliter fuisse factũ: tũc fiat cũ assumptione pillˀarum in añscripta intẽtione positarũ. ¶ 3a regula p̄ncipalis est: q̃ si in viro isto appet aliquis piodicus motus materierũ: ipse nunq̃ʒ cibet̃ nisi ab eo piodo distãter per q̃tuor horas ad minus. ¶ 4a regula est: q̃ neq̃ʒ etiã in scd̃a cibatione ꝑcedat̃ religis caliditatis in corpore manifeste appentibˀ. patent iste due regule: q̃m per applicationẽ ciboꝝ cum religa supfluitatum in stomacho cõprimit̃ dyafragma: ꝛ totum pectus nocet̃: ꝛ mãe humorales corrũpunt̃ aut saltẽ corruptioni disponunt̃. ¶ 5a regula est. q̃ in sua cibatione obseruet suã cõsuetudinẽ diu obũatã nõ distanter ab ea spatio multo. ¶ 6a regula est. q̃ in tali cibatione subtrahẽda est p̄s 3a aut saltem quarta a consueta mẽsura cibi. patet: q̃r egritudines eius sunt de repletione cui succurrẽdum est cũ inanitione sibi ꝯria. ¶ 7a regula est q̃ nunq̃ʒ cibet̃ aliquo uaporali ꝛ uẽtoso cibo. patet: q̃r ex cibo uẽtositates g̃nate cõprimunt epar ꝛ dyafragma ꝛ ꝑparant̃ a nocumẽto anhelitus. que oia euitãda sunt in dispositionibus eius. ¶ 8a regula est ut summopere caueat sibi a frequentata comestione ꝛ potus assumptione. patet: q̃r nihil deteriˀ q̃ʒ indigestũ sup indigestũ ponẽ. sed in frequẽtatis eduliorum assumptionibˀ p̄mũ nõ est digestũ q̃n accipit̃ scd̃m: nec scd̃m q̃n accipit̃ 3m. q̃re hec oia euitãda sunt. ¶ 9a regula est. ut si ꝑpter ꝯtingentias aliq̃s recipet hic potˀ aut cibˀ motus ad supiora nausẽates: tũc statim digito imposito in fine oris cũ agitatione infra uvulã ꝓuocet̃ uomitus ne mãe stãtes in stomacho corrũpant̃ ꝛ corrupte generent nouas egritudines: aut saltẽ augeãt preexistentes. ¶ 10a ꝛ ultima est. q̃ si post assumptionẽ ciboꝝ ꝛ potuum ꝑciperet hic vir grauedinẽ uel cõpressionem in regione circa vmbilicuʒ supius: statim deponat̃ cibus per inferiora cum hoc cõposito. ℞. turbit albi cãnulosi ꝛ plani. ℥. s. ʒ. ℈. s. zucca. dupluʒ põdus oium. bibatur cum brodio pulli uel cum aqua mercurialis: ꝛ deponent̃ per inferiora cibus ꝛ potus: ꝛ hec sufficiant pro intentione tertia ꝛc̃.

Quarta intẽtio sequit̃ sic. Quia v̾o per intentiones tres añdictas nõ p̄nt sufficienter abscindi egritudines huiˀ viri. Ideo oportet aggredi mãs. Et q̃r mãe nõ obediũt virtuti nisi digeste ꝛ earũ digestio in iuuatiuo fieri nõ põt ita ut reducant̃ ad benignũ. ideo oportet eas ꝑparare in nocitiuo: ita ut fiant obiectuʒ expulsiue virtuti cõueniens. Cum aũt he mãe sint diuerse speciei: q̃r flegmatice mucillaginose ꝛ aquose: ꝛ fortassis p̄tim vitree ꝛ salse, ꝛ acetose ꝛ sanguini cõmixte cũ aliq̃li extraneatione cholere: q̃d arguit calor preter nãm tactu ꝑceptus ꝛ urinaꝝ inclinatio ad croceitatẽ remissam: idcirco oportet mãs digerẽ cũ istis instrũis ꝛc̃. ¶ Primũ est hoc leue satis. ℞. absin. ꝑpter stomachũ ꝛ epar. ℥. ij. aque apij ꝛ mellisse añ. ℥. j. s. ꝑpter pectus ꝛ flegma in eo. offerat̃ ante diem totũ hoc calidũ per horã cũ dimidia sup dormiẽdo. ¶ 2m ꝛ fortius illo est q̃ in potu assumat. ℥. iiij. uel. v. aque cucumeris asinini. ¶ 3m adhuc fortius ꝛ sublimius. accipiat. ℥. iij. aut saltem. ij. succi prassij. ꝛ sic fido q̃ est secretum instrm̃ sue sanitatis repatiuum. ¶ 4m de coibus est hoc. ℞. syru. de prassio ꝛ de hysopo ꝛ liq̃ri. añ. ℥. s. aque mellisse ꝛ eupatorij añ. ℥. j. s. misce. ꝛ hoc q̃deʒ gustui delectabilius est: sed penultimum oi alio excellẽtius est: lʒ amaritudinem habeat. ¶ Cũ ergo assumunt̃ hec digestiua cõtinuent̃ tãto tẽpore: ut appeat urinã huius viri esse rectificatã in substãtia ꝛ cõuersam de subtilitate quã vidi ad aliquãtam grossitiẽ: ꝛ colorem eius citrinitati vicinũ esse ꝛ immergat̃ in urina sedimẽ albuʒ subsidens eq̃le ꝯiunctũ ꝛ ꝑseuerãs: tunc patet materias esse ꝯueniẽter digestas. Hi eni. sunt sermones magni Hyppocratis 2o ꝓnosticoꝝ. textu 26o. ꝛ Galeni cõmentatoris ibidem probantis demõstratiue ueritatem eoꝝ. ¶ Similiter etiã q̃nq̃ʒ necium est per alia instrã digerẽ mãs uelut cum iulep aut per ꝯfectiones que sunt instrã a medicis inuenta pro nobilibus delicatis ꝛ potentibus viris. ¶ Idcirco pro ampliatione opis describat̃ hoc iulep. ℞. syr. de liquiritia de prassio de hysopo ꝛ oximelle squilli: ico añ. ℥. j. aque mellisse hysopi cucumeris asinini ꝛ absinthij añ. ℥. iij. floꝝ hysopi mellisse assari iringi radicis eupatorij añ. ʒ. j. liquiritie rase. ʒ. ij. zuccari al. lib. j. bulliant simul lento igne ꝛ clarificent̃ ꝛ aromatizent̃ cum. ℈. ij. musci. ꝛ de hoc det̃ in potu. ℥. v. ¶ Quodcũq̃ʒ igit̃ hoꝝ digestiuoꝝ accipiat̃: assiduandum est distãter a preassumpta cena per horas octo ꝛ calidũ actu: ꝛ post ipsuʒ dormiat per duas uel tres horas.

¶ Digerunt̃ etiam materie conuenienter si in mane acciperet. ℥. s. ʒ. cõditi. ¶ Itẽ hec ꝯfectio est digestiuũ bonum. ℞. granoꝝ pinearuʒ ꝛ fisticoꝝ añ. ℥. ij. infundantur per biduum hñ mundata in aq̃ hysopi. deinde ultimate ꝯterant̃ ꝛ cum. ij. lib. zuccari albi coctis cũ aq̃ mellisse: ꝛ. ℥. ij. cinamomi electi fiat confectio in rotulis uel frustis oblõgis in modo suo. De hac itaq̃ʒ ꝯfectione pro nobilibus ꝛ diuitibus ꝯuenienti accipiat patiens circa. ij. ℥. tardãdo cibũ per tres horas. ꝛ melius est ut de ea accipet circa. ℥. j. semp ante oẽm cibationẽ eius. Non enim est dubitabile per antescripta instrã materias humorales quãtũcunq̃ʒ specie diuersas ꝛ magne resistentie existentes posse digeri: ut patet ex virtutibus earum: ex quibus componuntur diligenter consideranti.

Quinta itaqz intētio sequat̃ sic. Cū apparuerit materias humorales esse conuenienter digestas intēdat̃ ad eradicationē earū. ℭ Et p̄mū qdē istrm est hoc ℞. aque mell. ℥. iij. agarici ⁊ reubar. electoꝝ. añ. ℥. j. turbit. ℈. ij. medulle cartami. ℥. j. ςς. ℈. iiij. spice nardi. ℈. ij. salis gēme. ℥. j. īfundant̃ oīa pulueriçata in aqua mellis calida ⁊ permaneāt ibi p totā noctē: mane vo calefiāt ⁊ colent̃ cū expssione bona: ⁊ colatura calida det̃ in potu cū. ℥. j. penidiaꝝ. ⁊. ℥. ß. çuccari albi. ℭ 2m vo ⁊ meo iudicio melius illo est: ut accipiantur. ℥. vj. ieralogodion cum vino albo dulci. ℭ 3m est hoc. ℞. eluarij indi. ℥. ij. ß. agari. ℥. ß. ςς. ǵ. viij. salis gēme. ǵ. j. misce ⁊ totū in potu det̃ cū. iij. ℥. aque mellis. ℭ 4m solutiuū in pillata substātia est hoc. ℞. pillaꝝ de agarico. ℥. ß. pillaꝝ fetidaꝝ. ℈. ß. pillarū de sarcocolla. ℥. ß. cū succo prassij formētur pille. vij. ⁊ qđcūqz horū in potu det̃: post ipsum obseruentur regule in primo minoratiuo suprascripte.

Sexta aūt intētio sequit̃ videlz mēbroꝝ que magis lesa sunt ꝯfortatio ⁊ rectificatio: pro qua premittendū est p̄mo. ꝙ dato ꝙ mēbra que lesa sunt per oīa p̄dicta euacuantia digerētia ⁊ diuertētia ꝯfortent̃. tn̄ quedā appropriata ad mēbra illa describēda sunt gratia decoris opis ⁊ utilitatis maioris. Sunt aūt mēbra lesa in hoc viro epar ⁊ stomachus cor ⁊ dyafragma: imo totum pectus.

Itaqz pro cordis ꝯfortatiōe scribant̃ hec tria. Primū est hoc. ℞. croci. ℈. j. been al. ⁊ ru. floꝝ rosmarini florū eupatorij ⁊ enule añ. ℥. j. ß. ossis de corde cerui hyaciti smaragdi ⁊ saphiri. añ. ℈. ß. floꝝ mellisse. ℥. j. ß. folioꝝ ū basiliconis siccoruz. ℥. ij. ß. musci ambre añ. ǵ. iij. fiat sacculus in sindone de grana retorta quadrāgularis q semp portet̃ sup regione mamille sinistre. ℭ 2m vo ad eādē intētionē est hoc ℞. resine clare ⁊ electe. ℥. j. ß. laudani. ℥. ij. musci ambre añ. ǵ. iij. ligni aloes. ℥. ij. cāphore. ℈. j. dissoluat̃ resina cū vino aromatico subtili: ⁊ coquatur cū. ℥. j. ß. ꝑpoleos ⁊ est cera alba: ⁊ extendatur super pāno de grana sperico sicut vitrum fenestrarum. Hoc igitur compositum semper portetur super posteriori p̄te cordis ex opposito antescripti sacculi. ℭ 3m vo ad hāc intētionem spāle est hoc. ℞. specierū letificantis Almanß. descripti in 9o cap. de melia spērum eluarij de gēmis descriptione Mes. in antidotario. specieruz eluarij de ligno aloes descriptione Auic. 5o cañ. ⁊ summa p̄ma añ. ℥. j. ß. specieꝝ eluarij dyaprunis simplicis. ℥. iiij. granoꝝ fisticoꝝ ⁊ pinearū ꝑparatarū: ut supra in intētiōe digestiōis māerū añ. ℥. ij. çuccari albi: çuccari cādidi añ. ℥. iij. ß. syrupi acetositatis citri. ℥. ij. folioꝝ auri numero. x. fiat eluarium de quo hic vir accipiat oī mane coclear vnum per tres horas ante prādium: ⁊ coclear medium per horaz ⁊ mediā ante cenā. Et proprie conferunt hec: quādo hic vir percipit se in animositate ⁊ virium fortitudine deficere.

At uero insup lz pulmoni ⁊ pectori eiꝰ tria ꝯueniant prescripta remedia. tn̄ si ꝯtingeret virū istuz percipere disniā uel aliā spēm nocumēti anhelitꝰ: tūc oppotunū istrm eēt: ut accipet. ℥. j. antique tyriace Andromachi cū. ij. ℥. hydromellis antescripti in regimie potꝰ: ⁊ eodez mō cōferret ei. ℥. j. antiqui metridati. Ego aūt scio ꝙ pulmonez ⁊ pectus ab oī difficultate anhelitus defendit potenter frequens retentio in ore cum loch de pino facta ⁊c.

Iam aūt opz attēdere ad rectificādū stomachū: cui videt̃ mihi necessariuz eē ꝓuideri quinque instrīs. ℭ Et p̄mū eoꝝ ⁊ nobile ualde est: ut hic vir assuescat deglutire coclear vnū xilobalsami ꝯditi: qđ apportat̃ a nauigātibus oriētales partes: virtute enim delectatione ⁊ operationum equalitate nullam parem inuenio medicinam. ℭ 2m vo instrm est: ut his in septimana comedat vnum mirabolanum conditum per duas horas ante cibum. ℭ 3m est: ut sepe in cibis suis utatur puluere rosmarini ⁊ macis equalibus partibus cōmixtis ⁊ prius per se pulueriçatis accipiendo ex eis quantitatem medij corticis nucis. ℭ Quartum est: ut post cibaria sua assuescat deglutire duo uel tria grana masticis. ℭ 5m vo speciale ad stomachum est: ut iste vir in septimana saltem ter in aurora bibat. ℥. iij. aque decoctionis pulueris ligni aloes calide: ita ut. ℥. ij. pulueris illius coquantur ad. j. lib. ⁊. ß. aque fontis usqz ad consumptionem medietatis: ꝙta enim sublimitate laudetur lignū aloes ad stomachi dispositiones frigidas potest perpendere secundo canoñ. capitulo de xiloaloes.

Nunc aūt ultimo ad epatis ꝯfortationem deueniēduz est: ⁊ iam memorabo tria. ℭ Quoꝝ p̄mū est: ꝙ oēs endiuie spēs ⁊ partes earū cōferūt epati: ⁊ epar adipꝰ d est lupi ⁊ ꝑprie assatum: ⁊ caro limaciarū intelligēdo de his que inueniunt̃ in dumetis quas nominauit Gal. codias alimētoꝝ. 2o in ꝑprio cap. lege ibi. ℭ Itaqz nō raro exptus sum hāc ꝯfectionē qua epati magno iuuamēto conferre cognoui. ℞. trocis. coꝝ de ros. descriptione maiori. ℥. j. spodij de cāna subtil'r pulueriçati. ℈. ij. pulueris epatis lupi combusti uel magnifice exiccati. ℥. ij. ß. çuccari al. lib. j. cum aq̄ cicoree coquat̃ çuccarum ⁊ cum alijs fiat cōfectio solida de qua hic nobilis saltem in septimana quater per horam ⁊ ß. ante cenam comedat duo frusta bibendo postea. ℥. j. syrupi de ribes cum. ℥. j. ß. aque cicoree: ⁊ hec quidem videntur bene sufficere pro intentione sexta.

Septimā iam opz cōplere intētionē. vz. ad ultimatā ꝯsumptionē religē māerū. Et lz plurima p̄dictorū seruiāt ad hāc intentionē uelut dicta p̄scripta digerētia euāntia diuersiones: ⁊ confectiones: tn̄ hic memorabo quatuor. ℭ Et p̄mum qdē est quod memorauit Gal. videlz trocis. escilos. gr̄a cuius Auicª descripsit hoc cōpositū. ℞. curumbet: ⁊ est çedoaria: gariofil. usnen cinamomi masticis thuris oium añ. danich. uel. ℥. j. opij castorei. añ. kirat. j. ⁊ est pondus vnius semis. karuhie. aloes epatici. ǵ. xv. forment̃ pillule cum succo absinthij: de quibꝰ patiēs in aurora accipiat. iij. añ prandiū saltē per tres horas. Sedāt enim agitationes stomachi ⁊ māerū in eo cōsumendo superfluitatē. ℭ 2m vo istrm est hoc. ℞. spērū eluarij dyacurcume ⁊ dyalacce añ. ℥. j. spodij masticis coralloꝝ ⁊ sandaloruz 'ambⁱorum añ. ℥. ß. sandarace. ℥. ij. forment̃ pille cū succo ruthe de oi. ℥. vj. de quibus eger oī sero ante cenā accipiat vnā cōtinuando eas per spatium. xv. dierum ad minus. ℭ 3m vo spāle ꝯfortatiuū epatis ⁊ stomachi etiā ⁊ ꝑprie qn̄ fluctuat ul' euomit̃ sanguis est nobile cōpositum qđ scripsit Auicª cap. de uomitu sanguinis hoc mō. ℞. acatie se. ros. terre sigillate balaustiaꝝ apij se. insquiami al. gūmi arabici añ. ℥. j. forment̃ pille cū succo absinthij ⁊ per qnque dies ꝯtinuos exhibeat̃ in potu ex eis in aurora. ℥. ß. ⁊ sūt medicamē optimū ⁊ ꝑpe qn̄ subduplat̃ pōdus opij ⁊ erit medicina securior. ℭ Ego aūt expiētia īfallibili scio ꝙ si patiens assumet per spatiū. xx. dieꝝ oī mane in aurora. ℥. ij. aque distillationis sarcocolle: ⁊ tardet̃ post eā cibꝰ horis ad minus tribus, consumunt per ea māe oēs corporis sup̄fluitates ⁊ ꝑprie fride vn̄ alleuiatis membris acquiritur sanitas: quam huic viro concedat altissimus: ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 109. ℭ De his que prohibent uenarum apertionem.

Marime in patis ad illud: lz hic sit sermo in oibꝰ corporibus. ℭ Et p̄ ℞. eluarij de sebesten de quo talis paratꝰ ad hoc oī septimana semel deglutiat parū añ cenā a. ℥. iij. usqz ad. iiij. grā lenitionis uētris: ⁊ si uēter multū stipticus esset: posset augeri dosis usqz ad. ℥. j. ul' quasi oī die uel tertia die accipiendo. ℭ 2m remediū est hoc. ℞. trocis. de karabe. ℥. j. lapidis ematitis loti. ℥. ij. scorie ferri frixe. ℥. j. ß. boli ar. terre sigillate. ℥. j. amili. ℥. ß. seminū mirti. ℥. ij. ß. fiat eluarium in mortario uehementi ⁊ longa contritione: de quo patiēs per magnum tp̄us oī suo exercitio teneat in ore ut paulati descēdat. ℭ 3m remediū ut oī septiana sel' accipiat in aurora. ℥. j. çuccari

rob. antiq cũ. ℥. ij. aque decoc. grano. mirti aut distillationis ei⁹. ¶ 4ᵐ reme^m est hoc. ℞. hypoqstidos acatie sādarace: seminũ plātaginis: scariole ⁊ acetose. an̄. ℥. ß. seis portulace. ℥. iiij. scorie ferri preparate. ℥. ij. p̄lueris seis lini torrefacti. ℥. j. antbere balaustiarũ karabe: ematitis an̄. ℥. v. pineaꝝ. ℥. iiij. granoꝝ mirti. ℥. ß. īfundant̄ grana pini p duos dies nāles in aqua sublimatiōis mirti. deinde terant̄ ⁊ coquant̄ in. ℥. iiij. çuccari ⁊ reliqs succis additis fiat eluariu; de quo iste quattuor vicib⁹ in die nāli accipiat ꝓ in aurora. ℥. ij. ⁊ tātūdē in medijs tertijs. ꝓ sex vo horas post prandiũ accipiat ex eo. ℥. j. ⁊ tātūdē p horā post cenā. Cu; hoc eni eluario multi preseruant̄ a ruptura uene: imo uenas fractas consolidat. ¶ 5ᵐ remediũ est hoc. ℞. trociscoꝝ de spodio cũ semie acetose. Trociscoꝝ de bolo ar. an̄. ℥. j. Trociscoꝝ de karabe. ℥. ij. incorporent̄ cũ glutine pisciũ dissoluto cũ succo rob. ⁊ fiant ex eis pille. ix. pro. ℥. de qbus ꝑparatis accipiat vnam oi 4° sero cũ uadit dormitũ. Ista remedia fiāt ⁊ ɔtinuent̄ tpib⁹ suspectis ad min⁹ p. ij. mēses ɔtiuos cũ ois opatio tp̄s regrat.

Cōsiliū. 110. ¶ De dolore pectoris a mā mixta ex flate ⁊ cholera vincente flate.

Iste nobilis vir laborat dolore pectoris a mā mixta ex flate ⁊ cholā dn̄ante flate que oppilationes fecit ⁊ dubium est: q̄ apare icepit: ⁊ nisi succurrat̄ ei nō dubito q̄ apabit: q̄re regat̄ p̄mo p hūc modū. ¶ Iste vir p̄cauere sibi debet a statiōe uel mora sub statu uēti septētrionalis: habitaculo camerarū terrenarū ꝓpings cursib⁹ aquarū: ⁊ habitet in locis calidis ad notabilē siccitate; declinātib⁹: caueat a uestib⁹ pect⁹ stringētib⁹ ⁊ coopturis capitis ualde grauib⁹: imo caput suu; mediocriter munitū efficiat cū birretis. ¶ In cibis vo teneat istū modū: videl; q̄ effugiat oia cibaria acria ⁊ acetosa saltē in multo usu. Silr̄ dimittat cibaria acuta ul̄ cū eis cōposita: ut sūt cepe alleū ⁊ ɔsilia. Et silr̄ res acutas cū salsedie multa. 4° iterū caueat sibi a reb⁹ fridis ⁊ humidis: ut sunt lactuce portulace spinachia bleta ⁊ ɔsilia. Itē dimittat viscosa ualde ⁊ uētosabilia ut sunt lac ⁊ pisces elixi. Itē dimittat ea que sunt pectoris constrictiua: ut pira multa ⁊ ꝑprie acria nespilla sorbas granata nuces castaneas ⁊ silēs. Itē dimittat pastiles cibos oēs. Itē effugiat multi olei cois usu;. S; loco eius utat̄ oleo amigdalaꝝ dulciū aut butyro recēti. Itē effugiat usu; oium leguminū ⁊ ꝑprie elixoꝝ: ⁊ usū lactis crudi coctū cū ouis ⁊ alijs reb⁹ nō vitupero. utat̄ pane recēti bn̄ fermētato nō m̄ltū cōbusto: ⁊ carnibus castratinis vitellinis de agno de capto de cuniculo de lepore ⁊ de carnib⁹ pullinis de gallinis ⁊ anatibus iuuenib⁹. Et magn⁹ usus ei⁹ d; eē in comestiōe colūboꝝ puoꝝ elixoꝝ ⁊ assatoꝝ ⁊ auiū miutaꝝ turdoꝝ meruloꝝ p̄dicū fasiani ⁊ ɔsiliū. Antiqs aūt carnes ⁊ salitas oēs fugiat. ¶ In alijs aūt cibarijs hēt licētiā p̄ter q̄ in supradictis. Pot⁹ aūt eius vinū albū subtile dulce magis q̄ bruscū ⁊ pōticū bene clarū ⁊ trāsparēs: qd̄ tn̄ in estate cōmisceat cū 3ª ul̄ 4ª parte aque decoctiōis radicū ligritie rase. ⁊ in dieb⁹ frigoris vinū cōmisceat cū aqua cocta cū mellis q̄titate pauca. ¶ Effugiat ēt saltē p vnū annu; exercitia fortia oi tpe ⁊ ꝑprie post cibū. Et caueat exercitari aliquo exercitio incuruatiuo pectoris ⁊ capitis. ¶ Et caueat a uehemētia ⁊ frequētia coit⁹ usq;quo erit sanitati restitut⁹. ¶ Itē nō comedat vnq̄ nisi qn̄ nālis appetit⁹ affuerit. caueat comedē nisi cū optia masticatiōe p̄missa. Et iter nō repleat stōachū cū cibo neq; potu tāte q̄titatis q̄ sentiat grauitatē ⁊ fluctuationē in eo. ¶ Dormiat āt distāter a cibo sempo duas horas capite eleuato. Et caueat q̄tū pōt ne dormiat sup spina: imo p̄us iacēdo sup dextro latere: deide reuoluēdo se sup sinistro. Et iter dimittat dormitiōnē diurnā si bn̄ ɔuenieter dormiuerit in nocte: ita tn̄ q̄ dormitio suasit p spatiū octo horarū aut septe; ad min⁹. ¶ Ultio q̄ tū ad hoc dimittat sollicitudinē ⁊ tristiti ⁊ ɔtēplationē circa res melācholicas ⁊ timorosas ⁊ ɔsolato aio cū bona spe letetur ⁊ gaudeat ad laudem dei. Amen.

Consilium. 111. ¶ De sputo sanguinis theoricetm.

Illa uenerabil̄ religiosa querit hr̄e notitia; sputi san. quo molestat̄. ⁊ hec qde; dispō oino piculosa est ualde. ¶ Si eni hoc sputū ab iferiorib⁹ prouenit per modū iclinationis ad uomēdu; necesest aut q̄ uene pānicloꝝ stomachi dilacerate uel apte uel rupte sunt. Aut q̄ aliūde ad stomachū effūdat̄ sanguis. ¶ Si itaq; sanguis effundet̄ a splene erit niger opacus ⁊ facile cōgelabilis cū grauitate in sinistro hypocūdrio ꝑcepta. ¶ Si aūt hic san. ꝑuenerit ab epe erit rube⁹ obscur⁹ cū grauitate itēsiōe in hypocūdrio dextro ꝑceptis ⁊ erit multus ⁊ perseuerās magis. ¶ Si aūt effūdit̄ iste san. a mr̄ice ad stomachū: tūc p̄cedēt signa retētiōis mēstruoꝝ qd̄ facile ɔtigē pōt in ea: eo q̄ quadragenaria est ut mihi scribit̄: ⁊ tūc erit grauitas ⁊ tēsio in iferiori pte spine ⁊ lateralib⁹ ptib⁹ ossiu; anchaꝝ cū rugitu ul̄ tēsiōe in ꝓfūdis locis īfra vmbilicum ⁊ signis coāgustatiōis anhelit⁹: aut iterpolato euētu spēru; prefocatiōis mr̄icaliū. ¶ At vo iter si san. iste emittat̄ a pectore ⁊ effundat̄ a ɔcauitate ei⁹ necesse est p̄mū sāguinē esse coagulatū ⁊ nigrū ⁊ iterpolate expuitionis emisse: ⁊ cū tussi molesta ⁊ lōga p̄cedēte emissiōnē p̄dicti sputi. ¶ Si autem effundat̄ hic sāgnis a pāniclis pectoris erit pauc⁹ cū molesta tussi rubedie ad claritatē tēdēte cū forti mixtiōe cū altera sputali mā cū dolore in ptib⁹ pectoris ꝑcepto. ¶ Si aūt effūdit̄ hic sang. a pulmōe nece est ip̄; eē m̄ltū rubeū claꝝ ⁊ spumosū cū molesta tussi emiss. ⁊ ꝑprie qn̄ ꝑueīt ab eruptiōe magnaꝝ uenaꝝ pulmōis. Ubi si uene erupte pue fuerit sāguis erit pauc⁹: ⁊ cū p̄dcis accn̄tib⁹ emissus. ¶ Si aūt educeret̄ ab arterijs: tūc san guis ille mult⁹ esset rube⁹ uehemēti rubedie spumosus actu m̄ltū calidus cū pulsu cordis ⁊ insepabili se. missus. ¶ Cū vo educit̄ sāguis p sputū a regiōe aiatoꝝ mēbroꝝ tūc si erit pauc⁹ leui rubedie colorat⁹ p modū excreatiōis a capite attract⁹ ꝑuenit a pāniclis cerebri a mala cōplōne frida p modū cōpressiōis faciēs ip̄; effundi. Aut a mala cōplōne hūida p̄dictarū ptiū debilitāte ɔtētiuā uenaꝝ p modū mollificatiōis: ⁊ accidit plimū in nocte grauāte caput multū dormiētib⁹ ⁊ capite iclinato in dormiēdo tenētib⁹. ¶ Ex qbus oibus ɔcludit̄ q̄ q̄litercūq; ⁊ vn̄cūq; predictis modis expuit̄ iste sāguis oino suspecta est ei⁹ terminatio magnū periculū supuētuꝝ ꝓnuntiat ei. Hec sunt que considerari oportet in dispositionibus huius domine.

Cōsiliū. 112. De sputo sanguis emisso a pectore cū tussi ⁊ rascatione.

Egritudo hui⁹ generose domine sicut pōt colligi ex his que mihi per scripturā plene satis oblata fuerūt est multiplicib⁹ ⁊ uarijs egritudinibus uel accn̄tib⁹ cōplicata: que tn̄ ⁊ si propter eaꝝ magnitudinē pticularē ad uocarēt ad se curatione;. videntur tn̄ ab vna egritudie uelut radice oiu; aliarum p̄ncipiū curatiōis assumere. ¶ Est aūt dispō hec sputū sāguis emissū a pectore cū tussi ⁊ rascatiōe. Hui⁹ qdē l; plime possint assignari cāe ab auctoribus annūtiate ⁊ uarietates eius. vi; tn̄ mihi oino uerēdū esse q̄ sputū sāguis istius dn̄e est ꝓpter rupturā p̄uarū uenarū in substātia pulmōis ip̄si⁹. ¶ Appet aūt hāc rē multis argumētis posse ꝓbari. p̄mo q̄ hoc sputū nō videt̄ in ea ꝑueire pp resudatiōnē sāguis a poris ⁊ orificijs uenaꝝ. p̄mo qdē: q̄ sanguis q ita spuit̄ necessario est subtilis subtilitate cholica aut aq̄sitate ei⁹. ¶ Primū aūt nō vi; ita rōnabile pp etatē: q̄ decrepita est mulier l; nō foret ipossibile in muliē decrepita: sanguinē ēt ualde cholericū repiri. oēs egritudies oib⁹ etatibus cōplōnib⁹ regionib⁹ ⁊ tpib⁹ anni accidē p̄nt. l; quedā hm̄ quedā maxie

fiunt z acuunt aforismo 3°. ¶ Etiā non videtur hunc sanguinē rōnabilr esse subtilem subtilitate aq̄sa p̄pter etatē z p̄pter viscositatē in aq̄sitate sanguinis decrepitoꝝ in uētās: sed etas reddit sanguinē frigidū: igit̄ nō bn̄ mobile: z viscositas eius p̄hibet penetrationē: igitur z resudationem.

Adhuc etiā nō videt̄ hoc sputum sanguinis exire a ruptura magnarū uenarū p̄pter plura motiua. ¶ Primū q̄ si exiret ab eruptione magnaꝝ uenaꝝ: tūc emitteret in maiori q̄ntitate. ¶ 2^m q̄ emitteret frequentius ¶ 3^m q̄ maior esset anhelitus constrictio. ¶ 4^m quia tussis esset fortior. ¶ 5^m q̄ magna caliditas in pectore perciperetur. ¶ 6^m quia fortis in pectore perciperet̄ ebullitio. ¶ 7^m q̄ pōdus nōbile p̄cipet̄ i p̄te collectiōis sāguis effusi

Cū igit̄ talia accītia fortia nō appeāt videt̄ rōnabilius esse ɔcludēdū hoc sputū sanguinis p̄uenire a uenaꝝ ruptura puaꝝ in pulmone exītiū: qd̄ multis declarari pōt argumētis. ¶ p° q̄ a p̄uis uenis paꝝ effundit̄ de mā z ɔ̄nter ipsa nō m̄ltū ɔstrigit anhelitū. ¶ 2° nō uehemētē efficit tussiz. ¶ 3° nō magna p̄cipit̄ cal̄itas z ebullitio in loco collectionis. ¶ 4° nō multus neq̄ frequenter emittitur sanguis. ¶ Et cū nō eēt patiēs a cal̄itate ebullitione z aliq̄li q̄tītate in pectore p̄ceptis significat̄ q̄ mā nō ualde multa non cito nec frequēter in loco ɔgregāt̄: ergo rara z pauca fit per sputum sanguinis emissio z cum leui tussi. ¶ At vo dolor aggrauatiuus z partim extensiuus in fine costarum sub eis p̄ceptus sigt̄ mām ad dyafragma deriuasse que ibi q̄ntitās z in uapores z uētositates ɔuersa cū subita etiā alteratione facta in p̄te illa a mala cōplōne cal̄a in sanguine effuso acq̄sita dolorē efficit in dyafragmate: qui iteꝝ ualde uerendus est: p̄pterea q̄ ibi p̄seuerās attraheret apa qd̄ in hac etate z tanta debilitate pernitiosum est. ¶ Reliq̄ accītia que ex defluxu māeꝝ a capite accidūt: z in stomacho etiā z p̄cipiunt̄ z in uētre inferiori z febris z osilia ab hac radice z fundamēto depēdēt siq̄s instructus diligēter ɔsideret.

Attēto igit̄ hoc fundamento ut ad instāter rogitata descēdā septē mihi visū est huic ḡnose dn̄e p̄uidēdū esse remedijs. ¶ Et p̄^m q̄dem hoꝝ est p̄supponēdo debitū regimē per celeberrimos doctores administratū q̄ hec m̄lier utat̄ hoc digestiuo oī mane in aurora accepto. ℞ aque plātag. ℥. ij. aque rob. ℥. j. mine citonioꝝ. ℥. j. misce: z tepidū accipiat̄ p̄lib° dieb°. ¶ 2^m est hoc. ℞. margaritaꝝ p̄forataꝝ coral. ru. ematitis se. portula. glutinis piscis ul̄ carte an̄. ʒ. j. trocis. de karabe. ʒ. j. s. cū melle violaꝝ fiāt pille ex oi. ʒ. ix. de q̄b° hec dn̄a accipiat tres per duas horas post assumptionē pot° p̄dicti. ¶ 3^m istr̄m est. ℞. succa. rob. antiq. ℥. ij. loch de pino. ℥. j. coral. rub. subtilissime tritoꝝ. ʒ. j. s. fol. auri numero. iij. cū syrupi modico de berberis. fiat el̄m. de quo ista dn̄a post cibū suū deglutiat q̄ntitatē nucis mus. z de ipso frequēter teneat in ore suo sine masticatione p̄mittēdo descēdē. ¶ 4^m istr̄m est hoc. ℞. empl̄i de mucillaginib° ℥. j. san. dra. acatie coral. ru. se. portul. an̄. ʒ. s. draga. dissoluti cū vino subtili al. ʒ. j. mucillaginis sebestē. ʒ. ij. fiat linimētū tenue qd̄ extēsū sup̄ pāno leuiter supponat̄ costis dolētib° de q̄b° supra. ¶ 5^m istr̄m est hoc. ℞. storac. cala. ligni aloes gariofil. an̄. ʒ. s. sandarace coral. ru. spodij rob. an̄. ʒ. j. fiat puluis subtilis qui suppulueriçet̄ capiti a p̄n° capilloꝝ īcipiēdo usq̄ ad summitatē ipsius per amplitudinē q̄tuor digitoꝝ inter capillos: melius tn̄ esset q̄ abrasis capillis superponeret̄ cuti. ¶ 6^m instr̄m est. ℞. spodij rosaꝝ karabe sandarace. coral. rub. acatie an̄. ʒ. s. draga. dissoluti cū syrupo de mirto. ʒ. j. s. coquant̄ simul z fiant pille. de quibus hec domina accipiat duas uel tres per duas horas post cenaz. ¶ 7^m instr̄m est ut utat̄ elio de sebestē: de quo accipiat saltem. vj. ul̄. vij. ʒ. i aurora cū decoc. passularum uel liquir. z tardet comedē post ip̄m per q̄nq̄ue horas. hoc enī elium alleuiabit febrē liniēdo uentrem z mollificādo pectus zc̄.

Consilium. 113.

¶ De fractura uene in pectore coniuncta cum febre z marasmodea etiam dispositione.

Tria igit̄ p̄curāda sunt z cōtemplanda in hac dispōne. ¶ Primū est sputū sanguis. ¶ 2^m est febris ɔtinua. ¶ 3^m est ɔsumptio siue marasmus ul̄s. ¶ Quibus p̄uidere uolēti p̄mum qd̄ occurrit est attendere ad excreatū sanguinis. ¶ 2^m remittere caliditatem febrilem. ¶ 3^m restaurare corpus cum cibis nutritiuis. ¶ Igit̄. 15. remedijs huic viro ɔsiderani p̄uidendum eē: de numero quorum septem erunt ad excreatū sanguis cōpescēdum administranda: quinque ad febrilē dispositionē remouēdā. z tria ad aliqualē vigorationem v̄tutis z restaurationem mēbrorum que inanita sunt.

Igit̄ pro p̄mo p̄mittendū est q̄ quatuor modis retinet̄ sanguis a uenis uel arterijs effusus. ¶ Prio per distractionē ei° ad oppositū. ¶ 2° p̄ motū ipsius sanguinis in mēbro eodē ul̄ ad p̄pinq̄. ¶ 3° p̄ electionē ciboꝝ z potuuz. ¶ 4° p̄ applicationē medicinaliū ɔueniētiū fluxū sanguis sedantiū. hec collige 5° de ingenio sanitatis 6° ca°.

In primo itaq̄ horū nō multum insudabo: q̄ scio sibi factā p̄ illustres medicos qui euz visitauerunt: nam p̄seuerante sanguinis excreatiōe v̄tute forti fl̄omet̄ basilica dextri brachij sub cubito z exeant. ʒ. ad minus due sanguinis: quoniam ruptura est in parte sinistra. ¶ Scd̄s vo distrahendi modus: q̄ sanguis huius viri est cholericus: qd̄ colligit̄ ex signis ostēdētib° ex siccitate palati amaritudine oris p̄ntia granuloꝝ i circulari regiōe urine z alijs his appentib°: sanguis a narib° p̄uocet̄ cū setis porcinis ul̄ cū retorta cartula pergamena: z si hec nō p̄stāt iuuamētū apiat̄ cephalica inter policē z indicem dextre manus educēdo. ʒ. ij. sanguinis ut magis a remotis fiat distractio. ¶ 3° distrahēdi modus est p̄ applicationē pānoꝝ caloꝝ z p̄onē uentosaꝝ sine scarificatione sup̄ nates iferiores spine partes. ¶ Quart° diuertēdi modus eēt ut apparēte fuscedine in sanguie cū grossitudie itēdat̄ aptioni emorroidarū cū fricationib° earū cū pāno bisello aut folijs ficus aut felle tauri: p̄ hec omnia alternatim facta iuuamētum sentiet.

Pro declaratione vo scd̄i dico q̄ fricatio circa loca pectoris siue sit opposita siue non: sed p̄pinqua satis mouēt mās antecedētēs si pectoris locis p̄pinquas: vñ sanguis emanat dūmō talis fricatio nō fiat uehemēs nisi cuz rebus potētia aut saltē calidis actu. in talibus eni nō cōpetūt cal̄a. p̄ue eteni uētose leuiter ignite frequētate sup̄ musculosis p̄tib° pectoris anteriorib° z posteriorib° utiles sunt. ¶ Et medicie rubificātes ut calamētū apiū sylnestre adhuc z leniter uesicātes ɔueniūt ut infusio coti in lacte ficuū ul̄ in succo apij ranini quoꝝ aliqd̄ pōt remouē sanguinē in mēbro a quo fluxurus est existētē. ¶ Taceo hic nōnullas ligaturas quas sepe feci cū chordulis trahēdo cuti a costis z suspendēdo ipaz cū circūnodatis chordis: qd̄ instr̄m fere instantanee vidi ɔferre simul cū ligatura adiutorioꝝ z in radice ossei facta que omnia sunt sapientum instrumenta.

Circa 3^m vo cibaria z pot° debēt his p̄ticipare q̄litatibus. ¶ Prīa q̄ sint ifrigidatiua p̄mi uel secūdi gradus. ¶ 2^a q̄ sint igrossatiua. ¶ 3^a iuiscatiua. ¶ 4^a ɔglutinatiua. lege hoc 5° de igenio sanitatis: z x^a tertij. Et cū fere in nullo simplici cibo z potu hec iueniant̄: op̄z ɔfrāgē ea taliter aut coquēdo in eis dragagātū: aut gūmi arabi. aut modicū carte p̄gameni: aut pultē ex brodialib° faciēdo ex amilo z faria uolatilis molēdini: aut risi aut farina ɔdri. i. faria farris: aut saltē iā coctis ferculis sup̄effūdē aliq̄d de pulue eoꝝ: aut frequētare in scula ex lacte cap̄no decocta: in q̄ p̄us frustū calibis: ul̄ lapidis fluuialis albi extictū fuerit. aut saltē diu coquēdo ip̄m: aut pedes vituloꝝ z arietū pulloꝝ z caponū i cibis eoꝝ coquēdo uehemēti dissolutione: aut aliq̄d de glutie carte ul̄ piscis dissoluēdo cū cibarijs. z itātū p̄cedo ego q̄ facio frequēter distillari pedes z neruosas p̄tes aīaliū cutē paꝝ an̄ excoriatā. Et nō raro ɔfundo icibis frustū anguille ul̄ tiche z visceꝝ piscīū. z hec oīa faciūt iuuamētū: q̄m

fundant' in testimonio antiquoꝝ ꝛ discursu rōnali ꝛ q̄tidia
na expiētia. ¶ Propter qḋ ēt potui īfundi debet aliqd de
glutine pisciū aut pului eius: ut acqrat glutinationē: ꝛ nō
dubito ego ꝙ si acciperet' lib.j. mellis albi ꝛ in.xv.lib. aque
in q̄bus bis extīcta fuisset lib.j. calibis bñ cādētis ꝛ miscere
tur huic decoctioni dragaganti gūmi arabici añ.ʒ.j.ß. cū.℈
j. croci: ꝛ coqueret' totū usq3 ad 3am ptē duab' remanētib'
hic potus huic viro esset maximū iuuamētū simplex accep
ptus: aut saltem cū altera medietate vini subrubei medio
cris dulcedinis participantis: ꝛ hec de cibo ꝛ potu.

Ex quo fundamēto appet ꝙ 4m pticulare pmissū iā
vtual'r iclusum est in hoc 3o. Lucidi' tñ aliqd
scribēdo dico ꝙ brodialia caponū fasianoꝝ pdicum ꝛ vitu
linaꝝ carniū pulloꝝ ꝛ gallinaꝝ oia ul'r loquēdo coq debēt
in aqua extinctionis calibis: sine qua difficulter sanabitur.
¶ Ut tñ restaurationi medicamē aliqḋ cōpositū adhibeat'.
℞. carniū turturis i aq̄ calibis iā decoctaꝝ usq3 ad dissolu
tionē carniū: de alis fasianoꝝ caponū pdicū aut frācolinorū
coctaꝝ i pdicta aq̄ lib.ß. amili de ordeo.ʒ.j. dragaganti: gū
mi arabici: liqritie: rase añ.ʒ.j.ß. seium q̄tuor coium frigidoꝝ
añ.ʒ.ij. se. lactuce alb. ꝛ scariole doronici ꝛ irigi. añ.ʒ.ij. zuc
ca. cādi.℥.iij. floꝝ: uel foliorū maccianoꝝ sarcocolle longo
tpe nutrite in aq̄ calibis añ.ʒ.j. vitelloꝝ ouorū numero.x.q
decoquant' in aquā calibis iam pdictā. terant' ḡ vitelli ulti
mate cū modico aque carnis sublimate: ꝛ cū eis icorporent'
carnes. deīde ꝛ reliq̄ alia cū aq̄ ro. muscata: ꝛ ex hac mixtu
ra fiat el'uariū: de q̄ p duas horas añ diē: ꝛ p horā añ pran
diū: ꝛ 3o iterū p horā añ cenā comedat coclear vnū bibēdo
post ipsū vini electi parū ut supra. cū hoc el'uario plimos
sanaui ꝛ cōponētiā declarāt: ꝛ hoc de 4o remedio. ¶ 5m aūt
instr'm est administratio localiū: igit' ℞. gallarū pforataꝝ:
gallaꝝ querc': sumach: acatie. añ.ʒ.ß. granorū mirti se. plā
ta. ꝛ portul'. añ.ʒ.iij. draga. ꝛ gūmi arab. torrefactorū gluti
nis pisciū ꝛ carte añ.ʒ.v. farie ordei.℥.j.ß. amili ꝛ farie uola
tilis molēdini añ.℥.j. croci.ʒ.j. bulliāt hi pul. i vinū rubeū
mediocris stipticitatis: deinde incorpent' in mortario oia ꝛ
fiat linimētū uel empl'm grossū: de q̄ oēs ptes costaꝝ liniā
tur mamilla sinistra dimissa i latitudie circa semissē: ꝛ fiat
hoc in die nāli bis: ꝛ si tale medicamē adheret ꝛ inuiscatur
cuti: nullatenus deponat': sed eidē aliud supponat'. ¶ 6m
vō spāle instr'm est hoc. ℞. aquarū acetose melisse añ. lib.ß.
aq̄ꝝ cicoree ro. mus. añ.℥.viij. trocis. de rob. trocis. de spodio
añ.℈.ij. beē al. ꝛ ru. doronici ossis de corde cerui. pul'. mar
garitaꝝ añ.℈.j. croci.℈.ß. vini maluatici cyathum.ß. misce ꝛ
bulliāt oia modicū: in q̄bus ifundat' pānus de grana qua
drāgularis ꝛ ponat' sup mamilla sinistra actu tepidus: ꝛ nul
lo mō calidus ꝛ alter sibi ꝯsimilis a pte posteriori ex oppo
sito rectitudinal'r apponat': ꝛ frequenter hoꝝ applicatio oi
hora ter aut ad min' bis. ¶ 7m spāle remediū est hoc. ℞. se.
plāta gi. sumach acatie añ.ʒ.j. margaritaꝝ mūdissimarū co
ral'. ru. carabe ematitis: sāguis dra. añ.ʒ.ij. boli armeni.ʒ.vj.
draga. gūmi arab. thuris gūmosi. añ.ʒ.iij. pl'uerizent' oia.p
se subtil'r: ꝛ de hoc pl'uē assumat'.℈.j. cū.℥.j.ß. aque portul. i
die q̄ter. vz. hora assūptionis syrupi ifrascribēdi añ uel post
ipm. scḋa vice assumat' i medijs tertijs. tertia vice assumat'
añ cenā p horā vnā. q̄rta vice p duas horas post cenā. hic ē
ille puluis q me felicitauit in curādo gēte plimā in ꝯsili dis
pōne. ¶ 8m remedium est. ℞. draga. fridi.ʒ.ij. ematitis loti:
carabe glutinis carte: coral. ru. margaritaꝝ añ.ʒ.j. incorpo
rent' simul in mortario cū loch de papauere ꝛ fiat loch: de
quo vir iste quasi semper teneat in ore suo quantitatē gra
ni fabe. est enim meum suffragium speciale latens.

Nunc aūt 2o pncipal'r attēdēdū est febri cū q̄tuor reme
dijs. ¶ Primū itaq3 ipsoꝝ est hoc. ℞. se. ꝛ radi
cum plātagis antere granoꝝ mirti spodij cētauree mi. radi
cū ꝯsolide utriusq3 triū sandaloꝝ añ.℈.j.ß. se. q̄tuor coiū fri
gidorum. se. acetose. se. endi. se. scariole. añ.ʒ.j.ß. se. portula.
ʒ.ß. acatie sumach añ.ʒ.iij. lābrusce: spodij: coral'. amborum
ꝛ sandaloꝝ amboꝝ añ.ʒ.j. pl'uerizent' oia grosso mō ꝛ ifun
dant' i aquā decoctiōis portulace p biduū. deinde supad
dant' ei succi gna. mucoꝝ: suc. citoni. añ. lib.j. aque lābrusce
aque rob. añ. lib.ß. ꝛ oia iuicē bulliāt lento igne usq3 ad ꝯsū
ptionē medietatis. deīde colent' uehemēti expssiōe ꝛ colatu
re supaddat' vini citonioꝝ iā pēpasi ꝛ agreste sine sale añ.℥.
viij. ꝛ insil' bulliāt cū lib.ß. zuccari usq3 ad bonā glutinosi
tatē syrupizationis. de hoc ḡ syrupo oi mane i aurora acci
piat.℥.ij. cū.ʒ.ß. aque subliātiōis portulace ꝛ tardet cibū as
sumē p tres horas. postꝙ ḡ cibat' fuerit accipiat iteꝝ dosim
pl'ueris suprascripti i pcedēti cap. post cui' assūptionē iterū
cibet': ꝛ iteꝝ a cibatiōe redeat ad pl'uerē accipiēdū: ꝛ econ
uerso de ipo a cibatiōe: ꝛ erit regularis modus regimis ei'
tā ex pte ciboꝝ ꝙ medicinarum: ꝛ si ꝯsideras in hoc syrupo
in cludit' virt' frāgēdi caliditatē febrilē ꝛ mām eius equā
di: ꝛ aspectum habet ad exitum sanguinis. ¶ 2m vō speci
ale remediū est hoc. ℞. cōserue rob. antique.℥.ij. conserue
boraginis.℥.j. trocis. de spodio.ʒ.j. coral. amboꝝ ꝛ sandalo
rum amborū acatie ꝛ sumach añ.℈.ij. pulueris margarita
rum.ʒ.ij. fiat electuarium cum modico syrupi de mirto: de
quo hic vir accipiat semper ante cibū ꝛ post cibum omnē
quantitatē nucis muscate deglutiendo ipsum. ¶ 3m reme
dium spāle est hoc. ℞. mucillagis sebestē: mucillagis se. ci
toniorum bñ grossi utriusq3 añ.ʒ.ij. māne electe.℥.j.ß. olei
amigdalarū dulciū.ʒ.ij. ispissentur cū zuccaro albo in mor
tario ultimata ꝯtritione: ꝛ de hac mixtione saltē omni ter
tio die assumat quātitatem medie vncie: ꝛ ꝯsideret effectū
lenitionis uentris aut alterius accñtis ꝯsequentis ad ipm:
ꝛ sm ipsum minoret aut augmentet quātitatem usqueq al
leuiationem percipiet ex assumptione eius. ¶ 4m speciale
remedium est hoc. ℞. loch de papauere.℥.ij. mast. carabe.
coral. ru. añ.ʒ.iij. misce. ꝛ totum hoc per horā cum dimidia
post cenam bibat' cū.℥.j.ß. aque portulace. Ego enim non
dubito huic dispōni complicari ꝛ ad eā seq catarrizantem
a capite mām: aut fortasse uerius est ꝯcedere ꝙ catarrizans
a capite mā inchoatiue fuit cā egritudinū huius viri. ꝛ hoc
de scḋo cap'lo attendendum ad febrem ꝛ annexa.

Iam vō 3o restat aliqd tāgē de cibalib' ꝯueniētib': pp
qḋ pmitto ꝙ p'in oi cibario suo bulliāt folia por
tulace ꝛ aliqñ folia lactuce: ꝛ qñq3 folia ḡnatoꝝ. Et de mihi
secretis exptis est comedē fercula cocta cū folijs ꝯsolide mi
no. ꝛ ad illud etiā adiūge folia burse pastoris ꝛ pedes aialiū
ꝛ cor etiā pulmonē ipoꝝ a comestione quoꝝ nullatenus se
cedēdū est: memorādo etiā usū el'arij restauratiui antescri
pti qḋ est diuina medicina. ¶ pm eni istrumētoꝝ restauran
tiū est: ut accipiat' lactis adog: ꝛ est qḋ pastores uocāt caput
lactis. accipe igit' partes tres granoꝝ pini per triduū ifuso
rū in sapā ptes quatuor: olei recētis amigdalarū dulciū.℥.
ij. conq̄ssent' oia in mortario lōgo tpe actu frigida usq3 ad
cōueniētē spissitudinē: ꝛ de hac mā semp in principio cuius
q3 cibi assumat vnū bonū coclear bibēdo post ipm hydro
mel' supius dicti. ¶ 2m restauratiuum delectabile ꝛ utile est
hoc. ℞. aque sublimationis caudaꝝ cācroꝝ fluuialiū.℥.ij.
aque sublimationis carniū caponis: qui per octo dies nu
trit' fuerit ex pastillis factis de farina ordei cū puluere fo
liorū cōsolide minoris parte.j. accipiat' hec mixtio frequen
ter per vnā uel duas horas ante cibum: ꝛ est restauratiuū
bonum. ¶ Tertiū ꝛ ultimū restauratiuū est aq̄ sublimatio
nis testiculoꝝ capretoꝝ ul' castratoꝝ aut vituloꝝ iuuenū per
alēbicū fcā: de qua in oi cibario ꝛ potu suo accipiat. Et hec
sūt que pro nūc meliora tibi celeriter mādo: saluator oiū te
saluet ꝛ regat. ¶ De egritudinibus cordis cōsilia sequūtur.

Consiliū.114. De mala cōplone cordis ꝛ par
tium ei adiacentium pendente a
cholera citrina ad quam sequitur interdum subitus casus
virtutum oium sine manifesta cā durās per spatium hore
vnius uel medie. Diuiditur autē consiliū in capitula tria.
¶ De essentia egritudinis ꝛ eius causis. Cap.I.

Onsueuit semꝑ uolubilis fortuna offerre mihi dispōnes difficilis ⁊ ardue ꝯtēplationis: de qbꝰ nō minꝰ uerēdū est ꝙ̄ initēdū sit in cognitione causarū ipaꝝ egritudinū priorum ⁊ posteriorum. ¶ Quis eni est qui nō debeat uereri. ꝙ offeratꝰ sibi vir etatis cōsistētie cōplone sanguineus magis ꝙ̄ melīcus ⁊ cholicus ꝙ̄ flāticus: bō satis boni regiminis: nō solitꝰ excedē ualde frenitāter in regimine sex reꝝ nō nāliū: ⁊ maxime nō in potu: neqꝫ in lasciuijs: fortis ⁊ robustus apparēs in opōnibꝰ motuis exterioribꝰ ⁊ ꝑfectionē hñs ṽtutū nāliū: ⁊ eaꝝ que ꝑtinēt aīe cognitiue que uocantur morales ṽtutes: ⁊ satis amplā videtꝰ hr̄e ꝑfectionē in eis. ¶ Euenit aūt ei aliqñ subitꝰ ṽtutū oīuꝫ casus sine manifesta cā nō timoris nō terroris ⁊ tristitie caīs deiectꝰ ⁊ rectꝰ regimine iā ꝑdicto, a quo accñte iā ꝑdicto captꝰ tp̄e satis extēso ꝓstratus remanet per spatiū vniꝰ aut medie hore: ⁊ queritꝰ ꝯsiliū ꝓpter qd hoꝝ accñtiū ⁊ canon ⁊ modus regiminis curatiui huius viri ⁊ ꝑseruatiui ab euētu hoꝝ accñtiū. In qua qdez mā speculari oportet nō modicū. ¶ Pōt eni oīuꝫ ṽtutū casus in hoīe eueniēs iapproꝑari epileptico: aut apopleptico motui. Uel catarro subiecto defluēti ad locū rete mirabilis noīatū lacuna. Uel ad ptes superiores nasi. In qbꝰ cōtēta mā ꝓhibet cerebri euētationē ⁊ eius a sup̄fluis fumositatibus mūdificationē. ¶ Adhuc 5° huius ṽtutis casus ꝓuenit a casu māeꝝ in pulmone subito ꝑfocātiū. ¶ 6° uel ꝓuenire posset a passionibꝰ cordis a ml̄ta mā in eo inuēta ꝑfocātibꝰ ipsuꝫ ⁊ faciētibꝰ accidē lipothomiā. aut casuꝫ ṽtutuꝫ maiorē illa aut motū ꝓp̄e dictū syncopalē. Ex qbꝰ oībꝰ accñtibꝰ debilitātibꝰ per se aut per colligātiā cor aut cerebrū: aut utrūqꝫ simul: pōt hō incurrere casum ṽtutū oīum iam predictū. ¶ Taceo ꝙ nō raro etiā dolores ingētes aliquarum partiū ⁊ ꝓprie multe sensibilitatis: ⁊ rerū ualde fetidarum occursus pñt esse cāe subite ⁊ fortis debilitatis omniuꝫ virtutū: ut pulcherrime colligitꝰ scd̄a primi. caꝑ de causis debilitatis membrorum. ¶ Dein summa videntꝰ esse cause ꝓpter q̄s hoī ꝯtingit incidē subito oīum virtutum defectuꝫ: extra quas nō inueniūtur alie cause scripte a sapientibus: que non sint iste: aut ad eas reducibiles si bñ considerabis.

Ut aūt ꝑdicti accidētis ⁊ cārū eius aliqs fructꝰ colligi passit ex auctorū floribꝰ premittēdū ꝑ. ¶ Qd̄ in hoc viro nō appent signa motꝰ epileptici: neqꝫ in ipō appet mag̃ capitis plenitudo: neqꝫ dolor ḡuatiuꝰ: nec extēsiuꝰ nec fortis somni ꝓfunditas: nec sub ligua eius existētes uene virides appent: que solēt esse signa ꝓnostica futuri motꝰ epileptici. At ṽo huic viro nō acciderūt motꝰ uertiginosi añcedētes casuꝫ eius: neqꝫ añ casuꝫ ad terrā habuit forteꝫ pedū agitationē ⁊ ꝯctionē: ꝓpter quā ab antiqs pedicō nominata fuit hec egritudo: nō habuit etiā capitis conq̄ssationē ul' agitationē fortē: nec oculoꝝ ꝯtorsionē: neqꝫ spasmosā mādibulaꝝ ꝯctionē: neqꝫ spumauit in tp̄e accidentis eius Igitꝰ hic vir non est epilepticus. ꝯñtia est necessarie ṽitatis apud illos qui itelligūt signa demōstratiua epilepsie. ¶ Qd̄ aūt hic casus virtutis nō ꝓueniat 2° a motu apopleptico, ꝓbatꝰ facile. q2 cū iste passus fuerit sepe hoc accidēs: aut illa fuit apoplesia fortis aut debilis. Si p̄ma igitꝰ necessario fuisset mortuꝰ. Si 2ª igitꝰ fuisset factꝰ paraliticꝰ. Prima ꝯñtia ex his duabꝰ ex sentētijs Hyppocratis colligitꝰ. Secūda ṽo colligitꝰ a Galeno cōmēto illius sermonis Hyppocratis soluere apoplesiā fortē ipossibile: debilē ṽo nō facile. q̄re neqꝫ hic ṽtutis casus erit apoplepticus nominādus. ¶ Quod aūt iteꝝ illius cā non fuerit defluxus māeꝝ ml̄taꝝ subitus ad lacunā cerebri que est in pte iferiori ipsius ubi sustētatꝰ cerebꝝ: aut os baxillare suꝑ cuiꝰ foramine suꝑficietenꝰ locatur reticl'a filis tenuissimis ⁊ solidis cōtexta mirabili artificio nāe fabricata. ꝓꝑ qd̄ rete mirabile noīatꝰ: ubi ponitꝰ grā sustentandi ⁊ detinendi siqdē defluxū māerū que a cerebro colliq̄te ⁊ dissolute colliguntur in loco illo nominato speculū ut exponit Gerardus Cremonēsis trāslator Auic. p̄ma tertij 2° caꝑ. nisi enim reticula illa illi foramini anteponeretꝰ: deflueret semper mā iam ꝑdicta ad iferiora ad os imediate ipediēs hoīem a sermonis ꝯtinuatione: ⁊ dehonestans ipꝫ ꝓpter multitudinem expuitionis. ¶ Et si imediate magis descēderet per tracheā ad pulmonē: posset esse cā disnie uel alteriꝰ nocumēti anhelitꝰ ptisis empimatis ⁊ aliorū. ¶ Adde insuꝑ ꝙ spūs vitalis trāsmissus a corde per arterias recipitꝰ in tenuissimis arterijs huiꝰ miraculosi retis: ⁊ ibideꝫ uera digōne aut q̄dā expurgatione mūdificatione: aut subtiliatione eiꝰ trāsmittitꝰ ille spūs ad cerebrū ⁊ trāsmutatꝰ a forma cerebricū suo tēꝑamēto: ⁊ efficitꝰ al'is. ¶ Cuꝫ ergo hic spūs vitalis in ꝑdicto rete recipit non possit: qd̄ est qñ repletū fuerit a mā multa ad ipm defluēte. sequitꝰ necessario ꝙ cerebrū transibit ad non esse. nec enim in ipso ꝯseruatꝰ vita: nisi per ꝯtinuū iflu xū ṽtutis sibi delate a corde per vitalē spiritū: sꝫ cuiꝰ pñtia vita in aliquo ꝯseruatꝰ illiꝰ sublatione remouetꝰ. Uide ergo ꝙ̄ facile est itelligē casum ṽtutis ꝓueniētem ex oppil'one ⁊ clausione huius retis mirabilis. ¶ Et tu adde ꝙ vitalis spūs subtractione facta statim cadit fortitudo cerebri ab euētatione ⁊ debita trāspiratione fumoꝝ vilium. quoꝝ ad bene esse vite necīa est mundificatio. ¶ Qd̄ aūt 4° p̄ncipal'r ṽtus cadē possit ⁊ auferri oꝑationes motus ⁊ sensus ꝓpter subitū defluxū māeꝝ a capite in ꝯcauitate pulmonis oppilādo meatꝰ itroitꝰ aeris ⁊ egressiōis fumoꝝ: etiā ꝯcedi pōt: lꝫ rariꝰ hoc eueniat. ¶ Cū g̊ nō apparuerit in viro isto signū festini fluxus māeꝝ a uētriculo anteriori ⁊ medio cerebri ad palatū: ita ut cōprehēdatur ibideꝫ pōdus tēsio ⁊ ḡuitas in ꝯcauo palati. Et ut plenus inueniatꝰ pānicu lus in medio palati positus añ foramē colatorij. patet ꝙ ex his signis cognoscitꝰ mām nō defluxisse ad locū retis mirabilis. etiā si mā defluxisset multa ⁊ subito in cōcauū pulmonis: fuisset necesse anhelitū coangustatū esse inspirando uel expirando uel in utrisqꝫ. ¶ Etiaꝫ pondus uel grauitas in cōcauo pectoris ⁊ plenitudo faciei per ꝯuersionē ipsius ad nigredinem ⁊ uenarū tensio magna in gula ⁊ in tota facie apparuisset. ¶ Cum ergo hec que sunt euidētia signa subite prefocationis non apparuerint: sequitꝰ ꝙ defectus ṽtutis huius non fuit ex materia catarriçante ad loca predicta. ¶ Qd̄ iteruꝫ hic casus ṽtutis ꝓuenerit a stomacho epate splene uel renibꝰ non est rōnabile: neqꝫ a sapientibꝰ inuentuꝫ. Neqꝫ eniꝫ mala compl'o mālis uel im mālis calida uel frigida non oppilatio uel apostema in ꝑdictis mēbris pñt esse cā tanti ⁊ tam festini defectus ṽtutis: quare relinquitꝰ ꝙ oportet inuenire aliarum partiū nocumētū esse cām huius festini casus ṽtutis ꝙ̄ predictoꝝ mēbroꝝ. ¶ Propter cuiꝰ declarationē p̄mittendus est ſmo Hyppocratis. Qui exoluuntꝰ frequēter ⁊ fortiter sine māifesta cā repēte cōmoriuntꝰ Cuꝫ enim accidat cordi spēs male cōpl'onis fride: humide de mālis: mā illa cōprimit ⁊ aggrauat substantiā cordis: ut nō sit facile mobilis motu dilatationis ⁊ cōstrictionis: siue illa mā ꝯtineatꝰ in cassula cordis inter suꝑficiē ꝯuexā cordis ⁊ cōcauā casule: siue illa mā multiplicata fuerit in uenis ⁊ arterijs cordis magnis minutis ⁊ in poris ⁊ uentriculis. Si eni cor cōprimitꝰ iterum ⁊ nō cōueniēter dyastolet: tunc non attrahetꝰ aeris ꝙ̄titas sufficiens qñ ⁊ qual'r oporteret. sꝫ tunc nō refrigerato debite corde acgritur caliditas intensa ad quā sequitꝰ resol'o spūuꝫ ⁊ uaporum laudabiliuꝫ qui debēt transmutari in spiritū vitalē: sꝫ ex hoc cadunt statim oꝑationes cordis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ. Igitꝰ hec est illa exolutio uel dissolutio que solet prouenire a cā nō manifesta supple sensibus exterioribus. Etiam sit subito uel repēte: ⁊ est illa resolutio fortis ad quam sequitur mors subita.

Et ex hoc fundamento apparet p̄mo: quare aliqui statim moriūtur in syncopim perueniētes. ¶ Apparet etiam 2° quare aliqui hñt syncopim. qñ enim coartatio cordis: ⁊ resol'o sequens ad illam fuerit breuior. tunc ad ipsaꝫ sequitur syncopis leuior: que lipothomia dicitur uel

syncopis repabilis zc. Et si adhuc coartatio fuerit brevior tūc accidet altera species syncopis levioris: que denominat casus vtutis: a quo etiā ɔtingit euadē. ¶ Et sequit 3° ex hoc fundamento q̄re apparet in tali lapsu a multa humiditate facto mot⁹ tremulus cordis. ¶ Cū enim mā cōprimat ptes cordis multitudine ꝛ frigiditate sui: tūc ꝑpter angustiā anhelitus conat virt⁹ magnifice ad dilatandū: ꝛ mā cōprimit mō ꝑdicto: ꝛ virtus ecōuerso. q̄re acqrit saltus in corde. Et ab illustribus viris noiat saltuosa cardiaca: ut 2° breviarij finali cap. in exordio colligendū. Et cū ɔtigit motum illū cordis brevioꝛē esse ꝛ frequētiorē: tūc denoiat hec dispō cardiaca tremēs uel tremula. Et si adhuc motus illius cordis fuerit debilis ualde brevioꝛ ꝛ levioꝛ fiet: tunc nominabit motus iectigatiuus cordis.

Post hec aūt intellige ꝙ si mala cōplō mālis ꝑdicta fuerit humida cum dnio cholerice māei: tūc ꝑpter forte resolōne in corde vtus magno conatu nitit ad fugaz illius coꝛ dilatādo: ut aerē coꝛruptiuū illi⁹ male calitatis attrahat: ꝛ iā mā ɔtinue sui calitate acuta ipz ledit ꝛ resoluit: ad quā resolōne tenuis ps māeꝝ cū vtute uel substātia cholere p uenas ꝛ arterias fert ad ptes pectoris gule ꝛ toti⁹ capitis cū uehemēti ꝛ acuto sudore in ptib⁹ ꝑdictis: ꝛ hec est illa seuissima ꝛ uerēda cardiaca: quā illustres viri noiauerūt cardiacā: in qua plimos hoium vidi ego stati mori: nō soluz qn̄ fit ex dispōne cordis per essentiā in eo: sz qn̄qz iteꝝ ɔueniens per colligātiā stōchi epatis ꝛ aliaꝝ ptiū: in qb⁹ ɔtinet cholerica acuta mā ꝛ male q̄litatis p colligātiā absolutā uel non absolutā cordi coicata. Et hoc est formale modis moriēdi in plerisqz febrib⁹ pestilētialib⁹ ꝛ apatib⁹ eaꝝ in uenenatis ꝛ in mlierib⁹ laborātib⁹ ꝑfocatiōe mricali mēstruosa uel spmatica. Et ꝑpe qn̄ has mās ɔtigit eē trāsmutatas ad uenenositatē. Et ne ɔtigat medētib⁹ ab iniuriosis moriendi posse iponi cāz. collige hos ꝑmōes 5° de acciti ꝛ morbo ꝑfūdissimo cap. ꝛ 5° iterioꝝ 2° cap. xj°. 3. cap de tremore cordis. ꝛ 9° theorice i locis appropatis ab haliabate collige

Ex quib⁹ oib⁹ diligēter examiatis collige correlaria quedā. Primū ꝙ hic casus vtutis huius viri nō ɔuenit ab epilia ex discursu i hac mā facto. ¶ Neqz accidit ab apoplia: ut 2° loco demōstratū est. ¶ Neqz iterū ɔuenit hic casus vtutis ex defluxu māeꝝ ad lacunā: uel ad rete mirabile: neqz ad guttur uel ad pectus: ut in 3° loco appuit. ¶ Neqz etiā hoc nocumētū ɔsecutū est ex colligātia toti⁹ corporis ad coꝛ: excludēdo febres pestilētiales ꝛ ɔsimiles. ¶ Neqz per colligātiā stōchi epatis splenis ꝛ mricis: ut iaz iductiue in singulis declaratū est: excludēdo etiā ꝑmitiuas cās ut timoris ꝛ ɔsiliū. ¶ Et per colligātiā alioꝝ mēbroꝝ ad coꝛ nō pōt fieri adeo subita tā fortis ꝛ freq̄ues resolutio in corde. ¶ Nec vident assignari posse alie cause tā uelocis ꝛ fortis casus vtutis. ¶ Reliquit ꝙ necessariū eē hāc dispōnē esse appropriatā cordi. hec ultima ɔnīa ɔtinet vitatem ex sufficiēti enumeratiōe mēbroꝝ: ad q̄ꝝ nocumētum pōt seq̄ subit⁹ vtutis casus ꝛ mors. ¶ Et ex oīuz sermonū ɔgregatiōe ɔclude penultimo: ꝙ egritudo hui⁹ est mala cordis cōplexio ꝛ partiū adiacētiū cordi. ɔueniens a materia commixta ex cholera tenui cū multa aquositate flegmatica ¶ Sequit ultio ꝙ hec mā est: que a sapiētib⁹ noiat cholera citrina: que est 2ª spēs cholē famose ꝛ note maioris fame noiate. ¶ Post hec aūt supaddē ꝙ lz egritudo hui⁹ viri sit in corde p eēntiā ꝑncipalr: tn̄ ipa nō leuiter excitat: sz peioꝛ fit p colligātiā renū ad ipz coꝛ: que pōt cōprehēdi imediata colligātia: per quā renes per arterias colligant cordi ꝛ mediata colligātia. videlz in 3° dicta: per quā renes colligant cordi per uenas que imediate colligant epati. sz hec est colligātia in 3° noiata: ut patet 3ª ꝑmi. cap de cōplēdis dispōnib⁹. mala igit mā malitia ꝑpria: q2 acuta multū aut malitia accitali. ꝑpterea ꝙ multo tpe retēta ꝛ circa eos putruit: ꝛ corruptionē in eis accidē fecit effunās cordi: uel ad ipm trāslata per uenas ꝛ arterias efficit in eo nocumēta ꝑdicta

¶ Ex quo sermone cōpleto finalr eligit modus regiminis huius viri. ɔsistit eni p in intētione rectificādi malas dispositiones cordis ꝛ abscindēdi mās predictas ab eo. ɔsistit 2° in rectificatione partium renum: ne materiam retineant in eis predictorum nocumentoꝝ effectiuam causam. ¶ Ex q̄bus tandez ultimate cōclude q̄to studio ꝛ labore opoꝛtet exercitare uolentem intelligere speculabilia medicine.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap. ii.

Ut aūt regimē ɔueniēs huic viro administretur opoꝛtet oēs res nō nāles esse alteratiuas effectiue ad infrigidādū: aliquāto magis tn̄ ad exiccandū: lz eniz mālis causa egritudinū huius viri sit cholera citria. tn̄ q2 ad gn̄atiōnē cōcurrit maioꝛ pars flegmatis aquosi ꝙ cholere: Ideo infrigidantia ꝑmi gradus aut usqz ad secūdā māsionē secūdi sufficient: que tn̄ opoꝛtet esse sicciora magis ut in fine scdi ꝛ principio tertij gradus. Silr etiam conferūt ei tēperata que sufficiēter reiterata remittere possent acuitatem cholere iam predicte.

Eligatur igit aer ꝛ locus habitationis tēperate in q̄litatib⁹ oibus: pterꝙ declinet ad siccitatē eleuatā. vnde fugiat mansiones ꝑpinquas uallibus aut cursibus aquaꝝ fontaliū. ¶ Caueat etiā a lōga statione in domib⁹ terraneis: q̄ꝝ edificia sint ɔstructa reuolutionib⁹ circularib⁹ uel testudinalib⁹. ¶ Et caueat a flatu uēti septētrionalis ꝛ ptiū sibi ꝑpinq̄ꝝ: sed aspect⁹ loci eius habitationis existat meridionalis ꝛ ptiū orientaliū ꝛ occidētaliū eidē ꝑpinq̄ꝝ. ¶ Et caueat a frigore pedū ꝛ capitis: imo teneat caput suū bn̄ cooptū pānis duplicatis ꝛ ꝑprie in nocte: q̄re ɔueniēs ei est deponē capillos ꝛ deponē birreta i nr̄a etate trufatoria: sz adhereat capiteo mediocri magis ꝛ bn̄ calo

Pro alia re nō naturali exercitiū peditādi ascendēdi ꝛ descēdēdi mōtes ꝛ uenādi ꝛ equitādi motu parū foꝛtiori ꝙ mediocri ꝛ gradariū equū equitare sepe nō tn̄ lōgo tpe est sibi necessariū: ꝛ uti q̄ete tpe cibationis. ¶ Et si ꝑpter aliquā de cāis ɔtigeret ipsum nō posse talr exercitari: tūc loco illius ɔtinuet freq̄uēter fricationē ab iguinibus usqz ad pedes ꝛ ablutionē ꝑdictarū ptiū ante cenā per duas horas factā cū lixiuio uel cū aqua maris uel cū aq̄ decoctionis calamēti ruthe mētastri pulegij in diebus hyemis. que tn̄ refrāgant in estate cū folijs rubi burse pastoris plātaginis violarum salicis ꝛ vitis. Reliquo aūt tpe quiescat: non tn̄ sedendo super lapides: nec decūbendo super spina.

In tertia vo re nō nāli. s. somno ꝛ vigilia se ita habeat ꝙ ei dormire per spatiū satis lōguz est cōueniēs ꝑpter necitatē digōnis ciboꝝ ꝛ māerū predictaꝝ. ¶ Caueat tn̄ dormire subito post cibū: imo neqz sub flatu uenti: sed expectet trāsitū vnius hore aut duaꝝ post cibum. ¶ Et caueat dormire sub radijs lune: neqz respicere: imo ei necessarium est prius super dextro: deinde sinistro decubitum facere: ꝛ magis super uentre ꝙ super spina. ¶ Et caueat a decliuitate capitis sui: ꝛ summopere memoret ꝙ tpe dormitionis uestes eius nullo modo cōstringant spinam: neqz pectus: adeo ut perducatur ad disniam ꝛ crescat ei motus tremulus cordis per modū superius declaratum.

Pertrāseundo vo q̄rtā rē nō nāle: q2 iste vir est modicū leuis ad iracūdiā: Ideo illā euitare debet: ꝑpterea q2 est passio mēbri ꝙ suspectius egrotat in eo ꝛ est coꝛ: etiā q2 iste vir habet uenas notabilr plenas aquositatis. que facilr ebullitionem recipere potest ab angustia ira furore ꝛ iracundia. que oia sunt accidentia inter reliquas passiones anime eidez suspectiora.

De penultīa re nō nāli. s. de replōne ꝛ ianitione ꝑmittedū p: ꝙ hic nō intendit ad ista duo ꝑut respiciūt mās humorales q̄ titate aucta uł diminuta: sed solū intēdit hic ad replōnē ex pte potuum ꝛ ciborū: in q̄bus dubito ꝙ iste vir freq̄uētius erroreʒ faciat ꝙ ab eo fugiat: ꝑpter qd ponēde sunt aliq̄ regule de conueniētia cibi ꝛ pot⁹ p q̄s examinet seipz ꝛ corrigat ꝛ regat.

¶ Quarta pars est. q neqz sua siomb socio ruel alio cibuz r potũ accipiat: nisi ad ipa duo uerus r nãlis incitauerit appetit r nõ mẽdosus. ppter qd cũ fastidio qlitercũqz in stõcho pcepto nullũ accipiat potũ neqz cibũ sicut est osuetudo apd plimos de sua pãa iuitates socios qui dicũt: faciamus sanctũ ioãnẽ. ¶ 2a regula. q nullũ accipiat cibũ qui añ deglutionẽ nõ fuerit bñ masticat. qui eni odit vitã suaz cibũ deglutiat sine masticatione oueniẽti: hoc eni plimos hoiuz frequẽti iterficit gula q ensis. 3a pmi. cap de regimie p cibũ r potũ. ¶ 3a regula. q cibaria oia vitet artificialr pparata in uasis ereis: que pticipãt uenenositate aduersante cordi. 6a quarti colligẽdũ. ¶ 4a regula. q nullũ cibũ tãte qtitatis accipiat: q per ipz pcipiat in stõcho podus uel tẽsio: neqz per multũ potũ fluctuatio. ¶ 5a regula. q nõ assuescat in vna cibatiõe plura r diuersa fercula sit accipe 5 osuetudinẽ sue pãie: imo sufficiunt ei cibaria duo diuersarũ spẽrũ: sed q to magis cibaria coicant in specie: tanto eidem erũt oueniẽtia magis. ¶ 6a regula. q nõ frequẽtet comedẽ cibaria aptitudinẽ intrinsecam hñtia ad sui corruptionẽ: uelut est in vna mensa comedẽ lac cũ ficub r aceto salsis r acutis. ut sinapismo raphano cepe: r osilibus: in quo nõ pauci delinquunt. ¶ Ultima regula de potu est. q siue multũ sitiat: siue nõ: nõ debet potus qtitatẽ multã in vna vice accipe: imo mẽsurã potus in plures ptes diuidere. Hec de quinta re nõ nãli.

De ultima vo re nõ nãli. s. de spãli ordie cibationũ pmittẽdũ p. q regimẽ ex pte istro absolute cibaliũ non posset eẽ sufficiẽs ad curã dispõnũ huius nobilis viri: ppterea qr talia oia opant in corp pcise a mã. r eẽnt augmẽtatiua lapsus mãliter: aut saltẽ nõ essent sufficienter reductiua uel pseruatiua. que duo opz fieri per 5rietatẽ ad lapsuz tan q illius corruptiua: qre cibaria oia sua refrangẽda sunt cũ olerib r rebus in qb in posterũ fiet mẽtio. ¶ Eligat igit panis hñs parũ de fermento r sale parum plus q cois panis: r sit de pura simula bñ coctus absqz tostura r bene fermẽtatus r non açimus. ¶ Cibi vo de farina aut de pasta facti ut lagana r silia oĩa dimittant. Et si panis ei aliqñ fuerit cuz modico pluẽris feniculi factus laudãdus esset. ¶ Carnes vo eligẽde sũt vitulie: captie: castratie. Et de sylvestrib leporie gaçelline. ¶ De uolatilib vo gallie: pulline capones. Auiũ minutarũ: pdicuz: fasiano: turdo: r osimiliuz sũt sibi utiles. Carnes vo porci domestici uel sylvestris assate sunt bone ei. Elixe aũt magis tamẽ macre q pingues ualde. ¶ De plãtis vo oueniũt blete: spinachie: portulace: lactuce endiuia r cucurbita suis tpibus: quo tamẽ oia aut ipo qlibet refrãgẽda sunt cũ feniculo petrosillino: mentha: saluia: rosmarino: r silibus plantis calidis. ¶ Et inter reliq nõ omittat ut in oi cibario utat mellissa: aut buglossa: r scabiosa: que a Rasi vigesimo 5tinẽtis: uocat herba militis. ¶ Et utat etiã sũmo pe thimo: de qno magnã copiã inuenietin mõtib pãie sue. r est plãta radices plures hñs: cuius ramuli multi cũ folijs minutis sup terram spargũtur similib folijs hysopi: uel rosmarini. sunt eni virida folia nõ ita magna sicut pdictoruz mollia: r delectabilẽ odorem fragrãtia cũ rũpunt: r est plãte stipes a terra eleuatus: mẽsura minori q cubitali: in sũmitate cuius repiunt flores ad citrinũ declinãtes suauissimi odoris: cuius vt pma est calefacẽ r exiccare in fine scdi gdus. r 2a vtus est apire dilatare oẽs ptes pectoris: r pprie cordis: reddẽ ipm paratũ q tũ ad debitã dyastolẽ r sistolẽ. r tertia vtus eius fumositates oẽs melancholicas r flegmaticas: r mãs tales a corde distrahere: r sensibilr r insensibilr euãare. ppter qd ofert melancholicis tristib cardiace: saltuose: tremulose r dyaphoretice. Et sum ego certus q hi plante solus usus perducet istum viruz ad sanitatem cõpletã. ¶ Silr ofert ei usus oçimi: gariofilati: r folio calẽdule: r folio tarcon moderate tñ rc. ¶ Caules aũt r plãtas melancholie generatiuas r excitatiuas euitare debet: uelut coriãdruz r alia sibi paria. ¶ De leguminib in sũma euitare debet oia: r maxie ipo corpora: r pprie lentes a qbus uelut ab igne fugiat. Si tñ qñqz accipe uellet cicera rubea r alba: r pprie cũ semine feniculi uel petrosil. nõ sunt ei denegãda: ppter qd usus farris: neqz ordei placet. Risum vo coi pparatione cum emulsione amigdalarũ factũ est sibi bonum: r pultes facte cuz simula de frumento. pãnicũ aũt r miliũ dimittat: nisi cum lacte pparet caprino uel iumento. ¶ De radicib vo oueniũt ei remisse calide: aut ad tẽperamẽtũ declinãtes: uelut sunt rãpũçioli noiati locuste: uel radicule. Silr etiã carote sũt ei utiles r pastinace sylvestres baucie noiate. Cepe vo alleũ r bulbus r raphan dimittant. ¶ De fructibus vo oueniũt ei amigdale r ficus recẽtes r sicce psica bñ matura r vue dulces r pruna bñ matura r ualde dulcia r poma apia r muçeta solida dulcia r aromatica. Et pira etiã dulcia r muscata suo tpe r granata dulcia ul muça r silr cerasa. Fruct vo acres ul acetosi uel stiptitii: ut pira solida citonia granata sorbe nespilla r osilẽs oẽs dimittant. ¶ De aromatib vo oueniũt ei macis capil. ue. que ambo tẽperata sunt r sparagus cũ eis r cinamomũ in puo usu r crocus r feniculus r anisuz. Uti vo pipe triũ gene: çinçibẽ galanga nuce mus. r silibus in parua qtitate r moderato usu etiã est ei oueniens: r pprie si talia ofrãguntur cũ tẽperatis iam pdictis: r oficiant cũ eis cibaria. ¶ De his vo cũ qb odiunt cibaria plerũqz laudat çuccarũ r sapa. Mel vo in puo r moderato usu accipiẽdũ est. nisi cũ frigidis tẽperatũ. pprie cũ agresta uel succo gnato muço r plãtis fridis supra noiatis. Acetũ vo noiatũ acutũ sit ei in paruo usu. Succus aũt arãcio r limonũ laudabilis est cũ çuccaro refractus. Olei vo usus bonus est ei de oliuis uel amigdalis. Butyrum vo nõ placet mihi lz sit contra forojulienses. Pinguedo vo anatis galline r porci colata est sibi bona. ¶ De oditis vo ocedant rape r oliue r baucie odite r secacul oditũ. r est hyringus plãta quedã cui radices nodose sũt exterius rubẽe interi albe sapore dulces. Cui stipes parũ magis pedali eleuat a terra pducẽs folia virida subalbida acuta uelut spina: r facit florẽ stelle celesti oino simillimũ. Igit hui plãte radices odite sunt ei ualde oueniẽtes: imo r recẽtes crude comeste aut elixe r sub cineribus cocte cum sapa oleo r aceto: sale odite: uelut carote sunt ei ualde utiles. Et napi etiaz oditi sunt ei laudandi. ¶ De ptib vo aialiũ fugiat cerebrũ caudã r uẽtres eo r pulmones. Epata vo r ppe aialiũ pinguiũ uolitãtiũ uel peditãtiũ sũt ei oueniẽtia. pter q eo que in aqua degũt. ¶ Propter qd pisces magno corpo r antiqui vicosi uel limosi ut tinche anguille cãcri r silẽs: limo r stercorib viuẽtes aut in fundo aqrũ euitãdi sunt. ¶ Pisces vo viuẽtes in fluuijs r fontib dyocesis ei uelut marsiones temali capedani lucij menule r osilẽs a coi fama approbati rubeas carnes hñtes uelut torrẽtine aut albas: uelut uarioli uel oẽs solide substantie carnes ut rũbi r osilẽs ocedant ei: siue elixi fuerit siue assati. ¶ Et placet mihi piscis q meruit sibi nomẽ regia: pp magnitudinẽ ei: r qr carnes hẽt satis digõni pmptas r a limositatib bñ purgatas r nutrimẽtũ exhibet non ualde viscosuz: ergo exhibeant ei.

De potu ãt ei eligat vinũ colore albũ substãtia tenue bñ dyaphanũ sapore ad dulcedinẽ icliatũ nõ aũt ualde põticũ uel acerbũ potẽtia sua satis eleuatũ: r si nimiũ fumosuz esset cũ corrigẽte refrãgat: qd meli erit si non indigebit ¶ Si aũt ppter ei fumositatem opteret ipm alterari: tunc ofrangat cũ aq decocta de electo puteo arenoso uel fontib celo r aeri discooptis: que sit in frequenti usu hoium dyaphana nullo abomiabili sapore ul fetore pticipãs: r in cuius alueo non iueniat multitudo rana anguillarum aut sanguisuga. Tali itaqz aq que cocta sit adeo ut cadat eius qnta pars qtuor remanẽtib vinũ eius limphet. Et si cum hac aq coqueret çucca r taberçet bonũ eẽt ei. r pprie magis in tpe hyemis. Si autez perciperet in stomacho nauseam mollitiem uel lassitudinẽ: tunc optimum esset ut predictam calibeatã efficeret. Ita q in duab situlis eius bis extingue

ret frustuz calibis ignitū absqz rubigine aliq. ¶ Dieb9 aūt ueris a medietate februarij usqz ad medietatē mēsis martij in quo tpe tales egritudines solite sunt inualescē. Laudarez ego ut ab oī vino abstineret saltē per vnū mēsez: ⁊ biberet claretū per hūc modū factū. ℞. aque electe ut pus situlas q̄tuor. çedoarie. ℥. j. ligri. rase ⁊ bñ mollis. ℥. 5. macis capil. ue. añ. ℥. iiij. coquant̄ usqz ad ɔsumptionē q̄rte ptis lēto igne: tūc ergo addant̄ eis çuccari 2e coctionis lib. iiij. ⁊ iter coq̄ntur usqz ad ɔsūptionē 4e ptis. Post hoc totū colet̄ per pannū spissum ⁊ bñ mūdū duab9 vicib9 ⁊ ponat̄ in uasis vitreis uel lapideis vitreatis: ⁊ reseruet̄ usui. De hoc ergo bibat in potu solo per. xl. dies aut saltē per mēsez vnū. Hoc in sūma ē regimē hui9 viri p mēsurā sex rex nō nā liū sibi eligēm

¶ De regimine huius dispōnis per medicinalia. Cap. III.

Egimē ipsi9 medicinale per itētiones ⁊ istra diuidēdū est i duo capl'a. ¶ Et pm q̄dē narrabit modū obs'uādū ab hoc p̄ncipio decēbris usqz ad finē ianuarij futuri. 1444. ¶ 2m v° capl'm tanget curā canonici pcessus s'm itētiones ⁊ istra necessaria: si eidē fuerit oppoztuna q̄ñ scribet mihi. Spero tñ ꝙ p ea que in p̄ cap̄ nūc scribent feliciter curat9 erit. ¶ Pro c uius primi capituli expeditione decem remedia eidē sunt applicāda: s'm modū qui nūc sequit̄. ¶ Quorū pm est. ℞. gnoꝝ fisticoꝝ electoꝝ. ℥. ij. gnoꝝ pinearū electaꝝ. ℥. j. capil. ue. macis corticis citri. añ. ℥. j. florū buglos. ℥. iiij. cinamomi el'cti. ℥. j. gariof. nucis mus. galāge. añ. ℈. 5. anisi ligri. añ. ℥. 5. hiaciti smaragdi saphiri ossis de cordecerui. añ. ℈. j. margaritarū electaruz. ℥. ij. folioꝝ auri numero. viij. syru. acetositatis citri ⁊ de limonib9. añ. ℥. ij. çuccari al. ℥. iij. 5. coquat̄ çuccaꝝ cū aq̄ mellisse: i qua pus bullierint violaꝝ rosaꝝ ⁊ floꝝ nenuf. ⁊ lābrusce añ. ℥. ij. in lib. ij. usqz ad ɔsumptionez medietatis. Cū ergo in tali aq̄ coctū fuerit çuccaꝝ cū syrupis usqz ad bonā viscositatē supaddant̄ ei spēs oēs pse pulueriçate subtil'r: ⁊ fiat el'm. de quo hic vir accipiat oī mane in aurora coclear vnū ⁊ tardet cibū ad minus q̄tuor horis: ⁊ tertiā ptē coclearis accipiat in sero q̄ñ uadit ad lectuz: ⁊ ita ɔtinuet ipm usqz ad medietatē mēsis februarij. In hoc eni sustētat̄ cōplemētū sue curationis a tremulo motu cordis.

¶ 2m v° p̄ncipale remediū est hoc. ℞. aloes abluti. ℥. 5. ossis de corde cerui: hiacinti: smaragdi. añ. ℈. v. salis idi. ℈. 5. lapidis laçuli ⁊ armeni ppatoꝝ. añ. ℈. 5. reubar. elci. ℥. 5. dyagridij. ℈. v. forment̄ pill'e de oī. ℥. vj. de q̄bus accipiat vnā oī 4° uel 5° sero parū añ cenā. Et si uēter eius nō remaneret ɔueniēter fluxibil': tūc accipiat duas de eis: aut saltez accipiat vnā oī tertio die usqz ad tps passignatum. ¶ 3m remedium est. ℞. macis capil. ue. corticū citri. floꝝ buglosse. añ. ℥. ij. ligni aloes. ℈. ij. origani: cinamomi: folioꝝ uel seminis basiliconis mellisse. añ. ℥. j. been al. ⁊ ru. croci spodij de canna: coralloꝝ amboꝝ. añ. ℥. ij. folioꝝ auri n'mero q̄tuor: ambre oriētalis. ℈. j. musci. ℈. iij. fiat oīuz per se puluis. ⁊ fiat ex eis sacculus cordialis in sindone de g̃na retorta quē semp portet sup mamilla sinistra extensum: ⁊ si haberet duos ex eis: ita ut pmutaret vnuz omni fine octo dierum ⁊ de illo transiret ad aliū pmutatiz melius esset. ¶ 4m remediū est hoc. ℞ el'arij de lepore cōbusto lib. 5. vitri cōbusti: lapidis spōgie: lapidis lincis ⁊ iudaici. añ. ℥. 5. se. saxifragie: ⁊ milij sol: ⁊ sparagi: ⁊ florum altee ana. ℥. j. 5. oximellis squillitici. ℥. ij. penidiarum. ℥. j. 5. fiat electuarium: de quo vir iste diebus intermedijs quibus nō accipiat pill'as suprascriptas. accipiat coclear. 5. per horā añ prādium: ⁊ tātūdem añ cenā: ⁊ hoc est 2m singl'are remediū ad sanitatez recupandam sibi efficax.

¶ 5m remediū est. ℞. radicis saxifragie: se. apij: radicis pentablonis. añ. ℥. j. serapini oppoponacis aristol. ro. añ. ℥. j. 5. olei de scorpionib9. ℥. j. olei nardini. ℥. ij. olei de piperibus. ℥. j. floꝝ altee. ℥. iij. cere. q. s. fiat vnguētum mediocris viscositatis. de hoc itaqz vnguēto saltē trib9 vicib9 in septimana inungat totā spinam a medietate spatularuz iferius: ⁊ supponat pānū bñ cal'm suffumigatū cum puluē oppopo. ⁊ ligni aloes. ⁊ est etiā hoc de spālib9 ad sanitatē illā requisitis.

¶ 6m remediū est hoc. ℞. aque saxifragie: sparagi: brusci: ⁊ apij. añ. lib. 5. aque cretani marini lib. ij. misce: ⁊ de istis aq̄s aliq̄ñ ponat in ferc'lo ⁊ potu suo. Et si aliq̄ñ de his biberet cyathū. 5. añ cenā cuz aliq̄ çuccaro esset sibi ualde utilimū: repiet aūt plātā cretani marini in ciuitate Venetiaruz ⁊ est plāta super litt9 maris iuēta: cui9 q̄dem radix grossa est paꝝ p min9 grossitudie brachij s'z ei9 etatē substātia q̄dē pinguis mollis cuz notabili vnctuositate colore in supficie ei9 viridis ad albedinē refractā ⁊ citrinitate declinans alba in cētro cū sapore dulci pticipans salso parūper acuto: a qua eleuat̄ stipes supficiei terre spāsus nodosus lōgus grossus ⁊ piguis: cui9 folia in figura silia sunt folijs cameleonte nigre dēsiora tñ ⁊ piguia ualde: in cui9 folioꝝ extremitatib9 armata est hec plāta acutis spinis ualde solidis: hec q̄dem est de plātis mirabiliorib9 ad aperiēdas oppil'ones oēs: ⁊ pprie renū educēs ab eis trūbos petalla mucos arenas ⁊ lapides: cuz qua corpora multa liberaui ⁊ p̄seruaui a frenesi. Et vide Dyascoridem ⁊ alios de ipsa memoriā facientes.

¶ 7m remediū est hoc. ℞. spērū dyambre descriptiōe Mes. i antidotario distictiōe pa. ℥. j. macis corticū citri ligni aloes spodij de cāna sandara. añ. ℥. 5. fiat oīum per se pluis. In cuius fine ponant̄ ambre. ℈. xv. de hoc g̃ pulue saltez in septimana bis uel ter aspgat prorā capitis a coronali cōmissura per icessum sagittalis usqz ad sūmū ei9 per latitudinem 4or digitoꝝ ⁊ est efficax ei ad aperiēdas oppil'ones anterioris cerebri ⁊ ad euaporādas ⁊ distrahēdas mās que psepe reumaticant ad lacunam in inferiori pte cerebri suppositam.

¶ 8m remediū ɔferēs ad oēs fere dispōnes ei9 est hoc. ℞. seiuz q̄tuor coīum frigidoꝝ minutissime iciscoꝝ. añ. ℥. 5. se. endiuie scariole ⁊ acetose cetrac adianti pollitrici capil. ue. ℥. ij. liq̄ritie rase. ℥. 5. anisi dulcis. ℥. j. se. spagi. vitri cōbusti lapidis iudaici. añ. ℥. j. 5. pulueriçent̄ oīa subtil'r ⁊ cōmisceātur cū tripla q̄titate çuccari albi. de hac g̃ tragea iste vir accipiat in brodio frequēter coclear vnū deglutituz imediate ante cibum est iterum de melioribus sibi necessarijs. ¶ 9m v° remediū est. ꝙ iste vir in medietate mēsis ianuarij a 5° die lunaris illi9 mēsis usqz ad 5m eius faciat sibi fieri flobotomiā de basilica sinistri brachij sub cubito inuēta. hoc eni p̄ncipal'r aduersat̄ repletioni uaporose: ut scribit̄ xjo tertij. cap̄ de canonib9 curationis cordis. etiā euacuat mām sanguineā ⁊ alias eidē cōmixtas. per ipsam igit extrahant̄ sanguinis. ℥. iiij. uel. v. hora electa ⁊ uentre pus lenito. ¶ 10m v° ⁊ ultimum remedium est: ut iste vir studiosus existat in opatione uenarū emoroidaliū: per has eni sufficiēter poterit diuerti ⁊ euacuari mā oīum suarū egritudinū: ⁊ pprie cuz fuerit mediocriter fluētes. pōt aūt multis modis uel instris apire eas. ¶ Et p̄mo q̄dem frequēter sedēdo in aquā calidā decoctionis radicū apij petrosilini epithimi ⁊c̄. ¶ 2° v° post illud fricādo eas cū pāno bisello uel de lino mediocriter aspero. ¶ 3° v° fricādo eas cum aspiori parte foliorū fici. ¶ 4° cum folijs ɔsolide ma. ¶ 5° cum folijs plāte sanguinarie quā multi poligoniaz uocant. ¶ 6° fricando eas cuz felle tauri. ¶ 7° super eas apponēdo uētosam magni orificij totū circulū ani includentē ⁊ euertentem ad extra.

¶ Cuz istis itaqz igenijs uel cū ipoꝝ altero cū apte fuerint emoroides pmittant̄ fluere: ita tñ ꝙ nō pducat̄ ad debilitatem quam cognoscere poterit. ¶ Per capitis debilitatē grauitatem scothomiā aut uertiginem. ¶ Similiter tamen per difficultatem anhelitus. ¶ Et tertio per totius vniuersalem debilitatem. ¶ Et 4° per impotentiā ad motū pgressiuum. ¶ Et 5° per sitim ⁊ stipticitatem uentris. ¶ Cum ergo hec accidentia uel ipsorum aliqua apparuerint statiz procuret restringere eas: emplastrādo fiteri cuz albumine oui conquassando cum puluere mumie terre sigillate boli ar. ⁊ san. dra. Et sic felicitabitur eius cura ad sanitatez quā sibi reddere ⁊ conseruare dignetur summus omniuz saluator sui pietate ad laudes eius perpetuas. Amen.

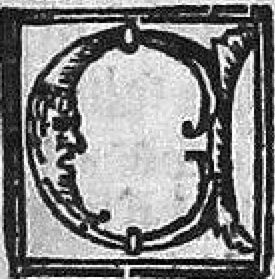
Consilium. II5. De quadruplici mala dispositiōe. videlʒ. ¶ De mala cōplone frigida ꝛ humida cordis cū uli toti⁹ debilitate ꝛ extenuatiōe. ¶ De debilitate stōchi in appetēdo ꝛ digerēdo. ¶ De mala cōplexione renū calida. ¶ De uli oīum mēbroꝝ debilitate ad motū. ¶ Diuidit̃ aũt consilium in capitula tria.

¶ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

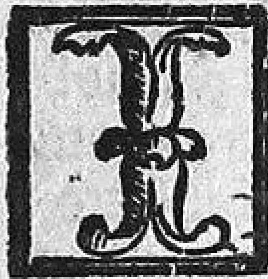
Dispositio honorabilis viri Leonardi de Tridento est multiplex ꝛ multis egritudinibus ꝛ accñtibus cōplicata. ¶ Prima est mala cōplexio cordis frigida ꝛ hu. lʒ amplior in ea appeat humiditas q̃ frigiditas. ¶ Ad hāc enim sequit̃ ulis corporis debilitas pūitas tarditas ꝛ raritas pulsus cū lenitie notabili: ita ut qñqʒ plurib⁹ diebus in neutro brachioꝝ pulsus iueniri possit: in maiori ṽo euentu ualde puus repit̃ ꝛ pseuerat: lʒ nūc tāte pūitatis nō existat sicut soluit. ¶ Est etiā ad hāc ɔsecuta corporis ɔsumptio uel extenuatio. Mala enim cōplexio cordis taʒ calida q̃ frigida est cā cōsumptionis ꝛ ethice corporis: ppie cū est fortis ul lōga. xiª tertij. cap 4º. ¶ Ad hāc etiā cōsecuta est magna in stōcho debilitas in appetēdo ppter multā humiditatem in ore stōchi factā que appetitui multū aduersat̃: ꝛ q̃ humiditas hec nālis est ppter ipsam stōchus sepe dyariā flegmaticā ꝛ lieteriam icurrit. ¶ 2ª pncipalis dispō est mala cōplo renū cal. ꝛ sic. que siue nālis siue accñtalis ex multo coitu: stipticitate uētris: lōgo decubitu sup spina: uel ppter vnguenta calida qb⁹ sup spina usus est: acciderit: etiā epati coicata est siue ab epate ad renes multiplicata: nō multū adopari repugnat in pposito. ¶ 3ª pncipalis dispō est ulis oīuʒ mēbroꝝ motus debilitas: ꝛ maxime ancharꝝ: genuū: ꝛ pedum ꝛ ppter quā pgressiuus mot⁹ ꝛ sustētatio mollis corporis ipedit̃: lʒ alia quedā aliqñ appeant accñtia: hec tñ sunt pncipalia ꝛ alioꝝ cāe qbus remotis alia facile curabunt̃. Ponetur igit̃ succincte modus regiminis ex pte rerum nō nāliuʒ scđo medicinalium ordo utilioꝝ percurretur.

¶ De cura per regimē sex reruʒ nō nālium. Cap. II.

Camera in qua hītat debet esse aeris calidi notabiliter in qua tñ siccitas sit notabilior: ꝛ hēat aspectū ɜ orietalē ab aq̃ uēto limosis supfluitatib⁹ humiditate edificioꝝ uel muroꝝ puata: in qua sepe fiat ignis ex lignis lauri: iunipi: abietis: laricis: rosmarini: cypssi: ꝛ silib⁹. Sepe etiā suffumiget̃ cū pice greca corticib⁹ abietis: laudano: ꝛ ligno aloes sup igne cōspar. ¶ Maneañ prādiū ꝛ paꝝ añ cenā conet̃ ꝛ expiat̃ exercitasis. ri eūdo per camerā cū bacculo securat⁹: uel brachijs alienis appodiat⁹: ꝛ faciat hoc quātum sine nocumēto tolerare pōt. Post cibū ṽo ꝛ alio toto corpore qescat. ¶ Et si exercitari nō pōt (ut dictū est) mane añ prādiuʒ faciat fricari anchas: genua: ꝛ pedes cū pānis leuiter calidis per tertiā partem hore: ꝛ postea fricent̃ cū subtilissimo pulu ē ligni cypssi cū modico vini cōmixti calido. deinde ligent̃ ꝛ suis caligis vulpinis calcient̃. ¶ Dormiat ṽo nō subito: sed per duas saltē horas post cenā capite bene coopto ꝛ eleuato. pus super dextro: deinde sup sinistro latē reuolutus. Decubitū ṽo super spina uelut ab igne fugiat. Pōt aũt dormire. VII. uel VIII. horas. Alio ṽo tēpore toto vigilet. ¶ Diurnam ṽo dormitionē oīno fugiat: saltē per totū mēsem martij: nisi ppter aliqd accñs somnū nocturnū interrupisset. ¶ Nō sit angustiosus ꝛ despatus de impossibilitate curationis eius. Neqʒ in alijs accñtibus aiam multū tristātib⁹ inuolutus permaneat. sed bñ ꝛ audacter in potētia saluatoris Jesu Christi cōfidat ꝛ speret: qui sua remedia vigorabit in posteruʒ. ¶ A coitu etiā quātum est possibile dicē uel scribere caueat usqʒ quo pfecte ṽtutum integritati uel fortitudini restitutus erit per ipsum eniʒ in ethicā ꝛ piculū irremediabile pduceretur ualde cito. ¶ Ciboꝝ assumptionē multā oīno fugiat: cum enim sepe ppter stomachi debilitatē acquisitam a lapsu cordis quātum cūqʒ se bñ regat in cibis adhuc sepe uomitū incurrat quāto magis si stomachum supfluis oneraret cibis. ¶ Accipiat igit̃ potuum ꝛ ciboꝝ tātā quātitatem ut ad stomachi grauitatē exclusiue ducat̃. Melior enim cibationuʒ est que nō efficit stomachi grauitatē ꝛ extēsionem: sicut melior potuū est qui in stomacho nō fluctuat ꝛ natat. 3ª pmi. ¶ Euacuationes aũt multas ꝛ frequētes effugiat: q̃ cōpaginē sui corporis debilē cito finirēt. ¶ Inanitionē auteʒ ex multa abstinētia a cibis ꝛ potib⁹ fugiat. Corpus enim eius aridū in siccitatē ɔfirmaret̃ incurabilē. Bis igit̃ in die nāli comedat sm q̃ sibi datus est ordo. ¶ Si aũt ppter debilitatē subuētione indigeret: accipiat mane in aurora ꝛ per horā añ cenā cyathuʒ vnum brodij pulli uel caponis cū çuccaro calidum. ¶ Utat̃ pane recēti duoꝝ dierum bñ pinsato frumēto cocto nō assato ex puriori pte farine facto. ¶ Utatur carnib⁹ vitulinis agninis capretinis castrati porci domestici ꝛ syluestris tenerib⁹ nō ualde pinguib⁹ elixis ꝛ assatis nō ualde coctis: caponū pulloꝝ pdicū fasianoꝝ turdoꝝ columboꝝ puoꝝ starnoꝝ frācolinoꝝ lepoꝝ cuniculoꝝ gaçelloꝝ. i. capreoloꝝ. alias dimittat. ¶ Utat̃ piscib⁹ fontalib⁹ puis luceis temalis ꝛ silibus. ¶ Carnes salitas ꝛ pisces fugiat. ¶ Utat̃ ouis recētib⁹ oīmō preparationis nisi frixis. ¶ Uti pōt nō multū sepe caseo recēti nō ualde viscoso: ꝛ lactis usus precocti placet. ¶ Utat̃ oleo bono citius q̃ butyro: lʒ qñqʒ accipe possit butyrū: sed nō frixū. ¶ Abstineat a actucis spinachijs endiuia portul. cucur. bleta. ¶ Utatur lcaulib⁹ carotis mētha petros. boragine quātum pōt fenicu lo ꝛ alijs herbis calidis. ¶ Utat̃ multū iusculo ordei pāni co ciceribus rubeis ꝛ aliqñ albis. ¶ Caueat ab usu pomoꝝ piroꝝ ꝛ vniulr oīum fructuū frigidoꝝ ꝛ humidoꝝ ꝛ crudorum. De piris aũt coctis qñqʒ dat̃ licētia. ¶ De fructib⁹ siccis placēt amigdale in cibis ꝛ fistici ꝛ pinee lʒ in frequenti usu nō placerēt: q̃ nocēt stomacho. Auellanas assatas aliqñ accipere pōt. Castanee fugiant̃. Passule placēt oī mōꝛ ꝛ vue nostroꝝ mōtium sicce. Mel nullo mō placet: sed çuccaro utat̃ ad libitum. Aceti usus qñqʒ utilis est. Succus granatoꝝ aranciōꝝ ꝛ agreste placet: ꝛ inter cetera limonib⁹ utatur sepe ut mūdificēt renes eius. Pipe ꝛ alijs spēbus calidis utat̃ cum tēperamēto ne multū inflāmarent ꝛ exiccarēt ipsum. Silr ab aniso ꝛ cimino caueat. Rape ɔdite cōuenienter summe placēt. Oliue etiā si nō sint multū salite sunt bone sibi. ¶ De ɔfectionibus uti pōt cōfectione de amigdalis de pineis de fisticis ꝛ de auellanis. Silr citro cōfecto cum çuccaro ꝛ corticib⁹ arācioꝝ: de alijs nō ualde curet. A pastilibus cibis caueat oīno ꝛ ualde salsis. ¶ Potus eius sit vinum albū clarum subtile odoriferū boni saporis ad dulce leniter inclinatum nullo mō bruscū uel pōticum uel acre. Nec debet esse nigrū obscurum grossum aut turbidū. Et si hēt vinum ualde fumosum limphet̃ cum aq̃ decoc. milij solis. Tēpore ṽo calido cum aq̃ sola precocta.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

In regimine ṽo medicinaliū intēdat̃ semp cōfortationi cordis cū cibis ꝛ potib⁹. q̃re utat̃ aliqua quātitate aque buglosse. Hec fuit aq̃ que ipsum quasi mortuū suscitauit ex qua in vino cibis ꝛ oībus ipsum uti facieba. Ponat̃ gex ea uel eius radice semp aliqd in cibis: ꝛ aq̃ sublimationis eius ponatur in potu: uel loco eius accipiat borago: uel de vno ad aliud pmutatio fiat. ¶ 2m est q̃ in ferculo ponat̃ de puluē ligni aloes quātuʒ est granum ciceris rubei. ¶ 3m est puluis smaragdi simpliciter acceptus. ¶ 4m est usus enule in cibis. ¶ 5m est usus margaritarū in eis. ¶ 6m est usus confectionis istius quam mitto de qua uti potestis semp ante cibuʒ ꝛ post: ut placet. ¶ 7m est portare anulum cuʒ rubino electo. ¶ 8m est portare corallum ad collum ꝛ uti eo in cibis. ¶ 9m est comestio cordium animalium. ¶ 10m est odorare muscum frequēter ꝛ crocum ꝛ basiliconem. Cōfortat̃ etiaʒ cor portādo sacculum de sindone de grana: in quo conser-

v

pentur iste species quas portatis. ¶ Item accipiendo aliqñ vnã de istis pillulis q̃s portatis qñ uenter esset stipticus.

Secũdo vo puidendũ est renib⁹ eius qui ex multa caliditate adurẽdo hu. ɔgregãt in seipsis multitudinẽ harenularũ grossarũ ⁊ mãeruz multarũ. ex q̃rum lõga statione in eis ⁊ coicatione in eis facta per neruos orientes a spõdilib⁹ renũ ⁊ alchatin tãta facta est debilitas in anchis genib⁹ ⁊ pedib⁹: quãtum ptes ille in suo motu ⁊ sensu vigeant per spũs sensibiles sibi delatos per neruos a predictis locis a nucha oriẽtes. legat' p̃ma p̃mi. doc. 5ª. ⁊ p̃mo Almans. ¶ His igit' puidẽdũ deduxi p̃mo cũ hac vnctiõe quã portatis ex qua a media spina inferius renes ⁊ tota spina vngant' usq3 ad fiteri semel in die leuiter calida. ¶ 2m ad eãdez intẽtionẽ pro renib⁹ est ut utamini isto electuario qd solẽniter mũdificat renes ⁊ uesicã: ⁊ educit trũbos lutum ⁊ saniẽ: de quo accipiatis oi die quãtum est nux mus. per 4or horas ante prãdium. Et si tedet uos accipe ex eo oi die: accipiatis in septimana q̃ter ex eo coclear pro vice. ¶ 3m ad eãdem intẽtionem est ut oi sero per horas duas ante cenam accipiatis coclear medium horũ seminum ɔfectorũ masticãdo sicut coriãdrũ: ⁊ deglutiẽdo ea. ¶ 4m est. recordamini comedere sepe de lacte ouis cum alijs cibariis cocto.

Attendẽdũ insup stõcho magna diligẽtia. Appetitũ itaq3 ⁊ digõnẽ eius ɔseruat cõfectio cordialis sepius noiata in ɔfortatione cordis. ¶ 2m est usus menthe cocte ⁊ crude etiã in cibis. ¶ 3m est deglutire frequẽter vnũ granũ masticis añ cibũ. vigorat enim digestiuã. Si vo accipiat post cibuz ɔfortat appetitum magis. ¶ 4m est accipe aliqñ cyathuz. 5. aque decoc. ligni al. bene çuccarate. ¶ 5m est uti sup cibarijs suis more aromatũ puluere subtilissimo ameos. ¶ 6m est portare sup stõcho plumaceolũ factum de pilis leporis cum sua lana tota uel de pluma vulturis factum. ¶ 7m est vnctio ista ex qua stomachus mane ⁊ sero an cibũ vngat' ⁊ supponat' ei pãnus suffumigatus thure. ℞. olei de mentha: de pulegio añ. ℥. j. olei de mastice de mirto añ. ℥. 5. gallie mus. storacis calamite: ligni al. laudani añ. ℨ. j. ambre. ℈. iiij. cere. q. s. fiat vnguentuz leue. ¶ 8m est cerotum istud. ℞. resine clare. ℥. j. laudani storacis liq̃de. añ. ℨ. iiij. ligni al. ameos absinthij. añ. ℨ. 5. foliorum ⁊ se. basiliconis: cardamomi maioris. añ. ℈. ij. cere. q. s. fiat cerotũ sup pãno de grana bñ glutinosuz in forma scuti: ⁊ semp assistat stõcho. ¶ Balnea ⁊ lotiones totius corporis ⁊ capitis pro nunc nõ placẽt. Hec sunt que mihi utiliora visa sunt pro dispõnibus uestris. Si aũt receptis supradictarũ medicinarũ indigebitis scribetis ⁊ mittã. Non enim eas curaui scribẽ: q2 medicinas habebatis. Deus aũt oipotẽs ⁊ saluator Jesus Christus hec oĩa cito deducat.

Consilium. 116. ¶ De motu cordis tremulo.

Egritudines cronice mãliter l3 fixe remanẽant in plurimis tñ istarũ imo fere oibus videt' esse hoc accñs insepabile q̃ reuoluunt' ad magis affligẽdũ in uere ⁊ autũno: ut claudit' i s̃nia Hypp. ⁊ Cõmẽtatoris 3ª affo℞ sermone illo. Uere qdez mãnie melãcholie epilepsie appoplesie ⁊c. ¶ Propter qd nõ est mirabile si mot⁹ pulsus cordis: ⁊ q̃nq3 tremulus mot⁹ ei⁹ in honorãdo viro Simone de rodigio infestat ipsuz magis in uere ⁊ autũno q̃ tpib⁹ alijs. ¶ Pro cuius qdẽ regimine l3 al's ɔsiliũ sibi erexerim satis ɔueniẽs in quo p̃mitto regimẽ exp̃te sex rerũ nõ nãliuz ab eo obseruari debẽ: tñ preter illud q̃tuor remedijs in p̃ntiarum videtur mihi ei puidendũ esse. ¶ Primũ itaq3 istorũ est: ut q̃citius est possibile fiat huic viro flobotomia de basilica dextre partis posita sub cubito mane uẽtre lubricato ⁊ cibo iã a stõcho deposito ⁊ ppe ortũ solis per horã. j. 5. per quã extrahantur. ℥. iiij. uel. v. sanguis. ¶ 2m instr̃m est: ut die imediate sequenti hic vir accipiat hũc potũ. ℞. sy. de corticib⁹ citri reubar. electi agari. añ. ℈. ij. succi rob. ℨ. vj. çç. spice. añ. ℈. vj. salis gême. ℈. ij. çucca. al. q. s. Accipiat mane cũ. 5. cyatho aque decoc. florũ boragis calefacte ⁊ postq̃ accepit tardet cibũ suũ horis ad min⁹ q̃tuor. ¶ 3m instr̃m est: ut postq̃ fuerit euacuat⁹ cũ p̃dicta medicina: tũc oi mane accipiat. ℨ. iij. infrascripti electuarij ⁊ de eodẽ accipiat. ℨ. j. 5. per horã vnã añ cenã: ⁊ tãtũdẽ accipiat de eo in sero qñ uadit ad lectũ deglutiẽdo ipsuz ⁊ si nõ posset bñ deglutiri. ppter aboiatiõez stõchi: tũc bibat ipsuz cũ. 5. cyatho aque bugl. calefacte. Cui⁹ descriptio. ℞. dyamusci dulcis sp̃ez eluarij de gẽmis. añ. ℨ. iiij. ℈. fisticorũ ℨ. ij. doronici se. basiliconis been al. ⁊ ru. croci. añ. ℈. j. florũ rosmarini. ℨ. iij. çuccari al. ℨ. iiij. sy. de corticib⁹ citri. ℨ. ij. infundant' fisticii in bonã maluasiã calefactã per dies tres. deinde ultimate terant' ⁊ icorporent' cũ sy. ⁊ çuc. iuicẽ bñ coctis ⁊ additis sp̃eb⁹ fiat eluariũ. ¶ 4m instr̃m est: ut qñ accipit eluariũ p̃dictũ imo fere oi alio tpe accipiat de istis pillulis oi 4º sero vnã parũ añ cenã: q̃rũ descriptio. ℞. aloes p̃parati. ℨ. ij. reubarbari elci. ℨ. j. agarici. ℈. iiij. beẽ al. ⁊ ru. croci macis sal' idi. añ. ℈. iij. cũ succo bugl. fiãt pille pro oi. ℨ. vj. Istis 4or remedijs iã expeditis scribat de statu suo. puidebit' enim sibi successiue de applicatiõe remedio℞ s̃m opportunitatẽ.

Consilium. 117. De motu tremulo cordis cuz discrasia frig. ⁊ hu. cordis pectoris stomachi ⁊ capitis ⁊ cũ dolore in genu ⁊ cauilla.

Vir honorãdus ⁊ morallissimus Hugutio de lonico laborat trib⁹ dispõnibus qb⁹ alias labore igẽti satis remedia adhibui que diuina spirãte grã securaue rũt ipm abigẽti piculo. ¶ Erat eni in toto pectore ⁊ corde eius mala cõplo fri. ⁊ hu. tremulũ motũ cordis in eo efficiens. cui⁹ mãlis cã erat flegma mucillaginosuz ⁊ aq̃suz tãte q̃titatis q̃ nõ raro pducebat ipm ad disniã piodicã que sibi mortẽ subitã minabat' per modũ suffocationis ab illa mã pueniẽtis pħibẽdo ispirationẽ ⁊ respirationẽ ɔgruas. Et l3 hec dispõ iesset ei in pectore per eẽntia p̃ncipal'r. s̃m magnã tñ ptẽ depẽdebat a capite mã3 flegmaticã p̃dictã ⁊ aliqñ salsaz ad pect⁹ effundẽte. Cui⁹ etiã mãei nõnulla ps descẽdebat ad stõchũ nocumẽtũ in digestiua notabil'r efficiẽs ⁊ stõchũ suũ multis uẽtositatib⁹ replẽs. ¶ At vo nũc l3 dispõ capitis ⁊ pectoris notabil'r alleuiate sunt: remãsit tñ p̃dicte discrasie ps nõ modica in capite ⁊ stõcho ei⁹: ppter qd bñficio v̓tutis ⁊ medicinarũ auxilio nã mãm deriuauit ad inferiores ptes. s. ad genu ⁊ cauillã pedis dextri: q̃nq3 dolorẽ cũ tumore efficit in cauilla eiusdẽ pedis que cũ bñ ɔsiderant' minantur ei euẽtũ doloris iũcturarũ. s. genu ⁊ cauille ⁊ tumorẽ portẽdũt coicatione doloris etiã ad anchas ⁊ supiores iũcturas qb⁹ ei puidẽdũ est. vii. remedijs ifrascriptis. ¶ Primũ itaq3 ipsorũ est: ut post minoratiuũ per me sibi exhibitũ padue cum erat in domo sua accipiat hoc digestiuũ ɔtinue octo diebus. ℞. aque mellisse ireos ⁊ eupatorij. añ. ℥. j. 5. misce ⁊ calidũ accipiat' cũ modico çuccari. ¶ 2m remediũ est: ut die ix. imediate sequẽti purget' cũ hoc eluario. ℞. eluarij idi. ℥ j. eluarij succi rob. ℨ. 5. ⁊ accipiat' cũ cyatho medio vini mõtani calidi. ¶ 3m instr̃m est: ut dieb⁹ qb⁹ accipit digestiuum suprascriptũ si uẽter ei⁹ nõ foret bñ largus adhuc etiã oi tpe utat' pillulis istis accipiẽdo oi fine. vi. dierũ vnã parũ añ cenã: ⁊ de eis frequẽti⁹ accipe pot si uẽter ei⁹ eẽt magis stipticus. q̃rũ descriptio. ℞. pillarũ de sarcocolla descrip. Mesue in libro de cõsolatione medicinarũ. ℨ. j. pillarũ alefanginarũ. ℨ. ij. cũ succo rob. forment' pille pro oi. ℨ. vij. qb⁹ utat' ut dictum est. ¶ 4m remediũ: ut vir iste oi septimana semel in aurora accipiat. ℨ. j. hui⁹ eluarij cũ. 5. cyatho hui⁹ vini al. mõtani calefacti post euacuationẽ: cui⁹ descriptio. ℞. tyriace hermetis. ℨ. 5. metridati electi. ℨ. iij. incorporent' sil' diu ɔterendo. ¶ 5m instr̃m est: ut vir iste portet sup stõcho suo sacculũ istũ

quē q̄si semꝑ applicatū ibi hēat: ꝛ ꝓꝑe qn̄ sentit stōchum in
frigidatū nauseatū ꝛ uētositatibꝰ plenum: cuiꝰ descriptio est
℞. origani: calamēti: absinthij: mēthe folij. an̄. M. j. s. came
dreos: camepi. assari: maiorane: floꝝ rosmarini. an̄. M. ij.
macis. ʒ. s. gallie mus. ʒ. ij. puluerizent̄ oia per se ꝛ misceantur:
ꝛ fiat sacculus in pāno lineo magne dēsitatis. ¶ 6ᵐ instrm̄
est ut vir iste sepe accipiat saltē in die semel qn̄ uadit ad
mēsam post oēs predictas medicinas coclear. j. huiꝰ tragee
℞. floꝝ boraginis buglos. ꝛ rosmarini an̄. ʒ. ij. been al. ꝛ ru.
croci doronici ligni aloes an̄. ʒ. ij. ligritie. ʒ. ij. se. basiliconis
ʒ. ij. hyacinti smaragdi saphiri an̄. ℈. s. zuccari albi triplum
pōderis oium ꝛ fiat tragea. ¶ Ultimū instrm̄ est ꝙ faciat sibi
fieri inūctionem ifrascriptā oi sero cum uadit ad lectum
ex ea calida ꝯfricādo genu ꝛ cauillā s̄m amplitudinē magnā.
℞. olei onfancini olei ros. an̄. ʒ. ij. sandarace. ʒ. j. s. salis
torrefacti. ʒ. iij. ros. ciperi. an̄. ʒ. s. terant̄ oia simul minutissime
ꝛ reseruētur in uase vitreo: ꝛ calefiat vna ꝑticula eiꝰ de
qua fiat inunctio. cui superponat̄ stupa canapina bn̄ calefacta
ꝛ densa cum decenti ligatura. Hec sunt que mihi pro
nunc utiliora videntur ad sui sanitatem.

Cōsiliū. 118. De tremore cordis de uertigine ꝛ de debilitate digestiue stomachi.

Licet accn̄tia que remāserunt huic viro seruo dei fratri Marco de ordine
sācti Georgij de alega sint numero plura tn̄
ꝑncipalia sunt qbꝰ adhibēda est cura cōpleta.
¶ Primū qdē est motꝰ tremulus cordis
ꝯtinuus: remissior tn̄ ꝙ esse soluerit. ¶ 2ᵐ accidēs
est capitis dispō a mā flegmatica in eo
ꝯtēta que uētosata: ꝛ iter pāniculos cerebri
ꝯtēta: uertiginosos motꝰ cū aliqbꝰ doloribꝰ extēsiuis in eo efficit.
¶ 3ᵐ accn̄s est diminuta digestio in stōcho que ꝓuenit
a mā flegmatica in eo ꝯgesta ꝛ etiā s̄m ꝑtē a capite defluēte.
¶ Et ex istis bn̄ ꝯsideratis colligi pōt ꝙ non est mirabile si
aliqn̄ in hoc viro appꝫ lassitudo uel debilitas. ¶ Itē multitudo
sputi ꝛ aliqn̄ rugitus in stōcho ꝛ in uētre. ¶ 4º si qn̄qꝫ
in eo appent scotbomie ꝛ uentositates in auribꝰ. ¶ Oia
enim hec accn̄tia a predictis tribꝰ imo a quolibet illoꝝ per
se ꝓuenire possunt. q̄re necessarium est ei festināter intendere
ad eorum remotionem ut nunc sequitur.

Attēto igit̄ regimine per res nō nāles ꝯuenienti. s. ꝙ
hic vir euitet lacticinios pastiles cibos humidos
ꝛ uētosos ꝛ ꝙ in q̄cūqꝫ cibatione ꝑce magis ꝙ usqꝫ ad
saturitatē comedat. ꝛ bibat vinū albū uel rubeū mediocris
fumositatis absqꝫ aq̄ aut cū pauca aq̄ cōmixtū ꝛ caueat a superfluo
motu ꝛ ꝓꝑe post cibū ꝛ a lōga ꝛ subita dormitione
post ipsum. Cū regimine medicinali se regat cū. v. remedijs
infrascriptis. ¶ Primuz itaqꝫ illoꝝ est: ut utat̄ istis pilꝉis
de qbꝰ accipiat. v. oi fine. xv. dieꝝ usqꝫ ad medietatē mēsis
iunij. tpe aūt itermedio accipiat vnā ter in septimana paruz
an̄ cenā ꝛ ita post medietatē iunij ꝯtinuet assumptionē eaꝝ
ter in septimana vnā accipiēdo: ut dictū est. Deinde incipiat
uti eis oi fine. xv. dieꝝ icipiēdo a ꝑnº septēbris usqꝫ ad futurū
uer iclusiue nisi fuerit imoderata frigiditas cum niue ꝛ
glacie uehemētissimis. ℞. magdaleonis alefāginaꝝ. ʒ. s. ligni
aloes spice nardi polij mōtani. an̄. ℥. v. zedoarie. ℈. s. forment̄
pilꝉe cū succo ros. pro oi. ʒ. vj. ¶ 2ᵐ remedium est: ut
vir iste utat̄ hac ꝯfectione ex ipsa semꝑ an̄ cibū accipiēdo
rotulā vnā. ℞. spērum dyamusci dulcis. ʒ. j. doronici: ossis
de corde cerui: se. basiliconis: hyacinti smaragdi. an̄. ℈. s. zuccari
al. ʒ. v. cū aq̄ buglosse fiat cōfectio in rotulis. ʒ. iij. ꝛ cooperiat̄
folijs auri. ¶ 3ᵐ remediū est elꝉuarium hoc de quo
hic seruus dei oi 3º mane in aurora per 4ᵒʳ horas an̄ cibū
accipiat ad quātitatē. ʒ. iij. deglutiēdo ipsum. cuiꝰ descriptio
℞. trocis. de musco. trocis. de croco descriptoꝝ a Mes. in antido.
an̄. ʒ. j. hyacinti. ℈. s. margaritaꝝ. ʒ. j. sy. de corticibꝰ citri.
ʒ. iiij. zuc. cādi. ʒ. iiij. coquant̄ silꝉ sy. ꝛ zuccaꝝ ꝛ additis spēbꝰ
fiat elꝉuariuz. ¶ 4ᵐ remediū est: ut vir iste suꝑ corde suo cōtinue
portet istum sacculū: aliqn̄ tn̄ calefaciēdo ꝛ exiccādo
ipsum. ℞. spērum electaꝝ. de ligno aloes spēruz dyamusci
spēruz electaꝝ de hyacinto oia descriptiōe Auicᵉ 5º can̄. an̄.
ʒ. iij. fiat sacculus in sindone retorta q̄drāgulatꝰ. ¶ Ultimū
remediuz est: ut diebꝰ intermedijs in aurora ꝑsepe accipiat
mixtionem istarum aq̄rum. ℞. aque buglosse aque mellisse
an̄. ʒ. j. s. aque rorisma. ʒ. s. misce ꝛ calefiat ꝛ cū pauco zuc.
bibatur. Hec ad laudem dei.

Cōsiliuz. 119. De motu tremulo cordis ꝛ difficultate anhelitꝰ cū mala complexione splenis ꝛ oppilatione epatis cū tēsione ꝛ oppilatione cānalis fellis descēdētis ad intestina cum ictericia ꝛ mala cōplexione calida renū.

¶ Diuidit̄ aūt ꝯsilium in tria capitula.

¶ De causis ꝛ signis harum dispositionum. Cap. I.

Dispositio huiꝰ uenerabilis patris dn̄i. N. de ꝓfessione scti
Georgij alecis est difficilis: eo q2 ipsa minat̄
egritudinē aut lōgo tꝑe duraturā aut saltez
uerēde terminationis. ¶ Est eni mala complexio
diuersa diuersitate ꝑtim mēbroꝝ plurium
que ab ea egrotāt: ꝑtim v̊o q2 in qbusdā eoꝝ est mala cōplo
fixa: in qbusdā aūt eoꝝ est fiēs ꝛ facta. Et lꝫ hic s̄mo ꝓlixus
necius eēt: tn̄ pūctualꝛ discurrēdo illud qd̄ est huic rei
neciuz nō opꝫ ꝑmittē. Egrotat eni in eo cor cuiꝰ signum est
motꝰ eius tremulus ꝛ qn̄qꝫ saltuosus eo magis uerēdus q2
ꝑseuerās est. Ille eni in quo ꝑseuerat tremulus motꝰ cordis
caueat ne subita arripiat̄ morte: ꝛ lꝫ motꝰ saltuosus ul̄ pulsatiuꝰ
cordis minoris malitie existat ꝙ motꝰ tremulus uenter
tn̄ illoꝝ euacuat̄ a suspitione ꝛ ꝓꝑe cū est magnꝰ. ut patet
xiª tertij. cap̄ de cura tremoris cordis. ¶ At v̊o iteꝝ ondit
hoc anhelitꝰ eiꝰ difficultas ꝛ diuersitas in pulsu ꝑcepta ex
ꝑuitate uelocitate ꝛ frequētia que qn̄ ipsuz iterrūpunt ꝑuitate
tarditate ꝛ raritate eaꝝ. ¶ Et etiā mala cōplo in splene
huiꝰ viri nō ꝑcise simplex: imo cōplicata cū egritudie cōpōnali
eiꝰ que facile mōstrat̄ ex notabili tēsiōe sub hypocūdrio
sinistro que ꝑtiz ab humorali mā ꝛ ꝑtiz a uētositatibꝰ illic
iclusis ꝓuenit. In qua regiōe cū fit cōpressio ꝑcipit̄ nocumētū
ex dolore aut tensione aut cōpressione ibidē appente.
¶ At v̊o iteꝝ hoc idē appꝫ ex urine ꝯtētis que nō euacuantur
a grossitudine opacitate ꝛ feculētia melācholica. ¶ Adhuc
iteꝝ ꝛ 4º ꝯsilꝉis egritudo cōplonalis ꝛ cōpōnalis in eiꝰ
epate ꝑcipit̄. ꝓ ꝑꝑ tēsionē eiꝰ que arguit oppilꝉonē ꝛ ꝓꝑe in
ꝯcauo epatis ad quā manꝰ tactu ꝑuenire pōt. ¶ Cadit etiā
nōnulla oppilꝉo in cānali fellis descēdēte ad itestina ꝑꝑ quā
cām feces eiꝰ ut in pluribꝰ remisse sunt ticture. ¶ Un̄ ꝛ ꝑꝑ eādē
cām mā cholꝉica regurgitāte de ꝯcauo epatis in gibbo: ꝛ
recepta in chilim uenā ascēdētē suī subtilitate calꝉitate ꝛ leuitate
fert̄ ad faciē ꝛ ad oculos: isepabilē in eis citrinitatē ondēs:
vn̄ ꝑꝑ hāc malā cōplonē ꝛ cōpōnē epatis dubitabile
ē de nocumēto i v̊tute trāsmutatiua ipsiꝰ futura fieri. ¶ Et
si qdē hec mala cōplo calꝉa notabilꝛ itēderet̄ minat̄ eidē suspitionē
tympanitis ꝛ asclitis. Si eni calꝉitas nō nālis multū
exuberaret fieret trāsmutatio magne ꝑtis chili in uentositates
que eēt mālis cā tympanitis. ¶ Et silꝛ ex suꝑflua iteꝝ
excoctione chili fieri posset in aq̄sitates ꝯuersio ꝑꝑ debilitatē
trāsmutatiue potētie epatis ab imoderata calꝉitate positiue
facta cui succederet frigiditas ꝑuatiua. ¶ Et eodē mō
si lapsus frigidus epatis iualesceret ꝑꝑ diminutā digōnē ipsiꝰ
posset fieri chili trāsmutatio in aq̄sitatē que nō minꝰ esset
mālis cā asclitis ꝙ uentositas tympanitis. Et colligunt̄ hi
sermones 14ª tertij. cap̄ de cura asclitis. ¶ Ampliꝰ iteꝝ ꝙ in
renibꝰ eiꝰ assignet̄ egritudo facile ꝯuicit̄. ¶ Prio ꝑꝑ urine
ticturā que multū ꝑseuerat. ¶ 2º ꝑꝑ sedimen in ea appens
qd̄ harenosuz est ꝛ ꝙtitatis mlꝉte iteꝝ trūbosuz est trūbis eiꝰ
v̊gētibꝰ ad colorē rubeū cū opacitate. Et sunt hec sigta dispōnū
renū: ut patet 4ª affoꝝ ibi. Si sanguis ꝛ trūbos migunt
ꝛc̄. Et iteꝝ paꝝ distāter ibi. Quibuscūqꝫ in urinis harenose
subtāt suꝑfluitates ꝛc̄. Et sunt s̄mones Cōmētatoris in

allatis cōmētis. Et hec oia pulchre lege 18ª tertij. cap̄ de cau
sis g̃nationis lapi. in renib⁹. ⁊ in fine illi⁹ fen ca. de mictu pu
ris ⁊ sāguinis. Un̄ diligēter ꝯsiderāti nō debet appere mira
bile si hec egritudo suspitionē portēdit nō leuē: ut supra ꝑ
missū est. ¶ Q̄ď vo hec spēs male cōplonis diuerse sit ex fiē
te: ⁊ facta cōposita facile ex m̄ltis rōnib⁹ deduci posset: sed
malā cōplexionē factā satis ꝓbat tpis lōgitudo. Fiētē vo ꝓ
ꝑe demōstrat uarietas afflictionis ei⁹ ex intēsa ⁊ remissa di
uersis horis appente: qď etiam ꝯfirmat uarietas accn̄tium
que nūc itēsiora nūc remissiora appent ꝯsiderāti diligenter.

¶ De regimine hui⁹ dispōnis per sex res nō nāles. Cap. II.

Js itaq₃ ꝓmissis regimē ei⁹ ex pte rex nō nāliu₃
paulisp discurrēdū est pus. Deide ⁊ medicinaliū
regimē cōscribēdū est. ¶ Pro ꝑmi itaq₃ expedi
tione hic uenerabilis pr̄ euitare debet māsionē ⁊
locū m̄lte calitatis ⁊ humiditatis multe. Sicci
tas eni aeris aliq̄zta ꝯueniēs ē ei. vn̄ effugiat dormitionē in
cella terrea m̄ltū humida: ⁊ uaporib⁹ aqueis refecta. ¶ Ca
ueat ēt a strictura uestiū sup pectore hypocūdrio: ⁊ sup re
nib⁹ facta. ¶ Caueat ēt ab oi exercitio ul' motu imoderato
⁊ ꝑꝑe sup cibo facto: ⁊ oē₃ modū exercitādi quo solēt caput
⁊ pect⁹ icuruari effugiēdū est ab eo. Et in sūma q̄tū pōt ge
scē meli⁹ est ei: usquequo erit plene mūdificat⁹: qm̄ motus
mās i fluxu pōit: ut p₃ affoř 5ª. ¶ Q̄m aūt mot⁹ corpora ꝑ
turbat declarat nauigatio ⁊c̄. Et q̄r iterū in ipso virt⁹ dige
stiua tā stōchi q̄ epatis nocumēto diminutionis digeren di
lesa est. ideo caueat multa q̄titate cibor̄ ⁊ potuu₃ replē stō
chū. Nō enim semp q̄tū per appetitū exposcit: tātū accipiē
dū est: ⁊ ꝑꝑe q̄n iuenit plenitudo magis cacochimica. i. ma
la q̄ euchimica. i. bona: imo ꝯueniētius est ei a mēsa recedē
adhuc cū fame remanēte q̄ saturē fieri: iuxta illud can̄. 3ª ꝑ
mi. Q̄m a mēsa discedēdum est religis famis adhuc in stō
cho remanētib⁹. Idē etiā de potu dicēdū est. qm̄ ꝯueniēti⁹
est ei parū potus q̄ multū assumē: ⁊ erit laudabilis potus
mēsura limitāda taliter: ut stōchu₃ replēdo nō extēdat ⁊ in
eo fluctuet: ⁊ a dextra in sinistrā aut ad aliā diia₃ positionis
regurgitādo rugitū faciat. ¶ Post hec etiā dormiēdi mēsu
ra cogitāda est. lz eni₃ nālis cōplo eius iclinat ipm̄ ad lōga₃
dormitionē q̄r corpus eius ul'r ⁊ ꝑꝑe caput humidu₃ est: tā
humiditate substātifica q̄ ifusiua. Nihilominus a mēsura
ꝯsuete dormitionis parump recedēdu₃ est: aliquātulu₃ mi
nus dormiēdo q̄₃ solebat: ⁊ in sūma meli⁹ est ei a cōsueta dis
pōne recedē pax̄ magis per augmētū in vigilia q̄₃ in dormi
tione plixa. Sicut eni vigilia ꝯsueta lōgior corpus exiccat.
Ita dormitio ꝯsueta plixior corpus humectat: sed hoc cor
pus lapsum est ad augmētu₃ humiditatū multar̄. Igit' cu
rādum est per exiccātia ⁊ nō per humectātia. In situ aūt dor
mitionis euitet decubitū resupinū ne mãe ꝯgregent' in reni
bus: eo q̄r talis decubit⁹ multū est cā g̃nationis lapidis in
renib⁹ ⁊ augmētationis: sed in eo nō raro g̃nati sunt ⁊ iterū
g̃nant' lapides: q̄re talē decubitū euitare debet. ¶ Ampli⁹
itex̄ nō est ꝯcedēdū decubitus sup sinistro latē ꝑpter nocu
mētum cordis supra assignatū ne mãe illuc defluēdo cōgre
gent' ibidem ⁊ esset timor nō leuis. ¶ Et q̄r itex̄ ut supra de
ductu₃ est ⁊ ꝓbatū nocumētum nō leue in epate ipsius assi
gnat': pari rōne decūbē nō deberet sup dextro latē. Ex quo
appet q̄ nō est leue ꝯsiliu₃ in medicina facere hoi egrotanti
tāta mēbror̄ uarietate. Nō eni₃ vir iste iacē pōt sup spina:
ut ex ꝓ discursu ꝓbatū est. Neq₃ sup sinistro latē: ut ex 2° or
dine deductu₃ est. Neq₃ sup dextro ut pax̄ añ ꝓbatum est:
quō igit' gescē debet? Nō eni₃ ꝯueniens est ⁊ lōgo tpe fieri
pōt dormitio sup faciē ⁊ uētrem Igit' difficile videt' in tāta
ꝯdictionum uarietate posse cōuenienter ueritatem elicē. Et
sunt sermones qui ⁊ eox̄ silēs nō raro faciunt medicu₃ an
xiari ⁊ sudare nō leuiter. dicendum itaq₃ ad hāc ꝯdictione₃
ꝓ q̄ cōuenientius est huic viro decūbere sup parte sup cu
ius decubitu minus inuenit nocumentum aut nullu₃. Di
cendum 2° q̄ cōuenientiu₃ est ei decumbere super pte que
minori egritudine ledit' ⁊ egrotat. Et hec indubitanter si
bene cōprehēdit' est epar eius. Ex quo appet q̄ ei ꝯuenien
tius est iacere sup dextro latere q̄ super alijs. Et hic menō
extendo amplius: licet esset locus speculationis ingentis.
¶ Ampli⁹ iterū vir iste regat se regimie accn̄tiū aie oio sol
licitudinē tristitiā iracūdiā ⁊ furorē postponendo: qm̄ hec
extermināt ⁊ mutāt corp⁹ ab ea que est ꝭm nām ꝯsistētia. 3°
tegni. quare spei optie adherē debet: oēm sue salutis viā al
tissimo cōmēdare. ¶ Ultio vo lz de re alia nō nāli fiendus
esset ꝭmo ꝓlixus eligēdo ea que ꝯueniēdo cordi nō noceant
epati: ⁊ ea que epati forēt utilia nō eēnt renib⁹ nociua ⁊ cō
uerso. nihilomin⁹ longitudini pcēs discurrā per ea que mi
hi ꝯcessiōe dina meliora visa sunt. Euitet itaq₃ cibaria oia
viscositatē hn̄tia multā ⁊ in substātia grossa: uelut sunt pi
sces oēs pastiles cibi: legumia oia ⁊ ꝑꝑie elixa ⁊ risu₃ inter
alia ⁊ castaneas ⁊ xilocaractas ⁊ ç cibibū. Auellane vo ⁊ pas
sule ⁊ fic⁹ sicce ⁊ amigdale dulces ⁊ fistici ⁊ uue mōtane sic
ce ⁊ poma aromatica ⁊ citranguli ⁊ limones ꝯceduntur ei.
¶ Silr̄ ⁊ de olerib⁹ utiles sunt ei oēs magis ad frigiditatē
⁊ humiditatē iclinate q̄ ad calitatē: ꝑpter qď dedrolibanū
saluiā mēthā serpillū ruthā ⁊ siles plātas oino effugē debet.
Bleta vo ⁊ spinachia lactuca portulaca endiuia domestica
⁊ cicorea uel spōsa solis ⁊ relique frigide ⁊ humide plante
ualde utilis sunt ei ⁊ crude ⁊ cocte ⁊ oi ꝑparationis mō pre
ter q̄ per frixionē. vn̄ etiā ⁊ oua frixa euitare debet: lz apud
religionē sue ꝓfessionis in maximo usu hēant'. ¶ De plan
tis aūt q̄bus in uere uescunt' hoies ⁊ ꝑpe religiosi utiles
sunt ei sic sparagi ⁊ extremitates lupullor̄ ⁊ radices locuste
⁊ rāpūculi ⁊ sibi siles. ¶ Si aūt ex necitate reuerētie legis ⁊
impulsione ꝓfessionis opōrteret accipe pisces de fluuialib⁹
eligant' sic lucij torrētine sq̄li ⁊ sibi silēs. de maritimis vo cō
ueniunt ei sic rūbi orade menn le aq̄tice: ⁊ in sūma oēs pisces
puor̄ corpor̄ euacuati a grossitudine ⁊ viscositate ut paulo
ante tactū est. ¶ De aromatib⁹ vo euitet pip. ç ç. ⁊ oia aro
matica calida ꝑter cinamomū ⁊ crocū qui ambob⁹ mēbris
utilis est: ⁊ leuitate sua caliditate aromaticitate ⁊ stipticita
te. ¶ De his vo q̄b⁹ ꝯdiunt' sūmope utat' aceto in oi cibati
one sua. Silr̄ ⁊ agresta nō multe salsedis. Et limones itex̄
ꝯuenientes sunt ei. Et oib⁹ melior est ei succus citrāguli. Itē
usus olei ⁊ ꝑꝑe dulcis ⁊ aromatici utilis est ei: ⁊ si hēri pos
set oleū de nucib⁹ in hoc casu esset ei elegātius. ¶ Cū aūt in
ꝓfessione sua multū hēat' in usu caseu₃ nō video hū moti
uum psuadēs mihi usu₃ ei⁹. q̄tum aūt rōnabili iudicio de
duci pōt cū sentētijs ueter̄ uti pōt caseo etatis vni⁹ anni ab
oi putredine mūdificato qui ad salsedinē magis q̄ ad dul
cedinē iclinet': ⁊ sit fragibilis oi viscositate denudat⁹: talem
inq̄ laudare possem ⁊ nō aliū. ¶ De potu aūt ei⁹ eligat vi
nū colore albū substātia tenue odore aromaticū dulcedine
ꝑuatū: sed iclinet' ad pōticitatē aliquātā: ⁊ siqdē fuerit nota
biliter fumosu₃ frāgat' cū tertia pte aque de bona cisterna.
Si aūt posset hēri purū nō ualde fumosum eligibili⁹ esset.
Hec in sūma de cibis ⁊ potib⁹ ⁊ per ꝯñs de regimine per sex
res nō nāles ꝭm q̄ ex ꝓfessione sua obseruāda scribi debet
¶ Ubi aūt ꝑpter instātiā debilitatis v̄tuti coact⁹ esset hic pa
tiēs assumē carnes etiā ꝑpter ampliationē opis laudabile
foret ei uti carnib⁹ pullor̄ utriusq₃ sexus. Itē carnes anatu
lor̄ iuuenū: ꝑdicū: fasianor̄: auiculax̄ puarum laudabilis
castrati: capreti: ⁊ vituli. reliq̄s aūt carnes dimittat. Et lau
dabilius est ei assumere tales elixas q̄₃ assatas conditas cū
succo arāciorum ⁊ similium supradictorum.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

Egimē vo ipsius per medicinalia per multa in
stra cōpleri debet. quor̄ oiu₃ ꝑmum est ut circa
mediū hui⁹ mēsis faciat sibi fieri flobotomiā de
basilica dextri brachij posita sub cubito per quā
exhant' sanguis. ℥. v. ⁊ sit per horā ꝓpinquā or
tui solis vnā. ¶ 2m vo instr̄m est ut facta flobotomia iā ꝑdi
cta die imediate sequēti soluat' uēter ei⁹ cum hac medicina

quā assumat in aurora: ꝛ dormiat post ipsaȝ per vnā horā imediate: ꝛ hora qnta ab assumptione eius bibat cyathum vnū aque ordei çuccarate calide: ꝛ post ipsaȝ per horā vnā prādeat: ꝛ est ei⁹ descriptio talis. ℞. cassie nup extracte de cāna cū aq̄ cicoree. ℥. j. reubar. elci. ℈. ij. salis gēme. g. ij. spice nardi g. v. misce. ꝛ totū assumat cū. ℥. ij. aque decoc. pauci tamarīdi. ¶ 3ᵐ instrm̄ est: ut die imediate sequēti post assūptioneȝ p̄dictā accipiat hoc digestiuū: ꝛ ꝯtinuet ipm̄ usquequo videat urinā in colore ꝛ substātia eq̄lē būteȝ sedimē in fundo rarū uel dyaphanū ꝯiūctū eq̄le leue ꝛ albū: ꝛ illius digestiui descriptio est talis. ℞. syrupi de biçātijs. ℥. j. sy. de eupatorio. ℥. ß. aque cicoree: aque scolopen. ꝛ acetose. an̄. ℥. j. misce ꝛ totū sumat calidū in aurora. ¶ 4ᵐ instrm̄ est euacuatiuuȝ hoc qđ recipiat die imediate sequēti post digestiuū. ꝛ est ei⁹ descriptio talis. ℞. pillarū de reubarbaro. ℈. ij. pillarum cochiaꝝ. ℈. j. reformēt pille. viij. cū elec. succi ros. ꝛ accipiant in aurora: ꝛ oia post ipsi⁹ acceptionē obſuēt que dicta sūt in assumptione minoratiui suprascripti post flobotomiaȝ. ¶ 5ᵐ vo istrm̄: ut de tpe quo assumit digestiuū p̄dictū oi 3° sero imediate an̄ cenā assumat vnā de istis pillis q̄b⁹ etiam uti pōt post purgationē oēm in toto tpe sui regiminis assumēdo de eis vnā uel duas oi sero uel alterno sero s̄m maiorē uel minorē uētris stipticitatē que appebit. Est aūt coruȝ descriptio talis. ℞. aloes epatici. ℥. ij. reubarb. electi. ℥. ij. agarici. ℥. ij. salis idi. ℥. ß. masticis: croci: absinthij: scolopē. an̄. ℈. ß. ifundant oia in succo endiuie: per duos dies: deide exiccent ad solē: uel ad ignē leuē: ꝛ ita renouent eaꝝ infusiones tribus vicib⁹: de illa ergo massa reformēt pille. vij. pro. ℥. ¶ 6ᵐ istrm̄ est: ut post euacuationē imediate p̄cedētē p̄curet apire uenas emorroið. fricādo fiteri ei⁹ cū folijs ficus uel ꝯsolide maioris aut cū aspero pāno: uel pūgēdo eas cū setis porcinis ꝛ esset ei iuuamentū elegās in euacuādo eradicatiue oēm mām egritudinū suaꝝ. ¶ 7ᵐ instrm̄ est: ut si nō posset fieri p̄uocatio emorroi. modis iā dictis que excusaret ab alijs: tūc apponant ei uētose in medio natiū cū scaꝝ. per q̄s extrahant san. ℥. iij. uel. iiij. ¶ 8ᵐ instrm̄ est: ut tota spina post purgationē scđaȝ oi die bis vngat mane ꝛ sero cuȝ hoc vnguēto. ℞. amili. ℥. j. ß. terre sigillate. ℥. ij. cāphore. ℥. j. croci. g. iiij. ol. ros. ℥. iij. oia simul in mortario terant: ꝛ fiat linimentū. ¶ 9ᵐ istrȝ est: ut circa regionē epatis in hypocūdrio dextro mane ꝛ sero faciat sibi iunctionē talē. ℞. olei de mastice. ℥. ij. sandaloꝝ al. spodij ros. croci. an̄. ℈. j. trocis. de spodio cū semine acetos. ℥. j. ß. cere al. modicū: ꝛ fiat vnguentū molle: ꝛ in fine icorporationis eius aspgat cum modico aceti albi. ¶ 10ᵐ istrm̄ est: ut postq̄ hec oia per dies plures administrauerit reuertat ad faciēdū aliā euacuationē. ꝛ p̄ gdē leuē cū medicia tali. ℞. aque cicoree tamarisci ꝛ scolopē. an̄. ℥. j. mānne electe. ℥. j. ß. succi ros. ℥. j. reubar. electi. ℥. j. ß. salis idi. g. iiij. ifundant oia i p̄dictis aq̄s: deide sequēti mane colent ꝛ fortiter exp̄mant: ꝛ predicte colature addantur sy. violaꝝ. ℥. j. ꝛ totū in potu accipiat hora p̄dicta. Et obſuēt cau. qui dicti sunt de alijs euacuationib⁹. ¶ 11ᵐ istrm̄ est: ut post illud euacuatiuū iteꝝ icipiat assumē digestiuuȝ hoc qđ ꝯtinuet viii. dieb⁹ ut de p̄ dictuȝ est. ꝛ est ei⁹ descriptio hec. ℞. sy. cōpositi acetosi. sy. de eupatorio: de biçātijs. an̄. ℥. ß. aque scolopē. cicoree. an̄. ℥. j. ß. misce ꝛ calidū accipiat ut supra. ¶ 12ᵐ instrm̄ est: ut post digestiuū illud accipiat mane imediate sequēti hoc solutiuuȝ. ℞. pillaꝝ de reubarbaro: pillaꝝ aggregatiuaꝝ descriptione maiori. an̄. ℈. ij. reformēt pille. viii. cū succo ros. ꝛ accipiant hora predicta obseruādo post eas oia que dicta sunt de alijs pillis. Et iteꝝ memor sit q̄ si in tpe huius digestionis ꝛ an̄ post uēter ei⁹ esset stipticus utat pillis supradictis mō quo ibi dictū est. ¶ 13ᵐ instrm̄ est: ut assuescat saltē oi alterna die facē ablutionē extremoꝝ iferioruȝ a pedib⁹ usq; ad iguina cuȝ aq̄ decoc. folioꝝ salicis violaꝝ camomille ꝛ folioꝝ papaueris al. uel memite recentiuȝ per horā an̄ cenā ꝛ sit aq̄ hec ꝯuenienter calida. ¶ 14ᵐ istrm̄ est: ut si uēter ei⁹ uel stōchus remaneret lassus: tūc fiat inunctio ei cū hoc vnguēto. ℞. gallie mus. ℥. j. ß. masticis corallouȝ amboꝝ ros. spodij gariof. an̄. ℥. j. resine electe. ℥. ß. olei citonioꝝ de mastice. an̄. ℥. j. ß. cere. q. s. fiat vnguentū bn̄ viscosuȝ ꝛ applicet: ut dictū est. ¶ 15ᵐ instrm̄ est: ut post scđam euationē iā dictā utat hac mixtiōe de q̄ oi mane per tres horas an̄ cibū accipiat coclear. j. deglutiēdo ipm̄ ꝛ est hec. ℞. ꝯserue ros. ꝛ buglosse. an̄. ℥. ij. oxiçacare. ℥. j. ß. trocis. de spodio cū semie acetose. ℥. ij. spodij ro. sandaloꝝ ru. an̄. ℥. j. foliouȝ auri numero. v. fiat eluariuȝ ultimate ꝯtritionis. ¶ 16ᵐ istrm̄ est: ut sepe post scđam euacuationē oi mane q̄ter ante prādiū ꝛ totiēs an̄ cenā epithimet cor suum cū pāno de grana q̄ntitatis semissis duplicato ꝛ īfuso in liq̄re isto tepido uł paꝝ calido. Cui⁹ descriptio. ℞. aque acetos. aque mellisse. an̄. lib. ß. aque buglosse lib. ij. croci. ℈. ß. spēꝝ eluarij de gēmis. ℥. j. ß. trocis. de cāpho. ℥. ß. aceti al. ℥. j. vini maluatici. ℥. iiij. misceant oia sil' ꝛ leuiter bulliāt: ꝛ fiat epithima ut dictū est. ¶ Ultimum vo instrm̄ est: ut tpe quo facit epithima p̄dictū ꝛ post illud etiā utat hac ꝯfectione de qua sumat paruȝ an̄ cibū frustuȝ. j. Cui⁹ descriptio est. ℞. granoꝝ fisticoꝝ ℥. iiij. pineaꝝ. ℥. ij. spēꝝ trium sandaloꝝ absq; cāphora trociscoꝝ de spodio. an̄. ℥. j. foliouȝ auri numero. v. çuccari al. lib. ß. fiat ꝯfectio cuȝ aq̄ absinthij ꝛ administret ut dictū est. Hec sunt que mihi meliora visa sunt que interueniente diuina grā eum ad sanitatem p̄ducāt. In noie ꝛc.

Cōsiliū. 120.

De tremore cordis a mala cōplxōne frigida ꝛ humida cordis: ꝛ de mala cōplxōne frigida ꝛ humida stōchi multiplicatiua uētositatū cū asmate: ꝛ vigilia supflua: ꝛ arefactiōe corporis: ꝛ bolismo

Egritudines honorabilis viri Joānis de sācto apponario multe sunt ꝛ diuerse: q̄s tn̄ mihi ad summaȝ ueritatis appuit reducēdas esse per hunc modū. ¶ Egrotat eni motu tremulo cordis p̄ueniente a mala cōplxōne frigida ꝛ humida cordis que multiplicat uapores grossos ꝛ uētositates in tota regione cordis: ad quā seq̄tur ul'is oiuȝ virtutū casus p̄pter sp̄us resolōnem ꝛ extictionē que p̄ueniūt ex suffocatione ipsoꝝ a multitudine mārū in predictis locis. ¶ 2ª vo p̄ncipalis eius egritudo est mala cōplxō stōchi frigida ꝛ humida m'tiplicatiua uētositatū in eo que adeo extēdūt stōchū ei⁹ ut p̄per cōpressionē ab eo factaȝ in dyafragmate ꝛ pulmone sequit dispō denoiationis que est asma denoianda: ꝛ ipsa q̄dē est egritudo pulmonis cū qua laborat patiēs sil'r labori quo laborat prefocat⁹ aut festinatus aut currēs: ut xª tertij. cap. de asmate in exordio colligēdū. Et hoc q̄dē asma est p̄mū accn̄s qđ hāc dispōnē comitat. ¶ 2ᵐ vo accn̄s est marasmus: ꝛ est ul'is corporis ꝯsumptio ꝛ humiditatis substātifice resolo: ꝛ in siccitatē euersio: ut a Gal. colligit in libello de marasmo. in p̄n°. quō eni nō esset possibile ut corpus nō ꝯsumeret eo q̄ tā appetitiua q̄ digestiua nocita sunt nocumēto diminutionis maximo. ꝛ iteꝝ digestiua nocita est nocumento corruptionis. conuertit eni cibos ꝛ pot⁹ in uētositates multas ubi deberet ꝯuertere ipsos in chilū laudabilē. q̄re neċe est macrescē corpus ꝛ ꝯsumi. Nō curo hic disputare que de numero duaꝝ egritudinū. s. cordis an stōchi fuerit p̄us ꝛ alterius cā: q̄m ambe ipe potuerūt esse egritudines per se dato q̄ nulla eaꝝ depēdeat ab altera. Credo ego aūt q̄ al's in hac mā ꝯsideraui q̄ egritudo stōchi fuerit egritudinis cordis cā: lȝ etiā ecōtra cōtingere potuerit. s. tremor cordis cū sui mala dispōne fuerit nocumentoꝝ cā efficiēs stōchi. q̄cq̄d tn̄ fuerit ueritas est q̄ he dispōnes iā facte nūc sunt per essentiā in predictis mēbris lȝ etiā per colligātiā ipsoꝝ ab inuicem vna sit cā augmentādi nocumentuȝ alteri⁹ aut ecōtra. ¶ 3ᵐ p̄ncipale accn̄s est excessus in vigilādo: ꝛ pōt p̄uenire ex triplici cā p̄ncipaliter. ¶ Et p̄ma q̄dem est ꝯsumptio uapoꝝ dulciuȝ qui sunt cā efficiēs somni oppilādo vias p̄mi sensitiui uel retis mirabi

sis: aut arteriaꝝ subethicaꝝ: ex q̄rū oppil'one ꝯstingit somnꝰ. ¶ 2ª huiꝰ vigilie cā pōt esse asmatis augmētū: qḋ vigilare cogit. Nō eniꝫ videt' possibile stāte uehemēti motu dyastoles ⁊ sistoles ptiuꝫ pectoris ꝓlōgari somnū: siue sit: q̄ꝛ nocumento pectoris cōpatit' cerebrū: siue sit q̄ꝛ motꝰ pectoris est cā magni motꝰ in toto corpore: sed stāte magno motu resoluunt' uapores qui sunt cā somni ut dictū est. ¶ 3ª cā vigilādi est ipsa egritudo cordis cum sui humidi substātifici consumptione. Cū itaqꝫ ipsuꝫ ponat' ṗn^m oiuꝫ sensuū ⁊ motuū interioꝝ ⁊ exterioꝝ ꝓpter nocumentum eius ipedit' opatio dormiendi: ⁊ est rn̄sio facilis apud tenētes viā A℞. ⁊ seq̄ciū eiꝰ. ¶ 4^m accn̄s ad hāc dispōnem ꝯn̄s est abominatio cibi per quā adeo stōchus cibū respuit ꝙ vno solo bolo satur existit. Un̄ opꝫ in assumptione cibi ꝓlōgationē facē magnā: cū tn̄ oia eiꝰ mēbra: q̄ꝛ arida cibo idigerent multe quātitatis. ⁊ hec est rō formalis bolismi qui est uehemēs appetitꝰ oium mēbroꝝ cū satietate stōchi: ut colligit' 13ª tertij. caṗ de fame uaccina. ¶ Ultimū accn̄s est uehemēs corporis stipticitas que ꝯseqtur ꝯsumptionē humidi qḋ deberet itestinoꝝ substātiam irrorare ⁊ fluxibilē facē. ⁊ seqtur etiā imoderatā siccitatē totiꝰ corporis que ipedit actū impellēdi. Quia ois immoderata discrasia deijcit actū. i. opationē ꝓṗe v̓tutis affoꝝ 2ª. Hec in sūma est dispō huius viri ad ueritatem reducta que adeo difficilis existit ꝙ nisi oipotētis auxilium interueniat spem mortis magis q̄ vite sibi minat' in proximo.

Videt' aūt mihi huic dispōni q̄ citius est possibile ꝓuidēdū per hunc modū. ¶ Primo qdem ꝙ remoueat' ab eo uētris stipticitas. ¶ 2° ꝙ attēdat' restaurationi v̓tutis festinācer. ¶ 3° ꝙ ꝓcuret' minoratio cordis tremoris. ¶ 4° ꝙ aleuiet' anhelitꝰ eiꝰ difficultas. ¶ 5° ꝙ intēdat' ad ꝓuocationē sōni in eo. ¶ 6° ⁊ ultimo ꝙ ꝓuideat' ne tāta multitudo uētositatis in stōcho ipsiꝰ gn̄etur ⁊ ꝯgregetur.

Gratia ṗmi sicut egritudines repletionis sanat euacuatio. Jta egritudines de inanitione sanat restauratio afforismoꝝ 2ª. Jtaqꝫ oi mane apponat' sibi clistere hoc. ⁊ si v̓tus tolerare pōt nō est incōueniēs eidē clistē etiā in sero applicare: qm̄ ipsuꝫ cū lenitione sua restauratiuū est. Cuiꝰ descriptio. ℞. folioꝝ maluaꝝ viol'. se. lini fenugreci. an̄. M. j. ß. coquant' oia in situla vna aque cū vno capite castrati uel hedi uel agni pinguiū minutim iciso. Et huiꝰ brodij recipiant'. ℥. xij. olei violaꝝ olei sisami olei amigdalaruꝫ dul. an̄. ℥. j. medulle crurium vituli. pinguedis anatis ⁊ galline butyri recētis. an̄. ʒ. iij. ß. çuccari ru. ℥. j. misce ⁊ fiat clistere. ¶ Ad hāc etiā intētionē ualet ut inungat' ps uentris ab vmbilico usqꝫ ad femur cuꝫ hoc linimēto. ℞. olei amigdalaꝝ dul. pinguedis anatis butyri recentis. an̄. ℥. j. bulliāt oia insimul in. ℥. iiij. succi mercurialis usqꝫ ad cōsumptionem ipsiꝰ ⁊ administretur ut dictum est tepidum.

Gratia v̓o scḋi teneat' modus iste in cibatione eius. ꝓ ꝙ nullū cibuꝫ masticalem recipiat: imo cibus eius sint vitelli oui in aq̄ buglos. ⁊ menthe ptibꝰ eq̄libꝰ cocti ⁊ deglutiant'. ¶ 2° v̓o det' ei aq̄ sublimationis caponis uel galline pinguis. Jta ꝙ in sublimatione vnius pulli apponat'. M. j. mēthe ⁊ tātūdem buglosse de qua sublimatione. x. uel. xij. in die det' eideꝫ cum 8ª pte bone maluasie dulcis. ¶ 3° v̓o gr̄a cibationis det' sibi brodium decoc. pulloꝝ gallinaꝝ uel columboꝝ nō bene cōplete pēnatoꝝ. Jta ꝙ de eoꝝ carne cōplete dissoluat' in brodium cuꝫ. x. folijs menthe ⁊ q̄tuor folijs buglos. ⁊. iij. g̃. cimi. ¶ 4° iteꝝ det' sibi succus expressionis carniū ṗdictaꝝ que ṗus esse fuerūt cū predictis folijs ⁊ granis in eoꝝ uētre positis. ¶ 5° fiat ei iusculū de cerebellis ⁊ testiculis pulloꝝ ul' colūboꝝ in predictis brodijs ꝯtritoꝝ. ¶ 6° pōt exhiberi cōtusum pulli decoctū cum predictis folijs. Et q̄cunqꝫ hoꝝ ciboꝝ sibi dato ꝯueniēs est sup aspgē eidē aliq̄s guttas maluasie ⁊ vini citonioruꝫ. ℥. ß. ¶ Potꝰ v̓o eiꝰ sit vinū albū subtile dulce ⁊ boni saporis. Et si oportuerit eidē adiūgē aquā sit aq̄ decoc. gaꝝ. ⁊ in phiala vna usqꝫ ad ꝯsumptionē q̄rte ptis tribianū uel ribolum.

Tremori v̓o cordis subueniat' per hūc modū. ℞. floꝝ recētiū rorismarini. ℥. iij. floꝝ saluie buglosse ⁊ boraginis. an̄. ℥. j. ß. croci. ℈. j. coquantur predicti flores in sufficienti quantitate maluasie, ⁊ contritis fiat emplastrum: quod calidum superponat' toti regioni cordis.

Alleuiari aūt ṗt anhelitꝰ ipius per ṗdcm̄ empl'ꝫ cōfortādo cor ⁊ facilitādo organa anhelitꝰ ¶ Et ꝯferūt eidē ut circa horā tertiā noctis ⁊ in aurora detur eidē hic potꝰ. ℞. aque buglos. ℥. j. ß. hyaciti smaragdi saphiri margaritaꝝ oss. de corde cerui doronici. an̄. g̃. vj. vini maluatici cocleria duo. pulueriçentur omnia per se. deinde misceantur ⁊ calida uel tepida dentur sibi predictis horis.

Prouocāt etiā sōnū hec istra. ṗ^m est ut ptes extreme ipsiꝰ ut pedes ⁊ crura ⁊ manus ⁊ brachia ēt facies balneent' cū hoc. ℞. floꝝ nenufaris. foliorū violaꝝ ⁊ papaueris al. recētiū. an̄. M. iij. camomil. recentis. M. ij. coq̄nt' in sufficiēti aq̄ ex qua cal'a fiat ut dictū est. ¶ Cōfert ēt huic itētioni ut plāte pedū manuū frōs ⁊ tēpora ⁊ brachioꝝ pulsus iungant' hoc linimēto. ℞. se. papaueris al. ℥. ß. se. lactuce portul'. violarū. an̄. ʒ. ij. croci. ℈. j. olei nenufaris. olei de semine lactuce uel de floribꝰ cucur. an̄. ℥. j. cere al. q. s. fiat vnguentū molle: ⁊ ipsum postea bulliat in. ℥. iij. succi papaueris recētis usqꝫ ad consumptionem ipsius.

Cōgregationi aūt uētositatū in stomacho iaꝫ aliq̄liter v̓ꝛ esse ꝓuisuꝫ. q̄ꝛ in decoctionibꝰ oibꝰ assumpta sunt uelut cinamomū mētha gaꝝ ⁊ crocus. ¶ At v̓o iteꝝ medicamē ultimuꝫ est hoc. ℞. pul. enule sicce. ℈. j. pul. cimini. g̃. iiij. misce ⁊ ieiuno stomacho in potu det' cū modico sui vini supra descripti. Hec in summa est regula regiminis eius melior ⁊ securior ⁊ facilioris auxilij. Sup̄mus autē omnipotens in sui salutem dirigat ea.

Consilium. 121. ¶ De tremore cordis.

Jc motus tremulus cordis huiꝰ religiosi ꝓuenit a multitudie sanguinis cholerici uaporosi ⁊ uētosi circa ptes cordis: cuiꝰ uapor ul' uētositas cū multiplicat' in ṗdictis locis extendēdo ⁊ cōprimēdo ꝯculcat ptes cordis: ⁊ seqtur hoc nocumētū in anhelitu ꝓpter necessitatē in corde auctā que cogit ipm attrahē aerē uelociter ⁊ multe q̄titatis: ⁊ q̄ꝛ etiaꝫ multitudo illoꝝ uapoꝝ ⁊ uētositatū in ptibꝰ pectoris ꝯgregat' necesse est cor initi ad expulsionē eaꝝ uelocē ⁊ uehemētē. Aliter facile vir iste icurreret disniā asma ul' orthomiaꝫ. Un̄ ꝓpter ṗdictas cās appet ꝙ nō solū in arterijs uerūetiā in corde crescit necessitas euētādi ⁊ mundificādi: ꝓpter qḋ dyastole ⁊ sistole cordis ⁊ oiuꝫ ptiū ꝯuiētiū anhelitui necessario fit magna uelox ⁊ frequēs. ¶ Et ex hoc fundamēto itelligēti appere pōt que sit hoꝝ cā efficiēs: q̄ꝛ virtꝰ necessitata uehemētius agit. ¶ Et appet etiā que sit huius nocumēti mālis causa ul' sibi ꝓportionata: q̄ꝛ est uapor ul' uētositas. ¶ Et seqtur etiā cognitio finalis cāe ⁊ formal' facile itelligēda. ¶ Ex fundamēto appet ꝙ oportet viꝝ istū sollicitū esse: ut cito curet' ne ṗducat' ad subitū v̓tutis casum aut saltē ad aliquam speciem nocumenti anhelitus de predictis.

Unde abstineat ṗ ab oi ciboꝝ ⁊ potuū mlṫitudine. caueat māsionē in aere frigido uaporoso ⁊ nebuloso. Et effugiat oē cibariū uētosuꝫ: sic lac: legumina: mel: fructꝰ oēs: ⁊ maxime humidos. euitet grossa cibaria ⁊ viscosa uelut pastilia: pisces magnorū corporū: panis açimꝰ: caseus antiquus: castanee ⁊ sil'ia. Effugiat etiā acuta ⁊ uaporosa sil' uelut cepe alleū raphanus: porrū: nuces: ⁊ sallamēta oia. Fugiat etiam usum vini grossi rubei pōtici ⁊ acris. Euitet oino cuiuscunqꝫ aque potū nisi fuerit precocta cū parua radice ligritie bene mūde.

Pro regimine aūt mediciali sex vident' mihi remedia pro nūc obseruanda ¶ Primū qdē ipsoꝝ est ut uētre existēte mediocris fluxibili

¶ Primū qdē ipsoꝝ est ut uētre exīte mediocris fluxibilitatis ꝙ citius est possibile mane in medijs tertijs flobotomet basilica dextri lateris sub cubito: ⁊ extrahant̃ šag. ℥. iiij. ad educēdū sup̄fluitatē ei⁹ cōuertibilē in uapores ⁊ uētositates. hec eni flobotomia oiuꝫ optīa est in alleuiando coꝛ a repletione māli. xi^a tertij. cap̄ de canonib⁹ curationis cordis. ¶ Post istā aūt flobotomiā mane imediate sequēti soluat̃ uēter ei⁹ cū hac īfusiōe. ℞. aque buglosse. ℥. j. ß. aque cicoree. ℥. ij. reubar. electi. ʒ. j. ß. agarici. ʒ. j. succi rob. ʒ. ß. spice nardi. ℈. ß. ꝑꝑ. g. v. fiat oium īfusio per diē nālē. Mane aūt calefiat: ⁊ colet̃ cū expressione forti ⁊ colatura bibat̃ calida ⁊ tardet̃ post cibus horis. v. Et tūc bibat cyathū vnum aque oꝛdei çuccharate calide. post quā per horā vnā prādeat. ¶ Post minoratiuū aūt p̄dictuꝫ mane imediate sequēti in aurora accipiat hoc digestiuum calefactū. ℞. sy. de pomis. sy. de corticib⁹ citri ⁊ oxiçacare. añ. ℥. ß. aque buglos. mellisse añ. ℥. j. aque cico. ℥. j. ß. misce ⁊ totū accipiat̃ dieb⁹. viij. ꝯtinuis. ¶ 4^m remediū est: ut si vir iste tp̄e assumptionis digestiui p̄scripti nō hēret uētrē bñ fluxibilē: tūc oī sero aut saltē aī alterno sero accipiat añ cenaꝫ vnā de istis pillis. ℞. aloes abluti. ʒ. ß. reubar. electi. ℈. j. salis indi. g. v. fiat pille cū succo rob. ex oi ʒ. vj. ¶ 5^m remediū est: ut post digestiuum predictum 9° die sequēti soluat̃ cū p̄eassumpto minoratiuo: ita tñ ꝙ si uēter esset multū fluxibilis subtrahat̃ ab ipso q̄rta ps ⁊ obseruentur post ipsuꝫ oia que de minoratiuo sunt dicta. ¶ Ultimū remedium est: ut post oīa predicta fiat sibi hoc epithima. ℞. aque buglos. lib. ß. aque cicoree lib. j. aque mellisse. ℥. iiij. sp̄erū eluarij de gēmis sp̄erū letificātis Almā. añ. ℈. j. sp̄erū tria sandal. ʒ. j. ß. aceti albi. ℥. ß. maluatici cyathū. j. bulliāt simul modicuꝫ ⁊ īfundat̃ in eis pān⁹ de q̄na magnitudis semis̄. qui bñ expressus supponat̃ mamille sinistre qnque vicib⁹ añ prādiū: sex vicib⁹ añ cenā. ⁊ post cenā duab⁹ vicib⁹ apud somnum. Et ita ad laudem saluatoris obtinebit sanitatem ut spero. Si aūt non remaneret bñ sanus rescribat.

Cōsiliuꝫ. 122. De dispōne lipothomica que non raro reuoluit ad ueram syncopim

¶ Diuidit̃ autem Consilium in tria capitula.

¶ De inuestigatione causarum. Cap. I.

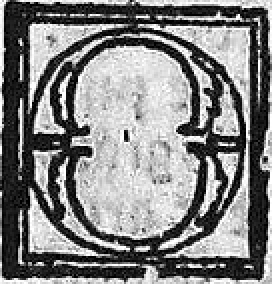
Ecidēs ingētis p̄iculi ardue ꝯsiderationis ꝙ tū ad cās efficiētes ⁊ māles ipsi⁹ p̄ductiuas ⁊ ꝙ tū ad patientia mēbra iā nup̄ inualuit in reuerēdū patrem dñm archip̄resbyteꝝ sancte Marie de scledo dioces. Uincētine. ¶ Et est lipothomia que nō raro reuoluit in uerā syncopim differens ab illa ex hoc q2 ipsa ⁊ intensiue ⁊ extēsiue leuioꝛ est. Cū enim īuadit ip̄m aliq̄n leuiter nocet ⁊ cito absoluit ab eo: qđ p̄uenit ex debilitate efficiētis cāe ⁊ māei paucitate subtilitate ⁊ leuitate. ⁊ p̄pter hoc differt a syncopi. q2 dī lipothomia a lipos qđ est defectus ⁊ syncopis est fortioꝛ illa: qm̄ ⁊ subito īuadit ipsum ⁊ uehemēti⁹ etiā nocet: ⁊ ampliori tp̄e p̄durat. Cū eniꝫ īuadit ipsuꝫ syncopis: ita uelociter ⁊ magno ipetu nocet ei: qđ aufert ab eo opationes sensuū exterioꝝ. ⁊ mot⁹ etiā fm̄ magnā ptē. s. motū p̄gressiuū ⁊ flexiuū mēbroꝝ ad oēs dr̄ias pōnis preter illos qui necij sunt ad saluādū vitā. nō eniꝫ aufertur ab eo dyastoles ⁊ sistoles arteriaꝝ neqꝫ mēbroꝝ anhelitus seruiētiū. alr̄ eni oīno deficeret. Et lege istos fmones xi^a tertij. cap̄ de syncopi in descriptione sua. ¶ Et q2 vir iste corpus est plectoricū satis nō leuiter timēdū est de casu ei⁹ ⁊ p̄prie cū accīs frequētaret euētū ei⁹ caderet in p̄iculū p̄nuntiatū ab Hyp. affoꝝ 2ª sermone illo: qui exoluunt frequēter ⁊c̄. Pro q̄ etiā lege Cōmē. ibi. Et ne talia gratis dicta videātur opꝫ subtili cōtēplādo negociari in causis hui⁹ dispōnis Est g̃ cerebrū hui⁹ viri ⁊ stōchus etiā lapsus a medio gñis per augmentū frigiditatis ⁊ humiditatis mālis que est mā flegmatica mucillaginosa ⁊ aq̄sa. Pars g̃ illi⁹ a capite qn̄qꝫ fluit paulatine in ꝯcauitatib⁹ pulmonis accipit̃. ⁊ iā aliq̄n semicōplete claudit eos. Cū etiā ps ei⁹ māei a stōcho euaporat ad pect⁹ ex utriusqꝫ māei uaporib⁹ m̄ltiplicatis iplet̃ arteria uenalis: ⁊ ptes pulmōis iā predicte: p̄pter qđ cordi nō sufficiēter satisfacit aer ispirat⁹: qm̄ nō est ꝙ titatis sufficienter igredi debētis vias illas aliq̄tū clausas. ¶ Silr̄ etiā cū ptes pulmonis ⁊ pectoris nō sufficiēter ꝯstrigant̃: ut possit aer vilioꝛ fact⁹ ⁊ copiosa q̄titas uapoꝝ expelli ad ex̄ necē est cordi supuenire dispōnē p̄efocationis. p̄pter qđ forti ⁊ subita facta sp̄ūum retractione cadūt mēbra ab opationibus sensus ⁊ mot⁹ ut predictū est. ¶ Cū aūt supueniat a cerebro māei descēsus nō paulatiuus sed mult⁹: qui defluxus a sapiētib⁹ nūcupat̃ supoccurrēs materieb⁹ quei pectore ⁊ iuxta coꝛ ꝯgregate fuerunt per paulatinū descēsum: accidit tūc vtutuꝫ defect⁹ maioꝛ ⁊ uelocioꝛ syncopalis noiat⁹: a syn qđ est simul: uel in istāti: ⁊ cope qđ est defect⁹ eueniēs. ¶ Iuuātur aūt hec duo accītia: imo ⁊ cā euēt⁹ eius ⁊ a cōpressione mēbroꝝ anhelit⁹ ⁊ pulsus p̄ueniēte a multitudine sanguis inuēti in uenis ⁊ arterijs dyafragmatis. pleure mediastini panniculi chilis ascendentis ⁊ arterie adorti. vir enim iste multū sanguinē ⁊ humores gñat in epate suo: qđ notabiliter sanguificū est. Et leuiter deduci pōt ex multitudine carnositatis hitudinis ei⁹ toti⁹ ⁊ calore rubicūdo. ⁊ sic de alijs. Cū g̃ uapores ⁊ māe predicte ꝯtineant̃ in concauitate pulmonis ⁊ ptib⁹ cordis: ⁊ multe māe in uenis ⁊ arterijs grauitate sua cōprimūt predicta mēbra: quō est possibile ⁊ arterie ⁊ mēbra anhelit⁹ tātum apiri possint: ut attrahāt ꝙ titatē aeris sufficiētis euētare caliditatē cordis. difficile eni ē imaginari ipleto uase receptibile posse recipi. Silr̄ etiā materie ⁊ uapores cōtente in cōcauitate arteriaꝝ ⁊ uenaꝝ p̄hibent pietes ipsaꝝ debite applicari uersus cētrū. Ita ꝙ sufficiant expellēs aerē ⁊ fumos in eaꝝ cōcauitate cōtētos. retinetur g̃ multitudo fumoꝝ in q̄cūqꝫ sistole que nō cōplete fit. q̄re necesse est coꝛ icurrē lipothomiā ⁊ syncopim ut demōstratū ē ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ ītelligēti facile appet posse colligē causas hoꝝ accītiū. s. mālē que est sup̄fluitas flatica ⁊ fumi capinosi iā declarati: ⁊ efficiens cā que est ipsa mā ⁊ sua mala cōplo. Et finalis cā que est uehemēs conat⁹ cordis ad attrahendū aerē pro sua euētatione sufficiētē: ⁊ ad expellēdū fumos pro sui ⁊ totius pectoris mūdificatiōe cōuenieti. Formalis aūt hoꝝ accītiū cā est taliū māerū applicatio cū accītibus eisdē cōiūctis. Et sequit̃ scđo ex hoꝝ fundamento oportere hunc virum esse sollicitū ⁊ promptum ad sui p̄uidentiā. ¶ Signa vō huius dispōnis intelligenti appent comprehensa in notitia causarum egritudinis iam dicta ⁊c̄. ¶ Curetur hec dispositio fm̄ ꝙ in dictis capl̄is subsequenter apparet.

¶ De regimine lipothomici per res nō nāles. Cap. II.

Rimū itaqꝫ istoꝝ est discurrere per res nō naturales memorādo que de eis euitāda sunt. ⁊ p̄eter illa regatur ut sibi placet. ¶ Itaqꝫ euitet habitatiōes ⁊ hospitia frigida ⁊ hu. ⁊ uētosa ualde ⁊ caueat cōuersionē in aere caliginoso: ⁊ euitet birretū humiduꝫ ⁊ pingue: ⁊ camisias multe sudatiōis: sed frequenter p̄mutet ab illis. ¶ In cibis vō euitet frigida ⁊ humida ⁊ aquosa m̄ltū: ut spinachiā: bletā: lactucā: portulacā: endiuiā: ⁊ cerasa multa: ⁊ auella. ⁊ crisomilla: cucumeres ⁊ angu. quoꝝ nullū tangat: nisi cerasa: in quātitate tñ pauca ⁊ ficus recētes que optime sunt sibi. ¶ Dimittat etiā cibaria oppilatiua grossa ⁊ viscosa: ut pastiles cibos: pisces uelut anguillas: tinchas ⁊ alios magni ⁊ viscosi corpis. Cancros vō fontales ⁊ marsiones ⁊ consimiles comedere potest. ¶ De carnibus vō dimittat antiquas ⁊ q̄lescūqꝫ pingues ualde. ¶ Effugiat etiā leguminū usuꝫ usqꝫ ad duos mēses: ⁊ salsa cibaria: ut caseuꝫ: carnes salitas ⁊ silia dimittat oīa. In reliquis vō cibis faciat mō suo. ¶ Uino vō utatur albo claro subtili mediocris vinositatis ⁊ nō dulci sed ameno ⁊ boni saporis. Aquaꝫ autem dimittat oīno. qm̄ pectori ualde est inimica. ⁊ iuxta illud Hyppo. frigida sicut nix uel cristallus. ¶ In mēsura vō cibatiōis sue caueat comedē frequēter: ⁊ in q̄cūqꝫ cibatiōe sit adeo auarus ꝙ nō complete satisfaciat

appetitui suo:sed recedat a mẽsa reliquis famis adhuc ĩ stõ-
cho reseruatis magis ꝙ̃ cõpleta saturitate cõplacendo sibi
⁊ cibos oẽs deglutiat bñ masticando ⁊ nõ deuorãdo sicut
mos est pluriũ clericoꝝ. ¶ Silr etiã euitet dormitionẽ sup
cibo uelociter factã. neqꝫ etiã ꝓlixa sit dormitio eiꝰ ꝑtrãsiens
spatiũ octo horarũ:⁊ si facẽ põt nullo modo dormiat in die
cõtra ꝓ̃sbyteros multos. ¶ Cõueniẽs aũt eẽt ei postꝙ̃ cele-
brauerit ascẽdẽ mõtes per spatiũ duarũ horarũ:aut passibꝰ
satis uelocibꝰ ꝓgressiuo motu exercitari. maxima eni ps sup
fluitatum que faciũt sibi motꝰ lipothomicos predeclaratos
est supfluitas tertie digestionis ⁊ q̃rte:que ut in pluribꝰ per
exercitiũ diuertit ⁊ ꝯsumit:ut colligẽdũ est 4º de regimine sa
nitatis cap̃ ꝓ. ⁊ 3ª ꝓ̃mi cap̃ de exercitio ⁊ iuuamẽto eiꝰ. ¶ At
vo iterũ in passionibꝰ aie moderamẽtũ accipiat: Ita ut neqꝫ
ira neqꝫ furore aut altera ai passione affligat. per quã uehe-
mẽs ⁊ uelox in spiritibꝰ ⁊ humoribꝰ efficiat motꝰ. Neqꝫ etiã
passionibꝰ aduersis:ut tristitia ⁊ angustia affligi debet. que
mãs sepeliũt in ꝓfundo mẽbroꝝ. Exterminãt enĩ hec ⁊ mu
tãt corpus ab ea que ẽm naturã cõsistẽtia tertio tegni.

¶ De cura lipothomica per medicinalia. Cap.III.

Portet itaqꝫ huic dispõni ꝓuidẽ ẽm ordinem in
istis.xv.instrĩs cõpꝛehẽsuꝫ. de quoꝝ vno ꝑmuta
tio fiat ad reliquũ ẽm ꝙ̃ nũc sequit. ¶ Primum
itaqꝫ est:ut ꝙ̃ citius est ei possibile accipiat in au-
rora pillˀas istas dormiẽdo post eas ꝑ horã vnã.
⁊ post qnque horas accipiat cyathũ vnũ aque lactis calefa
cte ⁊ post ipsam prãdeat per vnã horã. ℞. pillˀaꝝ de reubar.
ʒ.j. pillˀaꝝ de iera cõposita. ℈.j. fiãt pillˀe.viij. cũ succo rosaruꝫ
recẽtiũ. ¶ 2m istrm est hoc. ℞. aque betonice ⁊ absinthij añ.
ʒ.j.ſ.aque mellisse.ʒ.ij. misce ⁊ totũ caliduꝫ bibat in aurora
sex diebꝰ:⁊ tardet cibꝰ ad minus horis 4or. ¶ 3m instrm est
hoc. ℞. aloes epatici.ʒ.ij. masticis croci violarũ floꝝ buglo.
añ.℈.ſ. spodij rosarũ añ. g̃.iij. dyagridij. g̃.vij. agarici electi:
turbit lapidis laçuli añ.ʒ.ſ. ĩfundant oia in succum cicoree
per triduũ ⁊ exiccent sub radijs solis agitãdo ꝑsepe. tunc er
go ex mã illa fiãt pillˀe ex oi.ʒ.vij. de qbꝰ oi sero parũ ante ce-
nã accipiat vnã. Et attẽdat ꝙ̃ etiã istarũ pillularũ usus per
ĩtegrũ annũ sibi ualde securus est ex eis accipiẽdo vnaꝫ oĩ
q̃nta die hora ꝓ̃scripta. ¶ 4m instrm est ut postꝙ̃ assũpserit
aq̃s mane ĩmediate sequẽti in aurora accipiat hoc solutiuũ.
℞. agarici electi.ʒ.ſ. pulueris hermodactylˀ. reubar. añ.℈.j.
dyagridij salis gẽme. añ. g̃.ij. çç. spice nardi sq̃nãti anisi. añ.
g̃.iij. ĩcorpent sil oia cũ.ʒ.ſ. mellis rof. ⁊ bibat totũ cũ.ſ. cya
tho aque calide decoctionis uolubilis mi. que serpit sup plã
tis:⁊ in hoc solutiuo obſuent ꝯditiones ꝙ̃ est acte supiꝰ in ꝓ
minoratiuo. ¶ 5m instrm est:ut postq̃ꝫ iste vir fuerit euacua
tus a 14º die ꝓ̃ntis mẽsis usqꝫ ad. 20m eiusdẽ faciat sibi flobo
tomiã de basilica sinistri brachij sub cubito iuẽta per quaꝫ
educant sanguis.ʒ.v. hec eniꝫ felicitabunt curã suã cõplete
euacuãdo ipsuꝫ. Ipsa eni est ita utilis ad euacuãdũ repletio
nẽ mãlem:ut legit xiª tertij. cap̃ de canonibꝰ curationis cor
dis. ¶ 6m instrm est:ut iste vir saltẽ per totum mẽsem maij
sup mamilla sinistra portet vnguentum hoc sup pãno lineo
sperico extẽsum. qd̃ q̃si semp adhereat ibidẽ. Cuius descri
ptio. ℞. carabe çedoarie coral. al. ⁊ ru. blacte biçãtie se. basi
liconis been al. ⁊ ru. floꝝ rorismarini. añ.ʒ.j.ſ. macis.ʒ.ij. se.
acetose scariole ⁊ cicoree. añ.ʒ.iiij. rosaꝝ floꝝ nenufaris. añ.
ʒ.vj. resine electe.ʒ.j.ſ. laudani.ʒ.ſ. cere al.ʒ.iij. dissoluantur
simul resina ⁊ laudanũ ⁊ ĩcorporent cum cera. ⁊ cuꝫ cepint
infrigidari addant spẽs ⁊ fiat vnguentuꝫ ⁊c̃. ¶ 7m instrm
est:ut iste vir semp hẽat in mẽsa hunc puluerem: de quo ali
qd ĩponat in ferculis eius. ℞. cinamomi electi.ʒ.ſ. croci.ʒ.
j. pulueris çedoarie.ʒ.vj. pulueriçent oia per se ⁊ ĩcorporen
tur. Est eniꝫ çedoaria singularis in hoc casu. de ipsa enim
scripsit Aui. ꝙ̃ ꝯfert tremori cordis uehemẽter ualde. ¶ 8m
instrm est hoc. ℞. olei de mẽtha olei de origano. añ.ʒ.j.ſ. co
ralloꝝ ru. masticis rosaꝝ spodij mẽthe. añ.ʒ.ſ. gallie musˀ.ʒ.j.
ſ. cere ⁊ resine. añ. q̃ꝫtum sufficit. fiat vnguẽtum bñ glutino
sum de quo semp habeat sup stõcho suo. ¶ 9m instrm est
hoc. ℞. spẽruꝫ elˀuarij de gẽmis. spẽruꝫ elˀuarij de ligno alo
es. añ.ʒ.j. coral. ru. spodij basiliconis. añ.℈.j. çuc. albi lib.ſ.
cum aq̃ mellisse fiat ꝯfectio in rotulis magnis de qua semp
añ prãdiũ ⁊ cenã accipiat frustũ vnuꝫ q̃ꝫtitatis semihostie.
¶ 10m instrm est hoc. ℞. folij ameos baccaꝝ lauri: maiora
ne. añ.ʒ.j. ligni aloes. gar̃. añ.ʒ.j.ſ. pulueriçent oia ꝑ se:⁊ cõ
misceant: de quo pulũẽ oi septimana tribꝰ vicibꝰ q̃ñ uadit
ad lectũ ponat sup ꝑte tota capitis q̃ꝫtitas.v. uel.vj. g̃. ordei.
¶ 11m instrm est hoc. ℞. epithimi: polipodij: thimi: scolopẽ
drie: cuscute. añ.ʒ.j. tartarij folliculoruꝫ sene. añ.ʒ.j.ſ. macis
℈.iiij. pulueriçent oia per se ⁊ cõmisceant: de quo pulũẽ sal
tẽ in septimana bis accipiat quãtitas ꝯtinẽtie medij corti
cis nucis ĩmediate añ cenã cum modico brodij. lubricabit
enim uẽtrem eius soluẽdo uẽtositates ⁊ mundificãdo cor ⁊
stõchuꝫ ab eis. ¶ 12m instrm est hoc. ℞. radicis piretri quã
titatẽ grani ciceris rubei:⁊ saltẽ in septimana semel in ma-
ne diu masticet expuẽdo aquositateꝫ que inde dissoluetur.
¶ 13m instrm est:ut iste vir sepe in cibarijs utat comedẽ fo-
lia buglosse ⁊ mellisse tam recentia q̃ꝫ in cibis cocta. ¶ 14m
instrm est hoc elˀuariuꝫ: de quo ĩcipiat assumẽ oĩ mane tri-
bus horis quãtitatem vnius nucis deglutiẽdo ipsuꝫ:⁊ inci
piẽdo a medietate madij per totũ mensem iunij. post illud
aũt accipiat de eo saltẽ bis in septimana. ℞. granoꝝ fistico-
rum.ʒ.iij. çuccari al. lib.ſ. syru. rof.ʒ.iiij. se. basiliconis: co-
ralloꝝ amboꝝ rof. spodij utriusqꝫ been. añ.ʒ.j. çedoarie: ca
rabe: croci. añ.℈.ij. hyacinti: smaragdi: saphiri. añ.℈.ſ. ma-
cis: cinamo. gariof. añ.ʒ.j. folioꝝ auri numero.vj. margari-
tarum.℈.iiij. infundant fistici minutim incisi in vinũ mal
uaticum per tres dies nãles. Deinde coquant simul çucca
rum ⁊ syrupus:⁊ cum eis incorporent fistici ultimate con-
triti. postremo autem species incorporent cum eis ⁊ fiat ele
ctuarium:⁊ utatur eo ut dictum est. ¶ 15m instrumentũ est:
ꝙ̃ iste vir procuret ꝓuocare sibi emoꝛroidas. esset enim ea-
rum ꝓuocatio sibi ualde utilis ad suarum egritudinuꝫ cu-
rationem ⁊ vite sue ꝓlongationem. ¶ Fricent itaqꝫ cũ pã-
no bisello bñ aspero ꝑtes fiteri interius ⁊ exterius. ¶ Et si
hoc non cõferret fricent cum folijs consolide maio. ¶ Et
si per hoc non apirent fricentur cum folijs fici recentibus.
¶ Aut 4º fiat earum fricatio cum felle tauri. ¶ Aut 5º fi-
at earum fricatio cum pul. euforbij cõmixto ⁊ bullito cum
succo rubee tinctoꝝ: cum qua tingunt oua. hoc eniꝫ est for-
tius alijs quatuoꝛ precedentibus. Hec sunt que mihi in dis
positione huius viri visa sunt utiliora. Laus deo amen.

De egritudinibus mamillarum consilia sequuntur.

Consilium.123. De dolore in regione sinistre mamille.

¶ Diuiditur autem consilium in capitula quinque.

¶ De causis doloris ⁊ signis. Cap.I.

Olorem in regione sinistre mamil
le huius nobilis existem
necesse est esse egritudinem ꝑtis cutanee pe-
ctoris: aut musculorum exterius uelantium
costas. Aut intermedioꝝ costis qui a sapiẽ-
tibus noiantur musculi mesopleuri. Aut
tertio necesse est hunc dolorẽ esse nocumẽtum in pleureti-
co panniculo: aut mediastino pectoris: aut in dyafragma-
te. Aut 4º oportet ipsum esse accñs pulmonis. Aut 5º erit
egritudo cordis uel cassule eius. In pectore enim non repe
riuntur alie ꝑticule: quibus accidere possit doloꝛ eo ꝙ̃ pin-
guedo exterioꝛ costis aut circa coꝛ existens: nec etiam coste
dolere possunt. ⁊ siqd de causa doloris repiri possit in arte
rijs ⁊ uenis pectoris illud oino reducendum est ad disposi
tionem membroꝝ supradictorum: que non euacuantur a ꝓ̃
sentia multarum uenarum ⁊ arteriarum: ut patet de corde
pulmone ⁊ dyafragmate ⁊ panniculis iam dictis. ¶ Quo
niam aũt cuiuscunqꝫ doloris immediata cã est aut solutio

cõtinuitatis: aut subita pmutatio cõplonis partis dolentis necẽ est dolorẽ istũ puenire: aut solõne ɔtinuitatis alicuius partiũ pdictaꝝ: aut a pdicta mala cõplone eaꝝ. ¶ Et pmo quidẽ excludẽdo causas pmitiuas si dolet aliq pdictaꝝ partiũ ex solone ɔtinuitatis ab intrinseca cã pueniente necesse erit mãm soluẽtẽ ɔtinuũ: aut sui multitudie: aut sui uehemẽti ipulsiõe: aut acuitate sui illud efficẽ. aut qꝛ sm magnã sui partẽ ɔuersa est mã in uapores: aut uẽtositates ɔtinuũ soluẽtes. ¶ Si aũt ɔtingat pter multitudinẽ mãeꝝ: tũc si fuerit sanguis dñũ cognoscet per exuberãtiã ipsi cognitã ex regimine augmẽtãte sanguinez pcedẽte aut pñte. ut cibis ꝛ potu ocio ꝛ retẽtione solite euõnis sanguinis per nasuz per emoroidas ꝛ silia. Et cognoscet etiã sanguis augmẽtũ per mediã carnositatẽ: aut supra illã per uenaꝝ ꝛ arteriarũ extẽsionem ruborẽ totius corpis ꝛ faciei per grauitatẽ corporis ꝛ somnioꝝ ɔndentiũ simulacra rerũ rubearum instantiam. ꝛ alia paria signa istis que per breuitatem dimitto.

¶ De cura doloris a sanguinis multitudine prouenientis quinque intentiones complectens. Cap. II.

Atbui qdẽ doloris a mltitudie sanguinis puenietis canõ curatiõis pẽdet ex qnque itẽtiõib. ¶ Pria est sanguis subtractio cũ flõmia basilice dextre man que optia est in euãdo replonem sanguineaꝝ: ad quã opꝫ ita festinare: ut nullum aliud regimẽ digõnis uel alteratiõis flõmiã pcedẽ debeat: nisi sola ad casuz vtutis si pñs eẽt cũ uiuificãtib ipsam aduertẽtia. Et sunt sermones Auicẽne. IIa tertij cap de canonibus curationis cordis. vsus pncipiũ. In euõne que pcedit cursu flõmie ita festinem ne oporteat eã nos pmiscẽ cũ alio regimie mũdificatiuo: imo ut plimũ qd in ipsa obseruam est: ne supfluat. s. sanguis ꝛ supple adeo ut cadat virtus: ꝛ ut uiuificem vtutẽ si debilitet parũper cũ reb uiuificãtib eã. ¶ Cũ aũt iã fuerit admistrata flõmia: si nõ fuerit eger notabilr alleuiat per eã: ꝛ sequẽti die soleo admistrare scõatiõez in hora electa que vtuti ꝛ medico ɔtẽplãti pueniẽtioꝛ appet. ¶ 2a vo itẽtio in cura hui egritudis uel dispõnis est multitudis sanguis diuersio. Et siqdẽ solit fuerit eger per aliaz regionẽ hre sanguis euõnẽ: apiat illa via nariũ uel emorroidarũ cũ ɔueniẽtib instris in p can. colligendis pma tertij. in 2o. 13a tertij. cap de apientibus uenas nariũ ꝛ emoroidal. ¶ Alr iteꝝ ꝛ 2o diuersio sanguis poterit fieri cũ applicatione uẽtosaꝝ sup natib cũ scarificatiõe eaꝝ aut cũ puocatiõe mẽstruoꝝ in mulierib. ¶ Et 4o iterũ diuersio mãerũ fieri põt per sanguis attractionẽ ad iferiora cũ uẽtosis sine scarificatiõe appositis in domestica pte cruriũ ꝛ tybiaruz. ¶ Et iterũ 5o cũ fricationib cũ pãnis asperis calidis ꝛ cũ rubificantibus factis in natibus ꝛ pdictis partibus. ¶ 2a vo intentio in regimine doloris proueniẽtis a multitudine sanguis ẽ rectificatio regimis ex pte sex reꝝ nõ nãliũ que debẽt talr librari: ut calitate sua mãs in fluxu nõ ponant: aut rare faciãt: aut acuãt ipm sanguinẽ: aut mãlr augmẽtãt ipm: qre admistrent cibi ꝛ pot ifridãtes ꝛ exiccãtes nãlr aut artificialr pparati. Uelut si cibario ꝛ potui cõmiscerent succus citrãguloꝝ citonioꝝ gnatoꝝ ꝛ siliũ: aut coquerent in eo folia solatri: aut radix cicoree ꝛ siliũ: aut fieret eis cõdimẽtuz cũ sumach ꝛ gelatia ꝛ succida ꝛ his silia. ꝛ ita pariformiter dicẽdũ est de admistratione aeris ꝛ aliarũ rerũ nõ nãlium. ¶ 4a intẽtio est ut sanguis retineat cursus cũ igrossantib ipsuz. Ita tñ q per illa nõ adueniat in ptib pectoris ɔstipatio uelut esset hoc digestiuũ. ℞. syru. de iuiubis. ℥. j. s. aque viol. ℥. ij. aque mellisse: eo qꝛ in medicinis male cõplonis cal'e cordis nunq debet obseruari pure fridũ: qd nõ sit conueniẽter retractũ cũ medicinis calis a pprietate cordialib. Mellissa eni est a pprietate cordialis calã. ut pꝫ in 2o can. in suo cap. ꝛ sunt smões Auicẽne pallato cap. Cũ aũt uolum ut pmutent cõplonẽ calaz. nõ sumus ausi eẽ ɔtẽti in fridatiuis. ꝛ reddit cãs qs vide pulcherrime. Uñ adhuc subiungit ibidẽ. qpropter nõ iueniemus sapiẽtes antiquos eũasse curã malitie cõplonis cal'e cordis ꝛ eius qd accidit ei a permixtione mediciaꝝ fridaꝝ cũ cordialib cal'is. Postea subiũgẽdo solut argumẽtũ. ꝛ posset fieri q medicine cal'e in discrasia cal'a deberẽt esse nociue. ꝛ dicit q nõ. eo qꝛ ɔsidẽtes sumus: q nã si fuerit fortis discernet iter ifrĩdatiuũ ꝛ calefactiuũ. Et tu vide ibidẽ. qꝛ sunt smones gl'iosi. ¶ De numero aũt medicinaꝝ huic itẽtioni ɔuẽiẽtiũ esset syrupus de berberis. syru. de ribes. syru. de gnatis ꝛ aq mellisse que spãlis est in hac dispõne refrãgẽdo eas cũ cal'is ut pdictũ est. ¶ 5a itẽtio in cura huius dispõnis est ad sedãdũ dolorẽ in ptib iã pdictis. Et si ɔtigerit q per qtuoꝛ itẽtiones iã pdictas nõ iã fuerit plene sedat dolor. aut iteꝝ si post flobotomiaz propter istãtiã doloris idigemus localib medicinis ad refrangẽdũ dolorẽ ne sit cã attractionis mãeꝝ ad ptes illas: tũc sili expt suz hoc singulare remediũ. ℞. olei ro. ℥. iiij. cere albe. ℥. s. dissoluant simul ꝛ ifũdant in aquã frigidã. cũ ergo ɔgelatũ erit hoc totũ: tunc abluat bis in scutella vitreata continue agitãdo cũ spatula cũ aq ros. muscata: ꝛ in fine illi ponant huiusmodi pulueres. ℞. coralloꝝ amboꝝ: sandalorũ amboꝝ: rosaruz: spodij: lambrusce. añ. ʒ. j. croci. ℈. ij. ambre g. vj. incorporent oia simul: ꝛ fiat ex eo linimentum pectori abundanter anterius ꝛ posterius. ¶ 2m est positio huius empl'i a quo nõ soleo esse decept. ℞. vitellos ouoꝝ numero. viij. olei ros. ℥. iij. croci. ʒ. s. been al. ꝛ ru. añ. ʒ. j. capitũ rosaꝝ. ʒ. s. spodij trociscoꝝ de cãphora añ. ʒ. j. s. violarum se. acetose: se. endiuie. añ. ʒ. iij. se. basiliconis. ʒ. ij. farine ordei. ℥. ij. fiat emplastrum in mortario. postea coquatur cum aq mellisse. ℥. ij. usq ad conuenientem inspissationem.

¶ De cura doloris pectoris proueniẽtis a materia uehemẽter impulsa: ꝛ per pectus agitata. Cap. III.

At vo ɔtingit psepe dolẽ ptes pectoris: ꝛ nõ qdẽ qꝛ mãe multe in eo ɔgeste fuerit: sed qꝛ uehementer ipulse hinc inde per ptes dolores efficiũt moderatos. Solet aũt hoc ɔtingẽ multis ex modis: uelut ex fortib uociferationib: aut pter magnuz timorẽ: aut pter uehemẽtẽ iracũdiã: aut pter ɔtusionẽ ꝛ attritionẽ ab ex pueniẽtib ꝛ silib: ꝛ oĩuz hoꝝ signa ex pñtia cãrũ pmitiuaꝝ ɔsiderãti debẽt esse nota. ¶ Et huius qdẽ curationis canõ pẽdet ab abscissione predictaruz. Si tñ ab illis pmitiuis cais tãta fuit ipressio fcã ut post eaꝝ remotionẽ remanet accñs: tũc illius cura pẽdet ex stati sequẽtib. ¶ Igit qñq uehemẽs mãeꝝ ipulsio fit a vtute laborante critice ad mãeꝝ pmutationẽ uelut ɔtigẽ põt in trãsmutatione sqnãtie ad pect: ꝛ trãslatione mãeꝝ a toto capite ad ipsuz. Cũ aũt hec appuerit: tũc canõ curationis rõnabilr itelligi põt per euõnes ulẽs ꝛ pticulares: per flobotomiã ꝛ uẽtosas. Et si ɔtigit peccãtes mãs esse a sanguine diuersas: ꝛ eidẽ nõ sufficiẽter cõmixtas. tũc factis aliqntis diuersionib iã pdictis si peccãs mã fuerit mixta ex cholera ꝛ flate: ut sepius ɔtigit diuertat cũ hoc sufficiẽti clisteri. ℞. decoctionis maluaꝝ: violaꝝ: ꝛ mercurialis recẽtiũ. añ. ℥. ij. electuarij de psilio. ℥. j. olei violaꝝ: olei de nenufare. añ. ℥. j. s. salis gẽme. ʒ. j. s. dyagridij. g. ij. misce: ꝛ totũ hoc accipiatur hora electa. ¶ Credo aũt ego melius esse: ut hec mã euacuet per farmacũ in potu assumptũ. ꝛ melius est iter alia hoc. ℞. medulle carthami. ʒ. ij. agarici electi. ʒ. j. s. reubarbari. ℈. iiij. reupontici. ℈. ij. spice nardi sqnãti. cc. violaruz. añ. ℈. s. ifundant hec oia in. ℥. iiij. aque decoctionis passularum ꝛ expressa dent in potu ꝛ tardet cibus saltẽ horis sex. ¶ Et si uelis expeditiorẽ facẽ euacuationem patienti dent el'uarij idi. ʒ. iiij. aut el'arij dyafini. ʒ. ij. cũ vio aromatico subtili ꝛ al. ꝛc. ¶ Et attẽde q ad sedãdum laboriosam agitationẽ mãerum solẽnter faciunt vnguẽtum ꝛ emplm in precedenti cap scripta. ¶ De medicinis aũt ad hãc itẽtionẽ optime faciẽtib est emplastrũ a Rasi descriptũ in diuersionib Almanß. descriptione 32a. recepta illa. Emplastrum assosati. lege ibidez. qꝛ optimum est ꝛ proprie qñ sit cõpletum cũ foliis cantis ꝛ adipe.

¶ De cura doloris a mãerũ acuitate proueniẽtis. Cap. IIII

Mplius isup dolores in pectore eueniētes nō raro ꝯtingūt ꝑpter māerū acuitatē ꝛ qualitatēcūqꝫ cōtigat: siue mā fuerit nāliter acuta ut cholerica siue fuerit accnitalr ut adusta putrens salsa: aut uētosa facta facile per signa cognosci pōt. Prio qꝛ doloꝛ ꝯsequēs ipsam necēo erit aut pūgitiuus corrosiuus pruritiuꝰ inflāmatiuꝰ: ꝛ ꝓprie si fuerit cholerica siue flatica salsa mā. Siquidē erit mā acuta facta ꝓpter putredinem ꝛ adustionē necessario cognoscet per causas putredinis aut adustionis effectiuas: que ꝓfuerūt uel adsunt. ¶ At huius quidē dispōnis curationis canō pēdet ex his que in 2º cap. dicta fuerūt de euōnibꝰ per flōmiā fiēdis. ¶ At vo itex huic dispōni superflua uel audax flōmia vtute ꝯsentiēte optimū eēt auxiliū. ut patet pma afforū. cōmēto 22º. qm in forti dolore ꝛ acutissimo apāte nulla est melioꝛ medicina ꝙ flōmia: imo usqꝫ ad syncopizm. ¶ Ad hāc etiā itētionē cōplēdā faciūt hec tria singlaria remedia. ¶ Quoꝝ pmū ē hoc. ℞. camomille ℥. ij. viol. ℥. iij. se. edi. lactuce portulace cicoree ꝛ acetos. an. ℥. s. capil. ue. an. ℥. j. s. corticū papaueris numero. iiij. coquant hec oia in lib. iiij. aque usqꝫ ad ꝯsumptionem qrte ptis. ꝛ in fine decoctiōis addant croci itegri. ℥. j. s. ꝛ ifundat in pdictis spōgia actu cala ꝛ actu cala applicet pti dolēti ꝛ istantanee vidi sedari dolorē. ¶ 2m vo spāle remediū huic dispositioni ꝯferēs est emplm hoc. ℞. ros. ℥. ij. sumach coriā. preparati ḡnoꝝ mirti. an. ℥. s. se. coiuꝫ fridoꝝ. ℥. iij. spodij corallorꝝ sandaloꝝ amboꝝ. an. ℥. vj. farie ordei. ℥. iij. doronici bee albi. ossis de corde ceruī. an. ℥. iij. croci. ℥. s. fiat emplꝫ ex decoctiōe pdictoꝝ: qd postea bulliat in lib. s. capil. ue. usqꝫ ad cōsumptionē medietatis ꝛ calidꝫ applicet oi parti dolēti. ¶ 3m remediū spāle huic dispōni ꝯferēs est euaporatiuum hoc. ℞. capil. ue. foliorū uel se. basiliconis mellisse buglosse an. M. iiij. camomille. M. viij. ros. coriandri preparati. an. M. iij. puluerizent oia subtilr ꝛ misceant cuꝫ lib. iij. furfuris bn cribellati: ita ut spēs nō cōburant: ꝛ cū magnis sacculis applicent oibus dolētibus ptibus: ꝛ etiā lateralibus. ¶ Ultimo qtū ad hanc pticulā ꝯfert loch istud. ℞. loch de papauere. ℥. ij. croci. ḡ. v. capil. ue. ȝedoarie pulueris enule. an. ℥. j. pistent hec oia ꝛ incorporent cū iulep viol. ꝛ de hoc fere semp teneat in os suū. Credo ego ꝙ si mā nō fuerit iam actu uehemēter apāns ꝙ omnino doloꝛ iste sedabitur per localia que usqꝫ nunc scripta sunt.

¶ De cura doloris a materia uentosa in partibus pectoris genita. Cap. v.

Eniqꝫ itex ut supra tactū est frequenter ꝯtingit dolere pectꝰ ꝑpter uētositates in ptibꝰ eiꝰ genitas ꝛ ꝯgregatas a qbꝰ raro ꝯtingit aliquā mālez egritudinem pectoris euacuari. Et si contingat hoc huic dispōni plura vidi ꝯferre remedia uel istra. ¶ Quorū pmū est ut cū aqua decoctiōis croci det in potu. ℥. j. tyriace recētis a ꝑ usqꝫ ad 3m annū facte. In ea eniꝫ est itētio sedādi agitatiōes ꝑuenictes ab extēsiōe per eas fcā. ꝛ hoc per vtutē opij cuiꝰ est sedare oēm māꝫ ꝛ ab ea ꝑueniētē agitationē. Et est itex tyriaca doloꝝ a uētositate ꝑueniētū ꝓprie curatiua: eo qꝛ mām ꝯsumēdo eradicat ex qua uētositates gnāri solēt. ¶ 2m ingeniū ad hoc ualēs est lōga anhelitus retentio: qm per eā intendit ꝛ vnitur in pectore caloꝛ. ¶ 3m vo ꝛ singulare psidium est sternutationis prouocatio: que adeo potens est in frangendis uentositatibus: ꝙ fere in instanti ipsa est dolorū ab eis prouenientiū sedatiua. ¶ 4m remedium est prouocatio leuis tussicule artificialiter facte imperio uoluntatis: aut deglutiendo aliquid aceti: aut apertum os inclinando super uapore calidi aceti. ¶ 5m instrumentum est frequēs calidorū pānorū applicatio ad pectus ꝛ proprie cum suffumigatione eorum cum laudano facta. ¶ 6m instrm est applicatio euaporatiōis facte cū cimatura pāni de grana actualr calefacta: ꝛ sacculus de ea fiat cuꝫ 3a pte cimini secū calefci. ¶ 7m istrm est applicatio uētosaruꝫ ad posteriores partes spatularum ꝛ musculorū dorsalium. ¶ Ultimū vo instrm est emplm hoc. ℞. cimini modicū calefacti lib. s. fermēti. v. diex ad minus. ℥. iiij. vitellos ouoruꝫ numero. iiij. olei de bacis lauri. ℥. iij. pulueris ḡnoꝝ ordei. ℥. j. s. pulueris enule sicce. ℥. iij. fiat oiuꝫ hoꝝ emplm cū decoctione cimini pdicti qd postea ultimate ꝯterat. hoc eni emplm oēs dolores a uentositate prouenientes sedare vidi: ita ꝙ etiam in iuncturis. ad laudem dei oipotentis. Amen.

Consilium. 124. ¶ De cancro in mamilla.

Ir iste egrotat apāte noiato cācro. qd nōdū ꝑuenit ad ulcerationē: sed ꝑpter uelocitatē augmēti eius que est ꝓprietas tali apāti: ut colligēduꝫ est 3a qrti. in ꝓprio cap. talis cācer ꝓpinquus est tēpori eruptionis: ꝛ si erūperet ualde dubitādū est de corruptione magna futura fieri per ipꝫ: eo ꝙ tale apā magnū est: ꝛ in mēbro apto putrefieri. s. mamilla: ꝛ mā ipsius est multa notabiliter acuta: uelut sensus tactus vnicuiqꝫ tangenti testificari pōt.

In cura itaqꝫ istiꝰ dispōnis videt mihi ad tria pricipaliter attēdēdū esse. ¶ Et pmū qdē est corporis mūdificatio a melēia cholerica: saltē tribꝰ vicibꝰ in mēse facta cū administratione regiminis ꝯuenietis in cibis ꝛ potibꝰ: cū his que hnt ifrigidare remisse: ꝛ humectare poterter abstinēdo ab acutis: a salsis calidis iflāmatiuis: vnctuosis ꝛ corruptibilibꝰ: maxime aptis generare cholerā ꝛ melācholiā in tali corpore. ¶ Instrꝫ aūt quo melēia in eodē ꝯuenieter euacuari pōt est tale. ℞. epithimi. ℥. ij. polip. thimi folliculoꝝ sene an. ℥. j. s. se. coiuꝫ frigidoꝝ violarū an. ℥. j. s. ciamomi dauci. an. ℈. j. coquant oia hec in. ℥. vj. aque lupulloꝝ lēto igne usqꝫ ad ꝯsūptionē duaꝝ ptiū. Deide colent ꝛ fortiter exꝓmant: ꝛ colature tali addant aque lactis capni. ℥. iij. ꝛ totū tepidū bibat in aurora: ꝛ tardet post ipsū cibꝰ horis sex.

Secūdū vo pncipale: ad qd est intēdēdū: est ut sup loco apāto apponat emplm tale. ℞. farine fenug. farine ordei. an. ℥. ij. folioꝝ malu. M. iij. sem psilie M. viiij. herbe uermicularis. M. iiij. olei rosati ꝯfricationis plūbi. lib. s. coqnt herbe in aqlactis: ꝛ ultimate terant ꝛ incorporent cū pdictis medicinis. ꝛ totū illud emplm postea bulliat in lib. s. aque solatri usqꝫ ad ꝯsūptionē pdicte aque. locus itaqꝫ patiēs pus iungat cū oleo rosato ꝯfricato cum plūbo. Deide supemplastret hoc emplo. Oleū āt rosatū tale fit hoc mō: ut hēat mortariū plūbeū ꝛ pistellū tale ꝛ ponatur in eo olei rosati lib. j. ꝛ oleū pdictū ꝯfricet tribꝰ aut 4or horis cū tali pistello. hoc eni emplm hēt remittē feruorem māei: sedare dolores a tali mā ꝑueniētes: ꝛ remittē augmētationē apātis: ꝛ est cā ut phibeat magna putrefactio futura fieri in tali apāte ꝛ corrosio in eo: aut saltem remittatur.

Tertiū vo pncipale qd est obuiādū est: ut si cōtingat ꝙ illud apā erūpat: aut corrodat ptes tūc ei medicādū est eū duobꝰ istris. Quoꝝ vnū sup ulcerato loco alteꝝ vo in circūferētia ipsius apponēdū est. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est tale. ℞. amili de ordeo. ℥. iiij. olei violarū olei de nenufare olei ros. pdicti. an. ℥. iij. albumina ouoꝝ numero iiij. tucie preparate. ℥. ij. lapidis ematitis decies abluti cū aq nenufaris ꝛ ꝯfricati cum pistello plumbeo. ℥. j. terant ergo diu sil albumina ouoꝝ cum oleis: deide supponat amiluꝫ multa ꝯtritione ipsū incorporādo cū eis. Finaliter vo addātur tucia ꝛ ematites usqꝫ ad eoꝝ incorporationem optimā ꝛ de hoc vnguento medicet locus cum tenuissimis filis de pāno lineo tali vnguento imbibitis. ¶ 2m vo instrm est tale. ℞. oei. ros. cōfricationis plumbi. ℥. iij. succi solatri. ℥. iiij. amili. ℥. ij. boli ar. ℥. iij. terre sigillate. ℥. iiij. terant oia simul in mortario plumbeo subtilissima contritione: ꝛ cum bene incorporata fuerint: liniatur ex eis loci circunferentia tali viro conuenientis. Ad laudē dei omnipotentis. Amen.

Consiliū. 125. De extenuatione mamillaꝝ ꝛ omnium alioruꝫ membrorum ꝛc.

Non est in honestū medico ut frequēter inclinet ingenia ꝛ operationes ei⁹ nō soluʒ reducē ad finē sanitatis: qn imo etiā bñ viuēdū vita pollitica ꝛ morali: oē ingeniū ꝛ opationē suā trāsferat ad bonū finē quo peiora possint euitari icōueniētia. propter' qō si qua desiderauerit tumorē magnū mamillaruʒ ꝛ pedū ꝛ cacheticā spēm paleare uel remouē: que nō raro cōtingit postq̄ mulier fuit corrupta ꝛ pgnās: siue vo ptu aut a borsu fuerit euāta: his tribus debet puidē remedijs: que pdictis dispōnib⁹ ꝯuenienter subueniūt. ¶ Primū itaqʒ est hoc. ℞. polipodij sarcocolle ru. alumis roce crudi. añ. ʒ. j. sandarace. ʒ. j. ꝟ. cū succo folioꝝ cōsolide mi. fiāt pille de qb⁹ quecūqʒ desiderauerit oi hora in aurora accipiat. v. ꝛ tardet cibū horis ad min⁹ 4or. In sarcocolla eni ꝛ polipodio iest virt⁹ attenuādi oēm carnositatem preternāliter additā corpori humano. itatū q̄ extenuāt uerā piguedinē. ut pōt legi 7a qrti. ꝛ pluries alibi. ¶ 2m vo pncipale ingeniū est. ut quecūqʒ fuerit in hoc cap̄ in oi cibario suo utat̄ pulueē carabe. ꝛ si ifunderet pl'uerē talē in vio quo utit̄ in potu. lōge ueloci⁹ extenuaret. ppterea q2 vinū ualde facile deducit vtutē cuiuscūqʒ medicinalis istrī ad remotas partes. ¶ 3m vo pncipale istrm est hoc. ℞. gallaꝝ cupssi gallaꝝ querc⁹: ꝛ pprie pforataꝝ. añ. lib. j. alumis roce scorie ferri pparate cū aceto. añ. lib. ꝟ. bulliāt hec oia in magna q̄titate aque gallaꝝ qua utunt̄ coriarij. de hac igit̄ aq̄ semical'alauent̄ pedes ꝛ man⁹ ꝛ facies frequēter. ꝛ fomētent̄ cū ea mamille cū spōgijs in ipsaʒ ifusis: que iteꝝ applicent̄ sup vulua ꝛ ptib⁹ pudibūdis. extenuāt eni ꝛ exiccāt ptes illas adeo potēter q̄ faciūt mulierē magnifice corruptā apparē virginē. ita ut deludant̄ ex hoc etiā qui sunt bene sapiētes. Et tu considera. q2 oia hec uadūt sub cōsideratione physica.

Cōsiliū. 126.

De cācro in mamilla cū dolorib⁹ iūcturarū. ¶ Diuidit̄ aūt cōsilium in duo capitula.

¶ De regimine preseruatiuo a cācro. Cap. j.

Licet hec honestissima dña duplici molestet̄ egritudie: qrū pma est dolor iūcturaꝝ iferioꝝ corporis. 2a vo est suspectio2 cācer. s. in mamilla ei⁹ dextra iā manifestus. Et utraqʒ ista ꝑ egritudinū aduocaret ad se tps declarādi diuersitates cārū ꝛ signorū utriusqʒ eaꝝ. Ego tñ hic necessitate cōpulsus solū aliq̄ scribā in dispōne cācri necia. pauciora vo ad dolores iūcturaꝝ. ¶ Iste itaqʒ cācer adhuc est in pncipi ei⁹: nōdū tñ trāsiuit in augmētū ꝛ a pprietate eius est in paucis diebus ueلociter augeri ꝛ magnificari. ¶ Et dolor mordicatiu⁹ ꝛ iflāmatiu⁹ in eo nō est magnus neqʒ ꝯtinu⁹. ¶ Et iterū 3o uene mamille apātenon sunt multū sensibiles nec grosse: neqʒ colore nigro colorate. ¶ Pulsatiu⁹ etiā dolor abest. vñ nō apparēt signa corruptiōis huius apatis. ¶ Propter qō due in hac dispōne intētiōes occurrūt. pma est phibē augmētū ꝛ corruptioneʒ hui⁹ apātis ne trāseat in ulc⁹. 2a intētio est pdicti apātis tētare resolōneʒ iuxta posse.

Prima vo intētio cōplebit instrīs diligēter applicatis. ¶ Quoꝝ pmum est. ut huic mulieri usqʒ ad decē dies fiat flōmia de saphena dextri pedis. ꝛ hec videtur utilis magis q̄ flōmia basilice. ¶ Prio q2 distrahit materias a loco patiente ad viliores partes ad quas talis materia inclinatur trahi propter grauitatem eius. ¶ 2o q2 per lineā rectā magis trahitur materia a mamilla ad saphenam q̄ ad basilicam aduersi lateris. ¶ 3o q2 cum talis materia participet uenenositate quadam non est distrahenda ad sinistrā partē: q2 trāsitus eius fieret per cor: qō negatum est 4a primi. cap̄ p. ¶ 4a rō. talis mā etiā diuertit̄ per dyametrū ꝯueniētē magis. s. a supiori adiferius. ¶ 5a rō est: q2 etiā forma talis cōuenienter euacuat ꝛ distrahit a matrice: qō est ualde conueniens in mulieribus ꝛ proprie viduis.

¶ Educant̄ itaqʒ sanguis. ʒ. iiij. aut. v. ꝛ nullo mō ꝑtermittatur hec flōmia. Etiam si p̄senti anno fuisset flōmata bis.

Secūdū vo instrm huius intentionis est q̄ hec dña moret̄ in ciuitate loco: uel camera frigidi aeris ꝛ humidi usqʒ ad medietateʒ octobris. In diebus vo frigoris declinet aer ad tēperieʒ in q̄litatib⁹: ꝛ nullo mō ad caliditatē manifestā: ppter qō etiā uestes ei⁹ strigāt pectus: sicut appuit mihi de eis. ¶ Sil'r in ocio degat q̄tum pōt: ꝛ nullo mō exercitet̄ exercitio peditādi eqtādi: neqʒ nauigādi. quiescat etiā summope ab oi exercitio aie. uelut uociferatiōe magna: multitudine vboꝝ: ira: furore: angustijs: ꝛ tribulatiōib⁹ aie: quorū oium est mām ponere in fluxu ad mamillaʒ egrā. ¶ Caueat etiā ab igluuiosa ciboꝝ ꝛ potuū deglutitione: imo suauiter comedat: ꝛ lōga ꝛ paulatiʒ masticatiōe cibū deglutiat. ¶ Somnus etiā uel dormitio sit ei, plixa magis q̄ occupatio in vigilando. Et summope caueat ne dormiēdo iaceat super pectore ꝛ latere patientis mēbri. ¶ De cibis aūt sollicita sit: ut nullū accipiat cibū neqʒ potuʒ mel'ie generatiuū: aut exiccatiuum. generāt autem ꝛ multiplicant mel'icū humorē panis açimus pauci fermēti per coctioneʒ combustus ꝛ multi salis. Sil'r caro oium aialiū antiquoꝝ: ut bouina: uaccina: ꝛ partes neruose ꝛ ossuose aialiuʒ: ꝛ lentes: caules: antiqu⁹ caseus: sumach: fabe: faseoli: risuʒ ꝛ consimilia. Et vinū nigrū grossum ꝛ turbatū: ut solēt esse quedam ferrariēsia vina a quibus oino fugiat. ¶ Utat̄ autem carnibus laudabilibus tñ pinguib⁹ castratinis: vitulinis: ꝛ proprie de agno: ꝛ piscibus laudabilibus elixis magis q̄ frixis. Et in summa totum eius regimen ex parte ciboꝝ inclinet̄ ad pinguia. artificiata tñ cuʒ agresta non salita cum succo arancij ꝛ granatoruʒ. ¶ Memoretaūt uti lacticinijs cibis: ꝛ pprie lacte cocto compositis. Et utat̄ recocta colostra: ꝛ aqua lactis in plurimo usu sui regiminis. Et caseus recēs absqʒ sale etiā est sibi optimus. ¶ Excitāt aūt humorem mel'icum oia acuta: ut cepe: alleuʒ: raphanus: ꝛ ꝯsilia. Sil'r ꝛ salsa oia. ꝛ tertio aromata oia calida similiter ꝛ semina: ut sunt feniculus: petrosellinū: ciminuʒ ꝛ consimilia. Et adhuc quarto aromata oia ꝛ ppriecalida: ut piper: cinamomū: galāga ꝛ ꝯsimilia. ¶ Et iter reliq̄ acuētia ꝛ exiccātia humorē mel'icū est vinū fumosuʒ ꝛ potēs a quo secedat oino. ꝛ utat̄ vino albo subtili modice dulcedinis nō ualde pontico nec acri. ꝛ si fumosum esset vinū. frāgat ipsum cū aqua cisterne qua uti mos est ferrariensium fere omnium.

Tertiū vo instrm huius pme intētionis est distractio materieruʒ ad remotas partes: ꝛ lʒ multa sint ingenia distrahendi materias. Ego tñ hic quatuor ponam instrumenta felicius materierū diuersiua. ¶ Et pmū est. ut teneant̄ eius menstruales vie aperte cū decoctione matricarie arthemisie ꝛ danete in qua mediocriter calida frequēter sedeat usqʒ ad vmbilicū. ¶ 2o modus diuertēdi ꝛ eque bonus est. ut aperiant̄ ei emorroides cū fricatione facta cum folijs fici uel ꝯsolide minoris: aut cū pāno aspero. ¶ 3m diuertens est. ut sepe applicentur uētose super carnosa parte interiori coxarum ꝛ tybiarum. ¶ 4m ꝛ ultimū diuertens ꝛ leuius est frequens appositio uentosarū cū scarificatione in medio natium ꝛ appositio earuʒ in septimana bis facta sup spatulis absqʒ scarificatione etiā esset ei ualde utilis.

Quartū instrm huius intētionis pme est resolutio apātis iuxta posse que dupl'r fit. ¶ Primo ut hec mulier oi fine. xv. dierū accipiat hunc potū. ℞. cassie nouiter de canna extracte. ʒ. j. epithimi. ℈. ij. semis endiuie ꝛ scariole. añ. ℥. v. misce ꝛ totuʒ in potu det̄ in aurora cum vno cyatho aque lactis caprini. ꝛ tardetur cibus horis sex. ¶ 2o vo pncipal'r tētāda est alteratio ꝛ resolōapātis cū hoc linimēto. ℞. ceru selote cū aq̄ sempuiue. xxx. vicib⁹. ʒ. ij. tucie pparate cuʒ aq̄ sempuiue. ʒ. j. cāphore. ʒ. j. vitelli oui numero. ij. olei rosati. ʒ. iij. fiat vnguētū molle in mortario plūbeo cū pistello suo: qō vnguētum postea bulliat lēto igne in j. lib. succi semperuiue usqʒ ad ꝯsumptionem ipsius. Et hec

sufficiant de regimine ꝑseruatiuo ad cancrum huius dñe.

¶ De regimine doloꝝ iuncturarum. Cap.II.

Ro regimie vo doloꝝ iũcturarũ eiꝰ:ita ꝓcedat qꝛ tpe quo nõ uehemẽter molestat a doloribꝰ usqꝫ ad vnũ mẽsez oi die semel cũ leui fricatiõe abluat iũcturas cũ aq̃ in qua ferrũ sartã ⁊ est calibs multotiẽs fuerit extictũ.⁊ etiã in ea diu bullierit sulphur pulueriçatũ. ¶ Tpe vo quo uehemẽtiꝰ molestat a doloribꝰ utat diuertẽtibꝰ in ꝓcedẽti itẽtiõe tactis.⁊ locis dolẽtibꝰ applicet hoc linimẽtũ actu frigidũ aut saltẽ tepidũ. ℞.olei rosati olei onfancini.añ.ʒ.j.sandarace.ʒ.j.ß.terant oĩa simul in mortario lõgo tpe.⁊ applicet iũcturis:ut dictũ est. Hoc ad laudem dei omnipotentis. Amen.

¶ De egritudinibus stomachi consilia sequuntur.

Consilium.127.

De triplici mala dispõne.vz. ¶ De nocumento deglutiõis ꝑpter ulcus in meri. ¶ De fluxu catarri a capite ad meri ⁊ iferiores ptes. ¶ De febre ꝯtinua cũ exacerbatiõe tertiana.

Jspositio spectabilis ⁊ generosi viri dñi Pauli Pasqualigo celeberrimi capitanei ciuitatis Ueronensis si bñ ꝯsiderat reducit ad tria principalr. ¶ Et pmũ est accñs qḋ est nocumẽtũ deglutiõis. ¶ 2m est catarriçãs mã a capite ad inferiores ptes. ¶ 3m est febris ideficiẽs ualde itẽsa reuolubilis aliqñ de tertio in tertiũ. ¶ Et pmũ qdẽ hoꝝ lz fuerit accñs mãe catarriçãtis.tñ fortasse est factũ egritudo:qḋ appet.qꝛ in pñ meri ⁊ i supiori pte eiꝰ ꝯcaua iuenit dolor mõdificatiuus ⁊ iflãmatiuꝰ fixus ibi:qui semp etiã itẽdit tpe deglutionis cuiuscũqꝫ rei.⁊ nõ est rõnabile tale nocumẽtuz eẽ oĩno per colligãtiã capitis ad illas ptes:imo aũt ꝑpter excoriationes aut ulcera aut apata corruptiua in supficie ꝯcaua ipsiꝰ meri. ꝑpter que etiã uerisĩle est meri substantiã esse apatã ꝑpter fluxũ mãerũ ad ipsuz qui ꝓuenit ex dolore.qm̃ ois dolor acuit reuma.3o tegni. Et si nõ sũt ibi apata nõ dubito ibi esse aliã egritudinẽ cõpõnalẽ.s.oppilatiões in eo ꝓhibẽtes fieri debitã applicatiõez deglutitorij ad deglutibile. ¶ Qḋ vo in pdcõ mẽbro existãt ulcera excoriatiua uel ragadiosa: appet:qꝛ mã que defluit a capite acuta fuit acuitate salsedis ⁊ mlte caliditatis. Et qꝛ mã ista adhuc multũ imo q̃si ꝯtinue fluit a cerebro ad meri:non est mirabile si localia remedia que admistrant meri nõ ꝯueniẽter curãt.q̄tũ eni per ista localia remittit ⁊ minorat mã:tãtũ fortasse ⁊ plus defluit.mã etiã ista nõ est mĩoris caliditatis ⁊ acuitatis:qḋ apparet eo qꝛ in summitate capitis ⁊ ꝓfundis eiꝰ ptibꝰ pcipit grauitatem ⁊ caliditatẽ notabilẽ ut oretenus accepi. ¶ Hoc igitur accñs multiplr est ualde uerẽdũ. ¶ Primo qꝛ poterit esse cã arefactiõis corpis defectu cõuenientis q̄titatis nutriẽtiũ. ¶ 2o qꝛ mãe defluẽtes ad stomachũ cũ sint acute poterunt ulcerare aut excoriare ipsuz uel apare. ⁊ cibo assumpto cõmixte poterũt eẽ cã corruptiõis eiꝰ. ¶ Et 3o ꝑpter hoc iteꝝ accñs uerẽdũ est.qm̃ ei difficulter admistrari pñt remedia. que assistẽtia lesis pticulis pñt ipsas curare cõueniẽter. Uñ ex istis credo pñcipiũ curationis omnis accipienduz esse in rectificatione huius dispositionis meri uel dispositionum.

Secunda vo dispõ iã ptacta est mã catarriçans a capite ad inferiora.de cuius specie non est dubitatio cũ ipsa sit acuta mã gñata ex mixtione tenuis fl̃atis cũ cholerica mã. Nolo negare ad acuitatẽ eius etiam cõcurrere caliditatẽ putredinalem:lz in hoc fortasse nõ leuiter sit hesitãdũ. Si enim hec mã putrefacta fuisset in partibus inferioribus:aut de facto putreret totaliter:aut putredo esset uel fuisset in toto uel in partibus. ¶ Si primũ necessarium fuisset hanc putredinẽ ꝓcessisse continuam febrez ex cholera ⁊ fl̃ate prouenientez:⁊ tunc precessisset tertiana nota continua materia putrescente in uenis:⁊ si putruisset in locis disticns tunc ꝓcessisset emitritea febris:aut cõplicata ex alijs spẽbus humoraliũ febriũ:ad qḋ ꝓbãduz nõ habeo testimoniũ:nisi ex his que accepi scriptura uel vbo. ¶ Si aũt mã ista adhuc putruisset:aut in locis distictis putreret: aut in locis renũ:splenis:epis:stomachi:ul ptiũ pectoris: in q̃rũ notitiã facile fuisset ꝓuenire.⁊ adhuc de facto eẽt facile per iuẽtionẽ nocumẽtoꝝ ꝯtigẽtiũ in ꝓprijs opationibꝰ pdictoꝝ mẽbroꝝ:⁊ in coibꝰ opationibꝰ eoꝝ.s.in aliqbꝰ pdictoꝝ mẽbroꝝ sunt opationes toti coicãtes cũ manifesta sua cã ul nocumẽto:ut est de renibꝰ mũdãtibꝰ epar:⁊ totũ ab aq̃sitate:⁊ de epe q̃tuor pmoꝝ organica.2a de stomacho rõne chilificationis:⁊ de pulmone rõne anhelitꝰ. Si eniz in his mẽbris putruisset mã:aut de facto putreret neciũ esset iueniri remedia per iuẽtionẽ nocumẽtoꝝ pdictoꝝ:qm̃ terminus hoꝝ discretiuus est sensibilis lesio in opationibꝰ,2o tegni. ¶ Si aũt mãe pdicte putrerẽt ul putruissent in capite:tũc aut locus putredinis esset in uenis:arterijs pãniculoꝝ cerebri:⁊ tũc putredinẽ talẽ ꝯcomitaret dolor acutꝰ iflãmatiuus pũgitiuus:aut mordicatiuus:⁊ iteꝝ febris ꝯtinua. Si autẽ putredo ⁊ mã fuissent in rimositatibꝰ:aut uenis:⁊ arterijs medullaris substãtie cerebri:tũc dolor febris vigilie ingetudo:⁊ reliq̃ silia accñtia necio ꝯsequerent. Nõ igitur apparet mãm talẽ acutã esse ꝑpter putredinẽ pñcipaliter:sed ꝑpter mixtionẽ cholerice mãei cũ fl̃atica:lz nõ ueli negare mãzillã recipe augmẽtũ acuitatis a caliditate putredinali in epate ⁊ partibꝰ adiacẽtibꝰ ei que tñ nõ est multe intensionis:sicut etiã accepi ex scriptura. ¶ Qualitercũqꝫ igit ꝯcedatur hec mã ſm magnã sui partẽ minerã habet remotam circa epar. ꝓpinq̃ aũt ipsius minera est in uenis pãniculorũ cerebri:⁊ arterijs ipsoꝝ ⁊ substãtia cerebri:que etiam mã ibi augmẽtũ quãtitatiuũ assumit ex ꝯtinua gñatione ipoꝝ in ipso capite ꝓueniẽte per viã indigõnis. Sicut eni ad caput eleuant uapores aq̃si ⁊ mucillaginosi fl̃atis:ita ad ipm eleuãtur uapores cholerici. Sed uapores ab iferioribꝰ delegati in capite ꝯgregati cõuertunt in mãm specie ꝯsimilẽ eis. Igitur ⁊ uapores cholerici silr ingrossati ꝯuertunt in mãm sibi ꝓportonabilẽ:sed ex mixtione ambarũ duarũ mãerũ predictaruz gñat flegma salsum. Et tu adde qm̃ in nulla fere dispõne cerebrũ vnq̄a psentia multi flegmatis ⁊ uapoꝝ colericoꝝ puatũ est:qḋ apparet ex uarietate ceruminis auris. Igit ualde facile deduci põt minera huius mãei ꝓpinqua iã pdicta. Modus aũt quo hec mã tale fecit nocumẽtũ in meri põt esse.qꝛ cũ mãe iste multiplicate descẽdũt aut ꝓpelluntur ad lacunã cerebri in loco ossis basillaris.tunc partiz per uenas.partim vo per moduz stillicidij transeuntes per rete mirabile recipiunt in cõcauuz palati:⁊ deinde per pãniculum istum vident inferius per loca vule.⁊ ista est uera causa:quare pmũ nocumẽtũ in hoc viro presentatũ fuit in vula eius intantũ ꝙ elõgata mollificata uel apata fuit. Cũ igit mãe iste predictas partes repleuerint ⁊ intrinsece sint fluxibiles ratione aquositatis ⁊ mobilitatis cholerice.⁊ sic recepte fuerint in meri.⁊ qꝛ sunt acute notabiliter:ut deductũ est.non est mirabile si fecerunt predicta accñtia. Et si vir iste fuisset ꝓpessus febrẽ notabilr acutã cũ arefactione corporis ut audio:⁊ cũ nocumẽto deglutionis iã presente:tũc res esset periculosissima satis.qꝛ cecidisset in sermonẽ summi Hyppo.ubi dixit. Quibuscunqꝫ in febribꝰ collũ extorquetur ut vix deglutire possint tumore non exñte in collo mortale. Hec igitur est summa eorum que mihi considerãda videntur de catarriçaute materia a cerebro sine cuius rectificatione non erit possibile ꝙ iste vir sanetur vnq̄.

Tertia vo dispõ est febris circa quã nõ extẽdã me nisi ꝙ uereor ꝙ mihi scribit ꝙ febris est notabiliter intẽsa reuolubilis de 3o in 3m ⁊ indeficiens.ꝑpter qḋ dubitabile est ipsaz esse vnã emitriteũ ꝯtinuam indeficientem ex cõtinua flegmatica ⁊ iterpollata cholerica:que res esset multũ seua cũ ipsa cõtinue faceret augmẽtum in causa materiali catarri:ut in scdo caplo deductuz est.⁊ utraqꝫ cõtinue ꝯcurrat ad maiorẽ debilitatẽ cerebri efficiẽdam:⁊ cerebrũ cũ pdicta mã ⁊ febre nouũ augmẽtũ sue resolutiõis

⁊ cõsumptionis continue faceret in nocumẽto deglutionis ⁊ esset restãte cõplicationis adinuicem ꝙ oporteret simul utrũqꝫ hoꝝ triũ attẽdere in curatiõe subtil'r: qḋ difficulter cadit sub imaginatione: nedum curatione canonica. ⁊ hoc propter ꝟrietatẽ lapsus cõplexionalis: qui est febris. ⁊ cõpositionalis ⁊ excoriatiõis meri ⁊ cõplexiõalis lapsus cerebri.

Propter que oia de his que curatiõi subseruiũt intentionibus ⁊ instrũs succincte percurrã. ¶ Primũ itaqꝫ coꝝ cui pncipal'r attẽdẽdũ est videt' eẽ nocumẽtũ deglutionis: nõ eniꝫ curari põt febris ⁊ cerebri dispositio ꝯueniẽter per digerẽtia aut aliter alterãtia uel euacuãtia nisi per os assumerent'. ⁊ quõ põt nocumentum deglutionis pfecte abscindi noua cõtinue defluẽte mã. nõ videtur sine magna anxietate enuntiandum esse. ¶ Propter qḋ viam capiẽdo que mihi securior videtur ponã primo ꝙ modus intendẽdi ad nocumẽtũ deglutionis debet esse cuꝫ his que leniẽdo uel mollificando ipsum meri faciunt aptũ fluxibilitate sua. fortasse enim exiccantia abstergentia ⁊ stiptica que essent recta instrumẽta curationis stãte fluxu materie ⁊ febre efficerent ipsum constipatum magis. ¶ Dico secundo ꝙ uerum principium curationis dependet ex subtractione catarriçantis materiei. ¶ Dico 3° ꝙ si qua recta curatio cum instrumentis administrari debet ad febrem istam. est cuꝫ his que frangunt ⁊ rectificant nutriẽtia eius.

Propter primi itaqꝫ cõplemẽtuꝫ octo describã singularia remedia que lenire possunt meri alteris dispositionibus non nocentia. ¶ Primũ est. ut accipiant' grana mecheite ⁊ vulnerentur cum acu in. v. vel. vj. lateribus. Deinde infundantur in aqua leuis decoctionis liquiritie per vnam nocteꝫ. tũc ergo patiens semper habeat granum vnum in ore suo. ¶ Scḋm vo remediũ est. ut accipiantur grana citoniorũ ⁊ infundantur in succo granatorum dulcium in cortice existentium. ⁊ de his granis similiter in ore suo teneat. ¶ Tertium principale remedium est. ut accipiantur folia lactucarum recentium. ⁊ per medium diem infusa in aquã sublimationis uel decoctionis radicũ altee. ¶ Quartum principale est. ut iuiube diu macerate in aquam portulace per sublimationem factam teneantur in ore alternatim permutando de vno ad reliquum. adherendo tamen ei de quo magis percipit iuuamẽtum. ¶ Quintum principale est. ut sepe teneat in os suum mucillaginem factam ex granis psilij cum aqua cisterne: ⁊ caueat artifex ne ita longo tempore macerata teneat in aquã pdictã tepidam. ut a medullari eius parte effundat' actualiter eadem substãtia aut saltem virtus. tunc enim excoriaret amplius. ¶ Sextũ pncipale ⁊ optimũ est ut alternati teneat in os suũ parum tepidã recoctã factã ex lacte uaccino bene pingui. ¶ Septimum pncipale est: ut sepe per nares eius attrahat hunc liquorem. ℞. mucillaginis fenugreci: ⁊ psilij. añ. ʒ. s. mucillaginis citonioꝝ. ʒ. j. misceant' oia cũ. ʒ. j. aque maiorane ⁊ cum altera aque nenufaris. ⁊ remisse tepidum trahiciatur per nares: ore pus pleno aqua mellis tepida. ¶ Ultimum remedium ad hoc est istud. ℞. medulle cruriũ bouis: hysopi humide: pinguedinis tassi ⁊ anatis. añ. ʒ. s. mucillaginis fenugreci: se. lini. añ. ʒ. s. croci. ℈. j. olei de nenufare. ʒ. ij. cere albe quãtum sufficit. fiat vnguentum molle qḋ post lauetur bis in aqua nenufaris. De hoc igitur vnguento quater in die tota gula ⁊ collum actu tepido diligenter inungatur: ⁊ superponatur magna quantitas lane sicce.

Pro scḋo vo pncipali accite tollẽdo. s. catarro: lꝫ sermo diffusus foret necessarius. hic tamen mihi breuitateꝫ imponã dicẽdi. satis enim imo cõplete sum excusat' a sufficiẽtia tot ⁊ tãtoꝝ doctoꝝ: qui ad regimẽ hui' viri ꝯuenerũt: et qꝛ huic egritudini nõ est blãdiẽdũ: ut cõsueuit medicoꝝ plurimoꝝ usus: qui cuꝫ aqua ordei: cassiafistu. ⁊ reliqs nõ pertinẽtib' ad curas: ut in pluribus perducũt egritudines ad ipossibilitatẽ curatiõis matyriçando egros. ¶ Primo itaqꝫ premitto mihi ꝙ oia insra statim apponenda limitari debent tenore virtutis ad hoc sufficientis. itaqꝫ septem instrumenta describam: que mihi aut ipsorum plura omnino necessaria sunt in cura huius accidentis.

Et primũ qḋẽ oiuꝫ hoꝝ est ut itẽdat' diuersiõi mãerũ a capite ad inferiora fluẽtiũ. Nec eniꝫ tales mãe vnica põt euõne eradicari: aut quia repugnãt materie propter earum impreparationẽ: aut qꝛ farmaca ꝯuenientia nõ põt administrari ppter difficultatem deglutionis. ¶ Primũ itaqꝫ hoꝝ est ut diuertant' mãe per clisteria paruper acuta facta. ʒ. j. eluarij dyacastorei descriptione Nicolai ⁊ leuius isto erit. ʒ. s. iere cõposite. ⁊ adhuc lenior erit hndicta cũ puluẽ cẽtauree: ⁊ corticũ agarici dosatis ßm sapiẽtiã pfatoꝝ doctoꝝ. talia eni nõ scribã: qꝛ credã eis supaddẽ aliquid: sed ut satisfaciã honori meo. ¶ Scḋm vo principale diuersiuũ qḋ esse mihi oibus alijs grauius est. ut huic viro aperiant' emoroides. ¶ Tertiũ vo est: ut frequẽtet' appositio uẽtosarũ cõuenienter ignitarũ sup natibus ⁊ spatulis. ¶ Quartũ est ut applicent' rubificãtia distrahentia: ⁊ attrahentia mãm super partibus pulsuuꝫ brachioꝝ. ¶ Quintũ est si talia nõ sufficiunt ꝙ administrent' rubificãtia ⁊ exiccãtia loco alchatin facta ex flamula uel pede coruino contusis: aut ex cantaridibus ⁊ fermẽto ⁊ aceto emplastratis: aut saltem cũ sapone nigro ⁊ squilla contritis insimul in predicto loco impositis. ¶ Sextũ est ut istis nõ ualẽtib' conuenienter fiat rubificatio capitis cũ stercore colũbino: ⁊ ppe colũboꝝ syluestriũ incorporata cũ modico aceti: ⁊ modico pulueris anacardi ßm hunc modũ. ℞. fermẽti sex uel octo dieꝝ. ʒ. iij. stercoris colũbini. ʒ. j. s. pl'ueris anacardi. ʒ. s. terant' subtilissime ⁊ icorporent' cũ modico aceti ualde acuti. Uẽtre itaqꝫ pus cũ clisteri mũdificato ⁊ nõ exite plenitudine cibi ⁊ pot' in stomacho capite diligẽter raso mãe in ortu solis totũ caput eius liniat' predicto linimẽto: ⁊ supponat' pãnus siccus: ⁊ dimittatur ibidẽ per tres horas donec sensus tact' tolerat: remoto linimẽto nõ pcedat' alrusqꝫ ad sero. Si aũt nõ toleraret tũc madefiat caput cũ tepida aqua mellis: ⁊ deponat' linimẽtũ nihil aliud supponẽdo ei. Et si uehemẽtia doloris iflãmati vigeret: tũc madefiat caput cuꝫ linimẽto ex oleo de sisamo facto. Et si uehemẽtia caliditatis expeteret frida: tũc fiat istud cũ oleo floꝝ cucurbite: aut nenufaris. Tãte eni potẽtie est instrũm hoc in diuertẽdo catarros oẽs ⁊ retinẽdo eoꝝ fluxũ ad iferiora ꝙ ausus ẽ scribẽ Gal. 6° de igenio sanitatis. ꝙ nõ est medicina melior in curãdo ulcera pulmonis pueniẽtia ex descẽsu acutarũ mãeruꝫ catarriçãtiũ ad pulmonẽ. ut colligendũ est ab eo in exẽplari de nobili quẽ in sicli dispõne curauit. Si igit' hoc remediuꝫ cõferre põt ulcerib' pulmonis: tũc nõ repugnat qn conferat ulcerib' meri ul' excoriatib' eius abscẽdẽdo mãm que continue fluit. ¶ Cõtra. qꝛ hoc ingeniũ curationis nõ videtur conueniẽs: ipm eni attrahit mãs de inferiorib' ptib' ad supiores: sed mã ista trãsibit per uẽtriculos ⁊ pfundas partes cerebri. ergo hic modus curationis est erroneus. patet ꝯñtia: qꝛ in oi diuersiõe obseruari debet ne mã trãseat super pncipali mẽbro: ut 4a pmi. cap. p colligẽdũ. Silr etiã nõ debet trãsire mã de pte mẽbri pncipalis viliori ad nobiliorẽ: sed uẽtriculi ⁊ pfunde ptes cerebri sunt partes multũ nobilissime cõparate ad extremas ptes eius: ergo ad illas non debet fieri tract' mãei cũ diuersione: patet hec ultima ꝯñtia qm̃ ex hoc sequerent' grãdiora nocumenta: ⁊ minor ultime ab oib' ꝯcederet. Quis eniꝫ dubitat uentriculos esse ptes nobiliores ꝙ circũferẽtiales ptes eius: maior pme rõnis arguit': qꝛ nõ videt' modus quo mã ab inferiorib' ptib' cerebri trahi possit ad supiora nisi per media illi': ⁊ minor pme rõnis eodẽ fundamẽto facile pbari põt. ¶ Huic motiuo ⁊ alijs consilib' rñdẽdũ est ꝙ qñ mãe mouentur a farmaco electiue trahente eas: aut saltem ratione caliditatis intense: aut utriusqꝫ attrahentium silr he materie sunt ancedentes catarri que cõtinent' in uenis ⁊ in arterijs disseminate per pãniculos cerebri ⁊ in medullari substãtia ipsi'. Cũ ergo iste

uene habeat ɔtinuitatē cū uenis trāseūtibus per ptes pāniculares ⁊ ligamētales īter cōmissuras cranei: quarū uenaꝝ extreme ptes terminent in cutē capitis: ⁊ ad poros eius: nō est mirabile si fit diuersio. Et adbuc etiā nō repugnat māṁ in pāniculis cerebri trahi per poros ad extra: ut dictū est. ¶ Ad formā igit̄ argumēti dicēdū ad maiorē negando ipsam: imo talis curatiōis īgeniū oīno est ɔueniēs. Et ad minorē pmerōnis negat̄ etiā ipsa assignādo trāsitū modi nāe mō pdicto: q̄re motiuū istud ⁊ oīa sibi paria nihil ɔcludūt. ¶ Et si istaret iteꝝ q᷑ capiat̄ mā ɔiūcta catarri que est acuta fluēs ɔtēta in colatorio ⁊ locis rete mirabilis: tūc pꝫ ꝙ tale ingeniū curatiōis nō poterit diuertē ipsam: igitur nō est cōueniēs. ¶ Huic replicatiōi rñdēdū est dupl'r. Pāo q᷑ dato ꝙ tale igeniū nō total'r ɔferat per se māe fluēti: tñ pōt cōferre īquātū abscindit fluxū antecedētiū māerū: ⁊ virt⁹ reddit̄ potētior sup fluētē māṁ resoluēdo digerēdo ⁊ aliter regēdo ipsaꝫ ꝙ si nō fuisset facta diuersio māerū antecedētiū. ¶ Dicēdū 2° ꝙ non est impossibile ꝙ mā que repit̄ in vijs actu fluēs etiā attrahat̄ iteꝝ ad uenas: forti eniꝫ v̄tuti nihil resistere pōt in expellēdis. 7ª affoꝝ. cōmēto 59°. Uirt⁹ igit̄ reddita potētior sup actu fluēte mā ,ppter diuersionē antecedētiū māerū poterit māṁ que exiuit uenas iteruꝫ repellere inter uenas: ⁊ ita fiet earū attractio ad oppositum. ¶ 7ᵐ ⁊ ultimū est q̄d fortasse est leui⁹ ꝙ pcedēs ut fiat actuale cauteriū sup loco ɔiūctionis sagittalis ⁊ coronalis cōmissuraꝝ: ubi terminat extremitas medij digiti mēsurata cū extrema parte nasi supposito maiori ruge rasete man⁹. Scribere aūt cauteriū: ⁊ ista pticularia sup̄fluū est: q᷑ loquor ad sapiētes.

Pro tertia vo pncipali dispositione. vꝫ. pro febre iā pdicta duo memorabo ɔsueta digerentia. ¶ Primū est syrupus compositus acetosus de. v. radicibus cum tertia sui parte syrupi de eupatorio. ¶ 2ᵐ syrupus de bisantijs cū aqua apij ⁊ eupatorij: quibus subtrahendum ⁊ addendum est prout celeberrimorū doctoꝝ prenominatorum peritia determinabit ⁊c. Ad laudem dei Amen.

Consilium.128.

¶ De quadruplici mala dispositione. videlꝫ. ¶ De mala complexiōe frigida ⁊ humida stomachi cū f'late mucillaginoso ⁊ vitreo. ¶ De mala complexione frida ⁊ humida cerebri cū multa mā flegmatica. ¶ De nocumento anhelitus per ,ppietatē in pectore: ⁊ per cōmunitatē ad stomachū ⁊ caput. ¶ De mala complexione calida renū cū harenulis ⁊ lapillis. ¶ Diuiditur aūt Consiliuꝫ in capitula quatuor.

¶ De causis male cōplexionis stomachi ⁊ eius cura. Cap. I.

Nocumēta viri colēdissimi dñi Henrici dignissimi cācellarij illustrissimi dñi ducis ⁊ pncipis Hērici Bauariēsis ⁊c. Sūmarie cōtinent̄ in distēperie q̄tuor mēbroꝝ. Primū est stomachus eius. Scōm pectus. Tertium est caput. Quartū est egritudo in renib⁹ eius notabilis. ¶ Prima itaqꝫ dispositio est distēperies stomachi ad frigiditatē ⁊ humiditatē cū multitudine māerū f'laticarū que mucillaginose ⁊ aquose sunt a dñio: vitree vo subdominātes. Hec aūt cognosci pñt per multitudineꝫ sputaminis ⁊ salivalis humiditatis aquose ⁊ mucillaginose per lenitioneꝫ stomachi per lubricitatē q̄nqꝫ supueniētē per obtusionē appetit⁹. ¶ Cui dispositioni q̄n ipsi pseuerat sup alias infra dicēdas puideat̄ ei cū assumptione ɔfectionis de trib⁹ piperib⁹: quā scripsit Hal. ad Omotheū descriptiōe 3ª. de qua accipiat per duas uel tres horas añ cibū. ʒ. j. ⁊ bibat post ipsaꝫ quartā ptē cyathi vini subtilis aromatici ⁊ fumosi. ¶ 2° huic dispositioni prouideat̄ vngēdo totū stomachū ex hoc vnguento. ℞. olei de mastice. ʒ. ij. olei de mirto. ʒ. j. oli de costo. ʒ. j. ß. piperis al. ⁊ lon. granoꝝ paradisi ciperi storacis calamite. añ. ʒ. j. resine electe. ʒ. j. gariofiloꝝ mēthe masticis cinamomi. añ. ℈. ij. gallie muscate. ʒ. j. ß. cere ꝙtum sufficit fiat vnguētum bene viscosum de quo magna petia ponat̄ super toto stomacho calefacta ⁊ portet eā ibi semp. ¶ 3ᵐ remediū ad hāc intētionē est ꝙ iste vir assumat in aurora radicē vnā ſm mēsuraꝫ digiti minoris de. ꝗꝗ. viridi electo ⁊ bono nō bibēdo nec cōmedēdo post ipsum saltē per horas tres. ¶ 4ᵐ remediū est ut iste vir saltem oi septimana bis deglutiat. ʒ. j. tyriace Andromachi bone ⁊ electe cū. ʒ. j. aque menthe aromatice que gario filata dicit̄ calefacta. ¶ Quintū remedium est ut iste saltē oi fine sex dierū recordetur accipe modicū añ cenā pillulam vnā de speciebus descriptione Mes. in antidotario.

¶ De causis male complexionis cerebri frigide ⁊ humide ⁊ eius cura. Cap. II.

Secūda vo pncipalis egritudo huius viri est mala complexio cerebri frida ⁊ humida depēdēs a multa mā f'latica que iteꝝ est cā augmēti ipsius male cōplexionis in cerebro nō min⁹ ꝙ ista mala cōplexio sit gñatiua istoꝝ f'latū ⁊ ɔgregatiua ipsoꝝ in capite per viā indigestiōis. Et hec q̄dē mala cōplexio potuit eē cā pma ⁊ origīalis nocumenti stomachi: lꝫ credaꝫ ego ꝙ mala dispositio stomachi maior fuerit cā ⁊ pmaria nocumēti capitis ꝙ ecōuerso. Color eni faciei ad albedinē iclinat⁹ crispitudo ⁊ tictura capilloꝝ bōitas igenij ⁊ operationū v̄tutū sensitiuaꝝ iterioꝝ iclināt me ad credendū ꝙ nocumenta que in cerebro apparent magis per colligantiā ꝙ per essentiā existāt in ea. ¶ In cura itaqꝫ huius dispōnis: ⁊ si oīa remedia malā dispōnē stomachi rectificātia declarata in pcedēti caplo etiā capiti ɔferre possent: tñ pro capitis dispositiōe tria solēnia ponā adiutoria. ¶ Quoꝝ pmum est hoc. ℞. macis. ʒ. j. gariofiloꝝ folij cubebarū granoꝝ paradisi. añ. ʒ. j. ambre orientalis. ℈. iiij. ligni aloes. ʒ. j. cāphore. ℈. ß. rosaꝝ. ʒ. j. pulueriçent̄ oīa per se: deinde ligent̄ in pāno de grana retorto ⁊ sepe odoret̄. ¶ Scōm remediū est hoc. ℞. specieꝝ dyabre ⁊ de aniso dulci. añ. ʒ. j. ligni aloes. ℈. j. cōmisceant̄ insimul: ⁊ de hoc puluē saltē in septimana ter superaspergat̄ tota ,pra capitis a pncipio capilloꝝ usqꝫ ad summitatē capitis per mediū anterioris ptis capitis per q̄tuor digitos per latitudinē: ⁊ cū ponit̄ secūdus puluis cū pectie deponat̄ pmus. ¶ Ultimū remediū est hoc. ℞. spēꝝ dyabre ⁊ dyamusci dul. descriptiōe Auicēne ⁊ cañ. sūma pma aut saltē Mes. in antido. distōne pma añ. ʒ. j. ß. ligni aloes folij maiorane sicce pulegij betonice. añ. ℈. ij. çuccari al. ʒ. ij. syrupi ɔserue. ꝗꝗ. viridis lib. ß. fiat el'uariū: de q̄ egrotans oi sero cū uadit ad lectū per spatiū vni⁹ mēsis per duas horas post cenā deglutiat. ʒ. j. ß. ⁊ erit remediū excellēter ɔferēs capiti suo.

¶ De caūs nocumēti i pectore: ⁊ cura eiusdē. Cap. III.

Membrū aūt 3ᵐ q̄d in hoc viro lesuꝫ est: est pect⁹ ei⁹: q̄d q̄dē magis hēt nocumētū per colligātiaꝫ ad caput ⁊ ad stomachū ꝙ per ppriā ipsi⁹ eēntiā. Magnitudo eni pulsus cū eq̄litate satis ɔueniēti frequētie ⁊ uelocitatis signat potētiā v̄tutis ⁊ necitatē nō m'tū auctā: neqꝫ dimiutā. Et q᷑ nō appet in eo manifesta plētudo: neqꝫ coartatio: iō satis rōnabile est cōcludi spatiositatē pectoris p'lmonē ⁊ cor a nocumtomāeꝝ nō eē m'tū lesa: neqꝫ etiā appet puitas: aut dimissio in pl'su que signat debilitatē v̄tutis pulsatilis cordis: ⁊ pari rōne cū nō appeat magnū nocumētū in uelocitate frequētia diuersitate ⁊ puitate anhelit⁹. iō appet pect⁹ ⁊ pulmonē a m'ltitudie māeꝝ nō eē ualde oppssa: ⁊ pprie q̄n nocumētū: si q̄d apparet in pectore nō est pseuerās. ¶ Propter hoc itaqꝫ ɔcludēdū est: ꝙ m'ltitudo sputi cū excreatiōe uel rascatiōe emissi cū strictura uel grauitate anhelit⁹ cū rugitu ⁊ motu in ɔcauo pectoris pceptis signāt mās a capite ad pect⁹ defluxisse magis ꝙ ꝙ in pectore genite sint ,ppter eēntiale nocumētū cordis pulmonis ⁊ dyafragmatis: q̄d ɔfirmat̄: q᷑ nocumēta talia magis eueniūt ⁊ frequētāt in eo in sero ⁊ post tēpus dormitiōis ꝙ in alijs tpib⁹. Itaqꝫ cū apparuerit a multitudine sputi aggrauatus ,puideatur sibi hoc triplici remedio. ¶ Primū est ut per duas horas post cenā: ⁊ per horā ante

renā ꝛ in aurora accipiat cyathū vnū hui⁹ decoctiōis calefacte que māss digeret mūdificabit ꝛ diuertet a pectore. ℞. radicum vngule caballine ꝛ enule. aā. ℳ. j. ireos. ℥. j. capil. ue. passulaꝝ liqritie rase. aā. ℳ. j. ß. ficuū pinguiū numero octo: incidēda icidant̄ ꝛ coquant̄ in lib. viij. aque usqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis. sed croci ponat̄ in fine decoctiōis tm̄. ℈. j. ß. deinde colet̄ ꝛ bibat̄ ut supra. ¶ 2m remediū pectori approbatū est hoc. ℞. penidiarū. ℥. j. ß. loch de pino. ℥. ij. coquat̄ simul lēto igne cū. ℥. iij. p̄dicte decoctionis usqꝫ ad bonā spissitudinē: ꝛ de hoc sepe teneat patiēs in ore suo q̄titatē vni⁹ grani fabe p̄mittēdo ipsuꝫ dissolui ꝛ ad pectus descēdere sine masticatiōe aliqua. ¶ 3m sp̄ale remediuꝫ est hoc: ut si vir iste nobilis ꝑpter hec duo remedia nō alleuiaret̄ a tussi: imo ingrauaret ipsuꝫ: tūc accipiat hunc potū: post quē nō dormiat nisi vna hora tm̄ imediate post ipsum. Et tardet cibū ad min⁹ horis sex. Cuius descriptio est hec. ℞. mucillagis sebesten. ℥. ij. cassie nup̄ p̄parate cū aq̄ capilloꝝ ue. ℥. viij. agarici elci. ℈. j. ꝯꝯ. ℥. vj. icorporent̄ oīa ꝛ bibat̄ totū cū. ℥. ij. decoctiōis in hoc capl̄o descripte: hoc eni ꝯuenienter mundificat pectus: ꝛ lenit tussim ꝛ ipsam getam reddit.

¶ De nocumento renū ꝛ causis eius: ꝛ de cura. Cap. IIII.

Quartū mēbrū patiēs in hoc viro sunt renes ei⁹ in q̄bus īuenit̄ distēperies ad caliditateꝫ notabilr̄ intēsam ꝛ siccitatē que remissa est respectu caliditatis: nisi eniꝫ eēt multitudo humiditatis epatis: ꝛ adhuc multitudo humiditatis a materia fl̄atica augmētate in sanguine ꝑpter multiplicationē illoꝝ fl̄atū in stomacho per viā indigestiōis factā: tūc intenderet̄ in renib⁹ siccitas nō minor caliditate. ¶ Propter hāc igit̄ caliditatē renū māe fl̄atice excoquunt̄ in eis ꝛ cōuertuntur in harenas ꝛ lapillos ꝛ sunt causa euētus doloris ꝛ augmēti ipsorū in renib⁹. ¶ Quoꝝ quidem doloꝝ duplex assignat̄ causa. Una quidē est mala cōplexio calida ipsoꝝ renū uehemēter ꝛ subito permutās ꝛ alterās eos. ¶ Scd̄a v̄o cā est extēsio multa facta in eis ab harenis ꝛ lapillis: ꝑpter qđ nō est mirabile si dolores illi sunt ualde fortes: quibꝫ utraqꝫ duarū causaꝝ efficiētiū dolores: videlꝫ malā cōplexionē calidā subito alterātē: ꝛ solutionē ipsius cōtinuitatis p̄dictā. ¶ Unde opꝫ q̄ iste vir sit sollicit⁹ in rectificatiōe renū in aptiōe ꝛ mūdificatiōe viarū suarū: ne ita frequēter in eis harene ꝛ lapilli multo t̄pe p̄maneāt. Et in mūdificatione etiā māerū mucillaginosarū que multiplicant̄ in eis.

Pro quoꝝ complemēto. v. sibi conscribo medicamina. ¶ Quorū p̄mum est. ℞. aque eupatorij. ℥. ij. aque capil. ue. ꝛ saxifragie. aā. ℥. j. ß. bibant̄ calide cū succo omni septimana tribus diebus continuis in aurora. ¶ Deinde accipe hoc 2m remedium. ℞. cassie p̄parate cum aqua saxifragie. ℥. j. ß. ꝛ bibat̄ in aurora ꝛ tardet comedere per qnqꝫ horas post ipsam. ¶ 3m remedium est hoc. ℞. fisticoꝝ mūdatoruꝫ. ℥. iiij. anisi feniculi se. pastinace domestice ꝛ syluestris granorum milij sol. aā. ℈. ij. infundant̄ fistici in aqua capil. ue. per diē naturalē: deinde contūdant̄ minutissime ꝛ coquant̄ cū sufficiēti q̄titate çuccari al. ꝛ cum specieb⁹ fiat cōfectio in frustis. ℥. ß. de qua accipiat semp̄ frustū vnū aā cibū per spatiū vnius mēsis. Est eni optima in mūdificādo renes a lapillis ab harenis: ꝛ māeb⁹ mucillaginosis: qm̄ fisticis inest v̄tus qua cōminuit̄ lapis qui est in renib⁹. 18a. ℥. colligēdū. ¶ 4m v̄o remediū cū instātia doloris maxima est hoc. ℞. pillaꝝ de iera ma. pillarum de b̄ndicta. aā. ℥. ß. trociscorū stelle descriptiōe Auic. 5o cañ. ℈. ß. forment̄ pille. vij. cū syrupo acetoso cōposito: ꝛ accipiatur per duas horas aā dieꝫ: ꝛ tardetur cibi assumptio per quinqꝫ horas posteas. ¶ 5m ꝛ ultimū remediuꝫ est hoc. ℞. spice nardi dauci carpobalsami se. apij ꝛ petrosel̄. aā. ℥. j. ß. se. acetose cicoree scariole ꝛ cuscute. aā. ℥. j. granoꝝ milij solis. ℥. iiij. capil. ue. radicū saxifragie. aā. ℥. ij. mellis rob. syrupi compositi acetosi. aā. lib. ß. lapidis spongie lapidis iudaici ꝛ vitri cōbusti. aā. ℥. ij. çuccari al. lib. ß. fiat el̄uariū. de quo patiēs dieb⁹ alijs post assumptionē aq̄rū supꝛascriptaꝝ in aurora accipiat coclear vnum ꝛ tardet comedere quatuoꝛ horis. In hoc enim stat fundamētū curationis oīum fere dispōnum suarum.

Post hec aūt iste vir abstineat ab oīb⁹ cibarijs frigidis grossitudine ꝛ viscositate sua oppilatiuis ꝛ uētosis: uelut sunt fercula pastilia neruose ꝛ cutanee aīaliū p̄tes Pisces viscosi ꝛ in lacunis ul̄ palustrib⁹ viuētes. Grana leguminū risum lac ꝛ fercula lacticinia: ꝛ caseum mollē ꝛ viscosum ꝛ frequētē usum feniculi anisi ꝛ petrosel. ꝛ oīuꝫ diureticoꝝ euitet. ¶ Euitet potū vini grossi ꝯturbati siue fuerit nigrum siue album: ꝛ caueat a potu ceruisie de ordeo saltem dulcis multū: ꝛ summopere euitet aque frigide potuꝫ. ¶ Sil̄r effugiat usum rerū ualde salsarū vnctuosaruꝫ: ꝛ caueat etiā a comestione fructuū frigiditate ꝛ siccitate ꝛ stipticitate sua oppilantiū ꝛ ingrossantiū humores: ut sunt pira citonia granata acria nespilla sorbe ꝛ siliā. preter hec autē utatur cibis ꝛ potibus alijs libito suo. ¶ Et caueat etiaꝫ a coitu frequentato: ꝛ proprie super cibis ꝛ a longa dormitione super spina ꝛ felicitabitur vita sua auxilio diuine potentie: cui semper sic referentur gratie immortales.

Consiliū. 129.

¶ De q̄druplici mala dispōne. videlꝫ. ¶ De mala cōpl̄one frigida ꝛ humida stomachi cuꝫ m̄ltitudine māe flegmatice. ¶ De oppilatione epatis a mēbris grossis. ¶ De mala cōpl̄one cal̄a ꝛ sicca renū cū multitudine harenulaꝝ ꝛ lapillorum. ¶ De soda siue dolore capitis p̄ti p̄ eēntiā ꝛ p̄ti p̄ cōmunitatē ad stomachū ꝛc̄. ¶ Diuidit̄ aūt Cōsim̄ i p̄ticulas duas.

Particula prima continet duo capitula principalia.

¶ De causis predictarum dispōnum: ꝛ p̄ stomachi. Cap. I.

Nobilis vir dn̄s Nicolaus de canali in ciuitate Paduana prouisoꝛ castrēsis q̄druplici dispōne laborat siue has dispositiones egritudines aut accidentia nominare uelis. ¶ Et p̄a q̄dē est lapsus in stomacho eius frigidus a multitudine māei flegmatice depēdēs. Cui⁹ etiā stomachi frigiditas māss fl̄aticas mucillaginosas ꝛ aqueas est generatiua. Et ip̄a etiā mā p̄dicta m̄lta in stomacho ꝯgregata est cā augmētādi malā cōpl̄onē fridā ꝛ humidaꝫ in stomacho p̄dictā ꝑpter diuturnitatē more ipsi⁹ māei fl̄atice in ipso stomacho. vn̄ utraqꝫ istaꝝ duaꝝ est reciproce alteri⁹ augmētatiua. ¶ Propter qđ ualde facile itelligi p̄ōt diuersitas acciñtiū que in hoc viro frequēter eueniūt: frequēter eni rugit⁹ eructuationes ꝛ ifl̄atione in stomacho p̄cipit ꝑpter p̄tē istaꝝ māeꝝ in uētositates ꝯuerti: que si subtiles sunt ꝛ superiora petūt eructuādo emittūt. Si aūt grossi v̄sus fundū stomachi ꝛ poꝛtanarium eius ad itestina ꝑpellunt̄: ibideꝫ faciendo dolores toꝛtuosos. Si aūt tales uētositates multe sint ꝛ mediocres īter grossas ꝛ subtiles: tunc in tota stomachi spatiositate retēte ipꝫ stomachū iflāt ꝛ extēdūt cū magnis doloribus: qn̄qꝫ dyafragmati ꝛ hypocūdrijs ꝛ toti pectori cōmunicant̄. ¶ Et ex hoc fundamento p̄ōt etiā intelligi: q̄re qn̄qꝫ iste vir diminute digerit: ꝛ grauat̄ eius stomach⁹: ita ut frequenter deponatur cibus prius q̄ bene digestus. ¶ Et iterū qn̄qꝫ 3m seq̄tur accn̄s qđ est coꝛruptio digōnis que cōp̄rehēdit̄ a sapore acuto uel moꝛdicatiuo in ore p̄cepto: ꝑpter quod eructuationes: qn̄qꝫ emittit acres: aut acetosas: aut acutas cuꝫ magna moꝛdicatione p̄cepta in toto stomacho eius. ¶ Secūdo de causis oppilationū epatis.

Secūda v̄o p̄ricipal̄ dispō hui⁹ viri est egritudo cōpōnalis epatis ipsi⁹ qđ nō raro: imo frequēter oppilat̄. Et lꝫ epar ei⁹ nal̄r sit cal̄m ꝛ humidū ꝛ mēbra cal̄a ad oppil̄ones per se sūt idispōsita: q꞉ calitatis est dilatare sic friditatis est coangustare 2o tegni. tn̄ in epate ipsius oppil̄ones acciñt frequēter altero duoꝝ modoꝝ: aut quia fl̄ata m̄lta in stōchō ei⁹ ꝯgregata ut patuit in cap̄ p̄cedenti dissoluta ul̄ colligata: aut mobilitate a reb⁹ calidis in cibis

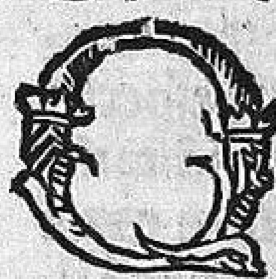
acceptis z in potib⁹ faciūt mās istas effundi ad epar: in cui⁹ concauitate pp angustas vias ei⁹ faciūt oppilōes pdictas. Et 2ª istaꝝ oppilōnū cā pōt eē: q2 māe iste flatice frequēter cōmiscent chilo reddētes ipm fridū grossū z viscosuz oppilatiuū ipsi⁹ epatis. digō eni diminuta ipsi⁹ stomachi raro z nō bñ corrigit a digestione epatis. ut colligēdum 13ª tertij. ¶ Ex quo appet solo plius que in eo appent: frequēter eni in hypocūdrio dextro sentit grauitas z tesio: frequenter ēt in eo appet nocumētū diminutiōis in uria. Et hoc est qñ oppilō cadit in gibbo epatis: sic frequēter in eo accidit fluxus alb⁹ quē illustres viri chilosū appellāt: z hoc est qñ accidit oppilō in concauo epis. Cū eniz concauū epis oppilat necio claudunt vie venaꝝ porte: sz ipis clausis nō pōt recipi chilus in epe: cū g pellit defertur chilus a meseraicis ad epar nece est ipsum retropelli ad itestina: z ad hoc accidit flux⁹ chilosus. ¶ Hec sunt accñtia coīa ad oppilōnes que iterū si pdurant ul in concauo ul gibbo epatis nece est ut finalr pducāt ad febres putridas: pp oppilōnes eni retinent in epate māe que deberēt expelli per gibbū ad emulgētes z ad renes: que etiā māe deberēt recipi in kisti fellis: sz ad retētionē taliū māerū prohibet debita euētatio. ad phibitionē euētatiōis itendit caliditas in epate: z ad itēsiuā calitatē ipsi⁹ sequit aut simplex ebullitio in sanguine: z fit sinocha sine putredine cum effumatione ad ipsum cor: aut fit ebullitio cū putrefactiōe cordi effumāte z erit tūc putrida febris. Ex qbus oibus iste vir intelligere pōt: quare ipse frequenter egrotat febre cholerica pura z impura z aliarum specierum.

¶ Tertio de causis male complexionis calide z sicce renuz.

Tertia z pncipalis dispō huius viri est lapsus renuz ad calm z siccū cū quo lapsu frequēter applicatur oppilōnes z dolores in eis: z iste oppilōnes plurimū fiūt a mā flatica descēdente ad renes a stomacho uel ab epe que faciūt oppilōnes nō solū in pāniculo colatorij renū: lzēt in carnositate eoꝝ: z cognoscit hoc p dolorē ifra hypocūdriuz parūper pceptū z coicatū parti posteriori spine ifra costas. ¶ Itē qñqz in renib⁹ fiūt oppilōnes a mltitudie harenulaꝝ iuiscataꝝ añ pāniculū colatoriū a flatica mā desursum descēdēte. Et apparēt tūc urie ualde tenues trūbis petaloidib⁹ z harenis puate z diminuit ēt uria: z qñqz acuta emittit. Et appet hoc ēt a posteriori: qm succedēte uria grossa z harenosa post tenuē z aqōsā alleuiant dolores q prius erāt. Et adde pdictis q isti dolores nō raro fiūt a lapillis gēitis in concauo renū añ pāniculū colatoriū pp harenulas ibidez inuiscatas a flate pdicto: cū a multa calitate nāli z accñtali renū excoquit mā pdcā z cōuertit in lapides. pp qd 18ª. 3. scribit q cā supple efficiēs in gñatiōe lapidis est caliditas egressa a nāli tēperamēto. s. p viā itēsionis. Mālis vō causa est flegma z harenule iā pdicte. ¶ Et nota q iste vir multuz est paratus ad generationē lapidis in renibus. Ille eniz cui plurimū generatur lapis in renib⁹ est qui pinguis est z humidus. 18ª tertij. pallegato cap. ¶ Itē in renibus nō raro accidit dolor a uētositatib⁹ ibidē etiam generatis z ppulsis aliūde. Et distiguitur iste dolor a pdictis pp ipsū eē mobilez z nō fixū neqz getū in pte vna. Cui⁹ oppositū appet de dolore pueniēte a malis cōplōnib⁹ mālib⁹ z imālib⁹ fiētib⁹: z a dolorib⁹ pueniētib⁹ ab herenulis z lapillis. Isti enim dolores: dato q qñqz mobilitētur: ipsi tñ permanent in parte magis predictis. ¶ Quarto de causis sode.

Quarta principalis dispō huius viri est soda. i. dolor capitis: qui qñqz est per essentiam capiti appropriatus: qñqz vō per colligātiā est partib⁹ inferioribus. s. stomacho epate z renib⁹ pdictis. In hoc tñ viro iste dolor simul per essentiā: z per colligātiā est. ¶ Est autē hic dolor pueniēs a mala cōplōne cerebri eius excellēter humida māliter z remisse frigida: qui qdez dolor qñqz grauatiu⁹ est: z pprie qñ mā est flatica ul melica: qñqz vō est absqz grauitate: z pprie qñ pēdet a uaporib⁹ z uētositatibus: quorū non est per se grauitatez efficere. Et est qñqz iterum hic dolor inflāmatiuus pruritiu⁹ z mordicatiuus: z pprie qñ pēdet a mā subtili cala eēntialr ul accñtalr. Et iste dolor plurimū est eueniēs in hoc viro. Qñqz etiā dolor capitis eius puenit a māeb⁹ imersis in pāniculis cerebri ipsius. z tūc apparet dolor extēsiuus maiorē partē cerebri ambiēs circulr: qui ab antiqs illustrib⁹ galeata passio nūcupata est. Et cuz otigit ipz esse itēsine magnū z extēsiue: q2 plib⁹ ptib⁹ cerebri eueniēs z multo tpe pdurās: cephalea ul cephalargia nominat⁹ est: ut legendū est p otinentis p 22° caplis. z 9° Almans. p cap. z ab Oribasio p practice. z a qplurib⁹ alijs. ¶ Et ex hoc fundamēto ualde facile itelligi pōt diuersitas doloris capitis eius. Sic eni inflāmatiuus pruritiuus pūgitiuus z mordicatiuus fiūt a mā cala: ita grauatiu⁹ cōpressiuus z cōtusiuus fiūt a mā frida: z extēsiuus z pulsatiuus a uētositatib⁹ uel a uaporib⁹ plimū imersis in pāniculis cerebri. ¶ Et ex hoc fūdamēto iterū apparet qualiter declināte etate huiusmodi vir paratus est ad subeth: aliqñ ad congelationem litargiam epilepsiam uel apoplesiam: a quibus omnibus tueatur ipsum altissimus misericordia sua. ¶ Et ex his oibus postremo cōcluditur q nece est hunc virum esse solertē z vigilātē in regimine suo: ut in posteꝝ apparebit.

¶ Prime pticule de regimine per sex res nō nāles. Cap. II.

Uoniā aūt hoꝝ accñtiū plimū appet puenire a mala cōplōne frida z humida māli z pncipalr cerebri z stomachi: z in epate etiā z in renib⁹ eius superexcrescit mā flatica qplurima per colligātiā ipoꝝ ad stōchū. Idcirco videt oē regimē hui⁹ viri ex pte reꝝ nō nāliū oueniēter posse erigi vnicuiqz horuz mēbroꝝ oferēs. Qcūqz eni instrm erit rectificatiuū dispōnis stomachi z cerebri illud erit etiā oueniēs epati z renib⁹ phibendo mām in eis ogregari z delegari a stomacho ad epar z renes. ¶ Quare itaqz regimē debet fundari in applicatiōe oiuz istoꝝ que leuiter calefaciāt z potēter exiccēt. Qualis eni est lapsus z qta est ipsius distātia a ppo tēperamēto: talia z tāta debēt esse istra isti⁹ lapsus correctiua: sed lapsus est frigidus nō ualde itēsus: igit istra debēt esse calefactiua in suo gdu nō trāscēdētia 2ᵐ gdū. Et itē lapsus est excellēter hūidus z exiccātia debēt eē multuz eleuata. Oia g que calefaciūt ab ultia mansione pmi gradus usqz ad ultimā scdi gradus erunt ei ita oueniētia: sicut exiccātia in tertio gradu humiditatis multe erūt correctiua. Ita q aer ei⁹ debet esse calefactiuus leuiter z notabiliter exiccatiu⁹. Ita q locus uel camera eius sit tabulis decenter munitus z ab aquis z ab omni humiditate elongatus: z accēdatur in eo ignis sepe: z nō tñ ualde magnus. Et utat uestib⁹ calefactiuis oueniēter exiccatiuis. Et similiter utat tecturis capitis factis ex pāno de grana de dossibus uarioruz z similibus. ¶ In cibis vō ei⁹ abstineat ab oi re infridāte z humectāte. ut a mlto usu aque fride lactuce usu blete spiachie portulace cucurbite citruloꝝ. Et effugiat ēt lac z lacticinia cibaria oia. ¶ Similiter effugiat usuz leguminū multa euaporatiōe replētiū caput z stomachū uētositatib⁹ z uaporib⁹: z nō curet comedē pisces uel cācros nisi ualde raro z in pauca quātitate. ¶ Similiter euitet qtitatē fructuū hūidoꝝ ut cerasoꝝ z auellanarū humidaꝝ: piroꝝ: psicoꝝ: z crisomilloꝝ. ¶ Caueat comedē fungos z spōgiolas. ¶ Et cerebrū z medullas z ptes aialiū pingues raro z in pauco usu accipiat. ¶ Utat aūt in cibis suis oueniēti qtitate salis z aromatū ut cinamomo z similib⁹. ¶ Et utatur carnib⁹ salitis simplicib⁹ uel oditis ut sunt landutuli z similes. ¶ Et utat assatis z pprie leuiū carniū z elixis: lz rari⁹. Et pter hec que tacta sunt pōtu ti oi alio gñe ciboꝝ ad libitū suū. ¶ Uino aūt utat albo uel rubeo mediocris potentie claro z aromatico absqz aq: aut saltē ualde paꝝ ponat de ea in vino. ¶ Post cibū aūt suū nō dormiat nisi trāseat vna hora ul vna cū dimidia: z tc dormiat capite odecēter eleuato: prius sup dextro latere: deide sup sinistro se reuoluat. Minime aūt dormiat sup facie. Et nō mltū etiā iaceat sup spinā. neqz sup renib⁹.

In cibis aūt accipiēdis hec obseruet. ¶ Primo nū q̄ comedat nisi uerus supuenerit appetit⁹. ¶ 2° q̄ nullū cibū accipiat nisi bñ prius masticatū. ¶ 3° q̄ nō curet accipe cibaria ualde plura numero in vna mensa. ¶ 4° q̄ nō utat̄ cibarijs sp̄e diuersis: sic esset usus carniū piscīū rez dulciū acriū cū aromatib⁹ cōditoꝝ: ꝛ sic de alijs in vna mēsa acceptis. ¶ 5° q̄ nō plōget morā duaꝝ boraruz in comedēdo: ut qdā delitiosi faciūt: sed expēdat media hora: aut saltē vna. ¶ 6° caueat exercitari violēter sup cibis: imo utili⁹ esset ei qesc̄e per tres boras aut 4ᵒʳ: sed ieiuno stōcho exercitari ualde ɔueniēs est ei: ut eqtare pedib⁹ ambulare circuiēdo ciuitatē uel aliū locū: intātū q̄ caliditas ei⁹ paꝝ exercitata pducat ipsuz ad leuē sudorē: alio aūt tp̄e qescat. ¶ Ultimo vo q̄tū pōt effugiat irā furorē uel iracūdiā ꝛ ai sollicitudines magne tristitie iductiuas: ꝛ delitiose utatur ai accītibus: semp memorādo q̄ a coitu abstineat post cibum nisi trāseant hore septem ad minus. Hec sunt que de regimine rerum non nālium obseruare oportet.

Secūda vo ps p̄ncipalis hui⁹ tractat⁹ apiet regimē medicinale accītib⁹ hui⁹ viri ɔueniēs. Et iā appet in p̄ cap̄ p̄cedētis pticule: q̄ opz instra medicinalia esse calida nō ualde notabilr̄: ꝛ ampli⁹ exiccatiua. ¶ Et qr oiuz fere predictoꝝ accītiū p̄maria cā est stōchi debilitas pueniens ex mala cōplexione stōchi frigidi ꝛ humidi multi flegmatis aq̄si mucillaginosi multiplicatiua: ideo p̄ ponam tria remedia isti⁹ dispōnis stomachi rectificatiua. ¶ Et qr hec stōchi mala dispō multiplicādo predictas mās est causa magna ut fiāt in epate accītia predicta: ideo pro rectificatione epatis ponent̄ duo remedia epati spālit̄er approp̄ata. ¶ Etiā qr predicta nocumēta stōchi ꝛ epatis sūt magna cā oppilōnis renū ꝛ fixionis māeruz viscosaꝝ in eis: ideo in 3° cap̄ scribent̄ q̄tuoꝛ remedia sīl̄ epati ꝛ renibus coia. ¶ Et qr adhuc multa mā euaporās capiti replēs ipsuz efficit in eis dolores predictos. Idcirco q̄tuoꝛ spālia remedia ad dolores capitis eius describam appropriata.

¶ Particule 2ᵉ de trib⁹ remedijs rectificatiuis stōchi. Cap̄. I.

Taqz pro cōplemēto hui⁹ pticule 2ᵉ. Primo necessariū est q̄ iste vir saltē per tres uel q̄tuoꝛ annos purget̄ in uere ꝛ in autūno: ut nunc seq̄tur. ¶ Post medietatē mēsis ḡ octobris de hoc anno. XXI. purget̄ s̄m hūc modū. ℞. eluarij indi. ʒ. iij. bn̄dicte simplicis. ʒ. ij. ß. boni pōderis bibat̄ in aurora cū medio cyatho aque sublimationis uel decoctionis radic. petresel. calefacte ꝛ dormiat post assumptionē ei⁹ per vnam borā cū dimidia ꝛ nō plus. Et nō comedat neqz bibat nisi post. v. horas: tūc ḡ bibat scutellā vnā p̄dicte aque petrosel. cum çuccaro calefacto: ꝛ post ipsam per vnā borā accipiat prādium suū. ¶ Die vo sequēti imediate bora prescripta accipiat hoc digestiuū calidū q̄d ɔtinuet dieb⁹ ad min⁹ septez ℞. mellis ro. ʒ. ß. syrupi acetosi cōpositi. ʒ. j. aque absinthij ꝛ betonice. añ. ʒ. j. aque cicoree. ʒ. j. ß. misce ꝛ totū fit vna potio. ¶ Die vo 8° sequēti purget̄ cū hac medicina. ℞. ireos ʒ. vj. eluarij de dactyl. ʒ. ij. ß. accipiat̄ hec medicina in aurora cū medio cyatho vini al. calefacti ꝛ obseruent̄ post ip̄az ea que dicta sunt in predicto minoratiuo obseruāda.

Pro purgatiōe aūt ueris i fine mēsis februarij, pcedat̄ per istū modum ℞. eluarij dyafiniconis. ʒ. ij. ß. agarici electi. ℈. j. çç. ḡ. vj. salis gēme. ḡ. ij. bibat totū hoc cū medio cyatho aque betonice uel feniculi ꝛ obßuent̄ ea que in minoratiuo autūni dicta sunt. ¶ Sequēti vo mane accipiat hoc digestiuū. ℞. oximellis sqllitici. ʒ. ß. syr. cōpositi acetosi. ʒ. j. aque absinthij feniculi ꝛ eupatorij. añ. ʒ. ß. misce ꝛ calidū accipiat̄ ꝛ obßuent̄ ea que de digestiuo autūni dicta sunt. ¶ 8° vo sequenti die purget̄ cū hac medicina. ℞. cassie de cāna ex̄cte cū aq̄ feniculi. ʒ. j. reubar. aga. electoꝝ. añ. ℈. j. spice. çç. electi. añ. ḡ. v. salis gēme. ḡ. j. misce ꝛ accipiat̄ hec medicina cū. ʒ. ij. aque eupatorij calefacte ꝛ obßuent̄ ea que de iferiorib⁹ dicta sunt so lutiuis. ¶ 2ᵐ vo p̄ncipale remediū stōcho: imo epati ꝛ renibus ꝛ capiti est hoc. ℞. sp̄erū dyatriōpipeon ꝛ dyābre añ. ʒ. ß. sp̄erū dyarodon abbatis. ʒ. ij. granoꝝ fisticoꝝ. ʒ. ij. macis ℈. j. gariof. ʒ. ß. mellis ro. ʒ. iiij. çucca. al. ʒ. v. coquat̄ çuccarū cuz melle ro. usqz ad spissitudinē ꝛ additis fisticis per vnā noctē infusis in aquā absinthij calefactā ꝛ minutissime ɔtritis ꝛ alijs sp̄eb⁹ fiat eluariū: de quo patiēs post purgationē ueris accipiat oi mane per 4ᵒʳ horas añ cibū ad q̄titatem vni⁹ nucis muscate deglutiēdo ipsuz cū cocleari: ꝛ tātundez accipiat de eo per duas horas post cenā. Et sil̄r accipiat de eo post purgationē autūni bis uel ter in septimana horis p̄dictis usqz ad mēsem februarij. Ego eni nō dubito hoc esse remediū ad sanādū ipsuz. ¶ 3ᵐ vo istr̄m p̄ncipale ad dispōnē stōchi est hoc. ℞. turbit al. electi. ʒ. j. pulueris hermodactyloꝝ. ℈. iiij. follicu loꝝ sene. ʒ. ij. ciamomi. ʒ. iij. macis. ʒ. ij. tartari. ʒ. j. fiat puluis per se subtilis dein de cōmisceant̄ oia sil̄: ꝛ de hoc pulu̇e accipiat. ʒ. ß. bis in septimana saltē immediate añ cenā cum medio scutellino brodij carniuz aut vini uel aque cum çuccaro cocto calefactoꝝ. Et pōt uti ipso in oibus dieb⁹ vite sue ꝛ tp̄e quo assūmit syrupos: ad hoc ut uēter remaneat fluxibilis ɔuenienter usquequo pcipiat se fore sanum: educet enim flegmata ꝛ omnes sup̄fluitates humorales ꝛ fecales a stomacho ꝛ intestinis.

¶ De remedijs appropriatis epati. Cap̄. II.

Icet instra medicinalia in precedenti cap̄ posita magnā ɔueniētiā hēant ad dispōne epatis huius viri: nihilomin⁹ qr per lōgā morā sup̄fluitatū in epate suo frequēt̄er accidit ipsa putrē in epate ꝛ pducē ad febres supius tactas. Ideo hic duo describā singularia remedia epati ꝛ febrib⁹ inde p̄uenietib⁹ ɔueniētia. ¶ Quoꝝ p̄mū est hoc. ℞. sy. de endiuia. ʒ. j. syr. de eupatorio. ʒ. ß. aque cicoree. ʒ. ij. aque feniculi. ʒ. j. misce ꝛ accipiat̄ plurib⁹ dieb⁹ usqueq̄ urine reuertent̄ in tinctura sua. Et si uoluerit hoc digestiuū fac̄e extinctiuū magis: tūc loco syrupi de eupatorio ponat̄ tātūdē de syrupo de acetositate citri ꝛ erit nobilis opatiōis ꝛc̄. ¶ 2ᵐ remediū spāle est hoc. ℞. reubar. elci. ℈. ij. agarici. ℈. j. eluarij dyaprunis simplicis. ʒ. j. bibat̄ cū. ʒ. ij. aque eupatorij ꝛ tardet̄ cib⁹ eius: ꝛ alie obßuent̄ ɔditiones que in solutiuis p̄dictis sūt scripte.

¶ De remedijs renibus appropriatis. Cap̄. III.

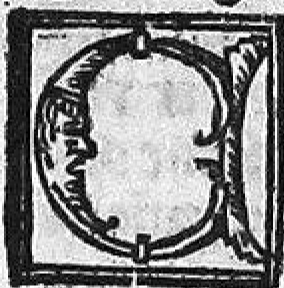

Pparuit ex p̄ cap̄ q̄ hic vir nō raro incurrit dolores renū a mā ibidē fixa extēdēte ꝛ subito alterāte: ꝛ q̄ mala cōplōradicalis calida eoꝝ est cā ɔuersionis māeruz in barenulas ꝛ lapillos: ꝛ pp̄ter hec q̄tuoꝛ cōscribunt̄ ei. ¶ Quoꝝ p̄mū est admistrādū qñ iste vir pcipiat grauitatē in spina: tēsiones ꝛ uētositates in itestinis rugiētes ꝛ frequētiā urinādi cū paucitate ei⁹ ꝛ aliq̄ p̄uctione: tūc eni statiz accipiat hoc digestiuū ℞. aque decoctionis uel sublimationis radicū urtice. ʒ. ij. bn̄dicte. ʒ. iij. cassie nup ex̄cte de cāna cū aq̄ milij solis uel saxifragie. ʒ. ß. misce ꝛ calidū totū accipiat̄ hora ꝛ regulis obßuādis oib⁹ que in solutiuis dicta sūt supiorib⁹. ¶ 2ᵐ p̄ncipale remediū est hoc. ℞. ḡnoꝝ pineaꝝ. ʒ. j. ß. se. endiuie acetose brusci ꝛ sp̄agi. añ. ʒ. j. ß. se. milij solis minutissime cōtritoꝝ. ʒ. vj. se. lactuce portulace añ. ʒ. ij. ß. fiat puluis per se oiuz subtilis: in cui⁹ fine ponant̄ vitri cōbusti. ʒ. vj. deinde cōmisceant̄ cū dupla q̄titate çuccari albi pulueriçati. Cū ḡ pcipit grauitatē uel tēsionē in ptib⁹ renū ꝛ ilioꝝ ꝛ punctionē in urina ꝛ frequētiā ei⁹: tūc utat̄ hac tragea semp deip̄a deglutiēdo coclear vnū añ oēm cibū. ¶ 3ᵐ remediū ad hāc intentionē est hoc. ℞. lapidis sp̄ogie ꝛ iudaici vitri cōbusti. añ. ʒ. j. se. apij petrosel. dauci. añ. ℈. iiij. radicis saxifragie. ʒ. iij. succi liqritie. ʒ. j. ß. forment̄ pill̄e cū succo apij de. oi. ʒ. vj. ꝛ de istis accipiant̄ in aurora. v. post q̄s bibat. ʒ. ij. aque saxifragie: ꝛ de eisdē bonū erit accipe duas per totā septimanā immediate añ prādiū ꝛ cenā. Apiunt eni oppilōnes epatis ꝛ renū educēdo lapillos trūbos ꝛ barenas cōueniēter. ¶ 4ᵐ vo remediū est hoc: ut utat̄ ɔfectione de fisticis per. xv. dies

nota

q̄n sentit accĩtia predicta accipiendo de ea duo frusta semp in pncipio prandij et cene etc.

¶ De regimine capitis huius viri tpe istātie doloris ei9. Cap. IIII.

Um q̄ hic vir pcipit dolorē capitis cū grauitate sua et somnolētia multa et pigritia toti9 corporis et uenaꝝ grossitie et tēsione et rubicūditate ptiū capitis tēdēte ad aliq̄lē obscuritatē: tūc statī hora electa fiat flobotomia de cephalica apud policē inuēta per quā educant sanguis. ℥. iiij. uel. v. Et attēdat q̄ si doleret dextra ps magis q̄ sinistra tūc meli9 est flobotomare sinistrā: et ecōuerso dolente magis sinistra q̄ dextra flobotomet dextra. ¶ 2m vo instrm pncipale est: q̄ mane sequenti post flōmiā purget cum ista medicina. ℞. eluarij ros. ℥. j. ß. eluarij idi. ʒ. ij. boni pōderis: misce cum medio cyatho aque zuccarate et calide et accipiant et obuent post ipsam regule in alijs solutiuis frequēter tacte etc. ¶ 3m vo pncipale remediū est q̄ post euacuationē imediate dictā per qnqꝫ dies instāte adhuc dolore capitis applicent sibi uentose in loco alcheel lateralr ad spōdiles in carnosis ptib9 spatulaꝝ. Est aūt alcheel locus ubi finis colli coniungit cuꝫ pn9 spatularū. ¶ Ultimū vo instrm sedatiuum doloris capitis actualr existētis et pseruatiuū ab euētu ei9 est hoc. ℞. reu barb. electi ʒ. j. masticis spice nardi. aā. ℈. j. dyagridij. g. v. salis indi. grana. vj. polipodij folliculoꝝ sene tartari. aā. ʒ. ij. fiat oīum pulvis: de quo iste vir in septimana bis oi fine qnqꝫ dierū paꝝ aū cena accipiat. ℈. j. cū modico brodij: aut aque zuccarate: aut vini: educet eniꝫ supfluitates fecales et mucosas cholericas et melācholicas distrahendo eas a capite. Et nō miret aliqs si huic viro nō descripsi pillas aliqs: ipse enim nequaq̄ pōt assumē eas. ¶ De ablutione vo capitis ipsi meli9 esset ipsaꝫ dimittē: et uti frequēti pectinatione et fricatione mediocrib9. Si aūt nō vult dimittē lotionē: tūc faciat lixiuiū cū decoctione maiorane et abluat cū eo caput cū sapone albo: et exiccādo ipꝫ imediate post ablutionē. Hec sunt remedia optia pro curatione dispōnū isti9 nobilis viri. Gloriosus aūt altissim9 pietate sua dirigat eas in salutē ipsi9. Am.

Cōsiliuꝫ. 130.

De mala cōplexione stomachi frigida et humida a lōgo tēpore et etiā a gn̄atione cōtracta cum dolore stōchi hypocundrioꝝ et totius uētris ifrigidioris, cuꝫ lipothomia uel syncopi et in potentia ad motus corporeos cum uertigine uel scotomia.

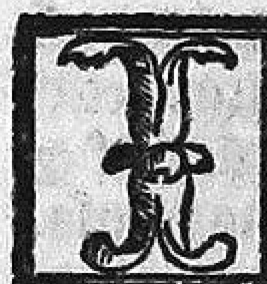
¶ Diuiditur autem Consilium in tria capitula.

¶ De causis predicte male dispositionis. Cap. I.

Ispositio huius nobilis viri dñi Leonardi de Nuriberga est mala cōplo frigida et humida stōchi a lōgo tpe 3cta in ipso sic ex mihi narratis appet. Ego vo ex signis sumptis a substātialiter iheretib9 ab actione lesa uel ab opationib9 q̄d idē est: et ab exeūtib9 cōsideraui: nō soluꝫ a tpe illam malā cōplōnē: uerūetiā in ipso a gn̄atione 3ctā. ¶ Potuit aūt hāc malā cōplōnem intēdē et deteriorē facē excessus in aliq̄ de sex reb9 nō nālib9: aut nimia ciboꝝ et potuuꝫ nō suo tpe et ordine freqūēs assumptio. ¶ Silr etiā imoderata exercitia post cibi assumptionē 3sueta: adhuc etiā imoderate et fortes repletiones uetris cōstipationē 3ntes. ¶ Iteꝝ et fortes eūones per solutiua farmaca facte: aut per frequētatas flobotomias et uētosationes. ¶ Silr etiā et imoderat9 coit9: in quo iuniores sepe et multū impite peccare solēt. De reb9 aūt maxime debilitātib9 mēbra est coit9 qui et lꝫ vtutes oēs corporis cōpaginē dissipādo deijcit: stōcho in cerebro et reliqs exāguib9 mēbris pmaxie nociuus existit. Ad hāc etiā debilitatē vigorādā nō paꝝ supaddūt passiones aie: ut tristitia: cogitatio dolorosa: angustia mentis: ira furibunda: cordis effectuosa cōmotio: et sibi siles aie cōmotiones. Extermināt enim hec accītia et mutant corpus ab ea que fm naturam cōsistentia, 3° tegni in pncipio colligendum.

¶ De cura h9 male dispōnis p regimē sex reꝝ nō nāliū. II.

In tēdēs igit talis dispōnis 3siliū salubre dirigē p mit9: dico q̄ haꝝ reꝝ nō nāliū imoderatā applicationē per sui 3rietatē corrigēdā sanitatis 3seruatori uel recupatori diligēter attēdat. Neqꝫ eni huic dispōni actū 3uatiuū oio existimo sufficē: cū ut appet dispō ab eq̄litate multū excesserit: q̄re nō oino silib9: sed ptim 3rijs et eisdē ad nālem dispōnem reduci debet.

Euitet igit patiēs iste intēperiē aeris frigidi et humidi uētosi caliginosi et nebulosi. silr et stationē in domib9 et cameris terraneis frigidis et humidis et testudinali edificio munitis septētrionali etiā flatui multuꝫ aptis: maxime aūt locus dormitionis sue aspectū hēat orientalem et meridionalē: quē eurus et auster frequenti9 visitēt: minime vo boreas et fauonius. ¶ Uestib9 aūt optie calidis in hyeme et magis calidis in estate q̄ recētib9 utat: que pectori toti uētri: maxime vo stōcho optimā faciāt adherentiā. ¶ Laudo aūt q̄ sup stōcho maxie quolibet tpe portet pellē vnam vulturis: et cū sua pēna sup cuta stōchi nuda extēdat. ¶ Similr etiā 3fert frustū pāni de pilo gaçelli biuario noiato: q̄ nris tpib9 italici galeros portare 3sueuerunt. ¶ Soleo etiā stōchis fridis et humidis et uētosis applicari facē sacculū ex medietate plume anseris: et alia medietate piloruꝫ leporis et pāno lineo 3structū: quē frequenter iubeo calefieri et thure suffumigari euaporationib9: et tali stōchuꝫ cooptura muniri. Est eniꝫ in dispōnib9 illius maxie iuuatiuis: in quo credo pn̄m dispōnis curationis hui9 nobilis pncipalr existere.

Circa somnū aūt et vigiliā sic pcedē debet. Cuꝫ eni stōchus ei9 idigestiua magnifice debilitat9 existat: in quo etiā multe gn̄ant uentositates que dolores extēsiuos fortissimos in eo facē solēt vtutē non solū ei9: sed cordis et cerebri maxie, psternētes: ut appet ex lipothomia et vtutis motiue ipotentia tpe doloris stōchi 3ntib9. Eapropter in sōno notabile tps extēdē debet: cū in eo vtus digestiua magis q̄ in vigilia 3fortet. Efficit eni somn9 opationes oēs nāles fortiores. 2a pmi. cap de hiis que pueniūt ex sōno et vigilia. ¶ Incipiat igit dormire post cibum vna hora trāsacta tpe estatis: duab9 vo in hyeme: sitqꝫ mēsura sōni nō min9 octo horaꝝ tps icludēs. dormiat sup dextro ptus latē: deide sup sinistro: deide sup uētre iclinat9. Oino aūt supine dormire fugiat. ¶ Sempqꝫ in dormiēdo sit oi tpe pānis bn̄ cooptus: et maxie sup stōcho sit cooptus cooptura alicuius suprascriptoꝝ sacculoꝝ bn̄ munit9. ¶ Uigilias aūt excessiue corpus exiccantes effugiat: nisi forte robustior efficeretur cessante iam morbo.

Quiescat aūt oi tpe post cibū maxie sup ipso exercitet aut leniter ambulādo gradariū equū eqtādo naues nō uelocissimi trāsit9 nauigādo smones et hystorias delectabiles 3ferēdo: nullus eni excessiuus motus: aut exercitiū toti9 corporis: aut alicui9 ptiū videt sibi eē 3ueniēs uelut luminosa corpora lōgo tpe et frequēter ispicē maxie dū fuerit solarijs radijs repcussa: silr etiā nimia uociferatio freqns stōchi et hypocūdrioꝝ fricatio eidē discōueniēt

Repletionē vo toti9 corporis: aut alicui9 ptis excessiuā: et maxime stōchi euitare debet. Ex pdictis appere pōt aliaꝝ etiā ptiū pter stōchū multa repletio nō puā debilitatē stōcho 3ferre pōt. Ipse eni pter alioꝝ mēbroꝝ nocumēta frequēti9 et magnifice cōpatitur. Colligat eni stōchus capiti cordi pectori epati spleni renibus uesice et mrici: ut intelligēti cōpōnē humani corporis ex anothomia appere pōt: q̄re nimirū si aliaꝝ ptiū plenitudine 3tristat. ¶ In cibatione igit sua euitet quantitatem stōchuꝫ grauātem et silr potū. deterior eni cibatio est que stōchi grauitatē facit: sic deterior pot9 est qui in stōcho fluctuat. 3° pmi. cap de regimine per cibū et potū. Silr etiā tpe ieiunij plixi magnā ciboꝝ quātitatē effugiat. ¶ Cum aūt se fore repletum pcepit statim ad euacuādū itēdat. melior aūt modorū euacuationū est p admistratio clisteris hui9. ℞. decoctionis folioꝝ blete maluaruꝫ mercurialr et furfuris lib. j. olei

de aneto. ℥. ij. olei de rutha. ℥. ſ. ſalis gēme. ʒ. j. eľuarij de baccis lauri. ʒ. ij. bn̄dicte ierē ſimplicis. an̄. ʒ. iij. caſſiefi. ʒ. vj. accipiat in mane tempeſtiue ⁊ uēter optime muniat a frigore ⁊ erit utile in hyeme. In tp̄e vͦo eſtatis addant̄ p̄dicte decoctioni folioꝝ violaꝝ. M. ij. olei viol. ℥. ij. olei de rutha. ʒ. vj. ⁊ fiat ut ſupra. ¶ Loco aūt cliſteris: q̄ ſolet eſſe alamanis ingratū pro cōi euacuatione accipiat hāc potionē. ℞. ierē Gal. deſcriptione eiuſdē. 7ͦ terrapen. ʒ. x. bn̄dicte ſimplicis ʒ. ij. accipiat in aurora cū medio cyatho vini calidi: ⁊ tardet cibū ſex horis poſt eiꝰ aſſūptionē p̄mittēdo paꝝ brodij pulli galline cū çuccaro calidi per horā an̄ prādiuz. ¶ Si aūt abhorreret hoc farmacū ꝑpter eiꝰ amaritudinē accipiat. ʒ. j. uľ ℈. iiij. pillaꝝ q̄s mea expiētia ultimaſ in ſili diſpōne īueni. ℞. aloes boni epatici. ℥. iij. agarici electi. ℥. j. ſalis gēme. ʒ. j. īfundant̄ oīa in ſucco ruthe per octo dies. deīde coopiant̄ tegula bn̄ calida uſq̄z ad ſucci ꝯſumptionē. Poſt hec aūt predictis he ſpēs addāt̄. ℞. ligni aloes. ʒ. ſ. croci. ℈. j. ſpice nardi ſgnāti. an̄. ℈. ſ. reubar. boni electi. ℈. ij. fiāt pilľe ex q̄bꝰ accipiat̄ ut ſupra. Diligēter aūt attēdat q̄ pilľe iſte poſt euacuationē ꝑfecte ſaluabūt ip̄m accipiēdo ex eis vnā uľ duas bis uel ter in ſeptimana per horā vnā uel mediā ante cenam.

De accn̄tibꝰ

aūt aīe fugiat oīa aīam ꝯtriſtātia ⁊ īordinate diſtrahētia ſpūs tenebroſos ⁊ incōueniētes operationibꝰ nālibꝰ vitalibꝰ ⁊ aīalibꝰ facientia: uelut ſunt cogitatio: ſollicitudo de re triſti aut doloroſa de re precioſa irrecuꝑabiliter amiſſa. Circa morbuz etiā eiꝰ affixe multū fugiat meditari. Iocūdus aūt ⁊ letus ſtudeat eſſe ⁊ delectabilius īſiſtē. ¶ Delitioſam aūt ſenſationē ⁊ maxime ad quā grādis ſequit̄ ſpūum reſolutio oīno euitare debet: uelut eā que coitus eſt. Eſt eniz nō ſolum ſtomachi: ſed totius corporis cōpaginis diſſipatiuus ut ex premiſſis apparuit. Oīno igit̄ intēperiez eiꝰ effugiat ⁊ maxime ſup cibo diſtrahit enim ſpūs ad digeſtionis operationē requiſitos.

De cibis

aūt etiā ⁊ eoꝝ uſu nō minꝰ ꝯtēplāduz eſt. Euitet igit̄ oēs cibos difficilis digōnis: uelut panē açimū nō bn̄ coctū. Carnes bouinas ⁊ porcias ⁊ caprīnas: ⁊ aīaliū ſyluestriū magni corporis. Sil̄r ⁊ lētes riſuz ⁊ legumina oīa ſaltē elixa nō ꝯtuſa. Adhuc etiā fructus uelut pira caſtaneas dactylos: ſil̄r etiā ⁊ ḡnata ⁊ reliq̄ tam fructꝰ q̄ reliq̄ ſemia difficile trāſmutabilia. ¶ Effugiat etiā oīa uētoſa facilis corruptionis: uelut lac lacticinia oīa caſeū mollē ⁊ recētem: erucā boraginē ⁊ lactucā pſica criſomilla: ⁊ in ſūma oīa frigida ⁊ humida dimittat. ¶ Dimittat etiaz viſcoſa cibaria oīa: ut ſunt piſces oēs in aq̄ decocti. dimittat cutes uētres collū ⁊ pedes pāniculoſas ⁊ neruoſas ptes aīaliū oīuz. ¶ Sit igit̄ panis eiꝰ triū aut 4ᵒʳ dieꝝ ad plus optime fermētatꝰ ⁊ ꝯuenieter coctꝰ: qui ſi fuerit torrefactus ſtiptice ptes abijciant̄. ¶ De carnibꝰ aūt ꝯueniunt pulline colūbine: ꝑdicū: faſianoꝝ: auiū minutaꝝ ⁊ ſyluestriū: ut capͥne: capoline: annuales agni: vitulie: leporine ⁊ ſil̄es. ¶ De piſcibꝰ aūt boni ſunt narioli torrētine rūbi lucij: ⁊ ſil̄es facilis digōnis ⁊ pauce viſcoſitatis. ¶ De leguminibꝰ aūt placēt cicera rubea iuſcula de ordeo pānico farre ⁊ ſilibꝰ. ¶ De oleribꝰ vͦo boni ſunt caules petroſell. ſaluia roſmarinꝰ feniculus: ⁊ q̄n̄q̄z bleta petroſellino admixta. ¶ De fructibꝰ vͦo ꝯueniūt ficus ſicce an̄ cibū: recētes aūt rariꝰ ſumi debēt. utiles ſunt ſibi amigdale: ⁊ q̄n̄q̄z dactyli: ⁊ fiſtici: pinee vͦo paſſule etiā ſibi optime ꝯueniunt. Reliq̄ aūt fructꝰ frigidi ⁊ hutpibꝰ magni caloris aſſumi pn̄t: raro tn̄. ¶ De saporibꝰ tn̄ placēt acetoſa maxīe cū petroſel. mētha maiorana ⁊ reliq̄s calidis oleribꝰ ꝯdita: agreſta etiā ſalita q̄n̄q̄z uti pōt: ⁊ ſil̄r limonibꝰ: arācia aūt ⁊ vinum granatoꝝ nō placent. ¶ Oua vͦo oī modo placent. lz frixa minus cōuenientia ſint.

Potus

aūt eiꝰ ſit vinum album ſubtile aromaticum cōuenienter vinoſum nulla aqua cōmixtū. Si autem magis fumoſum occurreret vinum cum aqua decoctionis pauci cinamomi limphari debet.

¶ De cura predicte diſpōnis per medinalia. Cap. III.

Regimē autē medicinale huius diſpōnis in tria ptiēdū eſt. Primo q̄dē ī māe faciētis morbū eradicationē. 2ͦ in accidētiū correctionez. Tertio in ſtomachi cōfortationez ne māe de nouo regeneret ⁊ uentoſitates accumulet. Similiter confortandum eſt epar eius ⁊ cerebrum: cum utrunq̄z horum mēbrorum videatur eſſe aliqualiter leſum.

Pro executiōe

vͦo primi laudo q̄ fiat euō in p̄nͦ ſequētis mēſis cū his inſtrīs. ¶ Primo q̄dē vno mane accipiat. ℈. iiij. ſupraſcriptarū pillaꝝ cū modis ibi tactis ḡra minoratiue euōnis. ¶ Sequēti vͦo mane accipiat. ℥. v. ſyrupi huius quē ꝯtinuet octo diebꝰ. ℞. origani calamēti pulegij ameos aſſari eupatorij ſticados betonice. an̄. M. j. ligni aloes caſſie lignee reupōtici ḡnoꝝ ꝑadiſi cardamoni minoris cubebaꝝ. an̄. ʒ. j. ſe. ruthe ſiſeleos. an̄. ʒ. iij. maſticis xilobalſami. an̄. ʒ. j. ſ. cinamomi electi. ʒ. iij. ꝯtūdant̄ oīa ⁊ īfundant̄ in lib. xij. aque fontis per dies. vij. deīde coq̄nt̄ uſq̄z ad ꝯſumptionē duaꝝ ptiuz: deīde colent̄ ⁊ uehemēter exp̄mant̄. Cui colature addātur tp̄e hyemis lib. ij. mellis: tp̄e vͦo eſtatis lib. ij. çuccari: deīde iteꝝ coquant̄ bene ſpumādo uſq̄z ad cōſumptionē medietatis ⁊ remaneat ſyrupus. Si aūt uelis ipſuz obſeruare ſicuti ſoleo ponant̄ in predicta colatura lib. ij. ſ. çucari coquant̄ uſq̄z ad ſpiſſitudinē ſ̄m artē ſyrupiçādi. Cū aūt plene coctū fuerit facio ſyrupū hunc ⁊ exhibeo ex eo. ℥. ij. cū. ℥. iiij. aque decoctionis ligni aloes: ⁊ eſt magnifice operationis ad friditatē ⁊ humiditatē ⁊ uētoſitatē ⁊ rugitꝰ ſtomachi cōfortat digeſtiuā. Sil̄r cor ⁊ caput ut intelligēti appere pōt. ¶ Si aūt nō poſſet talis ſyrupi cōfectio fieri accipiat̄ hec deſcriptio facilior. ℞. ſyrupi de calamēto. ℥. j. geleniabin. ℥. ſ. aqua decoctionis ligni aloes. ℥. iij. miſce ⁊ det̄ ut ſupra in aurora calīm per horas. v. an̄ prādiū. ¶ Facta vͦo māeruz digōne que cognoſcit̄ ex mediocritate coloris ⁊ ſubſtantie urine ꝯiūctione eq̄litate lenitate hypoſtaſis in fundo ſedentis purget̄ cū hoc. ℞. eľuarij idi deſcriptiōe Meſue. ʒ. v. detur in aurora ut ſupra dictū eſt: cū. ℥. ij. decoctionis aque ligni aloes. ¶ Si vͦo abominaret̄ medicinā liq̄daz accipiat iſtas pillas. ℞. pillaruz indaꝝ deſcriptione Meſue. ℈. j. pillulaꝝ aureaꝝ deſcriptione Nicolai. ʒ. j. fiāt pilľe. viij. uel. ix. ⁊ accipiant̄ in aurora abſtinēdo a cibo ut ſupra. he enim pilľe doloribꝰ ſtōchi ⁊ colicis ſunt ualde ꝑficue: poxiſmus eniz colice vincit̄ pillis aureis. 6ª tertij colligendum.

Accn̄tia

vͦo que correctione īdigēt ſunt dolor ſtōchi hypocūdrioꝝ ⁊ totiꝰ uētris inferioris lipothomia uel ſyncopis īpotētia ad motꝰ corporeos ⁊ uertigo uel ſcotomia ſubſequens. ¶ Pro dolore igit̄ ſtōchi nauſea ⁊ aboīatiōe ipſiꝰ fiat hoc vnguētū. ℞. olei de maſtice: de mētha: de pulegio. an̄. ʒ. ſ. olei de croco. ℥. j. gallie muſca. ſtoracis liq̄de reupōtici cinamomi. an̄. ʒ. ſ. pul. betonice. ʒ. ij. cere q. ſ. fiat vnguētuz molle. ¶ Loco eni huiꝰ vnguēti ꝯfert emplīm de mellilo to cū ſapa diſſolutū ſup pāno extēſum ⁊ calidū ſtōcho applicatū teneat: ut expientia q̄tidiana me docuit ¶ 3ᵐ remediū eſt hoc emplīm. ℞. abſinthij betonice origani recētiū. an̄. M. iiij. ruthe recētis. M. ij. bulliāt in ſapa notabili tp̄e: deīde ꝯterant̄: ⁊ ex eis calīs ſtōchus emplaſtret̄.

Pro dolore

vͦo hypocūdrioꝝ ꝯfert cliſtē ſupraſcriptum. ¶ 2ͦ euaporatio facta cuz furfuribꝰ bn̄ calefactis ⁊ cū ſacculo hypocundrijs applicato. ¶ 3ͦ ꝯfert euaporatio ex ſex ptibꝰ milij: ⁊ ſeptima pte ſalis ambobꝰ in ſartagine bn̄ calefactis ⁊ cum ſacculo applicatis. ¶ 4ͦ cōfert ualde apponē ueſicas oleo oliuarum calido ſemiplenas. ¶ 5ͦ cōfert magnifice uentoſas ſine ſcarificatione vmbilico ⁊ hypocundrijs frequēter apponere: que etiā cōferunt ad totius uentris dolores ⁊c̄.

Syncopis

vͦo ⁊ ceteri v̄tutis caſus remouent̄ ꝑ ponēdo hoc epithima cordi. ℞. aque melliſſe aque hypericonis. an̄. ʒ. iiij. aque bugloſ. lib. j. vini maluatici. ʒ. iij. ſpērū eľuarij de gēmis. ſpeꝝ aromatici roſ.

descriptione Sabriel.ligni aloes.añ.ʒ.5.misce. ¶ Confert etiã ad hoc sacculus iste. ℞. spẽꝝ letificãtis Almã.ʒ.j.spẽrũ electuarij de gemmis.ʒ.ij.fiat sacculus in sindone bene muscato:ꝛ si non habet̃ fiat in alio sindone ꝛ addat̃ musci.϶.5. ꝛ apponat̃ cordi. ¶ De exptis aũt meis est hoc. ℞. pulueris gariofiloꝝ.϶.5.corallorum rubeorũ electoꝝ pulueriçatorum.ʒ.j.det̃ in potu in estate adueniẽte casu virtutis cũ modico vini calidi aromatici.

Impotẽtia vo ad mot⁹ corporis remouet̃ cordis rectificãdo substãtiã ut ãppuit. ¶ 2° cerebri vires ꝯfortãdo:qḋ fit ꝑ cũ abstersionib⁹ extremoꝝ ꝛ irrorationib⁹ faciei factis cũ aq̃ rosacea muscata ꝛ vino aromatico ꝛ modico ambre cõmixto cũ modico macis secum admixti. ¶ 3° vo cũ diuersionib⁹ factis cũ lenib⁹ fricatiõib⁹ extremoꝝ ꝛ pãnoꝝ caloꝝ appõne frequẽter facta circa pedes ꝛ reliq̃ extrema. ¶ 4° vo cũ odorationib⁹ frequẽtib⁹ uel ꝯueniẽtib⁹:q̃rũ descriptio est talis ꝛ expta nõ raro. ℞. macis galãge corticũ citri.añ.ʒ.5.folioꝝ oçimi siccoꝝ.ʒ.j.musci ambre.añ.϶.5.croci.϶.j.ptes duas:fiat puluis:ꝛ liget̃ i sindone ꝛ sepe odoret̃. ¶ Eisdẽ instris remoueri põt uertigo ꝛ scotomia cõuenienter: simil̃r etiã quiete ꝛ somno cõuenientibus cum cordialib⁹ ꝛ cerebralibus medicinis artificiose cõpositis:ꝛ potuum dulcium nõ ualde fumosorum ꝛ delectabilium frequenti exhibitione utatur.

Circa ꝯfortationẽ vo stõchi lꝫ plurima scribẽ possiꝫ expta:tñ magis utiliora tradẽ uolui:sunt aũt tria. ¶ Quoꝝ pᵐ est el̃uariũ hoc. ℞. spẽꝝ el̃uarij xiloaloes:spẽrũ el̃uarij de hyacito amboꝝ descriptiõe Aui.5°cañ.añ.ʒ.iij spẽrũ aromatici ro.descriptione Sabriel.ʒ.vj.pulueris pelliculaꝝ stõchi gallinaꝝ.ʒ.j.sy.de corticib⁹ citri.sy.de mẽtha.añ.ʒ.v.folioꝝ auri nũero.vj.çuccari albi.ʒ.iiij.fiat el̃uariũ de q̃ oĩ mane p horas 4ᵒʳ añ cibũ assumat̃ coclear vnũ:q̃te eni nobilitatis ꝛ iuuamẽti existat hoc el̃uariũ itelligenti vires simpliciũ ex q̃b⁹ cõponit̃ patẽ põt. ¶ 2ᵐ vo stõchi ꝯfortatiuũ est cerotũ tale. ℞. resine pini clarissime.ʒ.j.5.laudani purissimi.ʒ.iij.ambre orientalis.ʒ.5.storacis calamite ligni aloes nucis mus.añ.ʒ.5.myrre aloes añ.ʒ.j.fiat cerotũ pauca cere cõmixtione:ꝛ extẽdat̃ sup pãno de gña ꝛ stõcho supponat̃. ¶ 3ᵐ vo remediũ est ut sup stõcho ꝛ hypocundrijs portet̃ pellis vulturis:aut loco ei⁹ si hẽri non põt vulpina pellis:aut frustũ pãni de grana maxĩe estiuo tpe sup stõcho ꝛ toto uẽtre portatũ:oĩa eniꝫ ad hec ꝯferũt pelles suprascripte. ¶ De exptis aũt Sal. fuit sup stõcho portare corallum rubeum electissimũ. Rab.aũt ꝛ alij illustres viri collaudauerunt smaragdũ auro circũligatũ in manu portari debere. Eligat̃ qḋ vis alteꝝ magis gratũ libito pquirentis.oĩa eniꝫ utilia sunt. ¶ Hec sunt que de dispõne huius nobilis viri scribẽda deduxi.attẽdat aũt q̃ iteꝝ mẽse aplis purget̃ ut supra:ꝛ ꝯfert magnifice nõ solũ bis sed ter uel q̃ter in anno pscriptã facẽ purgationem:sic eniꝫ sue sanitati restituet̃:quã sibi cõdonare dignet̃ altissimus Jesus Christus.Amen.

Cõsiliũ.131.

De triplici mala dispõne videlꝫ. ¶ De mala cõplone frigida ꝛ humida stõchi cũ flegmate aq̃so mucillaginoso. ¶ De mala cõplone frigida ꝛ humida cerebri cum flegmate mucillaginoso ꝛ vitreo. ¶ De hernia magna ualde cum ruptura sifac.

¶ Diuiditur autem Consilium in capitula tria.

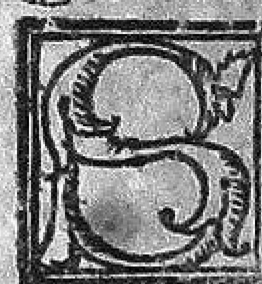
¶ De mala cõplone stõchi frida ꝛ hũida ꝛ ei⁹ cura. Cap.I.

Iste vir laborat triplici dispõne:q̃rũ quelibet ꝯueniẽti pcuratiõe indiget. Est igit̃ pma dispõ mala cõplo stõchi frigida mãlis multi flegmatis aq̃si ꝛ mucillaginosi gñatiua ꝛ aggregatiua:qḋ flegma nõ raro stõcho suo oppilationes efficit: que cognosci põt tẽsione grauitate ꝛ nausea:que nõ est aliud q̃ appetit⁹ q̃dã q̃si ad uomitũ incitatiuus. Ac etiã flegma in stõcho suo ad uapores ꝯuersũ ꝛ uẽtositates iñatiõẽ tẽsiõẽ rugitũ:ꝛ ruct⁹ in eo gñat:que sunt cã debilitãdi digestiuã eius in frigidãdo leniendo ꝛ laxãdo:etiã q̃ cibaria ꝛ pot⁹ i stõcho mobilitata ꝛ agitata efficiunt:vñ nõ bñ amplexant̃ a stõcho etiã nõ bñ digerent̃.

Cũ ergo iste vir pcepit accĩtia pdicta:aut plura ipsoꝝ puideat sibi aliq̃ istoꝝ octo remedioꝝ. ¶ Quoꝝ pᵐ ẽ. ℞. masticis gariofiloꝝ cubebaꝝ nucis muscate.añ.ʒ.j.resine electe.ʒ.j.gallie musca.ʒ.j.5.dissoluant̃ sil̃ cũ modico aceti acuti:ꝛ fiat ei cerotũ scutale figure sup panno de gña qḋ applicatũ ponat̃ per spatiũ vni⁹ mẽsis. ¶ 2ᵐ vo pncipale remediũ est q̃ iste vir in cibarijs accipiat sepe mẽthã coctã aut pulueriçatã sup ferculis appositã. ¶ 3ᵐ vo remediũ est q̃ saltẽ in septimana bis accipiat radicẽ vnam çiçiberis viridis electi:post quã tardet prãdiũ per tres horas. ¶ 4ᵐ remediũ est q̃ saltẽ in septimana ter hic vir comedat tres uel 4ᵒʳ bolos de raphano ĩfuso in aceto. ¶ 5ᵐ vo pncipale remediũ est ut pn⁹ prãdij ꝛ cene semp accipiat rotulã vnã hui⁹ cõfectionis. ℞. spẽrũ aromatici ro.descriptione Sabriel.spẽrũ el̃uarij de ligno aloes.descriptione Aui.5°cañ.sũma pma.cui⁹ rica el̃uariũ de ligno aloes nr̃m amboꝝ.añ.ʒ.j.çuccari al.ʒ.iiij.ꝛ cũ aq̃ calamẽti fiat cõfectio solita in rotulis.ʒ.5.ꝛ hec cõfectio ꝯsumit flegmata ꝛ apit oppilationes ꝛ carminat uẽtositates. ¶ 6ᵐ spãle remediũ est ut hic vir saltẽ bis in septimana accipiat hũc potũ. ℞. aq̃rũ calamẽti aq̃rũ distillationis radicũ enule.añ.ʒ.j.5.misce ꝛ calida bibant̃ in hyeme:min⁹ vo calida in estate ꝛ in alijs tpib⁹:ꝛ tardet̃ cib⁹ trib⁹ horis ad min⁹. ¶ 7ᵐ spãle remediũ est ut iste vir q̃nq̃ꝫ post cibũ per vnã horã deglutiat gña.ij. thuris gũmosi:sicut cicer ꝛ frãget uentositates per supius ꝛ per inferi⁹ educẽdo eas. ¶ 8ᵐ ꝛ ultimũ remediũ est ut iste vir assuescat a pn° mẽsis nouẽbris usq̃ ad mediũ martij accipe coclear vnũ xilobalsami masticãdo deglutiendo ipsum:ꝛ tardet cibum horis ad minus quatuor.

¶ De mala cõplone cerebri frida ꝛ hũida:ꝛ de cura eiusdẽ.

Secũda vo dispõ hui⁹ viri ẽ iteꝝ mala cõplo cerebri sui fri.ꝛ hu.cũ mã flegmatica mucillaginosa dñanter ꝛ vitrea subdñanter:ꝛ hec q̃dem mã diuturnitate sue more intãtũ discrasiat cerebrũ ei⁹ q̃ ultra egritudinẽ cõplonalẽ etiã fecit in eo cõponales egritudines,videlꝫ oppilationes in añriori pte cerebri. Vñ si mala cõplo ista intẽderet̃ ꝛ multiplicaret mãs pdictas magnã suspitionẽ iduceret trãsitũ in epilepsiã ꝛ apoplesiã:etiã eo maxĩe q̃ hec dispõ nõ solũ est ei per eẽntiã:imo etiã p colligãtiã pẽdẽs a mala dispõne stõchi declarata in pcedenti cap. Cũ aũt adhuc in eo vigeat vtus satis irritata cõtra mãm depellit ipsam ad nares ꝛ ad palatũ:ad que loca etiã predicte mãe sui fluxibilitate ꝛ grauitate descẽdere iclinant̃. Et he mãe nõ solũ etiã in palato retinent̃ ꝛ ore:sed etiã eedẽ mãe ad pect⁹ descẽdũt facientes tusses difficultatem anhelit⁹ ꝛ pectoris grauitatẽ. Et hec sunt accĩtia multũ uehemẽter ledentia predicatores ꝛ alios dediros exercitio legendi clamandi ꝛ uociferandi.

Cap.II.

Propter que oĩa videt̃ mihi istis dispõnib⁹ cerebri.v.remedijs esse puidẽdũ:ꝛ añmittẽdo etiã remedia oĩa fere que in pcedẽti cap scripta fuerunt magnifice ꝯferũt huic sui capitis dispõni. ¶ Primũ g̃ instrm est ut cũ pcepit haꝝ mãerũ defluxũ statĩ memoret abstinẽa cibo ꝛ potu ꝛ a sõno plixo. Sitiãt eni vigilẽt ꝛ famescãt qui curãt reumata.5ᵃ tertij.cap de cura catarri. Quo añmisso stati hic vir mane in aurora accipiat istas pillas. ℞. pillaꝝ de sarcocolla descriptione Meb.in cap de ea.϶.ij.forment̃ cũ el̃uario ido:ꝛ accipiant̃ in aurora abstinẽdo a cibo per sex horas:ꝛ per mediã horã añ bibẽdo dimidiã scutellã brodij pulli calefacti cũ çuccaro:ꝛ per mediã horã post prãdeat. ¶ 2ᵐ spãle remediũ est hoc. ℞. acetosi cõpositi mellis rosati colati syr.de prassio añ.ʒ.5.aque decoctionis ficuũ passularũ ꝛ ligritie.ʒ.iij.misce ꝛ totũ calidũ accipiat in aurora per 4ᵒʳ horas añ cibũ saltẽ per vnã septimanã. ¶ Die vo 8° sequẽti accipiat hoc 3ᵐ instrm solutiuũ. ℞. el̃uarij idi.ʒ.iij.

eluarii de psilio. ʒ. j. ʒ. misce ⁊ calidū accipiat hora ⁊ cōditionib⁹ obseruādis sicut in pcedētib⁹ solutiuis dictū est. ¶ 4m instrm est hoc. ℞. violar sebestē passular nigrar. añ. ʒ. j. ligritie capillor uene. macis croci. añ. ʒ. j. pipis albi ⁊ nigri. çiçiamomi. añ. ʒ. ʒ. dactylor piguiū nūero. vij. gnor fisticor. ʒ. j. ʒ. folij ameos semis ruthe. añ. ℈. j. dactyli ⁊ fistici minuti icisi ifundant in sapā calefactā per duos dies nāles: deinde coquant sil usqz ad bonā dissolutionē: post hoc ultimate terant ⁊ icorporent cū lib. ʒ. mellis dispumati ⁊ bñ cocti: deinde diu cōterēdo icorporent secū penidiar. ʒ. j. ʒ. cū spēb⁹ suprascriptis: ⁊ fiat eluariū: hoc eni ut expientia docebit miribilis ē iuuamēti ad expurgādū totū pect⁹: ⁊ ad mūdificādū canales pulmonis: ⁊ tracheā arteriā colatoriū ⁊ oia mēbra uocalia. Cū quo plurimos dei fuos assidue pdicātes defendi a pdictis reumatib⁹ ⁊ ipedimētis nocis. ¶ De pte ḡ aliq supradictar spērū hui⁹ eluarij fiat cōfectio in rotulis cum çuccaro ⁊ penidijs: de qua q̄uis hora teneat in ore q̄titas fabe more loboc. Est aūt loboc medicina que in ore retenta calore nāli dissoluta lābēdo ⁊ leniēdo descēdit ad iferiora sine masticatiōe aliq. ¶ 7m vō pncipale remediū est hoc. ℞. folij ligni aloes sticados pulegij calamēti añ. ℈. j. macis. ʒ. ij. violar flor nenufa. rob. corallor ambor añ. ʒ. ʒ. pulueriçetur oia per se: deinde cōmisceant: ⁊ triplex ex hoc puluē fiat administratio. ¶ Et pma est q ex hoc puluē accipiat. ʒ. j. ⁊ ligetur in sindone bene retorta de grana ⁊ sepe odoretur. ¶ 2a est ut ex ipso a pn° octobris per totum mēsem februarij sup tota caluarie capitis pulueriçet quātitas sex granorū ordei in oi septimana ter in sero cū uadit ad lectum. ¶ 3° vō modus admistrādi dictū puluerem est fortior. ℞. resine electe. ʒ. ij. ʒ. laudani purissimi. ʒ. j. ʒ. dissoluant gūme cū modico aceti acuti ⁊ fiat cerotū latitudis triū digitor sup panno de gna: ⁊ lōgitudis coopiētis a sumitate capitis usqz ad pnm frōtis: qō post rasurā capillor applicet caluarie. Est aūt caluaries añrior ps capitis qua hoies calui efficiunt.

¶ De hernia ⁊ cura eius. Cap. III.

Ltia hui⁹ viri dispō fuit hernia ualde magna: quenō solū fuit lassitudo uel dilatatio sifacis sed fuit ipsi⁹ ruptura magna: pter quā nō solū çirbus: sed etiā itestina descēdebāt in osseū. ut ilion qō est illi loco ppinquū. Et iā qdē q mlto tpe laboraui circa istā egritudinē itātū q ipsaz vidi ppe ad cōpletā sanitatē fuisse terminatā. idcirco hac in mā nō mltū extēdo smonē: nisi triplici hoc memorādo remedio puidēdū esse. ¶ Quorum pmū est hoc. ℞. pulueris hermodactylor. ʒ. j. folliculorū sene. ʒ. iiij. tartari de vino albo fumoso ⁊ antiq. ʒ. iij. macis. ℈. iiij. cinamomi ligri. salis idi. añ. ℈. ij. fiat omniū per se puluis: deide cōmisceant: ⁊ utēduz est hoc puluē qñ vir iste percipet uētrē plenuz rimis ⁊ uētositatib⁹ accipiēdo ex ipso oi fine sex dier. ℈. j. parū añ cenā cū medio scutellino brodij pinguis. ¶ 2m vō remediū. ℞. thuris masticis gallar pforatarū mumie corallor amborū spodij acatie. añ. ʒ. j. scorie ferri pparate. ʒ. iij. armoniaci serapini bdelij dissolutor cuz aceto añ. ʒ. ʒ. glutinis pisciū. ʒ. j. ʒ. cere. q. s. ⁊ fiat vnguētum viscosum de quo inguina ⁊ osseum inungant ter in die sup ponēdo magnum frustū stupe compresse bene superligate. ¶ 3m vō ⁊ ultimū istrm est hoc. ℞. specierū pcedētis vnguēti. ʒ. ij. glutinis cartar. ʒ. j. ʒ. resine antique. ʒ. ij. pellis arietine bñ cocte ⁊ pistate pus infuse in aceto per qtuor dies. ʒ. ij. terant oia diligēter simul ⁊ icorpent ⁊ fiat cerotū. Et hoc est illud diuinū remediū per me cōpositū uocatū de pelle arietina. s. depilata. Cū ergo hic vir pcepit aliquē descēsum ad inguina: tūc faciat ex pdicto ceroto scutalē figurā sup corio qō portet sup iguine cū ligatura hñte plumaceolū diligentis cōpressionis. ¶ Ultimo vō abstieat hic vir a lacte leguminib⁹ saltē elixis a pastilib⁹ cibis ab alleo ⁊ cepe ⁊ a fructibus crudis oibus ⁊ a vino pancifero ⁊ aqueo ⁊ imoderatis motib⁹ ⁊ ppe sup cibū: ⁊ felicitabit ei⁹ cura annuēte illo summo oium opifice qui pietate sua oia pspa gubernat: ⁊ rexit.

Cōsiliuz. 132.

De qdruplici mala dispositiōe videlicet. ¶ De mala complōne frigida ⁊ humida stōchi. ¶ De mlta capitis humiditate. ¶ De frequēti oppilatiōe epatis ⁊ splenis. ¶ De pmutatione epatis ad frigiditatē. ¶ Diuidit aūt cōsiliū in capla quatuor.

¶ De cura primi accidentis. Cap. I.

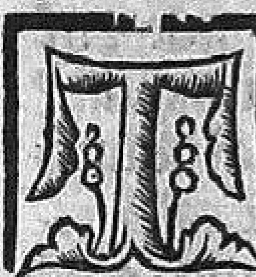

Ste honorabilis iuuenis studēs in iure ciuili laborat 4or accñtib⁹ multū minātib⁹ sibi nocumētū futur: lz mō de facto nō multū notabilr affligat. ¶ Primū accñs est nocumētū stōchi ei⁹ a frigiditate pueniēs ⁊ humiditate: pter qō ipedit notabilr digestiua ei⁹: ⁊ gnant ⁊ cōgregant in eo uētositates multe stōcho ⁊ intestinis multū nocitiue. Cū ergo pcipit talia accñtia utat istis tribus remedijs. ¶ Primū q vno mane accipiat hūc potū. ℞. eluarij idi. ʒ. ij. eluarij dyasene. ʒ. iij. misceant cū. ʒ. ij. aque mēthe calefacte: ⁊ tardet cibū suū horis ad min⁹. v. ¶ 2m remediū est ut portet sup stōcho suo hoc cerotū. ℞. resine. ʒ. j. laudani. ʒ. ij. masticis. ʒ. ʒ. gariofil. ʒ. j. cū sufficiēti q̄titate cere fiat cerotū stomachale. ¶ 3m remediū est: ut semp añ cibū accipiat rotulā vnā hui⁹ cōfectionis. ℞. spērum eluarij de ligno aloes ʒ. j. spērum dyacimini. ℈. iiij. çuccari scōe decoctionis cum aqua menthe fiat confectio in rotulis trium. ʒ.

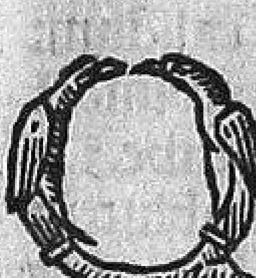
¶ De cura secundi accidentis. Cap. II.

Ecūdū accñs ei⁹ est humiditas multa capitis: pter quā implent uētriculi eius notabilr ⁊ corrūpunt opationes sensuū interior. Tali accñti subueniat cū trib⁹ remedijs. ¶ Primuz est q oi tertio sero qñ uadit ad lectū accipiat vnā pillam de iera simplici. ¶ 2m remediū est: q sero itermedio eadē hora accipiat ʒ. iij. eluarij dyabre facti cū melle rob. ¶ 3m remedium est q sup prora capitis pulueriçet oi sero. ℈. ʒ. pulueris gariofilorum a superiori parte frōtis usqz ad summitatem capitis per latitudinem quatuor digitorum.

¶ De cura tertij accidentis. Cap. III.

Ertiū accñs pncipale est frequēs oppilatio splenis ⁊ epatis ei⁹ cū multitudine uētositatuz que cōgregant in eo ex mā flegmatica ⁊ melācholica mixtis. ¶ Cū ergo molestat istis accñtibus per v. dies cōtinuos in aurora accipiat hūc potū. ℞. eluarij dyacalamenti. ʒ. j. ʒ. pulueris armoniaci. ℈. ij. aque scolopēdrie ʒ. ij. calefiat totum simul ⁊ tardet cibus horis ad minus. v. ¶ 2m remedium est ut ptes subcostales lateris sinistri omni sero qñ uadit ad lectum ⁊ mane qñ surgit vngant cum hoc vnguento calido. ℞. olei de capparibus olei de ireos añ. ʒ. j. tamarisci scolopē. se. agni casti. se. ruthe armoniaci añ. ʒ. ʒ. cere quātum sufficit: fiat vnguentum molle. Et post q fuerit inunctus supponat vnum pannum infusum in aceto: bene tñ expressum ⁊ calidum.

¶ De cura quarti accidentis. Cap. IIII.

Uartū accñs est pmutatio cōplonis epatis ad frigiditatē ⁊ humiditatē: pter quā iste vir est effectus macer ⁊ discolorat⁹ ad albedinē: ubi solebat esse piguis ⁊ colore rubeus: pter qō utatur istis duob⁹ remedijs. ¶ Primū est q saltē per duos mēses in sero accipiat 4or uel qnque sūmitates marubij cū modico aceti añ cenā. ¶ 2m q oi sero post cenā accipiat vnam rotulā hui⁹ cōfectionis. ℞. spēruz dyarodō. ʒ. j. spēruz eluarij de ligno aloes. ʒ. ij. çuccari al. lib. ʒ. ⁊ fiat cōfectio cuz aq absinthij. ¶ Abstineat etiā a multitudine pisciū: a cibis pastilib⁹ ⁊ lacticinijs: a leguminib⁹: a caseo molli: a bletis spinachijs: ⁊ ab oi cibo actu ⁊ potētia frigido. Et bibat vinuz bonum odoriferum ⁊ potēs. Caueat oīno ab usu aque q̄tum pōt: ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Cōsiliū. 133.

De debilitate appetit⁹ pueniēte ex debilitate splenis nō potētis attrahere melācholiā ab epate ⁊ purificare sanguinē ab ea.

Ebilitas appetit⁹ in gñoso ꝛ armipotēti viro dño Gētili de Lionesa oino prouenit ex debilitate splenis nō potētis attrahē melācholiam ab epate ꝛ purificare sanguinē ab ea. Sic eni debita q̄titas melancholie effusa ad os stōchi per uenā ascēdētē ad ipm est cā cōuenietis appetit⁹: ita econuerso penuria ei⁹ a stōcho est cā debilitatis appetit⁹. ¶ At vo digō diminuta in eo facile itelligi pōt. Nā eni melancholica multiplicata in fundo stōchi ꝛ mala cōplo ei⁹ frigida ꝛ sica Зriat debite digōni que pficit per calidu ꝛ hu. etiā per hāc malā cōplonē itēdit debilitas in splene ꝛ in stōcho: que est cā gñationis ꝛ ꝯgregationis flegmatū in ea: que flegmata ppter frigiditatē eoꝝ diminuūt ꝛ corrūpūt digōnē stōchi imo ꝛ alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ colligūt correlaria plura. ¶ Primū q̄ mltiplicatio melācholie in stōcho nō semper est cā itēdēdi appetitū in eo. s. nisi abūdet i ore stōchi. ¶ 2m correlariū q̄ cū appetitu dimiuto stōchi pueniēte ex subtractione melācholie ab ore stōchi: stat diminutā eē digestiuā ei⁹: patet ppter frigiditatē ab ea multiplicatā. ¶ 3m correlariū q̄ cū tali diminuto appetitu cōplicat corruptio digestiue stōchi: pꝫ q2 digestio nō raro etiā corrūpit a frigiditate: lꝫ ut in plurib⁹ corruptio ei⁹ fiat a caliditate. ¶ 4m correlariū: q̄ in tali dispōne mltiplicat uētositas ꝛ ꝯgregat in splene. ¶ 5m correlarium: q̄ facile cognoscit cā ꝛ mā rugitus in hypocundrio sinistro euenietis. ¶ 6m correlarium: q̄ fractio gurgulationis ꝛ rugit⁹ in splene ꝛ ptib⁹ circūstātib⁹ puenit ex fractione uētositatis ibidē multiplicate. ¶ 7m correlariū q̄ fractio uētositatis ꝛ remissio ei⁹ p cōpressionē cū manu factā est cura mēdosa talis dispōnis. pꝫ: q2 per talem cōpressionē nō remouet mala cōplo neqꝫ digerit uel euacuat cōueniēter mā ex qua generat uentositas illa.

Curatio itaqꝫ satis dispōnis fieri debet per digōnē ꝛ euacuationē māerū pdictaꝝ ꝛ rectificationē male cōplonis pdictaꝝ ptiū: ut nūc seqtur. ¶ Cōcesso itaqꝫ regimine cōuenieti. s. ut abstineat ab aere frigido ꝛ uētoso ꝛ statione ppe cursus aqꝛū: ꝛ elōget a reb⁹ uētosabilib⁹ ut lacte caseo molli. Et a legumib⁹ ꝛ vino dulci: ꝛ oi ꝯdimēto dulcorato cū çuccaro uel melle ꝛ pomis piris ꝛ castaneis: qb⁹ oib⁹ a se elōgatis utat vino ru. aliqliter pontico ꝛ bñ fumoso. Et utat oi die capparib⁹ cū aceto ꝛ oleo cōditis añ cibū: ꝛ cōedat ēt oliuas ꝯditas. Et utat ēt gelatina cū croco ꝛ pipe cōdita ꝛ agresta ēt pus bullita cum pulue nasturtij.

His generalib⁹ obsuatis puidēdū est ei cū septē medicinalib⁹ istris infrascriptis. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est ut mioret mā vno mane cū hoc. ℞. eluarij dyasene descriptione Nicolai. ʒ. ij. electuarij de epithimo descriptione mea: misce ꝛ dissoluat cū ʒ. iij. aque scolopēdrie calefacte ꝛ bibat totū: ꝛ tardet comestio saltē per horas. vj. ¶ 2m instrm medicinale est: ut die immediate sequēti in aurora accipiat hoc digestiuū calidum: post qō tardet comedē per 4or horas. ℞. syr. de epithimo. ʒ j. oximellis sqllitici. ʒ. s. aque tamarisci. ʒ. ij. aque ruthe. ʒ. j. misce. ¶ 3m instrm medicinale est hoc. ℞. aloes abluti in aq̄ tamarisci. ʒ. j. lapidis laçuli ꝛ lapidis armeni pparatoꝝ añ. ʒ. j. cū succo ruthe: fiāt pille ex oi. ʒ. vij. de qb⁹ oi sero parū añ cenā accipiat vnā pter q̄ sero imediate pcedēte assumptionē farmaci nūc sequētis. ¶ 4m remediū medicinale est: ut post q̄ accepit septē dieb⁹ ꝯtinuis añ scriptū imediate digestiuū: tūc 8o mane imediate sequēte accipiat. ix. uel. x. de pillulis imediate scriptis: ꝛ post eas dormiat per horā cū dimidia: deide surgat ꝛ gescat: ꝛ post qnque horas bibat scutellā brodij pulli absqꝫ çuccaro. ꝛ post ipsam per horā comedat. ¶ 5m vo remediū est: ut post euacuationē iā dictā oi die parū añ prādiū ꝛ cenā rotulā. j. hui⁹ ꝯfectiōis accipiat. ℞. trocisco. de capparib⁹. ʒ. j. trocisco. dyarodō ꝛ de agno casto. añ. ʒ. s. çuccari 2e decoctionis lib. s. cū aq̄ apij fiat ꝯfectio in rotulis triū. ʒ. qb⁹ utat ut dictū est. ¶ 6m remediū est. ℞. metastri sal sardini. añ. ʒ. iij. folioꝝ ruthe. ʒ. vij. aromatici piguis ʒ. x. coquat aromaticū cū vino antiquo bñ potenti: ꝛ cum eo spēs incorporent: ꝛ fiat cerotū semilunare sup pāno al. de lana qō applicet ꝛ ꝯseruet sup hypocundrio sinistro. ¶ Ultimū vo spāle remediū ē hoc. ℞. aromatici bñ piguis ʒ. s. se. ruthe. ʒ. ij. se. nasturtij. ʒ. j. cū succo ruthe. ʒ. ij. forment pille de oi. ʒ. x. de qb⁹ post purgationes oēs per q̄tuor dies oi mane uel alterno mane accipiat vnā in aurora: ꝛ sunt secretū magnū in curatione sua. ¶ Memorandum etiā q̄ si post oēs purgationes gñales uēter ei⁹ remanserit stipticus: tūc accipiat oi 3o uel 4o sero parū añ cenā vnā de pillis descriptis in 3o instro post assumptionē digestiui. Et nō dubito q̄ dispō sua terminabit ad salutē quā sibi misericorditer tribuat altissimus per ifinita secula seculoꝝ. Amen.

Cōsiliū. 134.

De q̄druplici mala dispōne. videlꝫ ¶ De diminutione uel corruptione digōnis stōchi a cholera citrina ꝛ vitellina in eo multiplicata cū cholerica passione frequēter eueniēte. ¶ De dolore renū a mala cōplone calida. ¶ De stipticitate uentris magna. ¶ De hernia osseali. ¶ Diuidit aūt cōsilium in sectiones duas. q̄rum pma continet duo capitula.

¶ De causis predictarum dispositionum. Cap. I.

Enerosus qdā vir colendissima fama ꝯspicu⁹ ꝛ iuris utriusqꝫ doctor acutissimus: nec nō sacre maiestatis regie Cypresis fidelissim⁹ orator virū obtulit mihi quedā sibi sincera dilectione ꝯiūctū: pro quo sūmis pcib⁹ mecū egit ut eidē ꝯsiliū afferrē sup qbusdā dispōnib⁹ eius. Ego aūt q2 vir iste antiq̄ mihi caritate non leuiter ꝯiūct⁹ est. Etiā q2 humanū est subuenire lāguētib⁹: illi⁹ dispōnes q̄tū potui multū accurate cōsideraui: nō minus tñ est difficile in earū peruenisse cognitionē q̄ eisdem cōgrue subuenire. Sunt autē prefati amici eius dispositiones complicate q̄ plurime.

Et prima qdē est stōchi mala dispō: ppter quā diminuit ei⁹ digō ꝛ nō raro corrumpit a mala cōplone cholerica a duplici cholera maioris fame vitellina ꝛ citrina noiata. ppter eni epar hui⁹ viri magnū esse ꝛ magnifice calidū: ꝛ vias hñs latas aptas. s. poꝝ felleū trāseuntē ad kisti fellis: ꝛ portanariū stōchi paꝝ distātē ab eo: q̄nqꝫ in supiori pte: q̄nqꝫ in iferiori: ut in diuersis anothomiçatis hoib⁹ itellexerūt qui viderūt. Multa fortis mā cholerica rub. ad fundū stōchi ꝛ in ipm effusa cōmiscet flegmati: a quo fundus stōchi nō euacuat: ut 13a tertij. cap de egritudinib⁹ stōchi colligit. ꝛ cap de modis sigtionū earūdem. Si ḡ flegma illud grossū fuerit: gñat vitellina noiata. Si vo aq̄sū citrina: ex ipsoꝝ cōmixtione gñatur cholera. Hec ergo in stōcho multiplicata per afflictionē puctionis ꝛ mordicationis stōchi digōnē diminuit aut corrūpit: fm multā q̄titatē ꝛ nimiā caliditatē ei⁹. ¶ Propter qō nō est graue vidē dolores cū mala cōplone subito pmutata: aut pungitiuos aut mordicatiuos ꝛ extēsiuos ab eadē cholera puenire. Si aūt mā multe fuerit q̄titatis ꝛ notabilis corruptionis stōchū violēter cōpellet ad emittēdū per supius: ꝛ etiā inferius cū magno dolore pulsu cordis motibus syncopalib⁹: ꝛ alijs que cōcomitant hāc dispōnē que ppe cholerica noiatur egritudo: p quā mae diuerse ꝛ corrupte pcipitatiuo motu fluctuādo prerūpūt per supi⁹ ꝛ iferi⁹. ¶ Et seqtur ex hoc fundamēto q̄ nō est graue vidē cās doloris extēsiui pūgitiui ꝛ iflamatiui ꝛ multitudis uētositatū: que oia in iferioribus itestinis in hoc viro gñant. Hec igit est hui⁹ viri pma dispō.

Secūda vo ei⁹ dispō est doloꝝ renū istātia nō leuis ꝛ ppe qn accidit cholerica passio predicta: per quā etiā in renib⁹ mala cōplexio genita est calida: propter quā attrahunt mae flegmatice a circunstātib⁹ ptib⁹ ad ipsos: ꝛ retēte ibidem diu excoquunt a caliditate ipsoꝝ ꝛ pmutant in harenulas ꝛ lapillos puos. Un suspicādum est

q̄ in etate pangmastica aut in fine ꝯsistentie in hoc viro generent̄ lapilli qui nō leuiter molestarent ipm̄ si acciderent.

Tertia vō dispō p̄ncipalis hui⁹ viri est uētris stipticitas magna: ꝛ hec q̄dē rōnabilr̄ in eo eē debet per tres cās p̄ncipales. ¶ Quaꝝ p̄ma est debilitas expulsiue ipsoꝝ itestinoꝝ que successit dolorib⁹ p̄dictis ꝛ cholirice passioni. ¶ 2ª vō est multitudo flegmatis mucillaginosi ꝛ vitrei cōgregati in itestinis ꝛ cōgeniti ꝓpter debilitatē ipsorū. ¶ 3ª vō cā ꝓpter clausionē viaꝝ statim declarandam.

Quarta vō p̄ncipalis dispō hui⁹ viri est hernia que ossealis est noianda. magna eni in sifac ei⁹ iuenit̄ ruptura ꝛ aptio p̄ quā vidim⁹ descēdit i osseū frequēter multa uētositate plentis ꝛ q̄sitate in tātū q̄ adeo dilatat osseū. i. bursam testiculoꝝ ꝯtētiuā: q̄ trāsit ad magnitudinez q̄si elephātica: que ruptura iteꝝ tāte amplitudis existit: q̄ p̄ ipsā z aliq̄ p̄ticula nō solū ҫirbi: sed etiā itestinoꝝ graciliū descēdit in osseū. ¶ Uñ ex hoc fundamēto appet egritudinez istā esse ualde uerendā ꝓpter multa. ¶ P̄rio q2 ipsa est solō cōtinuitatis ualde magna. ¶ 2º q2 ipsa est sperica. ¶ 3º q2 est egritudo in pāniculo: propter que tria quandoq3 incurabilis est: ut in pluribus quandoq3 curabilis: sed non nisi cum maxia difficultate: q2 ꝛ p̄ viꝝ scia ꝛ ope doctissimuz ꝛ ꝓpe cū recēs fuerit. ¶ Et 4ª rō arguēs ḡuitatē hui⁹ egritudinis est: q2 est egritudo cōpōnalis pluriū mēbroꝝ. Est eni egritudo sit⁹ uel loci: q2 nō bn̄ locant̄ hec mēbra. s. vidim⁹: q̄ descēdit iferi⁹ magis q̄ ad itestina ꝛ uasa inoluta eoꝝ. Silr̄ est egritudo ҫirbi ꝛ itestinoꝝ. Et in situ cū iā descenderit in osseū. ¶ Et 5ª rō est: q2 ista egritudo est antiq̄. ¶ Et 6ª q2 ipsa est lapsus ad ꝯriū. Est eni in viro etatis ꝯsistētie calide cōplōnis ꝛ bone cōpōnis: q2 mēbra sunt magne extēsionis ꝛ bone hitudinis: q2 bona carnositate bn̄ carnosus est. In talib⁹ deberet eē resistētia fortis ad egritudines tales. Cuz ḡ iā egrotet eis: opz de necitate ꝯcedē cām effectiuā e ēforte itē siue ꝛ extēsiue: q2 multo tp̄e ꝛ plurib⁹ p̄tib⁹ coicatā. ¶ Et ex hoꝝ fundamēto ualde facile ꝯcludit̄: q̄ iste vir patus est ad igētia picula. Si eni humorose mãe in osseū fluxe mlto tp̄e p̄seuerarēt ꝛ ꝯgregarent̄ liq̄de ꝛ fluxibiles exn̄tes: ualde facile possent illa mēbra apari. Et iteꝝ si mãe tales laudabili sanguini cōmiscerent̄ in testiculis diu morātes: efficerēt ibi augmentum carnositatis equoce ꝛ noiaret̄ hernia carnosa.

¶ Et ex hoc fundamēto collige pulcherrime hāc talē herniam esse oiuz p̄dictaꝝ egritudinū efficiētē cām. Cū eni ilion itestini p̄s aliq̄ ceciderit in osseū: fecalis p̄s in ipso iuēta plurimū fluxibil̄ ꝛ liq̄da exn̄s: ꝓpterea q2 p̄uū fuit tp̄s ex q̄ fuit a stōcho delata. ¶ In intestino eni duodeno nullā fere aut ualde p̄uā morā ꝯbit sup̄fluitas a stō ho descēdēs ꝓpter tres cās. ¶ P̄ria p̄p recritudinē ei⁹. ¶ 2ª p̄p breuitatē ei⁹: cuius extēsio nō trāsit ultra. XII. digitos a quo duodenū noiata fuit. ¶ 3ª p̄p ei⁹ amplitudinē. ¶ Et i itestio ieiuno nunq̄ inenit̄ fex ꝓpter acuitatē cholē quā recipit a kisti fellis: que icitat expulsiuā ad ꝯtinue opandū ꝓpter quā etiā hoc itestinū ieiunū ꝛ uacuū semp appet: ut in. XIIII. corporib⁹ humanis anothomice sectis oculus me⁹ testificat̄ est. ¶ Cū ḡ in duobus p̄dictis itestinis sup̄fluitas a stōcho descēdēs non ꝯbat morā ut demōstratū est: ḡ in ipsum descēdēs fluxibilis erit notabilr̄. Et q2 p̄s ei⁹ descēdit in osseū: ut supra oñsuz est: p̄s cū ipso in osseo recepta diu stās a calore excocta ꝛ resoluta exiccat̄ ꝛ indurat̄. Cū ḡ uertat̄ in sq̄balas nō raro extēsas maiores q̄ sit ruptura per quā descēdit in itestinū ilion: nō videt̄ rōnale nisi cū maxia difficultate ꝛ ualde raro q̄ feces tales supascēdē possint: angustiora ente ruptura q̄ sit earū extēsio: etiā eis tanq̄ ḡui corpori repugnat ascēdē. ¶ Propter qō ualde facile est itellig̃e ut in plurib⁹ ad morte terminare: tū p̄p dolorē: tū etiā q2 relique sup̄fluitates a supiorib⁹ itestis retēte ibidē putrescūt: ꝛ epati ꝛ cordi nocendo: ꝛ putridā fuliginē coicādo ꝓducūt ad mortē. ¶ Et nō dubito ego q̄ sit p̄maria eēntialis ꝛ effectia cā male dispōnis stōchi ei⁹ uomit⁹ tussis doloꝝ itestinoꝝ renuz: ꝛ male dispōnis oiuz alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Quare ex his ꝯclude q̄ fallunt̄ medici qui in dispōnib⁹ hui⁹ viri sollicitati fuerūt ad curationē cholirice passiōis doloꝝ itestinoꝝ ꝛ alioꝝ dimittētes cām. Fallūtur eni medici nō min⁹ in curatiōib⁹ egritudinū q̄ in cognitionib⁹ eaꝝ. 2º creticoꝝ. 7º cap̄. Et p̄ ad Glauconem. 2º cap̄. ¶ Tādē ultimate deducit̄ ex hoc fundamēto q̄ opz hunc viꝝ curiosum ꝛ multū esse sollicituz in regimine suaꝝ dispōnum. aliter enim ifelicitabit̄ ei⁹ vita aut abbreuiabit̄: a quibus diuina misericordia tueat̄ eū.

De regimine vite.

¶ De regimine sex rerum non nālium. Cap̄. II.

Egat igit̄ regimē ei⁹ in hūc modū. P̄rio q̄dē locus uīis ꝛ hitationis ei⁹ p̄ticularis existat regio citas uel camera nōbilis calitatis ꝛ siccitatis. Et si nō eēt aer talis nāliter: p̄paret̄ artificialr̄ cū termis siccis saltē artificiatis cū itēsiōe lignoꝝ abietis cup̄ssi iunipi lauri terrebīti ꝛ siliuz. Et caueat oino hitationes locoꝝ humidoꝝ actu ꝛ potētia: ut stagnoꝝ lacunaꝝ ualliū: ꝛ eoꝝ que sunt ꝓpe decursus fontales. Et sit aspect⁹ ei⁹ orietālis uel meridiōalis. Et caueat ab occursu ad aerez ꝯturbatū caliginosuz. Et muniat̄ uestib⁹ bn̄ calefaciētib⁹ ꝛ maxie stōchū caput ꝛ pedes. Caueat ne uestes ei⁹ lasse sint: ꝛ stōcho ꝛ itestis nō bn̄ adherētes. ¶ Silr̄ etiā oino caueat a motu forti sup cibatione: ꝛ ꝓpe ab eq̄tādo ꝛ descēdēdo p̄ scalas ꝛ mōtes: ꝛ faciendo exercitia precipitatiua māerū ad latera ꝛ ad iferiores p̄tes: q2 mot⁹ nō solū mēbra exagitat: sed etiā humorales mãs in fluxu disponit: oino eni ꝯscēnēciuz est: ꝛ altero exercitio nō moueri nisi q̄ ad motū nauigandi.

¶ Uigilare multū huic viro nō est ꝯueniēs p̄p debilitatez que seq̄tur ad illud. argumēto tn̄ accepto a multitudie flegmatū idigētiū resolōne p̄p uentositates que ꝯsumerent per vigilias videret̄ cōuenire: sed q2 in vigilijs sp̄us ꝛ hūores mouent̄ magis q̄ ꝯscāt: iō augmētū vigiliaꝝ iprobādū est ꝛ adherendū est magis lōgitudini sōni ampli⁹ q̄ ꝯsueuerit: cū meli⁹ in eo p̄ficiant̄ act⁹ p̄me ꝛ 2ª digōnis q̄ in vigilando. Dormire aūt ꝯuenit ei sup dextro latē lōgi⁹ ꝛ sub sinistro minus: s3 si nō timet nocumētū oculoꝝ aut catarriҫātis mãei ad nasuz decubit⁹ sup uētre esset ei melioꝛ q̄ sup sinistra p̄te.

¶ De accitib⁹ vō aīe nihil meli⁹ est ei q̄3 bn̄ se hr̄e mente ꝛ effugē ipressiones melicas: ut irā furiā ꝛ siles passiōes: ex q̄b⁹ mot⁹ uehemens iponit̄ spiritib⁹ ꝛ humorib⁹: silr̄ ꝛ angustia mentis euitāda est: que semp associat sibi angustiā. i. ingetudinē corporis. ¶ De 5ª vō re nō nāli. P̄rio euitet magnā stōchi repletionē: ipsa eni debilitādo inatū calorē est cā ḡnationis ꝛ ꝯgregationis uētositatū que efficiūt ꝛ augēt herniaz ꝛ cholericā p̄dictis. ¶ Silr̄ repletio multa ḡuitādo mãs ꝛ itestina cōprimit ad iferiora. ¶ 3º itestina ꝛ mãs que descenderunt ad osseū ḡuitate sua coartatas detinet in eo. ¶ 4º et ad istas seq̄t augm̄tū solōnis ꝯtinuitatis in pāniculo sifac. ¶ Et 5º seq̄t̄ ad fortē repletionē magna extēsio ꝛ distractio ҫirbi ꝛ prepatio ei⁹ ad eruptionē. ¶ Mensura itaq3 cibi ei⁹ debet esse tāta: ut stōchū nō extendat ꝛ ḡuitet ꝛ vino nō supnatet ꝛ fluctuet. ¶ Silr̄ etiā nullū cibū ac potum accipe debet: nisi cōgnouerit stōchū esse ianitū a preassūpto cibo ꝛ potu ad hoc ut stōchus liberioꝛ sit ad amplexāduz nouā cibationē. Nā si p̄ntib⁹ adhuc reliq̄s preassumptoꝝ ciboꝝ ꝛ potuuz in stōcho assumeret̄ nou⁹ cib⁹ posset fieri cōpressio dyafragmatis: ad quā sequeret̄ difficultas anhelit⁹ ꝛ tussis: que sunt cāe augmētatiue hernie ꝛ alioꝝ accitiū. ¶ Nullū etiā cibuz accipe debet nisi diligēter premasticatū. ¶ Neq3 etiā accipiat delectationē in multitudie cibarioꝝ nūo ḡnē ꝛ sp̄e diuersoꝝ. Exēplū p̄mi sunt sic q̄nq3 uel sex fercula. Exēpluz sc̄di sic vnctuosa acetosa acria pisces carnes ꝛ silia. Exēpluz tertij sic accipe carnes vitulinas castrati ꝛ capreti agni leporis. ¶ Propter hec etiā attendat in comestione sua nō multuz plōgare tēpus: ut prelati ꝛ iudei facē solent: qui q̄nque uel 4ºr horis in mensa stāt. tūc eni p̄ducit̄ ad icōueniens p̄miscēdi digestuz cum idigesto. q̄s eni dubitat q̄ cib⁹ assumpt⁹ in p̄ma hora digestus erit respectu illius qui assumeret̄ in

tertia hora. Et hec de qnta re non nāli dicta sufficiant.

Circa sextā rē nō nālē ɔtemplādū pticularius. ¶ Premitto ꝙ cibaria que assumunt᷑ debēt eē facilr a stōcho trāsmutabilia: ut oua carnes laudabiles fercula ⁊ brodialia mediocriter pinguia. ¶ 2° debēt esse ab oī viscositate ꝑuata: nisi in tpe in quo itendit᷑ ad ɔsolidationē rupture herniace. ¶ 3° debent esse cibi ei⁹ exiccatiui notabiliter. ¶ 4° debent esse penetratiui ꝑpter necītatē trāsit⁹ ɔ̄tualitatis eoꝝ ad remotas ptes. ¶ 5° debēt esse multi nutrimēti in pauca q̄titate exhibiti: talr eni nec mēbra nec eoꝝ ɔ̄tutes ḡuarent᷑. ¶ Panis igit᷑ sit de pura farina bñ fermētat⁹ coct⁹ duoꝝ dieꝝ aut trium ad plus. Et cibi farinacei ⁊ pastiles oēs dimittant᷑ nisi ut ifra dicet᷑. ¶ De carnib⁹ ṽo dimittantur carnes antique aīalium oīum siue domesticoꝝ ⁊ syluestriū: ⁊ ꝑꝑe in aqs ⁊ uallib⁹ degentiū. Euitet carnes salitas ⁊ etiā assatas oēs ⁊ ꝑꝑe qū suffocate remāserūt in uasis: maxime aūt eneis: ā q̄r rum usu tanq̄ a ueneno fugiendū est. Laudabiles igit᷑ carnes sunt ei de vitulo de capreto: ⁊ de iuuene porcello recētes domestice uel syluestres. Et de gaçello etiā de lepore ⁊ ceruo. Carnes ṽo de cuniculo dimittant᷑ ⁊ de agno saltem in usu multo. ¶ Pisces ṽo laudant᷑ ei approbati ḃm regiones suas: ut fluuiales capedani lucij torrētini ⁊ uarioli temali ⁊ ɔsil'es. De maritimis ṽo rumbi orade menule cephali bñ grossi ⁊ pigues ⁊ recentes trilie laurige ⁊ cōsimiles: ⁊ ꝑꝑe magis oleo frixi q̄ elixi ⁊ calidi actu comesti minime ṽo frigidi. Et placet etiā cōdimentū eoꝝ cū agresta ⁊ sapa çuccaro ⁊ aromaticis spēbus. ¶ De fructib⁹ aūt euitet frigida ⁊ humida oīa ut bletā ⁊ spinachiā crisolocānam portulacā endiuiā lactucā sempuiuā solatrū: ⁊ oēs herbas fontales: ut senationes ⁊ cressones. Caules ṽo nō vitupant᷑ ei: neq̄z aliq̄ ɔdimēta facta cū plātis calidis ⁊ aromaticis: ut mellissa hyso. mētha sisimbro serpil. saluia roremarino tarcon pulegio calamēto ⁊ ɔsilibus. ¶ De radicib⁹ ṽo in ferculis laudant᷑ ei baucie syluestres ⁊ domestice napi ⁊ rarius rape ꝑꝑe cōi brodio bñ cocte carote ⁊ ɔsil'es. Alleū ṽo cepe ⁊ porruz nō placent mihi: aliqū tñ uti pōt bulbo: carminat eni uētositates: digerē facit: ⁊ apit. Raphanus etiā sibi collaudari pōt bis uel ter in septimana. ¶ De seminib⁹ ṽo placēt feniculus petrosil. anetū carui cardamomū domesticū ⁊ syluestre ⁊ semen rutbe ꝑꝑe ad oēm suā dispōnem q̄uis mō usus. Et semen plātagis in cibarijs ei⁹ comestū habet iuuamēta singularia in dispōnib⁹ suis. ¶ De aromatib⁹ placēt utrunq̄z cinamomū galāga. çç. cubeba nux muscata ⁊ flos eius macis dict⁹ oçimum gariofilatū ⁊ melanopip leucopiper. i. albū macropip ⁊ ɔsil'es spēs calide ⁊ sicce nō multum aduersantes flegmati ⁊ uentositatib⁹ ⁊ hñtes aspectū ad p̄ncipalia membra. ¶ De piguedinib⁹ ṽo qbus ɔdiunt᷑ fercula laudat᷑ pinguedo porci recēs ⁊ salita anatis ⁊ galline butyri ⁊ olei oliuaꝝ: ⁊ utilissimū esset ei oleū de nucib⁹ ⁊ amigdalaꝝ dul. piguedo castrati ⁊ vituli ɔueniunt ei. Silr ⁊ acetum nō est ei vitupandū ⁊ ꝑꝑe ɔditū cū calidis aromatib⁹ agresta ɔdita succus citrāguloꝝ succus granatoꝝ ⁊ succus lymonū oīa cōueniūt ei: sic̄ de aceto dictū est. ¶ Lac ṽo ⁊ colostra ⁊ oēs lacticinei cibi euitent᷑ ab eo: lz lac in cibarijs ꝑparatum coctione nō sit sibi inutile. ¶ Caseus ṽo recens ⁊ mollis dimittat᷑ nisi ut infra dicet᷑: sed caseus oīs in salsedine eleuatus ⁊ ꝑprie cretēsis est sibi ɔueniens. ¶ Fruct⁹ ṽo ⁊ ꝑꝑe multū humidi actu ⁊ potētia dimittant᷑ uelut cerasa pira muscata pepones cucumeres anguria cucurbita ⁊ sibi sil'es: nisi raro ⁊ in pauca quantitate. Pira ṽo solidiora ⁊ poma apia dactylica uel alterius speciei rubea uel citrina solida ⁊ bñ dulcia oīa ɔueniunt: neq̄z granatoꝝ dulcium ⁊ muçoꝝ usus nocet: persicis etiam bñ solidis tpe suo uti pōt ⁊ mespillis ⁊ sorbis: ⁊ ɔ̄niu'r omni fructu solido ⁊ bñ maturo uelut citonia ⁊ proprie cocta.

Potus aūt huius viri esse debet vinū rub. uel subrubeū nō ualde grossum nō ɔturbatū neq̄z multū dulce: sed sapore mediocre substātia clarū ⁊ bñ aromaticū absq̄z necessitate cōmixtionis aque cū eo: aut tpe caloris cōmisceat᷑ aqua extinctionis calibis ḃm tertiam ⁊ q̄rtā ptem aque ꝑut ad illud deducet maior uel minor vini fumositas. Hoc in summa est huius viri regimen per res nō naturales conuenienter administratum.

Sectio 2ª De regimine per medicinalia cōtinens capitula quatuor.

¶ De regie colirice passiōis ⁊ male dispōnis stōchi. Cap. I.

Tertiū aūt capl'm de regimine eius penes medicinalia q̄driptitū erit. ¶ In p̄ma eni pte ponet᷑ canō ⁊ modus preseruādi ab euentu colirice passionis ⁊ curationis illius cū iā acciderit. ¶ In 2ª ṽo parte ponet᷑ regimen ⁊ modus curationis doloꝝ renū ⁊ uentris inferioris. ¶ In 3ª ṽo pte ponunt᷑ istra uētris lubricatiua euent⁹ stipticitatis ꝓhibitiua. ¶ In ultima ṽo pte ostēdet᷑ modus curationis hernie osseal. siue cōtingat ipsam esse intestinalē çirbalem ⁊ didimalē uel utrāq̄z sil' ḃm triplicem curationis modum.

Ad declarationē ṽo p̄mi accītis ul' egritudinis que colirica passio est grā p̄seruationis decē occurrūt istra ɔueniēter obuiāda a decē caīs freq̄ēter colirice passionis effectiuis. ¶ Quarū p̄ma est mala compl'o stōchi frida ⁊ hu. mālis ab aq̄so ⁊ mucillaginoso fl'ate ḃm plm: ⁊ a vitreo rari⁹ ꝑueniens: que mala cōpl'o ēt est alioꝝ fl'atū ḡnatiua ⁊ augmētatiua causa ¶ 2ª ṽo cā colirice passionis est oppil'o tunicarum stōchi. ¶ 3ª ṽo est inuiscatio illaꝝ māeꝝ in ɔcaua supficie stōchi. ¶ 4ª est illaꝝ māeꝝ ml'titudo i fūdo stōchi que ꝓhibet digōnē debitā fieri. ¶ 5ª ṽo cā māeꝝ p̄dictaꝝ est multitudo in orificio portanarij ptial'r obturātiū ipm: ne māe supflue cibales uel humorales ɔueniēter descēdē pñt. ¶ 6ª causa est māeꝝ corruptaꝝ pñtia in stōcho icitātiū ipm ad euomēdū: si fuerit in supiori pte stōchi māe tales iuēte. ¶ 7ª ṽo causa est multitudo uētositatū que cōgregant᷑ ⁊ detinent᷑ i stōcho. ¶ 8ª ṽo cā est inordinat⁹ ⁊ fortis mot⁹ sup cibatione fact⁹. ¶ 9ª ṽo cā est coit⁹ frequētia ⁊ multitudo ⁊ ꝑprie sup cibo. ¶ 10ª ṽo ⁊ ultima cā est dimissio ɔ̄suationis potētie stōchi cū pauca cooptura pānoꝝ: ul' ꝑp expōnē ipm ifridātib⁹ exteri⁹ occurrentib⁹. Si bñ ɔsideras ad istas decē cās colirice passiōis adduci possēt oēs alie ex diuersis uoluib⁹ collecte.

Cum aūt ɔsiderauerit diligēter attēdat ⁊ videbit ꝙ effectui qui ꝑuenit ex trib⁹ ultimis causis ualde facile poterit administrari regimē. ¶ Et p̄mo cū calefaciētib⁹ stomachū rectificare ipm cū plumaceolis calefactis appositis cum cerotis calefacientibus factis cū oleo de mastice de spica ⁊ de cinamomo cum linimentis factis ex oleis consilibus: ⁊ cum cautela ab occursu aeris: ⁊ reruz actu ⁊ potentia infrigidantium: ⁊ cum dimissione coitus: ⁊ cum quiete post cibationem omnino celebratis.

Nocumēto ṽo qđ seqtur cās p̄mas ite ꝑuideri pōt multipl'r. ¶ Primo mūdificando stōchū ⁊ ɔfortādo simt᷑ exhibēdo in aurora. ℥. j. iere Hal. cū. ℥. ij. uel. iij. aque mēthe misce totū. ¶ Itē exhibēdo. ʒ. iiij. el'uarij indi oīno calefacti. ¶ Aut tribuēdo. ʒ. 5. pillarū alefanginaꝝ. ¶ Aut. ℈. iiij. pillarum de iera simplici ⁊ q̄litercūq̄z fiat post ista solutiua tardet᷑ cibus horis ad min⁹ sex. ¶ 2° p̄ncipal'r stomacho ꝑuideri pōt cum usu aromatici rosati descriptione Gabrielis. de quo dent᷑ due uel tres. ʒ. ante cibum ⁊ post cibum. ¶ Silr cum dyacimino. ¶ Et melius istis est el'uariū de ligno aloes descriptione Auicenne 5° cañ. summa p̄ma. ¶ Item ɔfectio dyābre ⁊ dyamusci dulcis ⁊ alie sibi consimiles. ¶ Et bonum ⁊ facile remedium est: ut eger aliqbus diebus accipiat. ʒ. iiij. grossi pulueris ligni aloes. ¶ Item pulueris masticis ⁊ menthe añ. ℈. j. bibat aliqbus diebus per horā añ cenā cū dimidio cyatho aque betonice. ¶ Item optimū remedium est deglutitio gariofil. q̄tuor uel q̄nque masticatoꝝ ante cenā. ¶ Itez ad hāc intētionem ɔferre pōt puluis tyriace ma. uel andro

machi: dãdo ex eo. ℨ. j. in aurora cũ. ℨ. ij. aque menthe: & est de sublimioribus. Hec igit̃ omnia in summa cũ diligenti regimine: ut supius dictũ est: põt cõueniẽter pseruare hominem ab aduentu colirice passionis: abscindendo effectum prouenibilẽ a decem causarũ que superius nominate sunt.

Cum aũt cõtigerit hoiem iã incidisse colericã: tũc pmus canon curatiõis est conari depone mãm fluctuãtem in stomacho & in intestinis: & attrahe ipsaꝫ ad iferiora. Ad pmũ cõferũt instrã multa. ¶ Primum est hoc. ℞. aque decoctionis ordei cũ cortice cũ pauco çuccaro sepe & mltũ de ea in potu exhibẽdo. ¶ 2m aqua decoctiõis mercurialis cũ pauca aqua mẽthe data sepe. ¶ Tertiũ aqua decoctiõis folioꝝ uolubilis minoris. ¶ Quartũ est aqua decoctionis folliculoꝝ sene. ¶ Quintũ & melius est aqua decoctionis pauce masticis cũ succo de quinqꝫ radicibus assari. ¶ 6m est exhibitio iere simplicis cum predictis aquis. ¶ 7m est exhibitio decoctiõis folioꝝ origani & hysopi simul dãdo ex aliquo istoꝝ ℨ. iij. calefactoꝝ cũ. ℨ. ß. çucca. ru. hec enim oia deponẽdo mãs per viã mũdificatiõis ablutiõis abstersiõis & incisionis abbreuiant accñtia colirice & eius durationem.

Gratia aũt diuertẽdi mãs fluctuãtes in stomacho & in intestinis uehementis doloris conuenit. ¶ Prio flõmia saphene dextri pedis uel sinistri. Et bm intẽsionẽ maioris doloris fiat flõmia de dextra & econuerso de sinistra saphena. ¶ 2o cõuenit etiã fricatio uel ligatura circa inguina uel genua uel pedũ cauillas facta ab vna pte incipiendo & ad alias trãseũdo si opportunũ fuerit. ¶ 3o iteruꝫ gratia diuersionis cõpetit appositio uentosarũ in carnosis & domesticis partibꝰ tybiarũ & coxarũ facta & reiterata & reiteratio frequenter etiam super natibus. ¶ 4o etiã has mãs diuertere põt apertiones emoroidaruꝫ siue fuerint nãliter tales aut artificialr̃ puocate cũ fricatione cũ folijs fici uel cõsolide maioris uel cũ pãno bisello cũ eaꝝ fricatiõe ex felle tauri facta. ¶ Amplr̃ & 5o tales mãs cõueniẽter diuertẽ põt hoc clistere sero & mane añ cibũ admistratũ. ℞. folioꝝ blete malue ma. viola. folliculoꝝ sene. epithimi cretẽsis añ. ℳ. j. coquant̃ in quatuor lib. aque usqꝫ ad cõsumptionẽ medietatis epithimo & sene in fine decoctionis positis. De hac igit̃ decoctione cũ expssione cõgrua accipiat̃ lib. j. mellis rosa. ℨ. j. çuccari rub. iere simplicis & cassie añ. ℨ. j. sal. gemme. ℈. iiij. misce totum & in vna vice accipiatur.

Si aũt cũ pdictis mũdificãtibꝰ & diuertẽtibus iã positis egritudo extẽdat̃: sicut dolor stomachi singulus rugitus & eructuatio fortis & uentositatũ multitudo cũ pulsu cordis siti magna & instãtia vigiliarũ ardua: tunc oibus tribꝰ remedijs puidẽdũ erit. ¶ Quoꝝ pmũ est hoc digestiuũ. ℞. syrupi de mẽtha: syrupi de calamẽto & de absinthio añ. ℨ. ß. aque betonice assari uel origani. ℨ. j. ß. misce & calidũ totũ accipiat̃: post quẽ tardet̃ cibꝰ usqꝫ ad quatuor horas. ¶ 2m remediũ mirabile est hoc. ℞. spẽrũ dyacalamẽti descriptiõe Nicolai in antidotario. spẽrũ dyacinamomi & dyãbre añ. ʒ. ß. çuccari alb. ℨ. iiij. & cũ aqua mẽthe fiat cõfectio in rotulis duarũ. ʒ. de qua semp accipiat. ʒ. ij. añ cibũ & post cibũ. ¶ 3m remediũ est hoc. ℞. doronici. ʒ. ij. folioꝝ basiliconis lãbrusci ossis de corde cerui spice nar. añ. ʒ. j. macis ʒ. ij. corticũ citri. ʒ. j. cro. ℈. j. ß. ligni aloes. ℈. iiij. cãphore. ʒ. ß. rosaꝝ. ʒ. j. ß. musci ãbre añ. ğ. ij. hyaciti smaragdi saph. añ. ℈. j. margaritaꝝ. ʒ. j. ß. folioꝝ auri numero. v. pluerizent̃ oia per se: deide cõmisceat̃ & ex eis fiat sacculus qdrãgularis in sindone de grana retorta qui collo appensus semp portet̃ sup sinistra mamilla podiatus. ¶ Et si aliqs appeteret ut fiat epithima hũidũ: tũc ex pdictis spẽbꝰ accipiat. ʒ. iiij. & misceant̃ cũ istis aqs. vz. buglos. ros. musca. & acetose añ. lib. j. aceti al. coclearia 4or. vini maluatici. ℨ. iiij. oibꝰ istis cõmixtis tepidis in tpe frigido: & fridis actu in tpe caloris & ifundat̃ pãnus de grana & diligenter expssus applicet̃ mamille sinistre qlibet hora ter uel quater tpe necẽitatis. ¶ Et ex hoc fundamẽto itelligẽti diligẽter apparẽ põt modus pseruationis ab euẽtu malaꝝ dispõnũ stomachi huiꝰ viri & curationis eaꝝ cũ iã euenerit: & ad quẽ ptinet hoc diligẽter attẽdat.

¶ De remedijs nocumentorum renum. Cap. II.

Pro rectificatiõe vo nocumẽtorũ renũ in hac 2a pte huiꝰ capli pmittẽdũ ẽ. q dolores in renibꝰ in spia & in lumbis & in alijs in hoc viro fieri põt a mala cõplone eoꝝ uel ab oppilonibꝰ. Et siqdeꝫ fuerit pma: tũc aut illa cõplo erit cal̃a mãlis aut fri da. Et si fuerit cal̃a: aut a sanguis mltitudie depẽdẽs: uel a mã secũ cõmixta sufficiẽter. ¶ Tũc si appuerit ul̃s corpis replo fiat flõmia de uena ni gra cõtraria reni dolẽti. Et si fuerit ambo dolẽtes: tũc fiat flõmia de uẽa dextri brachij: per quã educant̃ sanguis. ℨ. iiij. uel. v. ¶ Añ quã flõmiã si uẽter nõ fuerit bñ solutus pmittat̃ hoc clistẽ. ℞. violaꝝ. mercurialis cãpestris folioꝝ nenufa. vmicularis & portulace añ. ℳ. j. coquant̃ in lib. v. aque usqꝫ ad medietatem: & de colatura illa sufficiẽter expssa accipiat̃ lib. j. çuccari rub. cassiefistu. añ. ℨ. j. salis cois. ℨ. ß. vitelli oui numero. ij. misce & totũ hoc clisterizet̃. ¶ Sequẽti vo die gr̃a lenitiõis & mũdificatiõis renũ offerãtur patiẽti. ℨ. ij. cassie nup de cãna extcte cũ aqua viol. & nenufaris: & tardet̃ post eaꝫ cibꝰ horis ad minus qnque. ¶ Post ista vo tria remedia applicãdũ est 4m. ℞. olei violarũ olei nenufa. añ. ℨ. j. ß. olei de sisamo. ℨ. j. croci: ſe. endi. acetose scario. añ. ℨ. j. amili. ℨ. ij. vitellũ oui vnũ: conquassentur oia simul cũ suo pistello in mortario & fiat linimẽtũ de quo renes & ilia in die nãli ter ul̃ qter diligẽter inungant̃. ¶ Et attẽde q si pdicta egritudo plongaret̃: tũc nullum remediũ efficacius inuenire potui q oi mane in aurora bibere. ℨ. v. lactis ouini tepidi. lacti enim ouino nulla medicia cõparat̃ est in debilitate renũ supple a cã cal̃a facta. 18a tertij cap. 3o.

Cum autẽ euenerint dolores in renibꝰ a cholerica mã: qđ raro contingit: hec oia remedia suprascripta immediate cõferre põt: dũmodo clistẽ illud fiat magis extinctiuũ: & pprie cũ aqua portulace. ¶ Jtẽ linimẽtũ pdictũ optimũ erit: & pprie etiã qñ post eiꝰ cõpõnẽ bullierit cũ tribꝰ. ℨ. succi sempuiue usqꝫ ad cõsumptionẽ illiꝰ succi. ¶ Jtẽ cassia suprascripta etiã utilis erit & pprie data cũ aqua portulace uel plãtaginis. ¶ Et 4o iteꝝ hẽat in memoria decoctio uel emulsio ul̃ cõmixtio qtuor seiꝫ coiꝫ fridoꝝ. s. melonis cucurbite cucumeris & anguriea añ. ℨ. ß. se. endi. portulace aceto. & scariole añ. ℨ. iij. gnoꝝ papaueris al. ℨ. j. ß. penidiaꝝ. ℨ. j. çuccari al. duplũ põderis oiuꝫ cõmisceani simul & fiat tragea. ¶ Quintũ vo pncipale & mirabile instrm est. ut fiat clistere cũ lib. j. olei nenufarini simplicis mediocriter calidi. ¶ Ultim rem est: ut sepe abluant̃ pedes usqꝫ ad iguia cũ aq decoctiõis floꝝ uel folioꝝ nenufa. parũ calidiori q tepida.

Si aũt dolores renũ pueniunt a mala cõplone frigida. ¶ Tunc summũ remedium est euacuare corpus cũ clisteri facto ex brodio pulli cũ. ℨ. j. benedicte. ℨ. j. salis gem. & quatuor. ℨ. olei amigdalaruꝫ amararũ: qđ totũ ante cenã imponat̃ uel prãdiũ ut libet. ¶ Sequẽti vo mane purget̃ cũ hoc minoratiuo. ℞. bñdicte simplicis. ℨ. ß. electuarij indi. ℨ. j. aque apij. ℨ. ij. misce & totum calidum accipiatur: & tardet̃ cibus horis ad minus quinque. ¶ Tertio principalr̃ accipiat̃. ℨ. j. ß. spẽrum el̃uarij de semibus trociscoꝝ de spica. ℨ. j. granoꝝ fisticoꝝ. ℨ. iij. çucca. al. ℨ. iiij. in fundãtur fistici minutim incisi per diẽ nãle in calidã aquã milij solis & cũ eadẽ aqua coquatur çuccaruꝫ: & in reliqs additis fiat cõfectio in morsellis: ut pineata de qua patiẽs semp accipiat vnum uel duos ante cibum. ¶ 4m spãle remediuꝫ est ut spina & renes huius viri ter in die nãli inungantur ex vnguẽto arogon descriptione Nicolai in antidota. & supponatur lana pectiata diligẽter circumligata. ¶ Ultimum instrm est ut cũ istãtia illoꝝ doloꝝ huic viro oi mane in aurora exhibeatur. ℨ. j. tyriace andromachi dissoluta cum. ℨ. ij. aque apij: & est singulare remediuꝫ: tyriaca eni cõfert in doloribus renum & ex pluribus causis prouenientibus. 5o can. summa prima. cap. de virtutibus & laudibus tyriace. Et a

Galeno in libello de cōmoditatibus eius colligēduz. ¶ Et ex istis instr̄is si bene attēdis facile remoueri pñt dolores renū a mala cōpōne uel oppilōne ipsoꝝ prouenietes: coīcant predicta instr̄a iuuamēta in utrisqȝ: ut ex eoꝝ cōponētib⁹ intelligi pōt. Hoc in summa est regimē doloꝝ tā in renibus ꝙ in spina ꝙ in lūbis ꝛ in intestinis uenientium.

¶ De remedijs stipticitati uentris applicandis. Cap. III.

Ost hec aūt ponēdum est regimē stipticitatis ꝛ uētris remotiuū. ¶ Pro quo sufficiēter conferre pōt clistere lenitiuū descriptuz in dolorib⁹ renuz a sanguie uel cholera ꝓueniētib⁹. ¶ Scōo huic capitulo seruit exhibere potionez de cassia ut ibidē apparuit. ¶ 3° ꝯfert ad illud comedere añ cibū sex uel octo fic⁹ calefactas. Itē comedē. ℥. j. passularū nigraruz ante cibū. ¶ Et 4° multum utile est comedē qnque uel sex pruna recētia añ cibū: ꝛ si nō habeant nisi sicca: tūc per noctem infundant in aquā violarū ꝛ comedant ante cibum. ¶ Ego aūt expiētia certa scio: ꝙ oīs stipticitas uētris amouet accipiēdo añ cibū coclear vnū hui⁹ elctuarij. ℞. prunoꝝ damascenoꝝ sebeste añ. numero nonaginta. passulaꝝ enucleataꝝ. ℥. ij. granoꝝ psilij lib. s. polipodij recētis. ℥. iiij. folliculoꝝ sene violaꝝ seminū coīuz supꝛascriptoꝝ añ. ℥. j. īfundant prima sebestē ꝛ psiliū in lib. iiij. aque usquequo mucillago ꝯueniēter exhat ab eis: securi⁹ tñ est psiliū per se infundi ꝛ paruz macerari: ne ps cētralis eius que acuta est effundat ad aquā. De hac igit mucillagie viscosa lib. iij. accipiātur ꝛ coquant cū lib. s. penidiarū usqȝ ad spissitudinez: deinde ꝑdictis addant species ultimate ꝯterendo oīa simul in mortario: ꝛ fiat elctuarium ꝛ est maxime utilitatis. Et si uelis ipsum fortius efficere duplicent polipodium ꝛ sene: non tñ propter hoc fiet acutius aut minus bonum. Hec de regimine stipticitatis uentris bene sufficere possunt ꝛc̄.

¶ De curatione ad herniā appropriata. Cap. IIII.

Am aūt instat tp̄s expediēdi quartū capituluz de curatiōe ad herniā appropriata. ¶ Pro qua premittēdū ꝑmo. ꝙ huic dispōni summa intentione attēdēdū est pre ceteris dispōnib⁹ alijs cuz ipsaz cōprehēdā eē cām cholerice passiōis doloris in toto uētre ꝛ in renib⁹ ꝛ stipticitatis iā ꝑdicte ulr cuiuscūqȝ debilitatis huic viro eueniētis. Cū eniz intestinū ilion ꝯirb⁹ ꝑm ptē ad osseū descēdēs sil cū didimo relaxato: ut in primo cap̄ manifeste satis appuit: nō est possibile ꝙ cōplete curari possint alie dispōnes remanēte hernia: qm̄ ipsa est cā illaꝝ. Et lz qnqȝ alleuient ꝑdicte egritudies ꝛ accñtia: remanēte tñ cā ꝯtinue releuatiōis eaꝝ: nece est illa accñtia ꝛ egritudies recidiuare ꝛ mltiplicare: ut eēt circularis fere trāsit⁹ eaꝝ de alleuiatiōe ad itēsionē ꝛ ecōuerso. Quare ꝯcludit ꝙ opȝ ut attēdat ad curā hui⁹ hernie solerti ꝯsideratiōe ꝛ procuratione: aliter hic vir erit dogma perpetue egritudinis. ¶ Est aūt a sapiētib⁹ inuēt⁹ triplex curatiōis modus. ¶ Et ꝑm⁹ qdē est per manualē sectionē. ¶ Scōs vō per applicationē cauterioꝝ. ¶ Terti⁹ per cōpressionē ptiuz adeo factā: ut postꝙ fuerit itestina ad nālē situm reducta ampli⁹ descēdere nō possint compressione ꝓhibente descensum eorum.

Et primus quidē modus est ut rectificet regimē patiētis cum dieta attenuante mediocriter calefaciēte ꝛ exiccāte corpe euāte ꝛ itestinis mūdificatis a fecib⁹ cū applicatiōe clisteris lenitiui in tp̄e ueris aut in ꝑma medietate autūni fiat opatio. Tp̄e aūt estiuo ꝛ hyemis nō est ita ꝯueniens nec securus sectionis modus: neqȝ cauterioꝝ applicatio. ¶ Itaqȝ tūc pro cōplemēto opis si qs optaret curari per hūc modum. Situato corpe resupio per mēsaz cū natib⁹ ꝛ cū ceruicali supeleuatis: opator cōprimat uētrē uersus vmbilicuz detinēdo ipsum cuz leui cōpressiōe cum fascia. ꝛ tunc extēdat cutē inguinis in pte supiori parū per ad os femoris v̄sus latus añ ꝛ non ꝓpe ꝑdictū os: tunc ergo cū rasorio acutissimo cuti scindat: defendēdo iter pinguedinē usquequo appuerit ei suspēsoriū in quo sil cōnexa sunt didimus uene ꝛ arterie ꝛ uasa spmatica. Excoriando ergo sepet hoc suspēsoriū a pāniculis ꝛ ptib⁹ circunstātijs. Tūc ergo sub illo suspēsorio ponat vncinū ferreū uel argēteū ꝛ suspēdat ipsuz ad supiora: deide liget supiorē ptē ligatura cōdecēti excludēdo magnitudinē doloris: ꝛ per distātiā vnius digiti ab hac ligatura ifra vncinū ꝑdictū aliā faciat ligaturā: qb⁹ sectis trāsuersalr secet suspēsoriū illud: ꝛ tūc supiorē ptē ꝑme ligature calēti ferro cauteriçet: qua cauteriçata ꝑm vnū opandi modū reliquā ptē iferiorē supius trahat: extirpādo ipsaz a bursa testiculoꝝ simul cum testiculo. ¶ Ex quo appet ꝙ hic modus curationis est ualde horribil ꝛ suspect⁹: tū ꝓpter sectionē: tū ꝓpter cauteriuz. Et 3° qꝛ ꝑuat patiēs ab vno ꝑncipaliū mēbroꝝ ad ꝯseruationē spēi deputato. ¶ Quib⁹ factis mediocriter ipleto vulnē cū albumine oui ꝛ oleo ro. cū puluē boli ar. masticis sang. dra. ꝛ gallaꝝ cupſ. agitatis iuicē filo ligature extra pēdēte medicet locus. ¶ Quidā etiā post ꝙ secuerūt suspēsoriū ꝑdictuz dimittūt utrāqȝ ptē nō extrahētes in iferiorē partē didimi neqȝ testiculi. Et hic qdē curādi modus videt mihi melior: ꝛ ꝓprie cum inferior pars ligamēti illius poterit conseruari: ꝛ a putrefactione defendi. ¶ Postꝙ ergo per duos ul per tres dies egro resupino iacēte ꝛ uētre eius cū suppositorijs lenito: ita ꝙ nullo modo erigat se neqȝ moueat quātum est possibile: applicent digestiua mundificatiua conglutinatiua: quale est terbentina lota tribus vicibus cum aqua calida plantagis. ad cuius. ℥. iiij. commisceātur masticis thuris boli ar. sanguinis draco. ꝛ gallarum cupressi partes eq̄les. hoc ergo applicetur loco predicto: ꝛ cum eo fiat conueniens conglutinatio diuina condonante misericordia.

Secundus vō modus curationis huius dispositionis cū cauterio ponitur duplr. ¶ Primo qdē cū actuali calo cauterio applicato in loco ꝑdicto iguinis: cū quo ꝓueniat usqȝ ad suspēsoriū descēdēs: ꝛ ibidē cauteriçet usqȝ ad os exclusiue: postea aūt ꝓcedatur cū defensiuis ꝑdictis ꝛ refrenatiuis sāguinis in ꝑn°. Subsequēter aūt applicent mūdificatiua ꝛ ꝯglutīatiua predicta. ¶ Et hic qdem curandi modus videtur mihi multum horribilis ꝛ non bene securus. ¶ Primo ꝓpter timorem ꝛ exterminationem infirmi. ¶ 2° quia difficile est imaginari ꝙ ad curā talē nō sequat doloris uehemētia ad spasmū ꝓductiua uel ad apā malum. ¶ 3° qꝛ operatores non semper sunt periti in cognitione partium corporis per anothomiā ꝓpter qd ita bene possint applicari cauteria: ut per ea non perueniat ad tactum uenarum ꝛ arteriarum que ibi repeiuntur. ¶ Etiā 4°. ꝓpterea qꝛ egri nō ita bñ sustineāt applicationē cauterij quin moueant se ad uarias dꝛias positionis fugiendo tristitiam ignis. Et propter hoc contingit cirugicos errare per accidens ex eorum defectu.

Alter uero modus curationis huius spēi tradit⁹ est per applicationē cauterij potentialis q̄le est hoc. ℞. arsenici citrini ꝛ est auripigmētū. calcāti cōbusti calcis viue floris eris añ. ℥. ij. argenti sublimati. ℥. iiij. pulueris amili. ℥. j. s. opij. ℥. j. incorporent ergo simul cū aq̄ ꝑma saponis: ꝛ fiāt formule siles seminibus angurie: quarū vna ponat in loco inguinis superius assignato: ꝛ ibidē dimittatur usquequo fecerit escaram. ¶ Cū ergo ceciderit escara ꝓpter appōnē butyri ul assungie: ꝛ fuerit ꝯueniēter opatio ꝓfundata hētur itētū. Si vō nō iteꝝ reponat cauteriū predictū usqueꝙ fuerit ꝓfundatio ptinēs ad os exclusiue. 4° si fieri posset ita ut cauterium applicaret lateribus didimi descēdentis melius ꝛ minus laboriosum esset: lz aliqui sunt qui cauteriçāt etiā q̄rtā didimi usqȝ ad ꝓfunduz. Alij vō solum medietatē eius. alij vō ptes laterales ut predictū est. ¶ Posterius aūt cū ceciderit escara: applicent mundificatiua nōbilr exiccatiua sanguinis cōuersionem facientia in carnem durā ꝛ callosam cōprimētem didimū si remāserit: aut claudētē ꝛ obturātē vias inguinis: ita ut amplius uentositas neqȝ aquositas neqȝ humor alius descendere

possit ad inferius propter viarum clausionem. ¶ Et qdez hec cura: lz sit cum dolore ꝛ anxietate fcã: tñ est melior ꝛ securior ꝙ sectionis modus ꝛ cauterij actualis: ꝛ tu elige.

Tertius aũt modus curatiõis hernie est per cõpressionẽ ꝛ stricturam fact⁹. Et hic qdẽ modus curãdi pfecte non semp est possibilis ꝛ ꝑprie qñ aptura nimiũ lata eẽt ꝛ antiqua: sicut in hoc viro ꝑpẽdi. Uerũ snie auctoꝝ verificant̃ ut in plurib⁹. Nec est ipossibile aliquã herniã ꝛ magne rupture curari posse: ꝛ ꝑprie cuz repit̃ in viro morali ꝛ discreto ad obediẽtiã medici abscidẽte sibi motuz per notabile tp̃s tã in ambulãdo ꝙ in eqtãdo: sicut virũ istũ vidi manifeste ꝯualẽ ex ꝑdictis. ¶ Hic aũt huius dispõnis curatiõis modus duplex est: ẜm ꝙ ipsaz iuenit̃ dupl'r uariatã eẽ: aut eni didim⁹ itestinũ ꝛ çirb⁹ iã descẽderũt in osseũ ꝛ magnifico tumore extensio ibi fcã est cũ duritie. aut itestina predicta nõdũ descẽderũt: aut valde pax. Cũ aũt descẽderũt aut parũ: tũc aut facil'r reitroduci pñt per cõpressionẽ manus ꝛ trãspõnẽ corpis insit: ita ut iferi⁹ corpis sit supi⁹. aut võ nequaꝙ introduci pñt: ꝛ ꝑprie ꝑpter resistẽtiã ex pte duritiei que ꝓhibet flexionẽ intestinoꝝ. aut qꝛ itestina iã dicta multa sunt vẽtositate ꝛ hũiditate plena. aut 4° qꝛ iã in itestino ilion: qđ descẽdit ad osseũ recepta est aliq̃ ps fecis. que lz pri⁹ fuerit mollis diuturnitate more ibidẽ ꝯcte ꝯuersa est in sçbalas: ꝛ ei⁹ ps hũidior vẽtosata est: nequaꝙ igit̃ introduci põt intestinũ: ꝑpter qđ hoc cũ acciderit plimũ est difficilis termiatiõis ꝛ magni piculi: ut in ꝑ cap̃ demõstratũ est. Iã in isto viro ꝯsimile vidi ꝙ timoris ingẽtis ꝛ suspitionis mãm mihi dedit. Uerũtñ cũ hoc acciderit non est oĩo desperãdũ sed viriliter agendũ ꝑmittẽdo mollificatiua. ¶ Et primũ qdẽ est ut ꝯstanti v̇tute patiẽti fiat encatisma ex aqua decoctiõis fenugreci granorũ sisami: ꝛ semis lini añ. lib. ij. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ℥. iij. camomil. ꝛ melliloti añ. lib. ß. sedeat eger in ipsa usqz ad vmbilicuz infusus: ꝛ cũ amplius ibi morã ꝯhere nõ poterit: tũc inguinales ptes ꝛ totũ osseũ diligẽter inungant̃ ex oleo de sisamo ꝛ de amigđ. dulcibus ante calio: ꝛ hoc fiat ter uel quater ẜm tolerãtiam virtutis. ¶ Si aũt per hoc semicupiũ nõ bñ reintromitterent̃ itestina: tũc fomẽtent̃ ẜm istũ modũ. ℞. feis malue ꝛ altee. añ. ℥. ij. bdelij mollis. ℥. j. camomille melliloti fenugreci: feis lini granorũ sisami. añ. lib. ß. radicũ altee minutim incisarũ lib. j. coquant̃ oĩa in sex situlis aque usqz ad medietatẽ: ifundãtur ĝ in illaz aquã spõgie magne ꝛ applicent̃ toti femori ꝛ osseo usqz ad mollificationẽ obediẽtẽ intromissioni. ¶ Si aũt iterũ nõ obediret: tũc inungat̃ diligẽter cũ ꝑdictis oleis ꝛ supponat̃ hoc empl'm. ℞. radicũ altee pastinace liliorum alboꝝ. añ. lib. j. farine fenugreci: ꝛ semis lini añ. lib. ß. vitellos oui numero sex bdelij mollis ꝛ subalbidi. ℥. j. ß. butyri ꝛ assungie recentiũ añ. lib. ß. croci. ℈. j. ex oĩbus istis diligenter cõtusis fiat empl'm ꝛ calidum superponatur: ita ut amplectatur totum osseum diligenter circũligatum. Hec fuerunt instrumenta per que intestina reintromissa fuerunt.

Cum ergo iã intestina ad locũ suũ nãlez fuerint reducta: tũc statim surgit intẽtio obseruãdi ea in uentre suo nãli cõglutinãdi ꝛ claudẽdi locuz ꝙ magis est possibile: ꝛ hoc quinque instris ꝯueniẽter fieri potest. ¶ Et primum istorũ est ut gr̃a mollificationis vẽtris ꝛ expulsionis supfluitatũ hic vir accipiat oĩ octaua die. ℈. ij. huius pulueris. ℞. medulle cartami hermodactyloꝝ electoꝝ añ. ℥. j. polipodij sicci. ℥. j. ß. epithimi cretenẜ. ℥. ij. folliculoꝝ sene. ℥. vj. cimini dauci liquiritie semis ruthe añ. ℈. j. salis indi. ℥. j. omnia pulueriçentur per se: deinde cõquassentur ꝛ cõmisceãtur ꝛ accipiatur ante cenam cum brodio carnium uel modico boni vini albi subrubei ꝛ clari. ¶ Scđm remedium principale est hoc. ℞. aloes preparati. ℥. j. ß. pillarum allefanginarum. ℥. j. ß. incorporentur simul cuz succo rob. ꝛ fiat pille de omni. ℥. vj. de quibus omni die quarta intermedia predictis accipiat vnã paruz añ cenam: ꝛ cum istis alternatim permutando procedat per totũ mensem aprilis. 1444.

¶ 3m singulare remedium est ut sup loco inguinis portet vnũ de istis cerotis oĩ decimagnta die ꝑmutãdũ: ꝛ si deficerẽt ea que portat: tũc fiat eius cõpõ per hũc modũ. ℞. sanguinis draconis acatie thuris masticis sandarace hypoqstidos boli ar. añ. ℥. iiij. ſapini oppoponacis bdelij galbani añ. ℥. ß. gallarũ cupssi. ℥. ij. glutinis piscĩũ lib. ß. Fiat ergo ẜm hũc modũ. accipiat̃ pellis arietis depillata: ꝛ per qnque dies ifundat̃ in acetũ bñ acutũ: tũc eni minutim incidatur ꝛ coquat̃ in eodez aceto: ꝛ cum dupla parte aque pluuialis decoctionis gallarũ cupssi. Cũqz pellis illa decocta fuerit usqz ad sui dissolutionẽ: tũc ergo a decoctione accepta ultimate ꝯterat̃ in mortario: deĩde eidẽ supaddant̃ gũme dissolute cũ aceto acuto ꝛ icorporate cũ lib. ß. ꝑpuleonis. i. cere albe. Posterius aũt ꝑpuleonis icorporent̃ spẽs lõga ꝛ fortissima ꝯtritione: ꝛ fiat magdaleones malaxati cũ aceto ꝑdcõ: cũ ergo necẽitas aderit extẽdat̃ sup aluta scutali conueniẽti grossitudine ꝛ applicet̃ iguini. fortassis eni medicina compar isti in bonitate repiri põt: meliorẽ aũt ista iuẽtã adhuc nõ vidi: ꝛ a. xl. annis citra q̃tidiana expiẽtia inotuit mihi. ¶ 4m remediũ singulare est hoc. ℞. gallaꝝ cupssi pulueris viticelle añ. ℥. ß. resine clare ꝛ bñ piguis. q. s. fiat pill'e cũ succo plãtag. septineruij: ꝛ dent̃ ex eis oĩ tertia die in aurora a tribus usqz ad qnqz: ꝛ debet istis uti usqueq̃ erit sanus. ¶ 5m singulare ꝛ ultimũ remediũ est hoc: ut oĩ septimana diebus itercidẽtib⁹ a sumptioni ꝑdictaꝝ pillaꝝ deglutiat in aurora coclear vnũ hui⁹ eluarij. ℞. acatie arilloꝝ ĝnatoꝝ acetosoꝝ. arilloꝝ uuaꝝ sumach ĝnoꝝ mirti se. plãtag. cupularuz glãdiũ añ. ℥. j. lãbrusce. ℥. vj. boli ar. masti. hypoqsti. ꝛ thuris minuti añ. ℥. j. ligritie. ℥. ij. ß. mĩe citonioꝝ syrupi de mirto añ. ℥. iiij. çuccari al. lib. ß. coquatur çuccaruz cum syrupis ꝛ cum libra media aque sublimationis gallarum cupressi: usqz ad debitã glutinationẽ: tũc ergo effundat̃ ad mortarium ꝛ cũ spẽb⁹ ultimata ꝯtritione incorporent̃ ad inuicẽ ꝛ refuent̃ in uase lapideo vitreato stricti orificij. ¶ Accipe igit̃ mi çelatissime Ugo vir insignis ꝛ amplissima scia doctissime regie maiestatis Cypreñs ꝛ dignissimus ꝯsul ꝛ orator facũdissimus hoc opusculũ cũ igẽti labore ut pcipe poteris emolitũ hausi sentẽtijs oĩum fere illustrissimoꝝ doctorũ huius scientie ꝓfessoꝝ: cui si accurate operã dederis in regendo te ut tibi seriose conscribit̃ sanitatem tuã recuperabis: ꝛ illa recupata possidebis. Et vita tua nõ parum longeuior fiet: quod tibi sua misericordia concedere dignetur ille omnium opifex: qui cuncta viuificat conseruat ꝛ benedicit ad laudes eius immortales. Amen.

Cõsiliũ. 135.

De triplici mala dispositiõe. vz. ¶ De debilitate stomachi a mala cõplexiõe frigida ꝛ humida cũ multo flegmate. ¶ De nocumẽtis auditus a mala dispositione cerebri. ¶ De nocumento visus siue de imaginationibus per cõmunitatem ad stomachũ ꝛ cerebrum. ¶ Diuiditur autem Consilium in tria capitula.

¶ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

Ir egregius ꝛ in iure canonico licẽtiatus approbatissim⁹ dñs Joãnes de Liuonia dispõnes hẽt tres qb⁹ ꝑncipal'r intẽdẽdũ est. ¶ Pria est debilitas stõachi ꝑueniẽs a mala cõpl'one frigida ꝛ hũida cũ ꝑñtia multi flatis ifusi in tunicas ei⁹ ꝛ in fundo ei⁹ natãtis uel ꝯtẽti: ꝛ hec qdẽ ꝯsideranti facil'r patẽ pñt: eo qꝛ digestiua ei⁹ nõbil'r debilitata est: ꝛ appetitiua etiã ex negatiõe sitis ꝛ multitudie salivalis hũiditatis ꝛ vẽtositatis q̃titate nõbili in stõacho ipsi⁹ cõmorãtiũ: ꝛ ultio qꝛ ex pot⁹ aut cibarij frigidi ꝛ hũidi assũptiõe discrasia ei⁹ nõbil'r intẽdit: ꝛ pluribus alijs signis que gr̃a breuitatis omittunt̃.

Secũda võ principalis dispõ ipsius est mala cõpl'o cerebri frigida ꝛ humida mãlis: ꝑpter quã debilitatẽ cerebri notabil'r habet: que etiã in posteꝝ intẽsior fieri parata est: qđ lz pluribus ex signis demonstrari possit:

ex duobꝰ tñ nocumētis ꝑncipalibꝰ que in ortis a cerebro ac-
ciderūt sufficiēt manifestare eā: quoꝝ qdē nocumētoꝝ ꝑmū
est in organo auditꝰ manifestū: qđ est diminutio ⁊ corruptio
in opatiōe auditiua notabilr̄ magnificata. ¶ Propter cuiꝰ
quidē nocumēti plenū intellectū ꝑmittēdū: ꝙ nocumēta au
ditiōis sunt tria. s. ablatio eiꝰ que destructio noiat̄: aut dimi
nutio ꝓpter quā auditus nō subtilr̄ ꝑscrutat̄ neqꝫ audiat
nisi ex lōginquo: aut est nocumētuꝫ auditꝰ corruptio qđ est
ut sit vice eius ut audiat qđ audire nō pōt: sicut est illud qđ
accidit in aure ex sonitu tinitu sibilo. 4ª tertij cap̄ 3º. de
quibꝰ nocumētis duo ꝑncipalr̄ hic vir egregiꝰ patit̄. s. no-
cumētū diminutiōis ⁊ corruptiōis in sensu auditꝰ. Ex qbꝰ
facile ꝯcludit̄ ꝙ ad tertiā spēm nocumēti leuiter paratꝰ est:
sicut eni ex aqua ⁊ imaginatiōibꝰ ex qbꝰ accidit corruptio
in sensu visus facile ꝑuenit̄ ad ablationē eiꝰ: ita ex diminu
tiōe ⁊ corruptiōe in opationibꝰ in sensu auditꝰ ꝑuenit no-
cumētū ablatiōis eiꝰ. ¶ Q͛libet aūt nocumētoꝝ ꝑdictoꝝ
duoꝝ: aut est radicale aut accñtale. Et radicale qdē est surdi
tas aut tarax aut guacre iter que tria ab auctoribꝰ dr̄ia col-
ligi pōt. ¶ Surditas nāqꝫ est ablatio auditiōis ꝑueniens
ex ꝑuatiōe foramis ossis auditꝰ a gñatiōe: qđ os est ostraco
sum anfractuosum receptibile aeris in ipso sonatiui. ¶ Ex
quo facile ꝯcludi pōt solo ꝓbleumatis vulgaris ⁊ ab aucto
ribꝰ collecti. ⁊ expiētia certificati. s. ꝓpter qd surditas a gña-
tiōe icurabilis est. Cū eni a ꝑnꝰ gñatiōis vtꝰ defecerit in plas
mādo foramē in os ꝑdictū: nullū igeniū artis nāe defectum
supplē poterit: ut remoueat surditatē aut alia duo nocumē
ta ꝑdicta. ¶ Tarax ṽo ⁊ guacre iportāt nocumētū diminu-
tiōis aut corruptiōis in auditu eueniēs a causis diuersis a
ꝑuatiōe foramis iā ꝑdicti. Est tñ iter hec duo dr̄ia: qꝛ tarax
importat nocumētū diminutiōis auditꝰ: ⁊ nō ablatiōis in
ꝓprio significato. guacre ṽo iportat nocumētū corruptiōis
auditꝰ aut ablatiōis ꝑueniēs ex negatiōe trāsitꝰ spūs aialis
a cerebro a qnto pari neruoꝝ ab eo oriētiū ꝑuenire debētis
ad neruū ul̄ pāniculū expāsuꝫ in supꝑficie ꝯcaua ossis audi-
tus iā ꝑdicti. lꝫ iprope accipiēdo terminos. s. tarax ⁊ guacre:
qñqꝫ eadē itelligē videant̄ auctores. per tarax qñqꝫ nocu-
mētū ablatiōis. per guacre ṽo nocumētū ablatiōis aut di-
minutionē auditꝰ. Hec oia qualr̄cūqꝫ lege 4ª tertij ꝑ cap̄. ⁊
3º cap̄ eiusdē clariꝰ dū inqt. ¶ Scias ꝙ nocumēta auditus
aut sunt ab origiē ⁊ est surditas aut tarax aut guacre natiua
aut supple nocumētū auditꝰ est accñtale a tpe ⁊ itētio qdeꝫ
surditatis est ꝑter itētionē tarax. Surditas nāqꝫ est ut pars
intriseca asarnax. i. ossis auditus ꝯcreta sit surda in qua nō
existit ꝯcauitas itrisecꝰ qu ā ꝑdiximꝰ. s. ꝑmo huiꝰ: que. s. ꝯca
uitas ossis est cōprehēdēs. i. recipiēs ⁊ ꝯtinēs aerē qetū. i. in
ipsaꝫ imersū ⁊ iā ꝯueniētē factū: qui. s. aer audit. i. audire fac̄
uoces sua vndositate. i. motu: sicut vuea ocl̄i est cōprehēdēs
spēs. s. obiectoꝝ visibiliū: per quā deferunt̄ ad cristallinam.
Tarax ṽo ⁊ guacre sunt ut nō per has sensus. s. auditꝰ ꝯse-
quat̄ ꝑuationē ꝑm diminutionē aut corruptionē. Et subdit
⁊ nō elongat̄ quin guacre sit sicut destructio. i. ablatio audi
tus coicās soliditati. s. ossis: ita ꝙ nō sit illic in osse ꝯcauitas:
sed supple guacre etiā accidit. qꝛ neruus nō affert ṽtutē sen
sus. lꝫ sit ibi ꝯcauitas: ⁊ tarax est sicut dimiutio absqꝫ destru
ctiōe. i. iportat diminutionē ⁊ nō ablationē auditꝰ ul̄ audi-
tiōis aut ꝯueniāt. s. hec ambo in significatiōe ꝑm cōuersio-
nem. s. ꝙ illoꝝ q͛libet iportare pōt nocumētū diminutiōis
aut ablationis in opatione auditus. lege hec oia ibi: qꝛ pul-
chra sunt: ⁊ colligi etiam possunt hoꝝ aliqua 4º de accñti ⁊
morbo. cap̄ 2º de causis accidentium auditus.

Hec aūt duo nocumēta in auditu huiꝰ egregij viri
exñtia aut fuerūt in eo a gñatiōe ꝯcta. ⁊ nō
hñt curationem completam: aut sunt a tpe ꝯcta: ⁊ tunc aut
nō sunt notabilr̄ ꝯfirmata aut cronica aut ecōtra. Si ꝑmo
modo: tunc existūt curationis facilioris: ut scribit̄ 4ª tertij.
ubi supra. ⁊ 2º breuiarij 12º cap̄. ⁊ pluries alibi. ¶ Iterum
iam diminutio ꝙ corruptio in auditu existens: aut est per

colligātiā aut per eēntiā fcā. Si per colligātiā: aut per colli-
gātiā totiꝰ ad caput: ut frequēter ꝯtigit nocumētū diminu-
tionis aut corruptionis auditꝰ a mala cōplxōne frida ⁊ hu
mida a toto capite coicata aut cal̄a ⁊ sicca: ut ꝯtigit in febri
bꝰ māls ul̄ uētositates coicātes ad aures. Aut sic 2º ꝯtigit in
fluxibꝰ uētris emoroidalibꝰ aut uomitibꝰ aut fluxu san-
guinis a naribꝰ aut alijs euōnibꝰ nālibꝰ aut artificialibꝰ ⁊
similibꝰ per te ꝯsiderādis. ¶ Aut ꝯtigūt nocumēta ꝑdicta ꝑ
colligātiā mēbroꝝ ꝓximoꝝ ut cerebri sic ꝯtigit in uertigine
melia ⁊ sil̄ibꝰ. ¶ Aut ꝓpter nocumēta eueniētia neruis ue
niētibꝰ ab vno pari neruoꝝ cerebri deferētibꝰ spūm aialeꝫ
ad organū auditꝰ: qui est pāniculus supra declaratꝰ: ⁊ hec
qdē ex neruis ueniētia nocumēta fieri possūt ꝓpter solōnē
ꝯtinuitatis in ꝑdictis neruis factā in fortibꝰ ꝑcussionibꝰ ⁊
cōquassationibꝰ capitis: ⁊ he etiā spēs nulluꝫ hñt curatio-
nis igeniū. ¶ Aut pōt ꝑuenire ꝓpter oppilōnē coartatori
am in ꝑdictis neruis factā a mā humorali q̄cūqꝫ aut aquo
sa uel uentosa: ⁊ sunt spēs ille q̄rū curationes diuersis uolu-
minibꝰ facile ab auctoribꝰ legi pñt. ¶ Aut ꝑuenire possūt
ꝑdicta nocumēta ꝓpter oppilōnē carnosam: aut a ueruca
aut apāte duro factā: que iteꝝ difficillime sunt curationis:
aut apāte flegmatico sanguineo uel cholerico: que tria le-
uioris curationis existūt. ¶ Aut ꝯtingere pñt hec nocumē
ta ꝓpter oppilōnē attenuatoriā. sicut ꝯtingit in ethica utra-
qꝫ. s. febrili ⁊ senili: ⁊ in cholericis febribus ⁊ marasmodeis
dispositionibus: ⁊ utraqꝫ harū spērū ualde difficilis cura-
tionis existit: ⁊ raro ꝑficit̄ nisi a sapiētissimo ⁊ exercitato vi
ro: ⁊ tu ꝯsidera hec qꝛ difficilia sunt. ¶ Adhuc ⁊ 2º ꝑdicta
nocumēta auditus exñtia in opatione eius ꝑuenire pñt ab
oibꝰ spēbꝰ male cōplxōnis simplicis cōposite mālis ⁊ imālis
⁊ quelibet harū spēs curari potest nisi ualde cronica ⁊ ꝯfir
mata fuerit: ut supra tactum est: ⁊ scribit̄ quarta tertij. capi
tulo tertio. ¶ Tertio hec nocumenta predicta ꝯtingē pos-
sunt ꝓpter oppilōnē euenientē in foramine ossis petrosi. ⁊
est os basillare a quo incipit os anfractuosum supra decla-
ratum: ⁊ huius qdem foraminis oppilō ⁊ causa eius dif-
ficultas ⁊ facilitas curationis earum eodem modo intelli-
gantur sicut de oppilōne ꝑdicti nerui imediate dictum est.

Nocumēta ṽo per essentiā euenientia in opatio
ne auditꝰ sunt que fiūt aut in pānicu
lo supꝑficiei ossis expāso. ut iā declaratū est: aut ꝯtigūt in osse
assamach iā ꝑdicti: aut ꝯtigūt in foramine per qđ sonoruꝫ
spēs in organū recipi debeāt. Et siqdē ꝯtingūt nocumēta ꝑ-
dicta ex ꝑte pāniculi iā predicti. tūc illud fit aut ꝓpter solō-
nē ꝯtinuitatis totalē ꝓhibētē receptionē spērum obiectoꝝ
⁊ spūs aialis sensibilis. ⁊ hec est q̄rta spēs que nullo mō cu
rationē habet. ¶ Aut ꝑuenit iterū ꝓpter magnā ⁊ solidā ci
catricē que remāsit post ulcera pāniculi predicti: ⁊ hec iterū
spēs nullo mō curari pōt dū fuerit cicatrix grossa ⁊ fixa: que
ꝯueniēter remoueri nō pōt: propter difficultatē applicatio
nis mediciarū que ipsam leniēdo abstergendo aut subtiliā
do curari debēt. ¶ Silr̄ etiā si cōtingūt nocumenta audi-
tus per essentiā in alijs organis, ut in osse iā predicto diffi-
culter curari possunt: cum fuerint fortia ⁊ cōfirmata: ⁊ ma
xime ꝓpꝛie impossibilitatē applicationis medicinarum cō
uenientium: ut tactum est. Hec in summa sunt nostre sentē-
tie ueritatem nocumentorum auditus que sunt diminutio
aut ablatio operationis eius declarantia.

De reliquo aūt nocumēto auditui contingenti
noiato corruptio opationum. s. de ti
nitu sonitu ⁊ sibilo pauca dicēda sunt. Premittendo ꝑ: ꝙ
utrunqꝫ illorum est nocumētū corruptionis auditui eue-
niens: ꝓpterea qꝛ audienti videt̄ ꝑcipere uoces ⁊ sonitus
in aere exterius existentes: a quibus tamen euacuatur aer:
qui motus cuꝫ in aere percipiatur ⁊ non extrinseco ut sup
ponitur necessarium erit ꝙ talis motus sit a re intrinseca
que est uapor effusus in concauitate ossis iam predicti. ut
quarta tertij. capitulo de sonitu ⁊ sibilo collігendum.

¶ Fit autez corruptio in opatione auditus. pptereа q2 siue uapor uel uẽtositas in anfractuositate ossis iã pdicti cõtẽta ꝛ spiritui qui est instrm̃ sensationis cõmixta detineat᷑ mota ꝛ agitata similẽ organo sensationis speciẽ sentiẽdi representat qualis est motus ꝛ inundationis eius qui fiunt in spiritu ꝛ in organis predictis. ¶ Propter quod ex his concludi posset causa uarietatis diuersarũ specieruz corruptionis in opatione auditus eueniẽtiũ. ¶ Alijs enim uidet᷑ percipere uoces sibilãtiũ tympaniçantiũ ꝛ alia instrumẽta musicalia armoniçantiũ. ¶ Alijs enim uidet᷑ pcipere sonitus decurrentis aque cõquassationis arborum a uento collisarum. ¶ Alijs autez plurime preter has species diuersitates percipere uidetur. ꝛ tu discurre per eas. quarum omnium uarietatũ cause ex predicto fundamẽto colligi possunt. ¶ Hec enim in spiritu sensibili qui est instrumentum auditionis inundatio aut est occulta. i. a causa non manifesta producta ꝛ fixa que difficilis est curationis. Aut enim tale nocumentum cõtinue in fieri a sua causa dependet: ideo si fuerit causa eius incognita difficulter curari poterit. ꝯntia tenet: eo q2 effectus cõtinue a causa dependens absolui non põt a subiecto sine remotione cause facientis ipsum. Aut vo tale nocumẽtũ totaliter est in esse pductum: igit᷑ est fixum. igitur difficilis curatiõis. ꝯntia tenet ꝯsiderãti aliquid in theoria. Aut vo cause talium nocumẽtoꝝ corruptionis sunt manifeste ꝛ cognoscunt᷑ per inuentionem eius qd̃ mouet uaporem inundantem supra motionem ꝛ inundationez recepti.

Potest autem quodlibet hoꝝ nocumẽtorum fieri a multiplicitate causarũ. Ex prima est acuitas ꝛ fortitudo sensationis proueniens ex parte organorũ ꝛ subtilitate spiritus sensibilis per que patiuntur organa a quacunqz leuissima causa. ¶ Scdo prouenire possunt nocumenta hec a debilitate virtutis que facile patitur a quocunqz agente quantũcũqz leuiter fere imprimente: aut propter spẽs male complexionis frigide: calide humide uel sicce simplicis uel cõposite: que ut plurimuz accidit materialis uel imaterialis. ꝛ iste quidem sunt cause intrinsece: quibus etiã persuaderi possunt alie cause materialibus reducẽde: ut uẽtositas: uapor: ꝛ aquositas. ¶ Contingunt hec nocumenta per sepe per colligãtiã totius ad caput: ut in stantibus paroxismoꝝ in casibus febriũ sepe ꝯtingit. Item per colligãtiã ad caput ꝛ organũ auditus: sicut in motibus materierũ a farmaco agitatarũ. Silr̃ etiaz in forti fame hoc sepe contingit. Reliqua vo exẽpla ꝛ aliarum egritudinum toti cõmunicatarum: ut in alijs membris particularibus intelligi possunt ex istis tanq̃ exẽplarie positis que dimittuntur gratia breuitatis. ¶ Hec etiam nocumenta ꝛ earum spẽs eodẽ modo intelligi pñt: ꝛ ab eisdem prouenire causis a quibus declaratum est prouenire surditatez tarax ꝛ guacre sicut in presenti capitulo visum est. ¶ Ex quibus omnibus facile inferri põt difficultas curationum horuz accitiuum: qd̃ etiã experimẽto pbari põt. Raro enim percipitur aliquez cõuenienter curari ꝛ perfecte quin nocumẽtis istis ledatur: ꝛ tu percipies si considerabis.

Tertium vo nocumentũ quo molestatur predictus dñs est nocumẽtuz corruptionis visionis: lz ualde leuissimum: eo q2 nõ perseuerat. etiam q2 per colligantiam a mala dispõne stomachi depẽdet: qd̃ quidem nocumentũ corruptionis est imaginationes leues pueniẽtes a uapore a stomacho ꝛ inferioribus partibꝰ eleuato. qui cõmiscent᷑ spiritui visibili: ex qua cõmixtione sequit᷑ illusio in opatione visus ita ut imaginet᷑ videre in medium obiecta: ꝛ figuras a quibus mediũ denudatũ est: sicut pulices ꝛ muscas uolãtes ante faciẽ apparẽtes: quarũ captionez uenat᷑ manus sine effectu capiẽdi aliqd: ꝛ etiaz in opere videndi est nocumentũ diminutionis in eo: q2 obiecta visus non põt in quacũqz distantia cõsueta percipere: nec figuris nec sitibus quãtitatibus: aut alijs differentijs visionis obiectoruz qualia debetis percipere. Quorũ omnium cause ex pdicto rum nocumentoꝝ in primo ꝛ in secundo capitulis colligi possunt: quod gratia breuitatis omittitur.

¶ De cura per regimen sex rerum non naturalium. Cap. II.

D regimẽ eius per res non nãles ꝛ medicinales trãseũdũ: qd̃ est tale. Reget᷑ igit᷑ aere climatis ciuitatis domus uel camere ad caliditatẽ nãliter iclinato: ita q̃ habitatio eius sit remota a terra ppi qtate agrũ ualliũ testudinũ: ꝛ si talis haberi non possit: fiat artificialiter talis cũ igne multo: aut suffumigationibꝰ reꝝ calidaꝝ: ut thuris laudani myrre storacis calamite syluestriũ aromaticoꝝ in camera carbonibꝰ ignitis super aspsoꝝ. Idẽ dico de uestibꝰ ꝛ tegumẽtis oibus tã capiti q̃ stomacho ꝯueniẽtibꝰ. ¶ Silr̃ etiã cibꝰ ꝛ potꝰ ois ad caliditatẽ ꝛ siccitatẽ uergere debet ut utat᷑ pane de simula purissima bñ fermẽtato ꝛ cocto. ¶ Utat᷑ etiã carnibꝰ artificialr̃ ꝯditis cũ cinamomo pipere croco. ꝯc. ꝛ similibꝰ. Et sint laudabiles carnes: ut pulloꝝ fasianoꝝ ꝛ ꝯsimiliũ in aquis nullo modo degẽtiũ. Et sint carnes vituli lactẽtis ꝛ annuales ꝛ carnes castratine gaçelli ꝛ leporis ꝛ apri ꝛ similiũ. ¶ Pisces autẽ non sint in usu eius: sed raro comedat eos nisi frixos: ꝛ siliter cancros. ¶ Euitet lac etiã ꝛ lacticinia cibaria oia ꝛ caseum mollẽ ꝛ viscosum ꝛ butyri usum dimittere debet. ¶ Legumina etiã oia preter cicera rubea euitãda sunt. Põt aũt pãnico farre riso ꝛ silibus uti. ¶ Fructꝰ aũt humidi ꝛ recẽtes cerasa pruna ꝛ auellane molles ficus pepones ꝛ cõsimiles alij raro comedant᷑. Oẽs enim fructꝰ sicci cõseruati sunt meliores ei q̃ recentes: nihil enim ita uaporosum sicut fructꝰ: ut colli᷑ xjª tertij. ꝛ pluries alibi. ¶ Sapores aũt aceto cõditi boni sunt: nõ tñ in multo usu. Agresta ꝛ succꝰ arancioꝝ bona sunt. ¶ De oleribꝰ aũt bona sunt ei oia calida ꝛ sicca: ut saluia rosmarinus ꝛ serpillum mẽtha mellissa origanuz ꝛ aliqñ caules: napi ꝛ rape optimi sunt ei. raphanus aũt cepe alleũ bulbus raro comedant᷑ ꝛ porrũ. ¶ Cõfectiones autẽ de amigdalis de auellanis fisticis aniso. ꝯc. cinamomo oẽs placẽt: ꝛ coriandrũ cõditũ cũ dyacitoniten cũ spẽbus ꝛ absqz illis bonum est. Cõfectio vo de pineis oio dimittẽda est. Grana eniz pini nocẽt stomacho. lzª tertij. ¶ Uinũ vo cõueniẽs ei esse debet albũ subtile aromaticuz sapore ꝛ substãtia bonũ. Aqua vo ꝛ usus eius oino dimittat᷑. Silr̃ etiã fugiẽda est ceruisia q2 uẽtosa est ꝛ caput replet hydromel aũt bñ cõfectum cõueniẽs est ei: dũmodo non generentur in eo uentositates. ¶ Exercitium vo conueniens est ei pedestre ꝛ equestre factum tamẽ suauiter ꝛ ppe post cibum. Jeiuno vo stomacho fortius exercitari potest. Multa vo quies ꝛ ocium non placet mihi: imo dimitti debent. ¶ Dormire vo debet cõuenienter in die naturali spatium vij. uel. viij. horarum ad celebrandam digestionẽ conuenientius: lz hec dormitio nocturna sit ei cõueniẽtior q̃ diurna. Si aũt dormire debeat in die propter carentiã quãtitatis cõuenientis nocturni somni: aut propter cõsuetudinez dormiat distãter a cibo per horã vnã ꝛ mediã uel circa: ꝛ oino dormitio eius debet esse capite condecenter eleuato: ꝛ decubitu eius facto primo super dextro postea super sinistro latere. ¶ De passionibus aũt aie tristantibus ꝛ terrefacientibus oino debet esse semotus: eo q2 debilitatẽ in virtute resolonẽ in spiritu agitationem ꝛ uaporationem in humoribus corporis efficiunt: propter que nocumenta tã auditus q̃ visus deteriora fieri possunt. ¶ De reliqꝫ vo re nõ nãli. s. quãtitate repletionis dicendum q̃ oino nõ comedat nisi fames nãlis approximata sit manifesta. Lz autẽ superuenerit fames accipiendus est cibus ne materie a quibꝰ stomachus eius nõ euacuat᷑ in ipso corrumpant᷑. ¶ Secundo attẽdat ne quantitatem cibi ꝛ potus egredientium nãlem mensurã accipiat: deterior enim cibus est: qui stomachi grauitatẽ efficit: sicut deterior potus est qui in stomacho natat ꝛ fluctuat: ita q̃ melius est ei a mensa surgere cum aliquali reliquia appetitus: q̃z cum aliquali completa saturitate. ¶ Cum autem contigerit ex causa qualiscũqz fuerit cibi ꝛ

potus quātitatē multā fuisse assumptā: intēdat' oīno euoni eius: et melior modus est per subsequētē abstinētiā lōgā corrigē repletionez q̄ uti remedijs alijs. Neqz eniz euatio per uomitū est ei cōueniēs: eo q2 stomach⁹ et caput debilia sunt: quoz debilitas intēdit' a uomitu. Euacuatio etiā per clisteria nō multū grata est ultramōtanis. Quia vō optia est et securior alijs: ego cōsulo q̄ hic utat' ea et maxie clisteri tali. ℞. aque decoctiōis folioz violarū mercurialis blete uolubilis oliu z.añ. M.j. furfuris a farina bn̄ mūdi. M.j. ordei. M.j.ß. coquant' oia in lib. vj. aque usqz ad cōsumptionē medietatis: et fortiter exprimant' et colent': de qua colatura. ℞. lib.j. iere simplicis Gal. ℥.j. çuccari rubei cassie et benedicte.añ. ℥.iij. olei violarū. ℥.iiij. salis cois. ʒ.v. et fiat clistere. Si autem uelit ipsum calidius facere ut hyemali tpe loco olei violarū ponat' olei de aneto et olei lilioz al.añ. ℥.ij. et addant' decoctioni camomille: se. aneti.añ. M.ß. et erit optimum. ¶ Si autē oino abhorreret clistere utat' pillis alefanginis descriptione Mes. ex qbus accipiatur frequēter ab vna usqz ad tres ƀm maiorē et minorē stipticitatē uētris parū ante cenā: aut ex eis accipi pōt in aurora quinqz bis in mense. placēt aūt mihi in casu suo pille iere simplicis excellenter.

¶ De purgationibus fiendis bis in anno. Cap. III.

Egimē vō per medicinales res appropatas oībus p̄dictis dispōnib⁹ et ɔueniēs ad toti⁹ corpis mūdificationē eē debet in duo capl'a partiedū. ¶ Primū est descriptio quarūdā purgatīonuz que bis in anno fieri debēt. s. in mēse aprilis uel madij: et a medietate septēbris usqz ad medietatē octobris. per tales aūt purgatiōes mūdificabunt' superfluitates in toto corpe ɔgeste: et in stomacho: et capite: et organis sensuū partial'r iuēte. ¶ Minoratiuū igit' bonū p̄mittēdū est hoc. ℞. pillaz de agarico. ℈.ß. pillarū de reub. ℈.j. fiāt pille. vij. cum iera simplici. ¶ 2m minoratiuū leui⁹ p̄dicto. ℞. cassie de cāna extracte cū aqua. ℥.j. agarici elci. ℈.j. çç. ğ. iij. accipiat' cū aqua fenicli cal'a. ¶ 3m mioratiuū forti⁹ p̄dicto est hoc. ℞. pillaz de iera cōposita. ʒ.j. reforment' pille. vij. cū iera simplici: et quelibet harū medicinarū accipi debet in aurora: et post ipsas dormiat' per vnā horā: et tardet' cib⁹ horis qnque: et tūc accipiat' cyphus brodij pulli macri cuz çuccaro et bibatur. post quez potum tardetur cibus per vnam horam. ¶ Digestiuū vō cōueniēs p̄dicto tpe et leue est hoc. ℞. aque absinthij: aque feniculi.añ. ℥.j.ß. aque raphani. ℥.j. çuccari albi. ℥.j. accipiat totam calidam in aurora. ¶ Digestiuum fortius predicto est hoc. ℞. aque maiorane: feniculi.añ. ℥.ij. syrupi de calamento. ℥.j. misce. ¶ Item digestiuum fortius predictis est hoc. ℞. oximell'. squillitici. ℥.j. syru. de sticados. ℥.ß. aque betonice: feni.añ. ℥.j. radicū ireos. ℥.ij. misce et accipiatur actu calidum. ¶ Premissa digestione euacuetur materia eradicatiue cū hoc. ℞. iere simplicis descriptione Gal. 4° terapētice. ℥.j. electuarij dyacasto rei. descriptione Nicolai. ℥.j. misce: et totū accipiat' calidu z cum aqua decoctionis galāge. Cū hoc eni medicamīe gētem multā ab imaginatiōib⁹ et tinitu sibilo: et diminutiōe audit⁹ ad bonā dispōnē sepe reduxi. Aliud. ℞. pillaz aureaz. ℈.j. pillarum de sarcocolla: descriptione maiori carū. ℈.ij. fiāt pillule. vij. cū sy. de sticados. ¶ Si vō fortius eradicatiuuz querit. ℞. pillaz de sarcocolla: pillaz cochiaz.añ. ʒ.ß. uel. ℈.ij. formētur pille cū sy. de sticados: et accipiant' oēs hora que in mioratiuis assignata est: et obseruent' post eas ɔditiōes ibi tacte &c. ¶ Minoratiua ɔueniētia in autūno p̄cedēte hyeme leuiora debēt eē p̄dictis: eo q2 p̄imū virt⁹ est debilitata magis tūc q̄ in fine hyemis pp resolōnē et ɔsumptiōez et alios excessus in estate factos in regimie rerū nō nāliū: et iō minoratiuū ɔueniēs esset hoc. ℞. aque cicoree aque violarū.añ. ℥.j. cassie preparate cū aqua lupulloz. ℥.j.ß. misce. ¶ Aliud minoratiuū ɔueniētius p̄dicto et pro nobilibus est hoc. ℞. aque endiuie aque lupulloz aque violarū.añ. ℥.j. māne electe. ℥.ij. reub. elci. ℈.ij. spice nardi. ğ. v. infundant' simul per vnū diem nālē. deinde exp̄mant' et colatura calida bibatur. ¶ Et si querimus minoratiuū fortius paulo et nō minus cōueniēs: accipiat'. ℥.ß. eluarij de psilio cū aqua decoctiōis hermodactylorū et macis. Hec enim medicamina educunt mās flegmaticas et cholericas et aliquātulū adustas a toto et a capite: ut patet ex virtute simpliciū. ¶ Digestiuum vō pro his tēporibus ɔueniēs pōt esse hoc. ℞. mellis rob. colati. ℥.j. syrupi rob. ℥.ß. aque feniculi absinthij et cicoree.añ. ℥.j. misce. ¶ Aliud digestiuū fortius p̄dicto ad materias acutiores est hoc. ℞. syrupi violati. ℥.j. syru. nenufarini. ℥.ß. aque violarum aque acetose.añ. ℥.j.ß. misce. ¶ Aliud digestiuū cōmunius materiebus fere oibus. ℞. syrupi cōpositi acetosi. ℥.j. syrupi dyarodon. ℥.ß. aque lupulloz. ℥.j. aque betonice mellisse.añ. ℥.j.ß. misce. ¶ Euōnes vō eradicatiue hoc tēpore ɔuenientissime esse possunt ex predictis minoratiuis facte vigorādo doses. ¶ Aliud eradicatiuū bonū ad hanc intentionē est hoc. ℞. eluarij dyafiniconis. ʒ.j.ß. electuarij de psilio. ʒ.ij. misce. ¶ 2m euatiuū forti⁹ dicto est hoc. ℞. pillularū de iera cōposita. ℈.ij. pillarū cochiarū. ℈.ß. fiāt pille vj. et dent': ut supra. ¶ 3m euatiuuz forti⁹ p̄dictis ad multas mās ual'es et diuersas est hoc. ℞. pillaz aureaz. ℈.j. fiāt. vij. cū iera simplici et dent' oēs: ut supra de mioratis scriptū est.

¶ De medicinis hn̄tibus cōmune iuuamentū ad nocumēta stomachi visus et auditus. Cap. IIII.

Ro scđo vō caplo sunt medicie scribēde: quarū iuuamētū est cōe ad nocumēta stomachi visus et auditus. Et primo quidem scribent' composita ɔcernētia mās inuētas in capite et stomacho et organis sensuū et p̄hibētia gn̄ationē ipsarū et cōfortātia virtutes et organa sensium. De quorū numero ¶ Primū est hoc. ℞. eluarij metridati de quo in mane hora suprascripta accipiat'. ʒ.j. uel. ʒ.j.ß. cū. ℥.j. aque maiorane betonice saluie uel lauri. ¶ 2m est iera Hermetis que accipiat' ut supra. ¶ 3m est tyriaca Andromachi que accipiat' cū aqua feniculi aut aqua lauri uel ireos. ¶ 4m est electuarium dyambra. ¶ Quintuz est dyamuscus dulcis. ¶ Sextum est cōfectio anacardina de qua omni tempore accipi pōt semel in septimana. ʒ.j. in aurora cum decoctione macis preter q̄ in diebus caloris: et hec quidem medicina multum efficax est si fuerit bene composita. ¶ Cōpositū autem bonū quo uti soleo ego in similibus dispositionibus et inuenio iuuamentū maximuz est hoc. ℞. cubebarū folij ameos amomi galāge çinçiberis electi gariofi.añ. ʒ.j. macis. ʒ.ß. ligni aloes nucis muscate çedoarie anisi cinamomi granorum paradisi.añ. ʒ.j.ß. rosarum violarum florum nenufaris: seminum endiuie scariole.añ. ʒ.j. florum buglosse. ʒ.iij. floz rorismarini granorum feniculi granorū fisticoruz infusorū in aquā calidā per diē nālē. ℥.iij. syrupi de calamento. ℥.iiij. oximellis sequillitici. ℥.ij. syru. rob. lib.ß. ambre musci.añ. ℈.ß. fiat electuariuz cū lib.ß. çuccari albi. q̄d quidem post cōplementū eius bulliat in succis saluie betonice feniculi.añ. lib.ß. usqz ad consumptionē succorum et reseruetur usui accipiendo ex eo omni mane et sero a. ʒ. tribus usqz ad septē. nullam enim inueni medicinam parem sibi ad confortationem stomachi et organorum sensus &c. ¶ Ad hanc etiam intentionem mirabiliter conferunt mirabolani kebuli conditi: ex quibus frequenter accipiatur per tres horas post cenam et in aurora etiam. ¶ Et iterum ad hanc intentionem confert. çç. conditum. ex quo in aurora accipiatur radix vna. ¶ Ego vō sepe in nocumentis visus et auditus condiri feci cum çuccaro seminum raparum. ℥.ij. se. raphani. ℥.j. eo modo quo conditur coriandrum: et faciebā egrotantes uti illis post prandium et cenam. Quantum eniz semina raparum conferunt in acuēdo et cōfortando visum: et semina et quelibet pars raphani in confortando auditum. omnium uoluminum medicine sententias legere potes.

Non est etiam mirabile aut impossibile inuenire medicinas simplices et compositas simul

cōferentes grauitati auditus uentositatibus tinnitui eius ꝛ sibilo: imo etiā visui ɔferētes: ꝛ legē potes hec 4ª tertij. in cap. de cura nocumētoꝝ audit⁹. ubi plura scribunt̄ talia. ꝛ hētur lr̄e series ita: ꝛ dicamus sic a capite iterātes vbū. ꝙ ex medicinis illis oib⁹ que facta sunt ex ḡuitate audit⁹ ꝛ dolore eius: ꝛ vētositate ipsius: ꝛ sonitu: ꝛ tinitu: cuius cā est mā frida: ꝛ frigus post purgationē capitis sunt: ut distilletur in aurē baurach. i. salnitrū cū aceto ꝛ melle dicēdo sic. ℞. mellis. ℥. j. aceti. ℥. ij. salis. ℥. j. bulliāt oia simul usqꝫ ad ɔsumptionē q̄rte ptis: ꝛ fiat ex eo sic dictū est. ¶ 2ᵐ remediū est fel oninū cū oleo ꝛ melle: aut cū oleo amigdalaꝝ amaraꝝ inūcta aure ꝛ calidū. ¶ 3ᵐ vo est aq̄. i. succus porri: ꝛ est per me exptū sepe. ¶ 4ᵐ est aq̄. i. succus cepe cū melle. ana. ¶ 5ᵐ vo est p̄dictū cū lacte mulieris distillādo in aurē duas guttas ex eo cū pice dissoluta sil̄ mane ꝛ uespe. ¶ 6ᵐ est elleborus alb⁹ ꝛ niger cū oleis ɔuenietib⁹: ꝛ cū oleo de lilio. ¶ 7ᵐ est aq̄ anisi: absinthij: ꝛ corticū raphani: ꝛ intelligo: ꝛ opoꝛ ita per aquā succū. ¶ 8ᵐ vo ab occulta ꝓprietate cōneniēs est oleuꝫ decoctionis serpētis. ¶ 9ᵐ vo est oleuꝫ lauri sepe per me experti. ¶ 10ᵐ vo est ingeniū factū de castoreo ꝛ euforbio cū oleo: ut sepe feci. ¶ 11ᵐ vo est oleū de balsamo: qḋ est mirabile: nisi esset adeo p̄ciosuꝫ. ¶ 12ᵐ vo ꝛ ultimū est oleū de napta cū quo gētes plurimas a p̄dictis accidētib⁹ sepe defēdi ¶ Est āt oleū de napta: oleū de petris fcm̄. i. oleū petroleū.

In littera vo sequēti iteꝝ ex Auic⁹ q̄tuoꝛ laudant̄ solēnia medicamina. ¶ Quoꝝ p̄mū est. ℞. glutinis alibat: ꝛ est terbētina. ℥. j. oleū de keyri: ꝛ est de viola citrina. ℥. ij. oleū amigdalaꝝ amaraꝝ. an̄. ℥. 5. coquantur oia simul: ꝛ distillet̄ ee eo in aurē mane ꝛ sero. ¶ 2ᵐ vo remediū est mel storacis: ꝛ est lubrie. i. storax liqda cuꝫ oleo de keyri aurib⁹ iniecta calida: q̄m sepe utiliter exptus sum. ¶ 3ᵐ est aq̄. i. succus collogntide. ¶ 4ᵐ est succus dragōtee s. auri iniectus calidus. Hec eni cōplectunt̄ sublimitatē v̄tutis oiuꝫ medicinaꝝ que in aliq̄b⁹ medicine uoluminib⁹ inueniri pn̄t: nec q̄rere plura per elegātiā dignitatis: ꝛ maxime laudis Auicenne super alia medicine uolumina ꝛc̄.

Specialia vo ad imaginationes medicamina cōferētia sunt el̄uaria cōposita suprascripta. Et maxime el̄uariū ex illa mea descriptione cōpositū. Localia vo iponēda cū magna tn̄ cautela que a me nunq̄ libēter iponunt̄ nisi in casu necītatis magne leuiora sūt ista ¶ Primo succus feniculi exp̄ssus ꝛ depurat⁹ exposit⁹ soli cū modico pulueris ligni aloes est bonus. ¶ Fortius illo est succus ille ex quo accipiat̄. ℥. j. salis gēme. ℥. j. ꝛ p̄mittat̄ dissolui cū succo illo ꝛ colliriçet̄ ex eo gutta vna in oculum bis uel ter in die. ¶ 3ᵐ est: ut accipiat̄ fecalis ps a succo feniculi depurata ꝛ exiccata ꝛ dissoluat̄. ℥. j. ex ea in. ℥. j. aque eufragie ꝛ iueni ex ea iuuamētū sublime ꝛc̄. ¶ Cōmunia vo localia oiuꝫ auctoꝝ medicine sententijs approbata sunt fella oiuꝫ ꝛ sunt ꝓprie uolatiliū de rapina degētiū: ut colliri um fellis accipitris fasiani p̄dicis ꝛ alioꝝ nō sarcofagorū uolātiū peditātiū. ¶ Colliriū bonū leue est hoc. ℞. fellis sa both ꝛ est piscis luci⁹ noiat⁹. ℥. ij. salis gēme. ℈. 5. dissoluatur sal gēma in p̄dicto felle ꝛ iponat̄ oculo. Hoc eni est medicamē elegās ꝛ leue satis. Hec sūt illa que meo iudicio rōnabili cū expimētali meliora ēt securiora p̄dictis dispōnib⁹ ɔferētia tradita sunt a sapiētib⁹: ut in uoluminibus eorum legi potest ꝛc̄.

Consilium. 136.

De modo rectificandi appetitiuam ꝛ digestiuaꝫ v̄tutes stomachi ꝛ cordis substantiam ꝛ renes.

Gaudeo letitia nō modica cuꝫ sentiā ex te frater optie dn̄i. L. strenui ɔualescentiā exoptatā: de qua tn̄ nunq̄ dubitaui: nec adhuc dubito q̄n semp ad meli⁹ dispō sua p̄mutari debeat usqꝫ ad sanitateꝫ cōpletam: ꝓpter qḋ apud illa que amodo nō leui scrutinio fuerunt applicata. Quinque punctis quinque accidentiū correctiuis videtur mihi deinceps insistendum esse. ¶ Et primū quidē est ꝙ melioret̄ appetitus eius ꝛ digestiua: cui prouideo cum hoccerote a sapientibus approbato: qḋ sup stomacho suo semper applicatū conseruari debeat. Descriptio ceroti. ℞. resine clare electe. ℥. j. 5. ligni aloes gallie muscatis mēthe folij ciperi masticis an̄. ℈. j. cere. q. s. fiat cerotū bene tenax. ¶ Et scd̄m principale est ꝙ iterū vigoretur substantia cordis eius hoc medicamine cuius petiā figura nebule çuccarate rotūdam factam semper super mamilla sinistra portare debeat: omni tamē fine quatuoꝛ dierum naturalium renouandā. ℞. ligni aloes been al. ꝛ ru. ossis de corde cerui hyacinti smaragdi foliorū auri. an̄. ℥. 5. margaritarum. ℥. j. folij gariofilorū ꝫ galāge. an̄. ℈. v. laudani purissimi ℥. j. 5. croci. ℈. 5. resine clare. ℥. iij. 5. cere quantum sufficit fiat cerotum bene tenax. ¶ 3ᵐ principale est ꝙ propter multitudinem sputi super caput suum portet semper hoc cerotum a coronali cōmissura per totam sagittalem protensum per latitudinem quinque digitorū usqꝫ ad summitatem capitis: gratia cuius etiaꝫ sputi per duas horas post cenā omni sero accipiat vnam rotulā confectionis que infra describit̄ continuando eam per spatium decem dierum. ¶ Primuꝫ remedium pro capite. ℞. storacis calamite spodij sandarace ꝛ gallie musca. çedoarie. an̄. ℥. 5. sandalorū amborum: corallorū amborū: se. poꝛ. rosarum lambrusce. an̄. ℈. 5. resine. ℥. v. opoponacis. ℥. j. dissoluantur gūme cuꝫ aceto albo acuto fiat cerotuꝫ amplectens cōmissuras iam scriptas. ¶ 2ᵐ vo remedium capitale iterum humiditatum catarralium consumptiuuꝫ est hoc. ℞. electuarij metridati. ℥. 5. sandarace boli ar. masticis rosarū lambrusce corallorū. an̄. ℥. 5. çuccari al. lib. 5. fiat cōfectio in rotulis magnis que cooperiātur folijs auri: de qua confectione assumendum est post cibum per quantitatē. 5. ℥. ¶ 4ᵐ principale pro renibus eius ꝓuideat̄ cū hoc salubri vnguēto qḋ applicet renibus suis a medio spatulaꝝ usqꝫ ad finē spine per totā latitudinē ꝛ lōgitudinē ei⁹. ℞. olei nenufarini olei violarū olei de semine lactuce an̄. ℥. j. boli ar. sandarace rosarum semis portu. floruꝫ nenufaris. an̄. ℥. 5. campho. ℈. j. cere al. q. s. fiat vnguentum molle ꝛ ei applicetur ut supra. ¶ Ultimo habeatur in memoria fluxibilitas uentris ꝛ si non fuerit naturaliter se habens artificialiter fiat cum pillulis alias habitis aut cū electuario suo ad libituꝫ. Istis applicitis per dies aliquot fiat mihi notitia de statu eius ut sedulo prouidere possim ꝛ cōuenienter his que emergent.

Consilium. 137.

Aliud iteruꝫ pro eo deꝫ ad rectificandum digestiuam frigidam eius ꝛ ad inducendum appetitum.

Recipe vini citoniorum ꝛ aceti albi acuti. an̄. lib. 5. aque electe. lib. ij. çuccari al. lib. j. dissoluatur primo çuccaruꝫ cum aqua ebullitione leui: deinde superfundatur acetum ꝛ iterum modicum coquatur. Tertio vo superponatur vinum citoniorum ꝛ coquantur inuicē lento igne bene dispumādo usquequo fiat conueniētis spissitudinis. Cum ergo coquitur aromatiçetur cum infrascriptis speciebus in sindone rara ligatis. ℞. menthe sicce. ℥. ij. ligni aloes masticis gariofilorum. an̄. ℈. j. macis. ℥. ij. pulueriçentur: ꝛ fiat ut dictuꝫ est. De hoc igitur potu accipiatur. ℥. j. 5. cum. ℥. ij. 5. aque decoctionis masticis ꝛ sit bene calidum per nouem horas post cenam assumptum: ꝛ tardetur post ipsum cibus horis ad minus tribus. Fiat autem aqua masticis hoc modo. ℞. masticis clare ꝛ electe. ℥. j. 5. aque ueri fontis fialam vnam: coquantur simul lento igne usqꝫ ad consumptionem tertie partis duabus remanentibus. ¶ Secundum principale remedium est hoc. ℞. laudani purissimi. ℥. ij. resine munde ꝛ bene clare. ℥. j. 5. ligni aloes. ℥. j. 5. gal. muscate. ℥. 5. rosaruꝫ spodij: sandalorum amboruꝫ granorum mirti gariof. an̄.

ʒ.j.camphore grana.v.cere albe quantum sufficit.fiat vnguentuz bene tenax:de quo petia magna scutalis figure ab ore stomachi usqz ad vmbilicū v̄sus laterales ptes per duos digitos applicet̄:ꝛ semp ibi affixa ꝑmaneat:ꝛ si q̄nqz a calore nāli resoluta cadet̄:tūc reficiat̄ alia ꝛ apponat̄. ℭ 3m instr̄m ꝑncipale est hoc. ℞.cinamomi elci.ʒ.ß.g̃noꝝ mirti ℈.j.pulueris pelliculaꝝ stomachi gallinaꝝ ꝑparataꝝ.ʒ.iij. fiat oīuz per se puluis subtilis:cui⁹ aspitatē nō pcipiat sensus tact⁹:in cuius fine ponat̄ pulueris elci smaragdi.ʒ.j.de hoc igit̄ puluē in oī suo cibario cōmisceat̄. Et si q̄nqz ꝛ ꝓprie post reiectionē f̄latis de ip̄o bibet̄.ʒ.j.cū 2ª pte cyathi bone romanie nō h̄ntis excellētē saporē resine summū esset ei auxiliū. ℭ 4m istr̄m nō min⁹ elegās ꝑdictis est hoc. ℞.margaritaꝝ electaꝝ.ʒ.j.ß.folij ciamomi elci:floꝝ rorismarini.an̄. ʒ.ij.masticis.ʒ.ß.carpobalsami:xilobalsami.an̄.℈.j.anisi:liquiritie.an̄.ʒ.j.çuccari al.lib.j.pulueris pelliculaꝝ an̄scriptarū ʒ.ij.cū aqua mēthe fiat ꝯfectio in frustis uelut pleata.de hac igit̄ ꝯfectiōe accipiat semp in p̄n⁹ mēsis frustū vnū ul̄ duo. ℭ 5⁹ ꝑncipal̄r memoret uti post oēm cibū imediate ꝯfectione de citonijs dīu ordiata sibi:de qua semp accipiat vnum uel duo frusta ꝰm ꝯueniētē tolerātiā sui stomachi. ℭ Ultio v̄o memoret eligē vinū subrubeū uel parū nigrū:claꝝ:aromaticū:ꝛ b̄n potēs:cui⁹ sapor pticipet dulcedine cū pōticitate. ℭ Et basis cibarioꝝ ei⁹ fundet̄ in carnibus captiuis, gaçellinis:leporinis:uel vitulinis elixis ul̄ assatis. Neqz obliuiōi mādet mittē ad accipiēdū ḡna crispini:quoꝝ iueniet copiam si in rouereto ꝛ tridēti:ꝛ in ciuitatem Ueroñ.mittet.

Consiliū.138. De sex malis dispōnib⁹.vz. ℭ De apostemosa dispositiōe stomachi. ℭ De fluxu uētris q̄nqz chiloso:q̄nqz liēterico. ℭ De caceticа dispositiōe. ℭ De dolore renū cū mala cōplexiōe calida eorū. ℭ De mala dispositiōe cerebri ꝛ omniū fere partium capitis a causa frigida ꝛ humida materiali. ℭ De vniuersali debilitate corporis propter debilitatē cordis a mala cōplexione in eo. ℭ Diuiditur autem Consilium in capitula sex ꝰm sex dispositiones.

ℭ De apōsa dispōne stomachi ꝛ eius cura. Cap.I.

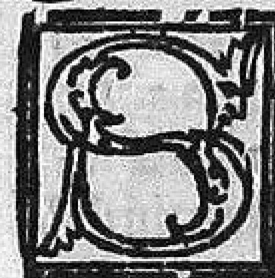

Artholomeus de Ueroña vir cōmēdabilis sex difficilib⁹ egritudinib⁹ molestat̄.quaruz quelibet regimine indiget conuenienti ꝛ sollicito.

Et prima quidē egritudo eius est apostemosa dispō stomachi:quā sensus tact⁹ per digitos ij.cōprehēdit isra os stomachi extēsionē ꝛ duritiē h̄ns mediocrē:ꝛ ex cōpressione ipse patiēs ꝛ etiā absqz cōpressione notabil̄r dolet. ℭ Sil̄r etiā opatiōes ipsi⁹ stomachi.s.appetitiua ꝛ digestiua cōes notabil̄r lese sunt:ꝛ etiā ꝓpria digestiua ipsi⁹ stomachi notabil̄r lesa est:ita ꝙ nutrimētū in ꝓpriam substātiā ei⁹ nō trāsfert̄ ꝯueniēter. Uñ ꝯtinue debilitat̄ ꝛ resoluit̄ substantialiter. ℭ Adhuc etiam propter debilitatem ipsius est frequenter hic vir in cōtinuo sputamine:ꝛ superfluitates multe in eo cōgregate per viā indigestionis frequēter sunt causa descensus chili ꝛ diminute digōnis ipsius.

Cura huius egritudinis principal̄r dependet ex cura apostematis ipsi⁹.Si ampli⁹ duraret hoc apostema idurarет ꝛ esset difficilioris cure ualde:ꝓpter q̄d subsequēda curationē his que adhibita sunt per me cū ipse fuerit stomat⁹ ꝛ eūat⁹ eūonib⁹ appropatis educētib⁹ mām mixtā ex flegmate dn̄ante ꝛ cholera subdomināte satis mihi videt̄ sufficere ut subueniā ei cū sex remedijs. ℭ Et p̄mū quidem hoꝝ est:ut iste vir oī mane accipiat hūc potum quē ꝯtinuet per vnū mēsez. ℞.aque absintbij ꝛ mēthe ꝛ mellisse.an̄.ʒ.j. aque radicis altee.ʒ.j.ß.misce ꝛ cū çuccaro calidū sumat in aurora. ℭ Scđꝫ remediū est:ut cū accepit ipsuz.v.ul̄.vj.vicib⁹:tūc sexta die sequēti ul̄ septima accipiat hoc eūatiuū leue q̄d educit mām ꝑdictā:ꝛ ꝓprie imersaꝫ in tunicis stomachi. ℞.iere simplicis.ʒ.j.aque altee.ʒ.ij.misce ꝛ tardet̄ cib⁹ ꝑpot⁹ horis sex:ꝛ hec q̄dē duo instra rectificāt malā cōplonē stomachi fridi ꝛ humidi mālē que dependet a flegmate dn̄ante super cholerica materia inuēta in stomacho eius. ℭ 3m remediū est:ut semp sup stomacho suo portet hoc emplr̄m. ℞.empl̄i de mucillaginibus simplicis.ʒ.ij.empl̄i de melliloto ꝰm Mes.ʒ.iij.sal̄ idi.ʒ.ij.storacis liqde.ʒ.ij.bdelij moll̄ ꝛ subalbidi.ʒ.j.menthe absinthij cinimi cardamomi maioris.an̄.ʒ.j.ß.dissoluant̄ oīa cū aceto ꝛ icorporent̄ ꝛ calꝫ stomacho applicet̄. Scio eni ꝙ hoc emplr̄m magnā ptē tumoris ꝛ duritiei ꝛ doloris curabit.ꝛ si ꝯtinuet̄ in totuz sanabit̄. ℭ 4m remediū est hoc. ℞.pill̄aꝝ de speciebus ꝰm Mes.ʒ.j.bdelij mollis ꝛ subalbidi.ʒ.j.armoniaci.℈.ij.icorporent̄ oīa simul cū modico vini aromatici:fiat pill̄e de oī ʒ.vij.de q̄b⁹ accipe pōt vnā post eūonē iā dictā oī tertio uel quarto sero paꝝ an̄ cenā tp̄e quo non molestat̄ a fluxu uentris:de quo videbit̄ in sequēti scđa parte principali. ℭ 5m remediū est:ut iste vir semp an̄ cibū utat̄ cōfectione de fisticis quā ego cōposui:que recipiat̄ cū aq̄ menthe ꝛ nō cū aq̄ violata. Ego eni tali ꝯfectione cū aq̄ hac ultima.i.aq̄ violarū uel endiuie facta utor solū in febrib⁹. ℭ 6m remediū est hoc. ℞.gallie muscate:storacis calamite masticis thuris an̄. ʒ.j.cardamomi ma.cimini simplicis macis.an̄.ʒ.ß.cū succo absinthij forment̄ pill̄e.de q̄b⁹ iste vir semp in fine cibationis utat̄ duabus uel tribus:ipse enim iuuāt ad bonā digestiuā efficiendam ꝛ consumptionem materierum predictarum:sicut predicta confectio ante cibationem accepta.cum hoc ꝙ digestiuam confortat:materias etiam per inferiora diuertit. Et hec de egritudine prima dicta sufficiant.

ℭ De causis fluxus uentris ꝛ eius cura. Cap.II.

Ecūda v̄o ꝑncipalis egritudo huius viri est fluxus uētris:qui q̄nqz chilosus est:q̄nqz liētericus aliq̄liter:lꝫ eni digestiua stomachi non sit nocita nocumēto ablationis:est tñ lesa lesione diminutionis:ita ꝙ chilus diminute digestus ꝓpter debilitatē retētiue stomachi a multa mā mucillaginosa illataꝫ detineri nō pōt:imo lubricādo descēdit:ꝛ hoc est etiā causa descēsus cibi a stomacho p̄us ꝙ̄ digesti.vnde liēteria efficitur nō raro. ℭ Etiā ꝓpter ꝑdictā malā digōnē a stomacho itestinis coīcatā accidit fluxus dyari⁹ ex corrupto chilo:siue ipse p̄us in stomacho corrupt⁹ fuerit anteꝙ̄ ad itestia descēdat:siue ipse chilus postꝙ̄ ad itestia descēdit ibidē corrūpitur. ℭ Et ex hoc fūdamēto deducit̄ causa fluxus q̄nqz chilosi:q̄nqz liēterici:q̄nqz utriusqz simul. ℭ Et cogn̄scit̄ etiā ex hoc fundamēto diuersitas coloris fetoris ꝛ uarietas substātie ei⁹ q̄d emittit̄. Apparet eni q̄nqz in mā color subalbidus q̄nqz fuscus ul̄ leuiter niger:q̄nqz subcitrinus:q̄nqz v̄o fetor leuis acredine repitat⁹:q̄nqz v̄o fetor cuꝫ acuitate:ꝛ mā etiā q̄nqz est liqdior:q̄nqz grossior. Et hoc totū ꝯtigit ꝓpter lōgitudinē more ciboꝝ in stomacho:aut putatē ipsi⁹ in eo:aut ꝓpter uarietatē ciboꝝ in substātia ꝛ in v̄tute medicinaliū:aut ꝑp uarietatē actionis caloris stomachi magis ꝛ meli⁹ coquētis.aut q̄nqz ꝑp maiorē attractionē cholere ad stōchū:ꝑp quā corrūpit̄ substātia ciboꝝ ꝛ chili.vñ seq̄t̄ uarietas in colore ꝛ odore substātia predictis. ℭ Et ex hoc fūdamēto satis pulchre itelligi pōt diuersitas tertij fluxus queꝫ patit̄ iste vir qui dyaric⁹ ul̄ humoralis existit. Itaqz ut q̄nqz mā emittit̄ palida:nigra:ul̄ subalbida:subcitrina:ꝛ leui viriditate.q̄nqz viridis ꝛ in substātia pauce aq̄sitatis.lꝫ mediocris iter liq̄dā ꝛ grossaꝫ:que oīa ualde facile itelligi p̄nt ꝯtigē ꝓpter malā cōplōne ꝛ cōpōnē stomachi iā predictā:que coīcat̄ itestinis epati ꝛ spleni:ita ꝙ māe per modū attractionis ad itestina ꝓpter ipsoꝝ debilitatē:ul̄ ꝓpter ordinez nālē qui est ꝙ mēbra fortia expellūt sup̄fluitates ad debilia:ita ꝙ cōgregat̄ mā in itestinis:que post v̄tutē icitat expulsiuā ad eius expulsionē:ꝛ accidit fluxus quē aliq extimauerunt fluxum epaticū:sed non est ita. Similiter enim potuisset iste fluxus denominari spleneticus ꝛ aliunde ꝓueniens.

Est ergo hec egritudo in itestinis fixa lz sm sui magnā partem dependeat a dispositione stomachi predicta.

Cuius qdē cura octo īstrīs īfrascriptis felicitari potest. ¶ Et pmū qdē hoꝝ est clistē hoc qđ oi die in mane accipiat. ℞. brodij piguis carniū castrati. ℥. viij. uľ scutellā 3 vnam aque decocte ordei: ⁊ floꝝ granatoꝝ. aň. ℥. iiij. ℥. miclete. ℥. j. cimini assati: mēthe: thuris: spodij: sandarace. aň. ℈. s. olei onfancini. ℥. ij. s. misce. fiat clistē. ¶ 2m vo istrm est hoc. ℞. thuris: spodij: sandarace: coriandri pꝛepati: sumach: granoꝝ mirti aň. ℥. j. s. piguedis hirci. ℥. ij. olei onfancini. ℥. iij. gallaꝝ pforataꝝ: ⁊ corticū rubri: iterioꝝ castaneaꝝ aň. ℥. ij. resine. ℥. s. cere al. ℥. j. fiat vnguētū mediocris viscositatis: de quo actu calido tot⁹ uēter ab vmbilico iferi⁹ ⁊ ilia ter uľ qter in die inūgat. ¶ 3m istrm est hoc. ℞. thuris: masticis: gallie mus. storacis. aň. ℥. ij. colofonie. ℥. j. pulueriçentur oia grosso mō: ⁊ cū hoc puluē suffumigent pāni qui sepe supponant oibus locis qbus applicat inunctio. ¶ 4m instrm est ut applicet uētosa magni orificij sepe in loco suminis absqʒ scarificatione. Urget enim fluxū imoderatum sedat dolores efficaciter. ¶ 5m instrm est hoc. ℞. sumach: granoꝝ mirti: coriādri pꝛepati: se. plātaginis: arilloꝝ vuarū aň. M. iiij. glādiū ɔtritaꝝ: gallarū cupssi: balaustiaꝝ: acatie: ⁊ corticum granatoꝝ. aň. ℥. s. cimini ameos carui feniculi ⁊ anisi. aň. M. j. [illegible] papaueris numero. x. coquant oia ꝑ us pulueriçata in trib⁹ situlis aque duab⁹ ptibus remanētibus: in fine decoctionis supaddas aceti nigri cyathū vnū ⁊ in hac mā actu calida ifundat spōgia magna totū uētrez ambiēs decēter cōpressa que pluries in die applicet. ¶ 6m instrm est hoc. ℞. suprascripte fomētationis lib. j. mellice uľ surgi scutellas qtuoꝛ coquant oia simul in vino rubeo uel stiptico: ⁊ ex his spēbus impleant sacculi magni quadrati qui semp in predicto vino infusi teneant ⁊ bn̄ expressi actu bn̄ calidi applicent post assellationem: mirabili enim iuuamēto ɔferunt ad oēm dyariā: imo ad dissinteriā. ¶ 7m instrm est hoc. ℞. thuris masticis toꝛrefactoꝝ. aň. ℥. s. trociscorum stelle. ℈. ij. incoꝛporent simul cū succo mēthe: ⁊ fiant pillule de qbus accipiat duas uel tres aut qtuoꝛ per tres horas post cenā. ɔferūt eni magnifice ad multitudinē assellationis ⁊ frequētiā eius sedādo dolores ⁊ ɔfoꝛtādo membra. ¶ 8m istrm est hoc. ℞. thuris masticis myrre sādarace toꝛrefactoꝝ. aň. ℥. j. licij croci. aň. ℈. iiij. opij. ℈. j. terant oia subtilissime: ⁊ cū mīua citonioꝝ ⁊ sufficiēti qtitate laudani dissoluti cū aceto fiāt suppositoria pua cū filo ei⁹ appēso. Cū ergo affuerit necessitas frequētis assellationis ⁊ magni doloris iponat vnū ex eis in ano ⁊ pmittat per horā ⁊ post extrahatur. Et hec de egritudine scda dicta sufficiant.

¶ De causis cacesie ⁊ cura eius. Cap. III.

Ertia egritudo pncipalis hui⁹ viri est qsi cacetica dispō ipsi⁹: appet eni facies ei⁹ tumēs aliqualiter ⁊ aliqn̄ uēter ei⁹: ita q digiti cōpressio uestigiū ɔcauitatis oñdit: ⁊ hui⁹ qdē cā facilr itelligit ex pdictis. Nescium eni est q epar ei⁹ debilitatū sit pp duas pdictas egritudines: imo etiā ppriū nutritiuū mēbroꝝ pticulariū: lz eis apponat: nō tn̄ uere eis vnit ⁊ assimilat propter debilitatē ipsoꝝ per depēdētiā ab epate ⁊ etiā a stōcho ⁊ ab itestinis. Est igit ipsius mala cōplo frigida ⁊ humida notabilr intesa: ⁊ si pseuerabit minat sibi futurā hydropē ascitē uel hyposarcā: que epatis dispō lz pncipalr aduocet ad se curā: tn̄ sm magnā partē depēdebat cura eius a rectificatione stomachi ⁊ intestinorum iam predicta.

Pro cuius tn̄ pticulari cura qtuoꝛ instra ɔscribā que mihi vident utilr sufficē. ¶ Et pmū qdē hoꝝ est hoc. ℞. aque absinthij. ℥. iij. syrupi de eupatorio. ℥. j. bibat in mane per plures dies. ⁊ erit sic confoꝛtēs epati ⁊ stōcho ultra pdicta in dispōne stomachi posita. ¶ 2m vo istrm est hoc. ℞. spērū dyacinamomi ⁊ aromatici ros. amboꝝ descriptione Mes. aň. ℥. j. spodij sperum dyarodon descriptione Nicolai. aň. ℥. s. çuccari al. lib. s. cuz aqua eupatorij. fiat ɔfectio in rotulis. iij. uel. ij. ℥. de qb⁹ eger semp accipiat vnā añ cibū ⁊ alterā post cibuz imediate. ¶ 3m instrm est hoc. ℞. spērū dyalacce ⁊ dyacurcume. aň. ℥. v. mellis ros. syrupi de eupatorio. aň. ℥. j. çuccari al. quātū sufficit. fiat eľuariū de quo patiēs oi tertio mane quo accipit syrupū predictum deglutiat quātitatem nucis muscate. ¶ 4m ⁊ ultimū instrm est hoc. ℞. sgnāti floꝝ eupatorij ⁊ absinthij aň. ℥. j. s. cere al. qʒtū sufficit. fiat vnguentū molle de quo oi die ter totū hypocūdriū dextrum ⁊ ptes posteriores ei opposite actu calide diligēter inūgant. Et supponat pān⁹ actu calidus ⁊ suffumigat⁹ suffumigio in fluxu uētris descript⁹ ⁊c.

¶ De dolore renali ⁊ mala complexione calida eorum ⁊ cura utriusqʒ. Cap. IIII.

Uarta pncipalis egritudo hui⁹ viri est in renib⁹ eius que duplex est. ¶ Et pma est doloꝛ ipsorū qui frequēter puenit in eis a māeb⁹ humoralib⁹ que ppter viscositatē eaꝝ retinent in cōcauitate vijs ⁊ poris ipsoꝝ: ⁊ ibidē faciūt dolores ppter malā cōplōnē calidā acqsitā in eis ex lōga statione eaꝝ in ipsis renib⁹: aut faciūt doloꝛes magnos ppter malā cōplōnē frigidā ipsaꝝ māerū excellēter ⁊ velociter alteratiū renes. Etiā predicte māe pñt ibidē doloꝛē efficē ppter distractionē renū ⁊ uel distēsionē que est spēs solonis ɔtinuitatis eoꝝ. ¶ 2a vo egritudo in renib⁹ est mala cōplo calida ptim nālis eoꝝ: ptiʒ vo accn̄talis: que acqsita est ibidē ppter phibitā euētationē ad quā seqtur itēsio caliditatis excoquētis mās flegmaticas inuētas in eis renib⁹ coctione tali q in eis renib⁹ gn̄ant lapilli qn̄ mā grossa fuerit ⁊ magnifice viscosa. Et si mā fuerit parūper minus humida ⁊ min⁹ viscosa ad siccitatē parūper inclinata cū pua mora quā ɔtraxit in renib⁹: tūc gn̄ant in eis harenule multe: que pñt esse cā doloris in eis: ⁊ ipse etiaz in renib⁹ gn̄ate pñt esse cā strāgurie ⁊ ipotētie urinādi frequenter ⁊ sepe distillādo urinā etiā in pauca quātitate emittēdo ipsam. ubi si harene fierēt in quātitate multa clausa totalr via exit⁹ ipsius accidit dissuria que est phibitio exitus urine. Etiā si ɔtingat vtutē esse potētē in expellēdo: ⁊ colatori⁹ pāniculus renū nō fuerit ualde spissus: tūc accidet emitti urinā cū lapilloꝝ multitudie: ⁊ ppē qn̄ nō fuerit ualde grossi. Hec igit est dispō renū hui⁹ viri grauis ad tolerādū: ⁊ difficilis ad curādū: ⁊ ppꝛie qn̄ lapis magnificatus fuerit.

In cuius cura cōplicādo sit remedia male cōplōnis ipsoꝝ renū ⁊ male cōpōnis eoꝝ pcuratiua octo ponā remedia: que erūt utriqʒ haꝝ egritudinū appropata. ¶ De qruz numero pmū est ɔfectio de fisticis tacta supra in cap. regiminis stōchi. ipsa eni lauat: mūdificat: ⁊ abstergit mās a renib⁹ rūpēdo ⁊ educēdo harenas ⁊ lapillos ab eis. Iuxta illud 18a tertij. fisticis eniz inest vt⁹ qua cōminuit lapis qui est in renib⁹. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. succi alkekēgi. ℥. ij. succi apij. ℥. j. det in mane in aurora totū calidū cū multo çuccaro. ¶ 3m remediū ⁊ bn̄ mundificatiuū est hoc. ℞. spērū eľuarij de semibus descriptione Aui. 5o cañ. sūma pma. ℥. j. seminis apij: carpobalsami: siseleos: orobi rubee tinctoꝛ: se. sparagi: acetose: ⁊ scariole. aň. ℥. j. s. seminū qtuoꝛ coium frigidoꝛ. ℥. j. s. medulle fisticoꝛ. ℥. ij. radicis saxifragie: semis milij solis: ⁊ vitri cōbusti. aň. ℥. s. syr. de eupatorio lib. s. mellis ros. ℥. iiij. ifundant fistici mūdati in aq̄ rubee tinctoꝛ per duos dies nāles: deīde ɔterant: ⁊ cū eis que dicta sunt: ⁊ lib. s. çuccari: fiat eľuarium: de quo postqʒ cōpleuerit aqs suprascriptas per vnū mēsem continuū in aurora accipiat coclear vnū ⁊ tardet cibū horis ad minus 4or. ¶ 4m remediū est hoc. ℞. se. milij solis: radicuz peonie: lapidis spōgie egyptiaci. aň. ℥. j. pulueris cicadaꝝ cōbustaꝝ. ℈. ij. spēruz eľuarij descripti 5o cañ. qō ititulat de ligno aloes. ℥. ij. çuccari al. cocti cū syrupo composito acetoso lib. s. ⁊ cuz pulueib⁹ pꝛedictis fiat ɔfectio in rotulis. ℥. s. de qbus oi mane añ prādiū per duas horas accipiat rotulam vnā. ¶ 5m remedium est: ut iste vir sepe utat in ferculis ⁊ potu suo aliqd de aq̄ sparagi ⁊ saxifragie eqliter cōmixtis.

¶ 6m remediū est: ut cū uadit ad mēsam deglutiat q̄tuor uł qnque grana hedē in uere z autūno in qb⁹ floret: z grana fac. ¶ 7m remediū est: ut ipse sepe iungat renes suos cū unctione ista. ℞. olei irini z nardini. ana. ℥. j. ʒ. succi radicū sparagi: aristologie lon. spice nardi: flor eupatorij: semis petrosil. apij: z sparagi. ana. ℥. j. cere albe quātū sufficit: fiat unguentū molle qd̄ post bulliat in. ℥. iij. succi apij usqz ad ꝯsumptionē ipsi⁹: z de isto unguēto actu calido inungant renes z ambo ilia ter in die nāli z supponat lana succida bn̄ pectinata z decēter calida. ¶ 8m remediū est: ut si istaret dolor magn⁹ in ptib⁹ renuz z etiā in loco fiteri z colli uesice: ad que duo loca māe frequēter declināt z dolores magnos efficiūt: tūc fiat fomētatio cū magnis spōgijs suppositis renib⁹: aut super qbus nudus eger sedeat cū fiteri. Cui⁹ decoctionis descriptio est hec. ℞. fenugreci granor sisami: se. malue z altee ana lib. ʒ. cimini. ℥. j. ʒ. semis apij feniculi. ana. ℥. ij. seminuz oium frigidor ana. M. iij. passular. ℥. ij. rubee tinctor viridis lib. ʒ. corticū papaueris numero. v. camomille mellisse ana. M. viij. bulliāt z in mastello uno aque usqz ad ꝯsumptionē 3e ptis: in qua infundat eger usqz ad spatulas z sedabit ilico dolores: aut saltē locis predictis applicent spōgie: ut dictū est. Hec enim octo remedia solēniter ꝯferunt oibus doloribus z oppilationibus renū a q̄cunqz fere causa cōtingant z educunt lapidem z harenas solēniter.

¶ De mala cōplexione cerebri frigida z humida materiali z eius cura. Cap. v.

Quinta egritudo hui⁹ viri est mala dispō cerebri z oium fere ptiū capitis eius ꝓueniēs a cā frigida z humida māli ipsi⁹: ꝓpter quā mł'te māe flegmatice aquose z mucillaginose generant z ꝯgregant in capite: siue ista dispō cerebro sit appropata: siue ipsa sit per collgātiā ptialiter dependens ab īferiorib⁹ membris aut utroqz mō se hn̄s sicut est rōnabile ꝯcedē egritudinib⁹ z quasi ꝑseuerātib⁹ sicut est uerisimile. Et hec mala cōplexio etiam frequēter est cā eleuationis materierū cholericarū ad caput: que aquoso flegmati commixte acqrunt salsedinem: ꝓpter qd̄ ex his facile intelligit multitudo sputaminis aq̄si qnqz salsi: quandoqz insipidi in eo perseuerantis.

In cuius qdē dispōnis cura videt manifeste ꝯferre posse oia remedia: stōcho z epati iā ꝑparata z descripta. Ego vo ad cōplemētū eor que nec̄io vident in rectificatione cerebri sui i q̄tuor adiungā singularia remedia. ¶ Quor pmū est hoc. ℞. macis corticū citri ana. ℥. j. ʒ. ligni alo. storacis calamite galāge nucis mus. cubebar granor paradisi ana. ℈. j. corallor ru. labrusce rosar ana. ʒ. ʒ. ambre musci. ana. ǥ. iij. gar. ℥. ij. puluericent oia per se. deinde cōmisceant z de hoc puluē puluericet anterior ps capitis tota caluaries noiata oi sero qn̄ uadit ad lectū a medietate septēbris usqz ad medietatē martij futuri. 1442. ¶ 2m vo remediū est hoc. ℞. metridati electi sotire magne descripte ab Auic⁹ 5o cañ. ana. ℥. j. ambre musci ligni aloes croci ana. ǥ. v. incorporent simul cū modico syrupi de sticados: z fiat eluarium. z de hoc eluario oi fine. v. dier accipiat. ʒ. j. cū modico vini aromatici tepidi. ¶ 3m remediū est hoc. ℞. spēruz dyamusci dulcis z plirisar. ana. ʒ. j. maiorane. ʒ. ʒ. origani. ʒ. ij. macis ad pōdus oium fiat puluis qui liget in sindone retorta z sepe odoramētū fiat ex ea. ¶ 4m remedium est hoc. ℞. saponis albi. ℥. j. laudani storacis calamite ligni aloes myrre pulueris arthanite sticados z baccarum lauri. ana. ʒ. ʒ. ambre musci. ana. ʒ. ʒ. puluericent oia z cū aqua rosar muscata fiat pomū: de quo lauādo caput cum lixiuio fricet ipsum diligēter. Et hec de qnta egritudine eius.

¶ De cais debilitatis ułis corporis z cura eiusdē. Cap. vi.

Sexta egritudo p̄ncipalis ei⁹ etiā uerēda satis est ułis debilitas corporis z ꝓueniens ꝓprie a debilitate cordis ꝓpter malā cōplonē in eo acq̄sitam per colligātiā stōchi epatis capitis z aliar ptium predictar cum eo. Vn̄ ad ipsam sequnt accn̄tia lipothomica que noiant a q̄pluribus casus v̄tutis z ꝓprie paulatiue eueniēs. Si eni festin⁹ z fortis esset v̄tutis casus: tūc ꝯuerteret cū formali descriptione syncopis accepta. 12o terrapē. 5o cap. ubi di' q̄ syncopis est acuta ꝯcisio v̄tutis supple vitalis qua totū corpus regit: etiā caderet hoc totū in speculatione expositionis diffinitionis syncopis accepte. 2a tertij. 2o tractatu. cap de syncopi. ubi di'. Syncopis est destructio pluriū v̄tutū uel maioris ptis v̄tutis motiue z sensibilis ꝓpter debilitatē cordis: z aggregationē spirit⁹ totius ad ipsū ꝓpter causam mouētē eū ad iteriora: aut ꝓpter causam ꝓfocātē ipsum iterius: q̄re nō īuenit respiraculū: aut ꝓpter suaz paruitatē z subtilitatē suā: quare nō supfluit sup illum qui reperit in minera: z q̄litercūqz cōtingat necesse est hanc cordis dispōnem rectificari: aliter piculū minat maximum.

In cuius qdē dispōnis cura uel rectificatione premitto multū ꝯferre posse oia instra que stōchum z epar eius rectificāt z caput: z ꝓprie illud qd̄ descriptū est de puluē z eluario tactis. Preter hec aūt quatuor singularia describā medicamina. ¶ Quor pmuz est cortex citri ꝯfectus: de quo patiēs oi die ante cibū quando pcipit has lipothomias deglutiat frustū vnum. Et ad hoc excellēter ualet caro citri cū çuccaro ꝯfecta ante cibum z post cibum frequētata. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. spēruм dyambre: z eluarij de ligno aloes. ana. ʒ. ij. çedoarie. ʒ. vj. misceantur insimul: z de hoc puluere fiat sacculus fere quātitatis semissis de sindone retorta qui semp cordi super sinistra mamilla applicatus portet. ¶ 3m remediū est: ut fiat confectio ex cap de egritudinibus cordis de qua per duas horas ante prādium z cenā accipiat. ʒ. ʒ. bibēdo post ipsam modicū vini mal. ele. z quiescēdo sup eā. ¶ 4m remediū est hoc. ℞. margaritar elec. ʒ. j. çedoarie. ℈. ij. musci: ambre añ. ʒ. j. puluericent oia per se: z cōmisceant: z qn̄ actualiter existit lipothomicus: aut syncopalis mot⁹ ex hoc puluē de. ʒ. ʒ. cu. ℥. j. vini predicti: z. ℥. ʒ. aque carnis facte per sublimationē boni pulli: z remouet hoiem a syncopi z piculosis accn̄tibus iam pretactis: a qbus oipotens deus misericordia sua ipsū tueatur ad laudes eius perpetuas. Amen.

Cōsilium. 139.

De quinque malis dispōnib⁹. videlicet. ¶ De apostemate stomachi. ¶ De saltu cordis. ¶ De anhelitu cōstricto. ¶ De tussi forte interpolate molestāte. ¶ De febre inseparabili.

¶ Diuidit autem consilium in sectiones duas.

Sectio prima

Continens vnum capitulum.

¶ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

Vir insignis Baptista Anconitan⁹ diuersis z numero plurib⁹ laborat egritudinib⁹: q̄ruz plura accn̄tia rōnabilius q̄ egritudines denoiari debēt. vident enim aliqua ipsarū ab vna p̄ncipali egritudie tanq̄ a sua radice depēdētes: ut paulopost demonstrabit: z sunt numero tales. ¶ Prima qdem est apostema stomachi: qd̄ meo iudicio cronicū est z pmutatione magis q̄ icipiēdo factū. ¶ 2a vo est dispō cordis qui ꝓprie salt⁹ denoiari debet. ¶ 3m vo est nocumētū in anhelitu ipsi⁹: qd̄ z si in cap de asmate collocādū sit: ꝓprie tn̄ anhelit⁹ ꝯstrictio appellari debet. ¶ 4m vo nocumētū est fortis tussis īterpolate molestans ipsum cum difficultate expuitionis. ¶ 5m vo est febris insepabilis: de cui⁹ ꝓprietate est ꝯseq apostema itrinsecorū mēbror: z maxime nobiliū: ut colligit 4a primi. cap 25o ibi. Occultorū autem apostematum febre zc.

Et quia supra dictū est plurimas harū dispōnū esse accn̄tia ad alterā earuz coia: videt rōnabile declarari debere. Iniustuz est enim vni pre alijs credere fine demōstratione alimētorū primo. Ideo dicendum q̄ p̄ncipalis egritudo que omnium aliaruz est causa debet poni apostema stomachi pdictū. Est eni apostema tale notabilis

extensionis et duritiei sicut sensus tact⁹ ondit tãgẽti et patiẽtis regionẽ stõchi palpãti parũ infra os ipsius uersus medietatẽ: et fundũ stõchi pquirẽdo: et qr dolor comitatur apostema nõ solũ tpe cõpressionis: sed etiã absqz cõpressione. Ideo facile ocludi põt q apostema tale est in fine augmẽti ponẽdũ in quo mã fm ptẽ extraneat: qd etiã pbat febris intẽsio maior nũc q̃ prius. Nã circa gñationem saniei dolores et febres accidũt magis q̃ facta sanie. affor. 2ª. ¶ Et rõnabile iterũ est hoc apostema durum a mã melãcholica genita ex adustiõe cholere vitelline et sanguinis insimul fuisse factũ pmutãdo magis q̃ incipiẽdo. Raro enim apostema durũ stõcho accidit incipiẽs. ut patet in diuisionib⁹ Almãs. cap. 6º sicut raro accidit stõcho apostema durum ab apostemate flegmatico cui accidit ut induresçat. 13ª tertij. tractatu 4º. cap. 3º in pncipio. Neqz etiam hic appent signa per que dici posset hoc apostema esse a melãcholia nãli factũ. Neqz enim in loco illo est tãta durities quãta solet cõcomitari apostemata a melãcholia nãli facta. Intẽsio etiã febris pũgitiuus dolor caliditas et pulsatio tactu pcepta vident hoc pbare rõnabiliter: q̃re relinquit hoc apostema factum esse a mã melãcholica ex adustione sanguinis et cholẽ facta. qd etiã declarat euersio coloris in citrinitatẽ fuscedini cõmixtam et malitiei habitudo ois et pulsatio fortis in pte. Et hec de inuestigatione apostematis et reductione ei⁹ ad spẽm suã ita ptranseant et c.

Insuper q pulsus et salt⁹ cordis pdict⁹ sit accñs hui⁹ apostematis ex pluribus declarari potest. ¶ Primo per colligãtiã ppinquitatis. ptis enim apostemose in stõcho ad basim cordis est magna ppinquitas. ¶ Itẽ per colligãtiã ad 3m et c. hoc declarari põt. Colligat eniz stõchus cordi mediãte dyafragmate arterijs uenis et ligamẽtis utrũqz eorum inuicẽ annectẽtibus: q̃re cor per cõpassionẽ absolutã et nõ absolutã a stõcho cõpati põt. Cum igit ab hoc apostemate mala cõplo calida mãlis et uaporosa coicet cordi: necẽ est in corde augmẽtari necessitatem notabilr. Oportet igit vtute existe forti et organis obediẽtibus assignatis fieri dyastolẽ cordis magnã: per quã piramidalis ps cordis fortẽ faciat pulsationẽ circa mediũ thoracis: sed illa est nõ formalis salt⁹ cordis: q̃re et c. Ex quo appet q si crescente aut remanẽte augmẽto necessitatis pari in corde sicut prius debilitet vt⁹ cuz istorum obediẽtia: necẽ erit dyastolẽ et sistolẽ cordis fieri ueolciores et frequẽtiores: et assignabit tũc motus tremulus cordis: quod erat declarãduz. ¶ Amplius et 3º sensibiliter arguit sic. Si per cõpressionem dyafragmatis ab apostemate stõchi factam põt cõprimi substãtia cordis et virtus cordis molestata laborabat ad oppositũ: necesse erit assignare uehemẽtem motum in corde factum ad tollendam predictã cõpressionem: sed hoc fieri nõ poterit nisi per elongationẽ ptium cordis a cẽtro ad circũferentiã: sed per talem elõgationem necẽo accidet in thorace saltatio fortis et talis erit salt⁹ predict⁹. ergo et c. Et sensit hec oĩa pnceps xiª tertij. cap. de tremore cordis. ubi per colligãtiam dyafragmatis et stõchi assignat ipsam dũ dixit. Aut supple fit tremor cordis cum coitate pãniculi sui. s. cassule cordis: ita ut accidat in ea apostema durum aut molle: sicut accidit simio et gallo. Cassula aũt cordis colligat dyafragmati aut cũ coitate stomachi: quoniã in ipso est humor vitreus aut mordicatiu⁹ cholericus aut corrũpit in eo cibus: aut cum coitate oium mẽbrorum que dolẽt uehemẽter. Et qñqz multiplicat cum coitate stomachi pter humorem qui est in eo: aut bothor in ore eius: et infra parũ: et qñqz accidit pter tremorẽ in ore stomachi et otinuat illud: et est similior res tremori cordiali: et hec de tremore cordis sufficiant. ¶ Recolligẽti igit predicta apparet manifeste q talis saltus cordis est accñs. Si enim prius q̃ fieret apostema nequaq̃ molestabat virum hunc, et cuz pñtia huius apostematis nunc perseueret. exclusis etiã alijs causis huius saltus effectiuis per colligantiam uel per essentiã ipsius cordis: oportebit de necessitate talem saltum cordis esse predicti apostematis accidens: quod erat princi-paliter declarandum.

Nocumẽtuz vo in anhelitu qd virũ istum molestat ingẽter: lz posset collocari sub caplo asmatis: qd est egritudo pulmonis cum qua patiens nõ inuenit excusationẽ ab anhelitu frequẽti: sicut est anhelitus quo laborat pfocatus: et festinãs: ouenientius tñ hec anhelitus difficultas sub cap. de cõstrictione anhelit⁹ collocari debet: eo qr anhelitus hic ouenieñter cõpleri non põt: fm exigẽtiam dyastolis dyafragmatis qd otinue cõprimit ab apostemate stõchi sibi colligati: eo qr supior pars stomachi que substernit dyafragmati apostemata est. Et apostema eius notabiliter magnũ et sufficiẽter cõprimere põt dyafragma ipsum tpe quo dilatari deberet ut cõstrictũ remaneat et cõpressum ab apostemate talis anhelit⁹ necẽo cõstrict⁹ noiatur: ut colligẽdũ est xª tertij. tractatu p. cap. de sermone vniuersali malitie anhelit⁹. Et clarius sequẽte cap. illo dum inqt Auic. Cõstrictio anhelit⁹ ut nõ inueniat aer in quo fit exercitatio cũ anhelitu meatũ in pte sui motus: nisi strictuz in quo nõ penetrat. s. aer nisi paulatim. Et vide inferius: qr licet assignare hãc cõstrictionẽ anhelitus fieri posse ex apostemate inferiorum mẽbrorum. de stomacho etiam non fuit oblitus. ¶ Qd aũt hec anhelitus ostrictio sit accñs huius apostematis reducit. ¶ Primo ante istud apostema nõ erat nocumentum anhelit⁹: aut ualde paruum quandoqz erat ¶ 2º: qr tale nocumẽtum anhelitus intendit et remittit fm intẽsionem et remissionem talis apostematis et acciñtiũ eius. ¶ Et 3º etiã: qr pter pondus apostematis ons grauitatem materierum apostemantium pcipit anhelitus ostrictio: ac si dyafragma descẽderet ad inferius. ¶ Et 4º iterũ hoc ondit: qm ex pseuerãtia tussis magnifice intẽdit dolor in loco apostemoso: ex cuius intẽsione iterũ magnifice nocet anhelitus. q̃re ex his oibus satis appere põt tale nocumentum anhelitus esse huius apostematis accidens.

Uidere aũt tertij acciñtis suprascripti. s. tussis fortis cãm nõ est difficile: eo qr dyafragma ipsuz a tali apostemate cõpressum notabiliter dolet: aut pter solutionẽ otinuitatis que est distẽsio fortis in ipso facta a cõprimẽte mã: aut pter malã cõplexionẽ sequẽtẽ ad illud. Ex quorum amborum nocumẽto sequit tussis a virtute facta pter fugã nocumẽti predicti. Est enim tussis ex motibus qbus nã expellit nocumẽtũ a mẽbro aliquo: et hoc mẽbrũ in tussi est pulmo. et mẽbra que ei ocomitant et cõtinuãtur: ut patet xiª tertij. tractatu 3º in exordio. ¶ Qd vo hec tussis ponẽda sit accñs talis apostematis declarari põt ex rõnibus parũ ante tactis: qbus ondsum est constrictionem anhelitus esse huius apostematis accidens.

Febris que viruz istũ molestat insepabilis et cõtinua est et humoralis. ¶ Neqz eniz aliqbus rõnibus ondi põt ipsam esse effimerã: aut ethicã si diligẽter examinent collectiones signorum per que cognoscunt effimera et ethica. Relinqtur igit q talis febris est humoralis et nõ paroxismat singulo die: neqz per tertiũ neqz per quartum erit igit insepabilis. Neqz etiã aliquo euidenti signo uel signis deduci põt ipsam esse aliqñ sanguineã. Neqz enim est eqliter stans: neqz declinãs: nec otinue vniformiter augmẽtat. igit nõ est sanguinea a sufficienti diuisione. ¶ Adhuc etiã talis febris nõ est latica: nec otinue facta putredine flegmatis aquosi mucillaginosi nec vitrei. Nec huius febris materia est flegma acetosum acre uel salsum uel insipidum in uenis putrens. igit nõ erit aliqua de flegmaticis continuis a sufficienti diuisione. ¶ Adhuc etiã febris nõ est cõtinua de melãcholia nãli uel nõ nãli. eo qr nõ reuoluit exacerbando per quartuz. et illa est ppetas febriũ melãcholicaruz otinuatarum. igit et c. ¶ Amplius pari rõne deduci põt: q talis febris nõ est simplex cholerica otinua: neqz enim fit a cholera rubea neqz a cholera vitellina uel citrina putrẽtibus in uenis. igit nõ est continua cholerica. Etiã qr ipsa nõ reuoluit exacerbãdo per tertium. ¶ Relinqtur igit q hec febris

nõ põt dici de numero aliq̃rum ↄtinuatarũ simplicium:ut patet ↄsideráti hunc decursuȝ. Oportet igit̃ necessario ↄcedẽ q̃ hec febris est vna ↄtinua ꝓueniẽs mã mixta ex materia meláchołica genita ex adustione sanguis ⁊ cholẽ: ꝓpter qḋ facile videri põt q̃re ↄfusa ⁊ distincta accñtiũ reuolutio ↄcomitet̃ hác febrẽ. ℂ Qḋ aũt febris hec sit hui⁹ apostematis accñs: ita clare liquet ex discursu iã facto: q̃ nõ est opus amplius illud rõne deducẽ. Hec itaqȝ sunt que de egritudine ⁊ accñtib⁹ huius viri theorice ↄtéplãdo videntur.

Ex quorum contẽplatione facile videri põt quãtum res ista difficilis existat ⁊c̃. Est enim egritudo cõplicata cum accidentibus multum uerẽdis: eo q̃ talia in seipsis multum intensa sunt. ℂ Et iteruȝ q̃ sunt accidentia partim mẽbri qḋ obtinet ꝑncipatum inter alia: partim ṽo membroꝝ magnifice dignitatis: ut dyafragmatis ⁊ stomachi. ℂ Et 3° iterum q̃ accidentia sunt affixa: eo q̃ egritudo cronica est.

Sectio 2ª

Cõtinens duos tractatus. ℂ Tractatus ꝑmus est de regimine dispositionum per sex res non nãles: ⁊ continet capitula sex.

Ex his oibus apparere põt difficultas curationis ei⁹: que di uidẽda est in duos tractat⁹. Et ꝑmus erit de hui⁹ egritudinis ⁊ suoꝝ accñtiũ regimine per cõueniẽtẽ mensuraȝ sex rerum nõ nãlium. Scḋs ṽo de regimine eius per administrationẽ instrumẽtorum medicinalium.

ℂ De aere ⁊ annexis sibi. Cap.I.

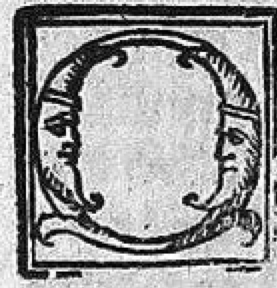
Mensura itaqȝ aeris in suis q̃litatib⁹ cõuenientis nõ solũ eligẽda: sed etiã in q̃titate opȝ ipsum metiri. ℂ Nõ igit̃ iste vir cõmorari debet in domo uel in camera ubi aer multo occursu uel ueloci ⁊ liberi sit igressus ad ipsuȝ. talis eni aeris applicatio nõ solũ saltui cordis de quo supra dictuȝ est nociuus esset: sed etiam oibus alijs predictis dispõnibus noiatis. aer enim qui ita liber est nocet ei: qui oris stõchi atqȝ cordis q̃si cõplexionem habet. Almãß. 3° cap ⁊ 5°. ℂ Est aũt eligẽdus aer ad leuẽ caliditatem inclinatus ⁊ magis ad humiditatẽ q̃ ad siccitatẽ inclinatus. Tales eniȝ q̃litates vident̃ oi sue dispõni ↄueniẽtes. Neqȝ etiã aer iste parũ calidus existens poterit augmẽtare necessitatẽ in corde: ⁊ saltẽ eius remissa caliditas nõ videt̃ potẽs ad illud. Amplius ex tali aere magis iuuamẽtum acq̃reret̃ ad dispõnes alias q̃ cordi nocumẽtum fieret ex eo. ℂ Vitet etiã mãsionem in locis antiq̃rum edificioꝝ terraneis ꝓpe cursum aquarũ stãtibus: ⁊ fugiat cameras testudinales reuolutiones hñtes. In quibus etiã inueniat̃ ↄsuetudo flatus septẽtrionalis uenti ac meridionalis: qui plus oibus uẽtis egritudinẽ inferre patus est. Et q̃ maxime si in estate flauerit ⁊ in fine veris. 3° Almanß. preallegato cap. Ventus igitur orientalis ⁊ domus ei exposita pre ceteris eligenda sunt. ℂ De annexis ṽo ei ut sunt tegumenta corporis debet ↄueniẽter uestibus muniri. Et caueat summope ne aliqua uestis eius pectus stomachum. ⁊ hypocũdria ↄstringẽdo cõprimat ꝓpter cãm notam ⁊c̃.

ℂ De motu ⁊ quiete. Cap.II.

Motus ꝓgressiuus ⁊ uñlr exercitiũ oẽ qḋ totum corpus moueat̃ saltẽ ↄueniẽter oino incõueniẽtes sunt: eimo si possibile foret q̃scere sedendo uel iacẽdo oino eidẽ necium esset: ut mãe tam in stõcho q̃ in pectore ↄtente cõuenientius digeri possent: q̃ exercitiũ acq̃reret iuuamẽtũ isensibilis euacuationis materierũ ⁊ diuersionis eaꝝ. ℂ Et q̃ nõ bñ fieri põt exercitiũ sine nocumẽto distractionis sp̃uum ⁊ mãerum. Jõ loco eius fricationes aliquẽ administrari p̃nt incipiendo a genib⁹ usq̃ ad pedes iferius trahẽdo cũ pãno sicco mediocriter fricãdo usquequo aliq̃liter incipiat rubere cutis: deinde ꝓueniat̃ ad inguina usqȝ ad genua sir̃ infra trahendo. Et tertio a natibus usqȝ ad inguina ⁊ uertebra fricatio fiat ut dictũ est ꝑducens ad rubedinem cutis: ⁊ hoc fieri põt in sero per horã vnã añ cenã. Et sir̃ sequẽti mane fricatio fieri põt. Et bonũ erit ꝑdictis fricationibus uti a principio humerorũ usqȝ ad manus. forti aũt exñte virtute nõ discõueniret leuis motus ꝓgressiuus ꝑdictis horis factus aut aliquis similis quo manus paulisper moueretur in scribẽdo uel aliter aliquid incidendo: aut onera manibus portando ad distractionem materierum ⁊c̃.

ℂ De inanitione ⁊ repletione. Cap.III.

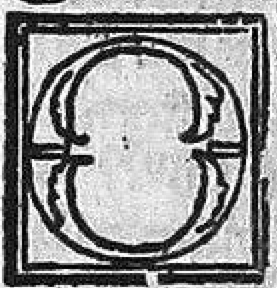
Omnẽ repletionẽ tã ciboꝝ q̃ potuũ euitãdaȝ esse a viro isto manifestũ est: eo q̃ augeret̃ pectus: ⁊ q̃ stomach⁹ ↄueniẽter digerẽ nõ põt cibũ ⁊ potũ adhuc pauce q̃titatis: quare ↄuenienti⁹ foret ei ptiri cibũ in tres cibationes uel quatuoꝝ q̃ in duas: tũc eni rationabiliter conueniẽtius digereret̃. ℂ Si aũt ꝓpter aliquã cãm ↄtingeret repletionẽ ex cibo uel potu factã eẽ: necessariũ est ad ipsius euacuationẽ ꝓcedere q̃citi⁹ est possibile. Et si repletio talis daret indutias melius esset corrigere ipsam cũ abstinẽtia lõga q̃ cũ aliqua euacuatiõe. Et si nõ posset abstinẽtia corrigi cõueniẽter administret̃ur euacuãtia per inferius repletionẽ illã subducẽtia. ℂ Et bonũ instr̃m eẽt hoc. ℞. mellis roß. colati. ℥. j. aque decoctiõis folliculorũ sene. ℥. iiij. det̃ in potu q̃cũqȝ hora liber. ℂ Aut in potu det̃. ℥. j. iere simplicis Gal̃. cũ decoctione predicta. ℂ Et si timeret̃ febris det̃. ℥. j. ß. aut aliq̃d minus medulle cassiefistule cũ aqua endiuie uel solatri. Est eniȝ medicamẽ Auicẽne 3ª quarti cap 2°. ⁊ in fine. ℂ Mãm aũt replẽtem uomitu educere in hoc casu multũ uerẽdũ est: eo q̃ os stomachi ⁊ ꝑtes eidẽ vicine in viro isto egrote sunt. stãte enim egritudine in aliqua via: ⁊ si sit nãliter deputata ad euacuãdũ mãs aliq̃s: nõ est fiẽdus tract⁹ per ipsaȝ: sed diuersio ad oppositũ. Mãe eniȝa ↄcauo epatis euacuãde non sunt per uẽtrem dissintericon: imo per vias urine. 4ª ꝑmi. cap ꝑ. tñ intestinoꝝ ad ↄcauitatẽ epatis est via ꝓpinq̃oꝝ ⁊ rectioꝝ ad euacuationẽ q̃ viaꝝ urine ad ipsam. s. cõcauitatem epatis.

ℂ De somno ⁊ vigilia. Cap.IIII.

Vigiliã in q̃ntũȝ põt hic vir euitare debet ꝓpter debilitatẽ que seq̃t̃ ad ipsaȝ ex resolõne: etiaȝ ex diuersiõe: uel ꝓpter diuersionẽ caloris innati a cẽtro ad circũferẽtiales ꝑtes. Et tertio q̃ in vigilia materie ponunt̃ in fluxu. hoc aũt totuȝ est nociuũ ꝑdictis egritudinibus. quare necessariũ est magnã ꝑtẽ tpis occupari ab eo in dormiẽdo ⁊ nõ in vigilãdo. ℂ Et iteꝝ si ex applicatiõe somni ⁊ vigiliarũ nocẽtiũ paria acq̃rerent̃ nocumenta: minus tñ lederet̃ eger iste ex nocumẽto somni q̃ vigiliarũ. ℂ Figura enim dormitionis eius existat cũ instãtia doloris super ꝑte ubi melius iacẽdo q̃scit lȝ enim obseruãdo canonẽ ↄueniẽtius foret ei prius super dextro q̃ sinistro latere iacere. Instãtia tñ doloris obseruationem huius regule prohibet: sicut enim in omni motione corporis cuȝ dolore q̃s cepit saltẽ q̃scere statim remedium est. affoꝝ 2ª. Ita ⁊ in omni corporis accubatione cuȝ quis dolore molestatur ab eo discedendum est.

ℂ De accidentibus anime. Cap.V.

Omnia aĩe accñtia per que fortis ⁊ uelox fit in humorib⁹ ⁊ spiritib⁹ mot⁹ a circũferentia ad cẽtruȝ sicut in magno timore ⁊ sibi similib⁹ ⁊ a cẽtro ad circũferẽtiam sicut in magna iracũdia ⁊ gaudio etiã: eo q̃ impediunt digestionẽ ⁊ sunt causa deprauationis ⁊ corruptionis materierũ: q̃re multũ utile est ei nõ esse sollicitũ circa tristitiã ⁊ fortẽ meditationẽ ⁊ timorosam de egritudine sua ⁊ sibi similib⁹. In oi enim egritudine ↄfortari mẽte bonum. ↄrium ṽo malum ⁊c̃.

ℂ De cibo ⁊ potu. Cap.VI.

Cibi oẽs ⁊ pot⁹ q̃bus uti debet eger iste in q̃litatibus ꝑmis sint calidi ⁊ humidi refracti aliq̃bus leuiter ifrigidãtibus. 2° sint digõnis facilis. 3° sint boni nutrimẽti. 4° sint leuis penetrationis. Hec aũt oia necessaria sunt in cibis ꝓpter debilitatem

digestiue ⁊ necessitatē restaurādi humores rectificādi plectoriā que adest, etiā ꝑpter oppilationes que in eo repiunt coartatorias ⁊ attenuatorias. ¶ Panis ergo quo uti debet sit de simula purissima a furfurib⁹ bñ mūdat⁹ ꝯueniēter coctus parū salis hñs ⁊ plus fermēti recipiens q̄ȝ cois panis. ¶ Carnes vo q̄b⁹ utit sint sicut vituline agnine castrati iuuenis ⁊ capreti. Carnes vo de q̄drupedib⁹ grossiores nō sūt utiles. Cōueniūt etiā ei carnes pulloꝝ caponū ⁊ gallinaruȝ ⁊ anatū iuuēcularū pdicū ⁊ fasianoꝝ ⁊ auiū ꝑuarū cōmorātiū in dumetis. Carnes vo colūboꝝ domesticoꝝ aut syluestriū sunt sicut gaçelli uel capoli. Ipse enim inter syluestres carnes meliores existūt ⁊ sanguis ex eis genit⁹ paucas hēt sup̄fluitates. 3° Almā. cap. 32°. Aialiū vo in aq̄s degētiuȝ uel in nemorib⁹ aut mōtib⁹: quoꝝ carnes ad melācholie nām iclinant oēs vitupande sunt. Et in sūma quāto carnes sunt teneriores ⁊ notabilr̄ pigues tāto ei laudabiliores existunt. ¶ De ferculis vo q2 difficile est īuenire uegetabilia calida ⁊ humida nisi raro. ideo opȝ talia fercula ad has q̄litates inclinari: q̄d facile fieri pōt cū laudabilib⁹ carnibus predictis ⁊ piguedine porci leuiter salita: aut castrati vituli animalis agni ⁊ syluestrium. In diebus vo obuādis ex lege christicolarū rectificent cibi cū recētib⁹ oleis de sisamo uel amigdalis dulcib⁹. uel de granis fisticoꝝ ⁊ de oliuis bñ maturis. ⁊ ꝑprie q̄ñ olea nō sunt artificiata cū sale. ¶ Etiā uti pōt, piscibus laudabilib⁹ fluuialib⁹ ⁊ maritimis: dūmō nō sint antiq magnoꝝ corpoꝝ ⁊ carniū viscosarū. De laudabilib⁹ itaque sunt uarioli rūbi menule marsiones torrētine orade sterliones temali carpiones lucij capedani ⁊ similes. Cancris autē raro utat. ¶ Ciboꝝ vo lacticinioꝝ usus ⁊ ꝑpe si lac coctū fuerit ꝯuenit ei. ⁊ caseus recēs ⁊ mollis pauci salis. antiquus vo ⁊ salit⁹ oīno dimittat. ¶ De leguminib⁹ ⁊ granis uti pōt cibis de ordeo pānico cicerib⁹ albis ⁊ rubeis artificiatis. Riso etiā cū amigdalis ꝑparato uti pōt. ꝯueniēter eni nutrit ⁊ exiccat q2 calidū est ⁊ siccū in 2° gradu. 21° Cōtinētis. cap. 126°. cui⁹ tñ siccitas corrigit conueniēter cum succo amigdalaꝝ. Etiā alia stipticitas que in eo est: ut appet 8° de simplici medicina. cap ꝑpo. refrāget ⁊ corriget ab amigdalis ut dictū est. ¶ De olerib⁹ vo ꝯueniētia sunt ei sicut bleta spinachia portulaca borago brodiū cauliuum: ⁊ sil'es plante cōueniēter lenitiue ⁊ apitiue ⁊ mūdificatiue. ¶ De minutis vo ⁊ aromaticis plātis cōueniūt ei sicut saluia que ponit calida ⁊ sicca in p̄ ut Gal. in libello dinamidioꝝ. i. de vtutib⁹ plātarū. cap de his que calefaciunt in p̄ gradu: lȝ nō multū apte de siccitate exp̄mat Gal. Cōueniunt etiā feniculus petrosil. mētha ⁊ sil'ia. moderato tñ usu in cibis accepta, ꝑpter coꝝ caliditatē ⁊ siccitatē. ¶ Fruct⁹ vo ⁊ ꝑprie orarij oēs frigidi ⁊ humidi uētosabiles ⁊ multe stipticitatis dimittēdi sūt ut cerasa poma pira dactyli castanee mespila ⁊ ḡnata acria ⁊ citonia. pōt aūt uti amigdalis recētib⁹ ficub⁹ auellanis ḡnatis dulcib⁹ passulis ⁊ peponib⁹ bñ maturis. Hec eni oīa sua leui caliditate ⁊ humiditate ꝯuenientib⁹ bonū exhibēt nutrimētum. Inter fruct⁹ pōt etiā uti fisticis amigdalis siccis. Nequaq̄ȝ aūt tāgat pineas. grana eniȝ pinearuȝ nocent stomacho. 13ª tertij. cap de iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹ stōcho. ¶ De radicib⁹ aūt dimittat oēs que uētose sunt excellēter ⁊ calide ⁊ acuitate ꝑticipāt. ut alleum porrū cepe bulbi. napi aūt in suis tēporibus cōueniūt ei in cibis ꝯditis. Rape aūt dimittende sunt: eo q2 sup̄fluā hñt humiditatē ⁊ difficilis digestionis existūt. Democritus nāq̄ȝ 3° practice dānauit eas tanq̄ȝ corpori nociuas ⁊ inflāmationis stōchi excitatiuas; lȝ Diocres ⁊ Dionysi⁹ oppositū sentiāt: ut scripsit Diasco. in ꝑprio caplo. Carote aūt placēt mihi: eo q2 calide sūt ⁊ apitiue mediocriter ⁊ precipitant a stomacho flegma. ¶ De ꝯditis uti potestis oliuis corticibus arancioꝝ rapis ⁊ napis moderato usu. De alijs aūt que sumunt ex ptibus aialium. laudandum est ei mel moderato usu: imo eius hydromel confortat stōchuȝ ⁊ facit appetē cibū. ut 2° cañ. cap de melle. ¶ Laudant etiā ei oua ꝑterq̄ȝ frixa. Et butyrū recens uel leuiter salitū. çuccaꝝ aūt tabarçet scōe coctionis placet mihi. ¶ Oleum etiam recēs oliuarum dulcium ⁊ sil'ia laudant. ¶ De saporibus aūt euitet acetū saltē simplex ⁊ acutū. Euitet etiā succum granatoꝝ ⁊ ꝑprie acriū: muçoꝝ ⁊ dulcium succus oīno ꝯueniens est ei. Succus aūt citonioꝝ ⁊ arancioꝝ ⁊ lymonum bonus est ei moderato usu.

De potu aūt ipsi⁹ eligat vinū substātia tenue colore albū uel citrinū sanctū a Gal. noīatū in libello de vinis sapore dulce: non multum excellēter: odore suaue: ⁊ vinositate remissum aut mediocre: q̄d si tale fuerit simplex accipiat: aut si fuerit potētius frangat cū aqua bene decocta. ¶ Si aūt instarent signa ⁊ accitia caliditatis intēse: uti pōt hydromelle facto ex. xx. partibus aque ⁊ vna mellis decocte usq̄ȝ ad consumptionem q̄rte partis. ¶ Aquā vo frigidā fugiat tanq̄ȝ ignē ⁊ reliquos potus infrigidātes ⁊ incrudantes materias. Sufficiat hic de cibis ⁊ potibus sermo succinctus.

Tractatus 2⁹ De regimine medicinali continens capitula septem.

Tractatus scōs ꝑtiendus est in tot capitula quot sunt intentiones necessarie in cura p̄dictaꝝ dispōnum. ¶ Prima itaq̄ȝ intētio erit materierū coiuȝ euacuatio que nō sunt per se cause predictoꝝ. ¶ 2ª intentio est materierū approp̄atarū ⁊ coium simul minoratiua euacuatio. ¶ 3ª intētio est diuersio materierū fluentium. ¶ 4ª est ipsarū digestio cōueniens. ¶ 5ª est materierum eradicatio. ¶ 6ª est apostematis curatio regularis. ¶ 7ª ⁊ ultima est accidētium emergētium uel intercidentium: ⁊ aliorum cōplicatorum correctio.

¶ De euacuatione coium materierum. Cap. I.

Primā itaq̄ȝ intētionē cōplēt infra que stōchum ⁊ intestina ⁊ urinales vias mūdificāt a sup̄fluitatibus coiter inuentis in eis. ¶ Sup̄fluitates ergo cibi in stomacho multiplicatas ⁊ inuētas debilitate digestiue mūdificat comestio sparagoꝝ: lupuloꝝ: cauliū ⁊ blete. ⁊ ꝯfert ad illud optima decoctio ficuū siccaruȝ: an̄ cibū accipiēdo ex ea calida circa. ℥. v. ¶ Sup̄fluitates vo in iferiori uētre ꝯtentas mūdificat hoc clistere ꝯuenienter. ℞. ficuū pinguiū numero sex: radicum altee M. j. folioꝝ malue ⁊ blete. añ. M. ij. furfuris bñ cribellate. M. j. s. coquant hec oīa in sufficiēte q̄titate aque usq̄ȝ ad ꝯsumptionē tertie ptis. ⁊ huius decoctionis bñ expresse accipiat lib. j. olei de sisamo: ⁊ olei violarū. añ. ℥. j. s. çuccari rubei. ℥. ij. salis cois. ʒ. iij. misce ⁊ totū imponat. diebus autem frigoris loco çuccari ponat mel. ¶ Sup̄fluitates vo cōgregatas in vijs urinalib⁹ educunt sparagus ⁊ lupulus ut dictū est. ⁊ hoc est mūdificatiuū appropriatū de quo per tres horas an̄ cibum calido bibant. ℥. iiij. uel. v. ℞. granoꝝ milij solis contritoꝝ. ʒ. ij. ligritie mundificate. ʒ. iij. anisi. ʒ. j. coquant in lib. j. aque usq̄ȝ ad cōsumptionem tertie ptis. ⁊ exhibeatur ex ea ut dictum est.

¶ De eūone minoratiua approp̄ataꝝ m̄aeruȝ. Cap. II.

Ex predictis in cap p̄mo manifestū est, q̄ euacuantia mās minoratiue debent respicere melāchcoliā genitā ex adustione sanguis ⁊ cholere: cui etiam cōmiscent flegmata a quibus rarissime euacuatur. ¶ Et ad hāc intētionem sufficere pōt aqua fluctuū descriptione Mesue in antidotario. ¶ Itē elu̇ariū de psilio ibidē collectū distinctione p̄ma. ⁊ est efficacissimū si dent ex eo. ʒ. iiij. cū. ℥. iij. aque lactis capri. ¶ Descriptio mūdificatiui boni ꝯferētis ad illud est hec. ℞. aque lactis caprini. ℥. iiij. fumiterre polipodij folliculoꝝ sene epithimi. añ. ʒ. s. reubar. electi agarici. añ. ℈. iiij. salis idi. ḡ. iij. penidiaruȝ. ℥. j. s. oīa infundant in predicta lactis aq̄ calefacta per diē nālem. deinde calefiāt ⁊ ꝯueniēter exp̄mant ⁊ colent ⁊ colature addant eluarij dyaprunis. ʒ. vj. ⁊ totum calidum bibat in aurora, ⁊ post illud immediate dormiat per horaȝ

peinde qescat et tardet cibū sex horis. Et post qntā horā accipiat. ℥. v. aque çuc. calefacte. et post ipsaz p. j. horā cōedat.

De diversione materierū fluentiū. Cap. III.

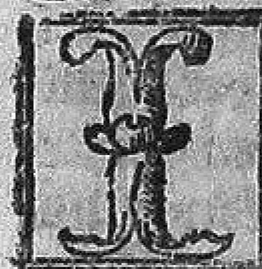
Hanc intētionē cōplēt uētosationes absqz scarificatione natib⁹ applicate. Itē si apparēt signa motus sanguis et commixtionis eius: fiat in aurora uel parū post flobotomia de basilica sinistre manus posita iter anularē et auricularez digitos et extrahant sanguis. ℥. ij. aut ad plus due cum dimidia. Timeo enim in eo sanguis eductionē ampliorē: eo qz macer et extenuat⁹ cholericus est vir fastidiū et abominationē hñs: et tales timent flobotomari. 4ª pmi. cap. 26°. Credo autez ego nullā posse assignari minoratiue euacuationis et approbate viā ɔueniētiorē q̄ esset emoroidar̄ ꝓuocatio. talis enī cōueniēter educeret mām huic egritudini adequatā. Etiaz abstractio esset cōueniēs et secura. qre si bñficio vtutis faceret oino eligēda est. Si aūt huic euacuationi nā nō ꝓuideret per se: artificialr ipsaz ꝓuocare debem⁹: fricādo extremitatē intestini per cōpressionē aliqliter ex ꝓpulsi cū folijs ficus aut folijs bardane uel alterius plāte aspitatē hñtis: aut cū tela tamisij: aut eas leuiter pungēdo cum setis porcinis et pmittat exire sanguis usqz ad egri tolerātiam conuenientem. Apparet ex his que in pcedēti cap dicta sunt magnam ptem diuersionis materierū coiuz fluētium. satis eniz per clisteria per flobotomiā et emoroidarū aptionē videt antecedētes materias posse diuerti. Et cum predictis iterū complectitur hec intētio per uētosas pretactas. Diuertitur etiā materie per fricationes de quibus supra dictuz est: ubi de exercitio sermo factus fuit. Ea etiā que diuertunt per vias urine pretacta in fine capituli precedētis huic loco apponēda sunt. Preter illa aūt iterū diuertē pōt mās extremor̄ infusio et ablutio cū decoctionibus medicinarum sua caliditate mās attrahētium et dissoluētium et in fumos conuertētium. de qrum numero elegātiores sunt pulegiuz mētastrū calamētum assarū origanū sticados hysopus paucedanum ireos arthetica bistorta et silis. in quarum decoctionem calidam infundantur et abluātur extrema. Materias vō ɔiunctas in loco apostemoso ɔtētas diuertūt sufficiēter medicine a ꝓfundo educētes mās calefaciēdo rubificādo et uesicando. Quicunqz igit cupit a ꝓfundo apostematis mām abstrahē absqz loci scarificatione ɔfricet locuz cū recēti calamēto mētastro haucia syluestri recēti et silium. Diuertētia igit mām cū attractione et uesicatione sunt sicut fricatio cū recētib⁹ folijs flāmule et est pes coruinus. aut cū syluestri pscaria et acuta et cū apio ranino et sibi similib⁹. Cōe aūt diuersiuū et uesicatiuū est hoc. ℞. corpor̄ cātaridarū sine capitib⁹ et alis. ℥. j. fermēti antiq. ℥. j. incorporentur in mortario ultimata ɔtritione cum aceto acuto et ponātur sup loca ubi dimittātur p horā vnā. deinde remoueātur et superponat butyrum recēs aut assungia sine sale. uel cotuz infusum in oleo violarum frigido. Et hec de tertia intētione dicta sufficiāt.

De digestione. Cap. IIII.

Materieruz aūt digestio pēdet ſm diuersitatē cap. est eniz aliq mā ancedēs apostematis et aliorum apostematū que in uenis ɔtinet loco patiēti satis ꝓpings et elōgatis etiā. Altera vō est mā coniuncta in loco apostemoso ɔtenta. Et non dubito q aliq pticula ei⁹ est dyafragmati et mēbris pectoris infusa. Leue aūt digestiuū māei pmi ɔueniens esse poterit: sic aq̄ betonice que multū stōchalis est: et aq̄ absinthij famosa apud oēs: et aq̄ mellisse que aduersant flegmati: et oib⁹ egritudinib⁹ silibus: et ptim melācholie. et aq̄ herbe militis: et est scabiosa: ut patet 21° ɔtinētis. et aq̄ cuscute: scolopendrie: tamarisci: fumiterre que aduersant māeb⁹ adustis. Et syrupi sicut de thimo: de epithimo oximel de keisim. i. leuistico: oximel iulicum descriptione Alexādri pmo practice. Et digestiuum hoc ad hācintētionem ualde sufficiens est. ℞. mellisse: flos boraginis et buglosse: cuscute: et endiuie: kalendule: cicoree: radicū qnque frigidarū: seminū coium qtuor frigidorū. añ. ℳ. ij. bdelij mollis et subalbidi. ℥. j. armoniaci electi. ℥. j. ʒ. cinamo. galāge: spice macis añ. ℈. j. infundant oia per duos dies nāles in lib. xij. aque. deinde coquātur cū eadē usqz ad ɔsumptionem medietatis: et colent: et violēter exprimant: et huic expssioni addant succi pomorū apiorum lib. j. succi fumiterre: succi mēthe: succi balsamite. añ. lib. ʒ. pulueris çuccari albi lib. j. ʒ. in estate. tātūdez vō mellis in hyeme: et coquant oia sil lēto igne: et dum coquunt aromaticent cū hoc pulu ē. ℞. sandalorum ambor̄: spodij. rob. añ ʒ. ʒ. violarū. ʒ. j. ʒ. ambre. ǧ. ij. ligentur in sindone rara: et bulliāt sil dum coquit syrupus: deinde clarificetur et fiat pars eius syrupus lōgus. pars vō cōplete decoctionis. De pmo ergo exhibeant. ℥. v. calefacto. De 2° vō exhibeant. ℥. ij. cū ℥. iij. aque eupatorij et cuscute et cicoree uel tamarisci: et totiens exhibeat ut appeat accītium remissio: et urina in colore et substātia mediocritati vicina cum hypostasi alba ɔiuncta equali dyafana: et in fundo sedente. Mās aūt ɔiunctas duror̄ et cronicor̄ apostematū digerere pnt cōuenienter emplastrū dyaglon: emplastruz degranis lauri: emplastrum dyasinicon descriptione Mes. in antidotario. distinctione xiª. et emplastrum laudabile qđ scripsit Auicª 13ª tertij. tractatu 3° cap de cura apostematū duror̄. et est ualde cōsile emplastro de melliloto: et eius descriptio est hec. ℞. melliloti: fenugreci: camomille: baccar̄ lauri: et altee: absinthij oium añ. ptē vnam. armoniaci. thuris. añ. ptes duas vnius ptis. coquant oia in aq̄ decoctionis ficuum pinguium que sint lib. 4ᵒʳ vini albi aromatici dulcis. lib. j. mellis lib. ʒ. omnia sil coquant usqz ad spissitudinem aliquātā: deinde addat pulvis aliarum medicinarum: et diligenter coquantur fiat emplastrum. vngatur itaqz stomachus et circumstātes ptes cum oleo de sisamo calido in quo resoluatur parum bdelij: deinde superponat emplastrum predictum calidum et superligetur diligenter. et hec de intentione quarta.

De intentione quinta. Cap. V.

Intētio vō quinta difficulter cōpleri pōt in viro isto saltē cū medicinis aliqliter audacibus: eo qz extēuat⁹ est ualde et debilis et uētrē hēt pauca carnositate uelatū in quo timēdū est de applicatione farmacor̄ ut claudit in sententia ueteris afforismor̄ 2°. In oibus morbis ea que circa vmbilicū et pectinez etc. Cum aūt fuerit in viro isto sufficienter digesta materia: ut apparuit capitulo precedenti euacuari potest cum. ʒ. ʒ. pillularum de fumoterre que satis leues sunt. Item dari potest hec medicina. ℞. electuarij dyasene. ℥. iij. thimi epithimi polipodij. añ. ʒ. ʒ. anisi dauci cinamomi. añ. ǧ. iij. aque lactis caprini. ℥. iij. exhibeat calidum. Ego vō in similibus casibus ad mās adustas et grossas exhibeo electuarij de psilio. ℥. iij. electuarij dyasene. ℥. ij. detur totuz cum aq̄ lactis. Et hanc medicinam dedi eidem in ciuitate Paduana et habuit iuuamentum efficax ex eo. Siquis autem exhibere uellet pillulas de lapide laçuli aut de lapide armeno: cōsideraret circa eas minorare dosiz propter predictas causas. Et hec de intentione quinta dicta sufficiant.

De intentione sexta. Cap. VI.

Melior curatio que fieri pōt huic apostemati est: ut tētet eius resolō. Nullatenus aūt si possibile est ꝓcuret maturatio ipsius. Raro enī ex ulcerib⁹ post eruptionē in stomacho apostematū eueniētib⁹ felicitat cura. Igit lz apostemata dura curari soleāt per reuolutionē itētionis mollificādi ad intētionē resoluēdi et ecōuerso: ut patet 4ª pmi. cap. 25°. et 3ª qrti. tractatu 2° cap de cura sephiros. Sapiēs tñ medic⁹ poterit ɔueniēter in medicamine vno numero videlz emplastro uel vnguēto cōmiscē mollificatiua cū resoluētib⁹ debite ɔfecta. ut pz in emplastro Auicᵉ descripto in itētione pcedēte. Ego vō sepe ɔsuet⁹ suz tales duritiēs emollire et re-

soluere cũ hoc emplastro. ℞. emplastri de mucillaginibus psilij lib. 5. fecis olei de ireos. ℥. ij. fecis olei amig. dul. ℥. iij. armoniaci bdelij dissolutoꝝ cum aceto. añ. ʒ. vj. incorporentur oia simul. ꝛ in fine addant̃ croci. ℈. iiij. ꝛ fiat forma mediocriter mollis ꝛ superponat̃ ut pus. ¶ Si aũt ꝯtingeret per hoc nõ sufficiẽter resolui predictũ apostema. sed apperẽt signa maturationis illius qđ cognoscit̃ per augmẽtum pulsationis ꝛ doloris oino ꝓcedẽdum est ad maturationeꝫ illius cum predictis emplastris uel alicui illoꝝ admiscẽdo radices altee aut liliõꝝ alboꝝ: vitellos oui: oleũ de sisamo: oleum de amigdalis dulcibꝰ uel ama. camomillã mellilotũ folia pastinace uel malue uel similiũ. ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Cũ ergo appent signa maturationis per abundãtiaꝫ doloris aut remissionẽ eius ꝛ pulsationis ꝛ detumitionis apostematis uel depressionis: precipue ĩfirmo ut cibet̃ cibis aliqliter salsis ꝛ acutis ꝛ accipiat puluinar magnum bñ plenũ pluma uel pẽna ꝛ appodiet stõcho suo sup ipso leuiter cõprimẽdo ꝛ erumpet̃ apostema. ¶ Cũ ergo eruptũ erit curet̃ cura ulcerũ stõchi cũ mundificãtibus ut hydromelle ꝛ aq̃ lupuloꝝ uel alr cũ geleniabin: deide gratia incarnationis ꝛ ꝯfortationis maioris det̃ ei mel rosatũ cũ iera simplici Gal. ꝛ decoctione masticis uel decoctione cẽtauree mi. que ꝑualet oi alteri medicine. finalr vo det̃ puluis masticis ꝛ thuris cuꝫ aq̃ uel decoctione radicũ cuiuscũqꝫ ꝯsolide gratia sigillationis ulceris. Et hec de intẽtione sexta dicta sufficiant.

¶ De intẽtione septima. Cap. VII.

Ultima vo intẽtio supra tacta fuit accñtiũ correctio. Et hec qđe cõplet̃ per intẽtiones ꝓtactas: ꝛ ꝑ regimẽ apostematis. qm sũt accñtia ipsiꝰ: ut supra ꝓbatũ fuit. ¶ Febris ergo ut ꝯsiderãti apparet facile curari poterit cũ minorãtibꝰ digerẽtibꝰ ꝛ euacuãtibꝰ pretactis ꝛ diuertẽtibꝰ. ¶ Nocumẽtũ vo in anhelitu etiã per eadẽ ꝓcurari põt. ¶ Itẽ usus croci in cibariis suis est de medicis melioribꝰ. ꝯfert eniꝫ pectori ꝛ mẽbris anhelitꝰ. ut 13ª tertij. ꝛ 2º cañ. colligedũ est. ¶ Adhuc etiam hoc nocumẽtum ꝓcurat̃ retinẽdo in os loch de pino aut loch de papauẽ si mã ad pectꝰ catarriçaret a capite aut loch de sq̃lla si grossior est ꝛ mã viscosior. ¶ Salꝰ vo cordis ꝓcurato a ꝑte a quo pẽdet alleuiabit̃: aut eradicabit̃. grã tñ sedationis ipsiꝰ aut minorationis admistret̃ hic sacculus. ℞. been albi ꝛ rubei doronici ossis de corde cerui fragmẽtorũ hyacinti smaragdi ꝛ saphiri. añ. ʒ. 5. margaritaꝝ. ʒ. j. se. oçimi gariofi. ʒ. iij. floꝝ boragis buglosse ꝛ mellisse. añ. ʒ. ij. croci. ℈. ij. ligni aloes. ʒ. j. fiat puluis subtilis ꝛ impleat̃ ex ea sacculus q̃drãgularis ex sindone retorta factꝰ ꝛ applicet̃ cordi. ¶ Et si uelis ex eo emplastruꝫ face adde amili rob. añ. ʒ. 5. aque rob. ℥. iiij. musci. ℈. iiij. ꝛ erit efficacius ꝛ melioris ipressionis. ꝛ si accipiant̃ predictaꝝ sꝑeruꝫ. ʒ. vj. aque rob. buglosse ꝛ mellisse. añ. lib. 5. vini maluatici electi. ʒ. v. ꝛ bulliãt oia simul leui bullitione: ꝛ intigat̃ in eis pãnus de grana q̃drãgularis: ꝛ tepidus uel calidus applicet̃ cordi. erit etiã notabilis impressionis. ¶ Tussis vo qđ erat accñs quartuꝫ eisdem instris curari debet qbus nocumẽto anhelitus subueniebat̃: ut supra tactũ est. Et hec sunt que ad egritudines ꝛ accñtia huius viri mihi meliora ꝛ utiliora visa sunt ad laudem omnipotentis dei. Amen.

Cõsiliuꝫ. 140. De nausea ꝛ rugitu ꝛ uentositate stõchi: ꝛ de mala dispõne capitis frigida ꝛ humida ꝛ flegmatica cum debilitate visus.

Celeberrimo viro ꝛ ꝓfundissimo causarum physis rimatori Hieronymo de sancta Sophia artium doctori ꝛ cultori colẽdissimo pro regimine quorundã accñtium amici suũ frequẽter ꝛ ardue molestãtium Bartholomeus de mõtagnana exiguus physicus salutes dimittit ꝑpetuas: ꝛ quẽ salubrius poterit septem instra illoꝝ accñtiũ abscisiua cõscribit: ut nũc seq̃tur. ¶ Primuꝫ itaqꝫ hoꝝ est descriptio pillarum q̃rũdã qbus uti poterit grã ꝑticularis distractionis ꝛ euacuationis mãeruꝫ a capite: ꝛ poterit esse usus earum hoc mõ. Cũ eniꝫ cognouerit in stõcho suo nauseã rugitus ꝛ uẽtositates adesse: tũc ex eis accipiat vnã imediate añ cenã. diutius enim cõmorabit̃ in stõcho sic accipiẽdo: ꝛ meliorẽ in eo ꝛ in mẽbris ibidẽ inuẽtis impressionẽ facẽ poterit. Si aũt accñtia predicta fuerit a stõcho: ꝛ grauitas u l tẽsio ꝛ uẽtositates in capite ꝛ in oculis stomatiche dispõnes appuerint: tũc utat̃ eis capiẽdo vnã paruꝫ grossiorẽ per horas duas post cenã. ℞. aloes epatici electi. ℥. iij. agarici candidissimi: rari: leuis: ꝛ ꝑ occursũ organo gustus leuẽ dulcedinẽ: deinde notabilẽ amaritudinẽ impmẽtis. ℥. j. hermodactylorũ leuissimoꝝ ꝛ cãdidoꝝ. ʒ. ij. reu barbari aromatici rari põderosi rubicũdi ad roseitatẽ in colore tẽdentis sine nodis ꝛ eq̃li carnositate carnosi. ʒ. x. folij ligni aloes: çinçiberis. añ. ℈. 5. sq̃nãti spice. añ. g. viij. sarcocolle nutrite in succo feniculi per qnque dies ꝛ exiccate. ʒ. xv. succi betonice: succi saluie. añ. ℥. ij. succi rob. ℥. j. oia ꝑmo hec pulueriçata ꝛ diligenter põderata cũ predictis succis misceant̃: ꝛ exponãtur ad solẽ sepe cõmiscẽdo ea quousqꝫ succi cõsumant̃: deinde iteꝝ renouent̃ succi ꝛ ita ter fiat. De hac igitur mã postq̃ exiccata fuerit pill'e fiãt ex oi. ʒ. vij. uel. v. preualebunt enim fortassis oẽm medicinã in usu suo. eo q2 stomacho capiti ꝟtuti visiue ꝛ organo visionis ꝯferunt ꝛ diuertunt flegmata a membris predictis uẽtositates ꝯsumẽdo. ꝛ cũ mediocri exiccatione stipticitatẽ cõueniẽtẽ sigillãdo. ꝛ oium sensuũ interioruꝫ opationibus iuuamẽtũ notabile afferũt. Uñ ꝑdicta mẽbra ꝯfortãtur eo q2 repellũt a se uasa oia stipticis cõfortata farmaciis. 3º tegni. ¶ 2m vo sꝑale instrm est cõfectio ista de q̃ iste accipe põt semꝑ añ cibũ rotulã vnã. ʒ. iij. ꝛ nõ fiat dilatatio cibationis post ipsaꝫ: imo imediate cibet̃ ipsa assumpta Est aũt ipsiꝰ descriptio talis. ℞. floꝝ rosmarini. ʒ. ij. ligni aloes subrufi ad nigredinẽ tendẽtis acuitatẽ ꝛ in aromaticitate ꝛ sapore hñtis ꝛ põderosi: ita q̃ submergat̃ in aquã. ʒ. j. trocisoꝝ 2ª descriptione positoꝝ a Rasi in diuisionibꝰ Almanß. capꝰ de medicinis cordis. ʒ. j. 5. floꝝ mellisse. ℈. ij. çuccari albi lib. 5. cũ aq̃ betonice coquat̃ çuccaꝝ ꝛ fiat cõfectio in rotulis. ʒ. ij. Attẽdi aũt q̃ in predicta descriptione trociscorum Ras. recipit̃ oleum de croco. Ego aũt loco eius cõsueuiꝰ ponẽ croci. ʒ. 5. Olea enim vnctuositate sua solẽt eẽ nauseatiua ꝛ oris stomachi remollitiua. Neqꝫ iterum mireris q̃ hãc medicinã hauserim ex medicinis cordis. Medicine eñi simplices illud cõpositum ingredientes que sunt numero XIII. preter oleum de croco cũ hoc q̃ ipse cordiales sunt: etiã nõ minus: imo excellẽtius cerebro stõcho ꝛ epati cõueniũt. sicut citius cuiqꝫ ꝑlegẽti caplm appere põt scđi. ꝛ XXII. Cõtinentis. ꝛ a sexto usqꝫ ad nonum 5º de simplici medicina. ꝛ q̃nto colliget. ꝛ 2º cañ. ꝛ aggregatore Serap. que oia ꝑpter breuitatẽ relinquẽda esse decreui. ꝛ tu discurre per ea libito tuo. ¶ 3m ꝑncipale instrm est eluariũ cõpositum a Gal. ad Herodẽ regem factũ in secretis ad Omontheũ ꝛ est ꝯfectio dyatrionpipeon Herodi regi descripta. quaꝫ magnifice laudat ad oẽs egritudines capitis a cã frigida ꝓuenientes ꝛ ꝓprie flegmatica. Et est eius usus ut in sero apud somnũ deglutiat ex ea quãtitas vnius aurei uel. ʒ. j. 5. cuius descriptionem videbis sibi si queres. ¶ 4m instrm ꝑncipale est puluis infrascriptus. de quo vir iste pulueriçet caput suum a ꝑncipio coronalis cõmissure trãseundo per sagittalẽ per latitudinẽ quatuor digitoꝝ usqꝫ ad ceruicẽ capitis supra aspgẽdo de eo iter capillos q̃tuor uel qnque granoꝝ ordei quãtitatẽ ꝛ deponat semꝑ primum cũ setula pectinãdo uel pectine qñ vult apponẽ scđm ꝛ est eius descriptio talis. ℞. ligni aloes electi cubebaꝝ radicum peonie pulegij calamenti floꝝ rosmarini assari sticados. añ. ʒ. j. ambre musci electorũ añ. ℈. 5. eufragie feniculi ruthe. añ. ℈. j. pulueriçent̃ oia per se ꝛ diligẽter põderata cõmisceãtur: ꝛ fiat ex eo ut dictũ est saltem in septimana ter a ꝑncipio octobris usqꝫ ad fineꝫ februarij. reliquo aũt tẽpore rarius ꝛ minori quãtitate utat̃.

Est instrumentum est caputpurgium istud. cuius laudo usum a principio mensis februarij per totum mensem maij. et a medietate septembris usque ad finem octobris ter in septimana per nares levi tractu trabiciendo nunc per dextram nunc per sinistram narem actu calidam semper ore eius plus pleno tepida aqua ordei cum zuccaro cocta. et est ipsius descriptio talis. ℞. mellis electi. ℥. iiij. costi dulcis saxifragie ligni aloes. ana. ʒ. ß. colloquintide corticum agarici. ana. ℈. ß. coquantur omnia in phiala una aque usque ad consumptionem quarte partis. de hac igitur decoctione colata ℞. cyathum medium succi radicum sicle et est bleta quartam partem cyathi misce et accipiatur ut supra. ¶ 6^m principale instrumentum est masticatorium hoc quo uti poterit alijs tribus diebus in septimana diebus interiectis predictis de caputpurgio. aut saltem una septimana masticatorium faciat. et altera sequenti faciat caputpurgium et incipiat a masticatorio prius si voluerit ipsum facere cum caputpurgio aut alterum ipsorum eligat libito suo. Est autem illius descriptio talis. ℞. dragaganti. ʒ. ß. masticis electi. ʒ. v. ireos. ℈. ß. costi seminis ruthe silvestris camedreos. ana. ℈. j. piretri. ℈. iiij. cimini. ℈. v. dissolvantur gumme cum aceto fortissimo et superaddantur eis glutinis tartari. ʒ. ij. deinde incorporentur cum. ʒ. iij. cere albe. et superadditis speciebus alijs fiant formule similes avellanis. et exiccentur in sole uel sub tegula calefacta. de eis autem masticetur una cum opportunum fuerit per quartam partem hore uel per mediam continue expuendo materiam que dissolvitur: ita quod nullo modo ad inferiora descendat. ¶ Ultimum vero instrumentum est odoriferum quod teneat in sindone de grana retorta ligatum et sepe odoret ipsum quacunque hora libet. Cuius descriptio est hec. ℞. macis origani ameos amomi galange nucis mus. ana. ʒ. j. ligni aloes. ʒ. iij. pulverizentur omnia per se et commisceantur. et si fuerit opportunum et magis libuerit ei: fiant poma cum. ʒ. j. electi laudani. et. ʒ. iij. storacis calamite. et. ʒ. j. gallie muscate: et incorporentur cum succo maiorane. Hoc pomum non esset minus utile quam pulvis suprascriptus. ¶ Hec sunt celeberrime doctor que amico tuo tanquam magis utilia eligere potui. Quorum iuvamentum ex virtutibus simplicium experiri poteris esse sublime si cuncta capitula consideraveris. Experientia vero quotidiana tibi clarius apperiet et confirmabit illud. Ego autem de novo si opus fuerit alia conscribam secundum quod dispositio postulabit. ¶ Et tu istis superadde pillas de sarcocolla quibus utatur saltem in mense semel ex eis. ʒ. j. accipiendo que nuperrime reformate sint cum succo maiorane: memorando tamen quod diebus vehementissimi caumatis et frigiditatis ab eis abstinendum est sicut a farmacijs alijs. Summus et omnipotens hec ad amici mei utilitatem ita affluenter dirigat sicut eadem omni mihi possibili caritate conscripsi ad laudem eius sempiternam. Amen.

Consilium. 141. De ventositatibus que generantur in stomacho et inferiori ventre cum debilitate digestive stomachi et epatis.

Venerandus in christo pater et sacre pagine doctor dominus frater Philippus ordinis heremitarum sancti Augustini utatur hac confectione accipiendo semper de ipsa rotulam immediate ante cibum. et est in ea intentio frangendi ventositates que generantur in stomacho: et in inferiori ventre et consumendi flegmata in eis inventa: et rectificandi stomachum et epar in digestiuis eorum. ℞. specierum dyacinamomi: specierum dyambre et dyagalange. ana. ʒ. j. zuc. al. lib. ß. fiat confectio in rotulis magnis cum aqua sublimationis calamenti uel hysopi. ¶ Unguentum ad eandem intentionem quo uti debet in sero: quando vadit ad lectum inungendo a scuto oris stomachi usque ad femur: et omnia ilia. ℞. olei de aneto: olei liliorum al. olei nardini. ana. ℥. j. trocis. de ros. cinamomi: galange: masticis: cimini: absinthij: signati: calami aromatici: ameos. ana. ʒ. ß. piperis al. granorum paradisi: calamenti. ana. ℈. j. gariofi. ℈. ij. resine laudani. ana. ʒ. vj. cere quantum sufficit: dissolvantur gummi in modico aceto: deinde coquantur cum oleis: et cum infrigidari ceperit addantur species alie: et fiat unguentum bone tenacitatis. ¶ Pillule ad eandem intentionem. ℞. aloes abluti. ʒ. ij. specierum elec. de baccis lauri. ℈. j. reformentur pille. xvij. cum elec. de succo ros. et de eis accipiat una bis uel ter in septimana immediate ante cenam uel collationem de sero: et de eis iterum semel in mense accipiantur. v. uel. vij. in aurora: et tardet cibus post ipsas horis sex. ¶ Abstineat a leguminibus elixis: ab omni cibo actu frigido et pastilibus: et lacticinijs: ab alleo: cepe: porris: raphano: et ab omnibus mellitis cibarijs a potu aque et vini pauciferi. Deo gratias. Amen.

Consilium. 142. De dolore stomachi complicato cum colico et iliaco.

Amicus meus Joannes franciscus aliquando molestatur doloribus circa stomachum et ventrem invalescentibus qui cum considerantur proveniunt a ventositate generata in intestino ilion a materia mucillaginosa flegmatica et vitrea ibidem congregatis. Cumque congregatur ventositas illa in intestino illo et contingit monoculum intestinum esse repletum fecibus induratis. tunc ventositas illa cum non habeat aptam viam descensus per inferiora necessario intrinseca sui latione fertur ad superiora: et propellitur ad stomachum et ibidem congregantur in eo dolores tortuosos et extensivos faciens. et si contingit ventositatem illam in substantia sua subtilem esse satis. tunc fracta ipsa ab impellente virtute emittitur per superiora per eructuationis modum. et tunc alleviatur et abbreviatur dolor. ¶ Si autem contingat virtutem esse debilem in expellendo et ventositatem multam esse et grossam et potentem ad resistendum virtuti. tunc ibidem congregata et multiplicata facit dolores longo tempore mansiuos et fere intolerabiles. ¶ Post hoc autem si ventositates in predicto intestino ilion congregatas contingit per inferiora propelli et monoculum et colon intestina a fecibus esse munda. intestino vero inferiori pleno existente necesse est ventositates illas retrocedere et superascendere. et tunc faciunt dolores colicos diu perseverantes et maxime molestos. ¶ Propter quod apparet quod dispositio ista est valde difficilis: ita quod frequenter contingit ipsam esse complicatam ex doloribus colicis et stomaticis. ¶ Ex quibus correlarie sequitur. ¶ Primo quod hic vir paratus est ad coliricam passionem. ¶ Sequitur secundo quod ingens periculum minatur ei hec dispositio de apostemate predictarum partium. ¶ Sequitur tertio quod necesse est ipsum providere huic dispositioni quam celerius est possibile. aliter corpus eius erit semper neutrum decidentie frequenter molestatum. huic ergo providendum est secundum quod infra sequitur.

Regatur itaque regimine ex parte ciborum adversantium congregationi et generationi flegmatis in predictis partibus abstinendo ab omni cibario frigido et humido: et endiuia lactuca spinachia bleta portulaca crisolocanna et huiusmodi et proprie que cum frigidi. et hu. sua ventosabilia sunt et dolorum in predictis membris generativa. De quorum numero quatuor sunt specialia dolorem in eis efficientia: ut lac melones cucur. et pira. Item abstineat ab omni cibario actu frigido. Item a cibis pastilibus et a viscosis multum: sicut sunt pisces et proprie elixi et maxime ab anguillis et tinchis. Item a cancris et similibus. ¶ Utatur autem cibis calidis et acutis: ut serpillo petrosil. mentha dauco cerefolio salvia roremarino pastinacis carotis et consimilibus. et cappares conditi et carnes salite et caseus salitus notabili salsedine participans bona sunt ei. ¶ Item usus aromatum convenit ei. Et vinum album colore potentia bene fumosum substantia clarum et bene aromaticum convenit ei et proprie non limphatum. Si autem quovis modo necessarium esset limphari vinum: tunc fiat cum aqua decoctionis cinamomi subtilis uel cum modico radicis galange aut granis paradisi et similibus calidis et siccis subtilis substantie bene penetrativis et aromaticitate participantibus.

De regimine vo ex pte medicinarum septem occurrunt mihi necio sibi obseruanda. ¶ Et primu quide horu est. ut iste vir in cibis suis utatur hoc puluere saltem quatuor vicibus in septimana. Cuius descriptio. ℞. granorum paradisi galange seis feni. anisi. an. ʒ. j. pipis al. et lon. an. ʒ. iiij. cinamomi elci. ʒ. j. s. puluerizentur et comisceantur. ¶ 2m principale est. quod ipse sepe post prandium et cenam accipiat rotulam vnam huius confectionis. ℞. speru dyacimini: speru dyacinamomi. an. ʒ. j. se. ruthe. ℈. ij. zuccari scde decoctionis. ʒ. iiij. cum aqua absinthij fiat confectio in rotulis. iij. ʒ. ¶ 3m principale est. ut ipse faciat fieri iunctionem toti spine bis in die cum surgit de lecto et vadit ad ipsum cum hac inunctione. ℞. olei de citonijs. ʒ. j. olei nardini. ʒ. j. s. croci. ℈. vj. seis plantaginis seminis acetose et scario. an. ʒ. j. s. san. al. et ru. an. ℈. j. cere al. quantum sufficit et fiat vnguentum molle. ¶ 4m principale est. ut iste amicus sepe in mane accipiat istas aquas in aurora tardando cibum post per 4or horas. ℞. aque origani aque calamenti et ruthe. an. ʒ. j. aque consolide minoris. ʒ. j. s. misce. ¶ 5m principale est. ut vir iste omni septimana semel in aurora per horam ante diem nouem horis post cenam accipiat. ʒ. j. metridaticum. ʒ. ij. aque betonice et iaceat in lecto per tres uel quatuor horas: et tardet cibum post ad minus horis sex. ¶ 6m principale est. ut ipse utatur infrascriptis pillulis. de quibus omni quinta die accipiat vnam parum ante cenam: quarum descriptio. ℞. aloes preparati. ʒ. ij. galbani oppoponacis armoniaci. an. ℈. j. cimini seminis ruthe cinamomi. an. ℈. iiij. fiant pillule cum succo rob. de omni. ʒ. vj. ¶ Ultimum principale est. ut vir iste super vmbilico suo portet hoc cerotum continue ibi assistens usque ad natiuitatem domini. et si caderet per se faciat ipsum renouari et erit magnum auxilium ad sanitatem suam. ℞. empli de mucillaginibus. ʒ. vj. empli apostoliconis. ʒ. x. dissoluantur cum modico aceti. et fiat cerotum rotundum sicut nebula et eo utatur ut dictum est.

Cosiliu. 143.

De quadruplici mala dispositione. videlicet ¶ De uehementi pulsatione in fundo stomachi percepta. ¶ De motu saltuoso cordis. ¶ De febre colliquatiua: et est prima species ethice. ¶ De tractione iuncturarum propter exiccationem et duritiem in eis factam.

Quatuor accntia huius viri sunt quibus prouideri oportet: aliter est impossibile ipsum sanare vnquam. **Primu** itaque est uehemens pulsatio in fundo stomachi ipsius que indubitanter prouenit a magno apate: uel saltem oppilatione forti cadente in parte mesentirion fundo stomachi opposita: cui prouidendum est remedio duplici. ¶ Primum est. ut ipse omni mane in aurora accipiat. ʒ. iiij. s. aque distillationis radicum altee calefacte cum. ʒ. s. zuccari: et tardet prandium horis. iiij. ¶ Secundum remedium est. ut omni mane per duas horas ante cibum inungatur tota regio stomachi cum oleo nardino calefacto et deinde supponatur hoc emplastrum. ℞. rob. ru. ʒ. v. spice nardi: masticis. an. ʒ. iij. ciperi: squinanti: calami aromatici. an. ʒ. ij. violarum. ʒ. iiij. farine fenugreci. ʒ. ij. s. florum camomille: semis maluauisci: farine ordei. an. ʒ. x. fiat emplastrum cum lib. j. mucillaginis: se. lini: et calidum supponatur renouando ipsum omni die bis diligenter superligatum.

Secundu vo accns principale est motus saltuosus cordis pro quo procuretur cum isto epithimate. ℞. aque buglosse. lib. j. aque farfare et cicoree. an. ʒ. iij. vini maluatici cyathum. s. croci. ℈. j. spodij doronici: ossis de corde cerui: seis basiliconis: been al. et ru. an. ℈. j. ligni al. zedoarie. an. ʒ. s. san. al. rob. coral. al. an. ℈. ij. misce: et in hunc liquorem calefactum intingatur pannus de grana et bene expressus: tepidus: ponatur sup mamilla sinistra ante prandium tribus vicibus: et post cenam duabus: et inter prandium et cenam sex vicibus.

Tertia vo principalis egritudo huius est feb. colliquatiua que indubitanter est ethice species prima. ¶ Pro qua vir iste utatur lacte accipiendo de ipso omni mane. ʒ. iiij. cu. ʒ. ij. zucca. al. et comedat sepe in cibis suis lac coctum et recoctum: et capiat lac absque butyro. ¶ Et utatur in cibis atriplice bleta: spinachia: portulaca: et quandoque cancris fluuialibus: et carnes iuuenum animalium pigues cum ptisana ordei uel de amilo. ¶ Et fugiat cibaria acuta et salsa: et aromata omnia preter crocum. ¶ Et bibat vinum album subtile dulcecum altera medietate aque buglosse lipphatum. Et erit cura marasmodee dispositionis eius correctiua

Quartu accns principale est neruorum priuatius exiccatio: propter quam contracte sunt iuncture: imo fere in duritiem conuerse. itaque quod dubitatur ualde de possibilitate reductionis earum: quoniam partes esse factas solidas et induratas consumptione humidi substantifici impossibile est humidius fieri. s. humiditate substantifica. 2o tegni. Si quod tamen argumentum adhuc spei curationis manifeste tantum in hoc viro adduci posset sustentaretur in duobus motiuis. Primum est quia dispositiones iste non sunt multum sixe longitudine temporis. 2m est quod hic vir adhuc est in etate consistentie constitutus. Unde si regatur conuenienter. ut in precedenti cap. declaratum. possibile fortassis erit simul cum restauratione sua neruorum contractionem remoueri: ipso tamen euitante omnes species euonis humidi substantifici et prope coitum et farmacorum omnium usum. Cum hoc itaque fundamento neruis eius iam in duritiem conuersis prouideatur triplici instro. ¶ Primum est hoc. ℞. olei recentis amigdalarum dul. oli de sisamo. an. ʒ. j. pinguedinis cerui ursi et tassi. an. ʒ. s. pul. arthetice. ʒ. j. conquassentur simul et existis actu calis iungatur tota spina a principio colli usque ad caudam quater in die nali leuiter confricando. ¶ 2m vo principale est. ut iuncture eius et pedes sepe lauentur cum aqua decoctionis uel brodio dabaon et est tassus. et est de remedijs Auic. 22a tertij. ¶ Tertium vo principale si potens est ad expensam. ut sit propinquus macellatoribus a quibus accipiat pelles arietis uel castrati uelociter ab animali excoriato et festinanter uestiat membra predicta pellibus illis antequam ab eis euanescat calor ab illis animalibus infusus. In istis enim duobus remedijs latet sanitatis eius remedium ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 144.

De preseruatione ab oppilonibus et a tensione magna in stomacho a materia flegmatica in eo uentosata.

Generadus in christo pr dns archidiaconus ecclesie maioris Patauine. pro regimine preseruationis ab euentu oppilonum et tensionis magne in stomacho prouenientium a materia flatica mucillagiosa vitrea et aquosa. que maxime uentose in stomacho frequenter dolores intensiuos et extensiuos ibidem efficiunt. modum teneat infrascriptum. ¶ Primo quidem accipiat de istis pillulis usque ad medietatem mensis iunij omni 5a die vnam parum ante cenam. Et si contingeret ipsum percipere se grauatum in toto corpore posset ex eis accipere. vij. omni fine mensis vnius in aurora. et tardare assumptionem cibi post sex horas. Est autem earum descriptio talis. ℞. aloes preparati. ʒ. s. agarici elci ℈. ij. cartami polipodij collo quintide. an. ℈. s. zz. elci calamenti. an. ℈. vj. salis idi et nitri. an. ℈. s. cum succo rosarum formentur pillule de omni. ʒ. vj. et conseruentur in pixide cum puluere cinamomi. Et attendat quod potest eis uti toto tempore vite sue. ¶ 2o vo utatur hac confectione de qua per totum mensem maij semper accipiat ante prandium per horam. ʒ. j. s. rotulam. j. et bibat post eam quartam partem cyathi optimi vini albi non dulcis et bene fumosi. Et est eius descriptio talis. ℞. speru ligni aloes: speru dyacalamenti: speru dyacimini. an. ʒ. j. zuccari al. lib. s. cum aq. menthe. fiat confectio in rotulis magnis: et coopiantur cum folijs auri. Et si uteretur confectione ista a medietate septembris usque ad medium maij semper esset ei conueniens. ¶ 3o vo principaliter habeat prope se eluarium hoc. de quo ponat coclear vnum cum cyathis quatuor decoctionis clisteris ut sibi dixi. in quo clisteri ponatur de oleo liliorum al. et aneti 3a pars cyathi pro quocunque. Et elium est hoc. ℞. benedicte simplicis: electuarij de baccis lauri: electuarij indi. ana. ʒ. j. s. salis gemme. ʒ. ij.

cassiefistule: çuccari rub. añ. ℥. ij. cōterant simul ultimate in mortario ⁊ seruet in uase vitreo bene coop to. ¶ 4° pncipaliter attēdat ꝙ si aliquādo sentiret tēsionē ⁊ grauitatē in stomacho ⁊ rugitū ⁊ motionē uētositatū post cenā per vnā horā supponat stomacho petiā vnā huius vnguēti: que habeat amplitudinē vni° spāse ⁊ calida supligetur. cui° descriptio. ℞. olei amigdalarū amararū: olei de mētha de origano añ ℥. j. olei nardini. ℥. j. ʒ. masticis spice sqnāti çuccari rob. calami aromatici añ. ʒ. ʒ. corallo℞ ambo℞. añ. ʒ. ij. resine electe. ℥ iij. laudani. ʒ. v. dissoluant gūme cū modico aceti acuti ⁊ incorporent cū. ℥. j. cere diligēti cōmixtione: ⁊ cū fuerint tepefacta apponant species ⁊ diligēter incorporent cū alijs ⁊ reseruetur in uase vitreato bene cooperto.

In cibatione

vō sua euitet bletas spinachias lactucā endiuiā portulacā ⁊ cucur. ꝑprie. Et in sūma dimittant oia fercula herbarū uel aliarū rerū frigidarū ⁊ humidarū. Si tñ qñqꝫ placeret accipe de lactuca uel portulaca ⁊c. cōmisceat eis equalē quantitatē herbarū calidarū: sicut saluiā rosmarinū mēthā hysopum serpillū feniculū petrosillū. melius tñ salatitiū esset locuste. i. rā pūçeoli suo tpe: sparagi ⁊ cappares. ¶ 2° etiā dimittat usuꝫ cibo℞ oppilatiuo℞: sicut pisciū cācro℞ ⁊ ꝑprie anguillarū ⁊ tencharū. piscib° tñ salitis uti pōt: ⁊ luceis uariolis ⁊ torrētinis ⁊ alijs laudabilib° hñtib° carnes solidas ⁊ paucā viscositatē. ¶ Euitet etiā 3° cibos pastiles ⁊ reliqꝫ oppilatiuos ⁊ viscosos: ut cutes ⁊ neruos aialiū ⁊ cerebrū ⁊ caudaruꝫ eorum ⁊ uentres in multo usu. ¶ Relinquat etiam usum lōgū ⁊ magne quantitatis ceraso℞ ⁊ fructuū humido℞: ⁊ proprie dimittat pira muscata cucu. ⁊ angurias: pepones autē ⁊ ficus: ⁊ vue: ⁊ amigdale: ⁊ auellane sunt ei conuenientes. ¶ De saporib° aūt laudat ei agresta: ⁊ succus lymonū salito℞ ⁊ narancio℞. Usum aūt aceti ⁊ vini gnato℞ dimittat: aut raro de eis accipiat. ¶ Usus vō sperū. ut. çç. piperis: croci: cinamomi: galāge: nucis musca. macis: ⁊ ꝯsimilium placet.

Pot°

aūt ei° sit vinū albū colore: substātia subtile: bñ dyaphanū ⁊ clarū: odore suaue: sapore mediū iter dulce ⁊ pōticū: qḋ sit bñ potēs ⁊ fumosum plusꝙ mediocriter: ⁊ utat eo puro. Et si fuerit neccīū aquā ei cōmiscē: tunc cōmisceat 3ª uel 4ª ps aque cocte que fuerit de cisterna: uel laudabili puteo. Hec in summa sunt remedia ⁊ modus regis meliora que fieri pñt ꝑ eo ad laudē dei oipotētis. Amē.

Cōsilium. 145.

De quinque malis dispositionib°. videlicet. ¶ De tremore vniuersali membrorum. ¶ De motu temulo cordis. ¶ De humorositate ⁊ immoderata humiditate in stomacho generata a mala complexione eius frigida ⁊ humida. ¶ De nocumento diminutionis ⁊ corruptionis visus. ¶ De dolore spatularum: ⁊ spine totius: ⁊ crurium: ⁊ coxarum.

Uinque sunt dispōnes que remāserūt in nobili viro. Nicolao trūdo: siue ipsas egritudines: siue accñtia noiare uelis. Uidētur tñ oēs ille ab vna radice traxisse pncipiūꝫ ab ea dependē. ¶ Est eni mala cōplo frida ⁊ humida stōchi: cordis: ⁊ cerebri ei°: nō parū etiā epati coicata. ꝑpter qḋ vniuersa eius egritudo frida ⁊ humida necīo in toto resultat. Horuꝫ eni mēbro℞ q̄tuor predictorū lapsus nālis siue preternālis toti facilius coicari pōt corpori cū alio℞ mēbroruꝫ lapsus stōchi epatis cordis ⁊ cerebri cōplonēꝫ euertēpossit: pp qḋ facile saluari pñt oia illa accñtia ab hac radice dependere.

Propter

malā eni cōplonē cerebri gñant in eo flegmata mucillaginosa ⁊ aq̄sa: que sine sui fluxibilitate: siue dissolutione a nāli calore in eo facta ꝑpellunt ad neruos motiuos: ⁊ ad nuchā: ⁊ infundunt in eis. Uñ ꝑpter illo℞ flegmatum mollificationē ⁊ pōderositatem gñat sustētatiua potētia: ita ꝙ mēbra fm exigentiā ꝯōie positionis ab eo sustētari nō pñt ꝑueniēter. Et ad subleuāduꝫ ⁊ ꝯ operādū nocumēto ꝑuenienti ab hac mala cōplone ⁊ a multitudine flatū ꝑueniēti mouet vtus: ⁊ de facto mouet mēbrū ad ꝯōiā positiōis oppositāqꝫ ei ad quā mouet materia ista ꝑdicta. ꝑpter qḋ tremor est morb° officialis. i. mala cōplo instralis mēbro℞ ꝑueniēs ꝑpter defectū vtutis motiue. s. factū a mala cōplone uel mā ꝑdictis. ⁊ est defectus ꝯtinuādi motū lacerto℞ cōpar. i. equalis grauitati. s. a mā ꝑueniēti. fiīr etiā cōpar vtuti. i. potētie vtutis itromittēti. i. actualiter mouēti mēbra sua motiue uolūtaria que ꝑuenit ab appetitu vtutis mēbri aiati mouētis mēbra motu cōuenienti. Unde pp hoc mot° uolūtarij ꝑmiscent cū motib° inuolūtarijs. s. ꝑuenientib° a mala cōplone uel mā ꝑdictis. pp qḋ correlarie infert ꝙ hec egritudo est accñs ꝑueniēs motiue virtuti: sicut stupor est accñs ꝑueniēs vtuti sensitiue. s. sensui tact°. Et hec diffinitio est pncipis. 2ª tertij. cap de tremore. ubi ingt. Tremor est morb° officialis eueniēs ꝑpter defectū virtutis motiue a motu lacerto℞ fm ꝯtinuitatē cōpar grauitati cōpari intromittēti sua motiōe motionē uolūtariam quare cōmiscent mot° uolūtarij cū motib° inuolūtarijs: ⁊ est nocumētū in vtute motiua: sicut stupor est lesio in sensibili. Uide ergo q̄tū nocumētū est tremor capitis brachiorū ⁊ alia℞ ptiū. hoc eni significat lapsuꝫ in cerebro exñtē mēbris mobilib° coicatū vtutē motiuā ⁊ getatiuā ledētē lesiōe corruptiōis. ꝑpter qḋ est egritudo seu a ualde parū bñ intellecta ⁊ raro bñ curata. ¶ Pro cōplemēto igit hui° tremoris qui nōbilr alleuiat° est ut sensus oñdit tria mihi visa sunt sibi cōscribēda remedia. ¶ Primū ho℞ est: ut iste vir sepe accipiat in mane. ℥. iiij. ul. v. lactis actu calidi: ⁊ mīrū nuce mus. utat etiā in cibis suis. ¶ 2m spāle est: ut sepe utat iunctiōe a collo usqꝫ ad finē spatula℞ fcā ex oleo isto. ℞. seis canapis flo℞ andacoche. añ. ʒ. ij. olei onfancini. ℥. ʒ. ciamomi electissimi. ʒ. vj. bulliāt oia siīr usqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis. ⁊ ex eo calo iungant loca ꝑdicta actu calo mediocriter ꝯfricādo ea. Cinamomū eniꝫ hēt magnā ꝑprietatē in tremore. ut legit 2° cañ. cap de eo. ⁊ oleum de seie canapis. ⁊ andacocha electissima sunt in hac dispōne. ut legit ab Auicēna 3° cañ. sen 2ª. cap de cura tremoris. ubi ingt. Et inūctio cuꝫ oleo canapino ⁊ de andacocha mirabilem habet proprietatem. ⁊ similiter emplrm ex ea factuꝫ. i. recenti solūmodo. ¶ 3m vō principale ⁊ exptū est. ut eger iste semel in septimana in aurora accipiat. ʒ. ʒ. ꝯfectiōis anacardie dissolute cū modico aque rosmarini tepefacte: ⁊ tardet post cib° horis ad min° 4or. ⁊ eligat anacardia ꝯfectio descripta in. 9° Almāso. cap 7°. Est eni nobilior alteris. ⁊ nō dubites de eius caliditate cū scribit ꝙ ꝑuocat ilico sudorē ⁊ inducit febrē. hoc eniꝫ intelligit in frequētia usus eius ⁊ quātitate magna ⁊c.

Secundum

accñs huius viri est mot° tremulus cordis ei° qui fuit maxima cā oium suarū egritudinū. Cuius qdē cā est mala cōplo ⁊ mā predicta eo mō uerificādo ipsum sicut de alio℞ mēbrorum tremore dictum est. Et qꝛ hec dispō oino remota est. propter qḋ totius corporis vires restaurate sunt. Ideo in hac dispositione non ponam nisi singularia remedia duo. ¶ Primū aūt ho℞ est ad tollendum egritudinem si recidiuaret ⁊ prohibendo aduētum eius ut vir iste semper portet appensum collo suo iacentem super corde suo electissimum smaragdū. Habet enim proprietatē mirabilē in ꝯfortando cor ⁊ stomachum etiam. lꝫ sit complexionis frigide ⁊ sicce. ¶ 2m vō speciale remedium est. ut vir iste sup corde suo semp portet cerotū factū in hunc modū. ex hoc enim ceroto ab eo portato motus tremlus cordis oino remotus fuit. Cuius descriptio ℞. çedoarie carabe ossis de corde cerui been albi ⁊ ru. añ. ʒ. j. folio℞ ⁊ seis basiliconis macis doronici. añ. ʒ. j. croci. ʒ. ʒ. hyacinti smaragdi ⁊ saphiri. añ. ℈. ʒ. margaritarum electa℞ ℈. ij. ligni aloes. ʒ. j. ʒ. musci ambre. añ. g. ij. resine clare dissolute cum modico aceti ⁊ bene colate. ℥. ij. capitum rob. ʒ. j. ʒ. cere albe. ʒ. ij. fiat cerotum spericum sicut nebula qḋ semper sup corde affixū teneat adhuc per spatiuꝫ medietatis anni.

Tertium p̄ncipale accñs hui⁹ viri est humorositas ꝛ imoderata humiditas in stomacho ei⁹ genita a mala cōplōne frida ꝛ humida stomachi sui. ꝑpter eniz innati caloris sui debilitatē chilus multū diminute di gerit᷑: ꝛ crudus ꝛ aquosus: qui postea ad stomachū attract⁹ ꝛ expulsus grā sui nutrimēti mltiplicat⁹ facit in ipso stomacho humiditatis ꝛ aquositatis augmētum ꝛ mucillaginose mãei q̄ntitatē multā que ibidē ꝯuertit᷑ in flata: ꝛ postea descēdētia ad stomachū nocumētū augmētāt in ip̄o maius q̄ erat. ꝑpter qd̄ efficit᷑ in stomacho suo circularis regeneratio mãeꝝ p̄dictaꝝ. tū ꝑpter malā cōplōnē cerebri essentialē in eo. tū ꝑpter nocumētū auctū per colligātiaz stomachi ad ipsum ꝛ ecōuerso: ut legi pōt qnta tertij. cap̄ de catarro. ꝛ 3⁹ de partib⁹ aīaliū. cap̄ de cura cerebri. ¶ Et ex hoc fundamento manifeste cōcludit᷑ causa multitudinis sputaminis in hoc viro. ¶ Sequit᷑ scd̄o q̄ impossibile est hunc virum absolui a sputamine illo: nisi rectificetur stomachus ꝛ cerebrum. ¶ Sequitur 3⁹ q̄ cura huius rei est ualde difficilis. ¶ Et sequitur 4⁹ q̄ fortassis nunq̄ ab hoc sputamine curabitur: ꝛ maxime dum multo ūtetur coitu.

Propter huius inq̄ stomachi rectificationē quinque describā singularia remedia. ¶ Primū quidē de interioribus est hoc. ℞. cinamomi electi: masticis. añ. ʒ. j. granoꝝ mirti: hypoqstidos: spodij: coriādri preparati. añ. ℈. iiij. fiat oīum per se puluis. deinde misceatur de quo semp accipiatur ante cibū ʒ. ß. cum modico vini aro. ¶ Secūdū est q̄ semp post cenā utat᷑ hac ꝯfectione. ℞. trocis. de ro᷑. descriptiōe maiori. ʒ. j. trocis. de spodio. ℈. iiij. cimini torrefacti. ʒ. j. ß. çuccari scd̄e decoctiōis. ʒ. iiij. cū aqua menthe. fiat confectio in rotulis quatuoꝛ. ʒ. ¶ 3ᵐ est ut aliquando accipiat. s. bis in septimana. ʒ. ij. aque menthe aromatice cum. ʒ. ij. aque rosmarini: ut supra dictum est. ¶ 4ᵐ est ut exterius applicet᷑ stomacho hoc cerotum. ℞. laudani electi: resine clare: picis naualis. añ. ʒ. ß. gallie musca. ʒ. ij. gariofiloꝝ: masticis: piretri: cinamomi: spodij. añ. ℈. j. cere quātum sufficit: fiat cerotum bene tenax. ¶ 5ᵐ principale ꝛ proprie gratia mundificationis ꝛ confortationis stomachi est hoc. ℞. pillarū de spēb⁹. ʒ. j. ß. macis: galange: masticis: corianō. preparati. añ. ℥. vj. cum succo mēthe formentur pille de omni. ʒ. vij. de quibus vna omni tertia uel quarta die accipi potest per mediam horam ante cenam non pretermittendo reliqua remedia que iam dicta sunt.

Quartū accñs p̄ncipale hunc virū molestans ꝛ uertens ad se curam est nocumentū visus qd̄ aliqñ est nocumētū diminutiōis: eo q̄ obiecta visibilia usq₃ ad distātiā ꝯsuetā non bene percipit potentia visiua ẜm colores: q̄ntitates: situs ꝛ figuras ipsoꝝ. Accidit enim qñq₃ nocumentū corruptionis visus: qm̄ videt᷑ ei ꝑcipere in medio exterius obiecta que nequaq̄ ibi sunt. ꝑpter qd̄ nocumētū hec corruptio visionis reducit᷑ ad capitulum de imaginationibus: ꝛ imaginationibus ipsis frequēter succedit aqua: ꝛ aque succedit pānus: qui false nominat᷑ cataracta: nisi per ipsum intelligat᷑ pānus per defluxū genitus. His igit᷑ dispositionibus duplici remedio prouidendum esse decreuimus. ¶ Et p̄mū hoꝝ est ut post cenā accipiat vnam de infrascriptis pillis. ℞. aloes epatici infusi in succi feniculi per septimanā vnā. ʒ. j. spēꝝ iere simplicis pillaꝝ lucis. descriptione Lucis in antidotario. añ. ʒ. j. ß. cū succo fenicli forment᷑ pillule de oī. ʒ. vj. de his ergo sumat᷑ vna per duas horas post cenā. ¶ 2ᵐ est collirīu hoc de quo singulo die oculis ei⁹. iiij. uel. v. iponat᷑ gutta. j. ipso sedēte resupine. Cuius descriptio ℞. succi fenicli depurati succi celidonie ꝛ eufragie. añ. ʒ. ß. tucie ꝑparate. ℈. iiij. fellis piscis saboth: ꝛ est luci⁹ uel uariolus. ʒ. ß. misce ꝛ expositum soli teneatur diu.

Quintū p̄ncipale accñs molestās hūc virū est doloꝛ spatularū ꝛ spine totius ꝛ crurium ꝛ coxarum. Et huic quidē dolori nō videt᷑ mihi al᷑r cū ꝑuisiōe ꝑuidēdū esse q̄ cū rectificatione stomachi cerebri ꝛ cordis: de quibus dictū est supra: ꝛ ipsuz dolorē remoueri vidi. ¶ Si tū instaret doloꝛ in spatulis ꝛ spina vngat᷑ cuz hac iunctiōe ℞. olei de croco de costo de lilijs albis. añ. ʒ. j. castorei piperis piretri. añ. ʒ. ß. croci. ℈. j. cere albe. q. s. fiat vnguētū molle ꝛ actu calīm spatulis ꝛ toti sp̄ie applicet᷑ ter in die. ¶ Si aūt doloꝛ instaret in crurib⁹: tūc eidē ꝑuideat᷑ cū ablutiōe actu calīa ex his spēb⁹ facta. ℞. eupatorij absinthij assari saluie betonice añ. ꝟ. iij. radicū paucedani. ꝟ. iiij. ꝯtundant᷑ ꝛ incidant᷑ ꝛ coquant᷑ in q̄ntitate magna aque usq₃ ad ꝯsumptionē tertie ꝑtis. Itaq₃ predictoꝝ accñtiuz cura felicitabit᷑ auxiliante deo cū applicatione predictoꝝ instrumentoruz.

Caueat tū vir iste a cibis humidis sicut bleta spinachia portu. cucur. ꝛ silīū que nunq̄ accipiat nisi in pua quātitate ꝛ in usu puo. Melones aūt bñ dulces ꝛ maturos comedē pōt lz nō oi die. Ficus aūt recentes ꝯcedunt᷑ ei: ꝛ sil᷑ vue bñ mature: ꝛ amigdale dulces ꝛ granata dulcia siue muça ꝛ ꝑsica: lz in puo usu. Uitet etiā multi aceti usum. sed loco eius comedere pōt agrestā recētē ꝛ salitam, ꝛ succum aranciorum ꝛ lymonū cōditorū: usus etiaz butyri dimittendus est: sed oleū oliuarum melius est ei. ¶ Potus vō eius existat vinū rubeū uel subrubeū saporis mediocris nō ualde pōticū uel bruscū substātia clarū bene odoriferū ꝛ nō ualde fumosum. ego aūt tale vinū ꝯcessi argumēto sumpto a debilitate stomachi ꝛ epatis nec vidi cerebro nocere uel neruis: nec aliqd̄ efficere nocumētū. Secundū tū sn̄iam sapiētū laudaret᷑ ei hydromel: ꝛ ꝑprie in quo coqueretur cinamomū. Neruis enim cerebro stomacho ꝛ cordi solēniter conueniret ad laudem dei omnipotentis Amen.

Consilium. 146.

De conualescente a fe. tertiana nota cui successit uomit⁹ fluxus uentris tēsio hypocūdrij sinistri cum dolore splenis.

Febris quaz passus est iste nobilis adolescens de ciuitate Brixie fuit simplex tertiana nota cholera vitellina genita ex mixtione flatis grossi cuz cholera: ꝛ fuerunt poxismi eius solū omni 3⁹ die affligentes: sicut est ꝑprium talibus febribus ꝛ erat poxis. longitudo 16. horarum ad plus uel. 18. Accidentia vō hanc febrem concomitātia fuerunt tria principaliter inter alia uerenda magis. ¶ Primum accñs fuit uomitus in p̄n⁹ paroxismi qui lz laudabilis existat tū uerendus erat: qꝛ superfluus ꝛ virtutē debilitans. ¶ Secūdū fuit dyaria ual de fortis ex materiebus sp̄e distinctis omnibus preter sanguinem: qui etiā nō parum timendus erat: qꝛ incidebat in canonē ueteris afforismorū 2ᵃ. Egestiones diuersorū coloꝝ sponte facte malum ꝛc̄. ¶ Tertiū accidens ꝛ fortius predictis tensio hypocūdrij sinistri cum dolore splenis ex corruptione materierum cholicaruz que aduste fiebātin fe. tales enim materias contingebat cōmisceri mel᷑ie fecali ꝛ attrahi ad splenē tanq₃ ad receptaculum earum. Ex quibus cōplexio splenis corrupta erat: ꝛ adhuc est adeo q̄ uerendum est de conuersione dispositionis eius in tympanitē: aut fortassis casus in melācholiā mirachia: qui ambo sunt grandis speculationis ꝛ timendi casus.

Propter qd̄ ex p̄dictis infert᷑ oportere regimē eius diligenti speculatione mēsurandum esse. euitādo administrationē ciboꝝ oīuz ꝛ potuū oīum dulciū ꝛ uentosabiliū: ꝛ eoꝝ qui sunt apti grossitudine ꝛ viscositate sua oppilationes facere ꝛ inuentas confirmare. ¶ De regimine autem ex parte medicinalium quatuoꝛ vident᷑ mihi esse obseruanda saltem per totum presentē mensez. ¶ Primum est cōfectio de qua semp añ cenā ꝛ añ prādiū accipiat rotulā vnā ʒ. iij. Cuius descriptio. ℞. trocis. dyarodō: trocis. de capparib⁹. trocis. de eupa. añ. ʒ. j. pulueris çucca. ʒ. v. fiat confectio solida cū aqua sublimationis apij. ¶ 2ᵐ principale quo uti debet est digestiuum hoc de quo accipiat saltem omni alterna die in aurora ꝛ tardet cibum suum sal-

tem horis quatuor. ℞. aque sublimationis lingue ceruine ℥.iiij. aque farfare. ℥.j. misce et totũ sit dosis vna et calefiat. ¶ 3m principale est usus harum pillularum. de quibus die intermedia secūde assumptionis digestiui accipiat duas aut vnā secundum intētionē congrue operationis illarum. Cuius descriptio. ℞. armoniaci mollioris et electi. ℥.j. ʒ.5. aloes infusi in aqua cicoree per noctē. j. ℥. j. 5. masticis. ℈.5. croci. gr. vj. incorporent omnia insimul et fiāt pillule ex omnibus. ʒ.vj. et accipiātur ut supra. ¶ 4m remedium speciale in quo ualde est confidēdū: est usus ceroti cuius massa extēdat super corio facto secundum figurā lunarē et applicet hypocūdrio sinistro secundum incessum costarū inferius. Cuius reuolutio pertingat infra vmbilicū usque ad os anche et fixum semper in eodē loco remaneat. Cuius descriptio. ℞. bdelij mollis et subalbidi armoniaci. ut supra. an. ℥. ij. agni casti tamarisci scolopē. corticū radicū capparorum. an. ℥. j. seminis plātaginis aristo. ro. oppo. ciperi. an. ℥. j. dissoluant gumme et coquntur predicte cū aceto squillitico: et fiāt cerota. ut supra. ¶ Et si ex māa dicte cōpositionis optaueris facere vnguentum molle omnia predicta preter acetū squillliticū incorporentur cum oleo de capparibus et de citonijs. an. et cum sufficiēti quātitate cere reducant ad glutinositatem conuenientem et fiat ex eo inunctio predicti hypocundrij ter in die nāli. Si autem res uideretur prolongari: et ad terminationem non bonam reuerti oporteret particulariter describi dispositionem et accidentia que remansissent: et tunc compressius considerando uberius prouideri posset ad laudem dei. Amen.

Consilium. 147.

De octo malis dispōnibus. videlicet. ¶ De mala complexione frigida et humida stomachi. ¶ De catarro cū multitudine māerū flegmaticarum que multū salse sunt. ¶ De frequēti apparitione imaginationū que minātur corruptionem visus. ¶ De grauedine lingue ad sermocinādum cum dolore in radice eius. ¶ De asmate periodice eueniente. ¶ De multitudine ructuū et rugitu in stomacho et uētre īferiori. ¶ De uētositate in parte īferiori mināte herniā futurā. ¶ De laxitudine siue debilitate mēbrorum omniū ad motū. ¶ Diuiditur aūt Consilium in capitula tria.

¶ De causis dictarum dispositionum: et de complexione membrorum et totius patientis. Cap. I.

Vir nobilis Damianus de foro iulij diocesis aqlegiēsis diuersis egritudinibus et accidētibus molestat ingenter. ¶ Et primū quidē eorū est mala cōplexio stomachi ipsius frida et humida: quam credo ego magis peruenisse propter excessum regiminis sex rerū nō nāliū quam a pricipio generationis: quoniam nālis cōplexio eius recedit a mediocri per augmētū caliditatis et humiditatis: magis tamen per augmētū humiditatis quam caliditatis. Nālis enim cōplexio eius videt esse sanguinea secundum vniuersā habitudinē: eo quod rubedo in toto repitat et carnositatis augmētū hēt nōbiliter et mēbra eius grossa sunt et solida satis et capillorum omnium manifesta est rubedo et est lōgi somni et multitudinē sputi et aliarum superfluitatū hēt cū reliquis signis augmētū sāguinis predictis. ¶ Particularis vero mēbrorum cōplexio videtur se habere taliter: quoniam stomachus eius abūdāti humiditati laborat: quod arguit multitudo saliualis humiditatis: tardus appetitus: paucitas sitis: uētositatū multitudo cū eructuationibus: tēsione quam plurima et gurgulationibus in stomacho sepe percepptis, uelut cū aqua aut aer uehemēter pulsus includit. ¶ Cōplexio epatis ad caliditatē notabilē declinat et humiditatē licet intēsius calidū sit epar eius quam humidū quod facile deducitur: eo quod urina eius in tinctura notabiliter eleuatur a gradu citrinitatis intēse usque ad ruffedinē manifestā: et in hypocundrio dextro ipsius caliditatis percipit tactu: et eius exeuntia in tinctura notabiliter sunt eleuata et frequēter sitis cum oris amaritudine aliquāta representatur: et est in eo pulsus magnus uelox. non tamen frequens per se nisi cum molestatur asmate ut infra dicet: et representat pulsus uelox cum inclinatione ad remissam intensionem et duritiē. ¶ Capitis aūt nālis cōplexio ad caliditatem et humiditatem declinat intense: quod apparet ex multis: imo ex tactu partium eius caliditas cū mollitie representat. ¶ Secūdo quia multitudo effusionis superfluitatū per oculos et aures abūdat absque frigiditate cū predictis superfluitatibus percepta: que tamen humiditates in sapore suo nullā ut in pluribus excellentiā saporis hnt: licet quandoque sapor salsus in predictis effusionibus percipiat: et proprie cū contigit epar cholericū māam notabiliter aquositati sanguinis cōmiscere: ex quibus salsedo in predicta cōmixtione percipitur. Neque enim hec salsedo in predictis puenire pōt ex putredine predictarū māerū. Neque etiā ex adustione earum: vnū enim in eo signum putredinis uel adustionis sufficiens demonstratiuū nō videt: licet quis bene cōsideraret: quare predictā salsedo prouenit ex mixtiōe pauce cholere uel uaporis cū multitudine aquositatis sanguinis et flegmatis: huius sermones colligēdi sunt prima primi. cap. de humoribus in facto cause ibi. Omnis enim salsedinis cā etc. Multa aūt signa humiditatis cerebri et caliditatis eius excessiue hic adducere potuissem. sed hec vident sufficere. ¶ Cōtra: quia in capite eius multitudo capillorum ruffforum: qui etiā sunt grossi et solidi satis representat: sed hec arguūt cerebrū calidū et siccū: eo quod multitudo capillorum arguit multitudinem uaporum qui sunt materia ipsorū et generant per adustionē. ut patet septima quarti in exordio. Capillus enim nascit ex uapore fumoso etc. ¶ Huic motiuo dicēdū est. quod licet mālis causa capillorum existat uapor predictus: ipsa tamen principalius eleuat a toto corpore inferiori et recipitur in caput tanquam in caminum totius: et propter hoc quia cerebrū est amplius humidū quam calidū. Ideo refrāgunt predicti uapores. propterea quod et si capilli sint multi: quia uapor est multus: et sint rubicūdi: quia vniuersa cōplexio et similiter partialis cerebri cōplexio est calida et uapor assimilat nature sanguinis abūdātis in eo: ideo tanta in capillis tinctura consistit: et quia uapor ille notabiliter humidus est. ideo refrāgit siccitatem que soliditatis et grossitudinis capillorum existeret causa per se. Unde et plani sunt in eo capilli: propter humiditatis augmētū sicut solidi fierēt et crispi propter augmētū siccitatis. ¶ Amplius caliditatē et humiditatē cerebri arguit facilitas et promptitudo in operationibus interioribus cerebri: eo quod vir iste bene mobilis est in operationibus et imaginationibus et memoratiua: similiter etiā exteriorum sensuū operationes omnino caliditatis et humiditatis ostendunt uelut humorositas oculorum et auditiue potentie diminutio proueniens ex infusione miringe auditiue ab humiditate multa facta. Et gustus etiam aliquanta diminutio propter predictam causam: et odoratus remissio et organi tactus mollities actualis que ex augmento humiditatis proueniunt: ut dictum est. ¶ Et ex eisdem uere signis apparere potest quod cordis complexio naturalis ad caliditatem et humiditatem declinat. Non enim vir iste est iracundus uel furibundus multū: et pulsum hēt magnum et uelocem cum organi mollitie representatum: et pectus eius tactu humidum et nudum pilis percipitur. ut tangenti patere potest. ¶ Ex quibus omnibus in vnā cōgregationē reductis apparet quod complexio eius humida est et calida: cū maiori tamen humiditatis quam caliditatis augmēto. ¶ Ex his iterū bene consideratis facile inuenire potes causam omnium accitium que in ipso perseuerant: quin ut in pluribus molestatur catarris per palatum et nares expulsis. ¶ Secundum vero accidens est multitudo materierum flegmaticarum que multum salse sunt. ¶ Tertium accidens est frequens apparitio imaginationū que minantur ei corruptionem visus. ¶ Quartum accidens est lingue grauedo ad sermocinandum cum aliquali etiam dolore in radice eius apparente. ¶ Quintum accidens est asmatis periodici non debilis euentus: imo molesti. ¶ Sextū accidēs est multitudo ructuū et rugitus in stomacho et in uētre inferiori. ¶ Septimū accidens est descensus uentositatū ad mēbra

genitalia que minantur eidem futuraz herniã. ⁋ Octauũ acciñs est membrorum motus laxitudo uel impotentia: aut debilitas ad motus exteriores uel exercitia.

Quorũ omniũ accñtium facile assignari pñt cause: ut nunc sequit. Mala enim complõ mãlis excellẽter humida cã est multiplicandi flegma in cerebro. qm̃ humiditas maior q̃ opz debet corpus reddẽ frigidi' q̃ opz: ⁊ ppriẽ cũ fuerit excellẽter aucta. ⁋ Siue igit augmẽtent humiditates in cerebro per uiã idigõnis: siue etiã a residuo corpis per modũ euaporatiõis: uel defluxᵒ in cerebro multiplicent cũ ṽtute expulsiua ad sui eductionẽ excitet: necesse est predictas mãs aut expelli per palatum: ⁊ ecce catarrum. ⁋ Aut expelli per nares subtiliores hũiditatũ ptes: ⁊ ecce coriça satis acuta. ṗpter salsedinẽ mãe᷑. ⁋ Uel ps ha᷑ materie᷑ ad organa auditᵒ expulsa obtusũ reddit auditũ: pp infusionẽ organi p̃dicti. ⁋ Aut ṽo per iteriores ptes neruo᷑ ⁊ exteriores. ps aliq̃ ad oculos ṗpulsa faciet mollificationẽ oculo᷑ que iã nõbilr in eo iualet: adeo q̃ palpebraruz extremitas ab eo coopit f̃m magnã ptẽ. ⁋ Cũ aũt ha᷑ mãerũ uapores spũi visibili cõmiscent potẽtie visiue repñtãt colores ⁊ motᵒ f̃m dispõnes uapo᷑: ita ut idẽ qñq; imaginet uarietates colo᷑ figura᷑ ⁊ motuũ in aere apparẽtiũ: que tñ neq̃q̃ in aere inueniunt ṽn visio corrupta reddit: ut clare colligi põt 3ª tertij. trac. 4º caꝑ de imaginatiõibus dũ inqt. Imagiatiões sunt colores qui sentiunt visu: ac si eẽnt imixti aeri ⁊ cã in eis est statio rei nõ puie iter glatialẽ: ⁊ inter ea que vident: lege ibi q᷑ sermo subtilis est. Uñ ex his facile saluari põt euẽrᵒ catarro᷑ ⁊ multiplicatio mãerũ p̃dictaruz ⁊ corruptiõis visus que sunt tria p̃ma accidẽtia supiᵒ tacta. ⁋ Post hec aũt ɔtẽplãdũ est q̃ si mã per palatũ ⁊ vias alias deferat ad linguã: ⁊ in oculos mouẽtes ipsam: tũc phibet eius ɔueniẽs motᵒ: qui necessariᵒ est ad bñ sermocinãdum. ut colligi põt 6ª tertij. caꝑ ꝑ. Et si mãe tales infundant musculis ⁊ substãtie lingue: tũc poterũt ibidẽ dolorẽ efficẽ per modũ soloñis ɔtinnuitatis extẽsiue noiate: aut per modũ subite alteratiõis. Et ex his appet verificatio q̃rti accñtis p̃tacti. ⁋ Pari etiã rõne uerificat acciñs qntũ qd est anhelitᵒ nocumẽtũ pueniẽs: aut a descẽsu p̃dictarũ mãeruz ad pectus: aut. q᷑ p̃dicte mãe oppilãt vias trãsitᵒ spũs aialis quo moueri debẽt organa anhelitᵒ. Fit aũt motus pectoris ptiz aialis factᵒ a spũ motiuo a cerebro ad pectᵒ delegato. Partim ṽo fit nãlis denoiatᵒ: eo mõ quo motus cordis ⁊ arteriaruz nãlis denoiat a sapiẽtibᵒ. ut põt colligi xª tertij. caꝑ de anhelitu. ⁊ 3º colliget. cº de eodẽ. Et ite᷑ nocumẽtũ in anhelitu: in hoc viro per colligãtiaz in hoc euenire põt a stõacho. ⁊ credo ip̃zut in plibᵒ hoc mõ euenire: pp mãs uel uẽtositates in stomacho ɔgregatas que cõprimũt dyafragma imediate ⁊ alia organa anhelitus secundario ⁊ mediate magis. ⁋ Sexti ṽo accñtis. s. multiplicatiõis ructuũ ⁊ mãe᷑ in stomacho cã est mala cõplõ hũida iã p̃dicta per viã idigõnis ledẽs stõachũ: ⁊ est talis hũiditas subiectiua cã gñatiõis uaporũ. ⁊ uẽtositatũ: ex qbus a virtute ṗpulsis hincinde accidunt rugitus ⁊ tortiones in stomacho iã predicti. ⁋ At ṽo insup ex p̃dicto fundamẽto deducunt uẽtositatũ in inferiori uẽtre cã multiplicationis ⁊ descẽsus earum ad inferiores partes violẽter facti in eis ab expellẽte virtute: ⁊ cõgregatio in inguinibᵒ apud femur. Uñ ex istis paratᵒ est ad herniã. i. rupturã inguinalẽ: ut iã fortassis icidit in eã. ⁋ Lassitudines aũt iũctura᷑ ⁊ impedimentum in motu uel exercitio ṗuenit ex humiditatibus iam p̃dictis mollificãtibus ⁊ relaxantibus lacertos ⁊ chordas iuncturarum ⁊ ligamenta per que motus in eis compleri debet. ⁋ Ex quibus liquide apparet que sit p̃ncipalis viri huius egritudo. Est enim mala cõplõ frigida ⁊ humida: que tñ ampliᵒ ledit ipsuz per augmẽtũ humiditatis siccitatis: ut supiᵒ declaratũ: que etiã mala cõplõ associat sibi octo accñtia supiᵒ declarata ⁊ uerendr satis. ⁋ Propter qd ultimo cõcludit q̃ opz virũ istũ multum esse sollicitum in regimine sue dispositionis: aliter non solum periculo: sed ingentibus periculis oĩo est paratus.

⁋ De regimine huius dispositionis per administrationes sex rerum non naturalium. Cap. II.

Vir iste oĩo caueat ciuitatẽ ⁊ locũ habitationis que sunt humida ualde ⁊ agrũ decursibᵒ ṗpinq̃ uel accñtalr humida antiquo᷑ edificio᷑ uel testudinalibᵒ reuolutionibᵒ cõposita. Et locus habitationis ad caliditatẽ ⁊ siccitatẽ notabilẽ eleuet: excellẽtiᵒ tñ esse debet ad siccitatẽ q̃ ad caliditatẽ iclinatᵒ. Et si nãlr hẽri nõ poterit rectificetur ad exiccãdũ cũ lignis lauri cedri iunipi abietis ⁊ cõsiliuz. Aut suffumiget eiᵒ camera cũ thure sandaraca colofonia laudano storace ligno aloes ⁊ osilibᵒ. Aut cũ hoc cõposito qd est solẽne. ℞. masticis laudani aspalti thuris ligni aloes terbẽtine resine sicca᷑. añ. ℥. s. storacis calamite. ℥. j. puluerizentur omnia: ⁊ de his camera eius suffumigetur.

Pro regimine ṽo motus ⁊ qetis effugiat ociũ quantũ põt: imo pedestre exercitiũ ieiuno stomacho factum sibi ualde cõueniens est: ut frequens ascensus ⁊ descensus per vias monticulosas: ⁊ exercitium etiã gradario equo factum ⁊ super assumpto cibo non est eidem conueniens.

De tertia re nõ nãli diligẽter aspiciat q̃ repletionẽ a cibo ⁊ potu effugiat: imo nunq̃ comedẽ debet ad saturitatẽ cõpletã: sed reliquijs aliquãte famis uel appetitus in stomacho remanẽtibus cibet. Et summo pe caueat q̃ cibũ optima masticatione ɔterat anteq̃ degluciat. Nã odit vitã suã qui cibũ sine optima masticatione deglutit. 3ª p̃mi. caꝑ de regimine sanitatis per cibuz. ⁋ Silr ⁊ potũ mẽsurate ⁊ bñ ptitũ accipiat nõ semel in multa quãtitate ⁊ impetuosẽ deglutiens: sed parũ ⁊ partitione discreta: ita q̃ in stomacho nõ defluctuet. Deterior eñi cibatio est que stomachi grauitatẽ ⁊ tẽsionẽ efficit: sicut deterior potuz est qui i stomacho fluctuat ⁊ discurrit. 3ª p̃mi. ubi supra.

Eius ṽo mẽsura dormitionis debet esse ut nõ dormiat imediate post cibũ: imo trãsire pmittat horas duas: ut cibᵒ ⁊ potᵒ in stõcho cõgregati a calore nãli ɔuenientius elaborent. Cũ enĩ cibᵒ in stomacho reperit in motu ⁊ dormit multũ grossas ⁊ q̃ plurimas uentositates in capite multiplicat. ⁋ Mẽsura igit somni in eo esse põt q̃titas vij. uł. viij. horarũ. ⁋ Neq; pcuret in die dormire si potest: aut ualde pa᷑: ⁊ q̃lcũq; ɔtigat semp dormiat capite nõbiliter eleuato: ⁊ oĩo resupinã fugiat dormitionẽ: qm̃ resupine dormire ṗparat ad apoplesiã frenesim ⁊ incubũ ⁊ ṗpe in hoĩbus caput repletũ hñtibᵒ: sic in ipso visuz est. Meliᵒ aũt esset ei supra uẽtrẽ dormire q̃ supra spinã: ⁊ ṗprie in dormitione scd̃a. Nã prima dormitio ip̃m magis ṗparat ad cursum materierũ ad oculos que omnino in eo euitari debet.

Regimen ṽo per aĩe accñtia itelligẽdũ: ita q̃ oĩno vitet passiones aie per quas uehemẽs ⁊ uelox motus in humoribᵒ ⁊ spiritibus accidẽ possit: ⁊ in summa mansuetus esse debet in omnibus passionibus aie tales enim extenuant ⁊ mutant corpus ab ea que f̃m naturam est consistentia. 3º tegni. caꝑ ꝑ colligendum.

In qualitate ṽo cibo᷑ ⁊ potuũ ita ṗcedat. Euitet eñi cibaria oĩa actu ⁊ potentia humida uelut bletas: spinachiã: portulacaz: cucur. citrul. ⁊ osilia que accipe nõ debet nisi in quãtitate pauca. ⁋ Secũdario euitet cibaria oĩa: ⁊ potᵒ hñ ⁊ ualde uẽtosos uelut lac ⁊ fructᵒ oẽs orarios. i. parũ durãtes ṗpter excessiuã eoruz humiditatẽ: ⁊ q᷑ multũ euaporãt ad caput: nihil aũt magis uaporosuz est q̃ fructᵒ. ut 6ª tertij. caꝑ de catarro colligendũ. ⁋ Silr euitet mellita oĩa cibaria ⁊ ɔdita cũ sapa. effugiat ẽt vini dulcis usuz ⁊ ṗpe qñ est recẽs ⁊ nõ hñ defecatum. ⁋ Euitet 3º pastiles cibos ut lagana ⁊ silia: uelut neruos cutes panicłos ⁊ vnctuosas aialiũ ptes oppilłonuz effectiuas. ⁋ 4º etiã effugiat acuta cibaria oĩa ⁊ uẽtosa simul: uelut alleum cepe raphanus eruca bulbus ⁊ salsamẽta oĩa: ⁊

proprie multo usu: lz salsa in q̄titate pauca sint ei iuuatiua. ¶ In reliq̄s aūt cibo⁊ ⁊ potuū spēb⁹ licētiā hēre pōt suo mō ⁊ ꝓprie utēdo cū cibarijs spēb⁹ que digestiuā eius adiuuant ⁊ corroborāt ⁊ q̄litates frāgūt ⁊ mās cōsumūt ⁊ humiditatibus ꝯueniēter aduersant: uelut origanū ciminū anisuz daucus mētha serpillū saluia feni. petro. apiuz sparagus capparestriū spēruz pip çinciber ciamomū gariofili macis nux muscata. Nullū cibariū debet eē denudatū ab aliq̄ eo⁊: ⁊ ꝓprie mace gar. cinamo. pipe feni. serpil. mētha ⁊ rosmario.

Potus vō ei⁹ sit vinū colore albū. qđ mētem. i. caput ⁊ vītū cognitiua⁊ sedē minus pcutit q̄ alia vina. ut patet 2° regimis acuto⁊ cōmēto ꝑ. 7 debet eē in substātia subtile: eo q2 diureticuz ⁊ penetrabile existit: ⁊ debet eē odore ꝯueniēter aromaticū: q2 est mēbro⁊ ꝯfortatiuū p̄ncipaliū. aromatica eni sunt ꝯfortatiua p̄ncipaliū mēbrorum: ut pz 4ª p̄mi p̄mo cap. debet etiā vinū ei⁹ esse potētia fumosum satis ꝓpter necessitatē exiccationis māerum. ¶ Aque vō usus oīs in eo est euitādus cū augmētuz humiditatis in eo supfluū existat. ut pcedēti cap visuz est. Hoc in summa est regimē eius per ꝯueniētē sex re⁊ nō nāliū administrationē.

¶ De regimīe hui⁹ dispōnis ⁊ accñtiū ꝯsequētiū ipsam per administrationē instro⁊ū medicinaliū. Cap. III.

Licet regimē hui⁹ viri per medicialia mlto ⁊ acurato pcessu idigeret satis: q2 tn̄ ea que generalr administrari debēt cōueniēter adhibita fuerūt ei miorādo mās digerēdo eas eradicādo ⁊ diuertendo. Ideo ab istis videor satis excusat⁹. ¶ Quare describā soluz purgationē quā credo ei cōuenire debere in autumno ⁊ uere futuris. ¶ 2° vō ad humiditates ⁊ uētositates capitis ꝯsumendas ⁊ euacuandas quedā describā cōposita ꝯueniētia. ¶ 3° vō ad imagiatiōes appropata describā. ¶ 4° dispositiōib⁹ lingue aliqua tāgaz utilia. ¶ 5° ad nocumentum anhelitus ipsius prouidebo. ¶ 6° nōnulla tāgam stomachum rectificātia ⁊ cōfortātia. ¶ Septimo uentositates a uētre excludentia remedia tāgā. ¶ Octauo vō ad herniā uētosam ⁊ intestinalez aliq̄ utilia memorabo. ¶ Nono experta quedam ad lassitudinem totius corporis ⁊ iuncturarum succincte percurram.

Itaq3 pro pª huius cap̄li pte a decima mēsis septēbris usq3 ad finē eius: accipiat hāc minoratiuā euōnē. ℞. pillularū cochia⁊ de iera cōposita. aā. ʒ. 5. reformenꝰ pill̄e. vij. cū electuario de psilio ⁊ exhibeatur de mane ⁊ post eas dormiat hora vna: ⁊ hora quinta post assellationes accipiat cyathū vnuz aque cal̄e decoctionis çuccari: ⁊ sexta hora sequēti cibū accipiat. ¶ Sequēti vō mane immediate accipiat in aurora digestiuum hoc calidū: ⁊ ipm ꝯtinuet. viij. diebus. ℞. oximellis compositi syru. de sticados. syru. de cala. aā. ʒ. 5. aque feniculi betonice absinthij. aā. ʒ. 5. misce. ¶ Nono vō die sequenti accipiat hoc el̄uariū cuz vino actu calido dissolutum. ℞. el̄uarij in di. ʒ. vj. ⁊ bibaꝰ ut supra: ⁊ post ipsuz fiāt oīa que post minoratiuū sunt scripta debere fieri. ¶ Si vō diebus q̄bus assumit digestiuum uēter eius esset stipticus: tūc oī die pa⁊ aā cenā aut saltē oī alterna die accipiat vnaz de pillis infra dicendis. Et si quis propter reliquias estiue calitatis timeret calitatē predicti digestiui: tunc partianꝰ aque suprascripte: ⁊ sit earum vna medietas ex aqua endiuie uel cicoree.

Pro purgatione vō in uere administrāda accipiat minoratiuū hoc. ℞. pilla⁊ de sarcocolla. ℈. ij. pilla⁊ fetida⁊. ℈. j. reformenꝰ pill̄e. vij. cū sy. de calamēto ⁊ exhibeantur hora ⁊ ordine in minoratiuo superiori obseruandis. ¶ Sequēti aūt die sumat hoc digestiuū. ℞. syr. cōpositi acetosi mellis roſ. syru. de calamento. aā. ʒ. 5. aque sublimationis ireos ⁊ eupatorij. aā. ʒ. j. 5. misce ⁊ fiat ordine assignato: ⁊ hora superius in autumnali. Et si stipticus esset dieb⁹ illis accipiat de pillulis supra nominatis. ¶ Post. vij. uel viij. dies assumptionis predicti digestiui purgetur cuz istis pillulis. ℞. pillularum de agarico: de iera composita ⁊ cochiarum. aā. ℈. j. reformentur pill̄e. vij. ⁊ accipiantur hora ⁊ modo in superiori purgatione obseruandis.

Scda pars p̄ncipalis hui⁹ cap̄li ponit regimē catarri. ¶ Et p̄mo quidē ꝓseruatiuuz in tp̄e interpolationis administrādū. ¶ Scōo vō curatiuū obseruāduz tp̄e quo mā defluit ⁊ iam defluxit. ¶ Primū quidez regimē cōplecꝰ per ꝯuenientē mēsuram sex reruz nō nāliū: de quibus dictum est in pcedēti cap. ¶ Secunduz vō regimen cōplecꝰ multis instrumētis. ¶ Quo⁊ primū est euātio vniuersalis de qua dictū est. ¶ 2ᵐ est particularis a capite euō cuz istis pillis: de q̄bus accipi debet vna ter in septimana. ita q̄ vna accipiaꝰ imediate ante cenā. 2ª vō per duas horas post cenā quarū descriptio est hec. ℞. aloes epatici elci. ʒ. j. agarici turbit hermoda. aā. ʒ. ij. masticis. ℈. j. çiçi. spice ameos cala. ligni aloes. aā. ℥. vj. salis indi. ʒ. ij. pulueriçenꝰ oīa: ⁊ infundātur in succo maiorane ⁊ cicoree aā. ʒ. j. aque iris. ʒ. j. 5. deinde bene cōquassenꝰ ⁊ exponanꝰ soli usq3 ad ꝯsumptionem succo⁊. dein de ite⁊ renouenꝰ liquores ⁊ exiccētur. ⁊ ite⁊ 3° renouenꝰ. De massa aūt illa fiāt pill̄e pro oi. ʒ. vj. qua⁊ usus sit ut dictuz est. Et cōferunt etiā he pill̄e in ꝓseruādo a generatione māei catarriçantis. ¶ Tertiū instr̄m abscissiuū catarri est puluis iste: de quo aspergaꝰ caput a principio cōmissure laude usq3 ad finem sagittalis. ℞. ligni aloes. ʒ. j. sādarace gari. masticis corallo⁊ ru. aā. ℈. j. roſ. laudani granorum mirti. aā. ℈. ij. pulueriçentur omnia per se ⁊ cōmisceantur. ¶ 4ᵐ instr̄m est diuersiomāerū: ⁊ fieri debet cum ligaturis super cauillis pedū ⁊ super genua: ⁊ apud inguina ⁊ uersus principium adiutorij sub humero cum ligaturis constrictis usq3 ad aliquem dolorem perducentibus. ¶ Similiter diuertunꝰ materie cū fricationibus p̄dictarū partiū. ¶ 3° cū rubificatiōibus earū ⁊ uesicatiōibus aquositatē educētib⁹. ¶ 4° cū uētosis natib⁹ ⁊ spatulis administratis ¶ 5° cuz ꝓuocatione emorroidarum ⁊ esset felicior diuertēdi modus. ¶ 6° cuz flōmia cephalice dextre manus cuz extractione sanguinis. iij. uel. iiij. ʒ. ¶ 7° cum gargarismate facto cum. ʒ. j. oximellis squillitici. ʒ. j. aque iris. ⁊. ʒ. j. aque maiorane inuicem calefactorum. ¶ 5ᵐ pricipale instr̄m est cū exhibitione huius pot⁹ in sero dati cū. ʒ. j. aque maiorane. ℞. dyairis. ʒ. j. el̄arij de thure. ℈. ij. misce. ¶ 6ᵐ instr̄m est ut oī q̄rta die per duas horas post cenā dentur patiēti. ʒ. ij. auree alexādrine cū modico aque maiorane calefacte. ¶ 7ᵐ instr̄m catarro⁊ abscissiuuz est rectificatio regiminis sex rerum nō nāliū inclinatarum ad exiccationez. ⁊ de hoc quidem superius modus expeditus est.

Tertia pars huius cap̄li iā videꝰ sufficienter expedita per ea que in regimine abscissionis catarri sunt scripta ⁊ ꝓseruationis ab eo. ut in pcedētib⁹ duab⁹ partib⁹ videri pōt. Ut aūt huius cap̄li pars tertia pricipalis cōueniēter expediaꝰ recurrēdū est ad ea que de abscissione catarri sunt scripta. ¶ Ad imagiationes etiā solēne remediū est hoc etiā exptū. ℞. fellis piscis saboth. i. lucij. fellis piscis solaris ⁊ sturionis recētis: ⁊ ꝓpe in fluminib⁹ iuēti. aā. ʒ. 5. aq̄rū eufragie maiorane feniculi ⁊ celidonie. aā. ʒ. j. antimonij subtilissime pulueriçati. ℈. j. ligni aloes seis ruthe margaritarū subtilissime trita⁊. aā. ʒ. ς. vini riboli. ʒ. j. oīa subtilissime pulueriçata misceanꝰ cū liquoribus in uase vitreo bene obturato cū argilla: ⁊ postq̄ steterit ad solē. xx. diebus: tūc ex eis bis uel ter iponanꝰ oculo gutte due mane ⁊ sero aā cenā ⁊ teneat oculos per octauam partem hore clausos. ¶ Mollificationi aūt ⁊ extēsioni cutis palpebra⁊ ꝯfert frequens usus huius collirij de quo predicta cutis sepe balnetur sine impositione in oculū. ℞. coriādri granorū lentis ⁊ mirti. roſ. balaustiarū. aā. ʒ. j. coq̄nꝰ in lib. aque usq3 ad cōsumptionē duarū partiū. huic igitur liquori collato misceatur amili. ʒ. j. thuris sandarace hypoquistidos fieꝰ memite. aā. ʒ. vj. tutie preparate. ʒ. j. 5. ⁊ utatur ea ut predictum est.

Quarti accñs fuit lingue grauitas. ⁊ huic quidem accñti subueniri debet bis trib⁹ remedijs

¶ Quorū primū est: ut post purgationes in uere ⁊ autūno factas per quatuor dies fiat eidem flōmia uene dextre que sub lingua reperit̄ ⁊ extrahatur sanguis ab. ℥. ij. usqꝫ ad. iij. post aliam purgationem flōmetur alia sinistra uena cū eisdem modis: ut in dextra dictum est. ¶ 2m remedium est ut post consolidationem predictaruꝫ sepe fiat scarificatio sub lingua cū metridato oi 3° die de mane per. xx. dies. ¶ Tertium instrumentum est: ut sepe fiat masticatio granorū cubebarum per horam ante cenam.

Quintū accn̄s videlꝫ asma tp̄e istātie ipsi⁹ ꝓuideat̄ cū euonibus ⁊ diuersiōibus sup̄ius tactis. ¶ Cui etiā optimū remediū est admistrare per duas horas post cenā hūc potū. ℞. eluarij dyairis. ʒ. j. filonij. vj. mēsū ℈. ß. exhibeant̄ omnia mixta cū. ℥. j. ß. aque hysopi calefacte. ¶ 2m remediū est ut oi mane accipiat patiēs hūc potū calidū. ℞. aque sublimatiōis radicū enule. ℥. v. çuccari al. ℥. j. ß. exhibeant̄ in aurora. ¶ Attēde aūt ꝙ in ꝑseruatione a paroxismo asmatis singlare ꝑsidiū est uti in cibis enula decocta croco ficubus siccis prassio hysopo ⁊ capillo uenere.

Sextū accn̄s. s. rugitus ⁊ ructus corrigunt instr̄a tria. ¶ Quorū p̄mū est puluis queꝫ secum portet quoter in septimana per duas horas an̄ prādiū assumat. ʒ. j. cū cyatho. ß. vini aromatici mediocriter fumosi ⁊ actu frigidi: cuius descriptio. ℞. piretri. ʒ. ij. costi stafisagrie seis rube saxifragie. an̄. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. j. fiat pulnis subtilis. ¶ 2m instr̄m ad hoc est usus pillarū quas secū portat. de qbus accipere debet paꝝ an̄ cenā: ⁊ cū coplete fuerint iste accipiat de illis que supra scripte sunt in abscissione catarri. ℞. pillulaꝝ alesanginarū. ʒ. iiij. dyagridij. ǧ. vj. turbit electi. ʒ. ß. çç. ǧ. vj. fiant pille ex omni. ʒ. vj. cum succo ro. ¶ 3m instr̄m est: ut post assumptionem cibi semper comedat. ʒ. ij. aut. ʒ. j. confectionis dyacimini descriptione Nicolai in antidotario.

Septimi v̄o ⁊ penultimi accn̄tis. s. hernie future fieri: aut cuius iaꝫ principium manifestum est regimen fieri debet tribus instrumentis. ¶ Primum est per assumptionem pulueris qui rugitū tollit: ut patet in regimine ructus precedēti immediate. ¶ 2m instr̄m est ut cōtinue sup̄ inguine portet cerotū vnum de his que secū portat seu hēt cum ligatura cōuenienti de qua informatus est. ¶ Tertiū instr̄m est ut sepe utatur assumptione. iij. uel. iiij. ℥. aque sublimationis gallarum cypressi recentiū in aurora postea tardetur cibus saltem horis. v.

Octaui v̄o ⁊ ultimi accn̄tis. s. lassitudinis iuncturarum cura perfici potest cum quinque instrumentis. ¶ Primo per regimen catarri superius. ¶ 2° per frequentem usuꝫ pillarum que supra scripte sunt. ¶ 3° per administrationē diuersionuꝫ per emorroidas: ut supra visum est. ¶ 4° per frequentem ablutionem iuncturarum cum aqua extinctionis ferri actu calida ante cenam salteꝫ. ¶ 5° cū fricatiōe genuū cauillarū pedis ⁊ ancharū facta fricatione cum. ℥. v. olei oliuarum. ⁊. ℥. j. salis subtilissime triti. ¶ Hec itaqꝫ oīa vident̄ sufficere posse ad curaꝫ dispōnis ⁊ accn̄tiū p̄dicti viri. Neqꝫ ex his mirādū est si sermonē plixū in regimie ipsius impenderim: qm̄ dispō cū suis accn̄tibus adeo grādis est. ꝙ indigeret adhuc sermonibus: ⁊ speculatione ꝓfundioribus. Hectamen videntur sufficere.

Consilium. 148.

De regimine preseruatiuo in complone cholerica notabiliter calida ⁊ sicca cuꝫ discrasia stomachi rare texture ⁊ epatis ⁊ pectoris angustia.

Generosus Uir Gabriel de cādiana pro conseruati[one] sanitatis sue: ⁊ ꝑseruatiōe ab euētu egritudinū que facile ei accidere pn̄t scire debet ꝙ tria mēbra in eo videntur lapsa. ꝓpter quoꝝ distēperiē frequēter in eo accidūt egritudines aut saltē neutralitates debilitātes. ¶ Ipm̄ p̄mū qdē hoꝝ mēbroꝝ est stomachus eius qui ꝓpter raritatē texture sue ⁊ paucitatē carnis exterioris tunice ualde diminute degerit qui etiā nō raro incurrit corruptioneꝫ digōnis ꝓpter effusionē cholē rubee ab epate ad ipm̄ stōchū. vn̄ cib⁹ ꝯuertit̄ ad corruptionē per quā ardor sitis ⁊ corrupta eructuatio ꝑcipiunt̄. ¶ 2m v̄o mēbruꝫ est epar qō respectu medij gn̄alis calidū in ipso est ⁊ siccū: qō apparet ex cōsumptione vniuerse habitudinis uel macredine magna ex paucitate uelaminis carnis in hypocūdrio dextro: ⁊ tactu in eodē ꝑcepta caliditate ⁊ multiplicatione cholē rubee ⁊ urinaꝝ tinctura a croceitate usqꝫ ad igneā qn̄qꝫ ascēdēte. Un̄ ex applicatione causarū oppilātiū ⁊ ifrigidātiū m̄a in uenis eius frequēter ebullit: ⁊ aliqn̄ potret ꝓpter ꝓhibitā euētationeꝫ ab oppilationib⁹ parorum corporis uenarum ⁊ epatis eius. ¶ 3m v̄o mēbroꝝ p̄dictoꝝ est pect⁹ eius: cuius cōpō ꝓpter eius extenuationē ad quā sequit̄ debilitas. ⁊ ꝓpterea ꝙ facile recipit alterationē ab epate effundēte sibi cholerē rubee multitudinē ualde facile aptus est incurrere difficultatem in anhelitu inflāmationeꝫ angustiā ⁊ caliditatis augmentum circa partes cordis. ꝓpter quā etiam causam multitudo cholere cum sanguine simul effusa ad partes pectoris in eo iam paucis dieb⁹ fecit pleuresim uerā ⁊ acutissimā: ꝓpter quam ⁊ eius accn̄tia morti ualde propinquus fuit: ut vnicuiqꝫ astantium manifeste apparuit. ¶ Adde itaqꝫ ꝙ ꝓpter dispōnes hoꝝ mēbroꝝ ⁊ m̄as in eo cōgregatas non raro vir iste incurrē debet dolorē capitis: vigilias: oris amaritudinē: sitim: renū doloris: urine tincturā qs̄i sanguinolentā ⁊ eius acuitatē in visu perceptibilem. ¶ Hec in summa est huius viri dispō collecta. s. cōplō cholerica notabili caliditate ⁊ siccitate a temperamento elongata cum discrasia epatis stomachi ⁊ pectoris ut prescriptum est cui prouidendum apparet mihi. ut nunc subsequitur.

Primo itaqꝫ dicedū ꝙ lapsus huius viri nō aduocat ad se igeniū ꝯseruatiuū sui. sed qr̄ lapsus tāte itēsionis ꝓmpt⁹ est facile labi egritudinal̄r. Indiget ergo regimine ꝑseruatiuo qō ꝑtim per silia subdn̄antia ⁊ ꝑtim per ꝯ̄ria ꝑfici debet. ut patet 3a p̄mi. de regimine corporuꝫ. quoꝝ cōplexiones nō sunt bone. ⁊ 3° tegni. in ꝯ̄ cap. Si v̄o regē ⁊ ꝑseruare uolueris. ⁊ 6° colliget. ⁊ pluries alibi. ¶ Itaqꝫ vir iste abstinē debet a pane açimo pōderoso non bn̄ cocto parū fermenti hn̄te: ꝓpter qō pastiles ⁊ farinacei cibi ab eo abscindēdi sunt. ¶ Siliter etiā ⁊ pisciū usus non placet mihi nisi qn̄qꝫ cū aliquātulū feni. petrosil. saluie mēthe rosmarini serpilli ⁊ ꝯsimiliū ꝑparent̄ siue elixi siue in oleo assati fuerint. ¶ Adhuc etiā dimittat neruosas ⁊ cutaneas partes: ⁊ utatur laudabilib⁹ carnib⁹ ut ꝑdicis ⁊ alijs nōbilr̄ bn̄ coctis cū succo arāciorū uel lymonū: ⁊ ꝓp̄e recētium ⁊ vino ꝗnatoꝝ. ¶ Dimittat etiā oīuꝫ leguminū usum: ⁊ proprie qn̄ sunt cocta in brodialibus nō bene cōtrita ⁊ colata. ¶ Euitet etiā multoꝝ aromatū usum: lꝫ auarus eorū usus ⁊ moderatus ei sit ualde cōueniēs. ¶ Adhuc etiā euitet multi salis ⁊ multoꝝ ciboꝝ excellētē usuꝫ: brodialia etiā piguia multū: ⁊ ꝓprie ualde salita euitari debēt. ¶ Lactis etiā usum ꝓpter corruptionē eius detestor in eo: lꝫ physica consideratio ne cōueniret ei si bene digeret̄ absqꝫ corruptione eius in stomacho suo. Butyri ⁊ aceti usus nō placet mihi. ¶ Fructuum aūt usum recētiū ei nō detestor: si ꝯgruis tēporib⁹ ⁊ moderato usu utat̄ eis ⁊ quātitate nō multa eorum. ¶ Potus aūt eius esse debet vinum albū aut subru. sapore mediocre dulcedine magis ꝙ pōticitate ꝑticipās. qō si fuerit in potētia mediocre puruꝫ acipiat̄. Si aūt fuerit fumosum ualde misceatur cum 3a uel 4a p̄te aque precocte tp̄e hyemis: in estate autem aqua simplici uti potest si fuerit clara dyaphana fetore ⁊ limositate priuata: ⁊ si non: coquatur semper.

De rebus aūt medicinalibus quinque videntur mihi ab eo obseruari debere. ¶ Primū est ꝙ vir iste adueniēte mense septembris circa medietatem eius purget per istū modū. ℞. cassie fistule de nouo

preparate cū aqua cicoree.ℨ.j.reubar.elci.ʒ.5.spice nar.ġ.v. accipiat ipsum cū aqua lactis capni uel cū aqua ordei calā paꝝ dormiēdo post ipaꝫ:ꝛ tardet cibū horis ad min⁹ qnqꝫ. ℭ Sequēti die accipiat aque lactis cyathū vnū aque absinthij.ℨ.ij.misceat᷑ totū ꝛ calidū bibat᷑ per sex dies cōtinuos. ℭ Septima vō sequēti purget᷑ per hūc modū. ℞.pillaꝝ de reubar.pillarū de iera maiori.pillarū aureaꝝ.aā.℈.j.ꝛ fiat pille.vij.cū succo ro.ꝛ recipiat eas hora ꝓscripta obseruādo cōditiones que obseruari debēt post cassiam ꝓdictaꝫ. ℭ 2ᵐ principale est ut iste vir iteꝝ purget᷑ in uere futuro per istuꝫ modū. ℞.eľuarij idi:eľuarij de psilio.aā.ʒ.ij.accipiant᷑ hora ꝓdicta cū modico vini calefacti circa.x.dies mēsis martij usqꝫ ad finē ei⁹:ꝛ obuet ɔditiōes dictas in alijs solutiuis. ℭ Sequēti vō die accipiat hoc digestiuū hora ꝓdicta:ꝛ cōtinuet ipm.vj.dieb⁹.℞.sy.cōpositi acetosi melľ ro.co.aā.ʒ.j.5.aque absinthij lupulloꝝ endiuie.aā.ʒ.j.misce ꝛ accipiat calidū. ℭ Septia vō sequēti die purget᷑ cū hoc.℞.pillaruꝫ de agarico pillarū cochiarū.aā.ʒ.5.forment᷑ pille cū succo ros.ꝛ faciat post hāc medicinā ut dcm̄ est de alijs. ℭ 3ᵐ instrumētū mediciale est hoc.℞.aloes ꝑparati cū succo endiuie.ʒ.j.masticis.℈.5.sq̄nāti spice assari.aā.ġ.vj.reubarbari elci.ʒ.j.dyagridij.℈.5.salis nitri.ġ.v.forment᷑ pille cū succo ros.de oī.ʒ.vj.de qbus qn̄ vir iste accipiet syrupos suos accipe pōt oi ɜ⁹ sero paꝝ aā cenā.ꝛ toto tpe anni uti pōt eis accipiēdo vnā ꝓdicta hora oi qnto die:ꝛ ꝓprie qn̄ uēter ei⁹ nō est bn̄ lubric⁹.ꝛ si ꝑcipit ġuitatē in stomacho semꝑ accipiat eā paꝝ aā cenā ut dictū est.si aūt ꝑciperet grauitatē in capite accipiat ipsaꝫ per horā vnā post cenaꝫ. In istis eni pillulis clausa est v̄tus ꝓseruationis ꝛ cōseruationis sanitatis eius. ℭ 4ᵐ vō istr̄m est ut vir iste utat᷑ ɔfectiōe ifrascripta ꝛ ꝓpe in dieb⁹ caloris.℞.ġnoꝝ pinearū ꝛ fisticoꝝ mūdatorū.aā.ʒ.j.spodij coral.al.macis.aā.ʒ.5.cinamomi.sandaloꝝ amboꝝ.aā.℈.j.se.endiuie cuscute.aā.℈.5.çucca.al.lib.5.infundant᷑ fistici ꝛ pinee per triduū in vino citonioꝝ ꝑcalefacto: deinde ultimate ɔterant᷑:coquant᷑ cū çuccaro ꝛ incorporetur:ꝛ fiat ɔfectio in formulis magnis. Et utat᷑ hac cōfectione aā cibū ꝛ subito:ꝛ ꝓpe qn̄ eis addit᷑ pul.margaritaꝝ.ʒ.j. ℭ 5ᵐ instr̄m est hoc.℞.doronici hee al.ꝛ ru.florū hora.ʒ.ꝛ buglos.corticū citri.se.basiliconis.aā.ʒ.5.hyaciti smaragdi saphiri margaritaꝝ.aā.ġ.vj.folioꝝ auri.numero.ij.maiorane mellisse floꝝ rosmarini.aā.℈.ij.croci.ʒ.5.fiat oīuꝫ per se puluis:deide cōmisceant᷑ ꝛ suant᷑ in sacculo quadrāgulato de sindone retorta ꝛ portet ipsum cōtinue suꝑ sinistra mamilla adherēte:ꝛ aliqn̄ exiccet ab humiditate sibi ifusa. Hec enim instrumēta summi saluatoris interueniente gratia integre sanitati restituent hunc virū ꝛ ut apparebit mediocriter impinguabitur. Ad laudem dei.

Consiliū.149.

De mala complexione frigida ꝛ humida stomachi cum nocumēto principalium membroꝝ ut cerebri ꝛ cordis complicata.

Dispositio aūt nobilis viri cognati spectatissimi domini Angeli parū difficilioꝛ est. Est enim lapsus etati ꝛ cōpl̄oni huī⁹ viri ꝛ ɜrius:ꝛ est cū nocumēto ꝓncipaliū mēbroꝝ ut cordis ꝛ cerebri cōplicatū. Quod si ꝑseueraret minaret᷑ ei dispōnes:quas utilius est silētio pertransire ꝙ̄ scribere. Itaqꝫ vir iste ꝑcaueat sibi ab usu lacticinoꝝ ciboꝝ ꝛ a brodialibus pinguibus ꝛ carnibus ꝛ sil̄ib⁹ ab usu cauliū ꝛ leguminū oīum:ꝛ fugiat usuꝫ pastiliū ciboruꝫ ꝛ pisciū oīum maxie elixoꝝ:ꝛ euitet summopere res acutas multa euaporatiōe suū caput replētes fumis ꝛ uētositatib⁹ acuitatē hn̄tibus:quoꝝ exēplū est cepe alleū raphanus sinapismus porrū ꝛ silia:ꝛ dimittat vina fumosa omnia ꝛ proprie dulcia grossa ꝛ ɔturbata. ℭ Et effugiat etiam laboriosos motus oēs ut equitandi currendi post cibum. ℭ Et similiter euitet motus laboriosos animales:ut furiā iracundiā:per que oia fortis ꝛ uelox in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹ ꝛ organis interioris sensus ponat᷑ motus. Et de numero hoꝝ est etiā coitus multus:ꝛ decubitus cum capite decuruo. His obseruatis circa septimū uel octauū diē mēsis aplis fiat sibi vno māe flōmia de saluatella dextre manus posita inter anularēꝫ ꝛ auricularē digitos:ꝛ ex̄hantur sanguis.ʒ.salte.v.uētre ꝑus molli exite nāliter:aut per aliquā pillulā aā cenā ātecedētē assumptā. ℭ Premissa hac flōmia in mane imediate sequēti soluat᷑ uēter ei⁹ cū istis pillis ℞.pillaꝝ aureaꝝ:ꝛ de iera cōposita.aā.℈.5.boni ponderis forment᷑ pille.vj.uľ.viij.cū eľuario succi ro.ꝛ accipiant᷑ i aurora ꝛ tardet᷑ prādiū.vj.horis ꝓmittēdo in hora qnta cyathū vnū aque calide cū çuccaro cocte. ℭ Sequēti vō die in mane per tres horas aā prādiū accipiat rotulā vnā hui⁹ cōfectiōis sine aliquo potu:aut bibēdo post ipsaꝫ cyathū mediū aque distillatiōis cuscute uel cicoree:ꝛ hāc ɔfectionē cōtinuet ad min⁹ dieb⁹.xv. Est aūt hui⁹ ɔfectionis descriptio talis.℞.spērū dyarodō:trocisoꝝ de violľ.ꝛ de spodio.aā.ʒ.5.çucca.al.ʒ.iiij.cū aqua cicoree:coquat᷑ çuccarū:ꝛ fiat cōfectio in rotulis.ʒ.iiij. ℭ 3⁹ ꝓncipaľr oi sero a tpe facte eūonis de pillis ifrascriptis paꝝ aā cenā assumat pillulā vnā:ꝛ erit ei utilissimū si ɔtinuabit eas per totū mēseꝫ aplis.q̄rum descriptio est hec.℞.aloes abluti.ʒ.5.agarici elci.℈.j.dyagridij.℈.5.masticis çinçi.aā.ġ.vj.forment᷑ pille cum succo ro.de omni.ʒ.vj.ꝛ ɔseruentur in pixide in loco sicco. ℭ Si auteꝫ aliud superueniret scribat ꝛ parabo sibi remedia fortiora. Ad laudem dei amen.

De egritudinibus epatis consilia sequūtur.

Consilium.150.

De debilitate epatis post dyariā ꝛ dissinteriam:ꝛ de ulceribus in tybia ꝛ de dolore ꝛ tumore tybiarum.

Regimen quo uti debet vir in armis expertissimus. Scherzonis de senis.opꝫ eē hn̄titū:ita ut respiciat debilitatē ei⁹ que remāsit ei post dyariā ꝛ dissinteriā que ꝑpessus est:sil̄r etiā oporteret respicē debilitatē que remāsit in iūcturis eius cū aliquāto dolore:ꝛ aliqbus ulcerib⁹ in tybia ei⁹.lꝫ sup̄ficialib⁹ que oia in eius crure cōsecuta fuerūt uehementem frigiditatē ab aquis impressam qbus ifuse steterunt tybie sue tpe furtiue subuersionis ciuitatis ueronensis. Anno.1439.mensis nouembris:quibus omnibus puidendū est:ut nūc sequit᷑. ℭ Et primo quidē abstineat a cibis pastilibus lacte ꝛ lacticinijs ꝛ multo usu pisciū:ꝛ ꝓprie elixoꝝ:ꝛ effugiat usuꝫ ciboꝝ acutoꝝ ut salsorū notabiliter aromatū sinapis eruce ficuū siccaruꝫ nucū ꝛ huiusmodi. ℭ Euitet etiā cibos lenitiuos ꝛ lubrificatiuos ut sūt spinachia blete malue viole mercurialis ꝛ caulium:ꝛ ꝓprie non bene coctoꝝ. Item euitet usum aceti ualde acuti. ℭ In potu vō utat᷑ vino rubeo cōuenientis saporis claro mediocris saporis sine aqua:aut cū pauca aqua limphatum.

De rebus

vō medicinalib⁹.ꝑ ꝑpter epar utatur hac ɔfectione de qua oi mane aā cibū accipiat rotulā vnā.℞.spērū dyarodon spērū triasandalorum sine cāphora amborū descriptione Nico.aā.ʒ.j.çuc.albi.ʒ.iiij.fiat cōfectio cū aqua cicoree in rotulis quatuoꝛ.ʒ. ℭ 2ᵐ instr̄m est ꝙ utat᷑ istis pillis.de qbus accipiat oi qnta die vnā parū aā cenā dimittēdo ɔfectionē tunc ꝛ poterit eis uti toto p̄nti anno usquequo bn̄ sentiatse fortificatuꝫ ꝛ alleuiatū:q̄rū descriptio.℞.aloes ꝑparati cū succo endiuie ʒ.5.reubar.electi.ʒ.j.agarici.ʒ.5.spice nardi.ġ.v.salis indi.ġ.iiij.forment᷑ pille cum succo ro.de omni.ʒ.vj.

Pro dispositione

vō tybiarum ꝑ intendat pro consolidatione ulcerum ꝓdictoꝝ cū ceroto isto bis in die permutato cū modico antiqui pāni carpinati cuius descriptio.℞.empľi tetrafarmacon.ʒ.ij.resine gluttinis piscium.aā.ʒ.j.dissoluantur simul.ꝛ fiat cerotum ꝫm exigentiā loci patientis. ℭ Postꝙ̄

aut sanata fuerint ulcera si remoti fuerit dolores & timor tybiar bonu erit. si aut no: tuc utat ablutione tybiar cum decoctione ifrascripta actu calida qua accipiat semp per hora an prandiu & an cena: aut salte in die sel. Cui descriptio. R. gallar cypressi numero. xxv. cipi calami aromatici balaustiar an. M. ij. scorie ferri scutellas duas bulliat in situl. vj aque usqz ad psuptioez medietatis: & post fiat ut dcm est &c.

Cosilium. 151.

De oppilatione epatis a ma flegmatica per via indigonis genita.

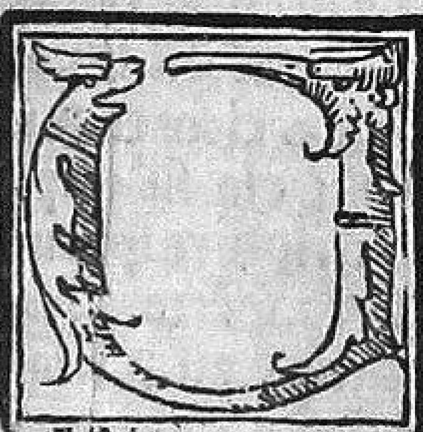

Angelus de burgo scti sepulchri armiger virilis incurrit sepe oppilones epatis a ma flatica per via indigonis genita & pgregata in stocho ei & pgerit talis ma ex multitudine cibor & varijs horis cibationis: pp que calor inat no sufficienter digerit cibaria: sed ex eis crude ptes multe cu chilo commiscent: & sunt ca debilitadi epar & gnandi mam oppilatiua ipsi: & ad hoc pcurrit multitudo maei cholice iuete in eo que penetrare fac fla pdictu in ptes angustas: pp qd pcludit q in eo qsi semp est oinuz chole no nalis vitelline noiate que pvenit ex mixtioe grossi flatis cu cholica ma. Cui disponi puidedu est 4or modis ifrascriptis. Prim modus est ut iste vir no couersef in locis huidis & ppings aqs & caueat a frequeti comestione & deglutitioe cibor male masticator: que duo credo ee cas sue oppilonis effectiuas. Caueat etia a dormitioe sup terra & sup spina q tu pot: & a fortib motib imediate post cibu salte ad. xv. dies. R. pillar de iera copposita de sarcocolla. an. ʒ. ß. boni poderis. fiat. vij. cu succo ro. R. sy. de cala. sy. copositi acetosi: & de epitbimo. an ℥. ß. aque saluie & mellisse. an. ℥. j. ß. aque cicoree. ℥. ß. misce. R. eluarij idi. ℥. ij. ß. succi ro. ℥. ij. misce. 2° modus sui regis est ut ipse oi 5a ul 6a die accipiat vna de pillis istis imediate an cena. R. aloes ppati cu succo endiuie. ʒ. ij. masticis ℈. ß. croci. g. iij. dyagridij. g. v. reupontici. ℈. j. fiat pille cu succo ro. de oi. ʒ. vj. 3° modus e ut post cibu suuz sp accipiat rotula vna h pfectiois. R. speru dyarodo. ʒ. ß. aromatici ro. & dyaciamomi. an. ℈. ij. zuc. 2e coctiois. ℥. iiij. fiat pfectio cu aq absinthij in rotul. ℥. iij. 4° modus sui regimis e a pno mesis maij usqz ad medietate septebris oi septiana sel aut bis bibat istas aqs i aurora fridas. R. auue cuscute absinthij & cicoree. an. ℥. j. ß. misce & post eas tardet cibu horis 4or &c.

Cosiliu. 152.

De mala copplone calida & sicca epatis cu oppilone in eo: & cu debilitate digestiue stochi: ac cu catarro salso a capite ad oculos: nares: guttur: pect: & pulmone descedete cu dolorib accntib in diuersis ptibus corporis. Dividif aut psiliu in capitula tria.

De narratione dispositionum predictarum. Cap. I.

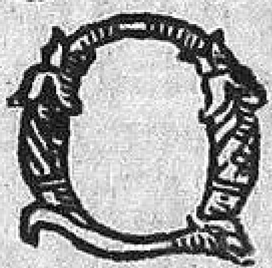
Vir qda ex amicis nris & bn dilectis mltis retro actis tpibus loborauit mala copplone epatis cala & sicca mali: pp qua in ei epate augmetabat chola qlitate excessiua multu qd apparebat ex citrinitate ptiua in piuctia oculor ei & in tota facie. 2° ex siti & amaritudie oris. 3° ex pulsus uelocitate & frequetia. 4° per caliditate intesam sensu tact in hypocudrio dextro pcepta & in ptib posteriorib ei corridetib. 5° ex continua urinar effusione subruffar ruffar & ignear que arguunt multe chole rubee cu sanguine comixtione. Res aut hui viri per tpa succedetia pmutata fuit ad oppilones epatis & dolores ei sine ptigerit hoc ppterea qr supaucto calore in epate pp oppilones attrahebant flata a stocho & circustatib ptib ad ipsuz epar: ita q oppilones erat ca tractus maeruz ad epar per accis: siue ptigerit illud qr pp mala copplone calida epatis pseuerate substatia epatis & spus ei resoluebant: pp qua resolonez debilitato epate gnabatur in eo flata per via indigonis. Cu igif hec debilitas epatis etia cu oppilonib in eo multo tpe pseuerauerit supacqsita fuit debilitas digestiue coisin stocho: pp qd congregatis in eo supfluitatib stoch ei logo tpe fuit: & nunc etia est molestat abomiatioe fastidio nausea subuersione & uomitu frequeter qui sut mot pter naz appropati stocho. colligedi 13a tertij. trac. 5°. cap. p. Un vir iste no raro ad magnas resolonea dolores fortes & accntia qplima mala molestat est: & adhuc hodierno tpe molestat. Et pp dispone stochi ei per colligatia capiti ei coicata mlta euaporatioe delata ad cerebru a cholica ma & flatica mixtis accumulatu in capite ei fla salsuz siue illud in epate p genitu euaporado trasmittat ad cerebru: siue per modu comixtiois in paniculis cerebri ul alijs locis fla illud salsedine acgrat: ad qd subsecut est sibi acuti catarri descesus: qnqz ad palatu facies in palatu & corruptioes siccitate magna cu sapore magno pcepta: qnqz ma eade in paniculis remanes cephalea sibi fac forte. Aliqn trasmissis uaporib ad organa audit corrupitur opatio auditiue potetie per sonit & sibilos. Aliqndo ad oclos delata pturbatione in eis effic. Et no raro in musculis colli recepta dolores extesiuos ibi effic. Aliqn vo in ptib gule reteta sqnatias effic ei molestas. Frequeter aut ad pect delata tusses magnas effic ei & in pulmone imersa pduc ipm ad asma ex quo ia als fuit in discrimine mortis. vn vi q vir iste laboret disponibus non leuiter suspectis.

De regimine per dietam. Cap. II.

Pona itaqz regime ei per istra appropata bz modu ifrascriptu. Appet ex pdictis q iste vir debet euitare applicatione oiuz istor ifrigidatiu & humectatiu per que et oppilari pnt vie stochi & epatis. Etia effuge debet oia illa que malr ul efficieter mlta possint uaporatione capiti coicare. Et pp pmu hor effugiat hitatione loci came fri. & hu. pp qd reprobada est camera sua que exposita est aspectui aqlonari & sita p pe cursuz flumis ideficietis. Effugiat et cibos oes ifrigidatiuos & humectatiuos: ut spiachia bleta lactuca portulacaz endiuia cucur. cucu. angurias i cibis acceptas. Propter 2m euitet usuz pastiliu cibor cuiuscuqz artificij fieri possent Et dimittat pisces nisi in usu pauco: silr dimittat aialiu ptes sua grossitudine & viscositate mebroru oppilatiuas: uelut sunt itestina pedes cutes panniculi & relique siles istis. Propter 3m effugiat oia euaporatiua: & maxie cala nalr & efficieter uelut sut alleu cepe porru bulb & silia. Apientia at sine calitate: aut cu calitate remissa sut ei puenietia: uelut acetu in p gne: raphan spag cappes saliti in 2° gne. Silr et gra tertij euitare oz cibos lacticinios oes & a legumib: & maxie elixis & pncipalr a triplici spe leguminu sibi cauere debet que iter reliq gna pncipatu tenet in euaporado: ut sut pisa faseoli & fabe. Pot vo eius esse debet vinu plus q mediocriter vinosuz & potes odore sua ue substatia dyaphanu: ab oi uaporoso & limoso corpe expurgatu sapore dulcedie vicinu: remisse tn. Aque aut usus i eo no placet mibi nisi tpe magne calitatis: tuc eni par aque cisterne vino misce pot: aut salte aque distillate per harena sm modu ferrariesiu: & si in illa aq etia per harena purificata coquerent cibaria sua salubri esset. Agreste aut & aceti usus in cibariis & lymones & aracij placet mibi magis q gnator. Cinamomu vo pip cinci. gari. galaga anisum ciminu feni. & reliq cala odorifera: ei sunt bn pueietia. Butyri aut usus no sit ei nisi in ualde raro usu: imo meli esset ei oleu oliuar. Napi isup & rape pdite & oliue pdite & cappes sut ei pueniete.

De regimine eius per medicinalia. Cap. III.

Qvonia regime huius viri per medicinalia fudametu accipe debet ab egritudinib & earuz mali ca: & ia appet q egritudines ei sunt fri. & hu. & co ueniut essentialr in mali ca que est flatica: lz accntalr differat ppter salsedine iueta in flate in stocho & capite ei mltiplicata. Jo canonice pcededo noue remedijs puidedu ee appnit mibi. Quor qtuor erut capiti applicada pro rectificatione cerebri ei. tria vo eligent stocho

approꝑate corrigẽtia lapsuz eius ꝯsumẽtia ⁊ euacuãtia fla ab eo ꝑdictũ ⁊ ꝓhibẽtia gñationẽ ei⁹: reliq̃ vo duo epati ei⁹ approꝑabunt ipsuz rectificãtia: ⁊ ab euẽtu oppilõnũ in eo preßuãtia. ¶ Primũ itaqʒ de nũero q̃tuor ꝑmoꝝ est hoc cerotũ qḋ ferat ꝯtinue sup caluariẽ rotũdũ sup pãno de grana factũ ⁊ remoueat oi mẽse sel. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. resine electe. ʒ.j. dissoluant gũme cũ aceto: ⁊ fiat cerotũ bñ viscosuz. ¶ 2m remediũ ad caput est hoc. ℞. pillaruz aureaꝝ ʒ.j. pillarum assageret. ʒ.ß. formẽt pille ex oi. ʒ.vij. cũ syrupo cõposito acetoso de q̃bus vir iste accipiat oi 3o sero vnã per duas horas post cenã in tpe q̃ mã salsa multa a capite catarriçat: reliq̃ vo tpe poterit de eis assumẽ vnã hora predicta solũ in fine .x. dierũ. ¶ 3m remediũ est ꝙ vir iste sepe faciat gargarisma p vnã horã añ cenã cũ aq̃ cal'a hui⁹ decoc. ℞. ireos. ʒ.j. nucis mus. ℈.ij. cubebaꝝ nũero .viij. ligri. anisi dul. añ. ʒ.j.ß. mellis electi coclearia q̃tuor: aque fluminis phialas duas: coquant oia usqʒ ad ꝯsumptionem medietatis aque: deinde colent ⁊ reseruentur in uase bñ obturato. ¶ 4m remediũ est: qḋ etiã bñ coicat ad dispõnẽ stõchi cum hoc ꝙ ẽ capitale ẽ hoc. ℞. metridati. ℈.ij. aque mellisse ⁊ maiorane. añ. ʒ.j. misce ⁊ calefiãt ⁊ assumant in aurora p. viij. hõs post cenã ⁊ pmãeat i lecto q̃scẽs bñ coopt⁹ p. iij. horas.

Pro dispõne vo stõchi ꝑmũ ẽ hoc. ℞. aque absinthij mellisse cuscute. ana. ʒ.j.ß. misce. ⁊ utat istis aq̃s plurib⁹ dieb⁹ in aurora acceptis calidis post q̃s tardet prãdiũ ad min⁹ 4or horis. ¶ Cũ g̃ acceperit p. viij. uel .x. dies ꝑdictas aq̃s: tũc utat hoc remedio mũdificatiuo capitis ⁊ stõchi. ℈. turbit elci. ʒ.j. pulueris foliorũ sene. ʒ.ij. pul. hermodactyl. ℈.ij. cimini anisi feniculi çinçi. añ. ℈.ß. tartari. ℈.v. macis. ʒ.ß. misce. de hoc puluẽ accipiat ʒ.j. uel. ℈.ij. cũ. ʒ.ij. aque cocte cũ çuccaro. Et si desideraret ꝑdicto uti puluẽ aliq̃ tpe quo accipit aq̃s tũc de ipso accipiat ℈.j. cũ modico brodij uel vini calidi paꝝ añ cenã. ¶ 3m remediũ ad hãc itẽtionẽ qḋ etiã coicat iuuamẽtũ epati est hec ꝯfectio. ℞. granoꝝ fisticoꝝ. ʒ.ij. ifundant in aquã eupatorij calidã per duas noctes: deide coquant in lib.ß. çuccari ⁊. ʒ.ij. aque eupatorij usqʒ ad bonã glutinositatẽ: ⁊ cũ eo incorporent fistici ultimate cõtriti cũ. ʒ.j. electi cinamomi: ⁊ fiat cõfectio in frusta. ʒ.ß. q̃ruz vnum accipiatur semp ante cibum. s. in mane ⁊ in sero: aut saltem semel in die.

Si aũt ꝯtingeret ꝙ iste vir sentiret pũctionẽ ⁊ caliditatẽ in hypocũdrio dextro ⁊ urine eius apparent rubee ⁊ inflãmate: tũc utat hac decoctione de qua per plures dies calefacta in aurora accipiat. ʒ.v. aut cyathi vnius ptes duas. ℞. radicis feniculi petrosel. añ. nũero .v. adiãthi politrici cuscute capil. uene. añ. M.ß. rasure eboris spodij masticis. añ. ʒ.ß. floꝝ eupatorij. ℈.ij. ligritie icise minutiz ʒ.j. oia coquant in duab⁹ phialis aque usqʒ ad ꝯsumptionẽ medietatis ⁊ uersus mediũ decoctionis addat aceti albi. ʒ.ij. dein de cõpleat decoctio que colet ⁊ de ea accipiat ut dictum est. ¶ Et si uelis leui⁹ illo. ℞. aque cuscute absinthij eupatorij. añ. ʒ.j.ß. ⁊ accipiant ut predictum est. In diebus vo caloris addat predictis aq̃s vini granatoꝝ. ʒ.ß. ¶ 2m remediũ epati approꝑatuz est ut totũ hypocũdriũ dextrũ bis uel ter in die vngat cũ vnctione ista cui supponat pannus de lino parũ calefactus. ℞. olei citonioꝝ. ʒ.j.ß. olei nardini. ʒ.j. olei de mastice. ʒ.ß. spodij ro. squinanti cuscute cinamomi spice nardi. añ. ʒ.ß. croci. g̃.v. cere quãtum sufficit. fiat vnguentum nõ ualde tenax: ⁊ in fine sue icorporationis aspergat cum modico aceti ⁊ applicet loco predicto.

Si aũt propter oppilationes stomachi uel epatis retẽtis materieb⁹ corruptis in ꝑdictis mẽbris superueniẽt sibi dolores ĩmoderati sicut ꝯsueuerũt: tunc puideat illis talibus cuz istis .v. euaporatiuis diuersis. ¶ Primũ est in fundo lebetis sup cineribus calefiant furfures a farina bñ expurgati ⁊ positis in sacculis bñ fomentent loca dolẽtia. ¶ 2m est: ut si dolor nõ bñ alleuiaret tunc predictis furfuribus addat miliũ precalefactũ ⁊ modicum salis ßm hũc modum. ℞. milij bñ cribellati scutellas. ij. furfuris scutellas. iij. salis scutellã vnã. ⁊ oib⁹ calefactis fiat fomẽtatio ut supra. ¶ 3m ẽ: ut ꝑdictis locis supponat magna uẽtosa absqʒ scarificatione. ¶ 4m est hoc. ℞. camomille mellisse se. aneti anisi. añ. M. iiij. macis. M. j. anisi feni. se. malue ⁊ altee. añ. M. j. corticis papaueris nũero. iiij. coq̃nt oia in situla magna aque usqʒ ad ꝯsũptionẽ tertie ptis. ⁊ ex illa decoctione ipleant uesice magne que pmutati applicent ptib⁹ bñ ligate. ¶ 5m spãle ad istãtiã doloris est hoc. ℞. furfuris scutellas. ij. capil. ue. se. aneti leuistici ⁊ cimini. añ. ʒ.ij. camomille mellitoti. añ. M. iij. bulliãt in vino albo dulci: aut saltem ameno: ⁊ nõ põtico. Deide pistent in mortario ⁊ addat farine ordei. ʒ.j.ß. olei de camomilla. ʒ.ij. fiat emplastrũ de quo bene calido emplastrent dolẽtia loca. Et est medicamẽ anodinũ satis. Ad laudẽ dei omnipotẽtis.

Cõsiliuz.153. De caliditate epatis ⁊ renum cũ oppilationibus frequenter euenientibus in renibus ab harenulis retentis in eis.

euerãdus in Christo pr fidelissimus dei seruus ⁊ nõ fict⁹ dñs Joãnes de Augustis de ꝑfato ordie sepe molestat⁹ est uehemẽti caliditate epatis ⁊ renũ cũ frequẽti accessu: ⁊ recessu oppilationũ in renib⁹ ab harenulis multis nõ raro retẽtis in eis a flate inuiscãte eas in vijs emulgẽtiũ uenaꝝ ⁊ colatorij pãniculi renũ. Un puidẽdũ est ei ne lõgo tpe harenule illic retẽte ꝯuertant in lapides. pp qḋ lʒ ego als magpere sudauerim in ꝓseruãdo ipsũ a nocumẽtis illis. Nũc tñ q̃que vident mihi ptim sue memorie reducẽda. pti vo nuperrime eligẽda. ¶ Primũ qdẽ ipsoꝝ est ut utat pillis als sibi ordiatis ßm modũ. s. frequẽti⁹ aut rari⁹ accipiẽdo eas ßz maiorẽ aut minorẽ fluxibilitatẽ uẽtris. ¶ 2m pncipale est ꝙ utat ꝯfectione in alio ꝯsilio sibi descripta ßm ꝙ ibi ꝯsueuit accipe eã. ¶ 3m vo est ꝙ si cõtigeret puenire ad sitim itẽsam cũ amaritudine oris. ⁊ caliditate sub dextris costis pcepta icipiat accipe istas aq̃s in aurora tepidas per .v. uel .vj. dies cõtinuãdo eas. ⁊ tardet cibũ post eaꝝ assumptionẽ horis q̃tuor. ℞. aque acetose cicoree. añ. ʒ.j.ß. aque absinthij. ʒ.j. vini granatoꝝ çuccari añ. ʒ.j. misce. ¶ 4m instrm est: ut postꝙ accepit ꝑdictas aq̃s accipiat hoc lenitiuũ cũ. ʒ.ij. aque ordei aut cyatho .ß. aque lactis capni calefactis iuicẽ in aurora ⁊ tardet cibũ horis .v. ℞. cassie nup de cãna ex̃cte cuz aq̃ endiuie. ʒ.j. reubarbari elci. ℈.ij. sgnãti. g̃.j. salis gẽme. gra. j. misce. ¶ 5m remediũ pncipale est. ut postꝙ euãc⁹ fuerit. ut iã nũc dictũ est. tũc ab hora vna prãdij balneet pãnum in hoc epithimate qḋ bñ expressum. iiij. uel .v. vicib⁹ supponat hypocũdrio dextro usqʒ ad horã vnã ꝯtinuã. ⁊ silr post cenaz cuius descriptio. ℞. aque endiuie solatri ⁊ acetoß. añ. lib.ß. aque roß. ʒ. iiij. spodij roß. sandaloꝝ triũ. añ. ʒ.ß. cicoree. ℈.j. cãphore. g̃.iij. aceti coclearia q̃tuor cõquassent oia sil' ⁊ applicent ut dictũ est. Et ne ꝯtingeret defectu scripture ipsum carẽ recepta ꝯfectionis sibi ordinate hec est. ℞. spẽrum tria sandaloꝝ absqʒ cãphora spodij cuscute se. acetoß. añ. ℈.j. rasure eboris. ℈.ß. cãphore. g̃.ij. cum aq̃ absinthij ⁊. ʒ.iiij. çuccari tabarçet fiat confectio in rotulis. ʒ.iij.

Cõsiliũ.154. De oppilationibus in gibbo epatis ⁊ renib⁹. ¶ Diuidit aũt consilium in capitula tria.

¶ De dispositionibus dictis ⁊ causis earum. Cap. I.

obilis vir dñs Nicolaus delphino laborat oppilationib⁹ in gibbo epatis: ⁊ in renib⁹ eius alternatim ⁊ vicissitudinarie aduenietib⁹. Et mã qdẽ harum oppilõnũ est flegma grossuz ualde: qḋ qdem in specie vitrei magis reponi debet ꝙ sub altera specie flegmatis. ⁊ hoc qdẽ multis motiuis deduci põt. ¶ Et ꝑmũ qdẽ est põderosi-

tas uel grauatiuus dolor in spina eius ⁊ uersus dextrum hypocūdriū. ⁊ magis tñ posteri⁹ frequēter eueniēs. cū enim grauitas magis circa ptes spine pcipit᷑: tūc iā est in renib⁹ oppilō. cū aūt pcipit᷑ in altero iā dicto loco: tūc in gibbo epatis iā facta est oppilatio. oppilōnē eni3 sigt grauatiuus ⁊ extēsiuus dolor. 2ª pmi. ¶ 2m motiuū est frigiditas cū grauitate predicta in locis illis pcepta. ¶ 3m motiuū a posteriori sumit᷑. ⁊ est q2 iā apiunt᷑ oppilōnes bñficio nāe: aut artis. vñ ubi urine ipsius erant tenues ⁊ clare iā efficiunt᷑ grosse. ¶ 4m motiuū est. q2 in tpe aptionis oppilōnū in urinis ei⁹ pcipit᷑ fūdus ex qdā mā alba grossa in substātia ⁊ colore frustulis saponis silima que nō pōt esse altera ꝙ mā flatica vitrea. que aūt per viā ɔgelationis exꝑmētis humidiorē ptez vitrei flatis ɔsumētez iā grossior ⁊ cōpacta magis facta est ꝙ sit flegma vitreū in sua nālitate existens. Dixi aūt supius has oppilōnes alternati3 molestare ipsu3. cū eni vtus epatis fortior existat ꝙ ipsoꝝ renu3 rōnabile est in renib⁹ tales oppilōnes accidē magis ꝙ in epate ad qđ adiuuat maior viaꝝ strictura ꝙ epatis. 3º ite3 q2 urinalis aq̄sitas flatale secum cōmixtum facili⁹ precipitare fac᷑ in renib⁹. Si aūt contigat pp mām cibalē aliqñ epar oppilari: fortificata tñ vtute eius predictas oppilationes apit. ⁊ māe predicte ab ipso epate effundunt᷑ ad renes. ⁊ tunc cessante oppilōne epatis succedit oppilatio in renib⁹ vicissitudinaria. ut iā dictum est. Hec in sūma videt᷑ esse dispō ipsi⁹ in vnū collecta. ¶ Ex quibus facile videri pōt ꝙ si in viro isto pseuerarēt in epate iā predicte oppilationes facile parat᷑ ad flegmaticas febres: ⁊ ad extinctionē innati caloris epatis uel ad apostemata flegmatica. aut ad trāsitū in asclitē ex debilitate inati caloris ei⁹ puenire aptā. Silr etiā scdo correlarie cōcludi pōt istu3 viꝝ esse paratum ad generationem lapidis in renib⁹. ⁊ ad multas alias egritudines qs ualde facile ingenium speculantis ex predictis deducere pōt. Hec de dispōne eius.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Pro canone aūt preseruationis ei⁹ a predictis ⁊ curationis ab oppilōnib⁹ premittēdu3 ꝙ vir iste in cibarijs ei⁹ oīa que frigiditate grossitudine viscositate apta sunt facē ⁊ supaugē oppilationes in predictis locis euitare debet. qre euitet pane3 azimum. panem coctione ualde cōbustū viscosu3 nō bñ coctum: ⁊ oēm qui paru3 salis ⁊ fermēti habet. ¶ Euitet carnes grossas ⁊ viscosas: ⁊ aialium ptes hñtes q̄litates ɔsiles. de qrum numero est uenter aialiu3 nerui cutanee ptes caude ⁊ siles. ¶ Silr aūt effugiat usum frequētem piscium recentiu3 viscositatem multā hñtium: ut sunt anguille cephali gori ⁊ ɔsiles. ¶ Effugiat etiā legumina uelut fabas faseolos cicera al. ordeum ⁊ pānicum. Et de fructib⁹ effugiat uelut citonia mespilla sorba ⁊ ɔsilia. ¶ Etiā raro utat᷑ lacte caseo molli ⁊ nō frāgibili. ¶ Caueat ab his que sua frigiditate ⁊ stipticitate predictas vias ɔstringunt: uelut est agresta ⁊ reliq̄ sibi silia. ¶ Uino aūt utat᷑ subtili albo ɔuenientis fumositatis aq̄ cisterne. semp tñ precocta mediocriter limphato. ¶ Caueat a uehementi strictura uestium sup ilijs ⁊ renibus: ⁊ dormitione sup spina quā oīno euitare debet: eo q2 mās ad posteriora ei⁹ inclinare facit. Hoc in summa est regimen eius ex pte rerum nō nālium obseruandum.

¶ De cura per medicinas. Cap. III.

Pro regimine aūt per medicinalia videtur mihi qnque pncipalr obseruari debē. ¶ Primum qdem est ut saltē per annos tres euacuet᷑ uli euacuatione in uere ⁊ in autūno inferi⁹ cōscribēda. ¶ 2m vō est ꝙ utat᷑ cōfectione iferius descripta duplici: de qua semp accipiat rotulā vnā. ʒ. ij. oi die aut saltem oi alterna die parū añ cenā. Et pma qdē cōfectione iferius descripta utat᷑ a medietate mēsis septēbris usq3 ad medietatē mēsis martij. 2ª vō cōfectione scripta post predicta3 utat᷑ toto reliquo tpe anni ut dciū est. ¶ 3m quo uti debet est vnguentum ifra descriptū de quo inungē debet a furcula spatulaꝝ usq3 ad caudā oi septimana saltē ter. ⁊ ꝓ qdem vngendo a medietate septēbris usq3 ad medium martij. altero vō toto tpe anni residuo ut pdictū est. ¶ 4m vō remediū est usus pillaꝝ pmaꝝ in ifra scriptaꝝ a medietate septēbris usq3 ad medietatē martij ut iā predictū est. Alteris vō pillis alio anni tpe uti debet tā ex eis ꝙ ex pmis vnā uel duas horas accipiendo paꝝ añ cenā bis uel ter in septimana. ¶ 5m spāle ab eo obsuāda sunt duo instra. pmū qdē est recēs radix petrosel. ⁊ ꝓꝑe nascētis sup lapidem quā comedē debet crudā parum añ cenā bis uel ter in septimana. 2m est radix que comedit᷑ falso a vulgo raphan⁹ noīata de qua. ij. uel. iij. mediocria frusta pus in aceto ⁊ sale ɔueniēter ifusa comedē debet imediate añ oēm cibariū in cena sua q̄tuor vicib⁹ in septimana q̄cūq3 tpe uti uelit ea. ⁊ est res ualde experta.

Cōplēdo itaq3 descriptiones precedēti cap tactas accipiat purgationē suāi tpe ueris a xº die mēsis martij usq3 per totū mēsem aplis. sed ꝙto citi⁹ faciet eā tāto securi⁹ erit ꝑpter qđ icipe ipsa3 preassignato tpe meli⁹ est s3 sniam ueteris ⁊ Cōmētatoris affoꝝ 6ª. illo smone. Quibuscūq3 flōmia aut farmacia ɔfert. Lege cōmētatorē ibi. itaq3 accipiat pus hoc minoratiuū ⁊ viaꝝ prepatiuū qđ est. ℞. agarici electi. ʒ. j. reupōtici. ʒ. j. sal gē. ǧ. ij. viol. spice nardi. añ. ℈. s. ςς. ℈. j. ptes. ij. ifūdant᷑ oīa in. ʒ. iij. aque sublimationis radicu3 apij cum. ʒ. j. penidiaꝝ. ⁊ cū steterit per vnā diem nālē calefiat ⁊ colet᷑ ⁊ exꝑmat᷑ ⁊ colatura detur in aurora ⁊ dormiat post ipsa3 paꝝ. ⁊ in vna hora accipiat. ʒ. v. aque ordei cū çuccaro calefacto. ⁊ post per horā accipiat prādiu3. ¶ Sequēti vō mane imediate accipiat hoc digestiuum qđ ɔtinuet. vj. uel. vij. dieb⁹ in hora predicta. ¶ 8º vō die imediate sequēti accipiat has pillas. ℞. pillaꝝ de reub. pillularum cochiarum. añ. ℈. ij. ⁊ si timerent᷑ pillule cochie loco earum pillule accipiantur aggregatiue maiores: aut pille de iera cōposita sm dosim preassignatā. ¶ Digestiuu3 autē est hoc. ℞. sy. de eupatorio. ʒ. j. oximellis cōpositi. ʒ. s. aque feniculi cicoree. añ. ʒ. j. s. Et si uolueris ipsum forti⁹ efficē adde aquā sublimationis apij uel rubee tinctoꝝ aut ualeriane. Hec de purgatiōe ⁊ digōne in uere obsuāda. ¶ Tēpore vō autūni se purgare debet a pn⁹ septēbris usq3 ad finē illi⁹ ⁊ accipiat pus hoc minoratiuū qđ debet esse leui⁹ ꝙ predicta: eo q2 māe in hoc tpe nō iueniunt᷑ tāte resistētie: ⁊ vtus est debilior ⁊ vie magis apte. cuius descriptio. ℞. elūarij de psilio. ʒ. iij. agarici elci. ℈. j. çiçi. ǧ. iiij. accipiat᷑ hoc totū cū aq̄ sublimationis lupuloꝝ uel feniculi. ¶ Digestiuu3 in hoc tpe debet esse tale. ℞. syr. acetosi cōpositi. ʒ. j. s. aque lupuloꝝ. ʒ. ij. aque cicoree. ʒ. j. misce ⁊ accipiat ut pus. ¶ Medicina eradicatiua in hoc tpe cōgrua est talis. ℞. elūarij indi. ʒ. iij. turbit elci. ʒ. s. çiçiberis violaꝝ. ana. ǧ. v. misce ⁊ det᷑ in potu cū aq̄ ordei uel vino al. subtili nō ualde fumoso calidis. Et post ista solutiua obsuent᷑ cañ. qui positi fuerūt supra in assūptione minoratiui in tpe ueris assignati. ¶ Pro executione scdi instrī medicinalis obsuādi in tpe ueris uti debet cōfectione ista. cui⁹ descriptio est hec. ℞. trociscoꝝ de aniso. trociscoꝝ de lacca descriptione Meß. in antiō. distictione 8ª. añ. ʒ. j. s. pulueris çuccari. ʒ. iiij. fiat cōfectio solida cū aq̄ eupatorij in rotulis. iij. ʒ. de qua accipiat ut supra in precedēti cap visu3 est. ¶ Alia vō cōfectio in hoc tpe ueris utilis pōt esse ista. ℞. spērū elūarij de semib⁹ descriptiōe Mesue in antido. descriptione 2ª. ʒ. ij. trociscoꝝ de viol. ʒ. j. çuccari al. ʒ. iij. fiat ɔfectio solida in forma iā dicta ⁊ utat᷑ ea sic in precedēti dictū est. Et attēde ꝙ hec ɔfectio leuior est ꝙ pma. ¶ Cōfectio vō qua uti debet in tpe oi altero iā dicto est cōfectio facta ex speb⁹ dyacurcume maioris descriptione Meß. in anti⁹. distictione 2ª. ¶ Et si cōsideras hērecōfectionē maioris electionis apientē oppilōnes oēs itra uenas ⁊ pfundas que cōfert etiā corruptioni forme ⁊ asclitiē hyposarche ⁊ preseruat a strāguria ⁊ difficultate migēdi apiendo oppilationes viaꝝ oiu3 urine: ⁊ sedādo dolores eaꝝ nō eligas preter dyalaccā maiore3 cui⁹ laudes colligē poteris s⁹

cañ.sũma pma.ꝛ a Gal.in 9° decẽ tractatuũ.ꝛ a Mes.distinctione 2ª. descriptio iã predicta ꝛ modus cõpõnis ei⁹ est sic ꝛ precedentis, ꝛ erit talis. ℞.sperũ dyalacce maioris.ʒ.iiij. çuccari al.lib.5.aque sublimationis radi.genestre:aut apij uel eupatorij.ꝛ fortior oib⁹ est aq̃ sublimationis radi.men ꝛ rubee tictoꝝ cũ qb⁹ uel ipsoꝝ altero coq debet çuccaꝝ in quo ṽsusq̃ tps coagulationis ei⁹ addant spẽs ut predictũ est: ꝛ reducant in formã rotulaꝝ ponderis triũ.ʒ.ꝛ accipiat ex ea ut dictũ est. ¶ Descriptio ṽo tertij instri supius premissi s.vnguenti est hec. ℞.olei de croco.ʒ.j.5.olei de sisamo.ʒ.ij. se.siseleos carui apij rubẽ ꝛ anisi añ.ʒ.j.aristologie lõge eupatorij orobi.añ.ʒ.ij.spice nar.ʒ.iij.cere al.ʒ.j.oppoponacis infusi in aceto subtili per diẽ nãlẽ.ʒ.j.fiat vnguẽtuꝫ molle ꝛ utat eo in tpe autũni ꝛ sequẽti iã preassignato. ¶ Si autez hoc vnguẽto utẽdũ esset a pn° ueris usqꝫ per totũ mẽseꝫ augusti.tũc accipiant vnguẽti isti⁹.ʒ.iiij.succi citonioꝝ cicoree succi lupuloꝝ añ.ʒ.iij.aceti sqllitici.ʒ.5.oĩa sil lẽto igne bulliãt usqꝫ ad ↄsumptionẽ succoꝝ ꝛ aceti. ¶ Pille aũt que supius sunt pmisse obsuãde sunt pro regimine preseruatiuo hui⁹ nobilis.ꝑ qdẽ pro tpe ueris ꝛ estatis obseruãde sũt iste. ℞.agarici reubarbari reupontici electoꝝ añ.ʒ.5.aloes epatici.ʒ.5.spice dauci masticis anisi çinçiberis añ.ℨ.viij. ĩfundant oĩa in succo cicoree diligẽter imersa:ꝛ exponant soli sepe agitãdo ea usquequo ↄsumat succus:ꝛ ita renouet trib⁹ vicibus.cum igit mã talis exiccata fuerit:tũc ex ea fiãt pillule ex omni.ʒ.vj.q̃rum usus esse debet ut supra dictum est. ¶ Ultimũ ṽo instrm supius premissum est qð erat usus illarum radicum. Lege ibi. hec in summa visa sunt utiliora pro dispositione huius nobilis viri.

Cõsiliũ.155.

De oppilatione cõcauitatis epatis ꝛ porri fellei ad intestina descendentis cõplicata cum mala cõplexione frigida ꝛ humida stõchi.

Camillus adolescẽs honorabilis ciuis vincentinus laborat dispõne duplici cõpõnali.s.ꝛ cõplexionali. Cõpõnalis ṽo ei⁹ egritudo est oppilatio cõcauitatis epatis per quã etiã coicat oppilo collo cãnalis fellis descẽdẽ debẽtis ad itestina:ꝑp quã cãm iste vir sepe icurrit stipticitatẽ uẽtris: eo q꜡ cũ cholica mã que solet descẽdẽ ad itestia:ꝛ ṽtutẽ expulsiuã eoꝝ vigorare ad supfluitatũ eductionẽ nõ trãsit ad itestina: tũc decrescit potẽtia ṽtutis expulsiue ad expellẽdũ ea:qm̃ fortitudo ṽtutis expulsiue intestinoꝝ resultat ex potẽtia ṽtutis expellẽtis.ꝛ ex iuuamẽto qð recipit ipsa expulsiua ṽtus a pñtia cholẽ effuse ad itestina que cholerica mã caliditate acuitate ꝛ amaritudine suis itestinoꝝ expulsionẽ vigorat. ¶ Et ex hoc fundamẽto correlarie cõcludunt tria. ¶ Primuꝫ ꝙ facta hac oppilatione predicta feces fiũt squalide aut nulla citrinitate colorate uel exigua multũ. ¶ 2ᵐ correlariũ ꝙ iste vir in facie sua citrinitatẽ utplurimũ repitat. ¶ 3ᵐ correlarium.ꝙ iste vir frequẽter dolet caput cũ instãtia vigiliaruꝫ. cũ eniꝫ cholerica mã sui citrinitate in cõcauitate intestinoꝝ recipiebat necesse erat feces ab ea tingi.ꝛ hec est rõ pmi correlarij. Etiã cum illa cholerica mã nõ effundit ad intestina ꝑs illa in kisti fellis multiplicata expãdit per gibbum eius ꝛ multiplicat in kili uena. Et ab illa per reliq̃s uenas toti coicat.ꝛ maxime in supiorib⁹ ptib⁹ ad q̃s cholerica mã sui subtilitate ꝛ leuitate ualde facile fert.ꝛ est rõ scđi correlarij. Et pari rõne multiplicata cholera in ptibus capitis facile est intelligẽ euẽtum doloris in eo ꝛ vigiliarum.hec est pma ipsius dispositio in summa collecta. ¶ 2ª ṽo ipsius pncipalis dispõ est mala cõplexio frigida ꝛ humida stõchi ipsius ꝑpter quã generant ꝛ multiplicãtur in hoc iuuenculo flegmata per viã indigestionis in stõcho ꝛ etiã in uenis eius.ꝛ hec qdẽ mã flegmatica multuꝫ iuuat ad oppilationẽ predictã efficiendã in collo cãnalis descẽdẽtis ad intestina. Unde ad hãc efficiẽdã oppilationẽ duplex videt efficiens causa concurrere. Prima est frigiditas a stõcho cõmunicata ipsi epati que coãgulat cãnalẽ pdictũ. Secũda ṽo est mãlis causa efficiẽs.s.flegma pdictũ in epate illius viri multiplicatuꝫ qð sui frigiditate grossitudine ꝛ viscositate predictaꝫ efficit oppilationẽ.ꝛ q꜡ cholerica mã in sui caliditate subtilitate ꝛ colore refrãgit a flegmate sibi cõmixto.ideo in eo apparet color nõ uere citrinus.sed est citrinitas eius ab albedine refracta.eo q꜡ cholera in isto viro abũdãs magis est vitellina ꝙ pura nãlis. ¶ Et patet etiã scđo ex hoc fundamẽto quare dolor capitis eius est cum grauitate qð non est propriuꝫ dolori capitis a simplici cholera prouenieñti.ꝛ plura alia ex his concludi possunt correlaria de accidentibus in hoc viro prouenientibus que ad presens dimitto.

Ex pdictis itaqꝫ facile apparet iueniri posse regimẽ huic viro ↄueniẽs.opꝫ eni ut hic vir abstineat a frequẽti usu reꝝ actu fridaꝝ ꝛ potẽtia.sicu a potu vini ualde fridi actu ꝛ debilis in potẽtia sua: ab usu rerũ que grosse sunt viscose ꝛ fride. Exẽplũ sic multitudo pisciũ pastiles cibi.ꝛ lacticinei.ꝛ pedes.ꝛ neruose ptes aĩaliũ.ꝛ pãniculose.ꝛ uentres.ꝛ capita.abstineat etiã a fructibus oppilãtiuis.ut sũt citonia mespilla ꝛ sorbe.ꝛ ab his que sũt facile corruptibilia:uelut sunt crisomilla citrulli.i.cucumeres parui.pira ualde dulcia ꝛ cerasa. Et caueat etiã ab acutis inflammabilibus.ut acetum alleum porrum ꝛ bulbum. Euitare debet ꝛ cepe oĩ mõ ꝑparationis:ꝛ dimittat usuꝫ vini in substãtia ualde grossi cõturbati colore nigri sapore põtici uł stiptici.neqꝫ etiã ei cõpetit vinũ ualde dulce ꝛ ꝑpriecũ in substãtia ei⁹ fuerit grossum.oẽ eni tale oppilatiuũ est epatis:ut 3° Almã.ꝑ cap.ꝛ 2° cañ.cap de vino colligẽdũ est.

Pro regimine ṽo medicinali ipsius q̃nque videant mihi istra necessaria huic viro. ¶ Et pᵐ qdem est ut hic vir a pn° mẽsis martij per totũ mẽsem septẽbris assuescat accipe sel uł bis in septimana hũc potũ. ℞.aque eupatorij.aque absinthij.añ.ʒ.j. aque capil.ue.ꝛ cicoree añ.ʒ.j.5.misce.ꝛ absqꝫ çuccaro totũ in aurora recipiat frigidũ actu cũ pñtia sitis:ꝛ amaritudine oris.calidũ ṽo actu sine illis.ꝛ post ipsuꝫ tardet cibuꝫ 4ᵒʳ horis.reliquo ṽo anni tpe assuescat accipe hũc altũ potũ.s.a principio octobris per totũ mensem februarij eo mõ quo de predicto potu dictũ est. ℞.aque eupatorij.feniculi añ.ʒ.j.5.aque apij.ʒ.ij.misce ꝛc̃. ¶ 2ᵐ ṽo principale remediũ huic viro cõueniens est usus istarum pillarum.ex quibus accipe põt sex uel septẽ bis in autũno ꝛ totiens in vere in spatio vnius mensis.ꝛ tardet post eas cibũ horis q̃nque parũ dormiẽdo post earũ assumptionẽ.q̃rũ descriptio. ℞. reupõtici.ʒ.5.agarici electi.ʒ.j.reubarbari.ʒ.ij.spicenardi.℈.j.çinçiberis electi.ʒ.5.violarum.se.acetose cicoree añ.℈.j salis idi.ʒ.j.5.puluerıçent oĩa per se.deide suis põderibus misceant ꝛ ĩfundant in.ʒ.v.succi cicoree:ꝛ misceant:ꝛ exponantur radijs solis usqꝫ ad succi cõsumptioneꝫ.deinde iterũ renouet succus ille 2° ꝛ 3° cõsumẽdo ipsum ut predictũ est.de hac ergo massa formẽtur pille ex oĩ.ʒ.vj.ꝛ põt etiã oĩ tpe anni ex eis accipe parũ añ cenã vnã uel duas ẜm maiorem uel minorem stipticitatem uentris partiendo eas.ꝛ sunt sublimis opationis in apiendo oppilationem stomachi ꝛ epatis ꝛ precipitãdo mãm vitellinã ab eis.ꝛ aduersãtur potẽter multiplicationi flegmatis in predictis. ¶ 3ᵐ ṽo pncipale istrm huic viro cõueniens est huius cõfectionis usus de qua accipe põt rotulã vnã añ prandiũ sepe:ꝛ ꝑpriecũ sentit tẽsionẽ uel q̃uitatẽ in hypocũdrio dextro.ꝛ põdus in spina ꝛ grauitate erectionis spine ꝛ uł cuꝫ distẽsiones in tota spina ꝛ in iũcturis pcepit. ℞.trocisc oꝝ de eupatorio.ʒ.j.trociscoꝝ de spodio cũ se.acetose.ʒ.5.se.endiuie.cassie lignee spice nardi ciamomi ameos.añ.℈.j.se.leuistici.℈.iiij. reubarbari electi.ʒ.j.çucca.al.lib.5.cum aqua absinthij fiat cõfectio in rotulis.ʒ.iij.ꝛ sit usus eius ut dictum est. ¶ At ṽo insup remediũ 4ᵐ huic viro cõueniẽtissimũ ꝛ opportunum est ꝙ iste vir a principio mensis februarij usqꝫ ad finẽ maij.ꝛ ita a principio octobris usqꝫ ad finem decẽbris sel

in mane añ diez accipiat. ʒ. ij. eľuarij dyalacce descriptione Auic. 5° cañ. ꝛ sũma pma. que fuit excta a Gal. 8° decē tractatuũ ꝛ est melior oib' alijs ꝛ tardet post eã cibũ horis. v. ¶ Ultimũ vo instrm huic viro utile est: ut bis uel ter in uere ꝛ totiẽs in autũno per duas horas añ diem accipiat. ʒ. j. eľuarij metridati descriptione Mes. in antidotario distinctione pma que utilior est alijs ꝛ misceat' cum. ʒ. j. s. aque eupatorij ꝛ tardet' q̃tuor horis post ipsum cib'. Hoc in summa est regimen ei conuenientius qd eligere potui.

Et qa honestissima ꝛ cōmẽdatissima ei' uxor plurib' laborat dispōnib': ut de viro suo dictũ est, Jō opꝫ ei aliqd regimẽ ꝯueniẽs approꝑare. uerũ qꝛ dispōnes ille accitalr differũt: lꝫ spē sint eedē eo qꝛ utriusqꝫ dispō ē mala cōplo frigida ꝛ humida mãlis stōchi ꝛ egritudo cōponalis. qꝛ oppilo ꝯcaui epatis ꝛ chistis fellis: differunt tñ: qm uxoris dispō est itẽsior dispōne viri sui. ꝛ extẽsior: qꝛ lapsus in ea plixior est: Jō opꝫ ꝙ remedia ei ꝯueniẽtia parũper sint audaciora in gradu ꝛ in dosi ut nũc seqtur. ¶ Regimẽ vo ei' ex pte cibor ꝛ potuũ debet esse ꝯsile regimini viri sui nisi ꝙ in cibarijs suis utat' decoctiōe feniculi petrosel. leuistici serpilli ꝛ sil'b'. aut saltẽ semp in cibarijs utat' puluẽ simplicis cinamomi. imo masticatio ipsi' in mane ꝛ comestio facta sola est potẽs curare ipsam. Et puluis ameos ꝛ semẽ ei' ualde utile erit ei ad curã ei'. Et semẽ feniculi agrestis sepe ieiuno stōcho comestũ qd carui dr est ei ꝯueniẽtissimum: ꝛ ꝓpe illud cui' magna copia repit' apud ciuitatẽ feltrinaꝫ ꝛ sup mōte sumano. ¶ Silr ꝯueniũt ei pille pro suo viro iã descripte: sed opꝫ ꝙ ad eaꝝ descriptionẽ addat' pulpe collo quitide. ʒ. j. ꝛ oppoponacis. ℈. iiij. ꝛ utat' eis ut p̄dictum est. ¶ Adhuc etiã puluis iste ualde bon' erit ei si utat' eo añ cenã parꝝ accipiẽdo de eo ut. ℈. j. uel. ʒ. s. bis in septimana cuꝫ modico brodij uel aq̃ cicoree. ℞. tartari accepti ex vino albo. ʒ. ij. polipodij folliculoꝝ sene hermodactyloꝝ. añ. ʒ. ij. s. salis indi. ʒ. iij. pulueriçent' oĩa per se. deinde cōmisceantur ꝛ sit eius dosis ut predictũ est. ¶ Ultimũ vo remediuꝫ huic mulieri cōueniẽs est. ℞. laudani resine purissimoꝝ añ. ʒ. s. gallie mus. ʒ. iij. storacis calamite. ʒ. ij. folij ameos ligni aloes myrre. añ. ʒ. s. se. absinthij ciperi masticis se. ruthe añ. ℈. j. olei de citonijs ꝛ de mastice añ. ʒ. vj. olei de absinthio. ʒ. j. s. cere quãtum sufficit. fiat vnguẽtum bñ tenax ꝛ de eo extẽdatur super pãno figure scutalis magne apponatur super stomacho suo cum pte piramidali applicata super pomo granato: ꝛ dei gratia perfecte sanabitur. Amen.

Cōsiliũ. 156.

De cacesia a mala dispōne fri. ꝛ hu. epatis per colligãtiã matricis ex imoderato fluxu mẽstruoꝝ depẽdẽte. de mẽstruis tñ nihil in cura tangit. ¶ Et diuidit' cōsiliuꝫ in capitula duo.

¶ De causis ꝛ signis cacesie. Cap. I.

Fracíscus aromatarius ciuis vincentinus uxorẽ hẽt que laborat dispōne praua que a sapiẽtib' cacesia nũcupat'. Et est toti' corporis tumor ꝓueniẽs a mã flegmatica tenui cui cōmixte sunt uẽtositates ꝛ uapores plurimi: quoꝝ gñatio accidit a mala cōplexiōe epatis frigida ꝛ humida: ut nũc appet ex his que infra dicent'. ¶ Est aũt hec mala cōplo frigida ꝛ humida dispō epatis nō qdẽ per essentiã in eo: sed per colligãtiã acq̃sita eo qꝛ successit imoderato mẽstruoꝝ fluxui pp quẽ epatis cōplo corrupta est: ꝛ inat' calor ei debilitat' adeo ut ubi chilũ in sanguinẽ ꝛ alias mãs humorales ꝯuenienter trãsmutare ꝛ deberet maiorẽ ipsi' ptẽ in aq̃sum flegma ꝛ uaporẽ ꝯuertit. ad gñationẽ eni flegmatis ꝛ uapoꝝ ꝯcurrit inati caloris debilitas. ¶ Ad pfectionẽ vo sanguis ꝛ aliaꝝ mãeruꝫ necẽ est concurrẽ istitiale tẽperamẽtum epatis ex fortitudine caloris nãlis resultãs. neqꝫ tñ opꝫ hic me digne reprehendi posse si fortassis in pn̄o hui' egritudis mala cōplo calida in epate uel in toto fuerit adiuẽta. q̃cũqꝫ eni haꝝ duaꝝ data demonstrabile est cacesiã posse ad illas succedẽ: sicut enim mala cōplexio frigida inatũ calorẽ epatis corrũpẽdo pōt esse cã efficiens aq̃si flegmatis ꝛ uapoꝝ. ita ꝛ cōplo calida mala hoc efficẽ pōt: lꝫ nō ita frequenter. ꝛ hoc qdẽ facile est vidẽ ex sermōib' pncipis. 14° tertij. tractatu 4°. cap. 2°. ubi enumerãdo cãs hydropisis cōplonales sic scribit. Et cōplonales supple cãe sunt iflãmãtes ꝛ faciũt hydropisim plus illis. s. apostematib' cũ gradatione resoloнis inati caloris aut extinctionis ei' subito. Intelligo aũt per resolutionẽ hic illō qd sciũt medici. s. ꝙ calori inato accidit resolutio paulatiꝫ aut extensio siue sit illud ex calido siue sit ex frido: sic ex potu aque frigide in ieiuno ꝛ reliq̃. lege ibi: qꝛ sũt pulchri ſmones. ¶ Et ex hoc fundamẽto facile deduci pōt q̃liter pp euacuatiōes oẽs que supfluũt per viã resolutionis inati caloris succedẽ ꝑit cacesia ꝛ spẽs hydropisis oẽs. Et hec qdẽ fortius consequunt' ad euacuationẽ sanguis ꝙ alioꝝ humoꝝ. Nocibilior eni euacuationũ est eũatio sanguis. 14° tertij. cap. statim allegato. q̃re 21° tertij. tractatu 3°. cap. 2°. Cũ supfluit fluxus sanguis seqtur eũ debilitas appetit': ꝛ debilitas digestionis: aut iflatio extremitatũ: ꝛ corporis: ꝛ malitia coloris. ꝛ q̃nqꝫ pducit ad hydropisim. Quicqd aũt ab imaginatione deduci possit nō plus habet cōcludẽ: nisi ꝙ lꝫ fortassis in pmis mala cōplo calida dispōnẽ: que nũc pñs est pcedẽ potuerit. dispositio tñ actualr pñs est cacesia ꝓueniens a mala cōplexione frigida epatis successiue acq̃sita ut iã deductum est.

Et signa illi' sunt ista. Primũ est corporis tumescẽtia ꝓueniẽs a mã flegmatica ꝛ uẽtositatib' silr mixtis in substãtiã mẽbri imersis: ut scribit' 2ª pmi. ultio cap. Declaratio aũt hui' est ꝙ uẽtus in cacesia in substantia mẽbri est admixt'. ¶ 2m vo signũ est mollities toti' corporis. ¶ 3m aũt est albedo illi': que duo ꝓueniũt a tenui flegmate reddẽte mẽbroꝝ substãtiã mollẽ ꝛ sua albedine talr membra colorãte. ¶ 4m signũ est leuitas resistẽtie ad ipressioneꝫ tãgẽtis. sicut enim uapor ille premẽti facile cedit. ita etiã ꝛ illud aq̃sum flegma pauca resistẽtia resistit cōprimẽti. ¶ 5m signũ est remanẽtia cōcauitatis in loco depresso. ꝛ hoc qdem accidit: qꝛ lꝫ illud flegma cōprimenti facile cedat. remoto tñ cōprimẽte nō ita facile refluit ad locũ a quo expulsum fuit. ꝛ hoc qdẽ accidit pp ipsi' viscositatẽ que est vna de passionib' pprijs flegmati. accidit tñ flegma illud q̃nqꝫ in breui tẽpore retrocedẽ per accñs. eo qꝛ mouet' motu uẽtositatis uel uaporis impellẽtiũ ipsuꝫ cũ sint silr in mẽbro cũ flegmate pmixti ut iã allegatũ est. ¶ Ex qbus correlarie ꝯcludit' ꝙ recessus flegmatis ꝛ accessus eius ad mẽbrũ est tardus ꝛ uelox ſm maiorẽ ꝛ minorẽ cōmixtionẽ flegmatis cũ uaporibus. multo eni existẽte uapore flegmati cōmixto uelox fit flegmatis retropulsio ad mẽbra: ꝛ ecōuerso. ¶ Ex qbus etiam correlarie 2° ꝯcludit' ꝙ si eq̃lis fuerit cōmixtio flegmatuꝫ ꝛ uapoꝝ silr: refluxus flegmatis ad mẽbra medi' erit iter tarde ꝛ uelociter retrocedẽ. ¶ 6m signũ est tumescẽtia faciei ꝛ ꝓpe palpebraꝝ ꝛ ptiuꝫ subsistentiũ oculis. ꝛ hoc qdẽ ꝓuenit propter flegma qd euaporauit ad ptes illas satis raras ꝛ detentum fuit in eis viscositate sui ꝛc. ¶ 7m signũ est euersio coloris corporis ad subcitrinitatẽ quãdã: que qdeꝫ ꝯtingẽ pōt. aut difficile est imaginari flegma qd frigidũ est ꝛ viscosum a debili calore in uaporẽ cōuerti: q̃ etiam aliqd de cholera que sui caliditate raritate ꝛ subtilitate euaporabilior est a debili calore in aliquã uaporeã ptem trãsmutet': que uapori flegmatis iã predicto cōmisceat'. sed ex cōmixtione uaporis aquei ꝛ albi cũ citrino necẽo pmutabit' corporis formositas ad colorẽ mixtũ ex albedine ꝛ citrinitate. igit'. ¶ 2ª vo cã huius coloris assignari pōt imaginando ꝙ aliq̃ ps flegmatis a calore exꝉneo siue putrefaciẽte siue nō: notabilr excoquat': ita ut uapor ille notabilr iflãmatus colorẽ corporis ad citrinitatẽ cōuertat eo mō quo in plurib' vigilãtib' hoc sepe cōtingit. ꝛ in his qui a calore exꝉneo ad mortẽ pducuntur. Et hec qdeꝫ cã lꝫ sit subtilior ꝛ physica magis: ualde tñ facile ex pncipijs medicine deduci pōt. ¶ 8m signũ est pmu

satio habitudinis mēbroꝝ ad corruptionē forme eoꝝ uel ꝑ psalmatis. In cacesia eniꝫ uapor ꝛ flegma sīt q̄nq̄ꝫ spargun tur in totū corpus ita ut fiat sicut massa. 14ª tertij. tractatu 4º. cap 2º. ¶ 9m signū est ipotētia ꝛ lassitudo ad exercitia ꝛ ꝓgressiuos mot⁹. ꝛ cā illi⁹ pōt esse duplex. ¶ Et p̄ma q̄dem est multitudo flegmatis per totū corp⁹ augmētati q̄d sua fri giditate ꝛ quātitate grauitādo mēbra reddit idisposita ad ꝯueniētes mot⁹. ¶ 2ª cā est multa remollitio iūcturarū ꝛ ali orum mēbroꝝ mot⁹. ut musculoꝝ chordarū ꝛ neruorum. ¶ 10m signū est minoratio urinarū ꝛ sudoris. ꝛ cā in ꝑ est transmutatio aquositatum a vijs urine ad extrema corpo ris. ¶ Cā vō paucitatis sudoris est idispō māei ad exitum per vias poroꝝ que fit. aut ꝓpter frigiditatē flegmatis. aut ꝓpter viscositatē eius. aut ꝓpter debilitatē ꝟtutis expellētis aut ꝙ deficit illi flegmati coadiuuatiua cā sudoris que est uapor cholericus. aut ipsa mā cholerica subtilior que in su dore videt̄ esse necīa. q̄m sudor est aquositas sanguinis cu pus cholericū est admixtū. 2º cañ. ꝓprio cap. ¶ 11m signum est multiplicatio uētositatis ꝛ rugit⁹ in uentre: ꝛ cā huius est nota ex multitudine uētositatum ꝛ uaporum qui necessa rio inueniunt̄ in his corporibus iā ex parte cāe efficientis que est debilitas innati caloris: ꝙ ex pte cause mālis que est flegma satis aqueum. ¶ 12m signū est tēsio mirach. ꝛ hec quī dem accidē pōt a flegmate ꝛ uapore cōtento inter supficiē cōuexā intestinoꝝ ꝛ cōcauā sifac. multiplicatis enim uapo ribus ꝛ uētositatib⁹ in predictis locis necesse est extēdi totū mirach: ꝛ ad extra ꝓpelli. ¶ 2ª vō cā huius esse pōt multipli catio flegmatis ꝛ uaporis in substātia mirach. ꝛ inter supfi ciē cōuexam sifac: ꝛ ꝯcauam musculoꝝ uētris ꝛ aliarū par tium ex q̄bus aggregat̄ mirach. ¶ 13m signū est tumor testi culoꝝ cum trāslucētia eoꝝ. ꝛ cā p̄mi est: q꜓ cū multiplicatur flegma descēdit per chilim iferiorem ad testiculos: ꝛ ibi rece ptum detinet̄. ita ꝙ q̄nq̄ꝫ nō solū osseum ꝛ inuoluta uasa i pleant̄ illo ꝛ tumescāt. imo etiā substātia testiculoꝝ preter nāliter magnificat̄. at vō trāslucētia in eis accidit: eo q꜓ ꝑs aquea flegmatis ibi cōtenta dyaphana est. ¶ 14m signū est difficultas cōsolidationis ulcerū que in talibus corporib⁹ accidūt. ꝛ hoc totū accidit ꝓpter corruptionē complexionis ꝛ ꝯuersionē eius ad frigiditatē ꝛ multiplicationē materierū frigidarū. ¶ 15m signū est prurit⁹ in osseo in inguinib⁹ ꝛ ꝑti bus intermedijs coxarū ꝛ femoris ꝛ inguinū. ꝛ hec q̄dē ac cidit ꝓpter lationē uapoꝝ ꝛ materierū corruptarū ad predi ctas ptes. ꝛ uoluit hoc subtilr̄ Auicª preallegato cap dum in q̄t. Et q̄nq̄ꝫ accidit in cōmissuris inguinis: idest in his in termedijs iā predictis. aut in cōmissuris ꝛ inguinibus. i. in rugis que inueniunt̄ in osseo. ꝛ inguinib⁹ caliditas ꝛ pruri tus ꝓpter uaporē corruptū ascēdentē. ¶ 16m signū est corru ptio digestionis siue per corruptionē intelligamus diminu tionem aut ablationē: quoꝝ utrūq̄ꝫ a frigiditate fieri pōt. si ue per corruptionē intelligamus nocumētum in digestiōe transcēdens mēsurā humane spēi ꝯuenientē: q̄d a frigidita te iā in totum multiplicata facile ꝑuenire pōt. ꝛ ex eodē fun damēto ualde facile pōt saluari. ¶ 17m q̄d est fortitudo ap petitus in cacesia eueniens. sicut etiā in appetitu canino vi deri pōt. freq̄ter enim appetitus canini effectiua cā a sa pientib⁹ assignat̄ frigiditas intensa. sed cōtingit in cacesia frigiditate stomachi nō esse minorē imo maiorem que fecit appetitum caninū ꝛc. ¶ 18m signū aggregat̄ ex multis. ꝛ est q꜓ in cacesia inuenitur diuersitas fluxibilitatis. aut stiptici tatis uentris. aut syncopis ꝛ vigiliarū. ita ut q̄nq̄ꝫ uenter sit fluxibilis: q̄nq̄ꝫ vō stipticus: ꝛ aliq̄n hō sit vigilatiuus: q̄nq̄ꝫ vō dormitatiuus. Et aliq̄n etiā eidem eueniunt syncopales mot⁹: ꝛ q̄nq̄ꝫ nō habet illos. ¶ Et cā q̄dem hoꝝ accītium assignari pōt ex uarietate mot⁹ flegmatis ꝫm ꝙ ꝟtute diuer sis tpibus synthomatice ab ipsa mota mās flegmaticas ꝛ uē tositates ab ipsa motas hinc inde ꝓpellit. Cum eniꝫ ꝯtingit multiplicatū esse flegma cū uaporib⁹ i fundo stomachi ꝛ in intestinis ꝟtute ab eisdem incitata accidit fluxus flegmati cus. Si aūt ꝯtingit flegmata illa substātie mēbroꝝ esse nota bilr̄ impressa: ꝛ viscositatis ꝛ frigiditatis notabilr̄ existē. tūc māe ille detinent̄ in uētre: ꝛ pn̄t etiā māe ille a nāli calore de relicte aliq̄liter exsiccari a calore preternāli qui consumendo subtiliorē ꝛ aquosiorem ꝑtem flegmatis erit cā cōstrictionis uentris. ¶ Et ex hoc fundamento deduci pōt etiā cā vigi liarū. Cū enim flegma illud aliq̄liter supcalefactū est: aut a calore excoquente ipsum nō nālem salsedinem aliquā acq̄si uicerit vigilia ꝑ cā. Cū aūt flegma cōtingit esse aqueū satis ꝛ uaporabile multitudine uapoꝝ: ꝛ frigiditate sua erit cau sa somnolētie. ¶ Et pari rōne iterū deduci pōt q̄liter q̄nq̄ꝫ cacetico adueniat syncopis. Cū enim ueloci ipulsione a vir tute facta uapor aut flegmatice māe ꝓpellunt̄ ad cor ꝓpter oppilationē in eo ꝯtingētem. aut ꝓpter nocumētum a frigi ditate flegmatum ꝛ extēsione uapoꝝ in corde ꝯtingēs acci dit in corde nocumētū resolutionis. aut notabilr̄ extinctio nis inati caloris: ꝛ totū hoc formalr̄ est syncopis. ut colligē dum est xiª tertij. ꝛ tractatu ꝛ cap scdis. Si aūt ꝯtingat tale nocumētū a corde remoueri: tūc alleuiabit̄ cor a syncopi uł lipothomia ꝛ silibus. ¶ Et hec q̄dem oīa pulchre intellexit Auicª 14ª tertij sepe allegato cap dū inq̄t. Et est nā in sua re tētione ꝛ resolutione ꝫm ordines. ꝛ silr̄ est dispositio synco pis eius. quandoq̄ꝫ ꝛ vigiliarum ꝛ elōgationis eius ꝛc. Ex pone litteram sicut iam declaratum est: quoniam est occul ta ut potes videre.

¶ De cura cacesie cōplectens sex intētiones. Cap. II.

Am aūt positis signis cognitionis cacesie opor tet uenire ad canones curatiōis eiusdē: que qui dē sustentat̄ in sex intētionibus que clare pn̄t in telligi ab auctorib⁹. ¶ Et p̄ma quidē intētio est regiminis ipsoꝝ rectificatio. ¶ 2ª vō est materierū vniulis euacuatio minoratiua ꝛ ꝑticularis etiā. ¶ 3ª vō in tētio est materierū diuersio. ¶ 4ª aūt est ipsarum digestio. ¶ Et 5ª est ultimata materierū euacuatio. ¶ 6ª vō est mē broꝝ cōfortatio cum exiccatione residui materierum.

Et prima q̄dem intētio discrete intelligi debet ꝛ cō pleri. argumento enim sumpto a multi tudine materierū flegmaticaꝝ que ꝯgeste sunt: opꝫ uti regi mine attenuāte ex pte quātitatis: ꝛ calefaciente ꝛ exiccāte ex pte qualitatis. eo q꜓ morb⁹ pēdet a repletione multa ꝛ a mā frigida ꝛ humida. ¶ Uerū q꜓ egritudo hec est cronica opꝫ regimen eius nō esse multū tenue in p̄nº ꝛ augmento. neq̄ꝫ tātum distās a regimine sue sanitatis ut per ipsum debilite tur ꝟtus ꝛ ꝓprie cū ꝑuenerit ad tp̄s status. ¶ Et cā 2ª iterū ꝓpter quā nō oportet regimē multū esse tenue est debilitas ꝟtutis que accidit ꝓpterea q꜓ alimētū nō bn̄ digerit̄ ꝓpter nocumentū epatis in quo ꝟtus nutritiua sustētat̄. ¶ Qua re ex oībus ꝯcludendo videt̄ ꝙ regimē debet esse ex his que notabilr̄ nutriūt. ꝛ q̄litate sua notabilr̄ mās desiccant ꝛ vir tutē ꝯfortant ꝓprietate sua. sicut est comestio carniū ꝑdicis fasiani ꝛ auiū minutaꝝ: ꝛ vituloꝝ lactentium: ꝛ pulloꝝ non multū excellenter pinguium. In q̄bus oībus cibarijs pona tur ꝟtus aromatum calefacientiū ꝛ exiccātium ꝛ ꝯfortantiū membra p̄ncipalia: ꝛ habentiū etiam virtutē incisiuā ꝛ api tiuā. Et sensit hec oīa subtiliter p̄nceps 14ª tertij. tractatu q̄r to. cap de cura cacesie. dum inq̄t. Cibus aūt hn̄tium cacesiā sit ex his in q̄bus est suauitas ꝛ ꝯfortatio nāe. sicut aduragi i. fasiani. ꝛ algobogi. i. ꝑdicis. ꝛ sint in ea eoꝝ açabraiz: alia lit tera açabregi. i. fercula cōdita cum croco ꝛ aceto odorifica ta ualde cum eis que sunt sicut gariofili cinamomum ꝛ si militer almosusath. i. gelatina. ꝛ misceātur etiam cum cibis ea que sunt sicut synapis ꝛ porrum ꝛ allea: ꝛ que currūt cur su eoꝝ absq̄ꝫ multitudine nimia. i. quantitate. ¶ Ex quib⁹ omnibus iam apparet ꝙ panis eoꝝ debet esse parum fur furaceus ꝛ cōuenienter coctus. Et ꝙ etiam euitare debent omnia cibaria in frigidātia ꝛ humectantia oppilatiua ꝛ in uiscantia. ¶ Exēplum p̄moꝝ sicut sunt lactuce endiuie spi nachia bleta atriplex portulaca cucurbite cucumeres melo

nes & anguria persica crisomilla &c. At olera vo & fruct9 declinātia ad caliditatē & siccitatē. aut saltem ad leuē frigiditatē cum aptione pōt ei ɔuenire: & ꝓprie in pauco usu. Unde ingt Auic^a ꝙ ex fructibus granata dulcia & de citonijs parū nō nocet. ℂ Exēplum vo secūdoꝝ sicut cibi pastiles oēs & viscose & neruose aialiuꝫ ptes & cutes: & lac & cibaria ex eo cōdita. ℂ Exēplum aūt alioꝝ est. sicut pisciū oium usus & leguminū elixoꝝ & carnes antique & caseus antiquus & silia. Saluia vo rutha betonica mētha absinthiuꝫ serpillū & caules pastinacha & relique tales oēs cōuenientes sunt. ℂ Et de fructibus amigdale fistici auellane nuces & oēs fructus calidi & sicci cū aptione ɔueniunt eis. ℂ De potib9 vo cōueniens est ei iter oēs potus hydromel. & ꝓprie qñ cū eo coquitur mastix. Si aūt ꝓpter vtutis debilitatem nō posset ei negari vinum: exhibeat ei vinum albuꝫ aromaticū nō ualde aqueū: imo mediocriter fumosum. Et pōt iterū ei cōuenire vinū subrubeum subtile & aromaticum. Et si in ipso infuse steterint radices eupatorij aut spice nardi aut cinamomi: uel cassia lignea uel radix camepitheos uel urtice erit in vino tali intentio oino ɔueniens & necessaria. ℂ Similr etiā oē regimē ex pte aeris & loci habitabilis debet inclinari ad calefaciendum & exiccādum. ℂ Et similr exercitiū mediocriter calefactiuum & exiccatiuum cōueniens est ei & prope post euacuationes. ℂ Quid vo de regimine per alias res non nāles dicendum sit ex predictis apparet.

Secūda vo intētio cōplet cū administratione medicinaꝝ que educūt mās cholericas diuersaꝝ spērum. uelut est cholera rubea vitellina & citrina. ℂ Et de appropatis ad hoc est exhibitio iere pigre Gal. Ipa eni educit supfluitates predictas absqꝫ humiditatib9 inatis. 14^a tertij. allegato cap. Et exhibeant ex ea. ʒ. x. uel. xij. cum aq̄ absinthij uel eupatorij calefactis. ℂ Et gra huius etiam cōueniret medicia talis. ℞. eluarij dyafiniconis. ʒ. ij. dyagridij ℈. j. reubarbari electi. ℈. j. spice nardi. ℈. ij. exhibeat ut pns. ℂ Et ofert etiā eis nō minus exhibere pillas istas. ℞. pillarū de reubarbaro. ℈. ij. pillularū de iera Gal. ʒ. s. salis gēme ℈. ij. reformenᵗ pille cū succo ro. & exhibeanᵗ. ℂ Si aūt ɔtingat repire mās viscosiores pdictis & grossiores: tūc ɔuenit eis exhibē. ʒ. s. eluarij indi. aut. ʒ. iij. eluarij dyafiniconis. aut. ʒ. iij. dyacologntidos que melior est pdictis: aut dare in potu pillarū de agarico. ʒ. j. cū. ij. gnis dyagridij. ℂ Aut dare infusionē istā. ℞. agarici electi. ʒ. j. s. polipodij. ʒ. j. dyagridij. ℈. iiij. aque eupatorij. aque absinthij añ. ʒ. ij. anisi cinamomi añ. ℈. iij. salis gemme. ℈. ij. pulueris çuccari. ʒ. j. fiat infusio per diem naturalem. deinde calefiat & diligēter expressa exhibeatur ut dictum est. ℂ Si aūt cōtingeret reperiri mās cuꝫ melācholia cōmixtas exhibeat medicina talis. ℞. agarici electi. ʒ. j. thimi folliculorum sene polipodij. añ. ʒ. s. ellebori nigri. ℈. vj. çiçiberis. ℈. s. anisi spice se. feniculi dauci añ. ℈. vj. Infūdanᵗ oia in aqs buglosse & mellisse. añ. ʒ. ij. deide colenᵗ & exp̄manᵗ & exhibeanᵗ ut supra. ℂ Si aūt medicinas maioris sublimitatis expeteres & ꝓprie respiciētes mās adustas. tūc exhibe. ʒ. iiij. ieralogodiō descripte ab Auicē. cañ. 5°. sūma pma tractatu 2°. descriptione 3^a. ℂ Et melior illa sm intentionem meam est iera ruffi. & iera Archigenis descriptione vniuersitatis. ℂ Et optima etiaꝫ est iera Auic^e in illo tractatu collecta descriptione ultima. quaruꝫ oium doses exhibeanᵗ cū aqs sublimationuꝫ predictis: aut alijs que tibi placebunt. Minoratio vo cum flobotomia in hac dispositione fienda raro videᵗ habere locū. aut ꝓpterea q2 mā non ꝑmisceᵗ sanguini. aut ꝓpter debilitateꝫ que iā inuenitᵗ in epate contracta. de cuius additione magis ꝙ de remotione timeᵗ per flobotomiā. ℂ Possunt iteruꝫ adhuc mãe minorari per clisteria que habent potentiā attrahendi mām. sicut est clistere istud. ℞. aque decoctionis maluarum radicis altee: & urtice: & foliorum blitis lib. j. iere simplicis & bñdicte. añ. ʒ. s. cassiefistule. ʒ. vj. olei de absinthio. olei lilioꝝ añ. ʒ. j. s. salis gemme. ℈. iiij. misce & totum simul exhibeaᵗ. ℂ Si aūt desiderabis magis flegmaticā mām & ꝓprie grossam educē: tūc predicto clisteri apponaᵗ dyacastorei. ʒ. iij. aut ieralogodion. ʒ. iiij. aut iera dyacologntidos ℂ Et si psenseris adustionē in mā: tūc ponanᵗ in clisteri. ʒ. iiij. iere ruffi & ab eo remoueanᵗ benedicta & iera simplex. ℂ Et si iterum pcipies in mā melancholiam esse cōmixtaꝫ tunc poteris ꝓuocare emorroidas fricando eas cum folijs ficus uel felle tauri. ℂ Et si mās easdem cognoueris circa matricem esse dominātes. tunc ꝓuoca menstrua exhibēdo ʒ. j. trociscoꝝ de myrra cum decoctione croci integri. ℂ Reliq̄ aūt per que euacuatio minoratiua fieri posset tanꝙ nō ita utilia dimittantur.

nota

Tertia vo intētio que digestionē materierū efficit nō minus ɔueniēter ɔspiciēda est. Opꝫ eniꝫ digestiua q̄litatib9 pmis aduersari mãebus calefaciēdo & exiccādo & per vtutes scdas icidē subtiliare & apire. & per virtutes tertias epati cōferre ipsum cōfortādo & virtutē eius sustentando. ℂ De numero q̄rum medicinarum multe a sapiētibus scripte repiunᵗ. sicut syrupus de absinthio. syrupus de eupatorio. syrupus de bisantiis. syrupus dyarodon. oximel cōpositum. oximel de leuistico. syrupus cōpositus acetosus. & syrupus squilliticus in mā fortis resistentie. ℂ Ex quibus pōt fieri cōmixtio talis. ℞. syrupi de eupatorio. syru. simplicis acetosi ana. ʒ. j. aque absinthij & cicoree ana. ʒ. j. s. misce. & talis ɔfert ad mām nō ualde frigidam. ℂ Si autem cōtingat cū materiebus inueniri admixtionē cholericarum materierū exhibeaᵗ hic syrupus. ℞. syrupi de bisantiis. ʒ. j. syru. de endiuia. ʒ. s. aque absinthij. ʒ. j. aque cicoree ʒ. ij. misce. ℂ Cum vo uolueris materiā aspicere maioris frigiditatis & viscositatis & grossitiei. tunc ℞. oximellis sqlllitici. ʒ. j. syrupi de absinthio. ʒ. vj. aque eupatorij. ʒ. iij. misce. ℂ Et si uolueris hoc digestiuū efficere magis aperitiuum: tunc ℞. secaniabin de leuistico. ʒ. j. syrupi compositi acetosi. ʒ. s. aque eupatorij aque iris ana. ʒ. j. s. misce. ℂ Cū vo ɔtingat in mãeb9 inueniri mixtionē melancholice: tūc cōpetit hic syrupus. ℞. syrupi de epithimo. sy. de hysopo ana. ʒ. j. aque mellisse capillorum uene. añ. ʒ. j. s. misce. ℂ Qd si pcepis mãeb9 esse mixtā meliā cholericā: tūc exhibe digestiuū tale. ℞. syrupi de fumoterre. syru. de endiuis añ. ʒ. vj. aque boraginis. aque endiuie añ. ʒ. j. s. misce. ℂ Et cū uolueris digerē mām cui eēt cōmixta melācholia flegmatica. tūc ℞. sy. de epithimo. ʒ. j. syrupi cōpositi acetosi. ʒ. j. s. aque mellisse. aque capi. ueneris. añ. ʒ. j. s. misce. ℂ Et lꝫ etiaꝫ raro ɔtingat mãeb9 cōmisceri meliā adustā ex nāli melācholia factā. q2 tn̄ aliqñ in iuuenib9 appeᵗ & ꝓprie uehementer exercitatis & regimine supercalefactiuo utētib9. tunc ℞. syrupi de epithimo. ʒ. j. syrupi violacei. ʒ. vj. aque nenufaris. aque endiuie & boraginis añ ʒ. j. misce. ℂ Hec qdeꝫ digestiua oib9 fere mãeb9 sunt appropriata: nisi qa si inueniretur mās esse cōmixtas cum sanguine ex quo etiā aliq̄ pticla adusta foret: tunc conueniret exhibere aque fructuum que sanguinis & cholē feruorem extinguit. ʒ. v. aut exhibeātur syrupi de bisantijs. ʒ. ij. cū. ʒ. ij. decoctionis prunoꝝ & tamarindoꝝ. ℂ Et si qs ulterius mitiora digestiua vnicuiqꝫ mãerū iā dictarū appropriata desideraret. tūc accipiat aq̄s sublimationū predictis syrupis cōmixtas dimittendo syrupos illos & dādo aq̄s illas augmentando dosim earum usqꝫ ad ʒ. v. ℂ Et adde iterum sermonibus istis ꝙ nō solū fit mãerum digō per syrupos predictos. sed cōuenientius digeretur mā si tpe administrationis eoꝝ aliq̄ de pdictis plātis uł radicib9 coq̄tur uel cōmisceaᵗ in cibis & potib9 eoꝝ ut etiaꝫ pro pte supi9 tactū est in itētione pma. & tu recurre ad eam.

Pro quarta vo itētione. s. mãeꝝ diuersione cōteplādū pmo ꝙ due sunt spēs diuersionū pncipales que magis in hac dispōne a sapiētib9 collandate sunt. ℂ Prima qdē est mãerum diuersio per uomitū. ℂ 2^a vo est per administrationem clisteris materiaꝫ ab epate: & a uenis educentiū & inclinātiū eas per inferiores vi

as z apientium oppilones subtiliādo z resoluendo mās. ¶ Aliquibus igit sapientū placuit magis diuersio prima. eo q2 ipsa fortius distrahit mās ab epate per superius educēdo eas. maior enim vītis fortitudo requirit ad faciēdū ascendere materias sua grauitate multum resistentes q̄ ad faciendum ipsas descendere. Cum ergo ita diuertunt per superius videtur materias fortius a suo loco eradicari. ¶ Secunda ratio q2 uomitus videt conueniēter posse sugere materias uel extrahere eas ab epate per meseraicas que sunt in fundo stomachi. ¶ Et tertio q2 uomitus videtur esse bonus eradicator materierum que in infimo loco posite sunt. ¶ Et q̄rto itez q2 per uomitū non solū materie que in stomacho z adiacētibus ptibus sunt posite que facile pñt trāsire in cōiunctas. Et traxit ista opinio fundamentum ex 14ª tertij. p̄allegato sepe cap̄ ubi ingt. Et ut utantur ante cibū uomitu. est eniz bonuz regimen eis. Et oportet ut sit in p̄ncipio rei cum raphano īfuso in syrupo acetoso. Et in fine eius cū elleboro. sed elleborus non educit materias nisi violento tractu. igitur zc. ¶ Alijs v̄o magis placuit secūda diuersio per clisteria fienda. z moti fuerunt rōnib9 pluribus. ¶ Et p̄ma quidem est. q̄ñ materia huius dispositionis s̄m magnam ptem cōtinet in cōcauo epatis cuius ad intestina maior est ppinquitas q̄ eiusdē ad fundum stomachi. igit materie in eo stātes potuerunt per clisteria melius z facilius trahi q̄ per uomitū. ¶ Et secūda quidem rō est q2 materie facilius inclinant descēsui q̄ ascēsui. ¶ Et tertia est q2 eductio per uētrem est euacuatio minus preternālitatis includens q̄ uomitus. ¶ Et quarta est q2 cum clisteribus possunt melius perfici subtiliatio resolutio z consumptio materierum: z aptio oppilationum cum medicinis in eis positis q̄ per uomitum. Et videtur hec opinio traxisse sententiam suam ex serie preallegati capituli dum ingt. Et in pluribus dispositionibus quas habent necesse est ut euacues cum eis que educūt humores solutione uentris z aperiunt oppilationes. Et clisteria subtiliatiua z resoluētia humiditates solutione educentia eas conferunt in ea ualde.

¶ Propter quod tale potest describi clistere. ℞. folioꝝ blete mercurialis. aā. M. j. s. furfuris. M. j. radicis urtice ireos. ana. M. j. seminis feniculi anisi z leuistici. aā. M. ij. granoꝝ cartami contritorum. M. s. coquantur omnia in. lib. iiij. aque usq3 ad ɔsumptionem tertie partis. deinde ℞. huius decoctionis libram vnam iere simplicis. ℥. j. olei violaz de sisamo ana. ℥. j. s. salis gemme. ℥. j. z ponatur. ¶ Si autem uolueris ipsum flegmatis magis attractiuum loco iere ponat benedicta. ¶ Et si adhuc uolueris ipsum solennius eradicare materias appone in ipso. ℥. iij. electuarij dyacastorei z erit eligibilius. ¶ Si quis autē desideraret eligēque duarum opinionum melior existat z soluere questionē illam. facile dicere pōt q̄ si cōtingat in hac dispositione materias tales declinare magis ad stomachum q̄ ad inferiora. q̄d cognoscit per nauseam abominationem z subuersionem stomachi: z per rugitum z tēsionem z motū materieꝝ in ipso. Tunc in hac dispositione cōuenientior erit uomitus. ¶ Si autem pcipies materias magis ad inferiora rapere q̄ ad supiora. tūc conueniētius erit clistere predictum aut alia sibi similia. Et sustentat hec responsio super sermonibus ueteris afforismoꝝ p̄ma. Que ducere oportet vndecūq3 natura repit zc. ¶ Tertium quidem ingenium diuertendi materias est cum puocantibus urinam. z ppie quādo cōtigerit magis esse ppinquas in gibbo epatis. z facile qdem hoc fieri pōt coquendo in cibarijs simplicia quedā sicut radix feniculi petrosel. dauci z brusci. aut eorum semina. aut ante cibum exhibendo confectionem factam ex speciebus electuarij de seminibus. aut dando pillulas aliquas factas ex trocicis de eupatorio de capparibus. uel rubea tinctorum aut spica nardi. ¶ Quartum autem ingeniuz diuertendi materiam iterum est per ea que attrahunt materiam a fundo corporis z vniuersis partibus eius: z proprie cum applicatione balnei sulphurati non aluminosi: aut salsi calidi actu. aut salsi frigidi actu uelut in aq̄ maris. hec enī mās attrahēdo resoluunt z cō sumūt. que si nō fuerint presentia naturaliter talia. tunc artificialiter fieri possunt in dulci aq̄ coquēdo alumen sulphur sal z alia similia ¶ Quintum v̄o instr̄m diuertendi materiā iterum est per applicationem euaporationū que applicent stomacho z epati. z p prie cum medicinis sua caliditate attrahētibus subtiliantibus z consumentibus materias: uelut esset euaporatoriuz hoc. ℞. radicum paucedani fu meu rubee tinctorum calami aromatici squinanti ciperi aā. M. j. s. cassie lignee gallie muscate storacis calamite aā. ℥. ij. absinthij origani dauci cimini aā. M. j. s. terantur omnia insimul forti contritione z calefiant in sartagine sicca. deinde imponantur sacculis qui actu calidi applicentur stomacho. ¶ Diuersio aūt cū uentosis absq3 scarificatione etiā ɔuenire pōt. ¶ Materias diuertē per emoroidarū aptionē z appositionē uentosarum cū scarificatione. z per applicationē rubificātium medicinarū z uesicātiuz nō videt hēre locū in hac dispositione. eo q2 materie nō sunt sanguinee neq3 eidē sufficiēter cōmixte: neq3 etiā sunt adeo subtiles q̄ per rubificātia z uesicantia conuenienter educi possint.

Licet plurima pro cōplemēto intētionis qnte supra p̄misse. s. cōplete eradicationis materierū supra tacta fuerint cū de mō z instr̄is minorādi mām dictum fuerit: alia tñ uarijs in locis ab auctoribus inuēta z magis experientia cōprobata ad hūc locū adducere est conueniens. ¶ Quoꝝ primū est descriptio pillularū stomaticharum alkindi. q̄rum descriptionem ex Auicenna collige 5° canoñ. summa p̄ma. z tractatu 9°. Et vide ibi earum laudes z compositionem. z dicit earum dosem esse au᷑. ij. lz nunq̄ dederim ex eis nisi. ℥. j. z solēniter conferunt. ¶ Amplius eodez tractatu vide tres descriptiones successiue positas ab eo. q̄rum p̄ma incipit ibi. Pillule alie conferentes ad febrem cronicam: z ad debilitatem splenis z epatis z inceptionē aque. ¶ Et iterum descriptionem sibi subiunctam: cuius p̄ncipium ad febrem cronicā ex humoribus cōmixtis. z ad dolorē epatis z inceptionem aque. ¶ Et iterū collige ibi aliam immediate sequētem descriptionē cuius initiū. Conferentes ad febrem cronicā accidētem ex humoribus commixtis. z ad dolorē epatis z ad inceptionē hydropisis. Et oium harum dosis per me data est a. ℈. ij. usq3 ad. iiij. lz descriptionē tertiam ex predictis magis conferentem videriz. ¶ Si autem desideras hēre cōposita leuiora ad hanc intētionem z ppria respicietia supfluitates cholericas flegmaticas. z melācholiam ex adustione genitā z fecalē. tunc ℞. hoc compositum. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ citrinoꝝ z kebuloruz aā. ℥. j. reupōtici agarici electoꝝ aā. ℈. iiij. masticis spice nardi aā. ℈. j. squinanti floꝝ eupatorij aā. ǵ. vj. croci. ǵ. iij. spodij salis indi ana. ǵ. v. aque eupatorij aque capilloꝝ ueneris. z aque sublimationis radicum iris ana. ℥. j. çuccari rubei. ℥. x. fiat omnium hoꝝ infusio per diem nālem. deinde in aurora coletur z diligenter exprimatur: z calida det in potu obseruādo post ipsam ut post omnia solutiua canones qui supra positi fuerunt in exhibitione minoratiuorum. ¶ Et siquis desideraret medicinā diuersos humores educētem tūc poterit exhibere hoc cōpositū. ℞. iere Archigenis supra noiate ℥. ij. iere Gal. ℥. v. aque decoctionis folliculoꝝ sene. ℥. ij. misce. ¶ De domesticis autem solutiuis z usitatiuis z proprie ad mām mixtā ex flegmate z cholera est exhibē. ℥. s. electuarij indi cum. ℥. ij. aque eupatorij zc. ¶ Et si uelis respicere mixtionem notabilem cholere adiunge predicto electuario ℥. j. electuarij succi rosaruz z subtrahe de predicto. ℥. j. ¶ Et si intendis cum hoc educere materiam melancholicaz non habentem adustionem de qua curandum tunc exhibeant ℥. v. de electuario dyasene cum decoctione predicta. ¶ Si autem desideras materiam educere notabilis adustionis tunc exhibe. ℥. v. uel. vj. electuarij hamec cum decoctione

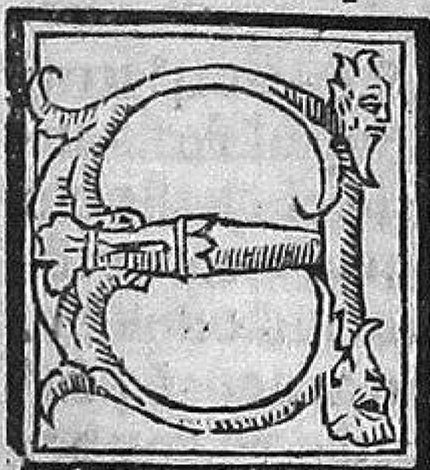
predicta. aut. ʒ. j. pillaꝝ de lapide laçuli: uel de lapide armeno. ubi fuerint adustionis uestigia notabiliter apparentia.

Sexta intētio cōplet᷑ cum his. Que epar ⁊ stomachū confortant cū iaꝫ notabiliter nocita sunt a mala cōplexione frigida ⁊ humida cum multitudine materierum frigidarum ⁊ humidarum plura sunt a sapientibus scripta. ¶ Quorum unum ⁊ laudatum est. ut exhibeatur in aurora electuarij metridati. ʒ. j. cum aqua decoctiōis florum eupatorij uel spodij si magis exiccare uelis. ¶ Et secūdū est tyriaca Andromachi que exhibeat᷑ ut supra. ¶ Tertium est electuarium de ambra faciendo ex speciebus eius cum çuccaro ⁊ aqua eupatorij confectionem. ¶ Et quartum est confectio dyacimini. ⁊ proprie quando cum mala complexione fuerit uentositatū quantitas notabilis. ¶ Et quintum famosum est confectio dyalacca. ¶ Sextum est confectio dyacurcuma. ¶ Septimum est tyriaca Hermetis. quorum omnium descriptionem collige ab Auicēna ⁊ exhibe ut dictum est. ¶ Et de usitatis communibus est trifera maior ⁊ trifera de scoria ferri. ⁊ trifera persica ⁊ trifera saracenica. ¶ De trociscis uͦo fumosioribus sunt trocisci de absin. trocisci de eupatorio. trocisci de lacca. trocisci de reubarbaro in dispositiōibus frigidis. ¶ Et trocisci de rosis ⁊ berberis omnium descriptionum trocisci de spodio simplicis: aut cum semine acetose. ⁊ trocisci de camphora scđe ⁊ tertie descriptionis legendarum ab Auicēna quinto cañ. summa prima octauo tractatu. Et trocisci de spodio cū tereniabin qui omnes conferunt in dispositione cal'a ⁊ exhiberi debent cū aqua endiuie uel cicoree uel alterius similis. ¶ De his etiā que ꝯfortāt epar a specifica ꝓprietate est comestio carniū codiaꝝ elixataruꝫ ⁊ caro adip. i. lupi comesta ul' exiccata: ⁊ in pluerē reducta ex qua fiāt pille uel ꝯfectiones uel el'uaria. ⁊ sit usus eoꝝ frequēs in aurora ⁊ añ cibū. ¶ Oēs etiā endiuie spēs appetate ꝯfortāt epar in cibis acceptae uel in potib᷒: ⁊ ꝓprie illa que armata est ad rubedinē declinās. ⁊ est illa quā hodie cicoreā noiamus. ¶ Aut etiā endiuie spēs que dr̄ armata: eo q2 folia hēt in suis extremis ⁊ circūferentijs multum spinosa. ⁊ emittit lac. ⁊ ⁊ producit florem qui similatur pilis leporis colore etiam pluma sua. ¶ Et de ꝯfectionib᷒ famosis ⁊ usitatis in dispōne cal'a est cōfectio dyarodon. ⁊ cōfectio triasādaloꝝ descriptione Nicolai in antidotario. Et dyacitonitē Galeni inētū a Serap. 7° breuiarij. Et el'uariū de xiloal'. descriptū ab Auic^a 5° cañ. sūma p^a. Et alie m'lte sil'es que p te ab auctorib᷒ collige ⁊c̄.

Consilium. 157.

De cacesia coniūcta quinque malis dispositionibus que sunt. ¶ Mot᷑ tremulus cordis. ¶ Mala dispositio epatis frigida ⁊ humida. ¶ Fluxus superfluus emorroidarum. ¶ Fedus color totius corporis. ¶ Debilitas uirtutis uniuersalis. ¶ Diuiditur Consilium in capitula tria.

¶ De signis ⁊ causis dispositionis cacetice ⁊ accidentium quo modo sequantur ad cano. Cap. I.

Egritudo nobilis uir dñi Jacobi de diocesi forliuiē si est cacesia corruptio cōpl'onis epatis ⁊ ꝯuersio ipsius ad friditatē ⁊ humiditatē. ¶ Et sunt eius signa corruptio coloris ex albedine dominante citrinitati. unde color eius apparet sicut cadauerum color. ¶ Est etiaꝫ inflatio in toto corpore a materia flegmatica tenui in mēbris immersa ꝓueniens. ¶ 3° iterum uenter eius est inflatus ⁊ multis uentositatibus plenus. ita q̄ in eo qñq3 apparet sicut utritas. i. dispositio similis utri uento pleno ⁊ aere. ¶ Et quarto iterum totum eius corpus graue est ⁊ ꝓprie in uirtute nutritiua uehementer nocitum. ¶ Et quinto iterum extreme partes ut pedes ⁊ manus non euacuantur ab aliquali inflatione a predicta flegmatica materia ⁊ ei᷒ uapore ꝓueniente. ¶ Et iterū 6° solet hanc dispōnem qñq3 cōcomitari solo uentris dyarica: aut lienterica: aut utraq3 simul que ꝓueniūt ꝓpter augmētū humiditatū que in corpe multiplicate sunt ꝓpter debilitatem uirtutis digestiue epatis: ꝓpter quas etiam digestiua uirtus: ⁊ retentiua intestinorū debilitata est. ¶ Septimo iterum hanc dispositionem cōcomitatur longitudo in somno propter multitudineꝫ euaporationum ad caput. ¶ Et adhuc octauo debilitas appetitus est accidens hanc dispositionem utplurimum concomitans. ¶ Nono iterū tremor cordis ad hanc dispositionem cōcomitatur ꝓpter malā dispositionē cordis ab epate coicatā per colligantiā nō absolutā imo uapoream ⁊ mālem. Et p̄nt oēs hi colligi sermones 14° tertij. tractatu 4°. cap de cacesia. ⁊ de asclite. ⁊ q̄rto breuiarij. cap sexto. ⁊ pluries alibi.

Et licet huius dispōnis ⁊ suorum accñtium plurime cause assignari possint. uelut oē genus egritudinum cōpl'onalium compōnalium: ⁊ unitatis in epate exitiū: ⁊ multitudo cibationū calorē innatū suffocantium. ⁊ usus ciborū sua grossitudine ⁊ uiscositate epar oppilātiū ⁊ fortis motus sup cibū cōsuetus: ⁊ multus coitus: ⁊ uentris fluxus imoderatus: ⁊ prolixe febres: ⁊ alie membroruꝫ epati colligatorū egritudines. nō video tñ euidentiorē causam que hūc uirū ad hāc dispōnē ꝑduxerit q̄ imoderatus emorroidarum fluxus. ipse enim nō solum ad hanc dispositionem: imo ad deteriorē ꝑducere pōt corpus propter debilitatē eūonum ꝯsequentem ꝑncipal'r. Licet enim oīs alia imoderata eūatio ad hanc egritudineꝫ ꝑducere possit: magis tñ sanguinis exitus multus. Ois enim euacuatio fortis perseuerans corpora debilitat. maxime uͦo ista que est sanguinis 14ª tertij. preallegato cap. ¶ Ex quibus omnibus apparet q̄ huius uiri dispō per se est uerenda satis. quanto magis autem difficilior estimari potest: cum ipsa sit coniūcta pluribus predictorum accidentium: ⁊ maxime tremoris cordis: ⁊ preparationi ad hydropem asclitem: aut hyposarcam. Unde sollicite multum intendendum est ad totalem ipsius eradicationem. ut nunc sequitur.

¶ De regimine huius dispositionis. ⁊ primo per sex res nō naturales. Cap. II.

Regimen itaq3 huius dispositionis pēdet ex rectificatione complexionis epatis principaliter. Secundo uͦo ex remotione tremoris cordis. Tertio uͦo ex rectificatione habitudinis totius. Regimē tamen utriusq3 ipsorum sustentatur super cōuenienti electione sex rerum nō naturalium: ⁊ debita administratione rerum medicinalium. ¶ Pro declaratione itaq3 regiminis rerū non naturaliuꝫ eligatur a uiro isto ciuitas uel locus habitationis ad caliditatem ⁊ siccitatem notabiliter inclinatus. habitet itaq3 cameram a terra notabiliter eleuatā: ⁊ elongatā a decursibus aquarum uel ualliū: ⁊ minime sit humida uetustate edificij: imo satis nouiter cōstructa aspectum habens orientalem uel meridionaleꝫ: in qua etiam frequenter notabilis accendatur ignis. ⁊ sepe in ea fiat suffumigium ex sandaraca storace calamita laudano colofonia thure ligno al'. ⁊ similibus simplicibus aut commixtis. De annexo uͦo aeri totum corpus ⁊ ꝓpe caput uestibus ⁊ infulis: uel birretis de panno de grana constructis decēter muniat. ¶ Exercitiū uͦo conueniens est ei ⁊ ꝓprie nūc: q2 fuit rectus regimine digestionis ⁊ cōuenientis euacuationis materieꝝ. Cōsulo igit᷑ q̄ mane per horā post ortum solis surgat ⁊ exercitet᷑ pedester mōtem ascendendo ⁊ descendendo: aut gradus scalaꝝ q̄plimos: aut pedester reuolutione ꝓlixa usquequo corpus eius calefiat ⁊ ad sudorem mediocrem ꝑducat᷑. ⁊ si debilitas obstaret saltem equū gradarium uel succussarium per tria uel quatuor miliaria eqtet. ⁊ si adhuc maior debilitas ꝓhiberet exercitiū saltem bñficio uentris p̄cedēte fricent᷑ eius extrema incipiendo a genibus usq3 ad pedes: ⁊ ab inguinib᷒ usq3 ad eos: ⁊ a spatulis usq3 ad nates: ⁊ ab humeris usq3 ad manus inferius trahendo cum fricatione usq3 ad rubedinem perducente.

reliquo autem toto tempore quiescat. ¶ De modo vo somni et vigilie caveat a dormitione plixa: ppterea quia ipsa humectat corpora et generat reumatismos. Mensura itaque somni sibi convenientis non excedat septem horas in nocte et unam in die. et nisi debilitas repugnaret minor adhuc dormiendi mensura conveniret ei: reliquo tpe vigilandum est. ut exiccentur superfluitates in eo congeste. ¶ In canone aut assumptionis cibi et pot contentus esse debet. ut non accipiat cibum uel potum usque ad completam saturitatem. imo cibet semper reliquijs famis adhuc in stomacho remanentibus. ¶ Similiter etiam nunquam cibum suum accipiat nisi conveniens appetitus incitaverit ad ipm: neque etiam curet diversitatem ciborum multam accipere. imo uno uel duobus ferculis contentus esse debet. ¶ Caveat etiam ne cibum suum deglutiat absque masticatione condecenti ne cibus remanens indigestus sit mater congestionis multarum superfluitatum. ¶ Similiter etiam potum in quantitate continua pauca. imo melius est ei sepe et parum quam raro et multum bibere. ¶ De passionibus vo aie evitet sollicitudines et angustias tristantes et spm uel innatum calorem suffocantes et aiam suam dilatet in gaudio et spe sue sanitatis. Neque inconveniret ei aliquando (licet raro) aliquam iracundiam uel angustiam levem incurrere. ¶ De ultima vo re. s. cibo et potu. dicendum est generaliter quod omne cibarium eius eligi debet ad cal. et sic. naliter uel accntaliter iclinatum. ¶ Particulariter vo descendendo in cibis eligatur panis modicum furfuris hns bn coctus et fermentatus duorum aut trium dierum ad plus. Et caveat a pane azimo uel non bn fermentato parum cocto: et evitet oes cibos pastiles uel de farina factos. ¶ De carnibus vo conveniunt ei carnes capreoline domestice: et meliores sunt sylvestres: vituline castratine et de marzo unius anni. Item carnes animalium sylvestrium ut leporis apri cervi et similium conveniunt. Laudo etiam quandoque carnium salitarum usum. Carnes vo pullorum gallinarum et caponum et anatulorum iterum bone sunt. Et inter reliquas meliores carnes sunt columborum et pprie sylvestrium. Item minutarum avium degentium in nemoribus et dumetis carnes sunt utiles. ¶ Carnes vo animalium in aqs viventium: et similiter pisces vituperandi sunt nisi fuerint sicut capedum varioli torrentie trilie et sibi siles. Alij vo non placent nisi pui pisces et marsiones et siles in fluuijs et petrosis locis inventi. Cancrorum vo usus spernendus est omnino. ¶ Similiter lac et lacticinia cibaria oia fugiant. Caseus vo aliqualiter solidus mediocris salsedinis et non valde mollis laudabilis est: licet in multo usu non sit habendus. ¶ Olei vo usus bonus est sive fuerit de oliva sive de nucibus sive de amigdalis dulcibus. Butyrum vo dimittatur et similiter brodialia oia pinguedie porci multum artificiata. ¶ Oia etiam legumina dimittantur pter cicera rubea ordeum uel panicum: et similiter risum fugiat. ¶ Lactuca vo et portulaca spinachia cucur. omnia dimittantur. Endiuia autem domestica et sylvestri quandoque uti pot cum oleo et aceto. Pepones aut laudo. s. dulces et bene maturos et ante cibum acceptos. Citrullos vo et angurias dimittat. ¶ De fructibus autem uti potest quandoque piris muscatis et avellanis et amigdalis. Sed inter reliquos nullus est melior fructus quam ficus recentes et sicce. Pomis etiam et uvis albis bene maturis suo tempore uti pot. Citonia vo et nespilla et sorbas dimittat. Et similiter granata acria nisi ppter magnum estum. Dulcia vo et mediocria granata sunt sibi utilia. In iniubis autem nullo modo sit usus. ¶ De plantis autem conveniunt sibi caules feniculus petro. salvia rosmarinus mentha serpillum hysopus et relique plante cale cum quibus cibi oes condiri debent. ¶ De aromatibus placet mihi crocus pip zinziber anisum lignum al. cinamomum ciminum macis galanga et nux muscata. ¶ Placent mihi cappares conditi et iringi conditi et olive condite: et asparagi suo tpe. Aceti etiam usus et pprie cum alijs cibarijs placet. et quanto fuerit acutius tanto melius erit. Similiter et agresta cum sale condita. et lymones etiam placent. Arancia vo et vinum granatorum dimittat. ¶ De potu aut eius dicendum primo quod oino dimittat ois aque usum sive simplicis sive cocte cum ordeo uel silibus. ¶ Dicendum 2o quod laudandum est sibi hydromel factum ex decoctione xxv. lib. aque. ℥. j. pulveris eupatorij. et lib. j. mellis que dispumentur et coquantur usque ad consumptionem tertie ptis duabus remanentibus. ¶ Vinum vo conveniens ei est album subtile clarum bn odoriferum nullo modo dulce: sed ab eo elongatum et medium inter dulce et acre. Et si non posset haberi album accipiatur ceresoleum uel leviter rubeum. Et si fuerit necessarium refrangere ipsum. ℞. cum aqua mellisse. Melior enim est ei aqua cisterne: prius tamen cocta. apponant de ea ad vinum tertiam uel quartam partem sm discretionem rationalem.

¶ De regimine eius per medicinalia. Cap. III.

De regimine vo per medicinalia sic pcedam. ponam enim primo remedia. vij. ad tremorem cordis appropriata. ¶ 2o ponam quinque remedia malam complonem epatis rectificantia. ¶ 3o ponam tria remedia colorem fedum corrumpentia. ¶ 4o loco subiungam tria virtutis debilitatem respicientia.

Primum igitur remediorum cordialium confortantium ipsum cui instat tremulus motus magnus est iste syru. de quo accipiat oi mane. ℥. ij. cum aque acetose. ℥. iij. et est conveniens cum apparentia uel signis caliditatis. ℞. se. endiuie scariol. cuscute. se. quatuor coium frigidorum. an. ʒ. j. florum boraginis et buglosse doronici. se. acetose et basiliconis. ana. ʒ. j. s. coriandri ppara. ʒ. ij. florum nenufaris sandalorum al. et ru. spodij been al. et ru. an. ʒ. j. s. ciamomi ligni al. gari. an. ℥. j. coquantur oia in lib. x. aque usque ad consumptionem medietatis et colentur cum forti expressione. deinde addantur zuccari lib. ij. et coquantur usque ad inspissationem. Et si apparent signa frigiditatis cum tremore cordis. tunc exhibeatur iste syru. cum. ℥. iij. aque mellisse.

¶ 2m remedium cordiale est hoc. et pprie conferens quando in pectore et circa cor inveniuntur ventositates multe uel vapores. ℞. syru. de corticibus citri. ℥. s. syru. de calamento. ℥. j. aque enule. ℥. iij. misce et exhibeatur hoc totum calidum pluribus mane.

¶ 3m instrm conferens oi tremori cordis. et pprie frigido magis est carabe de cuius pulvere in potu dentur. ℈. ij. cum aqua mellisse. Et si velis ipsum appropriare magis lapsui calido detur cum aqua acetose. Ad idem valet et est singulare pul. zedoarie.

¶ 4m instrm est hoc electuarium de quo oi mane et in vespis accipiatur quantitas medij coclearis et post ipm bibatur tertia pars cyathi vini aromatici et bn fumosi ad lapsum frigidum cum aqua acetose ad lapsum calidum. Cuius descriptio. ℞. specierum letificantis Almanf. ℥. ij. specierum electuarij de ligno al. ℥. j. foliorum auri numero. vj. hyacinti smaragdi: saphiri ossis de corde cervi. an. ℈. j. margaritarum. ℥. iij. conserve rosate et violarum. an. ℥. j. s. ambre nucis mus. an. ℈. ij. fiat electuarium cum. ℥. j. s. zuccari candi. et. ℥. j. syr. de corticibus citri. et post hoc electuarium bulliat in lib. s. succi macianorum: et sunt poma sylvestria pua in nemoribus inventa.

¶ 5m instrm speciale est buglossa: de cuius pulvere oi sero eger quando vadit ad lectum accipiat pondus medij aurei: et est pondus. ℈. ij. et. ℈. iiij. quere xj tertij. cap. de cano. ubi de curatione cordis. Et ex his quorum iuvamentum magnificatur in tremore est potare medium aureum de buglossa tpe somni noctibus continuis. Ipsa etiam recens et sicca in oi cibo et potu accepta: aut eius aqua sublimata conveniens est. quare xj tertij can. de cura tremoris cordis inquit. Super buglos. vo sis audax et non timeas malitiam eius: imo utere ea in oi quasi potu quem tribuis in cibo quem das. Etenim iam concurrit consuetudo ut in potu tribuatur et similiter aqua eius distillata.

¶ 6m instrm speciale est unguentum hoc de quo apponatur pannus rotundus latitudinis semiss. sup regione cordis. ℞. florum boraginis et buglos. an. ℥. j. mellisse recentis uel sicce. ℥. ij. florum rosarum nondum complete apertarum. ℥. iij. s. florum salicis lambrusce foliorum basiliconis sicci uel recentis. an. ℥. j. croci. ℥. j. been al. et ru. zedoarie carabe. an. ℥. ij. hyacinti smaragdi margaritarum saphiri. an. ℈. j. corallorum ru. ℥. s. amili farine ordei. an. ℥. ij. aceti. ℥. j. s. bulliat farina ordei et amilum simul lento igne cum vino aromatico. deinde in mortario ponatur et cum inceperint tepefieri superaddantur aliarum medicinarum pulveres diligenter conterendo et apponatur tepidum.

¶ 7m instrm est sacculus iste qui semp portet super corde et est facilius applicabilis quam vnguentum primo scriptum. ℞. specierum letificantis Almans. specierum el'uarij de gemmis et de ligno aloes. an. ʒ. ij. florum rosmarini rosarum nenufaris. an. ʒ. j. s. puluerizentur oia per se et commisceantur et ponantur in sacculo de sindone de grana retorta facto: et applicetur. ¶ 8m et vltimum instrm est hoc. ℞. specierum electuarij in quarto remedio scripti. ʒ. ij. zuccari al. ʒ. iiij. cum aqua buglosse. fiat confectio in rotulis. ʒ. iij. et ex ea semper accipiat ante cibum rotulam mediam et tantundem post cibum.

Instrumenta vo que malam epatis dispositionem corrigere possunt et proprie qn lapsus est fri. et humi. sicut est in viro isto. sunt hec. ¶ Et primum est sy. iste de quo accipiat. ʒ. ij. cum. ʒ. iij. aque eupatorij cale actu. ℞. cuscute eupatorij foliorum apij absinthij florum rosmarini gario filorum cinamomi. an. M. j. spodij scolop. epatice sandalorum amborum. se. cicoree. an. M. ij. corallorum rub. andacoche radic. feniculi petrosellini labru. an. M. s. coquantur oia in lib. x. aque usqz ad consumptionem medietatis: deinde predictis addantur vini citoniorum. ʒ. ij. zuccari al. lib. j. s. et lento igne coquantur usqz ad spissitudinem et aromatizetur cum cinamomo gar. et spodio de canna. ¶ 2m instrm spale est confectio hec de qua semp eger accipiat rotulam vnam an cibum et post. ℞. specierum dyalacce et dyacurcume. ana. ʒ. j. se. taraxacon. ʒ. ij. ligni al'. gario. croci. an. ℈. s. zuccari. ʒ. v. cum aq eupatorij fiat confectio in rotulis. ʒ. j. s. ¶ 3m instrm spale est ut eger pluribus diebus accipiat. ʒ. j. aut mediam de pulue epatis lupi in furno exiccati et proprie cum ʒ. j. aque eupatorij et tardet cibum suum saltem horis quatuor post. ¶ 4m instrm ex simplicibus rectificantibus epar est ut eger assuescat comedere carnes codiarum: et sunt limatie in dumetis inuente que serpunt sup spinas uel rubos et proprie habentes testas parumper ad citrinitatem uel rubedinem tendentes. ¶ 5m instrm epati conueniens et proprie ad magnificandum ipsum et euandum ab eo mans diuersas et corruptas est hoc. ℞. succi eupatorij. ʒ. j. s. reubar. elci. ʒ. j. epithimi cuscute spice nardi. an. g. vj. salis gemme. g. j. exhibeatur hoc totum in potu et tardet cibus saltem horis qnque post assumptionem ipsius.

De his vo instrumentis que emoroidarum fluxum stringere possunt: primum et expertum est hoc. ℞. scorie ferri pulueriçate et frixe in aceto rubeo. ʒ. j. mirabolanorum combustorum: ossium dactylorum corallorum rubeorum: corticum ouorum omnium quatuor combustorum an. ʒ. j. pulue. gypsi. ʒ. ij. albumina ouorum numero qnque uel. vj. conquassentur oia insimul et submergant in ipsis stupe prius infuse in aceto extinctionis calibis et bene expresse liniant predictis medicinis et apponantur fiteri uentre prius mundificato a superfluitatibus. ¶ 2m speciale instrumentum est descriptio pillularum de bdelio. ¶ 3m instrm est descriptio pillarum de sandaraca: que ambo duo collige. 17a tertij. cap 7o. de medicinis liquidis et embrocis emoroidarum. Et est modus administradi has pillas ut oi mane accipiat ex eis. ʒ. j. et tardet cibum suum horis ad minus 4or.

De his vo instrumentis que fedum colorem abscindere possunt: iam patet quod omnia predicta ad hoc capitulum seruiunt et proprie illa que cor et epar confortant sanguinem paucificando ab aquositate flegmatica et ab aquositatibus cholericis et alijs corruptis. ¶ Primum est hoc. ℞. aque lactis caprini. ʒ. iiij. succi cuscute. ʒ. j. misce et accipiatur in potu diebus saltem. xv. ¶ Secundum est hoc. ℞. succi fumiterre et absinthij. ana. ʒ. j. misce et accipiatur ut supra. ¶ Tertium instrumentum est hoc. ℞. aque sublimationis radic. acori: aque sublimationis uaporum. ana. ʒ. ij. s. misce et totum accipiatur in potu per. xv. dies. clarificat sanguinem diuersionem faciendo materierum corruptarum simul commixtarum: et est de medicinis acceptis ex septima quarti. tractatu et capitulis secundis.

Specialia vo remedia tria debilitati virtutis subuenientia sunt ista. ¶ Primum. ℞. granorum fisticorum. lib. s. se. communium frigidorum. ʒ. j. s. violarum. se. endiuie scariole lactuce. an. ʒ. ij. cinamomi electi ʒ. j. s. corallorum ru. spodij. an. ℈. ij. margaritarum. ʒ. iij. carnium predictum de alis acceptarum. ʒ. v. terantur simul carnes et fistici cocti in vino dulci usqz ad ultimatam contritionem. deinde incorporentur cum lib. j. zuccari al. cocti cum aq buglosse et in fine apponantur spes et fiat confectio in frusta. ʒ. j. De hac itaqz confectione in omni cibario accipiatur usqz ad. ʒ. ij. ¶ 2m spale instrm est ut vir iste assuescat in cibis suis ponere aquam sublimationis predictum uel caponum proprie distillatam cum folijs basiliconis recentis uel sicci. ¶ 3m instrm ut vir iste gra confortandi innatum calorem saltem in septimana ter accipiat singula vice. ʒ. j. electe tyriace Andromachi: tardet post eam cibum ad minus horis. vj. Si autem in tpibus in quibus utitur prefatis remedijs uenter eius stipticus redderetur: tunc accipiat an cibum semp coclear vnum huius el'uarij. ℞. medulle sebesten. pulpe tamarindorum. cassiefistule. an. ʒ. iij. se. endiuie acetose. se. coium fridorum oium. an. ʒ. j. cinamomi electi. ʒ. j. s. zuccari al. cocti cum. ʒ. iiij. aque sublimationis foliorum uolubilis minoris lib. s. incorporentur simul et fiat el'uarium quo utatur ut dictum est. Hec sunt meliora que eligere potui in dispositionibus huius viri. summus autem opifex omnia ipsa in salutem eius dirigat. Amen.

¶ Caplm de tremore cordis et mala complexione stomachi.

Recipe vnguenti cordialis completi cum resina lib. j. de hoc vnguento mediocriter grosso extendat sup panno de grana qui sit figure circularis et latitudinis semissis: et ponat super mamilla sinistra in mane quando surgit de lecto: et sero quando uadit ad lectum actu tepido. ¶ Recipe pul. odoriferi. ʒ. j. quem ligatum habeat in panno de sindone de grana retorta in forma pile facto: quem pro maiori parte tpis odoret. ¶ Recipe aque buglosse lib. j. aqrum cuscute et cicoree an. ʒ. iiij. misce de istis aquis mediocriter calefactis cum pauco zuccaro accipiat oi mane in aurora cyathum vnum paruum: et hoc distater per nouem horas post cenam et post ipsas tardet cibum horis 4or. ¶ Recipe confec. de fisticis cum speciebus triasandalorum. ʒ. iiij. de hac confectione accipiat vnum uel duo frusta oi die an cenam: et post an prandium. ¶ Recipe pul. de polip. pul. preparati. an. ʒ. j. et partiantur in qnque ptes equales. de quibus sumat oi sero immediate ante cenam. ¶ Recipe pillularum vnam de aloe abluto immediate ante cenam postquam consumpti sunt pulueres. ¶ Recipe el'uarij de epithimo. ʒ. v. s. et distemperentur cum vino in mane et sumat calidum. ¶ Recipe zuccari al. lib. s. turbit bene mundati hermoda. an. ʒ. j. s. pulueris anisi dulcis. ʒ. j. et ℈. ij. se. ruthe. ℈. j. coquatur zuccarum cum aqua ruthe et fiat confectio in rotulis magnis et cooperiatur folijs auri de qua accipiat quantitatem. ℈. ij. uel. ℈. j. ¶ Recipe anisi spice macis seminum leuistici et ruthe. an. ʒ. j. cimini. ʒ. ij. pulueris sene. ʒ. j. tartari. ʒ. ij. mellis rosa. co. lib. s. zuccari perfecti. ʒ. ij. coquatur simul zuccarum et mel et fiat electuarium de quo accipiat omni sero ante cenam per horam uel s. ʒ. ij. uel. iij. ¶ Recipe dyacimini dulcis. ʒ. ij. et accipiat de ea ante cibum et post quantitatem. ʒ. ij. et eum continuet per plures septimanas. ¶ Recipe confec. de fisticis simplicis lib. j. et ea utatur ut supra. ¶ Recipe electuarij de epithimo. ʒ. xviij. de quo sumat ante cenam immediate quantitatem nucis muscate. ¶ Recipe vnguenti glutinosi. ʒ. ij. quod applicetur stomacho etc.

De egritudinibus splenis consilia sequuntur.

Consilium. 158. De mala dispositione splenis ex qua propter infectum sanguinem generantur pustule et scabies.

Ir clarissimus et eximius utriusqz iuris doctor dns Sublimanus laborat dispositione splenis no

sufficienter mūdificati propter melancholicum humorem ab epate ꝛ a uenis. quare melancholicus humor in epate ꝛ in renibus eius recipit caliditatem magnam per quam inficit sanguinem ꝛ reddit ipsum corruptum ꝛ obiectum virtuti nutritiue inconueniens qui dato ꝙ apponatur membris resolutis non tamen uere vnitur ꝛ assimilatur eis qui etiā latus ad membra inficit ea: corrumpit ꝛ mortificat faciendo pustulas acutas ꝛ ulceratiuas. ꝛ dato ꝙ ista abscindantur a membris per vnctiones ꝛ ablutiones: tamen milies recidiuaret nisi perfecte cōplexio mēbrorū rectificetur. ¶ Propter qđ vir iste abstineat a cibis ꝛ potib⁹ oib⁹ acutis. ut cepe raphano alleo ꝛ silib⁹: ꝛ a reb⁹ ualde piguib⁹ ualde salsis: ab eruca a caulib⁹ ꝛ silibus. ꝛ a vinis ualde fumosis acutis. Et pter hec iam dicta accipiat cibum omnem libito suo.

Pro regimine vo medicinali utatur istis tribus: quorum descriptiones infra posite sunt. ¶ Prima est descriptio pillularum de quibus saltem omni sexta die parum ante cenaꝫ accipiat vnā: ꝛ sic semper continuando eam nisi fluxus uentris immoderatus acciderit. ¶ Accipe aloes abluti.ʒ.ij.ß.lap.ar.ꝛ laçuli.añ.℈.j.fiant pillule ex omni.ʒ.vj.cuꝫ succo rosa. ¶ Secundum remedium est istud electuarium: de quo saltez omni mense bis in aurora accipiat.ʒ.iij.ß.cum medio cyatho aque lactis. reliquo autez tempore utatur pillulis suprascriptis. ℞.electuarij de psilio: de epithimo.añ.ʒ.ij.electuarij rosarum.ʒ.ß.misce. ¶ Tertium remedium speciale est descriptio quarundam specierum que debent in aqua coqui: ut infra apparet. de qua aqua quando instat necessitas magni pruritus ꝛ multitudo pustularum corrumpentiuꝫ. Iste dominus madefaciat corpus suum totum aut saltem partes illas que magis lese sunt a scabie. ℞.radic.serpentarie enule: ꝛ lapatij.añ.℥.j.elli nigri.ʒ.iij.coquantur simul in viij.phialis aque usqꝫ ad consumptionem quarte partis ꝛ fiat ut dictum est. ¶ Ad idem. ℞.aluminis iameni.℥.j.argenti sublimati.ʒ.ß.bulliant in tribus metretis aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis: ꝛ fiat ut supra.

Pro scabie Accipiat hoc electuarium in aurora cum medio cyatho aque lactis calide: ꝛ post dormiat per vnā horam ꝛ tardet cibum assumere horis quinque. ꝛ post per vnam horam prandeat. ℞.electuarij de epithimo: electuarij de succo rosa.añ.ʒ.ij.misce ꝛ sumat ut supra. ¶ Secundo accipiat istas aquas in aurora ꝛ post dormiat per vnam horam ꝛ tardet cibum horis quatuor ad minus. ℞.aque de fumoterre acetose ꝛ enule. añ.℥.j.misce. ¶ Tertio qñ accipit digestiuum per aliquot dies si uenter eius fuerit stipticus accipiat oī tertio die parum ante cenam pillulam vnam de aloe abluto: ꝛ post comedat imediate. ¶ Quarto accipiat octaua die.ʒ.j.de pillulis istis infra scribendis hora suprascripta in minoratiuo ꝛ post dormiat per vnam horam cum dimidia ꝛ tardet cibum horis.vj.in quarum quinta accipiat cyathum vnū aque çuccarate calide. ℞.pillularum aurearum ꝛ de iera cōposita.añ.℈.ij.lap.ar.ꝛ laçuli.añ.g̃.vj.fiāt pillule ex omni.ʒ.vj. ¶ Quinto post euacuationem eradicatiuam inungatur corpus totum bis in die.s.in sero quando uadit ad lectum: ꝛ in mane quando surgit: aut saltem in sero usqꝫ ad quatuor dies uel.vj.cuꝫ hoc vnguento. ℞.vnguēti de succo enule.℥.iij.vnguēti al.℥.j.misce. ¶ Ultimo vo factis omnibus supradictis remedijs abluat corpus suum cum decoctione radicum ꝛ foliorum lapatij ꝛ enule tribus vicib⁹ quam ablutionem continue per mediam horam ꝛc. Hec sunt que succincte sentio meliora de huius viri dispositione: uelut omnipotens ut per hec sanitatem consequatur.

Consilium.159.

De duritie ꝛ oppilatione splenis: propter malam complexionem frigidam eiusdem.

Ista uenerabilis dña religiosa sicut apparet egrotat duplici egritudie pncipaliter. Prima est mala cōplō frida splenis ipsi⁹ notabilr ꝛ aliqualr sicca: lꝫ nō tātū sicca quātuꝫ frigida: ꝛ ad ipsaꝫ sequunt oppl̄ones in ipo splene pueniētes a mā mixta a flate ꝛ melācholia. Et qñ dñat mā melācholica sup flegmaticā: tūc iuenit tēsio cū duritie ꝛ rugitu in splene suo. Si aūt dñat flegma sup humore melico: tūc iuenit in splene ei⁹ tumefactio sine duritie ꝛ uētositatū mltitudo in splene suo pp̄ter que oīa cōprimit dyafragma ꝛ alia mēbra anhelit⁹. vñ necesse est fieri tussim molestā ꝛ fortem. Et hec dispō pōt coīcari capiti ꝛ ledet cerebrū per colligātiā eius ad ipm. Et qꝛ dña ista mediocriter carnosa est. ut scribit: rationabile in ipsa cholera iueniri debet que cōmixta cuꝫ flegmate reddit ipsum salsum. ꝛ est causa efficiens ꝛ mālis sputi pdicti salsi.

Pro regimine eius qnqꝫ vident mihi pncipalr obseruāda ꝛ necessaria. ¶ Primū est ꝙ hec dña abstineat a cibis fridis ꝛ hūidis ꝛ uētosalib⁹: sicut a leguminib⁹ oib⁹: a lacte ꝛ lacticinijs cibis. a multo usu blete spiachia ꝛ lactuce portulace cucu.cucur.ꝛ dsiliū actu ꝛ potētia frida ꝛ hūida. ¶ Abstineat a vino dulci cuiuscūqꝫ coloris ꝛ cditiōis existat: ꝛ a multo usu cibor cditoꝝ cū çuccaro ꝛ melle: lꝫ mellita cibaria: ꝛ pp̄rie qñ cōdiant cū aceto ei cueniāt: ꝛ oīno euitet usuꝫ aque fride simplicis: uel cū alijs cōmixte. ¶ 2m pncipale obseruādū in ipa est: ut hec dña in pn̄ti mēse: aut saltez 2a die futuri mēsis faciat flōmiā de saluatella sinistre man⁹ iuēta iter anularē digitū ꝛ auricularē: ex qua educantur sanguinis.℥.v.uel.iiij. ¶ 3m pncipale est: ut hec dña per totū mēsem iunij futuri accipiat infrascriptas aquas in aurora calefcās absqꝫ aliqua alia mixtiōe çuccari uel alteri⁹ rei. ℞.aque tamarisci: ꝛ scolop.añ.℥.j.ß.aque mellisse.℥.j.misce. ¶ 4m pncipale est ut cū accepit pdictas aqs per.vj.dies ctinuos: tūc septia imediate sequēti die pfata pdicta hora accipiat.v.de infrascriptis pillis: post qs nō comedat nisi trāseāt hore qnque. ℞.epithimi polipo.folliculoꝝ sene.añ.ʒ.j.lap.laçuli pparati.℈.iiij.aloes abluti.ʒ.ij.dyagridij.g̃.iiij.agarici electi.℈.ij.forment pillule cū succo saluie de oī.ʒ.vj. ¶ 5m pncipale est: ut hec dña utat ifrascripto pului̇ē de quo sup pra capitis tota ubi bō efficit calu⁹ oī qrta die spargat ad q̄titatē qtuor granoꝝ frumēti ipm spargēdo iter capillos. Et attēdat insup ꝙ oī tpe vite sue de hoc pului̇ē pōt uti. cui⁹ descriptio. ℞.ros. spodij coralloꝝ alboꝝ ꝛ rub.añ.℈.j.macis.℈.iiij.gariofiloꝝ ʒ.ß.puluericēt oīa subtilr per se. deīde cōmisceant supaddēdo ligni aloes subtilr puluericati.℈.ij.in fine. ¶ Et memoret insup ꝙ suprascriptis pillis in 4o cap̄ potest uti toto tempore vite sue accipiendo ex eis vnā omni qnta die parum ante cenā si pcipiet grauitatē stomachi: aut vnā ex eis per duas horas post cenā dum pcipiet grauitatem capitis. Et nullum dubiū est ꝙ si hec dña utetur regimine tali preseruabitur ab incursu deterioris nocumenti ꝛ sanitatē suaꝫ recuperabit ad melius ualde.

Cōsiliū.160.

De quibusdā accn̄tib⁹ euenientibus capiti cordi ꝛ stomacho pueniētib⁹ a debilitate ꝛ oppilatione splenis ꝛ frigiditate eius ꝛc.

Accidētia huius omnino uenerabilis serui dei domini nostri Jesu christi radicalr pueniūt a debilitate ꝛ oppl̄one splenis ipsius qui non est potens ad expellendum supfluitates in ipso congestas. remanēt ergo ibi ꝛ in uētositates couertuntur que ascēdunt ad cor ꝛ caput uehementer ledendo ea. ¶ Et ex eodem fundamento pp̄ter malam cōpl̄onem frigidam ipsius splenis stomachus per colligantiam leditur in digestione sua: hec est in summa huius viri dispositio. Ita prouidendum est ei cum remedijs infrascriptis.

¶ Primo ut vno mane hora electa fiat sibi flo͞mia de saluatella posita inter anularem ꝛ auricularem digitos sinistre manus per quã extrahant' sanguis. ℥. iiij. uel. v. ¶ Sequẽti die minoret' mã cũ hac medicina. ℞. aque scolopẽdrie. ℥. ij. eluarij dyasene ꝛ hamech. añ. ℥. iij. calefiat totũ ꝛ accipiatur in aurora nõ multũ dormiẽdo post ipsum. ꝛ tardet prãdium sex horis. ¶ 3° pluribꝰ diebꝰ in aurora accipiat. ℥. v. aque scolopẽdrie calefacte ꝛ tardet cibũ post eã per horas tres. ¶ 4° diebꝰ intermedijs ꝛ quasi per vnũ annuz vtatur pillis infrascriptis: de qbus accipiat vnã uel duas añ cenã imediate: ꝛ poterit ex eis. vij. accipe oĩ fine. xv. dieꝝ obseruãdo post eas ea que dicta sunt de eluario: quarũ descriptio est hec. ℞. aloes ꝑparati cũ succo endiuie. ℥. j. tamarisci cortic. capparoꝝ scolopẽdrie. añ. ʒ. ʃ. armoniaci mollis. ℥. ij. lapidis laçuli lap. armeni ꝑparatorũ añ. ℥. iij. fiat pille cũ succo folioꝝ agni casti. ¶ 5° frequẽter inungat regionẽ splenis sub costis sinistre ptis cũ hoc linimẽto. ℞. olei nardini olei de capparibꝰ añ. ℥. j. ʃ. se. agni casti scolopẽdrie ꝛ tamarisci armoniaci cortic. capparoruz. añ. ℥. ʃ. pulueris ameos. ʒ. ij. terantur ultimate simul ꝛ ex eo calido fiat inunctio. ¶ Ad prohibẽdũ vo nocumẽtũ in corde sequens portet semꝑ sup mamilla sinistra hũc sacculũ infra interulã ↄsutũ. ℞. spẽrũ eluarij de ligno aloes: spẽrũ letificãtis Almãs. añ. ℥. v. puluerizent' oĩa ꝛ fiat sacculꝰ qdranglatus in sindone de grana. ¶ Ad ꝓhibẽdũ vo euaporationẽ ad caput ꝛ ad ↄfortãduz digõnẽ simul vtat' hac ↄfectiõe. de qua semꝑ post cibũ accipiat rotulã vnã. ℞. masticis. ℥. j. rosaruz spodij menthe. añ. ℥. ʃ. coriãdri ꝑparati. ℥. ij. ↄserue citonioꝝ lib. ʃ. cũ vino citoniorũ calefacto fiat confectio in rotulis. ℥. ʃ. his factis si sanus erit offerat ꝑpetuas altissimo laudes: sin autez scribat ꝛ prouidebit' ei de alijs. Ad laudẽ dei oĩpotentis. Amen.

Consiliuz. 161. De duritie apostemosa splenis.

Durities apostemosa splenis huiꝰ nobilissime dñe causaz hẽt ꝛ habuit suiipsius rõnabiliter ꝓductiuaz. febres enim ꝓlixe ꝑpter ↄtinuã quasi resolõnẽ quã faciũt in spiritibus ꝛ alterationez uel corruptionẽ quã faciũt in mãm nutrimẽti euertũt corpus ad corruptionem humoruz ꝛ totius substantie mẽbroꝝ. Unde ꝑpter modũ resolõnis ducẽtis ad ꝓuatiuã siccitatẽ: ꝛ per viã exiccatiõis positiue que ꝓuenit eẽntialr̃ ad febrẽ inquãtuz est motꝰ siccus ꝛ credo ꝓuenisse a mã huius febris dñe quã credo fuisse cholerã notã vitellinã a sapiẽtibus nũcupatã: corpus ꝛ mã eius ꝓducte sunt ad incinerationẽ ꝛ acqsitionez terrestritatis: ꝑpter qđ nõ est mirabile si splen ipsius apostemat' ꝛ induratus est. Unde ꝛ hec mulier egrotat duplici gñe egritudinũ. s. cõplonali ut est frigiditas ꝛ cõponali sicut est durities aut apa splenis. Et hi sermones facile colligi pñt prima quarti. cap. de tertiana nõ pura. ꝛ ibidẽ cap. de quintana ꝛ sextana. ꝛ scđo de differentijs febrium. ꝛ xjᵒ terrapentice. ꝛ primo ad Glauconem. ¶ At vo hec egritudo acciñti satis tremendo cõplicata est. Scribitur enim ꝙ fere oĩ quarta aut qnta die supuenit ei fluxus sanguinis a naribus copiosus ualde qui ꝓuenire põt a fortitudine vtutis laborãtis ad euãdũ mãm añcedentem illius apatis creticis ꝑmutationibꝰ. qđ si ita ↄtingeret hñ sperandũ esset de terminatione eius. Si aũt huiꝰ sanguinis euãtio associaret' debilitati virtutis perseuerãti: hic fluxus sanguinis malam terminationem argueret in ea futuram.

Quacunqz tñ ↄtingat ei ꝓuidendũ decreui quinque remedijs ĩfrascriptis. Angustia enim tẽporis nõ cõcedit mihi moduz subtilius ampliandi scripturam. sed applicari possunt remedia conueniẽtia. Et si succedet ei bonum erit: sin autem fortassis uberius in hac materia contemplabor si concitus ero. ¶ Primũ itaqz instrumentorum istorum est potus iste quez hec domina per vnũ mẽsem ↄtinuum omni mane in aurora accipiat. ℥. iiij. calido exñte actu. ℞. aque distillationis scolopendrie tamarisci ꝛ cuscute añ. lib. j. bibatur ex ea omni mane. ℥. iiij. cum ʒ. ʃ. aceti squillitici ut dictũ est. ¶ 2ᵐ instrm̃ est ꝙ omni sero per horam ante cenaz hec domina deglutiat tres de istis pillis. ℞. armoniaci molioris. ℥. ʃ. pulueris seminuz agni casti cuscute ꝛ plantaginis. ana. ʒ. ʃ. cum succo matrissylue. fiant pillule de omni. ℥. vij. ¶ Et si contingeret ꝙ vẽter huius domine non esset bene solutus: tunc recipiatur. ℥. ʃ. predictarum pillularum aloes epatici per quinque dies macerati in. ℥. iij. succi matrissylue que Dyascorides uocauit splegmonem. ℥. j. fiant pillule de omni. ℥. vj. de quibus omni sero accipiatur vna immediate ante cenam. ¶ Tertiuz instrumentum est: ut hec mulier omni mane ante prandiũ immediate accipiat rotulam vnaz huius confectionis. ℞. trociscoruz de capparibus. ℥. j. trocis. de spica. ℥. ʃ. pul. radic. liquiri. ʒ. ʃ. çuccari secunde coctionis. ℥. v. cum aqua scolopendrie fiat confectio in rotulis. ℥. iij. ¶ Quartum instrumentum est: ut accipiantur aceti al. lib. xv. in quibus quinque vicibus extinguat' frustũ vnum calibis ponderis libre vnius qđ sit bene candens: accipiantur igitur frusta biselli pãni amplitudinis duarum spansarum ꝛ infundantur in predictũ acetũ ꝛ supponant' toti hypocundrio sinistro bene calefacto ꝛ suppligent' loco isti mane meridie ꝛ sero ante cibũ permutando ipsum ꝛ fiat hoc octo diebus ↄtinuis. ¶ Ultimum instrm̃ est cerotum hoc qđ alteris diebus octo sequẽtibus immediate applicetur hypocundrio ubi ponebatur pãnus: ꝛ ibidem continue appositũ permaneat: cuiꝰ descriptio. ℞. armoniaci pinguis ꝛ electi. ℥. j. ʃ. dissoluendum. seminis plãtaginis ꝛ agni casti scolopẽdrie ꝛ tamarisci ꝛ corticum capparorum. añ. ℥. ʃ. fiat cerotum lunaris figure tante amplitudinis ꝛ paulo maioris quãte extẽsionis est apostema uel durities splenis: ꝛ ibidez permaneat octo diebus: post hoc autem remoueatur. ꝛ fiat reuolutio ad appositionem pãni infusi in aceto: ut predictum est. Et sic circulare fiat transitus in curatione de pãno ad cerotum ꝛ ecõtra cõtinuando hoc ꝛ suprascripta remedia: ut iam dictum est. hoc autem ad laudem dei. Amen.

De egritudinibus uentris inferioris ꝛ intestinorum consilia sequuntur.

Consiliũ. 162. De colirica passione cũ doloribꝰ intestinoruz circa vmbilicum.

Dolores quos patitur vir nobil' Nicolaus perũdus ſm ꝙ mihi narratum est ꝑseuerãt circa regionẽ vmbilici taz supius ꝙ iferius: ꝛ extẽdunt' etiã ad latera qbus etiã qñqz succedit uomitꝰ satis magnus ꝛ solutio uẽtris nõ minor isto: qui etiã dolores extẽdunt' usqz ad renes ꝛ spinã. ¶ Et lz existimari possit ꝙ isti sunt dolores renũ ꝓuenientes ab harenulis uel trũbis uel lapillis in eis indicatione sumpta ab extensione doloris per partes predictas: tamen aspiciendum est ne hec dispositio reducenda sit ad dispositionem colerice passionis quam alias in ipso vidi ꝛ curaui molestissimam intensiue ꝛ extẽsiue quo ad tempus ꝛ mẽbra. aut saltez hi dolores iliaci coicari possunt cũ colica. ¶ Credo ego ꝙ hec dispõ magis ad speciez colerice passionis deduci debeat. ꝑpter qđ qualitercunqz cõtingat reponi egritudinẽ in altera predictarum denominationuz uel in pluribus earuz apparet: qm̃ intẽtio curationis satis cõmunicat in oĩbus illis: ꝛ proprie principaliter in sedando dolores: quorum intentionem ꝛ perdurationem iste vir nobilis multo tempore tolerare non posset.

Pro quorum curatione ꝑmisso debito regimine per sapiẽtissimos doctores ordinato in rebꝰ nõ nãlibus. videt' mihi prouidendum esse ei quinque remedijs infrascriptis. Quoruz primũ est:

ut huic viro sepe applicent̃ uẽtose sicce magnoꝝ orificiorũ. qñqз inter vmbilicũ ꝛ os stomachi in media regione illius quandoqз permutentur ad ilia: quãdoqз ad sumen in quibus inueniet iuuamentum singulare. ℭ 2m remedium est hoc. ℞. olei de camomilla ꝛ olei de aneto ana. ℥.iij. olei de croco. ℥.ij. farine orobi: farine fabarum. añ. ℥.j.ß. coquãtur lento igne super cineribus cal'is absqз flãma: ꝛ cũ ceperint inspissari addant̃ eis vitelli ouoꝝ numero. x. croci. ʒ.j. trociscoꝝ stelle. ℈.ij. coquant̃ oĩa inuicẽ usqз ad debitã cõmixturam. Et de hac medicina tot⁹ uẽter eius a scuto oris stomachi usqз ad ignia ꝛ ilia oĩa emplastrent̃ actu cal'o. Et placet etiã mihi summe: ut de eodẽ medicamĩe emplastrent̃ renes ꝛ tota spina eius. ℭ 3m remediuз est ut fiat sibi mane ꝛ sero clistere hoc. ℞. brodij decocti galli antiqui ꝑparati ƀm artẽ ℥.iiij. olei de viol. citrinis de camomilla ꝛ de aneto. añ. ℥.ij. olei vulpini. ℥.j.ß. croci. ʒ.ß. vitellos ouoruз numero. iij. salis gẽme. ʒ.j. imponantur intra ꝛc̃. ℭ 4m remedium est hoc ℞. el'uarij qđ sibi trãsmitto. ℥.iiij.ß. aque sublimationis camomille. ℥.ij. calefiat aqua ꝛ cõmisceatur predicto el'uario post qđ tardet̃ prãdiũ per septẽ horas: in hoc enim electuario maximũ est iuuamẽtũ in sil'ibus dispõnib⁹ in mũdificãdo totũ uẽtrẽ a mãeb⁹ corruptis carminando ꝛ expellendo uẽtositates oium intraneoꝝ mẽbroꝝ. Et si de eodeз el'uario accipet bis in septimana utilissimum esset ei. ℭ Et si nollet isto mõ accipe: bonũ eẽt ꝙ oĩ sero per. xij. ptẽ hore añ cenaз deglutiret de hoc el'uario ꝗ̃titatẽ vnius nucis mus. descriptio electuarij est ista. ℞. cubebaꝝ xilobalsami carpobalsami bacca. lauri. añ. ʒ.j. ani. ligri. añ. ʒ.ij. se. ruthe leuistici ꝛ feniculi. añ. ʒ.j. macis. ʒ.iij. cinamomi electi. ℥.ij. thimi epithi. polipo. cartami. añ. ʒ.iij. syrupi ꝯseruatiõis çinçiberis viridis. ℥.viij. salis indi. ʒ.ij. çuccari albi. ℥.ij. coquãtur simul cum syrupo ꝛ reliquis superadditis fiat electuariuз. ℭ 5m remediũ est. ut iste vir oĩ mane post prãdium per horam cũ dimidia deglutiat vnaз de istis pil'lis quas sibi trãsmitto ꝛ spero ꝙ felicitabit̃ dispõ sua cuз istis: que non scripsi ꝙ credam aut uelim supaddẽ instrĩs ꝛ prudẽtie tãtoꝝ doctorum qui ꝑcurãt hunc virum: sed oportet amicis cõplacere ꝛ ad rogamina ꝯdescẽdere. Descriptio est hec. ℞. magdaleonis pil'larum alefanginarum Mesue. ℥.ß. polipodij epithimi salis indi. añ. ℈.ß. dyagridij. ℈.ij. formentur pil'le cum succo rob. de omni. ʒ.vj. Ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Cõsiliũ.163.

De immoderata stipticitate uentris ab intestinoꝝ frigiditate dependente simul ꝛ a prohibitione transitus cholere ad intestina.

Dispositio que ultimate remansit in viro nobili triuisino cognomine a vulpe nominato: est imoderata uentris stipticitas: ꝑpter quã difficulter aut quasi nunꝙ̃ nãliter hẽt uentris beneficium: imo etiã cũ applicatiõe medicinaꝝ leniẽtiuз ꝛ soluẽtiũ uẽter eius difficulter moueri põt. ℭ Cuius quidem acñtalis cã principalis est debilitas expulsiue virtutis proueniẽs a mala cõplone frida intestinoꝝ oium. ℭ 2a vo huius stipticitatis cã est ꝓhibitio transitus cholerice mãei a cãnali fellis ad itestina. Flatica eni mã multa per viã idigõnis multiplicata in stomacho ꝛ in uenis sua viscositate oppilat viã chistis fellis per quã cholerica mã ad itestinũ ieiunũ descẽdẽs sua acuitate stimulat expulsiuã. ℭ Efficiẽs vo cã hui⁹ stipticitatis est debilitas expulsiue iã dicta: ꝓhibitio vo trãsitus mãei cholerice tenet locũ materialis cause.

Et ex hoc fundamẽto appet via curationis huius dispõnis que ꝯsistit in quatuoꝛ ꝑncipalibus ꝯsiderationib⁹ ꝛ instrĩs. ℭ Primũ est fortificare vtuteз expulsiuã. ℭ 2m est apire viã transit⁹ cholerice mãei ad ipsa. ℭ 3m est abscidẽ cãs oppilatiõis ꝑdicte. ℭ 4m est ꝯseruare vias illas lenificatas ꝛ aptas bene ƀm ꝙ oportet.

Primũ itaqз hoꝝ cõplet̃ per debitã applicationem sex rerũ non naturalium. ℭ Itaqз euitet iste morã ꝛ hitationẽ in locis frigidis ꝛ siccis multũ uẽtosis. Itẽ dimittat oĩa cibaria ifrigidãtia ꝛ uiscãtia ꝛ oppilãtia: uelut pastiles cibi ꝛ lacticinij: neruose ꝛ pelliculose aĩaliuз ptes: ꝛ casei oĩs usum: ꝛ legumĩa oĩa: ꝛ ꝑprie elixa ꝛ multũ cocta: et carnes antiq̃s ꝛ ualde duras: ꝛ cibaria oĩa salita multum. ℭ Itẽ dimittat̃ pisciũ oĩuз usus saltẽ frequẽs. Et euitẽtur fruct⁹ stiptici: uelut granata citonia sorbe mespille ꝛ similia. ℭ Et effugiat etiã oĩs vini usuз grossi uel oppilatiui. ꝛ ꝓpe nigri ꝛ turbati. dimittat etiã usuз panis açimi aut ualde torrefacti. ꝑter hec aũt cibaria ꝛ pot⁹ utat̃ oib⁹ alijs ad placitũ. ℭ Adhuc etiã effugiat mot⁹ oẽs ꝛ exercitia laboriosa: ꝛ ꝑprie post cibũ. ℭ Et inclinẽt in regimine suo ad dormiẽdũ parũper amplius ꝯsueto. ad hoc ut digõ melius ꝑficiat̃ ꝛ sequat̃ ad illud substãtificaitestinoruз hũectatio amplioꝛ ꝙ̃ si nõ bona fieret digõ. ℭ Silr etiã euitet ciborũ ꝛ potuũ assumptionẽ in quãtitate multa. iã eni dictũ est ꝙ digestiua ei⁹ est debilis ꝑpter frigiditatẽ ꝛ humiditatẽ stomachi sui. mltitudo itaqз ciborũ obtinẽdo calorẽ inatũ stõchi ꝛ intestinoꝝ esset cã renouãdi ꝛ ꝯfirmãdi oppil'ones iaз dictas ꝛ augmẽtandi frigiditatẽ in stomacho ꝛ in intestinis. ℭ Accñtia vo aĩe parũper exiccãtia ꝛ acuẽtia calorẽ eẽnt sibi ꝯueniẽtia qꝛ mobilitarẽt itestina ꝛ mãm in eo contentam ꝛ augmentarent expulsiuaз eius: ꝛ tu scis si bñ consideras.

Scda vo intẽtio ꝛ instra curationis premisse dispositionis fundant̃ in administrando medicinas apitiuas: ꝛ securius cõmiscẽdo eas cũ cibis: grã cuius complẽde qnque ponã instra: ut nũc sequitur. ℭ Primũ ut semper in cibis suis bulliãt radices. ij. uel. iij. dauci aut feniculi aut petrosel. sed ꝑmũ est melius apud me semp. ℭ 2m est ut hic vir assuescat sepe modicũ añ cibũ masticare. x. uel. xij. grana milij solis. bonum enim est. ℭ 3m vo est. ut iteruз añ cibum sepe utat̃ rotula. j. ʒ. iij. confectionis de se. descripte a Mesue in antidotario distinctione pa. ℭ 4m vo est. ut in aurora sepe accipiat. ℥.iiij. aque cuscute calefacte cum modico çuccari. Ego autem experientia scio. ꝙ si oppilati uel apti ad oppilationes deglutiant. ʒ.ß. uel pillulas tres factas de puluere rubee tinctorum cum succo lymonum quod est secretum magnum in aperiendo oppilationes ꝛ in aperiendo futuras fieri ꝛc̃. ℭ Quintum vo speciale est. ut iste vir utatur sepe linimento facto mane ꝛ sero sup toto hypocundrio dextro etiam usqз ad inguina actu calido. cuius descriptio. ℞. olei nardini. ℥.j.ß. olei de aneto. ℥.ß. salis idi rubee tinctorum orobi ꝛ eupatorij radic. asparagi. añ. ʒ.j. commisceantur omnia simul in ampulla que pendens in aquam bullientem diligenter cooperta coquatur usqз ad medietatem. ꝛ fiat ut dictum est.

Tertia vo intẽtio abscindẽdi cãs euẽtus oppil'onum per duo premissa facile obtineri põt. ℭ Aut vo iterum debilitatẽ itestinorum ꝛ proprie expulsiue facile tollit frequẽs usus clisteriorum cum oleo amigdalarũ amararum factorum. ℭ Item ad istud cõfert frequens usus intestinorum omnium animalium iuuenum. ℭ Item cõfert ad istud usus brodialium mediocriter pinguium ꝛ lenientium cõpositorum cum piguedinibus recentibus absqз sale. ℭ 4m iterũ ad illud ꝯfert potus. ℥.j. aut medie olei de kerua actu calidi in mane frequẽter exhibiti: post quẽ tardet̃ cibus horis ad minus q̃tuoꝛ. Scio etiã ego ꝙ frequẽs inũctio totius uẽtris supioris ꝛ inferioris cuз oleo calido decoctionis radicũ enule usqз ad medietatẽ facto frequẽter vigorat expulsiuã stomachi ꝛ itestinoꝝ ꝛ ꝓhibet oppilationẽ in eis effici ꝛ confirmari. ꝛ hoc signum est notandum.

Pro cõplemẽto vo itẽtionis ultime scribentur istra qnqз. quoꝝ usus alternatiз oẽm debilitatẽ expulsiue itestinoꝝ auferre põt. ꝛ uentrẽ totũ lenẽ efficere ac etiã lenẽ conseruare. ℭ Primuз est puluis iste. ℞. polip. bene mundati. ℥.ij. liquiri. ʒ.j. pulueris gratiole. que est persicaria minoꝛ ƀm quosdam. ʒ.j.ß. farine sisami. ℈.ij. çinçiberis. ℈.vj. macis. ℈.viij. salis indi

modicũ torrefacti. ʒ. j. ß. fiat oĩuz per se puluis: ⁊ cõmisceat᷑ de q̃ frequẽter añ cenã vl̄ prãdiũ. ʒ. j. accipiat᷑ cũ media scutella brodij carniũ recẽtiũ. hic p̄luis educit flegmata ⁊ superfluitates melẽcas ⁊ viscositates in itestis iuẽtas. ¶ 2ᵐ vo instrm est: ut sepe patiẽs accipiat vnã pillulã factã ex aloe succotrino cuius. ʒ. ij. ĩfuse steterint in. ℥. v. succi corticũ radic. sambuci: usqꝫ ad ↄsumptionẽ ipsius factã sub radijs solis uel tegula calefacta. ¶ 3ᵐ instrm est puluis iste cuius usus cholicas educit sup̄fluitates ⁊ flegmaticas carminat uentositates in ↄcauitatibus itestinoꝝ reptas ⁊ educit etiã superfluitates melẽcas ab eis. cuius descriptio. ℞. folliculoꝝ sene electoꝝ. ʒ. j. dyagridij. ʒ. j. salis indi. ʒ. ij. ligri. uel succi ei⁹. ʒ. j. anisi cimini dauci. añ. ℈. ij. reu põ. electi solidi. ʒ. ij. macis. ʒ. j. pulueriçent᷑ oĩa per se ⁊ cõmisceant᷑ ⁊ accipiat᷑ ex eo. ʒ. j. uel. ℈. ij. cũ aq̃ decoctionis çuccari uel brodio pingui. paruz ante cenã. ¶ 4ᵐ instrm est potus iste. ℞. aque decoctionis mercurialis facte usque ad medietatem. ℥. v. çuccari ru. ℥. j. ß. dissoluatur totum ⁊ bibatur ante cenam. ¶ Ultimum vo instrm qd̃ est ualde utile ⁊ securũ est hoc. ℞. medulle cassie extracte cũ aq̃ sublimatiõis mercurialis lib. ß. el'uarij de psilio dyasene. añ. ʒ. iij. çucca. ru. ʒ. ij. ß. ↄquassent᷑ siml̄ hec oĩa cũ. ʒ. j. pulueris dyagridij. deinde bulliãt in. lib. ß. aque sublimationis florũ violarum lento igne usqꝫ ad ipsius aque cõsumptionez. de hoc igit᷑ el'uario oppilati ⁊ stiptici ↄsepe accipiant ab. ʒ. ß. usqꝫ ad vnam añ cibum deglutiendo ipsuz. Est enim medicamen utile ad lenificationem ⁊ oppilationem satis expertum. Ad laudem dei oĩpotentis. Amen.

Consilium. 164.

De qnque malis dispositionibus. videlicet. ¶ De stipticitate uẽtris cum rugitu ⁊ uentositate: ⁊ cum corrupta digestione ⁊ eructuatione acida: ⁊ a materia melãcholica in mesenterio multiplicata. ¶ De debilitate cordis cuz motu tremulo. ¶ De scothomia ⁊ uertigine. ¶ De imaginationib⁹ oculorum. ¶ De corruptione operationũ sensuum interiorum. ¶ Diuidit᷑ autez Consilium in particulas quinque.

Particula prima continens duo capitula est de prima dispositione.

¶ De causis ⁊ signis eiusdem prime dispositionis. Cap. I.

Uinque sunt egritudines uel accidentia: que ingenter molestãt l'ratissimũ virũ dñm Leonardũ de Teramo. Quoꝝ cuilibet p̄uidẽ non nisi cũ magna anxietate videt᷑ esse possibile. tũ p̄pter essentiã istoꝝ acciñtiũ in suaz formã bñ ↄsideratoꝝ: tũ etiaz q2 talia acciñtia sunt passiones mẽbroꝝ corporis p̄ncipaliũ aut ualde nobiliũ. Et 3° q2 talia sunt ualde cronica. Et 4° iterũ. q2 ipsoꝝ aliq̃ ↄrietatẽ videntur habere inter se tam ex p̄te causarũ efficientiũ q̃ ex p̄te diuersitatis lesionum prouenientium ab eis. ¶ Est autẽ horum acciñtium p̄mum in ordine multitudo melẽie p̄tim nãlis multiplicate in mesenterio ⁊ mirach a splene eius p̄dictis locis mãm talem effundente. Altera vo pars huius melẽie in predictis locis aduri᷑: siue illius adustionis cã sit: ut credo oppil'o facta in predictis locis ab hac mã p̄pter quã per p̄hibitã euẽtationem intendit᷑ calor illius mãei adustiuus in pluribus absqꝫ putrefactione illius talis mãei: lꝫ etiã nõ raro cognouerim ego talem mãm in eo putruisse ⁊ febres melancholicas continuas proportionales in eo effecisse. ¶ Adhuc etiam illius mãei melẽce adustiua cã coadunatiua siue cõpletiua potuit esse intẽsa caliditas epatis ⁊ renũ eius: sed q2 usqꝫ nunc nõ habui manifesta signa caliditatis in istis membris. ideo amplius non p̄tendo sermonez. ¶ Et ex hac causa adustionis harum mãerum in mesenterio ⁊ mirach pluriũ accidẽtiũ in eo apparẽtiũ pulchre reddi põt cã. ¶ Primo q2 uẽter eius ut in pluribus est excellẽter stipticus: positiua enim frigiditas ↄcurrit ad immobilitãdũ mãm. Siccitas vo ipsi⁹ iuuat ad ↄsumẽdũ hũidũ ipoꝝ intestinoꝝ p̄ cuius irrorationẽ in eis acqri᷑ fluxibilitas uentris. Sil'r illa siccitas exiccat humidũ ipsaruz fecũ. vñ ⁊ expellibile qd̃ est ipsa fex ⁊ intestina expellentia ad expellendum sunt inepta. ¶ Ad hãc etiã stipticitatẽ efficiẽdã ↄcurrit caliditas adusiua p̄dictaꝝ mãeꝝ per modũ sue resol'onis exiccãdo mãm ⁊ priuãdo intestina ab irroratiua mã p̄dicta. ¶ Et fortius ⁊ pulchre. q2 cũ mã talis ẽm multã sui quãtitatem teneat᷑ in mesenterio ↄcurrit per modũ sue friditatis nãlis ↄstringẽdo ⁊ sue siccitatis ↄsumẽdo humidũ roridũ qd̃ grã finis a nã recõditũ est in glãdosis p̄tib⁹ mesenterij. Inde necessario ↄsequi᷑ stipticitas raro bñ a medicis cognita ⁊ scita. Et colligi᷑ hec sñia 16ᵃ tertij. de signis stipticitatis. Et iteꝝ cap̄ de causis colice tractatu 5° ibidẽ ↄtẽplãdo. ¶ 2ᵐ vo accñs principale est multitudo rugit⁹ ⁊ uẽtositatũ in itestinis multiplicataꝝ in splene ⁊ in stomacho etiã: hoc aũt uerificat᷑ a multa melẽia ⁊ a caliditate uẽtosatiua ipsi⁹. ¶ 3ᵐ iteꝝ accñs est corrupta digõ p̄ueniẽs a uẽtositate mobilitãte cibos in stomacho ⁊ a friditate diminuente opationẽ caliditatis in cibo. ¶ 4ᵐ vo accñs adhuc sequẽs est eructuatio frequẽter acida ⁊ fumosa. ¶ 5ᵐ vo qd̃ sequi᷑ ad ista est latio hãꝝ uẽtositatũ ad caput eius ledentiũ modis tangendis inferius.

¶ De cura prime dispõnis male. Cap. II.

Ro cura itaqꝫ huius dispositionis gnque p̄ncipalia succincte tãgẽdo mihi obseruanda videntur. ¶ Quoꝝ p̄mũ est. ut hic vir euitet comestionẽ ciboꝝ acutoꝝ ĩflãmãtiũ ⁊ cõburẽtiuz mãs. sicut alleũ cepe raphanus porrũ sinapis caro salita ⁊ silia. Itẽ dimittat cibos intrinsece melẽcos. sicut panẽ açimũ ⁊ ualde cõbustũ ⁊ multi salis ⁊ furfuraceũ lentes fabas carnes ualde salitas pisces carnes bubali ⁊ antiquorum aĩalium ⁊ magni corporis ⁊ multitudinẽ aceti ⁊ acriũ ciboꝝ oĩum. Et vinum rubeum grossum ⁊ nigrum acre conturbatum ⁊ ponticũ. ¶ 2ᵐ p̄ncipale remediũ ad hãc intẽtionẽ est. ut vir iste utat᷑ medicinis leniẽtib⁹ ⁊ p̄prie cholerã nigrã nãlẽ ⁊ adustã mediocriter educẽtib⁹: sicut est el'uariũ hoc. ℞. medulle cassie fi. mucillaginis sebesten nup extractoꝝ añ. ʒ. iiij. thimi epithi. añ. ʒ. j. lap̄. laçuli lap̄. armeni p̄paratoꝝ ẽm artẽ. añ. ʒ. ß. salis indi. ʒ. ij. macis. ʒ. j. cimini anisi succi ligri. añ. ℈. iiij. çuccari ru. ℥. iij. Coquat᷑ çuccarũ cũ aqua sublimationis violarũ ⁊ icorporent᷑ cuz ea reliqua in forma el'uarij. De hoc igit᷑ oĩ q̃rta uel q̃nta die parum añ cenã accipiat patiẽs a. ʒ. vj. usqꝫ ad ʒ. j. ß. deglutiẽdo ipsum: aut cũ aqua decoctionis violarum siccarũ dissoluẽdo ⁊ actu calidum bibendo. ¶ 3ᵐ remediũ est hoc. ut si vir iste abhorreat el'uariũ istud accipiat de isto pulũe hora iã p̄dicta a. ʒ. ß. usqꝫ ad. j. cũ modico brodij pulli. ¶ 4ᵐ remediũ est. ut iste vir frequẽter inunctionẽ inferioris uẽtris ⁊ hypocũdrij sinistri cum hoc linimẽto actu calido. ℞. olei de croco olei de radice enule ⁊ amigdalaꝝ amararuz añ. ʒ. ß. pulueris cimini in aceto infusi per duos dies ⁊ exiccati. ʒ. j. ß. aristolo. ro. gentiane. seis ruthe. añ. ℈. j. acori radic. enule. añ. ʒ. ß. violarum. ʒ. j. ß. conquassentur oĩa diu in mortario absqꝫ alia cera. ⁊ fiat ut dictum est. ¶ 5ᵐ remedium est el'uariũ istud: cuius iuuamẽtũ sublime reptũ est ↄ oẽs impressiones melẽcas tã in corde q̃ in cerebro factas. ⁊ est eius usus ut accipiat᷑ ex eo coclear vnũ in aurora iã cõpleta digõne p̄ma. ⁊ iterũ post septẽ horas ab assumptione prãdij accipiat᷑ ex eo coclear mediũ: ⁊ tardet᷑ post ipsuz cib⁹ saltẽ duab⁹ horis. Cuius descriptio. ℞. floꝝ boraginis buglosse mellisse corticũ citri carabe çedoarie. ana. ʒ. j. se. basiliconis. ʒ. ij. macis capillo᷑ uene. ana. ʒ. j. ß. cimini anisi feniculi succi ligritie. ana. ʒ. ij. folioꝝ auri numero. vij. hyacinti smaragdi saphiri corallorũ ru. ossis de corde cerui. ana. ℈. ij. doronici. ʒ. ß. lapidis armeni lapidis laçuli p̄paratoruz. ʒ. j. çuccari al. lib. j. mellis ĩfusiõis aut decoctiõis emblicoꝝ. lib. ß. coquant᷑ simul çuccaruz ⁊ mel usqꝫ ad condecentem spissitudinem. ⁊ postquã infrigidata fuerint superadiungantur species omnes per se contrite contritione longa ⁊

ultima. Ultimo vo hoc electuariũ leui ebullitiõe bulliat in libra.j.succi pomoꝝ apioꝝ usqꝫ ad ꝯsumptionẽ ipsius. seruet ergo in uase vitreo uel lapideo. Et in hoc claudit̃ summa itẽtiõis curatiue suaꝝ dispõnũ que sunt dicte ꝛ dicẽde.

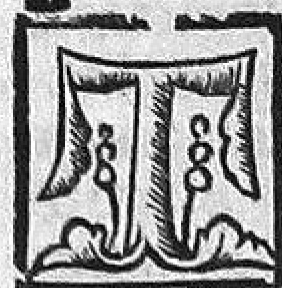
Particula 2ª De debilitate cordis cũ motu tremulo ꝛ de cura.

Secunda vo pncipalis dispõ huius viri est debilitas cordis cum motu tremulo ipsi⁹ ꝛ qñqꝫ saltuoso. ¶ Primũ aũt cõtingit a mala cõplone coicata cordi a mã melica ul' a uaporib⁹ ipsi⁹ qui qñqꝫ cõmixti spiritui cũ ifectiõe etiã sanguis cordis ꝛ ptiũ etiã adiacẽtiũ fcã a mã melica nõdũ bulliẽte ul' putrẽte cã excitãdi cor ad expulsionẽ pdictoꝝ uapoꝝ ꝛ mãeꝝ. Quãtũ g vt⁹ motiua cordis ptes cordis mouet ad dyastolãdũ: tãtũ mã illa ꝛ uapores mouẽt ad oppositũ. pseuerãte igit̃ motu cordis ad vnã dĩiã positionis a virtute fcã ꝛ motu ipsius ad dĩiaꝫ oppositã pueniẽte a melia ꝛ uaporib⁹ ei⁹ acgrit̃ motus tremulus. Et si ꝯtingat mãm illã uehemẽter calefieri aut putrere: ita ut in corde ponat malã cõplonẽ calidã pternaturalẽ. tũc sequit̃ mot⁹ saltuosus ppter necessitatẽ in corde uehemẽter auctaꝫ. ¶ Patet igit̃ ex pdictis ꝙ necesse est cor notabilr̃ debilitari. vnde ualde facile reddi põt cã: quare accidit eẽ pusillanimuꝫ ꝛ timentẽ. ¶ Patet etiã scõo cã quare huic viro superueniunt qñqꝫ species casus virtutis aut lipothomie. ¶ Sequit̃ ꝛ 3º inueniri cãs ppter quas hic vir qñqꝫ incurrit timorẽ ꝛ cõturbationẽ magnã tempore somni. ¶ Et cognoscit̃ ex hoc fundamẽto iterũ 4º. quare huic viro accidũt nõ raro dyaforetici sudores pectori faciei ꝛ toti capiti eius.

Pro cura igit̃ hui⁹ dispõnis quatuor singularia obseruãda describam ut nũc sequitur. ¶ Quoꝝ pmũ est. ut iste vir tpe quo molestat̃ a nocumẽto cordis oĩ die in aurora: ꝛ per decẽ dies accipiat. ℈.ij. pulueris çedoarie cũ.ʒ.ij. aque mellisse calefacte ꝛ pprie qñ magis apparent signa frigiditatis ꝙ caliditatis. ¶ 2ᵐ vo simplex ꝛ pprie cũ signis caliditatis est hoc. ℞. spodij de cãna.ʒ.ſ. carabe cãphore añ.ǧ.iiij. misce ꝛ accipiatur ut dictuꝫ est. ¶ 3ᵐ vo remediũ est hoc. ℞. spẽrũ letificãtis Almãsoris.ʒ.ſ. trocis. de rosis descriptiõe ma. trocis. de spodio ꝛ de croco. añ.ʒ.ſ. ꝯserue rob. ꝛ buglos.ʒ.j.ſ. vini citonioꝝ çucca. candi. añ.ʒ.j. fiat el'uariũ ꝛ accipiat ex eo toto tpe lesiõis cordis omni manehora pdicta a.ʒ.iiij. usqꝫ ad.vj. deglutiẽdo ipm. ¶ 4ᵐ remediũ est sacculus iste quẽ semp teneat sup mamillã sinistra aliqñ exiccãdo ipsum ab actuali humiditate quã recipiet a membris: cuius descriptio. ℞. seis basiliconis se. endiuie acetose lãbrusce. añ.ʒ.ij. carabe ossis de corde cerui doronici camphore. añ.ʒ.ſ. se. acetose.ʒ.ij. florum mellisse buglosse ꝛ capill'. ue. añ.℈.ij. macis.ʒ.j.ſ. ligni al'.ʒ.j. pulueriçent oĩa per se ꝛ fiat saccul's q̃drãgularis longitudinis semissis de sindone de grana retorta: memorando insuper ꝙ huius el'uarij descriptio in precedenti cap̃ nõ minus ꝯfert ad hoc scõm caplm ꝙ illa que hic scripta sunt.

Particula 3ª De scotbomia ꝛ uertigine ꝛ de cura.

Tertia pncipalis dispõ hui⁹ viri est scotbomia ꝛ virtiginosa dispõ. ¶ Accidit aũt scotbomia in eo que est corrupta visio a uaporib⁹ melicis a spũ aiali in pãnicl'is cerebri cõmixtis ꝛ in medulla ei⁹: nullo tñ nocumẽto adhuc in oculis iuẽto per eẽntiã: pp eni aialẽ spm̃ cerebri alteratũ in motu ei⁹ ꝛ ẽm aliquã ptẽ ei⁹ etiã effectũ tenebrosum repñtant̃ potẽtie visiue spẽs mot⁹ ul' apparitiõis muscarũ uel pulicũ in aere uolãtiũ. Cũ g in tali spũ circularis motus imponit̃ a uaporib⁹ motis per medullã ꝛ pãniculos cerebri potẽtie sensitiue sensus tact⁹. repñtat̃ mot⁹ circularis: q2 motus est sensibile cõe sensu tact⁹ ꝛ visus pceptibile. Et hec est dispõ quã vtiginẽ uocãt sapiẽtes: visu eni ꝛ sensu tactus apparet res mũdi circularis ꝛ giratiue moueri. ¶ Et hec dispositio nõ est uerenda leuiter: qm̃ si mã illius multiplicaret̃ aut uapores illi cõuerterent̃ in mãm spẽ consimilẽ ei a qua geniti sunt: tũc faciẽdo oppilõnẽ incompletã ad epilepsiam aut completam ad apoplesiam terminarentur.

Pro cura igit̃ huius dispõnis qñ ipsa apparet ꝛ pprie qñ pseuerat ꝛ est fortis oĩno festinãdũ est sex modis curationis qui nũc sequunt̃: ꝛ tu vide ipsos. ¶ Primũ itaqꝫ hoꝝ est. ut vir iste vno mane in aurora soluat̃ cũ istis pillis: post q̃rũ assumptionẽ per horã integrã dormiat. ꝛ post qnque horas accipiat cyathũ vnuꝫ aque ordei cũ çuccaro calide ꝛ sexta sequẽti hora accipiat prãdiũ suũ. ℞. pill'aꝝ fetidaꝝ pill'aꝝ de sarcocolla ꝛ cochiaꝝ. añ.℈.j. fiãt pill'e. vij. cũ sy. ros. ꝛ nõ multũ exercitet̃ post eaꝝ assumptionẽ ꝛ calefaciat uẽtrẽ suũ cũ pãnis calidis frequẽter. ¶ 2ᵐ instrm est. ut in die sequẽti post solõnẽ pdictã aut saltẽ die tertio ad ipsaꝫ flomet̃ ei uena post aureꝫ sinistri lateris ꝛ educant̃ sanguis ℥.ij. aut.iij. hec eni flõmia est optima in cura vtiginis cuiuscũqꝫ mãlis: ut pma tertij. tractatu quinto. de cura vtiginis. ¶ 3ᵐ instrm est. ut post illã sequẽti mane accipiat hoc digestiuũ calidũ in aurora ꝛ tardet post ipm cibũ horis ad min⁹ 4ᵒʳ ꝛ ꝯtinuet ipm ad min⁹ octo dieb⁹: cui⁹ descriptio est. ℞. sy. de calamẽto oximell' cõpositi sy. de sticados. añ.ʒ.ſ. aque radi. iris ꝛ hypiconis. añ.ʒ.j.ſ. misce ꝛ accipiat̃ ut dcm̃ est. ¶ 4ᵐ instrm est: ut post sy. istũ nona sequẽti die purget̃ cũ istis pillis. ℞. pill'arũ de sarcocolla pill'arũ de iera composita.ʒ.ſ. boni pon. reforment̃ pill'e septẽ cũ succo rosaruꝫ. ꝛ post eas obseruent̃ ꝯditiões dicte de mioratiuo supradicto. ¶ 5ᵐ istrm est. ut post cõpletã purgationẽ vir iste in sero dũ uadit ad lectũ per duas horas post cenã oĩ 3ª die accipiat.ʒ.ſ. auree alexãdrine bñ fermẽtate cũ.ʒ.j. aque saluie calefacte ꝛ est in ea operatio magni iuuamenti in simili. ¶ 6ᵐ instrm est puluis iste de quo oĩ sero cũ uadit ad lectũ iste vir ꝙ̃titatem. v.ǧ. ordei pulueriçet sup prorã capitis sui a fine capillorũ usqꝫ ad summitatẽ capitis per latitudinẽ q̃tuor digitorũ. Cui⁹ descriptio. ℞. ligni aloes.ʒ.j.ſ. macis.ʒ.j.ſ. calamẽti origani folij ameos amomi. añ.℈.j. ros. coralloꝝ ꝛ sandalorũ ru. añ.ʒ.ſ. pulueriçent̃ oĩa per se. deinde cõmisceant̃.

Particula 4ª De causis imaginationum ꝛ de cura.

Accidens vo 4ᵐ pncipale huius viri est imaginatio que est corruptio in sensu visus: ꝛ ipsa qdẽ sue vificatiõis fundamẽtũ facile oñdit: ps eni mãeꝝ in capite abũdãtiũ ꝛ uapoꝝ qui cõmiscent̃ spũi visibili sunt cã ut visiua potẽtia pcipiat in aere apitionẽ coloris ꝛ figuraꝝ que neqꝙ in aere repiunt̃: eo q2 spẽs obiectoꝝ visibiliũ recipiunt in spũm qui iã habet spẽm corruptiõis pdictã. ¶ Ex quo appet ꝙ si mã fluxibilis ꝛ aquosa multiplicaret̃ in cerebro: ꝛ uapor etiã qui ꝯuerteret̃ in aquositatẽ de corruptione visionis perueniret ad descensum aque que oppilõnez faceret in pupilla. Et si diminuta esset oppilõ fieret nocumẽtum diminutionis sensus visus: ubi si oppilõ cõpleta foret esset iam acquisitus pannus cum siccitate simul.

Itaqꝫ huius dispõnis cura ex his que in pcedẽti cap̃ posita sunt pncipiuꝫ uere curatiõis accipere videt̃. ueꝝ pro manifestiori operatiõis cõplemẽto ꝛ utilitate laborãtis: tria hic appropata remedia describã. ¶ Quoꝝ primũ est descriptio pill'arũ de q̃bus eger hic accipe debet vnã parũ añ cenã ꝛ alterã per duas horas post cenã alternatim pmutãdo eas. quarũ descriptio. ℞. florũ eufragie ligni al'. folij se. celidonie sylueſtris ruthe siseleos rad. peonie. añ.℈.j. maiorane sal' indi. añ.ǧ.v. aloes infusi per. viij. dies in succo fenicl'i exiccati.ʒ.j. informentur pill'e ex oĩ.ʒ.vij. ¶ 2ᵐ remediũ est hoc. ℞. succi maiorane succi rosarũ ꝛ berbene. añ.ʒ.j. succi fenicl'i.ʒ.ij. ligni al'.ʒ.ij. fellis piscis sabotb: ꝛ est luci⁹ fluuialis.ʒ.j. terant̃ oĩa simul in mortario eneo saltẽ decies in die vna: deinde ibidẽ residere permittant̃ usquequo clarescant cum spongia itaqꝫ bñ munda recipiat̃ subtiliori

pars ꝛ colet bis per pānū spissuz. deinde ponat etiā in ampulla vitrea que sub radijs solis diu teneat. de hoc igit liquore ponat vna gutta in singulo oculo saltē oi alterna die capite seu corpore diu recūbēte sup spina. Istud eniz est remediū sublime ad p̄n^m^ imaginationū ꝛ tenebrositatē visus ꝛ exptū est. ℭ 3^m^ remediuz est hoc. ℞. ambre. ʒ. j. musci. ℈. s. cardamomi ma. ꝛ mi. ligni alo. ꝛ peonie ꝛ maiorane. an̄. ʒ. j. macis. ℈. ij. fiat oium per se subtilis puluis ꝛ liget in sindone retorta: ꝛ odoret sepe ꝛ multū. ɔfortat cerebri substātiam aperiendo oppilationes eius ꝛ cōsumendo mās ꝛ uapores melancholicos ꝛ flegmaticos in ipso abundantes.

Particula qnta de corruptione opationum sensuum interioꝝ: ꝛ cōtinet duo capitula

ℭ De causis hoꝝ accidentiū cum signis eoꝝ. Cap. I.

Quintum p̄ncipale accn̄s huius viri est corruptio in opationibus sensuū interioꝝ frequēter molestās ipsum ꝛ non leuioꝛ predictis: imo grauissima. ℭ Cuius qdem cāe ꝛ spēs lz magno ingenio ꝛ fundamēto inuestigāde forent ƀm diuisionē spēꝝ suaꝝ puenientem ex multitudine sensuū interioꝝ. s. sensus cois fantasie imaginationis cogitationis ꝛ memoratiue. Silr etiā opz extēdē sermonē in spēbus lesionū uenientib' in opationib' hoꝝ sensuuz. s. diminutionis corruptionis ꝛ ablationis. Hic tñ in talibus nō multū curo dilatare sermonē ꝑpter plura, p̄ qꝛ raro inuenies a sentētijs ueterū quātūcūqꝫ illustriū aliqd bn̄ ꝑticulariter declaratū de nocumēto opationis sensus cois ꝛ fantasie. ac etiā adhuc de nocumētis aduenientibus in opationibus memoratiue potētie a ueterib' famosissimis a Gal. parum: ꝛ bn̄ declaratū inuenies. sicut patet 3° interioꝝ de nocumētis memoratiue potētie. ubi redarguit Archigenē cuz famositate sua parū de lesionib' memoratiue potētie fuisse locutū: ut patet in. §. illo. In necessitate igit positus cui' deperditā restaurare memoriā. Ideo de nocumētis in opationibus hoꝝ trium potētiaꝝ modicū hic dilatabo calamuz: ꝛ pōt hoc iterū auctorib' ꝛ mihi ɔtigisse: qꝛ nocumēta in opationibus sensus cois ꝛ fantasie ɔtingētia clarius cōprehendunt per nocumēta imaginatiue ꝛ cogitatiue potētie: sicut enim fantasia recipit ꝛ detinet spēs a sensu cōi sibi delatas: ita ꝙ fantasia seruit imaginatiue potētie ꝛ preparādo ꝛ deferēdo spēs. Silr ꝛ imaginatiua potētia cōponēdo ꝛ diuidēdo deseruit cogitatiue potētie: ita ut ipsa eliciēdo iudiciū afferat sequēdi illud ꝛ fugiendi alterū. ita ut ipsa uelut alter intellect' in hoie ponat a ꝙplurib': ꝑpter hoc igit videtur rōnabile auctores cū maiori sollicitudine ptractauisse nocumēta imaginationis ꝛ cogitatiōis sensus cois ꝛ fantasie.

ℭ Cōtingit aūt huic viro frequēter ipsuz corrupte imaginatum fuisse: ita ꝙ aliqñ imaginatus fuerit rē delectabilez odiosam amicabilē inimicā: ꝛ albā fuisse nigrā: ꝛ letatē fuisse tristatem. ꝛ ipsum frequēter in somno ꝛ in vigilia timuisse rē de qua bn̄ sperare ꝛ letari debebat. Nā ex uaporib' melācholicis nālibus ɔtingit qñqꝫ coꝛ eius fuisse infectū ꝛ spiritū vitalē ab eis fuisse corruptū corruptione mobilitatis ingrossationis ꝛ cōturbationis. Et cū hic spūs sit mā spūs aialis in quē trāsmutat a forma cerebri cū suo tēperamēto nō est mirabile si ex corrupta mā. s. ex spiritu vitali corrupto corruptus generet effectus. s. aialis spūs ex eo. ℭ Et ɔfirmatur qꝛ forma cerebri cū suo tēperamēto debilioꝛ est ad pficiēdū aialem spūm ex vitali spū iā corrupto ꝙ sit forma cordis cū suo tēperamēto ad ꝓhibēdum corruptionē in spū vitali fieri a uaporib' ꝛ a mā melācholica. sed coꝛ nō potuit ꝓhibere corruptionē vitalis spūs: qđ tñ est fort. ergo neqꝫ cerebrū poterit vitalē spūm pficere: ita ut ex eo fiat aialis spūs imaginationis ꝛ cogitationis operationū sufficienter ꝓductiuus. ℭ Et cōfirmat iterū qꝛ iā cōplexio cerebri huius viri notabiliter est nocita a uaporib' ꝛ ab humore melācholico. Igit cū sua discrepātia spūm vitalē etiā corruptū rectificare nō poterit: ut ex eo fiat aialis spūs instrāliter opationū imaginatiue ꝛ cogitatiue pfectiuus. Cū igit mā aialis spūs que est spūs vitalis: ꝛ organū qđ est cerebrū infecti sint. sequitur ꝙ necessario opationes impfecte ꝛ corrupte ꝓducent. Necesse est enim corrupto instr̄o ꝛ organo ad operationes deputato corrumpi operationes ab eo producibiles. ℭ Contra: qꝛ corruptio in opationib' sensuū interioꝝ ꝓcedē potest ex augmēto caliditatis ꝛ diminutio ꝛ ablatio ex frigidate ꝓcedūt: ut p̄ma tertij. tractatu p̄ colūna p̄ma. ita has oēs opationes ingredit lesio. sed supra dictū est uaporē inficiētem vitalē spūm decisum esse a melācholia nāli que frigida est. ergo in opationib' sensuū interioꝝ debet assignari diminutio ꝛ ablatio ꝛ nō corruptio. ℭ Huic motiuo dupl̄r rñdendū est. dicēdum itaqꝫ p̄mo ꝙ ab excessu cuiuscunqꝫ q̄litatis calide uel frigide aut sicce ɔtingit ledi opationes interiorū sensuuz lesione corruptionis. Ueruntamē frequētius lesio corruptionis ꝓuenit a calore uel calido ꝙ̄ a frigore: ꝛ sic intelligit auctoritas Auic. ꝛ alioꝝ in hac mā loquētiuz: ꝛ ipse exp̄mit illic in littera si bn̄ aspicis. ℭ Dicendum 2° ꝙ supra nō assumebat uapoꝛ precisus a melācholia nāli aut ipsa eadē infectiua cordis ꝛ sanguinis etiā ꝛ vitalis spūs: sed dicebat ꝙ ipsa sub forma nālitatis humoris melancholici aut ebulliens aut putrefacta illud efficere poterat.

Et ex hoc

fundamēto facile deducunt correlaria quedā aliquoꝝ apparētium in hoc viro declaratiua. ℭ Primū est: q̄re hic vir facile ꝛ frequēter mobilis est in opionib'. ℭ 2^m^: q̄re cū hic vir in studio accurate circa actū imaginationis attēdit facile pmutat de recta ad corruptā imaginationē. ℭ 3^m^ quare magis persistit in corrupte q̄z recte imaginādo. ℭ 4^m^ q̄re qñqꝫ dicit corrupte desistēdum esse a studio ꝛ aliqñ male opandū eligit. ℭ 5^m^ q̄re memoratiua potētia nō seruit ei ɔuenienter ad thesaurizāduz spēs qbus exeat ad actū bn̄ memorādi. ℭ 6^m^ quare qñqꝫ in caput suū percipit calidū quandoqꝫ frigidū. ℭ 7^m^ qñqꝫ caput grauatum pcipit ꝛ qñqꝫ leuificatum. ℭ 8^m^ q̄re tinnitus ꝛ uarij sonitus auditiue potētie sue repētant. ℭ 9^m^ q̄re aliqñ distēsiones ꝛ granatiuos mot' pcipit circa occiput ꝛ gulam eius. ℭ 10^m^ ꝛ ultimū quare frequēter vigilias imoderatas habet. ℭ Hec enim oia facile solui pñt ƀm diuersitatem humoris melācholici ꝛ substātie ipsius que multiplicatur in cerebro. ꝛ aliqñ a mā melācholica fecali decisa, aliqñ vō mā illa inflāmata uel putrens substātialiter miscet cum sanguine cordis ꝛ cerebri: aut uapoꝛ ipsius inflāmatus miscet spūi vitali ꝛ aiali qui est instr̄m opationum sensuū interioꝝ: vñ uarie fiūt impressiones ꝛ pmutationes opationuz ƀm uarietatē corruptionū in spiritib' ꝛ organis factā a mā fecali melācholica: aut tali etiā preternāli facta: ut patet intelligēti. Et hoꝝ plurima legi pñt 3° interioꝝ. cap̄ de melancholia. ꝛ 3° colliget. cap̄ de nocumētis accn̄tibus in opationib' sensuū interioꝝ: ꝛ pluries alibi. ut 9° theorice que pticulariter allegate dimisi ꝛ tu recurre illuc ꝛ videbis. Ex qbus oibus ultimate ɔcludit ꝙ huic viro necessaria est magna sagacitas ꝛ cautela grandis in regimine suo.

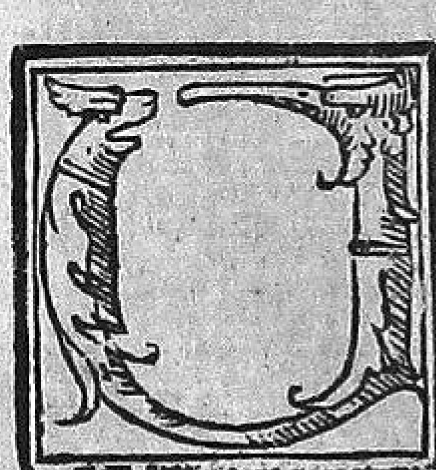
ℭ De cura huius dispōnis per medicinalia. Cap. II.

Pro cura igit regulari dispōnis huius. XII. instr̄is videt mihi eidem ꝓuidēduz esse: ꝓus tamē memorādo duoꝝ. ℭ Quoꝝ primū est ꝙ flobotomia post aures iam premissa ꝛ electuaria duo cordialia descripta supius non leue auxiliū huic cap̄ exhibere possunt. ℭ 2^m^ est ꝙ oia instr̄a medicinalia que in posterū tāgenda sunt includere debēt intētionem aduersandi melācholie cum oibus qualitatibus ꝛ confortādo cerebrum ꝛ defendendo ipsum ab impressionibus illius nō solum per q̄litates cōmunes: sed etiam per appropriatas.

ℭ Primū itaqꝫ de instr̄is medicinalibus est: ut postq̄z sedata fuerint accn̄tia premissa ꝛ remanserit infestatio maioꝛ in opationibus interioꝝ sensuum: sicut ut in pluribus fieri solitum est in eo. tūc statim hora electa. s. post ortum solis per horā vnam cibo in stomacho iam predigesto ꝛ uentre ipsi' ꝛ

iā bene mundificato flobotometur eidem saluatella sinistre manus inter anularē ⁊ auricularē digitos posita: ⁊ educantur ex ea sanguis. ℥.iij. uel.iiij. ¶ 2ᵐ vo instrm est: ut frequēti mane administret ei hoc minoratiuū materiei melācholice ꝓtim eductiuū in aurora: ⁊ obseruent post assumptionē ꝯditiones que supius in alijs solutiuis tacte sunt. Cuius descriptio. ℞. cassie nup decāna extracte cū aq̄ lupuloꝝ. ʒ. vj. pulueris lapidis laçuli. ℈. j. lapi. armeni. ℈. ß. misce ⁊ detur in potu calidū cum. ℥. iiij. aque lactis caprini ⁊ erit sublime. ¶ 3ᵐ vo instrm est: ut vir iste accipiat hoc digestiuū qḋ continuet dieb⁹ saltē. xv. in aurora ipsum calidū accipiendo ⁊ tardet per q̄tuor horas post ipsum cibus. Cuius descriptio ℞. aque lactis caprini. ℥. v. pulueris lapidis laçuli. g̃. ij. succi buglosse. ℥. j. misce ⁊ accipiat ut supra. ¶ 4ᵐ instrm est hoc. ℞. aloes abluti cū aqua endiuie. ʒ. j. lapidis armeni epithimi polipodij añ. g̃. v. anisi dauci ligritie. añ. g̃. ij. cū succo rosaꝝ forment pill'e ex omni. ʒ. vj. ⁊ si uenter eius tēpore assumptionis digestiui foret stipticus: accipiat ex eis vnam uel duas parum ante cenā omni quarta die. ⁊ etiā tempore sue sanitatis eisdē uti pōt. ¶ 5ᵐ instrm ꝑncipale est ut post q̄ recepit digestiuū predictū dieb⁹ limitatis: tunc euacuetur mā iam digesta hoc solutiuo. ℞. pillulaꝝ de lapide laçuli. pillularū de lapide armeno. añ. ℈. j. exhibeant ei horis ⁊ cōditionibus tactis in alijs solutiuis. Et nō mireris si post digestionē materierū solutiuum hoc exhibeat in pua dosi. eo q2 in cronicis egritudinibus canon rōnalis est sepe ⁊ paulatim eradicando euacuare cum medicina debili forti ꝑm q̄ mā pluribus digestionibus frequētatis etiā digeri debet. Et colligūtur hi sermones q̄rta primi. cap 3° ⁊ 4°. de quādo ⁊ qualiter euacuare oportet. ⁊ de regulis cōibus solutioni uentris ⁊ uomitu. ¶ 6ᵐ instrm est: ut postq̄z euacuationes administrate fuerint huic viro fiāt uesicatoria in domestica ⁊ carnosa ꝑte tybie ad diuertēduz ⁊ ad inferiora inclinādum mām a splene ⁊ mesenterio cum hoc cōposito. ℞. saponis nigri. ℥. j. pulueris anacardi. ʒ. j. ß. vitrioli viridis crudi. ℈. ij. arsenici citrini ⁊ est auripigmētum. ℈. j. incorporentur oīa simul ⁊ extendant sup pāno latitudinis vnius palmi: ⁊ applicet calidum predictis ꝑtibus. In hoc enim sepe repperi sublime iuuamentum laborantibus a melācholia. ¶ 7ᵐ instrm est: ut sūmo igenio ꝓcuret ⁊ intēdat ꝓuocationi emorroidaꝝ huic viro: est enim in eis sublime iuuamētum in hoc casu s̄nia Hyp. affōruz 6ª. ibi. Maniacis ⁊ melācholicis emorroides innate bonū. Est aūt multiplex ingenium ꝓuocandi eas. ¶ Primo q̄dem q̄ eger impellat extra fiteri. deinde fricent emorroides cū rugoso cortice alicuius arboris. ¶ 2° modus ⁊ cōis est fricatio eius cū folijs fici recentibus. ¶ 3° modus cum folijs consolide maioris. ¶ 4° modus cū forti fricatione cum felle tauri aut alterius aīalis facta. ¶ 5° cū fricatione leui cū modico puluere euforbij ¶ 6° finalr̄ illis nō ualētib⁹ ut apiantur leniter cū flobotomo ⁊ ꝑmittat exire sanguis usq̄z ad debilitatē exclusiue. Et si iterū cōtigerit eas retineri fiat igressus ad earū apertionem saltē in duob⁹ ꝑmis mēsib⁹ ueris: ⁊ ultimo mēse autumni. ¶ 8ᵐ vo instrm est: ut iste vir sup regione splenis portet cerotum vnū ex hac mā factū. ℞. bdelij mollis ⁊ subalbidi. ʒ. j. ß. galbani. ʒ. j. armoniaci electi. ʒ. ij. tamarisci scolopendrie se. agni casti ⁊ plantaginis corticum capparorum. añ. ʒ. ß. rosarum seminis cuscute ⁊ acetose. añ. ʒ. j. dissoluantur gūme cū acuto aceto ⁊ bene colent a supfluitatib⁹ ⁊ cum ceperint in frigidari superaddant spēs ⁊ extendant sup corio figure semilunaris ⁊ portet sup regione splenis. Tali modo ad sanitatem antiquas oppilationes ⁊ duritiem ⁊ debilitatem splenis: ut supra dictum est: sepe ego reduxi. ¶ 9ᵐ instrumētum ⁊ nō minus efficax predictis est: ut isti viro sup regione splenis dum predicta iā nō ualuerit apponat chordula vna cum ignito ferro amplectente spatiositatem sinistri hypocūdrij per tres digitos ⁊ portet ibi lōgo tp̄e. Et si cōtingeret in hoc viro cōueniēter rectificatū fuisse splenem inuento tū nocumēto in capite eius fixo notabili: tunc laudarē q̄ seton predictus magis administraret sup collo in loco distāte ab exitu nuche per tres digitos. ¶ 10ᵐ istrm est hoc. ℞. violaꝝ florū nenufaris se. endiuie acetose cuscute cicoree. añ. ʒ. j. ß. lābrusce. ʒ. ij. ß. macis. ℈. iij. folij ligni al'. gar. añ. ℈. j. ambre musci. añ. ʒ. j. ꝑtem tertiam fiat puluis ⁊ liget in sindone retorta ⁊ fere continue odoretur ⁊ erit cerebri sui notabiliter cōfortatiuus. ¶ 11ᵐ instrm est: ut oī sero post cenam per horā vnam ⁊ mediam vir iste deglutiat duas de istis pillulis. ℞. storacis calamite spodij kara. ro. coralloꝝ al. añ. ℈. j. sandarace. ℈. ij. ambre musci. añ. g̃. ij. fiāt pillule cū succo maiorane. ⁊ sunt efficaces multū. ¶ Ultimum vo instrumentum est: ut iste vir assuescat assumere post cibuz oī die. ʒ. ij. cōfectionis de ambra descripta a Mes. distinctione ꝑma. ⁊ fiat cum çucca. albo ⁊ aqua ro. muscata. ⁊ inueniet ex hoc remediuz excellens ad omnes prescriptas dispōnes. cuius quidem eidem sui misericordia concedere dignetur omnipotens deus qui viuit ⁊ regnat in sc'la sc'loꝝ. Amen.

Consilium. 165. De dolore uentris a uentositate.

Vir cōmēdatissime fame Bartholomeus de serico in q̄dā sua dissinteria dolorē passus est cū tumore ⁊ rugitu satis grādib⁹ ab inguine sinistro usq̄z ad mediū suminis ⁊ uētris ⁊ q̄si usq̄z ad regionē splenis ascēdentibus. ¶ Et hic q̄dē tumor ⁊ dolor nō erat in eo prouenies ab apate: q̄m sensu tact⁹ cū manu cōprimēdo uētrez v̄sus posteriora. nullus in aliq̄ ꝑticula ꝑcipiebat collisiōis mot⁹. Neq̄z eniz soliditas neq̄z tēsio manifesta ibidē appebāt. Ab vmbilico v̄sus os anche descēdēdo v̄sus inguē. sed rugit⁹ notabilis ꝑcipiebat qui ꝓueniebat ex fractione uētositatis a cōpressione cū manu facta. Qḋ etiā declarat eo q2 uentositatis exitus ad exteriora ꝑcipiebat. ⁊ tertio q2 in tali compressione dolor alleuiabat. q̄m uētositas que ibi cōgregata erat minorē extēsionē faciebat post sui compressionez q2 frāgebat q̄ ante compressionem q2 vnita permanebat.

Oportet aūt gra huius dispositionis sex principaliter inuestigare ⁊ indagare. ¶ Primum que sit causa efficiens. ¶ 2ᵐ que sit illius materialis causa. ¶ 3ᵐ ubi talis uentositas congregetur. ¶ 4ᵐ que accidentia posset hec dispositio adducere. ¶ 5ᵐ quale sit ei⁹ remedium per res non naturales obseruanduz. ¶ 6ᵐ quis per instrumenta medicinalia sit curationis modus.

Et prime q̄dē cāe declaratio est: q̄ mala cōplo frigida illius ꝑtis est cā ḡnationis uētositatis in itestinis ⁊ in uenis meseraicis ⁊ in toto mesenterio intestina suspēdēte ad dorsum uel ad posteriores ꝑtes. Nā q̄n supfluitates ꝑme digōnis a stomacho deponunt ⁊ recipiūtur in intestis: tūc calor nālis colon ⁊ mirach qui debilis est nō pōt ꝯueniēter sugē neq̄z rectificare humiditates in ista supfluitate inuētas. agēdo igit debilr̄ in eas eleuat fumum uel uētositates ab illis supfluitatibus qui cōtinue ⁊ successiue cōgregant: aut in cōcauo intestinoꝝ uel meseraicarum aut in uenis illaꝝ ꝑtiū. Aut q2 talis fumus uadit per poros intestinoꝝ ad cōcauū sifac uel çirbi. Quid autē fieret si calor debilis ex cibo q̄ tūcūq̄z eq̄li in quantitate ⁊ in qualitate generat uentositates si calori debili exhiberetur cibus actu ⁊ potentia uentosabilis: sicut lac alleum cepe ⁊ similia. Ex quibus apparet q̄ causa efficiens istarum dispositionum est debilitas innati caloris predictarum partium.

Declaratio secundi. Ex predictis etiam apparet q̄ materialis causa remota horuz nocumētoruz pōt esse cibus ⁊ potus: qui quantūcūq̄z equalis existat: non potest conuenienter in chilū transmutari: quin maior pars eius transmutetur in uētositates uel uapores. ¶ Et pōt iterum cibus esse causa mālis huius nocumenti

ois qui in substātia valde humidus est: lz potētia sit siccus: ut alliū cepe z silia. aut cib⁹ ois qui in substātia z potētia est valde uētosabilis: ut lac citrulli melones z ulr oēs fructus recētes actu z potētia humidi debilē cōmixtionē hñtes partium miscibiliū. ¶ Propinqua cā mālis huius egritudinis est uētositas in ɔcavo intestinoꝝ: uel inter ea z mirach retēta que extendendo dolorem facit in eis.

Declaratio tertij. Jā ex predictis appet ꝙ uentositas illa que est immediata cā mālis huius egritudinis aut stat in ɔcauitate uenaruz meseraicarum que disseminant per substātiam intestinoꝝ: ut colon z recti. z etiā in cōcauitate meseraicaꝝ que plures z maiores in mesenterio repiuntur. tertio loco pōt hec uentositas stare in cōcauitate monoculi z recti intestini. qrto inter concauum eoꝝ z superficiē z concauum mirach. ¶ Quare autē hec uētositas in globum colligiť magis apud inguen sinistrum cā est: qꝛ ille locus spatiosus est z amplioꝛ z non tāta sit ibidem ab intestinis cōpressio: eo qꝛ intestina declinant magis ad anterius z nō ita appodiant̃ super inguina per os femoris: z ꝓpter sifac annexum ossi femoris qd̃ sustentat intestina supius: z etiam ꝓpter musculos uentris transuersales z ligamenta eorum ad os ancharum.

Declaratio quarti. Jā facile videt̃ intelligē ad que accītia uel egritudines hec dispositio hūc virū ꝑducē possit: uētositas enim in uenis meseraicis multiplicata extēdendo istas ꝑducere pōt ad dyariā sanguineā a ruptura uel debilitate uenarum meseraicaruz ꝓuenientem. z si materia in eis contenta cum hoc ꝙ uentosatur esset acuta multum: tunc ad intestina delata perduceret ad dissinteriam eorum: z talem credo fuisse dissinteriaz quam pauloante passus est hic vir. ¶ Si dispositio uētris iam predicta per dies ante precessit dissinteriā efficiendam ɔcurrit penultima causa uētris z mirach eius offensi: aut q̄ si casus aut cōpressio ab equo facta z alijs ut z mihi testificatus est. ¶ Tertio iterum loco hec uētositas inter intestina z mirach cōprehensa trāsiens uel retenta in inferiorib⁹ apud inguina immergi posset in didimū qui est in inferiori substātia sifac: z per ipsuz pelli ad osseū z facere ei ramicem uētosam uel herniā firionē in loco isto finaliter erumpit sifac: z ex ruptura illa exiens uētositas colligiť in inguine z faciet rupturā uel herniam inguinalem: sicut si uentositas in aliqua anfractuosa parte prope vmbilicum diu fixa permaneret faceret eruptionem sifac in ista parte z ligamentorum vmbilici z esset hernia vmbilicalis. ¶ Similiter z qrto eadem uētositas in aliqua intermedia pte uentris retenta z multiplicata finaliter erumpere potest sifac per cuius rupturam intestinum ilion uel çirbi egredi possunt uersus mirach z erit ruptura intestinalis. ¶ Ultimo si hec uentositas in concauitate colon ɔgregata morā contrahit sine trāspiratione necessario conducet ad colicam uētosam: z tu cōsidera qꝛ oia ista demonstrabilia sunt uerificanda ex sexta. XXII. tertij. in capitulis apostematis: quorum memoriam z litteram scribere nō curaui ne legētes afficiantur tedio. sicut est fere oium modernoꝝ usus abhorrentium sentētias z litteras peritissimoꝝ ueterum allegari.

Declaratio qnti. Uir in sciētia medicinali mediocriter erudit⁹ faciliter intelligere pōt qs sit modus regiminis hui⁹ viri per administrationē sex rerū nō nāliuz. Neqꝫ enim ɔueniēs est ei locus habitationis aeris frigidi z humidi z uentosi caliginosi z ꝓprie existens circa decursus aquarum. ¶ Et caueat etiā uehementer a frigiditate capitis z pedum ac etiā uentris ṗncipalr. Ideo laudo ꝙ tota futura hyeme iopulam habeat usqꝫ ad mediū coxaruz uel diploidem pellib⁹ agninis bene suffultā. ¶ De motu ṽo uel exercitio z ṗncipaliter de eqtandi exercitio sibi caueat: imo melius est eidē exercitiuz motus ꝓgressui satis lōgi mane z sero ante uespas facti. z ꝓprie cuz fuerit hñ fortificat⁹. ¶ Loco aūt exercitij usqꝫ ad. XX. dies melius est ei fricatio ab inguinib⁹ incepta ad pedes trahēdo inferius z post illā mediocris fricatio sup uētre facta inferiori cū raro sacculo pleno furfurib⁹ hñ cribratis actu calidis ¶ Dormitio ɔueniēs est ei ad meliorē efficiēdā digestionē ciboꝝ z humoꝝ: z etiā qꝛ vigorat inatū calorē ɔuertēdo materiā cibalē in chilū z humores ɔueniētes z maxime in sanguinē laudabilem cuius uapor laudabilis tēperat⁹ est mā spūs. colligiť xi^a tertij. z 9° de iuuamētis membroꝝ. ꝓpter qd̃ z lōga vigilia debilitādo innatū calorē esset cā augmēti uētositatum. ¶ Accītia aīe tristātia z melācholicalem complexionē etiā faciētia sunt euitāda. qm̄ per ea extinguiť z sepeliť spūs z coartat̃ in ꝓfundo coartatione ꝓhibente eius expulsionē ad mēbra que indigent illo. Quare a talibus aīe solicitudinibus recedendum est. z adherendū delectationibus z bone spei passionibus anime. ¶ Cibi aūt z potus sibi discōuenientes iam tacti sunt supius ubi causa efficiens z causa mālis uētositatis declarabat̃: qui oēs euitādi sunt sicut pisces: lac: pastiles cibos: fructus oēs fri. z hu. z maxime eoꝝ multitudo allium cepe poꝛrū bulbus mel z leguminna oia z ꝓprie elixa: vinū dulce in substātia grossum: aq̄ frigida lactuca spinachia bleta cucur. que omnia opꝫ euitari. ¶ Et ꝓter hec in oibus alijs cibarijs a qbus grauet̃ stomachus eius: ita ꝙ caloꝛ naturalis opprimat̃ z suffocatur: propter qd̃ per indigestionē cibus z potus in stomacho z in toto corpore in uentositates conuertuntur.

Declaratio sexti. Pro sexto aūt ṗncipali declarādo. s. pro regimine medicinali decem videnť mihi instra pro cura huius dispōnis necīa z ɔuenientia: quoꝝ applicatio esse debet ut infra nunc scribetur. ¶ Primū itaqꝫ hoꝝ instroꝝ est clistē istud: qd̃ accipiat oi sexta die in mane in medijs tertijs ſm hūc modum. ℞. foliorꝫ ruthe absinthij betonice serpilli. aā. M. s. blete malue furfurū. aā. M. j. s. çuccari rub. ʒ. iiij. salis gemme. ʒ. iiij. totum misceat̃ diligenter z imponat̃. ¶ 2^m instrm ṗncipale est ut intēdat̃ diuersioni materierū: z ex diuertētibus couenietibus in hoc casu tria videnť mihi sufficiētia. ¶ Primū diuertens mās ad inferius absqꝫ sensibili euacuatione est: ut oi mane z sero ante cibū per horā fricent̃ inferiora a genu usqꝫ ad cauillā: ab inguinibus usqꝫ ad eādem inferius trahēdo forti fricatione per quā mēbra rubescāt. ¶ 2^m diuertens est ut in inferiori pte natiuz frequēter applicentur uētose sine scarificatione. ¶ 3^m diuertens z oi alio melius mām sensibiliter educēs est ut intēdat̃ ꝓuocationi uenarū emoroidarū fricādo eas cū pāno aspero: uel cuz folijs fici uel cōsolide maioris aut cuz re altera aspera. ¶ 3^m instrm uētositates carminās educēs ad iferiora est suppositorium hoc. ℞. arthanite se. ruthe baccarū lauri castorei galāge staphisagrie ireos piretri. aā. ʒ. ij. salis indi. ʒ. iij. salis cois parū torrefacti z puluerięati. ʒ. s. mellis hñ cocti. ʒ. iiij. fiant suppositoria minora ꝙ digitus minimus z de eis semel in die aut bis ante cibū per horā accipiat vnū z supponat. ¶ 4^m instrm ṗncipale est hoc eluarium de quo ter in septimana accipiat coclear. s. aā cibū per qtuoꝛ horas deglutiēdo ipm ℞. spērum dyamusci. ʒ. s. spērum dyacimini. ʒ. j. s. syru. de calamēto lib. s. çuccari. ʒ. iij. granoꝝ fisticoꝝ. ʒ. ij. infundantur fistici in aquam lauri trib⁹ diebus: deinde cōterantur z cocto syrupo cū çuccaro fiat eluarium ſm artem. ¶ 5^m instrm ɔueniens est hec cōfectio de qua accipiat̃ rotula vna per horā vnam cū dimidia ante prādiū z ante cenā z bibat̃ post ipsam parū boni vini aromatici z fumosi. ℞. spērum dyagalāge: spērū dyacimini. aā. ʒ. j. çuccari al. ʒ. iiij. cuz aq̄ laudani. fiat cōfectio in rotulis. ʒ. ij. ¶ 6^m instrm sunt pillule de qbus in fine sex dierū accipiat vnam imediate ante cenā. ℞. aloes per triduū ifusi in aqua lauri. ʒ. j. cinamomi se. ruthe baccaruz lauri se. aneti ameos salis idi. aā. ℈. s. forment̃ pillule cū syru. de calamēto ex oi. ʒ. vj. ¶ 7^m istrm est ut oi sero per horā ante cenā in mane cum surgit a lecto accipiant̃ pulueres israscripti z calefiant in caldario super ci-

peribus calidis absqꝫ flamma ꝛ ponant in sacculo: qui sacculus applicet calidus super locū patiētem trib⁹ uel quatuor vicibus. ℞. semis aneti ameos amomi. aā. ℳ. ℥. se. rube baccaruꝫ lauri galāge. aā. ʒ. j. ℥. fur furis bn̄ cribellati libram vnā. misceant oia ꝛ diligenter conquassent. ℭ 8ᵐ instrm̄ est: ut si uentositas adhuc fixa pmaneret loco patienti applicet mane per duas horas añ cibuꝫ uētosa magni orificij absqꝫ aliqua scarificatione ꝛ ibi pmaneat per spatium hore vnius uel medie. ℭ 9ᵐ instrm̄ est: ut oi septimana semel in aurora accipiat. ℈. ij. tyriace Andromachi bn̄ fermētate cum. ʒ. ij. aque sublimationis folioꝝ lauri bn̄ calefacti ꝛ tardet cibum post horis qnque. ℭ Ultimum instrm̄ est postq̄ rectus erit per instra suprascripta per mēsem. j. ℥. fiat cerotum qđ cōtinue applicatuꝫ teneat sup loco patiēte qui amplectat ꝛ ptes circunferētiales per tres digitos. Cuius descriptio est hec. ℞. resine electe. ʒ. j. oppopona. ʒ. ℥. ameos carui baccarum lauri sticados. ana. ℈. ij. calamenti arthanite. ana. ʒ. j. ℥. picis naualis. ʒ. ij. cere. ʒ. j. dissoluant simul gūme cū aceto ꝛ pice ꝛ diligēter coquant cū cera: ꝛ cū inceperint tepescē addant spēs ꝛ fiat cerotū spericuꝫ uel alterius figure. Hec in summa sunt meliora que eligere potui.

Cōsiliuꝫ. 166. De fluxu uētris humorali ex debilitate epatis ꝛ stomachi.

Ex his que mihi oretenus prolata fuerunt: ꝛ que etiā ex signis urinarum ꝛ alijs colligere potui videt q̄ fluxus hui⁹ viri cōplicatus est ex debilitate epatis ꝛ stomachi: ꝓpter quā epar ei⁹ ad lapsuꝫ siccū per viam inanitionis resolutionis est deductum. ꝓpter cuius epatis debilitatē etiam in stomacho eius notabiliter vis digestiua prostrata est: adeo ut nocumētū corruptionis assumpserit qm̄ obiectū ut cibū ꝛ potū ſm magnas ptes trāsmutat in uētositates. Magna igit hāꝝ uētositatum pars coicatur iferiori uentri ꝛ in magna pte mirach fixa continet inter supficieꝫ conuexā intestinoꝝ ꝛ concauā sifac coopientia illa: q̄re vir iste oino videt esse paratus ad hydropē tympanitē ad quā etiā nālis cōplexio cholerica cuꝫ aliq̄li adustione uel pmutatione melācholica videt reddere ipsum promptū. ℭ Qđ aūt talis fluxus ex debilitate ꝓueniat epatis ꝛ stomachi declarari pōt ex multis signis ꝛ auctoritatib⁹. sed hic sufficit solum adducere testimoniū Auic. 16ᵃ tertij. cap. de signis fluxuum oium modoꝝ in fine dū inq̄t. Et scias q̄ in illo qui assellat in die plus q̄ in nocte accidit ei ut assellet quotiens sup. fit appetitus eius in die causa est debilitas stōchi. Et cū in nocte est plus: tunc cā est debilitas eius epatis: qđ remittit alimētuꝫ. s. chilum: quē ꝓpter sui debilitatem trāsmutare nō pōt. ℭ Si aūt adhuc ɔtingeret rectificari epar ipsius ꝛ remaneret uētositatum multitudo in intestinis: tūc hec dispositio non leuiter minatur ei ꝛ ꝓnosticat colicā: quare allegato loco inq̄t Auic. Et scias q̄ multotiens succedit assellatio ꝓpter hoc q̄ ipsa extrahit subtile ꝛ dimittit spissum colica uehemēs. Ex q̄bus diligēter itellectis appet esse cōcludendum q̄ vir iste indiget ꝓcuratione festina ne fiat tympaniticus aut incurrat colicam malam.

Pro cuius quidem dispōnis curatione premittendū q̄ vir iste abstineat ab omni cibo ꝛ potu solutionis ꝛ lubricitatis inductiuo. Exēplum pmi: ut spinachia blete malue mercurialis caules non bn̄ cocti ꝛ similes eis. Exēpluꝫ scđi: ut vinum nouum ꝛ ꝓprie dulce ꝛ non bene digestum. ℭ Caueat ab acutis ꝛ salsis ꝛ ab acutissimo aceto raphano cepis alleo ꝛ similibus ꝓpter dubium excoriationis. ℭ Caueat etiā a cibis difficilis digestionis: ut pane azimo ꝛ nō benecocto pastilibus ꝛ leguminibus ꝛ sibi paribus. ℭ Caueat etiam a fructibus ꝛ ꝓprie lenitiuis ꝛ solutiuis: ut ficibus prunis vuis ꝛ alijs similibus. ℭ Preter hec aūt utatur cibis omnibus ꝛ proprie laudabilibus in quanto ꝛ in quali. ℭ Caueat a multo ꝛ forti exercitio ꝛ proprie post cibū. ℭ Euitet coitum ꝛ ꝓprie frequētem uehemētem vigiliā ꝛ irā magnam stomachi repletionē a multitudine cibi ꝛ potus.

Istis positis utat istis. xij. remedijs que nunc scribo. ℭ Primum est q̄ oia cibaria sua cōficiant ꝛ condiant cum pinguedine renū hirci sine sint frixa siue elixa siue assata. ℭ 2ᵐ est q̄ euitet multitudinē ferculoꝝ ꝛ proprie in nocte. ℭ 3ᵐ est q̄ semper ante cibuꝫ ꝛ potū oēm accipiat aliqđ de istis: ut citoniū assatum mespilla uel sorbas. iiij. uel. v. ℭ 4ᵐ est q̄ sepe utat lētibus coctis in aceto post pmam elixationē earum. ita q̄ dum coquunt scđa coctione in duabus partib⁹ aque ꝛ tertia pte aceti ꝛ ꝓprie nigri. ℭ 5ᵐ est ut vir iste oi sero ante cenā accipiat. iij. de istis pillulis. ℞. dragagāti gūmi arabici torrefactoꝝ. aā. ʒ. j. sumach granoꝝ mirti cupularū glādiū spodij sgnan. ro. ciperi. aā. ℈. ij. reforment pillule cum succo cōsolide minoris. ℭ 6ᵐ est ut oi mane añ prādium accipiat vnuꝫ uel duo frusta huius cōfectionis. ℞. dyacitonitē sine spēbus. ʒ. iij. coriandri preparati masticis ana. ʒ. j. cum vino citonioꝝ fiat confectio in rotulis. iiij. ʒ utatur ut dictum est. ℭ 7ᵐ est ut omni mane per. x. dies accipiat. ʒ. iij. ex hac mixtione. ℞. aque arnoglosse aque cōsolide minoris sublimationis gal. cypressi. aā. ʒ. ij. misce ꝛ accipiat eas calidas cum. ʒ. ℥. çuccari cādidi. ℭ 8ᵐ est ut in oi fine. viij. dierum post predictas aquas accipiat. ℈. ij. istarū pillularū. ℞. trocis. de spodio cū semine acetose. ʒ. ij. reubarbari combusti. ʒ. ℥. spodij dragaganti torrefacti. aā. ℈. j. coaguli leporis uel capreti. ʒ. j. ç. formentur pillule ꝛ accipiant ut prius. ℭ 9ᵐ est ut portet sup vmbilico suo vnū emplastrū huius descriptionis. ℞. resine clare ꝛ electe. ʒ. ij. gallarū cypressi. ʒ. j. ℥. se. plātaginis acacie spodij ro. scorie ferri preparate. aā. ʒ. j. macis. ℈. ij. coquatur resina cum aceto nigro ꝛ additis spēbus. ℞. cerotū spericū amplitudinis spāse vnius ꝛ apponat a fine uētris usqꝫ ad vmbilicū: ita q̄ semp ibi adhereat. ℭ 10ᵐ est ut q̄tiens assellet suffumiget uentrem per inferius cū puluere tali. ℞. colofonie gallie mus. storacis calamite. ana. ʒ. ℥. ligni al. ʒ. j. coralloꝝ ru. spodij sandarace. ana. ℈. ij. fiat puluis ꝛ supera spergat prunis non multe inflāmationis: ita q̄ fumus per inferius uētrē ingrediat. ℭ 11ᵐ est ut in cibarijs suis faciat bullire radicē vnā ɔsolide maioris quātitatis digiti indicis. ℭ 12ᵐ est ut sup stōcho suo in nocte semp teneat sacculum plenū puluē huius descriptionis: ꝛ bonū eēt q̄ istū sacculuꝫ etiā portaret in die. ℞. granoꝝ mirti: coriādri pparati: origani: calamēti. aā. ℳ. j. macis. ʒ. ℥. masticis: gallie muscate: storacis: calamite: coralloꝝ rub. sandarace. aā. ʒ. ij. ligni al. ʒ. j. ℥. cimini torrefacti. ʒ. ij. fiat sacculus ꝛ portet: ut dictū est. Hec sunt que in hac dispositione utiliora apparuerunt.

Consilium. 167. De fluxu epatico.

Pro matre vo patris huius pueri sibi ꝓuideat pluribꝰ remedijs ifra scriptis: cū quib⁹ tn̄ cū magno labore poterit perfecte curari a fluxu epatico q̄ ipsa laborat. ꝛ ꝓuenit in ea a mala cōplexiōe calida ꝛ sicca epatis eius cū furia ꝛ abūdātia cholere rubee ebulliētis cū sanguine: propter qđ nō est mirabile si ipsa febrit: ꝛ ꝓprie febre cholerica cōtinua: quā nō dubito talē eē: si tn̄ cōtinuaret remedia notabili tpe satis est rōnale ipsam posse sanari. Ipsa tamē utēte pro regimine ex parte potus ꝛ cibi ordinato pro alia muliere que habet ulcus in aure: cū hoc tamen antemisso q̄ oia cibaria que comedit ista Domina sint cocta in aq̄ fontali: in qua frustū calibis inflāmati bis uel ter fuerit extinctum: cū qua etiā aqua limphare etiā debet vinū qđ ipsa bibit ponēdo tertiā uel quartā partē si ꝓprie fuerit vinuꝫ bruscum uel rubeum. ℭ Sūt autē remedia hec pmo. ℞. trociscoꝝ de spodio cū semine acetose. ʒ. j. ℥. florū nucuꝫ: sumach:

granorũ ribes exiccatorũ. añ. ʒ. ij. çuccari secũde coctionis. ʒ. iij. fiat cõfectio cum aqua acetose de qua hec domina per quartã partem hore ante prãdium & cenã comedat. ʒ. s. bibendo post ipsam vinũ cum aq̃ calibis: ut dictum est. ¶ 2m remediũ. ℞. granoꝝ mirti se. plãtaginis coriãdri preparati añ. ʒ. s. spodij gũmi arabici dragagãti oium triũ torrefactorum. añ. ʒ. ij. pulueris granoꝝ ribes uel crispini exiccatorũ ʒ. ij. forment pillule cum succo folioꝝ crispini de qbus dicta dña omni mane in aurora deglutiat. v. aut. vj. tardet cibum per tres horas ad minus. ¶ 3m remedium pncipale & ultimũ est. ℞. olei de mastice & de mirto. añ. ʒ. j. olei nardini ʒ. s. trocis. de rosis spodij torrefacti corralloꝝ alboꝝ & sandaloꝝ amboꝝ. añ. ʒ. s. cere albe quãtum sufficit fiat vnguentũ molle. de quo calido bis in die tota ps dextra ab ore stomachi usq; ad anchas diligẽter inungat. & posterior etiã pars a furcula spatularũ usq; ad nates exclusiue. & supponat pãnus duplicatus calidus & sanabit diuina gratia.

De egritudinibus Ani consilia sequuntur.

Consilium. 168. De qnque malis dispositionibus. videlicet.

¶ De tumore emorroidarum notabili in intestino recto intus & extra existentium. ¶ De debilitate stomachi a mala cõplexione ipsius frigida & humida proueniente. ¶ De corruptione forme a corruptione cõplexionis epatis frigida & humida pueniente. ¶ De vniuersali corporis debilitate & laxitudine. ¶ De stipticitate uentris immoderata: que accidentia quatuor ex emorroidibus procedunt. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula sex.

¶ Dispositiones predictas enumerat & earuz causas & emorroidarum species distinguit. Cap. I.

Ir egregius dñs Uincentinus de nobili pgenie de scledo ex ciuitate Uincentie oriũdus multis & grauib9 accidentibus molestat ingenter. ¶ Quoꝝ pmum est debilitas stomachi a mala cõplexione frigida & humida ipsius pueniens: propter illud etiam multarũ uẽtositatuz in stomacho & in uentre inferiori cõtinua fit generatio & multiplicatio. ¶ 2m accñs est corruptio forme ipsius que peruenit a corruptione cõplexionis epatis frigida & humida ex qua formositas corporis & pulchritudo coloris in palliditatẽ & albedinem pmutate sunt. Et ex eadẽ cã etiam generatur in eo sanguis aquosus satis: que oia ascitem sibi minari vident si pseuerabũt. ¶ 3m accñs est vniuersalis corporis debilitas & laxitudo quam a predictis causis puenire facile ɔsideranti videri põt. ¶ 4m vo accñs est uẽtris stipticitas superabundãs: que lz a mala complexione frigida & humida mãli uel immãli stomachi & epatis per se puenire non debeat: per accñs tñ ppter debilitatẽ aduenientem expulsiue intestinoꝝ cõtingit ultra solitum detineri feces & mãs oẽs que euacuari deberẽt per itestina. Uis enim immoderata discrasia deijcit actum pprie &c. ¶ Adbuc etiã predicta uẽtris stipticitas aliã habet cãm suipsius & uerioreque est emorroidarum tumescentia notabilis in itestino recto intus & extra existentium: que qͥliter stipticitatis uẽtris effectiue sint cause paulo iferius apietur magis. ¶ He etiã emorroides per ipsarum colligãtiam ad stomachuz & epar cause sunt & fuerunt acciñtiuz prescriptoꝝ pmarie: lz etiã ppter lõgitudinez egritudis tã in stõcho q̃ in epate mala complexio frigida & humida mãlis acqsita sit. egritudines enim per colligãtiaz nõ pseuerãt tẽpore multo qn associent egritudines per essentiam: ut ex theoria medicine facile demonstrari posset. ¶ Quare ex oibus his ɔgregatis in vnũ ɔcludi põt: talia acciñtia nõ hũ remoueri posse & eradicari sine recta curatione emorroidarũ predictarũ. In curationibus enim egritudinũ canonicis opz pus vnaquaq; cãm abscindẽ: deinde ad illã que facta est egritudinẽ puenire. 3o tegni colligendũ est litteraliter. quare liquide apparet paulisper illarũ emorroidarum inuestigationem esse premittendam.

Sunt igit emorroides hñ in itestino recto immerse apud circulũ ani inuẽte a natura ad expellẽdũ sãguinẽ melãcholicũ & superfluitates cũ ipso cõmixtas in corpore multiplicatas. ut colligi põt ex sentẽtia Auicẽ. 19a tertij. & p & secũdo & tertio caplis. & 6a affoꝝ. cõmento 12o. & pluries alibi. ¶ Spẽs aũt emorroidarũ multe sunt. s. nerucales que in substantia & duritie & quãtitate uerucis. īporis simillime sunt: & earũ mãlis cã est sanguis melãcholicus. Alie vo noiant uuee que uue nigre similant in eius figura multũ & pẽdẽt a mã sanguinea cũ melãcholia aliqͥliter cõmixta. ¶ Tertie vo ab auctorib9 morales sunt noiate: eo qr in substãtia aliqͥliter cõparate in colore ex rubeo & nigro apparẽtes & in figura moro semimaturo ppique sunt. Et est earuz mãlis cã sanguis melancholie dñans notabiliter. ¶ Quarta vo spẽs sunt emorroides uesicales noiate: in q̃rũ cõcauitate aquositas flegmatica continet. & ppter illud flegmati tanq̃ materiali cause pportionant. ¶ Harũ autẽ oium alie pfunde sunt in intestino iterius existẽtes: ut nullo modo fiãt manifeste visui: nisi cuz notabili expressione & euersiõe intestini recti. Alie vo sunt in siteri. s. in circulo ani uel tactui & visui oino manifeste: & quelibet earũ tã exterior q̃ interior uel media inter eas põt esse vuealis moralis uesicalis & uerucalis: lz ut in pluribus uerucales & uesicales accidãt in circulo ani: sicut morales & vueales plurimũ interius & rarius exterius sint euenientes. ¶ Tertia principalis diuisio emorroidaꝝ est: q earũ alique sunt apostemose simplices: & alie apostemose & ulcerose sit. alie vo in fistulas conuerse sunt. Nonnulle vo frequenter in cãcrenas estiomenuz askakilon cõuertunt: & nõ multũ lõge ab hac scriptura in Euganea ciuitate inuẽtũ est in Mãno sartore in quo emorroides ex cãcrena in estiomenũ & finalr in askakilon cõuerse fuerũt. adeo q nõ solũ intestinũ: imo nates & usq; ad ossa comedebãt: & magna angustia paulopost expirauit. ¶ Alia diuisio & ultima emorroidarum alique sunt fluẽtes: uel apte nominate: alie vo sunt restricte cece & surde nominate: eo qr nihil emittunt. ¶ Ex qbus emorroidarũ diuisionibus quatuor solenniter intellectis facile perpendi põt: ad quaz speciem emorroides huius viri reduci debent. sunt enim in eo alique morales: alique uerucales: nonnulle vo vueales & pauce & rare usq; nunc fuerunt uesicales. Et earuz alique intus & extra sunt. Alique vo sunt apostemose: aliqꝫ simpliciter tales. Nonnulle vo emorroides ulcerose: neutra tamen adhuc in fistulam conuersa est: ut videnti tangenti & bene intelligenti aperte patere potest.

Qualiter aũt ex emorroidib9 istis tanq̃ pmarijs causis saluari possint oia accidentia in pno numerata rõnabilr ɔtẽplando videri põt. ¶ Cũ eni in viro isto sint emorroides surde nõ apte: qr nihil aut parũ ualde & raro sanguinẽ emittẽtes: & ɔtinuo sunt tumẽtes: qrũ tumor etiã freqũẽter nõbiliter magnificat: qd arguit multitudinẽ mãei: & nõ qr euacuat mã illa necesse est ipsã mltiplicatã redũdare p chilim uenã ascẽdẽtẽ ad epar. & ibidem tali mã multiplicata necesse est extingui calorez epatis. qre generat in eo aquosus sanguis hoc argumento uitr Cõmentator 6a affoꝝ. commento 12o. Si enim sanguis nãlis fit a calore nãli eo extincto necesse est sanguinem generari supple nõ nãlem in quanto & in qli: sed aquosum & paucũ. sed idem calor epatis necessario extinguit uel suffocat a materia ibidem multiplicata: quare &c. ¶ Et ex hoc fundamento cuz premissis facile concludi põt iuuamentũ qd corpori affert ex aptione uenaruz emorroidarum non immoderate fluentiũ: sed mediocriter. Consueuerunt enim ab auctoribus numerari & noiari. XVII. spẽs egritudinum: a qbus corpus humanũ securat per cursum emorroidalem: sicut ipse eedẽ egritudines earum plurime aut alique per

emorroidarum restrictionē generari ꝛ multiplicari solent. quare xxª tertij.2º cap. Ex sanguine currēte ex ano est secu ritas ab egritudinibus istis.s.estiomeno mania ꝛ melācho lia ꝛ epilepsia multiplicata ꝛ herisipilla ꝛ alijs que sunt si cut miliū ꝛ cācro ꝛ excoriatione ꝛ scabie ꝛ galabie.i.tinea ꝛ lepra ꝛ pleuresi ꝛ piplemonia ꝛ frenesi ꝛ infrascriptarū. Et qui retinet sanguis ex eis ꝯsuetus timet aliqua harū egritu dinum:ꝛ timet etiā hydropisis ex apostemate malo ꝛ corru ptione cōplexionis epatis ꝛ ptisis ꝛ dolore pulmonis ꝛ ce tera lege ibi. ¶ Itaqꝫ in sūma ex oībus supioribꝰ colligēdo sententiam videt oīno asserēduz esse ꝙ regimen sanitatis re cuperatiuū in hoc viro nobili pēdet ex aptione emorroida rum per quā euacuat sanguis melācholicus ꝛ corruptus per cōmixtionem flegmatis qui cōgregatur in ipso per viā indigestionis prouenientis a suffocatione innati caloris. ¶ Iterum etiā regimen eius pēdet ex consumptione qua rūdam emorroidarum que dolorose sunt:ꝛ ꝑpter earū ma gnitudinē constipationem cōtinuam ꝛ ualidam in eo effi ciunt:adeo ꝙ nunꝙ uenter eius fluxibilitatem habet natu raliter:nisi cum medicinis interius uel exterius applicatis prouocetur uentris fluxibilitas.

Propter quod ꝑus in ordinādo regimē eiꝰ ponentur ingenia aperiendi emorroidas in vno cap comprehensa. ¶ In 2º vo cap po nent modi ꝛ instra cōsumentia ꝛ exiccantia emorroides tu mescentes. ¶ In 3º cap ponent instra sedādi dolorē emor roidalem. ¶ In 4º vo cap ponent modi ꝛ instra leniendi uentrem. ¶ 5ᵐ vo ꝛ ultimum capitulum subiūget in quo regimē huius viri per administrationem sex rerum non na turalium succincte narrabitur.ꝛ sic apparet ꝙ tractatulus iste in sex terminabitur capitulis.

¶ De ingenijs aperiendi emorroidas. Cap.II.

Ro materia itaqꝫ presentis capituli apienda ꝑ mittēdum.ꝑ ꝙ si fuerint emorroides fluētes me diocriter sine dolore saltem notabili ꝛ absqꝫ pru ritu ꝛ apostemate magnis:nō debet medicus ea rum curā intromittē:imo ipsas nature talr ope ranti dimittē, quare 17ª tertij.cap 3º. Si non fuerit dolor neqꝫ apostema neqꝫ inflatio:nō erit plurima tūc necessitas curationis earum.nā curatio earum qñqꝫ ꝑducit ad fistu las ꝛ ad ragadias:ꝛ uocat dispositio talis disruptio uena rū ani. Cum aūt contingit in itestino recto ꝛ circulo ani exi stentes intumescere cū dolore grauatiuo plenitudine intesti ni magna ꝛ ꝓhibitione debite dilatationis eius ad officiū egerēdi:ꝛ accidit in spina pōderositas:ꝛ hypocūdrijs utriſ qꝫ ꝛ in capite grauitas:ꝛ in visu nocumētū uel scothomia ꝛ in sensu tactus:ꝛ similiter visus appet uertiginosus:tunc tales sunt emorroides ad se uocātes medicum earū aptio ni instructū. ¶ Multa aūt sunt igenia ꝛ instra qbus ab au ctoribus hincinde legēdo possunt aperiri emorroides. quo rum oīum sentētiam in vnū colligēdo quātū ingenio meo ꝛ usu lōgo comprehēdere potui octo modis cecas emorroi des apire solitus sum.ad quos modos:lꝫ oia uolumina me dicine ꝑlegeris nō inuenies modū preter istos. ¶ Aperiū tur igit ꝑmo cum instris oībus que motū inundationis ꝛ fluctuationis in sanguine efficē possunt:ꝛ maxime in san guine uenarū que sunt iuxta anū:ut in fricationibus forti bus coxarū natium.ꝛ iuxta genitales ꝑtes. ¶ 2º etiā aperi untur cū uentosationibus factis in domestica ꝑte coxarum appositis in loco inter anū ꝛ radicē genitaliū membrorum: ꝛ sint uētose ex vitreo cornibꝰ uel ere notabilr ignite. delica tis aūt ꝛ nobilibꝰ apponere soleo eis nō apponēdo ignez in ꝯcauitate uētose:sed cōdecenter applicādo uētose orificiū super cute ꝛ exterius cū ignita cādela tandiu calefaciendo uentose fundū qō applicabit ꝑti condecēter ꝛ poteris eius attractionē ꝭm uoluntatem tuā magis moderare ꝛ minus ca lefaciendo uentosam:postꝙ fuerit applicata ꝭm ꝙ magis ꝛ minus attra[illegible] cupis. ¶ 3º apiuntur emorroides floboto

mādo saphenā. Ipsa enim qñqꝫ aperit eas obuiatione sui ip sius.i.in tpe actualis exit sanguinis.17º tertij.cap 5º in fine Itē flobotomia que est i posteriori ꝑte calcanei que est sciati ca cōfert etiam ad hoc. Adhuc etiam flobotomia uene almi bit est fortior utrisqꝫ in apiendo eas. Et crediderūt qdā talē uenā esse illā que inuenit sup calcaneū que est ramus saphe ne. Ego aūt credo talē esse uenā curuature poplitis. de qua 4ª ꝑmi.cap 2º. scribitur ita. Et ex eis est uena curuature po plitis que tātū efficit quātum ꝛ saphena in ꝓuocatione mē struorꝫ ꝛ doloribꝰ ani ꝛ emorroidibus. ¶ 4º ꝑncipalr iterū apiuntur emorroides uene in flobotomādo ipsas. Et mo dus qdem est faciēdo eas eminē ꝛ sensui visus ꝛ tactꝰ ma nifestas fieri.ꝑ qdem inungēdo egrotāti ut forti cōpressio ne exꝑmat fiteri ad extra:ac si uehemēter egerere uellet:ꝛ si hoc modo nō sufficit apponat uētosā fiteri magni orificij cōuenienter ignita. Et melius est cū igne exterius ꝙ iterius apposita:ne flāma ignis ledat fiteri:ut sepe cōtingit ꝛ ꝓhi bet opationē tuam quā intēdis:eo ꝙ locus apostemat. Cū ergo siue per cōpressionē aut uētosam euersus fuerit ani cir culus aspice ipsū ꝛ nō uerecūderis: aut saltē doce flōmato rē:ut aspiciat ꝛ tāgat uenas illas que magis tumētes facte sunt:ꝛ sanguine purpureo plene ꝛ nō sunt attrite uel dure sed sensu tactus ꝑcipit in eis fluctuatio sanguinis. Igitur flobotoma de numero illarū que maior erit ꝛ ꝑmitte sangui nē exire usquequo color eius niger ꝑmutet in splēdidum ꝛ usqꝫ ad debilitatē virtutis exclusiue. Si aūt uena nō appa ruerit tibi notabilis vna per quā flobotomatā sperare pos sis sanguinē sufficiēter euacuari:tūc flobotoment due [illegible] tres ꝭm ꝙ tibi decēter ꝯsiderāti appebit. Ingeniū enim nū le adiuuat artē ꝛ nām regētē:ꝯria vo ꝯrium. Damascenus in affo. Cum igit vna uel plures fuerint flōmate:si ꝑseuerat earū aptio tot diebꝰ quibꝰ sufficiēter corpus euacuat nō est aliter in ope ꝓcedēduz. Si aūt uene iā flobotomate claude rent:ut sepe solet fieri ꝑpter viscositatē uel piguedinis mul titudinē:aut alijs ex causis:tūc sequēti die fiat flobotomie secūdario tot diebus ꝯtinuata qbus euacuet sufficiēter cor pus:adhuc etiā si euerso ani circulo per igenia predicta late ret sensus tuos uenarum aptio:ut sepe contigit in melācho licis ꝛ in ualde timidis ꝛ sīlibus. Tūc euerso itestino capia tur cū tenaculis ꝑs ipsius que tibi videt colore opaco colo rata magis ꝛ parū exterius suauiter trahēdo liget cū chor dula cōdecenter ꝭm ꝙ in alijs fieri solet. Et postꝙ per liga turā tibi cognita fuerit uena que ꝑus fuerat occulta: tunc flobotomet:ꝛ inde de oībus procedat:ut supra dictū est. ¶ 5º apiunt uene emorroidales pūgēdo cum acubus au reis aut argenteis aut alijs.ꝛ solet hic modus obseruari in mulieribꝰ delicatis ꝛ timidis:ꝛ in his in qbus sanguis ual de subtilis inuenit. ¶ 6º apiunt emorroides supponēdo eis aut ꝯfricādo eas cū medicinis rubificatiuis acutis nō tū excoriatiuis:sicut cū puluē calamēti origani ꝑsicarie apij ranini cū ciclamine ꝛ nitro ꝛ pipere. Et fortiora illis sunt fella oīum aīalium ꝛ ꝑprie rapacium uolitātium ꝛ peditā tium:lꝫ cōmunius sit fel tauri apud auctores. ¶ 7º aperiū tur emorroides cuz medicinis excoriatiuis ꝛ de coībus est fricatio earū cū folijs ficus que siue asperitate sua ac siccita te siue acuitate sua lacticinea hoc efficiāt solēniter ꝛ in bre ui tpe aperiunt eas. Apit enim eas fricatio cū cepe narcisi ꝛ cū flāmula ꝛ est pes coruinus. Itē puluericatio sup illis fa cta cū puluē cantaridarū. Itē linitio earū cum lacte titima li ꝛ foliorū ficus uel cum aq capitelli. ¶ 8º ꝛ ultimus mo dus apiendi emorroidas est cū cauterijs:ꝛ lꝫ ad hāc seruire possent actualia cauteria nō est tū eorū usus a coiter opanti bus exercitatus neqꝫ ab auctoribꝰ plurimū inuētus. Utun tur igit in aptione earū potētialibus cauterijs medici plu rimi ꝭm ordinē quē apud usum meū continuo habuerant. ¶ Primo qdē applicādo leuiora qualia sunt succus cicla minis succus plātarum acutarū sapo mollis semp leniēdo cū eis emorroidales ꝑtes. Itē superpuluericādo eis species

oēs atramenti.i. vitrioli: ut viride albū rubeum ⁊c. Et primo q̄dem crudū. Et fortius illo est utrūq₃ cōbustum. Et carum fortior medicina est: sicut anacardus solus. s. pulueri-ẓatus uel cū reliq̄s medicinis: ut arsenico ꝓprie auripigmēto ⁊ arsenicū etiam solū ⁊ sulphur ⁊ lacca. 17ª tertij. 5° cap̄ colligenda. ¶ Reliq̄ v̄o cauteria fortiora nō curaui scribē ꝓpter suspitionem loci ⁊ passibilitatem eius ⁊ aptitudinem eius ad corruptionem ⁊ propter ineptitudinem applicationis earuz: hec enim sunt satis efficacia. imo leuiora de numero ipsarū semꝑ applicare ꝯsueui fortiora euitādo propter predicta. Cū igit̄ applicat̄ hoꝝ cauterioꝝ aliq̄d fulciatur itestini pars oīs cū linimētis frigidis ⁊ siccis uel humidis actu ⁊ potētia que viscositatē habeāt: ut ꝓhibeat penetratio ⁊ trāsitus cauterij ad ꝑtes laterales: ⁊ stet eger eleuatis posterioribus ⁊ coxis aptis usquequo a cauterio facta fuerit escara. Cum igit̄ facta fuerit ipsa supponat̄ butyruz aut alia pinguedo mollis absq₃ sale ⁊ acuitate omni ⁊ permisceat̄ cum succo solatri lactuce violarū uel cum oleis ꝑdictorū usquequo ceciderit escara. ita ut sanguis apire possit. Cum igit̄ exiuerit donec eius exitum cōsequat̄ alleuiatio notabilis ita ꝓcedatur. Deide curet̄ locus cū medicinis mūdificatiuis regeneratiuis carnis ⁊ icarnatiuis ⁊ final̄r cū ꝯsolidatiuis usq₃ ad ꝑfectam sanationē. ¶ De quarum medicinarū numero melior per me iuēta est ista. ℞. vnguēti basiliconis maio. ℥. ij. olei de crisomillis terbentine lote cum aq̄ recenti tribus vicibus. an̄. ℥. j. cere albe. ℨ. iiij. cāphore. ℨ. ij. fiat vnguentum ⁊ apponatur.

¶ De exiccatione ⁊ cōsumptione emorroidarum ⁊ restrictione immoderati cursus earum. Cap. III.

Videntur igitur in hoc capitulo duo ptractanda esse. Primo quidē aperire igenia ⁊ instr̄a exiccādi ⁊ cōsumendi emorroidas apostemosas. Secūdum v̄o exꝑmendi modum ⁊ remedia immoderatum cursum ipsarum auferentia.

Et primum q̄dem cōplet̄ diuersis operādi modis: ut incisione ipsarum emorroidarū total̄r facta: ⁊ modus est. ligent̄ apud radicem earuz cū filo ⁊ totiens dietim ꝯstringant̄ donec per stricturā deficiente mā nutritionis eaꝝ per se cadāt: ⁊ est operādi modus securus ualde aliq̄ñ per me exercitatus: lʒ opatio talis fieri nō possit nisi in tēpore prolixo. ¶ Scd̄s modus est cauterizādi eas cum actuali cauterio diuidēte eas in lōgitudinez q̄d cauteriū sepe ⁊ sūꝑficialiter debet poni: post q̄d ꝓcuret̄ casus escare cum suppositione rerū pinguium nō salitarū ⁊ totiens fiat talis applicatio cauterij ⁊ escare casus quotiēs totaliter apostemosa substātia cōsumatur. ¶ Tertius iteꝝ est per applicationē cauterij potētialis: de quoꝝ numero securiora ab auctoribus inuēta sunt. spēs oēs atramēti cōbusti arsenicū citrinum ⁊ silia. Et hi duo ultimi modi non debent fieri nisi a viro in sciētia ⁊ experiētia bñ trito ⁊ in egrotante moraliter obediēte medico. Et de numero hoꝝ trium ingenioꝝ neutrū fieri pōtnisi cum euersione itestini: de qua scriptum est in precedēti cap̄. ¶ In ficubus aūt ⁊ emorroidibus extra existentibus hi tres modi facile satis ad optatū sanitatis finē perducunt. ¶ Quarto ꝓ̄cipaliter fieri pōt consumptio ⁊ casus emorroidarum cū medicīs superappositis que sunt diuersaruz sp̄erum. Alique enim sunt pulueres aliq̄ue linitiones uel vnguenta: alie v̄o emplastra. Nonnulle v̄o liquores decoctiones uel suffumigatiōes. Aliq̄ue v̄o suppositorioꝝ appositiones mām ꝑtim diuertendo partim consumendo finientes. ¶ De harum medicinaruz numero. Alie sunt leues: alie fortiores: alie simplices: alie composite. Quedaz vniuersaliter emorroidibus appropriate. Nōnulle v̄o determinatis emorroidibus ꝓprie magis. Et quedā earum exterius: ⁊ quedā interius applicāde. ¶ Ordine igit̄ securiori ſm̄ consuetudinem meam. ꝑmo perquiram ex eis leuiores simplices. scd̄o compositas oībus vniuersaliter emorroidibus. tertio v̄o exꝑmā aliquas q̄busdā emorroidibus magis appropriatas. ¶ Pulueres itaq₃ leues simplices indifferēter oībus emorroidibus appropriati sunt sicut litium de puluere flore uel radicū cuius si detur in potum. ℨ. ʒ. cum vino stiptico pluribus diebus cōfert ualde: ⁊ est medicina ab antiq̄s felu ʒaragi noīata: lege de hoc can̄. 2°. ꝓprio cap̄ in areola mēbroꝝ expulsionis. ubi dicit q̄ confert fissuris ani ulceribus ⁊ emorroidibus. ¶ Confert etiam ad hāc intētionem puluis radicum pentafil̄. de quo pluribꝰ diebus. ℨ. ʒ. cum aq̄ frigida in estate: calida in hyeme. ¶ Itē tantūdem pulueris floꝝ uel extremitatum sq̄rāti simil̄r confert. ¶ De exꝑtis v̄o potabilibus confert ut sumātur galbani sicci. ℨ. ij. cū aqua de quo dixit Auicª 17ª tertij. 6° capitulo. q̄ ipsum est mirabilis exꝑientie ⁊ remouēt emorroidas: ⁊ si det̄ in potu tribus vicibus nō redibūt ⁊c. ¶ Ad hāc eādem intētionē laudat̄ puluis folioꝝ ⁊ granorum mirti hec de simplicibus a cōi q̄litate ualētibus meliora sunt ut experiētia testat̄: ⁊ cōi auctoꝝ sentētia probari potest. ¶ De alijs v̄o que ab occulta q̄litate cōferre dicuntur duo pulchra solēnia scripsit Auicª 17ª tertij. preallegato capitulo 6°. ¶ Et ꝑmum est ut accipiat̄ puluis capitis piscis saliti ⁊ puluis casei antiqui eodē modo preparati ⁊ misceātur ad inuicez equaliter. ¶ Scd̄m est ut accipiat̄ cinis caude piscis saliti ⁊ supponat̄: ⁊ intelligo ego ut talis cinis sit de spina predicte caude piscis. ¶ De cōpositis v̄o ad emorroidas exꝑtis consumētibus eas ⁊ multa iuuamenta facientibus duo meliora ab auctoribus ⁊ ab exꝑientia cōprobata sunt. ¶ Primū est electuarium de scoria ferri: cuius descriptionem ⁊ meliorem inuenies 9° Almanſ. ibidem cap̄ 68°. ¶ Scd̄m est pillule de bdelio: q̄rum descriptio est ibidem cap̄ 80°. has duas descriptiones iter alias que ab auctoribus inueniunt̄ eorum pace salua meliores inueni inter alias. ¶ De linimētis v̄o post predicta cōe approbatuz est oleum de crisomillis. ⁊ sunt fructus pui pſicis aliq̄ual̄r similes coloris aurei cum maturescūt: ⁊ ideo noīantur crisomilla a cris grece q̄d est aurum ⁊ milon malum. vnde crisomilla quasi aurea mala. Ex quorum nucleis tale perficitur oleum: lege ab auctoribus. ¶ Secundum fortius illo est oleum de pice. ¶ Tertium ⁊ oībus fortius est oleum de euforbio. Et si uelis hoc ultimum uehemētioris exiccationis efficere ei superadde subtriplum pōderis pulueris anacardi ⁊ mirabile inuenies. ¶ Unguētuz bonum exiccans emorroidas oēs est. ℞. mellis. ℥. iij. aceti. ℥. ij. vitrioli viridis floris eris an̄. ʒ. j. tucie preparate litargiri plūbi usti an̄. ʒ. j. ſ. mel ⁊ acetum lēto igne bulliat̄ usq₃ ad coagulationem cōuenientē ⁊ cū ceperint tepefieri effunde in mortario ⁊ superadde pulueres alios ⁊ diu agitent̄ ⁊ utere eo. est eniz efficacissimum. ¶ De emplastris v̄o has egritudines cōsumētibus est hec descriptio. ℞. radicū iari a cortice mūdataruz ℥. iiij. radicū lilioruz alboꝝ. ℥. iij. pulueris panis porcini panis opiri. i. furfuracei. an̄. ℥. iij. pulueris gallarū cupressi. ℥. iij. granorum mirti se. plātaginis thuris sandarace. an̄. ℥. j. farine fabaꝝ. ℥. iij. olei de lauro de crisomil. an̄. ℥. j. ſ. croci. ʒ. ſ. fiat emplastrum ⁊ loco ꝑus fomētato cū spongia madefacta in vino rubeo calido. ⁊ expressa supponatur hoc emplastrum mediocriter calidū. Est enim efficax eo q̄ repellit materiā dolorem sedat resoluit ⁊ exiccat. ¶ De quibus v̄o medicinis quoꝝ usus est ad emorroides sunt balnea: quorum aliqua sunt nāliter talia inuenta: ⁊ aliqua artificialiter talia. ¶ De nāliter v̄o talibus sunt sicut sulphurea quedaz aluminosa: que tñ meliora ad repellēduz ⁊ stringēdum fluxum. lʒ etiā cōsumptiua sil̄r: sunt etiā ex aq̄ ferrea minerali. Itē aque cineritie calcee minerales que ambe magis sunt cōsumptiue q̄ repcussiue. Et de numero mineralium melior est aq̄ atramētina in exiccādo ⁊ ꝯsumēdo ⁊ ꝑtes fiteri vigorando. ¶ De his sunt aliq̄ artificial̄r talia. ut aq̄ cineris uel lixiuium. aq̄ decoctionis radicū philipēdule granorum mirti ⁊ myrre simꝑl̄r uel ꝯiunctim acceptis. Et fortior illis est aq̄ decoctionis radicū iari. Hec oīa ad resoluēdum ⁊ cō-

sumẽdum mãs: sicut aq̃ decoctionis gallarum cupressi cõfert ad predicta: licet magis ad repellendũ q̃ ad resoluẽdũ. De fortioribus vo est aq̃ capitelli ex qua fit sapo & pprie illa que tertio distillat: est enim levior inter alias duas. Item aq̃ vitis.i.ex vini sublimatione facta. Et possunt oẽs hi liquores applicari faciẽdo encatismata.i.sessiones in eis: vel applicãdo eos cũ coto spongia lana vel similibus ẽm peritiam exercitati viri. ¶ De his vo que ptim divertendo partim cõsumẽdo mãs supposita iuvãt plura solẽnia inveniũtur. ¶ Primũ & levius est suppositoriũ factũ ex radice paucedani recẽtis. ¶ 2m ex radice gẽtiane. ¶ 3m ex radice ireos ¶ 4m ex radice iari vel serpẽtarie minoris: qđ idẽ est. Est enim notabilis expientia in Avic° littera invẽta cũ qua sepe cõsumunt notabiliter emorroides: ut ex radice serpentarie suppositoria fiant parũper oblonga: & infundantur in vino per diem nãlem & imponant ano & teneant ibidem quãtum est possibile. lege ut supra 6° caplo. ¶ Ex predictis aũt fere medicinis oibus fieri possunt suffumigia que sunt instrumẽta utilia. Et si fuerint emorroides attrite vel verucales dure fiant ex eis decoctiones in aq̃s: & suffumiget patiens cũ eisdem immergẽdo in predictis lapides ignitos. Et si emorroides exterius eminẽtes sunt facilius conferũt suffumigationes tales. Si aũt interius fuerint suffumigentur cũ emboto ano immisso per cuius cõcavitatem fumus interius recipiat saltem cõprimendo intestinũ evertat exterius. ¶ De suffumigationibus aũt siccis laudatur levior & bona est facta cũ folijs mirti pîectis ad carbones ignitos. Et fortior est suffumigatio facta cum stercore vaccarũ sicco &c. ¶ Cõpositum bonum ad suffumigãduz est hoc. ℞. anacardi.ʒ.ß.galbani.ʒ.j.stercoris columbini stercoris vaccini pulveriçatorũ ana.ʒ.ij.fiat pulvis & superaspergatur carbonibus ignitis ut supra. ¶ Et de suffumigationibus vo ab occulta proprietate valentibus laudatur illa que fit cum spolio serpentis.

Medicine vo cõposite a pprietate & a qualitatib° cõmunibus emorroidibus a pprietate sunt iste. ¶ Unguẽtuz bonũ ad emorroidas verucales duras & attritas. ℞. olei amigdalarũ amararum.ʒ.ij. vitellorum ovi numero.ij.croci.℈.j.ceruse.ʒ.ij.fiat unguentum molle in mortario. ¶ Descriptio scđa efficacior pma. ℞. olei vulpini.ʒ.j.ß.bdelij dissoluti cũ modico aceti.ʒ.vj. pinguedinis renũ vituli.ʒ.x.croci.℈.j.fiat unguẽtum molle. ¶ Descriptio 3a fortior predictis. ℞. olei amigdalarũ amararuz olei sisamini aã.ʒ.j.ß.pinguedinis anatis & galline butyri recẽtis medulle crurium bovis aã.ʒ.j.vitellos ovi numero.ij. croci.ʒ.ß.galbani dissoluti cũ modico vini al.ʒ.j.fiat unguẽtum molle. Et inveni q̃ hec unguẽta oia infrascripta efficacius operant si oficiunt cũ pistello plũbeo in mortario plũbeo q̃ in alijs vasis. hec unguẽta efficacia sunt in cura emorroidarũ predictarum. qm̃ indigẽt lenificatione digerẽte mãs sedatione doloris & medicis duritiem & cõpacitatem a membro auferẽtibus. ¶ In ragadijs vo moralib° vel vvealib° necessarie sunt medicine leni caliditate resolutive ne inflãment mãm earũ que satis ad hoc pata est & necessarie sunt in eis medicine fortis exiccationis. Et si medicine iste q̃nq3 ofrangant cũ frigidis repellentib° in toto pncipio vl'i & medietate augmẽti vl'is bonũ erit. tũc enim necessaria est repulsio materiei pva resolutio & maior exiccatio eius. ¶ Cõpositũ bonũ ad hãc intẽtionẽ est hoc. ℞. foliorum solatri recẽtiuz M.iij.rosarum: foliorum plãtaginis.aã.M.ij.pulveris coriandri preparati cum aceto.ʒ.ß.camomille mellilotí semi.aneti aã.ʒ.iij.croci.℈.ß.fiat emplastrum cũ.ʒ.ß.farine ordei.aut fiat ex eo unguẽtum cũ pauco oleo ro. & tunc erit cõveniens in pncipio: & post illud. ¶ Unguentum bonum & fortius predicto est hoc. ℞. absinthij recentis foliorum apij.aã.M.iij.camomille mellilotí aã.M.ij.semis aneti granorum mirti.ana. M.j.ireos.ʒ.iij.radicum serpẽtarie.ʒ.j.olei amigdalarum amararum.ʒ.iij.fiat unguẽtum molle vel emplastrũ multiplicata farina ordei respectu descriptiõis pcedẽtis. ¶ Unguentũ 3m & efficacius scriptũ supra descriptione illa. ℞. iari &c. ¶ Ad emorroidas vo vesicales multũ cõfert linitio facta cum metridato aut tyriaca. ¶ Itẽ descriptio illa. ℞. ceruse plũbi litargiri tucie crude aã.ʒ.j.ß.antimonij.ʒ.ß.olei de costo olei liliorum alborũ aã.ʒ.j.croci.ǧ.vj.cere quãtũ sufficit fiat unguentũ molle. ¶ Et si maiorem exiccationẽ velles fortius illo erit hoc. ℞. scorie ferri frixe in aceto usquequo ovenienter pulveriçari possit.ʒ.iij.se.anacardi.℈.ß.radicum serpẽtarie gẽtiane piretri aã.ǧ.vj.olei de crisomillis.ʒ.j.olei viol.purpurearum.ʒ.j.ß.cere quantuz sufficit.fiat unguentũ molle. ¶ Ad ragadias aũt que sunt emorroides sive emorroidales fissure in circulo ani & itestino recto.regimen cõveniẽs est ut fiat flobotomia basilice que ofert oib° spẽb° emorroidaruz. & pprie qñ adest febris. deinde emplastrent cũ vitellis ovorum & oleo de crisomillis & croco cuz modico bdelij ex sententia Rasis in divisionib° Almanß.cap 79°. In ragadijs aũt cũ q̃bus nõ est febris oferũt pulveres linimẽta supius tacta. ¶ Linimẽtũ bonũ ad ragadias ani & pprie qñ cũ eis est vehemẽs inflãmatio & punctio. ℞. olei nenufarini.ʒ.j.coriãdri non preparati.ʒ.ij.amili.ʒ.j.croci.℈.ß.fiat unguentũ molle in mortario & sedat dolores & inflammationes. ¶ Et fortius illo est hoc. ℞. succi iusquia.ʒ.j.succi nenufar.ʒ.ij.ceruse.ʒ.j.litargiri.ʒ.iij.cãphore.ʒ.j.vitellos ovi numero.ij.fiat unguentum molle in mortario. ¶ Et si velis unguẽtũ hoc fortius facere in sedãdo dolores & inflãmationes & pũctiones adde sibi opij croci aã.℈.j. Et postq̃ totũ cõfectũ fuerit bulliat in.ʒ.iij.succi violarũ recẽtium usq3 ad osumptionẽ illius. cõmunicãt unguẽta hec cũ iuvamento ad ragadias: oib° etiã spẽbus alijs emorroidarum. Neq3 hesitare debes ex eis q2 narcotica recipiãt. sunt enim refracta condecẽter. neq3 est narcoticoruz nocumentum in aliquo mẽbroruz corporis minus q̃ in ano. & tu considera causas Et hec de prima particula pncipali capituli huius.

Pro secũdo vo principali huius memorãdum primo sniam positã in principio pcedẽtis capituli q̃ cursu emorroidarum ente moderato in quãto q̃li & in tempore restringi nõ debet. Itẽ memoria habeatur sentẽtia hyp. 6a. affor. cõmento xii°. Et si plures fuerit emorroides ex q̃rũ evacuatione ovenienti iuvamentũ notabile corpori osequat nõ debet totalr curari neq3 cõstringi q̃n una earũ apta remaneat ppter nocumẽta ibi numerata. ¶ Cũ vo sanguis ab eis emanat distillãdo exuberãdo taliter q̃ ab eo virtus cadat. sive otinuus fuerit fluxus sive interpolatus ostãte virtute: fiat flobotomia de basilica dextra vel sinistra ẽm q̃ cadit in coniectura tua sup signis stabilita q̃ materia sit sanguis cholericus vel melancholicus. ¶ Facta flobotomia sequẽti nocte det in aurora potu.ʒ.j.ß.troriscorum de karabe cum aqua decoctionis sumach.aut detur in potu in aurora.ʒ.j.pillularuz de bdelio que scripte sunt supra cum aqua decoctionis granorum mirti aut dentur in potu.℈.ij.pulveris mumie &.℈.j.lapidis ematitis invicem commixta cum aqua plantaginis. ¶ Sup loco vo exterius superponat albumen ovi cuz pilis leporis & tela aranee invicem conquassatis. aut fiat pulvis iste & conquassatus cum albumine ovi supponatur natibus fiteri & extremitati spine. ℞. thuris myrre sarcocolle aloes aã.ʒ.j.draganti gummi arabici torrefactorum corallorum & ossium dactylorum amborum cõbustorum aã.ʒ.j.ß.vitrioli cõbusti.℈.j.pulveris fuliginis invẽti añ faciem furni.ʒ.j.fiat ut dictum est. Et hec de capitulo tertio dicta sufficiant &c.

¶ Instrumentum sedandi dolorem. Cap.IIII.

Ontingit frequenter pter emorroidas in fiteri dolor intensus: aut propter multitudinem materierum qui dolor frequenter ad maiora nocumẽta pducit q̃ ppria egritudo cuius ipsa est accidẽs. Ideo oportet medicũ prõptũ & sollicitũ esse in sedatione doloris illius ne pducat ad spasmũ per colli

gantiam partiū illarū ad nuchā ⁊ cerebrū: ⁊ ne etiā propter multitudinē mãerū ⁊ qualitatē malā ipsaꝝ extincto uel corrupto calore naturali pducat ad cancrenā uel estiomenum cancrū uel aschachilos ut sepe ꝯtingit me vidisse viros tali martyrio extinctos fuisse. ¶ Igit̃ pro sedatione doloris talis. lz multa eoꝝ que tacta sunt medicamina ꝯferre possint. ut illa que in ragadijs tacta fuerūt. seriosius tñ plurima sedātium dolorē medicamina in hoc vno capͣ colligent̃ a leuioribus inchoādo semp ut mei moris est. ¶ Igit̃ frequenter dolorē talē sedat embrocatio uel formētatio uel sessio facta in aqua decocta cū croco. ¶ 2m ⁊ fortius illo est in sapa facta. ¶ 3m ⁊ anodinū magis est emplastratio facta cum sapa vitello oui croco camomilla ⁊ puluere aneti inicē cōquassatis. ¶ 4m ⁊ mirabili⁹ pdictis est ut recipiant̃ vitelli ouoꝝ quatuor. olei rosa. ℥. iij. croci. ʒ. j. ⁊ applicet̃ loco. ¶ 5m ⁊ fortius omnibus est. ℞. olei nenufarini de aneto ⁊ de camomilla añ. ℥. j. croci. ʒ. j. vitellos oui numero. iij. farine ordei ℥. j. cōquassent̃ insimul: demum bulliāt in. ℥. ij. succi lactuce usqꝫ ad ꝯsumptionem illius: ⁊ sepe applicet̃. Et si uolueris hoc ultimū sicut ⁊ oīa precedentia doloris sedatiua uelocius efficere addatur ei opij iusquiami uel mandragore. ʒ. j. uel. ʒ. ʒ. ſm conjecturam tuam. ¶ Ego autem instante necessitate magis tales dolores sepe sedaui emplastrando locū cum filonio tarsensi tepido descriptione Auicēne 5o canoñ. summa prima. lege ipsum ibi. ¶ Unguentum bonū narcoticū ad hanc intentionem. ℞. olei de nenufare ⁊ de floribus lactuce añ. ℥. j. olei de mādragoꝛ. ℥. j. ʒ. croci. ʒ. j. cerusse litargiri tucie preparate. añ. ʒ. ʒ. amili: terre sigillate añ. ʒ. ij. opij. ʒ. ʒ. vitellos ouorū numero. iij. fiat vnguentū molle in mortario plūbeo. ⁊ est efficax ualde. ¶ Empl'm bonū ad hanc intentionem. ℞. radicum altee diligenter coctarū lib. j. radicū lilioꝝ alboꝝ. ℥. iij. folioꝝ maluarū ⁊ iusquiami recētiū añ. ℥. iij. camomille. ℥. ij. melliloti se. aneti. añ. ℥. ʒ. farine fenugreci se. lini ⁊ ordei. añ. ℥. ʒ. olei de sisamo recētis. ℥. iij. opij. ʒ. j. ʒ. fiat emplastrum cum decoctione foliorum suprascriptorum. ¶ Dolores etiā istos non raro sedaui accipiendo materiam huius empl'i ⁊ postq̃ cocta fuerit in sapa impleatur ex ea saccus magnus ⁊ super eo calido diu sedeat patiens ⁊ est medicamen nobile ualde. ¶ Solēt etiā dolorem illum aliquando sedare fricationes ⁊ ligature facte in adiutorijs brachij ⁊ in pedibus ⁊ uentosationes spatularum ⁊ superiorum partium natium. Et flōmia basilice: que omnia tacta sunt supra. Et usus clisteriorum pulueꝝ quorum memoria sequenti capitulo inuenietur.

¶ De modis ⁊ ingenijs leniendi uentrem. Cap. v.

Considerandū post hoc q̃ in egritudinibus talibus tanq̃ accñs iseparabile semp cōplicat̃ uentris stipticitas ⁊ raro ꝯtingit oppositū fieri: que qdem multis causis cōcomitari pōt disponē illā. Aut qꝛ pter talē egritudinē que cronica est debilitat̃ expulsiua virt⁹ itestinoꝝ. Aut qꝛ mãe fride in cronicis abūdātes grossitudie sua ⁊ multitudie phibēt itestini dilatationē debitā. Aut qꝛ infuso ani circulo multitudie mãerum nō pōt in eo fieri dilatatio debita que ad exitū fecū necīa est. Aut qꝛ propter malā cōplonē calidā aut siccā ꝯsumētē humiditatē fecū ipse etiā ꝯuertunt̃ in scibalas. Aut pter motū ꝯtetiuum taliū ptiū uersus pncipiū suū. Aut pter cās alias ad has reducibiles. ⁊ qualitercūqꝫ ꝯtingat stipticitas talis nō pcipue grauat itestinū patiēs. imo ⁊ toti corpori nociua est. ¶ Procuius constipationis amotione clisteriorum usus a nōnullis auctoribus vituperatur non quidem per se sed per accidens. eo qꝛ sepe ꝯtingit clisteriçantē imperitum cum impositione cānule dolorē maximū facere aut psentem augmentare. Igitur psupposita peritia operantis clisteria nōnulla describent̃ que iuuamentum magnum coicant oibus aut pluribus causarū stipticitatis que supius enumerate sunt. ¶ Clistere bonū ad hoc. ℞. folioꝝ mal. M. iij. folio. blete ⁊ mercurialis añ. M. ij. fiat hoꝝ decoctio ⁊ post expressionem accipiātur. ℥. xij. eius. vitelli ouorū numero. iij. olei de sisamo recētis. ℥. iiij. salis gēme. ʒ. ʒ. ⁊ imponat̃ totū. ¶ Fortius illo ⁊ anodinū magis est hoc. ℞. brodij pinguis carniū castrati pulli uel vituli lib. j. butyri recētis pinguedinis anatis añ. ℥. j. croci. ʒ. ʒ. olei de aneto ⁊ lilioꝝ añ. ℥. j. ʒ. salis indi. ʒ. j. misce ⁊ pone tepidū actu. Et si uolueris hoc uel pmū fortiora facē adde eis çuccari ru. mell'. vio. añ. ℥. ij. Hec eni clisteria leniēdo resoluēdo ⁊ sedādo dolorē ꝯueniētia sunt. Et si uolueris magis doloris esse sedatiua adde de filonio ⁊ oleo de mādragora paꝝ ſm cōiecturā tuā. Soleo aūt in his casib⁹ lenitionē uētris efficere cum oleo viol'. dissoluto. ʒ. j. bdelij cū lib. j. pdicti olei. ¶ Etiā suppositoria facta cū pinguedie galline uel anatis uel butyro ⁊ modico pulueris scamonee exterius emplastrata conferunt supponēdo calida. ¶ Sessio facta in aqua decoctionis caulium cum excorticatis seminibus pentadactyli mirabiliter iuuat. ¶ Pillule bone ad hanc intentionem. ℞. bdelij al. mollis ⁊ bene pinguis. aloes infusi per tres dies in lacte ouino añ. ʒ. ij. incorporentur simul ⁊ fiant pillule ⁊ detur a. ʒ. ʒ. usqꝫ ad. ℈. ʒ. añ cibum ⁊ ualde confert. ¶ Delicatis autem ⁊ timētibus cōsueui dare. ℥. iiij. aque longe decoctionis maluarum cū. ℥. j. çuccari ru. uel mell' viol'. ⁊ bene confert. ¶ Electuarium bonū ad hāc intētionē esse pōt electuariū de psilio. Electuarium de cassiafistula ⁊ sebestē ⁊ dyaprunis ⁊ dyacatolicon: que oīa ab auctoribus hincinde legant̃ ⁊ pprie qñ excludūtur a scamonea aut in eis ponit̃ parū de ea. Non enim curaui talia scribere ne fastidiū inferā audientibus. ¶ In talibus autē egritudinibus soleo uti cōpōne tali. ℞. polipodij recētis abluti ⁊ bene minutim incisi lib. j. mirabolanorum indoꝝ numero. vj. prunorū sebestē añ. numero. x. seminum malue ⁊ altee añ. ℥. iij. ifundantur oīa in lib. x. aque fontis precalefacte per quatuor dies ⁊ diligēter singulo die manibus ꝯfricent̃ in eadē. Quinta vō die calefiat oīa simul ⁊ bñ coquant̃ ⁊ exp̄mant̃. postea accipiat colatura ⁊ supaddantur eidē mucillaginis psilij sapiēter ext̄e lib. j. ʒ. çuccari ru. lib. j. pulueris scamonee in sindone ligati. ʒ. j. coquantur oīa simul lento igne usqꝫ ad medietatē: tunc auferatur a decoctione sindon cū scamonea ⁊ superaddant̃ çuccari candi. lib. ij. ʒ. ⁊ coquant̃ usqꝫ ad electuarij spissitudinē ⁊ detur ex eo coclear vnū añ cibationē ⁊ qua vis hora. est enim delectabile medicamē suaue ⁊ securū ⁊ uentris bene lenitiuum. ¶ De cōpositis aūt meis ad hanc etiā intentionē ꝯfert puluis iste. ℞. viol'. ʒ. ʒ. folliculorū sene. ʒ. ij. medulle cartami polipo. tartari añ. ʒ. j. ʒ. cimini anisi dauci macis añ. ʒ. ʒ. salis indi. ʒ. j. ⁊ detur de eo a. ℈. ʒ. usqꝫ ad. ℈. j. cū modico brodij uel aque uel vini ante cibum. hec de capͣ 3o ⁊c̄.

¶ De regimine per dietam. Cap. vi.

Si diligenter cōsiderētur mãles cause emoroidarū que rarissime sunt flatice ut in uesicalibus fieri cōtingit. frequēter aūt mãe earū sunt sanguis domināns melācholie cōmixtus ut ꝯtingit in his que sunt morales ⁊ vueales. Frequētius aūt eaꝝ mãe sunt melia dñans. ut ꝯtingit in uerucalibus ⁊ attritis. rarissime aūt inuentū est earū mãs esse cholericas nāliter tales: lz inueniri possint mãe melācholice ex adustione cholerarū genite que frequentius efficiunt cancrū cancrenas estiomenū aschachilon. Uidebitur itaqꝫ taliter consideranti vnicuiqꝫ taliū specierum ppriū regimē per sex res non nāles esse notabiliter ⁊ differēter. Uerum qꝛ in hoc coicant oēs materie emoroidarū. s. qꝛ sunt cōmixte ex sanguine ⁊ melia theorice cōsiderādo vnicū regimē eis omnibus per sex res nō naturales administrari pōt. Igit̃ oium pdictoꝝ regimē qualitatiue ⁊ effectiue inclinari pōt ad caliditatē leuē ⁊ siccitatē minorem per quē due pdicte mãe cōuenienter minorari possint ⁊ conuenienter digeri. Et per hoc prohibetur augmentum generationis talium materierū in corpore patientis.

¶ Igitur eligat aer climatis ciuitatis camere ⁊ omnis ha-
bitaculi parũper ad caliditatẽ eleuatus ⁊ siccitatẽ medio-
crem. ut habitãdo cameras habẽtes aspectũ oriẽtalẽ meri-
dionalẽ. lz etiã occidẽtalis aspectus nõ sit in hoc caplo ual
de malignus. Et si nõ possit aer nãliter haberi talis ꝑparet
ad qualitates tales artificialr. ut sint camere bene munite ⁊
igne ↄueniẽter calefacte: ⁊ ꝓprie qñ in eis therme sicce fue-
rint artificialr facte. ¶ Corpora etiã talia uestibꝰ ↄuenien-
ter calefaciẽtibus debẽt esse munita: ut suo tpe pellibꝰ agni-
nis vulpinis ⁊ silibus. bñ tecta capita eoꝝ: ⁊ extremis a fri-
gore bene defensis. ⁊ si qñqz in eoꝝ cameris fiãt suffumiga-
tiones alique aut sint modice aut nõ trãseãt medicinas que
sunt ꝑmi gradus aut secũdi. ut thus lignũ aloes storax cala
mẽtũ ⁊ similia ut laudanũ. ¶ Cibi aũt ⁊ potus eoꝝ ↄsilr eli-
gi debẽt in suis qualitatibꝰ graduati. ut sunt panis recens
triũ dierũ ad plus. ¶ Carnes agnoꝝ ⁊ vitulorũ aialiũ ca-
preoꝝ porcelloꝝ iuuenũ ⁊ castratine: ↄsilr ⁊ carnes pullorũ
perdicũ: fasianoꝝ: ⁊ colũboꝝ aliqualr adultoꝝ: nõ in mul-
to tñ usu. ⁊ auiũ minutaꝝ ⁊ aialiũ oium carnes in aqs degẽ
tiũ siue sint de peditãtibus domesticis uel syluestribꝰ uolã-
tibus: dũmodo eorũ nutrimẽtũ nõ sit melici sanguis aug
mẽtatiuũ. ut sunt carnes porcoꝝ syluestriũ antiquoꝝ ⁊ uac
carũ ⁊ similiũ. ¶ Idẽ intelligẽdũ est de oleribꝰ. quare dimit
tant caules lentes caseus legumia ⁊ carnes salite. In sum-
ma oia que grossũ ⁊ multũ chimum sunt gñantia. Et oia
etiã que sãguinẽ adurũt sicut cepe alliũ piper. ¶ In illo eni
in cuiꝰ sanguine est acuitas emorroides necessario gñant.
In hñtibus vo sanguinẽ dulcẽ ⁊ carnes teneras ⁊ humidas
non gñant emorroides. ut Rasis in diuisionibꝰ 79° cap. in
talibꝰ ꝓpter alias cãs emorroides gñari pñt ꝓpter aie pas-
siões melicas ⁊ silia. ¶ Uino vo utat albo dyaphano sub
tili claro aromatico ⁊ nõbilr dulci. vina vo grossa turbida
nigra põtica uel acerba oino dimittat. Et melius esset ei uti
aqua cũ çuccaro cocta ꝙ tãgere vina talia. ¶ De saporibꝰ
fructibus ⁊ alimentis oibus alijs dimittant omnia acerba
pontica ⁊ acetosa ⁊ saltẽ in multo usu. ¶ Lactis autẽ usus
recocte ⁊ colostre ⁊ recẽtis casei leuiter saliti ↄueniens est ei.
¶ De motu ⁊ qete ↄuenit ei exercitiũ naui factum ⁊ mani
bus mediocriter absqz magna corpis agitatione. Equestre
autem exercitiũ ⁊ sessionẽ sup re dura omnino dimittat. In
summa itaqz quies lõga ↄueniẽtior est ei ꝙ pua. Et exerci-
tiũ breue ⁊ paucũ magis qz longũ ⁊ magnum. Somno uti
debet magis ꝓlixo ꝙ breui ut corpus cõuenienter hume-
ctet. vigilias vo effugere debet multas ne ꝓpter siccitatem
que sequit ad eas corpus in melicã dispõnẽ iclinet: ⁊ dor-
miat sup latere dextro magis ꝙ sup sinistro. imo raro sup
sinistro decũbat ⁊ rarius sup spina. qm dormire sup spina
superfluitates ad posteriora declinare facit. secunda primi.
capitulo de eo quod uenit ex somno ⁊ vigilia. ¶ Ciborum
etiã ⁊ potuũ replonem oino dimittere debet ne calor nãlis
eoꝝ quãtitate suffocet. Et in summa tãtũ comedere ⁊ bibẽ
debet ut ex quãtitate cibi stomachus nõ grauet ⁊ anhelitꝰ
cõprimat: neqz ex potus quãtitate fluctuatio rugitus ⁊ silia
in stomacho causent. ¶ Cum aũt plenitudinẽ a cibis ⁊ po-
tibus factã eẽ cõtigerit ꝓuocet uomitus cum. ℥.j.ſ. sy. ace. ⁊
portione dupla aque que ambo bibant tepida. Et per me-
diã horã post iponat digitus in os agitationẽ faciẽdo circa
guttur ut euomat: uel saltẽ has replones cũ clisteribꝰ supra
tactis 5° cap. de lenitione uentris ꝓcuret educere. ¶ Accñ-
tia vo aie melicis impssionibus assiduã tristitiã sollicitudi-
nem rerũ cõtristãtium oino fugiat ⁊ oia accñtia que fortibꝰ
motibus in spũ factis calorẽ accẽdere possint: a quo mãe in
adustionẽ cõuertãtur. Nãqz oẽs tales impressiones tristes
permutant corpus ab eis que est ꝭm nãm ↄsistẽtia. 3° tegni.
Hec in summa videtur vniuersalis ratio ⁊ particularis re-
gendi corpora in emorroidibus laborantia.

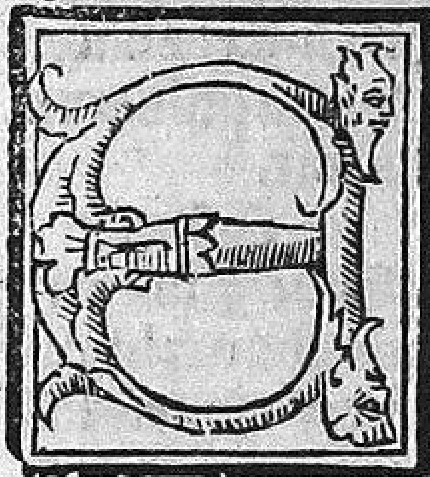
Si uero spãle regimẽ ꝓseruatiuũ admistrari põt vi-
det eẽ ꝓficiẽdũ cũ ꝓdictis oibus in quibus
ipm inclusum est: etiã cũ euonibꝰ ulibꝰ ⁊ uere ⁊ autũno fa-
ctis corpus ↄueniẽter mũdificãtibꝰ que nũc sequuntur ⁊c.

¶ Descriptio purgationis uernalis. Igit a medietate men
sis februarij usqz ad medietatẽ martij corpora totalr mũdi
ficari poterũt accipiẽdo ꝑmũ minoratiuũ hoc. ℞. mirabo-
lanoꝝ idoꝝ numero. vj. mirabol. chebuloꝝ numero. ij. pru
noꝝ sebestẽ añ. numero. iiij. ifundant per diẽ nãlẽ in librã. ſ
aque. Deide ↄfricent cũ ea ⁊ bulliat usqz ad medietatẽ ⁊ il
lius colature cũ debita expressione. ℞. ℥. iij. pulueris folli-
culoꝝ sene epithimi añ. ʒ. ſ. cimini anisi añ. ℈. iij. salis idi. ℈. j
misce ⁊ totũ calidũ in aurora in potu accipiat. tardet post
illud cibꝰ sex horis. In qua qnta accipiat cyathũ vnũ aque
cũ çuccaro cocte ⁊ calide. In sexta sequẽti hora prandeat.
¶ Sequẽti mane accipiat digestiuũ hoc ⁊ ↄtinuet ipsum
octo diebꝰ. Et si in hoc iteruallo stipticus esset uẽter utatur
sparsim his que tacta sunt supra 5° cap. de lenitione uẽtris.
¶ Digestiuũ est hoc. ℞. sy. viol. sy. de epithimo de bisanti-
is añ. ℥. ſ. aque buglosse. ℥. ij. aque cuscute ⁊ scolopẽdrie añ.
℥. ij. misce. ¶ Sũpto digestiuo ut supra purget cũ his pil-
lulis. ℞. pillaꝝ de lapide laçuli pillaꝝ idaruz añ. ℈. ij. refor
ment pillule octo cũ sy. viol. accipiant: ⁊ obseruet post eas
totũ. ut supra de minoratiuo scriptum est. ¶ Minoratiuũ
vo in estate ⁊ autũno põt esse hoc. ℞. eluarij dyaprunis epi
thimi folliculorũ sene añ. ℈. j. macis cinamomi añ. ℈. iij. ac-
cipiat totũ cũ decoctione passulaꝝ cala. ¶ Digestiuuz bo-
num qđ accipi põt a medietate septẽbris usqz ad medieta-
tẽ octobris est hoc. ℞. sy. ro. ℥. j. sy. de epithimo. ℥. ſ. aque ci-
coree. ℥. ij. aque buglos. ℥. j. ſ. misce. ¶ Eradicatiuum post
digestiuum est hoc. ℞. catartici imperialis. ℥. ſ. lapidis ar-
meni. ʒ. ſ. accipiatur cum medio cyatho decoctionis follicu
lorum sene. ⁊ in omnibus istis tribus taz in minoratiuo ꝙ
digestiuo ꝙ eradicatiuo obseruent oia que in purgatione
ueris precedentis scripta sunt. Ad laudem dei Amen.

Consilium. 169. De quatuor malis dispositio-nibus in fiteri siue ano: videlicet.

¶ De fluxu emorroidarum immoderato lz interpola-
to. ¶ De dolore intenso in ipsis partibus. ¶ De formica
miliari in eisdem. ¶ De eminentia emorroidali ⁊ est ficus.
¶ Diuiditur autem Consilium in capitula tria.

¶ De distinctione dictarum dispositionum ⁊ de causis ⁊ si-
gnis earum. Cap. I.

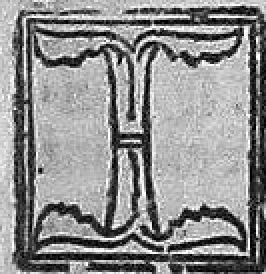

Ex his que mihi per scripturã ino-
tuerũt apparet dispõnẽ hu-
ius viri cõplicatã ex pluribꝰ egritudini-
bus ⁊ accñtibꝰ que in fiteri eiꝰ apparue
rũt. ¶ Et ꝓ qdẽ fuit fortis ⁊ ꝑseuerans
fluxus sanguinis a uenis emorroidarũ
in primis etatibꝰ a pueritia usqz ad aug
mẽtũ adolescẽtie. ⁊ fuit fluxus a sangui-
ne melico cõmixtione mãei aqse perseuerãs. qđ qdẽ demõ
strat ex eo qr dolor in ptibꝰ illis erat satis mediocris. Et ite
rũ qr ꝓueniente etate eius a. 18. usqz ad. 32. annũ conualuit
a dolore. cuius cõualescentie cã ꝓpria fuit minoratio rei fri
de ⁊ aqse que per augmentũ caloris etatiue acqsitũ ↄsum-
pta fuit post illius ↄsumptionẽ. s. aquositatis mã trãsibat in
fiteri. ⁊ hoc ꝓpter maiorẽ fixionem melancholice materiei
in loco illo. Cũ enim erat materia illa cõiuncta aquositati
lubricatiua magis ⁊ mollior efficiebatur. ¶ Quod etiam
dolor ille in posterũ remãserit fortior a mã melancholica ꝓ
ueniens facile demõstrari põt: eo qr augmẽtabat tẽpore ex
pulsionis. virtute enim uoluntaria expulsionẽ temperante
necesse est intestini recti inferiorẽ partem dilatari ⁊ extendi.
sed materia melancholica ibi retenta extensionem illam ꝓ
hibet ⁊ sua ponderositate nocet. Igitur tempore conatus
superfluitatum necesse est dolorem intendi consequentia
⁊ minor videntur habere necessariam ueritatem. ¶ Ex
quibus iam apparet ꝙ dispositio illius fuit quadruplex.
⁊ prima quidem emorrosagia uenarum emorroidarum.

¶ 2ª vo doloris istātia in iferiori pte itestini recti ⁊ circulo illi⁹. ¶ 3ª vo pncipalis egritudo ipsi⁹ erat multitudo pustularū in itestino recto ⁊ circulo ipsius: que qdē pustule oino erāt formice miliares: qd qdē ondit ex uehemēti iflāmatiōe ⁊ pūctiōe in ptib⁹ pcepta. ¶ Ampli⁹ ex eoꝝ albedie ↄcludit pntia flatice mãei que cōmixta cū cholerica mã falsedinem acgrit a qb⁹ facile pdicta signa rectificari pnt. pūctio enim mordicatiua ⁊ iflāmatio attestant mãei cholerice ⁊ albedo attestat flatice mãei. Salsedo aūt in mã pōt eē ⁊ pūctionis ⁊ pruritus cā. Et colligi pōt eoꝝ snia 17ª tertij. capl'is scdo ⁊ nono. Et itez septimo Almāsoris ⁊ pluries alibi. ¶ Et ↄfirmat quia talia apata erūt surda nihil emittentia: imo neqȝ virus ut scribit. sed hoc est signū mãerū calidarū ⁊ acutaꝝ. igit ⁊c. ¶ 4ª vo ipsius dispō ut scribit erat eminētia apostemosa ex circulū ani pēdēs: que qdē est dispō ab antiqnis illustrib⁹ ficus noiata. qd fuit eo qꝛ magnā ↄueniētiā hēt cū ficu. s. immatura ꝙtū ad soliditatē ei⁹. Iterū in figura eo qꝛ tenui appēdiculo annectunt fiteri uelut ficus arbori. etiaȝ qꝛ a piramidali pte que sustētat a fiteri figura rotunda in latū figurat uelut ficus. ¶ Est aūt huius apatis mãlis cā san. melic⁹ cōmixtus alicui flati facieti fluere mãm melicaȝ que sui grossitie ↄstans ⁊ fixa difficulter mobilis existit. sed flegma facit ipsum liqdū ⁊ viscositas ipsius facit ipsam esse glutinosam. grenō est mirabile si hec apata tali figura figurant. Hec in summa videtur esse dispō quadruplex huius nobilis viri. s. fluxus emoroidalis: lȝ iterpolatus dolor pseuerans in eisdem partibus ⁊ miliares formice in locis eisdem. 4ª est emorrois que ficus dicitur ⁊c.

Ex quibus omnibus cū diligēter ↄsiderant dare videri pōt ꝙ dispō ista est multum uerēda. p qdē qꝛ ipsa est ex pluribus egritudinibus cōplicata. ¶ 2º qꝛ arguit diuū mãerū gñe ⁊ spē diuersaꝝ in ptibus illis dominantium. ¶ 3º qꝛ iam facta est diuturna ⁊ habituata. ¶ 4º quia paruum iuuamentū ex applicatione medicinarum inuentum est. ¶ 5º propter inconuenientiam applicationis medicinarum que essent opportune ⁊ necessarie ad dispositiones fixas. ¶ Sexto ⁊ ultimo qꝛ raro reperiuntur viri in opere manuali bene periti que conuenienter cum scientia ⁊ ratione operari deberent qualiter iste locus expeteret. vnde quantum est possibile opere ad huius curationem succurrendum est.

¶ De cura per regimē sex rerū nō naturaliū. Cap. II.

Itaqȝ pro curatiōe haꝝ dispōnū recurrēdū est ad regimē ex pte sex rerū nō nāliū. Et pro ↄueniēti mēsura ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ electione qlitatis eoꝝ. Dicēdū pmo ꝙ difficile est mēsurare ⁊ eligē cibos ⁊ pot⁹ utriqȝ haꝝ dispōnū cōueniētes. Nā cibi medicinales qui iuuarēt ad strigēdū sanguis cursū ȝ immoderatū ut stiptici glutinosi fri. ⁊ sic. nocerēt dolori ⁊ apati. lȝ sint ↄueniētes formice miliari iam predicte. Mediū igit opȝ tenere inter excellentias qualitatuȝ ciboꝝ ⁊ declinare magis ad aliqualē remissam caliditatē. refractā tñ cū tēperatis uel frigidis magis ꝙ declinare ad frigiditatē ⁊ humi. aut siccitatē intensas. lȝ igit cibus ⁊ potus oēs debeant esse aliqualr̄ calidi ad leuē exiccationem inclinati: debent tamen esse conuenienter nutritiui ut fiat restauratio sanguinis in eius euacuatione deperditi. ¶ Tales erunt igit oēs cibi cibales noiati: quorum est in corpus opari humanum a mã ⁊ non ab aliqua qualitate. sunt oēs exclusi ab alterutro quatuor graduum in medicinis assignatorum. ut sunt laudabiles carnes pullorum iuuenum vituli aut castrati. ⁊ agnatoꝝ iuuenculoꝝ ⁊ oium alioꝝ aialium uolatiliū ⁊ natatiliuȝ: que carnes hñt odoriferas conuenienter molles viscositate ⁊ melāchoḷicitate priuatas. Et post pdices: fasiani: auicule minute caprioline ⁊ porcine tā domesticorum ꝙ syluestrium animalium. ¶ Conueniunt etiam oua caseus mollis recens ⁊ non antiquus. Item butyrum ⁊ relique pinguedines temperate nō excellēter calē.

¶ De leguminib⁹ vo possunt ei ↄuenire: raro tñ usu: cicera alba ⁊ rubea pisa dorella ⁊ iuscula de ordeo. Lentes autē ⁊ fabas ⁊ fasolos ⁊ pānicū ⁊ miliū euitare debet. ¶ Panis vo ei⁹ sit recēs nōbilr̄ fermētat⁹ bñ coct⁹ duoꝝ aut triū dieꝝ etatē hñs ad plus. pastiles aūt oēs fugiat. ¶ De piscib⁹ aūt placent cancri maiores ⁊ minores uarioli torrentine luce capedani temali ⁊ omnes alij fluuiales pisces pter tenchas ⁊ anguillas. ¶ De oleribus aūt ↄueniūt bleta spinachia borago petro. atriplex: portula. cucur. ⁊ sibi silia. melicas aūt plātas euitet ut caules ⁊ acute cal'as. ut ruta abrotanum apiū petro. ⁊ sibi similes. effugiat etiā acumina oīa ut cepe alleū porruȝ sinapim raphanū ⁊ silia. olei aūt oliuarū dulcis recentis non ualde saliti usus conueniens est ei. ¶ De fructibus aūt placent mihi vue ⁊ ficus recentes poma dulcia amigdale passule psica ⁊ iuiube. castaneas vo ⁊ citonia ⁊ pruna nō ualde dulcia sorbas ⁊ mespilla euitet. ¶ De saporibus aūt utat sapa agresta non ualde salita succo arancioꝝ ⁊ lymonū recentiū ⁊ vino citoniorū simplicibus uel inuicem ↄfractis. ¶ Usus autem lactis ↄueniens est ⁊ ppriecocti. Colostra autem ⁊ recocta bene placent. ¶ Cibis vo aromaticis uti nō est sibi ↄueniens. neqȝ etiā his qui commixti sunt ex apitiuis ⁊ pprie calidis. qm̄ aperiunt orificia uenarū cū nocumento magno. eo qꝛ tā immoderate aperitiui sunt. Nō enim est possibile ut accidant emorroides nisi apiant orificia uenarum que sunt in ieiuno ut scribitur XIª tertij. cap. secundo auctoritate Gal. ¶ Eadem autem ratione dicendū ꝙ non competit ei usus vini ualde vinosi subtilis ⁊ penetratiui. tale enim vinū mãs colliquando inclinaret ad ptes inferiores etiā inflāmādo loca predicta augeret dolorē ⁊ apata ibidem exñtia. ¶ Eligat igitur vinum colore mediū inter rubeum ⁊ nigrū: odore ↄuenienter aromaticū. substantia mediū inter subtile ⁊ grossuȝ. sapore vo suo ad mediocrem dulcedinem inclinatū magis ꝙ ad acredinem ponticitatem uel dulcedinem excellētem. Sed melius est sibi ut refrangatur cum aliquali portione aque: magis tamen ⁊ minus ḃm fumositatem eius ⁊ consuetudineȝ patientis. Hec de regimine per cibos ⁊ potus

De motu aūt ⁊ exercitio dicendum ꝙ quies ↄueniens est ei in maiori pte suarū occupationū: eo qꝛ potentior est vtus ad dirigenduȝ ⁊ resoluendū mãs istarū egritudinū tempore quietis ꝙ econtra. ¶ Exercitiū aūt ⁊ pprie eqtandi aut sup currus uehendi aut sessio diuturna. ⁊ proprie sup sedilib⁹ duris ⁊ actu frigidis est sibi nociua. ista enim duo mãs fluē faciūt ad loca. Tertium autem est causa fixionis ⁊ immutationis materieruȝ ex predictis. ¶ Exercitium vo ⁊ nauigatione factum ⁊ motus progressiuus mediocris conuenientia sunt ei. ¶ Spatularum autem ⁊ natium brachiorum crurium ⁊ pedes fricationes sunt ei conuenientes ⁊ locum exercitij tenentes.

De aere vo ciuitate loco uel camera quas incolit iā ex predictis apparet ꝙ nō optet cōmorari in locis ualde calidis neqȝ fridis. ⁊ ppter hāc cām apud meridionales multiplicat euētus emorroidarū ppter caliditatis incrementū. ⁊ etiā apud septentrionales ppter nimiam cōpressionē a friditate ↄtinentis in eisdem locis factaȝ. ¶ Aer aūt sibi ↄueniens est ad caliditatem mediocreȝ inclinatus ⁊ siccitatē nōbilr̄ eleuatus. Et si non poterit talr̄ qualificatus inueniri nāliter: rectificet cū suffumigijs in camera factis ex his que potentia sua aerem exiccatū redderent sicut cū thure mastice tucia laudando ligno aloes ⁊ ambra pro ditioribus. ⁊ cum igne facto ex incensione lignorum aromaticorum. ut lauri iuniperi abietis pini ⁊ similibus.

De somno vo ⁊ vigilia etiā tāgendū aliqd ⁊ aliorum imaginata paritate ↄuenientius est ei parumper excedere in ampliori mensura somni ꝙ vigilie. sicut enim somnus amplior naturali ⁊ meliorem facit mãerum digestioneȝ ⁊ ciborum ⁊ virtutis animalis restaurationem. ita vigilie digestiuaȝ notabiliter impediunt

materierũ ꝛ ciborũ ꝛ aialiũ ṽtutũ ut alias ꝛ alias resoluūt ꝛ debilitant. At lꝫ somnus amplioꝛ debito corpis humiditates adaugeret. Curationi tñ harũ dispõnũ ꝯuenietius est excessus ad humiditatẽ aliquãtã ꝙ ad siccitatẽ. Amplioꝛ enim humiditas ꝑnas ꝛ habiliores facit mãs ut in eis operent̃ medicine oẽs ꝙ faciat siccitatis augmẽtũ. ¶ Est autem mẽsura somni ꝯueniẽter limitata a sapiẽtib⁹ ab horis sex usqꝫ ad septẽ ẜm tñ diuersitatẽ cõplexionũ ꝛ etatẽ. Sicut enim in cholericis ꝛ iuuenibus minoꝛ somni mẽsura cõpeteret. Ita flaticis ꝛ senibus amplioꝛ dormiẽdi mẽsura ꝯcedat̃. ¶ In figura ṽo dormitiõis euitet oĩno decubitũ resupinũ: eo qꝛ mãs ad posteriora declinare facit ꝛ maioꝛ pars sui decubit⁹ fiat super dextro latere ꝙ sinistro. ꝛ super uentre magis ꝙ spina iacendo. Plurima horum collige secunda primi. capitulo de his que proueniunt ex somno ꝛ vigilia.

De inanitione aũt ꝛ repletione que sunt ex ꝑte alimẽtoꝝ intelligẽda. euitet abstinẽtiã multã ꝛ ieiunia longa ꝑpter eius nocumẽtũ. s. debilitatis ꝛ inflãmationis. Neqꝫ etiã multa repletione ciboꝝ utat̃ ꝑpter suffocationẽ innati caloris ꝛ augmẽtũ superfluitatũ: que duo sunt effectus imoderate mensure ciboꝝ ꝛ potuũ. Melius itaqꝫ est ei adhuc parũ vigẽte appetitu a cibatione secedere ꝙ usqꝫ ad cõplementũ se replere. ¶ Mẽsura itaqꝫ cibi sui cõueniẽs est que in stomacho nullã tẽsionẽ facit ꝛ oẽm grauationẽ excludit. sicut pot⁹ ꝯueniẽs mẽsura est ut in stomacho non fluctuet: ꝛ ad eius superiora regurgitet. ¶ Qualitates ṽo in cibis ꝛ potibus expetende videantur supra in regimine per cibos ꝛ potus.

De ultima ṽo reꝝ nõ nãliũ a medicis uocata. s. accitibus aĩe oĩno euitare debet accñtia per que uehemẽtes fiãt in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹ agitatiões. tales eñi passiões uelut iracũdia furoꝛ ꝑmptitudo ad uelocẽ irã ꝛ forte iflãmãdo aduredo mãs ꝑduceret ad mãerum adustionẽ. ꝛ fortasse ad ꝑmutationẽ de formica ad cãcrenam uel ascbachilos ꝛ uehemẽtiã doloris efficerẽt. ¶ Alie ṽo passiões angustiose ꝛ tristãtes per quas innata calitas suffocat̃ facile ꝑducũt ad augmẽtũ sanguis melici ꝛ ꝑñt eẽ cã cõuersionis emoꝛroidaꝝ ad acutas ꝛ sephiroticas dispõnes: qꝛ̃um curatio frequẽti⁹ est ipossibilis aut ualde difficilis. Hec itaqꝫ de regimie per sex res nõ naturales succincte sint posita.

¶ De regimine per medicinalia continens rubricas duas.

¶ De uli regimie harũ dispõnũ per medicialia. Rũica p᷑.

Regimen aũt harũ dispõnũ per itẽtiões mediciales dupl'r ꝑtiẽdũ est. ꝛ primo qdẽ in uñe respectu eaꝝ. scdõ ṽo in ꝑticulare ipaꝝ. ¶ Primũ aũt regimẽ u'le qͣtuoꝛ cõpletur itẽtiõib⁹. ¶ Prima qdẽ est u'lis corpis euõ. ¶ 2ª mãeꝝ diuersio. ¶ 3ª ꝑtialis mãerum subtiliatio. ¶ 4ª fluxus materierum ad predicta loca intersecatio.

Et prima qdẽ itẽtio cõplet̃ euacuãdo corpus cum flõmia: ꝛ ꝑprie de uena saphena si fuerit magna corpis repl'o que cũ hoc qõ a toto corpe euacuat mediate uel imediate etiã mãs a supiorib⁹ ad iferiora diuertit. Si autẽ fuerit repl'o minoꝛ ꝙ ꝑdicta. fiat flõmia de basilica dextre ꝑtis in aꝑatib⁹ fiteri que sunt in dextra ꝑte eius ꝛ saluatelle eius que sunt in sinistra: ꝛ ꝑprie quelibet haꝝ colligit̃ 17ª tertij. cap̃ 3º. in exordio dũ ingt. Oportebit ut in hac intẽtiõe rectificet corpus ꝛ euacuet sanguis malus. ita ut flõmet saphena ꝛ uena que est in ꝑte posteriori calcanei. ꝛ est illa que sciatica noiat̃. de cuius situ lege 4ª ꝑmi. cap̃ 2º. ¶ Et si uelis maiorẽ ꝛ meliorẽ diuersionẽ ꝛ euõnem a ꝑte patiẽte. flõmet̃ uena alinbid ꝛ est uena que repit̃ ꝑpe calcaneũ in domestica ꝑte eiusdẽ. Raro tñ iuenies virũ qui harũ uenaꝝ flõmiã exequi possit qõ forasse ꝯtigit ꝑpter icõsuetudinẽ: aut qꝛ raro iueniunt̃ viri scia ꝛ ope triti quãti oporteret. ¶ 2ª ṽo flõmia de ꝑdictis colligit̃ 17ª tertij. cap̃ 4º. ubi dicit flõmãdã esse basilicã. ꝛ ꝑprie cum retinet̃ sanguis qui per emoꝛroidas fluere solebat. lꝫ basilice flõmia etiã melius ꝛ citius a toto corpe euacuet ꝙ flõmia saphene que videt̃ ꝑprius euacuare a ꝑte suminis, ut 4ª ꝑmi. 2º iã allegato cap̃ colligẽdũ. ¶ Taceo hic flõmiã uene nigre uel cõis cũ forte sis innamẽtũ ei⁹ in euõne mãeꝝ a toto ꝛ a patiẽte ꝑticula nõ est eque ꝯueniẽs sicut flõmia triũ uenaꝝ iã ꝑdictaꝝ. Hec aũt oĩa itellige ubi sanguis in toto exuberet aut alie mãe sanguini sufficiẽter cõmixte videant̃ ꝛ ad nãm ei⁹ iclinari. qõ cognoscit̃ colore sanguis rubicũdo claro ꝛ substãtie ei⁹ subtilitate si fuerit sibi cõmixta mã cholica. Signis ṽo aꝑatis ut grossitudie ei⁹ turbulẽtia ꝛ opacitate si fuerit secum cõmixta melia. Remissa ṽo sui rubedine fluxibilitate ꝛ aquositate si fuerit ex fl'a cõmixtũ. pariter eñi a sapiẽtibus dicit̃ hu. nãe sanguinẽ eẽ vitiosũ. Cũ aũt ꝯtigit hu. eẽ sãguini cõmixtos per ꝯtactũ nullo mõ in talib⁹ dispõnib⁹ flõmia ꝯcedẽda est. eẽt eñi cã magne ꝑiclitatiõis. Euacuent̃ igit̃ alijs euõnum modis. ¶ Dominãte itaqꝫ cholerica mã nãli uel adusta aut utraqꝫ sil'r euacuet̃ corpus minoratiue cũ hoc farmaco. Rẽ. eluarij dyasene. ʒ. iij. electuarij hamech descripto a Meß. in antidotario. ʒ. ij. ʒ. aque decoc. mirabolanoꝝ idoꝝ. ʒ. iij. det̃ hoc totũ calidũ in potu in aurora ꝛ sup dormiat hora una ꝛ expectet ei⁹ oꝑationẽ absqꝫ cibo ꝛ potu per qnqꝫ horas. Et si uelis hãc euacuatiuũ familiari⁹ isto. Rẽ. reubarbari elci ʒ. ʒ. eluarij de psilio descriptione Meß. in antidotario. ʒ. iij. misce ꝛ totũ det̃ in potu cum aqua cuscute uel capil. ue. Si aũt fecalis mã melica sanguini cõmiscet̃ euacuet cũ hoc solutiuo multe securitatis. Rẽ. thimi epithimi folliculoꝝ sene mirabolanoꝝ idoꝝ añ. ʒ j. aut. ℈. iiij. Potes etiam hãc mãm euãre familiari⁹ dãdo in potu. ʒ. iiij. catartici iperialis cum aqua capil. ue. aut lupuloꝝ. Si autẽ sanguini cõmisceretur flatica mã soluat̃ hoc solutiuo. Rẽ. turbit elci agarici. añ. ʒ. j. pulpe colloquinti. ℈. iiij. ꝗꝗ. anisi dauci añ. ǧ. viij. lapidis armeni. ʒ. ʒ. folij. ǧ. vj. dyagridij. ǧ. v. fiat pille cum succo boraginis. Et det̃ ex eis a. ʒ. j. usqꝫ ad. ℈. iiij. Et si apparerent tibi mãs plures ꝛ diuersas ꝯfusa mixtione cum sanguine dñari cõpone adiuicẽ hec farmaca altero dñante alteri ẜm ꝙ rõnabili iudicio medici ꝑcipiet̃ dñium mãeꝝ in mixtione tali. ¶ De mixtione ṽo mãerum equali cum sanguine hic taceo. qm̃ illa est fantasiabilis magis ꝙ a posteriori uerificabilius. Hec de intentione prima superius premissa.

Pro executione scdẽ intẽtionis que erat materieꝝ diuersio. siqdẽ a toto aut a ꝑte ad uenas emoꝛroidales defluat mã que sit fluxus eaꝝ aut doloris aũt formice ibidẽ exñtis u'l sic⁹ effectiua u'l augmẽtatiua cã. hec qdẽ pl'ib⁹ igenijs diuerti põt. ¶ Primũ qdẽ est per flõmiã uene nigre aut basilice dextre aut sinistre ꝑtiũ respectu qõ ꝑcipit medic⁹ ab epate u'l a splene mãm ad emoꝛroidas effluẽ. põt etiã in hoc casu nõ stãte plectoria fieri flõmia uene saphene aut aliaꝝ: de qb⁹ in ꝑcedẽti sermo ꝑcessit. sed hec diuersio haꝝ ꝑtiũ nõ est mihi adeo grata. eo qꝛ cũ diuersiõe tali etiã mãe ad iferiora trahunt̃ a supiorib⁹ ꝛ maxie cũ in eis fuerit repl'o nõbilis. ¶ 2m ṽo igeniũ diuertẽdi est uẽtosatio in spatulis ꝛ natib⁹ facta. lꝫ ꝑma sit melioꝛ ex ꝑdictis. Sil'r ꝛ appositio earũ sup carnositate domestice partis tybiaꝝ. ¶ 3m ingeniũ est ꝑuocatio sanguinis nariũ ꝛ ꝑprie in corpib⁹ ꝯsuetis: ꝛ in his in qb⁹ subtilis aut mobilis ad supiora mã sanguini cõmiscet̃. ꝛ fiat ꝑuocatio cũ titillatione in ꝑfundo nasi facta cũ frusto carte ꝑgameni aut cũ alio neruulo sicco: aut cum setis porcinis uel ramis herbe sanguinarie quã poligoniã uocãt. ꝛ est in rei ueritate corrigiola. ¶ 4º iteꝝ diuerti põt mã in ꝯsuetis ꝛ in his ad quoꝝ stomachos repit mã ꝑuocãdo sibi uomitũ cũ. ʒ. ij. sy. acetosi simplicis u'l cõpositi ꝛ. ʒ. iij. aque ordei tepefactis: post qͣrum assumptionẽ per horã. j. aut. ʒ. cõmotio fiat in ꝑn⁹ gutturis cum pẽna inuncta oleo aut frusto carte papiree retorte. ¶ 5º iteꝝ diuerti põt mã ipam educẽdo per uẽtrẽ ꝛ ꝑprie cũ inclinat ad ipꝫ. ¶ Pro cui⁹ cõplemẽto ex ꝑcedẽti itẽtiõe elige farmaca cholẽ nãlis aut aduste sãguini cõmixte eductiua ꝛ sil'r lege ꝛ vide que educere possunt flegma aut meliã que

cōmiscent sanguini clarificādo ipm. Taceo hic de diversione in melia facta per. M. cū egrotās ad quē sermo dirigit sit vir ꝛ nō mulier. ¶ Sed si in muliē cōtingeret hec dispō. tunc per. M. ꝛ cōvenienter mā diverti posset dādo in potu ʒ.ij. antidoti emagogi cū ʒ.ij. decoc. radicū rubee tinctoꝛuz aut dādo i potu ʒ.j. pillaꝝ que fiāt ex trociscis de myrra cū aq̄ decoctionis pulegij aut cassia lig. ¶ Neq3 etiā hic cura ui tāgē sextū modū diversionis māei per sudorē: eo q2 raro tales māe per illā curari pñt ꝑpter grossitudinē uel viscosita tē: ꝛ ut q2 māe tales multū remote sunt a vijs pectoris. Si aūt cōtingeret has māe a v̄tute poteti ad sudorales vias di uerti. ꝛ māe ita cōplete uel cōvenienter curarent. tūc puoca ri debet sudoꝛ eo q2 medicus debet seq opus nāe nālr opan tis iuxta preceptū ueteris Hyppocratis affoꝛiz p̄ma. Que ducē opꝫ vndecunq3 ꝛc. ¶ Igit accipiat aque sublimationis feniculi. ʒ.viij. vini aromatici ꝛ fumosi subtilis albi ʒ.j. misce ꝛ calidum detur in potu. eger pannis calidis inuoluatur ꝛ bene cooperiatur. hec de intentione secunda.

Tertia v̄o itētio fuit ꝑtialis māeꝝ subtiliatio. ꝛ hanc q dē mām dupl'r itelligē possumus. ¶ Primo qdē q2 mā ancedēs parata de ꝑpinquo fluē ad loca patientia. ꝛ ad hāc qdē euonē nō intēdo cū hac intētione: 2ª: eo q2 satis sufficiēter huic māe puisuz est in itētione p̄ª. ¶ 2ª v̄o ꝑtialis mā est illa que in patiēti ꝑticula ɔtēta est ꝛ circūstāter ad ipaz que iā a uenis effusa est ꝛ in poris dictarū ꝑtiū ɔtenta. Et ad hāc qdē māerū ꝑtē subtrahēdo ab emoꝛroidib9 a ꝑte dolēte: ꝛ ab illa que grotat miliari foꝛmica uel ficu soleo multiplicib9 attēdē istris. Et primū qdē illoꝝ est applicādo sanguisugas ꝑtib9 iā p̄dictis f̄m canonē collectū. 4ª primi. cap 2º. eligēdo sāguisugā nō ualde magnā que sit collecta in aq̄ nō ualde fetida ꝛ careat maculis uel lineis viridib9 ꝛ sit in aq̄ diu cōseruata in uase vitreo ubi furfures positi fuerit pauci. madefiat igit locus cū aq̄ frida abūdēter. deinde famelica supponat sanguisuga ꝛ facile adherebit. Cū v̄o plena fuerit per se cadet. ꝛ si nō pcute ipam cum v̄gula lignea aut cū accēsa cādela tāge ipam ꝛ cadet. Et si post eius casum emoꝛrosagia magna cōtingeret suppone ei hoc medicamē. ℞. amili farine uolatilis molēdini añ. ʒ.j. boli armeni sang. dra. aloes sarcocolle thuris añ. ʒ.s. cōquassent cum albumine oui ꝛ coto uel stupa in eis infusis locus emplastretur. ¶ 2m v̄o ingeniū subtrahendi partialē mām est hoc per appositionē coꝛnuū aut uētosarū hñtium stricta capita que cum scarificatione applicentur partibus patientibus. ¶ 3m igeniū est scarificādo ꝑtes illas cū subtili rasoꝛio aut cū flobotomo solones ɔtinuitatis multi numeri ibidez efficiēdo. ¶ 4m instr̄m est applicatio emplastroꝝ que sunt sua v̄tute mās a ꝑtibus attrahētia ꝛ ɔsumētia: sicut est empl̄m hoc. ℞. armoniaci. ʒ.vj. galbani. ʒ.iij. radicū ireos aristologie ro. se. piretri ameos añ. ʒ.j. farine orobi. ʒ.ij. olei de crisomillis. ʒ.iij. fiat empl̄m cōueniēter tenax ꝛ admistretur mediocriter calidū. ¶ Mām etiā ꝑtialē cōueniēter subtrahit pulueriçatio sup ꝑticularibus locis facta cum puluere sandarace. ꝛ foꝛtioꝛ illo est puluis factus ex stercore colūbino. mediū v̄o iter illas est pulueriçatio facta cū puluere coꝛticū capparoꝝ. ¶ Exiccat etiaz ꝑticularem mām illarum egritudinum suffumigatio facta cū puluere ireos ꝛ anacardi. añ. commiscendo alia. ¶ Adhuc etiaz exiccat eos encatisma factum in aqua sulphurea principaliter: deinde in ea sedeat ꝛ etiam in aluminosa. Hec de intentione tertia.

Quarto itersecat uel itercipit māerū fluxus ad ꝑticulas patiētes igenijs multis. ¶ Primuz est applicatio medicinarū sup ꝑticulas passibiles distanter ab eis per duas vncias: que medicie sūt fride ꝛ stiptice que ɔclusione qdā mēbroꝝ poros ꝛ vias alias ɔstrictas reddāt. ita ut māe per easdē ad loca p̄ncipalia fluē nō possint. de q̄rū numero esse pōt hoc vnguētū. ℞. boli armeni sang. dra terre sigil. sandarace añ. ʒ.iij. thuris hypoquisti. añ. ʒ.ij. farine uolatilis molēdini. ʒ.j. succi plantaginis. q.s. icoꝛporent simul in moꝛtario plūbeo usq3 ad cōueniente glutinositatē. ¶ 2m instr̄m est cerotuz istud. ℞. picis naualis bñ cocte. ʒ. iij. colofonie. ʒ.j. glutis piscium. ʒ.j. dragagāti gūmi arabici thuris sarcocolle añ. ʒ.j.s. scorie ferri. ʒ.iiij. cum aceto nigro fiat cerotū bñ tenax: ꝛ est de medicis fere potētib9 que inueniri pñt. ¶ 3m instr̄m est applicatio cauterioꝝ actualiū que applicantur inter partes mandantes ꝛ recipientes. ¶ 4m instr̄m pōt esse applicatio cauterioꝝ potētialium. sicut que fiūt cū spēb9 vitrioli cū melle anacardi cū auripigmento ꝛ similibus. ¶ 5m instrumētū est applicatio ligature in itermedijs partibus adherentis. facte. ¶ 6m instr̄m est applicatio fomētationū uel balneoꝝ exiccātiuz partibus intermedijs applicatoꝝ. sicut cū aqua aluminosa uel ferrea naturaliter talibus aut cum decoctione in illis facta. ¶ Ultimum instr̄m restrictiuū cursus māerū interceptiuz est exhibitio trifere facte cū scoria ferri f̄m itētionē Auicēne 13ª tertij in fine capl'i de restrictione emoꝛroidarum. de qua soleo dare omane. ʒ.ij. cū aqua decoctionis uel cōfricationis scorie ferri cū ea. Hec qdem sufficiant de intentione quarta.

¶ De regimie ꝑticlari vnicuiq3 dispōni ɔueniēti. Cap.ii.

Pro regimine v̄o ꝑticulari hay dispōnū ꝛ ꝑprie fluxus emoꝛroidalis qui tñ iterpolat9 est. ut appuit supra p̄mittēdū p̄ q2 talis flux9 cohiberi non debet nisi qñ per imoderatā q̄titatē eius reduceret ad debilitatē modicā que cognoscit casu pulsus deficiētib9 in subcutaneis ꝑtib9 coꝛpis. Demū de curatiōe ad iferioꝛa apparēte scothomia uel v̄tigine defectu aiositatis aut lipothomie uel syncopis. his aūt ex aliqb9 apparētib9 ꝛ ꝑprie cū psenerāt statim opꝫ nō solū itercipi: ueꝝ etiā oino retineri flux9. Si aūt fluxus nōbilis quātitatis pñtat cum debilitate non ualde nōbili actual'r apparēte. sed cum grādi suspitiōe ne amplius augmētū debilitatis increscat: talis fluxus itercipi debet. Et hec est differētia iter intercipiēdū ꝛ restringēdum fluxū que claudit in s̄nia viroꝝ illustriū. Cum aūt post fluxus iterceptionē fuerit foꝛtificata v̄tus opꝫ redire ad ei9 ꝑuocationē: ꝛ ita sapiēter intētionē intercipiendi fluxū resoluere ad itētionē ꝑuocādi ipsum ꝛ ecōtra. tal'r en3 ꝑcedēdo cōseruat v̄tus ꝛ māei reliq̄ cōplete curat. Quorū qdē grā primū qdē qb9 ꝛ qlib9 instris imoderatus fluxus restringi debeat dicēdū est. Deinde que auxilia restringēdi fluxū: aut interceptū ꝑuocātia subseqnēter oꝛdinate sunt tangenda. ¶ Primū qdē imoderati cursus restrictiuū simplex est hoc s. pul. carabe. Itē lapis ematitis. Itē pul. coral. cōbustoꝛuz. Adhuc etiā terre sigillate uel san. dra. uel boli ar. seu pilorū leporis minutim incisoꝝ. pul. stercoris asini cōbusti. puluis folioꝝ basiliconis sicci: que tñ a ꝑprietate magis q̄ a q̄litate coibus hoc opant. ¶ De cōpositis v̄o famosis sunt trocisci de carabe de coral. de bolo ar. de spodio ꝛ similes. ¶ Compositū bonū ad eādē intētionē est hoc. ℞. pul. ossiuz cruris bouis cōbustoꝝ. coral. al. ꝛ ru. ossiū dactyloꝝ ꝛ ostracoꝝ oim añ. ʒ.ij. atramenti viridis. ʒ.j.s. spodij carabe ematitis añ. ʒ. iij. san. dra. acatie pul. arilloꝝ granatoꝝ acetosoꝝ dragagāti gūmi arabici toꝛrefactoꝝ añ. ʒ.ij.s. pulueriçentur oia per se subtil'r ꝛ supaspgat locus ex eis diligēter ꝛ supponat cotū infusuz in aceto ru. ꝛ expssis supliget ꝑti stricte ꝛ adherenter. hic qdē pul. potēter stringit sanguinē vndecūq3 manātē: cū quo qdē restrixi emoꝛroidalē fluxū qui durauerat annis quatuoꝛ in spectabili milite dño Nicolao de senatis ciue Neapolitano. cum quo etiam puluere simul cum farina uolatilis molendini ꝛ succo plantaginis aut consolide maioris aut succo burse pastoris soleo emplastra facere. ꝛ patientibus partibus adherenter circumligare. ¶ Et si uelis remedium leuius illo. ℞. pul. Auicenne 17ª tertij. capitulo 9º. Cuius descriptio. ℞. aloes thuris sang. dra. balaustiarum fiet memite ana. partes equales. ¶ Ego iterum cū uolo pauperibus expensam euitando facile subuenire infallibili experientia scio. q2 puluis gypsi conquassatus cū

albumine oui mirabiliter restringit sanguinem vndecunqz manantē. ita q̄ menstruales τ emoroidales fluxus detineri vidi in tēpore breuiori q̄ quarta pars hore. ¶ Si vo fluxū istū cum ebibitis nō fallentibus retinere uelis. memora qd̄ supra dictū est de trifera cuz scoria ferri τ trocis. de carabe τ ematitis. ¶ Amplius lege que scribunt remedia in 9° Almans. τ pillas de bdelio. τ pillas fcās cū mumia τ silibus. ¶ Cū qb° qdez medicis simplicib° τ cōpositis diuerso mō procedē potes in restrigēdo fluxū istū. nūc qdē fomētādo. nūc vo suffumigādo: aliqñ faciēdo encatisma balneationes euaporationes linimēta epithimata τ reliqua talia tuo iudicio rōnali applicando. Hec de intentione partiali restringendi fluxum quecunqz dicta sufficiant.

Partialis vo intētio curatiua doloris medicū ad se uocat prudētē scia τ experiētia nō mediocriter eruditū. Inuenit eni a sapiētib° modus sedādi dolorē fiteri diuersis remedijs sub occulta satis doctrina tradit°. Ut aūt mihi facile magis satisfacē potui collegi ex snijs auctoꝝ itētionē sedādi dolorē sub istis itētioib° eē cōprehēsam. ¶ Et pma qdē est euō cū diuersiōe maerū sil. ¶ 2a vo est refrenatio maeꝝ ad loca pdicta fluētiū. ¶ 3a est doloris sedatio cū medicis anodis tēperate caliditatis. ¶ 4a est cū resolutiuis τ ꝯsumptiuis maeꝝ. ¶ 5a est cū applicatiōe narcoticoꝝ. τ ppter hāc cām τ varietatē nō est leue colligē vitatez τ ꝯueniētē cōpōnē mediciarū que ab auctorib° in hoc cap̄ collaudant. Sed cū hac pmissa distictiōe facile itelligē poteris eoꝝ qd̄ hincide plegit. ¶ Prime igit intētiōi sedādi dolorē eē satisfactū video ex his que scripta sunt supra in generalibus duab° intētionib° euacuandi materias τ diuertēdi eas. ¶ Secunde vo intentioni refrenandi eas prouisuz est per intentionem tertiam supra premissam. ¶ 3a vo intētio mitigandi dolorē complet administrando ea que sunt caliditatis pmi gradus. ut camomil. mellilo. τ reliqui flores radices τ folia plātaꝝ ꝯsiliu. ¶ Et de ptibus aialiū sicut vitellus oui: piguedo anatis galline castrati τ dabaon τ reliquoꝝ silium. ¶ Et de mucillaginib° sicut mucillago se. citonioꝝ τ se. malue τ psilij in dispōne cal'a τ mucillago radicis altee fenugreci se. lini τ silibus. ¶ Et vinū dulce τ sapa τ crocus qui igredit in sedatione doloris 3a qrti. cap̄ de cura flegmonis. τ oleū ro. τ oleū vio. τ de floribus cucur. nenufarinū in dispōne cal'a. τ oleuz de camomilla de melliloto de trifolio de enula de croco in dispōne frigida τ reliqua quorū memoriā tibi dimitto plixitatē effugiēs. ¶ Et cōpositū hoc. ℞. piguedis anatis galline τ dabaō aā. ℥. s. olei ros. ℥. iij. vitellos ouorū numero. v. croci. ʒ. j. farine ordei. ℥. j. s. incorporent simul in mortario ultimata cōtritione absqz tractu ab igne τ cal'a applicent parti. Hec duo solēnia sunt ut inuenies. ¶ Adhuc etiā sedat doloꝛ cuz medicinis opantibus resoluēdo τ exiccando mäe: τ est medicamē mirabile in hoc descriptū ab Auicēna 17a tertij. cap̄ 8°. qd ℞. serapini bdelij aā. ʒ. ij. storacis. ʒ. j. expōe storacis calamite olei de nucleis crisomilloꝝ. ℥. j. s. olei oliuarum. ℥. s. dissoluant gūme in oleis: tādez in fine superaddat. ʒ. s. pul. castorei. τ fiat vnguētū molle qd̄ calidū superponat ptibus. ¶ Ad hāc etiaz intētionē mirabilr cōfert empl'm descriptum ab Auicēna 17a tertij. cap̄ de operationibus fiteri: qd̄ quidē cum caliditate sua ꝯueniētem habet exiccationē τ arefactionē in calido τ est eius descriptio. ℞. merdasengi. ʒ. v. ematitis cerusę aā. ʒ. ij. myrre. ʒ. iij. sumach. ʒ. ij. pulpe colloquin. ʒ. j. olei de sisamo τ cere. q. s. τ fiat vnguentū molle. licet melius existat si fiat ex eis empl'm cum. ℥. ij. farine orobi τ triplicate vini. tu lege ibidem τ intellige. ¶ Insuper iteruz qꝛ propter doloris instantiam adeo debilitantur mēbra ut non possint conuenienter actuari medicine sedatiue doloris iam predicte. ideo necesse est pertrāsire ad administrationem narcoticorū que sunt sedātia dolorē per accns. τ nō qdem qꝛ delitiā in mēbris inducant que est opposita tristi sensationi per quā τ ppie sedant dolores. Neqz etiā narcotica dolorem auferunt mām a toto uel a pte subtrahēdo cū talia sint frigida qrū est in mēbris ꝯstrigē mām τ nō educē ipam ab eis. Neqz etiā talia dolorem abscidūt resoluēdo aut exiccando mām. Sed dolorē a mēbris auferūt per accns: eo qꝛ priuat sensationē a mēbris. Ita q̄ neqz delitiosaz neqz tristē sensationē sentiūt mēbra. Sed ppter istātiā uehementie doloris opatoꝛ cogit eadē administrare frequenter. lz administratio ipa uehemēter noceat. eligibili° eni est aliqr nocēdo dolorē a mēbris auferre q̄ ppter uehemētiā ei° pmittē egrum resolui aut ad spasmū pduci. Cū igit coacte oportebit te administrare narcotica memora has regulas in admistratione eius. ¶ Prima est. q̄ narcotica exhibeant cōposita non simplicia: imo suis correctorijs diligēter ꝯfracta. que lz plura esse pñt famosa tñ ex eis ab auctorib° inēta sunt qnque. s. camomilla crocus vinū castoreū τ pip. et iteꝝ oia aromatica calida. ¶ 2a regula est. ut talia cōposita nunq̄ administrent nisi fuerit bñ fermentata. Cuius qdē regule uerificationē memora ex pricipijs theorice. ¶ 3a regula. ut talia narcotica actu cal'a applicent τ nō frigida. ¶ 4a regula est. q̄ eadē admistrent in pauca quātitate τ nō in magna. ¶ 5a regula. ut pmittant diu mēbris applicata. ¶ 6a regula. ut eadē exteri° magis q̄ iteri° applicent. ¶ 7a regula est. ut administrent magis hoie iā cibato q̄ ieiuno exñte. ¶ 8a regula. leuiora ex eis applicent q̄ fortiora que ifra dicent. ¶ 9a regula q̄ ipa ꝯueniētius est applicare in sero τ apud horaz somni nālis. dare eni narcotica in sero τ añ somnū est melioꝛ horaꝝ qñ iducūt somnū. Et tu scinisti q̄ somnus agitationes sedat. ut Mes. de ꝯsolatione medicinaꝝ. cap̄ de retētione fluxus a catartico supfluēte. ¶ 10a regula. ut parū ex eis det magis q̄ multū. ¶ Istis igit pattētis exhibeant securi° narcotica domestica. sicut est papauer albū. 4a primi. cap̄ penultimo. τ post ipm cortices mādragore. τ 3° semen iusqami al. qd̄ est forti° oib° pdictis. Et ultimate exhibeatur opiū qd̄ est succus papaueris nigri τ ppie cuz cautela τ timore ex predictis accipiēda. Ego vo talia narcotica cōmisceo anodinis suprascriptis τ opationē inuenio felicē ex eis τ libētius administro ea cū decoctionibus fomentādo loca q̄ emplastrando conuenienter cum emplastris factis ex illis. τ tu elige modum qui tibi conuenientioꝛ videtur.

Cura vo ptialis pustulaꝝ multaꝝ que circa fiteri appa rēt fieri debet ex canone curationis formice miliaris. lz eni formica absolute plata iportet apā pusū in cute ambulatiua a mā cholerica sanguini cōmixta factū. ut patet ex Auic° 2a pmi. cap̄ 5°. tñ frequēter conuenit tales pustulas fieri ex cholera alicui flegmati cōmixta. Et cū ita cōtingit tales erūt pustule sicut granū millij colore ad albedinē citrinitate refractā. sicut in cortice millij appet τ pūctiōes τ mordicatiōes in mēbris efficiēt. eo qꝛ flegma illud cōmixtū cholere salsedinē acqrit ab ea que mēbris pūctionē efficit similē pūcture facte a formica stature saltē notabilis. Pro q̄rum etiā sententia lege tertia quarti. tractatu primo. capitulo quinto ¶ Igit curet formica talis. premittendo euacuationes cholerice materiei cōmixe flegmati. de qbus supra dictū est in prima intētione vniuersali huius dispōnis. Premissis aūt euacuationibus in principio administranda essent repercussiua primo in augmento eadē cōmixta cū lenitiuis. De quibus duobus nihil ad presens: qm̄ hec egritudo iā trāsiuit ad statū τ supficial'r vicerat membra. Cuius quidem cura pfici debet cuz exiccatiuis acuitatem hñtibus. ex qbus fiat māei resol'o τ ultimata cōsumptio. ¶ Et de numero instrumentorū meliorū quinque sunt ab auctoribus eximie prelaudata. quorū primum est emplastrum factum cum rutha recenti τ nitro τ lixinio incorporatis. ¶ Secūdū fortius illo est epithima factum cum pipere τ nitro conquassatis cum urina pueri. ¶ Tertium est succus cucumeris asinini cum sale. ¶ Quartum τ fortius omnibus est fel hirci ex quo sepe epithimet locus cū pāno in ipso ifuso ¶ Quintum τ ultimū est administratio trocis. andacaron

conquassatorũ cũ vino rubeo ꝛ stiptico. Et sunt flores medicinarũ q̃s colligit Auicẽna a Gal. ꝛ ab alijs. Ego aũt experiẽtia scio ꝙ nõ fallit imitatores hec cõpõ. ℞. fellis hirci. ℥.j. succi rube. ℥.iij. plũbi usti litargiri spumificati añ. ℥.ij. incorpẽt simul in mortario cũ. ℥.j. amili usquequo hẽant convenientem glutinositatẽ. Infunde ergo in ipso cotũ uel pãnos ꝛ passibili loco suppone quater in die ꝛ videbis effectum bonum. Et si uelis hoc compositum efficere fortius adde ei pulegij. ℥.ij. ꝛ placebit tibi.

Jam aũt in hoc ultimo videtur esse hora cõueniẽs ponendi curã additionis apostemose carnose quã nõ dubito esse ficũ: ut supra deductum est. Cuius quidem curatio perficitur cũ eius abscissione ꝛ proprie qñ magnificata est. Et pprius modus abscissionis eius est: ut cũ rasorio deponat̃ uel filo mo. uerũ qꝛ ad operationẽ talẽ sepe solet succedere emorrosagia fortis. soleo hic facere ipsam deponi cum cauterio nouaculari ignito: ꝛ est cura melior ꝛ securior. Siĺr apud plurimos deponitur hec eminẽtia cũ cauterio potentiali qđ fieri potest ex puluere anacardi auripigmẽto arsenico citrino ꝛ colcotar ꝛ similibus. post quorũ administrationẽ attẽdat̃ mitigationi doloris cũ his que posita sunt superius in intẽtione sua. Et attẽdatur siĺr ad deponẽdũ escarã cũ butyro ꝛ alijs pinguedinibꝰ nõ salitis partem cõbustã putrefaciẽtibus ꝛ cadere facientibus. ℭ Tertius võ modus deponẽdi hanc supfluitatẽ est quem semp secutus sum. ꝛ est ut cũ filo serico stricte ligetur apud principiũ ꝛ appẽdiculũ eius: ꝛ totiẽs ligatura renouetur ut nutrimẽto careat ꝛ nãli spiritu ꝛ corrũpat̃ ꝛ cadat. post cuius casum usqꝫ ad pfectã mũdificationẽ ꝛ exiccationẽ administrari facio vnguẽtũ apostoloꝝ. ꝛ post ipsum ultimate apponit̃ cõsolidatiuũ hoc. ℞. plũbi usti gallarum cypressi litargiri spumificati ana. ℥.j. resine clare ꝛ electe. ℥.j. olei de mastice. ℥.ß. cere. ℥.vj. dissoluatur cera cum resina simul ꝛ cũ tepefacta fuerint oĩa ꝛ bñ colata diligenter incorporata addant̃ ei pulueres pdicti ꝛ fiat vnguentum bene glutinosũ ꝛ est conueniẽs ꝛ utile. Applicet̃ igit̃ loco ulcerato cũ modico puluere rasure corrigie ꝛ permutetur ꝺm opportunitatem: ꝛ ut apparebit discreto cirurgico usqꝫ ad cõuenientem eius consolidationem: quã non solum huic ulceri sed ꝛ omnibus alijs supra tactis egritudinibus ꝛ languoribus altissimus omnium conditor sua magnifica pietate concedere dignetur. ad laudem eius sempiternam.

Consilium. 170.

De sex malis dispositionibꝰ. videlicet. ℭ De fluxu imoderato sanguinis ab intestino proueniente. ℭ De tumore apostemate ꝛ dolore intestini recti. ℭ De mala dispositione stomachi ꝛ epatis cum debilitate. ℭ De pulsu ꝛ debilitate cordis cum mala complexione caĺa. ℭ De debilitate cerebri. ℭ De tinnitu ꝛ diminutione auditus. ℭ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

ℭ De predictis dispõibꝰ ꝛ causis earũ. Cap. I.

Egregie vir magister hieronyme artiũ ꝛ medicine doctor: ut mihi scribitis in nobili viro ꝛ legũ doctore de celeberria stirpe Baldanoꝝ remãserũt debilitates stomachi epatis cordis cerebri ꝛ itestioꝝ. ex q̃bus pduct͛ est ad accñtia uaria. ℭ Quorũ pmũ est sonitus uel tinnitus continuus in aure. ℭ 2m est pulsus cordis. ℭ 3m est eructuatio fortis ꝛ continua. ℭ 4m est tumor uentris ꝛ tensio. ℭ 5m est sonitꝰ in pte suminis similis sono tympani. ℭ Sextum est tumor pedis. ℭ 7m est debilitas magna quã demõstrat pulsus uelocitas frequẽtia durities ꝛ lõgitudo. siĺr etiã urina aquosa substãtia ꝛ colore cũ hypostasi uĺ nebula diuulsa que oĩa portẽdũt suspitionẽ igẽtẽ future tympanitis: aut ꝙ iã incepit. ℭ Apparẽt hec oĩa accñtia fortiora fieri pp̃ter apertionẽ uenaꝝ emorroidaliũ: ꝛ maxime in eminẽtiori pte lõgaonis prope infimã pte intestini colon: qđ etiã est rõnale pcedere pp̃ter emissionẽ itestini necessariã in tpe assellatiõis. ita ꝙ videat̃ tũc in substãtia itestini q̃si frustũ carnis qđ nõ põt bñ cognosci: an sit emorrois: an ꝺdiloma uel aliud. ℭ Ad qđ sequit̃ accñs ultimũ qđ est uehemẽs dolor in pte assellatiõis pp̃ter reuersionẽ itestini pdicti: in quo ꝙ q̃dẽ utilẽ ꝺtẽplationẽ licet multa extẽdẽdo calamũ ꝺscribẽ possẽ. ea pũcta pcurrã: que mihi pposito magis ptinẽtia cum utilitate vident̃. Placet igit̃ mihi: imo necessariũ est ꝺcedere ad febrẽ fl̃aticã subseq̃: imo associari debilitatẽ stomachi tã in appetẽdo ꝙ in digerẽdo. imo hoc est ei ppriũ signũ q̃rti pma cap̃ de febre fl̃atica. ꝛ cap̃ de signis differẽtiã ponẽtibꝰ inter febres humorales. Et rõne declarari põt. Si eni in stomacho etiã sibi sano per viã indigestiõis: ut plurimũ repit̃ flegma. 13a tertij ꝛc. Et celeriꝰ aduenit in eo debilitas qñ iã febris adest. ℭ Ex quo fundamẽto necessariũ est ꝺcedi debilitatẽ sũccedẽ epati. neqꝫ eni epar corrigẽ põt nocumẽtũ indigestionis stomachi. ita ut rectificet flegma in stomacho iã genitũ per viã indigestionis. ℭ Qđ etiã accidat nocumẽtum cordi a nocumento stomachi. patet per colligantiam eius: ꝛ maxime qñ stomachus nocet̃ ꝛ pp̃rie in febriẽte. ℭ Et ꝙ etiã nocumẽtũ a flegmatica febre cõicet̃ cerebro. patet: qꝛ tumor faciei caçeticus grauitas capitis ꝛ pfunditas somni accñtia sunt iseparabilia febri flegmatice. sed hec nõ fiũt absqꝫ nocumẽto cerebri. ℭ Iterũ pp̃ter hoc cerebri nocumẽtũ ꝛ pp̃ter uaporũ cõicationẽ ab iferioribꝰ ad supiora accidẽ tinitũ ꝛ sonitũ in auribꝰ est necessariũ. ℭ Et ꝙ cũ istis dispõibꝰ pduct͛ fuerit ad debilitatẽ cordis cũ pulsu ueloci ꝛ frequẽti duro ꝛ lõgo. lꝫ existimari possit: tñ nõ credo has mẽbroꝝ pdictoꝝ dispões uel accñtia eẽ imediatas cãs ꝛ sufficiẽtes pulsus uelocis frequẽtis duri ꝛ lõgi. Cũ eni talia accñtia oĩa deducãtur pcedere ex diminuta digestiõe que arguit remissã caliditatẽ: rõnabile est cũ puitate pulsus tarditatẽ ꝛ raritatẽ. nõ aũt uelocitatẽ ꝛ frequentiã. Neqꝫ etiã durities sequeret̃ ad lapsũ frigidũ ꝛ pp̃rie caçeticũ rõnabiĺr. ℭ Credo itaqꝫ in viro tali remãsisse adhuc febrẽ. lꝫ forte remissã aut saltẽ speciẽ male cõplexiõis calide in corde suo. vñ virtꝰ nõ põt necessitati satisfacẽ cũ puitate: quare recurrit ad uelocitatẽ: qꝛ enim cũ puitate pulsus dyastolãdi: nõ tãtũ attrahit de aere quantũ est necessarium ad euacuationem: oportet ꝙ recurrat ad uelocitatẽ. Et cum in breui tpe cõpleat̃ motus arterie uelociter ita ꝙ nõ sit capax ꝛ receptiuus tãti aeris quantus est necessarius. necesse est ꝙ uelocitati recompenset per frequentiã. hec igit̃ videt̃ mihi causa frequentie uelocitatis ꝛ paruitatis pulsus. siue causa existat reliq̃e febris siue mala cõplo caĺa. At võ duritiei ipsiꝰ causa substãtifica ꝺsumptio arteriaꝝ: cũ augmẽto eni humiditatis aduẽtitie ꝛ q̃litatiue stat siccitas positiua que potuit fuisse in mẽbris adepta a pcedẽtibꝰ febribꝰ ꝛ ab euõnibꝰ pulchre descriptiõis. Conat̃ igit̃ virtꝰ mouẽ arterias magna extẽsiõe per lõgitudinẽ. corpus eni siccũ nõ est aptũ eque bñ eleuari ꝛ dilatari latitudinaĺr. ℭ In summa igit̃ ex pdictis cõcludo ꝙ vna ex dispõnibus huius viri est mala cõplexio calida que remãsit in eo. ℭ Cõcludo 2o ꝙ accñtia pdicta remãserũt post febres ꝛ egritudines lõgas quas perpessus est. ℭ Cõcludo 3o ꝙ hec accñtia intẽdunt̃ ꝛ grauiora fiũt pp̃ter nocumẽtũ qđ remãsit in intestino recto supius pnũtiatũ. In cuiꝰ q̃dẽ itestini dispõnis inuestigatiõe nõ mihi videtur magna necessitas ampliãdi calamũ. Est eni hec dispõ altera duaꝝ nescio uel ipa est imoderata plenitudo uenarũ multarum: que in intestino recto sensu visus apparent in anothomijs: ꝛ sunt uene quarum extreme ptes inferiores emoroidales noiant̃ a sapiẽtibus. qꝛ sanguinis eductiue meliũ aut inuẽte ad educendũ ipm. Cum ergo sanguis iste est frigidus ꝛ grossus tum efacit uenas ꝛ porositates intestini quas ingredit̃. ꝛ si q̃dem remaneat uena isto modo. tũc erit oppilo in intestino isto a materia extendente ipsum ꝛ corpora uenarum. vnde in parte necessario sentit̃ põdus ꝛ grauitas ꝛ plurimũ cũ friditate

associata ⁊ conat᷑ virt⁹ educẽ mãm: si ipsa fuerit mã grossa
aut fex addit᷑ grauitas grauitati. i. dolor grauatiuus dolori
grauatiuo. incitat᷑ eni intestinũ ad expellẽdũ ⁊ fugiẽdũ rem
nociuã. sed cũ nõ possit sufficiẽter applicari ꝑseuerat neces-
sitas ipulsiõis v̾tute obtinẽte expellit᷑ itestinũ ⁊ euertit᷑ cum
nocumẽto magno. Et q͛ expulsa fuit fex post euersionẽ in-
testini ⁊ remãsit eius tumor ⁊ extẽsio, iõ etiã cũ grauitate nõ
feremiori reitromittit᷑ ꝙ fuit expulsuz. ¶ At v̾o color ⁊ sub
stãtia carnositati fere ꝯsil̃is ꝯsequunt᷑ pn̾tiã mel̃ici sanguis
ibidẽ exitis. neqʒ eni ibi est frustũ carnis nisi similitudiarie
mõ dicto. ¶ Si aũt mãe ꝑdicte in intestino starẽt repn̾tãtes
ipsi⁹ corpulẽtiã uel substãtiã. tũc si ibi eẽt mã calida sangui-
nea sentiret᷑ grauitas pulsatio tẽsio magna rubedo coloris.
¶ Si aũt mã eẽt ex cholera ⁊ sanguine mixta ꝑdictis signis
cõplicaret᷑ pũctio mordicatio ⁊ iflãmatio ⁊ corrosio. ¶ Si
v̾o sanguis eẽt flãti ꝯiũct⁹ ⁊ cõmixt⁹ mollities in pte ꝑcipet᷑
cũ colore subalbido frigiditate ꝑcepta absqʒ pũctiõe ⁊ mor
dicatiõe ⁊ loc⁹ q̃si semꝑ hũiditate rorida madefact⁹ ꝑcipet᷑.
plimũ tñ apãta in his locis fiũt solida satis a sanguine cum
mel̃ia ꝑmixto ꝓueniẽtia magis ꝙ a flãte. Et talia apãta ca-
lida apta saniari ꝯdilomata noiata: lʒ mala sint ⁊ uerẽda. tñ
suspectiora magis sunt apãta in illis locis euenientia a san-
guine mel̃ico acuto apto magis corrũpi ꝙ saniari. ⁊ si ista
sunt uehemẽtissimi timoris. apta eni sunt trãsire in cãcrenã
estiomenũ ⁊ aschachilon: ⁊ maxie video in hoc viro dispõ-
nes istas uel ipãrũ aliquas ꝯsecutiuas: ⁊ ꝓpᷓ si tumor iste
ut apã in intestino diu ꝑseuerabit absqʒ saniatione ipsius.
¶ Post hoc aũt ꝑdictis supaddẽduz est ꝙ nedũ accñtia oia
predicta apta sunt augmẽtari ab ultimo accñte qđ ꝓuenit
ex nocumento intestini hui⁹: qđ est imoderata emorrosagia
sanguis puri ⁊ clari qui idubitãter emanat ab arterijs. Pro
prius eni color sanguis uenarꝫ est rubedo cũ opacitate gros
situdine substãtie ⁊ remissiori cal̃itate ipsi⁹. sicut ꝓpᷓa signa
sanguinis arterialis sunt claritas ei⁹ substãtia tenuis ⁊ spu-
mositas cũ intẽsa caliditate ipsi⁹ exeũtis. ¶ Cũ g͛ itestinũ na
turalr̃ debile sit necessario cõgregant᷑ ibidẽ supfluitates: ⁊
ipsuz est paratũ recipe eas: q͛ ifimũ est. ⁊ adhuc q͛ ipsuz est
via exit⁹ supfluitatũ. ⁊ tertio: q͛ est via receptiõis ipsaruz a
toto corpe ꝓpter uenas emorroidales. ⁊ q̃rto: q͛ mẽbruz est
multe sensibilitatis. ⁊ q̃nto: q͛ mãe in ipso recepte difficul-
ter sunt euacuabiles: q͛ fride ⁊ grosse multũ. iõ nõ est mira
bile si substãtia huius itestini remanet semꝑ tumẽs siue tu-
mor sit oppilatiuus siue apostemosus: ut est uerisil̃ius. Qđ
aũt sup̃ma sanguis euõne debilitet᷑ totuz corpus oñdit sen
sus. ergo lõge magis debilitat᷑ cor epar ⁊ reliqua membra
principalia ab exitu sanguinis arterialis ꝙ uenalis. Hec est
summa qua uere cognoscuntur egritudines huius viri.

Ex quibus oibus ꝯcludit᷑ ꝓ ꝙ ꝑncipalis egritu-
do uel accñs ad qđ intẽdẽdum est in
cura hui⁹ viri est fluxus sanguis imoderat⁹: sine cuius cura
tione ipossibile est virũ istuz vnꝙ reduci ad sanitatem: imo
necessario piclitabit᷑ siue per resolõnẽ imoderatã: siue ꝓpter
sequelã tympanitis ⁊ asclitis ad ꝑdictũ fluxum. ¶ Sequit᷑
2° ꝙ canõ opportun⁹ est intẽdẽ ad curã tumoris uel apãtio
nis intestini sine quorꝫ curatiõe frustra laborabit industria
phicalis. ¶ Sequit᷑ 3° ꝙ necũm est rectificare stomachuz
eius ⁊ epar ꝑncipali⁹ intẽdẽdo ei ꝙ epati: lʒ enim epatis dis
põ piculosior sit ꝙ stõachi: q͛ tñ ipã depẽdet a mala dispõ-
ne stomachi: ⁊ nõ ecõtra. iõ intẽdẽdũ est ad remouẽdũ ma-
lam complõnem facientez in ipso pulsationẽ fortẽ. ¶ Se-
quit᷑ 4° ꝙ rectificatione facta predictorũ quatuor facile re-
ctificabitur nocumentum cerebri: ⁊ corruptio in sensu au-
ditus que est sonitus uel tinnitus.

¶ De regimine dictarum dispositionum per sex
res non naturales. Cap. II.

Ex quibus oibus ꝯcludit᷑ ꝙ sollicitus
esse debet in sui curatione:
res nõ nãles debẽt approximari sibi cũ intentio
ne ⁊ effectu infrigidãdi ⁊ mediocriter exiccãdi ⁊ cõfrangan
tur oia cibaria cum decoctione burse pastoris. sed preciosi
or omni medicina mũdi est portulaca cum aqua semper
sua cibaria coquant᷑. ⁊ si aqua sublimationis portulace in
potu suo semper misceret᷑ optimum esset ei. conueniret eti
am aqua rosarum burse pastoris ⁊ cuscute. ¶ Et placerent
mihi cibaria oia aceto agresta uel succo arãciorum condi
ta: ⁊ ꝙ fierent ei sapores cum vino de ribes uel crespino de
lectabili fcõ cũ çuccaro bonũ esset opus. ⁊ sic de alijs. ¶ Et
vinũ suũ debet aliq̃liter in substãtia grossitudini attinere. ⁊
erit sapore dulce: aut vinũ odore suaue: cui semꝑ aliqđ me-
dicinale est cõmiscẽdũ. sic aq̃ portulace aut aq̃ floruz salicis
aut aq̃ sublimatiõis crisomillorꝫ que tria in hac dispõne mi
rabilia efficiũt iuuamenta. ⁊ si abhorrent᷑ talia: tũc frãgat᷑ vi
nũ cuz aq̃ calibis cũ qua etiã pn̄t coq cibi eius. ⁊ sic de alijs.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

De regimine aũt dispositionũ huius viri per me-
dicinalia hunc ordinem obseruabo. ¶ Primo
enim scribã ea que mihi videbuntur utiliora in
cura fluxus immoderati sanguinis ab intestino
ꝓuenientis. ¶ Scđo ꝑncipalr̃ tangã ea que vi-
dent᷑ mihi cõgrua ad curã ipsius apãtis uel tumorum ⁊ do
lorum eius. ¶ Tertio ꝑncipalr̃ describã ea que mihi viden
tur necessaria pro dispositione stomachi ei⁹ ⁊ epatis simul.
¶ Quarto principaliter describam ea que pulsui cordis ⁊
eius male coplexioni conuenientia videtur. ¶ Quinto ali
qua percurram remedia cerebrum cõfortantia. ¶ Sexto
⁊ ultimo tinnitui afferam remedia quedam.

Pro executione itaqʒ primi quinque descri
bã remedia. ¶ Quorꝫ pri-
mũ est. ℞. pillarꝫ de bdelio descriptione Rasis 9° Almanſ.
ʒ. ij. karabe spodij ematitis corallorꝫ r u. añ. ℈. ſ. forment᷑ pil
lule cũ succo burse pastoris de oi. ʒ. vij. de qb⁹ hic vir accipi
at per horã añ prãdiũ ⁊ añ cenã semꝑ duas. in nocte v̾o per
vij. horas post cenã accipiat ex eis. iij. uel quatuor. ¶ Secũ
dũ ꝑncipale est hoc. ℞. sumach se. plãtaginis: seminis porri
torrefacti: acatie coriãdri añ. ℈. j. karabe ematitis añ. ʒ. j. pul
ueriçent᷑ oia per se subtilissime. deinde commisceant᷑ ⁊ icor
porentur cũ lib. ſ. çuccari al. usqʒ ad glutinositatem decocti
cũ aqua portulace: ⁊ fiat confectio in rotul̃. iij. ʒ. de quibus
vna semper ante cibum accipiatur. ¶ Tertiuz principale
est hoc. ℞. olei de mirto: olei de mastice añ. ℥. j. trociscorum
de karabe glutinis carte pulueris ossium dactylorũ combu
storũ spodij sang. dra. ematitis. añ. ʒ. j. cere. q. ſ. fiat vnguẽtũ
molle. ⁊ ex eo actu frigido uel tepido vngat᷑ tota pars alcha
tin ⁊ circulus ani. ¶ 4m ꝑncipale instrm̃ ad hoc est puluis
iste. ℞. gallarum cupressi, gallarum quercus perforataruz
añ. ʒ. ſ. sanguinis dra. mumie: dragaganti. gummi arabici
torrefactorum. añ. ʒ. j. pulueris gypsi ad pondus oium pul
ueriçent᷑ oia per se: ⁊ diligenter cõquassentur. de hoc igitur
puluere totuz intestinum suppulueriçetur qñ in assellando
emititur. Est eni remediũ qđ nunꝙ decepit intercipiendo
fluxũ sanguinis immoderatũ quod nõ ꝓtelaui diebus me-
is hic alicui. ¶ Ultimũ remediũ ꝓ pricipali est hoc. ℞. olei
de crisomillis. ʒ. iij. olei de mastice. ℥. j. olei onfancini. lib. ſ.
acatie gummi arabici dragagãti glutinis pisciũ lõgo tp̃e dis
solutorꝫ ⁊ cõtritorꝫ cũ predictis oleis añ. ℥. j. ſ. infundat᷑ in
predictis frustũ coti: ⁊ q̃si semꝑ sup siteri teneatur actu frigi
dum uel tepidum. spero ꝙ per hoc fluxus intercipietur.

Pro his v̾o que opportuna sunt pro 2° ꝑncipali. ſ.
pro cura apãtis ita ꝓcedat᷑. si eni medico
per applicationẽ predictorũ videbit᷑ apã minorari ⁊ resol-
ui. q͛ talia remedia abscindũt mãs aliunde fluentes: ⁊ non
euacuant᷑ a resolõne subtili. ideo cũ ipsis aliquãto tp̃e ꝓce
dendum esset. Si aũt ꝑcipet᷑ ex predictis iuuamentum leue
aut fere nullum. tunc procedatur hoc instrumento triplici.
¶ Prim est hoc. ℞. olei de crisomillis. ℥. ij. bdelij mollis ⁊
subalbidi. ℥. j. storacis liq̃de. ʒ. iiij. butyri recẽtis absqʒ sale.

pinguedinis anatis añ. ℥. j. amili. ʒ. viij. ceruse. ʒ. j. ß. pulueriçent oia ⁊ multo tpe ɔterant: ⁊ fiat linimētū: ⁊ ex eo actu tepido cū euertit intestinū diligēter inungat quotiens assellat: ⁊ videbit iuuamētum bonū. ¶ 2m vo huic appropriatū est. ℞. maluarū recētium fenugreci granoꝝ sisami semis lini. añ. lib. ß. bulliāt oia usqȝ ad eoꝝ fere dissolutionē. deinde colent ab ea ⁊ incorporent cū lib. ß. farine siligis croci. ʒ. j. olei de crisomillis ɔn fancini amigdalaꝝ dulciū. ℥. j. opij corticū mādragore añ. ʒ. ß. fiat emplastrū sup quo actu calido sedeat patiens cū fiteri ⁊ de eo etiā emplastret fiteri ⁊ ptes natium ⁊ alchatin. ⁊ est remediū excellēs. Si aūt per predicta nō ɔuenienter resolueret apostema neqȝ sedaret dolor. tūc fiat encatisma tale. ℞. olei oliuaꝝ recētis vni9 anni qꝺ est magis mitigatiuū: ꝙuis antiquū sit magis resolubile ꝙ ipsum. 6o de ingenio sanitatis. lib. x. sape uel vini cocti aut saltē vini ualde dulcis: ⁊ ppͥe nigri libras. xxv. croci. ʒ. j. ß. bdelij mollis ⁊ subalbidi. ℥. j. bulliant oia simul usqȝ ad dissolutionem: ⁊ sedeat post in ea infusus usqȝ ad inguina q̄ter in die tepefacta: uel saltem leniter calida. ⁊ spero ꝙ diuino auxilio sedabit dolor ⁊ euacuabitur apostema.

Ut aūt subsidiū afferat stōcho qꝺ fuit tertiū p̄ncipale eidē trib9 instr̄is videt mihi subueniēdū esse. ¶ Primū itaqȝ ipsoꝝ est hoc. ℞. miue citonioꝝ muscate ⁊ aromatice. ℥. j. mellis rosati: ⁊ ppͤe facti cum folijs. ℥. j. aque eupatorij ⁊ absinthij añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Et si abominaretur sy. tunc ℞. aque eupatorij ⁊ absinthij añ. ℥. ij. vini citoniorū. ℥. j. misce. ⁊ stāte fluxu sanguis abscidat aq̄ eupatorij: ⁊ loco eius apponat aq̄ portulace uel cuscute ⁊ quoduis eorū assumat tepidum uel leniter calidū: in aurora ⁊ tardet cibus ad minus horis 4or. ¶ Cū ergo acceptum erit digestiuum totiēs ꝙ appeat urina in substātia ⁊c. tūc erit opus sibi euacuādi signis euacuationis māeruȝ a nā facte uel fiende appentib9: statiȝ est euacuāda mā. sūmope dico semp abstinēduȝ esse ab oi farmaco forti ⁊ nō recedēdū a māna uł cassia cū enulsione tamarindoꝝ. aut saltē exhiberi deberet de eluario depsilio cū medicina cōpressiua dicta q̄lis esset decoctio balaustiaꝝ cum radicib9 uolubilis minoris ut aque predicte. ʒ. ij. ß. medulle cassiefi. ⁊ pulpe tamarin. añ. ʒ. ij. māne. ʒ. v. misce. ⁊ det in aurora. ¶ 2m vo huic intētioni subseruiens est hoc. ℞. çuccari albissimi lib. ß. pulueris corticum citri: menthe: lābrusce. añ. ʒ. j. spodij: gūmi arabici: dragagāti: acatie: masticis. añ. ℈. ij. macis cinamomi croci añ. ℈. ß. coquat çuccaꝝ cum aq̄ menthe ⁊ fiat cōfectio. de qua parum añ prādium ⁊ añ cenā: ⁊ post ipsa immediate accipiat quātitatē duarum uel trium. ʒ. Cum minori aūt necessitate dicēdum ꝙ eque bn̄ ɔueniret ei citri carnositas cū çuccaro solido ɔdita ⁊ nō syrupiçata. ¶ 3m p̄ncipale ad hoc est. ℞. laudani purissimi. ℥. ß. resine clare. ℥. j. storacis calamite. ʒ. vj. coralloꝝ: spodij sumach: granorū mirti añ. ʒ. ß. macis. ʒ. j. ß. colofonie picis naualis. añ. ʒ. j. coquat cum. ʒ. iij. cere ⁊ fiat cerotum scutale bn̄ glutinosum qꝺ leniter aspergat puluere mēthe: ⁊ calidum applicet stomacho. si bn̄ ɔsideras hec remedia efficacia sunt ad subueniendum stomacho ⁊ epati ⁊ nocumētis eoꝝ. Et tu discurre per eorum virtutes.

Pro quarto vo p̄ncipali tria vident mihi sufficienter pulsui cordis ⁊ eiusdē male cōplexioni ɔtrariari posse. ¶ Quoꝝ p̄mū est hoc. ℞. macis: floꝝ boraginis ⁊ buglosse. añ. ʒ. j. croci. ʒ. ß. spodij: ossiuȝ de corde cerui: coralloꝝ amboꝝ rosarum ana. ℈. ij. hyacinti smaragdi saphiri añ. ℈. j. margaritarum. ʒ. j. pulueriçentur oia per se subtilr. deide ponant in sacculo q̄drato ⁊ applicetur cordi: ⁊ semp assistat ibi. ¶ 2m vo sp̄ale remediū est hoc ℞. aque buglosse. ℥. ij. pulueris smaragdi folioꝝ auri commixtoꝝ añ. g. iiij. vini aromatici. ℥. ß. ɔquassent oia ⁊ tepidū hoc bibat in aurora ⁊ videbit mirabile. ¶ 3m sp̄ale remediū ad hoc qꝺ etiā cerebro ɔfert est tale. ℞. ligni aloes storacis calamite çedoarie karabe. añ. ʒ. j. ambre. ℈. j. musci electi gra. viij. rosarum ɔstrictarum. ʒ. j. coralloruȝ. se. basiliconis: maiorane. ana. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. pulueriçentur oia subtiliter per se. deinde simul cōquassent ⁊ ligent in sindone retorta: ⁊ quasi semper odoretur.

Pro q̄nto vo p̄ncipali remedia ɔscribant debilitati cerebri subueniētia potēter. ¶ Primū itaqȝ eoꝝ est hoc. ℞. metridati electi auree alexandrine ana. ℈. j. ambre oriētalis. ℈. ß. bibat in septimana bis p tres horas post cenā cū. ℥. j. vini ātiq subtilis ⁊ aromatici. ¶ 2m vo huiēs huic dispōni est hoc. ℞. floꝝ rosmarini assari. añ. ℈. j. ligni al. ʒ. j. ambre. ʒ. [illegible] gariofiloꝝ. ʒ. ij. fiat oiuȝ per se puluis subtilis. deide diligēter cōmisceant. de hoc igit puluere qn̄ uadit ad lectū pra capitis eius pulueriçet a coronali cōmissura per spatiū q̄tuor digitoꝝ ascendendo ad summitatē capitis. ⁊ est remedium utile multuȝ in releuādo cerebrū a debilitate ꝓueniēte a mala cōplexione frigida ⁊ humida eius ⁊ a multitudine uapoꝝ in eo ɔgregatorum.

In subleuatione vo corruptionis auditus qꝺ erat sextū p̄ncipale accidens duo solēnia remedia ponā. ¶ Primū est hoc: ut accipiat tabula arboris cupressi calefiat solēniter. ⁊ semp añ cibationē mane ⁊ sero appodiet ei auris ⁊ totū tēpus ptis patientis. ⁊ si ambe aures molestarent ambab9 partib9 tabula ista usquequo ad tepiditatē ꝓueniat appodiet. ⁊ fiat continuis dieb9 usqȝ ad ɔsumptionē uētositatis que sonituȝ efficit. ¶ Scio aūt ego ꝙ succus origani tepidus instillat9 auribus plurib9 vicib9 in die tollit oēm sonitū a uētositatib9 ⁊ a mala cōplxone frigida ⁊ humida māli ꝓuenientē que solet egros inq̄etare ⁊ a nāli dormitione ꝓhibē ad laudē dei ⁊c̄.

Consilium. 171. De apostemate condilomate uel ficu in circulo ani.

Egritudo dn̄i Luce de Medio non dȝ uocari emorrois nisi accipiantur emorroides ualde coiter pro oi dispōne in ano per quam exit aut aptus est exire sanguis. sed hec egritudo est apostema in fiteri. i. in circulo ani: ⁊ est ppͤe de gn̄e ɔdilomatū aut ficuū ani. Est eni apostema eueniēs ex circulū fiteri magnū ex pēdens a sanguine cū flegmate admixto factū: ⁊ est res suspicāda satis. Si eni ꝓueniret ad saniem fortasse esset cā corrūpēdi itestinū. Si aūt mā a calore ex̄neo corrūperet: ualde facile terminaret in cācrenā aut estiomenū. Et si corruptio itrisecus in itestino ꝓfundaret: ualde facile fieret ibi fistula. Adde vo ꝙ si flegma sanguini cōmixtū ab ex̄neo calore acq̄reret salsedinē ualde facile posset esse cā imoderate aptionis emorroidaꝝ: ꝑp qꝺ sequeret emorrosagia nō paꝝ timēda. Et hoc fortasse ultimū est ualde rōnale q₂ in mēbris illis suspicādū est eē debilitatē a gn̄atione uel ab hereditate ɔctā. que oia adhuc uerēda sunt. uel qꝺlibet ipsoꝝ ꝑp ꝑmutationē etatis de ɔsistētia ad p̄muȝ seniū que necio accidit ⁊ debilitatē sibi associat. ut legit p̄ma primi. cap̄ de etatibus. Expientia enim notum est.

Propter qꝺ huic dispōni videt mihi esse ꝓuidēdū q̄nque remedijs: ut nunc seq̄tur. ¶ Primū itaqȝ instr̄m est ut iste generosus vir abstineat a cibis oibus magne caliditatis iflāmatiōis ⁊ acuitatis: ut sunt cibi salsi multis aromatib9 frequēter cōditi. Itē raphan9: eruca: porrū: cepe: alleū: sinapis: ⁊ silia. Et effugiat etiā uehemēter frigida igrossatiua iuiscatiua cibaria. ut pisces: pastilia: cutes: ⁊ neruos aialiū. Utat vino subrubeo uel albo nō multū pōtico. sed ad dulcedinem mediocriter iclinato. In alijs aūt regat se ut libet. ¶ 2m principale est: ut vir iste faciat sibi fieri modicā flobotomiā de saphena dextri pedis supius ꝓpe cauillā posita: per quā educant sanguis. ℥. ad minus. iiij. ad minorationē māerū efficiēdā. ꝓpterea q₂ dubitat de putrefactione illoꝝ in loco: q₂ raro multe māe ꝑsistūt in locis in q̄bus repit innati caloris debilitas qn̄ ipse mutentur in putrefactionē. q₂ nō pn̄t ɔuenienter digeri resolui uel consu-

mi.sed in talibus locis mãe semp q̃si multiplicant̃ ppter si-
tum eap z ordinē a nã positum.q̃re zc. ¶ 3m pncipale est ut
vir iste utat̃ scoria ferri p̃parata que describit̃ 9° Almans.
ex q̃ cõficio triferã huic egritudini iuuatiuã per hũc modũ
℞.scorie ferri p̃parate s̃m doctrinã in eodē loco reptã. cap
de cõfortatib° stõchũ.ʒ.ij.carniũ mirabo.idoꝝ z chebuloꝝ
aũ.ʒ.j.se.porri torrefacti.ʒ.ij.cimini ani.dulcis.aũ.ʒ.j.bde-
lij subrubei.ʒ.ij.ß.macis cinamomi aũ.℈.iiij.dragaganti gũ-
mi arabici torrefacti aũ.ʒ.iiij.çuc.al.lib.ß.mell̃ ros.facti cũ
rosis.ʒ.iiij.Infundant̃ gũme mirabo.z bdeliũ in aq̃ criso-
milloꝝ:uel succo eoꝝ per q̃tuor dies.Deide ultimate ɔteran-
tur z icorporent̃:demũ coquant̃ cũ çuccaro dissoluto z co-
que totũ cũ aq̃ ros.muscata.z p̃pe ifrigidationē eoꝝ addan-
tur pulueres:z fiat el̃uariũ quo utat̃ oi fine sex dieꝝ accipiē-
do coclear vnũ in aurora:z tardet post cibũ horis ad min°
v.est eni medicamē optimũ ut videbit. ¶ 4m pncipale est ut
vir iste utat̃ hoc linimēto s̃m hũc modũ facto.℞.olei onfã-
cini.ʒ.iij.bdelij mollis z subalbidi.ʒ.ß.sq̃me ferri prepate.
ʒ.j.ameos se.leuisti.cimini aũ.℈.j.terant̃ oia diu in morta-
rio. ¶ Ultimũ pncipale est ut utat̃ hoc vnguēto s̃m hunc
moduz facto.℞.olei de crisomillis.ʒ.iij.storacis ligde.ʒ.ij.
bdelij subru.ʒ.iij.vitellos ouoꝝ in igne assatoꝝ z in duritiē
cõuersoꝝ numero 4or.scorie ferri prepate thuris sandarace
sarcocolle nutrite aũ.ʒ.j.ß.musci electi.g̃.iij.terant̃ oia sil̃ lõ-
go tpe.pus tñ subtilis siue puluerizata per se.deide cũ suffi-
ciēti q̃titate amili de ordeo ispissent̃ z fiat hoc vnguētũ in
mortario plũbeo cũ suo pistello.Et modus applicatiõis ho-
rũ localium est ut mane meridie z cũ uadit dormitũ per vnã
septimanã cõpletã inungat sibi patiētē locũ int° z ex° cum lini-
mēto aut hoc vnguēto scripto.deide per duos dies abluat
mēbra illa cũ aq̃ tepida in q̃ fabri multo tpe extinxerũt fer-
ramēta. Post istos võ duos dies inungat oia predicta loca in-
tus z ex° cuz vnguēto ultimo descripto.z semp diligēter tue-
antur loca cũ magno frusto coti predicto linimēto diligen-
ter vncti:z sil̃r ex hoc vnguēto.Sic enim canonice pceden-
dum est in mãebus sua grossitudine z viscositate difficulter
eradicabilib° ut de mollificatē z leuiter resoluēte z exiccante
mãs trãsitus fiat de eo qd̃ debili° est ad ea que fortioris sunt
potētie in leniēdo resoluēdo z exiccãdo.al̃r eni mãe aut con-
uertunt̃ in durities icurabiles:ut sunt emorroides attrite
uel uerucales in predictis locis sepe ɔtingētes uel nõ raro
mãe tales corrũpunt̃ z in fistulas ulcerosas z cãcrenas per-
mutant̃. Hi sunt s̃mones colligēdi 4a p̃mi.cap 2°.de idu-
ratione apostematũ duroꝝ.z 3a q̃rti.tracta.1° cap de cura
sephiros.z 13° terrapētice.cap de cura apostematis sclirotici.
z 13° Cõtinētis per magnum pcessum.p̃mo cap ubi dicit
incipiendo scliros zc. ¶ Hec sunt ingenia huic viro ad ei°
curationem necessaria:que si cum modo applicuerit opitu-
lante deo sanitatem recuperabit zc.

Consilium.172. De apostemate in fiteri quod dicit̃ ficus.

Iste iuuenis Honofrius in circulo fiteri hēt vnũ apã extrisecus pēdēs de ge-
nere eoꝝ que a sapiētib° noiant̃ ficus. Et iaz
gdē hoc apã deductũ est ad statũ in quo acq-
siuit fixionē cũ duritie z soliditate eius.z ad-
huc pp debilitatē ptis circũstãtis supuenit ei
apã aliud v̄sus sinistrũ lat°:qd̃ satis durũ est
z ueruce sil̃e.eo q2 factũ est a sanguie mel̃ico
ualde grosso. ¶ Etsi istud apã tēdat ad corruptionē sic iaz
aliq̃ signa p̃ntia oñdũt corruptiõis ei° inductiua z maxie in
pte pfunda que multum corruptioni parata est:q2 multuz
humida z in loco infimo posita z materierum fetidaruz re-
ceptiua z retētiua.ppter hoc iã appet ipsuz difficulter eua-
dere posse fistulã in itestino recto interiusq3 penetratiuã.q̃-
re res eius nõ sine magno timore iudicãda est.

Procedat igit̃ in cura s̃m q̃ nunc seqtur. ¶ Pri-
mo itaq3 abstineat ab oib° cibis z poti-
bus melãcholicũ sanguinē z melãcholiã multiplicãtib° ut le-
gumina oia elixa z p̃ se fabe z lētes que tãgē nõ debet.Cice-
ra võ rubea z alba z faseolos raro comedē põt:cuz oleo tñ
ɔdita.Caueat tñ z a mixto usu aceti cauliũ carniũ z pisciũ sa-
litoꝝ:z antiq̃ruz carniũ etiã recētiũ.Et fugiat etiã usuz cepe
allei porroꝝ z pastiliũ ciboꝝ z p̃pe açimoꝝ. ¶ Pot° aũt ei°
sit vinũ albũ z mediocre aut rubeũ ualde claꝝ suaue z dulce
vina võ rubea grossa ɔturbata pontica z acria oino vitare
debet. ¶ De reb° võ medicinalib° pcedat isto mõ.ultio die
p̃ntis februarij faciat sibi fieri flobotomiã de saluatella sini-
stre man° posita inter anularē z auricularē digitũ de qua ex-
hant̃.ʒ.v.sanguis:z ab hora.xx.usq3 ad.xxij.ifundendo p̃-
us manũ in aquã calidã. ¶ Sequēti die in aurora accipi-
at hoc el̃uariuz cũ cyatho.j.aque lactis capni aut alterius z
tardet cibũ horis ad min°.v.℞.el̃uarij dyasene:el̃uarij de
psilio aũ.ʒ.iij.misce. ¶ Sequēti võ die icipiat inungē itesti-
nũ fiteri iteri° cũ cãdela uel penna:z hoc q̃tuor vicib° in die
cũ hoc oleo calido.℞.arthanite artetice serpētarie ana.℈.j.
paucedani philipēdule ana.ʒ.j.ß.aluminis iameni.ʒ.j.olei
de crisomillis.ʒ.ij.cere q̃tũ suffic.fiat vnguētũ bñ tenax cũ
ʒ.j.resine. ¶ Iterũ 4° extēdat de hoc vnguēto solidiori ime-
diate suprascripto sup pãno rotũdo uel corio molli ad q̃ti-
tatē vni° grossi formato z apponat ipm sup apostemate qd̃
est in pte sinistra elõgatũ a circulo ani.℞.empl̃i apostolico
nis.ʒ.ß.calcãti cõbusti thuris colofonie auripigmēti aũ.℈.
j.icorporent̃ sil̃ in mortario usq3 ad viscositatē cuz modico
laudani mollis. ¶ Iteꝝ 5° accipiat de altero vnguēto mol-
liori imediate suprascripto z cũ pēna uel altero instrõ q̃ter
in die liniat appēdiculũ apostematis qd̃ est in circulo z to-
tã substãtiã ei°.z si ex tali iunctione in 2° aut 3° die supueni-
at sibi escara cũ dolore z mordicatione.tũc iungat ipsam cũ
oleo amigdalarũ tepido pluries in die. ¶ Ultimo võ recor-
det̃ oi q̃que dierum paꝝ aũ cenã assumē vnũ scartutiũ de
puluerib° cũ medio scutellino de brodio uel vino calefa-
cto.z cũ hec oia fecerit per totũ mēsem martij aut usq3 ad se-
ptimũ ei° oporteret q̃ ipse de nouo videret ut cognosceret
si apostemata pmutabunt̃ ad sanationē aut ad resolutio-
nē uel ɔuersionē in fistulã.tunc eni oporteret eidē sublimio-
rib° subuenire remedijs.ad laudē dei oipotētis. ¶ Itē pro
codē.℞.el̃uarij de epithimo de sebestē.aũ.ʒ.j.misce. z totũ
sumat aũ cenã imediate. ¶ 2° ℞.scorie ferri preparate.ʒ.ß.
gal.cypssi galla.pforata.ematitis karabe hypoqstidos aũ.ʒ.
ij.olei de crisomill̃.ʒ.iij.cere ru.q.s.z fiat vnguētũ molle qd̃
postea bulliat in.ʒ.iij.succi citonioꝝ usq3 ad ɔsumptionem
succi.z ex eo iungat̃ fiteri ad exiccãdũ z strigēdum emorroi-
das. ¶ Digestiuũ.℞.sy.de corticib° citri.ʒ.j.aque buglosse.
ʒ.ij.aque acetose.ʒ.j.misce. ¶ ℞.el̃uarij de epithimo.ʒ.v.
sumat cum vino in mane. ¶ ℞.cõfectionis tria sandaloꝝ.
ʒ.ij.z de ea sumat ante cenam z ante prandium.

De egritudinibus Renum consilia sequuntur.

Cõsiliuz.173. De q̃druplici mala dispõne.videlicet. ¶ De mala cõplexione frigida z humida renum cum mã. ¶ De oppilatione forti in renibus ab eadē mã flegmatica pueniente. ¶ De mala cõplexione frigida z humida stomachi cum mã. ¶ De plenitudine cerebri a mã frigida z humida in eo.

Iste iuuenis parmēsis quadruplici laborat dispõne. ¶ Prima est egritudo fri-
gida z humida renũ ipsi° pueniēs a mi-
ta mã flegmatica cũ pauca cholerica cõ-
mixta adiuicē in uenis circũstãtib° reni-
bus z in substãtia eoꝝ. ¶ 2a est egritudo
cõpõnalis z est oppilõ fortis in pdictis
renib° ab eadē mã puenies que cũ lõgo tpe ibi pmãserit pu-
trefacta est in uenis.z hec est cã q̃re mīgit urinas q̃nq3 sanio-
sas:cui° etiã mãe ps nõnulla cõuersa est in harenas z in la-

pillos in renib⁹ existes qȯ psuaderi vĩ ex fixione doloris ibi dē exñtis ac si clauus esset ĩfixus. ¶ 3ª vo pncipalis dispō eius est mala cōplō in stōcho suo que ab eadē cā puenit. que nō minus augmentũ facit in egritudib⁹ predictis q̄ ipsorũ renum faciat dispō. Nam pp illā gñant per viā ĩdigōnis flata que multiplicata augmentāt renū egritudines iā dictas. ¶ 4ª vo dispō ei⁹ est cerebri ⁊ toti⁹ capitis plenitudo multa a mā pdicta: pp quā grauitatē sentit in capite ⁊ catarri çātes māe multe ad inferiora descēdunt. Hec in summa est huius iuuenculi dispositio quadruplex ita cōgregata.

Itaqȝ pro regimie pdictaꝝ dispōnū iuuēculus iste abstineat a cibis ⁊ potib⁹ fridis grossis ⁊ viscosis egritudies pdictas ⁊ malē cām eaꝝ multiplicātib⁹ uelut olera frida. ut lactuca spinachia bleta que nunq̄ simplicia comedant. imo semp cū feniculo petrosellino ꝑpillo ⁊ reb⁹ calidis condita. similiter euitet piscium multitudinem ⁊ pastiles ⁊ lacticinios cibos qb⁹ nullo mō utat. ¶ Fugiat ēt casei multitudinē ⁊ maxie mollis ⁊ viscosi ad quē cōsuetudo est lōbardoꝝ pp abūdātiā ei⁹ apud eos. ¶ Effugiat etiā potū aque fride simplicis. ¶ Et vina effugiat que sunt rubea ⁊ grossa ⁊ viscosa ⁊ pōtica uel acria: ⁊ pter hos cibos ⁊ pot⁹ in alijs licētiā hēat mō suo. ¶ Euitet ēt hitaculū fridū ⁊ humidū terraneū ⁊ ppe flumia uel aq̄s stātes uel decurrētes: ⁊ in sūma hitet aerē ⁊ camerā bn̄ calidā. Et uestes ēt hēat diligēter calefactiuas. ¶ Cibos etiā nō igluuiose deglutiat sed bn̄ masticatos. nec repleat se ciboꝝ q̄titate gūāte stōchū. Et silr de potu dicēdū est. ¶ Exercitiū ēt sup cibatione nō est ei ꝯueniēs: sed qes est ei laudabilis magis: neqȝ post cibatiōeȝ ipse dormiat: sed iterponat tpis horā ad min⁹ vnā cū dimidia. ¶ Et in accñtib⁹ aie nō sit ꝯtristat⁹ ⁊ angustiosus ⁊ iracundus. sicut nālis eius cōplexio satis demonstrat.

De regimie vo medicinali septē occurrūt mibi obuiāda que sil curabūt duplicez egritudieȝ. s. malā cōplōnē renuȝ ⁊ dispōnē a gñatiōe. ¶ pᵐ itaqȝ de pdictis est ut anteq̄ȝ trāseat. xxvj. dies pñtis mēsis iunij fiat ei flōmia de uena saphena dextri pedis circa 23ᵃᵐ horā per quā educant sanguis. ℥. iiij. ¶ 2ᵐ spāle remediuȝ est q̄ sequēti mane purget cū. v. ʒ. eluarij de sebestē ⁊ de psilio qȯ secū portat assūptis cū medio cyatho aque decoctionis petrosellini calide ⁊ tardet cibū ad min⁹ horis. v. ℞. eluarij de psilio lib. ß. ¶ 3ᵐ spāle remediū est q̄ oi die imediate sequēti accipiat hūc potū quē ꝯtinuet. xv. dieb⁹ ad min⁹. ℞. sy. cōpositi acetosi. ℥. j. sy. dyairi. ℥. ß. aq̄rū milei sol ⁊ apij añ. ℥. j. ß. misce. ⁊ in aurora bibat ipsuȝ totū calidū ⁊ nō comedat nisi trāseāt hore tres uel 4ᵒʳ. ¶ 4ᵐ spāle remediū ē hoc. ℞. aloes abluti. ʒ. ß. agarici pulpe collognt de bdelij añ. ℈. j. ç̧. ℈. ß. salis gēme. g̃. v. fiāt pille cū succo apij. de qb⁹ post assumptionē predicti syr. accipiat. viij. uel. ix. in aurora faciēdo sic dictū est de linitiuo post flōmiā accipiēdo. ¶ Et nota q̄ si uēter ei⁹ nō eēt bn̄ largus tpe q̄ assumit syrupū supra scriptū de pillis pdictis accipe pōt vnā oi sero añ cenā: aut saltē oi tertio sero: ⁊ eis etiā uti poterit usqȝ ad vnū annum de eis accipiēdo vnā oi qnta uel sexta die parū ante cenaȝ. ¶ 5ᵐ spāle remediū est hoc. ℞. spērū eluarij de semib⁹. ʒ. j. ß. gnoꝝ milei solis ligritie cinamomi. ç̧. anisi feni. añ. ʒ. ß. çuccari scōe coctionis. ℥. iiij. cū aq̄ feniculi. fiat confectio in rotulis. ʒ. iij. de qua semp añ cibū oēm accipiat rotulā vnaȝ ꝯtinuādo ipsaȝ per totū mēseȝ iulij ⁊ adhuc si bn̄ sanus eēt. ¶ 6ᵐ spāle remedium est hoc. ℞. olei nardini. ℥. j. ß. olei de croco olei de pipib⁹ añ. ℥. ß. vnguēti aragonis. ℥. j. cere albe ʒ. iij. icorporent sil: ⁊ fiat vnguētū molle. de q̄ per totuȝ mēsem iulij oi die ter calido vngatur tota spina mane ⁊ sero ⁊ in meridie. ⁊ ppe sub radijs solis si eoꝝ hēbit cōmoditateȝ. ¶ 7ᵐ remediū spāle est hoc. ℞. seminū endiuie scariole acetose violaꝝ ⁊ nenufaris añ. ʒ. j. granoꝝ milei solis. ʒ. ij. cinamomi. ç̧. gariofiloꝝ macis añ. ʒ. j. ß. oximellis cōpositi lib. ß. mellis rosa. colati. ℥. iij. çuccari al. ℥. ij. fiat eluariū de quo iuuēculus iste oi mane per q̄tuor horas añ cibuȝ deglutiat coclear vnū icipiēdo a medietate mēsis iulij ⁊ cōtinuando ipsum usqȝ ad mediū septēbris. ⁊ per hec. vij. remedia cōueniēter poterit duas pmas egritudines añ premissas curare.

Pro 3ª vo dispōne videlicet stōchi sui pmittēdū q̄ cuȝ hec oia remedia iā pdicta etiā ꝯuenientia sint stōcho suo. tñ mihi duo pncipalia remedia visuȝ est cōscribēda fore. ¶ Primū itaqȝ qȯ est hoc. ℞. dyacalamēti. ʒ. j. ß cū modico vini subtilis albi dulcis calefacti accipiat ipsū per tres horas post cenā oi q̄rta die qñ uadit ad lectū ꝯtinuando ipȝ usqȝ ad mediū octobris. ¶ 2ᵐ vo spāle remediū ē hoc. ℞. resine clare. ℥. j. ß. picis naualis. ʒ. ij. colofonie. ʒ. j. ß. gallie mus. gariofil. masticis añ. ʒ. ß. cere albe. ʒ. ij. fiat cerotū rotūdū amplitudinis vnius spāe sup pāno de grana qȯ semper portare debet sup stomacho per duos uel tres menses.

Pro dispōne vo capitis ei⁹ ꝯferūt oia iā pdcā remedia. sed ad cōplemētū maius tria describā que videntur mihi magne fore necessitatis ⁊ utilitatis. ¶ Primū est hoc. ℞. macis. ʒ. ij. gariofil. maiorane folij añ. ℈. j. ligni aloes. ℈. iiij. fiat oium per se puluis: de quo oi sero cū uadit ad lectū sup pra capitis asꝑgat q̄ntitas medij corticis nucis cōtinuādo per totū mēsem octobris. ¶ 2ᵐ remediuȝ spāle est hoc. ℞. masticis. ʒ. j. ç̧. staphisagrie costi añ. ℈. ij. çuc. al. ʒ. ij dragagāti gūmi arabici glutinis carte añ. ʒ. ij. dissoluantur cū modico aceti: ⁊ fiāt pille sic auellane de qbus oi 3ᵒ mane per duas horas masticet vnā añ cenā uel añ prādiū per 3ᵃᵐ ptē hore expuēdo totū qȯ dissoluet ab ea. ¶ 3ᵐ remediū ⁊ ultimū est hoc q̄ iste iuuenis oi septimana sel usqȝ ad mēseȝ octobris per duas horas añ cenaȝ faciat sibi apponi duas uentosas super spatulis absqȝ scarificatione. ⁊ continuando remedia iam predicta interueniente clementia saluatoris nō dubito q̄ sanus erit ad laudes eius imortales. Amē.

Consilium 174. De dolorib⁹ lūboꝝ renū ⁊ alchatin ꝓuenientibus a mala cōplexione frigida ⁊ humida cū materia flegmatica mucillaginosa ⁊ aliqualiter vitrea immersa in musculis lumbalibus interioribus: ⁊ proprie in locis renum ⁊ alchatin.

Spectabilis ⁊ generosus vir dñs Joānes egrotat dolorib⁹ ꝓueniētib⁹ a mala cōplōne frida ⁊ humida cū mā flatica mucillaginosa: ⁊ aliq̄liter vitrea imersa in musculis lūbalib⁹ iteriorib⁹ ⁊ ꝓprie in locis renū ⁊ alchatin. ¶ Et hec q dē mala cōplō supintēdit qñqȝ cū forti ⁊ ueloci alteratione pdictaꝝ ptiū: ⁊ cū solutiōe ꝯtinuitatis extēsiua in eis. de qua dubitādū est: ne oppilō ista que a pdictis māeb⁹ facta est in pdictis mēbris ⁊ in neruis oriētib⁹ a nucha fiat apostemosa. qȯ esse satis gue ⁊ suspectū pp cōpōnē ⁊ substātiā mēbrorū pdictoꝝ. pp qȯ sollicite istādū ē ad curā pdicte dispōnis: que mlto tpe durauerit: ne adhuc plixior ⁊ suspectior fiat.

Abstineat itaqȝ pdict⁹ vir ab usu ciboꝝ fri. ⁊ hu. ut a bleta spinachia lactuca endiuia cicorea. etiā a lacte ⁊ lacticinijs cibis ⁊ ab usu multo pisciū: ⁊ ꝓprie elixoꝝ. ⁊ a pastilib⁹ cibis ⁊ a cutib⁹ neruis: ⁊ pāniclosis ptib⁹ carniū. Et caueat etiā a potu vini. rubei grosi: ⁊ a potu aque simplr: uel vino cōmixte. Et caueat etiā ab usu pirorū: pomoꝝ: castaneaꝝ: ⁊ dactyloꝝ: ⁊ ꝯsiliū. Et caueat a decubitu lōgo sup spina. Et effugiat egtationē: ⁊ frigus: ⁊ leueȝ coopturā ptiū spine: imo bn̄ calam ꝯseruet ipaȝ. ¶ De reb⁹ medicinalib⁹. primo faciat sibi fieri oi tertio die clistere ifra scriptū. ℞. folioꝝ blete ⁊ cauliū añ. M. j. melliloti camomi. añ. M. ij. cartami polipodij añ. M. ß. coq̄ztur in lib. x. aque usqȝ ad ꝯsumptionē medietatis. deinde colet ⁊ colature illi quatuor cyathorū supaddant infrascripta. s. benedicte electuarij de baccis lauri añ. ʒ. ij. çuccari ru. cassiefist. añ. ℥. ß. salis cois. ʒ. v. olei de sisamo ⁊ lilioruȝ al. añ. ℥. j. ß. misce. ⁊ totum accipiatur in sero per horam ante cenam. ¶ 2ᵐ remedium est hoc. ℞. pillularum fetidarum. ℈. j. pillularū de iera composita. ℈. ij. fiāt pillule sex uel septem cum succo rob.

z accipiat eas in aurora.postq̃ ceperit duo de clisteribus suprascriptis. z tardet post eas cibum horis ad minus sex. ¶ 3m remediũ est ut post assumptionẽ pillularum suprascriptarum in aurora accipiat hoc digestiuũ. ℞.oximellis cõpositi.ʒ.j.syrupi de calamẽto.ʒ.ß.aque feniculi apij absinthij añ ʒ.j.calefiat totũ z accipiat sex dieb⁹ ɔtinuis. ¶ 4m remediũ est ut post assumptionẽ predicti syrupi accipiat hãc medicinã. ℞.eluarij de baccis lauri.ʒ.j.eluarij idi.ʒ.iij.ß.bibat cũ medio cyatho vini al.subtilis calefacti hora z modis obseruãdis qui scripti sũt in pillulis precedẽtib⁹. ¶ 5m spãle remedium est hoc. ℞.olei de croco:olei de rutha.añ.ʒ.j. vngueti aragonis.ʒ.iij.incorporent sil. z de hoc oi mane z sero calefacto tota spina diligenter iungat a furcula spatularum usqz ad finem ipsius spine. z superponat pãnus calefactus z suffumiget cum puluẽ laudani. z fiat hec inunctio post assumptionem suprascriptarum pillularum singula die.

Cũ ergo hec oĩa cõpleuerit si sanat⁹ erit ɔtinuet adhuc inũctionẽ qnque uel sex dieb⁹ cũ assũptione duorum uel triũ clisteriorum de predictis. Si aũt nõ esset sanat⁹:tũc faciat duo sequẽtia remedia. ¶ Quorum pmuz est hoc.ut accipiat caldariolũ vnũ spelte:z tãtũdẽ de milio:z calefiat ista duo in fundo caldariole posita sup carbonib⁹ z cinerib⁹ ignitis absqz flãma. Et ponat hec oĩa in sacculo magno sup quo decũbat cũ tota spina usqz ad tepefactionem predictorum seminũ.tũc ɔiungat totã spinã a furcula spatularum īferi⁹ ex vnguẽto īfrascripto diligẽter calefacto:z supponat pãnũ calidũ ut pdictũ est.attẽdat tñ q̃ qñ facit īunctionẽ predictã teneat tegula calefacta supiue:ut vnguẽtũ meli⁹ penetrare faciat. Unguẽti aũt predicti descriptio est hec. ℞.olei amigdalarum:olei de costo:z liliorum al.añ.ʒ.j.olei de euforbio.ʒ.j.ß.piguedis ursi z taxi añ.ʒ.j.piguedis galline.ʒ.j.ß.serapini:sticados:costi:myrre:croci.añ.℈.j.cere q̃tũ sufficit.fiat vnguẽtũ mediocris spissitudis:z calefaciãt de eo tãtũ q̃tuz sufficit pro vna vnctiõe. ¶ Ultimũ vo remediũ est hoc. ℞.aloes prepati.ʒ.ij.spẽrũ bñdicte cõpletarum.ʒ.j.serapini opoponã.piguiũ.añ.℈.ß.fiãt pille cũ succo apij de oi.ʒ.vij.de qbus accipe põt vnã oi qrta die parum añ cenã tpibus qbus facit remedia predicta oĩa. Et si uteret eis adhuc per vnum mensem lz esset cõplete sanus:esset ei ualde cõueniens z utile. Ad laudem summi oipotentis dei Amen.

Cõsiliũ.175.

De mala cõplone calida z sicca renũ cũ pñtia mãerũ flegmaticarũ in eis z multitudine harenarum cũ fixione doloris in spõdilib⁹ renũ z aliqñ in extremitate mẽbri genitalis z cũ dispõne ad lapidem in eis. ¶ Diuidit autem cõsilium in capla tria.

¶ De dispõnib⁹ predictis z de signis z causis earum. Cap.I.

Uper obtulit mihi casus dispõnẽ:que qdẽ dato q̃ nũc nõ sit ualde uerẽda.tñ in posterum minat nocumẽta satis difficilia. Est eniz notabilis vir d Frãcisc⁹ de Nordis qui molestat dolore spine: z ppe in loco spõdiliũ z renũ.cũ quo qdẽ dolore pseuerat mict⁹ urinarum hñtiũ trũbos z mucos flegmaticos multis harenulis minutis z grossis commixtos. ¶ Et lz per ɔtinuã euacuationẽ harum supfluitatum corpus alleuiet:tñ dispõ ista minat eidẽ euẽtũ lapidis z cõfirmationẽ ei⁹ in renib⁹ suis:z fortassis lapis ille genit⁹ est.lz ex signis nõ appuerit ipsuz eẽ magnificatũ. Ois eniz urina harenosa sigt lapidẽ qui ɔsolidat aut ɔsolidãdo pcedit:aut q resoluit.2a pmi.sũma ultĩa.z cap 6o. ¶ Si g lapis appet ɔsolidat⁹:aut est in via ut ɔsolidet iã appet difficultas dispõnis. ¶ Si aũt lapis ille resoluit.i.cõminuit nõ tñ defic qn magna sit hũda suspicio:eo q iã inueniunt in viro isto 4or cãe:qrũz alique sunt nec̃io ɔcludẽtes aptitudinẽ ɔfirmationis lapidis in renib⁹ eius.alie vo pducentes ipsum ad hoc. Etenim vir iste lz a gñatione sanguine⁹ existat:ut facile aspicienti ipsuz appere põt.hẽt tñ renes cõparatione ad mediũ gñis notabilr calidos:z iterum in eo inuenit multitudo flatis in vijs urie abũdãs:qd appet ex trũbis z petaloidib⁹ iaz supra tactis:g in ipso iuenit utraqz dispõ gñationis z cõfirmationis noui lapidis. ¶ Et pma qdẽ ex pte agẽtis qd est calor excoquẽs. ¶ 2a vo ex pte mãei que viscositate sua a calore excocta ɔuertit in harenas.deide in lapides. Et iteruz eadẽ mã harenulas iã iuentas in renib⁹ sua viscositate ɔglutinãdo adiuicẽ est cã gñationis lapidis:ut dictũ est. ¶ 3a vo cã est dispositiua z est viarum strictura in eo que appet ex nãli cõpõne z hitudine ipsi⁹. ¶ Et 4a iterum est dispositiua:z est piguedo respectu tempamenti notabilr aucta.sed ille cui plurimũ aduenit lapis renũ est piguis z hẽt vias angustas nãliter uel accñtalr. Igit in viro isto inueniunt q̃tuor cãe ad lapidis gñatione ɔcurrentes.s.intensa renũ caliditas:multitudo mãerum flegmaticarum que satis grosse sunt:viarum angustia:z piguedo notabilis:z etiã appet ex vnctuositate q̃dam psepe in supficie urinarum ei⁹ emissa. ¶ Ampli⁹ z hoc satis leuiter deduci põt ex fixione doloris in locis renũ.lz eniz dolor ibi pmanẽs possit esse accñs ad pñtiã lapidis z harenarum z multitudinẽ flegmatis in eis exñtium ipse tñ dolor nõ est leuis cã gñationis noui lapidis:aut ɔfirmationis inuẽti in eis siue sit q dolor debilitãdo pte est cã attractionis mãerũ ad renes.eo q dolor fortis z pseuerãs acuit flegma.3o tegni.siue sit q dolor debilitãdo vtutem expulsiuã mãs ɔfirmari faciat in renib⁹. ¶ Ex quo appet q̃ lz dolor sit accñs alicui⁹ dispõnis.ipse tñ põt esse cã augmentationis eiusdez aut cõfirmationis. ¶ Qd aũt iteruz in eo inueniat aptitudo gñationis lapidis in renib⁹ oĩa motiua iã adducta demõstrant Et etiã aliqlis ardor qñqz pñtat⁹ in capite mẽbri genitalis. Cũ enim nõ inueniat in eo argumẽtum ɔcludẽs uesice nocumẽta neqz epatis.z iã sit ardor predict⁹ aliqñ appens opportunũ hñt effectuz reducẽ in cãm ipsi⁹ pductiuã.sed nulla videt esse cã in aliq̃ ptiali mẽbro.s.in epate uel poris uritidib⁹:neqz uesica.g nec̃io puenit a nocumẽto renum.ɔñtia tenet a sufficienti diuisiõe mẽbrorum que sunt cã ardoris urine:ut colligẽdum est 18a tertij.tracta.2o.z 3o cap. ¶ Et ɔfirmat.q lz harenose hypostases puenire possint ex adustione mãeruz in uenis.ut 2a pmi.sũma ultima.z 6o cap.z 3o qrti.tractatu 3o.cap de lepra. In hoc tñ viro appet cã gñationis harenarum in vijs ei⁹ ex pte cãe caliditatis adurẽti ɔ:z materiei gñationis earum in uenis. Igit oĩno opz nec̃io ɔcludere hunc ardorẽ puenire ab harenis expulsis a renibus que sui aspitate dolorem illũ faciũt in extremitate pudibũdi qd fuit deducẽdum. ¶ Et ex oib⁹ istis colligẽdo facile appet que z q̃lis sit dispõ hui⁹ nobilis viri. Est eniz mala cõplo calida z sicca renuz:cũ qua pp debilitatẽ gñant flegmatice mãe in renib⁹.aut saltẽ aliunde ppellunt ad eos cũ multitudie harenarum:z fixione doloris in spõdilib⁹ renũ.z aliqñ in extremitate genitalis mẽbri. ¶ Ex q̃ descriptione correlarie ɔcludit q̃ in ipso iã genit⁹ est lapis:aut est in via gñationis uel cõfirmationis z disposit⁹ est ad excoriationẽ uesice que multitudine z magnitudine harenarum z lapidis facile subseq põt.

¶ Ex qbus tãdem ultimo ɔcludit q̃ in eo est magna necessitas festinationis ad curationem. Et ppter hoc oportet rectificare regimen eius ex pte sex rerum nõ nãlium.deinde explicare regimen per medicinalia declarandum.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap.II.

Ro expeditione vo mẽsurationis sex rerum nõ nãlium hic ordo obseruet. ¶ Sit hitatio ei⁹ in ciuitate uel camera hñte aspectuz oriẽtalem:minime vo meridionalẽ.sed poti⁹ aqlonarẽ q̃ occidentalem. Et locus ei⁹ sit a terra z ab aqs notabilr elõgatus ad aliq̃lem siccitatẽ:z nullo mõ ad humiditatẽ inclinat⁹. Et in dieb⁹ caloris sit magis ad frigiditatẽ q̃ ad caliditatẽ declinãs. In dieb⁹ vo frigoris ad caliditatẽ leuẽ eleuatus. Et de annexis aeri caueat hẽre uestes notabilr strigentes sup spinã z lũbos ei⁹. Silr euitet oẽm modũ calefaciendi spinã:z ppe cũ frequẽti coitu q est res inter alias nocibilior:q̃re utat ipo adeo moralr ut nõ expẽdat mãm amplius

ꝙ bis in septimana. ¶ De exercitio aūt ei⁹ euitet oēs laboriosos mot⁹: ꝛ ꝓpe equitādi equos fortes ꝛ icōmodi incessus: ꝛ ꝓpe post cibum ꝛ frequētē ascēsum mōtium ꝛ scalaꝝ. Tempamētum vo exercitiū peditādi aut gradariū equū eqtādi oino sibi ɔueniēs est. Et in summa aliqliter exercitari mediocriter melius est ei ꝙ ociosam vitā agere ꝛc. ¶ Silr etiā in accītib⁹ aīe euitet illa que velocez ꝛ fortē motū in humorib⁹ ꝛ spiritib⁹ efficē pñt. aīe etiā accītia tristitiā suffocatiuā spūum iducētia euitāda sunt. Neqꝫ eniz circa cōtinuā meditationē circa suā dispōnez tristāter agē debet adeo ut accītia aīe motū in mēb⁹ piodicū efficē possint. ¶ Etiam ɔueniens est ei mēsura ciboꝝ diminuta se regere magis ꝙ augmentādo cibaria. multoꝝ eniz ciboꝝ assumptio repletionem istā augmentaret ingēter. talis eni egritudo ex repletione toti⁹ ꝛ pncipalr renū facta est. sed oēs egritudines de repletione sanat euacuatio que fit per abstinentiā. 2ª affoꝝ. textu ꝛ cōmēto 22°. Mēsura igit cibationis ei⁹ sit talis: ut ex assumpto cibo nequaꝙ grauet stōchus ipsi⁹. ita ut neqꝫ fastidiū abominationē nauseā ꝛ subuersionē icurrat: ꝛ tanto magis ut nō pducat ipsuz ad uomitū. Et talis etiā sit pot⁹ mēsura: ut fluctuationē in stōcho ei⁹ ꝛ rugitū nō efficiat nec in ipso natet. ꝛ sunt ᵱmones Auic. 3ª pmi. de regimine per cibū ꝛ potū. ¶ De somno aūt ꝛ vigilia ei⁹ dicēdū ꝙ cū egritudo ei⁹ sit de repletione que idiget victoria ipsi⁹ ṽtutis ad eā pp digōnē efficiēdā ɔueniēs est ei paruper a tēpata dormitione recedē magis per augmētū dormiēdi ꝙ vigilādi. Deni per vigiliā acqreret iuuamētū exiccationis. magis tñ eēt nocumētū eaꝝ ipediēdo ɔueniērē digōnē eaꝝ ꝙ per viā ɔsumptionis a vigilia facte. ¶ In figura tñ dormitiōis ei⁹ ita se hēat ꝙ oio fugiat dormitionē sup spina ꝛ dorso. qm̄ resupine dormire nocet oio: ꝛ maxie talr egrotātib⁹. eo qꝛ superfluitates ad posteriora declinare facit. ut 2ª pmi. caꝑ de his que ꝓueniunt ex somno ꝛ vigilia. ¶ Amplius dormiat capite eleuato ꝑus sup dextro latē pmū somnū cōplēdo. deinde sup sinistro latē se uoluendo: ꝛ sollicitet caput eius ꝛ extremas ꝑtes dormiendo ɔuenienter habere coopertas.

In cibis vo ampliori cōsideratione idiget opꝫ eniz ipsuz eē sollicitū circa ipsi⁹ regimē. ¶ Primum qdem euitare debet cibaria oia difficilis digōnis. sicut antiquū panē açimū ꝛ grossuz. Et carnes aīaliū antiqꝛuz ꝛ olera ꝛ plātas grossum humorē gn̄antes: ꝛ bletā: caules: tubera: ꝛ silia. ¶ 2° effugiat cibaria oia multā viscositatez hñtia. ut sunt pisces anguille: tinche: cephali: ꝛ silia. ꝛ pastiles cibi ꝛ cutes ꝛ neruose aīaliū ꝑtes. ¶ 3° effugiat cibaria oppilātia. velut sunt caseus ꝓpe antiquus ꝛ pastiles cibi. ¶ 4° euitet cibaria multū calida ꝛ acuta: uelut sunt salite carnes cepe: alleū: porrū: raphanus ꝛ silia. ¶ 5° effugiat ɔtinuum diureticoꝝ usum: sicut sunt se. petrosellini apij: ꝛ similium. ¶ Sit igit panis ei⁹ ex pura simila fact⁹ etatē hñs duoꝝ uel triū dieꝝ ad plus: paꝝ plus recipiēs salis ꝛ fermēti ꝙ cois panis: ꝛ sit per coctionē nō indurat⁹ neqꝫ torrefact⁹. ¶ Carnes vo laudabiles ei sunt: ut pulloꝝ anatularū ꝛ qñqꝫ colūboꝝ iuuenū: fasianoꝝ: pdicū: ꝛ siliuz uolātium ꝑterqꝫ in aqs degentiū. Et de syluestrib⁹ qdrupedibus ꝛ domesticis eligat carnes capti suis tꝑib⁹: vituli lactētis: ꝛ annualis agni: ꝛ iuuenis castrati: ꝛ gaçelline que ꝓꝑetatē hñt in hoc. ꝛ carnes ericioꝝ que mirabilr laudant in hoc casu. ꝛ cuniculi ꝛ lepores: ꝛ syluestres oēs porci placēt mihi. ¶ De ferculis eligant ptisana ordei: ꝛ far: ꝛ panicū: ꝛ brodiū cauliū: blete: spinachia: olus iamenū: cucur. cucumeres: melones: batheca: olus bñdictū: ꝛ crisomilla: ꝛ feniculū recens: ꝛ betonica que singulariter opat in hoc: ꝛ saluia: ꝛ siles plāte ut poliū montanū: ꝛ maxie scolopendria ꝛ cressones: ꝛ ꝓpe salsedinē aliquā hñtes. ꝛ ulr oēs plāte qrū caliditas nō trāscendit scōm gradū: ꝛ aptionē hñt usqꝫ ad illum eligende sunt in usu sue cibationis. ¶ De fructib⁹ vo ɔueniūt ei cerasa oiuꝫ spērum tā dulcedinē qꝫ pōticitate pticipātia. ꝛ ꝓpe medulle eoꝝ singularē hñt ꝓꝑetatē mūdificādi renes ad frāgendū lapidez.

Et etiā eidem sunt utiles auellane: amigdale recentes ꝛ ficus recētes hñ pepāse. vue vo nō placēt pp reuerentiā Auic. qui 2° cañ. in fine capli de vua. dixit ꝙ ois vua nocet vesice. passule tñ eidē laudant: ut ibidē scribit. Uti etiā pōt pomis nō multā dulcedinē hñtib⁹. ꝛ silr ꝑsicis hñ maturis. pira dimittant nisi fuerit hñ. i. ualde dulcia. ꝛ excludat ab eis interior ꝑs lapidosa substātia ꝑticipās. De his vo fructib⁹ qui in 2ª mēsa solēt ɔcedi laudant gña pini ꝛ gña fisticoruz. eis eni inest ṽtus ꝙ diminuit lapis qui est in renibus. 18ª tertij. caꝑ de cura lapidis renuz. pñt etiā ibi qñqꝫ ɔcedi nuces pp aptiōez eaꝝ quā hñt. Castanee vo ꝛ mespilla ꝛ sorbe dimittātur. ¶ De ꝑtib⁹ aūt aīaliū ꝛ que sumunt ab eis sunt oia genera lactis ɔuenientia ꝛ ꝓpe ouini. Lacti eni ouino nō est medicina cōpar in debilitate renū. 18ª tertij. 6° caꝑ. Laudat etiā sibi lac caprnuz post predictū. ꝛ sex lactis ꝛ recocta iteꝝ bona sunt. Colostra vo oio dimittat nisi fuerit ex duab⁹ speb⁹ pdictis ɔfecta. Butyꝝ aūt dimittat aut saltē rarissimo usu accipiat: sed meli⁹ est oleuz de oliuis hñ maturis. Casei vo usus oino dimittat: qꝛ lapidē in renib⁹ gn̄at mālitēr: ꝛ est cā oppilōnis viaꝝ: ꝛ inuiscationis mēaꝝ. Si aūt idicādo a ɔsuetudine posset aliqñ eidē ɔcedi caseus: eligat ille q est etatis vni⁹ anni: odore satis suauis nō oio salsedine ꝑuat⁹ nullā corruptionē putredinalē in substātia ei⁹ hñs: ꝛ sit substātia frāgibilis: ita ut cū icidit excludit ab eo viscositas. oino aūt usus ei⁹ añ cibū abhorreri debet. ¶ De cōditis vo laudantur oliue ɔdite ꝛ napi ɔditi ꝛ secacul cōditum. ꝛ citonia cōdita post cibū assumpta. Et nuces cōdite in hoc casu sunt laudabiles. ꝛ çuccaꝝ boraginatū ꝛ violaceū ꝛ rosaceū recens: ꝛ çiçiber cōditum. ¶ De saporib⁹ aūt laudat ei acetū ꝛ succus citrāguloꝝ: ꝛ ꝓpe lymonum: in ꝙ magna fere intentio curationis ei⁹ sustentari pōt. Uinū aūt gnatoꝝ muçoꝝ sibi laudari debet pp aptionem ꝛ ꝓuocationem quā hēt. agrest. vo usus oio dimittat. ¶ De aromatib⁹ vo laudabilior est usus cinamomi electi ꝛ anisi ꝛ ꝑipis: ꝛ nō in multa tñ qꝫtitate. ꝛ çiçiber ꝛ carui: ꝛ semē leuistici: ꝛ ameos: ꝛ semen ruthe: ꝛ crocus: ꝛ silia aromatica. qrūz tñ exigua qꝫtitas cibarijs est apponenda. ¶ De potu aūt ei⁹ eligat vinum colore album ul subrubeuz: sapore mediocre nō pōticum uel acre: substātia tenue ꝛ dyaphanum: odore notabilr aromaticum vinositate sua nō ualde aqueum. sed meli⁹ est ꝙ aliqliter declinet ad aliquātā potentiā qꝫ ad debilitatem. si tñ tale vinum haberi nō pōt sed fumosum ut est illi⁹ ꝑrie cōsuetudo. tunc frāgenda est ei⁹ fumositas cū portione aque ab electo fonte accepte q sit aeri ꝛ celo detect⁹: plātis putridis ꝛ multitudine ranaꝝ denudat⁹. ꝛ sit substātia ei⁹ dyaphana corpusculis ꝛ superfluitatib⁹ expurgata. ꝛ si talis haberi nō pōt cribret per harenā: uel fiat eius coctio simplr: uel sit aq cisterne. ꝛ talis sit aq coctionis ꝛ ꝓpationis oium ciboꝝ ei⁹. mensura vo eius cuꝫ vino cōmiscenda sit tertia uel qrta ꝑs ipsius fm mensuraz discretionis moralis actus ꝛ non appetitus.

¶ De cura per medicinas. Cap. III.

Pro regimine vo medicinaliū ita ꝓcedenduz est. Modus eniz regimis ei⁹ sustentat sex itentionibus. ¶ Et pma qdē intentio est abscindē mām gn̄ationis lapidis ꝛ harenaꝝ in renib⁹. ¶ 2ª vo est ꝓhibitio gn̄ationis lapidis a mā que iā in corpore iuenit eē ɔgenita. ¶ 3ª vo est rectificatio uel digō mēaruz taliū. ¶ 4ª vo est eradicatiua ipsaꝝ eductio. ¶ 5ª vo est lapidis cōminutio fractio ꝛ eductio ꝛ renuz mundificatio ab harenulis in eis inuentis. ¶ 6ª vo est sedare accītia lapides ꝛ harenulas ɔītia. ¶ In istis eni sex intentionib⁹ sustentat regimen nō solū curationis haꝝ dispōnum qñ iā euenerint. sed etiā ꝓseruationis a noua recidiuatiōe uel euētu huius egritudis postqꝫ curata fuerit. ¶ Et oēs isti sunt ᵱmones pncipis 18ª tertij. tractatu 2°. ꝛ 6° caꝑ duz inqt. Intētiones qdē qs medici in curatione lapidum itēdunt sunt. s. sex. ¶ Pria est abscisio māei eius supple postqꝫ genita fuerit. ¶ 2ª vo est ꝓhitio gn̄atiōis māei cū abscisiōe cāe. s. gn̄atie

illa⁊ mãe⁊. ¶ 3ª vo est rectificatio.i.digõ eius.s.materiei. ¶ 4ª vo est mũdificatio.i.eũo mãei iã genite. ¶ 5ª itẽtio est cõminutio ipsi⁹.s.lapidis ⁊ fractio ei⁹ ⁊ cõpressio.i.expulsio ei⁹ ⁊ eradicatio ei⁹ ex suo suspẽsorio cũ medicinis que illud efficiũt.s.cõminutis:fractiuis: ⁊ cõpssiuis. ¶ Deinde ei⁹ extractio supplecõpleta.⁊ subtiliatio in ipso.s.regimine administrãdi medicinas successiue ꝯueniẽtes cũ ordine eius.i. cũ ordinata applicatione vni⁹ medicine:que alterã precedẽ debet. ¶ Et illud.s.regimẽ ordinate precedẽs cõplet cũ prouocatiuis medicinis.deinde cum comminutiuis.3° cũ fractiuis ipsius lapidis.quarto cũ compressiuis.i.expulsiuis. quinto ⁊ ultimo cum extractiuis ipsius.s.totaliter.

Et pria qdẽ itẽtio cõplet per ea que mã⁊ flaticã aptã ꝯuerti in lapidẽ ⁊ barenulas educũt.deinde cũ his que calitatẽ itẽsã ipo⁊ renũ ad tẽperamẽtũ ducũt cõuenieter. ¶ Et pᵐ ho⁊ istro⁊ cõplet per euãantia mã⁊ flaticã mĩoratiue.de quo⁊ numero est hoc medicamẽ. ℞.el'uarij idi.ʒ.iij.agarici electi.ʒ.j.boni põderis.çç.g̃.v.icorporetur sil':⁊ det' in potu cũ modico vini albi subtilis ⁊ aromatici cali.ʒ.j.⁊ tardet' post illud comestio horis ad minus.v.in q̃rũ q̃rta accipiat cyathũ vnũ aque ordei cal'e cũ çuccaro albo. ¶ Et siqs desideraret medicamẽ delectabili⁹ illo.tũc ℞ el'uarij dyafinicõis.ʒ.ij.turbit electi.ʒ.j.çç.ʒ.j.salis idi.g̃.j. misce.⁊ det' i potu cũ aq̃ decoctiõis g̃no⁊ milli solis dulcorata ⁊ calefacta:ut ꝑus dictũ est. ¶ 2ᵐ vo ⁊ adhuc leui⁹ illo esse põt hoc. ℞.turbit electi.ʒ.j.s.hermodactylo⁊.ʒ.j.dyagridij.g̃.vj.salis idi.g̃.ij.çinçiberis.ʒ.s.anisi dauci masticis aã.g̃.iij.penidia⁊.ʒ.j.p̄lueris çuccari.ʒ.s.ifundant' oia in ʒ.iij.aque apij ⁊ milij solis:ul' capillo⁊ uene.⁊ totũ detur in potu cũ diligẽti colatura ⁊ expressione.ita ꝙ sola vi⁹ medicine suscipiat' ⁊ nõ substãtia.⁊ obsuent' post ipsius assũptionẽ ea que de ꝯ minoratiuo dicta sunt. ¶ Et si apperet flaticã mã⁊ nõbil'r sanguini esse cõmixtã bonũ esset ꝑdcis minoratiuis ꝑadministrare flomiã:eo q2 ul'is euõ ꝑticularẽ semp ꝑcedẽ dꝫ in opatiõe canonica. ¶ Si aũt ꝑcipit medic⁹ mã⁊ iclinari ad stõchũ per nauseã ⁊ signa supradcã.tũc ꝯueniẽs eẽt uomitũ ꝓuocare.⁊ ꝑpe cũ hoc uomitiuũ leui. ℞.aque decoctiõis g̃no⁊ raphani uel carnositatis ei⁹.ʒ.iij.sy.simplicis acetosi.ʒ.j.s.det' hoc totũ tepidũ.⁊ post illud ꝑ horã digitũ iponat ori titillãdo ꝯus pn ᵐ meri:⁊ ꝓuocabit' uomit⁹ q multa affert iuuamẽta in ꝓhibẽdo g̃nationẽ mãei ⁊ abscindẽdo mã⁊ genitã ⁊ alleuiãdo renes:q̃re 18ª tertij.caꝑ allegato. Et de ꝓhibitiuis g̃natiõis ei⁹:est uomit⁹ post cibũ ⁊ multus usus ei⁹. Ipse eni expellit supfluitates grossas ꝑ viã ꝯriã vie cui⁹mot⁹ est ad renes:⁊ facit renũ uacuũ ⁊ mundum. ¶ Adhuc ite⁊ ⁊ 3° hec itẽtio cõplet' ꝑ administrationẽ clisterio⁊ ⁊ ꝑpe leniẽtiũ.lenificatio eni est plurimũ alleuiationez faciẽs. Clistẽ tñ nõ dꝫ eẽ ualde acutũ nec multa dꝫ ex eo poni q̃titas que renes cõprimat ⁊ aggrauet. Et pp hãc cã⁊ m'tis sapiẽtũ magis fuit dilectũ suppositoriũ ꝙ clistẽ:eo q2 suppositoriũ nõ ꝑuenit ad grauãdũ itestina implendo ipsa. Et sunt ꝯmones Auic̃ loco ꝑallegato dũ inqt. Et si fuerit constrictio nãe maio2:tũc de rectiorib⁹ reb⁹ est exhĩbẽ fecem cum suppositorio:aut cum clisteri nõ magno qõ coartet ⁊ dolorem faciat:imo suppositoriũ est amicabili⁹.vñ ⁊ in lenificatione qdem nãe est alleuiatio plurima:⁊ sedatio doloris. ¶ 3ᵐ igeniũ euãndi mãm ⁊ ite⁊ diuertẽdi eã eẽ põt administrãdo diuretica incipiẽdo ꝑ a leuiorib⁹:sic est usus ligritie seminũ coiu⁊ frido⁊ in dispõne cal'a:⁊ usus aspagi ul' aque ei⁹ ⁊ feniculus recẽs ⁊ altea ⁊ flores:deide ꝑcedẽdo ad fortiora:sic apium feniculu⁊ daucum semẽ milij solis leuisticum ⁊ apium syluestre. Et ulteri⁹ trãseũdo ad ea que in electione fortiora sunt ꝑ tertiã opationẽ aut ꝑpetatẽ opantia:sicut capillus uene.scolopẽdria poliũ mõtanu⁊ usus fistico⁊ semẽ raphani v̄ga pastoris ⁊ siĩa:sicut cinis vitri cinis leporis ⁊ cauda tremula ⁊ sanguis hirci ꝑpepat⁹ ⁊ lapis spongie ⁊ iudaicus:q̃ru⁊ usus põt eẽ ex ꝑdictis faciẽdo decoctiones syrupũ iulep ꝯfectiões trageas pillas ⁊ ex eis exterius inungẽdo balnea faciẽdo ⁊ siĩa. Hec sufficiãt de ꝑ istro materiei iã inẽte. ¶ Cã⁊ aũt lapidũ g̃natiuã.s.calitatẽ intẽsa⁊ corrigũt plura ꝑdicto⁊:ut semina coia frigida:⁊ ea que tẽperata sunt:que respectu caliditatis itẽsa sunt ifrigidatiua:uelut asparagus capillus ue.⁊ similia. ¶ 2° frãgũt calitatẽ syrupi in fridatiui icisiui ⁊ apitiui:ut sy.simplex acetosus:syru.de acetositate citri:aut de citrãgulis.ul' syr.de lymonib⁹ appropat⁹ magis qui sunt icisiui ifrigidatiui ⁊ apitiui ⁊ oximel compositũ.⁊ forti⁹ illo est oximel sq̃lliticũ qui oẽs debet dari cũ aq̃ scolopẽdrie ul' alijs iã ꝑdcis. ¶ Frãgũt ẽt calitatẽ linimẽta vnctiões ⁊ empl'a exteri⁹ admĩstrata. Et cũ hoc vnguẽto ualde nõbil'r opante. ℞.ol'i nenufa.viola⁊.aã.ʒ.j.s.sãdal. al.⁊ ru.aã.ʒ.j.cãphore.ʒ.s.cere al.q.s.fiat vnguẽtu⁊ molle:qõ postea bulliat in lib.s.succi sempuiue usq⁊ ad ꝯsũptionẽ illi⁹ succi:de hoc igit' vnguẽto spina tota ꝯdecẽter inungi dꝫ ter ul' q̃ter in die nãli:⁊ de mã ꝑcedẽtis vnguẽti pñt fieri vnctiones ⁊ empl'a supaddẽdo sup succũ folio⁊ maluã⁊ viola⁊ v̄ge pastoris sempuiue solatri atriplicis ⁊ siĩũ. Ex qb⁹ etiã in aq̃ decoctis fieri pñt euaporationes ⁊ balnea fomẽtationes ⁊ epithimata. Et tu elige qõ meli⁹ est ⁊ leui⁹ appebit in dicio tuo extimatiuo. ¶ Et de coib⁹ etiã remittẽtib⁹ calitatẽ acutã est ꝯfectio triasan.⁊ çuccarũ violaceũ ⁊ tragea de viol'⁊ de berberis ⁊ reliq̃ siĩa q̃ elige ꝑ te.⁊ hᶜ de itẽtiõe pª

Iaz vo appet qualiter abscidit' mã ꝑpter ꝓhibitionẽ generatiõis ei⁹ in corpe ex his que posita sũt in ꝑcedẽti itẽtiõe. At vo scõa itẽtio ꝯñiam hẽt a pª in hoc ꝙ hec qdẽ supponit mãm in corpe nõdũ eẽ ꝯgenitã:q̃re laborat hec itẽtio ad ꝓhibẽdũ ne g̃net' mã harena⁊ ⁊ lapidis subiectiua cã. Et etiã ut nõ ꝑcedat calo2 qui est ꝑdcarũ mãe⁊ generatiõis cã. ¶ Et pᵐ qdẽ ho⁊ duo⁊ corrigi põt ex his que i ꝑcedẽti caꝑ posita fuerũt de debita mẽsuratione sex re⁊ nõ nãliũ:nõ eni ad aliud laborat ꝯmo ille:nisi ut ꝓhiberet tales mãs g̃nari rectificãdo cibos ⁊ potus.ex qb⁹ g̃nari põt flegma aptũ ꝯuerti in lapidẽ ⁊ harenas. ¶ Etiã per regimẽ aliud appet qualiter calo2 qui est efficiẽs causa lapidum ⁊ harenarũ sufficiẽter corrigi põt per ea que in itẽtione ꝑcedẽti de alteratiuis digerẽtib⁹ ad caliditatẽ remittentibus scripta fuerunt. ¶ Preter hec aũt plura inueniunt':q̃ru⁊ usus rectificãdo cõplõne renũ ⁊ mũdificãdo epar ⁊ uenas ⁊ vias urinales a sapiẽtib⁹ collandata sunt:sic est usus medicina⁊ apientiũ ⁊ aduersantiũ flati:q̃rũ alique sunt solutiue simplices:uelut agaricus hermodactyli turbit se.croci hortẽsis polipo.⁊ odo2 ellebori al.cui⁹ radicula aliq̃n ifundat' per die⁊ nãle in aqua:⁊ qnq⁊ bibat' pa⁊ ex ea in aurora tepefactum. ¶ De his etiã qda sunt solutiua cõposita:uelut bñdicta cuius vi⁹ est ad mũdificãdũ a flate renes uesicã ⁊ urinales vias. Et sic est el'uariũ idũ qõ supfluitates expellit a toto corpore ⁊ a renib⁹.uelut est iera luf.⁊ multe siĩes medicine hĩc inde colligẽde. Nõnulle vo ha⁊ medicina⁊ sunt simplices apiẽdo mũdificãdo ⁊ ꝑcipitãdo mãs a corpore anteꝙ ex eis g̃net' lapis:de q̃rũ numero sunt sic hysop⁹ cẽtaurea mi.apiũ syluestre ⁊ domesticũ petrosellinũ ⁊ betonica poliũ mõtanũ ⁊ scolopẽdria:⁊ radix pẽtafilõis.⁊ ul'r oẽs que ab auctorib⁹ in hoc collaudate fuerũt. ¶ De his alique sunt cõposite:uelut tyriaca Andromachi metridatũ descriptiõe Auic̃ 5° cañ. distin.ꝑma. Et medicamẽ alkekẽgi ⁊ iustinũ el'uariũ ducis ⁊ litontripon descriptiõe Nicolai i antidotario.ex q̃libet q̃rum dari põt.ʒ.j.cum aliq̃ de aqs statiz dicendis. ¶ Et cõpositu⁊ optimũ ⁊ leue laudatũ ab Auic̃ qõ sepe exhibitum oino preseruat corpora a g̃natione none mãei ex q̃ g̃nari solent lapides ⁊ harene:⁊ est descriptio ei⁹ talis. ℞.lapidis spõgie scolopẽdrie capil.ue.se.altee ⁊ petrosil.aã.ʒ.j.misce ⁊ detur ex eo plurib⁹ dieb⁹.ʒ.j.cũ aq̃ sublimationis apij aut decoctione q̃nque radicũ calido⁊ aut aq̃ tribuli aut aq̃ raphani lege Aui.ibidẽ. ¶ Et ite⁊ collige ibidem cõpositum imediate sequens qõ est aggregãs opationes diuersas ad intentionẽ predictã. Et adhuc collige ide medicamen nobilis opationis.s.illo. Medicamen ultimum sedãs dolorem ⁊ extra-

bens lapidem est aqua ciceris nigri. ¶ Et scio etiā ego q̄ si fiat puluis ex partibus equalibus scolopendrie ꝛ milij solis. ꝛ patiens utat̄ eo mirabiliter preseruat a gñatione materierum prescriptarum. hec de intentione scda.

Apparet theorice ɔtēplanti q̄ intētio 3ª .s. eqtionis mãerū iā facile cōpleri pōt ex his que in intētione predicta declarata sunt. neqȝ videt̄ aliqđ q̄si opportunum eē: nisi q̄ scribant̄ qdā simplicia ꝛ cōposita tales mãs digerē solētia. ¶ De qrū numero sunt aque sublimationis hysopi calamēti origani utriusqȝ apij: ꝛ petrosel. betonice pulegij milij solis ꝛ siliū. Et de his que ego expioꝛ qđ ultimū iueni. vz admistrare aquā sublimationis radicuȝ altee. Et scio etiā q̄ aq sublimationis radicū ireos potētioꝛ est predicta: ut expientia q̄tidiana doct' sūt. Et q̄ aq̄ sublimationis folioꝝ ꝛ fructuū cucume. asinini in hac dispōne ɔfert: eo q: soluendo puocādo apiendo ꝛ abstergendo mãs educit qbus obuiat ꝛ lapides cōminuit ꝛ frāgit. ¶ De cōpositis vo digerentib' sūt oēs syrupi qrū vniuersa schola q̄tidianū hēt usum: sic syrupus de hysopo: syrup' de calamēto: syrupus cōposit' acetosus oximel cōpositū secaniabin de keisim. i. leuistici ꝛ oēs oximellis spēs ꝛ ppe sqlliticuȝ ꝛ oximel iuliani. ¶ Et cōpositū hoc quo uti soleo. ℞. oximellis sqllitici. ʒ.j. syrupi de hysopo. ʒ.ß. aque scolopendrie cucumeris asinini. añ. ʒ.j.ß. ꝛ def hoc ꝛ cōtinuet pluribus diebus. ¶ Et si uelis digestiuū eqliꝰ illo. ℞. sy. cōpositi acetosi. ʒ.ij. aque apij aque altee. añ. ʒ.j.ß. def hoc totū in potu ꝛ cōtinuet totiēs ut appeat urinā substātia ꝛ colore ad mediocritatē esse reductā. ꝛ hñtē sedimen in fundo sedens albū ɔiunctū eqle ꝛ dyaphanū qđ sua grossitudine trāspentiā ei' non ipediat. tūc q̄ appet hora ɔueniēs euāndi mām: ut nūc seqt.

Iā aūt ex predicta intētione seqt̄ necīuȝ eē mãȝ euari post ipsi' digōnē ɔuenientē: que cuȝ appuerit exhibeat̄ in potu. ʒ.j.ß. bñdicte simplicis cū. ʒ.iij. aque calefacte sublimationis milij solis aut aliaꝝ: de qb' dictum est: aut det̄ aliqđ de solutiuis in 2ª intentione narratis. ¶ Aut det̄ hec isusio que notabilr̄ mūdificat renes educēdo mãs iā predictas. ℞. centauree mino. medulle cartami. ana. ʒ.j. agarici electi pulueris hermodactyloꝝ. añ. ℈.iiij. dyagridij. g. vj. anisi se. feniculi ligritie se. apij ɔinɔiberis. ana. ℈.ß. penidiaꝝ. ʒ.j. infundant̄ oia in. ʒ.iiij. aque capilloꝝ ue. scolo. per diem nālem. deinde calefiāt in aurora. ꝛ diligenter exp̄mant̄ ꝛ colatura calida detur in potu post quā obseruent̄ oia que post minoratiuum de intentione prima posita sunt obseruari debere. hec de intentione quarta.

Quītā vo intētionē adhuc cōplē pñt oia que in itētione p̄dicta dicta fuerūt. Ego vo saltē hic tāgam 4or que in testimonio sapiētū ꝛ q̄tidiano exercitio mihi expta fuerūt. ¶ Et pmū qdē est usus decoctionis mirabil' quā Auic. scribit dari debē dieb' qbusdā ꝛ ɔfert ad minuēdum frāgēdū ꝛ educēdū lapides ꝛ harenas ꝛ nō est mirabile: q̄m aggregat oēs medicinas elegātissime opationis ab auctoribus inuētas. ꝛ est ei' descriptio in. ℌ. illo. Et qñqȝ dant̄ i potu aque in qb' coquūt̄ medicine lapidis: sic aque in qbus decoquūt̄ camepitheos poliū ꝛ calamētuȝ ꝛ siseleos ꝛ radix tribuli ꝛ fruct' ei' ꝛ scolopēdria ꝛ radix malue ꝛ capillorū ue. ꝛ vga pastoris ꝛ radix tamarisci ꝛ radix eupatorij ꝛ semē altee ꝛ samureion ꝛ sagrasim ꝛ pulegiū: ꝛ alia ex diureticis. Et cū admistrant̄ in dieb' sanitatis phibēt gñationē lapidis etiā. ¶ Et nota q̄ hoc cōpositū 2m per me usitatū ad intētionē istā est cōpositū illud qđ soleo reducē in formā solidā cū çuccaro ꝛ aq̄ sublimationis capilloꝝ uene. Et est ei' descriptio tal'. ℞. lapidis spōgie lapidis iudaici vitri cōbusti. añ. ʒ.j.ß. sanguis hirci prepati. ʒ.iij. gnoꝝ milij solis. ʒ.iiij. pulueriçent̄ oia subtilr̄: ꝛ fiat ɔfectio ut dictū est. ꝛ exhibeatur ex ea semp añ cibū. ʒ.j. ¶ 3m vo cōpositū q̄ uti soleo est cōfectio hec. ℞. granoꝝ fisticoꝝ mundatoꝝ. ʒ.iiij. gnoꝝ milij solis. ʒ.ß. radicuȝ pentafilonis pulueris scolopendrie polij mōtani ꝛ se. rutbe. añ. ʒ.j.ß. çuccari al. lib. ß. infundant̄ fistici in aquā staphisagrie calidā per duos dies nāles. deinde minutim incidant̄. ꝛ fiat ex eis ɔfectio sm artem. ¶ 4m vo cōpositū quo uti soleo est hoc. ℞. radicū cretani marini: radicū vge pastoris ꝛ floꝝ altee. añ. ʒ.j. cineris leporis cōbusti ʒ.ß. oximellis sqllitici. ʒ.iij. çuccari 2e coctionis. ʒ.iiij. coquātur istī çuccaꝝ ꝛ oximel usqȝ ad glutinositatem bonā. ꝛ cum infrigidari cepint sup addant̄ spēs: ꝛ fiat eluariuȝ. cui' dosis eē debet. ij. ʒ. usqȝ ad 4or. ꝛ ppe in hora exit' a balneo nāli sulphureo qđ mirabilē hēt opationem ad dispōnes illas aucte Ruffi: ꝛ Auic. 18ª terti sepe allegato cap ubi inquit. Et Ruffus quidem dixit. q̄ plurima balneatio in thermis sulphureis frāgit lapidē. Et ɔfirmat illud Aui. expimento cū subdit. hoc fortasse fac' puenire supple speculātez ad hoc q̄ qdā aque que qñqȝ ulcerāt cutē qñ ponunt̄ in eis medicine lapidis ꝛ submergit̄ in eis pān' dū sunt cal'e ꝛ ponit̄ sup locū lapidis resoluūt ipm. Et ego iā exp̄tsum res hui' gñis ꝛ uolui intellige de lixiuio de quo est expientia certa.

Accñtia vo coīter solita sup hāc dispōnē sunt q̄tuoꝛ famosa. ¶ Primū est istātia doloris. ¶ 2m est frequēs mict' distillatio noiat'. ¶ 3m est strāguria. i. ipotētia cōueniēter urinādi. ¶ 4m est uehemens punctio in extremitate pudibundi. ¶ Et doloꝛ qdē pmus in spina illi' pseuerās per clisteria suprascripta solēniter remoueri pōt: ꝛ per alias digestiuas ꝛ alteratiuas ꝛ solutiuas medicinas sepe numeratas. Et post multa hic inde a sapiētib' colligēda nō est medicina cōpar balneo facto ex decoctione medicinaꝝ que aucte Auic. posite sunt in decoctione digestiua in itētione digōnis posita cui si addant̄ folia malue ꝛ altee ꝛ radices urtice ꝛ herba milij solis ꝛ coquant̄ in aq̄ multa in qua eger cū istātia doloris sepe balneet̄ in octo vicib' fere sedat̄ doloꝛ ei'. ¶ Et cōfert etiā ad illud exhibē. ℈.j. hui' pulueris cū aq̄ decoctionis gnoꝝ pipis. ℞. se. portulace se. scariole. añ. ʒ.ß. iusqami al. ℈.ij. croci. ℈.j. pulueris origani. ℈.ß. pistent̄ oia per se: ꝛ postea diligēter icorporent̄ ꝛ exhibeant̄ ut pus dictum est q̄cunqȝ hora fieret istātia doloris. ¶ Et nota q̄ hec duo remedia etiā auferunt 2m accñs: ꝛ 3m qđ est frequentia mict' cum strāguria. ¶ Et ɔiter ex istis curat̄ 4m accñs qđ est doloꝛ in extremitate genitalis mēbri. ꝛ hoc qdē est rōnale ꝛ ɔueniens: eo q: cuȝ doloꝛ ille dependens sit a dispōne renuȝ ꝛ uesice remotis illis nece est remoueri accidens qđ ab illis dependebat: q̄m ex abscissione sufficienti causaꝝ effectus de necessitate remouet̄ qui dependebat ab eis. Hec in summa sūt que mihi utiliora ꝛ meliora visa fuerunt in dispōne huius gñosi viri ɔscribēda. Summus aūt oipotens oium conditoꝛ hec oia sui pietate dirigat in eius salutem. Ad laudem eius ppetuam Amen.

Cōsiliuȝ. 176.

De dolore renum pueniente a materieb' flegmaticis viscosis ꝛ grossis cum multitudine harenularum ꝛ lapidum in eis.

¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De diuersitate hoꝝ doloꝝ accepta ex pte mēbroꝝ dolētiuȝ ꝛ ex pte cāꝝ efficiētiū ꝛ maliū ꝛ de signis eaꝝ. Cap. I.

Onorabilis ciuis vincentinus Georgius de tabernellis vir cōmēdatissimus laborat dolorib' in spina eius: ꝛ illis molestis ualde. qbus propter ea que inferius videbunt̄ necesse est nō solum congruis: imo etiā celerib' subuenire remedijs. Quib' si diligēter fiat aduertentia videbit̄ q̄ ipsi sunt dolores itrīseci renib' pncipal'r approṗati. Alij vo sūt dolores uel accñtia ptinētia extrīsecaꝝ. Et pmum qdem horum plurib' signis uel accñtib' declarari pōt. ¶ Primum est q̄ hi dolores subito ipsum iuadunt nulla precedēte ipsoꝝ cā manifesta. Doloꝛ eni ꝛ repēte eueniēs subitā ɔndit solutionē continuitatis aut male cōplōnis pmutationē. Cū igitur nec soluēs ab extra nec malā cōplōnē subito iducēs ab extra occurrāt: ꝛ doleāt ptes ille lioꝝ ꝛ spine qrū dolorē ꝛ sensus tactus exterius nō iuenit̄. Igit̄ doloꝛ in membris erit

interiorib⁹: ꝛ ab iteriori cā ꝓueniēs. ꝯñtia ƀm utrāqꝫ ptem necia est itelligēti terminos. Oñn in añte excludit ois exterioꝛ cā ꝛ dolent ptes. ḡ nece est ꝙ doleāt ab interiori cā uel causis. Etiā in añte assumebat̄ itez ꝙ exteriores ptes nō dolent. qꝛ tact⁹ nō inuenit ibi doloꝛē. ḡ nece est ptes interiores dolē. ¶ Q̄ð aūt hic doloꝛ in renib⁹ existat multis motiuis demōstrari debet. ¶ Primū est ꝙ doloꝛ subito euenit huic in ptib⁹ilioꝝ itrisec⁹. igit̄ videt̄ ꝙ talis doloꝛ sit in renib⁹: eo qꝛ ibi nō inueniunt̄ ptes alie ꝙ̄ renes: que tā ingenti doloꝛe dolē possint: qꝛ sifac coopiens renes nō adeo excellenter dolē pōt. Nec etiā uena chilis aut arteria adorti descendēs tā ingenter dolē pñt. qm̄ eaꝝ sensatio est obtusa ꝑpter substātiā ipsaꝝ esse ligamētalē. ¶ Ampli⁹ etiā hic doloꝛ nō est in ilion qð est 3m intestinū de gracilib⁹: ꝑpterea qꝛ hūc doloꝛē nō cōcomitat̄ frequens mict⁹ punctio in urina ꝛ reliq̄ que signt nocumentum in renib⁹ ꝛ vijs urinalib⁹. Cūz eniz aliqs mingit urinā ꝑpter quā multotiens ad mingendum ꝛ multū surgit: tūc in renib⁹ est ei⁹ egritudo. 18ª tertij. 3º cap. ¶ Subitus etiā ꝛ repentinus doloꝛ eueniens in renib⁹ fieri pōt ꝑpter subitā alterationem aut solutionem ꝯtinuitatis que dolores facere pñt in colatorio panniculo renum ꝛ in altero uestiente eos.

CAVSE

Iaz vō nūc opꝫ hoꝝ doloꝝ inuestigare diuersitates: que qđē a mali cā efficiēte eoꝝ originē capiūt. ¶ Doloꝛ itaqꝫ in viro isto pōt ꝯseq forte alterationē in renib⁹ eius factā a mala cōplone calda in renib⁹ ex ebullitione sanguis circa eos. Et in uena chili ꝛ arteria orti que lateralr̄ in renib⁹ substernunt̄. qð appet: eo qꝛ pulsus hui⁹ viri per me tactus magn⁹ erat uelox ꝛ frequēs plen⁹ cuz tēsione arterie notabili. ¶ 2º qꝛ urine ipsi⁹ erāt rubicūdo colore colorate cum sedimine satis grosso. ¶ 3º qꝛ erāt acute impmētes in sensuz tact⁹ que arguunt malā cōplonē calidā. ¶ Et 4º qꝛ cū acuitate cōprimēdo i collū uesice ꝛ extremitate pudibūdi. ¶ Et cā acuitatis in his duob⁹ signis pōt esse duplex: qꝛ ꝛ si talis caliditas magis a sanguis ebullitione ꝓueniat. ei tñ pōt cōmisceri cholera ꝑpter ꝓpingtatē kistis fellis ad renes ꝛ arterias ꝑdictas. ¶ Et 2ª cā pōt esse ꝑpter acuitatē urine in se ipsa: qm̄ salsa est. ¶ 2ª vō cā hui⁹ doloris esse pōt solo cōtinuitatis nō uere dicta iparis solo: sed distractio uel extēsio facta in pāniculis renū a mā oppilāte eos. que pōt esse flegma cū uētositatū multitudine ꝛ harenulaꝝ multaꝝ ꝛ lapillorū ei⁹. ¶ Et hec est uera hui⁹ viri egritudo. s. doloꝛ renū ꝓueniēs a māeb⁹ humoralibus flegmaticis viscosis ꝛ grossis cū multitudine harenulaꝝ ꝛ lapidū in eisdē. Et si qñqꝫ contingat ꝙ hi dolores cū punctione ꝛ acuitate misceant̄ iam est assignata cā ex ꝑte alicui⁹ acuitatis a cholerica mā ꝓueniens. ¶ Neqꝫ aūt gratis videat̄ dictum hūc esse doloꝛē renū ex multis apiri pōt. ¶ Primo ex loco qm̄ dolet eger in ꝑte posteriori ubi sustētant̄ renes ꝛ extendit̄ usqꝫ ad añriores ptes. ¶ 2º qꝛ talē doloꝛē ꝯcomitat̄ uarietas in urina ꝙ̄ tum ad appetitū: qꝛ sepe appetit ꝙ tū ad multitudinē: qꝛ parū mittit: ꝛ ꝙ tū ad tps: qꝛ freqūter iclinat̄ ad ipsam emittēdā. Silr̄ etiā qꝛ doloꝛē istuz ꝯcomitat̄ nausea ꝛ uomit⁹ per colligantiā renū ad stōchū. ¶ Q̄ð vō dolores isti ꝓueniant ꝛ augeant̄ a uentositate appet ꝑpter uelocitatē coīcationis eoꝝ ad ꝓpinqs ptes. neqꝫ enim humoꝛ neqꝫ harena neqꝫ lapis tā cito mouerent̄. Silr̄ appet ꝑpter rugitum gurgulationem in loco renum ꝑceptas.

SIGNA

Dolores vō istos ab harenis ꝛ lapillis ꝓuenire multa declarāt signa. ¶ Primum uelocitas euētus doloris in eis. Repēte eniz doloꝛ renū eueniēs lapidis renū aut viaꝝ urine signū est demōstratiuū interiorum. 6º. cap 3º. ¶ 2m signū mict⁹ urine grosse ꝛ conturbate post mictū urine aquee ꝛ tenuis plurib⁹ dieb⁹ añ factū. lꝫ qñqꝫ in hac dispōne in ꝓ̄nº emittat̄ urina grossa. deide tenuioꝛ fiat ¶ Et hoꝝ qđē cāe ꝯtēplādo reddi pñt. Cū enim neqꝫ lapis uel harena gñari possint ex mā nisi grossa. ꝯtingit materiaz grossam illā in renib⁹ repiri. ꝛ nō dū erit viaꝝ tāta facta oppilatio qn educi possit mā talis ꝛ vt⁹ est fortis. igit̄ expelletur mā grossa ꝑus tpe ꝙ̄ gñet̄ lapis uel harena. ꝛ est signuz bonū ꝓhibitionis aut saltē tarditatis gñationis lapidis in renib⁹. qre 18ª tertij. cap de signis lapidis renuz ingt ꝓnceps. Et gñatio ei⁹ in ꝓnº grossa est magis significatiua sanitatis vtutis ꝛ dilatationis meatuū. ¶ Cā vō ꝑpter quā in gñatione lapidis ꝑus tpe emittunt̄ urine tenues ꝛ aq̄se assumit̄ ex ꝑte clausionis viaꝝ a mali cā gñationis lapidis ꝛ harenarū que est flegmatica mucillaginosa grossa. deinde angustas vias ualde facile claudē pōt. Et ad hoc iuuat fixio uel retētio talis flegmatis in predictis: que ꝓuenit a viscositate ei⁹. Cū ḡ a predictis māeb⁹ emulgētiuꝫ uenarū rami ꝛ panniculus colatori⁹ renū ꝛ uritides pori notabilr̄ obstruant̄ nō pōt inde vtus expellē mām nisi ualde subtilē ꝛ fluxibilē. vñ urine migunt̄ tenues ꝛ aquose elemēto aque in substātia ꝛ odore simillime. Et est signū harenaꝝ ꝛ lapidis iā genitoꝝ. Collige hoꝝ sniaz pulcherrime 18ª tertij. cap preallegato dū ingt. Et est cū urina est grossa in ꝓmis. s. de qua iā dictum est. deide icipit cōuerti ad tenuitatē ꝛ cū attenuat̄ ꝑpter retētionē turbidi. tunc extima ei⁹. s. lapidis gñationē ꝙ̄uis qñqꝫ in ꝓnº rei mingat̄ tenuis. ¶ Q̄ð itez tales dolores in hoc viro ꝓueniāt a lapillis uel harenis ex multis alijs. Iterū ꝛ tertio declarari pōt. ¶ Primo qꝛ vir iste pinguis est ꝛ carnositate plus ꝙ̄ mediocri abundās. ¶ Et iterum cōstipationē uentris notabilē hēt. vñ 18ª tertij. cap de causis gñationis lapidis in renib⁹. Ille nāqꝫ cui plurimū euenit lapis renū est piguis ꝛ siccā hñs nām. ¶ 4º iterū hoc declarari pōt ab efficiente cā gñationis lapidis. vt̄ eni agens illi⁹ est caliditas ab eq̄litate egressa. ¶ 5m vō signū doloris renū est demōstratiuum cui refragari nō pōt. s. frequens mict⁹ urinaꝝ. Et cuz cōtingit cū instātia doloris emitti lapillos ꝛ harenas remouet̄ doloꝛ. ¶ 6m signum est: ꝙ talis doloꝛ intendit̄ tpe uacuitatis. Et qꝛ hic passus a plurib⁹ dubitat⁹ est: ideo aggrediamur paꝝ ipsius sniam. ¶ Supponēdum itaqꝫ ꝓmum ꝙ doloꝛ renalis fortioꝛ fit in hora uacuitatis. ¶ 2º ꝙ colic⁹ doloꝛ alleuiat̄ in uacuitate ꝛ fortioꝛ fit cum assumit̄ aliqd. ¶ Supponēduz 3º ꝙ per uacuitatē intelligi debet cibi absentia a stōcho. Et hec suppositio necie ueritatis est: eo qꝛ colicus alleuiat̄ in ea. s. uacuitate stōchi ꝛ fit fortis cuz assumitur aliqd. i. cum cibat̄ eger. Vñ ex his sermonib⁹ Aui. collectis 16ª tertij. tractatu 3º. cap de dr̄ia inter dolores colicos ꝛ renales colligunt̄ iste ꝯclones. ¶ Prima: doloꝛ colicus ꝛ si magnus existat tpe famis ꝛ uacuitatis stōchi lenioꝛ fit. ¶ 2ª ꝯclo. doloꝛ colicus aliquāte intensionis fortioꝛ efficit̄ post assumptum cibum. ¶ 3ª ꝯclo. doloꝛ renalis aliquāte intensionis tpe cibati stomachi exñs fortioꝛ fit post descensum cibi a stomacho ꝙ̄ ꝑus esset. Ex qua ꝯclone appet ꝙ renalis doloꝛ post cibationem lenioꝛ est ꝙ̄ ante cibationem. ¶ Supponendū 4º pro ueritate istarum cōclusionū ꝙ intelligātur alia paria taliter ꝙ post cibationem nō gñetur uł ꝑducat̄ aliq̄ mala q̄litas in intestinis que fuerit repta in cibis. Et silr̄ ꝙ aliq̄ mala q̄litas nō sit repta in cibis dū actu sunt in stomacho que possit coīcari renibus: aut intestino colon. ¶ Supponendum 5º ꝙ cibus cum corpulentia sua in stomacho exñs: ꝛ ab eo depositus mēbra sibi vicina doletia per sui corpulentiā cōprimendo ꝛ aggrauādo pōt dolorem facere. ¶ Istis positis ꝓbat̄ prima conclusio tempore quo hō iam cibatus est. ꝛ dū cibus in stomacho permanet: minori grauitate grauat̄ colon in inferiori ꝛ in sinistra parte situs eius a predicto cibo ꝙ̄ grauetur dum cibus iam descenderit in stomacho. ergo sequit̄ ꝙ minus dolet pars iferioꝛ colon: dū cib⁹ est in stomacho. patet ꝯñtia. qꝛ minus grauatur tunc: sed ad minorē grauitatē minoꝛ sequitur cōpressio. ergo minoꝛ doloꝛ. hec ꝯñtia tenet. qꝛ talis compressio nō est nisi doloris spēs vna: ut patet 2ª ꝓmi. cap de causis ꝛ speciebus cuiuscunqꝫ doloris. Antecedens arguitur: qꝛ minori compressione comprimi pōt colon a cōprimente magis elongato ab eo ꝙ̄ sibi propinquo ꝛ econuerso: sed cibus

in stomacho exnis magis elõgat ab iferiori pte colon cuius magna ps locata est in sinistra pte. igit ex predictis patet. q colicus dolor. s. in pte iferiori colon minor est tpe cibationis q deponis cibi a stõcho. ¶ Et per rõne aduersaz pbat altera oclusio. s. q colicus dolor itedit tpe assumptiõis cibi z plenitudinis ei⁹. Eo q tali tpe cib⁹ exnis magis ppinquus est colon q dũ iã a stõcho descẽdit. ergo sequit q tunc põt magis cõprimẽdo dolorẽ in colon augmẽtare. minor pbat apud itelligẽtes expimẽtale iudiciũ ex anothomia sumptũ: qm colon supappodiat fundo stõchi. Cũ ergo in fundo stomachi colligat cib⁹. ergo extẽdet ei⁹ substãtia v̄sus anteri⁹. igit necesse erit colon ei suppositũ cõprimi iter ipm stõachũ z mirach: sed per talẽ cõpressionem augmẽtat dolor. g̃ post assumptionẽ cibi z pñtiã ei⁹ in stõcho dolor colic⁹ itẽdit: qõ fuit scõa ps supius pmissa: z nũc pbata. ¶ Ecõuerso autez arguẽdo põt pbari scõa oclusio: qz tpe uacuitatis stomachi uel descẽsus ei⁹ ab eo minor sit in colon cõpressio q dũ cib⁹ erat in stõcho. g̃ minor dolor. õñtia tenet ut pus: z añcedens patet: qz cũ descẽderit cib⁹ a stõcho iã recipit in ilion a quo nõ põt tãta ipsi colon fieri cõpressio quãta fiebat dũ cibus erat in stõcho. ergo nõ põt colon a cibo dolẽ tãtũ post uacuitatẽ stõchi ab eo cibo. Et añcedẽs manifestũ est itelligẽti per anothomiã ex sensu visus sitũ itestini gracilis. Et nota q he due oclusiões dispariter ptes colon intelligẽdo uerificant. illa enĩ pars colon que a dextra parte icipit a fine monoculi pax ascẽdẽdo in dextra pte trãsuersalr fundo stõachi supappodiat. ergo illa pars colon assumpto cibo tũc põt cõprimi iter stõchũ z mirach: qre tũc itẽdit dolor. Ex quo apparet q alijs parib⁹ in hoc tpe. s. plenitudis stõchi ps inferior colon min⁹ dolet: qz cib⁹ est elongat⁹ ab ea nõbilr: qm est in fundo stõachi: qui magis in dextra pte situat. colon v̄o maior ps situat in sinistra: ut iã dictũ est. Ex hoc iteruz apparet q dolor colicus. s. supioris partis eius alleuiat. s. in uacuitate stomachi: sicut ipe idẽ itẽdit in repkone eius. ¶ Cõtra tñ cõclusionẽ scõam videt apparẽs argumentuz instare: eo qz dũ deponit cibus a stõcho recipit in iferiori pte z in ilion: sed ilion ps notabilis supappodiatur colon. ergo cibus in ilion receptus grauabit colon. ergo tũc intendetur dolor in colon cuius otradictoriũ supra tactum est. ¶ Huic motiuo rñdẽdũ est ocẽdẽdo maiorẽ. s. q cib⁹ a stomacho descẽdens recipit in inferiori pte: z cõcedendum est iterum q talis cibus recipit in ilion. Et ad maiorẽ cũ dicit q ilion supappodiat colon. dicit q illud uex est de quadã pte ilion iferiori. Et dr ulteri⁹ q cũ cib⁹ iã a stõcho deposit⁹ est recipit in pte ilion dextra que maioris est extẽsionis. Fecalis ergo cibi ps recipit in illa z talis est que elõgat nõbilr a colon. ergo tũc minus comprimẽdo ipsum appet dolor lenis: z tenet õñtia eo qz agẽs a passo elõgatũ nõ agit aut saltẽ pax agit in ipm qm ois actio fit per otactũ agẽtis ad passum. p de gñatione. ¶ Et ex hoc fundamẽto ualde facile pbari põt 3ª iã pmissa oclio: qz cũ cib⁹ post descẽsuz ipi⁹ a stõcho recipiat in illon: z renes substernant in ilion. igitur supfluitas cibalis cõprimit eos: sed ex cõpressiõe augmẽtat dolor in eis. ergo renalis dolor itẽdit tpe uacuitatis stõchi a cibo. ¶ Et ex conclusione correlarie ocludi põt: quare uomitus multuz ofert in dolorib⁹ renũ z maxime post cibũ fact⁹. Jõ qz per uomituz educitur mã que in itestino ilion posita grauabat renes. Ex agitatiõe enĩ per motũ uomit⁹ facta mãe frequẽter eñantur per iferi⁹: z iterũ diuertũtur de iferi⁹ ad supius. ergo tũc remanet alleuiatũ ilion a mãeb⁹ in ipso otẽtis. vñ nõ põt dolorez grauitãdo in renib⁹ intẽdere. ¶ Et aduerte q iste cõclusiones supius pbate ueritatem otinent solum de dolore sequẽte cõpressionez a corpulentia cibi in fundo stõchi existẽtis factũ. Uarie aũt alie oclusiones ad hunc locũ adduci pñt de itensione doloris colici tpe cibationis z alleuiatione renalis doloris in hoc tpe si pueniret dolor pter qualitates pmas z secundas. Quis enĩ dubitaret q si tẽpore colici doloris puenĩetis a mala complõne colon fri. z hu. aut frigida z sicca mãli uel imãli accipet pot⁹ aliqs nõ multe quãtitatis actu z potẽtia calidus z hu. aut calidus z siccus qõ cõferre posset in colico dolore sedãdo uel minorãdo ipsuz per viã corruptionis male cõplonis illi⁹ doloris factiue: z sic de alijs oclusionib⁹ circa qs ardue difficultates hicinde ab auctorib⁹ z doctorib⁹ moueri possẽt z tu osidera. ¶ Septimũ v̄o signũ significãs in renib⁹ puenire dolorẽ a lapillis est fixio doloris in posteriori parte spine ac si esset clau⁹ ibi infixus: z pprie quãdo hũc dolorẽ precessit mictus harenarũ multus. ¶ Octauũ v̄o signũ est q dolorez renalem precedit grauatiuus dolor in dorso z difficultas urinandi. ¶ Nonũ v̄o signum a posteriori sumptũ est q renalis dolor alleuiatur aut eius euẽtus phibet ex applicatione medicinarũ aperitiuarũ frãgẽtiũ z educẽtium harenas z lapillos. hoc aũt nõ uerificat in dolore renũ puenĩete ab apate uẽtositate grossa solutione cõtinuitatis z silibus. ¶ 10ᵐ v̄o z ultimũ signũ lz iã ptactũ fuerit est qm dolorẽ renalẽ a calculo puenĩetẽ uel harena ocomitat uehemẽtia appetit⁹ urinãdi: z apparet egro ut in quacũqz mictura magnã q titatem aquositatis emittẽ debeat. lz de ea rarũ emittat z cum magno dolore in capite virge pcepto z guttatim emittitur urina ab eo: sicut a patiente strãguriã. ¶ Hec itaqz sunt signa qbus osiderator cõprehendẽ poterit dolorẽ in renibus puenire ab harenis uel a renibus. ¶ Nolo tñ hic molestari ut ex predictis ocludi possit q nõ credã predictos dolores renales etiã puenire z augeri a materiebus inuentis in renibus z partibus sibi adiacentibus: qm si nõ esset pp ter aliud maxime hoc contingẽ potest q mãe ibidem ppter debilitatem renum puenientem a doloribus gñent z multiplicent: sed ueritas est q dolores illi magis dependent ab harenis z lapillis q a materiebus humoralibus. Et ideo ad curam predictorum in subsequentibus dicenduz est: discurrendo primo regimen rerum non naturalium, deinde tangendo regimen medicinalium.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap. II.

Onuenit itaqz huic viro regimẽ per sex res non nãles iclinatũ ad calitatẽ z siccitatẽ: per qõ regimẽ vie aperte z mũdificate oseruent: in quo etiã vis cõminutionis lapillox z eductionis harenarum simul cum eis contineatur. ¶ Locus itaqz habitationis eius laudabilis est. qre nõ multũ insisto: sed si otingeret ipm a domo elõgari euitet cameras humidas terraneas uel testudinales z ppinquas fontibus uel decursibus aquarũ z expositas flatui uenti septẽtrionalis z occidẽtalis z renes suos puenĩeter tectos cõseruet. ¶ In cibis v̄o euitet oia lacticinia pastilia cibaria carnes antiqs neruosas ligamẽtales z pãniculares: z dimittat panẽ açimũ: aut nõ bñ coctũ etiã non multũ cõbustũ. Silr effugiat oium leguminũ usum z maxime elixox: brodialia tñ eox z pprie cũ decoctione petrosellini feniculi dauci z silium sunt sibi bona. Carniũ etiã salitax imo z oium aliox cibox multi salis usus vitupandus est: qz duplici qlitate eox pparãt ad gñationẽ harenax z lapillox z augmẽtuz eox. ¶ Silr etiã res ostipãtes vias reddẽtes harenas z reliqs mãs ineptas motui euitare debet. sic sunt pira citonia sorbe gñata mespilla iniube z osikes. ¶ Effugẽ etiã debet eorrm uentosabilium in stomacho z in renibus z in uenis usuz uelut sunt lacticinia cibaria oia mel fructus multũ humidos corruptibiles z uaporosos. ¶ Cibi etiã excellẽter ualde vnctuosi nõ sunt ei laudabiles: tamẽ melius est inclinare ad mediocriter vnctuosa q macria. ¶ Acuta etiã cibaria humores exiccantia uel incinerãtia dimittenda sunt: uelut allea: cepe: bulbus porrũ z similia. nisi in talib⁹ acutis inuenire tur vis attritionis z comminutionis lapillorum z harenarum: sicut dicitur esse in raphano utroqz in capparibus z consimilibus zc̃. ¶ De saporibus v̄o nõ placet mihi agresta nisi bene salita: z vinum granatorum adhuc deterius est. Succus v̄o arancioꝝum citrãgulorũ z gñatox acetosox sunt ei bona.

¶ Olera etiã frigida ꝛ humida saltẽ in multo usu dimittẽda sunt: velut lactuca bleta portulaca: spinachia cucur. cucu. nisi predicta artificialr eqrerent cũ calidis aptiuis ut feniculo petro. ꝛ silib⁹. uel cũ calis aromatib⁹: ut cũ croco cinamomo pipe cinamo çinçibere ꝛ silib⁹ moderato tñ usu. Caules aũt rapenapi pastinace anisuz daucus: ꝛ osilia in cibarijs ei⁹ sunt ɔueniẽtia. ¶ Uino aũt utatur colore albo substãtia subtili zo yaphano: odore aromatico sapore leuis dulcedis fumositate uel potẽtia sua potentiori q̃ mediocre. Qð si puz hẽri potuerit meli⁹ est q̃ cõmiscẽ ei aliquã aquã ¶ Si autẽ opus esset audaciã vini frãgẽ: fiat cũ aq̃ cisterne ꝛ ɔueniẽtioz esset ei aq̃ mellis pauci: aq̃ vo ordei nullo mõ placet mihi nisi febris ɔriũ psuaderet. ¶ Laudarẽ etiã q̃ in p̃ncipio ueris ꝛ hyemis saltẽ per. xv. dies iste vir abstineret a potu cuiuscũqz vini. ꝛ loco eius uteret hydromelle facto fm̃ hũc modũ. ℞. mellis albi uel citrini elcilib. j. aque fontis lib. xxv. coquat simul usqz ad ɔsumptionẽ q̃rte partis: deide colet per colatoriũ spissuz. postea iteꝝ addant ei dauci macis çinçiberis. añ. ʒ. ʃ. cinamomi electi. ʒ. j. ʃ. coquant iteꝝ usqz ad ɔsumptionẽ sexte partis: ꝛ iteꝝ colent. utat ergo eo tp̃e cibationis ꝛ quolibet altero ꝛc̃. ¶ Dormitio autẽ ɔuenit ei mẽsure. vij. uel. viij. horaꝝ. ꝛ in summa ɔueniens est ei magis ad augmẽtum somni q̃ ad augmẽtum vigiliarum: dũ tñ nõ dormiat resupinus. ¶ Circa exercitiũ aũt sic pcedat: q̃ ieiuno stomacho ɔueniẽs est ei exercitiũ pedestre satis lõgũ usqueq̃ corpus ei⁹ ad mediocrẽ sudorẽ pducat. Et loco etiã exercitij uti põt fricatione extremaꝝ ptiũ a pedib⁹ ascẽdẽdo usqz ad genua: demũ ad iguina ꝛ nares iferius tra hẽdo usqueq̃ mẽbra rubicũda fiãt. ¶ Procuret etiã summope q̃ uẽter ei⁹ a coĩb⁹ supfluitatib⁹ bene mũdus existat. ꝛ si nõ aliter saltẽ cum puluere aut. clisteri inferius scribendis. ¶ In repletiõe aũt ciboꝝ euitãda sollicitus esse debet: ita q̃ nunq̃ cibũ aut potũ accipiat usqz ad cõpletã saturitatẽ ꝛ g̃uitatẽ in stomacho pceptã. Si aũt q̃nqz pcipet a repletione ciboꝝ g̃uatũ esse stomachũ: tũc meli⁹ est. ut pcuret eductionẽ illius supfluitatis cũ uomitu p̃us q̃ mãm illã in stomacho corrũpi pmittat. Uomit⁹ eñi ualde ɔueniẽs est ei ad mũdificãdũ ꝛ ad attrahẽdũ mãꝫ a renib⁹. q̃re 18ª. 3. cap̃ de canonib⁹ curationis lapidis renũ. Mult⁹ usus uomit⁹ post cibũ expellit supfluitates per viã ɔriã vie cui⁹ mot⁹ est ad renes: ꝛ facit lat⁹ renũ uacuũ ꝛ mũdũ: que oĩa in hoc viro sunt nec̃ia. ¶ Modus aũt puocãdi uomitũ leuissimus est: ut accipiat. ʒ. j. ʃ. syrupi simplicis acetosi aque decoctionis radicũ uel seiñz raphani. ʒ. iij. bibat totũ tepidũ post cibationẽ a cibis diuersis in q̃litate q̃ titate ꝛ sapore. deinde post horã ponat digit⁹ in fine oris agitationẽ faciendo ibi usqueq̃ uomit⁹ puocet. tardet igit cibus post illud horis duabus. deinde cibetur cibis lenibus in qualitate ꝛ quantitate. Si aũt supfluitates pcipiant in inferiori uẽtre ɔgeste tũc euẽnt cũ col clisteri aut cũ his que supra tacta sunt inferi⁹ scribẽdis. ¶ De accĩtibus aũt aie mediocriter se regat: ad leuẽ tñ iracũdiã incedẽ ɔueniẽtius est ei q̃ ad angustiã uel tristitiam. Hec de rebus non naturalibus ita sufficiant.

¶ De regimine per medicinales itẽtiones ꝛ istra. Cap. III.

De rebus utiliorib⁹ huic viro pro regimine medicinali. xv. occurrũt mihi istra eidẽ applicanda. Quoꝝ aliq̃ pseruatiua erũt ne mãe g̃nent in renibus que oppilãt eos ꝛ ponãt in eis spẽm male cõplõnis pparãtis ad g̃natiõnẽ lapilloꝝ ꝛ harenaꝝ. Alia vo erunt inundificatiua uãerum ꝛ barenaruꝫ in eis congestarum. Nõnulla vo minutiua ꝛ lapillorum in eis inuentorum eductiua. Alia vo erunt sedatiua doloris cuꝫ instantia paroxismi augmentati. ¶ Primum itaqz de instris p̃mi g̃ñis est q̃ hic vir semp in fine hyemis usqz ad tres annos futuros: aut in p̃n⁹ ueris euacuet per hunc modũ. ℞. cassiefi. de sua canna nuprime extracte cuꝫ aq̃ sublimationis litos spmatis. ʒ. ij. electuarij idi. ʒ. j. misce ꝛ bibatur cũ aq̃ ordei cala post quã tardet cib⁹ q̃nqꝫ horis. ꝛ tunc accipiat cyath⁹ vn⁹ aque cal'e ordei çuccarate: ꝛ post ipam comedat per horã vnã. ¶ 2ᵐ p̃ncipale istr̃m est: q̃ imediate post minoratiuũ p̃dictũ accipiat hoc digestiuũ ꝛ ɔtinuet saltẽ octo dieb⁹ calidũ in aurora: ꝛ tardet post ipsuz cibũ saltẽ horis q̃tuor. Cui⁹ descriptio. ℞. oximellis. ʒ. j. syrupi de eupatorio. ʒ. ʃ. aque apij lupulloꝝ. añ. ʒ. j. ʃ. misce. ¶ 3ᵐ p̃ncipale istr̃m est: q̃ post digestiuũ illud die imediate sequẽti accipiat hoc solutiuũ. ℞. el'uarij idi. ʒ. iij. reu pontici. ℈. ij. spice nardi. ℈. ʃ. accipiat ipm̃ cũ aqua milij solis: ꝛ obseruet cõditiões que supius de minoratiuo scripte sunt. ¶ 4ᵐ instr̃m p̃ncipale est: ut dieb⁹ itermedijs q̃b⁹ accipit digestiuũ: si uẽter ei⁹ stiptic⁹ eẽt accipiat añ cenã imediate. ℈. j. hui⁹ pulueris. ℞. polipodij quercini hermodact. y. añ. ʒ. j. folliculoꝝ sene. ʒ. iij. anisi violaꝝ liqritie. añ. ℈. j. tartari. ʒ. j. ʃ. fiat oĩuz per se puluis: ꝛ utat eo ut dictũ est. ¶ 5ᵐ singulare istr̃m est: ut postq̃ euat⁹ fuerit saltẽ per vnũ mẽsez utat hac ɔfectiõe de qua semp añ prãdiũ paꝝ accipiat rotulã vnã. ℞. spẽrũ el'uarij de semib⁹. descriptiõe Auicẽne 5º canoñ. summa p̃ma. ʒ. j. ʃ. granoꝝ milij solis. ʒ. j. dauci radicũ polij mõtani ligritie. añ. ʒ. ʃ. cũ aq̃ sparagoꝝ. ꝛ. ʒ. iiij. çuccari: fiat cõfectio in rotul' paruis. ¶ 6ᵐ vo medicamẽ spãle est: ut gra pseruationis a g̃natiõe mãeꝝ ɔuertẽdaꝝ in lapillos ꝛ harenas ꝛ etiã itẽtiõe mũdificationis renũ tp̃ib⁹ sue neutralitatis utaꝫ hac decoctiõe: de qua añ cibũ per tres horas assumat. ʒ. v. saltẽ oĩ alterno die. ℞. scolopẽdrie tamarisci polij montani cretani marini maioris radicũ saxifra. añ. M. ʃ. se. maluauisci. M. j. ʃ. coquant in lib. v. aque usqz ad ɔsumptionẽ medietatis: deinde supaddant eis aceti squillitici. ʒ. v. ꝛ iterũ coquatur usqz ad ɔsumptionẽ quinte ptis: ꝛ post colaturam eius exhibeat cũ. ʒ. ʃ. penidiaꝝ. hec enim medicamina: ut dictũ est: nõ solũ preseruatiua: sed curatiua sunt. quare 18ª tertij. cap̃ de cõminuẽtibus lapides sic inquit. Et q̃nqꝫ dant in potu aque in q̃bus coquunt camepitheos ꝛ poliũ ꝛ calamẽtũ ꝛ siseleos ꝛ radix tribuli ꝛ fruct⁹ malue ꝛ capil. ue. ꝛ v̄ga pastoris ꝛ radix tamarisci ꝛ radix eupatorij ꝛ semẽ altee ꝛ samurion. ꝛ est apiũ syluestre: ut colli̇r 14ª tertij. cap̃ de cura asclitis. ꝛ sagasser. i. pulegiũ ꝛ alia ex diureticis. Et cum administrant tp̃e sanitatis p̄hibẽt generationez lapidis. ¶ 7ᵐ instrumẽtũ p̃ncipale. qð nõ fallit in frãgẽdo lapidez educẽdo ipsum ꝛ p̄hibẽdo ipsi g̃nationez est hoc. ℞. aque decoctionis foliorũ malue cãpestris ꝛ est altea. ʒ. v. butyri. ʒ. j. mellis ʒ. ʃ. calefiãt oĩa simul ꝛ dent in potu. cũ eductione eniꝫ q̃a facit lapilloꝝ puocat urinã ꝛ mollit vias ꝛ dolores sedat. ꝛ est de exptis ab Auicẽna qð accepit a Gal. ꝛ⁹ decẽ tractatuũ qð legere põt 18ª tertij. cap̃ preallegato. ubi dixit. Et ex decoctionib⁹ q̃bus iuuamẽtũ ɔfert lapidi renũ cũ eoꝝ administratio assiduat in horis poxismi est: ut coquantur folia malue cãpestris ꝛ ponant in decoctiõe butyrũ ꝛ mel de qua assumat in potu res plima. frãgit enim lapidẽ ꝛ puocat urinã ꝛ lenit iter ei⁹ ꝛ exbit cũ facilitate. s. mãs ꝛ lapillos. ¶ 8ᵐ remedium p̃ncipale est: ꝛ iteꝝ infallibile: ut si pp̄ter fastidiuꝫ abominaret decoctionẽ utat istis pillis de q̃b⁹ accipiat. ʒ. j. omni fine q̃nque dieꝝ. ℞. se. maluauisci. ʒ. j. cineris corticũ ouoꝝ a q̃bus exiuerunt pulli. ʒ. ʃ. vitri cõbusti cuꝫ pice fm̃ artẽ. ʒ. vj. lapidis spongie lapidis iudaici. añ. ʒ. j. ʃ. radicum scolopẽdrie. ʒ. iij. sanguis hirci ppaṙati fm̃ artemꝫ: ꝛ sit collectus in medio temporis sui exitus. ʒ. j. conficiantur pillule cum succo apij ꝛ reseruetur ꝛc̃. ¶ 9ᵐ est: q̃ si cõtingat q̃nqꝫ propter oppilõnes retineri materias: ꝛ cõmisceri sanguini in renib⁹ ꝛ emulgẽtib⁹ pp̄ter qð mingant urine nigre grosse ꝛ turbate ad rubedinem inclinate: uelut est piguis lotura carnium recẽtium. tunc exhibeat plibus diebus in aurora trocişcus vnus. ʒ. j. factus ex medicina diuretica descriptiõe ab Auicẽna 19ª tertij. cap̃ de cura retẽtionis urine ibi. Cõfectio diuretica fortis. ℞. sauine assari ꝛc̃. Ex q̃b⁹ cõponant trocisci põderis. ʒ. j. cuꝫ succo apij: ꝛ soleo dare vnuz cuꝫ cyatho vno decoctionis se. altee. Et nõ q̃ descriptionem illam ingrediunt cãtarides. Ego autẽ abijcio eas a descriptione

cantaridas [illegible] forz [illegible]

propterea q\[?] ut in pluribꝰ excoriant uesicā ꝛ vias urine. vñ nunq̄ ipsas uolui exhibē alicui hominuȝ. ¶ 10m vo instrm pncipale est: ut aduenięte medietate septēbris purgetur iste vir per hūc modū. ℞. eluarij idi. ʒ. ß. dez in potu in aurora cū. ℥. iij. cal̃e aque decoctiōis mucheite. i. sebē ꝛ est sebestē. ꝛ obseruent̃ post ipam que in alijs solutis dicta sunt. ¶ 11m instrm est: ut 11 die imediate sequēti incipiat assumere hoc digestiuū q̄d ɔtinuet ipm saltē. x. diebꝰ. ℞. oximellis sqllitici. ℥. j. syrupi de eupatorio. ℥. ß. aque scolopēdrie ꝛ milij solis. añ. ℥. j. ß. aque saxifragie. ℥. ß. ¶ 12m instrm est post digestiuū illud imediate sequēti soluat̃ cuȝ hoc medicamie. ℞. bñdicte simplicis. ℥. j. eluarij succi rof. ℥. j. misce ꝛ assumat̃ in aurora cuȝ. ℥. iij. aque apij cal̃e actu. ¶ 13m instrm est: ut post purgationē per plꝰes dies utat̃ hoc linimēto cū quo tota spina ꝛ ptes lūbales a spatulis iferiꝰ iungat̃ bis in die calido actu. Cuiꝰ descriptio. ℞. olei nardini. ℥. j. olei de croco vulpini citonioꝝ. añ. ℥. ß. spērū litōtripō. ʒ. j. ß. cere quātū sufficit: ꝛ fiat vnguētū molle in cuiꝰ fine apponant̃ cāphore subtilissime trite. ℈. v. ¶ 14m istrm est: ut diebꝰ qbus assumit purgatiōes: imo ꝛ toto tp̄e anni utat̃ pillis ifrascriptis grā subductiōis uētris de qbꝰ bis uel ter in septiana accipe pōt vnā paꝝ añ cenā. qrū descriptio. ℞. succi apij: succi endiuie añ. ℥. ij. ß. aloes epatici elci. ℥. iij. agarici. ℥. j. collognt ide iterioris. ℥. ß. bermodactyloꝝ. ʒ. vj. masticis. ʒ. ß. çiçiberis ani. feniculi dauci gūmi arabici. añ. ℈. vj. salis indi. ℈. xv. pulueriçetur oīa per se ꝛ ifundant̃ in pdictis succis bñ cōmiscēdo: ꝛ exponant̃ soli usq; ad eoꝝ exiccationē: deide iteꝝ renouentur succi duabꝰ vicibꝰ ꝛ exiccent̃: ut pus. de hac ergo massa fiāt pillule ex oi. ʒ. vj. ꝛ sit eaꝝ usus ut dictuȝ est. ¶ Ultimū remedium pncipale: ut post eūones ul̃es ueris ꝛ autūni vir iste ꝛ quilibet sibi egritudie lāguens exponat se ad balnea nālia ꝛ ppꝛie sulphurea. hec eni cū hoc q̄ dolores sedant rūpunt ꝛ educūt lapides ꝛ harenas ꝛ pꝛhibent eaꝝ generationē: ut legit 2a pmi. cap. Quidā ornate loquētiū. ꝛ clarius 18a tertij. cap de cōminuētibꝰ lapidē aucte Ruffi: ꝛ expiētia de aquis illis: quas Auicēna ponit dū inquit. Et ruffus qdē dixit q̄ plima balneatio in thermis sulphureis frāgit lapidem. Et hoc fortasse facit puenire ad hoc supple q̄ expiētia sequens uerificat hoc q̄ pro q\[?] quedā aque cal̃e que qn̄q; ulcerāt cutē qn̄ ponunt̃ eis medicie lapidis ꝛ submergit̃ in eis pānū sunt cal̃e ꝛ ponit̃ sup locū lapidis. s. fomētādo locū: ꝛ talis supple pānus resoluit ipsuȝ. s. lapidē. Et ego iā expertus sum res huius gn̄is. Et forte uoluit intelligere q̄ embrocatio cū pdictis aqs ɔferāt: aut melius q̄ aque artificial̃r facte sulphuree ɔferunt ad ea que dicta sunt. Et tu considera hec ad laudem dei omnipotentis Amen.

Consilium. 177. De doloribus renū qui proueniunt a mala complexiōe humida ipsorum cū presentia harenarum ꝛ lapillorū genitorum ab imoderata caliditate ipsorum renum.

Vir cōmēdatissimus Thomeꝰ estēsis molestat̃ doloribꝰ renalibꝰ qui pueniūt in ea mala cōpl̃one humida ipoꝝ cū pn̄tia harenaꝝ ꝛ lapilloꝝ genitoꝝ ab imoderata caliditate ipsoꝝ renū. Et ipse qdeȝ est paratꝰ ad magnos ꝛ ɔfirmatos lapides in renibꝰ pp hūiditatē ꝛ pinguedinē ipsius. Jlle eni qui pinguis est ꝛ humidus est cui frequētes lapides in renibus magnificātur. 18a tertij. cap de causis generationis eorum in renibus.

Propter q̄d in regimine suo prudētiā hr̄e debet: ut nūc sequit̃. ¶ Primo qdeȝ effugiat cibaria frida grossa viscosa ꝛ oppilatiua. uelut sūt cibi pastiles legumia elixa pisces ꝛ ppꝛie tiche ꝛ anguille. Et caueat etiā abusu lactis ꝛ ɔdimētoꝝ eiꝰ: ꝛ a caseo ꝛ ppꝛie molli ꝛ pauci salis. ¶ Effugiat etiā usuȝ neruosaꝝ ptiū aīaliū ligamētaliū ꝛ pānicularīu: ꝛ utat̃ pane multi fermēti ꝛ salis quātitatem hn̄te maiorē q̄ cois panis. ¶ Effugiat vina multuȝ dulcia turbida grossa viscosa ꝛ nigra ꝛ ppꝛie que margimia dn̄r. ¶ Et dimittat multi coitꝰ exercitiū ꝛ ppꝛe post cibū. ¶ Caueat etiā a dormitiōe resupia. deide utat̃ remedijs medicialibꝰ nūc sequētibus. ¶ Primo qdē oi septiana ter aut saltē bis in aurora accipiat cyathū vnū ifrascriptaꝝ aquaꝝ. ℞. aque milij sol̃ aque spagi ꝛ apij. añ. lib. ß. aque saxifra. maioris lib. j. ß. misce sil̃ ꝛ accipiant̃ calide cuȝ. ʒ. ß. zucca. ꝛ tardet cibū ad minꝰ hōis. iij. ¶ 2o vo pncipal̃r utat̃ ɔfectiōe de fisticis de qua semp añ prādiū ꝛ cenā accipiat frusta. ij. ʒ. ß. Jnest eni huic ɔfectiōi vis ꝛ potētia pꝛhibēdi gn̄ationē lapilloꝝ ꝛ harenaꝝ ꝛ frāgēdi ꝛ educēdi ea: fisticis eni inest virtꝰ qua cōminuit̃ lapis qui in renibꝰ est. 8a tertij. cap de cura eius. ¶ 4o pncipal̃r oi fine. viij. dierū uel. x. in aurora accipiat hūc potū ꝛ post ipsum tardet comedē per sex horas. ℞. cassie nouiter preparate cū aq̄ saxifragie. ℥. x. succi rosaꝝ. ʒ. ß. lapidis lincis lapidis iudaici ꝛ spōgie. añ. ℈. ß. totū accipiat̃ simul. ¶ Ultio vo pro nūc cū dolores actual̃r molestāt ipȝ utat̃ ifrascripto vnguēto ex q̄ tota spina a spatulis usq; ad caudā ꝛ oīa ilia diligēter iungant̃ copiose usq; ad vmbilicū ꝛ sumē: excluso stōcho: ꝛ supponant̃ locis frusta lane pectinate bñ depresse que diligēter circūligent̃ cū fascia. Est aūt huiꝰ vnguēti descriptio talis. ℞. mucillagis mucheite se. lini ꝛ fenugre. añ. ℥. j. ß. hysopi humi. ℥. j. olī de sisamo ꝛ amigdalarū dulciū. añ. ℥. j. olei irini. ℥. ij. seis apij lapidis spōgie ꝛ radicū saxifragie. añ. ʒ. ij. cere albe. q. s. fiat vnguētū molle ꝛ cōspergat̃ cū aceto sqllitico ꝛ reseruet̃ in uase vitreato bñ obturato ꝛ accipiat̃ de eo quātū sufficit ad vngendū pro vice vna. Ex hoꝝ igit̃ medicinaliū usu felicitabit̃ dispō sua aliter paratus ingenti periculo ꝛ molestissimo morbo. hec ad laudem dei omnipotentis Amen.

Consilium. 178. De dolore renum ab oppilatione ex harenulis ꝛ lapillis ꝛ qn̄q; a flāte a stomacho eis cōmunicato facta.

Dispō dn̄i Jo. de bedario est dolor renū pueniēs ab oppil̃one ex harenulis ꝛ lapillo ut plūmū fcā. Et qn̄q; puenit dolor ille ex oppil̃onibꝰ factis a mā flegmatica que descendit a stōcho ad renes: ꝛ dolor iste est ut rarius eueniēs ꝛ nō minus molestus. ¶ Accn̄tia vo coīter suā dispōnē ɔcomitātia sūt nausea cū uomitu qn̄q;. ¶ Et dolor a uētositate p colligātiā a renibꝰ ꝛ itestinis eueniēs. ¶ 3m accn̄s est dolor extēsiuꝰ ꝛ ɔfractiuꝰ in ptibꝰ spine ꝛ ppinqs renū eueniēs: multiplicat̃ aūt flātis gn̄atio in stōcho suo per viā idigōnis ꝛ huius flātis ps nō modica a capite catarriçando congerit̃ in stomacho.

Ex qbꝰ liq̄de appet curationē eiꝰ sup triplici curatione fundari. ¶ Pria est pꝛhibitio gn̄ationis ꝛ cōgestiōis flātis in stōcho suo. ¶ 2a est huiꝰ flegmatis diuersio a vijs pdictis. ¶ 3a est flegmatis ꝛ harenulaꝝ ꝛ lapilloꝝ cōfractio ꝛ eductio cū aperitiuis ꝛ correctiuis ꝛ abstersiuis.

Primā intētionē cōplet usus ciboꝝ medicinaliū aut mediciaꝝ cū cibis cōmiscēdaꝝ in qbꝰ existat virtꝰ vigorādi digestiuā ɔsumēdi flegma ꝛ pcipitādi ipsum per vias itestinoꝝ: de quoꝝ numero sunt feniculi petrosel. asparagus apiū serpillū sisimbriū cicorea daucus pastiaca cois. De oliuis ꝛ rapis ꝛ sibi silia in cibis assumpta. Jtē ciamomū utrūq; anisuȝ. çç. galāga spica eupatoriū. ¶ Et de prelaudatis est ɔfectio dyacimini aromatici rof. ꝛ cōfectio de seibꝰ. ¶ Et spāle est eluariū. s. tyriace descriptiōe Auicēne 5o cañ. summa pma. cap p. de ɔfectiōibꝰ magnis. ¶ Ad hāc etiā intētionē optime sunt pill̃e alefangine. Jtē pill̃e de iera cōposita simplici descripta a Gal. 7o terrapentice. cap de cura plenitudinis tunicarum stomachi.

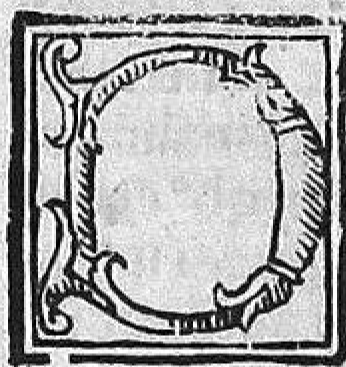
Secūdā aūt intētionē pficiūt pill̃e ꝛ eluaria pdicta. Jtē usus oximellis cōpositi cuȝ aqua cal̃a. Jtē usus çiçiberis ɔditi ꝛ daucꝰ ɔditꝰ ꝛ ligna balsami cōdita optima sunt: ꝛ usus tyriace ꝛ dyatesserō sumēdo ex ea oi

septian a sel.ʒ.j.cū aq̄ decoctionis galā.ul' çiçiberis uel spice nardi. ℭ Mixtio bona ad illud. ℞. spērū de seminibus spērū de baccis lauri an̄.ʒ.ij.spērū sotire maioris descriptione Auic.e 5o canon.ubi supra.ʒ.iiij.oximellis cōpositi cū decoctione lenistici.ʒ.ij.5.fiat el'uarium de quo in aurora sumantur.ʒ.iij.cum aq̄ decoctionis radicum iris cum melle.

Cōplet aūtitētio 3a cū apietib9 oppil'ones itestinoꝝ meseraicaꝝ ɔcaui ꝛ gibbi epatis ꝛ renū q̄les in cibis sūt hi spāles.ꝓ comedēdo an̄ cibū paꝝ raphani recētis ifusi in oximelle simplici per duas horas. ℭ Itē ɔferūt ficus sicce cū granis feniculi ante cibū. ℭ Itē spāle ad oīa predicta ɔferēs est comestio fisticoꝝ an̄ cibū. Inest eni3 eis virtus que cū lapis est in renibus expellit.18a tertij.de cura lapidis renū. ℭ Itē speciale est comestio polii mōtani ꝛ betonice:ut quinto de simplici medicina. ℭ Adhuc etiam usus cinamomi ꝛ spice nardi an̄.in cibis:ꝛ reliqua sibi similia. ℭ Speciale autē ad hoc est huius electuarij usus. ℞. trociscoꝝ de eupatorio de spica nardi.an̄.ʒ.iij.spēꝝ cōfec.de seminibus.ʒ.vj.çuccari albi lib.j.fiat confectio solida cu3 aq̄ eupatorij aut capil.ue.ꝛ melioꝛ est. ℭ Uel fiat ex pulverib9 predictis electuariū cū.ʒ.iij.oximell' cōpositi ꝛ erit lōge melius.de quo accipiat'.ʒ.5.in aurora cum.ʒ.ij.aque capil.ue.invicē calefactis ꝛ tardet' postea cibus horis sex. ℭ Cōpositū exptum educēs flegma lapillos ꝛ harenulas a renib9 ꝛ uesica educēs ꝛ cōminuēs ꝛ oppil'ones apiēs. ℞. lapidis spōgie iudaici ꝛ lapidis de renibus humanis.an̄.ʒ.j.sanguinis hirci ꝑparati.ʒ.vj.spice nardi: ḡnoꝝ orobi eupa.fumeu:radicū apij.spagi petro.ꝛ brusci.an̄.ʒ.j.betonice polij mōtani vitri cōbusti an̄.ʒ.ij.ifundant' oīa in succo lymonū recētiū per q̄tuoꝛ dies.deinde cū lib.5.oximellis cōpositi ꝛ tātūdē çuccari fiat el'uariū.de quo per decē dies oī mane as sumat.ʒ.5.cū aq̄ decoc.ḡnoꝝ fisticoꝝ ꝛ tardet' cibus horas sex. ℭ Clistere bonum carminans uentositates sedans dolores intestinorum educens squibalas ꝛ flegmata. ℞. radicum iris recētis radicū blete.an̄.ʒ.ij.maluaꝝ violaꝝ mercurialis an̄.M.j.polip.cartami.ana.M.5.se.altee ꝛ malue fenug.ana.M.ij.de coq̄nt' in lib.v.aque usq3 ad cōsumptionē medietatis ex qua lib.j.accipiat' olei violaꝝ olei nardini olei liliorum al.ana.ʒ.j.olei de baccis lauri.ʒ.j.5.cassie.ʒ.5.salis gemme.ʒ.j.çuccari ru.ʒ.j.misce. ℭ Unguentum bonum sedatiuum dolorum renum ꝛ spine ꝛ confractionis remotiuum. ℞. olei de keiri.ʒ.iij.olei de camo.ꝛ violarum.ana.ʒ.j.croci.ʒ.5.vitel.oui numero.ij.pinguedinis galline.ʒ.ij.cere.al.q.s.fiat unguentum molle ꝛ lauetur duabus vicibus cum aqua sublimationis altee.Hec sunt que experimento comprobata sunt in casu predicto.

Consilium.179.

De dolore renali a materia flegmatica in lapillos ꝛ harenulas conuersa.

Dolores q̄s fuit passa generosa domina magnifici ꝛ spectabilis dn̄i Jacobi Barbarigo ꝑtātis Padue fuerūt principal'r renales qui ꝓueniūt a mā flegmatica in renibus eius inuiscata ꝛ a calore in tēso ɔuersa in lapillos harenas trumbos ꝛ petala.quod apparuit ex loco fixionis doloris ꝛ etiam a posteriori:q2 per ea que aperiendo renes eduxerunt harenas trumbos ꝛ lapillos alleuiati fuerunt dolores.

Propter q̄d iterum mihi.videt' ꝙ ipsa cōtinuare debeat hec quatuoꝛ que infra scribunt' necessaria ad perfectam sui curam. ℭ Et primum q̄dē hoꝛu3 est ꝙ ipsa abstineat a lacte ꝛ ab omnibus cibarijs lacticinijs ꝛ pastilibus a caseo tenero a leguminibus elixis a cutibus ꝛ viscosis ꝑtibus carniū a pedibus:ꝛ a vino ru.grosso a dulci ꝛ a pane nō bn̄ cocto ꝛ piscib9 recētibus ꝛ viscosis:ut sunt anguille ꝛ tinche. ℭ 2m principale est hoc. ℞. aloes prepa.ʒ.5.agarici reubarbari electorū ana.ʒ.ij.salis indi.ʒ.5.dyagridij.ḡ.ij.cū succo rosa.fiant pillule de om̄ni.ʒ.vj.ꝛ accipiat de eis vnā oī tertio uel q̄rto sero parū an̄ cenā. Et si oī fine.xv.dieꝝ accipet de eis.v.uel.vj.per horā an̄ diē eēt sibi ualde utile ꝛ opoꝛteret tūc ipm̄ tardare prādiū saltē per q̄nque horas postillas pillulas. ℭ 3m ꝑncipale remedium est ℞. spēꝝ Justini spēꝝ el'uarij litōtripon amboꝝ descriptiōe Nico.in antidota°.ana.ʒ.j.çucca.2e coctiōis.ʒ.iiij.cū aqua aspagi fiat ɔfectio in rotul' triū.ʒ.de q̄b9 accipiat oī die ante prādiū ꝛ an̄ cenā rotulā.j.aut saltē.5.an̄ cibationē parum. ℭ 4m remedium spāle est hoc. ℞. oximellis cōpositi.ʒ.iiij.mucillaginis sebestē facte cu3 aqua milij solis lib.5.lapidis spōgie lapidis iudaici lapidis licis.ana.ʒ.j.ligritie cinamomi radicū iringi:semis pastinace petro.apij aspagi ꝛ brusci.ana.ʒ.j.vitri cōbusti.ʒ.5.çuccari al.ʒ.iiij.coquatur syrupus sil' cū çuccaro ꝛ mucillagie sebestē usq3 ad spissationē ɔuenietē:deinde addant' reliqūe spēs cū.ʒ.5.pulueris cinamomi electi:ꝛ fiat el'uarium.de hoc el'uario accipiat hec dn̄a oī mane an̄ prādiū per q̄tuoꝛ horas q̄ātitatē vni9 nucis deglutiēdo ipm̄. In istis enim tribus remedijs stat fundamentum complete curationis eius si continuabit ea. Ad laudem summi saluatoris.Amen.

Cōsiliū.180.

De quadruplici mala dispōne.v3. ℭ De oppil'one in renib9 ꝛ vijs urine freq̄nter eueniēte. ℭ De dolore renū ex retētiōe m'ltaꝝ harenularū. ℭ De debilitate stomachi per colligātiā ei9 ad renes. ℭ De impedimēto prolationis sermonis a materia flegmatica. ℭ Diuidit' aūt Consilium in capitula tria.

ℭ Dispōnes distinguit ꝛ earū declarat cās. Cap.I.

Tilia ꝛ particularia remedia q̄bus egregi9 vir ꝛ in iure ꝑit' nō mediocriter:imo abūde magis dn̄s Jo. Andreas taruisin9 uti debet totidē sunt quot sunt spālia accn̄tia q̄bus sepe molestat' ꝛ sūt numero decē. ℭ Primū est frequēs euētus oppil'onis in renib9 suis ꝛ vijs urinalib9 per quas supfluitates 2e digōnis eūari debēt.s.epatis. ℭ Scō3 accn̄s est doloꝛ renū ꝛ maxie sinistri renis qui ꝓuenit in eo ex retētiōe harenularū multaꝝ que generant' ibidē ꝛ ex uētositatib9 ibidē genitis ex multa mā f'latica mucillaginosa abundāte circa ꝑtes illas. ℭ Tertiū accn̄s est stōchi debilitas ꝓueniēs per colligātiā ei9 ad renes que est causa generatiōis multoꝝ flegmatum que per viā indigestiōis cōgregant' in eo. ℭ 4m accn̄s est aliquale ipedimētū in ꝓlatione sermonis eueniēs a multitudie f'latū que distillāt a cerebro ei9 q̄d excellēter humidū est:l3 si bn̄ ɔsideret' hec decē accn̄ia invicē depēdēter colligata sunt:mala eni cōplo ipius stōchi cā est ledēdi caput trāsmittēdo sibi mām f'laticā m'ltā ꝛ uapores multos ab eo decisos:qui postea fridigitate cerebri igrossati ɔuertunt' in mām spē sile3 ei ex qua geniti fuerūt:que mā e fm̄ ꝑtē defluentes a capite recipiunt' in muscl'is ꝛ neruis radicis ligue.fm̄ alterā vō ꝑtē descēdūt ad stōchū ꝛ pect9 ꝛ sunt cā augmēti nocumētoꝝ stōchi.ita ꝙ hec mēbra mutuo se alterāt reciproce:ut appet ex dictis. Adhuc etiā mā illa f'latica m'ltiplicata in stomacho cū effundit' ad renes est cā oppil'onum in eis:eo q2 plimū cā ei9 est f'la mucillagiosa:ꝛ adhuc etiā ꝑp dolores in renib9 eueniētes ex oppil'onib9 supi9 dcis nōbil'r debilitat' stōch9 q̄d facile ipe idē expit'. Cū enim inalescūt dolores renū nauseat' stōchus ꝛ freq̄nter ad uomitū deducit'.

Ex quibus oib9 diligēter ɔsideratis appet ꝙ iste vir parat' est trib9 accn̄tib9 satis uerēdis. ℭ Primū est ipedimētū sermonis satis difficile q̄d posset eē spāliter trabuliçādo aut balbutiēdo. ℭ Scō3 est aptitudo generationis lapidis in renib9. ℭ 3m est ardoꝛ in vijs urine uel excoriatio ipsaru3 uel utrūq3 simul que prouenire pōt ex f'late salso q̄d pōt in eo multiplicari satis facile ꝑpter propinquitatē kistis fellis ad vias urine:ꝛ propter calitate3 epatis ipsius que nōbil'r intēsa est.aut iterū ɔtingere pōt in vijs urine excoriatio predicta propter fortem expulsionem

barenularũ ⁊ paruoꝝ lapilloꝝ que ꝓpter asperitatē cōuexe superficiei excoriat ipoꝝ ptes pdcās cū inuamēto etiā ad excoriationē sibi collatā ab acuitate urie que non euaꝺ ab ea.

¶ De regimine per sex res nō naturales. Cap. II.

Egimen eiꝰ succincte trāseūdo eē debet tale. itaqꝫ fm mēsurā sex reruꝫ nō nāliū ꝯueniēter applicādaꝝ sic ꝓcedē debet. vn̄ euitare debet oia cibaria ⁊ potꝰ mltuꝫ calos siccos saltē hn̄tes acuitatē: sicut cepe alleū poꝛ. raphanū sina. ⁊ salsamēta oia nōbilr̄ eleuata. ¶ Jteꝫ effugere debet cibaria oia grossitudie ⁊ viscositate suis oppilatiua: ut neruos cutes pedes nētres ⁊ pellicosas aialiū ptes: ⁊ pisces etiā viscosos ⁊ magnoꝝ corpoꝝ nisi fuerit viscositate ꝑuati qꝺ tn̄ raro īuenit: ut sunt torrētīne ⁊ soleares pisces ⁊ saboꝛ. i. luciꝰ ⁊ sīles. ¶ Silr̄ etiā effugiat legumīa oia ⁊ ꝓprie nō cōtrita uł cōminuta. quoꝝ etiā usus euitādus ⁊ lētes ⁊ ꝯsimilia. ¶ Effugiat etiā cibos aptos ꝯuerti in fl'a mucillaginosū. ut lacticinia cibaria oia: fructꝰ orarij in mlto usu: lꝫ in dispōnibꝰ renū cerasa nō vitupenꝺ neqꝫ pepōes neqꝫ ficꝰ hūide. ¶ Euitet etiā via in substātia grossa: in colore ꝯturbata: in sapore dulcia. Talia eni oia uehemēter oppilatiua sunt. ¶ Jn alijs aūt rebꝰ nō nālibꝰ ꝓcedat etiā fm hāc mēsurā ita ut oino effugiat aerē fridītate ⁊ hūiditate ⁊ grossitudie sui aptuꝫ gn̄are mās grossas ⁊ oppilatiuas ⁊ ad oppilōnes ꝓducē uł eas ꝯfirare. Et ita de exercitio de plixitate doꝛmiēdi de replōne mlta. de passiōibꝰ aīe tristātibꝰ ꝓcedēdū ē.

¶ De regimine eius per medicinalia. Cap. III.

Egimen vo eiꝰ per medicialia tale debet esse. Prio ꝓuidēdū est accn̄ti qꝺ est doloꝛ renū q̄tuoꝛ spālibꝰ remedijs. ¶ Primū est diuersio māeꝝ per uomitū aut per secessum. de quoꝝ amboꝝ applicatiōe: lꝫ iter illustres auctores sit qꝺ ⁊ nō leuis: uerū mihi alias ꝯsiderāti satis facile videꝺ posse cōciliari. Si eni doloꝛ renū ꝑnteꝺ cū doloribus circa sumē ⁊ ptes alchati signū est mās a vꝉute deriuari ad inferiora: ꝓpter qꝺ ilico clistē applicādū est. Si aūt ꝑcipiaꝺ nausea doloꝛ ⁊ stōachi ꝑturbatio succedētes doloribꝰ renū iā signū manifestū est mām ad supiora ipelli. q̄re ilico ꝓuocādus est uomitꝰ iuxta sniam ueteris. Que ducē opꝫ vn̄cūqꝫ nā repit ide per ꝯueniētia ducē loca. ¶ Descriptio clisteris seruiētis ad itētionē pmā. ℞. radi. lilio. al. folioꝝ malue ble. uolubilis mioris uel mercurialis. aā. M. j. fiat hoꝝ decoctio. ex quoꝝ cōpressione uel decoc. accipiaꝺ lib. j. hūdicte sim. ʒ. vj. cassieꝺ. çuc. ru. aā. ʒ. ß. salis gē. ʒ. j. ß. oli de sisamo oli de amig. dul. aā. ʒ. ß. misce ⁊ fiat clistē. Et si uelles ipm fortiꝰ facē adde ieræ simplicis uel ieralogodiō uł eluariū de bac. lau. ʒ. vj. ¶ Uomitiuū cōe est hoc: accipianꝺ. ʒ. iij. aque. ʒ. j. aceti uł ʒ. j. ß. sy. acetosi çuc. al. ʒ. vj. misce ⁊ totū deꝺ in potu tepidū. Et si uelis ipm fortiꝰ facē sit pdcā aq̄ decoc. seiuꝫ raphani. Cū igiꝺ assūpta fuerit sūcepit nauseari stōchꝰ ⁊ euomē nō posset iponaꝺ pēna inūcta olo in radice ligue usqꝫ ad cōcauū meri: aut saltē digitꝰ lōgioꝛ manꝰ ⁊ fiat in ptibꝰ illis agitatio uel titillatio que ꝑ colligātiā pāniculi illiꝰ ad os stōachi iteriꝰ uomitū ꝓuocabit. ¶ 2m ꝑncipale remediū est eductio māeꝝ cū medicia leniēdo ⁊ ptiꝫ exoluēdo eductiua que pōt eē talis. ℞. aque apij aque milij solis uł aque capil. ue. aut aque saxifra. aā. ut sit mensura. iiij. ʒ. agari. elci reubar. aā. ʒ. ij. medul. cartami. ʒ. j. ß. dyagri. g̃. j. ß. fiat ifusio per diē nālē: deide calefiat ⁊ coleꝺ ⁊ expmaꝺ: ⁊ cū expssiōe illa cōmisceaꝺ eluarij idi aut eluarij dyasiniconis. ʒ. j. ß. ⁊ accipiat in aurora ⁊ tardeꝺ cibꝰ post horis sex cū assumptione alicuiꝰ abstersiui uł lauatiui ut aq̄ cū çuccaro aut brodij pulli macri. ¶ 3m ꝑncipale istrm sedatiuū doloris est hoc. ℞. g̃noꝝ milij solis. ʒ. ij. g̃noꝝ sisami ⁊ fenugreci ⁊ se. lini aā. lib. ß. paritarie recētis folioꝝ apij ⁊ petro. minoris ⁊ macedonici. aā. M. v. camomil. melliloti. ana. M. vj. cortic. papaueris al. uel folioꝝ eiusdē recentis. M. iiij. radic. saxifra. arthanite bistoꝛte. aā. M. ij. incidēda incidanꝺ ⁊ reliqua ꝯtundanꝺ. ⁊ fiat decoctio in magna q̄titate aque usqꝫ ad ꝯsumptionē ʒe ptis. Cū igiꝺ uehemēter molestarēt dolores balneeꝺ eger cū istis ⁊ stati cessabit doloꝛ: deinde exeat balneū ⁊ totiēs ipsuꝫ ingrediaꝺ q̄tiēs ꝑiodice reuoluenꝺ dolores. ¶ Si aūt dolores nō ita ifestarēt ꝯsueui (⁊ minus laboriosum est) fomētare loca renū cū spōgijs ifusis in pdictā aquā ⁊ ꝯuenienter expssis que applicenꝺ ⁊ ꝯdecēter seruenꝺ sup renibꝰ ⁊ sepe ꝑmuteꝺ. ¶ Cū eni generint dolores exiccenꝺ loca ⁊ inūganꝺ ꝯueniēter ex isto olo ꝯfricādo ⁊ coopiaꝺ pānis calis ⁊ ligeꝺ ꝯuenienter. Cuius descriptio. ℞. olei de scoꝛpio. facti fm artē. ʒ. j. ß. olei nardi. olei viol. citrinarū aā. ʒ. j. ß. croci. ʒ. ß. misce ⁊ calefiāt ⁊ inūgaꝺ. ¶ Quartū remediū mundificatiuū ptiū renū ⁊ eductiuū harenarū ⁊ cōminutiuuꝫ lapidis ⁊ expulsiuum qꝺ curat ⁊ preseruat ab euētu doloris est electuariū. cuius descriptio. ℞. lapidis iudai. lapis spōgie. aā. ʒ. j. g̃noꝝ milij solis. ʒ. ß. radi. saxifra. fu meu se. apij petro. ⁊ leuisti. aā. ʒ. j. ß. pul. cicadaꝝ cōbustaꝝ. ʒ. ij. cieris lepo. cōbusti fm artē. ʒ. j. vitri cōbusti. ʒ. j. ß. ligri. ʒ. j. çuccari ql. lib. ß. oximellis sqllitici. ʒ. v. fiat eluariū. cuiꝰ dosis in aurora sit. ʒ. iij cū. ʒ. iij. aque milij sol spagi: aut capil. ue. aut cū. ʒ. ij. uere saxifra. ⁊ maioꝛ. hoc eni eluariū idubitāter sublime est ad oia que pdcā sūt. ⁊ nō vidi lapidē quē nō minuerit si eius usus fuerit per duos uel tres menses. Et si uolueris ipsum fortius efficere adde in ipso puluerem scorpionum combustoꝝ. ʒ. ß. hoc quidem fm omnium illustrium auctorum sententias: lꝫ per me nunq̄ datꝰ fuerit predictꝰ puluis sic sempꝰ in oi opōne mea oēꝫ medicinā suspecte ueuenositatis euitaui.

Pro 3o vo ꝑncipali accn̄ti qꝺ est stōchi debilitas iā apparet itelligēti satis gn̄alr̄ esse ꝓuisuꝫ. eo qꝛ maxima ps nocumētoꝝ stomachi ꝓuenit a colligātia renum. ¶ De his aūt spālibꝰ adiutorijs que stōchi nocumēta subleuare pn̄t. sunt sic ꝯfectio dyacinamomi aromaticū rosa. dyāhra. Eluariū de mace eluariū de aniso uel de cimio uel de ligno al. ¶ Aut ꝯfectio utilis ualde que est. ℞. spēꝝ dyacinamomi spēꝝ dyābre descriptione Meß. in antidotario. descriptione pa. spēꝝ eluarij de xilogloes descriptiōe Auic. 5o canoꝰ. summa pma. rubrica pa. aā. ʒ. j. çuccari secūde coctiōis lib. ß. aque saxifra. q. s. ad ispissādū çucca. fiat ꝯfectio solida ex q̄ sumaꝺ a. ʒ. ij. usqꝫ ad. iiij. aā cibū modicū. ⁊ hec qdē ꝯfectio coicat in inuamētis suis oibꝰ pfatis accn̄tibus.

Pro ultio vo accn̄ti. s. nocumēto pmonis ꝓuideaꝺ premissis euōnibꝰ capitis uł libꝰ cū gargarismate facto cū aq̄ saluie maiorane uł rosma. describēdo sic. ℞. alicuiꝰ pdictaꝝ aq̄rū. ʒ. ij. oximellis sqlli. ʒ. j. ieraꝺ. ʒ. ß. calefiāt ⁊ dissoluanꝺ silr̄: ⁊ ex hoc mane ⁊ sero aā cibū fiat gargarisma. gargarisma ēt factū cū metridato dissoluto cū pdictis aqs: ⁊ cū antiq̄ tyriaca utilis est ad ista. ¶ Masticatoriū bonuꝫ ad hācitētionē est factū ex radi. iris: aut ex radice agrimonie: aut ex radic. ireos: aut piretri pter qꝺ est sublimius pdictis. ¶ Securius aūt masticatoriū pter oia dicta est descriptio huiꝰ. ℞. costi dulcis pipis al. çiçiberis elci sta fisagrie: seis ruthe. aā. ʒ. j. piretri. ʒ. iij. g̃noꝝ paradisi. ʒ. ß. masticis colliq̄te cū aceto. ʒ. j. icorporenꝺ silr̄ ⁊ fiant forme spice g̃nis lauri eq̄liter similes ex quibus cum opoꝛtuerit vna masticetur ⁊ est expertum. Hec sunt que mihi videntur utiliora.

Consilium. 181. De ulceribus renum ⁊ uesice.

Egimen quo uti debet dn̄s iste p in cibis euitet oia salsa amara acuta ut cepe ⁊ silia. ⁊ sic usum aromatuꝫ ⁊ aceto acri ualde ꝯdita ⁊ dulcia cala sic mel ⁊ vinū ualde dulce. Jtē fugiat usum multū apietiū: ⁊ maxime fortiū calidorū: ut anisi feni. petro. apiū raphanū ⁊ similia. ¶ Jtē euitet māsiones ⁊ loca magne caliditatis. ¶ Jtē caueat doꝛmire diu super spina: ⁊ ilico super cibo. ¶ Jtem euitet exercitia ⁊ omnes motus fortes: ⁊ precipue post cibum: imo etiam ambulare fugiat quantuꝫ pōt ⁊ equitare.

¶ Item oĩno caueat a repletione ciborũ ⁊ potuũ: ⁊ potius
famelicus a mensa multorũ ciboꝝ fugiat. ¶ In potu vo
bibat vinũ rubeũ uel alb. aliq̃ualr̃ bruscũ nullo modo dul-
ce: ⁊ bibat ipsum purũ. ¶ Aqua etiã non est ꝯueniẽs ꝓpter
ꝓuocationẽ urine quã facit ⁊ nihil est huic morbo molesti⁹
ꝙ frequens mictus. mediocriter aũt tñ bibat q2 abstinentia
a potu ultia nociua est ei. ¶ Inter cetera obseruãda sit me-
moria euitare solutiuas medicinas: ⁊ maxime cholere ⁊ hu-
morũ adustorũ eductiuas. sunt enim cause magnificatiõis
ulcerum. nõ transeatur igitur mãna cassiafi ⁊ similia. ¶ Et
si opus esset euãare. accipiat̃ hec medicina solẽnis. ℞. pru-
na bene matura numero. xx. sebestẽ numero. xxv. coquan-
tur in lib. j. aque usq3 ad ꝯsumptionẽ medietatis. deinde co-
lent̃ ⁊ exprimant̃ ⁊ colature addat̃ olei recẽtis amigda. dul.
℥. ß. ⁊ sumat̃ totũ in aurora calidũ ⁊ tardet̃ cibus horis. v.
¶ Ad ardorẽ tñ magnũ: si necitas eẽt euãndi utat̃ semel ul'
bis in mẽse uomitu: ⁊ ꝓprie post prãdiũ per mediã horã fa-
cto. Multi eni curati fuerũt ab hoc morbo per uomitũ qui
diuertit ⁊ ꝓhibet trãsitũ mãerũ ad loca ulcerũ. ꝓuocãtia vo
uomitũ leuiora debẽt eẽ in hoc morbo ꝙ in alijs. ut sepe cũ
pẽna oleo de sisamo ul' amig. dul. itincta in gutture titillare
aut digituꝫ gutturi infigere: aut accipiatur hic potus post
prandium tepidum. ℞. aque decoc. melonum. ℥. v. sy. sim-
plicis ace. ℥. ij. fiat ut dictum est.

In canone vo curatiõis ulcerũ tres intẽtiões ꝑn-
cipalr̃ attẽdẽde sunt. ꝑma est sedatio
doloris mordicatiui. 2ª est ulcerũ a sanie ⁊ a virulentia mũ-
dificatio. 3ª est eorũ incarnatio ⁊ ꝯsolidatio. Pro ꝑmo ꝓce-
dendũ est cũ quatuor remedijs infrascriptis. 2° vo ꝓuideat̃
cũ impositis medicinis. 3° vo cũ. v. ꝓuideri debet in cõsilio.

Quia vo dolor intẽdit̃ ꝭm maiorẽ acuitatẽ mãerũ ad
ulcera fluẽtiũ ⁊ ꝓpter malã cõplõnẽ a mãebus
⁊ sanie in his iniectã: ⁊ ꝓpter extẽsionẽ a saniei retẽtiõe sepe
factã. Iõ sedatiua doloꝝ debẽt eẽ anodina caliditate ⁊ acui
tate leuiter ꝑticipãtia ⁊ cũ fridis refracta. ¶ Quoꝝ ꝑmum
est exteri⁹ bonũ sedatiuũ apponẽdũ sup tota spina a loco re-
nũ usq3 ad finẽ spine ⁊ bursã genitalẽ. ℞. folioꝝ vio. camo.
mel. recẽtiũ. añ. M. iiij. folioꝝ papa. al. recẽtiũ. M. iij. folioꝝ
lactis. M. ij. croci. ʒ. ß. farie ordei. ℥. ß. cũ decoc. se. papa. fiat
empl'm ⁊ apponat̃ tepidũ. ¶ Scd'm ad idẽ exteri⁹. ℞. fari-
ne ordei mil'. ⁊ sili. añ. ℥. iij. croci. ʒ. j. butyri recẽtis adip. ana-
tis. añ. ℥. j. coquant̃ in lacte oẽs usq3 ad spissitudineꝫ ⁊ fiat
empl'm: ⁊ ponatur super spina: ubi supra. ⁊ teneat̃ die ac no-
cte. ¶ 3m sedatiuũ doloris accipiẽdũ per os est hoc. ℞. suc-
ci camo. ℥. ij. olei amig. dul. ℥. j. misce ⁊ accipiatur in aurora
cal'm. ¶ 4m est hoc. ℞. aque altee. ℥. iij. croci. ℈. ß. se. iusquia-
mi. g̃. viij. fiat puluis ⁊ detur simul totum. ¶ 5m est hoc. ℞.
se. port. cucu. lactu. añ. ℈. j. croci. g̃. v. corticum mandragore
ʒ. ß. det̃ totũ in potu cũ aq̃ deco. se. papa. uel fiat cũ succo ca-
mo. recẽtis: ⁊ dẽt̃. ℈. ij. cũ aq̃ deco. papa. ⁊ est de meis expti's.

Pro mũdificatiõe vo ulceꝝ ne magnificent̃ magna sol
licitudie ꝓuidẽdũ est. Hec igit̃ medicamia solẽnia
notent̃: ⁊ ex ipoꝝ vno ad aliud trãseat̃ ꝭm maiorẽ necessita
teꝫ uel minorẽ. ¶ Primũ bonũ mũdificatiuũ ⁊ leue est hoc
℞. aque lactis uaccini. ℥. iiij. ⁊ accipiat̃ in aurora calida ul'
tepida. ¶ 2m est hoc. ℞. mucillaginis se. altee. ℥. iiij. oĩ mane
calidũ accipiat̃ addendo. ℥. ij. brodij pulli. ¶ 3m est hoc. ℞.
succi folioꝝ altee. ℥. iiij. omni mane cal'm accipiat̃. ¶ 4m est
hoc. ℞. hydromellis aque sublimationis altee. añ. ℥. ij. ß. de-
tur in aurora: ut supra. ¶ 5m deficit. ¶ 6m est hoc. ℞. aque
prassij. ℥. ß. bdelij. ℈. j. accipiat̃ ut supra. ¶ 7m est hoc. ℞. dya
dragã. fri. ℥. j. se. petro. apij. añ. ℥. ß. icorporent̃ cũ hydromel
le: ⁊ accipiant̃ ut supra. ¶ 8m fortius. ℞. pulueris ireos. ℈.
j. det̃ cũ. ℥. ß. aque altee. ¶ 9m est hoc. ℞. granoꝝ alkekengi.
ʒ. j. ligritie. ʒ. ij. ß. capill'. ue. ʒ. ij. ß. croci. ℈. j. fiãt trocisci. ʒ. ij. cũ
succo apij. ⁊ detur ex eis. ʒ. ß. cuꝫ aqua lactis uaccini. ¶ 10m
⁊ ultimũ mũdificatiuum est hoc. ℞. se. altee liquiri. añ. ʒ. ij.
ireos orobi se. apij ⁊ pastinace. añ. ʒ. ß. se. altee malue grano
rum coti. capi. ue. añ. ʒ. j. fiãt trocis. cuꝫ suc. camo. ⁊ dentur ex
eis. ʒ. ij. cũ aqua lactis capni. ¶ Hec oĩa mũdificatiua dent̃
per septẽ horas post cibum: ⁊ tardet̃ cibus horis quatuor.

Pro tertia vo intentione ꝯsolidatiua optima sunt hec.
¶ Primũ ℞. ꝯsolide minoris pilloselle pilorũ lepo
ris coral. ru. añ. ʒ. j. carabe. ʒ. ß. fiat pluis subtilis. de quo in
potu det̃ oĩ mane. ʒ. j. ¶ 2m forti⁹ ℞. terre sigil. boli ar. cara-
be. añ. ʒ. j. se. rosa. hypoquistidos thuris. añ. ʒ. j. fiat puluis ⁊
detur ex eo. ʒ. j. cum. ℥. duabus aque plantaginis. ¶ 3m. ℞.
thuris mastic. boli armeni sanguinis draconis acatie hypo
quistidos sandarace cẽtauree minoris memite. añ. ʒ. ß. fiant
pill'e cuꝫ succo arnoglosse. ⁊ det̃ ex eis. ʒ. j. ¶ 4m fortius. ℞.
reubarbari coralloꝝ ru. ossiũ dactyloꝝ oium cõbustoꝝ. añ.
ʒ. j. pulueris millefo. ℥. j. fiat puluis uel pillule. ⁊ detur ex eis
ʒ. ß. cuꝫ aqua calibis. ¶ 5m. ℞. agrimonie millefo. se. arno-
glosse piloꝝ lepor. uesice apri hoꝝ duoꝝ cõbustoꝝ oium. añ.
ʒ. ß. opij scorie ferri añ. ʒ. ß. thuris olibani sandarace carabe.
añ. ʒ. j. liquiri. dragaganti gũmi ara. torrefactoꝝ pilosel. cau-
de eqne añ. ʒ. iiij. detur de eis omni mane coclear medium.
¶ Preter hec oĩa sit memor comedere omni die lac capri-
num ⁊ multum uti eo. Item utat̃ frequenter granis pinea
rum cum çuccaro. Item dimittat coitum. Item utatur ista
tragea. ℞. pinearũ lotaruꝫ. ℥. iiij. fistic. ʒ. ß. se. por. ʒ. j. ß. pap.
al. ʒ. iij. liquir. ʒ. ß. çuc. albissimi dupl'ũ ponderis oĩum acci-
piat ex ea ante cenam ⁊ prandium coclear vnum. Hec sunt
que mihi utiliora videntur in dispositione hac.

De egritudinibus Uesice consilia sequũ tur.

Consilium. 182. De triplici mala dispositione

vz. ¶ De ardore urine a qua-
cunq3 causa proueniente. ¶ De strangurica dispositione.
¶ De dissuria siue impotentia retinendi urinam. ¶ Diui-
ditur autem Consilium in duos tractatus.

Tractatus primus continens vnum capitulum.

¶ De hi⁹ dispõnib⁹ ⁊ causis earum.

Uellem celeberrime doctor ⁊ mihi al
ter intima caritate Frater
Gerarde ueronẽsis. ut rẽ mihi facilẽ ⁊ sci
ri ⁊ adoperari faciliorẽ attulisses. eo q2 illa
que tuoꝝ amicoꝝ passiões sunt. nõ leuẽ
mihi angustiã exhibẽt. ⁊ digne quidẽ cũ
ego ⁊ in rebus te ita tristãtibus tibi de-
beã eẽ par sicut in scdis feliciter tecũ agẽ
debeã. ¶ Clarissimus eni doctor queꝫ tu tibi alterũ scribis
dñs Antonius de sciçijs leguꝫ doctor eximius videt̃ affligi
dispositione que triplici ⁊ seuo accidẽti cõplicata est. ¶ Pri
mum qdeꝫ est ardor urine. ¶ 2m vo est strangurica dispõ.
¶ 3ª vo est impotẽtia retinẽdi urinã: quã plurimi antiquo-
rum nominauerũt dissuriã. Alij vo urine fluxum dixerunt.
¶ Videt̃ aũt ut iã mihi ꝯscriptũ est ꝯsiderãtibus in ꝑmis ꝙ
hec dispõ in principio subsecuta fuerit exercitio forti cui
successit mictus sanguis puri: ut scribit̃. lꝫ ego nõ credã: cui
quidẽ in posterum subsecuta fuit emissio urine nigre quã
adustã crediderũt aliq. Et his qdẽ ambab⁹ per spatiũ duaꝝ
horaꝝ post secuta fuit emissio urĩe albe. aut satis in colore
⁊ in substãtia laudabil'. post quã iteꝝ ex alio exercitio subsecu
ta fuit urina sanguinolẽta fere equalr̃ ut ꝑus. Et iterũ ⁊ 4°
post qnq3 mẽses ul' circa supuenit ipotẽtia emittẽdi urinaꝫ
que exire nõ poterat sine magno dolore. quo tñ nõduꝫ eua-
cuato supuenit ꝯtinua febris. post cuius curationẽ remãsit
splene san⁹ ut scribit̃: ⁊ tãdẽ in sequẽti tpe ꝓpter usuꝫ ciboꝝ
quadragesimaliũ ut credit̃ iterũ supuenit ĩpotẽtia emitten-
di urinã. que fuit cõcomitata ardore notabili in capite vir
ge percepto. qui quidem finaliter remansit cum emissione
urinarũ harenosarũ: ⁊ peruentuꝫ est finaliter ad hoc ꝙ uri-
na non potest retineri ultra duas uel tres horas. imo neq3
per dimidiã horã: ⁊ ꝓprie cũ egritudo reuoluit̃ paroxisma
liter: ⁊ durat per octo uel decẽ dies. Et postremo iteꝝ ad no

tumēti fixionē tantam pductus est. q neqȝ incedendo uel quiescendo euacuatur ab ardore in predicto loco pcepto. lȝ qñqȝ intēsius: qñqȝ remissius. Hec igit est dispō summarie ꝯgregata ex his que mihi scripta fuerūt: que si bñ ꝯsideret nō est altera q dispositio supra tacta. s. cōplicata ex ardore urine q q primo ꝛ fortiori accidēti. ¶ 2° vō ex impotentia emittēdi urinā. ꝛ est accñs secundū strāguria nominatum. ¶ Et tertiū est impotētia detinēdi urinā que dissuria nuncupat uel urine fluxus. Oportet itaqȝ paulisper inuestigare harum dispositionum causas ꝛ accidentia fm diuersitatē signorū etiā per que he dispōnes pticulariter inotescant.

Cum igit ardor in urina sit dolor pungitiuus ꝛ mordicatiu⁹ tpe emissionis urine. aut parū añ uel post in extremitate pudibūdi pceptus nōbilr. ut in pluribus. Et qñqȝ fit tristis sensatio in parte femoris: ꝛ in peritoneon. aut qñqȝ in utrisqȝ simul eueniēs necesse est adhuc aut hunc ardorē esse egritudinem per essentiā illoꝝ mēbrorum in quibus percipitur. aut per colligantiam in eis.

Si aūt est egritudo per essentiā extremitatis pudibūdi. tūc facile pōt hec mā expediri. aut tūc hic ardor in pudibūdo pueniat a mala cōplone pudibūdi propria. aut solone cōtinuitatis eiusdē. Si pͣ: aut erit mala complo cala mālis uel imālis. que cogścet per loci rubedinē cū opacitate uel claritate fm dñium cholē sup sāguinē uel econuerso. Et tunc cura earū facile pficiet cū alteratib⁹ uel euacuantibus. si fuerit ad pudibundum materia aliunde proueniens. ꝛ de hac materia inferius aliqualiter discutietur.

Si aūt hic ardor in pudibūdo puenerit a solone cōtinuitatis: ut ulcerib⁹ uel excoriatione que in cānali virge sepe pueniūt. Tūc cura huius dispōnis p̄euacuato corpore si fuerit mādās mās triplici poterit itētione cōpleri. ¶ Et pͣma qdē est repulsio māeꝝ que ad hoc membrū inclinari solēt. ppter dignitatē eius. ¶ Scōa vō intētio erit mūdificatio māe emanātis a cannali. ¶ Et tertia est incarnatio ꝛ consolidatio partium ulceratarū. ¶ Et pͣma quidem intentio completur per linimenta inūctiones emplastra femoralib⁹ ptib⁹ ꝛ peritoneon applicanda: q̄le est hoc mihi approbatissimū medicamē. pprie in cā ꝛ mā calidis. ℞. succi virge pastoris. ꝛ est in rei ueritate cardus maior: succi plātaginis: succi sinfiton. ꝛ est cōsolida mior. añ. ℥. ij. cāphore subtilissime trite. ℈. iiij. albumina ouoꝝ numero iij. amili. ℥. ij. cerusse facte de plūbo. ℥. j. litargiri. ℥. s. tucie pparate cū aq̄rosata. ʒ. vj. fiat vnguētum molle in mortario plūbeo cū suo pistello ultima cōtritione: ꝛ est tāte excellētie q sepissime oēs tres itētiōes antemissas cū illo solo pfeci. s. repellēdi ꝛ alterādi dū applicat ptib⁹ genitalib⁹. amplius mūdificādi abstergēdi: ꝛ pprie dū itingit in eo pēna: ꝛ iponitur cānali vge. Aut dū reuoluit in ea stuellus ꝛ in cānali vge portat semp tñ post mictū pmutatus. ¶ Dū aūt finalr uolo ꝯsolidationē pficē stuellū in predicto vnguēto itinctū reuoluo in puluere tucie preparate. sicut enim aloes est optima medicinarū in recentibus ulceribus virge. Ita tucia in antiqs est melior. 20ᵃ tertij. cap̄ de cura ulcerum vge colligi pōt. Hec sufficiāt de cura ardoris in urina pueniētis ppter egritudinē appropriatā pudibundo. Plura alia epithimata inūctiones enchatismata: ꝛ emplastra scribere potuissem sed non curaui. quia materia ista aliqualiter peregrina est ꝓposito principali: ꝛ tu ex aliunde collige ut tibi placet ꝛc̄.

Si aūt dolor uel ardor iste in pudibūdi capite pcept⁹ pueniat per colligātiā ab alijs mēbris. Tunc ꝯtingit. ppter ulcera in collo uesice exītia. ut in pluribus: licet etiā ꝯtigē possit ppter ulcera poroꝝ uritidoꝝ. ¶ Et 3° iterū ppter ulcera renū. ¶ Et 4° iterū ppter lapides ꝛ harenas in uesica ꝛ renib⁹ exētes. ¶ Et 5° iterum ppter ulcera uel saniē ab apate gn̄ata. ¶ Et 6° adhuc ppter saniē a pectore deriuata ad uesicaȝ. ¶ Et 7° propter colligantiam totius ad uesicam. ut patet in crisibus ꝛ expulsionibus materierum scabiei lepre impetiginis ꝛ similium.

Mirabile autē videt eam theorice contemplanti: Quare ulceribus exītib⁹: aut sanie harenulis uel lapide in collo uesice. in eodē fere nullus aut ualde obtusus pcipit dolor: in extremitate pudibūdi tātus pcipit dolor: ut cū maxio martyrio videant egri cruciari. ꝛ tñ nullā ꝯtingit ibidē eē egritudinē cōplonalē: aut cōpōnalē: uel solutionē ꝯtinuitatis. ¶ Amplius collū uesice cōponit ex pāniculo iterius uestiēte ipm̄. sed talis pāniculus est sensibilis nōbilr. ꝛ mā uel causa doloris illatiua est pſens ibi: ꝛ applicata. ergo debet ibi fortis percipi dolor. ꝯñia tenet. qꝛ ex sufficiēti diuisione causarū ꝛ efficientium debet assignari effectus. ꝛ cōsequēs repugnat experiētie. quare ꝛc̄. ¶ Amplius solo ꝯtinuitatis est maxime notabilis. aut excoriatio sibi sīlis ꝯtingētis semp est pñs in collo uesice. Igit semper debet dolorē iferre. ¶ Et 3° itēꝝ arguit. qꝛ cā doloris illatiua in collo uesice exñs videt semp ꝯiuncta alteri cāe innāti ipsam ad dolorē inferēdū. Igit ꝯtinue in collo uesice debet percipi dolor. ꝯñia appet satis necessaria ex pdictis. ꝛ añcedens arguit: eo qꝛ cū mala cōplone ppria collo uesice semp inuenit ꝯiūcta aquositati urinali: que ifusa: aut saltē saniei si fuerit complicatio ulcerū cū mala complexione. igit ꝛc̄. ¶ Et 4° iterū ꝛ fortius arguit. qꝛ saltē tpe emissionis urine necesse est dolorē magnū ibi percipi. eo qꝛ si debet emitti urina opꝫ q collū uesice ꝯstringat a circūferētia uersus cētrū: ꝛ iō ut debite applicet expellibili qd est urina. sed in tali cōstrictione necesse est quasdā ptes colli uesice distrahi ꝛ ditēdi. Ergo necessarium est q pcipiat dolor uel intēdat. Et hoc motiuū videt pcedere ad pbandum dolorem in collo uesice egrotātis a mala cōplexione mēbri materiali uel immateriali. aut a soluta continuitate uel utrisqȝ simul necessario intēdi debere tempore mictus. Et forte q hoc motiuū angustiare faceret iuniorem medicum.

Materia horum argumentorū videtur petere solutionem ad plura. ¶ Quorum primuȝ est. an propter ulcera uel alias species solutionis continuitatis colli uesice dolor causetur in ea. ¶ Secundum vō est. an si in ea accidit dolor que sint partes colli uesice doloris illius perceptiue. ¶ Tertium vō est propter quid propter talia ulcera ul' alias species male cōplonis uesice doleat extremitas pudibūdi. ¶ Et quartum an si dolor est in extremitate illa sit ibi fortior q in collo uesice.

Ad primū autem dicēdum q si colluȝ uesice egrotet mala complexione materiali ul' immateriali notabiliter intensa. dolor percipietur in collo uesice: ut supra argutum est. ¶ Dicendum 2° quantuȝ ad hoc q dolor ille ut in pluribus non est multum intensus. eo qꝛ aquositas ꝛ pinguedo quedā: ꝛ ligamētales ptes que inueniunt in collo uesice reddant obtusam sensationem ipsius. ¶ Et dicēdum tertio q si egrotaret uesica mala cōplexione multū calida ꝛ inflāmatiua. aut fuerit in ea fortis solo continuitatis cum pſentia saniei ꝛ virulentia notabiliter acutis. qñqȝ etiam dolor percipitur fortis. Et quando talis dolor apparet ut in pluribus est incurabilis.

Ad secūdū vō quesitum dicēdum. q dolet uesica propterea qꝛ in collo eius inenit mēbrū sensitiuū. sicut est extremitas uel chorda musculi inuoluētis collum uesice exterius. ut colligēdum est pͣma pmi. doc 5ª. ꝛ summa scōa. cap̄ 24°. ꝛ 19ª tertij. primo caplo. ¶ Amplius in ea inuenitur neruus quantitatem habens coicans vnicuiqȝ laterū uesice. per quē etiam neruum sentiri pōt. ꝛ hic qdē neruus aduenit ei a spondilibus caude. a quo etiā neruo sensum recipit pāniculus interior colli uesice.

Ad tertium vō quesituȝ rñdet ulr ab omnibus q dolor qui percipitur in extremitate pudibundi non egrotantis est per colligantiam. Primo quidem absolutam: ut qꝛ egrotante collo uesice speciebus male complonis: aut solute cōtinuitatis uel utriusqȝ simul

simplicē cōpassionē. dolor pcipiat in extremitate pudibūdi:
⁊ fortius hoc ɔcedēdū esset fieri per cōpassionē nō absolu-
tā. ut si urina virulētia: aut sanies: aut uapor acutus ab eis-
dē eleuat⁹ trāsmutaret ad caput virge. ⁊ hec est oium aucto
rū ⁊ doctoꝝ solutio cōmunis. ¶ Hec aūt colligātia multi-
plex assignari pōt. Et pma qdē situs uel vicinitatis de qua
presentia lr nō curo. ¶ 2ª vo per colligātiā barū duaꝝ ptiū
per tres neruos qui oriunt a spōdilib⁹ caude: ⁊ spargunt
in musculū circūdātē collū uesice: ⁊ etiā deferunt ad caput
pudibundi. imo etiā ad fiteri ⁊ ad radicē femoris ⁊ usqꝫ ad
matricē. ¶ Amplius etiā hec colligātia assignari pōt. eo qꝛ
a cerebro uenit sensus vge. Et etiam ab eodē ad uesicā spūs
sensibilis delegat. ¶ Et pmū qdē horū pulcherrime colli-
git doctrina 5ª. ⁊ summa 3ª. cap 6° in lra occulte plata duz
ingt. Alia vo paria ⁊ ipar qd ab extremo orit alosos in mu-
sculis spargit fiteris ⁊ ipsius vge: ⁊ in musculis uesice ⁊ ma-
tricis ⁊ in pāniclis uētris: ⁊ in ptib⁹ domesticis iterioribus
ossis femoris ⁊ in musclis qui nascunt ex osse albomum. i.
spōdilib⁹ qui sunt ifra renes. Ex qua qdē aucte videri pōt
quātū facile fiāt in pdictis ptib⁹ egritudies per colligātiaz.
¶ 2m vo horuz expsse legit 19ª tertij. p cap in fine. Et conti-
nuat vnicuiqꝫ laterū eius neruus quātitatez habens ⁊ ue-
ne quiete ⁊ pulsatiles: ⁊ multiplicati sunt nerui eius: ut ipsa
sentiat illud cui innititur ⁊ ad qd descēdit. ¶ Qd autē me-
diantibus musculis colligantiam habeat virile mēbruz cū
collo uesice ⁊ femore. lege pª pmi. docª 5ª. summa 2ª. capi-
tulis 24° ⁊ 25°. ⁊ 19ª tertij. ⁊ 20ª eiusdē: pmis caplis. Et faci
le per hec satisfacē potes ad tertiū quesitū supra pmissum.

Ad quartū vo quesituz nō est facile rūdere. uaria
sapientum discordia oñdit difficulta-
tē ipsius. Dixerūt ergo qdā ɔdescendētes ad motiua supra
scripta. ꝙ egrotāte uesica spēbus solute ɔtinuitatis: aut ma-
le cōplonis. si utrūqꝫ illoꝝ dolebit fortior erit dolor in col-
lo uesice ꝙ̄ in extremitate pudibūdi. ⁊ cōcesserunt totuz ad
qd deducūt argumēta superius tacta. Isti iudicio meo nō
bene dixerunt: eo qꝛ experimentuz est cui acquiescimus. de
cima tertij. capitulo de cura asmatis. Forte autem perduxit
eos ad hoc raritas experientie. ¶ Alij autem ad hoc dixe-
runt ꝙ lꝫ dolor fortior percipi deberet: ⁊ percipi debeat in
collo uesice quandoqꝫ. non tamen illud est uerum semper:
propterea quia profundius situm est collum uesice magis
ꝙ̄ extremitas pudibundi. ¶ Hec igitur opinio nō videtur
satisfacere. propterea: qꝛ partes sensitiue integrantes colluz
uesice videntur habere maiorem sensationem propter con-
tinuitatem propinquorum ⁊ magis imediatam spirituum
sensibilium a nucha ⁊ cerebro ꝙ̄ habeat cutis ad ipsa duo.
¶ 3ª aūt iuenit ad hoc rñsio que magis acceptāda est. que
quidē ponit ꝙ alioꝝ supposita paritate de causis effectiuis
tristis sensationis in hec duo mēbra. fortius dolebit extre-
mitas pudibūdi ꝙ̄ collū uesice. Omne eni mēbrū qd maiori
delitiosa sensatiōe sentit excellētius altero debet fortius tri-
sti sensatiōe sentire ꝙ̄ alterum. sed pudibūdi extremitas in
hoīe maiori delitiosa sensatione sentit ꝙ̄ altera pars in eo.
ɔñtia tenet cuz maiori: eo qꝛ ex assignatione sufficienti cau-
sarum effectus rōnabiliter debet concedi effectus. ⁊ minor
experientia colligitur in emissione seminis humani. Stat
igit horū solutio in hoc fundamēto ꝙ nō est horū duorum
membrorum paritas in sentiendo: imo maior inuenit sen-
satio in extremo pudibundi ꝙ̄ in collo uesice. ¶ Contra: qꝛ
nerui qui sunt in pudibundo ueniunt a spōdilibus caude:
⁊ non sunt nisi nerui ligamentales. ergo non debent esse ita
excellenter sensitiui. Patet consequentia. qꝛ nullum ligamē-
torum sentit. prima primi. cap de membris. ⁊ antecedēs col-
ligitur 15ª tertij. primo capitulo. in fine. ¶ Huic motiuo di
cendum est negando consequentiā. lꝫ enim illi nerui qui ue-
niunt a cauda non sint tāte sensationis: ut probat argumē-
tum. tamen alij nerui adueniunt virge a cerebro ⁊ a nucha
propter qd est in extremitate pudibūdi excellentia sensatio
nis inuēta. patet 20ª tertij. allegato statim cap. Et aduenit
ei. s. virili mēbro sensus ex cerebro ⁊ nucha. ¶ Ex quibus
oibus apparet qliter ad motiua solui pōt: lꝫ enim oia illa p
bent doloris cām illatiuā esse per se fortiorē ad agendū in
collo uesice. ⁊ melius eidē applicatā esse adhuc cum tempo
ris ɔueniētia. negāda tn̄ est ɔñtia: eo qꝛ est disparitas in sen
satione mēbroꝝ: ut satis sufficiēter videtur esse deductum.

Tractatus secundus de ardore urine pueniente per colligantiam: ⁊ habet. 17. capitula.

¶ De causis ardoris urine prouenientis a mala complexio
ne calida ⁊ sicca in generali. Cap. I.

His igit ita paulisp theorice ɔtēplatis. ue
niēdū est ad ponēdū cās haꝝ dis
pōnū que sunt tāti doloris inductiue. Cū igit ip
sius cause sint due. s. mala cōplo ⁊ soluta ɔtinui-
tas: aut utraqꝫ illaꝝ simul: ponēde pmo sunt cāe
male cōplonis cale ⁊ sicce simpliciū ⁊ cōpositarū mālium
uel imāliū. grā cuius ⁊ ponent specierū male cōpositionis.
s. oppilationis aut egritudinis composite videlicet apatis.
¶ Cause itaqꝫ male cōplonis calide ⁊ sicce sunt oēs que as
sumunt ex sex generibus rerū nō nāliū calefaciētiū ⁊ exiccā
tiū ⁊ eoꝝ que annectunt eis: ut obuiare ⁊ cōmorari in ae-
re in camera uel locis uehemēter calefaciētibus ⁊ exiccanti
bus. ut statio sub sole apud fornaces ⁊ similia loca. Itē ap-
plicatio ciboꝝ ⁊ potuū ualde calefacientiū colūborū ⁊ simili
um ⁊ eorū que cōdiunt cū aromatibus calidis radicibus
petrosilino feniculo cum croco pipe galanga çinçibere ⁊ si-
milibus ⁊ edulium ualde salitorum usus. ¶ Adhuc autez
3° uehemēs ⁊ lōgū exercitiū siue eqtādo uel aliter qlitercun
qꝫ fiat per quod manifesta videat accendi in corpore cali-
ditas. Et de hoc gñe sunt etiā gestare uestes pellibus calefa-
cientibus suffultas uehemēter strictas ⁊ ponderosas. ¶ Et
4° iterū calefaciūt ⁊ exiccāt corpus retētiones euacuationū
solitarū: ut si alicui retineant emoroides fluē solite ⁊ sudor
cōsuetus. aut dimittat aliqua euacuatio artificialiter facta
sicut dimittē pillularū ⁊ alioꝝ euacuantiū usum uel uomi-
tū uel secessum cōsuetū intercipere. Ad tales enim retentio
nes sequitur de necessitate caliditatis intentio propter pro
hibitam euentationem. ¶ Quinto igit corpus calefaciūt
⁊ exiccāt vigilie multe ⁊ insuete. Et somnus etiā sup reple-
tionem cito factus. ¶ Et iterū 6° corpus calefaciunt ⁊ exic-
cāt aie accñtia motū uelocem in spiritibus ⁊ humoribus ⁊
fortem efficiētia: ut furor ⁊ iracūdia ⁊ ɔsimilia. ¶ Et de an-
nexis istis solēt calefacere corpora res medicinales ɔsuete
apud usum plurimarū gētium: ut sunt epithimata inūctio
nes balneationes corpoꝝ: ⁊ usus ɔdimētoꝝ calefacientiuz:
ut çinçiberis viridis dyagalāge tragee cū specieb⁹ aroma-
ticis ⁊ similiū. ¶ Et intellige ex istis ꝙ taliū cārū oiuz appli
catio ad corpus primo cōcursu calefacit magis ꝙ̄ exiccet: ⁊
ppꝛie cū occurrūt corporib⁹ a tēperamēto ppꝛio lapsis per
augmētū caliditatis ⁊ humiditatis. ut in sanguineis ⁊ in
his corporibus que multū humida sunt. Si autem cause
tales applicarentur corporibus siccis tm̄: aut uehemētius
siccis ꝙ̄ calidis. tales qdē cause fortassis celeriter exiccarēt
hec corpora amplius ꝙ̄ calefacerent. sicut facile hoc uerifi-
cari potest in corporibus melancholicis: aut in alijs que ma
gis per siccitatē lapsa sunt ꝙ̄ per alias qlitates. Et hoc totū
colligi potest per preparationē corporuz. Et ex hoc funda-
mento facile intelligi pñt cause calefacientes ⁊ exiccantes.

¶ De signis ardoris urine prouenientis a mala cōplexione
calida ⁊ frigida: humida ⁊ sicca in generali. Cap. II.

Signa vo lapsuuz calidoꝝ colliguntur ex multis.
Primo a qlitate visibili. ut qꝛ corporis color ten-
dit ad rubedinē cū aliqli purpureitate: ut in san
guineis. aut ad rubedinē cū claritate uel citrini
tate: ut in cholericis. Itē habitudo ad piguedinē
inclinata uel mediocritati eius ppinqua: ut in sanguineis.
aut in his in quoꝝ sanguine iuenit nālis flegmatis qtitas

notabilis subdn̄ans aut erit habitudo ad extenuationē notabilr̄ iclinata: ꝛ ꝓpe in cholericis: aut in quoꝝ sanguine melācholia īuenit̄ cōmixta nō excellēter. ꝛ hec oīa signa sunt sumpta a casib⁹. ¶ Cognoscunt̄ etiā tales lapsus per caliditatē in organo tact⁹ repn̄tatā absqꝫ ariditate ꝛ ꝓpe in corporib⁹ sanguineis: aut aliqualiter humidis. ꝛ per caliditatē ariditati ꝯiūctā ꝛ ꝓpe in cholicis ꝛ melicis. Et sunt signa ad ueri⁹ iudicādū de excellētijs q̄litatū tāgibiliū: ut 2° cōplonū. 3° cap colligendū. ¶ Sumunt̄ etiā signa lapsuū calidoꝝ per magnitudinē uelocitatē ꝛ frequētiā pulsus cū paritate ꝯtētiuarū cārūꝫ. ¶ Et sigdē lapsus iste maior fuerit in siccitate q̄ in caliditate erit in plurib⁹ pulsus magn⁹ uelox ꝛ rarus ꝓpter q̄ per siccitatē reddit̄ organū inobediens motui. ¶ Et si cū tali lapsu ꝯiungat̄ debilitas inenit̄ tardus pnus ꝛ rarus. Et ꝑn̄tuarie hēri fantasie in diuersitatib⁹ pulsuū in his differētijs ꝛ in alijs ꝑm diuersitatē cōplonū habitudinū etatū accn̄tiuꝫ aie ꝛ alioꝝ pticulariū fere infinitoꝝ que ꝯtigē possunt. Talia etiā corpora inueniunt̄ ꝓmpta ad iracūdiā furorē angustiam: ꝛ erūt animosa oīno ꝛ audacia ad aggrediēdū multa fortasse magis q̄ ad expediēdū ea. ꝛ sunt hoīes vigilatiui: ut in pluribus uētrem hn̄tes siccū ꝛ paucitatē sputi: quoꝝ urine sunt itēsiores citrinis subruffe crocee ꝛ rubee frequenter rubedine ignea. Et tu adde alia signa his ꝓportionalia: que gratia euitande longitudinis omitto.

Hec de signis ꝛ causis lapsuū calidoꝝ ꝛ siccoꝝ. per quoꝝ notitiā si bn̄ ꝯsideres poteris itelligē ꝛ cognoscere lapsus calidos tm̄: uel siccos tm̄ mālēs ꝛ immālēs simplices ꝛ cōpositos. ¶ Ex q̄rū etiā fūdamēto cogscunt̄ signa lapsuū frigidorū ꝛ siccorū simpliciū ꝛ cōpositoꝝ māliū ꝛ immālium per ꝯrietatē doctrine. vbi grā ꝓpter obuiare ꝛ cōmorari in aere calido ꝛ sicco: calo ꝛ humido calefiūt ꝛ exiccant̄ ꝛ humectant̄ corpora. ita pp morā in aere frigido ꝛ sicco: aut frigido ꝛ humido talr̄ disponunt̄ corpora ꝛ ita etiā in alijs gn̄ibus qnque rerū nō nāliū ꝛ sibi ꝯnexaꝝ causis ꝛ signis ꝯformiter intelligēdū est. ¶ Pro quorū oīum cōplemēto lege Gal. primo de accn̄ti ꝛ morbo. 5° cap. ꝛ 2ª ꝑmi. doctrina 2ª. ꝛ summa 2ª in q̄tuor capitulis ꝑmis inuicē cōtiguis. Et lꝫ signa predicta possint subseruire ad notificādū cōplonē uelem toti⁹ corporis ei⁹. Eis tn̄ uti possum⁹ ad cognoscendū ptiales lapsus mēbroꝝ oīum: ut capitis pectoris cordis ꝛ epatis. Et aliorū quorū lapsus cōtingeret calidos ꝛ siccos: aut calidos ꝛ humidos: aut frigidos ꝛ siccos: aut frigidos ꝛ humidos. grā tn̄ cōplemēti opis ponēda sunt signa ardoris urine ꝓuenientis per colligātiā ab alijs mēbris: aut per essentiā ab eis.

¶ De causis ꝛ modo euentus ardoris urine ꝓuenientis a toto ꝑncipaliter: ꝛ ab alijs causis. Cap. III.

Potest igit̄ q̄nqꝫ a capite ꝛ a pectore siue ab ei⁹ cōcauitate: siue ab eruptione apostematū in pectore mā deriuare ad vias urine per ꝯcaua uenarū. Sicēnim māe a gibbo epatis ascēdūt grā finis nutricationis ptiū pectoris ꝛ capitis per uenā chilim: ꝛ per duas uenas ramificatas ab ascelari: q̄rū rami igrediunt̄ per posteriorē ptē in pāniculos ita oīno cōcedēdū est easdē mās in crisib⁹ egritudinū a supiorib⁹ ptib⁹ ꝓpelli ad inferiores. ꝛ maxime forti existēte ṽtute: cui nihil resistē pōt in expellendis: itaqꝫ q̄nqꝫ saniem expellit de cōcauitate ossiū ꝛ pectoris. affoꝝ 7ª. cōmēto 59° ꝛ prope cū vie parate erūt. ꝛ he q̄dem māe si fuerint acute: q̄ nimiū inflāmate. aut fuerint eisdē māe cholerice cōmixte uel aduste. aut secū adiūcte māe saniose poterūt ardorē magnū efficē in vijs urine maiorē q̄ in intermedijs ptibus: eo q̄ vna materia acuta alteri acutiori cōmixta maius poterit efficē nocumētum in ptibus in q̄bus detinet̄ ꝛ cōmiscet̄ q̄ in ptib⁹ alijs. sed urina saniei uel alteri acute māei commixta maioris acuitatis erit effectiua in eis q̄ anteq̄ cōmisceret̄ eis. ꝫ ꝛc.

Et silī mō iterum deduci pōt q̄liter māe saniose uel acute in crisib⁹ ꝑmutatiuis in lepra scabie uariolis ꝛ morbillis expulse ad urine vias ardorē in eis efficē possunt. ¶ Ex quorum fundamēto iterū facili⁹ est vidē q̄liter māe acute uel aduste in egritudinib⁹ splenis ꝛ epatis per emugētes uenas ad urine vias iferiores expulse possunt in ardore pficē. ꝛ est snīa Auic. 2ª ꝑmi. cap de signis coloris urinarū: ꝛ ꝓprie nigre. ubi in q̄t. Et illud q̄dē q̄d accidit ꝑm modū purgationis ꝛ crisis significat̄ q̄d est in fine q̄rtanarū. Et cū splenis egritudines resoluunt̄ ꝛ dolores dorsi ꝛ mr̄icis ꝛ reliq. vide ibi. Et colligit̄ eadē snīa ab eodē 3ª q̄rti. cap de signis ꝑmutationis materie ad inferiora. ꝛ pluries alibi. Uñ ex ꝑdictis nō est difficile videre multiplicitatē ardoris urine ꝑm diuersitatē ptium per colligātiam efficiētium ipm. ¶ Ut igit̄ clarius huius tractat⁹ utilitas habeat̄ ordinate oīum spērum ardoris urine ponēda sunt signa ꝛ canones curationis succincte transeundo ne in ꝑlixitate sermonum tēpus expendat̄.

¶ De signis ardoris urine prouenientis per colligantiam a toto corpore. Cap. IIII.

Cum igit̄ ꝯtingit ardorē in urina fieri ex cretica trāsmutatione māerū que a toto descēdunt ad urine vias ꝛ faciūt ardorē in eis acuitate sua. Per hec signa cōprehēdi poterit talis ardoris urine uarietas. Primo per notitiā defedationis cutis ut lepre scabiei ꝛ uariolarū q̄rū mā frequēter terminat per fluxū uētris cū rasura. ꝑma q̄rti. cap de uariolis. que materia etiā nō minus bn̄ terminare pōt per vias urine ꝛ ꝓprie morbillorum mā hoc efficē pōt: eo q̄ utriusqꝫ mā est acuta ꝛ corrupta notabilr̄. Gn̄atio eni uariolarū est pp multitudinē sanguis corrupti. Gn̄atio ṽo morbillorū est pp uehemētiā ꝛ malitie sanguis corrupti pauci. Sed cuiuscunqꝫ spēi lepre mā necio maioris est corruptionis q̄ uariolarū ꝛ morbilloꝝ mā igit̄ eque bn̄ poterit ardorē in urina efficē. Et silr̄ de scabie dicēdū est q̄m cuiuscūqꝫ spēi eius mā est acuta aut adusta. igit̄ delata ad vias urine ꝛ eidē cōmixta ardorē poterit efficē in eis. Amplius oīum harū egritudinuꝫ mālis cā aīs ꝯtinet̄ in uenis. sed a ṽtute facile poterit deferri ad vias urine. igit̄ ardorē in eis efficē poterit. ¶ 2° ṽo cognoscit̄ ardor urine per colligātiā a toto ꝓueniēs. eo q̄ talis accidit in statu ꝛ tpe uehemētis ebullitionis māe ꝑdictaꝝ egritudinum. Mā enim si deferat̄ ad urine vias anteq̄ uehementer ebulliret ꝛ putreret nō efficeret ardorē urine. ¶ 3° aūt cognoscit̄ per absentiā cārū ꝑmitiuarū que urine ardorē efficē possent ut comestiones rerū ꝛ medicinarū acutarū. ¶ 4° ṽo cognoscit̄ per interēptionē signoꝝ arguētiū nocumēta in urine vijs. ¶ 5° etiā cognoscit̄ per absentiā spātū uel egritudinū in mēbris ꝑncipalib⁹: ꝛ alijs colligātiā hn̄tibus ad urine vias. ¶ 6° ṽo ꝛ ultimo cognoscit̄ eo q̄ talis ardor accidit subito. q̄ fit in crisi que est uelox ꝛ uehemēs motus morbi quo infirmus ducit̄ ad vitam uel ad mortem.

¶ De cura ardoris ꝓueniētis p colligātiā a toto. Cap. V.

Cognita igit̄ hac specie ardoris canō curationis ei⁹ est per q̄tuor intētiones. Pria est māerū diuersio. 2ª est regimis rectificatio. 3ª ṽo est sedatio acuitatis. 4ª est defensio viarū urine ꝛ mūdificatio a mā iā recepta in eis.

Prima igit̄ intentio diuertēdi mām multiplr̄ acgri pōt euacuatione illius māei per alias vias efficiēdo. Neqꝫ enim talis mā vnq̄ intercipi uel detineri debet iuxta snīam Hip. affoꝝ ꝑma. 20° sermone. Ea quorum crisis fit ꝛ facta est. Conet̄ igit̄ medicus summopē mām acutā ꝛ subtilem ad supiora mobilē diuertē ꝓuocando fluxū sanguinis a naribus titillationem faciendo in ꝑncipio riçe cū aliquo neruulo exiccato: aut cū chordula tympanistarū: aut cum frusto carte pergamene: aut cū fuste alicuius plante ꝛ ꝓprie corrigiole. quam aliqui sanguinariam uocant: eo q̄ sanguinem a naribus educit modo iam dicto. ¶ 2° ṽo in hoībus aptis ad hoc ꝛ ꝓprie in q̄bus abundat sanguis grossus: aut materia adusta. aperiant̄ eorum emoroides uentosando eas cum uentosis exterius ignitis aut cum corniolis ibidē applicatis uel cū fricatione facta cum folijs cōsolide

maioris: aut cum folijs ficus: uel cū felle tauri uel cū acuto licinio uel flobotomādo eas. ¶ In muliere vō etatis tpe fiat aptio mēstruoꝝ cū uētosis per q̄tuoꝛ digitos supra vmbilicum positis absq̄ scarificatione. aut cum ligaturis ibidem. aut in radicē coxaruꝫ ꝓpe inguina factis. ⁊ oēs isti modi sūt ultimi ad diuertēdum. ¶ 3° iterū diuertat mā ꝓuocādo sudorē hoīe per septē horas ab assumptione cibi pānis ꝯuenienter tecto. cui dent in potu. ℥. iiii. aque feniculi aut apij aut sparagi uel milij solis cū. ℥. ſ. çuccari. ⁊ ℥. i. vini albi aromatici diligēter calefactis. aut det ei in potu. ʒ. j. electuarij oppopira cum. ℥. ij. aque feniculi ambobus calefactis. ¶ 4° iteꝝ diuerti pōt mā per clisteria attrahētia ipsam a ꝯcauitate uenarum per meseraicas ad intestina. sicut cuꝫ hoc clisteri. ℞. radicis ireos recētis. M. i. thimi epithimi assari fumiterre cuscute. añ. M. j. ſ. eluarij hamech descriptione maiori electuarij de psilio. añ. ʒ. ij. cassiefistule. ℥. j. olei violaꝝ. ℥. iij. salis gēme. ʒ. j. ſ. fiat clistere hora electa que est in aurora: uel in ortu solis post somnum. ⁊ cōpleta digestione ꝑma ⁊ secunda. ¶ Sepe aūt ꝯsueui diuertere māᷓm cū clisteri facto ex decoctione fumiterre folioꝝ lapatij maioris: ⁊ urtice recentiū addendo ex p̄dictis electuarijs aliqd̄ cū çuccaro rubeo. ¶ Diuersionem igit̄ cū medicinis solutiuis ⁊ bibitis laudare nō possum: eo q: tales p̄cipitare faciunt mās nō solum per uentrem: imo per urine vias. Ego enim usq̄ ad etatem meā nullam in uoluminibus sapiētum medicinā legi solutiuam penitus per uētrem. q̄n etiam per urine vias p̄cipitet materiaꝫ ¶ Amplius oīs talis aut est solutiua dicta aut lenitiua aut cōpressiua. Si ꝑma cum sit laboriosa ⁊ caliditate ⁊ siccitate tertij gradus cōposita. ⁊ sic talis uehemēter agitabit ⁊ īflammabit. antecedens est Cōmentatoris ꝑma afforismoꝝ. commento 23°. In acutis moꝛbis raro ⁊ in ꝑncipio farmacijs uti. ¶ Si aūt talis medicina erit scđa: aut nō poterit sufficiēter diuertere mās q: debilis est. Et si diuerteret det̄ a contradicente eā. quare nō ita p̄cipitabit mās per vias urine sicut per uētrem dato q̄ maiorē aspectū habere possit medicina talis ad uētrem q̄ ad urine vias. adhuc etiam motiua pretacta satis pꝛobare videntur ⁊c̄. ¶ 5° etiam diuerti pōt materia ꝓuocādo uomitum. ego tn̄ in casu isto satis habeo ip̄m suspectum: eo q: materie talium egritudinum nō videntur cōuenienter per talem viam diuerti posse. ¶ Primo q: ipse sunt satis elōgate a via ista: eo q: continent̄ in uenis multuꝫ remotis ab ore stōchi. ¶ 2° q: tales materie sunt multuꝫ graues: eo q: ut in pluribus aduste notabiliter. ¶ 3° etiam quia sunt graues: ⁊ ꝓpter hoc resistūt ascensui qui necessarius est in omni uomitu ꝓpter qd̄ non esset uomitus ꝓuocādus in casu isto grā diuersionis nisi ubi māᷓm cōpꝛehēderemus efficere nauseā abominationē fastidiū que ꝯcomitata esset cum q̄rto socio. s. subuersione. Preter subuersionē enim alius non reperitur in stomacho motus ad educendum materias pronus nisi uomitus. 13ª tertij. tractatu 5° colligendum. Hec de prima intentione pauca sufficiant.

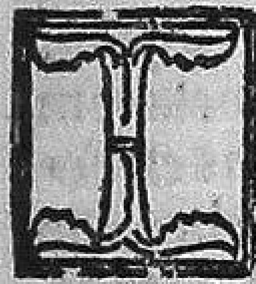
Secunda intētio. Rectificatio aūt regiminis necessarij ad curā ardoris urine ꝓuenientis per colligātiam a toto cū trāsmutatione māᷓerum acutarum ad urine vias sustētat̄ duplici fundamēto. ¶ Primum est refrāgere acuitatē illaruꝫ materieꝝ. ¶ 2m vō est repressio malitie in vijs urinalib⁹ inducte per q̄litates actuales ⁊ virtuales in cibis medicinalibus aut medicinis cibalibus. ¶ Et ꝑmū q̄dē cōplet̄ alienando a cibo ⁊ potu quolibet oīa genera rerū acutarū. sicut cepe alleū poꝛrū raphanū sinapis salsa ⁊ silia. ¶ Amplius sustētat̄ in eligēdo ea que suis q̄litatibus hoc efficiunt. sicut lenitiua oīa ut bleta spinachia folia fenugreci violarū. ⁊ folia caulis post ablutionē pꝛimam cum aq̄ calida ⁊ lactuca recēs ⁊ ꝓpꝛie que parum lactis hēt. ¶ Amplius inter cetera olera poꝛtulaca optima est: ⁊ ꝓpꝛie recens lꝫ etiam exiccata sit ꝯueniens. Ipsa eniꝫ ꝯfert doloribus renū ⁊ uesice ⁊ ulceribus eoꝝ. 2° canoñ. Et iterū pꝛeter ipsam ⁊ de expertis mihi est ut semꝑ coquat̄ in omni cibario. imo ifundat̄ in omni potu ei⁹ radix altee recētis. Iuuamētum enim mirabile ex ea cōpꝛehēdit̄ cuiuscūq̄ spēi ardoris urine. q̄re 2° cañ. in areola mēbꝛorū expulsionis urine. caꝑ de altea scribit̄ q̄ decoctio radicis eius qn̄ bibit̄ ꝯfert ardori urine ⁊ ardori intestinoꝝ etiā. ¶ Sil̄e etiā iuuamētū ⁊ nō minus p̄cepi ex frequēti usu mucheite retinēdo ipsam in ore: aut infundendo: aut coquēdo eā in cibis ⁊ potibus: aut faciendo syrupos decoctiones trociscos uel mucillagines ex ea. Et tu lege alibi: q: quasi tēperata est. rep̄mit etiā malas q̄litates in cibis īmo oī modo exhibitionis ⁊ p̄parationis. ¶ Conuenientes sunt oium auctorum fama cōi cucurbite cucumeres anguri e melones eorum semina ⁊ grana pinearum ⁊ semen papaueris albi: ⁊ mucillago psilij: ⁊ grana pinearum dulciuꝫ ⁊ comestio eorum ⁊ iniubarum. ⁊ per hec oīa ⁊ sibi similia cōplebis intentionem scđam ⁊ defendes etiam urine vias. Scio etiam ego q̄ aq̄ sublimationis hypoſete ⁊ ferarie multuꝫ cōfert in tuendo urine vias ab excoriatione ⁊ ulcere.

Tertia intētio ꝯuenietēr acgri pōt per administrationē eoꝝ que in p̄cedēti dicta sunt. Si aūt māᷓerū acuitatē ⁊ adustionē refrāgē uolumus cū medicinis: Multe q̄dē ⁊ laudabiles ab auctorib⁹ scripte reperiunt̄: ut syrupus violatus: syrupus de papauē: syrupus de nenufare: syrupus ꝓpꝛie de pꝛunis: syrupus rosatus ⁊ de iuiubis: syrupus de pomis: syrupus de endiuia. ¶ Et aq̄ sublimationū: ut angurie poꝛtulace violaꝝ altee ⁊ lactuce ambaꝝ pꝛopꝛie. ¶ Et hec duo cōposita elegātis expientie. ℞. granoꝝ sebestē granoꝝ alkekengi. añ. numero. xxv. granoꝝ pini. ℥. j. ſ. gummi arabici dragāti absq̄ toꝛrefactione. añ. ʒ. ij. medulle grano ruꝫ ceresoꝝ. ℥. ij. ſ. medulle granoꝝ coti. ℥. j. floꝝ nenufaris seminis lactuce ligritie cassie. añ. ʒ. iij. seminis acetose endiuie scariole granoꝝ papaueris albi. añ. ʒ. v. anisi seminis apij feniculi spice nardi. añ. ʒ. ſ. folioꝝ cupꝛessi. ʒ. ij. oīa per tres dies infundant̄ in. xij. lib. aque bene ꝯtusa. deinde cū ea coquant̄ usq̄ ad ꝯsumptionem tertie partis: ⁊ diligenter exp̄matur ⁊ cum colata fuerit diligēter superaddātur eis çuccari secunde coctionis lib. iij. ⁊ coquat̄ usq̄ ad spissitudinē ꝯuenientē De isto igit̄ syrupo dentur. ℥. ij. cum aqua sublimationis lactuce papaueris recentis nenufaris: aut angurie. Et si non extingues acuitatem materierum cum ipso: laborabis in digerendo melius. ¶ Cum aūt uolueris meliorem viarū mūdificationem simul cum audacia extinctionis efficere. da ipsum cum. ℥. iij. sublimationis alkekēgi: aut radicum altee ul̄ genestre: ⁊ spero q̄ laudabit̄ effectus. ¶ Et si cum tali syrupo extinctiuo simul uelis ꝯsolidationē efficere in vijs urine da ip̄m cuꝫ. ℥. iij. aque sublimationis simphiti minoris: aut cum aqua sublimationis folioꝝ cupꝛessi. Inest enim v̄tus ei magna ad hāc dispōnem. quare scđo cañ. in areola mēbꝛoꝝ expulsionis bibunt̄ folia eius cum vino ⁊ difficultati mingendi cōferunt ⁊ fluxu superfluenti ad uesicam. ¶ Cōpositum 2m ad eādem intētionē sunt trocisci isti. ℞. caude egne gallarum cupilli radicuꝫ cōsolide minoris dragaganti. añ. ʒ. j. seminis citrulli seminū poꝛtulace ⁊ lactuce. añ. ʒ. ij. ſ. seminis papaueris albi. ʒ. v. granorum alkekengi. ʒ. i. ſ. floruꝫ nenufaris. ʒ. ij. croci cinamomi. ana. ℈. ſ. cum succo poꝛtulace fiant trocisci ponderis. ʒ. j. ſ. ⁊ exiccentur in vmbꝛa: ⁊ detur ex eis vnus cum aquis pꝛedictis diuersificatis ꝺm diuersitates intentionum ad quas attendis.

Quarta vō intētio videt̄ ꝺm p̄tē attigisse finem ⁊ ꝓpꝛie ꝑs illa mundificationis dicta. Et si uelis mūdificationē efficē potentiorem. Tūc solēnis medicina est ut det̄ in potu. ℥. ſ. iere simplicis Galeni cum aqua sublimationis folioꝝ altee fenugreci ⁊ maluarum. Et si potētius mundificare ⁊ extinguere uelis nō transcēdas aquam apij. ¶ Sed de exꝑtis a me ⁊ secretis est aq̄ sublimationis radicum ireos. Defendit̄ aūt potēter urine via quelibet ab excoriatione maiori cuꝫ aq̄ sublimationis recētium foliorum: ut pꝛeallegato loco dictum est. ⁊ cum aq̄ sublimationis dragagāti ⁊ ꝓpꝛie cū succo granatoꝝ recētium. ⁊ aq̄ sublimationis

sebestē huic intētioni ualde est ɔueniens. ¶ De laudatis vo
ab auctorib⁹ est cauda eqna oī mō pparatiōis. ⁊ tu elige me
liora ex eis si potes. de qua etiā mā mūdificādi urinales vias
Nā inferius fiet bm o cū attēdet pticularius mūdificationi
renū ⁊ uesice a mā q̄libet etiā saniosa. Hec de cura ardoris in
vijs urine facti per colligantiam totius corporis ad easdez
vias sufficiant.

¶ De cura ardoris urine proueniētis a capite pectore ⁊ sple-
ne. Cap. VI.

IN cura aūt ardoris urine ꝓueniētis per
colligātiā aliarū priū ad urinales
vias opz ex q̄site ɔsiderare ac etiā uarijs ꝓcedē cu
rationis igenijs ⁊ instr̄is bm ꝙ ɔtingit diuersa eē
mēbra a qb⁹ ad urinales vias cretice mā diuertit.
Cū eniz q̄n q̄z a capite aliq̄n etiā a pectore: ɔtingēter iteruz a
splene ⁊ frequēter etiā ab epate. ⁊ frequēter adhuc a renib⁹
acuta ⁊ saniosa mā deferat ad urine vias. oporteret uariam
aliq̄liter fieri curationē ⁊ instroꝝ uarietatē aliquātā hēri bm
diuersitatē mēbroꝝ effundētiū mās ad vias urinales. ¶ Ue
rū ne plixitate sermonis legētib⁹ fastidiū imponerē mām hāc
diuisi in ptes q̄tuor bm ꝙ ut in plurib⁹ locis frequētius ardo
rē urine ꝓuenire ꝓpēdi. ¶ In q̄rū priū pma via ponit cura
tionis urine ꝓueniētis ꝓpter effusionē māerū a capite pecto
re ⁊ a splene sil'. ¶ In 2ª vo ponit modus curationis eiusdē
ardoris ꝓueniētis per effusionē māerū ab epate. ¶ In 3ª vo
per effusionē māerū a renib⁹. ¶ In 4ª ⁊ ultima ponent cano
nes curationis ardoris urine ꝓueniētis per ꝓpriū nocumen
tū uesice: ⁊ sic annuēte deo habebit cōplemētū huius tracta-
tus. ¶ Pro curatione vo pticule pme de numero hoꝝ q̄tuor
dicēdū ꝙ canon curationis ardoris urine ꝓueniētis ab effu
sione māerū a capite pectore ⁊ splene ex gn̄alib⁹ intētionib⁹
cōpleri pōt. ⁊ nō est magna differētia inter curationē vnius
istoꝝ ab altero: nisi applicatione spālium instrorū cuz qbus
vnum mēbruz pncipalr respicere debemus magis q̄ aliud.
¶ Sūt igit gn̄ales intētiones in cura huius ardoris urine
obseruāde pncipales q̄nque. ¶ Prima est ꝓcuratio mēbro-
rū in qbus pncipalr mā radicat. ¶ 2ª est māerum diuersio a
vijs urinalibus ad alias vias. ¶ 3ª est acuitatis materieruz
repressio que defert ad urine vias. ¶ 4ª est accītium mem-
brorū in qbus hec mā gn̄atur cōpleta remotio. ¶ 5ª ⁊ ultia
est viarū a qbus hec mā recipit rectificatio ⁊ defensio.

PRima igit intētio multis acgrit curatiōis ingenijs.
Primū est per euātionē minoratiuā ⁊ eradi-
catiuā mārum que multiplicant in mēbris illis ⁊ inueniun
tur: ut si mām videremus effundi a capite que est acuta aut
adusta euacuaremus ipsam dādo in potu. ʒ. j. pillarum au-
rearum: aut dādo in potu. ʒ. iii. eluarij de succo rosarū cum
aq̄ ordei. Et si leuiorē medicinā affectaremus det in potu. ℥.
j. cassiefistule de cāna nouiter extracte cum aq̄ endiuie uel an
gurie addēdo ei. ʒ. ß. aut. ℈. i. electi reubarbari cum. ǧ. v. spice
qd̄ totum assumat cū. ℥. ii. aque ordei aut aque endiuie uel
silibus. ¶ Si aūt mās que a capite effundunt ɔtingeret ma
iorem acuitatē hēre: ⁊ ꝓptem digestionis ꝓciperemus: euacua
ri deberet mā talis cū istis pillis. ℞. pillaruz de lapide arme
no. ʒ. ß. pillarum de fumoterre. ℈. ii. reforment pille. v. cū syru
po ros. aut nenufarino. quelibet enim talis est medicina ca-
pitalis frigida. Et si potabilem medicinā exhibere cupis ex-
hibeat ista. ℞. ɔfectionis hamech. ʒ. v. cassiefistule de canna
extracte cum aq̄ cuscute. ʒ. vi. misce totum. ⁊ in potu det cuz
aliq̄ de aqs supradictis. ¶ Si aūt mām acutam videremus
a pectore effundi ad urinales vias minuat hec mā cum hoc
potabili farmaco. ℞. reubarbari electi. ℈. ii. agarici. ℈. ß. dya-
gridij. ǧ. iii. spice nardi. ǧ. vi. salis indi. ǧ. i. penidiarum cassie
fistule de cāna extracte cum aqua capil. uene. aut decoctio-
nis passularum. an̄. ℥. ß. totum hoc det in potu cū aq̄ deco-
ctionis ligritie ⁊ iuiubarum. ¶ Et si desideras mām acutā
cum pillis a pectore distrahē. ℞. pillarum de fumoterre. ℈.
ii. pillarum de lapide armeno. ℈. i. reforment pille. vii. cum
aq̄ buglosse uel violarum uel farfarelle ⁊ dent patiēti in au
rora. ¶ Si iterū mās a splene ad urinales vias effundi ɔtin
geret. euacuet hoc leui minoratiuo ⁊ ꝓpe cū hn̄t acuitatez a
calore ebullitionē in eis faciēte uel putredinē. ℞. aque cuscu
te aque fumiterre. an̄. ℥. ii. lapidis armeni: lapidis laçuli pre
paratoꝝ bm artē. an̄. ℈. ii. mirabolanoꝝ indoꝝ thimi. pulue-
ris fumiterre. an̄. ʒ. i. anisi ligritie cimini dauci. an̄. ℈. ß. croci
ǧ. vi. salis indi. ǧ. iii. çuccari albi. ℥. i. infundant oia simul per
diē nālē. deinde colent ⁊ exp̄mant diligēter ⁊ dent in potu
ut p̄dictum est. ¶ Ego aūt expediti⁹ melācholicas mās acui
tatē hn̄tes soluo cū eluario hamech dato cū aq̄ scolopendrie
uel tamarisci. Et si uolo medicinā nō minus elegātez illa: do
in potu. ʒ. v. eluarij solutiui ad melācholiā cōpositi ab Auic.
2° de virib⁹ cordis ꝓpe finem. ⁊ est medicina solēnis. Cum
istis itaq̄z minorare potes mās a capite pectore ⁊ splene ad
vias urinales trāsmutabiles. ⁊ cū eisdem etiam eradicare po
tes mās illas dosim earū augmentādo bm ꝙ tibi videbitur
opportunum. ¶ 2m vo pncipale instrm quo attēdere debe-
mus mēbris mās effundētib⁹ ad urine vias est digestio mate
rierū que in ipsis ɔgregate repiunt ⁊ nō minus opz digesti
uam uariari bm diuersitatē mēbrorum q̄ euacuatiuā: de q-
bus dictum est. Digerit itaq̄z ɔuenienter mā acuta in capi-
te cū syrupo rosato syrupo nenufarino syrupo violato. Adu
sta vo ⁊ acutior pōt digeri cū syrupo de fumoterre: cuz syru
po de succis ⁊ aqs fructuum cū syrupo de granatis qui mi
sceri possunt cum aqs diuersis. ut rosata aq̄ violata aq̄ nenu
faris aqua cuscute aqua folioꝝ salicis. ⁊ cum silibus frigi-
dis ⁊ ꝓprie capitalibus: que oia digestiua totiēs exhiberi de-
bent quotiens urine substātia ⁊ color rectificata fuerint ⁊ se
dimen in fundo eius appuerit album subtile eq̄le ɔiunctuz.
¶ 3m instrm quo attēdit ad mēbra predicta est eradicatiua
māerum euacuatio ⁊ ꝓprie cū medicinis ante statim dictis.
¶ 4m vo instrm quo ꝓcurant pticule mās effundentes ad
urine vias est ɔfortatio ipsoꝝ que multis cōplet instrumen
tis. Oē enim instrm a quo mediocriter ponit in capite stipti
citas ɔfortat ipm ne mās aliunde recipiat ⁊ uapores. q̄m re
pellunt a se uasa stipticis ɔfortata farmacijs. ⁊ ɔfortat caput
his que a ꝓprietate hoc efficere solent. sicut oē cerebrū cuius-
cunq̄z aialis ⁊ ꝓprie nō aquatici ⁊ coiter dicit de cerebro le-
poris. ¶ Silr etiā de plātis multe inueniunt: ut macis foli-
um lignū aloes betonica maiorana dedrolibanum saluia ⁊
similes. Et de his que sumunt ex aialibus: ut castoreum ⁊
ambra ꝓprie ⁊ muscus. Et de cōpositis in dispositione frigi-
da sicut cōfectio anacardina dyamuscus dulcis dyambra
dyatrion pipeon plirisarcoticon. ¶ De his vo que frigida sūt
caput ɔfortātia sup calefactum sicut rosa: flos salicis nenufa-
ris ⁊ violarum ⁊ lābrusca ⁊ usnee ⁊ ꝓprie arborum decrepi-
taruz ⁊ margarite ⁊ sandali rubei. De cōpositis vo sunt sicut
trocisci de rosis. trocisci de spodio. trocisci sandalini. ⁊ om-
nia cōposita que sua aromaticitate ɔfortāt ⁊ frigida sunt. ut
coriādrum ⁊ dyacitonitē sine spēbus ⁊ ꝓprie post cibum as-
sumpta. ¶ Et superaspgere bregmati huc puluerē in dispo
sitione calida cōueniens est. ℞. sandali albi ⁊ rubei rosaruz
floꝝ lābrusce. an̄. ʒ. i. masticis sandarace ligni aloes. ana. ℈. ß.
fiat puluis subtilis. ⁊ per hec cōplet intētio pma curationis
ardoris urine ꝓuenientis a capite pectore ⁊ splene. ¶ Con
sueui als huic pticule subiūgere ea que sunt pectus ⁊ splenē
confortātia. qd̄ qdem omisi ꝓlixitatem fugiēs: ⁊ etiā q̄r pecto
ris ⁊ splenis ɔfortatio sustentat in medicinis: eodē modo il
loꝝ membroꝝ ɔfortatiuis: sicut nunc ante dictum est de his
que sunt caput confortantia: ⁊ tu considera.

SEcūda pncipalis intētio supra posita cuz qua dixi
curare ardorē urine ꝓuenientem a capite
pectore ⁊ splene fuit māerū diuersio. Et huic qdē intentioni
satis credo sufficienter esse ꝓuisum per ea que supra de ua-
rietate diuertendi mām dicta sunt in generali curatione cu-
iuscūq̄z ardoris urine. Quoꝝ tn̄ grā dicēdū est etiā ꝙ opz di
uertētē cognoscēptes colligatas mēbris a qb⁹ diuersionem

facere intēdit: τ ad q̄s distrahere pcurat sicut cū intēdimus a capite diuertē mām que effundit ad alias ptes opz q̄ flobotomemus uenā caput respiciētē hñtem coitatē ad mēbra ad que expellit mā: τ fiet tunc de pte ɔ̄ria eiusdē. Quare prima tertij. cap̄ de canonib⁹ curationis capitis. Et si vis trahē ad ptē cū euacuatione mēbri coicātis: flōma uenā coicantem mēbro añcedenti cū egritudine: τ cadat in ɔ̄riam ptem capitis. lege ibi pulchros sermones. ¶ Et idē etiā dicēdū est cū uolumus mām a pectore τ splene fluētē ad urine vias diuertere ab eisdē: q̄re appet necesse esse q̄ mēbroꝝ notitia τ eoruz colligātia sit medico cognita τ in opationib⁹ eoꝝ. Quare 2ª pmi. doctrina 3ª. τ 10° cap̄. Opzut mēbri opationē sciat donec ipsius noscat egritudinē ex nocumēto q̄d in eius cōsistit opatione. totū enim per anothomiā sciri pōt. Scias ꝑterea q̄ medico q̄ vult egritudines regē que in mēbris existunt occulte necia est anothomia. ¶ Ex bis iterū que supius posita fuerunt in cura huius ardoris per intētiones pmissas.

Tertia intētio fuit remissio acuitatis māerum que ferunt ad urinales vias. Et hec q̄dem intentio etiā cōpleri pōt per ea que supra dicta sunt in intentione tertia curationis ardoris urine in gn̄ali. ¶ Multe etiā simplices medicine ab auctorib⁹ approbate sunt que possunt reprimere acuitates māerum: ut amilum. In ipso enim est mūdificatio τ lenitio. 2° cañ. in suo cap̄: Est aūt cōuenientius qñ administrat cū aqua violata eo q̄ refrāgit siccitatē eius. ¶ Et ipsa viola cum sua frigiditate τ humiditate in pmo gradu ɔueniens est: τ syrupus eius q̄ cōuenit dolori renum τ prouocat urinā. ¶ Semina etiā coia frigida q̄nque cōueniētia sunt leniendo τ infrigidādo τ siccitatē reprimendo materierum. ¶ Et portulaca comesta τ succus τ sublimatio eius τ semē eius cōfert. ¶ Et crisolocāna etiā cum sua frigiditate τ humi. hoc efficit. ¶ Et semē malue est mirabile in hoc. τ papauer τ solatrū alkekengi τ aqua uel emulsio seminum melonis cōuenientia sunt ei. q̄re 18ª tertij. cap̄ de cura ulcerum renū. Et ex his q̄dem que humores tēperant est sumere aquā melonis romani τ alkekengi. i. semina eius uel grana. τ papauer. s. albū. τ nō differt siue per melonem romanum intelligas melonē induz uel batecā que anguria dicit. ¶ Et reprimere possunt māerū acuitatem cōposita q̄ plura ut syrupi τ iulep. quoꝝ memoria hēri pōt in intētione 3ª curationis generalis. ¶ Syrupus etiā de prunis. syrupus etiā de mucillagine psilij malue. oēs isti per me sepissime expti sunt. de q̄b⁹ etiā inferius in spāli cura ardoris urine ꝓuenientis ab ulceribus viaꝝ ei⁹ descriptiones plures ad memoriā reducētur. ¶ Frāgūt etiā acuitatē māerū iniectiones spine balneatiōes aut semicupia ptīū facte ex decoctionib⁹ p̄dictarū medicinarū. ¶ Linimētū bonum ad illud est hoc. ℞. succi portulace mucillagis psilij añ. ℥. ij. cāphore. ℈. j. amili. ℥. iiij. albumē oui vnum terant ultima cōtritione in mortario plumbeo cum suo pistello. τ inungant in eo ptes oēs a furcula spatularum usq̄ ad caudā. ¶ Et iterum. ℞. violarum floruz nenufaris maluarū extremitatū salicis folioꝝ vge pastoris portulace τ lactuce añ. M. iij. cretani fontalis senationum. τ ꝓprie orientium in fontib⁹ lenticule aque añ. M. vj. coquant oia in magna q̄ātitate aque usq̄ ad ɔsumptionē tertie ptis. deinde in eadē mā tepide caliditatis balneet corpus totuz aut saltē fiat encathisma uel semicupiū ifundēdo corp⁹ in ipm saltē usq̄ ad furculā spatularū. τ hec q̄dem cōueniēs est. τ ꝓprie q̄ñ post exitū a balneo exhibent patiēti. ℥. iiij. aque lactis acetosi usq̄ ad. v. hec quidē de intētione tertia sufficiant.

Quarta vō intētio qua dicebat supra curari debē ardorē urine ꝓuenientē per colligātiā ab istis ptibus est remotio accītium que remanē solent in istis mēbris. ¶ Et pmum q̄dē in pectore remanēs est nocumentuz in anhelitu. 2m vō tussis. 3m sputi multitudo. 4m cōgregatio uētositatuz que in pectore ɔcludunt. ¶ In splene vō remanere solent eius oppilatio τ tensio dolor τ euersio coloris ad palliditatē τ liuedinem. ¶ Et pmo quidem de numero accidētium in pectore remanētiuz ꝓuideri debet per hūc modū. Premissa eniz uētris lenificatione que semp in tali dispōne necia est. ut scribit 10ª tertij. cap̄ de cura asmatis. ubi dixit q̄ ex regimine bono est assiduatio lenificationis nāe: que pficit exhibēdo cappares ante cibū. τ oua tarrata antiq̄. i. oua cruda fere per coctionē nō nisi parū ꝑtepefacta τ ius galli decrepiti cōfectum sm artē alleuiat anhelitus cū his cibalib⁹ etiā eis admiscēdo crocū qui est ex sūma medicinarū ɔferentiuz malitie anhelitus τ difficultati eius: ꝓpterea q̄ ɔfortat insfz τ facile ipm efficit. ibidē in fine p̄dicti capituli lr̄aliter legēdū. ¶ Et siq̄dem anhelitus nocumētum remaneat a mala complexione diuersa ꝓueniēs calida τ frigida. cōueniens est decoctio ordei cū pauco euforbio. Et de medicinis uehemētis iuuamēti in hac egritudine frigida est epithimum sumendo decoctionē eius cū aq̄ τ melle freq̄ēter calida. ¶ In dispositione vō nocumēti anhelitus calida ɔfert aq̄ ordei cum syrupo de iuiubis: aut violato: aut eodē cū syrupo de papauere: τ ꝓprie cū mā fuerit a capite reumatiçās. ¶ In nocumēto aūt anhelitus cronico τ a grossa ualde mā facto ɔfert deglutitio duoꝝ granorum oppoponacis post cenā per duas horas. Et iterū in tali utilimuz est sumere. ℥. j. s. eluarij dyairis descriptione Nicolai cū. ℥. ii. hydromellis calefacti inuicem. hec oia ad nocumētum anhelitus tanq̄ utilia pertranseam. ¶ Tussi vō remanēti: aut que cōcomitat has dispōnes ꝓuidēdum est sm uarietatē spērum eius. ¶ Si enim tussim cōtingat fieri a frigiditate ut frequētius accidit. τ fuerit iā antiquata τ fortis. τ mā sui frigiditate τ modo resistentie ualde resistens. de exptis est medicamen de olibano scriptū 10ª tertij. cap̄ 6°. ℞. olibani. ℈. iiij. myrre. ℈. ii. sape. ℥. iii. mellis. ℥. ii. coquant simul. τ sepe hoc teneat in os ut descēdat per fistulā cimbalarem ad pulmonē. aut transiens per meri per poros eius ad cānam pulmonis in eius ɔcauitatem recipiat. Et si uolueris medicinā fortiorem illa collige p̄allegato capitulo descriptionē que icipit. τ etiaz sinapis. ¶ Et si desideraueris medicinas nō ita potētes collige duo cōposita ibidem scripta. quoꝝ pmum incipit. τ ex cōmixtis declinātibus ad caliditatē lege ibidē. ¶ Si aūt tussim fieri cōtingeret a forti caliditate τ siccitate pectoris ɔfert ei hec decoctio. ℞. ordei excorticati. M. i. s. granoꝝ sebesten numero. vj. violarum seminum altee τ malue añ. M. iij. capillorū ueneris ligritie ana. M. i. coquant oia in lib. v. aque usq̄ ad cōsumptionem tertie ptis cū syrupo violato: τ de iuiubis. ¶ Et si contingat ꝑ stillicidium a capite tussim molestare det hec decoctio cum syrupo rosa. uel de papauere. Et pōt exhiberi in die frequēter. hec de accidente 2° qualiter cūq̄ sufficiant. ¶ 3m vō accidens erat sputi multitudo que si cōtingat ꝑpter māei multe ꝗtitiam in pectore sufficiēter euacuari pōt cū medicinis iam p̄tactis. ex q̄rum usu cōsumit mā cōplete. q̄m abstergendo τ mūdificādo pectus euacuat. ¶ Si aūt sputi multitudo prouenerit ex mā que a capite reumatiçat pmissis euacuationibus τ diuersionib⁹ a capite intercipiat fluxus ille τ ꝓprie cū decoctionib⁹ factis ex reb⁹ stipticis ut lētibus sumach τ similibus. ut 6ª tertij. de cura multitudinis sputi colligendum est. ¶ Etiam retētio grani masticis aut gūmi arabici parū torrefacti excellenter cōfert. τ utilitatē inuenit etiā post cenam per duas horas deglutire granū vnū gūmosi thuris. ¶ 4° vō accidēti. s. uētositatib⁹ in pectore remanētib⁹ subueniunt fricationes in pectore cū mātili aspo. ut 10ª tertij. cap̄ de cura asmatis colligendum. τ uētosare spatulas absq̄ scarificatione τ sacellare pectus cū sacculis carminātibus uētositatē. τ proprie cū hoc. ℞. siseleos se. rutbe leuistici τ carui añ. M. i. seminum feniculi apij petrosilij añ. M. iij. calefiāt hec oia in sartagine absq̄ torrefactione. τ apponant sacculi qui frequenter pectori supponant. ¶ Scio etiā q̄ huic accīti cōuenienter subuenit exhibē in aurora τ apud somnū. ℥. j. eluarij de baccis lauri. τ ꝓprie cū vino aromatico calefacto.

Post hec aūt accītib⁹ que in splene remāserūt ꝓuidendū. ¶ Et pmū q̄dē accñs erat oppilo ipsius que

ad curationē sui aduocat medicinas fortis opationis ex pte gradus earū ⁊ penetrationis ipsarū: ⁊ durationis opationis ipsarū. Indiget ergo splen ut adiuuet' cū medicinis fortibus. qrū vtus pseruet' ⁊ cū eo qd penetrare facit. 15ª tertij. tractatu 3°. cap 3°. ⁋ Et de medicinis huic cap cōuenientibus ⁊ mihi nō raro exptis sunt trocisci de agnocasto qrū ʒ. j. in potu det' cū decoctione corticū capparoꝝ oi mane qtuor uel gnque dieb°. ⁋ Et optimū etiā est medicamē pfectū ex puluere rutbe ⁊ acoro añ. ʒ. ʒ. ex eis cōmiscendo cū ʒ. ij. syrupi sqllitici çuccarini. ⁋ Scio etiā ego q euaporatio sup splene facta cū pānico nō excorticato. ⁊ ʒ. j. semis rutbe oppilationes splenis apit ⁊ uētositates potēter carminat. ⁋ Et non dubito q si det' in potu. ʒ. j. metridati cū decoctione foliorū rutbe ⁊ tamarisci hec oia potēter pficit. ⁋ Splenion etiam taliter a Dyascoride noiata frequēti usu eius splenē deoppilat ⁊ attenuat. lege de eo ⁊ videbis. ⁋ Hec gdē oia simul oppilato spleni dolēti ⁊ durificato cōuenire possunt. qꝛ tñ non raro cōtingit uehemēter idurari splenē ⁊ nō recipe curam a medicinis paulisp leuib°. opꝫ qnqꝫ fortiores administrare medicinas. Ego aūt lꝫ multas habeā laudatas ⁊ exptas ab auctorib° acceptas. vno tñ emplo uti soleo. ⁊ cum eo curare durities splenis uentositates oppilationes ⁊ dolores. ⁊ lege ipm ex sentētijs Auic. 15ª tertij. cap de curationib° splenis ultima colūna. ⁊ describo ipm sic. ℞. stercoris ouiū lib. j. armoniaci. ʒ. iij. recētium radicum fesire. ʒ. x. floꝝ salicis. ʒ. iij. nitri sulfuris viui ana. ʒ. j. s. croci. ʒ. j. coquantur stercus ⁊ fesira cū aceto albo acuto. deinde ultima cōtritione cōterant'. ⁊ cū eis incorporet' armoniacū cum aceto pdicte decoctionis dissolute. ⁊ cum tepefieri cepit alie spēs superaddant' ⁊ reducatur in formā emplastri. est enim nobile ⁊ efficax ualde. ⁋ Ultimo vo accnti. s. defedationi forme hois ⁊ cōuersioni coloris in pallliditate ⁊ liuedinem subuenire possunt oēs medicine que sanguinis claritatem efficiunt ipm a melācholica mā ⁊ fumis eius expurgādo. ⁋ Et lꝫ multa ab auctorib° hinc inde collecta sepe in similib° dispōnib° administrauerim. hic solū illa que mihi domestico usu approbata sunt cōscribere uolui. ⁋ Quoꝝ pmū est decoctio facta cū ficub° ⁊ dactylis non bñ maturis que sepe detur in potu in aurora ⁊ calida. ⁋ Et 2m est ut plurib° dieb° cōtinuis in aurora egrotanti detur. ʒ. iiij. lactis capri cum. ʒ. ij. vini albi aromatici ⁊ est efficax ualde. ⁋ Et de cōpositis mirabilis medicina est trifera minor in potu data cum decoctione ficuū. ⁋ Et meliores ea sunt mirabolani kebuli cōditi. quorum vnus pluribus dieb° continuis in aurora sumat'. ⁋ Et ut videant' he medicine solēnes ⁊ nō fantastice. lege 7ª qrti. tractatu 2°. ⁊ caplo. a quo fonte ueritatē haꝝ extraxi ex lra ei°. ubi ingt. Et si color alicuius cōualescentiū turpis fiat. tūc si uoluerit ut redeat ad colorem suū pristinum: iuuabit' cum ficub° siccis: ⁊ aq dactyloꝝ immaturoꝝ. Ambe enī sunt addētes in sanguine subtili ⁊ caliditate innata. Et de eis que sunt ad illud expta est. ut bibat dieb° continuis in ieiuno vinum ⁊ lac. Et res que opant' per mundificationē sanguinis sunt sicut trifera minor ⁊ mirabolani cditi cū administrant'. ⁊ mirabolani kebuli sunt fortiores trifera. lege ibi q plurima preter hec elegantia. qꝛ non opꝫ medicum esse pigritātem. sed in libroꝝ lectionibus cōtinuo vigilantem. Hec de cura predictorū accidentium taliter scripta pertranseant.

⁋ De cura ardoris urine prouenientis a siccitate carniū glādosarum. Cap. VII.

Eliquū aūt iā incūbens officiū est reliqrum spēꝝ ardoris urine ponere sermonē ⁊ iā remāsisse vident' gnque spēs famose ardoris in urina pueniētis. Quarū pma est ppter cōsumptionē humiditatis que a fine posita est ⁊ retēta in glādosis carnib° in mesentereon exñtibus ad hoc: ut sui humiditate contēperet ardorē in urina acqsitum ab actione caloris in ipm: ⁊ mixtione cholerice māei ⁊ serositate acute ptis sanguinis. ⁊ est gdē ardoris urine spēs mala collecta ab Auic. 19ª tertij. tractatu 2°. cap 3°. dum ingt. Aut supple causa ardoris urine accidit ppter causam defectus eius qd preparat' ad tēperandum ipsam. s. urinā. ⁊ est humiditas pparata in carnib° glandosis que sunt illic. Ipsa enim currit sup meatum ⁊ glutinosum eū facit. ⁊ pmiscetur urine etiam ⁊ equat eā. cum ergo finit' deficit loco vie urine ꝯglutinatio. ⁊ urine euacuatio ⁊ equatio. qre accidit ardor. ⁋ Cognoscit' aūt hec spēs ardoris: eo qꝛ nō est possibile hanc fieri sine magna exiccatione succedēte fortib° ⁊ multis euacuationib° ⁊ causis alijs uehemēter exiccātibus positiue. aut puatiue per viā resolutiōis insensibilis, hoc efficiētibus: quas oēs causas necesse est coicari extenuationem. aut totius corporis ꝯsumptionem notabilem. ⁋ Qd quidē iterum facile pbari pōt per infra qbus talis urine ardor curari debet. Et oia debent esse humectatiua substātifice notabilr ex cibis cibalib° notabilib° accepta. ⁊ etiā humectatiua madefactiue ⁊ qlitatiue sicut est iniectio clisterioꝝ ex lacte albumine oui mucillagine psilij cōpositoꝝ. ⁊ alienatione oium tenentium se ex pte sex reruꝫ non nālium: qrū applicatione corpus exiccari possit substātifice ⁊ qualitatiue. ⁋ Et in summa regimē curatiuum huius dispositionis esse debet restaurativum uel impiguatiuū. Uñ 19ª tertij. tractatu 2°. cap 3°. Et si causa in eo. s. ardor urine est exiccatio accñs glandule. tunc cura eius est humectatio ipsius ⁊ dimissio eius qd exiccat ex coitu ⁊ alijs. Et de iniectionibus in hoc usitatis est mucillago psilij: ⁊ mucillago seminum altee malue ⁊ seminum citonioruꝫ ⁊ gummi cerasi ⁊ albumen oui recentis ⁊ lac mulieris inijciantur in eam. Hec de ardore urine facto a consumptione glandulaꝝ ita pertranseant ⁊c.

⁋ De cura ardoris urine prouenientis ab effusione materierum ab epate ad vias urine. Cap. VIII.

Ltera iterū ardoris urine spēs est que puenit ex descēsu māerū acutaꝝ ad uesicam ab epate expulsaruꝫ. ut patet in crisib° egritudinū acutarum epatis. Et puenit hec frequentius ppter expulsionē māeruꝫ que in epate saniate fuerunt. siue in cōcauo epatis ⁊ ab eo fuerint pmutate ad urine vias. qd raro ꝯtingit. ppter maiorē ppinqtatem ei° ad intestina siue māe tales in gibbo epatis fuerint saniate ⁊ ab eo expulse ad urine vias. Uñ 15ª tertij. tractatu 3°. cap 10°. de adubelate epatis ita scribit'. Aut fit supple eruptio adubelati. i. apostematis iā saniati ad ptes renum ⁊ egredit' cum urina. Et clarius idē describit' 19ª tertij. tractatu scdo. ⁊ cap antepenultimo ubi ingt. Mictus aūt puris ⁊ mictus sanguinis puri qñqꝫ fit per eruptionē adubelati in mēbris supioribus ut pulmonis pectoris ⁊ epatis queadmodū scivisti totuꝫ in loco suo. ⁋ Cū igit' hec mā non euacuet' ab acuitate ⁊ a putredine accidentalr acquisita ppter māerū acuitatē ex quib° genitū fuit pus nō est mirabile si possit ardorē efficē in vijs urine qñ detinet' in eis: imo talis mā saniosa nō solum in pdictis partibus ardorem efficit. sed quandoqꝫ excoriationē ⁊ ulcera in partibus inducit predictis.

Est igitur ad curā huius dispōnis ppe trāseūdum Cū enim ipsa pseuerat efficit in epate ulcera icurabilia. Igit' cura huius videt' sustētari duplici fundamēto. ⁋ Primū est regimē ad ulcera epatis administrandū. ⁋ 2m aūt est illud quo opꝫ attendi ulceribus que in vijs urine iam inducta sunt. ⁊ de hoc scdo regimine erit sermo sequētib° capitulis: ubi ptractabit' igeniū curationis ardoris urine puenientis ab ulcerib° renum uritidoꝝ poroꝝ ⁊ uesice. Hic aūt solū uolo ponē modum curationis ulcerum uel eruptionis māerum in epate. ⁋ Cōplet' aūt curatio talium quinque necessarijs intētionibus. ⁋ Et pma quidē est mūdificatio saniei post eruptionē inuētam in epate. ⁋ Secunda vo est diuersio materierum illaꝝ a parte eruptionis ad aliam. ⁋ Tertia vo est regiminis rectificatio. ⁋ Quarta est carnis regeneratio ⁊ ulcerum incarnatio. ⁋ Et quinta est partium iam ulceratarum consolidatio.

Prima qdem intētio rōnabilr pcedē debet. qm̄ lōga residētia saniei in quocūqz loco ulcerato suspecta est: ne magnificet ulcera sua acuitate quā hēt ex gnatione eius acquisitā. Sanies eni est ex incēsione humoꝝ. sicut cinis ex incēsione lignoꝝ. affoꝝ 2ª. cōmēto circa gnationem saniei. Merito igit̄ mūdificātia saniē pcedē debet: ⁊ ad ea accelerādū est. neqz tn̄ extimādū est ꝙ mūdificātia talia vnumqōqz ulcus in epate sufficiēter curare possint. Cū enim puenerit ulcus ad pfundas epatis ptes ⁊ ad uenas incurabile est snia Hip. affoꝝ 6ª. ibi. uesicā incisaz aut epar ⁊c. ℭ Si autē ulcus fuerit leuius pdictis curam recipe pōt. ut 14ª tertij. tractatu 3º. cap̄ penultimo. Extimauit Hip. ꝙ morit̄ ille cuius disrumpit̄ epar ⁊ accidit sepatio ex eo ⁊ corpori ipsius ⁊ uenis. In illo aūt qō est minus hoc q̄nqz est spes. Itaqz mūdificātia plurima a sapiētib⁹ hincinde colligunt̄. In qbus tn̄ opz opantes magna aduertētia ordinē ꝯsiderare. cū mūdificantib⁹ enim opz simul frequēter intēdere ⁊ cū sedātib⁹ dolorem. ⁊ q̄nqz magis vni ꝙ̄ alteri ⁊ econuerso. ppter qō in canonibus sapiētū multotiēs ꝙ̄ plurima mūdificātia confuse scripta q̄nqz legunt̄. iter que ordinē applicationis eligē opz opantē bz discretā eius ꝯsiderationē. ut nō applicent̄ fortia que possint ledere mēbra. ⁊ est snia Auic. 14ª tertij. tractatu 3º. cap̄ de cura adubelati epatis. ℭ Talia igit̄ mundificantia ꝙ̄plura describā in eis ordinē obseruando sup uarietate gradus ⁊ opationū ipsarū ⁊ cōplicatione doloris ⁊ accītium ipsoꝝ. ℭ Primū itaqz mundificatiuum in exordio administrādum leue sit aq̄ mellis que fit ex trib⁹ ptibus aque ⁊ vnica mellis ⁊ sit eius coctio usqz ad ꝯsumptionē q̄rte ptis. cuius potio in aurora sint. ℥. v. tepide date. imo cōmisceri pōt cuz vino albo subtili qō sit pot⁹ eius tertia pte huius aque cū ipo cōmixta. ℭ Et si uolueris mūdificationem cum maiori lenificatione pficē: decoquant̄ in pdicta mulsa violarum. M. ij. ℭ Si aūt iterū magis lenire vis ponant̄ in ea seminū malue. M. iij. ℭ Et si cum ea mūdificatione lenitionem ⁊ infrigidationem desiderares exiccationē ⁊ abstersionē aliquantā nō discedas a semine altee. hoc enim est mihi frequentissime expertū. ℭ Fortius aūt mundificatiuū ⁊ iteruz abstersiuum fiendū esset cū aq̄ sublimationis altee cum modico virtutis radicū ireos recētiū eas radices in predicta coquēdo. Non etiā dubito ꝙ taliū plātarum oiuz aque sublimationis cōueniunt ⁊ eas cū cibo cōmiscēdo ⁊ aliter cū eis opando. ℭ Taceo hic aquā ordei ⁊ aquā emulsionis uel decoctionis q̄tuor seminum coium ⁊ aquā lactis ⁊ aquā radicum. hec eniz oia coia sunt. ⁊ tu elige inter ea illa de his que in gradu mundificationis abstersionis ⁊ exiccationis fortiora sunt: ut videbit̄ in intētione icarnationis ⁊ regenerationis carnis.

Secūda vō intētio est mātrū diuersio ⁊ possent qdez mēe saniose a ꝯcauo epatis diuerti ad gibbum. sed qꝛ in hoc cōpēdio est sermo de ardore urine puenientē ab acuitate saniei delate ad urine vias. nequaꝙ̄ ad pdicta loca diuerti debet mā: ⁊ pp̄e cum fortibus. Si enim leuia sint suspecta quāto magis fortiora. ut 14ª tertij. pallegato capitulo. ℭ Et si indigueris adiutorio ⁊ oppositione ad ptem declinationis ⁊ oportuerit ut uētrē soluas ⁊ urinam puocescū re forti ⁊ re calida ne faciat incurrē egrum nocumentum in uesica. Cōseruatio enim uesice in hac egritudine ⁊ cū erū pit pus ad ipsam per seipm̄ aut cum medicina diuretica necessaria est. Stante igit̄ mā in ꝯcauitate epatis ppter rōnes pdictas diuerti debet ad intestina per colligātiam viciniorē eis ad ea. ut 4ª pmi. ⁊ 14ª tertij. pmis cap̄lis colligēdū. ℭ Et de diuertētibus securiorib⁹ ⁊ electis. Primuz ⁊ famosius est medulla cassiefistule cum aq̄ decoctionis radicū uel seminū altee: eo qꝛ leniēdo uētrem soluit ⁊ mām educit. uētris enim solutio eq̄lis in hoc cap̄ ualde cōueniens est ita ꝙ confert ante eruptionē apostematū. ⁊ post ipsam minorādo ⁊ educēdo mām. ℭ 2m vō mundificatiuum ⁊ uētris lenitiuuz est administratio. ij. ℥. mucillaginis psilij cum aq̄ decoctionis radicuz maluarum. ⁊ hoc qdem est potētius ad infrigidādum ꝙ̄ ad educendū. ℭ 3m mundificatiuū cum sedatione doloris est dare in potu. ℥. iij. aque mellis: ⁊ ʒ. ß. croci. ℭ Et si uolueris mundificare ⁊ dolorē sedare cum frigidis potens medicina est aq̄ mellis facta cum emulsione. ℥. ß. granoꝝ papaueris albi. ℭ Et si uolueris leniēdo iterū mūdificare ⁊ dolorē sedare cū calidis ⁊ humidis dent̄. ℥. iiij. aque mellis frigide cum decoctione. ℥. ß. granoꝝ recentiū pineaꝝ. Hec qdem oia sunt flores medicinaꝝ electarū ubicunqz plegeris. ℭ Preter hec oia mūdificare lenire ⁊ abstergē potes cum aq̄ decoctionis alubleb dādo in potu ex ea. ℥. iiij. cū. ℥. j. çuccari rubei ⁊ videbis nobile iuuamētum. Est aūt alubleb ɓm rei ueritatē volubilis minor: lz plurimi crediderint ipsam esse mercurialem. lz tn̄ utraqz illarū ꝯueniens est pdictis. semp vnū medicinale pncipiū opatiuum adiūgendo. ⁊ est qō in cura cuiuscūqz dispositiōis epatis in oi medicina. imo ⁊ in cibis epatice medicine adiungēde sunt frigide in calidis ⁊ calide in frigidis. Exēplum pmi. ut spodiū ⁊ rosa. Exēplū scdi. ut eupatorium absinthiū sandonicū mastix ⁊ siliā. ℭ Aliud aūt ingenium diuertēdi mām esse posset uomit⁹. ppterea qꝛ diuertit mās añtes que sunt pate trāsire in ꝯiūctas. ut pz q̄rta pmi. caplo 13º. Si eniz ipse ꝯfert in cura ulcerū renum ⁊ uesice: ut ibidez colligit̄ qd repugnat quin ꝯferre possit in cura ulcerum epatis. ℭ 3m diuersiuū esse pōt puocatio sudoris. de quo tn̄ non uehemēter cōfido ⁊ ppter lōgitudinē viaꝝ sudoris ad epar ℭ Et 2º. ppter grossitudinē mātrū. ℭ Et 3º iterū: qꝛ oporteret ꝙ medicine sudoratiue que diuertē deberent mās tales essent fortes. ⁊ fortium puocātiū administratio reprobata est ex snia Auic. supius allegata. q̄re ⁊c. ℭ Et q̄rta iterū rō est: qꝛ oia puocatiua sudoris etiā sunt puocatiua urine: ut a sapientum fonte colligē potui. sed puocantia urinā nō placuerunt supra ne iūgant in ardorē. g̃ ⁊c. Si aūt negaret̄ ꝙ ea que puocant sudorē non puocēt urinā dent̄ ab aduersario ⁊ r̄ndebit̄ ei. ℭ 4m iterū ingeniū diuertendi mās ⁊ securum ⁊ utile esset apire emoroides in viro isto ⁊ mēstrua in muliere de qbus aliquid lege supra in gnāli diuersione ⁊ in intētione curationis. Hec quidē de intētione scda dicta sufficiant.

Jam aūt instat tp̄s expediēdi tertiā intētionem que fuit cōmēsurare regimē ex pte ciboꝝ ⁊ potuū: cuius declarationi pmittēdū est ꝙ aliud est regimē ex pte nutricationis qō ꝯuenit in cura huius dispōnis in tēpore in quo necessaria est mundificatio. Aliud vō debet esse regimen qn̄ necessaria est incarnatio. aliud vō ⁊ diuersum qn̄ fieri debet ꝯsolidatio. ℭ Cū enim necīa est mundificatio indigemus medicina que cum cibis ⁊ potibus cōmisceat̄ que lauādo ⁊ leuiter abstergēdo deponat supfluitatem que inuenitur in poris mēbroꝝ: ⁊ ꝯcauitatib⁹ uenarum que sunt sibi ppinque: quales sunt pultes ex ordeo cocte cum brodio pulli. ℭ Debemus enim intēdere ꝯuenienti nutricationi: eo qꝛ talia ulcera lz sint in pncipio vniuersali eoꝝ. successerūt tamē eruptioni apostematum in epate que fit in crisi ⁊ in tēpore status vtriusqz in quoꝝ utroqz necesse est subuenire v̄tuti cum cibalib⁹ saniē mundificātib⁹ cum lauatiuis ⁊ abstergentib⁹. ℭ Deinde cum ulterius pcedit augmētum saniei in ulceribus necesse est iterū v̄tuti subuenire cum his que nutricatione ꝯuenienti magis sustentāt eā. eo qꝛ notabilr debilitat̄ ex pte dispositionis ulcerū tā in augmēto ꝙ̄ in pncipio eorum vniuñ. lz tn̄ aggregatum ex debilitate remanente in tempore apostematū ⁊ aptionis eoꝝ ⁊ ulcerum fortius ⁊ maiorez debilitatē includat in pncipio vniuersali ꝙ̄ sola debilitas que concomitat̄ ulcera in augmēto vniuersali eoꝝ. ℭ Et iste quidem est punctus ardue speculationis uariam dietationis administrationem includens ɓm uarietatē debilitatis virtutis per se ab ulceribus ꝯtītis. aut ab eis ⁊ a dispositionibus precedentibus. Post hoc aūt iterum adhuc cum cibis cibalibus maioris nutricationis: procedendum est in tēpore status ulcerum ꝙ̄ in principio ⁊ augmento eorum vniuersalibus. ℭ In summa igit̄ regimē ex parte ciboꝝ in pncipio talium ulcerum curationis debet esse notabilr nutritiuum. ⁊ cum

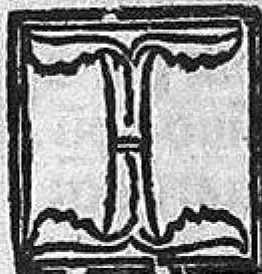
medicinis leuis ablutionis τ abstersionis cõfractum. ⁋ In augmẽto võ vniuẽli eoꝝ debet esse maioris nutricationis ꝙ̃ in pncipio. τ cõfractũ cum medicinis abstersionis fortioris. Si enim in pncipio administrabanṫ ea que sunt sicut mulsa pauci mellis τ pauce decoctionis: sicut decoctio passulaꝝ nigrarũ cum cibis. Et sicut decoctio seminum malue altee sparagi τ similiũ. In augmẽto administrari debẽt cum cibis ea que sunt sicut decoctio polij mõtani eupatorij hysopi aut ficuũ siccarum τ fenugreci τ siliũm. ⁋ In statu võ oportet ut intẽdamus virtuti cũ his que sunt uehemẽtis cõfortationis eius in qbus ponunṫ. aut ante quos cibos exhibentur mundificãtia. ut pille decoctiones sublimationes facte cum rubea tinctoꝝ eupatorio dauco spica peonia cẽtaurea minore τ similibus. τ est snĩa Auic. caꝑ preallegato in. §. Et utanṫ medicinis in quibus sunt aptio subtiliatio τ etiam confortatio que fit masticẽ permiscendo cum his cibarijs. aut ipsuꝫ anteponendo eis. τ sunt oẽs sermones de cibatione allegato caplõ collecti in fine eius dum inquit. Cum apostema rũpitur τ mundificaṫ necessaria sunt ea que cõfortãt. sicut aq̃ carnis. τ aque arietine. τ hedine τ auiuꝫ tenerarum. τ eoꝝ iura cum aceto. s. pauco condita sine spẽbus. s. fortibus. τ vitelli ouoꝝ sorbilium. τ similia τ parum vini. s. albi subtilis non ualde fumosi τ aromatici: ut sequitur in littera. Et utanṫ odoramentis confortatiuis. Hec de intentione tertia subtiliter tamen consideranda ita pertranseant.

Ea uero cũ qbus q̃rta pncipalis intẽtio. s. regñandi carnẽ. imo τ incarnãdi cõpleṫ lꝫ multa cõscribi possent. solũ tñ illa cõscribã que mihi utiliora videnṫ: τ euacuata a uehemẽti caliditate. que debent esse coagulãtes τ ꝯuertentes tẽperatũ sanguinẽ in carnẽ. sicut esset aq̃ arnoglosse cum hydromelle cõmixta τ folia arboris pini cam hydromelle cocta τ folia cuꝑssi. ⁋ Et de elegãtiorib⁹ sunt radices pẽtafilonis τ cẽtaurea minor. ex qbus cũ melle fiãt eluaria uel cõfectiones. τ folia caude eqne radix ireos recentis τ poliũ mõtanuꝫ τ sandonicũ sandauicon a Serapione noiatum. caꝑ de absinthio. τ lac acetosuꝫ qđ ualde ꝯglutinat ulcera magna. ut 4ª q̃rti. tractatu pmo. 8º caꝑ colligendum.

⁋ Res võ que sunt incarnãtes sunt medicine oẽs que sua glutinositate τ exiccatione distãtia ulcerũ labia ꝯglutinant. ⁋ Et de simplicib⁹ qdẽ noiatis sunt cortices arboris pini τ resina pulueriçata in pillulas τ electuaria confecta. τ puluis abrotani assati. τ uermes terrestres cõbusti. τ ossa combusta. τ aristologia rotũda τ pes alachoen τ est pes coruinus. τ opoponacum. τ reliq̃ colligẽda. 4ª primi. 9º caꝑ. ⁋ De cõpositis võ medicina solẽnis est iera simplex Galeni descripta 7º terrapẽ. caplõ de cura plenitudinis tunicaruꝫ stomachi. quam exhibere soleo cũ hydromelle. τ est in ea mirabilis intẽtio mundificandi regenerandi incarnãdi: imo τ consolidãdi. qđ facile ꝓbaretur per virtutes eoꝝ que in sua descriptione recipiunṫ. ⁋ At võ iterum cõuenienter talia ulcera mundificat τ in eis carnem regenerat. τ usq̃ ad cõsolidationẽ perducit exhibere. ℨ. j. tyriace Andromachi cuꝫ. ij. ℨ. aque mellis. ⁋ Et cõfert etiam ad illud tyriaca dyatesseron. τ metridatũ τ trocisci alkekẽgi. τ multa alia quoꝝ memoria inferius apparebit. ⁋ Ego võ lꝫ multa de ꝑdictis medicaminib⁹ in usu viderim utilia: frequẽti tamen τ quotidiano exercitio in ſilibus dispositionibus ulcerũ epatis τ oium urine viaruꝫ uti soleo duobus cõpositis acceptis a Galeno 8º. x. tractatuum caplõ scđo. que mirabiliter collaudat τ approbat. Et accepit ab Andromacho in libro de cura passionum intrinsecarum ⁋ Et pmum quidẽ cõpositũ ſm seriẽ littere Andromachi est cõfectio chiteoda ad epaticos. τ ad ea que in thorace oia. carnium passularũ. ℨ. xxv. croci. ℨ. j. calami aromatici bdelij cinamomi añ. auṙ. j. cassie lignee auṙ. ʒ. spice auṙ. iij. squinanti auṙ. ij. ʒ. myrre terbentine ana. ℨ. iiij. limature aspalti. ℨ. ij. mellis. ℨ. xvj: vini quantũ sufficit fiat eluariũ. cuius exhibeatur. ℨ. j. aut. ij. cum decoctione passularum uel aliq̃ de ꝑdictis τ vide ibi seriẽ littere Galeni ꝓbantis inductiue ex quolibet simplicium ꝙ tale compositum mirabilis est efficacie. Neq̃ enim illius lr̃e seriẽ scribere uolui ne audientes fastidio afficiam. ⁋ 2ᵐ võ spãle cõpositum ibi a Galeno scriptum in fine pallegati capituli iterũ est nobilis iuuamẽti. Cuius lr̃e series est talis. Alia supple cõfectio potabilis ad epaticos splenticos nefreticos τ hydropicos. Iuuat etiam stomaticos τ eas que a ptu molestanṫ. τ eos qui ab infirmitatibus resumuntur. τ cacochimos τ ictericos τ tussiculosos τ pleureticos τ ad farmaca mortalia: τ ad morsum ferarũ: ℞. nardi indiani. ℨ. viij. costi. ℨ. ij. cassie croci añ. ℨ. j. piperis albi obulos. ij seminum apij petrosilij ireos acori opobalsami añ. ℨ. j. succiari masculi. ℨ. iij. passularum enucleataruꝫ. ℨ. vj. permisce cũ dulci. i. cum sapa uel cum melle. τ da cum decoctionibus eorum. lege ibi.

Per ea aũt que nunc scripta sunt non dubito q̃ntaꝫ intẽtionem adimpleri posse. s. cuꝫ solidatiuis ulcerum iam dictoꝝ. τ ꝑprie per exhibitionem eoꝝ que sunt sicut abrotanum ossa adusta centaurea minor: τ iterum puluis ostracorum. τ puluis cornu cerui usti spodium spãliter. τ sarcocolla nutrita in decoctione thuris. ⁋ Et de cõpositis sunt sicut hoc. ℞. thuris corticum arboris pini gallaruꝫ cupressi τ centauree minoris añ. ℨ. j. ostracoꝝ τ ossium combustorum añ. ℨ. j. ʒ. corallorum rubeoꝝ spodij añ. ℈. ij. puluerisçenṫ oia per se subtilissime. τ de hoc puluere in potu deṫ a. ℨ. j. usq̃ ad. v. in aurora. τ ante cenam cum aq̃ decoctionis seminũ rosarum. ⁋ Ego etiã in intẽtione hac ꝯsolidãdi sepissime usus sum aq̃ plantaginis. τ aq̃ trium spẽrum consolide τ aqua sublimationis corticum granatoꝝ recentiuꝫ. τ aqua sublimationis gallarum cupressi ingenio meo inuenta optima est ad ꝯsolidandum oia ulcera intrinseca. imo τ extrinseca cuiuscũq̃ membri. τ tu elige meliora. ⁋ Hec de cura nocumenti urine prouenientis ex raptu materierum putridarum ab epate ad urine vias: que etiam iuuamentum suum cõmunicare possunt omnibus fere ulceribus interiorũ mẽbrorum: ut intelligi potest ex predictis.

⁋ De causis ardoris urine prouenientis ab ulceribus renũ. Caꝑ. ix.

Iam aũt ꝓuenire oportet ad curã ardoris urine ꝓuenientis ex effusione materierũ a renib⁹ ꝓpter ulcera in eis existẽtia. Et lꝫ ulcera renũ ꝯuenientiã habeãt insimul cum ulcerib⁹ uesice ex pte causaꝝ efficientiũ illa. τ etiam ex pte curationis. Uerũtamẽ ut clarius τ distinctius curationis ingenium habeaṫ per se caplm̃ faciam de curatione ulcerum renum. deinde simul in alio caplõ sermonem faciã de curatione ulcerum poroꝝ uritidorum τ uesice simul. Ex quib⁹ apparebit modus curationis ardoris prouenientis ab illis. ⁋ Sunt ergo ulcerum renũ τ uesice vniuẽes cause eedẽ cuꝫ causis ulcerũ cuiuscũq̃ partis. que reducunṫ ad tria genera causarum vniuersaliũ. ⁋ Et pma qdeꝫ causa est eruptio adubelati. i. apostematis iam in saniẽ conuersi. ⁋ Secunda võ est cõuersio vulneris in ulcera per generationeꝫ puris in ipsum. ⁋ Tertia est eruptio pustularũ per inuẽtionem corrosiue materie in eisdem inuente. lege hanc sententiam scđa pmi. doctrina scđa. τ summa scđa. caplõ 17º.

Preter has tñ vniuẽes ulcerũ causas alie spãles ulceꝝ in renibus uritidibus τ uesica inueniuntur a sapientibus assignate cause. ⁋ Quarũ vna est descensus lapilloꝝ per vias ꝑdictoꝝ mẽbroꝝ. Cũ enim vie renũ uritidoꝝ τ uesice sunt notabilr̃ stricte τ ꝯtingit lapidẽ a virtute uehementer impelli non est mirũ si freq̃ter sua aspitate excoriationem faciat in illis. τ maxime q̃ tales lapilli pluriniuꝫ inueniunṫ angulosi τ eminentias habere acutas a quibus fit solutio continuitatis in vijs per quas angustiose impellunṫ. Ex quo apparet ꝙ talis lapillorum transitus non est immediata causa ulceris: imo vulneris precedentis ipsa ulcera. Nondum enim solutio continuitatis ulcus nominatur nisi quando iam in ipsa pus uel virulentia fuerit congenita.

¶ Secũda vo spãlis causa ulcerũ renũ est inuẽtio materierꝫ siue acuitate nãli. ut cholerice mãe: siue acuitate accidentali sint acute ut aduste ꝛ salse. Que qdem materie: ꝛ lꝫ cõtingat esse subtiles facile penetrabiles: tñ qꝛ transeunt per angustas vias in eisdẽ retẽte sunt cause vulnerum pmo. ꝛ ulcerũ scđo ut iam dictũ est. ¶ Tertia vo spãlis causa ulcerũ in pdictis vijs est inuẽtio materierũ que grosse ꝛ viscose sunt que sunt causa solutionis ꝯtinuitatis accñtalis. Cũ enim mãe iam pdicte sint multũ fixe: ꝛ inuiscate mẽbris predictis. que angusta sunt nõ possunt a mẽbris separari: nisi cũ uehementi conatu ꝛ impulsione virtutis ad que seqtur solutio cõtinuitatis per viam magne extẽsionis. ¶ Et iterũ forsasse. qꝛ medicus ꝑcipiẽs illarum materierũ multitudinẽ ꝛ fixionem intẽdens eradicationẽ earum ꝓcedit in pluribus cuꝫ diureticis ꝛ abstersiuis calidis: ꝛ notabiliter acutis. quare materie aliqliter acute fiunt a predictis ꝛ ulcerant. ¶ Inter tñ ulcera pdicta frequẽtius eueniunt illa que fiunt a lapide ꝛ a materiebus acutis ꝛ ab eruptiõe apostematis: que tñ in malitia ꝛ bonitate eoꝝ differunt ſm magnitudinem eoꝝ. ꝛ ſm longitudinem tẽporis. ꝛ ſm prauitatem puris ꝛ virus que generãtur in eis. Nã de ulceribus ꝛ alijs solutionibus ꝯtinuitatis que inueniunt in renibus illa in quibus inueniunt materie minoris malitie non sunt magni timoris. Jlla vo in quibus inueniuntur materie acute aut alterius malitie sunt magni timoris. ꝓpterea qꝛ faciunt accidere dilatationem. s. magnam ꝛ perducunt ad perditionẽ. Cum enim in renibus facta est magna ꝛ ꝓfunda solutio ꝯtinuitatis. ꝛ ꝓp̃rie penetrãs utrũqꝫ latus que uocat disruptio. ois talis est mortalis auctoritate hip. affoꝝ 6ª. que allegatur ab Auic. cuiꝰ oẽs isti sunt sermones. 18ª tertij. scđo tractatu. 8º capitulo.

¶ De signis ardoris urine prouenientis a predictis causis pterq̃ a lapide. Cap. X.

Horum igit predictoꝝ ulcerũ signa colligi possunt ex eius causis. ¶ Et pmi gñis causaꝝ vniuer. um signa sunt. ut postq̃ medicus ꝑcipit fuisse in renibꝰ apostema coicatum permixtio febriũ cũ inordinato euẽtu rigoris ꝛ alioꝝ accñtium cõcomitãtium febres. ut pulsatione notabili posterius in loco renũ inuẽta cũ dolore grauatiuo ꝛ extẽsiuo ꝛ pũgitiuo ibidẽ ꝑseuerãtibus cũ difficultate mictꝰ. ꝛ urinarũ acutarum eductione. ꝛ cũ grauitate totius fere corporis quãtuꝫ ad motum ꝓgressiuũ. Et cum iterũ ꝓpendit medicus febres dolorẽ pulsationem ꝛ calorẽ in loco pdicto diminui: iam poterit cõprehendere mãm apostematis in saniẽ fuisse conuersam. cũqꝫ ꝑcipiet cũ anxietate ꝛ angustia magna pauloante pcedentibus fieri saniei ꝛ sanguinis mictum cũ urina multũ iã sufficienter demõstratiue deducere poterit ulcus in renibus uel alijs mẽbris esse secutum eruptionem apostematis predicti. hec sunt cõgregata signa ulcerum renum succedentium apostematibus eruptis hincinde collecta. ¶ Signa vo ulcerum pdictorum mẽbroꝝ que sequuntur ad vulnera taliter intelligi possunt. ut siqdem fuerint vulnera facta a pmitiuis causis. ut cuꝫ stilo uel alia penetrãte re cognoscitur ex loco renum. Et si fuerit penetrans vulnus cognoscet. eo qꝛ per ipsum egredit urina. ꝛ sanguis qui inde deducit est rubeus ꝛ clarus. ꝛ dolor pungitiuus in vulnere percipit qui sequit acuitatem a qua nõ euacuat urina. ¶ Si aũt ab alijs pmitiuis causis eueniunt talia ulcera: ut vidi sepe ꝯtingere: ꝛ paucis ante diebus ex comestione fungorum citrinoꝝ. ꝛ ex haustu cãtaridarum uel similium rerũ acutarum. tunc signa eorum inuestigari debent ex eoꝝ assumptione. Si aũt lateat talium assumptio ꝓpter carentiã informationis uel ab astantibus ꝛ ab egro. tũc opꝫ te esse pitũ in inuestigatione signoruꝫ que sequunt ad assumptionẽ talium medicinarũ male qualitatis. ex his que scribunt 6ª quarti. pmo ꝛ scđo tractatibꝰ. ꝛ tũc inuenies ibi fundamẽta. ¶ Qui eniꝫ in potu cantarides accepit uehemẽtiam ꝛ multitudinẽ mictus incurrit cuꝫ ingẽti ardore ꝛ excoriatione viarũ urine ꝛ sanguinis eductione notabiliter. ꝛ hec est ipsarũ mala ꝓprietas intãtum q̃ ex sola ipsarũ appositione super police pedis. hec oia accidẽtia maxime vidi sequi. Et habes eius testimoniũ pauloante visum a Frãcisco bracha ciue paduano: cui ex appositiõe ipsaꝝ sup genu suo inciderũt predicta accñtia cũ mictu sanguinis pluriũ q̃ qnque librarũ ꝛc. ¶ Signa vo que accipe potes ex ardore urine ꝯñte solutionem cõtinuitatis in vijs urinalibꝰ factam ex comestione fungoꝝ. 6ª qrti. tractatu pmo summa scđa. de medicinis acceptis ex plantis frigidis. Sunt enim ex tuberibus quedam spẽs male ex toto genere substantiam nostrã corrũpentes. Alie vo spẽs lꝫ ex forma sua quam ex pncipijs cõtraxerunt nõ efficient hec. accñtalr tñ substãtiaꝫ nostrã corrũpunt. eo qꝛ orte fuerũt in locis ꝓpe plãtas male qlitatis. aut qꝛ ꝯtingenter in loco sue natiuitatis mortuus fuerat serpens uel aĩal corruptiuum a qbus oibus alimẽtuꝫ attractum fuit ex terra a pdictis uenenata. ꝛ tu cõsidera quantum opꝫ speculari medicũ. Et fuit hic ꝓcessus pauloante a me obseruatus in nobili viro Mattheo de cumis. cui ex comestione fungoꝝ acciderunt strãgulatio ꝯstrictio anhelitus infrigidatio stomachi rugitus ꝛ singultus ꝛ puncture in uẽtre ꝛ excoriatio cum uehemẽti ardore mingẽdi. scribunt hec oia ab Auic. 6ª quarti allegato cap. lege ibi. ¶ Ex qbus etiã uelut ex fundamẽto percipe potes signa aliarum spẽrum solutionis ꝯtinuitatis que sunt causa ulcerũ in pdictis membris. ¶ Signa vo tertij gñis causaꝝ vniuersaliũ solutionis cõtinuitatis in renibꝰ ꝛ uesica que sequunt corruptionẽ in pustulis. ꝛ bothor in pdictis mẽbris exñtibus cognoscuntur eo mõ quo ulcera in renibꝰ ꝛ alijs facta ꝓpter eruptionẽ apostematũ: nisi qꝛ oia accñtia ibidẽ scripta sunt ualde leuia. Quanta enim est apostematum malitia ex pte quãtitatis ꝛ qualitatis mãerũ ipsaꝝ: tãta debẽt esse ꝯformiter accñtia. sed bothor materia necessario est parua. Igit acuitas earũ non põt esse intensiue ualde magna si alia fuerint parua.

¶ De signis ardoris urine prouenientis a lapide in renibus ꝛ distractione doloris eius a colica. Cap. XI.

Signa uero ulcerum que sequunt solutionẽ cõtinuitatis in renibus factã ex impulsione lapilloꝝ sunt ista sequẽtia. que qdem significãt lapidẽ in renibꝰ fuisse ꝛ ab eis descẽdisse. Signoꝝ aũt significãtiũ lapideꝫ in renibus. alia sunt que sumunt ex pte loci. alia vo ex parte ꝑmutationis doloris. alia vo sumunt ex pte accidentium stomacho ꝛ intestinis ꝯsequẽtiuꝫ. reliqua vo ex pte urinarũ. ¶ Ex pte qdem loci. qm̃ lapidẽ in renibꝰ existentẽ significat fixio doloris in loco ubi situant renes sinistro uel dextro ſm q̃ ꝯtingit lapidẽ esse in altero renum uel in utrisqꝫ. ꝛ est dolor ille nõ ualde magnus nisi ꝯtingat lapidem esse notabiliter magnũ. qui dolor semp incipit ibidẽ ꝛ fixus permanet. ¶ In colica vo gratia ꝯñtie doctrine ꝛ differentie, signoruꝫ dolor est magnus. Et adhuc incipit in inferiori pte dextri lateris. Ibidẽ enim a monoculo intestino ad caput colon incipit ꝛ ascẽdit per hypocũdrium dextrũ sup fundo stomachi. quare nõ remanet fixus sicut dolor renalis. lꝫ etiam colica qñqꝫ incipiat a sinistra pte: sed illud est ualde raro. ¶ Signa vo lapidis in renibus accepta ex scđo genere signoꝝ videlicet ex permutatione doloris sunt tria. Dolor sequens lapidẽ in renibus uersus supiores partes magis ascendit. ꝛ raro usqꝫ ad inguina pertransit. Colicus vo dolor qñqꝫ extendit usqꝫ ad pectineꝫ. ¶ Amplius dolor renalis ꝛ si quandoqꝫ descendat uersus anteriores partes. fortior tñ est in posteriori pte renum. Colicus vo dolor econtra se hẽt. ¶ Amplius dolor renalis incipit quandoqꝫ in partibus dorsi. aut terminatur ad eas: colicus vo non. ¶ Signa vo que ex tertio genere sumuntur: sunt quia nausea abominatio subuersio fastidium ꝛ uomitus: lꝫ deueniant cum dolore renum a lapide. ꝛ etiam colica communicent adinuicem hi duo dolores in accidentibus istis. Juuamentum tamen ex uomitu in dolore renum est minus q̃ idem existat in colica. ¶ Signa vo

que sumuntur ex quarto genere signorum: scilicet ex urina & reliqs exeūtib⁹ sunt: qm̄ gn̄ationē lapidis in renib⁹ p̄cedit qn̄qz albedo urinarū: & causa in illo est dn̄iū flegmatis: qd̄ est causa m̄alis lapidis. ¶ Ampli⁹ illi⁹ cā pōt esse oppilatio ab eadē m̄a in vijs facta: pp qd̄ aquositas sola elemēto aque in colore silis egredit̄. ¶ Et iterū urine hn̄tes lapidē renū tenues p̄cedūt gn̄ationē eius pp easdē causas. Cū aūt ex m̄a illa lapis quidā iā gn̄at̄ cū fiat a calore excoquēte & assante materiam illā. necesse est q̄ notabiliter calefiat & ebulliat. q̄re mingūtur urine qn̄qz nigre fere sicut atramētū. p̄pter fortē ebullitionē in massa sanguinea factā. Et si cōtingat sanguini misceri cholericā materiā multā. tūc erit urinarū nigredo declinans ad aliqualē citrinitatē. Si aūt sanguini misceat̄ melācholica materia color erit notabiliter uera nigredine opacus: nisi vicēte sanguine nō notabiliter ab alia m̄a refracto: erit urinarū nigredo ad rubedinē iclinata. Cū aūt cōtigerit lapidē iā esse genitū tūc mingunt̄ urine tenuissime: eo q̄ clausis vijs sola cribrat̄ aquositas. In colica v̄o nequaq̄ apparent signa nisi fuerint cōplicata cū calculo p̄dicto. ¶ Amplius dolorem renalē p̄cedit mict⁹ multe barene ut in plurib⁹: & iterū succedit talis mictus declinationi doloris renū huius: eo q̄ aut de loco cōmouet̄ lapillus aut cōminuit̄ cū medicinis s̄m p̄tē uel s̄m totū. cedit ergo barenulis que fit̄ cū aquositate educunt̄. ¶ Hec v̄o accn̄tia nequaq̄ p̄cedūt neqz cōcomitant̄ colicā. Ipsam v̄o cōcomitat̄ magnus in uētre rugit⁹ uētositatū per supiora aut iferiora aut utrinqz p̄cipitatio mucorū aut squibalarū eductio clisterib⁹ uel ope nāe facta. & alleuiari a carminātib⁹ uētositatē & clisterib⁹ anodinis: & cū his & calefactis. Renalis v̄o dolor p̄dict⁹ diureticis & cōminutiuis lapidū & expulsiuis barenularū iuuamētū notabiliter accipit. ¶ Et iterū renalis dolor quisq̄ intēdit̄ t̄pe uacuitatis stomachi a cibo: & cā in illo est: q̄ rudes ciborū p̄tes ab expulsiua v̄tute p̄pulse sunt ad itestina: que recipiunt̄ in ilion magne extensionis existēs. Uñ sua corpulētia & grauitate grauādo renes dolorē in eis augmētāt. ¶ Colicus v̄o dolor ecōtra se habet qm̄ post assumptū cibū itēdit̄: & cā est. q̄ cib⁹ in fundo stōchi cōgregat⁹ extēdit ip̄m: & sumē facit v̄sus anteri⁹: eo q̄ posterius extēdi nō pōt resistētia spōdiliū. Cū ergo sup fundo ei⁹ itestinū colon supiaceat: cū reuolutione sua necesse est ipsum cōprimi iter supficiē cōuexā stōchi & cōcauā mirach: sed in tali cōpressione necessario itēdit̄ dolor si ipsa notabilis fuerit. Igit̄ in colico dolor itēdit̄ post assumptū cibū ut erat arguēdū. ¶ Hec sunt signa p̄ntie lapidis in renib⁹: & distinguentia ip̄m a colico ut ex sentētijs illustriū auctorū accipi cōuenienter p̄nt. Et tu lege borū plurima interiorū 5°. 2° cap. & 16ª terrij tractatu 3°. cap̄ de d̄ria inter hec duo p̄tim. 19ª tertij. cap̄lo de signis lapidū renū. & a Paulo post practice cap̄ p̄p̄o. & pluries alibi qd̄ allegare dimitto fastidiū euitās.

¶ De signis excoriationis p̄uenientis in urinalib⁹ vijs ex descēsu lapidis p̄ eas cū s̄mone in eo de strāguria & alijs. Cap. XII.

Pluero Signa descēsus lapidis a renib⁹ i uesicā sūt fortis cōmotio in renib⁹ acsi res que p̄us sēsu tact⁹ p̄cipiebat̄ fixa & suspēsa sentiat̄ a loco illo separi: & ad iferiora descēdē cū igēti dolore. p̄pterea q̄ est necessariū pānicutū colatoriū renū in poris suis dilatari v̄tute ingenti conatu lapillū impellēte. Et est qn̄qz impulsio lapilli & magni adeo fortis ut colatoriū illud disrūpat̄ & sequit̄ ipsum mictus sanguinis cū urina. ¶ 2m v̄o signū est p̄cessio doloris ab inferiori parte renū per laterales partes spondiliū cū descensu v̄sus alkatin & grauitate partium illarum extensione forti: & causa in illo est impulsio lapilli per uritides poros. ¶ 3m signum est fixio doloris in superiori parte alkatin & est locus vnde iferior uritidorum pars fundi uesice substātiā ingredit̄. Cū enim lapis ibi recipit̄: oportet ip̄m aliquā cōtrahere moram anteq̄ in cōcauū uesice recipiat̄: & hoc cōtingit pp aliquā trium cāṝ p̄ncipaliū uel pp oēs. ¶ Et p̄ª q̄dē est q̄ uesice foramina angusta sunt per que nō nisi cū difficultate transire pōt lapis. ¶ Et causa secūda est quia foramina uesice nō sibi imediate inuicē obuiāt: imo vnū ab alio distāter supeminet alteri qn̄qz per duos digitos. ¶ Et tertia causa est: q̄ in p̄cedēti lapidis ip̄ulsione a renib⁹ usqz ad uesicā exclusiue iā debilitata fuit virt⁹ que uebemētiam impulsionis cōtinuare nō pōt eque potēter. ¶ Quartū signū est subsequēs predictis & est q̄ dolor iā in renib⁹ p̄existēs: & uritidib⁹ iā notabiliter alleuiatus est. Cum ergo contingit virtute cōtinuante propulsionem lapidis ipsum in uesice concauitate recipit. ¶ Iā sequitur quintum signum & est multitudinis urine grosse barenose nigre &c. mucose expulsio tam in quātitate cōtinua q̄ in discreta: & erit in ea lapillorū multitudo sic q̄ qn̄qz plures q̄ quadraginta lapillos expulsos vidi. Hec oia facile intelligere potes: & eorū causas si anothomie sciētiam noueris per experientiam. ¶ Ex quorum etiam fundamento facile deducere potes qualiter ad lapillorū renum eductionem sepe sequitur strāguria que est impotētia emissionis urine. ut patet 6° de accidēti & morbo. tractatu 2°. cap̄ de exeuntium causis diuersorū ubi inquit. Urina v̄o exire p̄hibetur dū uesica eam expellere nequit. aut dum via per quam penetrat clauditur: hec dispositio stranguria nominatur. ita q̄ quādoqz sola imbecillitas v̄tutis ad expellēdum est causa strāgurie. Aut oppilatio colli uesice p̄hibens ipsam exire: sed ista duo facile sequi possunt ad predicta. Igitur stranguria ad eductionem barenarum a renibus ad uesicam facile consequetur. & considera hoc sepius euenire rationabiliter. ¶ Et ex his iterum correlarie concludi potest causa doloris subsequētis lapillos: aut in renibus existentes: aut ab eisdem ad uesicam propulsos. ¶ Et p̄mū quidē mōstrat̄: quoniā cum a lapillis vie renum notabiliter oppilant̄. inde descendere nō pōt nisi sola aquositas. sed contingit ipsam esse acutam: eo quia propter diuturnitatē more ipsius in renibus & in emulgentibus a calore fuit excocta cōuenienter. vnde acuitatē uel salsedinem acquisiuit. Aut acuitatē habet ullam: eo q̄ cholerice aut aduste materie uel salse fuerint eidē cōmixte: sed talis urina ad collū uesice p̄pulsa dolorē mordicatiuū & pungitiuū efficiens in ea est iterū causa doloris in extremitate pudibundi eueniens: quare ex p̄sentia lapidis in renibus & barenularū in collo uesice existētium facile sequi potest ardor in urina quod erat arguendū & considera diligenter. quia in viro illo magna ardoris urine causa fuit: & est lapis in renibus & barenarum multitudo in eis & in uesica inuenta. & percipies banc esse rei ueritatem cū diligenti consideratione. ¶ Adhuc etiam considerandum q̄ lapides & barenule multitudine quantitate sua angulorum suorum uarietate & longa perseueratione trāsitus per partes renum & uesice excoriando ulcera in eis efficere possunt que omnia superius suis rationibus uidentur esse deducta cōuenienter. ¶ Ex quibus iam apparet complementum causarū ulceris in renibus & uritidibus & in uesica: & adhuc in cannali virge. quare reliquum iam superest omnium borum ulcerū renū canones curationis & instrumēta cōscribere.

¶ De cura ardoris urine p̄uenientis ab ulceribus renum factis ab acutis materiebus ab exituris pustulis & ab barenis. & est sermo de cura strangurie & dissurie. Cap. XIII.

Pro cura igitur Ulcerum in renibus existentium: gratia complementi operis p̄mittendū p̄mo q̄ omnia ista ulcera cōmunicant inuicem generali curatione ipsorum. Et si qua uarietas in curatione assignari potest. est quia uaria est curatio s̄m uarietatē temporum istarum egritudinum in se consideratorū. ¶ Secundo etiam potest esse uarietas ex parte instrumentorū: que per tertiā opationē respicere debent ulcera nō ut talia: sed ut renū tales dispositiones. Licet enim oiū ulcerū cura p̄ficiat̄ per exiccātia. per alia tñ & uaria exiccātia curantur ulcera pectoris: ut cū ireos hysopo aristologia utraqz. Et ulcera renū ut cū semine alkekengi radice liquiritie pentafilon e cauda equina. & sic de alijs ulceribus.

Itaqz ꝙ intentiones in cura ulcerũ renum sex vidẽtur
ab auctoribus colligi posse. ¶ Et p̄ma quidẽ in-
tẽtio est materiei exuberãtis minoratiua euacuatio. ¶ Secũ
da ṽo est ipsarum diuersio. ¶ Et tertia quidẽ est ulcerũ cũ le-
uibꝰ medicinis mũdificatio. Et he tres intẽtiones fulciri de
bẽt in tota latitudine vniuersalis p̄ncipij. ⁊ p̄me ptis augmẽ
ti eorũ ¶ Quarta ṽo itẽtio est ipsorũ mũdificatio cũ abstersi-
one cõueniẽti que obseruari debet a secũda pte augmẽti vni
uꝉis usqz per totã p̃ꝰstatꝰ vniuꝉis. ¶ Quinta intẽtio est ac-
cidẽtiũ correctio que nõ solũ in statu sed etiã in augmẽto uti
lis est. ¶ Sexta ⁊ ultima intẽtio est ulcerũ fortis abstersio et
exiccatio cũ regñatiuis ⁊ incarnatiuis. ⁊ finaliter cõsolidatio
cũ exiccatiuis sua stipticitate supꝑficiẽ cutis cõsolidãtibꝰ.

Et prima Quidẽ intẽtio lꝫ multis instrumẽtis cõple
ri possit: solẽnius tñ ⁊ famose laudatuꝫ ab
auctoribꝰ est cassiafistula. Ipsa enim est res magna in curati
onibꝰ renũ. nã cũ ipsa ponit᷑ in clisteribus: ⁊ cũ his que bibun
tur euacuat sine labore: ⁊ sociat sibi euacuationẽ. s. per urinaꝫ
aut associat sibi iuuamẽta alia. s. leniẽdi mũdificãdi ⁊ sedãdi
dolorẽ. 18ª tertij. tractatu 2º. capꝭ de cura apostematũ renum
Ex ipsa igit᷑ exhibeat᷑ ab. ℥. j. usqz ad. ij. cũ aqua ordei. ¶ Et
mũdificatiuũ iteꝝ lene huic siꝉe erit exhibere in potu. ℥. j. ß. ele
ctuarij dyaprunis simplicis. ¶ Et leuiꝰ illis est dare. ℥. ij. mu
cillaginis mucheite cũ aqua ordei uel decoctione prunorum.
¶ Et quartũ est exhibere mãne. ℥. ij. cũ aqua prunorũ. ¶ Et
fortius illis ut in fine p̄ncipij poterit eẽ electuarium de psilio:
cuius exhiberi pñt. ℥. iij. usqz ad. iiij. cũ aqua decoctionis lig
ritie. ¶ Taceo hic miõratiuã euacuationẽ per flobotomiã ⁊
per uomitũ fiẽdã. De his enim oĩbus supra in gñalibꝰ itẽtio-
nibus curationis huius causa uisum est.

Secunda ṽo intẽtio que est materierum diuersio ex
pluribꝰ instrumẽtis hꝛi põt in gñalibus i-
tẽtionibus supra discussis. Hec aũt pꝑfici solet quatuor instru
mẽtis plurimũ a sapiẽtibus callaudatis. ¶ Quorũ p̄mũ est
flobotomia. Alterũ est lenitio uẽtris. Aliud ṽo uomitꝰ ꝓuoca
tio. Et aliud est cũ diureticis materierum diuersio. ¶ Inter
que si bene cõsiderent᷑ p̄mũ eẽ debet flobotomia: ⁊ ꝓprie que
materiã euacuãdo diuertit: ⁊ humores ad equalitatẽ ꝑducit.
Ex eis enim que equãt humores est flobotomia si est neces-
saria. ut. 18ª tertij. tractatu secũdo. capitulo quarto. ¶ Post
ipsam tamẽ debet eẽ ordo in administrãdo lenitionem. Uni
uersalior enim euacuatio est flobotomia ꝙ uẽtris lenitio cuꝫ
p̄dictis. ¶ Tertiũ ṽo est uomitꝰ ꝓuocatio. ⁊ nõ oportet neces-
sario semꝑ talẽ ordinẽ obseruari debere. Licet enim a sapiẽti-
bus ut in pluribꝰ flobotomia: ⁊ uẽtris lenitio p̄mittant᷑. vide
tur tñ nõ raro apud auctores discordia. Materia eñi magno
impetu ꝓrũpẽte ad stomachũ ante flobotomiã ⁊ uẽtris leni-
tionẽ p̄us eẽt uomitꝰ ꝓuocãdus ex sñia Hip. p̄ma affoꝝ. 21º.
Que ducere oportet. Si aũt materiei raptus ad stomachum
nõ apparet a p̄dictis duobꝰ. s. flobotomia ⁊ uẽtris lenitione i
cipiẽdũ est. ¶ De modo aũt administrãdi uomitũ an p̄cede-
re debeat diuretica an ecõuerso. Eodẽ modo est dicẽdũ: sicut
de uomitu respectu flobotomie ⁊ lenitionis dictũ est. Auicen
ne tñ placuit ꝙ ꝓuocãtia uomitũ p̄cedere debẽt. Et oĩum ho
rũ sñiam pulchre legere potes. 18. tertij. allegato capꝉo. Et solu
tio subtilis ⁊ tenuis. i. parua: ⁊ sine labore penitꝰ. s. expellendi
materias absqz nocumẽto. ⁊ sine solutione humorũ acutoruꝫ
subito vna. i. simul supple est utillima ⁊ cõueniẽs. qꝺ probat
Huiusmodi enim. s. solutio iã dicta expellit a corpore solutio
nẽ subtilẽ cũ declinatione. i. diuersione ad partẽ que alia est a
pte renũ. ⁊ ꝓprie quãdo talis solutio fit cũ medicina non acu
ta neqz acutorũ humorũ uehementer agitatiua quod intelle
xit dum subiunxit. Et dum non administras solutiuum cho-
lere est melius usqz ad necessitatem supple quãdo digesta est
Et intellexit hoc ⁊ melius quidem est: ut eques materiam: ⁊
educas illam post illud usqz ad necessitatem supple sufficien
tem euacuationis: ⁊ ꝓprie uomitus. Uomitus nanqz melior
quo ulcera renũ curant᷑: ꝓpterea quia mũdificat ⁊ euacuat

⁊ ꝓpter hoc ꝙ attrahit humores a ꝯtrario ptis renũ. Et qñqz
est usus uomitus frequens sufficiens ad illud excusans ab
alio. Deinde ponit ordinẽ inter ip̄m ⁊ diuretica dicens. Et
melius qdẽ est ut ꝓuoces cũ seminibꝰ p̄us deide ꝑmuteris
ad uomitũ factũ post cibũ: ⁊ cũ leuibꝰ medicinis qꝺ intellexit
dũ dixit ⁊ iterũ subiunxit. Et opꝫ ut uomitus fiat suꝑ cibum
cũ eo qꝺ faciliter efficit sicut melon supple radix que uomitũ
ꝓuocat: ⁊ semẽ eius ⁊ ꝓprie cũ vino dulci. Et opꝫ ut non fiat
cõmotione uehemens cũ labore. Uide quãtum clare iste vir
instruit opantes. Hec de intentione secunda.

Tertia intẽtio. s. mũdificatio gradatum ordinẽ habe-
re debet. ¶ In p̄ma igit᷑ vniuꝉis p̄ncipij parte
premittẽda sunt leuia mũdificãtia. deide gradatiꝫ a p̄ncipio
succedẽdo ad fortiora ꝑmutãdũ est. ¶ Et p̄mũ qdeꝫ leue est
aq̃ ordei cõuenientis decoctionis cũ cortice suo facta ex. xx.
ptibus aque: ⁊ vna ordei decoctis usqz ad cõsumptionẽ q̃rte
ptis: de qua in aurora dent᷑ a. iiij. ℥. usqz ad. v. ¶ Secunduꝫ
ṽo ⁊ fortius est ut p̄dicte aque dent᷑. ℥. iiij. cum. ℥. j. aut. ij. çuc
cari rubei. ¶ Tertium est ut in potu detur aqua ordei cum
emulsione seminum cõmunium: ⁊ cum istis tribus pertran
sire potes usqz ad medietatem principij vniuersalis. ¶ In
reliqua aũt ipsius parte transire potes ad aquã mellis subti
lem. ¶ Scd̃o ad aquã mellis cum decoctione radicũ liqui
ritie. Radici eniꝫ liquiritie inest exiccatio: ⁊ mũdificatio ma
turatio ⁊ glutinatio. ¶ Et tertio iterũ dare potes aquã mel
lis cum decoctione seminũ melonis cucumeris ⁊ citrulli: ⁊ ꝓ
prie cum signis caliditatis. Et hec quidem tria proprie in se-
cunda parte principij vniuersalis conueniunt. ¶ In prima
ṽo parte augmẽti cum audacioribus mũdificatiuis ꝓceden
dum est: ut exhibeamus aquã mellis cum decoctione recẽtis
radicis feniculi aut altee. ¶ Et iterum aq̃ decoctionis çuc-
cari rubei cuꝫ radice sparagi ⁊ milij solis. Uel çuccari rubei
cum decoctione petrosilij usqz ad apium ⁊ daucum: que tñ
oĩa a radice liq̃ritie nullatenus euacuent᷑. ¶ Etsi cum pre-
dictis dolorẽ sedare intẽdis cõferunt uehementer grana pi
ni cum eis decocta: ⁊ croci etiam ⁊ semẽ aneti ⁊ camomille.
¶ Et si ꝓuocationi intẽderes audaciori cõmisceant᷑ cum p̄
dictis grana fisticoꝝ. cum sua eniꝫ aptione vnctuositateꝫ ha
bent cõuenientem renibus ut paulopost dicet᷑. ¶ Cum aũt
usqz ad statum ꝑuenerit dispositio ꝓcedendum est cum mũ-
dificatiuis ⁊ abstersiuis non valde tñ acutis. ⁊ ꝓprie cum ul
cus nõ est malignũ sicut est decoctio radicum ⁊ seminum al
tee: ⁊ semẽ ⁊ radix almaru. ⁊ semen ⁊ radix alkekengi ⁊ aqua
vue vulpis ⁊ stafisagria. ¶ In eis ṽo ulceribꝰ que malignio
ra sunt cõuenientia sunt sicut aristologia utraqz ireos aco-
rus calamentum polium montanum deglutitio terbentine
oppoponacum in pillulas conuersum: ⁊ reliqua composita
quoꝝ parum infra memoria tractabit᷑. Ex his quidem om
nibus ꝓcedere debes per totum statũ. Et hi quidem omnes
sunt sermones Auicẽne quos legere potes allegato loco ibi.
Cum scis ꝙ in ulceribus est sordes. tunc da in potu abster-
siuũ in quo est fortitudo ꝓuocationis sicut est aq̃ mellis cuꝫ
qbus seminibꝰ. ⁊ reliqua lege ibi per te. ¶ Attende tñ in cu
ra ulcerũ p̄dictoꝝ ⁊ uesice ⁊c̃. ꝙ oẽs medicine que administrã
tur cõfrangi ⁊ cõmisceri debẽt cum medicinis hñtibus qn-
que operationes. ¶ Quarũ prima est glutinatio. Scd̃a est vn
ctuositas. Tertia est ꝓuocatio. Quarta cõsolidatio. Quinta
ṽo est doloris sedatio. ¶ Et p̄ma qdem necessaria est. cum
enim renes nutriant᷑ sanguine cholerico satis etiã cuꝫ in eis
inueniat᷑ urine ꝑfectio: ⁊ eius colatio de necessitate forti ab-
stersione abstergunt᷑ a predictis. quare medicinarum opera
tio nõ conueniẽter in eis fieret: qm̃ abstergentia non ꝑmitte
rent ipsas cõmorari quãtum oporteret in renibus. Glutinã
tia itaqz in medicinis efficiunt aptitudinẽ more medicinaꝝ
in ipsis. ¶ Scd̃o etiã sunt necessarie medicine vnctuose si-
cut lacca dragagantũ gũmi arabicũ ⁊ similes. eo qꝫ talia de-
fendunt membra ab impressione acuitatis medicinarum ⁊
salsedinis urine. ¶ Et 3º iterum necessarie sunt medicine

diuretice ad hoc ut faciāt puenire medicinaꝝ vtutes ꝛ substātias ad talia mēbra. ¶ Et 4° iterū necie sunt medicine sigillantes ut si qua fuerit in pdictis ulcerib° pticula ꝯsolidationi apta ꝯueniēter possit cōsolidari. ¶ Et 5° adhuc necie sunt medicine sedatiue doloris. Cuz enim sanies acuta sit ꝛ urina salsa ꝛ pūgitiua: ꝛ plurime medicinaꝝ in his ulcerib° cōuenientium nō euacuent ab aliqli acuitate que est doloris effectiua cā necesse est ut taliū ulcerū medicine etiaz sint sedatiue doloꝝ. imo qñqz usqz ad narcoticas transeundum. ¶ Et sunt sermones Auic. pulcherrime positi. allegato cap° dū inqt. Et opz ut cōmisceas cū medicis ulceꝝ oibus glutinationē facientia. sicut sunt amilū ꝛ dragagantū ꝛ gūme frigide. Nā glutinatio est ex eis que pñt ulcera munita. i. secura uel defensa ab excoriatione hoꝝ supple humoꝝ uel saniei ul'medicinaꝝ que trāseūt sup ea. ꝛ supple etiam misceant eis vnctuosa sicut lacca que facit carnē in mēbro. Et illud ex quo ipm nutrit spissuz ꝛ annexū pparat ad sigillādū. Et uoluit intelligē ut misceant cū medicis ea que sanguinē attractū ad renes ꝛ ad loca ulcerū ingrossant ꝛ spissuz faciūt aptū cōuerti in sanguinē ꝛ aptū etiā cōsolidationi. Deīde subiūgit. ꝛ opz iterū ut misceant cū eis diuretica ꝛ medicine subtiliatiue ut faciāt penetrare ad ipsa. s. ulcera medicinas rectificātes ꝛ sigillātes. lz ipse in seipsis noceant agitādo qd intellexit dū dixit. ꝛ cōmoueant supple ulcera ab eis. s. medicinis apitiuis ꝛ dilatatiuis. Et sequit in lr̃a. qm necium est ut misceantur cū eis narcotica ex herbis sicut iusquiamus niger ꝛ illud ppter sedationē doloris ꝛ exiccationē ꝛ repercussionem.

Postq̄z igit iā appuerint sufficiēter esse mūdificata ulcera iā dicta. tūc pcedēdū est cū mūdificātib° miscēdo ea que regñant carnē ꝛ incarnāt labia ulcerum ꝯglutinādo. que duo etiā eisdē medicaminib° cōpleri pñt q bus ulcera epatis curabant ut visuz est. ¶ Et tales medicine plurime sunt ab auctorib° approbate ut radix pēta filonis cauda eqna cētaurea minor ireos camedreos dragagātū gūmi arabicū ꝛ amilū tā de frumēto q̄ de ordeo. ꝛ corallus rubeus karabe spodiū thus minutū sarcocolla nutrita ꝛ plurime siles medicine. ¶ Hec aūt que sigillāt ꝛ ꝯsolidāt plurima sunt sicut puluis semis plātaginis acatia utraqz ꝯsolida puluis scorie ferri pparate mumie balaustie gña myrti ꝛ similia. ¶ Et cōpositū hoc elegātis pparationis. ℞. seium batece. i. angurie ꝛ citrulli. i. cucumeris oblōgi rotūdi ꝛ cucumeris. s. lōgi citrini ꝛ cucurbite dulcis oiuz excorticatoꝝ seminū papaueris albi ꝛ nigri: ꝛ gūmi amigdalarū ꝛ dragagāti ꝛ amili: ꝛ semis portulace: ꝛ seis malue: ꝛ seminū altee ꝛ lacce ablute ꝛ reu seni aā. oium. ʒ. v. spodij. ʒ. vij. boli armeni. ʒ. x. gnorum pini maioris ꝛ minoris excorticatoꝝ seminū alkekēgi mōtani oiuz. aā. ʒ. iij. succi ligritie ꝛ çuccari taberçet ꝛ psilij oium. aā. ʒ. xx. terant oēs medicine pter çuccarū ꝛ psiliū. Deinde misceant oēs simul ꝛ dent ex hoc composito. ʒ. v. cū aq̄ ordei aut iulep. Et melius est ut dent cū lacte asine. ʒ. ij. Hoc qdez medicamē si diligēter cōsideras vtutem simpliciū est nobilis iuuamēti mundificando regñando ꝛ incarnādo: imo ꝛ ꝯsolidādo: ꝛ est ex descriptione Serap. 4° breuiarij. cap° 14°. ꝛ nō solet me decipe nisi ulcera fuerint ualde pfunda ꝛ antiquata: ꝛ soleo exhibere ipm in trageam ꝯfectiones pillas ꝛ trociscos cū lacte asine uel cū decoctiōe cōsolide alicuius. ¶ Scio etiā q̄ ad hec ulcera incarnāda ꝛ cōsolidāda solēniter cōfert deglutitio pillaꝝ que fiunt ex eqli pōdere mumie ꝛ dragagāti. ¶ Etiā puluis coralloꝝ rubeoꝝ cum eqli pōdere agrimonie notabilr incarnat ꝛ cōsolidat. ¶ Et pille facte ex cētaurea cōsolida minore ꝛ thure minuto. aā. etiā mirabiliter consolidant. ¶ Hec quidē de mundificātibus regñantib° ꝛ incarnātibus ulcera ꝯsolidātibus ea talia pauca sufficiāt per que intētio 3ª 4ª ꝛ 6ª vident esse satis rōnabilr adimplete. Et qui plura desideraret poterit hos sermones ꝯiungere cū his que de cura ulcerū uesice sequēti cap° tractabunt.

Iam aūt expedire opz gntā intētionē que fuit correctio accitium: ꝛ illa quidē que talibus dispōnibus succedere solēt accidētia frequētioris euēt° qnque sunt. ¶ Quorū pmū est mingēdi difficultas. ¶ Secūdū vo est emissio urine guttatiz facta quā strāguriā coiter medici noiant. ¶ Tertiū est ipotētia ꝛ lassitudo ad mot° pgressiuos. ¶ Quartū est paucitas appetit° executionis coitus. ¶ Quītū vo ꝛ ultimū est ipotētia detinēdi urinā ꝯueniēter quā aliq dissuriā uocāt. ¶ Quib° quidē accidētib° puidēdum est fm hunc modū ꝛc. ¶ De his ergo que urinā puocāt ꝛ mltiplicāt famosiora plalōga sunt. Et pmū est capillus ueneris. 2m est sparag° que ambo lz tēperata sint: uehemētis tñ puocatiōis existūt. 3m est spica nardi. 4m est orob°. 5m est rubea tinctorū. 6m est apiū utrūqz. 7m est feniculus. 8m est petrosiliū. 9m est miliū solis: qd est potētissimū inter alia. 10m est anisum. 1m est radix brusci. 12m est liquiritia. Et plura alia similia istis. ¶ Et cōpositum hoc qd scribit ab Auicenna. 19ª tertij. tractatu 2°. cap° 5°. Cui' fferies est hec. cōfectio diuretica fortis. ℞. sauine ꝛ assari amomi ameos ꝛ petrosilij: seminis apij ꝛ rubee tinctorū ꝛ amigdale amare excorticate ꝛ spice oium aā. ʒ. xx. seminis melonis. ʒ. x. corporū cātaridarū abscissis capitib° ꝛ alis. amoniaci ana. ʒ. iij. resoluat amoniacuz cū triplicato subtili ꝛ fiāt ex eis pillule ut auellane de quibus sumant usqz ad. ʒ. iij. Ego vo ab hoc cōposito amouere soleo cātarides ppter acuitatē earū: lz tñ hoc cōpositū cū eis nō sit ualde uerēdū: cū pauca quātitas earum ingrediat ipsum. Est aūt triplicatum quod ibi recipitur mustuz per decoctionem factam remanente tertia parte ipsius.

Secundi vo accidētis regimē diuersis ingenijs pcurari pōt. Si enim stranguria intelligat esse impotentia emittendi urinam ppter clausionē colli uesice a lapillo factā dum retinet in collo eius: tūc cura eius est multiplex. ¶ Et pma quidē est corpis euersio pedibus eleuatis. ¶ Secūda vo est ut cānali vge imponat catarre. i. siringa aut candela tenuis ꝛ impulsione cū eis facta a collo uesice ppellatur lapis. ¶ Et tertia est illius lapidis eruptio uel comminutio facta a medicinis: de quibus parum infra dicetur. ¶ Si autem colli uesice clausio fieret ab humoribus ibidem retentis: tūc eius cura perficit cum diureticis imediate descriptis. ¶ Si aūt fieret urine denegatio ppter ipotētiā vtutis expulsiue: tūc cura eius est per inunctiones collū uesice ꝯfortantes ex qbus femur totū ꝛ locus peritoneon diligēter inungant. ¶ Et olea sunt sicut oleū nardinū oleum de enula oleum de pulegio de croco de piperibus. ¶ Et oleum fortis puocationis est istud. ℞. succi apij succi milij solis succi feniculi: succi apij syluestris samurion nominati succi eupatorij oium. ana. ʒ. iij. seminum milij solis apij sparagi acori brusci siseleos ꝛ croci aā. ℈. j. olei oliuarū lib. j. oia silētō igne bulliant usqz ad cōsumptionē succorū: ꝛ cū hoc oleo iungant partes pdicte in qd etiam infundat magnū frustum lane succide ꝛ calidū apponatur femori ꝛ partibus iam dictis ꝛc. Et possunt iterum ex pdictis uaria fieri medicamina ut epithimata emplastra lenitiones balnea uel semicupia. ꝛ tu cōsidera ꝛ elige ut tibi plz. ¶ Si aūt urinationis ipotētia cōtingeret pp paraliticā dispositionē in musculis colli uesice iuētā: tūc factis euacuationib° digōnib° ꝛ diuersionib° opportunis collo uesice apponant inunctiones facte ex oleo de euforbio de costo de lilijs albis uel irino. ¶ Aut compositum hoc. ℞. piretri piperis albi costi: paucedani calami aromatici artetice çinçiberis croci ana. ʒ. ß. olei de croco olei de euforbio de piperibus ana. ʒ. j. serapini oppoponacis aā. ʒ. j. dissoluantur gūmi in aceto: ꝛ fiat vnguentum ex quo linientur predicte partes. ¶ Si autem per stranguriam intelligatur urine emissio guttatim: tunc cura illius iterum cum predictis immediate potest fieri. ¶ Et ad illud etiam confert compositum Auicenne descriptum superius in regimine distillationis. ¶ Et confert etiam ad illud cōpositum hoc. ℞. piretri. ʒ. j. costi su meu seminis leuistici aā. ʒ. j. pulueris glādiū. ʒ. j. ß. pulueris corticū itermedioꝝ castanearum. ʒ. ij. puluericent per se oia ꝛ fiant ex eis pillule electuaria uel cōfectiones. ꝛ dentur ex eis usqz ad. ʒ. iiij. ante cenā et

in aurora ꝫm cõiuncturã: quia sine periculo est.

Tertiũ accñs. Lassitudo vo remanet in cruribꝰ ꝛ pedibꝰ pp debilitatẽ renũ que coicat mẽbris iferioribꝰ siue sit spẽs male cõplexionis alicuiꝰ siue debilitas eoꝝ. ¶ Et mala qdẽ cõplexio que est illiꝰ cã plurimũ est frigiditas ꝛ humiditas que ibi remãsit: que sepe facile remoueri solet vngẽdo spinã cũ oleo de costo uel liliorũ albo rũ uel irino. ¶ Ego aũt exptũ hẽo oleũ de cinamomo ꝫm sententiã Auic. 2º cañ. in suo cap. Scio etiã ꝙ oleũ depice mirabilr cõfert in remotione huiꝰ accñtis. ¶ Si vo lassitudo pueniat a renũ debilitate: tũc cura illiꝰ est cũ comestione renũ oiuz aialiũ ꝛ cibis factis ex lacte capno ꝛ asinino uel ouino. Lacti enim ouino nõ est medicina cõpar. 24º tertij. cap de cura illius.

Quartũ accñs. Scilicet paucitas appetitꝰ coitus cõtingẽ põt: aut pp malaz cõplexionẽ siccã que remãsit in renibꝰ ꝛ in toto: aut pp mollificationẽ multã ex debilitate subsecutã. Et mala qdez cõplo sicca paucitas appetitꝰ ꝛ executionis coitꝰ põt eẽ cã: aut cõsumẽdo mãm ex qua debet gñari sperma qd est supfluitas ultimi alimẽti utilis. aut cõsumẽdo ꝛ phibẽdo gñationẽ uẽtositatis que est causa erectionis virilis mẽbri. ¶ Et p qdẽ puideri dz cũ his que nutricationẽ corpis bonã efficiũt ꝛ augmẽtum sanguis in corpe multiplicãt: ut carnes laudabiles vina dulcis testiculi ꝛ cerebella aialiũ: ꝛ vitelli ouoꝝ ꝛ pinguia fercula ꝛ cicerũ ru. usus ꝛ silia. ¶ 2º vo puideri dz cũ semibꝰ uẽtositatẽ excitãtibꝰ ꝛ nõ cõsumẽtibꝰ que in cibis accipiant: ut semẽ eruce. semẽ baucie domestice: semẽ napi ꝛ porri ꝛ been albi ꝛ ligua auis ꝛ silia. Et usus eluarij dyasatiriconis descriptiõe Nicolai in antidoº. ꝛ calefactio renũ ꝛ genitaliũ cũ oleo de croco ꝛ oleo de musco calis applicatꝰ pdictis locis: ꝛ reliq silia istis

Ultimo vo accidẽti iã puisum est ubi iã regimẽ strãgurie positũ est capiẽdo ipm pro ipotẽtia emissionis urine cui multis simplicibꝰ ꝛ cõpositis paulo ante positis iam puisum est. ꝛ tu ea lege ibi.

¶ De instrumentis lapidis ꝛ harenarum ꝛ trumborũ cõminutiuis. Cap. XIIII.

IAm Aũt appet ex pmissis qliter curari debẽt ulcera in renibꝰ subsecuta ex solutiõe cõtinuitatis ab harenulis ꝛ lapillis descẽdẽtibꝰ per urinales vias. Oino enim eadẽ est utroꝝqz ulcerũ taliũ curatio. ¶ Uerũ qꝛ talia ulcera adhuc curata de nouo recidiuare pñt: si repirẽt lapis. aut multitudo harenarũ in renibꝰ ꝛ uritidibꝰ poris: ꝛ qꝛ ulcera illa nõdũ curata nõ pñt pfecte ad sanitatẽ deduci remanẽte pñtia lapidũ et harenarũ que in renibꝰ ꝛ supioribꝰ urine viis gñant ꝛ ineniũtur: ponent medicine utriusqz illarũ cõminutiue frãgitiue et eductiue. Et p qdẽ simplices: deinde quedã cõposite. ¶ Et de simplicibꝰ ponent p ille que a sola specifica ppetate ab auctoribꝰ posite sunt. lapides minuẽ ꝛ educẽ. Deinde enumerabũtur elegãtiores que a nã coi uel qlitatibus manifestis lapillos frãgere ꝛ educere pñt. adhuc et tãgent medicine cõperte ab illustribꝰ auctoribꝰ hincinde collecte ꝛ memoria famose ꝛ probate: qbꝰ et subiũgent alie sigs quotidiana expientia notas fecit in silibꝰ. uarij et tãgent modi applicationis earũ ꝫz oportunitatẽ ꝛ necessitatẽ explicationis rerũ. Et his actis erit huius capituli finis iam acquisitus.

De simplicibus vo medicinis ab occulta pprietate lapides cõminuentibus. ¶ Pria est lapis spõgie cuiꝰ opatio approbat fractiõi lapidis in uesica. ut 2º cañ. simplici. 677º. lz Gal. noluerit credẽ iuuamẽtũ eiꝰ in lapide uesice: sed solũ in lapide renũ: ut eidẽ iponit Auicẽna allegato cap. in areola mẽbroꝝ expulsionis. De ipo vo. 18ª tertij. ultimo cap. scribit. ꝙ de illis que sũt ualde fortiores est vnꝰ lapidũ qui in spõgia iuenit. ¶ 2m simplx iterũ ab occulta ppetate hoc efficiẽs est vitrũ cõbustũ: qd enim de eo cõbustũ est cõfert ualde lapidi renũ ꝛ uesice cũ bibitur cũ vino. secũdo cañ. simplici. 676º. Modus vo adustionis eiꝰ legat decimaquarta tertij. finali cap. ubi dr ꝙ de eo det in pondus aureũ vnũ cũ duodecim aureis aque calide. Modus autẽ combustionis eius ꝛ levior scribit Açoar. ꝛ est ut frusta magna vitri albi ꝛ clari igniant usquequo rubescant in fornace accẽsa. deinde submergant in picẽ: ꝛ totiẽs fiat hoc quotiens erit facile ipm in pulverẽ cõuerti. ¶ Tertium simplex est puluis cicade cõbuste sine alis ꝛ pedibus qui exhibeat cũ aliqua aqua sicut saxifragie petrosel. ꝛ assari ꝛc. ¶ Quartũ simplx adhuc pbatissimũ est auis trãgulides noiata: que ꝫm cõmunẽ doctorũ expositionẽ est auis apud italicos noiata Cauda tremula: eo qꝛ nunꝙ eiꝰ cauda qescit: cuiꝰ puluis in cinerem vsus exhiberi dz ꝫm doctrinã positã a Serapione 4º breviarij. cap. 21º. ꝛ ab Auicẽna. 19º tertij finali cap. qui sequit sententiã Serapionis fere lraliter in hoc: ꝛ in maiori pre huiꝰ capli. ¶ Quintũ simplex iterũ est sanguis hirci collectꝰ ꝛ pparatus ꝫm artẽ allegatis locis ꝛ pluries alibi ab auctoribꝰ assignatã: cuiꝰ exhibitio freqũs utrũqz lapidẽ frãgit ꝛ educit: ꝛ ab eiꝰ gñatione pseruat. ¶ Sextũ iterũ simplex est cinis scorpionis cõbusti. Cuiꝰ et modũ quere ubi allegatũ est ꝛ exhibitiõis formaz. ¶ Septimũ simplex est lapis iudaicus: cuius operatio fortis est in lapide renũ ꝫm sentẽtiam. ut supra collectum est. ¶ Octauũ simplex est puluis lũbricorũ cõbustorum. ¶ Nonum simplex est puluis leporis adusti. ¶ Decimũ est cinis testarũ ouoꝝ cõbustorũ. ¶ Undecimũ est lapis lincis. ¶ Duodecimũ est lixiuiũ factũ de cinere leporis combusti. Et plura alia etiã a pprietate hoc efficiẽtia ab auctoribꝰ hincinde iueniunt. Sed hec sunt magis famosa ꝛ experta.

De cõpositis vo lapidẽ cõminuẽtibꝰ ꝛ educentibus coia ab auctoribꝰ approbata sunt sicut litontripon: electuariũ cũ aqua apij uel petrosel. datũ adhuc et electuariũ Iustinũ. Itẽ eluariũ ducis: que oia colligunt in antidotario Nicolai in descriptionibus suis. ¶ De his vo que fuerũt a Gal. expta ꝛ dixit uerũ sicut sepe cognoui est electuariũ descriptũ ab eodẽ in libello ad Omonthẽũ descriptione. 36º. qd cõposuit cuidã viro romano: cui itãtũ multiplicatꝰ fuit lapis qd Gal. dixit seipsum per secessum emisisse: de quo miratꝰ Gal. nõ bñ affirmat illud nisi ꝫm ꝙ inuenit ab Archigene scriptũ in cura interioꝝ mẽbroꝝ. ¶ 5m cõpositũ est mirabile medicamẽ descriptũ a Democrito p practice. cap. 82º. illo. §. Sophora. i. auxiliatrix ad calculũ saxifragie: petroselini elme. i. enule leuistici feniculi sparagi apij cardonis ma. radicũ omniũ horũ aneti ramorũ rubecimarum urtice greganice: ꝛ est urtica mortua: assari añ. M. i. in aqua coques ad tertie partis cõsumptionem: ꝛ per singulos dies ieiuni accipient calicem vnũ cum vino bono temperatum certissimum remediũ habet. ¶ 6m cõpositũ est medicamen mirabilis opationis descriptũ a Rasi nono Almãsoris. cap de cura lapidis. lege ipsum ibi. ¶ 7m cõpositũ est medicamen descriptum a Serapione quarto breuiarij. 21º cap. rubrica illa Confectio ad lapidem in renibus ꝛ uesica ꝛ ad difficultatez urine. ℞. granorũ malepb. i. mahaleph nigelle amboruz añ. ℥. v. residuũ lege ibi. ¶ 8m cõpositũ est descriptio a Gal. collectã nono decem tractatuũ. ꝛ allegatũ a Serapione pallegato loco rubrica illa. Medicamen ad lapidẽ siccũ narratũ in decẽ tractatibꝰ. lege ibi. ¶ Nonũ medicamen est cõpositum ab Auicẽna. 18ª tertij allegato cap. illo. §. Medicamẽ ultimuz sedãs dolore extrahẽs lapidẽ lege ibi. ¶ Et iterũ decimũ medicamen est descriptio ab eodẽ posita qnto cañ. sũma scdã. illo caplo. Dico ꝙ oẽ qd frãgit lapidẽ uesice nõ est dubiuz qn nõ frãgat lapidẽ renũ. sed nõ cõuertit. lege ibi. ¶ 11m medicamẽ est electuariũ hoc cuius usus omnẽ lapidẽ renum ꝛ uesice indubitanter frangit ꝛ expellit: imo ab eius generatione preseruat. cuius descriptio. ℞. assari polijmontani camedreos fu ꝛ meu radicum sparagi ꝛ petroselini apij ꝛ dauci spice nardi acori ana. ℨ. i. ß. radicis saxifragie. ℨ. ij. vitri combusti sanguis hirci ppatati lapidis spõgie añ. ℥. ß. cineris leporis totiꝰ cõbusti in olla rudi. ℥. ß. mell. dispumati lib. ij. succi milij solis lib. ß. aceti sqllitici. ℥. iij. çuccari ru. lib. ß. mel çuccarũ succꝰ ꝛ acetũ squillitũ oia silꝰ lẽto igne coquant usqueq per decoctionẽ

suc co ꝛ acetū euanescāt: ꝛ residuū inspissef. Cū ḡ ifridari ince
perit aliarū sperū puluis supaddat: ꝛ fiat eluariū cuius ℥.5.
otinuis dieb⁹ 03 accipi añ cibū p q̄nq̄z horas in aurora: ꝛ su
mat cū ℥.5. aque sublimationis apij cāpestris. Et fortior illa
est aq̄ cretani marini ꝛ videbis q̄ nō eris ab ipo deceptus.

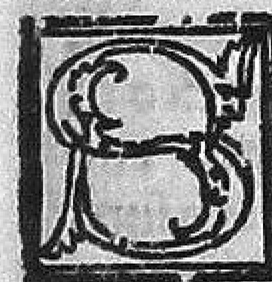
Relique vo medicine a nā cōi lapidē cōminuentes
educētes: ꝛ que ꝓhibēt ei⁹ gñationem. ¶ Et
meliores alijs sunt radix altee ꝛ scolopēdria ꝛ semē samuriō
i. apij cāpestris ꝛ se. altee ꝛ capil. ue. ꝛ v̄ga pastoris ꝛ cipi ꝛ ra
dix alasech syluestris. i. tribuli ꝛ ciminum syluestre ꝛ semē ci
trulli ꝛ batece: ꝛ aq̄ decoctionis agni casti ꝛ aq̄ ferarioꝝ ꝛ ace
tū sq̄lliticū ꝛ aq̄ decoctionis sicle. Et fortius oibus istis est la
pis q̄ inuenit in spōgia ꝛ camepitheos ꝛ pulegiū ceruinum:
q̄ cerui libēter comedūt ꝛ tendit ad albedinē ꝛ poliū ꝛ aq̄ ci
ceris nigri ꝛ radix spagi ꝛ bdeliū de mecha ꝛ se. cipi egyptij ꝛ
radix cāne ꝛ v̄ga pastoris ꝛ cortices radicū lauri. ꝛ semen ra
phani ꝛ reliqua silia. 4° breuiarij: 21° cap. Ex q̄bus medicis
intelligēti mām cōpōnis ꝛ cōfractionis medicinaꝝ inuicem
erit facile cōponē eluaria sy. cōfectiones iulep troc. pillas: ꝛ
easdē medicinas in cibis ꝛ potib⁹ miscē ꝛ occultare. ¶ Et ex
eis iterū balnea fomētationes ꝛ semicupia cōponē ꝛ olea ex
eis cōponē cū igne coquēdo uel ad solē exponēdo que in po
tu assumant: aut in uesicā per cānalē v̄ge cū siringa iponant
ꝛ reliq̄ alia applicationis ingenia. Et istis modis lapides cō
minuunt ꝛ expellunt: ꝛ ab eoꝝ gñatione pseruat eger: ꝛ a pi
culis tuet. Hec quidem de ardore urine ꝛ nocumētis ab ha
renulis ꝛ lapillis euenientibus ita ptranseant.

¶ De causis ulcerū uesice ꝛ quātitate eorum. Cap. XV.

Postremo aūt iā supest. s. ponē canones ꝛ instra curatiōis ardo
ris urine ꝛ reliq̄rū nocumētoꝝ puenietiū ex ulce
rib⁹ uesice ꝛ uritidoꝝ poroꝝ. p q̄rū notitia memo
rādū ē. q̄ eedē possent eē cāe ulceꝝ uesice sic ꝛ ulce
rū renū: ꝛ oiuz aliaꝝ ptiū corporis. s. eruptio apatis trāsit⁹ la
pilloꝝ uel harenarū per poros ei⁹: ꝛ eoꝝ residēria in collo ue
sice ꝛ scabies uel pustule in ocauo ei⁹ exites: ꝛ frequēs trāsit⁹
rerū acutaꝝ per vias uritidoꝝ ꝛ uesice sunt cā eoꝝ. In eo eni
cui assidue fit urina acuta succedunt vulnera ꝛ ulcera. s. in
uritidib⁹ ꝛ uesica. 19° tertij. cap. de ulcerib⁹ uesice. Memoran
dū etiā q̄ ulcera ipsius uesice mala sunt: ꝛ deteriora ulcerib⁹
renū. ꝛ ꝑprie q̄n pfunda sunt. Ille enim cuius dirūpit uesi
ca morit: nisi cadat ulcus in pte carnosa auctoritate Hip. ꝛ
cōmētatoris affoꝝ 6°. Uesicā incisam habere ꝛc.

¶ De signis ulcerum uesice ꝛ distinguentibus ab ulcerib⁹ re
num ꝛ uritidorum. Cap. XVI.

Signa vo significātia solonē continuitatis
ulcerosaz supficialē uel scabiē sūt ea
dē cū signis ulceꝝ uesice: nisi q̄ differūt penes ma
gnitudinē ꝛ puitatē: etiā q̄ urina cū sedimine fur
fureo sigt solonē cōtinuitatis factā ab eruptione
scabiei in corpore ipsi⁹: iuxta sniam Hip. 4° affoꝝ. Quib⁹ uri
na piguis furfurea migit ꝛc. ¶ De signis ḡ ondētib⁹ ulcera
uesice. pmū est difficultas mict⁹: que pōt eē strāguria accepta
pro ipotētia debite urinādi. Nā pp ulcera in collo ei⁹ exitia
nō pōt debite uesice collū applicari expellibili qđ est aquosi
tas. In tali enim cōpressione augmentat dolor: q̄ v̄tus no
cumētū fugiēs nō tētat nec cōplet ꝫctionē colli uesice quātū
opz. vñ nō fit debita aq̄sitatis expulsio: que mict⁹ noiat: sed
fit q̄nq̄z exit⁹ aq̄sitatis uelut gutte cadentes qui noiatur distil
latio urine. ut supra dictū est. Et ꝫm cōem doctoꝝ sniam no
minat guttatim emissio: ꝛ forte q̄ talis emissio nō est a v̄tute
facta: sed solū ab ipsa aq̄ fluxibilitate ꝛ grauitate suis elemen
talr descendente. ¶ 2m signū est ardor uel tristis sensatio pū
ctionis uel mordicationis pcepta in collo uesice: ꝛ fortior in
capite pudibūdi. ut supra 2° cap hui⁹ opis declaratū est: que
puenit aut a sanie aut ab aq̄sitate uel altera māli cā humora
lis uel ꝑpter distensionem in locis ulceratis factam. ¶ 3m si
gnū est emissio sanguis ꝛ puris sil cū urina ꝛ sanguis quidē
in tpe in quo fit eruptio in ipsa: aut ulcerū ampliatio uel di
stractio partiū ei⁹. puris vo exit⁹ est: q̄n ulcera stāt ꝛ in eis mul
tiplicat sanies. ¶ 4m signū est fetor in urina exn̄s: eo q̄ sani
es a calore putredinali genita est: fetor enim est signū putrefa
ctionis. ꝑ pnosticorū cōmēto ultimo. lz hoc signū nō fit neces
sarie v̄itatis. pōt tñ in urina multa pauca repiri sanies: que
nō eēt sufficiēs multā urinā reddē fetidā. ¶ 2° iterū pōt sani
es in aquositate iuēta eē remisse putredis: que nō sufficeret fe
torē multū in urina repn̄tare. ut in pn° vniuli ulcerū. q̄re ꝛc.
¶ Et 3° iterū ꝯtingē posset q̄ aromaticitas in aquositatē im
pressa eēt ab aliquo agēte. ut aniso feniculo ꝛ silib⁹. Sicut en.
inueniunt plura urinā fetere faciētia ut sparagus ꝛ semen lini.
Ita nō icōuenit iueniri quedā que ipam reddāt aromaticaz
¶ Et 4° iterū q̄ potuisset cōtingē per siringā iniectum fuisse
uesice medicamē aliq̄d qđ sua aromaticitate saniei fetorē oc
cultaret: ꝛ reliq̄ taliū. ¶ 5m signū est fortis cōmixtio saniei cuz
aquositate in pncipio mict⁹ ꝛ manifesta saniei ab aquositate
sepatio dū urina q̄euerit ꝛ ifrigidata fuerit. ¶ 6m signū est ḡ
uitas ꝛ dolor in lateralib⁹ ptib⁹ v̄sus anchas fixus. Et cā illi⁹
est pp nocumētū ab ulcerib⁹ coicatū suspēsorijs q̄b⁹ uesica su
stētat ad latera. ¶ 7m signū est dolor ēt ptib⁹ pectoris coicat⁹
ꝛ uerificat ex situ uesice ꝛ colligātia illi⁹. Hec q̄dē oia signa; fe
re ēt appere possent lz remisse multū q̄n ulcera cōtingūt esse
in poris uritidib⁹: nisi q̄ differūt in hoc. q̄ dolor in istis ap
paret posteri⁹ per spinā lateraliter distensus ꝫm incessum ꝛ si
tū uritidorū super spina.

At vo Ulcera uesice ut pleni⁹ cognoscant differūt ab
ulcerib⁹ renū in multis ꝛ ꝯueniūt in quibusdā.
¶ Cōueniūt itaq̄ horū mēbrorū ulcera in hoc q̄ utraq̄z cō
comitat mict⁹ sanguinis ꝛ puris. ¶ 2° cōueniunt in hoc q̄
utraq̄z concomitat dolor grauatiuus ꝛ mordicatiuus. ¶ 3°
cōueniūt in causis dolorū effectiuis que possent eē utrisq̄z cō
munes. ¶ Differūt aūt etiā in multis. Et pmo q̄dē ex pte mi
ctus. nā ulcera renū cōcomitat facilitas urine: ut in plurib⁹:
eo q̄ renū officiū nō est ad urinā expellendū: sed solū ad perfi
ciēdū: dixi aūt ut in plurib⁹: q̄n frequēter pp lapillū claudētē
vias colatorij pāniculi renū per quas aquositas per uritides
descēdit ad uesicā: nō est facilitas cū ipsa in uesicam recipi nō
possit. Ulcera vo uesice necessario cōcomitat difficultas uri
ne: ut impotentia emittendi ꝑpter impedimentū clausionis
uel impotētiā applicationis colli uesice ad ipsam expellēdam
aut difficultas detinēdi ipam: q̄n ꝑpter ulcera collum uesice
mollificat: ita ut eā detinere nō possit: ut difficultas expellē
di ipam urinaz: per quā ipa guttatim expellit ut supra dedu
ctum est: quādo ulcera uesice necessario cōcomitatur difficul
tas hec uel illa. ¶ 2° iterū differūt renū ulcera ab ulcerib⁹ ue
sice ex parte alicuius: qđ cum urina emittitur. s. ex parte cor
ticum. cortices qui emittuntur ab ulceribus renum sunt ru
bei: eo quia color eorum radicalis talis est: ꝛ substantia ad
huc sunt magni: quia a magno corpore ꝛ denso educuntur.
¶ Et 3° iterū sunt substātie carnose siles in colore ꝛ in substā
tia. Cortices vo qui emittunt a solone cōtinuitatis uesice sūt
uelut furfuree resolutiones si scabiosa fuerit: aut uelut ut cor
tices maiores ꝛ grossiores pdictis. s. furfurib⁹: sunt vo tenui
ores q̄ cortices a renibus expulsi: ꝛ iterum colore sunt albi.
Cortices vo qui emittunt ab ulcerib⁹ intermediarū viaruz. s.
uritidoꝝ sunt minores resolutionib⁹ furfureis ꝛ iterū magis
tenues illis. Et per hoc differūt a corticib⁹ a uesica expulsis.
per que ēt differūt ab his qui a renibus expelluntur. Et etiā
quia hi albi sunt: illi vo rubei. ꝛ cōueniunt omnes hi cortices
ab his membris educti in hoc: quia non vnq̄ expellunt nisi
cū urina simul. ¶ Ideo iterū ulcera horū mēbrorū inuicem
differunt ex pte alterius cōtēti in urina inuēti ꝛ est sanguis.
Sāguis enim qui a renibus educit ad clarā rubedinē iclina
tus est magis. Ille vo qui exit a uesica subalbedini vicinior est
amplius mult⁹ a renib⁹ egredit magis q̄ a uesica. si pares fu
erint cause eductionis ipsi⁹: ab eruptione enim apatis in reni
bus plus sanguinis educit q̄z ab eadē in uritidibus ꝛ uesica.

ꝛ ita de alijs causis dicẽdũ est: ut de aptione orificiorũ uena
rũ ꝛ fissuris in substãtia horũ mẽbroꝝ accidẽtib⁹. ¶ Adhuc
etiã sanguis iste qui a renib⁹ educit ꝛ cũ urina expellit fortio
ri cõmixtione cũ eo cõmixt⁹ est ꝙ ille qui ab uritidib⁹ ꝛ uesi
ca expellit: humidũ eni fluxibile terreo cõmixtũ si debet spati
um lõgũ describere descẽsu suo fortiori cõmixtione cũ eo cõ
miscet ꝙ si paruũ spatiũ cõfluẽdo describat. Sed exit⁹ urine
uiarũ. s. cãnalis ũge distãtia maior est a renib⁹ ꝙ colli uesice
ad extremã partẽ ũge. Igit sanguis a renib⁹ descẽdẽs maio
ri cõmixtione cũ urina, cõmiscet: ꝙ a uesica descẽdẽs. ¶ Ex
hoc apparet quãtũ oportet medicũ eẽ speculatorẽ. Mixtio
enim sanguinis qui descẽdit ab uritidib⁹ media est iter fortẽ
mixtionẽ que fit a renib⁹ ꝛ debilẽ que fit a uesica. Ex quo ite
rũ correlarie cõcludit itẽtio, pluriũ doctorũ qui dicunt ꝙ san
guis a uesica descẽdẽs subsidet in urina. Cui ũo a locis altio
rib⁹ exit nequaꝙ subsidet. ¶ Adhuc etiã 4° horũ mẽbrorũ
ulcera differũt per aliud cõtẽtũ qd est pus: eo qꝛ illud qd a re
nib⁹ descẽdit: nõ est adeo grossum sicut illud qd a uesica de
scẽdit. ¶ Amplius colore suo ad subrubeũ declinat. ¶ Et
3° qꝛ forti cõmixtione urine cõmiscet ex fundamẽto stati ad
ducto. ¶ Et 4° qꝛ nõ est uehemẽtẽ fetorẽ hñs ut in plurib⁹:
nisi in tpe magne corruptionis ulcerũ ꝑdictorũ. Pus ũo qd
a uesica descẽdit grossum ꝛ flegmatib⁹ cõmixtũ iuenit, a qui
bus raro euacuat uesica ipm etiã subsidet in urina. ¶ Et 5°
iterũ cũ fetet maior ꝑcipit ab eo fetor ꝙ in eo qui a renibus
educit. ¶ Sanies ũo que ab ulcerib⁹ uritidoꝝ educit ꝛ pau
ca est ꝛ nõ uehementer cõmixta: ut illa que renũ ꝛ ad albedi
nẽ tẽdẽs: nec tãtũ aquositatis subsidẽs: nec tãto fetore associa
ta: ꝙto illa que a uesica effundit. ¶ Amplius iterũ ista gñа
li dñia differunt horũ mẽbrorũ ulcera ex pte loci doloris. In
ulcerib⁹ enim renũ dolor ꝑcipit posteri⁹ ꝛ apud ilia, ut supra
uisum est. In ulcerib⁹ enim uesice ꝑcipit in pectine ꝛ sub os
seo: ꝛ qñqꝫ extẽdit usqꝫ ad ilia ꝛ uẽtrẽ uelut dolor laborãtis
in partu. ¶ Et rursus adbuc 6° differũt gñaliter horũ mem
brorũ ulcera ex pte spẽi doloris ꝛ intẽsionis eius: dolor enim
ab ulcerib⁹ renũ eueniẽs plurimũ est acut⁹ cũ puctione ac ẽt
inflãmatione notabili: ꝛ lꝫ sit notabiliter intẽsus, nõ tñ adeo
sicut dolor in uesica a paritate causarũ, ꝑueniẽs. uesica eni est
mẽbrũ neruosum cui⁹ sensatio tristis itẽsiue maior est: ꝙ illa
que est renũ: dolẽt enim renes solũ sensatione pãniculi: cuius
tamen sensatio ab eorum carnositate obtusior est ꝙ in uesica
¶ Septimo iterũ differũt horũ mẽbrorũ ulcera iuicẽ ꝑ que
dã accñtia cõcomitari solẽtia ſm eorũ diuersitatẽ. ¶ Ulcera
enim renũ ut plurimũ cõcomitat toti⁹ corpis lassitudo ꝛ ipo
tẽtia ad ꝓgressiuũ motũ: ꝛ ad alia exercitia, ꝛ huiusmodi cau
sa est: qꝛ multis de pib⁹ neruorũ oriẽtiũ a nucha: qb⁹ motus
corpis tanꝙ istrũs pficit: in nocumẽto renũ mã uel mala cõ
plexio coicat que est cã ipedimẽti taliũ instrorũ ad exeũdum
in opa mot⁹ cõueniẽtia. Talia enim accñtia sic cõcomitantur
ulcera uesice maxime apparẽt in mẽbris mot⁹ per que inferi
ora mẽbra mouent: ut anche coxe tybie. ¶ Etiã ulcera renũ
cõcomitari solẽt dolor, coicat⁹ mirach ꝛ pti uẽtris ꝓxime ulce
rato reni. Et hui⁹ qdẽ cã assignat a uiatico qnto libro de egri
tudinib⁹ renũ. hoc aũt accñs nõ cõsequit ulcera uesice ꝓpter
ipsam nõ hñe tãtã colligãtiã cum sifac cooperienti intestina
quantã hñt renes ad illud. ¶ Et tertiũ accñs qd ad ulcera ꝛ
ad alias renũ egritudines sequi solet est stupor uel dormita
tio quedã cũ frigiditate ꝑcepta in pede correspõdẽte reni pa
tiẽti, ꝛ dexter pes cõpatit dextro reni: hoc autem accidens a
nullo auctorũ assignat uel appropriatur uesice: ꝛ causa in il
lo est pp, colligãtiã iã ꝑdictã. ¶ Hec sunt oĩa signa que nõ le
ui labore hincinde per uaria uolumina colligere potes: ꝛ ho
rũ sermonũ plurimũ sustẽtat sup sermone Gal. interioꝝ 5°.
ꝛ 19ᵃ tertij. cap 9°. ꝛ 4° breuiarij cap 14°. Et in diuisionib⁹ Al
mansoris cap de egritudinib⁹ renum ꝛ uesice. ꝛ pluries alibi
qd tibi ꝑquirẽdũ relinquo: ne te afficiam tedio allegationũ
quod plurimis modernorũ euenit magis ꝓpter raritatẽ ex
ercitij in uoluminib⁹ sapiẽtũ ꝙ ꝓpter ueritatẽ iã cognitã.

¶ De cura ardoris urine prouenientis ab ulceribus uesi
ce. Cap. XVII.

Iam ergo notificatis signis ulcerũ uesice ꝛ differẽ
tijs ipsorũ ab his que sũt renũ ꝛ uritidoꝝ: trãseũ
dũ est ad assignãdũ canones curationis ipsorũ.
¶ Uidet autẽ ex his sentẽtijs sapiẽtũ elici posse
ulcerũ horũ has intẽtiones curatiuas ꝑmissis se
per gñalibus minorãdi materiã diuertẽdi eã digerẽdi mate
rias aũcedẽtes ꝛ eradicãdi eas a mẽbris: in qbus tanꝙ i mi
neris cũ materia cõtinet: põt eẽ causa augmẽti ulcerũ uesi
sice ꝛ nocumẽti eorũ. Quibus iam antemissis. ¶ Prima in
tẽtio erit predictorũ ulcerũ mũdificatio. ¶ Secunda ũo erit
accidentiũ ipsorũ sedatio. ¶ Tertia erit regeneratio carnis
uel sibi ꝓportionalis cũ cõglutinatiõe partiũ. ¶ Quarta est
horũ cõsolidatio. ¶ Quinta est regiminis rerũ nõ naturali
um sibi ꝛ ulcerib⁹ renũ cõueniens cõmensuratio:

Pro prima Igit cõplẽda intẽtione legẽda sunt il
la que de mũdificatione ulcerũ renũ
in ꝑcedẽti cap scripta sunt. Ea ũo que ab auctorib⁹ ꝛ quotidi
ana experiẽtia iuuari cognita sũt ad ulcera uesice multa sũt
¶ Et ꝑmũ quidem ꝛ leue satis inter alia est aqua ordei cocta
cum ipso non excorticato. Et fortior illa est cõmixtio eius cũ
çuccaro rubeo. Tertio iterũ fortior erit ipsa si simul cũ çucca
ro rubeo coquat cũ radice liquiritie. Et adhuc fortior si coq
tur cũ radicibus feniculi ad lauãdũ ꝛ abstergendũ: ꝛ cum se
minibus fenugreci ad mollificandũ ꝛ lubrificãdũ ꝛ mundi
ficandũ: ꝛ cũ semine psilij uel citoniorũ. ꝛ cũ his ꝑdictis addẽ
do crocũ ad maturãdum ꝛ sedãdum dolorẽ. Si autẽ adhuc
cum ea mũdificare dolorẽ sedare ꝛ uesicã cõfortare uelis: ex
hibere potes ipsam cum uino dulci ꝛ subtili: aut cum sapa.
¶ Et si adhuc audacius abstergere ꝛ mũdificare uelles: trã
seũdũ ad secũdũ ordinate: qd est aqua mellis: quã qdẽ cũ aliq
ꝑdictorũ coquere potes ſm uarietatẽ intẽtionũ. ubi magis
lauare queris ꝛ mundificare ꝛ lenire in ea coquẽdo aliquid
de fenugreco uel de semine lini. ubi ũo infrigidare aut calo
rem remittere cũ ea amiliũ semina citoniorũ ꝛ psiliũ coquere.
Et ubi magis dolorẽ sedare queris cũ ea camomillam melli
lotum crocum ꝛ semen altee. Cum aũt magis abstergere ꝛ ex
iccare queris: coquenda erit cũ radicibus petrosel. apij dau
ci ꝛ similium. Si autẽ infrigidãdo cuꝫ ea dolorẽ sedare que
ris aliqualiter stupefaciendo coquantur in ea flores nenufa
ris semen lactuce papaueris albi ꝛ similia cum granis pini:
uel mucillagine malue uel decoctione seminũ uel radicũ ei⁹:
hec quidem ita gradatim cõsiderata successiue alterum alte
ri subiungendo administrari debent. Et poteris complere i
tentionem mundificandi lauandi ꝛ mediocriter abstergẽdi:
¶ Et si per hec uidebis tibi opationẽ succedere ꝓspere: eo qꝛ
rectificat sanies ꝛ substãtia colore fetore suis: ꝛ minorat etiã
ipa ꝙtitatiue: ꝛ accñtia que ꝑfuerũt notabiliter remissa sunt
succede cõsequẽter cũ regñantib⁹ ꝛ glutinãtib⁹: de qb⁹ pau
lopost dicet aliqd amplius. Si autẽ per hec leuia mundifi
cantia non uideret tibi successio peroptata: transeũdũ est ad
ea que maiori potentia ꝛ mũdificare ꝛ abstergere possent.
¶ Et de numero horũ sunt sicut aq̃ sublimatiõis apij samu
rion: ꝛ est apiũ cãpestre. Et fortior istis adhuc est aq̃ sublima
tionis cap. ue. ꝛ spagi. Hec eni duo lꝫ ex pte gradus q̃litatũ tẽ
perata sint: in gradu tñ aptionis eoꝝ potẽtiora sunt: ita ꝙ ca
pillus ueneris ponit apitiu⁹ in 3°. ut 5° colliget. cap suo colli
gẽdũ est. ¶ Fortiora iteꝝ ex pte gradus ꝛ aptionis sunt sicut
petrosel. mõtanũ dauc⁹ ireos rubea lictoꝝ ꝛ aq̃ sublimatiõis
arist. lõ. arthanite. hec qdẽ oĩa ꝛ supiora tacta possent ita supi
us exhiberi sicut per siringã in uesicã iponi: de qb⁹ ẽt balnea
tiones enchatismata linitiones empl̃a ꝛ epithimata fieri pos
sent: ꝛ unguẽtũ in cãnale ũge cũ plagella iposita uel itus per si
ringã iniecta: ꝛ talr ũꝫ satis rõnabilr adipleri posse ꝑmã itẽti
onem. ¶ Ego aũt scio ꝙ ulcera talia cõueniẽter mũdificat
usus sublimationis radicis altee. Item radicis pentafilo
nis. Item radicis orobi recentis. Item aqua sublimationis

consolide ma. Et aqua sublimationis granorum alkekengi cum radicibus eius. Hec de intentione prima.

Accidentia Autē que talia ulcera cōcomitant' uel cōcomitari solēt: sunt febris acuta sa tis. ¶ Dolor intēsus pungitiuus ꝛ mordicatiuus: ꝛ quando qꝫ cōpressiuus in collo uesice. ¶ Tertiū est impotentia detinēdi urinā. ¶ Quartū est vigiliarū instātia: ꝛ ꝑpter dolorē: ꝛ ꝑpter necessitatē eruptionis ad urinandū sequēs.

Et primo Quidē qd̄ est acuta febris ꝓuidēdum est cōuenientib⁹ ingenijs. Si enim febris conse quat' ad hec ulcera ꝑpter istātiā doloris qui est causa putrefa ctionis humorū: eo q2 ponit eos in fluxu ꝛ agitatione. Nā oīs dolor. s. notabilis exacuit reuma. 3° tegni. quare humores a natura cōuenienter nō regunt'. Tūc itētio in cura talis febris est duplex. ¶ Prima est sedādi dolorē: de qua parū post di cet'. ¶ Secūda vō erit adequādi materias ſm earū uarieta tē. ¶ Si eni appeat sanguinē eē in nōbili ebullitiōe positū re frāgit' illa syrupiçādo egrū cū oxiçaccara syrupo de iuiubis de rosis uel syrupo acetoso. ¶ Et si uelis rē audaciorē istis. ℞. syrup. acetositatis citri. ℥. i. ß. aque endiuie. ℥. iij. aque lu pulorū. ℥. i. ß. da totū in potu actu frigidū. ¶ Et si uelis ma teriā cholericā adequare: exhibē potes syru. viol'. de berberis de ribes de prunis: aut syru. de succis ꝛ aqs fructuū. ¶ Vel cōpositū hoc. ℞. syr. simplicis aceto. oxiçaccare añ. ℥. i. aque solatri ꝛ angurie. ana. ℥. i. ß. misce. ¶ Et si queris adequare materiā flegmaticā cū sanguine cōmixtā da hoc cōpositū. ℞. syru. de bisantijs syru. cōpositi aceto. añ. ℥. i. aque eupatorij: endiuie añ. ℥. i. ß. misce. ¶ Si videris materiā melācholicā ebullire cū sanguine ꝑmisce sy. de bisantijs cū syrupo de epi thimo: ꝛ exhibe hoc uel illud usqꝫ ad appentiā notabilē dige stiōis que ꝑcipit' eo q2 substātia urine ad mediocritatē dedu cta est: ꝛ color ei⁹ siliter: ꝛ iuenit' in ea cōtētū laudabile cū cō ditionib⁹ qnque limitatis. s. ꝙ sit albū eq̄le lene in fundo se dēs ꝛ dyaphanitati notabiliter vicinū. ¶ Quib⁹ appentib⁹ solue materiā in ꝑmo casu cū clarificātib⁹ sanguinē. ut ℞. medulle cassiefistule. ℥. x. aque decoctionis tamarindorū pru norū violarū lupulorū ꝛ sebesten. ℥. iij. ¶ In 2° vō casu solue uētrē cū māna u' cassiafistula uel dyaprunis simplici. ¶ In 3° vō casu solue uētrē cū īfusione agarici cū aq̄ fructuū iā pre dicta. ¶ In 4° aūt casu euacua cū eluario depsilio qd̄ edu cit materiā oēm sanguini cōmixtā ꝛ ꝑprie qñ fit cum polipo dio ꝛ decoctione agarici. ¶ Et attende in quocunqꝫ horum medicaminū duas regulas. ¶ Prima ꝙ si videris per dige stiua humores ad suū tēperamētū satis eē reductos: euita in quātū potes farmaca solutiua. Cū iuuamēto eni qd̄ faciunt euacuādo materias iā ꝑdictas: necessario plurimas mās iclī nāt ꝛ ponūt in fluxu ad uesicā: q̄re in casu plurimū ꝓcedē so leo cū administratione clisterioꝝ. ¶ Secūda regula in casu isto attēdēda est. ꝙ si euitare nō potes solutiua: nō secedas a leni tiuis aut ab his que notabiliter frāgē pñt solutiua īfrigidan do leniēdo humectādo uel alias malas q̄litates ab eis abijci endo: ꝛ ꝑprie acuitatē. ¶ Taceo hic alias itētiones ad febres necias: sicut est rectificatio regimīs administratio diuertētium mās hincīde ꝯfortātiū ṽtutē: ꝛ eoꝝ que rectificāt horā cibati onis ꝛ mēsurā aliarū rerū nō naliū. Nō eni hic est pñs itētio ad febres ꝑncipaliter itēdēs: nisi ut sunt accñtia hoꝝ ulcerum. ¶ Si aūt febris istis ulcerib⁹ succedēs ꝑpter dolorē eēt effi mera: facile curaret' ipsa cū sedatione doloris.

Dolori Autē ad talia ulcera cōsequēti si fuerit pungi tiuus ꝛ mordicatiuus sicut plurimuꝫ ꝯtingit subueniūt medicine que nūc añ dicte sunt in itētiōe mūdifi catiōis ꝙ plurime ibi tacte: adhuc ēt sūma medicia est uesice cū siringa imponē lac ouinū uaccinū: ꝛ melius infrigidātiuꝫ est asininū: ad cōfortandū vō humanū: quorū q̄lcibet si vis infrigidatū reddere magis: summū inueni remedium miscē do ipm cū aquōsiori parte albuminis oui recentis bene agi tati: ꝛ nunq̄ hoc remedium decepit me in iuuamento suo. ¶ Confert etiam notabiliter ad hoc aqua decoctionis gra norum pinee ꝛ sebesten ante ex istis facta. ¶ Et iteruꝫ ipsa eadē aq̄ albuminis oui sola iposita cōfert solēniter. Et si uelis ipsam leuiter stupefaciēdo facē sedatiuam doloris: cōmi sce eā cū equali parte aque emulsionis seminū papaueris ꝛ lactuce simul. Et si nō es audax ad sedādum dolorē cū infri gidātib⁹ puris ꝛ leuiter stupefacientib⁹: admisce cuꝫ eis cro cum: aut aliqd de vitello oui. ¶ De his vō q̄bus in sedādo dolorē hunc sepe sum usus est decoctio ex cōpositione mea que sublimis iuuamēti est. cuius descriptio. ℞. seminū por tulace lactuce endiuie scariole: añ. ℥. ij. floꝝ nenufaris ꝛ vio larū. añ. ℥. j. granoꝝ papaueris al. ℥. j. granoꝝ sebesten. ℥. ij. se. iusquiami al. ℥. ß. croci. ℥. j. ligritie mūdate. ℥. v. gnoꝝ pinearū ℥. x. Oia coquant' in. vj. lib. aque usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis: deīde colent' cū expssione leui: hec q̄dē decoctio si dent' de ea. ℥. iiij. aut. v. tepide notabil'r dolorē sedat. Et soleo etiā ex ea cū puluē çuccari al. duplo ad ipsam facē trageā. Itē cō fectiones pillas ꝛ syrupos clarificatos: ꝛ alijs uarijs modis ꝓcedere soleo ſm inclinationem egrotantium.

Tertio vō accñti. s. dissurie subueniēdū est cuꝫ his que supius in cura ulcerū renū dicta ꝛ scripta fue runt. Tria tñ hic pono simplicia que in accñte isto sunt mihi sepe utilia ꝓbata. ¶ Primū est ut patiēti det' oī mane in au rora. ℥. j. pulueris glādiū cū aq̄ decoctionis scorie ferri ꝑpara te. ¶ 2m vō est empl'm factū de radicib⁹ cōsolide medie ꝛ fari na risi icorporate isil' cū succo uel aq̄ sublimationis plātagis ¶ 3m est hoc. ℞. aq̄ sublimationis corticis ḡnatoꝝ recētium ℥. iij. pulueris corticū intermedioꝝ castanearum. ℥. j. çuccari candidi. ℥. ß. det' hoc in aurora ꝛ añ cenā par vnam horā.

Pōt etiā subueniri 4° accñti. s. instātie vigiliaꝝ sedando dolorē si fuerit eoꝝ causa cū his que paulo ante di cta sunt. ¶ Si vō vigiliarū instātia fuerit ꝑp nimiā siccitatē iā acq̄sitā ex frequētib⁹ cuōnib⁹ que arefaciūt corpora: tūc il lis subueniēdū est cū regimine humectatiuo substātifice ꝛ q̄ litatiue. ut paulo post dicet' etiam cum his medicinalib⁹ que infrigidāt ꝛ humectāt: ꝛ cū his digestiuis supra tactis. ut sy rupo vio. iuiubino nenufarino: ꝛ sublimationib⁹ horum. s. portulace angurie ꝛ similiū: ꝛ cū exhibitione spērum lactis: de quibus supra dictū est: ꝛ statim post erit sermo amplior. ¶ Et cū semicupijs ꝛ extremoꝝ balneationib⁹ factis cū deco ctionibus uegetabiliū frigidoꝝ ꝛ humidoꝝ ut violaꝝ nenu faris malue portu. blete folioꝝ vitis ꝛ iuiubarū ꝛ sibi similiū. ¶ Et si videret' siccitatē ꝑuatiuā uel positiuā fuisse iā in ce rebro ꝯfirmatā cum hoꝝ decoctione supaddēdo cortices pa paueris embrocent' extrema uel balneent' ꝛ caput ipsum: neqꝫ ex his timendū est: ꝛ ꝑprie cum virtus fuerit fortis. ꝛ nō fuerit inuenta mā a capite reumatiçans. ¶ Cū aūt ꝯtinge ret vigiliarum instātiā accidē ꝑpter frequētiam mictus: que qñqꝫ tātū inualescit: ꝙ egrū q̄ tūcunqꝫ ꝯuenienter dormienteꝫ necio excitari cogit. Tūc altero duoꝝ ingenioꝝ ꝓuideri pōt quoꝝ ꝑmum est: ut habeat plana cucurbita ꝑua colluꝫ hñs notabil'r grossum cui virile mēbrum iponi debet: ꝛ habeat lateral'r additamēta ꝑforata: q̄bus suspēsoria ꝯdecentia alli gent' cū q̄bus cingat' lūbis: ꝛ ita die noctuqꝫ teneat'. Ampli⁹ si vigiliarū instātia adhuc extrema instaret: nō est ingenium aliud physicum a sapiētib⁹ inuētū: nisi ꝙ ad narcotica trāsire opꝫ: ꝛ de his quere supra: ꝛ obserua canones in eoꝝ exhibi tione ꝯscriptos. ꝛ tunc exhibe ea ꝛ felicitabit' operatio.

Jam aūt satis mihi videt' sufficiēter declaratum eē in tētionē tertiā curationis ulceꝝ uesice ꝛ ardoris ꝓ uenientis ab eis: per ea que superius scripta sunt in cura ar doris prouenientis ab ulceribus epatis ꝛ renuꝫ. ¶ Nec opꝫ particulariter repetē illa que ibideꝫ posita sunt ꝛ laudata ad regenerādum carnē ꝛ icarnanduꝫ: l3 in ulcerib⁹ uesice ins' fa nō sint carnis regñatiua ꝛ incarnatiua eo mō quo in ulceri bus predictoꝝ membroꝝ operant': qm̄ hoc mēbrū ner uosuꝫ est: in quo paucitas carnis reperit': ꝑcipue circa collum. ¶ Opꝫ igit' talia regenerantia attrahē sanguinem nature ꝯpmaticoꝝ mēbrorum cōplone ꝛ mō substantie cōueniente

Et oportet eadẽ medicamina esse maiori viscositate sua predictorũ ulcerũ cõglutinantia. ¶ Que vo de simplicibus elegãtiora pbata sunt: sunt sicut thus gũmosum puluis ireos: radix pẽtafilonis cẽtaurea minor cauda eqna rosa hypoqstidos sandaraca flores altee ꝛ semina eius ꝛ coral. rub. ꝛ sarcocolla nutrita ꝛ flores hypericonis ꝛ similia. ¶ De cõpositis vo plures inueniũtur hincinde medicine: que ad hãc intẽtionẽ cõuenire pñt. Et pmũ qdẽ qd iueni utile ad incarnãdũ et sedãdũ dolorẽ: imo ad cõplẽdũ mũdificationẽ ꝛ ad alterãdũ malã cõplexionẽ ꝛ pprie calidã est cõpositũ Rasis 10° cõtinẽtis. pprio cap. illo. Infusus discipulus de memoriali suo: hoc est clistere ad ulcus uesice ꝛ uẽtris supple cũ siringa inijciẽdũ ℞. spumarũ. i. mucillaginũ seminũ coium se. altee citoniorũ psilij ceruse gũmi arabici albuminis ouorũ lactis mulieris. Ego vo sic domesticaui descriptionẽ hãc. ℞. mucillaginũ qtuor pdictorũ añ. ʒ. i. aque albuminis oui recẽtis adeo coquassati q viscose ptes ab aqueis remoueant. ʒ. i. ß. lactis mulieris ʒ. ij. ceruse. ʒ. iiij. gũmi arabici. ʒ. ij. cõterant oia diligẽter simꝉ in mortario plũbeo ꝛ per siringã inijciant quater in die: uel ad minus ter. ¶ Secũdũ cõpositũ iterũ ad hãc itẽtionẽ utile est ex descriptione Auicẽne 19ª tertij. cap. de cura ulcerũ uesice finali descriptiõe ibidẽ medicamẽ aliud. ℞. se. cucumeris melonis ꝛ cucurbite excorticatorũ añ. ʒ. v. amili. ʒ. iiij. succi liquiritie. ʒ. viij. se. portulace. ʒ. iij. ß. amigdalarũ dulciũ excorticatarũ auellanarũ assatarũ amborũ añ. ʒ. iiij. granorũ pini. ʒ. iij. se. apij dauci se. eruce granorũ excorticatorũ oiũ añ. ʒ. iiij. gũmi arboris amigdalarũ se. iusquiami albi opij oium añ. ʒ. iij. ciceris nigri. ʒ. x. croci. ʒ. v. fiãt trocisci cũ rob. i. cũ sapa: ꝛ sint põderis. ʒ. ij. ꝛ bibant cũ aq̃ raphani: supple ubi eẽt urine retẽtio notabiliter absq̃ magno ardore: aut cum aqua apij que est puocatiua absq̃ acuitate: aut cũ aqua ciceris nigri: quãdo querit maior abstersio que est in eo ppter nitrositatẽ suã. Et inueni etiã iuuamẽtũ in eis inijciẽdo eos in uesicã: ꝛ pᵉ post mũdificationẽ ulceris ut scribit. ¶ Tertiũ cõpositũ ad hãc intẽtionẽ iterũ est descriptũ a Serapione 4° breuiarij. cap. 14° rubrica illa. Medicamina ad ulcera accidẽtia mẽbris urine: dequo etiam memoria supra fuit in cura ulcerum epatis.

¶ Quartũ cõpositũ est descriptũ ab Andromacho in dispositione renũ ꝛ uesice. ut 10° decẽ tractatuũ cap. p. ℞. se. lini. se. papaueris albi ꝛ citrulli dragagãti añ. ʒ. ij. amili. ʒ. iiij. aggrega trociscos: ꝛ ego eos cõpono cũ sapa. ¶ Et quintũ iterum scribit cõpositũ ibidẽ cõsequẽter in littera: ubi dicit ad uesicã ulceratã ꝛ dissuriã. ℞. pineas supple nucleorũ eius numero xxx. dactylos numero. xv. dragagãti. ʒ. iiij. succi liquiritie. ʒ. ij. croci obulũ unũ myrre obulũ unũ. lꝫ in alio uolumine nõ iueniat myrra. Ego tñ credo q cõueniẽtior est descriptio cũ ea q̃ sine ea: qm̃ ipsa aduersat putrefactiõi. ꝛ icarnat ulcera oia cõueniẽter. cõponat ergo cũ vino potropio ꝛ est sapa decoctionis medietatis eius. ¶ Ultimũ vo cõpositũ est ex descriptionibꝰ Auicẽne 5° can. sũma pma. trac. 6°. ꝛ descriptione ultia. lꝫ nõ videat mihi hec descriptio ad ppositũ illius tractatus: quiest de syrupis descriptio. ergo est illa medicina nr̃a cõueniẽs ad ulcus uesice ꝛ vie vge iniecta in foramẽ eiꝰ. ℞. plũbi usti medulle se. melonis oiũ añ. ʒ. v. spodij. ʒ. ij. gũmi arab. se. papaueris ꝛ cornu cerui cõbusti oium añ. ʒ. iij. opij. ʒ. i. iusquiami al. tertiã. ʒ. uniꝰ. myrre. ʒ. ii. terant oia ꝛ fiat ex eis colyriũ cũ aqua endiuie sm̃ figurã colyriorũ oculi: ꝛ sunt figure sicꝫ quarũ basis est grossior ꝛ piramis acutior. administret cũ iniectorio resolutũ in lacte: aut in oleo de granis melonis. hec medicina est cui nõ inueni parẽ in mũdificãdo abstergendo ꝛ incarnando. hec de intentione tertia.

Quarta vo intentio cõsolidantiũ sibũ consideras per illa que in intẽtione tertia scripta sunt simplicia ꝛ cõposita facile adimpleri põt. neq̃ opus est hic explicationẽ facẽ: q ille medicine eedẽ numero tales que pñt icarnare et cõsolidãdi potẽtiã hñt. eo q cõsolidatio pficit a potẽtia medicine: que sua siccitate supficiẽ carnis excoquendo cõuertit in duritiẽ calosam: nisi q medicine pᵉ consolidatiue ultra siccitatẽ aliqua debẽt pticipare stipticitate pp una ꝛ eadẽ melia: que sm̃ unũ modũ applicationis est regñatiua carnis: sm̃ alterã pparationẽ efficit cõsolidatiua: ut dragagãtũ gũmi arabicũ torrefacte cõsolidãt. simpliciter vo talia cõglutinãt ꝛ icarnãt: ꝛ alumẽ crudũ ulcerat ꝛ corrodit: ipm vo cõbustũ sigillat ꝛ cõsolidat q̃re medicine que in pcedẽti intẽtiõe posite sunt: oẽs potuerũt fieri cõsolidatiue: si eis adiũgant ea que cũ sua stipticitate ꝛ siccitate supficiẽ carnis trãsmutãt in cutem. ¶ De cõpositis igit cõsolidãtibꝰ: lꝫ quotidiana experiẽtia plura inuenerim utilia: solũ tamẽ illa cõscribã: que frequẽtius in usu meo ceciderũt: quorũ primũ scribit 10° continẽtis cap. illa rubrica. Hi sunt trocisci ad cõsolidandũ ulcera renũ ꝛ uesice. ℞. luti armeni luti romani ꝛ est terra sigillata. sang. draconis acatie carabe: ꝛ est hypoquistidos karabe se. melonũ gũmi arabici amili rosarũ ana equales ptes cõficiãtur trocisci ut soleo cũ succo caude eqne ꝛ frequẽter utẽdum est eis inijciẽdo uesice cũ aqua pdicta: qd melius erit si dent in potu cũ aqua plãtaginis: ꝛ sunt de medicinis isusi discipuli i libro de memoriali suo ibi. ¶ Cõpositũ vo leuiꝰ isto iterum scribit 10° cõtinẽtis allegato cap. libro 2°. Bimasui ad ulcera qbꝰ est ardor uehemens in uesica. ℞. spume. i. mucillaginis psilij ꝛ siliũ: seminum supple altee malue ana. ʒ. ii. sicꝫ albi absq̃ opio. ʒ. ii. inijciẽdũ est in eã. s. uesicã per instrumẽtũ. s. siringã mane ꝛ sero cũ fuerit tepidum. Quod si nõ fuerit sana per hoc. s. ulcera: inijciẽdũ est in eãdẽ. s. uesicã de plumbo usto cũ thure. s. eqli põdere: ut sicꝫ albũ cũ predicto mucillagine. ¶ Si vo magis sedationi doloris intẽdere uolueris q̃ regulari curationi ulcerũ: que fit per consolidãtia predicta: tunc inijciat in uesicã medicamen: qd est cõpositũ Rasis allegato capitulo. Cuius descriptio est hec. ℞. iusquiami. ʒ. i. quartã. ʒ. xv. opij kirath. i. se. citrullorũ. ʒ. ii. se. lactuce. ʒ. ß. se. papaueris. ʒ. i. ß. inijciantur cum lacte in uesicam: aut dentur in potu cum aqua emulsionis papaueris. Cum hac enim medicina processit Rasis in cura uehementis ardoris in filio Dauid: cui sedatus fuit dolor ex usu istius medicine: cũ vo dimisit eã reuersus fuit dolor: ꝛ iterum accepit eam ꝛ dolor recessit.

¶ Preter hec autẽ composita duo utilia multũ iueni: quorũ descriptionem lege 5° canoñ. summa 2ª. 8° tra. de trociscis: quorũ pmum est ibi rubrica illa. trocisci Dissulidis cõferentes ad ulcera renũ ꝛ uesice ꝛ mictũ sanguinis difficultatem urine. Et 2m vo est descriptio parũ infra ibidẽ inuento. Trociscus alius qui cõfert ad ulcera intestinorũ ꝛ sputũ sanguinis. vide ibi descriptiones: quoniam ambe laudate sunt. ¶ Adhuc ꝛ duas inueni descriptiones trociscorũ a Serap. 7° breuiarij. trac. 19° asclepiadis ad ulcera que fiunt in instris urine. lege ibi. Et infra. trocis. ad illũ qui mingit sanguinẽ ex renibꝰ ꝛ uesica: ambe enim descriptiones iste solẽni iuuamẽto cõsolidãt ulcera illa. ¶ Ego aũt preter multa a pdictis illustribꝰ viris accepta que notabilr cõferunt: tria inueni notabiliter leuia cõposita ad hoc solẽniter iuuatiua. ¶ Quorũ pmum est hoc. ℞. mumie subtilissime trite. ʒ. j. thuris gũmosi pulueris caude eqne añ. ℈. j. plũbi usti. ʒ. ß. fiat puluis subtilis: qui inijciat uesice cũ succo plãtaginis per defecationem depurato. ¶ 2m cõpositũ est hoc. ℞. scorie ferri subtilissime puluerizate ꝛ pparate sm̃ artem. ʒ. j. ß. ceruse hypoquistidos dragaganti torrefacti. ana. ℈. j. inijciat cum lacte caprino in quo prius extinctus fuerit calibs. ¶ 3m cõpositum est hoc ℞. litargiri spumificati. ʒ. ij. thuris minuti sarcocolle acatie añ. ℈. j. succi cõsolidemi. per defecationẽ purificati. ʒ. ij. inijciantur hec in uesicã simul. Et si uelis hec cõposita efficẽ magis doloris sedatiua pdictis: adde crocum ꝛ impone ea cum emulsione semis papaueris al. hec de intẽtione quarta.

Post hec aũt videt cõueniẽs hora assignãdi regimẽ cõueniens ulceribus renũ ex parte sex rerũ nõ nãlium. Uidet aũt regimen ulcerũ renum: ꝛ similr uesice ꝛ uritidorũ: ꝛ cõiter ardoris ab eisdẽ puenientis idẽ utiliter ꝛ spãliter regimẽ assignari debẽ. Et pmo qdẽ qm̃ amborum horũ egritudines sunt eedẽ specie: q: ulcera. Amplius

accñtia eoꝝ sunt eadẽ: qꝛ ardoris: sed idẽtitas specifica egritudinũ ⁊ accñtiũ idẽtitatẽ curationis ad se uocat. igitur ⁊c. Amplius hec est sñia oium auctoꝝ de hac mã loquentium. ut colligẽdũ xº ꝯtinẽtis. illo capˀ. de cura ulcerũ renũ ⁊ uesice simul. Et eiusdem 2º cap. de cura ulcerũ uesice. Et colligitˀ ab eodem in 9º. ⁊ in diuisionibus Almanß. ꝑpriis capl'is. Et in breuiario Serap. cap 14º. ⁊ 19º tertij. trac. cap ꝑ. de cura ulcerũ uesice. ¶ Siq̃ aũt spãlis ꝯtia uidetˀ assignari posse in regimine hoꝝ ulceꝝ ex pte reꝝ nõ nãliũ: hoc uidetˀ precipue ꝯueniẽtius obseruãdũ esse ex parte cibi ⁊ potus. ¶ In q̃tũ aliq̃ sunt qui cõueniẽtiã maiorez hñt ad renes q̃ ad uesicã: ⁊ ecõtra: ut supra capl'is 8º ⁊ 13º uideri potest. In reliq̃s autem rebus non naturalibus ⁊ eoꝝ mẽsura in utrisq̃z eoꝝ nõ est differentia. ¶ Itaq̃z regantˀ egrotãtes his ulceribus regimine ex parte aeris inclinati ad ꝑpinq̃tatem tẽperiei uersantez ad calitatem lenẽ. Itaq̃z in locis habitationis eoꝝ inueniatˀ aer ṽnalis ⁊ medie ptis autũni. ¶ Et siq̃dem aer in siccitate magis eleuatus esset q̃ in caliditate adhuc cõuenientior esset regimini istorum. Melius eni curãtur ulcera per augmẽtũ siccitatis q̃z caliditatis: que potest addẽ in multiplicatione saniei ⁊ uirulentie in ulceribˀ per modũ attractionis mãerũ in eis: q̃re si aer talis hẽri nõ possit: propter frigiditatẽ cõtinentis in suis tẽporibus rectificetˀ ipse cũ accẽsione ignis ⁊ cautela ab ingressu flatus uenti infrigidãtis ⁊ nebulaꝝ ingressu qui humectãdo nocet. Sicut enim augmẽtũ frigoris ulceribus est nociuũ ut scripsit Hip. 5º afforꝝ. sic etiã humiditas esset ei nociua: lz nõ eque potenter ipsis paribus exitibus. ¶ Et silr si ꝯtingeret aerẽ in mẽsura sue caliditatis ⁊ siccitatis ab eq̃li recedere rectificetˀ cũ his que ad cõtrarias q̃litates aerẽ inclinãt. lz recessus aeris ab eq̃litate ad caliditatem ⁊ siccitatẽ minus nocumẽtum inducat ulceribus q̃z accessus eius ad frigiditatez ⁊ humiditatẽ. ¶ Et idẽ etiã iudiciũ teneri debet de his que aeri annectuntˀ: ut de uestibus ⁊ tegumẽtis ulibˀ corporis: ⁊ de spãlibˀ coopturis ⁊ ligaturis ulceꝝ. Nõ raro enim multa renũ caliditas ab ingenti cooptura seq̃ns est causa malignationis ulcerũ: sic etiã a debili ꝯseruatione eoꝝ a frigore uehemẽter leduntˀ: hec de aere. ¶ De motu aũt ⁊ quiete dicẽdũ ꝑ q̃ ociũ ⁊ q̃es ꝯuenientia sunt eis. Exercitiũ autem ⁊ motˀ supfluus saltẽ nocet illis: nihil eni est adeo nociuũ renibˀ oibˀ supple ulceratis sicut motˀ supfluus. 4º breuiarij. pal legato sepe cap. lz motˀ mediocris nõ reprobetˀ ab Auicª in ulceribˀ renũ ⁊ uesice. ut ꝑallegatis capl'is colligi põt. ¶ Et ꝑpter cãm etiã eadẽ nõ est aliq̃d ita nociuũ renibˀ sicut coitus: eo qꝛ per ipsuz ptes ulceꝝ que icarnari debẽt ⁊ ꝯsolidari distrahuntˀ: mẽbra eni que ꝯsolidare intẽdimˀ neccẽ est ut q̃escãt. 4º de ingenio sanitatis a Gal. colligẽdũ. ¶ Amplius motˀ nocet: eo qꝛ per ipsuz augetˀ caliditas attractiua mãeruz ex̃neatiua eaꝝ. Ex q̃bˀ appet q̃ in cura ulcerũ securiˀ est recedẽ notabilr magis ab eq̃le per q̃etem q̃ per exercitium. ¶ Accñtia silr aie ex eoꝝ fundamẽto mẽsura tali administrari debẽt ut per ea nõ ponatˀ uehemẽs agitatio in spiritibˀ ⁊ humoribˀ: aut fortis ⁊ subita distractio spũum a locis ulceratis que oia fiũt in furore ⁊ ira ⁊ letitia magnis: q̃re medio criter in his accñtibˀ ꝑcedẽdũ est: ⁊ egro ꝑsuadẽdũ ut habenas in eis mẽsurate teneat. ¶ Etiã ex predictis liq̃de patere põt: q̃ nõ opꝫ a ꝯueniẽti mẽsura cibationis ⁊ potˀ excedẽ ad q̃titatẽ ipsoꝝ auctã notabilr iclinãdo: q̃m repletio ex cibis ⁊ potibˀ multiplr esset cure ulceꝝ nociua. aut qꝛ debilitaret inatũ calorẽ ex quo fieret multiplicatio supfluitatũ ⁊ ꝓhibitio ꝯueniẽtis icarnationis ⁊ ꝯsolidationis. Aut qꝛ repletio posset esse cã apostematis in ulceribˀ. ¶ Etiã si fuerit repletio ex rebˀ que cũ hoc q̃ nutriũt inflãmãt ⁊ acuũt humores: posset esse cã corruptionis ⁊ ꝑductionis ulceꝝ ad aschakilos ⁊ estiomenũ: q̃re ꝯueniẽs est ab eq̃li mẽsura cibatiõis potius recedẽ per q̃titatẽ diminutã q̃ per auctã: aut saltẽ ꝑcedẽ cũ cibatione posita supius: que indicãdo a ṽtute erigebat cibationẽ minuẽdo q̃titatẽ ꝯtinuatiuã ciboꝝ ⁊ potuũ ⁊ augẽdo q̃titatẽ discretã eoꝝ ⁊ q̃litatẽ. i. nutribilitatẽ ita ut parua q̃titate multa q̃litas repiretˀ. ut de aq̃ carniũ supra cap de cura ulceꝝ renũ dicebatˀ. ¶ Conformiter loq̃ẽdo de mẽsura somni ⁊ uigilie dicẽdũ est. Neq̃z eni lõgo tpe dormire debẽt: ne in ulceribˀ supfluitates augeantur: eo qꝛ ꝑlixus somnus humectat: ut 2º primi. cap de his que ꝑueniunt ex somno ⁊ uigilia colligendum. Neq̃z etiã debet a cõuenienti dormitione recedẽ mensurã eius notabiliter diminuẽdo per uigilias: eo qꝛ nimia siccitas ipediret ꝯueniẽtẽ carnis regñatiõnẽ abscindẽdo mãm ex qua: ⁊ ꝓhiberet etiã nimia siccitas debitã incarnationẽ solutas ulcerũ ptes reddẽdo ꝯglutinationi indispositas: lz securius sit per augmẽtũ uigiliarum a cõuenienti dormitione recedẽ parũper magis q̃ per uigiliã auctam q̃ per dormitionem multam.

Postremo ṽo regimẽ in cibis ⁊ potibˀ ex eodem fundamẽto mẽsurari debet. Nã indicãdo a ṽtute que iã debilitata est: eo qꝛ talia ulcera plurimũ succedũt eruptionibus apostematũ: ꝑpter que debilitatˀ ṽtˀ: ⁊ succedũt ulceribˀ a lapillis uel ab harenulis: aut a mãebˀ lõgã residẽtiã facientibˀ in ꝑdictis locis: ꝑpter q̃d egritudines tales oẽs cronice sunt: aut idicãdo a mã: aut a ptibus patiẽtibˀ a q̃bˀ nõ est facile tales mãs eradicare: imo difficillimũ: ꝑpter que oia sil'r in ṽnũ deducta ṽtus notabilr debilitatˀ. Cui intẽdẽdũ est cũ augmẽto cibationis in q̃titate ⁊ q̃litate discreta ⁊ cũ diminutione eiusdẽ in q̃titate ꝯtinua. ut paꝝ añ hoc dictũ est. ⁊ supra etiã ratione ⁊ auctẽ deductũ 8º cap. de cura ardoris ab epate prouenientis. ¶ Pro mensura igitˀ ciboꝝ ⁊ potuũ premittẽdũ ꝑ q̃ tales egrotãtes uitare debẽt oẽ acetosum saltẽ fortis acetositatis ⁊ oẽ acutuz ⁊ salsuz ⁊ uehemẽtis dulcedinis. ¶ Et primũ q̃dẽ qꝛ acetosum oẽ pũgitiuũ est: etiã qꝛ frigidũ: ⁊ ideo utraq̃z causa nociuũ: silr acutũ ⁊ salsum oẽ tale sua mordicatione ⁊ calitate mãm saniosam: aut solˀõnẽ ꝯtinuitatis in ulceribus augmẽtare potest. ex quo appet q̃ cibi oẽs ⁊ potus debẽt esse in ulceribus a causa calida ꝑueniẽtibus ⁊ in corporibus calis ⁊ siccis: ⁊ in oibˀ ulceribˀ etiã in q̃bˀ saniosa supfluitas attestatˀ sãguini: aut cholẽ friditati ⁊ hu. ut spiachia bleta malua uiola portulaca ꝑpe cucurbita batheca cucumeres citrullus atriplex endiuia cũ suis spẽbˀ oibˀ preter q̃ illa que lacticiniũ hẽt. ¶ Et de fructibˀ etiã ꝯueniunt fructˀ oleruz predictoꝝ ⁊ iuiube ⁊ poma nõ ualde dulcia ⁊ põtica: ⁊ silr pira ⁊ citonia dulcia ⁊ uue passe recẽtes ⁊ auellane molles ⁊ cerasa: ⁊ ꝑpe preter ea que põtica sunt in specie sua. ¶ Conueniunt etiã ei gña lactis fere oia: ut lac asininum: ⁊ lac camelinum ⁊ ouinũ: q̃m lac rectificat mãs ulceruz ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cũ sua retentione. ꝑpe supple uiscositate: ⁊ q̃d est sicut lac uaccinum ⁊ ouinum aggregat ad illud. i. ad opationes predictas. s. rectificãdi ulcera additionem supple ṽtutis ꝯfortationẽ mẽbri cũ cibatione. i. nutricatione eiˀ: uerũ lac asininũ capñũ iuuatiũ est ex pte rectificationis cõplexionis ⁊ ablutionis: ⁊ ex pte ꝑpetatis est iuuatiuum plus q̃z illa duo: ⁊ ꝑprie q̃d est acceptum ab ubere aialis nutriti in domo. ¶ Et fortasse est ꝯueniẽs supple lac in ulceribˀ in q̃bus scitˀ dispõ eius. s. in illis in q̃bˀ cognoscitˀ augmẽtuz caliditatis: quã remouẽ põt lac ifrigidãdo: ⁊ augmẽtũ debilitatis innati caloris: que seq̃tur multitudinẽ saniei per modum suffocationis eius: q̃d totũ a lacte remouetˀ lauando ⁊ mundificãdo aut uirtutẽ cõfortãdo. ¶ Amplius etiã oibˀ alijs malis dispõnibˀ ulceꝝ cõuenire põt lac solũ corruptionẽ abscidendo ab eis. ꝑpter rectificationẽ quã fecerit in eis: ⁊ ꝑpe cũ nõ inenitˀ in stõcho assumẽtis ipm cholera que corrũpat ipm. q̃re 2º eañ. in areola uulnerũ ulcerũ: lac rectificat ulcera itrinseca: ꝑpter hoc q̃ lauat ⁊ glutinat: ⁊ q̃ mũdificat: ⁊ cũ nõ est in cõplõne q̃d corrũpat ipsuz ⁊ ad cholerã ꝯuertat ꝯfert hñtibˀ ulcera. ¶ Opꝫ aũt ut cũ in potu exhibetur nõ comedatˀ aliq̃d nisi postq̃z descenderit a stomacho. ¶ Si aũt uidetˀ in hoie tardari descẽsuz eiˀ: tũc in hoibus calide cõplõnis cum lacte ponat aliq̃d salis. ut exhibendo

ʒ.iiij. ex eo admisceatur sibi salis triti. ℈.ß. In his vero qui sunt frigide complexionis. iij. ʒ. lactis admisceantur. ʒ.ij. mellis. ❡ Oportet etiam ipsi lacti misceri medicinas diversarum operationum. Cum enim intendimus cum eo viarum oppilationum apire ubi a multitudine materiarum et saniei clauderentur: tunc. iiij. ʒ. lactis ponatur ℈.j. aut. ß. pulveris dauci anisi seminis apij in casu frigida: cicoree vero capil. ve. endiuie et similium in calida. ❡ Cum vero per ipsum delectationem maiorem querimus: misceamus. ʒ. iiij. lactis. ʒ.j. succi granorum dul. ❡ Et si volumus ipsum magis facere abstersiuum et carnis regeneratiuum: ponatur in eo quantitas iam predicta eius: quod est sicut ireos radix pentafilonis et similium supradictorum. ❡ Si autem volumus ipsum reddere magis glutinatiuum oportet cum eo quod est sicut thus gumosum draganti gummi arabicum secundum mensuram dictam. ❡ Et si quereremus cum eo consolidationem magis: addatur quod est sicut cauda equina consolida ma. hypoquistidos et eis similia: que etiam tacta fuerunt superius: plurima horum lege partim x° continentis primo cap. et 18ª tertij. cap de cibatione habentium ulcera in renibus. et 4° breuiarij preallegato sepe cap. ubi sepe litterali fere ordine sermonem eius auxit Auic. ❡ De fructibus vero siccis conueniunt fistici auellane torrefacte amigdale et grana pini propter et castanee dulces et reliqua similia. ❡ De carnibus vero laudabiliores sunt pulli et galli nepigues et anseruli pui et anatuli et perdices fasiani et minute aues. ❡ Et de quadrupedibus carnes vituli lactentis annualis agni capreti cerviculi lactentis. Uitet autem omnes carnes naturali caliditate sanguinem acutum generantes: ut columbi. et accidentaliter ut salse: et cum aromatibus condite. ❡ Et similiter fructus omnes acuitatem habentes a naturali complexione: et quadam serosa lacticinia preter ut fic sicce dimittantur: et similiter semina acuta ut grana paradisi cardamomum ma. et mi. et similia. et radices acute. ut raphanus cepe alleum porrum bulbus et similia omnia dimitti debentur: et preparationes et condimenta ex eis artificialiter facta.

De potu vero eis conueniens est hydromel pauci mellis et decoctionis et in complexionibus et etatibus calidis. ❡ Audacius vero mellitum esse potest in senibus et complexione naturaliter frigidis. Alter autem potus conueniens istis egrotantibus esse potest lac saltem in consuetis. et in his que sunt habentes stomachum a choleris enudatum. quibus conuenientior potest esse aqua ordei cum çuccaro. ❡ Et potus iterum conueniens eis est vinum album colore suo substantia tenue et dyaphanum sapore dulcedini vicinum non vehementer et odore conueniens. fumositate vero non calidum sed ab equalitate per potentiam eius parumper recedens ne ebullitionem et putrefactionem in locis ulceratis augmentet. ❡ Si autem per vinum minorem optaremus aptionem et aliquanta leui sui stipticitate minorem penetrationem et sanguinis aliquantulum igrossationem facere voluerimus cum conuenientia et abstersionem et glutinationem ulcerum: eligi potest vinum colore rubicundum non valde ponticum vel stipticum substantia clarum et dyaphanum fumositate sua a mediocri parumper recedens et aromaticum et dyaphanum. Et utatur eo in tempore cibationis eius. iudicio tamen rationis mensurando quantitatem eius. ❡ Aque autem frigide usus nulla ratione videtur esse conueniens. Neque ex operationibus eius. dato enim quod lauando et mundificando et penetrare faciendo videtur habere iuuamentum aliquantum excellentius tamen noceret frigidando et humectando quam in operationes dictas efficiendo etc. ad laudem dei Amen.

Consilium. 183. De ardore urine proueniente ab ulceribus in collo uesice.

Ardor urine huius pueri nequaquam peruenire potest ab altera causa quam ab ulceribus in collo uesice eius que asperitate sua excoriauerunt uesice collum. Sed credo ego euidentius quod ardor ipsius proueniat ex ulceribus inconuenienter curatis que successerunt sectioni colli uesice facte propter extrahere lapidem. Pigritauerunt enim medici in administratione mundificantium et abstergentium et incarnantium que applicari debebant aut saltem negligenter omnium fuit regimen huic curationi conueniens aut inaduertenter. ❡ Quod autem ibi sint ulcera monstratur ex mictu saniei simul cum sanguine que non proueniunt ex alio loco quam a collo uesice. quoniam iste puer non habet signa significantia nocumentum epatis emulgentium uenarum nec renum nec pororum uritidum. Hoc etiam apparet quod diuturna fuerunt in eo ulcera per que aquositas urinalis exibat.

Ad cuius ardorem prouidendum est ut infra scribitur. ❡ Abstineat itaque a magna aeris frigiditate et caliditate et ab omni exercitio et motu progressiuo. imo maiori parte temporis iacere debet. ❡ Et caueat a multa repletione stomachi imo abstinere notabiliter a quantitate continua cibi est sibi conueniens. partiri ipsum in plures vices conuenientius est ei quam multum in vna cibatione accipere. ❡ De cibis vero vitet omnia salsa et acuta sicut alleum cepe raphanum et similia. ❡ Item omnia cibaria uehementis aptionis: ut frequentem usum feniculi et petrosellini et reliquorum diureticorum que calida sunt multum. Item effugiat oppilatiuos ut pastiles cibos: et viscosos multum ut pisces et his similia. ❡ Item effugiat motus laboriosos ascendendi scalas et descendendi: et similiter caueat sibi a multo luctu. ❡ Dormitio vero longa est sibi conueniens et utilis.

Pro regimine vero eius per medicinalia sunt sibi octo remedia infrascripta: pro quorum regulari applicatione premittendum est quod mundificantia ulceri intrinseco uesice conuenientia non possunt ita conuenienter administrari per os sicut administrata fuissent per ulcus antequam consolidatum fuisset. quod ablutiones et iniectiones decentius administrate fuissent per orificium ulceris quam exhibitio earum per os: quoniam non proueniunt ad uesicam nisi cum earum alteratione in stomacho facta et partibus intermedijs. ❡ Similiter etiam iniectiones per canalem virge cum siringa facte non nisi cum magno labore et a viro bene experto intromitti possunt propter stricturam vie. etiam quod canales illi in virga sunt tres et difficile est conuenienter inueniri canalem urinalem: ita quod per siringam non proueniat nocumentum ad meatum algadi aut spermatis. et etiam quod extremitas siringe iposita plurimum confricando nocet ulceri applicando ipsum et prohibendo conuenientem regenerationem carnis et incarnationem in eo: propter quod salubrius visum est mihi rescribere remedia sex interius administranda: et duo exterius applicanda etc. ❡ Et primum de numero ipsorum est quod isti puero per spatium quadragita dierum omni mane detur hec aqua. ℞. aque distillationis agrimonie. ʒ.j.ß. aque caude equine. ʒ.j. misce et calide bibantur in curora absque çuccaro ne virtus in intermedijs vijs detineat eas cum dulcedine çuccari tanquam obiecti delectabilis. ❡ 2m vero de predictis instrumentis est hoc. ℞. pulueris foliorum cupressi caude eque consolide mioris. et pilloselle ana. ʒ.j. mumie. ʒ.ß. cum succo consolide minoris. fiant pillule ex omnibus. ʒ.xij. de quibus ante vel post predictos aquas imediate assumat tres. ❡ 3m vero medicamen est hoc. ℞. granorum pinearum. ʒ.ij. granorum fisticorum. ʒ.j. dragaganti gummi arabici masticis ana. ʒ.j. pulueris pilloselle caude eque pul. uesice apri ablute bis cum aceto acri non valde acuto et desiccate in furno ana. ʒ.iij. çuccari al. ʒ.v. Cum aqua virge pastoris fiat confectio in morsellis. ʒ.ß. de quibus semper accipiat vnam post prandium et cenam imediate. ❡ 4m vero instrumentum est hoc. ℞. seminum lactuce et portulace ana. ʒ.j.ß. seminum papaueris al. ʒ.vj. pulueris foliorum cupressi et corticum intermediorum castanearum ana. ʒ.j.ß. corticum mandragore. ʒ.ij. fiat puluis de quo omni die imediate ante cenam et prandium deglutiatur. ʒ.ß. ❡ 5m instrumentum est quod omni die iuuenculus iste ante cenam et ante prandium per horam completam accipiat duas de istis pillulis. ℞. scorie ferri subtilissime trite postea cocte in succo burse pastoris usque ad consumptionem eius. ʒ.ß. pulueris radicum caude eque. ʒ.ij. cum succo plantagi. fiat pillule ex omnibus. ʒ.viij. ❡ 6m instrumentum de interioribus et ultimum est quod in cibis huius pueri semper coquatur radicum consolide maioris recentis frustum vnum mundatum longitudinis digiti indicis etc. ❡ 7m remedium et primum de exterioribus est ut iste puer semper ante cenam et prandium sedeat in aqua mediocris caliditatis in qua extinguuntur ferramenta in qua etiam bullita fuerunt camomilla mellilotum fenugrecum et radices consolide maioris in qua faciat moram saltem

per mediã horã. ¶ 8m remediũ est ut post balneuꝫ ⁊ etiam absqꝫ balneo saltẽ in die bis iungant̃ p̃tes pectinis ⁊ oia loca iter fiteri ⁊ radicẽ testiculoꝝ cuꝫ hoc vnguẽto. ℞. olei de mirto olei de mastice añ. ℥. j. cimini torrefacti. ℥. j. thuris sandarace acatie hypoqstidos coralloꝝ ru. añ. ℥. ß. cõsolide minoris. ℥. j. cere q̃tũ sufficit fiat vnguẽtum ⁊ applicet̃ locis illis. Spero eniꝫ ex istis q̃ clemẽtia saluatoris piissimi subueniat ei p̃fectam sanitatem afferendo sibi: qđ sua misericordia cõcedere dignetur ad perpetuas eius laudes.

Cõsiliũ. 184. De ardore urine prouenĩete ex potu cantaridarum.

Adolescẽtulus qdã in celeberrima urbe vincẽtina mihi nup oblat' est qui molestat̃ ardore urine nõ leuiter. cuius qđ ẽ ardoris lꝫ mlte p̃nt assignari cãe: tñ ex his que diligẽter inuestigãs accepi hic ardor ↄsecut' est cãm p̃mitiuã. s. potũ cãtaridarũ. patet aũt q̃ in eis est v̓tus faciens mingẽ sanguinẽ excoriatiua viaꝝ urine ⁊ positiua acuitatis magnifice in q̃litate urinali. siue hoc faciãt per opationeꝫ p̃uenĩetẽ a coibus ⁊ manifestis q̃litatib'. ut caliditate acuta ⁊ siccitate. siue hoc insit eis ex opatione p̃uenĩete a p̃mis q̃litatibus ⁊ occultis simul. Ex qbus resultat in medicinis simplicib' v̓tus dicta 3a. siue p̃ueniat hoc a cãtaridib' per opationẽ a 4a v̓tute p̃uenĩetẽ que dĩ specifica p̓petas. Neqꝫ tñ existimãdũ nocumẽtũ ardoris urine qui nũc remãsit p̃uenire p̓cise a q̃litate derelicta a cãtaridib'. Mirabile eniꝫ videret̃ talẽ q̃litatẽ in instr̃is urine tãdiu fuisse ↄseruatam. Sed uerisĩlius est dicẽ q̃ hic ardor in urina ↄseruat̃ ab excoriatione in poris uritidib' ⁊ in uesica acq̃sita. Siľr ⁊ reseruat̃ in mã humorali in q̃ remãsit ipressio caliditatis ⁊ acuitatis quã virt' alteratiua uel expulsiua in totũ vincẽ nõ potuit. Qm̃ p̃mitiue cãe nõ raro mouẽt añtes motu alterationis ⁊ corruptionis. ut apparet p̃ma quarti de sermone vniuersali in causis ephimerarum. Ex qbus appet q̃ in iuuenculo isto remãsit in urina ardor ab excoriatione viarum ⁊ acuta caliditate que in renibus ⁊ vijs urinalib' fixa p̃mansit. ¶ Uñ ex hoc fundamẽto facile appet qs debet esse curationis modus ⁊ que debent esse instr̃a tã ex p̃te sex rerũ nõ nãliuꝫ q̃ medicinaliuꝫ accipiẽdum. de qbus nunc sequit̃.

Locũ igit̃ ⁊ camerã uehemẽtis caumatis ⁊ uestes sup renib' multũ strictas ⁊ ilijs euitare debet. Et euitare uehemẽtẽ caliditatẽ ⁊ maxime spine epatis ⁊ renũ. ¶ Et caueat a multo decubitu sup renes ⁊ a dormitione lõga sup eos. ¶ Et fugiat oia exercitia peditãdi eqtãdi uel currẽdi. Siľr clamorẽ multũ ⁊ rixas ⁊ irã effugiat ⁊ uẽtris repletionẽ a multo cibo factã ⁊ eius stipticitatẽ effugẽ debet. ¶ Et de cibis effugiat acria ualde: ut agrestã lymones g̃nata ⁊ ↄsilia. Siľr ⁊ oia acuta salsa ⁊ uehementer dulcia cibaria euitare debet. p̓pterea q̄ sunt ↄuertibilia in choleram ⁊ acuitatis facile susceptiua. ¶ Propter qđ ⁊ frequẽs p̓uocatiuoꝝ usus ⁊ maxie fortiũ alienãdus est uelut pip fenicułũ petrosellinũ apiũ ⁊ ↄsilia. vñ etiã aromatũ usus euitari debet. ¶ Pot' eius sit vinũ mediocre in substantia ⁊ in potẽtia calore albũ ⁊ sapore mediũ inter dulce ⁊ põticũ.

In canone v̓o curationis hui' dispõnis p̓mittẽdum p̄ q̃ ois modus curationis cuꝫ his que supius ebibunt̃ tẽtari debet p̓us q̃ p̃ueniat̃ ad administrationẽ iniectionũ medicinaꝝ per siringã p̓pter cãs iã tactas: ⁊ iõ septẽ occurrũt mihi remedia que admistrãda sunt p̃tim iterius p̃tim exteri'. De admistrãdis v̓o per interius. ¶ Primũ est ut exhibeant̃ ei oi mane. ℥. x. lactis asinini cũ. ℥. j. mucillaginis granoꝝ sebestẽ. per hec eniꝫ frãgit̃ malitia derelicta a uẽtositate cãtaridaruꝫ ⁊c̃. ¶ 2m p̃ncipale est: ut post illud per quinque dies oi mane accipiat. ℥. ij. aque mellis decocte cũ g̃nis duob' dragagãti. ⁊. g̃. j. sarcocolle ad lauandũ mundificãdũ ⁊ abstergẽduꝫ. ¶ 3m est q̃ post predicta successiue oi mane admistret̃ ei hic pot' actu calidus. ℞ aque lactis capni. ℥. iij. semis papaueris al. ℥. ij. succi ligritie. ℥. j. misce ⁊ totũ exhibeat̃ actu calidũ. ¶ 4m p̃ncipale est ut cũ appuerint signa aliq̃ñte mũdificationis saltẽ per. xv. dies oi die bibat hũc potuꝫ calidum in aurora. ℞. aque distillationis caude eq̄ne. ℥. ij. pul. piloselle hypoqstiđ. thuris ⁊ sandarace. añ. g̃. ij. misce ⁊ exhibeat̃ ut dictum est. ¶ 5m remediũ est q̃ oi die añ p̃rãdiũ puer iste sumat tres de infrascriptis pillis. ℞. corticũ medianoꝝ castaneaꝝ pulueris foliorꝝ cupressi dragagãti añ. ℥. j. lacce p̓pate. ℥. j. ß. pulueris folioꝝ barbe hircine. ℥. ij. semis apij. ℈. ij. fiãt pille cuꝫ succo feniculi ex oi. ℥. ix. ¶ 6m instr̃m est: ut si doloris instãtia permaneret oi die post p̃rãdiũ aut cenã puer iste accipiat coclear vnũ huius tragee. ℞. seminũ papaueris albi. ℥. j. seminũ portulace lactuce añ. ℥. ij. seminuꝫ endiuie scariole ⁊ succi ligritie. añ. ℥. j. pulueris radicum corticuꝫ mandragore. ℥. j. ß. croci iusq̄iami añ. ℈. ß. çuccari albi duplum ponderis fiat oium tragea que sumat̃ ut supra. ¶ Ultimũ v̓o instr̃m est ut p̃tes iferiores spine ⁊ loca radicum testiculoꝝ ⁊ femoris oia ter uel q̃ter in die iungant̃ cum hoc vnguẽto. ℞. olei de mastice olei de croco añ. ℥. j. pinguedis anatis. ℥. x. vitellos ouoꝝ numero. ij. spodij rosaꝝ coralloꝝ rubeoꝝ sang. draco. ⁊ acatie añ. ℥. j. corticum mãdragore. ℈. j. cere quantum sufficit fiat vnguentum ⁊ applicetur ut dictum est.

Cõsiliuꝫ. 185. De ulcẽ uesice ⁊ annexis ei. s. dissuria ⁊ dolore in partibus iliorum.

Hec generosa dña egrotat ulceribus in uesica sua que nõ appent p̓funda multum ut ex indicio urinaꝝ ⁊ relatis hẽre potui. ¶ Et est huic dispõni cõiunctuꝫ acciñs p̃muꝫ qđ est dissuria uel distillatio urine cũ ipotẽtia retẽtionis eius. ¶ Et 2m acciñs est uehemẽtia doloꝝ in p̃tib' ilioꝝ imo fere in toto uẽtre inferiori qui accidũt ibi p̓pter colligãtiã ipsoꝝ ad uesicã. Et nisi cito subueniat̃ ei hec dispõ minatur sibi piculuꝫ ingẽs male terminationis in breui future.

Abstineat itaqꝫ hec mulier ab oib' acutis: ut cepe alleo raphano ⁊ salitis cibis ⁊ a reb' ualde viscosis ut pastilib' piscib' ⁊ ab aceto acuto ⁊ leguminibus ⁊ p̓prie elixis. ¶ Et bibat vinuꝫ rubeum claruꝫ mediocris fumositatis antiquum uel nouum suo libito.

De medicinalibus v̓o ℞. granoꝝ sebestẽ numero. xv. iniubaꝝ numero. xxv. sumach granoꝝ mirti lãbrusce añ. M. j. ligritie violaꝝ semis malue ⁊ altee añ. M. ß. semis plãtagis. M. j. ß. caude eq̄ne. M. iij. corticuꝫ papaueris numero. iiij. bulliãt oia in lib. v. aque usqꝫ ad cõsumptionẽ medietatis. ⁊ de aq̃ ista oi mane bibat cyathum vnum calida ⁊ tãtundẽ per horã. j. ß. añ cenã ⁊ cyathum medium qñ uadit ad lectum ⁊ semp sit calida. ¶ Itẽ ℞. folioꝝ cupressi siccoꝝ. ℥. j. corticum medianoꝝ castanearũ. ℥. j. ß. papaueris albi. ℥. ij. iusq̄ami corticum mãdragore añ. ℈. j. opij. ℈. j. p̃tes duas. croci. g̃. xij. seminis portulace. ℈. iiij. semis lactuce. ℈. ij. fiãt pille cum succo violarum de oi. ℥. viij. de qbus semp imediate añ p̃rãdiũ ⁊ cenã accipiat. v. Et iteꝝ alias q̄nqꝫ in mane qñ accipit decoctionẽ sup̓rascriptã. ℞. semis portulace. ℥. j. ß. semis lactuce seminũ coiuꝫ frigidoꝝ añ. ℥. ij. g̃noꝝ pineaꝝ minutiꝫ icisarum. ℥. iij. corticuꝫ itraneoꝝ castaneaꝝ. ℈. iiij. corticuꝫ mãdragore. ℈. ij. penidiaꝝ. ℥. j. ß. fiat tragea de qua semp post cibũ oẽm accipiat coclear vnum. Ad laudem dei Amen.

Cõsiliuꝫ. 186. De ulceribus in collo uesice ⁊ in renibus.

Iste uenerãdus vir in christo pater sine dubio egrotat egritudine cõplicata ex ulceribus exñtib' in collo uesice q̄bus etiã coicãt aliq̃ ulcera renib' eius. Et p̓terea qñ p̓pter retẽtionẽ materieruꝫ a viscositate materiei ⁊ calore intẽso renum cõtingit g̃nari harenu-

las in renib⁹ eius.i.satis rōnabile:qm̄ loca ulcerata nō eua cuant a pñtia mãerū viscosaꝝ ꝛ caliditate intēsa. ¶ Q̄ ō vo lapis in uesica ei⁹ existat.rōnes nō vident rōnabilr̄ ocludē qm̄ ipotētia illa emissiōis urine rōnabili⁹ puenit a residen tia ꝛ fixione mãerū imersaꝝ collo uesice ꝛ ibidē inuiscataꝝ q̄ a lapidis pñtia.lꝫ in hoc casu etiā nō sit negāda possibili tas. Sed quãtuꝫ ex dispōne pñti cōsiderari pōt.nō appent in casu isto signa pñtia lapidis in collo uesice eius uel in ea.

Qualitercūqꝫ tñ otigat uti pōt istis 4^or^ reme dijs.q̄ruꝫ qōlibet poterit eē mū dificatiuū renū ꝛ uesice,phibitiuū ampliationis ulcerū ꝛ se datiuum accitiuꝫ que vix istū molestāt. ¶ Primū itaqꝫ est descriptio ista. ℞.sebestē numero.xv.violaꝝ se.portulace granoꝝ alkekēgi folioꝝ cypressi añ.ʒ.ij.gūmi arabici.ʒ.ß.pi ñearuꝫ.ʒ.ß.ligritie.ʒ.ij.ß.se.endiuie acetose scariol.añ.ʒ.j.se. coiuꝫ frigidoꝝ.ʒ.ij.fiat hoꝝ decoctio in lib.iij.aque usqꝫ ad ɔsumptionē 3^e^ ptis.de hac q̄dē decoctione singulo mane ac cipiat.ʒ.v.calidas ꝛ tardet cibū saltē horis 4^or^. Et si tpe istā tie sitis aliq̄n de eadē accipet bis uel ter in die cū eadē q̄tita te ordei bonū esset ei. ¶ 2ª medicina est pul.iste. ℞.sem inis portulace.ʒ.ij.ḡnoꝝ papaueris al.ʒ.iij.se.endiuie.ʒ.j.se.lactu ce.ʒ.vj.floꝝ nenufaris.ʒ.v.fiat pul.de quo accipiat post me diā noctē oī nocte uel alterna nocte.ʒ.j.cū aq̄ decoc.ḡnoꝝ pi neaꝝ. ¶ 3^a^ medicina est eluariū istud. ℞. mucillagis sebe stē.ʒ.iij.mucillag.se.lini fenugreci ꝛ ḡnoꝝ sisami.añ.ʒ.ij.pi neaꝝ.ʒ.iiij.croci.℈.ß.corticū mādragore.ʒ.j.ḡnoꝝ alkeken gi numero.xx.floꝝ nenufaris.ʒ.iiij.fiat eluariuꝫ de quo omni mane in aurora postq̄ dimiserit decoctionē predictaꝫ cō tinuatā.x.dieb⁹.alijs.x.dieb⁹ seq̄ntib⁹ accipiat coclear.ꝛ tar det cibū ut dictum est. ¶ 4^a^ medicina sunt pille iste. ℞.cen tauree minoris.ʒ.ij.granoꝝ alkekēgi numero.x.corticuꝫ pa pauereris al.folioꝝ nenufaris añ.ʒ.ij.se.plātagis acatie draga ganti gūmi arabici añ.℈.ij.medulle granoꝝ cerasoꝝ uel gū mi ipsoꝝ arboris.ʒ.ij.ß.ligritie ani.granoꝝ pini añ.ʒ.ij.dis soluātur gūme cum modico succi violarū ꝛ incorporentur alia oīa cum eis ꝛ fiāt pille:de q̄bus oī mane in aurora ac cipiat.℈.ij.cum medio cyatho aque decoc.ligritie.cōtinuet eas.x.dieb⁹ post eluarium predictum. Deide reuoluat intē tionē curationis de istis pillis ad decoctionē:ꝛ a decoctiōe ad eluarium:ꝛ de eluario ad pillas alternatim pmutando Et hec q̄tuor sunt que mihi securiora ꝛ utiliora appuerunt in pñti dispōne obseruāda. Si eniꝫ ad efficaciora ꝛ fortioris opationis deberet fieri trāsitus nō videt illud bñ rōnabile ,ppter abītiam ifirmi ꝛ carētiā signoꝝ pñtem dispōnem de mōstrātium:in quoꝝ cognitione negociandum esset ex visu magis q̄ ex auditu. Hec ad laudem dei oīpotentis.

Consilium.187.

De strāguria a quacūqꝫ causa pueniente. ¶ Et diuidit cō silium in capitula quatuor.

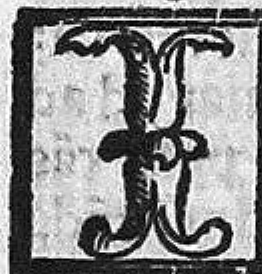
¶ De causis ꝛ signis ipsius strangurie. Cap.I.

Enerosus q̄dā adolescēs de celeberrima pge nie thelgiacoꝝ paulo añ ī geter molesta tus fuit uehemēti appetitu ꝛ conatu uri nādi cum pauco tñ effectu.ita q̄ nō pote rat emittē urinā:nisi duas ul̄ tres guttas cū maximo dolore in ptib⁹ femoris ꝛ cir cūstātib⁹ ei.cū q̄bus remāsit otinue acri ter molestatus a 24ª hora usqꝫ ad 7^am^ noctis diei.xv.nouē bris.tunc ḡ circa septimā horā somno captus quieuit q̄si per horas duas.ꝛ expgefact⁹ repit se minorib⁹ dolorib⁹ molesta tum.urinā tñ emittē nō potuit quãtitatis maioris predicta post iterū somnuꝫ ingressus est ꝛ quieuit suauius q̄ añ. Et cū fuit a somno expgefact⁹ minori inuētus est dolore molesta ri.urinā etiā abūdāter emisit. Remāsit tñ notabilr̄ confrac ctus ꝛ debilitatus. ¶ Hec fuit huius viri dispō.que si dili gēter osideret iueniet q̄ est dispō a sapientib⁹ distillatio uri ne noiata quā greci strāguriā noiabāt.per quā italici intel ligunt ipot^e^tiā urinādi cuꝫ emissione urine guttatim effuse

Circa quā stranguriā otēplādū est theorice spāles eius diuersitates eliciēdo ex uarietate cāsarū,pducētiū ipaꝫ. De numero ergo exterioꝝ cārū assignat esse vna uehemēs friditas a circūstāte aere.ab alijs etiā reb⁹ nō nālib⁹:ut cibo ꝛ potu ꝛ osilib⁹ que uehemētē fecerūt per mutationē in organis urine.uelut in uesica tota.aut in col lo ei⁹.aut in poris uritidib⁹.uel in renib⁹ q̄tū ad pāniculū colatoriū.aut in uenis emulgētib⁹.ppter hec eni oīa otigit hoīez ab urinādo puari.aut q̄ in uesica non recipit urina. aut q̄ dato q̄ in ipsa recepta fuerit expelli nō pōt.,ppterea q̄ fortis friditas,phibet debitā circūtractionē musculi colli uesice de circūferētia ad cētrū.q̄re urina denegat.,ppterea q̄ ad expulsionē illi⁹ necīa est aptio colli uesice. Cū ergo mo tiua virt⁹ conat dilatare otractio musculi,phibet illā dila tationē.ergo ibi causat dolor.sed ex alio urina sui multitu dine ꝛ mala cōplōne fortassis osecuta ad ipaꝫ incitat virtutē expulsiuā.ergo pseuerat pugna expellētis ad ostrigēs ꝛ eco uerso. Cū ergo virtus in dilatādo aliq̄liter elōget suprficies intriisecas colli uesice.ergo aliq̄d de urina distillādo cadet.ꝛ hoc est formale strāgurie. ¶ Ex hoc seq̄tur correlarie q̄ q̄ diu durat cā ostringēs ꝛ dilatatiōis effect⁹:tādiu durat egri tudo.cū ibi sint motus pternāles ꝛ multū violēti necio seq̄ tur ibi dolor fortis. ¶ Et sequit 3° q̄ tales dolores repñtā tur sub specie mordicādi ꝛ pūgendi ꝛc̄. Ad retētionē eni uri ne ꝛ eius multiplicationē acq̄rit in ea acuitas ad quā ipsa urina est ualde parata ,ppter amaritudinē ꝛ salsedinē eius. ¶ Et sequitur 4° q̄ in tali dispōne assignabilis est duplex male cōplōnis spēs. Prima est a friditate iā inducta. 2ª est a caliditate in collo uesice ab ipsa urina. ¶ Et seq̄tur 5° red ditio cāe.q̄re multi hoīum hac egritudine laborātes facile moriunt. Spasmosi eni ꝛ cōtractiui mot⁹ lacerti uesice no cumētū comitant nuche.ꝛ de ipsa coicat ad cerebrum ual de facilr̄. ¶ Et ex hoc fundamēto iteꝝ seq̄tur solo.q̄re ma ior sine cōparatione pūgitiuus ꝛ mordicatiuus dolor appe at in hac egritudine in extremitate pudibūdi q̄ in collo ue sice.in quo tñ uesice collo existit egritudo per essentiaꝫ ꝛ sua cā applicata magis.hoc eni totū accidit ,ppter maiorē esse sensibilitatē in pudibūdi panniculo q̄ in uesice collo. ¶ Et ultimo ex hoc fundamēto sequit posse colligi signa huius specialis strāgurie. ¶ Erūt ergo ista.s.uelocitas adūet⁹ no cumēti ,ppter fortitudinē cāe ifrigidātis ꝛ nālē cōplōnē su bito pmutātis. ¶ 2^m^ signū erit intēsio lapsus ad applicatio nē reꝝ infrigidātiū seq̄ues. ¶ 3^m^ signū erit actualis frigidi tas a sensu tactus egrotātis percepta. ¶ Quartū erit graui tas in alchatin perceptibilis. ¶ Et 5^m^ assumetur ex cogni tione applicationis cārum subito ꝛ potēter infrigidātium. Et lꝫ mala cōplōne humida possit etiaꝫ hoc efficē:,ppterea q̄ humiditas maior q̄ debet reddit corpus frigidius q̄ opꝫ. tñ q̄ ipsa nō est tāte potētie ad cōtrahēdū collū uesice:quan te frigiditas est potens. Ideo ipsa humiditas rarissime effi cit hanc egritudinem.que raro tantum inualescat q̄ deijci at actum proprie virtutis.ꝛ ex isto sequitur necessitas hui⁹ dispositionis ut in sequenti capitulo deinceps apparet.

¶ De cura strangurie in quinque distincta intētiones a cau sa frigida ꝛ humida. Cap.II.

N hac igit dispōne canō curationis assumit ex q̄nque itētionib⁹ necīis. ¶ Et prima q̄dē est cor ruptio male cōplōnis frigide uel alterius indu cte si fuerit immaterialis. ¶ 2ª intētio est rectifi catio regiminis. ¶ Si autez egritudo fuerit ma lis:q̄ mala complexio frigida ꝛ humida totius uesice.ꝛ pri cipaliter colli eius cum multa materia flegmatica fri.ꝛ hu tūc quarta intētio est accītis suspecti remotio subita:ne pducat ad nocumēta supradicta. ¶ Sed contraq̄ m accñs il lud remoueri nō pōt nisi curatione suaꝝ cārū a q̄b⁹ depen det.sed cāe sue nō ouenieter regunt nisi per digōnē aut eūa tionē earū aut utrūqꝫ sil.ḡ pus intēdi debet ad digōnem ꝛ

euacuationē q ad accĩtis sedationē. ¶ Ad hoc motiuũ z ad oia sibi ɔsilia dicēdũ est p leui⁹: q2 ɔtingit hãc egritudinē esse a mala cõplexione frigida imãli. Subtili⁹ aũt dicēdum est: negãdo ɔtiã. lz enĩ effect⁹ a causis depēdētes nõ possint ɔueniēter remoueri sine ꝓcuratione cãrum ut bñ argutum est. tñ q2 fortitudo accĩtis ut doloris uel corruptionis uesice a multa mã diu retēta futura fieri grãdiora minat' ꝑicula q mã z mala cõplexio. Jõ accĩtis remotioni ꝑus intendēdũ est. sed fortitudo accĩtis negat illas. ergo ꝑus accĩti intēdēdum est q egritudini z cãe sue. Et sunt sermones gustãdi ex sñia pncipis 4ª pmi. finali cap. z tu lege ibidem de cõplicatione morbo cum causis z accĩtibus eo. ¶ 5ª intentio erit materierum preparatio z earum euacuatio.

Primã aũt intētionē cõplēt oia instra que ꝑꝑe egritudini ɔria sunt. z sunt instra calefaciētia pmi gñis cibalia potabilia. uelut croc⁹ cassia lignea ameos amomũ eupatoriũ absinthiũ abrotanũ. hec enĩ oia ad uesicã in frigidatã potētiã hñt calefaciēdo z ipsam ɔfortãdo per opationē a 3ª ṽtute eo ꝑueniētē. Silr etiã z aque sublimationis decoctionis predicta rerũ notabilr ɔferũt. ¶ De instris ṽo scdi gñis sunt ea que exteri⁹ applicãda sunt. de qrũ numero pmũ est. ut fiat sessio cũ collo uesice frequēter super tabula cupssi notabilr calefacta que etiã applicet' femori z sub radice testiculo: q2 ibi est sit⁹ colli uesice. ¶ Silr sessio facta fiat cũ multa qtitate croci integri notabilr calefacti: z positi in sacculo sindoneo: z ē de meliorib⁹ mihi exptis. Crocus enĩ igredit' in sedatione doloris. 3ª qrti. cap. de cura flegmonis. ¶ Silr ɔfert uesica ex decoctiõe croci pdictis ptib⁹ applicata notabilr calida. ¶ Et itez cõfert semicupiũ factũ ex decoctione saluie meliloti z camomille. ¶ Nõ curo hic instra multiplicare: q2 iste vir iã curat⁹ est. sed hec posita sũt. ut si ista applicent' usq2 ad vnum mensem oi septimana ter uel qter utilia forent gra ꝑseruationis applicita. ꝑpter qd linimenta emplastra z vnguenta z embrocationes ab hoc sermone abscindo. lz aliq tãgent' inferius magis.

Pro 2ª ṽo intētione appet q applicatio pdicto corroborat uesicã totã corrumpendo malã complexionem iam predictã. ¶ De his aũt que a ꝓꝓetate dicuntur ɔfortare uesicã est assumptio pulueris uesice danule exiccate. si ex ea det' in potu. ʒ. j. cum decoctione croci. non min⁹ enĩ hoc instrm videt' esse ɔueniēs q est puluis pellicularũ intrisecarũ stõchi gallinarũ stõchi ɔfortatiuus: sed iste affirmatur ab oib⁹. ut 13ª tertij. tractatu 2º. cap. de debilitate z nocumēto stõchi colligēdũ est. g pifomiter hoc cõferre debet in uesica. z lege de eo 19ª tertij. cap. de retētiõe urine z videbis.

Jã aũt ex predictis appet pro executione 3ª intētionis qliter regimē ex pte rerũ nõ nãliũ mēsurãdũ est. Opz enim oia instra hec per ɔrietatē aduersari egritudini. Et q2 egritudo essentialr est frigida. Jdeo opz instra illa esse calefactiua. ut 4ª pmi. cap. 2º in exordio de canonib⁹ curationis male cõplexionis legit'. Que enim sine mã fuerint per alterãtia corrigunt'. uerũ q2 tales egritudines imãles nõ diu pmanent ita qn trãseãt ad mãles. aut sibi associat eas ut pma pmi. cap. de cõplexionibus legendum est. frigiditas enĩ maior q debet reddit corpus zc. Jdeo q2 raro ɔtingit imaginari bñ posse virũ bñ cõtemplãtem q repiat' strãguria oēm pntiã mãe z lapsũ mãlem excludēs. ¶ Jdeo i hac mã pro intētiõe 4ª discurrã per istra que cũ hoc q calefaciēdo lapsũ immãlē frigidũ corrigēt pñt etiã mãm aspicientia frigidã z humidã mucillaginosã aqsã vitreã z salsã. nũc qdē calefaciēdo. nũc ṽo subtiliãdo. Silr etiã ispissando z icidēdo put mãerũ diuersitas in qlitatib⁹ pmis z scdis peccantiũ aduocat' ad se instra ɔueniētia sunt. z per hec oia cõplebit' sil' intētio 4ª que uertebat ad accñs: videlz ad dolorem.

Et itẽtio 5ª que erat ad mãerũ preparationē z euacuationē. Jgit' mēsurari debet modus administrationis medicina icipiēdo p ab isto. ℞. aque altee aque pitarie añ. ʒ. ij. ¶ Et forti⁹ illo est hoc. ℞. aque rubee tincto aque genestre añ. ʒ. ij. ¶ Et itez ℞. aque apij. ʒ. iij. aque petrosil. z est spēs ei⁹. ʒ. ij. misce. ¶ Et itez dent' aque milij solis. ʒ. v. ¶ Et forti⁹ oi predicto est: ut in potu dent'. ʒ. v. aque capil. ue. apiunt enĩ in 3º lz tēpati sint. ut 5º colliget legi põt. Et qdcũq2 eo exhibeat': calidũ det' cũ çuccaro cõmixtũ in aurora per. 7. uel. 8. horas distãter a cibo. ¶ Et si qs desideraret hec efficē fortiora. tũc predictis adiũgat'. ʒ. j. oximell' cõpositi. Et delectabilior illo est syrup⁹ cõposit⁹ acetos. Et fortior illo est oximel sqlliticũ: ita tñ q tota dosis pot⁹ nõ trãscendat. ʒ. iiij. s. ¶ De his ṽo que localia cõferunt cõe z domesticũ est semicupiũ factũ cũ aq decoctionis feniculi apij petrosil. paucedani aristol. utriusq2 cimini carui ani. graminis milij solis eupatorij su meu z ɔsilib⁹ oibus z plurib⁹ hec enĩ solēniter ɔferũt: imo admistrari põt semicupiũ. v. uel. vj. vicib⁹ in die securius q administraret' balneũ totũ capiens. ¶ Et ego scio q in forti strãguria semicupiũ factũ ex oleo dulciũ oliua statĩ remouit dolorē z ꝑuocauit urinã. ¶ De localib⁹ ṽo linimētũ optimũ est hoc. ℞. vnguenti dyaltee. ʒ. ij. olei nardini. ʒ. j. s. misce z liniat' tot⁹ pectē radices testiculo z inferior ps spine. Et si de tali medicamine fiat suppositoriũ cũ lana succida qsi ɔtinue positũ in fiteri z intestino mirabilr ɔfert. ¶ Linimētũ aũt forti⁹ illo est hoc. ℞. vnguenti aragonis. ʒ. ij. castorei. ʒ. s. olei de croco olei de rutha añ. ʒ. vj. fiat vnguētũ molle. ¶ De localib⁹ etiã cõe est ut iungat' cãdela ꝑua uel siringa cũ oleo balsami z iponat' usq2 ad ɔcauũ z uesice. aut enĩ curat remouēdo pilos harenas lapillos z trũbos a collo uesice: aut curare docet. si enĩ siringa sentiat aspitatē aut duritiē. tũc est signũ certũ lapillorũ aut harene grosse in collo uesice exñtiũ. Ũñ curanda est dispõ z alleuiãdus dolor per trãspõnem eleuãdo plãtas pedũ ṽsus celũ. ¶ De fomētationib⁹ aũt localib⁹ cões existunt z utiles he facte ex furfurib⁹ spelta cimino aniso dauco eupatorio petros. calefactis z femori z oib⁹ ptib⁹ pdictis applicatis. ¶ 2ᵐ fomētũ ad illud z optimum est ut accipiant' arthemisie matricarie añ. lib. s. calide applicent' ptib⁹ predcis. qto iuuamēto ɔferat matricaria ad ꝑuocãdũ urinã z ad apiendũ sciunt qui legerunt in cap. ei⁹ z audiuerũt. ¶ Sepe aũt sum exptus ego. q si magna qtitas herpilli. i. serpilli calefacti applicet' ptib⁹ predictis dolorē sedat z urinã ꝑuocat. ¶ Jn hoc aũt cap. nõ curo tãgē iuuamenta neq2 modũ applicationis flobotomie saphene. Silr nõ curo extendere sermonē in descriptione z applicatione clisterio. qñ intentio mea pncipalr dirigit' ad apiendũ z sedãdum dolorem que duo nõ dãt iducias. ¶ Mãe etiã medicina que in fomētationib⁹ z linimētis predictis posite sunt: pñt sufficē ad faciēdũ clisteria epithimata empl'a z alia ɔsilia localia. Et per hec qdē credo satis ɔueniēter posse remoueri oēm strãguriã a mala cõplexione frigida z humida mãli uel imãli: z oēm que pēdet ab oppilatione facta a trũbis petaloidib⁹ harenis z lapillis z mucosis supfluitatibus. imo hec remedia multum cõferunt ad strãguriã ꝑuenientem ab apostemate colli uesice iã flegmatico qz melancholico.

¶ De cura strãgurie a causa calida z sicca. Cap. III.

Si aũt ex signis pcipi põt strãguriã ꝑuenire a mã calida z sicca: qd est ualde raro. tũc cũ instãtia doloris pcedēdũ esset cum linimētis vnguētis emplastris semicupijs epithimatib⁹ z embrocis cõpositis ex apientib⁹ z infrigidãtib⁹. de qrum numero sunt semina qtuor cõia frigido. ¶ Jtē semē cuscute portulace cicoree endiuie attaraxacõ viole malue pruno sebestē cressonib⁹ senationib⁹ z alijs fontalib⁹ plãtis. ¶ De numero tñ isto est oleum nenufarinũ factũ ex dulci oleo oliua absq2 sale datum in potu usq2 ad. iiij. ʒ. qbusdã diebus mirabilr cõfert. ¶ Et scio etiã ego q emplastratio partium genitaliũ facta cũ lēticula aque mirabilr cõfert. ¶ Et fortior illa z secura est applicatio folio recētiũ papaueris ɔtrito. Nec timeas stupefactionē: q2 domestica est. 4ª pmi penultimo cap. ¶ Scio etiã ego q aq lactis ouini z bouini

7 mādiolini usqȝ ad.ʒ.iiij.cum modico çuccari mellis uł vini ne coaguletˀ mirabilr cōfert.uētre tñ patiētis facto sempˀ lubrico cum leuibˀ 7 pinguibˀ clisteribus uel cum medulle cassiefistule.ʒ.j.in potu data cū aq̄ lactis predicta. ¶ Scio aūt ego expientia certa.ꝙ si patiens accipiat oi mane.ʒ.v. aque decoctionis granoꝝ sebestē minutim incisorum leniē do pūocat urinam:7 dolorem sedat.7 ꝑprie si ei adiungatˀ aliquid de puluere croci.

¶ De cura strāgurie a causa frigida 7 sicca. Cap.IIII.

Si aūt hec egritudo ꝓueniret a mala cōplexione māli frigida 7 sicca:qͦ tñ adhuc minus ꝯtingit. tunc sūma curationis cōsisteret ex his que dicta sunt in duobˀ capłis imediate precedētibus.vir eniȝ scia 7 ope tritˀ diligēter ꝯfrāgē sciret 7 poterit medicamina frigi.7 humi.cū ca.7 sic.ibideȝ positis 7 ducē ea ad mediū.per qͦ diligēter corriget lapsuȝ frigidū cuȝ calefaciētibˀ.7 siccū cū humectātibˀ.potētia eni discretiua applicaret ꝯueniēter singula ꝯria sibi cōpositis ꝯrijs.7 tu cōsidera:qꝛ sermones abbreuio. ¶ At uͦ de approꝑatis istis ad hunc lapsuȝ est.ut in potu detˀ sape clare 7 dulcissime.ʒ.j.ß.cum.ʒ.iij.hydromellis lōgi 7 subtilis. ¶ In hoc etiā casu summuȝ cognoui iuuamētum in applicatione aque sublimationis raparū.imo 7 in comestione eaꝝ. ¶ Et brodia etiā pulloꝝ.in qbus dissoluantˀ medulle cruriuȝ castrati 7 porcelli iuuenis mirabili iuuamēto ꝯferunt in hac specie strāgurie. ¶ Silr etiā 7 vitelli ouoꝝ 7 testiculi agnoꝝ vituloꝝ 7 pulloꝝ. ¶ Siqs aūt uellet exhibē aquā sublimatiōis medullaꝝ aīaliuȝ erit iuuamātum excellens per me testificādum. ¶ Quidā aūt gloriantˀ in exhibitione aque sublimationis humani sanguinis a corpore bñ sano accepti.sed nō curo ego de talibus neqȝ vitupero multum.

¶ De strangurie sanguinee cura. Cap.v.

Si aūt hec egritudo ꝓueniret a mala cōplexione ca.7 hu.māli.videlicet sanguinea imaginari possumus.de raro tñ ꝯtingētibˀ est multā sanguinem mām immoderate replē corpus uesice totuȝ 7 ꝑpe ptes colli eiˀ.ꝑpter qͦ fieret oppilatio coartatoria colli uesice negās urine emissionē.7 tunc qdeȝ apparēte notabili rubore 7 plenitudine grossitudine uenaruȝ circa totū femur 7 inferiores ptes pudibūdi cum caliditate 7 grauitate ibi receptis 7 pulsatione magna. ¶ Tunc ꝑmuȝ instroꝝ est stāte cōplicatione plenitudis corporis cum ea fiat flobotomia basilice per quā educantˀ sanguis.ʒ.iiij. aut.v.ꝭm potētiā tolerātis. Et si non appetˀ tāta plenitudo. tunc sufficeret flobotomia saphene dextre. ¶ Facta uͦ flobotomia diuertatˀ mā ad intestina cū clisteribˀ cōpositis cū cassia fi.çuccaro ru.oleo viol.7 cū uario de psilio confectis. ¶ 3ͦ ad hāc intētionē cōueniret uētosatio natiū cum scarificatione. Et melioꝛ illa esset uentosatio facta in domestica pte coxarum 7 in media eaꝝ. ¶ 4ͦ intēdatˀ ad applicationē remedioꝝ localiū sedatiuoꝝ doloris. Et lȝ stāte fluxu materieruȝ argumēto sumpto ab egritudine ꝯueniret repcussio. qꝛ tñ repcutientia que deberēt esse frigida 7 sicca raro euacuantˀ a stipticitate notabili que simul cū frigiditate notabilē efficit cōstrictionē 7 strāgurie augmētum. Ideo securius est admīstrare localia infrigidātia 7 humectātia leniētia notabilr 7 sedatiua doloris. Argumētum eniȝ sumptū a uehemētia accītis.qͦ est doloꝛ uehemēs a ꝯstrictione colli uesice fortius ꝑmouet medici mentē ꝙ lapsus a māli eius causa. ¶ Vn̄ locale ꝯueniēs esset semicupiū factū ex aq̄ decoctionis violaꝝ maluaꝝ portulace folioꝝ 7 floꝝ cucurbite 7 nenufaris. ¶ Et fortˀ illo 7 securius esset apud potētes facē semicupiū cuȝ oleo nenufarino floribˀ cucur.oleo viol.7 cōsilibˀ. ¶ Et nō raro ꝯsueui ego in ꝯsili dispōne repire iuuamētuȝ sublimiˀ in semicupio lactis ouini uel bouini uel capni uel mādiolini ꝙ in alijs. ¶ Verum egritudo hec rariˀ ꝑuenit a sanguine apostemāte collum uesice:cuius qdem cura fienda esset ꝑpa sicut precedētis repletionis.nisi qꝛ in loco apostemoso opȝ diutius assistē medicinas 7 continuare sup loco:ꝑpter qͦ sūmū iueni iuuamētū in applicatione lane ifuse in predictis oleis calidis aut ipsoꝝ aliquo 7 sepe renouate. Silr etiā a sanguie frequētius ꝯtingit fieri strāguriā 7 ꝑpe effuso in ꝯcauum uesice uel in collū eius.7 ibideȝ coagulato uel cōgelato a frigiditate.lȝ frequētius cōtingat ipsuȝ coagulari ꝙ cōgelari.ꝑpterea qꝛ coagulari nō minˀ est ꝑpa passio sanguis ꝗȝ esse rubicūduȝ.ut a Gal.in libello de cholera nigra colligēdū est. Cū igiť cōtingit coagulatuȝ sanguinē in collo uesice facē strāguriā:tūc difficilis est eius cognitio sicut plurimaꝝ egritudinū viaꝝ urine notitia ambigua est.2ͦ tegni colligēdum. ¶ Pōt tñ diligens cōtemplatoꝛ aliqliter uenire in notitiā huius dispōnis. ¶ Pͥo per notitiā habitudis trāscendētis medietatē carnositatis 7 maxime circa ptes natiū femoris 7 coxaꝝ. ¶ 2ͦ uͦ per grossitudinē uenaꝝ exitiuȝ in ptibˀ illis. ¶ 3ͦ per ruborē purpureū in eisdē. ¶ 4ͦ per pulsationē magnā 7 pseuerātē. ¶ 5ͦ per grauitatē in collo uesice pceptā. ¶ 6ͦ per caliditatē ibidem multiplicatā. Sāguis eniȝ coagulatˀ ualde facile supercalefit. ¶ 7ͦ per usuȝ ciboꝝ ualde calefaciētium 7 dissoluētium ipsuȝ sanguinē. ¶ 8ͦ ꝑpter precessisse fortes agitationes in ptibˀ alchatin natium 7 ꝯsilibˀ.uelut cōtingit in casu pcussione saltu 7 uehemēti exercitio 7 coitu facto uel silibˀ. ¶ 9ͦ 7 ultimo ꝙ si cādela uel siringa iponatˀ collo uesice 7 extrahatˀ suauiter:pcipietˀ in foraminibˀ siringe aliqd sanguis adherere.qbus pceptis stāte repletione notabili corporis 7 ptiū predictaꝝ applicentˀ flobotomie:ut paulo añ dictū est. ¶ 2ͦ uͦ fiat semicupia ex predictis rebˀ in qbus tñ semp magna quātitas apij absinthij rubee tictoꝝ polij mōtani 7 cētauree minoris apponatˀ.hec eniȝ oia opationes 7 ꝑprietates hñt dissoluēdi sanguinē coagulatū:7 ꝑprie cimino inest virtus talis. ¶ De localibˀ aūt intrinsecus administrādis sūmum remediū est intromittē aquā mellis calidā 7 ualde dulcem. ¶ Iterū cōfert intromissio vini subtilis albi 7 bene fumosi ¶ Et 3ͦ cōfert ad illud succus apij iniectus.7 silr aq̄ sublimationis eius:lȝ debilioꝛ sit. ¶ Et si per hec oia aut ipsorū efficaciora dissoluitˀ sanguis.habebitˀ intētuȝ.sin aūt:predictis addatˀ modicū aceti albi subtilis 7 acuti. ¶ Scio autē ego ꝙ iniectio lixiuij notabilr calidi potēter dissoluit sanguinē siue cōgelatˀ siue coagulatˀ extiterit. ¶ Et per hec oia apparet satis sufficiēter.puisuȝ esse ad curā cuiuscūqȝ spēi approꝑate uel reductiue. Quecunqȝ enim strāgurie spēs debilis reduci pōt ad curā per igenia 7 instra in pcedētibˀ capłis posita.que oia hic vir attēdē debet gra preseruationis sui ipsius.euitādo huiˀ egritudis effectiuas cāsꝫ:que tacte fuerunt 7 apiendo qbusdā instris lenituris 7 apituris supra memoratis. Et diuina iteruenięte gra curabitˀ a dispōne ista si recidiuabit in illā 7 preseruabitˀ in lapsu in ipsam Amen.

Cōsiliuȝ.188.

De dissuria 7 strāguria simul ꝓuenientibus ab acuitate urine 7 ab excoriatione cum ulceribus in collo uesice. ¶ Diuiditˀ autem cōsilium in capitula tria.

¶ De dispōnibˀ ipsis 7 de causis 7 signis earum. Cap.I.

Hic nobilis vir Gaietanus laborat egritudine uerenda multum ꝑpter plurima motiua. ¶ Primo ꝑpter ipsius diuturnitatē cuȝ ipsa satis plixo tēpore pdurauerit. ¶ 2ͦ uͦ ꝑpter ipsius egritudis maneriem.qm̄ est de his que nō solent bñ curari cum ipsa sit dispō viaꝝ urine.est eni dissuria cōmixta cum strāguria:ut paulo post videbitˀ. ¶ 3ͦ ꝑpter etatē huiˀ viri qui ꝭm ꝙ dꝛ septuagenarius est. ¶ 4ͦ 7 ultimo pro nunc qꝛ ipsa est egritudo ꝯtinue affligens virtutem que debilis est:ipsa nullam fere habet interpolationē ꝭm narrata mihi.

Est aūt dispō ista dissuria per quā itelligitˀ frequens mictˀ. Cū eni effunditˀ mā a renibˀ per uritides ad uesicā.siue ipsa mā hēt acuitatem a caliditate uel a

calida mā cholerica uel adusta sibi iposita. siue a putrefacti
one mãerum in renib⁹ acqsita: cū talis mā recipit in uesicā
acuitate sui dolores faciēdo pūgitiuos icitat ṽtutē expulsi
uā uesice ad expellēdū ipsam urinā tanq̃ obiectum ɔtristati
uum: et iā si collum uesice nullā hēret lesionē aliā preter illaz
quā ro q̃ forti⁹ ledit uesica ab urina sibi delata cuz ipsa hēat
excoriationē: imo ⁊ ulcera in collo suo que reddunt ipsam
passibilē etiā ab urina quātūcūqz nāli. si nō hēret aliquā ma
lā q̄litatē de predictis per quā nocē posset. Cum g̃ dne cāe de
fortiorib⁹ associate sint ad faciēduz frequētiā mict⁹. s. urine
acuitas ⁊ putredo ei cōmixta ⁊ ulcera ⁊ excoriatiōes in col
lo uesice. nō est mirabile si frequēs est mict⁹: totiens enim ad
expellendū urinā mouet uesica: q̄tiens patit ab ipsa. sed q̄si
semp ledit ab ea: g̃ q̄si semp migit. aut saltē mingendi appe
titū hēt patiēs. Cū g̃ colluz uesice magnifice lesuz sit: ⁊ ṽtus
eius debilitata: nō est mirabile si ipotentiā hēt migendi vir
iste. ⁊ cum magna angustia urinā emittit que nō est aliud
q̃ strāguria noiata dispō. ¶ Ad hāc aūt ueritatē nō solum
colorādā: sed etiā demōstrādā ɔcurrūt motiua ex informatio
nib⁹ mihi ɔscriptis assumpta. ¶ Quoꝝ pᵐ est magna uolū
tas urinādi. siue per ipsaz intelligat magn⁹ appetit⁹ ad eijciē
dā urinā ⁊ frequēter. siue frequēs etiā fiat ei⁹ emissio. ¶ 2ᵐ
ṽo est mict⁹ pauce q̃titatis urie. lz eni uria adhuc multa in
uesica reperiat. mict⁹ tñ fit paucus ꝑpter ipotentiā ṽtutis ex
pulsiue uesice. Quo mō eni p̄t uria ɔuenienter expelli. cū nō
possit ɔuenienter applicari organū expellēs. qd̄ est collū uesi
ce ad expellibile: qd̄ est urina. ¶ 3ᵐ motiuū est punctio ma
nifesta uel ardor in collo uesice. maior tñ repitat⁹ in extremi
tate pudibundi q̃ alibi. ⁊ hoc pp maiorē sensibilitatē pāni
culi capitis ṽge q̃ colli uesice. hoc aūt totū ꝑuenit pp ulcera
in collo uesice exñtia. que per colligātiā ei⁹ ad caput virilis
mēbri nocumētū in eo coicāt. appet aūt huic viro iuuamen
tuz cōseq pp manualē cōstrictionez capitis virilis mēbri. si
per ipsam cōpressionē exprimat urina: que magis q̄litatib⁹
dolorē efficiebat in eo. siue pp cōpressionē talē nō tātuz reci
piat de spū sensibili q̄ztū esset neciuz ad sensationē efficien
dā. Potētia enim sensitiua nō exit in actū sentiēdi nisi cū de
bita q̄ztitate ⁊ dispōne spūs sensibilis. Sed ille per ɔstrictio
nem illā expellit ac ꝓhibet recipi ut dictū est. q̄re ⁊c̄. ¶ Acci
dit aūt in viro isto in hyeme nō pcipi dolorē. s. magnū. Nō
enim credo ipsuz esse sine dolore tpe mict⁹. sed nō est ita for
tis dolor: qm̄ mãe humorales magis refracte sunt a frigidi
tate tpe hyemis q̄z estatis. Et lz caliditas tpe hyemis fortior
sit in pfundis ptib⁹ corporis q̄z tpe estatis. nō tñ pp hoc acu
tiores reddunt mãe. qm̄ fortitudo caloris illa etiā est p vnio
nē nālis caloris que reddit ṽtutē fortiorē. resistit aūt magis
fortis ṽ⁹us accītib⁹ causis egrotare facientib⁹ q̄z debilis vt⁹.
Cū etiā tpe hyemis nō ita frequenter nec magna putrefa
ctione corrumpant mãe sicut tpe estatis. ¶ Urinā aūt min
git iste vir paz ɔturbatā. ꝑpterea q2 ipsa effundit a locis ꝑ
pinqs. vñ nō pōt multa cōmisceri feculenta ⁊ saniosa pars
cum aq̄sitate in puo ⁊ breui spatio trāsit⁹. sic cōmisceret in
magna ⁊ ꝓlixiori via. Cuz g̃ ɔseruat urina in urinali ⁊ re
frigescit: appet in fundo uasis uelut lutum. qd̄ nō est aliud
q̄z saniosa ⁊ corrupta mā pus in uesica collecta que q̄uitate
sui separ ab uria: ꝑpterea aq̄sitas subtiliat aut minus tur
bida fit. dato q̃ nō credā ipsam vnq̄z clarescē posse.

Ex fundamēto oium predictoꝝ smonum in
feruntur correlaria plura.

¶ Primū q̃ egritudo pncipalis hui⁹ viri est excoriatio cuz
ulcerib⁹ in collo uesice. ¶ 2ᵐ q̃ egritudo cōplexionalis eius
est mala cōplo in renib⁹ uesica ⁊ oib⁹ mēbris urinalib⁹ cali
da ⁊ humida. ¶ 3ᵐ q̃ mālis cā est sanguis flegmaticus in
uenis renum ⁊ vijs urinalib⁹ a putredine corruptis. ¶ 4ᵐ
est in renib⁹ eius ⁊ collo uesice est aliqd de harenis ꝑpter ca
liditatem intensam genitis ex pdicto flegmatico sanguine.
¶ 5ᵐ est q̃ in renib⁹ ⁊ vijs urinalib⁹ frequenter accidūt op
pilones a mãeb⁹ pdictis claudētib⁹ colatorium renū poros
uritides ⁊ uesice collū. ¶ 6ᵐ correlariū est. q̃ accītia huius
dispositiōis sunt disuria ⁊ strāguria superius tacte. ¶ 7ᵐ
correlariū. q̃ pūgitiuus dolor ⁊ incēsiuus in capite virge ɔse
quit nocumētū colli uesice. ⁊ nō est nocumētū per se capitis
ṽge. ¶ 8ᵐ correlariū est. q̃ iste vir debet eē in ṽtute motiua
laxat⁹ ⁊ debilitatus multū. ¶ 9ᵐ correlarium ⁊ ultimū est
q̃ opz hunc virum de seipso ꝓuidere. ⁊ cito ⁊ bene sollicitū
esse. aliter non bene succedet ei. Hec in summa est huius vi
ri dispositio. cuius regimen nunc conscribetur.

¶ De cura per regimen sex rerum non naturaliuz. Cap. II.

Egimē itaqz hui⁹ viri per sex res nō naturales
debet esse tale. ¶ Primo q̃ ipse euitet stationē in
aere ⁊ camera frigidā ⁊ humidā ⁊ flatū etiā uēti
septētrionalis ⁊ camerā ꝓpinquā fluxib⁹ aq̄rū.
imo elōget ab eis iuxta posse. ¶ Silr quātum
pōt euitet exercitia fortia: ⁊ ꝓprie post cibū. imo qes corpo
ris oino est sibi necessaria. ne ꝓpter motū materie fluant ⁊
acutiores reddant. ¶ 3º iterū euitare debet passiones aie
ualde violētas: ut irā furorē tristitiā angustiaz ⁊ motus aie
ɔsiles istis: ꝓpter quos uelox fortis ⁊ frequēs ponat mot⁹
in spiritibus ⁊ humoribus. ¶ 4º ṽo attēdat dormitioni ꝓ
lixe. vigilia eni ꝓpter caliditatē ⁊ siccitatē que ɔsequtur ad ip
sam est sibi magnifice nocitiua. Caueat tñ ne cito dormiat
post assumptū cibū. imo notabile tpˢ iterpollari debet saltē
per duas horas. ⁊ euitet dormire sup spinā. ⁊ dormiat sup
laterib⁹ dextro pmo. deinde sup sinistro. ⁊ aliqñ sup uētrem
est ei dormire ɔueniēs. ¶ 5º iterū q̃to magis pōt caueat ab
assumptione multi cibi ⁊ potus. sed melius est ei ptiri cibuz
in vices q̄tuor uel in duabus vicibus determinatā q̃titatez
cibi ⁊ potus assumē. Neqz vnq̃ comedē debet cū q̄uitatem
stomachi uel ɔturbationē in eo pcepit. ¶ Caueat etiā cibū
suū deglutire sine ɔueniēti masticatione. ⁊ cibi ⁊ pot⁹ mēsu
ra debet esse semp talis. q̃ per eos nō sentiat in stomacho
q̄uitatē: neqz pōdus neqz fluctuatio i eo. ¶ De q̄litate ṽo ci
boꝝ pmittedū est: q̃ oia cibaria grossa viscosa ⁊ multū frigi
da euitāda sunt. Silr ⁊ viscosa. uelut sūt pisces antiq gros
si nimius usus lactuce portulace ⁊ plātaꝝ oiuz grossitudinē
hñtiū. uelut solatrū cucurbita bleta rape ⁊ ɔsilia. ¶ Caue
at etiā a cibis difficulter digestibilib⁹. ut sunt panis azim⁹
nō bñ coct⁹ torrefact⁹ ⁊ cōbustus. ⁊ panis biscoct⁹. ⁊ cibi pa
stiles oēs dimittant. ⁊ lac crudū ⁊ recocta ⁊ caseus antiqu⁹
oia mala sūt. ¶ Silr etiā euitare debet oia acuta in cibari
is assumpta. uelut raphanus cepe alleū porrū ⁊ bulbi. Etiā
oia salsa effugiat summope: siue sint carnes antique uel recē
tes. caseus ⁊ pisces saliti. ¶ Aromatū usus saltē mult⁹ eui
tari debet. ⁊ semina acuitatē hñtia. uelut cardamomū semē
rube siseleos ⁊ ɔsilia. fugiat etiā usuz apitiuoꝝ ciboꝝ. ⁊ pro
pe qui ɔdiunt cū feniculo petrosil. apio cimino carui: quo
rū oiuz ⁊ siliū radices folia ⁊ semina euitare debet. ¶ Ace
ti aūt usus oino dimittat. agresta tñ nō salita ⁊ succo grana
toꝝ cū zuccaro uti pōt. ¶ Effugiat usum carniuz difficilis
digestionis. ¶ Oibus aūt alijs cibarijs preter predicta uti
pōt. Bñ placet mihi panis recēs cādidus bñ coct⁹ ⁊ bñ fer
mētat⁹ ⁊ carnes pulloꝝ piguiū ⁊ vituline ⁊ agnine ⁊ castra
tine ⁊ caprioloꝝ suis tpib⁹. Carnes etiā auiū ⁊ q̄drupedū syl
uestriū. ut pdicis fasiani anatuloꝝ iuuenū cuniculi leporis
⁊ porcelli domestici uel syluestris. ¶ Pisces petrini ⁊ lucij
capedani ⁊ trilie rumbi ⁊ orade fluuiales uel marini leuius
carniū ⁊ facil' digōnis bñ placēt mihi. ¶ Et spinachia atri
plices citrulli pepones ⁊ angurie ⁊ cerasa dulcia ⁊ auellane
recentes ⁊ amigdale ⁊ poma ⁊ pira mollia ⁊ bñ dulcia. ⁊ se
mina coia frigida qnque ⁊ spagi usus aliqñ absqz aceto pla
cet. ⁊ caseus recēs ⁊ cibaria ɔdita cum lacte cocto ⁊ oua re
cētia in aq̄ uel igne uel butyro cocta oia hec sunt laudabilia
¶ Et potus eius debet esse vinū albuz subtile bñ aromati
cuz ⁊ ualde dulce. Quod si potens ⁊ fumosum esset: mode
retur cum aqua decoctionis radicis liquiritie recentis. ⁊
in diebus caloris cum aqua boni fontis uel fluuij. melior

m̄ est aq̄ de cisterna q̄ altera. Et si quãqȝ in dieb⁹ caloris biberet de aqua distillationis angurie aut hyposete, ꝛ est cauda caballina esset sibi valde ꝯueniens. ¶ Laudo etiam sibi valde q̄ a medietate aplis per totū mēsem septembris assumat oī mense dieb⁹ octo in aurora cyathum vnum aque lactis ouini. tali enim lacti nulla medicina cōpar est in debilitate ꝛ egritudib⁹ renū ꝛ ptiū urialiū. ꝛ hec de cibis ꝛ potib⁹.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

PRo remedijs vo reꝝ medicinaliū. XII. sibi describã solēnia ꝛ necia remedia. cū qb⁹ iste vir acgret ꝯualescētiã notabilē. si nō poterit totalr eradicari egritudo ei⁹ min⁹ valde nocebit a dolorib⁹ ꝛ a frequētia migēdi. ¶ Quoꝝ pmū est hoc. ℞. granoꝝ sebestē numero. XV. ligritie rase ꝛ recētis. ℥. j. seminum coiūȝ frigidoꝝ oiūȝ añ. ʒ. ij. folioꝝ vngule caballine que farfara vocat ab auctorib⁹ medicine. seminū altee malue violaꝝ añ. ʒ. j. caude caballine folioꝝ pilloselle radicis consolide ma. ꝛ mi. se. plātagis acatie añ. ʒ. iiij. gūmi arabici dragagāti añ. ʒ. ß. bulliāt oīa in lib. v. aque usqȝ ad ꝯsumptionē medietatis. deide colet ꝛ exprimat ꝛ colature addant çuccari 2e coctionis. ℥. iij. penidiaꝝ. ℥. ij. postea colent ꝛ fiat syrupus cū albumine oui clarificat⁹. de quo oī mēse accipiat. X. diebus ℥. v. tepefacto in aurora ꝛ post ipsuȝ tardet cib⁹ ad minus q̄tuor horis dormiendo post euȝ ut libet. ¶ 2m remediū pncipale est hoc. ut XIa die imediate sequēti recipiat istū potum ℞. cassiefi. de canna nup excte. ℥. j. sy. rosaꝝ. ʒ. iiij. bibat hoc totum cū. ℥. iij. aque lactis capni in aurora ꝛ paꝝ dormiat post ipsuȝ ꝛ tardet cib⁹ eius ad minus horis. v. ¶ 3m remediū pncipale est hoc. ut iste vir semp añ cibū assumat coclear vnū hui⁹ tragee. ℞. granoꝝ pineaꝝ recētium. ℥. iij. se. plātagis acatie folioꝝ pilloselle ꝛ ꝯsolide mi. añ. ʒ. ij. corticis mediani castaneaꝝ. ℥. iiij. se. endiuie ꝛ acetose añ. ℥. ß. pulueris corticis mādragore ꝛ papaueris añ. ʒ. j. se. papaueris al. ℥. ij. penidiaꝝ. ℥. j. ß. çuccari al. ℥. v. pulueriçent oīa per se: deide cōmisceant. in hoc eni pulūe latet magna ps curationis huius viri. ¶ 4m instrm est hoc. ℞. mucillagis sebesten se. lini ꝛ mucillaginis granoꝝ sisami añ. ʒ. iij. cassie nup prepate cuȝ aq̄ nenufa. lib. ß. granoꝝ alkekēgi numero. XXV. floꝝ nenufaris corticū castaneaꝝ intermedioꝝ añ. ʒ. iij. pulpe prunoꝝ recētium. ℥. iij. polipodij. ℥. ß. çuccari 2e coctionis. ℥. iiij. cinamomi macis añ. ʒ. ij. fiat eluariuȝ de q̄ vir iste postq̄ fuerit purgat⁹ ut supra dictum est accipiat oī mane. ʒ. vj. In hoc eni eluario est potētia frāgēdi acuitatem māeruȝ phibendi augmētum ulceꝝ ꝛ sedādi dolores ꝛ lenit etiā ventrē qd est ei utilissimum. ꝛ ppe hoc eluario uti debet qñ pcipit se ꝯstipatū sic scribit. Et pōt uti eo etiā añ cenā imediate assumendo. ℥. ß. ¶ 5m instrm est hoc. ℞. violaꝝ se. portulace granoꝝ alkekēgi folioꝝ cupressi añ. ℥. ij. sebesten numero. XX. gūmi arabici dragagāti añ. ʒ. ß. granoꝝ pineaꝝ. ℥. ß. ligritie. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. capil. ue. ʒ. j. ß. çuccari 2e coctionis. ℥. iiij. oīa ista coquant in lib. iiij. aque usqȝ ad ꝯsumptionē 3e ptis. deinde colent cū expressione cōuenienti. ꝛ de hac decoctione semp dent. ℥. iij. imediate post assumptionē suprascripti eluarij tepefaciēdo eā. Singulari eni vtute sua mūdificat oīa vasa urinalia a sanie trumbis harenis ꝛ petalis ꝯfortādo ꝛ prohibēdo ea a receptione materieꝝ supfluarum. ¶ 6m instrm singulare est hoc. ℞. olei de nenufare olei violaꝝ. ꝛ olei de seminib⁹ lactuce nigre uel lapatij añ. ℥. j. ß. caude equine se. plantagis corticis castaneaꝝ hypoqstidos masticis añ. ʒ. ß. mucillaginis sebestē ꝛ radicis altee añ. ℥. j. macis sanda. al. ꝛ ru. añ. ʒ. j. ß. cere al. quātum sufficit fiat vnguētum molle. de quo tota estate usqȝ ad finem mensis septēbris inungat spina eius a fine colli usqȝ ad caudā ſm lōgitudinem ꝛ latitudinē. Et iteꝝ ex eo inungat ps inferior testiculoꝝ ꝛ femur etiā actu frigido: sedat enim inflāmationes ꝛ dolores predictaꝝ ptium. ¶ 7m instrm est hoc. ℞. se. portulace endiuie scariole acetose ꝛ lactuce añ. ʒ. j. sandaloꝝ antere spodij xilobalsami coralloꝝ al. ꝛ ru. añ. ʒ. j. ß. cinamomi electi. ʒ. ß. çuccari al. lib. ß. cū aq̄ nenufaris fiat ꝯfectio in rotulis. ʒ. iij. de qua iste vir semp accipiat rotulā. j. in pn° prādij ꝛ cene. rectificat eniȝ digestiuā stōchi ꝛ frāgit acuitatē māeruȝ ꝛ mūdificat vias urinales. ¶ 8m instrm est hoc. ℞. pulueris sandaloꝝ al. folioꝝ cupressi masticis acatie thuris añ. ʒ. j. seminuȝ citonioꝝ floꝝ altee violaꝝ albaꝝ ꝛ citrinaꝝ añ. ʒ. j. ß. pulueris hyposete ꝛ pilloselle añ. ℈. iiij. pulueriçent oīa per se ꝛ ex eis cū mucillagine sebestē fiāt pille. de qbus iste vir post cibuȝ semp accipiat 4or uel. v. ꝛ valēt ad supradicta oīa. ¶ 9m instrm est hoc. ℞. aque portulace aque distillationis lābrusce cū flore aquemilij solis añ. lib. ß. misce. Et de istis aqs post assumptionē suprascripte decoctionis eluarij accipiat. ℥. v. per. x. dies. ꝛ 3° pmutet se ad accipiēduȝ decoctionē per alios. x. dies. ꝛ de illis pmutet se ad pillas alternati de vno ad aliud trāseūdo per. x. dies ꝛ est regularis modus curationis ei⁹ q̄ magis est possibile. accipiēdo tñ q̄ istis tpib⁹ etiā non dimittat usuȝ tragee ꝯfectionis ꝛ vnguēti suprascriptorum que oīa tpibus timitatis accipiant: ut supra declaratuȝ est. ¶ 10m istrȝ est hoc. ut si maxima doloris istātia in extremitate vge molestaret eū. accipiat cyathū vnū aque sublimationis lactuce aut portulace. Et ifundat vgā suā ꝛ osseū in illā aquā fridā. Est eni remediū hoc doloris mitigatiuū: non tñ uere curationis pfectiuū: qr vera cura pficit per abscissionē māeꝝ facientiū egritudines. sed remediū administratū idicatū a vehemētia accntis egritudinis videlicet doloris: cui oino itēdē opȝ sine cui⁹ abscissione egritudines ꝯuenienter curari nō pñt. ut 4a pmi. finali cap colligendū est. ¶ 11m instrm est hoc. ℞. ceruse lote ꝛ sarcocolle nutrite in lacte ouino. 8. dieb⁹. oī tñ die renouādo ipȝ. añ. ʒ. ij. plūbi usti. ʒ. j. pulueris folioꝝ cupressi ꝛ pulueris eboris añ. ʒ. ß. croci. ℈. ß. rosaꝝ violaꝝ citrinaꝝ añ. ℈. j. pulueriçent oīa per se subtilissime. deide cōmisceant cum. ℥. iiij. aque lactis ouini. in qua bullierint diu grana papaueris al. ꝛ iniiciant in vesicā cuȝ siringa semel aut bis in die añ cibum. ventre tñ ꝛ urinalib⁹ vijs mundificatis a fecib⁹ ꝛ supfluitatib⁹ coibus eluario ꝛ decoctione supradictis. Dimittat aūt hoc remediū quātuȝ est possibile ne cadat error nocēdi egro per modū impōnis siringe. Raro enim imponit siringa in vesica nisi a viro in scia bñ trito. eo qr in virili vga sunt tres vie uel meat⁹. s. spmatis urine ꝛ alguadi. 20a tertij. p cap. in fine colligēdum. ¶ 12m ꝛ ultimum instrm est hoc. ℞. coriādri macis cinamomi electi cipi corticis mediani castaneaꝝ añ. ʒ. ij. granoꝝ papaueris al. ꝛ pineaꝝ añ. ʒ. ij. ligritie ossiuȝ dactyloꝝ añ. ʒ. ij. pulueriçent oīa per se. deinde cōmisceant cū q̄drupla quātitate çuccari al. ꝛ fiat tragea. Et de hac tragea accipiat iste vir coclear vnū immediate post cibū. ꝛ pprie qñ ꝯtinuauerit vnū mēseȝ accipiēdo eluariuȝ decoctiones pillas ꝛ purgationē cum cassia supius tactas. ꝛ ita cum hac curatione tā ordinate ꝛ canonice administrata felicitabit curatio ei⁹ ad suauiter viuēdum. Et si nō possit totaliter ab egritudine denudari: paruȝ tñ ledet a nocumentis eius. Quod totum eidem cōcedē dignet summus oium ille opifex ꝛ saluator dulcissimus Jesus Christus Amen.

Cōsiliū. 189.

De dissuria cū ardore. ¶ Diuiditur aūt cōsilium in capitula tria.

¶ De dispositione ipsa ꝛ causis eius. Cap. I.

Iste generosus vir laborat egritudine instrorū urine ꝛ est egritudo renum ꝛ vesice appropata ꝛ est egritudo cōposita ex dissuria cū ardore urine copulata aliqñ tñ ardorem sentit lȝ non semper. ¶ Unde est dispō uerēda in quantū ipsa est appropriata membris distinctis specie iam pretactis. ¶ Etiā qr ipsa est cōplicata ex duabus egritudinib⁹ distinctis specie. videlicet ex dissuria ꝛ ardore urine. quarum dispositionum lȝ a sapientibus plurime cause assignentur. videlicet nimia viarum urine aptio earūqȝ relaxatio ꝛ mollificatio,

¶ 3° ipsarum excoriatio uel alteratio. ¶ 4° predictorū mẽbrorum oppillatio. ¶ 5° earūdem partium apostema. ¶ 6° male complexionis omnis virtutem notabiliter ledentis. s. expulsiuā ⁊ sensitiuā earū. ¶ Et iterū ex parte mãerū que per mẽbra urinalia trāseunt. lʒ plures a sapiẽtibus cause assignẽtur uelut esset sanies per vias illas ptrāsiẽs que aliqñ claudens icōplete vias eēt causa ardoris ⁊ dissurie. ¶ Et altera causa pōt eē acuitas in aquositate urinali iuēta ppter usum ciborū excellẽter salsorū ⁊ acutorū. aut fuerit uria acuta ppter pmixtionē acutorū huīdorū que iflāmant in febribꝰ aut alijs dispōnibꝰ ⁊ sic de alijs causis. In dispōne autē huiꝰ viri ṽ mihi cās eē magnā viarū aptionē cū relaxatione ipsarum a multa sanguis aquositate ⁊ aquositate fłatica ⁊ pingui que oēs abūdāt in viro isto argumēto sumpto a nāli cōplone totiꝰ ⁊ mẽbrorū urīe. Et iste ppṙie sunt cāe sue dissurie. Cū enim mãe abūdāt in renibꝰ uritidibꝰ ⁊ uesica multiplicate ibi de ꝫ cogūt ṽtutē expulsiuā ipsarū: ⁊ qꝛ mā est multa: qꝛ hō est cōplone actu ⁊ potētia ualde humidus. ⁊ iō alie mãe sic multiplicate iterū ṽtutē excitāt ad sui expulsiuā. ⁊ qꝛ mā iterū descēdit ⁊ vicissitudiarie expellit ⁊ recipitur in mẽbris urine. Ideo frequẽter ipellitꝰ ṽ ius ad frequẽter expellendū: ⁊ quātitas est satis nōbilis. igit̃ appet ꝙ ista est dissuria. videlicet frequēs urine emissio: cū ꝙtitate parū miori ꝙ mediocris. Fundamētū aūt assignādi cām pūctiōis ⁊ ardoris in urināndo apparētē in hoc viro sustētat̃ sup pdictis. ⁊ qꝛ aquositas urinalis ipsius nō euat̃ ab acuitate aut ab usu rerū salsarū acqsita uel ab assumptiōe rerū acutarū ut piperis raphani ceparū ⁊ osiliū. Aut efficit̃ urina eiꝰ acuta a caliditate vigorata in ptibus renū ⁊ epatis ut a multa strictura hypocūdriorū ⁊ ptiū lūbaliū. aut lōgo decubitu super pdictas ptes. aut ab imoderato motu pdictarū ptiū uelut in coitu ⁊ in fricatiōe acqsita. Aut iterū urina huius viri est reddita acuta a multitudine cholice mãei que multū abūdat in epe eiꝰ ⁊ adiuuat ad illud amplitudo cānaliū ⁊ gibbi epatis per quos uelut amplos mlta mā cholica ⁊ in breui tēpore a chisti fellis trāsit cū uriali aquositate ipaꝫ acutā efficiēs. ⁊ iste sunt uere ⁊ appropāte cāe dissurie ⁊ pūctiōis urine huius viri. Ex quibꝰ ɔcludit̃ egritudinē istā nō esse pro paruo accipiēdā: imo amplissime uerendā ⁊ proprie in etate tali: iuxta snīam summi Hyppo. epidimiarum 6°. ubi ingt. Nefresim in senibus nō vidi sanatā. Idem affor 6ª cōcorditer dicētis. Nefreticis ⁊ circa uesicam dolentes in senibus non sanantur.

¶ De cura: ⁊ p̄ de admistratiōe sex rerū nō nāliū. Cap. II.

Regimen igit̃ huius dispōnis theorice ɔtēplādo multū ordinari debet tā regimen nō nālium ꝙꝫ medicinaliū intētionū instrorum. ¶ Opꝫ enim instra oīa elōgari ab usu rerum apitiuarū nōbilr ⁊ ppṙie ultra pmū gradū tā ciborū medicialiū ꝙꝫ medicinarū simpliciū ⁊ cōpositarū. Uie eni urinales huius viri nimiū apte sunt nāliter ⁊ accītālr. ¶ Opꝫ 2° ꝙ oīa talia euēnt ab admistratiōe ciborū ⁊ medicinarū acutarum ne fiat additamētū in mordicatiōe urie. ¶ Propter qđ appet 3° ꝙ regimē eius debet esse cōpositum ex frangētibus aptionem ⁊ acuitatem in omnibus administrādis in cura eius. ¶ Uñ quātū est ex pte ciborū solū tāgā ea: ex quorū usu nocumētū excellens adueniret ei. ⁊ pter illa alijs uti potest libito suo. ¶ Euitet igit̃ panē uehemēti coctione coctū ⁊ habētē multū salis ⁊ fermēti. ¶ Euitet oīa salsa cibaria confracta cum acuitate: ut raphano alleo cepe porris sinapismo lymonibus salsis. ¶ Euitet etiā multū usum apitiuorū ⁊ eorum oium que multū apitiua sunt: ut in 2° uel 3° gradu uelut feni. petrosilinū apiū: anisum: eupatoriū: daucus ⁊ similium. Sparago autem ⁊ brusco ⁊ cicorea ⁊ baucia domestica uti pōt. ¶ Euitet etiā multū usum brodij cicerū ru. ⁊ ppṙie cum feniculo ⁊ petroselino cōpositū: ⁊ qñ coquit̃ in aqua ifusiōis eorū. Simplex aūt ⁊ in pmutata aqua factū brodiū cicerum ru. sibi ɔueniēs est. Caueat etiā ab antiquo caseo: ⁊ ab omni salito. ¶ Et effugiat ciborū medicinaliū apientiū cū acuitate oēm usum: ut sunt ficus lymones saliti arācij acuti nuces ⁊ osilia. Oleū aūt recēs ⁊ butyrū nō salitū sibi ɔueniens est. ¶ Effugiat etiā in cibis carnes antiqs ualde ⁊ ppṙie cū salsitijs ɔseruatas. ¶ Dimittat usum oliuarū ɔditarum q ue ualde salite sunt. Et rape ɔdite absqꝫ multis spēbꝰ iterū ei cōuenientes sunt. ¶ Agresta ṽo salita aut modici salis. ⁊ succus ḡnatorū mucorū ⁊ arāciorū dulciū multum utilia sunt ei. Acetū ṽo ⁊ ppṙie acutū in usu nō habeat̃. ¶ De carnibus ṽo ɔueniūt ei aialiū hñ iuuenū ⁊ pinguiū: ⁊ ppe elixe uel frixe uel assate cū mediocri coctura. ⁊ silr pisces oēs leuis digōnis: ⁊ excellẽter viscositate puati: ⁊ nullo mō salsi placēt mihi. ¶ De fructibꝰ ṽo uti pt ḡnis piearū recētiū frequẽter passularū nigrarū. Et fistici etiā placēt mihi ⁊ amigdale dulces ⁊ auellane torrefacte leuiter. ¶ Potꝰ aūt eius sit vinū album uel rubeū mediocris potētie. iclinatū tñ magis ad potētiā ꝙ ad debilitatē substātia clarū uel diaphanū a limosis supfluitatibꝰ expurgatū: odore suaue: qđ simplex bibat̃ aut aliqñ cōmixtū cū hydromelle pauce cōmixtionis. vina ualde fumosa ppter suā aptionē ⁊ qꝛ dissoluunt mās: ⁊ acuunt eas: ⁊ fluere faciūt ad vias urinales nō habeant̃ in usu. ¶ In cibo ṽo eius habeat̃ mēsura ex pte quātitatis que nō sit tāta: ut stomachū pōderosum ⁊ ḡue efficiat. Ex pte hore nō accipiat cibū 2m nisi per. x. horas post primū. Et in comedendo cibum non deglutiat sine optima masticatione. Et in potu mēsurā hēat: ut sepe bibat paruꝫ magis ꝙ multum ⁊ raro. ¶ In mō ṽo dormiēdi euitet quātū pōt decubitū resupinū qui facit superfluitates ad posteriora declinare. ¶ Et iterū multū ɔueniēs est ei post cibū quiescē magis ꝙ motu progressiuo ⁊ altero exercitio uti. ¶ Et pcuret oino uētrē suum habere hñ lubricum. stipticitas eni uentris in his dispositionibus est ualde uerēda: eo qꝛ per ipsam sequit̃ uehemens cōpressio ⁊ inflāmatio viarum urine que pueniunt a retētione fecum tā in ilion ꝙ in alijs grossis intestinis. ¶ Caueat quātum pōt uti frequẽter ira furore uel iracundia ⁊ reliqs aie accitibꝰ: ex qbꝰ in spiritibus ⁊ humoribꝰ corporis uehemens ⁊ uelox motꝰ iponit̃ ⁊ fluctuatio. Hec de regimine dispositionis huius viri per res non naturales.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Modus aūt regēdi hūc virū per applicationē istrorū medicinaliū querēdus est premittēdo p̄ ꝙ in oibꝰ istris medicinalibus tā alteratiuis ꝙ euātiuis apitiuis mūdificatiuis ⁊ ɔfortatiuis viarum urine iueniēdis multū subtilr pcedendum est. ¶ Opꝫ eni oia istra que vias laxatas iueniūt esse ipsarū cōfortatiua ne mẽbra illa supfluitates plimas aliūde recipiāt. Hoc aūt feliciter fit per leuiter stiptica que ɔfortāt mẽbra illa ut nō sint supfluitatū receptiua: iuxta smonē auctēticum Gal. 3° tegni. pellunt enim a se uasa ɔfortata stipticis farmacijs. ¶ Oportet 2° talia istra esse euāta ab oī gradu acuitatis ⁊ mordicationis. alr eni dubitabile esset de pmutatione viarū ad magnā excoriationē ⁊ ulcerationē earum. ¶ Ex quibꝰ ultimate ɔcludit̃ ꝙ oīa medicamina debēt esse cōposita ex medicinis leuiter aperitiuis ɔfractis a mediocriter stipticis: ⁊ ab oī mordicatione euacuatis. ⁊ tu ɔsidera hoc: qꝛ leuiꝰ est scribē: ⁊ adhuc scientifice dicē ꝙ istra conueniētia reperire qđ apparet in sequētibus. ¶ Pro regimine aūt harū dispōnū per medicinalia cōplēdo obseruabit̃ modus iste qm̄ regimē ipꝫ ꝙdriptitū sibi ordinare decreui fm reuolutionē ꝙtuor tēporū anni. Sicut eni alias ⁊ alias dispositiones videmus in aere ɔsistētes ⁊ diuersas fm diuersitatē peginationis solis per diuersa sig̃ celestia diuersas impressiones in hūc mūdū efficiētia: ita rationabile est uarias dispositiones in humanis corpibꝰ repiri in his ꝙtuor tpibꝰ anni. ¶ In uere nāqꝫ vigorata caliditate cōtinētis caliditate expāsa de centro ad circunferentiam magis ꝙ erat in tempore hyemis dissoluuntur materie humorales per totum corpus discurrendo ⁊ acuuntur: ubi in hyeme congregate ⁊ sepulte stabant in profundis partibus humani corporis.

¶ Propter q̄d medicinalia iteriora nō opꝫ eē ita excellēter
calia in tpe hyemis sicut exteriora in tpe illo. Si qs eni desi-
derat resoluē attrahē mās humorales ab humano corpe in
tpe hyemis per medicias exteri⁹ applicatas, opꝫ ꝙ ipse sint
potētiores ualde pp clausionē poroꝝ exteriorū. Ille vō que
admistrant̄ iteri⁹ in hyeme nō debēt eē ita excellēter calide:
propterea q2 calitas vigorosior est in tpe hyemis in pfun-
dis ptib⁹ ꝙ existat in uere ꝛ estate. Et hoc hēt vitatē magis
in corpib⁹ bñ carnosis ꝛ robustis ꝛ nō in resolutis ualde ꝛ
debilib⁹. Et sunt sermones clausi in snia summi Hyppo. pª
affoꝝ. Uētres hyeme calissimi sunt nā. ꝛ cōmēto ei⁹ in eodē
loco. Et sic ɔsiderādo alia tria anni tpa ƀm ɔsistentias nāles
eoꝝ oino opꝫ instrā medicinalia que recte applicantur esse
diuersa in naturis cōplonibus ꝛ gradibus earum.

Itaqȝ pro regimie hui⁹ viri ꝑ totuꝫ tp̄s hyemis obser-
uādo qñqȝ ponā instrā medicialia. Et pmū qdeꝫ
est eluariū hoc. ℞. mucillagis ḡnoꝝ mucheite. ʒ. ij. cassie nu
per euulse a cāna sna cū aq̄ dissolōnis gūmi cerasoꝝ. ʒ. iiij.
pulueris thimi ꝛ folioꝝ sene añ. ʒ. j. ß. çuccari ru. ʒ. ij. coqua
tur çuccarū lēto igne cū aq̄ distillationis mercurialis usqȝ
ad viscositatē. deide icorpet̄ cū cassia ꝛ mucillagie: posterius
apponant̄ pulueres. ꝛ ultiate supa diūgat̄ pul. mac. ʒ. j. ß. Et
de hoc eluario añ cenā ꝑ qrtā ptē hore accipiat. ʒ. j. deglutiē
do ipm absqȝ potu: ꝛ comedat post ipm. ʒ. ij. passu. nigraruꝫ
bñ mūdataꝝ. uel si placet ei poterit pdictū eluariū eodē mō
accipe in aurora: ꝛ comedē ꝑ horas tres post. Est eni in hoc
eluario potētia leniēdi uētrē. educēdi mās flaticas calas ꝛ
acutas ab epe renib⁹ ꝛ vijs urialib⁹: ꝛ remittit flāmā ꝛ acuita
tem predictorum: ꝛ frangit mordicationem in vijs urinali-
bus: ꝛ frangit frequentē mictuꝫ ɔfortando partes. ¶ 2ᵐ vō
instrm pncipale quo uti pōt hoc tpe est tragea ista. ℞. semē
portul. endi. scariole ꝛ cuscute. añ. ʒ. ij. pul. folioꝝ cypressi. ʒ.
j. pulue. mediani corticis carnositatis castanearū. ℈. iiij. ḡno
rum pineaꝝ minutim icisorū. ʒ. ij. granoꝝ fisticoꝝ. ʒ. ß. se. pa
paueris ꝛ lactuce añ. ʒ. iij. seium coium fridoꝝ 4ᵒʳ. ʒ. j. icidē
da icidant̄ minutiꝫ: ꝛ reliqua subtilr̄ pulueriçent̄ ꝛ coquas
sent̄ simul. deinde misceant̄ cū lib. ß. çuccari al. ꝛ. ʒ. ij. peni-
diarū diligenter cōterēdo. Est eni hoc medicamē ualde no-
bile ad tollēdā mordicationē in urinādo ꝛ frequētiā mict⁹:
ꝛ adiuuat ad mūdificationē viarū urinaliū ut nō cōgregē-
tur māe mordicatiue ꝛ oppilatiue earum. ¶ 3ᵐ vō instrm
principale ad hāc intētionē ualēs est hoc. ℞. aque ferrarie
ꝛ est agrimonia. ʒ. j. aque alkekēgi: aque cuscute. añ. ʒ. ij. mi-
sce. ꝛ de istis aq̄s accipiat semel aut bis in septimana in au-
rora cyathū vnū tepefactis cū. ʒ. ß. penidiaꝝ dissolutarū in
eis. ¶ 4ᵐ medicamē ad itētiones pdictas est hoc. ℞. pul. cor-
tic. glandiū iterioꝝ. ʒ. j. ß. anisi dul. ʒ. ij. granoꝝ alkekengi. ℈.
iiij. seium q̄tuor coium frigidoꝝ. ʒ. ij. terant̄ ꝛ cum succo re-
centis feni. fiant pille de omni. ʒ. viij. de quibus patiens bis
in septimana accipiat. v. uel. iij. in aurora. ꝛ tardet cibū suū
horis ad minus quatuor. ¶ 5ᵐ medicamē est hoc. ℞. olei
de viol. citrinis. ʒ. j. ß. olei ro. olei onfancini añ. ʒ. j. granoruꝫ
alkekengi numero. vj. san. al. ꝛ ru. ani. se. apij. añ. ℈. ij. musci.
ḡ. ij. cere al. q. s. fiat vnguentum molle. de quo saltem quater
in septimana inungat totā spinā ꝛ ilia a furcula spatularuꝫ
usqȝ ad caudam. Et attendat ꝙ in regimine suo pōt facere
reuolutioneꝫ a tragea ad pillas: de pillis ad aquas: de aq̄s
ad vnguentum ꝛ econuerso. reuoluendo intentionem cura
tiuam per hec instrumenta iam pretacta ꝛc̄.

Pro regimine vō ab hoc viro ꝑ totuꝫ tp̄s ue-
ris obseruādo q̄tuor videntur
mihi remedia necessaria: pmittēdo pmo ꝙ eadem remedia
que ɔueniūt ei in tpe hyemis. v. numero pñt ei ɔuenire etiā
per totum tp̄s ueris. minus tñ ꝛ rarius de eis accipiendo
in uere ꝙ in hyeme. aut saltem rarius accipiat de eis. Salu-
briora tñ remedia vident̄ mihi hec quatuor. ¶ Quorum
primum est ut iste vir in medietate tpis ueris purget se per
hunc modū. ℞. medulle cassie de cāna extracte cū aqua eu-
patorij. ʒ. j. eluarij hamech. ʒ. j. ß. misce. ꝛ per duas horas añ
diē accipiat ipsam cū. ʒ. ij. aque apij calefacte: ꝛ nō dormiat
post ipm nisi parū: ꝛ tardet suū prādiū usqȝ ad horas. vj. ab
assumptiōe ei⁹. ¶ Sequenti die accipiat hoc digestiuū. ℞.
aque cuscute: vio. ꝛ apij. añ. ʒ. j. syr. de biçā. ꝛ vio. añ. ʒ. v. mi-
sce ꝛ mediocriter calidū accipiat̄: ꝛ tardet cibuꝫ horis 4ᵒʳ ꝛ
cōtinuet ipm dieb⁹. vij. ¶ Octaua vō sequenti die accipiat
istas pillas. ℞. pil. aureaꝝ. ʒ. ß. pil. de reubar. ℈. ij. fiāt pille
vij. cū medulla cassiefistule ꝛ accipiant̄ hora ꝛ cōditionib⁹
post eas obseruādis que dicte fuerūt in minoratiuo pcedē-
te obseruari debē. Erit eni hec purgatio lꝫ sit leuis magnū
auxiliū sibi ad phibēdū mās in vijs urinalib⁹ multiplicari: ꝛ
ledere eas multitudine uel acuitate uel alia qualitate earū.
¶ 2ᵐ istrm pncipale est hoc. ℞. se. portul. ʒ. j. se. lactuce. ʒ. ij.
seiuꝫ q̄tuor coium fridoꝝ oium añ. ʒ. x. pul. floꝝ nenufa. ʒ. ij.
pul. folioꝝ cypressi. ʒ. iij. çucca. al. dupluꝫ pōderis oium fiat
tragea. de qua post purgationē pscriptā semꝑ ante prādiuꝫ
ꝛ cenā deglutiat coclear vnū usqȝ per totuꝫ mensem maij.
Est eni in ea intētio remittēdi acuitatē māerum ꝛ pcipitā-
di mās ab eis: ꝛ phibendi earuꝫ cōgregationē in ipsis cum
qua auxilio diuine gratie sanaui gētes multas. ¶ 3ᵐ instru
mentū pncipale est hoc. ℞. olei oliuarū olei de nenufa. olei
citonioꝝ. añ. ʒ. j. san. al. ꝛ ru. spodij rof. añ. ʒ. ß. spice nardi. ℈.
j. cere al. q. s. fiat vnguentuꝫ molle. de quo liniantur renes ꝛ
tota spina a spatulis usqȝ ad finem. ¶ 4ᵐ remediū pncipa-
le est ut iste vir sepe utat̄ in toto uere hac cōfectione post ci-
bum ꝛ añ libito suo accipiendo morsellū vnū. ℞. pinearum
mūdarū. ʒ. iiij. çucca. al. lib. ß. amili de ordeo. ʒ. j. ß. terantur
pinee: ꝛ per totā vnā noctē ifundant̄ in vino citonioꝝ. De-
inde coquant̄ ꝛ incorpent̄ cū çuccaro diligēter: ꝛ in fine ad
dat̄ amilū: ꝛ fiat confectio in morsellis sicut pineata: ꝛ acci-
piat ipsam añ cibū ꝛ post libito suo. Hec remedia in hoc tpe
descripta remittētia sunt caliditatē ꝛ acuitatē parūper ma-
gis ꝙ ea que scripta fuerunt in tempore hyemis.

Post hec aūt de regimie obseruādo ab ipso in tpe
estatis. Dicēduꝫ est pmittēdo pmo ꝙ ois
instrā in hoc tpe debent eē minoris potētie in calefaciendo
apiēdo ꝛ mūdificādo ꝙ illa que dicta sunt in hyeme ꝛ uere.
ꝛ hocidē rōni ꝛ ueritati ɔsonū est. lꝫ eni calitas in iteriorib⁹
corpis itēsior repiat̄ in hyeme ꝙ in uere. ꝛ iterū in uere ma-
gis ꝙ in estate cū paritate cāꝫ: q2 tñ calitas in toto humano
corpe tā interius ꝙ exteri⁹ aggregata ex nāli ꝛ accñtali pue-
niēte ab impssione ɔtinētis intēsiue: maior est in estate ꝙ in
duob⁹ pcedētib⁹ tpib⁹ anni: ut sensus ondit. Jō instrā que
corpib⁹ admistramus in estate nō debēt ita intēsiue calefa-
cere corpa. ppterea q2 calitas a talib⁹ medicis augmentata
maiorē efficiet debilitateꝫ corpibus humanis iam resolutis
magis in estate q̄ȝ alijs tpibus. Et ppter hoc elegi quinque
remedia in hoc tpe admistranda potentiora in remittendo
caliditatem q̄ȝ sint illa que in hyeme ꝛ uere sunt descripta.
¶ Quoꝝ pmū est hoc. ℞. aque lichin. ꝛ est plāta epatica ex
sermone Sa. Hal. de simplici medicia. ʒ. iij. ß. aque sublima-
tiōis lābrusce recētis. ʒ. j. ß. misce. ꝛ accipiat̄ in tota estate sal-
tē oi septiana ter in aurora actu frida: aut saltē tepida uel le-
uiter calefacta. ¶ 2ᵐ remediuꝫ pncipale est hoc. ℞. floꝝ sali-
cum ꝛ nenufa. se. acetof. cuscute ꝛ portulace añ. ʒ. j. dauci se.
apij. añ. ℈. j. cū succo violarum forment̄ pille de oi. ʒ. viij. de
quib⁹ dieb⁹ itermedijs q̄bus nō accipit aquas pdictas ea-
dē hora accipiat. v. aut saltē. iij. ꝛ tardet cibū post eas ad mi-
nus horis 4ᵒʳ. ¶ 3ᵐ remediū pncipale est hoc. ℞. ḡnorum
papaueris al. ʒ. j. florū memite. se. lactuce. florum altee ꝛ ne-
nufar. añ. ʒ. ij. se. portulace. ʒ. ß. rob. non expāsarum. ʒ. ij. çuc-
ca. al. triplum ponderis oium fiat tragea. de qua semper añ
prandium ꝛ ante cenam accipiat coclear vnum. ¶ 4ᵐ in-
strumentum principale est hoc. ℞. olei de nenufar. olei on-
fancini. añ. ʒ. ij. cere alb. ʒ. j. dissoluantur simul ꝛ dissoluta
infundant̄ in aqua frigida. cum ergo ipsa cōgelata fuerint
agitentur cum spatula in uase virtreato usqȝ ad effusionem

aque. posterius aūt incorporent᷑ cū istis spēbus. ℞. amili. ʒ. iij. san. amborū: spodij: spice nardi aā. ℈. ij. ⁊ fiat linimentū. de quo omni die bis aut saltē semel a spatulis usq₃ ad finez tota spina inungatur. ¶ Ultimū instr̄m est hoc. ℞. conserue violarū: cōserue recētis ro. aā. ℥. ij. çucca. candi. ℥. j. ß. specieru₃ trias san. sine cāpho. ʒ. j. ß. incorporent᷑ simul ⁊ fiat electuariū. de quo accipiat coclear. ß. in aurora cum. ß. cyatho aque decoctionis lactuce uel sublimationis earum.

Jam uero nūc instat tp̄s ponendi regimē in tp̄e autūni. Pro cuiꝰ itelligētia p̄mittēdū ꝙ oia remedia que scripta sunt ꝯuenire in estate. iteꝝ ꝯuenire pn̄t in p̄ma parte autūni. rariꝰ tñ ⁊ miorē q̄ntitatē accipiēdo de eis que iterius assumunt᷑. Et cā hoꝝ sermonū notissima est. multū eni coicāt inuicē: ut in plibꝰ ultia ps estatis cū p̄ma pte autūni: ⁊ ecōuerso. ꝓpterea q₂ sicut corpa in fine estatis sunt minꝰ cal'a: minꝰ rara: minꝰ sicca cū ꝑitate cāꝝ q̄ fuerūt in p̄ª pte estatis. Ita ꝯsil'r magnā ꝯuenientiā hēt ꝑm maiorē sui ptē ultia ps estatis ad p̄mā ptē autūni. ꝓpter qđ remedia p̄dicta in estate magnā hēbūt ꝯueniētiā in p̄ª pte autūni. ¶ Et adhuc iteꝝ sicut corpa in fine autūni ineniunt᷑ minꝰ cal'a u'l magis frida ⁊ dēsa ⁊ minꝰ sicca: q̄ fuerunt in p̄ª pte autūni: aut parūper differēter ineniunt᷑ corpa disposita in p̄ª pte hyemis cōparata ad ultimataꝫ ptē eiꝰ. sic ꝑiformiter remedia que scripta sunt in tp̄e hyemis erūt ꝯueniētia in ultia pte autūni cū alijs ꝑibꝰ. Illa tñ remedia semꝑ assumēdo rariꝰ aut in miori q̄ntitate q̄ assumebant᷑ in hyeme. Et tu ꝯsidera: q₂ hec remedia uera sunt: oia tñ ꝓpter meliorē modū ꝓcurādi corpa duo describā remedia in autūno ꝯueniētia que poterūt admistrari a quocūq₃ medico cū miori anxietate ꝯsideratiōis theorice. ¶ Quoꝝ p̄mū est hoc. ℞. sy. vio. sy. de papauē. aā. ℥. ij. amili. ʒ. vj. aque sublimatiōis albumis ouoꝝ lib. ß. g̃noꝝ pineaꝝ. ℥. iij. çuccari al. lib. ß. fiat el'uariū de quo accipe pōtpatiēs oi mane in aurora coclear vnū ⁊ est diuinū medicamen: ⁊ tardetur post ipsu₃ cibus horis ad minus quatuor. ¶ Ultimū medicamē ⁊ mihi expiētia quotidiana cōprobatū est hoc. ℞. aque ferrarie lib. j. aque distillatiōis g̃natoru₃ dulciū cū oibꝰ corticibꝰ iteriorib' ⁊ exteriorib' ꝯtusoꝝ lib. j. ß. misce. ⁊ de his aq̄s p. xv. dies accipiant᷑. ℥. v. in aurora tardādo cibū post horis q̃tuor ad laude₃ dei oipotētis Amen.

Cōsiliū. 190. De mictu saniei ꝓueniēte a renibus principaliter ⁊ a uesica secundario.

Vir nobilis ⁊ potēs Petrus de Trisano celeberrie urbis vincentine honoratissimus ciuis laborat mictu saniei. qui quidem originem p̄ncipal'r habuit a renibus: ⁊ nunc etiā ꝑm magnā ptē decidit᷑ ab eis. ¶ Et p̄mū qdē horū satis facile declarari pōt: eo q₂ p elapsa tp̄a nōbiles dolores in renibꝰ suis passus est. ⁊ q̄diu ꝑseuerauerūt dolores nullu₃ habuit saniei mictu₃: imo eiꝰ urie tenues erāt ⁊ clare: eo q₂ mā retinebat᷑ in eis siue oppilationē faciēs siue aꝑata. qđ hic nō est discutiēdū cū nō multū ꝯferat ad ꝓpositū. Materia igit᷑ retēta erat cā albedinis urinarū: aut q₂ claudēdo vias colatorij renū prohibebat exitū māeꝝ grossarū: eo q₂ in eodem loco retenta putrebat. vñ siue fuerit ꝓpter fortitudinē v̄tutis expellentis mām oppilātē: siue fuerit ꝓpterea q₂ mā iā digesta parata erat ad exitū expulsa tali materia a v̄tute successit mictus saniei: ad cuius euentū non solū dolor renū alleuiatus fuit: ⁊ est. imo oino fere euanuit. Et hoc qdē est signū demōstratiuū ꝙ p̄ncipiū huius egritudinis incepit a renibus. ¶ 2m uero iterum declarat᷑ ꝙ mictus huius saniei ꝑm magnā partē ꝓueniat a renibus p̄mittēdo ꝙ nō ꝓuenit ab ep̄e neq₃ a splene neq₃ a toto corp̄e. ergo necessario prouenit uel ab ulceribus in poris uritidibus uel in collo uesice existentibus. ¶ Quod autez talis mictus nō ꝓueniat ab ulceribus horū pororū uritidorum satis clare uideri pōt. Oporteret enim ꝙ sanies illa eēt pauce quātitatis subtilis paulatim eueniens cum dolore ꝑcepto circa laterales spōdiliū ptes: ⁊ repn̄taret᷑ cū p̄uctione ⁊ acuitate. ac si descēderet per virgā uel cānalē ibi ꝓtensum: quoꝝ signorū nullū apparet in viro isto. ¶ Quod uero iteꝝ hic mictus saniei nō pēdeat a uesica p̄cipue apparet. p̄mo q₂ sanies ista ꝑuat᷑ fetore. ~~Sanies aūt a uesica exiēs nō~~ euacuat᷑ a fetore. Itē q₂ si esset hic mictus sanguinis a uesica ꝓcedēs: ⁊ lōgo tp̄e ꝑseuerauit: ⁊ fuit in quātitate nōbiliꝰ: nullo modo posset in uesica g̃ari absq₃ ulceribus in ea existētibus. ita ut mā ibidē per paulatinā indigōnē: aut aliunde genita ad ipsa₃ defluxa in ꝯcauo eius g̃naretur. ¶ Neq₃ etiā hic mictus purus ꝓcedit p̄cise ab excoriatione uel ulceribus in collo uesice existibus. oporteret eni necio ꝙ cū exitu saniei illius appareret ptes corticales aut villose uel pānniculares a corpore uesice separate. Cū aūt pānniculares ptes ⁊ villose in tali saniei mictu nō apparēt: ⁊ qñ in talibus urinis apparēt minuti cortices. op₃ necio concedē: ꝙ in corpore uesice ipsius in collo facta est excoriatio sup̄ficialis ⁊ nō ꝓfūda. Ex quo ꝯcludit᷑ ꝙ dispō hec est cōplicata ex mictu saniei ꝓueniētis p̄ncipal'r a renibꝰ ⁊ a uesica secūdario. ¶ Et ex hoc fundamēto ꝯcludunt᷑ correlarie duo. Primo ꝙ vir iste paratꝰ est icurrē excoriationē ⁊ ulceratione colli uesice nisi regat᷑ regimine conuenienti. ut nunc sequitur.

Pro cuiꝰ qdē recto regimine p̄ abscindē debet a se usu₃ rerū cibaliū oiu₃ uel potabiliū hn̄tiu₃ cal'itatē ⁊ acuitatē multā. uelut sunt cibi salsi acuti oēs: ut cepe porrū alleū raphanꝰ ⁊ sil'ia. ut ficꝰ ⁊ nuces. ¶ Itē euitare debet cibariū oē amarū uel amaritudinē participās. ꝓpterea quia in talibus ut in pluribus inuenit᷑ caliditas cū acuitate. ¶ Itē euitet usum oium oppilantiū ⁊ inuiscātium uelut sunt pastiles cibi ⁊ lacticinij. ¶ Itē effugiat oēs cibos inflatiuos uel uētosos ut legumina oia ⁊ ꝓprie elixa ⁊ fructus. ¶ Adhuc etiā euitet māsionē in aere uentoso ⁊ humido: maxime dormitione₃ in cameris hn̄tibus aerem talem. ¶ Et effugiat dormire super spina ꝓlixo tempore. ¶ Euitet etiā accn̄tia oia uelut pedestre uel equestre: ⁊ proprie ab equo cauere debet. ¶ Nec multū de tristitia ⁊ iracundia ⁊ huiusmodi dispōnibꝰ torqueri. imo bonā spem ⁊ letitiā mētis hr̄e. In alijs aūt ex pte ciboꝝ ⁊ potuu₃ ⁊ sil'ū faciat ut libet ei. p̄terq̄ in coitu oino parcus eē debet ⁊ raro uti eo. Et hec de regimine reꝝ nō naliū: ita succincte dicta sufficiant.

Pro regimie uero medicinali. vij. sibi exhibeo remedia qbꝰ uti debet: neq₃ eni op₃ hic medicinale regimē extēdē cū intētionibꝰ opportunis: eo q₂ tale regimē ab eximijs doctoribꝰ eius ꝯueniētissime fuit administratū: ⁊ etiā q₂ egritudo ista iā trāsiuit ad statū u'l ez: in cuiꝰ tp̄is curatione illa septē premissa iā remedia uidentur mihi sufficere. ut nūc sequit᷑. ¶ Primū itaq₃ hoꝝ remedioꝝ est electuariū de sebestē per me cōpositū in quo iplicātur intētiones leniēdi uētrē mūdificādi vias urine ⁊ sedandi acuitatē māerū. Et modus usus eius est ut de ipso accipiat añ cenā a. ʒ. iiij. usq₃ ad. vj. deglutiēdo ip̄m. post qđ immediate suu₃ cibū accipiat: ⁊ pōt eo uti oi die uel alterna die: aut de quarto in quartū. ¶ 2m uero instr̄m medicinale est inunctio infrascripta in qua est intentio sedādi acuitatē māerum ⁊ leniendi extensiuos dolores spine totius ⁊ lumborū ⁊ renum: ⁊ debet cū eo inungi spina tota a furcula spatularū usq₃ ad caudā bis in die cum ipso cal'o leuiter fricando. ¶ 3m remediū est ifrascriptaꝝ pillarū usus: in quibꝰ est intētio sedādi potēter acuitatē māeꝝ ⁊ remouēdi dolores ulcerū ⁊ mūdificādi saniem ⁊ partial'r ꝯsolidandi ulcera. Et modus usus earū est ut stāte uehementi p̄uctione ⁊ dolore accipiat de eis oi nocte q̃tuor uel quinque per horas septē uel octo post cibi assumptionem. ¶ 4m uero remedium est puluis infrascriptus cuius usus est ut cum instaret uehementia vigiliarum ⁊ frequentia mictus propter dolore₃ cōtinuū ⁊ ab ulceribus ꝓueniētē utat᷑ eo accipiēdo de ipso. ℈. j. aut. ℈. ß. cum medio cyatho aque cal'e decoctionis granorum papaueris al. duabus horis cum dimidia post cena₃.

¶ 5m remediū est eluariū aliud: cui⁹ itētio est mūdificare leniter abstergē saniē ꝯsolidare ꝛ dolorē sedare. Et huius quidē eluarij usus est ut ex eo accipiat per horā vnā añ cibū q̄titatē vni⁹ nucis musc. uel. ℥. j. ß. usq̇ ad. ℥. iij. ꝯglutiēdo ipz. ¶ 6m spāle remediū est hec ꝯfectio īfrascripta qua uti debet añ cibū imediate accipiēdo frustū vnū in qua est itētio mūdificādi renes ꝛ vias urine oēs: ꝛ sedandi dolores. ꝛ educit etiā barenulas ꝛ lapillos qui frequēter in renib⁹ ei⁹ inueniunt: ꝛ est ꝯfectio cū gnis fisticoꝝ cōposita: qm̄ fisticis inest vtus qua cōminuit lapis qui est i renib⁹. xa tertij. ¶ 7m vo remediū ꝛ ultimū est usus decoctionis de sebestē: que potēs est ꝛ ꝯueniēs in mūdificādo ꝯsolidādo ulcera ꝛ sedādo dolores. Et frangit etiam notabiliter acuitatem materieruz: ꝛ usus ei⁹ est: ut de ea accipiat in aurora ab. ℥. iij. usq̇ ad. v. tepefacta cum sentit acuitatez māeꝝ ꝛ doloris instantiam.

In summa igit obsuet istuz modū. q: si ardor ꝛ pūctio nō fuerit ualde uehemētia: accipiat de eluario 2° semp añ cibū ut añ dictū est. Et de decoctiōe ultimo loco posita accipiat in aurora. Si aūt doloris istātia ꝛ vigiliaꝝ magnitudo pseuerāret: tūc utat eluario 2° posito ivnctione ꝛ puluerib⁹ sup̄ascriptis. Ita q̄ s̄m istātiā necītatis attēdēdū. nūc ad doloris uehemētiā: nc̄ ad vigiliaꝝ istātiā: pmutādo se de vno remedio ꝑ in aliud s̄m q̄ ei cū aliis eximijs doctorib⁹ regētib⁹ ipm̄ videbitur opportunum.

¶ Eluariū pm uētris lenificatiuū ꝛ mūdificatiuū est hoc. ℞. mucillagis sebestē decocte cū. iij. ℥. çuccari rubei lib. ß. pulueris bermodactyloꝝ. ℥. j. violaꝝ. ℥. ij. dyagridij. ℈. ß. ani. feni. ligritie añ. ℥. j. icorporent simul. ¶ Inūctio que est 2m remedium. ℞. olei de nenufare violaꝝ añ. ℥. j. ß. amili. ℥. ij. se. endiuie portulace lactuce añ. ℥. j. granoꝝ papaueris al. liquiritie añ. ℥. ij. fiat vnguētū in mortario cū vitello vno oui diu cōterēdo. ¶ Descriptio pillaꝝ 3° ordie supra positaꝝ. ℞. pulueris caude equine: pul. cupssi añ. ℥. j. seis endiuie lactuce ꝛ portulace gnoꝝ papaueris al. añ. ℥. ij. corticū mādragore. ℈. iij. croci. ℥. vj. radicū nenufa. ℥. x. fiat pille cū mucillagine sebestē. ¶ Descriptio pulueris 4° ordine positi est hec. ℞. succi ligritie. ℥. j. ß. trociscorū alkekēgi. ℥. j. se. portulace lactuce floꝝ nenuf. añ. ℈. ij. iusquiami al. liquiritie corticuz mandragore. ℥. ß. fiat puluis subtilis per se oia conterēdo. ¶ Descriptio electuarij sup̄i in 5° ordine positi est hec. ℞. conserue violaꝝ. ℥. iiij. corticū mādragore. ℈. j. dragagāti. ℥. j. pulueris caude eqne. ℥. ij. gra. papaueris al. penidiaꝝ añ. ℥. ß. se. portulace lactuce ꝛ acetose añ. ℥. vj. fiat electuariū cū succo de nenufare. q. s. ¶ Descriptio vo ꝯfectionis 6° loco posite. ℞. gnoꝝ fisticoꝝ. ℥. iiij. çuccari al. ℥. v. amili. ℥. j. ifundant fistici per diē vnū nāle in aq̄ decoctionis papaueris. deinde coquatur çuccarū cum p̄dicta emulsione papaueris ꝛ alijs additis fiat ꝯfectio in portionib⁹ lōgis sic pineata. ¶ Descriptio vo decoctionis sebestē sup̄ius ultimo loco posite est hec. ℞. gnorum sebestē. ℥. j. pinearū. ℥. vj. succi ligritie florum nenufar. violarū. añ. ℥. ß. seis papaueris al. ℥. x. se. portulace caude eqne ꝛ se. lactuce añ. ℥. iij. dragaganti gummi arabici añ ℥. j. ß. radic. nenufar. ꝯsolide mi. añ. ℥. j. granorum alkekengi numero. xv. coquantur omnia in lib. xv. aque usq̇ ad consumptionem quarte partis. Ad laudem dei Amen.

Consilium. 191. De mictu saniei ꝛ puris prouenientis a renibus.

¶ Diuiditur autem Consilium in capitula duo.

¶ De causis ꝛ signis predicte dispositionis. Cap. I.

Paucis paulo ante dieb⁹ elapsis vir qdā cōmēdabilis ex amicis meis cui pie ꝯdolēdū est ꝑpter uaria tormenta que patit ex ualitudine nūc declarāda angustiose multū ꝛ nō minus periculose laborauit ꝛ egrotat. Eteniz puris aut saniei emissione per urinā in magna q̄titate igēti lāguore uexat. que dispō apud quecūq̇ sublimis intelligētie viꝝ nō solū uerēda est: sed ut in plurib⁹ male terminationis effectiua. Quis enim credē pōt ptes corpis humani essentiales corrūpi sine magno piculo: q̄ eni sanguis ꝛ alie māe humorales vtant in saniē nō nisi ab exneo calore uehemētis icēsiōis fieri pōt. Quō etiā in uenis ꝛ arterijs in simplicib⁹ ꝛ organicis mēbris fieri pōt tanta putrefactio absq̇ cōplōnis ꝛ cōpōnis eoruz corruptione: nō est intelligibile. ¶ Mict⁹ itaq̇ saniei uel puris multiplr fieri pōt: aut eniz est egritudo mēbris urialib⁹ eueniēs per eēntiā aut per colligātiā. Et si per colligātiā: aut qdē per colligātiā toti⁹ ul ptis uel ptiū. Si aūt per colligātiā a toto tūc erit uelut ꝯtigit in sinocha putredi[n]ali: ꝛ in alijs ꝯtinuis ꝓportionalib⁹ febribus aut eueniet ꝑpter mām in ꝯcauitate uenaꝝ ꝯgelatā que diu remanēs nō recta a nāli calore putrefit ꝛ uertit in saniē: eo mō quo ꝯtingit etiā a flegmone: ꝛ alijs apatib⁹ putrefactis. Putredo eniz que est in uasis sīlis est ei que in bubonib⁹. p̄ de differētijs febriū. 2° cap. Cū igit he māe in saniē cōuerse sunt in uenis ꝛ arterijs si vtus nō est potēs ad expellēdum eas: tūc coicate cordi ꝛ alijs p̄ncipalib⁹ mēbris iterficiūt: uelut ꝯtigit in putridis febrib⁹ mors ꝯsīlis in statu ul'i. At vo si vtus iuenit potēs ad has mās expellēdas: tūc aut per viā sputi: aut per viā uētris: aut per viā vmbilici: aut per creticā trāsmutationē ad iguina uel assellas expellunt: s̄m q̄ ꝯtigit eas vijs expulsionū nāliū eē ꝓpinquas. In plurib⁹ tñ ꝯtigit mās istas per vias urie expelli: q: vtus deriuat eas per uenas ramificatas a ꝯcaua uena magna ad renes ꝛ a renib⁹ ad uesicā: ꝛ ab eadē ad ex. Quō aūt tales māe cretice trāsmutari possint ad loca p̄dicta: legēdū est pulcherrime iteriorum 6°. cap. 3°. disputatiue. ꝛ 19a tertij. finali cap. ꝛ 9° coptinētis. ꝛ 4° breuiarij Serapionis. ꝛ 9° theorice ab Halibate colligēdū. Ideo mictū saniei in hoc viro nō est icōueniēs credē potuisse ꝓuenire per colligātiaz totius iā p̄dictā. Nā in primis diebus visitationis mee per vniuersam congeriez mēbrorum exteriorum se confractuz sentiebat. ¶ Adhuc etiā talem mictum saniei huic viro accidisse per colligantiam partialē mēbrorum ad vias urine apparet manifeste: eo q: ipse patiebatur dolores renū fere intolerabiles. lz in sinistro magis q̄ in dextro rene fuerint. Et a tempore mee visitationis in xja die a principio sui morbi apparuit virtutis uehemens conatus ad urinādū cū pauca quātitate ꝛ frequēti ꝛ difficili emissione urine: tūc aūt appropinquāte egritudine ad. 14. diem in nocte illius p̄cedēte emisit magnam quātitatem urine penitus saniose aliquali colore rubeo ꝛ remisso colorate. dn̄ante tamē albedine excellenter super rubedine. Unde manifeste colligit ex premissis q̄ iste vir passus fuit apa in rene sinistro: ꝛ in parte ꝯcaua eius. Cuius eruptionē p̄cesserūt cōmotiōes antecedētes crisim: sicut ab vndecima die usq̇ ad. 14. apparuisse paulo ante declaratum est: perseuerauit autē in hoc viro mictus sanguinis per mēbra urine nō qdem p̄maria ꝛ effectiua: que sunt partes epatis: qō epar est organicū p̄ncipium generationis urine. Et omniū primorū humoꝝ. Emittit igitur adhuc in hoc viro sanies hec a partibus renū que sunt mēbra epati seruientia seruitute latoria. vz. ad emundanduz corpus ab aquositate superflua. Postq̄ enim aquositas in epate sequestrata est ab alijs humoribus. 4. emittit. adhuc aliqualiter deputat in emulgentibus uenis: que iterum non habuerunt potentiā adeo perfecte mundificandi aquositatem illam ab vnctuositate aliquāta. Post ergo desert ad renes quā etiā ipsi attrahunt. tūc retinet in eis quousq̇ attractiua ꝛ retētiua vtutes eorsugāt pinguedinē illā qua voluptuose nutriunt. Cū ergo renes cōpleuerit hāc actionē in aquositate tali. tūc talis aquositas iā oino facta superfluitas per colatoriū pāniculū fert ad uritides poros qui ita seruiūt renib⁹ suitute latoria coiter dicta. sicut ipsi renes seruiūt epati seruitute latoria proprie dicta. ut p̄ma primi. cap. de mēbris aperte colligendum est. Recipit ergo aquositas in uesicam que est mēbrum aquositati superflue deputatum ad recipiendū eam detinenduz ꝛ ad expellendum eam opportuno tp̄e. vz. qn̄ talis aquosita-

multitudine sui mala qualitate aut altero mō lesionis uesice incitat ipsam ad suiipsius expulsionem. Et si urinalis aquositas virtutem incitat ad expulsionem sui. tunc qs erit negare potēs cōuenienter saniē incitare virtutem expulsiuā uesice ad sui expulsionem cum sit acuta ualde. Sanies eniz fit ex icēsione humorū queadmodū cinis ex incēsiōe lignoꝝ affoꝝ 2ª. cōmento illius. circa generationem saniei.

Ex quorū oium fundamento inferunt recolligēdo correlaria pl'a. ¶ Primū est ꝙ dispō huius viri est mict⁹ saniei cū fuerit alba leuis ꝛ eq̄litati vicina satis. ¶ 2m correlariū est. ꝙ in hoc viro aliqn̄ appet mictus puris. pbat. qꝛ qn̄qꝫ emittunt trūbi saniosi nō bn̄ colorati nec aquositati bn̄ cōmixti. ¶ 3m correlariū est. ꝙ hec egritudo pseuerat in eo adhuc per colligātiā toti⁹ ad urinalia mēbra. pbat. qꝛ nō est rōnabile mām saniatam in uenis. uelut accidit in sinocha tā cito euacuatā eē totalr. ¶ 4m correlariū. ꝙ hec egritudo adhuc remāsit in eo per ꝓprietatē magis ꝙ per colligātiā. pꝫ correlariū. qꝛ nō est possibile ulcera que in renibus subsecuta fuerūt eruptionē apatis in eis tā cito fuisse mūdificata. ¶ 5m correlariū apitcāz doloꝝ iterpolate eueniētiū in renib⁹ ei⁹. Cū eni trūbi saniosi detinent in ꝯcauitate renū aū colatoriū nō est mirabile si dolores efficiunt in eo extēdēdo aut subito alterādo mala cōplone illius puris in renib⁹ multiplicati. ¶ 6m correlariū ꝙ rōnabile est in hoc viro qn̄qꝫ accidē etiā ipotētiā emissiōis urine. pꝫ ꝑpter clausionē viaꝝ ꝛ nocumētū ab illo pure in renib⁹ multiplicatū. ¶ 7m correlariū est. ꝙ nō est mirabile urinam qn̄qꝫ in hoc viro aquosam fieri ꝛ subtilem. patet ex predictis. ¶ 8m correlariū est. ꝙ hec sanies aquositati uehementer cōmixta emittit. pꝫ. qꝛ ipsa emittit a mēbris altioribus ꝛ a uesica remotis: a qbus mēbris prinsq̄ recipiat in uesicaz necesse est saniē cum aquositate cōmisceri uehemēter: ꝛ est signum distinctiuuz mictus saniei a remotis ad propinquas partes interiorū. 6º auctentice affirmatū a Gal. cap. 3º. ¶ Ultimuz correlarium est. ꝙ uria cum p̄dicta sanie in hoc viro iteruz nō est fetida. fetor eni est passio isepabilis urine saniose cuz a uesica emittit ꝛ non ab alijs. iterioꝝ 6º. pall'ato cap. ¶ Ex quibus oibus apparet hanc dispōnē in hoc viro ualde suspectā esse ne transeat in excoriationē oium mēbroꝝ urinalium: propter qd̄ tandem deducit oportere hunc virum in sui regimine ualde prudentem ꝛ solertem esse. ¶ Regimen autē per sex res nō naturales fuit tactum in illo ꝯsilio qd̄ incipit Nup obtulit mihi pro ꝑ Francisco de nordis.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. II.

Sit intētiōes ad curā mict⁹ saniei qui est accñs in viro isto: ꝛ ut in plurib⁹ ꝓueniēs ab ulcerib⁹ renuz ꝛ a putredine in uenis maiorib⁹ facta ꝛ descēdēte ad vias urie opꝫ hr̄e p'limas itētiōes que sustētant sup uarietate curationis assumpta uel assumēda a tpib⁹ ul'ib⁹ curatiōis taliū ulceꝝ. Et lꝫ hui⁹ viri egritudo ut nūc sit in statu ul'i. tn̄ ꝑpter cōplemētū operis ꝛ memoriā eoꝝ que in p̄cedētibus diebus applicata fuerunt. Ponam p̄mo intētiones ꝛ medicamina necessaria in cura p̄ncipij ul'is. 2º vō augmēti. 3º explicabo ea que cōueniunt magis in statu ul'i. Ultimo vō in declinatione.

Quantū aūt ad p̄mū p̄mittēdū est ꝙ ul'e p̄ncipium istoꝝ ulcerū est breue cōparādo ipsuz ad alia tpa. pbat multiplr. p̄mo qꝛ cum hec ulcera succedunt eruptioni apātū. cū tūc putrefactio māerū magna sit: ꝛ māe multe fluctuēt v̄tute iā ente debili tpe febris maturationis ꝛ eruptionis apatū. necesse est ut putredo in breui tempore augmētet. sed hoc dato trāsibit hec egritudo in augmētuz. Itē cū māe ipse putride rōne multitudis ꝛ praue qualitatis earū ꝯtinue ꝛ successiue magis debilitent v̄tutē. seqtur ꝙ ex augmēto debilitatis in ptibus patiētib⁹ ꝯtinue magis augmentabit egritudo. pꝫ ꝯñtia. qꝛ ex debilitate v̄tutis cōtinue diminuit potētia eius ad resistēdū. ergo crescit ꝑportio morbi ꝛ sue cause ad agēdum. ¶ Quare p̄misso hoc tanq̄ fun

damēto uero. intētiones que necio sunt in ul'i p̄ncipio sunt quinqꝫ. quarū p̄ma est accñtiū que cōcomitant ip̄m remissio. ¶ 2ª est v̄tutis viuificatio cū his que conueniūt. ¶ 3ª est mēbroꝝ patiētiū fortificatio ne sint receptiua māeruz aliū defluētiū. ¶ 4ª est māeꝝ diuersio. ¶ 5ª ꝛ ultia ꝑticulaꝝ patiētiū mūdificatio. ¶ Opꝫ eni rōnabilr p̄mittē p̄mā itētionē: qꝛ v̄tus tpe putrefactiōis māeꝝ ꝛ febriū oppssa fuit a dolorib⁹ ꝛ resol'one substātifica ꝛ a debilitate per viā oppil'onis. igit opꝫ resol'oni v̄tutis attēdē cū extinguētib⁹ reliquiā cal'itatis que ibidē repit. hoc aūt fit multiplr. ¶ Primo cū potu aque ordei cui cōmisceat 3ª ps aque scariole. ¶ 2º dādo in potu aquā lactis capni his ul'ter in die aū cibū per horā cū dimidia. ¶ 3º coquēdo folia portulace recentis aut sicce in cibarijs ei⁹. ¶ 4º cū extinguētib⁹ ꝑternalē cal'itatē exterius applicatis. ut madefaciēdo pānum in aquā angurie aut in aquā scariole. aut renib⁹ applicādo recētia folia nenufaris freq̄ter p̄mutata. ¶ 2m vō accñs cōcomitās principiū mictus saniosi est dolor qui ꝓuenire pōt. ꝛ ita est ut in pluribus a mala cōplone cal'a. ¶ Et corrigit per istā imediate scripta etiā si fuerit dolor ꝑruritiuus corrosiuus ꝛ mordicatiuus. ¶ Si vō nō fuerit dolor icēsiuus: lꝫ p̄dicta cōferant. tn̄ de melioribus instris est applicare pānos infusos in lacouinū. Lacti enim ouino nulla medicina cōpar est in debilitate renū. 18ª tertij. 4º cap. in fine. Aut fiat linimētuz cum oleo amigdal. dul. aut oleo de sisamo: aut oleo de ben si potens est. Aut applicentur pāni in predictis oleis aut aliquo ipsarum infusi ꝛ tepidi in frangendo predicta olea cum tertia parte olei nenufarini uel de floribus cucurbite. ¶ 3m aūt accñs p̄ncipij est lassitudo renū. imo ꝛ totius corporis que rōnabilr tales egritudines cōcomitant. ꝛ hoc pp laboriosam agitationē uel fluctuationē māeꝝ in p̄dictis ptibus. Immergunt aūt māe ꝛ ifundunt non solū in renibus: sed etiaz in musculis lūbalib⁹ interioribus ꝛ exterioribus: ꝛ in neruis oriētibus a nucha terminātis ad renes ꝛ ad omnia urinalia mēbra intātū ꝙ aliqn̄ eger urinaz detinere nō pōt: quare huic accñti istia soleo applicare remedia ꝛ instra ꝯueniētia. ¶ Quoꝝ p̄mū est iunctio totius spine a furcula spatularū iferioꝝ usqꝫ ad caudam cum oleo ro. tepido. ¶ 2m ꝛ melius est oleū onfancinū qd̄ nō solet me derelinquere a iuuamēto. ¶ 3m est oleū de mastice. ¶ 4m est oleuz de mirto. ¶ 5m de admistrādis interius est aū cibū deglutire granuz vnū masticis. ¶ 6m ꝛ melius est deglutitio vni⁹ g̃ni thuris: ꝑpterea qꝛ mastix etiā per urie vias eūat. ꝛ nō est ita de thure. ¶ 7m est ꝙ his in die per duas horas aū cibuz comedere debet vnā nucē ꝯditā: ꝛ est approbata 5º cañ. sūma pª. ꝛ finali cº. ¶ 4ª vō itētio que est māerū diuersio multiplr cōplet. ¶ pº per admistrationez clisteris hui⁹. ℞. aque ordei facte cū folijs maluaꝝ lib. j. cassie extracte ꝛ bn̄dicte aū. ʒ vj. salis cois ʒ iij. applicent in hora maioris alleuiationis ante cibum. ¶ 2º vō diuertunt māe cū fricatione pedū ab iguinib⁹ usqꝫ ad plātas trahēdo iferi⁹ applicata. ¶ 3º per ligaturas extremas ptiū. ¶ 4º per applicationē uētosarū absqꝫ scarificatione freq̄ter facta sup spatulis ꝛ natib⁹. ¶ 5º ꝛ meli⁹ diuertunt māe per aptionē uenaꝝ emoroidaliū facta cū fricatione ipaꝝ cū pāno aspo cū folijs fici aut ꝯsolide ma. aut freq̄ter fricādo eas cū aliquo felle actu bn̄ cal'o: aut extremitati fiteri uētosaz siccā ꝯuenieter ignitā applicādo. ¶ Lāgo hic etiā diuersionē cū uomitu fiedā: qꝛ cum illa ꝯuenientior est ad distrahēduz mās a superioribus ad iferiora ꝯñantes. ¶ Jam vō opꝫ cōplere qrtā itētionem ul'i p̄ñº ꝯuenientem que est mūdificatio viarū renū. ¶ Premittendo p̄ ꝙ medicina mūdificatiua est illa que est cum cal'itate leui incisiua aperitiua ꝛ abstersiua. ¶ Premittēdum 2º ꝙ in latitudine harū mediciarū iuenit diuersitas ex pte g̃dus ꝛ ꝯñter opationis eaꝝ. aliq̄ eni est cal'a in gradu p̄. aliq̄ est in prima māsione scdi. Ego eni non credo rectitudinem mundificantis medicine trāscendere primam mansionem scdi gradus. Et securius est dicere tales medicine limitate ponunt in tota

continua ta debilitate facultatis, diminuitur eius potestas ad resistendum quare crescit proportio morbi ad agendum et omne causa [illegible] [illegible]

latitudine pmi gradus & trib⁹ mãsionib⁹ distinctis eiusdẽ. ¶ Premittẽdũ 3° q tales medicias ɔfrãgẽ opz cũ his que remittũt accñtia pdicta. s. malã cõplõnẽ & accñtia que remãserũt. pz: qz cõputatis egritudib⁹ & accñtib⁹ opz administrari medicias ɔueniẽter eisdẽ ɔ̃riantes in operatione canonica: ut 4ª pmi. finali cap. & plies alibi colligẽdũ. Sũt aũt medicie tales israscripte. ¶ Et pma qdẽ erit de mũdificãtib⁹ ebibitis leuior oib⁹ alijs potus talis. ℞. aque ordei que in decoctiõe rubedinẽ acqsiuit. ℥. iij. aque lactis ouini post remotionẽ casei & recocte. ℥. ij. exhibeat totũ pax calidũ in aurora: & per duas horas añ cenã. ¶ 2m vo & nõ min⁹ eqle pdicto est. ut in potu dent pdictis horis aque distillatiõis capil. ue. ℥. iiij. est eni bonũ mũdificatiuũ viax urie ut legi põt in aggregatore Serap. cap. de bersaguessen. ubi ponit medicia eqlis. Et lz ita sit itãtũ de ea scripsit Auer. 5° colliget. q dixit ipsaz eẽ apitiuã in 3°. ¶ 3ª medicia iterũ mũdificatiua põt eẽ aq sublimatiõis uel decoctiõis pollitrici: & est herba pua in lõgitudie folia hñs semispica odoris lacunalis de medicis diuersax ɔ̃tutũ exñs iuẽta in muris antiquox edificiox & ciuitatũ. ppter qd pollitricũ dicta a polis grece qd est ciuitas: & tricõ qd est mur⁹. ¶ 4m simplex de mũdificãtib⁹ forti⁹ est aq sublimatiõis radicis altee. ¶ 5m & meli⁹ oi pdicto est aq sublimatiõis ul decoctiõis mñcarie uel mñcalis: ut bononiẽses dicũt. & est plãta ucuen ab Auicẽna descripta 2° cañ. ubi lege laudes ibidẽ in areola mẽbrox expulsiõis. lauat eni abluit: abstergit: & educit trũbos: & saniẽ a pdictis locis. Et hec duo ultima nõre debet iste patiẽs: adeo q semp apud se habeat istarũ duax plãtax distillatiõis aqs. ¶ 6m medicamẽ & primũ de cõpositis est ut patiẽti per totã vnã septianã in aurora exhibeant. ℥. ij. ierã simplicis Gal. descripte 7° terrapẽtice. cap. de euõne mãex repletiũ tunicas stomachi. det' g in potu in aurora. ℥. j. ʒ. cũ aq distillatiõis assari. ¶ 2m cõpositũ hax viax mũdificatiuũ: & pprie qñ pp amaritudinẽ patiẽtes abominarent' ierã est ut in potu dent. ℥. iij. eluarij benedicte descriptiõe Nicolai in antidota°. cũ. ij. ℥. aque milij solis. ut supra. ¶ 3m cõpositũ & pualẽs oib⁹ alijs est medicamẽ scriptũ a Rasi 9° Almans. cap. de mictu sanguinis & puris. ubi dicit q educit trũbos saniẽ &c. Ego autẽ nõ dubito q si patiẽti per totam septimanã in aurora exhibeant'. ℥. ij. decoctionis malue ma. mirabilr mũdificat oẽs epatis renum & urine vias. ¶ At vo iterũ itelligẽ potes q si ptes renũ exterius emplastrent' cũ recẽtibus folijs fenicli actu calis potẽter ɔferunt ad mũdificandũ vias illas. ¶ Et fortius illo est empl'm factũ de recẽtib⁹ folijs camepitheos aut elixatis cũ siccũ fuerit. Silr etiã ɔferũt folia recentis petros. ¶ Et fortius oi alio: & de secretis meis est empl'm factũ cũ folijs assari eodẽ mõ applicatis &c. ¶ Nõ curaui hic ponere mũdificãtia localia per exteri⁹ iniecta in uesica cũ argalia. i. siringa. qz raro felicitat' cura per hũc medicamis modũ. qui etiã nihil ɔfert renib⁹ & alijs urine vijs eminẽtiorib⁹: lz aliqd uesice ɔferat. vide quãtũ est difficile admistrare remedia rõnabiliter. ¶ Et per hec itelligẽ potes correlarie q sicut de nũero hax mediciax leuiores ɔferũt in pma pte pncipij. ita fortiores eis ɔueniũt in fine pncipij ulis. & medie in media parte eiusdẽ. Et sic cõplet' cura ulis pncipij haruz egritudinũ &c.

Nunc aũt opz enũtiare regimẽ ɔueniẽs in cura mictus saniei in tpe augmẽti ulis. ¶ Pro quo pmittẽdũ est. q itẽtiões in cura illi⁹ sunt pncipalr tres. ¶ Et pma qdẽ est augmẽtũ mũdificatiõis mãex que in tali tpe abũdãt. ¶ 2ª vo est phibitio corruptionis in humorib⁹ & substantia mẽbri. ¶ 3ª est regñatio carnis in mẽbris si qd de ea defecisse appebit. ¶ Et pma qdẽ itẽtio videt' eẽ necia: qm sicut in hoc tpe saniose mãe multiplicant'. ppterea qz est maior putrefactio mãeruz in hoc tpe q in pcedẽti. lz etiã in hoc tpe mãe sint magis manifeste digeste q in pcedẽti si morbus erit salubris. ubi ɔtingeret oppositũ si morb⁹ esset mortalis. Sicut g mãe & ipsa egritudo augmẽtant' in hoc tpe: ita opz hec digestiua & mũdificatiua in hoc tpe potẽtiora esse.

¶ Propter qd iferẽdũ est q lz oia medicamina in tpe pncipij descripta etiã essent ɔueniẽtia augmẽto: opz tñ ipa effice potẽtiora: aut ex pte gdus: ita ut si mũdificãtia que ɔueniũt in pn° ulis fuerit cala in 2ª mãsione pmi. talia debent esse cala in ultima mãsiõe eiusdẽ: aut ad plimũ in pma mãsione scdi gdus si fueris audacior ad eã. Unñ pdictis medicamenib⁹ oib⁹ supra descriptis adiũgẽdũ esset aliqd de calidis in 2° gdu: ut ps subqdrupla aut subtripla fm discretionem opantis &c. ¶ De numero ergo taliũ medicinax esse põt. p de simplicib⁹ eupatoriũ & ois modus administrationis ei⁹: ut syr. aut aq distillationis ul decoctiõis ei⁹. aut eluaria ɔfectiones pulueres tragee de ipo facte. ¶ Ad quã etiã itẽtionẽ ɔueniũt anetũ feniculus petros. assax hysopus & ɔsilia. que qz cala sunt in 2° aut 3° gdu frãgẽda sunt cũ brusco & sparago que tẽperata sunt & ɔueniẽtia: qm eqle aut remissũ additũ iteso remittit itẽsũ. Scribã ergo hic mũdificatiua in hoc tpe solẽnia. Quox pmũ ℞. syru compositi acetosi de duab⁹ radicib⁹: ut apij & feniculi. ℥. j. aque sparagi. ℥. j. ʒ. misce. ¶ 2m & forti⁹ p est hoc. ℞. syr. cõpositi acetosi mellini de trib⁹ radicib⁹: ut fenicl'o petros. & apio. ℥. j. aque lupuloruz ℥. ij. ʒ. misce: & hec duo vidẽtur conuenientia magis a pn° augmẽti usqz ad medietatẽ ei⁹. ¶ 3m cõpositũ est hoc. ℞. rubee tictox assari eupatorij spice cardamomi ma. se. apij feniculi & petrosl'. añ. M. j. radicum altee. M. iij. ireos. M. j. seminũ coiuz fridox passulax añ. ℥. j. ʒ. seiuz endiuie: scariole: lactuce: portulace: masticis añ. ʒ. ʒ. corallox ru. ℥. j. icidẽda incidant': & reliq ɔtũdant subtilr. deide bulliãti lib. viij. aque usqz ad ɔsumptionẽ duax ptiũ lẽto igne. tunc ergo colent & exprimant' & colature supadant' çuccari scde coctionis. ℥. xv. mellis albi. ℥. vj. & coqnt' oia lẽto igne usqz ad ispissationez fm ptẽ. Reliq vo ps remaneat decoctio lõga de qua dentur ℥. v. calide in aurora. de reliq vo inspissato dent. ℥. ij. cũ duabus vncijs aque distillationis eupatorij. & hoc qdẽ est efficax remediũ a medietate augusti usqz ad finẽ eius. imo usqz ad principiũ stat°. Et si vir iste accipet oi mẽse quinque dieb⁹ successiuis optimũ esset per totũ mẽsem martij futuri 1447. post qd accipet. ℥. j. cassie nuper de cãna exͣcte cũ aq eupatorij cala. ¶ 4m mũdificatiuũ & cõueniẽs põt esse hoc. ℞. succi fenicl'i recẽtis. ℥. j. ʒ. succi ireos. ℥. iij. misceant' & accipiant' in aurora cũ. ℥. ij. aque mellis calide. ¶ Ultimũ remediũ & etiã mãex digestiuũ est hoc. ℞. aque rubee tinctox aque fu & meu. añ. ℥. j. ʒ. det' in potu cuz. ℥. j. çuccari pluribus mane successiue. & hec duo penultima mũdificatiua sũt de meliorib⁹ que experiẽtia cognoui. ¶ Prohibitio corruptionis mãex & substãtie mẽbris que fuit intentio 2ª lz fieri possit cũ his que posita sunt in ulis pn°. tñ hic ponã tria per me cognita utilia in qtidiana opõne. ¶ Quox pm est hoc. ℞. aque lactis ouini. ℥. iij. boli ar. ʒ. ʒ. exhibeat plib⁹ dieb⁹ in aurora mediocriter cal'z. ¶ 2m remediũ est hoc. ℞. aque alkekẽgi. ℥. iij. masticis acatie. añ. ℈. j. misce & detur in potu plurib⁹ dieb⁹ in aurora. ¶ 3m vo de localib⁹ eẽ est hoc. ℞. aque alkekẽgi aque lãbrusce. añ. lib. j. aque eupatorij lib. ʒ. cãphore. ʒ. j. trocisciox de ros. ℥. j. ʒ. trocis. de croco. ʒ. ʒ. aceti nigri coclearia tria: misce totũ silr: & iſũdant' in eo pãni bñ expsi actu frigidi applicent' renib⁹: aut saltẽ sint actu tepidi si lederet' a frigidis. Qm non raro ɔtigit. ppter mãex acuitatẽ & putrefactionẽ renũ substãtiã corrũpi: ita ut caro diminuatur & abscidat' ab eis: qd cogsci poterit: qz migunt' urine saniose cũ trũbis ad rubedinẽ declinãtib⁹: & pauca quãtitate sanguinis clari. Ideo sapiẽtẽ medicũ opz esse cautũ: ut cũ asperit urinas tales in oib⁹ istris medicinalib⁹ supradictis cõmisceat medicamia regñatia carnis que cũ caliditate sua nõ ualde itẽsa sanguinẽ attrahãt ad partẽ & attractum coagulẽt & coagulatũ detineãt: adeo q potẽtia uegetatiua transmutet ipm in carnẽ: & est rõ formalis medicinax regenerãtiũ carnem: ut colligi põt 2° cañ. summa pma. cap. 4°. ¶ De regenerantib⁹ aũt lz positus fuerit vnus syrupus in intentione prima huius augmenti. ubi ponebatur radix ireos:

tria tñ hic solēnia describã. ¶ Quorum p̄mū est. ut egro per plures dies detur aq̄ cētauree minoris usq; ad. ʒ. v. ¶ 2m uo est ut detur aq̄ sublimatiōis flo⁊ pomorū dulciū. ¶ 3m remediū est hoc. ℞. masticis thuris flo⁊ eupatorij. añ. ℈. j. melliloti. ℈. iiij. syru. cōpositi aceto. ʒ. iij. penidia⁊. ʒ. j. s. fiat electuariū. de quo patiēs in aurora p horã unã ⁊ dimidiã ⁊ añ prãdiū ⁊ añ cenã his trib⁹ vicib⁹ accipiat q̄titatē. ʒ. s. ⁊ feliciter fiet opatio ei⁹. si res nō puenerit ad corruptionē ultimatã.

Jam uo op; tãgē de his que sunt ɔuenientia in cura mictus saniei ⁊ pprie in tpe status ul̄is: ubi aduertēdū est q̄ si egritudo ista fuerit nō salubris. imo tēdens ad corruptionē incurabilem cognosci pōt per quedam signa. ¶ Primū est per ɔtinuationē mict⁹ sanguis cū sanie sil. hoc enim sigt corrosionē. i. ampliationē ulceris. ppter corruptionē substãtialē ptiū: ut substãtie renū uena⁊ ⁊ arteria⁊ eo⁊ a qb⁹ corruptis necū est exire sanguinē. ¶ 2m signū est. ut cōtinue augmētent accñtia. v;. dolor pūgitiu⁹ grauatiu⁹ ⁊ extēsiuus ⁊ frequētia mict⁹ cū acuitate magna. ¶ 3m uo est. ut parū iuuamētū acqrat ex applicatione remediorū quãtūcūq; canonice facta. Cū aūt medicus perpenderit accidentia talia pmittē debet periculū futurū ad ɔseruationē honoris ei⁹ intētionē hñs: q; de proximo morituri solis pronosticis sunt relinquendi. prima affo⁊. cōmento septimo. ¶ Si aūt egritudo portēdat signa spei curatiōis tūc medicus aggredi debet curã. ¶ Premittēdo p̄ q̄ tpe isto magna est multitudo saniei ⁊ prauitatis eius. iō op; instra omnia potētiora eē in mundificando ⁊ carnē regenerãdo q̄ in alijs tēporib⁹ usq; ad finē status exclusiue. ¶ Premittendū 2° q̄ hoc tpe egrū ab oī motu corpis ⁊ aīe supfluo elōgare debet: propterea q; motus corpis distrahit ptes que vnione idigēt ⁊ passiōes aīe uehemētes in agitationē ponūt humores ⁊ spiritus distrahūt a mēbris patiētib⁹: quo⁊ magna necessitas est in eis. Op; igit qetē adhibē: qm̄ qes est canō curationis ulcerū. 18a tertij. cap̄ de cura eo⁊. ¶ Premittēdū 3° q̄ in hoc tpe optimū istr; est admistratio uomit⁹. l; ēt ɔferat in pcedētib⁹ tpib⁹ admistrãdo ipm cū leuib⁹ ⁊ cū lenitiuis ab acuitate elōgatis. uelut est dare in potu. ʒ. iiij aque tepide decoctionis sei; melonis: aut in potu dare cyathū vnū aque decoctiōis sei; eruce tepidū cū medio cocleari mellis. ⁊ hoc post cibationē stōchi ex cibis diuers substãtia sapore ⁊ alijs. Uomit⁹ eñi est meli⁹ quo curant ulcera renū q; mūdificat eūat ⁊ hūores trahit ad ɔ̄ria. imo itãtū pcessit Auic⁹ preallato cap̄ q̄ dixit q̄ frequētia ei⁹ qñq; excusat opantes ab oī alio istro. ¶ Ite⁊ pter hoc istrm utēdū est applicatiōe istro⁊ mūdificatiū: in qb⁹ cōmisceant medicie iuiscatiue ul̄ glutiatiue tales enim phibēt ampliari excoriationē ul̄ corruptionem. ¶ De qrū numero vnū admistrare apoçima. i. decoctionē de radicib⁹. s. fenicl̄i petrosil. sparagi brusci ⁊ apij. faciēdo in hac decoctione subdñari feniculū petrosil. ⁊ apiū dñanti b⁹ spago ⁊ brusco que cū remissa ipso⁊ calītate deducendo ea ad meliorē q̄litatē. det aūt ex tali decoctiōe ter in die nāli. Primo. qdē dent. ʒ. iiij. per octo horas post assūptã cenã. Scōo dent. ʒ. iij. per duas horas añ prãdiū ⁊ totidē per duas horas añ cenã. ¶ 2m uo istrm hoc tpe ɔueniēs est decoctio capil. ue. qui l; sint tēperati fortassis nō min⁹ apiūt ⁊ mūdificãt q̄ pdicta decoctio. ¶ 3m abstersiuū est aq̄ distillatiōis ul̄ decoctiōis artemisie. ¶ 4m est aq̄ decoctiōis eruce. ¶ 5m est aq̄ sublimatiōis radicū altee. ¶ 6m est aq̄ decoctionis marubij. ¶ 7m ⁊ fortius est aqua decoctionis vue montane uel vulpine: ⁊ est in rei ueritate stafisagria. quodcūq; aūt ho⁊ administret mūdificabit lauabit ⁊ absterget meli⁹ cū eis decoquēdo mel q̄ sine eo. ¶ In fine uo status necīa sūt ea que maturãdo mūdificãdo ⁊ ɔglutinãdo exiccēt: uelut est decoctio ligritie. inest eñi exiccatio mūdificatio maturatio ⁊ ɔglutinatio. 18a tertij ubi supra. ¶ Adhuc ite⁊ cōpositū bonū in hoc tpe: in pn⁹ decliatiōis est hoc. ℞. se. lini dragagãti añ. ʒ. j. polipodij. ʒ. ij. mellis mūdi ⁊ clari lib. s. coquāt in. iiij. lib. aque cisterne usq; ad ɔsūmptionē medietatis. Et de hac decoctiōe calida dent. ʒ. iij. uel. iiij. trib⁹ vicib⁹ in die supius limitatis. Et hec qdē oīa uident sufficiētia ad cōplemētū cure status quecūq; eorum administrare uelis.

In cura uo horum ulcerū in declinatiōe ul̄i salubri pmittēdū est p̄ q̄ instra ɔueniētia cū hoc: q̄ debēt esse exiccãtia ⁊ mūdificãtia ⁊ cōglutinãtia debēt esse. propterea q; post regñationē carnis debēt admistrari incarnatiua quo⁊ est ɔglutinare ptes ⁊ ɔglutiatas ɔseruare: post quo⁊ ɔglutinationē nō est opus alio instro q̄ ɔsolidatiuo. ¶ Hoc igit tpe tria soleo administrare instra. quo⁊ primū est hoc. ℞. ireos. ʒ. j. seminum feniculi petrosil. añ. ʒ. j. s. boli ar. ʒ. iiij. bulliant hec omnia pulueriçata in lib. j. vini rubei clari: aliquali leui ponticitate participãtis usq; ad cōsumptionē medietatis. de hoc ergo vino actu calido exhibeant in potu ter in die. ʒ. iij. uel. iiij. horis supius enūtiatis. ¶ 2m compositu; de electis ab Auicēna est hoc. ℞. terre sigillate. sang. draco. castorei: seis melonis cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ apij. succi liquiritie lacce aristol. ro. amigdalarū papaueris albi grano⁊ pini iusqami al. oiu; añ. ʒ. j. pulueriçata coquãtur in lib. iiij. aque fontis usq; ad medietate;: de qua decoctione dent. ʒ. iiij. horis imediate añ limitatis. Uide quãtū subtiliter ɔtēplati fuere illustres viri in cōpōne medicina⁊. Hoc enim cōpositū aggregatū est ex cal̄is in p̄ aut eq̄libus ut succo liquiritie ⁊ fridis ⁊ siccis ⁊ glutinatiuis in fine scōi aut pn⁹ tertij: ut terra sigillata: san. dra. ex calidis ⁊ siccis in 4° gradu uelut est castoreū: ⁊ ex eisdē in 3° gradu: uelut est aristol. Et ex his que frida sunt ⁊ sicca in 2° aut in 3° gradu ut se. papaueris ⁊ iusquiamo. In quoru; oium cōfractione resultant virtutes contrarie quales ⁊ quãte necessarie sunt in cura talium egritudinum. ⁊ tu speculare in eis. ¶ Ultimu; remediū est hoc. ℞. camedreos camepitheos. añ. ʒ. vj. assari leucopiperis añ. ʒ. v. darsinis: ⁊ est cinamomum exagiū mediū. terant subtilissime ⁊ pulueriçent: ⁊ fiat trocisci de succo poligonie uel corrigiole: ⁊ detur ex eis omni die trib⁹ vicib⁹. ʒ. s. añ dictis horis cū. ʒ. ij. aque sublimationis lãbrusce cal̄e mediocriter ⁊ est remediū cui magna fides adhibēda est: q; fuit a paulo positū p̄ practice. cap. 137° ubi dixit. Ego uo hoc utēs alio nō idigui. ⁊ est auctēticatū ab Haliabate 7° practice. cap̄ 42°. ¶ Accipe igit amice mi intime que tibi magno labore pro tua recupanda sanitate cōsiliãs iscripsi. Ego eñi usq; ad hos dies mām istã nō tãtū accurato sermone descripsi quantum nunc. Feliciter igitur hec omnia in tui salutem summus omnium ille saluator qui cuncta dirigit ⁊ disponit ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 192.

De ardore urine cum excoriatione ⁊ ulceratione uesice. Cōtinet autem Consilium capitula tria.

¶ De causis egritudinis ⁊ de inuestigatione earum Cap. j.

Licet in egritudinib⁹ a sua cã pēdētib⁹ in fieri ⁊ in ɔseruari ɔferat ⁊ necessaria sit medico speculãti ⁊ curãti egritudies inētio cãrū siue pmitiue sint uel fuerit añcedētes. In ɔfirmatis tñ egritudinib⁹ uel termiatis ad statū suū nō est magna cura consideratiōis uel ietētiōis cãrū. uidet eni; iclu dē ɔ̄dictionē egritudinē a sua cã fieri ⁊ ɔseruari ⁊ iã facta esse. Sed egritudines que terminauerūt ad statū: ⁊ maxime ad mediū ei⁹ nullã hñt cãm pductiuã. ergo nō starēt. Igit in egritudine hui⁹ viri iferi⁹ declarãda nō videtur mihi necessarium esse inuestigare: an fuerit a ueneno uel a medicina uenenosa pducta. Si cum sequela egritudinum ad uenena medico ɔferret ad cognitionē egritudinis ⁊ curationē eius hoc uideret continḡe ppter alterum trium effectuū aut alio⁊ reducibiliū ad istos. quorū pmus est: quia uenenosa medicina uel uenenu; in corpus relinquit uestigiū q̄litatū: qñq; p̄marū ⁊ scōa⁊. s. aut calītatē aut frigiditatē humiditatē uel siccitatē simplices uel cōpositas. aut sequētia ad istas: ut apertionem immoderata; constipationem

oppilationes excoriatiões ulcera pũctiões: z silia. ℭ Scõs vo effectus est: ut a ueneno uel a medicina uenenosa remãsisset in corpus impssio qlitatũ occultarũ: per quas uenena dicta pprie iterimũt substãtiã nostrã nũc calefaciẽdo nunc infrigidãdo: aut aliter manifeste qlificãdo corpus: sed soluz uenenositas spũi z cordi hec facit ɔ̃riãdo. ℭ Aut vo z 3o: qz medicie uenenose sil' occulta qlitate z manifesta alterando corrũpunt humanũ corpus: ut fungi z tubera mala scorpio z iusqamus ifridãdo occidũt. Napellus vo z meçereõ magnũ z arsenicũ calefaciẽdo exiccãdo. Lapis vo adamas fluxũ z excoriatiuũ iducẽdo: z sic de alijs. Cãtarides vo urinales vias ulcerãdo. ℭ Mirabile aũt vi' q a tpe tãte pxlitatis usqz nũc remãsisset impssio per qlitates pmas aut scõas depẽdẽs a medicina uenenosa per qlitates hoc efficientes: qm medicia illa uenenosa si fuisset passumpta nõ potuisset in humano corpe ɔseruari gn passa a calitate ipsius corpis corrupta fuisset. g qlitates eius que sunt accñtia nõ potuissent ɔseruari in corpe sine subiecto: qm accñtis esse est inesse subiecto. sed subiectũ est corruptũ. igi' qlitas ul' qlitates que erãt ei' accñtia corrupte sũt. ℭ Forte ɔ̃ hãc põnẽ diceret aduersari' q medicie uenenose pduxerũt calitatẽ aut friditatẽ uel excoriationẽ: que postea in mẽbris impsse remãserũt cõseruate usqz ad hec tpa: quare vi' q cognitio cãrũ que pduxerũt effect' oino necia est ad cognitionẽ z sciam z curationẽ egritudinũ taliũ. ℭ Ampli' in hoc viro ɔcedi' eẽ fortis excoriatio: ut ulcus in collo uesice intrinsecus z talia pueni re pñt ex potu cãtaridaz salis ar. ergo necessariũ est cognoscẽ talia. ℭ Ad pmũ motiuũ di' negãdo illã ɔ̃ñtiã. Manifesta eni qlitas cal'a uel frida ulc' uel excoriatio sunt effectus in mẽbris inuẽti qui lz puenerit a medicia uenenosa nõ puenerũt ab ipsa iquãtũ uenenosa sed in quãtũ cal'a ul' frida: qui est effectus. cũ iã sint facti uel total'r in eẽ pducti nõ vidẽtur hre cãm ɔseruatiuã. s. que fuerit eoruz pductiua. ℭ Ad formã igi' argumẽti distinguẽdũ de maiori: ut dictũ est: qz scõe medicie ut cal'e pduxerũt effectũ z nõ ut uenenose. Et ad minorẽ di' q dispões tales cũ sint frigide vident' in mẽbris ɔseruari ab eaz formalitate cũ sint iã fixe. Forma igitur mẽbroz neqz temperamentũ ipsorũ cõcurrit ad ɔseruationẽ illarũ dispõnũ pter nãm. imo oino resistit eis. quare non est necessariũ iuestigare cãrũ pmituarũ uarietatẽ z potẽtiaz siue fuerit uenena siue medicie uenenose. Et sunt sermones qui clauduntur speculationibus Gal. 4o de ingenio sanitatis. ubi dixit. Dico ergo nil primitiuum significationis curationes offendere. Sed quantum ad egritudines factas. lz prius ab agente primitiuo producte fuerint. ℭ Ex quo fundamento correlarie concluditur: q uana est opinio credentium curare hanc egritudinẽ z perfici in scientia ipsius per considerationem uenenorum z sibi similium. z tu cõsidera. qz hi sermones sunt physici z rationales.

Itaqz in cura dispõnis hui' viri sufficit cognoscẽ excoriationẽ illã uel ulcera puenisse a cã rõne sue calitatis acuitatis z corrosiõis illius effectiua. qd qdẽ euidẽtiori fundamẽto declarari põt ex sermonib' mihi per scripturã collatis. ℭ Primo qz vir iste est cal'e cõplonis a gñatiõe eius. ℭ 2a qz ad augmẽtũ caliditatis z acuitatis in humorib' ipsius multũ z potẽter supuenit regimis calefactiui usus in qto. qz vir fuit multe cibatiõis. z in qliteruz qz vinis fumosis z forte cũ cibis vnctuosis z aromatib' utebat'. ℭ 3o itez hoc deduci': qz solit' est pati egritudies a mã cal'a z acuta prouenientes. s. cholericas ɔtinuas z interpollatas. ℭ Adhuc iteruz z 4o: qm iste vir passus est dolores in nucha z collo: z in uẽtre. sed oẽs tales frequẽter consueuerunt trãsmutatiõe cretica ad vias uriales effundi: ut de febrib' legi põt 2a qrti z. c. de signis pmutationis mãerũ per vias uẽtris z urine. z de doloribus iũcturarũ colligi põt. 22a tertij. Et iterũ de dispõnib' ardoris urine legi põt. 18a tertij. z 19a tertij. De dolorib' vo uẽtris z eoz terminatione 16a tertij p z 5o tractatib'. quare nõ est mirabile si vir iste incidit in ardorez urine z excoriationẽ uesice z ulcerationẽ eius. ℭ Un ex istis concludi' hec dispositio in eo facta est permutando ex alijs egritudinibus in ipsam z nõ incipiẽdo in ea. ℭ Ex quo fundamento iterum ultimate cõcludi' q hec egritudo in sui principio leuior erat: z facilius curata fuisset q si incipiendo euenisset ei. qui cqd tñ ex hoc ɔcedi debeat sufficit cognoscere tm q hec dispõ indiget curatione magne solertie z q citius fieri potest ut nunc sequitur.

ℭ De regimine huius dispositionis: z primo per sex res nõ naturales. Cap. II.

Egimẽ itaqz ipsi' pẽdet ex debita electiõe sex rerũ nõ nãliũ pmo. ℭ 2o vo ex ɔueniẽti admistratione istrumẽtoz medicinaliũ. ℭ Pro declaratione itaqz scõi capl'i in eligẽdo rerũ nõ nãliuz mẽsurã ɔuenientẽ: z qlitatẽ m'lta z satis pticul'r declarãda eẽnt: sed qz ɔfido de aucte sapiẽtũ viroz quoruz scia pitissime rect' fuit. Etiaqz qz vir iste sciẽtific' est z moral'. Jõ in rez nõ nãliũ pticulari z diffusa narratiõe calamũ nõ extẽdã: sed solũ quedã pticularia leuiter ptraseundo dicam. ℭ Euitet itaqz vir iste ciuitatẽ: camerã uel hitationẽ locum huĩdũ actu z potẽtia reumatici aeris: z ppinq puteis: lacubus: z defluxib' aqrũ: z caueat a septẽtrionali flatu pcutiẽte ipm cui' est facẽ strãguriã: ut patet 3a affoz. z 18a tertij. z sit uestib' circa spinã z ilia z extremas ptes ɔueniẽter munitus. ℭ De motu vo z exercitio ei' oino euitet ipm ne mãe in fluxu ponant' ad mẽbra urialia z debilitẽt ea. imo oino gescẽduz est: z loco resol'onis supfluitatis fiẽde per exercitium utat' mediocrib' fricatiõib' ab iguinib' usqz ad pedes: z ab humeris usqz ad man': z ablutiõib' extremoz cũ aqs decoctiõis plãtarũ leuis resol'onis z attractiõis. ℭ Dormitio vo ei' sit ɔsueta paz lõgioz ppter necitatẽ resol'onis z digõnis mãez. ℭ 3o iterũ dõmiẽte hoie qeta remanẽt mẽbra z mãe. vñ medicĩales vtutes min' distrahunt' z ɔueniẽti' in pticulas patiẽtes opari pñt: z sit plũmũ dormitiõis ei' decubit' super laterib': z mioz sit decubit' sup spia: nequaq aũt sup femur z uẽtre iacẽ debet. ℭ Pro 4o vo regimie per inanitionez declinare ad mioratiõnẽ cibi aliquãtã neciũ est: z nullo mõ saturitati cõplete satisfacẽ opz. Cib' etiã nunq degluatur nisi solẽni masticatiõe pcedẽte. Neqz vnq assumat' cib' nisi pcesserit ɔueniẽs appetit' ad ipm. Si eni stõchus cibo z potu fastiditus fuerit supueniẽtes cibi z pot' corrũpunt' in eo z non raro acuitatẽ z malas qualitates extraneas acquirunt: per quas augmentantur materie ulcerum: z dolor: z punctio: z solutio continuitatis in uesica seu collo uesice. ℭ 5o vo vir iste abstineat ab ira: furia z tristitia magnis z maxime a pseuerãtia in istis ppter uehemẽtẽ motũ aduenientem in spiritibus z humorib' ppter passiones tales. ℭ De re vo ultima nõ nãli. s. cibis z potibus ponẽda sunt ea que nullo mõ tangẽ debet cibaria z potabilia ultra que in alijs poterit ample licentia concedi. ℭ Jtaqz vir iste in cibarijs suis summa attẽtiõe euitare debet salsa. Jtẽ acuta uelut cepe: alleũ: porrũ: raphanuz: sinapismũ: oliuas cõditas z silia. ℭ Jtẽ dimittẽ debet nimiuz apientia: z pprie cum acuitate uelut ficus: petro. apiũ: rutha z silia. ℭ Jtez effugere debet nimiũ ca. z sic. uelut piper. çç. galangã: cinamomũ. Macis vo z nux mus. saluia: rosmarinus z fenicl's nõ sunt ei mala. ℭ Jtem euitare debet cibaria multe oppilationis: uelut cibos pastiles: pedes aialiuz: z uẽtres eoz: cutaneas z neruosas aialiũ partes. ℭ Jtem effugiat caseũ antiquum: recens vo butyrosus non multi salis aliqñ conuenit ei. ℭ Adhuc etiã effugere debet usum rerũ ɔstringentiũ: uelut sunt sorbe nespilla: agresta: nuces z silia. ℭ Jtez euitare debet uẽtosa cibaria multũ ut legumina: z pprie elixa: z multoz fructuũ usum. lac vo z pprie in cibarijs coctũ butyrũ: z oleuz dulce: z çuc. citrãguli: z succ' granatoz muçorũ z dulciũ bñ cõueniũt. ℭ Ultimo vo euitet carnes aialiũ antiquoz: z difficil' digõnis: z grossi nutrimẽti uelut boum: taurorum: z castratorũ antiquoz. ℭ Et sil'r effugiat pisces antiquos magni

corporis. pisces vo pui z nõ viscosi z leuis digestionis approbati fz climata regiones z ciuitates eligant ab eo: z nõ erunt ei nociui elixi uel frixi cũ oleo ɔuenienti: z maxime in dieb⁹ reuerẽde legis a carnib⁹ priuatib⁹. ❡ Potus aũt eius sit vinũ albũ colore: z substãtia tenue: z dyaphanum: sapore ad dulcedinẽ inclinatũ: z nõ acre: neqz põticũ. tale eni erit toti corpori z ulcerib⁹ ɔueniẽs: z dolorib⁹: z pp̃e si fuerit artificialr factũ dulce cũ sapa: qd̃ paz bibat argumẽto sũpto ab etate z ɔsuetudine: z pp̃e si nõ fuerit ualde fumosũ: z si fuerit tale frãgat cũ aq̃ mellis pauci mellis z pauce decoc. aut cum aq̃ decoc. radi. pauca z radic. cẽtauree minoris cũ çuccaro leuiter dulcorato: z est remedium secretum.

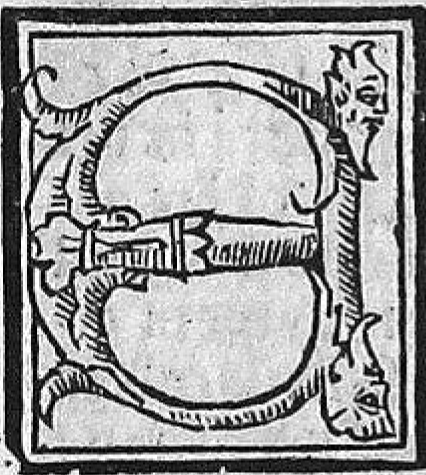
❡ De regimine per medicinas. Cap. III.

In hoc caꝑ dilatãdus esset sermo si haz dispõnũ curatio ordinaria doctrina z accurate describi deberet. Alias eniz haz egritudinũ curationem descripsi: z cõpleui per intẽtiones octo. ❡ Et pͥma est ulis toti⁹ corporis z mãeruz oĩuz supfluẽtiũ euacuatio minoratiua. ❡ 2ᵃ est regiminis rectificatio. ❡ 3ᵃ materie z predictarũ adequatio z digestio. ❡ 4ᵃ est ipsaruz amplio z z pticularis euacuatio. ❡ 5ᵃ ipsarum materierũ diuersio. ❡ 6ᵃ ulcez z z viaz urine mundificatio. ❡ 7ᵃ epatis z renũ rectificatio. ❡ 8ᵃ z ultima est accñtium que sequunt correctio. ❡ Ueruz q2 de intẽtione 2ᵃ sermo tactus est in precedẽti caꝑ ipsa ad pñs dimittat. ❡ Adbuc etiam qm̃ pͥma intẽtio z 3ᵃ z 4ᵃ z 5ᵃ iã meo iudicio administrata sunt ut ɔfido ex sufficientia clarissimoz doctoz a qbus gubernatus fuit vir iste. Etiã q2 tales intẽtiones ut plurimuz in pͥn° z augmẽto ulib⁹ morboz administrari debent ut cõsueuerũt: idcirco de his nõ multum me occupabo.

Pro applicatione vo aliaz rez triũ z aliqruz de predictis. x. ponent instra que maximũ iuuamẽtuz gẽti ꝙ plurime ɔsilib⁹ egritudinib⁹ laborãti feliciter attulerunt: ut nunc sequitur. ❡ Primũ itaqz ipsoz est elũariuz hoc in quo est intẽtio frãgẽdi acuitatẽ: lenĩedi uẽtrem: educẽdi uẽtositates: z mũdificãdi urinales: z ulcerosas ptes opatione ɔuenienti. ℞. medulle cassiefi. medulle sebestẽ z prunoz oĩum ẽctoz cuz aq̃ lupuloz. aã. ℥. iij. pul. folliculoz sene. ℥. j. polipo. cartami: ɠnoz citri. aã. ʒ. 5. macis. ℈. ij. violaz. ʒ. vj. çç. granoz nucis mus. aã. ℈. j. cinamomi. ʒ. 5. ɔfue violaz çuc. al. ana. ℥. ij. fiat elũariũ de quo oĩ 3ᵃ ul 4ᵃ die deglutiat coclear. j. imediate ãn cenã: aut post ipsuz accipe cũ aq̃ decoc. passulaz nigraz in aurora mediocriter calida tardãdo cibũ horis. v. ❡ 2ᵐ instrm̃ est linimẽtũ hoc: de quo renales ptes z lũbares vngantur usqz ad caudã: z supponat pãnus tepidus. cui⁹ descriptio. ℞. nenufa. succi violaz recẽtiuz: succi vͥge pastoris. aã. ℥. ij. amili. ʒ. v. sandaloz ru. violaz. aã. ʒ. 5. se. endiuie: lactuce: scariole: portulace. aã. ʒ. ij. croci: macis: spice nar. ana. ʒ. 5. albumina ouoz duoz. terant sil ultimata ɔtritione cũ amilo in mortario plũbeo cuz suo pistello: z alijs supadditis fiat linimẽtũ molle. ❡ 3ᵐ instrm̃ est mundificatiuum ptiuz egrotaz sufficiẽter abstergens eas: z addit in regeneratione mãei in ptib⁹ carnosis: z leue z nobile ualde est hoc. ℞. aque sublimationis: radi. centauree minoris lib. 5. misce sil: z de hac mã in septimana bis accipiant. ʒ. v. tepefacta cuz modico penidiarũ in aurora. ❡ 4ᵐ instrm̃ mãerũ digestiuũ magis: z predictaz viaz ɔfortatiuũ est hoc. ℞. aque sublimationis hyposete: aque lupuloz: aque alkekẽgi. aã. par. iiij. misce: z accipiat ex eis. ʒ. iiij. in aurora tepiõ. per cõpletã septimanã ɔtinuãdo. ❡ 5ᵐ instrm̃ est linimẽtũ hoc: de quo bis in die iungant ptes itermedie genitaliũ z siteri: z est in eo itẽtio sedatiua mordicationis: z phibitiua cursus mãerum. Cuius descriptio. ℞. vitellos ouoz numero. iij. olei ro. onfancini. aã. ʒ. j. 5. amili. ʒ. j. croci. ʒ. 5. coriãdri prepati: litargiri spumificati: se. aceto. granoz mirti. ana. ℈. j. terant oĩa sil in mortario plũbeo cũ suo pistello: z fiat linimẽtũ z applicet ut dictũ est. ❡ 6ᵐ instrm̃ est ut vir iste sepe assuescat pedes z manus ei⁹ ãn cenã abluẽ cũ aq̃ decoc. folioz hedẽ camomille: saluie z silĩuz gra diuersionis mãerũ. ❡ 7ᵐ instrm̃ est decoctio ista: cui⁹ assumptioni oportebit ipsuz esse sollicituz z solertẽ euitare mũdificãtia per sirigã iniiciẽdũ qd̃ gdẽ cõuenit ei: ut credo ppter lesionẽ ɔsecutã ex itromissione siringe ex iprudẽtia medicoz q ipsam applicare nesciuerunt. Si enim cõgrue applicaret siringa cuz medicinis opportunis notabile semp iuuamẽtuz efficeret. Est aũt ordo hui⁹ descriptionis talis. ℞. sebestẽ numero. xv. violarum: seminis portu. gra. alke. foliorum cypressi. ana. ʒ. ij. gummi ara. ʒ. 5. granorum pinearum. ʒ. 5. liquiritie. ʒ. ij. 5. seminis acetose: endi. scariole. aã. ʒ. j. semis coĩuz frigidorum. ʒ. ij. fiat omnium decoctio lẽto igne in lib. iij. aque usqz ad cõsumptionẽ 3ᵉ ptis. Deinde colent cuz expressione leui. De ipsa igit accipiat ʒ. v. in aurora: z tardet cibũ ad minus horis 4ᵒʳ. Et si uehemens ei istaret sitis posset iterũ de ea bibẽ frequẽter cũ eqli pte aque ordei. ❡ Cũ ḡ cõtinuauerit hãc decoctionẽ: tũc sequẽti die imediate accipiat dosim vnã elũarij ꝓ loco descripti: z post ipsam trãseat ad mundificãtia z icarnãtia alternatim assumpta. Itaqz ex intẽtione digõnis ꝓcedat ad lenitiua: z de lenitiuis pmutet se ad mundificatiua z abstersiua supius tacta: z a mũdificatiuis reuoluat se ad incarnãtia z ɔsolidãtia: z ita fiat reuolutio circularis ab vno ad reliquũ canonice ꝓcedẽdo. Nece eniz erit alijs diligẽter obseruatis laudabilẽ effectũ subseq. ❡ 8ᵐ instrm̃ est ut postq̃ per mensem is predictoz instroz reuolubilez ordinẽ cõsecut fuerit: tunc in aurora assumat. ʒ. 5. ifrascripti pulueris: in quo est intẽtio frãgendi caliditatẽ auctã a motu mãerũ: z ab applicatione mũdificãtiuz z abstergẽtiũ ɔsecutã: z pp̃e cum cyatho. 5. aque decoc. ḡ. pinearũ. Cui⁹ descriptio. ℞. fo. cypssi. ʒ. ij. fo. altee. ʒ. ij. 5. se. portulace. ʒ. ij. ḡ. papaueris al. ʒ. iij. se. endiuie. ʒ. j. 5. se. lactuce. ʒ. vj. floz nenufa. ʒ. v. fiat oĩum per se puluis. deide cõmisceant. ❡ 9ᵐ istrm̃ est elecm. hoc. ℞. mucillagis muchete. ʒ. iij. mucillagis se. lini: fenug. z granoruz sisami. ana. ʒ. ij. penidiarũ. ʒ. iiij. croci. ʒ. 5. corticũ mãdragore. ʒ. j. ḡnoz alke. numero. xv. floz nenufa. ʒ. iij. fiat elecᵐ cũ lib. 5. çuccari dissoluti z cocti cũ aq̃ cẽtauree miõris. de q̃ sequẽti mane in aurora assumat. ʒ. v. cũ. ʒ. ij. aque sublimationis burse pastoris tepide: z tardet cibũ horis 4ᵒʳ. ❡ 10ᵐ z ultimũ instrm̃ est. ut 3ᵃ sequẽti die vir iste accipiat. v. de ifrascriptis pillis: q̃ruz descriptio. ℞. cẽtauree minoris. ʒ. ij. granoz alke. numero. v. corticuz papa. albi: floruz nenufa. ana. ʒ. ij. se. plãtagis: acatie: gũmi ara. dragagãti. ana. ℈. ij. medulle ḡnoruz cerasorum: uel gũmi arboris ipsorũ. ana. ʒ. iij. ligritie: anisi: ḡnorũ pini. aã. ʒ. ij. dissoluant gũme cũ succo violarum: z bñ icorporent cũ alijs spẽb⁹: z fiat ex oĩ. ʒ. viij. Cuz ḡ sumpserit eas reuoluat se ad puluerẽ in 8° instro scriptũ z de pulue ad elũariũ: z de elũario ad pillas ultio scriptas z ita circulariter ꝓcedat per spatiũ duorũ mẽsiuz memorãdo semp de lenitione cum ꝑ instro fienda. qbus diligẽter factis spo ɔualescẽtiã obtinebit: quã ɔcedat ille q solus sanare z bñdicẽ põt. qui viuit z regnat in secula seculorũ. Amen.

Cõsiliuz. 193.

De triplici mala dispositione. videlicet. ❡ De ardore urine. ❡ De frequenti mictu. ❡ De mictu sanguinis. ❡ Diuidit aũte cõsilium in particulas tres: ut patet.

Ex his que mihi narrata sunt z sensu visus z tact⁹: z signis cõprehendẽ potui appet ꝙ dispositio huius viri nobilis vincentini reducit ad tria ḡña nocumenti in mẽbris urine exitia. ❡ Primũ est ardor in emissione urine eueniens. ❡ 2ᵐ est frequens mictus. ❡ 3ᵐ est sanguinis cum urina emissio iterpolationẽ hñs. ❡ Quoz oĩuz nõ solũ rõ formalis: imo cãe z eoz signa pquiri debẽt si diligẽter cõsilio medicinali recto sibi subueniri debet. Ideo vniuscuiusqz hoz singulariter z cãe z signa ponẽda sunt: z curationis modus.

Particula prima

De ardore urine cōtinēs capitula quatuor.

¶ De causis ardoris urine. Cap. I.

Est itaqz ardor in urina: dolor pūgitiuus uł acuitas in emissione urine ꝓueniēs. aliqñ uō ipsam ꝓcedēs. frequēter etiā ipsiº emissionē subsequēs: quorū triū uerificatio ex sequētibus appebit. ¶ Fit aūt ardor talis qñqz a cōplonali cā. ¶ Qñqz uō ab exiccātibº causis ꝛ inflāmātibº. ¶ Qñqz uō ꝛ 3º ex ꝯsumptione humiditatis que grā finis ꝯtinet in glandosis carnibº ad irrorādū ꝛ humectādū mēbra: ut ad pulsionē superfluitatū dispositoria sint: eo ꝙ humiditas reddit ea extēsibilia ꝛ flexibilia magis. ¶ 4º uō cōtingit in urinādo ardor pp ulcera excoriationē uel scabiē in uesica ꝛ in mēbris urine exitia. Et colligunt hec oīa 19ª tertij. tractatu ꝛ cap. secūdis. ¶ Ex qbº clare elici pōt ista distinctio. ꝙ ois urine ardor ꝓuenit aut pp nocumētū essentiale uesice: aut per colligātiā eiº ad mēbra urine: aut per colligātiā a toto cadētē. ¶ Exēplū ꝑmi: sic ois lapsus cōplonalis ipsiº uesice. de quoz tñ numero lapsus ad calidū ꝛ siccū frequētius ardoris in urina pñt esse cāe ꝙ ad frigidū ꝛ humidū. ꝛ tu speculare. ¶ Itez ꝛ egritudines cōpōnales quedā ardoris in urinādo pñt esse cāe: ut rugositas: aspitas supficiei ꝯcaue colli uesice. ¶ Itez egritudines in unitate ꝯtingētes hoc idē efficē pñt: ut excoriatio: ulcera ꝛ silia in toto corpore: ꝛ maxie in collo uesice cōtingētia. ¶ Exēplū scdi: sic oē genº egritudinū cōplonalium in mēbris urinalibº mediatis ꝛ imediatis eueniēs: ut in poris uritidibº in emulgētibº renibº ꝛ epatis: ꝛ lapsus cōplonalis: ꝛ unitatis iā tacti ꝑdictū ardorem efficē pñt. ꝛ tu discurre ex his que scribunt 18ª tertij. cap. de apostematibº de solone ꝯtinuitatis ꝛ ulceribº renū ꝛ reliquorum viaꝝ: ꝛ ex his que scribunt in 14ª tertij. in mā de fluxibº epatis ꝛ almesire uel ulceribº eius. Iterū ardor in urina ꝓuenire pōt ad membra urine: ꝛ ꝓpe ad uesicā: sic frequēter ꝯtingit in trāsmutatione cretica māerum que febres acutas efficiebāt: ꝛ sic in lepra: scabie: uariolis ꝛ morbillo: ꝛ silibº: quorum oīuz māe: aut qz nimium exuberāt: aut qz ab incitata ūtute sinthomatice ꝓpellunt cōtingit fieri diuersionē de circunferētia ad cētrum. ꝛ tu ꝯsidera hincide ab auctoribº ꝛ facile uerificabit. ¶ Qualiter aūt salsedo ex ꝑma cā. s. lapsu cōplonali ꝓueniēs uidē est facile. Ois enim urina: ꝛ lz acuta existat ꝛ salsa: a caliditate tñ ꝛ siccitate itēsis magis salsa ꝛ acutior efficit. qre ad collum uesice notabilis sensationis exīs delata ardorē: pūctionē ꝛ mordicationem in ea effic. Et idē dici pōt de causis exītibº positiue ꝛ ꝑuatiue tā ab ex ꝙ ab intra euenientibº: ꝛ tu discurre per eas. ¶ Pro 3ª uō cā dicenduz ꝙ si humiditas que in carnibº glādosis in mesenterio posita: ꝛ aliqñ in collo uesice ꝯsumant ut in fortibº fluxibº flobotomijs ꝛ silibus causis exiccātibº sepe ꝯtingit. urina tunc in sui acuitate non refrāgit: ꝛ corpus uesice siccum redditum ꝛ nō irroratuz ardoris eiº nocumēta facile ꝑcipiet. ¶ Et iste tres cāe uident palā in hoc viro ardorē in urinādo fecisse. ¶ Est enim hō a gñatione caliditatem epatis ꝛ renum notabilē hñs fortibus etiā laboribº suo tpe occupatus fuit. rebus etiā exītibº ꝛ calefacientibus: ut cibis salsis ꝛ acutis usus est. Iterum ꝛ excellenter extenuatº per uniuersum ambituz: ꝛ maxime in toto uētre ꝛ mirach sic vidi. Ex quo facile ꝯcludit ꝯsumptionis predicte humiditatis irrorare debētis cā. ¶ 4ª uō cā in eo locum nō hēt: cū neqz excoriationē: neqz ulcera in urinali via ꝑcepi. Et ex sentētijs predictoꝝ apiri pōt cā qre qñqz dolor pungitiuus ꝑcedit urine exitum: ut cum ulcera uel nocumēta existūt in collo uesice ꝑcipit ardor ꝑus tpe in extremitate ūge tanꝙ in mēbro excellentis sensationis colligato per suum pāniculū collo uesice. ¶ Comitat aūt qñqz dolor pungitiuus actualē exitum urine ꝓpter acutā esse urinā: ꝛ ꝓpter aspitatē ꝛ fortē conatum ūtutis ꝯstrigētis uesice collū ad urinā emittenduz. Seqtur aūt dolor qñ urina facile exire pōt absqz multo conatu ūtutis ad illū ꝓpter impressionē ab urina imbibita in collo uesice ulcus excoriationē ꝛ scabiē hñte intrinsecus. ¶ Reliq aūt 5ª cā ardoris in urinādo effectiua esse pt ulcera excoriatio uel aspitas euenientia in cānali ūge ꝛ extremitate pudibūdi: sed nō sunt pñtis ꝯsiderationis. ꝛ tu lege de eis 20ª tertij. de ulceribus virge.

¶ De signis ardoris urine. Cap. II.

Ut igit species ardoris urine cognoscant uniuscuiusqz earū signa ponēda sunt. Signa itaqz ardoris urine ꝓuenientis a cā cōplonali. ¶ Primū: ut cōplo fuerit a gñatione cholerica aut sāguinea: calidior tñ ꝙ humidior. ¶ 2m est ut ꝛ lz cōplo non fuerit talis ex regimine: tñ fuerit in humoribus adustio facta: ut ex forti exercitio: aut labore: aut ex usu ciborū: aut potuū acutoꝝ: ut allei cepe sinapis salsorū ꝛ siliuz: ꝛ potuū etiā acutoꝝ ut vini nāliter fumosi: aut hñtis acuitatē accitālē: ut mixtionē ex aq̄ vitis uel alioꝝ acutoꝝ: aut vinū qd collectum fuerit in locis harenosis calceis ꝛ silibus. ¶ 3m signū est ut sit cōplo que per adustionē factā acuitatez posuerit in humoribus: siue fuerit hec cōplo mala totiuālis aut ꝑtialis in epate ꝛ renibus: ꝛ alijs mēbris in urinalem aquositatem imprimentibus: ꝛ reliqua signa omnia cōplonem calidā ꝛ siccā arguētia huic loco adaptāda sunt.

Signa uō ardoris facti causis exiccātibus hñtur per inuestigationē cāꝝ corpus positiue exiccātiū ab ex eueniētiū uel ab intra. ꝛ iterū hoc idē efficiūt oēs cāe ꝑuatiue exiccātes: ut sunt euōnes oēs fortes ꝛ ꝑseuerātes insensibilr uel sensibilr corpus exiccātes. ¶ Signa uō ardoris ꝓueniētis ex ꝯsumptione humiditatis glādose cognoscunt per inuētionē cāꝝ exiccantiū totū corpus ꝛ maxime mirach intestina mesenterion ꝛ lūbares ꝑtes que cōprehēdunt ex cōsumptione totius uētris uelut si mirach spōdilibus adherere videat: ut in hoc viro notabilr liquet. ¶ Signa uō ardoris ꝓueniētis ab ulceribus ꝛ scabie in vijs urinalibº exñtibº. hic nō ponunt: cū in hoc viro uestigiū eoruz nō appeat. etiā qz als in tractatu de cura ulcerū viarū urine diffuse satis hec sigā me pronuntiata sunt: ꝛ tu lege illud exinde: huic tractatui ꝯformiter adaptando hec de signis.

¶ De cura ardoris urine per regimen reꝝ nō nāliū. Cap. III.

Sit pro regimine huiº dispōnis librāda est rerū nō nāliū ꝯueniēs administratio. Eligatur itaqz aer in oī dispōne ꝑdicta ꝓueniēte a causis predictis ad frigidū ꝛ humidū inclinatº: lz ampliº debeat esse humidus ꝙ calidus. sit etiā aer nō uētosus. nā flatº uētoꝝ septētrionaliū hāc egritudinem auget. sit etiā aer nō caliginosus. ꝛ nō sit aer q̄lis motiū eleuatoꝝ hitātiū in turribº ꝛ locis nōbilr a terra eleuatis. ¶ Exercitiū aūt ꝛ motū fortem ꝛ laboriosuz oēm euitare debet pp cām notā: ꝛ maxie exercitiū equestre uł multe ambulationis fortis ꝛ uelocis: eo ꝙ nocet ardori: auget urine fluxū debilitando ꝯtētiuā: ēt qz sāguinē fluē fac: de quo īferiº dictū est: ꝛ in sūma ad qetē excedēte declinare ꝯueniēs est ei. nequaꝙ uō ad exercitiū uł motū: ꝛ maxie illū qui fit in coitu. ¶ Oēm aūt repletionē humoꝝ iā factā tollē ꝯz. Silr ꝛ replōnē ciborū ꝛ potuū sūmo ꝑe ꝑcaūē. caloꝝ uō ꝛ siccoꝝ: qm egritudinē augēt vigorādo cām ꝛ māz eiº: frigidoꝝ uō ꝛ humidoꝝ potuū ꝛ ciborū replōnē effugiat: eo qz īnati caloris suffocationē efficiūt: ꝛ mās ad putredinē disponūt. ¶ Cōformiter etiaz loquēdo ꝑdictº vigiliā imoderatā euitare ꝯz: cū corpº exiccet: ꝛ humorales mās acutas efficiat. Sōnº aūt in hoc vigilijs est ꝯtrariº: ꝛ etiā qz corpus humectat ꝛ digōnē māerum ꝯueniētē efficit: qre plixe dormire ꝯueniēs est ei. vigilare uō ꝯtrariū. ¶ Euitet etiā oīa accitia aīe: que aiam tristē efficiunt ꝛ accubare faciūt calorē innatū ꝛ ꝓmptiorē efficiūt ipm ad exiccandū ꝛ acuēdum mās humorales: ꝛ oīa accitia aīe que fortē ꝛ uelocem motum in spiritibus ꝛ humoribus efficiunt euitare debet ꝓpter causas predictas. ¶ De cibis autem ꝛ potibus dicendum primo generaliter ꝙ euitare debet omnia excellēter calida acuta ꝛ salsa: ut colligit 19ª tertij

tractatu ꝛ cap̄ scōis. In diuisiōib⁹ a Rasi cap̄ 57°. ꝛ pluries alibi. Igit̃ euitare debet panē coctione multa cōbustū ꝛ salsum notabilr̃: ꝛ multo fermēto ꝯditū saltē antiquū. ℂ De oleribꝰ vo euitet oēs acutas plātas: ut hysopū: rosmarinum nemē: sisimbriū ꝛ silia. ℂ De granis vo effugiat: sicut est sinapis: nasturtium: ꝛ reliq̄ paria. ℂ De radicibus vo euitet alleum: cepe: bulbum: porrū: raphanū: ꝛ reliq̄ uehemētis ꝓuocationis: ut petroselinū: baucia sylvestrē ꝛ domisticā ꝛ reliq̄ hoꝝ. ℂ De folijs vo euitet rutbā: erucā: nasturtium ꝛ reliq̄ silia. ℂ De saporib⁹ vo effugiat acetū acutū: lymones ꝛ oēs succos m̄lte ꝓuocationis. vinū citonioꝝ ꝛ alia silia. ℂ Utatur aūt pane mediocris coctionis a furfurib⁹ bñ mūdo ꝛ de pura simula facto. ℂ De carnib⁹ vo utat̃ carnib⁹ oib⁹ iuuenib⁹ mollib⁹ mediocriter piguib⁹ facile digestibilib⁹: ut sunt carnes hedoꝝ: gallinaꝝ: caponum: pulloꝝ: vituli recentis castratine: leporine: porcine recentes ꝛ ptib⁹ eoꝝ: ut eius piguedine ꝛ assungia nō ualde salitis. Et lacte qđ oi mō ꝑparationis est ei ꝯueniēs: ꝛ maxie lac ouinum cui in debilitate renū nihil est cōpar. 18ª tertij. cap̄ de eo. ℂ De plantis vo utat̃ boragine: lactuca: bleta: spinachia: ꝛ aliqñ rapis: lȝ raro. Itē sepe uti debet malua decoc. eius in cibis ꝛ est secretū mirabile. ℂ Iteȝ de gnis utat̃ ordeo alkisit: uel ptisanae i⁹: ꝛ aq̄ ipsi⁹: ꝛ oi ipsi⁹ ꝑpatiōe. Cōueniūt etiā ei pānicū: risum pultes de spelta ꝛ siligie ꝛ silib⁹ granis. ℂ De fructib⁹ vo cōueniunt ei cerasa que maxime in hoc cap̄ ab oib⁹ auctorib⁹ laudata sunt. Itē melones: citrulli: cucumeres: angurie: ꝛ similes fruct⁹. ficus aūt ꝑpter ptē lacticinij eoꝝ nō ꝯueniūt: lȝ Auic⁹ 19ª tertij. finali cap̄ ꝓcedē videat̃ eos cum oleo commixtos. ꝛ tu cōsidera. Uue vo nō placēt. nā ois vua nocet renib⁹ ꝛ uesice: ut habet̃ 2° cañ. ab Auicª ꝓpo cap̄. ℂ Uinum aūt sibi ꝯueniens esse debet oē a pōticitate ꝛ acredine denudatum. Nāꝑpter ptes icisiuas ꝛ acutas in tali vino existes auget̃ egritudo. Stipticū vo oē vinum euitari debet: eo q2 clauditurine viae: ꝛ ꝯstrigēdo dolorē exauget. Uinum vo albū subtile multū acutū ꝛ calidū etiā discōueniēs est ei: eo q2 nimiū calidū est apitiuū: ꝛ maxie nocet hñtib⁹ plenitudinē uesice. ꝓuocātia eniȝ ꝯferūt uesice uacue: nocēt aūt ei plene. Rasis in diuisionib⁹. cap̄ 72°. Igit eligat̃ vinum substātia nō ualde grossum: imo mediocre: suaue odore: ꝛ ꝑdictis ꝯditionib⁹ limitatū. hec de regimine rerū nō nāliu̅.

ℂ De regimine ardoris urine per medicinalia. Cap. IIII.

Cura vo ardoris urine ꝓueniētis a iā dictis causis ꝑficit̃. v. intentionib⁹. ℂ Prima est māerum euacuatio minoratiua. ℂ 2ª est ipsarum diuersio. ℂ 3ª est ipsaꝝ digestio. ℂ 4ª est eradicatiua euacuatio. ℂ 5ª est accidentium correctio.

In prima igit̃ intētione si ardoꝛ ꝓueniat a cā cōplexionali nāli flobotomia fiat de uena basilica sub cubito posita: aut de saluatella que est ram⁹ eius inter anularē ꝛ auricularē digitū posita: ꝛ fiat in mane ꝛ extrahat̃ sanguis. ℥. iiij. aut. v. ꝭm tenorē ṽtutis. ꝛ si flobotomia euitaret̃: aut nō ꝯuenire videret̃ ꝛ iterum dato ꝙ fiat sequenti mane soluat̃ sibi uenter cum hoc minoratiuo. ℞. aque sublimationis folioꝝ malue: uel violaꝝ: uel emulsiōis gnoꝝ papa. ℥. iiij. māne uel cassie loco ei⁹. ℥. j. ß. reubar. electi ʒ. ij. penidiarum. ℥. ß. spice nardi. ℈. ß. infundant̃ oia simul per diē ꝛ noctē. deinde calefiāt in aurora: ꝛ facta ꝯuenienti expressione bibat̃ colatura calida. ꝛ tardet̃ cib⁹ horis. vj. ꝑaccipiēdo in 5ª hora cibum vnū brodij pulli cū çuccaro abluto. ℂ Aut saltē gra mioratiōis accipiat. ℥. iiij. mucillaginis sebestē. aut. ℥. j. ß. cassiefist. ex sua cāna lābēdo comestꝰ. ℂ Aut det̃ ei dyaprunis simplicis. ʒ. xij. cū decoc. violarum hāc etiā intētione euacuādi minoratiue cōplent oia que diuersionē faciunt nunc dicenda.

Diuertit̃ aūt mā ꝑdicte egritudis multiplr̃. ℂ Primo trahēdo mām ad iferi⁹: q2 vī fuisse itētio Hyp. affoꝝ 7ª. ibi. Dissuriā flōmia soluit icisa que est i talo uena. lȝ cōmētatoꝛ nō audeat ꝯfiteri vitatē afforismi. Ego vo in illo magnū iuuamētū in hoc cap̄ vidi. ꝛ tu considera. ℂ Diuertit̃ 2° mā fricādo extrema fricatiōib⁹ mediocritatē tñscēdētib⁹: ut pedes cū uētosatiōe spatularū natiū ꝛ coxarū. ℂ Itē cū itroitu in balneū aque dulcis. assiduatio eniȝ itroitus aque calide cōfert in plurimis dispositionib⁹ nocumētoꝝ urine in diuisionib⁹. cap̄. 75°. ℂ Ad hāc etiā diuertēdi intētionē ꝯferūt clisteria leuia ex succo uel decoctiōe violarū blitis: spinachie: floꝝ nenufaris ꝛ cucurbitaꝝ ꝛ siliū. ℂ Itē maxio iuuamēto ꝯfert huic egritudini diuertēdo uomitus fact⁹ a nā uel ab arte: ut 4ª ꝑmi. cap̄ de iuuamētis que affert uomit⁹. ℂ Pro hac etiā itētiōe solēniter ꝯfert eūo per emoroidas facta ꝛ silẽs opatiōes per q̄s māe ad alias vias sine notabili nocumēto euacuari pñt. ꝛ tu amplia ultra hec.

Digerūt aūt mās oia que de regimine rerū nō nālium dicta sunt. ꝛ iterum hec medicinalia que nunc scribunt̃. ℂ Digestiuū bonum. ℞. emulsionis gnoꝝ papaueris. ℥. iiij. uel. v. penidiaꝝ. ℥. j. misce ꝛ det̃ calidū in aurora: ꝛ tardet̃ cib⁹. iij. aut. iiij. horis. ℂ Aliud bonum. ℞. sy. violati. ℥. j. ß. aque nenufa. ℥. iij. misce. ℂ 3ᵐ bonū est ℞. sy. de papauē. ℥. j. ß. aque floꝝ nenufaꝝ. ℥. iij. misce. ℂ 4ᵐ bonum est. ℞. aque ordei. ℥. iiij. sy. nenufa. ℥. j. ß. misce. ꝛ plures alij syrupi describi pñt silẽs istis in ṽtute. ℂ Digerunt etiā mās ꝛ refrāgunt eas in acuitate trocisci Rab. 9° Alm̄. cap̄ de ardore urine. in fine. ꝛ tu lege ibi eos. ℂ Digestiuū spāle bonum coīcans iuuamentū suū mēbris oibus ꝑncipalibus: ꝛ maxime vijs urinalib⁹ est hoc. ℞. aque lupuloꝝ: aque altee. añ. ℥. j. ß. syrupi iuiubini: syrupi de bisantijs. añ. ʒ. vj. misce. ꝛ hec de digestiuis.

Materia aūt digesta eradicari pōt cū medicis minoratiuis iā dictis ꝛ ꝓpe si dosis earum ampliet̃ parūper. ℂ Ampli⁹ eūatiuū preter illa esse pōt dare. ʒ. ß. el̃uarij de psilio. educit eni solēniter ꝛ suauiter mās specie plures: imo ꝛ adustas ꝛ acutas oi acuitatis specie: ꝛ det̃ cū aq̄ decoctionis medulle cerasoꝝ usq3 ad. ℥. iij. ℂ Aliud eradicatiuū ꝯueninenti⁹ ad educēdum mās maioris acuitatis ꝛ adustionis est hoc. ℞. aque lupuloꝝ ꝛ cuscute. añ. ℥. j. ꝯfectionis hamech. descriptione maiori. ʒ. v. mucillagis. g. psilij. ʒ. ß. Qui aūt ex psilio mucillaginē extrahit caueat sibi ne lōgo tp̄e psiliū aque calide nimium ifusū ꝑmittat: tunc eni centralis ps que calida est in 4° ꝛ excellenter acuta ardorē ꝛ ꝑūctionē augeret: q̄re discrete agat̃ in hoc. ℂ Ultima medicina solutiua maioris securitatis ꝛ maioris opationis est hec. ℞. aque violaꝝ: aque emulsionis papaueris al. añ. ℥. ij. agarici electi. ℈. ij. reub. electi. ʒ. j. ß. pulpe sebesten: penidiarū añ. ℥. ß. spice nardi. g. vj. çç. g. ij. infundant̃ oia simul per dies duos: deinde bulliāt simul qbusdā ꝛ leuib⁹ ebullitionib⁹. post hoc colet̃ ꝛ exꝓmat̃: ꝛ det̃ in potu hora ꝛ conditionib⁹ oibus in ipso ꝛ reliqs euacuationib⁹ obseruādis que legantur supra in cap̄ de euacuatione minoratiua. Hec aūt medicina inter reliq̄s ad hāc intentionem sublimioꝛ per me inuenta est: ꝛ tu ꝓba ipsam rōnibus ꝛ auctoritate.

Pro cōplemēto aūt intentionis q̄nte ꝑmittendū ꝙ accñtia sua molestia curā ad se uertentia sunt hec. ℂ Primū: grauitas in tota spina: ꝛ maxie in alchatin. ℂ 2ᵐ: fortis ꝛ ꝑseuerās ingetudo ab ardore ꝛ frequenti mictu ꝓueniens. ℂ 3ᵐ: ꝑūctio magna ꝛ q̄nq3 tensiuus doloꝛ in toto femore: ꝛ infra radicē testiculoꝝ. ℂ 4ᵐ est acutissimus doloꝛ in extremitate pudibundi per colligantiam ut supra. ℂ 5ᵐ est excoriatio cānalis virge. ℂ 6ᵐ est fortis uentris constipatio. ℂ De excoriatione vo corporis uesice excusatus sū: eo q2 in viro isto adhuc nō appuit etiā: q2 al's in tractatu de ulcerib⁹ viarū urine apte satis scripsi. Et tu tractatū illū ad cōplemētū doctrine huic apponere debes. ℂ Primū itaq3 accñs ꝯtingē pōt per colligātiā ptiū dictarū ad uesicā ꝛ urinales vias etiā propter fluxū māerū que augent̃ ꝑpter dolorē que māe in itermedijs vijs detinent̃. adhuc etiā ꝑpter uehemētē lassitudinē ꝑdictarū ptiū ꝑpter vigiliā ꝛ angustiā acqsitā. Cui qdē

accñti applicari pñt digerentia ꝛ euacuãtia iam premissa. Et iterum hec remedia. ¶ Quoꝝ pmũ est clisté istud sublimis iuuamẽti pro dolore extensiuo totius spine. ℞. brodij pinguis de carnib⁹ castratinis lib. j. olei de camo. ꝛ de aneto añ. ℥. j. olei vulpini. ℥. ij. croci. ʒ. j. elec. ꝺ psilio: ꝛ de baccis lauri. añ. ʒ. ij. salis gẽme. ℈. iiij. misce. ¶ 2m est vnguentum hoc anodinũ satis ex quo ꝗter in die nãli tota spina vngat̃. ℞. olei de cheiri citrina. ℥. iiij. olei de camo. ꝛ de aneto. añ. ℥. j. pingue. anatis ꝛ galline. añ. ʒ. vj. croci. ʒ. j. cere quãtum sufficit: fiat vnguẽtum molle: ꝛ in fine cum tepefactum fuerit addantur vitelli oui. iij. ꝛ diligẽter incorporent̃. ¶ Cõfert etiam huic accñti summo iuuamẽto emplastrũ de folijs paritarie: ꝛ est ut accipiat̃ folioꝝ paritarie lib. j. ꝛ cõtundant̃ diligenter: deinde in frixorio coquant̃ cũ oleo nardino: ꝛ de camomilla: ꝛ ex eo calido totus locus dolẽs emplastret̃. ꝛ est de remedijs Gilberti anglici. ¶ 2m aũt accñs remouet̃ cũ remedijs iã dictis. ꝛ maxime cũ suprascripto clisteri. ¶ Amplius cũ his que somnũ inducũt sicut linimẽtũ hoc ex quo frons tẽpora ꝑtes pulsuum uolemanuũ cauille ꝛ plãta pedũ inungi debẽt. ℞. olei violaꝝ olei de nenuf. ꝛ de semine lactuce. añ. ℥. j. emulsionis papa. ℥. j. ß. amili. ʒ. vj. croci. ℈. j. seminis aneti. ℈. ß. cere al. quãtum suff. cit. fiat vnguẽtum molle: deinde bulliat in lib. ß. succi corticũ exterioꝝ cucur. recẽtis usq; ad cõsumptionem succi. ¶ Aliud sile. ℞. sy. de papauẽ: sy. nenufarini. añ. ℥. vj. aque violaꝝ. ℥. iij. misce. ¶ Ultimum ad hoc. ℞. eluarij dyapapaueris. ʒ. vj. aque sublima. floꝝ croci ʒ. iij. misce ꝛ dent̃ in sero per duas horas post cenã iuxta illud, dare aũt ea. s. somnifera in sero: ꝛ apud somnũ est melioꝝ horaꝝ qm̃ inducũt somnũ. ꝛ sciuisti ꝙ somnus agitationes sedat. Mes. in cap. de hoc. ¶ 3m accñs qꝺ est dolor in femore ꝛ radice testiculoꝝ ꝓuenire põt ex uẽtositatib⁹ uel materieb⁹ illic ꝓpulsis qui remouet̃ cum iã predictis: ꝛ cũ istis iterũ. ¶ Quoꝝ pmum est freqũes applicatio uẽtosarũ siccarum sup dictis locis. ¶ 2m est euaporatio supradictaꝝ ptinꝫ facta cũ furfurib⁹: aut pãnico ꝛ milio torrefactis. ¶ 3m est embrocatio uel fomẽtatio applicata predictis locis cuꝫ decoc. camomille: melliloti: camedreos: camepitheos: assari cẽtauree minoris ꝛ siliũm. ¶ 4m est cũ inunctione facta cũ vnguẽto de cheiri citrina descripto in cura predicti accñtis. Itẽ hoc accñs sicut ꝛ silia predicta ꝛ dicẽda facile alleuiatur cũ diuertẽtib⁹ suprascriptis in itẽtione de hoc. ¶ 4m vo accñs qꝺ est dolor acutissimus in extremitate pudibundi: ꝛ etiã in collo uesice canonice remoueri debet cum amotione cãe facietis illud: qꝺ qdẽ cõplet̃ per euacuãtia diuertẽtia ꝛ reliq̃ iã tacta. ¶ Itẽ cõplet̃ per sedãtia acuitatis materieruꝫ qꝺ ptim in regimine rerũ nõ nãliũ ꝛ digerentiũ tactum est. ¶ Itẽ ꝛ 3o cõplet̃ per ea que ptim anodina sunt: ptim predictaꝝ ptiuꝫ ꝯfortatiua: ptim materierũ repcussiua. aliquãdo vo cõplexionis mẽbroꝝ adeq̃tiua: que oĩa lꝫ in predictis linimẽtis embrocationib⁹ ꝛ reliqs inserta sunt. spãliter tñ remoueri pñt cũ iniectionibus ꝛ inunctionibus approꝑatis. ¶ Quoꝝ pmũ esse põt iniectio lactis cuiuscũq; per siringã in uesicã. ¶ Itẽ iniectio emulsionis papaueris: uel seminũ lactuce: melonis: citrulli ꝛ siliũm. ¶ Itẽ iniectio olei nenufarini. ¶ Itẽ iniectio medulle cruriũ vituli dissolute cum oleo amigdalaꝝ dulciũ talr̃ ut cursibiles fiãt. ¶ Item iniectio albuminis oui cũ oleo violaꝝ. ¶ Itẽ iniectio hec ultia in sedãdo dolorẽ: ꝛ cõfortãdo. ℞. sarcocolle octo dieb⁹ in lacte nutrite: qꝺ tñ lac oĩ die innouet̃. ʒ. ß. ceruse: amili: plumbi usti: tucie trigesies preꝑate cũ aq̃ fontis. añ. ʒ. j. floꝝ nenufaris: violarũ: seminũ lactuce. añ. ʒ. j. ß. opij: iusqami albi. añ. ʒ. ß. cro. ℈. j. fiãt sief cũ emulsione papaueris: ꝛ cũ opus fuerit accipiant̃ ex eis tria uel 4or ꝛ ꝯfricent̃ cũ lacte aĩalis uel papaueris sup cote leuissime: dein de cuꝫ siringa inijciat̃ tepidũ. Soleo etiã ex predicta descriptione recipe ptẽꝫ vnã olei nenufarini. par. ij. cere ptẽ q̃rtã: ꝛ ex predictis facio vnguẽtũ molle ex quo liniunt̃ tẽte subtiles lõge ꝛ rotunde que imponunt̃ cãnali vge: ꝛ sedãt dolores: ꝛ punctionẽ eius: ꝛ consolidãt excoriationes ꝛ ulcera in cõcauitate eius existia: ꝛ tu facile ꝓbare potes huius cõpositi iuuamentũ ex vtutib⁹ pmis secundis tertijs ꝛ quartis simplicium hoc cõpositũ ingredientium. ꝛ tu discurre modo tuo.

Particula 2a De frequentia mictus continens capitula quatuor.

¶ De essentia ꝛ speciebus ipsius egritudinis. Cap. I.

In hac 2a pte tractatus huius vidẽdum est aliqꝺ de freq̃ntia mict⁹ huius viri quã physice cõtẽplãdo reducẽ opꝫ ad aliqꝺ q̃tuor nocumẽtoꝝ in urina contingentium. ¶ Quoꝝ vnũ est ardor urine. de quo iã dictum est. ¶ 2m est retẽtio eius que nõ ptinet dispõni huius viri. ¶ 3m est difficultas eius. ¶ 4m est summa urine. i. multitudo eius. Cuius spẽs sunt dyabetes in qua summa. i. multitudo urine in quãtitate cõtinua emittit̃. 2a est distillatio ei⁹ in qua summa. i. multitudo urine emittit̃: sed in quantitate discreta. i. in plures mictus ptita. Et hec est dispositio distillatio urine ab auctorib⁹ nuncupata. ꝛ colligunt̃ hec 19a tertij. trac. 2o. cap. 2o ꝛ 4o. ¶ Est ergo urine distillatio freqũẽs ipsius emissio que est dispositio media inter retẽtionem. i. abscissionem urine que a modernis noĩat̃ suria. ꝛ emissionẽ. s. nãliter ꝛ uolũtarie absq; impedimẽto factã: qꝺ intellexit Auica allegato cap. dũ inq̃t. Distillatio est dispõ iter retẽtionẽ ꝛ emissionem media. In oĩ enim distillatione emittit̃ urina. lꝫ paulatim ꝛ sepe. q̃re nõ retinet̃. ¶ Et q2 in distillatione ꝯcurrit cã preternãliter vtutem stimulãs: ut multitudo aut acuitas urine uel dispõ cõplexionalis: uel cõpõnalis: ut spasmus ꝛ silia. Iõ ꝛ si emittat̃ urina nõ sine nocumento ꝛ conatu vtutis emittit̃. neq; tñ ex ea totiẽs ꝛ q̃liter oporteret emittit̃ urina. imo minus ex ea mingit̃ ꝛ cũ labore ꝛ nocumento: ꝛ nõ sepe tenens emitti ꝯuenienter põt quotiens ad ipsam emittendã irritat̃ vtus. ꝛ tu lege hec oĩa allegato loco. ꝛ interioꝝ 6o colligenda. ꝛ hec dispõ est illa quã moderni dissuriã uocãt. ¶ Et si dispõ ista talr̃ augeat̃ ꝙ urine guttatim ꝛ nõ continue emittant̃ cũ spẽs nocumẽti in urina cõtingens difficultas urine ab Auica dicta: ut supra allegatuꝫ est. quã moderni strãguriã uocãt. ꝛ tu cõtemplare in his: q2 difficilia sunt. ꝓpter appentes discordias in sententijs auctorum reptas: quoꝝ tñ ueritas in hac sententia aperiat̃.

¶ De causis frequentie mictus. Cap. II.

Cuius aũt dispõnis cãe ꝛ si multe hincide a uarijs auctorib⁹ colligant̃. reduxit tñ pnceps allegato loco eas ad q̃tuor causaꝝ gñ̃a. ¶ Primũ genus causaꝝ est que ab urina sumunt̃. ¶ 2m que sumunt̃ a uesica. ¶ 3m est genus causaꝝ que sumunt̃ a mẽbris urine alijs a uesica. ¶ 4m genus causaruꝫ sumit̃ a pncipijs. ¶ Ab urina vo ꝯtingit distillatio: aut q2 multa: aut q2 acuta uel salsa: ꝛ sic de alijs. Multitudo enim urine fluiditate sua labẽ faciens circũferentialiter corpus uesice uersus collũ est cã ꝯctionis colli in seipsuꝫ ꝛ uersus supra. q̃re negat̃ urine exitus: ꝛ fieri nõ põt nisi magno conatu vtutis ꝯcurrente ad illud. Et hoc intellexit pnceps allegato loco dũ inq̃t. Multitudo. s. urine grauat ꝛ cõprimit lacertum ad aptionem ꝑuã: ꝙuis uolũtas non nocet ad illud. i. aptionem. ¶ Qualr̃ vo urine acuitas pũgendo uel mordicãdo sit causa freq̃ntis mictus est facile vidẽ. ꝛ tu considera. ¶ Cãe vo distillationum urine efficientes sumpte ab ipsa uesica: ꝛ a mẽbris urine alijs ab ipsa simul assignari pñt: ut spẽs male cõplexionis oẽs predictis mẽbris euenientes. ¶ Calida qdẽ dilatãdo ꝛ apiendo uel laxando: resolutione vo multa vtutẽ in expellendo ꝛ detinẽdo debilitãdo. ¶ Sicca vo acuẽdo ꝛ cõstringẽdo: q̃re incitat ꝛ ꝑm ptem exitũ urine debitũ ꝓhibet. ¶ Multa vo cõplexio frigida ꝯstringendo ꝛ urinã detinẽdo est cã conatus vtutis ad expellendum. ¶ Humida vo mollificãdo ꝛ laxando est cã fluxibilitatis: ꝛ q2 ad ipsam seq̃tur vtutis debilitas in expellẽdo: nõ facile ꝛ multum de urina semel expellitur: imo difficulter ꝛ sepe.

¶ Spēs etiā egritudinū cōpōnalium: ut oppilationes atte
nuatorie uel coartatorie in vijs ↄtingētes palisis spasmus
τ egritudines in supficie oīum mēbroꝝ urine uenientes di
stillationem urine si bñ ↄsideras facile efficē pñt. ¶ Silr̄ τ
apostemata τ egritudies in nā cōi eueniētes: ut pz in exco
riatione τ ulcerib⁹ colli uesice. Urina eniz acuta nāliter exi
stēs cū effluit ad loca excoriata uel soluta mordicat ea. Jō in
citat ṽtutē expulsiuā ad fugā nocumēti: q̄re ilico mingitur τ
cū difficultate. Et est cā: q̄re in ulcerib⁹ colli uesice accidit fre
quens mictus τ cū dolore semp ut sensus oñdit. ¶ Ex qb⁹
oībus colligi pōt ꝙ aliq̄ est distillatio urine cū qua est diffi
cultas in expellendo: ut illa que ↄtingit ex spasmo uel apo
stemate uel oppilatione coartatoria uł carnosa colli uesice.
¶ Aliq̄ est distillatio urine cū qua nō est difficultas ad ex
pellēduz: ut illa que ↄtingit a palisi uel lenitione multa colli
uesice. ¶ Aliq̄ est urine distillatio difficilis cū qua est dolor:
ut illa que ꝓuenit ab ulcerib⁹ excoriatione urina acuta τ sīli
bus. ¶ Aliq̄ est cū cuius difficultate nō dolor ut illa que ꝓ
uenit a palisi mollificatione τ multitudine urine absqz for
ti acuitate. Et colligunt̄ hec oīa in fine q̄rti allegati capitu
li dū inq̄t. De distillatione urine est cum qua est difficultas
supple in emittēdo τ detinēdo: τ est supple spēs scḋa cū qua
nō est ipsa. s. difficultas dicta τ difficultate. i. de distillatione
cū difficultate facta est supple 3ª spēs cuz qua est dolor. τ est
supple 4ª spēs cū qua nō est illud. s. dolor. τ videt̄ supple iste
s. ꝙ plurimū distillationis urine fit ꝓpter cās inuolūtarij exi
tus. 2° ꝓpter cās difficultatis. i. ipotētie uel grauitatis in ex
pellēdo. 3° ꝓpter causas ardoris. τ tu lege ibi.

¶ De signis frequentie mictus. Cap. III.

Ex predictis uolo appere notitiā signoꝝ frequen
tis mictus que ex cognitione causaꝝ hēri pñt dis
currendo per eas que etiā signa ex nocumento
eueniēte in pñcipalib⁹ mēbris: ut ↄtingit i frenesi
uel sibare: in qb⁹ q̄ñqz urina sepe detinet̄ τ aliq̄ñ
cū magna difficultate frequēter τ paꝝ ex ea emittit̄. ¶ Si
milr̄ hēri pñt signa ex nocumētis cordi τ epati ↄtingētibus
q̄rū egritudines τ accñtia 11ª τ 14ª tertij regrēdasūt. ¶ Ad
huc etiā q̄ egritudo hec per se cognita est. cuilibet enim in
uestigāti ex quesitis ab ifirmo facile enūtiabit̄ frequētia mi
ctus.

¶ De cura frequentie mictus. Cap. IIII.

In cura aūt dispōnis huius diligēter attēdenduz
est. Nā si frequentia mictus ueniat uel distillatio
ab urina τ ardore eius canon curationis coinci
dit cū cura ardoris in precedēti ꝑticula pⁱma hu
ius tractat⁹ diffuse posita. ¶ Si aūt ↄtigat a spas
mo de repletione colli uesice curari debet cum his que spas
mū auferāt euacuādo minoratiue digerēdo τ eradicando
māam cuz his que iā dicta sunt: qbus addat̄ agarici: turbit:
hermodactyloꝝ: collognt ide: sticados: pulegij: calamēti: cen
tauree minoris: τ silium ṽtutes que māas flegmaticas dige
runt τ euacuāt: a qbus ut in pluribus hec egritudo ꝓuenit.
Et fuit intētio Auic. 19ª tertij. trac. 2°. cap 6°. de cura distil
lationis duz inq̄t. Hec egritudo plurimum fit cā frigoris τ
palisis: τ curatio eius plurimū est calefaciens τ exiccās: sicut
tyriaca: metridatum: iera Sal. anacardinū: trifera magna:
τ elec. de thure: que premissis euacuationib⁹ dari debent in
aurora cū aliq̄ sublimatione uel decoctione hñte aspectū ad
accñs ad qḋ magis itēdis. Si eni frequēs existat mict⁹ ualde
debilitās dari debēt medicine predicte cū decoc. sumach: cor
ticum castanearuz: glādiū: floꝝ granatoꝝ τ sibi siliuz. ¶ Si
aūt nocumētū qḋ remouē intendis existat fortis ↄctio colli
uesice spasmosa: uel nō dari debēt oēs medicine cū his que
dilatāt apiunt τ leniunt siue cuz aq̄ sublima. radicum altee:
uel floꝝ eius: anisi feniculi capil. uene. τ silium. inter que tñ
quedā laudant̄ simplicia ut alliū qḋ urinā abscissam ꝓuo
cat: τ reducit eā ad id qḋ neccīuz est. τ enula cōpetēs est medi
cina: τ semen urtice: τ nigella: que oīa ab Auicª textualiter
colligunt̄ allegato cap. ¶ Si autem in hac dispositione me
dic⁹ sapiēs utriqz eorū sil̄ itēderit. remouēdo. s. nimiā fluxi
bilitatē τ nimiā ↄstrictionē: tūc cōmiscēde sunt isil̄ medicine
iā dicte ꝫm modū assignatū. ꝓpter q̄ qḋ ut in pl̄ibus medici
nis ab auctoribus in hoc caplo descriptis. videbis cōposi
tas ex ꝓuocātib⁹: τ maxime cōpositū ab Auic°. qḋ ipse exp
tū fuisse affirmat. τ nō est mirabile: q̄ sapiēter multū cōpo
sitū est τ lōga expiētia per me ṽificatū. ℞. mirabolanorū ke
buloꝝ torrefactoꝝ. ℥. iij. ben albi τ rubei. añ. ℥. j. ſ. calamēti:
mirti: myrre: olibani: macis: cipi: sā. dra. añ. ℥. j. enule sicce. ℥.
ij. gariofi. ℥. j. ꝫ. almalep. ℥. ij. τ sunt medulle cerasoꝝ. formen
tur tro. cū succo enule: τ det̄ ex eis vnus cum aq̄ sublima
tionis ei⁹ oī mane per. xv. dies: τ sit totū tepidū τ placebit ef
fectus. ¶ Si aūt queris cōpositū maioris cōstrictionis τ
pauce aptionis nō eligas aliud ꝙ illud qḋ scripsit Rasis in
diuisionib⁹. cap 73°. cuius descriptio. ℞. coriādri prepati:
τ iteꝝ assati. ℥. j. mirabolanoꝝ emblicoꝝ: sticados boli arme
ni: glādium: karabe: lentium excorti. añ. ℥. j. fiāt tro. ℥. iij. τ de
tur ex eis medius trociscus in mane: τ medius in sero cum
aqua decoctionis sumach: lz dosis a Rasi posita sit. ℥. iij. sed
hec est domestica magis. τ tu elige modo tuo.

Particula tertia De mictu sanguinis continens capitula tria.

¶ De causis eius. Cap. I.

Nunc aūt pro 3ª ꝑticula hui⁹ tractat⁹ ex
ponēda est mā mictus sangui
nis: qui qdē aut ꝓuenire pōt a toto corpore: aut
a mēbris supra uesicā positis. aut ab ipo corpore
uesice. ¶ Exēplū pⁱmi est. ut frequēter ↄtingit in
crisib⁹ egritudinū sanguineaꝝ: aut q̄ aliq̄ solita fieri euō a to
to corpore educēs retinet̄: ut in mēstruis supfiue retētis eue
nit: aut in fluxu sanguis uel emorroidarū: aut nariū eueniē
te ab etate uł cretice: aut q̄ fuit a corpe abscissio aliq̄rū mē
broꝝ facta: ꝓpter quā mā solita nutrire mēbra illa detinet̄:
aut q̄ hoī ↄtigit ab alto cadē cōprimi: ↄtūdi: ṽberari uł fla
gellari ꝫm totū corpus que oīa sanguinē mingi pñt facere:
τ erit per colligātiā a toto mict⁹ sanguinis noīatus. ¶ Ite
rū q̄ñqz ↄtingit mingi sanguinez cretice ad membra urine
trāsmutatū ut in apatib⁹ capitis lz raro in apatib⁹ pectoris:
epatis: renū: uel aliaꝝ viarū urine: aut in apatib⁹ oppilonū
predictoꝝ mēbroꝝ. τ hi oēs erunt mict⁹ sanguinis ex ꝑtiali
colligātia facti qui diuersis modis denoīari debēt ꝫz diuer
sitatē mēbroꝝ a qb⁹ ↄtigūt. ¶ Alr̄ est mict⁹ sanguinis per
essentiā a uesica ꝓueniēs: ꝓpter debilitatē ṽtutis ipsius trās
mutare debētis sanguinē in sui nutrimētū. aut ex debilita
te ↄtētiue ipsi⁹ ꝓueniēs uel fortitudine expulsiue: aut ex sub
tilitate τ fluxibilitate sanguinis: aut ab acuitate ei⁹: τ viden
tur he ultime cāe in hoc viro mictū sanguinis efficere. neqz
eni mingit sanguinē: nisi dū nōbilr̄ exercitat̄ corpus. ꝓpter
qḋ sanguis fluxibilior fit: τ dilatant̄ ↄcaua τ orificia uena
rū: τ ex sanguinis fluctuatione tali debilitat̄ ṽt⁹ ↄtētiua cor
poris uesice: q̄re post exercitiū tale sanguis mict⁹ in eo acci
dit: τ nō alr̄. ¶ Qḋ ṽo ex aptione apatū in corpe uesice ue
niētiū ex vulnerib⁹ τ ulcerib⁹ τ alijs spēb⁹ soloñis cōtinui
tatis in ea factis mingi possit sanguis facile est vidē. ¶ Et
in sūma oīs mict⁹ sāguis: aut ex multitudie sāguis qḋ nō re
pit̄ in viro isto: sed magis defect⁹ ei⁹ in eo. aut ex q̄litate san
guis: q̄ aq̄sus: subtilis acutus. τ iō fluxibilis est. aut q̄ pori
uel orificia uenaꝝ rara effecta sūt: sic in ipo tanq̄ i extenua
to cōtingē pōt. aut q̄ debilitata est cōtētiua uenarū: aut q̄
fortificata est expulsiua: qḋ raro cōtingit. hec de cāis eius.

¶ De signis mictus sanguinis. Cap. II.

Signa aūt mict⁹ sanguis attēdēda sūt q̄ nō aliter
curari pōt. ¶ Si ergo eueniat mict⁹ talis cretice
cognoscet̄ per egritudines p̄cedētes: τ per earū
reuolutionē creticā q̄draturis dieꝝ enumeratis:
ut 2ª q̄rti affoꝝ τ ꝓnosticoꝝ scḋis colligendum.
¶ Si aūt ↄtigat mict⁹ talis a retēta euōne solita: aut muti
lato mēbro facile per inq̄sitionē taliū cognoscet̄. ¶ Si ṽo

cōtigat sanguinis mict⁹ per colligātiā mēbroꝝ capitis ꝛ pectoris egrotātiū cognoscet per inuētionē egritudinū in illis: ꝛ reuolutionē creticā ipsaꝝ. Nunq̄ eniz nisi rarissime ꝛ sinthomatice multū accidit mict⁹ sanguis ab istis mēbris: nisi in q̄draturis dieꝝ per q̄s crises enumerant̄: ꝛ in statib⁹ uel p̄n⁹ declinationis taliū egritudinū: q̄re cōputatio cretica: ꝛ cognitio tēpoꝝ vniuſiuz te pitum faciāt in hoc. ℂ Si aūt ɔtingat mict⁹ sanguis ab epate uel renib⁹ uel emulgentib⁹: hec q̄dez a sapiētib⁹ distinguunt̄. aut eniz mictus talis lotiuus uocat̄: ꝛ est exitus sanguis cū aquositate cōmixti simillimus ꝓme loture carniuz noniter mortuaꝝ. Et hic quidē oīno ꝓuenit a debilitate digestionis epatis: uenaꝝ: renū: ꝛ emulgētium: in cuius q̄dē cognitionē uenies per lapsum ad frigiditatē debilitātē: ut in plurib⁹ digestiuā dictoꝝ mēbroꝝ. aut ꝓuenit talis mict⁹ a debilitate discretiue v̄tutis dictoꝝ mēbroꝝ. q̄d plurimum ɔtingit a lapsu ad frigidum ꝛ humidū: in cuius cognitionē deueniens per pulsum puuz: tardū: ꝛ rarū: ꝛ urinā aquosam: albā: subalbidā: ꝛ subcitrinā. per tactum mēbroꝝ que frigida: aut remissius calida ꝓcipient̄ per feces molles albas uł subalbidas uel uaccinas ℂ Prouenit etiā hic mict⁹ sāguis q̄nq̄z a multitudine sanguinis ꝓpulsi a uenis: cui⁹ signa sunt: q̄z sanguis emittitur sincerus mūdus mult⁹ ꝛ sine colore opacus cū sup̄fluitatibus filosis uel capillaribus colore rubeo cū opacitate coloratus. ℂ Si v̄o ab arterijs eueniat sanguis erit rubicūdus: calidus: notabił̄r sincerus ꝛ mūdus ab oī aquositate mundat⁹: ꝛ spumositati attinēs aliquātē. ℂ Si ꝓueniat mictus sanguis a uenis epatis absq̄z ruptura: uel ab arterijs eius signa erūt eadem que predicta sunt ꝛ siłr de emulgētibus dicēda sunt. ℂ Si v̄o ꝓueniat mictus sanguis a renib⁹ siue a solutiōe ɔtinuitatis sanguis erit minoris quātitatis q̄ qui ꝓuenit a predictis mēbris. ꝛ est ꝓpriuz insepabile huic commisceri humorib⁹ grossis ꝛ diuersis ꝛ capillarib⁹ filis rubicūditati parūper attinētibus. ℂ Si v̄o ꝓueniat a poris uritidib⁹ sanguis erit ualde paucus: nō cōtinue fluēs capillaribus filis albis cōmixtus subtilibus ꝛ lōgis. ℂ Et in sūma a q̄cunq̄z predictaꝝ ꝑtium sanguis mingat erit cuz urinali aquositate forti cōmixtione cōmixtus: eo q̄z quāto longiori tēpore sanguis cū aquositate per angustas vias effluit tāto fortiori cōmixtione utrūq̄z cōmiscet̄ alteri. lege hanc sniam 19ª tertij. finali cap̄. ℂ Si aūt sanguis mict⁹ ꝓueniat a uesica sanguis erit modicus per cōparationē ad illum qui ꝓuenit a uenis epatis uel renib⁹. erit v̄o multus per cōparationē ad illum qui ꝓuenit ab uritidibus poris. Et in hoc tollit̄ apparēs ɔ̄dictio quorūdaz auctoꝝ. ℂ Iterū sanguis a uesica exiens nigredini attinet ꝓpter paucitatem innati caloris uesice. est etiā coagulat⁹ in frustula emissus. ꝛ iteꝝ est cū mingit̄ ab urina sequestrat⁹: ꝛ oīno cū tepescit urina sequestrat̄ ab ea ꝛ in fundo sedet. ℂ De mictu v̄o sanguis ꝓueniētis a v̄ga ꝛ cānali eius nō est p̄ntis considerationis.

ℂ De cura mictus sanguinis. Cap. III.

Ro cura v̄o mict⁹ sanguis premittēdū q̄ si ꝓueniat mict⁹ sanguis a causis ꝓmitiuis a casu ꝑcussione ꝛ mutilato mēbro. Itē si ꝓueniat a repletione totius uel ꝑtis coīcant oēs sp̄ēs iste in cura eadē: ut regat̄ eger dieta tenui: ꝛ flobotomet̄ eius basilica: ꝛ uētoset̄ cū scarificatione b̄m doctrinā supius positā: ꝛ diuertat̄ mā cū his que in intētione diuersionis posita sūt. ℂ Si aūt ꝓueniat mict⁹ sanguis a debilitate discretiue uel digestiue predictoꝝ mēbroꝝ regat̄ dieta mediocriter calefaciente: ꝛ notabił̄r exiccāte sanguinē ingrossante ꝛ disponente ipsuz ad ɔ̄riuz fluxibilitatis. q̄re dent̄ ei cibaria oīa ꝛ caro cocta cū agresta ꝛ silibus. 9º Almā. cap̄ de mictu sanguis. ꝛ 19ª tertij. finali cap̄ ut supra. ꝛ in summa in oī mictu sanguinis cuius cā est calor uel caliditas det̄ recēter frigidus: sicut in frigido calidus: ut in diuisionib⁹ Almā. cap̄ 71º in p̄n⁹ colligēdū est. ℂ Sāguis v̄o mict⁹ qui ꝓuenit ab epate renib⁹ emulgētib⁹ ꝛ uritidib⁹ cura colligat̄. 14ª 18ª 19ª tertij b̄z ꝑtē.

Mictus v̄o sanguis qui ꝓuenit a uesica curat̄ eisdē modis. In cura v̄o ip̄si⁹ q̄tuor sp̄aliter sunt laudata. ℂ Primū est flobotomia basilice iā ꝓacta. ℂ 2m est administratio trociscoꝝ de carabe qui cū iuuamento suo coitatē h̄nt ad oēm mictū sanguis: ꝛ ꝓ̄pe illi qui scribuntur 9º Almā. allegato cap̄. q̄rum descriptio hec est. ℞. carabe: gūmi arboris tremule: ꝛ est populus. añ. ʒ. v. balaustiarum: hypoq̄stidos. añ. ʒ. ij. ß. olibani. ʒ. ij. se. apij: opij. añ. ʒ. j. ɔficiantur cū aq̄ decoc. sumach ꝛ exiccent̄: ꝛ cuz nece fuerit det̄ ex eis. ʒ. j. cum. ℥. ij. predicte decoctionis mane in aurora ꝛ uespe añ cenā. Et dedi etiā ex eis sepe circa mediū noctis. ℂ Et ɔfert ad hāc intētionem etiā exhibitio trociscoꝝ constrictiuoꝝ b̄z Rasim positoꝝ in fine precedētis capłi. ℂ Pillule etiā de bdelio si det̄ ex eis. ʒ. j. sanguinē fluentē potenter stringūt. ℂ Et succus burse pastoris si dent̄ ex eo. ℥. iij. solēniter hoc idem efficit. ℂ 3m singulare laudatū in cura mictus sanguis a uesica est emplastrare pectē ꝛ alchatin cum emplastro facto ex stipticis ꝛ frigidis ad hoc laudatis. Descriptio bona ad illud. ℞. coriādri ꝑpati. ʒ. ij. foli. plātag. granatoꝝ ꝛ rosaꝝ recētiū. añ. ʒ. j. mumie: masti. boli armeni terre sigillate: sangui. draco. acatie: hypoq̄stidos. añ. ʒ. ij. glutinis piscīū. ʒ. j. lap. ematitis. ʒ. j. ß. carabe. ʒ. ß. farine uolatilis molē. ʒ. iiij. fiat emplastrū cū decoc. ꝑdictoꝝ folioꝝ: ꝛ apponat̄ tepidū ꝛ nō calidum. q̄m q̄nq̄z infrigidata calefacē opꝫ ꝓ̄terq̄ vn̄ sāguis manare futurus est affoꝝ. 5ª. ℂ Ego v̄o ad stringēdum talē fluxū facile expedio me accipiendo 4ºʳ albumina ouoꝝ: gypsi pulueriçati. ʒ. iij. ꝛ conquassatis oībus inuicē loco applicent̄ stupe uel pāni aceto nigro infusi: deinde in predicto emplastro inuoluti ꝛ b̄n ligentur. ℂ Ultimū v̄o laudatū in hac dispōne est iniectio. ʒ. j. ʒ. trociscoꝝ de carabe per sirīgā in uesica facta cū. ʒ. ij. aque plantaginis. ℂ Fortius aūt illo ꝛ de exp̄tis meis est hoc cōpositum. ℞. lap. ematitis sup porfirico lapide fortissime emolliti cū succo v̄ge pastoris. ʒ. ij. aque emulsionis papaueris al. ʒ. j. ß. misce ꝛ totū tepidum per sirīgā inijciat̄ quater in die ℂ Ad hāc etiā intētionem ɔfert iniectio lactis in quo ꝑus frustū calibis accensi trib⁹ vicibus extinctum fuerit. ℂ Itē iniectio succi plātag. cum pulu̇ē ematitis. Ex reliq̄ meliora his que tu ab auctorib⁹ collige si potes. Hec sunt que in cura harum trium dispōnum mihi meliora visa sunt ad dei omnipotentis laudem ꝛ gloriam Amen.

Cōsiliuz. 194.

De dissuria ꝛ strāguria ab oī genere egritudinū ꝓueniente. videlicet mala cōplexione: mala cōpositione: solutione ɔtinui ꝛ egritudine in numero. ℂ Diuidit̄ aūt ɔsiłū in capitula duo.

ℂ De essentijs causis ꝛ signis egritudinū dictaꝝ. Cap. I.

Escio an mea mens tāta integritate ɔsiderationis uti poterit quāta necium est in dispōne nūc declarāda sublimiter speculādū. dolor eni mihi maximus caritate qua obligat⁹ sum incūbit: ꝛ afflictiones ingētes mihi porrigit. Uideo enim alteꝝ mihi fratrē celeberrimū doctorē in facultate mea quē summope preter oēs hoīes vitā degētes mihi uere itimū ꝛ caritatiua dilectione ɔiunctū semp agnoui. grauissima q̄dam dispōne seuissimis accn̄tib⁹ cōplicata: heu mihi ꝓmaxie affligi. ℂ Et eni dispō sua duob⁹ accn̄tib⁹ corpus ei⁹ martyriçātib⁹ seuissime cōplicata est dissuria. s. ꝛ strāguria: ꝓ q̄ que duo pusillo fere tpe euadē nō pōt ab urine emissione. que ꝛ nō solum freq̄ns est: sed eidē ipotētia urinādi molestissime associat̄ itātū q̄ a capite pudibūdi per totā iferiorē ꝑtem usq̄z ad fiteri acutissimo dolore molestat̄ semp paꝝ añ in tpe mict⁹ ꝛ post illud. Et hec q̄dē dispō seuissima ad tātū augmētuz deducta est: q̄ siue iacēs aut sedēs: ambulās uel eq̄tās fuerit semper hoc molestissimo dolore affligit̄ itātū q̄ nulla corporis figuratio uel deuolutio ad aliquā ɔ̄iam positionis getē aliquā sibi porrigat. ℂ Propter q̄d nō leuiter ɔsiderāduz est

ad quã pticularẽ egritudinẽ hec dispõ deduci debeat. Est enim stranguria ꝛ dissuria ꝛ dolor nõ qdẽ egritudo ipsarum aliq̃ sed uere accñs noianda. Et cũ vnũqđq3 accñs tale seq̃tur egritudinem uelut vmbra corpus: opz pmitus enũtiare que sit egritudo aut egritudines ei⁹: ꝛ q̃liter hec accñtia sint eis familiaria uel succedẽtia. Igit̃ dissurie cãe multiplices a sapiẽtib⁹ hincide assignant̃. Distillat enim ab hoie urina frequenter aut ꝓpter ipotentiã v̓tutis retentiue colli uesice: aut ꝓpter uehementiã expulsiue: aut ꝓpter vigoratã esse attractiuã membroꝝ urinalium. ¶ Uirtus aũt retẽtiua debilitat̃ a mala cõplexione frigida ꝛ humida aut humida tñ. Et tẽr a cuiuscũq3 imoderato q̃litatis excessu. Dis enim imoderata discrasia deijcit actum .i. opationem ꝓprie v̓tutis .s. colli uesice. ¶ Amplius hec mala cõplo frigida ꝛ humida nõ solũ leniendo ꝛ humectãdo debilitat retentiuã per se sed etiã per accñs: qm̃ mala cõplo frigida ꝛ humida oppilãdo vias trãsitus spũum aia liũ qui necessarij sunt ad retẽtionẽ colli uesice est cã ut paliticet uesice collũ: ad qđ seq̃tur urine distillatio ꝛ inuolũtarius mict⁹. ¶ Cõtingit etiã freq̃ter retentiuã colli uesice debilitari: ꝓpter nimiã resolutionẽ spũum ꝛ substãtifici humidi ipsi⁹ uesice in retinẽdo urina3 ꝓpter freq̃ẽtem usum diureticoꝝ. Un̄ ꝛ ꝓpter freq̃ẽtẽ urine emissionẽ debilitat̃ retẽtiua uesice eo mõ q̃ oiu3 mẽbroꝝ alioꝝ retẽtiua potẽtia debilitat̃ ex euacuatione freq̃ẽti. he sunt p̃ncipales cãe debilitatis retẽtiue. ¶ At v̓o iterũ dissuria ꝛ strãguria nõ raro ꝓueniũt pp fortitudinẽ expulsiue. freq̃ẽter eñi vigorat̃ expulsiua uesice a mala cõplone calida ꝛ sicca ꝛ cal̃a humida. ꝛ sic de alijs spẽb⁹ male cõplonis sup inualescẽtib⁹. ¶ Per accñs aũt expulsiua uesice multis ex causis debilitat̃. ¶ Prima est ꝓpter dolorẽ in collo uesice incitãtem expulsiuã eius ad fugã nocumẽti. ¶ 2ª ꝓpter ulcera in collo uesice: uel excoriationes: aut prurit⁹: aut scabies. ¶ 3ª cã est ex pte obiecti qđ est urina que acuitate sua v̓tutẽ expulsiuã ad freq̃ẽtẽ emissionẽ: ꝛ eo fortius q̃n ipsa accidentalr̃ acutior est salsedini saniei cõmixta: aut acuitate pticipãs a cibis preassumptis: ut cepe alleũ sinapis ꝛ similia. ¶ Etiã 4º multitudo aq̃sitatis ab epate a renib⁹ ad uesicã expulsa incitat expulsiuã ipsius. ¶ 5º iterũ humores acuti ad uesicã effusi in uenarũ cõcauitate ebullitionẽ aut adustionẽ ꝑpessi sunt cã incitationis expulsiue. ¶ 6ª cã est multitudo harenaꝝ ad uesicã expulsaꝝ. ¶ 7ª cã est inuẽtio lapilloꝝ in uesica. Cũ enim in collo uesice ꝯgregant̃ harene uel lapilli pũctione abstersione ꝛ exaspatione quã faciũt incitãt uesice collum ad expulsionẽ: ita ut in q̃libet fere instãti ad migẽdũ incitent. Et si semp expellant̃ erit formale dissurie. Si v̓o mict⁹ nõ nisi cũ magna cõstrictione ꝛ dolore expleri possit. patet ꝙ hoc erit formale strãgurie. ¶ 8ª cã est apostema exterius in collo uesice exñs siue faciẽdo dolorẽ cõpressiuũ siue grauatiuum pũgitiuum pruritiuũ aut mordicatiuum in collo uesice. q̃tiens eni3 freq̃ẽter potẽtia sensitiua tristatur ab impressione obiecti: totiens potẽtia expulsiua mouet̃ ad fugã illius. Un̄ nece est dissuriã ꝛ strãgnria3 ad talia apostemata sequi. ¶ 9ª v̓o cã incitationis expulsiue põt esse nocumentũ in collo uesice per colligãtiã aliũde ꝓcedens: sicut apostema magnũ in collo matricis in muliẽ ꝛ cõdilomata: uel magna apostemata in fine itestini recti: ꝛ in loco fiteris exñtia. Et ideo hec cã spãliter ꝯsiderãda est. scribit̃ eni ꝛ sentit̃ durities notabilis ꝓpe anũ: ꝛ in loco emorroidarũ: que qdẽ durities ꝛ si nõ sit notabilis cã totalis accñtiu3 predictorum. est tñ magna cã augmẽti ipsoꝝ. Sil'r iterũ ꝛ contingit strãguria ꝛ dissuria: ꝓpter uehemẽtem attractionẽ a uesica ꝛ mẽbris urinalib⁹ factã. Attrahit enim uesica imoderate ꝓpter magnã distẽperiem caliditatis in ea: ꝛ ꝓpter dolores ulcera ꝛ excoriationes uel scabies in ipsa exñtes. Sil'r etiã grauat̃ a uehemẽti attractione a renib⁹ facta ꝓpter imoderatã caliditatẽ ipsoꝝ: ut p3 in dyabete. Cũ eni3 renes semp in ꝯtinua ꝛ forti attractione ꝑsistãt ꝓpter isiãmationẽ eoꝝ: sic semper attrahũt semp ad uesicã effundũt. vñ ꝛ satis rõnalr̃ est lapsum calidũ in uesica acq̃ri saltẽ per colligãtiã. ¶ Ex qb⁹ oibus ꝯsiderãti appet ꝙ nulla fere imaginari põt aliq̃ causa dissurie aut strãgurie que nõ sit aliq̃ de predictis: aut ad eas reducibilis. ¶ Et ex eorum fundamento iterum considerãti appere põt spãlis notitia causarum strãgurie.

Nũc aũt denuo cõtẽplãdũ est ad quã spãlẽ egritudinem dispõ uesice reduci debet. ¶ Nece est itaq3 cõsiderãti affirmare ꝙ collu3 uesice huius viri essentialr̃ egrotat. ¶ Et 2º etiã ꝙ in eo sunt egritudines per colligãtiã. ¶ Primum aũt multiplr̃ declarat̃ ex multis. ¶ Primo: q2 nocumẽtũ ꝯcernit ꝓpriam opationẽ mẽbri .s. uesice: cuius est urinã a reliq̃ corpore expulsam recipe. Et ipsam ad ex̃ emittere ꝯuenienter: sed nõ emittit ipsam nisi p̄ternãliter ꝛ cũ nocumẽto maxio. Igit̃ egrotat in ꝓpa opatione. 9ª colligitur 2º tegni cũ toto discursu ibi. Terminus v̓o discretiuus est subtilis opationis lesio. ¶ 2º hoc idẽ declarat̃: q2 nocumẽtum in uesica fixum pmanet. g̃ est ei per essentiã. p3 ꝯñtia. q2 nõ esset hn imaginabile ꝙ mẽbra alia ꝯtinuũ nocumẽtũ in uesica efficẽ possent. ¶ Et 3º iterũ: q2 cũ hoc ꝙ nocumentũ illud est fixũ in uesica semp etiã in ea inuenit̃ eq̃liter itẽsum aut parũ differẽs. g̃ est in ea per essentiã. ꝯñtia p3: q2 alleuiaret̃ alleuiatione mẽbri uel mẽbroꝝ mãdãtiũ. ¶ Et 4º forti⁹ arguit̃: q2 sensus tact⁹ inuenit collũ uesice patiẽs dolorose: sed ubi est dolor illic egritudine3 narrat. 4ª affoꝝ. quare ꝛc̃. ¶ Et 5º iterũ: q2 urina in substãtia grossa est ꝛ ꝯtẽtũ humorale grossum ꝛ multũ cũ sospitate alioꝝ mẽbroꝝ circũstãtiũ oium p̄ter fiteri hm ꝙ appet ex iformatis. q̃re ꝛc̃. ¶ Et 6º arguit̃ illud: q2 quãtũcunq3 circa fiteri eius appent durities que cõprimẽdo actu3 migendi ipedire posset: nõ tñ propter dispõnẽ illã fierent urine in substãtia ita grosse ꝛ in ꝯtẽtoꝝ multitudine ꝛ grossitudine ꝑseuerantes. Et plura alia media ad hoc ꝓpositu3 adducẽ potuissem que nõ curaui.

Quod aũt iteꝝ uesica hui⁹ eximij doctoris egrotet per colligãtiã. deducit̃ p̄ ꝓpter duritiẽ apud circulũ ani exñtẽ uersus pudibũda a qua dolor extẽdit̃ usq3 ad radicẽ testiculoꝝ: ꝛ est locus ubi collũ uesice situat̃. ¶ Et 2º iteꝝ hoc deduci põt: q2 tpe mict⁹ cõpressione in illis locis facta alleuiat̃ dolor: sed hoc nõ põt accidẽ nisi aut q2 cõpressio ꝓhibet aliq̃d recipi in uesicã aliũde: qđ reciperet̃ nisi cõpressio fieret. Aut q2 dolor extensiu⁹ uel grauatiuus alleuiat̃ ipulsione cãe ipsius effectiue. q̃re ꝛc̃. ¶ Et 3º iteꝝ hoc ostendit̃: q2 ex quocũq3 fere exercitio q̃litercunq3 facto emittunt̃ urine sanguinee grosse ꝛ ꝯturbate. sed hoc nõ põt cõtingere ex solo nocumento uesice. q̃re nece est ꝯcludẽ ꝙ hoc ꝓuenit aliunde: ꝛ hoc erit per colligãtiã. ¶ Et 4º iteꝝ hoc mõstrat̃ qm̃ urine que tunc tpis emittunt̃ rubee ꝛ grosse emittunt̃ cum forti cõmixtione sanguis cu3 aq̃sitate urinali. sed hoc arguit talẽ mã3 decidi a mẽbris remotis. igit̃ per colligãtiã. ꝯñtia est necĩa. ꝛ minor arguit̃ qm̃ talis cõmixtio fortis nõ potuisset fieri nisi in locis a uesica remotis. ꝓpter qđ p⁹s ꝙ urina a locis ita remotis recipiat in uesicã nece est forte fieri ptium sanguis ꝛ alioꝝ humoꝝ cum ipsa cõmixtionem: ꝛ maxime cũ traseat per angustas vias. ¶ Et 5º iterum hoc arguit̃ ex dispõne precedenti: q2 alias hic vir passus fuit renum dolores intensiue ꝛ extensiue fortes. hec sufficẽ videntur ad duas ꝯcones iã premissas. videlicet ꝙ in uesica huius viri est egritudo per essentiam ꝛ per colligantiam.

Nũc aũt op3 inuestigare que sint egritudinũ uesice spẽs. ¶ Et p̄ qdẽ dicendũ ꝙ satis est dubitabile egritudinẽ in uesica hui⁹ viri esse in numero dicendã .s. ꝙ in ea sit lapis: qđ qdem nõ ita manifeste affirmo: sed multa videntur esse motiua illud ꝑsuadẽtia. ¶ Primũ est ꝯtinuus pruritus ꝛ dolor in v̓ga ꝛ in radice eius: ꝛ in pte pectinis colligata uesice. ¶ 2m est freq̃ẽs motus ꝛ ꝯrectio virge. ¶ 3m est nocumẽtum fiteri coicatum. ¶ 4m est difficultas emittendi urinã ꝓueniens a duritie uersus p̃ncipiu3 colli uesice repta. ¶ 5m est: q2 cũ difficultate emittit̃ urina nisi fiat cõpressio in radice v̓ge ꝛ apud anũ: qua cõpressione facta emittit̃ urina

libere. ¶ 6m est frequens mictus z frequentia appetit⁹ mingendi quelibet mictũ ↄsequẽs: cuius cã est lapis ad expellendum incitãs simul cum urina cõgregata est in uesica. ¶ 7m signũ est mict⁹ sanguis ꝓueniens ꝓpter excoriationẽ factã a lapide z exasperatione ab eo facta tpe mot⁹ sui cum punctione quã facit. ¶ 8m signũ z demõstratiuũ est ut eger resumat z eleuent anche eius ↄcutiat corpus sursũ z deorsum. Cũ ĝ in illo tpe fiat cõpressio sup femur emittet urina que prius negabat: qḋ manifeste significat remotionem lapidis a collo uesice qui ꝑus oppilabat. vñ urina denegabat. ¶ 9m signum iterũ expimẽtale: ut eger tpe doloris z negationis urine incuruet sup genibus suis z cõmotionem faciat in mẽbris inferiorib⁹ z in inguinibus. ¶ 10m signum est intromissio digiti in anum z titillatio in eo per quã alleuiat dolor z liberius emittit urina. ¶ 11m signũ z demõstratiuũ ut itromittat siringa per quã titillatio fiat in ꝑn° colli uesice intromittens enim eã sentiet crepitationẽ z occursũ eius ad cõtactũ rei dure. amplius ex tali impulsione descendit urina que ꝑus negabat. ¶ 12m signũ frequẽs figuratio corporis z mẽbroꝝ inferioꝝ ad diuersas põnis dĩas: per q̃s expimẽtaliter eger alleuiationẽ inuenit a dolore. Si eniꝫ ulcus aut mala cõplo essent doloris z stráguríe per se cã tunc eger ex uarietate dĩarũ positionis nequaq̃ inueniret alleuiationẽ. Et hec qdem. xii. signa pulcherrime colligunt 19a tertij. cap 5°. ibi. z in lapide qdem uesice est assiduatio pruri⁹ z doloris: z tu ordinate legẽ sicut ordinatim hec signa posita sunt. Sunt enim hec uelut cõmentatiua expositio illius. ¶ Apposui aũt hec signa ut nõ ↄtingat error in medicatione. Et qm̃ oĩa accñtia que in hoc viro iueniunt ↄseq pñt ad pñtiã lapidis in uesica: in cuius tñ ueritatis intẽtione inueniatur vir solit⁹ expiri cũ tactu apiente hoc itromittẽdo digitũ mediũ in ano cum inuẽtione colli uesice z palpatione eius.

Quod vo uesica huius viri egrotet mala cõplexione vnicuiqꝫ sane mentis asserenduꝫ est. Et si nõ esset motiuũ aliud sufficit ad hoc ↄcludẽdum lõgitudo doloris frequentia mictus: z aliqñ impossibilitas z difficultas eius. Accñtia enim talia nullo modo diu durare pñt qn associẽt sibi spẽm male cõplexionis. hec vo mala cõplexio rõnabilius calida q̃ frigida ꝓbari põt. ¶ Et primo quidem inueniri in uesica eius malã cõplexionem calidã cum materia actu calida per accñs. s. per putrefactionem extraneata deducit. ¶ Primo per spẽm doloris qui ut in plurib⁹ mordicatiuus pruritiuus z inflãmatiuus est. ¶ 2° per caliditatis augmentum in collo uesice perceptum sensu tact⁹. ¶ 3° qꝫ urina mingitur ualde calida actu. ¶ 4° qꝫ eleuata est in gradu tincture notabiliter: ut in pluribus. ¶ 5° qꝫ sedimen qḋ in fundo uasis repitur feculentũ est z tendens ad tincturã notabilẽ que arguit augmentũ caliditatis putrefaciẽtis aut saltem ebullitionem facientis. ¶ Et 6° qꝫ per qḋlibet fere exercitium accñtia augmentant in ea: qꝫ exercitium calefacit ptes. ¶ Et 7° per signum sumptum a iuuantibus z nocẽtibus: qꝫ assumptio ciboꝝ potuum z medicinarũ calidarum nocet: frigidoꝝ vo usus ecõtra. ¶ Est igit egritudo uesice ipsius mala cõplexio calida a mã flegmatica z cholerica mixtis a calore in eisdem faciente salsedinẽ z acuitatem per modum putrefactionis z ebullitionis.

Quod vo uesica huius viri egrotet in nã cõmuni vident ꝑsuadẽ multa. ¶ Primum uehemens mordicatio punctio z inflãmatio: nõ solũ in extremitate pudibundi ꝑcepta: uerũetiã in ꝑfundo z ꝑncipio colli uesice quod apud fiteri situat. ¶ 2m vo signũ perseuerãtia doloris in quocũqꝫ mictu. nisi enim esset in concauo colli uesice solutio cõtinuitatis nõ posset defendi cõtinuitas z uehemẽtia doloris ibi ꝑcepti. mala enim cõplexio quecũqꝫ data nõ posset esse cã tanti doloris: z ita acuti. ¶ 3° iterũ hoc ostenditur per precedentia. s. per lõgum mictum harenularum rubearum z acutarum: z qñqꝫ lapillorum que omnia potuerunt faciliter in collo uesice excoriationem adducere. ¶ Et 4° iterum qꝫ feculẽtia in fundo uasis appens oĩno est mã extraneata a calore preter nãm. igit fuit in aliquo loco genita. Et nõ videt rõnale q̃ tãdiu z tãta quãtitas mãei extraneate posset gñari z ↄgregari in spatiositate colli uesice. igitur gñat ab aliquo loco uel locis in quibus est soluta continuitas. ¶ Amplius. si solutio continuitatis esset precise supficialis: tunc nõ posset esse tãti doloris: z adeo pseuerãtis causa sufficiẽs. ¶ Et 6° iterum: quia si uesica excoriationem haberet superficialem: z scabiem non posset propter illa materia tante extraneationis z tanta generari.

Ex his igit z plurib⁹ alijs accñtibus que dimisi grã breuitatis videt ↄcedẽdũ esse q̃ in collo uesice hui⁹ viri est solõ ↄtinuitatis: nisi predictorũ accñtiũ cã sit lapis in uesica exñs: ut supra visũr itelligi põt. ¶ Ex qb⁹ oĩb⁹ inuicẽ ↄgregatis videtur q̃ egritudo uesice hui⁹ viri est mala cõplo calida cũ mã ipsa extraneata. ¶ 2° q̃ iterũ uesica eius egrotat solõne ↄtinuitatis paulo maiori q̃ supficiali interius in collo uesice existente. ¶ 3° q̃ egrotat etiã a mala cõpõne. saltẽ oppilõne coartatoria ꝓueniente a duritie supius posita. ¶ Et si iterũ iueniret in ea lapis aut harenarum multitudo manifestũ esset q̃ egrotaret etiã egritudine cõpõnali in numero nominata. ¶ Uñ ex oĩbus istis ultimate ↄcludit q̃ nõ est mirabile si vir iste heu mihi molestat ingẽtissime: qm̃ ledit oĩ genẽ egritudinũ in uesica ei⁹ ut deductũ est. z iterũ ledit eius uesica per colligãtiã a renibus z epate: cum nõ videat rõnale saluari posse mictuꝫ sanguinis suprascriptũ ꝓuenire posse ab alijs mẽbris q̃ ab epate z renib⁹: maxime ꝓpter fortẽ commixtionẽ eius cum urinali aquositate ut deductum est. hec tecum mi çelotissime frẽ paule conferre uolui. a qbus oĩbus immortales preces altissimo porrigo ne repiar mendax magis q̃ꝫ ueridic⁹: z si non tãtũ sublimiter contẽplatus sum quantum res ipsa exigeret: maximo dolori indulgendum est quem a te adeo ingentem accepi: q̃ꝫ si in proprium subiectum lesus essem. preter hec autem accipe ea que tibi salubria auxilia potui a fonte sapientum eligere meliora: ut nunc sequitur.

¶ De cura per medicinalia. Cap. II.

Egimẽ itaqꝫ tue mihi molestissime egritudinis xxv. remedijs mensurãduꝫ esse decreui. ¶ Primũ itaqꝫ instrm̃ est hoc. ℞. sebesten numero. xx. violaꝝ seminis portulace: gra. alkekẽgi: folioruꝫ cupressi: papaueris al. añ. ℥. v. gũmi arabi. ℥. s. g. noꝝ pinearũ. ℥. j. ligritie. ℥. ij. s. seminuꝫ endiuie acetose scariole. añ. ℥. j. se. communium frigidorum. ℥. iij. fiat horuꝫ decoctio in lib. iij. aque usque ad consumptionem tertie partis. Et de hac coctione calida omni mane in aurora accipiat. ℥. vj. aut saltem qnque. Et tardet cibum suum ad minus horis quatuor: z de hac eadem accipere potest bis uł ter in die cum equali quantitate aque ordei tempore instantie sitis z doloris magni. Est enim sedatiua dolorum extinctiua caloris z sitis z facilitatiua mictus z experta a me sepissime. ¶ Secundum vo speciale remedium est hoc. ℞. se. portulace. ℥. ij. gra. papaue. albi. ℥. vj. se. endiuie. ℥. j. seminuꝫ lactuce: floruꝫ nenufaris. añ. ℥. v. fiat puluis de quo per mediam noctem omni nocte accipiat. ℥. j. cum aqua decoctionis granorum pinearum. ¶ Tertium vo instrumentum principale est hoc. ℞. mucillaginis se. lini fenugreci z sisami. añ. lib. s. farine fenugre. ℥. ij. farine ordei. ℥. iij. croci. ℥. j. vitellos oui numero. v. olei de lactuca z de papauere. añ. ℥. ij. fiat emplastrum: de quo semper radici testiculoruꝫ femori anterius z parti iferiori spine supponat petia vna grosse extensionis z calida super loco retineatur sem p. ¶ Quartum instrumentum est. ut omni mane tentet superfluitates secunde digestionis expellere: z urinas emittere. quo facto abiecto predicto emplastro statim intret hoc balneum mediocris caliditatis in quo permaneat usqꝫ ad sedationem doloris sedens uel qualitercunqꝫ placet. Et si instaret doloris augmentum potest ipsum ter uel quater in die reitera

re. Cultus descriptio. ℞. radicum pastinace domestice lib. j. radicū petrosilini. ℥. iij. seminū altee: malue: fenug. sisami. añ. lib. s. corticū papaueris albi numero. xij. camomille melliloti. añ. M. viij. seis leuistici: feniculi: cimini. carui: & ameos. añ. M. j. s. bdelij mollis & subalbidi. ℥. j. coquantur in. xxv. situlis aque usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis: & infundat in ea mediocriter cal'a totū corpus: aut saltē medietas ei⁹. Et postꝙ balneat⁹ fuerit supapponat empl'z ut dictū est. ¶ 5m instrm est. ut cū iste vir exiuerit a balneo statim accipiat coclear. s. hui⁹ eluarij dissoluēdo ipꝫ cū lacte ouino tepido. ℞. mucillagis sebestē. ℥. ij. mucilla. se. lini: fenugreci: & granorū sisami. añ. ℥. ij. penidiaꝝ. ℥. iij. croci. ℥. s. corticū mādragore. ℥. j. granoꝝ alkekēgi numero. xx. florū nenufaris. ℥. iiij. seium lactuce. ℥. ij. pulueris foliorū cupssi. ℥. j. s. fiat eluariū ultiata cōtritiōe. hoc eni eluariū potētissimū est ad strāguriā: dissuriā & reliqua pdicta. ¶ 6m instrm est. ut post assumptionē eluarij pdicti per horā. j. s. iste vir bibat. ℥. v. lactis ouini tepidi cū. ℥. ij. mellis dissoluti cum eo. lacti enim ouino nulla medicina cōpar est in debilitate renum. 18a tertij. caplo 5°.

¶ 7m vo istrm. ut iste vir añ oē cibariū suū accipiat coclear vnū hui⁹ eluarij. ℞. granoꝝ pinearū que infusa steterint in aquā calidā per diē nāle lib. s. sape albe. ℥. ij. terant simul ultimata ꝯtritiōe: & degluttant masticādo. Est eni mirabile in oi dispōne sua. qre Serapio in aggregatore de eis dixit magna expineis. cale sunt in 2° gradu: & sicce in pͣque qn̄ bibunt cū rob mūdificāt humores grossos & viscosos qui sunt in renibus & uesica: & conferunt sanitati eorum & lapidi calefactis cum çuccaro & frigefactis cū melle. ¶ 8m vo instrumentū est. ut iste vir semp in potu suo ponat aliquid de aqua sublimationis uel decoctionis radicū açori citrini: & est gladiolus: de quo dixit Dyascorides ꝙ ꝯfert stranguriosis: qui cum dolore urinam faciunt. ¶ 9m instrm est. ꝙ ualet a qualitate occulta. ℞. puluerum renum ericij exiccatorū. ℥. j. aque decoctionis cicerū nigrorū. ℥. j. s. det totū in potu mediocriter cal'm circa mediā noctē. & est de secretis Rab in libello de animalibus. Cū ergo hec omnia administrauerit per dies. x. tūc ptranseat ad meliora ut nūc sequit.

¶ 10m istrm est. ꝙ oi nocte in aurora hic doctor accipiat. v. uel. vj. ex ifrascriptis pillis. ℞. cētauree minoris. ℥. ij. gnoꝝ alkekēgi numero. x. corticū papaueris albi. floꝝ nenufaris. añ. ℥. ij. seis plātagis: acatie: dragagāti: gūmi arabici: granorū papaueris. añ. ℈. ij. medulle granorū cerasorū uel gūmi arboris ipsorū. ℥. ij. s. ligritie: anisi granorū pini. añ. ℥. ij. iusquiami albi. ℥. s. dissoluantur gūme cum succo foliorū violarum recētium: & cum eis incorporentur pulueres: & fiant pillule ex omni. ℥. vij. Et sit usus ut dictum est. ¶ 11m vo instrumentū est. ut post assumptionē pillaꝝ hic vir bibat. ℥. ij. aque calefacte sublimatiōis radicū filipēdule uel decoctionis eoꝝ. hoc eni est de expimētis a me sepissime frequētatis: & a Dyascoride acceptis. ¶ 12m vo istrm est. ut tpe quo assumit ista instra. iste vir sedeat in decoctiōe foliorū vitis albe uel radicū eius mediocriter cal'a: ꝯfert eni dispōnib⁹ ꝯsilibus aucte Gal. 6° de simplici medicina. cap proprio. ¶ 13a medicina est. ut istis tpibus hic vir in brodio pingui: aut in lacte ouino coq faciat folia agrimonie & mirabilr ꝯferunt.

¶ 14m remediū est. ut hoc eodē tpe iste vir bibat cū oi potu suo aliqd de aqua sublimatiōis folioꝝ hypericonis. Cōfert enim ad ulcera mala. 2° canon. in areola vulnerū & ulcerū. prouocat etiā ibi in areola membrorum expulsionis. ¶ 15m instrm est. ut hoc eodē tpe qn̄ vir iste exit a balneo infundat frustū lane succide bn̄ pectinate in hoc oleo. ℞. olei vio. elci lib. iij. gra. sisami. papauer. al. bdelij mollis & subalbidi. añ. ℥. j. s. croci. ℥. j. vitellos oui numero. vj. terātur simul ultiata cōtritiōe in mortario: deide ifundat lana & calefiat diligenter & applicet femori radici testicl'oꝝ & pti posteriori iferiori. ¶ 16m istrm est. ut postꝙ iste vir hec oia cōpleuerit iterū p dies. x. tunc oi mane accipiat. ℥. j. s. syr. de sebestē cum. ℥. iij. aque decoctiōis granoꝝ papaueris in aurora: & ꝯtinuet hūc potum adhuc decē diebus. ¶ 17m instrm est hoc. ꝙ iste vir saltē oi septimana semel accipiat. ℥. ij. cassienup extracte de cāna cū aqua decoc. seminū cerasi ut dictū est de eis. Et si acciperet ex eadem cassia usqꝫ ad. ℥. iij. fortasse melius esset ei ẜm maiorem tamen & minorē uentris fluxibilitatē. ¶ 18m instrm. ut ceteris nō bn̄ ꝯferētibus tpe instātie uehementis doloris: iste vir sedeat in oleū calefactū corpe eius infuso in ipsum: saltē usqꝫ ad vmbilicū. magnifice enim illud cōferre vidi: & ppie potētibus tolerare expensā. ¶ 19m vo instrm est. ut frequēter accipiat in die aliqd de aqua deco. corticū auellanarū adherētiū cōcauitati corticis & superficiei medulle. hec enim decoctio cū de ea tepida dat in potu ꝙ̄titas ℥. iiij. magnifice cōfert ad oia accñtia supradicta. ¶ 20m vo instrm est. ut post cibarium oē iste vir semp utatur hac tragea. ℞. granoꝝ pini. ℥. ij. papaueris al. ℥. j. semis portulace. lactuce. medulle cerasoꝝ. añ. ℥. iij. penidiaꝝ. ℥. çuccari albi ad pondus omniū. fiat tragea. ¶ 21m instrm est. ut tpe uehementissimi doloris ingetudinis & vigiliarū hic vir accipiat vnū de infrascriptis trociscis cum. ℥. ij. aque portulace calefacte. ℞. troc. alkekēgi: troc. stelle amborū descriptione Mes. in antidotario. añ. ℥. j. seium portulace lactuce corticū mādragore. añ. ℥. s. cū succo lactuce. fiant troc. ponderis. ℥. j. & exiccent in vmbra: & exhibeant ut dictū est. dolorem enim potenter sedant & angustiam remouent. ¶ 22m instrm est. ut sepe iste vir accipiat in cibarijs aliquid de puluere uesice apri exiccate. Scribit enim a ꝙ pluribus ꝙ mirifice cōfert huic dispōni & suis accñtibus &c. ¶ 23m instrm est. ut huic viro alijs ultimate nō bene cōferētibus cū siringa intromittatur puluis vnius medij trocisci de predictis minutissime cōtritus cū aqua sublimationis gra. alkekengi. magni eniꝫ iuuamēti expit ꝑsepe eius applicatio fere in instāti. ¶ 24m instrm est. ꝙ aqua sublimatiōis folioꝝ agrimonie mirabili iuuamēto per me expta est in sedādo dolores: mūdificādo uesicā: & mediocriter ꝓuocādo urinā: & ppie qn̄ ex ea accipiunt. ℥. ij. cū. ℈. s. puluerū radicū filipendule. ¶ Ultimum instrm est. ut cū fere oia remedia &c. nō ꝓfuerunt per siringā intromittat aliqd huius mixtionis. ℞. aque sublimationis folioꝝ alkekēgi. ℥. j. s. olei de nenufare. ℥. j. opij. g. j. croci. g. viij. iponat tepidū. sedabit enim ilico dolorē: & ab angustia: & ab accñtib⁹ mortē minātibus securabit. ¶ Accipe itaqꝫ mi çelatissime frater hec que tibi summa caritate & nō minori tristitia in tua dispōne eligere potui. ꝓcor autē sollicite multū & sepe mihi de tuo statu conscribas: ut tecū participare possim ex his que humana fragilitas offert amicis insimul & gaudere & tristari debentibus ẜm ꝙ ad hec viget honestum & morale. Altissimus autē omnipotens hec omnia dirigat in tui salutem. Amen.

Consilium. 195.

De urina nigra apparente: & nocumento renū oppilatione ipsorum: & pororum uritidorum. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De causis predicte dispositionis. Cap. I.

Non est dubitandum de apparitione urinarū nigrarū: & que grosse sunt uelut apparēt frequēter in magnifico & armipotēti viro dn̄o Gentili armorū capitaneo &c. Tales eni urine nō pn̄tant in eo cū signis magnoꝝ & maloꝝ accñtiū. Si eni apparerēt cū mictu sanguis cū magno dolore pungitiuo & ꝑseuerāte cū signis excoriatiōis renum & colli uesice. Et iterū si tales urine ꝑsentarent semp & sine interpolatione: tūc de eis esset notabiliter hesitandum. tales ergo urine sunt magis consequentes potentiam virtutis in expellendo superfluitates per illas vias ꝙ̄ ꝙ consequantur magnam debilitatem illarum viarum. Neqꝫ enim ibi apparet aliquod accidens suspicandum nisi in partibus renū posterioribus: qđ tn̄ non est ualde intensum. & consequitur

oppilaliones eorum leues: etiã in fine pororũ uritidorum exĩtes. Cũ g̃ ppter aliqđ exercitiũ: aut ppter usũ aliquorum apiẽtiũ dissoluunt̃ ille mãe: tũc statim expellunt̃ urine grosse. Mãe eni in oppilationib⁹ stãtes ebullierũt: ⁊ extraneate fuerunt ibi ⁊ receperũt nigredinẽ a sanguine renũ ⁊ chilis a quo nõ euacuant̃ predicte ptes. ⁊ qñ ↄtigit hoiem gescẽ a motu uel exercitio: tũc mãe predicte nõ fluctuãt neq; ebulliunt ibi. vñ nõ cõmiscent̃ predictis: ita ꝙ icitẽt ṽtutẽ ad sui expulsionẽ. ¶ Ex quo fundamẽto appet ꝙ ꝙ̃diu expellent̃ iste mãe se melius habebit eger: ꝙ si non expellerentur. ¶ Et sequitur secundo ꝙ si ipse quiesceret a fortibus motib⁹. tunc finaliter reduceretur ad sanitatem completam. Uñ apparet ꝙ in regimine huius viri necessariũ est pcedere cũ mundificatione renuz ⁊ oium viarum urine a predictis materiebus.

¶ De regimine eius per sex res non naturales. Cap.II.

Procedatur ergo in eo ƀm istum moduz. ¶ Primo qdem ꝙ euitet ꝙ̃tũ põt frigiditatem aeris: ⁊ maxime circa renes ⁊ pedes: ⁊ maxime stationẽ in loco uentoso ad quem exponatur spina tota. ¶ Et caueat decubitum ⁊ dormitionẽ super re dura: ⁊ sup spia tota: imo dormiat utplm̃ sup latẽ dextro ⁊ raro sup sinistro. ¶ Et oino q̃tũ põt euitet uelocẽ ⁊ festinã ciborum ⁊ potuũ deglutitionẽ. Et sũmope recordet̃ nõ g̃uare stomachũ a multo cibo in q̃titate: neq; sepe accepto: ⁊ hoc ppter debilitatẽ digestiue quã diu hũit. Neq; etiã sup cibo ⁊ potu assuescat cũ iracũdia ⁊ furia pcedẽ in actib⁹ suis. neq; tãtũ melic⁹ remanẽ ppter ifortunia mũdi: ne tristitia pducat ipm ad accñtia melicarũ ipressionũ: ad quẽ est paratus. ¶ De ciborum ṽo q̃litate. memoret̃ p se oino abstinẽ a reb⁹ fridis grossis ⁊ viscosis: uelut sunt cibi pastiles pisces viscosi ⁊ uallosi: ut anguille: tiche ⁊ cãcri in mlto usu. ⁊ elixi etiaz pisces raro comedẽdi sunt. Sed põt uti puis piscib⁹ fluuialib⁹: uariolis: torrẽtia: ⁊ carpionib⁹: lucijs: ⁊ silib⁹ bñ laudatis. ¶ Caueat etiã ab usu neruorum cutis ⁊ ligamẽtaliũ ptiũ carniũ. ⁊ fugiat etiã usũ uẽtris ⁊ stomachi aialiũ. ⁊ cerebro nõ utat̃ nisi ualde raro. ¶ Dimittat etiã carnes antiq̃s recẽtes ⁊ salitas ⁊ casei multi usũ: ⁊ maxime viscositatẽ hñtis. Sed case⁹ modicũ salit⁹ nõ est ei vituperabilis. ¶ De platis etiã effugiat res ualde fridas ⁊ humidas: ⁊ in multo usu uelut sunt blete: spinachie: lactuce: portulace endiuie: ⁊ cressones. ¶ Et fugiat etiã g̃na ⁊ semina apitiua uelut cicera alba ⁊ rubea: ⁊ feniculũ: petrosilinũ: anisũ: ⁊ ciminũ nisi raro ⁊ parum ex eis accipiẽdo. ¶ Olei ṽo ⁊ butyri usus est sibi cõueniẽs. ¶ Fruct⁹ ṽo stiptici: uelut sunt citonia g̃nata: sorbe ⁊ mespilla ⁊ pira acria dimittantur oia. Ficus ṽo sicce ⁊ amigdale ⁊ passule ⁊ fistici iter alia ualde placẽt mihi: ⁊ arãcia ⁊ lymones: ⁊ agresta salita oia sunt ei laudãda. ¶ Preter aũt hec oia que ei sunt phibita. põt uti oi cibario g̃no ⁊ fructu: ⁊ croc⁹: ⁊ species oẽs placẽt mihi moderato usu: ⁊ mẽtha: serpillũ: ⁊ mellissa: saluia: ⁊ rosmarinus. ista sunt ei laudãda. ¶ Pot⁹ ṽo ei⁹ sit vinũ albũ uel subrubeũ: qđ gaurũ uel gorẽtũ noiat̃: substãtia subtile: odore aromaticũ: ⁊ sapore mediũ ad dulcedinẽ vicinũ eligat̃ ab eo. ⁊ si tempore caliditatis oporteret ei addere aquã: tunc sit aqua de cisterna: aut saltem aqua de bono fonte accepta: ⁊ proprie cocta in hyeme: in estate ṽo faciat ad libituz. Hoc in summa videtur esse regimen huic magnifico viro conueniens semper rememorando: ꝙ ista oia que hic sunt posita concessa accipiantur. alia ṽo que negata sunt omnino dimittantur.

¶ De regimine per medicinas. Cap.III.

Cu regimine ṽo obseruãdo per ipsum penes medicinalia. xv. occurrunt mihi medicamina conuenientia. ¶ Primum itaq; est hoc electuariũ. ℞. cassie nup ex̃cte de cãna cum aq̃ paritarie. ʒ. iij. mucillaginis sebestẽ ⁊ seium citoniorũ grosse ⁊ viscose. añ. ʒ. j. ſ. penidiarum. ʒ. ij. çuccari al. ʒ. iij. corticum intermediorum castanearũ. ʒ. j. ſ. foliorum cupssi. ʒ. ij. seminũ lactuce scariole ⁊ acetose. añ. ʒ. j. ſ. se. quatuor froium fridorum. añ. ʒ. ij. Coquant̃ çuccarũ ⁊ penidie cũ modico aque plãtagis usq; ad bonã viscositatẽ. deide cũ eis icorpent̃ reliq̃ ⁊ fiat eluariũ. Accipiat̃ ergo de eo oi septiana semel. ℥. ſ. parũ añ cenaz sine aliquo liquore deglutito: ⁊ põt cenare imediate post ipm. ⁊ si iter assumptionẽ vnã ⁊ alterã remaneret uẽter stiptic⁹: põt de eo accipe oi tertio die q̃titatẽ vni⁹ nucis muscate deglutitaz ut p̊us. ¶ 2m ṽo p̃ncipale instr̃m est hoc. ℞. capillorum ueneris: se. endiuie: portulace: scariole. añ. ʒ. j. spodij sublilissime triti. ℈. iiij. rob. clausarum. ℈. ij. rasure eboris. ℈. j. pluerizent̃ oia p se. deide cõmisceant̃: ⁊ cũ triplicata q̃titate çuccari albi fiat tragea. de qua iste vir p totũ mẽsez decẽbris futuri deglutiat mediũ coclear oi tertio die imediate añ cenã. ¶ 3m ṽo spãle remediũ est hoc. ℞. succi paritarie ℥. iiij. succi plãtagis. ℥. ij. coriãdri nõ p̃parati. ℥. ſ. seis portulace. ʒ. vj. pulueris gallarum cupssi. ʒ. ij. spice nardi: cimini preparati añ. ℈. ij. vitelluz oui numero. j. cãphore. g̃. vj. fiat vnguẽtũ molle in mortario absq; igne: ⁊ sit usus eius ĩfra spatulas per totã spinã oi sero cũ uadit ad lectũ: ⁊ pprie qñ pcipit urinas igneas notabiliter ⁊ actu calidas. ¶ 4m speciale instr̃m est. ut iste vir utat̃ fisticis p̃paratis per totuz mẽsem decẽbris comedẽdo ex eis añ prãdiũ ⁊ cenã ab octo usq; ad decẽ. ⁊ modus p̃paratiõis eorum est ut accipiant̃ nuclea ipsorum ⁊ ĩfundant̃ in vino citoniorum actu frido per duos dies. Cũ ergo ex̃cti fuerint permittant̃ exiccari sub vmbra per duos dies: deinde ↄficiant̃ cũ çuccaro tabarçeth cocto cuz aqua rosata: ⁊ erit instrumẽtũ ei ualde utile. ¶ 5m spãle remediuz est: ut iste vir assuescat uti comestionẽ radicũ enule lixate cũ bonis carnibus: ⁊ inueniet ex ea iuuamentũ magnũ stomacho renibus ⁊ oi principali membro. ¶ 6m speciale instr̃m est hoc. ℞. olei nardini ⁊ olei liliorũ alborum. añ. ʒ. j. ſ. capilli ue. macis ⁊ corticũ citri. añ. ʒ. ſ. rob. ʒ. j. ameos spice: se. petrosilini. añ. ℈. j. croci. ℈. ſ. cere albe. q. s. fiat vnguẽtum molle: ⁊ sit eius usus cũ pcipit urinas perseuerare subtiles ⁊ claras cũ augmẽtato dolore in renib⁹ ⁊ alchatin: ⁊ ex ipso eni calo mane ⁊ sero inungat̃ spina a spatulis inferius. ¶ 7m spãle remediũ est: ut iste vir saltẽ bis in septimana deglutiat imediate añ prãdiũ tria grana masticis: ⁊ pprie qñ pcipit magnã distẽperiẽ ⁊ rugituz in stomacho. ¶ 8m speciale instr̃m est: ut si in isto viro magnifico perseueraret nocumẽtũ stomachi doloris ructuationis ⁊ pstrationis appetitus: tunc iste qbusdã mane accipiat istas aquas in aurora calas cuz çuc. albo. ℞. aque menthe. ℥. j. ſ. aque mellisse. ℥. ij. aque eupatorij. ℥. ſ. milce. Et si in stõcho pcipet grauitatẽ ⁊ tẽsiones a mltitudie flatũ: tũc pdcis aq̃s addat̃. ℥. j. mellis ro. cuz folijs ↄseruati. ¶ 9m spãle remediuz est hoc. ℞. florum buglosse bora. flo. enule: ⁊ florum aut saltẽ foliorum farfare. añ. ʒ. j. ligritie bñ rase. ʒ. ſ. anisi nouelli ⁊ dulcis. ʒ. j. ſ. coral. ru. ⁊ al. spodij masticis añ. ℈. j. macis. ℈. ij. lapidis laçuli p̃parati habentis uenas aureas. ℈. ſ. lapidis armeni. ℈. j. çucca. al. lib. ſ. cum aqua buglosse. fiat ↄfectio in rotulis. iij. ʒ. de qua iste vir accipiat a p̃ncipio mẽsis decẽbris usq; ad medietatẽ februarij oi die semel frustũ vnum imediate añ cenaz dimittendo alias ↄfectiones. tũc in hoc eni cõposito inest potẽtia mũdificãdi splenẽ epar ⁊ sanguinem a superfluitatibus melicis. neq; tñ habet aliqđ renibus efficẽ nocumẽtũ. ¶ 10m instr̃m est hoc. ℞. spẽrum eluarij de hyacinto: spẽruz eluarij de ligno aloes. añ. ʒ. j. ossis de corde cerui: hyaciti: smaragdi: saphiri: coral. al. ⁊ ru. ⁊ sandalorũ amborũ añ. ʒ. j. cãphore. ℈. ſ. fol. auri numero. viij. fiat ex oibus istis sacculus quadrangularis: ⁊ erit in eo itẽtio ↄseruare ṽtutẽ cordis: ⁊ phibere aduẽtũ pusillanimitatis ⁊ tollit lapsitudinẽ uẽz corporis. ¶ 11m ṽo spãle remedium est hoc. ℞. olei de mastice: olei nardini. añ. ʒ. j. ſ. rosarũ spodij: sandalorũ: ⁊ corallorum amborum añ. ʒ. ſ. croci. ℈. ſ. cere albe. q. s. fiat vnguentum molle: de quo epar huius patientis sepe inũgatur: ⁊ proprie tempore quo percipit sitim amaritudinem oris: ⁊ dum uenter eius est stipticus: ⁊ maxime qñ perseuerat emissio urinarum: ⁊ que sunt inflãmate rubee: ⁊ cum emittitur cum aliquali punctione.

¶ 12m vo remediū est hoc. ℞. coral. ru. sanguis drac. acatie: spodij: ⁊ carabe. ana. ʒ. j. scorie fer. ppa. ℈. ij. vitri combusti: ⁊ lap. iudai. añ. ʒ. j. ß. pulueriçent oia per se. deide fiāt pille cū succo fenicli: ⁊ sit eaꝝ usus oi die in aurora accipe. v. ex eis. Hoc aūt solū tpe quo pcipet uētris stipticitatē uriaꝝ aliquā tā iterruptionē ⁊ eaꝝ igrossatiōnē cū nō debita potētia mingēdi. ⁊ si fieret mict' strāguriosus: qđ est suspicabile pp mãerū diuersitatē ⁊ diuersaꝫ earū ⁊ iterpolatā euōnē ⁊ retētionē. ¶ 13m istꝝ ⁊ valde ꝯueniēs ei est hoc. ꝙ ei fiat sauonea uł ꝯfec. marçapañ. qđ idē est cū medietate olei amig. dul. recētis: ⁊ altera medietate olei de nucleis fisticoꝝ ponēdo ad librā. ß. vnicuiqꝫ illoꝝ duoꝝ oleoꝝ lib. ß. de amilo de ordeo: ⁊ coquaſ cū eis lēto igne çuc. tabarçeth usqꝫ ad bonā spissitudinē. Et de hac cōfec. accipiat semp duo coclearia per tres horas uel duas añ prādiū ⁊ cenā frustū vnū: ⁊ mūdificabit renes vigorādo corpus. ¶ 14m vo spāle istꝝ est ut ipe utaſ recocta facta de lacte ouiū. etiā si de illo lacte faceret vipas simul cū vino supius tacto bonū eēt ei: ⁊ caseus etiā ouinus fact' in thesino diocesis Ueronēsis optim' eēt ei. ⁊ oua ⁊ tysana ordei: ⁊ risuꝫ ⁊ tri. ⁊ mica panis. hec oia cocta in pdcō lacte optima essent ei. Lacti enim ouino nulla medicina cōpar est in debilitate renuꝫ. 18a tertij. in propria cura eorum. ¶ Ultimū vo istꝝ est ut iste dñs assuescat saltē in septimana semel per horam añ cenam lauare extrema inferiora ab inguinib' usqꝫ ad pedes cū aqua decoctionis foliorū hedē pomoꝝ citonioꝝ: ⁊ vitis bñ calida: ⁊ erit utile remediuꝫ ad distrahēdum mãs a renibus ⁊ confortandū eas ⁊c. ¶ Hec sunt magnifice armipotēs vir ⁊ dilectissime compater meliora que colligere potui de sententijs sapientum ⁊ exercitatione continua. Sublimis autem deus ⁊ saluator piissimus oia hec dirigat in salutem uestram: ea fide ⁊ dilectione qua ipsa composui astrictus caritate non leui. Ad laudes cunctipotentis dei perpetuas Amen.

Consilium. 196. De stranguria ⁊ dissuria.

Hec serua dei ⁊ religiosa humanissima dissuriam patitur nō simplicē: sed quādoqꝫ piodicam strāguria intermixtam. iđ euitet usum rerum omniū calidarū ⁊ acutaruꝫ ⁊ multe apitionis: sicut salsa petrosilinū: feniculū: anisum: cerefoliū: apiū: raphanū: cepe: alleū: ⁊ sinapismū. ¶ Utatur autē carnibus laudabilibus: ouis: caseo: pānico: ciceri' rubeis cōfractis: riso: pastillibus cibis: pane biscocto: caulibus ualde coctis. utaſ etiā pedib' aialiū ⁊ uētrib' eoꝝ. Et vinū eius sit rubeū ad pōticitatem tendens: ⁊ sit bñ fumosum ⁊ potens. ¶ Post hec aūt utaſ trib' remedijs ifrascriptis. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est ut oi tertia nocte accipiat sex de infrascriptis pillis in aurora: post quas tardet cibū suum horis qnque. Quaꝝ descriptio. ℞. farie glādiū. ʒ. ß. lentiū excorticataꝝ: ⁊ risi amboꝝ torrefactorum. añ. ʒ. j. ß. dragaganti: gūmi arab. torrefactorū. añ. ʒ. j. glutinis carte. ℈. iiij. dissoluatur gluten cū aceto nigro: ⁊ cū eo incorporent' spēs alie: ⁊ fiant pille ex oi. ʒ. viij. Et teneant' in piscide cū pulue' sgnāti. ¶ 2m remediū est ut sup spina sua portet cerotum istud cōtinue: cuius descriptio. ℞. colopho. ʒ. j. ß. resine: picis naualis bene coctarum cum aceto rubeo. añ. ʒ. j. pulueris intermediorum corticum castanearū: spodij: ematitis: carabe: cuscute: squinanti. añ. ʒ. ß. cere quātum sufficit: fiat cerotuꝫ longitudinis spanse: ⁊ portetur a fine spine superius extensum. ¶ 3m vo speciale remedium est. ut ista mulier omni tertio mane intermedio in aurora accipiat. ʒ. iij. aque sublimatiōis foliorūꝫ consolide medie quā vulgus cōferulaꝫ uocat ⁊ calefiat cum modico çuccari. Quibus actis spero in dei gratiam ꝙ sana erit. Si nautem scribatur ⁊ uberius prouidebitur.

De egritudinibus membrorum generationis in viris consilia sequuntur.

Consilium. 197. De gomorrea passione continens capitula tria.

¶ De descriptione ⁊ diuisione gomorree inuestigantium ⁊ causarum eius. Cap. I.

Dispositio Spectabilis ⁊ gñosi viri Prosdocimi de Uenetijs de Raymūdis est pncipalr īmoderata semis effusio: quā antiq gomorreā uocāt. ⁊ est nomē cōpositū ex gomi greco: qđ semē iportat uł spina: ⁊ roys qđ est germinare uł fluere. vñ gomorrea tñ sumptū est ab eo qđ est semis effusio. 6o iterioꝝ. finali cap. litteralr colligēdū. vñ gomorrea nihil aliud est ꝙ semis effusio: uł nō uolūtari' fluxus: qui ꝯtinue fit sine pudēdi tēsione: qui pꝑter retētiue vtutis ibecillitatē fit: ut Paulus ꝑ practice. cap. 15o. Neqꝫ eni appetit' uolūtari' ad uenerē ad hāc ꝯcurrit dispōnē. imo qñqꝫ semialis mã descēdit sine uolūtatis iperio: ⁊ sensatiōe aliq nō pcedēte delitiosa uel tristi: ut frequēter in dormiētib' appet hac dispositione laborātib'. Neqꝫ iterū mēbri virilis robur ad semis effusionē ꝯcurrit: imo nulla ei' erectione pcedēte semē effluit. Et iteꝝ vtutis appetitiue robore deficiēte hec dispō frequēter inualescit. Ex quo appet ueritas lrē Pauli dū dixit. Nō uolūtarius fluxus qui sine pudēdi tēsione fit. qre uidetur ꝙ hec dispō iteꝝ. est eueniēs circa mēbra gñationi nālr deputata vitiū magnū exñs: siue nimia semis ꝓfluxio sine uenere ⁊ nocturnis imaginationibus ita pseuerās: ut iter posito spatio talem hominem consumit. ut Cornelius celsus 4o practice. cap. 23o. quare propter talem que huic dispositioni frequenter subsequit': lꝫ ipa nō sit ꝓprie acuta egritudo. Inter acutas tñ semp: ⁊ inter tēporales egritudines nuntiatur. ut Theodorus Priscianus 2o practice. cap. 5o.

Cui' qdē dispōnis uarietatē sic diligēter īuestigare debem' totiēs ipam diuersificatā cōprehēdam' ꝙtuplex est uarietas cāꝝ qb' ipa pficiſ. ¶ Uideſ aūt cās isti' esse pncipalr duas: aut ex pte seminalis mãei ꝯsiderāde ꝑ: aut ex pte mēbroꝝ que ad ipaꝫ efficiēdā ꝯcurrūt. ¶ Et cause qdē pmi generis ex pte seminis cōsiderāde sunt ex pte ꝙtitatis ut multitudo ei'. ex pte qlitatū pmaꝝ: ut qꝛ acuta est calida ⁊ salsa. Ex pte vo qlitatū secūdaꝝ: qꝛ aqsa ⁊ subtilis. ¶ Multitudo aūt ipsi' inueniri pōt: aut qꝛ quātitas eius cōgregata nō expelliſ dimissione coitus pꝑter carentiā sui cōparis: aut pꝑter deuotionē religionis uel siliū. qre mã illa retēta vtutē illā expulsiuā ad sui eductionē incitat. Oportet eni virtutē se hñtem bñ expellēda cōueniēter expellere: ut 6o interioꝝ. preallegato cap colligenduꝫ. ¶ At vo mãei multitudo frequēter inueniſ multiplicata ex multo usu' ciboꝝ ⁊ potuū multiplicātium semē. Et si etiā per actū coitus frequēter mã expelliſ: nō min' etiā per ipoꝝ usum multiplicaſ. qre multitudo mãei vtutē mēbroꝝ cōtētiuā grauās expulsionē ad se uocat. vñ expelliſ ipa. manatio eni illa ꝯsequr cōtētiue debilitatē. interioꝝ 6o. ubi supra. ¶ Tenuitas vo mãeꝝ ⁊ subtilitas eaꝝ est cā dispōnis hui': eo qꝛ tenue qlibet resudet. 20a tertij. cap de multiplicatione pollutionis: sic acuitas mordicat ⁊ incitat vtutē ad sui expulsionē: ut Auic' ibidē. igiſ mã est gomorree cā: aut qꝛ multa: aut qꝛ subtilis: aut qꝛ acuta: ut in plurimo euētus. ¶ Cā vo dispōnis huius ex pte mēbroꝝ sumpta est: aut ex pte uasoruꝫ spmatis: aut ex pte renū: aut ex pte principaliū mēbrorum. ¶ Ex pte qdē uasoꝝ que triplr diuersificanſ: aut eni sunt uasa delatoria ut emulgentes ⁊ pori spmatis: qꝝum dexter oriſ a rene dextro. Sinister vo ab arteria adorti: ut 20a tertij. ꝑ cap. ⁊ 21. ¶ Aut sunt uasa mãei seminalis ꝯseruatiue: sicut uena chilis: in qua fm ueriorē uiaꝫ mã seminis que est superfluitas ultimi alimenti utilis reperitur: ut 20a tertij. primo cap in sententia colligendum. ¶ Aut tertio uasa illa dicuntur expulsoria: uelut sunt uasa inuoluta ⁊ via seminis tertia in vga' iūcta. In qua vie sunt tres. s. via urine: via spmatis: ⁊ via alguadi. 20a tertij. allegato cap. in fine.

¶ At vo si ꝯtingat hāc dispōnē fieri ꝓpter nocumētū in vasis delatorijs necesse est assignare ipsuȝ: aut pp debilitatem virtutis retētiue ipsoꝝ: aut pp dñiū roboris expulsiue eorū: aut pp maiorē motū qui ꝯcurrit ad expellendū māṁ. uelut motus fortis spasmosus: ut in epilēticis ꝛ sibi similibus. ut patet interioꝝ 6°. ꝑallato cap. Que vo fiunt ultra nāin alr sunt. nā ꝯtinētia ꝓpter defectionē fit expulsiue. inanitio vo propter ꝯtinētie debilitatem: aut pp aliqḋ mouēs mēbra ut expellāt ꝯtēta: sicut ꝯtigit uasis spmatis spma emittē in epilepsia ꝛ alijs passionib⁹ que sunt de gñe spasmi si fortis est. Ex qbus nōnulla ꝓbleumata solui possent clare: ut propter qḋ explēti⁹ emittit semē inuolūtarie ꝛ silia: que tu cōsidera. Hec expulsio māei a ꝑdictis uasis nequaꝙ̄ fieri pōt nisi aptis ipsis ꝛ motis. Retētio eniȝ illius fit orificijs clausis ꝛ nō motis sicut eius expulsio fit ipsis apertis ꝛ motis. interiorū 6°. ut supra. qui sermones pariter tā ad uasa conseminatiua ꝙ̄ ad delatiua ꝛ expulsoria adaptari possent: quare in vnuȝ colligendo hec dispositio ex parte uasoruȝ contingit: aut qꝛ ipsa sunt nimiū apta ꝛ laxata: aut qꝛ virtus eorum retētiua debilitata est: aut pp uehemētē motū ꝯcussionis eoꝝ mā ab eis expellit̄: ut ꝑdictuȝ est: aut qꝛ uasa illa mollificata sunt. ꝛ tu ꝯsidera. ¶ Causa vo dispōnis huius assumpta ex ꝑte renū est pp malā cōplonē eoꝝ calidā a qua ꝯtingit liquefieri humidū pīgue ipsoꝝ ꝛ substātificū: quare expellit̄ ab eis res ꝓlima: cū mā semiali in ꝑtib⁹ ꝓpinqs inuēta: que v̄tutē destruit. 20ª tertij. allato cap. aut vo ꝯtigit dispō ex ꝑte renuȝ: ꝓpter fortē cōmotionē in eis factā: ꝛ appetitū ad coitū: ꝛ frequētē memoriā act⁹ venerei ꝛ eductiōis eius: pp qḋ elōgādi sunt patiētes hāc dispōnē ab aspectu figuraꝝ formosarū puellaꝝ ꝛ pulchrarū penitus: ut neqȝ tāgendi: neqȝ videndi eis copia tribuatur. Theodorus Priscianus 2° practice. 2° cap. ¶ Et in hac qdē hui⁹ cause deductiōe: icludit̄ etiā declaratio cause: que tenet se ex ꝑte impssionis facte in mēbris ꝑncipalib⁹: ꝛ tu ꝯsidera. qm̄ hn̄ti fundumētū in theoria medicine ex his principijs hec facile aperiri possunt.

In sūma igit̄ dispōnē huius spectabilis viri facile in vnā ueritatē cōplectēdo. vī ꝙ oēs predicte cāe dispōnē eius nō leuiter efficiunt ꝑter ꝑmā que fuit multitudo ex ꝑte semis. nō enim rōnabile est māṁ inueniri multaȝ in corpe eius: qm̄ egritudo cronica fuit: ꝛ tot ꝛ tātis fuit pollutionibus eāatus ꝙ usqȝ ad substātifici humidi cōsumptionē est deductus. Non enim est rōnabile nisi qs rōnabilr defendē uellet: ꝙ mā successiue in eo gñaretur ꝛ multiplicaret̄ ꝺm successiuum aque carnis ꝛ aliorum ciborum notabiliter restaurantium frequentem usum. ¶ At vo mā in ipso subtilitate peccat magis: qḋ denotat eius aquositas mucillaginosa parūper: ꝛ acuta est nō raro qḋ oñdit aliqua lispūctio in vijs ꝑcepta: etiā acuitatē ꝑcipit aliquātā ex calītate putredinali acqsita: qḋ oñdit māei exeūtis horridus fetor. ¶ Silr etiā hec egritudo in hoc viro spectabili inualet propter secundā cām ex parte nocumenti in uasis conseruātibus delatorijs ꝛ eiectorijs assignatis. ¶ Et iterū 3ª causa cōcurrit: eo qꝛ aliquotiēs emittit urinas pingues cū semiali māin fundo uasis ꝛ sedimie humoroso sedētibus: ꝛ pinguedine in urina sup̄natantibus: que sine calītate notabili nequaꝙ̄ fieri pōt. ¶ Silr etiā ꝯtingit ad hāc dispōneȝ assignari cām quartā: eo qꝛ ut in pluribus māṁ in pollutione emittit in somno suo imaginatione ad tactuȝ mulieris: uel venereum actum incitante: ut sermo suus affirmauit.

Ex his oib⁹ inferēdo ꝯcludit̄ ꝙ hec dispō nō leuis est: sed uerēda mltū: eo qꝛ ad ipsius ꝑductionē ꝯcurrūt quatuor famosa genera causarum que superius tacta sunt. ¶ 2° quia dispō hec multū cronica fuit: quare difficulter remouibilis. ¶ 3°: quia egritudo etati virtuti ꝛ cōplōni satis ꝓportionalis existit. ¶ 4°: qꝛ habitudinē corporis satis notabiliter extenuauit. ¶ 5°: qꝛ v̄tus patientis satis debilis est: lȝ in precedentibus fuerit debilior. ¶ Ex quibus oibus clare concludi pōt ꝙ patiens iste multū debet eē attēt⁹ sollicit⁹ ꝛ vigil in sui curatiōe. que qdē in duo ꝑtiet̄ capl̄a. s. in regimie ex ꝑte sex reꝝ nō nāliū ꝑ. deinde ex ꝑte ꝯueniētis applicationis rerum medicinaliū ꝛc̄.

¶ De cura gomorree per dietam. Cap. II.

Ro prima igit̄ re nō nāli iclinet̄ regimē eius ad aerē calm remisse. aut ad fridū leui friditate: eo qꝛ lapsus non eñat̄ a caliditate multiplicata in renib⁹ ꝛ epate ei⁹: ut supra visuȝ est. qḋ etiā apparet ex tinctura urinaruȝ: ꝛ acuitate ꝛ fetore ex mā ꝑceptis. ¶ Iteꝝ iclinet̄ ei⁹ aer ad siccitatē nōbilr intensiorē: ꝙ sit friditas ei⁹ pp ꝯsumptionē que necessaria est in multitudie māeꝝ que sup̄abūdāt. nullus enim aer excessiue qualitatis est sibi ꝯueniēs. ꝓbat̄: qꝛ calidus ualde pp dissolutionē māeꝝ: ꝛ humidus pp lassitudinē ꝛ mollificationem uasoꝝ timēdi sunt. Idē etiā itelligēdū est de camera: domo ꝛ loco in qb⁹ morā ꝯhit. ¶ De motu ꝛ qete. Mot⁹ ois videt̄ ab hoc patiēte vitādus eē ne pp ipm māe in fluxu ponant̄: ꝛ calor nālis dissoluat̄: ꝛ a ꝯueniēti opatiōe in mās ꝓhibeatur. Ois eni mot⁹ fortis mult⁹ paucus: ꝛ qete cōmixt⁹ coīcant in hoc ut calorē efficiāt fortiorem. 3ª ꝑmi. doctrina 2ª. cap 13°. Sed calor fortificatus attrahēdo mās ꝛ dissoluēdo noceret: quare ꝛc̄. In summa igit̄ quiete utat̄ oino: ꝛ abscidat a seomne exercitiū. nullū enim tale ꝯuenit ei in fine rei. 5° breuiarij. cap 13°. ¶ Maxime autem exercitium effugiat equitandi: ꝛ omne illud per quod fortis est ꝛ necessaria in corpore distēsio: ꝛ maxime in partibus spine ꝛc̄. ¶ De somno ꝛ vigilia. Somno utatur hic nobilis in ꝙ̄titate mediocris longitudinis. talis enim iuuat ad digerendum mās ꝛ maturādū quas inuenit: ꝛ eas ad sanguinis nām cōuertit ꝛ calefacit couenienter: ꝛ transit calor per corpus: ꝛ calefacit ipsum caliditate nāli. Si autē somnus inuenerit humores acutos cholericos: ꝛ ꝑdurauerit eius tempus calefaciet calore extraneo. 2ª ꝑmi. doctrina 2ª. cap 13°. nulla caliditatis extranee additio huic corpori cōueniens est. cum iā in ipso inueniat̄ putredinalis caloris uestigiū: ut supra deductum est. Igitur somnus eius debet esse magis interceptus ꝙ̄ lōgitudine ꝯtinuatus. Ita ut pluribus somnis satisfaciat necessitati digōnis ꝛ vigoratiōis caloris: ꝙ per vnaȝ dormitiōnē longo tpe ꝯtinuatam. vigilie aūt nisi sint mēsure excedentes vident̄ ei ꝯferre propter exiccationem materierum ꝛ cōsumptionē ipsarū: que sequit̄ ad eas ꝛc̄. ¶ De accñtib⁹ anime. Accñtia vo aīe per quorū applicationem subito fiat fortis motus in spiritibus ꝛ humoribus ex predictis patere pōt nō esse sibi conuenientia: siue ex eis contingat fieri subitum motum in predictis de circūferentia ad centrum. sicut fit in forti timore ꝛ similibus. siue fiat mot⁹ oppositus predicto a centro ad circūferentiam: sicut fit in uehemēter iracundis: siue fiat aggregatus ex utrisqȝ. sicut patet in principio ꝛ perduratione eius. per tales enim motus noceretur continue: ꝛ summe propter debilitatem que sequitur ad resolutionem spiritnū: ꝛ propter inobedientiam māe ad digestionē ꝯgruā. Neqȝ etiā motus aiales paulatiue facti ꝛ perseuerantes conueniunt ei: eo qꝛ ꝑtisis ꝛ diminutio nature nunꝙ̄ sequnt̄ nisi illud qḋ paulatiue fit. 2ª ꝑmi. doctrina 2ª. cap 12°. Igit̄ neqȝ debet ipse lōgo tpe ꝛ fixis imaginationibus affligi uel tristari: ꝛ maxime illis que mouēt aiam ad imaginationē coitus. tales eni imaginatiōes uel affectiōes aiales imprimunt in corpus res nāles. quēadmodum accidit motus sanguinis ei qui multū ꝑparatus est ad ipsuȝ cū multū itentus fuerit ad ꝯsiderādū res rubeas: quare ꝯsimiliter consideratione ad coitum corpus istud paratuȝ ad seminis effussionem ualde facile promouetur ꝛ intendit̄ eius dispositio: ut ipsemet suo sermone testatus est. ¶ De repletione ꝛ ianitione. Ois eūo nōbilis ab isto egrotante euitari debet. ois talis adderet ad egritudinem istaȝ: eo qꝛ māe per eūones ponunt̄ in motu. Et iterū qꝛ inatus calor ex earum frequētia debilitatur. Etsi oēs eūones hoc efficere possent. opȝ tn̄ ut ꝓhibeat̄ talis egrotans ab eūone per solutionem

näe. Euo eni per solutionē attrahit ad mēbra semialia mās pter vicinitatē: sicut etiā euo p urinā eadē rōne nocet eis. 5° breviarij. cap 13°. Si itaqz pter aliquā exigētiā aliq foret ei necessaria euo nō vī ei cōferre posse nisi nomit⁹: sudor aut clistere. quoz q̄libet opz eē leue ut euitet agitatio z fluxus mäeruz: z debilitas inati caloris: z grauamē in mēbris semialib⁹. De numero aūt ipoz nomitiuū leue z idoneū esse posset istud. ℞. aque decoc. se. raphani. ℥. iij. syru. simplicis acetos. ℥. j. ʒ. totū hoc tepidū exhibeat ei iā pcibato cibis z potib⁹ in q̄litate z quātitate: substātia z sapore diuersis ut magis fastidit⁹ a cibus z nauseat⁹ ab eis iclinet ad nomitū. Et si p hec nō moueret facile ipōnē debet digitū in os suuz titillationē faciēdo in gargalione: z est caput meri. Leue vō sudatiuū tpe necessitatis eēt hoc. ℞. aque ordei. ℥. iij. vini albi subtilis: fumosi aromatici. ℥. ij. çuc. albi. ℥. j. totū hoc calidū exhibeat in potu post media nocte hora qua placet. z ɔgrue coopiat pānis z supdormiat. Clistē inter oia eēt hoc. ℞. aque decoc. folioz blete: violaz solatri virge pastoris. aū. lib. j. çuc. ru. ℥. j. ʒ. vitellū oui. j. olei de nenufa. olei ro. aū. ℥. ij. salis cois. ʒ. j. ʒ. fiat clistē. laudarē ipm in sero magis añ cenā q̄ in mane assumēdū eē. Post hoc aūt ɔsiderādū q̄ caueat a multa z forti retētiōe eoz que euari deberēt: siue sint feces siue urina: siue mā semialis multiplicata: ut cōtingit in fine euonis pollutionis. taliū mäerū enim diuz fortis cōstrictio multū noceret. Ex retētiōe eoz que euari deberent pueniunt egritudines compōnis z oppilatio: laxitas: spasmus z silia. sed mot⁹ ɔcussiu⁹ in spasmo augmētat istā egritudinem: ut supra visuz est. z colligit in 20ª tertij. cap p̄. quare zc̄. Ampli⁹ eni ex retētiōe euandoz puenit frequēter putredo z caloris inati ɔstrictio: z ipsius ad igneitatem cōuersio. 2ª p̄mi. doctria 2ª cap 19° de retētione eoz que euacuant. Jste sunt cause hui⁹ egritudis z augmēti ei⁹: ut supra visum est zc̄. hec de ianitione z de repletiōe sufficiāt. De cibis z potibus p̄mittēdū p̄ q̄ enitari debet oia nutrientia siue sint cibi absolute: siue cibi medicinales: aut medicine cibales que multū nutrientia sunt: oia enim talia mām augmētāt. z p̄mā cām hui⁹ egritudis supius tactā fortiorē efficerēt. subtiliter tñ intelligēdo illud nisi forte totius corporis debilitas ad oppositū pmoueret. tūc eni dimissa egritudine principali: de qua hic agit ad debilitatez p̄ncipalr attēdendū eēt. Silr etiā euitāda sunt oia que in uenerē inducāt appetitū eius excitātia: q̄lia sunt vnctuosa: piguia: uētosabilia z silia. pp cām assignatā: q̄re utēdū est eis que huic dispositioni aduersent tā q̄litatib⁹ p̄mis q̄ secūdis: q̄ a pprietate hoc opando. De numero quoz famosa usitata ab auctoribus in dispōne cal'a sunt pl'a: ut aq̄ decoc. leñū: que pollutionē abscidit: z nenufar in cibis z potib⁹ assumptū: qd libidinē reprīit. Et coriadrū siccū oī mō acceptū siue pparatū qd melius est: siue qualrcūqz exhibeat. Et semē portulace z plāta ei⁹: que s̄m plurimū abscindit coitū. 2° cañ. pprio cap. lz Mesuague crediderit q̄ ipsa augmētat coitū: z illud videt eē in cōpl'one calida: ut Auicēna ibi. Ampli⁹ mirabile est semē lactuce qd abscindit sperma qn multū utit quis ea: ut 2° cañ. suo loco. z summa celeritate succurrit eis qui polluntur in dictis ptib⁹. pprio cap. Amplius usus oliuarum olei in cibis. usus enī olei optimus est: q̄ minorat sperma. 20ª tertij. cap 2°. Adhuc etiā solatrū qd pollutionē abscindit. 2° cañ. pprio cap. q̄re cū istis aut cū ipoz aliq̄b⁹ semper oporteret oia cibaria ɔfrāgētia fore: z potabilia oia z maxīe cū illis que a ɔsuetudie nō multū pegrina vident: iter que meliora semper sunt lactuca: portulaca: viola: z reliqua alia istis silia. Cōuenit etiā ei agreste: aceti acris: arāciorū: z granatoz usus: z ois cibariorū ɔfractio cū eis: ita q̄ nunq̄ ab aliquo ipsoz secedē debet: sicut gelatina pedibus aialiū elixis in aceto maceratis. Conuenit etiā ei usus piscium: z maxime fontaliū aut fluuioz: aut lacuū ɔuenientiū: uel uallium qui sunt a fetore: z reliq̄s abominabilib⁹ passionibus elongati: qui ɔdiant cum oleo: uel acetosis ɔditi sint. Piscium vō maritimoz usus nō est laudabilis propter cām notam. Lac vō z caseus recēs aut mediocris salis est ei ɔueniēs: z aq̄ lactis acetosi a qua butyrū extractū est. De carnib⁹ vō ɔueniūt oēs aialiū syluestriū: z auiū aq̄ticarū: z in summa oium aialium carnes macre nō ualde pingues: musculose z lacertose sunt ei cōuenientes. Uino autem utatur rubeo claro aromatico cōuenientis fumositatis: ɔfracto si opportunum erit cum pmixtione aque decoctionis gnoz coriādri: seminis lactuce aut portulace vnum ex his accipiēdo ad libitū. Ego vō soleo eis dare aquā decoc. gūmi ara. z inueni in ea ipressionē nōbilē. Silr in aq̄ deco. radicū nenufa. exiccati. Ea vō que uelut cibalia z medicinalia appropriata sunt in hac dispōne a frigido pueniēte: sunt sicut rutha z semē eius: calamētū mōtanū semē agni casti andachocha: carui z ciminū: z hec duo maxime torrefacta: z mentha que est nobile farmacum in ingrossando spma z cōfortando uasa eius ad retinendum ipsum. 20ª tertij. capitulo. 21°.

De regimine eius per medicinalia. Cap. III.

E his que pure medicialia sunt absqz caliditate in hac dispōne cal'a laudata sūt sic nenufar: succus cāne huide: solatrū hortulanū: iusqam⁹: pomū ustū: cāphora spāli ppetate. Que vō laudāt in hac dispōne a friditate pueniēte iā tacta sunt. Pl'a igit p̄ter hec cōposita ad hāc egritudinē ab auctorib⁹ repiunt eximie collaudata. Et nōnulla etiā scribēda sunt: que q̄tidiana expiētia ɔtēplātib⁹ appent esse utilia. De q̄rū numero vnū cōpositū est syrupus iste. ℞. seiz portulace: lactucaz: floz nenufar. aū. ℥. j. coriādri pparati: radicuz nenufar. radicū arūdinū: z radicū solatri aū. ℥. ʒ. cāphore. ʒ. j. iuinbaz exiccatarū numero. xv. dactyloz ifusoz in aceto per dies octo z minuti icisoz. ℥. ij. seis ruthe: calamēti mōtani: cimini torrefacti. aū. ʒ. j. bulliāt hec oia in lib. x. aque fontis usqz ad ɔsūptionē medietatis. deide colent cū forti expssiōe: z colature addant vini citonioz lib. j. çucca. lib. iij. z clarificent: z aromatiçent cū puluē mēthe. Soleo aūt ego hūc modū descriptiōis facē lōgū: z cū facio ipm plene decoctionis in potu exhibeo. ℥. ij. cū. ℥. iij. aque sublimatiōis: portulace: ul' lactucaz: z est tāte nobilitatis q̄ nunq̄ me decepit in operādo. Paupib⁹ aūt z leuiori expēsa medicādis soleo exhibē hoc. ℞. aque lactucaz: aque nenufa. aū. ℥. j. ʒ. syro. antiq. sy. de mirto: mīue citonioz. aū. ℥. ʒ. misce z detur ut supra. Leui⁹ aūt est sumē aquā portulace ul' lactuce: z tu elige libito tuo. Si aūt hos icitāte aliq̄ euacuatiuo uti opz nō eligo aliud q̄ cassiāfi. quā facio ex sua cāna pparari cuz aq̄ lactuce uel portulace: z exhibeo de ea. ℥. ʒ. ad duas ad plus. Cōpositū famosum scdm ab auctoribus positū est usus ɔfectiōis dyacimini: ut scribitur ab Auic. ubi supra. Spāle vō cōpositū in hac dispōne a calore pueniēte scribit ab Auicª 20ª tertij. in cap de exiccātib⁹ fridis. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. semē lactuce: cucu. endi. psilij nō triti: coriandri sicci: nenufar. ruthe: iusqami al. aū. ʒ. j. terant oia z fiat ex eis suffuf. i. pluis z detur ex eo. ʒ. j. Ego vō ab hac descriptiōe abscido psiliū: q̄ nō leuiter timeo de caliditate cētralis ptis psilij: loco ei⁹ pono in hoc cōposito semen portulace: z feliciter opat absqz timore. Jtez q̄nqz ab hac descriptione abscido iusqamum nisi in forti cā ualde: q̄n timeo stupefactionem. Cōpositū vō ad hāc dispōnē calidā laudatū silr scribit ab Auicª. cap de exiccātib⁹ calis: z est hoc. ℞. radicū testicli canis torrefacti: canapis campestris. aū. auī. viij. se. agni ca. auī. ij. se. caulis aq̄tici auī. j. fiat puluis: z det ex eo auī. j. Cōpositum vō breuis descriptionis mihi usitatū z exptū est hoc collectū ex breuiario Serapiōis in 5° tractatu. cap 13°. Cui⁹ descriptio est talis. ℞. seis lactuce. ʒ. iij. ʒ. sedenegi. ʒ. iij. z est semē canapis iā scriptum: se. ruthe. ʒ. j. ʒ. fiat puluis z det ex eo. ʒ. j. in vino rubeo: aut aq̄ portulace: z est nobilis iuuamēti. Ex hoc itaqz cōposito aut sibi silibus fieri possent elec. ɔfec. z relique medicinaz cōpōnes z exhiberi: ut supra. Jta q̄ etiā trageā cū çucca. candi. cōpositis utor

coclear vnū ītegrū semꝑ ante cenā exhibēdo. ¶ Cōfectio bona ad itētionē hāc sepe mihi usitata est hec. ℞. coriandri ꝑpati. ʒ. ij. mēthe. ʒ. iij. se. lactucaꝝ: portu. cucumeris. añ. ʒ. ij. ʒ. gūmi arabici: cimini amboꝝ torrefactoꝝ añ. ʒ. j. draga. torrefacti. ʒ. j. ʒ. floꝝ nenufar. ʒ. ij. pulverīcentur oia subtiliter: ꝛ cū çuc. albo ꝛ aq̄ portulace fiat ɔfectio solida. ꝛ iuenit̄ ex ea nōbile iuuamētū. ꝛ qui fortiorē efficē uellet addat se. agni casti rutbe añ. ʒ. j. ʒ. ꝛ erit lōge efficacior. ¶ Descriptio vnguēti ad hāc itētionē calidā efficacissimi est hec. ℞. olei ro. antiq. ʒ. ij. olei de mirto ꝛ de citonijs. añ. ʒ. ij. ʒ. plūbi usti: ceruse ꝛ ematitis amboꝝ ablutoꝝ in aq̄ lactuce. añ. ʒ. j. amili. ʒ. j. ʒ. floꝝ salicis: floꝝ nenufar. añ. ʒ. v. cāphore. ʒ. ij. fiat vnguētū in mortario plūbeo cū suo pistello cū succo plantaginis: ꝛ nullā medicinā ab auctorib⁹ descriptā iuenies efficaciorē ista. ꝛ tu ɔsidera: q2 hoc facile demōstrari pōt ex v̄tutib⁹ cōponētiū si bn̄ noscunt̄. ¶ Ad hāc etiā itētionē eximie laudat̄ ab auctorib⁹ lamina plūbi que portet̄ sup̄a loco alchati: ut scribit Gal. 9. de simplici medicia auctē hyppo. ꝛ Auicͣ ꝛ Ras. ꝛ vniersoꝝ auctoꝝ: lꝫ Auicͣ in hui⁹ plūbi applicationē dixerit esse ɔsiderādū. 20ͣ tertij. cap̄ de mltitu die pollutionis in fine. ¶ De his aūt que ab occulta ꝓꝓetate posita sūt. a q̄busdā testātib⁹ se fuisse hoc expto s est ut semꝑ portet̄ anulus aure⁹ lapide topacio munitus. Itē anulus fact⁹ ex ferro quo aliqs irerēpt⁹ fuit. Et plͣa alia istis supaddē potuissēꝫ. sed lōgitudinē effugiēs hec solū que mihi rōnabili iudicio ꝛ expīētia q̄tidiana mea testimonio auctorum approbata sunt scribere nolui ꝛc. Ad laudem dei Amen.

Consilium. 198. De apostemate duro in radice virge.

Iste vir generosus egrotat aꝑate duro in radice virge sue satis apud femur: apud qđ aꝑa anteri⁹ ꝓpe castaneā. iuenit̄ etiā durities nōbilis maior in duplo q̄ꝑ⁹. Et ex utrisqꝫ dispōnib⁹ dictis accidit in mēbro suo nocumētū in erectione virge ꝛ ipedimētū: ꝛ in ueloci ꝛ ɔuenīēti expulsione virilis seīs tp̄e coit⁹: magis tn̄ ipeditur seīs virilis emissio si ɔtingeret ipm̄ in nocte pollutionē icurrere: tūc eni accidit in eo dolor tp̄e emissionis sꝑmatis qui nō accidit tēpore copule cū muliere. ¶ Harū aūt duritieꝝ cāe efficiētes potuerūt esse frequēs ꝛ multū exercitiū ludēdi cū muliere: ꝛ etiā frequēs ɔstrictio: uel etiā tact⁹ v̄ge cū manu. ꝓpter que attracte fuerūt mãe ad locū que diuturnitate tp̄is indurate fuerūt. Poterit etiā hāc duritiem efficē fortitudo virtutis expellentis mām melācholicā a splene ad interiores partes uersus emoroidas: a q̄bus per cōtinuitatem uenarum materie ꝓpulse fuerunt ad virgaꝫ: ꝛ in locis predictis collecte. ¶ Vn̄ apparet ex predictis q̄ duplex potuit esse causa materialis. ¶ Et prima q̄dē flegmatica que ꝓpter diuturnitatem tp̄is quā cōtraxit in p̄te a frigore cōgelāte: uel calore resoluēte subtilius conuersa fuit in melancholiā. ¶ 2ͣ vo mālis causa potuit esse melancholica mā a splene ul̄ a chili ꝓpulsa ad loca p̄dcā que fecit illa aꝑata melācholica icipiēdo. ¶ Quecūqꝫ tn̄ harū cōcedat̄ esse mālis cā apparet q̄ minat̄ nocumētum arduū in posterū futurū. Si eni mā in predictis locis multiplicaret̄ nō est dubitādū q̄ abscinderet potētiam coeundi ꝛ emittendi urinam claudendo vias utriusqꝫ: ꝓpter quod opꝫ q̄ iste vir sibi sollicitus existat de curatione huius dispōnis: ut nunc sequitur.

Abstineat itaqꝫ a cibis oib⁹ melicū sāguinē gn̄antib⁹: ut sunt carnes antiq̄rū aīaliū ꝛ salsamēta oia: ꝛ caseus antiquus ꝛ durus ꝛ ualde salitus: ꝛ legumina oia preter cicera rubea: ꝛ lentes: ꝛ caules ꝛ panis furfuraceus: ꝛ cibi magne viscositatis: ꝛ grossitudinis neruose animalium p̄tes: piscium frequentem usum: ꝛ vinuꝫ etiā grossum: turbidū ꝛ nigrū: ꝛ ualde bruscū uel acerbum. hec oia euitare debet. In alijs autem cibarijs licentiā hēt. ¶ Et mot⁹ frequēs ꝛ fortis sup cibo: ꝛ sōnus plix⁹ ualde ꝛ multa ciboꝝ repletio fastidiū adducēs: ꝛ uētris stipticitas: ꝛ frequēs accītiū aīe euēt⁹: ꝓ que fortis ꝛ uelox mot⁹ in spiritibus ꝛ humorib⁹ iponat̄. hec oia in summa euitare debet.

Pro regimine vo medicinali videt̄ mihi necessariū eē q̄ ꝓuideat sibi cum octo instr̄is medicinalib⁹. ¶ Primū est ut a 3ͣ die futuri lunaris usqꝫ ad. xij. faciat sibi fieri flōmiaꝫ de saphena dextri pedis: ꝑ quā ex̄hant̄ sanguis. ʒ. iiij. uel. v. ꝑmissa semꝑ uentris lenitiōe: sine qua nō debet fieri flōmia. 4ͣ ꝑmi. cap̄lo vigesimo. ¶ 2ᵐ instr̄m est ut post flōmiā p̄dictā mane imediate sequēti accipiat hoc minoratiuū. ℞. aque buglosse: ꝛ capill. uene. añ. ʒ. ij. agarici electi: thimi: epithimi: folliculoꝝ sene. ana. ʒ. v. dyagridij. ǥ. v. salis indi. ǥ. iiij. çinçiberis: anisi violaꝝ. añ. ǥ. v. infundant̄ oia in p̄dictis aq̄s calefactis per diē nālem. deinde uehemēter calefiant ꝛ misceantur: ꝛ forti exp̄ssione colent̄: ꝛ addant̄ eis eluarij dyascene. ʒ. iij. ꝛ totuꝫ calidū in aurora bibat̄: ꝛ tardetur post ipsum cibus horis sex: ꝛ anteq̄ prādeat q̄nta precedēte hora accipiat cyathum plenū aque ordei calefacte cum pauco çuccaro. ¶ 3ᵐ instr̄m est ut postq̄ acceperit minoratiuū predictū die imediate sequēti accipiat hoc digestiuum: qđ ɔtinuet diebus decēꝫ calidum in aurora: ꝛ post ipsum tardet̄ cibus horis ad minus quatuor. ℞. syru. de epithimo. ʒ. j. oximellis cōpositi. ʒ. v. aque capillorum ueneris. ʒ. ij. aque fumiterre. ʒ. j. ʒ. misce ꝛ calidum accipiatur. ¶ 4ᵐ instr̄m est ut dieb⁹ quibus assumit digestiuū saltem omni tertio sero parum ante cenā accipiat vnam de istis pillis. ℞. aloes preparati cuꝫ succo endiuie. ʒ. j. lapidis laçuli: lapidis armeni preparatorū. añ. ℈. j. dyagridij. ǥ. ij. salis indi. ǥ. iij. cum succo boraginis fiat pillule de omni. ʒ. vj. ꝛ vna uel due ad plus sufficient. ꝛ attēdat q̄ postq̄ fuerit purgatus iterū poterit uti eisdem pillis ex eis accipiendo vnā bis uel ter in septimana alternis diebus. ¶ 5ᵐ instr̄m est. ut postq̄ acceperit digestiuū predictuꝫ purget̄ cūistis pillis. ℞. pillarū de lapide laçuli. ʒ. ʒ. pillularum indarū. ℈. ij. dyagridij. ǥ. j. fiant pille cuꝫ syru. de epithimo. ꝛ accipiant̄ hora ꝛ cōditionibus obseruādis que de minoratiuo dicte sunt. ¶ 6ᵐ instr̄m est ut postq̄ fuerit euātus ad localia appropriata cōuenientia trāseūduꝫ est. Facta igitur ablatione piloruꝫ a toto femore bis in die partes oēs inguinales ꝛ femorales inungant̄ hoc vnguento. ℞. succi plantaginis succi virge pastoris. añ. ʒ. iij. boli armeni. ʒ. ij. ʒ. amili. ʒ. ij. terre sigillate. ʒ. j. hypoquistidos: thuris: acatie sandarace sanguinis draconis. añ. ʒ. j. ʒ. aceti. ʒ. j. ʒ. pulueriçent̄ omnia per se. deinde forti ɔtritione simul incorporentur in mortario plūbeo cū suo pistello. ¶ 7ᵐ instr̄m est q̄ tota virga diligēter inungat̄ cū oleo de sisamo calefacto: q̄m illud est mirabile ꝛ etiaꝫ ex predicto oleo tepefacto cum musco in mortario bene tritis inijciat̄ in cānalē virge cum siringa: q̄m ꝑmuꝫ est mirabile ꝛ scōm est ultimum. XX. tertij tractatu 2ᵒ. cap̄ de cura aꝑatis duri tā virge q̄ testiculorū. ¶ 8ᵐ vo remediū est empl̄m istud qđ tepidū toti virge usqꝫ ad radicē virge bis in die apponatur. ℞. furfuris a farina diligenter mūdati ꝛ ultimata cōtritione pulueriçati ꝛ cribellati lib. ʒ. armoniaci dissoluti cum oximelle squillitico mollioris ꝛ electi. ʒ. iij. icorporent̄ simul ꝛ fiat empl̄m diu ipsuꝫ in mortario ɔterēdo. hoc enim est ultimuꝫ. vnde 20ͣ tertij. preallegato cap̄. Et iterum curatio bona ꝛ experta ad illud sumatur furfur ꝛ indesinēter teratur ꝛ cribelletur in cribro tenui: ꝛ resoluatur armoniacum cum oximelle. ꝛ cōficiatur cum eo ꝛ imittatur loco dum temperatum retinet calorem ꝛ reiteretur super ipsum assidue. est enim cōferēs omni duritiei. Et infra iterū memoriam habet huius medicaminis. cap̄ de apostemate frigido virge. duꝫ inquit. Et medicamē sumptū ex furfure ꝛ armoniaco predictū in cap̄ apostematis. in testiculis est medicamen magnum ɔueniēs locis illis ꝛ est quādo virga apostemat̄ apostemate duro. ¶ Et attēdat etiaꝫ vir q̄ iste modus regimis sibi datus per eūones ꝛ digerentia sup̄ascripta ɔuenientius est ad eūonem totius

corpis z mūdificationē stōchi splenis z renū eius: qđ uerū esse videbit cū pdictas medicinas accepit. ¶ Hec sunt que in dispōne huius nobilis viri mihi electiora visa fuerunt. z ipsa in salutē eius dirigant in clementia omnipotentis.

Consiliū. 199.

¶ De triplici mala dispositiōe. vz. ¶ De exituris in iguinib⁹. ¶ De moro in eisdē. ¶ De cācro z de accñtib⁹ ex eis puenientib⁹. ¶ Dividitur autem Consilium in tractatus duos.

Tractatus

primus ɔtinēs vnū caplm de inuestigatione harū dispositionum per causas z signa. z de differentia earum adinuicem.

Mbiguū maxime videt reducere dispōnez hui⁹ nobilis ad uerā cognitionem z adequatuz caplm. eo qz apatū z reliqrū eminētiarū cognitiōes ex sensibus pⁱmū cognosci debēt: ut visu tactu ab illustriū viroꝝ sermonib⁹ ɔfitet. Uerꝫ quāto clarius intellect⁹ ex auditu accept⁹ huius dispōnis ueritatē enūtiare poterit rōnib⁹ z auctibus conabitur enūtiare. uarias aūt mās in apatibus oinm ptiū corpis ɔtineri z maxie in apatibus locorū que emūctoria nominant. clare scripsit Gal. ad Glauconē 2° tracta. 14° cap. Etidem in libello de tumoribus preter naturam 14° cap. Itaqꝫ qñqz in apatib⁹ eruptis iuēta fuerūt corpa sicut fumus ul' uapor mucus gypsum lignū lapides harena pili z vngues. quare nimiruz si apa hui⁹ nobilis vi esse sile carnositati: ut de ipso videat dici posse traditū eē sermonē ab Auicēna 3ª quarti. cap. de exituris in fine dū inqt. Et de exituris qdez est spēs que uocat turmusios. z est exitura que cū rūpit qđ est sub ea est sile carni bouine z est exitura uasalis rotūda rubea. Ex qb⁹ liqde patē pōt dispōnē hui⁹ nobilis ad illud caplm eē reducēdā. At vō nō parua difficultas videt includi in his. ¶ Nam si hoc apa videat tactui facile cedere: fortassis eius mā erit ex sanguie aquoso grosso flati admixto ɔgenita. qre vtute ipsius epatis digestiua debili z expulsiua forti ppulsa erit ad inguē ibidē apa faciēs. qliter eniz epatis cōplone corrupta in vniuerso corpis frequenter carnositas supaugetur. ut in hyposarca sensu pcipit: taliter in determinata pticula corporis tales excrescentias fieri ɔueniēter cōcedēdū eē videt. Qđ si ex tali mā hoc apa videat eē ɔgenitū. reducēdū videt esse possibile ad capitulum de moro de quo scripsit pnceps 3ª quarti. ultimo cap. ¶ Inter hec tū duo vir peritus qbusdā signis discernere poterit. Nā si fuerit exitura carnosa u el uasalis rotūda. tūc plurimū talia fiūt ex pmutatiōe apatuz calidorū. ¶ 2° qz locus tactu calidus reperit. ¶ 3° qz tāgēti z cōprimēti videt digituz uelut in foueā cadere. ¶ 4° qz pulsatio cōcomitat ista ut in pluribus. ¶ 5° qz in eisdem repit resistētia cū aliquali caltate maxime si exitura fuerit carnosa. z etiam si fuerit rotūda uasalis carnositate plena. ¶ 6° qꝫ hñtes exiturā raro euānt a febre. ¶ 7° qꝫ ex uli corporis dispōne z hitudie reliqs gñalibus cōprehēdi potest. ¶ In moro vō tactus iuenit mollitiē excellētē magis. ¶ 2° leuiter cōprimēdo cedit. ¶ 3° qz locus nō ita calidus pcipit propter flā qđ sanguini cōmixtuz remittit ipsum. ¶ 4° qz locus nō tāta rubedine vificata colorat. imo magna albedine rubeo admixta. ¶ 5° qz cōprimēti percipit inuidatio sicut in corpe aliqualr' viscoso. ¶ 6° qz mā mori sua viscositate videt in vno loco magis cōgregata persistere. Mā vō exiturarū ppter calorem naturalem eius uel extraneum: ut in pluribus ad aliqualē piramidalem figuram eleuatur.

Post hec aūt ut dubitatiōnē oēm excludā in qua mēs mea nō parū iuoluit: ut tāto viro rectius ɔsulere possim. videt mihi hesitāduz esse: an mā huius apatis spēm aliquā uenositatis includat. Et pⁱmo qdez auctibus pallegatis ɔfirmari potest: si enim fuerit exitura carnosa arguit epatis nocumētū in digōne: qre pncipium curationis inde penderet. si fuerit exitura alba nominata. adhuc illa est ma malitia mäe. Si vō fuerit moruz iterum est malignū frequenter z dolorosuz. ut Auicēna scripsit. ubi supra. ¶ Adhuc etiā rōnib⁹ deduci pōt. In oī enim apate cronico maligna mā ppter lōgā stationē in loco. lōga enim fixio mäe in loco associat de necessitate ptis illius debilitatē maximā. pp qđ debilitato innato calore corrumpunt materie diu stātes in locis: qꝫuis pus laudabiles fuissent. ¶ 2ª rō. qz pⁱmū in mā apatū cronicoꝝ inuenit aliqua melie spēs. ¶ 3ª qz z lz in pn° illoꝝ apatū nō fuerit melia alijs humorib⁹ cōmixta: gñat tñ ibi ppter caloris debilitatē. ¶ 4ª rō. qz in hoc apate videt esse cōmixtū aliqd de melia per adustionez sanguis: aut p adustionē cholere genita: qđ declarāt etas complo z hitudo. Est eni hō in quo sanguis abūdat: qz hñ carnosus z rubicūdus z ɔfirmat: qz ueloces excrescētie apatuz significāt habilitatē mäe ad motū. Et hoc qdem aut pp caliditatez mäe. ut patet in apatibus cholicis z sanguineis: aut ppter malignitatē a quadā uenenositate in pte relictā sicut appet in scrofulis z reliqs silibus cū curant. Hec igit rō videt in hoc nobili maximā difficultatē parere. Cum enim ut audiui fuisset hoc apa cū potentiali cauterio bene curatū iteruz recidiuauit. z ad illud qđ prius z forte deterius.

Ex quibus oib⁹ ut pmisi maxia in mēte mea viget anxietas: hesito enim in hoc apate inueniri malitiā uenenositatis per quā opꝫ ipm reducē ad spēm apatū melicoꝝ: z maxime ad principiū cācri: qđ male libēter dico: sed opꝫ ɔsulentē oia recto fronte ɔscribere: que sibi lumine scientie z opere innotuerunt. ¶ Si igit in hui⁹ apatis circūferētia appeat multitudo uenaꝝ sanguie nigro offuscataꝝ ad aliquā tēdēte rubedinez. ¶ Et 2° si eius pn° fuerit hoc apa rotūdū puū cū colore fusco cū caliditate sensata. ¶ 3° si fuerit cū dolore z siti. ¶ 4° si ueslociter magnifice fuerit augmētatū. ¶ 5° si dolor qui in ipso pcipit iflamatiuus z mordicatiu⁹ extiterit. Hec vident signa maximā includētia difficultatez que oia ɔfirmari potuerūt ex sequētibus. Nā si fuerit hō cali epatis utēs regimie melie excitatiuo: ut cibarijs ualde salitis: carnib⁹ grossis bouinis z uaccinis: multis legumib⁹: z maxime fabis caseo antiquo z duro vinis fumosis: aut rubeis: aut grossis: caulib⁹ eruca z silib⁹. Si etiā in eo solita eē fuerit retēta euo ut emoroidaꝝ nariū: aut pulmonis. Et si hō multū in ira z negocijs melicis sepe persistēs. Hec oium pdictoꝝ testimonium afferre possent: in quibus diligenter examinatione cōspecta videbit cōsiliuz curationis conueniens elici posse: quod nunc sequitur.

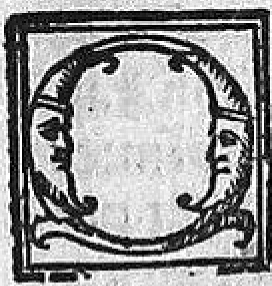
Tractatus

secūdus de cura. Diuisus in quatuor capitula.

Expedito caplo inqsitionis egritudinis hui⁹ dñi ad regimē curatiuuz cōdescēdo: qđ in quinque capla diuidā. ¶ Primū igit caplm docebit canones curatiōis exiturarū iguinaliū z curatiōis mori. ¶ 2m caplm ponit canones curatiōis cācri: a quo hñdict⁹ deus absoluat ipz. ¶ 3m caplz docebit rectificare accñtia tā in prauis apatibus qꝫ in cancro euenientia. ¶ 4m capitulum explicabit regimen per sex res non naturales.

¶ Canones curationis exiturarum inguinalium: z curationis mori. Cap. I.

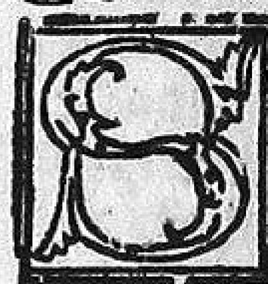

Portet igitur ut canones istos pro sui curatiōe diligēter attēdat. ¶ Primo qdē in lunari mēse martij pximi futuri a septia usqz ad. 24. diē lune eligat diez sibi gratū ut faciat fieri flōmiā de uena basilica dextri lateris sub cubito existente z extrahat de sanguie ab. ℥. v. usqz ad. vij. trāsactis vō dieb⁹ xij. faciat sibi fieri flōmiā de saphena pedis dextri in domestica parte cruris super cauilla exñte. z extrahat sanguis. ℥. v. ¶ Facta flōmia sequenti mane soluatur uenter eius cum hac euacuatione minoratiua. ℞. medulle cassie fistu. nouiter a cāna extracte cum aqua lactis. ℥. j. thimi epithimi electi. ana. ℈. j. reubarbari agarici electorum ana. ℈. s. ꝑ. spice cinamomi. anā. ℈. ij. salis gemme. ℈. j. a cibo z potu per quin

^ zinzi 6.6.

que horas abstineat. ꝛ bibat totum in aurora cũ aq̃ lactis capͥni cal'a. post q̃s quinque horas accipiat cyathũ vnũ aque ordei cal'e. post cui⁹ aque potũ p vnã horã prãdeat. ¶ Sũpto mioratiuo sequẽti mane incipiat assumẽ. ʒ. ij. huius syrupi cum aque buglosse. aut aque scabiose. añ. ʒ. j. s. accipiat ipsum in aurora cal'm. ꝛ nõ comedat neqꝫ bibat post ipsuꝫ nisi q̃tuoꝛ horis elapsis. ℞. floꝝ boragis. buglosse. hypericonis. ualeriane. thimi epithimi añ. M. j. radi. cicoree endiuie calẽdule. dauci. feniculi. añ. M. vni⁹ ptes duas. radicũ brusci. M. ij. s. se. cõmuniũ frigidoꝝ. gnoꝝ peonie ꝛ lupulorũ. añ. M. s. absinthij. assari. eupatorij. camedreos. camepitheos. añ. M. j. s. bulliãt in lib. x. aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis. deinde colent' ꝛ exp̄mant'. ꝛ p̄dictis addant' aceti albi lib. j. çuccari al. lib. j. s. ꝛ coquant' usqꝫ ad spissitudinẽ syrupi. ¶ Sũpto syrupo purget' cũ hac medicia. ℞. el'uarij indi descriptiõe Mesue. ʒ. ij. el'uarij succi rosarũ. ʒ. j. s. cassie de cãna nouiter extracte. ut supra. ʒ. vj. bibat in aurora: ꝛ fiat custodia ut supra. ¶ 2ª regula obseruãda est: ut post purgationẽ accipiat oi mane coclear vnũ hui⁹ mixtiõis. ℞. trociscorũ de viol'. troscicoꝝ de ros. cũ scie acetose. añ. ʒ. ij. sperum triasandaloꝝ sine cãphora. ʒ. s. ꝯserue violaꝝ. ʒ. j. s. conserue ros. ꝛ buglosse. añ. ʒ. ij. spodij subtilissime triti. ʒ. j. fiat el'uarium. ꝛ nõ comedat post ipsum nisi trãseant hore tres. ¶ 3ª regula obseruãda est. ut uẽter eius fluxibilis existat. ꝛ si qdeꝫ natura nõ rñderet. accipiat oi 3ª die añ cenaꝫ duas de istis pillis. ℞. aloes epatici boni. ʒ. j. reubarbari electissimi. ʒ. s. spice masticis spodij rosarũ añ. ℈. j. salis gẽme. g. viij. infundant' in aqua cicoree uel endiuie usqꝫ ad coopturã ipsoꝝ p quinque dies. deinde ex eis fiant pille: ꝛ accipiant' ut supra. ¶ 4ª regula obseruãda talis est. ut si qua euõ ab eodẽ solita fuisset retẽta: ilico puocet'. sicuti a narib⁹ fluere solebat sanguis: fiat ipsius puocatio titillãdo in nares cũ extremitate pẽne uel alteri⁹ festuce: aut cuꝫ setis porcinis. Si võ retente fuissent emoroides: fiat earũ fricatio cũ lacte fici: aut cũ felle tauri: aut cũ aqua infusiõis pisciũ salitoruꝫ: que oia mihi experta sunt. ¶ 5ª regula est. ut oino caueat ab applicatiõe medicinarũ acutaruꝫ super loco apostemoso: nisi maxima precedente deliberatione ꝛ cautela. ut inferius tanget'. ¶ 6ª regula est. ut dũ hec fiũt in die nãli: quater vngat' locus cuꝫ hac mixtura. ℞. olei de vitellis ouoruꝫ in sartagine frixi. ʒ. s. olei de sisamo ꝛ de camomilla añ. ʒ. s. medulle cruris vituli lactentis. ʒ. x. dissoluantur omnia ꝛ administrent' calida mediocriter: ꝛ superponat' lana. ¶ 7ª regula est. ut post euõnẽ oi mane añ prãdiũ ꝛ cenã per duas horas applicetur uẽtosa vna magna sine scarificatione in parte domestica tybie: in medio eius magis carnose. ꝛ ita fiat sex diebus. Illis võ imediate sequẽtibus sex apponat' uentosa p̄dicta in domestica pte cruris distãtis a genu per digitos 4ºʳ. Et ultia die scarificatione cõdecẽti extrahendo sanguinis. ʒ. v. ¶ 8ª regula est. ut si p hec igenia vĩ apa diminui ꝛ ꝯualescere locũ p̄dcis itẽdat' reiterãdo frequẽtatas cũ p̄dictis pill'is euõnes uẽtosatiões cruris sine scarificatiõe ꝛ iunctiõe p̄dicta. ¶ 9ª regula est. ut si per p̄dicta nõ videat' apa detumescere supponat' hoc empl'm mihi sepe exptũ in resoluendo superfluitates ex pfundo musculoꝝ ꝛ aliarũ ptiũ: ꝛ cõuenienter ꝯsumit humiditates. ℞. lapidis marchasite. ʒ. j. vitrioli viridis. ʒ. iij. resine pini electi. ʒ. j. s. medulle crurium vituli. ʒ. ij. puluericent' omnia: ꝛ dissolutis dissoluẽdis fiat empl'm: ex quo calido bis in die nãli emplastret' locus. ¶ Si aũt per hec predicta nõ curat'. nõ laudo medicinarũ causticaꝝ applicationẽ. ne ppter sui acuitatẽ mãm furere faciant ꝛ fluxum ad locũ aliunde puenire. aut ꝛ 3º q2 nõ euacuantur a gradu uenenositatis. quã in hoc casu dubito. ¶ Si autem fuerit circa talẽ eminẽtiã oino auferre cõsilium opportunũ est. ut administret' cauteriuꝫ actuale. cuius figura scribetur inferius. Et cura in administratione ipsius est: ut in hoc nobili uẽtris p̄missa mũdificatiõe. ꝛ in hora diei ab ortu solis usqꝫ ad tertias: fiãt defendentia mãerum fluxum circa locũ. ita q2 cooperiat' pãnis ifusis in aq̃ ros. ꝛ vino gnatoruꝫ cũ terra sigillata bolo ar. ꝛ acatia cõmixtis. Operatoꝛ autẽ cauteriũ cãdẽ faciat usqꝫ ad rubificationẽ circumcirca: q2 locũ apostemosum sine aliq̃ pfundatione usqꝫ ad totalem eminẽtie abscissionẽ cauteriçãdo pcedat. loci. aũt tumores ex s'monib⁹ anothomie cognoscere poterit: ex multitudine uenarũ arteriarũ neruoꝝ extremitatibus lacertoꝝ ꝛ panniculorũ. que oia attẽte ꝯsideret: ꝛ cũ piitia illustrium physicorũ talẽ opationẽ fieri ꝯsulo. Oino eni pretermittẽ talẽ opationẽ securius esse diiudico. ¶ Si aũt tale cauteriuꝫ fieret supponat' cõbusto loco hoc vnguẽtũ usqꝫ ad casum escare. ℞. olei viol'. butyri. añ. ʒ. j. cere albe. ʒ. ij. dissoluantur ꝛ incorporent' oia. post casum aũt escare optimũ esset: propter consumptionẽ reliquie mãe: ꝛ exiccationẽ: ꝛ loci cõfortationem quibusdam diebus pcedẽ cũ vnguento apostolorũ. post illud autem cum regeneratiuis ꝛ sigillatiuis medicando procedere. ꝛ hec de p̄mo capitulo dicta sufficiant.

¶ De cura cancri. Cap. II.

I aũt ex signis premissis appet mãm huius apatis malignari. ita ut ad cãcri spẽs reduci posset a quo gl'iosus deus hũc nobilẽ tueat': sapiẽtissime ꝛ mltũ blãde in ei⁹ regimine pcedẽ opꝫ. ¶ Primo qdẽ cũ rectificatione regiminis ex pte reꝝ nõ nãliũ: ut 4º cap. videbit'. ¶ 2º cũ euõnib⁹ frequẽtatis. de q̃rũ numero elegãtioꝛ est ꝛ tutioꝛ: ut accipiant' aque mellis ꝛ aque lactis capͥni. añ. ʒ. ij. epithimi. ʒ. ij. misceant' ꝛ dent' in potu. dieb⁹ aũt itermedijs grã digõnis dent' syrupi acetosi simplicis. ʒ. ij. aque sublimationis rosmarini folioꝝ hedẽ. añ. ʒ. j. Inest eni rosmarino ppͥetas maxima mũdificandi arterias ꝛ uenas toti⁹ corporis a mala mã ppter maximaꝫ vim ꝯsumptionis ꝛ exiccationis sue. ut Dyascorides de eo scripsit in p̄ cap. in uera trãslatione illius. quare multũ approbo usum ipsius omni modo assumptionis. ¶ 3º võ cuꝫ localibus appropriatis nõ multũ fortibus in cura eius pcedẽdum est. Et lꝫ plura auctoꝝ illustriũ sentẽtijs scribẽ possem. solũ tñ illa que quotidiana experientia me docuit utiliora conscribere utilius duxi. ¶ Primo igit' maxime utilitatis est. ut accipiant' plante ꝛ folia vndengeri. quã sic uocat Serapio. de qua fit empl'm cũ aq̃ ꝛ melle. Dyascorides aũt hãc plãtã scribit erismõ ꝛ cũ bñ diligẽter attẽdat' est plãta quã italici uocãt erucã syluestreꝫ. de qua s'm Dyascoridẽ fiat emplastrum cum mulsa. i. aqua mellis. ¶ 2ᵐ magne utilitatis est. ut accipiantur grana raphani: ꝛ bene conterãtur cum aceto leuis acredinis: ꝛ ex eo sepe locus emplastretur cancerosus. ¶ 3ᵐ spãle est hoc. ℞. passularum pinguium lib. s. foliorum hedere recentium. ʒ. iij. conterantur simul diu. ꝛ ex eis emplastretur locus per se.

Post hoc aũt: q2 psepe ɔtigit locũ ulcerari. si ita cõtingeret: placuit ad ꝯsilij cõplemẽtum quedã maxime utilitatis experimẽta ꝯscribere. ¶ Primuꝫ est. ℞. pulueris cancrorũ fluuialiũ cõbustorum. ʒ. iiij. tucie tricesies ablute cum aqua fontis. ʒ. j. misceãtur oia simul cũ aqua mellis: ꝛ fiat linimẽtum. ¶ 2ᵐ est. ℞. litargiri diu cõtriti in mortario plumbeo. ʒ. j. succi solatri. q. s. icorporent' sil' ꝛ liniat' ex eo locus. potẽter eni aufert punctionẽ mordicationẽ ꝛ malã cõpl'õnẽ calidã. ¶ 3ᵐ est hoc. ℞. tucie preparate: ut prius. ʒ. j. litargiri. ʒ. ij. pulueris florum rosmarini. ʒ. s. olei de kerua. ʒ. iiij. terant' omnia sil' lõgo tempore in mortario plumbeo: ꝛ medicet' ex eo locus. Est eni potẽtius ad exiccãdum mãm ꝛ virulẽtiã omnem. ¶ 4ᵐ singulare remedium ad oia predicta est. ut ex succo plãte: quã qdaꝫ uocãt herbã demonis sepe liniat' locus. plãtã autẽ hãc italicorum plurimi uocãt albergã. Aliqui võ vngariam uocant. ꝛ est maxime utilitatis in sedando inflammationes ꝛ dolores mordicatiuos: prohibendo ulcerationem ambulare: ut experientia vidi: ꝛ forte ista est planta: ut mihi apparet quam Dyascorides erismon uocat. de qua dictum est. Nam odoꝛ ei⁹ odori eruce similatur. similiter ꝛ sapoꝛ utriusqꝫ magnã

habent insimul conuenientiam. ut experientia patere potest. & hec de 2° capitulo dicta sufficiant.

¶ De modo rectificandi accidentis. Cap. III.

Pro expeditione vo capl'i tertij premittēdum. q̄ & lz acc̄ntia que. s. mox & alias exituras emūctoria les cōcomitari possent. plurima esse possint: coia tn̄ sunt mala cōplexio calida cuz inflāmatione & mordicatione ibi pcepta. ¶ Durities etiā & grossities neruoꝝ chordaꝝ & pāniculoꝝ ibi exn̄tiuz. ¶ 3m est stupor uel diminuta sēsatio ibidē remanēs ad qd̄ plurimū sequtur ambulādi phibitio. ¶ Pro cuius remotione fiat vnguentuz tale de quo sepe locus vngat̄ frigido aut leuissime calido. ℞. olei violaꝝ. ℥. ij. amili. ℥. vj. ceruse litargiri. an̄. ℥. ß. pulueris melliloti. camomille an̄. ℥. ij. croci. ℈. vj. cere al. quātum sufficit fiat vnguentum. qd̄ postea bulliat in. ℥. iiij. succi lactuce usq₃ ad cōpositionem illius succi. ¶ Pro remotione vo scd̄i acc̄ntis. ℞. mucillaginuz fenugreci. & se. lini an̄. ℥. j. bdelij mollis & subalbidi dissoluti cum modico aceti al. ℥. j. ß. croci. ℥. j. cere al. ℥. j. ß. medulle cruriū vituli. ℥. j. croci. ℥. j. fiat vnguētum s̄m artē. ¶ Pro stupore vo remouendo aut in pte auferēdo. ɔfert etiā hoc vnguētum imediate scriptum. De exptis aūt est. ut inūgat̄ sepe locus cū pinguedine taxi. 2m est pinguedo vrsi. 3m est & alijs fortius: ut vngat̄ locus cū pinguedine leonis. & hec de tertio capitulo.

¶ De regimine eius per sex res nō n̄ales. Cap. IIII.

In regimine vo tam in actu curatiuo huius q̄ preseruatiuo diligēter inspiciēdū est. Opz enim oium rerum nō n̄alium administrationē cuz cōtrarietate applicari. cum igit̄ predicte dispōnes existāt apostemata ex mā sanguinea. cui etiā fortasse nō parum flegmatis admiscet̄ salsi. Ideo opz regimen in cibis ad infrigidādum & exiccandum inclinari. ratione tn̄ alicuius adustionis conueniret administrari frigida & humida. Et ppterea mihi appet regimē eius ɔuenienti° esse. ut ex frigidis & siccis potētia mediocriter humidis cōfrāgat̄. ¶ Sit igit̄ panis ei° aliq̄liter furfuraceus grossus mediocriter decoctus parum salis accipiens. & habeat duplum fermēti respectu cois panis: optimū aūt est: ut procuret comedē panem precise ex ordeo factū: leuiter salitū & fermētatum ut p̄us. & sit ordeū pro posse depilatū. ¶ De carnibus aūt utat̄ pullinis anatinis pdicum & fasianoꝝ. Columbos aūt oino fugiat. sil'r carnes vitulinas, vituli lactentis. agninas & castratinas. Et de syluestrib° ut leporias cuniculinas. & sil'r oēs leuis & facilis digestionis. & leuis pinguedinis. Carnes aūt porcine & cōsimiles multū humide: multuz viscose & pingues nō placēt. ¶ Cuz predictis aūt carnibus semp bullire faciat res aliq̄liter infrigidātes cū exiccatione: aut humectatione leui: ut sunt borago lactuca acetosa endiuia portulaca atriplices spinachia bleta folia violarum semina coia cucurbita suis tēporib° recēs: & alijs tēporib° exiccata & pre ceteris portulaca sicca. ¶ De apientib° aūt cum caliditate nō trāscēdat: q̄le est petrosil'. & feniculus: aut q̄lis est daucus uel apium. De fortiorib° in pauca quātitate raro sumat. Jusculaetiā de farina ordei summe placēt. Cōsimiliter etiā & pānicū & far adrum noīatuz. Caules aūt & reliq̄ cibaria melācholicitatis potētiā includētia oia dimittātur. ¶ Aromatib° aūt raro & in pauca quātitate utat̄: & nō trāscendat: q̄lia sunt crocus macis nux muscata: & sil'r leuiter calida. ¶ De saporibus aūt: & lz p̄ma frōte nō videretur esse ɔueniens acetū. ppterea q2 melācholiam excitat: q2 tn̄ aliqd melancholicitatis in hac mā cōmiscet̄: illud est ppter adustionē genitū. Ideo nō videt̄ incōueniēs aceti usus: & marie mediocriter acetosi. Infrigidat enim & exiccat icidit & apit. Sil'r & agresta sine sale: aut leuissime salsedinis succus granatoꝝ & citrangulorum ɔuenire possent. ¶ De fructib° aūt euitet sicut pira castaneas nuces auellanas ficus siccas fisticos pineas: & reliquos fructus difficilis digestionis oppilatiuos grossi nutrimēti: & aliqd vnctuositatis h̄ntes ut sunt nux ficus pinea & sil'ia. Pomis aūt dulcib° & peponib° ficubus recētib° vuis: & ɔsil'ibus lenietibus & apientib° facilis digestionis & boni nutrimēti uti pōt. ¶ Uino aūt utat̄ albo aromatico subtili aliq̄liter pōtico uel in sapore mediocri. Dulce aūt vinū oino fugiat & ceruisiā & oēs pot° sua dulcedine uel substātia humores cursibilitati & ebullitioni dispōnētes effugiat. Optimū aūt est ei ut potui suo tpe ueris & estatis & autūni semp cōmisceat tertiā ul' q̄rtā pte aque sublimationis boragis. hyemali vo tpe ɔfrāgat vinū ex aq̄ cōmixta ex sublimatiōe boragis duaꝝ ptiū: & 3a ex aq̄ sublimationis rosmarini in pāno de sindone raro & tali vino utat̄.

Ex p̄missis appet q̄liter aer camera & locus in q̄bus h̄itat debēt eē ad frigiditatē & siccitatē inclinata. ¶ De annexis aūt euitent̄ uestes epar & renes: imo totū corpus calefaciētes: ut pelles vulpinas & similes suffultas. lōga etiā statio in stuffis (sicut est talis p̄rie cōsuetudo) non mihi placet: imo si pōt oino dimittat.

De motu aūt & quiete dicendū q̄ & lz exercitium gr̄a cōsumptionis supfluitatū cōuenire videat̄: q2 tn̄ corpus nō est mūduz & exercitium supfluitates agitādo fluē facit: & ɔsuetudo mēbroꝝ: q2 fortia mēbra supfluitates suas expellunt ad debilia. p̄ma p̄mi. cap̄ de mēbris in fine. Ad qd̄ etiā adiuuat pōderositas & fluxibilitas materierum inclināes eas ad inferius: quare laudo magis ut quiescat q̄ exercitet̄: loco aūt exercitij uti pōt fricationibus pedum & crurium usq₃ ad genu cū panno aspero factis: similiter fricationibus capitis & spatularum ieiuno stomacho ut mās diuertant & euaporare faciant.

Oia aūt aīe acc̄ntia humores & sp̄us calefaciētia ebullire faciētia & īflāmātia corpus: ut ira furor & sil'ia. Sil'r etiā & pmouētia aiam & corpus ad nimiā ɔsumptionē & exiccationē dimittant̄. Tristari aūt & frequēter sollicitari de īpossibilitate curationis ualde nocēt. Cōfortetur igit̄ & spet sanitatē quā sibi de° oipotēs prestabit ut spero.

Circa repletionē aūt iā factā q̄liter pcedēdū sit in p̄ cap̄ regiminis curatiui patē pōt per euacuationes ul'es & pticulares ibi positas. Circa aūt repletionē euitādā fieri has regulas obfuet.

¶ Prima ut nunq̄ cibū accipiat nisi cognouerit p̄sil'ptū cibū fuisse cōplete digestū: in quo nō parū plurimi alemanoꝝ peccāt multū lōgo tpe & sepe comedētes. Colligit̄ hec snīa 3a primi. cap̄ de regimine ei° qd̄ comedit̄ & bibit̄. ¶ 2a regula est ut nunq̄ cibū accipiat: nisi fames ipsum inuiterneq₃ tardet accipe cibū q̄n famescit. Colligit̄ ut supra. ¶ 3a regula est ut semp preassumat cibaria leuia & lubricātia. de q̄bus in p̄n° capl'i huius libri colligit̄ ut supra. ¶ 4a regula est ut nunq̄ cibū accipiat usq₃ ad cōpletā saturitatē. Deterior enim comestio est que stomachi grauitatē efficit: sicut deterior pot° qui in stōcho natat & fluctuat: & colligit̄ ubi supra. ¶ 5a regula q̄ nunq̄ cibū comedat nisi ip̄m pfecte masticet. qui eni odit vitā suā cibū sine optia masticatiōe degluciat. ¶ 6a regula est ut nunq̄ in vna comestione diuersa & plurima cibaria assumat & pot° etiā diuersos: ɔtra oēm alemanoꝝ usum. nihil enim deterius q̄ diuersa cibaria simul ɔiungere: & cum hoc in comedēdo tēpus plongare.

De somno aūt & vigilia sic pcedat. Nunq₃ dormire icipiat nisi per duas horas post cibū. tūc eniz dormire icipiat sup dextro p̄us latē: deide post p̄mū somnū sup sinistro se uertat. Dormitio eni resupina in casu isto pōt aliqd utilitatis afferre: q2 supfluitates ad posteriora declinare facit. ¶ Mēsura aūt dormitionis nō transeat septē uel ad plus octo horaꝝ spatiū. Si aūt ɔtingeret excessuz in somno & vigilia fieri: meli° est in vigilia multū excedē. q̄z in dormitione: plixa eniz vigilia supfluitates diuertēdo euaporare faciendo & ɔsumēdo corpora extenuat. Somnus vo supfluus corpora replet & humectat reumatismos gn̄at & mās ad loca debilia fluere preparat. Hec sunt que de regimine huius nobilis utiliora aperire potui: figura

autem cultellaris cauterij supra tacti est ista: et fiat de ferro. Ad laudem dei. Amen.

Cōsilium. 200. De apostemate in inguine.

Difficile maxime videt reducē dispōnē hui⁹ viri ad uerā cognitionē et adeqtū capl'm. Apostema durū malignū in inguine tēdēs ad cācruz in oi aposte mate cronico malignat' mā pp lōgā stationē in loco que arguit uel associat ptis illius debilitatē maximā: qz debilitato calore inato corrūpuntur mãe diu stātes in locis etiā si pus fuissent laudabiles.

Cura flobotomia. deide ℞. cassie tracte cū aq̄ lactis. ℥. j. epithimi thimi. añ. ℈. j. reubar. agarici. añ. ℈. ß. ςς. spice nardi. añ. ǧ. v. salis gēme. ǧ. j. fiat infusio. colatura det' pro minoratiuo. ¶ Digestiuū. ℞. floꝝ bora. bug. hypiconis ualeriane thimi epithimi. añ. M. j. radicum cicoree et endi. calēdule dauci feni. añ. M. j. ptes. ij. radicum brusci. M. j. se. coium frigidoꝝ granoꝝ peonie et lupuloꝝ añ. M. ß absinthij assari eupatorij camedreos camepitheos añ. M. j. ß. bulliāt oīa in lib. x. aque ad ↄsumptionē medietatis. post colature exp̄ssē addat' aceti al. lib. j. çuccari lib. j. ß. coquātur usqz ad spissitudinē sy. Dos. ℥. ij. cū aq̄ bug. et scabiose añ. ℥. j ß. ¶ Eradicatio. ℞. eluarij idi: eluarij succi ros. ana. ℥. j. ß. cassie tracte cū aq̄ lactis. ℥. vj. ¶ Electuariū. ℞. troc. de viol. de ros. de spodio cum se. acetose. ana. ℥. ij. spodij subtilissime triti et buglosse. ana. ℥. ij. fiat electuariuz. Dosis coclear vnū exptum emplastrum in resoluendo superfluitates ex pfundo musculoꝝ consumendo humiditates.

Consilium. 201. De tumore in testiculo cuz duritie et dolore.

Iste nobilis Bononiensis egrotat' dispōne quam al's passus fuit saltē bis: et est tumor cū manifesta duritie in testiculo dextro ipsi⁹ qui qñqz associat sibi dolorē satis uerēdum: et minatur sibi hec dispositio carnosam herniam: et proprie si perseueraret et conuerteretur ad duritiem fortem.

Oportet igit' ei puidē citissime anteq̄z res antiquetur. ¶ Caueat ǧ sibi ab oi legumine et a rebus ualde salsis et a multitudine reꝝ acutarū ut piscib⁹ salitis sinapismo et ↄsilib⁹: et comedat pisces elixos frixos. Item spinachia bleta iura cicerū rub. riso cuz amigdalis. utatur passulis ficub⁹ siccis arācijs et ↄsimilib⁹. bibat vinum albuz subtile: et boni saporis aliq̄liter aque cōmixtuz. precocta tñ: usque quo erit perfecte sanatus. utatur sparagis rampōtiolis lactuca cicorea lupulis et similibus.

De remedijs vo medicinalib⁹ oino videret' mihi neciuz q̄ iste nobilis faceret sibi fieri flobotomiā de uena basilica dextri brachij per quaz extrahere faciat de sanguine. ℥. iij. vel. iiij. ¶ Facta flobotomia sequēti die imediate accipiat hūc potum. ℞. eluarij indi. ℥. iij. ß. bibat ipsuz cū modico vini al. subtilis et calefacti hora x. et tardet cibū usqz ad horā. xvj. et in hora. xv. bibat cyathū vnū aque cocte cū çuccaro calefacte. ¶ Die vo sequēti imediate supponat toti testiculo istā vnctionē calidā totū membrū vngēdo diligēter absqz fricatiōe aliq̄. ℞. olei de sisamo ℥. ij. olei de euforbio. ℥. ß. misce nō calefiat totū: sed semp accipiat' de eo quātū sufficit pro vice vna. Cū ǧ fecerit inunctionē suprascriptā: tūc statiz supponat petiā vnā magnam rotūdā amplectētē totā bursam testiculoꝝ et pmutet ipsum oī die bis extēdēdo sup petia ipsuz bn̄ grossum et mediocriter calidū. s. emplastrū. ¶ Dū ǧ ↄtinuat istud emplastrum si uēter ei⁹ nō esset bn̄ largus sicut esset ↄsuetus: tūc utat' isto eluario de quo añ cenā assumat coclear vnū. ℞. medulle se bestē exicte cū aq̄ decoctionis folliculoꝝ sene. ℥. iiij. cassie fistule exicte cū pdicta aq̄. ℥. iij. diagridij. ℈. ß. fiat eluariū. Cū ergo isto utit' emplastro: tūc oino q̄escat et nō ambulet: et cū fecerit ista per septimanā vnā scribat de statu suo. ego enim alia remedia efficaciora scribā ꝑm q̄ res terminauerit.

Cōsilium. 202. De sterilitate seu impotētia ad generāduz: et erectionis virge.

¶ Diuiditur aūt ↄsilium ad capitula tria.

¶ De causis impotentie erectionis virge. Cap. I.

Rationabiliter ↄtēplanti ea que de dispōne magnifici dñi comitis scripta sunt satis facile pōt appere cā sterilitatis uel ipotētie gñationis. Cū enim nobilis mulier ei⁹ defectū gñationis hēre nō possit ex his que iformatiue scripta sūt: opz illius cām assignari viro cui copulat': et a quo recipit': neqz est mirabile hoc: imo ualde uerisimile videt'. ¶ Ad generationē igitur exigit' debita v̄ge erectio: et erectionis pmanentia. ad hoc ut virga ↄueniēter os matricis ingrediat': et ibidē ↄfricationez faciēs delectationē faciat: et eadē ab ea recipiat etiā per debitā erectionē ↄueniēter ingressa virga in eius concauitatem sperma conuenienter effundat. cū igit' virga nō bn̄ erigit' et erecta nō bn̄ pdurat tales effect⁹ dicti non ↄsequnt' qui ad gñationē necij sunt. ¶ Amplius et si spma in uasis ꝓprijs in q̄bus gñat' nō est ↄueniēter excoctū nō poterit esse apta gñatiōis mã. imo ipeditiua magis. Cū igit' tales cāe in magnifico dño comite iueniant': nihil mirabile si sterilis est et nō fecūdus. ¶ Indebite igit' erectionis v̄ge cām in eo accipere nō possumus eē siccitatis ligamētoꝝ: cū humidus ualde nāliter et etatiue sit. Neqz etiā spasmū aut palesim mēbroꝝ genitaliū. Neqz cū hoc adsunt oppilationes inter mediū cordis aut epatis exītes cū deficiāt signa talē oppilationem arguētia. ¶ Et si etiā plures alie p̄ter istas possent esse cāe coit⁹ et gñationis ipeditiue et erectionis mēbri: nā tñ videt' eē ꝓpinq̄or et efficacior q̄z mala cōplo humida toti⁹ et maxie in renib⁹ et mēbris genitalib⁹ augmētatiua cū multitudine flegmaticaꝝ mãerū que nālē calorē suffocādo extīguūt uel debilitatē adducūt. neqz uētositatē ad gñationē neciaz gñare posset. q̄re deficiat erectio. Neqz etiā calor potēs est ad debite coquēdum mãm spmatis. q̄re spma gñatur aquosum et fluidū. qd̄ nec gñationi nec delectationi ↄueniens est.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Uicitaqz nocumēto subueniēdo et si lōgo ꝑmone multisqz modis uti possem. leuius tñ et utiliorib⁹ remedijs puidēdū esse mihi visuz est. ¶ Ita q̄ ↄtuat' regimine sex reꝝ nō nālium ad cal. et sic. inclinātiū: lz cū mēsura rerū ꝑm gradū trāseūtiuz mō pcedat' admistrādo camerā et locū habitatiōis cal. et sic. absqz humiditate uēto et reumate a muris antiq̄s eleuata. stationē et dormitionē in loco terraneo euitet oino. ¶ In cibo utat' pane recēti duoꝝ uel ad plus trium dierum ↄfecto cum semine napi pulueriçato. ita q̄ in vno pane sit predicti pulueris. ℈. j. ¶ Carnib⁹ utat' piguib⁹ iuuenib⁹ et laudabilibus nō ualde salsis cū sapore ex croco pipe lōgo et puluere caude stinci ↄfectis. ¶ Acria vo et acetosa et pastilia et viscosa euitet cōdita. ¶ Exercitio mane et ante cenā mediocriter utat'. et ipsum post cibum euitet. ¶ Dormitionem longam et maxime sup cibū oino fugiat. Lōga eniz dormitio ita coitū impedit sicut multa ciboꝝ et potuū repletio. ¶ Effugiat sollicitas angustias: irā: et furiā: et malā cogitamina. et continue medit' de coitu et uarijs coeundi modis. Justitia tñ et reuerentia honestatis moraliter seruata. Audiat igit' lectiones istoꝝ de luxu et coitu fabulātum de mulieribus et viris in coitu negociantibus. et accipiat sepe tauroꝝ equoꝝ: pecudum: et alioꝝ brutoꝝ uarios coeundi modos. ¶ Repletionem ex cibis et potib⁹ multā oino deuitet. Hoc eniz maxime gñationem et coitū impedit: cūqz ciboꝝ repletionē pcipit ieiunio ipsam corrigere melius est q̄ cum medicinis.

¶ De cura per medicinas. Cap. III.

Hec regimine medicinaliũ.xv.simplicia collaudo qb' uti debet.⁊.vij.cõposita que sunt ista. ¶ Primũ simplex est usus croci in cibarijs.excitat eniz libidinẽ:ut Serapio scripsit. ¶ 2m est porrũ non trãsplãtatũ in aq̃ coctũ ⁊ comestũ. ¶ 3m est pulvis se.eruce ex quo bibat ʒ.5.cũ vino dulci añ cibuz. ¶ 4m est pulvis vge tauri exiccate.de quo.℈.j.bibat añ cibũ cũ vino dulci ⁊ potẽti. ¶ 5m est comestio granoꝝ açelini añ cibuz ⁊ post. ¶ 6m est comestio satyrionũ recẽtiuz cũ çuccaro añ cibũ uel pulvis eoꝝ cũ decoctione eruce. ¶ 7m est cinamomũ subtile qđ comestũ añ cibũ facit erectionẽ magnã. ¶ 8m est positũ gra noni q̃ testiculus vulpis cũ suo appẽsorio alligatur coitũ ⁊ erectionẽ facit. ¶ 9m est semẽ pastinace pulverizatũ ⁊ cuz vino bibitũ. ¶ 10m sunt radices iringi sepe comeste cum melle recentes. ¶ 11m est.çç.cõditum cũ melle sepe añ cibum acceptũ. ¶ 12m est pulvis stincoꝝ: ⁊ ꝓprie caude eius bibit' cum vino dulci: ⁊ sit dosis eius.ʒ.j. ¶ 13m est frequens comestio passeꝝ in cibis. ¶ 14m est fel apri ex quo si inungat' virga erectionem ⁊ magnam delectationem in coitu facit. ¶ 15m est pulvis se.lini cum çuccaro sumptus in cibis. Et nota q̃ hec oĩa cum hoc q̃ ꝓvocant spermatis augmẽtum mirabiliter ualent ad faciẽdum virge erectionem ⁊ cõfortãdum coitum omni fere specie confortationis.

Nũc de cõpositis dicẽduz. ¶ Primũ igit' cõpositum est hoc. ℞.se.lini.ʒ.5.pipis al.ʒ.ij.mellis cocti.℥.j.fiat eluariuz ⁊ añ cibũ comedat'. ¶ 2m cõpositum est hoc. ℞.salis stinci vel carniuz eius positaꝝ supra renes.ʒ.j.se.eruce.ʒ.5.misce ⁊ accipiat' cũ ovis sorbilib' ⁊ bibat vinũ dulce post. ¶ 3m cõpositum est hoc. ℞.se.napi eruce pastinace lingue avis carniũ stinci.añ.ʒ.iij.musci.℈.5.malaxent' cũ oleo de pineis.⁊ post triduũ fiat eluariuz cũ.℥.iiij.penidia.⁊ lib.5.mellis ⁊ est mirabile.⁊ accipiat' mane ⁊ sero cuz vino dulci. ¶ 4m cõpositũ est hoc. ℞.se.eruce.ʒ.viij.cimini ʒ.iiij.pipis.ʒ.ij.semẽ portulace.ʒ.j.mellis dispumati.℥.v.fiat eluariuz ⁊ est nobile accipiat' sicut predictuz. ¶ 5m cõpositũ est hoc. ℞.çuccari al.lib.ij.coquant' cuz aq̃ decoc.se.napi ⁊ supaddant' hec. ℞.granoꝝ pinee.℥.v.fisticoꝝ.℥.iij.cina.se.eruce pastinace.añ.ʒ.ij.5.radi.irigi.ʒ.iij.pipis al.⁊ lõ.ana.ʒ.j.fiat cõfectio ut pineata ⁊ accipiat' ex ea ante cibuz ⁊ post cum potu vini albi subtilis ⁊ aromatici. ¶ 6m cõpositũ est hoc. ℞.musci.ʒ.5.distẽperet' cũ balsamo ⁊ ex ea vngatur caput vge mirabiliter ꝯfert ad faciẽduz erectionẽ. ¶ 7m ⁊ ultimũ est hoc. ℞.formicaꝝ magnaꝝ hñtiũ alas.ʒ.iij.olei de sisamo: ⁊ de lilio.añ.℥.j.infundant' formice in oleis: ⁊ p vj.dies soli exponant': deinde colet': ⁊ colature addant' hec ℞.euforbij.℈.j.pipis ruthe.añ.ʒ.j.sinapis.ʒ.5.⁊ iterum soli exponant' per dies.viij.de hoc vga ⁊ testiculi ⁊ inguina inũgãtur ⁊ est optimũ. Hec sunt flores oĩum sermonum sapientum: dirigat aũt ea altissimus oĩum congenitor ⁊ cõditor in salutem dñi mei saluberrimi ⁊ generosi dñi comitis de Spanno sua misericordia ⁊ pietate.

Consilium.203. De apostemate testiculoꝝ.

Ista fuerũt iterrogata sub plenã informationẽ huius dispõnis respõdeatis mihi ad infrascripta oĩa. ¶ Primo a quãto tpe citra incepit tumor in mẽbris genitalib'. ¶ 2o si predict' tumor est in ambob' testiculis an in vno tm̃. ¶ 3o si est in dextro aut in sinistro. ¶ 4o si tumor ille est cũ magna duritie ꝼm sui totũ aut in aliq̃ parte cũ duritie: ⁊ in alia cum mollitie. ¶ 5o si est ibi rubedo cũ claritate aut obscuritate. ¶ 6o si est ibi caliditas manifesta cũ pũctione aut non. ¶ 7o si est ibi pulsatio aut nõ. ¶ 8o si dolor extẽditur usq̃ ad inguina uel non. ¶ 9o si sentit' in loco illo põdus cũ gravitate descẽsus. ¶ 10o si in aliq̃ pte inuenit' pruritus. ¶ 11o si sentit' aliqđ nocumẽtũ in urinando difficulter. aut si urina distillat involuntarie. ¶ 12o si tumor ille continue crescit aut equaliter stet.

Apparet ex his que mihi rescripta fuerũt in rñdendo ad quesita.xij.per me trãsmissa q̃ hoc apã testiculorũ cũ hoc q̃ est magnũ ⁊ duritiei grãdis nõ parũ uerẽdũ est ꝑpter q̃tuor ꝑncipales causas. ¶ Quaꝝ prima est: q̃z ip̃m est cronicũ ⁊ raro cõtigit cronicũ apã ꝑncipalis mẽbri feliciter terminari: ⁊ sine grãdi piculo. ¶ 2m quia ip̃m est ineptũ resoloni tã sensibili q̃ isensibili ꝑpter paucitatẽ suã. Et adhuc ieptũ est digõni ꝑpter eãdẽ cãm: eo quia aut nunq̃z aut rarissime putrificate mãe sanari pñt ꝑpter paucitatẽ humiditatis eaꝝ que in oĩ digõne necĩa est tã in innatiuo q̃z in nocitiuo dicta. ¶ Et 3a cã est iteꝝ q̃z iã videtur hẽre signa ꝑnũtiãtia aptitudinẽ ei' ad corruptionez: eo q̃z mẽbꝝ pticipat rubedine tẽdẽte ad fuscedinẽ. Et etiam q̃z in iferiori pte ossei vĩ esse factã collectionẽ cuiusdã aq̃sitatis que nõ ꝓcedit aliud q̃z virulẽtiã ex pte apãtis resectã. ¶ Et 4a cã cognitionis huius apãtis est q̃ nõ appet debita sedatio in q̃cũq̃z pte q̃ztitatiua mẽbri apati: que duo ultima vident' eẽ sufficiẽtia sig̃ tẽdẽtia in mẽbri corruptionẽ.ut colligi põt 2a ꝑmi.cap̃ de cais corrũpẽtib' mẽbra.⁊ 3a q̃rti tra.ꝑ cap̃ de cãcrena ⁊ estiomeno: ⁊ terrapẽti.⁊ ꝯtinẽtis libris.13o.

Propter que oĩa iferunt'. Primo necĩũ esse solertẽ diligẽtiã ⁊ cautelã in cura hui' dispõnis ¶ Infert' 2o q̃ oẽ auxiliũ eidẽ necĩũ summope opz eũ esse festinũ.ut nũc seq̃tur in trib' cap̃lis sufficiẽter conscriptis. ¶ Primũ est q̃ vir iste nobilis effugiat cibos ⁊ pot' oẽs grossos viscosos melicarũ mãerũ gñativos: ut sunt panis açim' nõ bñ coct': sed cõbust'.pastiles cibi.carnes antique.salsamẽta oĩa.legumia acria.⁊ acetosa cibaria oĩa.caseuz antiquũ.pisces magnoꝝ corpoꝝ.alleũ cepe ⁊ silia acuta.vinuz rubeũ uel nigrũ acre uel põticũ. Oĩa hec in summa dimittẽ debet. In alijs aũt faciat ut sibi placet. ¶ 2m vo principale obseruãdũ est ut uẽter huius viri sit fluxibilis bñ. Si vo nõ iueniret' nãlr talis ꝓuideat sibi cũ remedijs istis. ¶ Quorũ ꝑmũ est hoc clistẽ. ℞.cõsuete decoctionis q̃tuor herbarũ lib.j.bñdicte.ʒ.vj.olei de sisamo olei violaꝝ.añ.ʒ.ij.salis gẽme.ʒ.j.vitellũ vnũ ovi çuccari rub.℥.j.misce ⁊ accipiat' hora in qua minus gravat' est. ¶ 2m remediũ pro fluxibilitate est. ℞.mellis crudi lib.5.pl'ueris cimini.℥.ij.salis idi.℥.j.5.terant' oĩa siĺ in mortario: ⁊ fiat eluariũ in quo imerse sẽper teneãt' radices blete mũdificate ⁊ facte figura digiti minoris. ¶ 3m remediũ ad hãc itẽtionẽ est: ut si abhorreat clisteria ⁊ suppositoria iã dicta omni sero accipiat.ʒ.j.huius eluarij. ℞.mucillaginis sebestẽ cassiefistule amboꝝ preparatoꝝ cum aq̃ lupuloꝝ.añ.lib.5.çuccari al.℥.ij.pulveris sene.ʒ.j.5.salis gemme.℥.j.fiat eluarium de quo hora media añ cenã singula die aut saltẽ omni alterna die accipiat q̃ztitatem suprascriptã. Et si notabiliter solueret accipiat vinuz calidum: ⁊ econtra si parum solueret: tunc superaddantur quantitati predicte ꝼm discretionem medici astantis.

Pro pticulari cura ꝑdicti apãtis in corruptionẽ iã tẽdẽ incipiẽtis ut ex ꝑdictis declaratũ est. ¶ Premittẽdũ ꝑ q̃ in cura hui' apãtis nulla medicina nõbilr calã uel acuta applicanda est: eo q̃z adderet in aptitudinẽ corruptiõis ⁊ faciliõris. ¶ Premittẽdum 2o q̃ evitari debet cuiuscũq̃z localis medicine applicatio que sit frigida uel repcussiua: eo q̃z talis per viam corruptionis innati caloris hoc apã ꝑmutaret in cãcrenaz ⁊ estiomenũ uel aschachilõ.nullo enim hoꝝ triũ potẽtior ⁊ fortior esset ⁊ immediatior q̃z innati caloris corruptio.3a q̃rti.⁊ alijs locis supra allegatis. ¶ Premittendũ 3o q̃ oĩs medicina huic apãti ꝯveniẽs debet esse in g̃du calitatis nõ trãscẽdẽs 3m: ⁊ debet esse humida remisse humiditatis non trãscẽdẽtis 2m g̃dũ. Et 3o debet esse cũ frigidis aliquãtuluz refracta: ut nũc seq̃tur in duobus localibus sup patiẽte pticula applicãdis. ¶ Quoꝝ primũ est emplm̃ hoc. ℞.tucie preparate cuz aq̃ ro.ʒ.j.amili.℥.iij.olei onfancini olei vio.

olei de nenu. añ. ℥. j. ß. croci. ℈. j. folio℞ maluar℞ elixatarum lib. j. masticis sarcocolle myrre. añ. ℥. ij. farine ordei. ℥. ij. fiat emplastrũ de quo actu tepido bis in die locus medicetur. ¶ 2ᵐ remediũ est hoc. ℞. olei viol. olei onfancini. ana. ℥. j. ß. amili. ℥. j. croci. ℈. j. vitellos ouo℞ numero. ij. litargiri spumificati. ℥. j. fiat vnguẽtũ molle in mortario plũbeo cũ suo pistello. ¶ 3ᵒ iterũ premittẽdũ est, ꝙ oẽs ptes spatũ circumstãtes per amplitudinẽ sex digito℞ circũquaqꝫ leniant̃ hoc defensiuo. ℞. albumina duo℞ ouo℞ olei rosaruꝫ olei de nenufare. añ. ℥. ij. boli ar. ℥. iiij. acatie thuris sandarace hypoqstidos. ana. ℥. ß. fiat vnguẽtum in mortario absqꝫ igne usqꝫ ad bonã glutinositatem: qbus applicatis per. viij. uel. x. dies scribat̃ de statu suo: uel querat aliud cõsilium quo maxime indigere videt̃ ꝛ cito. Ad laudem dei Amen.

Itẽ pro eodẽ ordinaui ista pro dicto Jobonito propter dispõnẽ stõchi. ℞. cimini feni. añ. lib. ß. seis aneti. ℥. j. anisi carui siseleos. ana. ℥. ij. misce. ¶ Jtẽ ℞. olei de origano de mẽtha. ana. ℥. j. gallie muscate. ℥. j. ß. vnguẽti glutinosi. ℥. iij. cere quãtũ sufficit. fiat vnguẽtum bene glutinosum addẽdo resine quãtuꝫ sufficit. ¶ Jtẽ ℞. pillaruꝫ alefanginar℞. ℥. j. pulueris granato℞. ℈. j. icorporent̃ silcũ mina citonio℞ ꝛ fiãt pille ex ol. ℥. vij. ¶ Jteꝫ ℞. vnguẽti. ℥. j. olei amigdalaruꝫ amarar℞: ꝛ de sisamo. ana. ℥. j. ß. medulle recẽtis bouis. ℥. x. cere quãtum sufficit fiat vnguẽtum molle. ¶ Jtẽ ℞. folio℞ bardane altee ꝑpatẽ. ana. lib. j. farine sisami lib. ß. bdelij mollificati cũ aceto. ℥. ij. croci. ℥. j. farine ordei. ℥. iiij. fecis olei irini fecis olei lilio℞ albo℞ ꝛ de sisamo ana. ℥. ij. fiat emplastrum: de quo mane ꝛ sero emplastrent̃ testiculi inuncti ꝑus vnguẽto suprascripto. ¶ Jtẽ ℞. pulueris cap. ue. ℥. ß. trageead renes. ℥. iiij. ß. misce. de quo ante cibũ sumat coclear vnũ ꝑpter renes in qbus patiebatur dolorẽ. ¶ Jtẽ ℞. farine sisami fenugreci. ana. lib. ß. farine ordei. ℥. iiij. se. altee malue. ana. ℥. j. ß. butyri recentis lib. ß. olei de sisamo lilio℞ al. ana. ℥. ij. bdelij dissoluti cum aceto acuto. ℥. ij. fiat emplastrũ. ¶ Jtẽ ℞. olei de sisamo. ℥. j. bdelij dissoluti. ℥. j. ß. misce. Ad laudem dei amen.

De egritudinibus mẽbro℞ gñationis in mlierib' cõsilia sequũt̃

Cõsiliuꝫ. 204.

De duplici mala dispositiõe videlicet. ¶ De mala cõplexiõe frigida ꝛ hu. mñcis cũ humiditatibus albis. ¶ De mala complexione frigida ꝛ hu. renuꝫ cũ multa mã flegmatica. ¶ Diuiditur autem consilium in duos tractatus.

Tractatus primus

Duo continet capitula.

¶ De dispõnib' ipsis ꝛ ea℞ causis ꝛ accñtib'. Cap. I.

Dispositio hui' nobilis dñe uxoris dñi Antonij a scroffa videt̃ ꝑncipalr̃ esse duplex. ¶ Et ꝑma qdẽ est dispõ mñcis. ¶ 2ª vo est renũ oppilõ ꝛ ꝑpe sinistri renis que multũ pata est efficẽ apa in eo. ¶ Prima vo dispõ est egritudo mñcis ꝓueniẽs a mala cõplexione frigida ꝛ hu. ipsi'. Cui' qdeꝫ cã magis assignari põt ꝑmitiua que icipit. lꝫ nõ sit facta ꝑ eẽntiã ꝛ fixa. Cã vo ꝑmitiua fuit aborsus in sexto mẽse fact' uel circa ipsuꝫ: ex quo multitudo sanguis euacuati per viã resolutionis ꝛ ꝑuationis spũum fuit cã debilitatis ei'. Sic eniꝫ pp retẽtionẽ mẽstruo℞ imoderatã ꝯtigũt in mñce nocumẽta debilitatis ꝛ suffocationis inati caloris in ea. Jta per augmẽtũ fluxus sanguis mẽstrualis cũ supfluit mñcẽ ad melãcholicas ꝛ difficiles egritudines ꝑducit: ꝛ fuit snia Auic. 21ª tertij. trac. 3ᵒ. ꝑ cap. dũ inqt. Ex nocumẽto alterationis mẽstruo℞ supple ad defectũ uel augmẽtũ parant̃ ad additionẽ debilitatis mulieris ꝛ alteratiõnẽ forme ei' ꝛ paucitatẽ ꝯceptionis ei' ꝛ multitudinẽ aborsus ei' ꝛ ipsi' ptiũ ꝛ debilitatẽ fet' cũ nascit̃. ¶ Dixi aũt ꝑmitiuã cãm: eo ꝙ illi' aborsus cãm existimo fuisse imoderatũ motũ toti' aut ptiũ aliquꝫ: ꝛ ꝑpe mñcis: qđ ualde freqũẽter ꝯtingit in freqũẽti coitu ꝛ uario corporis decubitu tpe expeditionis. Nõ tñ besto qn illi' aborsus cã tẽri' eueniẽs potuerit esse multiplex sicut augmẽtũ flegmatis uel aq̃sitatis que freqũẽter multiplicant̃ in cotilidonibus: imo ꝛ in tota mñce ꝛ relique alie cãe pares isti. Ex qb' facile ꝯcludi põt: q̃re mulier ista post tps aborsus fuit sterilis ꝛ infecunda. ¶ Et ex his facile deduci põt. q̃re mãerũ albar℞ ꝛ viscosar℞ cursus lõgo tpe ꝑseuerauerit a mñce. ꝑp eñi debilitatẽ iã assignatã mã que pro nutrimẽto delegat̃ ad ipsaꝫ debilitate caloris inati ipsi' in supfluitates fl'aticas per viã idigõnis ꝯuersa fuit: imo debilitas talis nõ solũ eidẽ ꝑpa fuit. Sed fuit etiã epati ei' coicata: ita ut maior ps chili in fl'a ꝯuertat̃: eo q̃ fl'a est sanguis diminute decoct'. ꝑma ꝑmi. cap̃ de humorib' in facto eẽ. Et fuit hec snia Auic. 21ª tertij. cap̃ 3ᵒ. ubi inqt. Nam cum multiplicant̃ egritudines in matrice debilitant epar: ꝛ preparãt ad hoc ut generetur ab eo hydropisis. ¶ Ex his correlarie cõcludi põt: quare hec mulier notabiliter extenuata sit respectu hitudinis gñalis. Sãguis enim flegmaticus in ea multiplicatus nõ est mã nutricationi eius conueniens.

Secũda vo ꝑncipalis dispõ hui' dñe est mala complexio renũ frigida ꝛ hu. cũ multa mã flegmatica in eis oppilõnẽ faciẽte: ꝛ ꝑpe in sinistro rene in quo magis ꝯtigit nocumẽtũ ꝛ forti' pp maiorẽ debilitatẽ ipsius ex uli snia sapiẽtũ dicẽtiũ ꝙ ps sinistra hoĩs debilior est dextra. Potuit etiam accidẽ hoc pp alias cãs q̃s gr̃a breuitatis omitto. ¶ Et si argueret̃ ꝙ mala cõplõ renũ est calida magis q̃ frigida: eo q̃ caliditas in loco renũ itẽsa ꝑcipit̃. Igit ibidẽ est excessus caliditatis ꝛ nõ frigiditatis. ¶ Cui motiuo dicẽdũ est negãdo ꝯñtiã. eo q̃ pp oppilationẽ mã lõgo tpe retinet̃ in pte: ꝛ ebullit pp ꝓhibitã trãspirationẽ caliditatẽ efficiẽtẽ. Mala igit̃ cõplõ frigida ꝛ hu. renũ est ipsa ꝑpa egritudo. Cui' mãlis cã sunt flegmata multa. Et põt ex hoc ꝟmone ꝓbabilr̃ ꝯcedi ꝙ hec mala cõplõ est duplex. s. frigida per essentiã ꝛ calida per accñs. Et erit egritudo ipsa mala cõplõ diuersa cõplicata ex frigida ꝛ humida ꝛ sicca ut ꝑdictũ est. ¶ Qꝫ aũt qñqꝫ urina ipsi' efficiat̃ grossa aut mediocris in substãtia cũ multitudie sedimis ꝛ nebule ꝛ crinoidaliũ ptiũ ꝛ trũbo℞ ꝯtigit: qñ pp potẽtiã ṽtutis cũ iuuamẽto reruꝫ apitiuar℞ uel exercitio uel alijs causis apiunt̃ vie: ꝛ dissoluit̃ mã diuersas facies ip̃ressiones in colore substãtia ꝛ ꝯtẽtis urine: ꝟm ipsar℞ mãeruꝫ diuersitatẽ. ¶ Accidit autẽ qñqꝫ urinã eẽ albã ꝛ substãtiã oĩno simillimã elemẽto aque: que ꝯtigit: aut pp nimiã cruditatẽ ultimatã: aut pp caliditatẽ in renib' attrahẽtẽ uelociter a remotis ptib'. ꝛ talr̃ ꝯtigit in dyabete urinas aq̃sas educi: ꝛ fortassis pp hãc cãm ꝯtingit in hac dñã urinas aq̃sas emitti pp malã cõplõnẽ calidã in renib' eius accñtaliter acq̃sitã: ut supra deductum est.

Et ex his oib' facile deduci põt solutio plurium diuersitatũ accñtiũ in hac dñã euenientiũ. ¶ Prio eniꝫ clare uideri põt: q̃re dñã ista aliquãto tpe fuerit a mẽstruis ꝑuata. ¶ 2ᵒ q̃re in ea abũdauerit cursus materie℞ albarum ꝛ corruptarum a matrice ꝓueniens. ¶ Et 3ᵒ iteꝝ: q̃re fuerit ꝯceptiõe ꝑuata a tpe aborsus usqꝫ ad hũc diem. ¶ Et 4ᵒ adhuc: q̃re semẽ uirile adhuc nõ bñ ꝯtineat. ¶ Et 5ᵒ ꝑpter qđ tãtam extenuationem acq̃siuerit. ¶ Et adhuc 6ᵒ ꝑpter qđ in mictu freqũẽter ꝑseueret ꝛ ab eo sepe absoluat̃. ¶ Amplius ꝛ ꝑpter qđ 7ᵒ urine ipsius qñqꝫ quãdã mordicationem efficiãt in vijs. ¶ Et iteꝝ 8ᵒ ꝑpter quid appeant in substãtia albe ꝛ aquose. ¶ Silr̃ etiã ꝛ 9ᵒ ꝑpter qđ ꝛ qñqꝫ grosse fiãt in substãtia urine eius ꝛ in colorib' ei' freqũẽter uariate ꝛ ea℞ sedimina uel ꝯtenta plurimas recipiãt uarietates: ꝛ aliqñ videant̃ in eis crinoides petala trũbi athomose resolutiones uel furfuree ꝛ sibi silẽs. ¶ Rursus iteruꝫ patet ex predictis: q̃re dolor in spina eius ꝛ locis renum frequenter fixus ꝑmaneat ꝛ plura alia istis similia speculãti faciliter appere possunt. Hec in summa videt̃ huius nobilis dñe dispositio succincte collecta.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Ro curatiõ hax dispõnum: lz regimẽ multo accurato ꝛ pingui ſmone idigeret tã ex pte rerũ nõ nãliũ ꝙ medicinaliũ: ſuccicte tñ regimẽ ei⁹ ptrãſibo: ꝛ ppẽ ex pte rerũ nõ nãliũ. Nã ſatis ample a viro ſciã ꝛ ope pitiſſimo doctore pſpicuo Petro ſulmonẽſe hec expta fuerũt. Que id tñ leui⁹ in mã ſcribi põt ꝛ utilius ↄtrãſeũdũ eſt. ℂ Itaqz locũ hitationis ei⁹ eligat ad caliditatẽ ꝛ ſiccitatẽ magis ꝙ ad alteras ɋlitates iclinatum ita ut euitet morã ɔ̃bẽ in locis humidis ꝛ cameris terraneis ꝛ ppinqs decurſib⁹ aqͣruz. ꝛ antiqs edificijs expoſitis flatui uẽti meridionalis aut excellenter caliginoſi. ℂ De cibis aũt ꝛ potib⁹ eligat eos qui ſunt iclinati ad caliditatẽ pmi gradus: ita ꝙ oĩs cib⁹ abſolute dict⁹ refrãgat admiſtratione cibox pmi gdus aut ſcdi. Et talr eniz opando apient oppilationes in renib⁹: ꝛ phibebit eax augmẽtũ ꝛ mã in eis aggregata ſufficiẽter cõſumet. ℂ Cõuenit igit ei panis bñ fermẽtat⁹ de ſimula ↄuenienter coct⁹ nõ ualde durus qbuſdã granis feniculi artificioſe cõpoſit⁹. ℂ Carnes pullox colũbox puox auiuz minutarum anatulox ꝛ ſibi ſil'es ↄueniũt ei. ℂ De uolatilib⁹ ꝛ qͣdrupedib⁹ carnes hedi vituli gaçelli ꝛ agni in qb⁹ coquãtur radices feniculi aut petroſelini aut dauci. ℂ Et de plãtis etiã eligãtur cau les feniculus petroſelinũ daucus hyſopus mẽtha origanũ calamẽtũ ꝛ ſilia. Spinachia võ bleta borago endiuia lactuca cucurbita cucumeres portulaca atriplices ꝛ ſibi ſil'es nõ placet: pp hax humiditatẽ magnã niſi cũ predictis calidis ꝛ apitiuis decenter tẽperent ab ea. ℂ Aceti võ uſus ꝛ aliox acidox abſqz ſtipticitate placet: ꝛ ppẽ hox in qbus cũ iciſione repit aptio: ſic hec inueniunt in vino citoniox in ſucco citrãgulox ꝛ lymonũ. ℂ De fructib⁹ aũt euitet oẽs in qbus inuenit ſtipticitas cũ oppilõne a ſupflua humiditate ꝛ frig. pueniẽtes: ſic in prunis caſtanea ſorba citonijs ꝛ ſilibus. ℂ Oĩs aũt cibox preparatio cũ ſpẽbus aromaticis: ꝛ ppẽ cum croco cinamomo galãga nuce çinçib. aniſo cardamomo maiori ꝛ minori ſpica nardi ꝛ ſilibus placet mihi: ꝛ hec de cibis dicta ſufficiant. ℂ Potus aũt eius ſit vinuz albũ ꝛ ſubrubeum ſubtile mediocriter fumoſum ꝛ dulce aromaticũ ꝛ ſtõcho ei⁹ ↄueniẽs ſm eius ↄſuetudinẽ. Et ſi repiri poterit ↄueniẽs ſm eius cõſuetudinẽ puruz his ↄditionib⁹ limitatũ melius eſt: ꝙ ſi fuerit alteri liquori admixtũ uel aque. Et hec de cibis ꝛ potib⁹ dicta ſufficiãt. ℂ De exercitio hui⁹ nobilis dñe dicẽduz eſt. non competit ei exercitiũ: ꝛ lz corpus eius ſit immũdũ: maius tñ indubitãter ſequeret nocumẽtũ ex diſſolutione ꝛ motu mãei ad inferiora: ꝙ iuuamẽtũ ex reſolõne ↄñte exercitiũ ipſi⁹. Et intãtũ iuxta hãc ſniam pceſſit Auic. ut conaret abſcindẽ oẽm cãm que moueri faceret mãm ad iferiora: ſic eſt coitus: uſus balnei exercitij ꝛ diureticox multox. 18ª tertij. 4° cap. ſic inqt. Et phibitio qdẽ cauſax debilitationis eſt dimiſſio mot⁹ ꝛ coitus ꝛ adire balneationẽ plurimã ꝛ declinare ad qetẽ ꝛ trãqllitatem plurimã. ℂ Cibox aũt repletionẽ magnã euitet ne ſupfluitates augeant per viã indigeſtionis: ꝛ mãe multiplicent in ptib⁹: ꝛ lz corpus indigeret cibo notabilis ꝙtitatis: nõ tñ eſt ei ↄueniẽs cũ iã ſupfluitatibus notabiliter ſit repleta. Et notabis iuxta illud ueteris hyp. affõx 2ª. Non pura corpora ꝙto magis nutriunt tãto magis ledunt. Cibi igit ei⁹ ꝛ pot⁹ debẽt eſſe pauce ꝙtitatis ꝛ m'te nutricationis: ut laudabiles carnes vitelli ouox brodia mediocriter piguia ꝛ ſibi ſil'es: accipiat aũt eox quãtitatem quã ſtõchus ſine aliq̃ tẽſione uel ĝuitate tolerare poſſit. De potu ſilr eſt eadẽ rõne dicẽdum. ℂ De ſomno aũt eius premittẽdũ ꝙ mẽſura ei⁹ debet eſſe pax diſtãs a nãli mẽſura ſõni tpe ſue natiuitatis cõſueta. Dico aũt nãli ad quã nã nãliter nõ ſtudioſe icitat. Dico aũt cõſueta horis ſuis ut in mane. ꝛ poſt cibũ in meridie cõuenienter limitata in mẽſibus: in qbus opz nãliter dormire. Indiget aũt lõga dormitione ut mãe ſupflue cõuenientius digerant ꝛ expulſioni preparent. Vigilias aũt nullo mõ laudo in ea. Et caueat etiã dormire reſupine: ꝛ pprie cũ ueſtib⁹ ſpine ꝛ loco renũ ſtricturaz facientib⁹. multotiens eniz facit accidẽ calorẽ ꝛ dolorez in renib⁹. 18ª tertij. cap 2° in fine. ℂ Poſtremo aũt letari debet ꝛ eſſe iocũda ꝛ paſſiões aie triſtãtes ſũmopere vitare. Et qz ſm quoſdã coitus ponit ſub aĩalib⁹ paſſionib⁹ ppter delitiã ab aĩa in eo pceptã. Dicẽdum aũt ꝙ ſalua ſemp pace au diẽtiũ: vir eius raro cum ea coire debet: ꝛ ppẽ ſi in tali actu mulier iſta debilitari ſolet. Coitu etiã uti debet pne: eo qz ſatis nãliter ſicca eſt ꝛ macrefacta. Eſt eniz obſeruãdum ne coitu multũ utat: qz ex eo uelociter debilitatẽ incurrit: ꝛ qz debilitatem ex eo accipit: corpora etiã ſicca hñtes a coitu ſupfluo multo uelut ab inimico ſibi cauẽ debẽt. Silr ꝛ macri ɋrum ilia ſubtilia ſunt ꝛ macra ꝛ ↄualeſcẽtes ꝛ debiles a coitu ſaltẽ multo abſtinẽ debẽt. 4° Almãſ. cap de iuuamẽtis coit⁹. Et hec de regimĩe ex pte rex nõ nãliũ ſuccicte dicta ſufficiãt.

Tractatus 2° De cura per medicinalia ↄtinens quinque capitula.

ℂ De adminiſtratione euãtionũ minoratiuax. Cap. I.

Egimẽ aũt eius ex pte rerũ medicinaliũ eſt in qnque capl'a diuidendũ. ℂ Primũ erit de euacuationib⁹ vniuerſalibus uel pticularib⁹ minoratiuis. ℂ 2m erit de diuerſionib⁹ opportunis. ℂ 3m erit de digeſtione materierum. ℂ 4m erit de eradicatione mãeruz. ℂ 5m ꝛ ultimuz erit de cõfortãtibus approꝑatis renib⁹ ꝛ matrici.

Primũ igit capl'm cõplet adminiſtratione flobotomie ſaphene ſi videbit opportuna. Dico autẽ qm̃ diſpõ eſt mala cõplexio renum ꝛ mr̃cis: ut ſupra fuit frigida ꝛ humida cũ mã flegmatica dñante. Et lz ita ſit: ↄtingẽter tñ mã in toto aut circa renes ꝛ matricẽ quecũqz fuerit talr cõmiſceri poſſet ꝙ ↄueniens eſſet flobotomia predicta. lz habeam ipſam aliq̃liter ſuſpectã ppter extenuationẽ que iã cõſecuta eſt. ℂ Si võ ppter aliquã de cauſis accñtib⁹ videret eſſe nec̃ia flobotomia idicatione ſumpta a diſpõne renũ magis ꝙ mr̃cis fiat flobotomia a baſilica ſiniſtre ptis. vñ extrahant ſanguis. ℥. iij. uel. iiij. ſm diſcretionẽ. Neqz enim hic de flobotomia pti patienti dicẽdũ: eo qz mã nõ eſt in fluxu. imo fere iã tota fluxit. ℂ Si aũt appet flobotomiã nõ eẽ ↄueniẽtẽ ſoluat uẽter cuz medicina ſoluẽte mixta a rene ꝛ a matrice educente. ɋle eſſet cõpoſitũ hoc. ℞. bñdicte ſimplicis. ℥. ʒ. el'uarij indi dyaſene. añ. ʒ. j. det in potu in aurora cum. ℥. ij. aque calide mr̃icarie uel arthemiſie ſi fortiores medicinas queris. Et ſi nõ appent ſigna aliq̃ cõmixtionis cholere uel melãcholie ſtet in exhibitione bñdicte ſolius: aut electuarij indi. pro hac etiã intentione faciunt pillule de ſarcocolla maiores deſcriptione Meſue. ꝛ pillule de iera compoſita. ꝛ tu conſidera ꝛ collige.

ℂ De diuerſionibus. Cap. II.

Iuerſiones aũt que cõplent 2m capl'm pñt eẽ adminiſtrationes puocatium lenium que ponantur in ſuis cibis. iuxta ſniam Auic. 18ª tertij. in fine. ꝛ opz ut ponant in cibis eox cardi ꝛ ſparagi: ꝛ pprie cãpeſtris cum aq̃ ciceris: ꝛ oleo cartami. ℂ Etiã diuerterent has mãs aptiones emoroidarum ſi nã cõcederet eas. aut ſi fuerint tumentes ꝛ recte apiantur cum fricatione cum folijs ficus uel cum puluẽ arthanite. uel cum felle tauri. ℂ 3° iterum diuertant mãe ille per fricationem ſpatularum ꝛ natium. ℂ Et 4° cum ablutionib⁹ peduz factis ex decoctione arthemiſie matricarie aſſari melliſſe origani ꝛ ſimilium. ℂ Amplius ꝛ ultimo diuerſiuum optimum eſt puocatio uomitus qm̃ ſufficienter mãs euacuat a renibus ꝛ ab extremis ptibus. ut colligendum eſt 4ª pmi. cap de iuuamentis que affert uomitus.

ℂ De digeſtione materierum. Cap. III.

Ertium võ capl'm cõplet per adminiſtrationez digerentium que mãs in renib⁹ ꝛ in matrice cõuenienter adeq̃re pñt. ℂ De ɋrum numero eſt ſy. acetoſus cõpoſitus: oximel de ſquilla. ubi apparet fixã ꝛ magne reſiſtentie mãm eſſe. Deſcri-

herem aūt ego sic. ℞. sy. acetosi cōpositi. ℥. j. sy. de bisantijs. ℥. s. aque arthemisie eupatorij ꝛ endiuie. aā. ℥. j. misce ꝛ det in aurora calidū. ¶ Digerunt etiā mās cōfectiones ꝛ eluaria approbata: ut ꝯfectio de semib⁹ descriptiōe Mes. in antid. Itē ꝯfectio de lacca. ¶ De eluarijs vō sūt sic eluariū de ligno aloes. eluariū de ambra. ꝛ mlta silia que ab auctorib⁹ ꝑicin de colligēda sunt. ¶ Adiuuāt etiā digōnē multa medicamina cibalia. de qb⁹ supra dictū est in regimie ꝑ cibos. ¶ Adde etiā q̄ mās digōnē efficē pōt balnea semicupia dicta in qb⁹ ifundat usqz ad renes aut ilia que a sapiētib⁹ encatismata noiant. In qb⁹ stare debet patiēs decoctiōib⁹ factis ex arthemisia mellissa mr̄icaria origano assaro pulegio calamēto ꝛ sauina ꝛ nepita que iter alias plātas mihi secretū iuuamētū obtulit. Ex q̄rū ēt decoctiōib⁹ suffumigatiōes ꝑ iferiora fieri pōt ꝑ traiectoriū: uel sine illo. ꝛ tu cōsidera.

¶ De eradicatione materierum. Cap. IIII.

Que vō mās a renib⁹ ꝛ a mr̄ice eradicādo educūt de fortiorib⁹ sunt sicut pille fetide: pille de opoponaco ꝛ sibi siles. De leuib⁹ vō sunt sic pille de iera cōposita: pille de bn̄dicta. Et de eluarijs sunt sicut eluariū īdū. ꝛ de approbatis est bn̄dicta que renes ꝛ mr̄icē mūdificat. Et soleo ego ita describē. ℞. bn̄dicte. ℥. s. agarici electi. ℥. s. dragagāti. ℈. j. exhibeat totū in potu cū. ℥. iij. aque sparagi uel arthemisie. ¶ Si aūt euitaret patiēs medicinā liq̄dā exhibeat ei medicamē pillarū. ℞. pillarū de opoponaco. ℥. s. pillarū de bn̄dicta ꝛ de iera cōposita aā. ℈. j. reforment pille. vij. cū eluario īdo ꝛ exhibeantur in aurora ꝛ obuient sup eis ꝯditiones in solutiuis: ut supius dictū est. ¶ Si aūt diligeret mās aliqs ꝑticulariter a mr̄ice educē: conueniens esset sessio facta in aqua calida decoctionis sauine assari arthanite rutbe ꝛ siliū. ¶ Et si fortiori a mr̄ice eductiōe opus eēt administret hoc pessariū figure digiti minoris cū filo pēdēte cōpositum. ℞. croci arthanite. aā. ℥. j. opoponacis. ℥. j. fellis tauri uel vituli quantū sufficit icorporent sil̄ ꝛ fiāt nastalia ut supra. Applicent igit̄ tpe opportuno cū inūctione eoꝝ cū oleo de croco i quo ꝯterat̄ g̃nū. j. musci ꝛ teneat per mediā noctē. ꝛ est de medicinis nobiliorib⁹: qs in tota mea etate reperire potuerim. ¶ De his vō que mr̄icē excellēter ꝯfortāt solēt eē sic muscus ꝛ ambra doronicū mellissa crocus cardamomū ꝛ cassia lignea: ex qb⁹ fiāt suffumigationes sessiones inūctiones ꝛ sibi silia. ¶ De his vō que ꝯfortāt renes sunt sicut dactyli citonia bolus armen⁹ mastix ꝛ uniuer oia stiptica calida in dispōnib⁹ renū frigidis ꝛ frigida in calidis. Et spēs lactis: sicut capnū camelinū ꝛ ouinū iuxta dicta Auic. 14ᵃ tertij. cap. q̄rto dum in qt. ꝛ administret lac camelinum ꝛ ouinum.

¶ De cōfortātib⁹ approbatis renibus ꝛ mr̄ici. Cap. V.

Ultimū vō capl'm de his que cōfortāt mr̄icē pse pius cōplet multis instrīs. de q̄rum numero de simplicib⁹ est puluis mr̄icarie. Itē puluis masticis. Itē puluis betonice arthemisie cassie lignee myrra daucus balsamita ꝛ semē ei⁹ ꝛ plāta gariofilata dicta. de q̄rū altera dari debet. ℥. j. cū aq̄ decoctionis mr̄icarie arthemisie rutbe ꝛ betonice. hec enim oia cū hoc q̄ exiccāt supfluas humiditates mr̄icis etiā cōfortāt ipsam. ¶ De cōpositis vō sunt sicut tyriaca magna mitridatum theodoricū hyperistū ꝛ anacardū. ꝛ cōfectio alkekēgi. q̄rū quelibet excellēter est laudata nō solum ad exiccādum mr̄icis supfluitates ꝛ cōfortādum eā. sed etiā ad ipsam faciēdā fecūdā ꝛ facile impregnādā. Et ꝑpe si det̄ ex altero illoꝝ. ℥. j. plurib⁹ diebus cum aq̄ decoctionis rasure eboris. Est enim ꝯueniens ad impregnare faciēdum. 21ᵒ tertij. tractatu ꝑmo cap. de regimine impregnationis. ¶ De his vō que ꝯfortāt exterius adhibita mr̄icem sunt uelut inunctiones suffumigationes encatismata pessaria ꝛ sibi similia. ¶ Itaqz suffumigium bonum cōferens ad humorositates ꝛ uentositates mr̄icis ꝛ sterilitatem impregnationis poterit esse tale. ℞. nere. ℥. j. storacis calamite gallie muscate sandarace assari ne- ꝑite ligni aloes. aā. ℥. iij. gallarum cupressi. ℥. s. fiat horum oium per se subtilis puluis. ꝛ effundat̄ sup carbones ignitos: ꝛ fum⁹ ei⁹ recipiat̄ in mr̄icē per cānulā ꝯcauā. cui⁹ vna extremitas ipōat̄ añriori mr̄icis. reliq̄ vō latā basim hn̄s uelut tuba supponatur napori a pulueribus ignitis eleuato. ¶ Ex qb⁹ etiā medicinis tale cōpositū igrediētib⁹ fieri pōt decoctiōes. q̄rū napor iteri⁹ in mr̄icē recipiat̄ per cānulā ꝑdictā. Silr etiā sedeat patiēs in decoctione ꝑdicta genitalia oia ifundēdo in ipsā usqz ad vmbilicū. ꝛ est encatisma ab antiqs noiatū. Tales eni medicine q̄ plures ꝛ predictis nō min⁹ elegātes repiunt̄. ut musc⁹ ambra spica nardi origanū anetū foliū cordumeni hysopus ꝛ satyrionis due spēs. ꝛ plāta memite noiata. ꝛ est ameos in ꝟitate. ¶ De his aūt que in vnctionib⁹ laudant̄ sūt sic oleū de neridē: oleū de musco: oleū de keiri citrina: oleū de lilio: oleū de sansuco ꝛ oleū de croco. Reliq̄ vō per te collige si poteris. ¶ De his vō que renes ꝯfortāt sunt sic ꝯfectio selite noiata: ꝛ ꝯfectio alkekēgi: spēs trifere oēs excludēdo opiū ab eis. In precedēti etiā caplo aliq̄ elegātia de ꝯfortātibus renes tacta sunt. ꝛ ꝑprie spēs lactis tres. de qb⁹ scribit̄ ab Auic⁹ 18ᵃ tertij. 4ᵒ cap. dū in qt. Et administret in eis lac camelinū ꝛ capnū ꝛ ouinū. Nā ipsa ꝯseruāt renes ꝛ aggregāt eos: ꝛ ꝯsolidāt ipsos. Et lacti q̄dē ouino nō est par supple medicina in egritudinibus renum ꝑpter debilitatem. ꝛ ꝑprie cum in eo cōmiscetur quod est sicut bolus armenus. Item comedere etiam renes alioꝝ aialiū cū alijs cibis ꝛ permiscere cum eis. ꝓhibētia. s. māerum cursum ad renes ꝛ est multi iuuamēti hec ad laudē dei oipotētis dicta sufficiāt Deo gr̄as Amen.

Consilium. 205. De sterilitate.

Multitudo doloꝝ qui molestant hāc mulierē ꝛ ꝑprie qui sunt pūgitiui mordicatiui ꝛ icēsiui ꝛ pruritiui appentes in tota mr̄ice ipsi⁹ ꝛ in ꝑtib⁹ adiacētib⁹ ei. ut in renib⁹ ꝛ in alchatis significāt mās multas acutas ꝛ incēsiuas in ipsa mr̄ice ꝛ in uenis ei⁹ ꝯtineri. Maxie hoc declarat̄. q̄m aā tps euōnis molesti⁹ aggrauat̄ ꝛ post euōnē alleuiat̄ in ea inflāmatio mordicatio ꝛ pūctio que ꝑfuerāt. ¶ Et nō est mirabile mām calidā ꝛ acutā in ea ꝑseuerare. ꝑpterea q̄ ipsa ibibit̄ in ꝑfundis ꝑtib⁹ mr̄icis. etiā q̄ cōmiscet̄ sanguini grosso ad melicitatē tēdēti. ꝑpterea q̄ hec mulier coloris est rubei ad fuscedinē tēdētis. ꝛ est carnositate solida hitudinata. Et hec pōt esse cā iterū doloris extēsiui in mr̄ice ipsi⁹: ꝛ in predictis ꝑtib⁹ eueniētis. Māe eni acute grosse cōmixte uētosantes eas. q̄re dolores efficiūt extēsiuos. ¶ At vō adhuc a mr̄ice huius mulieris emanāt humiditates corrupte: que nō raro fetore magno emittunt̄ ꝛ corrūpūt etiā collū mr̄icis iteri⁹ ꝛ ꝑtē orificij exterioris ei⁹ cū pustulis acutis ꝛ corrosiuis: ꝛ ista est adeq̄ta cā sterilitatis huius mulieris. Cū eni ex predictis demōstret̄ lapsus ualde calidus in mr̄ice a māeb⁹ predictis eueniēs quō pōt semē in tali mr̄ice receptū eē germinationis causa. corrūpitur enim in ea illud semen: ut in arida terra ꝛ putrefacta proiectū sicut sensus ostendit. Et sunt sermones magni Hyppocratis afforismorum 5ᵃ. sermone primo. Similiter autem ꝛ in maribus lege ibi.

Propter qō ex hoc fundamento rōnabiliter eligi pōt igeniū curationis dispōnū hui⁹ mulieris ꝛ ꝯuersionis ei⁹ de sterelitate ad fecūditatē in septē intētiōib⁹ ꝛ capl'is cōprehēdēdo ipm. ¶ Primū itaqz capl'm discurret regimē ex ꝑte g̃naliū que ꝑmitti debet. Et est etiam ꝑ ut mulier ista euitet aerē calidū ꝛ ꝯuersationē in eo. ꝛ uestes multū ptiū renū ꝛ mr̄icis calefactiuas: ꝛ lōgū decubitū sup renes. effugiat usū ciboꝝ calidoꝝ ualde. ut sunt aromata: salsa cibaria: vinū fumosū ꝛ antiquū: ꝛ cibos ualde pingues ꝛ ꝑprie salitos piguedie artificiatos. Et caueat a frequēti usu apij: feniculi: petrosilini: ꝯpilli: abrotani: rutbe ꝛ

Ɔsiliū. Et caueat multū a vigilijs. imo lōga dormitio est sibi ɔuenientior φ vigilia. ¶ Et effugiat motū pgressiuū exercitia laboriosa post cibū. ¶ Et comedat cibaria oia bñ masticata: euitādo magnā quātitatē cibarioꝝ in vna mēsa. Repletio eni multa ciboꝝ ⁊ potuū est cā corruptionis eoruz in stōcho ad quā sequtur gñatio mēnstruorum corruptaꝝ que lapsū efficiūt deteriorē. ¶ Et caueat etiā a tristitia iracūdia ⁊ furore: ⁊ oibus motib⁹ aie que sunt cā incensionis humoꝝ ⁊ spūum. Et hec de reb⁹ gñalib⁹ ptranseat. ¶ 2m aūt capl'm pcurrit modū euacuationis mēnstruorum predictaꝝ. pp qđ statiz per tres uel 4or dies añ tps ɔiūctionis lunaris mane per duas horas post ortū solis uētre mūdificato a fecibus fiat huic flobotomia de basilica dextri brachij supposita cubito ⁊ extrahant' sanguis. ℥. v. ¶ 3m vo capl'm docet φ die imediate sequēti flobotomiā soluat' cum hac medicina. ℞. eluarij de epithimo ⁊ rosati añ. ℥. ij. ʒ. aque lactis. ℥. iiij. dissoluāt' simul cū aq̄ calida ⁊ bñ cōmisceant' ⁊ bibant' in aurora. ⁊ dormire debet post ipsam hora vna cū dimidia. ⁊ post illud expectet per 4or horas. ⁊ tūc accipiat iteꝝ simplicis aque lactis calide cyathū vnuz. ⁊ post ipsam tardet cibū hora cōpleta. ¶ Pro 4o vo cap. die imediate sequēti hoc minoratiuū accipiat hec mulier seu hoc digestiuuz. ℞. aque nenufaris. ℥. iiij. aque sublimationis folioꝝ uel radicū mandragore. ℥. j. croci simplicis pulueriçati. ℈. ʒ. misce. ⁊ tepidū accipiat diebus octo ɔtinuis. ¶ 5m vo capl'm ponit descriptionē harū pillaruz: q̄rū usus est ualde cōueniēs ad educendū mēs fecales: ⁊ alias in vijs euacuationū multiplicatas. diuertēdo etiā eas a mr̄ice. ℞. floꝝ genestre: seminis apij: petrosilini: carui: arthemisie: ⁊ matricarie añ. ℈. ʒ. aloes epatici boni ⁊ electi. ℥. ij. salis indi. croci. añ. ℥. ʒ. pulueriçent' oia per se ⁊ conquassent' ⁊ īfundant' in. ℥. v. aque mr̄icarie calefacte: ⁊ diligēter cōmisceant'. deinde supponat' eis tegula calefacta: ⁊ ita diligēter exiccet': ut viscosa fiat mā. deinde iteꝝ supaddatur aq̄: ⁊ iterū exiccet': ⁊ ita fiat tribus vicib⁹. De hac g° mā fiant pille de oi. ℥. vj. de qbus oi 2o die paꝝ añ cenaz accipiat vnā toto tpe assumptionis aq̄ruz suprascriptaꝝ. Deīde iteꝝ eis poterit uti usquequo ueniat ad fecūdationē oi fine 4or dierum uel qnque paꝝ añ cenā accipiēdo vnā. ¶ 6m vo capitulū docet modū pcessus in cura post assumptionē aq̄rū. Jtaqꝫ die nono imediate sequēti assumptionē predictaruz aq̄rum vno mane in aurora accipiat hoc euacuatiuū post ipsuz obseruādo ɔditiones que in pcedēti minoratiuo scripte sunt. cui⁹ descriptio talis est. ℞. bñdicte simplicis. ℥. ij. electuarij de psilio. ℥. iij. eluarij rosaꝝ. ℥. j. ʒ. auari pōderis misce. ⁊ totū accipiat' cū aq̄ mr̄icarie calida cū modis predictis ¶ Pro 7o vo cap. obseruādū est φ die 3a post assumptionē hui⁹ ultimi solutiui mulieri isti fiat flobotomia de saphena dextri pedis sup dorso cauille pedis posita sex uel qnqꝫ horis post assumptū prādiū. ⁊ educant' per ipsam sanguis. ℥. v uel. vj. ¶ 8m vo instr̄m est: ut die imediate sequēti predictā flobotomiā mulier ista in aurora accipiat. ℥. ʒ. rasure eboris cū. ℥. ʒ. aque arthemisie çuccarate ⁊ calide. ⁊ ɔtinuet hūc potum ad minus. v. dieb⁹. ¶ 9m vo remediū est. ut diebus qbus assumit hūc ultimū potū oi mane post exitum a lecto per horā vnā. ⁊ in sero qñ uadit ad lectū faciat hoc semicupiū. ut habeat mastellū uel catinuz de ligno magnū: in quo ponat descriptionē sequētē. ⁊ sedeat in ipsa saltē per horam mediā aut per tertiā ptē hore. Cui⁹ descriptio est. ℞. radicū pastinace dauci xilobalsami carpobalsami lingue auis añ. M. ij. floꝝ arthemisie ⁊ matricarie ana. M. iiij. croci. M. ij. been albi ⁊ ru. floꝝ genestre añ. M. j. ʒ. musci. g. iij. ambre. ℈ j. bulliāt oia in cētum lib. aque usqꝫ ad ɔsumptionez tertie ptis duab⁹ remanentib⁹. Muscus tñ ⁊ ambra crocus ⁊ flores genestre ponant' solū in fine decoctionis. ¶ 10m vo instr̄m ultimū ⁊ essentiale est hoc. ℞. granoꝝ fisticoꝝ: granoꝝ pini ⁊ secacul. ⁊ est iringus añ. ℥. ʒ. granoꝝ açelini. ⁊ sunt radicule pue ɔtorte nodose coloris subcitrini. sapore notabiliter dulces. substātia viscose: q̄s incole ueronēses kutrasium nocāt. ℥. ʒ. croci ⁊ ppe vincētini. ℥. j. ligni aloes galāge: macis gariofilate: been albū ⁊ ru. floꝝ mellisse. añ. ℈. iiij. rasure eboris: corticū cassie añ. ℈. ij. sy. ɔseruationis çinçiberis viridis lib. j. çuccari al. lib. ʒ. coquat' çuccaꝝ cōuenienter cuz lib. j. aque mellisse ⁊ predicto sy. usquequo euanescat aqua. tunc g° cū tepefiet addant' spēs cū uehemēti ɔtritione incorporādo. ⁊ ultimate supadiungant' musci ⁊ ambre electe añ. ℥. ʒ. si potēs est. de hoc igit' eluario post suprascriptas purgationes mulier ista accipiat ter in die. s. in aurora per horā añ prādiuz ⁊ añ cenā. ⁊ cū uadit ad lectū quātitatē vni⁹ nucis muscate. ⁊ ppe assumptio ei⁹. si post purgationē fit tēpore quo facit semicupiuz suprascriptū efficacior est. Cuz his enim ingenijs φ plurimas mulieres que adhuc longo tpe subtiles fuerunt dono diuino bñficiētie ad fecunditatez reduxi. Et tu ɔsidera φ oia sunt instr̄a ex laboribus illustrium auctorum emollita. Ad laudem oipotentis dei. Amen.

Cōsilium. 206.

De sterilitate pueniente ex totius corporis repletione ⁊ maxime inferioꝝ partium. ⁊ ex menstruoꝝ retentione.

Ex his que mihi per lr̄am īnotuerūt hec nobilis dña honestissima ɔsors honorādi viri d̄ Joānis fabrica est repleta uli repletione s̄m ambituz totius. ⁊ pncipal'r iferioꝝ ptiū. qđ demōstrat grauitas icessus ei⁹ carnositatis augmētuz ultra mediocritatē distēperies matricis ei⁹ qua nō ɔueniēter mūdificatur nāli mēstruatione ⁊ mūdificatione q̄libet mēse cū sit in flore sue etatis annum hñs circa. xxiij. ⁊ ostēdit etiā ipsius repletionem genuū grauitas. ⁊ dolor supioꝝ ptium repletionem demōstrat capitis dolor tremor cordis. ⁊ stomachi dolor. ⁊ grauitas nō leuis ut scribit'. qđ etiā cōfirmat frequens aduentus febris. ⁊ multitudo pustularum in ea repītata frequenter. Ex qbus non est difficile intelligere cās ppter q̄s hec mulier sterilis fuit ⁊ non fecunda.

Propter qđ ad felicitāduz ipsam ad plificationez obseruent' ea que scribunt' nūc cōsequenter. ¶ Jtaqꝫ mulier ista abstineat in cibis a reb⁹ viscosis ⁊ oppilatiuis. ut a lacte a cibis lacticinijs ⁊ pastilib⁹ a leguminib⁹ oibus: ⁊ a carnib⁹ antiq̄s: ⁊ a viscosis cutaneis: ⁊ neruosis aialium ptib⁹. Et caueat etiā a pane açimo: ⁊ a multitudine casei: ⁊ ppe dulcis ⁊ mollis. sed paꝝ salit' esset ei ɔueniētior. ¶ Euitet fruct⁹ frigidos ⁊ humidos uelut gñata acria mespilla ⁊ sorbule ⁊ his silia. ¶ De alijs aūt faciat mō suo. ¶ Uinum aūt bibat albū subtile bñ claruz ⁊ nō dulce. sed saporis mediocris: ⁊ potentie eq̄lis: aut saltem temperet vinum cum aq̄ cisterne: si ualde fumosum fuerit s̄m discretionem. in alijs aūt licentiam capiat modo suo.

De rebus aūt medicinalib⁹. xvi. occurrunt mihi regule s̄m ptē ⁊ instr̄a obs'uāda. ¶ Et pmū qdē est ut post medietatē mēsis nouēbris φ primum applicuerit domū suā hec mulier incipiat regē se regimine cōscripto in cap. precedenti. Et vno mane hora electa fiat sibi flobotomia de uena basilica dextri brachij per quā educant' sanguis. ℥. iiij. uel qnque. ¶ 2m instr̄m est ut mane immediate sequēti accipiat hoc solutiuū. ℞. pillaruz de opoponaco. pillaruz de iera cōposita. añ. ℥. ʒ. forment' pille. vj. cum aq̄ arthemisie. ⁊ accipiant' in aurora. ⁊ post ipsas imediate dormiat per horā vnā ⁊ mediā ⁊ nō plus, ⁊ expectet opationē eaꝝ per. v. horas. ⁊ tunc accipiat cyathū vnū aque calide çuccarate. ⁊ post ipsaꝫ aquā per horā vnā prandeat. ¶ 3m instr̄m est ut post illud minoratiuuz imediate in oi cibario suo icipiat accipe de hoc puluē. ℞. cinamomi electi ⁊ subtilis. ℥. ʒ. croci. ℥. j. spice nardi. ℈. ij. ligritie. ℈. iiij. fiat oiuz per se puluis subtilis. Et si nō posset cōmiscē ipsum cibis ppter abominationē. tunc añ cibū: aut in medio eius accipiat huius pulueris quātitatem granoꝝ q̄tuor ordei cum modico brodij qđ habebit in ferculo. ¶ 4m instr̄m est ut ma-

ne immediate sequenti post pillulas accipiat infrascriptuz digestiuum in aurora calidum. Et continuet ipsum dieb' ad minus octo. ℞.sy.cōpositi acetosi.sy.de eupatorio.añ.ʒ.vj.aque arthemisie matricarie radicuz enule.añ.℥.j.misce. Et si dña ista abominaret syrupū:tunc accipiat predictas aq̄s multiplicādo eas usqz ad quātitatem.v.℥. ¶ 5m istrm est hoc. ℞.aloes epatici.℥.ij.agarici electi oppoponacis pinguis.añ.ʒ.i.s.spice nardi rubee tinctoꝝ cinamomi croci salis indi.añ.ʒ.j.pulpe colloquintide.℈.iiij.puluerizent oia per se ⁊ cōmisceant.deinde infundant in.iiij.℥.succi mricarie sub radijs solis sepe agitādo quousqz ↄsumat succus qd iterū duab' vicibus renouet:⁊ exiccet usqz ad glutinositatē bonā.de ista ergo materia fiant pillule de qbus oi tertia die accipiat vnā parū ante cenā dieb' qbus accipit syrupū uel aq̄s suprascriptas. Ita ꝙ nō accipiat de eis die imediate precedēte assumptionē solutiui sequētis nunc. ¶ 6m instrm est ut nona die imediate sequenti post assumptionez sy.accipiat hoc solutiuū. ℞.eluarij indi.ʒ.iiij.eluarij rosati ʒ.j.misce.⁊ bibat cū aq̄ enule calida.⁊ obseruent post illud cōditiones scripte supra post pmas pillas. Et si non posset ꝓpter abominationē illas pillas assumē:tūc loco earū prominoratiuo accipiat hoc eluariuz sicut ecōuerso.si nō posset hoc eluarium assumē:accipiat pillulas pmas antescriptas. ¶ 7m instrm est:ut hec dña post 2am purgationē oi mane per totū vnū mensem accipiat istas aq̄s calidas in aurora. ℞.aque matricarie:aque enule ⁊ mellisse.añ.℥.j. ¶ 8m instrm est ut hec dña oi mane ⁊ sero añ prādiū ⁊ cenam balneet se in aquā decoctionis harū medicinaruz. ℞.mellisse origani calamēti pulegij polij montani matricarie arthemisie ruthe.ana.M.j.camedreos camepitheos spice nardi ⁊ romane dauci eupatorij sticados.ana.M.iij.coquant oia in sex situlis aque usqz ad ↄsumptionē tertie ptis in cuius fine ponant musci.g.iij.ligni aloes gallie muscate puluerizatoꝝ.ana.ʒ.j.hec tria ponant solū in fine decoctionis. Infūdat ergo mulier ista in hāc aquā delectabiliter calidā.⁊ faciat hoc balneū trib' diebus qbus nō ipediat se cū viro. 4o aūt die poterit accedē ad ipsum ut nūc sequr. ¶ 9m instrumētum est istud. ℞.croci.℈.s.musci ambre ligni aloes lingue auis.añ.g.iij.coaguli leporis quātum sufficit fiant formule similes ossib' dactyloꝝ de qbus mulier subijciat sibi vnā in matrice tenēdo ipsam tota die.tūc ergo in sero poterit accedē ad virū. ¶ 10m instrm est ut his tēporibus post balneū hec dña semp oi nocte in aurora accipiat.ʒ.j.infrascripti pulueris cū tertia pte cyathi vini maluatici aut alterius electissimi nō calefacti. ℞.rasure eboris ligne auis.añ.ʒ.j.musci ambre.ana.g.iij.croci floꝝ arthemisie.ana.℈.s.pulueris ↄfectionis nere.℈.j.puluerizent oia per se.deinde cōmisceant adinuicē.est aūt nera medicamen cōpositū descriptūa Nicolao in antidotario suo.lege ibidem. ¶ 11m istrm est hoc. ℞.galbani oppoponacis electoꝝ.ana.℥.s.ambre musci.añ.g.ij.alipte muscate.ʒ.j.trociscoꝝ de croco.℈.j.dissoluant gūme cum vino maluatico electo ⁊ fiāt cerota rotūda quātitatis nebule rotūde zuccarate sup pāno de grana extēsa:⁊ de istis cerotis portet semper vnū sup vmbilico sic adherēs ita ꝙ vmbilicus sit in medio eius sicut pūct' in circulo. ¶ 12m instrm est:ut mulier ista postꝙ fuerit purgata ⁊ balneata:ut supra ordinate scriptū est:tūc anteꝙ copulet se viro fiat sibi flobotomia iterū de uena saphena per duas horas ante cenā per quā educant sanguis.℥.iij.aut.iiij.ad plus. Est aūt saphena uena in domestica pte tibie inuēta in loco superiori cauille pedis. ¶ 13m instrm est:ut hec mulier post pdicta balnea postꝙ mane surrexerit:⁊ expurgate fuerint supfluitates cōmunes ueste lōga cincta suffumiget cū isto puluere supaspergēdo carbonibus ignitis de ipso quātitatē.j.ʒ.⁊ recipiat fumū per inferiora cruribus suis bñ apertis. Tunc ergo subijciat sibi pessariuz scriptum supra in nono instrumēto.⁊ teneat ipsum horis tribus aut duabus ad minus:cuius pulueris descriptio est hec. ℞.laudani electi.℥.s.gallie mus.ʒ.ij.musci ambre.ana.gra.iij.ligni aloes opoponacis.ana.ʒ.j.fiat omniuz puluis per se.deinde cōmisceantur:⁊ ex illo fiat suffumigium. ¶ 14m instrumentum est:ut hec mulier omni mane in aurora accipiat infrascripti electuarij quātitatem nucis muscate:deglutiendo ipsum:post qd non comedat nisi transeant hore quatuor neqz bibat. Et debet icipe assumptionē huius electuarij mane immediate sequēti post scdam flobotomiaz.de quo electuario ⁊ semp post prādiuz ⁊ cenā deglutiat quātitatem vnius grani fabe bibendo post ipsum modicū vini clari albi ⁊ bñ potētis. Est aūt huius electuarij descriptio hec. ℞.doronici ligue auis floꝝ arthemisie ⁊ matricarie hypericonis ana.ʒ.j.mellisse folioꝝ basiliconis añ.ʒ.ij.rasure eboris.ʒ.iiij.ambre orientalis.℈.j.musci.g.v.limature auri tenuissime.ʒ.s.confectionis nere.ʒ.j.s.sy.de calamēto.℥.iij.sy.de corticibus citri.℥.v.zuccari albi lib.s.medicine sunt.xvj.terēda igit omnia subtilissime terantur per se.deinde coquatur zuccarū cum syrupis usqz ad bonā glutinositatem.⁊ cuz ceperint tepesieri superadiungātur species omnes preter neram muscum ⁊ ambrā.que tria solum in fine apponi debent uehementissime ⁊ longo tēpore cōterendo. Seruet ergo hoc electuarium in uase lapideo stricti orificij bene clausum.⁊ sit eius usus ut iam dictum est. Hoc enim electuarium mundificationibus antē missis rectificauit ꝙ plurimas mulieres.⁊ de sterilitate fecundas fecit eas beneficio illius qui suauiter cuncta regit atqz disponit. ¶ 15m instrumentum est iclu dens actus necessarios ad fecundationē salua semp reuerentia moralitatis ⁊ honestatis. Est ut mulier que fuit sterilis quando intendit se cōmiscere viro post purgationem ⁊ generalia suprascripta:non multū festinanter copuletur ei. Et audiat etiā vir capituluz istud. Ita ꝙ parū videlicet per vnam horā aut circa ante copulationem ludat vir cuz muliere ⁊ ecōuerso cum osculis ⁊ tactu mamillarum:⁊ suminis ⁊ partium genitalium tēpus hoc expendendo quousqz vir viderit mulierem discoloratā factam rubicundaz ⁊ anhelitū parūper frequētatū ⁊ leuē motū saltuosuz circa ptes iguinales ⁊ suminis pceptuz sensu tactus. Tunc ergo vir copulet se mulieri cruribus ad alta notabiliter eleuatis.⁊ cum senserit anhelitum parumper frequentatum magis ꝙ prius.tunc effuso in ipsa semine parumper stet ei copulatus.⁊ recedens ab ea faciat ipsam reuolui super dextro latere.ibidem contrahere moram per spatium vnius hore cruribus eius strictis:⁊ natibus parumper eleuatis. ¶ Ultimum vo instrumentum est:ut postquā hec omnia completa fuerint:si non superuenit impregnationis effectus.tunc mulier ista utatur hoc pessario de secretis Sorani ad Cleopatram facto in genetia sua:cuius descriptio. ℞.foliorum hypericonis rasure eboris ana.exagium vnum musci tu papirij ambre orientalis ana.℈.j.nere.℈.iiij.cum succo nepite ⁊ poline orobi fiant pessaria mollia cum serico in granis chesmes tincto. Subijciat ergo mulier sibi vnum ex eis longis tēporibus:⁊ est de instrumentis que a qualitatibus communibus ⁊ a proprietate felicitant mulieres de sterilitate ad fecunditatem. Quod summus pius ille saluator qui cuncta felicitare facit concedat sibi ad laudes eius immortales. Amen.

Cōsilium.207. De fluxu magno a matrice ab immoderata ipsius humiditate que efficit:ut hec dña sterilis fiat aut non concipiens.

PRo generosa dña ↄiūge spectabilis ⁊ strenui militis dñi Alberti de la sala celeberrimi ciuis ferrariēsis.appet ex narratis signoꝝ ↄgregationib' ꝙ si generosa dña hec raro est ↄcipiēs nulla hui' rei est euidentior causa q̄z mricis humiditas imoderata:que mltiplr efficit ut ipsa aut oino sterilis aut nō concipiēs fiat. Aut si concipiat ad partum feliciter non pueniat.aut ga se

men quod recipit non bene digerat ꝛ amplectet:uelut ipm nō bñ detineat seu ꝑpter multam humiditatem lubricitātē deponat. Aut qꝛ ꝑpter frigiditatē matricis ꝛ multas humiditates uentositas in ea ꝯgregat᷑ que semē in ea receptuꝫ ultra lubricitatē frāgēdo spargat ꝛ expellat anteq̄ ex semine embrio generetur.vñ ꝛ facile videri pōt easdē cās abor sus esse posse que generationis cause ꝓhibitiue sunt. ¶ Ex quibus etiā clarius deduci pōt:q̄ si quod ingeniuꝫ haberi pōt reddens hanc generosam dñam fecundā ꝛ ꝓlificam:illud consistit in rectificatione cōplonis:ꝛ ꝓhibitione cōgregationis multarum humiditatum:ꝛ uentositatum in ipsa. lꝫ credam ego hoc contingere in ipsa non solū propter dispositionem matricis:sed etiā propter seminis quod recipit a coniuge suo aquositatem:ꝛ humiditatem non paruam. Quare videt᷑ defectum imponendum esse utrisqꝫ eorum.

Erit itaqꝫ facile cognitum q̄ intētio in rectificādo matricē est cū exiccātibus calorē ei⁹ vigorātibus ꝛc.retētiuā matricis ut auidior ad detinendum:ꝛ recipiendum semen receptum fiat:ꝛ totum hoc tam in cibis ꝛ potu q̄ꝫ in medicinis obseruandum est. ¶ Igitur ꝛ si in dispositione hac multa ex memoria illustrium virorū auctorum hincinde collecta scribere possem. Elegi tamen nunc hoc regimen in sex intentiones partiri quas etiaꝫ nō diffuse sed utiliora tangendo percurram facile.

Prima igitur intentio est regiminis rerum non naturalium rectificatio.quod quidem ad calidum ꝛ siccum inclinare debet:lꝫ magis ad siccitateꝫ. ¶ Domus itaqꝫ camera ꝛ locus omnis quem habitat ab humiditate ꝛ frigiditate remota sint. ¶ Et exercitio notabili utatur magis q̄ꝫ quiete:nisi q̄ post copulam cum viro per duas horas quiescere debet:ꝛ dormire media inferiori parte corporis eleuata. ¶ Nunq̄ꝫ usqꝫ ad saturitatem completā cibum accipiat:sed uelut adhuc appetens a mensa recedat. ¶ Somnum etiam prolixum ualde effugiat ut horarum octo mensuram inter diem ꝛ noctem non excedat. ¶ Tristes animi sollicitudines euitet.hec enim ingenter gñationē impediunt.gñatio enim delectatione perficitur. ¶ De cibis ꝛ potibus lꝫ multum ꝓtellare possem. Euitet hec oīa. s.piscium multoꝝ usum:lac recenteꝫ caseum:pastiles cibos bletā lactucā spinachiā endiuiā portulacam cucurbitā cucumeres cerasa auellanas alleum cepe bulbum porrum:leguminum multum usum nisi bene dissolutorum. Effugiat pingues animalium partes:brodia multa:ꝛ aceti multi usum quia matricē ledit. ¶ Potum eligat vini albi uel rubei:non dulcis:ꝛ non aquosi:sed bene potentis clari ꝛ odoriferi sine aqua:aut saltem limphati cum aqua:in qua fundatur modicum de puluere nepite uel ambre in sindone ligate per tres horas ante potum vini posite.

Secunda intētio est mr̄icis a superflua humiditate mundificatio ad quā experta solum quinque scribam. ¶ Primum est usus pillularuꝫ de bñdicta ſm Nicolaum.de quibus omni capite dierum.xv.accipiatur.ʒ.ʒ.ꝛ tardetur cibus quinque horis. ¶ 2ᵐ est metridatum de quo bis in mense accipiatur.ʒ.j.in aurora cū aqua decoctionis vnius grani ambre cala ꝛ tardetur cib⁹ horis quatuor. ¶ 3ᵐ est ablutio facta cum aqua decoctionis infrascriptarū:in qua sedeat usqꝫ ad vmbilicum. ℞. storacis calamite nepite aspalti ameos siseleos ruthe xilobalsami carpobalsami costi beē rubei añ.ʒ.ʒ. ¶ 4ᵐ est suffumigatio mane ꝛ sero facta cum troc.confectionibus nere carbonibus ignitis superpuluericatis. ¶ 5ᵐ etiaꝫ est suffumigatio facta cum storace rubicunda in littore maris inuenta.ut dicam nunc hec omnia experta sunt.

Tertia intētio est mr̄icis calefactio ꝛ exiccatio:que lꝫ fiat cū ꝑdictis.ꝛ iter hec vidi el'uariū exptissimū q̄ꝺ cū hoc q̄ calefacit ꝛ exiccat mr̄icis humiditates ad impꝛgnationem solenniter disponit:ꝛ non solet me decipere. ℞. cinamomi cardamomi maioris:croci gar̄.macis cipe ri nucis mus.cimini ligni aloes piperis longi cassie lignee añ.ℨ.ij.cubebaruꝫ doronici añ.ℨ.iiij.ambꝛe musci balsami añ.ʒ.j.çuccari albi lib.j.ʒ.vini maluatici aque buglosse ꝛ mellisse añ.q̄tū sufficit fiat electuariuꝫ:de quo accipiat᷑ oī sero qñ uadit dormitū coclear vnum ꝛ medium ante cenā.

Quarta intētio est uētositatū mr̄icis consumptio.ꝛ ꝓhibitio generationis earum in ea. Gratia cuius ꝯferūt oīa suprascripta.sed spāle remediū est suffumigatio facta cū decoctione ruthe cimini ameos ꝛ:gallie muscate.añ. Aliud melius suffumigiū factuꝫ ex decoctione ista nō me fallēte. ℞. gallie muscate castorei bdelij laudani coaguli leporis nucis muscate.añ.ʒ.iiij.coquant᷑ diu in aqua in qua lauetur.aut suffumigetur cum ea. ¶ Radix etiaꝫ ciclaminis per me sepius administrata faciēdo ex ea formulam similē ossi dactyli ꝛ supponēdo matrici conueniens est.

Quinta intētio est mollicie mr̄icis ꝛ humorositatis consumptio.que optime fit cuꝫ usu huius confectionis. ℞. siseleos been albi ꝛ rubei lingue auis rasure eboris seminis napi ꝛ pastinace.añ.ʒ.j.cinamomi macis gar̄.galange piperis longi anthos xilobalsami blacte biçātie maiorane pulegij.añ.ℨ.iiij.mellisse buglosse corticuꝫ citri.añ.ℨ.ij.margaritarum.ℨ.j.musci.ğ.ij.çuccari albi lib.ij. coque çuccarum cum maluasia ꝛ fiat electuariū.hoc est mirabile in consumendo humorositatem matricis ꝛ inter oīa expertum est ad impregnationem fiendam.

Sexta ꝛ ultima intentio est retētiue matricis ꝯfortatio:de q̄bus speciale est ablutio matricis facta sepe cū decoctione ciperi. ¶ 2ᵐ est cū decoctione scorie ferri.ꝛ est melius ꝛ fortius. ¶ 3ᵐ est suffumigatio facta cū mastice aspso carbonib⁹ ignitis. ¶ 4ᵐ est vnctio cū hoc linimēto. ℞. succi folioꝝ ro.succi granatoruꝫ gar̄.añ.ʒ.iiij.thuris hypoqstidos acatie masticis coriandri ꝑparati scorie ferri. añ.ʒ.iiij.terre sigillate.ʒ.ij.amili.ʒ.iiij.fiat vnguētū in mortario plūbeo.de quo inguina vngant᷑ sepe. Plura his apponere potuisseꝫ.sed hec pauca scripsi.qꝛ utiliora mihi expta sunt. Misericordia vō saluatoris hec ipsa ad optatū finē dirigat. ¶ Electuariū ꝓlificatiuū mirabile a me exptuꝫ addēs in coitu. ℞. testiculū uerri exiccatū vnū dextrū si queris masculū.ꝛ sinistrū si queris feminā.testiculoꝝ vulpis aīalis quatuoꝛ.paria testiculoruꝫ leporis quinque.paria galli sex. paria matricū leporum decē.cerebra passerum sexaginta. radicū pastinacarū syluestriū.radicū carduorum satyrionū oīum cū çuccaro cōditoꝝ.secature eboris.añ.ʒ.iij.ʒ.cinamomi electissimi.ʒ.iij.ueretri tauri nō nigri.pinearum dactylorū.nucis inde.añ.ʒ.ij.piperis longi.çinçiberis.floꝝ rosmarini añ.ʒ.ʒ.seminis siseleos.ʒ.j.seminis urtice gariofilorum croci macis galange ciperi nucimuscate cassie lignee cubebe doronici nepite seminis mercurialis masculi folij indi musci ambꝛe.añ.ʒ.j.çuccari albi dissoluti cū aqua nepite lib.vj.ꝛ fiat electuariū:quo utat᷑ mulier ieiuno stomacho. ꝛ etiā qñ uadit dormitū cū intendit copulari viro.ꝛ ecōuerso.pōt etiā vir uti eo.quoniā addit vim coeūdi. ¶ El'uariū ad idē. ℞. mellis.ʒ.iij.seminis lini uel stirci.ʒ.j.granoꝝ padisi.ʒ.j.rasure eboris.ʒ.j.boragis.ʒ.j.ʒ.ꝛ condito melle fiat electuariū:ꝛ postea addātur çuccari lib.ij.musci ambꝛe añ. ℨ.ʒ.cinamomi.ğ.ij.gariofilorum macis añ.ğ.j.

Consilium.208.

De ꝓhibitiōe abortus. Diuidit᷑ aūt ꝯsiliū in capitula sex.

¶ De causis abortire facientibus. Cap.I.

Nobilis dña helisabeth christofori de muçano uxoꝛ hōestissima difficillima laborat dispositione humane spēi corruptiua que est aborsus. Circa quā altius cōtēplādū est ut ꝯueniēs possit ei auxiliū exhiberi adeo ut infelicitatē tantam effugiat ꝛ euadat discrimen mortis q̄ꝺ frequens aborsus ut in pluribus concomitatur. ¶ Sunt autem aborsus cause q̄ plurime a sapientibus ad memoriā

s.ducte. De quarum numero p̄me noiate sunt p̄mitiue.i.ab extra puenietes. Alie v̄o ex p̄te defect⁹ ipsius fet⁹ uł embrionis inde ɔcepti. Tertie v̄o ex p̄te nocumētoꝝ que in matrice inuenta sunt. Ultime assignant̄ ex p̄te defectus uirilis seminis. Quarū oīum causarum ɔtēplatio necessaria est speculanti si mulierē ab aborsu canonice obseruare debet.

De numero

aūt primarū causarū que p̄mitiue sunt q̄ plurime assignari possunt. ¶ Prima est uehemēs exercitiū: pp q̄d in dieb⁹ p̄mis agitatur semē in m̄rice adeo ut ab eo sp̄us resoluat̄ aut a pietib⁹ m̄ricis cōprimat̄. ita ut fluxibilitate sua excidat a matrice. ¶ 2ª v̄o est frequēs saltus a muliere factus uelut apud eas quarū corrīgādi usus est ɔsuetus. ꝛ sicut saltē ad posteriora qui multotiēs descēdere facit sp̄ma sensibilr̄ in instanti. 21ª tertij.tractatu 2°. cap̄ de aborsu. ¶ 3ª est corporis exercitiuꝫ uectatiōe per cursuꝫ factū. ¶ 4ª est uētris cōpressio qualr̄cūq̄ꝫ facta: ꝛ p̄prie in frequētia coit⁹. talis eni mulierib⁹ ualde abboꝛrēdus est. ꝛ p̄prie p̄ mēse pp debilitatē ligamēti fetus in utero. Et iteꝝ a mēse 4° deīceps. q̄m magn⁹ fet⁹ maiori cōpressiōe cōprimit̄ a coeūte q̄ si minoꝛ eēt. ¶ Et 5ª cā de p̄mitiuis est balneandi usus qui abortire facit multiplr̄. ¶ Primo mollificādo m̄ricē ꝛ cotilidones actuali humiditate sua. ¶ 2° debilitādo v̄tutē per modū resolōnis. ¶ 3° v̄o q̄ꝛ in p̄fundo corpis ꝛ m̄ricis auget necessitatē.i. calītatē infacto cogētē ip̄m petē aerē fridū exteriorē: ꝛ idcirco supflue cōquassat⁹ embrio uehemēter ɔquassando ligamēta p̄cipitat̄ ex. ꝛ tāto citi⁹ q̄to balneū admistrat̄ mulieri cui⁹ fet⁹ est magis acut⁹. ¶ 6ª cā de p̄mitiuis est uehemēs furoꝛ ꝛ iracūdia icōsueta mulieri aut foꝛtis tristitia: per quā cogit̄ distrahi sp̄us ad coꝛ ꝛ ad cerebrū in q̄bus foꝛtib⁹ motib⁹ ꝛ distractionibus spirituum ꝛ innati caloris pauperies in matrice acquiritur. ¶ 7ª est repletio multi cibi ꝛ potus: quia conuenientius est pregnantē parum ꝛ sepe comedere q̄ ꝛc̄. ¶ 8ª v̄o est ex p̄te assumptionis ciboꝝ ꝛ potuū in qualitatibus suis p̄mis ꝛ s̄cd̄is uehemēter apientiū: p̄pter q̄d pregnans euitet in cibarijs suis feniculum petrosilinū sparaguꝫ bruscū apiū daucū: ꝛ oīum leguminuꝫ brodialia: ꝛ aromaticas sp̄ēs nimiū calās acutas: ꝛ apitiuas uelut anisuꝫ spica nardi ciçiber galāga ꝛ p̄prie cinamomū ꝛ consimilia. ¶ 9ᵃᵐ cām cōplēt oīa que uehemētē agitatiōnē in mēbris inferioribus efficiunt: uelut sunt solutiua oīa: ꝛ proprie sanguineꝫ educentia: uelut sunt aloes epithimus que per solutionem sanguineꝫ educūt: ꝛ oīa solutiua foꝛtia: uelut colloquintida scamonea dyagridium euforbium. ꝛ sic de alijs. ¶ 10ª iteꝝ de istis causis aboꝛsum efficiunt omnes que sua frigiditate grossitudine ꝛ viscositate uehementibus oppilare possent uenas ꝛ arterias: ꝛ vias trāsitus sp̄us aīalis a cerebro vitalis a coꝛde: nālis ab epate ad matricem: quoꝝ pauperie necesse est extingui fetū sicut defectu caloris solis: ꝛ astroꝝ uegetabilia: ꝛ plante facile extinguuntur ut sensus ostendit. ¶ 11ª iterū exterioꝛ posset esse uelut aspectus eoꝝ que subito timorem inducunt magnum: ut videre vulnerationes: ꝛ gladio sanguinem effundēs: ꝛ sic de alijs. ¶ 12ª sp̄ēs istarū causarum est sicut negare mulieri rem exterius uehementi appetitu desideratā: ut est coīs modus pregnantium uoraci appetitu appetere pisces res acres ꝛ acetosas peregrinis ꝛ vilosis locis iunctas: ꝛ si obtinere nō possent ualde frequēter aboꝛtiunt: ꝛ hoc totum ɔtingit p̄pter uehemētē motum in spiritibus. ꝛ hoc nō rebus ꝛ mēbris generationis ab anima appetente factum: propter q̄d nō bene agit̄ fetus. ¶ 13ª causa est applicatio eoꝝ que a specifica foꝛma aboꝛtire faciūt: uelut oī de potu cardonis maioris. Scripserūt etiā antiq̄ nōnulli de tymbra uel saturegia que tāte potētie est: q̄ si mulier sup ea transit aboꝛtire facit. ꝛ sicut scribitur de oleo balsami: de assa fetida: de galbano: ꝛ oībus sp̄ēbus arthanite: ꝛ de coꝛdumeno: ꝛ de busnē: ꝛ colloquintida: ꝛ pluribus alijs mirabilib⁹. Quare 21ª tertij. tractatu 2°. cap̄ de aboꝛsu ꝛ extractione fetus. Et oleū balsami: cuꝫ supponit̄ exbit fetū. ꝛ secūdinā ꝛ assa ꝛ galbanū iterū est foꝛte. ¶ Et buchormariē iteꝝ in hoc cap̄lo foꝛtis est ualde bibita ꝛ supposita. ita q̄ q̄dā extimāt q̄ si pregnās iacet sup eā p̄ducet eam ad aboꝛsum. Et succus eius coꝛrūpit fetuꝫ linitus sup uentre quāto ergo plus si supponit̄ sup coituꝫ ꝛ silr̄ succus reliquarū arthanitaꝝ. Et si in potu det̄ de busnē p̄sico ponđ.ʒ.iij. eijcit fetū de illa. ¶ Et cū sumit̄ coꝛdumeni.ʒ.vni⁹ de tertia. eijcit fetū. ꝛ pro.i. q̄ꝛ facit possidē caliditatē ꝛ motum. Et iterū si inijciat̄.i. intus imponat̄ de croco pulpe collog̃tide aut supponit̄ in lana suppositorio ascendente ꝛ lōgo. ¶ Et reliq̄ vide ibi de cinamomo rubea tinctorum vngula asini ꝛ stercore eius: ꝛ oculo piscis saliti: ꝛ plurimorum alioruꝫ: quorum memoriam melius est silentio preterire q̄ calamo commendare. Ex his patent omnes cause primitiue aboꝛsus uel si alie sint reducuntur ad istas.

Ex parte

embrionis aūt sumunt̄ cause aboꝛsus. ut q̄ꝛ embrio ifirmat̄ i m̄rice aut moꝛit̄ in ea. Et eius q̄dē egritudines possent eē cōpōnales. ut.s. embrio in m̄rice recipiat malā cōpōnē in figura sua ut factus fuit cōtractus s̄m aliquā partē aut nō bene situatus cum facie uersus spina cū manibus sup oculis: ꝛ cū cubitis super genua que sunt figure nālis situs ip̄ius in matrice a quib⁹ elōgari potuit embrio p̄pter uarias figuras coeundi: in q̄bus nōnulli inhonesti ꝛ libidinosi viri sepe laborāt. aut q̄ꝛ mulier post coitū uarijs figuris decubitu se situat. vn̄ sperma piectū in m̄rice ꝛ sanguis mēstruus nō bn̄ vniuntur. imo s̄m quasdā differētias positionis cōprimunt̄ separantur ꝛ disgregant̄. quare p̄pter hoc ɔtingē pōt in aliquo embrione claudicatio. in altero v̄o eneruatio anchaꝝ. in nōnullo v̄o sp̄ōdilium distractio ad quam sequnt̄ gibbositatis species. ꝛ sic de alijs. ¶ Aut eius egritudines possent esse cōpl̄onales. ut q̄ꝛ ifans genitus ex sp̄mate: ꝛ a sanguine menstruo mulieris nimiuꝫ frigidis aq̄sis calīs ꝛ siccis. ¶ Aut etiā q̄ꝛ sp̄ma viri in sui radice distēperatum est distēperātijs iā p̄dictis. Et patet ex istis q̄ cū principia mālia gn̄ationis fetus.s. duo sp̄mata parētū ꝛ menstruus sanguis in mā cōpl̄onali sua fuerint distēperata: necesse erit q̄ distēperatuꝫ fetus ex his gn̄etur. q̄re siue p̄pter malā cōpl̄onē m̄rici a fetu cōmunicatā siue p̄pter motum uel descensionē fetus uel p̄pter doloꝛes eius mouet̄ matrix ad expellendū fetum ān tp̄s sui cōplemēti. q̄nq̄ꝫ v̄o post q̄rtum mēsem ꝛ sic de alijs. Et trahi pōt ex s̄nia p̄n. 21ª tertij cap̄ de aboꝛsu ibi. Et q̄nq̄ꝫ est cā aboꝛsus malitia cōpl̄onis calīe exiccantis: aut frigide cōgelātis. Et clarius adhuc colligitur ibi. Et iterum ex eis que aboꝛtire faciunt in initio rei est tenuitas spermatis in radice.i. paucitas ei⁹. uel expone tenuitas.i. fluxibilitas uel aquositas spermatis. ꝛ subiungit quare nō creatur ex eo pāniculus prius nisi debilis preparatus ad disrumpendum.

Et ex hoc

fundamento plura coꝛrelaria cōcludere potes. ¶ Primū q̄ aboꝛsus q̄nq̄ꝫ cōtingit p̄pter defectū sp̄matis viri quod nimiū paucū est. sicut in sepe coeuntibus ꝛ nā debilibus. aut nimiū frigidum humidum ꝛ aquosum est. sicut contingit in flegmaticis coꝛporibus mollibus ꝛ pinguibus ocio ꝛ dieta frigida ꝛ humida utētibus. ¶ Aut ɔtingit ex parte spermatis q̄d nimium grossuꝫ siccū ꝛ aridū est uelut ɔtingit in cholericis. ꝛ in his qui acutas egritudines p̄pessi sunt ut causonides ꝛ similes. aut in his qui utuntur dieta arefactiua multitudine aromatū ꝛ ciboꝝ salsoꝝ ꝛ acutoꝝ ꝛ usu vini fumosi. talium eni sp̄mata in m̄rice arescūt p̄us q̄ germinent. ¶ 2ᵐ coꝛrelariū: q̄ si tā sp̄ma mulieris q̄ viri fuerint distemperata in cōpl̄one sua: tunc complete erunt cause aboꝛsus ex parte defectus materiei generationis assignāde quare patet coꝛrelariū. ¶ 3ᵐ coꝛrelarium q̄re quedā p̄gnātes aboꝛtiūt in p̄ 2° 3° aut 4° mense ex parte defectus embrionis. ꝛ exclusis causis primitiuis. in eo enim fetu qui conceptus est ex seminali materia magis distemperata citius ꝛc̄. patet. ¶ Et sequitur 4° q̄ si sperma viri uel mulieris fuerit nimis aquo

sum fridū ꝛ humidū qḋ cognoscit̄ ex fluxibilitate ꝛ pauca delectatione in coitu ꝛ actuali frigiditate utriusq̄ȝ: hi prius esstate aquoso purgentur ꝛ mūdificētur anteq̄ coeant ꝛc̄.

¶ Et sequitur ultimo q̄ imediata causa aborsus est mors fetus in utero que ɔtingit ꝓpter egritudines iaȝ predictas. Et ex his patet declaratio trium causarum prius positaruȝ ipsius aborsus. s. prime secunde ꝛ quarte.

Tertia uo cā est ꝓpter nocumēta que in matrice inueniunt̄. cū enim matrix aliquo genere egritudinum laborat uel generibus: patet q̄ lȝ ipsa concipiat necesse est in principijs generationis hereditariā maculā ɔsequi siue fuerit spēs male cōplonis: siue male cōpōnis: siue apostemata fuerint: siue ulcera: ꝛ sic de alijs.

Ex horū oiuȝ fundamēto manifeste colligi pōt īgeniū ꝓseruatiuū ab aborsu multiplr̄ contēplādū. ¶ Prio eni opȝ īgeniū aliqḋ oppone cāis ꝓmitinis. ¶ 2° uo opȝ ingeniari ad rectificationē fet⁹ in utero ɔcepti. ¶ 3° uo oportet abscindere nocumena oia que in matrice fuisse uel supuenisse dicta sunt. ¶ 4° uo oportet ɔtēplari in rectificatione seminis uirilis si ex defectu ipsius aborsus cā assignari potest. ¶ 5° uo principalr̄ tangenda sunt quedaȝ infra a specifica proprietate fetum adiuuantia ipsum ɔseruantia ꝛ prohibentia mortis discrimen: ꝛ sic erit finis.

¶ De regimie ꝓgnātiū: ꝛ de ꝓhibitiōe aborsus per remotionē cāṟū ꝓmitiuaṟū mortē fetui inducētiū. Cap. II.

Et breuiter euitentur omnes. xij. cause primitiue superius enumerate quas scis.

¶ De ꝓhibitione aborsus per administrationeȝ causarum ɔ̄riantiū egritudinibus ipsius fetus iam concepti. Cap. III.

Si igit̄ in embrione accidit nocumentū ex parte sanguinis menstrui uel seminis uirilis: de istis postea dicet̄. Si autē ꝓpter causas ꝓmitiuas: de hoc dictum est. ¶ Si aūt in fetu nocumētū cōtigerit ꝓpter debilitatē effectui ꝓncipij generationis qḋ est gignitiua ūtus que sepe ꝓpter sui debilitatem non solū est causa egritudinū: imo mortis fetus. ut patet in uiro ꝛ muliere resolutis ꝛ debilib⁹ a quacūq̄ȝ causa debilitas acciderit eis ipsa erit causa idebite digōnis ꝓparationis ꝛ ɔuersiōis mēstrui sanguis ꝛ alioꝝ māliū ꝓncipioꝝ generationis. Et hec qdē egritudis fet⁹ cā oi fere caret igenio curationis. nisi q̄ opȝ ꝓgnātē regē cū cibis ꝛ potibus in q̄titate ꝛ qualitate mr̄ic̄ē ꝛ mulierē uigorātibus ꝛ generātibus laudabilē sanguinem ex quo infans sustentari ꝛ nutriri debet.

¶ At uo iteꝝ si ꝓpter extrinsecas cāsut ɔtinētis calitatem aut frigiditatē multā egrotauerit embrio anteq̄ ipsius curationeȝ igrediat̄ medicus. ꝓus debet inuestigare spēm ꝛ manerīē egritudīs. deīde ꝛ 2° per signa ɔtēplari si mortalis aut salubris fuerit egritudo talis in quoruȝ ueritate discutienda non nisi anxietate maxima deueniri potest.

Egritudine itaq̄ȝ embrionis in generali significare possent accidentia q̄plurima.

¶ Primo quidem ante cōpletaȝ formationē eius. ¶ 2° uo postq̄ complete plasmatus est: qḋ ɔtingere pōt in spatio. u. uel. uj. dierū. ¶ Cum igitur fetus iam fuerit cōceptus post paucos dies egritudinem eius significare possent plura.

¶ Primum ꝓ̄tia mollitiei uel humiditatis a genitali mēbro emanātis que prius non affuerat. ¶ 2m uo lassitudo ꝛ impotentia ad motum progressiuum superueniens que nō precesserat. ¶ 3m uo tensio in matrice ꝑcepta. ¶ 4m uo grauatiuus dolor in spondilibus alchatin ꝛ inferioribus perceptio. ¶ 5m uentositatis a matrice exitus. ¶ Et 6m rugositas pruritus uel contractio matricis. ¶ 7m tensio in domesticis partibus coxarū. ¶ 8m grauitas super fiteri. ¶ 9m distensio in partibus ancharum ad quas sustētat̄ matrix. ¶ 10m q̄ dū mulier reuoluit̄ de latē in lat⁹ sentit in ɔcauo mr̄icis agitationē fetus ac si nō bn̄ sustentaretur ad ipsam. ¶ 11m amplitudo oris mr̄icis cui⁹ ɔ̄riū sepe q̄ solet uari⁹ pregnationē sani effectus. ipsam eniȝ sequit̄ oris mr̄icis clausio tanta q̄ uix piramellus. i. stilus intrare possit. interiorū 6°. 4° cap. ꝛ 21a tertij. ꝓ cap̄ colligendū. hoc de signis ul̄r fetum in matrice egrotare significantibus.

Kursus autem speciales lapsus embrionis particularia signa declarare possent. ¶ Si enim egrotauerit ipse egritudine frigida ꝛ humida materiali ut sepius contingit sentitur in dorso posterius: ꝛ in toto femore frigiditas tactu tangētis cum mollitie representata. ¶ 2° emissio urine remisse calide. ¶ 3° irroratio matricis ab humiditate frigida mucillaginosa. ¶ 4° lassitudo totius corporis cum pigritia. ¶ 5° lassitudo ꝛ difficultas exercitandi anchas ꝛ coxas. ¶ 6° gurgulatio in matrice. ¶ 7° caçetica dispositio quandoq̄ȝ in tota habitudine mulieris aut saltem in coxis ꝛ cruribus eueniens. ¶ 8° longitudo ꝛ profunditas in dormiendo. ¶ 9° lenitas ꝛ paruitas in pulsu percepta: ꝛ proprie in pulsu coxarum ꝛ partium adiacentiuȝ matrici. ¶ 10° urine limpide albe aut subalbide ul̄ discolorate apparētia. Et ex decem signis istis oibus cōprehendere potes fetum egrotare lapsu calido ꝛ sicco. in partibus eniȝ ubi locatur matrix ꝛ adiacentibus ei tangens percipiet caliditatem cum acuitate ꝛ inflatione: ꝛ sic de alijs.

Signa uo egritudinū mortē inducētiū in fetu poterūt eē oia ꝓ̄dicta cū longo tempore multiplicata fuerunt. ꝛ cōtinue ad intētionē ꝑuenerint cum maiore nocumento a muliere percepto quotidie successiue. ꝛ cum nullo iuuamento consequente applicationem remedioruȝ egritudinibus embrionis conuenient aduersantium.

At uero sequitur de signis significantibus fetū mortuū in utero. Fetus uo iam in utero mortui signa sunt q̄plurima hincinde collecta. ꝛ proprie cum post mortē eius iam q̄busdam diebus in mr̄ice retentus fuerit.

¶ Primū aūt de signis sumptis a mēbris colligatis est dolor in radicib⁹ oculoꝝ. ꝛ itellige in neruis obticis suspendētibus oculū ad cerebrū. ɔtingit aūt hic dolor ꝓpter distēsionem in mr̄ice factā a fetu mortuo ipsaȝ grauitātē. ꝛ reducit̄ hic dolor ad spēm solōnis cōtinuitatis. ꝛ dicitur extēsiua. ꝛ pōt etiā hic dolor cōtingere ꝓpter malaȝ cōplōnē cerebro a mr̄ice cōmunicatā. ¶ 2m signū est dolor in posteriori medietate capitis ꝛ ɔtensus per totā spinaȝ usq̄ȝ ad spondiles ubi situatur matrix. ¶ 3m signū est lassitudo ꝛ grauitas in loco matricis ꝛ omnibus inferioribus partibus. ¶ 4m signum est sensatio motus ponderis in matrice: ꝛ proprie quando mulier reuoluit se de latere in latus ꝛ significat cotilidonuȝ mollificationem uel eruptionem. unde non sustentatur fetus. ¶ 5m signū est grauatiuus dolor in inguinalibus partibus anterioribus partibus usq̄ȝ ad os matricis exterius. ¶ 6m signū est tumoris uētris qui ꝓ̄fuerat descēsus ad iferiora. ¶ 8m signū est frigiditas in iferiori p̄te iguinis māsiua. ꝛ hec omnia signa ꝓprie sunt anteq̄ putrescat fetus.

Fetus autem mortui. ꝛ scōm parteȝ in matrice putrefacti signa sunt febris ꝛ indeficiens. ¶ Secundum fetor in anhelitu ꝛ ore. ¶ Tertium est exitus uirulentie putride a matrice cum fetore. ¶ Quartum est pondus cum extensione uentris ad extra propter uapores in matrice corruptos extendentes ipsam. ¶ Quintum signum est putrefacte carnositatis a matrice expulsio ut oculus meus sepe uidit. hec autem signa posita sunt: ut medicus laudem ꝛ honorem acquirat ueritatem precognitam annuntiando. ꝛ cum medicus percepit ista signa non intendit aliud nisi educere fetum mortuum per ea que superius aliqualiter tacta fuerunt.

At uero iterū postq̄ cōcessum est embrionē in mr̄ice egrotare posse ex alijs generibus egritudinū. s. cōplōnaliū cōpositionaliū ꝛ solute cōtinuitatis oporteret exponere signa in cognitionem talium egritudinum.

¶ Cognitio accipitur ex sensibus. s. tactu ꝛ uisu magis q̄ discursu rōnali. ꝛ cum sensus uisus ad illa loca ꝑuenire nō

nota signa foetus in utero mortui.

possit.neqȝ etiã sensus tactus. iõ taliũ egritudinũ cognitio per ea nõ est possibilis:sed solũ per discursũ a sensib⁹ iterio rib⁹ imaginãdo cõponẽdo diuidẽdo affirmãdo uel negãdo ꝛ eliciẽdo ẽm ꝙ deceti⁹ fieri põt:ꝫ nõ oium cõplonaliũ egritudinũ cognitio p talẽ discursuꝫ ɔueniẽter haberi põt. Quo mõ eni egritudo embriõis in supficie in figura in via in receptaculo in ꝙtitate diminuta in numero aucto:aut diminuto:ꝛ in situ capiẽdo sitũ pro colligãdo cognosci possent per pdicta.fortasse aũt de ꝙtitate aucta:ꝛ de situ capiẽdo sitũ pro loco per discursuꝫ aliqđ cognoscẽ possumus. ¶ Cũ eni videt medic⁹ pgnãtis uẽtrẽ puenisse ad ꝙtitateꝫ nõbilr auctã.ꝛ ex discursu rõnali itermedio pbauit matricẽ nõ eẽ molaticã neqȝ apatam neqȝ in ea humores aut uẽtositates multas extẽdẽtes ɔtineri. ꝛ viderit mulierẽ bñ carnosaꝫ bñ coloratã:ꝛ opatiões ei aiales motiuas ꝛ sensitiuas vitales ꝛ nãles ɔueniẽter pductas syllogiçãdo cũ pdictoꝝ negatiõe premissa deducere poterit fetũ in quãtitate aucta peccãteꝫ. ¶ Silr cũ pcepit fetũ in dextra pte:aut in sinistra pte fixuꝫ stare.cũ pñtia doloris magni.ꝛ cũ fet⁹ agitatione magna in parte illa stãtib⁹ ɔditionib⁹ iã pmissis de dispõnib⁹ mrĩcis ꝛ mulieris psuasiue cõcludẽ poterit fetũ in mrĩce egrotare egritudie loci:cũ hesitatiõe tñ ad oppositũ:ut appet ꝛ eodeꝫ mõ difficillime est cognoscere egritudines cõpositas.ꝛ per ɔñs difficilis aut oino impossibilis est curatio earũdẽ. ¶ Et silr dicẽduꝫ est de egritudib⁹ cõplonalib⁹ ipsius embrionis ꝗ.s.etiã difficillime sunt curatiõis ex quo medicamia alterãtia ꝛ rectificãtia nõ possent puenire ad embrionẽ:sed tñ mouent ille male cõplones per rectificationeꝫ nutrimenti ipsius embrionis:qđ nutrimẽtũ est sanguis purior in uenis matricis cõtẽtus post generationẽ mẽbrorum eius.

Ut si mala complo ipsius embrionis fuerit calã ꝛ sicca mãlis curat per has quinque intẽtiones. ¶ Prima ut eũet mulier a cholerica mã cũ aliquo istorũ medicaminũ. ¶ Primũ est. ℞.dyaprunis simplicis.ʒ.iiij.det mulieri cũ medio cyatho aque lactis cal'e in aurora ꝛ tardet cibũ horis.v. ¶ 2m ꝛ forti⁹ illo est hoc. ℞.cassiefi.pparate cũ aqua acetose.ʒ.iiij.ꝛ det cuꝫ medio cyatho cal'e aque ordei. ¶ 3m est hoc ꝛ forti⁹ pdictis. ℞.mãne dissolute ꝛ colate cuꝫ vno cyatho aque lactis.ʒ.ij.coletur ꝛ calefiat ꝛ det in potu. Etsi uolueris pdictis medicinis ifundẽdo iungere.ʒ.j.reubarbari:ꝛ colaturã cũ expressione cõmiscere pdictis:aut cũ eisdem uolueris dare.ʒ.s.pulueris reubarbari nõ erit malum neqȝ timorosum.oẽs enim pdicte medicine cõuenientes ꝛ securissime sunt matri ꝛ embrioni. ¶ 2a intẽtio est ut rectificet regimẽ ciborũ ꝛ potuũ ad infrigidandũ ꝛ humectandũ cũ lactuca ꝛ bleta ꝛc.ꝛ utat ptisana ordei cuꝫ carnibus pparatis:cũ aceto agresta succo citrãguloꝝ granatoruꝫ ꝛ similiũ ꝛc. ¶ 3a intẽtio est digõ uel rectificatio cholicarũ mãerũ que in muliere inueniunt ꝛ poterit ɔuenienter fieri cũ istis instris. ¶ Primũ leuissimũ oiuꝫ est dare in potu in aurora cyathũ vnũ aque lactis:a qua caseus ꝛ recocta cõueniẽter extracta fuerint:ꝛ det frida actu saltẽ in diebus caloris. ¶ 2m est hoc. ℞.aque endiuie violarũ añ.ʒ.ij.misce. ¶ 3m est hoc. ℞.syr.rob.ʒ.j.syr.de endiuia.ʒ.s.aque cicoree.ʒ.ij.aque mellisse.ʒ.j.misce. ¶ 4m ꝛ melius reliquis est hoc. ℞.sy.simplicis acetosi.ʒ.s.se.acetositatis citri.ʒ.j.aque buglosse ꝛ acetose añ.ʒ.j.s.misce. ¶ Sepe etiam in pregnãtibus materierum calidarum feci rectificationem cuꝫ.ʒ.j.çuccari viola.ꝛ.iij.ʒ.aque endiuie. ¶ 4a intẽtio est ut si apparuerit tibi necessitas reiterandi eũonem mãerũ cholicaꝝ nõ recedas ab eũonibus iã pdictis. ¶ Si aũt aliqđ farmacũ sanguis clarificatiuum magis ꝛ clare eductiuum desiderares ultra pdicta exhibeat hoc. ℞.aque fructuum descriptione Mes.in antidotario.ʒ.iij.mãne in ipsam dissolute ꝛ colate.ʒ.s.reubarbari elci.ʒ.s.squinanti.ǵ.iiij.ꝛ totũ det in potu:ꝛ tardet cibũ.v.horas ꝛc. ¶ Clisteriorum autẽ usum hic taceo:qꝛ nõ placent mihi:ꝛ silr diureticorũ usum:ꝛ silr uomitus administrationẽ.hec tria in oi pgnante abhorreo.

¶ 5a uõ itẽtio est residue male qlitatis alteratio.ꝛ matricis ɔfortatio.in hoc aũt triplici instrõ pcedẽ soleo. ¶ Primuꝫ est ut mulier ter uel qter bibat in die.ʒ.s.syr.de lymonibus cũ medio cyatho aque ordei.in hoc eni est ifrĩdatio sitis extinctio cũ aliqli ɔfortatione a stipticitate lymonis pueniẽte. ¶ 2m uõ instrm est hoc. ℞.aque angurie aque violarũ.añ.lib.s.aque acetose lib.j.rosaꝝ sandaloꝝ ru.spodij sẽis aceto se añ.℈.j.croci.℈.s.aceti coclearia tria.misce ꝛ intingat in eis pãnus de lino ex quo epithimentur inguina anterius ꝛ dorsum posterius. ¶ 3m uõ ꝛ efficacius istis est hoc. ℞.rasure superficialis cucurbite recentis.ʒ.j.olei de nenufare olei rosarum añ.ʒ.j.s.uermicularis recentis.ʒ.j.terantur simul in mortario ultima contritione:ex hoc linimento liniantur loca predicta ter uel quater in die.

Lapsum uõ frigidũ ꝛ humidũ per quinque intẽtiones similiter corrigere poteris per contrarietatẽ aduersantes. ¶ Cũ ergo uolumus minorando euacuare mãm frigidã ꝛ humidã in pgnãte euitare debemus medicias oẽs laboriosas ex pte gradus ꝛ ex pte dos. ¶ Minoratiuũ itaqȝ ɔueniẽs posset esse hoc. ℞.aque buglos.ʒ.j.medulle cartami ɔtrite.ʒ.ij.agarici electi pulueris hermodactyloꝝ añ.℈.j.ciamomi.çç.rosaꝝ coriãdri pparati añ.ǵ.iiij.fiat ifusio ꝛ calefacta cũ expssione ɔdecẽti afferat ei. ¶ Aliut minoratiuũ in hac mã est hoc. ℞.aque arthemisie aque mellisse añ.ʒ.j.s.benedicte simplicis.ʒ.j.çuccari albi.ʒ.s.infundant per noctẽ vnã.deinde calefiant cum leui expressione offerant ut dictũ est. ¶ 2a uõ itẽtio est rectificatio regiminis.utat itaqȝ mulier cibis ad calitatẽ iclinãtibus cũ decoctione saluie menthe rosmarini.ꝛ sic de alijs in qb⁹ aut nulla aut pauca existat aperitiua vtus ꝛc. Et utat vino forti ꝛ bñ potẽti claro rubeo solo.aut cũ aqua extinctiõis calibis.talis eni aq̃ solẽnis est cõfortãs oium mẽbroꝝ nutritionis ꝛ neruosoꝝ vtutes. ¶ 3a uõ intẽtio rectificat mãs cũ calitate ꝛ siccitate corrigẽdo eas.Uñ digestiuũ ɔueniẽs ꝛ leue est hoc. ℞.aque saluie.ʒ.iij.miue citonioꝝ.ʒ.j.misce. ¶ 2m fortius illo est hoc. ℞.sy.de mirto.ʒ.j.aque mellisse in qua decoctus fuerit mastix.ʒ.iij.misce ꝛ det in potu. ¶ 3m ꝛ melius illis est hoc. ℞.miue cũ spẽbus.ʒ.j.aque decoctionis ǵnoꝝ mirti.ʒ.iij.misce. ¶ Si aũt digestioneꝫ efficẽ uelis cũ cõfortãtibus:tũc utat mulier eluario.aut cõfectione de acoro in aurora assumẽdo de ipo usqȝ ad.ʒ.s. Itẽ cõfectio aromatici rosati multũ ualet. Itẽ rosata nouella cũ çuccaro ꝛ aq̃ mẽthe in cõfectione redacta. Itẽ çuccaꝝ rosatũ uel cum puluẽ masticis acceptũ ꝛ cũ aq̃ mẽthe dissolutũ. ¶ 4a uõ intẽtio si appet necessitas euacuãdi mãm eradicatiue esset cõplẽda cũ predictis medicinis supra positis:ultra q̃s nõ esset trãseũdũ nisi cũ magna limitatione. ¶ Solitus suꝫ aũt ego dare qñqȝ solutiuũ hoc ꝛ inueni in eo psperitatẽ semper. ℞.succi mẽthe que folia hẽt q̃si rotũda ꝛ stipitẽ subrubeum ꝛ odorẽ ualde suauẽ.ʒ.iiij.agarici electi.ʒ.j.infundatur agaricus in succo predicto per duos dies nãles.deide ℞.çç.rosaꝝ.añ.ǵ.iiij.mãne electe ꝛ a scopis depurate.ʒ.s cõterant oĩa simul in mortario ꝛ fiant pille.glutinositas enim mãne inuiscat oĩa ɔueniẽter ꝛ est medicina nobilis in educẽdo fl'a aq̃sum ꝛ mucillaginosum sine molestia ꝛ agitatione fortibus. ¶ Et attende hic ꝙ in euacuãtibus cholerã ꝛ mãs cal'as in muliere pregnãte oẽs ad cassiã mãnã reubarbaruꝫ tamarindos sebestẽ ꝛ pruna sunt audaces ꝛ pmptised eũans flegmaꝫ reliquas mãs frigidas in pregnãte pauce medicine a sapiẽtibus posite repiunt. ¶ Ultima uõ intẽtio est ut per alterationẽ cum cal'is ꝛ siccis cõplonẽ que corrumpãt residuũ male cõpõnis frigide ꝛ humide ꝛ mãerũ substãtiã corrigãt.ꝛ iam qdẽ aque sy.cõfectiones in hac parte capituli posite illud cõplere possent. Ego autẽ in talibus casibus triplici utor instrumẽto. ¶ Primum est hoc. ℞.rosarũ gallaꝝ cypressi spodij sandarace.añ.ʒ.j.resine electe.ʒ.iij.coquatur resina cum aceto nigro in quo steterit infusa per vnã noctem usqȝ ad consumptionem aceti.deinde

incorporent secũ species p̄dicte ⁊ fiat cerota .ij. magnitudinis spãſe cũ dimidia. hec igit applicent sup albatin ⁊ loca mřicis ɔtinue portetur. ¶ 2m vo instrm ⁊ melius ꝑ est hoc. ℞. olei de citonijs rosaꝝ: ⁊ de mētha añ. ℥. j. ß. simphiti lapidis ematitis coral. rub. sandarace ossiũ d actyloꝝ cõbustorũ. añ. ℥. j. scorie ferri preparate ẜm artẽ. ℥. ij. corticis iterioris castaneaꝝ. ℥. iiij. resine electe. ℥. j. ß. cere quãtũ sufficit fiat vnguẽtũ ɔueniẽtis viscositatis: ⁊ inungant ex eo loca mřicis ⁊ renũ. hec eni duo instra mulieres ꝙplimas abortiri solitas a tali iselicitate liberauerũt: fetũ etiã vigorãdo: ⁊ tu cõsidera: qꝛ cõponẽtia sunt electa. ¶ Ultimũ vo instrm est hoc. ℞. aque sublimationis ṽge pastoris: aque centinodie añ. lib. ß. aque gallaꝝ cypsli lib. iiij. acatie spodij rosaꝝ añ. ℥. j. thuris sandarace colofonie. añ. ℥. j. ß. vini citoniorum lib. ß. terantur insimul omnia forti contritione: demum infundatur in eis pannus lineus duplicatus. ⁊ sex uel octo vicibus epithimetur cum eo dorsum actu calido.

¶ De prohibitione aborsus per remotionem nocumentorum que in matrice euenire solent. Cap. IIII.

Remedia imediate añscripta ꝙuis dent in intentione curandi egritudines embrionis tñ ex quo mři exhibent iõ sufficiẽter curãt egritudies mřicis. etiã saltẽ que in sunt ipsi mřici per essentiã. ⁊ ꝗrestat hoc solũ ut eliciat regimẽ curatiuũ egritudinũ matricis per colligãtiã. ¶ Si ergo matrix egrotauerit egritudine calida ⁊ sicca in ea iuẽta per colligãtiã ipsius ad cerebrũ: que tñ rarissime ɔtigit: rectifica cerebrũ cũ eũantib9 diuertẽtib9 digerẽtib9 ⁊ eradicãtib9 ab eo mãm acutã: aut flobotomãdo cephalicã si appuerit mixtio mãeꝝ cũ sanguine ẜuata. tñ lege Hyppo. 4a affoꝛ ẜmone ꝑ. ut scis. ⁊ ẜuata lege alteri9 affo. Mulier in utero hñs flobotomata abortit. ⁊ magis cui9 maior est fet9. vñ in 5o ⁊ 6o mẽse fiat flobomia p̄dicta ⁊ det farmacia. parce tmen mainorãdo flobototomiã ⁊ farmaciã. Itẽ diuertat ꝓuocãdo fluxũ sanguinis a narib9: aut uẽtosando spatulas. Itẽ eũando mãm acutã cũ pillis cochijs ⁊ de fumoterre ⁊ silib9. Quare argumẽto sũpto a lapsu cerebri calido ⁊ sicco: lzista ɔueniẽtia forẽt. uana tñ est opio ⁊ ridiculosa eoꝝ q in p̄gnãte mliẽ talia admistrarẽt. hec eni talia facile aborsũ iducerẽt. ¶ Silr etiã de egritudib9 in mřice factis per colligãtiã ei9 ad cor pulmonẽ dyafragma ⁊ stõchũ: ⁊ per renes ⁊ uesicã dicendũ est ꝙ oia talia igenia curatiõis ab hoc caplo separi debẽt: ⁊ ꝓprie ista ꝗrũ istra cõpletiue sunt fortia: uelut flobotomie uẽtosatiões fricatiões clisteria ⁊ farmaca fortia. Secure itaqꝫ ꝓcedendo: ⁊ fetus ⁊ mulieris nocumẽta vitãdo regat mulier cũ medicialib9 itẽtionib9 ⁊ istris in ꝓcedẽti cap tactis. ubiqꝫ laudo ꝙ p̄dictis addant medicamia cerebralia pulmonaria cordialia. ⁊ sic de alijs: ꝗrũ ꝗdus non elõget a ꝑ in ꝗlitatib9 ꝫris. ⁊ doses sint ualde remisse: ⁊ puluer es reiterande ne nocumentum aliqd ab eis inferatur: aut sensibile.

¶ De preparatione virilis seminis ne ex parte defectus ei9 aborsus fiat. Cap. v.

Virile spma est cã aborsus. aut qꝛ nõ bñ digestuꝫ ⁊ spumosuꝫ est. aut qꝛ in ꝗtitate ɔtinua paucuꝫ est: ⁊ ad istas cãs duas vident adduci posse oẽs cãe aborsus ex pte semis virilis contingentes. ¶ Est autẽ spma idigestũ: aut qꝛ non a sano corpore generat: sed ab egro. ¶ Aut qꝛ uelocius emittit ꝙꝫ digestio eius cõpleat. ¶ Tertia qꝛ mã generationis ei9 fuit illaudabilis: aut qꝛ coiẽs distractionẽ habuit in anima per passiones eius tristantes: aut resoluentes in tempore coit9.

Et primũ qdeꝫ declarat: qꝛ cũ spma sit supfluitas ultimi alimẽti ⁊ utilis nõ videt in egro eoꝝ iueniri posse ultimũ alimẽtũ ⁊ utile saltẽ absolute. ¶ 2a qꝛ cuꝫ spma laudabile debet esse albuꝫ puiuꝫ ⁊ dyaphanuꝫ globosuꝫ ⁊ cõpactuꝫ: ⁊ ꝗsi aromaticũ nõ videt ipm in egro corpe repiri posse ⁊ maxie laborãte egritudibus in mẽbris ꝗnationis ꝓpingʒ: uelut sunt testiculi: ⁊ inuoluta uasa ⁊ remota uelut sunt pori spmatici epar ⁊ renes: quoꝝ mẽbroꝝ aliqua ɔcurrũt ad ꝗnatione mãs semis generando: ut epar alia ꝑparãdo ⁊ purificãdo: ut emulgẽtes ⁊ renes. alia vo deferẽdo: ut spmatica uasa ⁊ inuoluta detinẽdo ⁊ ɔseruando ⁊ testiculi ultimũ pfectiõis in spma iducẽdo. patet aũt ꝙ si egrotauerit corpus egritudie nõbili: ⁊ ẜm p̄dictas ptes nõ poterit in spmate acgri p̄ma passio: que est albedo. calor eni nãlis debilitatus digerẽdo nõ poterit mãm spmatis in colore assimilare radicalib9 ⁊ p̄mis: que uere alba sunt. ¶ Ampli9 calor debilis nõ poterit a mã in spma conuertẽda deputare partes uaporosas uentosas aquosas grossas neqꝫ terreas. quare nõ poterit spma dyaphanuꝫ ⁊ rutilãs: ꝗre nõ poterit eẽ ɔueniẽter spumosuꝫ. dyaphaneitas eni ipsius arguit ipm eẽ bñ spumosuꝫ: ꝗre spũs est ⁊c̃. ¶ Ampli9 etiã in spmate nõ poterit repiri globositas ɔueniens qñ fuerit a debili calore nãli cõgenita. Substãtis eni ipsi9 globositas ⁊ cõpacitas talis ꝓueniũt per caloris debitã coctionẽ faciẽtis ⁊ expurgãtis supfluas ptes: ⁊ faciẽtis debitã ꝑmixtionẽ humidi aquei cũ sicco terreo mãei ex qua ꝗnat spma. Uñ ex p̄dictis appet ꝙ defect9 in embriõe facile assignari põt pp defectũ in cã ex qua ꝗnat: que est spma virile siue ipm effectiue tñ siue mãliter: aut utroqꝫ mõ ɔcurrat. Adhuc etiã ɔsiderãdũ est ꝙ defectus in embriõe assignari põt ꝓ uelocẽ emissionẽ spmatis. aut eni uelocior exit ꝓpter debilitatẽ retẽtiue que nõ retinet ipm adeo ut bñ digerat. Aut exitus eius est uelox pp nimiã fluxibilitatẽ aut pp ꝗlitatẽ ꝓuatiuã ⁊ acutã in eo iuẽtã. Cum ergo spma ita velociter educat nõ bñ ɔueniẽter a mřice suscipit aia ipsa ipm amplexat. neqꝫ delectationẽ ɔueniẽtẽ ex uelocitate exit9 eius accipit matrix. ꝗre ex tali spmate: aut raro fit ꝗnatio: aut si ɔcipiat nõ erit robustus neqꝫ vigorosus embrio. ¶ Silr etiaꝫ 3o accidit in embriõe debilitas ex pte spmatis: eo qꝛ ex illaudabili mã ꝗnatũ fuit: qꝛ nimiũ pauca viscosa lubrica aucta aut aliter male cõplonata fuit mã ex qua ꝗnabat spma. ¶ Et adhuc ex 4a cã supius enumerata appet posse ꝫbi nocumẽta in embrione. Cũ eniꝫ aliquis coit ⁊ hẽt imaginationẽ uel fantasiaꝫ circa res tristantes timere faciẽtes: uel abhorrẽtes: aut motũ suffocatiuũ uel disgregatiuũ spirituũ ⁊ humorũ efficiẽtes: patet ꝙ nõ poterit uerũ ⁊ ꝓlificũ ꝗnari spma. ꝓpter qd opꝫ coeũtes cũ magno appetitu delectatione ⁊ cogitatione p̄cipue ad talem actuꝫ exire si ꝗnare intẽdũt: ⁊ intãtũ ɔtẽplãdo ꝓcesserũt sapientes ꝙ fortis imaginatio in tpe coit9 facta circa luscũ gibbosum robustũ aiosum ibecillẽ ⁊ inhonestũ virũ põt eẽ cã ut tales proprietates uel siles recipiãt p̄ncipia ꝗnationis: circa ꝗles fortiter imaginatio aie ꝑsistebat in tempore coitus. ¶ 2a vo principalis cã supius tacta de cã aborsus ex pte seminis virilis fuit ex pte quãtitatis eius. põt enim spmatis exuberãs quãtitas in mřicẽ effundi que debilis erit ut ꝓpter eã magnã quãtitatẽ calitatis nãlis matricis ⁊ sanguinis mẽstrui per modũ suffocationis indisponat ad generãdũ fetũ bñ ⁊ sanũ ⁊ robustuꝫ. ¶ Similr põt spmatis quãtitas esse adeo diminuta ꝙ licet ex ea generet fetus. erit tñ ita debilis ꝓpter paucitatẽ caloris inati ⁊ spiritus ꝙ infirmabitur anteꝙ ad nãlẽ ptẽ ꝓueniat. ꝗre ꝓpter egritudies ipsi9 prius aboriet ꝙ uere pariat. Et hec cã de paucitate spmatis frequẽter est causa aborsus: sicut multa quãtitas spmatis bene digesti raro est causa aborsus eo qꝛ in maiori quãtitate est maior virtus: ⁊ ecõuerso. vnde ex oium istorum fundamento appa ret iam ꝙ medicus intẽdẽs ɔseruare ab aborsu considerare debet non minus dispositionẽ viri ꝙ mulieris.

Si itaqꝫ medico occurrat vir queritans non posse coire ⁊ filios etiaꝫ generare: inquirere debet cum diligentia complexionem viri vniuersalem. ¶ 2o partialem membrorum generationis attendere. ¶ 3o epatis dispositionem in sanguificando considerare. ¶ Quarto emulgentium ⁊ renum complexionem ⁊ compositioneꝫ attendere: an sint dolentia uel oppilata. ¶ Quinto chilis uene ⁊ uasorum spermaticorum materiam generationis

ferentium considerare dispositionē. ¶ 6° vo uas spmaticū sinistrū per qd̄ defert spiritus vitalis a corde ad mēbra gnatiōis diligēter ingrere. ¶ 7° spmatis q̄titatē colorē substātiam partium continuitatem z dyaphanitatem attendere.

Et siquidē appuerit ei oīa mēbra in cōplone z cōpōne fore disposita ɔditiōib⁹ etiaz in spmate p̄dictis iuētis. tūc nēcio cōcludē potes virū istū esse venereū: z ad plis gn̄ationē bn̄ paratū. ¶ Cū ḡ silr ɔsideraverit medic⁹ dispōnē mulieris ex pte p̄dictoꝝ mēbroꝝ ex pte spmatis ei⁹: aut hūiditatis quā emittit z utriusqz copulā factā cōpleri cū magna delectatione a viro z muliē accepit exclusis fascinatiōib⁹: z malis medicamētis: z ulcerācicatricib⁹ mirabile erit istos duos nō esse plificos: z ɔueniēter venereos nisi supfluāt in frequēti ualde copula: z in passiōib⁹ aīe restaurātib⁹ supexcedāt. ¶ Et si iuestigādo pcesserit z cognouerit aliquē ipsoꝝ defectū esse in mēbris: aut in q̄titate uel qualitate spmatis viri: aut sanguīs mēstrui fore defectū attendat ad rectificationez illius in quo defectus apparebit: aut utriusqz si defectus fuerit in ambob⁹ applicādo instrumēta ꝑm intentiones predictas in superioribus capitulis.

¶ De memoria quarūdaz medicinarum ab occulta natura ad generationem facientium. Cap. VI.

Multa in hoc cap̄ uariis uoluminib⁹ z ppriē antiquoꝝ illustriū expimēta colligi possent quarū applicatio mulierē sterilē ad fecūditatē idu cūt. lz hoc in uoluminib⁹ iunioꝝ auctoꝝ nō ita autētice approbata iueniant. ¶ De numero ergo taliū z scripsit Dyascorides araçathe⁹: q̄ si mulier supponat sibi nastalē paruū factū ex radice mādragore post coitū z lōgo tpe retineat ibi: mirabilr̄ facit ad receptū semē detinēdū z plificādū. z hoc qdē magis rōnabile vī in sterilitate pueniēte a calītate multa: z humiditate superflua lubrificatiua mr̄icis qbus mādragore frigiditas z siccitas aduersari pōt ultra specificā ei⁹ v̄tutē. Neqz opinādū est mandragorā esse plantā cui⁹ radix figure humane simillima existat: sicut çarpellones z çarpatones per plateas ostendūt eas decipiēdo vulgus. lz Auicēna tāte speculatiōis phus magnus in hac mā decept⁹ fuit. apparet eni ipsuz credidisse talē plātā in radice eius humanā figurā penitus plasmatā. qd̄ pōt esse: qr hoc nomē mandragora grecū ex nīs figurā importat humanaz. lege de his 2° canoñ. cap̄ iabrol. z cap̄ de mandragora. ¶ Aliud aūt expimētū ad ɔceptionē similr̄ faciens scripsit Sextus placitus Papiensis. cap̄ de duo. ubi dixit q̄ os de corde cerui suspensum collo uel coxe mulieris ut credo uel vidi etiam ad ɔceptionē optime facit. ¶ Alter aūt vir fidelior istis dixit q̄ lapis inuētus in cerebro uel in uētre agle in cibo datus viro z mulieri: aut utriusqz brachio uel coxe suspēsus mirabilr̄ facit ad cōceptionem. ¶ Et alter etiā de uetustissimis auctoribus dixit q̄ si accipiatur dens septēnis pueri z in cānula argentea uel aurea circūligetur z brachio utriusqz coeuntis suspēdat generare facit. ¶ Et iteruz adhuc scripsit alter: ut Chiran⁹: q̄ si qs recepit sanguinē uespertilionis in pāno: z feīe nesciēti sup caput eius posuerit z eodē tpe mulieri se admiscuerit: sine dubio cōcipiet. ¶ Plura alia scribē potuissem: sed nō curaui cū nō multā fidē adhibeā eis: sicut credo hec talia nō esse affirmāda a catholicis z sub lege christiana militantibus. ¶ Hec itaqz in hac materia tante speculationis noīe sufficiant in qbus si nō tātū accurate z pfunditer scripsi q̄tū materia expeteret: qr de secretis est nature sup addāt alii philosophātes altiori speculatione medicie theoriçātes. Ad laudē dei. Amē.

Consilium. 209. De p̄seruatiōe ab aborsu.

Pro nuru vo nobilis viri ꝟ Benedicti de ualle Matanta que pregnans est cum suspitione abortiendi: eo quia fluxū mēstruorū habet cū dolore totius spine z suminis z inguinalium partiuz que minantur eidem aborsus grande periculum z non leuem sue male terminationis suspitionem. qm̄ est in quarto mēse pregnans: ubi fetus est iam adultus notabilr̄: z ex quo subtractione sanguinis uelut nutrimēti eius: ualde facile subsequi pōt fetus corruptio: z emorrosagia magna ppter eruptionē cotilidonū qui magnificati sunt: videt talr̄ pcedēdū esse ut nunc scribitur. ¶ Primo qdem fiat eidez regiminis administratio euitando intēperiē aeris ualde cal̄i frigidi z humidi. Itē euitet ciborū z potuū administratiōnē qui sint nimium vnctuosi acuti amari z apitiui: uelut raphanū petrosilinū apiū feniculū z brodia leguminū omniū effugiat: z cinamomū crocum galāgā nucēmus. z similia aromatica. z bibat vinū nigrū z grossum ꝑm ɔsiliuz Hyppocratis: z effugiat exercitiū omne z ppriē descēsus per scalas: z euitet coitum summope z saltū rixā z iracūdiā z multoꝝ ciboꝝ repletionē. Et uētris effugiat stipticitatē utēdo decoctiōe malue blete mercurialis z similiū que cū çuccaro rubeo bibantur ante alia cibaria. deinde utat̄ qnque remediis īfrascriptis.

¶ Quorū pmū est ɔfectio de margaritis descripta ab Auicēna 21ª tertii. cap̄ de regimine pregnantiū uł'i. z recipiat de ipsa semp añ oēm cibū rotulā. j. bibēdo post eā parum vini nigri ɔuenienter fumosi. Et pōt etiā de ipsa accipere paruz inter cenā z prādiū bis uel ter. ¶ 2ᵐ remediū eidē pficuuz est hoc. ℞. aque mēte aque cōsolide mi. z aque sublimationis gallarū cupssi recētiū. añ. ℥. j. çuccari. ℥. s. misce totum z mane accipiatur in aurora calidum uel frigidum ꝑm appetitum eius. ¶ 3ᵐ vo instrm̄ est hoc. ℞. spodii rasure eboris coralloꝝ amboruz masticis mēte. añ. ℨ. s. corticis interioris castanearum pulueris glandium: z granorū mirti z nucuz cupressi. añ. ℨ. s. reformentur pillule cū succo consolide maioris. z de eis accipiat tres in mane in aurora quādo accipit aquā. Et accipiat etiā vnā ex eis semper ante cibum post confectionem dictam. ¶ 4ᵐ remedium ei cōueniēs est hoc ℞. gallarū cupressi z gallarum quercus pforatarū granoꝝ mirti acatie hypoquistidos. añ. ℨ. s. ematitis carabe san. dra. boli armeni. añ. ℨ. j. s. scorie ferri lōgo tpe frixe cū aceto. ℨ. s. puluerū interiorū castanearū. ℨ. j. albumina ouoruz tria uel quatuor fiat linimētū lōga contritione in mortario plūbeo cū suo pistello. de hoc itaqz oēs partes ab vmbilico iferius usqz ad femur leuiter cōfricando quater in die inunganť. ¶ 5ᵐ z ultimū remediū sibi conueniens est hoc. ℞. draganti gūmi arabici torrefactoruz bdelii mollis z subalbidi. añ. ℨ. s. acatie thuris hypoqstidos sandarace. añ. ℨ. j. boli armeni carabe sanguis dra. añ. ℨ. ij. cere. ℥. s. glutinis carte dissoluti cum aceto nigro. ℥. ij. fiat cerotum vnū longitudinis z latitudīs spāse z applicet ipm̄ sup spondilibus alchatin: z ipsum semper teneat. Et si cogeretur scalpere locum ppter pruritum remoueatur cerotum: z iteruz reponatur. ¶ Ultimo memorandūz est q̄ ualde utile erit ei q̄ semper in digito suo portet anulum in quo adamas lapis fixus sit. Est enim de eis que ab occulta proprietate prohibēt aborsum. Et idem illud faciunt lapis egyptiacus z topacius. hec ad laudem omnipotentis sibi sufficiant.

Consilium. 210. De preseruatione ab aborsu.

Pro uxore infrascripti Christofori de muçano ordinaui octo remedia ut effugeret aborsum. Et meliora z leuiora ingenia preseruantia ab aborsu. ¶ Primum fuit ut obseruaret regimen circa res nō naturales ut supra dictum est. ¶ 2ᵐ fuit q̄ omni tertia die bis ante prandiū z cenā per horam acciperet duas de istis pillulis. ℞. margaritarū ℨ. j. carabe hypoquistidos acatie sandarace puluerū ossiuz dactyloruz combustorū. ana. ℨ. s. fiant pillule. vj. ex omni. ℨ. cum succo consolide maioris. ¶ 3ᵐ ut in uase vitreo teneātur nuces cupressi quatuor recentes cū vino quouti debet.

¶ 4m ut sepe in aurora uel oi 3a die ad minus trib9 horis añ prādiū accipiat. ℥. iiij. aque calẽ sublima. galla. cupressi. ¶ 5m ut portet iaspidē siue dyaspem a vulgo noiatū rubeū lapidē coloris fere sanguinei clarioris. ¶ 6m ut inungat oi die ab vmbilico ⁊ loco ciguliiferi9 uētrē ilia femur ⁊ spinā p totū cū vnguēto de corticib9 descriptiōe mea. ¶ 7m ut utatur sepe ↄfectiōe de margaritis descriptiōe Auic. 21a tertij. ¶ 8m ut dimittat oīa solutia. s. elˀuaria pillˀas ⁊ clisteria ⁊ si eēt stiptic9 uēter utat cassiafi. sumēdo de ea añ cenā lābēdo.

Consilium. 211.

De preseruatione ab aborsu in muliere que ante abortiuerat puellam: ⁊ de immoderato fluxu menstruorum alborum.

Dispositio huius generose dñe mlˀtū uerēda est in seipa q3 to magis cū in muliere pgnante repiat que etiā ex aborsu debilitata pcedēte. qcqd tamē ↄtigit ei mlˀtū sollicite puidēdū est ne amplius faciat aborsū per quē igēs piculū icūberet ei sˀilr fetui. Est etiā hec egritudo nō minus piculosa. propterea q2 pendet a mala dispositione epis renū ⁊ matricis etiā cū multa plenitudine mãe⁊ que nō solū flˀatice sunt arguētes extictū calorē epis notabilˀr. imo etiā corruptū q8 apparet ex fetore. q̄re arguūt malā cōplexionē diuersam cōpositā ex frigida essentialiter: ⁊ calida accidentaliter pdictarum partium. vnde iam apparet expresse probatum qualiter hec dispositio uerenda est: ut premissum est.

Modus igitˀ puidēdi sibi cōstat ex remedijs q̄ possibile magis est leuib9 applicādis ppter fetū qui debilis est. ⁊ ppter ipa3 etiā pgnātē nō min9 debilē: Regatˀ igitˀ cū cibis calˀis ⁊ siccis nālˀr: sicˀ carnes calide vituli lactētis capti caponū gallinaꝝ ⁊ piguis castrati: ⁊ pane3 comedat modicū furfuraceū: ⁊ in oi ferculo utatur mentha rosmarino saluia spillo ⁊ reliqs herbis calˀis ⁊ siccis aliquā stipticitatē hñtib9. utatˀ aromatib9 uelut mace nucemuscata galāga cubeba ⁊ sˀilib9. fruct9 aūt dimittat oēs pter ficˀ siccas. ⁊ vinū bibat nigrū ⁊ bñ potēs limphatū semp cū aliqua pte aque calibis. Effugiat aūt aquā simplicē ⁊ oēs cibos mollificātes frigidos ⁊ humidos ut lactucā endiuiam bletam spinachiā ⁊ sˀilia. ⁊ lacticinios cibos ⁊ pastiles oino dimittat ⁊ fructus frigidos saltem in multo usu: uelut cerasa cucumeres ⁊ sˀilia. in alijs autem faciat ut sibi placet.

De rebus autē medicinalibus q̄tuoꝛ apparēt mihi fiēda. ¶ Quoꝛ primū est ut si uēter ei9 nō esset bñ lubricus tūc accipiat vnā de infrascriptis pillulis oi die 3a uel 4a. q̄rum descriptio. ℞. agarici electi hermodactyloꝛ. añ. ℥. 5. çç. ℈. j. masticis ro. añ. ℈. j. seis plā. ℈. 5. aloes abluti cū succo uel aq̄ endiuie. ℥. ij. incorporentˀ pillule cū succo ro. de oi. ℥. vij. uel. viij. ⁊ accipiat vna3 aut duas ante cenā. ¶ Si aūt abominaretˀ pillˀlas que meliores essent: tūc accipiat de puluere mirabolanoꝛ citrinoru3 ⁊ chebuloꝛ fm hāc descriptionē. ℞. masticis ro. spodij. añ. ℈. 5. assari. ℈. v. cum media. ℥. macis fiat puluis: de quo accipiat ℥. 5. oi fine quatuoꝛ uel quinque dierū paru3 ante cenam. ¶ 2m vō principale remediū est ut utatˀ cōfectione qua3 sibi mitto semp añ oēm cibū per. 5. horā. ℥. 5. de ea comedendo. Est autem confectio hec de margaritis nominata ab Auicē. 21a tertij. cap. de regimine uˀli pregnantis ⁊ preseruatione ab aborsu. ¶ 3m principale remedium est ut hec domina bis uel ter in die faciat sibi inungi totā regione3 spine a furcula spatularum inferius fm latitudinem ⁊ lōgitudinē cum hoc vnguento. ℞. olei de mirto ⁊ de mastice. añ. ℥. 5. olei onfancini. ℥. ij. carabe spodij sandaloru3 ru. aluminis iameni gallarum acatie thuris. añ. ℥. 5. sanguinis draconis boli armeni hypoquistidos. añ. ℥. j. 5. cere albe. q. s. fiat vnguentum molle: quod postea bulliat cum. ℥. iij. succi recentium foliorum ro. usq3 ad consumptionem eius. ¶ 4m speciale remedium est: ut hec dña aliquādo in die bibat. ℥. 5. syru. de mirto cū trib9 uel duabus. ℥. aque calibis: ⁊ sit aq̄ in qua calibs ardēs sit extinct9 saltē tribus vicib9. ⁊ attēdat q̄ per duos uel tres mēses in pdicta aqua calibis faciat coq̄ oē cibariū suū. imo cū ea etiā panis artificiari debet: ⁊ multum foret sibi utile ut aliqn̄ in pdicta aqua bñ calida ablueret pedes ei9 usq3 ad genu. Hec sunt meliora que sibi securius fieri possent ut mihi visum est ad laudē dei. Amen.

Ad idē ℞. margaritaꝝ pforatarum. ℥. iij. pire. thuris masticis costi ro. añ. ℥. j. macis. ℥. ij. çuccari 2e decoc. ℥. v. cū aq̄ mēthe fiat ↄfectio in rotulis magnis: de qua ↄfectiōe hec mulier oi mane per tres horas añ prādiū accipiat. ℥. 5. ⁊ post ipa3 bibat cyathū. 5. vini nigri uel rubei dulcis ⁊ grossi: ⁊ de ipsa per horā añ cenā accipe pōt. ℥. j. 5. bibēdo post ipsa3 paꝝ vini suprascripti. ¶ Ad idē. ℞. thuris gūmosi. ℥. j. cara. scorie fer. acatie. añ. ℈. 5. pulueriçentˀ oīa p se. deide plˀuericata ↄuertantˀ in pillulas cū miua citonioꝝ. de q̄bus hec mulier accipiat oi mane per. XX. dies añ ⁊ post tēpus quo abortire solebat. ¶ Ad idē. ℞. plˀueris glādiū bñ siccaꝝ. ℥. 5. pulueris corticū itermediorū castaneaꝝ. ℥. vj. hypoqstidos thuris masticis acatie armoniaci sicciōr is. añ. ℥. j. carabe ematitis coralloꝝ ru. añ. ℥. iij. arilloꝝ vuaꝝ: ⁊ ppriesyluestriū. ℥. v. scorie ferri diu frixe cū aceto nigro. ℥. 5. farine frumēti uolatilˀ molēdini: farie fabaꝝ. añ. ℥. j. 5. succi plātaginis. ℥. viij. terantˀ farie cū succo diu in mortario. deide supaddantˀ plˀueres lōga ⁊ forti ↄtritiōe ⁊ fiat linimētū de quo mulier oi sero cū uadit ad lectū ⁊ mane cū surgit iungat totā spinā a ciguloiferi9 usq3 ad finē ei9 satis copiose de ipo suppouēdo. Hec tria pscripta remedia sunt mirabilis iuuamti ad ↄseruādū ⁊ felicitādū fetū in utero ⁊ phibendo ipsu3 ab aborsu p me frequēter expta. ¶ Abstieat tñ hec mulier oino a coitu mēse in quo abortire solebat ⁊ a descēsu scalarū uel mōtis. ⁊ caueat sibi ab ifrigidatiōe capitis ⁊ pectoris pp que pducatˀ ad sternutatiōe3 ⁊ tussi3. Et euitet in cibis suis usu3 brodioꝝ legumin3 oiu3 pter q̄ lētis pānici ⁊ risi: que tria sūt oino sibi ualde utilia. ¶ Itē effugiat usu3 croci ciamomi piperis ⁊ aromatū oiu3 usu3 ⁊ sˀiliū: ut sunt petro. feni. apiū rutha pastiaca syluestris ⁊ domestica a q̄b9 ⁊ sibi sˀilib9 tāq̄ ab igne sibi pcauē o3. Taceo hic de cāu saltu pcussiōe ⁊ accñtib9 iracūdie ⁊ furie: q̄ oīa effugē o3: ⁊ apud oēs manifestū est.

Licet dispō hui9 dñe aduocaret sibi tps ample ↄsiderationis ut diligenter reduceret hec dispō ad vnam cām egritudinalē oiu3 alioꝝ accñtiū ⁊ egritudinū effectiuā ⁊ ↄseruatiuā: tñ fm q̄ melius potui tria videntˀ mihi cōuenire remedia que nūc scribā. Nō eni mihi uacat tps extēdēdi calamū. ¶ Primū nāq3 remediu3 est hoc: ut hec mulier inungi faciat ptes spie oēs ⁊ ilia usq3 ad anchas cū hac medicina. ℞. olei de ciamomo olei de pice. añ. ℥. j. pul. cimini ⁊ ameos. añ. ℈. 5. nitri. ℈. v. cōquassentˀ simul in mortario: ⁊ cū eo calido fiat ut dictū est. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. spērum elˀuarij dyamargaritonis descriptiōe Nicolai. ℥. j. 5. spērum elˀuarij de ligno aloes descriptiōe quā sibi appropriat Auicēna 5o cañ. ℥. ij. çuccari 2e decoc. lib. 5. cū aqua betonice fiat cōfectio in rotulis. de qua accipiat. ℥. iij. p horā vnā ⁊ mediā añ prādiū ⁊ añ cenā: ⁊ post ipsam bibat sextā ptē cyathi vini albi aromatici ⁊ bene fumosi. ¶ 3m istˀm est hoc de quo oi mane deglutiat. ℥. 5. aut saltem bibat ipsum dissolutū cū. ℥. j. aque rosmarini. Cuius descriptio. ℞. spērū elect. cordialˀ. descripta a Rasi 9o Almāb. cap. de egritudib9 cordis. ℥. j. specierū elect. sotyre magne descripte ab Auicēna 5o cañ. summa pura. ℥. vj. syr. ↄseruationis. çç. ℥. iij. çucca. al. ℥. ij. coquatur çuccarū cū sy. ⁊ fiat elˀuariū. ad laudem dei oipotentis.

Consilium. 212.

pro quadā dña que frustū carnis emisit magnū spōgiosu3 ⁊ semiputridū.

Pro generosa ⁊ honesta domina Joanna uxore Nicolai predicti. Premittendum primo q̄ dispositio eius ualde uerenda est: ⁊ magna sollicitudine procuranda. Fuit enim hec

domina molatica: sicut sensu visus exptũ erat. emisit eni frustũ carnis magnũ difforme spõgiosuꝫ ⁊ semiputridũ sue matricis dispõnẽ pessimã ostẽdẽs. ¶ Ego eniꝫ lꝫ plimas ptractauerĩ mulieres: raro vidi aliquã eaꝝ bñ termiari: qn aut recidiuẽt in egritudinẽ eãdẽ spe. ¶ Aut terminent in imoderatũ fluxũ mẽstruoꝝ. ¶ Aut supueniat mr̃icib⁹ earũ corruptio saniosa: aut apostement eaꝝ mr̃ices. ¶ Et 5° iteꝝ pp debilitatẽ coicatã epati sepe ɔtingit eas transire in asclitẽ ⁊ tympanitẽ ⁊ reliquas malas egritudies. si tñ cũ sollicitudie a viro perito in scia ⁊ ope ɔueniẽter regantur sanari possent. Itaqꝫ dña ista abstineat a cibis ifrigidãtib⁹ ⁊ humectãtib⁹ regẽdo se ppꝛie sicut de ɔiuge suo Nicolao. s. Tarũdo dictũ est. Et pro ipsa de medicinalib⁹ hec solẽnia ɔsulo obseruari debere. ¶ Primũ itaqꝫ ipsoꝝ est per spatiũ duorũ mẽsiũ oi mane accipiat aque sublimatiõis hucuẽ. ⁊ est mr̃icaria ab Auicẽna ita nomiata. ℨ. iij. ⁊ sit cal'a in aurora accepta: postquã tardet cib⁹ ad min⁹ horis 4ᵒʳ. ¶ 2ᵐ est ꝙ oi 4ª die hora qua accipit p̃dictã aquã. accipiat pill'am vnã de ifrascriptis. ℞. galbani mollis ⁊ electi. ℨ. ij. floꝝ arthemisie hypiconis ⁊ asari. añ. ℈. j. dissoluat galbanũ cũ vino aromatico, ⁊ fiant pil'e ex oi. ℨ. vj. ¶ 3ᵐ spãle est hoc. ꝙ hec mulier oi fine xv. dieꝝ purget cũ. ℨ. vj. bñdicte acceptis cũ. ℨ. ij. aque matricarie calefcẽ ⁊ çuccarate: ⁊ tardet cibũ post horis sex. ¶ 4ᵐ principale est: ꝙ hec dña sup pte inferiori uẽtris sui incipiẽdo infra vmbilicũ per vnũ digitum: ⁊ usqꝫ ad femur portet cerotũ hoc ɔtinue ibi affixũ: ⁊ si cadit iterũ renonet. Cuius descriptio. ℞. galbani pinguis ⁊ elci. ℨ. j. ʒ. gallie muscate. ℨ. ij. alipte mus. ℨ. j. cere albe. ℨ. iij. dissoluant gũme cum vino aromatico acuto: ⁊ reliqs icorpatis fiat cerotuꝫ bene tenax. ¶ 5ᵐ spãle est encatisma istud: in quo hec honestissima dña trib⁹ dieb⁹ bis in die qlibet hebdomada sedẽ debet. ℞. gallie mus. ℨ. ij. colofonie. ℨ. ʒ. floꝝ hypiconis betonice arthemisie mr̃icarie. añ. M. iij. herbesule ⁊ est bistorta. M. v. coquatur oia in notabili quãtitate aque quousqꝫ fiat conuenienter aromatica: ⁊ in hãc aquã ɔueniẽter calidaꝫ in uase magno iponat se. Ita ꝙ usqꝫ ad vmbilicuꝫ ptingat aqua: ⁊ est potẽs remediũ ad rectificãdũ matricẽ: ⁊ oia mẽbra generationis: quoꝝ rectificationem cõpletam ɔcedat sibi qui oẽs languores sanat. Ad laudem omnipotentis.

Consilium. 213.

De duplici mala dispositione videlicet. ¶ De iordinato exitu menstruorum ⁊ cum dolore magno. ¶ De abundantia materierum albarum a matrice exeuntium. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De dispõnibus p̃dictis ⁊ earũ causis. Cap. I.

Honestissima dña helisabeth de rouereto duplici laborat dispõne matricis ⁊ praua. ¶ Pria gdẽ est mẽstruorũ iordiat⁹ exit⁹ adeo ꝙ ipoꝝ eũo ultra tp̃s nãle retinet, ut qñqꝫ nõ fiat eoꝝ eũo nisi post qnque mẽses aut sex ul' septẽ. Et adhuc in quolibet hoꝝ tẽpoꝝ min⁹ eũat ex eis ꝙ ɔsueuerit ⁊ rõnale sit: eo qꝛ mulier sanguiea est ɔsistẽs ⁊ bñ carnosa. Et illud etiã qd de suis mẽstruis eũat cũ dolorib⁹ ⁊ angustia difficulter iducit. ¶ 2ª vo p̃ncipalis ei⁹ dispõ est abũdãtia mãeꝝ albaꝝ fl'aticaꝝ. qre raro absoluit ab ea iter vnũ ⁊ aliud tp̃s nãlis mẽstruatiõis: uel nõ nãlis. Et iste due dispõnes pma facie viderent sibi eẽ iuicẽ ɔrie: qm̃ abundãtia mãerũ fl'aticaꝝ que mucillaginose sunt pp eaꝝ humiditatẽ mollificãdo corpus mr̃icis ⁊ uenas ei⁹ debilitare debẽt ṽtutẽ retẽtiuã ipsarũ vñ deberet multiplicari sanguis eductio. ¶ Et 2ª iteꝝ: qꝛ fl'a illud in uenis simul cũ sanguie retẽtum sanguinẽ fluxibilẽ magis reddẽ deberet: ⁊ sic nõ videret cã sufficiẽs retẽtiõis mẽstrualis cursus ⁊ econuerso. Adbuc he dispõnes appareter ɔriari vident. qꝛ sanguis etiã retẽtus ⁊ multiplicatus cal'itate sua remitteret fl'a resoluẽdo ipm ⁊ digerẽdo sua cal'itate: ita ꝙ nõ videret cũ p̃titia multi sanguis in mr̃ice retẽti multiplicari posse fl'a illud in mr̃ice qd existit mãlis cã lubricitatis in ea. Jõ dicẽdũ ꝙ he dispõnes iuicẽ in mr̃ice sunt cõpõnales. Fl'a eni mucillaginosuꝫ p̃dictũ dñans ⁊ ßm pte aqsuꝫ subdñans emittit ad matricẽ a stomacho ⁊ epate hui⁹ m'ieris. Qd eni a stõcho manifeste deducit: eo qꝛ dña ista stõhũei⁹ hẽt qsi semp nauseatũ a m'to fl'ate aqso ⁊ mucillagioso per viã idigõnis in eo genito qd appet a posteriori: eo qꝛ sepe euomit fl'ata p̃dcã que etiã nõ taro a stõcho ei⁹ educunt absqꝫ uomitu ut mihi dixit. Hec igit fl'ata in stõcho ei⁹ semp assistũt. ut appet per ɔtinuam lesionẽ stõchi ab eis: ⁊ quõ eẽt possibile qn magna pseoꝝ cõmisceret chilo qui gñat ex cibis: ex q̃ chilo remittit tẽperamẽtũ epatis ⁊ gñat ex eo sãguis aqsus ⁊ mucillaginosus. qm̃ digõ 2ª que est epatis nõ põt sufficiẽter corrigẽ, errorẽ digõnis pme que est stomachi. ut patet lꝫ 3ª tertij. cap. de egritudinib⁹ stõchi. Et ibidẽ etiam cap. de nocumẽto digestionis. ¶ Adhuc etiã dato ꝙ a stõcho nulla aqsitas fl'atis ad epar deferat: ut si per possibile flegma totũ per uomituꝫ fuisset expulsuꝫ. tñ adhuc saluat ualde facile modus gñationis fl'atici sanguis in epate. qꝛ stõchi lapsus frigidus ⁊ humidus per colligãtiã ledit epar remittẽdo caliditatẽ ei⁹: qre adhuc in epate taliuꝫ fl'atũ gñatio multiplicabit. ¶ Et ex his pulchꝛe videre potes duplicẽ cãm multiplicationis aqsi flegmatis ⁊ mucillaginosi in epate. ¶ Prima est flegmatis delatio a stomacho ad epar. ¶ Et 2ª est eoruꝫ fl'atuꝫ in epate generatio a caliditate eius debili facta a frigiditate ⁊ humiditate stõchi. Et attẽde ꝙ isti duo modi multiplicationis flegmatis sunt sibi inuiceꝫ cõplexionales. ⁊ raro vnus absoluit ab altero ⁊ ecõuerso. ¶ Hec igit flegmata uel aqsus sanguis uel mucillaginosus in epate gñata per chiliꝫ uenã descẽdẽtẽ ⁊ ramos ei⁹ ad matricẽ terminãtes. ¶ Primo pmutãt cõplexionẽ ei⁹ infrigidãdo. ¶ 2° sua viscositate oppilãdo. ¶ 3° etiã humectãdo. ¶ Et qꝛ frigiditas ⁊ viscositas potẽtiores sunt ad oppilãdũ ⁊ claudẽdũ vias exit⁹ sanguinis: ꝙ sit humiditas sanguinis ⁊ flegmatis ad leniẽdũ. ide sequit ꝙ tardat nãlis mẽstruatio huius mulieris. ¶ Et tu adde tertiã cãm qꝛ flegmata talia debilitãt expulsiuã. que si adhuc remaneret fortis: nõ tñ expellẽ posset pp̃ter vias iã clausas. Et pp̃terea qꝛ ille sanguis mẽstruus frigiditate sua inept⁹ est ad motuꝫ ⁊ viscositate sui inept⁹ est ad fluxibilitatẽ. ¶ Cũ aũt ɔtigit ꝙ quãtitas eius nõbiliter multiplicata est: tũc ṽtus magno conatu incitat ad expulsionẽ ipsius: siue sit qꝛ sanguis ille in uenis coartatus acgrit speciẽ male cõplõnis cal'e pp̃ter phibitionẽ euentationis: uel speciẽ male cõplexionis fride pp phibitionẽ transit⁹ debite quãtitatis spirituum aialium ⁊ vitaliũ ad matricẽ. Et quelibet istaꝝ est sufficiẽs cã mouẽdi ṽtutẽ impetuose ad sui fugam. Et tu supadde 3ªᵐ causam que est ꝙ sanguis ille sua quantitate grauando: aut extendendo corpus matricis est causa violenti motus matricis ad expulsionem eius.

Et ex his tanꝙ ex fundamẽto pulchꝛe solui pñt ⁊ reddi cause pl'uriũ accñtiũ alioꝝ mẽbrorum a stomacho: de quibus hec dña conqueritur. ¶ Primo de tẽsione ⁊ uẽtositate in ambobus hypocundrijs: maxime in dextro. hoc enim ɔtingit pp̃ter sanguinẽ flegmaticum in chili descẽdẽte multiplicatum: ⁊ per ramos eius descendentes ad hypocundria: ⁊ ibidem uentosatum. ¶ 2° appet causa grauitatis ⁊ rugitus in partibus suminis ex eodẽ fundamẽto. ¶ 3° appet qre mulier ista dolorez sentit in partibus uẽtris terminãtibus ad ossa anchbarum. ⁊ maxime dextre partis. Sãguis enim predictus matricẽ implẽs extẽdit usqꝫ ad cornua ei⁹ ⁊ ptes ligamẽtales: cũ qb⁹ suspẽdit ad anchas: pp̃ter qd mulieres plerũqꝫ dicũt se hẽre matrices in anchis fixas. ⁊ est ɔsonũ sñie summi hyppocratis dum dixit. Si matrix in uertebro posita fuerit ⁊c̃. ¶ 4° iteꝝ ex hoc fundamẽto appet cã doloris in alchatin. ¶ Et ultimo itelligẽ potes cãm multiplicationis exit⁹ flegmatuꝫ mucillaginosoꝝ: uel aqueorũ. hec eni fl'ata in uenis mr̃icis

multiplicata per poros ⁊ orificia eaꝝ exeūtia recipiunť in
ꝯcauitate mr̄icis: ⁊ ita successiue expelluntur sic successiue in
ea multiplicanť. ¶ Et ex oībꝰ his finalr̄ speculāti ualde fa
cile appere pōt q̄re mulier ista iā diu est effecta sterilis: ubi
solebat esse fecūda. qꝛ mala cōplx̄o frigida ⁊ humida in mr̄i
ce multiplicata debilitat digestiue potētiā ibi regnātē ad ge
neratione: ⁊ sanguinē mēstruū reddit ineptū ad plasmatio
nē mēbroꝝ: ⁊ spūm gignitiuum facit in istr̄m incōueniēs ad
formāduz lineādū ⁊ tēperādū ⁊ tādē remolliēdo corpꝰ mr̄i
cis facit ipsaz ineptā ad detinēdū semē virile ⁊ mēstruuz san
guinē tāto tp̄e q̄tū eēt neciuz. ⁊ cōplenť mēbra embrionis
spatio. xlv. aut. l. dieꝝ. vn̄ ex oībꝰ inuicē ꝯtinuatis apparet.
q̄ he dispōnes in hac muliē nō poterūt corrigi nisi cuz ma
gna solertia ⁊ ꝯgrua remedioꝝ applicatiōe: ut nūc seq̄tur.

¶ De cura per regimē sex rerū nō nālium. Cap. II.

Rectificet ꝑ itaqꝫ regimē eiꝰ ex p̄te sex rerū nō nā
liuz ⁊ euitet mā̄sionē ab aere ⁊ loco ⁊ camera fri
gidis ⁊ humidis ⁊ uētosis multū. ⁊ hītet in locis
calidis notabilr̄. Ita q̄ etiā pānis bn̄ calefacienti
bus uestita sit ⁊ maxie circa spinā ⁊ uētrē ⁊ pedes
⁊ ab applicatione frigoris se custodire debet. Et nota q̄ si su
per inferiori medietate spine saltē per totū mēsem februarij
portaret pellē vnā vulturis: aut vulpis: aut dabaonis bene
laboratā: esset sibi utilius q̄ hr̄e posset. Est aūt dabaon aial
maius vulpe in mōtibꝰ inuētū: qđ a vulgaribꝰ taxus noiať.
¶ In cibis aūt ⁊ potibꝰ opꝫ mulierē istā magna cautela se
regē ita ut euitet oīa īfrigidātia ⁊ humectātia ⁊ adhereat ca
lefaciētibꝰ ⁊ exiccātibꝰ in scđo gradu aut parūper amplīꝰ. qꝛ
lapsus eius est multū intēsus. qꝛ mulier est sanguinea a gn̄a
tione adolescēs: ⁊ in cōpōne carnosa multū. Lapsus ergo
stōchi ⁊ epatis eiꝰ est multū ꝯ̄rius cōplexioni etati ⁊ habitu
dini. Iō respectu ꝓprij tēperamēti multū eleuatus est. Opꝫ
igiť ut corrigať per calefaciētia ⁊ exiccātia notabilr̄ eleuata
ut in 2° gradu. ⁊ p̄ma mansione tertij. Ita q̄ in cibis euitet
bletā spinachiā lactucā portulacā endiuiā acetosam cucur
bitas cucumeres cressones lac ⁊ oīa infrigidātia ⁊ humectā
tia. ⁊ utať eoꝝ loco feniculo saluia rosmarino petrosilino
apio aneto mētha hysopo ⁊ ꝯsilibus. ⁊ dimittat butyrum ⁊
caseū ualde mollē ⁊ dulcē. ⁊ utať caseo mediocriter salito ⁊
carnibꝰ salitis cū ciceribꝰ rubeis. Et vinū bibat albū subtile
⁊ potēs: ⁊ oīno abstineat ab aq̄ simplici uel cū vino cōmixta.
Silr̄ abstineat a fructibꝰ infrigidātibꝰ ⁊ humectātibꝰ. Et in
summa nullus fructꝰ est ei melior q̄ ficus ⁊ nuces. ¶ Exer
citiuz uel motꝰ corporis ꝯueniēs est ei ⁊ p̄pē in ieiuno factꝰ.
Et in summa abstineat a q̄ete corporis. imo ut in pluribus
mōtes ascēdēdo ⁊ descēdēdo exercitari debet. ¶ Dormitio
diuturna ab hac muliē euitāda est: imo ⁊ dormire imedia
te post cibū est ei ualde discōueniēs. Ita q̄ mēsura somni eiꝰ
nō debet trāsire septē uel octo horaꝝ spatium. Et alio tēpo
re semp̄ vigilare debet. ¶ Cōueniēs est etiā huic mulieri ali
q̄n̄ parūper irasci ⁊ accidētibus angustiose aliq̄liter mole
stari. ¶ Et de his que annexa sunt istis copulā cuz viro eui
tare debet post cibū nisi transeant hore ad minus quinque
uel sex. ¶ Silr̄ etiā hec mulier euitet semp̄ in oī cibatione
comedē usqꝫ ad saturitatē. imo abstinētia a quantitate cibi
esset sibi ualde utilis usquequo fuerit bene curata.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

In regimine v° medicinali hec mulier obseruet
xii. modos ⁊ instr̄a sue curationis infrascripta.
¶ Quoꝝ p̄mum est: ut in oī cibario suo utatur
hoc puluē de quo accipiēdo. ℈. j. cū brodialibus
aut quātum teneret medius cortex nucis medio
cris. cuius descriptio est hec. ℞. folij ligni aloes lingue auis
granorum paradisi. an̄. ℈. j. siseleos. ʒ. ß. florum rosmarini. ʒ.
iiij. cimini anisi ana. ʒ. j. florum matricarie piperis albi ar
themisie. an̄. ʒ. ij. cinamomi electi ⁊ subtilis ad pondus om
nium pulueriçenť omnia per se. deinde cōmisceanť. ¶ 2m
remediū p̄ncipale est hoc: ut post quartā diē sequētis mēsis
lunaris hec mulier hora. 20a uł. 21a. faciat sibi fieri flōmiā de
basilica dextri brachij sub cubito posita. per quaz extrahantur
sanguis. ℥. v. uł. iiij. ¶ 3m remediū est: ut nocte sequēti imme
diate post flōmiā mulier hec accipiat potionem. xija. uel. xja
hora noctis. s. mediū cyathū aque calide decoctionis abel.
i. sauine ⁊ dormiat post ipsam per vnā horā tm̄. ⁊ post quin
que horas accipiat scutellā vnā aque decoctiōis anisi ⁊ cuz
çuccaro calefacte. ⁊ 6a sequēti hora prādeat. ¶ 4m remediū
est: ut die imediate sequēti p̄dictā medicinā hec dn̄a accipi
at hoc digestiuū in aurora calidū post qđ dormiat usqꝫ ad
diē ⁊ ꝯtinuet. x. diebꝰ. In q̄bꝰ nō cōmisceat se viro nisi semel
tm̄. Cuiꝰ descriptio est hec. ℞. sy. de calamēto. sy. compositi
acetosi ⁊ meliꝰ rosati. an̄. ℥. ß. aque betonice arthemisie ⁊ ma
tricarie. an̄. ℥. j. misce. ¶ 5m remediū est: ut tp̄e quo accipit
digestiuū p̄scriptū oī 3a die paꝝ an̄ cenā accipiat vnā de in
frascriptis pillis. ℞. pillaꝝ alefanginaꝝ descriptiōe Mes.
ʒ. j. spērū bn̄dicte cōpletaꝝ. ℈. j. formenť pille de oī. ʒ. vj. cum
succo radicū panis porcini. ¶ 6m remediū est ut postq̄ ac
cepit p̄dictū digestiuū diebꝰ. x. purgeť cum hoc elcuario in
quo obseruenť hora ⁊ ꝯditiones oēs que scripta supius in
minoratiuo post flōmiā accipiēdo. cuius descriptio est hec.
℞. elcuarij idi ⁊ bn̄dicte simplicis. an̄. ʒ. ij. ß. agarici elci pul
ueris hermodactylorū. an̄. ℈. j. spice nardi. çinçiberis anisi.
an̄. ğ. v. salis gēme gn̄ū vnū. aque mr̄icarie. ℥. iij. misceātur
diligēter aq̄ calefacta ⁊ elcuariū ⁊ bibať totū. ¶ 7m istr̄m est
ut hec dn̄a postq̄ꝫ fuerit purgata per spatiū sex dieꝝ oī mane
sedeat in aq̄ decoctionis īfrascripte calīa: que attingat usqꝫ
ad vmbilicū eiꝰ per tertiā p̄tez hore. cuiꝰ descriptio est hec.
℞. calamēti pulegij assari camedreos pulegij mōtani ⁊ ru
the. an̄. M. iij. betonice sauine ⁊ mr̄icarie. an̄. M. v. bulliāt
in sex situlis aque usqꝫ ad ꝯsumptionē 3e p̄tis: ⁊ fiat ex eo ut
dictū est. ¶ 8m istr̄m est: ut hec dn̄a istis sex diebꝰ q̄bꝰ fac̄ p̄
dictā sessionē oī die per horā ⁊ mediā an̄ cenā apponat sibi
uētosam vnā sine incisione aliq̄ in interiori p̄te coxe dextre
supra genu per q̄nque digitos transuersales: ⁊ ibi teneat ip
sam per horā vnā aut saltē mediā. ¶ 9m v° remediū est ut
post sex dies predictas si nō supuenisset ei mēstrualis fluxus
imoderatꝰ accipiat medicinā stati scribēdā. Si autē fluxus
magnus p̄ns esset mēstrualis tardet assumptionē ipsiꝰ us
queq̄ fluxus ille nōbilr̄ minoratꝰ fuerit ⁊ tūc accipiat potū
istū circa quē obħuenť ea que de alijs duabꝰ purgationibꝰ
dicta sunt supra. cuiꝰ medicine descriptio talis est. ℞. sy. de
calamēto. ℥. j. ß. agarici electi. ʒ. j. pulueris hermodactyloꝝ.
℈. j. salis idi. ğ. ij. dyagridij. ğ. ß. aque arthemisie uel decoctio
nis floꝝ eiꝰ calefacte. ℥. iij. misce: ⁊ totū accipiať. ¶ 10m istr̄m
est hoc. ut hec mulier postq̄ꝫ oīa p̄fecerit oī mane an̄ prādiū
⁊ sero an̄ cenā balneet totum corpus in aquā deccoctionis
huiꝰ. ℞. spice nardi folij camedreos camepitheos. an̄. M.
ij. arthemisie mr̄icarie betonice. an̄. lib. j. ligue auis. ℥. iij. cas
sie lignee rasura eboris. an̄. ℥. ij. cinamomi electi minutissi
me incisi. ℥. j. capil. ueneris. M. j. croci. ʒ. j. bulliāt oīa in ma
gna q̄ztitate aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis: in
q̄ uā possit se totā infundere ⁊ genitales p̄tes cum materia
huius decoctionis diligenter abstergere: tunc ergo exeat a
balneo: ⁊ diligenter exiccetur corpus eius: ⁊ ingrediatur le
ctum. ¶ 11m v° instr̄m principale est: ut postq̄ꝫ hec mulier
lectum ingressa fuerit subijciat mr̄ici sue colliriuz istud qđ
teneat per 4or horas: deinde viro copuleť: moralr̄ tn̄. Est
autem collirij descriptio talis. ℞. sileleos croci lingue auis
rasure eboris florum arthemisie spice nardi. an̄. ℈. j. musci
ambre. an̄. ℈. iiij. sy. de calamēto. ℥. j. ß. lete v̄ginis ⁊ est illa
que adheret folliculis suis: quantum sufficit. fiant formu
le similes çaccarotis: ⁊ infundantur in predictum sy. cum
pulueribus illis diligenter commixtum: ⁊ cum expressione
condecenti intromittatur matrici: ut dictum est: ⁊ attēdat
hec domina cum facit balneum predictum cum pessario
ut q̄escat a motibꝰ corpis ab ira ⁊ tristitia: ⁊ a mł̄ta replerio
ne ciboꝝ: ⁊ copuleť cum viro nō effrenitādo ut dictum est.

dd

¶ 12m vo instrm est: ut hec mulier tpe balnei z pessarij pdictoz oi mane in aurora accipiat. ʒ.j. hui9 mixtionis. ℞. musci ambre croci. añ. ℈. iij. rasure eboris lingue auis florū arthemisie z hypiconis. añ. ʒ.j. tyriace Andromachi. ʒ.j. icorporent simul diligēter cū modico sy. de calamēto: z fiat ex eo ut dictū est. ¶ Postremo aūt sup serpigine quā hēt apponat hoc linimētū ter uel qter in die fricādo locū patiētez ex eo. ℞. succi arthanite. ʒ.j. succi radicū scordeō: z est alleuz sylvestre. ʒ.ß. pulueris isari uel serpētarie minoris antimonij plūbi usti thuris myrre acatie. añ. ʒ.j. terant oia in mortario plūbeo ultimata ɔtritione z liniat locus patiēs q sanabit idubitāter. ¶ Descriptio pulueris est hec. ℞. laudani. ʒ.ß. storacis calamite. ʒ.ij. pulueriзent grosso mō z in fine ponant musci. ℈.ij. bñ pulueriзati. de hoc pulue accipiat qtitas triū gnoz ciceris z supponat carbonib9 ignitis pus z oi sero mulier cū uadit ad lectū suffumiget se per iferi9 uestita pānis lōgis tenēdo crura bñ adiuicē elōgata z ɔdecēter cictā: ita ut uapor nō ascēdat supi9. Itē ℞. aloes electi. ʒ.ij. opoponacis. ʒ.j.ß. croci castorei masticis myrre. añ. ℈. vij. salis idi. ℈. viij. fiāt pille ex oi. ʒ. vj. de qb9 hec mulier oi 4o sero vnā accipiat parū an cenā. ¶ Itē ℞. pulueris siseleos. ʒ.j. croci. ℈.ß. rasure eboris de osse elephātis. ʒ.iij. fiat puluis. de quo mulier hec oi mane accipiat. ℈.j. cū ʒ.j. aque betonice calefacte z tardet cibū horis ad minus 4or. ¶ Itē ℞. mricarie danete betonice z radicū enule. añ. M.j. coquant diu in aquā z in ea mulier lauet se a pedib9 usqз ad femur oi 3o die per horā vnā an cenā z fiat aq illa calida qtuz tolerare pōt. Cōtinuet hoc regimē per vnū mēsez. deide gescat per xv. dies. Et si nō apperent signa ipregnationis uel flux9 magni uētris aut mēstrualis: iterū reuertat ad utēduz regimine predicto ɔtinuādo ipsum ut dictū est. ¶ Caueat sibi ab usu reruz acetosaz z acriū z a pastilib9 cibis z a caseo lacticinijs z ab usu leguminū: z euitet salatitia oia preter petrosilinum erucā apium saluiā z betonicam. Hec enim. XII. spālia sunt sibi multum utilia. Item effugiat usum aque frigide omnino. Ad laudem dei omnipotentis.

Cōsilium. 214.

De fluxu mātrū albaz a mrice descēdentiū qui multiplicat p pepartū puenīēte ppter lapsuз frigidū z humidū epatis stomachi z matricis. ¶ Diuidit cōsilium in capitula tria.

¶ De dispositione ipsa z causis eius. Cap. I.

On leue imo difficillimuз existimo plene posse itelligi dispōnem huius honestissime dñe. que est q ipsa patit fluxum mēstruoz alboz a mrice descēdentiū. z hoc qdē accidit ei in tpe uel paruз an tēpus quo solēt mulieres nāliter mēstruari. Et nō tñ tollit ex hac dispōne: qn hec mulier ipregnet. Et accidit ei cū ppinquat ptui ut augmentet iste fluxus mārum predictaz cum grauitate z caliditate in renib9 pceptis. z succedunt istis tortio in uentre. z vigiliaz multitudo. z tādem in fine septimi uel circa illud parit mulier ptum nō uagiētem. imo ualde debilem. qd ostendit breuitas piodi eius. eo q raro extendit vita ei9 ultra octo uel decem dies ut mihi scribit: nisi diligēs speculatoris ɔtemplatio in talib9 accñtibus diligenter attendat. Est enim cursus māruз albaz a mrice dispō de qua raro ab auctorib9 snia multum exqsita colligit. Et mirabile quidem est qm ut al's in quodā alio cōsilio diffuse satis declaraui. hec egritudo mulierib9 est cōmunissima nō solū in climatibus z ciuitatib9. imo plurimis mulierum sepissime adueniens intātum ut etate mea sum ausus dicere q plurib9 q medietati mulierum hec egritudo ɔtingat.

Et est qdē hec dispō necio: aut per colligātiā in mrice repta: aut per essentiā in ipsa. Si itaqз esset p colligātiā: aut necio erit a toto. aut a determinata pte puenīens ¶ Et si erit a toto: tūc oportebit assignare hāc dispōnē euenire ppter augmētū male cōplonis frigide z humide in toto dñantis. ppter quā per viā indigōnis he flegmatice māe gñant. Et si sūt mãe in locis alijs q in epate gñate. tūc oportebit eas noiare flegmaticas equoce semp de flegmate itelligēdo. ¶ Et has qdem mãs in toto tales gñari ɔtigit. Aut a mala cōplone frigida z humida que est ipsaz gñationis immediata cā. qs qdē mãs aliqliter digestas ɔtigit expelli a vtute cretice trāsmutāte illas per ɔcaua magnaruз uenaz ad minores usqз ad mrice expellant: z inde ab ea psluant. ¶ Et haz māruз per istā cām expulsaz signa sunt ɔtinuata mārū expulsio. ¶ 2m signū est plōgatio descēsus earum. ¶ 3m signū est albedo in colore. ¶ 4m signum est viscositas eaz in substātia. ¶ 5m est fetoris puatio. ¶ 6m est actualis frigiditatis eaz manifestatio. ¶ 7m insensibilis qnqз earū exitus. ¶ 8m est ɔtinua fere iferioris oris mrīcis humectatio. ¶ 9m est gruitas in spōdilib9 alchatin pcepta. ¶ 10m est pigrities z laxitudo in motu corporis. ¶ 11m est viscosaruз supfluitatū in aqsitatem urinalē imersio z pseuerātia. ¶ Si aūt ɔtingat has mãs in corpore mulierū gñari a mala complone diuersa uelut est frigida z humida iā predicta: z a mala cōplone calida que sit putrefactionis illarū mãruз effectiua cā ut sepe ɔtigit fieri. tūc casus iste parūper difficilior erit qз prius. z hoc qdem penes curationē magis qз penes rei cognitionē. ¶ Facile eniз hic intellige poterit has mãs a putrefactione multiplicatas repītari ut in pluribus cū signis caliditatis in toto dñantis: qd facile per pulsum z uarietates urine cōprehēdi pōt. uelocitas eniз z frequētia in pulsu cū eius magnitudine ɔstāte vtute. ɔtingit eniз puitas ei9 cū imbecillitate vtutis excludēdo cās primitiuas oino significant augmētū caliditatis in corpe. puitas aūt tarditas z raritas sunt signa frigiditatis intēse. ¶ Et urina alba z subtilis hypostasi priuata aut nube sunt signa frigiditatis intēse. Sicut rufedo eius aut rubedo cum nube uel hypostasi rubea uel citrina caliditatis augmētum significat. ¶ At vo fetor in exeūte mã repītat9 prurit9 z mordicatio mrīcis rubedo eius z pustularū inuētio in ptib9 eius caliditatis augmentū sigt. Qd apud leuiter exptum in scia z ope planuз est. ¶ Est tñ hui9 rei curatio difficilior cognitione. eo q in tali dispōne opз medicū uti infrigidātibus z putrefactionē phibētib9. que frigida debēt esse z sicca: aut saltē frigida tm. Opз etiā uti corrigētib9 malā cōplexionē frigidā z humidā: que est gñationis istaz māruз cā. Et illud qdē cū calidis z siccis. Qd oino difficillimū vider quātū ad ɔfractionē medicinaz: z etiā quātū ad modū applicationis earū. Si eniз tales medicine applicent per iterius. tūc anteqз peueniāt ad pticulā patiētē in intermedijs mēbris erunt ipsi9 vtutes excellēter refracte. Et si augmētent earū doses. tunc fortassis nocebūt ptib9 intermedijs. Et ea rōne dicendū est si medicine fuerit in dosi mediocres. Quare oino difficilis videt earū curatio regulariter fiēda. Hec ergo vident cōsiderāda circa hāc dispōnē. si fuerit in mrīce inuēta per colligātiam a toto depēdens. At vo si taliū materiez descēsus a mrīce pueнerit per colligātiā determinate ptis: due videtur esse corporis pticule ad gñationem eius plurimū cōcurrētes. ¶ Et pma qdē est stōchi dispō frigida z humida per quā diminuta fit in cibo digestio ita ut remaneat chilus in ptibus suis actualib9 z potētialib9 aquositate multa z humiditate pticipās qui erit mã gñationis flegmatici sanguinis qui nō pōt eē vtuti nutritiue obiectū ɔueniēs ad gñationeз laudabilis sanguinis. pp quā cām augmētabitur in uenis flā qd erit cā multiplicationis exitus per matricē. ¶ 2a vo corporis pticula hui9 dispōnis gñatiua erit epar z imediata cā magis qз pdicta. si eniз ifrigidet epar ita ut nō possit ex chilo quātūcūqз in stomacho ɔueniēter genito laudabileз gñare sanguinem. imo per viā diminute coctionis chili in epate gñet z multiplicet flegma uere z nō equoce dictū de flegmate. tūc mala dispō epatis predicta erit cā multiplicationis cursus harū mãrū z immediata magis qз mala stomachi dispō. Hec qdē sub speculatione facile cadūt. Izego

eredã ⁊ expiẽtia cõprobaueriz nõ diu in stomacho pdurare malã cõplõnẽ frigidã ⁊ humidã qn ipsam pmutet cõplõnẽ epatis ad frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ ⁊ ecõtra. Quare raro poteris itelligẽ hãc egritudinẽ mulierib⁹ euenisse que nõ repiũtẽ cũ signis distẽperãtie frigide ⁊ humide simul in stõacho ⁊ epate reperte. Hec in summa opz oĩa ɔsiderare de mõ euẽtus huius fluxus mãeruz albarum a matrice. siue proueniat per colligantiam totius aut partium in ipsa.

At uero itez qñ raro est inuenire dispõnẽ aliquam egritudinalez in aliquo mẽbro per colligãtiã que nõ possit etiã ei accidẽ per eẽntiã. iõ cõsiderãdus est modus eueniẽdi huius dispõnis uocat⁹ eẽntialis in mrĩce. ¶ Supposita igit̃ iustitiali temperie in toto in stõcho ⁊ in epate de qb⁹ dictũ est. ɔtigit mulieꝝ mrĩcẽ distẽperari a frigiditate ⁊ humiditate nõbilr̃. ita ut sanguis ad eã trãsmissus grã nutritiõis ei⁹ ⁊ grã finis. s. gñatiõis qui debet reseruari tpe ɔceptiõis ut fiat ps ei⁹ subiecta nr̃i corpis ⁊ altera pars reseruet̃ grã nutrimẽti embriõis qliteircũqz ɔtigat hic sanguis in mrĩce inuẽtus nõ poterit bñ rectificari ⁊ digeri. Quare in ipsa multiplicabunt̃ humiditates fl'atice per viã indigestionis: ut dictũ est. que finalr̃ ṽtutẽ expulsiuã mrĩcis incitabũt ad eaꝝ expulsionẽ: qsi ɔtinue ⁊ successiue pseuerãtẽ: ita ut qbusdã mulierib⁹ ɔtingat qsi semp ab eaꝝ mrĩcib⁹ aliqd descẽdẽ. qbusdã aũt ɔtigat has mãs die alterna: aut per reuolutionẽ qternã euãri. Quaꝝ diuersitatũ cã facile ex theorica medicie assignari poterit. ¶ Quib⁹ eni mulierib⁹ alterna die descẽdit hec mã in eis iuenit̃ mã cõmixta ex ṽtualib⁹ ptib⁹ cholẽ. aut ex aliq pte corpulẽta ipsi⁹. sed mã cholica itrisece mouet̃ per tertiũ. 2° de differẽtijs febriũ. cap̃ penultimo. igit̃ ⁊c̃. ¶ Et oĩno silr̃ dicendũ est de fluxu isto in mulierib⁹ reuoluto per vnũ qternariũ. qz in eo iuenit̃ actu mã multa cõmixta aut saltẽ ṽtualr̃. ¶ Parũper aũt subtiliter speculãti videt̃ eẽ difficile assignare cãm. qre haꝝ mãerũ flux⁹ qñqz tardet̃ usqz ad piodicã mẽstrualis euõnis reuolutionẽ. Hec eniz euõ nõ videt̃ ɔseq mãm alicui⁹ qtuor humoꝝ: neqz eni fl'atis cui⁹ mot⁹ est diurn⁹. neqz cholẽ qz mot⁹ eius est ternari⁹. neqz mẽlie que reuoluit̃ per numerũ qternariũ. neqz sanguis cui⁹ mot⁹ est cõtinue afflictiõis. neqz in oĩb⁹ humorib⁹ simul dñantib⁹ videt̃ eẽ heceõo mẽsatiz appropriata. Quare oĩno videt̃ eẽ neciũ alterã assignari cãm uel cãs. ¶ Dicẽdũ itaqz pro solõne dubitatiõis hui⁹. ꝙ opz pmo saluare reuerẽtiã auctoꝝ. ¶ 2° ꝙ opz rñsionẽ eẽ ɔformẽ his que expimento quotidie cõprobant̃. ¶ 3° ꝙ in rñsione ad hãc difficultatem nõ oportet a ueritate recedere. ¶ Pro declaratiõe itaqz pmi hoꝝ triũ dicẽdũ ꝙ ex snĩjs illustrium auctoꝝ pluriũ colligit̃ fluxũ mãeꝝ a mrĩce descẽdẽtiũ multotiens appere. ab eis aũt nõ videt̃ bene pticulariter declaratũ. an hic fluxus sit cõtinuus uel piodicus. sed ex ipsorum sentẽtijs accipi põt ueritas rñsionis. sicut eni de alijs fluxib⁹ inuenit̃ ab auctoribus scriptũ. ita ⁊ de tali fluxu a matrice cõsilr̃ ɔcedẽdũ est. In alijs eniz fluxib⁹ videt̃ qñqz ɔtinuatio successiua uelut in fluxib⁹ spõtaneis factis a fortitudie ṽtutis icitãte ɔtra mãm peccãtẽ quãtitate: aut qlitate: aut utrisqz silr̃. Cũ eni ṽtus tales mãs per fluxũ euacuat eaꝝ euãtio videt̃ eẽ ɔtinua ut in plurib⁹. ⁊ raro iterpolata. nõ eni pseuerare debet euãtio haꝝ mãerũ ꝙ diu durat incitatio ṽtutis a mãeb⁹ facta. sed stãte pñtia mãeruz semp stat icitatio ṽtutis ad eaꝝ expulsionẽ. ergo talis flux⁹ erit ɔtinu⁹. ¶ Et ex hoc manifeste videt̃ declarari posse. ꝙ in qbusdaz mulieribus ociosis ⁊ igluuiose se replẽtib⁹ sepe ɔtingitibis uel ter in anno taliũ mãeruz euãtio pdurãs per. x. aut. xv. dies. ⁊ cũ hoc mulieres sane degũt ⁊ etiaz a cõceptiõe nõ frustrant̃. imo ⁊ fet⁹ eaꝝ plurimũ sunt icolumes. ¶ Nõ raro etiã ɔtingit fluxus tales in mulierib⁹ fere ɔtinue pseuerare. ⁊ hoc est. ppter cõplõnẽ malã fridã ⁊ humidã epatis ⁊ uenaꝝ pp quã generant̃ in mulierib⁹ mãe fl'atice supabũdãtes ut declaratũ est. ¶ Et pñt etiã gñari mãe fl'atice alibi ꝙ in epate per viã indigõnis ut tactũ est. ⁊ qz illa mala cõplõ in utrisqz hoꝛũ est fixa multo tpe gñant̃ mãe tales que ɔtinue ṽtutẽ incitãt ad sui expulsionẽ. igit̃ in talib⁹ talis flux⁹ erit ɔtinu⁹. ɔñtia necessaria est. eo qz assignata ɔtinua causa effect⁹ pductiua necesse est assignari effectũ cõtinuũ. ¶ Et ex hoc fundamẽto potes rñdẽ ad aliud pblema pp qd in mulierib⁹ qbusdaz ɔtinuus est fluxus haꝝ mãeꝝ albaꝝ. ⁊ si ɔcipiũt mulieres tales cõcipiũt fetũ nõ sanũ ⁊ talẽ pariũt ipsum. Et claudit̃ hoc in snĩa ueteris. 5ª affõꝝ. sermone illo. Mulieri in utero hñti si mẽstrua fluxerint ipossibile est fetũ eẽ sanũ. Ampliãdo affõrtã de mẽstruali mã sanguinea ꝙ de alijs. ¶ Ex quo fundamẽto 3m correlariũ colligẽ potes. qre quedã mulieres aborsum patiunt̃ in postremis mẽsib⁹ ⁊ nõ in pmis. Talis eniz effect⁹ cã est cõgregatio taliũ mãeꝝ mucillaginosaꝝ: quaruz ꝙtitas maior accumulata est in postremis ꝙ in pmis mẽsibus. Et est iteꝝ snĩa ueteris affõꝝ. ubi supra. illo ṽbo. Quecũqz corrupture sunt fetus his cotilidones mucillaginibus pleni sunt. Et lege cõmẽtatorẽ ibi. Et per hec talia philosophice cõtẽplãdo ɔcedẽde sunt ɔclõnes iste. ¶ Pria ꝙ aliqs fluxus mãerũ albaꝝ ⁊ corruptarũ ⁊ mrĩce ɔtinuus est. pbat̃ cõclõ: qz talis fluxus põt esse materierũ sanguinearum aut hñtiũ virtualẽ ptez sanguinis. ergo talis erit ɔtinuus. patet ɔñtia. qz sicut alijs mãeb⁹ attribuit̃ mot⁹ piodicus ita ⁊ sanguini ɔtinuus. ut põt colligi in 2° de differẽtijs feb. cap̃ penul. ¶ 2ª cõclusio est ꝙ aliqs fluxus harũ mãerũ a matrice est quotidianus. pbat̃ ɔclõ. qz talis aut est a fl'atica mã uel ab alia equoce dicta de fl'ate: hñte tñ virtualẽ motũ fl'atis. ⁊ oĩs talis est quotidian⁹. ergo ⁊c̃. patet ɔñtia ⁊ maior eo ꝙ talib⁹ mãeb⁹ inuenit̃ sepe cõmixtũ fl'a aut fl'atice sunt ul' in eis saluat̃ ṽtus fl'atis. ⁊ minor est nota: eo qz fl'ati inest pprietas piodicãdi quotidianarie: ⁊ sanguini ɔtinue: ut dictũ est. ¶ 3ª ɔclõ. ꝙ aliqs ipsorũ fluxuũ frequẽter est tertianarius. probat̃ ɔclõ: qz choleric⁹ est. aut in sanguine uel altera mã cholere virtualitas inuenit̃. ¶ 4ª ɔclõ. materierũ fluxus a matrice aliqs est quartanarius. ɔclõ pbatur eodez fundamento quo prius. ¶ 5ª ɔclõ. aliquis fluxus a matrice qñqz est piodica reuolutiõe pueniens pcise de mẽse in mẽsez. probatur ɔclõ. qz talis fluxus prouenit a potẽtia nature exonerantis se a pdicta mã gratia finis: qui est ɔceptio ⁊ spei conseruatio. sed talis flux⁹ nõ videt̃ tardius eueniẽs aut pus ꝙ in fine vnius mẽsis lunaris uel medicinalis. igit̃ ⁊c̃. pbatur minor quantũ ad pmã partẽ: qz lz mã illa fm magnã partẽ fuerit cõgregata ante finẽ mẽsis lunaris: nõ tñ ɔuenieter expelli põt. eo qz ad illius expulsionẽ nõ ɔcurrit totalis potentia virtutis supra mãm. eo qz ad expellẽdã mãm talem ante finẽ uel post finem mẽsis nõ pcise sufficit potentia virtutis. sed opz virtutẽ ipsam iuuamẽtũ accipere a celesti corpe. qđ est luna que mene dicit̃ apud grecum. ppter qđ hic fluxus mẽstrualis dicit̃. Cũ igit̃ aggregatum ex potẽtia virtutis ⁊ iuuamẽto celesti potẽtius sit ad has mãs expellẽdũ ꝙ si precise concurreret virtutis robur absqz tali influxu. sequitur ꝙ precise in fine mensis lunaris fiet harũ mãerum expulsio. ¶ Contra. qz in qbusdã mulieribus videtur fieri expulsio harũ mãerũ nõ pcise in fine mẽsis lunaris. imo qñqz in fine prime scðe aut tertie quadrature eius. ¶ Amplius non videtur hoc posse cõueniẽter cõtingere in fine mẽsis lunaris. eo qz luna tũc videt̃ minus iuuamentuz prestare in nobis quãdo debilius est eius lumẽ. sed debilius est ipsum in fine mẽsis. qz in cõiũctiõe ⁊ ppe illã quãñ. igitur ⁊c̃. ¶ Ad hec duo dicẽdũ. ⁊ pmo ad pmũ. ꝙ lz ita sit ꝙ in quibusdã mulieribus talis fluxus accidit in fine pme secũde aut tertie quadrature vnius lunaris. tñ cuiuslibet earũ quadraturarũ cõputatio ad quadraturas precedentes lunaris videt̃ eẽ finis vnius mensis: sicut prime quadrature computatio ad tres quadraturas precedẽtes lunaris: erit finis mensis lunaris: si bñ cõsideras. ¶ Ex qbus si bene cõsiderat iuuenilis intellectus: pbabit̃ defendere poterit: ꝙ oĩs fluxus menstrualis semper fit in fine mensis lunaris: facta semper cõputatione finis vnius qdrature ad precedẽtes ipsam. ¶ Cõtra iterũ

dd 2

Ꝑ dicto termino falli⁹ mulierum dolore

q2 si accidit fluxus in medio vnius q̄drature z non in fine nō videt̃ posse saluari q̄ tales fluxus semp̄ fiāt in fine mē-sis lunaris. ℂ Huic motiuo satis facile r̄ndendū est. q̄ me-dietas vnius q̄drature lunaris sapit nām finis ei⁹: eo q2 sic extrema tp̄a inuicē cōparata sapiūt nām alterius inuicem. Ita media respectu extremoꝝ: z ꝓprie talia cū parum distēt ab extremis suis. aliter oportet aduersarium aliā assignare cām que nō videt̃ posse dari. ℂ Et ad 2m motiuuz superi⁹ tactum dicēduz q̄ lz lumē lune in ↄiunctione eius z ꝓpe ip-sam sit debilius q̄ in augmēto z ptibus sibi vicinis. tñ ↄtin-git in q̄busdā mulierib⁹ que debiles sunt: aut in q̄bus ↄgre-gata est mā multe remollitionis q̄ iuuamētum ꝓuū a ꝓuo lumine lune ꝓueniēs potētius erit ad incitādum vnā vir-tutē debilē ꝓpter minorē resistentiā q̄ vnā virtutē retentiuā que potētior esset ad resistendū influxui lune qui fortis eēt. ℂ Et ex hoc fundamēto potes iterum soluē plura ꝓblema-ta. ℂ Primuz q̄re in q̄busdā mulierib⁹ flegmaticis z natu-ra debilib⁹ accidit frequētius mēstrualis fluxus ꝓpe cōiun-ctionem lune q̄ ante. ℂ 2° q̄re in mulierib⁹ robustis frequē-tius accidit fluxus in fine scd̃e q̄drature lunaris: aut ꝓpe ip-sam q̄ alijs tp̄ibus: q̄m virt⁹ aliarū mulieruz potētior est ad retinēduz māē z ad resistēdum fluxui. ergo opz eaꝝ expulsi-uā iuuari ab astrali aspectu. sed talis est fortior in q̄dratura scd̃a: aut ꝓpe illā ubi lumē lune iā ꝓuenit ad cōplementum augmenti. igitur zc̄. Et plura alia speculabilia correlaria ex hoc fundamēto ↄcludē potes si tibi libet. ℂ Et parib⁹ rōni-bus facile ꝓbari posset scd̃a ps minoris adducte ad ꝓban-dum q̄ntam ↄclusionem. s. de mēse medicinali intelligēdo ex ꝑncipijs medicine medicinalē mēsem totuz spatiū illud quo luna nostrū hemisperiū illuminat q̄d est spatiū. XXVII. dierum nāliū cum dimidio uel circa illud. ut colligi pōt a Hal. 3° creticoꝝ. Speculatores eni medicine qui curā suā a ꝓposuerunt rōnabilib⁹ experimentis non perpenderunt lunā suo lumine in corpora humana ifluere ifluxu percepti-bili de quo curādum sit: imo solum viderunt manifestam ipsius impressionem fieri in corpora nostra tēpore quo ma-nifeste lucet in hemisperio nostro: z est spatium dieruz iam predictoꝝ. ut ex sententijs iam predictis accipere pōt.

Post hec aūt in hac mā videnť remāsisse due diffi-cultates solōnē expectātes. Et p̄ma q̄dē an mulieres cū mala cōplexione frigida z humida mr̄icis cōplicata etiā lapsui humido z frigido epatis ip̄regnari pos-sint. Et videt̃ q̄ sic: eo q2 mulier ista cū tali lapsu z multitu-dine māeꝝ flegmaticaꝝ in mr̄ice sua ip̄regnata fuit. ℂ 2m motiuū q̄d etiā appet: eo q2 añ mēstruationē suā tales mate-rie in mr̄ice inueniunť. ℂ In oppositū arguiť. eo q2 si in mr̄ice recipiať virile semē corrūpēť a talib⁹ materiebus in mr̄ice inuētis. ℂ Itē q2 tales māe que parū ante ptuz expel-lunť: aut in ea fuerāt genite añ impregnationē aut post ip-sam. si ante impregnationem non videtur rationabile ip-saz potuisse ip̄regnari: eo q2 tales māe sui frigiditate sperma ꝓlificū corrūpunt. ℂ Itē q2 tales māe sanguinē mēstruum inficiūt adeo ut nō sit mā apta gn̄ationi embrionis neq3 nu-tricationi eius. ℂ Et iterū q2 tales māe leniēdo z mollificā-do mr̄icē lubricā reddūt ita ut fetū detinē nō possit. z plura alia motiua sil̄ia istis adduci possent. Sicut enim in terraz multā humiditatē h̄ntē ꝓiectū semē corrūpiť: ita ut nō ger-minet. Ita etiā de virili semine in mr̄icē valde humidā ꝓie-cto ↄcedi debet. Et sunt sermones Hyppo. z Cōmentatoris affoꝝ 5a ibi. Similiter autem z in materiebus.

Ad absoluēdū huiusmodi difficultatem dicē-dum est ↄclones tres. ℂ Pri-ma. q̄ nō q̄libet mr̄icis lapsus frigidus z humidus mate-rialis prohibet impregnationem mulierum. ℂ 2a ↄclusio. q̄ lz impregnatio nō ꝓhibeat a tali lapsu: debita tamen fe-tus nutricatio z ipsius fortitudo impediuntur. ℂ 3a ↄclu-sio. q̄ ↄtingit debilitatem virtutis apparere quādoq3 in to-to: quandoq3 vō in determinata parte.

Prima ↄclo multis modis ꝑsuaderi pōt. z p̄ q̄dem: q2 maior esse pōt vtutis resistētis ad lapsum iā dictū q̄ actiuitas ad ipsaz. igiť vtus semē in ea receptum regulare poterit ad retētionē ipsius z ↄceptionē. Añcedens arguiť. q2 non q̄libet lapsus vtutē adeo debilitare posset: ut ↄceptionē impediat: nisi fuerit ualde magnus. ℂ 2° iterum ꝓbať ↄclo. q̄m lz in mr̄ice lapsus frigidus z humidus inue-niať. cōtingit tñ nō semp̄ in mr̄ice inueniri mām tāte quāti-tatis: ut sui frigiditate z humiditate spirituosam ptē sp̄ma-tis corrūpere possit. z lubricā reddē mr̄icē: adeo ut non deti-neat semē. ℂ 3° ad idē arguiť q̄ñ ↄtingit mulierez fuisse nā-liter menstruatā. z in tp̄e illo cū euacuatione sanguis fuerit expulsa mā frigida z humida: z sanguis laudabilis ad ip-sam fuerit attract⁹: ex quo vigorosior reddať matrix. Igitur in tali casu ↄcipe poterit. patet ↄn̄tia. q2 nulle videnť cause impeditiue ↄceptionis q̄ñ tp̄e coit⁹ vtus attractiua z reten-tiua mr̄icis fortis est cū magna delectatiōe ad illud ↄcurrē z substātia mr̄icis ↄueniēter solida est a sup̄fluitatibus re-mollitiuis mūdificata z semē in ea receptū ꝓlificū fuerit.

Secūda vō ↄclo declarari pōt. eo q2 post ↄceptionē factā pōt regenerari mā multum frigida z humida que nō est sanguis dispositiua ad debitā nutricati-onē ipsius: imo ip̄editiua. q̄ embrio notabilr̄ debilitať. patet ↄn̄tia. q2 mā ifrigidādo calorē nālem nec̄io debilitat. Itē sui frigiditate z humiditate sanguinē reddit ineptum ad nu-tricationem debitā. q̄ embrio remanebit debilis z extenua-tus. patet ↄn̄tia. z p̄mo añs huius rōnis arguiť. q̄m rema-nēte lapsu fixo uel fiente tā in mr̄ice q̄ in epate z stomacho māe generabunť frigide z humide per viā indigestionis. ℂ 2° arguiť ↄclo. eo q2 sanguis quātūcunq3 laudabilis in casu attract⁹ ab epate z a uenis ꝓpter lapsuz frigidū z humi-dū in mr̄ice inuētū poterit remitti in caliditate sui z intendi in humiditate: q̄re reddiť mā inconueniens nutricationi. quare necesse est debilem z extenuatum fieri fetum.

Et ex istis inuicem collatis ꝓbari pōt tertia ↄclo. z p̄ quātum ad p̄mā ptē eius. que est q̄ toto fetus corpore remanebit debilitas. eo q2 quoꝝ ꝓn̄tia v-tus fortis est z ꝓmanet eoꝝ carentia debilitať: sed ꝓn̄tia san-guinis z sp̄ūum laudabiliū cōstat virtus. ergo carentia ip-soꝝ debilitatur. q̄re p̄ma pars ↄclusionis uera. Scd̃a vō ps eius arguitur: eo q2 contingit lapsum vni parti matricis z ↄn̄ter fetus inueniri maiorem: sed hoc posito pars illa debi-lior erit. ergo z eius operatio debilior. ℂ Ex quo correlarie cōcludi pōt quorūdā apparentiū uerificatio. p̄mo q̄re in q̄-busdā infantium appet cerebri debilitas: ita ut multiplicen-tur in capite z in membris euacuationis ab eo sup̄fluitates per nasum per palatuz: z sic de alijs. q̄busdā vō accidit rau-cedo uocis ꝓpter frigiditatem z multā mām membris uo-calib⁹ inuentā. Quidā vō eoꝝ vix uagire z uociferare p̄nt ꝓpter cām dictā. z ꝓpter debilitatem virtutis motiue par-tium pectoris uocalium. nonnullis vō inuenitur stomachi debilitas: z sic de alijs. quoꝝ cause ex hoc fundamento assi-gnari possent. Et vide q̄ in fetu huius mulieris hec talia ac-cidunt s̄m partem z causas eorum ex his intellige.

Secūda vō difficultas q̄re hec mā mucillaginosa al-ba in hac muliere reseruať usq3 ꝓpe tem-pus ptus. cā est assignabilis ex pte finis. eo q2 sicut māe mē-strualés: imo etiā ualde corrupte usq3 ad finē ptus nālis re-seruātur. ita z de istis mucillaginosis sup̄fluitatibus dicēdū est. ℂ Cā vō ꝓpter quā he māe aliq̄ñ expellunť ante ptum per. x. uel. xv. dies aut circa illud esse pōt. aut q2 māe tales tātum multiplicate sunt: q̄ nō expectat virtus a nocumen-to illarum incitata expulsionē illaruz facere in tēpore ptus: sed anticipat expulsionē illaꝝ sinthomatice ante partum. ℂ Et scd̃a cā esse pōt eo q2 tales māe multiplicate maiorem remollitionem facere possent in mr̄ice in ultimo mense par-tus q̄ in precedētibus. vn̄de ꝓpter multā remollitionē eius quasi lubricādo descendunt. ℂ Ita ex fundamento omniū

borum sermonũ videt̃ esse dispositionem huius dñe ad determinatã declarationẽ adductã. ¶ Et appet iterũ ex hoc fundamẽto posse reddi cãm oiũ effectuũ uel accñtium in ipsa apparentiũ. ¶ Et 3° iterũ põt videri ex hoc fundamẽto cã mortis fetus post natiuitatẽ eius que est ꝓpter egritudinẽ in mr̃ice ɔctam. cuius nocumentum nõ eque hñ tolerat fetus post natiuitatẽ sicut tolerabat in mr̃ice. eo qꝛ potẽtior est aer cũ alijs reb⁹ non nãlibus ad alterãdum fetũ parum post natiuitatem eius extra uterũ ꝙ in utero. ¶ Ultimo ex hoc fundamento facile ɔcludi põt ꝙ egritudo hui⁹ mulieris est difficilis curationis saltẽ ꝓpter longitudinem eius: ꝫ etiam alie cãe cõcurrãt ad eius puitatem. ¶ Et concludit̃ ex his ultimo neciũ esse festinã curationẽ ipsi⁹ ꝛ ualde sollicitã: q̃re aũt in sequẽtibus succincte declarabit̃.

¶ De regimine per administrationem sex rerum non naturalium. Cap. II.

Ro regimine igit̃ dispõnũ huius mulieris p̃mo discurrẽduꝫ est per debitã administrationem sex rerũ nõ nãlium. Scdo per regimen medicinalium. ¶ Sit itaqꝫ eius aer ꝛ locus tẽdens ad caliditatẽ ꝛ siccitatem nãlr̃ uel artificialr̃ orientalis uel meridionalis: artificialr̃ fiat cũ igne ꝛ suffumigationibus ex thure sandaraca colofonia storace calamita laudano ligno aloes ꝛ cum cõbustione lignoꝝ pomoꝝ pinoꝝ iuniperi lauri abietis: ꝛ vitet̃ flatus uentoꝝ septẽtrionalium. ¶ Exercitet̃ exercitio pedestri satis lõgo aut alto. si aũt nõ põt ꝓpter debilitatẽ: fiãt fricationes cũ pãno aspo sup loco alchatin sero ꝛ mane donec caleat ꝛ rubeat ante cibuꝫ eius cutis. ¶ Quietẽ oĩno vitet lõgã. Et somnus vitandus: nisi ſm necessitatem: ꝛ lõgitudo somni vitet̃ ꝛ vigilie magis cõueniunt. ¶ Caueat a multa quãtitate cibi ꝛ potus: imo recedat a mẽsa cũ reliquijs famis adhuc reseruatis in stomacho: qm̃ deterior est fertilitas tẽpore sterilitatis ꝙ sterilitas tp̃e fertilitatis. 3ª p̃mi. cap. de regimine eius qḋ comeditur ꝛ bibit̃. ¶ Si aũt ɔtigeret repletionẽ incurrere euacuet̃ per uomitũ cũ hoc uomitiuo. ℞. aque decoctionis seminuꝫ raphani. ℥. iij. mellis. ℥. s. aceti. ℥. j. dissolue totũ ꝛ bibat̃ tepidũ ꝛ post illud per horã vnã uel mediam cũ digito fiat agitatio in p̃ncipio meri apud radicem lingue. Et si per talem commotionẽ non ꝓuocaret̃: tũc immittat̃ pẽna oleo oliuarum inuncta: ꝛ fiat agitatio. ¶ Si aũt abhorreret uomitũ: tunc ciboꝝ supfluitas est ꝓuocãda cũ clisteri isto. ℞. folioꝝ maluaruꝫ blete mercurialis. añ. M. j. folioꝝ catapucie minoris numero q̃tuor coquãtur in lib. v. aque usqꝫ ad medietatem huius decoctionis cũ expressione. ℞. lib. j. iere Sal̃. ℥. s. bñdicte cassiefi. añ. ʒ. vj. salis indi. ʒ. j. s. olei oliuarum. ℥. iij. misce. ꝛ totuꝫ supponat̃ bis uel ter usqꝫ ad cõueniẽtem stomachi exonerationem. ¶ Si aũt abhorreret etiã clistẽ tribue ei ℥. iiij. uel. v. decoctionis senecalefacte cum. ℥. j. sy. acetosi. est bonuꝫ dispositiuuꝫ taliũ supfluitatum. ¶ Si aũt oĩa predicta abhorreret faciat dietã per vnam diem absolute uel per duos tenuem cũ cibis pauce quãtitatis ꝛ qualitatis. ¶ Accidentia aĩe que inducũt caliditatẽ mediocrẽ itra limites sanitatis ɔueniũt. que aũt excedũt ꝛ inducũt tristitiã sunt euitãda. silr̃ sunt euitãda oĩa cibaria notabilr̃ frigida ꝛ humida. ¶ Jtẽ viscosa ꝛ oppilatiua. Jtẽ ingrossatiua sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ ꝛ oĩa uẽtosa. Exẽplũ p̃mi spinachia portulaca ꝛc̃. Exẽplũ scdi. pastiles cibi neruosi. Exẽplũ tertij. caro salita ꝛ aĩaliũ antiquoꝝ. Exemplũ q̃rti. sicut oĩa lacticinia ꝛ olera ꝛ legumina ꝛ ꝓprie elixata ꝛ cibaria mellita: ꝛ euitet cibaria difficilis digestiõis: sicut sunt carnes uaccine. ¶ Carnes aũt laudabiles sunt oẽs que nãliter siccitatem augmentant ꝛ magis assate ꝙ elixate. fercula autem tendant ad caliditatẽ ꝛ siccitatem risum pãnicũ ꝛ cicera rubea ꝛ alba ꝛ caules saluia serpillũ mentha rosmarinus rutha in cibis preparata ɔueniũt. ¶ De aromatib⁹ cõueniunt oĩa calida ꝛ sicca ꝛ apitiua hñtia ꝓprietatem ad epar ꝛ matricẽ: uelut sunt cinamomum spica nardi. çç. macis galãga nux muscata li-gnũ aloes utrũqꝫ pip ꝛ ꝓprie albũ: ꝛ crocus ameos amomũ anisum semẽ feniculi petrosilini apij cardamomũ maius ꝛ min⁹ ꝛ nigella: quã qdã crediderũt esse cardamomũ minus ꝛ falso: qm̃ cardamomũ minus est granũ paruũ oblõgũ spericũ satis colore puluerulẽtũ substãtia solidũ odore ꝛ sapore acutũ satis. Cardamomũ min⁹ est illud quod Auic̃ noiat heylbane. ꝛ est granũ padisi noiatuꝫ ſm aliqs: ꝛ a vulgo dicit̃ melegete: qm̃ est granũ paruũ triagulatum subrubeũ solidũ acute aromaticitatis ꝛ acuti saporis ꝛ est de medicinis epar ꝛ mr̃icẽ potẽter rectificãtibus siue simplex accipiat̃ siue cõposita. ¶ De fructibus ɔueniũt amigdale fistici passule cũ arillis hñ masticate. grana autẽ pini ꝓpter suã vnctuositatẽ nõ placent. ꝛ qꝛ nocẽt stomacho. 13ª tertij. de his que nocẽt stomacho. ficus auellane etiam optime sunt ꝛ ꝓprie torrefacte. 14ª tertij. de rebus epati ɔferentibus. pomis võ ꝛ piris hñ aromaticis ꝛ maturis q̃nqꝫ uti põt ꝛ nõ frequẽter: ꝛ meliora sunt cocta ꝙ cruda. Et in summa fructus oẽs caliditate ꝛ siccitate aromaticitate ꝛ apitiua virtute p̃ticipãtes. ¶ De salsis autẽ ꝛ cum eo ɔditis cõueniunt caro salita nõ pinguis ꝛ caseus salitus ꝛ oliue condite ꝛ pisces cum salsedine diu conseruati. Et de alijs conditis utilia sunt ei. çinç. conditum ꝛ iringi conditi ꝛ kebuli conditi rape napi conditi ꝛ omnia condimenta calefacientia ꝛ exiccantia cum mundificatione matricis. ¶ Pot⁹ autem huius domine conueniens sit vinum colore album substantia subtile aromaticum notabilis caliditatis ꝛ siccitatis. Et euitet summopere usum aque saltem longum.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Ro curatione huius dispositionis per medicinalia duo principaliter videntur intẽta. ¶ Primum est correctio lapsus frigidi ꝛ humidi matricis. ¶ Secundum est fortificatio fetus in matrice. ¶ Pro curatione lapsus. s. frigidi ꝛ humidi oportet simul intendere ad stomachum epar ꝛ matricem ꝛ erunt intentiones quinque curatiue eius.

Et prima est materieruꝫ adequatio que multis instrumentis compleri potest. ¶ Primuꝫ est debita administratio sex rerum non naturalium: ut supra dictum est. ¶ 2ᵐ instr̃m adequãs mãs est administratio confectionum ꝛ electuarioꝝ sua caliditate ꝛ stipticitate hñtiũ virtutẽ stomachalẽ epaticaꝫ ꝛ mr̃icalẽ: uelut sunt dyambra dyamuscus dulcis dyacinamomũ electuariuꝫ de ligno aloes dyatrion pipeõ plirisarcoticon metridatũ dyacalamẽtũ dyamacis: ꝛ similia istis. Quoꝝ oiuꝫ usus sit in mane per tres uel q̃tuor horas añ cibũ. de qbus etiã põt accipi aliqḋ añ cenã parum. ¶ 3ᵐ instr̃m sunt aque sublimationis. s. mellisse absin. origani pule. betonice salu ie ruthe feni. apij petro. genestre ꝛ liliũ ¶ 4ᵐ sunt sy. istis mẽbris appropriati. s. sy. de calamento de prassio de absinthio: ꝛ de eupa. de mẽtha. Compositus acetosus çuccarinus mellinus oximel de sq̃lla. sy. de lilio descriptiõe Serap. 7° breuiarij. ꝛ sy. de enula de arthemisia. qui ambo sunt solẽniter mũdificatiui mr̃icis ꝛ abstersiui. ¶ Et cõpositũ bonũ ꝛ leue aggregãs intẽtiones ad predicta. ℞. florũ arthemisie mr̃icarie mellisse betonice saluie origani eupatorij assari. añ. M. ij. cimini anisi ameos: se. ruthe carui. añ. M. j. enule sicce. M. iij. calami aromatici galange çedoarie cinamomi. añ. M. s. bistorte gallie muscate doronici violarum citrinarum. añ. ʒ. ij. liquiritie. ʒ. iiij. bulliant in omnia in. lib. xij. aque usqꝫ ad cõsumptionem medietatis. deinde cum forti expressione colentur ꝛ colature addatur aceti lib. s. çuccari secunde decoctionis. lib. xv. ꝛ coquantur usqꝫ ad conuenientem spissitudinem. de hoc igitur composito. ℞. ℥. ij. aque absinthij betonice ꝛ mellisse. añ. ℥. j. misce ꝛ totum calidum in potu det̃ in aurora. ꝛ tardetur cibus post ipsum horis 4ᵒʳ. ¶ Et leuior isto est hoc. ℞. sy. aceto. compositi. ℥. j. s. aque matricarie. ℥. ij. absinthij. ℥. j. misce ꝛ tribue ut supra. ¶ Aliud leuius isto. ℞. aque matricarie arthemisie betonice. ana. ℥. j. s.

çuccari al. parum ⁊ det' in potu ut prius. Possem etiam adducere digerentia in forma decoctionis pulverum ⁊ pillularum cōposita. ⁊ tu ex predictis illa intellige.

Pro intētione 2ª que est māerū diversio a pfūdo corpis ad circūferentiā. ¶ Primum diversivū ⁊ leve est fricatio extremis ptib⁹ natibus ⁊ spatulis administrata cū pāno aspero faciēte cutem calere ⁊ rubē. ¶ 2ᵐ divertēs est applicatio uētosaꝝ spatulis uel natib⁹ cū scarificatione ubi est dñium sanguis aut māe secū admixte: aut sine: ⁊ applicate spatulis magis divertunt a stōcho ⁊ epate: ⁊ natib⁹ applicate magis divertūt ab epate ⁊ mrīce. Et de bñ divertētib⁹ a mrīce mās sunt uētose super natib⁹ administrate. ¶ 3ᵐ divertēs est ablutio pedum ⁊ cruriū cū decoctionib⁹ plātarū: qrum sermo preterijt. ¶ 4ᵐ divertēs ⁊ universalius oib⁹ est flobotomia saphene magis in dispōne mrīcis ⁊ epatis: ⁊ flobotomia salvatelle aut basilice que imediatius ab epate divertūt. qruz utraqꝫ fieri debet cū virtutis ɔstātia ⁊ appitione dñij sanguis aut māeruz sibi cōmixtaruz. ¶ 5ᵐ divertens pōt esse puocatio emorroidarum ⁊ aptio uenaruz mēstrualium. ¶ 6ᵐ divertēs ⁊ bonum est puocatio urine ⁊ pprie cū frequenti usu comestionis folioꝝ ⁊ seminum feniculi ⁊ petrosilini apij anisi ⁊ similium. ¶ Et puocativum utile. ℞. aque eupatorij sparagi. añ. ℥. ij. sumat' in aurora cum modico çuccari: ut supra dictum est. ¶ Et fortius illo ℞. aque sublimationis milij solis ⁊ genestre. añ. ℥. ij. ß. misce. ⁊ detur ut prius.

Pro tertia intentione que est māeruz evacuatio hoc est vnū evacuativum cōe: ⁊ valde utile. ℞. benedicte simplicis. ℥. iij. iere Galeni simplicis. ℥. v. aque feniculi. ℥. j. ß. misce ⁊ calidū tribue. ¶ Et levius illo est exhibere. ℥. xij. iere Gal'. simplicis in potu: ⁊ hec duo possent etiā minorative exhiberi dosim minuēdo. ¶ Fortius ꝓdictis. ℞. el'uarij idi. ℥. ß. cum aqs predictis hora predicta. ¶ Evacuatio cū pillis. ℞. pillaruz de bñdicta de iera cōposita añ. ℥. ß. cū el'uario succi rob. reformēt' pill'e. vij. ⁊ tribue ut supra. ¶ Fortius illo hñs intentionē ad mās mixtas. ℞. pillaꝝ fetidarū. ℥. ß. de iera cōposita de sarcocolla. añ. ℈. j. boni pōderis dent' horis predictis. ¶ Et plurima cōposita huic intētioni serviūt: uelut el'uariuz dyafinicon iera rufi ⁊ pprie ad mās adustas. ⁊ el'uariuz de psilio ad mās mixtas ⁊ ppe calidas dñantes que tñ per se in lapsu tali nō multiplicātur. ¶ Elige g° que gratior tibi videt': ⁊ da in aurora qtuor observādo ɔditiones. ¶ Prima ꝙ post illius assumptionē dormire pōt vna hora. ¶ 2ª ꝙ post ipsaz nō fiat magnū exercitium. ¶ 3ᵐ non comedat' post eas per sex horas. ¶ 4ª ꝙ vna hora post medicinā recipiat aliqd depositivuz supfluitatū: uelut eēt cyathus vnus brodij pulli in dieb⁹ frigoris: ⁊ cyathus vnus aque ordei calide cū çuccaro in dieb⁹ caloris. Et si nō uellet per os per clisteria fiat. ut ℞. decoctionis herbaꝝ lenietiū ut malue mercurialis blete portulace bismalue ⁊ siliuz lib. j. olei lilioꝝ alboꝝ. ℥. ij. olei de violis citrinis. ℥. j. ß. benedicte simplicis. ℥. vj. çuccari cassiefistu. añ. ℥. iij. salis gemme. ℈. iiij. misce. ⁊ exhibeatur hoc clistere omni die usqꝫ ad decem dies.

Quarta intētio que est curatio mēbroꝝ mādātiuz ⁊ recipiētiuz mēbra que possent ledē mrīcez sūt tria pncipal'r. s. caput stōchus ⁊ epar. huiusmodi mēbra ppter lapsuz eoꝝ frigidū ⁊ humidū possent effundē mās ad mrīcem augmentādo eius lapsuz. ¶ Rectificabit' g° cerebri dispō cū medicis capitalib⁹ simplicib⁹: uelut sticados pulegiū calamētū maiorana salvia hysopus laurus amomum ameos galāga cinamomū macis cubebe nux mus. serpillū rutha betonica ⁊ silia. utēdo eis aut in pulverib⁹ aut cibis aut ɔfectionib⁹ aut el'uaria appropiata ex eis cōponendo. ¶ Et de famosiorib⁹ ad hāc intētionē est dyanthos descriptione Nicolai in quo maximā utilitatē habui exhibendo de ipso. ℥. iij. per duas horas post cenā cū. ℥. j. aque sublimationis sansuci. Et sil'r ɔferūt ɔfectio dyamusci dulcis dyambre dyaolibani dyamacis dyacalamēti. ¶ Et hec oia conferunt tā cōposita ꝙ simplicia stōcho exñti in hac dispōne. Et ɔfectio de eruca descriptione Dyascoridis magnifice ɔfert aut ɔfectio de galāga ⁊ el'uariuz de seminib⁹ hec oia gfā alterationis. ⁊ iera Gal'. mūdificationis gfā. ⁊ pill'e de spēb⁹ fm Mesue supius allegate. ¶ Res que rectificāt epar lapsum ad frigidū ⁊ humidū sunt sicut el'uariū dyalacca dyacurcuma dyaciminū dyacostū dyaolibanū: ⁊ silia. sy. de absinthio de prassio cōpositus acetosus de qnque radicib⁹ uel de qnque semibus. ⁊ sy. dyarodon ⁊ ppe fact' cū radice galāge ⁊ similia istis. ¶ Simplicia ei ɔueniētia sunt absinthiū prassiū eupatoriū calamētū rubea tinctoꝝ radix genestre: fu: meu. ⁊ in sūma oia simplicia calida amaritudine aptione pticipātia ⁊ ppe eupatoriū. Et ɔferētia a qlitate occulta sunt sicut caro limaciarū ⁊ ppe repētiū sup spinas: ⁊ ppe epar adip. i. lupi. ⁊ oēs spēs endiuie. ¶ Simplicia medicamina que lapsuz mrīcis corrigūt ptiz a qlitate manifesta ⁊ ptiz a qlitate occulta sunt sicut arthemisia mellissa gña mirti mrīcaria valeriana fu noiata. ⁊ radix flos meu. ⁊ nepita que est spēs calamēti qmōlibet administrata ⁊ mastix rosa rasura eboris balaustia coriādrū siccū ameos amomū cipus daucus bistorta cubebe macis ⁊ in sūma oia aromatica calide cōplexiōis ⁊ sicce mediocriter apitiua cū stipticitate: uelut laudanū storax calamita colofonia thus myrra aceto aspsa. oia hec mrīci imposita ipsam potēter ɔfortare pūt. Sed pus tñ exterius suffumigādo ⁊ encatisma faciēdo de eis admistrare soleo. ¶ Cōposita sunt trifera maior ⁊ minor dyaolibanū el'uariuz de mirto ɔfectio de storace sine opio: ⁊ silia que admistrare ɔsuevi in aurora cū aq sublimationis arthemisie ⁊ mrīcarie. ¶ Cōpositū bonū quo uti sepe soleo ad vigorādū mrīcē que ppe debilitata est ab humorositate multa. ℞. hypoqstidos acatie gnoꝝ gnatoꝝ siccoꝝ masticis corralloꝝ alboꝝ ⁊ ru. añ. ℥. j. rasure eboris. ℥. ij. coriādroꝝ preparatoꝝ. ℥. ß. spodij de cāna. ℈. ij. gūmi arabici dragagāti torrefactoꝝ. añ. ℥. j. ß. mellisse anthere arthemisie matricarie camedreos camepitheos nepite. ana. ℥. ij. doronici. ℥. j. macis nucis muscate galāge. añ. ℈. iiij. pulverizent' oia per se. ⁊ cū lib. j. çuccari scđe decoctionis ⁊ lib. ß. mellis fiat el'uarium cuius dosis sit exhibendo de eo. ℥. iij. in aurora. ⁊ ℥. ij. sem p añ prādiū ⁊ añ cenā: ⁊ qñ uadit ad lectū; multas enim matrices humorosas ex usu huius el'uarij vidi rectificatas.

Quita intētio que est enumerare medicinas simplices ⁊ cōpositas ualde ɔferētes lapsui frigido ⁊ humido epatis stōchi ⁊ mrīcis: ⁊ enumerare medicinas simplices ⁊ cōpositas ɔservātes fetū post eius nativitatē: ⁊ rectificātes malā dispōnē in mrīce acquisitā. ¶ Medicine epatis sunt. x. simplices ⁊. x. cōposite. ⁊ pma est eupatorium calidū in p° ⁊ siccū in 2°. vide 2° cañ. ⁊ soleo ipsuz exhibere recens comestū cū pauco aceti añ cibū: ⁊ adhuc decoctionē eius usqꝫ ad. ℥. ij. ⁊ succus eius est fortior oibus qñ per vnā septimanā assumit' in aurora: ut sy. in dosi. ℥. j. ß. Itē pulvis eius in potu datus a. ℥. ß. usqꝫ ad. ℥. j. cū decoctione radicis ipsius mirabil'r opatur. ¶ 2ª est assarū: ⁊ modus administrationis eius pōt esse sicut eupatorij: sed sub dosi subdupla. ¶ 3ª est agnus castus ⁊ est potēs in aptione oppilationū epatis ⁊ dare ɔsuevi. ℥. j. cū. ℥. j. oximell. ⁊. ℥. j. ß. aque decoctionis eupatorij. ¶ 4ª est apiū ⁊ ɔfert multū usus eius in cibis ⁊ ppe vinū infusionis eius in usu acceptū. ¶ 5ª est foliū qđ in figura est sil'e folijs lauri: lz minora sint in quātitate ⁊ aromaticitatē hñtia cū maiori acuitate. ¶ 6ª est coriandrū. ¶ 7ª est fisticū qđ potēter mūdificat epar ⁊ apit meatus nutrimēti. ¶ 8ª sunt ficus sicce. ¶ 9ª est spica nardus. ¶ 10ª est fu. i. ualeriana. ¶ Cōpositas medicinas positas ɔferre ad mās frigidas ⁊ humidas ⁊ grossas epatis enumera qm. x. sunt. ¶ Prima est apoçima de radicib⁹. ¶ 2ª est trocisci de lacca descriptione Almā. 9°. cap. 67°. ¶ 3ª sunt trocisci de reubarbaro collecti in divisionib⁹ tractatu 19°. descriptione 2ª. ¶ 4ª est el'uariū dyacurcume eodē tracta.

collectũ. cap 17°. ¶ 5ª est ɔfectio trociscoꝝ a çeresib⁹ ultima descriptione p̄dicti tractat⁹. ¶ 6ª est antidotũ Polidoricõ fortãs epar. 5° viatici. cap 6°. ¶ 7ª est antidotũ Damasceni eodẽ cap de karabe sunt solẽnes. ¶ 8ª est trocisci de absinthio. ¶ 9ª trocisci de eupatorio qui ambo colligunt 5° viatici. cap 7°. ꝛ he due descriptiones ul'i fama auctoꝝ ꝓbate sunt. ¶ 10ª est descriptio alkekẽgi collecta a Mesue distinctione 3ª. descriptione 25ª. ¶ Medicine stõcho ɔuenientes ꝛ ɔferẽtes lapso ad frigidũ ꝛ humiduz simplices sunt decẽ. ¶ Prima est mẽtha que ꝓhibet uomitũ flegmaticũ. ¶ 2ª est myrra. ¶ 3ª est nux muscata. ¶ 4ª est foliũ. ¶ 5ª mastix ¶ 6ª est marubiũ. ¶ 7ª est mellissa. ¶ 8ª est calamus aromaticus. ¶ 9ª est galãga. ¶ 10ª est xiloaloes ɔfortãs stomachũ remouẽs ab eo humiditatẽ putribilẽ. ꝛ ꝓp̄e si prebeatur de puluẽ ei⁹ usq₃ ad. ʒ. j. s. ut 2° cañ. cap de xiloaloes. ¶ Medicine cõposite stõcho ɔferẽtes sunt. x. Primo aũt duo utilia sunt p̄mittẽda. s. ꝙ qñcũq₃ stõchus egrotat a mala cõplexione mãli frigida ꝛ humida: ꝛ ipsa fuerit icognita tibi: tũc nulla ĩuenit' medicina iuuãtioꝛ ꝛ securioꝛ iera simplici Galeni: eo ꝙ ipsa nõ hẽt parẽ sibi in ɔfortãdo stomachum ꝛ ad iuuãduz ipsũ ad cõplẽdũ opationes eidẽ ɔueniẽtes. ¶ 2ᵐ premittẽdũ. ꝙ de bonis medicinis ɔueniẽtibus ad egritudines mãles a mã grossa ꝓueniẽtes est sy. sqlliticus talis descriptionis. ℞. sqlle mundate in laminas tenues incise. lib. iij. aceti al. lib. viij. aque fontis lib. x. infundat' sqlla in predictis in uase vitreo stricti orificij: ꝛ bñ clauso: ꝛ ita ĩfuse dimittant' sex mẽsibus: deide coquat' cum predictis leui decoctione excludẽte dissolutionẽ eius. ꝛ tũc absq₃ aliq expressione colet' ꝛ in predictis addantur çuccari scd̃e coctionis lib. vj. ꝛ lẽto igne fiat decoctio usq₃ ad spissitudinẽ: ꝛ ex isto offeras. ʒ. j. s. cũ. ʒ. ij. aque precocte ꝛ calefacte. ¶ Prima medicina cõposita est ɔfectio de citonijs que describit' ab Auicẽna 5° cañ. sũma p̄ma tractatu 7°. descriptione 5ª. ꝛ cõfice ipsam cũ cardamomo gar. ꝛ croco absq₃ alijs sp̄ebus ꝛ exhibe ipsam añ cibũ sinõ fuerit fortis stipticitas uẽtris: ꝛ si fuerit etiã uẽter magis ɔueniẽs lubricus. ¶ 2ª est ɔfectio aromatici roſ. descriptione Gabrielis in antidotario Mes. descriptione p̄ma. ¶ 3ª est de cinamomo ibi inẽta. ¶ 4ª de calamẽto descriptione Nicolai in antidotario que mihi uidet' domestica. In 5° vo cañ. ꝛ summa prima. sex inueniuntur expertissima cõposita ad dispositionem predictã. ¶ Primũ est ɔfectio philosophoꝝ. ¶ 2ᵐ est ɔfectio algẽ. ¶ 3ᵐ est athenitẽ magnum. ¶ 4ᵐ est tyriaca Hermetis. ¶ 5ᵐ est saracenia magna. ¶ 6ᵐ est electuarium de ligno aloes. non inuenies medicinas eis compares.

Pro expeditione ultimi capl'i huius tractatus. s. vigorãdi m'ricem actu pregnãtis oportet obseruare. xv. regulas. ¶ Prima q̄rum est. ut cũ huius p̄gnãtis nã stringit' ita ut sup̄fluitates retineant' mũdificet' cũ brodijs lib⁹ pinguib⁹ cũ cassiafi. mãna sebestẽ violis: ut ℞. cassie nouiter euulse a cãna cuz aq̄ ordei. ʒ. xij. det' in potu cũ medio cyatho brodij pulli uel alterius carnis ꝛ tardet' cib⁹ post saltẽ horis. v. ¶ 2ª regula. diuertant' mãe cũ exercitio leui: qm̃ deambulatio superflua abortire facit: qm̃ replent' corpora ꝓpter ipsaz q₂ agitantur mãe mẽstruales iã retẽte. ¶ 3ª regula. pregnãs ꝓhibeat' ab introitu balnei. ¶ 4ª regula. nõ vngat' caput pregnãtis aliquo vnctuoso. ¶ 5ª regula. caueat in administratione sex rerũ nõ nãliuz ab excessu ut a sup̄flua repletione ꝛ ꝓp̄rie in coitu iter alias res non nãles ꝛ vitet' oino ꝛ dimittat'. ¶ 6ª regula. lz cause aborsus sint euitãde in toto tp̄e impregnationis maxime in p̄ma septimana ꝛ in p̄mis trib⁹ diebus. ¶ 7ª regula. in pregnãte ptes hypocundriales ɔseruari debẽt in sua caliditate ꝛ disp̄õe tegẽdo eas cũ pãno leui ꝛ molli de lana. ¶ 8ª regula. ei⁹ panis debet esse de simila. ¶ 9ª regula. pregnãs debet euitare oia amara in cibis suis ꝛ acuta sicut matricaria prassiuz cappares saliti oliue. ¶ 10ª regula. pregnantes debẽt euitare omnia ꝓuocatiua mẽstruoruz. ¶ 11ª regula. in die ɔceptionis ɔueniẽtius est mulieri abstineri ꝙ cibari. ¶ 12ª regula. vinũ pregnãtiũ debet esse subtile odoriferũ antiquũ. ¶ 13ª regula. si in scd̃is mẽsibus appetũt fruct⁹ ꝑm ɔsuetudinẽ eaꝝ meliores eis sunt passule cum arillis ꝛ citonia dulcia ꝛ pira excitãtia eoꝝ appetitũ ꝛ poma saporis medij. ¶ 14ª regula. in q̄cũq₃ p̄gnãte uehemẽs studiũ hẽri debet ad ɔfortãdũ stõchũ cũ his que mũdificant ꝛ aromaticitate ꝛ caliditate ɔferũt: ut exhibẽ. ʒ. j. s. geleniabin decocti cũ ligno aloes ꝛ mastice: aut saltẽ dare aquã decoctionis ligni aloes ꝛ masticis cũ geleniabin simplici. Est etiam ɔfortãdus stõchus cũ ceroto facto cuz. ʒ. j. masticis ꝛ gariofil'. ʒ. j. uel dissoluãtur cũ vino aromatico ꝛ ex eis fiat cerotũ ꝛ stõcho applicitũ ɔtinue portet'. ¶ 15ª regula est. ꝙ hec remedia que local'r applicant' stõcho grã ɔfortationis eius: ꝛ sil'r m'rici oia cõponi debent cum medicinis calefacientib⁹ ꝛ stipticis non hñtibus aptionẽ aliquã: sed etiã aromaticitatem non ualde intensam. qñ ualde calida ꝛ aromatica ual de prouocãt ꝛc̃. sentẽtia Hyppo. 5° affoꝝ. sermone illo. Muliebria educit ex aromatibus calefactio.

Premisso ul'i regimine p̄gnãtis. ponẽde sunt medicine tã a q̄litate cõi ꝙ a ꝓp̄etate occulta m'ricis ɔfortatiue. de q̄rũ numero alique cibationi attinẽt. ¶ Pria medicina m'ricis ɔfortatiua est lens comesta: ꝛ sil'r qñq₃ lauent' pudibũda cũ eius decoctione: aut cuz puluẽ ei⁹ ꝛ oleo mirtino loca ifra sumẽ alchatin qñq₃ inungãtur. ¶ 2ª est mirt⁹. ꝛ ei⁹ decoctio ɔfert exitui ani ꝛ m'ricis: ꝛ in sũma sui aromaticitate ꝛ stipticitate est multũ ɔueniens m'rici: ita ꝙ puluis ei⁹: aut decoctio multas liberat mulieres abortire ɔsuetas. ¶ 3ª est olibanũ deglutiẽdo ex eo granum sicut pillula ꝛ liniendo alchatin ꝛ loca suminis uehementer ɔfert m'rici: lz fumus eius sit fortioꝛ ꝛ ɔuenientioꝛ. ¶ 4ª est portulaca que aduersat' coitui ꝛ arcet uehemẽter fluxũ oiuz mãeꝝ ꝛ retinet mẽstrua ꝛ maxime eius decoctio per frixionẽ. ¶ 5ª est sq̄nãtuz. est eni sedãs dolores m'ricis. ¶ 6ª est risuz. ¶ 7ª est gũmi carabe noiatũ. ꝛ est ꝓp̄e localis. ¶ 8ª est rosa ualẽs ad exiccãdũ humiditates m'ricis cõmixtas alicui serositati cholerice. ¶ 9ª est storax ꝛ ꝓp̄e illa que dr̃ calamita ꝛ aufert m'ricis dolorẽ ꝛ corrigit humiditatem ei⁹. ¶ 10ª est ferrũ ꝛ scoria ei⁹: cui⁹ q̄dẽ extictio in vino itestina oia ꝛ m'ricem mirifice ɔfortat ex potu ei⁹: ꝛ sessio etiaz in aq̄ extictionis ei⁹ uel decoctionis scorie ei⁹ en catismate ex ea facto m'ricẽ humorosam ꝛ lapsam siue pregnãtẽ siue ecõtra solẽniter ɔfortat. ¶ Cõposita medicamina m'ricẽ ɔfortãtia sunt. x. ¶ Primũ est tyriaca maioꝛ bñ fermẽtata. de qua. ʒ. s. aut. ʒ. j. det' bis aut ter in mẽse cũ aq̄ decoctionis granoꝝ mirti. ʒ. s. ꝛ tardet' cib⁹ post eã horis. v. uel. vj. ¶ 2ᵐ est electuariuz de scoria ferri collectũ 5° cañ. summa p̄ma. tractatu 3°. descriptione illa: cuius rubrica. Ars scorie ferri decocte que ɔfert ad frigus ꝛ dolorẽ dorsi: ꝛ non exhibeas de ea ut tibi scribit'. s. ʒ. j. sed solũ. ʒ. j. aut. ʒ. j. s. ꝛ tardet' cibus post sex horis ꝛ comedant' post ipsam cibaria pinguia. ꝛ scribit' ibidẽ ꝙ ille qui accipit eã in potu bibẽ debet vinum puruz vna uel duabus septimanis. ¶ 3ᵐ est electuarium de cliuie descriptione 9ª precedẽte predictã. ꝛ det' ex eo. XII. dieb⁹ qñq₃ ɔtinuis. ʒ. j. cũ decoctione granoꝝ masticis: ꝛ fac mulieres abstinẽ a cibo horis. v. ꝛ est medicina solẽnis ad corrigendã humiditatem oẽm matricis. ¶ 4ᵐ est medicina approbata ꝛ ꝓp̄rie ad pregnãtes que abortire solẽt ꝓpter multã uentositatem in m'ricibus gñatam est electuarium metridatum cuius. ʒ. j. bis in septimana exhiberi põtcũ decoctione cimini torrefacti ꝛ ɔseruat etiã fetum in utero talis pot⁹. ¶ 5ª medicina est oleũ de storace q̄ɔ ɔfert m'rici exiccãs humiditates preparãtes ad lubricitatẽ fetum. ¶ 6ª est oleũ de pipibus q̄ɔ ɔfert pregnãtibus: quaruz matrix in frigidata ꝛ humectata est ꝛ uentositatibus repleta. ꝛ ꝓp̄rie qñ inunguñt femorales ptes ꝛ suminis ꝛ alchatin cum istis calefactis: ꝛ collige hoꝝ amboꝝ descriptiones a Mesue in antidotario distinctione ultima. ¶ 7ª est susufobede collectum in

ca. summa pma. tractatu 4°. descriptione 4ª. quã vide ibi. & cõfert ad exiccãduz humiditatẽ mricis frãgendo uentositates eius & sedãdo dolores cõfortat stõchuz & epar: & earũ dosis est. ʒ. ß. aut. ʒ. j. in mane cũ decoctione vnius grani masticis. ¶ 8ª est trifera minor collecta 5° cañ. sũma pma. tractatu 3°. de eluarijs rubrica. trifera minor. de qua detur in potu. ʒ. j. ß. & ppe cũ decoctione thuris & tardet cib° post ea. v. horis. ¶ 9ª est aggregãs fere oĩa iuuamẽta pdicta & sedãs dolores & pũctiones in mrice euenientes sunt trocisci de seminib° collecti 5° canoñ. sũma pma. tractatu 4°. rubrica illa. trocisci de seminib°. quoꝝ dosis sit. ʒ. ß. aut. ℈. ij. cuz aqua decoctionis cimini torrefacti & tardet cib° horis. v. post illas: & sunt elegãtes multum. ¶ 10ª & ultima est eluarium de margaritis positũ 3° canoñ. fen 21ª. tractatu & cap scðis. cuius qdem solẽnia iuuamẽta describit ibidẽ Auic. dicens q ipsuz rectificat dispõnẽ matricis & dispõnẽ stomachoꝝ. & est descriptio talis. ℞. margaritarũ nõ pforataꝝ piretri amborum. añ. ʒ. j. ß. masticis. añ. ʒ. iiij. çedoarie doronici: seminis apij tapsie cardamomi macis nucis muscate cimini. añ. ʒ. ij. ben albi & ru. piperis macropipis. añ. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v mellis solumoni quãtũ oĩa & plus & sit dosis eius coclear. j. & ppie ieiuno stomacho sup quo tardetur cibus saltez horis tribus. & hoc electuarium inter cetera simplicia ingrediuntur doronici valde cõuenientes motui tremulo cordis & frãgit uentositates totius corporis: lz sit ei pprium dissolure uentositates mricis: & similiter apium ingredit cuius nocumẽtum remittit torrefaciẽdo parũ ipsum. & tapsia etiam ingredit que est spẽs ruthe & ppie sylvestris. & Bheen per duplex e cũ aspiratione precedẽte est radix satis solide substãtie. sine aspiratione precedente est radix satis solide substãtie. sine aspiratione per e simplex est semen quo in medicina utimur. & sic sit si vis. Amen.

Cõsilium. 215.

De descensu materierum albaꝝ a matrice. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De disposi ione ipsa & causis eius. Cap. I.

Enerosa dña laborat egritudine que est descensus mãerũ albaꝝ a mrice. Et heqdẽ mãe descẽdũt ab ea qñqz cũ corruptione manifesta qð cõprehẽdit sensu olfat° ex fetore comitãte eas. Qñqz qdẽ expelluntur he mãe nullo tñ associãte fetore. Et est qdẽ egritudo ualde maligna ifelicitatiua dispõnis mulieruz adeo q frequẽter trãseunt in hydropem Et si nõ aliud nocumẽtuz efficeret in eis tñ ut in pluribus facit eas steriles: lz pus fecũde fuissent. Et adhuc si contingeret eas impregnari: lz raro fiat illud: aut perducunt ad aborsum: aut fetum infelicem & non sanum parturiunt. vnde propter hoc necessitãtur ad curationem sui. ¶ Et hec qdez est illa dispõ in qua parũ negociati fuerũt antiqui auctores quãtũcunqz illustres fuerint siue arabes greci caldei seu italici fuerint. ut in alio magno tractatu declaraui inscripto ad uxorem magnifici Uguçonis de contrarijs. lz eniz hec egritudo possit inesse per colligãtiam matrici: nunq tamẽ in eis inuenitur per colligãtiam quin egritudo mutetur in egritudinem per essentiam matricis: quoniam egritudines matricis que per colligãtiam fiunt non diu perseuerãt: qn transeãt in eis per essentiã: ut colligitur scða pmi. cap de cõplendis dispositionibus ab Auicª. Proprius autem egritudines per colligãtiam efficiunt quãdo diuturne sunt & cronice uelut in hac dña manifestum esse potest. Est autem in ea non cursus matricis: non fluxus magnus: sed satis mediocriter pcedens: ut in pluribus dato q motibus periodicis superexundet aliquando.

Possunt autem in hac domina huius fluxus cause fuisse plures. ¶ Prima aborsus precedens uel precedentes. ¶ Secunda coitus multitudo. ¶ Tertia impotentia educendi sperma consuetum educi. ¶ Quarta immoderata emorrosagia in periodicis menstruis procedens uel continuans. ¶ Quinta uehemens matricis infrigidatio a multitudine aceti lacticiniorum ciborum pastilium & piscium. ¶ Sexta paucitas calefaciendi renes & matricem. ¶ Septima & ultima pro nunc longa sessio sup lapidibus & reb° duris aut frigidis. ¶ Quecunqz ergo affuerit de numero predictarum causarum patet q matrix huius domine adeo est debilitata q sanguinẽ in ea susceptum & attractum gratia nutricationis prime conuenienter transmutare nõ potest: imo remanet indigestus & in flegma conuertitur propter debilitatem innati caloris ipsius matricis. ¶ Nec terrearis a sophista si arguat contra te: quia sanguis est humor perfecta coctione genitus ergo non potest conuerti in flegma. antecedens colligitur prima primi. de complexionibus humorum: & tenet consequentia. quia sequeretur q coctum posset incrudari contra determinationem philosophorum. ¶ Huic motiuo dicendum est q coctum remanens sub forma cocti nequaq potest incrudari: sed quando sanguis cõuertitur in flegma prius tempore corrumpitur: materia ergo que fuit sanguinis conuertitur in flegma & habetur propositum. Et si bene consideretur plurime predictarum causarum ad hanc egritudinem inducendam concurrunt ut ipsa in seipsam considerando uerificabit. ¶ Oportet autem de necessitate intelligi huius mulieris matricem magnifice debilitatam esse intantum q siue in ipsa he materie corrupte multiplicentur propter sui debilitatem siue aliunde ad ipsam expellantur nõ possunt in ea rectificari propter debilitatem innati caloris. Et ipa ex qtuor signis hoc uerificare poterit. ¶ Primum est. he materie non raro expelluntur frigide. ¶ Secundum est. q quandoqz ab insensibili fluunt. ¶ Tertium signum. quia non tantum delectatur in coitu quantum solebat. ¶ Quartum signum. quia neqz semen virile receptũ retinet ut retinere solebat. Et sunt hec iseparabilia signa debilitatis matricis proprie.

Unde ex hoc fundamento correlaria sequuntur quedam. ¶ Primum q matrix huius mulieris parata est ad corruptionem putredinalem propter corruptionem complexionis eius. ¶ Secundum correlarium. q si materie in ea multiplicate non euacuentur de facili posset apostemari matrix eius. ¶ Tertiũ correlarium. q iteruz suspitio est de corruptione substãtie matricis eius: & maxime quando materie emittuntur fetide & non euacuant ab humiditate corrosiua. ¶ Quartum correlarium est. q nõ dubito hanc mulierem hac egritudine stante fieri deinceps sterilem. ¶ Quintum correlarium. q si impregnabitur infelicitabitur fetus eius egritudinibus aut morte. ¶ Sextum correlarium. q omnino q celerius potest procuret de regimine sui curatiuo: ut nunc sequitur.

¶ De cura per regimen sex rerum non naturalium. Cap. II.

Taqz cũ manifestum sit ex collectione signorum lapsum huius mulieris esse frigidum & humorẽ materialem esse multiplicatũ in quatuor maxime partibus. videlicet. in stomacho epate renib° & matrice. Et in his qtuor membris consistit magna pars humane vite per elaborationem nutrimenti primi in stomacho quod est chilus. ¶ Secundi vo nutrimẽti in epate quod est sanguis. ¶ Et 3° ex operationib° renũ seruientium epati vtute mundificatoria & depuratoria nutrimenti. ¶ Et 4° iterum ex opationibus matricis que est uelut sentina in corpore mulieris omnium supfluitatum receptiua & earum a corpore cõuenientibus euacuationib° de mẽse in mẽsem mũdificatiua. pz q istoꝝ mẽbroꝝ opationibus magnifice nocitis nõ esset possibile mulierem in sanitate: imo nec in vita prolongari conuenienter. ¶ Propter quod regimen eius dirigatur ad ea que sunt nutrientia medicinalia calefaciendo mediocriter aperiendo exic-

cando que reducant matricem ad congruam dispositionē. ¶ Propter qḋ abstineat ab usu rerū īfrigidātiū ⁊ humectātiū: ⁊ ab usu aque fride: ⁊ assumptiōe lactuce blete spinachie portulace cucumerū cucurbite herbarū fontiū pastiliū ⁊ lacticinioꝝ ciboꝝ. quorū nullū tāgat neq̄ eo utat̄: ⁊ dimittat granata psica sicca iuiubas rapas ⁊ napones ⁊ multi aceti usū: quoniā magnifice nocet m̄rici. ¶ Et utat̄ in cibis mētha serpillo rutha abrotano saluia rosm̄a. arthemisia m̄ricaria feniculo petro. sparagis dauco ⁊ pastinacha rāpōcolis ⁊ enula. Et frequēter utat̄ alleo cocto sub cineribꝰ: ⁊ carnibus laudabilibꝰ iuuēculis p̄limū assatis ⁊ ꝓprie in sero abstinendo a brodialibus multis. ¶ Et uti pōt caseo bn̄ salito cinamomo croco mace galāga pipibꝰ spica ⁊ alijs aromatibus calitate ⁊ siccitate notabilr̄ eleuatis: ⁊ uti pōt oliuis cōditis ⁊ rapis ɔditis: ⁊ in summa sapore oī mellito uel çuccarino aromatibus ɔfracto ⁊ succo lymonū aranciorū ⁊ agresta salita: imo carnes salse ⁊ pisces saliti sunt ei cōuenientes. ¶ Pane utat̄ recēti nō trāscēdēti duos dies. ⁊ utat̄ vīo claro aromatico bn̄ potēti nec tn̄ m̄lt̄ū dulci. Et a vino grosso turbido ualde dulci secedat uelut est çaminū tuscū noīatum vinū: ⁊ in summa hoc est eius regimē ex pte ciboꝝ ⁊ potuū.

¶ De cura per medicinas. Cap. III.

De regimine medicinali aūt huiꝰ dn̄e cōsideraui xij. sibi posse istra medicinalia sufficere. ¶ Primū itaq̄ hoꝝ est hoc. ℞. aquaꝝ assari enule betonice. an̄. ℥. j. iris. ℥. ß. misce ⁊ totum hoc in aurora sumat̄ calīn cū çuccaro uel sine illo: ⁊ tardet comedē per q̄tuoꝛ horas post. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. agarici elci. ℥. j. oppopōacis molloris. ℈. ij. çç. ℈. ß. dyagridij ℥. j. ß. fiat pille de oī. ℥. vj. cū succo ros. de q̄bꝰ hec dn̄a oī sero paꝝ an̄ cenā accipiat vnā dū accipit p̄dictū digestiuū ita discrete ptiēdo tp̄s q̄ nō accipiat ipsaꝫ sero īmediate p̄cedēte diē. xv. ¶ 3m remediū est hoc. ℞. pillaꝝ fetidaꝝ descriptiōe Rasis 9o Almās. cap. de palesi. ℥. ß. pillaꝝ de bn̄dicta. ℈. ß. forment̄ pille. vij. cū succo ros. ⁊ accipiant̄ in die. xvj. post digestiuū ⁊ tardet̄ cibus horis ad minus sex post ipsas. ¶ 4m remediū est hoc. ℞. resine clare ⁊ electe oppoponacis galbani. an̄. ℥. ij. musci. ℈. ß. fiat cerotū sup pāno de grana: qḋ a medietate spine usq̄ ad finē eiꝰ coopiat ⁊ portet semp ⁊ est diuinuꝫ medicamē. ¶ 5m medicamē est hoc. ℞. masticis acori thuris sandarace hypogstidos acatie. an̄. ℥. j. coralloꝝ alboꝝ ⁊ ru. spodij. an̄. ℥. ij. icorpent̄ hec oīa cū succo rosaꝝ ⁊. ℥. ß. amili ultimata ɔtritiōe in mortario plūbeo cū suo pistello: ⁊ fiat vnguētū molle. in hoc itaq̄ linimētū īfundat̄ ⁊ ibibat̄ frustū coti p̄us macerati in aceto nigro ⁊ exiccati: qḋ q̄dem cotū sit q̄titatis vniꝰ dactyli. ⁊ expssum cōueniēter teneat̄ in m̄rice simul cū p̄dicto ceroto ɔtinuādo. x. diebꝰ. ¶ 6m istr̄m est hoc. ℞. ligni aloes. ℥. ij. serrature ligni cupressi. ℥. ij. musci tubapitici. i. nouiter de foliculo exc̄ti. ℥. ß. sanguis dra. ℥. ij. bo li ar. aromatici gallarū cupssi. an̄. ℥. j. pulueriçent̄ oīa per se: deinde cū eis oī mane post exitū a lecto per horā suffumigētur iferiora cū pulu̇e huiꝰ cōpositi aspsi sup carbones ignitos. ita tn̄ q̄ dn̄a iduta ueste lōga cū cīgulo ɔdecēter strīgat̄ ⁊ eādē opatiōnē efficiat in sero ɔtinuādo ip̄m per septimanā. ¶ 7m p̄ncipale remediū est hoc. ℞. galbani molloris ⁊ rubei. ℥. ß. scorie ferri p̄parate s̄m artē. ℥. vj. coralloꝝ amboꝝ rosaꝝ sumach granoꝝ mirti seis plātagīs. an̄. ℥. j. cū aceto nigro fiat cerotū amplitudīs spāse ⁊ spicū cū pāno de grana ⁊ portet sup vmbilico suo ɔtinue adherēs. ¶ 8m remediū est ut tp̄e quo hec dn̄a duo īmediate suprascripta accepit remedia uel istra semp oī mane apud ortuꝫ solis accipiat coclear vnū xilobalsami conditi qḋ masticatū deglutiat. In sero vo per horā an̄ cenā radicē vnā. çç. masticatā q̄titatis grani fabe maioris. ¶ 9m istr̄m est ut postq̄ hec dn̄a hec tria nunc ultimate remedia descripta ɔtinuauerit per. xij. dies reuertat̄ itex per alios. xij. dies ad faciēdū pessariū cū coto suprascripto: in quo etiā tp̄e mane an̄ cibū per q̄tuoꝛ horas masticādo deglutiat. ℥. j. ß. granoꝝ sumach ablutoꝝ cū aqua rosata ⁊ exiccatoꝝ sub tegula torrefactoꝝ. ¶ 10m remediū est q̄ istis. xij. diebꝰ suffumiget se per iferius hora suprascripta cū puluē colofonie. ¶ 11m remediū est hoc. ℞. mucillaginis sebesten grossi ⁊ viscosi. ℥. iij. turbit electi. ℥. ß. çinçiberis. ℥. j. masticis. ℈. j. elu̇arij dyap̄runis. ℥. j. ß. fiat eluarium ita q̄ si dn̄a ista ɔueniēter hēret uētrē lubricū tp̄e obseruatiōis suprascriptoꝝ remedioꝝ: tunc oī nocte aut saltē alterna nocte circa matutinū deglutiat de hoc eluario q̄titatē. iij. ℥. ⁊ si cōueniēter oparet̄ adhereat illi q̄titati ɔueniēter. Si aūt amplꝰ quesito ducerēt: tūc subtrahat̄ tertia aut q̄rta ps s̄m cōsideratiōnē pitissimi viri physici. ¶ Ultimū remediū seu instrumētū est hoc. ℞. radicū burse pastoris corticū radicum nespilloꝝ citonioꝝ ⁊ sorbaꝝ an̄. ℥. iij. abluant̄ hi cortices cuꝫ aq̄ extictiōis ferramētoꝝ: deide minuti incidant̄ ⁊ exiccent̄ sub tegula: deide pulueriçent̄ p se. hoꝝ igit̄ puluēꝝ cōmixtoꝝ accipe. ℥. j. ß. carabe spodij masticis coralloꝝ amboꝝ: sandaloꝝ amboꝝ. an̄. ℥. ij. scorie ferri p̄parate. ℥. ß. ossiū mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ℥. vj. miue citonioꝝ çuccarine lib. j. çuccari albi lib. ß. Coquat̄ ergo çuccarū cū aqua gallaꝝ cupssi ⁊ icoporet̄ cū miua: deinde fiat eluariū cuꝫ alijs sp̄ebus ⁊. x. folijs auri. hoc igit̄ eluario hec dn̄a incipiat uti quādo faciet suffumigatiōnē secundā comedendo de eo per quatuoꝛ horas ante prandium. ℥. ß. ⁊ per horam ⁊ mediam ante cenam ℥. ij. ⁊ est in quo fides haberi potest.

Consilium. 216.

De humiditatibus albis semicorruptis ex ptione cotilidonum matricis uel uenarum eius.

Doctoꝛ eximie ⁊ honorāde frater eūaui uxoreꝫ nobilis viri dn̄i Jacobi cornario ⁊ iceperūt ab ea educi māe albe semicorrupte ex ptione cotilidonū m̄ricis uel uenaꝝ eiꝰ. Et iō in dispōne sua p̄cedēdū est ut ɔtinuet iunctiōnē quā de padua secū portat. ¶ Itē oī mane apud ortū solis deglutiat eluarij qḋ secū portat q̄titatē vniꝰ nucis muscate. ⁊ tātūdē per horā mediā an̄ cenā. ⁊ iteꝝ tātūdē per duas horas post cenā. Et si oporteret post ip̄m bibē bibat tertiaꝫ ptē cyathi mediocris vini al. subtilis aromatici ⁊ bn̄ potētis. ¶ Et iterū oī mane p duas horas an̄ eluariū detis ei aque iris ⁊ mellisse. an̄. ℥. ij. cū çuccaro calefactas. ¶ Et iteꝝ si uēter eiꝰ nō remaneret bn̄ fluxibilis: tūc oī tertio sero parū an̄ cenā detis. j. pillulā alefanginā factā ex octaua pte. ℥. ⁊ ita p̄cedēdū est usq̄ ad diē dictaꝫ in qua faciatis me aduisatū de dispōne sua. Non enim pōt cōuenienter fieri sibi cōsilium aliud nisi per qḋ matrix eius plene mūdificet̄. Aliter reuerteret̄ ad dispōneꝫ molaticam seuiorem prima. q2 omnis recidiua deterior est sua radice. ¶ Ipsam tn̄ abstinere faciatis interea ab omni cibo ⁊ potu oppilatiuis: ⁊ uehementer effugiat frigus aeris ⁊ proprie pedum. Hec sunt in summa que obseruari debent. ¶ Descriptio vnctionis. ℞. olei nardini. ℥. ij. rubee tinctorū granoꝝ peonie cassieligne e. an̄. ℈. ij. musci. ℥. ij. fiat vnguētū. ¶ Descriptio eluarij. ℞. spice nardi spice celtice cassieligne e ligni aloes assari anisi. an̄. ℥. ij. rubee tinctoꝝ. semis melonis ⁊ cucumeris seminis alkekengi. Ad laudem dei. Amen.

Consilium. 217.

De nocumento matricis cuꝫ fluxu materierum albarum: ⁊ de dolore renum: ⁊ de debilitate epatis a sua mala complexione frigida ⁊ humida: ⁊ dolore capitis. ¶ Diuidit̄ auteꝫ consilium in capitula tria.

¶ De dispōnibus epatis ⁊ earum causis. Cap. I.

Ex his que mihi ad quesita respōdendo scripta fuerūt ⁊ ex eis que in notatis p̄ter p̄dc̄a accepi. manifeste apparet dispōnes huius dn̄e multiplices ⁊ multiplicium esse mēbrorū. ¶ Primo enim fixū nocumetum in m̄rice ipsius deducitur ex cursu materierū corruptaꝝ ab ipsa emanātiū.

qd ipsarum fetor subståtia z color varietas ondit. quod eniz ab ea tã lõgo tpe potuissent euãri mãe: gn magnu nocumẽtum in ea factum fuerit: etiam si per colligantiaz a diuersis mẽbris incepisset egrotare matrix. ¶ 2° etiã apparet nocumentu in renibus eius z lũbaribus partibus interioribus z exterioribus z in neruis z ligamentis pdictarũ partiũ accidisse. qd dolores in ptibus illis pseuerãtes ondunt. ¶ 3m principale nocumẽtũ est epatis ei° debilitas a mala cõplone ipsius epatis frida z humida mãli: siue ipsa per colligãtiã a mrice pcesserit: siue pp nocumẽtũ eẽntiale ipsius acciderit. ¶ 4m nocumẽtũ est iterũ capiti cõicatũ: imo credo q transiuerit etiã ad fixũ in capite nocumẽtũ a mala complexione predicta eueniens. Dolores enim z accidẽtia q plura mihi narrata ostẽdunt caput nucham epar renes notabilr lesa. ¶ Quorum membrorũ z aliorũ nocumentum a matrice contingere poterit propter colligantiã quã habet ad omnia predicta. ut clare legi potest 21a tertij. cap p. uersus finem.

Unde ex oibus pdictis sequit pmo q he dispositiones sunt multũ uerende: eo q sunt pluribus mẽbris cõmunicate z per essentiam iterum in eis fixe. ¶ Sequitur scdo. q tales dispositiones minantur huic domine difficultatem impregnationis: imo sterilitatem. ¶ Sequitur 3°. q si impregnabitur hec mulier nõ felicitabit fetus: imo abortietur. ¶ Sequitur 4°. q si fetus proueniat ad partũ nãlez impossibile erit ipsum sanum oriri z permanere. ¶ Sequitur 5°. q siue in abortu emittatur fetus siue in partu nãli: tñ maxia dubitatio est z spes pauca de vita mris eius. ¶ Sequitur 6°. q cura huius dispositionis cum tanta accntium varietate z multitudine est multuz difficillima. ¶ Propter qd sequitur 7° q oportet magnam adhiberi attentionez in cura huius mulieris: ut nunc sequitur.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Egatur itaqz hec dña ut habitet aerem camerã z loca calida z sicca notabilr a decursib° aquarum z locis terraneis z ab aspectu septentriona li elongata. ¶ Et euitet cibaria frigida z humida viscosa z oppilatiua: ut bletam spinachiam citrullos atriplicem lactucã endiuiaz z similia. Et euitet cibos multe caliditatis z a ptionis: ut feniculũ petros. brodia omniũ leguminũ: z caueat a lacte z lacticinijs cibis a caseo recẽti z molli. ¶ Et euitet etiam brodialia excellẽter humida z pinguia z caueat ab acutis uẽtosis uelut cepe alleo raphano z osilibus. Alijs aũt utat oibus mõ suo. ¶ Et carnib° utat laudabilib° z pprie syluestribus: ut capreoli leporis pdicũ auiũ minutarũ z domesticis laudabilib°: ut vitulinis capretinis z agninis assatis: z utatur frequenter ualde pullis colũbinis: z comedat carnes salitas porci domestici uel syluestris: z caseus aliqualiter salsus dulcis uel cretensis esset ei conueniens z bonus. Oleum oliuarũ ofert ei: butyrum vo non: z mellita cibaria etiaz sunt utilia. vino vo utatur albo uel ru. semper limphato cuz tertia uel quarta parte aque extinctionis calibis. In qua etiaz aqua omnino cõsulo. q coquantur omnia cibaria que comedit. ¶ Dormitione vo utatur prolixa magis q breui: quãtũ potest caueat dormire super spina: sed prius super dextro: deinde super sinistro latere se uoluẽdo. ¶ Exercitiũ aũt nullũ conueniens est ei siue pedestre nauale equestre uel uectigale fuerit. Sed loco exercitij sepe utatur fricationibus tybijs crurib° z spatulis applicatis usqz ad rubedinem aliquantã cutis. ¶ De quãtitate vo assumptiõis cibor abstinẽtia sibi cõueniẽs eẽt nisi timeret casus vtutis. Sed pp illud melius est ut cibet quater in die ptiendo magis q bis solum comedendo propter qd caueat a multa assumptiõe cibor in vice vna ne aggrauato stõcho z epe calor inat° ocludat a cibis: z silr de potu dicẽdũ est. ¶ Passiones etiã aie tristantes ut angustia sollicitudo timor melice ipressiones ab ea euitetur: imo bñ sperãdo geta z iocũda pmaneat: salutẽ enim psperé obtinebit. z hec de regimine per sex res non nãles dicta sufficiant.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Egimẽ autẽ eius per medicinales itẽtiones z in ista magna idigeret pscrutatiõe z nõ minori sollicitudine. Sed pp multitudinez occupationũ solũmodo scribã pro nunc que mihi utiliora videbunt z erũt remedia sex ifrascripta. ¶ Primuz itaqz ipor est. ut usqz ad duos uel tres dies in aurora hec dña accipiat ifrascriptã potionẽ cũ aq decoctionis uel distillationis mricarie calaz: z dormiat post ipaz per horaz uel per horã cũ dimidia: z tũc bibat cyathũ. j. aque cũ çuccaro cocte z calefacte. z post illã tardet cibum suum per horã j. Erit aũt medicina talis. ℞. bñdicte. ʒ. iij. eluarij idi. ʒ. j. s. misce. ¶ 2m vo remediũ est: ut post illud eluariũ die imediate sequenti accipiat hoc digestiuũ. ℞. sy. cõpositi acetosi. sy. de calamẽto. añ. ʒ. vj. aque enule z mricarie. añ. ʒ. j. s. misce z calidũ accipiat: post qd tardet cib° per tres horas. ¶ 3m vo istrm est: ut postq acceperit diebus octo digestiuũ mane imediate sequẽti purget cũ istis pillis. ℞. pillarũ fetidarũ pillar de iera cõposita. añ. ʒ. s. forment pille. vij. cũ eluario rob. z assumat mane hora z oditionibus obruãdis omnibus que scripta sunt in p remedio minoratiuo. ¶ 4m vo instrm est: ut tempore quo hec dña accipit digestiuum suprascriptum. si uenter eius non sit bene largus omni sero uel saltem oi tertio sero accipiat vnã de infrascriptis pillis z iterum eisdem poterit uti usqueque erit pfecte sanata de eis accipiendo vnã omni tertia qrta uel qnta die sm q uẽter eius erit bñ aut male fluxibilis immediate añ cenaz: z est earum descriptio talis. ℞. pillularum alefanginarum. ʒ. ij. specierum bñdicte. ℈. j. salis indi. g. viij. oppoponacis mollioris. ℈. ij. forment pillule de oi. ʒ. vij. cum succo foliorum enule. ¶ 5m vo speciale remediũ est: ut post purgationẽ secundã hec dña incipiat uti isto electuario. de quo oi die bis accipiat. s. quãtitatẽ vnius coclearis in aurora qua accipiunt sy. z tardet cibus horis ad minus quatuor. z secunda vice de eodez electuario accipiat coclear. s. per duas horas añ cenã deglutiendo ipsum z bibendo post ipsum quartaz ptẽ vini boni z bñ potẽtis z albi. Est autez ipsius electuarij descriptio hec. ℞. spẽrum dyacalamẽti. ʒ. j. spẽrum electuarij de ligno aloes descriptione Auic° 5° canon. summa prima. spẽrũ dyambre añ. ʒ. s. syru. compositi acetosi çuccarini. ʒ. viij. çuccari albi. ʒ. iij. fiat electuarium. ¶ Ultimum vo instrm est: ut hec domina quãdo accipit predictum electuarium oi mane per tres horas ante cibuz sedeat in dolio semipleno in infrascripta decoctione calida: ita q aqua ptingat usqz ad vmbilicum: z moretur ibi per tertiam partem hore. cuius descriptio est hec. ℞. gallarum cupressi numero. xxv. gallarum quercus perforatarum numero. xv. spodij sumach granorum mirti coralloruz rub. añ. ʒ. s. aluminis crudi lib. j. menthe gariofilate origani. añ. M. ij. coquantur omnia in sex situlis aque usqz ad consumptionez tertie partis aque duabus remanentibus: z de hac decoctione fiat ut iam dictum est superius.

Consilium. 218.

De sex malis dispõnibus. vz. ¶ De fluxu materierum acutaz a capite. ¶ De dolore in partib° colli z spatulaz. ¶ De mala dispositiõe stomachi cũ multitudine uẽtositatũ z flegmatũ. ¶ De mala cõplone epatis calida z sicca materiali. ¶ De mala cõplexione renum cũ multitudine trumborũ z harenarũ z petalorum. ¶ De fluxu materierum albarum a matrice. ¶ Diuiditur autem Consilium in capitula duo.

¶ De predictis dispositionibus z causis earum. Cap. I.

Agnifica z generosa dña honestissima cõsors spectabilissimi dñi comitis de la Mirandola pluribus z uarijs laborat accidenibus siue accidentia uel egritudines nominare uelimus inquãtũ uertunt ad se curã.

¶ Et primuz quidē est defluxus mãei acute a capite ipsius. ¶ 2m vo dolor in ptib9 colli & spatularꝫ cōmixt9 iectigatiōi cuidaz. ¶ 3m accñs est mala dispō stomachi ipsius cū multitudine uentositatum in eo genitarum & flegmatum. ¶ 4a dispositio est mala complexio epis calīa & sicca mālis. ¶ 5m accñs est mala cōplexio renū cū multitudine trūborum harenarum & petalorū. ¶ Ultima vo ipsius dispositio est materierum albarum a matrice defluxus fere continuus.

Et prima quidē dispō puenit a mala cōplōne epatis fm ptē & a mala cōplōne frida & humida stomachi ipsi9: siue igit flata per viā idigestiōis gñata sint & cōgregata in stōcho suo: siue pp̄ter friditatē stōchi chilus generat fridus & humidus & aquosius. pp̄ter que epar nō pōt gñare massam sanguineā ɔueniētē in cōplone: vñ ex magna pte flegmatū euaporātium ad caput & multitudine mãei cholice uel puris in epate pōt gñari flā salsuz uel uapor ex flate & cholera in capite eius ɔuersus in flegma salsuz: qd multiplicatū in capite per seipsum fluēdo descēdit: aut saltē a vtute pp̄ellit pars eius per palatuz expulsa in os representat salsedinē. Nonulla vo pars ipsi9 per uenas descēdēs & arterias in ligamētis chordis & musculis colli & spatularꝫ imergit. Et pars eius acuta satis dolorē efficit pungitiuū. Pars vo eius uaporosio: musculis iterclusa iectigationē facit. que iclusa in poris appetēs exitū mouet motu eleuationis & depressionis in partibus pānicularibus musculorum. & hoc est formale iectigationis. ¶ Apparet igitur ex hoc fundamēto q cerebrū egrotat duplici egritudine. s. mala cōplone frida & humida flatis aquosi multiplicatiua. & mala cōplone calīa a uapore cholerico ab epate coīcata: & est mala complexio diuersa: ut patet scōo de accñti. capitulo de morbis cōpositis mēbroꝝ cōsimiliū. ¶ Et ex hoc fundamento iteruz apparet cā doloris in spatulis. est enim mala cōplexio a mã descēdēte ad mēbra illa que causat in eis alterationē subitā & eadē mã per qualitatē acutam ipsius dolorē facit pūgitiuū: pp̄ter multitudinē vo eius dolorē q̄q̄z facit extēsiuuz. ¶ Sequit tertio. q stomachus eius egrotat mala cōplone frida & humida: qd appet ex squaliditate coloris huius dñe. ¶ 2o ex frigiditate apparente tactui exterius. ¶ 3o ex copia uentositatum & ructuum. ¶ 4o ex debilitate digestionis eius: & sic de alijs.

Quod vo epar eius laboret mala cōplone calīa & sicca apparet primo ex tactu hypocūdrij dextri. ¶ 2o ex uelocitate & frequentia pulsus eius cuz mollitie ipsius. ¶ 3o ex tinctura urinaruz que fm plurimū sunt ignee aut subignee. ¶ 4o ex superfluitate prime digestionis que est sicca & citrina. ¶ 5o ex siti ualida satis & pseuerāte. ¶ 6o ex tenuitate uenarum. ¶ 7o ex paucitate carnis cum raritate texture. Et hec fere signa omnia possunt demonstrare caliditatem renum huius generose domine. ¶ Cum ergo multiplicat in stomacho flegma & etiā ipsum ab epate pellat ad renes. etiā qz in renibus mala cōplo calida per accidens est generatiua humoris frigidi debilitātis digestiuaꝫ: ideo flegmata multa inuenta in renibus & partes harenose ex siccis humoribus in renibus a sua mala complexione calida genite inuiscant & cōglutinant adinuicez: nō est mirabile si in ea q̄q̄z generant & geniti sunt lapilli: sicut patuit ad experientiam. Uisi enim in ciuitate Padue lapillum vnum grossum vnius grani surgi.

De sexto vo accñte dicendum: q flegmata multiplicata in stomocho & in epate propter debilitatem predictorum mēbrorum preassignatam per uenaz chilim descendentia & per alias ab ea ramificatas que ingrediuntur corpus matricis in eadem multiplicantur: & cum fuerint in eadem matrice congregata per modū impressionis tristis incitant virtutē ipsius ad expulsionem & totiens expellitur illa materia quotiens in matrice congregata incitat ipsam ad sui expulsionem. Sed continue fere aut ualde sepe hec flegmata pelluntur ad matricem & incitant ipsam ad expulsionez. Itaqz ergo quasi semper aut ualde frequenter hec mulier laborat de fluxu materierum albarum a matrice sua. ¶ Ex quo apparet q ista iprop̄e & false denominant mēstrua alba. Nō enim in fine mēsis multiplicantur & descēdunt precise. sicut alia menstrua rubea nāliter se habētia. que mēstrua denomiata sunt a mene greco qd lunā importat: fm cuius reuolutionē reuoluuntur talia menstrua. ¶ At vo tu supaddē potes: q etiam debilitas mrīcis pōt esse cā ɔgregationis taliū flatū in ipa pp̄ter spēm male cōplonis que acqsita fuit in ipa pp̄ter idebitā mūdificationē que cōpleti9 fit in muliē cū est fecūda: q cū de fecūditate pmutata fuit i sterilitatē: sic est dispō ista. Illa igit flata per viā indigōnis multiplicata in mrīce nō minus ipellūt ipaz ad expulsionē ipsius q facit mā aliūde ad ipam ppulsa. Et tu ɔcede ambas istas cās fore effectiuas talis defluxus. Nō enim pp̄rie debilitas matricis pōt esse p̄cise cā talis fluxus absqz nocumēto epatis. Nocumētū tñ ab epate per colligantiā matricis cōmunicatū nō diu pmanet: quin faciat in matrice egritudinem etiam per essentiam. ¶ Ex q̄bus oibus tādem correlarie ɔcludit q hec dispō videt esse ualde difficilis. Est eniz cōplicata ex reciproca alteratione & coicatione nocumēti cerebri ad stomachū & ecōtra. & stōchi ad epar & ecōuerso. & epatis ad renes & ad mrīcē & ecōtra. q̄re &c̄. Et ex oibus tandē finalr cōcludit q regimē huius domine debet esse attentione & sollicitudine continuatum: aliter non erit eius terminatio laudabilis. Sequitur tertio q indiget viro in scientia & opere non mediocriter trito: sed amplissime docto: qui dispositionibus omnibus istis prouidere possit opportune & conuenienter ut dispositio aduocat.

Regimen ex pte sex9 rerū nō nāliuz quod tractatuz fuit in consilio magno de materiebus albis. 3o vo. 44or describam remedia istis dispositionibus appropriata alternatim applicabilia fm q dispositiones necessitabunt vna alteri predominante & econuerso.

¶ De cura per medicinalia. Cap. II.

Descēdendo ad capl̄m 2m de regimine per medicinalia. ¶ Premittēdū est p̄ ex cap̄ p̄. q lz dispositiones mēbroꝝ huius generose dñe sint diuerse: qm̄ cōplo epatis & renū calīa est & sicca. cerebri vo cordis & stomachi cōplo ad frigiditatē & humiditatē eleuata est. & pp̄ter hoc esset difficile iuenire medicinalia instra oib9 ɔueniēter applicabilia: qz tñ intēdēdum est ad dñium lapsus in regimine malaꝝ cōplonū diuersaꝝ. Jō qz lapsus in toto dñat frigidus & humidus hic eligēda sunt istra que ɔrient ei pp̄ter qd oia medicamina debēt esse calefactiua mediocriter potēti9 aūt exiccatiua: qm̄ maior est lapsus per humiditatē q per frigiditatē. ¶ 2o pn̄ p̄mittēdū. q in diuersitate tāta lapsuū pluriū mēbroꝝ modus pfect9 in applicatione instroꝝ debet esse talis. ut cuz hec generosa domina molestatur magis a fluxu catarriçante principaliter intendatur ad illum cum remedijs opportunis. Cum autem uehementer molestatur a matricis fluxu similiter intēdendum est de prima intentione: non negligendo tamen aliorum membrorum egritudines & accidentia.

Itaqz si uehemēter molestabit a mā catarriçante ad pect9 ei9 uel ad stomachū. q̄nque istr̄is puidēdū est ei. ¶ Et p̄ qdē si mā descēdens multa esset fere suffocationis effectiua statim fiat ei flobotomia de basilica dextre partis per quā extrahant sanguinis. ℥. iij. usqz ad quatuor: cum limitato tamen tenore virtutis. ¶ 2m instrumentum est: ut materia diuertatur ad debiliora & inferiora membra cum enemate aliquid acuitatis habente descripto per hunc modum. ℞. foliorum maluarum blete & mercurialis. ana. M. j. furfuris. M. ij. coquantur in sufficienti quantitate aque & de ipsarum expressione accipiat lib. j. olei de rutha: & olei de sisamo. ana. ℥. ij. salis gemme grana q̄tuor. iere simplicis & benedicte. ana. ʒ. vj. & imponatur mediocriter calidum bis in die ante prandium & cenam.

¶ 3m instrm est: ut applicent fricatiões a pedibus usq3 ad genua: ꝛ a genibus usq3 ad inguina ꝛ nates: ꝛ ab eisdez ad inferiores ptes usquequo mēbra rubeant. ¶ 4m instrm est hoc. ut si per hec istra nõ pcipit nobilis alleviatio per anbelitũ ꝛ reliq tũc fiat appões uẽtosaꝝ sup spatulaꝝ musculis ꝛ sup natib⁹. Et si qdē gr̃a hui⁹ ĩtẽtiõis possent ɔuenienter apiri emoꝛroidales uene sanguinē mediocriter effundẽtes: tũc nullũ eẽt istrm salubri⁹ illo. ¶ Si aũt adhuc invalescat acciñs tũc applicet istrm 5m eũandi ƀm hũc modũ. ℞. pillaꝝ rũ cochiaꝝ. ʒ. 5. pillaꝝ aureaꝝ. ℈. j. formentꝰ pille. vj. cũ succo rosaꝝ. ꝛ exhibeant in aurora ꝛ tardet post eas cibus horis ad min⁹ sex. ¶ Taceo hic ꝙ sipp uehemẽtẽ fluxũ mãei timeret suffocatio ut sepe ɔtingit. tũc illustres viri ɔcordãt ut intercipiat fluxus exhibẽdo in nocte per duas horas post assumptũ cibũ. ℈. ij. auree alexãdrine et. ʒ. j. sublimationis foliorum papaueris tepide aut decoctionis granorum eius. ¶ Ego aũt certitudine scio ꝙ si dent pille. ij. facte de trociscis de stella mirabile instrm sunt ad intercipiẽdu3 fluxum predictu3 ꝛ exhibẽdo eas post cenã per duas horas. ¶ Superaddẽdũ est quoq3 p̃dictis. ꝙ si ɔtingat catarricãtẽ mãm defluxisse ꝛ collectã eẽ in colatorio in loco supposito reti mirabili de cui⁹ fixiõe lõga dubitatꝰ subita suffocatio. Jõ summũ remediũ est ut sepe fiat gargarisma: motu tñ ꝛ agitatiõe lenib⁹. vide q̃tũ op3 eẽ sollicitũ viꝝ sapiẽtẽ in regie catarroꝝ

Cũ aũt ɔtigerit ꝙ scðm acciñs. s. spatularũ doloꝛ uehemẽter exitierit intantũ ꝙ ipediat somnũ ꝛ faciat mãs l3 etiam laudabiles agitari. ppterea q2 doloꝛ fortis exacuit reuma. 3° tegni. Jdeo ei ꝓuidẽdũ est cũ applicatiõe instroꝝ sedantiũ dolorē cũ anodinitate per resolõnẽ ɔueniẽtem. Timeo enim hic applicare stiptica: ppterea q2 materie expulse cretice nõ debẽt repcuti neq3 prohiberi debet ipsaꝝ fluxus. ¶ Jõ applicet ei hoc linimẽtũ. ℞. olei amigdalaru3 dulcium ꝛ de sisamo. añ. ʒ. 5. olei de keiri citrina. ʒ. j. 5. croci pinguedinis anatis ꝛ taxi. añ. ʒ. j. violaru3 maiorane ꝛ siseleos. añ. ℈. j. cere albe. q. s. fiat vnguentu3. de quo tepido aut bene calido quater in die inungantur partes oẽs dolentes ꝛ etiã adiacẽtia eis. ¶ Et si uelis remediũ domesticũ ꝛ mũdũ magis: tunc ℞. floꝝ camomille mellilotí semis aneti ameos mellisse maiorane. añ. ℈. j. coquantꝰ in aqua: ex qua decoctione impleantꝰ uesice ꝛ ptibus imponat aut in eis infundantꝰ spongie lana uel cotu3 que expressa applicent partibus: ut dictum est. ¶ 3m remediũ ad hos dolores. ꝛ est octauu3 in ordine si bene ɔsideras est hoc. ℞. foliorũ caulĩu3 betonice mellisse. añ. M. iij. farine fabaru3. ʒ. ij. farine frumenti ꝛ selini. añ. ʒ. j. 5. croci. ʒ. j. vitellos oui numero duo coquantur plante in aqua usq3 ad bonã earũ mollificationem. deinde incorporent alia secũ ꝛ fiat emplastrum satis subtile ꝛ calidum actu applicetꝰ dolẽtibus partibus ꝛ circũferẽtialibus. Hoc sufficere videtur de cura scði accidentis principalis. v3 doloris spatularum.

Jam võ videtꝰ ꝓuidẽdũ eẽ 3° acciñti. s. male dispõni stomachi hui⁹ g̃nõse dñe per quã debilitatꝰ digõ ipsi⁹ ꝛ uẽtositatũ multitudo aggregatꝰ in eo. videtꝰ aũt mihi sufficere satis ꝓuidere cũ q̃tuoꝛ ĩfrascriptis remedijs. ¶ Quorũ pmũ ꝛ in ordie nonũ est hoc. ℞. sy. de calamento mellis rosati colati syr. de eupatorio. añ. ʒ. iij. aque absinthij mellisse ꝛ menthe añ. ʒ. j. misce ꝛ totũ accipiat in aurora calidum totiẽs ꝙ appeat urina3 ei⁹ eẽ substãtia ꝛ calore rectificatã in cui⁹ fundo sit hypostasis alba ɔiũcta ꝛ eq̃lis ꝛ dyaphana satis. ¶ 10m istrm admistrãdũ est. ut patiẽti in aurora exhibeatur. ʒ. vj. iere Gal. cũ. ʒ. ij. bñdicte simplicis cu3 modico vini albi subtilis aromatici ꝛ calefci ꝛ tardetꝰ cib⁹ saltẽ horis. 6. ¶ 11m istrm est hoc. ℞. sp̃eꝝ eluarij de ligno aloes. ʒ. j. sp̃erũ dyamusci dulcis. ʒ. 5. ameos. g̃. padisi. añ. ʒ. 5. çuccari albi. ʒ. iiij. cum aqua menthe fiat confectio in rotulis magnis de qua semp ante cibũ parũ accipiat quãtitatem medie. ʒ. uel iij. ʒ. bibẽdo post illud modicũ vini aromatici ꝛ electi. ¶ 4m instrm ad hãc intẽtione3 ꝛ in ordine. xij. est hoc. ℞. ameos spice ligni aloes menthe origani. añ. ℈. j. macis. ʒ. ij. çuccari quadruplũ põderis oiu3 pulueriçentꝰ oĩa per se ꝛ cũ eo cõmisceantꝰ ꝛ fiat tragea de qua hec dña semp in fine sue cibatiõis accipiat coclear vnum semp accipiẽdo uel deglutiẽdo sine masticatiõe. ¶ 13m instrm est hoc. ℞. ligni aloes mẽthe macis origani cinamoni gariofiloꝝ spice. añ. ʒ. 5. trociscoꝝ gallie muscate. ʒ. j. 5. olei de mastice de mẽtha ꝛ nardini. añ. ʒ. j. laudani. ʒ. ij. resine electe. ʒ. vj. cere quantum sufficit fiat cerotũ bene glutinosum ꝛ applicetꝰ stomacho eius ꝛ solẽniter confert omni debilitati stomachi prouenieñti a mala cõplexione frigida ꝛ humida materiali ꝛ immateriali eius.

Apparet aũt ex p̃missis ꝙ plĩma instroꝝ que administrata sunt capiti ꝛ stomacho ɔueniẽter subuenire pñt epati: ꝛ pprie qñ nõ datꝰ ex eis quãtitas ualde magna: uerũ q2 ex pte eius lapsu nãli discrasiatum est in caliditate ꝛ siccitate. imo etiã distẽperie nõ nãli. ideo placuit mihi ponere remedia experta: ꝛ eisdẽ conuenientia. ¶ Primum itaq3 ipoꝝ ꝛ in ordie. xiiij. est hoc. ℞. trociscoꝝ de spodio trociscoꝝ dyarodon. añ. ʒ. j. lacce preparate. ʒ. 5. çuccari albi. ʒ. iiij. cũ aqua cicoree fiat ɔfectio in rotulis magnis de qua quando videbitꝰ oppoꝛtunũ accipiantꝰ. ij. ʒ. semp ante cibum ꝛ post cibu3 totidẽ. ¶ 2m võ instrm in ordine. xv. est hoc. ℞. aque cicoree aque epatice. añ. ʒ. j. aque eupatorij. ʒ. 5. misce. ꝛ pluribus vicibus mane accipiatur in potu actu frigidum. ¶ 3m võ instrm p̃ncipale ꝛ est. xvj. est hoc. ℞. olei nardini olei citonioꝝ. añ. ʒ. j. spodij rosa. coralloru3 amboꝛum: sandalorum amborũ. añ. ʒ. 5. cere albe quãtum sufficit fiat vnguentum molle: de quo totum hypocundrium dextrum ante ꝛ retro diligenter inungatur in die quater: ꝛ hec de cura quarte dispositionis huius domine.

Pro quinta võ dispõne hui⁹ magnifice dñe videlicet pro dispõne renũ: l3 oĩa istra fere añdicta ɔuenire possint etiã renib⁹. tñ p̃ncipalis intẽtio ad ipsos habẽda est: ut vie ipsoꝝ ꝛ sibi vicine ut emulgẽtes colatoriũ ꝛ uritides pori conueniẽter teneantꝰ apti. ut mãe nõ figantꝰ in eis ꝛ conuertantꝰ in trũbos harenas ꝛ petala quib⁹ mihi ꝓuidẽdũ appetꝰ q̃tuoꝛ istris ɔueniẽtibus. ¶ Et primũ ipoꝝ in ordie. xvij. est hoc. ℞. aque sublimatiõis litospmatis ꝛ est mileũ solis. ʒ. ij. aque saxifragie ꝛ spagi. añ. ʒ. j. 5. accipiant in aurora in potu plib⁹ mane. ꝛ est expimẽtũ nobile. ¶ 18m istrm ꝛ 2m p̃ncipale ad hoc est hoc. ℞. se. spagi petrosilini fenicli anisi. añ. ʒ. j. g̃noꝝ hedẽ siccoꝝ milij solis. añ. ʒ. iij. lapidis lincis: lapidis iudaici. añ. ʒ. j. 5. çuccari albi triplũ põderis oium. fiat tragea. Et cu3 pcepis dolores renũ ꝛ spine ꝛ urinas esse factas tenues ualde: tunc semper de ista tragea accipiat. j. magnũ coclear ante cibũ: educit enim trũbos harenas ꝛ lapides urinam prouocando notabiliter. ¶ 3m principale remediũ ꝛ in ordine. xix. est. ꝙ grana hedẽ coquantꝰ: delectabilius est ꝙ ĩfundantꝰ in vino qð accipe debet in potu. Ego aũt ppter euitãdũ fastidiũ magis soleo cõsulere patiẽtibus ut cum masticatione: uel sine illa accipiãtur sex uel octo grana hedere predicte. ¶ Ultimũ remediu3 quãtũ ad hoc ꝛ in ordine. xx. ꝛ infallibile est ut plurib⁹ mane in aurora patiẽs bibat hũc potũ. ℞. aque sublimationis apij. ʒ. ij. pulueris radicũ saxifragie vitri cõbusti ƀm arte3. añ. ℈. j. bibe totũ: ꝛ nõ credo posse remanere lapillos nec harenas cũusu istius instri ɔtinuati. ꝛ videntur hec pro penultima dispõne huius magnifice dñe sufficere satis. Nota ꝙ vitrum cõburitur sic. vitrum inuoluitur in pice ꝛ cu3 tenaculis ponitur in fornace: deinde extrahitur ꝛ iterum inuoluitur in pice ꝛ ponitur in fornace.

Nũc aũt postremo ꝓuidẽdũ est ultime dispõni eius que est flux⁹ mãerũ albarũ a m̃rice. ¶ Pro quo p̃mittẽdũ p̃. ꝙ hec egritudo solet eẽ cronica ꝛ difficilis curatiõis multũ. ppterea q2 siue ꝓueniat ppter p̃mutationẽ creticã mãerũ flaticarũ coꝛruptaꝝ uel nõ coꝛruptarũ a toto uel a determinatis mẽbris. op3 ex hoc intelligere grauitate3 curatiõis ei⁹. ¶ Si aũt ꝓueniat ppter nocumẽtũ digestio-

nis stōchi ꝛ epatis que ambo sunt causa multiplicationis taliū māeꝝ in mr̄ice. ¶ Et 3º iteꝝ si ꝓuenerit hec dispō ꝓpter debilitatē essentialē mr̄icis. ¶ Et 4º si prouenerit hoc nocumētū in mr̄ice per colligātiā toti⁹ uel ptiū: ꝛ etiā per ꝓpriū nocumētū ipi⁹ mr̄icis: patet ꝙ oino necessario hec egritudo erit difficilis curationis. ¶ Et adhuc quinta rō est ꝙ de ista egritudine diminute multū ab illustrib⁹ medicis tractatū est de ea siue greca uł arabica ꝛ italica etiā ꝛ alienigena medicie uolumia bn̄ ispexeris. ¶ Pro regimie vō hui⁹ dispōnis q̄tuoꝛ mihi videnꝭ istā necessaria. ¶ Quoꝝ primū est. ut hec dn̄a magnifica utatꝭ aq̄ sublimationis ucuen accipiēdo de ea q̄tuoꝛ. ℥. uel ad min⁹. iij. calida per. xxx. uł xl. dies ꝯtinuos. mūdificabit eni educit lauādo ꝛ abstergēdo epaticas renales urinales ꝛ mr̄icales vias: lege de ea laudes 2º canon. in ꝓprio cap. ꝛ est plāta apud italos nominata matricaria. ¶ 2ᵐ vō ꝓncipale istrm est de exptis hoc. ℞ galbani electi. ℥. iiij. oppoponacis. ℥. j. sandarace thuris hypoq̄stidos. an̄. ℥. ß. dissoluanꝭ gūme cū aceto acuto. ꝛ fiat cerotū spericū sup pāno de grana per digitalē mēsurā maius ꝙ nebula rotūda. Hoc itaq̄ȝ cerotū portet applicitū patiens sup vmbilico in medio ei⁹ stāte sicut pūct⁹ in circulo coopiendo vmbilicū usq̄ȝ cōplete exiccauerit mās cōsimiles in mr̄ice abūdātes coicato ei⁹ vtuali iuuamēto si nō intelligis aliter saltē per vmbilicū uenā ad matricē tēdētē. ¶ 3ᵐ ꝛ in ordine. xxiij. est. ut hec generosa dn̄a oi mane ꝛ sero aut saltē in die semel faciat encatisma ꝗm hūc modū. ℞. gallaꝝ quer c⁹pforataꝝ. gallaꝝ cupssi. ossiū pineaꝝ nō ꝯseruātiū medullā. sed totū fructū: torrefactoꝝ. an̄. M. iiij. alumis roche lib. j. alumis iameni qd̄ ab auctorib⁹ scissum noiari solet lib. ß. trociscoꝝ gallie muscate numero. vj. trociscoꝝ aliptemuscate. trociscoꝝ nere. an̄. numero vnū. coq̄nꝭ oia in situlis aque xij. usq̄ȝ ad ꝯsumptionē medietatis: in hāc ꝗ aquā paucetepiditatis sedeat hec magnifica dn̄a in uase ligneo per horā saltē mediā. ¶ Ultimū vō istrm est hoc. ℞. sperū bn̄dicte cōpletaꝝ. ℥. j. ß. aloes trib⁹ dieb⁹ ifusi in succo ucuē suprascripte. ℥. iij. ꝯfectiōis uel trociscoꝝ nere. ℥. j. masticis. ℈. ß. croci. gra. xv. cū vino aromatico antiq̄ ualde fumoso: uelut uarnacia iannēsis. formentur pille de oi. ℥. vij. ꝛ accipiat ex eis vnā paruā an̄ cenā oi q̄nta die. Scio eni ꝙ mās superfluas corruptas aut dispositas corruptioni ꝯueniēter attrahūt ꝛ educūt a mr̄ice: ꝓpter qd̄ ꝛ alia tria ꝓcedētia istrā mulierū plurime ab hac difficili egritudine sanate sunt ꝛ ad optimā dispōneȝ reducte: qd̄ totū huic magnifice dn̄e donare dignetꝭ ille solus omniū conditoꝛ qui cuncta regulat ꝛ benedicit. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 219.

De duplici mala dispositione. vȝ. ¶ De mala complexione epatis cum duritie manifesta. ¶ De mala complexione frigida ꝛ humida matricis cum humiditatibus albis. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De dispositionibus ipsis ꝛ causis earum. Cap. I.

Nobilis ꝛ honesta domina Pulisena de Thienis de Uincētia egritudine laborat diuersis accn̄tib⁹ cōplicata que multū uerēda est in ea: ut facile plurib⁹ rōnib⁹ deduci pōt. ¶ Primo q̄dem q̄ꝛ est lapsus dispꝓportionalis: est eni dispō illi⁹ mala cōplō frida ꝛ humida mālis mr̄icis ꝛ epatis ꝓncipalis: sed cōplō nālis eius est calꝭa ꝛ hu. q̄ꝛ sanguiea. igiꝭ ꝛc̄. ¶ 2º q̄ꝛ lapsus iste est cronicus ꝛ ois talis est difficilis. ¶ 3º q̄ꝛ cōplicat⁹ manifeste duritiei epatis ꝛ ut plīmū est icurabilis. ut pȝ 14ª tertij. 4º cap. ꝛ pluri b⁹ alijs rōnib⁹ etiā hoc duci pōt: quas gr̄a breuitatis omitto. ¶ Et 2ª ipsi⁹ dispō māeꝝ albaꝝ ꝯtinuus a mr̄ice defluxus aliq̄n cū mēstruis iterpolate fluētib⁹ cōmixt⁹: que tn̄ nō dico eē nālia mēstrua: eo q̄ꝛ nō fuāt piodū eūonis mene. i. lunarē dictū. Neq̄ȝ etiā nālis dici pōt: q̄ꝛ nō ꝯfertꝭ neq̄ȝ alleuiat. ꝛ iteꝝ q̄ꝛ ad ipsi⁹ eductionē nā sintbomatice mouetur: ꝛ nō ꝯueniēter: ꝛ est iteꝝ mā que educiꝭ corrupta: qd̄ arguit ex fetore illi⁹ qd̄ est putrefactiōis signū. ꝓ ꝓnosticoꝝ. cōmēto ultio. ꝛ ex colore māeꝝ que in liuidū ꝛ palidū iclinanꝭ colorē. ¶ 2ª vō ei⁹ dispō diligēter ꝯsiderāda est: ꝛ magis cūraro ab auctorib⁹ illustrib⁹ de ipā bn̄ determiatū sit. A grecis enim ut Hyppo. Gal. Paulo ꝛ Alexādro pipatetico pauca de hac mā seu mr̄icis dispōne scripta repies. ꝛ ab auctoribus arabicis. ut Auicēna Haliabate Rasi silr satis pauca. Qd̄ videri pōt. eo q̄ꝛ 9º ꝯtinētis. ubi multi celeberrimi viri allegantꝭ ꝛ auctores de hac mā paꝝ uł q̄si nihil scriptū videbis. ¶ Mirādū est aūt satis. q̄m in his tpib⁹ ꝛ in istis italie ptibus hec egritudo itātū ualescit ut in plib⁹ mulierib⁹ multū coicetꝭ. ¶ Forte aūt ꝯtingit hoc apud auctores cognominatos: aut q̄ꝛ suis tpib⁹ morigerate magis regebanꝭ mulieres: aut q̄ꝛ eis in regiōib⁹ suis ꝛ tpib⁹ suis nō ita frequēter visa fuit hec egritudo. Nō eni incōueniēs est q̄busdā medicis tpe ꝛ regione suis aliq̄s apparē egritudies que alijs nō apparuerint. Galen⁹ nec q̄ntanā nec sextanā vidit: que tn̄ notuerūt Hyppo. ut patet 6º epidimiaꝝ. textu ꝛ cōmēto ꝓmis. De eis ampli⁹ etiā fortassis auctores ꝓnoiati mām istā itellexerunt sub cap sterilitatis: ꝛ videtꝭ itellexisse Gal. 6º de accn̄ti ꝛ morbo. tracta. 3º. cap 2º. dū dixit. Propter has eni rōnes mulierū sterilitate deprehēdimus. ¶ Aut vō cōtingere potuit. q̄ꝛ mām hui⁹ capli illustres auctores collocarūt sub cap de fluxu mēstruoꝝ. q̄re Paulus ꝓ practice. cap 17º. Reumatismus est mr̄icis fluxus toto corpe expurgato. tale vō est qd̄ euatur quale ꝛ qd̄ abūdat. hoc q̄dē rubeū uelut liquoꝛ. i. aquositas sanguis. aliud vō albū. palidū vō aliud. aliud vō cholicum. aliq̄n vō aquositas sanguis purus. lege ibi. ¶ Auicēna vō de illustriorib⁹ arabicis. 21º tertij. sermones paucos de hac mā ꝓtulit in hūc modū cap de cursu mr̄icis. Qn̄q̄ȝ vō accidit mulierib⁹ ut currāt humiditates putride ꝛ plīmū fit hoc propter multitudinē supfluitatū ꝛ ꝓpter debilitatē digōnis mēstruoꝝ cū putrefit matrix: ꝛ hēt caplm supple determiat de putredie mr̄icis. ¶ A medicis etiaȝ italicis de hac materia pauca scripta iuenies ab auctorib⁹ inq̄. ut Cassio felice: Cornelio celso: Oribasio: Theodoro Prisciano. A modernioribus vō: ut Gilberto Anglico: Guilielmo Placētino ꝛ Brixiēsi. Oēs eni hi illustres viri paucū in hac mā sermocinati fuerunt. q̄re oportet in hac mā paulisper agere theorice. ¶ Necesse itaq̄ȝ est hāc egritudinē mr̄ici ineē aut per essentiā aut per colligātiā. ꝛ si per eēntiā: aut egritudo est breuis tpis. ꝛ hoc nō ut supra ꝓmissuȝ est. aut erit cronica ꝛ sic difficilis erit: eo q̄ꝛ mr̄icis egritudies ꝛ accn̄tia facile ꝓncipalibus mēbris: imo toti coicanꝭ ꝓp magnā colligātiā quā ipsa hēt ad totū: ut patet 21ª tertij. cap ꝓ. ¶ Ampli⁹ etiā expimēto patet in ꝓfocatiōib⁹ ei⁹ q̄ātū noceatꝭ totū corpus ꝛ ꝓncipalꝭ organa anhelitus. ¶ Quare ex hoc fundamēto arguitur malā cōplōnē epatis ꝓmutatā ad frigidū ꝛ humidum ꝛ malā cōpōnem eius: ut oppilōnē ꝛ egritudinē cōpositaȝ: ut ꝓpa durū epatis rōnabilius a nocumēto mr̄icis ꝓuenisse ꝙ ecōtra. Propter q̄d iterū ex hoc 2º ꝯcludiꝭ. ꝙ si ꝓp egritudines mr̄icis deterioꝛ tn̄ est ꝓp accn̄tia cōsecuta que iā ꝓmissa sunt. ¶ Si vō ipsi⁹ mr̄icis egritudo fuerit per colligātiam eius ad cerebrū: cui uehemēter colligata est cum sensatione sua. ut 21ª tertij. ubi supra colligēdū. si eni uehemētius sentiret uehemēti⁹ ei eēt colligata. aut erit ꝓpter colligātiā cordis epatis ꝛ renū ad ipsam. ꝛ quocūq̄ȝ horū dato egritudo semper erit suspecta. igitur ꝛc̄. minoꝛ apud intelligentem faciliter inductiue discurrendo deduci potest. ¶ Ex quibus oibus ultimo deduci pōt oino hāc dispōnē esse difficillimā. ¶ Et ultimo deduci potest q̄s sit modus ꝛ canones in curādo ipsam. Opȝ enim attendere dispositionibus epatis principaliter ꝓpter nobilitatem ꝛ ꝓncipatum. egritudines enim mēbroꝝ nobiliū ꝛ ꝓncipaliū in egritudinibus cōplicatis necessario plus curam ad se uocant ꝙ mēbrorum nō ꝓncipalium egritudines. ut 4ª primi. cap ꝓmo colligendum. deinde vō oportebit attendere dispositionibus matricis.

¶ Hec itaqʒ ⁊ si in sermonib⁹ sint difficilia in curatione vero omnino difficillima sunt. In curatione igit̃ istaꝝ dispõnũ p̃ncipal̃r attẽdẽduʒ est epati. secũdario võ dispõnib⁹ m̃ricis ⁊ sil̃ epatis dispões ꝓcurãdo. Non eni ĩpossibile est rectificare simul epar ⁊ matricẽ: cũ amboꝝ istorũ lapsus sint sp̃e idem fere: aut saltem ab eadem efficiente causa producti.

Premittẽdũ itaqʒ p̃ discursu ueloci q̃ regiminis rerũ nõ nãliũ quasi oĩum applicatio debet eẽ in calefaciẽdo ⁊ exiccãdo: lʒ amplius in exiccãdo q̃ȝ calefaciẽdo: que oĩa de aere cibo potu ⁊ alijs celeberrimo doctori Petro sulmonensi mẽsurãda dimitto. q̃re ⁊c̃.

¶ De cura duritiei epatis per medicinalia. Cap.II.

Ex his aũt que mihi expta ⁊ oĩum auctorũ sñia probata sunt. ¶ Primo est descriptio syr. huius ℞. rasure eboris nõ sophisticati. ʒ. ß. costi arthanite cassie lignee oppobalsami. i. balsami masculi acatie coralloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ. añ. ʒ. ij. sandarace thuris gallie muscate de folickis. añ. ʒ. ij. ß. lapidis ematitis spodij nucis mus. gallaꝝ ꝑforataꝝ. añ. ʒ. iij. scorie ferri p̃parate s̃m artẽ ꝯfrixe cũ. ʒ. j. aque extinctiõis forte. i. calibis aut loco illi⁹ aque alumiose nãlis lib. xij. ĩfundant̃ oĩa p̃dicta in altera illaꝝ aquarũ per dies nãles. iij. deide coquant̃ simul lẽto igne usqʒ ad ꝯsumptionẽ duaꝝ ptiũ. deide colent̃ ⁊ cuʒ torculari uehemẽter exp̃mant̃ ⁊ colature sup addant̃ çuccari tabarçet lib. ij. coquant̃ usqʒ ad spissitudinẽ: ⁊ duʒ coquit̃ syru. aromatiçet̃ cũ istis sp̃eb⁹ in sindone ligatis. ℞. ligni aloes g̃noꝝ iunipi tamarisci cornu cerui adusti macis añ. ʒ. j. ⁊ fiat syr. de quo oĩ mane exhibeant̃. ʒ. ij. cũ aqua extinctiõis calibis. ⁊ si uelles aliqual̃r apire ꝑꝑ duritieʒ epatis coquat̃ aq̃ p̃dicta cũ. ʒ. j. spice nardi. Et si ad hoc p̃ncipaliter itẽderes adde sy. p̃dicto sp̃eꝝ dyalacce. ʒ. j. dũ arõatiçat̃ aut dyacurcume que forte est melior. ¶ Cõfectio bona qua uti debẽt patiẽtes añ cibũ semꝑ ex ea sumẽdo rotulã vnã. ʒ. ß. in p̃ma mẽsa. ℞. sp̃eꝝ dyalacce. ʒ. j. sp̃eꝝ dyacurcume. ʒ. j. ß. se. endiuie cuscute g̃noꝝ iunipi se. acetose sq̃nãti pipis albi. añ. ℈. ß. çuccari albi lib. ß. fiat cõfectio solida cũ aq̃ cicoree. ¶ Cerotũ bonũ mollificãs ⁊ resoluẽs oppil̃ones apata dura epatis. extẽuat etiã supfluitates in eo ĩuẽtas. ℞. bdelij molliores ⁊ subalbidi. ʒ. j. armoniaci elci. ʒ. ß. empl̃i de mucillagib⁹ simplicis. ʒ. iij. rubee tinctoꝝ spice nardi se. leuisti. ⁊ apij se. endiuie syluestris: ⁊ est cicorea. cuius flores sunt celestini ⁊ folia icisa ⁊ amara. añ. ʒ. j. mellilloti. ʒ. iiij. dissoluant̃ dicte gũme in aceto fortissimo ⁊ bulliãt cũ lib. ß. olei de gessemini uel vini albi planensis. ⁊. ʒ. iij. olei de absinthio uel nardino uel de fisticis. ⁊. ʒ. j. cere. deinde addat̃ empl̃m de mucillagib⁹: deinde cũ infridare cepit addant̃ sp̃es p̃dicte. Huic enim empl̃o per me cõposito nulla durities resistere poterit. Fiat ergo lunaris figure ⁊ applicet̃ hypocũdrio dextro. ita q̃ oẽm regionẽ epatis bñ amplectat̃ ⁊ quotiẽs opus fuerit ꝑmittet̃ ut meli⁹ leniat duritiẽ ⁊ soluere possit. Et si q̃ñqʒ ꝓpter cal̃itatẽ uereret̃ de ꝯtinua residẽtia eius super loco remoueri põt ⁊ fiat iunctio cũ. ʒ. j. olei de mastice. ⁊. ʒ. ß. olei amigdalarũ dulciũ calefactoruʒ. ¶ Trocisci boni resoluẽtes oppil̃ones ⁊ collectiones duras in epate. ℞. ligni aloes squinãti cassie lignee floꝝ absinthij camedreos. añ. ʒ. j. spice nar. ʒ. j. ß. mellilloti. ʒ. iij. bdelij mollis. ʒ. ß. pulueriçentur subtil̃r sp̃es ⁊ incorporent̃ cũ bdelio dissoluto cũ aceto squillitico. de q̃bus in mane exhibeat̃. ʒ. j. per vnã septimanã cũ aqua decoctionis amigdalaꝝ amaraꝝ. ¶ Puluis ad eãdẽ intẽtionẽ resolutiuus ⁊ lenitiuus p̃dictarũ duritierũ ⁊ aliqual̃r solutiu⁹. ℞. reupõtici. ʒ. ij. foliculoꝝ sene. ʒ. j. viol̃. siccaꝝ. ʒ. j. ß. liquiritie mellilloti. amigdalaꝝ amaraꝝ fu meu assari añ. ℈. ij. fiat puluis subtilis. de quo in potu dent̃. ℈. ij. usqʒ ad. ʒ. j. cũ aqua decoctionis passulaꝝ nigraruʒ. ¶ Pro hac etiã intẽtiõe memorãdũ q̃ ualde utile esset ei comedere limacias inuẽtas in dumetis elixatas ⁊ etiã in cibo si cõtingeret accipe epar adip. i. lupi elixũ uel assatũ: ⁊ iterũ in cibis endiuia cuiuscũqʒ speciei cocta uel cruda. Hec enim tria a tota sp̃e sunt epatis cõfortatiua. ut patet 14ᵃ tertij. cap̃ de rebus ꝯferẽtib⁹ epati in fine. Hec q̃dẽ oĩa sunt de melioribus q̃b⁹ curari põt oppil̃o ⁊ durities epatis iã p̃dicte p̃ncipal̃r. lʒ nõ paꝝ ꝯferre possit ad malã cõpl̃onẽ frigidã ⁊ humidaʒ matricis ⁊ cursum p̃missum. Pro cuius tñ curatiõe aliqua specialia magis notanda consideramus.

¶ De cura male complexionis frigide ⁊ humide matricis ⁊ menstruoꝝ alboꝝ principaliter. Cap.III.

Rimũ itaqʒ q̃ neciũ in cura cursus matricis est euõ mãeꝝ: quaꝝ g̃natio ꝯtinet̃ in epate ꝯsũptio earũdẽ que in m̃rice ⁊ ptib⁹ ĩtermedijs ꝯtinent̃: uęꝝ q̃ talis euõ nõ põt ꝯueniẽter fieri ꝓpter ap̃a epatis ⁊ iclinationẽ ad asclitem uel iposarcã est multũ caute in euõnib⁹ ꝓcedẽdũ. ¶ Itaqʒ mã iã digesta cũ syr. in p̃cedẽti cap̃lo iã descripto q̃ appebit: eo q̃ urina in colore ⁊ in substãtia ad mediocre reducta erit: ⁊ hebit in fundo hypostasim albã in colore mediocrẽ ĩter tenuẽ ⁊ grossaʒ cui⁹ ptes erũt eq̃les ⁊ ꝯiũcte ⁊ erit in fundo sedẽs. Oib⁹ aũt plurib⁹ ꝯiecturatiõib⁹ de numero earũ appentib⁹ euõ fiat cuʒ hoc solutiuo. cui⁹ descriptio est. ℞. aque sublimationis violaꝝ cicoree. añ. ʒ. ß. aque mellisse. ʒ. j. ß. aque m̃ricarie. ʒ. ij. agarici pl̃pe collog̃ntide cartami hermodactylorũ. añ. ℈. ij. turbit. ℈. j. ç̃. spice nardi sq̃nãti dauci floꝝ eupatorij floꝝ arthemisie. añ. ʒ. ß. çuccari 2ᵉ decoctionis. ʒ. ij. resoluant̃ oĩa simul per diẽ nãlẽ. deide coquant̃ ⁊ diligẽter exp̃mant̃ ⁊ colatura calida det̃ in potu in aurora. post quẽ obseruent̃ cõditiones que in minoratiuo obseruari debẽ scripte sunt. Et si nolueris hoc minoratiuũ fortius facẽ cũ colatura illa misceantur. ʒ. ij. benedicte simplicis: aut duplicet̃ dosis agarici suprascripta s̃m cõiecturã eoꝝ qui operari debent. ¶ Et si iudicio astãtiũ appet q̃ñqʒ p̃tari dñium sanguinis aut saltẽ mãerũ sufficiẽter cõmixtaꝝ sanguini ⁊ cũ uelocitate ⁊ laxitudine corpis apparẽte uenarũ amplitudie ⁊ rubicũditate coloris ⁊ substãtiã urie de subtili in grossaʒ ꝯuersaʒ cũ rubedine. coloris ad fuscũ tẽdẽtis. tũc flõmet̃ de basilica dextri brachij sub cubito: aut ramus eius saluatella ĩter anularẽ ⁊ auricularẽ digitos eiusdẽ manus inuentus. ⁊ educat̃ sanguis ab. ʒ. iij. usqʒ ad. v. raro tñ cõtingit hũc m̃ricis cursum ꝓuenire ꝓpter dñiũ sanguis: lʒ theorice ꝯsiderãti hoc ꝯcedẽdũ sit. Multitudo eni mãe suffocãdo calorẽ innatũ aut minuẽdo erit cã multiplicãdi flegma per viã indigestionis: q̃ quidẽ per uenas quibus matrix ꝯtinuat̃ ad epar erit mãlis causa predicti cursus. quare ⁊c̃. ¶ Cõprehensa autez euõne sufficiẽti ꝓcedẽdũ est ad pticularem euõnẽ mãerũ in m̃rice abũdãtiũ. cuius gratia plura ponaʒ simplicia ab illustribus auctoribus collaudata. ¶ Quorũ p̃mum est encatisma. i. semicupiũ ex decoctione tamarisci. iuxta Auic. 2° canoñ. in proprio cap̃. In decoctione tamarisci sedeant mulieres ad cursum matricis. ¶ 2ᵐ semicupiũ uel euaporatio facta ex decoctione ligni aloes: q̃ q̃deʒ ꝯfert euaporatũ ⁊ bibitũ. 2° canoñ. cap̃ de xiloaloes. ¶ 3ᵐ võ ⁊ mirabile est suffumigatio facta ex decoctione mirifolios ⁊ est millefoliuʒ. hec quidem tria abscindunt matricis cursum attrahendo ⁊ mollificando magis. ¶ De his võ simplicibus que ad hanc intẽtionem cõferre scribuntur exiccando magis mãm ⁊ coartãdo uasa sunt sicut decoctio granoꝝ mirti. Itẽ decoctio granorum iuniperi. Item suffumigatio facta cum decoctione stercoris leporis. de fortioribus võ magis laudatis est puluis cornu cerui adusti ex quo in potu dentur. ℈. ij. cũ aqua decoctionis mirti uel coriandri. ¶ De his que leniẽdo cõferunt laudat̃ oleũ de piperibus. ut scripsit Mesue in antidotario descriptione de oleis. ¶ Descriptio olei boni ad illud. ℞. olei onfancini. ʒ. iij. olei de mirto. ʒ. j. ß. scorie ferri p̃parate s̃m artem. ʒ. iiij. ossium dactylorum ⁊ mirabolanoꝝ indorum cõbustorum. añ. ℈. ij. acatie hypoquistidos cornu cerui adusti. ana. ʒ. iij. pulueris gipsi. ʒ. ß. glutinis piscium dissoluti cum aceto nigro. ʒ. vj. cere quantum sufficit: ⁊ fiat vnguentum satis glutinosum. hoc quidem vnguentum si

diligenter cōponat: ita ut nō cōburant spēs: nunq̄ me decepit in cura hui⁹ dispōnis si vngant ex eo ptes oēs alcbati z āṅrior regio tota ab vmbilico usqz ad iguia z pudibūda. ¶ Habeo etiā notissima expiētia q̄ si squassent lib. 5. pulueris gipsi cū. ℥. x. gūmi arabici torrefacti. z. iiij. albuminibus ouoꝝ ex qbus cuz faldellis de coto emplastrent ptes p̄dicte oēm mulieris fluxū abscidit. ¶ Cerotū utile ualde ad hanc intētionē qd̄ sup loco alcbatin iā portauerūt mulieres duobus mēsibus ɔtinuis z curate fuerūt dūmō in coitu z dieta frida z bu. nō effrenitauerint. ℞. colofonie. ℥. iij. hypoqstidos cupulaꝝ glādiū corticis itermedij castaneaꝝ glādium querc⁹ exiccataꝝ. an̄. ℥. 5. granoꝝ mirti coriādri p̄parati cuz aceto gallaꝝ cupssi. an̄. ℥. vj. se. agni casti corticū capparorū. an̄. ℥. j. 5. olei onfancini antiq si hēri pōt lib. 5. dissoluant glutines supradicti cū aceto stiptico z cuz p̄dictis incorporent cere rubee. ℥. ij. z additis specieb⁹ cū ceperint ifrigidari fiat cerotū sup mēbrana z applicet: ut supra scriptū est. ¶ Cōpositū bonū quo sepe uti soleo ad vigorādū m̄ricē z pprie que debilitata est ab humorositate multa: est hoc. ℞. hypoqstidos acatie granoꝝ granatoꝝ siccoꝝ masticis coralloꝝ alborū z rubeorū. an̄. ℥. j. rasure eboris. ℥. ij. coriādri p̄parati. ℥. 5. spodij de cāna. ℈. ij. gūmi arabici dragagāti torrefactoꝝ. an̄. ℥. j. 5. mellisse anthere artbemisie m̄ricarie camedreos camepitheos nepite. an̄. ℥. ij. doronici. ℥. j. macis nucis mus. galage. an̄. ℈. iiij. pulueriʒent oia per se cuz lib. j. ʒuccari scōe decoctionis z lib. 5. mellis fiat eluariū cuius dosis sit exhibēdo de eo. ℥. iij. in aurora. z. ℥. ij. semper ante prandiuz z ante cenā: z qn̄ uadit ad lectum. Ad laudem dei Amen.

Consilium. 220. De retentione menstruoruz.

Hec dn̄a que nō conuenienter mundificatur in suo menstruali fluxu rectificato regimine suo ita q̄ in cibis abstineat a viscosis oppilatiuis grossis z difficilis digestionis cibarijs. Regimine medicinali per hūc modum regenda est apud me. ¶ Primo flōmetur de uena saphena dextre partis hora tertia diei: z extrahantur sanguinis ad minus. ℥. v. ¶ Sequēti die imediate soluat uēter eius cuz hac infusione. ℞. agarici elci⁹ turbit reubarbari. an̄. ℥. j. spice nardi. çç. macis. an̄. ℈. vj. salis gēme. ℈. ij. aque eupatorij arthemisie. an̄. ℥. j. 5. misce z stent infusa per diem naturalem: aut maiorem partez eius. demū colent z exp̄mant z colatura illa incorporet cū ℥. iij. bn̄dicte simplicis: z bibat obseruādo post illu᷑ conditiones in exhibitione farmacorū obseruandas. ¶ Sequēti die post eūonē p̄dictā incipiat accipere. ℥. v. apoçimatis uel decoctionis de radicibus s̄m hunc modū. ℞. radicuz feniculi petrosilini sparagi brusci z apij. an̄. ℥. 5. aque fontis lib. ij. bulliāt simul usqz ad ɔsumptionē medietatis: deinde colent z cū ʒuccaro exhibeant per. viij. uel. x. dies. ¶ Dieb⁹ aūt intermedijs uenter eius fluxibilis teneat cū coi clisteri. Mihi aūt placeret magis q̄ oi sero paꝝ an̄ cenā loco clisteris accipet vnā pillam alefanginā: aut saltē de aloe abluto factā cū succo endiuie si timeret calitas pillaꝝ alefanginarum. ¶ Itē post minoratiuā eūonē iā p̄dictā placeret mihi q̄ ter in die nāli vngeret tota spina eius cū hoc vnguento ℞. olei de violis citrinis. ℥. ij. olei de croco. ℥. j. pinguedinis tassi z galline. an̄. ℥. 5. croci folij ligni aloes arthemisie. ana ℈. 5. cere quantum sufficit. fiat vnguentum. ¶ Continuato digestiuo per octo uel decē dies in qbus satis uerisimile est digestam esse m̄am. soluatur uēter eius cum istis pillis. ℞. pillarū fetidarū. ℈. ij. pillarū de iera composita. ℈. j. ambarū boni ponderis reformentur pillule. vij. cuz benedicta z exhibeantur ei cum regulis solutiuorum.

Postquā autē p̄dicta dn̄a fuerit eūata si menstrua suo tp̄e z ɔuenienti q̄titate apparuerint habet intētū z speraret de bona terminatiōe eius. si aūt nō apparuerint prouidendum est ei cuz istis tribus remedijs. ¶ Primū est q̄ ligent extrema ei⁹ apud iguia cū istitis bn̄ cōprimētib⁹. ¶ 2ᵐ est si nō apparebūt mēstrua ut in medietate domestice ptis coxaꝝ apponantur uentose notabiliter ignite que multotiens reiterentur. ¶ 3ᵐ vō est ut predictis non ualentibus fiat enchatisma s̄m hunc modum. ℞. pulegij calamēti origani apij recentium. an̄. M. iij. sauine recētis. M. vj. oppoponaci myrre. an̄. ℥. 5. aristologie rotūde rubbe an̄. M. iij. coquant oia in lib. C. aque usque ad ɔsumptionē medietatis z dimittant herbe in ea infuse. Accipiatur ergo de p̄dicta decoctione situle. viij. uel. x. z calefiāt z sedeat in ea mulier usqz ad vmbilicum per horā mediā aut per tertiā ptem eius s̄m tolerātiā. Cum ergo exit balneum parumper quiescat: deinde subijciat sibi frustuz coti infusi in succo mercurialis cum modico croci z non dubito q̄ habebit intentum. Ad laudem dei omnipotentis Amen.

Ad puocāduz menstrua sequuntur remedia. ¶ Primo fiat ei applicatio uētosaꝝ sine scarificatione sup ptib⁹ iteriorib⁹ coxaꝝ z lateralib⁹ carnum bis uel ter in die. deinde 3ᵒ sequēti die faciat sibi fieri flobotomiā de uena saphena posita super cauillā pedis per quā educant sanguinis. ℥. v. uel. vj. uētre tn̄ eius exn̄te bene fluxibili. post flobotomiā vō iterū per duas uel tres horas imediate reponat uentosas super loco dicto: saluo si exiret ei menstrua nō apponatur. ¶ Si aūt neqz per uētosas neqz per flobotomiaz dictā aperirent sibi mēstrua: tūc oi mane per duas horas an̄ diē accipiat. v. de infrascriptis pillis: z post ip̄as immediate bibat cyathū. ℥. 5. uel. ℥. iiij. aquarū ifrascriptarū calefactarū. ¶ Est aūt pillarū descriptio hec. ℞. se. apij cassielig. ana. ℈. 5. musci. ℈. xv. trocis. de myrra. ℥. j. 5. cū succo apij. forment pille ex oi. ℥. vij. ¶ Descriptio vō aquarū est hec. ℞. aque apij enule radicū rubee tinctorū. an̄. lib. 5. misce. ¶ Et si aūt per oia predicta non fieret puocatio. tūc fiat sibi hoc linimētum pro suppositorio. ℞. oppoponacis. ℥. j. ellebori al. ℥. 5. fellis tauri. q. s. adicorporādum z fiat linimentum in quo intingat frustū coti in quo cōseruat muscus ad quātitatem vnius dactyli quod cotuz imbibat in predictum linimētum z cum appensione facta imponatur in orificio nature bis uel ter in die naturali per mutet. hoc enim indubitanter aperiet vias. ¶ Item utat cinamomo croco. çç. apio uel se. eius aniso feni. petro. aut aliq̄ istorum in oi cibario. Caueat aūt a cibis pastilibus a granis leguminū a caseo acuto z a neruosis ptibus aialiū a lacte z a lacticinijs cibis oibus: z a rebus multū salsis frigidis stipticis z a vino nigro rubeo grosso brusco pontico. ¶ Licinia puocantia menstrua. ℞. calamenti ciclaminis agni casti ruthe sauine arthemisie pulegij raphani origani abrotani urtice seminis iunipi rubee tinctoꝝ ellebori albi pulpe colloq̄ntide centauree bdelij sinapis oppoponacis. an̄. ℈. ij. z que sunt terenda terant z fiant ex eis licinia cum succo cucumeris asinini cum felle tauri gallie muscate q̄tum sufficit z fiant licinia que vulue supponantur.

Cōsilium. 221. De corruptiōe matricis proueniente ex aborsu.

Si uēter hui⁹ dn̄e nō est multū solut⁹ oi q̄nta die paꝝ an̄ cenā deglutiat vnā ptē hui⁹ eluarij z bibat post illud de aq̄ ʒuccarata: cuius descriptio. ℞. electuarij de epithimo z de psilio. an̄. ℥. vj. icorporentur simul. ¶ De confectione ista hec dn̄a accipiat pl'ies in die qn̄ percipit se debilitatā: tn̄ semper ante cibum accipiatur de ea vnum frustum uel duo z bibat post ipsam vinum rubeum mediocriter dulce: z nullo modo tangat aquam ordei. cuius descriptio. ℞. confectionis de fisticis cum specieb9 triasandalorum. ℥. ij. ¶ De hac vnctione vngatur tota spina z regio uentris ab vmbilico usqz ad femur quatuor vicibus in die naturali z supponatur pannus calefactus pulueris suffumigatus. cuius descriptio. ℞. vnguēti agrippe. ℥. ij. olei de sisamo. ℥. j.

℥.bdellij mollis ⁊ subalbidi.ʒ.vj.croci.ʒ.j.trociscorum stelle ℈.ß.incorporent̄ ⁊ dissoluat̄ bdeliũ cũ modico aceti ⁊ cere albe quantum sufficit:⁊ fiat vnguentum molle. ¶ De hoc ultimo eluario accipiat̄ q̄rta ps:cũ qua oi 3ª die fiat sibi clistere vnũ cũ trib⁹ cyathis brodij pulli.cuius descriptio.℞. cassiefi.ʒ.j.bñdicte.ʒ.j.ß.agarici elci.ʒ.ij.incorporent̄ simul ⁊ fiat eluariũ cũ.ʒ.ß.salis gẽme.Ad laudẽ dei Amen.

Consilium.222. De exitu matricis.

Fragilitas humane ɔditiõis obtulit mihi dispõnez que lz rari sit euẽt⁹:nõ tñ min⁹ piculũ offert q̄ raritas euẽt⁹ ei⁹ rei difficultatẽ oñdat.est eni quedã nobilis ⁊ honesta domina de urbino que egrotat dispõne que a q̄plurib⁹ sapiẽtib⁹ dislocatio mr̄icis noiata fuit ut Gilbert⁹ Anglicus in ꝓprio caplõ talr̄ ipsaz noiauit.Alij vo lubricitatẽ matricis dixerũt:nõnulli hãc egritudinẽ exitum ⁊ conuersionem matricis appellauerunt.ut 21ª tertij.tractatu 4º.cap̄ 3º.litteraliter colligendum.

Et huius quidẽ dispõnis lz a sapiẽtib⁹ q̄plurime assignent̄ cause effectiue ex p̄te eorũ que deforis aduenirũt:ut casus ꝑcussio frequẽs ⁊ repẽtin⁹ scalarũ uel mõtiũ descẽsus:vehemẽs cursus:tussis ⁊ sternutatio perseuerãtes ⁊ fortis vociferatio hoium ⁊ oium strepituuz alioꝝ extrinsecus eisdẽ eueniẽtiũ uehemẽter ⁊ subito:ꝓpter qð uehemẽs ⁊ subita accidit in spiritibus ⁊ humorib⁹ agitatio ⁊ ꝓprie vĩsus inferiora:ꝓpter qð cõprimunt̄ membra ibi exñtia ut sepe ɔtingit ex hoꝝ applicatione exire itestinuz rectũ ⁊ mr̄icẽ. ¶ Verũtñ ex inuestigatiõe q̄ lõgo ꝓcessu ab ipsa ⁊ astãtib⁹ hr̄e potui:verior huius dispõnis cã fuit ⁊ est multitudo mãeruz flaticaꝝ que dñant̄ in ligamẽtis mr̄icis exteri⁹ ipsaz suspẽdẽtib⁹ ad anchas que nominant̄ cornua a sapiẽtib⁹.ut 21ª tertij.cap̄ p̄ colligẽdũ.que etiã mãe nõ solũ predicta loca:sed oẽm mr̄icis substãtiã usqz ad orificiũ exterius ei⁹ lõgo t̄pe in eas infuse mollificauerint.q̄re nõ est mirabile si exterius prominet ⁊ a suo naturali situ elõgata est. ¶ Cõtingit etiã q̄nqz p̄tẽ eius exteriorẽ mr̄ici seruiẽtẽ latorie.s.vulua cũ eius collo exteri⁹ descẽdẽ absqz corpe mr̄icis. ⁊ hoc q̄dẽ nõ est adeo uerẽdũ.qm̄ significat mãm ⁊ nocumẽtũ in p̄te mr̄icis adesse que vilior est que vulua nominat̄.⁊ est ois ps illa que ab orificio terminat̄ exclusiue usqz ad os anche. ¶ Cũ aũt ɔtingit nõ solũ hãc p̄tẽ exteri⁹ ꝓminẽ sed etiã substãtiã mr̄icis que est locus generatiõis.tũc illud est ualde uerẽdũ ⁊ ꝓprie cũ tota ei⁹ exiuerit substãtia qð nõ raro cõtingit.imo sepe accidit ut tota matrix educat̄ ⁊ hoc stãte vita.lz tñ feliciter cõpleta.⁊ sunt omnes sermones principis 21ª tertij.tractatu ⁊ capitulo allegatis.

Significãt aũt hui⁹ dispõnis ueritatẽ q̄plurima signa que oia in hac muliẽ uerificata vidi.s.dolor in pectie ⁊ in alchatin ⁊ in dorso,rõ est propter colligãtiã haꝝ p̄tiũ que nõ soluz situalis est:imo essentialis per ligamẽta ⁊ neruos a mr̄ice terminãtes ad istas partes ⁊ ecõtra. ¶ 2m signũ est fe.euẽt⁹ cui⁹ cã nota est. ¶ 3m signũ est multitudo ⁊ difficultas cõprimẽdi sup̄fluitates in itestinis ɔtẽtas.cũ eniz matrix sup̄iacet itestino recto qð est ei⁹ culcitra.21ª tertij.cap̄ p̄.si ipsa exteri⁹ descẽdit necesse est itestinũ predictũ cui sup̄iacet ab ea descẽdẽte cõprimi ⁊ distẽdi:sed ex tali distẽsione ɔstringunt̄ feces in eo ɔtẽte:⁊ pp talẽ ɔstrictionẽ sup̄ueniẽte dolore cõpressio icitat̄ expulsiua v̄tus ad expulsionẽ eaꝝ ⁊ loc⁹ est strictus.ut ꝓbatũ est.ergo necũ est adesse nocumẽtũ cõpressiõis:qð declarandũ erat. ¶ 4m signũ p̄ncipale est aggregatũ:eo q̄ hanc dispõnẽ sequit̄ sepe uel semp̄ spasmus tremor ⁊ timor sine cã.s.manifesta.spasmus eni põt eẽ nõ ꝓportionat⁹ ad mãm accñs pp dolorem uel simplicẽ alteratiõnẽ.sed hoꝝ duoꝝ cause nõ sunt medico que hñ manifeste sicut cause mãlis spasmi.q̄re ⁊c̄.⁊ eodẽ mõ ex suis causis uerificaret̄ tremor ⁊ timor.⁊ tu cõsidera.

¶ 5m signũ est apparitio rei rotũde in pectine:cuius causa potest esse uentositatis ꝓpulsio ad loca illa.Amplius etiam materierũ humoraliũ fluxus.⁊ iteruz frigidioris fundi matricis super ossa femoris situalis collocatio. ¶ Ultimũ signũ est manifestatio alicuius rei descẽdẽtis cum leuitate qñ superior pars matricis iã descẽdit.⁊ hoc quidẽ est rõnabile:eo q̄ superior pars matricis descendere nõ posset nisi propter multam humiditatem mollificantem ip̄am.sed cũ humiditate sentitur lenitas descensus.igitur ⁊c̄.

At uero signa distinctiua exitus p̄tiũ cõp̄rehẽdunt̄ ex istis. ¶ Primo q̄dẽ ex visu.ut aspiciens videat exterius ꝓminere collum cũ orificio absqz corpore. ¶ 2º võ in actu:eo q̄ patiẽs ꝑcipit sepationem matricis ab orificio exteriori precise per spatium.viij.uel.x.digitorum. ¶ 3º iterũ per signũ demonstratiuũ ab auctoribus posituz.si enim egredit̄ p̄cise collum matricis absqz corpore ipsius:tunc non ꝑcipit̄ in exteriori parte foramẽ.i.ouum uel pars matricis durior que est orificium eius intrinsecum. ¶ Si aũt totalr̄ exiuerit matrix:tũc sensu tactus ⁊ visus ꝑcipitur illa rotũditas ⁊ significat mr̄icẽ ẽm sui totã extra ɔuersaz eẽ. Et hec q̄dez de theoria huius dispõnis intelligi debẽt:que cũ sit nõ leuiter uerẽda ut p̄dictũ est aduocat ad se curã sollicitã ⁊ festinã ⁊ subitã.nõ enim sperat̄ huius dispõnis curatio nisi dũ est recens.21ª tertij.cap̄ ⁊ tractatu.4.

¶ De cura per regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. Cap.II.

Huius ergo dispõnis curatio pẽdet ex rectificatione regimis ei⁹ qð oino iclinet̄ ad calefaciẽtia ⁊ exiccãtia.summopere euitare debet res humectantes ⁊ infrigidantes:sicut omnia pinguia cibaria:lac ⁊ ex eis composita:pisces cancros bletas spiachias maluas lactucas ⁊ silia. ¶ Caueat a balneo aque dulcis ⁊ de rebus acribus ⁊ acetosis tussim inducẽtibus.Si autez in tali patiẽte acria ⁊ acetosa tussim nõ inducerent:tũc essent ei ɔueniẽtia ⁊ proprie cum.c.⁊.s.aromatib⁹ mixta.Fugiat omne genus acutorũ que per inspirationem assumpta sternutationem prouocant. ¶ Fugiat etiam uehementiam coitus ⁊ omne exercitiuz per qð partes inferiores uehementer agitantur.Caueat a frequenti descensu per scalas ⁊ montes. ¶ Dimittat usum omnium rerũ que uehementi prouocatione suam materiam inclinant ad matricem ⁊ agitant eas in ea.Usus võ diureticoruz per viasurine materias diuertentiũ est sibi conueniens ⁊ utilis. ¶ Caueat etiã a frequenti euentu furoris ⁊ ire:imo conetur esse tranquilla ⁊ leta.Et cũ fuerit interius conuersa uel impulsa matrix ingeniet̄ dormire posterioribus notabiliter eleuatis:⁊ sup̄ latera magis q̄ resupine.per talẽ enim decubitum matrix elongatur a rectitudine vie descensus.

¶ De cura per medicinalia. Cap.III.

Regimen autem qð ex medicinalibus eidez administranduz est quatuor principalibus sustẽtatur intentionibus. ¶ Prima quidem est materierum diuersio que est causa mollificationis huius. ¶ 2ª est matricis exterius ad intra impulsio ⁊ restauratio. ¶ 3ª est mẽbri interius impulsi in suo nãli loco conseruatio. ¶ 4ª est ꝓhibitio iterati exitus eius.

Prima quidem intentio multis completur instrumentis. ¶ Primum quidem clisteribus lenientibus ⁊ materias a matrice ad intestina trahentibus sicut cum clisteri hoc.℞.folioruz mellisse artbemisie ⁊ tanaceti.añ.M.j.viol.maluaruz.añ.M.ij.fiat horũ decoctio usqz ad medietatẽ de qua accipiat lib.j.Cui addant̄ hec.℞.bñdicte simplicis.ʒ.ß.eluarij dyacastorei.ʒ.j.olei de costo de violis citrinis.añ.ʒ.ß.çuccari ru.ʒ.vj.salis indi.ʒ.j.ß.misce.accipiat hoc clistere ter in septimana:cum quo multas mulieres ab hac dispositione curaui. Et cum uolo ipsum facere magis exiccatiuũ ⁊ illaꝝ p̄tiũ cõfortatiuũ superadiungo ei.ʒ.j.ß.optimi metridati. ¶ 2m võ quo diuertitur materia est ꝓuocatio urine facta cuz decoc.

radicū infrascriptaꝝ quā assumat in aurora per totū vnū mēsem ꝯtinuū. ⁊ sit dosis ei⁹. ʒ. v. cū çuccaro albo. ℞. radicū feni. petro. spagi brusci ⁊ apij. aā. ʒ. j. ß. mūdent ⁊ minutim incidant ⁊ coquant in lib. viij. aque usqꝫ ad ꝯsumptionem medietatis. ¶ 3m quo diuertit mā a locis istis est admistratio haꝝ pillarū de qb⁹ accipiat. v. ter in septimana in aurora. ℞. spice nardi gnoꝝ milij solis ualeriane se. leuistici orobi rubee tinctoꝝ se. petro. apij. aā. ʒ. j. forment pillule cum succo apij ⁊ accipiant ut supra. ¶ 4m diuersiuū pōt esse ꝓuocatio emoroidaꝝ. sed q₂ in muliere ista deficit sanguis magis ꝙ abundet. ideo non curo aliqd de hoc dicere.

Modus aūt admistrādi intētionē scōaꝫ debet eē talis ut situet mulier sup tabula resupine iacens. deide dilatet crura sua ⁊ tūc mulier aliqua mr̄icē que iā exiuit ꝯueniēter mūdificet: ⁊ ꝯñter inūgat ipsam vnguento statiꝫ describēdo. Deide inūgat ipsam in palma manus sue leuiter ꝓpellēdo ipsam iterius ꝟsus posteriora. s. spondiles: qm̄ ille est locus nālis sit⁹ eius. Cū ḡ impulsa fuerit interius habeat pila magna de coto uel lana molli facta ⁊ comprimat: ut fiat ei⁹ figura fere sic cepe. ⁊ cū fuerit orificiū mr̄icis ⁊ ptes circūstātes diligēter inūcte vnguēto predicto: pila illa tali etiā vnguēto ꝯueniēter supillinita ponat sup orificiū mr̄icis ⁊ ibidē sustētata liget istita per utrāqꝫ spatulaꝫ supius ꝯueniēter ꝯducta: que etiā supcingat uel superliget corpus trāsuersalr̄ uelut cingulū ⁊ dimittat hec ligatura taliter duob⁹ uel trib⁹ dieb⁹ muliē supiacēte: ut predictum est. Et si necessitas urine uocaret eā melius est ut emittat ipsaꝫ sine dissolutione ligature ꝙ ea dissoluta. Si autē fieri non posset: tūc dissoluat ⁊ iterato liget: ⁊ talis modus teneatur usqꝫ ad cōpletam eius sustentationem interius.

Cōseruat aūt matrix iā iteri⁹ reducta in loco suo nāli per ligaturā predictā. ¶ Adhuc etiam per appositionē uētosaꝝ sup ptenatiū absqꝫ scarificatione. ¶ 3o iteꝝ cū reb⁹ aromaticis per supius applicatis sic cum musco ⁊ ambra si nō abhorreret eā. Adhuc odorādo lignū aloes galliā mus. foliū macē amomū cardamomū maius. ¶ Et hoc oppositū qd est elegātis opationis. ℞. storacis calamite. ʒ. ß. ligni al. ro. cinamomi electi gallie mus. floꝝ rosmarini. aā. ʒ. ß. ambre cāphore. aā. ḡ. v. spice nardi. ℈. iiij. puluerizent oia ⁊ ligent in sindone ⁊ sepe odoret. Et in sūma oia aromatica ⁊ ꝓprie. c. ⁊. s. sunt ei ꝯuenientia: eo q₂ mr̄icez inclināt ad supius. sic ecōuerso oia fetida odorata ipsam iferius declinare faciūt. ¶ Adhuc etiā matrix ꝯseruat iā reducta supponēdo emplastrū istud orificio mr̄icis bn̄ calidum. ⁊ ꝓp̄e post scōam pmutationē. Cui⁹ hec est descriptio. ℞. sumach gnoꝝ mirti coriādroꝝ prepatoꝝ lentiū excorticataꝝ. aā. ʒ. ij. cupulaꝝ glādiū gallaꝝ cupressi gallaꝝ quercus ⁊ ꝓp̄e pforataꝝ. aā. ʒ. iiij. acatie cipi sandarace hypoqstidos litij glutinis pisciū. aā. ʒ. j. farine uolatilis molendini lib. j. ß. coquant oia in aceto nigro nō ualde acuto aut in vino gnatorū usqꝫ ad ꝯueniētē spissitudinē. ⁊ post rasis pilis apponat pudibūdo: ut predictū est. ¶ Itē ꝯseruat matrix iā reducta per admistrationē pulueris facti ex reb⁹ predicti emplastri que suppuluerizet inguinib⁹ ⁊ pudibūdis circūferētialr̄ ⁊ dorso p̄us madefacto cū aceto predicto. Itē ex reb⁹ hui⁹ emplastri pn̄t fieri embrocationes ⁊ epithimata p̄dictis locis. ¶ Scio etiā ego certa expiētia ⁊ auctoꝝ testimonio ꝙ si coquant lib. ij. alumis in lib. 50. aque ⁊ sedeat mlier in eā tepidā plurib⁹ dieb⁹ bis uel ter in die oino sanat talr̄ patiētes.

Prohibet aūt de nouo mr̄icem exire postꝙ curata fuerit per igenia multa. ¶ Primo qdem per abscisionē cārnꝫ ipsam exire facietiū: uelut est clamor uociferatio fortis sternutatio tussis fortis mot⁹ ꝓgressiuus fortis. saltus timor magnus ⁊ silia. silr̄ effugiēdo uehemētē coitū ⁊ frequētē usqꝫ ad ꝯfirmatā sanitatē. ¶ Item de his que ꝓhibēt mr̄icem de nouo exire est usus medicinaruꝫ abscindētiū humiditates a toto corpore per viā exiccatiōis ꝓprie: uelut est frequēs usus metridati ⁊ tyriaca. Andromachi: ⁊ tyriace hermetis que oēs debēt eē bn̄ fermētate ex qb⁹ bis in septimana in aurora accipiat a. ʒ. j. usqꝫ ad. ij. ⁊ ꝓp̄e cū aq̄ decoctionis mr̄icarie calefacta. ¶ Et optia medicina ad illud est cōpositū hoc. ℞. gūmi arabici dragagāti torrefactoꝝ. aā. ʒ. ß. masticis coralloꝝ al. ⁊ ru. ossiū dactyloꝝ hypoqstidos. aā. ʒ. j. ß. sandarace. ʒ. ß. balaustiaꝝ corticū gnatoruꝫ scorie ferri prepate ꝺm artē. aā. ʒ. ij. rob. spodij acatie. ana. ʒ. iij. gallaꝝ cupressi. ʒ. iiij. mellis cocti ⁊ despumati. ʒ. iiij. çuccaro. rob. antiq. q. s. fiat el'uariū. cui⁹ usus sit accipiēdo ex eo oi die in medijs tertijs ⁊ in uespis aā cenā coclear vnuꝫ absqꝫ potu aliq̄. ¶ Etiā ꝓhibet mr̄icis descēsuꝫ hoc cerotū qd portare debet sup spina ab extremitate fiteris per lōgitudinem magne spāse. Cui⁹ descriptio. ℞. colofonie glutinis pisciuꝫ uel carte. aā. ʒ. ij. resine electe. ʒ. iiij. armoniaci. ʒ. j. mumie sāguis draconis boli armeni thuris masticis sandarace. aā. ʒ. ij. acatie galloꝝ cupressi corticū granatoꝝ medulle se. mirti. aā. ʒ. ß. dissoluant oia cū aceto fortissimo ⁊ cū sufficienti ꝙtitate cere fiat cerotū magne glutinositatis ⁊ admistret: ut p̄dictū est. ¶ Ego iterū certa expientia scio ꝙ si fiāt pillule ex duab⁹ ptib⁹ limature eboris ⁊ 3a pte electi spodij de canna cū succo plātaginis ⁊ accipiant ex eis lōgo tpe. iij. in aurora uel aā cenā per duas horas oino curat hāc dispōnē. Est eni remediū efficax ad faciēdū mulierē sterilē ex augmento humiditatis fieri fecūdā. ¶ Descriptio aūt vnguēti supius nomiati est hec. ℞. mumie boli ar. san. drac. masticis spodij corti. thuris. aā. ʒ. ß. glutinis carte cinis ossium dactyloruꝫ cōbustoꝝ coralloꝝ al. ⁊ ru. aā. ʒ. iiij. storacis calamite bdelij torrefacti. aā. ʒ. j. ß. olei de mirto. olei rob. antiqui olei masticini. aā. ʒ. j. ß. cere. q. s. fiat vnguētum molle ⁊ liniat ex eo matrix que iā exiuerit. deinde superpuluerizetur ex puluē de quo supra dictum est. Et hec sufficiant.

Consilium. 223. De prohibendo aborsum ⁊ felicitando fetum.

Recipe margaritaꝝ pforataꝝ. ʒ. iij. piretri thuris masticis costi ros. aā. ʒ. j. macis. ʒ. ij. çuccari scōe decoc. ʒ. v. cuꝫ aq̄ mēthe fiat ꝯfectio in rotulis magnis: de qua ꝯfectione hec mulier oi mane per. iij. horas aā prādiuꝫ accipiat. ʒ. ß. ⁊ post ipsam bibat cyathū. ß. vini nigri uel rubei dulcis ⁊ grossi ⁊ de ipsa per horā aā cenā accipe pōt. ʒ. j. ß. bibēdo post ipsaꝫ parū vini suprascripti. Itē ℞. thuris gūmosi. ʒ. j. carabe scorie ferri acatie. aā. ℈. ß. puluerizent oia per se deide pōderata ꝯuertant in pillas cū miua citonioꝝ. de qbus hec mulier accipiat oi mane per. xx. dies aā ⁊ post tps quo abortire solebat. ¶ Itē ℞. pulueris glādiū bn̄ siccaꝝ. ʒ. ß. pulueris corticū itermedioꝝ castaneaꝝ. ʒ. vj. hypoqstidos thuris masticis acatie armoniaci sicciores. ana. ʒ. j. carabe ematitis coralloꝝ ru. aā. ʒ. iij. arilloꝝ vuarū ⁊ ꝓp̄e sylvestriū ʒ. v. scorie ferri diu frixe cū aceto nigro. ʒ. ß. farine frumenti uolatilis molēdini farine fabaꝝ. aā. ʒ. j. ß. succi plātagis. ʒ. viij. terant farine cū succo diu in mortario. Deinde supaddant pulueres lōga ⁊ forti ꝯtritione: ⁊ fiat linimētū de quo mulier oi sero cū uadit ad lectū ⁊ mane cū surgit inūgat totā spinā a cingulo iferius usqꝫ ad finē eius satis copiose de ipso supponēdo. Hec tria prescripta remedia sunt mirabilis iuuamēti ad ꝯseruādū ⁊ felicitādū fetū in utero ⁊ ꝓhibēdo ipsum ab aborsu per me ualde frequenter experta.

Abstineat tn̄ hec mulier oino a coitu mēse illo quo abortire solebat ⁊ a descēsu scalarū uel mōtis. ⁊ caueat sibi ab ifridatione capitis ⁊ pectoris ꝓpter que pducat ad sternutationē ⁊ tussiꝫ. ¶ Et euitet in cibis suis usuꝫ brodioꝝ leguminū oiuꝫ pterꝙ lētis pānici ⁊ riçi: que tria sunt oio sibi ualde utilia. ¶ Itē effugiat usuꝫ croci cinamomi pipis ⁊ aromatū oiuꝫ usuꝫ ⁊ siliū. ut sunt petro. fen. apiū rutha pastinaca sylvestris ⁊ domestica a qb⁹ ⁊ sibi siliib⁹ tāqꝫ ab igne sibi pcaue debet. ¶ Taceo hic de casu saltu percussione ⁊ accītibus iracūdie ⁊ furie que omnia effu

gere debet: ut apud omnes manifestum est.

Icet dispositio huius dñe aduocaret sibi tēpus ample cōseruationis ut diligēter reduceret hec dispō ad vnā cām egritudinalē oīum illoꝝ accñtiuꝫ ⁊ egritudinū effectiuā ⁊ cōseruatiuā. Tamē ſm ꝙ melius potui tria vident mihi ꝯuenire remedia que nunc ſcribā. Nō mihi uacat tp̄s extendendi calamū. ¶ Primū nāq3 remediū est hoc: ut hec mulier inungi faciat ptes spine oēs: ⁊ ilia usq3 ad anchas cū hac medicina ℞. olei de cinamomo: olei de pice. añ. ℥. j. pul. cimini ⁊ ameos. ana. ʒ. ſ. nitri. ℈. v. ꝯquassent simul in mortario ⁊ cū eo calido fiat ut dictū est. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. spērum electuarij dyamargaritonis descriptione Nicolai. ℥. j. ſ. spēruꝫ eluarij de ligno aloes descriptiōe quā sibi appropat Auic. 5° cañ. ℥. ij. çuccari scōe decoc. lib. ſ. cū aq̄ betonice fiat cōfectio in rotulis de qua accipiat. ℥. iij. per horā vnā ⁊ mediaꝫ ante prādiū ⁊ cenā: ⁊ post ipsam bibat. vj. ptem cyathi vini albi aromatici ⁊ bene fumosi. ¶ 3m remediū est hoc de quo oī mane deglutiat. ℥. ſ. aut saltem bibat ipsum dissolutum cū. ℥. j. aque rosmarini. Cuius descriptio. ℞. spērum eluarij cordialis descripti a Rasi 9° Almāſ. cap. de egritudinibus cordis. ℥. j. spērum eluarij sotire magne descripte ab Auic. qnto canoñ. summa prima. ℥. vj. sy. conseruationis. çç. ℥. iij. çuccari albi. ℥. ij. coquatur çuccarum cum sy. ⁊ fiat electuarium. Ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 224. De apostemate matricis cū ulceribus.

¶ Diuidit autē consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis dispositionis huius. Cap. I.

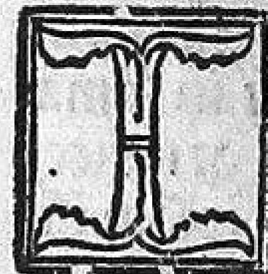

Ex his que mihi per lr̄as nup scripta fuerunt de dispōne hui⁹ honestissime dñe manifeste appet ꝙ ipsa patitur apostema in mr̄ice sua aut plenitudinē multā ipsius mr̄icis a mā sanguinea cōmixta flatibus corruptis. ¶ Et hāc qdē corruptionē intelligēdū est ꝓuenire a calore extraneo mās in mr̄ice putrefaciēte siue ipse ꝯtineant in ea apostemātes ipsam. siue ipse mãe inueniant in ea oppilationē faciētes absq3 apostemate. ¶ In qbus duob⁹ pūctis fiat necessitas speculationis ad inueniēduꝫ radicaliter egritudinem que est cā tātoꝝ ⁊ tot accñtium q̄ in ipsa perseuerauerunt a multo tēpore citra. ut iā mihi nuntiatum est.

Siquis tñ desideraret secernē inter apostema matricis qḋ est cā illoꝝ accñtiū aut oppilationē in substātia ei⁹ absq3 apostemate ex qbusdaꝫ signis facile poterit ꝓuenire in notitiā. ¶ Et p̄ qdē ex uehemētia doloꝝ. mãe enī apostemātes cū alioꝝ pitate maiorē efficiūt dolorē ꝙ̄ precise oppilātes: eo q2 fortior est solō ꝯtinuitatis ⁊ manifestior in apostemate ꝙ̄ in oppilōnib⁹. ¶ 2m signuꝫ est dolor ꝓueniēs ab apostemate ut plurimū cōplicat⁹ cum uehemēti pulsatione. eo q2 mā apostemās arterias maiores ⁊ minores per modū ꝯculcationis mutat ad maiorē pulsationē. Mā aūt oppilās ſ3 magnā sui ptē ꝯtinet in uenis nō pulsatilibus. ḡ pulsatio est apostematis isepabili⁹ signuꝫ ꝙ̄ oppilōnis. ¶ Et 3m signū est sumptū ex pte caliditatis pcepte in loco apostemoso. Cū enim mā in apostemate per modū suffocationis retineat magis ꝙ̄ in oppilōne. ⁊ ad ꝓhibitaꝫ trāspirationē sequat inati caloris extraneatio. ḡ in tali loco maior pcipiet sensu tact⁹ caliditatis intēsio. ¶ 4m signum sumptū est a lōgitudine tp̄is egritudīs eius. est eni difficile imaginari mām lōgo tp̄e in aliq̄ mēbro morā ꝯhē nisi locū illū ſm ptē aliquā apostemet. ḡ lōgitudo tp̄is egritudīs ei⁹ est signū fixionis ⁊ ibibitionis mãerū in mēbro. sed ad hec oīa facile seqtur apostematis euētus. igit ⁊c. ¶ 5m signū est exit⁹ mãeruꝫ corruptionis uestigia hñtiū. Mãe eni flegmatice mucose albe que sit cū sanguine descēdūt nō vident ꝓuenire posse nisi ab aptione apostematis: aut saltē ex aptione uenaꝝ uel arteriaꝝ in qb⁹ hec mā a calore ex̄neo corrupta fuit. ¶ 6m signū ⁊ satis demōstratiuū est: q2 mãe iste nō existūt sine magno dolore. Cū igit dolor iste nō possit ꝓuenire nisi aut a mala cōplōne mēbri subito pmutata: aut a solōne ꝯtinuitatis. si a mala cōplōne: videt rōnabili⁹ dolorem istū ꝓuenire a caliditate intēsa ꝙ̄ a frigiditate. eo q2 caliditas est fortioris actiuitatis ad subito alterādū ꝙ̄ frigiditas. ¶ Ampli⁹ si dolor tāte itēsionis ꝓueniat a soluta ꝯtinuitate ptiū mr̄icis ⁊ ad efficiēdū illā pmptior ⁊ fortior sit caliditas ꝙ̄ frigiditas in alijs pib⁹ seqt nec io ꝙ hic dolor tāte intēsionis absolōne ꝯtinuitatis a calore itēso facta ꝓueniat. ¶ Per hec igit subtilr ꝯsiderādo deduci poterit ꝙ hi dolores cum descēsu taliū mãerū a mr̄ice in ea ꝓueniāt a subita alteratione cōplōnis mr̄icis ⁊ solōne ꝯtinuitatis ptiū eius magis ꝙ̄ a simplici oppilōne uel oppilationib⁹. ¶ Et si uelis hec oīa a posteriori ꝯfirmare magis. ꝯsidera ꝙ fetor ꝓueniens a materieb⁹ predictis a mr̄ice expulsis erit signū demōstratiuuꝫ putrefactionis in ipsa exñtis. qm̄ fetor semp ꝯsegtur putrefactionē materierū corporis humani. p̄ ꝓnosticoꝝ cōmēto ultimo. ¶ Ampli⁹ hoc ꝯfirmat forti⁹. qm̄ si cū sanguine iam predicto ꝓueniēte a mr̄ice sil' euacuant ꝓus sanies ⁊ virulētia nece est ꝯcludē cām putrefactionis in ea. sanies enim in humano corpore fit ex humoris eius intēsione sic̄ cinis ex lignoꝝ cōbustione. ut Cōmētator 4° affōꝝ. cōmēto 64°.

Ex qbus oīb⁹ clarissime appet ꝙ dispō huius dñe ualde uerēda est. eo q2 minatur ei ulcera corrosiua aut cācrenosa substātiā mr̄icis ꝓfundit⁹ apta corrūpē. eo q2 hoc facile arguit ex pte egritudinum que sunt. ¶ Et iteꝝ ex pte mãerū q̄ corrupte sunt: q2 saniose uel virulēte. ¶ Et adhuc 3° ex pte sit⁹ mēbri: eo q2 matrix est satis in ptibus ifimis reposita. ¶ Et 4° adhuc q2 ipsa est mēbrum in quo ⁊ adhuc in sanitate facile aduenit putrefactio aliqualis qḋ fetor ostēdit. Est eniꝫ in humano corpore matrix posita uelut sentina in naui interioꝝ. 64° cap. sed in sentina nauis plurime putredines ⁊ ad ipsam facile decurrunt superfluitates. igit ⁊c. Quare necesse est huic mulieri cito subueniens regimen administrari.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Taq3 regimē ei⁹ ex pte rerū nō nāliuꝫ ꝯueniēter mēsurādū est. ita ut oīuꝫ illarū rerū opatio in corpus sit notabilr exiccādo exiccatione ꝓueniente usq3 ad ultimū scōi gdus. Et si ṽtutis ꝯstātia tolleraret audacius exiccātia ꝯuenirēt ei. ut ea que inueniunt in pma māsione gradus tertij. In qlitatibus vō actiuis nō debēt res nō nāles esse multū eleuate: ut in gdu caliditatis ne putredo augmētet. Et forte ꝙ securius est regē ipsam regimine sex reꝝ nō nāliū in frigidātiū in p̄ gradu ⁊ hoc ueritatē ꝯtingit magis ubi hec dispō cū febre cōplicaret siue febris esset illi⁹ dispōnis accñs siue nō. Et appet ꝙ hoꝝ oīuꝫ applicatio pēdet ex prudētia medici in theoria ⁊ opē nō mediocriter eruditi. ¶ Aer igit cib⁹ ⁊ pot⁹ cibales eēnt ei ꝯueniētes: ⁊ si ad aliquā qlitatē iclinari debēt: administret locus in quo sit aer remisse caliditatis ⁊ notabilr siccus. Cibi aūt medicinales aut medicie cibales opent in ea leniter calefaciēdo ⁊ notabilr exiccādo: uelut calida in p̄. ⁊ sicca in 2°. ¶ Silr etiā effect⁹ qui ꝯsegtur per exercitiuꝫ debet esse talis. l3 qescē oino sit ei meli⁹ ꝙ̄ motu corporis exercitari. Ita de alijs reb⁹ nō nālib⁹ dicēdū est. ¶ Frigida igit ⁊ hu. cibaria oīno uelut pisces cācri: lac ⁊ lacticinia oīa: bleta spinachia lactuca endiuia ⁊ portulaca ⁊ rapaꝝ usus ⁊ brodialia multa ⁊ pinguia eidē sunt nocitiua. ⁊ alioꝝ oium exēpla collige per cōplexionē eaꝝ. ¶ Pot⁹ aūt eidē ꝯueniēs debet esse vinū remisse potētie pōticuꝫ ⁊ bruscū mãeruꝫ exiccatiuū qḋ sua nimia caliditate nō habeat ponē mās in fluxu aliquādo eas: sed potius exiccādo ⁊ ꝯsumendo eas qle esset vinū colore subrubeū: uelut aurum pmixtum cū decoctione granoꝝ mirti ⁊ melius illo est mastix aut cū decoctione radicū cōsolide ma. uel mi. Et si posset tolerare fractionem

vini factã cum decoc. radicu; ucuen 2° cañ. ꝓprio cap. Et est ucuen mřicaria: ut a sapientibus colligi pot.

De cura per medicinalia. Cap. III.

Pro regimine aũt hui⁹ dispõnis ex pte medicinaliũ instrõꝝ occurrũt mihi octo que videnť mihi fore necia in cura hui⁹ dispõnis. Quoꝝ q̃tuoꝛ respiciũt regimẽ toti⁹ corpis. alia vo quatuoꝛ appropanť mẽbro patienti. Primũ igiť hoꝝ est ut ꝯstãte ṽtute añ oẽs aliã opationẽ huic mľieri stati fiat flomia saphene dextre ptis: ꝛ est uena posita sup cauicula dextri pedis in lõgũ ptẽsa ꝫ facile supius tybie: ꝛ ꝑus in aquã calã ꝫ ifusa uena illa hora uespaꝝ apiať ꝛ educanť sanguis ℥.iij. aut. iiij. ad plus ꝯstãte ṽtute ꝛ nõ mãe ide extrahanť q̃titas ne debiliteť vt⁹. eo q flõmia uenaꝝ iferioꝝ magis debilitat q̃ supioꝝ. 4ª p̃mi. 21° cap. Facta aũt flõmia tali occurrit 2ᵐ istr̃ ꝫ qd est lenitiuũ ordine rõnali mãeꝝ eũando minoratiue. ꝛ illud qdẽ fiat ẽm hũc modũ. ℞. bñdicte simplicis descriptiõe Nicolai in antidatario. ℥.5. agarici elci. ℈.j. ꝫꝫ. ǧ. iiij. aque sublimationis uł decoctiõis ucuẽ. ℥.ij.5. hoc totũ calm exhibeať in potu in aurora ꝛ obhueť canones post solõnẽ medicinaꝝ celebrãdi quoꝝ memoriã vide 4ª. p̃mi. cap. de eo qd agẽ debet ille qui sũpsit farmacũ. qd ꝑpter ꝑlixitatẽ dimisi. Post hoc aũt lenitiuũ occurrit istr̃m 3ᵐ qd est mãeꝝ adeq̃tio qd fieri debet cũ medicinis totũ respicietibus ꝛ ꝑncipalť mřicẽ. ꝛ debẽt aduersari q̃litatib⁹ p̃mis ꝛ scdis mãeꝝ putredini. q̃re debẽt esse fride: ꝛ eoꝝ grossitudini. iõ debẽt esse subtiliatiue. ꝛ sepatiõi viscositatis mãeꝝ. ꝑpter qd debẽt esse icisiue q̃lis est pot⁹ iste. ℞. oximel. sqlliti ci. ℥.5. sy. de bisãtijs ꝛ simplicis acetoſ. añ. ℥.vj. aque leuistici. ℥.5. sy. ... aque cicoree. ℥.ij. misce ꝛ totũ exhibeať in potu ꝛ in aurora: ꝛ dormiať sup ipso ꝛ tardetur assumptio cibi saltẽ usqꝫ ad horas q̃tuoꝛ. ꝛ ꝯtinueť dieb⁹ aliqb⁹ usqueq̃ aspiciẽs urinã pcipiet ipsam in substãtia mediocrẽ esse ꝛ colore citrinã: aut subruffaꝫ hñtẽ in fundo sedimẽ qnque ꝑuilegijs dotatũ. s. q̃ sit albũ. 2° q̃ in fundo sedeat. 3° q̃ sit ꝯiũctũ. 4° q̃ hẽat ptiũ eq̃litatẽ iuicẽ cõparataꝝ. 5° q̃ sit dyaphanũ. ꝛ adde 6° si uelis q̃ figura eius sit piramidalis. Et ꝯcludẽ potes ex istis eq̃litatẽ digõnis. ut pꝫ 2ª p̃mi. summa ultima. caplis trib⁹ de colorib⁹ substãtia ꝛ ꝯtẽtis urine lege per te ibi. Appente igiť digõnis sufficiẽtia ex p̃dictis demõstrata: statiꝫ soluať hec mulier solutiuo mãs predcãs educẽte: uelut esset hoc. ℞. pillaꝝ de bñdicta. ℈.iiij. aut. ℥.j.5. reformenť cũ succo arthemisie ꝛ denť in potu. Et si uelis solutiuũ maioris audacie. ℞. pillaꝝ de opoponaco pillarũ de iera cõposita uel maiori. añ. ℥.5. reformenť pillule: ut p̃dictũ est. Et si adhuc uelis esse audacioꝛ ad soluẽdum. tũc ℞. pillaꝝ fetidaꝝ descriptiõe maiori collecta a Mesue in antidotario distictiõe 4ª. aut ab Aui. 5°. cañ. summa prima. tractatu de pillis. ꝛ de q̃libet istaꝝ descriptionũ exhibẽ potes a. ℥.j. cũ debilitate ṽtutis usqꝫ ad. ℥.j.5. cum constãtia eius. Et attẽdanť semp post hoꝝ farmacoꝝ exhibitionẽ regule obseruãde que supra post minoratiuũ tacte fuerunt.

Post hec aũt istra ex qb⁹ iã totũ corpus mundifitatum fuit administrenť instra mẽbrũ patiẽs ꝑncipaliter aspiciẽtia. Et p̃mum qdẽ debet esse sedatiuum doloꝝ anteq̃ꝫ istra mãs diuertẽtia uel alr educentia approximenť iuxta sñiam Auic⁹ 4ª p̃mi. ꝓ cap ibi. Cunqꝫ ad diuersum trahẽ uolueris mẽbri in quo doloꝛ existit prius dolorẽ seda. Lꝫ igiť grãhuius itẽtionis multa scribãtur a sapiẽtibus istra. melius tñ ꝛ cõueniẽtius iter ea esset clistẽ factũ ex decoctione radicũ arthemisie cũ mundificãtibus ꝛ abstergẽtib⁹. uelut hoc cõpositũ. ℞. aque decoctiõis arthemisie lib. 5. iere simplicis Gal. descripte 7° terrapẽtice. ℥.vj. misce totum ꝛ ipone. Si autẽ uelis clistẽ eq̃lius illo ℞. sape. ℥.iiij. aque cineris mediocris decoctionis. ℥.iij. misce. Et si iteꝝ uelis remediuꝫ leui⁹ istis. ℞. hydromellis lib. 5. succi apij. ℥.ij. myrre subtilissime trite. ℥.5. impone totum ꝛ est remedium quo oẽs matrices meo tempore mundificaui: ꝛ nulla euasit insanata nisi fuerint ipsius ulcera cãcrenosa uel estiomenata. Et q difficile est nr̃is tpibus quibus medicine flores opandi ut multum euanuerunt. tale instr̃m cũ quo tales liq̃res iniiciunť repire. ideo describo ipsam: ut iuniorib⁹ facili⁹ inotescat. Est igiť: cãnula artificialiter cõponẽda lõgitudis maioris q̃ sit spãsa cui⁹ grossitudo paꝝ sit maioꝛ q̃ poleх. ꝛ hẽat in extremitate figurã lataꝫ ꝛ planã satis amigdale cũ suo cortice simillimã: que in sua extremitate ab vno latẽ ad aliud sit itercisa uelut vides figurã oris piscis tince pforatã. Et q ut in plurib⁹ mulieres in nr̃a etate taliũ istrõꝝ applicationẽ effugiũt. ꝛ adhuc semper ꝑpter isuetudinẽ medicoꝝ ꝑitia deficit ab hac opatiõe ꝯueniẽter fiẽda. ꝛ iteꝝ mulieres nõ repiunť in hoc ope sagaces ꝛ ꝯsuete. ideo paucos inuenies medicos qui in etate nostra talia administrauerint instra. Ideo alia mũdificãdi ingenia nũc scribẽda sunt. q̃ruꝫ aliq̃ sunt vnguẽta uel linimẽta uelut esset linitio facta femori uel posteriori pti spõdiliũ noiate alchatin: in qb⁹ notabile mũdificãdi mřicẽ iuuamẽtuꝫ repiť. imo freq̃ẽs applicatio pãnoꝝ qui infundanť in succo apij arthemisie aut mřicarie notabilr opať. 2ᵐ vo instr̃m ꝛ meli⁹ illo est liciniũ satis lõgũ vulue ipositũ qd pessariũ antiq noiant uel pessuꝫ. Et ꝑpe qñ liniť cũ iera simplici ꝛ q̃ter uel qnq̃es pmutať in die. Et fortius illo est vnguẽtũ hoc. ℞. olei de florib⁹ mřicarie. olei de croco. añ. ℥.5. olei de keiri citrina ꝛ ꝑpe qñ doloꝛ est fortis. ℥.ij. myrre sarcocolle opoponacis. añ. ℥.j. terbẽtine electe. ℥.vj. musci. ǧ.j. cere albe quãtuꝫ sufficit fiat vnguẽtuꝫ molle: qd postea bulliat in. ℥.iiij. succi apij usqꝫ ad ꝯsumptionẽ illi⁹ succi. itingať ergo in ipsuꝫ pessariũ ꝛ iponať mřici ꝛ sepe pmuteť ut dictum est. Est eni expimẽtũ nobile ut expientia sepe cognoui ꝛ rõnib⁹ posset ualde facile demõstrari. Et si posses tale vnguẽtum clisteriçando mřici imponẽ melius opareť. 3ᵐ vo instr̃m a sapiẽtib⁹ posituꝫ est encatisma uel semicupium noiatuꝫ. ꝛ sunt sublimationes uel decoctiones medicinaꝝ in qb⁹ sedẽdo mulieri pudibũda stẽt infusa usqꝫ ad vmbilicum uelut esset decoctio talis magnifice expta. ℞. radicum paucedani radicuꝫ fu meu ꝛ apij. añ. M. iiij. myrre opoponacis electoꝝ. añ. ℥.ij. radicuꝫ mille folij. ℥.iiij. bulliãt oia in lib. v. aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis. deinde colẽtur forti expressione ꝛ colature addanť mellis. ℥.iiij. ꝛ totuꝫ illud lento igne coquať usqꝫ ad ꝯsumptionẽ 3ᵉ ptis notabiliter dispumãdo ipsuꝫ. In hunc q̃ liq̃rẽ sedeat mulier calidũ multiplicãdo ei⁹ descriptionẽ tuo mõ. ꝛ est remediũ ꝯuenientis opatiõis si bñ ꝯsideras ṽtutem simpliciuꝫ ex qb⁹ cõponiť. Scio etiã ego experientia certa q̃ sessio sepe facta in decoctione radicũ ꝛ folioꝝ cucumeris asinini melioris opationis est q̃ aliq̃d p̃dictoꝝ. 4ᵐ instr̃m ꝛ ꝑpe cõferens post mundificationẽ mřicis ꝛ abstersionem ei⁹ a supfluitatibus iã predictis ꝛ ꝯferens ad incarnationẽ ꝛ ꝯsolidationeꝫ ptium ei⁹ est istud. ℞. cẽtauree minoris lib. 5. radicuꝫ ireos utriusqꝫ consolide ꝛ folioꝝ agrimonie. añ. M. iij. sarcocolle gũmi arabici dragagãti mumie thuris hypoq̃stidos. ana. ℥.j. coquãtur in lib. xxx. aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis: ꝛ post medietatẽ decoctionis addanť scorie ferri preparate. ℥.x. ꝛ cõpleta decoctione iã dicta sedeat in ea mulier ut tactuꝫ est ꝛ est efficax ualde. Et si ex hoc cõposito fierent pessaria uel emplastra optime ꝯuenirent ꝛ nõ dubito. Et si uelis rem facilioris expientie saltem ubi inueniť. Accipias aquaꝫ balnei aluminosi ꝛ applices eã cum sua potentiali ꝛ actuali caliditate. ꝛ est remedium expertum ꝛ oium auctoꝝ sententia approbatum. Hec sunt que videntur in hac materia sufficere. Ad laudem dei Amen.

Cõsiliuꝫ. 225.

De q̃druplici malã dispõne. videlicet. De motu ꝯcuuo ptium inferioꝝ. De prefocatiua dispõne matricis. De impotentia motus in mẽbris inferiorib⁹ cum nocumẽto etiã sensus. De nocumento stomachi cum uomitu. Diuiditur autem consilium in duo capitula.

¶ De causis ꝛ signis dictarum dispōnum. Cap. I.

Diuersitas accitiū que mihi ꝯscripsistis eximie doctor arguit diuersitatē mēbroꝝ patiētium ꝛ nō solū mřicis huiꝰ honestissime dñe. Necesse eni est ꝯcedē nocumētū magnuȝ fixum in neruis oībꝰ orientibꝰ a sex spōdilibꝰ renū ꝛ a tribus spōdilibꝰ alchatin ꝛ ab alijs iferioribꝰ. Sensibilis eniȝ lesio arguit egritudinē in eis. Cuȝ ḡ mēbra motꝰ ꝛ sustētatiuā corporis a media spina iferiꝰ oīa lesa sint: ita ꝙ corpus nec manē nec ꝯuenieter sustētare se possit: neċe est ꝯcludē nocumētuȝ esse fixum in eis. Neqȝ etiā est possibile credē huiusmodi nocumentuȝ in predictis mēbris esse per colligātiā eoꝝ ad mřicē. Mirabile eniȝ esset ꝙ si nocumētuȝ esset per compassionē absolutā aut nō absolutā tāta debilitas in pdictis mēbris pseuerare posset. Quō eni matrix per colligātiaȝ ledē pōt ꝯtinue mēbra alia: cū ipsa nō sit semp lesa. ḡ cessante poxismo deberēt alleuiari mēbra motꝰ ꝛ sustētationis si per ꝯtinuā depēdentiā a mřice ꝯtinue lederent ꝛ ecōuerso. Ad cuius eni pñtiā seqtur aliqd: ad eiꝰ remotionē seqtur oppositū. Cum ḡ matrix nō ꝯtinue ledaṫ motu prefocatiuo aut ꝯctiuo ut scribiṫ. imo aliqñ nullo mō lediṫ. ꝛ mēbra ista semper lesa sunt in motu ꝛ sustētatione corporis. ḡ neċe est ꝯcludē ꝙ nocumētuȝ est fixū in illis mēbris. qḋ fuit ꝯclō intēta. ¶ Et pari rōne nō vˀ esse rōnabile nocumētuȝ in istis mēbris ꝯtinue dependē a nocumēto nuche ꝛ cerebri: cū etiā in illis mēbris nō appeat nocumētuȝ fixū. ¶ Qḋ vo motꝰ ꝯctiuus multiplicet in mēbris iferioribꝰ ꝛ maxime in neruis orientibꝰ a spōdilibꝰ alchatin. qruȝ neruoꝝ nōnulli ramuli deferūt spūm aialē motꝰ ꝛ sensus ꝛ sustētationis in iferioribus mēbris: nō neċio ꝯcludiṫ hunc motū ꝯctiuū esse pfocatiuū motꝰ mřicis. qñ ut relatū est mulier ista singulo mense nāliter mēstruaṫ. ꝛ cū hoc etiā satis mediocrē hēt delectationē in coitu. Nō vˀ rōnale neqȝ possibile in ea detineri sperma tāto tpe: neqȝ tāte ꝗtitatis ꝛ potētie ut efficiat prefocationē. Due eni pncipales prefocationis cāe mřicis scribunṫ 6° interioꝝ a Gal. ꝛ 21ª tertij. tractatu ultio. in cap̄ de prefocatione. videlȝ retētio spmatis ꝛ mēstrui sanguis ꝛ neutruȝ istoꝝ adest. Igiṫ in mřice nō vˀ assigri posse prefocationem ¶ Et si fieret istātia ꝙ multe alie māe corrupte in mřice reseruate possent prefocationē efficē. ¶ Huic dˀ motiuo ꝛ alijs ꝯsilibꝰ. ꝙ hoc nō est possibile repiri in mřice ꝯuenieter menstruata. ¶ Est aūt ꝯueniētia mēstruationis ut oī mēse fiat tpe ꝯsueto nō tardādo neqȝ mltū anticipādo ꝛ ꝗtitatis euacuatio paulatiue ꝛ nō ipetuose fiat. ¶ Et 4° iteꝝ per talem mēstruationē eueniat mā supflua tota. ¶ Et 5° ꝙ illi eūoni succedat leuitas iocūditas ꝛ qes excludēdo dolorē pūgitiuū mordicatiuū extēsiuū pruritiuū excoriatiuū ꝛ ꝯsimiles. ¶ Et ultimo ꝙ pseueret tot diebꝰ qt pseuerare solebat in nāli dispōne mulieris. ¶ Tūc isto omisso formeṫ rō syllogistica talr. Si menstrua fiant ꝯuenientia mō dicto: tunc neċio eūabiṫ tātū ꝛ tale ꝗtū ꝛ qle eūari debet. sed ad talē eūonem nō remanebit supfluitas in mřice. ḡ nō poterit fieri prefocatio. pꝫ ꝯñtia. qꝛ ex itereptione cāruȝ sufficienter pductiuaruȝ effectꝰ negaṫ effectꝰ. Cū igiṫ in tali mřice nō repiant superfluitates alique ex hoc discursu. Etiā nō sunt in ea supfluitates mēstruales neqȝ spma qḋ fuerit corruptū. ḡ nō vˀ ꝙ pfocatio mřicis sit cā hoꝝ accitiū: ꝙ vo ab ea sequanṫ accītia nūc nō vˀ rōnabile. Ex quo fundamēto ꝯcludiṫ ꝙ si hec mulier menstruareṫ ꝛ nō debite nocumenta in istis membris que fixa sunt possent intendi ꝛ multiplicari multiplicatione nocumentoꝝ in matrice si assignarentur ista.

At uero iteꝝ iuestigari opꝫ que sit cā nocumēti i ore stōchi appētis ꝛ eueniētis cū uomitu. ¶ 2° ꝯtēpladū est inuētionē cāꝝ que faciūt dolorē ꝛ tumorē sub regione vmbilici uersus os anche. ¶ Propter pmi aūt declarationē dicēdū ꝙ in tpe motꝰ poxismi māe agitanṫ in ptibꝰ nō solū mřicis sed renū ꝛ aliaꝝ iterioꝝ ptiū pp ꝗrum agitationē multe māe coicanṫ stōcho fluētes illuc pp cōponē stōchi ad pdictas ptes rōne neruoꝝ: siue iste māe ab illis mēbris iferioribꝰ ad stōchū substātialr fluāt aut expellanṫ: siue per modū euaporatiōis ab illis ptibꝰ stōcho coicent: siue stōchꝰ cōpatiaṫ illis cōpassiōe absoluta: quā nō credo. Qualiter cūqȝ igiṫ ꝯtigat nocumētū nō est in stōcho per essentiā: imo per colligātiā ad pdicta: ut deductū est. Quātū igiṫ est nocumētū in pdictis mēbris iferioribꝰ tātū est nocumētum stōcho per colligātiā coicatū ab eisdē. sed nocumentū videlȝ motꝰ ꝯctiuꝰ in mēbris iferioribꝰ est ualde fortis. igiṫ multuȝ notabilr lediṫ stōchus. ¶ Ex q̄ seqṫ ꝙ nō est mirabile si in fine poxismi supueniat uomitꝰ huic mulieri. imo si nō supueniret uomitꝰ eēt ei ualde peiꝰ. ¶ Et pari rōne ualde facile declarari pōt que est cā motꝰ tortuosi in uētre iferiori doloris ꝛ tumoris ibidē appentis. In motibꝰ eniȝ preter nāmadeo violentis nō bñ regunṫ humorales ptes māe a vtute: imo corrūpunṫ ꝛ ꝯuertunṫ in uētositates grossas que icludunṫ in uesica ꝛ paꝝ in mřice ꝛ iter ꝯcauitatem ꝯuexā itestinoꝝ ꝛ ꝯcauum sifac coopientis ea. Et si mā humoralis grossa inueniaṫ ibidem: ut flegma vitreuȝ aut altera: nō esset mirabile si ibidem supueniret apostema magnum ꝛ temporaneum: qḋ fortasse curari nō pōt sine difficultate magna.

Ex qbus oībꝰ sūmatiȝ colligēdo appet ꝙ dispō huius mulieris est multiplex. ¶ Prima est motꝰ ꝯctiuus iste in iferioribꝰ ptibꝰ appens qḋ puenit a mā uel sibi pportionalis: ut a uētositate aut alijs māebꝰ in musculis dorsalibꝰ ꝛ in neruis oriētibꝰ a spōdilibꝰ renū ꝛ alchatin: ꝛ caude q sūt paria. XII. ꝛ in pāniculis in pdictis ptibus exñtibꝰ. ¶ 2ª vo pōt esse dispō pfocatiua mřicis que nō apparet ita rōnalis pp rōnes supiꝰ allegatas. ¶ 3ª vo dispō est ipotētia motꝰ iferioꝝ ptiū ꝛ fortasse nocumētū in sensu eaꝝ. ppterea qꝛ ꝗsi palitica dispō est. aut saltē prepata ad illam. ¶ 4ª dispō est nocumentū stōchi iā pdictuȝ ad que oīa seqṫ ultio ulis totiꝰ corporis debilitas ꝛ ultiate pticularis debilitas in mēbris gñationis pp que hec mulier est ꝛ remanebit sterilis nisi medicinali bñficio subueniaṫ ei ut nunc seqtur.

¶ De cura tñ per sex res nō nāles ꝗ p medicinalia. Cap. II.

Sit pro cura istaꝝ dispōnū describā sibi nouē igenia curationis. ¶ Quoꝝ pmū est ut rectificeṫ regimē eiꝰ ex pte sex reꝝ nō nāliū. Ita ut oīuȝ ipsarū effectꝰ sit in calefaciēdo exiccādo ꝛ subtiliādo ꝛ apiendo vias ita ut nō fiat trāsitꝰ cū instrīs ad ea que sunt ultra 2m gdū. ¶ Propter qḋ aer eiꝰ nō debet esse ualde calidus. Silr neqȝ cibꝰ ꝛ potꝰ imo refrāgēda sunt oīa talia cū leuiter calefactiuis ꝛ apitiuis: sic̄ cū aneto camomilla mellissa eupatorio cicē rubeo ꝛ silibꝰ. Si aūt hēanṫ que sunt calida uelut ea que sunt in fine scdi gdus ꝛ in 3°: tūc de eis ponaṫ in cibarijs ꝗtitas pauca sic̄ vna pua radix feniculi petroselini baucie syluestris ꝛ siliuȝ. ¶ Et potꝰ eiꝰ sit vinū albū subtile trāsparēs uel dyaphanū bñ odorifeꝝ potentia mediocre. Et si nō hēreṫ ita paucifeꝝ: tūc remittaṫ eiꝰ potētia cū aq̄ cisterne pus cocta. Et si in ipsa decoquerenṫ flores arthemisie esset sibi remediū singulare. Et adhuc sublimiꝰ esset ut vinū suū lipharet cū aq̄ sublimatiōis arthemisie: aut radicuȝ enule mřicarie uel flor genestre cū qbꝰ aqs ego credo ipsam posse sanari absqȝ alijs remedijs. ¶ Particularis aūt discursus per res nō nāles dimittiṫ mensurationi eximij doctoris Thomasij qui sapienter mensurabit ipsuȝ. ¶ 2m vo pncipale remedium est: ut ꝗcitius est possibile anꝗ frigora maiora supueniāt flōmet hec mulier de basilica ꝯrie ptis lese posita sub cubito: per quā educanṫ sanguinis ℥. iiij. uel. v. Et si nō appet ulis repletio quā ego credo esse. ppterea qꝛ mulier est bñ colorata plus ꝗ mediocriter carnosa ꝛ etas etiā obedit: tunc dimittaṫ ista flobotomia ꝛ fiat eidem flobotomia de saphena ꝯria pti que magis lesa est. ꝛ educātur sanguinis ℥. iiij. uel. v. Hec enim flobotomia euacuat a pte suminis. 4ª pmi. cap̄ XX°. Iste sunt ptes patientes ut declaratuȝ est. ergo talis flobotomia cōueniens erit.

¶3m remediū est. ut facta flōmia uēter huiꝰ mulieris manē imediate sequēti soluat̄ cū hoc cōposito. ℞. iere simplicis. ʒ. vj. bñdicte simplicis. ʒ. iiij. aque floꝝ genestre: aut artbemisie aut mr̄icarie. ʒ. iij. misce ꝛ totū calefactū accipiat̄ in aurora ꝛ tardet̄ cibꝰ ad minꝰ horis sex nullū pmittēdo lauatiuū. ¶4m remediū est hoc. ℞. galbani electi. ʒ. j. bdelij armoniaci. añ. ʒ. j. ß. artbemisie matricarie ligni aloes. añ. ℈. ß. dissoluant̄ gūmecū aceto acuto. cere q̄ntū sufficit fiat cerotū spicū sup pāno de grana amplitudinis spāse. Scio enim q̄ hoc erit ei auxiliū maximū ꝛ ponat̄ sup vmbilico: ita ut vmbilicus stet in medio eius. ¶5m remediū est: ut tpe instātie paroxismi quo uexat̄ doloribꝰ ꝛ motibꝰ ɔctiuis supponat̄ mulieri hoc pessariū. ℞. pulueris gallie muscate ꝛ cōfectionis nere amboꝝ descriptione Nicolai. añ. ʒ. j. ß. ligni aloes violaꝝ citrinaꝝ floꝝ hypiconis. añ. ʒ. ß. ambre oriētalis. ℈. ß. musci. ğ. iij. sy. ɔseruationis çinçiberis q̄ntū suffic. fiat eluariū in quo inuoluatur frustū tenuissime ḡne in folliculis: ꝛ supponat̄ mr̄ici ſm ɔsuetudinē. ¶6m remediū est hoc. ℞. spērū eluarij de semibꝰ descriptione Mes. in antidotario distictiōe pma. ʒ. iij. spērū dyābre ꝛ dyamusci dulcis. añ. ʒ. ij. çuccari albi lib. ß. sy. de calamēto q̄ntū suffic. fiat eluariū de quo hec dn̄a oi mane in aurora deglutiat. ʒ. ß. ꝛ per horam añ cenā deglutiat q̄ntitatē medie nucis muscate. ꝛ tātūdē qñ uadit ad lectū. ¶7m remediū est. ut si hec mulier per menstrua pdicta nō plene curaret̄: tūc. ℞. hypiconis camomille melliloti seminis aneti ameos. añ. M. j. violarū citrinarū floꝝ genestre artbemisie eupatorij nepite maiorane calamēti pulegij origani. añ. M. iij. bistorte macis añ. ʒ. j. bulliant oia in tētū libris aque fontalis usqꝫ ad ɔsumptionē tertie ptis. ꝛ tūc supaddant̄ lib. ß. pul. mellisse. ꝛ. ʒ. ij. pulueris folioꝝ citrāguloꝝ ꝛ parū bulliāt. In tali ergo decoctione calida mediocriter sedeat mulier usqꝫ ad cooptură vmbilici ꝛ poterit hoc remediū facere bis in die. imo etiā in instātia paroxismi scio q̄ erit iuuamētum mirabile. ¶8m remediū est hoc. ℞. resine electe. ʒ. ij. masticis gar. añ. ℈. ij. pul. mēthe. ʒ. ij. fiat cerotū vnū figure scutalis super pāno de grana qd̄ teneat̄ sup stomacho ꝛ defendat ipsuꝫ a nocumētis eidem per colligātiam euenietibus. ¶Ultimū remediū est hoc. ℞. sotire magne auree alexādrine. añ. ʒ. iiij. sy. ɔseruationis çinçiberis. ʒ. ß. çuccari albi q̄ntū sufficit: fiat electuariuꝫ. de quo electuario hec dn̄a accipiat pluribus diebus mane in aurora cum. ʒ. j. ß. aque sublimationis rubee tinctorū. Mirabile enim erit q̄ non sanet̄. Cui sanitatē integerrimā concedat sibi altissimus. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 226. De prefocatione matricis ex nocumento ipsius.

Apparet magnifice spectabilis ac generose dn̄e ex his de qbus mihi cōpletissime multū accurate ac sciētifice scriptū est de dispōne magnifice ac uenerabilis dn̄e ɔsortis ur̄e qd̄ vtit̄ in dubiū. An eiꝰ dispō sit denoiāda epilepsia. i. caducus morbus. An sit dicēda syncopis. an spasmosa dispō uel mr̄icis prefocatio: ut in sermonibus sapiētissimi physici uestri pulchre multū inserit̄. ¶Eteni q̄ hec dispō ad epilepsiā reduci possit: appet ppterea q̄ ut scribit̄ ɔctio nō leuis in digitis manuū sepe ei ɔtingit. ¶Etiā 2° q̄ hec dn̄a pstrata iacet cū ifridatione extremitatū cū discoloratione faciei cū respirationis puitate ꝛ cū pulsus submersione ꝛ poxismi duratiōe q̄si per horā aut paulo minus. ¶Qd̄ igit̄ hec generosa a syncopi uexari possit: appet ex multis. ¶Prio ex dolore sup regione cordis pcepto. ¶2° ex motu uētositatis ul uaporis circa regionē cordis appenti cū dolore etiā ɔstrictiuo. s. anhelitus in ptibus cordis appente. ¶Et 3° iterū ppter fixionē nocumēti circa ptes cordis quo repitat̄ q̄si cordis ipius ɔstrictio notabilis. ¶Et 4° iterū ppterea q̄ magna cordis pulsatio in eadē appet. ꝛ maxime in tpe quo minus male se hēt ex poxismū. ¶Et iterū supaddi pōt: qa casus in opationibꝰ vtutis sensibilis ꝛ motiue ei subito aduenit. ¶Qd̄ aūt iteꝝ hec dispō possit reduci ad spasmuꝫ ꝛ ppriē nō pportionatū ad mām: appet ppter ɔctionē in digitis manuūiā pdictā. ¶Et etiā q̄ oculi eiꝰ clausi pmanēt: ꝛ si ɔcti forēt ut vix hñ a piri possint ꝛ nō sine difficultate magna. ¶Et iteꝝ q̄ dolor nōbilis in ocl'is pcipit̄. ¶Et ultimo suspitione huiꝰ pcedit tremor dextre manꝰ cuꝫ nōbili dolore in sinistro humero qui etiā extēdit̄ usqꝫ ad dextrā ptē pectoris. ¶Pōt etiā dicē qs. q̄ hec dispō ad stuporeꝫ reduci pōt: ul' ad spēm pfūdi sōni. ¶Et q̄ nocumētū diminutiōis est in ea in sensu tactꝰ ꝛ clausos hēt oculos cū appetitu ꝛ iclinatiōe ad dormiēdū. a quo ēt male libēter pmittit se excitari. ꝛ iteꝝ cū magna difficultate ocl'os apire pōt. Hec in sūma vident̄ esse ea que arguere pñt hāc dn̄am. epilepsia syncopi spasmo stupore ꝛ pfundo somno uexari frequēter ut accurate multum ꝛ diffuse modo conscriptum est.

Incipiemus qdē in disputatione huiꝰ dispōnis sub qua denoiatione determinate locari hēat. ¶2° vo qs sit modus igeniū ꝛ istra curationis eiꝰ. ¶Pro pma igit̄ satisfactione cū videam ɔuenietīꝰ esse utilibꝰ ſmonibꝰ isistē q̄ sophisticis pmitto q̄ hec dispō oino pfocatio ex nocumēto mr̄icis pueniēs denoiari debet. ¶Hoc qdē ex multis motiuis deduci pōt fundatis sup duabꝰ dispōnibꝰ. q̄rū pma est q̄ matrix colligata est cerebro cordi epati dyafragmati nuche spleni renibꝰ ꝛ intestinis oibꝰ colligātia per neruos a cerebro ueniētes per arterias a corde: per pāniculos dyafragmati: p uenas epati ꝛ renibꝰ per hec ꝛ per spmatica uasa ꝛ per ligamēta eiꝰ itestinis oibꝰ per arterias ꝛ uenas etiā spleni colligata est. ꝛ colligūtur hi ſmones ptim prima pmi. doctrina 5ª. in anothomia uenarū ꝛ arteriarū: ꝛ in anothomia neruoꝝ nuche ꝛ septeꝫ pariū oriētiū a medulla cerebri ꝛ pticulariter: hec etiā legi possent 21ª. 3. cap p. aliqliter iterioꝝ 6°. cap 4° ꝛc. ¶2° vo suppō est. q̄ accitia ꝛ nocumēta multa a mr̄ice prouenire pñt in opationibꝰ pdictoꝝ mēbroꝝ per colligātiā absolutā. i. per solā cōpassionē illoꝝ mēbroꝝ a mr̄ice pueniētē. Aut per colligātiā nō absolutā: ut si aliq̄ mā humoralis uaporosa uel uētosa a mr̄ice ad pdicta mēbra cōmunicet̄. ¶Prima ps huiꝰ suppōnis appet: eo q̄ qñ aliqd̄ mēbrū colligatū est alteri mēbro modis pdictis nocumētū mēbri patientis si notabile fuerit mēbro vicino: uel sibi colligato: lꝫ distāti cōmunicat̄: ut pꝫ ad expiētiā in leuibꝰ pūcturis neruorū uel aranearū uel scorpionū ꝛ similiū. ¶Et 2ª ps suppōnis arguit̄: eo q̄ si egrotauerit matrix a mala cōplone māli in uēta in ea ex retētione menstrui sanguinis: aut spmatis uel altera viruletā mā in eiꝰ ɔcauitate cōgregata ab eisdē māebus facile uapor ad alia mēbra deferri pōt per poros uel cōcauitates uenarū ꝛ arteriarū: sed q̄le nocumentum faciebat in mr̄ice tale faciet in pdictis si multe fuerit actiuitatis quare suppō 2ª oino uera esse videt̄. ¶His itaqꝫ premissis premitto p q̄ fumosa nocumenta que in mr̄ice repiunt̄ collocanda sub ḡne lapsus cōplonalis uel utriusqꝫ plurimuꝫ cōtingunt ex retentione spmatis soliti euacuari sicut in cōsuetis coiter. aut cuius spmatis necessaria est euacuatio sicut in vginibus humorosis ꝛ hñ cōplonatis. ¶Premitto 2° memoriā accitiū ꝛ nocumentoꝝ que puenire solent ex retentione spmatis ꝛ menstrui iam dictoruꝫ. sunt enim ab Auicª numerata accitia. 16. ex retentione menstrui sanguinis puenientia ut 21ª tertij. tractatu 3°. ꝛ primo colligendū est. Et interiorum 6°. cap 4° satis ad principium.

Istis positis appet esse demōstrabile. q̄ oia accitia que hāc ḡnosaꝫ dn̄am molestāt a nocumēto mr̄icis puenire pñt. Sūt eni accitia hec que mihi trāscripta fuerāt numero. xxxj. quoꝝ vnūquodqꝫ nō solū rōne puenire pōt ex nocumēto mr̄icis pbari: imo ꝛ oia alia accitia fere lr̄alr̄ colliguntur iterioꝝ 9° 4° cap. ꝛ 21ª tertij. cap de cais in signis pfocationis matricis. ¶Et ne talia gratis dicta videantur: apparet q̄ angustia ualde

facile saluari pōt:eo q̄ ꝓpter uaporis male q̄litatis delatio nē ad cerebꝛū ul' ad nobilia mēbꝛa ingetat' corpus ul'a sua gete remoueť:ita ut in eodem decubitu ꝑmanē non possit. Sed hec est rō formalis angustie:ut pz ꝑ ꝓnosticoꝝ a commē.igiť zc. ¶ 2m vo accñs est q̄si syncopis.z nō itelligo per illud nisi rem istam syncopim quā opz nečio ꝯcedē:aut esse casuz v̄tutis noiatā aut lippotomiā. Neqz eniz alij sunt motus q̄si syncopales noiandi.ut pz 2a tertij.cap̄ de syncopi z de casu v̄tutis. Q̄ď aūt q̄si syncopis a nocumēto m̄ricis ꝑuenire possit.deducit Gal.interioꝝ 4o.ꝑallegato cap̄.nečio ꝓuenire a fumo male qualitatis eleuato a corrupto spmate.aut a retētis mēstruis intātū q̄ vidit mulierē ita laboratē q̄ hesitarūt medici. An esset viuēs uel mortua:ꝓpter quod oportuit sup ore ipsi'lanā carminatā:z uasculum aque plenū sup ore stōchi ipsi'ad expiēdū per ꝑmū si adhuc eius in anhelitu saluareť mot'. Et per 2m si mot' dyastolis in corde ei'remāsisset.lege hystoriā ibidē.z eadē rōne saluari potest. ¶ 3m accñs q̄ď est ꝯstrictio pectoris:z iteꝝ forti' q̄z uapor in m̄rice retētus uel uētositas extēdit ipsaz.sed ipsa extēsa maiorē occupat locū.ğ cōprimit itestina q̄ruz cōpressione comprimunť stōchus z dyafragma.hoc argumēto utiť Gal.ad ꝓbādum q̄ matrix nō moueť localr sic aial in corpore existis ut dicebāt antiq plures:lege ibidē q̄z pulchrū est. ¶ Q̄ď vo cāe ꝑmitiue assignāde ex ꝑte accūtiū aie que aliud est a corpore.ut 2a ꝑmi.doctrina 2a.z ꝑ cap̄.potuissent facē excitari nocumētū uel nocumēti cām in m̄rice exitem:facile est itelligere his qui sciunt q̄ ꝑmitiue cāe plerūqz mouēt añtes.ut ꝑma quarti.cap̄ de sermone ul'i in effimeris. Sed cā ꝑmitiua fuit ualde fortis in hac ḡnosa dña:q̄z fortis tristitia de egritudine viri sui.q̄re zc. ¶ 5m accñs est frequentia poxismi in die ter euenientis z q̄nqz sexies. Et hoc q̄dez ualde facile saluať ꝓpter alternatā eleuationē uapoꝝ z uentositatum male q̄litatis a m̄rice ad cor z cerebꝛū:z alia mēbꝛa. ¶ Propter q̄ď ualde facile:imo de necessitate opz fieri sensationem fumositatis circa cor z erat accñs sextū.talis eniz uapor nō expoliať a nā uētositatis.sed vnusqsqz talis intrīsece:z a tota sui specie petit cor.ut pz 2a ꝑmi.cap̄ de his que ꝓueniunt ex eo q̄ď comediť z bibiť.ğ zc. ¶ Ampli' ualde facile rñdetur ad 7m accñs q̄ď est paulatinus paroxismi euent'.neqz eniz ita subito uapor iste ad cor z cerebꝛū delat' quātūcunqz potens existat.ita subito pōt ꝑncipaliū membꝛoꝝ v̄tutem deijcere que ualde potens est.ut cordis cerebꝛi z epatis.opz itaqz ut paulatine poxism' a suo ꝑncipio trāseat ad augmentuz z statum. ¶ 8m vo accñs.s.dolor in regione cordis apparens ab eadem radicali cā ꝓuenit.oīs eni uapor multe q̄titatis z male sui q̄litatis subito ad cor z spūalia mēbꝛa delatus ibidem pōt solutā ꝯtinuitatē z extensionez dictā cāre z subitā alterationez cōplexionis iducē:sed iste sunt due z sole imediate cāe doloris.ut pz 2o tegni.ibi. Dolores vo hm quecūqz locū incūbunt aut solutā ꝯtinuitatem:aut subitā alterationem oñdunt.q̄re zc. ¶ Accñtis vo ifrigidationis extremitatum ꝓmptissima cā vi reuocatio'inati caloris in motib' syncopalib' eueniens necio:ut patet 2a tertij.cap̄ de syncopi. ¶ Propter q̄ď etiā xm accñs ualde facile soluitur. cuius eniz ꝑñtia formosa z colorata est mulieris facies:ei' absentia discolorať.sed corporis calidi q̄ď est spūs uel sanguis ꝑñtia coloranť membꝛa.igiť eoꝝ retractione discoloranť.ꝯñtia nečia est. ¶ 11m vo accñs erat leuis duratio paroxismi per horā uel minus.z hoc q̄dem defendē est facile ꝓpter aptitudinē ꝯsumptionis uapoꝝ z fumositatū que erāt paroxismi cāe mālēs uel efficientes. ¶ 12m vo est.q̄ hec dña querula uoce lamentať.hoc est ꝓpter nocumētū cerebꝛo delatū z cordi:ꝓpter q̄ď cogiť gemitu uel querela suā egritudinem declarare.est eniz in aia ei'passio incitās ipsam ad uocis expressionē:q̄m uox est sonus ab ore aialis plat' cū imaginatione significādi aliqd uel aliq̄.2o de aia. ¶ Q̄ď vo iterū hec dña ad nālē dispōnem post poxismuz facile z cito reducať:appet eo q̄z cerebꝛum cor z alia membꝛa nō egrotāt per essentiā. Igiť remota cā sui nocumēti nečio redibūt ad dispōnem nō nālem:quā ego credo neutralitatē decidentie magis q̄ sanitatē denoiāri debē. ¶ Adhuc iterū accñs 14m uerificari pōt:eo q̄ uoces audit:ut neqz organū audit' impeditū est in se:nec per colligātiā eo q̄ oriť a 5o pari neruorū cerebꝛi:q̄ď notabilr elōgatū est a m̄rice. ¶ Q̄ď etiā percipiat z itelligat uoces astātiū appet:eo q̄z neqz cogitatiue neqz memoratiue opationes nocite sunt nocumēto corruptionis uel ablationis.neqz eni uentriculus cerebꝛi medi' aut posterior tātā videnť hŕe ad m̄ricē colligātiā q̄ ea lesa necium sit hoꝝ uentriculoꝝ opationes ledi. ¶ 15m vo accñs q̄ď est ipotētia ꝓferendi uocē facile itelligi pōt.maior eni repiť v̄tutis potentia z amplior spūum motiuoꝝ quātitas ad mouendū organa uocis q̄ v̄tutis sensitiue potētia z spūum sensibiliuz q̄titatis reqrať.eo q̄z v̄tuti z organo difficilius est agē q̄ pati. ¶ Accñs vo 16m q̄ď fuit saniati aꝑatis euentus ualde facile solui pōt:q̄s eni dubitat q̄ retentio sanguinis qui soluit euāri nāliter pōt esse mālis cā aꝑatis z maxime in mamilla ꝓpter colligātiā eaꝝ ad m̄ricē per uenas a q̄b' ꝓ magna sanguis menstrualis z purior fere delegať ad mamillas ut ꝯuertať in lac ḡra nutriendi fet'. ¶ 17m vo accñs adhuc excludi pōt:eo q̄z nō est necium fieri stertorē.ꝓpterea q̄z in cerebꝛo nō fit oppilatio tāta in uentriculis neqz in organis uocalib':ut oporteat ꝯclusuz fumū aerem uel uaporem uel spūm forti collisiōi reuerberare ad organa uocalia ꝓpter q̄ď fiat stertor. ꝓpter q̄ď etiā oñdit q̄ nō est necium adesse spumā.eo q̄z spuma raro accidit in epilentico nisi dū est epilepsia per essentiale nocumētuz cerebꝛi. Etiā q̄z uapor ille nō est tāte potentie neqz grossitudis:neqz in cerebꝛo inueniť māei viscose q̄titas mlta que sit sufficiens icludē fumū uel uaporē potentem exitū qui circūdat' a viscosa mā faciat spumā uel ampullas. ¶ Paruitas vo respiratiōis que erat accñs 18m ꝓuenit ex debilitate v̄tutis vitalis:aut ex inobedientia organoꝝ uocaliū. Aut z ꝓuenire pōt per necessitatem diminutā imaginādo q̄ uapor ille poneret in pectore spēm male cōplōnis frigide. Cū itaqz remissa necessitate ifra temperamentū v̄tute debilitata z organi inobedientia assignata ꝓuenire possit respirationis paucitas seqtur illi' declaratio. ¶ Propter q̄ď etiā 19m accñs q̄ď fuit submersio pulsus facile saluari pōt ꝓuenire ex ꝑfocatione m̄ricis uel nocumēto ei' iā dicto. ¶ Accñs vo 20m fuit rñsio ad iterrogata.s.in declinatione poxismi.ꝓpter violentiā astātiuz icitātiuz ipsaz. nō eni vsus finez declinatiōis adeo ipedita sunt organa uocis q̄n rñdē nō possit. ¶ 21m aūt accñs fuit clausio oculoꝝ. adhuc in fine declinationis poxismi ꝑmanēs:z hoc q̄dem uerificať ꝑ v̄tutē motiuā musculoꝝ supioꝝ palpebꝛe que debilitata remanet:z etiā ꝑ iuentionem uapoꝝ qui ualde grossi sunt z remanserunt in musculis palpebꝛaꝝ immersi. ¶ Ampli' accñs 22m adhuc ad hāc dispōnem accidē deducere est facile.eo q̄z v̄tus aialis resoluta fuit in tpe poxismi z spirit' etiā paucificat'.q̄re restaurationem suiipsius appetit que ꝯuenienter in dormiendo fit.ut pz ex iuuamentis somni.ꝑma tertij.tractatu 4o.in diffōne eius. ¶ Accñs vo 23m saluari pōt ex dispōne m̄ricis ꝑdicta.eo q̄z tpe poxismi fuit facta agitatio fortis in mēbꝛis iuentis in capite.ꝓpterea secuta est fortis oppilo in organa sensus cois.s.in rete mirabili.sed ad ipsaz seqtur difficultas excitationis a somno.q̄re zc. ¶ 24m vo accñs dī.q̄ ipm est necium seq ex ꝑfocatione m̄ricis.eo q̄z ipsa plurimuz fit a mā nō expoliata a uenenositate q̄dā.q̄re non est mirabile si magnificentia nocumenti magis circa cor appeat q̄ circa ꝑtes alias. ¶ Est vo in hac dña urina citrina.eo q̄z tpe poxismi z paruz añ uel post etiā fortis fit distractio māerum z spūum ab instrīs urine a renib' z epate uersus cor.q̄re urina neqz multum tincta neqz grossa in substātia:aut ꝯturbata appere potest.sed fortassis si bene ꝯspiciť post declinationem per notabile tempus appareret grossa ꝯturbata z notabiliter tincta:z maxime si ꝓuenisset ꝑfocatio a menstruoꝝ retentione. Et credo ego q̄

hoc signū sit magis ꝓpriū prefocationi mr̄icis ꝓueniēti ex
retentione spmatis. eo q2 iā scriptū est hāc mulierē esse nota
bilis appetit⁹ ad venerē. ut appet etiā ex frequēti ipsi⁹ pre
gnatione ⁊ accn̄tiū invalescētia magis tpe pregnationis q̄ ex
tra pregnationē. Neq3 eni mulieres pregnātes spmatiçant
nisi raro ⁊ paꝝ. ꝓpter necessitatē retētionis sanguinis ↄver
suri in spma qui necessari⁹ est ad fetus nutricationē. ¶ Et
ↄfirmat istud etiā qd̄ de spuma scribit. ipsa eni ex uetosato
spmate cui⁹ vaporosa pticula per vias urine expellit cū ip
sa pōt esse spume sufficiēs cā. ⁊ ita etiā de retētione mēstrui
dicēdū est: aut de sufficienti euōne ei⁹. ¶ Si vo laudabilis
in urina hypostasis appet: aut ipsa non erit laudabilis nisi
sm qd ⁊ paꝝ: neq3 eni credo q̄ sit possibile ipsam esse uere
albā in ptib⁹ eq̄lē in eisdē bñ ↄiūctā in fundo sedētē ⁊ dya-
phanā vel subtilē que requirunt ad pfectionē hypostasis. ut
pz 2° ꝓnosticoꝝ ab Hyp. ⁊ Cōme. ¶ Aut dicēdū q̄ si ap-
paret in qbusdā hap ↄditionū laudabilis vificari pōt pro-
pter nocumētū a mr̄ice coicatū cordi ꝑncipio ⁊ non epati
vel renib⁹. Sed nō dubito q̄ sibi ↄsiderabit neq3 appare
bit hypostasis laudabilis neq3 pseuerabit. ¶ Quod vo ite
rū subiungat q̄ anhelit⁹ difficultas est nō magna a dispōne
mr̄icis ꝓuenire pōt saltē: aut q2 cā efficiens ut vapor vel
mā cōpressionis factiva in organis anhelit⁹ non est multa
neq3 multe activitatis. aut q2 non multum pseuerat. vel q2
egritudo hec nōdū est usq3 ad statū ↄfirmata. vel fortassis
q2 ꝓpter applicationē diversionū ⁊ evaporationū cito re-
solvit materia hoꝝ accn̄tiū effectiva. ¶ Ampli⁹ ubi credit
posse ↄcludi q̄ hec dispō sit syncopis aut epilepsia denomi
nāda. ꝓpterea q2 nec añ paroxismū ne in pxismo vl' extra
pxismū sentit dolor in mr̄ice vel circa regionē ei⁹. Ex hoc
fundamēto vi veri⁹ ↄcludendū esse q̄ hec dispō sit vere pre
focatio nominanda. mā eni vel sibi ꝓportionalis cā in vno
mēbro nō fac accn̄tia que pōt in alio mēbro sensitivo facē.
eo q2 aut mā illa cōsueta est mēbro ꝓpter qd̄ mēbrum ab ea
nō patit. aut 2° q2 mā illa in mēbro illo est qeta. qre nō pci-
pit ab ea dolor. Cū vo mā illa movet cito ab ea mā per mo
dum evaporationis removet. qre dolorem fac in locis ad
que expellit: ⁊ nō in loco a quo expellit: ⁊ est sile ei qd̄ scri-
bit ꝑma qrti. in cap̄ de lipparia. flegma eni itrinsecus exñs
nō īfrigidat iteriora mēbra: qm̄ est in eis ↄsuetū ⁊ qetū. lege
ibi. Silr etiā neq3 nocumēto mr̄icis excludit absentia sen-
sationis alicui⁹ corporis a mr̄ice. cū ꝑmū enim movet mā a
mr̄ice nō dolet fortassis matrix. eo q2 mot⁹ ille remissus est.
etiā q2 in ꝑncipio iclusivo egritudinū accn̄tia sunt remissa.
iuxta smonē veteris affoꝝ 2ª ibi. Circa ꝑncipia ⁊ fines oia
ibecilliora. qre ⁊c̄. Et iterū q2 corpus mr̄icis in quo hec mā
ↄtinet ⁊ a quo elevat ut cōcavū mr̄icis vel colli ei⁹ non est
tāte sensationis quāte sunt pāniculi pectoris in qb⁹ predict⁹
vapor recipit. Et etiā q2 morā nō ↄtrahit in mr̄icē predi-
ctus vapor. Et iteꝝ ultimo q2 ꝓpter plenitudinē mr̄icis ⁊
vtutis debilitatē nō tāta remanet in ea sensatio. ut ab omni
causa leviter impmēte pati posset. ¶ Ampli⁹ accñs 28ᵐ qd̄
est magna cordis pulsatio ↄsequit predictā dispōnē mr̄icis
in tpe paroxismi ꝓpter cōpressionē spūaliū mēbroꝝ ⁊ altera
tionē in eis subito factā: cum vo cessavit paroxismus ces-
sat. Neq3 eni est necessariū ut semp mā in mēbro stās ipres-
sionē faciat tāte potētie ut de necitate pcipiat eius sensatio
vel impressio ꝓpter predictas cās. Silr etiā ostēdi pōt q̄ ꝓ
va mutatio pulsus cū ei⁹ submersione ↄsequit alterā triū
cāꝝ ↄtētivaꝝ pulsus aut eaꝝ plures vel oēs a nāli dispōne
pmutatas: qd̄ erat accidēs 29ᵐ. Silr eni a debilitate vtutis
ꝓvenire pōt in pulsu pvitas ⁊ submersio. Silr etiā a sola
remissa necitate infra tēperamētū idē ꝓvenire pōt. Et iteꝝ
ex inobediētia instroꝝ pulsus. g̊ fortius ↄtingit illud si due
vel oēs iste cāe invicē cōplicent. ¶ Accñs vo 30ᵐ ⁊ penulti
mū qd̄ iā scriptū est. dicēdū q̄ ⁊ l3 tremor manus dextre cō-
plicat⁹ cum dolore sinistri humeri ⁊ dextre ptis thoracis ꝓ
venire potuerit ꝓpter dislocationes precedētes: nihilomin⁹
rōnabile est q̄ in augmēto pseverare possint: evēt⁹ eni pa-
roxismoꝝ ⁊ accn̄tiū in eis est cā nō bilr debilitādi vtutē tam
sensitivā q̄ motivā ptiū pectoris: ⁊ q2 talia accn̄tia ↄiūgunt
cum necessitate aucta ꝓpter ipedimētum debite eventatio-
nis: ide est q̄ sensatio pectoris corrupta est. ⁊ ideo ibi pseve
rat dolor qui est actio corrupta sensus ⁊ ptiū pectoris usq3
ad humeꝝ iā dictum. Cum etiā sustētativa vtus debilitata
sit ⁊ ↄtigat nocumētū in pectore ivētum esse par potētie vtu
tis sustētative ⁊ ex pvilitate cāe illative nocumēti tenet men
brū ad vnā ↄtiam positionis. Et potētia motiva movet ip3
ad ↄtiam oppositā motui predicto. qre accidit tremor ex pa
rvilitate potentie cāe moventis ad sustentātem que est vtus.
¶ Ex quo etiā fundamento ad contemplātem solvi pōt
accñs 31ᵐ ⁊ ultimū qd̄ est ↄtractivus motus digitoꝝ manu
um: ꝓpter eni pectori a mr̄ice coicatum in 5ª 6ª ⁊ 7ª de spō
dilib⁹ dorsi nocumētū ↄtractionis in ꝑdictis digitis appet
in tpe paroxismi: eo q2 tūc pectoris nocumētū excellēs est
ergo coicat digitis manuū per nervos a nucha oriētes per.
spōdiles iā dictas per quos nervos motus manuum ⁊ di-
gitorum viget ⁊ conservat: ut colligi pōt prima primi. do-
ctrina ⁊ summa de nervis orientibus a nucha. ⁊ proprie
in anothomia spondilium iam predictarum.

Ex qbus oib⁹ iā clare pz. quō hec accn̄tia oīno cō-
cludūt dispōnē hui⁹ spectabilis dn̄e pfo
cationē esse matricis denominādā. ¶ Neq3 iteꝝ dici pōt q̄
ipsa sit epilepsia: l3 ↄveniat in ea in casu ad terrā ⁊ duratio-
ne pstrationis: ⁊ quadā manuū ↄtractione: ⁊ faciei discolo
rōne ⁊ alijs. ¶ Differt etiā ab ea. ⁊ maxime q2 ut in plurib⁹
spumat epilēticus. ¶ 2° q2 neq3 audit neq3 intelligit ⁊ nar
rare nescit epilēticus qd ⁊ q̄liter ⁊ quō ei successerit. ¶ 3°
q2 in sensib⁹ epilētici remanet pturbatio tā in exteriorib⁹ q3
in iteriorib⁹: ut in plurib⁹. ¶ 4° q2 virescūt epilentici vene
sub ligua. hec aūt exolvunt a pfocata. Cū eni evadit a po-
xismo plurimū narrat ea que sibi ↄtigūt audivisse ⁊ itellexis
se: ⁊ reliq alia istis silia adducerē nisi timerē lōgitudinem.
¶ A stupore vo differt pfocata q2 nō stertit: neq3 per se ad ꝑ
focationem sequunt nocumenta fortis pturbatiōis in opa
tionib⁹ sensuum iterioꝝ ⁊ exterioꝝ. Neq3 ivenit in ea spēs
oppilōnis ptium cerebri sicut in stupore. neq3 etiā diminu
te sentit que sunt accn̄tia stupori ⁊ subetie ꝓpria. ¶ Talia
aūt solvunt a prefocata. aut si qñq3 ↄtingunt sunt itensive
levia ⁊ extensive: ut ex predictis appet. ¶ Etiā prefocata ex
cludit signa litargie. neq3 eni ↄtinue febrit. neq3 pulsus ei⁹
est plenus ⁊ vndosus. nec faciei pmutatio ad colores extra
neos in ea pseverat: neq3 dolor in posteriori pte capitis pre
focate pcipit. oppositū aūt repit in litargia. ¶ Adhuc etiā
q̄ prefocata nō hēt accn̄tia vel signa coicantia cū syncopi
ex multis appere pōt. ꝑ q2 paulative magis ⁊ tardi⁹ evenit
prefocatio q3 syncopis. 2° q2 in prefocatione pulsus nō re-
manet fixus sm diversitatem magnā: nec sm expressionem
fortem neq3 excellenter submersus est sicut hec necessaria
vident i syncopi. ⁊ ex alijs silib⁹ etiā deduci pōt. ¶ Ultimo
vo q̄ hec dispō nō sit ꝓprie spasmus de inanitione aut re-
pletione facile videri pōt. ꝓpterea q2 nō inveniunt cāe hu
ius spasmi effective in toto vniversali determinata par-
te. ¶ Posset aūt valde facile ↄcedi q̄ hec dispō cū spasmo
nō ꝓportionato ad mām ꝓveniret a mala q̄litate vaporis
vel materierum que inveniuntur in mr̄ice. Neq3 hoc tollit
qn hec dispositio prefocatio dici debeat: quod etiā ex mul
tis alijs accn̄tibus que propria sunt prefocatis deduci pos
set ultra predicta si non timerem fastidium.

Hec sunt que in dispōne hui⁹ magnifice dn̄e vidē
tur ↄcludi posse ex his que mihi scripta
fuerūt ex auctorib⁹ ⁊ rōnib⁹ preallegatis que etiā in posterū
ↄfirmari videbunt per regimē curativū qd̄ iferius explica
bit. Pro quo regimine curativo ordiari a sciētia describē-
do opus esset conscribere regimen ex parte rerum nō nāli
um. 2° vo ꝑncipalr oporteret apire regimen per intētiones

& istra medicinalia hui⁹ dispōnis eradicatiua q̄ mihi satis possibile vi esse: argumēto sumpto ab etate & cōplonis notitia que satis laudabilis est. Uerū qr nūtior pmptitudo & festinātie ipor pmptitudo me deuiāt ab hoc pposito: solu3 tria remedia in hac dispōne obuiāda trāsmitto grā tētatiue cure hui⁹ dispōnis: sperās ex eis accipe nōbile iuuamētū in cura hui⁹ dispōnis. Si aūt in posterū videbit opportunu3 scribere mihi & ego regimē extēdā sm facultatē ingenij mei premissor dilucidatiuū: l3 credā nō debē esse opportunu3: eo qr video eximiū doctorem sue dispōnis pcurātem virū altissime ɔtemplationis & altissime scie: cui oia hec & maiora illis confidenter cōmendari possent. Sunt aūt hec tria infra ordine conuenienti applicanda per hunc modum.

¶ Primū est. ut leui calefactione calefiat hoc cerotū: & applicet sup vmbilico & semp ibidē ɔseruet & non remoueat usquequo per se cadet: spo eni in eo videri iuuamētū notabilis laudis. Cerotū est. s. cerotū de galbano in forma rotunda. ¶ 2ᵐ vo instrm est eluariū istud de quo hec generosa & magnifica dña oi. vj. die accipiat. ʒ. iiij. & .ʒ. usq3 ad. v. cū aq̄ decoctionis radicu3 arthemisie bñ çuccarata & calefacta: & tardet post ipsam cibu3 ad minus. vj. horis: neq3 dormiat post eius assumptionem nisi immediate per horā vnā: electuarium est istud de psilio siue pebe & misi lib. 5. ¶ Ultimū vo remediū est usus harū pillular de qbus oi die aut saltez alterna die inter assumptionē pdicti eluarij accipiat vnā immediate añ cenā. erit enim ut spero ex istis tribus iuuamentum notabilis laudis. q̄ ɔcedere digneᵗ altissimus qui viuit per infinita secula benedictus. Amē. ¶ Pillule. ℞. pillularum de musco. ℈. ij. pillularum de aloe abluto. ʒ. ij. reformentur cum succo apij. ¶ Primū itaq3 remediū per me cōpositū q̄ als donum dei appellaui. Cuius descriptio talis est. ℞. polipodij recentis mundati lib. j. sene violarū prunorum sebesten tamarindorum passularu3. añ. ʒ. iij. aque fontis lib. x. bulliāt oia sil in predicta aq̄ usq3 ad medietatem in qua infusa pmāserint per diem nālem. deinde colentur & exprimant solenniter & predicte colature cale addat psilij lib. j. & pmittat ibidem usquequo mucillago cōuenienter extrahi possit: & tunc colet & fortiter exprimat: deinde predicte colature addant çuccari secunde coctionis lib. iiij. oibus supaddant pulpe tamarindorū & cassie extractorum cū predicta decoctione. añ. lib. 5. & itez lento igne coquant usq3 ad inspissationē ɔuenientē: & cū infrigidari cepint addant spēs infrascripte. ℞. spodij reubarbari sandalor ambborum rosarū violarū se. papaueris albi se. portulace endiuie lactuce scariole feniculi dragagāti amili rasure eboris gummi arabici berberis sumi terre liquiritie anisi. añ. ʒ. iij. dyagridij. ʒ. v. mirabolanorum indorum emblicoru3 añ. ʒ. vj. oia per se subtiliter pulueriçata addant & in mortario diutissime ɔterendo incorporent: ut bonā habeāt eluarij formā: & dosis eius est a. ʒ. iiij. usq3 ad. vij. ¶ 2ᵐ vo remediū fuit cerotu3 istud. Cuius descriptio talis est. ℞. galbani electi. ℥. j. bdelij. mollis & subalbidi. ʒ. ij. pulueru3 matricarie. ʒ. j. 5. mirre. ℈. 5. dissoluat galbanum cum aceto & diligenter coletur. deide superaddantur pulueres suprascripti. ¶ 3ᵐ remediu3 est pillule iste quas nominare soleo pillas de musco: quarum descriptio. ℞. siseleos rubee tinctorum pulegij mediani corticis cassiefistule medulle granorum peonie calami aromatici. añ. ʒ. vj. musci electi. ℈. iij. spice nardi. ʒ. j. fiāt pillule cum succo arthemisie. Si bñ consideretur sunt potentes in mundificādo & confortādo matricem: sed non debent exhiberi cum pñtia menstrualis fluxus nisi fuerint diminute. & dosis earu3 est a. ʒ. j. usq3 ad. ʒ. j. 5. Uerum si prescriptas pillulas solutiuas desiderabit aliquis efficere sup addat descriptioni harum aloes abluti. ʒ. iij. & erunt mediocris solutionis. Pro descriptionibus suprascriptis misit post aliquos dies. Et. M. b. misit istas.

De egritudib⁹ apparentib⁹ in extremitatib⁹ membror cōsilia sequuntur.

Consilium. 227. De hernia cuiuscūq3 speciei continens capitula duo.

¶ De hernia mirachiali cuiuslibet modi. Cap. I.

Quoniā nō est possibile aliquam egritudinē humani corporis ɔueniēter curari posse: nisi pcedat ipsi⁹ cognitio distincta per cās & signa illi⁹. Ideo ut tumor qui appet in iguine & usq3 ad mediū ossei hui⁹ viri notabilis sciētifice ɔueniēter curari possit: op3 ipm reducē ad eqtū caplm. ¶ Sūt aūt hui⁹ egritudinis q̄plurime a sapiētib⁹ denolationes iuēte qdā eni noiant eā herniā & est vbū grecū ipoztās tumorē in inguine uel in osseo exitē. Alij aūt noiant relaxatione3 uel mollificationē. Et qdā dicūt eā rupaginē uel rupturā: nonnulli aūt relaxationē. Et aliq ramicē hāc dispōne3 noiant. ¶ Et ut clari⁹ hoz snie elucescāt. pmittēdū pro fūdamēto q̄ talis rupago relaxatio ul hernia duplex est. vna qdē mirachialis. altera vo ossealis noiata. Est aūt mirachialis ois illa que aduenit in mirach: & est uētris iferior ps aggregata ex cute piguedine pāniculo carnoso musculis octo uētris & sifac substrato pdictis musculis: & çirbo sub ipo cōuexe supficiei ipor itestinor supiacēte: hoc eni3 totū comprehendit integritates mirach. 22ᵃ tertij. primo capitulo colligendu3.

Hec autem mirachialis eminētia multiplex est. vna quidem vmbilicalis: altera vo inguinalis. propterea q̄ inguina sunt partes inferiores in mirach. tertia eueniens in alijs partibus mirach.

Prima aūt spēs vmbilicalis dicta est: ppterea qr in vmbilico accidit eminētia uel tumor notabilis qui ɔuenire pōt. pmo ppter humiditatē multā remolliētē ligamēta vmbilici & sperā ei⁹. Cū eni3 vmbilicus debeat esse sicut vmbo sustētās itestina oia & sustentata conseruās. Si multe humiditates mollificēt villos & ligamēta eius: patet q̄ oportebit ipm extra ɔtinere. Et cognoscetur. ¶ Primo ppter frigiditatē in eodem representata3. ¶ 2ᵒ propter mollitiem multam. ¶ 3ᵒ ppter sensatione3 motus vndosi sub digitis tangentis. ¶ 4ᵒ ppter residentiā alicuius fouee in pte compressa a digito. ¶ Et 5ᵒ ppter huius dispōnis fixione3 cum locus non absoluat a presentia humiditatis tumefacientis. ¶ Et canon curationis talis eminentie est cum digestione euacuatione diuersionibus & consumptionibus aquositatis illius. & rectificatione epatis & stomachi prohibentibus talis aque regnationem. & tu lege de eis 14ᵃ tertij. capitulo de curatione asclitis.

Secūda vo spēs eminentie vmbilici est multitudo uētositatū que ɔgregant iter supficiē ɔuexā itestinor & ɔcauā ipsi⁹ vmbilici que ibide3 multiplicate imerseq3 & coartate in ptib⁹ itegrātib⁹ vmbilicū pellunt ipm ad exteri⁹. Et a qbusdā noiat tympanites vmbilicalis sic pcedēs ipsam ab eis noiat asclites vmbilicalis. ¶ Cui⁹ signa sunt facilis & festin⁹ euēt⁹ ei⁹ ppter facilitatē mobilitatis uētositatis. Cui⁹ oppositū aduenit in eminentia aq̄sa ppter pigr motū aquositatis magis q̄3 uētositatis. ¶ 2ᵐ signū spāle hui⁹ est sonit⁹ & gurgulatio pcepta in ptib⁹ vmbilicalib⁹. ¶ 3ᵐ signū facilis fuga uētositatis a cōprimēte. ¶ 4ᵐ signū est nō minus facilis uētositatis redit⁹ ad locū vnde propulsa fuit. ¶ 5ᵐ signum est resistentia debilior tangenti in hac dispositione q̄3 in precedente. ¶ 6ᵐ signu3 absentia remanentie fouee. ¶ 7ᵐ signum est aliqualis caliditatis uestigium in parte tumente perceptum. ¶ Et huius quidem dispositionis cura perfici debet ex determinatis in 14ᵃ tertij. capitulo de cura tympanitis.

At uero tertia spēs eminētie vmbilicalis accidit pp ter rupturā ligamentaliū ptiu3 vmbilici. Cū eni chordose ptes q̄tuor musculor trāsuersaliu3 & aliorū vilose ptes disrupte sunt: dilatat necessario vmbilicus. In cuius dilatationem recipitur sifac çirbus & intestina.

¶ Et cognoscit p p dolorē eueniētē tpe eruptiōis ipsi⁹ ꝛ q̄si semp insepabilē. ¶ 2° p tēsionē ꝛ duritiē in ptibus pceptā. ¶ 3° p augmētū ei⁹ ex retētione anbelit⁹: ad quā sequit itu mescētia itestioꝝ. Etiā cognoscit p difficilē ipulsionē de eē ad int⁹. Et hoc q2 itestina ꝛ sifac nō sunt ita facile retrocedētia cū pmunt ꝛ redeuntia cum dimittit cōpressio. ¶ ¶ Et 4° remanet hec dispō quasi semp fixa in omni figuratione corporis ꝛ reuolutione ad omnē differentiam positionis.

Et hec qdē dispō q̄nqz apośa est: ꝛ ppie q̄n ɔtingit in nouiter natis in qbus necesse est abrūpi ligamētū sustētatiuū fetus in mrīce. Cū ergo obstetrices ipzudētes sunt: uelut in plurib⁹ ɔtingit nesciētes bn̄ nodare collocare ꝛ rectificare pdictū ligamētū ex ɔcursu mārū ad locuz illum propter dolorem apostematur locus. ¶ Et est eminentia vmbilicalis apośa nominata 4ᵉ spēi: quam quidem clare cognoscere poteris per tumoris magnitudinē: p loci duritiē: per ruborem. ¶ 4° per pulsationem in patiēte loco perceptā. ¶ 5° per negationem signorum arguentiuz multitudinē aquositatis ꝛ uentositatis. ¶ Et huius qdez egritudinis que multū difficillima est ad curādū ingeniū curationis pēdet pmo ex sedātibus dolorē. ¶ 2° ex diuertentibus materiam. ¶ 3° ex digerentibus ꝛ resoluentibus mām antecedentē. ¶ 4° ex his que apa pcurāt resoluēdo ꝛ digerendo ꝛ ɔsumēdo materias. Hec utcūqz legantur 22ª tertij. in proprio cap̄ de eminentia ꝛ ruptura vmbilici.

Tertia species pncipalis eminētie mirachialis est raro eueniēs: ppterea q2 ptes mirach sustentatiue sunt octo musc̄li uētris: qui nō facile disrūpunt͛ necextēdunt͛. ¶ Si ergo hec spēs euenit. plīmū iuenies ipam lateral͛r infra. ut sup͛a vmbilicū p vnū digitū aut duos. ꝛ cā est. q2 loca illa q̄tuoꝛ nō sunt ita bn̄ coopta ꝛ sustētata musc̄loꝝ carnositate sicut alibi. ¶ Si eni bn̄ ɔsideras extremas ptes q̄tuoꝛ musc̄loꝝ trāsuersaliū ppe vmbilicū exites videbis q chordose ptes illoꝝ musc̄loꝝ cruciāt͛ se trāsuersantiū erūt causa ut ptes q̄tuoꝛ mirach remaneāt minus tute: q̄re aquositas uētositas extēsio ꝛ ruptura in illis ptib⁹ facili⁹ accidūt q in alijs. ppterea q2 hn̄t minorem resistētiā: ꝛ huius quidē rupture mirachialis aquose uētose ul̄ humoralis canon ꝛ instra curationis colligent͛ ex sequētibus statim.

Quarta vō spēs eminētie mirachialis dcā est iguinal͛. ppterea q2 ipsa repitāt in ambob⁹ inguinib⁹ aut in altero ipoꝝ. Est aūt itēsio eius hec. q̄m extrema ps inferioꝛ sifac descēdēs ad osseū ɔcaua est ꝛ inuoluta uenis ꝛ arterijs. Cū ergo ɔtingit in supiori uētre ɔgregari uētositates aquositates aut hūores ppellunt aut descēdūt per foramia illi⁹ sifac: qḋ in vitate cidim⁹ noiat͛ in locis pdictis. Et si ɔtigat dilatationē ul̄ rupturā nō eē magnas retinet͛ in iguie tumoꝛ a uētositate uel ab aquositate: aut hūore fact⁹ in loco iguinū. ꝛ hec est ppie hui⁹ viri dispō. s. hernia mirachialis iguinalis que nōdū ruptura ppe dici debet: ʒ est bn̄ parata ad euētū rupture. Si eniz m̄tiplicabit͛ tensio dilatatio uel relaxatio a pdcis cais fcā final͛r erit nece q rūpat͛ substātia sifac uel didimi. Et hāc ppie noiauit Auicª rupaginē ꝛ est soļo ɔtinuitatis pānic̄li pdicti: p quā. s. soļonē illud q̄ḋ ɔtinebat͛ in ea ut uētositas aquositas ꝛ hūoꝛ aū rupturā penetrat. s. post rupturā. 22ª tertij. in exordio sui capituli. ¶ Cū ergo a loco inguinū descēdit mā paulatim: uel impellit͛ fluctuādo: tūc recipit͛ in osseo sicut est in viro isto in quo tumoꝛ extēdit͛ usqz ad mediū ossei. ¶ Ex quo appet quare istius viri osseū dilatat͛ relaxatiōe uel extensione. Et iā incipit hr̄e rupturā que si descēdat usqz ad testiculos nominat͛ ramex. Et sensit hoc pnceps 22ª tertii. dū ingt. Et cū accidit tal͛r q penetrās supra mām descendit ad testiculos noiat͛ ramex ꝛ hernia. Uide q̄tuz clare idioma grecū aperit ueritatē. Hernia eni apud eos importat tumorē in inguine uel in osseo eueniēte ex congregatione aquositatis uel humoris propter relaxationem uel rupturam. ¶ Et nota q isti termini quandoqz accipiuntur in significato suo ɔmcoitatē. s. q dilatatio ramex ruptura synonyma sūt adiportādū hos tumores in q̄cūqz pte ꝛ a q̄cūqz mā eos ɔtigat fieri: ɔhunt͛ eni ad determinatū significatū per terminos eis adiūctos. ut dicēdo hernia aq̄sa uētosa aut humoralis aut hernia vmbilicalis hernia mirachialis ꝛ iguinalis. Et itellexit hoc Auicª du2 inquit. Quod aūt est preter hoc supple ois tumoꝛ nō pueniens ad testiculos noiat͛ nomine cōmunitatis hernia testiculi ꝛ uarices eius ꝛ durities ipsius.

At uero quinta species hernie famosi euētus est illa que noiat͛ intestinalis ꝛ est per quā descendunt intestina in osseū per foramina in extremitatib⁹ eius existētia. cū enim dilatatio est amplioꝛ q illa per quā descēdunt aquositas uentositas aut humoꝛ. patet q per foramina illa descēdere pōt aut ɔirbus: ꝛ est raro eueniens: aut intestinum ilion ꝛ frequēter hoc cōtingit. aut intestinū monoculū ppie: q̄n est solutū nō sustētatum supple ligamentis multis ꝛ ppie in inferiori parte eius. ¶ Et nō q hec herniē spēs ualde mala est cū dilatat͛. ita ut descēdāt intestina pdcā: hec aūt spēs hernie cog̅sci pōt. ¶ Primo per magnū dolorē in osseo in inguinibus ꝛ mirach repsentatū. extendunt͛ eni magnifice itestina a uē tositatib⁹ aquositate ꝛ humorib⁹ q̄n iā exierūt locum nāliter ipoꝝ. Sed ois extensio notabilis est spēs soļonis ɔtinuitatis. ergo doloris effectiua cā. Quis etiā negare debet q cū intestina locū eoꝝ nāle exierunt: q̄n ibi acgrat͛ spēs male cōplōnis simplicis aut cōposite mālis uel immālis subito pmutātis: sed ipa est sufficiens scōa cā doloris. ut colligitur 3° tegni. Dolores enim in q̄cūqz locū incūbunt aut subitā alterationem oīdunt aut soļonem cōtinnitatis. quare nō est mirum si ibi doloꝛ magnus consequitur. ¶ 2ᵐ signum est magnus tumoꝛ ꝛ tensio in inguinibus ꝛ proprie in osseo. ¶ 3ᵐ signum est fixio ꝛ inseparabilitas tumoris. ¶ 4ᵐ signum est exitus fecū prohibitio per inferius. ¶ 5ᵐ signum est aduentus ileos que dicitur miserere mei: per quam adeo infelicitant͛ egri. ut feces euomantur per superius. ¶ 6ᵐ signum est negatio signorum ostendentium multitudinem aquositatis uentositatis ꝛ humorum. ꝛ hec quidem dispositio talis prouenire potest ex omnibus causis facientibus herniam ossealem ut statim dicet͛. ¶ Et eius etiam curatio pēdet ex his que statim subsequendo declarabuntur. Hec quidem clare aperiunt materiaz ois hernie mirachialis ꝛ per consequentiā sermonis etiam aliqua declarant de hernia osseali.

¶ Capitulum secundum continens rubricas septem. de hernia osseali ꝛ de hernia aquosa Rubrica. I.

Secūda vō spēs pncipalis hernie est ossealis. q2 osseo accidit. Et hec qdē est octo spērū ab auctorib⁹ iuēta. Et pma qdē dicta est hernia aq̄sa. in ipa eni aq̄sitas multa ɔgregat͛ in eo ꝛ pōt ɔtineri in poris ut ɔiūcta cā. sil͛r cōtineri pōt in ɔcauitate ipi⁹ ꝛ iter testiculos ꝛ inuoluta uasa. aūcedēs vō cā esset aq̄sitas existēs in uenis ꝛ in arterijs ossei ꝛ uasoꝝ inuolutoꝝ. ¶ Et hec qdē aq̄sitas lʒ possit gn̄ari in osseo per viā indigōnis pueniētis a mala cōplōne frida oīuz ptiū ossei. tū ut in plurib⁹ hec egritudo accidit osseo per colligātiā ei⁹ ad epar. cū in eo gn̄at aq̄sitas ppter malā cōplōnē fridā ꝛ humidā ei⁹ sic accidit in ascite. ¶ Pōt iteꝝ 2° hec aq̄sitas m̄tiplicari pp debilitatē vtutis discretiue epatis. cū eni massa humoralis genita est in epate: discretiua vtus a sanguine separe debet aq̄sitatē que si fuerit ps deterioꝛ per mulgētes expellit͛ ad renes ꝛ ad uesicā ꝛ est urinalis aq̄sitas. ¶ Altera vō ps aq̄sitatis pellit͛ cū sanguine ad faciēdū ipm penetrare in ptes angustas. ¶ 3ª vō ps trāsit ad humectandum iuncturas ne fortibus motibus exiccentur. ¶ 4ª pars aq̄sitatis per concauum epatis ꝛ meseraicas pellit͛ ad mesenterium. ꝛ recipitur in carnibus glandosis eius ut humectētur intestina ꝛ lubricitati sint disposita. Cum enim discretiua virtus debilitata est. ita q nō possit cōuenienter aquositates delegare ad predicta loca. patet q talis aquositas.

per uenas ꝛ arterias fluēdo descēdit aut pellit ad intestina: ꝛ ex eisdē ad bursaz. ꝛ sic appet quō aquositas multiplicari pōt in osseo per colligātiā eiꝰ ad oīa supiora mēbra in qbus generat uel cōgregata repit aqsitas talis. ¶ Et ex hoc fundamēto itelligi posset cāe mltiplicatiōis huiꝰ aqsitatis ex pte debilitatis vtutis tā imutatiue ꝙ discretiue. Silr cāe māles itelligi possent: qm̄ sunt cibi frigidi ꝛ hūidi: ut mltitudo lactuce spinachie blete portulace mercurialis angurie ꝛ osilium.

Signa ṽo huiꝰ dispōnis supiꝰ tacta sunt in eminētia aqsa vmbilici. nisi ꝙ signū insepabile ꝛ pprie demōstratiuū est trāslucētia burse testiculoruz cū aspicit ex opposito luminis cādele uel radiorū solis.

Cura aūt eiꝰ est mūdificare corpꝰ cū baci fusiōe. ℞. agarici hermodactyloꝝ electoꝝ aā. ʒ. j. ℈. ʒ. ℈. j. pulueris ireos. ʒ. j. aque mellis. ℥. iij. calefiat aq ꝛ ifundant in ea pulueres p diē nālē. deīde in aurora calefiat totū diligēter ꝛ exp̄mat ꝛ illa colatura calā bibat: post quā dormiat eger p horā vnaz. deīde surgat ꝛ qescat aut leuiter ambulet ieiunꝰ usqz ad horas sex. tūc ḡ sumat cyathū vnū aque mellis calide ꝛ post ipam p horā comedat. ¶ Si qs aūt abominaretur hūc potū pp eiꝰ amaritudinē tūc accipiat hoc eluariū. ℞. eluarij idi. ʒ. iij. eris usti. ḡ. viij. misce ꝛ bibat totum cū. ℥. ij. aque calē distillatiōis radicum iris. ¶ Renuēs aūt accipe eluariū accipiat has pillas. ℞. pulueris radicū meçereon īfusaꝝ in aceto p qnqz dies ꝛ exiccataꝝ. ℈. j. sulphuris viui. ḡ. iiij. eris usti. ḡ. ij. liqri. anisi draga gāti aā. ḡ. iiij. formentur pille cū succo roſ. ꝛ oēs accipiant suatis ɔditiōibꝰ in p̄cedēti mioratiuo dictis. ¶ 2ª ṽo itētio in curatiōe huius bernie aqse est digō māerū. ꝛ hec tribꝰ istr̄is fieri pōt. ¶ Primū est ut accipiant. ℥. v. aque īfusiōis ciceꝝ rubeoꝝ decoctoꝝ cuzea ꝛ cū duabꝰ radicibꝰ fenicli ꝛ totidē petrosilini. ¶ 2ᵐ remediū est hoc. ℞. aque sublimationis radicū genestre. ℥. v. ¶ 3ᵐ remediū est hoc. ℞. aque milij solis aque apij aā. ℥. ij. ʒ. misce qōlibet hoꝝ ꝛ accipiat calidū cū çuccaro p totā septimanā. ¶ Cū ḡ erit in fine ipsiꝰ aspiciat uria que si fuerit in colore ꝛ substātia rectificata respectu p̄oris ꝛ hn̄s sedimē albū in fundo sedēs ɔiūctū ꝛ eq̄le. tūc stati eradicet cū aliq̄ de medicamibꝰ iā dcīs in eūonemioratiua mltiplicādo pariter eoꝝ opationē p dosiz supaddēdo q̄rtā aut q̄ntā portionē ad suprascripta. ¶ Eradicata itaqz mā rectificet epar cū usu huiꝰ ɔfectiōis semp aā cibū assūpte. ℞. trocisco dyarodō sp̄erū dyaciamomi aā. ʒ. j. spodij subtilissime triti. ℈. j. çuccari scōe coctiōis. ℥. iiij. ꝛ cū aq fenicli fiat ɔfectio in rotulis duaꝝ dragmaꝝ. de qbꝰ vnā semp accipiat in p̄ncipio cuiuscūqz cibi. ¶ 5ª itētio post mioratiōnē ꝛ digōnē eradicationē mäeꝝ ꝛ ɔfortationē epatis ꝛ alioꝝ mēbroꝝ est ɔsumptio mäei ɔiūcte. Et hoc fieri p̄t p cū hoc emplō. ℞. radicū recētiū ireos ꝛ cucumeris asinini aā. lib. ß. farie orobi ꝛ fabarū aā. ℥. iiij. olei de rutha. ℥. iij. succi molliū extremitatū lauri. ℥. iiij. lēto igne in caçeola ferrea coq̄nt oīa usqzad spissitudinē bonā ꝛ calm applicet toti osseo ꝛ bn̄ circūliget. ¶ 2ᵐ ṽo remediū ad hoc est istud. ℞. masticis sandaraceaā. ℥. ij. hypoqistidos. ℥. j. terre sigillate tucie p̄parate aā. ℥. ß. ꝛ cū succo ruthe fiat linimētū in mortario. de quo bis uł ter in die totū osseū liniat: ꝛ bn̄ calm ɔseruet. Et hec est ɔueniēs cura huius hernie ossealis quā antiqui idrocbilon nominabant.

¶ De hernia uentosa ℞ca. II.

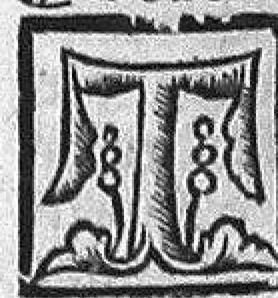
Ecūda ṽo principalis ossealis hernie species est uentosa nominata.

Cause cuiꝰ exteriores sunt cibi oēs uētositatū gn̄atiui: ut sunt legumia oīa lac ꝛ pisciū elixatorū usus: ꝛ brodialiū piguiū frequētia: ꝛ cucurbite ꝛ fructuū humidoꝝ assūptio: ꝛ imoderata repletio: ꝛ frequētia comestionis: ꝛ motibꝰ inordinatis ꝛ incōsuetis exercitari sup cibo: ꝛ multe aque usus: ꝛ fructuū recētium: olerū frigidorum ꝛ humidorum frequentatio.

Signa autē huiꝰ dispōnis supra tacta sunt in uētosa eminētia vmbilicali. nisi ꝙ in hac gurgulatio fortis ueniť: fortior tn̄ tēpore impulsationis uētositatis cū manu facte ꝛ tēsio nōbilis in loco reperiť absqz pulsatione.

Cura aūt huius dispōnis est ut cū ut in plibꝰ mala cōplō epatis frida ꝛ sicca: aut sicca tm̄: aut frigida tm̄: uł calā ꝛ sicca frequētiꝰ sint cā gn̄atiōis haꝝ uētositatuz. Jō itētio curatiua pēdet ex q̄tuor. ¶ Et pª miorare uētositates in supioribꝰ mēbris cōgregatas a qbꝰ hec egritudo p colligātiā depēdet. ¶ 2ª est rectificatio p̄dictorum mēbroꝝ. ¶ 3ª est mēsurare regimē ex pte ciboꝝ ꝛ potuū. ¶ 4ª est cōsumē uētositates iā in osseo pceptas. ¶ Et pª qdē itētio pficiť tribꝰ istr̄is. ¶ Pᵐ est hoc. ℞. cimini anisi carui fenicli ameos cardamomi ma. aā. M. j. ß. ruthe. M. j. ß. coquant in lib. iij. aque usqz ad ɔsumptionē medietatis: cuius decoctiōis ℞. lib. j. olei de rutha olī de lauro. aā. ℥. j. ß. salis indi salis gēme. aā. ʒ. ß. çuccari ru. ℥. j. ß. misce ꝛ fiat clistere qd̄ o die applicet. ¶ 2ᵐ ṽo remediū est hoc. ℞. radicū arthanite colloqntide hermodactyloꝝ. aā. ʒ. j. salis idi. ʒ. j. ß. ruthe. ʒ. j. ß. baccaꝝ lauri. ℈. ij. mellis bn̄ cocti lib. j. fiat suppositoria lōgitudīs digiti anularis. de qbꝰ oī die post ortū solꝰ ꝛ p duas horas aā cenā accipiat vnū. ¶ 3ᵐ remediū est hoc. ℞. corticū fabaꝝ ꝛ lētiū excorticataꝝ. aā. M. ij. milij excorticati ꝛ furfuris aā. scutellas duas. cimini ꝛ ß. ruthe. ana. M. j. ß. calefiāt oīa in fundo caldariole sup carbonibꝰ ignitis ꝛ ponant in magno sacculo totū uentrē ambiēte ter uel quater in die. ¶ 2ª ṽo rectificatiōis mēbroꝝ intētio cōpleť per duo instr̄a ¶ Pᵐ est. ꝙ oī mane p septē horas post cenā accipiat. ʒ. j. antiq metridati cū. ℥. ij. aque decoctionis ruthe recētis calefacte. ꝛ est medicamē diuinū in educēdo uētositates ꝛ abscindēdo malā cōplonē gn̄atiuā earuz. ¶ 2ᵐ ṽo instr̄m ꝛ fortiillo est. ut oī nocte p̄dicta hora accipiat patiens pillaꝝ. ℈. ij. fiāt ex sp̄ebꝰ eluarij de baccis lauri cū succo ruthe ꝛ eligatur illud qd̄ scribiť ab Auicª 5º caā. sūma p̄ma. in ℞ica ppria. Qōcūqz aūt hoꝝ duoꝝ accipiat exigit ut patiēs postea abstineat ab oī cibo saltez per horas tres. ¶ 3ª ṽo sp̄alis itētio hernie uētose pēdet ex rectificatione sex rerū nō nāliū. abstineat ergo ab oibꝰ cibis multiplicatiuis uētositatū bm̄ cōplonē ꝛ mām. quoꝝ paulo aā memoria p̄terijt numerando cās p̄mitiuas. Sub gn̄e hoꝝ etiā ɔtinent oēs pastiles cibi ꝛ lacticinia ꝛ panis nō fermētatꝰ uł açimus aut male coctus ꝛ vinū dulce ꝛ pprie uelut marchianū anchonitanū: ꝛ tubera ꝛ fungi oēs ꝛ cerebrū ꝛ medulle animaliū. ¶ Euiteť cōmorari etiā in aere frido ꝛ caliginoso ꝛ in locis terre ꝛ desluxibꝰ aquaꝝ vicinis: ꝛ uexari accn̄tibꝰ aīe per que uehemēs ꝛ uelox poniť motꝰ in humoribꝰ ꝛ spiritibꝰ est huic egro ualde nociuū. ¶ De quātitate ṽo ciboꝝ ꝛ exercitio post eos iaz dictū est. ¶ Somnus etiā plixus ualde per quē uelut suffocatus detineť innatus calor euitari debet. ¶ 4ª p̄ncipalis intētio est ɔsumptio uētositatum que iā in osseo cōgregate sunt. ꝛ hec qdē pficiť ɔueniēter tribꝰ istr̄is. ¶ Quorū p̄mū est. ℞. aque cineris sitnastęp vnū sulphuris viui. ℥. ij. baccarū lauri cobcbagne. ꝛ est in rei vitate maiꝰ cardamomū a vulgo noiatū melegete. aā. ʒ. ß. teranť oīa ꝛ bulliāt in p̄dicta aq usqz ad ɔsumptionē tertie ptis. in hāc igiť aquā bn̄ calidaz infundant sp̄ōgie noue ꝛ mediocriter calē apponant toti osseo saltē in die q̄tuor uł q̄nque uel sex vicibꝰ. ¶ 2ᵐ ṽo instr̄m est ut carmineť uētositas cū his que supius tacta sunt. ¶ 3ᵐ est frequēs appositio uētosaruz aut cornuū nō parui orificij. Jnueni tn̄ ego uētosas ereas magis in hoc operantes ad carminandum uentositates ꝙ vitreas.

¶ De hernia humorosa. ℞ca. III.

Ertia ṽo sp̄es hernie accn̄s osseo est quaz humorosam noiant sapiētes. ꝛ lz hec ab oī mā humorali fieri possit: rarissime tamē a cholerica fit mā cui repugnat itrinsece motus rectus deorsum. ¶ 2º etiā hec dispositio raro fit a materia cholerica non apostemāte: lz ab ea fiat apostema durū kiēs ab Auicēna dictum. 20ª tertij. tractatu 2º. cap p̄. ¶ Post ipsum autez adhuc raro fit hernia humoralis a sanguine

saltē per paulatinā ɔgestionē. ꝓpterea q2 mala cōplo cala magis est causa paulatini tract⁹ sanguinis ad locū in quo est. Et si ɔtigeret in osseo repiri malā cōplonē fridā. tūc fortassis illa rectificaret᷑ per aduētū sanguinis paulatinū qui rectificaret illā. Si g̃ hec hernia sanguinea repit᷑ est per viā defluxus a supiorib⁹ mēbris eueniēs ut ɔtigē posset in creticis trāsmutationib⁹ egritudinū sanguineaꝝ. Siſr in pcussis uerberatis ⁊ ab alto cadētib⁹ ⁊ maxime cū cōpressione facta sup nates. Et frequēter ɔtigit ꝓpter trāslationem sanguinis ab oppilōnib⁹ uel apatibus sanguineis epatis ⁊ renū. ℂ Et 4° iteꝝ hec hernia ɔtigit ꝓpter fortē cōpressionē i hūeris ⁊ spia torta ⁊ cōpssa ut portātib⁹ onera q̄uia ualde ɔtigit. ℂ Et 5° adhuc ɔtigē pōt ꝓpter fortē distēsionē in lūbis iterioribꝰ factā: ut ɔtigit frequēter tēdētib⁹ balistas: ⁊ ꝓprie fortes. tūc ergo a dueniēte forti fluctuatione sanguinis in chili ⁊ in arteria descēdētib⁹ nō est mirabile hāc herniā sanguineā sepe repiri. Qđ autē ut in plib⁹ ɔtigit est: ꝙ osseum intumescit ex materia flatica ibi cōgenita uel propulsa.

Causa itaq3 duritiei a multa mā eueniētis ⁊ signa ei⁹ ifra dicent᷑. ℂ Cā vo ⁊ sig̃ hernie cholice hic dimittunt᷑. cū ego neq3 eā viderī: neq3 habeā testioniū ei⁹ ab auctorib⁹ ꝗ tūcūq3 illustrib⁹. ℂ Cāe vo g̃natiue hernie sanguinee exteriores ⁊ interiores nōnl̄le tacte sunt. Māles vo cāe multiplicatiue sāguinis sunt cibi cal̄i ⁊ hu. cōplone fluxibiles substantia ⁊ sapore dulces.

Signa vo hui⁹ dispōnis sunt tensio nōbilis in loco. ℂ Scōm calitas ⁊ humiditas tactu ꝑcepte. ℂ 3m est rubedo partiū. ℂ 4m est pulsatio in ṗdictis locis.

Cura cū hec signa cōprehēsa fuerit corpis nōbilē plenitudinē repītātia stati flōmet᷑ basilica sub cubito aut uena media in medio curuature iterioris brachij inuēta. ⁊ educant᷑ sanguis. ℨ. iiij. ul᷑. v. ſm itētionē p̄ntis medici. ℂ Sequēti vo mane imediate soluat᷑ uēter cū hoc cōposito. ℞. aque decoctiōis fructuū descriptiōe Mes. ℨ. iij. reubarbari elci. ℈. ij. spice nardi. g̃. iiij. dyaprunis simplicis. ℨ. 5 misce ⁊ tardet cibū horis sex. ℂ Die vo eadē applicet᷑ hoc empl̄z. ℞. solatri recētis aut sicci si fuerit hyems lib. 5. rosaꝝ folioꝝ plātagis añ. ℨ. ij. lētiū coctaꝝ in aceto lib. j. farie ordei ℨ. v. olī ro. ℨ. iiij. fiat empl̄z decoctis ṗdictis isil᷑ lēto igne ⁊ applicet᷑ ut supra his in die. ℂ 3a vo die sequēti natib⁹ huius viri applicent᷑ due uētose cū scarificatiōe hora qua minus molestat᷑ eger ⁊ educant᷑ sanguis. ℨ. ij. ul᷑. iij. ℂ Rectificetur aūt regimē ifirmi cū ifrigidātib⁹ ⁊ exiccātib⁹ ut agresta gelatia g̃natis ⁊ sil̄ib⁹. Et vinū bibat paucifeꝝ ⁊ pōticū. ℂ Et nōꝙ hec spēs hernie ualde facile curat᷑: imo a pma die usq3 ad q̄rtā ul᷑ septimā diē curat si medicus nō est negligēs.

Flegmatica vo ossealis hernia frequēter ɔtigit in his qui frequētāt coitū ⁊ ꝓprie super nauseatiua satietate. ℂ Et sedētib⁹ sup lapidē ⁊ sedib⁹ fridis. Et pōt etiā accidē: lʒ tñ raro ex trāsmutatione māerū aliaꝝ egritudinū ut ɔtingē pōt empimate ⁊ cacesia in hydropisi carnosa. uelut etiā in cholica flatica. lʒ hoc raro ɔtigat: q̄ꝛ cronicaꝝ egritudinum māe nō huant᷑ ad vnicā expulsionē. Neq3 etiā adeo violēte sunt ut moueāt v̄tutē uehemēter ⁊ uelociter ad expulsionē sui. qđ est necessarium in oi crisi. q̄ꝛ crisis est uelox ⁊ uehemens motus morbi ⁊ nature quo ifirmus deducit᷑ ad vitā uel ad mortē affoꝝ 2a. cōmento ſmonis illius. Quibuscūq3 crisis fit ⁊c̄. ℂ Qualr̄cūq3 igit᷑ ɔtingat fieri herniā flaticā ipa ꝑcipiet᷑. ℂ Primo propter friditatē in pte ꝑceptā. ℂ 2° ꝓpter lenitiē magnā ibidē iuētā. ℂ 3° per remanētiā fouee diu in loco a cōprimēte digito facte. qđ nō ɔtigit in aq̄sa uel uētosa ṗdictis. ℂ 4° per negationē trāslucētie mēbri: qđ erat insepabile uētose. ℂ 5° ⁊ ultimo per ɔtinuā fixionē eminētie in pte. Mā eni flatica in friditate ⁊ viscositate suis nō sepat᷑ a pte egra. ℂ Cognita ergo hac dispōne curāda erit q̄tuoꝛ intētionib⁹. ℂ Prima est per frequētatā euōnē ꝑtialez māei flatice añcedentis que mucillaginosa est. Et hec quidem medicina est rectificatio turbit ſm hūc potū. ℞. turbit electi. ℨ. ij. ȝȝ. ℨ. j. çuccari albi ad pōdus oiū: de hac medicina cū aq̄ absinthij calida eger oi q̄rta die in aurora accipiat. ℨ. j. ℂ 2a intētio est digōmāeꝝ. ⁊ hec qdē pficit᷑ p hoc digerēs. ℞. aque mellisse. aque betonice ⁊ absinthij añ. ℨ. j. 5. accipiat᷑ hoc totū calidū cū. ℨ. 5. çuccari in aurora dieb⁹ intermedijs ṗdicto euātiuo. Et si uolueris hoc digestiuū efficaci⁹ reddē. adde sibi aceti sq̄lliti ci. ℨ. j. ⁊ nō decipiet te. ℂ 3a itētio cōplet᷑ p rectificationē mēbroꝝ in q̄b⁹ fl̄a g̃nat᷑. Et illud qdē ɔueniēter fiet dādo in potu oi mane. ℨ. j. tyriace andromachi fermētate. que trāsiuerit etatē decē annoꝝ cū. ℨ. ij. aque assari calefcē. ℂ 4a vo itētio est māeꝝ ɔiūctaꝝ ultiata ɔsumptio. ⁊ hec qdē fieri pōt p localia supi⁹ appropata in hernia aquosa tā vmbilicali ꝙ osseali: pp que recurre supius. ℂ Scio aūt ego hoc cōpositū eē isallibile. ℞. sandarace. ℨ. ij. sarcocolle rubee. ℨ. j. cieris stipitis fabaꝝ ul᷑ sarmētoꝝ vitis lib. j. pul᷑. ɔdi. lib. 5. aceti sq̄llitici. ℨ. ij. bulliāt oia cū aq̄ capitelli 3a usq3 ad spissitudinē. emplastret᷑ ex eis cal̄s osseū videbis mirabilia ⁊c̄.

ℂ De hernia carnosa. ℞ca. IIII.

Tm vo sequit᷑ declarādū eē quartā spēm hernie ossealis que dicit᷑ carnosa. hec qdē accidē pōt ex ml̄titudie sanguis vnctuosi in cōplone satis laudabilis in quē agit v̄t⁹ nutritiua magnā pte ei⁹ trāsmutādo ⁊ coagulādo in carnositatē. Calitas igit᷑ mag̃ testicloꝝ ⁊ attrahēdo apponēdo ⁊ vniēdo sanguinē ē cā augmēti hui⁹ carnositatis. que qdē augmētata debilitat mēbꝝ debilitate q̄ ē cā ut subsequēter g̃net᷑ carnositas illaudabilis que tñ in ṗncipio g̃natiōis ei⁹ fuit laudabilioꝛ.

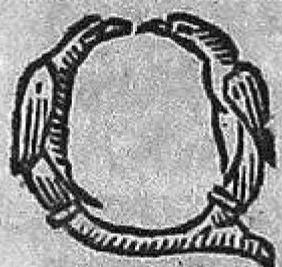
Hec igitur carnositas cognoscit᷑ ṗmo p abn̄tiaz doloris in loco. ℂ 2° p calitatē: lʒ tñ remissaʒ respectu ei⁹ que ꝑcipit᷑ in carnositate absolute laudabili. ℂ 3° p ruborē ptis extēse. ℂ 4° p soliditatē q̄si ɔsileʒ soliditati laudabilis carnis. ℂ 5° p augmētū eius uelox in tm̄ ꝙ crescit q̄nq3 q̄ātitati capitis humani consimilis.

Cuius quidē cause efficiēs ⁊ mālis iā declarate sunt. ℂ Locus aūt augmēti eius est substātia ossei. ℂ Cāe vo exteriores ad hui⁹ g̃natiōnē ɔueniētes sunt oēs ex pte reꝝ nō nāliū que caliditatis augmētū ⁊ humiditatis efficiūt ⁊ reponūt calitatē ⁊ humiditatē sanguineā ⁊ piguē. uelut sunt cibi oēs absolute dicti. aut cibi medicinales ml̄ti sanguinis generatiui. ut sunt laudabiles carnes: vitelli ouorum: brodialia pinguia: vinum dulce usus: dactylorum ⁊ çuccari ⁊ conditorum ex eo ⁊ consimilia.

Cognita ergo hac dispōne ipsa a ṗn° usq3 ad ṗmā pteʒ augmēti facile curari pōt. ℂ Primo applicādo flōmiā basilice ⁊ uene cois reiteratā. ℂ 2° distrahēdo sanguinē ad emoꝛroidas apiēdo eas cū fricatiōe ex felle tauri aut ex aq̄ decoctiōis sulphuris viui. ℂ 3° vo applicādo ꝑsepe uētosas natib⁹ ⁊ carnosis ptib⁹ iferiorib⁹ coxaꝝ ⁊ cruriū. ℂ 4° pficit᷑ hui⁹ cura cū regimie ex pte ciboꝝ ⁊ potuū friditate ⁊ siccitate sua ɔ̄riātiū g̃nationi ⁊ augmēto sanguis. ℂ 5° iteꝝ curat᷑ hec dispō cū applicatiōe linimētorū ⁊ emplastroꝝ repcussiuoꝝ cū exiccatiōe nōbili ⁊ stipticitate. uelut est empl̄m hoc. ℞. granoꝝ lētis solatri rosaꝝ folioꝝ plātagis añ. lib. 5. farine ordei lib. j. albumia ouoꝝ numero iij. coquant᷑ oia in aqua cū 4a pte aceti ⁊ addita farina fiat empl̄m ⁊ tepidū applicetur osseo toti per q̄nq3 uel sex dies. ℂ Cū aūt hec egritudo ptrāsiuerit tēpus ṗme ptis augmēti ul̄is ualde difficilis reddit᷑ ei⁹ curatio: ⁊ ꝓprie q̄n puenerit usq3 ad mediū stat⁹ iclusiue. tūc ergo pp augmētū mirabile ei⁹ intātū debilitata est v̄t⁹ ⁊ nō pōt regē medicinas locales sufficiēter exiccatiuas. Etiā repcussiue medicine hoc tpe nō sunt necessarie: eo q2 mā tota fluxit ⁊ iaʒ egritudo transiuit ad augmētū. imo est augmētata ꝙ magis fieri pōt. ℂ Huic etiā egritudini parū aut nihil ɔferunt medicine digestiue ⁊ euātiue pp ṗdictas cās. q̄re localib⁹ medicinis nō opʒ insistere: q2 nō ɔferūt etiā solū calefaciendo resoluēdo ⁊ exiccādo: imo opʒ eas esse causticas. Raro ⁊ paulatiue applicatas

ꝑ successiue disponat magnificatas ptes ossei. Ego eniz iā diu laboraui cū alteratiuis pdictis in hac egritudie in Joāne fratre Antonij apothecarij ab angelo. 2° in nobili viro dño Fantino bragadino. 3° in Paulo de rustica. Cuiuslibet quoꝝ hernia carnosa trāscēderat q̄si q̄titatez humani capitis. Vana itaqz fuerūt insfra oia nihilqz utrisqz horū usqz ad hāc diē viuētiū curā pfeci ſm hūc modū. ❡ Igit pmissis uliberꝰ euonibꝰ ꝛ pticularibꝰ māeꝝ q̄s erat dubitabile posse fluē ad pticulā patiētē applicui hoc repcussiuū in iguinibus ꝛ circūstātibꝰ ptibꝰ supioribꝰ ossei. ℞. boli armeni. ʒ. ij. terre sigil. amili. añ. ʒ. j. farie uolatil molēdini. ʒ. j. ſ. sandarace masti. añ. ʒ. ij. ꝛ cū suc. ro. fiat linimētū in mortario plūbeo cuz suo pistello ꝛ apponat oī diebis. ❡ Post hoc adhibui hoc cōpositū. ℞. saponis nigri. ʒ. ij. auri pigmenti. ʒ. j. ſ. sulphuris viui. ʒ. ſ. calcāti cōbusti. ʒ. j. ſ. icorpent oīa in mortario cū aq̄ salis armoniaci. hoc igit cauteriū applicet iferiori pti ossei. ut faciat escarā amplitudis vniꝰ ducati: ꝛ nō dimittat ultra horā, ne fiat escara pfunda ptigēs ad uasa inoluta ul ad uenas ꝛ arterias ibidē exites. piculū eni eēt spasmi aut imoderate emorrosagie supueniētiū. Cū aūt fcā fuerit escara pcedat ad mollificationē cū assungia ꝛ butyro recētibꝰ usqz ad casuz eiꝰ. ❡ Postq̄ ḡ deposita fuerit escara pcedat ad curationem cū applicatiōe vnguēti ueneris dicti aplorū descripti ab Auicēna 5° cañ. summa pma. tracta. de vnguētis. Hoc eni eliq̄t ꝛ ↄsumit carnes cōueniēter, deinde iteꝝ applicet causticū pdictū supioribꝰ itermedijs ꝛ lateralibus ptibꝰ ossei itātū q̄ in osseo fiāt sex ul octo rupture in diuersis locis ut ↄueniēter possint applicari medicamia ↄsumptiua ſ3 oēm diaz pōnis loci. oī tñ 3ª aut 4ª die sel liniēdo ptes ulceratas cū aq̄ 2ª capitelli. ❡ Cū ḡ p hec videris cōsumptā eē carnositatē: qd̄ appet ex reductiōe ossei ad pstinā magnitudinē. qd̄ tñ nō fit in spatio breuiori vniꝰ aut medij anni. tūc pcede cū ↄsolidātibꝰ, quoꝝ magna copia ab auctoribꝰ hincide plegit. Sis tñ in hac dispōne curāda solers ꝛ attētꝰ. Ego eni pp multitudinē ꝛ fortitudinē accidētiū cōcomitātiū hāc dispōnē disposui deiceps hāc egritudinē nō ptractare. vñ mltos q̄ puenerūt ad me renūtiaui ꝛ laborē fugiēs ꝛ pmij puitatē. Hec de hernia carnosa dcā sufficiāt ꝛc̄.

❡ De hernia uaricosa. ℞ca. V.

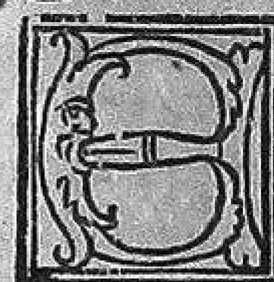

Quinta iterū repit spēs ossealis hernie que dicit uaricosa. ꝛ est eius intentio. q̄ in supficie ossei appet multitudo uenarū ꝛ arteriarū cū extēsiōe magna inuoluēte totū osseū sicut vitis inoluit arbori. ꝛ ppterea vitis nominat hec egritudo ab italicis: sicut ipsa a grecis uarix nominata est.

Est aūt cā mālis huiꝰ sanguis melicꝰ a mēbris supioribꝰ effusus paulatiue ut in pluribꝰ. ꝛ q̄nqz per defluxū ꝛ pprie in creticis trāsmutationibꝰ materieruz egritudinū melācholicaꝝ. aut q̄nqz contingit splenē esse debilē in attrahēdo melācholiā ab epate. ꝛ epar esse debile in expellēdo meliam ad splenez ut purior efficiatur sanguis. ❡ Cause aūt exteriores multiplicantes sanguinē melicum sunt fortes passiones aie cōtristātes ꝛ exercitia excellentia ꝛ usus rerū adustione sua transmutātiū sanguinē in meliaz. Et potus vini nigri grossi ꝛ pōtici ꝛ multus melicoꝝ ciboꝝ usus, uelut est caro antiquoꝝ aialiū ꝛ salsamēta oia. ꝛ usus fabaruz ꝛ lētium. imo ꝛ leguminū oium. ꝛ pprie cū agresta arācijs granatis ꝛ aceto acri a q̄bus oino obstinere debeāt timentes hanc egritudinem ꝛ laborantes ea.

Itaqz cū cognoueris hāc dispōnē p magnitudinē ꝛ tēsionē arteriaꝝ ꝛ uenaꝝ cū spissitudine sanguis cōtēti in eis. Regat oino eger regimie posito in pcedēti imediate cap. Quātū ad pmā scd̄am ꝛ tertiā ꝛ quartā itētionē. ❡ 5ª aūt itētio pcedēdi cū causticis hic oino dimittat. Sed applicet ei empl̄m de mucillagibꝰ ꝛ pprie vigoratuz cū gūmis q̄tuor. vz. oppoponaco serapino bdelio ꝛ armoniaco. Et nō spāle insfr̄m in hac uaricosa dispōne est applicatio aque sulphuree aspaltine ꝛ enee in q̄ sepe eger faciat encatisma. Intētio eniz in hac dispōne debet esse cōplicata ex applicatione resoluētiuz exiccātiū ꝛ leniētium medicinarū: sed taliū termaꝝ aque ex his vtutibꝰ opant. igit sunt ↄuenientes. ❡ Attende tñ q̄ hec dispō nō nisi cū magna difficultate ꝛ tēporis plixitate curat: ꝛ ppe cum fuerit in seruis dei: qui utunt cibis grossis adurentibus ꝛ melācholicis ꝛc̄.

❡ De hernia dicta buris. ℞ca. VI.

Est aūt iterū 6ª spēs hernie ab oibus auctoribꝰ posita. quā Auicª noīat buris. 22ª tertij. cap 2°. ꝛ est vbū arabicū. cuiꝰ expō adhuc nō bñ innotuit mihi. puenit aūt hec dispō a melācholico sāguie multiplicato nō solū in osseo: sed ēt in substātia testiculi: ita ut mirabilr itumescāt ptes ut est vidē añ fores ecclesiaꝝ. ❡ Et si q̄dē iste tumor existat tāte magnitudinis: ut trāscēdat mēsurā nulli idiuiduo hūane spēi possibilē cū duritie tēsiōe nigredie friditate uehemētibꝰ in mēbro absqz pustulis ꝛ corruptiōibꝰ. tūc illa est dispō elefantica a sapiētibꝰ noīata. Si aūt existāt cū ea pustule dure ꝛ corrupte. tunc nominat talis dispō lepra elefantica uel elefanginosa. Cū aūt in hac dispōne tumor appeat pdictꝰ nō ualde magnꝰ cum signis supra tactis. hec ē que ppe dī hernia dura ossealis. Et ego vidi virū q̄ iā portauit dispōnē pluribꝰ q̄ annis. XXX.

Cū ḡ puenerit hec dispō ad statū ꝛ ↄfirmationē. tūc curāda est cura apatū duroꝝ ſm has intētiones. ❡ Et pma q̄dē est subtrahē mās melācholicas si fuerit in uenis ꝛ pprie in splene abūdātes flōmādo basilicā sub cubito sinistri brachij iuētā. deide sequēti aut 3ª die soluē uētrē cū. ʒ. iiij. cathartici ipalis descripti a Nicolao i antidotario cū aq̄ viol. aut nenufaris calida obſuādo post ipsam regulas in alijs euonibꝰ descriptas in cura rupagis vmbilicalis. ❡ 2ª intentio est ut digerat mā cū hoc cōposito. ℞. aque violaꝝ lupuloꝝ ꝛ farfare añ. ʒ. j. syrupi de corticibꝰ citri. ʒ. j. ſ. misce ꝛ totū calidū ꝛ accipiat in aurora per sex uel octo dies. ❡ 3ª vo tūc surgit itētio eradicādi mām ꝛ ppe cū hoc cōposito. ℞. epithimi cretēſ. ʒ. j. lapidis laçuli prepati. ℈. ſ. cassiefistule extracte de cāna cū aq̄ violaꝝ. ʒ. ſ. misce ꝛ totū in aurora accipiatur ſuatis regulis supra positis i assūptiōe farmacoꝝ. ❡ 4° itētio est māei ↄiūcte ↄsūptio. ꝛ iā q̄dē hec fieri debet cū itētione reuolutionis a mollificāte ad resoluēs medicamē ꝛ ecōuerso. Quō res tāte duritiei resolui posset absqz mollificatione. Et hec q̄dē clare legi pñt 4ª pmi. cap 25°. ꝛ 3ª q̄rti tractatu 2°. cap de cura sephiros. ꝛ 14° terrapētice. cap de cura sclirosis. Itaqz singulo mane ꝛ añ cenā fiat egro semicupiū in aq̄ decoctionis radicū altee ḡnoꝝ sisami fenugreci ꝛ se. lini. añ. deide post eiꝰ exiccationē liniat mēbrū cū oleo de sisamo ꝛ amigdal. dul. ꝛ bdelio dissolutis inuicē ꝛ calidis appositis osseo cū lana succida diligēter calefacta. ꝛ ita pcedatur per septimanā vnā. ❡ Sequēti vo septimana fiat semicupiū in aq̄ cineris in q̄ medicum bullierit camomilla ꝛ fenugrecū. deide mēbro supponat hoc empl̄m. ℞. radicū scrofularie uel herbe mauri ſm neapolitanos. radicū brionie añ. lib. ſ. mellíloti camomille se. aneti assari añ. ʒ. ſ. farine orobi. ʒ. ij. simule frumēti. ʒ. iiij. croci. ʒ. ſ. coquant in aq̄ radices usqz ad mollificationē ipsaꝝ. deide terant subtilissime ꝛ fiat empl̄m ex q̄ calido actu osseū inoluat usqz ad iguina: ꝛ bñ adherēter liget per aliā septimanā. ❡ Itaqz tūc fiat reuolutio ad applicationē mollificātis 3ª septimana: ꝛ de ipsa ad resoluēs ꝛ ecōuerso usqz ad cōplemētū curationis: sup addēdo tñ qd̄ utile est oī septimana: ꝛ neciuz est soluē uētrem cū eluario dyasene accepto cū aq̄ lactis caprini calida. Hec in summa est duri apostematis canonica curatio ꝛc̄.

❡ De hernia osseali intestinali. ℞ca. VII.

Iam vo ultio neciū est memorare herniā ossealē itestinalē ꝛ est eiꝰ intētio çirbi aut ilionis descensus ad iguina aut monoculi pprie. q2 nō est ita ligatū uel sustentatum in pte sua inferiori.

Huiꝰ aūt descēsus cāe due sunt pncipales. vna est dilatatio uel relaxatio didimi ꝛ est iferior pars sifac

intestinorum. ¶ 2ª vo est ruptura illius sifac uel didimi. ¶ Quaꝝ ambaꝝ cāe possent eē multe. videlicet remollitio relaxatio ipsiꝰ a multitudie flatis aquosi ꝛ mucillagiosi fcā. ¶ 2ª vo pōt esse fortis distēsio a uētositatibꝰ ꝛ multitudine fecū induratarū puenieēs. ¶ 3ª pōt esse fortis distēsio facta tpe coitꝰ ꝛ frequētati. ¶ 4ª pōt eē ꝓhibitio exitꝰ spmatis cū multiplicatū fuerit ad ipsuꝫ isurgit appetitus eijciēdi illud. ꝛ ꝑprie ꝯtingit his qui faciūt mulieres superascēdere eos. ¶ 5ª causa pōt esse nocumētū in anhelitu pueniēs inspirādo. tūc enim magna fit cōpressio ꝛ tractꝰ dyafragmatis ad infra. siue sit ꝑpter attractionē violētā aeris. siue sit qꝛ in tali nocumēto anhelitꝰ aer uapores ꝛ fumi calefiūt: ergo rarefiunt. sed corpa talia rarefacta occupāt locū maiorē ꝙ̄ ꝑus. ergo ad illā sequit̃ uehemēs cōpressio ꝛ distēsio itestinoꝝ ꝛ sifac. ꝛ hec est cā uerificās ꝓbleuma. ꝑpter qd in habētibꝰ herniā intestinalē ꝛ uētosam tpe retētiōis anhelitus superexcrescit tumoꝛ. qui decrescit cū expiratio fit. Alie vo cause interiores fere oēs ad istas reducunt̃. collige has causas ꝙ̄ tuꝫ ad aliquid earum 22ª tertij. caꝑ 2º. textu difficili ꝛ occulto. ¶ Adhuc iteꝝ exteriores cāe huic loco adducant̃ quas tetigi supiꝰ. Hec eniꝫ egritudo frequēter accidit ab eis. ꝛ ꝑprie portātibꝰ onera magna sup spōdilibus renum ꝛ caude. Et his etiā qui tēdūt balistas ꝛ sic de alijs. Hec in summa cōprehēdūt mām hernie ossealis itestinalis. quoꝝ etiā declaratio suppleri ꝺꝫ ex his que declarata sunt in rupagie vmbilicali. ꝛ tu cōple ꝛ ꝯnecte ſmōes illos cū istis ꝛ hēbis cōplemētū.

Itaqꝫ cum apparuerit hec egritudo ex descensu çirbi duorū intestinoꝝ. vꝫ. ileonis ꝛ monoculi descēsu. tūc eius cura septē ꝑficiet̃ intentionibus nō leui labore colligēdis ab auctoribus quātūcunqꝫ fuerint illustriores. ¶ Et ꝑma quidē intētio est conatus reductionis intestinorum. ¶ 2ª vo est sedatio doloris inde prouenie̾tis. ¶ 3ª est distractio māeꝝ ꝑpter dolorē fluctuantium ad loca. ¶ 4ª est prohibitio reiterati descensus predictorū mēbroꝝ. ¶ 5ª est recta curatio per ꝯsolidationem ptiū que laxate ꝛ erupte sunt. ¶ 6ª vo est modus ꝛ doctrina incidendi ꝛ urēdi partes per quas didimus ad osseum descendit. ¶ 7ª ꝛ ultima est procuratio egri ab euentu recidiue egritudinis.

Prima itaqꝫ itētio multis ingenijs cōplet̃. Cū enim intestina iā notabilr̃ fuerit in osseo recepta. ¶ Primū ingeniū est. ut cū manu fiat cōpressio in inferiori parte ossei supascēdēdo faciliter usqꝫ ad iguen. leuiter etiaꝫ cōstrigēdo osseū. Ita ꝙ itestina ꝛ çirbꝰ ad locū reuertant̃ nālem. ¶ Si aūt per hūc modū nō ingrediant̃: tūc eger manu propria osseum cōprimat ad superiora leuibus ꝛ frequentatis impulsionibꝰ frequēter etiā per anhelitum expirādo. ¶ 2m ingeniū est: ut accipiat̃ uētosa magna: ꝛ etiaꝫ magni orificij ꝛ bn̄ ignita applicet̃ sup inguine ꝛ diu ibi ꝯseruetur. ¶ 4m ingeniū est: ut accipiat̃ scutella lignea amplitudinis tāte ut imbibat lateraliter osseū ꝛ usqꝫ ad mediū eius ꝛ cum ea frequētata fiat eleuatio ꝛ impulsio ossei ad supiora. ¶ 5m ꝛ ultimū igeniū est. ut fiat corꝑis trāspō ita ut caput sit inferius ꝛ pedes ad celū eleuati. sic eni est canō curatiōis egritudinū quaꝝ est peccatū in situ. ut colligit̃ 3º tegni de curationibus egritudinū in situ eueniētiū. Hec de intētione ꝑma.

Pro 2ª vo intētione ꝑmittendū est ꝑ. ꝙ dolor in hac hernia puenit extensiuus ꝑpter uentositateꝫ soluentē ꝯtinuitatē didimi ut patuit in declaratiōe hernie uentose. aut 2º fit ꝛ auget̃ ibi doloꝛ pp m̄ltitudinē māeꝝ humoraliū ut patuit supius in hernia humorosa. 3º iterū ꝯtingere pōt doloꝛ grauatiuus ualde. ꝛ hoc qn̄ ꝯtingeret intestina descendisse ꝛ feces in eis induratas remanē. que cū uentositatibꝰ nō hn̄tibus respiraculū debitū imoderatos efficiunt dolores ꝛ grauatiuos: ac si osseuꝫ ꝛ uenter trahant̃ iserius. ¶ In huiꝰ qdem dispōnis cura m̄tū timorosa m̄ta igenia necia sunt ꝛ istra. ¶ Et ꝑmuꝫ qdē est admistratio clisteris facti cū decoctiōe se. lini fenugreci ꝛ granoꝝ sisami cū multa ꝙ̄titate olei ꝛ butyri recentium. ¶ 2m vo clistē ꝛ fortius illo est ut accipiat̃ lib. 5. brodij pulli ꝛ tātundē de oleo sisamino ꝛ cū ℥. 5. salis gēme clisteriçet̃ eger. ¶ 3m ꝛ anodinuꝫ ꝛ mollificatiuum est ꝙ fiat ex vino dulci butyro oleo amigdalaꝝ dulcum. ℥. 5. bn̄dicte simplicis. Ego vo ꝯsueui apponere oleuꝫ oliuaꝝ recēs duaꝝ librarum cum. 5. ℥. salis gēme. ¶ 2m ꝑncipale igenium est hoc. ℞. se. dorelle. ℥. ij. gnoruꝫ sisami fenugreci se. lini. an̄. ℥. j. radicuꝫ lilioꝝ al. ꝛ altee an̄. M. iij. anisi cimini seis aneti an̄. M. j. 5. camomille. M. iiij. bdelij moll̃ ꝛ subalbidi. ℥. j. coquant̃ oīa in 4or situlis aque usqꝫ ad consumptionē 3e ptis. ꝛ in hanc decoctionē ifundantur magne spōgie inuoluētes totū osseū usqꝫ ad iguina ꝛ sumē. ꝛ frequēter applicatis eis fiat impulsio ꝛ ligatura ossei ad supiora. ¶ Cū ḡ fatigat̃ fuerit eger. tūc sup osseo applicet̃ hoc emplm̄. qd̄ bn̄ sustētatū ad supiora ꝯseruet osseū. Opꝫ aūt hec oīa semp ꝯseruari ꝛ apponi mēbro ne plōget̃ egritudo. Nā ꝑpter putrefactionē fecū in osseo coicatā cordi ꝛ nobilibus mēbris ꝯtingit ut in pluribꝰ egrum mori a quarta usqꝫ ad septimā. Hec de intentione secunda. ¶ Descriptio compositi. ℞. gallarum cupressi. ℥. ij. farine uolatilis molendini. ℥. iij. pulueris radicum consolide ma. ꝛ mi. an̄. ℥. j. glutinis piscium. ℥. j. 5. dragaganti gummi arabici mumie spodij an̄. ℥. 5. san. dra. serapini terre sigillate boli armeni an̄. ℥. v. coquantur farine in duabus partibus aque ꝛ 3ª parte aceti nigri usqꝫ ad bonam spissitudinem cum sufficienti quantitate cere ꝛ additis pulueribus fiat emplastrum.

Tertia itētio que est māeꝝ distractio ne ad mēbꝝ patiens ꝑrūpat multipliciter cōplet̃. ¶ Primo qdē cū clisteribꝰ ꝑtactis. ¶ 2º vo cum appositione uētose supra tacte. ¶ 3º cum ligaturis ꝛ fricationibus a genu inferius factis. ¶ 4º cū uētosis appositis in carnosis partibꝰ interioribꝰ coxarū ꝛ crurium ꝑprie ꝛ natibus etiā applicate. Tales uentose multum ꝯferunt ꝛ sine scarificatione. ¶ 5º iteꝝ fit māeꝝ distractio cū flobotomia basilice uel mediane. ꝛ si videris ipam opportunā ꝯueniēs est icipe ab ea. ¶ Et 6º iteꝝ diuertit̃ mā cū uomitu: imo est actꝰ adeo familiaris huic dispōni ꝙ raro fit sine eo ꝛ ꝑprie qn̄ hernia est magna ꝛ fortis. ¶ Ultimo iteꝝ diuertit̃ mā ꝓuocādo menstrua in muliere ꝛ emoroidas in viro. Et hec de intentioneꝫ 3ª.

Hunc aūt opꝫ pariter ampliare ſmonē in enūtiando regimē ꝓhibitiuū reiterantis descensus intestinoruꝫ ad osseum. ꝛ erit hec intētio cōplectēs partem sexte ꝛ septime intentionum. ¶ Multiplr̃ aūt a sapiētibꝰ ꝓuisum est ne aliqs icidat hāc egritudinē: aut recidiua fiat in eo qui iā fuerat molestatꝰ ab ea. ¶ Et ꝑmus qdē modus ꝓuidēdi est per subtractionē māeꝝ que sunt cāe uētositatū iplētiū ꝛ aqsitatis lubrificātis itestina ꝛ vias descēsus. Fiat aūt hec subtractio cū euantibꝰ mās illas sepe iteratis educētibꝰ mām flegmaticā mucillaginosam ꝛ aqsam. Talr̃ eni curant̃ egritudines cronice cū eaꝝ māe nō fuent̃ ad vnicā. imo neqꝫ duas uel tres euōnes: qꝛū istroꝝ appuit supra descriptio: ꝛ in medicina de turbit ad quaꝫ recurre. ¶ Et si egri abomiarent̃ pl̄ueꝝ assumptionē. tūc ℞. pulpe collogntide. ℈. j. turbit al. leuis arūdinei ꝛ nō nodosi nec ꝑforati. ʒ. j. bdelij uarij ꝛ moll̃. çç. an̄. ℈. j. forment̃ pill̃e ex oi ℥. vj. cū hyeralogodiō: ꝛ cuꝫ eis eger oi 3º uel 4º mane in aurora sumat tres bibēdo post eas. ℥. j. aque sublimationis radicū iris cum çuccaro calefacte. hec eni medicina multum aduersat̃ oibus flegmaticis egritudinibus. ¶ 2m ꝑncipale istr̃m est diuersio māeꝝ taliuꝫ: ꝛ ꝑprie per vias urine. ꝛ lꝫ ꝙ plima a singularia descripta fuerit remedia diuersionis māeruꝫ in intētione precedēte istā: tn̄ efficit opationem mirabilē huius compō. ℞. aque sublimationis radicum genestre rubee tinctoꝝ ꝛ apij. an̄. ℥. j. 5. misce ꝛ totum calidum accipiat̃ qd̄ post immediate aut an̄ ipsuꝫ deglutiat pillas tres ex puluere granorum milij solis factas cum succo apij. ¶ 3m vo instr̃m preseruatiuuꝫ est usus adequātiuꝫ flegmaticas māe ꝛ sil̃ eas ꝑ urinā diuertētiū. Et lꝫ ꝙ plurima a sapiētibꝰ sint posita medicamia. tria tn̄ hic ponaꝫ de spālibꝰ mihi. ¶ Et

primũ q̃dez est. ut eger bis in septimana in aurora accipiat ʒ.j. pul. electi ligni aloes fussi nõ nodosi ⁊ petẽtis fũdũ aque cũ imergit̃ ei cum. ʒ.ij. mellicrati calefacti. ¶ 2m vo spãle ad hoc est. ut eger saltẽ in septimana bis accipiat. ʒ.j. fermẽtati metridati cũ. ʒ.j. aque calamẽti cal̃e. ¶ 3m vo spãle ad hoc q̃ forti⁹ oĩ alio est ut accipiat eger in septimana bis in aurora. ʒ.j. opopire. ⁊ est el̃uariũ a Nicolao descriptũ in antidotario: ⁊ est tãte potẽtie in exiccãdo fl̃ata q̃ dicit̃ ignituz medicamẽ acatie. ¶ 4o vo spãliter p̃seruat̃ eger ab aduẽtu hui⁹ egritudis. euitãdo mãsionẽ in regione uel aere p̃ticulari frigido ⁊ humido ⁊ in locis p̃pinq̃s uallib⁹ ⁊ decursib⁹ aq̃ruz ⁊ effugiat habitaculũ in antiq̃s edificijs ⁊ p̃prie in muralibus testudiales reuolutiões hñtib⁹. Jtez euitet oẽs mot⁹ laboriosos sup cibatiõe ⁊ frequẽtationez coit⁹ sup ea. ⁊ p̃prie abomiet̃ coitũ quorũdã uelut petulorũ qui faciũt mulieres ascẽdere sup eos. hec eñi ponit̃ vna spãlis cã hui⁹ egritudis 22a tertij. 2o cap. sedẽ ⁊ morã ĩhẽ sup lapidib⁹ ⁊ balneari in aq̃s fridis ⁊ uti albulis ⁊ p̃prie factis ex aq̃ palustri est huic dispõni maxie nociuũ. ¶ Adhuc itez sepe cibari ⁊ igluuiose delitiari in cibo ⁊ potu oĩno euitãdũ est. ¶ Oẽs etiam aĩe passiões fortes ⁊ ueloces per. q̃s in spiritib⁹ ⁊ sanguine ponit̃ repẽtin⁹ mot⁹ ⁊ fluctuatiu⁹ euitãde sunt. Hec eñi extermĩnãt ⁊ mutãt corpus ab ea que ƀm nãm est ɔsistẽtia. 3o tegni. ¶ Sil̃r etiã igluuiosa ⁊ multi pot⁹ assumptio ⁊ p̃prie potus hydromellis nõ bñ cocti: ⁊ usus vinorũ cũ sapa sophisticatorũ ⁊ mucillagiosa ⁊ ɔturbata vina ⁊ dulcia ⁊ p̃prie ɔturbata euitari debẽt. ¶ Si autẽ hic vir uteret̃ ⁊ p̃prie in hyeme hydromelle facto ƀm hũc modũ magnã inde p̃cipiet utilitatẽ. cui⁹ descriptio. ℞. florũ rosmarini. ʒ.ß. cinamomi electi. ʒ.j.ß. florũ mellisse. ç̃. albi ⁊ leuis granorũ padisi nuc. mus. añ. ʒ.ß. aque cisterne lib. xxv. mellis electi. ʒ.xvj. coquat̃ aq̃ cuz spẽb⁹ usq̃ ad ɔsumptionẽ q̃rte p̃tis. deide supaddat̃ mel. ⁊ itez fiat decoctio usq̃ ad tertiã p̃tẽ. Et si nõ uellet hũc potũ simplicẽ bibẽ. saltẽ posset miscẽ tertiã p̃tẽ ei⁹ cũ duab⁹ p̃tib⁹ vini. ¶ Sil̃r etiã electio fiẽda est in q̃litate ciborũ. p̃p qđ abstineat hic vir a pane nõ bñ fermẽtato ⁊ uehemẽter adusto per coctionẽ. ⁊ oẽs cibos dimittat de faria de pasta. ⁊ comedat panẽ de pura simila bñ coctũ ⁊ fermẽtatũ triũ dierum etatẽ hñtẽ ⁊ nõ pluriũ. ¶ Carnib⁹ vo utat̃ istis. s. vitulinis castratinis ⁊ porci recẽtis nõ ualde pinguib⁹. Et caro apri leporis capti ⁊ capoli suis t̃pibus ⁊ consimiles leues ⁊ boni nutrimẽti carnes accipiat de quadrupedib⁹ laudabilibus. Carnes vo pullorũ gallinarũ caponũ columborũ domesticorum ⁊ syluestriũ p̃dicum fasianorũ anatuz sibi collaudant̃. ¶ Pisciũ vo oĩum usus vituperandus est: ⁊ p̃prie lixorum. Frixis aũt piscib⁹ ⁊ salitis uti põt ⁊ p̃prie carpiõib⁹. qui sunt illi patrie familiares ⁊ abũdãtes. ¶ De lacte vo crudo ⁊ oĩ cõdimẽto ex eo cocto fugẽ debet. ubi vo coctũ fuerit lac nõ est vituperandũ. Oĩs vo casei usus laudat̃ ei. ⁊ p̃prie q̃ñ caseus fuerit mediocriter durus ⁊ salsedinẽ habuerit aliquãtam. Et oĩa cõdimẽta ex eo facta utilia erunt. ¶ Uti autem oleo oliuarũ est eidẽ utile in cõdimẽtis. Butyrũ autem non placet p̃pter nimiã mollificationẽ suã. ¶ Legumia vo rape ⁊ pastinace ⁊ daucus ⁊ napi ⁊ cõdimẽta ex eis facta ⁊ oliue cõdite ⁊ cappares oĩa sunt sibi utilia. ¶ Plãte vo fride cõplonis ⁊ humide oẽs dimittant̃. uelut spinachia bleta portulaca endiuia saltẽ simplex. cõmixta vo cũ plãtis cal̃is uelut fenicl̃o petrosilino rutha rosmarino mẽtha origano saluia serpillo ⁊ abrotano. Hec q̃dẽ oĩa ⁊ eorũ ɔdimẽta sunt utilia. Oua etiã ⁊ oĩa cõdimẽta ex eis facta sunt utilia. ¶ Sil̃r oium aromatũ ⁊ seiuz calorũ usus est ei ualde utilis. uelut est crocus piper cinamomũ utrũq̃ galãga nux muscata ⁊ cortex eius qui est macis. ut. ç̃. ⁊ cardamomũ utrũq̃. Et se. feniculi petros. carui ⁊ aneti ⁊ cimini eis oibus frequẽter uti debet. Et cõdimẽta oĩa ex eis facta cum aceto agresta succo arãciorũ lymonũ ⁊ granatorũ mucorũ sunt sibi ualde laudabilia. ¶ Et cibi oẽs assati ɔueniẽtiores sunt q̃ frixi. lz uterq̃ eorũ etiã sit ei utilis ⁊ p̃prie cũ aromatibus p̃dictis. Hec de summa ciborũ eligi debet. ¶ Pot⁹ aũt ei laudabilis existat vinũ albũ uel rubeũ nõbil̃r potẽs magis q̃ aquosũz sapore delectabile: odore suaue: substãtia clarũ ⁊ dyaphanũ. q̃ si hẽri põt simplex meli⁹ est q̃ cũ aq̃. Si aũt p̃p ɔsuetudinẽ aut calorẽ ɔtinẽtis. aut p̃p exercitia ɔtingeret neciuz eẽt limphare vinũ. tũc fiat cũ aq̃ extinctionis calibis: aut cũ aq̃ in qua cocta fuerit vna galla cupressi in q̃ãtitate duarum fialaruz.

Quintã vo intẽtionẽ cõsolidãdi vias lassatas aptas uel eruptas cõplẽt instra multa. ¶ Et p̃mũ de leuib⁹ est hoc. ℞. scorie ferri in aceto frixe: myrre añ. ʒ.ß. san. dra. boli ar. thuris masticis terre sigillate acatie añ. ʒ.ij. gallarũ cup̃ssi mumie añ. ʒ.vj. glutinis pisciuz. ʒ.ij. dissoluat̃ glutẽ in aceto rubeo ⁊ icorpent̃ secũ spẽs cũ. ij. ʒ. resine rubee ⁊ sufficiẽti q̃titate cere fiat vnguẽtũ bñ viscosuz. de hoc igit̃ totũ osseũ ⁊ inguinales p̃tes ter in die vngant̃: ⁊ supponat̃ magna pila cõpressa ⁊ etiã applanata ⁊ cũ sufficiẽti ligatura sustẽtet̃ ab iguinib⁹ sup spatulas. Si ergo dilatatio uel ruptura nõ fuerit ualde magne uel antique curari solẽt a. 40. usq̃ ad. 60. dies cũ hoc cõposito mihi nõ raro exp̃to. ¶ Si aũt ap̃tio ⁊ eruptio magne fuerit ⁊ antique tũc admistret̃ ei cerotũ scutalis figure factũ de emp̃lo de pelle arietina cõpõne mea quã iuenies in tractatu de hac mã cõpilato ad dñm Ugonẽ cypřẽsez eximiũ utriusq̃ iuris doctorẽ. Cũ ergo tale cerotũ cui⁹ piramidalis p̃s iacere debet iter osseũ ⁊ coxã ⁊ ampla p̃s sup iguinib⁹ posita fuerit. tũc sup ea ponat̃ lumbar uel bracalinũ plumaceolũ hñs bñ lõgũ ⁊ latũ qđ cõueniẽter applicitũ ⁊ affixuz semp teneat. ¶ Si q̃s desideraret curationẽ magis festinã. tũc si iaceret sup spina magna p̃te t̃pis usq̃ ad duos mẽses felicitaret̃ ei⁹ op̃atio nõbil̃r. Et si nõ hẽt emp̃lr de pelle arietina descriptio tunc accipiat̃ de ipso ɔfecto in apotheca mea Padue ubi semper reperietur. ¶ Ego aũt dimitto hic fantasiã lũbariuz uel cingulorũ que fiũt ex circulis ferreis cũ appẽditio sup iguine. Sil̃r hic dimitto fantasiã Gẽtilis qui credit has dispões curari cũ limatura calibis iteri⁹ ⁊ magnete exteri⁹ apposito cũ tua bagatella. Sũt eñi hec talia fantastice imaginatiõis ridiculuz magis q̃ fructũ pariẽtia. ¶ Sil̃r aũt cũ p̃dictis igenijs approbatis rõne ⁊ quotidiana exp̃ientia soleo ego admistrare hoc el̃uariũ. de quo patiẽs in aurora deglutiat. ij. ʒ. q̃titatẽ ⁊ añ p̃rãdiũ ⁊ añ cenã p̃ vnã horã: ⁊ post cenã p̃ duas horas deglutiat q̃titatẽ vni⁹. ʒ. Cui⁹ cõpõ est talis. ℞. thuris masticis acatie ⁊ hypoq̃stidos añ. ʒ.j.ß. rosarũ spodij cimini torrefacti se. aneti añ. ʒ.j. gallarũ cup̃ssi. ʒ.ß. limature tenuissime calibis ⁊ scorie ferri amborũ frixorũ in aceto nigro. ʒ.ß. arillorũ granatorũ acriuz exiccatoruz. ʒ.j. puluericent̃ oĩa subtilissime. deinde ℞. mellis ros. ɔfecti cum folijs lib. j.ß. çuccari al. lib. j. vini granatorũ lib. ß. dragagãti ⁊ gũmi arabici añ. ʒ.ß. hec duo bulliãt simul cũ melle ros. çuccaro ⁊ vino granatorũ usq̃ ad ispissationẽ: ⁊ cum ceperit fridari effundant̃ ad mortariũ ubi cũ alijs spẽbus diutissime ɔterendo incorporent̃. diuinũ q̃dẽ est medicamẽ hoc ut experientia frequẽter mihi innotuit. Hec de intentione 5a sufficiant.

Pro sexta vo intẽtiõe p̃mittẽdũ ẽ. q̃ ultra moduz curatiõis huius dispõnis securuz ⁊ canonicũ ut appuit in intẽtiõe p̃cedẽti. duo alij sunt iuẽti curationũ modi. ¶ Et p̃mus q̃dẽ est modus p̃uidẽdi cũ sectione qui adhuc est duplex ab idiotis çarpellãtib⁹ iuẽt⁹ castrãdo boies cũ euulsiõe testicl̃i. ¶ 2o vo est absq̃ euulsiõe eius p̃tis. ¶ Jtaq̃ modus apud desiderãtes ip̃z est tal̃ ut capiat̃ testiculus mane ieiuno ⁊ ipellat̃ p̃ osseũ supi⁹ usq̃ ad iguinẽ. Cũ ĝ magis supra ipelli nõ põt tũc signet̃ loc⁹ ille cũ attramẽto ⁊ p̃mittat̃ descẽdẽ testicl̃s. Corp⁹ igit̃ clisteri p̃mũdificatũ locet̃ sup sede resupinũ plumaceolo sub natibus eius apposito manib⁹ ⁊ pectore bñ cũ fascia ligatis ad scãnum: ⁊ sil̃r coxis ⁊ crurib⁹. tũc eñi op̃ator cũ optimo rasorio scidat itermediũ signati loci usquequo trãsiuerit cuti ⁊ piguedinẽ. ibi ĝ repiet didimũ descẽdẽtẽ. supposita igit̃ acũ ul̃ vncio excarnãdo subleuet ip̃m q̃titatẽ duarũ vnciarũ. tũc ergo p̃tem

inferiorē z supiorē cū duplicato filo ɔueniēter liget. deinde vsus osseū z excarnādo descēdat. Capto ergo didimo trahēdo supius euellat iferiorē ptē cū pcedēte testiclo. trāsuersalr ergo scindat iter duas ligaturas qs fecerat. excta igit z abiecta iferiori pte cū testiclo supiorē ptez cauterizet leui cauterio z filū ex pēdēs dimittat: z curet vuln⁹ in pn° cū repellētibus medicis usqz ad diē tertiā. Post illud aūt pcedat cum medicinis mūdificatiuis icarnatiuis z ɔsolidatiuis fm doctrinā curationis ulcerū positā 4ª pmi. cap. de cura solonis ɔtinuitatis. z cap. 26°. 4° de igenio sanitatis pcesso multo. Meli⁹ tn̄ est iudicio meo dimittē cauteriū nisi ad illud te inducat emorrosagia. ¶ Silr itez appet modus pcedēdi cū sectiōe absqz castratiōe. cū enim iā facta fuerit didimi sectio trāsuersalr. tūc nō vr mihi opportunū q exhat iferior ps cū testiclo pēdēte. Nā sectio ista nō fit nisi ut phibeat descēsus intestinoz ad iferiora: ad qd sola sectio vr sufficē absqz cauterio z castratione. ¶ 2° vo modus pcedēdi cū cauterio est duplex. ¶ Primus qdē est cū applicatiōe cauterij actualis. ¶ 2° vo cuz cauterio potētiali pcedē. ¶ Itaqz signato loco cū encaustro ut pus applicet cauteriū figure spice parūper ad lōgitudinē iclinato fm supi⁹ z iferi⁹ qsi ad figurā amigdale: leuiter itaqz cauteriū impmat usqz ad os femoris: tūc ergo neciū erit cōbustū fuisse didimū. Cū ergo escarā videris ex coctura factā pcede ad faciēdū casuz ei⁹ cū butyro uel assungia recētib⁹. ¶ Uerū qz modus terribilis appet satis z paucos hoiuz ɔtigit repire qui nō terreant ab igne. Ideo procedūt alij sup dicto loco cauteriū potētiale applicantes paulatiue usquequo puenerit ad os femoris. Et tūc eodem mō pcedat ad pcurādū casuz escare z applicādū medicamina regeneratiua carnis z icarnatiua z cōsolidatiua fm tpis cōgruitatē. ¶ Et per hūc modū multos hoiuz curatos vidi. Et nimirū qz cū hoc secat didimus etiā in ɔsolidato loco acquirit cicatrix solida spissa z grossa phibitiua descensus eoz: que descēdē solebāt. hec de intentione sexta.

Per ea que posita fuerūt supi⁹ in intētiōib⁹ pma z 2ª 3ª z 4ª pōt apparē fundamentū phibitionis euēt⁹ hui⁹ egritudis z pseruatio a recidiua ei⁹ postq ipa curata fuerit. Ita q oia illa ad hoc caplm adducant. Soluz hic ponā medicias simplices: qs inuatiuas z exptas ad hāc egritudinē phibēdā ineni: z ad pseruādū a recidiua eius zc. ¶ Et pmū qdē hoz simpliciū est ut galle cupssi recētes z adhuc molles ɔdiant cū syrupo rosato z ex eis comedat vna per quatuor horas an prādiū per spatiū duoz ul triū mēsiū. ¶ 2m simplex est. ut silr ɔdiant parue pinee adhuc molles ab arbore accepte z assumpte ut precedentes. ¶ 3m simplex est: ut eger per duos uel tres mēses accipiat omni mane per quatuor horas an cibū pillam vnā de mumia ex oi. 3. faciēdo. xij. ¶ 4m spāle z securi⁹ est usus masticis ex ea deglutiēdo duo uel tria grana in aurora per longum tempus. ¶ 5m speciale z nō minoris utilitatis est: ut per quatuor horas an prandiū comedat eger radicē vnam consolide medie quam mulieres conferulaz nominant. ¶ 6m vo simplex est: ut eger in cibis suis frequenter utatur puluere gallarum cupressi. ¶ 7m simplex est: ut eger portet super inguine suo cerotum vnum de sola rasura eboris factum. ¶ 8m vo z ultimū est: ut eger frequēter sedeat in aquam aluminosam naturaliter talē. aut artificiose factaz. Est enim de ingenijs mirabiliter preseuerātib⁹ ab aduētu huius egritudinis z recidiue eius. Accipe igit nobilis vir hec que tibi ingēti labore emolitus sum ex sentētijs illustriū antiquorū. dilataui enim tibi mām ut aduertētes eligere sciant dispōnē ad quā intendunt. tibi autem in auxilium hec oia dispenset diuina prouidentia: z gratia dnī nrī iesu christi ad laudes eius imortales. Amen.

Consilium. 228.

De hernia osseali cū motu cōtractiuo siue spasmoso in testiculo sinistro ab osseo in superiori parte uersus mirach eleuato. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De essentijs egritudinum. Cap. I.

Iste adolescētulus Taruisin⁹ de nobili pgenie oriūdus laborat egritudinib⁹ cuiuscūqz gnis. Primo qdē egrotat solutione ɔtinuitatis que est pternālis dilatatio z aptura in iguine sinistro in sifac. per cuius foramē descēdit didimus in osseū. etiaz cū uasis spmaticis ɔdescētib⁹ z extēdētib⁹ osseū extēsione magna: que nō pōt eē aliud qz apa saltē uetosā in pte illa. Et quo appet q ibidē est solo ɔtinuitatis z egritudo cōpōnal in via que nimiū dilatata est: z est ibi egritudo in situ pro loco qz nō ɔueniēter locat didim⁹. ¶ 2° iterū pncipalr iste nobilis iuuēculus egrotat egritudie cōpōnali in situ. eo qz eleuatio uel suspēsio testiculi illi⁹ sinistre ptis ab osseo. in quo nāliter ɔtineri debet est in supiori pte vsus mirach. qre necesse est ɔcludē. q ibidē est mot⁹ ɔctiu⁹ vsus mirach. ppter quē ɔhit testiculus illi⁹. hic aūt mot⁹ ɔctiuus si fm ueritatē diligēter consideret necessario erit: aut in didimo qui orit ab iferiori pte sifac. z est mēbrū pāniculare descēdēs iferi⁹ usqz ad testiculos quoz substātiā inoluit vnde quaqz aut erit hec cōtractio assignāda in uasis spmaticis descēdētib⁹ cū didimo ad osseū. Et possent hec uasa spmatica maxime in sinistra pte esse illa que oriunt a uena emulgēte. Uasa eniz spmatica in dextra pte existētia oriunt a uena chili. vn cū ista uasa siue deferētia siue ppārātia inuoluātur a pāniclo didimo cū quo descēdūt. z sunt mēbra mobilia motu dilatationis extensionis z ɔctionis. patet q si assignet ibidē cā ɔctiua potēs. opz q mēbra illa z testiculi qui inuoluunt a didimo cōtrahant uersus supi⁹. Et qz testiculus ille sinister in pte illa semp stat suspensus z ad supiora tract⁹. opz cōcedere cām cōtractiuā ibidē fuisse z mēbra illa in cōtractu uel spasmato esse existere. ¶ Et qz nō credo esse possibile lōgo tpe repiri egritudines solutionis ɔtinuitatis z cōpōnales assignatas in aliq mēbro uel mēbris qn ad eas ɔsequat lapsus in cōplone. iō manifeste appet q iste nobilis adolescētulus magnis egritudinibus egrotat: que sunt egritudines cōplonales cōpōnales z vnitatis: que sunt simpliciter ut multū tales: aut simplr semp dicēde. cū qb⁹ aut multo laborabit tpe. aut per totum decursum vite sue z ppue si nō cito procuret. ¶ De causis autē ɔhētib⁹ z spasmare facietib⁹ mēbra hic nō extēdo smonēqz sunt note. ut immoderata frigiditas siccitas dolor z oppilationes in predictis locis aut ɔsiles cāe. qrū memoriā nō tāgo. Etiā qz non credo illas esse pñtes cū dispositionē illā credā nō esse in fieri: sed in facto esse. Sed egritudines in facto esse nō dependēt a cais. qre non assigno eas. vnde ad eius curationem descendo: ut nūc sequit. ¶ De cura per dietā. Cap. II.

Modus ergo quo videt mihi rōnabilr pcedēdū esse ex pte rez nō nāliū est q cōseruet adolescētulus iste in aere camera ul loco hn calo meridiei detecto z oriēti exposito. Nequaqz aūt occidenti uel agloni subdito. Et sit habitaculū eius nullo modo terraneū z cursib⁹ aquaz ppinquū uel antiquoruz edificioz humiditatib⁹ reumatiçāe: z caput eius z lūbales ptes z uēter diligēter uestib⁹ muniat suffultis pellib⁹ agninis a medietate septēbris per totū hyemē usqz ad medietatē aplis. alijs vo tpib⁹ suffulciant pāno de gña rubeo ul albo ut placet. ¶ De 2ª re nō nāli oino phibeat a motu z exercitio violētis z ppie ab ascēsu scalaz uel mōtiū: a cursu z abegtatione sinistroz equoz. z nō egtet nisi raro z equuz gradarium habentē incessum suauitatis sponsarum. ¶ De 3ª vo re nō nāli somnus plixus est ei ɔueniēs magis qz excessus in vigilijs ut per ipm vigoret digō z nutrimenti melior fiat trāsmutatio. Et laudarem ei post dormitionez sup dextro latere lōgum accubitū sup uētrē. Nā per decubitum super sinistro latere aut posteriori uasa spmatica magis comprimunt a membris nālib⁹: ut splene epate renib⁹ z intestinis: ex qua compressione augmentatur in eis nocumentuz.

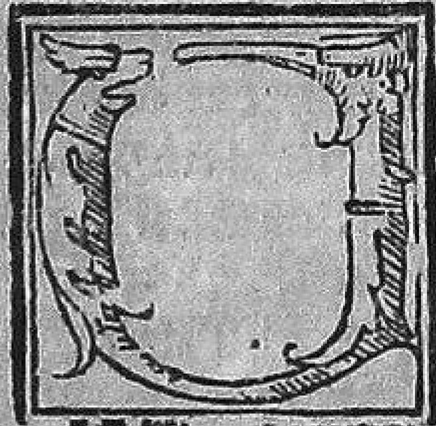
¶ De 4ª vo re nõ nali pncipalr huic adolescẽtulo detr modus ⁊ mã cuiuscũqz letitie ɔsolationis ⁊ spei bone: offerẽdo uel pollicẽdo ei uestes ⁊ iocalia pciosa ⁊ mãm delectationis armonice cãtu ul' musicoꝝ istoꝝ frequẽtatione. plurimas eni egritudinũ curauit magis ⁊ frequẽtius gaudiũ ⁊ letitia q̃ multaꝝ medicinaꝝ administratio. ¶ Quãtũ aũt ad 5m in mõ accipiẽdi cibũ ⁊ potũ. doceat puer ne multuz sel' aut bis accipiat cibũ. imo ɔueniẽtius esset ei qter in die nali cibare ipm q̃ solũ bis. argumẽto sumpto ab etate que est augmẽti ⁊ a debilitate digestiue: que cibũ mltũ in q̃titate continua nõ ɔcedit. Silr etiã cibũ nõ deglutiat nisi diu ⁊ bñ masticatũ. vñ ɔueniẽti⁹ est ei cibũ in lõgo tpe assumẽ: q̃ cito ⁊ ipetuose comedẽ. ¶ Neqz etiã comedat cum pñtia nausee ⁊ abomiatiõis in stõcho: ⁊ fercula leuia ⁊ mollia cibaria semper añponat grossiorib⁹. nec potũ multũ accipiat vna vice sed ptiat' in plimas. ¶ In oi cibatione sua cibi mẽsura tãta debet esse: q̃ ex ea nõ grauet' stõchus. imo alleuiat' pcipiatur. Et silr pot⁹ mẽsura sit ita eq̃lis ut fluctuatio ⁊ gurgulatio ppter ipm a stõcho absoluant'. ¶ De ultima vo re nõ nali. vz de ciborũ ⁊ potuũ electione ampli⁹ dicẽdũ est. Vñ cibi oẽs eligant'. ¶ Primo qui sint facile trãsmutabiles a stõcho ⁊ cũ ei⁹ labore puo. ¶ 2° q̃ sint substãtia molles ⁊ nõ dẽsi neqz cõpaci. ¶ 3° q̃ sint cõplõne cali ⁊ humidi. ¶ 4° q̃ non euenẽt a vtute leuis aptionis. ¶ 5° q̃ oino pnati sint a vtute stipticitatis ɔstipationis ⁊ oppilõnis. Sic eni ɔueniũt cõtractioni in p cap declarate. Tales cibi sint sic iuscula oia cũ ouis ⁊ lacte cocto ɔdita. ⁊ brodialia bñ pigvia ex laudabilib⁹ carnib⁹ accepta. ut vitulis captinis ⁊ porcelloꝝ iuuenũ ⁊ colũboꝝ bñ piguiũ ⁊ pulli capones ⁊ galline bñ pigues ⁊ anatuli ⁊ gaçelli pigues ⁊ syluestres porcelli. Hi oẽs ⁊ eoꝝ iuscula ⁊ carnes sunt ei ɔueniẽtes elixe ul' assate ⁊ ppe molles ¶ Et de ferculis in pdictis brodijs cõueniũt sibi blete atriplices ⁊ spinachie ⁊ ppe cũ folijs petros. ⁊ fenicli ⁊ iusculuz de amilo ⁊ de dorella: ⁊ risum coctũ cũ lacte capno ul' amigdalino. Et oua in brodijs dispsa cũ modica farina ciceris rubei. Et eadẽ oua sorbilia igne ul' aq̃ cocta. ¶ Euitet autẽ acria ⁊ acetosa cibaria oia: nisi parũ ex eis ⁊ ualde raro accipiẽdo: ⁊ effugiat cibos pastiles ⁊ lac crudũ ⁊ colostrũ. Recocta vo eidẽ est bona. De alijs aũt fercul' nõ vitupo cicera rubea neqz alba neqz pisa ⁊ ppe in brodijs piguib⁹ bñ cocta ⁊ dissoluta. Silr laudo caules ⁊ eoꝝ brodiũ ⁊ napos ⁊ rapas ⁊ pastinacas suis tpib⁹ in pdictis brodijs bñ coctas ¶ De ɔdimẽtis vo placet piguedo porci butyrũ ⁊ oleũ oliuaꝝ ⁊ piguedo castrati anatis ⁊ galline. ¶ Ego eni per hec oia itẽdo magis ad curã suspẽsionis uel ɔctionis testicli q̃ ad curã hernie uel descẽsus didimi in qua oporteret uti glutinãtib⁹ oppilãtib⁹ stipticis ⁊ ɔsolidãtib⁹ que oia augerent ɔctionẽ testicli ⁊ ipsi⁹ ⁊ uasoꝝ pdictoꝝ efficerẽt marasmum maiorẽ q̃z de facto sit: ⁊ ad ipossibilitatẽ curationis deducerẽt. ¶ Propter qd nõ laudo in cibarijs ei⁹ usum aromatũ ualde caloꝝ. Sed neqz accipiantur aromata nisi q̃lia sunt croc⁹ cinamomũ paucũ macis ad libituz semina feniculi petrosilini ⁊ anisi nõ multũ tñ ex eis: sed eorũ folia meliora sunt. Gariofilos etiã laudo in pauca q̃ztitate ⁊ ç.ç. usuz eo mõ. plimũ eni taliũ usus est in q̃ztitate modica ⁊ ɔfortat digestiuã ⁊ mẽbra oia. ¶ De ptib⁹ vo aialiũ laudo sibi cerebꝝ bñ cõditũ mamillares ptes ⁊ pãniculosas pdictoꝝ aialium ⁊ ptes pectorales ⁊ anteriores magis q̃z spiales caudatas ⁊ posteriores. ¶ Caseum vo collaudo ei mollẽ ⁊ recentem ⁊ iumẽtinũ uel ouinũ aut capnũ nõ multi salis. ¶ De fructib⁹ aũt uti põt ficub⁹ recẽtib⁹ piris ⁊ pomis bñ dulcibus ⁊ aromaticis: sed nõ multi usus. Et placent mihi amigdale ⁊ auellane recentes ⁊ pepones bene dulces ⁊ vue albe bene mature. Cerasa etiã ⁊ poma granata dulcia ⁊ muça suis tpib⁹: ⁊ iuiube etiã bñ mature placẽt: reliq vo fruct⁹ dimittant'. Pot⁹ vo eius debet esse vinũ albũ colore uel subrubicũduz substãtia claꝝ ⁊ bñ aromaticũ sapore dulce ⁊ nllo mõ acre: ul' põticũ. potẽtia vo ul' vtute debet esse mediocre ad fumositatẽ parũ magis q̃ ad debilitatẽ iclinatũ. Qd si fuerit tale simplex bibat. Si aũt fumosum fuerit frãgat' eius audacia cũ aq̃ cocta de bona cisterna accepta. Et si tpe estatis uteret' aqua cũ multo çuccaro cocta placeret mihi: aut saltẽ eãdez cõmisceret vino usqz ad inuẽtionẽ saporis eius gustui delectabil'. ¶ Dieb⁹ aũt hyemis placeret mihi q̃ uteret' hydromelle facto fm hũc modum. ℞. aque cisterne laudabil. lib. xv. mellis citrini bñ mũdi lib. j. macis integri. ʒ. j. bulliãt oia sil' usqz ad ɔsumptionẽ 4e ptis trib⁹ remanẽtib⁹. ⁊ hoc potu simplici utat' plib⁹ dieb⁹: aut saltẽ misceat' cũ vio fm mẽsurã suo gustui delectabilez. Hec in summa vr mihi regula procurãdi hũc adolescẽtulũ ex pte rerum nõ nalium electa.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

De instrumẽtis medicialib⁹ decẽ mihi occurrunt obseruari necia. quoꝝ octo approp'aui magis ɔctiõi illi⁹ testiculi ad quã pncipalr itẽdo. duo vo alia approximanda sunt hernie suprascripte ne magnificet' aut curatiõi rebellior fiat. lz ad ipaz nũc pncipalr nõ itẽdã. Cũ eni nocumẽtũ testiculi abscissum eẽt aut ad ɔualescẽtiã deductũ altero ⁊ diuerso regimine ad herniã eẽt pcedẽdũ: qd fiet cũ altissimus secũdabit ⁊ felicitabit curã testiculi. ¶ De instrumẽtis vo ad ipm approp'atis. ¶ Primũ est q̃ cũ iste adolescẽtulus qetus erit in urbe sua purget' p istũ modũ. Mane eni vno in aurora accipiat infrascriptũ potũ sup quo dormiat p horã ⁊ nõ prãdeat nisi qnque hore trãsierit. Et eius descriptio est hec. ℞. cassie preparate cũ aq̃ fenicli. ʒ. iij. el'uarij idi. ʒ. j. ß. misce ⁊ totũ accipiat' in aurora cũ pauco vino albo. ¶ Die vo sequenti imediate accipiat hoc digestiuũ. cui⁹ descriptio est hec. ℞. aque feniculi. ʒ. j. aque eupatorij. ʒ. j. ß. mellis roß. ʒ. j. misce ⁊ totũ calidũ accipiat' in aurora tardãdo prandiũ per q̃tuor horas post ipm: ⁊ ɔtinuet ipm ad min⁹ dieb⁹ septẽ. ¶ Die vo octaua imediate purget' cũ istis pillis: q̃rũ descriptio est hec. ℞. pillaꝝ de agarico. pillaꝝ de iera añ. ℈. j. pillaꝝ cochiaꝝ. g̃. iij. forment' pille. v. uel. vj. cũ succo roß. ⁊ accipiant' hora ⁊ ɔditionib⁹ obseruatis que dicte sunt in p potu obseruari debẽ. ¶ 2m vo pncipale remediũ est q̃ post purgationez pdictã oi mane accipiat coclear. j. xilobalsami ɔditi: post qd tardet' cibus horis ad min⁹ trib⁹. de quo accipiat etiaz tertiã ptẽ coclearis vni⁹ per horã vnã añ cenã. Et si de eo iterũ accipit tãtũdẽ qñ uadit ad lectũ: eẽt ei singulare remediũ ad ɔfortationẽ oium pncipaliũ mẽbrorũ ⁊ viscerũ. ¶ 3m pncipale remediũ est hoc: ut iste adolescentulus semper imediate uel in fine prãdij ⁊ cene accipiat rotulaz vnã cõfectionis de acoro põderis. ʒ. iij. ⁊ bibat post ipsam ad libitũ: ⁊ his duob⁹ remedijs utat' per totum mẽsez septẽbris. ¶ 4m pncipale remediũ est ut post purgationẽ pdictã per decẽ dies isti adolescẽtulo mane in medijs tertijs ⁊ in sero per horas duas ante cenã administret' sibi balneũ fm hunc modũ. ℞. radicum enule lib. j. radicũ pastinace domestice ⁊ syluestris ⁊ est daucus. añ. ʒ. iij. buglosse farfare corticũ citri. añ. ʒ. j. ß. anisi feniculi bheen albi ⁊ rubei. añ. M. ij. radicũ iringi lib. ß. radicum saponiste ma. camomille. añ. M. iij. bdelij mollis ⁊ subalbidi. ʒ. j. bulliant hec omnia in. xv. situlis aque usqz ad cõsumptionez quarte ptis: ⁊ in hac aqua mediocris caliditatis totuz corpus infundat' ⁊ balneet' in mane ⁊ ibi permaneat usqz ad iocũdã tolerãtiã exclusa debilitate. ante cenã vo sufficiat ei facere semicupium ex eo. i. infusionẽ corporis a mamillis inferius semp cum plãtis in eo coctis que minutim incise debẽt eẽ leuiter fricãdo uẽtrẽ ⁊ femorales ptes. ¶ 5m remediũ pncipale est hoc. ut postq̃ exiuerit usqz ad tẽperiẽ caloris deductus tota regio sinistra añ ⁊ retro a spatulis ⁊ costis inferius usqz ad bursam testiculoꝝ anterius ⁊ posterius diligẽter iungat' hoc vnguẽto ⁊ supliget' lana succida bene pectinata ⁊ calefacta. Cuius descriptio est hec. ℞. olei de bheen. ʒ. j. olei de sisamo. ʒ. ij. medulle cruris vitulorum: pinguedinis anatis ⁊ galline ⁊ ursi. ana. ʒ. ß. macis. ʒ. j. ß. corticum citri. ʒ. ij. croci. ʒ. ß. cere albe. q̃tuz. s. fiat vnguentum

molle:qd itez bulliat in.iij.℥.vini dulcis al.ꝛ tãtundẽ aque maiorane usqz ad ↄsũptionẽ ipsoꝝ.ꝛ de hoc fiat iunctio:ut iã dictũ est. ℭ 6m ꝑncipale remediũ est.ut postq̃ hic adolescẽtulus balneũ ꝛ iunctionẽ fecerit p.xv.dies ↄtinuos tunc mane in medijs tertijs:ꝛ sero p duas horas añ cenã doceat ut sedẽs uel decũbẽs q̃to plus poterit p horã unã detineat anhelitũ:iterpolate tñ ispirãdo ꝛ respirãdo. Post hoc uo genitrix ei9 uel alter mister suauis opationis icipiat ab ilio sinistro sup mirach usqz ad iguina leuẽ facẽ cõpressionẽ usus iferi9 ipellẽdo. Cũ g̃ ꝑcepit testiculũ parump descẽdisse: aut saltẽ ptes illas femorales tumuisse ꝛ extẽsas uel rubicũdas fuisse factas.tũc statĩ hẽat globũ lane uel coti ad magnitudinẽ magni panis ꝛ cõpressum ipm ponat sup mirach a loco anche usqz ad femur leniter cõpressũz cũ istita ligãdo.ꝛ hoc faciat p alios dies.xv.suauissime tñ semp tractãdo adolescẽtulũz. ℭ 7m ꝑncipale remediũ est:ut post illos.xv.dies ultimos in loco femoris sup osse sacro applicet uẽtosa mediocris orificij oi die semel p horã añ cenã ꝛ pmaneat ibi p q̃rtã ptẽ hore. Cũ g̃ remota fuerit statim sup loco illo applicet hoc cerotũ. ℞.armoniaci elci.℥.ß.bdelij ru.serapini opoponacis añ.ʒ.ij.radicũ ciclamis ꝛ iari calami aro.cubebaꝝ añ.ʒ.ß.cere albe.℥.j.dissoluant gũme cũ aceto ꝛ icorporent cũ cera ꝛ fiat cerotũ paulo minus nebula rotũda sup pãno deg̃na extensũz. Cũ g̃ uoluerit applicare uẽtosaz calefaciat pãnos mollificãtes cerotũ:ꝛ tũc facili9 remouebit sine dolore ut possit applicari uẽtosa. ℭ 8m uo ꝛ ultimũ remediuz.q̃tũ ad hoc est istud. ℞.eluarij de sebestẽ.℥.ij.mãne electe.℥.j. Terant ista duo simul ultimata ↄtritione. Et si iuuenculus iste remaneret stiptic9:tunc de isto eluario imediate añ cenã accipiat a.iiij.ʒ.usqz ad.vj.ꝛ leniet uenter ei9. Si aũt ex assumptione ꝑdicte q̃titatis multũ flueret uēter.tũc 2a vice de ipso accipiat p 3a uel 4a pte min9 ẜm discretã ↄsiderationẽ ꝛ ecõuerso.si ꝑdicta q̃titas parz leniret uentrem accipiat de ipso parump plus:ut dictuz est. ℭ 9m uo remediuz ꝑncipale ꝛ ꝑmum de approbatis ad herniã est hoc. ℞.olei onfancini.℥.ij.ros.℥.j.spodij:cãphore:gallaꝝ cypressi mumie añ.ʒ.j.terant oia sil lõga ↄtritione.ꝛ de hoc linimento actu calido osseũ ꝛ ptes ei9 supposite ab osse sacro iferi9 bis in die inungant supponẽdo cotũ qd diu maceratũ fuerit in aceto calibeato.deide exiccatũ.eẽ aũt debet acetũ illud nigrũ acre in q̃ frustũ calibis igniti ꝛ cãdẽtis bis uel ter fuerit extinctum. ℭ Ultimũ uo remediũ est hoc. ℞.aque sublimatiõis viticelle.aque sublimatiõis gallarũ cypssi añ.lib.j.misce.ꝛ de illis aqs oi fine.v.dierũ in aurora adolescẽtulo dent.ʒ.iij.calefacte cũ modico çuccari cãdi.post q̃s tardet prãdiũ per tres horas.vide q̃tũ ↄteplatiõis ꝛ laboris necẽuz est ad hñ ↄsulẽdum in ꝑdictis dispõnib9. Cuz g̃ cura talis incboata fuerit diligerem ualde q̃ post.xv.dies aliqd de statu huius adolescentuli enunitaret mihi.alijs fortasse opportunum esset puidere remedijs qbus ↄtemplari deberem. Neqz enim in una egritudine ad plenuz oia remedia simul explicari possent.ꝑpter reuolutionem tẽporaneã egritudinuz a ꝑncipio ad augmẽtum.ꝛ sic de alijs.etiã ꝑpter diuersitatẽ maioris ꝛ minoris fortitudinis ṽtutis tolerãtie actiuitatis ꝛ passibilitatis eius.ꝛ tu cõsidera. Ad laudem dei amen ꝛc.

Cõsilium.229. De ramice osseali cõposita ex uentosa ꝛ adipina.

Vir iste laborat egritudine que ab idiomate grecorũ hernia nominari ↄsueuit:ꝛ nõnulli etiã ramicẽ noiauerũt. Alij uo rupaginẽ ipsam uocauerũt.ut 22a tertij in suo cap̃ colligẽduz est.ꝛ alibi q̃plures uarijs noib9 denoiari ↄsueuit:que qdẽ dispõ cũ suis diuersitatib9 ꝛ signis ꝛ curationũ modis q̃ plurib9 multotiẽs diuersificata fit ut aliq̃ sit vmbilicalis hernia noiata. 2a uo mirachialis.3a iguinalis.4a ossealis. ℭ Et itez quelibet haꝝ diuersitatũ specificã denoiationẽ recipit ex pte cãe mãlis ul' sibi vicine:ut quedã humoralis noiata sit que fit ab humore in loco rupture uel relaxationis cõgregato.ꝛ di' hernia humoralis. ℭ Nõnulla uo itestinalis noiata fuit.ꝛ est cũ ↄtingit ꝑpter rupturã sifac intestina ad locũ eruptionis descendere:ꝛ ibidẽ cõgregari. ℭ 3a est uẽtosa noiata:ut cũ ↄtingit in locũ eruptionis uẽtositatẽ colligi. ℭ 4a est aquosa noiata:ꝛ est qñ in locũ eruptionis aquositas cõgregat'. ℭ Et altera est improprie tñ uaricosa noiata ꝑueniẽs ex plenitudine ꝛ tumescẽtia uenarũ que disseminant' per osseum ꝛ vicinas ptes q̃s multo sanguine ↄtingit esse repletas. ℭ Ultima spẽs est carnosa noiata:ut cũ ↄtigit multitudine carnositatis osseũ itumescẽ:adeo q̃ quãtitatẽ mirabilẽ ꝛ extẽsibilẽ videat' hẽre itãtũ ut nonulli sapiẽtũ hãc dispõnẽ elephãtiaz ossei noiauerũt:ut hec oia pulcherrime legi pñt.22a tertij.allegato cap̃.ꝛ in libello albucaẜ.de manuali opatiõe. ℭ Et lz al's hec oia in alio tractatu diffuse scripserim:ꝛ ꝑprijs signis vnãquãqz ꝑdictaꝝ spẽrum declarauerim.gr̃a tñ utilitatis hũde magis ex ope q̃ ẜmone huius viri ramicem ossealẽ pz esse ꝑuenientem ex ruptura sifac in loco inguinis in sinistra pte.per quã qdem rupturã descendẽ videt' aliq̃ particula çirbi adipini qd ab Auic3 noiat' heritereon.allegato cap̃.perquem etiã rupture locũ uentositas ab itestinis ꝑpulsa recipit' in osseum.q̃re erit hec ramex cõposita ex uẽtosa ꝛ ea que adipina noiat':ut añ parum declaratum est. ℭ Et q2 egritudo illa adhuc satis leuis est:eo q2 nõ multuz antiq̃ta est:ꝛ foramen in loco rupture satis ꝑuum est. Ideo hec hernia uel ramex nondum intestinalis nominari debet ita ut intestina descendant.lz sit ad illam via si orificium dilataretur magis nisi diligenter prouideretur ei.

Ex qb9 igit' appere põt q̃s sit curatiõis mod9. Opz eni intẽdẽ ad ꝑhibitionẽ dilatationis foraminis ne maius fiat q̃ nũc est. ℭ 2o optet ꝑhibẽ generationẽ uẽtositatũ multaꝝ que sunt ꝑncipalis cã dilatãdi foramẽ illud.ꝛ he due intentiones in huius curatione sufficiant.

Et prima qdẽ intẽtio adimpleri solet trib9 modis curationis inuẽtis a sapiẽtib9. ℭ Et primus qdẽ modus est firmando ptẽ inguinis cum ligaturis cuz pãnis multiplicatis ꝛ plumaceolis de coto uel alia mãleni que sup iguina cõprimẽdo collocari debẽt ꝛ ↄstringi: adeo ut ꝑhibeãt ad iferi9 descẽdẽ. Et hic qdẽ modus ligature cõprimẽtis fit cũ ligatura q̃si lũbari noiata uel brachali.securi9 tñ est ꝛ rõni magis ↄsonũ:ut prius abrasis pilis iguinib9 supponant' cerota figure scutalis oẽm illã ptẽ ambiẽtia que cõposita sint ex medicinis exiccãtibus glutinosis ↄsolidatiuis ꝛ stipticitatẽ notabilẽ hñtibus:q̃le iter ceteras medicinas mihi exptissimũ medicamẽ est cerotũ factuz de pelle arietina. Et modus cõpõnis eius est talis. ℞.pellem vnã antiq̃ arietis ẜm usum ꝛ icidat' minutissime ꝛ mittat' per.viij.dies in acetũ nigrũ ꝛ ↄuenienter acutũ.deinde ℞.gũmi arabici dragagãti mumie san.dra.acatie hypoquistidos thuris gummosi sarcocolle aluminis iameni uel scissi aluminis roche vitrioli viridis añ.ʒ.j.gallarum cypressi.ʒ.iij.caude eq̃ne piloꝝ leporis minutim icisoꝝ pilloselle utriusqz plãtaginis acatie añ.ʒ.ß.se.plantaginis resine pini opoponacis bdelij galbani añ.ʒ.vj.glutinis pisciuz lib.ß. Et forma cõpõnis talis esse debet. ℞.aque pluuialis lib.xv.ꝛ misceat' cũ pelle ifusa ut supra cũ aceto suo ꝛ cũ gũmis dissolubilibus:ꝛ coquant' inuicem lento igne usqz ad ꝑfectã glutinositatem.ꝛ cũ cocta fuerint insil' ꝛ in frigidari ceperint superaddant' aliaꝝ medicinaꝝ pulueres minutissimi:ꝛ cũ sufficienti quãtitate cere fiãt magdaleones.ex qbus cum opus fuerit fiant cerota:ut supra dictum est. ℭ Cerotum quod fieri debet in forma scuti ꝛ poni in ruptura in inguine cuz cuspide ṽsus supi9 ꝛ ligari cũ lũbari uel aliter. ℞.serapini.ʒ.ß.oppoponacis bdelij rubei añ.ʒ.iij.myrre.ʒ.v.ceroti de pelle arietina.℥.iij.fiãt cerota duo sup corio. ℭ Item ℞.radicum altee preparate cum 4a parte butyri recẽtis lib.j.farine sisami:farine seminis lini añ.lib.ß.olei de sisamo.℥.iij.

croci.ʒ.j.farine frumēti.℥.j.ß.cū decoctione ꝑdicta fiat emplm̄.¶ Itē ℞.gnoꝝ sisami ⁊ fenugreci añ.lib.ß.semis malue ⁊ altee añ.M.iij.medulle cruris bouis.℥.j.gnoꝝ pineaꝝ ⁊ fisticoꝝ ꝯtritoꝝ añ.℥.ß.macis.ʒ.v.melliloti camo.añ.M.vj.radicū paucedani.M.iij.icidenda icidātur ⁊ ꝯtundant̄ ⁊ bulliāt in situlis trib⁹ aque medietate ꝯsumpta.¶ His tribus remedijs in ruptura iguinali sic ꝓcede mūdificato prius corpore fac corpus in lecto qescē p.vj.uel.viij.dies cum añscripta decoctione pluries cū spōgijs locum fomenta.deīc locum rupture vnge cū vnguēto de corticib⁹ castaneaꝝ: ⁊ postea petiā sup qua extēsuꝫ sit empl̄m factum calidūꝫ sup vnguento ⁊ loco apponat̄ corpore qescente per dies ut supra.quo facto apponat̄ cerotū ut supra in descriptione ei⁹ dictum est.pōt eger ⁊ ꝯtinuo uti ꝯfectione ꝯstrictiua.¶ Adhuc ꝓ cōplemēto hui⁹ itētionis utat̄ hac ꝯfectione:de qua semꝑ per horas tres añ cibuꝫ accipiat rotulā vnā.i.℥.ß.aut saltem per vnā horā añ cibū.℞.spēruꝫ dyacimini.ʒ.ij.spērum dyagalāge.ʒ.j.semis plātaginis:acatie:hypoqstidos: masticis.añ.ʒ.j.pul.çucca.lib.ß.cum aq̄ plātaginis fiat ꝯfectio solida.¶ Abstineat patiens a lacte ⁊ lacticinijs cibis:a leguminib⁹:a fructib⁹ humidis:a cibis ualde pinguib⁹: ⁊ ab oībus que uentositates in intestinis gñare possent a potib⁹ ⁊ cibis mellitis ⁊ ualde dulcibus ⁊ similibus.

Secūdus ꝑncipalis curatiōis modus est ꝑ icisionē in iguine factā que nō placēt mhi ꝓꝑ magnū ꝑiculuꝫ ei⁹.¶ Et iteꝝ magis horrēdus est modus ille:eo q2 a qbusdā ⁊ nō bñ ꝑitis talis icisio fit castrādo homines.Cū eni secuerūt trāsuersal'r didimū inferiorē ꝑtē ei⁹ cū testiculo sibi appēso exhūt.ex q̄ opatione plurimi ꝑiclitātur magis q̄ sanent̄.q̄re hic modus oīno fugiēdus est.Et si ꝯtigeret ad illū uelle descēdē nullo mō fiat sine ꝯsilio viri sapiētis i scīa ⁊ ope lōgo tpe attriti:cui⁹ ꝯsilio semꝑ adherēdū ē

Terti⁹ vō modus spālis curādi dispōnē istā cauterio ꝑficit̄.⁊ hoc dupl'r.qdā eni festinatione diligēti actuale cauteriū spicū uel oblōgum in loco inguis appositūꝫ rectitudinal'r ubi iuenit̄ didimus apponunt usqꝫquo didimuꝫ trāuersal'r cōburāt.deīde medicis doloris sedatiuis ⁊ escarā cadē faciētib⁹ ꝓcedunt:post q̄s subseq̄ūter admistrāt medicinas mūdificatiuas regn̄atiuas icarnatiuas ⁊ ad ꝯsolidatiuas final'r trāseundo.¶ Et hic modus apō me nō euātur a timore maxīo:eo q2 ꝓꝑ doloris uehemētiaꝫ frequenter accidit apa ad talē opationem:qd̄ est deteri⁹ q̄ ꝑncipalis egritudo.¶ Et iteꝝ q2 si opator i scīa anothomica nō fuerit bñ ꝑit⁹ frequenter ex ꝯtactu neruoꝝ chordaꝝ ⁊ ꝑtiuꝫ sifac ꝑuenit̄ ad ꝯ̄ctionem spasmosam que ualde uerēda est iuxta sniam affōꝝ 6ª. In vulnē spasm⁹ mortale.¶ 2º vō hic curādi modus ꝑficit̄ cuꝫ cauterio potentiali ꝑtibus iā predictis applicādo.⁊ hic qdē curādi modus oīno securior est:⁊ ꝓꝑe cum fuerit a viro scientifico aut bñ exercitato obſuat⁹.fiat aūt ꝑmissis u'lib⁹ ⁊ ꝑticularib⁹ cūonib⁹ applicādo potentiale cauteriuꝫ coīter ex capitello factum ꝑtib⁹ predictis nō vna tm̄ sed plurib⁹ reiteratis applicationib⁹ renouādūꝫ totiens ut ꝑueniat̄ ad sectionē trāsuersaleꝫ didimi. Deīde fiat reuolutio ad curādū ulcus cum his que faciunt escarā cadē mundificāt regenerāt incarnāt ⁊ ꝯsolidāt. Hec in summa sunt utiliora que fieri possent hoc casu.

Consilium.230. De hernia osseali cuiuslibet speciei.

Ernia discurrit uarias spēs . vide ab Auic⁹ fuerunt omissa signa ⁊ cause ⁊ theoria.

Prima spēs humida aq̄sa est.¶ Cura ei⁹ est cura asclitis.Minoratio.℞.agarici hermodactyloꝝ añ.ʒ.j.ß.çç ℈.j.ireos.ʒ.j.aque mell'.℥.iij.fiat ifusio ⁊ colatura det̄.¶ Ul' ℞.el'uarij idi.ʒ.iij.eris usti.g̃.viij.cū.℥.ij.aque ireos fiat potus.¶ Aliud ℞.pill'.de meçereon cuꝫ modico sulphuris fiāt cum succo rosaꝝ pill'e.¶ Digestiuum est.℞.ifusionis ciceꝝ ru.℥.v.cum duab⁹ radicib⁹. uel aque sublimationis radicuꝫ genestre.℥.v.¶ Aliud.℞.aque milij folis apij añ.℥.j.ß.¶ Eradicatio cum suprascriptis auctoritatib⁹ in dosi ¶ Rectificatio epatis.℞.trociscoꝝ dyarodon spēruꝫ dyacinamomi añ.ʒ.j.spodij subtilissime triti.℈.j.çuc.scōe coctionis.℥.iiij.cū aq̄ fe.fiat ꝯfectio in rotulis.ʒ.ij.añ oēm cibuꝫ. ¶ Cōsumptio mãe ꝯiuncte.℞.radicū recētis ireos ⁊ cucume.asinini añ.lib.ß.farine orobi ⁊ fabaꝝ añ.℥.iiij.succi mollium extremitatum lauri.℥.iiij.fiat emplastrum . ¶ 2º ℞. masticis sandaraceana.℥.ij. hypoqstidos.℥.j. terre sigil.bñ preparate.℥.ß.fiat linimētum in mortario bis uel ter in die.

Secūda spēs est uentosa.ꝯsidera cām uentositatis. ¶ Prima intētio est minorādo uētositateꝫ in supiorib⁹ ꝯgregatā a qb⁹ dependet.ꝑ ℞.cimini anisi carui feniculi ameos cardamomi añ. M.j.semis ruthe.M.ß in tribus lib.aque bulliāt usqꝫ ad ꝯsumptionē:cui⁹ decoctionis ℞.lib.olei rutacei laurini añ.℥.j.ß.salis idi salis gēme añ.ʒ.ß.çuccari ru.℥.j.ß.ꝓ clisteri.¶ Itē ℞.radicū arthanite collogntide hermodactyloꝝ añ.ʒ.j.salis idi.ʒ.j.ß.ruthe.ʒ.ß. baccaꝝ lauri.℈.j.cū melle fiāt suppositoria.¶ Aliud ℞.corticū fabaꝝ lentium excorticataꝝ añ.M.ij.milij excorticati.⁊ furfuris añ.scutellas.ij.cimini ⁊ semis ruthe añ.M.ß. calefiāt oīa in fundo caldarie sicce ⁊ fiat sacculus magnus ⁊c̄. ¶ Altera itentio est rectificatio mēbri.ꝑ accipiēdo oī mane ʒ.j.metridati cū.℥.ij.decoctionis ruthe.est medicamē diuinuꝫ in medicādo uētositatem ⁊ absciden do malā cōpl'onē gñatā eaꝝ.¶ Aliud ℞.spēruꝫ el'uarij de baccis lauri fiant pill'e cū succo ruthe.¶ 3ª itentio est ꝯsumptio uētositatis cōtente.ꝑ ℞.aque ciceꝝ cyathum vnum sulphuris viui.℥.ij. baccaꝝ lauri cobçbagne ⁊ est in rei ūitate cardamomuꝫ maius a vulgo dictuꝫ melegete añ.℥.ß.tritura oīa: post bulliāt ⁊ predicta aq̄ fomentet̄ cuꝫ spōgijs. Itē apponātur uentose

Tertia spēs est humorosa sanguinea:q2 ibi est tensio. calidus ⁊ humidus tactus rubedo pulsatio.

¶ Cura flōmia basilice.Sequēti mane soluat̄.℞.decoctionis fructuū.℥.iiij.reubar.℈.ij.spice.g̃.iiij.dyapru.simpl'.℥.ß. ¶ Eadē die applicet̄ hoc empl'ꝫ.℞.succi solatri lib.ß.rosarū floꝝ plāta.añ.℥.ij.radicū ligritie coctaꝝ i aceto lib.j.farie ordei.℥.v.olei rosaꝝ.℥.iiij.fiat empl'ꝫ.3ª die uētoset̄. ¶ Flegmatica utplurimum fit per viā paulatine ꝯgestionis:q2 a superioꝝ mēbroꝝ egritudinib⁹ flegmaticis ⁊ frigidis raro fit crisis talis.cū in talib⁹ nō seruent̄ mãe ad expulsionem creticā.etiā tales mãe nō stimulāt multum ūtutem ad crisim significat̄ tñ ex frigiditate sensata ⁊ lenitate tact⁹ loci remanētia fouee post cōpressionem ex ꝑuatione lucentie que est in aq̄sa assiduitate tumoris . ¶ Cura ꝑma intentio frequens minoratio.℞.turbit.ʒ.ij.çç.ʒ.j.çucca.ad pōdus oīum cum aq̄ absinthij dos.ʒ.j.oī 4ª die.¶ 2ª intentio digestio cuꝫ aq̄ mellis se betonice absinthij ⁊c̄.adde aceti sq̄llitici.ʒ.j.cū çuccaro.¶ 3ª intentio rectificatio membri oī mane.ʒ.j. tyriace cum aque assari.℥.ij.calide.¶ 4ª intentio mãerum ꝯiunctarum ultimata ꝯsumptio.℞.sandarace.℥.ij.sarcocolle ru.℥.j.cineris stipitis fabaꝝ uel sarmentoꝝ vitis lib.j.pulueris cineris lib.ß.aceti squillitici.℥.ij. bulliant cum aq̄ capitelli 3ª usqꝫ ad spissitudinem ⁊ emplastret̄ ex eis calidis osseum ⁊ videbis mirabilia: ⁊ est infallibile.

Quarta spēs carnosa:cui⁹ cāe sūt cāe carnositatis in hoc loco añtes ⁊ ꝑmitiue ut ipinguātia pꝫ ꝑuatione doloris in loco caliditate remissa respectu caliditatis laudabilis ruboꝝ per ꝑtes extēso soliditate tactis.augmentū ei⁹ uelox ⁊ qñqꝫ ad quātitatē capitis humani.¶ Cura a ꝑncipio usqꝫ ad medietatē augmenti facil'r curat̄ flobotomādo.¶ Primo basilicā post cōem.¶ 2º distrahendo sanguinē ad emorroidas apiendo eas cum felle tauri aut decoctione sulfuris viui.¶ 3º uentosent̄ pulpe interioꝝ coxaꝝ ⁊ cruriū.¶ 4º cū oī regimie frigido ⁊ sic.ꝯriāte cacnositati ⁊ sanguineitati.¶ 5º cum repcuss̄.granoꝝ lētis solatri: rosaꝝ folioꝝ plātagis añ.lib.ß.farine ordei lib.j. albumina

duo℞ trium coquant̄ in aq̄ cū 4ª pte aceti ⁊ addita farina fiat emplm̄ ⁊ applicet̄ sex dieb⁹. ¶ Dū vo deuenit̄ ad pncipium augmēti ulťis difficilis reddit̄ ei⁹ curatio: ⁊ ppe cum uenit ad mediū stat⁹. tunc eni nō ɔferunt repcussiua: q2 mā tota fluxit. nec digestiua ⁊ euacuatiua etiā. fit tn̄ hoc ne mā aliq̄ fluat. ℞. boli ar. terre sigillate. an̄. ℥. j. farine uolatilis. ℥. j. ß. sandarace masticis. an̄. ℥. ij. cū succo rosa℞ fiat linimentum in mortario plūbeo ⁊ liniat̄. ¶ Post adhibe hoc cōpositū. ℞. saponis nigri. ℥. ij. auri pigmēti. ℥. j. ß. sulfuris vini. ℥. ß. calcāti usti. ℥. j. ß. cum aq̄ salis armoniaci icorporent̄ in mortario. Appone hoc cauteriū inferiori pti ossei: ut faciat escarā amplitudine vni⁹ ducati ⁊ nō dimittat̄ ultra horam ne fiat escara pfunda attigēs ad uasa inoluta aut arterias. Facta escara cū assungia ⁊ butyro mollificet̄ escara usq3 ad casū ei⁹: post applica vnguētū aplo℞. 5º can̄. Eliquat eni ⁊ ɔsumit carnes sufficiēter. ¶ Itē applicet̄ causticū in medijs ⁊ lateralib⁹ ptib⁹ ossei itātū q̄ in osseo fiat sex uel octo rupture diuersis locis: ut ɔuenienter possint applicari medicamina ⁊ ɔsumptiua s̄m oēm dr̄iam positionis. oi tn̄ tertia ⁊ q̄rta die liniendo ptes ulceratas cum aq̄ prima capitelli. ¶ Cōsumpta ergo carnositate qd̄ appet ex reductiōe ossei ad pstinā magnitudinem: qd̄ tn̄ nō fit in spatio minori vnius aut medij anni. tunc pcede cum ɔsolidātibus: sed nō nisi magna causa te impedias in hac cura.

Quīta spēs uaricosa etiā cū uenis ⁊ arterijs circūuolutis in supficie ossei: sic vitis inoluit̄ arbori. ¶ Cui⁹ malis cā est sanguis melācholicus a supiorib⁹ paulatine effusus uel ibi ɔgest⁹ stāte epate debili in expellendo mel̄iam ad splenē uel splene debili in attrahēdo cū pn̄tia ex trisecati℞ cārū gn̄antium mel̄iam uel sanguinem mel̄icum. ¶ Cura ut in pcedēti. §. q̄tū ad pmā scdam ⁊ tertiā intētionē ⁊ q̄rtā. q̄nta vo. s. causticatio dimittat̄. Sed applicetur emplm̄ de mucillagib⁹: ⁊ ppe vigoratum cum gūmis q̄tuor apposito serapino bdelio ⁊ armoniaco applicatio aque sulfuree aspaltine ⁊ enee encatismādo sepe. intentio eni3 est magna. s. resoluere exiccare lenire ⁊c̄. Et est difficilis cure ppie in religiosis utentibus cibis grossis ⁊ adurentibus.

Sexta spēs quā Auic̄ª uocat hurio. 22ª tertij. cap 2º. pendens a sanguine melācholico multiplicato: nō solū in osseo sed in substātia testiculo℞: ita ut mirabilr̄ itumescāt ptes: ut vidē ɔtigit an̄ fores ecclīarū. Et siqdem iste tumor existat tāte magnitudis ut trāscēdat mēsurā illi idiuiduo humane spēi ɔuenientem cū duritie tēsiōe sanguine stāte in mēbris absq3 pustulis ⁊ corruptionib⁹. tūc ille tumor est elephātia. cū pustulis vo duris ⁊ corruptis tūc est lepra elephātica. Cū aūt tumor predict⁹ est nō ualde magnus cū signis suprascriptis: tunc dr̄ hernia dura ossealis. cum puenit ad statū ⁊ ɔfirmationē curet̄ cura apatum duroru3. ¶ Prima intentio est subtractio māerū melācholica℞ in uenis ⁊ splene abūdātiū flōmādo basilicā sinistri brachij 3ª die farmacādo cū. ℥. iij. cātartici ipialis cū aq̄ viola℞ ul̄ nenuf. ¶ 2ª intētio est digestio cum aq̄s viola℞ lupulo℞ farfare. ¶ 3ª intentio est eradicatio. ℞. epithimi. ℥. j. lapidis lazuli ʒ. ß. cassie tracte cum aq̄ viola℞. ℥. ß. ¶ 4ª intentio est materiei ɔsumptio reuoluēdo a mollificatione ad resolutionē ⁊ ecōuerso. ¶ Prima ḡ septimana oi die encatismet̄ cum decoctione radicum altee grano℞ sisami fenu greci semis lini ante. Et post exitionem liniat̄ mēbrū cum oleo sisa. ⁊ amigda. dul. ⁊ bdelio dissoluto cum succida lana. ¶ 2ª septimana encatismet̄ cum aq̄ cineris in qua bullierint fenugrecū ⁊ camomilla. Et sup emplastra cū hoc. ℞. radicum scrofularie uel herbe mauri s̄m neapolitanos radicū brionie an̄. lib. ß. melliloti camomille se. aneti assari. ana. ℥. j. ß. coquant̄ radices usq3 ad mollificationem ipsa℞: post terant̄ subtilissime: ⁊ fiat emplm̄ supponendū osseo ⁊ iguinib⁹ tota secūda septimana. ¶ 3ª vo septimana cum mollificātibus ⁊ sic circulariter. oi tn̄ septimana soluēdo uētrem cū dyasene ⁊ aq̄ lactis. Et in sūma hec est duri apatis canonica curatio.

Septima spēs est intestinalis uel çirbalis pp dilatationē uel relaxationem didimi: aut pp rupturā illi⁹ didimi: ⁊ ho℞ cāe sunt note 22ª tertij. iter q̄s ponit̄ nocumentū in anhelitu pueniens in spirādo. tūc eni3 fit magna cōpressio ⁊ tract⁹ dyafragmatis ad itra siue sit ppter attractionē violētā aeris. siue sit q2 in tali nocumento anhelit⁹ aer ⁊ uapores ⁊ fumi calefiunt: ⁊ ɔñter rarefiunt: ⁊ ɔñter maiorē locum occupāt q̄ prius: ⁊ ɔñter uehemens cōpressio ⁊ distensio fit intestino℞ ⁊ sifac: ppter qd̄ hn̄tib⁹ herniā ⁊ intestinalem ⁊ uentosam in inspiratione supexcrescit tumor ⁊ in expiratione decrescit. ¶ Cura. pma intentio est reductio intestino℞ ad loca ppa cū scutella lignea uel cum manib⁹ oi ingenio cū uētosa sup inguē cum iclinatione capitis. ¶ 2ª intentio est sedatio doloris siue, pueniat a uentositate soluēte ɔtinuitatē didimi: siue a multitudine māerum humoralium: siue ab itestinis ⁊ fecib⁹ grauitātib⁹ p clisterizādo cum decoctione semis lini fenugreci ⁊ grano℞ sisami cum multo oleo ⁊ butyro recenti: uel cum lib. ß. brodij pulli cū tātundē olei sisami: cum. ℥. ß. salis gēme: uel cum oleo solo. ¶ 2º ℞. dorelle. ℥. ij. grano℞ sisami fenugreci se. lini. an̄. ℥. j. radicū lilio℞ albo℞ ⁊ altee an̄. M. iij. anisi cimini se. aneti. an̄. M. j. ß. camomille. M. iiij. bdelij. ℥. j. coquant̄ oia in q̄tuor fialis aque: ⁊ foment̄ cū spōgijs magnis. ¶ Quo facto sup osseo emplastret̄ hoc. ℞. galla℞ cupressi. ℥. ij. farine uolatilis. ℥. iij. pulueris radicū ɔsolide maioris ⁊ minoris. an̄. ℥. j. glutinis piscium. ℥. j. ß. draganganti gūmi arabici mumie spodij an̄. ℥. ß. sandarace boli armeni serapini ana. ℥ v. Coquātur farine in duab⁹ ptib⁹ aque cum 3ª pte aceti nigri usq3 ad bonā spissitudinem cum sufficienti q̄ātitate cere. ⁊ additis pulueribus fiat emplm̄. ¶ 3ª intentio est māerū distractio uētosis applicatis iguini pulpe crurium ⁊ natib⁹ ⁊ cum ligaturis ⁊ fricationib⁹ a genu infra. flobotomia etiā basilice ul̄ nigre uomitu menstruo℞ puocatione ⁊ emorroida℞ ⁊c̄. ¶ 4ª intentio est phibitio reiterati descensus predicta℞ māerū. p subtrahēdo cās uentositatis ipellentis ⁊ humiditatis lubricitātis itestina ⁊ vias descensus cum iterati one euacuationum māe flatice mucillaginose ⁊ aq̄se. māe eni cronica℞ egritudinū nō fiuant̄ ad vnā crisim ut cū dyaturbit. ¶ Ut ℞. pulpe collognti de. ʒ. j. turbit. ℥. j. bdelij. ç.ç. an̄. ʒ. j. fiāt pill̄e cum ieralogodion, de qbus sumat̄ bis in hebdōa cum aq̄ ireos. hec medicina aduersat̄ oibus flegmaticis egritudinib⁹. ¶ 2º diuersio ad vias urine ⁊ ad hoc mirabile est. ℞. aque radicum genestre rubee apij ad hoc mirabile est. ℞. aque radicum genestre rubee apij ana. ℥. j. ß. an̄ qd̄ statim sumat tres pill̄as ex puluē g̃no℞ milij solis factas cum succo apij. ¶ 3º usus adequātium māes flegmaticas ⁊ pure diuertētiū. ¶ Primū: ut in septimana bis accipiat. ℥. j. ligni aloes electi petentis fundū aque: ⁊ imergat̄ cū ℥. mellicratis. ¶ 2m bis in septimana. ℥. j. metridati. ¶ 3m bis in septimana oppopire. ℥. j. ⁊ est in exiccādo flegma sūme potentie. ¶ 4º cū regimine ⁊c̄. ¶ Pot⁹ in hyeme. ℞. flo℞ mellisse. ç.ç. albi ⁊ leuis grano℞ padisi nucis mus. ana. ℥. j. aque cisterne lib. xxv. mellis electi. ℥. xvj. coquātur in aq̄ cum spēb⁹ ad ɔsumptionem q̄rte ptis. post adde medicinas ⁊ fiat ite℞ coctio usq3 ad tertiā ptē. potet̄ solum uel vna ps eius cum duab⁹ partib⁹ vini. ¶ 5ª intētio est ɔsolidatio viarum laxa℞ aptarū uel rupta℞. Primo. ℞. scorie ferri in aceto frixe minute. ℥. ß. san. dra. boli ar. thuris masticis: terre sigillate: acatie. ana. ℥. ij. galla℞ cupressi mumie ana. ℥. vj. glutinis piscium. ℥. ij. dissoluātur glutina in aceto ru. ⁊ incorporent̄ iste spēs cum. ℥. ij. resine ru. ⁊ cum cera fiat vnguentū quo osseum ⁊ inguinales ptes inungātur ter in die. ⁊ apponat̄ pila uel scutum cū forti ligatura. ⁊ hoc remedium est integre sanās citra. xl. dies nouā rupturā ⁊ nō magnā ualde. ¶ Magne aūt rupture uel antique tunc applica cerotum figure scutalis cum emplastro ex pelle arietina cōpotum mea in ɔsilio meo de hac mā ad dn̄m. Hugonem cyprensem. Dimitto fantasias Gentilis de limatura calibis cum

ↄsolidatiuis interius ꝛ magnete exterius apposito. ¶ Soleo iteꝝ administrare hoc eluariũ. ℞. thuris masticis acatie hypoqstidos añ. ʒ. j. ℈. rosaꝝ spodij: cimi torrefacti. se. ane ti añ. ʒ. j. gallaꝝ cupssi. ʒ. ℈. limature tenuissime calibis: scorie ferri amboꝝ frixoꝝ in aceto in. ʒ. ℈. arilloꝝ gnatoꝝ acrium exiccatoꝝ. ʒ. j. fiat puluis per se. post ℞. mellis rob. confecti cũ folijs lib. j. ℈. zucca. al. lib. ℈. vini gnatoꝝ lib. ℈. dragagãti gũmi arabici añ. ʒ. ℈. hec duo bulliãt siſ cuꝫ melle ro. zuccaro ꝛ vino gnatoꝝ usqꝫ adispissationẽ. ꝛ cũ tepuerit effũdãtur in mortariũ ubi cũ alijs spẽb⁹ diutissime ↄterẽdo icorporent. diuinũ qdẽ medicamẽ hoc est ut expiẽtia mihi frequẽter inotuit. dos. ʒ. ij. bis in die ꝛ post cenã. ʒ. j. ¶ 6ª intẽtio est modus adustionis uel icisiõis ptiũ p q̃s didim⁹ ad osseũ descẽdit. pꝫ castrãtib⁹. ¶ 7ª itẽtio est ꝑhibitio recidiue que qdẽ cõplet per assũptionẽ. ʒ. j. opopire in aurora bis in septimana descripte a Nicolao añ prãdiũ p 4ºʳ horas p spatiuꝫ duoꝝ uel triũ mẽsiũ. ¶ 2º siſr ↄdiant pinee pue adhuc molles ab arbore accepte assũpte ut ꝑus. ¶ 3º mumie. ʒ. vnius xiiª ps facte in pillis oĩ die p duos uel tres mẽses. ¶ 4º masticis. ℈. iij. oĩ mane. ¶ 5º utat sepissime radice vna ↄsolide. ¶ 6º utat i cibis pluẽ gallaꝝ cupssi. ¶ 7º portet sup inguie suo ↄtiue cerotũ vnũ solũ de rasura eboris fcm̃. ¶ 8º frequẽter encatismet cũ aq̃ aluminosa naſr tali uł artificiaſr fcã. mirabiſr eni ꝑuat ab euẽtu hui⁹ egritudis ꝛ recidiuatiõis.

Cõsiliũ. 231.

De igẽti tortura spõdiliũ siue de gibbositate cũ ↄctione costaꝝ ꝛ tremore siue saltu cordis. ¶ Diuidit aũt ↄsiliũ in capitula q̃tuor.

¶ Declaratio ꝛ expositio ipsius dispõnis. Cap. I.

Sicut exercitiũ corporis est act⁹ p quem humani corporis sanitas depdita recupari. ꝛ ad pñs ↄuari: ꝛ a lapsu defendi põt. sicdiũ illustriũ physicoꝝ sñie cõfirmãt: qm̃ ipm ↄueniẽter factũ facit ad expulsionẽ supfluitatũ tã ꝑme q̃ scõe ꝛ tertie digõnũ. ꝛ p ipm etiã uentositates ꝛ fumositates tã in capite q̃ in pectore ꝛ inferiori uẽtre repte expellunt ꝛ ↄsumunt. vnde membra ꝑncipalia ꝛ reliq̃ oĩa ↄuenienter expurgata ab eis sunt fortiora ad ꝑducẽdũ opationes toti corpori ↄuenientiores. Ita etiã exercitiũ aĩe rõnali attributũ est act⁹ per queꝫ oĩuꝫ sensuũ iterioꝝ opationes ꝑfectiores ꝑducunt: ꝛ intellectiua potẽtia pp hec ad speculãdũ circa difficilia ꝛ altissima rerũ ꝑfectior efficit. ¶ Eapropter gauderẽ ego si tãtũ mihi nã donasset q̃tuꝫ in utrisqꝫ iã dictis ꝑfectior fieri possem. Neqꝫ eni corporalis labor a me deficit cuꝫ nulla dies mihi in ociũ corporis exeat. siſr etiã neqꝫ occupationes circa necitatem cõtemplãdi in difficilib⁹ a me uacue sunt. sed assiduitas exercitij in talib⁹. diuino tñ afflatu ꝑuio me iuuabit. qm̃ labor oĩa vincit iprob⁹: ꝛ duris urgens in reb⁹ egestas. Iuxta illuꝫ mãtuani poete sermonem georgicoꝝ. ꝑ. ¶ Hec itaqꝫ appent qm̃ nuprime labilis corporis humani cõpago obtulit mihi adolescentem annoꝝ circa. 14. uel. 15. qui ingenti spõdiliuꝫ tortura molestat que ualde fortis est ꝛ extẽsa. Intãtum q̃ a spõdili 4ª inclusiue de his que sunt in collo usqꝫ ad spõdilium renum scõam exclusiue oẽs alie torte sunt ꝛ curuate v̾sus dextrã ptẽ: pp qõ lordosis est in eadem pte ualde magnifice. Cũ ꝛ spatula dextra cuꝫ pte colli superius eleuat necessitate rei. Cũ eniꝫ 4ª 5ª 6ª ꝛ 7ª spõdiles colli trahuntur usqꝫ inferius: nece est costas ipelli u̾sus ptẽ illam. ꝛ pp violentiã tract⁹ utriusqꝫ eaꝝ spõdiles dorsi oẽs. XI. curuate ꝛ ipulse sunt v̾sus illã ptẽ. Cum eniꝫ extreme ptes costarum posterioꝝ ifixe sint spõdilib⁹ dictis. igit ꝑpter curuaturã ꝑdictaꝝ spõdiliuꝫ nece est costas ipelli v̾sus ptem illã ad quã incuruant spõdiles. Cuꝫ g̃ spõdiles icuruate sint v̾sus dextrã ut sensus visus ostendit. nece fuit lordosim. i. gibbositatem fuisse factã ad lat⁹ dextrum ꝛ eminentiã appentem. ¶ At võ q̃ ꝑpter curuaturã predictaꝝ ptium ad dextram necesse fuit costas que inueniunt in latere sinistro moueri versus motuꝫ ipsaꝝ spõdilium ꝑdictaꝝ. ꝛ spõdiles cum hoc q̃ incuruate sunt v̾sus partem dextram etiã incuruate sunt uersus anteriorem: ut sensus visus ꝛ tactus ostendit.

Ideo ex hoc fundamẽto soluũtur alique apparẽtie. ¶ Et ꝑª est q̃ ala spatule sinistre vi̾ eminẽtior ꝛ eleuatior q̃ dextre. ¶ 2ª est. q̃ sub ala illa apparet ↄcauitas magna ubi locaretur meus pugillus. ¶ Et 3ª est appentia. q̃ mendose coste sinistre ptis videntur ad anteriora ꝛ parum ad supiora ↄtracte. ¶ Et 4ª est q̃ mag̃ cõprehẽdit flexio in ilio sinistro i pte anteriori. ¶ Et 5ª est. q̃ in loco posteriori sinistri renis vi̾ esse incuruatio v̾sus dextrũ. ¶ Et 6ª appentia est. q̃ caput istius viri pendet v̾sus sinistrã ptẽ. Et hec oĩa correlarie aspicienti torturã illã ꝛ nodũ cõtractionis eius facillime demõstrari possent.

Preter hec etiã collige. q̃ pectus eius anterius magnifice defedatum ꝛ deformatũ est. ¶ Primũ qdẽ q̃ os supi⁹ qõ denominat cathena gule decliue est v̾sus ptẽ sinistrã. ꝛ hñi alteꝝ extremũ magnifice eleuatuꝫ est v̾sus extremitatẽ humeri. ꝑbat: q̃ cõtractio spatule dextre v̾sus supi⁹: ꝛ ad latera de necitate eleuauit illi⁹ ossis ptẽ sibi ↄtiguã. ¶ Et 2ᵐ appens est. q̃ thorax ei⁹ vi̾ ualde occultuꝫ ꝛ minoratũ: ꝛ ꝑp̃rie in iferiori pte. hoc aũt ↄtigit ꝑpter tractũ spasmosum ꝛ ↄctionẽ septẽ ossiũ ex q̃b⁹ thorax cõponit quõ eni tortura in illis ossib⁹ tã igẽti ꝛ extẽsa exñte possent illa ossa ↄueniẽter nutriri. Nil ergo mirabile si continue magis arefiat. ¶ Et 3ᵐ appens est. q̃ cartilago supposita ori stomachi apud italos noiatũ granatũ ꝛ parua ꝛ extenuata multum sensu tactus percipit ꝛ visus. ¶ 4ᵐ appens est. q̃ q̃nque mẽdose coste tã in sinistra q̃ in dextra pte exiles ꝛ fere torrefacte sunt. quod appet ex eodẽ fundamẽto v̾ificari. ¶ Et 5ᵐ sensui notũ est fortis ꝛ saltuosus mot⁹ cordis: itantũ q̃ sensu visus hui⁹ adolescentuli coste ꝑcipiunt eleuari. Cũ eni per talẽ torturã trachea arteria necẽo sit aliq̃tũ circũflexa. pꝫ q̃ aer ab ex̃ ad int⁹ q̃atus ꝛ q̃n oporteret nõ sufficienter igredit: etiã si v̾t⁹ ad attrahẽdũ esset fortis. v̾tute itaqꝫ exñte debili ꝛ via tractus aeris exñte tortuosa uel flexa parũ per: nõ attrahit aeris q̃ztitas sufficiẽter. ꝛ q̃zcito oporteret ad satisfaciẽdũ necitati. sed necessitate crescente ultra tẽperamẽtũ ꝛ corde necessitato ad faciẽdũ conatum magnũ necẽo accidit talis pulsus cordis: qui est uehemẽs ꝛ uelox motus ptiũ ei⁹ de cẽtro ad circunferẽtiã. Nec ↄstat q̃ v̾t⁹ pulsatilis sit debilis. ꝑpterea q̃ v̾tute necitate uehemẽtius agunt. ut Gal. ꝑ cõmẽto pulsuum. cõmento 4º. ¶ Et supadde huic motiuo q̃ cuꝫ ꝑpter necitatẽ auctã multitudo fumoꝝ ꝛ uapoꝝ ꝛ aeris facti vilis ↄgregatio fiat in corde. adhuc maior v̾tutis conat⁹ est necẽus ad ↄstringẽdum cor. Ita q̃ non minoris magnitudinis uelocitatis ꝛ frequẽtie esset hic motus saltuosus cordis penes sistolẽ q̃ dyastolẽ. si eque hñ cõprehẽsibilis esset sistole sicͭ dyastole. ꝛ hoꝝ ꝑmonum q̃zplimi capiunt fundamẽtum ex sentẽtijs Gal. interiorum 4º cap 3º ꝛ XIº. continẽtis cap 2º. Et 22ª tertij. capitulo de gibbositate. ꝛ pluries alibi. Et tu lege uolumina si vis bene intelligere.

¶ Declaratio premissorum. Cap. II.

Ut aũt ꝑdictoꝝ sñie clari⁹ elucescãt. pro notitia cãrũ diuersitatũ ꝛ signoꝝ ꝑfate dispõnis premittat ꝑ descriptio hui⁹ dispõnis que est q̃ gibbositas est tumor uel eminẽtia spõdiliũ spine ad aliquaꝫ ↄ̃iam positionis fcã. ꝑpter incuruationẽ spõdiliũ ꝑueniẽtẽ: aut a forti ipulsione a uẽtositate: aut a mã mollificãte ligamẽta ꝛ neruos a nucha oriẽtes: aut ꝑpter motũ spasmosũ in ꝑdictis ptib⁹ fcm̃ uel fiẽtẽ: per quã remouetur formositas ꝛ pulchritudo stature hoĩs cũ corruptione figure uł forme ptiũ ꝑdictaꝝ. ¶ Dicitur g̃ ꝑ q̃ gibbositas est tumor. pp eni icuruationẽ aliq̃rũ spõdiliũ necẽa est pñs ↄsideratio. Nã dato q̃ alia ptiũ corpis ossa ut focilia brachioꝝ ꝛ cruriũ icuruari possint: ꝛ ꝑp̃rie in etate pueritie. ut sẽsus manifestat apud plurimos in q̃b⁹ totũ est focile tybie uel alteri⁹ ptis. Illa tñ curuatura nõ est de qua ad pñs itendit: cũ nõ sit necẽu illi⁹ ossa remoueri a ꝑp̃ria iunctura eorum.

¶ Ponit 3° ad aliquā ɔ̃riā pōnis. nā cū ppter aliquā de caīs statiz dicēdis spōdiles icurnanť. tūc si ɔ̃bunť ad extra ad intus est spēs gibbositatis ad anteriora que noiať struma. Si vō ɔ̃ctio fiat ab intus ad extra: tūc fit eminēs in posteriori pte: ꝛ incurnatio vsus anterius. Si aūt ɔ̃ctio spōdiliū fiat a dextro in sinistrū. tūc accidit gibbositas in situ ꝛ arcuatio ptis dextre vsus ipsaz: ꝛ ita si bñ ɔ̃sidereť huiꝰ iuuēculi dispō ppꝛie est in pte dextra eius ꝛ in anteriori eminētia māifesta ꝛ ɔcauitate in posteriori ꝛ sinistra ptiū: ut supra ēt tactū fuit. ¶ Dicit aūt 5° puenire hec pp ipulsionē. ꝛ hoc qdē exterius accidē potuit uel pōt: ꝛ pꝑe in etate īfantie cū iprudētia ꝛ intēperato motu ptractātis īfantes ligādo cōprimēdo uel distrabēdo spōdiles ipsoꝝ costas ꝛ thoracē. aut frequēter ɔtingit a cunabulis ꝛ brachijs educātis eos cadē. necnō sup spōdilibꝰ aduenientē casu ɔtusiōe cōpressione uel impssione. pp que ossa que teneritate sua uelut cera sunt flexibilia talia nocumēta acgrē possent. Silr ēt in īfantibus pp corruptionē lactis eoꝝ multiplicanť uētositates que in neruis ꝛ ligamētis spōdiliū colli ꝛ dorsi multiplicatis extendūt ꝛ dilatāt predicta mēbra ꝛ ɔiūctiones cartilaginosas spōdiliū adinuicē. Et hec qdē dispō cognoscit p paulatinū ꝛ tardū euētū eius ꝛ multiplicationē gurgulationū ꝛ rugituū in stōcho ꝛ i iestinis oībꝰ ꝛ hypocādrijs. sicut imediate dicta dispō cognoscit per uelocē ꝛ subitū euētū eius. ¶ Ponebať 6° spōdiliū eminētiā fieri posse pp mollificationē. Si eni mucillagiosa mā imergať in ligamētis ꝛ iter ptes spōdiliū cartilaginosas diu permanēs ibi est cā ut nō fiat bona ptiū corpis sustētatio. ꝛ fm ꝙ ɔtigit intus uel extra uel in dextra uel in sinistra pte magis multiplicari māz mollificātē. Ita ꝛ icurnatio ꝛ gibbositas repitať in illa. Et hec iteꝝ ēt uelocis ꝛ festini euētus est. pp qd̄ distinguiť ab ea que fit a cā primitiua. Et differt ab illa que fit a uētositate p absentiā rugituū pdictoꝝ ꝛ mollitiē tactu pceptā: ꝛ sic de alijs. ¶ Pōt iteꝝ in 4° gibbositas in spōdilibꝰ euenire pp apostema magnū genitū in lūbis interioribus aut in itermedio costarū: aut in musculis exterioribus appositis lateraliter ad spōdiles: uel in uenis ipsaruz. ¶ Adhuc ēt ꝛ 5° ɔtingere pōt icurnatio spōdiliū pp spasmū euenientē in aliquo uel in aliqbꝰ. xij. pariū neruoꝝ orientiuz a spōdilibus dorsi. uel septē pariū orientiū a spōdilibꝰ colli. Cū eni mām grossaz ɔtingit ifundi in eis: si fuerit in his qui orinnť a dextra pte ɔ̃ctio fiet vsus illā. ꝛ eminētia vsus sinistrā: ꝛ ecōuerso. ꝛ sic de ɔ̃riā pōnis: que est anterioris ad posterius: ꝛ ecōuerso. ¶ 6° iterū ɔtingere pōt hec ipulsio spōdiliū ppter uehemētē ipulsionē a vtute factā in laboribꝰ crisis. mās eni illas frequēter expellit multas ꝛ uehementi motu. pp qd̄ spasmus ꝛ mollities in pdictis partibus accidere pōt. Et hec qdē cognoscit qꝛ pcesserunt ipsam febres molestissime a multa mā puenientes. Et ēt a numeratiōe signoꝝ euenientiū in febribꝰ reuolutis p qrtanarios dierū ut quarti ad septimū. septimi ad vndecimū. vndecimi ad decimum quartū: ꝛ sic de alijs. Et tales qdē dispōnes plurimū sūt male terminationis. ¶ Ultimum vō qd̄ ponit in descriptione iam notū est. ppterea qꝛ sicut per debitū situ partium spondiliū adinuicē ꝛ recte stature ꝛ formose reddit homo. ita per earum remotionem abinuicem defedatur.

Ex quorū oium fundamēto itelligēti appet ꝙ tortura spondiliū oīs reduci pōt ad ternariuz numerū. ¶ Et pª qdem ad ipulsionē. ¶ 2ª ad mollificationē. ¶ Et 3ª ad spasmū. ¶ Et pª qdem pōt uariari quadrupliciter. ¶ Primo pp ipulsionē a caīs pmitiuis euenientē. ¶ 2° pp ipulsionem a uētositatibꝰ pdictis factā. ¶ Et 3° pp apa magnū. ¶ Et 4° pp uehementē ipulsionē in crisi ante factam. ¶ 2ª vō ordinis spēs torture spōdilium fieri posset a multa mā mollificāte ꝛ lubricāte ligamenta neruoꝝ ꝛ nuchā: ut iā dictū est. ¶ 2° ēt fieri posset hec mollificatio a primitiua cā cū applicatiōe ꝛ frequētatiōe reꝝ mollificantium ut linimētoꝝ embrocationū ꝛ balneorum ꝛ consimilium. ¶ 3ª vō ordis spēs torture spōdiliū assignanť due. ¶ Et pma qdē est pp spasmū de repletione. ¶ 2ª vō pp spasmū de inanitiōe. Et hec qdē distinguiť a pª. ppterea qꝛ non fit nisi in tpe plixo: ꝛ cū signis significātibꝰ euōnes fortes exterminātes corpa: aut pp isensibiles euōnes ut p multā resolōnē i febribꝰ sudore ꝛ ɔsilibꝰ factā. ¶ Ex qͦ si bñ ɔ̃sideras ad istas nouē spēs torture spōdiliū oēs euenire ꝛ imaginari possibiles reduci possent. pter decimā puenientē a uenenis. de qͦ nō curo ad pns. ¶ Et ex hoc fundamēto iterū correlarie ɔcludiť scdo principalr notitia cāṛū. ¶ 3° iterū apta est declaratio signorum inseparabilium istarum dispositionum.

Ex quibus tādē ultimate ɔcludiť ꝙ huius viri dispositio triplex est pcuratione digna.

¶ Et prima quidem est gibbositas a prima spondilium dorsi usqz ad sextam ad anteriora facta. ¶ 2ª est gibbositas ꝛ eminentia magna in dextra pte ad exteriꝰ. ¶ Et 3ª est attractio duarū costarū inferioꝝ de completis. ꝛ attractio ēt costarū que mendose dicunť uersus interius ꝛ superius pp quarū ɔ̃ctionez cōprimiť cor. Et sequiť motus eius saltuosus: ut in primo cap demōstratū est. Hec in summa est huiꝰ viri dispositio non leui labore demonstrata.

¶ De regimine huic viro ɔuenienti p sex res nō nāles dictas Cap. ii.

Ut cōuenienter possit eligi modus regiminis huiꝰ viri. Premittedū est p ꝙ cā efficiēs mālis huius dispōnis est multa mā flatica mucillaginosa dominante ꝛ ptīz aquosa que mollificationē fecit in spōdilibꝰ ꝛ cartilaginibꝰ earū ꝛ neruis orientibꝰ a nucha. Uerū qꝛ appet modus attractus uersus dextrā ptē cū soliditate ꝛ duritie nō est dubitabile māe grosse flatice magnā partē inueniri in nucha: ꝛ magis in neruis orientibꝰ in sinistra pte eius. ꝛ in musculis lūbalibꝰ intrinsecis ꝛ exterioribus. pp qd̄ vsus sinistrā ptē fit ɔ̃ctio ꝛ tumor vsus dextrā ptē vñ ex hoc ɔcludiť ꝙ hec dispō est ualde difficilis: qm̄ est composita ex spasmo sinistre partis ꝛ mollitie dextre ptis. Uerū qꝛ talis spasmꝰ iā est factꝰ ꝛ nō in fieri pp absentiā doloris attractiui motus. Ideo vī ꝙ oīa instra que admistranť debēt eē calefactiua in 2° gradu. ꝛ ultra ipm aliqliter exiccatiua. nō tñ trāscēdētia primū gradū: aut mansionē pmā scdi. Et ubi deficiūt instra talia que multū rara sunt: ubicūqz legatur opz virū optime tritū moderari talia ɔfrangēdo simplicia frigida aut tēperata cum calidis ꝛ siccis.

Quare vir iste eligat locū hītatiōis eius ꝛ aerē calidū notabilr ꝛ leuis exiccatiōis. ꝛ qꝛ tam aer pluuensis ꝙ rodigij nōbilr sunt fridi ꝛ amplius humidi qz fridi. Ideo camera decubitꝰ eiꝰ sit tabulis bñ munita inferiꝰ lateralr ꝛ superius. ꝛ in ea accēsus pseueret ignis magnoꝝ lignoꝝ. Et si qñqz vtus exiccatiōis addereť in igne ex cōbustione lignoꝝ abietis lauri iuniperi ficuū mentastri pulegij ualde ɔueniens esset ei. Intātū ꝙ necessariū eēt fieri sepe suffumigiū cū storace calamita laudāo cypsso gallia muscata sandaraca ligno aloes colofonia thure ꝛ mastice: ꝛ sic de alijs oibus uel aliqbus hoꝝ. Et hoc est principium magne preseruationis huius viri. s. aeris conuenientis electio.

De alia vō re nō nāli ut exercitio uel motu ptrāseundū est. huic eni viro motꝰ corpis cōuenit non pedetiuꝰ neqz eqtatiuus ꝛ nauigatiuus. imo neqz cōueniunt ei fricatiōes aliquarū ptiū. imo adhuc neqz leues ꝛ pꝑe frequētate: quare corpꝰ oīno qescē dz. Silr oīs motꝰ aīe ut ira furor ꝛ silia euitari debēt. maxīe pp nocumētū in corde eius iuētū ex motu saltuoso eiꝰ. Corpꝰ igiť ꝛ aīa eius qescē debēt. pp qd̄ ēt ab hoc viro cauēdū est a coitu frequētato: itātū ꝙ ēt sesi i die cōplacē ueneri nō eēt ei bñ ɔcedēdū.

De modo aūt dormiēdi ipsius sōnus plixꝰ ei ɔuenit ꝛ nullo mō excessus in vigilia. ꝛ de figuris dormiēdi melior est icurnatio sup latꝰ dextrū: ꝛ perseuerātia sup illud. latere vō sinistro non ɔueniret ei dormire pp grauitatē dextre ptis accūbētis sup ɔ̃cta sinistra. Neqz ēt resupine dormire ɔuenit ei rōne accītis qd̄ est nocumētū

in anhelitu. illud nocumētū anhelitus augmētet in decubitu resupiato. ut 2ª pmi. cº de sōno & vigilia p illa. Resupi neqȝ dormire malū &c. Si tñ sup illa pte posteriori decūbē posset absqȝ magno nocumēto sui anhelitus esset ei utile. ppterea qr iuuaret ad rectitudinē spōdiliū dorsi & colli que incuruate sunt ad anterius. & p & 2º caº declaratū est. dormire aūt sup uentre & pectore placet mihi: dūmō caput eiº teneat curuatū vsus ptē dextrā. tūc eni liberior fiet cāna pulmonis ad attrahēdū aerē necessariū pro euētatiōe mēbrorū pulsus & anhelitº. quocūqȝ tñ decubitu iaceat caput eiº respectu ptiū inferiorū mediocriter eleuatum teneat. prolixas autem vigilias omnino euitet.

De alia vo quarta re nō nāli iā dictū est. ubi de exercitio parū añ hoc sermo fuit. uerū semp agere debet leto & iocūdo aīo: tantū cū uolūtate altissimi mētez suā conformare quātum ei placuerit auferre. & hocquidez ad iuuabit non leuiter ad regimen suum.

De modo uero accipiēdi cibū & potū. ¶ Regula est prima q nunq comedat nisi uero & cōuenienti appetitu iducatur ad illud. ¶ 2ª regla. q fugiat accipere cibū cū aliq reliqa fastidij nausee uel abomiationis. ¶ 3ª regula. q nunq accipiat cibū nec potū faciētes extēsiones in stōcho pp magnā qtitatē eorū. ¶ 4ª q cibus diligēter masticatus accipiatur & nō cito uel ingluuiose deglutitus. ¶ 5ª. q nō plōget morā magnam in accipiendo cibaria. ¶ 6ª. q multitudo ciborū specie diuersorū fugiatur ab eo. ¶ 7ª. q nullus accipiatur potº uel cibº cū uētris stipticitate & plenitudine. ¶ 8ª q post assūptionē ciborū & potuū qescat: & nllomō exercitetur saltē uehemēti motu aīe ul corpis neqȝ coitº

In sexta aūt re non nāli parūper insistendum magis: eo qr in ipsa sustentatur regimen sanitatis huius viri tam cōseruatiuū q pseruatiuū uel curatiuū. ¶ Memorādū igitur ut tactū fuit in principio capli pcedentis q cibaria & potº eius declinēt ad calefactionē notabilr & ad exiccationem mediocriter. pp qd bonum erit cibaria sua confrāgi semp ex calefaciētibus mediocriter. de folijs radicibus seminibus & aromatibus que dicentur inferius. ¶ Igitur panis huius viri sit fermētatº magis q cois panis & non multū salitus: sed mediocriter coctus: non transcendēs nūerū triū dierū. Cibaria vo de pasta & de farina facta non hēantur in usu. imo raro & in parua qtitate accipiantur. ¶ Carnes de quadrupedibº domesticis sibi laudāde sunt: ut carnes capreti: carnes vituli & castrati. Carnes vo agni & porcellorū recētiū nō placēt mihi nisi assate. & elixe meliores eēnt: & pprie decocte cū mētha sisimbrio serpillo petrosel. & mellissa que melior est oibus alijs. ¶ Quadrupedū vo syluestriū carnes placēt mihi. uelut leporū capolorū iter alia: & iuuēculi apri ēt. ¶ De domesticis uolatilibus: sunt pulli: galline: capones: columbi elixi uel assati suo mō. anates vo nō placēt nisi assate. ¶ De syluestribus uolatilibº optimi sunt fasiani: perdices: turtures: columbi syluestres: tā in ruribus q turribus uescētes. Nullius eni aialis carnes tāto iuuamēto possent eē qtū iste. Et si multū adherere pōt usui eorū: iueniet excellēs iuuamētū in eis & in turturibº ēt. Turdi vo meruli & minute aues & coturnices & francolini sibi conueniūt: minime vo ortigines: qr humiditatē mollificatiuā hūt. Carnes ēt pauonū si potens eēt sibi conueniūt Silr grues: anates vo meruli aquatici cucunelli & rostrirotuli. Et in sūma aialium in aqs degētiū carnes dimittantur ¶ Silr & pisciū oium usus dimittēdus est: & pp̄e elixorū nisi cū feniculo petrosilino mentha rosmarino & alijs aromatibº condiantur. Frixi vo pisces cū bono oleo & conditi cū folijs & seminibº plātarū calidarū que concedentur inferius accipi possent: non tñ ualde frequēter. ¶ Saliti vo pisces oēs possent ei cōuenire: & de dulcibus aqs. uelut sunt regine lucij capedones sardilie trilie & reliqui solidarū carniū. Anguille vo dimittantur. ¶ Pisces aūt salsi & de aqs salsis accepti: sicut schinales palamine morene & silēs solidarū carniū accipi pnt. Torrētino vo & uariolo uti pōt. Cācri vo & ostrea codorine dimittantur. ¶ De granis vo uti pōt cicere rubeo & albo rariº. Pānicū ēt & pp̄e cū plātis calis conuenit ei. & rizū ēt. ordeū vo fabe & faseoli dimittantur. ¶ De plātis aūt conueniūt ei caules feniculus petrosilinū saluia mētha hysopº calamētū pulegiū mētastrū serpillū & mellissa iter alia. Borago aūt lactuca portulaca cucurbita endiuia crisolocāna & alie silēs fride dimittantur. ¶ De semibº vo conueniūt ei ciminū petrosil. feniculus anisum cardamomū maius & minº: & oia alia semina cala aromatica conueniēter. ¶ De radicibus vo que comeduntur optime sunt ei pastinace syluestres & domestice napi rape. Raphanº aūt nō sit i eiº usu: neqȝ alleū neqȝ cepe neqȝ porrū neqȝ bulbº. ¶ De salaticijs aūt negantur ei oia frigida. ut cressones lactuca endiuia & alia supradicta frida. Locustis āt que rāpūcioli dicuntur & sparagis uti pōt & lupullis. Cappares vo non sunt ei utiles: & pp̄e cū aceto bñ acuto. Agresta ēt salita ul lymones: & succus arāciorū possent ei conuenire. Vinū aūt granatorū nō placet mihi nec acetum acre. ¶ Olei vo oliuarū usus oio ē ei conueniēs quocūqȝ mō. ¶ Butyrū aūt non placet mihi: pinguedo vo porci salita que lardum dicitur & assungia salita sibi conueniunt. ¶ De aromatibus vo pegrinis conueniunt ei piper çinçiber galāga nux muscata cinamomū utrūqȝ: grana padisi carpobalsamū xilobalsamū & lignū aloes nux mus. & cortex eius macis noiatº & silēs oēs cale aromatice spēs & semia: neqȝ timendum est ex usu ipsorū: qm pauca qtitas ex eis accipitur etiā confrāguntur a carnibº ab aq & reliquis cū qbº pparātur ¶ De fructibº recētibº euitentur cerasa pira muscata poma acria pruna crisomilla persica & granata nisi dulcia. sorbe mespile euitentur. Ficubº vo recētibº & siccis amigdalis & auellanis uti pōt. Iuiube vo dimittantur in sūma: & oēs alij fructus frigidi & humidi abhorendi sūnt.

Potus aūt huius adolescentis esse dz vinū albū colore substantia subtile bñ aromaticū: & sapore declinans ad dulcedinē aliquātā. mime vo pōticū & acre uel acetosum. Et caueat a comestione aque simplicis cū vino. imo ab ea pura fugiat uelut ab igne. Pōt autē ipsam cū modico cinamomo coquere. deinde suo vino cōmiscere & iuuamētū magnū accipiet. Et si abhorreret cinamomū pp acuitatē eiº: tūc aqua cocta cū modico ligni aloes minutim incisi. Et iterū si abhorreret lignū aloes pp aliquā amaritudinē que pcipitur in eo: tunc coquat aquā cū liquiritia bene mundata & vino cōmisceat eam. ¶ Et lz utraqȝ earum sit ei ualde utilis: ego tñ scio q si posset uti infrascripto potu a medietate mēsis septēbris usqȝ ad medietatem mensis marcij p plures annos eēt sibi potus ualde utilissimus. Et si non posset uti ipso puro absqȝ vino saltem commisceat ipm cū altera medietate vini. Est aūt huiº potº descriptio hec. ℞. aque boni fontis uel fluuij uel cisterne que melior eēt lib. xxv. mellis electi lib. ij. florū ameos & florum maiorane añ. ʒ. j. se. basiliconis. ʒ. s. radicum andachoche. ʒ. iij. se. ruthe. ℈. ij. ligritie bñ rase. anisi dul. añ. ʒ. iij. Bulliant pmo mel & aqua usqȝ ad consumptionē quarte ptis semp dispumādo ipsa. Deinde supaddātur spēs supradictorū subtilr contrite nō tñ cribellate iterū usqȝ ad consumptionē quarte ptis tūc ergo per vnā noctē oia sic infusa dimittātur. deinde in sequēti mane calefiāt absqȝ ebullitione & colentur per telaz ualde spissam. deinde ponantur in uasis vitreis & utatur eo: ut iā dictū est. & nō dubito inueniri ipm ualde utillimum.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. IIII.

Quartū caplm erit de regimine tā pseruatiuo qȝ curatiuo huiº viri: & erit i duas ptes diuisuz. ¶ In pª qdē pte ponetur modus pseruatiuº a maiori lapsu. Et cū hoc cōseruatiuº dispōnis quā hēt. ¶ In 2ª vo pte ponentur quedā simplicia & cōposita ad curationē possibilē sibi seruientia. ¶ Pro expeditiōe pe ptis hº qrti capli p ponā qtuor cōposita. Deide sex simplicia ad hoc conferētia. ¶ Pro scōa vo pte

ponet vnū cōpositū ad hāc māni ɔferēs ⁊ decē simplicia.

Pro expeditione primi cōpositi de prima pticula huius capli. supponit ꝑ ꝙ ad ɔuenientē pseruationē a lapsu ulteriori oīno usqꝫ ad duos uel tres annos hic vir in anno purgetur bis s. in tpe ueris ⁊ autūni. ¶ Igit iuxta pn^m ueris vno mane accipiat hoc minoratiuū. ℞. pillarū de oppoponaco ⁊ de serapino. aā. ℈. j. ⁊ accipiant in mane p nouē horas post cenā. ⁊ dormiat sup eas p horā vnā cū dimidia. tunc surgat ⁊ quiescat cū appōne pānoꝝ calidoꝝ sup uentre. Et qn̄ trāsiuerint hore. v. accipiat cyathū vnum aque ordei calefacte çuccarate: ⁊ post vnā horā accipiat prādiū suū. ¶ Sequēti vo mane accipiat hoc digestiuū calefactū eadem hora: qḋ ɔtinuet dieb⁹ octo. Cui⁹ descriptio est. ℞. sy. de calamēto. sy. de eupatorio ⁊ geniabin. aā. ʒ. 5. aque andachoche. aque iris. aā. ʒ. j. 5. misce. ¶ 9^a vo sequenti die accipiat hoc solutiuū. ℞. pillarū de oppoponaco: pillarū de sarcocolla aā. ʒ. 5. icorporent pille. vij. cū eluario ros. ⁊ accipiant obſuatis ɔditionibus que statiꝫ dicte sunt. ¶ 2^m cōpositū est hoc. ℞. aloes pparati. ʒ. j. oppoponaci piguis serapini aā. ʒ. 5. icorpent simul cū succo ros. ⁊ fiat pille. de qb⁹ toto tpe anni assumē pōt oī 4° uel 5° sero vnā imediate ante cenā. Et si acciperet de eis oī mēse bis qnque uel sex eēt ualde utillimuꝫ sibi obseruādo conditiones dictas in primis pillis. ¶ 3^m cōpositū est hoc. ℞. betonice sticados maiorane bdelij masticis se. ruthe siseleos aā. ʒ. ij. pluueris acori. ʒ. iij. andachoche. ʒ. j. 5. ben al. ⁊ ru. croci. nucis mus. ℈. ij. ligritie. ℈. iiij. mellis ɔseruationis. ꝯꝯ. lib. j. çuccari. ʒ. ij. coqnt oia simul ⁊ fiat eluariuꝫ. de quo accipiat toto anno pīti oī mane p q̄tuor horas aā cibū quātitatē vni⁹ nucis mus. Et credo in hoc pēdere magnaꝫ quātitatē curatiōis ei⁹. Et si nō posset ita frequēter accipere de eo: saltē accipiat oī tertia die uel bis in septimana q̄titatē iā pdictā. ¶ 4^m vo cōpo^m est hoc. ℞. olei de laterib⁹. ʒ. j. olei de costo. ʒ. 5. emplastri ceronij descriptiōe Nicolai i antidotario. ʒ. iij. icorpent oia sil. ⁊ ex hoc vnguēto p totuꝫ mēsem martij oī sero vngat tota spina ei⁹ qn̄ uadit ad lectuꝫ ⁊ supponat frustuꝫ lane bn̄ carminate. ¶ Primuꝫ ḡ de simplicibus ɔferentib⁹ ad has dispōnes ⁊ securius est betonica que cal'a est ⁊ sicca in fine scdi ⁊ pn⁹ tertij ſm quosdā. Cui⁹ usus in cibis ɔfert ɔquassatiōi ⁊ attritiōi neruoꝝ ⁊ ɔtusiōi ⁊ lassitudini eoꝝ. Et. ʒ. j. pluueris ei⁹ in potu data oī septimana sel' in aurora cuꝫ. ʒ. ij. hydromellis cal'i ēt mirifice ɔfert toti pectori ⁊ cordi. ¶ 2^m simplex est croc⁹. ⁊ ɔcordāt i eo oēs sapiētes ad pulsuꝫ ⁊ tremorē cordis qḋ est maximuꝫ nocumētuꝫ in hoc viro: ⁊ ppⁱe usus eius in cibis. Et si oī mense bis acciperet de eo. ℈. j. cū. ʒ. ij. aque cicoree efficeret ei psidiuꝫ singulare. ¶ 3^m simplex ⁊ magne utilitatis est brionia si ex radice eius fiat decoctio cum qua fiat clistē simplr. Et si ēt ex decoctione radicuꝫ ei⁹ fomentet aut suffumiget tota spina eēt ei iuuamētuꝫ arduuꝫ. ¶ 4^m simplex est usus calamēti in cibarijs ei⁹ mediocri q̄titate. eradicat enim mās in pfundis nuche ānexas. Et si puenerit ei dolores in spatulis ⁊ in spina: tunc fomētent cuꝫ herba ei⁹ bn̄ calefacta. mirabili enim iuuamēto ɔferret. ¶ 5^m simplex est siseleos. cui⁹ decoctio cōfert dolori dorsi ⁊ lassitudini ei⁹ si ex eo dent. ʒ. ij. in septimana bis u'ter. ¶ 6^m simplex est adeps ursi ex qua fit inunctio sup spina: ⁊ confert lassitudini ⁊ duritie eius ɔctiōi: ut Plini⁹. 28° nālis hystorie. cap̄ de eo. Et hec de p^a particula huius capli dicta sufficiāt: Sciēduꝫ tn̄ ꝙ qn̄ assumit vnum istorum sex simplicium dimittat electuarium ⁊ alia.

Pro 2^a pticula h⁹ capli pmittat p purgatio in autūno celebrāda ſm hūc modū. ℞. bn̄dicte. ʒ. iij. agarici electi. ℈. ij. ꝯꝯ. ℈. j. aque maiorane. ʒ. iiij. misce. ⁊ accipiat cū cōditiōib⁹ in purgationib⁹ ueris superi⁹ assignatis. ¶ Sequēti vo die accipiat hoc digestiuū. ℞. sy. rosati. ʒ. j. syr. de eupatorio. ʒ. 5. aque abrotani. ʒ. j. 5. aque mellisse. ʒ. ij. misce ⁊ ɔtinuet ipm dieb⁹ octo caliduꝫ in aurora superdormiēdo ei. ¶ Die vo nona imediate sequēti euēt cū hoc. ℞. eluarij indi. ʒ. 5. aque cētauree mino. ʒ. iij. calefiat aqua ⁊ dissoluat cum eo eluariuꝫ ⁊ assumat obseruatis ɔditiōib⁹ in purgatiōe ueris assignatis. ¶ Pro descriptiōe vo cōpositi ad curā harum dispōnuꝫ sufficiētis. pmittat ꝑ ꝙ he q̄dē dispōnes ſm disputationē faciles sunt. actu vo ⁊ ope plixe ⁊ difficiles. 4° interioꝝ. cap̄ 3°. nil minus q̄tum est possibile ad eaꝝ curā securi⁹ puenire. ponet hoc cōpositū a Gal'. acceptū de melioribus ad torturā ⁊ inclinationē spōdiliū ⁊ spasmū cuius series est. ℞. calamēti rosaꝝ cinamomi masticis ameos su meu hypiconis çedoarie doronici gariofil. aā. aur. j. sandal'. ru. xiloaloes. aā. ʒ. j. musci. ʒ. 5. terant subtil'r ⁊ liniātur cū oleo balsami. deide icorpent cū melle dispumato ⁊ fiat eluariū. de quo pcipio debē assumē oī mane q̄rtā. ʒ. vni⁹ ⁊ sūt grana. xv. cuꝫ syrupo de calamēto. ⁊ forassis ꝙ inuenit lr̄a corrupta: deberet eni scribi q̄rta ps. ʒ. ⁊ eēnt. ʒ. ij. ut sit sic descriptio. ℞. sy. de calatm̄o. ʒ. j. eluarij pscripti. ʒ. ij. icorpentur: ⁊ lābēdo degluiat. Et si bn̄ ɔsideras vtutē cōponētiuꝫ oia sunt simplicia ſm oēs illustres viros pclarissima laude approbata ad dispōnes tales: tn̄ elige cōpōnem modo tuo. ¶ Primuꝫ ḡ de simplicibus plaudatis ad hāc dispōnē: ⁊ ppⁱe ad accīs molestius qḋ est tremulus ⁊ saltuosus motus cordis est çedoaria. de qua scripsit Auic. ꝙ ɔfert tremori cordis uehemēti ualde. Et ego dico ꝙ tā interius q̄ȝ exteri⁹ applicata magnifice ɔfert. siue admistret in cibis uel altero mō administratiōis. ¶ 2^m simplex est acor⁹ q est calidus ⁊ siccus in fine scdi. Cui⁹ iuuamētuꝫ ad oēs egritudines lacertorum ⁊ neruoꝝ coīter ab oib⁹ approbat. itātuꝫ ꝙ de eo circunducūt de acoro: ⁊ eluariuꝫ de eo ⁊ ɔfectiōes ⁊ alios modos diuerse administrationis approbant a sapientibus. ¶ 3^m vo simplex est cētaurea quelibet ⁊ ppⁱe minor. Cui⁹ laudes uere sunt ad oēs egritudines neruoꝝ lacertoꝝ ⁊ iuncturaꝝ. siue ex ea fiat emplm̄ balneuꝫ embroca uel fomētuꝫ. ¶ 4^m vo simplex est serapinuꝫ. cui⁹ q̄dē potētia est ad tēsiones ɔctiōes ⁊ iuncturas articuloꝝ neruoꝝ. ⁊ lacertoꝝ. siue hoc faciat soluēdo mās flaticas imersas i pdictis mēbris. si uel linita uel emplāta calefaciēdo resoluēdo ⁊ exiccādo ɔsumat pdictas mās. ¶ 5^m vo simplex est geldum ⁊ est granum vnum pini tā maioris q̄ȝ minoris. Cui⁹ q̄dē iuuamētuꝫ excellēs est ad oia neruosa mēbra ⁊ articlos ɔfortādo. imo oleum de g'nis illis oēs durities iuncturaꝝ ⁊ ostracositates earuꝫ soluit. ¶ 6^m simplex est hypicon. Nā usus folioꝝ ei⁹ in cibis ⁊ emplīs ēt attrahit mās iūcturaꝝ imersas. ⁊ clistē ēt factuꝫ ex oleo ei⁹: ⁊ ppⁱe cuꝫ oleo de andachocha est magni iuuamēti. ¶ 7^m simplex est mucillago fenugreci: ⁊ ppe granoꝝ eius cuꝫ aqua cineris fcā ex q̄ spatula ⁊ tota spina frequēter liniat cal'a. ¶ 8^m simplex nō negligēduꝫ est sulfur ⁊ aq̄ thermarū ei⁹ ⁊ sordities aluearioꝝ: in qua si infundant sepe egrotātes: ⁊ cuꝫ ea fricent tātū iuuamētuꝫ accipiūt ꝙ multi torti actu entes in aq̄ distēdunt q̄si ad rectitudinē rōnalē. Et sīle ⁊ adhuc meli⁹ efficit fum⁹ p angustuꝫ foramē a fonte vn̄ scaturit aq̄ eleuat⁹: q. pcutiat spinā totā ⁊ reflectatur ad eā ɔhēdo morā sup ea usqꝫ ad tolerātiam virtutis. ¶ 9^m simplex ⁊ de familiarib⁹ est decoctio spagirecētis assūpta sepe cal'a aut saltē decoctio radicū ei⁹ qn̄ nō inuenit recēs. ¶ Ultimū simplex est fex olei irini: de q̄ ɔfricent sepe spondiles actu cal'a ⁊ supponat eis pellis dabaon. aut saltē vulpina actu cal'a ⁊ diligēter circumligata. Et his administratis cuꝫ inclinatione diuine misericordie pseruabit ⁊ restaurabit ɔuenienter: qḋ sibi ɔcedat qui cuncta semper felicitat ⁊ regulat. ad laudes eius imortales Amen.

Cōsiliū. 232. De gibbositate cuiusdaꝫ pueri.

odus processus in cura hui⁹ adolescentuli est talis. ¶ Primo ꝙ p q̄tuor dies mane ⁊ sero fomentetur uel epithimet locus cū hoc cōposito ℞. cimini carui feniculi anisi aā. M. ij. se. rute. M. iij. furfuris grossi scutellas. vj

caleſiāt oia in caldariola ſup cinerib⁹ calidis abſqȝ flāma. ⁊ ponant̄ in ſacculo qui applicetur ſm̄ conſuetudinem. ¶ 2° ꝙ poſt fomētatioñe vngat̄ locus cū hoc linimēto. ℞. mucillaginis fenugreci ⁊ ſe. lini. añ. ℥. j. olei de ſiſamo ⁊ ami gdalis dul. ⁊ de ireos añ. ℥. j. ß. empl'i de mucillaginibus. ℥. iiij. incorpent̄ oia ſimul cum ſufficiēti quātitate cere. ⁊ in fi ne apponant̄ croci. ℈. ij. ⁊ ita ɔtinuetur per quatuoꝛ dies ¶ 3m inſtr̄m eſt. ꝙ poſt iſtos q̄tuoꝛ dies fiat ſibi ligatura cū applicatiōe decēti excludēte doloꝛē. cui ligature omni die mane ⁊ ſero ſupaddat̄ vna faſcia abſqȝ remotiōe p̄me. ⁊ ita fiat cōtinuatio ꝑ ſex dies. ¶ 4m eſt. ꝙ poſt iſtos ſex dies iteꝝ fiat reditus ad euapoꝛationē ſuprāſcriptā cū inunctio neiā p̄dicta. ¶ 5m eſt. ꝙ poſt euapoꝛationē ⁊ vnctionem cō tinuatā quatuoꝛ diebus fiat reditus ad ligaturā. prius tñ ſu perponēdo cerotū toti ſpine ⁊ ſpatule toꝛte factū per hunc modū. ℞. empl'i de mucillagib⁹. ℥. ij. empl'i de oxiracroceo ℥. j. ß. extendat̄ ſup ſubtili coꝛio: uel ſup pāno laneo qui me lioꝛ erit. ſupponant̄ aſtelle cū coto uel ſtupis diligenter cir cūligate. ⁊ ita ɔtinuent̄ alteris ſex dieb⁹. ¶ 6m eſt. ꝙ iſte iuuē culus q̄ꝗ in mane accipiat iſtas aquas infraſcriptas. ℞. aque enule: aque altee ⁊ ireos. añ. ℥. j. ¶ 7m eſt. ꝙ poſt aq̄s per hoꝛas tres accipiat. ℈. j. huius pulueris. ℞. cimini. ℥. j. ß. ſe. feniculi apij petroſ. aniſi ⁊ liquiritie. añ. ℈. ij. pulueriçen tur oia per ſe ⁊ fiat puluis. ¶ 8m eſt. ꝙ huic iuuēculo ſemp poſt cibū det̄ fruſtū vnū ɔfectionis de fiſticis cū ciamomo ¶ 9m eſt. ꝙ bis in ſeptimana parū añ cenā det̄ ſibi vna de in fraſcriptis pillis. ℞. aloes p̄parati. ℥. j. ß. bdelij mollis ⁊ ſub albidi. ℥. ß. ſe. apij. ℈. ß. cū ſucco ro. forment̄ pille ex oi. ℥. vij. ¶ 10m ⁊ ultimū eſt. ꝙ in cibis ſuis uel poſt cenā imediate ap ponat̄ uel det̄ modicū de infraſcripto puluere. ℞. cinamo mi ſubtilis ⁊ electi. ℥. ß. liquiritie ſe. altee. añ. ℈. ß. croci. ℈. j. pulueriçent̄ oia per ſe: ⁊ fiat puluis ſubtilis. Hoc in ſūma eſt regimē q̄ḋ videtur mihi utile ad laudem dei. Amen.

Conſilium. 233. De varicibus.

Premiſſis purgatiōib⁹ ⁊ factis flōmijs uenaꝝ vari coſaꝝ lamia plūbi ueſtita pāno biſello q̄ diu ſteterit ifuſus in aceto potēti ſi poꝛte tur medioc̄ri adheſiōe ligata ip̄a ꝓhibet uarices intumeſcere ⁊ locum confoꝛtat. ¶ Cerotū ꝓhibitiuū deſceſ̄us m̄aerū ad patiētē ꝑticulā. ⁊ hoc ꝑ applicationē ei⁹ ad cruris medietatē uſqȝ ad genu excluſiue. ℞. ſandarace ſpodij oſſiū dactyloꝝ cōbuſtoꝝ alumis crudi roſ. capellaꝝ glādiū ſeminū mirti plātaginis coriādri. añ. ℥. ß. plūbi uſti. ℥. j. maſticis. ℥. x. picis nauàlis lib. j. coquat̄ pix in aceto acu to uſqȝ ad bonā glutinoſitatē ⁊ aceti ɔſumptionē. deide ad dita cere ſufficienti q̄titate fiat cerotū. hoc enī ꝓhibet m̄ās ad uarices deſcēdere. ¶ Unguētū q̄ḋ ulcera ſanat ⁊ maxie uaricū. ℞. picis nauàlis. ℥. j. terbētie reſine. añ. ℥. j. ß. myrre ſerapini galbāi armōiaci. añ. ℥. j. ß. tutie p̄parate ceruſe lote añ. ℥. ß. amili. ℥. vj. plūbi uſti. ℥. j. ß. oleoꝝ de maſtice ⁊ facini. añ. ℥. ij. cere quantū ſufficit fiat vnguentū molle bone glu tinoſitatis. ¶ Linimētū quod applicari debet poſt ulceris conſolidationē. nā ꝓhibet materias in loco conſolida to recipi. ⁊ ſi que ſūt reſoluit. ⁊ fit omni die bis uel ſemel ad minus. ⁊ imo ꝓhibet ulcerationē cōmunicari oſſib⁹ ⁊ pro fundis partibus membri. ℞. plūbi uſti. ℥. ij. acatie. ℥. j. oſ ſiū dactyloꝝ cōbuſtoꝝ ⁊ coralloꝝ mumie gipſi toꝛrefacti. añ. ℥. x. amili ⁊ pꝛopꝛie de oꝛdeo. ℥. j. ß. ſucci folioꝝ roſ. recētiū. ⁊ conſolide maioꝛis. añ. ℥. ij. terantur omnia lōgo tempoꝛe in moꝛtario plumbeo cum ſuo piſtello uſqȝ ad bonā viſco ſitatem: ⁊ fiat linimentum.

Conſiliū. 234. De uaricib⁹ in ſiniſtro crure.

¶ Diuiditur autem conſilium in capitula quatuoꝛ.

¶ De cauſis eius ⁊ ſignis. Cap. I.

Eximius Utriuſqȝ iuris Doctoꝛ domin⁹ Petr⁹ de mōte laboꝛat diſpōne uaricoſa in crure ſiniſtro eius que ē̄t extēdit̄ per totā domeſticā p̄tē eiuſdē tybie. ⁊ eſt q̄dē hec diſpō in eo uerē da ſatis. q̄ḋ pluribus rōnib⁹ deduci pōt. ¶ Et ꝓ q̄ꝛ hec eſt diſpō diſpꝛopoꝛtionalis cōplōni que nōbil'r ſanguinea eſt. ¶ Etiā diſpꝛopoꝛtiōalis eſt etati que eſt iuuēt⁹ in qua nō eſt rōna bile generari ⁊ m'ltiplicari māꝫ hui⁹ egritudinis. de qua po ſtea dicet̄. ¶ Et 3° iteꝝ moleſta vī h⁹ egritudo. eo q̄ꝛ pēdet a mā multa. ¶ Et 4° iteꝝ q̄ꝛ hec diſpō minat̄ euētū elefantie cui ualde ꝓpinq̄ eſt ꝑꝑ ɔueniētiā m̄aerū in g̃ñe ꝓpoꝛtiōali. ¶ Et 5° iteꝝ. q̄ꝛ ſi h⁹ egritudis cā m̄alis exiccaret̄ indubitā ter ꝑduceret ad ulcera difficilis aut i̇poſſibilis ɔſolidatiōis Eſt aūt diſpō hec in eo ɔueniēs ex multitudie ſangui nis: cui mā melīca ul' flatica notabil'r cōmiſce tur. lꝫ mā in mixtiōe vincēs p̄ma ſit ſanguis. 2a flegma. ⁊ 3a melācholia. Et lꝫ hec diſpō q̄ꝗ fieri poſſit a m'ltitudie ſan guinis laudabilis. ut colligitur 22a tertij tractatu ꝓ. cap. 5° In hoc tñ viro hec egritudo ɔuenit a m̄aebus iam dictis ⁊ nō a laudabili ſanguine cū hicēt in mixtiōe tali multū iue niat̄ de mā melīca poterit ipſa in uenis exuberare tātū ꝙ ab eis expulſa ī capillarib⁹ uenis ⁊ mēbroꝝ poris retēta perducet ad elefantiā. tātū enim vicine ſunt he due egritu dines inuicem ꝑpter coītatē m̄aerū a quibus fiūt ꝙ a ſapiē tibus inuiceꝫ ɔtractātur. ⁊ in eodeꝫ caplo: ut in pluribus curātur: ut 22a tertij. 5° ⁊ 6° cap videri pōt. Hec igit̄ de theo ria huius diſpoſitionis dicta ſufficiant.

Signa aūt cognitiōis ei⁹ facile inoteſcūt ſciēti cogno ſcere uenarū plenitudinē ⁊ extēſionē viſu ⁊ ta ctu ꝑceptibiles. ¶ Ex q̄bus facile cōcludi pōt ꝙ dñs iſte ſo lers multū eſſe dꝫ in cautela curatiōis huius diſpōnis ⁊ ꝑ ſeruatiōis ip̄ſius a trāſitu in ulcera ⁊ elefantiā ad quas am pliſſime paratus eſt: ut patet ex dictis. ¶ Cū itaqȝ diſpō p̄e ſcripta depēdeat a malitia cōplonis calide ⁊ ſicce ipſi⁹ epa tis cōuertētis laudabilē ſanguinē in meliā aduſtā. ⁊ cōcur rat ē̄t ad hāc egritudinē efficiēdā debilitas attractiue ſple nis ipſi⁹ ꝑꝑ quā nō bene purificat̄ ſanguis a melia fecali in epate eius genita. ꝑpter q̄ḋ utraqȝ melia tā nālis q̄̃ adu ſta effundit̄ ꝑ chilim deſcēdētem ad crus ſiniſtrū eius. Pa tet manifeſte ɔſiderāti intētio curationis huius diſpōnis que fieri debet cōpleri per rectificationē male cōplōnis ꝑ̄ fate: ⁊ debitas euacuatiōes m̄aerū p̄dictaꝝ. ois enim egritu do de repletione cū malitia cōplonis curat̄ ſufficiēter per euōnē ⁊ bonitatē regiminis: ut 4a p̄mi. ꝓ c° in fine colligēdū. ¶ Ueꝝ q̄ꝛ intentio curatiōis indicata a malitia cōplonis indigeret diſcuſſione ꝓlixa mēſurando regimen ɔueniēter ex parte oium ſex reꝝ nō nāliū. ⁊ t̄pis paucitas nō ɔcedit. hic ſolū illa particularia tangā diſcurrendo per oēs res non naturales que mihi utilioꝛa videbuntur.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Uitet itaqȝ moraꝫ ⁊ habitationē in aere nō bilis caliditatis ⁊ ſiccitatis. ſimiliter etiā in aere climate ciuitate ⁊ loco multe frigidi tatis ⁊ ſiccitatis. ꝑpter p̄mum enim intēderet̄ la pſus epatis ſupra tactus. Propter ſecūdum vō adderetur in debilitatem ſplenis p̄nominatam. quare ne ceſſario utraqȝ materia multiplicaretur. ¶ Sit itaqȝ aer ci uitatis ⁊ domus eius inclinatus ad humiditatem. ⁊ calidi tatem. Amplius autem tam ad humiditatem q̄̃ calidita tem: ut contrarietur predictis. ¶ Et ſil'r dicēdū eſt de anne xis aeri ut ueſtibus ⁊ ſilibus. que non ita multiplicentur in q̄litate ⁊ q̄titate que ſeq̄t̄ ad eas ne p̄dicti lapſus intēdā tur. ꝑꝑ q̄ḋ ſūmope ꝓuidēdū ne ueſtes ei⁹ tali uel tāta ſtrictu ra applicent̄ hypocūdrijs ut ꝑꝑ uehemētē ſtricturā epatis ſplenis ⁊ alioꝝ viſceruꝫ caliditas innata ſuffocetur ſicut in etate noſtra laſciua iuuenum cōſuetudo facere conſueuit.

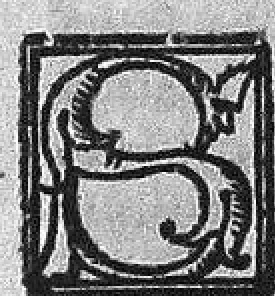
¶ Similr ei⁹ exercitiũ tale eẽ debet ut nõ calefaciat ꝛ exiccet im moderate, neqꝫ ẽtplene laudo deiceps eẽ indulgẽdũ ociose vite: sic fortasse usqꝫ mõ se rexit. p talẽ enim ocio deditã occupationẽ mltiplicant superfluitates oẽs. ꝛ ꝑpe fl'atice. ꝛ ista est cã mltiplicatiõis fl'atis i eo qḋ positũ est supi⁹. eẽ ꝑtialis mã lis cãsue dispõnis. Cũ lapsu eni nõbiliter itẽso i calitate ꝛ sic citate ꝯtigit multiplicari fl'a per accñs sicut ex ꝑuatiõe exercitij dictũ est. pp qḋ tale fl'a mltiplicatũ frequẽter est cã ethice. i. ꝯsumptionis corporis. dimittẽs eni exercitiũ ethicã frequẽter icurrit. 3ª ꝑmi. c. de exercitio in fine. Si aũt occupatio actuũ ei⁹ oino ocio expleri cogeret. saltẽ suppleat resolutiõi fiẽde per exercitiũ cũ fricatiõib⁹ admĩstratis sano pedi ei⁹. i. cruri: aut saltẽ intẽdat fricationi spatularum ꝛ similibus. ¶ Sõno aũt ei⁹ debet mẽsura cõueniens exhiberi: ita ut in nocte dormiat horis septẽ ad min⁹ aut saltẽ. viij. ꝛ ꝑprie in dieb⁹ frigoris. corporib⁹ ẽt humorosis ꝯuenit amplior mẽsura dormiendi ut melius fiat mãe ꝯ digõ ꝙ fieret si essent corpora sicciora. In sũma tñ in hoc ꝯsuetudo attẽdi debet. Si eni ꝑ excessuꝫ in vigilia non cõprehẽderet sequi debilitatem manifestam. ꝯueniẽtius eẽt sibi vigilãdo parũper excedere ꝙ dormiendo. vigilie enim exiccant corpora: ꝛ somnus humectat ipsa. secunda ꝑmi. de his que proueniunt ex utrisqꝫ. ¶ Ampli⁹ ex fundamẽto in hꝯ cap. stabilito facile videri ptꝫ qlis debet eẽ accñtiũ aie applicatio. Oia eni anime accñtia pp que festin⁹ ꝛ vehemẽs mot⁹ in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹ accidat: cãe sunt itẽsiõis lapsus i epate suo supra tacti. fortassis autẽ ꝯueniẽti⁹ est ei icurrẽ frequẽtius accñtia aie calefaciẽtia ꝛ exiccãtia ꝙ accñtia ꝯtristãtia ꝛ angustias animales faciẽtia. p hec enim talia multiplicaret melica mã que maior est pars haꝝ uaricuꝫ. Et facile ex multiplicatiõe ipsi⁹ ꝑduceret ad elefantiã: ut supra tactũ est. videtur itaqꝫ ꝙ occupari debeat passionibus aie letitiã ꝛ iocũditatẽ efficiẽtibus: ꝛ a ꝑdictis extremis secedere quãtuꝫ est possibile. lꝫ humane vite infelicitas in nostra etate magis inducat ad oppositum. Hec enim non ita facile fieri possent sicut scribi. ¶ De reliqua autẽ re non naturali ut repletiõe que sequit ad cibos paulopost in ordinãda cibatione mẽsura scribet. Rõne aũt approbãte oino ꝯuenit ei ꝑ subtractiõeꝫ ciboꝝ ꝛ potuũ iani re corp⁹ ei⁹: qḋ ualde repletũ est. fames eni exiccat corpora. affoꝝ. 7ª. De eũone aũt mãe ꝑ in can. eũonũ per medicinalia dicet inferi⁹. ¶ De regimie ꝟo per cibos ꝛ pot⁹ amplior doctrina necña foret. eo qꝫ hec res nõ nãlis est illa que est oium fere egritudinũ mr ꝛ fundamẽtũ: qꝛ p eã mãe multiplicant. ꝛ in quãto ꝛ in qli excedunt. aut qꝛ fertilitas circa hãc rẽ nõ nãlẽ est causa diminuẽdi calitatẽ inatã: ꝛ alistimbre. i. digõnis ꝯueniẽter ipeditiua cã. pp qḋ cibi eius mẽsura: ꝛ potus talis eẽ dꝫ: ut nullũ nocumẽtũ ex eius ꝙtitate sequat. Deterior eni cib⁹ est q stomachi ꝗuitatẽ efficit: sic pot⁹ deterior est q in stomacho natat ꝛ fluctuat. 3ª ꝑmi cap. de regimie p cibũ ¶ 2ª obsuãda reg⁹ est: ꝙ nuꝙ assumant cibus ꝛ potus: nisi ad illõ irritet nãlis appetit⁹ stomachi. Comedẽ eni ꝛ bibẽ absqꝫ nãli appetitu fastidiũ generat ꝛ cronicas egritudines difficilis eradicationis. ¶ 3ª reg⁹. ꝙ nuꝙ assumat cib⁹ cũ stomachi satietate ꝛ humorosa replone. pꝫ ex dictis. ¶ 4ª reg⁹ nutriẽtia plura numero ꝛ spẽ vitent: ne mãe grosse per viã idigõnis multiplicent. ¶ 5ª reg⁹ ꝙ cibaria nuꝙ degluttiant nisi solẽniter masticent: taliter eni meli⁹ digõni parantur. ¶ De qlitate ꝟo ciboꝝ. Euitanda sũt cibaria oia grossa inflatiua ꝛ melica. ut antique carnes aialiũ oiuꝫ. ꝛ pisces magnoꝝ corpoꝝ. Itẽ cibaria magne salsedinis. Itẽ caseus antiquus caro salita. Oleũ cepe porri caules raphanus pira citonia mespila castanee ꝛ similia spissuꝫ ꝛ melicũ sanguineꝫ gñantia. Euitet ẽt panis furfuraceus antiquus ꝛ ualde coctus. Silr ꝛ legumina oia euitent ꝛ ꝑpe risuꝫ lẽtes: ꝛ fabe ꝛ faseoli. Effugiat ẽt multi aceti usum: acredo enim aceti excitat meliaꝫ. agresta ẽt ꝛ ꝑprie salsa multũ non placet. ¶ De preparationibus ꝟo euitent frixa oia cibaria: ꝛ ptes solide uel indurate assatoꝝ pp aptitudinẽ ꝯuersiõis eaꝝ ad meliã In reliquis autem cibariorum specieb⁹ tam elixatorum ꝙ assatorum licentiam habeat suo placito. ¶ Potus autẽ ei⁹ existat vinum in colore album uel nigrum remisse nigredinis: ꝛ grossitudinis similiter a superfluitatibus bene expurgatum sapore dulce: aut sibi vicinũ. potentia mediocre: aut saltem remisse fumositatis: qḋ si oportuerit aꝗ cõfrangi sit aꝗ de cisterna bene expurgata leuis ꝛ dyaphana ab oi odoris exhalatione denudata. hec de regimie cibatiõis sunt dicta.

¶ De regimine preseruatiuo a uaricibus. Cap. III.

Regimen aũt medicinaliuꝫ in duo capitula ptiendũ est. ꝛ ꝑ° in regimẽ ꝑseruatiuũ. 2° ꝟo in curatiuũ hui⁹ dispositionis. ¶ Primũ itaqꝫ caplm cõplebit ptim ex his que dicta sunt in regimine sex rerum non nãlium. propter qḋ prohibetur materieruꝫ huius morbi augmentatio. ¶ Item etiam completur hoc regimẽ per prohibitionem descensus materieruꝫ ad loca patientia. ꝛ ꝑprie cum defensiõe ex calcia de pelle canina facta: ut sibi ordinatum est. Et si qñqꝫ cõtingeret remoueri calciam predictã: defendatur mẽbrũ a receptione materierum cum ligatura latitudinis trium digitorum. incipiendo a cauillis pedũ: ꝛ ascẽdendo usqꝫ infra genu per duos digitos. deinde cum eadem uel alia incipiendo supra genu adherere ligatura totum eius usqꝫ prope inguina circumuoluendo. ¶ Cõplent etiam hanc preseruationis intentionem ablutiones embroce ꝛ linimenta. Ablutio itaqꝫ ad illud optima potest eẽ hec. ℞. gallaꝝ cupssi gallarũ querc⁹ ꝛ ꝑpe pforataꝝ. añ. numero. xxv. sumach gnoꝝ mirti corti. gnatoꝝ. ꝛ floꝝ ei⁹. añ. ℥. j. scorie ferri. ℥. iiij. bulliãt hꝯ oia in aꝗ usqꝫ ad ꝯsũptionẽ medietatis. ex ꝙ tepida in dieb⁹ frigidis: ꝛ frida i dieb⁹ caloris ambo crura ab iguie usqꝫ ad plãtas diligẽter abluant. Ex ista ẽt fieri põt embroca effundendo ipsam ab alio cuꝫ expressione per spongiã sup mẽbris: ut dictum est. Ego aũt laudabilem embrocam inueni factã ex aqua extinctionis ferri ab alueolo fabroꝝ accepta. ꝛ ꝑprie quãdo in eadem longo tempore fuerint extincta ferramẽta. ¶ Linimẽtũ bonũ ad eãdẽ itẽtionẽ. ℞. scorie ferri subtilissime puluerizate. ℥. j. sandarace hypoquistidos: acatie. thuris ematitis: karabe. añ. ℥. ij. glutinis pisciũ dissoluti cuꝫ aceto nigro. ℥. j. olei de mastice. olei de mirto. añ. ℥. iij. cere quãtũ sufficit. fiat vnguẽtũ molle: qḋ postea leuiter bulliat in lib. j. aceti rubei usqꝫ ad ꝯsumptionẽ ei⁹. ¶ Hãc ẽt itẽtionẽ eãdẽ cõplet hic pot⁹ laudabiliter ab oib⁹ approbat⁹. ꝛ ꝑpe. 22ª tertij allegato cap. ℞. aque lactis capñi lib. 5. epithimi. ℥. 5. violarũ. ℥. j ifundant oia sil' per diẽ nãlẽ. deide colent ꝛ exꝑmant: ꝛ aqꝫ illa calida bibat oi mẽse semel. Hec de ꝑseruatione sufficiãt.

¶ De regimine curatiuo uaricum. Cap. IIII.

Si autẽ ad canonicã curationẽ trãsire op⁹ eẽt. qḋ cogscit eo qꝛ mẽbrũ igrossabit: ꝛ uene illius manifeste itumescẽt: ꝛ grauitas in mẽbro ꝑcipiet ꝑgressiuũ motũ notabiliter ipediẽs. ꝛ 4° ex sensatione frigiditatis. ꝛ 5° ex stupore. i. diminuta sensatione qdã. ꝛ 6° ex soliditate uel mẽbri duritie inualescẽte. Signa erũt necessitatis exqsite curationis que ita fieri debet. ¶ Primo qdẽ euacuet ãñcedẽtis mãe pticula sufficiẽs per flobotomiã basilice eiusdẽ patiẽtis ptis. ꝛ accipiatur iter anularẽ ꝛ auricularem digitos extrahẽdo sanguinis ab. ℥. iij. usqꝫ ad. vj. Sequẽti ꝟo die soluat uẽter cũ ifusione de epithimo in ꝑcedẽti capitulo descripta. ¶ 2ª ꝟo intẽtio curatiua est materieruꝫ diuersio. de qua licet plura scribẽ possem: nulla tamẽ erit felicior materieruꝫ diuersio ꝙ ꝑuocatio emoroidarum: iuxta testimoniũ ueteruꝫ. Melãcholicis eni maniacis ꝛ uaricibus emoroides innate bone. ¶ Aperiantur itaqꝫ emoroides sepe fricãdo eas cum folijs ficus: aut cõsolide ma. aut cũ felle tauri: aut cum panno de biso multũ aspero: aut cum suppositione uẽtose diligẽter ignite. ¶ 3ª ꝟo ꝑncipalis itẽtio est materierũ ꝯiũctarũ particularis euacuatio. ꝛ illud quidẽ fit cũ flobotomia saphene partis patiẽtis ꝑ quam sufficienter educat sanguis in toto crure contentus.

aut saltē fiat hoc cuz uētosis ignitis in domestica pte carnositatis coxe ⁊ tybie applicatis. per q̄s sufficiēter fugaꝰ sanguis ⁊ si abhorreret flōmiā ⁊ uentosas fiat saltem illud cum sanguisugis in predictis partibus applicatis. ℂ 4ª vō intētio pncipalis est mēbroꝝ recipientiū ꝯfortatio: que quidē sufficienter fit cum calcia ligaturis ablutionibꝰ ⁊ reliquis que in precedēti capitulo tacta sunt. ℂ 5ª vō intētio est materieruz ācedētiū digō. q lȝ partialiter fiat cū rectificatiōe facta p regimen sex rerū non nāliū: ꝯuenientius ēt fieri pōt p hūc syrupū qui accipiaꝰ p octo dies. deinde interpolētur dies aliqui. ⁊ iterū reaccipiaꝰ bis uel ter usqȝ ad manifestationē sufficiētis digōnis. Est aūt syrupi descriptio talis. ℞. sy. de epithimo. ℥. j. oximellis de keisim. i. de leuistico. ℥. j. aque buglosse ⁊ capilloꝝ uene. aā. ℥. ij. ⁊ accipiaꝰ in aurora: post quē tardeꝰ cibꝰ horis 4ᵒʳ. ℂ 6ª vō intētio est māeꝝ eradicatio: que lȝ fieri possit cū medicina de epithimo iā descripta. ēt nō minus sufficiēter cōplebiꝰ per hoc medicamē. ℞. ꝯfectiōis hamech descriptiōe maiori Meß. ℥. iij. eľarij dyasene. ℥. ij. aque buglos. ℥. ij. calefiat: ⁊ accipiaꝰ in potu in aurora. ⁊ tardetur cibꝰ qnqȝ horis. ⁊ tūc accipiaꝰ cyathꝰ vnus aque ordei cal'e. post quā p vnā horā accipiaꝰ prādiū. ℂ Si autē abhorreret medicinā potabilē accipiat pillas istas. ℞. pillaꝝ de lapide laçuli: pillaꝝ de lapide armeno. aā. ℨ. ß. reformētur pille. vij. cum electuario succi rof. ⁊ accipiant ⁊ obseruetur post eas sicut post precedentem medicinam scriptum est fieri debere. ℂ 7ª ⁊ ultia vō est intētio rectificare ptes mādātes ut epar splenē in qbus māe melice pdicte gñanꝰ. que quidē ptes lȝ pdictis istris in alijs intētionibꝰ cōfortari possint. duo tñ specialia in rectificatiōe mēbroꝝ: ⁊ phibitiōe aggregationis: ⁊ mixtiōis melice cū sāguine ex illustriū ueteꝝ sentētijs expte cognoui. ℂ Et pᵐ est ꝯfectio dicta letificās a Rasi descripta 9ᵒ Almāß. cap. de melia. de qua oī mane per horas q̄tuor ante cibū accipiaꝰ a. ℨ. iij. usqȝ ad. vj. siue fiat liquida siue solida ꝯfectio talis. ℂ 2ᵐ vō spāle est eľuariū ad meliam non solutiuū. qd̄ describiꝰ ab Auicᵒ 2ᵒ de viribꝰ cordis. finali cap. ⁊ est notabilis opatiōis ualde. cuiꝰ usus eē debet sicut de pdictis dictum est. Hec itaqȝ sunt que mihi utiliora visa sunt in regimine dispositiōis huius viri Ad laudē dei oīpotētis. Amen.

Consilium. 235. De tumore cruris cum corruptione ptis cutanee.

Tumor ⁊ corruptio cruris huiꝰ viri oīno pendet a sanguine melāc holico per adustionē in eo factā a mala cōplexione calida ipiꝰ: qui sanguis melāc holicꝰ fertur ad tybias p utrūqȝ ramū chilis desēdēs ⁊ ex multa mora quā ꝯtrahit ibi acquirit iteꝝ putrefactionē. pp̄terea q₂ multitudo eiꝰ suffocat innatū calorem cruris eius. vñ pp̄ter acuitatem corrūpit cutaneā ptem. ps ergo subtilior illiꝰ isensibilr euaporat: grossa vō p̄ tumefacit mēbrū: ⁊ pp̄e magis in pte iferiori ubi calor est debilior. Ad hoc etiā ꝯcurrit pfundatio illiꝰ corrupti sanguinis iter ligamēta ⁊ extremitates uenaꝝ ⁊ arteriaꝝ ⁊ chordas musculorū. ℂ Cogñsciꝰ aūt q̄ sanguis melicꝰ est non fecaľ. q̄m in loco īuenitur nigredo pmixta rubedini silis colori mori semimaturi. ēt q₂ calor tactu pcipiꝰ non cū forti delitia illiꝰ mēbri. Si eniȝ fecaľ melia dñareꝰ in sanguine foret necessariū ibi pcipi frigiditatē duritiē ⁊ nigredinē in mēbro manifestas.

Propter qd̄ intelligenti satis facile apparet īueniri posse modum conueniētis curatiōis huiꝰ egritudinis. ut in sequentibꝰ apparet. ℂ Itaqȝ primo necessarium est rectificare distēperiē epatis materiā illā multiplicantis. ℂ 2ᵒ principaliter est necessarium prohibere fluxum materierū ad crura. ℂ 3ᵒ oportebit abscindere materiā iam in membro receptam. ℂ 4ᵒ confortare membruz recipiens. ℂ 5ᵒ ⁊ ultimo rectificare regimen patientis.

Pro expeditione inq̄ primi explicentur sibi tria instrumēta lapsuz epatis calidum conuenienter corrigentia. ℂ Primum hoc est. ℞. aque cicoree. scaꝛ. aā. ℥. j. ß. aque eupa. ℥. j. misce: ⁊ accipiatur omni septimana ter in aurora ⁊ tardet cibū horis 4ᵒʳ. ℂ 2ᵐ est hec ꝯfectio de qua accipiat rotulā vnā ante cibum ⁊ aliā post cibum diebꝰ intermedijs qbꝰ nō assumit aquas cuius descriptio. ℞. trociscorū de violis spodij cuscute. aā. ℈. j. capil. ue. ℈. ij. sgnāti masticis. aā. ℊ. vj. çuccari albi. ℥. iij. cum aqua cicoree fiat cōfectio in rotulis triū uel q̄tuor dragmarū. ℂ 3ᵐ q̄ in fine. x. dieꝝ accipiat. ℈. ij. de ifrascriptis pillulis i aurora. ⁊ illo mane q̄escat in domo ⁊ nō comedat nisi transiuerit hore qnque post assūptionē ipsaꝝ: q̄rū descriptio ℞. pillaꝝ auꝛ. ℨ. ß. pul. de reubar. ℨ. j. lapis ar. ppărati. ℈. j. dyagridij. ℊ. j. formenꝰ pillule. v. ex. ij. ℈. quas accipiat: ut supra.

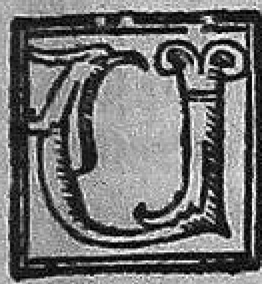
Pro secūda intentione q̄tuor videnꝰ mihi necessaria remedia ⁊ administranda ante q̄ membrū maiori tumore tumescat ⁊ corrūpaꝰ. ℂ Primū inq̄ horuz est ut oīno pcuret aperire emorroides uenas. ⁊ si natura puidisset de earū aptione oīno caueat administrare earū cōstrictiuū sup locis. imo neqȝ comedat cibaria aliqua de his que dicenꝰ in intētione quinta. ℂ Si aūt uene ille nō essent naturaliter apte tūc pūganꝰ cuz setis porcinis uel pēna acuta: aut saltē fricenꝰ cuz folijs ꝯsolide maioris. ⁊ fortior illa est fricatio cū folijs fici. ⁊ adhuc fortior est fricatio cū felle tauri. ⁊ omnium fortissima est fricatio cū puluere euforbij uel ellebori albi. ℂ Semp aūt in hac mā suspectā habui flōmiā pdictaꝝ uenaꝝ. multos eni hoīum per eas pductos vidi ad ulcera. ⁊ fistulas difficilis ꝯsolidationis. pp̄ter qnqȝ causas in altero ꝯsilio de materia pulchre declaratas. ℂ Et si talia nō possent admīstrari quia eger effugiat ea: tūc saltē fiat ei ter in anno flōmia de basilica inuenta inter anularē ⁊ minutum digitos sinistre manus.

Pro tertia intētione que est. Māe aūt iā in mēbro recepte ꝯueniēs abscissio quā cōplent medicīe resolutiue in qbꝰ est vtꝰ lenificationis ⁊c̄. Et ego cōscribā duas que videntur notabilis iuuamēti effectiue. Prima est hec. ℞. olei ro. ℥. iij. olei aneti. ℥. ij. olī de mastice. ℥. j. ß. litargiri. ℥. j. sarcocolle. ℥. j. masticis thuris minuti. aā. ℥. j. terbentine resine aā. ℥. j. ß. tucie pp̄arate. ℥. ij. amili. ℥. j. cere. ℥. j. ß. dissoluanꝰ simul ⁊ coquanꝰ olea ⁊ cera. ⁊ cum ceperit tepefieri addanꝰ species super cineribus longo tempore agitādo tūc ergo infundanꝰ in eis panni molles tribus uel quatuor vicibus post eorum infrigidationē. Deinde cuz istis pānis inuoluatur membrū. ⁊ erit bonū resolutiuum. si bene cōsideras. ℂ 2ᵐ instrm̄ est hoc. ℞. pinguedinis anatis tassi. aā. ℥. j. ß. olei onfancini. ℥. iiij. thuris masticis sarcocolle resine fice. aā. ℥. j. ß. plūbi cōbusti. ℥. ß. pul. gallaꝝ cupressi torrefactaꝝ ℥. j. terbētie. ℥. j. ß. cere. ℥. j. fiat vnguētū hñ tenax de q̄ uestiaꝰ mēbrū a medio crure iferiꝰ usqȝ ad medietatē pedis vndiqȝ.

Pro quarta vō pncipali intētione cū apparuerit mēbrum iam eē rectificatū tunc fiat ei hoc vnguentū qd̄ apponatur eo modo quo pdictū. ⁊ sup eo portetur caligula facta de pāno corij hirci cerui uel canis ut ꝯueniēti adhesiōe mēbrū amplectaꝰ. Nō curo hic ponē modum abscissionis fluxus materieꝝ q fit p uenaꝝ sectionē. Ego enim tale curationis ingeniū semp habui suspectuȝ. ⁊ nullū vidi hominē q ex curatione tali nō incurreret piculū mortis aliqñ ⁊ pessimaꝝ egritudinū euētū: sicut hydropis apatū renū epatis aut splenis ⁊ sic de alijs. Cuius vnguenti descriptio est talis. ℞. olei rof. olei de mastice. aā. ℥. j. ß. olei onfancini. ℥. iiij. sandarace spodij thuris hypoqstidos. aā. ℨ. ij. coral. ru. ossiū dactyloꝝ cōbustoꝝ. aā. ℨ. j. ß. se. rosaꝝ cupularū: glandiū gallaꝝ pforataꝝ. aā. ℨ. j. oppoponacis. ℨ. j. cere q. s. fiat vnguentum molle ⁊ administretur: ut supra.

Pro quinta intētione pncipali euitet hō iste oīa ifrascripta. vȝ legumina elixa: cibos pastiles caules carnes salitas caseum antiquū: vinuȝ nigrū ⁊ ualde grossuȝ. Hec est cura huiꝰ dispositionis ad laudē oīpotentis dei. Amen.

ℂ Pro eodem.

Ltra illa que iaz imediate suprascripta sũt z applicata fuerũt remedia super crure z pede nobilis z spectabilis comitis Bernardini. z ẽt cũ oi solertia studiosa ɔsideraui necñuz eẽ ꝓuidẽ sibi sex solẽniorib⁹ remedijs pro ipsius recuperãda sanitate ut nũc seqr. ¶ Primũ inꝙ ipsoꝝ est: ut oi mane parũ post ortũ solis z oi sero qñ uadit ad lectũ a media tibia iferi⁹ totũ mẽbꝝ vngat usqz ad plãtã pedis cũ hoc vnguẽto. Pꝛio mediocriter fricãdo saltẽ p. viij. ptẽ hore cũ ɔueniẽti caliitate. deide supponat magnũ frustũ lane succide bñ carmiate aut saltẽ faldellã de coto diligẽter calaz. z hoc p. 8. dies ɔtinuos. ℞. olei de keiri. ℥. iij. olei vulpini lib. 5. pinguedis tassi z anatis. añ. ℥. ij. croci. ℥. j. olei rob. ℥. viij. picis naualis. ℥. ij. cere al. ℥. iij. opij. ℈. iiij. fiat vnguẽtũ spissuz in mortario. postꝙ tepefactũ fuerit terat in mortario uehemẽti cõtritiõe addẽdo musci. ℈. iij. ligni aloes. ℥. iij. z lõgo tpe terant. ¶ 2m remediũ est: ut alijs octo dieb⁹ silr z horis pdcis iungat mẽbrũ cũ hoc scdo vnguẽto. ℞. olei onfancini. olei rob. añ. lib. 5. farie amili. ℥. j. ʒ. croci. ℥. ij. iusqami corticuz mãdragore añ. ℥. j. vitellos ouoꝝ numero. vj. sãguis draconis boli armeni terre sigillate hypoqstidos acatie sãdarace. añ. ℥. 5. ɔquassent in mortario z fiat vnguẽtũ spissuz. ¶ 3m remediũ est. ut sup loco ubi factũ fuit vuln⁹ apponat vnũ de istis cerotis z ɔtinue affixũ teneat ibi. z aliud in exteriori pte opposita illi. ℞. empli de mucillagib⁹. ℥. ij. croci. ℥. j. dissoluat cũ vino aromatico z fiãt cerota duo. ¶ 4m remedium est. ut oi qnta die aut sexta parũ añ cenã accipiat vnã de istis pillulis ut facere solebat padue. ℞. aloes abluti. ℥. 5. bdelij mollis. ℈. ij. armoniaci. ℈. j. forment pillule ex oi. ℥. vj. cũ melle rob. ¶ 5m remediuz est. ut oi sero qñ uadit ad lectũ faciat iungi totã spinã a cingulo iferi⁹ per lõgũ z latuz cuz hoc oleo bñ calefacto z supponat cotũ uel lanã ut in ꝓ cap dictũ est. ℞. olei de viol citrinis de camo. de costo. añ. ℥. ij. croci sandarace. añ. ℥. j. ɔquassentur in mortario. ¶ 6m remediũ est. ut utat ista ɔfectiõe semel accipiẽdo de ipa post cibũ duo uel tria frusta. Et credo ꝙ ex applicatiõe istoꝝ sanus erit. ℞. ɔfectiõis de pineis lib. j. electi cinamomi. ℥. j. z fiat ɔfectio. Ad laudẽ oipotẽtis dei. Amẽ.

Consilium. 236. De Elefantia ſm duas eius species.

On est dubitãdum: qn egritudo hui⁹ viri sit elefantia intelligẽdo ptẽ totius magni pedis z excrescentiam sine manifesta apparitione uenarum z arteriarum intensione ipsarum. Jn hoc enim differt elefantica dispositio a uaricosa. Licet eni in elefantica egritudine materia multa. vz. añs cõtineatur in uenis z arterijs. Jn uaricibus ṽo materie ipse in uenis z arterijs ɔtinẽtur ambe. Sed coniuncta causa elefantie in poris mẽbrorum multiplicata z cõgregata mẽbra magnificat z extendit. Et ex hoc concluditur ꝙ dispositio uaricosa ualde facile associat sibi elefantiã. ¶ Neqz etiam hic per elefantiã intelligo speciem vnam lepre que fit a sanguine infecto a melia naturali adusta illi⁹ lepre egritudine capti magnificãtur z corrumpũtur in mẽbris z earũ figuris ut sensus ostendit. Sz hic intelligo per elefantiã mẽbrorum excrescẽtiam preter naturam prouentẽtẽ a sanguine multiplicato ꝙtitatiue multũ ul a multitudine grosii flatis cuz sanguine cõmixti: aut a nimia quãtitate melãcholici humoris in uenis z arterijs multiplicati que sũt materie añcedentes a quibus infunduntur in poris mẽbrorum materie extensionem z magnitudinem preternaturalẽ efficiẽtes. Jntantum ꝙ membra elongantur a quantitate mediocri. z euenit in eis magnitudo z extẽsio omnium indiuiduoruz humane speciei transcẽdens magnitudinem omnium brutorum animalium longitudinem excedit.

Ex quorũ fundamento deducere potest: ꝙ quatuor precise ex sententijs illustrium assignari possent species elefantie.

Et prima qdẽ est ex sãguie nãli excellẽter mltiplicato i ꝙtitate cũ in aliq eoꝝ q ɔsuetus fuit euãri sanguis p nares p emoroides p mictũ p mẽstrua p flõmias z alia silia. z retinẽtur tales euões. z ɔtinuat assũptio ciboꝝ z potuũ sãguinẽ mltiplicãtiũ: z carniuz laudabiliũ: z vini dulcis z ex piguiũ: z çuccaro multo ɔditaꝝ: z sepe multiplicari. z si cõtigat hoiem exercitari mltũ. z uehemẽter exercitatio peditãdi. tũc sanguis ille multiplicat⁹ fluxibilitate sua ad inferiora delapsus uenas z arterias iplet a quarũ orificijs: uel poris effusus in mẽbra generat elefantiam.

Signa eius sũt uelocitas euẽt⁹ ipsi⁹ z magnificatiõis suarũ specierũ. ¶ 2m est caliitas magna in pte ꝑpñtata. ¶ 3m est grauitas notabilis minor tamẽ ꝙ in alijs. ¶ 4m est rubor manifest⁹ ad purpureũ declinãs. ¶ 5m est tẽsio notabilis. ¶ 6m est durities resistẽs ipꝛimẽti: min⁹ tñ ꝙ in melãca z magis ꝙ in flãtica. ¶ 7m est quarũdã pustularuz appitio in supficie cutis: que tñ nõ multũ magne sũt. ¶ 8m pulsatio arteriarũ maior ꝙ in aliqua specierũ aliarũ.

Cuz aũt hec spẽs elefãtie euenerit: qđ tñ raro est. tũc patet ꝙ ei⁹ curatio triplici itẽtiõe pfici põt. ¶ Et ꝓ⁹ qdẽ est mltiplicati sãguis euõ. z pficit qdẽ p flõmiã basilice educẽtẽ ꝙtitatẽ notabilẽ sãguis: cũ tolerãtia tñ ṽtutis que iterũ in oi mẽse reiterari dz. ¶ Jtẽ z cõplet hec intẽtio ꝓuocatiõe euõnis retẽte a qcũqz pte ɔtigerit. sic aptio mẽstruoꝝ i muliẽ aut aptio emoroidaꝝ aut nariũ in ea z in viro. ¶ Et 3m ꝙ cõplet ista itẽtio est euõ mãei diucte. z de ꝓpinq trãsire ad cõiũctã p applicationẽ sãguisugaꝝ sup domestica parte coxaꝝ z cruriũ. Similiter z applicatio uẽtosaꝝ cũ scarificatiõe ibidẽ: que etiã sepe reiterãde sunt: ṽtutis tñ cõseruata cõstãtia. ¶ 2a principalis intentio est rectificatio regiminis sex rerũ non naturalium. ut ꝙ eger morã contrahat in aere ad cal. z sic. iclinato: z dormiat sup strato aspo z duro. Et exercitet omni exercitio sudoris ꝓuocatio: z vigilet magis ꝙ ꝓlixe dormiat. Et applicẽt ei noua z hystorie ipz tristari z angustiari faciẽtia. Et dimittat ꝙtitatẽ ciboꝝ z potuũ notabilr. ¶ De qlitate ṽo ciboꝝ utat his que fri. sũt z sicca mltiplicãtib⁹ sanguinẽ p ambas qlitates aduersantia. ut sũt caules lẽtes fabe antique carnes recentes z salite z antiquus caseus. Et utat pane furfuraceo aut de ordeo aut de spelta fcõ. Et vinum bibat ponticum z acre notabiliter. Et saporibus acribus z acetosis nutriatur artificialiter: ẽt cibaria eius preparando cum arãcijs agresta sumach citonijs mespilis sorbis z similibus. ¶ 3a ṽo principalis intentio est repulsio sanguis a pticula patiente fienda cum repercussiuis in principio administrandis. sicut sepe lauando membrum cum aqua aluminosa frigida aut in qua ferrum aut sartan sit extinctuz. Aut in qua galle quercus lentes balausti se. plantaginis intus cortices granatorũ nuces cypressi acatia hypoquistidos z similia cocta fuerint totum pedẽ magnum sepe abluẽdo his aquis frigidis aut saltem tepidis. ¶ Linimẽtũ bonum ad illud. ℞. succi solatri lib. ij. farine ordei lib. j. foliorũ memite uel sief. eius in hyeme sanguinis dra. acatie añ. ℥. 5. j. boli arme. ℥. ij. terãtur omnia simul diligẽter: z fiat linimẽtũ ex quo bis uel ter in die leuiter confricando vngatur. ¶ Cum autem egritudo in augmento comprehensa fuerit. tunc predictis addantur paꝝ resoluẽtia a repcussiuis sepata: uelut sũt camomil. mellil. se. aneti daucus anisum se. altee: thus: mastix sandaraca crocus costus eupatoriũ hysopus z similia. ¶ Jn statu ṽo qñ iã res cõfirmata fuerit resolutiuis utẽduz est pp quod succus eupato. succus cameõ. camepitheos de lenioribus succus abrotani ruthe aristologie utriusqz: z eorũ aque sublimationes uel decoctiones ɔueniẽtes sũt. ¶ Linimẽtuz bonũ ad illud. ℞. myrre sarcocolle anisi dauci spice croci. añ. ℥. ij. succi ruthe. ℥. iiij. succi feniculi. ℥. viij. vitelli ouoꝝ numero ꝙtuor. farine fabaꝝ. ℥. iij. farie siliginis. ℥. 5. terantur succi cum farina in mortario longo tempore: postea incorporentur secum spẽs alie: z fiat linimentuz quod ter uel quater in die toto membro applicetur.

Secūda vo pncipalis spēs elefantie que ab auctorib⁹ colligit est cōtingens ab humore melēco in sanguine multiplicato. qui tñ neqȝ adustus neqȝ vehementer inflāmat⁹ est. Si eniȝ perueniret ad illud tūc acuitate sui corrūpēdo cōtinuitatem mēbri pducet ad ulceratione͂. ⁊ fieret tunc elefantia ulcerosa que utplurimū incurabilis est que nō nisi magna difficultate curabilis est. eo qȝ talis utplurimum cōuertit in cancrū aut cancrenas uel estiomenū ⁊ aschabilon que sunt cōplexionē ⁊ substātiā mēbrorū corrūpētia. De quorū curatione in hoc ope nihil dicēdum est ut nunc. sed solum de elefantia pueniēte a melācholia in sanguine multiplicata absqȝ aliquā adustione.

Signa eius sunt mēbri frigiditas notabilis sensu tactus percepta. ¶ 2ᵐ est soliditas itensa compressioni resistens absolute. ¶ 3ᵐ est grauitas ualde magna ab egro percepta. ¶ 4ᵐ est ipossibilitas aut difficultas exercitij pgressiui aut mot⁹ mēbri. ¶ 5ᵐ est nigredo mēbri ꝯsimilis colori mori ppinqui ad perfectā maturationē. ¶ 6ᵐ est uenaꝝ uaricaliū occultatio. ¶ 7ᵐ est crustularū in sꝑficie mēbri freqūēs appītio. ¶ 8ᵐ est quarūdā uaricaliū lineaꝝ in superficie mēbri apparitio uelut eēnt ruge solide multū.

Cum ergo apparuerit hec dispō. tūc summa curationis ei⁹ est peritētiones qnque pficienda. ¶ Et pma qdem est māei uꝉr replentis euacuatio. ¶ 2ᵃ earū diuersio. ¶ 3ᵃ māerū a mēbro fluentiū repercussio ¶ 4ᵃ est partis iaȝ recepte ab ipso extractio. ¶ 5ᵃ ⁊ ultima regiminis rectificatio. ¶ Et colligi pñt he itētiones. 14ᵒ terrapentice. cap̄ de cura scliroticoꝝ apostematū. Et 4ᵃ pmi. cap̄. 25ᵒ. de medicationibus apostematū. ⁊ 3ᵃ qrti. tractatu 2ᵒ eodē cap̄. ⁊ 22ᵃ tertij. cap̄ de cura elefantie. ⁊ 13ᵒ ꝯtinētis primo cap̄. ⁊ 9ᵒ Almāsoris. cap̄ de elefantia. ⁊ i diuisionib⁹. 108.

Prima itaqȝ intentio plurib⁹ cōplet instris. ¶ Primū est uꝉis euacuatio facta de basilica sinistri brachij sub cubito posita per quam euacuent sanguis. ℥. v. uel. iiij. oportet eni euacuationē pportionatā eē repletioni. sed nō est possibile has egritudines fieri absqȝ replōne magna. Igitur oportet euacuationē esse notabilē. Patet ꝯntia cū maiori. 3ᵒ tegni. ⁊ 4ᵃ pmi. caplis 3ᵒ ⁊ 4ᵒ. ⁊ mior est nota ⁊ pbata sup⁹. Quō eniȝ pauca mā posset mēbrum pducē ad tātā extensionem. ¶ Si aūt nō posset hec flōmia administrari ppter occultationē uene. aut qȝ eger nō patit ipam. tunc puocet sanguis ex narib⁹. per talē eniȝ locū frequēter educitur mā multa. ut patet 4ᵃ pmi. cap̄ de quartana. ¶ Aut 3ᵒ aperiant mēstrua in muliē ⁊ emoroides in viro: ⁊ hec causa quare in viro isto conat⁹ sum aperire emoroidas cum linimentis prius explicitis. ¶ Aut saltē fiat freqūēs appositio sanguisugaꝝ aut uētosarum sup crure facto pmutatim facta desursū aut deorsum. aut nūc in domestica. aut in posteriore parte applicādo ea. ⁊ si possent applicari tales euacuationū spēs tunc suppleat cum eis euacuando melācholiam sanguini admixtā cum farmacijs appropriatis ad illud. ⁊ scribam tria specialia. ¶ Primū est hoc. ℞. catartici imperialis descriptione Nicolai in antidotario. ℥. ʒ. lapis armeni diligēter pparati. ℈. ʒ. aque decoctiōis folliculoꝝ sene. ℥. ij. ʒ. misce: ⁊ totū calidum det in potu ⁊ dormiat post ipm per horam vnā cuȝ. ʒ. deinde calefacto sepe uentre ⁊ stomacho cuȝ pānis calidis. Deinde post qntā horā accipiat cyathus vnus aque ordei çuccarate calide. ⁊ post ipsam tardetur cibus per horam integram. ¶ 2ᵐ vo solutiuū ad hoc est ℞. electuarij solutiui ad melācholiā descriptione Auicē 2ᵒ de virib⁹ cordis ppe finē. ʒ. vj. aque boraginis. ℥. iij. misce ⁊ detur ⁊ fiat de eo ut de alio dictum est prius. ¶ 3ᵐ vo. est hoc ℞. aque boraginis buglosse. añ. ℥. j. ʒ. thimi epithimi. añ. ℥. j. ʒ. salis indi. ℈. v. polipodij folliculoꝝ lapidis laçuli: lapidis armeni pparatoꝝ. añ. ʒ. ʒ. infundant oia in aquis pdictis calidis cum speciebus. ℞. anisi: cimini: croci. añ. ℈. vj. ⁊ mane calefiat totū simul. ⁊ bene miscēdo fortiter exprimat ⁊ detur in potu cum. ℥. ij. electuarij dyasene secum incorporando.

Secunda vo pncipalis intētio iam vtuaꝉr cōpleta est. spēs eniȝ euacuationū supra tacte sufficienter mām diuertere possent. quibus tñ duo diuertētia solēnia ab auctorib⁹ peritiorib⁹ inuenta sunt. ¶ Quoꝝ primū est uomit⁹. de quo lege 4ᵃ pmi. cap̄ de iuuamentis uomit⁹. ꝙ autē ꝯferat notabiꝉr lege ibidē. Fiat ergo uomit⁹ isto mō. ℞. lapis laçuli nō pparati polipodij. añ. ℈. ʒ. salis indi ℈. vj. cimini anisi sumach. añ. ℈. viij. çuccari. ʒ. ʒ. aceti. ℥. j. aq̄ fontis tepide. ℥. iij. det totū in potu. ⁊ per mediā horam post impellat pēna usqȝ ad pncipiū meri cōmotionē faciēdo ibidem. pēna tñ pus oleo intincta: aut cōmotio fiat ibidē cum digito longiori: ⁊ facile educetur materia melancholica electiue ab illis medicinis attracta. ¶ 2ᵐ vo instrm est administratio clisteris. ℞. floꝝ boraginis buglosse radicū enule. añ. M. j. thimi epithimi folliculoꝝ sene. añ. M. ij. polipodij M. iiij. polipodiū pus per se bulliat. ⁊ reliqua postea bulliātur. Et hui⁹ decoctiōis accipiat lib. j. electuarij dyasene. ʒ. vj lapidis laçuli ⁊ armeni pparatorū. añ. ℈. j. salis indi. ʒ. ʒ. olei de sisamo. ℥. iiij. misce totū ⁊ fiat clistere.

Tertia vo intētio pncipalis complet per instra tria repellētia mām a pticula patiēte. ⁊ pmū est hoc. ℞. pul. gallaꝝ cypssi. ℥. ij. masticis sarcocolle thuris. añ. ʒ. ʒ. rob. sumach. añ. ℥. j. acatie hypoqstidos thuris se. plātaginis. añ. ʒ. vj. farine uolatilis. ℥. ij. terant oia simul in mortario cum aqua violarū: ⁊ fiat linimētū. Repcussio eniȝ in māeb⁹ frigidis ⁊ siccis debet fieri cuȝ medicinis calidis ⁊ stipticis. ⁊ qȝ māe iste pꝛōpte sunt ꝯuerti in durationē debent ꝯfrangi cū medicinis humidis. Et ita hoc cōpositū virtuaꝉr cōplet sentētias auctoꝝ. ut 4ᵃ pmi cap̄ 25ᵒ. ⁊ in locis allegatis. ¶ 2ᵐ vo ⁊ pncipale est hoc. ℞. succi eupatorij ptes. ij. succi uermicularis partē. j. misce ⁊ infundant in ipm pāni. ⁊ sepe applicent toti particule patiēti. Aut saltē applicent trib⁹ diebus pāni infusi in succo uermicularis. ⁊ qtuor dieb⁹ infusi in succo eupatorij. ⁊ sic fiat reuolutio de vno ad reliquū pmutatim. sic eniȝ curant apostemata frigida. ut supra visum est. ¶ 3ᵐ cōpositū qō pualet alijs est hoc. ℞. succi portulace p. ij succi solatri partes. ij. sarcocolle. ʒ. ʒ. myrre. ʒ. v. cōquassent simul ⁊ infundantur in ipm spōgie plane ⁊ subtiles: ⁊ circūligent mēbro. ⁊ erit in casu hui⁹ viri nobilis expientia solēnis. Et hēat in memoria sua ut sepe accipiat saltē oi qrta die vnā de pillis eidē ordinatis parū ante cenā. Et conet attrahere mās ⁊ diu per emoroidas cōfricando cū vnguēto qō sibi inferi⁹ applicari faciebā: qō erat. ℞. olei de viol. de croco. añ. ℥. iij. ireos piperis longi euforbij añ. ℈. ij. cere ꝗtum sufficit fiat vnguētū. Et istud vnguentū dꝛ caputpurgiū qñ de eo parū in narib⁹ ponit ⁊c̄. ⁊ est ēxtū ex antidotario magistri Ber. ſm informationem eius secretam.

Quartā vo intētionem que est residuū māei que in pte collecta est ꝯsumere: cōplebit instrm triplex. ¶ Primū est ut bis in die per spatiū hore medie euaporet mēbrū totū cū hac decoctione. ℞. aristologie longe ⁊ recētis cucu. asinini absinthij añ. M. j. camedre. camepi. añ. M. ij. myrre. ʒ. ʒ. sandarace. ʒ. vj. bulliāt oia in. x. situl aque usqȝ remaneāt. vij. deinde calefiat sexta pars hui⁹: ⁊ infundant in ipam lap̄. albi rotundi inuēti in flumib⁹: ⁊ recipiat fumus ille sup toto mēbro bn̄ tecto. ¶ 2ᵐ instrm est hoc. ℞. colofonie lib. ʒ. farine amilli. ℥. ij. litargiri sandarace. añ. ʒ. ij. radicum serpentarie. ʒ. ij. terantur oia subtiliter: ⁊ diu agitādo incorporent cū succo folioꝝ lauri: ⁊ est medicamē nobile ¶ 3ᵐ vo pncipale ⁊ simplex oium māerū finaꝉr ꝯsumptiuū ualde notabile est. ut sepe lauet cū aqua extinctionis ferri ⁊ pprie calā. Et qȝ egritudo hui⁹ viri est illa que ꝯtinet i hoc 2ᵒ cap̄. Ideo ꝯsulo ꝙ adhereat curationi suiipsi⁹ cū his que scripta sunt in iuētionib⁹ pdictis. ¶ 5ᵃ ⁊ ultima intētio pncipalis est ꝙ vir iste in regimie suo euitet cibaria oia melācholica de qb⁹ scriptū est supra. Et utat cibis calefaciētib⁹ ⁊ humectātib⁹ remisso gradu. Et utat sūmo ope qete quātuȝ pōt.

¶ Si vo necesse est mẽbrũ exercitari: tunc semp ligeť ante exercitiũ a cauilla pedis usq ad inguina. ꝛ procedat in alijs ut in regimine predictorum dictum est ꝛc.

Consilium. 237.

De iuncturarum doloribus per crisim factis. ¶ Diuidiť autem Consilium in sectiones duas.

Sectio prima

De egritudine ipsa ɔtinens capitula duo.

¶ De causis debilitatis iuncturarum. Cap. I.

Propoſui iaz est diu vir honorande ɔsiliũ vobis ɔdẽ quo preseruari possitis a deteriori lapsu dolorũ uel debilitatis uestrarũ iũcturaꝝ. quo etiã a pñti debilitate euadẽ possitis. ¶ Et qꝛ ɔsiliũ istud nõ bñ enucleari põt nisi pmissa diligẽti inuestigatiõe cãrũ debilitatis uestraꝝ iũcturarũ. Jõ tanq̃ fũdamẽtũ ɔsurgit hic. ꝑ inuestigãdũ eẽ debere. deĩde pseruatiui necnõ curatiui regimis ordo ꝭm illustriũ auctoꝝ snias succincte tractabiť. ¶ Primitꝰ tñ nãlis uñe cõplonis iudiciũ pmittẽdũ. ut exĩde pternãlis iũcturaꝝ lapsus facilius apprehẽdať. ¶ Dico ergo cõplonẽ uestrã nãlẽ fore cholericã. cuiꝰ signa ex pte aĩe subtilitas ingenij acuitas itellectꝰ: facilis adiscẽdorũ apphẽsio: frequẽs animi perturbatio: pmptus in expediẽdis: ꝛ velox appetitꝰ vigilie ꝛ alia silia. ¶ Ex pte corpis signa sunt totiꝰ habitudis macies capilloꝝ crispitudo: color iter rubeũ ꝛ albũ ad citrinũ uergẽs: piloꝝ multitudo ꝛ alia breuitate dimissa. Hec est cõplonis uñe notitia. que ita in apiẽdo regimie haud paꝝ auxiliabiť. ¶ Debilitatis aũt iũcturaꝝ uñarũ cãs inuestigare uolẽtes. opꝫ plura pmittẽ: que de uñ egritudĩe mihi uera visa fuerũt. ¶ Fuit igiť febris que uestrũ corpus in itinẽ cepit ꝭm mihi narrata pura tertiana. que sic duobꝰ poxismis ut collatũ fuit terminauit. apud vo tertiũ poxismũ siue fuerit ex motu corpis aut ex aere uel regimie nõ ɔgruo uel sili cã sup calefacto epate ꝛ incẽsa cholera ad uenas trãsmissa facta est tertiana ɔtinua. Et tãdẽ circa uenas cordis multiplicata ꝛ exardẽs in causonidẽ terminauit cũ intẽsissimo cordis pulsu caliditate arsura stõachi renũ ꝛ epatis cũ tãtaq ṽtutis debilitate q̃ cũ pmitꝰ pulsũ tetigi de pditiõe haud parũ hesitaui. sicq cũ debilitate tali diẽ 2m ꝛ 3m a mea visitatione transiuimus ideficiẽte semp febre. imoderata etiã siti. ꝛ necessitate extinctiõis febrilis caloris instãtissima. ita q̃ ɔsentiẽtibus canonibꝰ audacter deterius suspicãs ad extinguẽdũ trãsiui cũ anguria ꝛ eius aq. ex snia Auicꝰ pª q̃rti de cura tertiane. dũ ingt. Melon vo indus. i. anguria est res maxime iuuamẽti cũ hoc q̃ ipse soluit ꝛ puocat ꝛ frãgit uehemẽtiã caloris ꝛ facit sudare. quã etiã ɔcedũt oẽs auctores. ꝛ Rab. in diuisionibus. ꝛ 10º Almãs. Serap. 6º breuiarij. Auerrois 7º collet. Aueçoar 3º theisir. ꝛ gñalr oẽs. Factis insup epithimatibus cordi epati ꝛ renibus ut regulr fiẽdũ est. remissus fuit febril calor ṽtutis debilitate tali remanẽte que nedũ flõmiã que necña fuisset. imo necleue lenitiuum pati potuisset sed solũ mellita collíria ponebanť. ¶ Dũq mãm digerere conarer: ṽtutis robur expectãs ut euãrẽ: vigesima superueniẽte die mã cretice ad pedũ iũcturas est trãsmissa: que multa exñs cũ ṽtute debili dolorẽ adhuc pñtẽ uestris iuncturis impssit: ṽtuteq vigorare pcupiẽs iũcturas postposui tumẽtes sciẽs creticãtez ṽtutez nõ debere impediri: nec creticam mãm debere repcuti. Et qꝛ cala erat: ꝛ in uenis añcedẽs cã eius: calas nõ patiebať medicinas nõ flõmiã nõ farmaciã. ¶ Dũq sic plibꝰ diebꝰ ṽtutis robur expectarẽ: cessante iã febre: ꝛ aliqualr subleuata ṽtute. balneũ adhibui ex medicis leuiter calis ꝛ resolutiuis. pmũ fere gradũ nõ trãsẽũtibꝰ in q̃rta pte lixiuij. ꝛ tribꝰ vini nigri mediocris ꝛ nõ multe stipticitatis. Cũq sic ter balneũ applicuissem instãte sui necessitate coactꝰ ciuitatẽ exire per dies octo. Scõs igiť medicus ɔuocatꝰ fuit qui balneũ adhibuit ex calioribꝰ ualde medicinis. añcedẽteq mãm fortioribꝰ digerẽ medicinis. ꝛ fortioribus educẽ farmaciis est ausus. potiꝰ ad iũcturas plus effusit q̃ eduxerit. Tãdẽq dũ ego redirẽ illius regimie ptermisso. pmoq ꝛ efficaciori facto balneo ꝛ resolutiuo unguento subiũcto fortificate fuerũt uñe iũcture. adeo q̃ pgressiuum motũ satis cõmode tolerabãt. sic memorare potestis qñ ciuitatẽ exiuistis. ¶ Insup aũt dũ in rure staretis: aut ex inordinato regimine uel ex noua aggregata mã aut ex reliquijs pristine coadiuuãtibꝰ hoc acciderit. uel ex ptiũ fuerit debilitate noua refluxit ad iũcturas mã faciẽs recidiuã. que usq nũc iũcturas imẽse molestat. ꝛ uñ ex signis aquosum fore flã sanguini cõmixtũ. tumẽt eni leuiter iũcture recedit q accedit q tumor. nec digito fit in cute impssio multa. nec est extẽsio imoderata: sed leuis. nec põderosa: ꝛ sui subtilitate ligamẽtis ibibita motũ ipedit pgressiuũ. doloreq nõ facit nisi motu exciteť. sicq usq pñcipalr relicta est. Hec sunt vir honorãde cãe signa ꝛ accñtia uñi morbi. que oĩa reuerẽtia uña bñ nouit esse ueridica. transeo igiť ad regimẽ explicandum.

¶ Cui actui medici huiꝰ egrotãtis regimẽ subijciať. Cap. II.

Dico itaq q̃ regimẽ uestrũ nõ plene repiri põt nisi videať cui pcuratiuo medici actui subijciatur. Cũ aũt medici actꝰ triplex existat. s. ɔseruatio que debeť corporibꝰ sanis. pseruatio que debeť neutris. ꝛ curatio que debeť ifirmis. Oportet puidẽ an subijciať ɔseruatiõi: an pseruatiõi: an curatiõi. ¶ Pro his igiť dicẽdũ q̃ regimẽ uestrũ subijciť actui ɔseruatiuo in nã cõplonali. qꝛ nõ est in cõplone lesio que aliuz uertat ad se actuz. Preseruatiuo vo actui subijciť in nã cõpõnali. qꝛ iũcture lese sunt. ꝛ in opationibꝰ motiuis ipedite. ꝛ iste actꝰ põt etiã uocari pmutatiuꝰ uel reductiuꝰ. ut colligiť 3º tegni. tractatu ꝑ. 4º cap. Si vo pmutare põt etiã regimẽ istud subijci actui curatiuo q̃tũ ad lapsuz in iũcturis exñtẽ. ut. s. remoueať causa ɔiũcta que egritudinẽ imediate facit. ¶ Cũ aũt ɔseruatiuũ regimẽ debeat fieri p silia. ut 2º tegni. tractatu ꝑ. ꝛ 4ª pmi. 2º cap. Jõ opꝫ regimẽ ex pte nõ nãliuz reꝝ declinare ad calidũ ꝛ siccũ. qlis ẽ cõplo uña nãlis qꝛ cholerica. Et cũ actꝰ pseruatiuꝰ fiat ptiz p silia ptiz p ɔ̃ria plibꝰ ꝛ diuersis applicatiõibus. ꝛ sic regimẽ tale eẽ opꝫ. qꝛ modo simile modo cõtrariũ diuersis ꝛ pluribus applicationibꝰ. ¶ Lapsus aũt iũcturarũ qui subijciť actui curatiuo cõplebiť p ɔ̃ria. qꝛ oĩs cura p ɔ̃riũ fieri debet. que oĩa 3º tegni colligẽda sunt. ¶ Ex qbus pꝫ q̃ regimẽ uestrũ debet eẽ p silia quãtũ ad cõplonẽ nãlẽ. per ɔ̃ria vo ꝛ silia quãtũ ad lapsum cõplonalẽ paulatim ꝛ pluribus applicationibꝰ. ꝛ per uere ɔ̃ria quãtũ ad mãm iã in iũcturis effusam. ut infra patebit.

Sectio

secunda continens capitula sex.

¶ De debita administratiõe aeris. Cap. I.

Regimen igiť uestrũ pñcipaliori diuisione in duo diuidẽdũ eẽ patet. s. primo in debitã reꝝ nõ nãliũ administrationẽ. 2º in cõuenientem medicinarũ applicationem. ¶ Primũ igiť aggrediẽs. qm̃ scitis res nõ nãles fore sex. s. aer cibꝰ ꝛ potꝰ: motꝰ ꝛ quies: ianitio ꝛ repletio. somnꝰ ꝛ vigilia ꝛ accñtia aĩe. A pmo igiť inchoãdo dico. q̃ aer in quo moramini debet eẽ ad calm ꝛ siccũ declinãs. nõ ualde tñ. talis eniz est uestre nãli cõploni silis. ꝛ prohibens multi flatis aggregationẽ. qđ plurimũ est huius morbi cã. ¶ Eligať ergo aer calidus ꝛ siccꝰ nãliter uel artificialr qetus nõ uẽtosus nõ uaporosus. uñ flãte austro uel borea nõ ambuletis nec egtetis. si tñ necessitas urget his tpibus. tunc sint caput ꝛ collũ pãnis diligẽtissime coopta. uiteť etiaz statio in domibus terraneis uel subterraneis ꝛ noua lapidea edificia huiꝰ etiã solaria uel testudies lapideas. ꝛ antiqua etiã edificia vitanda sunt. ¶ Et sit camera spatiosa clara nõ suffocati aeris. Jdeo quolibet die circa horam tertiarum aere non existente nebuloso aperiantur fenestre. deinde post uesperas claudantur. sitq aer camere aromaticus. ¶ Unde posset isto modo rectificari. ℞. thuris minuti. ℥. j. sandarace thuris gummosi. ana. ʒ. vj. nucum. ʒ. v. ligni aloes

ʒ. iij. ꝯtūdant̃. ⁊ huius pulueris ponat̃ coclear vnũ sup prunas, aut suffumiget̃ cũ myrra folijs lauri ⁊ laudano equalr̃. ¶ Fiatq; aer camē calioꝛ tpe hyemis usq; ad mediũ ueris ⁊ remissi⁹ calidus a medietate ueris usq; ad medietatē autũni. Fiatq; si cõmoditas aderit sepe ignis in camera ex lignis iunipi uel lauri si occurrerēt. ¶ Nec appropinquetis multũ flāme ignis. vñ recti⁹ eēt ut hr̃et̃ stuffa sicca talr̃ edificata: ut fenestre fierēt a pte orientali: ⁊ est meli⁹: uel a pte septētrionali. cui⁹ pauimētũ fiat ex lignis laricis ⁊ soliũ silr̃. in q̃ habitaretis ſm pl̃m a p̃n⁹ octobris usq; ad finē februarij. cui⁹ etiā aer aromatiçet̃ ut supra. ⁊ nõ fiat tñ ei⁹ aer calidus ualde. ¶ Vitet̃ etiā statio uel mansio in loco luminis lune uel etiā camere in qua splendet radius lune. ¶ Vitet̃ etiaʒ ne in camera uestra ꝯuersentur gatti. qꝛ macris ꝓhibet̃. ut Auēçoar p̃mo theisir. ¶ Et qꝛ uestes annectunt̃ aeri. iõ eligēde sunt uestes ad cal̃m ⁊ siccũ declinātes. tales eni sunt ꝓprie cõplonis ꝯseruatiue: ⁊ gñatiõis aquosi sanguis ul̃ flatici ꝓhibitiue. qꝛ cā est añcedēs ⁊ ꝯiũcta lapsus uestri: ut visum est supra. vñ laudo uestes suffultas pellib⁹ vulpinis de martire: ⁊ de dorsib⁹ uarioꝝ: laudo etiā q̃ fiāt calige ex leporis pelle ultra genu lõge. ꝯfortāt eni mēbra oīa. ut Auēçoar p̃ theisir. ⁊ teneant̃ caligeiste in nocte. silr̃ ualēt calige de pelle vulpina. ¶ Caput aũt in nocte ⁊ die coopiat̃ birreto ⁊ caputeo ex pāno de gñā facto. ⁊ sit birretũ suffultũ pellib⁹ agninis leuib⁹: ⁊ multotiēs ꝓmutet̃: ne sudoꝛ uel sorditiees capiti noceāt. Capute⁹ etiā qui portat̃ nõ sit ex pāno in guado tincto. est eni in eo v̓t⁹ stiptica mās in cētro coartās. ut Serap̃. in ꝓprio cap̃. Laudo etiā ut in die sub caligis portent̃ calige ex pelle leporis facte adherētes nõ late nec stricte ualde. cõfortāt eni ⁊ ꝯferũt iũcturis iuuamēto magno. Infra etiā cũ de motu tractabit̃ aliqd ex his dicet̃. hec de aere ad p̃sens. ⁊ ad secundam rem non naturalem transeundum est.

¶ De regimine per cibum ⁊ potum. Cap. II.

Ecundā rē nõ naturalē expediēs que in ordine fuit cibus ⁊ pot⁹. a cibo p̃ncipiũ accipiā. De pane p̃mo mētionē faciēs. est eni ipse tanq̃ fundamentũ ⁊ summa cibarioruʒ oīum. ¶ Primo tñ salubri⁹ appet q̃ alique p̃mittant̃ regule in hoc obseruāde. ¶ Prima regula q̃ nunq̃ comedatis nisi nālis fames insurgat. ⁊ cũ affuerit in hoc nõ fiat mora. qm̃ tolerare famē stomachũ malis replet humoribus. ¶ 2ᵃ q̃ cibaria in hyeme comedant̃ tēperate: ⁊ nõ supflue cal̃a. ⁊ in estate tepida. imo v̓sus latus friditatis trahētia. ¶ 3ᵃ regula q̃ dũ intēsa est fames nõ saturet̃ appetit⁹. imo comedēduʒ est reliquijs famis adhuc in stomacho manētibus ⁊c̃. ¶ 4ᵃ q̃ nõ comedatis nisi postq̃ senseritis cibũ a stomacho ad intestina manifeste descēdisse. ⁊ in hoc limitet̃ tēpus. ita q̃ inter cibũ ⁊ cibuʒ ad minus cadant hore octo. ¶ 5ᵃ q̃ nõ comedatis vnq̃ dũ sentitis in stomacho fastidiũ: ⁊ maxime si fuerit ex grossis humoribus. Qm̃ comedē sup fastidiũ ex grossis humorib⁹ hereditare facit dolores iũcturarũ ⁊ renũ dissniā podagrā duritiē splenis ⁊ epis ⁊ morbos melicos ⁊ flaticos. ut coll̃r 3ᵃ p̃mi. cap̃ de regimie eius qõ comedit̃. ¶ 6ᵃ q̃ subtiles cibos semp ante grossos comedatis. ⁊ qui subtiles ⁊ leues ⁊ grossi existant infra videbitur. ¶ 7ᵃ q̃ mēsura cibi uestri talis existat ne stomachum aggrauet. Deterioꝛ eniʒ comestio est que stomachi grauitatē facit. sicut deterioꝛ pot⁹ est qui tēperamētũ egredit̃ ⁊ in stomacho natat. ¶ 8ᵃ regula q̃ dũ sentitis stomachi grauitatē a comestione abstinēdũ est: donec leuitas cõsequat̃. ⁊ si sentit̃ debilitas in stomacho nõ ipleat̃ cibis qui necessarij forēt. sed partiendus est cibus ita q̃ qui in vna vice sufficeret in duabus ptiat̃. ut ⁊ virtus qõ est suum melius digerere ualeat. ¶ Alie etiā pticulares regule in pticularib⁹ cibis ⁊ potibus colligentur.

Ad panē igit̃ trāsiēs dico ꝯuenire uobis panē modicũ furfuraceũ de frumēto tpe hyemali ⁊ v̓nali fcm̃. Estiuo quoq; ⁊ autũnali sit de pura simila plus salis hñs ⁊ de fermēto. aut sit panis de duab⁹ ptibus farine frumēti: ⁊ tertia spelte. aut saltē sit de farina frumenti tota. ¶ Laudo etiā hyeme ⁊ uere nisi ꝓhibeat uētris cõstipatio usum panis biscocti facti cum granis feniculi. ¶ Tempore autem quolibet laudo panē factum cũ puluere anisi de quo ante cibũ sumant̃ boli quatuoꝛ uel q̃nque. Diureticus est enim panis iste. Ideo conuenientissimus auctorum omnium sñia ⁊ rectioꝛ est eius usus q̃ biscoctus. ¶ Qualiscũq; tamen comedatur panis sit optime pinsatus leuigatus coctus ⁊ coi modicum salitioꝛ. cuius tñ repletio vitanda est vitetur etiam panis nõ bñ coctus: aut ualde. hec de pane.

Veniēdo ad carnes tal̃ diuisio p̃mittat̃. qꝛ p̃ dicēdũ est q̃rũ aialiũ carnes ꝯueniāt. ¶ 2° q̃ruʒ mēbroꝝ ex aialib⁹. ¶ 3° qs coctionis ul̃ p̃paratiõis modus esse debeat. ¶ In aialib⁹ aũt domesticis p̃ dicēduʒ est. 2° de syluestrib⁹. ¶ Ex domesticis aũt aialib⁹. p̃ de q̃drupedib⁹. 2° de uolatilib⁹. ¶ Ex aialib⁹ autem domesticis q̃drupedibus dico ꝯuenire carnes vitulinas lactētes nõ multũ natiuitati ꝓpinq̃s per tres mēses ad min⁹ ab ipa distātes ⁊ annũ vnũ nõ multũ trãseũtes. Itē ꝯueniũt carnes capti suis tēporib⁹ nõ multũ tñ natiuitati vicini per mēseʒ saltē vnũ etiaʒ ab ea distātes. Agnine aũt ⁊ castratie pecorine ⁊ porcine recētes. qꝛ humide ualde vitāde sũt. Si tñ ex ipis sumē libeant sint nõ ualde pigues ⁊ raro ⁊ assate poti⁹ q̃ʒ elixe. Bouine aũt ⁊ uaccine ⁊ relique grosse dimittant̃. nec dico icõuenies sumē etiā in mēsa tres uel q̃tuoꝛ icisuras carniũ salitarũ porcinaꝝ. si sint macre ⁊ nõ antique ⁊ in usu potius frigidis q̃ʒ calidis tpib⁹. ¶ Ex q̃drupedib⁹ aũt aialib⁹ syluestribus ꝯueniũt carnes leporine mirabili laude ⁊ capreoline. ⁊ q̃nq; carnes cuniculi ⁊ apri iuuenis. caro etiā eritij. qꝛ apitiua est ml̃tũ ad hoc ꝯferre ꝓbat̃. ⁊ silr̃ si hr̃ent̃ laudarē ml̃tũ carnes ceruias. ¶ De uolatilib⁹ aũt domesticis ꝯueniētes sũt pullie nõ ualde pue. vñ pui pulli q̃si mucillagiosi existes vitādi sũt meliores tñ eēnt assati q̃ʒ elixi. Cõueniũt ēt gallie capones pauones si hñtur: ⁊ pipiones nõ ualde molles nec duri. antique etiā gallie ⁊ alie dcē euitent̃. ⁊ silr̃ anſes ⁊ anates nõ comedant̃ nisi raro ualde iuuenes ⁊ assate saltē anates. ¶ Ex syluestrib⁹ aũt uolatilib⁹ eligēde sunt pdices fasiani pue aues in nemorib⁹ ⁊ dumetis degētes ut turdi meruli finchi carduelli muscadelli philomene ⁊ sil̃es ꝯueniũt mõtane aues oēs sicut ficedule alaude caude tremule hyrundines passeres ⁊ pice: lʒ nõ sint in usu: ⁊ turtures non ualde pigues. Cõuenirēt etiā starne lʒ nõ sint apud nos. ⁊ mirabili laude laudāt auctores oēs carnes syluestriũ columboꝝ. Ideo laudo q̃ utamini eis. in oi eni neruoꝝ passione mirabil̃r iuuāt. Cõferunt aũt stornelli ex iudicio rõnabili lʒ non sint in usu. Quales aũt pigues ualde anſes ⁊ anates syluestres euitent̃. ⁊ gñal̃r oēs aues in aq̃s degētes. Si tñ ex eis q̃nq; sumē libeat comedant̃ cũ aliq̃ sapoꝝ ifra dicēdoruʒ.

Quia aũt nõ semp licet christianis aliq̃bus diebus ut quadragesima vigilijs ⁊ alijs carnes comedē. Ideo de piscibus subiungēdum. ¶ Dicēdum igit̃ oīuʒ piscium gñal̃r usuʒ multum esse vitādum. necessitate tñ ꝯuenire possent pisces fluuiales ⁊ fontales ⁊ marini solidaꝝ carnium. ut orade varioli marsiones sterliones torrētine carpiones ⁊ ceteri parui. fluuiales ut capedani ⁊ lucij ⁊ sil̃es. oēs autē alij pisces ut lacunales uallini ⁊ lutosi ut anguille tince regine ⁊ sil̃es. ⁊ etiā marini magni pingues euitentur. cõuenire etiā pñt cephali nõ multum tamē aceto macerati Et silr̃ laudo sturiones salitos lucios carpiones ⁊ aliquando cephalos salitos. Anguilln v̓o salite morene ⁊ alij pisces humidi ualde. lʒ sint saliti euitentur. Cancri etiam fluuiales quandoq; etiam comedi pñt. sed non cum puro aceto. sed cum salsa infra scribenda. quia tamen frigidi sunt ⁊ difficilis digestionis in communi usu non habeantur.

Oua etiā igne cocta ꝯueniunt. fcta tñ per coctionē solida. ⁊ nõ ualde mollia sale ꝯdita. ꝯueniũt ēt cocta in aq̃ p̃parata cũ aromatib⁹ infra dicēdis. ⁊ ꝯuenire etiaʒ possent frixa ⁊ preparata cum petrosil̃. mentha feniculo ⁊

silib⁹ de qbus ifra. Sint quoqȝ oua galline poti⁹ ꝙ anseris.

Lactis vo usus vitādus est. nocet eni neruis ⁊ est incōueniēs eis qui idigēt regimine subtiliatiuo. ¶ Aq̄ vo lactis q̄ȝ cholē solutiua est ꝯuenire vr̄. Sed q̄ȝ intētio pncipal' in uobis est ad fl'a. iō meli⁹ eēt si biberet' aqua lactis ꝙ ifunderet' sibi cartamū aut sal. ⁊ posset eē talis modus. ℞. aque lactis cyathū vnū uel lib. j. cartami. ʒ. ij. salis cois. ℈. j. ifundat' p'uis in sero in aq̄ lactis cal'a. in mane aūt colet' ⁊ bibat' totū cal'z. Et laudo hāc medicinā bis in anno debere sumi. ut. xv. diebus ꝯtinuis in mēse maij ⁊ totidē in mēse septēbris. Stabit eni medicia talis loco purgationis. ¶ Recocta aūt simul cū aq̄ etiā sine aq̄ lactis potestis cōueniēter uti. ad eq̄litatē eni tēdit. Juncata vo q̄ȝ grossa est ⁊ tarde digōnis non multū in usu habeat'. Si tū q̄nq̄ȝ estiuo tpe placeat sumē fiat cū çuccaro ⁊ aniso uel feniculo uel cū tragea pulueriçata ꝯm ꝯsuetudinē. ¶ Lac etiā cū ouis coctum sup aspgēdo cinamomū ꝯuenire pōt. ¶ Caseus etiā in usu nō habeat' ⁊ caseata etiā cibaria. Si autē accipiat' eligatur medius inter nouū ⁊ antiquū ad salsedinē aliq̄liter declinans. medius etiam inter durum ⁊ mollem. ⁊ ex tali uestra condiantur cibaria: raro tamen.

De leguminib⁹ vo ⁊ ḡnis nūc dicēdū. ⁊ ḡnaliter oiūȝ leguminū corpora vitāda sunt. Decoctio aūt cicer rubeorū cū feniculo uel petroselino ꝯueniēs est. Cicera aūt alba fabe faseoli ⁊ lētes euitent'. Risuȝ aūt ⁊ pānicū laudabilia sunt: ⁊ sil'r dorella stāte maxime uētris ꝯstipatione. Frumētū aūt in fercl'o vitetur.

De oleribus vo ⁊ fructibus qbusdā ꝯueniunt. Prio fenic'ls petroselinū serpilluȝ mētha salaia cerfoliū rosmarin⁹ bleta borago. caulib⁹ etiaȝ coctis cū carnib⁹ pīguib⁹ ꝙ tū ex rōnabili iudicio nō est icōueniēs uti. Si tū pp idiuiduales ꝓprietates ex eis u'l ex aliquo eorū nocumentū pcipetis omittant'. Magis tū laudo decoctiōes cauliū ⁊ bletaꝝ ꝙ coꝝ corpa. ¶ Cucurbite vo reprobabiles sunt: sil'r cucumeres angurie. ¶ Melo etiaȝ q̄ȝ fridus ⁊ hu. euitādus est: tpe tū uasti caloris nō icōuenit sumē ex eo aliqd: ⁊ ppe cū semib⁹ suis: ⁊ ꝯȝ Auic. ꝑceptū debet comedi post alia cibaria. vn̄ 2° cañ. ꝓ cap. Melo āt est tarde digōnis nisi qñ comedit' cū eo qđ est iteri⁹ ei⁹: ⁊ ipi⁹ qdē nutrimētū est recti⁹: ⁊ ei⁹ hūoꝝ est melior: opȝ p̄terea ut post cibū sequat' aliū: q aūt dāt ipm añ cibū nō cupiūt ex eo nutrimētū: ⁊ timēt lōgā ei⁹ morā in stōcho. pp qđ suspicant' putrefactionē ex eo fieri. ¶ De olera vo frida ut lactuca endiuia portulaca spinachia ⁊ bletones ⁊ cressones atriplices ⁊ silia nō sunt uobis ꝯueniētia. Si tū tpe estus magni in forma salate ex eis liberet sumē misceant' cū petroselio mētha ⁊ alijs cal'is supra tactis ⁊ cōdiant' cū bono oleo coi ⁊ sale ⁊ aceto: in quo prius bullierint semina anisi petroselini ⁊ feniculi: ⁊ non sit acetum ualde acre: ⁊ ex istis fiat salata.

De radicibus aūt ꝯuenire pt paucia ꝯȝ oēȝ ꝑparatiōis modū: q̄ȝ apitiua est. ¶ Alleū aūt porrū cepe ⁊ bulb⁹. lȝ ex pte cōpl'onis eoꝝ ꝯuenirēt. tū q̄ȝ iflatiua sunt hec oia ⁊ stōcho nociua ⁊ mali hūoris ḡnatiua. iō dimittant'. ¶ Rape etiā ⁊ napi igne cocti q̄nq̄ȝ comedi possent cū sale ⁊ feniculo. Cōposte etiā ꝯuenire possent nō multū acetose: sed sufficiēter melle cōdite. ¶ Radix aūt que comedit' q̄nq̄ȝ accipi pōt: ⁊ maxime post cibū: facit eniȝ digeri cibū: ⁊ lȝ sit inflatiua tū plus ꝓdest: quare diuretica subtiliatiua exiccatiua resolutiua. non multuȝ tū in usu habenda est. ¶ Locusta etiā. i. rāponcioli: q̄ȝ calidi sunt comedi possent: melius tamen est ꝙ coquant': ⁊ cum aromatibus ⁊ aceto non ualde acri condiantur.

De ferculis aūt uti potestis panata facta cū brodio laudatarū carniū cū pane supra dicto: ꝯuenit etiā ius cicerū rubeorū: ius caulium bletaruȝ ⁊ radicū ꝯuenientiū ut petroselinum ⁊ similia. ¶ Laudant' fercula herbarum ⁊ granorū de qbus supra facta est mētio: cōueniūt etiā suis tpib⁹ bruscādoli ⁊ spagi ꝯditi tū cuȝ aceto nō ualde acuto. ut supra. etenī tales apitiui sūt ⁊ optimi.

De fructib⁹ vo ḡnal' regula est. ꝙ fruct⁹ oēs q̄si humidi ⁊ viscosi euitādi sunt. ⁊ ḡnaliter oēs fruct⁹ recētes deteriores sunt siccis. ¶ 2ª regula. ꝙ fruct⁹ lenitiui uētris semp ꝑmittēdi sunt alijs cibis: ⁊ cōstipatiui postponēdi. ¶ 3ª regula. ꝙ fruct⁹ qui post cibū comedunt' p'lumū meliores sunt cocti ꝙ crudi. ¶ Poma igitur vitāda sunt: ⁊ pcipue usus coꝝ. assiduatio eni comestionis pomoꝝ fac' euenire dolorē neruoꝝ: ⁊ ppe in uere. Si tū q̄nq̄ȝ ex eis iuuat accipe: sit post cibū: ⁊ sint cocta: ⁊ çuccaro aspsa. dat eni eis çuccaꝝ lenitionē: ⁊ eligant' poma apiola uel dactylica: aut calimana: aut gaiola: aut alie pomoꝝ species ad dulcedinē trahētes. ¶ Pira vo. securi⁹ ꝙ poma sumi possent in hyeme post cibū igne cocta cū çuccaro. ut pira sci Nicolai. pira glatiola semētina. ⁊ alia silia non ualde dura. Ea vo que dura sunt solida ⁊ isipida magis euitent'. Estate vo eligant' pira muscatella iuniola. glatiola de pola ⁊ similia. ⁊ sumant' post cibū nec tū ex eis stomachus ipleatur. ¶ Persica vo q̄ȝ frida sunt ⁊ humida euitent'. Si tū ex eis q̄nq̄ȝ sumē libet sit raro. ⁊ eligant' nō ualde per maturationē mollia. ⁊ ꝯm Aui. ꝑceptū debēt sumi añ cibū. post cibū eni. pna sunt corruptioni ⁊ frequēter al'os cibos ad putrefactionē disponūt. ¶ Pruna etiā frida sūt ⁊ humida. ideo euitāda. q̄nq̄ȝ tū intētione mūdificādi stomachū a cholera sumi possent ieiuno stomacho ex eis quinque uel sex: ⁊ sint nigra uel citrina. Sicca vo q̄ȝ pontica euitent'. ¶ Uue vo laudant' si sint albe. q̄ȝ nigris meliores sunt. ⁊ ante ꝙ comedantur steterit collecte ad minus per tres uel duos dies: ⁊ comedant' post cibū uel ante si placet. ¶ Ficub⁹ etiaȝ uti potestis: maxime albis uel citrinis uel rubeis recētib⁹ hū maturis: ⁊ comedi debēt añ cibū. est eniȝ in eis lenificatio ultima 2° cañ. Et iō post eas ꝯcedit' pot⁹ aque ut adiuuet ad lenificādū. ex eis tū meliores nobis sunt sicce: q̄ȝ stomacho cōformiores. apiūt eni oppil'ones epatis ⁊ splenis. qđ in uobis maximū est remediū. apitiua eni tal'r patiētib⁹ laudauerūt ualde sapiētes. Quia tū sic⁹ sicce sua cal'itate aliqual'r nocēbūt epati cholerā augēdo. iō docuerūt sapiētes auctores. ut cū amigdalis comedant' dulcib⁹. auget' eni ab eis lenificatio eaꝝ. ¶ Et qdā dixerūt. ꝙ si comedant' cū nucib⁹ in ieiuno: mirabilis iuuamenti sunt in apiēdo vias cibi. ¶ Laudauerūt etiā nō parū sapiētes arabes ⁊ hispani vinū de ficub⁹ ꝯferre stomacho: incitare appetitū: ꝓuocare urinā: lenit etiā uētrē: abstergit: uelociterq̄ȝ descēdit ⁊ penetrat. Et posset fieri sic. ut in mastello vno musti ponerent' lib. iiij. ficuū siccaꝝ: ⁊ bulliret totū insimul. ⁊ intelligi etiā pōt vinū de ficubus. vinū in quo coquerentur ficus sicce. Et lȝ ficus cal'e existāt: ⁊ iflāmabiles. tū ppter puā morā quā in vijs ꝯtrahūt caliditatē nō augerēt. ¶ Laudo igit' ꝙ bis aut semel in mēse coqui faciatis fialā vnā vini planēsis albi cū ficubus decē minutim incisis: usq̄ȝ ad ꝯsumptionē q̄nte ptis: ⁊ ex tali vino bibatis per duos cōtinuos dies cyathū vnū ante cenā ⁊ tātūdem ante prandiū. ¶ Amigdale dulces tēperate sunt ad calidū tū trahūt: q̄ȝ tū difficilis sunt digōnis q̄ues: ⁊ multū in stomacho morātes. ut 3° Almā. Jō comedant' cū çuccaro. sic eni dāt bonū nutrimētū lȝ paucū. Laudo tū magis ferculū uel panatā ex eis ꝯm ritū paduanū factam. ⁊ in summa aperiunt ⁊ leniunt. ¶ Auellane. quia cal'e ⁊ epati amice ꝯuenirēt uobis. tū q̄ȝ tarde digōnis existūt: uomituȝ excitāt: iō relinq̄nt'. pñt tū post cibum sumi çuccaro ꝯfecte: q̄ȝ tunc correcte sunt. ⁊ laudauit eas pitissimus Hyppocras ꝙ in cerebro augmentum faciāt. ¶ Citra lȝ in ciuitate ista non sint in usu. tū si hītur euitāda sunt. q̄ȝ frigida. lȝ eorum cōpl'o diuersa existat. Cortex eni citri calidus est ⁊ hu. caro eius frida ⁊ sicca. semē cal'm ⁊ siccū. Q̄nq̄ȝ tū citra melle cōfecta comedi possent. ⁊ ꝯm Auic. ꝑceptuȝ cañ. 1°. nihil post ipm nec añ comedat'. ¶ Cerasa q̄ȝ quia frida ⁊ humida sunt fugiēda. Si aūt q̄nq̄ȝ suis tpib⁹ sumerent'. sint cerasa dura rubea uel alba ⁊ post cibum comedi debent ⁊ pauca.

¶ Crisomilla etiã siue armillia frida sunt ꝛ humida. iõ relinq̃nt᷑: gñant eni hũorẽ uelocis putrefactiõis. iõ apta sunt febrẽ iducẽ. Si tñ liberet q̃nq̃ ex eis cape comedant᷑ añ cibũ. ꝛ post bibat᷑ bonũ vinũ. ꝛ post itez comedant᷑ anisi ꝯditi. ¶ Castanee fride sũt ꝛ sicce ꝛ uẽtose ualde. iõ nõ sit in eis usus. possẽt tñ q̃nq̃ comedi cũ çuccaro post cibũ ꝛ dãt nutrimẽtũ satis cõgruũ. ꝛ ꝯfortãt mẽbra omnia ꝫm Auic. sniam. ¶ Dactyli lz cal'i existãt. nõ tñ ꝯueniũt cõplonib9 cal'is: calefaciũt eni ꝛ gñant sanguinẽ grossũz: qui cito ad choleram ꝯuertit᷑: ꝛ nõ sunt ꝯueniẽtes hñtib9 epar calidũz. ut Serap. dixit auctoritate Rasis. Ideo nõ sint in usu. ¶ Pinee autez grana laudant᷑ uobis: calefaciũt eniz corpus ꝛ mẽbris tremorẽ patiẽtib9 ꝯferũt. 3° Almãs. ¶ Fistici ul' pistachij cal'i ꝛ sicci existũt boni stomacho: aperiũt oppilãones epis: ꝓhibẽt nauseã ꝛ ꝯfortãt os stomachi ꝛ subuersionẽ remouẽt: iõ laudant᷑ post cibũ plusq̃ amigdale dul. ¶ Iuiube aũt ꝫ Auic. fride sũt in p° gdu ꝛ tempate in hũiditate ꝛ siccitate. Nescio ãt ad qd ꝯferãt uobis. Dixit aũt gal'. Nõ reppi iniubas in cõseruãda sanitate ꝛ egritudie remouẽda aliqd opantes: sed reppi eas difficil' digõnis ꝛ pauci nutrimẽti. ¶ Mora bñ matura ad caliditatẽ declinãt: ea võ que imatura sunt frida ꝛ sicca existũt. Et in summa dulcia uobis ꝯuenire possent añ cibũ ꝛ leniũt uẽtrẽ: nõ plene ãt matura ꝓhibẽt fluxũ humoꝝ ad stomachũ ꝛ alia mẽbra ꝛ nõ bñ matura comedant᷑ post cibũ. ¶ Granata triũ sunt spẽꝝ dulcia que frida sũt ꝛ hũida acetosa que frida sunt ꝛ sicca. Muça que dicunt᷑ medij saporis ꝛ sunt media in cõplõne iter alia. Dulcia ꝯueniũt uobis nõ multũ tñ in usu. Acetosa võ magis via ꝓuisiõis q̃ via cibi cõuenire possent: magis tñ cõpetũt muça q̃ alia. Et in summa inq̃tũ oĩa granata sunt ꝓuocatiua urine laudarentur. ¶ Acetosa tñ magis iter alia ꝓuocatiua sunt. ideo ꝯuenire possent ex hoc: ꝛ q2 hñt mirabilẽ ꝓprietatẽ in ꝓhibẽdo corruptionẽ cibi in stõacho. ut Auerrois 5° colliget. ¶ Citonia frida sunt ꝛ sicca: que añ cibũ sumptũ uẽtrẽ stringũt oĩ mõ coctiõis: post cibũ uẽtrẽ largũ faciũt comprimẽdo: ꝛ oẽs spẽs eoꝝ tã dulciũ q̃ acriũ ꝓuocant: ꝛ iõ ex hoc ꝛ q2 stomachũ ꝯfortãt appetitũ incitãt laudarẽ ea uobis: nõ multũ tñ sunt in usu hñda Multitudo enim comestionis eorum generat dolorem iũcturarũ 2° canõn. ¶ Nuces cal'e sunt ꝛ sicce: ꝛ lz ex hoc laudãde eẽnt uobis. tamẽ q2 graues stomacho ꝛ digestioni ꝛ uomitiue sunt capiti nociue ꝛ pectori ꝛ generãt cholerã multã: iõ relinquant᷑. cũ ficubus tñ minus male sunt: ꝛ possunt securius hyeme ꝛ tpe frigido cõcedi: ꝛ dicit᷑ q̃ faciũt paralesim lingue. ¶ Sorbe ꝛ mespille omnes frigide cõplõnis ꝛ sicce sunt: ideo raro comedant᷑: stringũt enim uentrẽ: ꝛ digestioni difficiles sunt: q2 tñ appetitũ excitant deiectũ, ideo rarissime post cibũ tamẽ sumi possent. Et hec de fructibus pauca sufficiant. ¶ Reliqua autem terre nascentia ut fungi tartufule spongioli: ꝛ talia omnia euitentur: q2 uenenosa sunt: ꝛ dicuntur apostemata terre.

De saporibus

aũt ꝛ conditis diuerse species ꝯuenire possent ut sinapismũ inter acutum ꝛ dulce mediũ ꝛ cũ grossis carnibus uel piscibus sumi debet: cum subtilibus autem non. ¶ Alleata etiã potestis uti facta cũ alleo ꝑcocto ꝛ cũ granis feniculi uel pipis. ¶ Salsa aũt etiã ꝯueniret nobis: ꝫ fiat ex agresta loco aceti ꝛ cũ pipere uel gariofil'. uel bulliat acetum cũ rosmarino serpillo maiorana. ꝛ ex tali aceto fiat salsa frangit᷑ enim per decoctionẽ talẽ aceti malitia. Est enim acetũ haud paꝝ neruis inimicũ. ut 2a tertij. ꝑ cap. dñ ingt. Et ledit eos omne acetosum stipticum ꝛ infrigidatiuum potentia. ¶ Conuenit etiã nobis sapor ex amigdalis factus: quẽ camellinum uocãt: ꝛ sapor ex agresta qui sofritũ dicit᷑: ꝛ sapor alb9 ad acetosũz nõ tẽdẽs. ¶ Sapor etiã qui apud nos dicit᷑ cõpostella competit nisi ad acetosum declinet. Ideo corrigatur acetositas ab eo: ꝛ ab omni cibario: ut supra dictum est. ¶ Et in summa laudo omnes sapores qui dulces ꝛ calidi ꝛ non ualde acetosi existunt.

De conditis

võ ꝛ salsamẽtis conuenire possent oliue cõdite. cal'e sunt enim ꝛ sicce apiũt leniũt uẽtrẽ: ꝛ os stomachi faciunt robustũ. ¶ Napi etiã ꝯditi ꝯueniũt: etenim apitiui sunt: caueant᷑ si acetosi fuerit. ¶ Cepe etiã sub cinerib9 cocte ꝛ aceto pauco ꝛ melle ꝛ oleo cõdite ꝯuenire possent raro tñ: sed q2 exiccãt ꝛ appetitũ excitãt. ideo aliq̃n ꝯueniũt. ¶ Oẽs etiã cibi' melle ꝯditi ꝯueniũt euitent᷑ tñ estate ne epar inflãmẽt: sed çuccaro ꝯdiant᷑ cibi in estate. ¶ Cappares etiã saliti ꝫm usum cõditi cõueniũt: sed corrigat᷑ acetũ. ¶ Salsamẽta etiã oĩa ex pte q̃litatis ꝯuenirẽt nisi aliud repugnet: ut calitas epatis timor de adustione sanguinis scabies ꝛ siĩa. Mel etiã q2 calidũ ꝛ siccũ oĩ modo ꝯuenit: sed tpe magni estus dimittat᷑. çuccarũ võ cal'm ꝛ siccũ oĩ tpe ꝛ oĩ mõ securi9 comedat᷑. ¶ Uinũ etiã coctũ ꝯueniẽs est: ꝛ ex ipso tpe estiuo cõdiri cibaria pñt. ¶ Uino aũt granatoꝝ q̃nq̃ uti potestis. ut estiuo tpe sed raro: ꝛ silr vino citonioꝝ. ¶ Oleũ aũt quo uti debetis: sit oleũ oliuaꝝ dulce ꝛ duoꝝ annoꝝ ad minus. ¶ Spẽs aũt que in cibis uestris poni possent sunt oẽs cal'e ꝛ sicce exñtes: ut sal cinamũ cinamomũ gariofil'. galanga çinçiber macis cardamomũ maius ꝛ minus feniculus anisum ꝛ petroselinũ lignum aloes crocus pip triũ generũ. s. al. lõ. ꝛ ni. ciminũ carui leuisticum anetũ ameos origanũ serpillũ mẽtha ꝛ alia similia. ¶ Conueniũt autem aromata dulcia coĩa estate: hyeme võ fortia. ¶ Laudo quoq3 nõ parũ tpe hyemis harũ spẽrũ usũz. ℞. çç. albi. ℥. j. coriãdri per diẽ ꝛ noctẽ in aceto macerati ꝛ siccati. ℥. v. amomi been albi origani rosmarini. añ. ℥. ij. gariofi. croci. añ. ℥. j. cinamomi electi. ℥. j. fiat puluis. ¶ Estate autẽ fiant species tales. ℞. cinamomi elci. ℥. j. çç. al. ℥. v. roẽ. gaꝝ. sandaloꝝ ru. añ. ℥. iij. spice nardi. ℥. j. fiat puluis.

De cõfectionibus

võ plures ꝯuenire possent in tpe hyemis cinamomũ dyacinamomũ dyaciminũ aromaticũ ro. dyagalãga dyambra dyamargariton dyatrionpipeon: delectabilior ꝛ mihi magis dilecta cõfectio est ꝑma 2a ꝛ 6a. ¶ Tempore aũt estiuo laudant᷑ dyarodon abbatis triasandal'. cõfectio rosate nouelle. letificãs etiaz Almãsoris. lz calida sit. ꝛ debẽt cõfectiones iste sumi per duas horas ante cibuz sine potu: aut cum pauco potu nõ potentis vini. Attinent tamẽ dicte confectiones medicine magis q̃ cibo. ¶ Magis aũt cibales sunt ut pinachea pistachea auellane condite amigdale confecte sauonea anisum ꝛ coriandrum ꝛ similia. Inter hec eligantur prima ꝛ 2a ꝛ due ultime.

De electuarijs

võ talis datur regula. q̃ el'uariorũ quedã sumunt᷑ pro cõfortatione appetitus: quedã pro digõne melius celebranda. ¶ Illa ergo que assumunt᷑ pro appetitu excitãdo per horas duas añ cibũ capi debẽt. ut statim dictũ est: talia autem sunt: ut çinçiber cõditũ iringi cõditi acorus cõditus nuces cõdite: ꝛ alia que oĩa meliora sunt a medietate autũni usq3 ad medietatẽ ueris. Reliquo aũt tpe ꝯueniret magis cinamũ ꝯfectũ lignũ aloes cõfectũ. Confectio aũt de mirabolanis kebulis. He enim cõfectiones humorũ superfluitates in stomacho remanentes exiccãdo ꝛ exprimendo educunt. Conueniunt etiam pira condita ꝛ citra etiã ꝯdita. ¶ Laudo etiã ut pitiores dicũt usum electuarij huius qđ apud me exptũ est ꝛ secretũ teneo. ℞. triũ piperuz galãge cassie lignee calami aromatici croci ciperi spice inde gariofil'. cinamomi costi dulcis cardamomi cinami carpobalsami. çinçi. seminis mirti oium. añ. ℥. j. masticis. ℥. v. terant᷑ cribellent᷑ ꝛ conficiant᷑ cũ melle dispumato. Dosis huius est coclear mediũ in mane ante cibũ ꝛ tãtũdẽ hora qua uaditis dormitũ: ꝛ carum habere el'uariũ hoc: ualet enim obliuioni frigori renũ dolori iuncturaꝝ egritudibus uesice humori crudo: ꝛ sode fride ꝛ uaporose tussi flatice. ꝑparat ꝛ rectificat stomachuz: fugat uẽtositates grossas digerit cibũ excitat appetitũ resoluit fl'a grossum in stomacho. ualet uisui mẽti uoci caniciei podagre fride ꝛ cõseruat sanitatẽ peroptime. Sit autẽ eius

usus a principio nouembris usqꝫ ad finē februarij. ¶ Alio
aūt tpe utamini elċ̄ario de xiloaloes cui⁹ itētio est calefacē cō-
fortare stōchū ⁊ calefacē mēbra sine sup̄fluitate ⁊ digerē cibū
⁊ exiccare moderate flā ⁊ apire vias: ⁊ est mihi ei⁹ descriptio.
℞. spice inde ⁊ celtice: semis apij: anisi masticis. añ. ʒ. j. ligni
aloes marubij. añ. ʒ. iij. calami aromatici gariofil. ro. añ. ʒ. ij.
macis cinami gallie muscate. añ. ʒ. ij. nucis mus. ʒ. v. ꝯfician
tur cū sy. ro. ⁊ accipiat ex ipso coclear vnū p̄ vnā horā an̄ diē
⁊ pōt sumi mediū coclear p̄ duas horas post cenā sine potu.

¶ Que animalium partes sint eligende.

Icto de elċ̄arijs. restat iuxta tacta dicere
quoꝝ mēbroꝝ aīaliū usus cōue
niat: pro quo tales p̄mittant regule. ¶ Prima. ꝙ
oīum mēbroꝝ grossum viscosum frigidum ⁊ op
pilatiuū nutrimētum generātium fugiatis usuꝫ.
¶ 2ª regula. ꝙ si p̄dicta qn̄qꝫ placeāt: ut feruoris tpe sunt pe
des ⁊ silia: sumi debent cū aliquo sapore subtiliatiuo īcisiuo
⁊ tēperate acetoso. ¶ 3ª regula ꝙ aīaliū oīum an̄riora leuiora
sunt digōni ⁊ calidiora. Posteriora v̄o frigidiora ⁊ grossio
ra. ¶ A capite ergo incipiens sermonē inꝙ cerebrū qōlibet
esse frigidū ⁊ humidū. Uolatiliū tn̄ cerebrū: ⁊ maxime mōta-
noꝝ melius est: nō sit ergo in usu. generat eni flā ⁊ humores
grossos facit nauseā ⁊ īuolutionē stōchi: tarde digerit ⁊ deij-
cit appetitū. Si aūt ex eo qn̄qꝫ placet sumē laudat cerebrum
leporis cuniculi hedi ⁊ vituli maxīe estiuo tpe. ⁊ sint prepara
ta cū spēbus supradictis ⁊ sale. ¶ Alie aūt capitis p̄tes gros-
se exītes flegmatice ⁊ viscose reprobant. generant eni febres
⁊ cholericos dolores licet multum nutriāt. ¶ Medulla ca-
lida est ⁊ humida: ⁊ vituperatur. q̄ stōchū conturbat ⁊ mol
lificat delet appetitum. minus tn̄ nocebit si sale ⁊ aromatib⁹
ut de cerebro dictum est condiatur. ¶ Uber frigidum est ⁊
siccum: qd̄ tn̄ complōni vestre estiuo tpe conuenire potest: si
fuerit ex lactenti aīali pingui: aut ex aīali lachn̄te: qd̄ melius
est: ⁊ cum aromatibus comedatur. ¶ Pulmo frigidus est ⁊
humidus ⁊ non boni nutrimenti ideo dimittatur: lꝫ tn̄ faci-
liter digeratur. ¶ Cor calm̄ est ⁊ siccū nec uobis cōpetit. est
enim difficilis digōnis pauci grossi ⁊ non conuenientis nu
trimēti. ¶ Epar calidū est ⁊ humidum tarde digeritur san
guinem dat grossum ⁊ tarde in uenas penetrat. ¶ Melius
tn̄ epar est anatis pinguis galline hedi ⁊ non multū per assa
tionem induretur. ¶ Splen frigidus est ⁊ siccus mali nutri
menti ⁊ grossi: ⁊ est tarde digōnis: melior tn̄ inter alios est
splen porci. dr̄ enim conferre stōcho sua stipticitate. ¶ Renes
lꝫ in calitate equales existant: in siccitate tn̄ excedunt: nutri
mentum p̄bent paucū ⁊ grossum: ⁊ meliores renes sunt por-
cini ⁊ hedini ⁊ potestis ex eis comedere: sed nō in usu. ¶ Uē
tres frigide complōnis existunt pauci nutrimenti ⁊ flatici
ideo dimittant. Uētres aūt meliores sunt auiū ꝙ̄ quadru-
pedum. Si aūt comedant cū spēbus ꝯdiant ⁊ raro. Uētres
aūt galloꝝ ⁊ gallinarū stōcho conferunt si bene digerantur.
¶ Cauda calꝫ est ⁊ cholerā generat: nō tn̄ i usu hēat: q̄ fasti
diū stōchi facit. ¶ Pedes non multū vituperant: lꝫ humorē
viscosum generent. humor tn̄ qui ex eis generat est laudabi
lis paucarū sup̄fluitatū ⁊ sunt boni chimi ⁊ nō multi nutri-
menti: ⁊ licet viscosi sint sui tn̄ viscositate uētrē molliūt. Caue
te tn̄ ab usu eoꝝ diu in aceto maceratorum. ¶ Testiculi calī
sunt ⁊ humidi: ⁊ ꝙ̄to sunt grossiores ⁊ maioris aīalis tanto
difficiliores digōni ⁊ plurimi nutrimenti existūt. Et melior
testiculus est iuuenis aīalis ⁊ inter testiculos uolatiliū melio
res sunt galloꝝ p̄dicū ⁊ fasianoꝝ. Quadrupedum v̄o aīaliū
testiculi meliores sunt: ut hircoꝝ vitulorū ⁊ hedoruꝫ annua
lium. ¶ Conueniunt igit uobis: q̄ laudabile faciunt nutri
mentum. meliores tn̄ sunt elixi ꝙ̄ in alio p̄parationis modo.
¶ Ale v̄o auiū laudabiliū ut p̄tes ossuose ⁊ pulpose laudnat
in uobis oī mō. ¶ Caro tubera sine pinguedine uobis lau
dabilis existat. generat eni sanguinem bonū paucarum sup
fluitatum ⁊ magis ⁊ melius nutrit ꝙ̄ pinguedo. nutrimētuꝫ
nāqꝫ humidū p̄bet pinguedo ⁊ multaꝝ sup̄fluitatū. ¶ Caro
v̄o variata uel v̄gulata nutrimētū prebet satis equale ⁊ cōue
niens. ¶ Cutis frigida ⁊ sicca generat sanguinem viscosum
oppilatiuum. ideo euitetur.

¶ Regule de modo preparationis ⁊ coquendi carnes.

Icto de mēbris aīaliū nūc de p̄parationis
uel coctionis mō dicat. ¶ Pre
mittēde tn̄ sūt regule alique. ¶ Prima ꝙ carnes
oīum aīaliū h̄ntiū corpa grossa ⁊ macra meliores
sunt elixe ꝙ̄ aliter p̄pate. ¶ 2ª. ꝙ carnes volati-
liū pinguiū ualde meliores sunt assate: macroꝝ v̄o ecōuerso.
¶ 3ª. ꝙ carnes oēs cū cibis grossis ⁊ viscosis cocte ⁊ cū faseo
lis faba frumēto ⁊ silib⁹ vitari debēt. ¶ 4ª ꝙ assataꝝ carniū
sup̄ficies nō cōedat. ¶ Caro igit elixa laudabilis aīalis ut
supra sufficiēter cocta a uobis est eligēda prealijs. ¶ Caro
aūt sup̄ prunas assata multū nutrit ⁊ corp⁹ forte reddit si bn̄
digerat. dr̄ tn̄ ꝙ difficilis existit digōni ita ꝙ nunꝙ̄ tota di-
gerit que cū comedit sola sumi dꝫ: ita ꝙ nullus ali⁹ cib⁹ eā p̄
cedat uel sequat: ⁊ post eā parū aut nihil bibendū est. ¶ Ca-
ro v̄o frixa cū pinguedine fastidiū generat: ⁊ stōchū nauseat:
ideo non sit uobis in usu: ⁊ grauior est ꝙ̄ cocta sup̄ prunas.
Frixa v̄o cū oleo melior ⁊ leuior est q̄ꝫ cū pinguedine. ¶ Ca-
ro v̄o oīs assata ⁊ in furno uel craticula cocta: q̄ꝫuis paucum
det nutrimētū ꝯuenit uobis: ⁊ silr̄ caro oīs ꝯseruata ut lardu
tuloꝝ uel mortariolarū: aut ilarū nō ualde pinguiū conuenit
uobis: q̄ exiccat ꝯsumit ⁊ paucificat humores. ¶ Caro au-
tem in ueru assata ēt uobis conuenit si bene digerit: q̄ tamē
tarde digerit: ideo hēat cautela hec: ut nō multū ex ea replea
tur stōchus. ¶ Caro v̄o cocta cū laganellis haldonatijs fru-
mēto ⁊ silib⁹ viscosis mala est. ¶ Caro ēt oīs aceto preparata
mala est ⁊ vitanda. Ledit eni acetū neruos ualde ⁊ infridat
si aūt qn̄qꝫ ut calīs tpib⁹ acetosa placēt ut gelatina: q̄ chole-
ram reprimit epar ꝯfortat ⁊ incidit grossos humores: corriga
tur acetum cū çuccaro uel alr̄ ut supra cū agresta uel vino ci
tonioꝝ dulcorato. Gelatina igit sulcida ⁊ sapor oīs acetosus
euitet nisi malitia aceti reprimat çuccaro aut spēb⁹ calidis
ut supra. ¶ Caro ēt oīs cū spēb⁹ ꝯdita laudabilis est uobis
maxime hyemali tpe ⁊ silr̄ cocta cū amigdalato pānico du-
rello fenicło petrosilio alijsqꝫ m̄ltis supratactis calīs apitis.

¶ De potu: an vinum conueniat in dolore iuncturarum.

Roliro satis hito sermone ciboꝝ ad potū
ueniendo inuestigabit quis ⁊ qua
liter potus conueniens existat. ¶ Dico igit ꝙ illu
striū auctoꝝ plurimi vident oī mō ꝓhibere vinū:
ut Auic⁹ 22ª tertij. cap̄ de cautela a dolorib⁹ iūctu-
rarū: ⁊ deuitēt potare vinū plurimū. imo oē vinū. Idem etiā
Rasis. 9º Almā. cap̄ p̄. ⁊ idem in diuisionibus Serapio quo-
qꝫ Haliabas Isaac Galienus Auēçoar ⁊ oēs idem. ¶ Am-
plius rō talis est: q̄ vinum sua calitate humores ponit in flu
xu. Et q̄ a debili iuncturaꝝ calore nō bene digeri pōt. imo
resolutis leuibus ⁊ subtilib⁹ p̄tib⁹ acetat frequenter in iūctu
ris mordicando: quare ledit eas multū ut princeps Aboali.
2ª tertij. p̄ cap̄. ¶ Ad itelligēdū aūt hoc sciēdū ꝙ dū auctores
vident ꝓhibere vinū. uel esse pōt dū actualr̄ dolor existit: uel
dū iā euanescēte dolore uolūt ab ei⁹ īcursu p̄seruare iunctu-
ras. ¶ Intelligēdū 2º ab auctorib⁹ non fuisse preceptū hoc
absolute: sed magis ⁊ min⁹ s̄ꝫ diuersitates cōplexionū ⁊ alioꝝ.
Alicui eni cōplōni vinū cōcedunt: ut Aui. placuisse vi dum
in q̄t. vinū plurimū ⁊ grossuꝫ. Cōcedit eni vinū: sed nō abso
lute imo moderamine recto. ⁊ sic Ras. 9º Alm̄. ⁊ alibi in lib.
iuncturarum. ¶ Sciendūꝫ 3º s̄niam auctoꝝ eē uerā nō repu
gnāte contrarietate maiori aut debilitate ⁊ similib⁹. ¶ Sciē
dum 4º ꝙ sermones auctoꝝ extēdi possent ad vinum fumo
sum potens ⁊ vinosum uel ad pauciferū aquosuꝫ aut ad me
diocre. Et iuxta premissa talia sunt iste ꝯclōnes recte tenēde.
¶ Prima ꝯclō. stāte actuali itēso dolore nō premissis uīib⁹
euōnib⁹ nulluꝫ vinuꝫ ꝯueniēs existit. Probat ꝯclō. p̄ q̄ fu-
mosum ⁊ potens vinum nō conuenit. q̄ calm̄ exn̄s in fluxu
ponit humores ⁊ dolorem sic augeret. Secundo nec debile ⁊

aqueũ vinũ ↄueniẽs est: q̃ ueluti frigidum ex ꝑte sui caloris paucitate in iuncturis aptũ est acetare ꝛ ipsas taliter mordicare ꝛ dolorẽ augẽ. 2° non cõpetit mediocre: q̃ ꝑtim hẽt calefacere ꝛ fluxũ augẽ. ꝑtim q̃ infridat ꝛ debilitat. Hanc ↄclonẽ intellexerunt auctores qui dixerũt oẽ vinũ esse vitandũ. ¶ 2ª ↄclo. ꝙ p̃missis u̾libus euõnibus ꝛ mã ex ꝑte flatica in declinatione u̾li ꝛ uera paruz vini potentis in aurora sumpti cõuenire põt. Patet ↄclo. q̃ tũc tale vinũ hẽt reliquias mãerũ cõsumẽ ꝛ exiccare: nec sui paucitate sup̾flue calefacit: nec humores in fluxu ponit: q̃ presupponit᷑ eos eũatos fore. ¶ 3ª ↄclo. ꝙ intentione hita ad p̃seruãdũ in cal̾is cõplonibus ꝛ mãebus v̾tute ex ꝑte forti ꝛ corpe ꝑ diminissionẽ vini nõ incurrente debilitatẽ stõchi uel principaliũ mẽbroꝝ nullius vini potus cõuenit. Hec ↄclo r̃nsalis clara est. Primo q̃ vinum cal̾m ex ꝑte mãm hẽt augẽ in cal̾a cõplone. Itẽ q̃ v̾tus fortis nõ eget restauratiõe ꝑ vinũ. 3° q̃ si ex dimissiõe vini corpus incurreret debilitatẽ: possent subseq accñtia morbo suspectiora: ut ap̃a stõchi uel epatis palesis tremor ꝛ sĩlia. Ideo in ↄclone dicebat᷑ ꝙ corpus nõ incurreret debilitatẽ ex dimissione vini. Et hec ↄclo fuit in mẽte auctoꝝ ꝓhibẽtium vinum insimul cũ ↄclone p̃ma. ¶ 4ª ↄclo seq᷑ ex 3ª: ꝙ qñ p̃seruare intẽdimus suspecta ex ꝑte v̾tute: vinũ mediocre cõpetit. Patet ista: q̃ sui mediocritate v̾tutẽ roborat nec calefacit ita ꝙ humores in fluxu ponat: ꝛ v̾us ẽt que fortis est satis sufficit ipsum bñ digerẽ: ideo nõ est aptũ in iũcturis acetare. ¶ 5ª ꝛ ultima ↄclo. ꝙ lz vinũ cõpetat ut p̃cedẽs ↄclo ponit: magis tñ conuenit vinũ medicinale diureticũ ꝛ opponens generationi mãeꝝ que sunt cã doloris in nobis. cõclo ista pz. p̃ q̃ tale vinũ hẽt ꝓhibere gñationẽ mãei que facit dolorẽ: ꝛ gñatam exiccare: ꝛ sic a dolore p̃suare. 2° q̃ diuretica oĩa mãs ꝑ vias urine p̃cipitãtia ↄuenietissima sunt. Et intellexit hec p̃nceps Aboali qñ inq̃t. Deinde admistra ꝓuocationem. nã ꝓuocatio siccat mãs doloꝝ iũcturaꝝ: qm̃ ipsa sicut scis est ex sup̾fluitate que est epatis ꝛ neruoꝝ: ꝛ ꝓprie in podagra cal̾a. ¶ Ex quibus oĩbus facile tolli põt apparens ↄdictio in auctib° supra allegatis. ¶ Ex qua ultima ↄclone infero. ꝙ vinũ cui° descriptionẽ dedi nobis ↄuenientissimum est. Primo q̃ v̾tutis cõfortatiuũ ꝑ vinũ. 2° q̃ mãei ꝓhibitiuum ꝑ mel ꝛ rosmarinum. 3° q̃ gñate mãei ꝑ urinales vias eductiuum ꝑ passulas ꝛ feniculũ. ualde igit᷑ laudo potũ illum. Cuius descriptio ℞. rosmarini feniculi añ. lib. ß. passularum. lib. v. mellis lib. xij. ponantur in duobus mastellis musti ad bulliendum. ꝛ sit hoc pro hyeme. Pro estate v°. ℞. rosmarini seminis feniculi añ. lib. ß. passularum lib. j. mellis lib. viij. ponantur in duob° mastellis musti ut supra.

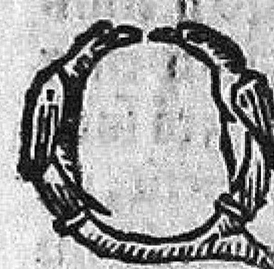
De potu tamen alique notentur regule. ¶ Prima ꝙ si quandoqz ꝓpter estum plus de vino bibere contingit: tunc parum sumat᷑. ¶ 2ª ꝙ si vinũ uestrũ lymphare placebit fiat semꝑ cũ aq̃ decoctiõis feni. in hyemis t̃pe. Passularũ v° uel ordei in estate: aut ẽt in estate cũ aq̃ decoctionis pãnici anisi uel feni. ¶ 3ª ꝙ si vinũ bibit᷑ lymphatũ semꝑ fiat ꝑ duas uel tres horas anteq̃ bibat᷑. ¶ 4ª ꝙ nunq̃ bibatis vinũ post prãdiũ uel cenã ꝑ t̃ps: ꝛ si sitis infestat uos bibat᷑ çuccarũ rosatũ cũ aq̃ cocta estate: ꝛ çuccaꝝ cũ aqua cocta hyeme uel aqua mellis. ¶ 5ª regula. ꝙ potus vini nõ ↄuenit uobis post fructus humidos ꝛ aqueos: q̃ facit aqueitatem in uenis penetrare. est enim vinum penetrator bonus. ¶ 6ª regula. ꝙ si ex vino descripto ꝑcuteret᷑ caput uestrum: lymphetur ut supra. ¶ 7ª ꝙ si estiuo t̃pe sentiretis ex vino calefactionem comedatis post cibum quatuor uel sex grana mirtilloꝝ. ¶ 8ª regula. ꝙ vina turbida ꝛ grossa ꝛ ualde fumosa non tãgantur. ¶ 9ª ꝙ caueatis bibere vinũ aliq̃ñ stõcho ieiuno. nocet enim ualde cerebro ꝛ neruis. ¶ 10ª regula. ꝙ si vinum ꝓpter intẽsam sitim sumeretur: ilico post ipsum prouocandus est uomitus: ut infra videbitur. ¶ 11ª ꝙ aqua mellis potestis uti t̃pe hyemali nisi ex ea sentiretis calefieri epar. De aqua simplici regulas non pono: quia non est conueniens uobis. ¶ Potestis ẽt uti t̃pe frigoris hoc alio° potu. ℞. cinamomi electi. ℥. j. ꝙꝙ. ʒ. ij. piperis longi galange gario. añ. ℈. v. granorũ paradisi cardamomi. añ. ʒ. j. ß. vini nigri uel ceresolij planensis lib. xv. aque lib. xl. mellis lib. vj. bulliant sil᷑ per tertiam ꝑtem hore. deinde colentur ꝑ saccum totiens quotiens clarefiat. Hec de sc̃da non naturali re dicta sufficiant.

¶ De motu ꝛ quiete. Cap. III.

Tertia res nõ nãlis supra in ordine p̃missa fuit quies ꝛ motus. ꝑ q̃bus dicẽdum: ꝙ utamini q̃ete ꝛ exercitio temperato: ut egtatiõe ꝛ non sup̾fluat: qm̃ excitat ad podagrã ꝛ dolores iũcturarũ. 22ª tertij. ¶ Dico igit᷑ ꝙ mane expulsis debite sup̾fluitatib°: bonũ est facere fricationẽ mẽbrorũ dolẽtiũ cũ oleo sale cõmixto uel cũ aq̃ pauca multo sale cõmixto uel cũ solo puluẽ salis. Cuius s̃niam vide a Serap̃. 4° breuiarij. ultimo cap̃. qñ inq̃t. Et ex eis que custodiũt hoĩem ne accidat ei podagra est embroca cũ aq̃ salsa ꝛ sale cõmixta: qñ infundit᷑ sup̾ duos pedes semꝑ ꝛ sal tritũ: ꝛ qñ aggregat᷑ cũ oleo: ꝛ fit ex eo empl̾m pedib° uel fricatio fit cum eo. Et posuit Serap̃. oleũ: q̃ timuit multã exiccationẽ salis. Facta fricatione potestis equitare: attendẽdo tñ ne iuncture frigus icurrãt. ¶ Laudat᷑ ẽt mot° brachioꝝ: ꝛ ꝑtiũ supioꝝ. Diuertũt enĩ humores a fluxu ad inferiora. vnde ↄueniẽs eẽt frequẽter arcu sagittare: aut gladio aliq̃liter põderoso ligna icidẽ: aut malleo malleare aut secar᷑ aut ad aleas ludẽ: aut alia exercitia facẽ q̃b° supioꝝ mot° fiat. ¶ Tãtoqz t̃pe exercitiũ fiẽdũ est: ut cõprehẽdat᷑ corꝑis cal̾itatẽ icẽdi: an helitũ aliq̃liter ꝑmutari: ꝛ tũc ab exercitio desistẽdũ est. Cõuenit ẽt mane altis v̾bis moderate loq: ꝛ ieiuno ẽt stõcho rõcinari. De his que uocis altitudinẽ exigunt: ut cantare ꝛ similia. ¶ Pedestre tamẽ exercitium vitandum est: nisi manifestũ ex eo iuuamẽtum cõprehẽdat᷑. Hec de tertia non naturali re dicta sufficiant.

¶ De repletione ꝛ inanitione. Cap. IIII.

Quarta res nõ nãlis est repletio ꝛ inanitio. ¶ Pro qua dicẽdũ p̃ repletionẽ oẽm vitandam esse: ꝛ maxime ciborum mãm doloris multiplicantiũ: de q̃bus satis supra visum est. ¶ 2ª regula ꝙ nõ repleat᷑ ualde stomachus: imo in stomacho seruentur famis reliquie. ¶ 3ª ꝙ cib° amplior sit in prandio q̃ in cena. ¶ 4ª ꝙ cibus uester sumatur determinatis horis: ita ꝙ inter prandium ꝛ cenam cadãt ad minus octo hore. ¶ 5ª ꝙ nunq̃ comedatis nec cenetis: nisi superfluitatibus debite expurgatis: ut per uentrem per urinam per emucationem narium per sputum ꝛc̃. ¶ Sit igitur ordo iste ꝙ postq̃ surrexeritis mane: primo intendatis ad mundificationem uentris ꝛ urine: deinde ad demucationez narium excreationem per sputum: ꝛ si postea aliquam in stomacho perceperitis grauitatem oĩno a prandio abstinendum est ut supra. Si aũt nõ: prandere potestis p̃misso exercitio ex cibis laudabilibus ut supra. ¶ Si aũt post prandium aliqua in stõcho ꝑcipiat᷑ grauitas: aut ex nimio cibo uel ex eius qualitate mala: ilico ꝓuocandus est uomitus. ipse enim sublimior existit medicina que esse possit. Et laudauerunt ipsum in passionib° iuncturarũ sapiẽtes indi arabes ꝛ greci. Unde Auic° 4ª p̃mi. cap̃ de uomitu. Et ex dignioribus egritudinibus: ut ex eis fiat uomitus sunt cronice: ut hydropisis epilepsia apoplĩa mel̾ia lepra podagra ꝛ sciatica. idem 2ª tertij. ꝛ 22ª tertij qñ inquit. Deinde administra uomituz: ꝛ proprie qñ dolor est in inferioribus. uomitus enim magis est iuuatiuus ei q̃ uentris sol̾o. Et Rasis 4° Almans. cap̃ de iuuamentis uomitus. ꝛ in diuisionibus cap̃ de podagra. ꝛ in lib. de egritudinibus iuncturarum. ꝛ idem Sera. 4° breuiarij. Isaac Auẽçoar Hal̾. ꝛ omnes uolũt ꝙ uomitus eradicat ab inferioribus. ¶ Adhuc si in stõcho nullã ꝑcipiatis grauitatẽ. tamẽ melius est singulo mense uel saltez in fine duoꝝ mensiũ uomitũ ꝓuocetis. placuit enim Hyp. ut quolibet mense fieret: ꝛ duobus continuis diebus. ut in secunda die sequenti educatur illud q̃d in prima die fuit agitatum: ꝛ non sufficienter eductum. ¶ Iteꝝ q̃ cõplo ur̃a est de illis que nõ suspicant᷑ ex uomitu

qꝛ cholica. vñ de 4ª primi. de iuuamẽto uomitus. Et ille qđe cui maiꝰ iuuamẽtũ affert: uomitꝰ est: cuiꝰ cõplo pª est cholica ꝛ est macer. ℂ In puocãdo aũt uomitũ he attendant regule. Prima ꝙ si uomitus facilr̃ puocaꝫ sine medicinarũ auxilio: nunꝙ capiatis medicinas. ℂ 2ª ꝙ si necessarie sunt medicine a leuioribus semꝑ incipiatis. ꝛ si non ualent: ad fortes trãscedũ. ℂ 3ª ꝙ dũ puocare placet uomitũ: capiatis cibos diuersos in substãtia ꝛ sapore ut dulces acetosos vnctuosos salsos mellitos oleagineos ꝛ siles in vna mẽsa: fastidit eni ex talibus stomachus: quare citius ad uomitũ iclinatur ꝛc. ℂ 4ª ꝙ dũ uomitũ puocare libet non sunt cibi multũ masticãdi. ℂ 5ª ꝙ hora uomendi exercitet corpus si possibile est. Motus eni facit magis uomẽ ꝛ ges minꝰ. 4ª p̃mi. cap̃ de uomitu. ℂ 6ª ꝙ tp̃s ad uomitũ aptiꝰ est estas: ꝛ si alijs tp̃ibus fiat eligaꝫ hora diei calidioꝛ. ℂ 7ª ꝙ hora uomẽdi ligentur oculi cũ binda ne recipiant humores multos uomitu agitatos ad caput. ℂ 8ª ꝙ post uomitũ laueꝫ facies cũ aqua rosata. ℂ 9ª ꝙ post uomitũ non fiat repletio ex cibis ꝛ p̃cipue caueaꝫ potus aque frigide. ℂ Item ꝙ post uomitum comedatis assata leuis digonis: ut perdices aues minutas ꝛc. ℂ Et si post uomitum sentiaꝫ in stomacho mordicatio comedatis fercula pinguia ꝛ stõcho supponaꝫ lana infusa oleo cõmuni calido uel camomillino uel anetino. ℂ Si ṽo post uomitum superueniat singultus bibatur aqua calida sepe: ꝛ paulatim prouocetur sternutatio cum odoratione uel tractione piperis pulueriꝫati per nasum uel elleboro albo. ℂ Itẽ nunꝙ fiat uomitus stante uentris cõstipatione: imo semꝑ p̃mittenda est uentris lenitio nãlis uel artificialis cũ clisteri statim dicendo. ℂ Laudo ẽt ꝙ post uomitum sequenti die fiat clistere ex decoctione maluarum blitis mercurialis ꝛ furfuris: cuius decoctionis accipiaꝫ lib. j. olei cois. ℥. iij. salis. ʒ. ij. cassie fistule benedicte zuccari rob. añ. ℥. v. ꝛ fit clistere in medijs tertijs. Modi autem uel instrã uomendi sunt ut post p̃dicta cibaria intromittatur digitus ori cõmouendo supra ꝛ infra. uel intromittaꝫ p̃ena cum oleo cõivncta uel oleo commixto aceto. uel sumanꝫ aque. ℥. v. aceti fortis. ℥. ij. ꝛ bibatur hoc totum tepidum ꝛ non calidum. ℂ Exoluunt enim tepida oĩa robur uentris. 11º terrapentice. Hi uomendi modi meliores ꝛ leuiores existunt. ℂ Si tamen his leuibus non prouocatur uomitus fiat cum fortioribus: ut cuꝫ hac medicina mihi pluries experta. ℞. succi ceparum lilioꝝ alborum olei cois. añ. ℥. v. salis gẽme. ℈. v. misceatur ꝛ tepidum bibatur. ℂ Uel sumatur succi corticũ radicũ sambuci. ℥. j. s. ꝛ bibaꝫ tepidum. ℂ Uel bibatur succi radicum melonuꝫ. ℥. j. s. ꝛ bibatur ẽt pulueris radicum melonum. ʒ. j. s. cum. ℥. j. s. aque ꝛ. ℥. v. aceti tepidoꝝ. Ista sunt uomitiua exp̃ta ꝛ secura: fortiora ṽo dimitto. ℂ Confert ẽt frequẽter ad replonẽ minorãdã saltẽ bis in mẽse cape añ cenã pillam vnã alefanginã. ℂ Ad intẽtionẽ ẽt istã ualet usus eluarioꝝ supra descriptoꝝ. Item viteꝫ ẽt imoderatã per uomitũ ꝙ per alios modos euatio. Superfluitas enim ꝛ defectus ad easdem ducũt causas. Hec de quarta re non naturali sufficiant.

ℂ De somno ꝛ vigilia. Cap. v.

Quintũ ppositoꝝ expediẽdoꝝ fuit in ordine somnus ꝛ vigilia. Pro his dicendũ ẽ. ꝙ sicut somnus tẽperatꝰ. s. nõ pfundus ꝛ nõ plixus ualde ṽtutes efficit fortes. Ita ecõuerso ɔrĩꝰ facit: qꝛ humectat cerebꝝ ꝛ neruos ꝛ totũ corpus. Dormitio eni diurna euiteꝫ. In die eni dormire malũ ad malas preparãs egritudines: generat egritudines humectantes ꝛ reumatismos: corrũpit colorem ꝛ grauat splenẽ: laxat neruos ꝛ efficit pigritiã. ℂ Melioꝛ aũt somnus est nocturnus. ipse enim virtutes fortificat nisi superfluat. ℂ Prima igitur in somno. regula est ꝙ non dormiatis imediate post cibuꝫ. ℂ 2ª ꝙ caueatis dormire discoopertus. ℂ 3ª ꝙ non dormiatis resupine. p̃parat enim ad malas egritudines: sicut neruorum: qꝛ facit superfluitates declinare ad nucham. ℂ 4ª ꝙ nãlis somnus non transeat octo uel nouem horas. ℂ Sit igitur ordo iste. vigiletis p̃ duas horas ad minus post cenam semꝑ: deinde exponatis uos lecto. p̃ sup latere dextro: ꝛ post primũ somnũ super sinistro. deinde iteꝝ reuolutis uos sup dextro: ꝛ iaceatis capite eleuato aliquãtulũ nec dormiẽdũ est ẽt uẽtre exite uacuo. dormire aũt sup uentre digestionem roborat: sed oculis nocet. ℂ Uigilãdũ est ẽt ꝛ nõ supflue: qꝛ vigilie resoluũt sp̃s ualde. ℂ Et post eleuationẽ a somno attẽdatis expulsioni supfluitatũ. ut in 3ª re nõ nãli dictũ est. ꝛ post illud fiat occupatio in sermone rerũ aiam delectãtiũ: ut pulchraꝝ hystoriarũ: nouoꝝ sermonũ ꝛ cum prudentibus ɔuersatio. Et hec de re non naturali quinta sufficiant.

ℂ De sexta re non nãli. s. de accĩtibus anime. Cap. vi.

Ultima res nõ nãlis in ordine fuit p̃missa de accĩtibus aie. p̃ qua dicẽdũ esse talia ut letitia tristitia timoꝛ angustia ira sollicitudo melia ꝛ siĩa. ℂ Et qꝛ in his oĩbus passionibꝰ fiunt motus in spiritibus: aut. s. subito: aut paulatim: aut ad extra: aut ad intra denꝫ alique regule. ℂ Prima ꝙ oĩa accidẽtia aie in qbꝰ fit motus subitꝰ de cẽtro ad circũferẽtiã euitãda sũt: sicut ira: imoderatũ gaudiũ: fortis risus ꝛc. ℂ 2ª ꝙ accidẽtia in qbꝰ fit motꝰ paulatinꝰ de intus ad extra cõueniũt. calefaciũt eni talia iũcturas: nec remanẽt interiora calore depauperata. ℂ 3ª ꝙ accidẽtia in qbꝰ fit motꝰ subitꝰ de circũferentia ad centrum fugiẽda sunt: ut timoꝛ ꝛ similia. ℂ Ultima ꝙ postponenda est sollicitudo tristitia melia ɔsiderãdo de passiõe ista. nã ut placuit Gal. Accidẽtia talia extermĩnant ꝛ mutãt ab ea que est sm̃ nãm ɔsistẽtia corpus. tegni 3º. ℂ Ultimo ṽo: qꝛ coitus circa aie accidẽtia accipi põt iõ nunꝙ ip̃m esse a uobis in usu tanꝙ uenenũ euitandũ: ita ꝙ nã studiose ad ip̃m nõ inciteꝫ. Effeminat eni ꝛ exanimat corpus supfluus eius usus. nec aliqđ est qđ iũcturas ita laxet ꝛ debilitet. Nunꝙ ğ ad coitũ accedẽdũ nisi cũ icitatione a nã intrinsecus absqꝫ exteriori inuitatione p̃ducaꝫ corpus. Tũc eni si fuerit prima digõ cõpleta cũ 2ª: qđ ṽꝛ esse tp̃s aurore in diebꝰ hyemis. ꝛ hore none uel decime in diebꝰ estatis iam incitante uos ad coitũ nã ad ip̃m exequẽdũ trãsiri potest bis in hebdomada: aut ter ad plus: eius actũ expediẽdo nõ magna ɔcussione in ip̃m elaborãdo: sed suã motu corp̃is eiꝰ delitiã agrẽdo. ꝛ post eius tp̃s in dormitione occupãdũ est. ℂ Nec mirãdum ex his que de coitu dicta sunt. nõ enim solum iũcturas laxat: sed ultimos intimis medullis imittit aculeos ut senio accidẽte icurabiles ꝛ effeminãtes passiões: qbꝰ mors p̃eligẽda foret: adducat. est igiꝫ ab eius usu desistẽdũ. ℂ Ex nũc aũt dictis ɔsulo aie tristia accidentia fore vitãda ꝛ esse letãdũ ꝛ bñ sperãdũ: nec circa hãc passionem diuturne meditandum uel imaginãdũ. frequẽs enim ꝛ assidua imaginatio casuꝫ imprimit. ut Auicẽ placuit primi 2ª. ℂ Hec sunt vir honorande que de preseruatione a doloreiuncturarum uestrarũ ex illustrium auctoꝝ s̃nia meũ exiguũ ingenium exhaurire ualuit: qbus attentis spero duce deo in breui tempore debilitatem iũcturarũ uestrarũ esse defecturam; ꝛ pristinã salutem quam qui solus omnes languores sanat uobis oro exhibeat reuersuram. Amen.

Consilium. 238.

De doloribus artheticis puenĩẽtibus a materiebus flegmaticis mucillaginosis ꝛ aquosis dominantibus: ꝛ a materiebus cholericis subdominantibus ad inuicẽ mixtis ꝛc. ℂ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

ℂ De causis ꝛ signis egritudinis ipsius. Cap. I.

Si cui languentiũ morbis magnifice molestãtibꝰ misericorditer subueniẽdũ video ꝛ itelligo nimiũ mansueto aio ꝛ sũma pietate subueniẽdũ his qui nõ solũ sibi: sed toti mũdo utillimi sũt: ꝛ maxime in ea p̃teregẽda qua saluari ꝛ beatificari põt qlibet hõ. Ideoqꝫ cũ virũ dei ꝛ sacrosancte legis feruentissimũ athletã deiqꝫ ꝛ sũme hierarchie iesu christi p̃dicatorẽ ɔstãtissimũ videã mole-

stari morbo arthetico ingẽtis satis magne reuerẽtie τ colẽdi
nois fratrẽ Bernardinũ de ordie sancti Frãcisci vnũ. imo fere
vnicũ legis christi cultorẽ magnũ exẽplar toti mũdo colẽdis
simũ magna pietate misicordiqȝ oculorũ mãsueto aio dolori
bꝰ artheticis ad eius saluberria remedia decreui ordinare q̃
tũ mihi sũmi creatoris misericordia ꝯdonabit. ❡ Est igitur
arthetica eius vl'is τ pticularis dolor frequẽtius molestans
ipm in pedibus: lȝ fortasse aliqñ genua ipsiꝰ nõ parũ molesta
sint. τ aliqñ in spatulis eiꝰ dolor adueniat: imo τ ibidẽ longo
tpe mansiuus extiterit: τ ꝓprie in sinistra spatula. ❡ Quorũ
doloruꝫ mãles añtes cãe dñantes sunt flata mucillaginosa τ
aquosa: subdñantes aũt sũt mãe cholice que flatibꝰ iã dictis
cõmixte τ vim nocẽdi augẽt τ adiungũt. Est aũt mã cholica
illa uerius dicẽdo chola nota. scḋe spẽi citrina noiata a sapiẽ
tibꝰ: que cõponit ex cõmixtione tenuis flegmatis multi cum
pauca cholera sibi cõmixta. ❡ Huiꝰ aũt cholice mãei gñatio
nẽ arguit cõplo nãlis eius: que a gñatione sanguinea fuit τ
cholica: imo adhuc remansit talis qḋ facile multis motiuis
demõstrari posset. s. facilitate appħẽsiõis ex interioribꝰ sensi
bus. bonitate opatiõis potẽtiarũ imaginatiue cogitatiue τ
memoratiue coloris rubicunditate τ claritate mediocritate
carnositatis totiꝰ hitudis cõplone calida in vniuersa totius
corpis hitudine per sensum tactus tãgẽtibꝰ manifesta: τ sic de
alijs. ❡ At vo multiplicationis flatũ ṗdictoꝝ in ipso cã p se
non posset esse cõplo nãlis eiꝰ iã ṗdicta: sed illius cãe sũt accn
tales multe in modo sue religionis necessario euenientes.
❡ Opꝫ eni euãgeliçantes vbũ dñi feruenter τ assidue sicut
ipse multis incũbẽ vigilijs: pp studij magnitudinẽ: indigõ
nes aduenire eis pp usum ciboꝝ: qui fridi grossi τ viscosi in
pluribꝰ admistrant': pp distractionẽ vtutis τ spũum. pᵃ 2ᵃ 3ᵒ
digõnibꝰ: que necio accidũt pp speculationis τ cõtẽplatiõis
instantiã. He eni aie passiones exterminant τ mutãt corpus
ab ea que ẽm nãm est consistentia. 3ᵒ tegni. pp que flata mul
ta gñantur in epate: τ plurima nõ proprie: sed equiuoce dicta
flata in stõcho: τ in reliquis partibus corporis generantur.
❡ Cũ igit' harũ mãerũ alie necio gñent' a nãli cõplone ipsiꝰ
s. mãe cholice. Alie vo ut flatice p viã indigõnis multiplica
te τ non euent' aliũde nec frequenter: opꝫ de necessitate mãs
istas retentas in corpe inuicẽ cõmisceri τ mltiplicatas a vir
tute p corpꝰ hincinde expelli. Et qr rõnale est in hoc viro infe
riores ptes debiles eẽ: pp lõgã corpis erectionẽ in euãgeliçã
do. Ideo stĩulata nã expellit mãs ad pedes τ ad iferiora alia
❡ Post hoc aũt considerandũ q̃ complo cerebri huius vi
ri serui dei a gñatione multũ humida fuerit. τ ẽt a tempore
pp vigilias τ frequẽtẽ τ longã capitis detectionẽ. que prepa
rat cerebrũ eius ad friditatem τ humiditatẽ. Ideo non est mi
rabile si in spatulis eius: τ ꝓprie in sinistra longo tpe porta
uit dolorẽ pp cãm assignatã necio que ꝯtingit in hoc viro.
❡ Et hoꝝ sermonũ duo testimonia faciliꝰ pñt eẽ. Primũ qr
hic vir ex dyaricis fluxibꝰ molestari consueuit. Etiã qr nonle
uiter trauliçat τ cauliçat. Sed illi oẽs facile a dyaria capiun
tur. affo. 6ᵃ. q̃ ex eis facile concludi põt multiplicatio ṗdcoꝝ
flatũ in cerebro: τ eoꝝ expulsio ad neruos p nuchã. Est enim
nucha vicariꝰ cerebri in cursu dorsi. pᵃ tertij. cap 11ᵒ colligẽdũ

Ex quibus omnibus accurate collectis deducun
tur correlaria quedam. ❡ Primuꝫ est
q̃ dispõ huiꝰ viri est arthetica vl'is accidentaliter. ❡ 2ᵐ q̃ ip
sa est arthetica particularis. s. in pedibus. ❡ 3ᵐ est. q̃ egritu
do eius essentialiter est mala cõplo frida τ humida accntal'r
in eo facta. ❡ 4ᵐ correlariũ est. q̃ cã mãlis suoꝝ doloꝝ est mã
mixta ex dñantiflate tenui τ mucillaginoso. Si enim flegma
vitreum esset: non ita cito deferuesceret hec egritudo: neqȝ re
solueret' mã τ deficeret tumor. ❡ 5ᵐ correlariuꝫ est. q̃ mẽbra
recipiẽtia rõnabil'r tam superiora q̃ inferiora debiliora sũt
propter cãm assignatam. ❡ 6ᵐ correlariũ est. q̃ mẽbra mãdã
tia τ multiplicantia ṗdictam flegmaticam mãꝫ sunt cerebrũ
stomachus τ epar. ❡ 7ᵐ correlarium est. q̃ cholica mã ṗdi
cta principaliter mandatur ab epate pp multiplicationem
eius in eo ex naturali ipsius complexione. ❡ 8ᵐ est. q̃ talis
dispositio minatur sibi hanc egritudinem de interpolata ar
thetica transituram ad continuam. ❡ 9ᵐ est. q̃ opꝫ ipm esse
diligenter sollicitũ ad obseruandum infrascriptũ regimẽ: ne
egritudo eius cum suis accñtibꝰ ꝑducat ipm ad haçahemeτ
est prohibito motus progressiui. Auic. 22ᵃ tertij.

❡ De cura. τ ꝓ per regimẽ sex rerũ non nãliũ. Cap. II.

Taqȝ regimẽ eius in duas diuidẽdũ est par
ticulas. Quarũ ꝑma describit regimẽ
per sex res nõ nãles. 2ᵃ vo de regimine medicinali
utiliora τ meliora describit medicamina τ secura
❡ Pro expeditiõe ꝑmi opꝫ hũc uenerabilẽ dei ser
uũ euitare stationẽ τ mãsionẽ in cellulis τ locis terraneis fri
dis τ humidis expositis aeri frigido penetratiuo τ ptibꝰ bo
realibꝰ τ sibi ꝓpinqs. τ nõ dormiat in cellulis nisi bene clau
sis τ calis: τ caput suũ q̃ cõmodiꝰ põt teneat ꝯueniẽter coop
tũ τ munitũ tecturis calis: qḋ tñ difficillimũ est viro tã sacre
ꝓfessiõis τ religiõis pp reuerẽtiã sacri τ sanctualiũ. ❡ Silr
quãtũ põt euitet exercitia: τ maxime exercitia peditãdi τ pro
gressiui motus. Caueat lõga mora stare erecta statura p se.
❡ Etiã q̃ magis põt fugiat dormitionẽ assũpto cibo. Dor
miat lȝ repugnet ꝯsuetudini capite eiꝰ bñ eleuato sup pãnis
appodiato τ non sup lapidibus τ paleis nudus sicut sepe fa
cere consueuit. Caueat ẽt resupine dormire τ pedibus τ cru
ribus non bene cooptis ❡ De mẽsura vo ciboꝝ dicẽdum ꝓ
q̃ caueat q̃tũ põt accipe cibaria τ potꝰ stõchi repletiuos. Et
nullũ accipiat cibũ nisi senserit ꝑassũptũ cibũ a stõcho ad infe
riora descendisse τ alleuiatum esse stõchum eius. Iteꝝ nullũ
cibũ deglutiat nisi bene coctum τ melius masticatum: ac ẽt
non assuescat diuersitatem ciboꝝ assumẽ. Sed satis erit sibi
vnico uel duobꝰ ferculis ad plus in suo regimine uti. ❡ De
qualitate vo ciboꝝ ꝑmittẽdum est primo q̃ oia cibaria dimit
tẽda sunt: quoꝝ cõplo frida est τ humida: ut sunt blete spina
chia portulace lactuce cucurbite citrulli cucumeres τ angu
rie. que oia dimittẽda sunt: aut saltẽ raro in pauca quantita
te assumenda: τ ꝑparata cum uegetabilibus calidis: uelut fe
niculo petrosilino aneto dauco serpillo mentha saluia rosma
rino origano τ consimilibus. Hec omnia conuenienti calefa
ctione coniuncta sunt exiccationi: plurima eorum alicui sti
pticitati prohibenti fluxum materierũ ad iuncturas. ❡ Pre
mittẽdum 2ᵒ q̃ hec oia cibaria difficilis digõnis fugienda
sunt. ut antique carnes τ pisces magnoꝝ corporum: τ panis
açimus non bñ coctus τ antiquꝰ: τ caseus antiquꝰ τ cõsilia.
❡ 3ᵒ ẽt euitare dꝫ cibaria oia viscosa grossa mãeꝝ difficilis
digõnis gñatiua τ viarũ oppilatiua. uelut sunt cibi de pasta
pp farinam: τ cutanee ptes aialiũ τ cerebruꝫ. Et cibaria mol
litie τ vnctuositate multa neruos τ iũcturas laxantia τ mol
lificantia: ut multitudo pisciũ τ proprie elixoꝝ. ❡ Silr etiaꝫ
euitare dꝫ oia nutrimẽta que grossum gñant sanguinem τ
fla: τ ꝓprie illa sunt legumina oia que nocitiua sunt iunctu
ris τ neruis: uel euitare dꝫ oia cibaria mucillaginosa sua hu
miditate uẽtosabilia τ repletiua neruoꝝ τ iũcturaꝝ uentosi
tate multa hñte aptitudinẽ extendendi neruos τ iuncturas.
Preter hec aũt cibaria dicta τ sibi silia uti põt omnibus fere
cibis alijs libito suo. ❡ De potu aũt dicẽdum: q̃ oportet ipm
euitare usum vini q̃ magis põt: τ proprie vini albi fumosi τ
acuti: qḋ nullo mõ tangere dꝫ: τ maxime simplex. uti autem
põt vino subrubeo uel rubeo claro aromatico boni saporis
τ mediocriter dulcis: aut parũ pontici. Et melius erit huic
viro ut vino cõmisceat tertiam parteꝫ aque aut saltẽ quartã
in diebꝰ estatis ptẽ aque crude nõ cocte. Et si aqua illa ꝑco
cta eẽt cũ çuccaro ꝯueniẽtior esset. Et si cũ melle non multe
q̃titatis τ vino cõmisceret' ꝯuenientissima semp esset. Et si
uteret' tali aqua p totũ mẽsem aprilis esset ei potus saluberri
mus. Et silr a ꝑncipio octobris usqȝ ad medium nouẽbris.
Vinũ aũt põticũ uel bruscũ oino dimittat. Hec eniꝫ oia ꝓpin
qua sunt sapori aceti: qḋ est de peioribus rebus nocumenta
neruoꝝ efficiẽtibꝰ. ❡ Et si pp etatẽ huiꝰ viri ẽt pp sui stõchi

debilitatē pcipiet lesionem stōchi uel epatis pp aquā mellis pdictā ubi ↄtigerit ipm esse getū ⁊ hēre cōmoditatē: faciat sibi fieri claretū ſm hāc descriptionem. ℞. cinamomi electi. ℥. j. piperis al. ℈. j. ꝯꝯ. electi. ʒ. ʃ. floꝝ roſ. ʒ. ij. liquiritie mundificate. ʒ. iij. bulliant oia in lib. aque. xxv. lento igne usqꝫ ad consumptionē tertie partis. Deinde colent̄ absqꝫ aliq̄ expssione ⁊ illi colature addant̄ mellis citrini. ℥. xix. ⁊ iteruꝫ lento igne sil' bulliant semp dispumando: usquequo cadat tertia pars duabus remanentibus. tunc ergo colet̄ tribus vicibus per sacculum spissum: ⁊ usui reseruetur. ⁊ poterit uti tali potu simplici: ⁊ ipsum cōmiscere vino ad libitum eius.

¶ Cap. II. De cura p medicinalia ↄtinens ℞icas sex.

Regimē aūt medicinale huius viri in sex capl'a partiendum est. ¶ Capl'ꝫ pmū describit remedia pseruatiua qb' hic uenerādus athleta dei uti dꝫ in uere ⁊ autūno p sua ↄſuatiōe. ¶ 2m describet remedia p os assumēda tpe doloꝝ suoꝝ. ¶ 3m vo describet remedia localia a pn° doloꝝ applicāda usqꝫ ad octo dies: deīde illa que erūt cōuenietia usqꝫ ad finē sedationū doloꝝ. ¶ 4m describet remedia quedā stōchi ⁊ epatis ⁊ renū ↄfortatiua in tpe suoꝝ dolorū. ¶ 5m vo describet linimēta quedā phibētia fluxū mäeꝝ in iūcturis. ¶ 6m memoriā faciet q̄rūdā mediciaꝝ que sua leui diuersione mäerū facient eūationē earum ⁊ sedabunt a mēbris dolorē ⁊ securabunt ipsum ab aduentu eius: ⁊ tandem acquiret̄ finis pseruationis ⁊ reductionis eius. ℞ica. I.

Pro cōplemēto itaqꝫ pmi capl'i pmittēdū q de instr'is pseruantib' hoies ab euētu egritudinū a qb' periodice molestari ↄsueuerūt meliora sunt duo instr'a. ¶ Quoꝝ pmū est regimē ↄueniēs per sex res nō näles. de hoc qdē iā ptrāsiuit sermo in pte 2a pncipali hui' operis. ¶ 2m vo instr'm est regimē patiētis idicatū a mä: ⁊ hoc qdē est digerēdo ⁊ eūando eā cū rectificatiōe membroꝝ mādātiū ⁊ suscipiētiū. ¶ Propter qd pmittēdū ſꝫ sniaꝫ sūmi Hyp. q in corpib' talib' est neciū pmittē eūones ⁊ diuersiōes mäeꝝ anteq hec corpa in egritudiuē incidāt. Et q̄ iste egritudines poxismales solent frequentius in tpibus ueris ⁊ autūni aduenire: iō hic describā eūones ueri ⁊ autūno proportionatas. iuxta illud. Quibuscunqꝫ farmacia aut flōmia cōuenit uere flōmare aut farmacare neciū est. affo. 6a. sermone 2°. ¶ Itaqꝫ circa medietatē mēsis septēbris futuri de hoc anno. 1443. circa 4m uel quintū diē nouilunaris. Jngo huic viro seruo dei ut fiat flōmia de uena basilica dextri brachij sub cubito inuenta: p quā educant̄ sanguis. ℥. iij. ʃ. aut q̄tuor ad plus. Neqꝫ terreat̄ aliqs pp etatē. Jste enim vir pp bonā temperiem sui epatis multiplicat sanguinem adhuc cholere multe cōmixtum. ¶ Facta vo flōmia mane imedietate sequēti in aurora accipiat hoc digestiuū calidūꝫ: ⁊ continuet ipm diebus ad minus octo. ℞. geleniabin syrupi acetosi compositi de radicib' syrupi de bisantijs. aā. ℥. ʃ. aque scariole feniculi ⁊ absinthij. aā. ℥. j. misce: ⁊ accipiatur ut supra. ¶ Et si esset in loco vnde hēre non posset pdictos syrupos: tunc loco eoꝝ accipere posset istas aquas. ℞. aque hypericonis ⁊ feniculi. aā. ℥. j. aque cicoree. ℥. ij. ⁊. ʃ. misce. ¶ Cum ergo continuauerit aliqd istoꝝ digestiuoꝝ ita ut urina eius fuerit in substantia ingrossata mediocriter respectu prioris: ⁊ in colore aliq̄liter fuerit magis parūper intensa uel citrina q esse solita fuerit: ⁊ in fundo eius apparuerit contentum albuꝫ vnitum ⁊ equale: que sunt signa cōplete digōnis mäerū: tūc stati eūentur mäe cū his pillis. ℞. pill'arum de sarcocolla descriptiōe Meſ. in libello de ↄsolatione. cap̄ pprio. ʒ. ʃ. pill'aruꝫ de hermodactylis. descriptione Raſ. 9° Almā. ℈. j. formentur pill'e v. cum syr. de sticados: ⁊ exhibeant̄ ei in aurora cū cōditionibus requisitis. vꝫ ut tardet cibū horis. v. ⁊ tunc accipiat scutellā vnā brodij pulli macri cōditi cū çuccaro ⁊ post ipsuꝫ p horam vnā prandeat. ¶ Et attēdat iterū q bonū erit ei quolibet tpe uti pillis imediate descriptis. ita q si oi mense sel' acciperet dosim suprascriptā: ⁊ iterum oi septimana sel' aut bis imediate aā cenā accipet vnā ex eis non credo remedium in virtute consil'e: ⁊ in potētia pseruandi ipm a nocumentis ⁊ dolorib' ei'. ¶ Sil'r ēt ↄsulo ei q oino pcuret purgationem facere sibi aā tps ueris: quare circa medietatē februarij mensis fiat ei flōmia de uena mediana uel nigra ul' purpurea nominata dextri brachij: per quam educant̄ sanguinis. ℥. iiij. ¶ Mane vo sequenti imediate accipiat hoc digestiuum. ℞. oximellis cōpositi. ℥. j. geleniabin. ℥. ʃ. ⁊ totū hoc calidum accipiatur: ⁊ fiat post ipm ut de superiori dictū est. ¶ Cū g° acceperit ipm tot dieb': ut appuerit in urina sedimen supra dictū tūc eūetur cū istis pillis. ℞. pill'arū fetidarū. ℈. j. pill'arū de sarcocolla pdictaꝝ. ʒ. ʃ. fiant pill'e sex ⁊ administrent̄: ut dictū est supra de alijs: memorādo semp q usus pill'aꝝ que scripte sunt in purgatiōe autūni nullo mō ptermittēdus est. ¶ Et non miret̄ aliquis si digestiua ⁊ eūatiua mäerū diuersificantur in uere ab eis que in autūno cōueniunt. opꝫ eni in uere mäs eūari ⁊ grossiores ⁊ maioris resistentie: que genite fuerunt in hyeme pcedente. ¶ Et iterū memorandum q si post purgationes utrasqꝫ dictas iste vir uteret̄ vnctione iuncturarum oium que fuerunt solite molestari cum hoc vnguēto sel' aut bis in die admistrato ualde utile foret ei. Cui' descriptio est talis. ℞. olei oliuaꝝ antiq lib. ʃ. salis cois torrefacti. ℥. j. terant̄ oia simul in mortario eneo: ⁊ de ipso cal'o fiat inunctio. Sil'r inungi possent mēbra ex oleo onfancino puro ⁊ cal'o: ⁊ hec de pseruatione sufficiant. ℞ica. II.

Si aūt contingeret q p antescripta remedia nō potuerit pseruari a doloribus: imo adiungant ei dolores: tunc in principio administret̄ digestiuū tale. ℞. aque acetose hypiconis. aā. ℥. j. ʃ. syrupi simplicis acetosi. ℥. ʃ. syru. ro. ℥. j. misce. ⁊ in aurora cal'm accipiat̄. ¶ Aut loco illius accipiatur syrupi de sticados. ℥. j. aque vio. ⁊ iuiubaꝝ. aā. ℥. j. ʃ. misce. ⁊ totum accipiat̄ duobus uel trib' diebus: ⁊ 3a uel 4a die in aurora accipiat tres de pillis descriptis in purgatiōe autūni. ¶ Et q̄ vir iste abundat sanguie chol'ico satis ⁊ subtili adhuc in etate sua pp cōpl'onē radicalē eius chol'icā ⁊ sanguineā. Jdeo opꝫ in eo uti medicis sedantib' laboriosaꝫ agitationem mäerū fluctuātiū: que ēt hēat potētiā intercipiendi fluxū mäerū: ⁊ inducendi somnū cū ipse ab instātia vigiliarū molestet̄ uehementissime. Jdeoqꝫ bonum eēt ei ut per duas hōs post cenā accipet has pill'as. ℞. trociscoꝝ stelle. ℈. j. ⁊ fiāt pill'e tres cum syrupo de calamento: aut loco earum detur ʒ. ʃ. auree alexandrine cū. ℥. ʃ. aque camomille aut aneti tepide. ⁊ de hoc cap̄ 2° dicta sufficiant. ℞ica. III.

Postquā ergo cū remedijs opportunis puisum est agitatiōi mäerū adequatione earū statiꝫ neciū est aggredi iūcturas pcurādo sedare dolorē ⁊ auferre ab eis cum localibus opportune applicabilib'. ¶ Prima itaqꝫ die applicet̄ istud vnguētū. ℞. olei ro. ℥. j. sandarace. ʒ. j. rosarū. ʒ. ʃ. terant̄ sil' ⁊ liniant̄ ex eo iūcture tepido aut actu frigido octo uel decē vicib' in die. ¶ 2m vo ⁊ forti' illo est ut pdicto linimēto addat̄ cāphore. ʒ. ʃ. acatie sumach. aā. ʒ. j. tritis inuicē applicet̄: ut supra. ¶ 3m remediū iteꝝ efficaci' pdictis est hoc. ℞. olei rosarū ⁊ onfancini. aā. ℥. j. ʃ. sief memite. ʒ. j. ʃ. cāphore semis plātaginis hypoqstidos acatie sandarace. aā. ʒ. j. terant̄ sil' ⁊ fiat vnguētū. Et hec oia administrari possent usqꝫ ad q̄tuor dies incipiendo ab ultimis ⁊ ascendendo ad prima. ¶ Cū vo pertransiuerint dies q̄tuor: tunc pdictis linimentis addēdū est aliqd de mollificatiuis ⁊ resolutiuis: sicut puluis carui ⁊ hypericonis: thuris sarcocolle ⁊ proprie nutrite: usqꝫ ad betonicā: origanū pulegiū calamētum: de quibus tn̄ parua quantitas apponatur ppter eorum caliditatem. ¶ Hoc aūt tpe administrare soleo empl'm hoc. ℞. pulueris ro. ℥. ij. masticis. ℥. j. croci. ʒ. j. cāphore. ʒ. ʃ. farine ordei lib. ʃ. bulliant hec oia lento igne in vino albo planensi usqꝫ ad eorum conuenientem inspissationem eadē ↄtinuō cū spatula cōmiscendo. ⁊ de hoc cal'o membra oia diligēter empl'ent̄ ⁊ circūligentur. hoc eni medicamē nō solet me decipere in confortando membra: sedādo dolores: resoluendo ⁊ exiccando materias.

¶ Et ideo ēt ego dico ꝙ si magna quantitas pulueris hermodactyloꝝ terat᷑ cū lacte caprino ⁊ spongia eis infusa calidis fomententur membra confert solēni iuuamento. ¶ Cū aūt prima transiuerit septimana: tunc necīū est uti resoluentibꝰ ⁊ residuū mācī ꝯsumētibꝰ: ꝑꝑ qḋ uti soleo linimētis quatuor in hoc tp̄e applicandis. ¶ Quoꝝ p̄mū est hoc. ℞. olei de costo: olei lilioꝝ alboꝝ an̄. ℥. j. rosarū floꝝ hypiconis calamēti origani croci an̄. ℥. ß. terant᷑ oīa simul longa contritione ⁊ de eo tepido liniant᷑ membra decē vicibus in die. ¶ 2m vo ⁊ fortius illo est. ut predicto linimento addant᷑ thuris costi sandarace. an̄. ʒ. j. hermodactyl̄. peonie sticados. ana. ʒ. ij. incorporent᷑ simul ⁊ fiat vnguētū grossū qḋ calīm sup applicet᷑ mēbris. ¶ 3m vo adhuc ꝯuenientiꝰ p̄dictis est hoc. ℞. vnguenti dyaltee ⁊ agrippe amboꝝ descriptione Nicolai in antidotario suo. an̄. ℥. ij. croci. ℈. ij. sandarace piretri sticados eupatorij artetice an̄. ʒ. j. ß. incorporent᷑ simul in mortario ⁊ applicent᷑ cal̄a mēbris lesis: ⁊ est mirabile iuuamētum in sedādo dolores ⁊ exiccādo religas māerū: que remāserūt in eis. ¶ Ultimū vo ⁊ leuiꝰ p̄dictis ꝯueniēs tn̄ est: ut mēbra oīa dolētia liniant᷑ abundāter ex cassia nuperrime abstracta ⁊ ꝑp̄e cū aqua camomille: aut cū aqua sublimatiōis uel decoctiōis floꝝ papaueris: ⁊ ꝑprie cū instātia doloris. Et hec de 3o cap̄ dicta sufficiant.

Rubrica. IIII.

Quoniā mā gn̄atiōis harū egritudinū est sup̄fluitas tertie digōnis que in mēbris fit. ⁊ scd̄e digōnis que fit in epate. Ideoqꝫ cholice sup̄fluitates ⁊ mucillaginose flatice māe sunt harū egritudinū māles cause: ut supra in p̄ cap̄ huiꝰ opis demonstratū est. Ideo necīum est in hac cura attēdere ad rectificationē epatis p̄ncipal̄r. Deinde ad rectificationē stōchi in quo ꝑꝑ debilitatē digestiue eiꝰ generant᷑ ⁊ congregant᷑ māe per viā indigōnis: q̄re ēt opꝫ stōchi dispōnē rectificare. māe enim flatice ⁊ aliqñ cholice equiuoce dicte de eis in stōcho gn̄ant᷑ ⁊ cōmiscent᷑ chilo. ex quo postea epar massam sanguineā diminute aut corrupte digestā gn̄at. ¶ Patet ergo ꝙ cū iste māe sup̄fluūt in epate a quo nō ꝯñter per officiū discretiue v̄tutis delegari p̄nt iō labunt᷑ simul cū sanguine in vniuersū corpus: quare debilitatē in diuersis hoībus inuētā in iuncturis siue ꝯtrā a p̄nꝰ gn̄ationis in cōplone. siue ꝑꝑ aliquā de efficiētibꝰ caīs debilitatē gn̄antibus in iuncturis ut sup̄fluitatū carū exercitium: laxitas immoderata: fridītas aut raritas: ⁊ sic de alijs. Multiplicātur he māe in iūcturis que ꝑꝑ sp̄ēm male cōplonis subito alterātis: uel ꝑꝑ extensionem que est sp̄ēs solute ꝯtinuitatis dolorē efficiunt in iūcturis diuersarū sp̄ērū: ut pruritiuū: cū māe fuerint subtiles ⁊ pauce. pungitiuū acutū. mordicatiuū cum māe fuerint acutiores ⁊ ꝑticipātes adustione. Extēsiuū cū māe in iuncturis uentosant᷑ aut in uentositatē ꝯuertuntur. Cōpressiuū vo dolorē ꝯtusiuū ⁊ ꝯtriuū cū māe fuerit grossiores: ex q̄rū sp̄ērū doloꝝ cognitiōe assumit᷑ fundamētū curationis rōnalis: sine quoꝝ cognitione casuales ⁊ uarie sunt operationes oēs. ¶ Ex quoꝝ oīum fundamēto colligit᷑ primo ꝙ necesse est rectificare mēbra mādātia. vꝫ stōchū ⁊ epar ¶ Colligit᷑ scd̄o. ꝙ necesse est fortificare suscipiētia membra de quo in sequenti capl̄o dicetur. ¶ Confortantia igitur stōchum ⁊ eius appetitiuam rectificantia sunt plura instrā simplicia: ut granū masticis sepe deglutitum per horam ante cibum. ¶ Sil̄r ⁊ granum thuris. ¶ 3o ⁊ nō minꝰ potēs est deglutiri sex uel octo grana carpobalsami. ¶ 4o deglutitio granoꝝ cubebarū. ¶ 5o in cibarijs sepe uti mētha serpillo sisimbrio cinamomo mace gariofilis ⁊ similibus. ¶ De compositis autem est confectio de cinamomo: confectio de ameos: cōfectio dyamusci dulcis: cōfectio de ligno aloes ⁊ sibi similes in dispōne ualde frida. ⁊ leniores illis sunt confectiones aromatici ro. descriptione Gabriel̄. Confectio de mace aromaticum rosatum: aromaticum muscatum. Cōfectio triafilon: ⁊ alie consimiles. ¶ At vo epati oīa p̄dicta ꝯferūt: ⁊ tamē appropriata esset confectio de spodio ⁊ dyarodon: ⁊ trocisci cōfectio de ianthos dya curcuma. ⁊ el̄uariū homorisson dictū ⁊ mirabolani kebuli conditi: ⁊ ligna balsami cōdita. ¶ Ego aūt experientia scio certe ꝙ decoctio ligni aloes est electissima qḋ debet esse graue subnigrum suauiter aromaticum ⁊ ad fundum aque statim descendens cū ꝓijcit᷑ in eā est magni iuuamenti. facta ita decoctione cū aqua: cuiꝰ due p̄tes cōsumātur tertia remanente. Si det᷑ ex ea. ℥. iiij. calefacta in aurora quibusdam diebus mirabili operatione rectificant stōchū ⁊ epar debilitata in operatiōibꝰ suis. ⁊ collige coꝝ sn̄iā a Dyascoride 4o simpliciū. ⁊ lege qḋ scribit᷑ de eo ab Aui. 2o cano. cap̄. de ligno aloe. ⁊ placebit. Et hec dicta sufficiāt de cap̄. 4o

Rubrica. V.

Jam uero appet pro mā gnti capl̄i ponēdas esse quasdā medicinas ꝓhibētes fluxū māerū ad mēbra. Et lꝫ plurime ipsaꝝ posite fuerint in 3o cap̄ p̄cedēte. tamē hic ponent᷑ quatuor composita que solent esse de melioribus ⁊ electis meis. ¶ Quoꝝ p̄mū est hoc ℞. succi plantagis succi ꝯsolide maioris an̄. lib. ß. farine fabarū. ℥. v. croci. ß. ʒ. gallaꝝ cypressi. ℥. viij. puluericent᷑ puluericāda ⁊ inspissent᷑ in mortario conterēdo cū p̄dictis succis ⁊ emplastrent᷑ ex eis mēbra ante tp̄s principij euentus doloris. ¶ 2m remedium est: ut ante tp̄s doloꝝ lauent᷑ sepe mēbra cū aqua maris in q̄ bullierint multe galle cupressi ⁊ multo tp̄e. ¶ 3m remediū est hoc. ℞. aque cineris lib. ij. farine uolatilis molēdini lib. ß. farine milij ⁊ fabarū an̄. ℥. ij. pulueris gallaꝝ quercus. ⁊ ꝑprie ꝑforataꝝ. ℥. viij. sandarace thuris masticis an̄. ℥. j. fiat linimētum in mortario sicut de p̄dicto dictum est. ¶ 4m remedium est hoc. ℞. pulueris rosarū sumach granorū mirti cupularū glādiū scorie ferri. an̄. ℥. j. hypiconis calamēti pulegij hermodactyloꝝ ⁊ baccaꝝ lauri. an̄. ʒ. ij. farine uolatilis molendini lib. j. sanguis draconis lib. ß. icorporentur oīa cum succo plātagis ⁊ albumine triū ouoꝝ usqꝫ ad bonā ispissationē. ⁊ de hoc emplastret᷑. ⁊ hoc p̄ōt eē ꝯueniēs in mā frida magis. lꝫ ēt ꝯueniat in cal̄a: ⁊ ꝑprie in p̄nꝰ. ⁊ hec de cap̄ quinto dicta sufficiant.

Rubrica. VI.

Pro materia ultimi capl̄i ualde utilis p̄mittendum primo ꝙ diuersiones conueniunt magis in p̄nꝰ inclusiue egritudinis q̄ȝ alio tp̄e: propterea: q2 ꝑ eas distrahuntur māe que inceperunt fluere ad mēbra ad alias p̄tes distantes non lesas. lꝫ ipsa diuertentia ēt cōpetere p̄nt ꝑ totū tp̄s augusti: in quo māe fluctuāt ⁊ ad membra mouent᷑. De diuertentibꝰ ergo lꝫ plura possent dici ⁊ ostēdi ultra ea que dicta sūt de flōmia in capl̄o p̄cedēte quatuor solum hic tāgā que mihi habiliora ⁊ meliora vident᷑. ¶ Primum itaqꝫ est uentosarū applicatio que possent mām intercipere ⁊ ad distantia loca trahere. Exemplū primi: ut si fluerēt māe ad pedē: ponat᷑ uentosa in domestica p̄te carnosa tybie in dispōne leui sine scarificatione: ⁊ in dispositione fortiori cum scarificatione. Et si fluerent māe ad genua ponatur uentosa in coxa. Et si fluerent māe ad anchas ponantur uentose in spatulis. Et si ad spatulas distrahat᷑ mā ad superiores p̄tes natiū. ⁊ sic de alijs: que uentose longo tp̄e apposite membris ꝑmanere debēt. aut saltē frequēter apponi ⁊ remoueri. qḋ est conuenientius ⁊ securius. ¶ 2m vo de diuertentibus cū euōne sensibili est ꝙ fiāt ei uesicationes sup̄ mēbris ⁊ rubificationes. Et prime fiunt cū appōne flamule contrite sup̄ mēbris aut ꝑsicarie: aut apij syluestris uel alterius acute plante. Scd̄e vo vꝫ rubificatiōes fiunt cū fricatione membroꝝ circūstātiū facta cū calamēto ꝯtrito diu applicato. aut cum folijs apij ranini uel folijs ficus: uel ebori albi: aut pulueris euforbij cum felle tauri. que omnia caliditate sua acuta materias de profundo membroꝝ trahūt ad subcutaneas partes. ¶ 3m diuertens ⁊ solēne est clistere sicut est istud. ℞. foliorū sicle ⁊ lilioꝝ alborum calamenti ficuum siccarum. an̄. M. j. passularum. M. j. ß. hermodactylorum assari peonie artetice an̄. M. ß. fiat horum decoctio in magna quantitate aque: de qua decoctione accipiatur lib. j. ⁊ superaddatur ei hoc. ℞. olei de rutha. olei de sisamo. an̄. ℥. j. olei liliorum alborum. ℥. ij. salis gemme. ʒ. ij. hyere hermetis hyeralogodion çuccarīu. ⁊ cassiefistule an̄. ℥. ß. ⁊ applicetur totū: ⁊ est ualde salubre.

¶ 4m vo diuertens ⁊ de melioribus ⁊ securioribus ⁊ mihi magis
gratum esset puocare emorroidas in hoc viro ante tp̄s euē
tus doloꝝ ⁊ in tpe eoꝝ. Et hoc quidē fieri posset cū multipli
ci instrō fricando intus ⁊ extra. p̄ cū folijs ꝯsolide. 2o cum fo
lijs fici. 3o cum folijs apij ranini. 4o cum felle tauri cōmixto
cum puluere euforbij. que oia emorroidas cecas conuenien
ter aperiūt: ⁊ magnā spem ⁊ fiduciam satis vnicuiqꝫ talr lan
guenti pmittunt. Tu igit sūme oium ꝯditor accipe iocunda
mēte ⁊ placida hoc opusculum salutare: qđ ego fidissimo ⁊
constanti tuo athlete erecta ⁊ complacida caritate composui
dn̄o patri in chr̄o uenerādo fratri Bernardio de religiōe san
cti Frācisci vnico fere in etate nr̄a scē religionis honestatis ⁊
deuotiōis speculo amplissimo. Ad laudē dei oipotētis Amē.

Consilium. 239. De passione artetica vniuersali.

Vir cōmēdatissimus
Lippus Bononiēsis egrotat dispōne que
est doloꝝ iūcturarū. Et hic qdē dolor non
est pticularis alicuius iūcture magis vni
q̄ alteri appropriatus. uerūtū u'lis est p oēs
fere articulos discurrēs ⁊ pmutabilis. q̄
re merito artetica dispō noiari dꝫ. ptrāseū
te eni cā. s. doloris effectiua ad oēs corpis iūcturas arteticam
illā noiare ꝯsueuerūt. ut scripsit Paulus p̄ practice. c. 184o.
de artetica ⁊ podagra. ¶ Hic itaqꝫ dolor i hoc viro qn̄qꝫ spa
tulis qn̄qꝫ spōdilibus colli ⁊ dorsi. aliqn̄ ēt digitis manibus ⁊ cu
bitis coicat. ⁊ nō raro ēt nōnullas inferioꝝ iūcturarū pam
bulat. Est aūt hoc rōnale ꝯtingē in viro isto. qm̄ appatū hēt
ad aduētū taliū doloꝝ. Primo ex pte cōplonis. 2o ex pte cōpo
sitionis. 3o ex pte habitudinis. Et 4o ex pte eoꝝ que extrinse
cus eueniētia ꝯsiles dolores efficere possent. ¶ Ex pte gdem
cōplonis p̄ u'lis. fuit eni hic vir a gn̄atiōe cholicus ⁊ adhuc
remanet talis cōplonis manifestū uestigiū: lꝫ ex pte exterius
euenientiū ut aeris ⁊ mali regimis ex pte ciboꝝ ⁊ potuū coitus
⁊ siliū lapsa sit eius cōplo ad flaticitatē. pp eni inati caloris de
bilitatē gn̄ant māe fride flatice p viā indigōnis. Remāsit igi
tur in epate suo calitas notabilr refracta cū multoꝝ flatum
gn̄atione ⁊ cōgregatiōe in epate stōcho ⁊ in renibus eius. pp quā
ēt debilitatē non est difficile vidē. q̄re hic vir existat in hitudi
ne sua adeo macilentus. Cū eni flata ꝯgregant sanguinē qui
est nutricatiōi mā ꝯueniēs faciūt indispositū augmētationi
carnis ⁊ mēbroꝝ. Uñ ⁊ raritas texture huius viri a duplici pōt
ꝯuenire cā. Primo a reliqua calitate in epate. 2o ex paucitate
māei nutricatiōis. ¶ Adhuc ēt in hoc viro est apparatus ad
euentum doloꝝ iuncturaꝝ ex pte pticularis cōplonis cerebri
sui. Est enim cerebrū eius notabiliter fridū multiplicatiuum
flatis mucillaginosi ⁊ aquosi. qđ gdem defluens ⁊ pulsum a
cerebro non solū per uenas ⁊ arterias: sed ēt p neruos infun
dit spatulis ⁊ spondilibus ⁊ musculis pdictarū ptium inde di
ctum dolorem in eis efficiens. Et qꝛ mā est multa ad multas
iuncturas deferri pōt. prius tn̄ ad ppinquas. secundario ad
remotas. Et qꝛ ista mā magna pticipat mobilitate per se: qꝛ
aquosa ⁊ accidentali mobilitate sibi adiūcta admixtiōe māei
cholice aliquāta. hinc est q̄ discurrit ab vna iūctura ad aliā.
imo de pluribus ad plures. ¶ At vo iteꝝ in hoc viro est ap
paratus ad hos dolores ex pte gdem hitudis: qꝛ macer ⁊ ex
tenuatus est ut supra. Membroꝝ aūt substantifica dissolutio
maxime est cā debilitatis eoꝝ. ut pꝫ 2a p̄mi cap̄ de causis debi
litatis. ¶ Tertius vo appatus in ipso ad hos dolores est: qꝛ
mēbra iūcturalia sunt extenuata pauca carne uelata. ⁊ hn̄t cō
catenationes ⁊ ligamēta eoꝝ satis lapsa. i. mollificata a mul
to flegmate aquoso ⁊ mucillaginoso in eis inuēto ⁊ pfunda
to potestate cholere faciētis ipm̄ ibibi ⁊ maiori penetratione
profundari in iuncturis q̄ per se facere posset. ¶ At vo iterū
quartus modus apparatus hoium ad dolores iuncturarꝫ
facile intelligi potest ex his que occurrunt exterius ⁊ proprie
in hoc viro qui occupatus fuit in armoꝝ exercitio in quo ne
cessarie sūt magne alteratiōes ex pte aeris nūc cali nūc fridi
humidi uel sicci sereni caliginosi: ⁊ sic de alijs. ¶ Etiā ex pte ci
boꝝ ⁊ potuū q̄titate qualitate ⁊ substantia diuersoꝝ ⁊ male p̄
parationis ut in pluribus ⁊ motuū excellētiū ēt non sua ho
ra ⁊ coitus incōgrui. ⁊ in sūma oium rerū nō nāliū excessus vi
detur necessario consequi ad exercitia armigerorum.

Ex quorū oium fundamēto sequitur. Prio q̄ dolo
res in hoc viro euenisse est rōnale: qꝛ ad
eoꝝ euentum oēs ꝯcurrunt cause. Primo gdē ex pte comple
xionis. 2o hitudis. 3o lapsus cōpōnalis. 4o ex pte eoꝝ que ex
terius eueniunt: ⁊ multoꝝ pticulariū ꝯuenientia. quare cor
relarium uerū. Quō eni aliter esse posset. ubicūqꝫ eniꝫ ad ef
fectū inducēdū ꝯuenienter assignantur cause ⁊ potētes ⁊ ap
plicate cū tpis sufficiētia ⁊ dispōne passi necesse est ꝯseq effe
ctū ⁊ tota phia clamat. Sed oēs cāe inuēte fuerunt in hoc vi
ro ut supra iductiue demfatū est. q̄re ⁊c. ¶ Sequit 2o q̄ do
lores in hoc viro ualde suspecti sunt. pbat correlarium cuꝫ
diuturnitate tpis secū admixta. Item qꝛ morbus in hoc viro
disproportiōalis est saltē etati. ergo difficilioꝝ ꝯñtia notissima
ex lege afforistica pticule 2e. In morbis minus piclitantur egro
tantes ⁊c. ¶ Et sequitur 3o q̄ nisi dolores isti curētur in hoc
viro ab etate consistentie p totā ptē primi senij. fortassis hic
vir nunq̄ sanabit ab eis nisi cū beneficio. Probatur correla
rium. qꝛ si nō curat egritudo in tpe maioris fortitudinis vir
tutis ⁊ potentia caloris nālis non poterit curari aduenien
te debilitate vtutis ⁊ inati caloris paucitate: sed hec accidunt
ambo post etatem ꝯsistentie. p̄a primi. cap̄ de cōplonibus eta
tum. §. post etatem ꝯsistentie caro notabiliter diminuitur ⁊c.
¶ Ex quoꝝ oium ꝯgregatoꝝ fūdamēto ꝯcludit. q̄ opꝫ istū
virū esse sapientē solertē ⁊ diligēter obseruantē in cura sui ea
que inferius scribent. Et hoꝝ qdē oium sermonū fundamē
ta sustentantur sup 22a tertij. in subtili mā de doloribus iun
cturarū. Et a Rasi colligunt in libello de egritudinibus iun
cturarum diffuso ⁊ accurato sermōe multū. ⁊ a Paulo p̄mo
practice. cap̄. 184o. ⁊ tu lege ibi si uelis.

Itaqꝫ regimē huius viri duplici fundamēto sustentatur
p̄muꝫ ex pte ꝯueniētis rectificationis oiuꝫ sex re
rū nō nāliū. 2m ex pte itētionū ⁊ istoꝝ medicinaliū electiōe cō
ueniēti. Regimē itaqꝫ per sex res nō nāles fuit tactum ab illo
cōsilio magno illius de Taruisio. qđ incipit Uir insignis.

¶ De regimine huius viri per medicinalia. Cap. II.

Modus aūt regiminis huius viri per medici
nalia ꝯsistit in duabus itētionibus p̄n
cipalibus. ¶ Prima est pseruatiua ab euētu dolo
rū ⁊ paroxismis eoꝝ ⁊ multiplicationis. ¶ 2a vo
itētio est ppe curatiua ⁊ eradicatiua causarū ef
ficiētiū hos dolores quātū theorica cōtēplatione ⁊ quotidia
na experientia capi potest.

Prima quidē itētio cōplet per ea que pseruāt māes ab
augmēto quātitatiuo earū ⁊ motu ipsarum.
Et hec qdē itētio pficit ptim per applicationē ꝯsiliuꝫ. Actus
eni pseruatiuus cōplet ex applicatiōe taliū: ut pꝫ 3o tegni ibidē
Si vo regē ⁊ pmutare uolueris. ⁊ 4a p̄mi ēt colligit clare 2o
cap̄ de medicatione spērū male cōplexionis mālis ⁊ imālis.
¶ Preseruat aūt hoies ab icursu egritudinū que piodice re
uoluunt ptim ea que de electione sex rerū nō nāliū pcedēti
cap̄ tacta sunt. ptim per ea que q̄titatē māerum abscindūt.
Quibuscūqꝫ eni piodice reuoluunt egritudines imāles ⁊ a
multa mā fiētes hos euacuare opꝫ afforismoꝝ 6o. textu ⁊ cō
mēto secūdis. ubi cōmētator scribit se plurimas gētiū pserua
uisse ab euētu artetice podagre epilēsie ⁊ ꝯsiliuꝫ egritudinū.

Itaqꝫ in huius viri cura ita pcedat: ut in pncipio huius
ueris anni. 1446. usqꝫ ad medietatē mēsis aplis
hic vir euacuet sm istū modū. ℞. agarici electi. ʒ. j. pulueris
hermodactyloꝝ. ʒ. j. s. ꝯ. ℈. j. zuccari secūde coctionis. ʒ. j. cas
sie nup pparate. ʒ. s. aque artetice. ʒ. iij. s. calefiat aqua ⁊ oia
ifundant in ipsam per diē naturalē. tūc ergo iterū calefiat aq̄
⁊ oia infundant in ipsam per diē naturalē. tūc ēt iterū cale-

fiant in aurora: ꝛ exprimant diligēter: ꝛ colatura bibat cal'a
post ipsam dormiendo p horā. ꝛ tardet assūptio prandij ho
ris ad minus sex. ¶ Die vo imediate sequēti accipiat hoc di
gestiuū qd ꝯtinuet dieb9 ad min9 octo: hora pdicta calidum
post qd tardet prādiū horis ad minus qtuor. Cui9 descriptio
est. ℞. syrupi cōpositi aceto. ʒ. ß. mellis rob. colati. ʒ. j. aque ca
lamenti ꝛ artetice. añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Die vo nona sequenti
euetur mā cū istis pillis. ℞. pillarū de hermodactylis. pilla
rū fetidarū. añ. ʒ. ß. forment pille. vij. cum electuario rosato:
ꝛ accipiantur hora ꝛ ꝯditiōib9 obseruatis oibus que scripta
sunt de minoratiuo precedenti. ¶ Similiter et ad ꝯseruatio
nem huius nobilis necessaria est euō in tpe autūni fienda
sm hūc modū. ¶ Itaqꝫ vno mane post medietatem septem
bris accipiat hoc minoratiuū. ℞. pillarum de agarico. ʒ. ß.
pillarum de hermodactylis. ʒ. ß. boni ponderis. salis indi. g.
ij. formentur pille cum el'uario rob. ꝛ accipiant obseruatis
regulis post alia solutiua ptactis. ¶ Mane vo sequenti acci
piat hoc digestiuum ꝯtinuatū diebus ad minus. x. ℞. syrupi
de absinthio. syru. de euapatorio añ. ʒ. vj. aque lupulorꝫ ꝛ ar
thetice. añ. ℥. j. ß. misce. ¶ Undecima vo sequēti die accipiat
hoc solutiuū. ℞. benedicte. ʒ. iij. el'uarij indi. ʒ. ij. ß. aque iris.
℥. j. ß. calefiant ꝛ accipiatur totum memorando conditiones
que post alia solutiua prescripte sunt. ¶ Cum ergo hic vir
nobilis fuerit euātus hac duplici euōne regulari. Tunc isur
git intentio pticularis curationis dispōnum suarū sm hūc
ordinē celebranda. Primo enim scribentur. x. remedia inter
tpa ueris ꝛ autūni pticulariter administranda. 2o vo princi
paliter tangentur plura instrā mēbrorꝫ pticularinꝫ huius vi
ri lapsum rectificantia. 3o pncipalr ordinabunt instrā pnci
palia que a principio mensis octobris usqꝫ ad principium
mēsis martij anni futuri obseruari debēt. Ex qbus videbit
acquisitum medicinale regimē suarū dispōnum curatiuum.
¶ Ut aūt explicent instrā necessaria inter tpa ueris ꝛ autū
ni pmittēdū est. q quedā ipsorꝫ erūt pticulariū euōnū effecti
ua. Altera vo erūt ipsarū māerū diuersiua. Nonnulla vo erūt
ꝯsūptiua māerū que iā ad mēbra effuse sunt. Ultima vo erūt
mēbrorum confortatiua ne aliarū māerum sint receptiua.
¶ Pro declaratiōe primi horꝫ duo scribent instrā. quorꝫ pm
erit hoc. ℞. aloes epatici electi. ℥. ij. agarici hermodactylorū
añ. ʒ. ij. pulpe colloquintide. ʒ. j. ß. çç. cinamomi assari gario
fil'. macis añ. ℈. j. turbit electi epithimi. añ. ʒ. j. croci. ℈. j. pul
uericentur omnia per se. deinde infundant in. ℥. v. aque ar
tetice ꝛ exponantur sub radijs solis sepe cōmiscendo usqꝫ ad
cōsumptionē aque que iterꝫ renouanda est bis ꝛ exiccanda.
De illa ergo mā iste vir accipiat oi fine. xv. dierum. ʒ. j. ꝛ fiant
pille. vij. cū obseruādis modis in alijs solutiuis declaratis.
Et attēdat q de pdictis pillis. vij. ex. ʒ. factis oi quarta die
parū añ cenā accipe pōt vnā. Euōnes eni iste particulares ꝛ
paulatine distrahūt mās ꝛ finalr phibēt earum gnationem
dilatādo mēbra. ¶ 2m vo remediū ad hāc intentionē ꝛ de au
ctenticis est hoc. ℞. ieralogodion. ʒ. v. pulueris turbit. ℈. ß.
dyagridij. g. j. çç. g. iij. misce. ꝛ totū hoc assumatur in aurora
saluatis cōditionibus que in alijs solutiuis fuerunt scripte.
¶ 2m vo pncipale de applicādis inter purgationem ueris ꝛ
autūni est: ut māeb9 det distractio ꝛ diuersio p alienas vias
primo p aperitiua pororꝫ. 2o p distrahētia penitus ad opposi
tū. ¶ Prim9 aūt modus diuersionis p diuretica securissim9
est. in tātū q dixit Rasis in lib. de iuncturis. q usus eorꝫ facit
hoiem et iacentē surgē a lecto. Et idē scribit 22a tertij. cap de
curatiōib9 harū dispōnū. Et merito qdē hoc approbādū est.
Māe eni supflue que faciūt dolorē iuncturarū sunt reliquie
tertie digōnis: ut allegatis locis pcipit. sed diuretica poten
ter educūt eas distrahēdo ne ducant ad iuncturas. igit cō
clusio uera. minor nota est intelligenti ppinqtatē viarū uri
naliū ad epar ꝛ aduenas. Et nō calūnies mecum de digōne
2a uel 3a. Si eni excludis digōnē a masticatione. tunc super
fluitates talium egritudinum erunt attestāde digōni scōe ꝛ
ecōuerso. ¶ Quatuor igit ponant hic diuretica duo simpli
cia: ꝛ reliqua cōposita. ¶ Primū erit ut. x. uel. xv. diebus pa
tiens in aurora bibat. ℥. v. aque assari cū çuccaro calefactas.
¶ 2m ꝛ melius illo est aqua rubee tinctorꝫ silr exhibita. imo
fortis eius usus puocaret urinā usqꝫ ad sanguinē. ¶ Primū
de cōpositis est hoc. ℞. trociscorꝫ de spica qui describunt 9o
Almā. ʒ. j. pulueris grāorꝫ orobi. ℈. j. tyriace Andromachi an
tique. ʒ. ß. exhibeat totū in potu in aurora cū duabus. ℥. aque
apij calefactis: ꝛ tardet cib9 horis ad minus. v. ¶ 2m cōposi
tū est hoc. ℞. trociscorꝫ de eupatorio. ʒ. ß. granorꝫ milij solis si
seleos ꝛ carui. añ. g. v. benedicte simplicis. ʒ. j. ß. misce. ꝛ totum
accipiat cū. ℥. ij. vini albi subtilis ꝛ potētis tardādo comestio
nē ut dictū est. ¶ Mās vo in mēbris ifusas ꝛ earū reliquias
auferre possent instrā q plurima. ¶ Et pmū de coib9 aucto
rū ꝛ leuius est: ut fiat sepe oiūꝫ dolentiū priū lenis fricatio cū
hoc cōposito. ℞. olei onfancini. ℥. ij. salis cois torrefacti. ℥. ß
calefiat totū ꝛ fiat ut dictū est ligando ꝯuenienter mēbra cū
pānis cal'is. ¶ 2m est ut sepe mēbra suffumigent hoc modo
hēant lapides marchasite notabilr igniti ꝛ effūdant sup eis
mixtio ex antiquo vino rubeo subtili cōmixto cū 4a pte ace
ti. stillent ergo sup lapidib9 sup embotū hñtē orificiū nō lati9
q pēna alarū anseris. teneat ergo eger sup illo uapore mem
bra elongata p duos pedes sup coopta corio uel tapeto uel
sclauina q diu pceperit cal'itatē penetrasse in pfundas ptes
mēbri. tūc ergo remoueat ab ope illo: ꝛ ligent mēbra pannis
cōdecēter ꝛ coopiant qescendo. Est aūt lapis marchasite la
pis rubeus quo acuunt ferramēta: cuius magna copia inue
nitur in diocesi ueronēsi. ¶ 3m instrm ad hāc intētionē est: ut
mēbra patientia oia liniantur cōdecēter cū hoc ceroto. ℞. se
rapini. ℥. j. bdelij rubei ꝛ armoniaci succioris añ. ℥. ß. sanda
race. ʒ. ij. dissoluant gūme cū aceto rubeo subtili ꝛ cū sufficiē
ti quantitate cere fiant cerota ambientia omnem ptē egram
ꝛ sanā p duos digitos circūquaqꝫ. ¶ Ad hanc et intentionē
conferunt balnea nālia: ita q pmissis purgationibus ante di
ctis a decima die mensis aprilis usqꝫ p totū mensem madij
iste vir ꝯhat moram in balneis p. xx. aut saltem per. xv. dies
nūc infundendo totum corp9 in eis ꝛ pprie in mane. In sero
vo sufficiat ei stillas aque recipe super spatulis nudis. ꝛ aliqn
spatulas exponere foramib9 qb9 exit fum9 balnei: ꝛ pedes et
illis foramib9 iponē absqꝫ ꝯtactu aque. Et pluries in die spa
tulas man9 ꝛ oia mēbra lesa coopire ex luto balnei actu bene
cal'o grosso supextenso eis. Et in sūma permutare se de aqua
balneorꝫ ad fumū de fumo ad lutū: ꝛ ecōuerso. in die bis uel
ter sm q dare hēre poterit in ꝯsilio de balneādis pro me con
scripto: ubi etiam ponitur regimē in oibus. Et p hec et reme
dia non solūꝫ ꝯsumunt māerū reliquie sed et ꝯfortant mem
bra. ¶ Iā aūt nūc memorādū est ponere aliq mēbrorꝫ iterio
rū ꝯfortatiua: ne sint gñatiua māerū ꝛ ꝯgregatiua eorꝫ. ¶ De
numero ergo eorꝫ solet esse ut aliqn eger in aurora degluciat
de electa terbentina qtitatē grani fabe minoris: aut loco illi9
tantūdē oppoponacis aut serapini. aut quarto iterū conue
niens est aliqn potare in aurora. ℈. ß. pulueris ligni al'. cum
℥. j. aque artetice cal'a aut bis in septimana alternatim deglu
tire in aurora. ʒ. j. optimi metridati. Aut loco illius ꝛ domesti
cū magis est ut oi 4a die in aurora cuꝫ modico andachoche
calefacte bibat. ʒ. j. tyriace hermetis ut scribitur 22a tertij.
¶ Scio et ego q in oi septimana sel' deglutire masticādo mi
rabol'. kebulū erit ei ualde ꝯueniens. Et melius ꝛ magis do
mesticum illo est q. xv. dieb9 in aurora degluciat patiens co
clear. j. xilobalsami cōditi masticādo. hec qdē oia securissima
sunt ꝛ experta. ¶ Post hec autem circa predicta contemplā
dū est q oēs intentiones ꝛ instrā qb9 utēdū est in tpe ueris ꝛ
estatis et ꝯueniūt in tpe autūni ꝛ hyemis. differēter tñ parū
per: qr opꝫ eis uti cū dosi parumper ampliori. ut si de aliquo
rū pdictorꝫ instrorꝫ in uere ꝛ estate concedit vna. ʒ. de eis au
tumno ꝛ hyeme concedi potest. ʒ. j. ß. ꝛ si conceduntur ei bal
nea in uere. xv. diebus ꝛ ter in die applicanda concedi de
bent viginti uel. xxv. diebus in hyeme: ꝛ frequenter ap
plicari. ꝛ reliqua de alio regimine ex parte sex rerum non

nalitĩ ꝛ medicinaliũ applicari, medicamia potentiora in hyeme ꝛ autũno ꝙ aliis tpibus. Hoc igit̃ in summa est regimen huius generosi viri quo se preseruare ꝛ curare poterit a suprascriptis dispositionibꝰ eius. Et ille benignissimus omnium languorum curator sanitatem ei prospere concedat. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 240. ¶ De doloribus iuncturarum.

IN dei noie amẽ. Nobilis vir ꝛ spectabilis Rainaldus de ariostris indiget regimine duplici dolorum iuncturarum suarum. ¶ Et pᵐ quidem est regimen conueniẽs ei in tempore paroxismi doloꝝ si acciderit. ¶ 2ᵐ vo est regimẽ pseruatiuũ ne tales accidãt dolores tpibꝰ veris ꝛ autũni. in qbus ut plurimũ exacerbare solent dolores tales.

Et primũ qdẽ ꝯscribere plixũ eẽt: ꝛ esset difficile pp pticularia accñtia: que istos dolores ꝯcomitari solent sm diuersitatẽ etatum cõplonũ regionũ ꝛ mãerũ humoraliũ que peccãt: ꝛ aliaꝝ reꝝ pticulariũ que a medico ꝯsiderari debẽt. eẽt eni euidenter audaciã psumptiõis incurrere. eo qꝛ debet dimitti doctoribꝰ q tũc psentes aderunt ꝛ affuerũt tpe quo a doloribꝰ piodice molestari ꝯsueuerũt taliter egrotãtes. ueꝝ qꝛ nõ raro contingit gñosos viros pegrinas ciuitates ꝛ regiões incũbẽte necessitate pcurrere. ubi qñqꝫ abest illustriũ doctoꝝ pñtia. Jõ quãtũ facilius ꝯscribi põt ꝛ utiliꝰ aliq pticularia cõscribent̃. ¶ Et pᵐ qdẽ est ut cũ iam dolores incepint a pma usqꝫ ad tertiã diẽ apparẽtibꝰ signis tumoris cũ rubore pulsatiõis ꝛ caliditate ꝛ inflãmatiõe cũ pruritu ꝛ dolore grauatiuo aut extẽsiuo cũ replõne corpis nõbili fiat sibi flõmia de basilica p rectã lineã supposita dolẽti pti. Si aũt nõ apparẽt tãte replonis sigꝰ: tũc flõmet saphena aduerse ptis: p has eni flõmias a suo fluxu diuertit̃ mã notabiliter. ꝛ est adiutoriũ bonũ. ¶ Sequẽti vo mane imediate soluat̃ eiꝰ uẽter si appuerit dñiũ cholice mãei sup flatica cũ hoc solutiuo. ℞. pillaꝝ de hermodã. ma. ℈. ij. pillaꝝ cochiaꝝ. ℈. j. in aurora per qnque horas accipiat cyathũ vnũ aque ordei calide cũ çuccaro ꝛ per horã post accipiat cibum suũ. ¶ 3ᵐ vo principale est: ut tertia die sequenti inungatur mẽbrum stantibus signis caliditatis cum hoc vnguento. ℞. olei rosati recentis. ℥. ij. sief memite sandal. rub. sandarace. añ. ℈. j. cõquassent̃ oia sil̃ ꝛ tepefiat dũ administrat̃. ¶ 4ᵐ vo principale cõsiderandũ est. ut si apparuerint signa dñij mãerũ flaticaꝝ soluatur eius uẽter cũ. ij. ℈. pillaꝝ ma. de hermodactyl. ꝛ. ℈. j. pillularũ de sarcocolla ma. ¶ 5ᵐ pncipale cõsiderandũ est: ꝙ in hoc casu nũc ultimo dicto in vnctione suprascripta supaddatur olei lilioꝝ al. ℥. j. s. ꝛ administret̃ ut pus. ¶ 6ᵐ vo pncipale intẽdẽdũ est ꝙ cũ tumor loci iã infrigidatꝰ est ꝛ locꝰ aliqliter induratus grã resolõnis cõplete mãerũ administret̃ hoc emplastrum. ℞. pulueris masticis camomille. añ. ℥. j. s. rob. ℥. ij. melliloti. ℥. j. pulueris radicuꝫ peonie. ʒ. x. olei de sisamo fecis olei lilioꝝ alboꝝ. añ. ℥. iij. croci. ʒ. j. fiat empl̃ꝫ. ¶ Et si desiderares loco eiꝰ accipe linimẽtũ. ℞. olei de costo olei lilioꝝ alborũ ꝛ amigdalaꝝ dulciũ. añ. ℥. j. pulueris sandarace hermodactyl̃. costi. añ. ʒ. ij. vitellorũ ouorũ numero. ij. cõquassent̃ oia in mortario lõga cõtritiõe: ꝛ infundant̃ in ipm pãni linei ꝛ calidi ponant̃ sup loco cũ ligatura cõdecenti. ¶ 7ᵐ pncipale ꝯsiderãdũ est: ut in hoc tpe semp ipsius uẽter lubricus teneatur: ꝛ pprie accipiẽdo pillaꝫ vnã alefanginã factam ex duabꝰ ptibus sue descriptiõis ꝛ 3ᵃ pte pulueris hermodactyl̃. parũ ante cenã exhibẽdo eaꝫ aut duas ex eis ad plus ꝛ felicitabit operatio earũ: quã sepe cognoui. Dimitto aũt hic digestiuũ: qꝛ intentio mea pncipal̃r est ad doloris abscissionẽ. ¶ Ultimũ vo considerandum in hac pte est: ut si remaneret in iuncturis debilitas ꝓhibens motum pgressiuũ administret̃ eis iunctio cũ oleo oliuarũ ꝛ 6ᵃ pte salis iuicẽ subtil̃r ꝯtriti ꝛ summo iuuamento iuncturas liniẽdo ꝛ mãs resoluẽdo fortificat Et hec de regie obuiãdo in tpe poxismi ul̃ in istãtia doloris

¶ De regimine preseruatiuo. ℞ᵉᵒ. II.

REgimen aũt pseruatiuũ ab euentu dolorũ iũcturarũ succincte tãgendo sustentatur duobus fundamentis. ¶ Et primum est supra discursum sex rerũ non naturaliũ. ¶ Scõꝫ vo supra medicinaliũ administrationeꝫ.

Primũ qdẽ cõplet̃ euitando nimiã ciborũ ꝛ potuuꝫ replõnẽ. Abstinẽdo etiã a cibis sua qualitate ꝛ non solũ ꝙtitate nociuis. de quoruꝫ numero sunt cibi oẽs frigidi ꝛ humidi actu ꝛ potẽtia. uelut lac pisces cancri lactuca endiuia spinachia ꝛ reliq̃ istis silia. ¶ Etiã de numero eoruꝫ sunt oia nimia sui acuitate cũ frigiditate dolores pũctiões ꝛ mordicatiões iũcturis inducẽtia. Exẽplũ sicut acetuꝫ ꝛ acris oia. ¶ 3ᵒ iterũ de nũero eorũ sunt oia que nimia sui acuitate ꝛ dissolutiõe mãs in fluxu ponũt ꝛ eas exacuũt. uelut sunt cepe alleum porrũ nuces sinapis ꝛ reliq̃ silia. saltem cum pñtia replonis. Adhuc ẽt de gñe istoꝝ sunt oia nimiã viscositatem ꝛ grossitiẽ humoribus inducẽtia. uelut sunt cibi pastiles oẽs ꝛ cutanee pellicule neruose ꝛ ligamentales animaliuꝫ partes. ¶ Etiã insup de hoc gñe sunt oia edilia mãs grossas graues ꝛ uentosabiles gñantia. ut sunt legumina oia ꝛ proprie lentes fabe faseoli robilie ꝛ cicera alba ꝛ pisa ꝛ his silia. Uide quantum subtiliter considerare oportet in regimine preseruatiuo. ¶ De potu aũt al̃r dicẽdũ. ꝙ vini usus saltem fumosi sua caliditate materias inclinantis ad iuncturas vituperãdus est. ꝛ proprie ẽt in quãtitate multa. ꝛ ante futurũ paroxismũ saltẽ per vnum menseꝫ. ꝛ in toto tpe duratiõis eius. ꝛ talis in hac parte videt̃ esse oiuꝫ sapientũ snia. Neqꝫ enim in tpe intermedio video a sapiẽtibus oibus uetitũ esse vinũ. imo concedũt rubeum clarũ nõ ualde fumosum mediocri stipticitate pticipans. Et elici põt horũ sermonũ snia a Rasi in diuisionibus Almãsoris. ꝛ 9ᵒ eiusdem. ꝛ in libello de doloribus iuncturarum suis capitulis appropriatis. Et clauditur in sermonibꝰ Auic. 22ᵃ tertij. in loco appropriato. ꝛ pluries alibi: quod allegare non curo. ¶ Et propter hoc ego non laudo opinionem illorũ. qui in quolibet egrotante gñaliter doloribus iũcturarũ administrãt potũ aque oino abscindẽtis vinũ. Neqꝫ eniꝫ illud põt esse ueruꝫ saltẽ in oi cõplone ul̃r frida. aut in ptiali dispõne stõchi. aut argumẽto sumpto a cõsuetudine ꝛ alio ꝓ pluriũ pticulariũ discõueniẽtia. Sic eni nãrũ he qdẽ ad hyemẽ: ille vo ad estatẽ bñ uel male nate sunt. affo. 3ᵃ. Ita consit̃ uarie hominuꝫ dispões ul̃es ꝛ pticulares ad aliq̃ rerũ non naturaliũ aliarũ que eidem administrant̃ nõ sunt nate pati. ab altera vo egrotare ꝛ labi. ¶ Amplius ꝛ lꝫ abstinentia a vino videat̃ gñqꝫ cõferre iuncturis maius tñ efficere põt interdũ nocumẽtũ multiplicando mãs per viam infrigidatiõis ꝙ iuuamentũ per viã priuatiõis mãerũ a fluxu. ¶ 3ᵒ iteruꝫ. qꝛ si vini abstinentia qbusdã conferre videat̃. hoc videt̃ esse in quibusdã robustis pinguibꝰ ꝛ ualde repletis corporibꝰ. que oino indigent cõsumptione ꝛ subtractione mãeruꝫ notabili. Propter qȯ cõuenientius videt̃ eẽ dicẽdũ. ꝙ laudabiliꝰ eẽt in cõplone tali ꝛ hitudie q̃lis est huiꝰ viri uti vino subrubeo ꝛ mediocris stipticitatis nãliter paucifero. aut saltẽ artificialiter facto cõfragẽdo ipm aq̃ ꝫm mensurã discretiõis. ¶ Per reliq̃s aũt res nõ nãles euitet locũ aerem ꝛ habitaculuꝫ frigidũ ꝛ humidũ ꝛ terraneũ ꝛ positũ prope decursum aquarum ꝛ uenti borealis flatum: ꝛ oia istis similia. ¶ Iteꝫ abstineat a motu ꝛ exercitio uehementi. ꝛ ppie in tpe ꝓpinquo euẽtui paroxismi. aut post ipm repẽtine facto. ¶ De quãtitate vo ciborum accipiẽda iam dictũ est ꝙ oportet euitare repletioneꝫ ciboruꝫ ꝛ potuum. imo inanitioni intendere ꝛ nullo modo repletioni. Melior enim est sterilitas tempore fertilitatis. ꝙ fertilitas tempore sterilitatis. tertia primi. de regimine per cibos. ¶ De regimine vo per somnum facile dicendum. ꝙ somnus conueniens est gratia digestionis materierum. ꝛ parumper in mensura somni augmentãdo excedere melius est ꝙ vigiliarum instantiam applicare multam. ¶ De accidentibus aie sciunt oẽs non esse conueniens aliquid qȯ mãs

nimiũ dissoluẽdo in fluxu possit ponere ⁊ distrahere innatuʒ calorẽ ab opatiõe in materias añtes ⁊ cõiunctas si que remã serint in iuncturis. Et hec de regimine p̃seruatiuo ex pte administrationis sex rerum non naturalium dicta sufficiant.

De medicinalibus ṽo que ad hanc intentionẽ collaudata sunt a sapientibus dicẽdũ. ¶ Primũ enim uł e est. ut nobilis iste semper in fine hyemis ⁊ estatis generali purgatione suũ corpus mũdificet: uel flomãdo uel farmacijs euacuãdo aut utriũqʒ istoꝝ administrãdo cũ cõsilio sapiẽtuʒ: que hic dimitto ꝓpter euitare sup̃fluitatẽ scribendi. ¶ 2° ẽt intendere debet diuersionibꝰ mãeꝝ. nũc qdem euaporare eas faciendo cuʒ sacculis ex furfure milio ⁊ sale ⁊ camomilla ⁊ similibus compositis. Aut saltẽ ⁊ melius est diuertere mãs cũ euacuatione sensibili facta cũ diureticis ut cũ decoctione uel comestione radicũ aut folioꝝ petros. dauci spagi apij aut similiũ: aut hoꝝ sublimationes accipiẽdo uel ꝯfectiões ex eis cõponẽdo: aut syrupos uel iulep ⁊ similia sapiẽtuʒ ꝯsilio põderibus suis limitãda. ¶ Et 3° iteꝝ diuerti possent materie cũ scarificatiõibꝰ uentosas natibꝰ applicãdo. Et melior qdẽ diuersionũ eẽt si natura ꝓuidisset de aptiõe uenarũ emorroidaꝝ. ⁊ in hac pte laudarẽ ego ꝙ taliũ ꝓuocatio añ uer ⁊ autũnuʒ artificialiter fieret. ¶ 4^m^ ṽo in quo ꝯsistit p̃seruatio a doloribꝰ iuncturarũ est pticularis subtractio. nõ qdẽ cũ euõnibꝰ uł diuersiõibꝰ ut iã dictũ est. sed cũ eł arijs ꝯfectionibꝰ ⁊ sił ibꝰ hñtibꝰ potẽtiã cõsumẽdi uel exiccãdi mãs fluxiuas ad iũcturas: de quoruʒ numero sit tyriaca magna andromachi: aut metridatũ: aut tyriaca dyateseron: aut iera hermetis que excellẽter laudaṫ a pluribꝰ sapiẽtũ. quoꝝ omnes descriptiões colligẽde sunt 5° cañ. sũma pᵃ. ⁊ a Mes. in antidotarº distictiõe pᵃ. ⁊ hoꝝ oiuʒ exhibeaṫ in aurora. ʒ. j. saltẽ per duos mẽses ꝯtinuãdo ipsaʒ in aurora deglutiẽdo ipaʒ: ⁊ tardeṫ post eã cibus saltẽ horis 4^or^. ¶ Multi autẽ in usu hñt simplicia quedã: ⁊ ꝓpe exhibẽdo pulueres ossiũ rasete hominis mortui uel aliaꝝ ptiũ ⁊ nõ curo de talibꝰ. Alij aũt exhibẽt castoreũ in unã pillaʒ ꝯuersũ ⁊ multo tẽpore ꝯtinuatũ. Ego aũt magis laudo ipʒ in dominio multe mãei flatice ⁊ uehemẽter fride ⁊ viscose. nonnulli aũt administrãt terbẽtinã electã deglutiẽdo ex ea. ʒ. j. usqʒ ad ij. in aurora ieiunãdo post ipsaʒ saltez horis. v. Placet mihi nõbiliter ꝑꝑ iuuamẽtũ qd ex ea ꝑcepi i eliciẽdo fł a dñans ⁊ cholerã vitellinã ⁊ citrinã subdñãntẽ. nõ curo pł a simplicia nũc ꝯscribẽ. ¶ Ultimũ ṽo in quo ꝯsistit cautela ptialis p̃seruatiua a doloribꝰ iuncturaꝝ est ptialis ꝯfortatio mẽbrorum recipiẽtiũ. que fieri debet per apoçima. qm̃ expellũt a se uasa stipticis farmacijs ꝯfortata 3° tegni. Et de numero hoꝝ instrumẽtoꝝ plura cadũt sub ꝯsideratione sapiẽtis. ¶ Alij eni administrãt aq̃s thermales: ⁊ ꝓprie ꝯueniũt ille que calefaciendo ⁊ exiccãdo mẽbra sui stipticitate cõtrahẽdo ꝯfortãt: uelut aque aluminose ferree atramentine ⁊ sulfuree. Et de sedantibꝰ dolores sunt aque aspaltie ⁊ sibi ꝯsiłes. ¶ Alij aũt administrãt frequẽtes embrocatiões cũ aq̃s extinctiõis ferri aut calibis. ¶ Nõnulli aũt innatũ calorẽ mẽbroꝝ ꝯfortant tegẽdo ipsa cũ caligis uel coopimẽtis factis ex pellibꝰ vulpinis aut ex pelle dabaon uel lincis ⁊ siłibꝰ. ¶ Quidã aũt mẽbra ꝯfortãt leniẽdo ea ex oleo cũ sale ꝯtrito de quo supra dictũ est. ¶ Nõnulli ẽt mẽbra defendũt cũ cerotis całitatẽ ⁊ stipticitatẽ hñtibꝰ: que applicari debẽt ptibꝰ supioribꝰ mẽbroꝝ patiẽtiũ per que mãe effũdũtur ad iũcturas. ¶ Alij aũt audaciores in re ⁊ ope admistrãt cauteria potẽtialia satis ꝓfunditus applicata ptibꝰ carnosis coxaꝝ ⁊ tybiaꝝ. quoꝝ doctoꝝ modũ administrationis ⁊ formã cauterioꝝ lege Albucasim. Hec enim nõ curaui ponere ꝓlixitatẽ fugiẽs. Et iteꝝ qꝛ non credo hũc generosum virum ad talium necessitatem ꝑduci debere. Ad laudem dei. Amen.

Cõsiliũ. 241.

De doloribꝰ iuncturaꝝ a mã frigida ⁊ humida cum tumore notabili ⁊ perdurante. ¶ Diuiditur autem Consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ dolorum ipsarum. Cap. I.

Honorãdus Ser Joannes Niger laborat doloribꝰ iuncturarum qui extenduntur ad plurimas partes principaliter dolores intẽsi uersanṫ circa genua magis ⁊ pedes ⁊ tument predicte partes tumore nõbili. imo neqʒ recedit neqʒ eua nescit quandoqʒ anno integro. ¶ Sunt autem dolores isti egritudines per essentiã ſm magnã ptẽ ⁊ fixi in iuncturis p̃dictis ꝓpter diuturnaʒ debilitatẽ que remãsit in eis diuturnitate tpis afflictiõis eius. ¶ Sũt ẽt dolores isti per colligãtiã dependẽtes mediate a stõcho. minus aũt mediate ab epe eiꝰ. stõchus eni eiꝰ flate multo abũdãs debilitare digestiuã facit ⁊ chilũ ualde flaticũ tñ smittit ad epar: q nõ põt corrigi cõuenieter ab epe qn ab eo ẽt gñeṫ sanguis multũ flaticꝰ. Et qꝛ in viro isto ẽt abũdat cholica mã: que p̃cipitaṫ ꝑ uenas. Jõ facit flaticas sup̃fluitates recipi ⁊ ꝓfundari in iũcturis p̃dictis. ¶ Ex qbꝰ oibus ꝯcludiṫ pº ꝙ hec egritudo ſm magnã ptẽ est ꝑ eẽntiã ⁊ ſʒ minorẽ ptẽ ꝑ colligãtiã in p̃dcis mẽbris. ¶ Et sequiṫ 2° ꝙ mãlis causa hoꝝ dolorũ est fł a mucillaginosum dñans ⁊ aquosuʒ subdominãs: ⁊ adhuc flatis vitrei minor inueniṫ quantitas. Si enim flegma vitreum dñareṫ iuncturis acquireretur ibidem durities maior ꝙ̃ sit. ¶ Et sequitur tertio. ꝙ hec egritudo difficilis est curationis. propterea qꝛ ipsa pendet a materia multa ⁊ multiplici: ⁊ pendet a nocumento prime digestionis in stõcho. ⁊ secũde digestiõis epatis. ⁊ tertie membroꝝ in quibus tertia ꝑficitur digestio. ¶ Est ẽt difficilis hec egritudo propter frequentiam paroxismorũ eius cũ aliquãdo pluries in anno affligant ipsum. ¶ In cuius quidem regimine procedendum est per rectificationem sex rerum non naturaliũ. Secundario ṽo cum administratione quarundam medicinarum.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Sollicitet igiṫ iste vir habitare cameras ⁊ loca notabiliter calida ⁊ sicca. sicut est camera eius que satis ꝯueniens est. Et teneat membra diligẽter coopta die ⁊ nocte super q̃bus ⁊ saltem pedibus bonum esset: ꝙ haberet cooperturã factaʒ de pellibus vulpinis. ⁊ meliores essent pelles taxi bene laborate. In estate ṽo teneat membra cooperta pellibus leporinis uel de agno nigris. Et si melius desideraret sup eis teneat calligulas de pellibus varioꝝ. ¶ Exercitio autẽ uti non debet nisi quãdo membra fortificata erũt nec resoluta: sed loco exercitij conueniens est ei fricatio leuis cum pãno aspo: ⁊ melior est ei fricatio facta cuʒ hac mixtura. ℞. olei antiqui oliuaꝝ lib. 5. salis cois torrefacti. ʒ. ij. teranṫ simul in mortario ultimata ⁊ lõga ꝯtritiõe. deide exponanṫ in sole in fiala vitrea: ⁊ fricenṫ ex eo iũcture oẽs leuiter actu cało. ¶ Sõnus aũt eius sit notabiliter lõgus septeʒ uel octo horaꝝ in die nãli factus. In vigilijs eni lʒ ꝯueniant ei ample ꝑꝑ exiccationem que sequiṫ ad eas: tñ nocerent debilitando digestiuã. ¶ Passiões ṽo aie ex qbꝰ intendereṫ calor ⁊ agitatio fieret aliquãta in spiritibꝰ ⁊ humoribꝰ. ut modica ira sollicitudo ⁊ angustia resoluendo ⁊ distrahendo mãs ꝯuenirẽt sibi. ¶ In comedendo ṽo obſuet istas regulas. Prima est ut nunꝙ̃ comedat nisi senserit appetitũ supuenisse. ¶ 2ᵃ ut nõ comedat festinanter neqʒ uelociter. imo in tpe ꝓlixo cibum bene masticando. ¶ 3ᵃ regula ut nõ accipiat ciboꝝ diuersitatem multã. imo sit contentus una cibatione elixi ⁊ assati non multiplicando fercula ultra duo uel tria. ¶ 4ᵃ regula ut cibus eius nõ sit tãte quãtitatis acceptus qua graueṫ ⁊ extensus ꝑcipiaṫ stõchus. Siłr potꝰ nõ sit tãtꝰ. ut fluctuatio eius ⁊ regurgitatio percipiaṫ circa os stõchi. ¶ 5ᵃ regula ut nunꝙ̃ accipiat cibũ stante rugitu fastidio uel abominatione in stomacho. ¶ De cibis enim eius hunc debet obseruare moduʒ. ut abstineat a rebus frigidis ⁊ humidis in potẽtia. sicut sunt blete spinachie cucurbite portulace lactuce endiuia scariola atriplex ⁊ similia. Et si contingit assumere ista cibaria semp ipa misceanṫ cũ plãtis całis. uelut feniculo petrosilino

saluia rosmarino mētha hysopo serpillo ꝛ sīlib⁹. ¶ 2° pn̄r ab
stineat a reb⁹ viscosis ꝛ oppilatiuis. sicut sunt cibi de pasta ul'
de farina: ꝛ panis açimus nō bn̄ fermētat⁹ neqꝫ coct⁹. ¶ 3°
pn̄r abstineat a viscosis ꝛ frigidis actu ꝛ potētia. uelut sūt pi
sces ꝛ ꝓprie elixi ꝛ anguille tinche cephali cācri ꝛ ɔsīles degē
tes ꝛ viuētes in aq̄s fetidis ꝛ limosis. ¶ 4° pn̄cipalr̄ abstine
at ab illis que sunt cibaria grossa uētosabilia ꝛ iūcturarū in
grossatiua. uelut sunt oīa legumina. Greci enim icurrūt dolo
res iūcturarū ꝑp usum legumin̄ū. ¶ Silr̄ 5° euitet cibaria
corruptibilia uētosa frigida ꝛ humida: sicut est lac ꝛ oēs la
cticinij cibi. ꝛ caseus mollis ꝛ cibi facti cū eo. ¶ 6° pn̄r absti
neat a cibis ualde vnctuosis ꝛ ꝓpe vnctuositate aialiū recētū
Salita aūt pinguedo ut lardo ꝛ pinguedo dissoluta ꝛ colliq̄
ta cū sale cōdita sunt sibi bona. Cibaria v̄o facta piguia cuꝫ
bono oleo oliuarū uel oleo de nucib⁹ sunt sibi cōuenientia.
¶ Panis igit̄ ei⁹ sit bn̄ coct⁹ ꝛ multū fermētat⁹ ꝛ de pura fa
rina fact⁹. Et si q̄nqꝫ comederet panē de furfurib⁹ nō bn̄ mū
dū eēt sibi utile. Et placeret ēt mihi panis biscoctus cū pul
uere feniculi fact⁹ in usu suo. ꝛ braciadelli bn̄ fermētati: ꝛ ne
bule çuccarate sunt sibi utillime ꝛ proprie si sunt fermentate.
¶ Carnes v̄o laudabiles ei sunt carnes pulloꝝ maioꝝ ꝛ mio
rū ꝑdicū ꝛ fasianoꝝ: auiū minutarū ꝛ ꝓprie colūborū dome
sticoꝝ ꝛ syluestriū. Et caro salita ꝛ ꝓpe macra est sibi utilis.
¶ Pisces v̄o nō placēt mihi frixi ꝛ saliti etiā. ¶ Cicera v̄o al
ba ꝛ rubea placēt mihi cū feniculo petrosilino: ꝛ saluia cocta.
ꝛ parū ex granis comedendo. Et far etiā ꝛ risum sunt bona ei.
¶ De plātis v̄o placēt caules: rape: pastinace: raphanus: ca
rotte: ꝛ alie tacte supius. ¶ Aromata ēt oīa sunt sibi bona. ut
crocus piper cinamomū nux muscata ꝛ silia: ꝛ de oleo ut su
pertus dictū est ad sufficiētiā. ¶ Caseus ēt antiquus cōue
niēter salit⁹ ꝛ modicū durus est sibi utilis. ¶ De saporib⁹ v̄o
placet arāçioꝝ succ⁹ agresta vinū granatoꝝ. Acetū v̄o nō pla
cet saltē in frequēti usu ꝛ purū. ¶ De potu aūt bonū eēt ual
de sibi: ut ipse assuefaceret se huic potui. eēt enī sue ɔualescen
tie pn̄cipiū ꝛ instrm̄ magnū. ℞. floꝝ rosmarini. çç. pipis albi
anisi hermodactyloꝝ mūdatoꝝ. aā. ℨ. j. nucis mus. galāge cro
ci peonie artetice. aā. ℨ. ß. bulliāt in. xx. lib. aque usqꝫ ad ɔsum
ptionē tertie ptis. Deinde supaddat̄ mellis electi lib. j. ꝛ cū ꝑ
dictis iterū coquat̄ usqꝫ ad ɔsumptionē q̄rte ptis dispumā
do ɔueniēter cū capite euerso. Post hoc aūt colet̄ per pānū
spissū ꝛ reseruet̄ in uase ꝛ bibat de hac ad libitū. aut saltē mi
sceat ipam cū altera medietate vini nigri uel subrubei medio
cris in sapore iter bruscū ꝛ dulce: meli⁹ tn̄ eēt q̄ biberet vinū
ad dulce declinās magis q̄ ad bruscū. aut saltē in dieb⁹ esta
tis bibat vinū cōmixtū cū altera medietate aque cisterne ꝑco
cte. Et hec de cibis ꝛ potibus dicta sufficiant.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

PRo regimine v̄o medicinali vꝫ mihi q̄ utat̄ octo remedijs ifrascriptis. de q̄rū nume
ro utat̄ 4or a pn̄° mēsis martij usqꝫ per totū mē
seꝫ septēbris. ¶ Alijs v̄o q̄tuor: utatur a pn̄cipio
mensis octobris usqꝫ per totū mensem februarij.

De illis v̄o medicis que ɔueniūt sibi a pn̄cipio men
sis martij usqꝫ ad tēpus dictū. ¶ Prima est
ut ipse utat̄ eluario ifrascripto. de quo oī mēse sel' per duas
horas an̄ diē uel per vnā cū dimidia accipiat. ℨ. vj. cū medio
cyatho vini albi subtilis calefacti ꝛ tardet accipe cibū per sex
horas post ipm̄. Et nō dormiat post ipm̄ nisi per horā vnā et
ante cibū per vnā horā bibat cyathū vnū aque calide cū çuc
caro cocte. Eluariū aūt est hoc. ℞. eluarij de psilio. ℨ. ij. elu
arij rosarū. ℨ. ij. ß. icorporent̄ simul diligēter ꝛ cōtritione lon
ga: ꝛ reseruet̄ in uase stricti orificij. ¶ 2a v̄o pn̄cipals medici
na est: ut iste vir accipiat dieb⁹ itermedijs iter electuariū ꝑdi
ctū oī 3° uel 4° sero vnā uel duas de infrascriptis pillulis ad
subducendū ꝛ diuertēdū, materias fecales ꝛ humorales per
vias uētris ꝛ urine. quarū descriptio est hec. ℞. aloes ꝑpara
te. ℨ. j. pulpe colloquintide hermodactylorum. aā. ℨ. j. ß. turbit
ℨ. j. reuponticj. ℨ. iiij. dyagridij. ℨ. ß. incorporentur omnia dili
gēter ꝑus puluericata cuꝫ succo roß. ꝛ fiāt pille de oī. ℨ. vj. uel
vij. Et si vna ex eis nō ɔueniēter mouet ipꝫ. poterit accipe. ij.
uel. iij. hora ꝑscripta. ¶ 3a v̄o pn̄cipalis medicina est: ut dieb⁹
in q̄b⁹ dolores nō affligūt ipm̄ ꝛ min⁹ male se hēt. vngi sibi
faciat genua circūquaqꝫ ꝛ pedes oēs a cauilla iferi⁹ cū infra
scripta vnctione actu frigida aut saltē tepida diligēter ɔfricā
do ea mēbra cū suauitate ꝑ q̄rtā ptē hore. Cui⁹ descriptio est.
℞. olei onfancini: olei roß. oliuarū antiquoris q̄ hr̄i potest.
lib. ß. sandarace: sāguis dra. boli ar. ꝛ terre sigillate. aā. ℨ. ij. sa
lis cois torrefacti. ℨ. j. terant̄ oia subtilissime in mortario ꝛ ex
ponant̄ radijs solis per mēses duos. Est tn̄ hoc linimētū uti
le siue ad solē teneat̄ siue nō. ¶ 4a medicina pn̄cipalis est hec.
℞. folioꝝ hypiconis rosmarini ꝛ saluie aā. ℨ. ij. pulueris aco
ri. ℨ. j. masticis: rosarū: cipi: maiorane. aā. ℨ. j. çuccari scđe co
ctionis. ℨ. viij. cū aq̄ hypiconis: fiat ɔfectio in rotulis medie. ℨ

De remedijs v̄o q̄b⁹ uti debet reliq̄ tp̄e. ¶ Pri
mū est q̄ adueniēte pn̄cipio octo
bris accipiat iste vir aq̄s ifrascriptas per. xv. dies. ꝛ sextadeci
ma sequēti die purget̄ cū pillis istis. ℞. pillularū fetidaruꝫ ꝛ
de hermodactylis. aā. ℨ. ß. pillarū de sarcocolla. ℈. j. auari pō
deris: forment̄ pille. viij. cū succo rosarū ꝛ accipiant̄ obserua
tis ɔditionib⁹ supi⁹ tactis in assūptione electuarij in pn̄° ca
pituli de medicialib⁹ scriptis. Descriptio aūt aq̄rū est hec. ℞.
aque hypiconis: aque iris ꝛ peonie. aā. ℨ. j. ß. aceti sqlitici. ℨ.
ß. misce totū hoc ꝛ accipiat frigidum aut tepidum libito suo.
¶ 2m v̄o pn̄cipale est. ut mēbra ei⁹ in hoc tp̄e vngant̄ his aut
sel' mane ꝛ sero ex hoc linimēto. ℞. olei lilioꝝ de costo. aā. ℨ. j.
olei de castoreo. ℨ. ß. hermodactyl. peonie artetice artanite ꝛ
aristologie ro. aā. ℈. j. sandarace hypoq̄stidos acatie. aā. ℨ. ij.
sanguis dra. ℨ. j. ß. cere al. q. s. fiat vnguētū molle. ¶ 3m pn̄ci
pale est hoc. ℞. spērū dyābre: spērū dyamusci dulcis. aā. ℨ. ij.
spodij rosarū hypoq̄stidos. aā. ℨ. ß. çuccari secūde coctionis
ℨ. viij. cū aq̄ maiorane fiat ɔfectio in rotulis magnis. de qua
ꝑdicto tp̄e accipiat semp an̄ cibuꝫ per vnā horā q̄titatē. ℨ. v.
bibēdo post ipsam. ℨ. ij. aque mellis. ¶ 4m pn̄cipale remedi
ū est: ut aliq̄n in tp̄e hyemis faciat sibi fieri in sero an̄ cenā
ablutionē a pedib⁹ usqꝫ ad iguina cū aq̄ ifrascripta bn̄ calā:
ꝛ lauet mēbra sua leui fricatione. ꝛ postq̄ fuerit diligēter exic
cata elapsa hora iungat ea cū vnguēto suprascripto in 2° pn̄
cipali hui⁹ tertij capli. ¶ Si aūt uēter ei⁹ nō eēt ɔuenienter
largus. tūc accipiat de pillis suprascriptis in tp̄e ueris ꝛ esta
tis. quib⁹ supaddat quartā partē pillularū de castoreo descri
ptione Nicolai. Hic in sūma est modus quo hic vir honorā
dus regere se debet. ꝛ spero q̄ ꝓsperabitur dispositio sua. Ad
laudem dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 242.

De artetica dolore diuturno ꝛ māsiuo nō periodicante de
terminate. Diuiditur autē cōsiliū in capitula tria.

¶ De causis ꝛ accidentibus doloris. Cap. I.

Alitudo hōsi ꝛ spectabilis viri dn̄i Joānis de Mercato
nouo notitia gn̄ali nullā icludit ambigui
tatē. q̄m ipa est dolor iūcturarū. Sꝫ spāli
cognitiōe sui est ꝛ denoiari debet artetic⁹
dolor: q̄m ipe circuit ꝛ pambulat iūctura
rū fere ptē omnē aut maiorē ut scribitur
¶ Et hoc q̄dē est rōnabile satis: ꝛ plib⁹
medijs deducēdū: q̄m q̄n dolores ꝑseuerāt in vna duab⁹ aut
trib⁹ iūcturis difficile est itelligē. q̄ ipe nō coicet̄ omib⁹ alijs.
Quis eni dubitat q̄ debilitas vni⁹ uel duarū iūcturarū nō
relinq̄t uestigiū suū in eis. ꝛ maxie q̄n sepe recidiuādo a dolori
bus affligit̄ eger. ¶ Adhuc ēt mā antecedēs a uenis effusa ꝛ
que q̄tidie effundit̄ est eadē spē cū illa que actu dolores effi
cit. igit̄ ipa facile moueri pōt ad iūcturas oēs: eo q̄ ad oēs iū
cturas terminant̄ uene magne ul' pue: lꝫ tn̄ exclusiue. ¶ Et
3° iterū q̄ spēs male cōplōnis calide ꝛ humide que notabili
ter a ꝓpo tēperamēto elōgata est iuuat ad trahēdū materias
ad iūcturas. Et vie sunt late ꝛ materiei nō repugnat ex pte

multitudinis ꝛ distẽperantie ipsius. Quare necesse est pas-
signatis causis ꝓductiuis effectus sufficiẽter ꝯcedat effect⁹.
¶ Amplius lõgitudo egritudinis etas que est primi senij ꝛ
debilitas etatẽ ꝛ longitudinẽ morbi ꝛ eius fortitudinẽ cõse-
quẽs. cause sunt generatiõis ꝛ ꝯgregatiõis multi flegmatis
in toto corpore: ꝛ maxime in iuncturis pp eaꝝ debilitatẽ ꝛ fri
giditatẽ. Cũ ergo tales mãe frigide cõgregate calefiãt dissol
uant᷑ ꝛ in fluxu ponant᷑ a caliditate sanguinis. nõ est mira-
bile si dolor iste fortis est ꝛ q̃si pforatiuus. Hoc in sũma est fũ
damentũ inuẽtiõis ꝛ specificatiõis doloꝝ hui⁹ generosi viri.

Ex quo plura sequunt᷑ correlaria pluriũ accidentiũ que inueniũtur in eo declarata. ¶ Sequitur enim primo ꝙ dolores huius viri artetici nominari debent patet quia omnib⁹ fere artubus cõmunicati. ¶ Sequit᷑ 2° ꝙ hi sunt quasi mãsiui ꝛ diuturni. probat᷑: qꝛ in membris est mala cõplexio ꝓueniẽs ex materia mixta ex cholera ꝛ flate. prima sumitur ex parte naturalis cõplexionis ꝛ dominij sanguinis in eo. 2ª vo deducitur ex multitudine flatuũ per viã indigestionis cõgregatoꝝ. ¶ Sequit᷑ 3° ꝙ tales non habẽt piodum determinatam ita ut poxisme t in uere aut autũno. Plurimũ enim hi dolores molestant istuũ virũ q̃si semp pp multitudinem materierum ꝛ facilitatẽ descẽsus eaꝝ ad iuncturas per ꝯcaua uenaꝝ ꝛ arteriarũ. Et mala cõplexio frigida iam fixa est in iuncturis. ergo facile multiplicatur in eis dolor ex quocũqꝫ fere motu talium materierũ ꝛ alteratione ab eis. ¶ Et sequit᷑ 4° ꝙ lꝫ dolores diuturni ꝛ mãsiui quasi semp assistant: non tñ tollit᷑ qn fieri debeant intẽsiores in uere ꝛ autũno magis q̃ alijs temporibus. ¶ Primum appet qꝛ materie multe ꝛ grosse ꝯgeste in hyeme uehemẽtius mouentur in uere pp caliditatẽ cõtinẽtis dissoluẽtis attrahẽtis ꝛ facientis fluere eas. ¶ 2ᵐ vo qꝛ materie diuerse spẽ ꝛ q̃litatibus eaꝝ uehemẽtius imprimũtin iũcturas ꝓpter fridi tatẽ continentis in autũno facientẽ eas ꝓfundari in iuncturis: ad qð iuuat etiam diuersitas earuꝫ ex parte motus. Q̃nqꝫ enim accẽtrantur. q̃nqꝫ vo exaccentrant᷑ ꝓpter uarietatẽ cõsistentie autũnalis. ¶ Et sequit᷑ adhuc q̃nto ꝓpter frequẽtẽ aduentũ doloꝝ ꝛ fixionẽ eoꝝ in iuncturis hui⁹ viri. ꝙ hic vir est paratus ad acehẽma ꝛ est ꝓhibitio mot⁹ progressiui 22ª. 3. colligẽduꝫ caplo de dolore iuncturaꝝ. Mãe eñi in iuncturis frequẽter igrossant chordas neruos ꝛ ligamẽta ẽt ita ꝙ nõ sũt bñ parata flexibilitati ꝛ sustentatiõi molis corporis ¶ Seqtur adhuc 6° ꝙ adhuc iste vir paratus est incidere ꝛ fortasse icidit gipseitatẽ in iuncturis. Flatice nãqꝫ mãe multa aqueitate ꝑ uate fridi tate supueniẽte ꝯgelant᷑: ꝛ ꝯgelate cõuertunt᷑ in substãtiã gipso silẽz. ¶ Et adhuc 7° sequit᷑ ꝙ nisi aliter ꝯualescat hic vir a dispositiõe sua timet᷑ de eo ꝙ oporteat ipsum semp in lecto iacere. Ex quib⁹ oĩbus ultimate colligẽdo. patet ꝙ necessariũ est huic viro se diligẽter ꝛ sollicite regere ut pseruet᷑ a ꝑdictis q̃tũ est possibile: ut nũc seqtur.

¶ De cura. ꝛ ꝑ ꝓ regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. Cap. II.

Ongitudo egritudĩs hui⁹ viri ꝛ fortitudo acciñtiũ que ꝯcomitant᷑ ipsaꝫ mouet me ad describẽdũ ei regimẽ quo possit pseruare se a magnitudie nocumẽtoꝝ ꝑdictoꝝ: ꝛ ab eis euadẽ q̃ magis est poẽ. Itaqꝫ deinceps regimẽ ei⁹ diuiã in duas ptes. q̃rũ pª erit regulatia applicatiõis sex reꝝ nõ nãliũ. 2ª vo istoꝝ medicinaliũ seriẽ ꝛ modũ annũtiabit.

In executione vo ꝑme ptis discurrẽdũ est per regimẽ sex rerũ nõ nãliũ. ¶ Eligat᷑ itaqꝫ pꝰ aer seren⁹ clar⁹ ꝛ sicc⁹ aspectui oriẽtali uł meridionali subiect⁹ ꝛ nullo mõ aliter disposit⁹. Fridũ enim ꝛ humidũ aerẽ ĩhitare apð eũ eẽt ipꝫ efficẽ semp in lecto mãsiuũ. ¶ Et de annexis aeri uestes hẽat bñ calefaciẽtes ꝛ a frigore extrinsec⁹ applicabili bñ defendẽtib⁹ ipꝫ uelut pellib⁹ agninis ꝛ vulpinis bene munitas. Et omnino caput suũ ubi fuit fons ꝛ est origo suaꝝ egritudinũ pellib⁹ bñ cooptũ ꝯseruet

De motu autẽ ꝛ qete dicẽdũ ꝙ oino ab oĩ exercitio peditatiuo ꝛ eqtatio ab eo fugiẽdũ est in tãtũ ꝙ neqꝫ nauib⁹ cõduci currib⁹ agitari mihi placet. imo olno aut q̃si semp qescẽdũ est. lege vnilı̃ uetustissimi pris ꝑcipiẽte. In oĩ nãqꝫ motiõe corpis ꝛc̃. ꝛ cũ in mẽbris debilibus semp suꝑflua multiplicent᷑ que maioris nocumẽti effectiua cã sũt. Jð loco exercitij cõpetũt fricatiões spatularum ꝛ natiuꝫ mediocres ꝛ coxarum ꝛ crurium paulisper fortiores ante dictis.

De somno aũt ꝛ vigilia memor eẽ dꝫ ꝙ sõn⁹ plix⁹ paulisp eẽ dꝫ ꝯsueto sibi nãli lõgior utilis est ei pp necessitatẽ digõnis mãeꝝ ꝛ vigorationẽ digõnis Et qꝛ ad restaurationẽ aĩalis vtutis ꝛ debilitatẽ ꝑus in exercitijs acqsitã mediocriter reficit cõpetit somn⁹. itatũ ꝙ placet mihi: ꝙ mẽsura somni ei⁹ existat octo horarũ: aut septem ad minus. Reliq̃ aũt tpe vigilãdũ est.

Similiter etiã aĩe passiones ꝛ maxime iracũdia: aut angustia fortis ꝛ relique passiones aĩe a qb⁹ uehemẽs mot⁹ ꝛ ebullitio ꝛ fluxibilitas in spiritib⁹ ꝛ humorib⁹ apponunt᷑. Cõtẽplari aũt ꝛ frequẽter negociari conueniẽtissimũ est ei.

Et 5° iterũ dicẽdũ est q̃tũ ad 5ᵃᵐ rẽ nõ nãlẽ: ut de mõ assũptiõis ciboꝝ ꝛ potuũ attendat hic. ¶ Prio ꝙ nunq̃ comedat aut bibat ꝑusq̃ uer⁹ appetit⁹ ꝛ nõ mẽdosus ipm ad hoc iuitauerit. ¶ Propter qð 2° euitet assumptionẽ ciboruꝫ sup reliqas ꝑassumpti cibi ꝛ pot⁹. ¶ 3° ꝙ nunq̃ comedat nisi lõga ꝛ grãdi masticatione cibũ cõminuat. ¶ 4° ꝙ in cibatione nõ expẽdat tps ꝓlixũ multũ. ¶ 5° ꝙ cibaria numero plura ꝛ specie distincta nõ accipiat. ¶ 6° ꝙ ciboꝝ mẽsura tał existat ut stõchũ nõ grauitet ꝛ pot⁹ q̃titas ita moderata ut in stõcho nõ fluctuet. ¶ 7° ꝙ leuia ꝛ lubricatia cibaria alijs añponat: que sequẽti caꝑ videbunt᷑. ¶ 8° ꝛ ultio ꝙ nunq̃ potũ aut cibũ accipiat cũ fastidio stõchi. imo apponat ei cum ieiunio uel abstinẽtia. Colligunt᷑ hi sermones particulariter 3ª ꝑmi caplo de regimine corporis humani ꝛc̃.

Jã vo ultimo de ciboꝝ electione ꝛ potuũ aliqd dicẽdũ est. ¶ Et ꝑ de potu ꝑmittẽdũ est: ꝙ si eẽt possibile virũ istũ oino dimittẽ vinũ ꝛ ab eo abstinẽ bonũ eẽt argumẽtis acceptis a calitate epatis ei⁹ a mł̃ta humidite stõchi: ꝛ a multa repletiõe capitis: que oĩa a vĩo itẽdunt᷑ q̃licũqꝫ. Quare bonũ eẽt ei ut uteret᷑ hidromelle isto. ℞. mellis albi uł citrini odoriferi clari lib. j. s. floꝝ rosmarini. ʒ. j. sandaloꝝ ru. ʒ. j. s. Coquant᷑ oĩa in. 16. lib. mũdissime aque cisterne que melior eẽt: aut fluuialis uel fontalis electe usqꝫ ad ꝯsũptionẽ 4° ptis ꝛ lẽto igne semp ipam dispumãdo. Deide colent᷑ bis per stamen spissum ꝛ reponat᷑ in uasis vitreis ꝛ utatur eo simplici. ¶ Et si pp aliquã de ꝯtingẽtijs nõ posset uti hoc potu saltem accipiat ipaꝫ 4ᵃᵐ ptẽ vini rubei clari aromatici boni saporis nõ dulcis tñ ei cõmiscẽdo. ¶ Adhuc iterũ si neutrũ taliũ potuũ accipe posset eligat vinũ rubeũ clarũ pauciferũ qð accipiat purũ aut saltẽ altera medietate aque cisterne cõmixtũ: aut aque clare cocte usqꝫ ad cõsumptionẽ tertie partis.

De cibis autẽ ꝑmittẽdũ est ꝙ hic discurrã per cibos sibi cõueniẽtes qb⁹ nullo modo uti debet: ꝛ pter ipsos in alijs poterit hẽre licẽtiã ad libitũ: licet etiã nõ nullos cõueniẽtes cõnotabo. ¶ Itaqꝫ nullatenus comedat panẽ semiaçimũ nõ bñ fermẽtatũ neqꝫ coctum. Ita ꝙ braçadellos placẽtulas ꝛ cõsimilia cõdimẽta effugiat nisi fuerint cũ fermẽto diligẽter cõfecta ꝛ bñ cocta. vñ ꝛ oẽs cibi farinacei: ut pastiles ꝛ alaganatri ꝛ minutelli dimittant᷑. vñ panis eius existat bene coctus ꝛ crustatus: ꝛ salis duplã q̃titateꝫ super cõmuni pane recipiẽs. ¶ In carnibus autem notet ꝙ carnes laudabiles essent pulline: vituline: capreoline: caro gaçelli inter reliquas ei utilis est sicut caro colũboꝝ inter uolatiles est ei melior. Et starna: coturnix: fasianus: turdus: merulus: perdices ꝛ frãcolini oẽs bone sunt. meliores tñ assate q̃ elixe. Et caro ẽt mãdioli salita: ꝛ apri ꝛ porcelli iuuenis macrior ps: hec oĩa bona sunt. Carnes vo antique aĩaliũ grossorũ uolatiliũ siue peditatiũ ꝛ ꝓprie in aquis degẽtiũ dimittant᷑. ¶ Oua autem quolibet modo preparationis mihi placent:

¶ Lactis aũt alicuius usuꝫ nõ approbo nisi ualde raro aut
in pauca ꝙtitate accipiat. Caseus aũt dulcis distinctus ꝫ sal
sum ualde põt ei ꝯcedi. Et in sũma caseus ad salsedinem in
clinatus notabiľr est ei melior ꝙ mollis pinguis ⁊ dulcis. ꝑꝑ
qḋ nõ displiceret mihi, caseus a Creta insula nauigatus. imo
nõ dubito ꝙ oĩ alio caseo sibi melior eẽt. ¶ De piscib⁹ aũt di
cẽdũ ꝙ nõ video argumẽtũ in ꝯcedendo sibi pisces recentes.
Maxime aũt discõueniũt sibi pisces oẽs etate ꝑuꝑ tactu mol
les ⁊ viscosi soliditate fluxibiles ⁊ limosi: ⁊ ita nãliter tales ut
sunt tinche anguille regine capedani cãcri. Et de maritimis
gotti cephali ⁊ ꝯsiles. ¶ Pisces aũt ei laudabiles sũt sicut ora
de rũbi sturiões varioli torẽtine carpiões ⁊ lucei in aquis tñ
laudabilib⁹ inuẽti. Et in sũma maritimi ꝯueniũt ei melius ꝙ
uallosi ⁊ lacunales ⁊ salsi magis ꝙ dulces. Et assati semꝑ eli
ganť magis ꝙ elixi ⁊ ꝓprie qñ laudabili oleo coquunť ⁊ gra
nis feniculi anisi petroselini uel nigelle supaspgunť. Ad sum
mũ tñ utili⁹ est ei uti salsis ꝙ recẽtibus piscib⁹. ¶ De his aũt
quib⁹ fiũt cõdimẽta placet mihi magis oleum ꝙ butyrũ siue
fuerit oleũ oliuaꝝ siue amigdalaꝝ dulciũ siue de nucib⁹ qḋ mi
hi placeret magis. Pinguedine aũt anseris uel galline qñqꝫ
uti põt. ¶ De leguminib⁹ aũt placẽt mihi cicera rubea ⁊ pro
prie oleo ꝯdita cũ plantis calidis feniculo petroselino rosma
rino saluia mẽtha ⁊ silib⁹. Placet ẽt risuꝫ ꝺm cõem modum
sui usus. Siľr ẽt ⁊ far de ordeo uel frumento ei conueniunt.
ptisana vͦ ordeacea ⁊ alia legumina dimittantur. ¶ De ole
ribus aũt placẽt mihi caules ⁊ proprie nõ perfecte cocti ⁊ cõ
diti oleo oliuaꝝ electo. Blete aũt spinachie portulace lactuca
endiuia citrulli cucurbite cucumeres oĩa talia frigida dimit
tanť. Plante aũt operatione ⁊ v̾tute caliditatem operantes
sunt eligende uelut petrosilinum feniculus mentha sisimbrũ
saluia rosmarinus hysopus anetuꝫ nigella tarcon ⁊ cõsimi
lia eligenda sunt, cũ ꝗbus semꝑ eius cibaria artificialiter cõ
dianť. aut maxime rosmarino serpillo mentha pulegio beto
nica ⁊ hysopo. que inter alias celebranda sunt plãtas. ¶ Fru
ctus aũt suo tꝑe ꝯuenientes esse possent uelut, ficus recentes
⁊ cerasa bñ dulcia ꝑꝑ ꝑuã morã earũ: ⁊ auellane ⁊ amigdale
recentes ⁊ nuces ⁊ granata dulcia. Pira quoqꝫ muscata po
ma citrulli ⁊ ꝯsiľia fugianť oĩo. Castãeis vͦ coctis qñqꝫ post
cibũ uti nõ est malũ. Ficus aũt añ cibũ ⁊ amigdale ⁊ auellane
sicce ⁊ vue grosse de romania. Passule vͦ nõ placẽt mihi. Et
carubijs ẽt uti põt. ¶ De radicib⁹ vͦ placet mihi usus allei
semel uel bis in septimana. Cepe aũt dimittantur ⁊ scalonie.
Carotis vͦ uti põt suo tꝑe. Et iteꝝ placet mihi usus rapha
ni ter ⁊ quater in septimana ⁊ añ cibũ semper. ¶ De specieb⁹
aũt quibus cibaria condiri possent. q̄r multe tacte sunt. s. cina
mi ciamomi. ç̄ç̄. galãge gariofiľ. macis nucis mus. cardamo
mi maioris ⁊ minoris usus: ⁊ crocus ⁊ piꝑ oium triũ spẽrũ
utilia sunt ei. Et de dulcioribus ꝯuenientibus çuccaꝝ est ei
conueniẽs ⁊ mel ẽt ⁊ ꝓprie coctũ. Et si qñqꝫ in septimana seľ
deglutiret coclear. j. melľ electi ⁊ post ip̄m comedẽ tardaret ꝑ
hõs. v. eẽt ei utile ⁊ electũ. nisi stõchus ei⁹ eẽt de illis in qb⁹ fa
cile mel uẽtosať ⁊ tortiões in eo efficit. Hec in sũma satis mihi
sufficẽ videnť ꝑ electiõe ciboꝝ ⁊ potuũ huic viro cõpetẽtiũ.

¶ Capľm. IIII. De instrumentis medicinalibus. cõtinens ℞i
cas octo ꝺm intentiones octo in eo contentas.

POst hec aũt sublimiori ꝯtẽplatione agen
dũ est in regimine hui⁹ viri ꝑ me
dicinalia instrã. ¶ Diuidã itaqꝫ regimen eius in
intẽtiones octo subsequẽtes. ¶ Prima intẽtio est
admistratio eṽonũ que ꝑseruatiue sunt tã in uere
ꝙ in autũno celebrãde. ¶ 2ª intẽtio est distractio uel diuersio
mãerũ ad ꝑtes oppositas fluxui eaꝝ. ¶ 3ª itẽtio est ꝑticularis
digestio mãerũ sui morbi. ¶ 4ª intẽtio est interpolata ⁊ reite
rata ꝑticularis eṽo eaꝝ. ¶ 5ª vͦ est instãtia sedatiõis doloꝝ
tꝑe quo augenť: sicut in augmẽto uel statu. ¶ 6ª vͦ est cõple
ta ꝯsumptio mãerũ que effuse fuerunt ad mẽbra. ⁊ hoc iuxta
possibile. ¶ 7ª intentio ⁊ pulchrior alijs erit rectificatio mẽ
broꝝ mittentium materias ad partes offensas. ¶ 8ª ⁊ ulti
ma erit roboratio membrorum recipientium materias.

¶ Rubrica prime intentionis.

ITaqꝫ pro executione prime intentiõis in ordina
tiõe instroꝝ cũ qb⁹ ipsa compleri debet
¶ Premittendũ est ꝑ ꝙ q̄r hec egritudo quasi semꝑ infestat
istũ virũ. opꝫ de necẽitate cõcedere alterã duaꝝ ꝯcľonum uel
ambas. ⁊ ꝑma est ꝙ in hoc viro ꝯtinue noua fluit mã ad iun
cturas. ⁊ hoc qdeꝫ videť vitati satis ꝓpinquũ: qm̃ corp⁹ hui⁹
viri nõ leuiter est plectoricũ. ¶ Et 2ª ꝯcľo est. ꝙ ipse cõtinue
molestať ꝑꝑ mãm que iã defluxit ad loca ⁊ dolores in eis cõ
seruat efficiẽdo solõnẽ ꝯtinuitatis in eis semꝑ. Et aggenerã
do ẽt de nouo malã cõpľonẽ fiẽtẽ que est doloꝝ cã. ꝑꝑ qḋ oĩo
intẽdendũ est eṽoni mãeꝝ ãncedẽtiũ in oib⁹ q̃tuor tꝑib⁹ anni
⁊ maxime in uere in quo mãe ampli⁹ fluere solẽt ꝺm sñiaꝫ ue
teris affo. 6ª. Quibuscũqꝫ farmacia aut flõmia conuenit. hos
uere eṽare ꝯueniens est. Cõmẽtator enim ibi scribit se multa
corꝑa ꝑseruauisse ab euentu multaꝝ diuersaꝝ egritudinũ cuꝫ
antemissis eṽonibus ¶ Et qm̃ corpus hoc notabiľr plenuꝫ
est sanguine ⁊ alijs mãeb⁹ in uenis exñtib⁹. Idcirco ꝑmũ ⁊ sa
lubri⁹ instr̃m vĩ mihi fore. ꝙ circa qntã usqꝫ ad decimam ter
tiã diem lunaris aprilis hic vir flõmeť de uena media dextri
brachij aut saltem de basilica sub cubito posita. ꝑ quã educã
tur sanguis. ʒ. iij. usqꝫ ad. iiij. cũ dimidia. Nãlis enim cõpľo
eius: q̄r calã est ⁊ hũdo que transcendit mediocritatem: non
minus tñ inclinat ad flõmiã ꝙ etas eius que est ꝑmi senij. q̄
re oĩno fiat ⁊ hora dicta flõmãdi: que est ꝓpe ortũ solis cũ mũ
dificatiõe uẽtris a fecib⁹. ¶ 2m vͦ istr̃m hui⁹ itẽtiõis est hoc
℞. elle. indi. ʒ. ij. agarici electi. ℈. ij. reubar. ℈. j. ç̄ç̄. g̃. vj. spice. g̃.
iij. salis gẽme. g̃. j. misce ⁊ totũ accipiať in potu cũ. ℥. ij. aque di
stillatiõis cẽtauree minoris calefacte in aurora ⁊ suꝑ dormiat
hora vna cũ dimidia. Deinde vigilãdo ꝑmittat eã opari. Cũ
ergo trãsiuerit hore. v. bibat scutellã vnã brodij macri pulli
post ip̄ꝫ ꝑ horã. j. prãdeat. ¶ 3m istr̃m est hoc. ℞. aque eupato
rij aque ireos. añ. ℥. j. ß. aque cicoree. ℥. j. aceti sqllitici. ʒ. j. misce
⁊ totũ calꝫ hora ꝑscripta accipiať. ¶ Et si uoluerit digestiuũ
sublimius ꝓcedẽti scio ego ꝙ nõ poterit reperire melius isto.
℞. aque distillationis cẽtauree minoris ⁊ cucumeris asinini
añ. ℥. ij. misce. Nõ mireť aliq̄s si hic nõ describo syrupos qui
dato ꝙ utiles forẽt: multi fortasse plus nocerẽt q̄ꝫ iuuarẽt. ⁊
hoc ꝑꝑ magnã abominationeꝫ stõchi sui a syrupis longo tꝑe
factam. ¶ Cũ ergo acceperit ꝓdictũ digestiuũ totiẽs cõtinua
tũ: ut urina eius videať esse in substãtia partiꝑ igrossata in
colore remissa. ⁊ hñs in fundo sedimẽ albũ ꝯiũctũ equale: tũc
statim sequẽti die purgeť cũ istis pilľis. ℞. pilľaꝝ de sarcocol
la. pilľaꝝ cochiaꝝ. añ. ʒ. ß. boni ponderis. formentur pilľe. vij.
cuꝫ elľuario rosaꝝ ⁊ accipiantur oẽs in aurora obseruatis cõ
ditionibus que in priori minoratiuo posite sunt. ¶ 4m instr̃ꝫ
hanc intẽtionẽ cõplens est hoc. ℞. spẽrũ dyarodon. ℈. ij. spẽ
rũ trociscoꝝ de violis ⁊ de spodio. añ. ℈. j. çuccari al. lib. ß. cuꝫ
aqua violaꝝ. fiat confectio in rotulis magnis ⁊ utatur eã an
te cibum ⁊ post cibuꝫ ad rectificationem digestionis ⁊ prohi
bitionem augmenti materierum flegmaticarũ. ¶ 5m instr̃m
ad hanc intentionem faciẽs est hoc. ℞. olei onfancini. ℥. iij. sa
lis comestibilis bene torrefacti. ʒ. ij. conquassentur ambo si
mul in mortario longa contritione. deinde post purgationes
ex hoc linimento in sero qñ uadit ad lectum cum leui fricatio
ne faciat inungi genua ⁊ pedes eius. ⁊ est instr̃m conueniens
⁊ ab oib⁹ auctoribus laudatũ. Et hec oĩa videntur obseruan
da fore in purgatione ueris conuenienter.

PRo regimine aũt hui⁹ viri obseruãdo in tota
latitudine estatis. vĩ dulcius eẽ
ꝓcedendũ circa ip̄m. ⁊ ꝓprie cũ quatuor instr̃is infrascriptis.
¶ Primũ est hoc. ℞. aloes epatici. ℥. ij. pulpe collogntide. ʒ.
j. ß. bdelij mollis. ʒ. j. masticis. ℈. j. pulueriçenť oĩa ⁊ infundã
tur in succo scariole cum. ʒ. j. salis indi ⁊ bene commiscendo
exiccentur sub tegula calefacta renouando succum ter ⁊ de
illa mã fiant pilľe de omni. ʒ. vij. De qbus iste vir omni quar
ta uel qnta die accipiat vnã ꝑ totã estatẽ parum ante cenam.

¶ 2m remediũ est hoc. ℞. çç. ciamo. cimini torrefacti: spodij
sandarace. añ. ʒ. j. violarũ: seis acetose: scariole. añ. ʒ. ij. ς. oxi
mellis simplicis: mellis rob. colati. añ. ℥. j. ς. çuccari al. añ. ʒ. ij
ς. coquant̃ sil̃ syrup⁹ ꝛ çuccaꝝ ꝛ additis spẽb⁹ fiat el̃ariũ. De
quo iste vir oi alterna die per tres horas añ cibũ accipiat. ʒ.
iij. deglutiẽdo. ¶ 3m istr̃m est hoc. accipiat̃ vinũ ribolicũ anti
quũ potẽs nõ tñ acetosũ: ꝛ mane circa ortũ solis ip̃o accubã
te lectũ suffumiget̃: crus a medietate coxe usq3 ad pedẽ iclusi
ue fumo hui⁹ vini recepto in mẽbꝝ cooptũ sclauina aut alio
pãno grosso ꝛ tãdiu fiat donec̃ sentiat calitatẽ in pfundo mẽ
bri bñ penetrasse. deide exiccet̃ mẽbꝝ. ¶ 4m istr̃m est hoc. ℞.
olei de mirto: oleĩ de mastice. añ. ℥. j. olei nardini. ʒ. vj. spodij
sandarace: costi. añ. ʒ. ς. ꝯquassent̃ sil̃ ꝛ post p̃cedẽtẽ suffumi
gationẽ iungant̃ mẽbra: ꝛ pãno bisello circũdata bñ ligent̃.
Et hec satis cõueniẽter vident̃ sufficẽ pro regimine estatis.

Iã vo aduenieẽte fine estatis pro regimine autũni rega
tur hoc mõ. ℞. pill̃arũ de hermodactylis descri
ptione Rasis 9° Almã. caplo de doloríb⁹ iũcturarũ. ℈. iiij. ac
cipiant̃ in aurora obseruatis his que dicta sunt in p̃mo mio
ratiuo. Nõ timeat aliqs dosim istã q2 pill̃e leues sunt in ope
rãdo. ¶ 2m istr̃m est hoc. ℞. olei vulpini: olei onfancini. añ.
℥. j. pulueris hermodactyloꝝ ꝛ peonie. añ. ℈. ij. myrre. ℈. j. san
guis draconis: acatie. añ. ʒ. ς. sandaloꝝ rubeoꝝ. ℈. iiij. pulueri
çent̃ oia subtiliter. dein de cõquassent̃ uehemẽter in morta
rio. ꝛ de hoc linimẽto oi die aut saltẽ alterna bñ calido linian
tur mẽbra. dein de circũligent̃ pelle dabaon calida ſm prece
ptum Auic. 22a tertij. de cura doloꝝ iuncturarũ. ꝛ tu ibi lege.
¶ 3m istr̃3 est hoc. ℞. aque hypiconis: aque eupatorij añ. ℥. j.
aque scariole. ℥. j. ς. misce ꝛ ꝯtinuet̃ ad min⁹. 12. dieb⁹ in auro
ra sic de alijs dictũ est. ¶ 4m istr̃m est hoc. ℞. hermodactylo
rũ. ʒ. ς. turbit. ℈. j. boni põderis: dyagridij. g̃. v. çç. spice nardi
añ. g̃. vj. salis gẽme. g̃. j. misce ꝛ totũ accipiat̃ in potu in auro
ra cum vno cyatho hydromellis calidi obseruãdo post illõ
solẽnitates dictas in alijs solutiuis. ¶ 5m instr̃m est hoc. ℞.
olei de costo. ℥. j. ς. coralloꝝ ꝛ sandaloꝝ amboꝝ. añ. ʒ. j. ꝯquas
sent̃ simul: ꝛ de hoc linimẽto vngant̃ suprascripta mẽbra ut
prius dictũ est. ꝛ hoc ptrãseat pro regimine autumni.

Pro regimine hyemis p̃ accipiat vno mane
has pill̃as. ℞. pillularũ de her
modactylis ꝛ de sarcocolla. añ. ʒ. ς. fiãt pill̃e. vij. cũ succo ro
sarũ ꝛ accipiant̃ cu3 regulis dictis in supiorib⁹ minoratiuis.
¶ 2m istr̃3 est hoc. ℞. aque eupato. hypiconis. añ. ℥. j. ς. aque
cicoree. ℥. j. misce: ꝛ totũ cal̃3 accipiat̃ in aurora oi die: aut sal
tẽ alterna die q̃usq3 viderit urinã rectificatã cũ hypostasi añ
dicta. ¶ 3m instr̃m est hoc. ℞. electuarij idi. ʒ. ij. el̃uarij rosa.
ʒ. j. pulpe collogntide. ℈. ς. çuccari secũde coctionis: ℥. ς. cum
modico mellis rosati. fiat dactylus vn⁹ qui comedat̃ in au
rora obſuatis regulis que dicte sũt de alijs solutiuis. ¶ 4m i
strumẽtũ est: ut oi fine sex dierũ circa mediã noctẽ accipiat. ʒ.
j. electuarij metridati cũ modico vini ribolici calidi cõtinuã
do ip̃3 per totã hyemẽ alternãdo de sexto in sextũ diẽ ut dictũ
est. ¶ Ultimũ instr̃m est hoc. ℞. olei vulpini. ℥. j. ς. pinguedi
nis taxi. ℥. j. sandarace p̃us in aceto ĩfuse per duos dies. ʒ. ij.
cõquassent̃ oia sil̃: ꝛ de hoc linimẽto iũcture oẽs mediocriter
fricãdo liniant̃ saltẽ oi tertio die bñ calido ꝛ liget̃ mẽbrũ cu3
pellib⁹ suprascriptis: ꝛ ita tñseat per totã hyemẽ. Et iã appa
ret ordinatũ eẽ cõpletũ regimen reuoluẽdum per quatuor tẽ
pora anni in salutẽ huius viri mediãte altissimo.

¶ R̃ica Secunde intentionis.

Quãtũ autẽ ad secũdã intẽtionẽ diuertẽdi mãs multa
sunt igenia diuertẽdi eas. Uerũtamẽ illa oia
qbus frequẽter utunt̃ sapiẽtes nõ ita cõuenienter applicari
pñt sicut deberẽt: neq3 fricationes extremitatum cõueniunt
huic: quoniã mẽbra dolorosa sunt in quib⁹ ex agitatione ma
terieru3 per fricationes ꝛ ligaturas auget̃ dolor: neq3 etiã ea
ru3 ptiũ uẽtosationes cũ scarificatione ꝛ sine illa uesicatiões
rubificationes placẽt mihi pp eãdẽ cãm. Siqua igit̃ diuersa
ei instrumẽta vident̃ cõuenire. erũt diuertẽtia cũ eũone sen
sibili triũ modorũ principaliter. Primo erit per diuersionẽ
materierũ ad urine vias. 2° per uentre3. 3° per emorroidas.
¶ Primũ aũt instrumẽtu3 cõplẽt diuretica que sunt tã no
bilis efficacie. q̃ scribitur de eis 22a tertij. q̃ faciũt homines
a lecto surgere uelut hoc. ℞. spice nardi. ʒ. j. ς. seiu3 apij sise
leos: fu: meu: radicũ sparagi floꝝ eupatorij añ. ʒ. j. capillorũ
ue. ʒ. iij. radicũ saxifragie. ʒ. ij. ligritie bñ mũdate ꝛ rase: anisi.
añ. ʒ. ij. radicu3 iringi. ʒ. ij. radices minutissime incidant̃ ꝛ te
rantur subtilissime ꝛ incorporent̃ cu3. iij. ℥. syrupi compositi
acetosi de radicibus. ꝛ. ℥. ij. çuccari. De his igitur fiat el̃ariũ
de quo iste vir accipiat post purgationes precedẽtes bis in
die. ℥. ς. deglutiẽdo illũ in aurora. ꝛ per duas horas añ cenã
bibat post ipsu3 cyathum vnum aque calide decoctiõis in
fusionis ciceꝝ rubeorum. Hoc enim est diuersiuũ potẽs nõ
solum preseruatiuu3: sed etia3 curatiuũ cũ instantia doloꝝ.
¶ 2m diuertẽs est hoc. ℞. aloes preparati. ℥. ς. oppoponacis
piguis serapini armoniaci collogntide. añ. ʒ. j. rubee tictoꝝ
saxifragie. añ. ʒ. ς. dyagridij. g̃. iiij. cu3 succo rosaꝝ formentur
pillule ex omni. ʒ. vj. de qbus iste vir accipiat aliqñ vnã paꝝ
ante cenam. attendẽdo semp̃ q̃ qñ sumit eas tũc dimittat ele
ctuarium iã predictũ. ¶ 3m instrumẽtum diuersiuu3 qd̃ eẽt
mihi grati⁹ est aptio emorroidaru3. que multum gratior eẽt
mihi si natura de ea puidisset sib. ueꝝ q2 virtus qñq3 non est
potẽs ad aperiẽdum illas uenas. Idcirco qñ declinaret intẽ
tio sapientũ ad apeciendum eas fiat ſm hunc modum. Pri
mo fiat ei per triduũ mane ꝛ sero encatisma cũ aqua calida
decoctionis fenugreci granoꝝ sisami ꝛ radicum altee. ¶ 2°
post eã fricet extremitatẽ lõgaonis cũ folijs fici aut cũ folijs
boragis: aut ꝯsolide maioris: aut cu3 pãno asp̃o bisello: aut
cũ leui fricatiõe flamule: euerso tñ itestino cũ comp̃ssiõe ad
extra. Et si sic nõ apirent̃ per hũc modũ finaliter admĩstret̃
uẽtosa stricti capitis sup̃ capite itestini recti cũ uehemẽti exu
ctiõe. Nõ enim dubito aptionẽ futurã fieri cũ aliq̃ istoꝝ. Ti
meo eni3 ego applicationẽ flobotomie in eis a qua multi in
cipiũt ꝛ nõ bene cõsulte. Et hec de diuertẽtib⁹ dicta sufficiãt.

¶ Rubrica tertie intentionis.

Jam uero 3° principaliter occurrit necessitas dige
rendi materias hui⁹ morbi. ꝛ hãc dige
stionẽ uoco pticularẽ. eo q2 ipsa respicit pticulari⁹ mãs an
tecedẽtes que efficiũt dolores in istis mẽbris. Etiã uoco pti
cularem q2 respicit principali⁹ iuncturas. Reliq̃ aũt digerẽ
tia ꝛ medicamina in prima intentione ꝯsumata dicebantur
uñia respectu totius corporis. Et iterũ q2 eadẽ nõ solũ respi
ciebant antecedentes materias hoꝝ morboru3: sed ẽt alias
materias specie distinctas ab eis. ¶ Itaq3 uolẽtes has mãs
digerere oportet supponere hoc principiu3 scie opatiue. qd̃
est q2 superfluitates que efficiunt has egritudines sunt sup
fluitates secũde digestionis que fit in epate excludẽdo dige
stionẽ que fit in ore. Et per hoc fundamẽtu3 poterit intelligi
ſm Auic. ꝛ alioꝝ qui scripserunt materias efficiẽtes dolo
res iuncturaꝝ eẽ supfluitates tertie digestiõis. Intelligentes
digõnẽ digestibiliũ in ore eẽ p̃mã. stomachi v̓o secũdã ꝛ epis
tertiã: ut claudit̃ in ſmonib⁹ p̃ncipis p̃a p̃mi. c. de gñatione
humoꝝ. ubi dixit. Nutriẽs masticatiõe aliquã hẽt digõnem
l3 hoc parũper videat̃ absurdũ a pposito meo. ¶ Supponẽ
dũ est 2°. q̃ mãe efficiẽtes egritudinẽ in hoc viro sunt flatice
mucillagiose ꝛ aquose ꝛ cholerice. p̃me tñ sũt supantes quã
titate ꝛ v̓tute. secũde v̓o supate. ¶ His antemissis describat̃
hoc digestiuũ satis efficax. ℞. syrupi de biçantijs: syrupi de
eupatorio oximell̃ cõpositi de radicib⁹ añ. ℥. ς. aque cicoree
ꝛ acetose. añ. ℥. j. aque cẽtauree mioris aut peonie. ℥. j. ς. mi
sce. ¶ 2m v̓o digestiuũ delectabili⁹ ꝛ leui⁹ p̃cedẽti est hoc. ℞.
aque hypiconis: aque acetose. ℥. j. ς. aque sublimatiõis her
modactyloꝝ. ℥. j. misce. ¶ 3m digestiuu3 ꝛ utile ꝛ delectabile
est accip̃e. ℥. iiij. peonie cũ. ℥. j. aque scariole. Et qd̃cũq3 horũ
sit dilectum magis assumatur per octo horas post cenã cali
dum actu cũ. ℥. j. ς. çuccari albi ꝛ dormiat post ipsum ad libi
tu3. ꝛ tardet comedere post ip̃m horis ad min⁹ quatuor. Et

igit̃ totiẽs assumẽdũ digestiuũ ut videat̃ urina in substãtia ad mediocritatẽ reducta remissa in colore: declinãs tñ ad citrinũ magis in qua sit ɔtẽtũ albũ in fundo sedẽs diiũctũ eq̃le in ptib⁹ ⁊ dyaphanũ dyaphaneitate elõgãte ipm ab oi excessiuo colore, ppterea q2 dyaphaneitas pro certo nõ est eni manifestoꝝ coloꝝ pnatio. 2ª pmi cap̃ de colorib⁹ uriarũ. ¶ Qm cronice egritudines pẽdẽt a materia raro vincibili a vtute p vnã uel duas digestiones ⁊ euacuationes: imo opꝫ in eis reiterare utrãq3 pp resistẽtiã earũ ex pte q̃litatũ earũ pmarũ ⁊ secũdarũ ⁊ modi substãtie earũ. Idcirco cũ appent aliq̃ digestionis signa de meliorib⁹ ut hypostasis in fũdo exitis albe iũcte ⁊ eq̃lis statim mãerũ ps per farmacũ educẽda est sic hoc. ℞. eluarij idi. ʒ. j. 5. elarij rosati. ʒ. j. pulueris hermodactyloꝝ. ʒ. 5. ss. g̃. v. violarũ. g̃. iij. misce: ⁊ totũ exhibeat̃ in potu cũ. ʒ. ij. aque hypiconis uel iris obuiãdo ɔditiones que in farmacijs purgationũ tẽpoꝝ anni sup̃ i⁹ dicte fuerũt. ¶ Si aũt stõchus ei⁹ abomiat̃ eẽt ab assumptiõe solutiuoꝝ potabiliũ, tũc loco eoꝝ capiat hoc. ℞. pillarũ de hermodactylis. ℈. ij. pillarũ cochiarũ. ℈. j. forment̃ pille. vij. cũ succo rosarũ: ⁊ exhibeatur ei cũ obuiatione canonuꝫ qui solẽnizant̃ in farmacijs. ¶ Scio iterũ ego q̃ si patiẽs comedat. ʒ. 5. ɔfectionis dyaturbit cũ reubarbaro rectificatione mea eẽt solẽnis iuuamẽti et nõ minoris q̃3 pdicte. Uerũ hic memora q̃ per pillas de hermodactylis itelligo illas que sunt cõposite a Rasi 9º Almanso. cap̃ de artetica. Raro eni iueni iuuamẽtũ in eis que scribunt̃ a Mesue ⁊ Auic. ⁊ adhuc in 7º breuiarij Serap. in respectu ad istas. ¶ Taceo hic de pticulari euõne per flomiã. si eni q̃q3 euaret aliq̃d de mã per uenã sciaticã dextre uel sinistre ptiuꝫ nõ dubito secuturã utilitatẽ grãdẽ. Silr̃ ẽt si aliq̃d euaret̃ de uena geniculi. ¶ Et adhuc ẽt si sapiẽti viro p̃nti uideret̃ q̃q3 apponẽdas eẽ uẽtosas cũ scarificatione in domestica pte medietatis tybiarũ. solet egris iuuamẽtũ sequi magnuꝫ. hi eni modi euõnũ pticulares iũcturas iferiores respiciũt magis. Silr̃ ẽt si dolores eẽnt in spatulis cubitis ⁊ manib⁹ eẽnt eligẽde uene que a ppietate respiciũt. has ptes colligẽde pulcherrime 4ª pmi cap. 20. ꝭ. illo. Uene pterea que flobotomãtur in manu sunt sex. lege ibi. q2 ibi ptrãsiui fugiẽs lõgitudinem. Et hec de intẽtione quarta sufficiant.

¶ Rica Quinte intentionis.

Est aũt nũc accurate ɔtẽplãdũ circa itẽtionẽ 5ᵃᵐ que est dolorũ sedatiua: ⁊ lꝫ multa hincinde medicamina a sapiẽtib⁹ ɔscripta sint. Illa tñ nõ nisi cũ pfunda sciẽtia capi debẽt. ¶ Cũ ergo dolores eueniunt in mẽbris in pncipio, ppterea q2 mã multa fluit rudis ⁊ idigesta. Idcirco opꝫ medicamia eẽ pariter retẽtiua mãerũ ⁊ anodinitate pticipãtia uelut hoc. ℞. olei rosati cõpleti. olei onfancini. aã. ʒ. j. 5. masticis: sandarace. aã. ʒ. 5. croci. ℈ j. ɔquassent̃ in mortario ⁊ liniat̃ cũ eis mẽbrũ decies uel duodecies in die. ⁊ ifundantur in ipso pãni linei q̃b⁹ mẽbrũ circũligetur. Et si uelles hoc medicamẽ efficẽ solẽni⁹. tũc cũ eo ɔquasset̃. ʒ. 5. aceti Ipsuꝫ eni dato q̃ sit frigidũ cõfert in emplastris scie ⁊ dolorũ iuncturarũ. eo q2 alias penetrare facit medicinas. 4ª pmi cap̃ p in fine. ¶ Adhuc ẽt licet in augmẽto plus fluat ⁊ fluxerit de mã q̃ ai: opꝫ tñ intẽdẽ ad mãn que iã defluxit ut nõ tãtũ ingrosset̃. Quare opꝫ cũ repulsiuis adiũgẽ lenitiua uelut esset hoc. ℞. boli ar. ʒ. j. terre sigillate. ʒ. 5. olei ros. ʒ. ij. croci. ʒ. j. hec oia diligẽter cõquassent̃ cũ duob⁹ ouis integris ⁊ madefacto coto in eis emplastret̃ mẽbrũ. ⁊ est potẽs sedatiuũ anodinitate potẽti pticipãs. ¶ 3ᵐ instr̃m q̃d cõueniẽs eẽt ɔsus finẽ augmẽti. ℞. lactis uaccini lib. j. croci. ʒ. j. vitellos oui numero. 3. albumina duorũ ouorũ: farine ordei. ʒ. j. cõquassent̃ hec oia in mortario ⁊ itincto in eis coto emplastrent̃ mẽbra. ¶ Cũ aũt dolores uehemẽtissime molestãt: tũc cõcedẽdũ est egritudinẽ ad statũ puenisse. In eo enim labores ⁊ accidentia ultimant̃. afforismorũ pª. cõmẽto 7º. igit̃ in hoc tpe securi⁹ est pcedẽ cũ puris anodinis. In statu enim vincere debẽt anodina: imo debẽt fieri pua. 4ª pmi. cap. 25. ⁊ 3ª quarti tractatu p ⁊ cap̃ 7º. Erit aũt hoc ɔueniẽs anodinũ. ℞. vitellos oui numero. x. cõquassent̃ in frixorio ⁊ sup̃ cinerib⁹ calis coquant̃ leuissime cũ lib. 5. olei. ros. usq3 ad inspissationẽ ⁊ cũ. ʒ. ij. croci diligenter incorporãdo. Cum hoc tali nãq3 remedio vidi dolores in istãti sedari. Et sirenouet̃ sepe nõ fuit mihi necessariuꝫ recurrere ad alia auxilia ⁊ nõ est mirabile. In hoc eni cõposito latet vtus anodinitatis melioꝛ fere q̃ reperiri possit. Scio aũt ego q̃ nihil meli⁹ ⁊ subito iuuans applicari potest q̃ instrumẽta precedentia suis tẽporibus ɔgrue applicata. ¶ Et taceo hic narcoticorũ applicationẽ que nunq̃ mihi placuit. ppterea q2 talia corrũpũt mẽbra ⁊ aduersant̃ rei vite. i. spiritui qui est istrumẽtũ oiuꝫ opationũ. Talia enim nõ nisi in desperato casu a viro sapiẽte applicari debent. ut pulcherrime colligẽdũ est a Gal. 12º terrapẽt. ⁊ a pncipe 10ª. ʒ. cº de cura asmatis ubi dixit. q̃ antiq posuerunt in cura asmatis opiuꝫ neq3 mãdragoram neq3 psiliũ. nisi sm̃ q̃ uoluit de⁹ excelsus ⁊ gloriosus. lege ibi. Et hec de intẽtiõe 5ª subijcient.

¶ Rubrica Sexte intentionis.

Ut aũt pueniat̃ ad cõpletã curationẽ taliũ egritudinũ opꝫ intẽdere ad ɔsumptionẽ materierũ. nisi eni hec intentio adimpleat̃ nõ est securũ credere egritudines eẽ complete curatas: q̃m que relinquuntur in morbis post crisim subuersiones facere consueuerunt. afforismoruꝫ 2ª. Intelligo autem post crisim siue a natura: siue ab arte factam. ¶ Cũ igit̃ mãe que solẽt efficẽ recidiuas nec io sint aut añcedẽtes aut ɔiũcte. iõ opꝫ ad utrasq3 itẽdẽ. iuxta smones Gal. 3º tegni dũ inq̃t. Prius vnãquãq3 cãm abscidẽ. Credo autẽ ego satis rõnabilr̃ eẽ pcessuꝫ ad gubernãdũ mãs añcedentes per ea que in pª 2ª ⁊ 3ª intẽtionib⁹ scripta fuerũt. vñ relinquit̃ eẽ attẽdẽdũ ad mãs cõiũctas. ⁊ sunt mãe quedã que remãserũt ifuse ligamẽtis iũcturarũ: nõ tñ efficiẽtes dolores in eis: q̃m ligamẽtorũ nullũ sentit. pª pmi cap̃ de mẽbris. Nõnulle tñ harũ mãerũ stãt ifuse in neruis diu ibidẽ cõmorãtes debilitate caloris inati nõ resolute. ¶ Uñ ex his. sequunt̃ correlaria duo declaratiua quorũdã apparẽtiũ. ¶ Primũ est q̃re quibusdã remanet tumoꝛ in iũcturis cũ quo etiaꝫ ambulare possent absq3 dolore. hoc enim cõtingit q̃n materie remanserũt in ligamẽtis que nõ dolẽt. ¶ Et cõuerso uident̃ q̃dam qui phibent̃ a motu pgressiuo quẽ efficẽ nõ possent sine uehemẽtia doloris. ¶ De igit̃ sunt ille mãe ad quarũ exclusionẽ itẽdo cũ medicinis ɔsumptiuis earũdẽ. sunt enim harum medicinarũ diuersitates q̃plurime. ¶ Et p q̃dẽ he mãe consumunt̃ cũ linimẽtis exiccatiuis: quoꝝ pmũ est. ℞. sandarace: gallarũ cupssi: gallarũ quercus: spodij: sumach ⁊ granorũ mirti. aã. ʒ. j. 5. farine orobi: ⁊ farine uolatilis molẽdini. aã. ʒ. ij. bulliãt hec oia simul in vino rubeo põtico diligẽter agitando ea usquequo hñ viscosa fiũt: deinde liniant̃ uel emplastrẽtur hñ cũ ea iũcture. ¶ 2ᵐ remediũ est hoc. ℞. gallarũ quercus lib. 5. farine fabarũ. ʒ. iiij. vini citonioꝝ. ʒ. iij. bulliãt oia sicut de pori dictũ est. ⁊ de eodẽ modo applicent̃. ¶ Ego aũt dieb⁹ meis nõ iueni desiccatiuũ cõueniẽtius q̃ hoc. ℞. pulueris rosarũ lib. 5. masticis. ʒ. j. 5. croci. ʒ. j. bulliãt oia in vino suprascripto: ⁊ etiã eodẽ modo applicent̃ actu semper calida. ¶ Scio ẽt ego ad cõplete exiccãdũ ⁊ cõfortãdũ iũcturas excellẽter cõferũt aque thermãtice ⁊ pp̃e que sunt sulfureę cieritie calcee eree ⁊ ferree. que oẽs lꝫ efficacissime sint. efficaci⁹ tñ in hac itẽtione ɔferre vidi lutũ ex his mineris i thermis inuẽtũ: ⁊ pp̃e nõ vitiatũ ⁊ nõ ɔtactũ ab imũditie corpis humani ⁊ alterius fede rei. Et hec uident̃ sufficẽ de intẽtione sexta

¶ Rica Septime intẽtionis.

Pro septima ṽo itẽtione pficiẽda pmittẽdũ est p q̃ mẽbra que solẽt mãdare materias efficiẽtes has egritudines possent esse fere oia in q̃b⁹ generant̃ ⁊ ɔgregant̃ flegmatice materie ⁊ cholerice. ¶ Plimũ tñ ɔtingit q̃ epar est mẽbrũ mãdãs q̃n ipm distẽperie sua gñat sanguinẽ flegmaticũ ⁊ cholerice mãei cõmixtũ. ¶ Silr̃ ẽt põt eẽ stõchus per viã idigestionis ɔgregatiuus mãerum flegmaticarũ. Et si ɔtingeret in ipso iueniri discrasiã calidaꝫ per se uel per colligãtiã: ita ut multiplicarẽtur in eo materie

cholerice nō nāles: sicut ɔtigit cū i eo gñat chola prassina. tūc nō est dubitabile: ꝙ multū multiplicate he māe descēdentes ad iuncturas efficere possent dolores in eis: ꝛ hec sunt duo mēbra utplurimū mādantia māas tales. ¶ 3m aūt mēbꝛuꝫ est caput: in quo ꝑ viā indigōnis ꝛ euaporatiōis ɔgregant̄ māe multe flatice aquose mucillaginose descēdētes ad iūcturas ꝑ neruos chordas uenas ꝛ arterias. ¶ 4m mēbrū qd̄ non rarius cā est hoꝝ duoꝝ sunt renes in qbus cū multiplicantur māe ꝑ viam indigōnis ꝛ receptiōis eaꝝ a mēbris superioribus: ꝛ ꝓprie in his q effrenitant in coitu non est dubitabile tales rarissime euadere dolores iuncturarū. ¶ Et si qua vident̄ mēbra diuersa ab istis sicut ɔcedendū est: tūc talia membra facile rectificari poterūt ꝑ hec que rectificabūt hec q̄tuor ꝑnoīata membra: quoꝝ rectificatio iam nunc sequitur ꝛc̄.

Incipiā igit̄ a ꝑ̄ supiori qd̄ est cerebrū ab eo descēdēs ad alia. Et lꝫ purgatiōes ueris ꝛ alia accipiēda ēt in aliis tꝑib⁹ anni possent eē istīa ad hoc ꝓpositū efficaciter ɔferētia. Uerūtñ ego hic solū q̄tuoꝛ ponā instr̄a cerebrū bñ rectificātia. ¶ Primū est hoc. ℞. masticis sandarace coralloꝝ amboꝝ rosꝰ spo. añ. ʒ.j. pulueris scorie ferri ꝑpate. ʒ.ß. macis. ʒ.j.ß. Cū eger ꝑcipit multū descēsuꝫ a capite ad iferiora. tūc oī sero pulueriçet medietatē anterioris capitis aspgendo inter capillos. ℈.j. hui⁹ pulueris. Hoc eni est ɔueniēs exiccatiuū ꝛ ꝓprie cū applicat̄ ꝑ mēsem uel medium semꝑ cū pectine abstergendo āpositū puluerē cū reiterat̄ 2a vice. ¶ 2m instr̄m est hoc. ℞. spēꝝ dyābre. spēꝝ dyamusci dulcis amboꝝ descriptione Mes. in antidota. añ. ʒ.j. spēꝝ auree alexandrine sine opio descriptione Nicolai in antidotaꝛ. ʒ.j. mellis conseruationis mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ʒ.iiij. çuccari al. ʒ.ij. fiat confectio in forma eluarij. de quo ter in septimana iste vir accipiat. ʒ.j. deglutiendo ipsam qñ ponit puluerē antescriptū. ¶ 3m istr̄m est hoc. ℞. costi dulcis cubebaꝝ nucis musꝰ. ligritie anisi. ana. ʒ.j.ß. piretri. ʒ.ij. saxifragie doronici iringi. añ. ʒ.ij. pulueriçent̄ ꝑ se subtilr̄ oīa. deide fiāt ex eis pille grosse sicut auellane cū mucillagine dragag. de qb⁹ cum iste vir percepit descēsum: mane ꝛ uespere masticet vnā ꝑ q̄rtā ꝑtē hore semꝑ ad extra expuēdo totū qd̄ per eas dissoluitur a capite. ¶ Ultimū instr̄m est hoc. ℞. masticis. ʒ.j. coralloꝝ amboruꝫ oīuꝫ subtilissime pulueriçatoꝝ spodij de cāna. añ. ℈.j. ɔserue citonioꝝ çuccarine lib. ß. fiat ɔfectio solida in rotulis. ʒ.ß. de qua semꝑ hic vir comedat vnā in fine cibi cuiuscūqꝫ ɔtinuādo ipsam usquequo ꝑcepit māeꝝ fluxum totaliter cessauisse.

Si aūt ɔtingeret mās nō ꝑcipi reumatiçātes a capite imo nausea rugitus uētositas aut dolor in stōcho ꝑciperent̄. Tunc intēdat ad stōchi ɔfortationē. cui triplici instr̄o videtur mihi sufficienter prouidendum esse. ¶ Primū itaqꝫ eoꝝ est hoc. ℞. masticis. ʒ.j.ß. gaꝝ. ʒ.j. folij mēthe ruthe storacis calamite. añ. ℈.ij. resine electe clare ꝛ bene aromatice. ʒ.vj. laudani. ʒ.j.ß. Dissoluant̄ ꝛ coquant̄ gūme cuꝫ vino aromatico bene potenti: ꝛ cum sufficienti q̄titate cere: fiat cerotum scutale satis magnum: qd̄ vir iste stomacho suo semꝑ applicatum teneat ꝛ inueniet magnum iuuamentuꝫ: q̄m stōchus eius indigestiua sua nōbiliter debilitatus est. ¶ 2m spāle remediuꝫ est ut iste vir assuescat saltē in septimana ter ꝛ alternatiꝫ comedere mirabolanū vnū kebuluꝫ bñ ɔditū ꝛ optime masticatū: ꝛ multū facit ad ɔfortatiōeꝫ stōchi capitis epis ꝛ renū eius. ¶ 3m istr̄m est: ut iste vir assuescat sepe in ferculo aut in potu eius miscere ab. ʒ.j. usqꝫ ad. ij. aque mēthe electe ꝛ bñ aromatice quā aliqui noiant balsamitā: imo ꝛ comestio eius recentis: ita potenter vigorabit stōchū defendendo ip̄m ꝛ epar a multitudine māeꝝ flaticaꝝ ꝙ ego spero interpolare debere notabilr̄ ꝛ minorari euētū poꝝismoꝝ suoꝝ dolorum.

Quoniā aūt pleriqꝫ hoīes vident̄ esse satis bñ dispositi circa caput ꝛ stōchū ꝛ magis ꝛ molestantur a nocumentis epis ꝛ renū: que plurimuꝫ accidunt ꝑꝑ dolores renū ꝛ epis aut opilōnes eoꝝ: aut ꝑꝑ malā cōplōnem frigidā ꝛ humidā augmētatā in eis: aut ꝑꝑ multitudinem ciboꝝ: aut malicibili cuius rectificationē non pōt epar facē. Jd circo non apparētib⁹ manifestis nocumētis capitis neqꝫ stōchi ꝑdñantib⁹ epatis ꝛ renū: utat̄ qnqꝫ infrascriptis remedijs que coicabūt iuuamētū epati ꝛ rēib⁹ excellēter. ¶ Primū itaqꝫ istoꝝ est hoc. ℞. sandaloꝝ rubeo. spodij masticis rosaꝝ. añ. ʒ.j. spice nardi. ʒ.ß. semis milij solis capilloꝝ ue. añ. ℈.iiij. granoꝝ fisticoꝝ lib. ß. infundant̄ fistici in aqua cicoree milij solis. añ. lib. ß. vini ribolici uel alteri⁹ sibi silīs clari ꝛ aromatici. ʒ.iiij. Cū g̃ infusi steterit ꝑ biduū coquant̄ in ifusiōe sua usqꝫ ad bonā q̄si dissolutionē. deide colent̄ ꝛ ultimate terant̄ ꝛ cū lib. j.ß. çuccari al. cocti cū aq̄ angurie fiat ɔfectio in frustis uelut pineata. de qua hic vir semꝑ añ oē cibariū accipiat frusta duo. Et si uteret̄ eo anno itegro eēt ei utillima: sic bñ expertū pōt. ¶ 2m remediū est hoc. ℞. olei rosaꝝ ꝛ citonioꝝ. añ. ʒ.j. olei nardini. ʒ.j.ß. spēꝝ dyarodō. ʒ.j. trocisc oꝝ de violis. ʒ.j.ß. cere al. q.s. fiat vnguētū molle. qd̄ aspgat̄ cū vnguēto citonioꝝ qñ coquit̄. De hoc igitur vnguento assuescat iste vir iungere hyꝑocūdriuꝫ ꝛ totā spinā a furcula spatularuꝫ inferius. ¶ 3m instr̄m est: ut iste vir faciat sibi cōdiri in syrupū çuccarinū radices irigi recētes: ꝛ comedat sepe de eis añ prādium ꝑ duas uel tres hōs radicē vnā magnitudis digiti lōgi. ¶ 4m instr̄m est: ut iste vir cum instātia nocumētoꝝ epatis ꝛ renum sepe ut ter in septimana ad minus añ cibuꝫ comedat sparagos cum aceto acri nō qdem ualde acuto. ꝑꝑ qd̄ si istis tꝑib⁹ faceret exiccari sparagos ꝛ ꝓprie planēses: qui nō sunt ita aperitiui quasi amaritudine priuati. uelut sunt illi qui nascunt̄ in diocesi paduana apud villam gambariaꝝ. esset sibi iuuamentum magnuꝫ comedendo eos sicut alios. ¶ Si aūt astātibus apparet renes eius esse notabiliter lesos qd̄ demōstrabit grauitas aut alter dolor in spia urie harenose: aut ardor: ab eis tunc memoret accipere frequenter fercula facta cum lacte ouino. Lacti nāqꝫ ouino nulla medicina comparest in debilitate renū. 18a tertij. cap. 3o. Et hec suffice vident̄ pro iētione 7a. ¶ Rubrica octaue intētionis.

Pro consumāda ꝟo intentione octaua ꝛ ultima plura superius posita sunt instrumenta exiccatiua ꝛ iuncturarum confortatina. Uerūtñ de conuenietibus iteꝝ ponētur hic quinqꝫ. ¶ Primum est hoc. ℞. luti balneaꝝ nāliū sulfurearum exiccati lib. ij. ꝑꝑ qd̄ bonum est ut hēat ipsuꝫ semꝑ apud se: gallaꝝ cupressi: gallaꝝ quercus ꝑforataꝝ. añ. ʒ.iij. hēat g̃ nobilis q̄titas aque extinctiōis calibis: ꝛ in ipsa bulliant ꝑdicta usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis aque. Cum illa igit̄ aq̄ mediocriter calīa mane ꝛ uespe abluant̄ iuncture leui fricatiōe: aut saltē in ipsa infundant̄ pāni canabini duplicati aut multiplicati: ꝛ cū eis calīs iuncture fomētent̄ mane ꝛ sero saltē ꝑ. ß. horā. ¶ 2m istr̄m est: ut sepe mēbra lesa suffumigent̄ cuꝫ fumo sulfuris. Et si lederet ipsum fetor suffumiget̄ cum fumo laudani. Aut 3o ꝛ meli⁹ est suffumiget̄ cum fumo storacis calamite Magnum eni inueni iuuamētū ego a suffumigatiōibus talibus a carbonib⁹ ignitis factis. ¶ 3m instr̄m iteꝝ ɔfortatiuū mēbroꝝ est hoc. ℞. olei vulpini. ʒ.ij. storacis calamite. ʒ.ij. pulueris andachoche. ʒ.iij. pulueris corticū agarici. ʒ.vj. sandarace. ʒ.ß. agitent̄ ergo oīa ista prius bene pulueriçata in mortario diu. ꝛ cū illo linimēto oīa mēbra lesa frequēter inungātur ꝛ inueniet ab eo iuuamentum excellens. ¶ 4m instr̄m est ut iste vir assuescat saltem in nocte tenere caligas usqꝫ ad medium coxe factas de pelle vulpis aut dabaon. i. taxi. ꝛ ꝓprie post: suffumigationes ante dictas. ¶ Ultimum ꝟo instr̄m est. ut si vir iste desideraret confortare membra cum remedio maioris excellentie. faciat sibi fieri cauteria actualia aut potētialia: in quibus tamen non curo extendere sermonem: q̄m teneret me eius etas ꝛ longitudo egritudinīs ꝛ accidentium que perpessus est iste spectabilis vir. Cui pie multum ꝛ misericorditer agendum ꝛ consulenduꝫ est. Jn qbus ei misericorditer prouideat altissimus excellentia potentie ꝛ benignitatis eius ad laudes eius perpetuas ꝛ immortales. Amen.

Consilium. 243.

De quadruplici mala disposītiōe vꝫ. ¶ De artetica. ¶ De

immoderata siccitate & duritie neruorū. ¶ De saltuosa dispositione membrorum mot⁹. ¶ De oppilatiōe forti epatis & viarum urine. ¶ Diuiditur autē cōsilium in capitula tria

¶ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

Jrum antiq̄ multum p̄scoꝝ parētū nobilitate p̄spicuū diuina p̄uidentia nup mihi obtulit. credo magis in detrimentum q̄ in augmētū laudis & honoris mihi hoc accidisse. etenim multa morborū ꝯgerie molestatū accepi ip̄m sub spe recupande sanitatis. qđ eq̄dē idubitāter actū fuisset si tēporis cōmoditas & sufficiētia ꝯdonassent: sed pfugus ipse nō tolerauit tm̄ nec credidit iuuamētū fuisse secutū & posse seq̄ q̄tū morboꝝ ipsi⁹ multitudo & nō min⁹ magnitudo postulabat: pp qđ idē nō obtinuit sine dubio hūisset si patiens extitisset. Quis eni eēt tāte amentie ut credat morbos multa plixitate uetustos ad cōualescentiā aliquā nedū ad integrā sanitatē in breui tēpore posse perduci? Scio eni q̄ dispositiones affixe non nisi in lōgo tēpore reduci possent & solēt. iuxta illud summi Hyp. vbulū. Que in multo tēpore extenuant corpa tarde reuerti ꝯsueuerūt. affori smorū 2ª sermone. ¶ His tū seorsuz positis dicam⁹ q̄ iste vir q̄druplici laborauit & iteꝝ uexaᷓ egritudie Prima q̄dē est artetica. 2ª vō est neruoꝝ & ptiū sibi cōsimiliū imoderata siccitas & duritiecs. 3ª vō est saltuosa mēbrorum mot⁹ dispositio. 4ª est epatis & viarū urine fortis oppilatio.

Et prima quidē dispositio hui⁹ viri est artetica que est terminus vniuersalis ad importādū articuloꝝ. i. iūcturaliū mēbrorū: que q̄dē in plīmas diuidiᷓ sp̄es & in tot quot sunt maiores & famose iūcture in humano corpore. Cū enim hic vir dolet pedes podagra. cū vō man⁹ cyragra nominaᷓ. & ꝯtrahiᷓ iste termin⁹ artetica ad iportādū toti iuncturaꝝ dolores quot sunt termini eidē adiuncti per quos specificaᷓ ad specialē dolorē importandū. vz dolorem genuū anchaꝝ spōdiliū dorsi colli spatulaꝝ & cubitoꝝ: & sic de alijs. Uñ si ex hoc sermone clare ueritas accipiaᷓ appebit q̄ iste vir artetica laborat egritudine. Nō eni est necessariuz ad rationē formalē artetice oēs dolere iūcturas: sz aliquas aut plures: aut oēs aptitudinaliter: sed non de facto. ¶ Qđ aūt hi sermones ꝯtineant ueritatem apparet. Hic enim vir dolores in villis & iuncturis pedū genuū & spōdiliuz dorsi & colli anchaꝝ & scie patiᷓ. Potuit aūt in hoc viro hec egritudo accidē m̄ltis ex causis p̄mitiuis & añcedētib⁹. s. mala cōplone: mala cōpositione & solōne mēbroꝝ. sz ueritas est q̄ cā doloꝝ in hoc viro añs est mala cōplō iuncturarū frida & sicca: ad qđ iuuat mala cōplō epatis ei⁹ a generatiōe ēt frida & sicca. ut ēt nūc appet. ¶ Et q̄ indicādo ab vniuersali cōplone totius corporis cōplō ei⁹ a medio declinauit ad augmētū calitatis & siccitatis. Jdeo nō est mirabile si ppter hoc & ppter etatē & regimē p̄teritū in eo fuerit adhuc multe cholere inētio que cōmixta sanguini & alijs humorib⁹ & flatib⁹ reddit eos mobiles fluxibiles & penetrabiles i iūcturis ipsi⁹ & sūt s̄mones Auic̄ 22ª tertij colligēdi. Mā igiᷓ hec m̄ltiplicata in iūcturis alteratiōe subita & forti dolorē efficit in eis.

Hec igiᷓ mā cū hoc q̄ alterādo dolorē efficit in iuncturis ēt calefaciēdo resoluit positiue & exiccādo iūcturas exiccat p̄uatiue: q̄re mēbra ei⁹ nō sunt potētia ad motū pgressiuū. imo neq̄ ad flexionē neq̄ ad corporis sustētatiōnē: q̄re nō est mirabile si iste pduct⁹ est ad baçebema & est pgressiui mot⁹ ablatio. ¶ Et ex hoc fundamēto ēt deducit inētio scōe egritudinis que est substātifica exiccatio mēbroꝝ mot⁹ a siccitate positiua & priuatiua causata: ut superius demonstratum est.

Et iterū ex fundamento predictorum merito deduci potest causa saltuosi motus in iūcturis ei⁹ & in membris per iuncturas sustentatis apparens. ¶ Propter eniz debilitatem iuncturarum & malam cōplōnē frigidā & siccaz in mēbris p̄dictis collectā: aut in uenis & arterijs maxime cōprehēsam gñaᷓ saltus: eo q̄ uētositas mouet & eleuat mēbra supius. & ipsoꝝ grauitas trahit ad iferius. uñ et a pugna in utrisq̄ p̄seuerāte videnᷓ mēbra motu saltuoso agitata. qui si pseueraret nō est dubitabile q̄ mēbra illa pducerēt ad spasmum de repletione nominandum.

Quarta vō hui⁹ viri dispō uerēda satis est oppilatio in epate ei⁹ in uenis & in vijs urinalib⁹: que iterū pūenit a mala cōplexione p̄dicta cū p̄ñtia multoꝝ flatū tā in epate ei⁹ gñatoꝝ q̄ ēt ꝯgregatoꝝ in mēbris per viā indigōnis. ¶ Hec igiᷓ mala cōplexio est cā repletionis uenarū & p̄dicta flata sunt cā ꝯstrictionis. q̄re nō est mirabile si mēbra oia sp̄aliter iūcture ꝯtinue magis exiccādo pcedūt: ubi repiᷓ efficiēs cā per se & per accñs ꝯstrictiua mēbroꝝ ex defectu boni sanguinis nutrituri mēbra: & p̄ñtia multoꝝ flatū claudētiu3 vias tñsit⁹ nutrimēti & sp̄ūs ad mēbra. ¶ Has aūt dispōnes oēs facile possem demōstrare per signa tā a substātialiter inherētib⁹ assumpta: q̄z ab opationib⁹ & casib⁹. & tu ꝯsidera: q̄ hec pp breuitatē dimitto. ¶ Uñ ex oīuz p̄dictoꝝ itellectu colligiᷓ h̄ q̄ hec dispō ex oīb⁹ ꝯgregata satis est in hoc viro fortis & uerēda. ¶ Seqᷓ 2° q̄ hec egritudo nō est ipossibilis curationis argumēto sumpto ab etate cōplōne cōpōne & singulis & p̄pe q̄ nōdū est ꝯfirmata uehemēter. ¶ Seqᷓ 3° q̄ si iste vir regeᷓ ꝯueniēti regimie iferius ostēdēdo: poterit ad bonā ꝯualescētiā & motū pgressiuū mediocriter deduci in tpe tñ plixo.

¶ De regimine per sex res nō naturales. Cap. II.

Regimē aūt hui⁹ viri distinguā per rerū nō nāliū ꝯueniētē administrationē. Et deinde per medicinaliū cōgruitatē. ¶ Pro expeditiōe vō p̄mi dicēdū q̄ locus ciuitas & camera hitationis ei⁹ eligant ad caliditatē declinātia: & ad leuē siccitatē magis q̄ ad humiditatē excellētē. uñ euitet hitaculū cameraꝝ siue locoꝝ defluxibus agrū ppinquoꝝ. Et dimittat cameras terraneas opaci turbulēti aeris & lutulēti uel fetidi: & ihitet loca a terra nōbiliter eleuata uēto & flatui meridionali & occidētali exposita. mime aūt septētrionali. Teneat corpus ei⁹ uestib⁹ vulpinis de uario & dossib⁹ eoꝝ suffultis: & folineis uel alijs nōbiliter calidis: & caput eius tecturis calidis bene munitū diligenter custodiat. Siliter & uestes eius mediocri adhesione mēbris adhereant: & non strictura suffocatiua eligantur.

Pro secūda vō re nō nāli. s. cibo & potu ita pcedat Eligat enim panē recētē duoꝝ dieꝝ aut triū ad plus bñ fermētatū & coctū: & nullo modo cōbustuz neq̄ açimum: & hēat salis q̄titatē aliquātā ultra eā que pro panis administraᷓ & fermenti etiā plus recipiat q̄ cōis panis ¶ De carnib⁹ vō eligat eas que sunt laudabilis nutrimenti: ut de uolatilib⁹ pullos magnos & puos bñ pingues. & gallias capones: anates: columbellos: fasianos: pdices: starnas: coturnices: frācolinos: merulos: turdos & minutas aues in dumetis degentes. ¶ Carnes vō uolatilium in aq̄s hitātium nō curet comedē nisi raro. de alijs vō uolatilib⁹ cōsiderādis attendat q̄ carnes columboꝝ & pp̄rie syluestrium mirabilem hñt conuenientiam ad istam dispositionem: & ad omnes neruoꝝ egritudines: quocunq̄z modo preparationis earū: quare laudo in ipso frequentem usum earum; & proprie cum fuerint animalium iuuenculorum carnes. ¶ De partibus vō animalium dimittantur uentres cerebra & eorum medulle nisi raro usu & modico. ¶ De piscibus vō eligantur marini solidarum carnium qui non sint viscosi neq̄z mucillaginosa humiditate abundantes: & magis mihi placet salitorum piscïuz q̄ recentium usus in eo. ¶ De ferculis vō eligendis. de leguminibus cicera rubea non tamen in multo usu. Riçum autē & pannicum meliora sunt ei: & far proprie cum laudabili brodio. reliqua vō legumina dimittantur & pp̄rie cum elixa fuerint. ¶ De herbis vō eligantur caules & reliqua caliditate et apertione participantia cum nitrosa aut calida parte eorū uelut sunt petrosil. feniculum serpillum saluia rutha abrotanum mentha hysopus rosmarinum. Frigida vō uelut sunt blete spinachia endiuia portulaca cucurbita cucumeres & ci

trulli dimittant. ¶ De fructibus vo conuenitū ei amigdale auellane z ficus recentes ꝓpter lenitionē: z sicce ꝓpter aptionem z exiccationē. pp quā etiā causam nō vituperarē cerasa suo tēpore neqꝫ alia leniētia z apiētia. ¶ Fruct⁹ vo difficilis digestionis infrigidatiui igrossatiui z stiptici nō placēt mihi ut uelut sunt citōia sorbe mespile granata acria citraguli lymones z osimiles: qui raro accipiant nisi in pauco usu saporose delectationis causa. ¶ Lactis vo usus tā crudi ꝙ cocti nō multus habeat: z ꝓprie cū simplex comeditur. Lac comestū aūt cū alijs frāgentibus eius frigiditatē z humiditatē z aptitudinē ad corruptionē accipi pōt. ꝓpter qḋ recētis etiā casei z mollis usum vitupero cū fuerit simplex. z placet mihi magis casei solidioris z bene salsi usus in hoc viro. ¶ De liquorib⁹ vo placet mihi oleū oliuaꝝ recēs siue nouū: ſꝫ usus recētis olei ɔuenientior est tpe poxismi doloꝝ. antiq vo usus ɔueniētior est alio tpe gr͂a resolōnis lenitiōis z aptionis eius Butyri ēt usus non est ei vituperādus z maxime si ad ipsum fuerit ɔsuetudo. ¶ De saporiçantib⁹ vo ɔuenit ei agresta bñ salsa: z lymo in aq̄ salsa ɔseruat⁹ z succ⁹ arāncioꝝ z ꝓprie cū sale commixt⁹. acetū aūt acre vitet oino. acuti aūt aceti usus z ꝓprie cū salsis z aromatib⁹ erit ei ɔueniēs nō multū tñ accipiēdo de eo. ¶ De aromatibus aūt aliqd dictū est iā ubi de ferculis ſm̄o preteritꝫ. de aromatib⁹ aūt alienigenis z nauigatis ɔueniunt ei cinamomū utrūqꝫ grossuꝫ z subtile galanga pip macis nux mu. çç. z ꝓprie ɔditū. cui⁹ usus erit ei ualde ɔueniēs: ut in sermone de medicinalib⁹ enūtiat. Croc⁹ ēt z grana padisi ameos z amomū z osilia accipiant sepe in cibis eius. Hec enim membra nutritiōis apiūt oppilata z neruoꝝ substātiā aptā expurgatā: z a superfluitatib⁹ securā reddūt. ꝑter aūt talia cibaria que laudata sunt ei dimittant oia alia que non sunt cōuenientia propter rationes aduersas z adhereat istis cōtinuo usu secedendo ab alijs

De potu

aūt dicēdum ꝙ si iste vir assuesceret potui aque mellis simplicis sūmū eēt ei fundamētū in cura sui oio dimittēdo vinū: aut saltē cōmisceret hydromel cū vini altera medietate: aut saltē aliqd de ipō iponēdo vino. pp qḋ videt mihi ꝙ hydromel in usu suo uarietatē accipere debet ſm tpa anni. vñ a ꝑncipio mēsis octobris per totū mēsem martij videt mihi ɔueniēs hydromellis cōpositio ſꝫ hūc modū. ℞. mellis citrini uel albi elcī lib. j. floꝝ rosmarini. ʒ. ij. çç. electi. ʒ. ſ. coqnt oia ꝑter mel in lib. aque. xxv. usqꝫ ad ɔsumptionē qnte ptis. z tūc addat mel z coqnt iterꝫ ɔtinue dispumādo usqueq̄ redierit lib. xx. aut lib. xv. z tūc colet bis per saccū spissuꝫ z sit ei⁹ usus ut ꝑdictū est. ¶ A principio vo mēsis aprilis usqꝫ per totū mēsem septēbris ponātur lib. xxxv. aque z mellis z spērū ut ꝑdictum est. Et utat eo mō iā ꝑscripto. z hec de regimine reruꝫ nō nālīū dicta sufficiant.

De regimine

hui⁹ viri per q̄tuor alias res non nāles. videlicet per inanitionez z repletionem: per motuꝫ z qetē: per somnū z vigiliā: z per accidentia anime non extēdo calamum cū talia non videantur magnā importare necessitatē z iclusa videant in ꝑcedētibus.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Ro regimine vo istroꝝ medicinaliū. mihi in hoc viro obſuāda vident. de q̄rū numero sex obſuari debēt a ꝑn⁹ octobris per totū mēsēꝫ martij. Reliq̄ vo in alio tpe admistrent. ¶ Igit purget in uere ſm hūc moduꝫ post. xx. diē februarij vno mane in aurora accipiat istas pillas. ℞. pillaꝝ de sarcocolla descriptione inuēta a Meſ. ℈. ij. pillaꝝ hermodactyl. descriptiōe Rasis 9⁰ Alm. ℈. j. formētur pille. vj. ul. vij. cū eluario rosaꝝ. z accipiant in aurora dormiēdo per horā post eas. Quita vo sequēti hora bibat cyathū aque çuccarate cale: z sexta sequēti hora prādeat. ¶ Sequēti vo imediate die accipiat hoc digestiuū calidū in ꝑdicta hora z tardet cibū horis ad min⁹ 4ᵒʳ. z ɔtinuet ipꝫ dieb⁹ sex uel. vij. usquequo apparebit urina in colore z substantia rectificata hypostasiꝫ hñs in fūdo sedētē albā eq̄lē z vnitam. ¶ Die vo sequēti iterum purget cū istis pillis. ℞. pillarū fetidarū: pillarū de hermodactyl. añ. ʒ. ſ. z cuꝫ succo rosaꝝ forment pille. vij. z accipiant in aurora sẽruatis post eas ɔditiōib⁹ que scripte sūt in ꝑmis. ¶ Est aūt syrupus quē dꝫ accipe descriptio talis. ℞. syrupi cōpositi acetosi: mell ro. syrupi de calamēto. añ. ʒ. ſ. aque hypiconis lauri z rosmarini. añ. ʒ. j. misce. ¶ In autūno aūt purget per hūc modū: qm in ꝑn⁹ octobris vno mane accipiat hoc electuariū. ℞. elarij ros. ʒ. j. ſ. agarici electi. ℈. ij. çuccari ru. ʒ. j. aque volubilis. ʒ. ij çç. ℥. iij. misce z totū calidū accipiat in potu sẽruādo ɔditiones tactas in alijs solutiuis. ¶ Die vo imediate sequēti accipiat hoc digestiuū. ℞. sy. de biçātijs. sy. viol. añ. ʒ. vj. aque cicoree betonice z hypiconis. añ. ʒ. j. misce z calidū accipiat toties q̄ties de digestiuis dictū est. ¶ Sūpto vo hoc digestiuo purget cū hoc medicamie. ℞. aque violaꝝ feniculi betonice añ. ʒ. j. agarici hermodactyl. turbit. añ. ℈. ij. çç. dauci anisi añ. ʒ. vj. salis idi. ℥. ij. çuccari ru. ʒ. j. ifundant medicamia pulueriçata in ꝑdictis aq̄s calidis per diē nālē. deide calefiāt oia z modicū bulliāt z excolent z exꝑmant ɔueniēter: que colatura calā bibat: z post ipāꝫ obſuent regule que in ꝑmis pillis purgatiōis ueris dicte sūt. ¶ 2ᵐ ꝑncipale istrm est: ut p⁹ purgationē istā icipiat iungē loca ancharū coxarū z tybiaꝝ ambarū usqꝫ ad plātā pedis cū hoc vnguēto. ℞. olei de been. ʒ. j. ſ. olei de sisamo. ʒ. iiij. croci. ʒ. j pulueris artetice sticados betonice z hermodactyloꝝ añ. ʒ. ſ. pulueris floꝝ nenufaris z sādaloꝝ amboꝝ. añ. ʒ. ſ. cere. q. s. fiat vnguētū molle. ex quo calido iungant ꝑdicte ptes lōgo tpe fricādo leuiter tñ z suauiter usqꝫ per totū mēsem aplis: z mēbra custodiant cū caligis factis de pellib⁹ vulpinis aut de tasso. ¶ 3ᵐ ꝑncipale instrm est: ut postq̄ꝫ ꝑdictā iunctionē fecit dieb⁹. 15. tūc lauet oia ꝑdicta mēbra vno sero per horā an cenā cū ifrascripta decoctiōe calida. ℞. paucedani hermodactyloꝝ sticados z peonie. añ. ʒ. ſ. pedū porci salitoꝝ z antiq̄rū numero. viij. icidant cū ꝑdictis z coquant usqꝫ ad dissolutionē in lib. CC. aque cuꝫ lib. j. cineris ilicis bñ cribellati. deinde in hac decoctiōe lauent mēbra ꝑdicta diligēter: z ita abluta trib⁹ vicib⁹ ꝑmaneāt p vnū diē cū dimidio. deide reuertat ad applicationē iunctionis ꝑdicte alijs. 15. dieb⁹. deide reuoluat se ad ablutionē z ecōuerso hūc modū ɔtinuādo per totū mēseꝫ aplis uel madij. ¶ 4ᵐ vo ꝑncipale istrm est: ꝙ his tpib⁹ imo extra poxismū doloru utat pillis ifrascriptis: z de eis accipiēdo oi 4ᵒ uel 5ᵒ die vnā an cenā: aut duas cū maiori stipticitate. de qb⁹ ēt accipe poterit. v. uel. vj. oi fine. xv. dierū z tardare cibū horis ad min⁹. v. quarū descriptio est. ℞. aloes epatici electi. ʒ. iij. çinçi. pipis hermodactyl. calami aromatici artetice peonie. añ. ʒ. ſ. salis idi. ʒ. j. pulueriçent oia z ifundant in lib. 5. aque betonice. et exiccent sub radijs solis aut in furno calido usqꝫ ad ɔsūptionē aque sepe agitādo. deinde iterū renouet aqua z exiccet q̄tuor vicib⁹ ꝑmutādo ipām. ex mā ergo remanēte forment pille. vj. p. 10. ʒ. q̄rū usus hēat ut iā dictū est. In ipsis eni ɔsistit magna ꝑs curationis z cōualescētie egritudinū suaꝝ. ¶ 5ᵐ ꝑncipale instrm est: ut utat eluario ifrascripto gr͂a oppilationū epatis z viarū suprascriptarū accipiēdo de eo oi mane: uel tertio mane in aurora. ʒ. ſ. cū. ʒ. ij aque feniculi calefacte z tardet postipm cib⁹ horis ad min⁹ 4ᵒʳ. Et hui⁹ eluarij descriptio est talis. ℞. granoꝝ orobi anisi feniculi: se. petrosel. rubee tinctoꝝ assari. añ. ʒ. j. ſ. spice nardi: cuscute. añ. ʒ. ij. liquiritie. ʒ. iiij. oximellis cōpositi de qnque radicib⁹. ʒ. j. çuccari albi lib. 5. coquat çuccarū cū oximelle usqꝫ ad inspissationē: z cū cepit ifrigidari ponant spēs diu cōterēdo. z erit medicina efficax ad oēs egritudines et accidētia eius. ¶ 6ᵐ ꝑncipale instrm est cōfectio ista. ℞. spērū eluarij de ligno aloes descriptione Auicēne 5ᵒ can. sūma ꝑma specierū electuarij de semib⁹ descriptione Mesue in antidotario distinctione ꝑma añ. ʒ. j. çuccari secūde coctionis lib. 5. coquat çuccarū cū aq̄ hypiconis et addant spēs apud ifrigidationē eius. et fiat cōfectio in rotulis. ʒ. ſ. accipiat ergo de ea semp ante cibū oēm rotulā. j. ſ. et continuet hec cōfectio cum omnib⁹ predictis a

principio ueris usq3 per totum mensem septembris.

Nunc aūt ponēdum est regimē hui⁹ viri a p̄ncipio men
sis octobris usq3 ad finē mensis februarij. ¶ Di
cendū itaq3 ꝙ oia instr̄a que in fine autūni aut per totū hye
mē ꝯueniunt rōnabilr̄ debētē calidiora ꝛ ad mām fridā ap
propriata magis ꝑ totā hyemē usq3 ad mediū februarij ꝙ ꝑ
totū mēsem septēbris usq3 ad mediū octobris eo ꝙ indicatio
in cura cuiuscūq3 dispōnis nō parua accipit᷑ a ꝯsistētia tēpo
rū anni: ut p3 3° tegni. 4ª p̄mi. ꝛ in ampliationibus affo. p̄ma
sup sermōe illo. Dādū' vo est aliqd etati tpi ꝛ regiōi ꝛc̄. ¶ Cū
igit᷑ ꝑ totā estatē māe genite fuerint ꝛ multe ꝛ rōnabili⁹ cal'e
ꝙ fride ꝛ corruptiōi disposite. p3 ꝙ hoc tpe utēdū est instr̄is
minoris potētie in calefaciēdo corpa. ꝛ maioris v̄tutis in re
misse calefaciēdo ꝛ potēti⁹ humectādo: ꝛ ecōuerso de pte hye
mis tota cōparata ad finē estatis ꝛ p̄ncipiū ueris. Et sunt ser
mones speculatiui non digni ꝯsideratiōe: nisi apud viros in
scia ꝛ ope longo tpe exercitatos. pp qđ describā remedia non
nulla ꝯueniētia ſm p̄dictas ꝯsiderationes quātū erit possibi
le ꝛ ꝯdecētius. ¶ Jtaq3 adueniēte p̄n° mensis octobris lau
do ꝙ iste purget᷑ ſm illū modū q dictus est superi⁹: ꝯsideran
do semp corporis dispōnē. ꝛ si qdē in eo appuerit reliq̄ cal'i
tatis nō nālis satis manifeste ꝯfrangant᷑ eūantia minoratiua
digerētia ꝛ eradicātia cū fridis ꝛ humidis ſm discretionem
eximij doctoris. qui in cura huius nobilis viri profunde sem
per ꝛ bene sollicitus fuit ex optima scientia sua. ¶ Possunt
enim esse talia refrangentia uelut sunt syrupus viol. syru. de
nenufare. sy. rob. syr. iuiubinus. syrupus simplex acetosus re
misse acetositatis ꝛ reliqui ꝯsil'es. Refrangentia v̄o audacia3
ꝛ potētiā solutiuoꝝ sunt sicut vnctuosa oia lābificatiua lubri
catiua lenitiua acria uel dulcia. Exemplum primi. uelut cas
sia ꝛ māna. Exēplū scd̄i. uelut sunt malua mercurialis ꝛ uo
lubilis. Exēplū tertij uelut est mucillago psilij granoꝝ sebe
sten ꝛ ꝯsiliū. Exēplū de 4° linientiū cum acredine ut tama
rindoꝝ granoꝝ muçoꝝ ꝛ ꝯsil'iu3. Exemplum v̄o de lenitiuo
cum dulcedine. uelut sunt iuiube sebesten ꝛ pruna dulcia bn̄
matura. Exēplū v̄o refrāgētiū solutiua cum lenitiuo dulce
dine ꝛ acredine sil'. sunt uelut est succus prunoꝝ nonperfecte
maturoꝝ: ꝛ sil'ia illis: ꝛ tu considera q2 in talibus latet scia nō
exigua. Jtaq3 p̄missa purgatione in autūni p̄n°: ut iam dictu3
est sex mihi occurrunt instr̄a partim localia ꝛ ptim alijs mē
bris cōpetētia. ¶ A p̄ncipio itaq3 mēsis octobris per totum
mensem nouēbris utat᷑ iste vir hoc el'uario. ℞. ꝯserue rob. ꝛ
viol'. buglosse. an̄. ℥. ij. spēru3 dyacinamomi. ʒ. j. ʃ. spērū dyal
tee ꝛ dyacurcume. an̄. ʒ. ʃ. pulueris peonie. ʒ. j. ʃ. incorporen
tur sil' oia cum succo ruthe cocto cum melle dispumato. ꝛ fiat
el'uarium de quo accipiat᷑ coclear vnū in mane hora syru
poꝝ deglutiendo ipsum ꝛ medietatis coclearis de eo accipia
tur ante prandiū ꝛ cenā. Est eni potenter rectificatiuū oiu3 p̄n
cipalium mēbroꝝ ꝛ seruientium eis v̄tute latoria ꝛ p̄paráto
ria uelut sunt stōchus splē uene ꝛ arterie ꝛ nerui. Jn hoc eni
el'uario stat vis aperiendi mēbroꝝ oppil'ones ꝛ ꝯstrictiones
ꝛ mēbra a supflua cal'itate resoluta: ꝛ a supflua humiditate
relaxata reducit ad mediū ut facile demōstrari posset. ꝛ tu cō
sidera. ¶ 2m p̄ncipale instr̄m est: ut si uenter huius viri stipti
cus fuerit ſm ꝙ in pluribus ꝯsueuit: red datur mollificat⁹ cū
hoc el'uario de quo parū an̄ cenā accipiat᷑ coclear. j. uel ante
prādiū ſm ꝙ viro ꝑito gubernāti hūc egrotātē appebit meli⁹
ꝓcedēdū esse. Quibusdā eni hoium pp uarias eoꝝ dispōnes
ꝛ ꝓprietates indiuiduales melius operant᷑ medicine in no
cte cū fuerint ante cenam assumpte. qbusdā aūt ecōuerso in
die cū fuerint an̄ prādiū assumpte. pp qđ in istis standū est iu
dicio expimētali eius qđ ꝯtinue appet. est aūt hui⁹ el'uarij de
scriptio talis. ℞. mucillagis granoꝝ sebestē: mucillaginis psi
lij ꝛ mucil'. citonioꝝ. an̄. ℥. iiij. penidiaꝝ. ℥. iij. turbit hermo
dactyloꝝ. an̄. ʒ. ij. çç. ʒ. ʃ. salis indi. ℈. j. dyagridij. g̃. xv. fiat el'ua
riū qđ accipiat᷑: ut dictū est. Quis enim uereri debet medica
mina talia ante cibum exhiberi debere: cum ēt a sapientibus
p̄cipiat᷑ talia coqui. ꝛ cōmisceri debere cum cibis: ut p̄ᵃ tertij
cap̄ de canonibus curationū capitis. ꝛ p̄ᵃ q̄rti. ꝛ 4ª p̄mi colli
gēdū est. ¶ 3m p̄ncipale instr̄m est: ut istis tpib⁹ iste vir utatur
hoc linimēto sup mēbris ei⁹ siccitatis ꝛ duritiei ipsoꝝ remoti
uo ꝛ doloꝝ ēt sedatiuo. ℞. olei de sisamo: olei de ben: pingue
dis anatis ꝛ tassi. an̄. ℥. j. pinguedis anseris hysopi humide.
an̄. ℥. j. ʃ. sticados origani pulegij calamenti artetice bistorte.
an̄. ʒ. ʃ: cere al. q. s. fiat vnguētū molle: ꝛ erit mēbroꝝ neruoso
rū ꝯueniēter ꝯfortatiuū. Admistret᷑ aūt in die nāli saltez bis
uel ter cal'm actu ꝛ cū fricatiōe leui: ꝛ coopiant᷑ mēbra uelut
in 2° p̄ncipali cap̄ demōstratū est. ¶ 4m istr̄m p̄ncipale est ad
ꝯseruādū mēbra iūcturalia a receptiōe fluxus māeꝝ ꝛ ad cō
sumādū mās que iā fluxerūt ad ea. Abluant᷑ mēbra frequen
ter ꝛ sepe ex aq̄ maris calefacta mediocriter duab⁹ uel trib⁹ vi
cib⁹ in die ꝛ magn⁹ pes ꝛ magna man⁹. Et q̄nq3 ex eo fomen
tent᷑ collū ꝛ spatularꝝ ptes. Jn hac eni existit vis exiccationis
māerum flegmaticarum membroꝝ neruosoꝝ non exigua.
¶ 5m v̄o p̄ncipale instr̄m est: ut sub genib⁹ in inferiori pteiter
duas magnas chordas applicet᷑ hoc leue cauteriū grā distra
ctiōis ꝛ diuersiōis māerū a supiorib⁹ ꝛ interceptiōis fluxuu3
earū ad iferiora. Cui⁹ descriptio talis est. ℞. saponis nigri. ℥.
ij. calcāti cōbusti arsenici rubei argēti sublimati. an̄. ʒ. iij. icor
porent᷑ sil' cū vnguēto capitelli: ꝛ fiāt formule glutinose que
in medietate corticū nucis applicent᷑ loco p̄dicto: ꝛ tātū ibi re
maneāt quousq3 magna escara ibi fiet. que cū appuerit cū ni
gredine magna: regat᷑ cū applicatione butyri recētis usqueq̄
ipsa ceciderit: ꝛ post casu3 eius ꝑ decē dies medicet᷑ cū vnguē
to ueneris ul' aploꝝ: qđ est idē ut in hoc loco remaneat ulcus
vigilatiuū: ex cui⁹ diuturnitate: ꝛ ꝯtinua effusione saniei māe
ab alijs paribus deriuent᷑ ad ulcus securando iuncturas.
¶ Ultimū p̄ncipale instr̄m est: ut in hoc viro sūmopē attēda
tur ad ꝓuocationē emorroidaꝝ ꝙ magis est possibile. Credo
enim earū euōnē corp⁹ sufficiēter euāre posse ꝛ diuertere māas
ne fluant ad iuncturas. Multe eni3 egritudines cronice nō
raro curate fuerunt pp ipsaꝝ emorroidarum euonem mo
deratā: ut colligit᷑ 17ª tertij. cap̄ de iuuamētis apertionis ea
rū. ꝛ claudit᷑ in sermonibus Gal'. affo. 5ª. cōmēto illi⁹. Emor
roidas sanare antiq̄s ꝛc̄. ¶ Possent aūt emorroides aperiri
fricando eas p̄ cū pāno aspero. 2° cū folijs ꝯsolide mi. uel al
terius aspere plante: ꝛ pungitiue. cū folijs nenufaris ꝛ cu3 fel
le tauri ꝛ puluere arthanite: ꝛ sic de alijs. Ex quorū applica
tione cōdecenti hic nobilis vir finē laudabilē obtinebit ꝛ in
tentum ꝯualescentie magnū: ꝛ est rōnabile ꝛ sperandū in am
plissima ꝛ largiflua sūmi ꝯditoris liberalitate: in cuius laude
opusculū hoc uelut a fonte suo emanans perpetue referat᷑.

Consilium. 244. De decem accidentibus iuncturarum. v3.

¶ De dolore.	1.	¶ De paralisi.	6.
¶ De frigore in eis.	2.	¶ De ipotentia mot⁹ mēbroꝝ.	7.
¶ De stupore.	3.	¶ De ipotētia sustētādi mēbra.	8
¶ De tremore.	4.	¶ De spasmosa dispōne.	9.
¶ De saltu.	5.	¶ De duritie in eis.	10.

¶ Et continet consilium rubricas decem.

Jcet accidētia que in iunctu
ris remanē so
lent post eorū vulnera uel ulcera percussio
nes aut fracturas uel dislocationes plurima
possint esse. tn̄ ſm rei v̄itatem uel ſm ꝙ ꝑ expe
riētiam accipitur talia videntur esse. x. accidē
tia ad que oia alia reduci p̄nt. Primu3 itaq3
ipsoꝝ est dolor. 2m est frigus in eis. 3m est stu
por. 4m est tremor. 5m est saltus. 6m est paralisis. 7m ipotentia
motus earum ad d̄ias positionis nec̄ias. 8m est ipotentia su
stentationis eaꝝ. 9m est spasmosa dispō earū. 10m ꝛ ultimū ue
hemens durities in eis. Que tamen accidentia a nullo ita cō
gregatim posita in medicina reperies.

¶ De dolore. R̄ica. 1.

p Rimum itaq3 accitiū qđ est dolor l3 pl'ri
mū eē possit ꝛ diuersu3 tn̄ ut in

dolor talis est: aut pruritiuꝰ: aut pũgitiuꝰ mordicatiuus intẽsiuus extẽsiuus ⁊ grauatiuus. Patet aũt: q̄ p̄mi q̄tuor dolores pueniunt a mã cal'a acuta incẽsiua que pp dolorẽ insequẽtẽ solonẽ ɔtinuitatis attracta fuit ad locũ: q̄ mobilior. Jõ ad fluxũ pata magis: aut q̄ frequẽter q̃ tũcũqz mãe non sint acute ut sanguinee uel flatice acuunt in loco pp medicinas calas ⁊ acutas frequẽter idiscrete applicatas que sunt cã bap spẽp dolop p̄dictop. Que accñtia facil'r itelligẽti pñt cognosci p tristẽ sensationẽ circa vulnerata loca pceptã. p ruborẽ excoriationẽ cutis ⁊ pustulap multitudĩẽ ⁊ emissionẽ alicuiꝰ virulẽte hũiditatis que ex mẽbris effusa excoriat ea.

Cum igitur talis presentabit' doloris species securũ est corpus taliter regere. ¶ Primo ab eo euacuando mãs acutas cum pillulis aureis exhibendo ex eis. ℥.j. aut el'uarij de psilio: ⁊ el'uarij de succo ros. exbibendo añ. ℥.ij. cum medio cyatho aque lactis. ¶ 2° vo circa loca prurientia admistret' hoc defensiuũ. ℞. succi sempiue. ℥.ij. boli armeni. ℥.j. ʒ. amili terre sigillate. añ. ʒ. ʒ. fiat linimẽtũ in mortario plumbeo cum modico aceti ⁊ liniantur ex eo copiose partes circũstantes. ¶ 3° vo tollit' talis prurit' uel inflãmatio cũ tali vnguento partibus patientibus applicato. ℞. coriandri p̄parati sarcocolle tutie p̄parate: masticis añ. ℥.j. myrre. ℥.ij. litargiri. ℥.j. ʒ. olei onfancini ⁊ ros. añ. ℥.ij. cere albe q̃tum sufficit: ⁊ fiat vnguẽtum molle: deinde bulliat in. ℥.iij. succi enule foliop uel radicis. hoc enim vnguentum talia accidentia indubitanter remouet.

Reliqui vo dolores duo p̄tacti. s. extensiuus q̄ utplurimuz fit a vẽtositatibus ⁊ a mã imersa in musculis ⁊ neruis: ⁊ grauatiuꝰ dolor qui utplurimũ fit a mã frida ⁊ grossa ⁊ viscosa ⁊ in membris infixa securius remouetur p euacuando corpus cũ pillulis de sarcocolla aũt de lapide armeno. añ. ʒ. ʒ. ex eis inuicem incorporando. ¶ 2ᵐ istrm quo remouent' dolores fixi ⁊ grauatiui ⁊ extensiui est: ut loco patienti ter uel quater in die applicetur spongia bene calida in aqua decoctionis radicum altee fenu greci ⁊ seminum lini infusa. vj. uel. viij. vicibus replicata in die. ¶ Jn nocte vo sequenti applicet' hoc tertiũ instr̃z resolutiuũ. ℞. olei de aneto de costo ⁊ liliop albop. añ. ℥.j. pinguedinis cerui ursi ⁊ anseris. añ. ʒ. iiij. pulueris melliloti ⁊ camomille. añ. ʒ. j. cere albe q̃tum sufficit. fiat vnguẽtũ molle cũ. ij. ʒ. armoniaci pinguioris. hoc enim vnguentum in nocte ⁊ spongia p̄dicta in die applicari debent. Scio enim dolores fixi a partibus remouentur a mollificante instr̃o pertranseundo ad resoluens ⁊ econuerso: ut colligitur 4° terrap. cap̃ de cura sclirosis.

¶ De frigiditate in uncturis. ℞ica. II.

Erat aũt scõm accñs friditas in iũcturis remanens que frequenter contingit pp imoderatũ exitũ sanguis ⁊ etiõnẽ spũuz ¶ 2° pp idiscretã custodiã vulnerum ab exteriori frigore ⁊ occursum ad aliq̄. ut ad uẽtũ magnifice spirãtẽ. ¶ 3° vo solet hec frigiditas aegri pp applicationẽ medicinarũ uehemẽtis infridationis. ¶ Et 4° pp p̄hibitionez spũs ad mẽbra ⁊ p̄prie vitalis: aut q̄ incidunt' vie trãsitꝰ spirituũ ut arterie ⁊ uene uel nerui: aut q̄ clauduntur pp uehementẽ strictionẽ factã a ligaturis indiscrete applicatis.

Cognoscitur aũt friditas prime spẽi ex occursu vulnerum ad infrigidãtia exteriora. ¶ Et cũ talia ɔtigerit repiri: tunc membra vigorent' a frequenti applicatione pãnop calidop actu: aut pelliũ vulpium calefactarũ applicatione assidua. ¶ Aut mẽbra patiẽtia fomẽtãdo ⁊ embrocãdo cũ aq̄ decoctiõis calamẽti pulegij hysopi origani sticados ⁊ aliarum medicinarũ neruosap. ¶ Aut vngant' ea cũ oleo de rutha uel de castoreo que sunt de solẽnibus. ¶ Cognoscitur aũt friditas in uncturis acquisita ex strictura. ¶ Primo q̄ mẽbrũ erit extenuatum. ¶ 2° tactu reperit' solidũ. ¶ 3°: q̄ colore liuidum ⁊ pallidũ. ¶ Et hec q̄dẽ accñtia remouent' ɔuenienter effundẽdo sup mẽbris oleum cõe calm: ⁊ meliꝰ illo est oleũ de pulegio. ⁊ sublimius co est oleũ de rutha usqz ad castoreum. ¶ Cũ aũt ɔtingeret friditas in iuncturis esse negatione transitus spũum ad mẽbra cognoscet' p hoc signũ infallibile ⁊ est cordi mãdãdũ: q̄ post sectiones mẽbrop per que delegabat' spũs mẽbra illa instantanee infridant'. ¶ 2° q̄ ab illa friditate nunq̃ releuantur. ¶ Et huic q̄dẽ friditati releuande deficit ingeniũ medicinale: nisi q̄ melius q̃ fieri põt est ut mẽbra pellibus uel pãnis ⁊ alijs bñ calis muniant' uel defendant'. Dato eni q̄ aliqui uenarũ ⁊ arteriarũ rami ⁊ vili lacertop trãsuersal'r secent'. tñ per aliquos vilos ⁊ ramulos subtiles delegat' aliq̃ portiũcula spũs q̃ mẽbrũ seruat' in esse. Dato eni opposito q̄ oẽs vie trãsitus spũs vitalis p arterias. nãlis per uenas. ⁊ aialis p lacertos vilos ⁊ chordas auferret: necesse esset q̄ mẽbrũ tenderet ad non esse. p quop eni pñtia ponit' ⁊ saluat' vita. per eorum sublationem aufert' ⁊ remouet' vita ipsa: ⁊ hec sufficere pñt.

¶ De stupore iuncturarum. ℞ica. III.

Erat aũt tertiũ accñs supius tactũ stupor qui in rõne formali sua proprie acceptꝰ iportat nocumẽtũ in opõne sensus tactꝰ ut pz 2° tertij cap̃ de stupore. ⁊ colligit' ẽt in ea in cap̃ de diffinitiõe tremoris. ¶ Si igit' cõpleta opatio tactiue potẽtie cõplet' in mẽbris p debitã tẽperiẽ p̄marũ q̄litatũ ⁊ secũdarũ in ipsis ⁊ p pñtiã spũum aialiũ q̄ diffundunt' p uẽe organũ tactus: q̃ est cutis. pz q̄ si variabit' pportio tẽperamẽti q̄litatũ p̄dictarũ ⁊ auferet' aliquãta pportio spũum sensibiliũ: necesse erit diminute pduci opationẽ tactiuã. ¶ Cũ igitur pp oppil'õnẽ aut pp corruptionẽ tẽperamẽti p̄dicti ɔtingat. p̄hiberi trãsitũ ɔueniẽtẽ spũum aialiũ sensibiliũ. appet q̄ in mẽbris in q̄bꝰ acciderũt vulnera uel ulcera accidit stupor iã p̄dictus. ¶ Ex quo appet intelligẽti que sint illiꝰ stuporis efficientes cãe cõpl'onales: q̄ p mutatio cõpl'onis mẽbrop ⁊ cõpositionales. vz apostemata cõpressiones attritiões ⁊ sĩlia ¶ Unde ex hoc fundamento facile põt intelligi canon curatiõis q̄ ɔsistit in rectificatiõe cõpl'onis mẽbrop ⁊ apertione oppil'onis ipsop ⁊ remotiõe cãrũ imprimẽtiũ. que oĩa cõpleri pñt vno ⁊ eodẽ instr̃o diuersas hñte opatiões pducere: uelut ĩstud. ℞. flop artemisie matricarie melliloti ⁊ camomille añ. ʒ. ʒ. hysopi calamẽti pulegij origani. añ. M. iij. sticados. M. iiij. coquant' oĩa in situlis quatuor aque usqz ad consumptionẽ q̄rte ptis. ⁊ huic decoctiõi infundat' spongia magna que actu bñ calida applicetur ptibꝰ decies uel duodecies: ita q̄ eger pceperit cal'itatẽ penetrauisse. tũc ergo mẽbro diligẽter exiccato fiat iunctio cũ oleo de costo mediocriter calefacto ⁊ muniat' mẽbrũ pellibus vulpinis aut alijs bene calidis ⁊ ita procedatur usqz ad sanitatis acquisitionem. ¶ Scio ẽt ego q̄ balneatio embrocatio ⁊ infusio membrop stupidop in aquis thermãticis bñ calis auxiliũ est singulare ⁊ expertum.

¶ De tremore iuncturarum. ℞ica. IIII.

Quartuz vo supius tactum accñs fuit tremor in iuncturis remanens. ⁊ lz multa speculabilia de tremore ad hunc locũ adduci possent: tñ vitas est q̄ motꝰ tremulus puenit in mẽbris ex pilitate pugne vtutis ad cãm cõpl'onalẽ uel mãlẽ eiꝰ. cuz eni pp excessum frigiditatis aut alteriꝰ q̄litatis debilitat' vtꝰ sustẽratiua mẽbrop. pz q̄ mẽbra mouẽtur ẽt eorũ grauitate deorsum. vtus ergo conatur erigẽ mẽbra. ⁊ sustẽtare ipsa. ⁊ cũ iam adhuc pseuerat potẽtia mouentis ea mẽbra deorsum: ita q̄ ex pilitate potẽtie agẽtis ad passa oritur tremor q̄ est motꝰ cõpositꝰ ex dep̄ssione ⁊ eleuatione mẽbrorũ ad uarias ⁊ diuersas ɔ̃rias positionis. ¶ Propter q̃ frequẽter in mẽbris ulceratis iuenitur tremor: pueniens a mala cõpl'one calida ⁊ sicca ipsius tremoris effectiua: lz rarius: ⁊ hoc. q̄dem cognoscitur p actualem tactum cal'itatis mẽbrorum per ruborẽ inflãmationẽ mordicationẽ ⁊ punctionem in eis. ¶ Et tales q̄dez tremulos motus curare pñt instr̃a oĩa que vigorãt caliditatẽ nãlem in mẽbris aliquali sua frigiditate ⁊ stipticitate vniendo spũs. uelut esset aqua cineris cum decoctione gallarum cupressi fomentata persepe.

¶ Aut oleum onfancinū cū puluere sandarace sepe iunctuz ij. ℥. eius apponēdo. ℥. s. sandarace z sepe ex eo iungendo mēbra. ¶ Silr huic ꝯfert aqua uel succus andachochē cū puluere betonice ros. z sandarace.

Si autē vir sapiens tremorē in talibus mēbris inueniret a mala cōplōne frida, pueniētē, qđ cognoscitur per mēbri friditatē tactu aīr pceptā p mēbri discoloratiōnē paliditatē z rigiditatē: z per hoc q̄ semp nocetur a fridis z iuuatur a calis tūc de melioribus instrīs que reperire potui. ¶ Primū est q̄ pluribus diebus in aurora patiens sumat. ℥. j. tyriace andromachi ultra. xv. ānos fermētate cū. ℥. j. s. aque rutbe calefacte z tardet comedere post eā hōs ad minus. v. ¶ 2m vo principale remediū est: ut mēbra tremētia inungantur ex eadem tyriaca ter uel quater in die z confricentur ea. ¶ 3m vo principale de meis expertis est ut mēbra patiētia fomentent cū pānis calis ifusis in succū mricarie: quā Auic. nocat ucbuē in ħ cap. 2o can. ¶ Ego aūt scio q̄ si talia membra sepe confricent cū eluario oppopira iuuamētū acgrūt. perfecte sanitatis.

¶ De saltu iuncturarū. Rrica. v.

Fuit aūt superius accñs gntū noiatū saltus qui nocumētū corruptiōis accñs in operatione motiua. Mouent enī mēbra motu eleuatiōis z depssionis ptialiū pp aliquā uētositatē inclusā in pāniculāribus ptibus mēbroꝝ z in lacertis z musculis ipsoꝝ. Quō enī ibidē coartat uētositas cū ipa intrinsece inclinet moueri motu recto sursum z mēbra cum sui corpulētia z poroꝝ luoꝝ clausiōe resistāt. pz q̄ uentositas vnita z fortificata subleuat ipetuose: ac si mēbroꝝ ptes violēter sursuz agitarent. q̄re merito saltuose dicunt. sicut enim saltans ipetuose z subito mouet sursum z deorsum: ita z uentositas in mēbris inclusa z in eis agitata motū dī effice saltuosos. ¶ Ex quo fūdamēto ꝯsiderāti appet cōplonalis cā saltus que utplurimū est mala cōplō frida. ¶ Appet 2o cā cōpōnalis que vī eē oppilō coartatoria partiū que saltant. ¶ Apparet 3o cā mālis uel sibi ꝓportionata que est uentositas.

Et tandē ex boc fundamēto inueniri pōt ingeniū curatiōis qđ est cōplēdū ex opatiōibus medicinaꝝ calefacientiū apientiū carminātiū uētositates ēt educēdo eas extra. pp qđ de melioribus instrīs tria maxime iuuantia inueni. ¶ Primū est ut mēbra fomentent cū decoctiōe calamēti. ¶ 2m est ut cotū uel pāni molles ifundant in succū rutbe z actu bñ calm applicet ptibus saltātibus z est remediū idesicietis utilitatis. ¶ 3m vo spāle remediū est ut mēbra emplentur z copiose iungant cū eluario dyacalamēto z ppriea Mesue descripto in antidotario descriptione sibi propria.

¶ De paralisi. Rrica. vi.

Sextū vo accñs memoratū fuit palisis: z lz palisis ppe sūpta iportet nocumētum ablatiōis sensus z nō motus aut econuerso: ita ut qn̄qz palisis iportet nocumētū ablatiōis motus z nō sensus ut expimēto ꝙtidie cōprobat. Aliqbus enī mēbris accidit qn̄qz nō posse moueri a vtute. tñ posse pcipere oīa obiecta tāgibilia calā frida gūia leuia: z sic de alijs. Et hoꝝ qdē ꝟmonū cāe fūdant sup hoc pn̄o qđ est alteꝝ duorū. ¶ Primū q̄ ad mēbra ptrāsit spūs aialis motiuus z nō sensitiuus. aut ecōuerso trāsit spūs sensibilis z nō motiuus. Et alterū pncipiū est. q̄ ꝯcesso adhuc q̄ spūs sensibilis z motiuus ad mēbra delegent z in eis repiant. tñ ppterea qz cōtingit corruptū eē tēperamētū quo vtus mūdificat spūs aiales sensibiles z integrū remanē pnm quo vtus modificat z dirigit spūs motiuos z nō sensibiles. pz q̄ s͠m hoc fundamētū acutus ꝯtēplator poterit soluē pblema remanētie motus in mēbris z non sensus in eis: aut ecōuerso. z tu ꝯsidera: qz hi sermōes sūt physici z pfundi. ¶ Cū g̃ ꝯtinget virū sapiētē pcipe mēbra patiētia nocita eē in opationibus sensus z motus ambabus aut alteris solū. tūc si uidebit mēbrū ꝯtinue magis z amplius extenuari z tactu pcipi fridū sqlidū z q̄si būidū. tūc sciat talē spēm palisis a friditate pueniffe. z huic qdez applicare poterit instra que supra in stupore z tremore descripta sunt. ¶ Et ad de istis q̄ oleū de castoreo cū piguedie leonis est remediū fere extremū z freqūēs linitio facta sup mēbrū cū tyriaca dyateseron est ex meis exptis. Et ꝯsidera q̄ oleū de andachocha z succus eius cū puluē agarici bullita adinuicē sunt multū solēnia in hoc.

¶ De impotentia motus membrorum. Rrica. vii.

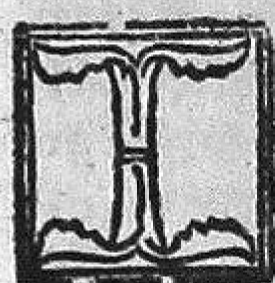
Pro septimo vo accñte. s. pro membrorum impotentia ad oēs dīas positiōis subleuāda ab eis paulisp ꝯtēplando pcedē opz. pōt enī hoc accñs ꝯtingē. ¶ Prio pp debilitatē vtutis motiue z lacertoꝝ neruoꝝ z viloꝝ. ¶ 2o vo pōt ꝯtingē pp paucitatē instroꝝ motus que sūt spūs motiui. ¶ 3o vo pōt hoc ꝯtingē pp defectuz ex pte organoꝝ motus pdictoꝝ. ¶ Debilitas autē motiue vtutis intelligi pōt ex pte pncipij manifestatiui motus z est cerebrum. multotiens enī debilitat ipm p viā resolōnis sicut contingit in fortibus euōnibus z vigilijs z aie passionibus. Tunc qdē cū medicus ꝯsiderat has euōnum z cāꝝ spēs: opponet eis phibendo fluxum sanguis a naribus cum appōne linimētoꝝ infrigidantium exiccantium z stipticantium sup tpibus z frōte z ptibus gule z cū ipōnibus stuelloꝝ in naso infusoꝝ in albumine oui agitato cum bolo ar. san. dra. thure mytra sarcocolla. ¶ Immoderate vo vigilie debilitanti cerebrum opponet cum decoctione papaueris albi in cibarijs patienti exhibendo syrupum de papauere. ℥. j. cū. ℥. ij. aque emulsionis seminū coiuz fridoꝝ per horam post cibum. ēt puocatur somnus facile cuz frequenti odore lilij aquatici albi uel floꝝ nenufaris. Aut facilius prouocabitur cum odore pomoꝝ mandragore. ¶ Si autem cerebri debilitas ꝯtingat pp uehementes passiones melicas uelut eēt spēs melie ppe aut mania demoniaca uel lupina. tunc cura huius debilitatis pendet ex cura illarum egritudinum. Uerūtñ de melioribus istrīs ad curam haruz dispositionum est admistratio regiminis boni nutrimētī cū cibis leuis digōnis que nutrimentum exhibeant multū in quātitate pauca: uelut carnes pulloꝝ iuuenum z pinguiuz z vituloꝝ lactentium castratoꝝ iuuenum pdicuz, fasianoꝝ z silīū z bonum vinū albuz z subtile dulce cum aqua buglosse aut boragis lymphatuz semp. z iā qdā laudauerunt antiq instrz vnum a ppṙietate cerebri ꝯfortatiuz qđ est ut assando coquatur cerebrum leporis z comedatur aut saltē cōburat z fiat ex eo puluis qui bibat bis uel ter in die cuz aqua mellisse z vino dulci. Per hec quidem talia cerebrum vigorari poterit. ¶ Si autē ipotētia mouendi mēbra ꝯtingeret pp defectum spirituuz aialiuz q̄ sunt istra motuuz. tunc si talis defectus accidat pp oppilōnē oportebit medicuz itēdē ad eaꝝ aptionē rarefaciendo mēbra cū decoctiōibus rutbe arthemisie sticados matricarie feniculi petrosilini z silium. aut faciendo fricationes equales super mēbris: aut apponendo leues uentosas super membris: aut spongijs madefactis in aqua cineris cum decoctione origani sepe fomentando membra.

Si uero defectus motiue potentie ꝯtingat pp carentiā aialium spūum in mēbro que sequat abscissionē viarū p q̄s trāsire solebat aialis spūs ad mēbra. tunc si oīa membra talia fuerint abscissa transuersalr necium erit q̄ motus totalr in mēbro depdat. Uerū qz vili neruoꝝ p quos aialis spūs effundit ad mēbra plures nūero z diuersis incessibus situant. hinc est q̄ raro ꝯtingit q̄ totalr motus auferatur quin aliq̄ eius porticula remaneat. Et ex hoc soluunt plura pblemata. Appet enī qn̄qz trāsuersalr sectū eē neruū lacertum uel chordā: z tñ in mēbro remanere motum ptialē. hoc enim cōtingit qz p aliquē vilū g remansit lesus: aialis spūs fert ad mēbra. pp qđ p ipm viget in eo motus z sensus: ubi si totalr phiberet aialis spūs delegatus ad mēbra necesse foret oino sensum z motum in eis depdi. ¶ Cū ergo ꝯtingat q̄ paꝝ spūs aialis ferat ad mēbra p quē saluet in eis motus: pz q̄ intentio curatiōis est cū pdictis calefactiuis attractiuis z aperitiuis pcedēduz eē. dilatant enim p sepe mēbra dilatatione tāta q̄ fundit spūs ita q̄ p ipm poterunt mēbra sentire z moueri

cõueniēter satis. Et hic est pũct⁹ ꝑ quē dedi spem. ⁊ adhuc ex bibeo ueniēdi ad ꝯualescētiā bonā. nõ tñ ita ꝑfectā q̃lē ⁊ quā tā hũisset mēbra absq; ipsoꝝ sectiõe uel attritiõe. ¶ Propter qđ tria videnť mihi ꝯuenientia remedia in hoc nocumento cõferētia. ¶ Primũ itaq; ipsoꝝ ut sepe mēbra patiētia inungant nauali pice mediocriter cocta. que tñ apposita membris nõ dimittať sup eis ultra horas 4ᵒʳ ne uehemētius exiccādo noceat tp̄is diuturnitate q̃ sui caliditate attrahendo iuuet. ꝓpter qđ iuenitutiꝰ eē mēbra ꝑdicta liniri ex oleo distillatiõis picis q̃ ex substātia eiꝰ qđ est de magnis secretis meis facientibꝰ ꝯueniētē attractionē absq; potēti resolutiõe. ¶ 2ᵐ vo instrm ad hoc de meis expertis est ut diu ⁊ sepe mēbra tũc inungant ex oleo amigdalarum amararuz: in cuius lib. s. decocta fuerit. ʒ. s. croci bñ cõtriti. ¶ 3ᵐ vo spāle in hoc est ut mēbra suis tp̄ibꝰ sepe liniant ex succo ruthe aut pāni in eũdē infusi actu cali ponanť sup eis. hec qdē solēnia sunt instrā. lz ultimũ sit fortiꝰ predictis duobus primis sicut 2ᵐ est mediũ inter ea.

At uero iterũ ut supra positũ est frequēter ꝯtingit impotentia mēbroꝝ ad motũ ex pte defectꝰ organoꝝ. ⁊ hoc est q; nerui aut eoꝝ vili lacerti uel chorde apati sunt ⁊ attriti aut ꝓpter vulnera cũ attritione facta: aut q; applicata fuerunt medicamina uehemētis calefactiõis ⁊ attractionis. ꝓpter que mãerum grossa pars inspissata est. aquea ⁊ terrea resoluta est. ⁊ hoc ut in pluribus contingit uelut in hoc accidisse manifestũ est. ¶ Cũ ergo ꝓpter duritiē talē membra motꝰ sint indisposita flexibilitati. pz q; nequaq̃ pñt flecti ad ꝯtriam positionis neciam. q̃tũcũq; et eoꝝ motiua ṽtus fortis esset. Et huic qdem nocumento quinq; vĩ mihi solēnibꝰ instrīs ꝓuideri posse. ¶ Et primũ qdem est frequens inunctio eorum cũ oleo vulpino facto per decoctionē vulpis in aqua colligēdo ipsum cum supernatat ⁊ hoc est singulare remediũ. ¶ 2ᵐ vo est ut vngant mēbra ꝑdicta cũ pinguedine tassi calefacta. ¶ 3ᵐ vo est ut mēbra sepe fomentent cũ liquore sublimationis medullaꝝ cruriũ boũ antiquoꝝ ⁊ hoc est excellēs iuuamētũ. ¶ 4ᵐ vo est ut mēbris applicet cerotũ hoc. ℞. armoniaci pinguioris bdelij añ. ʒ. j. terbentine. ʒ. j. s. sticados origani pulegij artemisie añ. ʒ. j. croci. ʒ. j. s. dissoluant gũme in aceto albo: dein de incorpent cum. ʒ. s. olei de granis sisami ⁊ cuz sufficienti q̃titate cere coquant ⁊ extendant sup pāno ⁊ uestiātur eo membra. ¶ 5ᵐ vo remediũ est hoc emplm. ℞. altee cocte in aqua mellis lib. j. radicuz lilioꝝ alboꝝ silr ꝑparatoꝝ. ʒ. iiij. farine fenugreci se. lini ⁊ sisami añ. ʒ. j. s. croci. ʒ. ij. mellilotí camomille seminũ malue añ. ʒ. s. cinamomi. ʒ. j. s. pistent in mortario ultimata contritione: ⁊ incorporent cũ alijs ⁊ fiat emplm ex quo bene calo mēbra emplent. ¶ Erit igiť modus ꝯuenienter applicandi talia incipiendo a mense nouembris. administreť ꝑmũ de istis instrīs per. xv. dies. penultimuz vo vz cerotum administreť ꝑ alios dies. xv. A tp̄e vo pñti per totũ hũc mēsem ꝓcedať cũ 3ᵒ ⁊ 4ᵒ de ꝑdictis instrīs. v. ¶ Et si contingeret talia instrā non hēre aut non eē parata: tũc a pñti tp̄e usq; in finē huius mēsis inungať totũ brachiũ usq; ad rasetā manus hoc vnguēto. ℞. fecis olei irini: ⁊ olei lilioruz alboꝝ añ. ʒ. ij. fecis olei de semie lini lib. s. bdelij mollis ⁊ subalbidi. ʒ. j. armoniaci. ʒ. s. sticados peonie hermodactylorum floꝝ rosmarini maiorane añ. ʒ. ij. cere albe quãtuz sufficit fiat vnguentum molle ⁊ calidum applicet superligando mēbro cotum uel lanam pinguē bñ carminatā. ⁊ per hec qdem instrā non dubito satis conuenienter esse prouisum ⁊c.

¶ De impotentia sustentandi membra. Rubrica. VIII.

Tam vo aliqd dicēdũ est de accñte octauo. vz de ipotētia sustētatiõis mēbroꝝ. ⁊ iã qdē ꝓ hac mã recurrēdũ est ad ꝓcedens caplm. sicut eni motꝰ viget in mēbris pñtia spũs motiui: ita qes vigorať in eis pñtia spũs quietatiui. Si ergo ꝯtingit mēbra uariata eē in tēperamento suo aut in substātia sua: ita q; spũm aialē quietatiuũ nõ recipiãt: aut si recipiunt spũm illũ aialē nõ dearticulãt ipz ⁊ limitãt limitatiõe quietis in mēbris. tenēdo eni qđ ṽissimũ eē credo: q; idē spũs aialis sit instrm motꝰ ⁊ qetis in potētia. efficiť tñ ip se actu instrz motus: q; talr limitať a tēperamēto mēbri ut ad motũ huiat sic idē spũs alio tēperamēto limitať ut fiat instrz quietis: nec huic mõ ꝓbãdi aliqua ꝯrietas aut resistētia isurgit: nisi q; opz ponē in mēbris uaria tēperamēta sz uarietatē exigentie opõnũ qđ quidem fundamentũ nãlē ꝑhiam nõ dehonestat nec medicinā. ¶ Cũ ergo medico manifestũ est q; ṽtus mēbra quietare nõ pōt. pz q; eoꝝ curatio fit per debitā attractionē spũuz ad mēbra cũ instrīs quoꝝ plurima ⁊ efficacia ꝓcedenti cap ꝑdicta sunt. quibꝰ et sup addē potes q; ingenium curatiuum consistit multum in ligatura membroꝝ cõdecenti. ¶ Cũ ergo percipiat medicus ṽtutē nõ posse ꝯuenienter sustentare mēbra: tũc dz ea ligare fasciculis ꝯueniētibꝰ ⁊ ligata qeta facere ⁊ conseruare cũ appodiatione. ipsoꝝ ad alia membra uelut huic viro sepe ꝓcessi uarijs ligaturis manum ⁊ brachiũ eius ligando ⁊ ligatas super palmulis conseruando.

¶ De spasmo. Rubrica. IX.

Nonũ vo accñs fuit spasmus in his mēbris frequenter inuētus. pro cuiꝰ iuestigatiõe ꝑmittēdũ q; hic spasmꝰ eē pōt in fieri dictꝰ talis. 2ᵒ in facto eē. ⁊ qlibet eoꝝ iterꝝ pōt eē spasmꝰ de ianitiõe ⁊ de repletiõe. Exēplũ ꝑmi sic spasmꝰ in fieri ꝓducit ⁊ accidit ꝓpter uehemētē euõnē spũuz ⁊ sanguis in mēbris factā. Et iterꝝ hic spasmꝰ ꝯfirmatꝰ uel factꝰ ineniť in mēbris ꝯseruari ꝓpter eādē imoderatā euõnē quā ꝯsecuta est ꝯtractio spasmosa. Silr ⁊ spasmꝰ in facto esse frequenter ꝓductꝰ est ⁊ ꝯseruať in mēbris a siccitate que ꝯsecuta est uehemētem resolutionem ꝑuatiuā ⁊ positiuā. ¶ Cũ ḡ ꝯtingit vulnera uel ulcera ꝯcomitari spasmũ fientē tũc spēs illa euõnis nõ est cohibēda. ⁊ si fuerit ꝯsecutꝰ repletionē mltã: tũc abscindi dz ꝑ spēs euõnis ⁊ distractionis diuertēdo qdē mãs ꝑ antipistasim. i. ꝯtriã positionez ligãdo fricãdo fomētãdo uentosando ptes ⁊ flomias administrãdo euõnes mãe ꝑ ꝯrias ptes. Exēpli grã si fiat spasmꝰ in dextro brachio fricent nates ⁊ spatule ⁊ applicetur flomia uene nigre sinistri brachij aut saluatelle eiusdem. Uerum in hoc cap non facio ꝓlongationem multam. qm̃ raro ꝯtingit ad manus medicoꝝ ꝓuenire spasmũ in fieri siue de inanitiõe fuerit siue de repletione. Plurimũ ḡ qđ ꝯtingit est q; inueniť spasmꝰ in facto eē. ⁊ hoc qdem est rõnabilr ꝯcedendũ siue ꝓpter multitudinē mãeꝝ hoc ꝯtingat: q; neruosa uel lacertosa mēbra cũ iplent ꝫm latũ abbreuiant ꝫm longũ ⁊ ꝓhibent a dilatatione ꝯgrue. qm̃ spasmꝰ est egritudo neruoꝝ ꝓpter quã lacerti mouent uersus suũ ꝑncipiũ ⁊ inobedientes fiunt in dilatatiõe. 2ᵒ tertij. in diffinitione spasmi. ¶ Si ergo aliqs spasmus iam factus in aliquo particulari membro reperiať tunc pz q; intētio est ꝓcedē cũ medicinis mediocriter calidis aperitiuis dissolutiuis ⁊ lenitiuis. mēbra enim oīa spasmata frida sunt. ergo debēt calefieri. oppilata ⁊ ꝯstricta sunt: ergo aperiri debent. indurata sunt ideo leniri debent. Uñ oīa instrā que superius descripta fuerãt in cap de impotentia motꝰ mēbroꝝ huic ꝓposito ꝯuenienter seruire possunt. ¶ Si qs autē curiosus desideraret applicare aliqua instrā efficacia ꝑter ꝑdicta posset applicare aliquid horum trium suo libito. ¶ Et primũ est expertũ medicamē ⁊ efficacissimũ qđ est oleum de been. caliditate eniz ⁊ humiditate sua potenter lenit oēm duritiem in mēbris reptã ⁊ abscindit dolorez ⁊ aufert ab eis ꝯtractionem in fieri ⁊ in facto esse repertã. ¶ 2ᵐ vo spāle instrz est ut distillent galbanũ ⁊ terbētina pōderibꝰ equalibus per alembicũ vitreum ⁊ eo liniant mēbra ⁊ sepe inungantur. ¶ 3ᵐ vo spāle remediũ ⁊ minꝰ angustiosuz est ut accipiať olei amigdalaꝝ dulcium lib. j. croci pulueriçati. ʒ. iij. sape electissime lib. ij. bulliant hec tria silr lento igne in uase eneo stagnato usque quo totum vinum ꝯsumať. De illo igiť oleo reseruato in uase vitreo spasmata mēbra iungant actu calo ⁊ est nobile remediũ.

¶ De duritie iuncturarum. Rubrica. X.

Decimũ vo accñs tactũ fuit durities in talibus mēbris iuēta: que qdē cũ plurimis ꝑdictoꝝ instroꝝ pōt remoueri. ⁊ ꝓprie cum

emplo ꝛ ceroto descriptis in cap de impotētia mot⁹ membrorum. ꝛ cum qnqꝫ instris ut oleis ꝛ vnguētis: ꝛ sublimatiōibus. Cū ergo hic vir pcesserit cū oib⁹ istris supra limitatis uariari debē de. xv. in. xv. dieb⁹ ut 3° ab hoc cap pcedente visum est. tunc iterū reuertat ad administrationem ordinatiuā illoꝝ instroꝝ proprie incipiendo a festo natiuitatis dñi ꝛ permutatim reuoluendo se de instris ad instrumenta.

Consilium. 245. De dolore juncturarum pedū ꝛ manuum.

Magnifice dñe ut clarez distincte curationē doloꝝ iūctura rū itelligat ꝛ ab ipoꝝ icursu custodiri possitis deliberaui. v. pordinē facē. Primum ostendere quare in iūcturis ꝛ maxime pedum fiunt dolores. 2° in qbus hoib⁹ magis ꝛ in qb⁹ minus: ꝛ in quo tpe magis gñat: podagra. 3° que cura erit periculosa. 4° dicaꝫ de eius pseruatione. 5° de ipsorum dolorum cura dicetur.

Quātum ad pmū dicit Auic. φ dolores iūcturarūꝫ maxie mltiplicant in pedib⁹ ꝛ in anchis. cui⁹ mltiplicatiōis cā est multiplex. Pria situs. nā merito situs descēdūt ab alijs mēbris ad has iūcturas supfluitates: ex qrū retētiōe multiplicant dicti dolores. 2ª cā est: qꝛ hui⁹ iūcture sūt rare ꝛ uacue. ꝛ iō pp raritatez ꝛ uacuitatē supfluitates in maiori qtitate recipiant ꝛ retient. 3ª cā est: qꝛ he iūcture sūt pluris motus ꝛ uehemētioris φ alie iūcture. rōne ergo mot⁹ fit ad has iūcturas supfluitatū attractio ꝛ ex ꝯñti doloꝝ gñatio. 4ª cā ē haꝝ iūcturaꝝ cōplonis debilitas. iūcture eni pedū hñt cōplonē debiliorē alijs pp distātiā maiorē a fonte caloris. ꝛ pp hoc alijs pib⁹ mltiplicāt magis dolores podagrici φ alioꝝ mēbroꝝ. eo qꝛ iūcture pedū tā rōne cōplonis fride φ rōne distantie a fonte caloris sunt multum debiles: mēbra aūt debilia nāliter a mēbris fortibus recipiūt supfluitates. pp qd̄ Hali. dixit φ podagra fit in pāniculo qui circūdat ossa pedis ꝛ maxime ledit ꝛ sepius: qꝛ hūiditates illuc descēdētes nō posset digeri pp suā remotionē a fōte caloris.

Quātum ad 2ᵐ dic Auic. φ aptiores hoies ut in eis multiplicent dolores iūcturarū sūt senes ꝛ conualescētes ꝛ patientes cronicas egritudines. Senes quidem pp debilitatem cōplonis juncturaꝝ pedū maiorez in ipsis φ in alijs. Et conualescentes potissime cum non regant regimine recto debilitant ꝛ a digōne bona priuant: ꝛ proprie cum non sunt curati cū sufficiēti eūone. Patientes vō egritudines cronicas qꝛ longas pp silēz cām qnqꝫ patiunt uel aptitudinē hñt. ut dolores podagricos incurrant. Tpa aptiora ut in eis fiat podagra sunt uer ꝛ autumnus. In uere quidem pp motū sanguis ꝛ humoꝝ qui in pñti tpe multiplicant ꝛ non terminant. Unde in hoib⁹ aptis currūt ad iūcturas. In autūno vō gñant dolores podagrici pp malitiā digōnis hūoꝝ ꝛ pp raritatē poroꝝ mēbroꝝ in estate factā: ꝛ raritatē que fit in die ex calore autūni. Uijs eni dilatatis ꝛ aptis fluūt magis hūores ꝛ i maiori qtitate recipiūt.

Quātum ad 3ᵐ dicit Auic. φ dolores juncturarum sola alteratione absqꝫ eūone nō pñt curari sine uehemēti timore. Rō: qm̄ supfluitates ille que ad iuncturas solebant currere currūt ad alia mēbra nobiliora ꝛ ibidē retinent qre tal mā absqꝫ eūone ē mltū piculosa. pp qd̄ minat egritudiez aut pditionē aut molestiore egritudinē pducē.

Quātum ad 4ᵐ ex intentione auctoꝝ sciēdū φ potissima custodia uře sanitatis ꝯsistit ab hui⁹ egritudinis pseruatione. ꝛ iō ab hac egritudine pseruatio fit cum eūone alteratione ꝛ regimine ꝯuenienti. Et pp hoc oi anno fiat eūo in uere ꝛ autūno. ꝛ ad istam eūonez est respiciendum si fiat sanguis abūdantia: qm̄ tūc dꝫ pcedere flōmia basilice duoꝝ brachioꝝ postφ timet de incursu podagre in ambobus pedib⁹. Uerū eūo ꝯueniēs est que respicit cholerā ꝛ fla ꝛ pp hoc digerat mā cū hoc. ℞. sy. de endiuia. ℥. j. geleniabin. ℥. s. distēpa cū decoctiōe anisi feniculi seminū cōiuꝫ ꝛ accipiant. v. uel. vij. ꝛ plus uel minus pꝫ φ appebit medico uso. Deide fiat eūo cū hoc. ℞. hermodactyloꝝ. ʒ. j. reubarbari boni. ℈. ij. spice. ℈. s. ꝛ exhibeat cū decoctiōe pdcā. Al' ℞. pulpe cassie. ℥. s. agarici ifusi in geleniabin. ʒ. s. reubarbari boni hermodatyl. añ. ℈. j. salis gēme. ℈. s. ςς. g. vj. spice. g. iij. distēpera cū pdicta decoctiōe. Facta purgatiōe ꝯfortet mēbrū cū stipticis sic cū balaustia acatia ꝛ succo vge pastoris aut plātagis ꝛ ifundant petie in dicto succo in quo posita sit acatia ꝛ balaustia ꝛ ponant sup iūcturas. He petie hñt ꝯfortare mēbrū ꝛ claudē porositates ita φ non pmittūt mēbrū recipere supfluitates. His aūt factis pcipit Auic. ut exercitiū sit tēperatū. Et opꝫ φ euitet carnes grossas oia salsa ꝛ oia frigida ꝛ humida sicut spinachia cucur. Et sint cibi boni ꝛ uelocis digōnis. Euitet ois repletio ꝛ ois labor imoderat⁹ ꝛ potissime sup repletionem. Et opꝫ ēt ut euitetur somnus statim assumpto cibo. qm̄ est de rebus multum nocibilibus. Est ēt in hac egritudie bonū ut sepe ad minus sel in mense puocet uomit⁹. ꝛ est multū cōueniēs ut fiat puocatio urine: utendo brodio cicerū cū decoctione radicum petros. ꝛ seminum coium. Et ad sūmū pseruatio ꝛ tutela ab hac egritudine non ꝯsistit nisi in phibitione multiplicationis humorum ꝛ in eūone ipsoꝝ. Et iō sicut ꝯtinue fit ipsoꝝ generatio ita sepe dꝫ fieri ipsoꝝ eductio. ꝛ qꝛ hui⁹ dolores potissime generant ex superfluitate digōnis epatis, hinc est φ maxime opꝫ attendere in eius mundificatione ꝛ eius custodia.

Quātum ad 5ᵐ est sciendū φ dolor q est apt⁹ puenire in iūcturis pedū ꝛ manuū hēt depēdētiam a duplici mā quarum vna est cal'a ꝛ alia frida. Cal'a est chol'a ꝛ frida est fl'a. ꝛ ex cōmixtiōe istaꝝ duaꝝ māerum ꝛ fluxu ipsarum cātur dolor. qui postφ est assuetus dr̄ dolor podagricus aut ciragric⁹. Et iō in cura hui⁹ doloris cū aduenit p puocet uomitus. qm̄ ex tali puocatione duo iuuamēta sequunt. quoꝝ vnū est qꝛ mā apta ad pedes ꝛ man⁹ fluē diuertitur: ꝛ sic dolor crescit sed minorat mā. 2ᵐ iuuamentū est qꝛ illa mā p pte eūat qre cū sūma sollicitudine puocet uomitus. 2° puocato uomitu fiat 2ª eūo p medicinā soluētē cholerā ꝛ fla ēt respiciētē. quā medicinā ego statim ponā inferi⁹. 3° puideat ut sedet dolor cum his que ponam inferius. Ultimo sedato dolore qd̄ ad pedes, ꝛ man⁹ currit resoluat cū his que nō fortiter resoluūt: ne id qd̄ defluxū est induret ꝛ resolōni ineptū efficiat. Medicina que post uomitū est admistrāda est talis. ℞. hermodactyloꝝ. ʒ. s. pulpe cassie. ʒ. vj. reubarbari. ʒ. j. spice masticis. ςς. añ. ℈. s. distempera cum decoctione radicū apij feniculi petrosilini aristologie lō. ꝛ ro. se. anisi feniculi. se. coium. Si vō stōchus non esset bene dispositus loco hermodactyloꝝ pōt poni agaricū. qm̄ in hoc ētiā est silis hermodactylis ꝛ stipticitate pticipat. Si vō corpus esset nimis calefactū pōt uti hac medicina. ℞. pulpe cassie. ʒ. vj. reubarbari boni. ʒ. j. spice. ℈. s. agarici electi infusi in geleniabin. ʒ. v. salis gēme. ʒ. s. distēpera cū decoctiōe feniculi in qua decoctione bullierit. ʒ. s. mirabolanoꝝ citri. Hoc aūt facto in principio fiat aliqualis repercussio ꝛ membri cōfortatio ne mā ad locū dolētē fluat. Fit aūt huiusmodi repercussio cum medicinis fridis ꝛ stipticis que dicte sunt in 4° cap. quales sunt acatia balaustia succus virge pastoris ꝛ planta. Hec enim adinuicē cōmisceant balaustia pulueriçata ꝛ acatia in predictis succis dissolutis. Nec hoc medicamē laudo qd̄ ponat sup locū sed in pte parū distāte a loco sicut in crure qn̄ dolor est in pede. in brachijs qn̄ dolor est in māu ꝛ ex istis cum farina ordei pōt confici empl'm qd̄ ad idem ualebit.

Super loco vō debemus intendere ad doloris sedationem ꝛ ad leuem resolutionem. Prima ergo medicina sedans dolorem est lana succida bullita in oleo rosato parum expressa ꝛ super loco tepida apponatur. 2ª medicina est confecta ex pinguedine gatti ꝛ anatis ꝛ duob⁹ vitellis ouorum cera ꝛ oleo ros. 3ª medicina est aqua decoctionis uermium qui faciunt setam: qm̄ ista ponit sedare

dolorem podagricū. ¶ 4ª medicina est emplm factum ex fe nugreco se. lini camomill. ⁊ oleo ros. melle ⁊ aceto. hoc enim confert valde. ¶ 5ª medicina sunt folia ulmi calefacta ⁊ loco dolenti ⁊ tumenti apposita. ¶ 6ª medicina est hec. ℞. cineris cauliū ʒ. iiij. adipis anatis olei camomillini añ. ʒ. j. misce ⁊ actu cal'a apponatur. ¶ 7ª medicina est hec. ℞. olei irini. ʒ. j. fenugreci farine cicer añ. ʒ. ij. mellis. ʒ. ij. vini. q. s. ⁊ fiat emplm. ¶ 8ª medicina. s. qñ dolor eēt intolerabilis est hec ℞. opij. ʒ. iiij. croci. ʒ. j. terant ista cum lacte vaccino ⁊ cū medulla panis simulaginei donec totum cum lacte incorporetur ad similitudinem emplastri ⁊ super loco ponatur. ¶ 9ª medicina est oleum in quo decocta sit vipera ⁊ est ex eis sicut ponit Auic. que sanant sanatione integra. ¶ 10ª medicina est oleum vespertilionis: cuius modus est iste ut assumantur xij. vespertiliones decollati: ⁊ sumatur lib. j. olei antiqui aristologie lō. castorei. añ. ʒ. iiij. costi. ʒ. iij. omnia ista decoquant in aqua quasi ad dissolutionem vespertilionum ⁊ bulliat aq̄ donec tota ɔsumat ⁊ remaneat oleum. Istud oleum est conueniens ad resolutionem ⁊ sedationem. ¶ 11ª medicina est embroca sedatiua ⁊ experta quando rubedo ⁊ caliditas apparet ⁊ est ut assumantur lactuce oleum ⁊ galla ⁊ coquantur in aceto donec dissoluantur. ¶ 12ª medicina est decoctio ordei ⁊ vulpis viue in aqua ⁊ decoquatur vulpis donec dissolnatur in decoctione. deinde coletur: ⁊ in colatura ponatur membrum dolens. Et pōt hec decoctio fieri in oleo sicut fit in aqua.

Medicine resolutiue ⁊ doloris mitigatiue vel sedatiue sunt iste. ¶ Et prima est talis. ℞. hermodactylorum storacis liquide ireos masticis saluie rube añ. ʒ. j. olei camo. ʒ. ij. cere quantum sufficit: ⁊ fiat vnguentum. ¶ 2ª medicina est hec. ℞. hermodactylorum. ʒ. j. farine ordei. ʒ. j. vitelli ouorum. q. s. ⁊ fiat emplm. ¶ 3ª medicina est hec. ℞. olei camomillini. ʒ. j. olei costi. ʒ. s. floruꝫ camo. pulue riçate. ʒ. iij. cere parum ⁊ fiat vnguentum. ¶ 4ª medicina est hec quam ponit Alexander. ℞. cere. ʒ. v. olei camo. ʒ. ij. s. olei rosa. ʒ. ij. s. farine fabarum. ʒ. iiij. vitellos ouorum: numero v. resoluas primo vitellos crudos cum farina. deinde alia cō misceantur ⁊ fiat vnguentum. Quod si dolor multuꝫ vigeat addatur aliquid de croco ⁊ modicum de opio. uerum cuꝫ dolor sedari incipit opium remoueatur. ¶ 5ª medicina est hec ℞. radicuꝫ maluauisci lib. ij. fenugreci se. lini. añ. ʒ. iiij. hec omnia infunde per tres dies in. lib. ix. aque in vase eneo: deinde coque fortiter usqꝫ ad dissolutionem ipsarum reruꝫ donec aqua redeat ad lib. ij. rebus prius bullitis in aqua ⁊ expressis ⁊ abiectis. deinde totum hoc bulliat usqꝫ ad consumptionem medietatis sic ꝙ solum oleum remaneat. hoc facto iterum colabis ⁊ ponas iterum oleum ad ignem ⁊ addas de cera lib. s. colofonie lib. s. terbētine. ʒ. iiij. gūmi cedri. ʒ. iij. galbani optimi. ʒ. iiij. confice ⁊ utere. Hoc enim medicamen ut inquit Alexander non solum tumorem curat ⁊ māꝫ resoluit: imo ēt uentris constrictionem remouet ⁊ loca iuncturaꝝ ad ꝓprium statum reducit neruoꝝ ɔfricationes aut membrorū dolores. si in balneo aut ad ignē pungant fricādo loca sanat ¶ 6ª medicina conueniens oī tpe a pn° usqꝫ ad finē est ut sumantur folia oliue ⁊ bulliant ⁊ resoluantur in oleo puro ⁊ fiat vnctio. ¶ 7ª medicina conueniens in principio qñ dolor est uehemens ⁊ locus est calidus est ut accipiant vitella ouorum ⁊ cōmisceant cū oleo ro. ⁊ tepidū apponat ⁊ paruꝫ croci adiungat. ¶ 8ª medicina est ut sumat succus paritarie ⁊ cum modico vini misceatur ⁊ tepidum actu apponat. ¶ 9ª medicina est ut sumatur tyriaca ⁊ liniatur locus. ¶ 10ª medicina est ut decoquantur folia caulium diligenter. ⁊ ℞. de hac decoctione lib. s. fecis aceti. ʒ. j. vitellos ouorum numero. ij. olei ro. ʒ. j. farine ordei farine fabarum añ. q. s. ⁊ fiat emplm ⁊ ɔterant folia simul miscendo oua ⁊ oleum ⁊ feceꝫ aceti ⁊ sup loco dolenti apponat ⁊ sepe reponatur. ¶ 11ª medicina est quando dolor esset uehementissimus. ℞. croci opij. añ. ʒ. iij. panis lib. j. cere lib. j. olei ro. lib. s. crocum ⁊ opiuꝫ infunde in vino. panem infunde in aqua ⁊ exprime manibus ⁊ admiscebis crocum ⁊ opium bene trita. ⁊ iteruꝫ omnia bene teras ⁊ commisce adinuicem ⁊ loco apponantur.

Hec sunt que debēt fieri in ꝑparatione ⁊ curatione doloꝝ iūcturarū. Uerū qꝛ huiꝰ dolores redeūt q̄si pro oī īordiatiōe regimis a qua nō pōt caue. Jō pter hec que dicta sunt ad pfectā hoꝝ doloꝝ curationē iuenerunt opifices huiusmodi medicamē pfecte curās si p integrū annū ɔtinuet p modū q dicet. Modus aūt est iste ut de hoc medicamie qd̄ scribet stati accipiat de mēse ianuarij diebus qnqꝫ die post diē ꝗtitatē. ʒ. ij. de mense februarij silr mō. de mense vō martij accipiat duobꝰ diebꝰ eadē quātitate die post diem de mense maij det eadē quātitas diebꝰ tribꝰ die post diem. de mense vō iunij detur die vno solo. de mense autem iulij det duobus diebus. de mense vō augusti det vno die. de mense aūt septēbris det duobus diebus. de mēse vō octobris detur duobꝰ diebꝰ. de mense vō nouēbris det duobꝰ diebus. de mēse aūt decēbris det duobꝰ diebꝰ ⁊ sic per menses. xij. cōpleantur dies. 36. Opꝫ tn̄ qui hoc medicamē biberit abstineat in toto anno a carnibus porcinis leporinis fungis sinapi ⁊ caulibus. Lauet sibi pedes in aqua cal'a marina ⁊ oleo inungat ¶ Medicamē aūt est istud. ℞. reupōtici. ʒ. j. agarici. ʒ. ij. su. ʒ. iij. petro. macedonici. ʒ. iiij. meu. ʒ. v. hypicon. ʒ. vj. gētiane ʒ. vij. aristologie. ʒ. viij. cētauree. ʒ. ix. Hec oīa peroptime pulueriçent ⁊ misceant. Dosis sit. ʒ. ij. ut dictuꝫ est. Et accipiens hoc medicamē abstineat ab omnibus leguminibus ⁊ maxime fabis. Et non comedat capita piscium nec cancros nec ostreas nec sepias nec bletas neqꝫ que dicta sūt parū añ ⁊c.

Consilium. 246. De dolore iuncturarū ⁊ pn̄cipaliter in genu.

Generādus in Chrio pr̄ dn̄s abbas de carceribus paulo añ molestatꝰ fuit doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ pn̄cipalr in genu ⁊ pede dextris. Et manifeste intelligi pōt mālē cām illoꝝ fuisse mām flaticā mucillaginosam que cū ista erat chole rubee q̄ pp magnā actiuitatē eiꝰ calefaciēdo ⁊ dissoluēdo fla illō fec̄ uelocis penetratiōis ⁊ ꝓfundationis in mēbrū. Hoc aūt totum appuit ex uelocitate tūefactiōis mēbri ⁊ resoluōnis illiꝰ actualis ibidē pcepte cū mollitie p̄tis sine duritie ⁊ tensiōe magna. ¶ Et ꝙ mā qdeꝫ ꝓpulsa fuerit a uena chili descendente in ꝗtitate satis ampla. mā eni magne ꝗtitatis nō potuisset ita cito collecta ⁊ transmissa fuisse ad iūcturas p̄dictas p uenas angustas. ¶ Credēdū ēt est mām illā principiū sue ḡnatiōis habuisse in epate ab aliquanta ipsius debilitate aut ciboruꝫ frigidorum ⁊ cholericorum assumptione.

Propter quā cām vī ꝗ ɔsilium ꝑseruationis eiꝰ ab incursu p̄dictoꝝ doloꝝ fundamentum accipiat septē intentionibus ⁊ instris statim subsequentibus. ¶ Primū itaqꝫ est ꝙ in cibis eiꝰ a fridis ⁊ humidis multo ⁊ frequēti usu uelut sūt spinachia bleta lactuca endiuia portulaca cucurbita cucumeres ⁊ siles: a lacticinijs cibis abstineat. silr ēt abstinere dꝫ a multo usu viscosoruꝫ ut pastilium pisciū ⁊ ꝑpe elixoꝝ ⁊ consilium. Cibi ēt cū acutis artificialr cōmixti iprobādi sunt ut frequens usus aromatū sinapismi cepe raphani ⁊ ɔsilium. Jtē multus usus apientiū ualde euitandus est uelut feniculi petrosilini anisi sparagi cimini ⁊ aliorum. Etiam legum inū usus dimitti dꝫ qm̄ grauat iūcturas ⁊ proprie dolores pedum. Aceti aūt acuti ⁊ cuiuscūqꝫ rei ual de acris frequens usus nō est laudandus. imo interpolatim ⁊ raro de eis accipiēdū est. ¶ Uinuꝫ vō eligi dꝫ rubeum uel subrubeum ⁊ nullo mō acre ualde nec dulce: sed medium inter hoc odore aromaticū substātia clarū ⁊ mediocris fumositatis. Cui tn̄ si potētiꝰ eēt aliqd aque cōmiscendū ēēt ut saltem quarta pars. ¶ Carnes vō eligende ab eo sunt mediocriter pingues iuuenile s ⁊ mediocris digōnis: ⁊ meliores eis sunt carnes aialium que tn̄ in age nō fuerint nutrita. Oua vō ei

ꝑparatiōis mō placet. Caseo mediocriter molli ꝛ leuis salsedis uti potest. Fructuum vͦo recentium ꝛ crudoꝝ non placet usus. Preter hec autem in cibis ꝛ potibus utat alijs modo suo. ¶ 2m vͦo istrm sue ꝑseruationis est ut post medietatē mēsis futuri. 1440. vno mane hora. xiiij. faciat sibi fieri flōmiaꝫ de saluatella dextre manus posita inter digitum auricularē ꝛ anularem. p quā educantur sanguinis. ℥. iiij. deinde quiescat a motibus progressiuis saltem per vnam septimanam. ¶ 3m instrm est ut mane imediate sequenti post flōmiā accipiat hoc digestiuum hora. xj. uel. xij. calefactum: ꝛ post ipsuꝫ tardet cibū per q̄tuoꝛ horas. Cuius descriptio. ℞. syrupi de calamento. ℥. ß. mellis rosati cū folijs ꝑcollati. ℥. j. aque betonice cicoree. an̄. ℥. j. ß. misce. ¶ 4m instrm est. ut postq̄ acceperit syrupū ꝑfatū per octo dies: tunc die nona imediate sequēti accipiat hoc leue solutiuum. ℞. eˡarij indi. ℥. ij. ß. eˡarij rosati. ℥. j. misce ꝛ bibatur totuꝫ cum medio cyatho aque ordei calefactum cum ɕuccaro: post qͦ tardet cibum per vnaꝫ horam. ¶ 5m instrm est. ut post euōnē ꝑscriptā utat linimento infrascripto ad ꝓhibendum fluxū ꝛ receptionē mãeꝝ in iūcturas in quo conuenit fere vniuersa sn̄ia medicoꝝ. ℞. olei oliuaꝝ antiqui. ℥. iij. aceti al. satis acuti. ℥. j. salis cōis modicū toꝛrefacti. ʒ. vj. vini aromatici uetusti. ℥. ß. terant oīa sil in moꝛtario lōga cōtritiōe ꝛ cū hoc linimēto iūcture sup q̄s estimatur euētus doloris leui ɔfricatiōe saltem in die sel qn̄ uadit ad lectū confricari debet: ꝛ ptes circūstantes cuꝫ ipso mediocriter calefacto iungant: ꝛ circūligetur locus cū pannis lineis ꝛ ligatura bone adhesionis: que tn̄ excludat oēm doloreꝫ. ¶ 6m instrm est hoc. ℞. aloes epatici. ℥. iij. pulpe collo qntide. ℥. j. artetice ireos arthanite an̄. ℈. j. reubarbari elci. ℥. j. agarici. ℥. ß. masticis. ςς. croci dauci an̄. ℈. ß. pl̄uericētur oīa per se ꝛ infundantur in. ℥. iiij. succi ciclamis aut primule ueris dum hēri poterit ꝛ ponant in furno post ex̄ctionē panis in catino rudi. i. non vitreato usquequo ɔsumatur succus ꝛ uehementer agitando incoꝛporent ꝛ reponant iteꝝ in furno usqꝫ ad cōuenientē exiccationeꝫ. ꝛ ita fiat tribus vicibus usqꝫquo medicina remanēs bn̄ viscosa fiat ꝛ tenax. De hac vͦo mā forment pille p oī. ʒ. vj. de q̄bus accipiat oī 5a uel 6a die vnā paꝝ an̄ cenā. Et iterū de eis accipiat hora ꝑscripta oī 3a die. i. tp̄e quo sumit digestiuū suꝑscriptum. Et pōt adhuc de eis accipe. ʒ. j. oī mēse semel obseruando post eam horaꝫ ꝛ conditiones supra declaratas in instrͦo q̄rto principali. Neqꝫ enim dubito in pillis istis eē virtutes potētes in diuertēdo ꝛ euando mās cholericas flaticas mucillagiosas ꝛ aquosas que n̄t in pluribus precipitari solent: qͦ manifestum est intelligēti virtutes componentium eas.

Consilium. 247.

De dolore inferioꝝ iuncturarum genuū ꝛ pedum cum impotētia motus ꝑgressiui ꝛ sustentatiōis totius coꝛporis a mā q̄dē flatica mixta cū cholera acuta proueniente.

Egregius utriusqꝫ iuris doctoꝛ dn̄s Rolandus de pisis laborat dispōne que est doloꝛ inferiorū iūcturaꝝ genuū ꝛ pedū cū multa lassitudine debilitate ꝛ ipotētia debiti motus ꝑgressiui ꝛ sustētatiōis toti⁹ coꝛporis. et hec q̄dē dispō ꝓuenit a dn̄io mãei flegmatice cui cōmiscet cholera subtilis ꝛ acuta multiplicata in epate eius ꝛ a ḡnatione fuit caliditi ꝛ siccū: lꝫ ꝑmutatum sit ad lapsum fridum ꝛ humidū ꝓpter aliquā de causis inanientibus sicut fluxus spōtanei uel artificiales aut imoderatus coitus uel longa abstinentia: ꝛ sic de alijs. ¶ Demonstrāt aūt. h. lapsum epatis euidētie plime. ¶ Prima est mollities totius coꝛporis. ¶ 2a est pulsus puitas ꝛ leuitas. ¶ 3a est urinarum caropum emissio: quarū coloꝛ est sicut coloꝛ lane lote pectinate ꝛ substātia parū est grossa mucillaginoso flate multo plena ꝛ sic de alijs. Et bonū fuit q̄ virtus trāstulit mām ad inferioꝛa magis q̄ si mā vi nāe propulsa fuisset ad superioꝛa aut remansisset in epate ꝛ urinalibus vijs in quibus potuisset grandia efficere nocumenta.

Ex isto fundamēto clare appet q̄liter iste eximius doctoꝛ sit regendus: indiget eni mãsione ꝛ aere ad calm ꝛ siccum inclinatis: ꝛ sic de alijs rebus non nālibus. vn̄ caueat sibi a cibis frigidis ꝛ humidis uelut piscib⁹ multis ꝛ ꝓprie elixis a spiachis bleta cucurbita poꝛtulaca ꝛ cibis lacticineis ꝛ a carnibus antiq̄s difficilis digōnis ꝛ ab usu fructuū huidoꝝ actu ꝛ potentia. Oēs eni fructus ei sunt vitupe rabiles. ꝑter amigdalas ficus ꝛ alios fructus calos: ꝛ caueat a potu aque frigide simplicis. ne ꝛ ipsa cōmixta cum vino nō est ei inutilis: ꝛ melioꝛ eēt sibi aq̄ mellis fcā ex. xv. lib. aque ꝛ vna lib. mellis cōsumpta 3a pte duabus remanētib⁹. ¶ De rebus etiam deterioꝛibus est ei multitudo motus ꝑgressiui ꝛ exercitium q̄libet oī tp̄e ꝛ maxime post cibum: ꝛ inter reliq̄ nulla nocibilioꝛ res est ei q̄ coitus. ¶ Uinum autē eius debet esse colore rubeum: sapore conueniens declinans ad aliqualē ponticitatē ꝛ nō ad excellentē acredinē uel dulcedinē.

De rebus autem medicinalibus sex videntur mihi necessaria huic viro preseruatiua eius a casu in deterioꝛem lapsum. ¶ Primū est q̄ ipse purget in hoc mēse martij q̄ citi⁹ est ei possibile ꝭm hūc modū. Prio q̄ vno mane accipiat hūc potū. ℞. aque eupatorij aque absinthij an̄. ℥. j. ß. agarici electi. ʒ. j. reubarbari. ʒ. ß. spice nardi. ςς. an̄. ǵ. iiij. sal gēme. ǵ. iiij. succi rosaꝝ. ʒ. j. infundant medicinarum pulueres subtiles in aquis ꝛ in succo calis per vnum diem naturalem. Mane vͦo circa decimam horam calefiant ꝛ colentur ꝛ uehementer exprimantur ꝛ illa colatura bibat bene cala post quaꝫ ipse doꝛmiat per horam ꝛ non comedat nisi transiuerint hore sex. ¶ Die vͦo sequenti imediate hora prescripta accipiat hunc potum calm. ℞. syr. de eupatorio. ℥. ß. aque hypericonis. ℥. iij. misce quē cōtinuet per octo dies. ¶ Nona vͦo die sequenti accipiat istas pillas. ℞. pillaꝝ de sarcocolla. ʒ. ß. pillaꝝ fetidarum. ℈. j. accipiat eas hora ꝑscripta obseruando oīa que scripta sunt obseruari debere post ꝑmū potū. ¶ 2m vͦo rememͦ quo uti debet est hoc. ℞. aloes abluti. ʒ. ij. bdelij pulpe colloquintide an̄. ʒ. ß. cinamomi floruꝫ eupatorij. an̄. ǵ. vj. salis indi. ǵ. iij. cum succo rosaꝝ fiant pille de oī. ʒ. vj. de quibus post purgationem accipere pōt vnaꝫ oī fine quinqꝫ dierū in auroꝛa. ꝛ ipsis ēt uti debet qn̄ accipit syrupū suprascriptū ꝛ ꝓprie si uenter eius nō eēt bene largus. ¶ 3m vͦo remediū est hoc. ℞. ǵnoꝝ fisticorū. ℥. iij. cinamomi electi liquiritie anisi. ςς. an̄. ʒ. j. artetice. ʒ. j. ß. infundantur fistici in aqua hypericonis cala per duos dies naturales: postea ultimate terantur ꝛ coquantur cuꝫ lib. ß. ɕuccari albi ꝛ additis speciebus fiat confectio in frustis. ʒ. ß. de qua iste vir semper accipiat ante cibum frustum vnum. ¶ 4m vͦo remedium est hoc. ℞. olei oliuarum antiqui q̄ magis est possibile. ℥. iij. salis cōmunis modicum toꝛrefacti. ʒ. ß. sandarace. ʒ. j. terantur simul in moꝛtario ultimate ꝛ cum hoc iungantur per dies. xxx. uel. xl. bene omnes iuncture lese bene calido ꝛ leuiter confricando. ¶ 5m speciale remedium necessarium eidem pro rectificatione sui epatis. ℞. olei de absinthio: olei nardini ꝛ de mastice. an̄. ʒ. j. floꝛum absinthij eupatorij sq̄nanti ꝛ calami aromatici. an̄. ℈. j. trociscoꝛum dyarodon. ℈. ij. cere albe. q. s. fiat vnguentum molle de quo tota regio sub costis dextre partis ꝛ tota spina a spatulis inferius per totum mensem aprilis iungantur actu calido superponendo pannum calidum tincte guminose suffumigatum. ¶ Ultimū remedium necessariū eidē pro cōfoꝛtatione capitis eius est hoc. ℞. macis. ʒ. j. ß. gariofiloꝝ cubebarū assari sticados. an̄. ʒ. ß. maioꝛane. ʒ. ij. fiat oīuꝫ per se subtilis puluis. deinde cōmisceantur. De hoc igit puluere supaspergatur pars anterioꝛ capitis nominata caluaries per totum mensem aplis omni sero aut saltē omni alterno sero ponēdo de eo q̄titateꝫ q̄nque uel sex granoꝝ oꝛdei: ꝛ erūt ei omnia utilia que in sui salutem dirigat altissimus ad laudes eius. Amen.

Consiliuꝫ. 247.

De dolore artetico.

Commēdatissima domina uxor honorabilis viri ser Melchisedech laborat doloribus juncturarum qui proprie artetici denominari debēt et perambulāt per diuersas iūcturas et maxime inferiores. ut nunc per pedes per genua ut in pluribus. Aliquando vero superiores juncturas inuadunt licet raro. ¶ Et sicut apparere pōt ex nāli cōplōne eius hi dolores proueniūt a flate mucillaginoso et aquoso que mobilitant et fluxibiliores fiūt a cuiusdā māei cholerice particula que cōmiscetur eis. et potest hoc satis uerificari qr hi dolores satis cito paroxismant et eueniūt. et cito ēt resoluuntur neqz tumores faciunt uehemētes. Si enim mā grossior esset: non ita cito flueret. et dum fluxa est non ita cito a mēbro remoueret̄ fm magnam eoꝝ ptem. et qr mā satis subtilis et penetrabilis esset satis essentialiter et accn̄talr̄ ēt propter cholerā cōmixtaz supra. ideo aliqua eius particula remanet in mēbris pfundata. pp qd̄ in predictis membris diu remanet laxitudo et doloris species aliquanta: Ex quibus oibus apparet qꝫ regimē eius sustentari debet super electione ciborum et potuum ɔsequēter medicinales habeāt pbibere gn̄ationē māeꝝ flaticaꝝ: et cōsumere et exiccare mās flaticas iam genitas et aperiendo urinales vias et poros māz diuertere ne fluat ad juncturas. Nā de ingenijs curatiuis dolorū iūcturarū oium solēne est intendi ad puocādum urinam: qm̄ per ipsam educit mām que est cā efficiens dolorum taliū. qm̄ mā talis est supfluitas scōe digōnis que in epate est. Un̄ 22ª tertij tractatu 2°. cap̄ 2°. de causis curationis doloris juncturarū. Prosunt administrationes solutiue medicine. precipit Auicª administrādū eē puocatiua urine. desiccat mām dolorū juncturarū. qm̄ ipsa sicut scis est. i. fit ex supfluitate digōnis scōe: que est epatis et uenarū et pprie in podagra cala. Que aūt et q̄lia debent hec esse puocatiua sunt radices fenicli petrosilini dauci et apij. In cā frida semē endiuie cicoree scariole et q̄tuor se. coia in cā cala. doctoribus clarissimis regentibus eā particularius discutiendo relinquo.

Medicinale autē regimen huius uenerabilis domine multū particulariter discutiendū esset. uerūtn̄ qr nūc instat dierū canicularium tp̄us et estas est feruentis calitatis et siccitatis absqz intermissione pluuiarū et abundantie aque tpis et aeris ɔsistentia multū superflue corpora resoluunt et debilitant. Ideo videt̄ mihi huic mulieri puidendum esse cū q̄nque intentionibus. ¶ Prima q̄dez ut obseruato regimie sex rerū nō nāliū supius succincte tacte. hec mulier utat̄ infrascriptis pill'is que mām minorent et cōsument et mēbra ɔfortent dolētia ab eis diuertēdo mām. cuiꝰ descriptio. ℞. sarcocolle in lacte nutrite per vnā dieˀ nālez. ʒ. j. aloes epatici. ʒ. vj. turbit. ʒ. iiij. hermodactyloꝝ electoꝝ. ʒ. j. ſ. feniculi petrosilini masticis cinamomi an̄. ℈. vj. infundātur oia in succo ireos. deinde pistentur adinuicez et fiat̄ eorum massa de qua fiant pillule pro oi. ʒ. vj. Accipiat igit̄ de eis oi mane in aurora et cōtinuet ipas usqz ad decē dies mensis septēbris. Deinde incipiat assumere syrupū istū calidū in aurora et cōtinuet ipsum diebus decez. Et si in istis diebus q̄bus assumit istum syrupū uenter eius esset stipticus. tunc oi sero uel alterno sero accipiat vnā de infrascriptis pill'is paruz an̄ cenā. ¶ Descriptio syrupi. ℞. oximellis cōpositi. syr. de calamēto. mellis ro. an̄. ʒ. ſ. aque absinthij aque eupatorij an̄. ʒ. j. ſ. aque acetose. ʒ. j. misce. ¶ 2m remediuz p̄ncipale est ut postq̄ accepit hūc syrupū soluat̄ uēter eiꝰ cū his pill'is. ℞. pill'aꝝ de hermodactyl'. pillulaꝝ de sarcocolla. pill'aꝝ fetidaꝝ an̄. ℈. j. reformētur pillule septē cū el'ario succi rosaꝝ et accipiat eas in aurora et dormiat post eas et non comedat neqz bibat nisi post q̄ntā horā accipiat cyathū vnū aque cal'e ordei. et post p vnā horā prādeat. ¶ 3m remediū p̄ncipale est ut hec dn̄a semper ante cibū paruū accipiat vnā rotulā ɔfectionis plirisarcoticon que non transcendat mensurā. ʒ. j. ſ. ¶ 4m remediū est ut in tpe quo assumit predicta medicamina omni sero ante cenā abluat sibi pedes cuz aqua in qua fabri extinguunt sua ferramēta leuiter calefacta. ¶ 5m et ultimū remediū est. ut postq̄ hec dn̄a oia p̄dicta compleuerit exponat se ad balnea Paduana sācte Helene uel in villa abbani posita. et nō curet balneare corpus suuz nisi sedendo in aq̄ illa ab vmbilico inferius et in tpe intermedio quo accipit balnea. s. mane et sero teneat semper iuxta posse genua et pedes in pelui magna plena luto qd̄ reperitur in alueis predictoꝝ balneoꝝ qꝫ predicta mēbra oia sint sepulta sub dicto luto accepto ex originali fonte vnde primitus nālis illa scaturierit aqua et taliter fortificabuntur membra ipsius et defendentur a receptione māeruz ¶ Descriptio autem pillulaꝝ que debent accipi tpe assumptionis syrupi. ℞. agarici hermodactyloꝝ electoꝝ an̄. ℈. iiij. aloes abluti. ʒ. j. masticis rosꝫ. spice. ꝗ. an̄. ℈. vj. infundantur per duos dies pulueres isti in. ʒ. ij. aque ireos uel succi radicum eius et commisceant̄ et exponant̄ ad radios solis usqz ad exiccationem aque uel succi. deinde renouetur succus uel aqua et sic fiat ter. De hac igitur materia fiāt pillule ex omni ʒ. vj. et dētur ut supra.

Consilium. 248.

De sex malis dispositionibus vz. ¶ De dolore juncturarū. ¶ De dolore renum intenso satis paroxismali. ¶ De soda cronica uel temporanea. ¶ De scothomica dispositione cuz imaginationibus. ¶ De dolore stomachi cum subuersione et eructuatione cum difficultate anhelitus et pulsu cordis. ¶ De uehementi corporis stipticitate. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De causis et signis dictarum dispositionum. Cap. I.

Venerandus in christo pater: et sacre theologie doctor profundus sacri ordinis beati Francisci dignissimus generalis et catholice fidei christiane eximium decus et constantissimus athleta uarijs heu molestatur accn̄tibus. ¶ Quorum quidem p̄m et solitum et uetustum est juncturaruz dolor et maxime inferiorum ut pedum. et aliquando leuior genibus coicatur. non raro etiam in musculis tybiarum infusus. et si quandoqz ad superiores partes anchararum et musculorum extendatur spine. idem tamen specie et ab eadez radice oino procedere vr: ut inferius declarandum relinquo: ¶ 2m vero principale eius accn̄s est dolor renalis proueniens paroxismalr̄ notabiliter intensus. lz ut in plibus in eisdē maneat fixus cum multitudine harenaꝝ et lapilloꝝ in renibus abundantium. ¶ 3m accn̄s p̄ncipale est soda cronica uel temporanea que tn̄ periodicis intensionibus nō raro exacerbat. ¶ 4m accn̄s est scothomica dispō imaginationibus non leuiter sociata. ¶ 5m accn̄s est subuersio cuz magno stomachi dolore et uomitu et eructuatione fortibus maximam in anhelitu angustiā facientibus. ¶ Ultimū accn̄s est uehemens corporis stipticitas cuz magna uentositatum in inferiori uētre congregatione. Ex quibus oibus nō solum infelicem vitam dicit sed magnis etiam periculis paratam.

Et siquidē oibus his saluberrimum consilium ordinari debet. opz p̄mitus iuestigari an oēs tales dispōnes sint per se egritudines an per colligantiaz diuersoꝝ mēbroꝝ inuicem colligate. An oium istarum egritudinum vna et eadem tanq̄ radicalis causa assignari possit. ¶ Uidetur autem ex multis posse deduci qꝫ oium haruz dispōnum cā est cōplō frigida et humida p̄ncipaliter stōchi toti coicata corpori cū multa mā flatica. que nālē calorez debilitauit et principaliter ipsius stōchi. adeo qꝫ magna ciborū et potuum pars magis in uentositates conuertitur et uapores q̄ in bonum chilū. Un̄ sanguis generat̄ in eo frigidus et humidus respectu proprij tēperamenti qui est cā ɔtinue sode que iam premissa est. Silr̄ est cā gn̄ationis uapoꝝ multoruz qui commixti visibili spiritui sunt causa scothomie et imaginationū et ɔsequenter aliaꝝ dispōnuz. de quibus dictū est.

Ut aūt clarius appareat oīum accītium pticulariū cā paulo sublimius cōteplandū ēst. Qḋ eniz in eo nocumētū notabile in digōne cōtingat multa declarare possent sig. ¶ Et primū quidē est longitudo remanētie cibi in stomacho eius que pbatur a posteriori: eo q̄ q̄nq̄z euomit cibum qui ante per .xij. usq̄ ad .xv. horas fuerit assumptus. ¶ 2° declarat̄ idez per tarditatem euentus appetitus nālis. Tardus enim est appetitus eius neq̄z excitatur in eo nisi cuz iā passumpt° cibus digestus fuerit. etenim nō esuriendi aīalis cā est copiositas esce que est in uentre. vtutū nālium 3°. penulti° cap. ¶ 3° iteȝ arguit̄ in eo debilitas digōnis ex hoc: q̄ remanet sp in stōcho ei° q̄uitas donec passūpt° cib° in iferiorē uētrē deponat̄. ¶ 4° iteȝ declarat̄ ex eructuatiōib° repñtātibus odorē z saporē cibi passumpti q q̄nq̄z pseuerant in eo amplius q̄ p decē uel duodecim horas. Si igit̄ in eo ut in plurib° z coiter trāsmutandi quēlibet cibuz inuenitur stōchi ipsius debilitas. tūc que erit opinio tua si cibaretur cibis digōni notabiliter resistentibus z ineptis. nequaq̄ enim digeret eos. imo utplurimū corrumperentur in eo.

At uero doloris in stōcho eius sepe euenientis cā est mala cōplx̄o frida z hūida uētosans z euaporare faciens multitudinē flatis in eo inuēti. cū eni in eo multa cōgregat̄ q̄titas uentositatū z uapoȝ. necesse est succedere dolorē extēsiuū. ¶ Et pp stōchi notabilē extensionez magna fit dyafragmatis cōpressio. q̄re nec iō tāta in eo aliq̄n fit anhelitus cōstrictio ut oīno pfocari videat̄. q̄ aer quo eūo fieri debet nō pōt igredi bm q̄titatē cōuenientē. eo q̄ via itroitus eius cōstringitur a cōpressione iā dicta. z nisi bñficio vtutis finalr̄ resoluētis aut carminantis uentositates pdictas z uapores eruptio fieret per supiorē stōchi viā z in eructuationem cōuersio. oīno morti subite videt̄ eē paratus. ¶ Et ex hoc correlarie conclude alleuiationē in anhelitu non fieri pcise per eductionem uētositatum per superiorē ptē. imo ēt per inferiorē uentrem uentositates cum fecibus expelluntur z chilo. pp̄ter qḋ alleuiat̄ magis expulsione taliuz per utraq̄z viam q̄ per alteram ipsarum tm̄.

Et ex hoc fundamento etiā pulchre concludere potes que sit cā pcedētis extenuationis eius. Neq̄z eni bñ intelligi pōt q̄ p talē expulsionē p inferius educant̄ pcise feces z uapores. q̄n etiā expellat̄ chilus qui debet eē mā sanguinis. z hoc idē facile videri pōt per substātiaz ei° qḋ expellit̄ chilosaz: que est substātia alba subtilis ptisane in spissitudine silis. p° pmi. cap. de generatione humorum.

Post hec autem iterum diligens considerator facile videre potest duplicem esse causam doloris in renibus eius euenientis. ¶ Et p° quidem causa est multitudo uentositatum que coicantur renibus extensionez facientium in panniculo colatorij uestiente ipsos. ¶ 2° uo cā illius doloris est multitudo harenulaȝ imo lapilloȝ in eis exītiū. ex quorū etiā coloribus cām mālē eaȝ facile demonstrare potes. sunt eni harenule utplurimū subrubee ad sub albedinē declinantes que arguunt mālem eaȝ causam fuisse flegma alicui portiōi cholere cōmixtū z longa residētia ei° pp̄ter viscositatem suam in renibus fuisse excoctam.

Propter que ēt satis facile deducere potes. cur iunc turarum dolor in eo prouenerit aut intēsior factus fuerit z similiter in tybijs.

Et tandem ēt inueniri pōt causa 'sode illius que dicta est: eo q̄ flegma illud uaporabiliter ad caput delatum est cā doloris infrigidando aut dolorem extēsiuū z grauatiuū in pāniculis cerebri efficiendo.

Similiter ēt appet cā imagiatiōnū que in ipso satis perseuerant. eo q̄ uapores illi siue delati ab inferiori pte ad caput: siue geniti in cerebro per viam indigestionis cōmiscent̄ spūi visibili representantes in cristalloide similitudinem sui motus. oē enim sensatum efficit in instrō sensibili formā que est sibi silis. sȝ hic uapor spiritui visibili cōmixtus potētie sensitiue visibili repñtat silitudinē line alis aut circularis aut alterius figure iter imaginationes uel imagines tales in eo proueniunt ex cōmixtione uentositatū z uaporum que cōmiscentur spiritui visibili. ¶ Hec in summa videt̄ eē dispō huius reuerēdissimi pr̄is cum causis suis z signis declarantibus ipsa ita deducta. vn̄ cōcludi potest q̄ opz ipm sedulū esse uehementer ad curā harum dispōnum pp pericula grandia z vite eius z opōnibus pdictorū membroȝ incūbētia. Cuius q̄dē regimē ptiri uolui in administrationem cōgruā sex rerū nō nālio. deinde in expssionem intentionum medicinalium z instrumentoȝ ei ouenientium.

¶ De regimine per sex res non nāles. Cap. II.

Incipitur discurrendo per regimen conueniens expte ciboȝ z potuū pmittēdū p q̄ opz hūc uenerabilē in christo patrē euitare oē illud ex quo pōt gn̄ari uētositas z supfluitas uapoȝ in stōcho z toto uētre. Est aūt hoc itelligēdū duplr̄ ex pte cāe. quarū p° est mālis cā gn̄atiōis uaporū z uentositatū. 2° uo est efficiēs cā eoȝ. Pōt enim in stōcho hoīs instītiali tēperamēto tēperati gn̄ari multitudo uaporuz z uentositatum ex parte cibarioȝ que māliter multuz humida sunt z euaporabilia. uelut lac fructus oēs multum molles. pastiles cibi. pisces molles z silia. quoȝ aliqua sunt uētositatū cā ex parte multe humiditatis solius uelut pdicta aliq̄ uel sunt cā uentositatum ex parte multe humiditatis eoȝ coiuncte alicui caliditati acute: sicut est alleū cepe bulbus porrū raphanus mel z sibi silia. In his enim multa iuenit̄ humiditas forti calitati cōiūcta q̄ uētosabilia sunt mālr̄ z effectiue. q̄nq̄z uo sola uentositatum z uapoȝ gn̄atiua cā efficiens est stomachi caliditatis innata debilitas. Si enim occurrūt ei obiecta aut quantitate sua aut aptitudine euaporationis resistentia. tunc bm partem eorum magnam conuertuntur in uentositates z uapores. ubi si fortis esset caliditas talium obiectorum fieret digestio conueniens in innatiuo. ¶ Ex quorū ēt fundamēto tandē videri pōt q̄ aliq̄n in hoīe quantūcunq̄z sani stomachi gn̄antur uētositates z uapores ex pte obiecti inconuenientis: z non ex pte caloris nālis eius. pp qḋ opz ipm aduertere ne calor innatus debilitetur aut eidez offerantur cibi z potus hn̄tes mām multe euaporationis z uentositatis aut caliditatis eidem coniuncte. ¶ Ex quibus tandem 3° correlarie concluditur q̄ opz ipm euitare panem açimum humidum z non bene coctum. sȝ panem eligat de puriori pte farine bn̄ coctū z multum fermenti recipientem salis parū plus cōsueto. z si sepe uterēt pane biscocto multuz esset ei cōueniens. nō multū tamē de eo accipiendo. etiaz panis opirus. i. parū furfuris recipiens esset sibi cōueniēs. talis enim panis nō est multi nutrimenti neq̄z viscosi: z est facilis descensus. 21° continentis. 25° capitulo. Euitet etiaz gratia conuenientie sermonis condimenta omnia facta cū pasta ut laganas z similia. ¶ Carnibus aūt utatur laudabilibus: uelut sunt carnes caprine vituline leporine z gaçelli et porci syluestris. Et de uolatilibus sunt uelut carnes galliarū caponū z pulloȝ iuuenuz: quoȝ oīum carnes meliores sunt alioȝ aīaliū carnib°. 24° cōtinentis cap 669°. Carnes autez starne z coturnicis ēt sunt sibi cōuenientes: q̄m inter reliq̄s uolatilium syluestriū carnes ponunt̄ laudabiliores 3°. Almāh. cap 43° z 3°. Utiles ēt ei sunt carnes que declinant ad calitatem z siccitatē. z sūt ualde cōuenientes ei cuius corpus ifrigidatū est: z sanguis est paucus. 24° continentis. allegato cap. Etiā caro fasiani est sibi conueniēs: q̄m est melior carne pulloȝ. 2° can. cap de duragi. i. de fasiano. Colūbi iuuēculi cōplete pennati ppinqui uolatui ēt conuenientes sunt: z pp̄rie syluestres si in eius stōcho sint soliti bene digeri. ubi autē cōtra esset nō laudarē eos: eo q̄ sunt tarde digestionis: z longe more in stōcho. ubi tn̄ bene digerunt̄ sunt cōuenientes propter proprietatē quā imposuit eis Auēçoar ad debilitatē visus puenientē ex penuria spiritus visibilis. Caro uo anatis non placet mihi: q̄ multas generat supfluitates z fastidiū 3° Almansoris cap 39. Cōueniūt etiam ei aues minute multo

labore cibū acqrentes que in nemoribus ⁊ dumetis degunt uelut sunt finci philomene alaude carduelli meruli ficedule caudatremula ⁊ similes. reliqua võ non placent. Si autē uti uellet carnibus anatulorum aut agnoꝝ raro utatur eis aut assate meliores sūt ei q̄ elixe. Carnibus võ salitis ⁊ pprie macris aliquando uti potest: ⁊ proprie cum fuerint elixe: rarius võ assate accipi debent. ¶ Pisces aūt recētes oēs rōnali iudicio videntur ei disconuenire pp multam hūiditatem eoꝝ. Uerum qꝛ pp reuerentiam legis catholice ⁊ hominum modestiā ⁊ deuotionem oportet uti in magna parte anni cibis excludentibus carnes. Jō opꝫ eligi pisces quoruꝫ carnositas sit a superflua hūiditate elongata q̄ melius fieri potest. Eligant̄ igit̄ ex eis saliti qui viderent̄ esse cōuenientiores in cōgrua quantitate: ⁊ ex recentibus boni sunt sicut torrētine uarioli marsiones temali ⁊ lucij. Et de maritimis uelut rumbi orade ⁊ sibi siſes. Unum tn̄ obseruando canonē in assumptiōe eoꝝ: q̄ oēs pisces semp actu calī comedant̄: ⁊ cum aromatibus condit: ⁊ si acciperentur elixi elixentur cum sale ⁊ aliqua quantitate vini. ¶ Lactis võ usus non placet pp predicta: ēt qꝛ obtenebrat visum. 2° cañ. in ppo cap̄. Nocet eniꝫ hn̄tibus egritudines neruoꝝ ⁊ pp̄e sſaticas ut est colligedū ibidem in areola iuncturaꝝ. Facit ēt euenire inflationem ⁊ dolorem in stomacho ⁊ pp̄e colostra. i. iuncata: que ambo cōmouent singultum ⁊ eructuationem fumosam: ⁊ pp̄e lac ibidem in areola membroꝝ nutrimenti. ¶ Propter qđ ēt non laudo eidem usum casei: ⁊ pprie mollis ⁊ pauci salis. sed conueniens est ei caseus modicum durus ⁊ notabiliter salsus. ¶ De cōdimentis aūt ⁊ saporib° placent mihi oīa acetosa ⁊ cū succo lymonū cōdita ⁊ cū agresta ꝯuenıētis salsedis. Granata võ ⁊ eoꝝ succus ⁊ citrāgula nō placēt mihi nisi cōmisceant̄ cū spēbus eoꝝ friditatē ⁊ actualē hūiditatē corrigētibus: sicut cum cinamomo galāga çinçibere ⁊ similibus. ¶ Igit̄ spēs que pro cōdimēto sibi cōuenientes eēnt sunt sicut pip: ⁊ pp̄e albū: galāga nux muscata gña paradisi macis lignum aloes spica nardi folium ameos cardamomū crocus flores rosmarini mētha serpillū ⁊ sıſia. ¶ Et de his que ꝯferunt̄ visui sunt sicut eufragia maiorana lignum aloes ⁊ feniculus que q̄tuor cōfortant cerebrū ⁊ spm̄ visibilē subtiliant ⁊ vias mūdificant visionis: ⁊ crocus ēt q abstergit visum ⁊ phibet fluxum ad ipm. ¶ De condimentis aūt mellitis placēt mihi oīa cum eo confecta ⁊ proprie cum coctum est: nisi sit homo solitus uehementer noceri ab eo. ¶ Oleo aūt uti pōt: ⁊ pp̄e oleo de nucibus qđ est calm̄ in 2° lꝫ sit humidū in p̄ nisi timerē q̄ grauaret caput eius. Eligibilius est aūt oleū de oliuis: ⁊ pp̄ie bn̄ maturis: ⁊ ꝯuenientius ei dico eē antiquū q̄ recēs. Etiā oleum de amigdalis dulcibus: ⁊ oleū de fisticis placēt mihi si uelit uti eis. ¶ Butyri aūt usus nō placet mihi ⁊ pp̄e si comedat̄ crudū qm̄ fastidiū facit ⁊ supius ad os stomachi ascēdit. 3° Almansoris cap̄ 19°. lꝫ sit calm̄ ⁊ humidū in p̄. Ne qꝛ etiam coctum laudo. qui enim in comestiōe utitur eo flegmaticas patiet̄ egritudines. 3° Almansoris. cap̄ 96°. ¶ Zuccari võ usus in cibis ⁊ potibus placet mihi. eo qꝛ ipsum est calm̄ in fine primi: ⁊ equale ponit̄ in passiuis. ⁊ si declinat ad aliquam earum magis ad siccitatem q̄ ad humiditatem inclinat. ppter quod usus çuccari scđe decoctionis mihi magis placet q̄ complete coctionis. ipm enim est calidum ⁊ abstersiuum magis ⁊ stomacho ⁊ pectori conuenientius. ¶ Jā autem transeundum est ad edulia de granis facta. premittēdo primo q̄ oium leguminum usum euitare debet: ⁊ pp̄ie elixatoꝝ. Si qua tamen legumina competunt sint cicera rubea que calа sunt ⁊ sicca in p̄. grū decoctio competit: ⁊ pp̄ie cū radicib° ⁊ aromatibus supratactis. Fabe võ faseoli ⁊ lentes ⁊ cicera alba nō placēt mihi. ¶ Placet aūt mihi usus panicij. lꝫ eni sit fridū in p̄: ⁊ siccū in 2°. 21° cōtinētis. cap̄ 199°. tn̄ qꝛ lenitiuum est ⁊ exiccatiuū ⁊ puocatiuꝫ urine laudat̄ uobis. ¶ Placet etiam mihi risum qđ est calidum in p̄mo: ⁊ siccum in secundo. 21° continentis cap̄ 126°. ēt qꝛ est aliq̄liter stipticū ⁊ ideo stomachi cōfortatiuū 8° de simplici medicina. in

proprio cap̄ colligēdum. Farris aūt usus etiam placet mihi. ¶ De olerib° aūt utēdū est oib° que sunt facilis digōnis calа ⁊ sicca ⁊ uētositatꝫ corruptiua ⁊ phibitiua gñationis earuꝫ de quoꝝ numero est saluia cui° laudes multi modernoꝝ p̄dicāt. lꝫ min° de ea scriptuꝫ inueniat̄ q̄ narratum. Auic. eni 2° cañ. ⁊ Rasis 21° ꝯtinentis. usqꝫ ad. 24. nihil de ea scripserunt. Dyascorides autem in 3° lib. de ea fecit capl̄m intitulatuꝫ de elilisfago. Serapio võ in aggregatore. cap̄. 149° enumerauit eā inter medicinas calаs ⁊ siccas: pp qđ vī eadē esse ꝯueniēs maxime stōcho. eo qꝛ est notabil̄r stiptica: ut elicit̄ ex sermonibus Dyascoridis pallato cap̄. ¶ Feniculus ēt placet: eo qꝛ calidus est in 3° ⁊ siccus in 2°. 8° de simplici medicina. ⁊ placet mihi pp diuersionem quā facit urinam puocādo. ¶ Silr̄ placet mihi petrosilinū qđ calm̄ est ⁊ siccuꝫ in 2°. ⁊ mētha sibi silis ⁊ pp̄e qꝛ stōchalis. ¶ Et serpillum ēt calm̄ est ⁊ siccum in 2°. ⁊ pprie qꝛ capitale est. ¶ Rosmarinus calidus ⁊ siccus in 3°. ꝯuenit capiti stōcho oculis ⁊ renib°. ¶ Maiorana calа ⁊ sicca in 3° ēt placet: qꝛ est dissolutiua ⁊ attenuatiua. ⁊ qꝛ aperit oppilōnes capitis ⁊ ꝯuenit dolorib° fridis a flatē ⁊ uētositate. 2° cañ. in ppo cap̄. ¶ Usum võ basiliconis non laudo nisi in pauca q̄titate ⁊ maxime qꝛ nocet visui. 3ª tertij. cap̄ de nocentib° visui. pp qđ ēt anetum ⁊ porruꝫ euitari debent. lꝫ pauci aneti usus non sit sibi disconueniēs. ¶ Caules ēt placent mihi ⁊ proprie bn̄ cocti. Lactuce võ ⁊ blete portulace spinachie cucurbite ⁊ oēs plante frigide ⁊ humide dimittantur Et silr̄ borago qꝛ multum eructuare facit. Cerefolium võ placet mihi ⁊ leuisticum ⁊ similes aperitiue plante. ¶ De radicibus autem uti potest pastinacis domesticis ⁊ syluestribus ⁊ napis in igne coctis aut in pingui brodio cum aromatibus predictis. Carote etiam usus placet mihi. Sparagi ⁊ cappares ⁊ lupullorum superiores partes ⁊ sibi siſes placēt. ¶ Fructus võ oēs ⁊ proprie fridi ⁊ humidi dimittantur: pp quod multoꝝ cerasoꝝ usus ⁊ proprie cum stipticitate uentris non placet mihi. Acria võ minus mala sunt ei: ⁊ pp̄ie cuꝫ incisione sua. Que võ ex eis sunt hn̄tia carnes duras ⁊ proprie pauce humiditati cōiunctas uocata amarilia ꝯueniunt. ¶ Persicoꝝ võ usus qnqꝫ conueniens est: propterea qꝛ bona sunt stōcho ⁊ iudicio rōnali accipi deberent ante cibum. ¶ Pira võ oraria. i. primis tp̄ibus apparentia ⁊ non conseruabilia non sunt ualde utilia nisi fuerint muscata ⁊ ualde dulcia. ¶ Auellane võ recētes non multum sunt utiles sed ꝯueniētiores sunt sicce ex eis. ¶ Amigdalaꝝ võ comestio est utilis in oī mō p̄parationis: qꝛ abstergunt vias ⁊ aperiunt: ⁊ sunt boni nutrimenti. ¶ Ficus võ recētes calе sunt in p̄ ⁊ sicce in scđo. añ cibum assumpte placēt eo qꝛ cōferūt stōcho epati ⁊ renibus ⁊ leniūt ⁊ abstergūt. ⁊ in eis est lenificatio ultima secūdo cañ. cap̄ ppo. lꝫ ⁊ recētes magis sint nutritiue q̄ exiccatiue. ¶ Passule ēt bone sunt eo qꝛ bonū nutrimentū dant stōcho pectori ⁊ epati aperiendo equal̄r. ponuntur enim eqles fere in oibus q̄litatibus. ¶ Nuces võ non placent: lꝫ sint nominate inter fructus calos ⁊ siccos: eo qꝛ grauant stōchū in digerēdo ⁊ capiti ⁊ pectori nociua sunt. ¶ Castanee silr̄: qꝛ uētose sūt ⁊ grossi nutrimenti ⁊ complōnis frigide ⁊ sicce dimittant̄. ¶ Crisomilla ēt dimitti debent: eo qꝛ frida ⁊ humida sunt in scđo: ⁊ caput grauant ⁊ fumositatibus iplēt. ¶ Pinearū võ usus non placet mihi lꝫ ponant̄ in passiuis temperate ad aliqualem caloreꝫ declinātes. si tn̄ accipiant̄ cōfecte cū çuccaro uel infuse per diem in aq̄ calа cōuenire possent. aliter aūt stōcho nocent. 13ª tertij. de iuuātib° ⁊ nocētib° stōcho ¶ Fistici qꝛ calі sunt in fine secūdi ⁊ hn̄t humiditatem nō limitatā utiles sunt. eo qꝛ aperiūt meatus nutrimenti. expurgāt canales epatis ⁊ pulmonis. octauo de simplici medicina suo caplo colligendum. ¶ Dactyli bene dulces calidi sunt in primo lꝫ in passiuis discordent auctores de eis. Serapio nanqꝫ graduat eos calidos ⁊ siccos. Auicenna võ de palma dicit q̄ preterijt eorum sermo. ego autem in libro meo non inuenio capitulum de eis. At võ 8° de simplici medicina scribitur q̄ abundanter nutriunt: uentrē stipticāt: pūctionē in ore stōchi

⁊ dolorē in capite faciunt: ⁊ oppilōnē in splene ⁊ epate. iō di
mittant̄. ¶ Juiube fride sunt ⁊ hũide: sꝫ q̄ꝛ de eis Galenus
inqt. ꝙ in ꝯseruāda sanitate ⁊ remouēda egritudine nō inue
nit eas utiles: imo difficilis digōnis: iō dimittant̄. ¶ Mora
q̄ꝛ frida ⁊ hũida nocēt stōcho: ⁊ facilr̄ in eo corrũpunt̄: iō nō
sũt laudabilia. ¶ Granata dulcia lꝫ sint frida ⁊ hũida in pri
mo. tñ q̄ꝛ stōcho ꝯueniũt aliqñ accipi possent. Acria ṽo q̄ꝛ fri
gida ⁊ sicca sunt in scđo non placent mihi. Muça etiam cō
uenire possent. ¶ De cōditis placēt mihi iringi ꝯditi ⁊ napi
⁊ rape condite ⁊ citonia post cibum cũ aromatibus ꝯdita: ⁊
amigdale fistici ⁊ auellane cōdite cũ çuccaro ⁊ aniso ⁊ ciamo
mo ⁊ çincibere: ⁊ extremitates xilobalsami ⁊ çinçiber condi
tum humidũ: oīa hec cũ çuccaro uel melle ⁊ aromatibus cō
suetis utilia sunt. ⁊ ꝯfectio de mace. ⁊ ꝯfectio de nuce musca
ta ⁊ de gariofil̄. ⁊ reliqua talia utilia sunt ei. ¶ De ꝑtibus au
tem aīalium parumper est discurrendum. eo q̄ꝛ alimentum
ex eis non paruam recipit diuersitatem. ¶ Dimittātur igit̄
oium aīalium ꝑtes: quarũ nutrimētũ est grossum viscosum
⁊ difficilis digōnis. ut cor pulmo stomachus ⁊ renes: ⁊ quo
rũ ēt est nauseatiuum ⁊ uētosum ut pinguedines ⁊ mamille.
Aīaliũ aũt anteriora ad digōnē sunt facilia. Posteriora ṽo
econtra. ¶ De melioribus aũt aīaliũ ꝑtibus sunt carnes ru
bee musculose pauce piguedis nō multũ vicine partibus ex
tremis ⁊ locis expulsionũ. Talis nanqꝫ caro melius oibus
alijs exhibet nutrimētũ. ⁊ ꝓprie cũ fuerit ex alis ⁊ coxis acce
pta cōuenientior in mane si fuerit elixa. in sero ṽo assata. Fri
xa ṽo nō placet ꝓp fastidiũ ⁊ nauseā ⁊ difficultatē digōnis
quā facit ⁊ grauitatem capitis. Igit̄ melior ꝑparatio carniũ
est dũ in ueru assatur uel in craticula coquitur. ¶ Salsedo
ṽo in cibarijs multa nō placet. Omnia enim salsa acuta ua
porosa sunt: ⁊ os stomachi ledentia ⁊ malũ nutrimentum ex
hibētia. ut 13ª tertij. cap̄ preallegato colligendum est. Hec in
summa de cibis dicta sufficiant.

De potu aũt leuiter trāseũdum ꝑmittēdo ꝙ conue
nit ei potus vini albi uel subrubei clari ul̄
dyaphani aromatici ⁊ boni saporis ad fumositatē inclinati
magis q̄ꝫ ad aquositatē. Et in sũma oē vinũ q̄ꝫto aquosius
⁊ grossius repit̄: tanto ei deterius est. ꝓp qđ non laudo aque
usum. ¶ Si aũt ꝯtingeret. estus aut necessitatis cā oporteret
ipm uti aq̄ eligat̄ clara ⁊ bñ mũda a fonte uel puteo uel flu
mio accepta a corruptis plantis ⁊ limositatibus alienata: que
nullo odore extraneo uel sapore sit ꝑticipās. Leuis existat ⁊
ꝯuenientis frigiditatis in quolibet anni tp̄e frigida actu po
tui cōmixta est silr̄ talis. In hyeme aũt simplex coqui pōt: ⁊
ꝓp̄e cũ fuerit lutosa uel harenosa. Et portio eius que in vi
no cōmisceri debet: limitet̄ penes fumositatem vini ⁊ discre
tionem viri moralis philosophie triti ⁊ bene edocti. ¶ Si au
tē necessitatis cā aut dolor iuncturarũ uel renũ: ⁊ ꝓp multā
stōchi frigiditatē uti uellet alio potu cōposito placeret mihi:
⁊ ualde utile eēt ei hydromel huius descriptiōis. ℞ aque ele
cte ut sup̄ lib. xxv. mellis electi crudi ⁊ mundi lib. j. flor ro
rismarini: flor andachoche. añ. ʒ. j. macis. ʒ. j. ß. çç. gariofilo
rum añ. ℈. j. cinamomi electi. ʒ. ij. coquātur oīa silr̄ lento igne
usqꝫ ad cōsumptionem tertie ꝑtis duabus remanentibus ⁊
coletur bis per pānum lineũ bñ dēsum ⁊ cōseruet̄ hic potus
quo utat̄ simplici uel cōmixto cũ vino ſm libitũ suum: ⁊ erit
singulare ꝑsidium. hec de potu taliter sufficiant.

Exercitiũ oē mediocriter factũ est laudabile siue pe
destre fuerit siue equestre: ⁊ ꝓprie qñ nō i
stāt accñtia uehemētia: qm̄ opꝫ tũc quiescere. ¶ Si aũt alijs
tp̄ibus remaneret in mēbris lassitudo notabilis que non pos
sit sufficienter per exercitium remoueri bonum est applica
re fricationes membris nisi dolentia fuerint. ⁊ ꝑmo quidem
fricatio fiat a genu usqꝫ ad nates: ⁊ a natibus usqꝫ ad spatu
las inferius trahendo. ¶ Si autem particularem diuersio
nem uolueris facere a capite fiat eius fricatio cũ pānis me
diocriter calis. Aut pectinet̄ caput sepe ante cenā ⁊ prādiũ.
Hec eni fricatio capiti facta multoties oi die est iuuatiua: qm̄
attrahit uapores ad supiora ⁊ remouet eos a ꝑte oculi. 3ª ter
tij. cap̄ de debilitate visus. ¶ Ablutionē ṽo capitis nō multũ
laudo in ipo ⁊ maxime frequētē. Si aũt lauare desiderauerit
sufficit hoc bis in mense facere cũ aqua cineris. i. lixiuio sim
plici facta cũ fricatione cum sapone albo: ⁊ statim post ablu
tionem eius caput exiccetur.

Regimen ṽo quo uti debet ex parte aeris ⁊ loci ha
bitabilis nō videt̄ mihi possibile ordina
ri: eo q̄ꝛ officiũ ei⁹ cogit ipm nō solũ ciuitates ⁊ regiōes: sꝫ ma
gnā partē orbis ꝑmeare. ¶ Qđ aũt melius fieri pōt est ut eli
gat hitationē suā in loco nōbilis caliditatis ab occursib⁹ aq̄
rũ hũiditate multa ⁊ flatu uēti hũectatiui elōgato. ⁊ sit came
ra hitatiōis ei⁹ bñ clausa a terra eleuata aspectũ hñs ad oriē
talē ꝑtē ad caliditatē ⁊ siccitatē nōbilr̄ iclinata nālr̄ aut arti
ficialr̄ cũtīcēsione ignis ex lignis iunipi lauri tamarisci abie
tis aut pini ⁊ aliorũ silũ. si est possibile nullo modo aspectũ
habens ad occidētē sit locus ei⁹. in quo tñ aere diu ꝯuersari
posset laudarē fieri suffumigationē cũ hoc puluere carboni
bus ignitis supaspersō. ℞. sandarace colofonie gallie musca
te thuris gummosi. añ. ʒ. ij. storacis calamite. ℥. ß. fiat puluis
¶ De annexis aũt aeri quātũ ad uestes corpus satis debet es
se munitum pellibus caput ⁊ totũ corpus eius a frigore no
tabiliter tuētibus: ⁊ multum diligerem ut portaret coopertu
rā capitis cum birreto suffulto ex dorsibus uariorũ aut saltē
ex pellibus agninis uel vulpinis notabiliter calidis.

Abstinētiā A cibo multum a regimine sue sanita
tis elongatam non laudo. Ipa enim in
stomacho non bene mundo facit multiplicari mās iuxta fa
mosum illud scriptum 3ª primi. cap̄ de regimine per cibum.
Tolerare famē stomachũ putridis replet humorib⁹. ¶ Ad
huc ēt nō placet mihi abstinētia multa a cibis subtracta eor
quātitate ut medietate. verbi gratia aut nihil comedēdo per
totā diem: aut ualde parum ꝓp debilitatem que virtuti acci
dit totius ⁊ stomachi: cuius nocumētum est maius multipli
cando supfluitates per viam indigōnis q̄ꝫ iuuamentũ factũ
per cōsumptionē māe ꝑ abstinentiam ꝯtē. Silr̄ etiam. dete
standa est ei cibor replō notabilis: eo q̄ꝛ dolorē grauatiuum
in stomacho efficit: ⁊ calorem nālem circũtegendo suffocat. q̄
re nō video modũ in abstinendo magis eligibilē q̄ꝫ illũ quo
fit subtractio quarte partis cibor ⁊ potuũ. in quo tñ diu per
seuerandum esse non laudo. Obseruet etiam in ordine sue
cibatiōis hos canones. ¶ Primus ꝙ nunq̄ꝫ accipiat cibum
uel potum nisi inuitet̄ a nāli appetitu ⁊ non mendoso. ¶ 2º
ꝙ cum incurrit uerum appetitum. ilico cibum accipiat non
tardando ꝓp auctem supius allegatam. ¶ 3º ꝙ cũ diu absti
nuerit sit ꝑcus in accipiendo cibum subtrahendo ipm magis
q̄ꝫ satisfaciendo appetitui notabilr̄ intēso. qm̄ deterior est fer
tilitas tp̄e sterilitatis q̄ꝫ ecōuerso. ¶ 4º canon. ꝙ omnē cibũ
quē accipit prius q̄ꝫ deglutiat sufficienter ipm masticare de
bet. qui enim odit vitam suam cibum deglutiat sine mastica
tione ꝯgrua. ¶ 5º ꝙ in vna cibatione effugiat uarietatem di
uersor edulium: ⁊ diuersarũ ꝑparationũ ipor. q̄liter enim se
hent cibor ⁊ potuum diuersitas in cōplone q̄litate substan
tia: odore: colore ⁊ sapore. taliter se hñt hũores ex eis geniti.
q̄re corpus ex eis onerat̄ ⁊ ab eor digestione debita notabili
ter elongatur. ¶ 6º ⁊ ultimus canō est. ꝙ nunq̄ꝫ accipiat ci
bum uel potum cũ ꝑsenserit in stomacho abomiationē fasti
diũ nauseā ⁊ subuersionē. hec eni oia ꝓueniunt a mā supflua
in q̄ꝫto: aut in q̄li uel utriusqꝫ silr̄. quare opꝫ dare tp̄s ṽtuti ad
correctionē ⁊ digōnē horũ. ¶ Si autē ṽtus non posset suffi
cienter attingere nocumenta ꝑdicta. tũc si ꝑcipiat mām mo
ueri per supius euacuet̄ statiꝫ uomitũ ꝓuocādo. Cog̃scit̄ aũt
hoc per signa. ¶ Primo ꝑ ꝑuitatē ꝑceptā in ore stōchi. ¶ 2º
ꝑ ascēsũ cibi aut pot⁹ ad ipꝫ. ¶ 3º per eructuatiōē frequētē
¶ 4º ꝑ subuersionē que est motor ꝑcedēs uomitũ. ¶ 5º per
q̄sdā mucillagiosas supfluitates sepe per uomitũ emissas.
¶ Uomitiuũ igit̄ leuissimũ poterit eē hoc. ℞. syrupi acetosi
simplicis. ℥. ß. aque putealis. ℥. iij. misce ⁊ det̄ tepidum totũ.

Similr potest fieri accipiendo cyathu vnu in quo ponatur 4ª pars aceti. z ℥.j. çuccari ru. z tepidu def. ¶ Alio vomitiuu paulisp forti⁹ illo est hoc. ℞. radicu raphani ɔtude z exprime ab eis succu: cui⁹ accipe qrta pte cyathi: z aque cyathu medi uz pulueris çuccari. ℥.j. misce. z da totu tepidu in potu. ¶ Et si post assumptione alicuius istoꝝ usqz ad vna hora euomet bonu est. Si aut no tuc iponat digit⁹ in radice ligue aut pena inucta oleo illic agitationez faciedo usqz q uomitus puocet. ¶ Et si forte cotingeret mas pdcas non habere raptu per superi⁹: sz ad inferiora declinabut magis: tuc educede sunt cu hoc clisteri qd est ɔueniens in estate z medietate prime ueris. ℞. foliorum maluaꝝ violaꝝ blete. añ. M. ij. coqnt in ɔueni enti qtitate aque usqz ad ɔsuptione 3ᵉ ptis: cui⁹ decoctiois accipiat lib. j. olei violaꝝ. olei lilioꝝ alboꝝ. añ. ℥. j. sal gême. ℥. s. uel sal cois. ℥. s. çuccari ru. cassie fistule. bndicte. iere. s. añ. ℥. s. misce z ipone totuz. ¶ Si aut clistere istud uolueris efficacius z pprie in hyeme. tuc predicte decoctioni adiuge seis aneti cimini leuistici z anisi. añ. M. s. z pdictis oleis adiunge olei irini. ℥. j. z pdictis medicinis appone dyacastorei: eluarij de baccis lauri. añ. ℥. j. Hec de regimie inanitiois z repletiois

Circa somnum aut z dormiendi modu habeo mam increpandi aliqualiter prauitatez tati viri, eo qz no solu egredit meta in dormiendo ampli⁹ q oporteat, imo in vigilado plus q debeat mensura sibi couenientẽ z nalẽ nobi liter trasgrediedo. z ista est vna de causis facietib⁹ in eo regnari supfluitates multas z accumulari. Si enim conuenienter dormiret in tempore q naturalis est dormitio. s. in nocte: tuc melior fieret in eo digestio z virtutu animaliuz restauratio z canalium uel viaꝝ pparatio ad expellendas supfluitates: eo qz calorem nalem interius reuocat z continet z facit meliorẽ nutrimenti distributionẽ. z pparat ad expulsionẽ supfluitatu subcutaneaꝝ qd apparet ex sudore qui in somno cotingit. Cu ergo non dormiat quatu oportet. imo ualde minus illo: z mesuram excedat in vigilado: necesse est ipsuz icurrere dimi nutionẽ digestionis: z debilitatẽ virtutis. que omnia facile legi possent 2ª pmi. doc⁹ 2ª. su⁹ pª. cap 13º. ¶ Igit postqz cena accepit: z ia hora vna cu dimidia uel due trasiuerit dimittere debet smocinatiu ɔuersatioes z exponere se ad dormiedu capite pre aliis ptib⁹ nobilr eleuato. z p qdẽ sup dextro latẽ recubedo. deide sup sinistro se reuoluedo: z si deberet a talib⁹ sitib⁹ dormiedi declinare meli⁹ est ut dormiat sup uetre suo qz sup spia decubedo. ¶ Laudo tn q in tpe sue dormitiois teneat sup stocho suo applicatu plumaceoluz de minuta z molli pena plenu aut de plumis vulturis aut de tosura pani tincta in gna sufficieter. z opz illuz plumaceolu sepe calefieri: aut saltẽ duplicatu hre ne humiditas sudoral z altera in ipz ifusa i frigidando uel poros oppilado noceat. ¶ Sit aut mesura somni ɔueniens octo horaꝝ aut ad min⁹ septẽ. z si ɔtigat ipm no posse tatu in dormiedo tps expedere defectui dormitiois nocturne suppleat cu dormitioe diurna ut tota dormitio di ei nalis no sit minor octo horaꝝ. ut ia dictu est. z est tertia nalis diei pars. ¶ In dormiendo etiam mebra eius couenienter cooperta teneri debent seu conseruari: z pprie in tempore anni frido z humido: z in locis frigidis z humidis in qb⁹ frequenter dormire necessarium est. ¶ Reliquo autem tempore vigilare oportet z expendere tempus eius in exercitiis animalibus dato q post assumptionẽ cibi ab exercitiis corporalib⁹ abstinẽ saltẽ per duas hos maxime salutiferu foret.

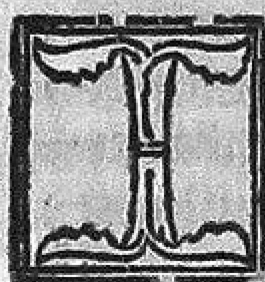
De accidẽtibus anime que sunt passioes cotristates z aiam in angustia occupantes paruu oportet facere smonẽ religiosaz vitaz agẽtibus. plimuz enim tales de deo ɔteplates z de bonis que fuerunt in vita tractatis humana a martyrib⁹ z huis dei negociantur in attritione aie z ei⁹ tristitia. pp qd si talibus assueti sunt difficile foret eos ab hac dispositioe pmutare z min⁹ ab ea ledunt qz alij insueti. snia ueter]. afforismoꝝ 2º. smone p. Assueti assuetos ferre labores: z si hecile s fuerint isuetis minus molestare. ¶ Illud tn qd ex coteplatione physica scribi debet: est q non est bonu aiam occupari in talibus accitibus affixis tn z multu pdurantib⁹: qm hec talia exterminant corpus ab ea que est sm nam ɔsistentia. 3º tegni. ¶ Si tn necesse est ipsum occupari passionibus aie: saltem non sit eius meditatio circa tristitiam ex nocumento egritudinum prouenientẽ: ita ut desperet de salute sui cu oia talia accitia z egritudines sint sanabiles: ut nunc in posterum videri potest.

¶ Capᵐ. III. De regie p medicinalia ɔtinens rubricas septem.

Licet regimẽ medicinale disponib⁹ in primo cap in exordio noiatis qb⁹ reuerẽdissima pnitas dni gnalis molestat pticulariter vnicuiqz illaꝝ appropriatis sz intentioes ɔuenietes posset scribi: qz tn talia regulariter magis applicant in curis egritudinu distinctis ex pte reuolutionis tẽporanee ipsaꝝ. Et he egritudines transiuerunt iam principiu z augmẽtum vniuersalia z sunt in statu ubi iam cofirmate. ideo vi mihi conuenientius inscribere remedia que eisdem videtur esse in hoc tempore magis appropriata.

¶ De euacuationibus vniuersalibus. Rica. I.

Incipiam igit a stomachi dispositione que seuior z periculosior est z oium aliaꝝ radicalis cã. ut superius huius tractatus cap p deductuz est. ¶ Placet igit mihi q uenerandus pr pdictus singulo anno ubi euone duab⁹ vicib⁹ purget. s. in mense aprilis z in fine septebris: pp qd scriba hic infra bis purgatiob⁹ deseruiẽtia. ¶ Primo ita qz in mense aprilis a qnta usqz ad vigesimaquarta diẽ lunaris illi⁹ purget hoc mo. Nam vno mane in aurora accipiat hoc minoratiuu calm cu. ℥. ij. aque decoctionis semis rubbe uel folioꝝ ei⁹. z. ℥. j. çuccari z tardet cib⁹ post ipz horis qnqz z tuc accipiat cyathu vnu aque cu çuccaro cocte cale: z post ipaz tardet cibu p vna hora. Minoratiuu est hoc. ℞. eluarij de psilio. ℥. iij. eluarij indi. ℥. ij. misce. ¶ Post minoratiuu pdictu accipiat digestiuu sequeti die hora pdicta calm qd ɔtinuet octo uel decẽ dieb⁹ usquequo in fundo urine sue appuerit sedimẽ album ɔiuctu eqle z dyaphanu. ¶ Post illud digestiuz assumat solutiuu seques: z post ipm obfuet oia que post minoratiuu ia descriptum sunt scripta obseruari debẽ. ¶ Est aut illius digestiui descriptio. ℞. floꝝ uel folioꝝ sticados thimi epithimi calamẽti pulegij herbe palisis spice neridẽ florũ buglosse z boragis: radicu iringi mirabolanoꝝ chebul. enule feniculi eufragie maiorane ruthe nigelle. añ. ℥. ij. semis peonie z radicu eius. folij ameos cardamomi maioris z mioris anthos. añ. ℥. j. radicis iris acori cimini semis leuistici carui. añ. ℥. iij. infundant oia in libras duodecim aque fontis p qnqz dies. deinde extrahant z dimittant parum euaporari: postea cu pdicta aqua coquant usqz ad cosumptionẽ medietatis. deinde uehemẽter exprimant z colent z huic colature superaddat aceti sqllitici lib. s. çuccari secude coctionis lib. ij. mellis electi lib. j. z oia coqnt usqz ad sufficiẽtẽ spissitudinẽ. De hoc ergo syrupo accipiat. ℥. ij. cu. ℥. iij. aque decoctiois cimini z semis rutbe. añ. du aut coquit pdict⁹ syrup⁹ aromaticet cum his speciebus in panno ligatis. ℞. macis nucis musca. añ. ℥. s. galange granorum paradisi cubebarum eufragie feniculi añ. ℈. j. ambre musci. añ. gra. iij. fiat ut dictuz est. ¶ Si autem uelis digestiua conuenientiora illo z facile reperibiliora z minorem expensam facere: accipere potes q plurima talium ex sententijs auctorum hincinde collecta: ut syrupi sqllitici oẽs z pcipue syrupus sqlliticus descriptioe Democriti. syrupi de calamẽto syrupi de sticados. syrupi de cheisin z secaniabi. syrupi de lilio syrupi de hysopo. syrupi de absinthio: z consimiles: quorum oium descriptionem lege 5º can. suma pma tractatu 6º. z a Mesue in antido. suo distinctioe sexta. ¶ Et si uelis digestiuum leue oibus disponibus pdictis coẽ ℞. syrupi de absinthio: syrupi de calamento: syrupi acetosi composi: i añ. ℥. s. aque radicum iris: aque mellisse: aque feniculi. añ. ℥. i. s. misce: z da ut supra dictum est. ¶ Accepto autem digestiuo hoc uel illo eradicetur materia cu hoc elio.

℞. eluarij indi.ʒ.ij. eluarij de baccis lauri.ʒ.j. benedicte simplicis.ʒ.iij. misce: ꝛ accipiat totū cū aqua absinthij feniculi uł apij. ¶ Si aūt ɔtingeret in uere caliditatē ɔtinentis inalescere Tūc p̄dictis digestiuis admiscē potes aquā aliquā que refrāgat coꝝ audaciā ꝛ caliditatē: sicut aquā endiuie uel acetose uel violaꝝ que fride sunt: aut aq̄s tēperamētū hñtes: que respectu caliditatis intēseifridatiue dicunt̄: uelut aq̄ ilion uel sparagi lupulli capił. ue. gramis ꝛ silium. Silr̄ ēt refrāgere potes eluaria p̄dicta refrāgēdo ea cū syr. viol. rob. ꝛ de nenufare: ꝛ tu considera. ¶ Ex qb᷒ tādē ɔcludere potes q̄ istis talibus uti uales tam in uere q̄ in autūno refrāgēdo ipsa sicut iā dictū est ex fundamēto ɔtēplatiōis theorice de cōpōne medicinaꝝ ꝛ refractione ipsaꝝ in gradib᷒ ꝛ qualitatibus per cōuenientis pondera que non cadunt sub contemplatione viri nisi in sapientia medicine bene triti ꝛ edocti.

¶ Ad dispositionem stomachi. Rica. II.

FActis aūt purgationibus iam p̄dictis opportunū est ut utat̄ medicinis phibētibus ḡnationē uentositatū ꝛ mātēꝝ flaticaꝝ in stōcho suo iā genitaꝝ carminātib᷒ ꝛ sedātib᷒ dolorē extēsiuū ꝛ pūgitiuū q̄ frequēter accidit ei reuolutōib᷒ pꝛoxīma lib᷒. ¶ Primū ḡ medicamē est usus ɔfectiōis dyacinamomi descriptiōe Auic. 5ᵒ cañ. aut Mesue in antidotaᵒ distin. pª. ¶ 2ᵐ medicamē est aromaticū rosatuz descriptione Gabriel a Mesue in antidotaᵒ colligendu z. ut iam dictum est. ¶ 3ᵐ medicamē est ɔfectio dyacimini descriptiōe Nico. in antidotario. lz mihi melioꝛ videat̄ descriptio eius que colligitur a Serapione 7ᵒ breuiarij. auctoritate Galeni. ¶ 4ᵐ medicamen est confectio de xiloaloes descriptione Auic. 5ᵒ canon. sūma prima. ¶ 5ᵐ medicamen est cōfectio dyamusci dulcis descriptione Mesue distinctione iam dicta. Et oīa hec sunt efficacia. lz mihi magis placeret ɔfectio dyacimini superius allata. Et oīum hoꝝ accipiat. ʒ.ij. usq̄z ad. iij. semp añ cibum aut post cibum reuerentia legis ꝛ obseruatiōe diuini cultus in celebrando. ¶ 6ᵐ medicamē ꝛ spāle est usus electi metridati ex quo accipiat̄. ʒ.j. bis in septimana in aurora: ꝛ tardetur cibus post p̄ q̄tuoꝛ hōs. ¶ 7ᵐ medicamen ꝛ spāle est eluariū descriptū ab Auic. 5ᵒ canon. sūma pª. qd̄ noiat̄ sotyra. i. saluatrix. cui᷒ eluarij accipiat̄. ʒ.j. cum vino aromatico ꝛ potēti. ¶ 8ᵐ medicamen ꝛ spāle est usus huius vnctionis q̄nq̄z applicate saltē ter in septimana. cuius descriptio est hec. ℞. olei muscelini: olei de ireos: olei de mentha añ. ʒ.j. seminis ruthe cimini leuistici carui ameos folij. añ. ʒ.j. ambre musci añ. ℈.ij. cere. q.s. fiat vnguentum molle ꝛ applicet̄ stōcho ieiuno calefactuz. ¶ Ego aūt cū uolo medicamē leuius illo accipio olei de absinthio: olei de mētha: olei de rutha añ. ʒ.5. ligni al. pulueris origani ꝛ mētheañ. ʒ.5. misce: ꝛ ex eo vngatur stomach᷒ ut p̄dictum est. ¶ 9ᵐ medicamē ꝛ spāle est cerotū hoc qd̄ stōcho applicatum longo tp̄e portet̄. ℞. laudani electi. ʒ.5. resine electe. ʒ.j. masticis gariofiloꝝ spodij mēthe cypi absinthij granorum paradisi añ. ʒ.j. ambre musci añ. ℈.ij. cere quantū sufficit: fiat cerotum scutale ꝛ applicetur stōcho suo. ¶ 10ᵐ medicamen ꝛ spāle conueniens stōcho uentositates carminans renib᷒ iuncturis capiti ꝛ oī sue dispōni utilis est usus çinçiberis conditi. de quo in regimine per cibos aliquid dictū est. ꝛ accipiat ex eo saltem tribus vicibus in septimana radicē vnā. ¶ 11ᵐ medicamē ꝛ spāle est ut accipiat saltē ter in septimana mirabolanū kebulū vnū ɔditū ꝛ tardet post ip̄m cibū per. v. hōs. ¶ 12ᵐ medicamē ꝛ spāle ꝛ p̄prie admistrādū tp̄e instātie doloris in stōcho ꝛ cōstrictionis anhelit᷒ ei᷒ est ut stōcho suo fiat euaporatio cū hoc cōposito calefacto in tegula uł in caldari siccis posito ꝛ in sacculo de pāno lineo ꝛ calz sepe stōcho supponat̄ ꝛ p̄mutet̄. cui᷒ descriptio est hec. ℞. origani calamenti pulegij menthe absinthij añ. M.ij. cimini. ʒ.j.5. anisi. M.ij. ameos: seminis ruthe carui ꝛ leuistici añ. M.j. contundantur grosso modo ꝛ fiat ex eis ut dictū est. ¶ Si autem post doloris remotionem remaneret eidez pulsus cordis debilitans ipsuz: tūc applicet̄ ei sacculus iste ex syndone de grana fact᷒ cū his spēb᷒. ℞. spērū electi. de gēmis: spēruz electi. de ligno al. speꝝ dyambreañ. ʒ.ij. fiat sacculus ut dictū est. ¶ Et si remaneret post p̄dicta coartatio in anhelitu: tunc accipiat p̄ duas hōs post cenā hoc medicamē mihi exptū qd̄ est mirabile. ℞. eluarij dyairis descriptione Nico. ʒ.j.5. çuccari al. ʒ.iij. aque decoctionis croci calefacte. ʒ.j.5. misce ꝛ potest ēt accipi cum vino dulci calefacto. hec de his que stōcho conferunt ꝛ in difficultate anhelitus tanq̄ meliora sufficiāt.

¶ Ad scothomiam ꝛ imaginationes. Rica. III.

SCothomie vō ꝛ imaginatiōib᷒ eius cōferunt eluaria ꝛ cōfectiōes supraſcripte q̄ plurime ut metridati mirabolanorum chebuloꝝ usus de quibus dictū est. ¶ Specialia vō huic dispōni nōnulla experta reperiunt̄ quoꝝ p̄mū est hoc. ℞. macis. ʒ.5. pul. eufragie. ʒ.ij. fiat puluis subtilis ꝛ misceant̄ adinuicē ꝛ de hoc puluere accipiat̄ cū modico vini uel brodij. ℈.ij. añ cibū sepe. Cū ipso eni gentes multas a scotbomia ꝛ imaginationib᷒ multis sepe sanaui post euōnes. ¶ 2ᵐ medicamen ꝛ speciale est masticatio recentis ireos aliquanto ieiuno stomacho facta. ¶ 3ᵐ medicamen est masticatio cubebarum. ¶ 4ᵐ medicamen est aspersio bregmatis cum puluere gariofilorum sepe facta quando itur ad lectum. ¶ 5ᵐ medicamen est odoratio maiorane sepe facta. ¶ 6ᵐ est masticatio foliorum eius: imo ꝛ comestio eius sepe accepta.

¶ Ad stipticitatem uentris. Rica. IIII.

STpticitatem vō uentris: lz cū multis remedijs curare soleam. solū tñ tria hic conscribam que mihi utiliora vident̄. quoꝝ p̄mū est puluis iste. ℞. violaꝝ: semis endiuie: scariole añ. ℈.j. thimi epithimi. añ. ʒ.j. folliculoꝝ sene. ʒ.iij. tartari. ʒ.j.5. cinami electi. ʒ.5. macis anisi añ. ℈.j. fiat puluis subtilis. de quo ante cibuz accipiatur. ʒ.j. usq̄z ad. ij. ¶ 2ᵐ remediū est usus huius eluarij. de quo añ cibuz imediate accipiat̄ coclear. 5. usq̄z ad. j. deglutiendo ip̄m. ℞. mucillagis sebestē. ℥.iij. penidiaꝝ. ʒ.j. cimini. anisi violaꝝ añ. ℈.j. folliculoꝝ sene. hermodactylorum epithimi añ. ʒ.ij.5. fiat elariū cū sufficiēti q̄titate mellis violaꝝ: ꝛ accipiat ut supra ¶ 3ᵐ remediū est usus haꝝ pillaꝝ que supfluitates flaticas feces ꝛ uētositates educūt. quarū descripto est. ℞. aloes electi ʒ.ij. semis ruthe. masticis. cimi. ameos añ. ℈.j. agarici electi. ʒ.iij. salis indi. ʒ.5. infundant̄ oīa in. ʒ.v. succi endiuie p̄ q̄tuoꝛ dies. deinde exponant̄ soli usq̄z ad exiccationem ipsoꝝ ꝛ iteꝝ renouet̄ sup eis succus bene cōmiscendo: ꝛ fiat hoc quatuoꝛ vicibus. De mā itaq̄z illa fiant pille. de quibus vna accipiatur immediate ante cenam: ꝛ sunt ualde utiles.

¶ Ad sodam. Rica. V.

ANtiquum vō dolorez capitis remouere possent euōnes electuaria ꝛ cōfectiones supraſcripte. Si aūt preruioꝛ esset doloꝛ ille aduocās ad se medicinas maioris efficacie tunc applicetur alterum istoꝝ quatuoꝛ: quorum ¶ Primū est. ut oī alterno sero per duas horas post cenam accipiatur. ʒ.5. auree alexandrine cum. ℈.j. aque maiorane. ¶ 2ᵐ est gargarisma factum mane, in medijs tertijs. ꝛ añ cenā cū hac decoctiōe. ℞. assari arthanite sticados pulegij epithimi ireos. añ. ʒ.j. succi liquiritie. ʒ.ij. cimini anisi feniculi añ. ʒ.j. coquant̄ oīa in lib. iij. aque usq̄z ad consumptionem tertie partis: ꝛ uersus finem decoctionis adiungant̄ mellis. ʒ.iiij. deinde bulliatur dictum est. De hac igit̄ decoctione colata ꝛ calida accipiatur in os gargariçando. ut dictum est. ¶ 3ᵐ remedium spāle est caputpurgiū factū cū hac cōmixtione. ℞. aque sublimatiōis radicū iris: ꝛ maiorane. añ. ʒ.j.5. çuccari al. ʒ.j. ambre subtilissime trite ℈.ij. misce ꝛ calefiāt: ꝛ fiat hui᷒ mixtiōis tract᷒ p̄ nares leuissime ore p̄us ɔueniēter ipleto aq̄. ¶ 4ᵐ remediū spāle lz aliqb᷒ videat̄ hoꝛrēdum est odoriferū hoc. ℞. castorei electi. ʒ.j.5. ruthe cubebaruz nucis mus. ligni aloes añ. ʒ.j. fiat puluis: ꝛ ligetur in syndone ꝛ sepe odoret̄.

¶ Ad dolores iuncturarum. Rica. vi.

Si aũt contingat mãs ad iuncturas inclinari: adeo q dolorẽ efficiãt in eis: tũc dato q eis conferre possint plurima eoꝝ que scripta sunt. tria tñ spãlia remedia cõscribã. ¶ Quoꝝ primũ est hoc locale q pedib⁹ ⁊ genib⁹ frequẽter applicet. ℞. olei onfancini. ℥. ij. pulueris sandarace. ℥. ij. terãtur diu sil' in mortario: ⁊ ex eis actu cal'is vngant' membra. ¶ 2m remedium spãle est frequens fricatio iuncturaꝝ facta cũ oleo ɔtrito cũ sale quo actu calido inũgant' mẽbra: uelut accipiendo olei vnius anni lib. 5. salis. ℥. j. fiat ut dictum est. ¶ 3m remediũ spãle est frequẽs ablutio cũ aqua cal'a in qua artifices extiguũt ferramẽta fabrilia ex q iũcture lauent': ⁊ bñ postea exiccent'. ¶ Ad dolores renũ. Rica. vii.

Dolori vo renũ eius ɔferunt quatuoꝛ mihi spãlia inuẽta utilia. ¶ Primum est usus huius confectionis de qua semp ante cibũ accipiat rotulã. j. triũ aut quatuoꝛ dracmarũ. ℞. se. apij. medulle granoꝝ peonie añ. ℥. ij. spẽrũ elarij lytontripõ. ʒ. 5. çuccari al. ℥. iiij. fiat ɔfectio solida cũ aqua eupatorij. ¶ 2m remediũ spãle est usus haꝝ pillaꝝ de qbus pluribꝰ dieb⁹ ɔtinuis cũ istãtia doloris renũ accipiant' qnqꝫ in aurora. ℞. lapidis egyptiaci: lapidis iudaici: lapidis spõgie. añ. ʒ. j. succi ligritie: se. sparagi. cassielig. añ. ℈. j. vitri cõbusti. ʒ. j. 5. fiant pille cũ succo apij ⁊ accipiant': ut supra. ¶ 3m remedium spãle est usus harũ aquarũ. ℞. aquarum iris eupatorij ⁊ acori añ. partes equales misce: ⁊ accipiantur ex eis. ℥. v. uel. vj. in aurora: ut dictum est. ¶ 4m remedium spãle est vnctio hec renibus applicanda. ℞. olei de meridem: olei de irios añ. ℥. j. 5. granorum milij solis. seminis apij rubee añ. ʒ. j. granoꝝ alkekẽgi. ʒ. j. terantur oĩa simul longa contritione in mortario. deinde ex his sepe fiat ilijs ⁊ renibus ⁊ toti spine inunctio cũ eo calefacto ⁊ sedat dolores: expellit uentositates educit harenas ⁊ lapillos. ex quoꝝ eductione tandem felicitabitur eius vita ad laudem ⁊ gloriã summi cõditoris. Amẽ.

Consiliũ. 249. De nocumento digitorum manus.

Impedimentũ debiti mot⁹ man⁹ hui⁹ nobilis viri manifestũ est: qm̃ digitos manus saltẽ qtuoꝛ ɔhere nõ põt ad capiẽdũ ⁊ tenẽdũ ea que desideraret cape ⁊ tenere. Sil'r ẽt neqꝫ ɔueniẽter ad extra põt extendere manũ saltẽ digitũ auricularem ⁊ anularẽ. ¶ Cui⁹ gdẽ ĩpedimenti mot⁹ cã est durities in chordis musculoꝝ: ⁊ neruis toti⁹ man⁹ qnqꝫ digitoꝝ. hui⁹ aũt duritiei cã est mãeꝝ ɔgelatio uel iduratio in p̃dictis mẽbris que potuit a friditate fieri ɔtinẽtis uel mediciaꝝ que apposite fuerũt. ¶ Et potuit ẽt hec mãe ĩgrossatio ɔtigẽ ab imediata cal'itate ⁊ siccitate mediciaꝝ q resoluerũt ⁊ exiccauerũt subtiliores ptes mãeꝝ: ⁊ remãserũt grosse tal'r idurate. Uñ si mãe ille fixe remanebũt i ptib⁹ dubitabile est q vir iste nunq̃ poterit opõnes digitoꝝ suoꝝ mot⁹ ɔueniẽter hr̃e.

Est igitur in cura ei⁹ accelerãdũ cũ regimie nũc sequẽte. Primo qdẽ caueat vir iste habitationẽ ciuitatis ⁊ camerarũ fridaꝝ ⁊ hitacula uẽtosa: ⁊ maxime a partiali friditate manus sibi p̃cauere dꝫ. imo ipsaꝫ cyrotheca bene calefaciente tueri debet. ¶ In cibis vo euitet oĩa que sunt viscosa grossa oppilatiua ⁊ infrigidatiua. uelut sunt carnes grosse cutes nerui ⁊ pellicule aĩaliuꝫ ⁊ cibos pastiles: ⁊ multam piscium q̃titatem: ⁊ maxime viscosoꝝ. ut anguille tinche ⁊ cãcri euitare dꝫ. ¶ Et caueat ẽt a multo lacte ⁊ casei usu ⁊ pane antiquo cõbusto ⁊ açimo. ⁊ ab usu fabaꝝ ⁊ faseoloꝝ. Et a fructib⁹ ⁊ herbis ifridãtib⁹: ut sunt pira citonia lactuca bleta portulaca: ⁊ ɔsiles. ¶ Et effugiat vinum grossum nigruꝫ ⁊ ualde dulce. imo oẽ vinuꝫ simplex si potẽs est dimitti debet: nisi cuꝫ aqua refractum. Et caueat a rebus que sua grauitate uel compressiõe manũi applicari possent. ¶ Et caueat etiam a dormitione prolixa ⁊ maxime diurna: que est cã multiplicationis flatũ: que redderent sanguinem grossum oppilatiuum ⁊ resolutioni indispositum. ¶ Et caueat a multa q̃titate ciboꝝ ⁊ potuũ in q̃cũqꝫ cibatione acceptoꝝ. De reliqs deteriorib⁹ esset frequẽs usus aceti ⁊ acrimonium maxime citoniorũ. In alijs aũt regat se ut sibi placet.

De regimine vo medicinali man⁹ hui⁹ gñosi viri hec vident' mihi nec̃ia obseruari debere: saltem usqꝫ ad decẽ dies futuri mẽsis martij. ¶ Primũ est hoc. ℞. aloes infusi p qtuoꝛ dies in aq sublimationis radicũ ireos. ℥. ij. agarici turbit electoꝝ añ. ʒ. j. 5. hermodactyloꝝ. ʒ. ij. masticis. ℈. j. ⁊ ß. anisi cinamomi macis añ. ℈. 5. dyagridij. ℈. ij. misceant' oĩa p se subtil'r trita cuꝫ p̃dicto aloe. ⁊ fiant pille ex oĩ. ʒ. vj. de qb⁹ iste vir oĩ 4a uel 5a die accipiat vnã per octauã p̃te hore añ cenã. mũdificãt enĩ neruos stõchũ ⁊ caput a flãte apto discurrẽ ad neruos ⁊ chordas ⁊ iplere eos. ¶ 2m remediũ est. ℞. olei de mastice añ. ℥. j. 5. spodij karabe corall'. ru. sãdara. añ. ʒ. j. masticis thuris añ. ʒ. 5. glutis carte. ʒ. vj. dragagãti gũmi arab. añ. ʒ. 5. dissoluat' glutẽ cũ aceto nigro acerrimo ⁊ incorpet' cũ. ℥. 5. cere: ⁊ ṽsus tp̃s infridatiõis addant' aliespẽs ⁊ fiat vnguẽtũ bñ tenax. de q sup corio extẽso in uoluat' 3a p̃ siferioꝛ brachij usqꝫ ad rasetã exclusiue. ¶ 3m p̃ncipale remediũ est. accipiat frustũ lapidis molaris nõbil'r in carbonib⁹ ignitis calefactũ ⁊ positũ in uas aliqd ⁊ supeffundat' ei paulatine distillãdo quãtitas vni⁹. 5. lib. vini al. bñ potẽtis. ⁊ altera. 5. lib. aceti albi acuti mixti inuicẽ. Cũ ergo eleuat' a lapide ignito fum⁹ circũquaqꝫ man⁹ ei⁹ in eo suffumiget' usqꝫ quo notabil'r sudauerit. tũc ergo diligẽter exiccet'. ⁊ ita fiat oĩ mane sel'. ⁊ tũc inuoluat' man⁹ pelle trib⁹ vicib⁹ notabil'r calefacta. ¶ 4m remediuꝫ est hoc. ℞. olei de sisamo. olei amigdalaꝝ. añ. ℥. j. medulle cruris vituli pinguedis tassi ⁊ anatis. añ. ʒ. j. bdelij moll'. ʒ. 5. galbani. ʒ. croci. ℈. 5. ⁊. dissoluatur gũmi cũ aceto albo ⁊ cũ ɔueniẽti quantitate cere albe fiat vnguẽtũ molle. dissoluat' itaqꝫ p̃ticula illi⁹ vnguẽti sup q̃cũqꝫ medicatiõe sufficiens: ⁊ ex eo copiose vngat' itaqꝫ vndiqꝫ manus a ceroto iã sup apposito infeꝛi⁹. Et attẽde q lꝫ suffumigatio p̃dcã debeat fieri solũ sel' in die. vnctio tñ cũ p̃dcõ vnguẽto ẽt in sero fieri dꝫ. ¶ Ultim reme est hoc. ℞. gũmi ceresoꝝ. ℥. j. castorei bñ piguis galbani. añ. ʒ. ij. olei oliuaꝝ antiquoris q hẽri possit libra mediã: medulle cruriũ vituli piguedis anseris ⁊ gallie. añ. ʒ. j. cere al. ℥. j. 5. croci. ℈. ij. ligni aloes. ʒ. 5. musci. g. ij. dissoluant' gũmi cũ aceto al. demũ incorpent' cũ piguedinib⁹. ⁊ in fine ponant' pulueres. ⁊ fiat vnguẽtũ molle. Cũ ergo duodeci dieb⁹ ɔtiuauerit fumigationẽ ⁊ vnguẽtũ ut pꝫ 3o ⁊ 4o cap. tũc applicet istud ultimũ usqꝫ ad finem tp̃is martij iã supra dicti. His autẽ expeditis dꝫ sciri de statu eius Si enim nõ eẽt ɔueniẽter curat⁹ iuxta vota sua. tũc prouideret sibi de his que meliora occurrerẽt. Ad laudeꝫ dei Amen.

Cõsiliũ. 250. De impotentia motus digitorum manus pp incisionem manus cum ense.

Nisi sectio totalis facta fuerit in neruis uel chordis per q̃s motu uoluntario mouent' mẽbra supposito q fcã fuerit sectio p̃tialis eoruꝫ aut quorũdã ⁊ nõ oĩuꝫ adhuc p̃t hẽri spes de restauratiõe mot⁹ p̃tialis mẽbroꝝ que mouebant' p instra illa. Et qꝛ nõ est rõnabile oẽꝫ neruũ uel lacertũ ⁊ ei⁹ ramos eẽ totaliter abscissos. Ideo non sum desperatus de possibilitate cure aut saltem de magna conualescentia huius viri.

Itaqꝫ procedat' in ea ꝯm modũ infra scriptum. ¶ Primo inq̃ abstineat ab usu pastilium ⁊ lacticiniorum ciborum leguminum pisciũ ⁊ oĩum ualde salsoꝝ ciboꝝ. Sil'r ⁊ a multo usu potẽtis aceti ⁊ vini fumosi ⁊ proprie albi ⁊ subtilis: ⁊ a frequentia coitus: aut forti manus exercitio: a frigiditate aeris: ⁊ neqꝫ tangat aquã frigidam cũ manu illa.

His premissis utatur hac euaporatione. nam accendatur lapis marchasite

uel molaris ꝛ supponat manus distanter per duos pedes ꝛ coopto mēbro cū ladice .i. sclauina ab ea imota per vnuz pedē: ꝛ supfundat paulatiue distillādo vinū albū subtile ꝛ fumosuz mixtū cū q̄rta pte aceti albi ꝛ ualde usq̄ cōsumat metreta vna .i. fiala uoluēdo aliq̄n manū nūc de domestica ad syluestrē ꝛ ecōuerso. ¶ Postq̄ ḡ hoc factū fuerit mēbrū remoueat ꝛ diligēter pānis exiccet calīs: ꝛ paꝝ post diligēter inūgat cū hoc linimēto actu calo: ꝛ post coopiat cū lana succida bn̄ pectinata ꝛ supponat palma manꝰ corio grosso sustētante ambos digitos lesos: ꝛ leuiter cū binda liget ꝛ a frigore cū ɔuenieñti cirotoca defendat: ꝛ ita fiat oi die bis .s. in mane ꝛ sero per dies .viij. ɔtinuos, cuius descriptio. ℞. olei de bē. ℥. ij. olei de costo. ℥. j. pinguedinis leonis. ℥. ß. castorei pinguioris. ℥. iiij. croci. ℈. ij. medulle cruris bouis antiq. ℥. j. pul. hermodactyloꝝ peonie sticados ꝛ abrotani añ. ʒ. ß. cere quātū sufficit fiat vnguētum mediocris viscositatis. Cum autez per dies octo applicata fuerint remedia iaz p̄dicta tūc applicet hoc vnguentum absq̄ fomētatione qđ ɔueniētius est ad aperiendum vias trāsitus spūum aialium ad mēbra ꝛ cōfortat substātiam eoꝝ. cuiꝰ descriptio. ℞. olei nardini. ℥. j. ß. olei de euforbio. ℥. j. olei de croco ꝛ de pipibus añ. ℥. ß. sticados arthanite piperis albi hermodactylorum peonie origani abrotani añ. ʒ. j. galbani bene pinguis serapini armoniaci añ. ʒ. ij. olei de terbentina. ℥. ij. cere al. ℥. j. ß. coquantur simul gumme cum oleis leui ꝛ lōga coctione ꝛ prope infrigidationem eorum addant pul. ꝛ fiat vnguentum de quo inungatur tota manus actu bene calido bis in die. postea cooperiat lana bene molli ꝛ liget ut supra dictuz est. Si igit res bene succedat tunc ita procedat per duas septimanas alias. Si aūt nō: rescribatur ꝛ aliter prouidebitur.

Consilium. 251.

De impedimento motus digitoruz ꝛ rasete. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De causis ꝛ signis dispositionis p̄dicte. Cap. I.

Vir quidā obtulit mihi manuz cuius egritudo p̄ncipalr est ablatio flexionis ꝛ extēsionis totius rasete manus. silr etiā ꝛ in duobꝰ digitis manus eiusdez .s. anulari ꝛ auricularí est p̄hibitio motꝰ ɔctiui ꝛ dilatatiui ꝛ circūgirationis eoꝝ. In reliqs aūt duobus digitis .s. medio ꝛ idicenō est totalis p̄hibitio motus: sed diminutio: ita q̄ aliquātē lz parum ꝛ debilr per accñs .s. per colligātiā chordaꝝ ꝛ musculoꝝ vicinorū qui indurati sunt. ¶ Et est qdē dispō ista in qua caderēt speculationes ardue. Primo enim opꝫ soluē difficillimā questionē .s. q̄re ɔtingit in aliquo mēbro auferri motū ꝛ nō sensum In q̄cūq̄z eniz pte eius manus saluat sensatio per quā discernit iter oīa obiecta tāgibilia occulte uel p̄ceptibilr applicata oē enim obiectū frigidū calidū duruz molle leue graue ꝛ alr organi sensus tactꝰ imutatiui vir iste cōueniēter p̄cipit. Motus aūt in p̄dictis ptibꝰ aufert ꝛ nō nisi pp̄ter solutionē continuitatis que trāuersalr sentit se aut musculū maiorē inferioris ptis rasete p̄hibet trāsitus spūs motiui a cerebro ad neruos musculoꝝ manus. ¶ Si ḡ per eādē viā uel neruos defert simul spūs sensibilis ꝛ motiuus. ḡ facta p̄hibitione motiui spūs trāsitꝰ de necessitate simul p̄hibet trāsitꝰ spūs sensibilis: cū sit vna ꝛ eadē numero ut supponit. ɔñs aūt repugnat expientie in hoc viro: q̄z sentit manus ꝛ nō mouet ut dictuz est. ¶ Si aūt diceret q̄ nerui per q̄s defert motiuꝰ spūs non sunt idē per q̄s trāsit sensibilis spūs tūc facile esset soluē quō esset salcē appenter: dicēdo q̄ solo continuitatis facta fuit in neruis trāsitꝰ motiui spūs ꝛ nō in illis per q̄s trāsit sensibilis spūs. ¶ Forte aūt adhuc dicēdū tenēdo p̄mā opinionē .s. q̄ per eādē viā ad mēbra trāseat uterq̄ spūs .s. sensibilis ꝛ motiuus. Dicēdū etiā q̄ lz spūs sensibilis ad manus deferat per neruos ramificatos a 6° 7° ꝛ 8° pari neruoꝝ orientiū a nucha: ut pꝫ in p̄ Almā. cap 4°. ꝛ p̄ma p̄mi. cap 5°. doctrina 5ª. cap de neruis orietibꝰ a nucha. tñ q̄z ultra spūm sensibilē ad motū regrit instr̄m uolūtarij motꝰ qđ est musculus. dicēduz q̄ musculus nō potuit recipe spūs motiui q̄ātitatē sufficiētē ad dādū sibi sensum ꝛ motū sicut cōtingē potuit in musculū penetrare spūm dātē sensum. q̄z spūs sensibilis motiuo spiritu est subtilior. etiā q̄z maior est necessitas sensus in mēbro q̄ motꝰ quo ad saluādū vitā: q̄m aial est animal per sensum. ¶ Alr aūt ꝛ subtilꝰ ad q̄ōnē respōdēdo dicēdū q̄ ꝛ lz per eūdē neruū ɔcedat trāsire spūm aialē sensibilē ꝛ motiuum: ꝛ secto trāuersalr illo neruo deberet auferri sensus ꝛ motꝰ a neruo. dicēdū q̄ hoc argumētū ɔcludit de pticulari sensu coicabili mēbris per neruū nr̄. negāda est illa ɔñtia. per .a. neruuz trāseūt simul spūs aialis sensibilis ꝛ motiuus. ḡ negato illo trāsitu mēbrū p̄uabit sensu oi ꝛ motu. Fallit ɔñtia: eo q̄z ad manū nō p̄cise defert spūs sensibilis per neruos ꝛ musculos sed saluat in manu sensus per spūm aialē dispsalē in substātia cutis que est organū tactꝰ. ¶ Preter hec aūt oportebit intelligē q̄ motꝰ a manu huius viri nō aufert p̄cise per negationē trāsitꝰ motiui spūs ad musculos manꝰ. Nō eniz semp p̄hibet motꝰ a mēbris per ablationē trāsitus spūs: sed multotiens ɔtingit manus nō posse explē opam motꝰ per organa motus que sunt musculi chorde ꝛ nerui que frequēter sunt indurata. ḡ flexioni idispōsita: q̄re reddunt immobilia: q̄z lz trāseat aliq̄ pticula motiui spūs ad mēbrū: tñ q̄z spūs motiuus recipit in mēbro inepto motui pp̄ter duritiē suā. ꝛ talis pp̄rie est manus huius viri dispō. Est eniz cōplicata ex impossibilitate motus p̄ueniētis ex p̄uatione transitus motiui spūs ad ipsam: ꝛ ex magna duritie in mēbris motus p̄dictis existe: quā duritiē sensus tactꝰ tāgenti ostendere pōt.

¶ De cura per medicinalia. Cap. II.

Ex predictis pꝫ q̄ canon curatiōis huius dispōnis sustentat in tribꝰ intētionibꝰ. ¶ Et p̄ma qdē intētio est partis uel ptium que indurate sunt rectificatio. ¶ 2ª est aptio viarū per q̄s aialis spūs tā sensibilis q̄ motiuus penetrare debet. ¶ 3ª est electio regiminis ex pte sex rerū nō naliū huic dispōni ɔueniētis ut nūc segtur. ¶ Ut igitur intētionē p̄mā canonice cōplē possimus p̄mittēduz ē q̄ intētio in curatiōe cuiuscūq̄z duritiei uel nodositatis in musculis neruis chordis uel iūcturis iuēte p̄ficit duplici intētione .s. applicatione mollificātē ꝛ resolutione demollificāte ad resolōnes facta ꝛ ecōtra. Neq̄z eni est rōnale aliquā duꝛificatā ptē ɔueniēter resolui posse nisi p̄us mūdificet. Corpora enim cōpacta nō sunt disposita euaporationi. ergo nō sunt resolubilia. resolō enim est humoꝝ. aff̄oꝝ 7ª. cōmento 49°. ¶ Itaq̄z in curatione huiꝰ dispōnis ita p̄cedēdū est q̄ per totā vnā septimanā applicent aliq̄ de mollificātibꝰ que dicent. ꝛ seq̄nti septimana applicent aliq̄ de resoluentibus que tāgent. Et ita p̄mutatio fiat de resoluētibus ad mollificātia quousq̄z feliciter intēta curatio. Primo itaq̄z diuersa describo mollificātia: ꝛ post illa nōnulla describā resoluētia. ¶ Mollificans ergo de numero debiliū esset ut acciperent folioꝝ violarum folioꝝ malue maioris quā Auic. noiat cubeçe. ꝛ vulgus noiat ipsam rosam maluā. añ. M. iiij. pinguedinis anatis. ℥. j. coquant in lib. 50. aque usq̄ ad ɔsumptionē tertie ptis. ¶ 2m mollificatiuū potētius illo est hoc. ℞. seminis lini fenugreci añ. lib. j. folioꝝ saponarie maioris lib. 5. coquātur in aq̄ ut p̄us dictum est. ¶ 3m mollificatiuū ꝛ melius p̄dictis est hoc. ℞. radi. altee lib. ij. radi. enule lib. j. amboꝝ recentium coquātur in quātitate aque p̄escripta cuz lib. iiij. sape. ¶ 4m mollificatiuū ꝛ oibus p̄dictis potētius est hoc. ℞. ḡnoꝝ sisami lib. ij. medulle cruris boū antiquoꝝ. ℥. iiij. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ℥. ij. coquant in lib. 50. aque uel ro. vini dulcis usq̄z ad ɔsumptionē tertie ptis. ¶ 5m mollificatiuum est empl̄m de mucillaginibꝰ maioris descriptionis ꝛ pp̄rie inuētum a Mesue in antidotario distinctione penultima. ¶ 6m mollificatiuū ꝛ potētius oibus p̄dictis est positum ab Haliabate 8° practice. cap penul. s̄m hunc modum. ℞. se.

sisami ⁊ lini an̄. lib. j. helbebe: ⁊ est fenugrecū lib. 5. terant oīa ⁊ coquant cū vna pingui cauda arietis minutim incisa. ⁊ in hac decoctione sepe in die infundant manus patiētis. Intelligo aūt per caudam arietis pprie de roma. talia enim aīalia hn̄t caudam ualde magnā ⁊ pinguē: cuius pinguedo qsi supmum obtinet in mollificādo. Et memora φ hoc ultimū mollificatiuum cū quarto pcedente multū excellēter conferre vidi in dispositione ɔsimili. quod cūqz ergo hoꝝ eligatur ipsoꝝ decoctio mediocriter calida accipiat: ⁊ in ipsam quater uel qnque vicibus in die manus usqz ad medium brachium infusa teneatur plana tamē appodiata super fundo conche lignee ⁊ nullo modo pendens ad infra.

Postq̄z ergo manus fuerit ab īfusione extracta ⁊ decēter exiccata inūgat aliq̄ triū vnctionum sequētiū mediocri caliditate calefactaꝝ. ⁊ postφ puncta fuerit manus tūc uestiat lana succida bn̄ carpinata calefacta. aut saltē coopiat leui pelle vulturis decēter elaborata. ¶ Sunt aūt pdicta mollificātia tria. quoꝝ pmū est famosum ⁊ auctēticū ab oībus. s. pinguedo separata ab integra vulpe per decoctionē in aq̄. ¶ 2m mollificatiuū est potēs piguedo dabaon: de qua hētur 22a tertij. in cura doloꝝ iūcturarū durifactarū. Est aūt dabaon vulpis syluestris quā italici tassuz uocāt: cuius pinguedo magnifice lenitiua est. ¶ 3m mollificatiuz potens est ut accipiatur butyri recentis. ℥. j. pinguedinis anatis ⁊ pprie femine coquant ⁊ dissoluantur in lib. iij. lactis iuuēce usqz ad consumptionem tertie ptis. In hac ergo materia mediocri caliditate calida īfundatur lana succida ex qua totum membrum coopiatur ⁊ ligetur.

Postquā aūt predictoꝝ mollificatiuoꝝ applicatio fuerit ɔdecēter facta tūc trāseundū est ad resolutiua que cū hoc sunt mollificatiua sicut ⁊ pdicta mollificatiua nō euacuant a resolutione. ¶ De famosis ḡ resolutiuis auctēticis ⁊ exptis est cerotū dyapēte qd lenit duritiē ⁊ nodositatē neruoꝝ ⁊ articuloꝝ. ¶ 2m resolutiuū fortius predicto est cerotū alexādrinum descriptione 2a. que ambo leguntur a Mesue distictione penultima. ¶ 3m resoluēs predictis fortius est empl̄m de mucillaginib9 dyaglon noīatuz descriptione minori sua ut supra. ⁊ pprie cōfortatū cum subscripta pportione armoniaci molliorīs. ¶ 4m resolutiuū ingenio se inuētū est suffumigatio cū lapide marchasite per hūc modum fiēda. accipiat frustuz magnū lapidis marchasite ⁊ est lapis molaris rubeus cū quo ferramēta acuunt. calefiat ḡ uehemēter in igne ⁊ tūc mēbrū nudum sup alio lapide situet adeo distātēr φ nō ledant ab igne. Accipiat ergo vini albi uetustissimi lib. j. aceti acuti lib. 5. ⁊ lēta distillatiōe ⁊ paulatine sup ignitū lapidē effundat: ita ut uapor īde eleuatus in manū recipiat circūquaqz inuolutā ⁊ coopta panno grosso per pedalē mēsuram a manu distante. Si bn̄ ɔsideras mirabile fuit hoc ingeniū sapiētum. a tali eniz caliditate ⁊ actuali ⁊ potētiali etiā actu calidis ⁊ ptiū acutarū aceti uehemens fit impressio caliditatis in mēbrū induratū ⁊ acetū inter reliquos liquores pter oppob. est substantie leutomeri. i. penetratiue magis. q̄re potēter agit in mēbrū rarefaciēdo ipm leniēdo incidēdo ⁊ resoluēdo. ad qd excellēter adiuuat vigoratio caliditatis in uapore illo que fit pter reflexionē uaporis a panno supueniētem. ¶ Et nota φ hoc ingeniū in apostemate sephiretico ⁊ nodositatibus iuncturarum solēniter me iuuit. ¶ 5m resolutiuū ⁊ ppe de simplicib9 ⁊ per me exptum est ut accipiat saponistica maior vel saponaria dicta. ⁊ est planta a terra eleuata per mēsuram fere brachij: cuius stipes nodosus est ⁊ ecōtra: folia hn̄s solida ⁊ densa viridia ab albedine refracta ⁊ florē pducit arcuatum in supiori parte colore rubeo claro ab albedine refracto: ⁊ suauiter aromaticum. Cuius folia si ɔfricent pingui humiditate leniunt mēbra lenitione cōsimili saponi. ⁊ pp̄ter hoc saponistica plāta dicta est ⁊ credidit famosus pegrinoꝝ noīum expositor medicinaliuz Simon ianuēsis ipsam esse spēm artbanite. lz ego inueniam discordiā inter ipsum ⁊ Dya. quē sepe allegat. ⁊ tu lege ibidē.

qualitercunqz igit intelligas expientia lōga inotuit mihi φ si cōterat hec planta ⁊ expmat succus in quē actu calidum infundat lana ⁊ applicet mēbris induratis multum mirifice mollificādo aufert ⁊ resoluēdo. ¶ 6m resolutiuum ⁊ potēs est succus marelle uel mēicarie maioris eodē modo applicatus: ⁊ est plāta quā Auic. 2o can̄. noīat ucuen. Hec mihi videntur sufficere satis pro cōplemēto intentionis pme.

Jam aūt opz puenire ad intentionē scdaz in qua ɔsistit curatio hui9 dispōnis ingēter. s. ad aptionē viaruz per q̄s spūs motiuus cōuenienter penetrare possit ad mēbrū. ¶ Silr etiā ad aptionē poroꝝ neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ mot9 necnō ⁊ ad aptionē viarū per q̄s nutrimētum penetrare possit ad mēbrum: q̄re opz eligē īnstra apitiua originis neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. ¶ Silr opz apire arterias per q̄s vitalis spiritus cōuenienter mēbri calefactiuus penetrare possit: sicut etiam opz aptas efficere uenas: ita ut mā nutricationis in ɔuenīēti quātitate recipiat in mēbro. ¶ De numero ergo eoꝝ que apiunt oppilationes neruoꝝ de interius exhibitis ⁊ simplicibus pmū est ciclamen: ⁊ est malum terre: ab italicis noīatus panis porcinus: cuius aq̄ sublimationis oēs oppilationes tā arteriaꝝ φ uenarum ⁊ cerebri ⁊ colatorij eius ⁊ neruoruz apit: ⁊ fricatio cum pul. eius facta cū fece olei lilioꝝ alboruz oēs nodositates ⁊ duritiesa membris aufert. ¶ 2a medicina de exptis ad hāc intētionem est frequens reiterata inunctio mēbroꝝ cōpactoꝝ ⁊ oppilatoꝝ cuz pulu ē piretri bullito cuz oleo: de quo dixit Serapio in aggregatore cap̄ de machitera. i. de piretro. cōfert amissioni sensus ⁊ motus. ⁊ posuit hoc verbuz auc. de simplici medicina. Dya. vo 3o simpliciū de ipso dixit. φ iuuamētuz eius in hoc est maximum: ⁊ est planta ca. ⁊ sic. in 3o. lz quidā audaces nō bn̄ intuētes crediderūt ipsam esse fri. ⁊ accidit eis hic error: qm̄ ipsa est stupefactiua. vn̄ Auic. 2o can̄. cap̄ 2o. de carton qd est. dixerūt φ est piretrū ⁊ ipm est stupefactiuum. Soleo aūt accipe olei oliuaruz antiqui lib. 5. pul. piretri. ℥. j. terant diu in mortario. deinde lēto igne bulliāt usqz ad cōsumptionē tertie ptis. ¶ 3m medicamen utilissimum ad leniēdum neruos induratos ⁊ apiendū eos est galbanū: qd est gūmi cal. in 2o ⁊ exiccatiuum in tertio. Cuius vtus est lenitiua ⁊ resolutiua carminatiua uētositatū: ut 2o can̄. in areola opationū ⁊ pprietatū: ⁊ cōfert lassitudini: ⁊ alcuçeç: ⁊ spasmo lacertoꝝ. Dissoluo autē ego. ℥. 5. galbanī cum oleo antiquo iā dicto. Oleū eniz antiquū est ita dissolubilius sicut recens est doloꝝ mitigatiuum. 9o de ingenio sanitatis. cap̄ 3o ḃm vnā cōputationem. ¶ 4a medicina ad hanc cōputationem est dibich glādiū: ⁊ est viscus quercinus qui ḃm Auic. calidum est in fine tertij: ⁊ siccum in p̄. lz Serap. posuerit ipm precise in 2o. Et dixit Auic. de eo φ dissoluat cum eq̄li portione sui resine ⁊ cere. exēpli grā oium an̄. ℥. j. ⁊ confricent ex eo mēbra egrotatiua. resoluit enim ⁊ lenit oēm duritiem in iuncturis: ⁊ extrahit humiditates a pfundo cum violētia: nō tm̄ grossas sed etiā subtiles. ¶ 5a medicina optime lenitionis ⁊ resolutionis est bdelium: qd est gūmi palmaruz syluestrium triplex inuētum ab auctoribus. s. mechinum iudaicum ⁊ siculum. mechinum vo ponunt oēs fere frigide cōplexionis ⁊ sicce: nō expmentes tn̄ gradum. iudaicum vo posuit Auic. cap̄ in fine pmi. ⁊ de gradu siccitatis ei9 tacuit. Siculum vo bdelium posuit siccius oib9 alijs. Serapio vo audacter posuit ipm cal. ⁊ sic. in scdo. qcqd tn̄ sit ipsum confert spasmo ⁊ duritiei neruoꝝ: ⁊ ɔgelationi: ⁊ pprie coctum cum oleo: ut pus dictum est. Attēdat tn̄ opator φ nō accipiat bdelium antiquum: qm̄ ipsum puatur lenitione. vnde scdo can̄. ingt Auic. qm̄ cum ipsum antiquat egredit de lenificatiōe ad exiccationem: quoniā tempus exiccat ipsum. ¶ Preter hec aūt simplicia medicamina tria cōposita magnifice utilitatis ad hāc intentionē subiungo. quoꝝ pmum est cōpositū Rasis. mea quotidiana expientia multotiens uerificatum positum ab eo in diuisionib9. 4. cap̄. ppe finē. cuius descriptio p me rectificata est p hūc modū. ℞. fenug. amigdalarū ama. armoniaci bdelij olei lilioꝝ alb. lento igne bulliant oīa

usqz ad forma͂ vngu͂eti deducta. Intelligo au͂t ego amigdalas amaras oleu͂ ipsarum: ꝛ aliq̄n loco olei posui gummi ipsarum. ℭ 2m co͂positum eode͂ loco acceptu͂ penultimo cap. ℞. cere citrine olei de lilio adipis anatis ꝛ gallie medulle cruris uacce. an͂. ℥. j. mucillaginis se. lini. ℥. ij. lento igne coquant ꝛ dissoluant simul ꝛ fiat vnguetu͂. Et nota ꝙ posui cera͂ citrinam: q̄n ipsa est maioris lenitionis ꝛ resolutionis ꝙ cera alba que ꝓpoleos noiatur. ℭ Ultimu͂ co͂positum est de meis ꝛ meo iudicio p̄dictis efficacius ꝛ est hoc. ℞. armoniaci galbani bdelij pīguioris. an͂. ℥. j. oppoponacis. ℥. ß. fecis olei irini fecis olei liliorum gl. pinguedinis tassi anatis medulle cruriū boum. an͂. ℥. ß. resine electe. ℥. vj. croci. ℥. j. cere citrine. ℥. j. ß. dissoluantur gumme cum aceto forti: deinde coquant simul lento igne preter crocu͂ qui poni debet in fine coctionis. Cuz ergo oia cocta fuerint le͂to igne bulliāt in lib. j. succi uel mucillaginis fenugreci. uel in lib. ß. succi uel mucillaginis granoꝝ sisami usqz ad ↄsumptionem. excellenter enim leniendo resoluit oe͂m materiam co͂pactam in iuncturis: ꝛ ubiqz corporis. Cum ergo hec fuerint scd͂a septimana approximata sup me͂bro: tunc fiat reuolutio de his resoluentibus ad lenientia descripta ut iam dictum est.

At uero iteru͂ si uolueris apire oppilationes arteriaꝝ ꝛ uenaru͂ ut recipiat uberius in me͂bro sp̄us vitalis ꝛ sanguis co͂grua pro nutritione me͂bri: tria sunt solemnia apientia. ℭ Quoꝝ p̄mu͂ est: ut accipiat notabilis quantitas succi hyposelini: ꝛ est apiu͂ sylue stre: lz eque bn͂ ualeat et apiu͂ domesticu͂. ℭ 2m per me exptum est freque͂s mediocris cu͂ inunctione olei nardini: cuius laudes ingentes quere ab auctoribus hic ꝑpter breuitatem non positas. ℭ 3m apiens ꝛ pote͂ter attrahe͂s nutrime͂tum ad omne me͂brum marasmatum ꝛ co͂sumptu͂ est emplastratio me͂bri cu͂ pice mediocriter bullita: cuius laudes a Gal. quere 9o de simplici medicina. cap. de impinguādis me͂bris co͂sumptis ꝛ vniu͂r oe͂s auctores in hoc sunt ↄcordes. ℭ Ego au͂t dulcius ꝓcede͂s soleo frequ͂eter face͂ inungi me͂bru͂ cu͂ oleo calido sublimatio͂is picis: ꝛ inueni in eo iuuame͂tum excelle͂s: ut pauloante appruit in Coradino. cuius totu͂ crus a genu iferius usqz ad pla͂taz pedis ↄsumptu͂ erat ꝛ induratu͂: ꝛ fuit reductu͂ ad notabile͂ ↄualescentia͂. Ita ꝙ fuit ꝛ est pote͂s ad ꝓgressiuu͂ motu͂: ut manifestu͂ est. ℭ Taceo hic fricationes pa͂noꝝ calidoꝝ: applicatio͂es euaporationu͂ cum aq̄ calida me͂bris applicatarum: uentosiarum sine scarificatione mediocriter attrahe͂tium applicationem ꝛ alia his similia que sunt oibus nota.

ℭ De regimine per sex res non na͂les. Cap. iiii.

Superest au͂t nu͂c tra͂sire ad regimen per res no͂ na͂les eligendu͂. ℭ Itaqz me͂bruz suu͂ custodire debet ab aere frigido: ab oi humiditate adue͂titia ꝛ sup̄flua: ꝛ ab aque effusione uel co͂tactu: ꝛ ip̄m cirotecis bn͂ calefacientibus cooptum tenere. ℭ De scd͂a re no͂ na͂li euitet cibaria ꝛ potus oe͂s neruis nociuos: de quoꝝ caueat comede͂ bleta͂ que oino oi neruoso me͂bro est nociua: ꝛ effugiat usum açimi panis ꝛ ualde cocti: ꝛ cibos oe͂s pastiles: ꝛ pisces viscosos: ꝛ cibaria oia uehe me͂ter exiccātia ut salsa. uel cu͂ multis aromatib9 co͂dita. Et sp̄aliter dimittat oium leguminu͂ usum. ℭ Et vinu͂ eius sit album colore: substa͂tia subtile ꝛ bene clarificatuz: potentia vo minus ꝙ mediocre: aut si fumosum fuerit frangatur cum aqua precocta: ꝛ ꝓprie de cisterna. ℭ Exercitiu͂ no͂ est co͂ueniens ꝛ ꝓprie magnum ꝛ longum ne ponat ma͂s in motu fluxus ad me͂brum. leuis tn͂ fricatio ab humero usqz ad raseta͂ inferius trahe͂do ↄueniens est. Si vo exercitiu͂ toti corpori administreꝛ nulu͂ est ei ↄuenientius ꝙ motus progressiuus satis le͂te factus. ℭ Et de his que motui attinent euitet oe͂m strictura͂ uel co͂pressione͂ uel ꝗuitate͂ sup membro cade͂te͂ ut no͂ fiat ꝓhibitio tra͂sit9 nutrime͂ti ꝛ sp̄us ad me͂bruz. ℭ Silr in mo͂ cibationis sue caueat a repletione ciboꝝ magna ne calore͂ na͂lem per modu͂ alicuius suffocationis debilitet: sed ↄue nie͂tius est ei prius comede͂ ꝙ appetit9 expeteret.

ℭ Pro acci͂tibus vo aie euitet oia que uehementi agitatione possunt facere fluxum humoꝝ ad membra. ℭ De ultima vo re non na͂li oino recedat a dormitione mediocri. ad augme͂tu͂ enim eius co͂uenientius est ei ꝙ in vigilijs augme͂tu͂z effice͂. q̄m in somno melioꝛ fit digestio vniu͂lis ꝛ ꝑticularis ꝛ nutrime͂tum amplioris qua͂titatis ad me͂bra macrefacta effundi po͂t t̄pe dormitionis ꝙ vigiliaꝝ. sicut eni per somni applicatione͂ fit inati caloris reciprocatio de exterius ad intra. Ita eco͂tra fit eoꝝ de itus ad extra per vigilias expansio. No͂ ergo eque bene nutrireꝛ me͂brum deficiente caloris na͂lis ↄuenienti applicatione ad delegandu͂: apponendu͂: vniendum: ꝛ assimilandu͂ membru͂ nutrimentum ꝛc.

Consilium. 252.

De septem malis dispositionibus ab eadem tame͂ causa dependentibus. videlicet. ℭ De stupore in extremitatibus digitorum manus. ℭ De tremore illius manus ꝛ totius brachij. ℭ De motu spasmoso brachij ꝛ dextre partis capitis. ℭ De ablatione sermonis remanente tame͂ uoce. ℭ De ablatione operationum sensuum interiorum. ℭ De tussi molesta cum multitudine sputi grossi. ℭ De dolore circa regionez vmbilici sepe eueniente. ℭ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

ℭ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

Dispositio huius nobilis militis egritudinib9 ꝛ acci͂tibus co͂plicata est. quoꝝ quodlibet maxima co͂sideratione indiget. ℭ Primu͂ est stupoꝛ in extremitatib9 digitoꝝ manus dextre. ℭ 2m est tremoꝛ illius ꝛ totius brachij usqz ad caput. ℭ 3m est spasmosus motus totius brachij ꝛ dextre ꝑtis capitis. ℭ 4m est ablatio sermonis uoce tamen adhuc remanente. ℭ 5m est ablatio op̄ationum sensuum interioꝝ oium post illum motu͂ spasmosum. ℭ 6m est tussis molesta cu͂ multitudine sputi grossi viscosi mali cu͂ labore expulsi. ℭ 7m est doloꝛ circa regionem vmbilici sepe euenie͂s usqz ad inguina extensus: ꝛ supioribus etiā partibus usqz pectus coicatus. ℭ Alia vo iteru͂ acci͂tia queda͂ eueniunt: de quib9 non debet esse magna sollicitudo. ℭ Et q2 oia prefata acci͂tia difficilia sunt ꝛ suspecta non est possibile bene ↄsulere nisi ipsoꝝ aliquod fundame͂tum theorice inuestigeꝛ: ex quo modus curationis clarius elicieꝛ ꝛ salubrius.

Videꝛ au͂t ex narratis oium hoꝝ acci͂tiu͂z causam p̄ncipale͂ esse mala͂ co͂plexione͂ cerebri frigida͂ ꝛ humida͂ cu͂ m̄a flegmatica lubrica satis ꝛ aquosa desce͂dens a cerebro per nucha͂ que oppilat vias noni paris neruoꝝ a nucha orientiu͂ per quos daꝛ sensus manibus. vnde cu͂ oppilatione inco͂pleta vias illas claudat adhuc aliq̄ pars sensibiliu͂ sp̄um tra͂sit: q̄re saluaꝛ sensatio aliquanta. Si enim m̄a co͂plete oppilaret a manibus sensatio totaꝛ auferretur. ℭ Adhuc etiā hec m̄a vias octaui paris neruoꝝ a nucha uenientiu͂ semico͂plete claudit. q̄re adhuc saluatur motus lz exiguus. per eos enim neruos motus manibus daꝛ: sicut per p̄dictos sensus: ut p̄ma p̄mi. doctrina p̄ma. summa tertia. ꝛ p̄mo Alman. q̄rto cap. colligendum. ℭ Hoc igiꝛ acci͂s non parum suspectum est: q2 causa est in cerebro q2 ad ip̄m sequitur tremoꝛ ꝛ spasmus: q̄re necessitat epilepsiam aut apoplesiam: ut scd͂a tertij. cap. 9o colligedum. ℭ Tremoꝛ au͂t qui est 2m acci͂s accidit ꝓpter debilitatez v͂tutis sustentatiue neruorum ꝛ multitudine͂ materieru͂ grauitātium. vn͂ ꝑtim vinciꝛ na͂ a m̄a. ꝑtim au͂t m̄a a v͂tute. vn͂ accidit pilitas quasi pugne inter sustenta͂tem na͂m ꝛ grauitātem m̄am: lz in pugna finaliter usqz nu͂c obtinuerit v͂tus s̄m narrata. No͂ enim pseuerauit tremoꝛ ꝛ imo alioꝝ acci͂tium semp remotione euanuit. de ipso tn͂ no͂ leuiter dubitandu͂ est. Nam si fixus fieret significaret magna͂ frigiditate͂ in neruis ꝛ spiritibus: ꝛ talis in senib9 medicamine no͂ remoueꝛ. 2a tertij. 5o cap. colligendu͂. ℭ Catarrum huius viri calidu͂ ꝛ acutu͂ esse multis coibus facile ꝑsuaderi posset: sed ipse eger tactu manifeste ꝑcipit salsedinem

calliditatẽ: ꝛ mordicationẽ: ꝛ nocumentum etiã ex usu calidorum. cuius quidem regimẽ minus difficile foret nisi tpis longitudo ꝛ mala dispõ cõplexionalis: imo ꝛ cõpositionalis pectoris que ex descẽsu mãe ad ipsum acqsita est obuiarent. ¶ Mã ergo illa subtilis lubrificatiua que fluxit ad pect⁹ ibidem fixa mollificat paniculos ꝛ ligamẽta pectoris: ꝛ ſm m⁹tas ptes in uẽtositatẽ cõuersa causa fuit arcuationis costaꝝ ꝛ gibbositatis earum. Ipsa etiam mã ibidẽ tpis diuturnitate spissioꝛ facta pulmoni dyafragmati immersa nocumentũ in anhelitu continuum ꝛ manifestum facit.

Ex qbus clare satis regimẽ huius nobilis elici põt qḋ duas ꝑncipalr intẽtiones includit.

¶ Prima qdẽ est mãm a cerebro ꝯtinue fluẽtẽ abscindere.

¶ 2ª uo nocumẽto anhelitus ꝛ pectori ꝓuidere. ¶ Et utraqꝫ qdẽ intẽtio duplici regimine cõpleri debet. s. nõ nãlium ꝛ medicinaliũ. regimẽ aũt nõ nãliũ ꝑ rectificandum est.

¶ De cura per sex res non nãles. Cap. ij.

Euitet itaqꝫ stationẽ in aere frigido m⁹tũ nebuloso uẽtoso ꝛ humido. Euitet stationes ꝛ cameras: locis humidis fontib⁹ ꝛ fluuijs ꝓximas. silr etiã septẽtrioni ꝛ meridiei detectas. Fugiat etiã aerẽ extensiue cal. ꝛ sic. Et in sũma aer ꝛ domus tẽperati q̃tũ est possibile in qlitatibus eligant. lꝫ enim rõnali iudicio ex canone curationis ei⁹ ꝛ ꝓseruationis ad frigiditatẽ iclinat⁹ eligi deberet: antiq̃ tñ debilitas cerebri ꝛ pectoris disponit ad pati a cuiuslibet qlitatis excessu. Si tñ ad aliquã extremitatũ iclinari opꝫ. securius est ad cal. ꝛ sic. aliquantũ trãsire q̃ ad oppositas. ¶ De annexis uo aeri caput suũ mediocriter infulis ꝛ birretis in nocte custodiat. pelles igit de uario iter alias meliores erũt. birreta etiã leuia pãno ex gna tincto fieri debẽt. uestes aũt oẽs collũ ꝛ pect⁹ strigẽtes ne anhelitu noceãt etiã suo tpe frigore diligẽter ꝛ humiditate teneant. ¶ In sõno aũt nocturno tps notabile ponat. per hũc eniꝫ digõ in cerebro melioꝛ efficit ꝛ humectatio aliquãta acqrit. Uigilie lꝫ exiccãdo ꝯuenirẽt: qꝛ tñ debilitatẽ augent spũs ꝯsumũt ꝛ aiales ṽtutes exterminãt nõ ꝯueniũt. Sõnũ aũt diurnũ quantum est possibile euitare opꝫ. qñqꝫ tñ ꝓpter uigilias nocturnas: ꝛ grã restaurandi ṽtutes cõcedi põt: ꝛ tũc fit a prãdio distãter ꝑ duas horas. ¶ Et dormiẽs sedeat sup cathedra eleuato capite ꝛ nõ flexo super anteriori uel posteriori pte: sed sup laterib⁹ ꝛ neqꝫ spatiũ hore medie unius aliquo modo ptranseat. ¶ Exercitiũ autem ad materierũ ꝯsumptionẽ in hoc casu ꝯueniens esset: tñ propter ṽtutis debilitatẽ exercitia fortia euitãda sunt. ꝛ tẽperatum itaqꝫ fieri opꝫ exercitiũ. ipm enim calorẽ innatũ excitat: ṽtutes roborat: supfluitates ad regiones ꝯuenientes ipellit: ꝛ ad ꝯsumptionẽ facit residui. tãtũ igit exerceatur leuiter ambulãdo: ut eques uel pedester ne mẽbra grauent. Ita ut qsi sudoꝛ ꝓuocet: deinde quiescat. ¶ Hora exercitio cõueniẽtioꝛ est cũ cibum a stomacho descẽdisse cognouerit. reliquũ aũt in quiete tps expẽdat. ¶ Loco tamẽ exercitij dũ fieri nõ põt fricationes ualde ꝯueniunt ꝛ fiãt ante cibũ per duas horas cũ manib⁹ uel pãnis calidis mediocriter fricãdo ꝛ incipiendo a genu usqꝫ ad cauillas pedũ. Deinde a radice coxarum usqꝫ ad genua. 3° a loco cinguli usqꝫ ad nates. 4° ab humeris usqꝫ ad caudã fricationibus mensura sit usqꝫ ad mẽbrorum rubificationem manifestã. ¶ Inanitionẽ aũt stomachi multã ꝛ longam euitare opꝫ ne epar ꝛ stomachus in flegmata necessitatẽ addãt in corde ꝛ anhelitus angustiam faciant: ꝛ caput nimiũ euaporãdo repleãt ꝛ inflãment. talis eniꝫ abstinẽtia in frigida causa cõueniret magis nõ ꝓpter hoc tñ magnã resolutionẽ stõchi ꝛ totius credat esse ꝓficuã. Comedat igit q̃tũ sibi satisfacẽ ad uitã ꝛ robur ṽtutis pcipit. Si tñ ad excessum inclinare debet minus malũ esset modicum in cibis minorãdo ꝑcedẽ q̃ augẽ. ¶ Si tñ qñqꝫ stõchi repletionẽ: ꝛ totius uẽtris pcipet ad minus euacuationẽ ꝓuideat cũ hoc clisteri. ℞. folioꝝ malue mercurialis ꝛ uiolarum. añ. M. j. fenug. se. sisami: raď. altee. añ. M. s. oia coquant iuxta ꝯsuetudinẽ. ꝛ huius decoc. ℞. cyathos. iij. in estate olei uio. ℥. iij. suc. ru. ℥. s. cassiefi. ℥. s. salis. ʒ. iij. uitellũ unũ oui: ꝛ fiat clistere. In hyeme uo. ℞. olei amigdalarũ dul. ℥. iij. benedicte: ere. añ. ʒ. ij. cassiefi. ℥. s. misce. ¶ Ad mundificationem uo superioris uẽtris ꝛ diuersionẽ a capite in hyeme ꝯueniunt pillule de iera Gal. sumẽdo ex eis. ij. uel. iij. bis in septimana uel semel. Uel accipiẽdo pillarũ istarum q̃rũ magis placet unaꝝ per mediã horã añ cenã in septimana bis. ℞. aloes succotrini. ℥. j. ifundat per dies octo in aq̃ uiolarũ: deide soli exiccet: ꝛ ddat sandaloꝝ ru. ʒ. j. masticis. ʒ. s. ꝛ fiãt pillule. vj. pro qlibet. ʒ. ¶ De accñtibus aie euitãdi sunt excessus oẽs. oẽ igit qḋ spũs mediocriter mouet ꝛ dilatat ꝛ accẽtrat ꝯueniens est que uo spũs ꝛ calorẽ repente mouent trahũt ꝛ sepultos tenẽt ei disconueniũt. qre supflua letitia risus: tristitia: sollicitudo: ꝛ ira: doloꝛ ꝛ similia fugiant. ¶ Coitus aũt usus huic dispositioni magnifice nocet. ꝯcedit ergo rarissime ꝛ ad plus in septimana semel: ꝛ maxime cũ stomachus iam digesserit: ꝛ corpus post somnum robustum satis percipiet. hora tamẽ qua mã exuberanter fluit ꝛ asmatis instantia uehemẽtissime molesta oino a coitu desistendum est.

In cibis aũt diligẽter attẽdẽ opꝫ. que eniꝫ fortasse capiti ꝯferrent: pectori uo multũ nocitiua forent: qre abstineat ab oibus uẽtosis ꝛ euaporabilib⁹: ꝛ maxime calidis ualde ꝛ frigidis: ut a melle: lacte: leguminib⁹ fructib⁹ corruptibilib⁹: ut cerasis: auellanis: piris: nucib⁹: abstineat etiã ab acutis: ut pipe: croco: çinçibẽ: aloe: cepe: porris: eruca: sinapi: ꝛ silr bus. ¶ Abstineat etiã a uiscosis ꝛ pastilib⁹ piscib⁹: aialiũ pedib⁹: uẽtrib⁹: ꝛ capitib⁹. Caueat etiã oino a sale ꝛ a salsis cibis. Euitet etiã acria aceti ꝛ acetosoꝝ frequẽtẽ usum. ¶ Comedat q̃ panẽ bñ fermẽtatũ plusq̃ cõis fermẽti recipiẽtem. Bracetellos aũt ꝛ laganas ꝛ placẽtas ꝛ filia dimittat. Et si aliqñ uteret placẽtis cũ penidijs ꝑparatis summe cõferret. ¶ Carnib⁹ utat pullinis: uitulinis: hedinis: castrati iuuenis ꝛ agni annualis: leporinis: capolinis: ꝛ auiũ minutarum: fasiani: ꝑdicis: anatinis uo utat raro: ꝛ magis ꝯueniũt elixe q̃ assate: lꝫ qñqꝫ semel elixe per assationẽ cõplere cocte sine lardellis approbent. ¶ De herbis conueniũt blete: borago: buglo. magis spinachie lactuce malue frequenter in cibo cocte: atriplices: ꝛ portulace cum bono brodio. cucur. bene ꝑparate. cauliũ uo brodiũ cum bonis carnibus optimum est. Cicerum ru. brodiũ sepe laudo: ꝛ granũ qñqꝫ qꝛ pulmonẽ confortat. Olera uo calida: ut saluia: rosmarinus: serpillum: mẽtha: petrosilinũ: rutha: abrotanum. ¶ De fructib⁹ uo euitetur nuces: castanee: pira: poma: cerasa nõ dura ꝛ pauca qñqꝫ donant. ficus etiã recẽtes comedant. Silr pepones dulces ꝛ angurie tẽperato usu. Amigdale etiam recẽtes ꝛ sicce: ꝛ uue passe maiores ꝛ minores ꝑter cibibum. uue etiã recentes ꝛ dulces cõueniunt ante cibum. Persica uo accipiant ꝛ ante cibũ semp melius: lꝫ si qñqꝫ accipiant post nõ esset erroꝛ magnus. Pruna etiã bene matura in mane per tres horas ante prãdium sumpta placẽt. similiter granata dul. laudant: muça nullo modo fugiant. Dactyli uo: qꝛ mãm ingrossant ꝛ pectori ꝯferunt sunt laudati. ꝛ silr grana pauca cũ aq̃ calida bñ cocta: pistachie etiã bone sunt. Et iniube bñ mature ꝛ mora etiam. Citonia etiam post cibũ cocta sunt bona: cruda uo nullo modo. Sorbe uo ꝛ mespile post cibum rõnali iudicio ꝯuenient capiti: sed qꝛ pectori nocent dimittant. Citrum uo arãcia ꝛ fructus: ꝛ olera oia acria fugiant. raphanũ fungos euitet. ¶ Sapores oẽs agresta ꝛ aceto cõditos in qbus dulcedo uicat interdũ approbo. Cappares aũt ꝛ oliuas ꝛ reliq̃ salsa cõdita uitupo. Napos aũt ꝛ rapas laudo qñqꝫ in ferculis ꝛ in igne coctas ꝛ cõditas sicut ꝑparari solẽt. ¶ Oua aũt qꝛ pectori: tussi ꝛ raucedini uocis: ꝛ caliditate cõueniẽtia sũt maxime sorbilia: ꝛ in aq̃ cum cortice cocta. coꝝ tamẽ usus euitari debet qsi accipiunt medicine calide: nec a stõcho fuerit deposite. corrũpunt enim de facili ab eis ꝛ euaporant capiti ¶ Lac uo qḋ ꝯfert tussi ꝛ extenuationi ꝓpe caprinũ ꝛ asininum ui ꝯueniẽs: qꝛ tñ ulr nocet hñtibus capita debilia ſm Auic.

ideo nõ sit ei usus ⁊ maxīe frequẽs. ꝯfert aũt si accipit pecto
ri magis ꝙ stõcho ⁊ capiti. Caseus aũt nõ ualde antiqꝰ frã
gibilis nõ salsus post cibũ qñqꝫ acceptus cõuenire videtur.
¶ Mel aũt ⁊ si medicina pectoralis optīa ponat esse: qꝛ tñ
capiti nõ vꝫ eẽ ꝯueniẽs dimittat. ipsiꝰ eni comestio facit pos
sidẽ ablationẽ rõnis subito. ¶ Aq̃ vo mellis maxime in hye
me bñ placet mibi: ⁊ maxīe si fieret ex decẽ ptibꝰ aque: ⁊ vna
mellis usqꝫ ad ꝯsumptionẽ tertie ptis ⁊ loco vini. ¶ Zucca
rũ aũt slr sibi ꝯuenire põt: verũtñ si assumit maxima exñte si
ti ⁊ cũ amaritudine oris nõ ꝯfert: ⁊ ꝑpe qñ stõchus cholicus
esset plenus. ipm eni ledit. ppterea qꝛ ad cholerã cõuertit. 2ᵒ
cañ. ¶ De cõfectionibꝰ laudat ꝯfectio de pineis: de fisticis:
de amigdalis penid. marçapan ⁊ coriandrum preparatuꝫ:
pauco çuc. cõfectum ⁊ ꝑpe post cibũ acceptum. phibet eniꝫ
uapores cholericos ⁊ flegmaticos caput ascẽdere. 2ᵒ cañ.

De vino vo eligat vinũ albũ dulce aromaticũ subti
le: mediocre in fortitudine: qd cũ aq̃ cõfra
ctũ cõueniẽtius est. ⁊ sit aq̃ clara: subtilis: leuis: cruda: ⁊ si non
habet bona coquat simplr. Laudarẽ aũt maxime ut cũ gra
nis masticis coqueret duobus aut tribus. ¶ Aqua vo ordei
cũ çuc. al. cõuenientioꝛ est potus ꝙ esse possit. silr ⁊ iuscula oꝛ
deacea elegãtiora sunt in hoc casu oibꝰ alijs: ⁊ ꝑpe cũ penidi
is. ¶ Uinum etiã pfatuꝫ sit rubeũ: subtile ⁊ nõ turbidum: ⁊
si dulce inueniret nõ minus albo cõueniens esset ꝭm rõnem.
hoc qdẽ regimẽ nõ nãliũ: qꝛ mãei catarriçãti aduersat: ⁊ pe
ctus respicit ⁊ ṽtutẽ duas pmissas itẽtiones cõplet si diligen
ter ꝓspicias. Cõplent silr itẽtiones illas regimina medicina
lia multa ⁊ diuersa: iter que ꝙ tũ expediet ordo ponet.

¶ De cura per medicinalia. Cap. II.

Rimo qdẽ itẽdat diuersioni mãe a capite ⁊ pe
ctore cũ fricationibꝰ pcedẽti cap positis. ¶ Itẽ cũ
ligaturis sepe factis in mane: ⁊ añ cenã sup canil
las pedũ ⁊ brachioꝝ: ⁊ sup genua ⁊ cubitos p du
os digitos. ¶ Itẽ cũ appõne uẽtosaꝝ siccaruꝫ sup
pulpis tybiarũ iterius ⁊ sup natibꝰ ⁊ hora eadẽ. ¶ Itẽ sepe
abluẽdo pedes ⁊ coxas cũ aq̃ decoctionis folioꝝ salicis: vitis
⁊ saluie: ⁊ maiorane uel camom. ¶ Itẽ cũ clisteribꝰ pcedenti
cap positis ter uel q̃ter in septimana hora sua sumptis. ¶ 2ᵒ
itẽdat euacuatiõi minoratiue accipiẽdo semel in septimana
℈. ij. haꝝ pillaꝝ. ℞. pillaꝝ de iera simplici. de reubarbaro. añ
℈. j. pul. violarũ. ǥ. viij. fiãt pille cũ syrupo violaꝝ. ¶ Itẽ. ℞.
mãne. ʒ. j. cassiefistule ex̃cte cũ aq̃ ordei. ℥. j. sumant in mane.
¶ Itẽ. ℞. dyaprunis. ℥. j. mãne. ʒ. x. accipiant cum aq̃ ordei.
¶ Itẽ. ℞. penidiaꝝ violaꝝ. añ. ʒ. vj. reubarbari electi. ʒ. ß. suc
ci rof. ʒ. ij. accipiant in mane. ¶ Itẽ. ℞. pil. assaieret. ℈. ij. san
daloꝝ ru. violaꝝ. añ. ǥ. vj. ⁊ accipiant ut supra. ¶ 3ᵒ intẽdat
digõni mãerũ: ⁊ pro hoc. ℞. syr. violarũ. ℥. j. syr. iuiubini. ℥. ß.
aque ordei. ℥. iij. misce ⁊ accipiant sex diebꝰ. ¶ Aliꝰ sy. ℞. sy.
nenufaris. ℥. j. sy. violaꝝ. ℥. ß. aque ordei. ℥. iiij. misce. ⁊ iste me
lioꝛ esset in magno calore ⁊ vigilijs. ¶ Alius sy. ⁊ melioꝛ stã
te fluxu: ℞. sy. de papauẽ. ℥. j. sy. de prunis. ℥. ß. aque violarũ
℥. iij. misce. ¶ 4ᵒ syr. ubi magna intẽtio esset ad pectꝰ: ℞. syr.
de ligri. ℥. j. sy. de prunis. ℥. ß. aque vngule caballine ⁊ boragi
nis. añ. ℥. i. ß. misce. ¶ 5ᵒ syr. aggregans intẽtionẽ ad utrũqꝫ.
℞. sy. violarũ: de papauẽ ⁊ ligritie. añ. ℥. ß. aque altee: capil.
ue. ⁊ violarũ. añ. ℥. i. ß. misce. ¶ 6ᵒ sy. hyemali tpe cõueniẽtioꝛ
℞. sy. de prassio: uel de hysopo. ℥. j. syru. acetosi simplicis. ℥. ß.
aque buglos. altee ⁊ violarum. añ. ℥. i. misce. Quilibet horuꝫ
syrupoꝝ accipiat sex uel septẽ vicibus per nouẽ horas post
cenã: ⁊ differat prãdiũ horis q̃tuoꝛ. ¶ Assumptis sy. purget
cũ sequẽtibus. ℞. pillarũ de reubarbaro maioꝝ. ʒ. ß. pillarũ
de agarico. ℈. j. pillarũ cochiaꝝ. ℈. i. tertiã ptem. fiãt sex: ⁊ acci
piant hora pscripta abstinẽdo a cibo ꝭꝫ ꝯsuetudinẽ. ¶ Alie
pille. ℞. pillarũ aurearum. ʒ. ß. pillarũ de agarico. ℈. i. misce.
¶ Alie pille. ℞. pillarũ de iera. ʒ. ß. pillarũ de sarcocolla. ℈. i.
fiãt qnque cũ syrupo violaꝝ. ¶ Alia medicina. ℞. aque vio
larũ. ℥. i. aque betonice. ℥. i. agarici. ℈. i. reubarbari electi. ʒ. i.
spice çinçiberis. añ. ǥ. iiij. mãne. ℥. i. ifundant oĩa simul ⁊ co
lent in mane: ⁊ exꝓmant: ⁊ colatura calida bibat. ¶ Alia me
dicina leuioꝛ. ℞. mãne. ʒ. i. ß. succi ro. ʒ. ij. succi granatoꝝ. ℥. ß.
aque ordei. ℥. ij. fiat infusio: ⁊ post colet ⁊ accipiat. ¶ Alia
medicina. ℞. eluarij succi. ʒ. i. ß. cassiefi. nouiter ex̃cte cum aq̃
violarum. ℥. j. agarici. ℈. ß. çinçiber. sandaloꝝ ru. añ. ǥ. iij. mi
sce ⁊ sumant cũ aqua ordei. post oẽs istas medicinas differa
tur prãdium per sex horas: ⁊ qnta hora accipiat lauatiuum
ꝭm cõsuetudinem. ¶ Rõnali cõsideratione gargarismata in
quantũ mãs in cerebro cõtentas educunt non viderent hic
opportuna. satis enim per se mã per palatũ defluit: sed inq̃
tum mãs ultimate siccãt cõpetere possunt. ¶ Post igit pur
gationes gargarisma hoc chole ⁊ flegmatis a capite attracti
uum bonũ est. ℞. aque ordei bñ çuccarate. ℥. ij. succi ro. ℥. j.
pul. dyagridij. ǥ. iij. ⁊ ex eo calido facto stõcho ieiuno in ma
ne post aliqd exercitiũ impleat os ⁊ gargariçãdo quãtũ tene
ri põt cũ eo opus fiat. ¶ Si vo fluxus multũ ifestaret cerebri
debilitate potius ꝙ plenitudine fiat hoc gargarisma. ℞. ma
cis. ʒ. ij. ro. ʒ. j. masticis: thuris. añ. ℈. ij. coquant in lib. j. aque
usqꝫ ad ꝯsumptionẽ medietatis: ⁊ facta expssione fiat de hoc
cũ çuccaro cãdi. gargarisma: ⁊ ualet ⁊ cõfert. ¶ Caputpur
gia soluerũt administrare sapientes ppter ultimatã ⁊ ppter
appropatã mãerũ a cerebro attractionẽ: ⁊ cõferũt ppter hec:
⁊ qꝛ mãm a medio uẽtriculo ad anteriorẽ diuertunt: ⁊ a loco
fluxui ꝯsueto distrahũt. His aũt caputpurgijs acutã mãꝫ as
picientibꝰ raro modernoꝝ medicos uti aliquos vidi. ¶ Ego
tñ post multa tria mihi expta cõscribã. ¶ Primũ est hoc. ℞.
aque ordei. ℥. ij. succi rof. ℥. j. attrahat ut infra. ¶ 2ᵐ est hoc.
℞. reubarbari electi. ʒ. ß. dyagridij. ℈. ß. bulliãt in lib. ß. aque
violarũ usqꝫ ad cõsumptionẽ medietatis: ⁊ colet per pannũ
spissum ⁊ fiat. ¶ 3ᵐ est ut ex succo fumiterre idẽ fiat. ¶ Ad
ministratio aũt eoꝝ talis est. hora qua stõchus est uacuus i
pleat os aq̃. deinde aliqd hoꝝ in manu calidũ per nares at
trahat leui ⁊ paulatino tractu: ⁊ fiat q̃ter uel qnqes in mane
uel sero: postea diligẽter demucatio sine violẽta attractione
fiat. ¶ Collutiones administrãt physici qñqꝫ ad attrahẽdũ
a capite mãs. ¶ Bona igit collutio flegmatis salsi a capite
attractiua est hec. ℞. aque ordei. ℥. iiij. piperis al. çinçi. aga.
añ. ǥ. vj. reubarbari. ʒ. ß. succi rof. ℥. ß. çuc. ℥. j. totuꝫ simul mi
sceat ⁊ calidum in ore totũ hincinde uoluat. deinde emitta
tur. ¶ Collutio ꝯfortatiua ⁊ reumatis phibitiua post gñā
lia cõpetens est hec. ℞. rosaꝝ gra. myrti: sumach: acatie. añ. ʒ.
j. ß. terresigillate. spodij. ana. ʒ. j. masticis. ʒ. ij. coquant in lib.
iiij. aque usqꝫ ad ꝯsumptionẽ duaꝝ ptiũ: ⁊ cũ çuc. cãdi. dulco
retur ⁊ fiat collutio ut supra. ¶ Masticatoria coĩa sunt ma
stix: thus: ⁊ ireos. piretrũ aũt hic mihi nõ placet. ¶ Ego vo
sepe ad attrahẽduꝫ flegma salsum ⁊ acutũ inueni hoc ultimũ
℞. ireos. ʒ. ß. reubarbari electi. ʒ. j. dyagridij. ℈. ß. masticis. ℥. j.
amili. ℥. ß. rosarum: violarum. añ. ʒ. j. mucillaginis dragagãti
℥. j. fiãt pille: de qbus vna grossa masticet in mane. ¶ Ma
sticatio vo cõfortatiua ⁊ stiptica est ex thure facta: ⁊ delecta
bilioꝛ est que fit ex acatia: vel masticãdo gallam quercinam.
¶ Pulueres sup ꝓra capitis administrant sapiẽtes ad ꝯfor
tationẽ cerebri ⁊ cõsumptionẽ materierũ: ⁊ phibitionem flu
xus earum. ¶ Optimus igit est iste puluis aggregãs oẽs in
tẽtiones pdictas. ℞. rof. floꝝ salicis: mirtilloꝝ añ. ʒ. j. thuris:
masticis: laudani: sandarace. añ. ℈. j. gallie mus. ℈. ß. macis. ʒ. ß
fiat puluis ex quo sup ꝓra capitis oĩ sero ponat cũ uadit dor
mitũ: ⁊ in mane cũ pectine abstergat. ¶ Tpe vo immodera
ti fluxus puluis iste ponat ad exiccãdum ⁊ cõstringẽdũ. ℞.
sandarace. ℥. j. laudani. ℥. j. macis. ʒ. j. ß. fiat puluis ⁊ appona
tur ut alius. ¶ Cõfortãt cerebrũ odores nõ parũ. in hoc ca
su fit istud. ℞. tamarisci. ʒ. j. rof. siccarum. ʒ. ij. cãphore. ǥ. vj.
sandarace. ʒ. j. ß. macis. ℈. j. fiat puluis: ⁊ ligetur in syndone: ⁊
portet in manu sepe odorãdo: seu olfaciẽdo. eis utunt medi
ci ad intercipiendum fluxum ⁊ cõfortãdum cerebruꝫ. ¶ De
suffumigationibꝰ vo siccis melioꝛ est facta ex sandaraca pru
nis apposita: sup cuius uapore caput incline. Et notã q ua
let ad calidũ ⁊ frigidum fluxũ simul. ¶ De suffumigationibꝰ

vo humidis leuioꝛ est hec. ℞.oꝛdei.M.i.folioꝝ salicis:tama risci:lãbrusce.añ.M.i.s.camphoꝛe.϶.s.macis.ʒ.s.camomil. M.i.coquant in aq̃:super cuius uapoꝛe caput ꝛ facies incli netur. ℭ Hic cõsiderare diligẽter opꝫ.in hac enim dispositio ne ablutio capitis esse debet ex actu calidis.potentia vo frigi dis:que tñ ꝓpter cerebri debilitatẽ debẽt esse remissa frigida potẽtia uel tẽperiei vicina. Et hoc itelligit q̃n per ablutionẽ querimus alterationẽ equationẽ materiei in caliditate:ꝛ tũc poterit esse ablutio talis. ℞.vio.se.papaueris albi:floꝝ nenu fa.se.altee:flo.salicis.añ.M.i.coquat in aq̃:ꝛ addito cinere fiat lixiuium. ℭ Ubi vo per ablutionẽ querimus materieꝝ ad cutẽ diuersionẽ ꝛ cõsumptionẽ ꝑdicte decoctioni addant saluie maioꝛane.añ.M.s.squille.ʒ.i.ꝛ fiat lixiuium ut supꝛa. ex quo caput abluat cũ sapone:ꝛ semꝑ exiccet cum pãnis le uiter calidis. ℭ Sulfurea uel aluminosa aut nitrosa balnea nõ cõueniunt nisi in mã ꝛ causis frigidis ꝓpter causas no tas.ubi tñ vtus esset foꝛtis ꝛ sin casu mã illa sit acuta: q2 ta men est multo flegmati mixta ad cõsumptionẽ salse ꝛ acute nõ esset incõueniens administrare sulfureum aut salsum. Ego etiã expientia certa scio ꝙ balneũ petrioli magnifice iu uit plures in simili dispõne. Tps aũt accipiendi illud balneũ est in mẽse septẽbris post purgationes. ℭ De balneis aũt al teratiuis ꝛ diuersiuis optimũ est omni maneigredi bal.aque dulcis mediocriter calide:ꝛ mirabile est ꝙ Auic.cũ aliis ꝯce dit administrationem foꝛtiter in frigidãtium actu sup caput qḋ tamen moderni facere abhoꝛrent nisi in maxima flãma ꝛ foꝛti virtute ꝛ etate cõsentientibus ad hec.

Circa pectus dupl'r ꝓuidẽdũ. Primo qdem ut mã effusa ꝛ stãs expuat. 2° ut an helitui subueniat:lꝫ mã scõa depẽdeat a cura pmi. ℭ Ad faci litãdum igit sputũ optimus est syr.de liqri.ꝛ violaꝝ.calidio res vo ꝛ foꝛtiores sunt sy.de hysopo:de prassio.mã multũ exñ te viscosa ꝑdictis addant.ʒ.iiij.uel.vj.oximellis simplicis:ꝛ oẽs isti accipiant cũ aqua oꝛdei calida. ℭ Singulare ꝛ bo nũ sputũ ꝓuocans est aq̃ vngule caballine. Item aqua enule. Itẽ mãna in oꝛe retẽta. Itẽ penid. ℭ Cõfectio bona. ℞.ami li.ʒ.i.se.citrulli melonis cucur.ꝛ angurie.añ.ʒ.iiij.dragagãti gũmi arabici.añ.ʒ.vj.liqri.ʒ.ij.penidiarum.ʒ.ij.croci.g̃.iiij. çuc.cãdi.ʒ.ij.violarum.ʒ.ij.granoꝛum sisami.ʒ.s.fiat con fe ctio in rotulis cũ sy.violarum:ꝛ de hac sepe teneat in oꝛe ꝛ lambendo descendat. ℭ Unguentum bonũ pectoꝛi. ℞.pin guedinis anatis.ʒ.j.butyri.ʒ.s.olei de sisamo:olei violarum añ.ʒ.i.s.croci.϶.i.pin.tassi.ʒ.vj.cere al.ʒ.vj.fiat vnguentum molle:ꝛ lauet bis cum aq̃ oꝛdei in qua coquat modicũ cro ci. Crocus enim est de summa medicinarũ cõferentium ma litie anhelitus ꝛ difficultati eius.ꝯfoꝛtat enim instrã ꝛ facilẽ efficit anhelitum.10° tertij.q̃re utat eo in cibis mediocriter. Si aũt hoc vnguentũ magis mollificatiuũ facere vis adde mucillaginis.se.sisami ꝛ fenugreci.añ.ʒ.i.ꝛ adde in cera. Nõ parum inunctio suminis ani testiculoꝝ ꝛ ꝑtium eis adiacen tiũ confert mirabil'r etiã catarro acuto. Et simile huius po nit 8ª tertij.de cura scissure labioꝝ.ꝛ tu solue ꝓbleuma. ℭ ℞ pil.de iera simplici.ʒ.s.pillularum de sarcocolla.϶.i.fiãt pil lule.v.cũ sy.violarum.ꝛ accipiant die lune sequenti ad com plẽdum purgationẽ quã incepistis. Hec sunt mihi utilioꝛa in casu uro visa. Ad laudẽ dei oĩpotentis. Amen.

Consilium.253. De impotentia ad motum pro gressiuum que remãsit post do loꝛes podagricos.

Ost doloꝛes iũcturarum ꝛ ma xime inferioꝝ qui coiter podagrici noĩantur:hoibus remanere solet impotẽtia ad motũ ꝑgressiuũ in quo dũ ambulare intẽdunt:lꝫ non magnifice doleãt: tñ nõ est in iũcturis inferiorib' potẽtia susten tãdi molẽ totius coꝛpoꝛis:q2 debiliter ꝛ non nisi cũ magna fatigatione ambulare possunt. ℭ Cũ igit vir iste iã diu egrotauerit doloꝛe podagrico non est mirabile si ipse incidit debilitatem in motu progressiuo: quoniam est vir complexione flegmaticus ꝛ habitudine san guineus grossus ꝛ notabiliter repletus.

Eapꝛopter in subueniẽdo ei q̃que mihi occur runt instrã medicinalia de melioꝛib' ꝛ securioꝛibus ꝛ sine magno fastidio applicabilia que sunt sequẽtia. ℭ Primũ itaqꝫ ipsoꝝ est hoc. ℞.aloes ꝑparati.ʒ.s.pulpe collogntide.ʒ.j.dyagridij.ʒ.s.pulueris hermodacty loꝝ.ʒ.iiij.puluerizent oĩa ꝛ cũ çuccaro rosarum foꝛment pil lule pro oi.ʒ.vij.de q̃bus vir accipiat oi fine.xv.dierum.vj.ꝛ post eaꝝ assumptionẽ tardet comedẽ per.vj.horas. diebus aũt inter medijs de eis accipiat oi 5° die vnã paucũ ante ce nã. ℭ 2m vo remediũ est hoc. ℞.spẽrum eluarij de ligno alo es:spẽrum dyatriõpipeon.añ.ʒ.i.sandaloꝝ alboꝝ violarum seminis acetose.añ.϶.s.çucca.al.lib.s.coquat çuccarũ cũ aq̃ assari uel petrosilini:ꝛ fiat cõfectio in rotulis.iij.ʒ.de q̃ oi die parũ ante cenã ꝛ prãdiũ accipiat rotulaꝫ.j.aut saltẽ semel in die cõtinuãdo ipsam per totũ mẽsem ianuarij futuri. ℭ 3m vo spãle remediũ est hoc. ℞.aque in qua fabri extinguũt fer ramẽta sua situlas.iij.gallarũ cuꝑssi numero.xv.gallarum quercus numero.xv.hermodactyloꝝ:peonie.añ.ʒ.i.oĩa bul liãt in aq̃ ꝑdicta usqꝫ ad cõsumptionẽ tertie ꝑtis:ꝛ cũ tali aq̃ calida patiẽs lauet mẽbꝛa sua a genu usqꝫ ad plãtas pedum oi sero ꝛ oi mane ante cenã ꝛ añ prãdiuꝫ. ℭ 4m remediũ est hoc. ℞.olei onfancini.ʒ.ij.masticis:sandarace:spodij.añ.ʒ.j ꝯquassent simul in moꝛtario uehemẽter:ꝛ cũ illo linimento actu calido post ablutionẽ supꝛascriptã inungant oẽs iũctu re debiles in vtute motiua tãdiu quãdiu fit ꝑdicta ablutio. ℭ Ultimũ vo spãle est hoc. ℞.sanguis dꝛaconis:boli arme ni:sandarace:acatie:masticis:thuris:myrre.añ.ʒ.ij.terre sigil late:amili.añ.ʒ.i.succi plãtagis ꝛ rob.añ.ʒ.i.s.cõquassent in moꝛtario lõgo tpe ꝛ fiat linimẽtũ. Cũ g̊ hic vir ꝯtinuauerit li nimẽtũ supꝛascriptũ post ablutionẽ ꝑdictã:tũc oi mane ꝛ sero per horã añ cenã ꝛ prãdiũ inungat sibi oẽs iũcturas lesas cõ tinuãdo vnctionẽ ꝑdictam usqꝫ ad mẽsem ianuarij futuri.ꝛ hoc regimine sperat ipsuꝫ bene remanere dispositum.

Cõsilium.254. De sciatica.

Ro illa dña que patit sciaticaꝫ:oc currũt mihi ista. ℭ Pri mũ est pot' iste quẽ oi mane calidum acci piat. ℞.aque sublimationis radicũ peo nie:radicũ hermodactyloꝝ.añ.ʒ.ij.ꝛ det calida in auroꝛa. ℭ 2m est ꝙ hec mulier oi die post ꝑdictũ potũ per tres hoꝛas ac cipiat vnã de istis pill's. ℞.pillaꝝ fetida ruꝫ:pillarũ de sarcocolla.añ.ʒ.s.pulueris artbanite.ʒ.i.cũ suc co apij:fiat pille ex oi.ʒ.vj. ℭ 3m vo est linimẽtũ hoc:de quo oẽs ꝑtes anchарũ ꝛ tota scia ꝛ loca ad que extẽdit doloꝛ om ni die ter diligẽter inũgat. ℞.olei onfancini:ꝛ loco eius olei rob.ʒ.iiij.olei de costo:olei de mãdragoꝛa.añ.ʒ.i.s.sandarace.ʒ.ij.thuris:hypoq̃stidos:acatie:gallarũ cuꝑssi:masticis.añ.ʒ.j.s.pulueris peonie ꝛ hermodactyloꝝ.añ.ʒ.ij.salis nitri:cro ci.añ.ʒ.i.pulueris serapini:oppoponacis resine.añ.ʒ.i.s.cere rubee quãtum sufficit:fiat vnguẽtum molle:ꝛ non solet me fallere. ℭ 4m instrm est ut si facta est flobotomia sciatice bñ est si nautẽ ꝙ ipsa fiat. Et iterũ appente declinatione egritu dinis qḋ videbit ex remissione doloꝛis ꝛ accñtiũ alioꝛuꝫ fiat iterum flobotomia de sciatica aduerse ꝑtis. Hec enim ꝑfecte eradicat mãs diuertẽdo:ꝛ ꝑseruat a recidiuatione ipsi' euen tus. ℭ 5m instrm est:ut si in declinatione moꝛbi videbitur re manere lassitudinẽ ꝛ debilitatẽ in motu ꝑgressiuo in anchis ꝛ in coxis:tũc applicet ei hoc cerotũ qḋ amplectatur ꝑtes spine inferioꝛes:ꝛ locũ uertebri ꝛ fixũ ꝑmaneat super parte.ꝛ si locum excoꝛiaret aut ꝑruritum magnũ efficeret remoueri põt:ꝛ locus scalpellãdo:uel cum panno aspo fricando bene agitet:dein de iterũ cerotum ut ꝑus supponat:ꝛ sic diu por tet usquequo iũcture fuerint ad sanitatẽ restitute. Cuius de

scriptio. ℞. picis naualis bene cocte & inspissate lib. 5. saponis nigri. ℥. i. 5. bermodactylorũ peonie. añ. ℥. i. resine electe. ℥. j. rob. masticis: acatie. añ. ℈. iiij. eufozbij. ℈. 1. atramenti cõbusti. ℥. i. cere quantum sufficit fiant cerota magne viscositatis & applicentur: ut dictum est. Hec enim quinque instrumẽta gentem plurimam sanauerunt a sciatica etiam molestissima perfecte. Ad laudem dei. Amen.

Consilium. 255. De dolore ancharum: & sciatico inuicem cõmixtis &c.

Hec dña egrotat dolore ancharũ & sciatico inuicẽ cõmixtis qđ apparet: q2 dolor fixus stat in pte coniunctionis ossiũ natiũ cum spõdilibus: que pprie coniunctio ancha noiatur. Silr etiã dolorẽ hẽt in loco coniunctiõis uertebri cũ pixide ossis anche: que schiala apud grecos uel scia noiatur apud latinos. ¶ Et est hec dispõ pendẽs a mã sanguinea & flegmatica inuicem mixtis. Mulier enim hec a gñatione fuit & adhuc sanguinea est. qđ appet ex statura magna eius. ¶ 2° ex grossitudine mẽbrorũ qui mediocritatẽ trãseunt. ¶ 3° ex pinguedine ipsorũ. ¶ 4° ex viuido colore rubeo totius corporis. Et hoc ex grossitudine & plenitudine uenarum totius. ¶ Est autẽ in ea gñata mã flegmatica & cõgregata in ptibus inferiorib⁹ uelut caliditate paupiorib⁹. & effusa est hec mã in nuchã & in neruos ramificatos a spõdilib⁹ renum & caude. ¶ Mã igit talis mixta facit dolores extẽsiuos grauatiuos & cõpressiuos in predictis locis. s. ancha: & in scia multũ eam molestantes. ¶ Et ex hoc appet q essentia egritudinis est triplex. s. mala cõplexio ex sanguine & flegmate posita in pdictis partib⁹: & dolor anchalis. & tertio est dolor sciaticus usq3 ad genu & medium crus per coxam extensus.

Cuius cura fieri debet hm hũc modũ. Pmo mane vno euacueť cũ hac medicina assumpta in aurora: post quã parũ dormiat. & in quinta hora post assumptionẽ eius accipiat plenũ cyathũ aque ordei calide: & vna hora post ipsam prandeat. cuius descriptio est. ℞. elũarij indi. ℥. iij. 5. boni põderis elũarij rob. ℥. i. 5. misce cum ℥. iij. aque decoctionis çinçiberis. ¶ Post assumptionẽ predicte medicine sequẽti die circa horã vigesimãprimã fiat sibi flobotomia de uena sciatica dextri pedis: que repit in syluestri pte eius inter calcaneũ & cauillã: & educant sanguinis ℥. v. uel. vi. ¶ Facta võ flobotomia pdicta sequẽti die accipiat hoc digestiuũ: qđ cõtinuare debet dieb⁹ in aurora sumptũ & calefactũ. cuius descriptio. ℞. sy. cõpositi acetosi: syr. de eupatorio & mellis rob. añ. ℥. 5. aque hypiconis. ℥. ii. aque acetose. ℥. i. 5. misce. ¶ Tpe quo accipit hoc digestiuũ si uenter est stipticus oi sero parũ añ cenã accipiat vnã de istis pillis: aut saltẽ oi 3° sero. ℞. aloes abluti. ℥. 5. pillarũ de sarcocolla: pillularum de serapino. añ. ℈. i. dyagridij. g. i. misce & incorporent cũ succo rob. ¶ Silr tpe quo accipit digestiuũ suprascriptũ oi die bis ut mane & sero inũgat totã regionẽ ancharũ & totum spatiũ qđ amplectit dolor cũ hac vnctione. Cuius intẽtio est ptim refrenare cursum materierũ ad locũ. ptim võ sedare dolorẽ. ptim cõsumẽ ptẽ materiei iã cõgregate. Cui⁹ descriptio. ℞. olei onfancini: olei rob. añ. ℥. i. olei de aneto. olei vulpini. añ. ℥. vi. croci. g. vi. sandarace: thuris rob. masticis. añ. ℥. 5. terant simul spẽs bñ pulueriçate lõgo tpe cum oleis in mortario & fiat inũctio: ut dictũ est. cum eo calido locũ circũligando cũ fascia mediocris adhesionis. ¶ Accepto võ digestiuo pdicto post ipm die immediate sequẽti purget cum istis pillis: quarũ descriptio. ℞. pillarum de serapino: pillarũ aurearũ & sarcocolla. añ. ℈. i. b. p. reformenť pille. vii. uel. viii. cũ elũario succi rob. & vno grano dyagridij. & in earũ assumptione & opatione obseruenť regule & cõditiones de prima euacuatione posite. ¶ Postq̃ võ fuerit hec dña purgata si dolor videt tẽdere ad declinationem manifeste: tũc non debet aliud innouare nisi q utať inũctione suprascripta & assũptione pillularũ q̃s accipiebat tpe digestiui oi die uel tertia die uel qrta hm maiorem uel minorẽ uẽtris fluxibilitatem. ¶ Si aũt cõtingeret q post pdictas euacuationes & remedia alia dolor nõ esset manifeste alleuiat⁹: tũc sup ancha & sup loco uertebri apponať cerotũ vnu3 oia illa spatia diligẽter amplectens. Cuius intẽtio est uesicãdo & cutẽ abrũpẽdo mãm attrahẽ a pfundo mẽbrorũ & cõsumere ipsam & fortificare iũcturas. Cuius descriptio. ℞. resine electe armoniaci. añ. ℥. i. calcãti cõbusti. ℥. ij. auripigmẽti. ℥. ij. antimonij. ℥. j. 5. pulueris artetice peonie. ana. ℥. 5. piretri. ℥. j. 5. olei de eufozbio. ℥. j. cere quãtum sufficit: fiat cerotum magne viscositatis: qđ post bulliat in. ℥. iiij. succi pedis coruini usq3 ad cõsumptionẽ ipsius. portet ergo hoc cerotũ sup locis illis tpe tãto quo pcipiat manifestã sanationẽ uel cõualescẽtiam. Deinde locũ illũ cõsolidet cũ inunctione facta cũ oleo rob. ispissato cũ puluẽ gallarũ cupssi ex his leuiter cõfricãdo locũ actu tepidis. Et si per hũc modũ ut spero sanabit hẽbit intentũ. Sin autẽ scribať mihi & puidebo sibi de remedijs leuioribus meliorib⁹. Ad laudem dei. Amẽ. ¶ Abstineat a multo usu aceti & leguminũ: a cibis pastilib⁹: a lacte: a multitudine piscium: & ab usu vini albi ualde potẽtis: & a multitudine uel frequẽtia coitus: & a uehemẽti frigore aeris: & ab humiditate eius: & a fortibus exercitijs ambulandi: & mõtes ascendendi: maxime in tẽpore quo sollicita est remedijs suprascriptis. Amen.

Consilium. 256. De sciatica.

Uiro eximie laudis egregio doctori magro Bartholomeo mino nepoti suo dilecto Bartholomeus de mõtagnana exiguus physicus salutẽ dicit. Nõ est mihi extraneum neq3 stupẽdũ si te aduocauerit: & in suum gubernatorẽ elegerit egregia illa ciuitas Leniaci. vtutes eni3 hoium hoies eliciunt ad honores & utilitates extollẽdas. qre age feliciter ne melius continue te sublimes vigili studio in cognoscendo distincte egritudines & sollicite te pbendo egris. sic eni3 itur ad astra. ¶ Qđ võ demum scribis de commendatissimo viro illo qui sciaticam patit: & quod a te circa ipsum actu3 fuerit optimum fuit totum & laudabile.

At qđ deinceps in eius dispõne agẽdu3 sit sex mihi visum est pcedere remedijs. ¶ Primũ qdem est: ut eligas mane horã electã & facias ipm flobotomari de sciatica uena sinistri pedis educẽdo sanguinis quantitatẽ. v. ℥. aut saltẽ q̃tuor & nõ minus. Deinde ab oi motu pgressiuo iuxta possibile eligẽdũ qescat dieb⁹ ad minus octo. Et vinũ sit subrubeũ: clarũ: aromaticũ: põticũ: qđ lymphet cũ altera medietate hydromellis. ¶ 2m võ pncipale istrm est: ut oi mane nõ multũ distãte ab ortu solis & oi sero hora. XXII^a cum magnis spõgijs nouissimis fomẽteť ancha cũ maiori pte natis & magna pte coxe patientiũ. spõgijs inq̃ infusis in decoctionẽ istã & bñ expressis. ℞. granorũ peonie cõtritorũ & radicis ei⁹ hermodactylorũ. añ. ℥. j. 5. hypiconis andachoche sticados folij acori. añ. ℥. iiij. corticũ papaueris albi numero octo. coquantur oia in octo situlis aque atesis usq3 ad cõsumptionẽ medietatis in cuius decoctionis fine ponať. ℥. i. 5. croci itegri. fiat autẽ pdictarum spõgiarũ applicatio q̃tuor vicib⁹ in mane & q̃tuor in sero. ¶ 3m spãle remediũ est: ut post pdictã fomentationẽ in nocte vngant pdicta loca & crus usq3 ad clauiculã cu3 hoc vnguẽto mediocriter calido. ℞. olei vulpini. ℥. iij. de piretro & de castoreo. añ. ℥. 5. piguedinis taxi. ℥. 5. andachoche: agarici: sticados. ana. ℥. j. seminũ lactuce portulace: scariole: & florum nenufaris. añ. ℥. ij. croci. ℈. j. cere albe quantum sufficit: fiat vnguẽtum molle: qđ postea bulliat in. ℥. iiij. succi sempervive usq3 ad ipsius cõsumptionem succi. ¶ 4m võ spãle remediũ est: ut idẽ patiẽs postq̃ mane fomentatus fuerit uel supra ponat hoc cerotum sup pte anche qđ ibi cõtinue applicatum remaneat usq3 ad tps fomẽtationis nocturne. cuius descriptio. ℞. empl'i apliconis. ℥. j. 5. de mucillaginibus. ℥. 5.

oppoponacis armoniaci pinguiorum: galbani. añ.ʒ.ij. radicum peonie hermodactylorum acori seminis iusquiami albi.añ.ʒ.ij. croci.ʒ.s. cum sufficienti quantitate cere fiant cerota sperica latitudinis vnius spãse super panno de grana inuoluta: quoꝝ alterum permutatim apponat membro ut iam p̄dictum est. In hac enim cõpositione spero ꝙ sustentat potẽtia integre sanitatis huius viri: qđ cerotum dum conficitur super aspgat acetum. ipm enim ponit in curis egritudinũ etiam frigidarũ ut penetrare faciat. 4ª p̄mi. cap. ꝑ in fine. ¶ 5m spãle remedium est hoc. ℞. aloes abluti.ʒ.iiij. agarici electi.ʒ.j. fouenē pille de omni.ʒ.vij. cum syrupo composito acetoso: de qbus omni tertio aut quarto sero accipiat vnã immediate ante cenam ſm tuam discretionem. ¶ Ultimũ vo remedium est hoc. ℞. sp̃erum electuarij de acoro.ʒ.j. hypericonis ꝛ andachoche radicuꝫ peonie. añ.ʒ.j. sticados. ꝯ. añ.ʒ.ij. oximellis compositi lib.s. çuc. albi.ʒ.ij. fiat electuariũ de quo iste vir in mane in aurora deglutiat quantitatẽ.iij.ʒ. bibendo post ipsum.ʒ.j. aque sublimationis andachoche tepide ꝛ subduplum huius electuarij cum subdupla portione aque per horam ante cenam: ꝛ per duas horas post cenã accipiat. Quid de hyperico ne scribat scđo canoñ. ꝑprio cap lege. Laudes vo andachoche collige scđa tertij. p̄mo capitulo. ꝛ hac in fen etiam videbis quid de cõditis: de acoro scribatur. uale ꝛ si me diligis: magis tamen teipsum stude ꝛ iterum stude: perlege: ꝛ ita felicitabuntur opera tua. quod summa omnipotentis misericordia concedat. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium. 257.

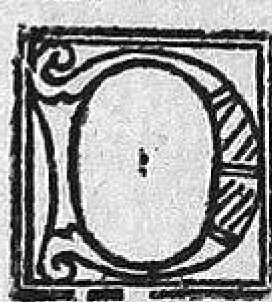
De dolore anchali ꝛ sciatico ꝛ alchatin. ¶ Diuiditur autẽ consilium in capitula tria.

¶ De causis ꝛ signis dolorum ipsorum. Cap. I.

Dolores huius nobilis viri anchales noiandi itelligẽdo per ista mẽbra loca ꝯiunctionis ossiũ natium insimul cũ spondilibus inferioribus alchatin ꝛ caude: ꝛ q ossa ista in lateribus ptibus exteriorib' cõcauata sunt in quorum cõcauitate solidat supioꝛ ps focilis coxe mediante ligamento grosso ꝛ breui has ptes ꝯcatenãtes insimul. ꝛ noiatur locus ille scia. ideo ꝑpter loci ꝑpinquitatem ad mãm morbi necesse est illius materiei ptem deriuasse ad sciã. vñ facta est cõpositio doloꝝ diuersoꝝ. s. anchalis ꝛ sciatici. ¶ Prouenit aũt hic doloꝛ a mala cõplexione frigida ꝛ humida: ꝛ multa mã flegmatica ꝛ mucillaginosa ingrossata ibidẽ per diuturnitatẽ tpis: partiꝫ ꝑpter resolutionẽ partium aquearũ ꝛ aerearũ factã a mã cholerica que p̄dicte materiei flegmatice cõmixta est: debet denoiari flegma cholericũ. i. cui cholera notabiliter est cõmixta. ¶ Et sicut ex signis dignosci põt mã cholerica p̄dicta nõ est pura cholera ru. sed est cholera vitellina commixtione eius ꝛ grossi flegmatis facta. ¶ Uñ ex p̄dictis itelligi põt ꝙ doloꝛ iste est acutus q̃ñq3 ſm ꝙ magis miscet de cholerica mã illi flegmati. semp tamẽ dominante flegmate. vnde hic doloꝛ q̃ñq3 percipit cũ uestigijs caliditatis ꝛ aliq̃li rubedine loci. Aliq̃ñ tamen doloꝛ iste remissioꝛ est ꝛ cũ signis frigiditatis inuentus: ꝛ ꝑprie quando flegma notabiliter superexcedit materiam cholericam. ¶ Unde ex p̄dictis iteruꝫ deduci põt ꝙ longioꝛ ꝛ fortioꝛ est hec egritudo ꝑpter maiorem ꝓfundationem ꝛ penetrationem illius flegmatis accidentaliter in eo acquisitã a cholera sibi commixta. ¶ Sũt aũt he materie immerse vilis neruoꝝ orientiuꝫ a neruis spõdilium alchatin ꝛ caude: ꝛ materie etiam iste in extremitatibus chordarum ꝛ musculoꝝ lũbalium interioꝝ ꝛ exteriorũ immerse sunt: ꝛ in ptibus ligamẽtalibus que ibidẽ inueniũtur cõcatenare iũcturas p̄dictas: que tñ ligamentales partes nõ sunt uera ligamẽta: sed resultantia ex ligamentalibus ptibus orientibus ab ossibus predictis ꝛ vilis neruoꝝ sensibilium sibi cõmixtis: ꝑpter qđ talia ligamẽta sunt mẽbra sensibilia. Alia vo ligamenta uere dicta talia: ꝛ ꝑprie illa que oriũtur ab ossibus nullo modo sentiunt. Ligamentorum eni nullum habet sensum. p̄ma p̄mi. capitulo de membris. ¶ Ex hoc ergo fundamento solui potest questio de acutissimo dolore in ligamento uertebri euenienti. illud enim non est uerũ ligamẽtum. ¶ Ex qbus oibus inuicem collectis ultimate apparet que sit egritudo: quoniam est mala cõplexio frigida ꝛ humida predictarum partium. ¶ Apparet ulterius que sint ille partes. apparet iterum que sit mãlis causa egritudinis. Et quarto colligitur ex istis que ꝛ qualia sint accidẽtia. Est enim doloꝛ quandoq3 extensiuus: quandoq3 intẽsiuus ꝑũctioni cõmixtus: quandoq3 caliditati aliquando frigiditati associatus: ut supra visum est. vnde ad eius curationeꝫ ingrediendum est ſm ꝙ in sequentibus apparet.

¶ De cura per sex res non naturales. Cap. II.

Dirigitur itaq3 regimen huius viri per sex res nõ naturales ut ipse fugiat habitationes in aere frigido humido uẽtoso ꝛ locus habitationis eius remotus sit a terra: ꝛ a decursibus aquarũ ꝛ ualliũ ꝛ paludoruꝫ. Et sit aspectus eius orientalis ꝛ meridionalis. aut calefiat locus eius accidẽtaliter cum frequenti ꝛ multo igne ꝛ parietibus bene munitis. Ita ut murorum antiquoꝝ edificia euitentur: ꝛ loca predicta patiẽtia bene calida ꝯseruẽtur: ꝛ caput etiam: ne ex eius frigiditate augmentet in eo materia frigida apta descẽdere ad patiẽtia loca. ¶ Exercitium euitari debet: ꝛ proprie instantibus doloribus quiescere debet quousq3 mẽbra a doloribus ꝑuata fuerint ꝛ bene fortificata. ¶ De modo vo cibationis aduertat ꝙ sit in comedendo parcus: ꝛ sĩr in potu: imo eius regimen inclinet ad inanitionẽ aliquãtam: ꝛ nõ accipiat cibũ aliquem uel potũ nisi necessitate finis: aut potius urgeatur: ꝑpter quod cum nausea ꝛ fastidium stomachi imminet semper a cibo fugiat: ꝛ in cibatione sua plurima masticatione utatur. Fercula diuersa ꝛ numero plura dimittat. ꝛ ita de potu dicendum. ¶ De modo vo dormiendi caueat subito post cibationem dormire ꝛ omnem etiam lõgam dormitionem effugiat. somnus enim longus generat reumatismos lassitudinem flegmatis augmentum efficit. Elapsa igitur hora cum dimidia dormiat: ꝛ p̄mo super dextro. deinde super sinistro decũbendo. resupinationem autem in dormitione effugiat. ipsa eniꝫ materias descendere facit ad posteriora. Reliquo autem tempore toto vigilandum est ultra spatium horarum. vij. uel. viij. qbus conceditur somnus. ¶ De passionibus anime si non dubitaretur inflammatio ꝛ dissolutio materieruꝫ circa p̄ncipalia membra cõueniret ei leuis iracũdia: ꝛ accidẽs anime quodlibet ex quo caliditas augmentaret in corpore: que esset causa digestionis ꝛ resolutionis materierum predictarum: que tamen hic non nisi cum difficultate applicari possunt. accidentia anime ipsa dimittantur: ꝛ insistat bone spei curationis sue: ꝛ sit letus ꝛ a tristitia elongatus. ¶ Pro ultima vo re nõ naturali. s. cibo ꝛ potu utatur cibarijs omnibus mediocriter calidis ꝛ parumper siccioribus naturaliter ꝛ accidentaliter. Et si occurrunt cibaria taliter modificata misceant semper cum his que eorum caliditatem ꝛ siccitatem augent: ut sal: piper: cinamomum: nux mus. feniculum: petrosilinuꝫ: anisum: daucus: hysopus: mentha: satu regia: ꝛ his similia.

¶ Panis eius sit communi pane parum plus fermenti habens ꝛ salis. ¶ Caueat a piscibus ꝛ farinaceis cibis. ¶ Carnes eius sint uel ut pulli: columbi proprie: ꝛ aues omnes syluestres sint ei communiter usitati preterꝙ degentes in aqs: ꝛ utatur carne vituli: capreti: castrati: ꝛ gaçelli proprie. ¶ De plantis autem conueniunt ei caules: feniculi: petrosilini: pastinachia suo tẽpore. Cucurbita vo ꝛ spinachia: bleta: endiuia: lactuca: portulaca omnia dimittantur nisi raro ualde: ꝛ in quantitate pauca accipiantur: ꝛ proprie confracta cum plantis ꝛ rebus calidis supra tactis. ¶ De leguminibus vo concedi possunt cicera rubea: riçum: ꝛ lentes proprie cocte cum brodio pingui ꝛ far. ¶ De fructibus vo concedi pos-

sunt aliquando melones bñ dulces ꝛ nō in multa q̄titate. Et ficus recētes optime sunt ei ꝛ auellane ꝛ amigdale ꝛ nuces. Poma vō ꝛ pira ꝛ p̄sica ꝛ osil'a raro ꝛ in pauca q̄titate accipiant. Uue vō bñ mature ꝛ dulces sibi conceduntur. ⁋ Lac aūt ꝛ lacticinia cibaria oīa dimittant. Caseus vō ꝛ ꝓprie ad salsedinem notabilr inclinatus concedi debet. ⁋ Oleum vō oliuaꝝ ꝛ nucū ꝛ amigdalaꝝ dulciū sibi conuenit. Butyrū aūt ꝛ ꝑꝑ humectationē multā eius: ꝛ lassitudinem quā efficit in neruis non placet mihi. ⁋ Aceto iterum paꝝ ꝛ raro in cibis utat nisi cōmixto cū sale: pipe: cinamomo ꝛ silibus. Agresta ꝛ ꝓprie salita conueniens est ei. usus lymonum ꝛ aranciorū aliq̄n placet. De vino granatorum non curet. ⁋ Potus vō esset aliquanto tpe aqua mellis facta ex quindecim partibus aque ꝛ vna mellis: que coquant ad consumptionem tertie ꝑtis. Uinū vō rōnaliter sibi conueniens debet esse subrubeū bñ clarū: nō ualde fumosum ad saporem ponticū uel bruscū parum declinans. aut saltem leui dulcedine participans cū claritate substantie sui ꝛ debilitate eius.

⁋ De cura per medicinalia. Cap. III.

De medicinalib⁹ vō occurrit mihi duo principalia. ⁋ Primum est regimen obseruādū a p̄nti tpe: qꝛ a fine mensis iulij usqꝫ ad finē mensis septēbris ⁋ 2ᵐ vō eēt regimē a p̄n° octobris p oē tp̄s obseruādū. sed de hoc regimine scdō ꝑtermittendū est nūc. fortassis enim ita cōuenienter curat⁹ ꝛ alleuiat⁹ erit q̄ regimen satis leue ei admistrandū eēt: aut fortius ɓm q̄ dispō ad melius apparebit permutata. Habita igitur isto tempore notitia rei illud regimen ɓm exigentiam expedietur.

Primum aūt p̄ncipale regimē q̄d est nūc obseruādū octo cōpleriꝰ remedijs ordinate: ut nūc sequit. ⁋ Hoꝝ itaqꝫ instroꝝ pᵐ est ut cū qetus erit ab exercitio fiat ei flōmia de sciatice pedis aduerso loco doloris mane hora electa. s. uacuo exūte uentre a cibis ꝛ a superfluitatib⁹ p quā educant sanguis. ℥. iiij. ꝛ nō plures: qm̄ flōmia uenaꝝ inferioꝝ magis debilitat q̄ superioꝝ. 4ª p̄mi. cap 20° Et cōuenit ei elegāter hec flōmia ꝑꝑ mixtionem mātei calide cū frida gr̄a distinctionis ꝛ partialis eradicatiōis māeꝝ que post alias euōnes remanserunt: imo hec flōmia iterum conueniret ei in fine mensis septēbris gratia preseruandi ꝛ alleuiandi dolores in futura hyeme.

Secundum p̄ncipale instrm̄ est. ut postq̄ fuerit a flōmia ꝯuenienter euāt⁹ ꝯsideret al leuiatio que successit. Et sigdē manifeste alleuiat⁹ ꝛ sedat⁹ ēt fuerit dolor tūc ꝑtrāseat cū bonitate regimis sibi assignati ꝛ usu medicinaꝝ iā uentrē lapsum efficientium que statim scribent in hoc cap huius tertie ꝑticule. Si aūt dolor remāserit notabilr intensus in ancha ꝛ ꝓhibēs motū ꝓgressiuū: tūc trāseat ad regimen maioris efficacie: ut nunc scribetur.

Tertium p̄ncipale instrm̄ est ut si dolores remancāt ꝛ maxime cū signis inuētionis nausee eructuationis: aut reumatiçatiōis māeꝝ a capite: uel ab alio supioꝝ mēbroꝝ: tūc ꝓuocet uomit⁹ ɓm hūc modū. ⁋ Cibet eni ꝑpe meridiē cū cibis sp̄e vō diuersis grossꝭ cū subtilib⁹: grauibus cū leuib⁹: dulcib⁹ cū amaris: acetosis cū insipidis: fridis cū calis: stipticis cū lenitiuis: mollificatiuis. Exēplū p̄morū est. ut dare vitellos ouoꝝ cū pane açimo aut nō bñ cocto. 2ᵐ est dare cibos pastiles cū ptisana ordeacea. Exēplū tertij. ut dare mellita ꝛ çuccarata cibaria cū hysopo: saluia: ꝛ absinthio. Exēplū quarti. ut dare acetū cū raphano ꝛ silib⁹. Exemplū q̄nti. ut dare crocū ꝛ vinū cū agresta portulaca ꝛ endiuia. Exēplum sexti. ut dare granata acria citonia ꝛ adberuli mespilis seu adçerul cū prunis ficub⁹ recētib⁹ ꝛ uuis recentibus. Necesse est eni ꝛ rōnale ꝓuocari uomitū p istō applicationē. stōch⁹ eni ex applicatiōe reꝝ tāte diuersitatis in q̄litatib⁹ p̄mis ꝛ scdis in laborib⁹ ꝛ in alijs que ꝯsequunt existis. fastidiū ꝛ aboiationē icurrit qb⁹ cū ꝑseuerat neçe subsequit nausea ꝛ ultiate uomit⁹. Sūt eni q̄nq̄ mot⁹ ꝑter nāꝫ stōcho supue niētes uelut accītia sibi ꝓpa: ut legit 13° tertij. trac. 5° in p̄n° ei⁹. Cū ergo ꝓuocat⁹ fuerit uomit⁹ qescat eger. ꝛ cibet cibis facilis digōnis in quāto ꝛ in q̄li. deinde iteꝝ 3° sequēti die ꝓuocet uomit⁹. ꝛ iteꝝ ..ª die ꝛ octaua usquequo uomitor perceperit notabilem alleuiatiōnem stōchi ꝛ totius corporis.

⁋ De modis vō ꝛ instrīs efficiēdi uomitū sic ꝓcedat. cū enim fuerit cibis tāte diuersitatis cibat⁹ p vnā horā uel duas post illud. ꝓ ponat digitoꝝ indicem uel medium in principio gutturis ibidē cōmotionē eff ciendo: aut saltem deglutiat frustū carte uel corrigie. Aut tertio imponat gutturi pēnam ibidem titillādo: aut pēnā illā iungat in oleo simplici aut parū salito. Hi enim sunt meliores ꝛ securiores modi uomitādi. ⁋ Si aūt per hec non euomuerit tunc in potu det ei cyathus vn⁹ aque cum q̄rta pte aceti ꝛ modico çuccari uel mellis tepefacti insimul. Et si non euomuerit per hoc tūc detur sy. acetoꝝ. ℥. j. ß. cum dupla pte aque tepefacte. Aut tertio dētur decoc. radicis raphani tepefacte. ℥. iij. cum modico aceti. Aut detur raphanus cum vtute ellebori al. sigillata in ipsum p plantationem modicum in substantia sua qui raphanus per. viij. dies fuerit in terra sepultus. comestio enim illius accelerat uomitū. ꝛ est de potentibus nō multum tñ in usu est habendus ꝑꝑ nocumenta ellebori apti facere spasmū. ut legit q̄nta afforismoꝝ. in exordio ab Hippo. ꝛ cōmentatore ibidem. Elleborus ē ꝑiculosus est in corporibus sanis qꝛ spasmum facit. Et ego non dubito q̄ magis periculosus est corporib⁹ infirmis in q̄bus est minor resistētia ex pte vtutis q̄ in sanis tamen essent apponende conditiones conseruande in hoie ꝑparando ad uomitum: ut qꝛ. s. pile de coto super oculis eius ligarent: ꝛ leui motu moueretur corpus totum: ꝛ leuis agitatio super stōcho applicaret: ac uaria figurarum corporis situatio ad diuersas ꝑtias pōni: ꝛ reliqua silia que pulchra legenda sunt. quarta primi. de preparando ad uomitum.

⁋ Et si uelis ample ꝛ solatiose in vnum colligere lege ꝯsiliū pro dn̄o Petro Donato ep̄o paduano ꝯscriptum: ꝛ ibi videbis iuuamenta que uomitus affert in doloribus iuncturaꝝ ꝛ lege quarta primi. cap de iuuamentis que affert uomitus. ꝛ 22° tertij. cap de curationibus dolorum iuncturarū ꝛ sciatice. quare hermodactylus est medicina securior. ut colligit 22° tertij. capitulo preallegato.

Cum aūt iterū in anchis uel scia: nō oīno dolor generit iā oportet applicare q̄rtū instrm̄ q̄d oīno oīum sapiētum cōcordia laudatissimum est. s. clistē acutum quo nō solū alleuiant ꝛ curant dolores sciatici nouelli uerū ēt cronici ꝛ fixi ex administratiōe taliū eradicant cōplete. ⁋ Mirādum autē est q̄ illustres oēs tāto iuuamēto approbēt acutorū clisteriorum administrationē in cura anchaꝝ ꝛ sciatice. In dolorib⁹ autē aliarum iuncturaꝝ nō adeo sunt solliciti: ut de dolorib⁹ pedum: dorsi: spatularum: ꝛ manuū. Potest autem hoc contingere multis ex causis. ⁋ Prima: qꝛ talia clisteria ꝓpinquius ueniunt ad patientes ꝑticulas. s. anchā ꝛ sciā. itestinum enim rectum ꝛ colon in quib⁹ duob⁹ magis recipit ꝛ diutius retinet: appodiat sup anchā ꝛ resoluit colon circa ptes illas. Cum ergo actio ꝯueniētior fiat p cōtactum sequit ꝛc. ⁋ Itē clisteria talia ꝯueniētius attrahēt p̄ntā ꝓpinqua pte q̄ a distāti: sed clisteria in p̄dictis intestinis recepta conuenientius ꝛ facilius attrahent ab anchis ꝛ scia q̄ a pedibus genibus ꝛ alijs ꝛc. ⁋ Item ꝛ tertio: qꝛ excoriatio que ab acuto clisteri producitur in intestinis predictis est causa ut aperiantur uene predictis intestinis immixte ꝛ arterijs. ꝛ cum tales uene hēant ꝯtinuitatem cum uenis mesenterij. ꝛ iste habent continuitatem cum uenis ancharum ꝛ scie cum propinquitate magna ipsarū adinuicē: quā ꝑpinquitatē nō hñt cū uenis aliarū iuncturarū: sequit q̄ vna ꝛ eadē medicina in eq̄li tpe ꝯueniēti⁹ ꝛ fortius attrahet ab ancha ꝛ scia: q̄ attrahet a iuncturis alijs: ꝛ plures alias rationes huic proposito adducere potuissem quas emitto. ⁋ Cōtra: quia medicinis solutiuis inest potentia electiue attrahendi materiam a distantibus partibus: imo q̄nq̄ a policibus

pedũ. ut claudit̃ in snia Hali. cõmentatoris tertij teg. cõmento illius text⁹. Antipaseos ꝛc. igit̃ talis medicīa eque bñ educere poterit a remotis ꝛ a ꝓpinqs. ℭ Negāda est illa ꝯñtia: lʒ eni forma medicīe electionē hēat ad determinatā mām: tñ facilius educet ꝛ citius: cũ fuerit posita in ꝓpinquis ꝙ̄ in remotis ptibus. ℭ De numero itaqʒ horum clisteriorum tria hic describam que mihi elegantiora vident̃. ℭ Et ꝑᵐ est clistere factũ ex decoc. hermoda. qḋ ita denomino ego: in quo est intentio attrahendi mās fridas ab anchis: ꝛ iuuat ad digõnē residui mãei: ꝛ ad sedādũ dolores ꝛ ꝯsumēdũ uentositates que non raro sunt cāe doloꝝ in predictis ptib⁹. Cuius descriptio. ℞. radic. hermoda. nõ pfora. ℨ. j. radicũ pedis coturni. ℨ. ß. herbe artetice que sic noiat̃ a Rasi 9° Almā. sticados hypiconis: cimini: se. ruthe. añ. M. j. ß. camomil. melli. se. aneti. añ. M. j. croci nõ ꝯtriti. ℨ. j. coquant̃ oīa sil̃ in lib. v. aque usqʒ ad ꝯsumptionē medietatis deide exprimant̃: ꝛ huius colature accipiat. ℨ. xij. olei de castoreo. ℨ. iij. sal' indi. ℨ. ij. iere collogntide. ℨ. ß. misceat̃ totũ ꝛ mediocriter calīn iponat̃. ℭ Inest eni in hoc cõpositoꝯñans ṽtus ab hermodactylo sigillata que ꝓducit tria iuuamēta in euãdo mās a iũcturis. ℭ Primũ est: qꝛ stati euat hu. fri. a iuncturis. ℭ 2ᵐ est: qꝛ post eoruʒ euõnē sigillat stipticitatē in iũcturis: pp quā reddunt̃ inepte ad recipiendũ mās que tpe agitationis a medicina solutiua facte dissolute ꝛ colliquate fuerunt a motu uel calitate medicine. tales enim medicine ualde facile ꝑsepe recipiunt̃ in iuncturas post solõnē factā ab alijs sine stipticitate ꝯfortātibus pp qḋ sequit̃ ꝑ ꝙ̄ in oī medicina cõposita solutiua a iuncturis attractiua sigilari dʒ stipticitas artificialis si in medicina non fuerit stipticitas naturalis. Sequitur secundo: ꝙ̄ frequens usus solutiuoꝝ admistrat⁹: nõ ꝺm hũc modũ dolorem in iũcturis magis augmētat ꝙ̄ alleuiet. ℭ 3ᵐ iuuamētũ qḋ in hermodactylo est cũ pp calitatē suā flatice māe que in iũcturis inueniunt̃: ꝛ ptib⁹ ꝓpinqs ad eas subtilient̃ māe que subtiliate penetrabiliores reddant̃: tunc eēnt apte celeri⁹ magis penetrare ꝛ ꝓfũdare in iũcturis. hoc aũt totũ ꝓhibet̃ p ṽtutē hermodactyloꝝ stipticitatē in eis efficientiũ. q̄re hermodactylus est oīum medicinaꝝ solutiuaꝝ a iũcturis elegantior medicina ꝛ securior: pp qḋ illustres viri in sciētia bñ triti plurimum in medicinis solutiuis a iuncturis imiscuerunt hermodactylum: ut ab vniuersa eoruʒ schola legi potest. ℭ 2ª descriptio clisteris est noiata de colloquintidā que fit ꝺm hunc modũ. ℞. pulpe collogntide. ℨ. ß. turbit: carthami: polipodij. añ. ℨ. ij. assari: artetice: sticados: peonie: pipis al. se. ruthe. añ. ℨ. i. ß coquant̃ oīa in lib. v. aque usqʒ ad cõsumptionem medietatis ꝛ colature eius cum expressione conuenienti accipiat. ℨ. xij. olei de costo ꝛ de castoreo. añ. ℨ. j. ß. salis nitri. ℈. iiij. misce ꝛ mediocriter calīn imponat̃. Et si vis ipm efficere magis ꝓpriũ ad curā istā ex flate cũ cholā tunc decoctioni supradicte adde trociscũ vnũ de scamonea nõ cocta: ꝛ erit efficacius ℭ 3ᵐ ṽo clistere cuius memoria a sapiētibus sepissime hētur est factũ ex almuri. ꝛ lʒ p istũ terminũ importet salsamentum omne. In hoc tñ ꝓposito a sapientib⁹ eligit̃ aqua salsamēti pisciculoꝝ maritimoꝝ: aut oliuaꝝ ꝯditarũ: de quorũ altera accipiat̃ lib. j. olei de castoreo. ℨ. iij. misce ꝛ totũ calīn mediocriter iponat̃. Cum hoc eni clisteri ꝙ̄ plurimos patientes spatio decē annoꝝ ꝓhibitos a motu ꝓgressiuo sepe sanaui. Et est euidēs in hoc signum. Cũ eni ex usu istorũ clisterioꝝ perueniũt patiētes ad alchucat: tũc in paucis dieb⁹ sanant̃. Est āt alchucat superficialis intestinoꝝ excoriatio: ut 19° tertij. cap̄ de solutione uentris omnium modorum.

Quintũ ꝑncipale instr̄m post applicationē illorum gnalũ: aut aliquorũ: ꝛ ꝓprie qñ eger pp lasciuiam euitat flõmias ꝛ uomitus: ut est plurimũ modernoruʒ usus. aut effugiũt applicationē clisterioꝝ: ut est mos alemanorum optet ut mēbra aggrediamur cũ localib⁹. ℭ Et si quidem egritudo recidiuā fuerit ꝺm ꝙ̄ accidē solet in dolorib⁹ iuncturarũ: qui ꝓdicere uoluunt̃ de hyeme ad uer: ꝛ de uere ad autũnũ: ut experientia notat: tunc premissis euõnibus uniuersalibus ꝺm posse mā exñte ꝯñanter frida ut plurimũ ꝯuenit ut applicemus mēbris medicinam leuis calitatis ꝛ siccitatis cũ stipticitate forti. talr̄ eni ꝓcurari dʒ fluxus mãeꝝ fridarum ad mēbra. ℭ Et in hũc modũ regi debēt apata frida in ꝑn° ut applicemus eis ꝑdicta sgnātum ꝛ blacte biçantie 4ª ꝑmi cap̄ 25°. ꝛ 22ª tertij. ut supra allegatum est. ℭ Ego aũt in hoc tpe. s. in ꝑn° alterũ duorũ soleo applicare. quorũ ꝑmũ est hoc ℞. gallarũ cupssi. ℨ. iij. farine ordei. ℨ. i. ß. rob. ℨ. i. masticis: granoꝝ myrti: sarcocolle. añ. ℨ. ij. ß. bulliant in vino albo stiptico nõ ualde fumoso usqʒ ad glutinositatē ꝯuenientem: ꝛ de hoc mediocriter calīn emplet̃ mēbrum. ℭ 2ᵐ ꝛ efficacius est hoc ℞. sandarace. ℨ. ij. camomil. melli. se. aneti. añ. ℨ. ß. farine uolatilis molēdini. ℨ. iij. rob. ℨ. i. bulliant oīa in vino modo ꝑdicto ꝛ in fine apponant̃ tres vitelli ouoꝝ ꝛ applicet̃ mēbro: ut ꝑdictum est. ℭ In augmēto ṽo rei ꝑdictis aut altero ipsoruʒ adiungant̃ hysopi hũide. ℨ. i. ß. hoc enim tpe mollificātia ꝑmiscēda sũt repcussiuis. ℭ In statu aũt ꝯueniũt sedātia dol. potētissime ꝛ ṽtutē adiuuātia ad resolõnē ꝛ euaporationem mãeꝝ q̄le est hoc. ℞. olei rob. de camo. añ. ℨ. iij. vitellos ouoꝝ nũero. vi. coq̄nt̃ sil̃ lēto igne in sartagine diligēter incorporādo: ꝛ in fine apponant̃ croci. ℨ. i. ß. ꝛ apponant̃ mēbro. ℭ Aliud in hoc tpe ꝯueniēs: ꝛ ꝓpe cũ signis calis q̄le est hoc. ℞. lactis uaccini lib. i. farine ordei. ℨ. iii. masticis. ℨ. ii. croci. ℨ. i. bulliāt sil̃ farina ꝛ lac usqʒ ad glutinositatē: ꝛ in fine apponantur alia. ℭ In declinatiõe ṽo rei hec duo remedia cõuenientia sunt que sanāt in fine si adiũgant̃ eis ea que mās cõplete cõsumere ꝑñt. ℭ Exiccātia sũt que sanāt in fine in locis allatis ꝛ iõ ꝑdictis addē soleo gnoꝝ myrti: masticis: sarcocolle: thuris: peonie: hermodactylorũ: artetice. añ. ℨ. ij. ꝛ feliciter opõ. ℭ Nõ raro ṽo a sapiētib⁹ inueniunt̃ modi ꝛ instr̄a applicandi linimēta: fomētationes: embrocatiões: balnea: ꝛ infusiões in quorũ oīum applicatiõe semp obseruari debēt cañ. eligendi uarietates medicinarum in qualitatibus suis ꝺm uarietatem temporum egritudinis: ut iam dictum est.

Sextũ ṽo ꝑncipale ingenium curationis est ut mēbra mãdātia regant̃ semp regimine ꝓhibitionis ꝛ augmenti mãeꝝ in eis: ꝛ effusiones earũ ad membra patientia. ℭ Et qꝛ qdē cõfortat̃ stõchus cũ macegario. mētha mastice: spica: sgnāto: cipo: ꝛ ligno aloes utendo eis in cibis: ꝛ de cõpositis cũ aromatico rob. dyamace. dyacalamēto. eluario de thure ꝛ silib⁹: dādo ex eis. ℨ. i. ß. in aurora cũ aq̄ peonie uel calamenti. ℭ Cerebrũ confortari põt cum assaro: galāga: sticados: hysopo: betonica: mellissa: ꝛ silibus in cibo acceptis. De compositis ṽo cum dyambra: dyamusco dulci: electuario de ligno aloes: sotyra magna ꝛ cõsilibus accepta in sero. ℨ. i. eorum cum modico aque lambrusce: acori ꝛ similiuʒ p duas horas post cenam assumptorum. ℭ Renes eius confortari ꝑñt. ꝑ abstinendo a longo decubitu sup eis: ꝛ a frequētia coitus: ꝛ ꝓprie sup cibo. Et iterum tertio euitando frequentiaʒ diureticorum: ut feni. petrosi. anisi apij ꝛ silium. Et accipiat frequenter amigdalas ꝛ auellanas ꝛ pineas in cibis suis cuʒ bonitate stõchi: ꝛ casei mediocriter sicci ꝛ saliti usus confert: ꝛ frequentare cibaria cocta ꝛ ꝑparata cum lacte ouino. Lacti enim ouino nulla medicina cõpar est in cõfortādo renes. 18ª tertij. cap̄ de cura debilitatis eoruʒ. ℭ Posui aũt moduʒ hic rectificandi mēbra ista: qm̃ hec tria coicant in dādo mās anchis ꝛ iuncturis huius patientis: ut facile deduci põt p appropriata signa si non timerē longitudinem. De rectificatiõe aliorum mēbrorum non curo: qꝛ non est opus.

Septimũ ꝑncipale instr̄m est ultimata mãerum ꝑticularium consumptio qñ remanserunt in membris infuse alique mãe: quarum ꝑfectam cõsumptionem facere non ꝑñt membra pp eorum debilitatem fixam. ℭ Tunc itaqʒ ꝺm illustrium viroꝝ cõcordiā cõueniunt balnea de quoꝝ nũero meliora sunt sulfurea ꝛ cineritia ꝛ calcea ꝛ attramētina ꝛ aspaltina. talia eni uelocitate sue penetrationis: ꝛ potentia sue exiccationis reducunt ad ꝯueniētē dispõnem consumpta materia que in eis lassitudinem efficiebat.

¶ Et in hoc põt apparere cã quare multi ex balneo℞ applicatiõe magis nocent̃ q̃ iuuent̃. esto eni q̃ ab applicatione balneo℞ totalr̃ ꝯsumant̃ a mẽbris. Cõtingit tñ iterũ mẽbra recidiuare ⁊ ledi magis q̃ prius. Et cã horũ est: q̃ɿ membra ab applicatione balnei reddita fuerũt rara ⁊ vie apte effundere mãm magis q̃ prius: ⁊ mẽbra mãdãtia non fuerũt sufficienter euacuata: quare fluẽte noua mã iterum recidiuant iuncture aut alia mẽbra. Modus aũt recipiendi balnea huic viro dat⁹ fuit in. 25. ꝯclonib⁹ obseruãdis in eis que legi p̃nt in singulari tractatulo de balneis euganeis nup cõpilato in anno dñi. 1439. in mense madij. ¶ De his ẽt que ultimate mãs cõsumẽ p̃nt absq̃ balneo. tria sũt mihi utiliora inuẽta. ¶ Primũ horũ est. ℞. sandarace: hypoqstidos: thuris: acatie. añ. ʒ. ij. aque cineris. q. s. dissoluant̃ in mortario ⁊ fiat linimẽtum ex quo iũcture oẽs liniant̃ bis in die. ¶ 2m ⁊ leui⁹ est hoc. ℞. pul. gal. cypssi lib. 5. farine uolatil' molẽdini. ʒ. ij. terant̃ cum succo extremitatum lauri ⁊ est nobile medicamẽ. ¶ 3m vo est hoc. ℞. aque extinctionis calibis lib. 5. pul. rob. ʒ. ij. masticis scorie ferri ꝑparate. añ. ʒ. j. sal' torrefacti. ʒ. iij. incorporent̃ sil' in mortario cum succo vĝe pasto. uel aqua sublimationis ul' decoc. radic. ⁊ est expertum.

Octauum vo p̃ncipale ingeniũ ⁊ ultimum est mẽbrorũ patiẽtiũ ꝯfortatio. Hec aũt fieri põt altero duo℞ modorũ uel utrisq̃. ¶ Et p̃m⁹ est ut inat⁹ calor mẽbrorũ cõseruet̃ in eis. Ita ut a forti caliditate nõ resoluatur: ⁊ a friditate nõ cõgelet̃ calm inatũ qd̃ est spũs aut sãguis arterialis uel uenalis. Fit aũt hoc p applicationẽ nutrimẽto℞ ꝯueniẽtis q̃titatis ⁊ q̃litatis p regimẽ ꝯueniẽs ex pte rerum nõ nãliũ: qd̃ supra dictũ est. ¶ Solet aũt iueniri ab auctorib⁹ succẽticũ q̃ uestire mẽbra ⁊ tegẽ pelle vulpina aut duplicatis calciamẽtis ex pãno ticto in chesmes: ⁊ sũt g̃na odorifera tingẽtia pãnos cũ aromaticitate. ¶ Etiã mẽbra ꝯfortata reddũtur a sapiẽtib⁹ p applicationẽ repcutientiũ fridorũ in lapsu ⁊ mã calis: ⁊ calorũ in lapsu ⁊ mã fridis. talr̃ eni vigorant̃ mẽbra: q̃m repellũt a se stipticis ꝯfortata farmacijs. tertio tegni. ¶ Et lz hec mẽbro℞ ꝯfortatio inexa fuerit in 6° ⁊ 7° cap̃ p̃cedẽtib⁹. duo tñ hic singularia ponã grã cõplemẽti opis. q̃rũ p̃m in lapsu calo est hoc. ℞. olei onfancini. ʒ. ij. salis bñ torrefacti. ʒ. j. 5. macis: croci. añ. ĝ. v. terant̃ sil' in mortario ultima ꝯtritione: ⁊ liniant̃ ex eo mẽbra actu frido. ¶ Oleũ aũt de ben ⁊ de cinamomo sũt duo singularia in lapsu frido cum ex eis actu calis iungant̃ mẽbra freq̃ẽter: ⁊ coopiant̃ reb⁹ suprascriptis. sic enim felicitabitur cura huius viri.

Consilium. 258.

De tumore pedum interdum ulceroso interdum non ulceroso p colligãtiã epatis ac splenis a quibus mãe melice ⁊ interdum aduste ad pedes deleganter. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

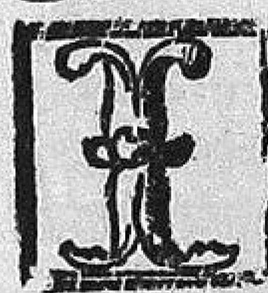
¶ De causis dictarum dispositionum. Cap. I.

Euerẽdissimus in chr̃o pater dñs ꝓthonotarius de monte: Archiep̃us ⁊ utriusq̃ legis doctor indiget duplici regimie ꝓ recuperãda cõfirmãda ⁊ cõseruãda sanitate ei⁹. ¶ Et p̃m qdẽ regimẽ est penes res nõ nãles eligẽdum qd̃ ꝯforme erit utriq̃ dispõni qb⁹ aliqñ molestat̃. ¶ 2m vo regimẽ p medicinalia erit rectificatiuum ptiũ epis ⁊ splenis. In qb⁹ acute ⁊ aduste ⁊ melice mãe g̃nant̃. que p totum corp⁹ effuse q̃nq̃ scabies ⁊ cutaneas corruptiões ificiẽtes pducũt. Et aliqñ magna ps harũ mãerũ descendit p utrũq̃ ramũ inferioris chilis tendentẽ ad coxas. Et si qdẽ cõtigat has mãs melicas eẽ fecales, nulla aũt leuissima adustione ꝑticipãtes: tunc mãe tales uenas maiorũ pedũ ⁊ ulr̃ totã eorũ substãtiã replẽdo tumorẽ ⁊ extensionẽ g̃nant in eis: qui tumor si longo tpe in utrisq̃ pedib⁹ magnis pseuerarit: difficile: imo fortasse elefantiã impossibilis curationis portenderet. Est aũt in theoria medicine magnus pes totũ qd̃ ab ancha inclusiue usq̃ ad plantam pedis cõcernit. At vo si mãs p̃dictas cõtingit eẽ acutas ⁊ adustas tũc qñ descẽdũt ad tybias corrũpẽdo carnositates earũ pariunt ulcera: que p diuersas mẽbrorũ ptes hinc inde serpẽdo ulcerãt.

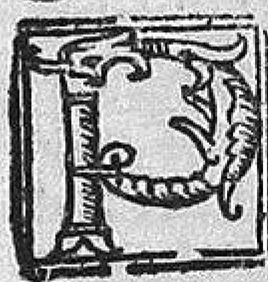
Unde ex hoc fundamẽto ꝯcludit̃ p̃ difficultas curationis horũ ulcerũ que ꝓuenit ex duob⁹. p̃ pp acuitatẽ mãerũ p̃dictarũ. 2° q̃ɿ tales mãe sunt melice: ergo effectiue cãe cronica ꝓ egritudinũ. ¶ Sequit̃ 2° ex hoc fundamẽto q̃ in uanũ laborãt curãtes cũ sol' localib⁹ sup ulcerosis ptib⁹ applicatis absq̃ rectificatiõe epatis ⁊ splenis mãdãtiũ p̃dictas mãs. ¶ Seqtur 3° solo ꝓbleumatis q̃re est q̃ pedes hui⁹ reuerẽdissimi p̃ris q̃nq̃ tumescunt absq̃ ulcerosa corruptione q̃nq̃ vo cũ ea. Cã eni p̃mi effect⁹ est multitudo mãeru℞ grossa℞ absq̃ adustione ⁊ corruptione earu℞. Secũdi vo accñtis cã est mãerũ multarũ fluxus cũ adustione ⁊ acuitate earum. ¶ Et sic appet q̃ caplm istud apit fundamẽtũ dispõnũ: qb⁹ aliqñ affligit̃ reuerendissimus p̃r ⁊ doctor. ⁊ elicitur ex eo modus regimis eius conuenienter: ut nunc sequitur ⁊c̃.

¶ De cura per res nonnaturales. Cap. II.

Laq̃ iã manifestũ est: q̃ regimẽ ex pte ciborũ ⁊ potuũ ⁊ aliorũ iclinari debet ad mediocriter calefacientia ⁊ parũ exiccãtia: pp qd̃ in cibarijs ei⁹ euitari debẽt oĩa multũ salsa: mltũ acuta: uehemẽter calia. talia eni augerẽt caliditatẽ ⁊ acuitatẽ in laudabili sanguine: ⁊ ꝯuerterẽt ipm in melicu℞. Exẽplum horũ est usus aromatũ ⁊ acceptio cibo℞: ⁊ sũt sinapis: raphanus: cepe: alleũ: brodia pinguia ualde: ptes animalium pingues multum: ut pectora ubera ⁊ similia. ¶ 2° euitare debet ea que sunt sanguinis inflatiua ⁊ uentositatiua: ut sunt legumina omnia ⁊ fructuum multitudo: ⁊ proprie crudorũ ⁊ lactis crudi frequens usus. ¶ 3° euitare debet ea que sanguinem adurunt ⁊ acuũt: ut sunt salsa cibaria oĩa ⁊ proprie carnes salite ⁊ antique: ⁊ caseus salitus ⁊ oua piscium salita mollia uel dura: que veneti botargas appellãt. ¶ 4° euitet comestionẽ rerum viscositate ⁊ grossitudine sua efficientiũ oppilationes: ut sũt pastilees cibi oẽs: lagana: crispelle ⁊ uestes luellorũ. ¶ 5° euitet potũ vini grossi ⁊ conturbati ⁊ pontici uel brusci. vnde eligat vinum colore roseũ gaurum noiatum: substãtia tenue ⁊ dyaphanũ sapore ad dulcedinẽ inclinatũ: odore suaue: ⁊ potẽtia mediocre: qd̃ tñ refrangẽ debet cu℞ aq̃ cisterne simplici: ⁊ cruda in estate ꝯueniẽs est In hyeme vo meli⁹ est p̃dictã aquã coquẽ ⁊ simplicẽ cũ vino miscẽ. cui⁹ q̃titas sit subtripla respectu vini: aut maioris mẽsure uel minoris uarianda f̃m prudentiam accipientis ⁊ fumositate vini assumendi. prudentia enim mensurat humanos act⁹ ꝓpterea q̃ɿ ipsa est recta rõ agibiliũ. ethicorum 9°. ¶ De q̃titate vo discreta ⁊ continua cibationis. dicendu℞ p̃ q̃ tenore vtutis apparente robusto melius est ipm comedere semel in die: ita q̃ post prãdiũ eius per octo hõs põt facẽ collationẽ ex aliq̃ ꝯfectiõe uel frusto panis. sumptione tñ q̃titatis nõ trãscẽdẽtis octauã ptẽ ei⁹: qd̃ de cibo in prandio sumptũ fuerit. ¶ De q̃titate vo continua canõ obseruari debet talis q̃ accipiatur cib⁹ ⁊ pot⁹ in tanta q̃titate ne stõchus grauetur ex eis. Deterior eni cibationũ est que in stõcho grauitatem efficit ⁊ tensionẽ ⁊ grauitatẽ anhelit⁹ sicut deterior pot⁹ est q in stõcho iundat ⁊ fluctuat: ut colligendũ est 3° p̃mi cap̃ de regimie p cibũ. Hec in summa euitari debẽt ⁊ pp ea que in hoc cap̃ cõtinent̃: oib⁹ cibis ⁊ potib⁹ uti põt ꝑterq̃ ꝑticipãtibus q̃nq̃ excessibus iam particulariter declaratis.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III

Ro expediendo vo regimẽ hui⁹ reuerẽdissimi ⁊ celeberrimi p̃ris p medicinalia p̃mitẽdum p̃ q̃ securissimu℞ est q̃ ipse usq̃ ad tres uel q̃tuor annos bis in anno purget̃ f̃m modu℞ infrascriptũ

¶ Primo q̃ a medietate februarij usq̃ ad medietatẽ martij vno mane in aurora accipiat has pillas. ℞. pillarũ indaru℞ ʒ. 5. pillarũ cochiaru℞ ⁊ de fumoterre. añ. ℈. j. form̃ent̃ pillule vij. uel. viij. cũ succo rob. ⁊ dormiat post eas p hõ℞. j. ⁊ tardet

cibum horis quinqȝ: ⁊ tunc accipiat cyathū vnū aque ordei calefacte. ⁊ post ipsaȝ ꝑ horā vnā accipiat prādiū suū. ¶ Assumpto hoc minoratiuo die imediate sequenti accipiat in aurora digestiuū hoc calefactū: qđ ꝯtinuet per octo dies. ℞. sy. de epithimo: syr. compositi acetosi ⁊ mellis rob. aā. ℥.ß. aque lupullorū: fumiterre ⁊ mellisse. aā. ℥.i. misce. Et accipiat ipm tot diebus ꝙ in urina appareat hypostasis alba vnita dyaphana equalis in partibus in ꝓfundo sedens. ¶ Apparente autē hac hypostasi die imediate sequenti purget᷑ cū istis pillis. ℞. pillarū indarum. ℥.i. auari ponderis: lap. laçuli ⁊ armeni preparatorum. aā. ℈. vj. cum succo rob. forment᷑ pille. vij. uel. viij ⁊ accipiant᷑ obseruando post eas regulas que in suprascripto minoratiuo descripte sunt. ¶ Pro secūda vo anni purgatione a medietate mensis septēbris usqȝ ad medietatē mēsis octobris vno mane hora suprascripta accipiat hoc minoratiuū. ℞. pillarum indarū: pillarū de lapide laçuli am barū descrip. Mes. in antidotario. aā. ℈. j. pillularū cochiarum descrip. Rasi. 9° Almās. ꝑ cap. ℥.ß. forment᷑ pille octo cū suc. rob. ⁊ accipiantur oēs hora ⁊ canonib⁹ obseruatis qui de alijs suprascripti sunt. ¶ Mane vo imediate sequenti accipiat hoc digestiuū. ℞. syr. viol. syr. simplicis acetosi. aā. ℥. vj. aque cicolupul. ⁊ fumiter. aā. ℥. j. misce: ⁊ totū accipiat᷑ calīn obseruādo qđ dictū est in alio syr. usqȝ ad apparitionem hypostasis: de qua iam dictū est. ¶ Die vo imediate seqūti purget᷑ ꝑ istuȝ modū. ℞. pil. aurearū. pil. de iera composita. pil. de fumoterre. aā. ℈. j. boni ponderis: lapidis laçuli. ℈. iij. formentur pillule. vij. cuȝ succo rob. ⁊ accipiatur ut predictum est de alijs. ¶ Post hec aūt attēdē debet: ꝙ si uēter eius nō eēt ꝯuenienter lubricus hora qua assumit syrupos predictos. necessariū est ei ꝙ oī die aut saltē oī alterna die parū aā prandiuȝ uel aā collationē nocturnā accipiat vnā de in frascriptis pillulis. quarum ēt usum cōmēdo ei forte ꝑ totū tp̄s vite sue accipiendo ex eis vnā uel duas parū aā prādiū. quarū descriptio est hec ℞. aloes epatici electi. ℥. iiij. agarici. ℥.ß. turbit. ℥. ij. lap. laçu. ⁊ armeni ꝑparatorum. aā. ℥. ij.ß. dyagridij. ℥. j. masticis croci: macis cinamomi: rob. viol. aā. ℈.ß. sal᷑ indi. ℥.ß. puluericent᷑ omnia per se: ⁊ infundant᷑ in. ℥. iiij. succi endiuie. ⁊. ℥. ij. succi fumiterre: ⁊ exponant᷑ soli sepe cum coclearī cōmiscēdo usqȝ quo succus consumat᷑. tunc ergo renouetur succus: ⁊ ita fiat tribus vicibus: ⁊ reseruetur mā ista in pixide lignea cerata: de qua fiant pille de oī. ℥. vj. ⁊ sit earum usus ut dictum est. ¶ Amplius ꝑ ꝯuenienti conseruatiōe sanitatis ei⁹ utat᷑ hac ꝯfectiōe. ℞. ꝗnoꝝ fisticorū. ℥. iij. granorū pinearū. ℥. ij. ꝯtundant᷑ ⁊ infundant᷑ in aq̄ cuscute ⁊ fumiterre. aā. ℥. iij. ⁊ ibi remaneāt ꝑ triduū. post hoc aūt accipiat᷑ çuccari albissimi. lib. j.ß. ⁊ coquat᷑ cum lib.ß. aque violarū usqȝ ad aque ꝯsumptionē tunc ergo superaddant᷑ çuccaro pulueris amili. ℥. iij. ⁊ coquātur sil᷑ cū medullis iā cōtusis: ⁊ fiat confectio in frustulis longis: ⁊ sit eius usus aā cibū ⁊ post cibū: ⁊ in hora collationis. aperit enim hec confectio oppil'ones epatis ⁊ splenis: ⁊ aduersatur generationi melie ⁊ materierum aliarum acutarū: ¶ Amplius ꝑ ꝓseruatione a fluxu, māerū ad tybias ⁊ coxas bonum est ꝙ utat᷑ vnguento. qđ applicabit circulo fiteri. cuius descriptio est hec. ℞. olei de crisomillis. ℥. j.ß. olei nardini ℥.ß. radicum filipendule. ℥. j. sal᷑ gēme. ℈. iij. ellebori al. arthanite ⁊ euforbij. aā. ℈. j. cere. q. s. fiat vnguentum molle ⁊ applicetur. ¶ Adhuc iterū ꝑ ꝑtiali ꝓseruatione a fluxu māerū ad tybias ⁊ coxas bonum est ut utat᷑ hac decoctione. ℞. gallarum cupressi numero. xx. gallaꝝ quercus: ⁊ ꝑprie ꝑforataruȝ numero. xxv. sumach: semis plantaginis. aā. M. j. granoruȝ myrti. M. iij. coquant᷑ oīa in situlis duabus aque usqȝ ad consumptionem medietatis. Et de hac aqua abluant᷑ coxe bis uel ter in septimana ante collatiōem nocturnam. ¶ Ad hanc etiaȝ intentionem memorandum est ꝙ bonū est ei portare caligulam factā de corio pellis canine: saltē sup tybia sinistra: ⁊ ꝑprie qñ necessarium est ei erectum stare: ut contingit apud magnos viros: ⁊ reuerētia sui necītāte ad hoc. aut assistē diu cultui diuino: ⁊ sic de alijs. aut saltē tybie descripte faciat ligaturā cū insita conuenienter applicata sicut notū est. ¶ Preter hec aūt si ꝯtingeret māś ad crura descēdē ꝓuideat᷑ ei cum hoc defensiuo. ℞. amili: boli ar. aā. lib.ß. se. plantaginis: acatie: hypoquistidos: rob. sandarace: sumach. ana. ℥.ß. dragaganti: gūmi arabi. aā. ℥. j.ß. succi extremitatuȝ rubi. lib. rubi. j. farine uolatilis molēdini. ℥. ij. cōquassent᷑ oīa in mortario cum pistello suo usqȝ ad glutinositatem bonam: ⁊ de hac mā emplastrent᷑ tybie a genu usqȝ ad pedes ligando eas cuȝ applicatione conuenienti.

Si aūt ꝯtingeret: ꝙ in aliq̄ tybiaꝝ pte ruptura accideret. ꝓuideat᷑ ei quadruplici remedio. ¶ Primo applicando vnguentum istud. ℞. olei de mastice ⁊ de myrto. aā. ℥. j. olei on fancini. ℥. ij. tutie ꝑparate cū aqua ro. terre sigillate. ana. ℥. j. hypoquistidos: sandarace: sarcocolle lote. aā. ℥. j. cere al. ℥. vj. fiat vnguentum molle ⁊ applicet᷑ ut cōsueuit. ¶ Itē sup ulcerib⁹ apponat᷑ hic puluis. ℞. pul. hypoquistidos. se. plantagis: granoꝝ myrti. aā. ℈. j. san. dra. boli ar. aā. ℈. j. pulueris ossiū cruriū bouī cōbustoꝝ. ℥. ß. spodij. ℥. j.ß. puluericent᷑ oīa per se ⁊ diligenter cōmisce. ¶ 3m est cerotum hoc ℞. ceroti rubei de mucillaginibus lib.ß. tutie ꝑparate. ℥.ß. litargiri. ℥. j. san. dra. boli ar. aā. ℥. ij.ß. fiat cerotum cum sufficiēti q̄titate cere. ¶ Ultimū ⁊ ꝑprie sigillatiuū uel ꝯsolidatiuuȝ est hoc. ℞. olei de mastice. ℥. iij. dragagāti: gūmi arabici dissolutoꝝ cuȝ aceto acuto. aā. ℥. j. masticis: thuris: sandarace: hypoquistidos. aā. ℥. j. tutie ꝑpate. ℥. j.ß. cere. q. s. fiat vnguētū sufficiēter viscosuȝ ⁊ medicent᷑ ea ulcera qñ stabit necītas ꝯsolidādi ea: ⁊ est qñ appebūt ꝯcauitates ulcerū eē q̄si carne repletas. ¶ Ulterius vo pulueres isti. ℞. plumbi combusti. ℥. j. tutie preparate cum aqua rob. ℥. ij. puluericentur per se ⁊ simul commisceantur ⁊c. Ad laudem eius dei. Amen.

Consilium. 259. De stupore in maiori parte pedis magni. ¶ Diuidit᷑ autem consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis dispositionis. Cap. I.

Nsignis ⁊ celeberrime fame doctor utriusqȝ iuris dñs Gregorius de spineto conquestus est de stupore qui apparuit in maiori pte pedis magni. s. a genibus usqȝ ad plantam pedis. ¶ Cui⁹ q̄dē stuporis lȝ ꝙ plurime ab auctorib⁹ assignate sint cāe: vident᷑ tñ in ipsas reducendas eē cās ꝑ multitudinē māeꝝ flaticarū que dn̄ant᷑ in ꝑtibus renū eius: ⁊ ulr̄ in oībus uenis ramificatis a uena chili descēdēte que descēdūt ꝑ domesticas ptes coxarū que etiā māe multiplicate iplent neruos descendentes ad inferiores ptes ⁊ ꝑprie oēs qui oriunt᷑ a 19° ⁊ 20° spondilibus usqȝ ad finē caude: per quos q̄dē neruos ꝯm magnā ptē coꝝ defert᷑ spūs sensibilis ⁊ motiu⁹ ad oīa mēbra sensus ⁊ mot⁹: qb⁹ mouent᷑ ⁊ sentiunt ptes oēs inferiores: ut ancha ⁊ totus pes magnus: ⁊ oēs partes femoris suminis que tam interius ꝙ exterius sensui ⁊ motui deputata sunt. ¶ Si itaqȝ contingat māś ꝑdictas sua multitudīe ⁊ viscositate: aut utrisqȝ simul oppilare vias neruoꝝ sensus. diminuet᷑ sensatio in ꝑdictis partibus. ⁊ si oppilent᷑ nerui motiui ledet᷑ motus ꝑdictoruȝ membrorū. ⁊ si in utrisqȝ simul contingat fieri oppilationem mēbra ꝑdicta in sensatione sua ⁊ motione simul ledent᷑. quare facile ex ꝑdictis uideri pōt stuporē istū qui est nocumētū diminutionis in sensu tact⁹ accidē ꝑꝑ oppilationem in ꝑdictis mēbris: seu neruis euenietē. Neqȝ stupor iste in viro isto ꝓuenire pōt ab oppilatione attenuatoria. nō eni in eo ꝓcesserunt egritudines uel accītia consumptiua humiditatis substantifice: que sunt oppilationis attenuatorie cā. Neqȝ ēt in eo vī esse apa aliqđ magnū uel durum qđ fecerit oppilationes coartatorias in eo. Sunt ergo oppilationes ꝑdicte ꝓuenientes a mā flegmatica multa uel viscosa ꝓhibentes transitum spirituum animalium: ut predictum est.

Et ex fundamento predicto maxime solui potest questio hec.

quare est q aliqñ nocumẽtũ apparet in eo magis in sensu q̃ in motu: aut econtra: ꝛ aliqñ in sensatione ꝛ motione simul ¶ Et iterũ ex pdicto fundamento appet solo ad pbleuma aliud: pp qd est q aliqñ apparẽt hec nocumenta: ꝛ qñqꝫ nõ. Nã ẽm accessum mãe ex oppilãtiũ sequunt nocumenta predicta. ẽm vo resolutionẽ aut transmutationem aut ẽm sensibilem euacuationem earum remouentur accidentia predicta. ¶ Ex istis concludi põt tertio. quare qñqꝫ mẽbra iferiora predicta mollia ꝛ lassa pcipiunt. qñ eni nõ transit debita q̃titas spirituũ nõ calefiũt mẽbra illa ꝯuenienter q̃re mãe in eis abũdãtes nõ sufficiẽter digerunt neqꝫ resoluunt. vñ ipsa mollificata sunt causa lassitudinis ꝛ mollitiei materierũ. ¶ 4° ex predictis concludi põt quare membra illa stupida a sensu tactus pcipiunt grauia ꝛ ponderosa. sicut mẽbra lenificant p̃sentia spirituũ. ergo eorum absentia sequitur oppositum. ¶ 5° ex pdictis concludi põt causa quare viro isto hora coitus accidit virgã eius que p̃us bene erat erecta ab erectione deficere: ꝛ actũ venereũ explere non posse conueniẽter. ¶ 6° ex predictis concludi potest quare seminalis materia eius fluida mucillaginosa aut aquosa reperitur. ¶ 7° concludi potest. q vir iste rationabiliter non debet esse fecundus: eo q2 semen eius indigestum est: ꝛ in qualitatibus primis ꝛ secundis distemperatum ꝛ debita quantitate spirituum carens. ¶ 8° iterum eodem fundamento deducitur q vir iste non debet esse multi appetitus coitus: eo q2 a spermate videtur deficere causa pruritiua que multum veneris incitatiua est. ¶ 9° ꝛ ultimo ex predicto fundamento concludit q dispõ ista in hoc viro multum verenda est. stupor eni nũtiat palisim. tertia primi. de his que pnosticant egritudines. ꝛ scda tertij capitulo p. ꝛ nono Almansoris. cap octauo. ꝛ pluries alibi. quare ex hoc ultimo in summa concludit. q res ista non leuis sed multũ suspecta eẽ debet: ꝛ incitare dñm istum ad exquisitam curationẽ ei°. Cura eni eius non est differenda. qñ eni plõgatur huius egritudinis tempus perducit ad paralisim. 9° Almã. cap 8°. ꝛ p ꝯtinẽtis. cap 4°. ꝛ 2° tertij. allato loco colligẽdũ ¶ Itaqꝫ pro huius dispõnis curatione: lꝫ accurate multum procedendum esset ordinando regimen ex parte oium sex rerum non nãlium subtiliter mensuratarũ: solũ tamen hic summarie discurrendo pcedam. Neqꝫ enim mihi tempus accõmodum est quantum hec dispositio exigeret.

¶ De cura per dietam. Cap. II.

Regimẽ ergo ex pte oium sex rerũ nõ nãliũ inclinet ad calefaciendum ꝛ exiccandũ mediocriter: lꝫ eni dispõ in se ꝯsiderata: ut oppilõ est ꝛ etiã ei° que frida multa ꝛ viscosa est expetẽt regimẽ satis calefactiuũ ꝛ exiccatiuũ: q2 tñ epar ei° nõbilr calm est: ꝛ etas ẽt que ꝯsistẽtia est: ꝛ nãlis eius complõ: quã credo eẽ sanguineã: distrahũt medici actũ ab applicatiõe excellenter calidoꝝ. q̃re cũ moderatis calidis pcedere securius est: q2 remissa calã longo usu pducẽ pñt effectũ non minus bonũ q̃ multum calida breui usu. ¶ Adhuc ẽt ꝯsiderandum q cibaria eius denudent ab oi cibo medicinali uel medicina cibali mãe ex fridarũ augmentatiuis ingrossatiuis ꝛ oppilõnũ effectiuis. ꝛ iõ bonũ est q in cibis eius semp aliqd apitiuum imisceat: ut radix uel folia petrosilini: ꝛ feniculi: ꝛ similium apitiuoꝝ in dieb° fridis. In diebus vo calis radix uel folia endiuie cicoree. De partib° aialium vitent carnes neruose: ligamentales: cutes: ꝛ viscose ptes omnes: ꝛ uẽtres ꝛ silia. Item caseus multum mollis ꝛ viscosus: lacticinia: pastilia: cibaria cruda: oia frigida: stiptica ut granata: citonia: castanee ꝛ similes euitentur. ¶ Item enitet stõchi replõnem a cibis ne sequatur ex illo caloris innati diminutio ꝛ augmentatio mãe ex flaticaꝝ per viam indigõnis. Et oino consulo eidem ut si qñqꝫ replõnem incurreret ex multitudine ciboꝝ ꝛ potus ad ipsam euãdam per uomitum ilico festinet. Accipiat itaqꝫ de syrupo acetoso simplici ℥. ij. aque putealis. ℥. iij. uel. iiij. ꝛ totum bibat tepidum. Et post mediã horam ponat digitum in os suum: ꝛ si desiderret replõnẽ illã potius inferi° depõnẽ: accipiat in aurora. ʒ. j. pillaꝝ de iera simplici Galeni. Aut pillas de spẽbus Mesue quas allefanginas noiat. Melior tñ medicina eẽt accipe iere s. Gal. ʒ. i. s. cũ aqua decoctiõis folliculorũ sene uel radicũ pe. ¶ Exercitiũ aũt oino videt mihi sibi esse nociuũ tã pedestre q̃ equestre uel nauigatio. pp̃ie aũt exercitiũ multe cõcussionis qd in coitu necessarium est: iõ euitare debet. mouet enim mãs ad membra illa que superius tacta sunt: quare oppilat mẽbra illa ꝛ augmẽtari põt stupor. quanto aũt magis nocet coitus: eo q2 p ipsum eueẽt superfluitas ultimi alimenti utilis: ꝛ minorat spumosa mã qua multũ indigẽt membra pdicta. Ledunt itaqꝫ mẽbra illa in coitu dupliciter: aut q2 inaniunt aut q2 replent ex motu ꝛ agitatione inclinante mãs ad ipsa. ¶ Etiã de vigilia ꝛ somno ꝯsiderandũ q vir iste nõ multũ plonget dormitionẽ: eo q2 est cã humectãdi corpora cũ generent ꝛ augmentent ex eo flata multa ꝛ crescunt reumatismi a partibus fortibus ad debiles. quare longo tempore vigilare conuenientius est ei q̃ dormire. ¶ Accñtia vo anime propter que mouentur satis notabilr spũs ꝛ calefaciunt corpus ꝛ exiccant superfluitates vident esse conuenientia dummodo substantifica resolutio ꝛ spirituum cõsumptio non sit maior q̃ superfluitatum exiccatio.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Regimẽ vo dispõnis huius curatiuũ magno ordine accurate multum cõscribi deberet. res eni ista exigit ut ipsa solẽniter ptractet ne deteri° inualescat: q2 tñ nõ dubito qn celeberrimi doctores: quoꝝ ꝯsilio fungit canonice multum in curatione istius dispõnis pcesserit solũ aliq pũcta que mihi utiliora vident pcurrẽdo scribã relinquẽs p̃fatis doctoribus ꝯscribẽda eẽ ꝛ applicanda solẽniora q̃ sint ista. ¶ Prio itaqꝫ p̃mitto q vir iste cũ magna cautela ꝛ aduertẽtia pcedat in accipiẽdo balnea de petriolo uel silia: ad que ego audio ipm trãstulisse se frequẽter: neqꝫ enim ita large cõmendo ea: eo q2 frequenter mãerum subtiliores ptes resoluũt: ꝛ alias dimittũt que magis nocẽ pñt. Et ẽt q2 balnea colliqñ mãs faciunt eas reumatiçare ad mẽbra debilia ꝛ eis infundi. 3° q̃m balnea hñtes humiditates stupoꝝ effectiuas que pfundate sunt in neruis oriẽtibus a nucha. de qbus in p cap scriptum est: non pñt consumi nisi in longo tpe. quare ex assumptione bal. per. x. uel. xv. dies non videt acquiri posse iuuamẽtũ totale ꝛ eẽntiale: imo magis puo tpe duraturũ ꝛ accñtale. Amplius. si balnea oino curare possent illud fecissent magis preteritis annis ubi vtus erat fortior: ꝛ egritudo minus confirmata: sed iam non curauerit conuenienter: ut manifestũ est. ergo neqꝫ in posteꝝ de eis est habẽda fiducia rõnal. ¶ 2° p̃mittendũ p̃ncipalr: q regimẽ hui° dispõnis pẽdet ex actu p̃seruatiuo ꝛ curatiuo. Et p executione primi vꝫ mihi saluberrimũ eẽ: q eximius doctor isto uere ꝛ in medio autũno: uel in principio ipsius se conuenienter purgare debeat omni anno quousqꝫ se curatum pcipiat. Deinde gratia preseruationis utat vno eluario ꝛ vna confectione: ꝛ aliqb° pilliis: ꝛ vna inunctione: ex quorũ applicatione ꝯuenienti nõ dubito q p̃seruabit solẽniter. ¶ Minoratiuũ. ℞. pillaꝝ de sarco. descrip. Mes. uel Auic. 5° cañ. pillaꝝ de serapino. ana. ℈. j. pillaꝝ de reubar. ℈. j. misce ꝛ reforment pille. v. cum sy. de calamento: ꝛ exhibeant p. ij. hõs ante diem: ꝛ dormiat immediate post eas p. j. horã: ꝛ post. v. hõs accipiat pro lauatiuo cyathum. j. aque ordei cum çucca. calefacte: ꝛ post ipsam per vnam horam accipiat cibum. ¶ Assumpto itaqꝫ hoc minoratiuo accipiat hoc digestiuũ qd ꝯtinuet. x. dieb°. ℞. syru. de calamento. de stica. syr. acetosi compositi. añ. ℥. s. aque sublimationis radic. ireos. ℥. i. s. aque capill. ueneris. ℥. ij. misce. ¶ Eradicatiuũ assumpto digestiuo purget cum istis pillis. ℞. pillaꝝ fetidarum descrip. maiori. ℈. ij. pillarũ de hermodactylis. ʒ. s. misce ꝛ reforment pillule. vij. cũ syrupo acetoso composito: ꝛ assumat ut supra de minoratiuo. Et si dubitaret de caliditate tã in solutis q̃ in degestis tunc frangat eorũ

audaciã cũ aqua cicoree endiuie ul'acetose modo suo. ℂ Et iterũ cũ eisdẽ purgari poterit in autũno. uerũ tñ ꝓpter reliq̃as caliditatis estiue oĩa talia frãgant̃: ut p̃dictũ est: ⁊ minorẽtur doses: saltẽ solutiuorũ. ℂ Electuariũ quo uti põt grã preseruationis eẽ põt electuariũ de acoro ⁊ forti⁹ illo ꝯueniẽti⁹ in p̃seruatione ⁊ cura stuporis per me cõsuetũ: ⁊ utile est hoc ℞. iere hermetis. ℥. iiij. acori histoꝛie paralisis artetice floꝛũ ⁊ rorismarini añ. ℥. ij. folij ameos çinçiberis al. fen. granoꝝ paradisi añ. ℥. j. sp̃erũ plirisarcoticõ. ℥. v. mellis rosati colati. ℥. ix çuccari secũde decoctionis. ℥. v. j. misce ⁊ fiat electuariũ: de q̃ accipiat. ℥. ij. usqꝫ ad tres in aurora duob⁹ mẽsibus cõtinuis ⁊ degluttiat ipm: ⁊ tardet post ipm cibũ quatuoꝛ horis ad minus. ℂ Cõfectio qua uti põt est cõfectio de acoro confortata cũ sp̃ebus dyaciamomi aut dyamusci aut dyambꝛe que ual de melioꝛ est. Cõfectio domestica ad idẽ est hec. ℞. specierũ cõfectionis anacardine dimisso anacardo. ℥. ij. liquiritie anisi florũ rorismarini añ. ℥. j. ß. çuccari albi. ℥. vj. misce ⁊ fiat cõfectio solida cũ aqua sublimationis rorismarini. De hac confectione accipiat. ℥. j. ß. parti ante prãdiũ ⁊ ante cenã. ℂ Pillule quibus uti põt grã p̃seruationis sint iste. ℞. aloes epatici. ℥. j. hermodactyloꝝ elec. ℥. ij. agarici turbit electi añ. ℥. j. salis idi. ℈. j. anisi semis ruthe pipis albi piretri masticis añ. ℥. vj. isundant̃ oĩa in. ℥. v. succi saluie. cõquassent̃ ⁊ exponant̃ soli usqꝫ ad exiccationẽ eorũ. Deinde renouet̃ succus ⁊ iterũ exiccẽtur: ⁊ fiat taliter tribus vicibus. De hac ergo massa fiant pillule pro oĩ. ℥. octo. de quib⁹ recipe põt oĩ tertia uel quarta die duas uel tres parũ ante cenã: ⁊ põt etiã de eis accipe bis in mẽse. ℥. j. in aurora: ⁊ obseruare post eas que scripta sunt supra in solutiuo minoratiuo. ℂ Unctio qua uti debet que est mirabilis imp̃ssionis est hec. ℞. olei oliuarum antiquissimi lib. j. pulueris euforbij. ℥. j. iundebedu ster. ℥. ß. pulueriçentur deinde misce ⁊ ponant̃ in ampulla: ⁊ claudat̃ eius orificium diligẽter. ligetur itaqꝫ p̃dicta ampulla manubrio caldaris caldari existente pleno aque bulliẽtis: ⁊ p̃mittat̃ bullire usqꝫ q̃ tertia pars olei cõsumetur. ex hoc enim oleo calido cum se exponit lecto omnes partes stupide inungantur sepe ⁊ videbis mirabile ⁊ magnum iuuamentum si post fricationes añ missas conuenienter fiat. Ex hoc itaqꝫ regimine uolo satisfactuꝫ esse ad intentionem curatiuam ⁊ preseruatiuam: licet casus plura expeteret.

Consilium. 260.

De mala cõplexione calida ⁊ sicca magni pedis partim per essentiam: partim per colligantiam epatis sanguinem cholericum ad pedes effundentis a qua nocumentum coꝛruptionis in operatione tactiue potentie pꝛouenit. ℂ Diuiditur autem consilium in partes duas.

Prima Autem pars cõtinet capitula septem: que oĩa uersantur circa cognitionem egritudinis.

ℂ Sermo vniũlis de egritudine ⁊ diuidit cõsiliũ. Cap. I.

I virum Quẽpiã sũma ueneratione dignissimũ. si sapiẽtiã hominũ maximis lr̃arũ studijs refertissimã eximijs laudib⁹ cẽseri: maxime sapiẽtiã tuã vir isignis ⁊ celeberrime doctoꝛ Rainalde sicule igentib⁹ p̃conijs existimo colẽdissimã eẽ debẽ. video eniꝫ te nõ solũ in scibil b⁹ sapientie medicine que medicoꝝ coitati cõsueta sunt eẽ vsatũ: sed sublimioꝛib⁹ eiusdẽ facultatis eẽ ictũ. Scribis eni mihi mãm difficilẽ: ⁊ nõ qdẽ viro a quo sciẽtie p̃fectionẽ maioꝛe expectare debeas q̃ a teipo iãdiu approbatissimo studio uẽdicasti. sed tua illa p̃batissima sapiẽtia recte p̃cedit: est laudatissimo ritu quo iterũ ueterũ illustrioꝛes icedẽ solebãt. Neqꝫ enim contenti erãt ꝓprijs ingenijs in sciẽtiã uendicãdã: sed ad aliena gymnasia non raro: nõ solum litteris: sed etiã p̃sonaliter transferebãt: sic Plato memphiticos uates. sic Pythagoras queꝫ vulgus magum. Philosophi v̄o sapientissimũ esse dixerunt intrauit persas: pertrãsiuit caucasum montẽ: atqꝫ opulẽtissima indie regna pertrãsiuit: ⁊ ad extremũ usqꝫ oꝛbis latissimo phison amne trãsmisso p̃uenit ad caucasuꝫ: ubi Archita philosophũ in throno sedẽtẽ aureo: ⁊ de tãtali fonte potantem legentem audiret de nãli philosophia: de astronomia: de morali atqꝫ oĩ sapientia approbatissimũ. Sed neqꝫ tu fil'r cũ satis ⁊ peramplius tibiipsi ⁊ per teipsũ satisfacẽ possis. sed video q̃ illud facis ut expiri possis q̃ tũ qd ⁊ q̃liter ab alijs çelato quodam aio acqrere possis. Solẽt eni sapientes in aliena castra trãsire non tanq̃ transfuge facti: sed uelut exploratoꝛes: ut Anneus lucillus scripsit epistola pꝛima. Ne igit̃ intẽtũ tuũ frustretur ab eo qđ te querere video: ut sigd in euganeo studio ueritatis in rebus arduis habere possis. accipies foꝛtassis. tamẽ inculte magis q̃ pꝛofunde aliquid de materia quam optas ℂ Scribis eni virũ quadragenariũ hitudinis laudabilis: ⁊ conuenienti regimine rerũ nõ nãlium rectũ. neqꝫ effrenitantem in eorum aliquo: ⁊ maxime q̃ religiosus est ab anni fere spatio in magno pede dextro usqꝫ ad crus eius in domestica parte excessiuam fuisse passum calitatẽ adeo: ut etiam frigidissimã aquã mẽbꝛo illo effusam opatione sensus tactus. p̃cipiat uelut excessiuam caliditatem impꝛimere. Et in sũma nõ solũ aquã frigidã: sed omne aliud obiectũ cuꝫ frigiditate impꝛessiuum summe fere calidum ab eo percipitur. ℂ Res quidem hec ingentis est speculationis digna: maxime quia stõchus eius nãli lapsu a medio gñis labit̃ per fridum ⁊ humidum. Eo q̃ flegmaticus est: ⁊ flegma illud per viam indigestionis in eo congregatũ fuit: ⁊ nõ per viam defluxus a locis alijs. Est etiam epar huius viri q̃nqꝫ oppilonib⁹ agitatũ ab intensa caliditate. ℂ Adhuc ⁊ 3º videtur vir iste cibum suum cõuenienter digerẽ. Et ultimo scribit̃ ut p̃ractum est. regulatus modo viuendi satis pertransiuit usqꝫ ad mensem martij nuperrime p̃teritum: tunc aũt inuasit p̃dictum membꝛum doloꝛ magnus absqꝫ aliquo tumoꝛe uel rubedine: sed solum ibidem intensa caliditas cuꝫ doloꝛe percipitur. ℂ Et adhuc iterum eo magis hanc dispõnem existimo contemplãdã eẽ. video sufficientissime p̃curationi a viro in speculabilibus ⁊ opabilibus excellentissime trito. Quod apparet ex his que mihi inotuerũt: cũ pꝛimo ad ãtecedẽtẽ mãm ⁊ mandãtia mẽbꝛa in sui opõne p̃cesserit: ⁊ minorando: diuertẽdo: ⁊ digerẽdo: ⁊ ꝯfortando membꝛa: ⁊ pꝛopꝛie stõchum ⁊ epar. Sicqꝫ demũ cũ scđa uñi eũone ad eradicãdũ mãm p̃cessum est: ⁊ ad p̃ticularem mãm intendendo cum localibus ut embꝛocis iunctionibus: fricationibus ⁊ filibus processum est: ⁊ nihil fere de ꝯtingentibus canonico regimine applicabilib⁹ p̃termissum fuerit. Cum nihil tñ hoꝝ finalr̃ sm optata contulerit: ut scribit̃: qua de re rem hanc non solum grauẽ: imo magna speculatione dignissimam existimo foꝛe.

Unde pꝛo ipsius ingsitione ⁊ curatione etiã v̄z mihi cõtemplãdũ esse circa septem pꝛincipaliter. ℂ Et pꝛimum est. an hec dispõ sit per essentiam patientis membꝛi uel per colligantiam denominanda. ℂ 2m v̄o pꝛincipale sub qua denominatione moꝛbi reponenda sit. ℂ 3m v̄o est que sit spẽs lesionis uel nocumenti: qđ ab ipsa pꝛoducitur. ℂ 4m v̄o est cui potentie uel virtuti hec dispositio attribuẽda sit. ℂ 5m est cui particule essentialiter hec dispõ attribuatur. ℂ 6m v̄o est notificare signa eius. ℂ 7m v̄o ⁊ ultimum est ponere cañ. ⁊ instrumenta regiminis.

ℂ An hec dispositio sit per essentiã patiẽtis mẽbꝛi: an per colligantiam denominanda. Cap. II.

Taqꝫ si diligẽter hui⁹ dispõnis ueritatẽ inquirẽ debeo sm q̃ mihi ingeniuꝫ exhibebit reducẽdũ est pꝛimo dispõnem hanc ad notitiã ipsi⁹ distinctã ipsaꝫ diffinitiõe ei⁹ expmẽdo ⁊ rõnibus cõpꝛobãdo ⁊ illustriũ viroꝝ aucti bus vigorando. ℂ Est aũt hec dispõ oĩno ⁊ p̃ncipalr̃ dicenda mala cõplo cala ⁊ sicca mãlis que est egritudo per essentiã pꝛincipaliter totius cruris: ⁊ maxime particule patientis. ℂ Neqꝫ enim hec egritudo per colligantiam simpliciter denominari potest: eo quia raro contingit egritudinem per

colligātiam in parte aliqua extēdi per dies aliquos quin transeat in egritudinē per eēntiam. ¶ Adhuc etiā si hec dispositio eēt per colligātiā absolutā: ꝛ quocūqꝫ modo cōtingeret oportet inueniri mēbrū: per cuius colligantiā egrotaret tybia hui⁹ viri: sed nullū videt̃ assignari posse ut scribit̃: eo quia neqꝫ cerebrū: quoniā nō est materierū istarū neqꝫ tāte caliditatis cōmunicatiuū: neqꝫ stomachus pari rōne. Etiā qꝛ ut supius tactū est stomachus hui⁹ viri lapsus est a medio gñis ad frigidū ꝛ humidū materialiter. Neqꝫ ēt hoc idē de epate dici pōt. Et qꝛ dato ꝙ epar ei⁹ respectu medij gñis sit calidū ut scribit̃ ꝛ adhuc notabiliter appet de necessitate fuisse iuuamētū ex instrumētis euacuātib⁹ digerētib⁹ ꝛ cōfortātib⁹ que applicita fuerūt ut scribit̃: sed nullū apparuit iuuamētū ex hoꝝ applicatione ad epar: neqꝫ ad alia p̄dicta mēbra. igit̃ nō pōt deduci ꝙ egritudo ista īsit tybie p̄cise per colligātiam ab aliqua determinata pte. ¶ Forte aūt existimare posset aliqs: ꝙ hec dispositio iesset huic mēbro per colligātiā ei⁹ ad totū reliquū corpus prius ꝑducta: aut nūc depēdēs. sed neutrū horꝫ saluari pōt. igit̃ hec egritudo in mēbro isto nō est per colligātiā. patet cōsequētia. quoniā si sic necesse est p̄cessisse aliquā egritudinē per quā in crisi trāslata foret materia ad ipam tybiā: sed nulla p̄cessit egritudo: ad quā hec cretica trāsmutatio successerit. igit̃ in hoc mēbro talis egritudo nō potuit fieri per modū cretice trāsmutationis materierū egritudinū totius. ¶ Neqꝫ iterū aliqs credē posset ꝙ egritudo huic mēbro ineēt per ꝯtinuā ꝛ successiuā trāsmissionē paulatinā mãerū a toto ad hāc ptē. oporteret enim necessario assignare egritudines toti communes ꝛ eorū causas. Sed vir iste non egrotat mala cōplexione calida ꝛ humida: calida ꝛ sicca: frigida ꝛ humida: aut frigida ꝛ sicca toti cōmunib⁹: ut iam p̄scriptū est. igitur hec egritudo nō est per colligātiā totius ad hāc partē. ¶ Amplius demōstratione arguit̃ sic. si in toto corpore inueniret̃ egritudo aliqua de p̄dictis. quo mō saluaret̃ integritas opationū stomachi epatis ꝛ aliarū partiū ꝛ robur v̄tutis. De rōne eniꝫ formali morbi est ledere: sed egrotāte toto lesio eēt ualde magna. ergo facile demōstrabilis uel cognoscibilis. ꝯsequēs repugnat expientie. igit̃ ꝛ fundamētū illud ex quo ipm sequit̃. ¶ Patet itaqꝫ si bñ cōsideret̃ ꝙ oino oporteret cōcedē hanc egritudinē eē p̄ncipaliter per eēntiale nocumētū particule patientis.

¶ Neqꝫ uolo molestari hic an sit possibile uel de facto cōtingat hāc egritudinē ſm ptē aliquā per colligātiā depēdere ab aliquo mēbrorū supiorū debili exñte. facile enim cōcederet̃ id qm̃ mēbra supiora uelut fortiora supfluitates suas expellunt ad debilia. ꝑma p̄mi. cap̄ de mēbris in fine. sed p̄ncipale ad quod intendit̃ considerandum credo esse dispositionem huius per colligātiam. ꝛ demonstratū est. ¶ Adhuc iterum: neqꝫ video rōnē aliquā: neqꝫ auctoritatē que ꝓbare possint hāc egritudinē eē denominādā per colligātiā absolutā totius corporis aut alicui⁹ particule eēntialis ad ipm crus. Mirabile enim videret̃ quare in dispositione assignet̃ nocumētū per simplicē cōpassionē uel cōdolētiā: uel alterationē ꝓuenietē ab aliqua egritudine totius uel alicuius particule ad hoc membꝝ quin per signa ꝛ accñtia cognoscerent̃ egritudines tales toti aut pticule corpis appropate uel in eis exñtes. Etiā iterū hoc ꝓbat̃: qm̃ si totū aut aliqua pticula corporis egrotaret oporteret necio assignare. s. iuētionē spēi lesionis uel nocumēti ꝓueniētiū ab illis egritudib⁹ toti⁹ aut ptiū: qm̃ termin⁹ discretiuus sanitatis ab egritudie est sensibilis opationum lesio. Cū ergo neqꝫ toti⁹ neqꝫ ptiū appeat sensibilis in opationib⁹ lesio oino nō pōt dici hāc egritudinē iesse mēbro p̄cise p colligātiā ei⁹ ad totū aut ad aliq̄ ptē uel ptes: ut iā dictū est.

¶ Sub qua denominatione morbi hec dispositio reponenda sit. Cap. III.

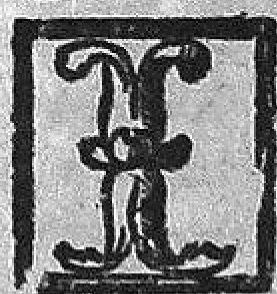
Postq̄z Autem satis apte visum est ꝙ p̄dicta dispositio inest cruri hui⁹ viri p eēntiā. iā videt̃ mihi declarādū eē q̄liter hec egritudo denoianda sit. Est eni dispō per quā ꝓuenit in opatiōib⁹ imediate nocumētū sensibile. quare ipsa est morbus: ut pꝫ 2° p̄mi. cap̄ p̄. fere in exordio. igit̃ aut erit egritudo nãe cōplōnalis: aut vnitatis: aut cōpōnalis. ꝯñtia necia est a sufficiēti diuisione membroꝝ cōprehensoꝝ sub his gñibus: ut pꝫ 2° tegni ibi. Gña aūt lapsuū sunt eadē his que v̄tutē cōplēt. Nā in quot naturis tanꝗ p̄ncipijs pficiūtur opationes nāliter dispositis: in eisdē p̄ternāliter variatis impficiunt̃ opationes. ut colligit̃ etiā 2° p̄mi. scōo caplo.

Videt̃ aūt ꝙ hec dispō nō sit egritudo cōpōnalis: eo qꝛ ibi nō inuenit̃ aliq̄ de egritudinib⁹ que cadē possint sub q̄tuor gñibus egritudinum cōpōnalium. Neqꝫ eniꝫ ibi est egritudo supficiei: qꝛ neqꝫ aspera est: neqꝫ nimium lenis ps huius membri. ¶ Neqꝫ iterū hoc mēbrum egrotat in figura: qꝛ hoc mēbrum nō est curuum: tortū uel distensum p̄ternāliter: ꝛ sic de alijs. ¶ Adhuc etiā hic nō est egritudo in receptaculo. ꝓpterea: qꝛ ibi nō est receptaculū aliqḋ uētriculus uel cōcauitas manifesta. ¶ Silr̃ etiā: qꝛ ibi nō est egritudo in via cum in loco illo nō sit via manifesti trāsitus alicui⁹ corporis de loco ad locum. q̄re hec egritudo non est cadens sub p̄mo gñe egritudinum cōpōnalium: qḋ plasma noiatur. ¶ Pari etiā rōne deducit̃ ꝙ hec egritudo nō est cōpōnalis in quātitate diminuta cum nō appareat mēbri extenuatio ul̃ cōsumptio manifesta. Neqꝫ est egritudo in quātitate aucta: quia nō est ibi aliqua supaddita particula quātitatiua: cum nō sit ibi tumor: de quo curādum: ut iam scriptum est. ¶ Similiter etiā facile ꝯuincit̃ ꝙ egritudo ista nō est cōpositionalis cadēs sub denoiatione numeri. neqꝫ enim ibi est aliq̄ particula uel substātia numeralr̃ aucta uel diminuta. igit̃ nō est egritudo in numero. ¶ Postremo etiā hec egritudo non est in situ pro loco capiendo ipm denoianda. neqꝫ eniꝫ ibi est aliqd extra locū q̄liter ꝛ ꝗtum esse nō debeat. Et iterū: hec egritudo non est denoianda egritudo in situ situm ipm pro colligantia uel societate accipiendo: ut in p̄cedenti cap̄ plane declaratum est. q̄re ex p̄dictis iā satis appet ꝙ egritudo ista non est cadēs sub denoiatione cōpositionalis alicuius sp̄erum decem que cadūt sub p̄mis q̄tuor gñibus cōpositionalis nãe: qꝛ nō est dispō in supficie via figura via uel receptaculo cadētibus sub p̄mo gñe cōpositionali denoiato plasma. neqꝫ in ꝗtitate aucta uel diminuta cadētibus sub scōo gñe. s. sub ꝗtitate. Neqꝫ etiā in numero: uel diminuto uel aucto qḋ est tertiū genus cōpositionalis: neqꝫ in loco per colligantiā que cadunt sub q̄rto gñe. s. situ. igit̃ non est egritudo cōpositionalis. ꝯñtia tenet a sufficienti diuisione oiuꝫ egritudinū cōpositionalium que comprehēdunt̃ ex Auic. 2° p̄mi. caplo tertio.

Pari etiā rōne scōo p̄ncipalr̃ deduci pōt. ꝙ talis egritudo nō est cadēs sub scōo gñe. s. nãe vnitatis. neqꝫ enim ibidē est solutio cōtinuitatis impropie dicta: que dr̃ extensio uel distractio ptiuꝫ quarūdā. ꝛ ꝯtractio aliaꝝ ut appet. neqꝫ etiā est ibi solutio ꝯtinuitatis ꝓprie dicta. quā Auic. ꝛ reliq auctores noiant solōnē imparis. neqꝫ enim mēbrū uel aliq̄ pticula impar est facta bipar uel tripar ꝛ sic de alijs. ¶ Adhuc etiā neqꝫ ibi est solutio ꝯtinuitatis in carne nō in cute: nō in neruo: neqꝫ in ligamēto: panniculo musculo uel chorda: uena: arteria: nec costa osse: uel cartilagine: ꝛ sic de alijs ibidē nō videt̃ esse solō ꝯtinuitatis. ¶ Contra: qꝛ ibi est dolor fortis. sed ois talis seqtur alterationē cōplexionis: aut solōnē ꝯtinuitatis. igit̃ in mēbro illo pōt eē uera solō ꝯtinuitatis: saltē ꝓfunda uel itrīseca: lꝫ nō apparens. ¶ Dicēdū est negādo ꝯñtiā. qm̃ nō sufficit oñdē necessitatē uere solute ꝯtinuitatis per p̄ñtiā uehemētis doloris. Ipsius enim cā pōt esse simplex subita uel fortis cōplexionis pmutatio absqꝫ solōne cōtinuitatis: ut patet ex lr̃a Gal. 2° tegni loquētis sub nota distinctionis dū dixit. Dolores vō ſm quemcūqꝫ incūbunt locū aut solutā cōtinuitatē: aut subitā alterationē oñdunt. ¶ Aut etiaꝫ scōo dici pōt ꝙ lꝫ concederet̃ ibi esse solutionem ꝯtinuitatis. ipsa tñ esset impropie dicta: ꝛ nō ꝓprie intellecta. videlicet. solutio imparis: ut dictū est. quare satis clare videtur esse tenendum in predicto membro non esse solutionem cōtinuitatis manifesta uel proprie dictam.

Cũ igit̃ Neqȝ hoc mēbrũ egrotet aliq̃ egritudinũ cõpositionaliũ uel vnitatis: ut ꝓbatũ est. relinqtur ꝙ mēbrũ illud necessario egrotabit gñe male cõplexionis a sufficiēti diuisione. ⸿ Et ꝑ͛ ↄclũo ex p̄cedētib⁹ est necessario deducta. Et lȝ ista cõclusio uera sit: tñ nõ est sufficiens ad cõpletã cognitionē uł curationē hui⁹ dispõnis. q̃re opȝ alias pticulariores p̄mittē conclusiones. ⸿ Quarũ 2ª est hec: ꝙ iste morb⁹ est cõplonalis ꝛ mãlis. Prima ps hui⁹ ↄclũonis ex p̄cedēti discursu satis deducta est. Et 2ª ꝓbat̃. qm̃ si talis dispõ eēt mala cõplo imãlis: aut eēt necio humida cał̃a frida uł sicca. Sed mala cõplo simplex humida per se dolorē nõ efficit 2ª p̄mi. cap. de causis doloris: ꝛ pluries alibi. Ampli⁹. si eēt malã cõplo frida aut calida tm̃: aut sicca tm̃: aut cał̃a ꝛ sicca: aut frida ꝛ sicca: tũc necio: aut eēt ab intrinseco eueniēs: aut ab extrinseco. Et si qdē eēt ab itrinseco aut eēt paulatine in mēbro facta: aut subito. Sed mala cõplo quelibet illarũ paulatine in mēbro acq̃sita nõ efficit dolorē. Nõ qdē cał̃a: q꞉ dato illo necio q̃libet ethic⁹ doleret. Nõ frida: q꞉ pari rõne paralitici a friditate iteri⁹ acq̃sita paulatine facti dolerēt. Sil'r ēt nec mala cõplo sicca paulatine eueniēs dolorem efficit: ut patet in ethica senectutis in pluribus dispõnib⁹ marasmodeis a siccitate factis: q̃re nõ poterit eē hec dispõ ꝓueniens a mala cõplone imãli simplici uel cõposita paulatine facta ꝓueniēs. ⸿ Neqȝ ēt dici põt ꝙ hec dispõ sit mala cõplo simplex uel cõposita imãlis subito facta. Tales enī spēs male cõplonis nõ ponunt̃ ab auctorib⁹. qm̃ nõ vident̃ hr̃e causas ꝓductiuas ipaꝝ: aut saltē ab aduersario assignari debent. Et si forte caderet hoc in imagĩatione alicui⁹ speculatiui difficile eēt assignare aliquã spēm male cõplonis immãlis de p̄dictis que eādē nõ associaret sibi mãm. ꝛ tu cõsidera. ⸿ Adhuc iterũ ostēdit̃ 3º ꝙ hec dispõ nõ est mala cõplo imãlis ab exteri⁹ eueniēs pp plura. Primo: q꞉ eēt difficile imaginari alicui⁹ primitiue cause cõtinuã applicationē ad mēbrũ per quã ipsum lederet ex cõtinua applicatione obiecti ad organũ tact⁹. Sȝ ex narratis ꝛ scriptis appet ꝙ q̃cũqȝ ꝛ quõcũqȝ organo tactus mēbri sui applicet̃ obiectũ frigidũ semp ꝑcipit calidũ. ergo oporteret p̄mitiuã causam cõtinue eē extitē. ↄ̃ns videt̃ ĩpossibile quo ad eē: imo ēt quo ad imaginationē. quare ꝛc̃. ⸿ Ampli⁹ si mala cõplo frigida cał̃a uel sicca imãlis continue eēt in ↄseruari depēdēs ab exteriori cã: ut aere ꝛ sĩlibus oporteret necio ꝙ semp nocumēto hui⁹ tristis sensationis lederet̃ eger: sed ↄ̃ns repugnat casui. igit̃. Relinq̃tur igit̃ ꝙ hec egritudo nõ est spēs male cõplexionis imãlis aliq̃ simplex uł cõposita: ut patet itelligēti. ⸿ 3ª ↄclusio p̄ncipalis ponitur ꝙ hic morb⁹ est mala cõplexio calida ꝛ sicca mãlis. Cõclũo ista ꝓbat̃. p̄mo q̃tũ ad p̄mã ptē ex p̄cedētib⁹ in ꝓbatione p̄cedētis ↄclusionis adductis. Et ꝓbat̃ ēt ex hoc: q꞉ per hãc egritudinē nocet̃ opatio mēbri nocumēto corruptionis. ut ꝓbabitur in seq̄ti caplo. sed nocumētũ corruptionis alijs paribus ut in plurib⁹ ꝛ q̃si semp fit a caliditate ꝛ siccitate sic͛ nocumētũ diminutionis ꝛ ablationis opationũ fit a frigiditate igit̃ hic morb⁹ rõnabiliter poni dȝ mala cõplexio calida ꝛ sicca. patet ↄ̃ntia. q꞉ denoiatio morbi ut in plurib⁹ assignat̃ ab auctorib⁹ penes efficiētē cãm mãlē. ꝛ minor est oiũ auctoꝝ p̄ma tertij. tractatu ꝑ. cap 6º. Judiciũ aũt de significatioib⁹ harũ lesionũ est: qm̃ cũ ꝓcedit cursu ꝓmutationis. i. corruptionis ſm plurimũ seq̄t̃ cõplonē calidã ꝛ siccã: ꝛ que currit cursu diminutionis ꝛ debilitatis ſm plurimũ seq̄t̃ frigus q̃re relinquit̃ vitas ↄclũonis. Qđ aũt hec mala cõplio sit mãlis calida. s. cholerica ꝓbabit̃ iferi⁹ in 6º cap de signis significãtib⁹. ⸿ 4ª ↄclio seq̄t̃ ad p̄dicta. ꝛ est ꝙ mala cõplo talis est mala cõplo sanguini acuto cõmixta. Probat̃ ↄclio ex deductione p̄cedētis: q꞉ si nõ est mala cõplexio calida ꝛ sicca. igit̃ ꝛ cholerica. ⸿ Itē si ipa cõmiscet̃ sanguini ipa reddit ipȝ cholericũ. ⸿ Amplius. hec mala complexio calida fortassis nõ euacuat̃ ab aliq̃ q̃titate adustionis: siue sit adustio in eadē mã cholerica: siue sit in sanguine acutiori facta. Et tertio iterũ hec ↄclio ꝓbat̃ iferi⁹ ubi in sexto cap ponent̃ signa huius dispõnis rectificatiua. q̃re ꝛc̃. ⸿ Et ex istis oib⁹ appet ꝙ hec dispõ reducta est ad pticularē denoiationem. s. ꝙ ipa est mala cõplo cholerica in pte illa partim fixa: partim depēdēs a cõtinua trãsmissione cholerici sanguinis ab epate ꝛ partibus supioribus ut a chili uena ꝛ similibus.

⸿ De specie lesionis que ab hac dispõne ꝓducit̃. Cap. IIII.

Tam igitur Patet ex p̄cedēti cap. ꝙ oportet declarare que spēs lesionis sit hec: q̃ tactu patiētis huius nobilis oē̃ frigidũ calidũ ꝑcipit̃. Ex quo fundamento appebit p̄cedētis capli ꝛ ueritatis ipsi⁹ itellect⁹ amplior: et erit via ad iueniēdũ curationis p̄ncipiũ ꝛ instrumēta idonea. ⸿ Lesio igit̃ uel nocumētũ in opationib⁹ ab auctorib⁹ assignatũ triplex est. s. diminutionis ablationis mutationis uel corruptionis uel mediocris lesio: ꝛ istis uarijs noib⁹ ut appebit opationũ lesiones uel nocumēta ab auctorib⁹ assignata sunt. ⸿ Dr̃ aũt nocumētũ in opationib⁹ diminutio multipliciter: ut q̃n opatio exēpli gr̃a trãsmutãdi sanguinem in alimētũ. que est ipsi⁹ cõuersio in humiditates secũdas diminuta eēt in digestione uel decoctiõe. vbi gr̃a. Si sanguis qui debet eē alimētũ carniformiũ partiũ cõuertat̃ in p̄mam humiditatē de secũdis: aut tertiã uel quartã: ita ꝙ in gradu caloris inueniat̃ humiditas secũda uariata respectu caloris carnis ⸿ Aut ꝟo secundo dr̃ diminuta opatio talis. ut si penes grossitudinē in substãtia que q̃titatis eēt diminute igrossat̃ sanguis uel humiditas. aut q꞉ aquosa. ⸿ Aut tertio diminuta dicit̃. ut si digestiua potētia fortis existēs ad trãsmutãdũ sanguinē in humiditates secũdas. in q̃nque horis gr̃a finis predicti nõ posset hn̄. ꝑpter debilitatē illũ sanguinē cõuertere in septē uel octo horis. Uñ siue sanguis in humiditates secundas diminute coctus a ꝟtute diminute trãsmutet̃ respectu gradus. aut respectu tp̄is ad hãc trãsmutationē idonei. totuȝ hoc nocumētũ sub lesione opationis noiata diminuta poni debet. ⸿ Etiã iterũ huic tali nocumēto inuenit̃ aliud contrariũ nocumētũ per viã itēsionis nominatũ. Nõ enim est iconueniēs. ut si nocumētũ in opationib⁹ assignat̃ per spēm diminutionis. ēt in eisdē opationib⁹ assignari possit nocumētum per itēsionē. Et hoc qdē nocumētũ itelligat̃ per cõtrarietatē ad p̄dicta oino. ut si gradus coctionis tñscēderet ↄueniētiã ad tñsmutãdũ sanguinē in humiditates scđas ꝓportionatas nutrimēto carniformiũ. ut q꞉ in gradu cõplonali excederent humiditates secũde. excederēt caliditatē carniformiũ mēbrorũ. aut mõ substãtie grossiores ꝛ magis cõpacte redderentur aut in tp̄e minori multũ excoquerent̃. pȝ ꝙ in opatione transmutatiua sanguis in humiditates secũdas carniformibus mēbris cõueniētes eēt nocumētũ. Et nõ qdē per modũ diminutionis: ut paulo añ appuit. ergo per modũ itēsionis sic͛ declaratũ est. ⸿ Forte aũt ex p̄dictis videret̃ isurgē dubitatio. s. ꝙ nõ in cuiuscũqȝ mēbri opatione nocumētũ ↄtingi posset per viã itēsionis. sic͛ pȝ de opatione visiua fuisse de mēte Auicēnę 3ª tertij. cap 2º. Uoluit enĩ ibi supfluitatē in visiõe depēdē ab eq̃litate oculi. ꝛ tu ↄsidera hic. qm̃ fortassis a tēpamēto oculi nõ põt ꝓuenire excessus in tēperata visione: nisi per superfluitatē vidēdi in oculo tēperato itelligeret̃ pfectior opatio: que repiri possit in latitudine tēperamēti que repiret̃ in oculis extremis tēperãtie positis. pfectissimũ enim in tēperie supfluũ denoiari põt respectu extremorũ tēperiei. ⸿ Ex quibus oib⁹ in vnũ collectis videri põt ꝙ nõ ois opatio diminuta dicit̃ esse leuis ſm itētionē Gal. secũdo tegni ubi dixit. ꝙ nocet̃ opatio tripliciter. s. leuiter. i. diminute. ut oēs exponũt. Opatio enĩ per itēsionē assignata nõ est leuis. i. diminuta sed intensa est. ut deductuȝ est. quare ꝛc̃. ⸿ Et ex hoc fundamento patet manifeste ꝙ operatio tactiua huius nobilis per quam comprehenditur frigidum ex impressione calidi non est diminuta. Oporteret enim ꝙ obiectum intense calidum perciperetur remisse tale. ut intense tale que sub nocumento diminutionis operationum includuntur ut deductum est. ⸿ Ita aũt ꝛ nũc iterũ ingrere oportet. q̃lis sit hec nocumēti

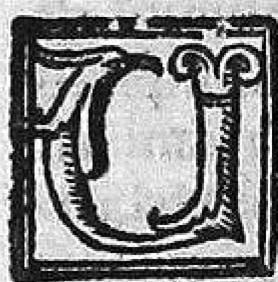
in opationibus spẽs. Neqꝫ ẽt dici põt ꝙ sit ablata: qm̃ nocu
mẽtũ ablatiõis tollit ꝑsentiã actualitatẽ uel essentiã operatio
nis. Q̃ȯ igiẗ hic sit opatio sensitiua ꝓbaẗ: q꞉ ꝑcipit obiectuꝫ
imprimẽs: ergo non est ablata sensatio membro. ergo nõ po
test dici operationem sensus ab eo ablatam esse. ¶ Quare
cum nocumentum in operatione huius mẽbri non sit ꝑ viã
intensiõis: aut diminutiõis assignabile. ut paulo añ deductũ
est. Neqꝫ ẽt ꝑ viã ablationis sensus: ut nũc ꝓbatũ est. Relinq
tur ergo ꝙ nocumẽtũ in opõne sensus in mẽbro huius viri
erit corruptio denoiandũ. ꝯñtia necĩa est a sufficienti diuisio
ne oĩum modoꝝ nocumẽti uel lesionis que assignanẗ in mẽ
bris triplr̃. ut 2ꝰ tegni. Noceẗ aũt opatio triplr̃ aut leuiter. i.
diminute: aut mediocriter. i. corrupte. ut declarabiẗ. aut oĩo
nõ fit. i. auferẗ. ¶ Est aũt nocumẽtũ corruptiõis in opõnibꝰ
ab auctoribꝰ assignatũ: ꝑ qȯ formale in opõnibꝰ que coĩter
hũane spẽi ꝯueniũt ꝑmutaẗ. hoc ãt itaqꝫ est: ut ꝑ modũ actio
nis mẽbroꝝ ꝑueniaẗ ad ꝑmutationẽ specifice denoiationis
in opõnibus. vbi grã. sicut si forma epatis cũ temperamento
suo trãsmutare debens chilũ in massam sanguineã ꝑtes chi
li sua calitate ⁊ humiditate mediocri fluxibilitate ⁊ aereitate
⁊ vnctuositate aptas ꝯuerti in sanguinem transmutaret in
fumositates: uelut frequenter fit in tympanite: aut in aquosi
tate uelut asclite: aut in sanguineꝫ aquosum flegmaticum ue
lut in hyposarcha. Talis eñi transmutatio est actio. igiẗ opa
tio: ⁊ non ablata: ut patet: neqꝫ diminuta uel intensa: ut dedu
ci potest ex p̃dictis. igitur denominatur corrupta. Et cã est:
q꞉ sicut in uera corruptiõe fit trãsitꝰ a denoiatione vnius spẽi
ad alterã: ita ⁊ in hac. ꝑtes enim in chilo assignate disposite
erãt transmutari in sanguinẽ: sed fuerũt trãsmutate in aquo
sitatẽ aut in fumũ uel aliã ꝯsilẽꝫ substãtiã: ꝫ fuit in obiectum
illud facta trãsmutatio corruptiua ꝑ quã deuentũ est ad trãs
mutationem specifice denominationis illius. ¶ Ex quo ap
paret ꝙ talis opatio oĩno dr̃ ex toto gñe ꝑter nãꝫ. gñalr̃ enim
uerificaẗ ꝙ hec est ꝑter nãm toti hũane spẽi ⁊ cuilibet indiui
duo ipsius. s. ꝙ ꝑtes laudabiles chili que debuissent ꝯuerti
in sanguinẽ laudabilem conuerse sint in fumuꝫ aut aliã mãꝫ
corruptã. Et forte ex hoc fundamento quis facile deducere
poterit: ꝙ hec opatio noiaẗ etiam corrupta: q꞉ tendens in cor
ruptionem uel ꝑparans ad corruptionem membri illius cu
ius est opatio corrupta. Raro enim cuꝫ tali corrupta opõne
epatis imaginari possumus epar diu perdurare quin corrũ
paẗ: imo ⁊ indiuiduũ totuꝫ: quare merito denoianda est opa
tio corrupta significatiue: q꞉ significat mẽbri uel totius cuiꝰ
est opatio corruptionẽ: ⁊ tu considera ꝙ hoc vr̃ esse rõnabile
eo q꞉ nocumentũ corruptiõis in operationibꝰ est deteriꝰ no
cumentum q̃ȝ diminutionis opõnũ alijs paribꝰ. Nocumen
tum enim diminutionis opationum non ita faciliter aut ci
to tendit uel ꝑparat ad corruptionem alijs paribus sicut no
cumentum corruptionis preparat ad illaꝫ. ¶ Et ex hoc fun
damento iteꝝ intelligi potest: quare nocumentum corruptio
nis in opõnibꝰ tam uarijs denoiationibꝰ ab auctoribus de
noiatum sit: noiaẗ enim mutatio uel permutatio propter trã
situm ad alteram specificam denoiationeꝫ: ut visuꝫ est. Neqꝫ
enim in nocumẽto diminutionis iste fuit trãsitus. ¶ Cõtra
ex hoc fundamento vr̃ esse deducendum ꝙ nocumentum
ablationis opõnũ denoiari dꝫ nocumẽtũ corruptionis. ꝓba
tur ꝯñtia: eo q꞉ sicut per nocumentũ corruptionis fit transitꝰ
in alterã denoiationem specificam. Ita ꝑ nocumentũ abla
tionis fit transitꝰ in eãdẽ. ꝫ vnũ illoꝝ nocumẽtoꝝ non differt
ab altero: negãda est ꝯñtia illa. Et dicendũ est ꝙ oẽ nocumen
tum corruptionis in opõnibus ꝑsupponit entitatẽ uel ꝑñtiã
opõnũ. Sed nocumẽtũ ablatiõis excludit oẽꝫ opõnẽ: q̃re ⁊c̃.
¶ 2ꝰ appeꝛ. q̃re a Gal. hoc nocumẽtũ corruptionis denoia
tũ sit mediocre: q꞉ vr̃ mediũ tenẽ inter ablatiuũ eẽ opõnuꝫ ⁊
diminutiuũ eẽ ipsarũ. Est eñi in corruptione ꝑñtialr̃ opatio
mẽbri: ꝑꝑ qȯ distinguiẗ ab ablatione: vnde non est tãti nocu
menti portentiuũ nocumẽtum corruptionis sicut ablatiõis.
Neqꝫ est ita leue sicut nocumentum diminutionis: imo est
fortius illo: ut apparet ex p̃dictis. Igiẗ erit mediocre inter illa
duo nocumenta: qȯcũqꝫ enim nocumentũ in opõnibus re
missius est pessimo ⁊ intensius leuissimo mediocre denoiari
dꝫ: quare bñ dixit Gal. Noceẗ opatio mediocriter ⁊c̃. ⁊ hec
fuit cã ꝑꝑ quã Auerrois 3ꝰ colliget. cap̃ de accñtibus super
uenientis virtuti nutritiue. Nocumentum corruptionis in
opõnibus oĩum mẽbroꝝ noiauit permutationem ad malas
opões: ut ibi clare colligi potest dum dixit. Lesio que suꝑue
nit ulr̃ opõnibus membroꝝ ⁊ passionibꝰ eoꝝ est tribꝰ modis
Unus eoꝝ est ut opatio membri cessauerit: ut sint propinqua
pũcto priuatiõis. Scõs est ut sit diminuta a suis nãlibꝰ opõ
nibus. Tertius est ut sit ꝑmutata ad malas operationes. vi
de q꞉ corruptionem denoiauit respectu diminutiõis. Et eun
dẽ sermonẽ ꝓtulit ꝑ cãticoꝝ Auic. cantico. 115ꝰ dũ dixit. Egres
sus nãlis opõnis a dispõne sua est triplex. ipsiꝰ debilitas: ipsiꝰ
ablatio: ⁊ ipsiꝰ ꝑmutatio. ¶ Itaqꝫ ex oibꝰ bñ collectis adinui
cẽ deducenda est ꝯclo talis. Q̃ȯ nocumẽtũ in opõne sensus
tactus ꝑtis patientis in isto nobili denoiari dꝫ spẽs lesionis
corrupte: neqꝫ eñi diminuta uel intensa neqꝫ ablata ut iã ꝓ
batum est: igiẗ necesse est ipsam esse corruptã. ꝯñtia necĩa est
a sufficiẽti diuisione oĩum spẽꝝ lesionis in tria mẽbra iam de
clarata. Hec quidem iam facile ex predictis intelligi possunt.

Sed iam nunc nõ minor isurgit difficultas in assi
gnando modũ quo ꝑ spẽꝫ male cõplõnis
particule illius ꝯtingat ꝙ obiectũ calitatẽ imprimẽs in mem
brũ illud a potẽtia tactiua ꝑcipiaẗ fridũ: ⁊ ecõuerso. s. ꝙ obie
ctũ fridũ ꝑcipiaẗ calm̃. Neqꝫ eniꝫ saluari põt ex ꝑte obiecti
omne enim tale imprimens in mẽbrum taliter ipsuꝫ alterat
qualiter inest ei altera in potentia uel in actu: sed obiectũ est
calidũ actu: ergo taliter imprimit in membruꝫ. ¶ Amplius
hoc non vr̃ posse defendi ex parte membri: qm̃ ipm̃ iam est
alteratum ad caliditatẽ: ergo per illam non potest apprehen
dere obiectum sub specie frigiditatis. ¶ Et 3ꝰ iterũ arguiẗ:
qm̃ dato ꝙ obiectum sit actualiter calidum: ⁊ membrum ẽt
calm̃ non inueniẗ ibi aliqua qualitas accñtalis uel accñta
liter faciens ad ꝑmutandũ mẽbrũ ad frigiditatem per quam
obiectũ calidũ uidereẗ frigidum: igiẗ etiam ex parte accñta
lis impressionis non potest hoc saluari. ¶ 4ꝰ iteruꝫ ad illud
arguiẗ: qm̃ spẽs calitatis impresse ab obiecto in membruꝫ
non reꝑñtant nisi calitatẽ ⁊ mẽbrum sufficienter recipit im
pressiones illius. ꝫ de necitate reꝑñtabiẗ in eo calitas ⁊ non
frigiditas. ¶ Ad hec oĩa rñdendũ est dando modũ quo ꝯtin
gẽ possit ad ipressionẽ obiecti cali reꝑñtari in mẽbro sensatio
nem fridã. Et primus qdẽ modus est cum occurrit membro
obiectũ calitatẽ imprimẽs videnẗ ꝯcurrẽ cãe calitatis in mẽ
brũ imprimẽtes. Prima qdẽ ex ꝑte obiecti qȯ calefaciẽdo im
primit. 2ꝰ vȯ ex ꝑte male cõplõnis fientis qua egrotat mem
brũ: ꝑꝑ que duo cũ mẽbruꝫ calefit notabilr̃ rarefit ẽt magna
spũum q̃ȝtitas ⁊ ꝑtiũ calaꝝ ab eo resoluiẗ ⁊ euaporat partes
igiẗ eẽntialr̃ fride ꝑ resolõnẽ iã in mẽbro assignataꝫ ad quã
sequitur friditas ꝑuatiua: ꝑñt friditatẽ suã in organum sen
sus tactus imprimẽ: eo q꞉ maior tunc vr̃ ꝓportio inequalita
tis mẽbroꝝ fridoꝝ ad infridandũ q̃ȝ obiecti ⁊ male cõplõnis
iam dicte ad calefaciẽdũ. igitur pro tunc in mẽbro ꝑcipietur
impressio eoꝝ: que a ꝓportione maioris ineq̃litatis agunt in
mẽbrũ: sed illa sunt mẽbra frida ut ossa ⁊ cartilagines panni
culi flegmatice ⁊ melice ꝑtes. igiẗ in membro percipietur fri
ditas. Tunc igitur membrum impressionem a re calefacien
te percipiet sub ratione frigiditatis. ¶ Contra: q꞉ data ista
responsione sequitur ꝙ hec operatio nõ debet denoiari cor
rupta. ꝓbaẗ: q꞉ talr̃ mẽbrum percipit qualiter ab agente in
ipm̃ imprimiẗ uel ab agentibꝰ: sed agentia imprimunt. infri
dando: ut iam dictũ est: ergo potentia tactiua: tunc nõ appre
hendit corrupte: imo ꝑfecte ⁊ ꝯuenienter: qm̃ apprehendere
corrupte est apꝑhẽdere aliqȯ ꝯ̃riũ uel ꝙ nõ est de essentia im
primentis. ut ex precedentibus apparere potest. ¶ Ad hoc
motiuũ ⁊ sibi silĩa dicendum est. ꝙ opatio mẽbri in casu assi
gnato ⁊ in mõ dato potest dici conueniens ⁊ bona: ⁊ potest

dici corrupta respectu diuersoꝝ. est eni ꝯueniens inquantū frigide ptes mēbri in organū tact⁹ friditatem iprimēdo a potentia tactiua pcipiunt frideꝫ: sed est corrupta inq̄tū impssio in mēbrū ꝯsecuta est ⁊ ad obiectū imprimēs calefaciēdo potentia ergo tactiua calitatē ab obiecto impressam pcipit sub rōne friditatis per accñs: quare merito corrupta noiatur.

❡ Alter modus soluendi ad p̄dicta motiua q̄ fere reuertit in idē est cū fit ab obiecto calefaciēte impressio in mēbrū pp magnā raritatē in mēbro acq̄sitā ⁊ resolonem ⁊ debilitatem aer circūdās mēbrū fridus exiñs imprimē pōt in mēbrū mō supius assignato: q̄re potētia tactiua pcipit impressionem friditatis aeris: cuius cā fuit calitas iam impressa ab obiecto ⁊ a mala cōplone cala sił. Hec tñ solo finalr vī tendere in p̄mā ⁊ tu ꝯsidera: q̄ satis difficilius est redd̄e cām q̄re obiectum calidū imprimēs pcipiatur fridū q̄ q̄re fridū pcipiat calidū. Nā facile ad hoc 2ᵐ rñderi posset capiēdo p̄ncipiū p antipistasim: ⁊ que sequunt ad illā: ⁊ sic facile solueret ꝓbleuma. s. quare vir iste q̄ tū ad sensum tactus ex approximatione obiecti frigidi calitatē pcipit. Mala eni cōplo cala a suo ꝯrio q̄ effugit p accñs ⁊ violenter fortificata uel aucta repitat organo tactus spēs calitatis subito ⁊ uehementer imprimētis. pp q̄ frigidū obiectum percipitur calidum: ⁊ tu ꝯsidera. ❡ Ex quib⁹ oib⁹ appet iam satis mediocriter satisfactum esse ad mām capłi tertij. s. que sit nocumēti spēs in mēbrū huius nobilis viri iā impressa. ⁊ que sint eius cāe ⁊ forma ⁊ modus assignandi hanc spēm corrupte sensationis organi tactus eius. Adde autem aliter nisi tibi placet.

❡ De potentia uel v̄tute cui hec dispō attribuēda sit. Cap. v.

TAūt clarius ⁊ parūper subtili⁹ hui⁹ dispōnis mā apiat: iā opz ingrē cuius v̄tutis hec sensatio tristis sit passio appropata uel denoianda. ❡ Iā eni p speculatores in hac mā due euidētes sūt opiniōes. Et vna q̄dē ponit q̄ tristis sensatio in mēbrū impressa ab obiecto est passio v̄tutis appetitiue mēbri patiētis cū mēbro sensationis bñ disposito. occurrit obiectū potens ad imprimēdū subito. ⁊ ꝭm ꝯrietatē ⁊ māliter ultra impressionē hāc ab organo tactus apprehēsaꝫ causat uel p̄ducit in mēbro sensatio q̄dē per quā apprehenditur illa impressio sub rōne tristis ⁊ disc̄uenietis: ⁊ ad istam sequitur tristitia que q̄dē non est aliud formalr q̄ appetitus mēbri ad effugiendū hanc dispōnē ⁊ non p̄sistēdū in illa que tristitia iā dicta formalr est dolor in mēbro pceptus. Et ipse q̄dem talis non vī aliud q̄ actus sensationi tactiue superadditus. Ex q̄bus appet q̄ ꝭm modū istū oīs tristis sensatio dolorosa in mēbrū impressa est actus tactui sup̄addit⁹ approprīādus potentie appetitiue mēbri ad effugiendum ipsum.

Et ex hac q̄dē physica positiōe multa p̄nt ꝯseq correlaria. ❡ Primū q̄ uera cuiuscūq̄ȝ doloris curatio esset illius appetitus mēbri ad effugiēdū tale nocumētū ablatio uel p̄mutatio. ❡ 2ᵐ q̄ in cura cuiuscūq̄ȝ doloris prima ⁊ p̄ncipalis intentio ꝺ3 esse ad virtutem mēbri in quo est appetitus talis: ⁊ non ad membra tactus uel sensationis. ❡ Et 3ᵐ correlariū est: q̄ uera ⁊ propria curatio cuiuscūq̄ȝ doloris p̄cise est delitiose sensationis impressio ⁊ non alicuius qualitatis de primis uel de sc̄dis inductio uel p̄ductio in membro. ❡ Et 4° ex hoc itelligi pōt quare delectatio in aiam ipressa: ut cū instrūs musicalib⁹ ⁊ amenis uocib⁹ ⁊ delectabilib⁹ ut cātu amene uocis v̄ginee ⁊ reliq̄ taliū uere sunt dolorem sedātia: eo q̄ delitiā inducūt tristitie in mēbris impresse remotiuam. Et legi p̄nt hi sermones 4° p̄. cap penultio in fine dū inquit Auic. Et dulcis cātilene. ⁊ p̄pe cū ex ea p̄uocat somnus ⁊ occupari in eo. q̄ gaudiū efficit doloris uehementiam sedat. ❡ Et 5° iterum ad hanc pōneȝ sequit̄ q̄ nullum instrm̄ calidum inq̄tū alteratiuū. uel fridū inq̄tū repulsiuū uel ingrossatiuū: aut siccū māe ꝯsumptiuū: aut cōpositū ex his ut anodinū noiatum medicamen doloris abscissiuū in cōcreto uel abstracto intellectū p̄prie ⁊ uere ꝺ3 noiari doloꝝ curatiuum per uerā ꝯrietatem. Neq̄ȝ enim appetitui membri ꝯsideranti effugē nocumentū ⁊ nō p̄sistē sub illo uere ꝯriat calidum uel fridum. Neq̄ȝ aliud calidū simplex: uel cōpositū per uerā cōtrarietatem quā hēat ad mēbra. uerā eni ⁊ p̄pam ꝯtrarietatē ad talē tristitiā hēt delitia: ⁊ plurima taliū istis addēda sunt.

❡ Et sequit̄ itez ultimo ex fundamento istius opiniōis. q̄ nullū medicamē narcoticū itez est uere doloris curatiuum: imo forte illius inductiuū per accidens: eo q̄ sensationem a membro aufert aut notabiliter diminuit.

Quia tñ positio ista ualde multū est speculatiua a medicinali via elōgata nō multū vī utilitatis cōferre in scia medicine. quare poti⁹ ab ea recedēdū est uelut oio physica: ⁊ in mā libri de aia v̄sus finē amplianda. ❡ Ideo sequendo cōem medicoꝝ opinionē dicēdū est q̄ dolor ⁊ quelibet tristis sensatio est passio v̄tuti sensitiue sensu tactus appropriata. Hec q̄dē ꝯclo multis pōt auctoritatibus declarari: ⁊ rōnibus q̄plurimis affirmari. ❡ Et p̄ q̄dē est auctas Auic. 2° sexti naliū. cap 3°. ubi describendo tactū incipit. Tact⁹ est vis. i. potētia ordiata in neruis cutis toti⁹ corpis ⁊ eius carnib⁹ ad apphēdēdū id q̄ tāgit illud. s. corp⁹. ⁊ affectat ꝯrietatem p̄mutātē cōplonē ⁊ affectionē cōpōnis. vide q̄ ponit tactū eē potētiā in mēbris sensus: ⁊ patet q̄ loquit̄ ibi de sensu exteriori. oīs aūt appetitus est reponēdus sub interiori sensu. q̄re ⁊c̄. ❡ 2° iterū appet hoc idē esse uerū ex eius aucte ibidē dū inq̄t. q̄ tactus est primus sensus in hoīe ⁊ in oī aiali terreno. Sed in hoīe aliq̄n inuenit̄ ⁊ nō inuenit̄ potētia interior appetitiua talis que hñ demrari possit: ut in embrione fortassis declarat̄. aut in apoplesia. aut melius in uera frenesi uel in cibare. In talib⁹ eni opōnes sensuū interioꝝ ipedite sūt. ⁊ in plurib⁹ eaꝝ tact⁹ uel ei⁹ opō nō est ipedita. igit̄ tact⁹ potentie tactiue mēbri pceptiue sensus exterioris approprīādus. ❡ Et hoc iterū declarari potest ab eodē Auic. ex p̄prietatibus tactus dum dicit q̄ de p̄prietatibus tactus est q̄ tota cutis que circūdat totū corp⁹ est sentiens per tactum ⁊ non vna sola eius ps. Si igit̄ tota cūtis sentit per tactuȝ vī mirabile q̄ tactus appropriari debeat potentie tactiue appetitiue que non vī esse concomitans toti corpori. ❡ 4° contra predictam positionem arguitur ex snīa Aristotel. 2° de aia. qui ponit q̄ tactus cōsistit̄ in debita p̄portione qualitatū primarum. pp q̄ opz refractā eē cōplonē mēbri uel organi tactus ita ut quodāmō mediū existat inter excellentias qualitatum p̄dictarū: ut p3 2° de aia. cap de tactu. ubi inquit. tanq̄ sensu in medietate q̄dā exñte in sensibilib⁹ ꝯrietatibus. pp hoc eni discernit sensibilia: imediū enim discretiuum est. fit enim ad utrūq̄ȝ ipsoꝝ alterū extremorū. Sed tale medium uel temperies non vī attribui posse appetitui: quare dolor non vī esse passio appetitus ⁊c̄. Amplius possibile vī non soluȝ quo ad imaginationē sed et quo ad esse mēbrū p̄uari appetitu quem ponit p̄dicta positio. Sed impossibile est aial viuens esse sine sensu tactus. igit̄ sensus tactus vī rōnabilius debere poni pceptiuus talium excellentiarum. per quē et mēbrum effugiat illas. ꝯñtia vī esse nota. ⁊ colligit̄ 3° de aia uersus finem. ubi uoluit philosophus datū esse sensum tactus aialib⁹ ad fugiēdū nocitiua ⁊ ꝓsequēdū iuuatiua. ⁊ minor colligit̄ ab eo 2° de aia. ultimo cap. ubi inquit. Sine sensu enim tactus monstratum est. quoniam impossibile est esse animal. ❡ 3° iteruȝ ad idem arguit̄: q̄m si per solā sensationeȝ sensus tactus saluari pōt q̄ mēbrum inclinet ad euitandum impressionem rei ꝯtrarie subito ⁊ uehementer imprimentis: nō vī necium ponere tristitiā illā que est appetitus non p̄sistendi sub dispōne illa: q̄m frustra vī appetitum multiplicari postq̄ saluari potest per sensum tactus ut dictum est: sic non vī ponendus esse appetitus ille uel tristitia iam predicta. ❡ 4° iterum arguit̄. q̄m sensus tactus multiplicat̄ multiplicatione obiectorum imprimentium ꝭm excellentias qualitatum sensibiliuȝ s. calitatis friditatis ⁊c̄. sed talis tristitia uel appetitus non multiplicat̄ multiplicatione talium obiectoꝝ. maior patet 2° de aia. cap de tactu. sunt quedā. s. qualitates que tāgi p̄nt ꝺr̄ie corpis ꝭm q̄ est corpus. dico autem d̄r̄ias quibus elementa

determinant calidū frigidū siccum ⁊ humidū ⁊c̄. Et minor ꝓ
batur. q2 potētia appetitiua predicta nō multiplicatur mul
tiplicitate obiectoꝝ calidoꝝ frigidoꝝ ⁊ similium. ¶ 5° iterū
cōfirmatur. qm̄ alij sensus sentiunt per alterū. solus aūt sen
sus tact⁹ sentit per seipsum. sed appetitus sentit ⁊ nō est tact⁹
ḡ per alterū. ⁊ nō nisi per alterū actū. ḡ sensus tact⁹ nō est sen
tiēs ꝑ se absq3 appetitu. maior colligit̄ 2° de aīa. ultio cap. Et
mīor p3. q2 talis appetit⁹ quē ponit illa potētia est sensus sen
tiēs ⁊ nō per se nisi inq̄tū potētia sensitiua sensu tact⁹ appre
hēdit impssionē. igit̄ ⁊c̄. Ampli⁹ si sēsus tact⁹ patit̄ ab obiecto
uehemēter ⁊ subito ipr̄imēte h3 ɔ̄rietatē. ḡ uel aliqd ꝑcipit ul̄
nō. si nō ꝑcipit: ergo sequit̄ ꝙ mēbrū nō debet dolere. Si vō
percipit hanc impssionē: ergo dolet. patet ɔ̄ñtia cum talis im
pressio sit ɔ̄traria subito ⁊ uehemēter imprimēs. ergo non vi
det̄ necessariū ponere illū appetitū. quare ⁊c̄. ¶ Quare ex oi
bus istis aggregādo videt̄ ɔformi⁹ loquendo mētib⁹ aucto
rum ponere qdē ⁊ tenere ꝙ dolor est tristis sensatio rei cōtra
rie subito ⁊ uehemēter impmentis approꝑata potētie mēbri
in quo est dolor si membrū illud sensibile fuerit. ⁊ hec de capi
tulo quinto ita iam succincte posita sufficiant.

¶ De pticula cui hec dispō eēntialiter attribuēda sit. Cap. vi.

Iam nūc videt̄ necessariū esse ꝓ determinatio
ne sexti capituli declarare. cui pticule hec
sensatio tristis attribuenda sit. Ja3 enim apparet ex
premissis ꝙ oportet organum tactus se habere ɓm
mediocritatē in temperātia qualitatū sensibilium
igitur nō videtur ꝙ mēbrum hanc sensationē habēs debeat
esse os cartilago uel neru⁹. ꝓbatur ɔ̄sequētia. q2 talia mēbra
sunt frigida uel sicca elongata a temperie inter excellētias q̄li
tatū iam dictarum. igitur ⁊c̄. Itē pari ratione argueret̄ ꝙ ca
ro non debet esse organū tactus: eo q2 respectu medij generis
s. cutis ponit̄ esse calide cōplexionis ⁊ humide. q̄re ⁊c̄. ¶ In
hac aūt materia uarie sunt inuente sapiētū discolie. Quida3
enim posuerūt organū tactus esse carnē. ut patet ex sententia
Arl. 2° de partibus animaliū. cap 2° de tactu in translatiōe
arabica dū inqt. Instrumentū ergo sensus istaꝝ rerū. s. q̄lita
tū tangibiliu3 est ex carne. que non est alijs. s. membris. vide
ꝙ clare vult carnem esse organum tact⁹. ¶ 2° vō hoc videt̄
esse de intētione ipsi⁹ eodē cap ubi inqt. ⁊ iste. s. sensus tactus
de eo fingit̄: ꝙ sentit multis modis diuersis ⁊ ɔ̄trarijs: ut ca
lidū ⁊ fridū ⁊ humidū ⁊ huiusmodi. Instr̄m ḡ sensus istarū
reꝝ est ex carne magis q̄ ex alio. ¶ 3° vō iteꝝ est auctas ei⁹ in
2° de ptib⁹. x° cap dū inqt. Et istr̄m sensus tact⁹ est hoc mēbꝝ
s. caro. Et mēbꝝ hoc ɔueniēs est illi: ut alijs aīalib⁹. Istud er
go mēbrū hēt sensu3 tact⁹. ⁊ est ꝑncipiū isti⁹ sensus sicut dici
mus ꝙ pupilla oculi est ꝑncipiū sensus visus. s. organu3. qm̄
opatio uel depuratio visus est in eo. ¶ 4° iterū est Arl. au
ctoritas ꝓ de hystorijs aīaliū. 6° cap. inqt eni ibi. Sēsus ḡ ta
ct⁹ est in mēbro cui⁹ ptes sunt silēs. s. in carne uel in alio sibi si
mili. ¶ 5ª vō auctoritas ei⁹ est 3° hystoriaꝝ cap de cute inqt
Coriū. i. cutis caret sensu cū abscindit̄: ⁊ ꝑcipue coriu3 capi
tis. qm̄ in illo loco inter coriū ⁊ os non est oīno caro. Vide ꝙ
clare philosoph⁹ vult nō poni sensum tact⁹ in aliquo mēbro
qđ existat sine carne. Plures ēt auctoritates hāc opinionem
philosophi sonātes colligere potuissem per magnū ꝓcessum
xix. libroꝝ de aīalib⁹: sed iste ad p̄ns sufficiāt. ¶ Hāc ēt opini
onē ponentē carnē esse organū tact⁹ secuti fuerūt Alexander
⁊ Themisti⁹ ut iponit eis cōmētator 2° de aīa. cōmēto. 16. 109
⁊. 116. lege ibi. Fuerūt aūt que induxerūt hos illustres ad affir
mādū opinionē hāc motiua plura. ¶ Primū. q2 si caro non
est organū tactiue potētie tunc forma carnis non eēt virt⁹ or
ganici corꝑis. qđ est cōtra diffinitionē aīe. Que est act⁹ cor
poris organici phisici ⁊c̄. ⁊ ꝓbat̄ ɔ̄ñtia. q2 ex ꝑositiōe aduer
sarij caro nō est organū tact⁹. igit̄ forma carnis nō est poten
tia organica carnis ⁊c̄. ¶ 2m vō eoꝝ motiuū fuit. q2 sequitur
ꝙ organū tact⁹ ⁊ gust⁹ eēnt disticta ɔ̄tra sniam philosophi 2°
de aīa. textu cōmēti. 112. Lingua eni oīa que tāgi pn̄t sentit ɓm
eādē ptē ⁊ humorē. ⁊ ꝓbat̄ ɔ̄ñtia. q2 ligua est organū alicui⁹
sensus: ut patet expimēto ⁊ nō nisi gust⁹. igit̄ organū tactus ⁊
gust⁹ sunt disticta. ¶ 3m motiuū est. q2 sequeret̄ ꝙ in lingua
nō fieret immutatio a q̄litatib⁹ tāgibilib⁹: ut caliditate frigi
ditate ⁊ alijs. Et arguit̄ ɔ̄ñtia: q2 lingua ex aduersario non est
organū tact⁹: igit̄ nō pōt immutari a q̄litatib⁹ tangibilibus
ꝑdictis ⁊ falsitas ɔsequētis appet expimēto. videm⁹ eni3 lin
guam a caliditate frigiditate ⁊ singulis q̄litatibus immutari
¶ 4m motiuū est. ꝙ si caro nō est organu3 tact⁹ uel est os uel
neru⁹ ligamentū pāniculus uel ꝓportionale istis. ɔsequentia
a sufficiēti diuisione omniū medioꝝ tenet. sed antecedēs ar
guit̄ esse falsu3. eo q2 mēbra illa ꝓpter friditatē ⁊ siccitatem
intēsam eoꝝ nō pn̄t poni eē organa tactus. ꝓpterea q2 ut su
pra argutū est organū. tact⁹ debet eē mediū iter excellētias q̄li
tatū tāgibiliū: ut patet 2° de aīa. textu cōmenti. 128. ibi tanꝙ
sensu. i. organo sensus imediate quadā existēte in sensibilib⁹
ɔ̄trarietatibus. ⁊ ꝓpter hoc discernit sēsibilia. ¶ Hec ⁊ plura
motiua videntur fuisse causa asserendi carnem esse organu3
tactus ut posuerunt Alexander ⁊ Themistius loco pallato.

Aristoteles vō 2° de aīa cap de tactu. ⁊ textu cōmē
ti. 116. ibi. s. Oino aūt videt̄. posuit ꝙ
caro ⁊ lingua sunt itranea media sensus tact⁹ ⁊ nō organa il
lius. ꝓp quā opionē declarādā videnť discutiēda quedā q̄ tū
ad sensum tact⁹ spectat in p̄nti. Primū ꝙ caro est mediu3 in
sensu tact⁹. Secūdū ꝙ ipa est mediū itraneū ad opationē sē
sus tact⁹ necessariū. Ex qb⁹ duob⁹ iā clare videbit̄ ꝙ ipsa ca
ro nō est organū tact⁹. Et pm̄ qdē hoꝝ declarat̄ cōmētator cō
mēto 3° supponēdo quedā. Quoꝝ pm̄ est ꝙ excellētie sensibili
um applicate organis sensuū cū circūstātijs corrūpūt sensu3.
¶ 2m vō qđ supponit est. ꝙ tales nō solū corrūpūt sensū: imo
⁊ totū aīal. ¶ 3a suppositio est. ꝙ sensus tact⁹ in aīali ⁊ q̄libet
ei⁹ sensibili pte a nā dat⁹ est: ut effugiat nocitiua ⁊ ꝓsequat̄
iuuatiua. Si eni ita nō eēt: tūc posset aliqua ps corꝑis cōbu
ri ipsa nō effugiēdo cōburētis impssionē tanꝙ nociuā: ut pa
tuit in dño Ludouico siculo panormita: a cuius pedib⁹ ꝓpter
abnūtiam sensationis partiū facta fuit digitoꝝ cōbustio absq3
nocumēti sensatione. Et si talis sensus tactus nō eēt aīalib⁹
a natura dat⁹ ꝓpter fugā reꝝ nociuaꝝ. tunc fuisset natura
defectuosa in aīalis ꝓductione ꝑfecta: qđ est cōtra sniam Ari
stotelis 3° de aīa. uolētis ꝙ nā in opationib⁹ eius nunꝙ fiat
ociosa. ¶ Ex istis trib⁹ suppositionib⁹ cōmētator nitit̄ ostēde
re ꝙ caro est mediū in sensu tactus: ⁊ non organū illius. Ad
hoc eni ut excellētie sensibiliū uehemētis impssiōis nō attin
gāt imediate organū sensus tactus: necessariū fuit mediu3 ꝑ
qđ ꝓhiberet̄ actio imediata obiectorū uehemēter impmen
tiū in organū tactus. ⁊ sic appet declaratio primi. ¶ 2m vō de
clarādū est ꝙ caro sit mediū itraneū: qđ quidē ex hoc mani
festat̄. q2 ad hoc ut aīal per sensum tactus cōueniētius ⁊ pm
ptius possit effugere nocitiua necesse fuit mediū a quo imu
tet̄ tactus: qđ quidē mediū cōueniētius deseruiet si fuerit cō
iūctū ⁊ ps eēntialis aīalis. tale enim mediū nō potuit eē cōueni
enter aer uel aqua ꝓpter eorū fluxibilitatē. neq3 ignis ꝓpter
uehemētē ei⁹ actiuitatē: mobilitatē: leuitatē: ⁊ raritatē. Neq3
etiā terra ꝓpter eius grauitatē ⁊ frigiditatē que hn̄t impedi
re sensationē. Oportuit igit̄ ꝙ tale mediū eēt ps aīalis eēnti
alis cōmixta ex elemētis cōiūcta ⁊ itranea dicta. Talis autē
nō videt̄ eē altera q̄ caro: ut appet ex littera Aristotelis ibi
dē. Igit̄ caro est mediū itraneū uel ps eēntialis aīalis qđ de
clarādū erat. nō enim tale mediū potuit eē os: aut cartilago
ꝓpter eorū terrestreitatē ut dictū est neq3 etiā neruus uel ps
neruo ꝓportionalis. q2 talis ponit̄ eē organū sensus tact⁹: ut
inferius declarabit̄. igit̄ caro erit mediū itraneū sensus tact⁹
a sufficiēti diuisione deducēdū. Et ex hoc ɔcludit̄ ɔclusio ꝑn
cipaliter itēta ⁊ rūsiua ad q̄ōnē. s. ꝙ caro non est organū sen
sus tact⁹: sed mediū illius de carne saltē pura intelligēdo hoc.

Siquis igit̄ desiderat hāc positionē Aristotelis ⁊ Cō
mētatoris defendere que videtur hodie coi
ter currens per vniuersam scholam poterit faciliter rūdere:
ꝙ ad rationes inducas per Alexandrum ⁊ Themistium.

¶ Ad p̄ma igit̄ ipsorū rōnē cū arguit̄ q2 si caro nō ē organū tactiue potētie, tūc forma carnis nō eēt v̄tus organici corporis. Dicēdū ꝙ ps aliq̄ organica dr̄ dupl̄r. Uno mō ꝓut organicum instrale uel officiale distiguit̄ contra simplex mēbruz: ⁊ hoc mō accipiēdo organicū quelibet pars carnosa musculi est organica: est eni cōposita ex carne neruo ⁊ ligamēto, ⁊ sic añs eēt falsuz ⁊ negādū. Forma eni carnis eēt forma organice particule. 2° v̄o modo aliqua particula dicitur organica delatiue uel immutatiue, ⁊ tunc si in añte intelligat̄ ꝙ forma carnis, s. simplicis nō eēt vis organica illius negādū est. ⁊ dicendum ꝙ forma carnis est forma ptis organice delatiue aut immutatiue intellecte. Caro eni spēm ab obiecto ip̄mētē in eo receptā defert potētie tactiue: ⁊ ꝑ eādē spēz imutat ipsaz, quare ⁊c̄. ¶ Ad 2m cū arguebat̄, q2 ex positione aduersa sequeret̄ ꝙ organū tactus ⁊ gustus eēnt distincta, dicēdū ꝙ lingua q̄ꝫ tū ad ptē eius carnosam nō est organū tactus sed medium illiꝰ. Sed in lingua uel sup̄ficiali eius pāniculo īuenit̄ disseminatꝰ neruus q̄ est organū gustus ⁊ tactꝰ, b̄m eni vnū ⁊ determinatū tēperamētū nerui illius talis neruus dr̄ eē tactiuꝰ ⁊ nō gustatiuꝰ. Scd̄m v̄o tēperamētū a p̄dicto distinctū talis neruus uel pāniculus dr̄ eē gustatiuus ⁊ nō tactiuus. Neq3 aliq̄d incōueniēs est apud physicos uel medicos vnū ⁊ idez organū numero b̄m diuersa tēperamēta ad diuersas cōuenire opōnes tactiuas, s. ⁊ gustatiuas ut appet. ¶ Ad 3m v̄o cū arguit̄ ꝙ sequeret̄, ꝙ in lingua nō fieret imutatio a q̄litatibꝰ tāgibilibꝰ: negat̄ illa ɔñtia. Et ad ꝓbationē illiꝰ dr̄ ꝙ q̄litatuz tāgibiliū excessiuꝰ sit imutatio ⁊ ad ptē neruosaz eius, ps v̄o neruosa, carnosa ipsius est medium susceptiuū illius imp̄ssionis: ⁊ imutatiuū potētie gustatiue. ¶ Ad 4m v̄o dr̄ ꝙ ps organica b̄m sn̄iam Aristotel. ⁊ Cōmētatoris in qua fūdat̄ tactus est nerꝰ in aīalibꝰ hn̄tibꝰ sanguinē uel ps sibi ꝓportiōal̄, q̄d tñ nūc ampliꝰ declarari op3. ¶ Est igit̄ in assignādo organū tactꝰ opio 2a inuēta que ponit ꝙ neruus uel sibi ꝓportionale est organū tactus, ⁊ hec q̄dē fuit opio Arist. 2° de aīa. ca. de tactu, ubi inq̄t. Relinq̄t̄ aūt mixtū oē, s. organū tactus ex terra ⁊ ex alijs, s. elemētis neruus caro ⁊ siīa. ¶ Hāc ēt opionez tz Cōmētator 2° de aīa cōmētis. 180, ⁊. 116. in fine ubi iq̄t. Q̄d in aīalibꝰ sūt corpa q̄dā que dicunt̄ nerui, ⁊ hn̄t itroitū in sensum ⁊ motū, ⁊ idē ēt ab eo colligit̄ 2° colliget. c. de iuuamētis mēbroꝝ. Inq̄t eni. Et hic cadit speculatio ⁊ ɔfirmatio Galeni, ꝙ sensus ⁊ motus sūt a neruis: eo ꝙ remoto neruo remouet̄ sensus ⁊ motus. Eādē etiā opionem sequit̄ Gal. 9° de iuuamentis. 2° cap̄. Inq̄t eni ibi. Quia neruus est istr̄m sensus, s. tactus. ⁊ iteꝝ idem 3° tegni. Nerui v̄o ⁊ tenātos, i. chordarū p̄tictura ꝓpter plurimum sensus eoꝝ ⁊c̄. Et sunt sermones Auic. p̄a p̄mi. cap̄ de membris, ibidez doctria 5a. sūma 3a cap̄ de sermone uꝰi de neruis, ⁊ 4a q̄rti. tractatu 4° in exordio. In neruis ꝓꝑ uehementiā sensus eoꝝ. Et plures alias imo ducentas potuissem adducere auc̄tes ex uoluminibus illustriū medicoꝝ, q̄s oēs ꝓꝑ breuitatem p̄termisi.

Post hec aūt adhuc vr̄ inueniri opinionē tertiā in assignando organū tactus: que quidem opinio supponit primo ꝙ organū tactus q̄ꝫ tū ad eius cōplonē ⁊ cōpōnem d3 esse medium inter excellentias q̄litatum tāgibilium, aut saltem propinquum medio iustitiali. ¶ Supponit 2° hec opio ꝙ neruus ꝓꝑ terrestreitatem suaz huic medio inter excellentias q̄litatum per se non est cōuenienter ꝓpinquus. ¶ Supponit 3° ꝙ si neruus huic medio appropinquare d3: op3 ꝙ recipiat accñtalem refractionem ab aliqua sibi circūstante uel circūstantibus particulis. ¶ Supponit 4° hec opio: ꝙ nulla vr̄ eē nr̄i corpis p̄ticula cū suo temperamento q̄litatum nerui ita ɔueniēter refractiua ut ducat ip3 neruū ad mediū uel ꝓpinquans medio nisi sola caro, ꝓbat̄ q2 caro sua cōplone per caliditatem ⁊ humiditatem aduersatur neruo qui fridus est ⁊ siccus, igitur ex mutua ɔ̄ opantia vnius ad reliquū cōplo nerui ⁊ carnis dicunt̄ ad mediū. ¶ Istis positis hec positio r̄ndet ad q̄ntū ponens hāc solam cōclonē. Q̄d istr̄m sensus tactus est caro neruea uel neruus carneus. ɔclo ꝓbat̄ sic, tale eni d3 eē instr̄m tactꝰ q̄d habeat ɔuenientē refractionē in suis q̄litatibꝰ per quam deducat̄ ad mediū inter excellētias eaꝝ, sed tale vr̄ eē mēbrū aggregatuz ex carne ⁊ neruo ⁊ ecōuerso, igit̄ erit ɔueniēs organū sensus tactꝰ, maior est sup̄ius allegata ex Aristotele: ⁊ minor patuit ex suppositiōe 4a, q̄re relinquit̄ ɔclo uera. ¶ 2° arguit̄ ɔclo sic: q2 caro pura nō est organū sensus imo mediū illiꝰ ut ꝓbat Arist. cap̄ de tactu: igit̄ aliud assignandū est organū ⁊ nō q̄dē nerꝰ ꝓꝑ friditatē ⁊ siccitatē eiꝰ: igit̄ op3 ꝙ sit neruus refractꝰ a carne ut iam dictū est. ¶ 3° iteꝝ arguit̄ ɔclo sic: q2 si aliq̄d mēbrū simplex deberet poni ɔueniēs organū sensus tactꝰ magis deberet poni caro q̄ꝫ nerꝰ eo ꝙ caro in cōplone sua propinquior est eq̄litati iustitiali uel medio g̃nis q̄ꝫ neruus eidē sed organū tactus aut d3 eē mediū: aut sibi ꝓpinquū, igit̄ caro ɔueniētiꝰ d3 poni organū tactꝰ q̄ꝫ neruus, p3 ɔñtia cū minori ex sup̄ius allegatis. Et ꝓbat̄ maior: q2 nerꝰ in g̃ne fridoꝝ respectu cutis ponit̄ in octauo ordine: ut p3 p̄a p̄mi cap̄ de cōplonibus mēbroꝝ, igit̄ neruus, magis elōgat̄ a iustitiali tēperamēto uel medio g̃nis q̄ꝫ elōget̄ caro ab eis, et hec opio fuit Auic. 2a sexti nāliū. 3° cap̄ de tactu, ubi inq̄t. Et ex ꝓpetatibus tactus est instr̄m nāle eius est caro neruosa aut caro ⁊ neruus, ex hoc ꝙ sentit ex tactu q̄ꝫuis nō hēat mediū aliquo mō. Neq3 d3 putari ꝙ sentiēs est neruus tātū: sed nerꝰ reddit sensum tāgibilē alio mēbro q̄d est caro. Ecce q̄ꝫ clare uoluit carnē neruo cōmixtā refrāgētē neruū ⁊ ab eo refractā eē cōueniēs organū tactus: ⁊ vr̄ opio medicoꝝ v̄itati satis ꝓpinqua ponentiū oēm carnē lacertosam esse sensibilem, puram v̄o carnem non aperte ponunt sensibilem esse. ¶ Contra tñ hanc opinionē duo insurgunt motiua. Primuz est: q2 Arist. p̄ hystoriarū. 6° cap̄. posuit sensum tactus in mēbris siīibus dum inquit. Sensus g̊ tactus in mēbro cuius ptes sūt sibi siīes, s. in carne uel in alio sibi siīi. Sed caro neruosa aut neruus carneus nō vident̄ eē mēbra ɔsiīia, igit̄ illa opio oio falsa, p3 ɔñtia, ꝓpterea q2 illa opio vr̄ ponē sensuz tactus in mēbro dissiīiū ptiū q̄d est officiale, ⁊ minor p3 ex descriptiōe mēbri ɔsiīis, ꝙ q2 oē ɔsiīe est illud cuius quācūq3 sensibilē ꝑtem assumpseris erit toti coicans noīe ⁊ diffinitiōe. p̄a p̄mi cap̄ de mēbris ꝓpe p̄ncipiū, sed non quecunq3 pars nerui carnei aut carnis neruee coicat toti noīe ⁊ diffinitione, igit̄ illa non est pars consiīis. Ad hoc motiuū diuersis pōt r̄nderi modis.

¶ Et p̄mus q̄dē modus dicendi est ꝙ in p̄nti nō accipiatur opio Arist. de assignādo organū sensus tactꝰ eē carnē: cuz ex positione ex ipso superius adducta appareat declaratū eē ꝙ caro est mediū sensus tactus ⁊ non organū. Amplius eādez positionez Arist. nō vr̄ asserē Cōmētator 2° de aīa. 116. imo uolēs excusare Aristotelem q̄ꝫtuz potuit, dixit ꝙ q̄n Aristoteles posuit carnē esse organum tactus in auc̄tibus supra all'atis ex eo nōdū erat ei ꝑfecte cognita scia neruoꝝ ꝑ anothomiā. ¶ 2ꝰ modus dicēdi ad hoc motiuū est: q2 aliq̄d membrum dr̄ esse ɔsiīiū ptiū: in quo maior pars ipsius vr̄ eē hn̄s nāz consiīis quo ad sensum visus, dato ꝙ illa p̄ticula, in rei ueritate non oino sit ɔsiīis: capiendo ɔsimile ut patuit ex diffinitione sua. Cū ergo in carne neruea quo ad sensus exteriores appeat dn̄ium nōbile carnis sup̄ neruo, iō illa ps b̄m hanc appentiā dr̄ eē cōsimilis, ⁊ tal'r philosophus p̄ hystoriarū allegato cap̄ dixit sensuz tactus eē in pte ɔsiīi, s. h3 appentiā. Et vr̄ hec r̄nsio ɔfirmari posse: eo q2 sensus tactus inuenit̄ in oi lacertosa carne. Neq3 iuenit̄ ipse in carnibus glādosis aut confusis. ¶ 2m v̄o motiuū ɔtra p̄dictā opinionē Auic. est hoc: q2 si caro p̄dicta ponit̄ eē organū tactus, s. neruea caro aut neruus carneꝰ nō vr̄ assignari posse mediū in opatiōe sensus tactus. Si eni excellentie sensibiliū multum nocere p̄nt organis sensuū: ut supra declaratū est. Et ꝓꝑ illā cām oportuit assignari mediū in q̄d impressio agentis fieret prius q̄ꝫ reciperet̄ in organo tactus, g̊ op3 ꝙ tenentes istā opinionē assignent illud. Hoc aūt nō vr̄ eē possibile discurrēdo ꝑ oia mēbra, primo q2 neq3 neruus neq3 caro eē pōt organū alicuiꝰ de sensibilibꝰ exterioribꝰ ⁊ mediū illius. Neq3 ēt tale medium pōt dici esse

pāniculus: eo qꝛ ipse est ꝓportionalis neruo ⁊ mediante parte neruea cõponẽte ipm̃ est organũ tactus. neqꝫ ẽt tale mediũ põt poni cartilago aut os: eo qꝛ talia pp eoꝝ terrestreitatem non sunt ↄuenienter receptiua impressionũ agentis neqꝫ ẽt delatiua illius impressiõis ad organũ tactus imutãdo ipm̃ sicut oporteret. quare relinquit̃ ꝙ cũ opio ista nõ assignet mediũ in operatione sensus tact⁹. ꝙ ipsa renuntiãda est. ⁋ Ad hoc motiuũ qd̃ vĩ esse difficile satis apud sequẽtes positionẽ ꝑipateticoꝝ. Dicendũ ꝑ ꝙ in opõne sensus tactus ad hoc ut ↄuenienter ꝑficiat̃ ipsa necesse est assignare mediũ in qd̃ recipiat̃ agẽtis im̃ssio ꝑus ꝙ̃ ipsa recipiat̃ in organo tact⁹. Dicendũ ꝙ neqꝫ os neqꝫ cartilago neqꝫ pinguedo sũt sufficiẽtia media in opõne sensus tactus. Dicẽdũ 3° ꝙ in q̃libet mẽbro in quo caro neruea aut neru⁹ carne⁹ ponunt̃ eẽ organũ sensus tact⁹ duas carnis ptes imagiari possum⁹. vnã qd̃e ptẽ in qua facta est viloꝝ neruoꝝ tãta cõmixtio: ut quelibet ps q̃titatiua carnis uel sensibilis ptib⁹ neruoꝝ sensibilib⁹ sit cõmixta ⁊ cõ. Hec qd̃e caro talis neruus pp refractionẽ q̃litatũ adinuicem deducta est ad vnũ tẽperamẽtũ talr̃ ꝙ oio quelibet ps talis carnis aut talis nerui est ita organum sensus: ꝙ nullo mõ poterit eẽ mediũ illius eo ꝙ idẽ respectu eiusdẽ nõ potest eẽ organũ ⁊ mediũ alicui⁹ sensuũ exteriorũ: ⁊ talr̃ itelligi dꝫ opio Auic. ponẽtis carnẽ nerueã aut neruũ carneum esse organum tactus. ⁋ Et confirmat̃ argumẽto euidẽti satis: eo qꝛ organũ tact⁹ dꝫ eẽ mediũ inter excellentias q̃litatuꝫ tãgibiliũ sensibilium: ut supra sepe allegatũ est: sed in tali neruo aut carne inuenit̃ refractio qualitatũ sensibiliũ per quaꝫ organũ tale ductũ est ad mediũ inter ꝑdictas excellentias. igitur erit conueniens sensus tactus organũ. Et attende ꝙ hoc argumẽtũ vĩ satis euidẽter ꝓcedẽ apud ↄcedentes mutuã ↄopantiã q̃litatũ mẽbrorũ adinuicẽ quã videnť ↄcedẽ phãntes ⁊ medici oẽs. 2° in mẽbro qd̃ est organũ tactus imaginamur aliã ptẽ carneã que non est vilis neruorũ ita sufficienter cõmixta sicut ꝑma. ⁋ Et iterũ dato ꝙ ipsa eẽt imixta vilis neruoꝝ ꝙ̃ pluribus: tñ qꝛ in ipsa nõ reperit̃ tẽperamẽtũ illud p refractionẽ ⁊ mutuã ↄopantiã q̃litatũ adinuicẽ resultãs. Jõ hec talis caro neruea aut neruus carneus nõ poterit poni sufficiens organũ sensus tactus: ⁊ cũ talis non sufficienter cõmixta neruis aut nõ hñs tale tẽperamẽtũ medium inter excellentias q̃litatũ tãgibiliũ sit mõ posita in mẽbro non frustra: imo pp aliquẽ finẽ talis particule non vĩ esse ad aliquẽ finẽ posita: nisi ut sit mediũ in operatione sensus tactus. ⁋ Ex qb⁹ oibus in vnũ reductis rñdet̃ ad motiuũ superius adductũ. Cũ eni arguit aduersarius ꝙ in qbuscũqꝫ sensuũ exteriorũ aut in pluribus eoꝝ assignadũ est mediũ intraneũ dĩ ↄcedẽdo istud: ⁊ cũ subiungit̃ ꝙ apud tenentes opionem Auic. non põt assignari mediũ illud. neganda est illa minor. Et dĩ ꝙ tale mediũ est caro non sufficienter neruosa: aut nõ reducta ad tẽperamẽtũ mediũ inter excellentias qualitatũ Ex qbus oibus iã appet ꝙ hec opio Auic. vĩ ṽitati ⁊ positionibus medicoꝝ ↄformior ꝙ̃ altera positio. Et tu elige illam que tibi placet magis. Credo ago eni ꝙ diligens intellectus ꝓbabilr̃ defendẽ posset opi. Alexã. ⁊ Themistij ponentium carnẽ esse organũ tactus. Silr̃ ẽt opio Aũẽ. ⁊ Cõmẽtatoris eius posita in 2° de aia. que tñ ↄtradictoria est sibiipsi hystoriarũ. ⁊ de ptibus allegatis cap̃lis ualde facile defendi põt. ⁊ est opinio in nr̃a etate in scholasticis artib⁹ coiter approbata. ⁋ Ex qbus oibus infero ↄclõnẽ intẽtã scie huius cap̃li cõpletiuã. s. ꝙ organũ sensus tactus in mẽbro hui⁹ viri egroto dꝫ dici eẽ caro neruea aut neru⁹ carneus pticule patiẽtis.

Et ex oibus inuicem usqꝫ ad hunc locũ per disputationem in vnum redactis totius huius egritudinis summa cõplectit̃ in his conclusionibus. ⁋ Prima ꝙ egritudo huius viri est mala cõplõ sui cruris pti per eẽntiã uel eẽntiale nocumẽtũ illius mẽbri. ptim per colligantiã dependẽs a mala cõplone cal'a ⁊ sicca ꝑncipalr̃ epatis effundentis sanguinẽ satis cholericũ ad ꝑdictũ membrũ. ⁋ 2ª cõclõ. ꝙ hec egritudo est mala complõ calida ⁊ sicca ptis illius. cuius declaratio sumat̃ ex 2° cap̃ ꝑncipali. ⁋ 3ª cõclõ. ꝙ hec egritudo ordenoiari: imo de facto est mala cõplõ cal'a ⁊ sicca ꝑdicte ptis nocumẽtũ corruptionis in opõne sensus tactus efficiens. ⁋ 4ª cõclõ. ꝙ hoc tale nocumẽtũ corruptiõis appropriatũ est tactiue potentie mẽbri patiẽtis. ⁋ 5ª ↄclõ est. ꝙ hoc tale nocumentũ est ꝓpriũ carni neruose patientis pticule. Et collige totũ in vna ↄclõne ⁊ dicas talẽ dispõnẽ eẽ nocumẽtũ corruptiõis in opõne sensus tactus ꝓueniens a mala cõplõne cal'a ⁊ sicca. ptim p eẽntiaꝫ ⁊ ptim p colligãtiã illi membro adueniens: p quã tã mẽbrũ sensibile ꝙ̃ tactiua potentia illi⁹ nocent̃ ut ꝑdictuꝫ est. ⁋ Uide ꝙ̃tum laboris ⁊ ingenij hẽri opꝫ ad uere ⁊ ↄuenienter theorice itelligendũ dispões hũani corporis earũ cãs ⁊ diuersitates. neqꝫ mireris si in inuestigatione istius opus fuit disputatiuo sermõe ⁊ ꝓlixo. Est enim hec dispõ vna de illis: de qbus aut nunq̃ aut raro dictũ est aliqd ab auctoribus medicie ꝙ̃tũcũqꝫ illustrib⁹. Ego eni p cũctat⁹ uolumina diuersa nihil fere aut ualde paꝝ ab eisdeꝫ colligẽ potui. Neqꝫ eni ꝑ Cõtinẽtis p totũ ꝓcessũ. neqꝫ 5° aut 6° theorice. neqꝫ 4° de acciñti ⁊ morbo. aut 5° p totũ ꝓcessũ. in qb⁹ locis uberius ⁊ ꝓfundius ptractant̃ egritudines neruorũ aliqd ab eis potui colligẽ qd̃ ualde ↄfert huic cap̃ ⁊ tu lege loca illa. Si eni ꝑnceps 2ª ꝑmi. 2ª tertij. 22ª eiusdem nihil aut parũ in mã ista. tũc que erit opio tua de scia alioꝝ medicoꝝ: que aut nllõ mõ aut ualde leuiter gustare potuit fructũ scie hoꝝ q̃tuor viroꝝ illustriuꝫ de qbus dictum est. Et tu in alijs uoluminibus uenare hec si potes.

⁋ De signis oiuꝫ spẽrũ male cõplonis mãlis. Cap. VII.

uero qm̃ hũani corpis dispões non sufficit theoria inestigatiõe cognoscere. imo adhuc necñiũ est magis p ↄuenientia signa dispões hũani corpis iuicẽ secernẽ. Jdcirco in hoc. c°. signa ponã p q̃ hui⁹ dispõnis cognitio hẽri possit: ne pp carẽtiã cognitiõis egritudinũ ↄtingat errorẽ fieri in curatiõib⁹ earũ. Fallunt̃ eni medici nõ min⁹ in curatiõib⁹ eaꝝ: ut Galen⁹ ad glauconẽ ꝑ. 2° cap̃ scripsit. Et licet mihi in hoc cap̃ videret̃ sufficẽ ut ponerẽ signa cognitionis huius egritudis cal'e ⁊ sicce mãlis: tñ ut hãc dispõnẽ possumus ↄfirmare lapsum cholicũ eẽ spãli cap̃ collocanduꝫ. ideo oiuꝫ spẽꝝ male cõplonis mãlis conaboꝛ hic ponẽ signa incipiẽdo ab his que notificãt malã cõplonẽ ul' egri cm cholicã.

Primũ itaqꝫ egritudis cholice signa hẽri ptĩt a substãtia ptis. s. ꝑ ex pte tactus: qm̃ a tãgẽti medico debite disposito ꝓcipiet̃ in eo calitas cũ acuitate ipsius: ac si parũper mordicatiua ꝓcipet̃ ut imaginari possum⁹ ipressionẽ ab aq̃ feruẽti factam in organum tact⁹ respectu impressionis quã faceret remissa caliditas a tepido corpore ꝓueniens ⁋ 2° võ substãtia pticule egrotãtis egritudie cholica ꝓcipit̃: cuꝫ q̃dã fere soliditate siccitateꝫ repñtãte. uelut si tãgeret ꝑgamuꝫ satis siccuꝫ molli ꝑgamo cõparatuꝫ. ⁊ hoc qdeꝫ ↄtingit pp siccitatẽ p se a cholica mã in mẽbro ꝓductã. ⁊ per accñs ẽt ptim pp resolõneꝫ humidi corpis factã calitate cholere ⁊ cõsumptionem illius a sua siccitate factã. Un̄ hic diligens ↄsiderator põt imagiari siccitatẽ tripl'r a chol'a ꝓuenire. s. positiuã ⁊ ꝑuatiuã. positiuã a siccitate ꝓuenienteꝫ. ꝑ p se ⁊ p accñs in. ꝙ̃tum exiccat humidum dato ꝙ nullũ graduꝫ siccitatis impresserit. ⁊ tertiã siccitatem a cholica mã ꝓuenienteꝫ rõne sue calitatis resoluendo exiccantis. Et ex hoc correlarie cõcluditur ꝙ nõ est mirabile si uehemẽs siccitas in lapsu cholico reꝑñtat̃ ꝑsepe. nulla eni mã tãtuꝫ põt membrũ exiccare ꝙ̃tum chol'a pp maioreꝫ actiuitateꝫ aliaꝝ mãeꝝ cõpataꝝ cuꝫ pietate ⁋ 3° iterũ cholic⁹ lapsus cognosci põt p colorẽ ptis. eo qꝛ ibideꝫ reperit̃ rubicũditas disicaca qꝛ nõ est cõfusa alijs spẽb⁹ coloꝝ: ut neqꝫ rubedini cõmixta neqꝫ opacitati aut liuiditati Sed est rubicũditas in membro appens cũ inclinatione refractiõis ipsius a spẽb⁹ citrinitatis. Jta eni citrinitas est insepabile accñs chol'e sicut rubedo sanguini: albedo fl'ati: ⁊ nigredo mel'ie sunt passiones isepabiles. ut ꝑª ꝑmi. cap̃ de hũorib⁹ in facto. Et a Gal. colligẽdũ in libello de chol'a nigra. 2°

cap̄. ⁊ hoc qdē est signū sumptū a casibꝰ. Color eni cadit a materiebꝰ in vniuersa mēbroꝝ ꝯgerie dn̄antibꝰ. aut in aliq̄ parte corpis. ¶ 4° iterū cholerici lapsus cog̊sci pn̄t per signa sumpta ab hitudie totiꝰ. s. per eā itelligēdo mēbroꝝ piguedinem: macredinē: aut dispōnē itermediā. Et q2 substātia ptis nō pt̄ separi ab aliq̄ taliū hitudinū. iō qdā uoluerūt signū sumptuz ab hitudine eē a substātialiter iherētibꝰ acceptū: lz aliq credē uoluerūt hoc signū eē denoiandū a casibꝰ. Cadit eni a dispōne graduali materieꝝ hitudinū diuersitas aliq̄ de p̄dictis. uerior tn̄ est snīa p̄ma. s. ꝙ signa sumpta ab hitudie a substātialr̄ iherētibꝰ denoianda sunt. Igit̄ pp lapsum cholericū ad quem de necessitate sequit̄ hitudis extenuatio mēbꝝ illo lapsu egrotās extenuatū erit ⁊ macrefactū. ¶ 5° ēt ꝑticula egrotās lapsu cholerico cog̊scit̄ per aliud signū sumptū a casibꝰ qd̄ est multitudo piloꝝ ⁊ lēticularū uel macularū citrinarū appitio i facie mēbri. Caliditas eni ꝑtiū nōbiliter cholerica adurere pōt humores ualde potēter. quorū adustione uapor in poris reuocatꝰ apud sup̄ficiē cutis a frigiditate cutis ꝯdēsat̄: ⁊ paulatie expulsiua v̄tute ad extra depulsus est mālis piloꝝ cā. Nā ēt cholica nālis fere citrina exn̄s aliq̄ ꝑtē sanguis substātialiter trāsmutari in humiditates secūdas tingit colore citrino. q̄re sanguis ille in sup̄ficie mēbri maculas relinq̄t citrino colore coloratas que a mulieribꝰ lētigines noiant̄ citrie. ¶ Adhuc 6° cholici lapsus accipiunt̄ signa ex opatiōibꝰ mēbrorū. qm̄ mēbra opant̄ in sanguinē caliditatē iducēdo itēsam. Un̄ frequēter reꝑitat̄ in mēbro pruritꝰ pūctio cholice pustule excoriatiōes ⁊ alie passiones siles istis. Silr̄ ēt signa cholici lapsus nō raro assumunt̄ ab opatiōe vitalis v̄tutis. q2 gn̄at spiritū acutū ⁊ itēse calitatis ponētē mēbris necessitatē ualde eleuatā. pp qd̄ pulsus in cholico nō ualde magnifice lapso sūt magni. Et q2 necessitas est ualde aucta in eis respectu aliarū cōplonū ⁊ organa pulsatilia nō sunt bn̄ obediētia pp necessitatē eādē ad motū. Iō necessaria est uelocitas ita ut in breui tpe arteria cōpleat motū a termio a quo ad terminū ad quē ⁊ est rō formalis uelocitatis. Et iterū q2 in tpe in quo arterie cholici corpis iueniunt̄ a dyastolato eē: aer ille qui p̄us attractus fuerat in breui tpe efficit̄ vilis icōueniēs ad refrigerandū caliditatē: opz ꝙ p̄uū tēpus iterponat̄ in sistole uel ꝯstrictione arterie: ita ut ualde cito succedat ei dyastoles sequēs cuz p̄uo tpis in sua q̄te iterposito. q̄re necessitabit̄ arteria ad cito dyastolādū. sed hec est rō formalis frequentie. igit̄ in pulsu cholericorū iuenit̄ magnitudo uelocitas ⁊ frequētia ⁊ ꝓprie lapsus nō est magnifice debilitās. Et hoc qdē est de signis ꝑdurātibꝰ ⁊ nō fallētibꝰ ita noiatis ab Auic. 2° p̄mi de signis cōplexionū. eo q2 signū sumptū ab opatiōe v̄tutis vitalis. ¶ Amplius ⁊ 7° signa cholericorū lapsuū assumunt̄ ab opatiōibꝰ v̄tutis aialis motiue. eo q2 talia corpa agilia ⁊ uelocia sunt i motu pp leuitatē cholere ⁊ mēbrorū hilitatē ad illō. lz ēt a uehemētia motꝰ ⁊ ꝯtinuatione ipsius sint uelociter resolubilia. ¶ 8° ampliꝰ assumunt̄ signa cholericoꝝ lapsuū ex opatione sensitiue potētie sensu exteriori. Et p̄ quidē tactu: eo q2 talia corpa sensuz tactꝰ hn̄t ꝓmptū ⁊ ualde passibilē ab obiectis iprimētibꝰ ⁊ hoc ꝓpter spirituū dispōnē ⁊ mēbroruz tactꝰ. qa cutis aut carnis debitā a sup̄fluitatibꝰ expurgationē. ⁊ ēt q̄ntū ad sensum visus. q2 tales habēt visionē acutā ⁊ fortē: lz nō ita ꝑfectā sicut tēperata ⁊ sanguinea corpora cū alijs paribꝰ ⁊ hoc cōtingit ꝓpter uelocē resolutionē in spiritibꝰ ⁊ humoribus oculorū in tali cōplexione. deinde ēt q̄ntū ad sensum gustus. eo q2 gustabile oē lingue istorū applicatū ꝑcipit̄ sub sp̄e ip̄ressiōis alicuiꝰ acuitatis ⁊ amaritudīs. ⁊ ꝓprie cū lapsus fuerit itēsus. Silr̄ ēt ex ꝑte sensus olfatꝰ eorū. q2 olfatꝰ in cholicis est diminutꝰ ꝓpter organū ipsiꝰ nōbiliter declinare ad siccitatē a cholico lapsu triplr̄ ꝓueniētē ut supra visuz est. Quātū v̄o ad auditū. eo q2 talia corpa ex uehemēti p̄paratione organorū auditꝰ ꝓpter mūdificationē eorū ualde facile patiuntur. ⁊ nōbilr̄ a quocūqz fere motu cōquassatione in mediū ꝑcepta. ¶ 9° signa distēperātie cholice cog̊scunt̄ ex parte operationū v̄tutū aialiū iteriorū. tales nanqz quantū ad opationes primo uētriculo cerebri attributas sunt vigilatiui ⁊ pauci somni. qm̄ uapor mulcebris qui est cā somni inducendo oppilationē in organo sensus cōis in talibꝰ corpibꝰ paucus est ⁊ facile resolubilis ⁊ ꝯsumptibilis. ¶ Quartū v̄o ad opationē fantasie posteriori ꝑti p̄mi uētriculi attribute. ⁊ quātū ad opationē imaginatiue ꝑmutabiles sunt tales in imaginationibꝰ eoꝝ multū ⁊ frequēter. Cū enim sp̄ēs obiectoꝝ a sensu cōi delate ad organū fantasie. ⁊ idē ad organuz imagiationis mltū ⁊ ualde uelociter ꝑmutent̄ ⁊ alterent̄ necesse est opationes illis sensibus attributas multū ⁊ frequēter ꝑmutari. ¶ Adhuc ēt q̄ntū ad opationē cogitatiue potētie ledunt̄ isti ⁊ ualde facile corrūpunt̄ in eliciendo iudiciū. ꝓpterea q2 ualde facile ⁊ frequēter iudicāt exeq debē ea que renuntiari debēt ecōuerso. ¶ Et ultimo ēt hoc videri pōt ex ꝑte opationū memoratiue potētie. licet eni ex ꝑte organi illius deberēt esse bn̄ memoratiui. tn̄ ꝓpter ꝓmptitudinē spirituū eoꝝ ad resolutionē eoꝝ in memoratiua frequēter ledunt̄ magis q̄ ꝑficiunt̄. ¶ Ultio iteꝝ signa distempantiaꝝ cholicaꝝ assumunt̄ ab exeūte mutato. ⁊ p̄ qdē ab exeūte per viā isēsibilitatis quo ad nos ꝓpulse ad ex̄. eo q2 talia corpa multiplicāt sudorē pp actiuitatē cholice māei que nec̄ia est in q̄cunqz sudore: ut patet 2° can̄. in diffinitione eiꝰ du̅ ingt. ꝙ sudor est aquositas sāguis cui pus cholicū est admixtū. Et est ēt eorū sudor cū actiuitate sue imp̄ssionis a patiente ꝑceptꝰ. ⁊ forassis nō est ꝑseuerās multū pp ꝯsumptionē ⁊ resolonē māeꝝ illiꝰ a calitate cholere ꝓueniētē. ¶ Ampliꝰ exiēs 2m de sensibilibꝰ p̄m qd̄ est uria multiplr̄ ꝯsiderari pōt notificare cholicos lapsus ex colore. s. ex substātia eius ⁊ ex ꝯtentis. ¶ Substantia enim uel aq̄sitas tenuis est ⁊ dyaphana pp mundificationē eiꝰ a supfluitatibꝰ que ꝯueniēter fit a calitate ⁊ siccitate cholē. ¶ Et est color ipsiꝰ eleuatꝰ in citrinitate s̄m tn̄ gradū lapsus. ita ut q̄nqz fiat color eius aureus. q̄nqz flauus. nō raro subcroceꝰ usqz ad igneū iclusiue. licet aliq colorē igneū excludāt a latitudine cholericitatis reponētes ip̄m sub latitudie sanguineitatis. sed facile tollit̄ ꝯtradictio hec: eo q2 sicut igneus itēsus cū grossitudine substātie reponit̄ in latitudie sanguineitatis ita igneus remissiꝰ cum dyaphanitate ⁊ tenuitate substantie aquositatis reponit̄ in latitudine signorū cholericitatis. ⁊ tu speculare in istis. 2a p̄mi. in cap̄ de signis coloruz ⁊ substātie uriaꝝ. ⁊ p̄ de crisi. 12° cap̄. ¶ Preter hec ēt cholici lapsus cognoscunt̄ ex ꝑte cōtētoꝝ que in aquositate urinali imergunt̄. Prio qdē q2 colores sediminū iueniunt̄ ꝯsiles coloribꝰ aquositatis ut p̄dictū est. 2° v̄o: q2 sedimē in talibꝰ aut ꝯtētū aliud est paucū. 3° q2 est dyaphanū satis: ⁊ hoc pp siccitatez a cholā ꝓueniētē. 4° quia plurimū tale ꝯtētū leuigat ad regionē aeream urine que est ꝑs describēs sup̄ficiē itermediā iter cētrum ⁊ circūferētiā eiꝰ per digitū altitudis. ⁊ est qdem hoc rōnale: qm̄ ꝯtētū oē cholericū actiuitatē hn̄s a cholā fert̄ ad supiorē regionē pp caliditatē: subtilitatē: ⁊ leuitatē illiꝰ. Et si qdē cōtigat ꝯtētū illud minori ꝑticipare leuitate cū refractiōe grauitatis alicuiꝰ: tūc nō pōt ascēdē ad fūdū leuitate supante grauitatē alicuiꝰ. Neqz ascēdē pt̄ hoc ꝯtētū ad regionē supiorē aeream uel ꝑforatā: eo q2 fit ei ꝯpantiaꝰ ex ꝑte grauitatis. ḡ de necessitate opz tale ꝯtētū reponi imediate urinalis aquositatis immensuz. ⁊ hoc est illud qd̄ antiq sapientes nominauerunt nubem. ⁊ ꝓprie cum fuerit notabilis q̄ntitatis: aut nubeculā ⁊ ꝓprie cū fuerit quantitatis minoris q̄ predicta. Et merito qdē. sicut enim nubes pendēt in regiōe media uel interstitio inferiori illiꝰ. ita hoc cōtentū pēdet in medio uasis ex potētia grauitatis ⁊ leuitatis cōparatarum adiuicem. Et ex hoc sermone concluditur q̄re hoc sedimen aliqn̄ locatur in substantiā aquositatis itermediā iter supiorē. ⁊ itermediā per equidistātiā ab extremis. Et hoc est qn̄ maior actiuitas ex ꝑte leuitatis est q̄ resistētia ex ꝑte grauitatis. Et hoc est illud sedimē qd̄ antiq illustres eneorema nominauerunt. Eleuatur enim sup nubē ⁊ continet̄ infra regionem aereā iaz p̄dictā. Utrū autē eneorema tale collocari possit in regione ꝑforata urine alio declarabo loco cū hic principalr̄ nō spectet: sed oino cer

tum est, q sic. Hec sunt famosiora qb⁹ innitunt medici. Aliud aūt cōtētū in urinis cholicoꝝ corpoꝝ multuz frequenter reperitur: qd̄ noiant athomos. τ sūt corpora minuta silia illis que apparent in radijs solis. citrina tn̄ uel rubicundo colore colorata τ per substantiam aquositatis natātia: uelut si imagineris cuprū uel aurū in minutissimas partes cōtritū aque imersum: qd̄ subleuaret a uentositate uel a leuitate intrinseca illius mixta. appent eni corpa talia athomi. ut dictum est. ¶ De reliquo vo͡ exeunte. s. fecali nō multū insisto: eo q substantia paucū est colore citrinū uel igneum uel siccū uel densum cū mordicatione uel punctione in hora sui exitus pceptū. ¶ Sputum vo͡ cholericoꝝ paucū est remisse albū substātia τ figura spumosum colore citrinū τ sapore acutū. Et pueniunt qdē hec oīa pp magnā actiuitatē cholere ad calefaciendū τ exiccādum. Hec, qdem est sūma signoꝝ per que uenim⁹ in cognitionē cholicoꝝ lapsuū. ¶ Reliq̄ vo͡ signa pticularia ut uomitus cholericus urine: acuitas spermatis: prurigi nosa sensatio: τ oris amaritudo. oia qdē talia ex fundamento p̄dictorum hēri pn̄t. Et tu ↄsidera: qm̄ oia talia pticularia in indiuiduis diuersificant ſm diuersitatem non solum lapsuū: sed hītudis sexus τ regiminis penes applicationez sex rerum nō naturalium fere incomprehensibiliter uariabilis.

Pari insup fundamento per notitiā sex generū signorū iam p̄dictoꝝ poterit qs puenire in cognitionem sanguinei lapsus flatici aut melici ſm ↄsiderationē effectuū τ passionū que puenire pn̄t humanis corpib⁹ pp dñiuz mārū humoraliū triū iam dictarū. Et hec quidem oia taliter accurate describere fortasse plixum eēt legentibus. que soluz hic sūmati scribā signa quedā per que taz sanguineus q flegmatic⁹ τ melicus lapsus cognosci possint. ¶ Signa itaq̄ dñantis in toto sanguinis ita accipiant: q color corpis rubicundus est ad aliquā fuscedinem tendens. uelut repitat color in pāno purpureo. ¶ Et est corp⁹ trāscēdens mediocritatez carnositatis nō fluxibilis: sed mediocriter solide. ¶ Et uene eius sunt magne extensione sua pp multitudinē māei ex qua genite fuerunt. ¶ Et 4° sunt extense uel eminentes pp multitudinē māerum quā ↄtinēt. ¶ Et 5° percipit corpus actu calidum. ¶ Et 6° calitas illa pcipit cū qdā mulcebritate uel suauitate. q̄liter pcipit calitas ab aq̄ cū aliq̄li pinguedie cōmixta plus q mediocriter calefacta. ¶ Et 7° tota hītudo declinat ad augmentum magis q in altera cōplexione. ¶ Et 8° corpus eius ad actiones uel motus exteriores non est ita p̄ptum uel uelox: ut de p̄dictis corporibus dictum est: lz uelocius τ promptius q in consequentibus complexionibus. ¶ Et ecōuerso pulsus eius est magnus uelox τ frequēs: τ sistoles eius maior τ uelocior frequentior si comprehendi posset q sistoles in alijs cōplonib⁹ cū alijs parib⁹. Et est pulsus ille cū lenitie repitatus uel mollitie. Et idem de anhelitu piformiter dicendum est. ¶ Ideo corpora talia ad longitudinem τ profunditatem somni sunt inclinata. ¶ Et in operationibus sensuum interioꝝ pfectius se hn̄t: cum pitate tamē lapsus intelligendo. Et in sūma opōnes sensuū interioꝝ τ exterioꝝ magis pficiunt in eis q in alijs paribus semp. ¶ 11° talia corpa sunt nōbilr sudore abūdātia magis q flatica τ melica. ¶ 12° urine eoꝝ colore ad rubicūditatem tendunt cū substātie grossitudie cū multitudie cōtētoꝝ colore substātia vnione residētia in fundo cū ptiū dyaphanitate mediocri satis. ¶ Et multitudinē hn̄t sputi: τ eoꝝ feces colore ad itēsaz satis rubedinē inclinant substantia molles uel mediocres. τ in quantitate notabili emittuntur.

Flegmatica vo͡ corpora istis cognosci pn̄t signis p̄ q color notabilis albedinis in eis percipitur. ¶ Et corpora eorū q̄tum ad habitudinem magis extensa sunt q cholerica τ minus q sanguinea. ¶ Et tactu remisse calida percipiunt cum mollitie uel humiditate membrorum. ¶ Et substātia carnis eoꝝ fluxibilitati magis attinet q aliorum corpoꝝ omnium caro. ¶ Et somni sunt profūdi ualde τ frequētes τ difficulter ab eo excitabiles sūt

¶ Et eorū corpora ad opōnes exteriores motiuas lapsa τ pigra sunt respectu p̄dictorum τ ualde facilis debilitatis. Et ex quacūq̄ fere friditatis applicatione facile leduntur. ¶ In sensib⁹ aūt exterioribus imperfecta sunt magis q altera corpora. Et silr in opōnibus sensuū interioꝝ qd̄ totū prouenit. ¶ Aut q spūs qui sunt instra opōnū sensuū exteriorū τ interioꝝ pauci sunt aut grossi. ¶ Aut difficulter mobiles ad dr̄ias positionis opportunas. ¶ Aut vo͡ qm̄ sunt uaporib⁹ τ humiditatib⁹ alienis ualde cōmixti tales spiritus. ¶ Aut 4° q organa qb⁹ pficiunt operationes sensuum interioruz τ exteriorum indisposita sunt pp friditatem nō bene mundificata uel expurgata pp multitudinem uapoꝝ τ aquositatū flatis. ¶ 5° vo͡ talia corpa multum abundant spuo. siue pp indigōnem genitum. siue pp humiditatem in talibus corporibus inuentam. ¶ 11° flegmatica corpora abundant urine multitudine que in substantia est tenuis colore vo͡ alba τ cōtenta in eis satis grossa reperiunt nō dyaphana: τ in pfundo sedentia sui grauitate magis q pp pfectā discretiue vtutis opōnez τ inueniunt in urinis. eorū multiplicata granula uel spume. eo q facilius in urinis earū inclusus detinet aer pp viscositatem que reperit in eis a flegmate proueniens magis q in alijs cōplonibus reperiunt cū pitate semp regiminis ante posita. ¶ At vo͡ q talia corpa supfluitates fecales quantitate multiplicant que substātia molles sunt: τ ad albedinem uel liuidatatem decliues: cum aliqua spumositata in eis imersa uel aquositate τ pauci sunt fetoris comparatione ad predicta corpora.

Lapsus vo͡ melancholicos sequētibus istis discernere poteris signis. ¶ Primo q eorum color fuscitati inclinatur quem latini uocant colorem brunum. ¶ Et membrorum substantia 2° in eis reperit solida. ¶ Et 3° sunt in habitudie macri uel excarnati. ¶ 4° vo͡ tactu hec corpa repitant frida cū cōpacitate τ duritie magis q altera corpora. lz non tantum frigida sunt quantum flegmatica. ¶ Et est 5° in corporibus talibus piloꝝ paucitas magis q in p̄dictis cum comparatione fere ipsoꝝ ad flatica. sicut cholericorum ad sanguinea. sicut eni frequenter in cholericis piloꝝ paucitas grossities τ soliditas reperitur magis pp̄ter uehemētiam exiccationis a cholera q in sanguineis. ita in melācholicis corporibus pp augmētū siccitatis τ defectum uaporis q est mā pilorū paucificant solidi tn̄ sunt τ grossi magis q in flegmaticis corporibus in quibus pp abundātiaz māerum lenitatem τ viscositatem eorum multiplicantur pili exiles tamen τ molles sunt in eis. ¶ 6° iterum talia corpora ad actiōes exteriores promptiora q flegmatica: pigriora tamen q sanguinea τ cholica. eo q mobile omne bene calidum τ econuerso cum alijs paribus. ¶ Quantum vo͡ ad operatiōes exteriorū sensuum imperficiunt talia corpa. non enim tactus auditus visus gustus τ odoratus in his corporibus est perfectus uelut in sanguineis τ cholicis. Comparādo vo͡ talia corpora flaticis quo ad opōnes sensuuz exteriorum ut in pluribus perfectiores sunt in eis q in alijs: lz forte sermo dubitationem hēat de opōne visus que perficitur in organo qd̄ est de nā aque. ut p3 3° tertij. p̄ cap. τ a philosopho p̄ de sensu τ sensato. fortassis aūt in cōplone melica imperficit visio magis q in flatica pp augmentum friditatis τ siccitatis in ea q frigiditatis τ humiditatis in flegmatica. ¶ Adhuc iterū melica corpora in operationibus sensuum interiorū non uident esse eque perfecta tum pp indispōnez spūum que ab augmento siccitatis τ humiditatis prouenit tum pp indispōnem organorū ab eadē cā: que etiā est spūuz paucificatiua. lz enim in corporibus istis puris existentibus sensus sint perfecti. ut Galen⁹ 2° tegni. cap de signis cerebri melici. Fortassis latitudo perfectionis illius attenditur soluz penes depurationem organorū que melior videtur esse in tali etate q in flegmaticis: sed adueniente etate augmēti imperficiuntur magis in eis organa sensuum interiorum propter augmentuz siccitatis que acquiritur ex etatis decursu

quare non videnť saltē perfectionē in operationibus sensuū interioꝝ hēre corpora melica in etate perfectiori que est cum augmētum peruenit ad finē. ꝑma primi cap̄ de etatibus. ¶ Post hec aūt melica corpa nullo sudore laborant per se nisi per accńs pp augmentum friditatis ꝛ siccitatis resistētiū ad sudorem efficientē. ¶ Et pari rōne iiº iterū talia corpora sunt in paucitate urine laborātia. ꝛ est earū substātia tenuis ualde uel limpida colore alba ad opacitatem tēdēs dyaphana. satis quātitate pauca cuius ɔtētū oē alijs paribus modicū est in eis magis ꝙ in alijs. ꝛ est in fundo sedens grossum inequale pp terrestreitatē ptiū aquositati cōmixtaꝝ. ¶ Et sūt hntes fecum paucitatē: que tn̄ solide sunt ad obscuritatem ꝑpinque: ꝛ raro ab eis educibiles. Et sunt corpora talia ultimo difficulter somnū igredietia. a quo cū intrant illū difficulter excitanť. ꝛ sunt coꝝ somnia ɔturbata iterrupta illusionibus ꝛ fantasticis appitionibus multuz copulata. ¶ Tu aūt adde ꝛ reliqua signa si placet. q2 in eis stat rei fundamentuz ꝛ in hoc cōpleť capl'm 7m de notificatione signoꝝ ꝛc̄.

Secunda pars huius tractatus in q̄ agiť de cura diuiditur in dictiones duas.

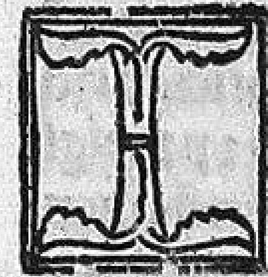
Uoniaz igiť dispō ꝑfata satis vī eē uerēda ne de corruptiōe in opōne sensus tactus pducat ad ablationem illiº pseuerātē: ad quā necio sequereť ptis ul'ptiū nō sentiētiū mors. qm̄ hoc solo sensu. s. tactus ꝑuatum aīal nece est mori. 3º de aīa penultimo cap̄. Jō sūma curationis illiº in hac scd̄a pte huiº tractatº diuidiť in dictiōes duas ¶ Prima qdē puocat regimē rerū non nāliū ꝺm ɔuenientiam administrationis earū. ¶ 2ª vō tāgit intentiones medicinales ɔueniētes ad curationē ipsius cū instrīs etiā opportunis ad cōplementum illarum intentionum. ¶ Et prima qdem dictio ɔtinebit capl'a sex rerū non naturalium: que necessaria sunt in cura cuiuscūqz egritudinis ꝺm cōuenientem administrationem ipsarum.

¶ De regimine aeris. Cap̄. I.

Uoniā igiť aer inter res non nāles est de alterantibus uehemēter ꝛ frequēter corpus in quo ipz opz semp eē ɔstitutū qm̄ uelimus siue nolimus vnicuiqz corporum aerem concedimus 9º terrapētice. finali capitulo. Ideo opz aerē in suis qualitatibº aduersari lapsui iā pdicto ut cōuenienter fiat ipsius abscissio. qm̄ curatio vnū hēt modū. i. regulā ulem. s. ꝙ fiat p ɔ̄ria ut 3º tegni. ibi. Cura vō hēt modū ꝛ illud p ɔ̄ria. ¶ Jō opz aerē in suis q̄litatibº iclinatū eē ad friditatē ꝛ humiditatē. Ampliº tn̄ opz ipm̄ eē humidū ꝙ fridū. eo q2 lapsus iste magis a ꝓpo tēperamēto elōgať p augmentū siccitatis ꝙ calitatis. qd̄ appet ex uehemēti hitudinis extenuatione deducēdū esse. Et ēt q2 minor est timor in humectando corpa ꝙ infridando ca. ut pz 4ª ꝑmi. cap̄ 2º. ¶ Jō huic viro eligať ciuitas uel locus hitationis hn̄s aerem notabil'r remissum in caliditate ꝛ eleuatum in humiditate. Et siqdē aer nāliter talis hēri possit cōuenienter esset. Si aūt nō inueniť opz ipsum artificialiter ꝑparari. ¶ Et primus qdē modus est cū susceptione uēti spirantis friditatem ꝛ humiditatē. qui ēt locus ab orientali ꝛ septētrionali plaga liber sit ꝛ aptus. tectus aūt a meridionali ꝛ occidentali. ¶ Et scd̄us modus infridandi ꝛ humectandi aerē est per irrorationem pauimenti ꝛ ptiū camere cum aspersione aque fontalis. Et si potens eēt aspergať camera cū aquis violarum nenufaris endiuie lactuce ꝛ similium frigidoꝝ. ¶ 3º qdē modus est cuz aspersionibus folioꝝ plātarū fridaꝝ ꝛ humidaruz: ut folioꝝ vitis lactuce iuiubaruz ꝛ similiuz. ¶ Et quartus modus est per iniectionem decoctionuz pdictarum plantarum ꝛ floꝝ. ¶ Et 5º modus est per suffumigationem hitabilis loci cum puluerībº nenufaris se. lactuce portulace violarum ꝛ plantarum fontalium ꝛ lenticule aque senationum ꝛ rex eis siliuz. ¶ Cōpositū bonum ad illud. ℞. floꝝ violaruz nenufaris se. lactuce ꝛ portulace. aā. ʒ. j. pulueris floꝝ senationū. ʒ. ij. esfundať ad carbones ignitos aut ex eis fiant decoctiones ut predictū est. ¶ Aer ēt talis caueri oꝫ ne sit infectiua humiditate alteratus q̄lis eēt humiditas edificioꝝ antiquoꝝ. aut a nebulosa caligine in locū camere diutius ꝑmanente. Mēsura tn̄ in his fieri oꝫ ut in forti hūectatiōe neqz multū frequēti ꝛ subita facta ꝑsistat medicus. Esset eni error ɔ̄ ꝑncipia ueteris 2º afforismoꝝ. sermone illo. Scd̄m multū ꝛ repente euacuare replere calefacere aut infrigidare ꝛc̄. ¶ Propter hec itaqz ꝛ sil'a exerciteť in administratione uestium ꝛ aliarum siliū: que pp multā earum reuerberationem aut pondus aut aliter qualitercūqz calitatem totius corporis ꝛ maxime epatis non adaugeant. hec in sūma est regula faciliꝛ ꝛ breuioꝛ admīstratiōis aeris ꝛc̄. Sequiť de cibis ꝛ potibus.

¶ De cibis ꝛ potibus. Cap̄. II.

N cibis aūt ꝛ potibº ɔsil'is oꝫ electio fieri ut in quolibet eorū inclinentur ad friditatē ꝛ humectationē: aut saltez ad remisse calefaciendum ꝛ humectādū. uelut eēt administratio ciboꝝ hn̄tiū calitatē primi gradus: hi eni ɔuenirēt saltē ꝺm ꝑncipia speculationis medicine cū lapsus iste sit notabil'r intēsus ꝛ remissū additū itēso remittit intēsuz. ut ꝺm ueriorē opiōnē ꝑhāntiū ꝛ medicoꝝ affirmať. pꝫ ꝙ cibi ꝛ potus primi gradus caliditatis cōueniētes essent ei. ¶ Propter qd̄ correlarie ɔcludiť ꝙ si posset hēri quātitas ciboꝝ penitus a mā opantiū ꝛ non a q̄litate illi pre oībus eligēdi eēnt. Quia vō neqz cibº neqz potº fere aliqs inueniť qui ꝛ si opereť a mā ɔ̄nante ualde in corpore: tn̄ uestigiū alicuiº qualitatis non relinquat. Idcirco canon administratiōis coꝝ si eleuati eēnt in gradu caliditatis ꝛ siccitatis est ut refrāganť cū cibis ꝛ medicinis fridis ꝛ humidis: uelut si cum carnibus pulloꝝ columboꝝ coquerenť lactuca viola portulaca cucurbita aut borago que temperata est uel buglossa.

Itaqz ēt spāliter descendendo eligať panis non multū recipiens fermenti ꝛ paruz salis mediocriter coctus nullo mō cōbustus uel induratus. Et ꝓbabil'r ɔuenientioꝛ eēt si fieret ex grano in locis humidis humiditate aeris uel aquarum fontalium sparsione. Neqz deberent esse grana prope maritimas regiones inuenta ob virtutem exiccationis in medium recepte a virtute aque salse. ¶ Et sit quidem panis de nitidissimo frumento nullo modo furfuraceus pp siccitatem furfuris: sed similagineus. i. de puriori parte farine factus. non quidez antiquus. sed vnius diei aut ad plus duorum dierum etatem habēs. Ex quo tamen neqz multa debet repletio fieri.

De carnibus aūt ɔueniunt ei carnes omnes humiditate sua ꝛ alterātes ꝛ substantificam humiditatem reponentes. quales de quadrupedibº sunt vituloꝝ ꝛ agnorū lactētium carnes: ꝛ castrati iuuenis ꝛ hedi multuz sue natiuitati ꝑpinqui. ꝛ cuniculi ualde ɔuenirent ei. ꝛ ēt iuuenculi gacelli caro: que oīum quadrupedum sylnestriū carne laudabilior existit. Caro etiā porci domestici iuuēculi ɔueniens est ei: qm̄ humectatiua est ꝛ nutritiua multum. Oīum enim que scimus nutribilissimuz est porcina caro. 7º terrapētice. cap̄ de cura discrasie sicce stomachi. ¶ De uolatilibus vō carnibus ɔueniunt pulli oēs domestici syluestres ꝛ caro ortiginis idest quatule: que a multis modernis vituperata est: eo q2 non cognouerunt eam. de quorum numero fuit Guilelmus placentinus. hoc tamen non est uolatile aīal ortigo uel quatula nominatū. de quo sermo adequatus habetur quarto de regimine sanitatis. ¶ Caro etiā parui anseruli saltem raro accepta non est inconueniens. Similiter omnium syluestriuz minutaruz carnes laudabiles sunt ꝛ proprie cum talia animalia pinguia sunt: ut ficedule finci carduelli philomene ꝛ turdi ꝛ similes. ¶ Caro vō starne etiā sibi conuenit. ponitur enim laudabilior inter ceteras sylnestrium animalium carnes secundo Almansoris. cap̄ 43º. ꝛ harum quidem auium uberrima copia habetur apud fiesulos. Neqz eni in ɔ̄tria illa inueniunť pdices: ita ꝙ multi cornu

credũt starnas esse pdices. lz tamẽ hec aĩalia specie differant. ❡ Coturnices etiã ꝛ frãcolini laudabiles sunt ex pte nutricationis eaꝝ exclusa oĩ alia q̃litate mala. ꝛ q꞉ fasianoꝝ etiã carnes ad aliquãtã declinãt siccitatẽ. tũc frangant᷑ cũ his quorũ memoria superius adducta fuit.

Quoniã etiã pp legis reuerẽtiã nõ semp licet comedẽ carnes. Jõ qui ꝛ q̃les ↄueniũt ei pisces ꝓcurãdũ est. ❡ Premittẽdũ ꝙ q꞉ oĩuz piscĩu carnes: quorũ nutrimẽtũ grossum est multũ oppilatiuũ ꝛ viscosum: meliores q̃dẽ sunt in pma aut sibi ꝓpinqua etate ꝙ̃ q̃ñ uetusta sunt. E cõuerso aũt carnes piscĩu que nociue sunt ꝓpter excessuz humiditatũ earũ nutrimẽtũ eligibilius dãt cũ fuerit in etate ↄsistẽtie: aut saltẽ sequẽte illã imediate. ꝛ sunt sermones Gal. alimẽtorũ 3°. 2° cap. ꝛ utcũqz collecti. 25°. cõtinẽtis. cap de regimine per cibũ. Et originẽ cõtrahũt etiã tertia pmi. cap de regimine per cibũ ꝛ potũ. ❡ Meliores itaqz pisces in regione nostra sunt lucij noĩati fluuiales pisces aradij. i. petrosi uarioli torrẽtine orade temali capedani carpiones strutiões rũbi menule ꝛ sibĩ sĩles. aut alij ſm regiones ꝛ ciuitates coĩ expientia ꝓbati ꝛ usitati. Et hi q̃dẽ oẽs ↄueniũt ꝛ elixi ꝛ assati recẽtes: nullo võ modo saliti. Piscis ẽt regina noĩat᷒ eẽt ei cõueniẽs. Anguille võ tinche cephali ꝛ sibĩ sĩles nõ in multo usu haberi debẽt. sic enim oĩuz piscĩu usus nullus est laudabilis. ❡ Cancrorũ võ usus quouis fere modo placet mihi.

Põt etiã vir iste q̃nqz ut cibarijs suis uti lacte crudo et cocto ꝛ partib᷒ eius ut colostra ꝛ recocta. argumento enim sumpto a lapsu hec cõueniũt. ꝛ sĩlr caseus mollis et recẽs pauci salis ꝛ lacticinia. ꝛ caseata cibaria oĩa: ꝛ maxime ꝓpter eorũ humiditatẽ cõtẽperantẽ excessum caliditatis.

At uero insup oua cõueniẽtia sunt ei: eo q꞉ ad equalitatẽ tẽdũt. ꝛ maxime stõcho existẽte a cholera mũdo. ꝛ corruptis humorib᷒. ꝛ mollia debẽt eẽ uelut tremẽtia dicta: que Auicẽna noĩauit trãscẽdẽtia ab assis: ꝛ descẽdentia ab elixis. 16° tertij de canone curationis fluxus oĩuz modoꝝ. Frixa võ aut aliter per coctionẽ idurata nequaꝙ̃ placẽt ꝓpter difficultatẽ digestionis eorum.

De leguminib᷒ võ si qua cõueniũt ei sunt pisa recẽtia ꝛ ius cicerũ al. rub. ꝛ ꝓpe cũ ifrigidãtib᷒ ꝛ humectãtib᷒ correctũ: ꝛ iuscula de ordeo ꝛ pãnicũ uel miliũ cũ lacte ꝓparatũ. Cõdrũ ẽt uel cãdarusiũ ꝛ est far ꝛ ꝓprie de ordeo placet mihi cũ brodio carniũ laudabiliũ ꝛc. Sĩlr ẽt laudabile est risuz humidis cõfractũ. aliter eni fortassis noceret ꝓpter siccitatẽ. est eni calidũ in pmo ꝛ siccũ in 2°. 21° cõtinẽtis cap. 126°. ꝛ q꞉ habet aliquã stipticitatẽ. ut 8° de simplici medicina. cap suo. Jdeo noceret. ꝛ tñ corrigitur per humida ut dictũ est.

De olerib᷒ võ cõueniũt ei ifrigidãtes ꝛ humectantes. de quib᷒ supius tactuz est. Si que võ cõueniũt ei plãte calide ꝛ sicce videt᷑ esse elilisfagus. idest saluia ꝓpter multam cõuenientiam eius ad neruos ꝛ eoruz egritudines ut famatur per medicos etatis nostre. lz ex auctoribus antiquorũ nullus aut parũ de ea dictũ fuerit. Neqz enim de ea specialẽ sermonẽ fecit Auicẽna secũdo canone ꝛ parũ de ea dixit Dyascorides in capitulo suo. Neqz aggregator Serapio aliquid de ea fere dixit. ut patet simplici. 149° ubi posuit eam calidam ꝛ siccam in secundo gradu. propter quod refrangi debet cuz frigidis ꝛ humidis ut supra. ❡ Cõueniũt etiam ei feniculi ꝛ ꝓprie humidi usus: ꝛ hoc maxime ꝓpter diuersionẽ materierũ quas precipitat per urine vias: eo quia diureticus est. nunꝙ̃ tamen simplex accipi debet ꝓpter uehemẽtem caliditatem eius. Est eniz calidus in tertio ꝛ siccus in pmo. 8° de simplici medicina. ꝓprio cap. ❡ Neqz enim petroselinum apium mentha serpillum dedrolibanuz vident᷑ cõuenire ꝓpter uehemẽtẽ caliditatẽ eorũ. iõ refrangãtur ut dictũ est. ❡ Et pp eãdẽ rõnẽ vitupo maiorane usum: eo q꞉ calida est ꝛ sicca in 3°. 8° de simplici medicina. uerũ q꞉ fortassis aliq̃liter per colligantiã debilitas capiti ꝛ ꝓprie cerebri augmẽtũ facẽ põt in egritudine ista. iõ vĩ ↄuenire: eo q꞉ apit oppilationes cerebri ꝛ cõfert doloribus capitis a flegmate ꝛ uentositate prouenientibus. ut secundo canone. in suo cap. in areola membroruz capitis. ❡ Similiter etiam neqz placet mihi ocimum ꝛ proprie domesticum: qõ calidum est ꝛ siccum in secundo. ut in aggregatore Serap. colligitur capitulo de berengemisch. ❡ Et pari rõne detestor anetuz qõ calĩm est ꝛ siccũ in pncipio tertij. ut 6° de simplici medicina. suo cap colligẽdũ. ꝛ hoc q̃dẽ gratia cibi. gratia võ medicinalis usus cõueniret. q꞉ maturatiuũ sedatiuũ ꝛ carminatiuum est ut secundo canone in suo capitulo legendum.

De plãtis igit᷑ que cõueniunt electiores sunt bleta portulaca endiuia lactuca spiachia cressones senatiões cucurbite cõsimiles: ꝛ sparagi ẽt ei cõueniũt. q꞉ tẽperati sunt. ut in aggregatore colligitur cap de balyon. ❡ Cerefoliũ aliqualiter cõueniret in raro tñ usu. cũ non sit multe caliditatis nec siccitatis. ꝛ similiter borago ꝛ buglossa. ❡ Caules ẽt q꞉ de eis ubiqz fere est usus frequẽs põt ↄuenire ei. eo q꞉ maturatiui lenitiui ꝛ ꝓuocatiui sũt. lz eni calidi sint in ꝙ ꝛ sicci in 2°. nocumentũ tñ ꝓuenire debẽs ab eis ualde facile corrigit᷑ per coctionẽ que expoliat calitatẽ fundatã in eorũ supficie que nitrosa est ut sensus ostẽdit. ꝛ ualde facile corrigit᷑ eoꝝ siccitas ab aquositate in qua coquunt᷑. pp qõ etiaz ab eis abscinditur nocumẽtuz horribilitatis ꝛ praui odoris quem ponunt in sanguinem. ut scribitur 23° continentis. capitulo. 651°. auctoritate Galeni ꝛ Bimasij. lege ibi.

De radicibus võ in suo usu placent mihi rape pp augmẽtũ humiditatis earuz ꝛ oẽs spẽs eius. ut napi nominati: in q̃b᷒ lz aliq̃lis existat caliditas: q꞉ tñ ipsa est notabiliter obtusa ab humiditate earuz ẽt q꞉ ualde facilr euaporat cũ humiditate simul. iõ nocẽ nõ põt. imo ꝓdesse pp humiditatem ipsam. Neqz obstat. q꞉ Democrit᷒ vitupat eas tanꝙ̃ nociuas corpi iflatiuas stomachi qũ multi alij collaudauerũt eas. ut Diocles uel Dionysius. ut colligi põt alimẽtoꝝ scdo in cap ꝓprio. ❡ Eadẽ ẽt fere ratiõe cõueniũt ei radices pallegato loco nominate carotte. sũt enim stomacho cõueniẽtes ꝛ leui caliditate apitiue ꝛ pcipitatiue supfluitatũ flegmaticaꝝ a stomacho. ❡ Radices võ supflua humiditate participantes cũ cõiuncta caliditate notabiliter eleuate nõ placẽt: imo vituperãde sunt: uelut cepe: qõ habet caliditatẽ tertij gradus. ꝛ supfluam humiditatẽ. ꝛ porrum etiam qõ est calidum ꝛ siccuz in tertio ꝛ nocitiuum stomacho ꝛ visui. Et bulbus qõ nominatur cepe parũ. qõ comeditur ꝛ cognoscitur Padue nomine scalongie etiam vituperãdus est. ❡ Et alleũ qõ lz iter radices oẽs in vniuerso repertas hẽat singularẽ ꝓprietatẽ ꝓlongãdi vitã: ut colligi põt secũdo cañ. ꝛ clarius 5° cañ. in cõpositione ↄfectiõis de alleo tñ in usu huius viri vituperãdus est ꝓpter uehemẽtem eius caliditatem humiditati cõiunctaz qua iflãmat epar ꝛ agitat in eo mãs omnes. Cũ igit᷑ epar sit membruz per colligãtiam huius dispositiõis effectiuũ. ut supra ꝓbatuz est cap 3°. Jdeo dimittẽdũ est alleũ. ❡ De radice võ comestibili que raphan᷒ nominat᷑. videt᷑ ꝙ põt eidem cõuenire. eo q꞉ raphanus est digerere faciens cibos ꝛ supfluitates oẽs in stomacho. lz ipse nõ digeratur. ꝛ dissoluit flegmata pcipitãdo eadẽ per urinas. Nec nocet eius caliditas que est pmi gradus. ꝓpterea quia est cõiuncta humiditati multe. Est enim raphanus calidus in primo. ꝛ humidus in secundo. ꝛ scribũt inde sapientes. ꝙ melius est comedere ipsum post cibum. ꝛ ꝙ folia eius radice meliora sunt.

De partibus autem plantarum superioribus que nominantur sparagi cõpetit planta illa que sparagus nominatur. lz non sit propriuz nomen eius: q꞉ ipsius nomen propriuz est halyon. ut colligẽdũ in aggregatore Serap. in ꝓprio capitulo. ubi balyon nominatur inter uegetabilia temperata. Sparagus ergo generaliter importat cuiuscunqz plante partem superiorem. Ipse ergo sparagus aliter balyon conueniens est ei tpe suo. ❡ Extremitates lupullorum etiam propter suam prouocationem ꝛ

diuersionem mãerū a nutritiuis ad vias urine. ¶ Etiam extremitates vitis caprioli nominate eidē cōueniunt quouis p̄parationis modo. ¶ Etiā sūma oiuz uegetabiliū.s.extremitates coiter accipi solitez frigide cōplonis z humide ɔueniūt sibi: propter contrarietatem ad morbum z cām eius.

De conditis vō laudabilia sunt cōdita oia declinantia ad equalitatem cōplonis. aut nō trãscēdentia caliditatē primi gradus q̄ tūz est possibile. alia aūt nō nisi refrangant cū frigidis z humidis. ¶ Igitur ɔditū de napis uel de rapis uel cōditū de iringo z de citōijs: z silia oia semp refrangant in cōpōne sua cū floribus salicis violarū neniufaris uel seminibus frigidis z humidis cōmunibus maioribus. aut cū minutis uel minoribus similib⁹ lactuce portulace spinachie z similib⁹. ¶ Propter quod oliue condite vituperande sunt propter uehementem earum salsedinem. ¶ Similiter etiam z cappares non placent nisi post q̄ cocti fuerint in aqua frigida longo tempore conseruētur z demum cum aceto condiantur.

De fructibus vō iā ex predictis appet. q̄ laudabiles sūt fructus oēs frigidi z humidi uelut cerasa que tū lz in spēb⁹ eoz diuersitatē habeāt notabilē. ɔueniūt tū ei dulcia z adhuc melius pp dulcedinem remissaz z aptionē quā hñt. Si aūt uenter esset fluxibilis ualde aut magis q̄ nãe cōueniat. z stōchus flatibus notabilr abūdaret. laudarent ei magis cerasa acida uel pontica. ut Dyascorides scripsit in p̄. aucte Gal. Et nota hic q̄ liber ille q̄ false apud plurimos noiat Dya. quē allegaui statim nō est liber uere trãslationis Dyascoridis. Cum enim per multos annos etate Dya. precesserit Galm̄. quō potuisset allegare Galm̄ qui nōdū fuerat. Est eni liber ille quem in simplicibus cōpositū coiter habemus per alphabeti ordinē sine titulo compositoris eius. Est eni liber ille cuius memoriā sepissime reuerēter hēt Serap. in aggregatore suo. ubi noiat ipm ignotū. z lege hoc ex cōcordia allegationū Serap. cū predicto compositore z uerificabis. Adhuc etiā huic viro conueniētia sunt psica. sunt eni frigida in p̄ z humida in 2° stōcho cōuenientia. cibi appetitum excitantia. 2° cañ. caplo de persico. ¶ Parī ēt rōne cōuenire pñt fructus noiati crisomilla q̄si aurea pua mala que armelina apud plurimas regionū noiant. frigiditas z humiditas eoruz in 2° aduersant egritudini z cāe mali eius. Non sit tñ eoz frequēs z multus usus. qm̄ gñant febres putrefactionis multe ut 2° cañ. caplo de crisomillis. ¶ Silr in suo tpe iuiube laudabiles sunt ei. sunt eni frigide in primo et temperiē hñt in humiditate z siccitate. pp qō eidē cōuenientes essent. sed non terrearis aucte Gal. qui dixit q̄ non repit iuiu bas in cōseruanda sanitate z remouenda egritudine aliquid conferre. z sunt difficilis digōnis z pauci nutrimenti et male stōcho. paucus igitur sit earum usus z rarus. ¶ Mora vō celsi hñ matura ad caliditatez z humiditatem declinant aliquātā z gratia huius ɔuenirēt etiā q̄ uentrē leniūt. tñ q̄ hñt humiditatē ualde facile paratā corruptiōi. z maxie in stōcho debili. Ideo non sit eaz usus multus. pp qō cōuenientius est dū comedunt eligere illa que sunt non cōplete matura z in sapore suo leuē ponticitatē hñtia. Et ex hoc correlarie cōcluditur. q̄ mora ei cōuenientiora sunt rubi. neq̄ enim tantam hñt humiditatē quātā hñt mora celsi: neq̄ hñt humiditatem ita supfluā z uehementi ponticitate coniunctā quātā hñt mora bati. z sunt illa que oriunt in agris sterilibus super planta rubi mensuram cubitabilē fere non excedente. ¶ De granatis vō eximie cōuenientia sunt ei dulcia. eo q̄ sunt frigida z humida in p̄ gradu. pp qō optimū eēt ei oi fere cibario de eoz succo per totum annū cōseruato assumere. Eustomacha eni sunt grana talia nutrimētū ɔueniēs exhibentia caliditatez preternalē extinguētia. z diuertūt mãs per urine vias sua conueniēti puocatiōe: pp qō usus succi eoz in dño cardinali bononiē si mirabile fere iuuamētū adhibuit. ut astātib⁹ oib⁹ innotuit. ¶ Acida vō uel pontica granata rōne excellentis frigiditatis eoz ɔuenirent ei. lz q̄ frida sunt z sicca in 2° gradu iō siccitas eoz uerēda est: z non minus eoz pōticitas z maxie cū penetratiōe sua. eo q̄ ois talis pōticitas cū subtilitate partium nocet neruis z neruosis membris oibus. ¶ Muça vō granata sapore suo mediocritatez hñtia inter alias duas species. z q̄ in cōplone sua mediū tenēt inter eas uidentur esse ɔuenientia z ppe stōcho cui nocere nō solita sunt. Etiā q̄ incidēdo leuiter sunt puocatiua. ¶ Pruna insup diuersitatez iudicij recipiūt hz diuersitatē spēz eoz eo fere mō quo nūc dictū est de granatis. Illa eni que notabiliter dulcia sūt ad aliq̄lē inclinant caliditatē. que vō pōtica z acria sunt raro hñ maturabilia fm sui totū: lz maturent fm extremitatē alterā diuersa sunt a predictis. In acribus enim vincit friditas: z remissa est in eis hūiditas. In dulcibus vō eō. lz pruna oia notabilr oia sint z linitiua z ei ɔuenientia z ppie si comedunt ante cibū z abijciat eoz cortex. ¶ Silr ēt z poma eādez recipiūt diuersitatē ex suis spēb⁹. z in sūma oia sunt hūida poma pticipātia tñ caliditate maiori z minori fm diuersitatē dulcedis eorū. Poma eni apia plana rotūda ameno odore aromatiçantia pñt ei ɔuenire. meliora tñ sunt oīno ei cocta q̄ cruda. lz tpe caliditatis ɔtinētis z stōchietiā conuenirent recentia nō cocta. ¶ De piris ēt ea que uident hre debitaz pēpasim dulcedine notabili pticipātia ɔueniētia sunt. Nā ex ɔfractione ptiū terreaz cū aqueis z eō uident ad aliquātā eq̄litatē satis vicina. ut Gal. 8° de simplici medicina cap. suo. In summa tñ ulr ea graduando ponunt cal. in primo z sicca in 2°. ut 23° cōtinentis simplici. 92°. aucte Bimasij. Conueniūt aūt ei q̄nq̄ cruda non frequēter tñ. sed meliora sunt cocta sub prunis. ¶ Auellane aūt rōne cōplonis eaz non uident conuenire. eo quia cale sunt z sicce in primo. z hñt ēt quādā hūiditatē vnctuosaz aptā euertere stōchū z tarde sunt digōnis: rōne tñ opōnis z° videntur sibi conuenire posse. z ppe assate uel torrefacte in cinerib⁹ calidis. eo q̄ taliter stōchū ɔfortāt. 14ª tertij. ¶ Amigdale vō etiaz sibi conuenire pñt oi applicationis modo. eo q̄ in calore vident equalitati vicine poni ab auctoribus. lz recessus eaz a medio sit maior per humiditatē eaz q̄ per caliditatē. sunt tñ ei conueniētes eo q̄ sunt boni nutrimenti z mediocriter abstersiue z apitiue. sed laudabiles sunt ei recentes magis: aut facte molles per infusionez in aqua q̄ q̄ñ sicce sunt. ¶ De ficubus vō dicēdū. q̄ q̄ cale sunt in p̄ z sicce in principio scōi. pp hoc viderent aliqualr suspecte. Cū vō inueniunt albe uel citrine z magne notabilr mature vident conuenire posse. eo q̄ nutrimētuz eaz maius est q̄ in alijs fructibus z utiles sunt in apiendo abstergēdo z mūdificando. Est eni in eis lenificatio ultima z nutricatio maior q̄ in alijs fructib⁹ 2° canoñ. caplo de ficu. Etiam q̄ ante cibū assumpte nō multum ɔbunt in uentre morā. pp̄ter solōnem suam. pp̄ter qō z laudabiliores sunt ei humide q̄ sicce. ¶ Adhuc etiam vue dulces recentes conueniunt ei. Pensiles vō recentes conseruate adhuc meliores essent ei. silr ēt exiccate passe nominate propter quod passulē coi sermone parue vue minute intellecte meliores sunt ei. z ppie nigre quas armoniaci uocat Auicēna. 14ª tertij. z ppie cum fuerint comeste masticatione bona cōterente arillos eaz. taliter eni vident assumere quādā confortationem z ipressionem ab arillis factaz in carnosam eaz partē. pp qō qui optaret ex eis lenitionē absq̄ stipticitate aliq̄ eligat de eis que sunt puate arillis. tales eni a q̄ pluribus enumerant inter eq̄lia. z eandē sniam dico de peregrinis vuis de pōto nauigatis q̄s çibibuz nomināt. ¶ Nucum vō usus nobis non est conueniens. eo q̄ numerant inter medicinas calidas z siccas. z sunt digōnis grauis pectori capiti nociue ēt epati pp̄ter acuitatem earum. ¶ Castanee insuper que sunt frigide z sicce in primo gradu z parū nutriunt z earū nutrimentū grossum est. z generant z excitant potenter uētositates non placent mihi. licet Galenus nutrimentum eaz dixerit forte equale eē nutrimento frumenti. Hec quidem de fructuum usu succincte pertranseant.

De his vō quibus condiuntur fercula percurrendū. Et primo de oleo.

¶ Oleũ enĩ olivaꝝ bñ maturarũ oi alio liquore pingui conuenientius ei. eo enĩ qꝛ calitas ei⁹ est in pria mãsione pmi ⁊ est humidũ in ꝓ sibi ꝯuenit. Etiã pp lenitionẽ suã ⁊ unctuositatẽ p quã ꝯuenieter frangit audaciã cholẽ: ⁊ iõ laudo ipm magis ꝙ butyrũ. qḋ qdẽ est stõcho nociuũ ⁊ inflãmabilius ꝙ oleũ oliuarũ. Oleũ vo de nucib⁹ non placet. eo qꝛ calm est in scõo. lꝫ humidũ in ꝓ. Igit' habet acuitatẽ uobis nociuã que non refrangit' ꝯuenienter a sui humiditate que remissa est respectu calitatis eius. ¶ Amplius de melle ẽt dicẽdũ. lꝫ mel ꝯueniens existat in paugmastica etate positis: eo qꝛ aduersatur flatib⁹ p etatiuũ decursuꝫ in quocũqꝫ fere sene genitis p viam indigestionis. In lapsu tñ calo ⁊ sicco ꝯternaturali in nulla etate ꝯueniẽs est. Est enĩ calm ⁊ siccũ in scõo: ⁊ exacuit ⁊ excitat cholerã. quare in uobis oino vituperãduꝫ existimo ¶ Propter qḋ ẽt ⁊ usus hydromellis nõ vĩ uobis ꝯueniẽs nisi eẽt hydromel pauce cõmixtiõis. s. mellis ex pte ꝙtitatis ⁊ coctionis. frequẽter enĩ in coctione aque mellis longo tpe facta vtuales mellis ptes maiorem impressionem faciũt: ꝙ si multa ps mellis cũ pauca uel minori ꝙtitate aque leuiter coqueret'. Si aũt grã apertionis mundificationis ⁊ digõnis aliquarũ mãeꝝ placeret uobis hydromellis usus nõ fiat al'r nisi ꝙ accipiant' aque fõtalis lib. xxv. mellis electi. ℥. x. coquãtur adinuicem usqꝫ ad ꝯsumptionem sexte partis conueniẽter dispumãdo ipm ⁊ per strictũ pãnũ colãdo. ¶ Zuccari vo usus ẽt incõueniens est uobis. est enĩ calꝫ in fine primi. ⁊ siccum in eo. quare neqꝫ multaꝫ ꝙtitatẽ in cibarijs uestris apponere debetis: pp aptitudinẽ ꝯuersionis eius ad cholerã. lꝫ ẽt nutricatiõi attineat. p⁹ qrti. cap de ul'i curatiõe effimeraꝝ.

Post hec aũt qꝛ inoleuit modus regimis hoium ut cõdiant' eoꝝ esibilia cũ spẽbus: euitande sunt spẽs oẽs caliditatẽ eleuatã hñtes cum siccitate. ut pip çinçiber cinamomũ gariofilus nux mus. galãga cardamomũ utrũqꝫ feniculus petrosil. apiũ daucus anisum sinapismũ ⁊ sibi siĩa. Macis vo usus uobis laudabilis est: qꝛ ponit' medicina tẽperata. ut in aggregatore Serap. suo cap ꝑlegendum. ¶ In summa igit' placet aromatũ usus argumento sumpto aut a consuetudine aut grã conseruandi mẽbra nutricationis uel consumendi multitudinem flatum que in eis inueniuntur. ¶ Oportet ut aromata oia diligenter ꝯfrangant' cuꝫ dulcibus ⁊ multũ humidis uelut sapa aut vino granatoꝝ dulciũ ut superi⁹ tactũ est. uel cũ succo citonioꝝ ribes berberis cũ vino prunoꝝ ⁊ agresta nõ salita aut aceto non ualde audaci ⁊ conuenieter aqua ꝯfracto. aut cũ cõdimẽtis eius iponendo vtutem plãtaꝝ fridaꝝ ⁊ humidarũ quaruꝫ exẽplaria supius posita sunt satis conueniũt. Hec in sũma vĩ mihi rõnalis regula regendi ipsum per electionem cibariorum.

De potu aũt ipsius parũper dicẽdũ. vinũ itaqꝫ ꝯueniens uobis eẽ dꝫ colore albũ uel rubeuꝫ hyacintini coloris substãtia vo dyphanũ ab oi supfluitate denudatum vinositate nõ multũ eleuatũ. sed mediocre aut remissiu illo sapore nullã hñs dulcedineꝫ imo eadem priuatum. aut saltem in dulcedine ualde remissum odore aromaticum ad qḋ etiam inclinari consueuerit stõchi appetit⁹ ꝯueniens tolerantia. Et ipm qdem tale conuenientius est purũ magis ꝙ aliquo peregrino liquore cõmixtum. ¶ Si autem tale vinum hẽri non poterit. sicut est mos apud siculos hñtes vina achileyda. tunc frangant' cũ aq̃ frida non cocta electa ex fonte uel harenosis montibus scaturiente. qui celo ⁊ aeri liber existat ⁊ denudat⁹ a multitudine plãtaꝝ horrentium ꝓprie hñtium horribilem fetoreꝫ. Neqꝫ sit aqua fontis in qua multitudo ranaꝝ aut alioꝝ aialium inueniat' a supficie sui usqꝫ ad fundũ in sui dyaphanitate tal'r disposita. ut visus in ea penetrans discernẽ possit alueuꝫ harenosum uel petrosuꝫ sup quo labit' aqua talis eligendo iter alias. Et si diligeretis eius decoctioneꝫ simplicem aut cum pauco çuccari ꝯfectaꝫ ⁊ leuiter coctam ꝓcedatis ut placet. Et hec vident' sufficere satis de regimine per cibos ⁊ potus ita succincte tractata.

¶ De motu ⁊ quiete. Cap. VI.

De regimine aũt penes tertiã rẽ nõ nãlem que cõplet' per exercitiũ ⁊ getẽ dicẽdum ꝙ exercitiũ cõueniret si absqꝫ nocumẽto ꝓgressiui motus fieri posset. usus enĩ idest exercitiũ potẽtat: ociuꝫ vo liquefacit. ut Gal'. in libello de assuetudinibus in ultimo cap. ¶ Quia tñ non video ꝙ sine nocumento motu ꝓgressiuo exercitari possitis exercitia p que supiores ptes mouent' ut manib⁹ ligna incidere ꝯterere scribere ⁊ siĩa sũt uobis ꝯueniẽtia. ¶ Ueꝝ quia mot⁹ taliũ priũ euãt' a calitate iferioꝝ videt' salubrius exercitiũ uobis eẽ p aiaꝫ fiẽdũ ꝙ per corp⁹. multi enĩ hoiuꝫ ꝓsepe per aie exercitia a fortib⁹ egritudinib⁹ curati fuerũt nõ min⁹ ꝙ per exercitia corpis: ut Gal'. ad epigenẽ scõo cap ꝓpe principiũ. ¶ Sũt aũt aie exercitia sicut frequẽter psalmos cantare oib⁹ placere ⁊ cõtẽplationib⁹ hystoriarũ moraliũ uel theologicaꝝ. talia enĩ aiaꝫ hoiuꝫ pascẽtia sunt cã delectãdi ipaꝫ. ita ut virtutes ministrãtes uegetatiue potẽtie fortiores reddantur ad aduersandũ lapsibus ⁊ mãebus eaꝝ. Reliquo aũt tpe cõuenientius est uobis quiescere ꝙ aliquo exercitio moueri.

¶ De inanitione ⁊ repletione. Cap. IIII.

De quarta autem re non naturali pauca tangenda sunt. ⁊ proprie cum sermo est ad sapientes. Neqꝫ enĩ imoderata ciborũ ꝙtitas ⁊ potuũ replo. aut ꝓpeipam cõueniẽs est: sicut neqꝫ uehemẽs a cibis abstinẽtia. in regimine enim per cibos ⁊ potus superfluitas ⁊ defectus ad easdẽ ducũt cãs. s. egrotare faciẽtes. Prima qdem per modũ suffocationis inati caloris. 2⁹ vo per modũ resolõnis illi⁹. ¶ In sũma itaqꝫ ciboꝝ regula limitet' penes multa. Primo quidem penes getationẽ nãlis appetitus. Nãlis enĩ ciborum mẽsura ꝓportionat' appetitui qñ cibus assumptus remouet appetitum qui inuitabat ad illos. Etiã cõueniẽs ciborũ mẽsura cognoscit' penes sensationẽ stõchi. cõueniẽs enim cibatio in sui mensura est que excludit stõchi grauitatẽ ⁊ tensionẽ. sicut cõueniẽs potus est qui in stõcho nõ natat ⁊ fluctuat. 3⁹ primi capl'o de regimine per cibum ⁊ potum colligendum. ¶ Neqꝫ etiam cibũ aliquẽ assumere debet nisi ꝯuenienter masticatũ. Qui enim odit vitã suã cibũ sine cõuenienti masticatiõe deglutiat. 3⁹ primi. ubi statim. Sil'r ⁊ qui potus ꝙtitatẽ cũ uoraci effusione ⁊ repẽtina recipit sue sanitati inimicus efficit'. et hec quidẽ oia limitari debẽt penes ꝯsuetudinẽ ⁊ appetitũ nãlem stõchi delitiã cum cibatus extiterit.

¶ De somno ⁊ vigilia. Cap. V.

De regimine aũt alteri⁹ rei nõ naturalis. s. somni ⁊ vigilie mẽsura cõueniẽs accipiẽda est ex pte hore ⁊ ex pte figure decubit⁹ ⁊ breuitatis eius. ¶ Ex pte quidẽ hore. ut hõ dormiat hora qua nã ipm nãliter inclinare solet cõuenienter cibatuꝫ ⁊ exercitatũ. ⁊ est coiter assignatũ tps dormitiõi cõcedẽdũ per horã post cibuꝫ aut hora cuꝫ dimidia nisi hõ fuerit debilis uehementer resolutus aut hñs aliã cerebri aut stõchi dispõnẽ necessitatem ad citi⁹ dormiendũ pp digõnẽ mãeꝝ ⁊ ciboꝝ meli⁹ celebrãdũ. ¶ Ex parte vo figure decubitus cõueniẽtia est in dormiẽdo. ut caueat hõ a dormitiõe resupia. eo qꝛ supfluitates eius ad posteriora declinare facit. sicut dormitio sup stõchũ mãs ad oculos ⁊ anteriores ptes fluere cogit. qñ quare conuenientius est ꝑmo tpe dormire super dextro: scõo super sinistro latere. Et caput conuenienter eleuatum teneatur. Etiã relique partes ⁊ maxime extreme inferiores ꝓpter elongationeꝫ eaꝝ a fontibus caloris. Et ẽt qꝛ si in extremis ualesceret accñtalis frigiditas facile corruptio ista in operatione sensus tactus permutaretur ad ablationẽ illi⁹. ut su pi⁹ ꝑncipali cap deductũ est. ¶ Tẽpus vo dormitiõi ei⁹ ꝯueniẽs ẽt attẽdi dꝫ. lꝫ enĩ cholericis somnus breuior existat ꝙ in flãticis ⁊ sanguineis ⁊ adhuc ẽt in mel'cis. videt' tñ mihi nõ solũ ꝓbabil'r. lꝫ sm ueritatẽ cõcedi debere sibi somnũ parũper ꝯsueto ꝓlixiorẽ. Timeo enim ego ne ꝓpter excessuꝫ in vigilia ꝓueniat ad augmẽtũ debilitatis

cerebri qḋ esset cã multiplicãdi flegmaticas sup̃fluitates per viam indigestionis. Et fortassis facile de nocumento corruptionis iã p̃dicte p̃duceret̃ ad nocumẽtũ ablatiõis in operatione sensus tactus. ꝛ sic facile corrũperent̃ mẽbra. eo qꝛ hoc solo sensu tactus priuatuz aĩal necesse est mori. tertio de aĩa. penultio cap̃. ¶ Adhuc ꝛ fortiꝰ. qꝛ corruptio ꝛ ablatio op̃õnis sensus tactꝰ ualde facile p̃parãt ad ablationẽ motꝰ. ꝛ tũc icũberet sibi piculũ casus in palisim de qua nõ ualde paꝝ dubito circa ip̃m. ꝛ esset corelariũ ualde deterius q̃ p̃missa. In sũma igit̃ a nãli sibi ꝯsueta dormitiõe recedere magis per augmentũ dormiendi cõuenientius est ei q̃ in vigilijs excedere. Hec de quinta re nõ nãli leuiter sic pertranseãt.

¶ De accidentibus anime. Cap̃.vi.

PRo expeditione v̊o ultime rei non naturalis aliquid in capitulo de exercitio iam tactum est cum de exercitio anime dicebatur. ¶ Nunc autẽ superaddendũ q̃ motus aĩales quibus uehemens fit in humoribus ꝛ spiritibus agitatio omnes euitari debent. sicut iracundia furor impetus ꝛ similia. ¶ Silr̃ ꝛ ẽt aĩe passiones per quas seq̃t̃ retractio spirituũ ad cẽtrũ ꝛ eorũ fixio ibi euitari debẽt p̃p suffocationez que in spiritibus sequitur in tali retractiõe: aut resolutione que in eis accidit: p̃p uehementez eoꝝ motũ. tales eni oẽs aĩe passiones exterminant ꝛ mutant corpus ab ea que est ẽm nãm ꝯsistentia 3ᵒ tegni. ¶ Et iterum grã exeq̃ndi ea que sequunt̃ aĩe passiones de coitu dicẽduz. q̃ oĩno euitari debet. Neqꝫ eo qꝛ est motus uehemẽs in eius expeditiõe necessarius in spiritibus ꝛ h̃uoribus vĩ esse sibi cõueniens. Neqꝫ etiã illa sensatio delitiosa que in eo p̃cipitur vĩ ꝯferre tantũ q̃n magis noceat spirituuz resolutio ꝛ laudabiliũ humoꝝ p̃tis ꝯsumptio. quare oĩno dimittat̃. Hoc in summa est rerum non naturalium regimen.

Secunda dictio diuisa in sex intentiones.

PRo secunda v̊o principali parte regiminis dispositionis huius g̃nosi viri per medicinalia trãseundo vĩ mihi tale regimen in sex ĩtẽtiões p̃tiẽdũ. ¶ Prima itaqꝫ est intẽtio accñtis illius correctio. qḋ est corruptio in op̃õne sensus tactꝰ. ¶ 2ᵃ est mãeꝝ ad patiẽtẽ p̃ticulã descẽdẽtium diuersio. ¶ 3ᵃ est minoratiua ip̃aꝝ mãeꝝ eõꝝ. ¶ Et 4ᵃ erit eaꝝ dig̃o. ¶ 5ᵃ eõꝝ eaꝝ eradicatiua. ¶ Et 6ᵃ intẽtio conabit̃ applicare remedia vigoratiua sensus tactus cũ multo labore. eo qꝛ mã hec ab oĩ auctoꝝ ueteꝝ stilo peregrina est. ¶ Neqꝫ etiã has intẽtiões tibi ita ordinate ꝯscripsi celeberrime doctor. qꝛ videã opus eẽ. cũ nõ dubitẽ neqꝫ credã te aliquid omisisse tanq̃ si de Hyppocrate ꝛ Galeno non didicisses. sed hoc factũ est ad cõplementũ op̃is ꝛ exercitium iunioꝝ qui introduci desiderant. ¶ Prima intentio.

PRima itaqꝫ intentio corrigendi accñs quatuor instrĩs principaliter completur. ¶ Et p̃m q̃dẽ instr̃z remouet malitiã cõp̃lõnis in mẽbro inuente. ¶ 2ᵐ attrahit mãm in p̃fundo p̃tis inuentã. ¶ 3ᵐ v̊o instr̃m sp̃e sedatiõis hac uel illa tristẽ sensationẽ abijciet a mẽbro. ¶ 4ᵐ v̊o instr̃m resoluet mãm quã in mẽbro fixam necessarium est concludere.

FUit aũt hec intentio p̃ma in ordine posita precedẽs alias intentiones quinque. ¶ Primo. quia ut p̃tactũ est iam nõ dubito ul̃ia in principio cuiuscũqꝫ egritudinis necessaria solenniter ante posita fuisse. ¶ 2ᵃ v̊o causa est. quia iam huius egritudinis cura administrari debet fixioni egritudinis uel statui eius. ¶ Et 3ᵃ potior cã est. qꝛ cũ accñs ramaneat in mẽbro fixũ ꝛ confirmatũ ip̃m est cã attrahendi mãs nouas per viam debilitatis membri. ¶ Et 4ᵃ cã est. qꝛ lꝫ accñs illud pro maiori parte sit fixuz. ꝛ adhuc nõ tollitur quin aliqualẽ hẽat excresentiã ꝛ diminutionem ẽm q̃ magis ꝛ minus ep̃ar effundit mãz huius egritudinis. ut supra declaratuz fuit in secundo capitulo principali. ¶ Et 5ᵃ cã est. qꝛ stãte fixione accñtis q̃tũ conabitur medicus abscindere de mã. tãtũ ꝛ maiori q̃ntitate aut saltez equali p̃mouebit aliaꝝ mãeꝝ fluxũ ad membrum. eo qꝛ ordine nãli actiõis mẽbroꝝ fortia mẽbra superfluitates suas expellunt ad debilia. ut prima primi. cap̃ de mẽbris p̃allegatum est.

PRopter hec igit̃ p̃mã intentionẽ uolui eẽ accidẽtis sedatiuã. Igit̃ instrumẽtuz p̃mũ quo remouet̃ accñs debet eẽ cause ipsius p̃ductiue appropriatũ. Cũz ergo cã illius sit ip̃a egritudo que est mala cõp̃lo calã ꝛ siccã. ut supra in 3ᵒ p̃ncipali cap̃ visum est. Igit̃ opꝫ q̃ istẽ accñs remouentia suã cãm a mẽbro abscindãt. i. egritudinez ip̃am. ¶ Pro cuiꝰ q̃dẽ instri cõplemẽto plura p̃ticularia simplicia ꝛ cõposita medicamĩa ab auctoribus approbata sunt. ¶ Et de simplicibꝰ q̃dem corrũpẽtibꝰ malã cõp̃lõnẽ calãz est taulup. i. lẽticula aq̃e sup̃natãs. ¶ 2ᵐ v̊o est portulaca. ¶ 3ᵐ v̊o est carduus maior semper sitiens noĩata plãta. ¶ 4ᵐ v̊o est viola. ¶ 5ᵐ est semperuiua. ¶ 6ᵐ v̊o ꝛ de exp̃tis a me est emp̃lare mẽbrũ cũ folijs nenufaris minutissime cõtritis. ¶ 7ᵐ v̊o est emp̃lare mẽbrũ cũ folijs memite. Et est planta folioꝝ papaueris in figura fere: ꝛ in colore simillima eleuata a terra per cubitum cũ dimidio in cuius extremitate uersus p̃ncipiũ autumni flos decorus ualde colore citrinus p̃uis maculis apud eiꝰ appẽdiculũ tinctꝰ odore suauis ualde: q̃si odore medio iter violaꝝ ꝛ croci odorẽ. ¶ 8ᵐ v̊o remediũ est semp̃uiua minor v̊micularis apud auctores noĩata uel irigeron. ꝛ padue dr̃ pineola plãta ꝛ crescit eius copia magna sup̃ muris ꝛ edificijs antiq̃s. ¶ 9ᵐ iteꝝ de exp̃tis meis est emp̃lare mẽbrũ cũ folijs likni q̃ ita noĩat Gal. 6ᵒ de simplici medicia in p̃prio cap̃. ꝛ est plãta in vmbrosis fontibus ꝛ puteis coiter nascens frida ꝛ humida in 2ᵒ gradu a paduanis coiter epatica noĩata. ¶ 10ᵐ v̊o ꝛ ultimuz simplex est succus lactuce ex quo epithimet̃ membrum. Et nota q̃ ultima quinque simplicia sunt de expertis mihi in corrumpẽdo malam cõp̃lonem calidam ꝛ siccam. lꝫ adhuc a uehementi furiositate pendentez.

¶ De compositis v̊o singulariter laudatis ab auctoribꝰ est coiter usitatũ cerotũ de sandalis Galeni a Mesue colligẽduz distinctione IIᵃ. descriptione vigesima. ¶ 2ᵐ v̊o expertum est vnguentum rosatum noĩatũ ibidẽ collectũ descriptione. 16ᵃ. Itẽ vnguẽtũ violatũ p̃dictũ seq̃ns. ¶ Et vnguentum Alexandri ibi descriptione 19ᵃ. Ultimũ ad sedandum inflammatiões ꝛ ap̃ata calã collige illa ibidẽ. ¶ 5ᵐ v̊o cõpoᵐ de exp̃tis meis est vnguentũ istud quod nunq̃ fallit me in frangendo acuitatem furiose mãe. ꝛ abijciendo ip̃am a mẽbro. cuius descriptio. ℞. olei roꝫ. ℥. j. olei violaruz de nenufare. añ. ℥. j. cere albe. ℥. vj. p̃lũbi usti. ℥. s. ceruse litargiri spumificati trociscorũ memite. añ. ℥. j. s. fiat vnguentũ molle. ¶ 6ᵐ v̊o compositũ de expertis meis: ꝛ fortius predicto est hoc. ℞. succi semperuiue. succi folioꝝ nenufaris. succi portulace. añ. ℥. j. s. violaꝝ recentiũ. aut succi folioꝝ eaꝝ. ℥. j. albumina oui numero. ij. farine ordei. ℥. iij. lactis uaccini. q. s. fiat vnguẽtũ molle in mortario. ¶ 7ᵐ v̊o cõpositum ultimate experientie q̃ nunq̃ fallit est hoc. ℞. olei de floribꝰ cucurbite. olei nenufarini. añ. ℥. ij. amili de ordeo. ℥. iiij. succi lactuce. ℥. iij. ceruse. ℥. ij. camphore. ℨ. j. s. fiet̃ memite. ℨ. ij. albumina ouorũ duorũ. terant̃ oĩa ultimata cõtritiõe ꝛ longa in mortario p̃lũbeo ꝛ administret̃ hoc uel qḋcũqꝫ alioꝝ. ut tibi placet sup̃ subtilissimo pãno permutando ip̃m in die nãliq̃ter. Scio q̃ hoc ultimũ nõ fallit. imo sedat etiam dolores pungitiuos pruritiuos ꝛ mordicatiuos. ¶ Si aũt uolueris remediũ cite expeditionis pauce expense ꝛ ꝯuenientis op̃õnis terat̃ amilũ cũ lacte uaccino ꝛ emplet̃ ꝛ liniatur ex eo membrum ꝛ placebit.

SI aũt post op̃atiõnẽ p̃dictoꝝ iã appereret mãm aliquaz in membro remãsisse. aut qꝛ medicamina talia infrigidãdo ingrossant. ꝛ eoꝝ aliq̃ a leui stipticitate nõ eũant̃ aut qꝛ dato q̃ corrupta esset mala complo partis patientis adhuc remaneret v̊tutis debilitas non potentis expellere residuum mãei. Itaqꝫ regulari curatione oportet intendere ad subtractionem illius. de profundo membri euellendo ip̃az.

Et ad hoc qđ ē cōplēdū plurima fuire pñt instra curationis. ¶ Primū qđē est mēbri carassatio uel scarpellatio , hodiernā scholā. ⁊ est scissio supficiei cutis in ptes plimas eo modo quo uētosator cutis supficiez incidit. ¶ 2ᵐ vō est sanguisugarum complicatio. ¶ 3ᵐ vō instrumētū ē uentosatio pticule patiēti administrata in augmento luminis lune regulariter administrata. 4ª pmi. cap 21º. ¶ 4ᵐ vō est mēbri rubificatio ⁊ ppɩie cū emplo ex plāta flamule cōfecto. ⁊ uocāt aliq plātaz illā minorē psicariā. Ego aūt credo ꝙ sit plāta cōi idiomate pes coruinus noīata. que non fallit me in rubificando si tp̄e puo sup mēbro applicet. ¶ 5ᵐ vō instrm̄ est partis uesicatio cū succo pdicte plāte si moraz aliquantā cōtraxerit super mēbro. ¶ 6ᵐ vō est cōis uesicatio cū emplo de cātaridibꝰ ſm descriptionē istā. ℞. cātaridaꝝ sine capitibus ⁊ alis. ʒ. ij. fermenti saltē qnque dieꝝ. ʒ. j. terant cātarides subtilissime ⁊ cū aceto ⁊ fermēto pdicto simul incorpent. ⁊ liniat ex eo mēbruz ⁊ nō dimittat sup eo ultra horā: eo qꝛ tūc sanguinem per urinā educeret cū uehemēti ardore ⁊ qñqz cū excoriatione uesice. ¶ 7ᵐ vō māerū a pfundo sui ẽxtiuū est emplastꝝ de calamento cōtrito sup mēbro applicatuz. ¶ 8ᵐ vō ⁊ leuius omni alio est empl̄m de recentibus folijs apij ranini ex quo sepe membrum emplastretur ⁊ residuum māei conuenienti ipressiōe resoluere solet. ¶ 9ᵐ vō ⁊ ultimū empl̄m est istud. ℞. absinthij recentis. ʒ. iiij. cimini dauci. añ. ʒ. j. fermenti. ʒ. ij. farine fabaꝝ. ʒ. ß. cū duobus vitellis oui fiat empl̄m ultimate cōtritionis. ¶ Ego vō experientia certa cognosco. ꝙ si emplet mēbrū cū nauali pice cocta potēter māa profundo attrahit ⁊ consumit absqz nocumento. ¶ Et siquis dubitaret administrationem horum predictorū: eo qꝛ cal̄a ⁊ sicca sunt notabiliter oīa. tunc pōt ipoꝝ audaciā refrangere cū oleis frigidis ut violaꝝ nenufaris de semine lactuce ⁊ de floribus cucurbite. aut pōt eadē frangere cū aqs predictoꝝ ut tibi placet. Ego vō nullū pdictoꝝ timeo. qm̄ paruaz morā ħere facio pdicta super mēbro. ⁊ tunc non nocet.

Instrumētū vō 3ᵐ pncipale quo corruptio sensus tactus aufert. est per sedationē doloris. Inueniunt aūt ab auctoribus sedātia dolorē triplicia. ¶ Quorum primū est per anodinitatez quā hñt medicamina talia simplicia. ¶ 2ᵐ vō est per ea que cām efficientem doloris a mēbro abscindunt. ¶ 3ᵐ vō est p medicamina que narcotica noīant a narco plāta uel narcisco deriuata cuius est stupefaciēdo mēbrū a sensatione phibere. ⁊ talia qdez nō sunt uere dolorem sedantia inquantum talia.

Primi aūt gñis plurime sunt medicine ⁊ oēs ille que cū tēperata cal̄itate mēbrū reducūt ad tēperiez cōplonis: uelut camomilla mellilotū vitellus oui macis. ⁊ ulr oēs medicine extra gradū posite. aut oēs que hñt cal̄itatē primi gradus cū temperie in passiuis. aut saltē que calide ⁊ sicce sunt in p gradu ⁊ ipm non transcendentes. de quarū medicinaꝝ numero simplices collaudate plurime sunt. ⁊ partim tactum est camomilla mellilotus absinthium crocus anetū pinguedo anseris ⁊ anatis oleuz de sisamo ⁊ pinguedies omnes istis cōsimiles in gradu. ¶ De cōpositis vō pauca ab auctoribus conscripta inueniunt. sed eorū cōpositio reseruata est coniecture viri scientifici ⁊ bn̄ exercitati in opere. De his ergo que cadunt sub rōnali iudicio ⁊ fuerunt mihi longa experientia uerificata. ¶ Primū cōpositū est tale. ℞. olei de aneto olei de camomilla pinguedinis anatis. añ. ʒ. j. croci. ℈. j. cōquassentur omnia simul in mortario ⁊ cuz eis liniatur membrum. ¶ 2ᵐ vō cōpoᵐ eqlius ⁊ melius predicto est istud. ℞. vitellos oui numero. vj. olei violarum olei rosarum. añ. ʒ. ij. croci. ʒ. j. ß. in frixorio bulliat oleum cū quo cum ad tepiditatem inclinatur incorporētur vitelli ⁊ finaliter crocus: usque quo reducantur ad spissitudinem congruam. ⁊ est medicina cum qua uehementissimos dolores frequentissime sedaui. ¶ Aliud experimentum est hoc. ℞. olei amigdalarum dul. olei de sisamo. añ. ʒ. ij. laudani. ʒ. j. croci. ʒ. j. ß. mucillaginis se. lini ⁊ se. altee. añ. ʒ. ij. cere al. ʒ. iiij. se. aneti se. apij. añ. ʒ. j. ß. hysopi hūide. ʒ. ij. dissoluant oīa sil' cū hysopo hūida ⁊ leui ebullitiōe coquat. deinde incorporent cū eis mucillagines ⁊ ultimate pulueres usqz ad cōuenientē spissitudinē: demum tota hec māa bulliat in. ʒ. iij. succi cauliū usqz ad ipsius succi ɔsumptionem. ⁊ est medicina notabilis efficacie. ¶ Composita vō ab auctoribus pbata famose pñt esse sicut vnguentum rosatum ⁊ vnguentum violatum. de quibus supra. ¶ Item cerotū alexādrinū ⁊ cerotū dyapēte in antidotario Mesue distinctione xjª descriptionibus. 35. ⁊. 36. ⁊ cerotuz filij çacharie ibi descriptione quinquagesima. Et si timet alicuius hoꝝ cal̄itas eleuata frangat cū oleo violaꝝ uel oleo de sisamo aut oleo appropriato ſm libitum operantis.

Medicine vō doloris sedatiue ɔtente sub scđo genere sunt oēs que sua cal̄itate ⁊ siccitate intensioribus māz pñt resoluendo abijcere a ptibus. Et talia medicamina pñt esse oīa suprascripta qbus addant olea maioris caliditatis ⁊ resolōnis. uelut oleuz de lilio. oleum de croco. oleum de cinamomo. oleū de piretro ⁊ similia istis semper a leuioribus in gradu incipiendo ne propter magnā resolutionem mā perducat ad lapidositatez. ¶ De numero vō eoꝝ que experiri soleo sunt sicut oleum de croco cum puluere absinthij ⁊ laudani. quoruz sit pars decima respectu olei. ¶ Et cū quero maiori resolōne mām a mēbro abscindere; et confortatiōe partis: soleo administrare partes duas olei de lilio cum tertia parte olei de pice. ¶ 3ᵐ vō exptū ⁊ solēnis operationis est hoc. ℞. olei de flore iris. ʒ. ij. olei de croco. ʒ. j. pinguedinis ursi anseris. añ. ʒ. vj. dissoluant oīa simul ⁊ incorporent ⁊ fiat ex eo linimentum. ¶ Ultimū vō cū quo cōuenienter soleo dolorē ⁊ mām per resolutionē a mēbris abscindere est hoc. ℞. empli de mucillaginibus. ⁊ est dyaquilon noīatū. ʒ. ij. olei de croco. ʒ. j. laudani absinthij origani. añ. ʒ. ß. cere. q. sufficit. fiat vnguentū ⁊ calidum applicetur parti.

Instrumēta vō doloris sedatiua sub 3º genere cōtenta sunt sicut narcotica oīa: in quorū administratiōe subtilr ɔtēplādū est. ne pp uehementem earum operationē membrū ad extinctionem perducat. ¶ Ita ꝙ si pp uehementiā doloris incūbit necessitas stupefaciendi. primo eligantur stupefacientia leuiora: a quibus permutatio non debet fieri ad fortiora nisi cum magna necessitatis instātia: ut si timor incūberet spasmi aut resolutionis virtutis uel ɔsiliū accitiū. ¶ 2º canō obseruandus in eis est ut nunꝙ administrentur mēbro uehementis debilitatis ⁊ extenuationis nisi cū ptestatiōe pmissa. ¶ 3º canō. ꝙ narcotica semp applicent actu cal̄a quia minus nocere possunt: ꝙ qn̄ sunt actu frida. ¶ 4º canō. nullū narcoticū forte administret simplex: sꝫ conuenientius est cōpoᵐ cū his que aduersantur nocumēto narcoticorum. ¶ 5º canon. ꝙ opator nō dꝫ admistrare narcotica nisi cognoscat ea que aduersant nocumentis eoꝝ que a sapientibus videntur esse qnqz famose approbata. Primū eoꝝ est vinū. 2ᵐ est crocus. 3ᵐ est camomilla. 4ᵐ est castoreū. 5ᵐ est spica nardi. ¶ 6º canō. ꝙ in mixtiōe pportio frāgētiū nocumenta narcoticorum debent esse equalis proportioni narcoticoruz. ¶ 7º canon. ꝙ narcotica non permittantur super membro longo tempore sedantia. sed sepe permutentur euaporando membra cum pannis calefactis uel sacculis de camomilla. ¶ 8º canō. ꝙ meliora narcotica sunt fermentata ꝙ non fermentata. ¶ 9º canō. ꝙ securius est exhibere ea hoīe cibato ꝙ ieiuno. ¶ 10º canō. qꝛ meliꝰ est administrare eadē exterius ꝙ interius. ¶ 11º canō est: qꝛ talia administrari debēt pɩie in sero apud horā naturalis dormitiōis. ¶ 12º canon est ꝙ inquantum est possibile de narcoticis euitetur opiū. ⁊ post illud semen iusquiami. ¶ 13º canon est. ꝙ stupefactio cum radice uel planta mandragore minus suspectior est ꝙ cum predictis. ¶ 14º canon est cum componuntur narcotica melius est ea puluericare grosse ꝙ nimium terere. ¶ 15º canon est. ꝙ antiquata stupefacientia cum minori nocumēto operantur ꝙ non antiqta. lꝫ utrūqz eorū ēt fuerit fermentatum. ¶ Istis antemissis cōditiōibꝰ que meliora sūt stupefactiuū ⁊

leuissimũ simplex est emplm̃ de ꝯtritis folijs papaueris albi ¶ 2m vo fortius illo est emplm̃ factũ de folijs mãdragore vel de puluere eius cõmixto cũ aqua sublimationis folioꝝ croci ¶ 3m stupefactiuuz est appositio emplastri facti de folijs iusquiami albi cum puluere camomille. ¶ 4m stupefactiuũ expertũ p me solẽni9 z securi9 est lenire mẽbrũ cũ elcuario philonio descriptione Auic. 5o cañ. summa 3a. tractatu 3o. ¶ Ultimuz vo inter oia alia stupefacientia securius est membrum emplastrare cuz tyriaca recẽti: z ppie administrata ante ei9 cõpletam fermentationem. Hec in sũma sunt ex quib9 cõpleri põt intentio prima. per tertiũ instrm̃ remouendi tristem sensationem a membro ut iam apparuit.

Pro quarto vo instro.s.resoluẽdi mãe grossiorẽ ptẽ mẽbro magis fixã opz administrare instra que hẽant residuũ mãe pdicte cõsumẽ p viã resolonis z siccatiõis. Et cũ mã illa iam sit grossior. aut qr subtilior pars ei9 resoluta est actione caloris nãlis agentis in ipsaz: aut cũ applicatione medicinarũ que in instro 3o pcedente posita fuerunt. Jõ opz mãm illã prius in sua cõpacitate remouere mollificando ipsam q̃ resistẽ cũ exiccatib9 ꝯtinuatis. Aliter eni ipsa ꝯtinue magis terrestris redderet. Jõqz p ei9 cõplemẽto due sunt inuente opiniones. Una gdẽ que vult q mã cõpacta pus mollificanda sit q̃ resoluẽda ita q qtuor vl sex dieb9 loco patiẽti admistrent mollificãda. alijs vo sex dieb9 admistrent resoluẽtia. ita q tũ potẽtia pa ad mollificãdũ. tãtũ potẽtiã sint 2a ad resoluẽdũ. ¶ 2a vo opinio principalis vult q mẽbro admistrãda sunt mollificãtia z resoluẽtia in eodẽ cõposito virtualr iuẽta. z utraqz haꝝ opinionũ est uera a sapiẽtib9 approbata. lz pa opio sit coior ut pz 14o terrap ce cap de cura sclirosis. z 4a pmi. cap 25o. z 3a qrti. trac. 2o. cap de cura sephiros. ¶ Uñ sequẽdo opionẽ pmã instrm̃ ꝯueniẽs ad mollificãdũ eẽt illud de simplicib9 mucillago se. psilij se. lini citonioꝝ radicis maluauisci: z folioꝝ malue. lz mucillago psilij malue z seis citoniorũ ꝯuenientiores sint cũ signis caliditatis sicut mucillago se. lini altee fenugreci z se. dorelle cum signis friditatis. ¶ Cõpositũ vo coiter usitatum est emplm̃ de mucillaginibus dyaquilon dictum simplex administratũ. ¶ 2m vo cõpom ualde efficax est hoc. ℞. medulle cruris bouis. ℥.ij. pinguedinis anatis amurce olei oliuarum ana. ℥.j. dissoluantur simul z applicent parti. ¶ 3m vo mollificatiuũ z potẽti9 illo est hoc. ℞. butyri dissoluti z loti in aqua frida ℥.iij. pinguedinis anatis z anseris ana. ℥.j. olei de sisamo. ℥. ij. dissoluantur simul z administrentur parti. ¶ Cum ergo administrata fuerint talia lenitiua circa septimanã vnã tũc admistret aliqd de sequentibus resolutiuis. quorum primũ simplex est oleum de camomilla qd resoluit sine attratione. ¶ 2m vo est oleũ de melliloto. ¶ 3m est oleũ de amigdal vl dulcibus. ¶ 4m est oleũ de croco. ¶ 5m est oleum de aneto: z proprie cum signis uẽtositatis infixe parti. ¶ De compositis vo resoluentia plurima sunt auctentica. ut hysopi cerotum descriptione Democriti. z descriptione Pauli. z vnguentuz de bdelio. ¶ Et cõpositũ istud notabilis efficacie. cuius descriptio sumit 3a qrti. trac. 2a cap de cura sephiros. ℞. galbani armoniaci bdelij ana. ℥.ß. terant oia z conquassentur cuz feceolei lilioꝝ. deinde superaddãtur mucillagis fenugreci. ℥.iij farine ordei z fabaꝝ. añ. ℥.j. fiat emplm̃ z calm̃ applicet pti. ¶ Et cum medicus ppendit p hoꝝ applicationẽ iam puentum esse ad aliqualem soliditatem ptis. tũc pmutet se de istis resoluẽtibus ad mollificãtia pdicta z eõ. ¶ In qrũ tñ oiuz in tota pma intẽtiõe iã dictoꝝ administratiõe obseruent regule due: que semp debent esse pñtes in mente opantis. ¶ Et pa est. q semp pus applicent leuia q̃ fortia de pdictis. ¶ 2a regula est q in cuiuscũqz hoꝝ applicatione semp consideret signa calitatis pcedentia applicationẽ eoꝝ z sequentia ipsam. Si eni vi membrũ associatum cũ signis calitatis: tunc frangat oia medicamina sua cũ fridis: de qbus supra tactũ est. z econuerso cũ calidis z felicitabit opatio sua sic cõuenienter. ¶ Hec gdẽ oia sufficẽ pñt p cõplemento declaratiõis qtuor istroꝝ: quib9 cõplet pa curatiõis itẽtio que fuit de mõ abscidẽdi nocumẽtũ corruptiõis a pticula patiente. ¶ 2a itẽtio.

Pro expeditiõe vo secũde principalis intentionis: que fuit materierum diuersio. ¶ Premittendũ p q lz dispositio ista fm magnã ptẽ fit mẽbro infixa utplm̃ tñ aliqd de mã ab epe effundit ad pticulã patiẽtẽ. rõne cuius cõpetũt diuertẽtia trahẽtia mãm ad ptẽ ꝯriã fluxus eius. grã eni ifixe mãei nõ est necẽia diuersio nisi p ea que a pfundo attrahũt. ut in pcedẽti intẽtiõe declaratũ est. ¶ Igit mãs ab vna pticula uel pluribus ad aliã fluentes istis ualde diuersis distrahim9 z numero plurib9. ¶ Et pm quidẽ de leuioribus est pãnoꝝ caloꝛũ actu applicatio ad supiores ptes. si mã flueret inferius ad dextrã. si flueret ad sinistrã. aut ad anteriorẽ. si flueret ad posteriorẽ. aut ecõuerso. ¶ 2m vo instrm̃ z de leuibus est pãnoꝝ uel spongie embrocacũ aqua calã partib9 iam predictis apposita. ¶ 3m vo est partium predictaꝝ fricatio non fortis. ¶ 4m vo est earundem ligatura. ¶ 5m de fortibus est fortis earundem fricatio. ¶ 6m est uentosarum applicatio. ¶ 7m est membroꝛuz rubificatio. Et hec quidem oia diuertentia sunt cum eũone a sapientib9 insensibili nominata.

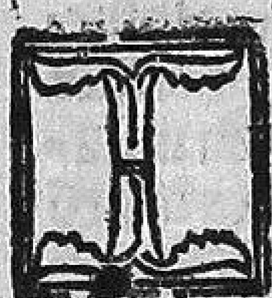
Sed preter hec etiã administrant diuertentia cũ eũone sensibili noiata. Et pm quidem est membroꝛuz iam dictorum per ꝯrias loci ꝯñias uesicatio. ¶ 2m vo est flõmia ptes pdictas respiciẽs. ut si mã flueret a superiori ad crura diuertenda eẽt per flõmiã uenaꝝ superioꝝ. z si flueret de dextra in sinistrũ: tunc flõmet uena. exẽpli gratia media peccato mãe ꝝ ifra ptes hypocũdrioꝝ inuẽtaꝝ. Si vo flueret mã ab epe in sinistrũ: tunc flõmet ramus assellaris uene basilica noiatus infra cubitũ positus. Si vo flueret mã a superiori dextra pticula ad sinistram. tunc flõmet cephalica uena posita super syluestri parte superiori curuature cubiti. ¶ 3m vo diuertens cũ eũone est administratio uentosarũ cuz scarificatione. ¶ 4m vo est administratio scarpellationis ptis de qua supra dictum z dicitur scarificatio illius. ¶ 5m vo est appositio laquei uel setonis sup ꝯrijs partibus. ¶ 6m vo z ultimũ est administratio cauterij potentialis sub aliqua ptiũ ꝯriaꝝ fm diuersitatẽ positionis. ut iã dictum est. Pro quorũ tñ cõplemẽto memorandũ q de rubificantibus z uesicantibus z scarpellatione fmo preterijt in intẽtiõe precedẽte istaz z qs sit flõmãdi z uentosandi modus parũ hic iã apparuit.

Que uero sint cauteria potẽtialia de simplicib9 plura sunt sicut arsenicũ rubeum. z ppie illud noiat auripigmentũ qd est leuius. alias eni arsenici spẽs suspectas hũi. ¶ 2m est vitriolũ rubeum qd patiẽtibus pticulis administratũ corrũpit eas. ¶ 3m ẽ cepe squille mẽbro supligatũ. ¶ 4m est mel anacarduz emplãdo ptes ex eo. ¶ 5m est sapo saracenicus z est mollis z niger. ¶ 6m est applicatio calcis cum pmo a fornace accipitur. ¶ 7m est administratio trociscorũ de calce quos ego cõposui fm istũ moduz. ℞. cal. non extincte. ℥.j. arsenici citrini. ℥.vj. calcanti cõbusti. ℥.ij. mellis anacardi. ℥.j. saponis saraceni. ℥.ij. incorporent simul et fiant magdaleones. ex quibus cũ opus fuerit pillule formentur ad qtitatẽ nucis muscate magne uel parue fm qtitatem eruptiõis quã intendis z dimittant per horã vnã aut duas. ¶ 2m vo cauteriuz potẽtiale est: quo coiter utunt medicãtes oẽs fere in marchia teruisana. Et fui ego illius rectificator p hũc modũ. ℞. aque pme distillatiõis saponis lib. j. calcis nõ extincte. ℥.j. opij. ℥.x. bulliãt simul lẽto igne calax z aqua usqz ad terminationẽ ad viscositatẽ: z tunc imponat opiũ subtiliter pulueriçatũ z cõpleat eoꝝ decoctio usqz ad lapideitatẽ et applicet ut de pcedẽte dictum est. Hec sunt per que pncipalis intentio compleri põt.

¶ Tertia intentio.

Tautem ad tertiã intentionem ꝯuenire possimus premitendũ primo opoꝛtere minorare materiam fm q ipsam contingit esse peccãtem. si enim in toto peccaret corpore oporteret

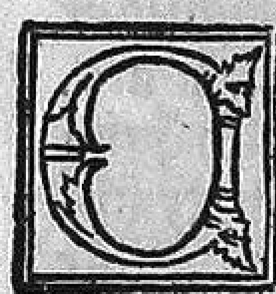
per vniuersales minoratiuas euacuationes educere. Et si q̃dem ex parte mãe ꝑticulare peccatũ inueniretur: silr̃ oporteret eas ꝑtialibus appropriatis eũonibus educere. ¶ Igit̃ si mã fuerit in toto peccãs ꝛ in uenis cõtenta: stati fiat flõmia de matre uena purpurea nigra uel coi noiata. ꝛ sanguinis extrahat̃ copia ſm q̃titatẽ peccãtis mãe ꝛ virtutis tolerãtiam. qͦ qdẽ totũ cadit sub prudentia opatiui artificis ꝛ sub q̃titate geometrica uel arismetrica necio limitata: ut medij cyathi aut duarũ. ℥. ꝛ sic de singulis. Tales enim mensure multiplr̃ uariande sunt ſm sapientis coniecturaz. ¶ Si aũt quereret aliquis minorare mãs aliter posset in muliere menstrua prouocare in etate cõgrua: ꝛ in viro emoroidas apire ꝛ sanguinẽ a naribus educere. hñt enim uene oẽs inuicẽ continuitatẽ per quas pñt a toto euacuare. lꝫ particularius ꝛ imediati' a determinata particula educant. ¶ Cũ aũt cõtingeret mãꝫ in uenis totius ambitus cõtineri ꝛ non eẽ sanguini sufficienter cõmixtã neq̃ flõmiã aduocantẽ. tũc opꝫ ut eũetur minoratiue ꝑ farmaca a toto attrahere potẽtia. De quorũ numero bonũ eẽt hoc. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ: pillulaꝝ aggregatiuarũ. añ. ℥. ß. reformenẽ pille cũ elario indo. ꝛ hec quidẽ respiciunt mãꝫ mixtã ex chola ꝛ flate dñante. Et attrahũt pillule cochie sup̃ioribus ꝛ aggregatiue ab inferiorib'. ¶ 2m vͦ cõpositũ ad hãc intẽtionẽ est elariũ indũ. Cuius dex. ℨ. ß. ipm quidem educit supfluitates a toto. ¶ 3m vͦ ad eãdẽ itẽtionẽ ꝛ p̃dictis fortius est hoc. ℞. pillaꝝ fetidarũ pillulaꝝ de sarcocolla de scriptiõe maiori. añ. ℨ. ß. reformenẽ cũ iera composita ꝛ exhibeanẽ. educũt ut prime. ¶ 4m vͦ est hoc. ℞. pillaꝝ cochiarũ pillaꝝ de iera cõposita ꝛ fetidaꝝ. añ. ℈. j. auari ponderis dyagridij. ℥. ij. cũ succo rosaꝝ reformenẽ pille. vij. Et he qdẽ ultie attrahũt a sup̃iorib' inferioribus ꝛ abiter medijs ptib' vtute iere: que educit a stõcho ꝛ epate. ¶ 5m cõpom est hoc. ℞. iera logodion. ℨ. ij. iere pigre maioris. ℨ. ij. ꝛ dex in potu cũ decoctione folliculorum sene cum granis tribus dyagridij facta. ¶ 6m vͦ cõpom est hoc. ℞. elarij succi rosaꝝ. ℨ. j. ß. elarij indi. ℨ. j. detur in potu cum aqua decoctionis violaꝝ calida. ¶ 7m vͦ cõpom ꝛ ꝑpe p̃ncipalr̃ eũans supfluitates a capite ꝛ ꝑprie cholicas ẽ hoc. ℞. pillulaꝝ cochiaꝝ. ℈. ij. dyagridij. ℥. ij. reformenẽ pillule. v. cũ succo violaꝝ ꝛ exhibeanẽ. Aliud vͦ eũans mãs mixtas a flate ꝛ chola ꝛ ꝑpe a capite ẽ hoc. ℞. pillulaꝝ imediate dscriptaꝝ: pillaꝝ de sarcocolla. añ. ℨ. j. reformenẽ ut p̃us. ¶ Aliud ẽt eũans a capite mãs mixtas ex flate ꝛ cholera ꝛ melia est hoc. ℞. pillaꝝ cochiarũ de lapide laçuli añ. ℈. j. pillulaꝝ de sarcocolla. añ. ℈. ß. reformenẽ pille. vj. uel. vij. cũ iera logodion. ꝛ denẽ ut prius. Si q̃s aũt desideraret minorando eũare mãs a pectore ꝛ ꝑprie flaticas exhibeat illas pillas de agarico. ℨ. ß. de sarcocolla. ℈. j. fiant pille. vj. cũ succo hysopi et denẽ in potu. Eductiuũ vͦ mãeꝝ cholericaꝝ a dñio ꝛ ꝑprie a pectore est hoc. ℞. pillularũ de reubarbaro. ℈. ij. pillaꝝ aggregatiuarũ. ℈. j. reformenẽ pillule. vij. cuꝫ succo violarũ. ¶ Et siqdẽ cõtigeret mãs calas eũone minoratiua educẽdas eẽ ab epe. tunc medicina conueniẽs eẽt hec. ℞. reubarbari electi. ℨ. j. spicenardi. ℥. vj. aque fructuũ descriptiõe Mesue in antidotario. ℥. iij. penidiarũ. ℨ. ß. incorporenẽ oĩa simul ꝛ exhibeantur in potu. ¶ Si aũt ab epe uellem' educere mãs flaticas a dñio tunc dex in potu agarici infusio hec. ℞. aque lupulloꝝ: aque apij. añ. ℨ. ij. q̃c. scðe coctiõis. ℨ. j. ß. agarici electi. ℨ. ij. ß. spicenardi. ℥. iij. çç. ℥. v. fiat infusio ꝛ cuꝫ forti exp̃ssione exhibeaẽ. ¶ Silr̃ etiã dũ uolumus mãm melicam dñantem ab epate eũare cõueniẽs instrm̃ erit hoc. ℞. aque lupulloꝝ: aque cicoree. añ. ℨ. ß. thimi epithimi folliculoꝝ sene ꝛ polipodij. añ. ℈. ij. salis. ℥. v. penidiaꝝ çuccari al. añ. ℨ. ß. fiat oĩum horum infusio ꝛ cũ notabili exp̃ssione exhibeatur in potu. ¶ Etiam appareẽ q̃ hoc medicamẽ ẽt esset cõueniens ad educenduꝫ mãꝫ a splene ꝛ ꝑprie cũ aqua scolopẽdrie. Et silr̃ medicamina supradicta mãs simplices a dñio educẽtia si frãgant adinuicẽ ſm mixtionem mãeꝝ sp̃e diuersaꝝ erunt mãeꝝ inuicem commixtaꝝ eductiua. ꝛ ſm q̃ cõtingeret mãm in mixtione dñantẽ. Exẽpli grã melicaꝝ mãeꝝ sup flatica ꝛ cholerica aut utriꝰ q̃ simul. ita oporteret in mixtiõe medicinaꝝ solutiuarum ad inuicẽ dñari simplices aut cõpositas medicinas maiori proportione aspectũ hñtes inuicẽ ad mãm ꝛ eõ. ¶ Ex quo correlarie cõcludiẽ q̃ stãte pari mãeꝝ inuiceꝫ cõmixtiõe oporteret pares eẽ vtutes medicinarũ electiue educẽtiũ mãs has ul' illas. Et hec qdẽ talia nõ cadũt in opõne viri nisi in scia optime triti ꝛ in ope medicinali nõ raro ꝛ leuiter exercitati. ꝑsupponunt eni hec oĩa sciam cognitiõis modi mixtionis mãeꝝ adinuicẽ ꝛ exigunt ẽt sñiam cognitionis graduũ medicinarũ ꝛ opõnẽ eaꝝ tã prouenientium a p̃mis q̃ a scðis: ꝛ a tertijs q̃ a q̃rtis virtutibus. ¶ Et adhuc ꝑsupponunt hec talia virũ eẽ tritũ in cognitione modi cõpõnis medicinarũ. s. q̃tam refractionẽ in mixto uel in cõposito fermẽtato hr̃e debeat medicina cala ꝛ sicca primi gradus aut scði tertij ꝛ q̃rti gradus. ¶ Silr̃ ẽt q̃tã in cõpõne refractionẽ suscipiãt adinuicẽ medicine in substãtia rare cõparate ad eas que sunt dense substãtie. ꝛ q̃tũ exigat queq̃ medicina cõposita de tpe in sui fermẽtatiõe cõuenienti. Et que sit oĩum medicinaꝝ simpliciuꝫ dosis appropriata. Et ita de cõpositis est dicendũ. pp̃ que oĩa oporteret recurrere ad medicine p̃ncipia tã theorica q̃ practicalia sine quorũ cognitione uana ꝛ casualis est oĩuꝫ medicoꝝ opõ a q̃ effugere debẽt viri sciẽtifici ꝛ in scholis sapientuꝫ eruditi. ¶ Et ex hoꝝ oĩuꝫ inuicẽ collectiõe ꝯcludiẽ correlarie ultimũ. Qͦ si desideraret aliq̃s educere mãm a m̃rice uesica a lũbis meseraicis uel ab itestis plurimas uel aliq̃s medicinaꝝ simpliciũ ꝛ cõpositaꝝ que iã scripte sunt iuicẽ põt confrangere ꝛ cõponere cũ medicinis hñtibus electiue educere ab hoc uel altero mẽbro sicut ad m̃ricẽ aspectũ hẽt ucbuẽ uel m̃ricaria arthemisia rutha betonica doronicũ ꝛ silia. Ad uesicã vͦ aspectũ hñt daucus grana milij sol' se. apij grana pini ꝯsila. ad itestia vͦ electionẽ hẽt oleũ de cherua ꝛ ẽ pẽtadactylus maior ꝛ camomilla croc' semẽ aneti puleguiꝫ origanũ et talia ꝛtu discurre ꝑ sñias auctoꝝ. Oĩa eni hec respiciũt p̃dcã mẽbra ꝑ tertiã aut q̃rtã opõnẽ coꝝ ut 2o cañ. ꝑ totũ processuꝫ ꝛ a Gal. 6o de simplici medicina usq̃ ad nonũ inclusiue. ꝛ in aggregatore Seraꝑ. ꝑ magnũ processuꝫ colligi põt. ꝛ pluries alibi. ꝛ tu lege q̃ inuenies hec oĩa esse. ¶ 4a intentio.

Iam quidẽ opꝫ puenire ad q̃rtã itẽtiõeꝫ supra p̃missaꝫ ꝑ quã ꝯueniẽter fieri possit mãerũ peccãtiũ digestio: ꝑ quã fiãt eradicatiue euacuationi magis parate. ¶ Et premittẽdũ. q̃ mãe añcedẽtes circa q̃s ut in pluribus administrãda est digõ. eẽ pñt in altero trium locoꝝ p̃ncipalr̃ ꝯtẽte. Et p̃ quideꝫ in uenis epatis ꝛ sibi propinq̃s per q̃s mã mãdaẽ ad ꝑticulaꝫ patiẽtẽ ut supra declaratuꝫ fuit. ¶ 2o vͦ he mãe inueniri pñt in uenis disseminatis circa ꝑticulam patiẽtẽ ꝛ tybiarũ ꝛ coxarũ. ¶ 3o vͦ fortassis aliq̃d de mã effunditur a capite que iuuamẽtũ nõ leue facit in augmentando mãm añcedentem quãtitatiue. ut dato q̃ mã huius egritudinis sit cala ꝛ sicca ut supra visum fuit: nõ incõuenit eidem eẽ cõmixtã ꝑtẽ magnã aquosi flatis. qͦ quidẽ fortassis est causa augmẽtãdi quãtitatiue mãerum fluxũ ad ꝑticulaꝫ patiẽtẽ. ¶ Quare in digestiuis administrãdis hũc ordinẽ obƀuabo ¶ Primo q̃ tãgã digestiua mãerũ calarũ ꝛ siccarũ magis alteratiua ꝛ respicientia ẽt epar ꝛ adiacẽtes ei ꝑtes. ¶ 2o vͦ loco ponã digestiua mãerũ mixtarũ ex calis ꝛ siccis dñanter et frigidis ꝛ humidis subdominanter. ¶ Etiam pro complemẽto operis aliqua ponam digestiua ad mãs flaticas: ꝛ q̃rto loco ad mãs melãcholicas tã adustas q̃ non adustas appropriata magis. Et satis ex hoc fundamento poterit videri intentio digerendi mãs ꝛ instrã ꝯuenientia ad aliud. ¶ Itaq̃ mãerũ calarũ ꝛ siccarũ cõueniẽs ꝛ leue digestiuum p̃m erit hoc. ℞. aque violarũ aque endiuie hortulãe. añ. ℨ. ij. aque lupullorum. ℨ. j. ¶ 2m vͦ digestiuum fortius illo est. ℞. aque solatri ꝛ cicoree. añ. ℨ. ij. uel. ℨ. j. ß. misce simul totum. ¶ 3m vͦ digestiuum adhuc fortius predictis est hoc. ℞. sy. de nenufare syru. de endiuia. añ. ℨ. j. aque violarũ aque cicoree. añ. ℨ. j. ß. ¶ 4m digestiuuꝫ mãeꝝ p̃dictaꝝ adhuc igrossatiuũ magis est

hoc. ℞. syrupi iuiubini. ℥. j. ß. aque solatri camomille an̄. ℥. j. aque fumiterre. ℥. j. ß. ⁊ hec quidē pro pte respicit m̄as aliq̄d adustionis h̄ntes. ¶ 5m v̄o digestiuū ⁊ ad adustas m̄as appropriatū magis erit hoc. ℞. syrupi acetositatis citri. syrupi de endiuia. an̄. ʒ. vj. aque acetose. aque lupullorum ⁊ fumiterre. an̄. ℥. j. misce ⁊ da in potu. ⁊ patet q̄ hec oīa per tertiā opationē respiciunt epar ⁊ cū hoc etiā q̄ calidis ⁊ siccis ⁊ parum adustis aduersant̄ m̄aebus. ¶ Digestiua v̄o m̄aeꝝ p̄dictaꝝ ⁊ p̄pe circa ptes iuncturales dn̄antiū ⁊ sibi ꝓpinq̄s p̄nt eē p̄dicta oīa ⁊ maxime cū miscent̄ cū aq̄s h̄ntibus aspectum ad remotas partes. uelut eēnt artetice plāte que ꝑm v̄itatē noiant̄ sula ab auctorib⁹. aut eēt aq̄ acetose iā p̄dicta. ⁊ aq̄ solatri ⁊ aq̄ violaꝝ ⁊ aq̄ rosaꝝ ⁊ aq̄ v̄ge pastoris. Et de cal̄is magis sicut eēt aq̄ iris aq̄ origani calamēti eupatorij ⁊ silium que cō misceri debēt cū digestiuis supra noiatis: dūmō t̄n in mixtione vincant̄ cal̄a a frigidis: magis t̄n ⁊ minus ꝑz maiorē ⁊ minorē necessitatē a pticula patiēte ⁊ a m̄a ibidē inuēta indicatā. ¶ Ea v̄o que digerere p̄nt m̄as iā p̄dictas cū q̄b⁹ aliq̄d de flate a capite distillāte cōmisceret̄ sunt sicut digestiua p̄dicta ⁊ ꝓprie ꝯfracta cū syrupis ⁊ aquis habentibus aspectum ad caput: uelut esset syrupus de calamento. syrupus de hysopo syrupus de acoro ⁊ de sticados ⁊ ꝯsil̄es ꝯfrangendo tal̄r eos in mixtione. ℞. syrupi de endiuia. ℥. j. syrupi de sticados. ℥. ß. aque hysopi. ℥. j. aque violaꝝ. ℥. ij. misce ⁊ det̄ totū. ¶ Aut accipiat̄ syrupi de calamento. syrupi de nenufare. an̄. ℥. j. aque cicoree. ℥. iij. misce. ¶ Aut esset exhibere. ℥. ij. syru. huius descriptionis quā alias cōposui ⁊ respicit m̄am ex cholera ⁊ flate cōmixtā in toto ⁊ in capite principal̄r cōmixtā exhibeo ipsū cū. ℥. iij. aque lupulloꝝ. ℞. cressionū ⁊ senationū fontaliū. an̄. ℳ. j. ß. violarum floꝝ nenufaris rosaꝝ que sunt tres medicine frigide capitales an̄. ℳ. j. ß. sticados pulegij betonice maiorane calamenti an̄. ℳ. j. macis. ℳ. iij. galange cinamomi gariofilorū an̄. ʒ. ß. spodij. ʒ. ij. ß. se. endiuie lactuce portulace cuscute ⁊ scabiose. an̄. ʒ. iij. infundant̄ hec oīa per tres dies in lib. xv. aque prius b̄n cōtusa. deinde coquant̄ lento igne usq̄ ad cōsumptionē medietatis eoꝝ. tūc fiat colatura cū exp̄ssione forti: ⁊ ille colature addant̄ çuccari albi lib. iij. aceti. lib. ß. ⁊ lento igne coquant̄ oīa usq̄ ad substātie spissitudinē consuetā: ⁊ est potēs medicina ad digerēdū m̄as a dn̄io cholericas flaticis ⁊ adustis m̄aebus aliq̄l̄r cōmixtas: ⁊ mirabili iuuamento exptus sum in soda calida pendente a m̄aebus tali cō mixtione confuse. ¶ Si q̄s aūt desideraret m̄as adustionem h̄ntes ⁊ in capite dn̄antes digerere poterit hoc conuenienter facere cū duobus digestiuis sequentib⁹. ¶ Quoꝝ primum est hoc. ℞. syrupi de berberis de ribes de fumoterre. an̄. ℥. ß. aque lupullorum ⁊ fumiterre. an̄. ℥. j. misce. ¶ 2m v̄o est hoc. ℞. syrupi iuiubini syrupi de succo lymonū. an̄. ℥. j. aque buglosse uel boraginis. ℥. ij. aque fumiterre. ℥. j. misce. Et hec quidem digestiua omnia exhiberi debēt in aurora cū iam conceperit medicus cibū prima digōne fuisse in stōcho trāsmutatū quo ēt tpe chilus ⁊ prime digōnis sup̄fluitas a stōcho ad intestina propulsa fuerit ⁊ est hora ab artifice rōnali coiter assignata ab assumptiōe cibi per nouem horas distās in maiori gentium coitate. ¶ Si q̄s cogeret̄ digerere m̄as iā predictas cū digestiuo alterius sp̄ei. eo q̄ eger nō uellet potiōes assumere pp̄ lasciuiam aut insuetudinē. tūc posset digerere m̄as cū infrascriptis. ¶ Quoꝝ p̄m eēt. ℞. trociscoꝝ de spodio. trociscoꝝ de violis. an̄. ℈. ij. aque emulsionis uel decoctionis seiuz. ℥. iij. misce. ¶ 2m v̄o eēt hoc. ℞. trociscorum de berberis. ʒ. ß. aque decoctionis cuscute. ʒ. iij. misce ⁊ respiceret hec m̄as aliq̄liter adustas. ¶ 3m v̄o digerēs posset esse mixtio talis. ℞. conserue violarum ⁊ floꝝ nenufaris. an̄. ℥. ij. trociscoꝝ de violis ⁊ de rosis. an̄. ʒ. j. vini granatoꝝ muçorū. ℥. j. ß. fiat el̄arium de quo in aurora exhibeat̄. ℥. j. quam degluriat patiēs. Et de eo iterū ante cenam exhibeat̄ tantūdem per horā cum dimidia. ¶ 4m v̄o digestiuū ad m̄as adustas ⁊ cōmixtas appropriatum esset hoc. ℞. syrupi de berberis uel de ribes syrupi acetositatis citri de lymonibus. an̄. ℥. j. sp̄eꝝ triasandalorū completarum. ʒ. ij. ꝯserue rosaꝝ nenufaris ⁊ buglosse. an̄. ℥. j. misce ⁊ detur in potu ut iā predictū est de precedenti. uel deglutiat̄ cū cocleari. hec quidem parūper efficere videntur pro intentione quarta complenda.

¶ Quinta intentio.

Cum aūt intendit̄ exeq̄ intētionē q̄ntā per quā m̄ae eradicāde sunt. iā q̄dē satis facil̄r hoc fieri posset per minoratiuas medicinas huic uel illi approp̄atas. de q̄b⁹ nōbilis q̄ntitas supra ꝯscripta est. ¶ Memorando t̄n q̄ nulla taliū medicinaꝝ vn̄q̄ exhiberi debet nisi postq̄ appuerit digōnis imp̄ssio manifesta. que cognoscit̄ p̄mo q̄ morbus ⁊ accn̄tia ei⁹ aliq̄l̄r remissa sunt. ¶ 2° p̄ eq̄tionē urine in colore ei⁹ ⁊ substātia que debēt eē ad mediū deducta uel sibi ꝓpinq̄. ¶ Et 3° p̄ apparitionē sedimis in urina subsidētis. q̄d debet eē albū eq̄le ꝯiunctū ⁊ figure piramidalis ⁊ substātia dyaphanū. ¶ Istis eni apparētib⁹ iā nō remanebit dubitatio q̄n m̄a ꝯuenienter sit digesta: q̄m digesta ente m̄a nec̄io remittit̄ morbus q̄ dependet ab ea. q̄m digō est faciens cessare putredinē ⁊ ēt remitti excessum q̄litatū tam primaꝝ q̄ scd̄aꝝ p̄ quas m̄ae a medio recedebāt. pp̄ q̄d opꝫ q̄ urine substantia eq̄ta sit cū suo colore etiā. ¶ Cū ergo talia appuerint medicine p̄me exhiberi debent. ita tamen q̄ earum dosis sic parum paugeatur. nisi apperet q̄ v̄tus iā incepisset m̄aeꝝ eūonē facere: tunc eni ꝯueniētius eēt nullā medicinā solutiuā exhibere aut saltē in gradu sue opationis remissā ne opus artificis coicidēs cū ope n̄ae eēnt cā effrenitātis fluxus. ¶ Et adhuc iterū si nō incepisset facere eūonem quā ꝓpter aliquod accidens facere non potuisset: quoniā si materia mouet non complete mouetur hora motus illius. ¶ Et adhuc si n̄a nō mouet materiā hora motus eius que est post m̄aeꝝ digōnē. tunc moueatur hora motus illius. s. quem n̄a facit incōplete ꝑm expositionem primam. Aut moueatur hora motus eius. s. expectādo ad q̄ē n̄a facere deberet. si pigritando n̄a non faciat illū motum ut sepe contingit. ¶ Ex quo apparet q̄ dū medicus eūare vult m̄am eradicatiue cū vna medicina eadē sp̄e per quam eūauerat minoratiue. melius est q̄ in additiōe gradus uel dosis paruū ⁊ leuiter excedat ⁊ parcus existat q̄ in dosi ⁊ in gradu sit multū audax ne ꝓpter audaciam suam contingat excessus in euacuando. q̄m melius est m̄am iterato euacuare q̄ ipsā exquisitissime educere. 4a primi. 3° capitulo colligēdū. ¶ Eūat aūt m̄as cal̄as eradicando a remotis ptibus el̄ariū succi rosarū. cuius exhibeantur. ʒ. iij. cū aqua lupullorū ⁊ violarum iuxta illud metricū. Artetica cholerā purgat succus ip̄e rosarū. ¶ M̄am v̄o cholicā ⁊ adustā eūare potes dādo in potu ut p̄dictū est el̄arij hamech descriptione maiori. ʒ. iij. el̄arij succi rosaꝝ. ʒ. ij. uel. ʒ. ß. cum decoctione cyathi vnius follicli sene. ¶ Et si m̄am cholere cōmixtā eūare uelis. ℞. el̄arij succi ros. ʒ. j. ß. el̄arij idi. ʒ. ij. misce ⁊ da in potu ut p̄us. ¶ Et de domesticis medicinis ⁊ securis est el̄ariū de dactylis q̄d a sapiētib⁹ noiat̄ dyafinicō de quo exhibeat̄. ʒ. iij. uel. iij. ß. cum aqua fenicli apij uel petroselini. hec de eūantibus eradicatiue exēplariter posita. Memora t̄n q̄ nullū hoꝝ eūantiū debet exhiberi nisi ꝑm cōditiones supra tactas hore. s. electe ⁊ ꝑm apparitionem digestionis.

¶ Sexta intentio.

Post p̄dicta v̄oiā tp̄s idoneum eē v̄i ut sensationē ⁊ pticule patiētis vigorem⁹ cū his que opportune administrari debeāt: p̄ que hēbit̄ cōplemētū intentionis curatiue. ¶ Et p̄ q̄dē p̄ subtractionē cāꝝ faciētiū nocumēta: ut sp̄erū male cōpōnis m̄alis ⁊ male cōpōnalis ⁊ solonis ꝯtinuitatis ⁊ alioꝝ quoꝝ in sup̄iorib⁹ satis ꝯueniēter dogma assignatū est. ¶ 2° v̄o p̄ncipal̄r vigorant̄ mēbroꝝ potētie per restaurationē instroꝝ. ex q̄bus in hūano corpe ꝯsistit vigor ⁊ sunt sp̄us vitales aiales ⁊ n̄ales qui sunt instra v̄tutū: quorū quātitas debet esse cōueniens ⁊ melior est ip̄oꝝ quātitas aucta q̄ diminuta. Et debet etiā eoꝝ spirituū substātia subtilis eē ut facile ⁊ in breuissimo tpe moueri possint ad oēm d̄riam positiōis. Et iteꝝ debent eē in substātia clari dyaphani ab oi

napore z su pfluitate supflua expurgati. Talr eni suo pncipio attestant magis q est uapor sanguis tēperat⁹. 9° de iuuamētis membrorum. Et q3 ēt talr limitati spūs sue essentie attestantur magis. propterea quia spiritus est substātia ignea z aerea in nāz celestiū corpoz vgēs z subtiliori z laudabiliori humorū pte gñata p de viribus cordis. 2° cap. ❡ Adhuc ēt z 3° restaurant mēbroz potētie per nutrimētū quātitatiue z in q̄litatib⁹ suis bn̄ limitatū ut sit aptū conuenientius trāsmutari in corpis pticulas ex qua trāsmutatōe vigorose reddunt. qm̄ vtus nō ꝯsistit nisi nutrimento. 4ª p̄mi. cap 25°. s. de medicatiōib⁹ apatū. Et istis trib⁹ igenijs subueniēdi vtuti uel potētie patiēti pticule huius viri uolo eē satisfactū. ❡ Et p̄mo qdē ad primū per acqsitionē eius qd̄ nūc tactū est in qnque intētionib⁹ imediate pcedētibus per quas conuenienter administratas abscindi pōt ois causa nocēs z egrotare faciens. ❡ Scd̄e vo cāe principali a qua debilitatur ois mēbroz potentia iteruz vi satis mihi cōuenienter eē puisuz per ea que supra dicta sūt de cōuenienti administratiōe sex rerū nō nāliū ut supra legere potes si placet. pp qd̄ nō vi mihi aliqd eē hic supaddendū nisi q describā medicinas quasdā tam simplices q composi tas: per quas potentia sensitiua mēbroz vigoretur.

Cum igit virtus ois pticule patientis sensuz tactus ꝯueniētē hēat per ꝯtinuā irradiatiōem a nucha uel a neruis eius imediate pgredietēz z a cerebro mediate. ❡ Idcirco describā medicamina quedā primo approbata ad ꝯfortandū cerebrū z spūs eius sustentandū. ❡ 2° vo nōnulla tāgā que magis neruis toti⁹ corpis z nuche appropriari pnt. Et ordine 3° aliqd tangaz de his que determinate particule sensum tactus vigorare pnt z motū eius. ❡ Et per hec quidē satis facile poterit satisfieri ad tertiū. s. ad restaurādū spūs aiales qui sunt sensuū z motuū oium instrā ad ꝯseruandum eos: z tuendum ab eis que tā intrinsecus q extrinsecus occurrentia pnt reddere spūs conueniētes ad operationes z eos ꝯsumere: ut nūc legere potes in sequentib⁹. ❡ Prius tn̄ premittenda sunt quedā que vident nocumētū efficere cerebro z neruis. Cerebro quidē nocumētū efficit cuiuscūq3 rei nō nālis fortis z subita applicatio cuz potētia sue mediocritatis actiuitatē excedēte: sicut aeris in oi qualitate tā p̄ma q scd̄a occursus ad caput ut dictū est. Et ita in sūma de cuiuscūq3 rei nō nālis excessu dicenduz. Nocumētū eni ab aliquo agente in mēbro qd̄ est pncipiuz virtutis operationis uel delegatiōis instrī est potētissima cā ut nocumētuz appeat in mēbro qd̄ hēt depēdētiaz ab alio. Cum ergo nerui depēdentiaz hēant a cerebro in hoc q spūs aialis z virtus mot⁹ z sensus effunditur a cerebro ad ipsos: necesse est ut quātum existit nocumētū in cerebro ipso tātū: imo maius manifestet in neruis cum eorum cōplexio virtus z operatio proueniāt ab eis tanq a debilioribus q sit cerebrum. ❡ Itaq3 de numero eorū que nocent neruis aliqua sunt uelut de rebus non naturalibus inuēta ut aer excellentis humiditatis z remollitiōis cruris est substantia neruoz nimis mollē z flexibilem reddere sicut ēt est administratio ciboz multe remollitiōs infrigidationis z humectationis. ❡ Silr ēt z de potibus est cōtinuatio aque frigide. ppterea q3 debilitat digestiuā virtutē neruoruz z pprie cum fuerit aq̄ pus ꝯgelata. vn̄ 3ª tertij. caplo p̄mo in fine. Scias q aq̄ frigida nocet neruis. propterea q3 facit eos deficere a digōne humiditatū que sunt in eis. q̄re in humorē indigestum permutat. Et idē superius dixerat. z potus aque fride ꝯgelate ēt nocet neruis. ❡ Silr ēt nocet neruis multitudo potus vini z ebrietas. aut q3 pmouēt multoz uapoz eleuatiōnē ad caput. aut q3 vini multitudo z ebrietas sunt cā debilitandi digestiuā virtutē adeo ut vinū non bn̄ pmutet. Vn̄ debilitate caloris agentis in ipm̄ ꝯuertit in chiluz uel in sanguinē acetosum qui est cā nocumēti in neruis pp acetositatē mordicationē z punctionem que sequit ab illo. 3ª tertij. ut supra. Et nocet neruis multa ebrietas. z vinū plurimum ppter uehementiā mordicatiōis vini z pp resolutionē idest permutationem z infrigidationem cum hoc idest humor ille quinocet neruis pungēdo eos. z ideo cibaria ois acribus pōticis et acetosis saporibus ꝯdita nocēt neruis z p̄pe in frequēti usu. ❡ Adhuc iterū de 3ª re non nāli. s. motu appet supfluū exercitiū z motus ois tā distractiuus q extēsiuus z attractiu⁹ nocet ei pp nimiā neruoz distensionē a re violēte ipsos extēdente elōgat. z forte b̄m latitudinez eoz diminuunt. ppterea q3 nō recipiūt debitā quātitatē spirituū per quos fiant motuuz istra ꝯueniētia. Et silr de distractiōe horū dicēdū est per quā intelligit ptiū eius de cētro ad circūferentiaz elongatio. Silr ēt res nimiū attrahētes sunt cā nocumēti neruoz: aut q3 mouēt eos motu incōueniēti ad aliquā ꝯtiam positiōis forti⁹ q opz. aut q3 pp attractionē fortē mouent ad eos māe sue multitudine uel quantitate ledētes eos. q̄re 2ª p̄mi. ubi supra ppe pncipiuz capli. Motus vo laboriosi in faciendo egritudines neruoz introitū hn̄t magnū supra illud qd̄ in alijs est. s. membris. Ipsa nāq3 sūt instra motus. laboriosi vo mot⁹ sunt sicut extēsio cū fune: z aggrauatio rei grauis: z oē in quo est extēsio exp̄ssio z ꝯctio. ❡ Amplius imoderata ois potuū z ciboz repletio nō solū cerebro: sed neruis nocet. Aut q3 inatū ipsoz calorē suffocando extinguit. aut q3 replētes māe phibet spūum z nutrimēti cōueniētē trāsitū ad neruos. Aut q3 pp multitudinem supfluitatū ꝯtingit in neruis māis ibidē stātes apostemate oppilare. Aut in eis solōnē cōtinuitatis efficere b3 spēz māerū que uariat in q̄titatibus z q̄litatibus earum. ❡ Et sicut imoderata repletiōe per cibos z potus dictum est. Nō minus ēt cōcedendū imoderatā repletionē eidē eē nociuā. ppterea q3 supfluitas z defectus ad easdē ducunt cās. ❡ Silr ēt de quinta re non nāli idē debet eē iudiciū. s. somno z vigilia. Plurim⁹ eni somnus remolliendo pp augmētū humiditatis nocet neruis. z p̄pe sup repletionē z capiti ēt non minus efficit nocumentuz. q̄re 2ª p̄mi. doctrina 2ª. 13° caplo Sōnus multus virtutum aialium obtusionē opat z capitis grauedinē z egritudines frigidas. z hoc pp illud qd̄ ipse ex resolutione phibet. Sed per rōnē aduersam facile deduci pōt. q vigilie imoderate nō minus resoluendo z exiccando capiti z neruis nocere pnt q somnus humectādo. ❡ Qd̄ vo sexte rei nō nālis incōueniēs applicatio ēt cerebrum z neruos debilitare possit p3 intelligenti uelocē fortē z frequentem in spiritibus z humoribus qui necessarius est in ira furore ai. z sic de alijs sicut ēt uehemens z longa accubatio spūum z humorum in pfundo cerebri cum sepelitur z coartatur a multitudine māerum est causa nocumenti cerebri z neruorum per viam extinctionis innati caloris in eisdē. q̄re 2ª primi. doctrina 2ª. caplo 14°. ubi b̄mo est de imp̄ssionib⁹ passionum aialium. Motus vo ad interiora aut est subito sicut cum timor adest. aut est paulatim z leuiter sicut cum adest tristitia. z suffocatio quedam z resolutiones p̄dicte nō sequunt nisi illud quod subito euenit. diminutio vo z ptisis uere nunq sequunt nisi qd̄ leniter z paulatim euenit. Cuz dico diminutionem intelligo suffocationem que ordinatim z paulatim accidit z nō subito. Et cum dico ptisim non intelligo resolutionem que fit leuiter z paulatim non subito.

De rebus aūt alijs pter nō nāles dictas que capiti z neruis nocumentum efficiunt: quedam sunt uelut cibi. nonnulla vo medicine cibales. altera vo cibi medicinales. ❡ Et nullus quidē cib⁹ absolute eidem nocet nisi per accn̄s ex parte quantitatis aucte z diminute. Nullus enim talis in humano corpore operationem efficit a qualitate: sed a mā precise reponēdo partes corporis substātiales absq3 recessu caliditatis alicui⁹ de primis uel de secūdis. ❡ De numero medicinarum cibalium q plurime p̄dictis nocēt. et in sūma oēs ille que nimiū calefaciēdo z infridādo humectādo uel exiccādo opant in eis. z p̄pe qn̄ alterum hoz uel oē tale fuerit uehemēter z subito applicatū z multo usu. Neq3 enī nā patit repentinas mutationes neq3 alterationes b̄m recessum qualitatū. z claudit in snia ueteris z Cōmētatoris in sermone. Secūdū multum z repente calefacere infrigidare zc̄. ❡ De rebus aūt que sunt cibi medicinales idē est asserenduz

iudiciū in q̄tū opant a q̄litatibus per q̄s eē̄ntialr nocēt ultra nocumētū accīnale q̄d iducūt rōne supaucte repletiōis ut iaz dictū est. ¶ Et ponere q̄dē oīum boꝝ exēpla difficillimū eēt. uerū q̄ partiale boꝝ exēplar positū fuit in sermone de rebus non naturalibus exēplariter loquendo quedaz tangēda sunt s̄m q̄ iam apparet in sequentibus. ¶ Igitur capiti neruis ⁊ iuncturis nocet comestio tafee idest ferculi facti ex pane cum brodio pingui. Cū enim sua repletione euaporatione ⁊ viscositate ad quā sequit̄ oppil̄o oppilationē facit in nucha ⁊ neruis. Et idem erit iudicium de pane cum pinguedine in sartagine preparato uel alio frixiōis modo. ¶ Carnes v̄o neruis nocentes sunt sicut oēs habentes pinguedinē cōmixtā aquositati ⁊ viscositatibus multis: uelut sūt carnes fere oēs sue natiuitati propinque: ⁊ caro cuniculi ⁊ caro anatis domestice ⁊ iuuencule ⁊ caro recentis porci ⁊ proprie in domibus nutriti. Caro agni sue natiuitati propinqui. ¶ Silr̄ etiā de piscibus idem dicendum est. Omnes enim pisces recentes mollificāt silr̄ ⁊ oēs qui sunt in aquis lacunalibus ⁊ in omnib⁹ stagnis uel paludibus inuēti in quibus sunt herbe palustres fetētes ⁊ corrupte ⁊ multitudo ranaꝝ ⁊ aialiū alioꝝ que generantur ⁊ viuunt ex putredine euitādi sunt. sicut ēt cācri in eisdē aq̄s inuēti nimia sua humiditate remolliūt ⁊ relaxāt neruos ⁊ iūcturas: ⁊ caput implent sicut ad experientiā post comestionez cancroꝝ p̄cipimus. ¶ De plātis v̄o ⁊ uegetabilib⁹ multe sūt capiti nociue: uelut caules qui multa sua euaporatiōe capiti nocēt ⁊ visum obtenebrāt. ⁊ bleta ēt sua humiditate sup̄flua remolliēdo. aut uētositates multas in capite ⁊ neruis multiplicando nocet eisdē. ¶ Portulaca ēt sua nimia humiditate ⁊ nutrimēti paucitate ⁊ paruitate nocet iuncturis oībus ⁊ capiti: saltē in frequēti usu: l3 aduerset̄ cholere potenter. ¶ Eandē sniam concedere debemus de uegetabilib⁹ ⁊ plantis que nocēt neruis capiti nuche ⁊ mēbris oībus que sunt istra sensus ⁊ motus que nocere p̄ñt. aut rōne q̄litatū p̄maꝝ ⁊ secundaꝝ. uelut nimiū ingrossando oppilādo indurādo stiptican do ⁊ sic de alijs. ¶ Aut q̄ hoc faciūt penes q̄litates primas ⁊ sc̄das cū iuuamēto opationis p̄uenientis a virtute tertia que est proprietas qua aliq̄ respiciūt cerebrū nucham ⁊ neruos ⁊ nocēt eis ⁊ sensibus interioribus. quorū predicta sunt instra ⁊ p3 q̄ hec oīa nō nocēt nisi per occultā q̄litatē cū his uel illis qualitatibus primis uel secundis nocitiuam.

De numero ergo taliū aliqua inueniunt̄ toti corpori cerebro ⁊ neruis ⁊ lacertis nociua uelut hec que hic tāgent̄. ¶ Quoꝝ p̄mū est lēs que mala est neruis l3 sit a plurib⁹ graduantib⁹ posita eq̄lis. tamē declinat ad caliditatē ⁊ siccitatē. ¶ 2m v̄o neruis nociuū est citoniū q̄d est frigidū in p̄mo ⁊ siccū in p̄ncipio secūdi. cuius multitudo comestionis generat dolorē in neruis. quare in casu hui⁹ viri euitādū est ne tristē sensationē tristi sensationi adiungat. ¶ 3m v̄o est lac q̄d sua stipticitate ⁊ humiditate remolliendo multū malū est neruis ⁊ egritudinibus eoꝝ ⁊ p̄prie frigidis. ¶ 4m v̄o est fungus cuius gradus est frigiditas in fine tertij ⁊ humiditas in p̄ncipio eiusdē. ⁊ usus ei⁹ gñat epilēsiā ⁊ stuporē. ¶ 5m est enula que l3 sit calida ⁊ sicca in p̄mo: tñ q̄ sociungit̄ humiditati sup̄flue per quā est capitis ⁊ neruorum repletiua: ideo facit sodam idest magnum dolorem capitis. ¶ 6m v̄o simplex est calamentū. q̄d l3 sit calidū ⁊ siccū in tertio. sua tñ uehementi uaporatione ⁊ dissolutione quam facit in humoribus virtutem habet faciendi sodam. ¶ 7m v̄o simplex est nux cupressi. que l3 calida sit in primo sicca in 2o: ⁊ confortet neruos rōne stipticitatis eius. tñ q̄ p̄prietatem habet adurendi sanguinem timetur augmentum corruptionis future fieri ab eadem. ¶ 8m simplex est lactuca que frigida est ⁊ humida in 2o gradu: que l3 gñet sanguinem laudabilem: tamen stupefaciendo nocet neruis ⁊ proprie lactuca ad nigredinem declinans. ⁊ syluestris etiam cuius virtus assimilatur virtuti papaueris nigri quod stupefactiuū est: ex quo fit opiū. ¶ 9m v̄o simplex predictis nocitiuum est fesire ⁊ est vitis alba. que l3 calida sit ⁊ sicca in 3o gradu: proprietatez tamen hēt facien- accidere permixtionem in rōne. ¶ 10m v̄o simplex est crocus ⁊ est cal̄m in 2o ⁊ siccum in primo. ⁊ facit sodam ⁊ nocet capiti ⁊ obtenebrat sensus. ¶ 11m simplex est fenugrecum calidū in fine primi ⁊ siccum in eo. ⁊ si comeditur gñat ex eo humor malus ⁊ facit sodam ⁊ proprie cum muri. i. salaminis. ¶ 12m est coriandrum: q̄d est frigidum in fine primi ⁊ siccū in eo. ⁊ multitudo eius humidi ⁊ sicci permiscet sensum ⁊ facit somnia. ⁊ multitudo succi eius uel aque est interficiens cū infrigidatiōe. ¶ 13m simplex sunt fabe que in cōplexiōe sua declinant ad frigiditatem ⁊ siccitatem cum humiditate superflua. ⁊ faciunt videre somnia mala cum alienatione perturbata. ¶ 14m simplex est cepe q̄d est calidum in tertio cum humiditate superflua: ⁊ facit sodam ⁊ subeth: ⁊ nocet intellectui. ¶ 15m simplex est amomū quod est calidum ⁊ siccum in 2o ⁊ grauat caput ⁊ facit sodam. ⁊ est de inebriantibus ⁊ dormire facientibus. ¶ 16m simplex est solatrū frigidum in p̄imo ⁊ siccum in 2o. q̄d stupefacit ⁊ sodam facit. ¶ 17m simplex est acetositas citri que frigida est ⁊ sicca in secundo gradu: ⁊ nociua neruis. ¶ 18m simplex est castoreū in cuius medio inuenitur gūmositas ⁊ neruis est mala: ⁊ uehemēter mordicat eas: l3 calidum sit in 4o ⁊ siccum in sc̄do. ¶ 19m simplex est alleum q̄d rōne euaporationis ⁊ fumositatis multe neruos implet et caput ⁊ facit sodam: l3 sit calidum ⁊ siccum in tertio gradu. ¶ 20m simplex est caro coturnicis ex cuius comestiōe timetur spasmus ⁊ thetanus q̄ñ substantie earum uel carni eius iest hec virtus. ¶ 21m simplex est cussus ⁊ est species hedere. que l3 cal̄. sit ⁊ sic. nocet tñ neruis. ¶ 22m simplex sunt faseoli. quorum complexio declinat ad caliditatem cum humiditate superflua, l3 substantia sint sicci. s. q̄ cōplo eoruz penes passiuas qualitates declinat ad siccitatem potentialem ⁊ gñat humorem flaticum multe humiditatis: faciunt videre somnia mala ⁊ implent caput ⁊ neruos. Hec quidem oīa simplicia posita sunt hic ut in regimine huius viri ⁊ cōsimilium tā per intētiones cibales q̄ medicinales oīum horum uitetur usus: et maxime nisi ↄfrangantur cum his que cerebro ⁊ capiti neruis ⁊ nuche ⁊ instris sensus ⁊ motus iuuare p̄ñt. de quibus statiz aliqua discurrentur. Neq3 etiam mirari debet aliquis q̄ dato q̄ disp̄ō huius viri sit nocumētū corruptionis in sensu tactus ut supra visum est: ⁊ maxime eueniens mēbus sensus cruris eius. tñ q̄ difficile est imaginari q̄ nocumentū aliq̄d tam in capite q̄ in cerebro uel nucha contingat q̄ ip̄m coicetur mēbris h̄ntibus ortū ⁊ dependentiam a cerebro ⁊ a nucha mediantibus spiritib⁹ aialibus ⁊ virtute sensus ⁊ motus que p̄uenit a cerebro ⁊ a nucha ⁊ mēbris illis. Ideo satis facile esset ↄcedere q̄ oē nocumentum notabile cerebro ⁊ nuche contingens etiam neruis sensus ⁊ motus in toto existentibus communicari possit. Propter hoc tacta sunt predicta ⁊ non nisi cum difficultate ab auctoribus hincinde collecta.

Ad quorū p̄dictoꝝ nocumentū euitandū scribant̄ hic nonnulla que taz merito equalitatis primaꝝ ⁊ sc̄daꝝ q̄ opatiōis p̄uenietis a v̄tute tertia p̄ñt cerebro tot capiti spinali medulle ⁊ neruis eē utilia. ¶ Quoruz p̄m est xiloaloes q̄d est cal̄m ⁊ siccū in 2o ⁊ cōfortat neruos: ut p3 ex Auic. in suo capitulo in areola iūcturaꝝ: ⁊ ↄfert cerebro ⁊ ↄfortat sensus: ut p3 ibidē in areola mēbroꝝ capitis. ¶ 2m v̄o simplex est ireos q̄d calidū est ⁊ siccū in fine tertij. Cuius oleū bibitū remouet laxitudinē. ut p3 ex Aui. in areola iūcturaꝝ. ⁊ decoctio ei⁹ remouet tremorē ibidez in areola capitis. ¶ 3m simplex est. ℥. q̄d calidū est in fine tertij ⁊ siccum in 2o ⁊ cōfert capiti eo q̄ augmentū efficit in cōseruatione. i. in memoratiua potētia. ¶ 4m simplex est granū pini maioris. q̄d in actiuis fere tēperatū existit cū augmēto humiditatis ⁊ cōfert mollificatiui ⁊ debilitati corpis comestū ⁊ exiccat humiditatez corruptā. ¶ 5m simplex est andachocha que est cal̄. ⁊ sic. in medio sc̄di. ⁊ neruis ↄfert ipsa ⁊ obiectū eius. ut 2o tertij. primo capitulo colligendum. ¶ 6m simplex est caro galline iuuēcule cuius usus in intellectum efficit augmentum. ¶ 7m simplex est caro ericij terreni ⁊ p̄prie salita que ↄfert ipsa

ſmo paraliſi egritudinibꝰ neruorũ ⁊ elephãtie. ¶ 8m ſimplex
eſt cẽtaurea ⁊ ꝓprie minor que calida eſt ⁊ ſicca in tertio ⁊ cõ-
fert attritioni ⁊ ſaniei lacertorũ ⁊ doloribꝰ ⁊ cõtuſionibꝰ ner-
uoruꝫ. ¶ 9m ſimplex eſt cordumeni ⁊ eſt carui agreſte cali-
da ⁊ ſicca in tertio. ⁊ cõfert egritudinibꝰ neruorũ contuſioni
lacertorũ ⁊ neruorũ. ¶ 10m ſimplex eſt piretrũ qđ eſt calidũ
⁊ ſiccũ in tertio. ⁊ ꝓhibet mollificationẽ ⁊ ſtuporẽ neruorũ ⁊
alcuçeç. ¶ 11m ſimplex eſt ambra que cõfert cerebro ⁊ ſenſibꝰ
oĩbus ⁊ eſt calida ⁊ ſicca in ſecũdo. ¶ 12m ſimplex eſt roſa que
frigida eſt in pᵒmo ⁊ ſicca in pᵒncipio ſecũdi. ⁊ in toto eius eſt
ꝯfortatio mẽbrorum neruoſorum. ¶ 13m ſimplex eſt aloes qđ acuit
rõneꝫ ⁊ eſt calm in 3° ⁊ ſiccũ in pᵒ. ¶ 14m ſimplex eſt rubea tin-
ctorum que cõfert nocumento in utriſqꝫ lateribꝰ ⁊ in ſenſu ⁊ eſt
cal. ⁊ ſic. in 3° gradu. ¶ 15m ſimplex eſt ſqnãtũ qđ eſt cal. ⁊ ſic.
in 2° ⁊ remouet laxitudinẽ. ¶ 16m ſimplex eſt ſtorax utrũqꝫ qđ
eſt cal. in pᵒ ⁊ ſic. in 2°. ⁊ permiſcetur cum medicinis laxatiuis.
¶ 17m ſimplex eſt ſumach ex cuius decoctione embrocantur
nerui contorſioneꝫ habentes: lꝫ ſit frigi. in 2° ⁊ ſic. in 3°. ¶ 18m
eſt uſnen qđ eſt frigidum in primo declinans ad aliquaꝫ ſic-
citatem ⁊ cadit in medicinis laxitudinis. ¶ 19m ſimplex eſt ſti
cados qđ eſt cal. in primo ⁊ ſic. in 3°. de quo dr̃ ꝙ opꝫ ꝙ aſſi-
due utatur eo hñs egritudines neruoruꝫ ⁊ proprie frigidas.
¶ 20m ſimplex eſt uehuẽ qđ eſt cal. in 3° ⁊ ſic. in 2°. cuius de-
coctio ꝯfert ꝯtorſioni: imo ⁊ paliſi ⁊ alijs calm eſt in medio pᵒ
mi: ⁊ humidum in fine eius quod bonum eſt neruis calefa-
ctis ⁊ fit ex eo emplm groſſitiei neruorum. ¶ 21m ſimplex eſt
viſcus qui calidus eſt in primo cum humiditate ſuperflua et
eſt lenitiuꝰ iuncturarum. ¶ 22m eſt camomilla que cõfortat
membra omnia neruoſa ⁊ cõfert laxitudini pluſꝙ alia. quia
caliditas eius eſt ſimilis caliditati animalis: lꝫ ſit cal. ⁊ ſic. in
primo ſupple non multum eleuata. ¶ 23m ſimplex eſt urina:
cuius. ſ. cõplo uaria aſſignari debet ſm uarietatem cõplonũ
⁊ regiminum: in ſũma tamen reſpectu aliarum aquoſitatum
cal. eſt ⁊ ſic. ⁊ confert doloribus neruoſis ⁊ ſpaſmo neruoruꝫ
⁊ tenſioni eorum. ¶ 24m ſimplex eſt bitumẽ iudaicum cal. et
ſic. in tertio. ⁊ bene confortat membra. ¶ 25m ſimplex eſt cap
paris que cal. eſt ⁊ ſic. in 2°. cuius decoctione uel ſucco cliſte-
re factum confert paraliſi ſtupori ⁊ attritioni contingenti in
capitibus lacertorum ⁊ in medio eorum.

Et diligẽter eſt hic attẽdẽdũ ꝙ medicine iſte con-
ferentes neruis ſm plurimum cali-
de cõplonis ſunt ⁊ ſicce. Et ꝙtum ex parte huius diſpoſitio-
nis que deberet fieri per applicationeꝫ frigidorum ⁊ humi
dorum. eo qꝛ egritudo iſta eſt mala cõplo materialis calida ⁊ ſic
ca. Ueruꝫ medicine iſte cale ⁊ ſicce neruoſe hic poſite fuerũt
pluribus ex cauſis. ¶ Et primo qm̃ cuiuſcunqꝫ mẽbri egro-
tantis curatio fieri dꝫ per medicationeꝫ ſumptã a cõplone ⁊
a ſubſtãtia pticule patiẽtis. Cũ ergo inſtra ſenſuuꝫ oĩa in ſua
cõplone declinent ad frigiditatẽ. Jõ idicãdo a ſubſtantia par
tis cõueniunt cala ⁊ ſicca. Cala qdẽ non ſimplicia ⁊ potẽtia
ſed bene corrigenda cũ medicinis que per tertiam ꝓprietatẽ
cõfortãt neruos ⁊ ſunt frigide ⁊ ſicce aut frigide ⁊ humide: qᵒ-
rũ alique ſtatiꝫ ante poſite fuerũt. ¶ Etiã he medicine neruo
ſe calide videnť cõuenire ꝓpter ꝓmptitudinẽ lapſus neruo-
rũ ad frigiditatem magis ꝙ ad caliditatem: ut appet de egri-
tudinibus neruis euenientibus. ꝯueniunt aũt medicine ner-
uoſe ſiccitatẽ hñtes ẽt nõ ualde eleuatã ad hoc ut ꝯſeruenť ſub
ſtãtia neruorum que ſiccitate viget qđ fit per applicationẽ ſicco
rũ. qm̃ calo ualde. ſ. mẽbro calm ualde confert inſtrm. ⁊ ſicco
ualde ſiccũ ualde. tertio tegni colligiť a Gal. dictũ. ⁊ ꝓprie qr̃
intentio eſt ad ꝯſeruationẽ ſubſtantie particule patientis uel
ſanatiue. ¶ 3a vᵒ cã pp quã medicie he cale ⁊ ſicce poſite fue
rũt fuit: qm̃ exiſtimať de eis ꝙ magis cõferant per tertiã pro-
prietatẽ a qua ꝓducitur effectus per q̃litates primas ⁊ ſcđas
ꝓprietatẽ occultã ꝓueniẽs magis ꝙ ipſe conferant per qua
litates pᵒmas per quas argumento ſumpto a lapſu in mẽbris
inuẽto eẽnt nociue magis tales medicine calide ⁊ ſicce. ¶ Et
4a cã fuit: ut qꝛ raro inueniuntur medicine neruoſe frigide ⁊
humide ab auctoribus aſſignate niſi pauce de quibus viſuꝫ
eſt. Et ideo ut talium adinuicem poſſet fieri commixtio ⁊ ca
lidarum ⁊ ſiccarum ad frigidas ⁊ humidas talis fieret ex pᵒ-
te doſis partitio ut refrangerentur inuicem in qualitatibꝰ ſu-
is refractione faciente dñari in toto cõpoſito frigiditatem et
humiditatem. aut frigiditatem ⁊ ſiccitatem ſm deſideriũ vi-
ri bene exercitati. ⁊ tu conſidera.

Quibus oĩbus iam ita in veritate deductis non vr̃
mihi aliqd addẽdũ eẽ niſi ꝙ deſiderabam
cõpoſita quedã interius adminiſtranda que cerebri epatis ⁊
mẽbrorum interiorum vigoratiua ſunt: ut in eis non gñetur neqꝫ
congregari poſſit mã huius lapſus augmẽtatiua. ¶ 2° vᵒ de
ſcribenť localia quedã ꝓhibentia mãerũ fluẽtiũ receptionem
in mẽbrũ que ptibus circũferentialibus pticule patiẽtis ap-
plicãda ſunt. ¶ Et 3° deſcribentur cõpoſita quedã huius tri
ſtis ſenſationis a membro remotiua.

Pro cõplemẽto itaqꝫ pᵒmi ſermonis de numero iſtarum
deſcribantur cõpoſita tria vigorãtia ⁊ ꝓhibẽtia cõ-
geſtionẽ mãerũ catarriçantiũ in eo. ⁊ ꝓprie ſi cõtingit eas al-
ternis vicibus ad inferiora membra deſcẽdere ⁊ magis erũt
appropriata mãebus mixtiõem hñtibus ex cholera ⁊ flegma
te: propter quam mixtionem redduntur ſalſe. ¶ Pᵒmũ ita-
qꝫ cõpoſitum eſt iſtud. ℞. ſeminũ coium. ſ. quatuor frigidorum.
℥. j. ſe. endiuie cuſcute cicoree acetoſe ⁊ ſcariole. añ. ʒ. ij. roſaruꝫ
ʒ. iij. ſpodij. ʒ. j. ſ. macis. ʒ. v. çuccari al. ℥. v. miue citonioruꝫ et
ſyrupi de myrto. añ. ℥. iiij. ſyrupi inuicem cũ çuccaro coquan
tur uſqꝫ ad aliquantam ſpiſſitudinem. demum cuꝫ infrigida-
ti fuerint ſuperaddantur ſpẽs diutiſſime conterendo in mor
tario uſqꝫ ad bonam glutinoſitatem ⁊ in fine addantur ligni
aloes. ℈. j. ambre electe. ℈. ij. ⁊ fiat elariũ. Uide ꝙtum diligen-
ter ipm aduerſantur mãebus ⁊ ꝓprie in calitate dñantibus.
¶ 2m vᵒ cõpoſitũ parũper frigidius illo eſt iſtud. ℞. maſticis
electe. ʒ. iij. violarũ florum nenufa. roſarũ. añ. ʒ. j. ſ. ſandalorum
alborum. ℈. ij. macis. ʒ. iij. ligni aloes. ℈. ij. floruꝫ hypericonis
ſticados acori. ana. ʒ. j. ſ. ſyrupi roſati. ℥. iiij. ſyrupi compoſiti
acetoſi. ℥. ij. çuccari al. ℥. v. fiat electuariuꝫ ut prius: in cuius
fine ſecum incorporẽtur muſci. g̃. v. ⁊ hoc quidem magis cir-
ca ipſuꝫ ſitas. Primum vᵒ magis reſpicit epar. ex virtute ſim
plicium hincinde legendo colligere potes. ¶ 3m compoſituꝫ
quod quidem mãebus in capite ⁊ in epate ſimul poſitis nota
bilem hẽt aſpectum eſt hoc. ℞. ſpẽrũ elarij de ligno aloes de-
ſcriptione Auic. 5° can. ſũma prima ℞ica illa. Elarium de xi
lo aloes nrm. ℥. ſ. ſpecieruꝫ aromatici roſati deſcriptione Ga
brielis in antidotᵒ Meſue diſtinctiõe pᵒma. ʒ. v. maſticis cype
ri. añ. ʒ. j. macis. ʒ. ij. ligni aloes. ℈. ſ. miue citoniorum ſine ſpe
ciebus lib. ſ. çuccari al. ℥. iij. fiat electuariũ. ¶ Modus aũt
uſus horum eſt talis: qm̃ in ſero per duas horas poſt cibum
ex eiſdem accipiat ad ꝙtitatem. ʒ. iij. deglutiendo abſqꝫ alio
potu. Et ſi potus magna neceſſitas inſtaret bibatur medius
cyathus vini. cuiꝰ altera medietas ſit aq̃ cũ modico çuccari.
¶ Cõpoſita vᵒ ab auctoribꝰ ad hãc diſpoſitionẽ appropata
pauca aut nulla inueniunť ab eis poſita. ꝓpterea quia hec
diſpoſitio ab euẽtu egritudinũ cõſuetarũ eſt peregrina mul-
tũ: ut ſupra viſum eſt. ¶ Adhuc etiã qꝛ egritudines quas re-
periri cõtingit nocumẽtũ corruptionis efficiẽtes in neruis:
utplurimũ ſunt calide dñanter. Medicine aũt cerebruꝫ ner
uos ⁊ nucha ⁊ ſenſus cõfortãtes utplurimũ ẽt ſunt calide: qᵒ-
re in iſto caſu nunꝙ ſine nocumẽto applicari poſſent. ¶ Si
que tñ ab auctoribꝰ poſite ad hoc caplm cõferre pñt eẽnt ſi-
cut roſata nouella ⁊ ꝓprie deſcripta a Nicolao in antidota-
rio dãdo ipſam cũ aqua ordei uel decoctionis maſticis. ¶ 2m
eẽt ⁊ fortiꝰ ifrigidatiuũ cõfectio triũ ſandalorum ibidẽ repleta.
⁊ ꝓprie data cũ decoctione macis. ¶ 3m ẽt trociſcũ de roſ. aut
trociſ. de ſpodio. aut trociſ. de berberis ⁊ de ribes cũ aliqua pᵒ
dictarũ decoctionũ dati hora iam predicta.

Ut aũt ſatiſfiat ſecũdo inſtrumẽto iã pᵒmiſſo deſcribam
hic quinque cõpoſitas materias ad qđcũqꝫ mẽ
brũ fluẽtes repellere ſufficiẽtia. Primũ itaqꝫ velut epithima

est hoc. ℞. succi granatoꝝ succi agreste siue tales sint recētes siue tales sint diu cōseruati. omniū añ. ℨ. iiij. terre sigillate. ℨ. j. boli armeni. ℨ. ij. acatie hypoqstidos. añ. ℨ. iij. farine uolatilis molendini ꝛ proprie que sit milij. ℨ. iiij. uel. iij. terantur simul oia ultima contritione ꝛ intingatur in eo coxa a genu exclusiue usqꝫ ꝓpe inguina per tres digitos transuersales exclusiue. ℭ 2^m vō compositū ad hanc intentionem appropriatū est istud. ℞. succi solatri succi plantaginis succi vͤge pastoris añ. ℨ. v. sanguinis draconis sandarace thuris colofonie. añ. ℨ. j. terantur simul diu in mortario plumbeo cum suo pistello ꝛ intingatur in eo pannus prius in aceto infusus ꝛ expressus applicetur ut predictū est. ℭ 3^m compositum ꝛ est linimētum glutinosum ꝛ fortius ꝑdictis est hoc. ℞. glutinis pisciū uel carte dissoluti cū aceto. ℨ. ij. dibich gladiū ꝛ est visc⁹ quercin⁹. ℨ. j. ʒ. colofonie. ℨ. ij. masticis. ℨ. ʒ. coralloꝝ rn. ossiū dactyloꝝ cōbustoꝝ. añ. ℨ. j. olei roſ. lib. ʒ. cere. ℨ. ij. coquaꝛ cera cuꝫ oleo sufficienti coctione ꝛ incorporenꝛ iuicē cū glutine. ꝛ cuꝫ īfrigidari cepint adiunganꝛ alia ꝛ fiat vnguentū qđ extēdaꝛ sup aluta idest corio ꝛ superponaꝛ predictis partib⁹. ℭ 4^m compositū est iterum vnguentum hoc. ℞. olei de myrto olei de mastice ꝛ de roſ. añ. ℨ. j. mumie ematitis sanguinis draconis acatie corallorum combustorū spodij. añ. ℨ. iij. cere ꝙ̄tuꝫ sufficit fiat vnguentum molle. demum bulliat cū lib. ʒ. succi plantaginis usqꝫ ad ipsius succi consumptionē. ℭ Ultimū cerotum ad hanc intentionē est cerotū istud. ℞. resine electe ℨ. iiij. coriandri preparati cuꝫ aceto. ℨ. ij. utriusqꝫ cōsolide. añ. ℨ. ʒ. pulueris fuliginis furni. ℨ. ij. colofonie. ℨ. iij. olei onfancini lib. ʒ. cere. ℨ. iiij. fiat cerotum: demum bulliat in. ℨ. iiij. aceti nigri fortissimi usqꝫ ad ipsi⁹ aceti cōsumptionē. de hoc itaqꝫ ceroto extendatur super corio ꝛ iuoluatur vndiqꝫ crus suū in locis iam predictis: ꝛ semper ibidem adherēs permaneat Et attende quarto: ꝙ utrunqꝫ quatuor remediorum que posita sunt ante ipsum posset ēt particule patienti ꝛ proprie cū signis maxime caliditatis. ꝛ hoc ēt ultimū ibidē utile esset ꝛ proprie quando ab eo excluderetur acetuꝫ et tu considera.

Iā aūt restare vī ut scribam composita quedam que a patiēte particula dolorem auferre possunt. Et lꝫ nonnulla ad hanc intentionem superius posita fuerint instrumenta in intētione curationis prima ꝛ instrumento tertio eiusdem. tñ ꝑter illa describā hic isfra qnque qb⁹ als dolorē oēmtimo ꝙ tūcunqꝫ acutissimū a pte omni remouere soleo. Et hoꝝ qnque tria sunt dolorē sedātia per viā resoꝉonis anodinitatis. duo vō sunt abscidētia dolorē ex ipsi⁹. s. resoꝉone ꝛ anodinitate cū aliq̄ stupefactione que oino tñ secura est cū sit cōueniēter refracta. ℭ De tribus aūt illis p^m est hoc. ℞. olei de aneto olei de camomilla. añ. ℨ. j. fecis olei liliorū al. ℨ. ij. piguedis anatis. ℨ. ij. croci. ℨ. ʒ. amili de ordeo. ℨ. x. vitellos oui numero. ij. teranꝛ oia. in mortario lōga ꝛ subtili cōtritione ꝛ de hoc medicamine mēbruꝫ iuoluaꝛ cum panno linito hoc medicamine cōuenienter. ℭ 2^m ꝑncipale in quo cū resolutiōe intentio leniēdi ꝛ auferēdi duritiē ꝛ asperitatē a membro est. ℞. farine milij farine siliginis. añ. ℨ. ij. vitellos oui numero quatuor. croci. ℨ. ij. terantur simul in mortario diutissime. deinde bulliāt lēto igne in. ℨ. v. lactis uaccini usqꝫ ad ꝯsūptionē lactis illi⁹. ℭ 3^m cōpositū est hoc. ℞. sape lib. j. medulle cruriuꝫ bouis. ℨ. ij. ʒ. sepi castrati iuuenis. ℨ. iij. croci. ℨ. j. ʒ. farine amili. ℨ. j. mellilotı camomille se. aneti. añ. ℨ. j. ʒ. floꝝ hypericonis floꝝ buglosse. añ. ℨ. ij. teranꝛ oia diutissime in mortario ꝛ cū hoc emplastreꝛ loc⁹ bñ calefacto. ℭ 4^m cōposituꝫ est medicamē istō. ℞. pulueris hypiconis floꝝ violaꝝ citriarū camomille. añ. ℨ. ij. absinthij. ℨ. iiij. farie amili. ℨ. ʒ. oli de croco. ℨ. j. olei de camomilla. ℨ. ij. ʒ. cere al. ℨ. vj. resine pini dissolute cū modico aceti. ℨ. j. icorpenꝛ oia isimul. deide in fine bulliāt cū. ℨ. iiij. sape usqꝫ ad ꝯsumptionē succi ꝛ tūc supaddanꝛ eis pulueris corticū mādragore. ℨ. x. de hoc ḡ mēbrū mediocriter calefacto emplastreꝛ. ℭ Ultimū vō ꝛ forti⁹ illis est hoc. ℞. ceroti simplicis de mucillaginib⁹. ℨ. j. ʒ. vnguēti dyaltee. ℨ. iij. hysopi hūide. ℨ. ij. olei de sisamo: olei amigdalaꝝ dul. ꝛ de camomilla añ. ℨ. j. sape. ℨ. ij. medulle vituloꝝ. ℨ. ij. ʒ. opij. ℨ. j. fiat vnguētū ꝛ admistreꝛ mediocriter calidū sup pte: ꝛ aufert potēter tristē sensationē. Hec sunt que mihi in sūma ad hanc tristē sensationē auferēdā visa fuerūt utiliora. Tu aūt celeberrime doctor hec diminue ꝛ ꝑmuta: ꝛ ipsis supadde ꝫm amplitudinē sapiētie tue ꝛ ꝓfunditatē acutissime scientie tue. Neqꝫ enim hec scripsi ut te memorarē ꝛ docerē. sed solū ut a me accipes quātū mihi ingeniū meū cōdonare potuit: inquantuꝫ ego cōsideratione mea a floribus refertissimi euganij studij colligere potui. De quib⁹ oibus imortales ago gratias ei qui mihi cōdonauit hec ita mediocriter intelligere qui viuit perpetue ꝛ per secula benedictus. Amen.

Consiliū. 261.

De dolore in genu ex vulnere facto cū lācea uel ense: ꝛ de tumore ꝛ duritie eiusdē ꝑpter malā cōplexionē humidā accidētalē. ℭ Diuiditur consilium in capitula duo.

ℭ De dispositione ipsa ꝛ causis eius. Cap. I.

Dolor in genu quo molestaꝛ vir cōmēdabilis ꝛc. cōtingit in ipso ꝑꝑ vulnus factū ei ex lācea uel ense que penetrauerūt ad ꝓfūduꝫ ossiū cōponētiū genu que sunt duorū fociliū tybie supiores extremitates ꝛ iferior extremitas ossis coxe cū suo tanꝙ̄ vmbone uel defendiculo in iferiori pte genu posito qđ noiaꝛ rotula. ℭ Nec mirabile est si talis dolor accidē possit. qm̄ solo cōtinuitatis in mēbris sēsibilib⁹ est sufficiēs ꝛ imediata cā doloris cū mala cōplone nōbilr itēsa. ꝛ ꝓpe calida que iuēta et cōsecuta fuit in genu. maxime ꝑꝑ aꝑa qđ ibideꝫ cōsecutū fuit uel tarditate petitionis auxilij: uel negligētia curationis siue ꝑꝑ seuitatē vulnerū que cōsequiꝛ ex pte loci. Loca eni patiētia nō raro imo frequētissime sunt cā spasmi ꝛ male terminationis egritudinū in eis. ꝛ ꝓꝑe sicut loc⁹ iste in quo cū accidit vuln⁹ magnificaꝛ ei⁹ tumor ꝛ euēt⁹ spasmi: sicut ēt in loco cubiti. ꝛ sili̅r in loco iūcturarū ut pulchre legēdū est 4° q̄rti. trac. ꝫ. ꝛ cap 2°. cui⁹ exordiū est. Mēbra in qb⁹ cū venerit vulnus magnificaꝛ ibidē tumor. ℭ Uerū cū ꝑncipalis ꝛ p^a cā egritudinis genu istius viriiā sit securata: qm̄ vulnus ei⁹ sanatū est ut sensus ostēdit. Opꝫ iuestigare in viro isto ꝫ qđe causaꝫ doloris qui remāsit in genu ei⁹. 2° vō q̄re magis remāsit dolor i pte ꝯria pti que vulnerata fuit ꝙ in pte vulnerata. Ex quoꝝ fundamento speculāti poterit appere igeniū curationis doloris qui remāsit in genu suo. ℭ Et sigdē g̃ra ꝑmi dicēdum ꝙ dolor qui remāsit in genu ipsius est ꝑꝑ debilitatē digestiue et vitalis v̄tutis illius mēbri. Cū enim genu sit mēbrū vitali v̄tute ꝛ naturali debile satis. eo qꝛ notabiliter elōgatū est a corde ꝛ ab epate deferētes eas arterie ꝛ uene exigue sunt ꝛ tenues. nō est mirabile si mala cōplexio frigida que fixa remansit in genu suo sit causa gñationis male cōplexiōis fluētis subito alterātis ꝛ sit imediata doloris causa. neqꝫ enim aliq̄ mala cōplexio fixa aut paulatine alterans est imediata cā doloris: ut patet secūda ꝑmi. cap de causis vniuscuiusqꝫ doloris. ℭ Quod vō ꝑꝑ malā cōplonē que est cā gñationis ꝛ ꝯgregationis māerum in mēbris sensibilib⁹ genu accidere possit dolor in eo ꝑꝑ soꝉonē continuitatis manifestum est. Mãe enim tales infuse vilis neruoꝝ sensibilium qui ramificantur a musculis focilis coxe implent ꝛ tumefaciūt predictos vilos. vñ in eis efficiūt extēsionē que est spēs soꝉonis continuitatis. quare in genu istius viri diu perseuerauisse dolorem demonstrare satis est facile cum hic concurrant due doloris cāe. s. mala complexio ꝛ solutio continuitatis iam declarate. ℭ Contra. qꝛ hic nō vī aliq̄ spēs male comploni̅s assignari posse. ergo opinio falsa. ꝯntia notissima est itelligēti. ꝛ añcedens arguiꝛ qꝛ talis mala complō aut esset calida: aut frigida humida uel sicca simplex uel cōposita. Si prima uel altera. ergo tactui perceptibilis sub spē caꝉitatis friditatis uel humiditatis aut siccitatis organo tactus ꝑceptaꝝ qđ repugnat expientie. qꝛ mēbrū istud sensu. tactus nō ꝑcipiꝛ excellenter calidū frigidum

humidũ neqȝ siccũ. ⁊ pbat̃ ꝯñtia. qꝛ nulla regula vior est in iudicando de excellẽtijs q̃litatũ sensibiliũ q̃ȝ illa que sumit̃ ex sensu tactus: ut pȝ 2° cõplonũ. cap̃ 3°. quare colligendo in genu huius viri nõ appet aliq̃ spẽs male cõplonis que possit eẽ doloris in eo cã: ut satis pulchre argutum est. ¶ Et ꝯ 2m pncipale. s. ꝙ in genu isti⁹ viri nõ sit aliqua solo ꝯtinuitatis arguit̃. qꝛ neqȝ est ibi solo ꝯtinuitatis in osse neqȝ in cute neqȝ in neruo neqȝ in cartilagib⁹ carne lacerto uel neruis uel uenis uel arterijs: ⁊ sic sic de alijs. ergo nulla. ꝯñs negatiuũ apparet ad sensum. quare ⁊c̃. ¶ Ad hec duo dubia rũdendum est. ⁊ ad pmũ dicẽdũ ꝙ ibi est mala cõplo frida ⁊ sicca positiue que ꝓhibet mẽbrũ a debita sui nutricatione. vnde ibidem congregant̃ mãe ꝑ viam indigõnis que tumefaciũt mẽbrũ. vnde genu illud in sui magnitudine cõparatũ ad illud extensum est magis. Qd̃ ibidem sit siccitas positiua manifeste appet ꝑꝑ duritiẽ que sensu tactus reperit̃ in neruis ⁊ ligamentis illius ꝑtis que est cã ꝓhibẽs mẽbrũ a debita extensione ⁊ flexiõe ei⁹ ⁊ motiõe ei⁹ ad ꝯ̃rias positionis necẽias. ¶ Ex quo fundamẽto appet ꝙ ibi assignata est spẽs solutionis cõtinuitatis que ꝯ̃ctiua dr̃. sicut enĩ mẽbrũ remouet̃ a debita vnitate eius. ꝓpterea qꝛ ꝑtes eius distrahunt̃ imoderate de centro ad circũferẽtiã. Ita ecõuerso mẽbrũ a sua debita cõtinuitate remoueret̃ ꝑꝑ ꝑtes eius imoderate distrahi de circũferentia ad cẽtrũ propter qd̃ ad motiua facta patet responsio. ¶ Ad primum enim dr̃ ꝙ ibi est spẽs male cõplonis frigide. Et ad ꝓbationẽ dr̃ ꝙ illa ꝑcipit̃ sensu tactus. lȝ remisse ꝑcipiat̃ sic quelibet spẽs male complonis frigide imprimit debilius q̃ȝ cala. Ita remissius ꝑcipit̃ a potentia tactiua q̃ȝ calida: ꝑꝑ qd̃ regula tactus est uera in iudicando de excellentijs qualitatum sensibilium. lȝ non qualiter semꝑ uerificet̃ de sensatione obiecti calefaciendo ⁊ infrigidando percepti. ¶ Et ad 2m principale motiuum apparet solutio dicẽdo ꝙ in genu hui⁹ viri est solo continuitatis contractiua iam dicta. ¶ Ad 2m vo pncipale dubium qd̃ difficilius est dicendum duplr̃ ut ꝓposito ꝑtinet. Et p̃ qdem ꝙ qñqȝ accidit vulnus in aliqua ꝑte notabilr̃ sensibili: in qua tñ post cõsolidationem non remaneat dolor: qꝛ qñ ꝑtes que fuerunt sepate incidunt̃ ⁊ consolidant̃ si sectio in eis facta fuerit totalis postq̃ȝ facta est cõsolidatio non remanet in neruis via transitus spũum sensibiliũ qm̃ in eis non est facta consolidatio per viam prime intentionis: sed fuerunt conglutinata ꝑ quãdã humiditatẽ que rosbot noiat̃ que in duritiẽ ꝯuersa remansit nõ porosa. vñ non est ibi via trãsitus spũs postq̃ȝ cicatriçata est: ꝑꝑ quã cãm ẽt in cicatrice nõ nascit̃ pilus ꝑꝑ ꝓhibitionẽ trãsitus mãei que dȝ eẽ cã cõtinue renouationis pilox. In summa igit̃ in talib⁹ vulneratis mẽbris frequẽter nõ appet dolor post eox ꝯsolidationẽ ꝑꝑ priuationẽ trãsitus spũs aĩalis qui est instr̃m sensus. ¶ 2° vo pncipalr̃ hec dubitatio solui pt̃: qꝛ qñ mẽbra aliqua vulnerata ⁊ ꝯsolidata fuerũt uel ꝑꝑ apã uel ꝑꝑ violẽtiã opõnis medicinarũ exiccãtiũ frequẽter remanent indurata ⁊ contracta uel in spasmato eẽ ita ꝙ non sunt mẽbra sufficiẽtia ad exeundum in sensationem ꝑꝑ spasmũ q remãsit in eis ꝑs vo ꝯ̃ria in q̃ nõ remãsit durities: neqȝ spasm⁹ ꝑpata est sentire impssionẽ obiecti tristi ter ĩprimẽtis siue sit mala cõplo siue solo ꝯtinuitatis. Unde ex his appet solo ad 2am dubõnẽ.

Ex quibus oibus ꝯsiderãti apparet ꝙ dispõ genu hui⁹ cõmẽdabilis viri est mala cõplo humida accñtalis illius. ¶ Apparet 2° ꝙ accñtia huius viri dispõnib⁹ pncipalr̃ sunt tria. Primũ est durities in p̃dicto mẽbro. 2m est tumor in eodẽ. 3m est dolor in ꝑte ꝯ̃ria ꝑti vulnerate. vñ appet ꝙ opȝ sollicitum esse virx istũ in curatione sue dispõnis ne continue augmẽtata duritie transeat ad açema ⁊ est ꝓhibitio ꝓgressiui motus. cui⁹ curã ponem⁹ ut nũc seqt̃

¶ De cura tã ꝑ res nõ nãles q̃ȝ ꝑ medicinalia. Cap. II.

Egat itaqȝ vir iste regimine ex ꝑte cibox ⁊ potuum calefactiuo ⁊ humectatiuo gñatiuo sanguis pinguis ⁊ dissolutiui ⁊ aperitiui. ¶ Et euitet oẽ genus cibariox que frigida sũt ⁊ sicca viscositate ⁊ grossitie ⁊ duritie abundantia. vnde ꝯuenit ei panis recens multi fermenti ordeo spelta ⁊ siligine ꝑuatus nec antiquus durus ⁊ torrefactus. ¶ Et comedat carnes uolatiliũ ⁊ peditãtiũ aĩaliũ iuuenes ⁊ bene pingues elixas uel assatas ⁊ caueat a rebus exiccatiuis ⁊ ꝓp̃e salsis. ¶ Et de ferculis utat̃ bleta spinachia feniculo petros. dauco crisolocãna cucurbita portulaca ⁊ ꝯsilib⁹. Et de granis ꝯueniũt cicera ru. ⁊ al. cũ brodijs pinguib⁹. Et cibaria ẽt lacticinia ⁊ ꝓp̃ie cum lacte cocto cõdita ⁊ butyrũ ⁊ colostra recocta sunt eidem utilia. ¶ Et pinguedines uelut porci iuuenis anatis galline ⁊ consiliũ sunt ei utiles. ¶ Et amigdale ficus vue ⁊ passule ⁊ fructus oẽs dulcedine participantes multa eidẽ bñ ꝯueniũt ¶ Et vinũ coctum ⁊ succus g̃natox dul. ⁊ çuccaruȝ ⁊ mel: ⁊ consilia oia sunt eidẽ iuuatiua. ¶ Et vinũ eidem cõueniens dȝ esse albũ subtile sapore dul. nullo mõ ponticũ bruscũ uel acerbũ. Et si tale nãliter hẽri põt melius erit. Si aũt fuerit potens cõmisceat̃ cũ aq̃ fontali uel fluuiali clara ⁊ approbata.

¶ Et si hyemali tpe: ut a pncipio nouẽbris ꝑ totũ mensem februarij cũ vino suo cõmisceret aquã mellis bñ dulcem eẽt sibi conueniens auxilium propter apertionem ⁊ mundificationem neruorum que existunt in ea. Et hec de regimine cõuenienti cibi ⁊ potus dicta sufficiant.

Pro regimine vo medicinali quatuordeciȝ vident̃ mihi opportuna fore remedia. ¶ Quorũ pm est hoc. ℞. pillularũ fetidarũ: pillularũ de hermodactylis. añ. ʒ. s. forment̃ pille. vij. cũ electuario ros. ⁊ accipiant̃ a decima die mẽsis usqȝ ad. 25am. ei⁹ de mane in aurora: ⁊ tardet̃ cib⁹ post assumptionẽ earũ sex horis nõ dormiẽdo post eas imediate nisi per horã vnã ⁊ accipiẽdo añ prãdiũ per horã mediã cyathũ vnũ aque cocte cũ çuccaro cal̃e. ¶ Sequẽti vo die imediate accipiat hoc digestiuũ in eadem hora calidũ dieb⁹ septẽ uel octo: ⁊ tardet cibũ post assũptionẽ ei⁹ per 4or horas. ¶ Nona vo die sequẽti cõpleat purgationẽ cũ istis pillulis. ℞. pillularũ de sarcocolla. ℈. ij. pillax fetidarũ. ℈. j. fiãt pille. vij. cũ succo ros. post q̃s obseruet ordinẽ imediate p̃scriptũ post alias pillulas. Et qñ compleuerit hãc purgationẽ sic cõplete sanat⁹ erit ut spero adueniẽte uere tunc hẽbit̃ intẽtũ. Si aũt nõ eẽt ꝑfecte sanat⁹ a dolore: tũc iterũ in fine februarij purget̃ ⁊ scribat mihi modũ: ⁊ ego rescribã sibi oĩa necessaria per purgationẽ ueris sicut scripta sunt ꝑ purgationẽ autũni. Digestiuũ aũt accipiẽdũ ut supius dictũ est: sit tale. ℞. mellis ros. ℥. j. syrupi cõpositi acetosi. ℥. s. aque irios hypiconis ⁊ acetose. añ. ℥. j. misce. ¶ 2m vo instr̃m ab isto viro sciẽdũ est hoc. Accipiat̃ frustũ vnũ lapidis marchasite. ⁊ est lapis molaris cũ quo acuunt̃ gladij rubeus ⁊ granosus: calefiat ergo frustũ eius ⁊ substernat̃ genu suo distãter ab eo ꝑ duos pedes: coopiat̃ ergo genu sclauina vna a genu eleuata per pedẽ. sup lapide ergo ignito effundat̃ paulatine ⁊ subtiliter vinũ albũ mõtanũ ⁊ dulce vnius anni: ⁊ nõ uetust⁹ usqȝ ad q̃ȝtitatẽ vnius metrete. Cũ ergo genu uehemẽter suffumigatũ fuerit ex illo: tũc exiccet̃ ⁊ coopiat̃ diligẽter sub pannis ꝑ horã vnã: tũc g̃ eidẽ applicet̃ ut seqtur nũc. ¶ 3m itaqȝ remediũ est hoc. ℞. medulle cruriũ bouis antiq pinguedinis dissolute ab anguilla dũ assat̃. añ. ℥. ij. croci. ʒ. j. vitellos oui numero. iij. butyri recentis. ℥. j. amili. ʒ. x. incorpent̃ oia in mortario lõga cõtritiõe: ⁊ cũ hoc linimẽto cal̃o totũ mẽbrũ diligẽter iungat̃ ⁊ afflũẽter a medietate coxe usqȝ ad medietatem cruris circũquaqȝ: ⁊ hec sũt duo instr̃a localia notabilissime opõnis. ¶ 4m remediũ pncipale est hoc. ℞. brionie recentis cocte ⁊ craticulate lib. j. radicũ ireos recẽtiũ lib. s. farine fabarũ. ℥. viij. croci. ʒ. j. vitellos oui nũero. iiij. hysopi hũide fecis olei sisamini. añ. ℥. ij. coquant̃ radices in sapa ⁊ in vino dulci usqȝ ad optimã ipsox teneritatẽ: deinde ultimate contrita incorpentur cũ alijs in mortario ꝯterẽdo sine igne. Cũ ergo applicuerit p̃dictã suffumigationẽ ⁊ iunctionẽ per dies. xv. tunc per alios. xv. dies applicet sibi hoc empl̃m bene calidũ ⁊ diligenter circumligetur a medietate coxe usque ad medietatem cruris: ⁊ ita continuetur ipsum alijs diebus. xv.

¶ 5^m remediū pncipale est. ut tpe quo applicat oia pdicta a medietate coxe supi⁹ usqz ad inguia circūliget totū corpus cū hoc linimēto. ℞. farine siliginis lib. 5. pulueris gallaꝝ cupressi ⁊ gallaꝝ quercus ⁊ pforataꝝ. añ. ℥. ij. hypoqstidos san. dra. terre sigil. acatie. añ. ℥. 5. glutis pisciū dissoluti cū aceto nigro ualde acri. fiat empl̄m diligenter in mortario ꝯtritū applicādū ut supra. ¶ 6^m remediū pncipale est hoc. ℞. aloes ppati. ℥. 5. pulpe collogn. ℥. j. hermodactyl. bdelij mollis. añ. ℈. iiij. ςς. ℈. j. agarici. ℈. v. incorpent oia sīt cū succo apij ⁊ fiant pillule de oi. ℥. vj. de qb⁹ iste vir tpe applicatiōis pdictoꝝ instrorū oi qrta uel qnta die parū añ cenā accipiat vnā uel duas: ⁊ erūt ei utilissime ad attrahendū mās a genu ⁊ a iūcturis alijs ⁊ ad diuertendū mās añtes p vias uentris ⁊ urine que māe erūt ppate fluē ad genu ⁊ ad alias iūcturas. ¶ 7^m remediuz pncipale est hoc. ℞. spērū dyatriōpipereō spēꝝ plirisarcoticō. añ. ℥. j. spērū dyābre. ℥. j. 5. çuccari scōe coctiōis lib. 5. aque iris q̄tū sufficit. ⁊ coquat çuccarū cū aq̄: ⁊ fiat ꝯfectio in rotulis. ℥. iij. qrū vna oi mane añ prādiū p horā. 5. comedat: ⁊ post eā bibat cyath⁹ vnus puus aque cocte cū melle nō multi mellis ⁊ lōge decoctiōis. ¶ 8^m remediū pncipale ⁊ notabiliter ꝯueniēs est hoc. ℞. pulueris arthanite hypiconis andachoche pipis al. ⁊ longi. sticados ⁊ camepitheos. añ. ℥. 5. cinamomi ligri. anisi dul. añ. ℈. j. syr. de sticados. ℥. iiij. pinearum ⁊ fisticoꝝ. añ. ℥. j. infundant medulle in aquā mellis calidā p duos dies nāles: deinde extrahant ⁊ permittant exiccari: ⁊ tūc ultra ꝯterant ⁊ incorpent cum. ℥. iij. çuccari al. ⁊ additis spēb⁹ fiat el̄uariū. de hoc ḡ el̄uario iste vir assumat oi mane in aurora coclear vnū ⁊ parū añ cenā accipiat de eo q̄ta est nux mus. ⁊ ita tātūdē accipiat qn̄ uadit ad lectū: ⁊ erit efficax auxiliū ad dolorē ⁊ lassitudinē genu. ¶ 9^m remediū locale est hoc. ℞. olei irini olei vulpini. añ. ℥. ij. olei de vitellis ouoꝝ. ℥. j. 5. piguedis taxi anatis ⁊ ursi. añ. ℥. x. croci. ℈. iij. fiat vnguētū molle i mortario: ⁊ postq̄ iste vir medicat⁹ fuerit p duos mēses. tūc oi mane postq̄ surrexit a lecto p horam. 5. ⁊ qn̄ uadit ad ipm diligēter inungat totū mēbrū a medietate coxe usqz ad medietatē cruris ut dictū est: ⁊ inuoluat diligēter cū coto bn̄ molli: hoc enī linimētū est ualde utilis ad sedādū dolores ⁊ mollificādū mēbra mot⁹ idurata ⁊ ꝯcta. ⁊ ꝯtinuet hoc dieb⁹ ad minus. xx. ¶ 10^m remediū est hoc. ℞. olei de euforbio olī de laterib⁹. añ. ℥. 5. olei de vitellis ouoꝝ. ℥. j. 5. misce. Et postq̄ linimētū imediate pscriptū applicauerit. p. xx. dies toti mēbro applicet inunctionē istā calidā supligādo mēbro lanā succidā mollē ⁊ bn̄ pectinatā ⁊ scarcatā calidā. ¶ 11^m vo remedium est hoc. ℞. empl̄i de mucillagib⁹ simplicis adipis castrati. añ. ℥. iiij. terbētie. ℥. j. 5. bdelij mollis oppoponacis. añ. ℥. 5. piretri. ℥. j. cere. q. s. fiat cerota duo magna totū genu ambiētia circūquaqz: ⁊ sup ipm ⁊ ifra ipm p tres digitos ⁊ post remediū imediate scriptū portent hec cerota sup genu duob⁹ diebus ⁊ pmutet aliud alijs. ij. diebus. Et ita successiue pcedat p spatiū. xx. dieꝝ. ¶ 12^m remediū est hoc: qr cū pcepit iste vir dolores nōbil̄r eē sedatos ⁊ mollificatos eē neruos ⁊ ligamēta: tūc ad fortificationē ⁊ debitā vnionē pdictoꝝ mēbroꝝ applicet hoc remediū solidatiuū ⁊ fortificatiuū iūcturarū. ℞. olei on fancini. ℥. ij. olei de myrto ⁊ de mastice. añ. ℥. j. 5. artetice corticis radicis oppoponacis piretri thuris masticis sandarace hypoqstidos. añ. ℥. ij. farine fabaꝝ farine amili. añ. ℥. j. cuz. 5. bulliant farine in rubeo vino antiquo ⁊ potentiusqz ad conuenientem viscositatē: deinde infundant in mortario ⁊ icorporent cū eo spēs ultiate ꝯterēdo. de hoc ergo linimēto grosso sup pāno lini extēso iuoluat diligēter totū mēbrū pdictum ⁊ liget cū coto molli bn̄ ⁊ ꝯueniēter adherente: ⁊ ita pcedatis per spatium. xv. dierum. ¶ Penultimū remediū principale est: ut postq̄ hec oia applicuerit ⁊ altissimi misericordia iā dolores sedati fuerint: ⁊ membra motus conuenienter fluxibilia facta sunt: tūc p spatium vnius septimane abluat tota coxa cū aqua decoctionis sulfuris p hūc modū. ℞. aque putealis ppe grosse mastellū vnū ⁊ in ea bulliāt lib. ij. sulfuris donec medietas aque ꝯsumat, cū hac ergo aqua mediocriter calā lauet mēbrū oi sero p horā añ cenā ⁊ liget cum stupa. mediocriter calā: ⁊ fiat hoc diebus ad minus octo ut supra. ¶ Ultimū vo remediū iuuatiuū his dolorib⁹ ⁊ aptū sibi diuertere mās ad hec mēbra fluētis est ut hic vir tētet puocare sibi emorroidas ⁊ apire eas sepe fricādo fiteri cū pāno bisello aspo: aut cū folijs fici: aut 3° cum folijs ꝯsolidema. aut 4° cū felle tauri diu ꝯfricando eas. Et p hec talia medicinalia remedia genu suū siue totum corpus efficietur incolume: qḋ sibi misericorditer condonet altissimus qui sanat ⁊ perficit oia ad perpetuas eius laudes.

De passionibus totius que nō sunt febres cōsilia sequuntur.

Consilium. 262. De mala complexione calā ⁊ sicca totius.

Am lōgis ferē tpib⁹ virū cōplōnis adeo intensiue calide sm cor epar renes ⁊ oia mēbra corpis mihi occurrisse nō recolo q̄te calitatis est vir dei seru⁹ dn̄s Uictus de ordine sancti Georgij de Aliga qḋ facile ex colore toti⁹ corpis extenuatiōe hitudis siti ualida amaritudie oris pulsus ⁊ anhelitus magnitudie uelocitate ⁊ frequētia declarari pōt ⁊ silibus. Cui ⁊ si alias regimē pseruatiuū oreten⁹ ⁊ diffuse satis scriptura ordinauerim: tria tn̄ mihi nūc occurrūt sūmopē ab ipso in hoc toto uere ⁊ estate futuris obseruāda cōsulo. Attento regimine euitandi cibos ⁊ potus calidos ⁊ passiones animi ⁊ corpis caliditatis excitatiuas ⁊ augmentatiuas. ¶ Primum itaqz illoꝝ trium est hoc el̄uarium cui⁹ usus eē ꝯ ab instanti die sexta mensis martij p totū mēsem iunij. 1439. ut ex eo accipiat oi mane añ cibū p horas tres coclear vnū deglutiendo ipm: ⁊ medium coclear ex eo p horā vnā ante cenam continuando ipm oi die tertia alternatim. Cuius descriptio ℞. cōserue ros. ꝯserue violarū ⁊ buglossaruz. añ. ℥. ij. seminū endiuie acetose cuscute cicoree. añ. ℥. j. vini citoniorum. ℥. j. vini granatoꝝ. ℥. 5. penidiarum. ℥. vj. fiat el̄uarium. ¶ 2^m vo instr̄m est confectio hec de qua accipe ꝯ rotulam vnam die intermedia assumptioni el̄uarij post prandium ⁊ cenā: aut saltem post alteruz ciboꝝ accipiat sel̄ in die. Cui⁹ descrptio. ℞. trocis. de spodio cuz semine acetose. violaruz. floꝝ nenufarū sandaloꝝ al. ⁊ rubeoꝝ. añ. ℈. 5. cāphore. ḡ. iij. çuccari al. ℥. iiij. cū aqua acetose fiat confectio in rotulis. ℥. ij. 5. ¶ 3^m vo instr̄m est hoc. ℞. aloes infusi in succo endiuie. ℥. 5. spodij masticis violaꝝ floꝝ nenufa. añ. ḡ. vj. cuscute. ℈. j. fiant pill̄e cum succo ro. ex oi. ℥. vj. de quibus accipiat in septimana bis vnam paꝝ ante cenā. Et poterit ēt ex eis accipere. v. uel. vj. in aurora ⁊ pprie cū pceperit grauitatez ⁊ tensionē in stōcho ⁊ hypocūdrijs: ⁊ post eas tardet cibum horis ad minus. v.

Consilium. 263. De marasmo a mala complexione frigida ⁊ sicca cordis: pulmonis stomachi ⁊ epatis. Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis dispositionis. Cap. I.

Ussis magna difficultas anhelit⁹ ⁊ macies huius viri de coloreto diocesis forliuiensis non videntur mihi puenire a ptisi neqz ab ulcere aliqrū ptiū pectoris ⁊ pulmōis sicut ipse patiens credebat. ⁊ ab alijs existimatū fuisse affirmabat mihi. ¶ Neqz enī appent aliq̄ euidētia signa ptisis. Nō enī iste vir vī hēre signa signantia aptitudinē ad ptisim oia: neqz plura: non enī hēt corpis totius staturam longam: neqz crura lōga gracilia. ¶ Neqz 3° pectus eius est strictuz ualde ab ante ad posteriora: neqz a dextro in sinistrum. ¶ Et 5° iteꝝ non hēt ipm magnifice scarnatuz in pte anteriori: neqz altera. ¶ Et 6° collū eius nō est lōgū: neqz ḡcile. ¶ Et 7° ale humeroruz eius nō sūt eminētes eleuate neqz scarnate. ¶ 8° non habet oculos concauos: neqz tempora depasta. i. macra. ¶ 9° non

est in eo descēsus acute mãei a capite que plurimū est cā effe
ctiua ptisis ⁊ ꝓpe cū fuerit cholica uel salsa que signa sūt de
clarata 10° tertij. cap° de ꝓparatis ad ptisim. ℭ Uerū qꝛ oēs
egritudies oibꝰ tpibꝰ etatibꝰ cōplonibꝰ regionibꝰ ⁊ alijs eueni
re pñt. Et nō est neciū quēlibet ptisicū factū hēre signa iā pdi
cta. Jō ponēda sūt signa euidēti ptisim demōstrantia. cū pdi
cta signa sint magis ꝓnostica ꝙ demrātiua. Cū eni ptisis ꝓ
prie accepta iportet cōsūptionē totiꝰ corꝑis ꝓueniētē ex ulceri
bus pulmonis nec est in quolibet ptisico eē solonē ꝯtinuita
tis que associat sibi dolorē: sed ad illū dolorē necio seqtur tus
sis que est inuenta pp fugā nocumēti in pectore exñtis ut col
ligiꝰ 10° tertij. trac. 3° in exordio: qre ⁊c. ℭ Amplius si est pti
sis ergo est ulcus: ergo de necitāte est ibi sanies uel uirulētia.
sed ad utrūqꝫ istoꝝ expellēdū necio est tussis. ğ dato ꝙ iste vir
nullū hēt in pectore dolorē necitātē ad tussim. adhuc necio
eēt tussis pp saniē ⁊ uirulētiā pdictā. ℭ 3m motiuū ꝓbās abñ
tiam ptisis in hoc viro est: qꝛ oporteret ꝙ ipse ꝯtinue febriret
febre fixa uel ethica. Jn oibꝰ eni ptisicis ē facta substātifica cō
sumptio hūiditatū scḋarū a ꝑternāli calītate fixa. sed illa for
malr̄ est febris ethica. cū ergo iste nō febriat hac febre nō vꝫ
eē ptisicꝰ. ℭ 4m motiuū est: qꝛ iste vir nō expuit saniē neqꝫ vi
rulentiā: sed utrūqꝫ istoꝝ neciū est ꝯcedi pp pñtiā ulcerū. igiꝰ
⁊c. ℭ 5m motiuū est. ꝙ anhelitus eius nec mā ⁊ sputa sunt fe
tida: sed ista sūt necia in ptisi pp necitātē mãerū putridarū in
pectore. ergo ꝑ abñtiā ipsoꝝ negatꝰ ptisis. ℭ 6m signū demrā
tiuū est. qꝛ in hoc viro nō est nocumētū anhelitus magnū ne
qꝫ fixū qḋ est neciū ꝯcedi in ptisico pp mltā siccitatē idisponē
tē ad motū mēbra anhelitꝰ. Si qḋ aūt plerūqꝫ in eo inuenitꝰ
nocumentū in anhelitu illud est leue ⁊ pdurās: sed fortiꝰ fa
tum pp exercitia corꝑis ⁊ aie aut causas istis similes. ℭ 7m
signum est. qꝛ iste vir nunꝙ expuit de pterito nec de presenti
mām saniosam sanguini cōmixtā: sed talis mā necio expuit
in ptisi pp solonē ꝯtinuitatis in pulmone: quō enim eēnt ibi
ulcera absqꝫ corruptione uenarū ⁊ arteriaꝝ pulmōis: sed ad
eruptionē uenaꝝ sequiꝰ emissio sanguis rubei cum opacita
te aliꝙta: sic ad eruptionez arteriarū seqtur expulsio sanguis
rubei clari. Cū ğ ista signa nō sint pñtia: sequiꝰ ꝙ in hoc viro
nō est ptisis. ℭ Ultimū signū ꝓ nūc est ꝯtinuatio febris. lꝫ nō
sit ꝯtinua. Mā eni putrida ꝓpinꝗ est cordi ⁊ potens ad extra
neādū ipm: qꝛ saniosa. ergo eritibi febris continue affligens.
ℭ Per hec igiꝰ signa ⁊ sibi silia ꝯcludo hunc virum nō esse
ptisicum capiendo ptisim proprie: ut iam dictum est.

Propter hec igiꝰ oia opꝫ ꝯtemplari in dispōne sua.
ℭ Et ꝑ quesit illa dispō. ℭ 2° quorū ⁊ mē
broꝝ sit passio. ℭ 3° que sunt cause efficientes eiꝰ. ℭ 4° pone
tur solo ⁊ declaratio quorūdā accitium in eo existentium.
ℭ Pro declaratione ꝑmi hoꝝ sermonū dicēdū ꝙ hec dispō
est noiata marasmus uel ulīs ꝯsumptio eius aut in siccitatez
cōuersio. hāc cōclōnē ꝓbat sensus visus ⁊ tactus cum exicca
tum sit corpus ⁊ successiue ⁊ cōtinue exiccetꝰ magis. ℭ Pro
declaratione scḋi dicēdū: ꝙ egritudo huius viri principalr̄
est mala cōplo frida ⁊ sicca cordis. deinde pulmonis stōchi ⁊
ꝯpatis: extenuatio uel tabes corporis est accidēs pdicte egri
tudis. ℭ Qḋ aūt egritudo pdicta sit mala complo frigida ⁊
sicca apparet ꝑ ad tactum. ℭ Appet 2° ꝑ substātialr̄ iberētia
a cōpone sūpta: qꝛ ipse exiccatꝰ est. ℭ Appet 3° ēt ꝑ soliditatez
⁊ duritiē mēbroꝝ eē in eo. ℭ Appet 4° ꝑncipalr̄ ex casibꝰ qꝛ
color eius ꝯuersus est in opacū. ℭ Apper 5° ꝑncipalr̄ ex opa
tionibꝰ ꝑ anhelitus. qꝛ exclusis passionibꝰ aie ⁊ corꝑis anheli
tus est paruus tardus ⁊ rarꝰ: ⁊ silr̄ pulsus tardus efficiꝰ utri
qꝫ pp utrāqꝫ de cais ꝯtētiuis pulsus. Jn eo eni remissa est ne
cessitas ifra tēperamētum ⁊ virtꝰ est debilis ⁊ organa pulsa
tiua ⁊ mēbra anhelitꝰ sunt iobediētia pp siccitatē. Jgiꝰ pul
sus ⁊ anhelitꝰ erūt pui tardi ⁊ rari cū alijs paribꝰ ꝯñtia est ne
cessarie vitatis: qꝛ sic necitate augmētata sup tempamēto cū
fortitudine vtutis ⁊ obediētia organoꝝ pulsus ⁊ anhelitus
fiunt magni ueloces ⁊ frequētes. Jta econtra ex cais ꝯtēti
uis ꝑ ꝯrietatē se hñtibus sequnꝰ pui tardi ⁊ rari: qḋ erat
demonstrādū. hec motiua satis euidētia sunt ad oñdendū la
psū ⁊ fridū ⁊ siccū ⁊ ꝓpe in corde tanꝙ ꝑ ꝑncipio effectiuo et
organico pulsus. ⁊ in pectore ⁊ in pulmōe tanꝙ organis an
helitꝰ. ℭ Qḋ aūt pp malā cōplonē fridā ⁊ siccā cordis corꝑꝰ
totū exiccetꝰ. declarāt sūie sapiētū qui ꝯcedūt pp malā cōplo
nē fridi ⁊ sicci cordis ⁊ pulmonis corꝑꝰ ꝑmutari in ethicā seni
lꝫ sit multū distās: sicut in pueritia ⁊ in adolescētia. lꝫ enim
epar sit ꝑmus fons humiditatis ⁊ per ipm ꝯopari possit cor
di in lapsu simplici: nō tñ est ꝯcedēdū hoc eē uerꝫ in lapsu cō
posito. s. fri. ⁊ sicco cordis ⁊ epar calꝫ ⁊ humidū. Cū eniꝫ infri
gidatū est cor friditate ꝑter nāꝫ nō pōt ei epar ꝯopari ꝑ calita
tē suā abijciēdo illā: imo neqꝫ ꝯuenieter equādo. Et tota cau
sa stat in hoc: qꝛ qñ labiꝰ cor ad friditatē opꝫ de necitate cōce
dere cām lapsus ⁊ ipm lapsuꝫ eē ualde magnū. ergo pp fridi
tatē inductā in corde: qñ elōgatꝰ cor a ꝓpo tēperamēto ei sub
uenire nō pōt epar cū calītate sua: pp qḋ non est mirabile si
friditati ⁊ siccitati nō pōt ꝯopari epar ꝯopantia vincēdi uel
equādi: ⁊ ista est cā ariditatis totius corꝑis ꝯñtis lapsum cor
dis iā pdictū in toto corpe coicatū. Et pp hāc cām tales nocā
tur ethice senectutis. corpꝰ eni per eas terminatꝰ in siccitatem
ꝯsilēꝫ siccitati decrepite etatis ꝙ tūcūqꝫ ꝯuenieter recte ⁊ regi
mine nō nālīū ⁊ alioꝝ. ꝑpterea qꝛ etatiuo decursu finalr̄ acq
riꝰ siccitas terminās ad mortē. 3° primi. ⁊ cap° ꝑ. Siccitas eniꝫ
incessanter corpus cōsumit quousqꝫ terminabiꝰ ad mortem
ut ibidem colligiꝰ a Gal. in libello de marasmo ⁊ tabe. ℭ Ex
quibus oibus colligiꝰ primo que sit egritudo: qꝛ mala cōplo
frida ⁊ sicca cordis ⁊ totius corꝑis. ℭ Seqꝰ 2° que sint mem
bra ꝑncipalia patiētia: qꝛ cor ⁊ pulmo ⁊ alia mēbra anhelitꝰ.
ℭ Seqtur 3° ꝙ hec egritudo est nō quidē ꝯñs augmentum
mãerū in corpe: sꝫ defectū ⁊ nutrimētuꝫ eaꝝ. ℭ Sequiꝰ 4° ꝙ
mãles cause per qrū defectuꝫ assignatꝰ hec egritudo sunt san
guinis laudabilis ⁊ humiditatis scḋe defectꝰ. Sicut enim pñ
tia istarū mãeꝝ in debita ꝙtitate corpꝰ est hitudinis ꝯuenie
tis. Jta per defectū eaꝝ corpus marasmatꝰ exiccatꝰ ⁊ ꝯsumiꝰ.
ℭ Et talis indubitanter est huius viri dispositio. qḋ ēt facile
declarari pōt ex alio accñte sibi insepabili: qḋ est motꝰ tremu
lus cordis. Cū eni ad malā cōplonē fri. ⁊ siccaꝫ cordis conse
quatꝰ ipsius ꝯstrictio uel ꝯctio de circūferētia ad centruꝫ: ⁊ pp
siccitatē ⁊ friditatē fit iobediēs dilatatiōi de cētro ad circūferē
tiā: ⁊ virtus notabilr̄ fit in eo debilis pp egritudinem que ꝯ
ria est ei: ⁊ pp longitudinē eius. sequiꝰ ꝙ virtus debilis non
pōt bñ dilatare eque cito ꝙtū esset ei neciū: ⁊ pseuerat cā con
strictiōis eius predicta frequēs ⁊ necessitas dilatatiōis eiꝰ fre
quēs. ergo seqꝰ ꝙ motus cordis de necessitate fiet tremulus.
tenet ista ꝯñtia ultima. qꝛ nō aliud vꝫ iportare motus tremu
lus cordis ꝙ nelocē puā ⁊ frequētē ꝯctionē eius ⁊ dilatatio
nē eius iordinatā. Jgiꝰ appet ꝙ ad malā cōplonē fridā ⁊ siccā
cordis de necitate seqꝰ motus tremulus eius: qḋ erat dedu
cendū. Sed pp hoc sequiꝰ cōtinue siccitatis ꝑuatiua cā ꝑ mo
dū resolonis eueniēs: qre neciū ⁊ est corpus ꝯtinue magis exic
catū fieri intantū ꝙ finalr̄ ⁊ cito terminabiꝰ ad mortem nisi
sublimis deus ⁊ cōueniens regimen subueniat ei.

Ex quibus oibꝰ pōt elici fundamētum rñdendi ad quedā
accidentia in eo apparentia ⁊ soluendi ea. ℭ Et ꝑmuꝫ
accñs est. qre iste vir hēt cōtinuā difficultatez in anhelitu. pꝫ
cā pp siccitatē mēbroꝝ anhelitus pp quā fiunt inobediētia
ad motū ⁊ pp debilitatē vtutis ⁊ necitatē diminutā. ℭ Patet
2a cā qre iste frequēter tussit. Nā virtus sensibilis pcipit nocu
mentū predicti lapsus ⁊ conatꝰ ad fugā illius per expulsionez
ipsius. sed in pectore nō inueniꝰ instrm̄ cōuenientius a nā fa
ctū ꝙ tussis: ut pꝫ 10° tertij. trac. 3°. cap° ꝑ. in exordio diffiniēdo
tussim. ℭ Sequiꝰ 3° solo qōnis. qre iste vir expuit qñqꝫ non
parū cū supra declaratū sit egritudinē eius esse de inanitione
⁊ nō de repletiōe. dicēdū est ꝙ cū egritudine de magna ina
nitione substantifice multū inueniꝰ augmentū humiditatuꝫ
extraneaꝝ cōplicatū ꝯñs debilitatez vtutis digestiue ꝑme 2e
⁊ 3e digestione. Cum igitur he humiditates augmentantur
necessarium est sequi tussim: ut supra declaratum est: qre ⁊c.

¶ Appet 4º ex hoc fundamēto modus rñdēdi ad questitum de tremulo motu cordis. sequitur enim ille pp defectū oīuz cārum cōtentiuarum pulsus ut supra declaratuz est. ¶ Sequit̄ ēt 5º. quare hic motus est tremulus non saltuosus: ṽtute eni exñte debili z corde inepto ad dilatādū magna dyastole necio opz sequi frequentem motum z velocē cordis: eo qz nō fuit attract⁹ aer sufficiētis q̄titatis ad refrigeranduz. Igitur post sistolē cordis opz ipm valde cito dilatari: z ex hoc sequitur frequētia in motu eius: sed cū in tpe mot⁹ uel dyastolis nō sufficienter eueniet: qz aer attract⁹ fuit paucus. Ideo opz q in breui tpe cōpleat cordis motus a termino a quo ad terminum ad quē: sed hoc est formale uelocitatis. Igitur talis motus cordis erit tremulus denoiandus. Est enim p unus uelox frequens z diuersus ut declaratum est. igitur est tremulus: z sic distinguitur a saltuoso z iectigatiuo motu.

¶ Sequit̄ 6º ex hoc fundamēto intelligi posse vigilias abūdātes eē in hoc viro. ¶ Sequit̄ 7º cognitio cause squaliditatis coloris eius z apparentia faciei tornatilis in eo. ¶ Sequtur, 8º inuentio cārum uł̄is debilitatis huius viri tam in ṽtute vitali q̄ aīali q̄ nāli eius. ¶ Et sequit̄ 9º hunc virum sollicitum esse debere z festinanter ad sui curationem. ¶ Et sequtur ultimo ex hoc fundamento elici posse ingenium z instra curatiōis ei⁹. Cū eni in eo sit egritudo de substātifica ianitione mēbroꝝ opz ipsam curari p substātificā resumptionē z nō per euōnē que igenia z istra curatiōis subsequēter aperiam.

¶ De regimine eius p sex res non nāles. Cap. II.

Discurrēdū itaqz prius est p regimen sex rerū nō nālium conueniens ei. Et lz viro occupato negocijs exterioribus uel familiaribus non sit bñ pole cōseq pticularē administrationē oīum que sibi necīa forēt. ppterea qz opatiua ps medicine ad se uocat virū liberū a pdictis: tñ q̄ tū rōni videbit magis ɔsonū aliqd de illis ad memoriā reducet. ¶ Euitet igit̄ iste vir māsionē z morā in aere frigido z sicco aqloni multū detecto uel exposito. Silr̄ ēt effugiat mansiones fridas z siccas z pprie ualles z decursus aq̄rum z in locis infimis positas: lz eni humectatione indigeat tñ qualitatiua humectatio excellens non est conueniens pp debilitatē ṽtutis que pparat hoiez ad alterari facilr̄ ab excessu cuiuslibet qualitatis intense. vnde pp hanc cām aer multū calidus z siccus aut multum calidus z humidus sibi non conueniunt. ¶ Sequit̄ igit̄ q aer ei conueniēs opz declinare ad calitatē z humiditatē mediocriter: uelut imaginari potes oium reꝝ nō nāliū impssionē effectiue pducē posse huic viro calitatē z humiditatē ab ultima māsione pmi gradus usqz ad ultimā māsionē scōi gradus. Et tu cōsidera: qz ista experiūt virū in scia z ope nō mediocriter eruditū. ¶ Propter hoc ēt vir iste sit uestib⁹ bñ munitus pellibus agninis ul vulpinis suffultis: z proprie caput z pectus taliter munire debet.

¶ 2m vō pncipalr̄ q̄tū ei possibile est quiescat z a fortib⁹ exercitijs elonget̄ pprie ab equitando montes z scalas frequēter ascendēdo: imo necessarium esset ei, ut tota hyeme usqz ad pncipiuz quadragesime ab omni motu qesceret. ¶ Et 3º principalr̄ ēt ulr̄ dicendum est de motibus aīalibus: uelut ira tristitia angustia sollicitudine z iracundia. z clamor etiaz multum ab eo euitādus est: z pprie qz in eo necessarius est uehemens motus pectoris z alioꝝ mēbroꝝ localium. ¶ In mō accipiendi cibum penes q̄titatē eius regulandus est. ita ut nunq̄ accipiat cibuz neqz potū nisi uerus appetitus ipsorū pcedat. ¶ 2º q nullū cibū accipiat nisi optime masticatū. ¶ 3º q in nulla cibatione multum utat̄ diuersis ferculis.

¶ Et in summa cib⁹ z pot⁹ ita discrete mensurentur: ut pp eos nō pcipiat̄ stōchū grauatū esse z extensum neqz in eo aliqd fluctuare sentiat̄. ¶ Adde 5º q magna ps tpis huius viri expendi debet in dormiendo z nō in vigilando: ita ut melior fiat digō tam prima q̄ scōa z tertia. Corpa enim indigētia restauratione substantifica taliter gubernāda sunt. vnde melius est ei in tota die nāli dormire duabus uel tribus horis magis q̄ soleat tpe sanitatis. vigilia enim reduceret ipsuz ad consumptionem omnino irreparabilem.

Pro ultima vō re non nāli. s. pro debita electione ciboꝝ z potuū. pmittēdum primo q qz vir iste idiget restauratiōe magna: necesse est cibaria z potus talr̄ opantia administrent̄ in eo: z qz non posset multoruz ciboꝝ q̄titatē digerē pp debilitatē ułem totius corpis z pticularē stōchi ipsius. Iō cibaria de q̄titate cōtinue trāsmutāda sunt ad q̄titatē discretā. vñ melius est ei q̄ter in die aliqd accipē q̄ solū bis. Spargē eni pculdubio cū debilitate ṽtutis est meli⁹. ut colligēdū est pma q̄rti z 4ª pmi. cap. p. z affo. pma. ¶ Si igit̄ hora 14ª uel 15ª diebus hyemis accipiat aliqd de iusculo ordei cū brodio pulli facto aut de pānico cū vino dulci: aut vnū uel duo oua recētia cū nebulis bñ çuccaratis erit ei ualde cōueniens. z accepta hac resumptione per duas hōs post comedat aliqd solidius: ut panatellā z oua cū mica panis in brodio pinguis pulli bñ cocta: aut pultes de farina cicerū ru. aut de simula z de carnib⁹ laudabilibus bonū erit. ¶ Et post hanc scōam cibationē per 4or horas bibat scutellā vnā brodij pulli aut carnium que infra dicent̄ cū çuccaro z vitellis ouoꝝ aut vipam accipiat in vino dulci cum altera sui medietate de aqua cocta erit ei utile. ¶ Et post hanc refectionem tertiā p horas. ij. uel. iij. accipiat in hora sua laudabiliores cibos infra dicendos non dubito hoc regimen sibi esse conuenientissimum magis q̄ haberi possit. ¶ Eligat igitur panem depurissima farina bene coctum z fermentatum vnius uel duorum dierum ad plus. ¶ Carnes conueniunt ei pullorum pinguium z anatum iuuencularum z columboꝝ vnius mensis. Et de quadrupedibus laudabiles sunt carnes hedoꝝ z agnoꝝ lactentiū suo tpe: vituloꝝ lactentium suo tpe z castratine iuuencule porcelloꝝ puorum recētium tam domesticoꝝ q̄ sylue striū: z carnes capreoli essent sibi oi tpe utiles. Elixe tñ magis oēs q̄ assate: z pprie in duoꝝ brodijs coquerent̄ aliqua folia blete crisolocāne spinachie portulace rape recentes z similia. ¶ Salsamenta aūt omnia euitare dz non tñ dz cibaria accipere a sale denudata pp qd caro salita z caseus salitus euitari debent. ¶ Silr̄ ēt euitarī dz oē genus cibarioꝝ: z proprie que stōchum z pectus replēt multum uentositatibus: uelut sunt raphanus alleum porrū nuces castanee. Lac z lacticinia cibaria oia: z proprie cōmixta cū acutis. Hec enim corrūpunt sanguinez z disponunt ad scabiē z cōsiles infectiones pp qd reprobanda sunt hec oia ab experimētatorib⁹ indis: ut colligēdū 3ª pmi. cap de regimine eius qd comedit̄. ¶ Insup iterum oia cibaria cuz multa ṽtute aromaticoꝝ condita: z ppe cuz fuerint multū calida z sicca euitari debent: ut piper çinçiber grana paradisi calamētū rutha mētastrū z ɔsiles. Licet enim oia aromatica cordialia sint z pncipalib⁹ mēbris cōuenientissima. 4ª pmi. z 2ª tertij colligendū. hec tñ non ɔueniunt huic viro pp marasmodeā dispōnē que est in ipso. vnde administrari debent caute altero duoꝝ modorū: aut in q̄titate pauca aut refracta cū decoctione infrigidantium et humectantiū suprapositorū: z pprie cū crisolocāna portulaca recēti uel sicca semib⁹ 4or coib⁹. aut cum granis sisami secū decoctis. Croco tñ uti potest z spica nardi z reliqua quorū calitas nō trāscēdit scōm graduz z siccitas eoꝝ non extēdit̄ ultra scōam māsionē secūdi gradus.

¶ Lac vō in cibis coctū eidē laudabile existit intātum q magna ps restaurationis eius sustentat̄ in lacte: ut inferi⁹ tāget̄. ¶ Recocta vō que est melior oibus alijs ptibus lactis erit ei cibarium ɔueniētissimū. z recēs caseus bene mollis absqz sale z pars lactis purior. quam pastores noiant caput lactis z erit cibarium oi alio restauratiuū melius. z lac illud qd ueteres arabes noiauerunt adego est cibarium ɔsile pdictis: ab eo enim magna pars butyrositatis est extracta. q̄re remanet obiectuz ṽtuti trāsmutatiue ualde leue infrigidatiuū humectatiuū lenitiuū: z hm plurimas eius ptes in substātiā corporis trāsmutabile. Et hec cibaria sunt de illis que conueniunt ei in mane ante prādiū z in sero ad māsionē ut supra visum est.

¶ Fercula aūt oīa aromatiçata cū decoctiōe folioꝝ uel florū mellisse buglosse oçimi gariofilati origāi mēthe sisimbrij tarconis rosmarini uel similiū oīa ꝯuenientia sūt dūmodo eoꝝ q̄titas pauca sit: ut prius. ¶ De his vō qbus cibaria ꝯdiunt ⁊ delectabiliora fiūt cōuenit ei succ⁹ granatoꝝ muçoꝝ citoniorū pomoꝝ dul. apioꝝ ⁊ siliuꝫ. Silr ēt succus arancij. vinum granatoꝝ ⁊ ꝓprie cū ꝯfrangentib⁹: ut cū sapa ut eoꝝ oīuꝫ acetositas uergat ad dulcedinem sibi cōuenientem. ¶ De radicibus vō carote napi ⁊ rape ualde bone sunt ei. ¶ Oliue autē cōdite ⁊ reliqua salsamenta iam reprobata sunt.

Potus aūt sibi cōueniēs est vinū albuꝫ aut leuiter rubeū subtile ⁊ dyaphanū ⁊ dulce conuenienter qd̄ eligēdū est ab eo purū si nō fuerit ualde fumosum aut saltē refractū cū aq̄ decoctiōis radicū liquiritie aut paucoꝝ granoꝝ fisami uel cū paucis semibus coibus q̄tuor. In hoc itaqꝫ regimine sustentat̄ modus curationis huius viri.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

ET uero insup ꝓ regimie hui⁹ viri intētiōes ⁊ istr̄a medicinalia rectificādo memorādū ꝑus q̄ iste vir oīno elongādus est a regimie ꝑ farmaca: ⁊ ꝓpter ꝑ exolutiua. Cū eni sit corp⁹ ei⁹ marasmatū uel ꝯsumptū idiget regimie per replonē ⁊ non per euonez. Quecūqꝫ eni egritudines ab euone fiunt per replonē laudabilez curāde sunt ⁊ ecōuerso: ut patet in antiq̄ lege sūmi Hyp. affo. 2ª. Ex plenitudine quecūqꝫ fiūt egritudines ⁊c̄. ¶ Premittēdū 2°. q̄ cū iste vir sit multū extenuatus opꝫ attēdi ad leniēdū uentrē ꝑꝑ stipticitatē abundātē in eo que est accñs cōe ⁊ ꝓpriū vnicuiqꝫ marasmato corpori: ꝑꝑ qd̄ ad debite ⁊ canonice ꝓcedēdū in regimine hui⁹ viri xv. apparuerunt mihi instr̄a medicinalia quibus indiget usqꝫ ad medietatē q̄dragesime future alternatim administrādo vnum ad aliud s̄m q̄ nunc inferius apparebit. ¶ Primum itaqꝫ horū instr̄oꝝ est hoc. ℞. granoꝝ sebesten numero. xl. prunoꝝ dulciū damascenoꝝ numero. xx. ficuuꝫ pinguiū numero xv. passulaꝝ nigraꝝ sine arillis. ℥. ij. violaꝝ folioꝝ uolubilis ⁊ mercurialis seium coiuꝫ fridoꝝ aā. ʒ. ß. capil. uene. M. ij. folliculoruꝫ sene. ℥. j. infundant̄ oīa minutim incisa in lib. x. aque calefacte per duos dies n̄ales: demū in predicta aq̄ coquant̄ lento igne usqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: deinde colent̄: tūc medicine ille exprimantur ad torcular expressiōe forti ⁊ tunc accipiat̄ mucillago illa ⁊ coquat̄ cū supradicta decoctiōe cū lib. ß. penidiarū ⁊ lib. ß. succi rob. lento igne usqꝫquo m̄a ispissata fuerit ⁊ reseruet̄ in uase vitreato: de hoc igitur el'ario patiēs accipiat. ʒ. vj. ante cenā. Et si uēter nō fuerit aliqualr̄ lenitus: tunc utat̄ ipso oīꝫ 3° uel 4° sero tantundem accipiendo de ipso ante cenā. Si aūt ad q̄titatē illā uenter nō fuerit sufficiēter lubricus: tunc accipiat paꝝ plus de eo: ⁊ ecōuerso. si ꝑ primā dosim fuerit multū lubricus uēter minus accipere debet de eo usqꝫquo discrete ꝯsiderādo inuenerit vnā q̄titatē equaliter lubricātē uentrē eius. In hoc eni el'ario stat totuꝫ fundamētū curatiōis hui⁹ viri. Est eni tēperate lenitiuuꝫ gustui delectabile ⁊ nutricatiōi ꝓpinquū ⁊ poterit uti eo oībus diebus vite sue. ¶ 2^m vō remediū est hoc. ℞. syr. de mētha absqꝫ vino granatoꝝ. syru. violati ⁊ iniubini. aā. ℥. ß. aque absinthij ⁊ mēthe. aā. ℥. j. aque mellisse. ℥. j. ß. accipiat hoc digestiuum continuando ipsum per dies. xij. cal'm in aurora. ⁊ quiescat supra ipsuꝫ per duas uel tres horas. ¶ 3^m vō remediuꝫ est hoc. ℞. aque farfare. ℥. ij. ß. electuarij antescripti. ʒ. vj uel. vij. incorporentur simul ⁊ accipiat̄ ipm calefactum. 12ª uel. 13ª hora aut per nouē horas post cenā. ⁊ post ipsum comedere tardet horas sex. ¶ 4^m remediū est hoc. ℞. florū mellisse buglosse folioruꝫ basiliconis ⁊ seminū eius florū enule ⁊ farfare ⁊ hypericonis aut folioꝝ ipsarum. aā. ℥. j. farine uolatilis molendini. ℥. iij. croci. ʒ. j. capil. ue. macis. aā. ℥. ß. ben al. ⁊ ru. corticū citri çedoarie. aā. ʒ. iij. pulueriçētur oīa subtiliter: deinde lēto igne coquantur cū sapa usqꝫ ad inspissationem. tunc ergo fundātur in mortario ⁊ ultimate conterant̄ sup addendo istas spēs ℞. cinamomi electi nucis mus. galange. aā. ʒ. ß. corallorum ⁊ sandalorum amboruꝫ. aā. ʒ. ij feluçoaragi hyacinti saphiri margaritaꝝ. aā. ℈. j. floꝝ anthos. ℥. ß. puluer;çata diligēter incorporent̄ in p̄dicto emplo: extēdat̄ ergo sup pāno de grana rotūdo latitudinis spāse vni⁹ ⁊ cal'm supponat̄ sup mamilla sinistra: ita ut ipsa iaceat in medio ei⁹: ⁊ altera petia silis illi superponat̄ parti supiori opposite p̄dicte ⁊ cōtinuet hoc remediū semel in die ꝑmutatū cal'm. hoc eni est sublimius iter alia que cognoui. Et si per hoc nō reducet̄ difficile erit inuenire medicinā huic parem. ¶ 5^m remedium est: ut iste vir semper portet appensum collo frustum vnuꝫ feluçoaragi ⁊ anulum aureū in manu sinistra in quo sit ligatus electus lapis hyacinti. ¶ 6^m remediū est hoc. ℞. ambre oriētal'. ℈. j. musci. g̃. v. camphore electe. g̃. iij. spice nardi uel indiane. ʒ. j. violaꝝ coralloꝝ ru. spodij de canna rasure eboris gallie mus. aā. ʒ. iij. croci. ℈. j. rosarū ꝯstrictarū floꝝ nenufaris ⁊ lābrusce. aā. ʒ. j. puluerięētur oīa ⁊ ligent̄ in syndone retorta ⁊ semꝑ odoret ipaꝫ q̄ magis pōt. ¶ 7^m remediū est: ut postq̄ qeuerit post p̄assumptū syrupū per qnque dies tūc icipiat accipe oī mane in aurora coclear vnuꝫ huius el'arij. ℞. doronici been albi ⁊ rubei macis capil. ue. aā. ʒ. iij. violarū floꝝ nenufaris buglosse ⁊ mellisse cuscute semi. acetose endiuie scario. aā. ʒ. j. ß. ossis de corde cerui fragmētorum hyacinti smaragdi. aā. ℈. j. margaritarū. ℈. ij. foliorum auri numero. iiij. puluerięentur oīa per se. ⁊ cū lib. ß. çuccari scd̄e coctionis ⁊ cum aq̄ basiliconis fiat ꝯfectio in rotulis. ʒ. iij. de hac ergo cōfectiōe iste vir semꝑ accipiat frustum vnū parum ante prandium ⁊ bibat post illud mediuꝫ cyathū vini dulcis ⁊ bene odoriferi. Et si gratia necessitatis uellet accipere de el'ario antescripto in p̄ caplo. tunc dimittat istam confectionem: sed accipiat ipsam post cibum. ¶ 8^m remediū est hoc. ℞. ligni aloes maiorane origani sticados betonice florū rosmarini. aā. ʒ. j. ambre. g̃. v. fiat oīum per se puluis: deinde cōmisceantur in mortario: de hoc ergo puluere usqꝫ ad medietatem mensis martij supponat capiti suo a superiori ꝑte frontis usqꝫ ad sūmitatē per medietatē capitis: ⁊ qn̄ ponit 2^m puluerē: tūc cū pectine uel setula deponat ꝑmū. ¶ 9^m remediū est hoc. ℞. olei violaꝝ olei de nenufare. aā. ℥. j. olei amigdalaꝝ dulciū: ⁊ de sisamo. aā. ℥. j. ß. pinguedinis anatis ⁊ galline. aā. ʒ. vj. sandaloꝝ al. ru. spodij. aā. ʒ. j. amili. ʒ. x. cere albe. q. s. fiat vnguētū molle: qd̄ postea bulliat in. ℥. iiij. succi violaꝝ florum siue folioꝝ eius usqꝫ ad ꝯsumptionē illius succi. De hoc igitur vnguento iste vir oī mane cum surgit ⁊ sero cū uadit ad lectū faciat iungi totam spinam ⁊ superponat pānū siccū tepidū suffumigatū cum modico thuris. ¶ 10^m remediū est hoc. ℞. violaꝝ folioꝝ salicis ⁊ vitis. aā. M. j. corticū papaueris al. numero. v. se. altee ⁊ malue origani ⁊ betonice. aā. M. ij. bulliant oīa in quatuor situlis aque usqꝫ ad cōsumptionē q̄rte ꝑtis. cū hac ergo aq̄ abluat pedes suos usqꝫ ad inguia cal'a per horā vnā ante cenā saltē in septimana ter. ¶ 11^m remediū est hoc. ℞. mellis violarū. ℥. j. ß. loch de papauere. ℥. iij succi liqritie. ʒ. j. penidiaꝝ. ℥. j. ß. incorporent̄ simul in mortario diligenti cōtritiōe: de hoc ergo el'ario ipo sedēte ⁊ quiescente teneat̄ in ore q̄titas grani fabe ⁊ per se dissolui permittatur ad leniendūꝫ pectus ⁊ sedandū tussim. ¶ 12^m remediū est hoc. ℞. laudani electi. ʒ. ij. resine clare ⁊ munde. ʒ. v. gallie mus. ʒ. j. sandalorum al. ℈. ij. corticum citri macis ana. ʒ. j. cere. q. s. fiat cerotum scutale super panno de grana quod semper portet adherenter stomacho suo. ¶ 13^m remedium est hoc. ℞. specierum dyambre hysopi liquiritie gūmi amigdala. dul. croci. aā. ℈. j. syru. de hysopo syrupi de liquiritia. aā. ℥. j. penidiaruꝫ. ʒ. vj. incorporentur simul in mortario. ⁊ fiat electuariuꝫ. Si ergo ꝯtigat q̄ ꝑꝑ aliquā cām accidat ei nocumētū in anhelitu: tūc in ore suo teneat de hoc medicamine quasi semꝑ ad q̄titatē fabe: ut per se descendat ad pectus: ⁊ tunc dimittat alterū el'arium scriptū caplo 11°. Illud eni potētius est ad catarrū descendētē: sicut istud est sublimi⁹ ad dilatādū vias anhelitus ⁊ ad abstergendū ⁊ mundificādū pectus eius. ¶ 14^m remediuꝫ est hoc. ℞. masticis. ʒ. j. rosarum spodij sandarace aā. ℈. j. syrupi de papauere quātum. s. fiant pillule de

quibus pōt accipe vnā diēro qñ vadit ad dormiēdū: ꝛ ppꝛie qñ pcipet magnū fluxū reumatis a capite descēdere. ¶ 15ᵐ ꝛ ultimū remediū est hoc. ℞. aque hysopi: aque prassij ꝛ betonice. añ. ℥. j. aque farfare. ℥. j. ß. misce: ꝛ de hac mixtione iste vir accipe pōt bis uel ter in septimana quantitatē pdictā bñ calidā. ꝛ ppꝛie qñ pcipet dolorē in pectore ex retētiōe sputi ꝛ materias viscosas eē que nō nisi cum magna difficultate expelli pñt. Taliter cū istis pcedēdo nō dubito ꝙ dispō sua felicitabit ad sanitatē. Cui⁹ finē sibi cōcedat bñdict⁹ excelsus oium bonoꝝ causa ꝛ finis optimus ad ppetuas laudes. Amen.

Consiliū. 264.

De mala cōplexione frigida ꝛ sicca totius cū quinque malis dispositionibus que sunt. ¶ Mala dispositio capitis catarriçātis ¶ Motus tremulus cordis. ¶ Nocumētū appetitiue ꝛ digestiue stomachi cū oppilationibus in eo. ¶ Dolores in spina a uētositatib⁹ facti. ¶ Oppilationes in renib⁹ frequenter eueniētes. ¶ Diuiditur autem consilium in partes tres.

Prima pars

Unicū capitulū cōtinēs dispositiones predictas inuestigat.

T si dispositio Uenerādi patris dñi Danielis de Crassoldo dignissimi Decani Utinēsis varijs accñtib⁹ cōplicata sit solū tñ i hoc tāgā illa que pncipalr ad securā tra hētia ꝛ uertētia sūt: ex quoꝝ remotione tanꝙ leuioꝝ alioruz accidentium cura faciliter consequitur.

Est itaqȝ vniuersa cōplexio eius a medio recedēs p augmētū frigiditatis ꝛ siccitatis in toto: qd quidē ex multis deduci pōt. p qꝛ oēs fere ptes corpis ipsi⁹ tactu frigide pcipiunt. Sed verioꝛ regula iudicādi de excessib⁹ qualitatū est sumpta a tactu. tertio ꝯclusionū capitulo tertio. ¶ 2ᵒ vō itelligi pōt ex habitudine ei⁹ que ualde extenuata et macra est: quoniā per frigiditatē ꝛ siccitatē opponit duobus vite pncipijs que sunt caliditas ꝛ humiditas. ¶ 3ᵒ illud idē apparere pōt per exilitatē ꝛ occultationē uenarū totius corporis: eo qꝛ sunt exiles: ꝛ ita modicū sanguinis cōtinentes ꝙ in plerisqȝ locis nō apparēt. ¶ 4ᵒ iterū hoc apparet ex exeuntibus: quoniā supfluitates digestionis prime pauce sunt ꝛ ad soliditatē inclinate magis ꝙ ad humiditatē. ppter qd plurimū uēter eius est stipticus nisi bñficio medicinali puideret ei: ꝛ iterū ex alio exeūte: qꝛ urina eius pauca tenuis ꝛ aquosa est que frigiditati ꝛ siccitati attinet. adhuc etiā sudoꝛ ꝛ sputū in eo parū abūdāt nisi per accidēs. ¶ Contra: qꝛ in hoc viro multiplicat in sero ꝛ in mane sputū multitudine sui ab ore psectū: sed hoc arguit multitudinē humiditatis ꝛ non siccitatis: quare ꝛc. ¶ Itē mēbꝛa eius ad tactū pcipiuntur mollia. ¶ Adhuc etiā in mēbris motuum exteriorū lassitudo per se apparet. ¶ 4ᵒ qꝛ demucationes frequēter multiplicant in eo ꝛ descēsus materierū per palatū: sed hec oīa attestant multitudini māeruz humidarū. g cōplo ei⁹ nō videt frida ꝛ sicca. ¶ Dicēdū ad illud pᵐ ꝙ cōplo hui⁹ viri ulr est frida ꝛ sicca ut pus deductū est ex signis. ¶ 2ᵒ dicēdū. ꝙ cū cōplone frida ꝛ sicca ꝛ adhuc extremalr tali stat augmētū humiditatis accñtaliter: eo qꝛ frigiditate multū itēsa ꝙ tū est in eo in etate cōsistētie posito debilitat ulr oīnz mēbroꝝ digestiua tā digestione pᵃ. s. stōchi ꝙ 2ᵃ. s. epatis ēt 3ᵃ mēbrorū. Cū ergo pua sit pportio inati caloris ad digerēdū materias his digestionibus pportionatas. pȝ ꝙ neciuz sic est in hoc viro multiplicari superfluitates in pᵃ digestiōe que multiplicate per ꝯtinnitatez uenarū ascēdētiū deferunt ad os. vñ est multitudo māei saliualis uel mucillagiose humiditatis. ꝛ per hoc soluit pᵐ argumētū. ¶ Silr ēt pp debilitatē digestiue epatis ꝛ mēbroꝝ tales māe multiplicate per vniuersuz corp⁹ deferunt in substātiā mēbroꝝ reddēdo ipaz leuē ul humidā humiditate madefacta ꝛ nō substātifica: ꝛ ex hoc soluit motiuuz 2ᵐ. ¶ Que ēt māe humide in vniuerso corpis mltiplicate musculis neruis ꝛ ligamētis ifuse faciūt in eis lassitudinē et ipotētiā ad exteriores motus: sicut apparet ēt in pueris. ¶ Et ex hoc fundamēto iterū solui pōt 4ᵐ motiuū: qm humiditates multiplicatas in cerebro per viam indigestionis que extra pellunt per nares per palatuz ꝛ per oculos aut fluxibilitate sua exeuntis per pdicta loca. ¶ Hec iteruz frigiditas ꝛ siccitas in toto corpore isti⁹ demōstrari pñt per pulsuz paruū tardū ꝛ raꝝ ꝛ ad duritiē magis ꝙ ad lenitiē inclinatū: est signuz non fallēs: qꝛ sumptū ab operationibus qd efficaci⁹ est inter alia signa: ut collr 2ᵃ pmi. cap de signis cōplonū. Plura alia signa de pilorū nuditate ꝛ paucitate de opationib⁹ interioꝝ sensuū ꝛ exteriorū adducere potuissem: sed hec inter alia meliora sunt ꝛc.

Secūda vō principalis dispositio huius viri est debilitas digestiue stomachi ꝛ epatis ipsius propter quā nō est mirabile si in ipo macies ꝛ mēbroꝝ cōsūptio supabundat. Si eni cib⁹ ꝛ pot⁹ in stomacho nō bñ digeruntur: ꝛ nō sit in eis chilus in partib⁹ ꝯuenieter eqlis ꝛ viscosus ꝛ alb⁹ cū couenienti fluxibilitate: uelut opȝ ipm esse ad hoc ut debite trāsmutet sang. patet ꝙ impossibile erit sang. in quantitate ꝛ qlitate ꝯuenienter generari. vñ ꝛ uegetatiua potentia ptes pportiōatas resolutis ꝯuenieter restaurare nō pt: eo qꝛ digō 2ᵃ nō pōt corrigē defectū pme: ut collr 13ᵃ tertij. cap de nocumēto digōnis. ¶ Adhuc ēt ꝛ si stōchus, cibū ꝛ potū cōuenieter digereret ꝛ chilificaret ꝛ attraheret ꝛ expelleret conuenieter ad epar stāte nocumento digōnis epis qd puenit a friditate ei⁹, nequaꝙ posset sanguis ꝙtitas cōuenieter gñari ex chilo ꝙtūcūqȝ in ꝙtoꝛ in qli ꝯuenieti: qre iteꝝ macies in toto corpe erit necessaria. Si itaqȝ digestiue debilitas in altero tm hoꝝ mēbroꝝ ad extenuationē friditatē ꝛ siccitatē toti⁹ pducē pōt. ut pbatū est. tunc erit opinio tua de mēbrorū extenuatiōe necessaria qñqȝ in predictis ambobus membris inuenit debilitata digestiua. s. in stomacho ꝛ epate.

Tertia pncipalis dispositio huius viri est debilitas cerebri ipsi⁹ quā qdē intelligo eē ppter augmētuz frigiditatis in eo. vñ ꝛ spūs in eo pauci repiunt: ppterea qꝛ ppter debilitatē ipsi⁹ spūs vitalis a corde delegati ad ipsuz cerebꝝ pm paucā coꝝ quantitatē possunt in eo modificari uel ppararı ad opationes cerebro attributas. ¶ Propter qd in hoc viro p hec nocumēta appere pñt in virtute motiua localiter. ¶ 2ᵒ nocumentū appere pōt in opationibus exterioꝝ sensuū ꝛ tact⁹ ei⁹ obtusus est circa excellētias qlitatū ¶ 3ᵒ qꝛ in visu ēt nō raro imaginationū nocumēta ꝯtingūt ꝛ cōturbationes. ¶ 4ᵒ qꝛ qñqȝ in opationib⁹ audit⁹ diminutio pcipit ꝛ corruptio ppter quosdā strepit⁹ ꝛ sibilos in organo auditiue pōtētie pceptos. ¶ 5ᵒ qꝛ ēt gustatiua potentia debilr exit in opationes. ¶ 6ᵒ qꝛ ēt nō raro potētia olfatiua diminutiua in actū suū exire pōt. ¶ Adhuc ēt cerebri debilitas pcipi pōt p nocumētū diminutiōis corruptiōis ꝛ ablatiōis opatiōis opationū sensuū iteriorū. qñqȝ ēt opatio sensus cois mltitudine frigiditatis in eo diminuta est: eo qꝛ nō est bonus distinctoꝛ seu discretoꝛ inter opatiōes sensuū exterioꝝ: ꝛ iteꝝ qꝛ species ab obiectis ad ipsuz delatas nō cōuenienter recipit ꝛ receptas nō debite defert ad fātasiā: pp qd nō est mirabile si frequenter opatio imaginatiue potētie diminuit ꝛ corrūpit in eo. Ita imaginatiua potentia ex speciebus delatis ad ipaz cōpositionē ꝛ diuisionē faciat affirmādo uel negando: ita ut qñqȝ adeo diminuta sit opatio ꝙ nō possit conuenieter: imo aliqliter in opus imagiationis exire ꝛ nō raro ēt illius potētie opatio adeo qñqȝ corrūpit ut imaginet pbationē ueram falsam ꝛ ecōuerso. ¶ Et ex hoc iteꝝ facile concludit non eē mirabile si iudicium ꝛ cōsiliū altioris potētie. s. cogitatiue que est qsi itellectus in homine ex specieb⁹ sibi delatis ferat iudiciū corruptū: aut vnū facit iudiciū in eligēdo aut prosequēdo. ¶ Propter qd ultio correlarie ꝯcludit ꝙ necesse est opationes potētie memoratiue aut diminutas eē aut corruptas. Organū eni ei⁹ est reseruatiuū specieꝝ obiectoꝝ qlr ꝛ qliuz sibi offerunt: sȝ sibi spēs deferunt sub mō diminutiōis ul corruptiōis nece est memoratiuā potētiā exire in actū corruptiōis ul diminutōis ut appet. ¶ Propter qd rōnabile vi ꝙ

frequẽter in operationẽ intellectiue potentie hic vir notabiliter ledatur. hec enim intellectiua potentia talr exit in actum qualiter qñ ꝗ̄tū cōueniēter uel incōueniēter recipit a fantasmatibꝰ: eo ꝗ necesse est itelligẽtẽ fantasmata speculari. 3° de aīa. sed operationes aliarū potẽtiaruʒ interioꝝ nunc sunt lese lesione diminutionis ⁊ alie corruptiōis. igiť non est mirāduʒ si intellectio in hoc viro circa intelligibilia non raro: imo frequẽter est lesa. ⁊ p̄nt hi sermones colligi pulchre prima p̄mi. doctᵃ 6ᵃ. caplo de virtutibus aīalibus cōprehēdentibus. ⁊ 3° colliget caplo primo. ⁊ a philosopho 3° de aīa. ⁊ a cōmẽtatore in plerisqʒ cōmẽtis que ꝑꝑ longitudinẽ allr̄are dimitto. ⁊ tu lege ibi. ꝗ iste locus est altissime speculatiōis ⁊ magne ꝯsiderationis in hoc viro. ¶ Alia aūt nōnulla accn̄tia in eo qñqʒ apparẽt: sʒ hoꝝ oiuʒ uerificatio sup̱ hoc fundamẽto sustẽtať: ut ꝯsiderāti apparere pōt. ꝑꝑ qđ appet ꝙ hic vir multū sollicitꝰ eē debet in curatione suarum dispōnum ⁊ festinare ad illud anteꝗ̄ dispōnes tales fiant magis mansiue ⁊ deteriores.

Secunda pars p̄ncipalis de regimine per sex res nō nāles cōtinens capitula septem.

¶ Sermo ulis circa regimẽ sex reꝝ nō nāliū huiꝰ viri. Cap. I.

Pro regimine itaqʒ dispōnū p̄dictaꝝ neċe est assignare ordinẽ. p̄ penes ꝯuenientẽ mensurā ⁊ modū sex reruʒ nō nāliū. 2° penes administrationẽ medicinaliuʒ. ¶ Pro declaratione p̄ p̄mittēdum est. ꝙ regimẽ sex reꝝ nō nāliū debet eligi iclinatū ad calitatẽ ⁊ humiditatẽ: qm̄ lapsus est fri. ⁊ siccꝰ cui opponiť p̱ cal. ⁊ hu. ⁊ hoc idẽ itelligẽdo per se in diuidẽdo de sp̄e lapsus. uerū ꝗ in viro isto ꝑꝑ augmẽtū indigōnis multiplicanť flata multa ꝑꝑrie dicta in cp̄e suo cū diminuta calitate humoꝝ gñatiua: iō cū lapsu frigido ⁊ sic. substātifice dicto talis stat eē lapsum hūidū q̄litatiue dictū talẽ qui assignať penes augmẽtuʒ flatis in eo inuẽti: ut dictū est: qđ ẽt ꝯfirmari pōt per mineraʒ multi flatis equoce dicti qđ gñať in eius cerebro ⁊ in alijs mẽbris corpis ꝑꝑ diminutā eoꝝ digōnẽ a friditate multa ꝓuenientẽ. ¶ Et ex hoc fundamẽto speculāti appet ꝙ regimẽ reꝝ nō nāliū debet eē calefactiuū ⁊ hūectatiuū per se idicādo ad malā cōplonẽ fridaʒ ⁊ siccā. Itẽ calefactiuū ⁊ exiccatiuū per se indicādo ad multitudinẽ flatis in eo geniti per accn̄s ut p̄dictū est. ⁊ est locꝰ cōsiderationis altissimus in quo difficilius est opari ꝗ̄ ꝑmocinari. ¶ Adhuc ẽt ex hoc fundamẽto colligi pōt: ꝙ regimẽ huiꝰ viri per administrationẽ reꝝ nō nāliū eē debet p̱mutatiuum magis ꝗ̄ ꝯseruatiuuʒ: eo ꝗ lapsus iste est fridus ⁊ siccꝰ magis debet deduci ad meliꝰ ꝗ̄ ꝯseruari sicut est. Sʒ tn̄ talis p̱mutatio fiat per ꝯ̄ria aliq̄lr: iō apparet ꝙ cal. ⁊ hu. erūt p̱mutationis talis istra ꝯueniẽter effectiua. Et qm̄ talia cū hūiditate cōiūcta nō eēnt sufficiẽter ꝯsumptiua multoꝝ flegmatū p̄dictorū: ideo opʒ ꝙ cum p̄dictis cōmisceanť sicca. Et in hac materia tres vie a sapiẽtibꝰ hincide posite colligi possunt. ¶ Prima quidem est: ꝗ in cura talis lapsus uoluerunt quidaʒ simpliciter procedẽdū eē cum calidis ⁊ humidis: eo ꝗ indicatio in actu curationis semp̱ sumiť a re preter nām saluata virtute tn̄: sed res preter nām est mala cōplo frida ⁊ sicca. Igitur indiget calefacientibꝰ ⁊ humectātibus. ꝯsequẽtia tenet: ꝗ talia per ambas q̄litates hn̄t ꝓpriā ꝯ̄rietatẽ ad lapsuʒ: ⁊ maioꝝ colligi pōt 3° tegini. ibi. Si vō p̱mutari uolueris. ⁊ iteꝝ ibi. Curatio vō vnum habet modū: ⁊ adhuc prima affo. commento 16°. ⁊ 2ᵃ eorūdẽ. cōmẽto illius. Ex plenitudine quecunqʒ fiūt ⁊c. minoꝝ pʒ ex p̄allegato caplo. ¶ Dixerūt aūt scđo tenentes istā viā ꝙ per talia si cōuenienter regiť lapsus finalr vigorabitur virtus: ꝑꝑ qđ corrigentur flata multiplicata ⁊ per viā indigōnis genita. ¶ Dixerūt 3° talr opinātes ꝙ ad consumẽdū predicta flata opʒ in lapsu tali administrare dietā in quātō diminutā ⁊ in quali auctā. Exẽplū: sicut in tali casu deť minoꝝ ꝗ̄titas cibi: cum qua tn̄ mediocriter saluet virtus ⁊ augmẽteť in eo calitas ⁊ humiditas: ꝗ per calitatẽ fiet flatū minutio successiua p̱ modū resolonis. p̱ hūiditatẽ vō ꝯuenienter restaurabiť virtus. vñ nō gñabuntur flata multa: necesse in ꝗ̄ erit ꝓuenire ad finem laudabilẽ: eo ꝗ ex vna parte flata p̄us genita paulatine cōsumenť ⁊ ex alia p̱te nō ita augmẽtabunť. igiť hic erit laudabilis curādi modus. ¶ 2ᵃ vō opio in hac mā inuẽta admistrenť ea que siccant cū calefacientibꝰ ⁊ humectātibꝰ mixta. talia enī aduersabunť lapsui fri. ⁊ sicco per calitatẽ ⁊ humiditatem: ⁊ ꝯ̄riabunť humiditatibus accidẽtalr augmẽtatis. igiť erūt ꝯueniẽtia. ¶ Dicunt 2° talr opinātes ꝙ de numero istoꝝ instrꝰꝝ vnū in opōne nō ipedit alteꝝ: eo ꝗ discretiua virtus sepat inter ea trāsmittendo calefaciẽtia ⁊ humectātia ad lapsuʒ fri. ⁊ siccū ⁊ exiccātia digerẽdo ad lapsuʒ humidū accn̄taleʒ. ¶ 3ᵃ vō opinio in hac mā dixit ꝙ in tali diuersoꝝ lapsuuʒ cōplicatiōe securiꝰ est ꝓcedere idicādo p̄ ab eo sine cuius remotiōe alia curari non p̄nt: sed lapsus fri. ⁊ hu. accn̄talis a multis flatibꝰ ꝓueiẽs ꝓhiberet debitā reductionẽ lapsus fridi ⁊ sicci. igiť p̄us remoueri debet lapsus accn̄talis ꝗ̄ debeat lapsus nālis p̱mutari. Et si diligẽter speculādo ꝯsideres inter opiones istas iuenies ueritateʒ. Si enī ad tātū augmẽtate fuerit humiditates ut nālẽ calorẽ per modū diminutiōis uel suffocationis a suis opōnibus impediāt: pʒ ꝙ tertia opio ueritatẽ dixit. Si aūt imisso augmento humiditatū accn̄taliū stat lapsus fridus ⁊ siccus: pʒ ꝙ prima opio ueritatẽ dixit. Si aūt cū hūiditates accn̄tales nō fuerint in multa ꝗ̄titate aucte neqʒ multū diminute: sed satis mediocriter in augmento se hēant. pʒ ꝙ opio scđa dixit ueritateʒ. s. ꝙ cum caliditate ⁊ humiditate p̱misceri debent exiccantia: ut prius dictū est: ⁊ sunt loca ista altissime speculatiōis in quorū cōprehensionẽ peruenire non potest nisi ille qui in principijs medicine notabilr istructꝰ fuerit: lʒ ẽt hec meliꝰ ore ꝓferanť ꝗ̄ ope p̱ficianť. ꝑꝑ qđ cū in viro isto videā lapsum fri. ⁊ siccuʒ cū augmẽto hūiditatū nō ualde excedẽtiū neqʒ diminutaꝝ: erigendo ꝯsiliū seq̄r opionẽ scđam cū oībus instrꝭ tā medicinalibus ꝗ̄ assumptis a rebus non nālibus p̱ mixtionem administrando: ut nunc sequitur ab aere incipiendo.

¶ De electiōe aeris in hac dispōne ꝯuenientis. Cap. II.

Ex his que in precedenti caplo scripta sūt apparet ꝙ aer inclinari debet ad caliditatẽ in scđo gradu notabilr eleuatus ut aduersetur frigiditati utriqʒ: ⁊ inclinare debet ad humiditatẽ p̄mi gradus: cū accn̄tali tn̄ siccitate remissa uel aliquali in ipsam impressa. Exẽpluʒ huius est: sicut aer uernalis esset cuius cōplo in comparatione ad alia tria tempora anni calida est ⁊ humida. In tali aere ponetur exiccatio accidentalis accendendo ignem in locis habitationis factuʒ ex lignis lauri iuniperi abietis pomi ⁊ similium. aut fiat fumigatio ex myrra storace laudano sandaraca thure ligno aloes ⁊ similibus. aut cum hoc composito. ℞. colofonie. ℥. ij. thuris masticis gariofil. ligni aloes aspalti sandarace. ana. ℥. 5. pul. omnia simul: ⁊ ex hoc puluere carbonibꝰ ignitis asperso bis uel ter in die suffumigetur locus habitationis: aut saltez fiat ut detectus aspectui meridionali in quẽ radij solares libere ingredi possint ⁊ recipiantur. ¶ Omnino autem euitetur habitatio in cameris terraneis prope decursus aquaruʒ uel habentes aspectum ad septentrionalem plagam ⁊ occidentalẽ ⁊ minime locus habitationis eius sit in ciuitatibus magnarum humiditatum prope ualles ⁊ corruptas aquas existentes: uelut in ciuitate Aquilegia ⁊ similibꝰ. ¶ De annexis aeri euitet stationẽ in uẽtis ⁊ ꝓp̄e fridis ⁊ hūidis ⁊ caput suū birretis ⁊ infulis agninis pellibꝰ suffultis uel de dorsibꝰ uariorū uel alijs bn̄ calis muniať: ⁊ faciat sibi dyploidẽ suffullā agninis pellibꝰ ⁊ bn̄ calis quā portare debet a p̄ncipio mensis sequẽtis octobris usqʒ ad mẽsem aprilis: ⁊ in memoria tua sit oēs tecturas capitis sepe sub sole ⁊ ad ignẽ exiccare facere.

¶ De regimine eius per exercitium. Cap. III.

e

Exercitium prodest sepe mane uel ante cenam factum. sūmum erit sue orationis instrm̄ siue fiat in mane lōgo tempore claustra ⁊ ecclesias circueundo: siue montem sepe ascendendo ⁊ descẽdendo qđ melius esset; deinde equitando

in quo gradario passu notabiliter ambulante & spatio duarum horarum uel trium motu continuato aut tantum quantum virtus cum suauitate bene tolerare poterit usquequo perueniatur ad augmentum caliditatis ad sudorem mediocrem perducentis, cui non succedat lassitudo uel debilitas aliqua: imo cum percipiat aliquam lassitudinem statim ab exercitio quiescat iuxta ulem regulam Hyppo. In omni motione corporis cum dolor incepit &c. ¶ Et si exercitium post cibum desideraret fiat tempore paruo mediocribus passibus leuiter ambulando: reliquo autem tempore quiescat. ¶ Si autem exercitio tali uti non potest propter honestatem uel religionem: tunc sepe utatur fricationibus factis a genibus usque ad pedes: & ab inguinibus usque ad genua: & a spatulis usque ad nates: & ab humeris usque ad manus: ita tamen quod fricationes fiant inferius trahendo semper usque ad nobilem rubedinem cutis: & tunc quiescat.

¶ De regimine per repletionem & inanitionem. Cap. IIII.

Non intendo hic de euonem materiarum humoralium uel earum repletione: sed solum ad quantitatem auctam uel diminutam ciborum & potuum attendo. ¶ Itaque obseruet iste vir ut nunquam accipiat potum & cibum nisi appetitu naturali incitante eum. ¶ 2° aduertat quod si fastiditus esset stomachus cum appetitu intenso iterum caueat comedere: imo expectet quousque fastidium uel abominatio de stomacho recedat. ¶ 3ª regula est, quod nunquam cibum deglutiat nisi bene masticatum. ¶ 4ª regula est, quod non deglutiat potum impetuose: imo suauiter & paulatim sumendo ipsum: cum violenta enim deglutione potus imerguntur uapores in stomachum fluctuantes & rugitum in eo facientes. ¶ 5ª regula est, quod mensura cibi debet esse tanta ne grauetur ex eo stomachus uel tensus fiat. ¶ 6ª regula est, quod cibi mensura talis existat ne ex ipsa stomacho fiat gurgulatio uel rugitus. ¶ 7ª regula, quod melius erit ei utcunque a potu & comestione cessare cum reliquijs famis quam cum completa saturitate procedere. ¶ Cum autem quandoque contingit hominem percipere stomachi repletionem a predictis notabiliter grauantem ipsum, tunc statim procuret eorum euonem antequam in stomacho corrumpantur: & illud fieri debet per uomitum ponendo digitum in fine oris agitationem faciendo notabilem, ut aia fastidita stomachum moueat ad euandum: aut saltem accipiat partes .iij. aque: & quartam aceti & tepidum bibat subito: deinde cum penna titillationem faciat in fine oris ut dictum est. ¶ Si autem homo esset difficulter uomere potens tunc tales ciborum superfluitates a stomacho deponere debet accipiendo in potu cyathum vnum aque decoc. mercurialis cum quinta parte olei oliuarum omnibus bene calefactis: aut saltem predicte aque sine oleo apponatur .ʒ.s. pul. radicum polipo. cum modico cinamomi. ¶ Si autem perciperet repletionem superfluitatum in uentre, tunc procedat ad earum eductionem cum cyatho vno predicte aque uel decoc. cum .ʒ.s. pul. folliculorum sene. ¶ Aut saltem accipiat hunc potum. ℞. aque decoc. viol. ℥.iiij. pul. cartami .ʒ.j. macis .ʒ.s. misce. ¶ Aut fiat ei hoc clistere. ℞. foliorum violarum malue blitis mercurialis, ana. M.j.s. cort. polip. contritorum .ʒ.j. coquantur in lib. iiij. aque usque ad consumptionem medietatis, & de hac coctione cum notabili expressione & colatura accipiatur lib. j. benedicte çuc. ro. cassie fi. ana .ʒ.s. misce cum vno coclear i salis & fiat clistere.

¶ De regimine per somnum & vigiliam. Cap. V.

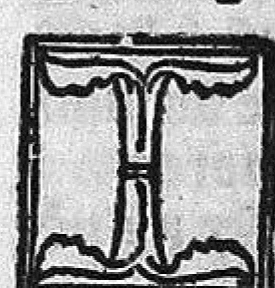
Vir iste nobili tempore dormire debet: ita ut fiat in eo digestio conueniens tam prima quam secunda & quam 3ª, propter quod dicitur quod somnus humectat substantifice eo quia est bone digestionis causa coadiuuatiua, humectat autem madefactiue quando fuerit magis quam debet. et ideo cum vir iste abundet in humiditate accidentali caueat sibi a dormitione ualde prolixa, mensura itaque somni eius non debet esse minor sex horarum neque amplior octo horarum uel nouem ad plus & pannis bene coopertus dormiat primo super latere dextro. 2° uero dormitione reuoluat se super sinistrum latus. Raro autem dormiat super stomacho & rarius super spina. Et si contingeret in somno quod sudauerit caueat sibi ab infrigidatione sudoris circa corpus & maxime circa caput eius quod bene coopertum & mediocriter eleuatum dormiendo teneat.

¶ De regimine accidentium anime. Cap. VI.

Accidentia aie medici denominant passiones quales sunt letari tristari timere angustiari sollicitari & melancolicum esse. omnes igitur tales per quas velociter & multum debilitatur calor innatus euitare debet, sicut timor magnus uehemens angustia furor & iracundia. ¶ Similiter & passiones aie per quas calor naturalis sepultus detinetur & coartatur euitari debet. eo quia ad talia accidentia sequitur innati caloris extinctio. Letari igitur bene & confortari mentem est ei conueniens & uoce alta lectiones legere hymnos & psalmos cantare erit ei utillimum ualde. talium enim uocalium membrorum exercitium calefaciendo pectus & caput superfluitates consumi facit. cor pulmonem cerebrum & alia membra uocalia a superfluitatibus expurgata reddit conuenienter. ut patet ex sputo & similibus.

¶ De regimine per administrationem ciborum & potuum conuenientem. Cap. VII.

Inuenire cibos & potus huius dispositionis conuenientes secundum fundamentum passumptum, scilicet quod calefaciant & humectent substantifice & exiccent qualitatiue secundum quod iudicatur a dispositione frigida & sicca & humida accidentali est ualde difficile: & proprie in simplicibus quibus homines utuntur in cibis nisi forte vinum dulce subtile & album uideretur habere potentiam in talibus reponiteni sanguinem notabilis quantitatis & calefactiuum & humectatiuum substantifice & exiccatiuum saltem priuatiue per modum resolonis taliter operando. ¶ Et similiter carnes multorum aialium hoc efficere possent ut de uolatilibus sunt carnes columborum turturum & auium minutarum & fasianorum & perdicum. De quadrupedibus sicut carnes gaçelli leporum & similium. & ideo securius & frequentius talia inueniuntur in compositis quam in simplicibus. ¶ Propter quod panis ab isto viro eligatur qui salis & fermenti quantitatem aliquantam maiorem consueta multitudini gentium recipiat. In tali enim pane reseruatur aliquid caliditatis & siccitatis virtute salis & fermenti qui ponitur ab Auic. cal. & sic. in secundo & Gal. dinamidiorum capitulo 2°, ponat ipsm cal. & sic. in primo. Sit igitur panis de pura simula adhuc parum plus fermenti habens quam consuetus panis, & sit bene coctus absque combustione, & si esset usus panata ex eo tunc fiat in brodio bene pingui refrangente friditatem eius & ponatur in eo aliquid de croco uel cinamomo ad refrangendum humiditatem eius, panata enim que cibus christianorum ponitur esse fri. & hu. & proprie cum aqua facta 5° colliget capitulo de cibis absolute. Neque enim in pane uel panata multum salis uel fermenti accipiatur, ita ut acgrat exiccationem maiorem quam congruum sit, quare alimentorum 3 capitulo 3° inquit. Judicium autem plurimi secundum fermentum & secundum sales, scilicet excessus in pane gustus sit cibi. Nam quod iam contristat a sensu gustus ledit in hoc. i. commixtione tali: & subiungit. Plurimum misceri prauum dicitur. ¶ De carnibus autem eligantur omnium aialium laudabilium carnes & proprie iuuenculorum & pinguium. Nam pinguedo calefactiua & humectatiua est, uelut sunt capreti pingues & agni & vituli lactentes & castrati pinguis & caro cuniculorum & gaçelli & leporis & porci syluestris & domestici pinguis & iuuenculi. ¶ De uolatilibus proprie domesticis carnes gallinarum & anatulorum & columborum & aliquando anserum paruorum, & de syluestribus carnes fasianorum perdicum coturnicum francolini & similium. & pinguedines eorum artificiate cum cibis absque multo sale. ¶ De speciebus autem condimentorum conueniens est ei usus croci in quantitate conuenienti. Nam multum usus eius deijcit appetitum & cinamomum & silia inferius dicenda. Caro uero ortiginis que quercula nominatur: licet aliquando accipi posset: tamen non sit in multo usu, eo quia stomachum nauseat & remollit. ¶ De piscibus conueniunt ei pisces non antiqui neque magnorum corporum neque degentes in aquis uel stagnis paludestribus corruptis, sed eligantur ex fluuijs uel fontibus uel uallibus decursibus aquarum continue renouatis, & in specie sua eligantur pisces cekadrati & sunt marsiones in fluminibus & in fontibus inuenti, & varioli qui dicunt pisces solares & torrentine & scarliones temali lucij capedani carpiones rubi orade menule & similes qui possunt accipi tam elixi quam in bono oleo oliuarum cocti & proprie cum millefolio mentha feniculo petros. & similibus. ¶ Pisces uero ut tenca anguille geones cephali: quoniam sunt

mollium z viscosarum carniū nō ɔueniunt z ꝑprie qꝛ faciūt
oppilōes ad quas hic vir paratus est z molestat. ¶ Usus
vō lactis crudi ēt nō placet mihi ꝑp infrigidationē quam fa
cit z notabilem humectationem, qm̄ lac in corporibus frigidis
nō trāsmutat in sanguinē. sicut appet. 2° cañ. ꝑprio caplo. ꝑp
qd z caseus recens z mollis z pauci salis nō est ei cōueniens
¶ Oua aūt quocūqꝫ cocta mollia z nō ualde dura sūt ei cō-
ueniētia. ¶ De ferculis aūt: z primo de legumibus ꝙ nō ha
beant in multo usu: z ꝑprie que elixa sunt. que vō ei sūt ɔue-
nientiora sunt sicut cicer ru. eo qꝛ cōuenienter nutritiuū api-
tiuū z lauatiuū est: z debet assumi in medio alioꝝ ciborum z
nō in ꝑncipio neqꝫ in fine. 2° cañ. in ꝑprio caplo colligendū.
Pānicū aūt z ꝑprie in pigui brodio coctuꝫ ɔueniēs est aliqñ.
lꝫ eni paruꝫ nutriat tñ sua leuitate z siccitate prouocat urinā
z apit. 21° cōtinētis. caplo. 299°. Laudabile est ei risum qꝛ calꝫ
est in primo siccū in 2° ɔuenienter nutrit z exiccat. 21° cōtinen
tis. caplo. 126°. Cicera al. z pisa in brodialibus pinguibus pre
parata z puluere cimini anisi pipis z croci superaspsa lauda
bilia sunt. De olerib° cōueniūt ei oia calefaciētia z leniter exic
cantia subtiliantia z apientia nāliter uel artificialr facta ta-
lia. de quorū numero est saluia. de qua lꝫ Auic. non faciat ca
pl̄m 2° cañ. elici tñ pōt ꝙ est cal. z sic. in fine primi uel in 2°. ut
patet a Serap. in aggregatore simplici. 149. ubi dicit ꝙ est ca
lida māifesta caliditate z paꝝ stiptica. qd oino collige a Dyas.
caplo de elilisfago. ¶ Feniculus ēt ɔueniens est ei ꝑp prouo
cationem z aptionē qs hēt. non tñ eius usus multus sit z fre
quēs ne calefaciat z inflāmet. qm̄ cal. z sic. in primo. 8° de sim
plici medicina suo caplo. ¶ Silr petros. conueniens est ꝑp
prouocationem z aptionē suā z non est multum excessiue ca-
lidū. Ponit eni ab Auic. in primo gradu calitatis z in 2° sic
citatis. z cōueniēs est stōcho z capiti. lꝫ Ruffus dixerit de ipo.
ꝙ nocet stōcho attrahēdo ad ipsum mās aliūde. sed ueruꝫ ꝙ
Ruffus intellexit de apio. qm̄ petros. est spēs apij. z in caplo
de apio ab auctoribus utplm fit hmo de petros. tanꝙ de spe
cius. ut pꝫ 2° cañ. z 8° de simplici medicina. z 23° cōtinētis. ca
pitulo 609°. z a Serap. simplici. 294°. ¶ Menthe etiā usus
conueniens est: qꝛ calefacit z exiccat in 2°. confortat stōchum
z digerere facit z prohibet singultū z uomitū flaticū. 2° cañ. in
suo loco. z 230. cōtinentis. caplo. 732°. ¶ Serpillū ēt a Dyas.
erpillū noiatū. Licet eni Serap. enumeret ipm inter medici-
nas calas z sic. in 3°. Auic. tñ 2° cañ. caplo de nemē. dicit ipm
calm z sic. in 2°. z est conueniēs stōcho z capiti: z oi principali
mēbro sua aromaticitate z apit vias z urinā ꝑuocat. ¶ Silr
laudo sibi rosmarinū dictū dedrolibanū qd conueniēs est ut
predictū uel ꝑcedēs z est calm z sic. ut Serap. in aggregato-
re. caplo de çaçe. marina. ¶ Maiorana ēt ab auctorib° ama
racus noiata cōueniēs est. qꝛ calefacit z siccat in 2° z hēt vim
attenuatiuam z dissolutiuam. 8° de simplici medicina in pro
prio capitulo. z aperit oppilationes z proprie cerebri: z con-
fert doloribus capitis a flate z a uentositate factis. ut 2° cañ.
proprio capitulo in areola membrorum capitis. ¶ Simili-
ter uti potest rutha absinthio hysopo calamento mentastro z
consimilibus. ¶ De radicibus vō plantarum uti potest enu
la carotis baucia iringo z bulbo. ¶ Radix vō que comeditur
raphanus minor noiata accipiatur in pauco usu. ¶ Cepe al
leum z porruꝫ non placent mihi nisi in rarissimo usu z pau-
ca quantitate. ¶ De extremitatibus vō plantarum suis tem-
poribus utiles sunt ei asparagi z cappares. ¶ Olei oliuaruꝫ
usus uel de nucib° cōpetit ei: loco cuius butyro potest uti: lꝫ
nō ualde frequēter z in quātitate pauca. ¶ Aceto aūt uti pōt
sed nō ualde frequēter ꝑpter exiccationē suā: sed agreste z ly
monū usus magis placet mihi. vinū granatoꝝ nō habeat in
usu multo ualde. ¶ De aromatibus placet mihi piper çin-
ciber cardamomum maius z minus gariof. macis nux mus.
anisum ciminum feniculus crocus: z consimilia aromatica
calida. ¶ De partibus aialium euitētur saltem in multo usu
cerebrum cauda z uentres z relique partes accipi possunt.
¶ Cibi vō pastiles nō sint in usu multo nisi fuerint de pasta
fermentata minutissime facti z bñ siccati. sicut est cib° de re-
gione siculoꝝ asportat° apud auctores medicine tri nūcupa-
t°. z icole vō illi° loci uocāt vmicellos. Alagana z ꝑprie cū ca
seo facta z sicut lunelli raphioli dicti non placent mihi.

Vinū vō ei ɔueniēs eē dꝫ albū in colore uel citrinū uel
subru. lꝫ min° odore suaue vigore fumosuꝫ z po-
tēs sapore dulcis uel mediocris substātie dyaphanū ul trāspa
rēs. qd qdē assumat puꝝ aut in dieb° caloris pauca qtitate:
ut sub qdrupla sui pte aque cōmixtū. ¶ Sit aūt aq ei° acce-
pta de fōte liberi z detecti aeris hñtis aspectū oriētalē uel me
ridioalē z liberi cursus cui° alueus a plātis fetidis z limosi-
tate purgatus existat in qua ēt ranarū uermiū z alioꝝ aialiū
fetidoꝝ z male nāe ɔuersatio nō existat. z sit in substātia dya
phana uaporib° limositatib° diligēter expurgata. uelut aque
cisterne uel laudatissimi fluminis. Hec in summa de rebus
non naturalibus determinata pertranseant leuiter.

Tertia pars ꝑncipalis huius opusculi de regimine haruꝫ dispōnū per administrationem instrorum medicinalium. z continet capla septem.

¶ De admistratiōe purgatiōis huic viro ɔuenientis a medie
tate mēsis februarij usqꝫ ad medietatem iunij. Cap. I.

Iligenter contēplādo ex ꝑdictis appet
ꝙ vir iste idiget euōne māe-
rū melicarū que nālr in eo multiplicant: z flati
carū que p accñs ꝑp debilitatē digestiue multi-
plicant in eo. igit in quocūqꝫ mēsiū iā ꝑmissorū
z maxie mēse martij aplis ul maij a sexta die lūaris usqꝫ ad
25. ei° euet fm hūc modū. ℞. thimi epithimi folliculoꝝ sene.
añ. ʒ. ß. turbit electi hermodactyloꝝ. añ. ℈. ij. dyagridij. g. v. sa
lis idi. g. iij. aque eupa. ℥. j. ß. aque buglos. ℥. iij. fiat oiuꝫ ꝑcale
facta aq infusio p diē nālē. deinde calefiant: z facta expressio
ne ꝑdicte colature addat cassief. de sua cāna extracte noui-
ter. ʒ. v. z totum assumat in potu in aurora calefactuꝫ z dor
miat post p horam: z post qntā horā accipiat cyathum vnū
plenū aque ordei calefacte z çuccarate: z post per vnam ho-
ram prandeat. ¶ Sequenti vō die accipiat hoc digestiuū in
ꝑdicta hora qd calm cōtinuet diebus octo cuius descriptio
℞. syr. de epithimo. ℥. j. syr. de sticados. ℥. ß. aque buglosse z
mellisse. añ. ℥. j. misce. ¶ Nona vō sequenti die hora ꝑdicta
de minoratiuo z cōditionibus eiusdem obseruatis accipiat
has pillas. ℞. pillarū indarū pillarū de lapide laçu. pillarū
cochiarū. añ. ʒ. j. cū succo rosarū fiāt pille. vij. z exhibeant.
¶ Qm̄ sepe tpe assumptiōis syruporū uēter patiētis solet eē
stipticus. z tūc nō ɔuenienter operant digerētia. iō describam
pillas istas de qb° tpe ipsoruꝫ: imo quolibet alio gra subdu
ctionis uentris ante cenā parū pōt accipe vnā uel duas z ex
cusant a labore clisterioruꝫ. ℞. alo. epat. electi. ʒ. ij. aga. electi
ʒ. ij. salis indi. ℈. ij. polipo. epithi. añ. ℈. ij. dyagridij. ℈. ß. infun
dant hec oia in succo boraginis z viola. añ. ℥. ij. z exponant
ad solem ita ut exiccent aut saltem sub tegula exiccent: z ita
tribus vicibus renouent succi. de illa igit mā tota cum. ʒ. ß.
cinamomi z tantundem masticis fiant pillule de omni. ʒ. vj.
z exhibeantur ut supra.

¶ De modo rectificandi cerebrum in hoc viro. Cap. II.

Oc electuariū ēt coicat intētionē
ad malā cōplonēꝫ
fridā z siccā toti° corpis: z dꝫ eē usus ei° oi mane
in aurora accipiēdo de ipso qtitatem. ʒ. iij. deglu
tiēdo absqꝫ alia mixtiōe. Et iterū de eo accipi pōt
ʒ. j. hora itroit° lecti bibēdo post ipm modicuꝫ de aq cala çuc
carata: decoctio modici macis. Cui° descriptio. ℞. spēꝝ dyā-
thos descriptione Nicolai in antidota°. ʒ. ß. violaruꝫ floruꝫ
buglosse boragis cinamomi macis gariofiloruꝫ nucis mus.
añ. ʒ. j. croci. ʒ. ß. ligni aloes. ℈. ij. folioꝝ auri nūero. v. musci.
g. ij. ambre. g. vj. gnoꝝ fisticoꝝ mūdatoꝝ. ℥. iij. çuccari albi. ℥.
iij. mellis despumati lib. ß. infundant fistici in aq buglosse
cum modico vini aromatici calefacti p duos dies nāles: de-
inde ultimate terant z cū ꝑdictis iforment in forma eluarij.

¶ Hec confectio conuenit ad predictam intentionem. ℞. fisticorum preparatorum secundum modum in precedenti capitulo dictum. ʒ. iij. been al. et ru. çedoarie melisse macis. ana. ʒ. j. ʒ. florum antbos. ʒ. iij. capil. ue. rosarum spodij ossis de corde cer. melisse gariofilorum. ana. ℈. j. cimini anisi ligri. ana. ʒ. ʒ. foliorum auri numero. iiij. fragmentorum byaciti smaragdi et saphi. ana. ℈. ʒ. limature subtilissime auri ʒ. ʒ. çuccari al. lib. ʒ. croci. ℈. j. musci ambre ana. gra. j. ʒ. aque buglosse. q. s. fiat confectio in rotulis magnis. de hac igitur confectione semper ante cibum assumatur quantitas. ʒ. iij. uel. iiij. postea bibat aliquid vini aromatici superius approbati in capitulo de cibis. Et si eadem iterum acciperet post cibum et hora collationis non timendo expensam feliciter esset eius excessus. ¶ Puluis confortatiuus capitis. ℞. ligni aloes. ʒ. j. ʒ. paradisi sticados cameo. folij. ana. ʒ. ʒ. ambre. ʒ. iij. cinamomi electi galange çiciberis al. ana. ℈. ʒ. maiorane macis. ana. ʒ. j. storacis calamite calami aromatici peonie ana. ℈. ij. fiat omnium per se puluis: deinde commisceantur diligenter. De hoc igitur puluere omni sero hora introitus lecti superaspergatur prora capitis a fine capillorum usque ad summitatem eius per incessum commissure sagittalis per latitudinem quatuor digitorum. ¶ Ut autem vie cerebri ut aures nares palatum aperte conuenienter conseruentur ut fumositates et materie relique conuenienter euari possint conueniens est et utile ut omni sero et mane infulas et alia tegumenta capitis bene exiccata cum hoc puluere ignitis carbonibus asperso diligenter suffumigare et caput eius et faciem similiter. Cuius descriptio. ℞. laudani electi. ʒ. j. colofonie. ʒ. j. ʒ. thuris sandarace myrre. ana. ℈. ij. storacis calamite. ʒ. v. ligni al. cubebarum granorum iuniperi. ana. ʒ. j. fiat omnium per se puluis et commisceantur. ¶ Quoniam capitis ablutio necessaria est ad mundificandum cutem a limosis superfluitatibus et ad consumendum superfluitates fumositates et uapores in ipso inuentos. ideo laudatur ei ablutio capitis bis in mense aut plus omni septimana scilicet facta cum lixiuio communi absque mixtione altera et madefiat magdaleon infrascriptus. ℞. resine sicciocis colofonie. ana. ʒ. j. ʒ. laudani storacis calamite ana. ʒ. j. sandarace. ʒ. iij. maiorane macis sticados pulegij origani betonice assari. ana. ʒ. ʒ. cubebarum. ℈. ij. musci ʒ. j. pulueriçentur omnia per se et cum gummis predissolutis fiant magdaleones et utatur eis solum post ipsorum exiccationem. ¶ Et quia spiritus persepe animales sustentantur et a corruptione et alteratione defenduntur per applicationem aromatum per inspirationem cerebro delatorum. Igitur bonum odoriferum est hoc. ℞. foliorum basiliconis sicci. ʒ. ij. macis. ʒ. j. ʒ. musci ambre ana. ʒ. iij. ligni aloes. ℈. j. gra. paradisi. ʒ. ʒ. margaritarum electarum foliorum auri. ℈. j. capitum rosarum non bene expansarum coral. spodij de canna labrusce camphore ana. ℈. j. pul. omnia per se diligenter et ligentur in syndone de grana retorta aut saltem ex eis fiant poma cum. ʒ. j. storacis liquide et ʒ. ij. purissimi laudani que dissoluantur cum vino romanie aut altero bene aromatico: ut maluatico. ¶ Et quoniam frequenter contingit in anfractuositatibus cerebri et rimis eius inueniri materias flaticas aut alteras que fixe et profundate sunt et difficilis eradicationis. Indigent igitur motore uehementer agitante eas: et talis est sternutatio proprie facta post uniuersales euacuationes que iuuat ad expulsionem materiarum et uberando in faciem earum. prima primi. capitulo ultimo. ideo facit sternutatorium hoc apparente capitis grauitate et priuatione demucationis narium administretur in nares exsufflando de ipso ad quantitatem unius grani ordei. ℞. radicis arthanite. ʒ. j. castorei sicciocis pipis al. staphisagrie. ana. ʒ. j. eluarij al. ʒ. ʒ. pulueriçentur omnia per se et commisceantur et insuffletur per cannulam uel pennam: aut per instrumentum quod describit Albu. in capitulo de formis instrumentorum caputpurgiorum. et tu lege ibidem.

¶ De confortatione cordis in hoc viro. Cap. III.

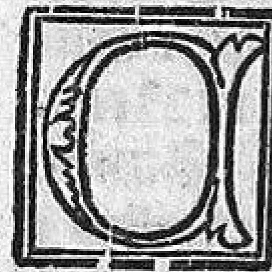
In hoc capitulo aliqua simplicia remedia deinde composita ponantur a sapientibus approbata. ¶ Primum quidem est çedoaria de qua dixit Auic. quod confortat cor et confert tremori eius frequenter. et do ex ea. ʒ. ʒ. in aurora cum. ʒ. ij. aque buglosse cum çuccaro calefactis. ¶ 2m est buglossa cuius usus utilis est et securissimus tam in cibis quam in potibus. ut Auic. scripsit 10 tertij. capitulo de canonibus curationis cordis. ¶ 3m est smaragdus: de quo in potu detur. ℈. j. cum aqua buglosse. ut supra. ¶ Lapsum autem cordis siue tremulum motum aut alterationem a uaporibus melicis prouenientem potenter curat usus eluarij letificantis descripti a Rasi. 9o Almans. capitulo de melia. et exhiberi debet in dispositione ista omni mane ex eo quantitas. ʒ. iij. cum. ʒ. ij. aque buglosse precalefacte. ¶ Fumositates quoque melicas et alterationes ab eis prouenientes sepe curare solet administratio huius sacculi continue portati super mamilla sinistra et consuti intra camisiam. Cuius descriptio. ℞. florum boraginis buglos. capil. ue. macis se. basiliconis ana. ʒ. j. byacinti smaragdi saphiri ana. ℈. j. foliorum auri numero. v. been al. et ru. ligni al. ossis de corde cerui foliorum margaritarum. ana. ʒ. ij. macis. ʒ. j. ʒ. pul. omnia per se: et fiat sacculus quadrate figure in syndone de grana retorta.

¶ De rectificatione dispositionum stomachi huius viri. Cap. IIII.

Licet in lapsibus melicis soleat communiter intendi appetitus. tamen quia lapsus istius viri est in gradu nobiliter intensus. ideo per ipsum magis nocetur appetitiua quam saluetur uel augmentetur. Idcirco bonum est quod vir iste utatur infrascripta confectione de qua semper post omne cibarium assumat frustum unum usquequo perceperit appetitum eius vigoratum esse: et tunc ab ea desistere poterit. Cuius descriptio. ℞. ʒ. sumach berberis et ribes coriandri preparati. ana. ʒ. ij. gariofi. cinamo. electi ana. ℈. j. macis. ℈. ij. cimi. anisi. ana. ʒ. ʒ. pul. omnia prius infusa in aceto per diem naturalem: postea exiccata et cum lib. ʒ. conserue citoniorum çuccarine et cum modico miue citoniorum precocte cum. ʒ. ij. çucca. al. et fiat confectio in rotulis ponderis. ʒ. ʒ. ¶ Et quoniam oppilationes coartatorie sepe in stomacho huius viri eueniunt propter multitudinem melici humoris ad cuius retentionem in uenis tunicarum stomachi adiuuat multitudo flatuum: que per indigestionem generantur in eo ut supius visum est. ideo ad eas remouendas licet plura remedia suprapositorum sufficiant: uolui tamen hanc compositionem apponere confectionis que utillima est ad tollendum oppilationes predictas. ℞. ʒ. fisticorum que infusa steterint per triduum in syrupo acetoso. ʒ. iij. cimini anisi fenicli. ana. ʒ. ʒ. spice nardi ameos squinanti. ana. ℈. ij. ligni aloes. ℈. j. pulueri. omnia per se et lib. j. çuccari al. cocti cum aqua eupat. fiat confectio in rotulis. ʒ. iij. de qua per horam unam cum media ante cibum accipiat unam: post quam bibat modicum vini al. subtilis aromatici et bene fumosi. ¶ Et quia paucitas spirituum et sanguinis laudabilis cum flatica materia et melica multiplicatis in stomacho huius viri et circa ipsum sunt causa nocumenti digestionis in eo. et ideo intendatur ad appetitum cum hoc eluario: de quo in aurora assumat coclear unum deglutiendo ipsum absque alia mixtione. Cuius descripto. ℞. specierum dyatrion pipereon descriptione 3o Gal. in libello ad Omotheum. ʒ. j. specierum eluarij de ligno al. ʒ. ʒ. syr. infusionis mirabolanorum ke. çinciberis viridis. ana. lib. ʒ. çucca. al. ʒ. iij. coquantur similiter çuccarum. et syr. usque ad spissitudinem et additis speciebus conterendo fiat eluarium.

¶ De doloribus et uentositatibus spine remouendis. Cap. V.

Cum autem contigerit in spina uel renibus dolor apparere fiat eorum euaporatio cum sacculis infrascriptis stomacho ieiuno sepe applicatis. deinde inungatur spina tota cum infrascripto unguento. Descriptio sacculi est hec. ℞. arthemisie mel liloti camomille. ana. ʒ. j. milij bene calefacti in caldario sicco scutellas. quattuor. apponantur predictarum rerum pul. grosso modo contuse et ipleti sacculi supponantur spine. ¶ Descriptio unguenti est hec. ℞. olei nardini liliorum alborum. ana. ʒ. ʒ. olei camomellini de aneto. ana. ʒ. j. croci spice nar. rubee tinctorum eupat. ana. ʒ. ʒ. masticis squinanti. ℈. j. cere. q. s. fiat unguentum molle.

¶ De oppilationibus in renibus remouendis. Cap. VI.

Ex decursu materiarum flaticarum et melicarum non raro contingit huius viri renes oppilari quod contingere potest ex dolore tensiuo et grauatiuo in renibus eius euenientibus et ex tenuitate et subtilitate urinarum similium aque fontis. ideo pro ipsarum remotione utatur confectione de fisticis superius posita. ¶ Item utatur confectione facta ex speciebus eluarij de semi. descripta a Mesue in antidotario descriptione prima. que fiat cum

zuccaro cocto cũ aqua sublimationis granoꝝ milij solis: ꝛ accipiat ex ea. ℥. s. añ oẽm cibũ p horã vnã cũ media.

De diuersione a supiorib⁹ ptib⁹ fienda ad iferi⁹. Cap. VII.

Si huic viro ↄferret nã auxiliũ i mediocriter puocãdo sibi emorroidas nullũ salubrius medicamẽ existimo ei cõferre posse. si aũt p se nõ puideret tũc si pcipet põdus frigus tẽsio aut pruritus in extremitatib⁹ fiteri. tũc fiat fricatio loci illius cum folijs ficus aut cõsolide maioris uel minoris uel cũ felle tauri uel alteri⁹ aĩalis. Si aũt taliũ viaꝝ aptio fieri nõ põt. tũc utat pill'is supra descriptis ꝛ cũ nib⁹ lenib⁹. ꝛ ei sepe fiãt pedũ fricatiões ab iguib⁹ usq3 ad plãtas. aut saltẽ fiãt ei ablutiões ex decoctiõe folioꝝ lauri calamẽ ꝛ siliũ caloꝝ. aut saltẽ in domesticis ptib⁹ carnosis tybiarũ sepe applicent uẽtose sicce: aut cũ scarificatiõe si locus ualde rubuerit. Hec sunt que huic viro meliora mihi visa sunt.

Cõsiliũ. 265. De mala cõplõne frida ꝛ humida totius. Et diuiditur consiliũ in capitula tria.

De dispositione ꝛ signis eius. Cap. I.

Si diligẽter quisquis in scibilib⁹ medicie non mediocriter erudit⁹ ispiciat cõplõnẽ spectatissimi viri dñi Angeli Simõete magnifici ac potẽtis dñi ꝛ comitis splendidissimi strẽuiq3 bñ meriti capitanei illustrissime lige toti⁹ Italie gubernatricis fidissimi secretoꝝ ↄseruatoris facile poterit assertiue dicẽ q̃ ei⁹ cõplõ tota a medio iustitiali declinet ad friditatẽ ꝛ humiditatẽ. Primo nãq3 q2 tactu pcipit in membris oib⁹ eius remissa caliditas cũ declinatione ad lenitatem ꝛ mollitiem. 2° q2 in hitudie ei⁹ appet declinatio magis ad remissam carnositatẽ cũ mollitie membroꝝ q̃ ad multã carnositatẽ aut ualde paucã cum soliditate mẽbroꝝ. 3° iterũ q2 pulsus eius paruus ꝛ mollis est magis q̃ durus magn⁹ uel mediocris. Adhuc ꝛ 4°. q2 anhelit⁹ ei⁹ ad puitatẽ tarditatẽ ꝛ raritatẽ cũ lenitate suas dĩss oñdit magis q̃ ad magnitudinẽ uelocitatẽ uel frequẽtiã. Et sũt q̃tuor a substãtialr inherẽtib⁹ ꝛ ab opõnib⁹ assumpta. Adhuc ꝛ 5°. urina ei⁹ citrina aut subcitrina est cuz pauca hypostasi. imo nẽp hilim habet multã uel enormiã ad albedinem in colore ꝛ mucillaginositatem in substantia notabiliter inclinatãs. Ab hac etiam complexione cadit gñatio ꝛ exitus multe uentositatis qñq3 in stõcho ꝛ in inferiori uentre gurgulantis. Uniuersa ẽt cutis leni q̃titate piloꝝ ꝛ mollium uestita est. Sputũ etiam ꝛ accñtia reliqua ad mollitiẽ magis q̃ ad duritiem inclinantur. Et est hõ qui in passionibus aĩalib⁹ nõ inclinatur ad uelocẽ iracũdiã excellẽtẽ neq3 pduratẽ. imo mediũ satis tenet in illis ad tarditatẽ magis q̃ ad uelocitatẽ eaꝝ passionũ inclinabilis. Adde quoq3 istis q̃ ualde facile patit ab infrigidãtib⁹ cais. pptera q2 cõplõ nãlr frida est iclinat ad lapsum sibi siliem. ↄuersio eni in gñe pportionali facilior est q̃ ecõtra. scđa primi. cap de signis cõplexionũ. Et l3 friditas cõplõnalis sit cã facilis passibilitatis a cã sibi sili: ad tales tñ alterationes non paꝝ coadiuuat excessus humiditatis huius viri. humiditas nãq3 maior q̃ debet reddit corp⁹ fridius q̃ opz. prima pmi. cap de cõplõnibus. Amplius raritas texture que est in hitudine huius viri disponit ipm ad faciliter alterari ab excessu cuiuscũq3 qualitatis. Sed ipsa raritas cõiuncta humiditati ꝛ friditati facit corpus facilius pati ex fridis ꝛ hũidis causis q̃ a calidis ꝛ siccis. q2 hic vir ad friditatem ꝛ humiditatem cum raritate texture notabilr lapsus leuiter patit a friditate ꝛ humiditate continentis ꝛ alioꝝ ↄsimilium agentium. Propter qđ correlarie deduci põt q̃ iste vir intelligere potest cãs pp quas facile incurrit friditatẽ capitis stõchi extremitatũ ꝛ iuncturaꝝ. Neq3 digne hic molestari debet q̃ raritas texture arguit oñium caliditatis: illud eni negãdũ est. raritas eni texture quedã ↄsequitur paucitatẽ carnis vniuerse hitudis. ꝛ paucitas carnis arguit augmẽtũ friditatis que debilitat inatũ calorẽ q̃ de 3 cẽ istrm gñatiõis carnis. vñ nõ õis raritas texture ↄsequit augmentum caliditatis. Ad hanc ẽt vitatem affirmandam concurrit cerebri stõchi genuũ ꝛ iuncturaꝝ huius viri friditas que notabiliter viget in eis ꝛ non caliditas. Ex qb⁹ oĩbus uelut ex fundamento scientifico concludendum est. q̃ complõ huius viri l3 frida sit ꝛ hũida fm vniuersum corpus: maior tñ friditas dñat in cerebro stõcho ꝛ iũcturis ei⁹ q̃ in alijs mẽbris. Et si fieret istãtia 3 quedã pdictoꝝ. q2 in urinis hui⁹ viri frequẽter appet tinctura ruffa ꝛ subcrocea cũ mltitudie harenulaꝝ ad rubedinẽ iclinataꝝ: ꝛ calã qñq3 pcipit urina cũ punctione in extremitate pudibundi uel uenerei membri sed hec oĩa significant augmẽtũ caliditatis. igit cõplõ huius viri ad caliditatem inclinatur: ꝛ non ad frigiditatẽ. Huic motiuo ꝛ ↄsilibus ei rñdẽdũ est negando ↄñtiam. non enim ex caliditate vnius pticularis mẽbri. s. renũ: neq3 ẽt epis sufficienter deduci põt in toto multiplicata. Epar eniz est fons humiditatis pncipalr ꝛ nõ caliditatis. ꝛ calitas ipsius nõ põt super toto influere calitatem supantez calitatem ab influxu cordis toti coicatã. Et si epar qđ est pncipale mẽbrum declinãs a medio gñis p augmentũ caliditatis maioris q̃ sit caliditas renũ respectu medij gñis nõ põt sup toto calitatez influere ultra calitatẽ cordis. igit neq3 renes poterunt hoc facere. ↄñtia manifesta est cũ suo maiori. eo q2 alioꝝ supposita pitate fortior est vtus mẽbroꝝ pncipalium sup illo. Unde ex oĩbus istis iuicẽ collatis sequunt correlaria quedã. Primũ q̃ hic lapsus in hoc viro nõ leuiter uerẽdus est. pbat: q2 hic lapsus 3riat etatiuo decursui. Est eni vir iste in etate consistentie in qua alijs etatibus cõparata calitas ꝛ siccitas dñari debẽt: sed dñant in ea friditas ꝛ hũiditas ↄtraria pdictis. igit lapsus est malus. maior ꝛ minor inotuerũt in pcedẽtib⁹ ꝛ ↄsequẽtia tenet ex lege sũmi Hyppo. affo. 2°. ꝛ cõmẽto 6° sermone illo. In morbis minus piclitantur egrotãtes. 2m correlariũ q̃ huic lapsui resistẽdũ est q̃ citius est possibile ne amplius intendat. 3m correlarium q̃ iste vir in suo regimine magna attentione sollicitus esse debet. ut nunc sequitur.

De regimie p sex res nõ nãles diuisuz i sex fmones. Cap. II.

Itaq3 Regimen hui⁹ viri in duo capla diuidẽdũ eẽ decreui. ꝛ pm hoꝝ cõcernit regimẽ sex reb⁹ nõ nãlib⁹ cõplẽdũ. 2m vo instroꝝ medicinaliũ cõgruã applicationẽ docebit administrari. Primũ itaq3 capitulũ sermones cõtinebit sex. Quorũ pmus erit aeris administrationẽ: regionis ciuitatis. loci uel camere declarãs electionẽ cõgruam.

Eligat itaq3 pro posse aer nãliter calidus ꝛ siccus: uel meridionalis: uel oriẽtalis: uel occidẽtalis purificatus a flatu uẽtoꝝ pluuias deferẽtiũ. Et si quidẽ aer talis nãliter hñi nõ poterit ꝛ maxime a viro tali qui in gẽtẽ armorũ tumultũ in castris cõsequit de magnis reb⁹ negociãdo. Artificialiter tñ locus hitationis ꝛ ppe ubi dormit pparet cũ icẽsione lignorũ abietis ficuũ pomoꝝ ilicis lauri iunipi ꝛ vniuslr oĩuz plãtarũ ꝛ herbarũ acuto odore pticipãtiũ. Et si cõtingat elõgari ab istis saltẽ in loco hitatiõis ei⁹ suffumigiũ fiat cũ hoc puluere de quo carbonib⁹ accẽsis aspgat quãtitas nucis. Cuius descriptio ℞. storacis calamite. ℥. s. sandaracemyrre. añ. ℥. j. thuris. ℨ. vj. ligni aloes. ℨ. iij. pulueriçent oĩa p se. deinde misceant ꝛ ipm portet in ualisia sua q̃si semp. Atvo si aeris rectificationi per hũc modũ puideri nõ posset saltẽ frequẽter odoret puluerẽ descriptionis huius in syndone retorta ligatum. ℞. macis. ℨ. ij. gallie muscate storacis calamite ligni aloes: florum origani ꝛ pulegij. añ. ℨ j. foliorum basiliconis: florum rosmarini: maiorane. añ. ℨ ij. s. pulueriçent per se. deinde misce ꝛ fiat ut supra. Et hi pulueres etiã teneantur ubi panni sui seruant: aut suffumigent cum illo. Musci aũt odorẽ ppter nimiam eius euaporationem ꝛ grossam aliqualiter timeo: nisi vir iste delectationẽ accipiat ex odore ei⁹ Qualrcũq3 vo ↄtingat locus hitatiõis ei⁹ orientali aspe-

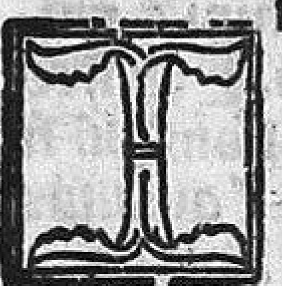
ctui ⁊ meridionali detectus existat elõgatus a decursu aquarũ ⁊ ꝑpe limosaꝝ ⁊ fetidaꝝ. ¶ Et sũmope sibi caueat terre ꝓpinquus iacere sup stratũ herbis recentibꝰ adiacentẽ. imo lectum sibi faciat super culcitra proiecta super corio uel pãnis a terra saltem per tres pedes eleuatum. ¶ Et de his que annectunt aeri uestes hẽat pãnis de grana duplicatas uel suffultas pellibus vulpinis leuioribus aut dossibꝰ uarioꝝ uel martirum. lꝫ pellis densa de pingui agno non minus esset utilis lꝫ nõ sit adeo nobilis opinione reputata. hec de sermone primo huius capituli.

¶ Sermo 2ꝰ põit regimẽ ꝑ exercitiũ ⁊ getẽ hꝰ mõ mẽsurãdũ

Premittendo ꝑ ꝙ hic vir non potest eque cõuenienter regi in hac pte huiꝰ sermõis ꝙ̃ tũ expediret. laboribꝰ eni arduis ⁊ magnis rebꝰ itẽtus cogit̃ eqtare pe ditare ⁊ iter nauale agere ꝺm reruꝫ Italie casus bellicosos urgentes. quare si posset saltẽ post cibum suũ per duas uel tres horas quiescere deberet aut saltem leui exercitio exercitari. aut si contingit ipsum angente necessitate festinanter exercitari in gradario equo uel mulo perficiat sicut potest. ¶ Cũ vo reꝝ hũanaꝝ cõditio donabit ei ut se ꝯuenienter regere possit. tunc post cibũ qescat aut saltẽ passibꝰ mediocribus tricentis uel quadringentis exercitet̃. Et post assumptionem cibi per sex uel septem hõs motu ꝑgressiuo peditando mediocriter ambulet montes ascendendo aut equo gradario suauiter se exercitando. ¶ Et si adhuc aliqua angente necẽitate doloris uel alterius accñtis ꝓhibet̃ iter agere uel eqtare. tunc loco exercitij ptibus non dolentibus oĩ die ter ante cibũ cũ pãno lineo aliqualr̃ aspo fricationẽ faciat fieri sibi a genibꝰ usqꝫ ad pedes inferius trahẽdo cũ bona cõpressione per octauã ptẽ hore. deinde superascẽdat fricãs etiã a pedibꝰ usqꝫ ad iguina per modũ ⁊ spatium tpis dictũ. 3ꝰ vo dimissis pedibꝰ fricationẽ faciat a spatulis usqꝫ ad nates ꝑ idem spatiũ. 4ꝰ vo ab humeris usqꝫ ad manus inferius trahẽdo semper usquequo calent membra ⁊ rubedini vicina fiant: deinde quiescat. ¶ Capiti vo faciat exercitiũ cuꝫ pectine de setis porcinis. ¶ Aures vo exercitentur hystorias magnarum rerum audiendo uoces modulas auscultando de sonis armonicis tenuiter aerem frangentibus insistendo. uelut harpe organi ⁊ consimilium. ¶ Et pectus anhelitum eius detinendo ⁊ uoces eleuatas proferendo: uelut doctor legens exercitãdo. ¶ Et stõchi cũ pãnis calidis euaporationem faciendo regionem tueatur. ¶ Epati vo ꝑmũ donet decubitũ in dormitione. ¶ Et renibus fricationem non raro faciat cum furfuribus siccis uel puluere farine orobi. ¶ Juncturis vo inferioribus cum quietus erit saltem in septimana bis applicet inunctionem factam ex hoc linimento actu calo cũ uadit ad lectum. ℞. olei oliuaꝝ. ℥. ij. salis modicum calefacti. ʒ. j. ß. sandarace. ʒ. ß. terant̃ oĩa in simul subtilissima contritione applicentur ut dictũ est. ⁊ hec de sermone secundo.

¶ Sermo tertius de inanitione ⁊ repletione.

Tertia sermone vo 3ꝰ declarãdus est modus ciboꝝ huiꝰ viri ex ꝑte ꝙ̃titatis ⁊ hore ipsiꝰ. ꝑ quo ꝑmittẽde sũt regule quedã. ¶ Priꝰ ꝑmitẽdũ ẽ. ꝙ nullo mõ accipiat̃ cibꝰ nisi pãssumptꝰ cibꝰ oĩo cõplete digestꝰ existat. grauaret̃ eni ex illo vtus digestiua stõchi ⁊ cruduꝫ cibariuꝫ alteri supueniret incõplete digesto ⁊ uterqꝫ ipsoꝝ corruptus: aut nõ hñ digestus in stõcho nocumẽta efficeret, gradia. ¶ 2ª regula. ꝙ nunꝙ̃ cibꝰ accipiat̃ nisi appetitu uero ⁊ non mendoso ad ipm accipiendum irritet̃. frequenter enim fiunt mẽdosi. ⁊ corrupci appetitus propter quos multa cibaria accipiuntur que sunt cã corrupte digestionis. ¶ 3ª regula. ꝙ nunꝙ̃ cibus deglutiatur nisi prius bene ⁊ ꝯueniẽter premasticatꝰ fuerit. q eni odit vitã sñã ingluuiose comedat ⁊ cibum deglutiat non hñ masticatũ. 3ª ꝑmi de regimine ꝑ cibũ. ¶ 4ª regª. ꝙ in vna comestiõe diuersa fercla ul' cibaria euitentur. diuersitas enim ciboꝝ in complexionibus coꝝ saporibus ⁊ mõ substãtie est cã diuersaꝝ egritudinuꝫ ut febrium oppilationũ epatũ ⁊ consimiliũ. ¶ 5ª regª: ꝙ iteꝝ in accipiendo cibum non impẽdatur ꝓlixitas temporis: ꝓlixitas enim in comedendo est causa ut cruduꝫ cũ semicocto aut digesto commisceat̃: ꝓpter qꝺ acgritur in humoribꝰ etherogeneitas in qlitatibꝰ ꝑmis ⁊ scðis corruptiua cõplexionis stõchi epatis ⁊ uenaruꝫ vñ acgritur mendosa crassities ⁊ uentris abominãda crassitudo nostri tẽporis prelatis utplm̃ adaptiua. ¶ 6ª regª. ꝙ simpliciter in potu non accipiat̃ multa ꝙ̃titas continua. imo totus potꝰ in multas ꝑticulas uel vices diuidẽdus est. ¶ 7ª regª. ꝙ in comestione ita agendum est: ut cibatꝰ a mẽsa recedat uestigijs famis adhuc in stomacho vigentibus magis ꝙ̃ usqꝫ ad plenaꝫ eius saturitatẽ. ¶ 8ª regª ꝙ cibi ⁊ potus in ꝙ̃titate mensurent̃. ita ꝙ non faciãt in stomacho nocumentũ. deterior enim cibꝰ est qui stomachi grauitatẽ efficit ⁊ tensionẽ: sicut potus deterior est qui in stomacho natat ⁊ fluctuat. ¶ 9ª regula. silr̃ iterũ cibandus non debet multo tẽpore abstinere cuꝫ famis ꝑcipiat impulsionẽ. tolerare enim famẽ lõgo tpe stomachũ corruptis replet humoribꝰ. 3ª primi. ubi supra. ¶ 10ª regª. ut postꝙ̃ cibꝰ assumptꝰ fuerit ꝑ mediã horã: ampliꝰ nõ bibat usqꝫ ad ꝑfectã digõneꝫ: lꝫ in hoc ꝯtigat error in q̃ sepe decipiunt̃ hoĩes ⁊ maxie ꝑlati ⁊ armoꝝ negotiũ exercẽtes. ¶ Sermo 4ꝰ de somno ⁊ vigilia.

Quartus vo sermo vigiliaruꝫ ⁊ somni mẽsurã ponit pro quo canones quidam obseruandi sunt. ¶ Primus ut vir iste nõ dormiat post cibum nisi post spatium duarum horarum: ut cibus comminutus uel elaboratus aliqliter sit aut saltẽ ꝑ spatiũ vniꝰ hore. cũ eni oppositũ fit crudis ⁊ grossis uaporibꝰ ⁊ uẽtositatibꝰ stõchꝰ hypocũdria iplẽtur ⁊ caput. ¶ 2ꝰ canõ. ꝙ ꝑmꝰ decubitus iuꝫ posse sup dextro fiat latere. 2ꝰ vo sup sinistro. ⁊ 3ꝰ iteꝝ reuersio fiat ad cõplẽduꝫ dormitiõeꝫ sup latẽ dextro. ¶ 3ꝰ canõ. ꝙ si ꝑcipiat in digõne nocumẽtũ diminute digõnis aut sapor amarꝰ acetosus acris acidus uel salsus bonũ est dormire sup uẽtre capite tñ eleuato. per illa eni accidentia significat̃ nocumẽtũ corruptorũ ciboꝝ in stõcho: qꝺ appet qꝛ subleuat̃ per supinã dormitioneꝫ. ¶ 4ꝰ canon est. ꝙ ꝓpter subleuare caput a multitudine euaporationũ ad ipm dormitio fiat capite subleuato ⁊ situ q̃si sedẽdo sup strato fiat cubitꝰ. ¶ 5ꝰ canon est. ꝙ mẽsura somni in hoc viro nõ sit minor horarũ octo. per tãtã eni dormitionẽ stõchi digestio vigorat̃ que in eo tarda est: ⁊ cũ hoc melior fit digestio 2ª ⁊ 3ª in uenis ⁊ mẽbris. ¶ 6ꝰ canon est. ꝙ in dormiẽdo oĩno custodiat̃ a ꝑcussione radiorũ lune. tales eni augẽt reumatismos ⁊ faciũt possidere screatũ sanguis. 2ª primi. ¶ 7ꝰ canõ est. ꝙ caput ⁊ totũ corpꝰ dormiẽdo sint hñ cooptapãnis. meliꝰ eni est ei tali tectura sudorẽ icurrẽ ꝙ̃ ex negligẽtia eiꝰ algere. ¶ 8ꝰ canon est. ꝙ in dormiendo euitet̃ aptura oris. denigrat eni ⁊ exaspat linguã ⁊ pectꝰ ifrigidat ⁊ oppilat ⁊ asmata ⁊ raucedines uocis efficit. remanẽte aũt altera tpis particula notabiliter ledit. ⁊ hec de sermone quarto.

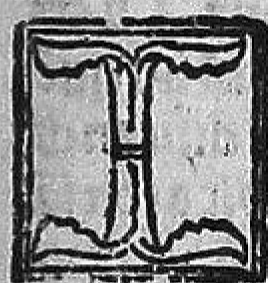
¶ Sermo quintus de accidentibus anime.

Sermo Quintus tractare debet modũ applicationis passionũ siue accidẽtiuꝫ aĩe. Et qꝛ earũ quedã sunt cõsequentes impressionem specierũ que delectãt animã: alie vo que contristãt similiter in organa ⁊ instrumẽta corpis impressiones ab aĩa fiũt aliter ⁊ aliter mouẽtes. ¶ Sũt aũt passiones delectabiles. uelut gaudiũ benignitas mãsuetudo humilitas ⁊ cõsimilia. Cõtraria aũt istis passionibus sunt sicut furor iracũdia tristitia angustia sollicitudo uehemẽs ⁊ anxietas. ¶ Primas aũt harũ passionũ ut in pluribus cõsequunt̃ impressiones agẽtes leuiter ⁊ moderate imprimentes preter gaudiũ ꝑnitiosum. vir enim aĩa mãsuetꝰ humilis ⁊ benignꝰ nõ habet repẽtinũ motuꝫ in spiritibus ⁊ humoribus non in corde neqꝫ in uentriculis cerebri factum: ꝓpter quod negociari in talibꝰ passionibus huic viro est ualde utillimũ. ¶ Cum qꝫ ex ira et furore uehemens ⁊ uelox fiat in humoribus spi-

ritibus ⁊ organis corporis impressio non est dubitabile cor
pus ꝑpari ad grādia picula. s. aut ad febres ebullitionē in hu
moribꝰ ꝯiites ⁊ extraneationē in hūoribꝰ. aut ad oppilōes
aut apata ꝯñtia subitū decursū hūoꝝ ad uētriculos cordis ⁊
cerebri: aut qñqꝫ defectꝰ aiositatis: ⁊ syncopales alterationes
fiūt in iracūdis pp uehemētē resolōnē i spiritibꝰ ⁊ humoribꝰ
laudabilibꝰ factā. tales eñi passiōes extermināt ⁊ mutant cor
pus ab ea que est ſm nām ꝯsistētia ꝫº regni. pp qđ nō est mira
bile si furibundi hoies non sunt bene ꝯtemplatiui neqꝫ sibi ⁊
alijs bene cōsulentes intantum ꝙ qñqꝫ fiunt sicut amētes ⁊
maniaci. ¶ Et qꝛ ab illustribꝰ viris non raro inuenit̄ coitū
annexum fuisse passionibꝰ aie pp uehemētē delitiā ⁊ cōcupi-
scentiā ipsius. iō de actu uenereo dicendū ꝙ nulla est huma
na cōplo cui eque cito ⁊ intense noceat actus coitus frequen
tatus uelut est cōplo frida. pp qđ agēdū est pce in ipso sic pla
cuit Epicuro q non uoluit actū coitꝰ in ꝯseruādo sanitatem
aliud efficē ꝙ nocē. ¶ Mēsura igit̄ illiꝰ nō trāscēdat binam
copulationē in septimana: ⁊ fiat in aurora sup̄fluitatibꝰ p̄me
⁊ 2ᵉ digōnis iā expulsis ⁊ cū suauitate ⁊ delectatione ⁊ absqꝫ
motu corpis excellēti. Alr aūt ab eo abstinendū. ⁊ hec de ser
mone 5º. ¶ 6m u͛o sermonē q est de cibo ⁊ potu inuenies in
cōsilio dñi Petri Donati epi paduani: ⁊ tu ibi recurre ⁊c.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

Iam aūt instat tp̄s declarādi modū regimis
huiꝰ viri p medicialia p quē lapsus in
eo iā p̄dictꝰ corrigi ⁊ remoueri possit. ¶ In hºita
qꝫ cap̄ hūcmodū obſuabo. p̄ eñi describā ei pur-
gationē p sua sanitate recupanda cōuenientem.
¶ 2º u͛o p̄ncipalr describā sibi. 12. instr̄a medicinalia p quoꝝ
applicationē finē intētū feliciter obtinē poterit. ¶ Pro com
plemēto u͛o p̄me pticule duplicē ei describā purgationē. ⁊ pª
qdē erit in autūno ꝯueniēs. 2ª u͛o in uere pficiēda. p̄ma qdē
purgatio fiat incipiēdo iuxta posse suū a xxº die mēsis septem
bris usqꝫ ad medietatē octobris p hūc modū. Eligat eñi spa-
tiū tp̄is. x. dieꝝ in qbꝰ abstineat a motibꝰ corpeis uehemētibꝰ
aut egtādi trāsfretādi ascensus uel descēsus mōtiū. tūc itaqꝫ
mane vno in aurora uel p vnā horā uel mediā ante diē acci
piat hoc minoratiuū. ℞. agarici albi leuis ⁊ frāgibilis absqꝫ
nodis. ʒ. ij. 5. reubarbari electi. ʒ. 5. çinçiberis. ℈. 5. spice nardi
ḡ. x. salis gēme. ḡ. j. hec oia subtilr pulueriçata infundant̄ in
℥. ij. aque absinthij. ⁊. ℥. ij. 5. aque mellisse calefactis p diē nālē
tūc itaqꝫ in aurora calefiāt colent̄ ⁊ diligēter exp̄mant̄ ⁊ in
colatura illa dissoluat̄. ℥. j. electe mañe: ⁊ totū hoc actu calidū
bibat̄ ⁊ dormiat sup ea imediate p vnā horā: post surgat ⁊ q
escat a motibꝰ corpeis: ⁊ supponēdo aliquos pānos calos to
ti uentri reuoluat tp̄s horaꝝ. v. ⁊ post illud bibat scutellā vnā
brodij pulli macri cū. ℥. 5. çuccari. post quē potū p horā vnā
prādeat. ¶ Mane u͛o imediate sequēti accipiat hūc sy. actu
calm hora p̄dicta ⁊ ꝯtinuet ip̄m saltem diebꝰ. vij. Cuiꝰ descri
ptio. ℞. sy. de bisantijs. ℥. j. mellis rosati cola. ℥. 5. aque mellis
se absinthij ⁊ cicoree. añ. ℥. j. misce. ¶ Cum ergo assumpserit
hoc digestiuū tot diebꝰ ut urina appareat citrina aut subruf
fa in substātia mediocris ⁊ hypostasim hñs in fūdo sedētē al
bā in colore ꝯiūctā in ptibꝰ suis ⁊ eq̄lē in oibꝰ ⁊ dyaphanā in
substātia ⁊ nō ualde grossā: tūc mane imediate sequēti purge
tur cū istis pillis. ℞. pillarū de agarico descriptione Mesue
℈. ij. pillarū de reubarbaro. ʒ. 5. cum çuccaro rof. formentur
pille. vij. horis ⁊ modis oibꝰ obseruādis post eas que post mi
noratiuum scripta sunt obseruari debere. Hec de purgatiōe
autūni. ¶ Purgatio u͛o que in uere fieri dꝫ est ut a medieta
te mensis martij usqꝫ ad 10am diē mensis maij purget̄ p hūc
modum. tp̄is eniꝫ ꝯueniētia idonea sibi seruiente vno mane
accipiat istas pillas. ℞. pillarū de iera cōposita pillaruꝫ de
sarcocolla. añ. ʒ. 5. forment̄ pille. vj. uel. vij. ⁊ accipiant̄ hora
⁊ modis in p̄cedentibꝰ purgatiōibꝰ obseruandis. ¶ Post mi
noratiuū aūt p̄dictū die imediate sequenti accipiat hoc dige
stiuū. ℞. sy. de absinthio mellis rosati cola. sy. de hysopo. añ.
℥. 5. aque mellisse. ℥. ij. aque violarum. ℥. j. misce ⁊ calm acci
piat̄ ut supra de alio dictum est: ⁊ ꝯtinuent̄ p totaꝫ septima
nam vnā. ¶ Die u͛o imediate sequenti purget̄ cū hoc medi-
camine. ℞. eluarij indi. ʒ. iij. agarici electi. ḡ. xv. çinçiberis
ḡ. xv. dissoluant̄ cū medio cyatho dulcis vini albi calefacti
aut medio cyatho aque mellis: ⁊ bibat̄ in aurora cum alijs
conditionibus scriptis in alijs medicinis.

Pro expeditione scđe ptis huius capl'i. 12.
remedia utilia dispōnibꝰ
diuersoꝝ mēbroꝝ huius viri iam nunc scribam. ¶ Et p̄m
qdē hoꝝ est descriptio haꝝ pillaꝝ. ℞. reupontici agarici ele
ctoꝝ. añ. ʒ. 5. spice nardi çinçiberis. añ. ℈. j. macis folij cala-
mi aromatici maioranestica. añ. ℈. ij. aloes epati. ℥. iij. salis in
di. ℈. 5. infundant̄ hec oia in. ℥. iij. aque absinthij ⁊ totideꝫ ci-
coree diligenter cōmisceant̄ cū cocleari ⁊ exiccent̄ sub radijs
solis uel sub tegula mediocriter calefacta p̄dictas aquas re-
nouando vicibus tribꝰ. post cuiꝰ aque ꝯsumptionē fiant pil
lule de oi. ʒ. vj. uel. vij. Conferunt eñi he pille in mundifican-
do caput ⁊ stōchū ⁊ dilatāt pectus ⁊ mundificatū efficiūt: api
unt oppilōnes ⁊ vias epatis ⁊ splenis ⁊ distrahunt mās a iū
cturis diuertēdo ēt eas p nāliū locoꝝ euōnē ⁊ uētrem defen
dūt a stipticitate que ut plm ꝯsuetudinaria est militātibꝰ di-
uersa loca circuētibꝰ. ¶ Usus aūt eaꝝ est ꝙ bis in mēse acci
piat̄ de eis. ʒ. j. si u͛o opportunū seruatis ꝯditiōibꝰ circa soluti
ua dictis in p̄cedenti pte huius capl'i. Feliciorē aūt opōnē in
eis inuenio si hō oi fine sex dieꝝ uel. v. ex eis accipiat vnā ime
diate añ cenam: ⁊ si caput grauatū pcipet̄ accipiat̄. j. uel. ij. ex
eis p duas hōs post cenā ⁊ erūt ei nobile remediū ⁊ utilimū
¶ 2m u͛o p̄ncipale instr̄m est puluis iste de quo saltem bis in
septimana q̄titas sex granoꝝ frumēti spgat sup añriori pte
capitis a p̄nº frōtis usqꝫ ad sūmitatē capitis p latitudinē 4or
digitoꝝ iter capillos piiciēdo. ⁊ cū ponit ip̄m 2ª vice cū pectie
deponat p̄us p̄m appositū. ⁊ est descriptio. ℞. floꝝ sticados
maiorane origani. añ. ʒ. j. macis. ʒ. j. 5. ligni aloes. ℈. ij. ambre
oriētalis. ℈. j. musci. ḡ. j. fiat oium p se puluis. ⁊ post cōmiscea
tur. ¶ 3m u͛o remediū capiti cordi ⁊ oibus p̄ncipalibꝰ appro-
priatū est puluis iste quē in syndone retorta de grana ligatū
hēat ⁊ sepe ip̄m odoret. Cuius descriptio. ℞. folioꝝ basilico
nis gariofilati. ʒ. j. 5. been albi ⁊ ru. ligni alo. storacis calami
te corticū citri. añ. ʒ. j. nucis mus. çedoarie galāge. añ. ℈. ij. flo
rū enule. ℈. iiij. fiat oium p se puluis ⁊ post cōmisceat̄. ¶ 4m
p̄ncipale remediū est. ꝙ iste vir post purgationē mēsis septē-
bris dictū saltē oi septimana bis accipiat. ʒ. j. 5. electe tyriace
Andromachi cuius etas sit ab anno. 12º usqꝫ ad 25m trāsglu
tiendo ipsam absqꝫ potu aliquo: ⁊ tardet̄ post ipsam cibus
horis ad minus qnqꝫ uel sex. ¶ 5m p̄ncipale remediū est. ut
hic vir oi medio mēse in sero cū uadit ad lectū post cenā de-
glutiat. ℈. ij. metridati fermētati a 6º anno usqꝫ ad. 25. ¶ 6m
remediū p̄ncipale est ut iste vir a medio septēbris usqꝫ p to-
tū mēsem martij bis aut sel' in mēse p hōs. v. añ prādiū come
dat vnū mirabol'. kebul'. cōditū ⁊ erit ei suffragiū capiti stō-
cho ⁊ iūcturis. ¶ 7m instr̄m p̄ncipale respiciēs stōchū ⁊ epar
rectificādo digōnē p̄mā ⁊ scđam est usus istius ꝯfectiōis de
qua añ cibū accipiat rotulā. j. ʒ. ij. bibēdo post ipsam q̄rtā ptē
cyathi modesti vini aromatici ⁊ fumosi. Cuiꝰ descriptio. ℞.
spērum dyābre descriptione Mesue in antidotario. ʒ. j. spēꝝ
eluarij de ligno al. descriptione Auic. 5º cañ. sūma prima. ʒ. j.
5. çuccari albi libram. 5. cum aqua betonice fiat confectio in
rotulis magnis ⁊ cooperiatur folijs auri. ¶ 8m instr̄m prin
cipale est. ut iste vir super stōcho suo maiori parte tp̄is aut
saltem in nocte teneat plumaceolum magnum quadratum
latitudinē quarti spāsarū accipiens in quacūqꝫ quadratura
⁊ calefiat sacculus p̄dictus frequenter ⁊ suffumiget̄ cū pulue
re nucis mus. Cuius descriptio. ℞. foliorū mellisse origani
pulegij calamenti betonice. ana. M. j. lambrusce. M. iiij. co-
ral'. alboꝝ ⁊ rubeoꝝ spodij. ana. ʒ. j. macis. ℥. 5. ligni aloes. ʒ. j.
5. laudani gallie mus. rosarum non expansarum. añ. ʒ. iij. pul-
ueriçentur omnia subtiliter per se ⁊ misceantur post ⁊ cōsuā
tur in sacculo facto de fustaneo bene denso ⁊ applicet̄ stōcho.

¶ 9ᵐ instrm̄ ꝓncipale est cerotū hoc. qd̄ pleruq̄ꝫ ⁊ ꝓpe in dle
sup stōcho applicet̄ ambiens ipm̄ a pomo granato usq̄ꝫ ad
umbilicuꝫ ⁊ ibidē fixū teneat̄. Cuius descriptio. ℞. landani
electi. ℥.j.ß. resine. ℥.j.ß. gallie mus. ʒ.j. masticis gariofiloꝝ. an̄.
℈.ij. dissoluant̄ gūme cū aceto citonioꝝ ⁊ cū sufficiēti q̄titate
cere fiat cerotū bn̄ tenax. ¶ 10ᵐ instrm̄ est, ut vir iste nō raro
faciat sibi inungi totā spinā a furcula spatularū usq̄ꝫ ad fineꝫ
cū hoc vnguento calido aut frido si tolerare poterit. Cuius
descriptio. ℞. olei de floribꝰ cucurbite ⁊ nenufaris. an̄. ℥.ß. se
minū portulace acetose ⁊ scariole. an̄. ʒ.j. spodij seis plantagīs
coriādroꝝ ꝑpatoꝝ. an̄. ʒ.ß. cere. q.s. fiat vnguētū viscosiꝰ molli
⁊ ꝯseruet̄ in uase vitreato. ¶ Penultimū v̄o instrꝫ est. ut iste
vir sepe cū fuerit sui regimis cōpos faciat sibi ablui pedes ⁊
crura usq̄ꝫ ad inguina saltem duabus vicibus in septimana
cū hac decoctiōe calī̄a per horā ante cenā leuiter cōfricando
mēbra. ℞. aque ferri: ⁊ est illa in qua cādētis ferri frustū dua
rum librarū qnq̄es extinguat̄: situlas duas gallaruꝫ cupressi
numero. 25. salis mineralis in montibus inuēti lib. ß. granoꝝ
myrti. ℥.j. macis. ʒ.ij. bulliant hec oia in p̄dicta aqua usq̄ꝫ ad
cōsumptionē tertie ꝑtis de qua mediocriter calī̄a fiat ablutio
ut dictū est. Est eni nobile remediū ad p̄seruādum iuncturas
ab acceptione mãerum que a supius ꝓpellunt̄ ad inferiora
¶ Ultimū instrm̄ est eluariuꝫ istud cuius usus sit accipe ex
eo in aurora q̄titatē. ʒ.iij. cū modico aque mēthe uel rosma.
calefacte ⁊ tardet̄ post ipm̄ cibus horis quatuor: ⁊ erit in eo
potētia ꝯfortandi calorē in atū ⁊ ꝯseruādi ipm̄ in oibꝰ mem
bris ⁊ digōnē ꝑmaꝫ scd̄am ⁊ tertiā ⁊ est magis auxilio ad con
fortandum cerebrū cor epar ⁊ stōchū. Cuius descriptio. ℞.
granoꝝ fisticoꝝ electoꝝ. ℥.iij. granoꝝ pinearū. ℥.j.ß. spērū dy
ambre dyamusci dulcis ⁊ eluarij de ligno aloes an̄. ℥.ß. syru.
conseruationis çinçiberis recētis lib. j. çuccari al. lib. ß. ifun
dant̄ fistici ⁊ pinee mūdati in aquā mēthe calefactam p dies
duos nāles. deinde ultimate terant̄ ⁊ icorꝑent̄ cum syrupo ⁊
çuccaro inuicē coctis usq̄ꝫ ad glutiositatē. tūc ergo supaddā
tur alie spēs per se trite ⁊ cribellate ⁊ incorꝑent̄ sil̄ ⁊ reponan
tur in uase vitreato bn̄ cooperto ⁊ in loco sicco conseruetur.
Claudit̄ eni meo iudicio in hac medicina v̄tus ⁊ potētia re
parādi ⁊ ꝯseruādi sanitatē huius viri. Cui hec oia ꝯcedere di
gnet̄ sūmꝰ ille vniuerse machie ꝯditor q cūcta donat optima
abundāter bn̄dicēs ea ad laudes eiꝰ ꝑpetuas ⁊ imortales.

Consilium. 266.

De mala complexione frigi
da ⁊ humida cōplicata qua
tuor malis accidentibus que sunt. ¶ Motus tremulus ⁊
pulsatilis cordis. ¶ Nocumentum in anhelitu quod est con
strictio. ¶ Cacetica dispositio in capite principaliter appa
rens. ¶ Durities ⁊ tensio apostemosa in regione media stō
chi. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula duo.

¶ De causis dispōnis ⁊ accītium p̄dictoꝝ. Cap. I.

Edericus de famosa ur
be Uincentia ⁊ de celeberrima progenie Uer
lactis uerriend. egrotat vna dispositione mul
tis tamen accidentibus associata que indubi
tanter minatur sibi terminationem uerendā
satis nisi caute ⁊ sollicite multum regendo se
defendat ab ea.

Est enim hec dispō cōplo frida ⁊ humida mālis to
tius corꝑis: ꝓncipalius tn̄ ⁊ fortior ⁊ fixa
magis reꝑitur in corde ⁊ cerebro ipsius q̄ in alijs membris.
¶ Declarāt aūt hāc dispōnē signa q̄plurima. Primū q2 ta
ctu ꝑcipit̄ qualitas corꝑis friditatē repn̄tans magis q̄ calī
tatē ⁊ humiditatē q̄ siccitatē: sed tactus est uerior regula in
iudicando de qualitatibus tāgibilibꝰ. ut 5° cōplonū. cap̄ 3°.
¶ 2ᵐ signum est. quia pulsus paruus ⁊ rarus est: sed hec
omnia frigiditatis excessum significant. ¶ 3ᵐ quia cum pre
dictis differentijs pulsus est etiam mollis uel lenis. ¶ 4ᵐ q2
exiens mutatum qd̄ est urina aliquando palearis uel sub
citrina, aliqñ glauca tenuis uel aquosa appet. sed oēs hi colo
res augmētū frigiditatis ostendūt. ¶ 5ᵐ q2 color eiꝰ ꝑmutatꝰ
est ad subalbedinē in toto corꝑe. maxīe v̄o in facie ⁊ in oculis
¶ 6ᵐ q2 anhelitꝰ eiꝰ ad ꝑuitatē tarditatē raritatē icliat magis
q̄ ad dr̄ias oppositiōis ostēdat nisi supueniat ei in sero paro
xismalis motus ꝑiodice flatice nō pure. sed ꝓueniēs a multi
tudine flatis cū pauca quātitate colore sicut sensibil̄r adueni
re in eo ꝑcepi. tūc uariant̄ signa p̄dicta sicut est rōnale satis.

Hāc v̄o malā cōplonē frigidā ⁊ humidā mãleꝫ in corde
auctā signa iā premissa declarāt. Et iterū hoc confir
mat̄ per primū accñs qd̄ cōcomitat̄ hāc dispōnē ⁊ est motus
tremulus cordis qui non est iectigatiuus motus, sed fortiꝰ il
lo est, nec pulsus uel saltus cordis qui plurimū ꝯseq̄t̄ necītatē
ualde auctā in corde aut uehemētē conatū virtutis ad nocu
mētū expellēduꝫ in eo exñs. Est ergo motus tremulus medio
modo se hn̄s inter pulsatiuū ⁊ iectigatiuū dictum. ¶ Et pul
chre cōsiderandū est q̄ in tali tremulo motu cordis non raro
imo frequenter appent motus hispulsantes, cum enim in cor
de augetur frigiditas que debilitat innatum caloreꝫ eius ne
cesse est multitudinē uapoꝝ in corde gn̄ari ⁊ augmētari qui
incitāt virtutē ad sepe sistolādū gr̄a mundificatiōis p̄dictoꝝ.
sed virtus ꝑꝑ debilitatē eius nō pōt cōueniēter applicare ꝑ
tes artarie de circūferētia ad cētrū: ita ut tātū expellat̄ de ua
pore quātū in eo ꝯgregat̄. ergo citius insurgit sistolādi neces
sitas q̄ insurgeret si virtus maiorē faceret ꝯstrictionē. Cū er
go virtus mouet arteriā a termino a quo ad terminū ad quē
gr̄a finis p̄dicti: ⁊ ꝯtinuo augmētetur necītas mundificandi
maior a multitudine uapoꝝ. ergo prius t̄pe mouebit arteriā
ſm aliquas partes q̄ cōpleat̄ eius motus a termino a quo
ad terminum ad quem. sed ista est rō formalis pulsus hispul
santis. igitur appet in hoc iuuēculo cū tremulo motu cordis
pulsus hispulsans: quod erat declarandum. ¶ Et si conside
rator diligenter inspiciat videbit motū quasi cōsilēm in sisto
le anhelitus. prius enim t̄pe q̄ compleat̄ sistoles anhelitus a
termino a quo ad terminū ad quē augmētata ꝯtinua necīta
te mundificatiōis necesse est incitari virtutē ad frequēter cō
stringendum anhelitū ut ipsa sufficiēter alleuiet secuꝫ mun
dificatione fumoꝝ in pectore cōtentoꝝ. sed hec est rō forma
lis ꝑtialis anhelitus duplicati uel hispulsantis. igit̄ ⁊c̄. ¶ Et
ex hoc fundamēto subtil̄r ꝯtēplāti appet. q̄ si dispō nō cura
bitur ab hoc iuuēculo in breui t̄pe multiplicato uapore ⁊ ne
cessitate supaddita ꝑꝑ extraneationeꝫ uapoꝝ qui non debite
regunt̄ a virtute ꝑatus est de tremulo motu cordis permuta
ri ad magnū pulsum cordis ꝑseuerātē qui minat̄ sibi morteꝫ
subitā. Ille eni qui hēt motū tremulū cordis sibi ꝯtinuum ca
ueat ne subita intercipiatur morte, ut 3ª primi. caplo de his
que ꝓnosticāt egritudines. ⁊ 11ª tertij. cap̄ de tremore cordis
virtual̄r colligit̄. Un̄ ex hoc fundamēto appet q̄ scd̄ꝫ accñs
hāc dispōnē cōcomitās est nocumentū in anhelitu disnia no
minandum ⁊ proprie cum constrictione anhelitus.

At uero iterū declarari opꝫ hanc frigiditatem ⁊ humi
ditatem in capite ⁊ cerebro huius iuuenculi
inualescere quod facile ex multis declarari potest. ¶ Primo
q2 partes predicte oēs frigiditatis ⁊ humiditatis augmentū
magis ostendūt q̄ aliarū qualitatū excessum. ¶ 2° q2 hitudo
faciei semicacetica est ut sensus visus ostendit. est enim facies
eius cū inflatiōe repn̄tata: qd̄ quidem non prouenit ex nocu
mento epatis. discurrendo eni per signa ostendentia lapsum
epatis nō appet ipm̄ eē lesum in oꝑationibus coibus. sufficiē
ter eni chilū transmutat in humoralē massam sequestrat ipm̄
a superfluis ⁊ delegat eius ꝑtes ad loca qbus nāliter deputa
te sunt. Neq̄ꝫ ēt appet epar esse lapsuꝫ in oꝑationibus ꝓprijs
sufficiēter eni ipm̄ nutrimentū attrahit ⁊ retinet digerit ⁊ ex
pellit superflua eius. al̄r eni continue macrefiendo deficeret.
Cū itaq̄ꝫ cacesie spēs in facie huius iuuenculi appens ⁊ persi
stēs nō proueniat a nocumēto epatis ut argutū est. sequitur
q̄ opꝫ illius inuenire cāꝫ uel cās ꝓductiuas. Est igit̄ modus
imaginādi hoc talis. nutrimētū eni qd̄ fert̄ ad cerebrū ⁊ totū
caput gratia ipsius non sufficiēter digeri ⁊ depurari potest a

superfluis pp frigiditatis ꝛ humiditatis augmētū in eo. ꝛ q3 lz nutrimētū apponat̃ cerebro ꝛ ptib⁹ capitis. ipsum tñ non sufficienter vnit̃ neq3 assimilat̃ membris illis. Lu3 itaq3 derelinquat̃ a ꝯuenienti ope nāe a calore aliqualr̃ extraneo cōuertit̃ in fumositates ꝛ uapores que in poris subcutaneis ꝛ uenis capillaribus imerse tumorē in tota facie efficiunt ut intelligenti apparet. vñ ꝛ si nutrimētū sit cā huius cacesie remota. uapor vō ex illa gñat⁹ sit cā imediata tūc fortior d3 esse opinio tua ab ꝯcedēdū uaporē ab inferioribus partib⁹ ad caput elevatum posse esse mālē cām hui⁹ cacesie dispōnis. Lu3 minori enim ꝯuenientia mouetur vtus ad agēdū in uaporē uel in obiectū nō sibi ꝓportionatū ꝙ ad agēdū in nutrimētū sibi ꝯueniēs: sed nō pōt rectificare nutrimentū. igit̃ neq3 poterit regere ꝛ rectificare uaporem qd̄ erat declarandum. ¶ Vñ ex fūdamēto hoc appet ꝙ hui⁹ cacesie duplex assignatur cā. ¶ Prima est mala cōplo fri. ꝛ hu. cerebri ꝑdictoꝝ uaporū gñatiua. ¶ 2ª est mālis cā coadiuuatiua ꝛ est multitudo uapoꝝ a toto corpore ad caput elevatorū. pp qd̄ non raro contingit errare medicos in iudicio cāꝝ cacesie cōsimilis. Frequenter eni diiudicat illius cacesie cām esse nocumentum epatis ꝛ non est uex semp ut ex ꝑdictis appet. ¶ 3ᵐ motiuū ad ꝓbandum iterū cerebrū eius esse infridatū ꝛ humectatum sumit̃ a superfluitatū inuentione. multiplicat enim cerebrū eius superfluitates mucosas ꝛ aquosas que qñq3 per palatū: nō raro vō per nasum: ꝛ aliqñ ꝑ oculos sensibilr̃ effundunt̃: qñq3 ēt insensibilr̃ ꝛ occulte per uenas ꝛ neruos a cerebro ad pectus multiplicant̃ ꝛ stōchū: ꝛ sunt cā qrti accñtis statim declarandi: sed hax māex multiplicatio oino arguit excessum humiditatis ꝛ friditatis. quare ꝛc̄. Nō curaui hic adducē signa sumpta ab opōnibus aialib⁹: ut a lōgitudine ꝛ ꝓfunditate somni: neq3 sumpta ab opōnib⁹ sensuū exterioru3 ꝛ interioꝝ effugiens magis ꝓlixitatē ꝙ ignorantiam.

Quartū accñs ꝛ uerēdū satis qd̄ ꝑdictaꝝ dispōnem cōcomitat̃ est tēsio in regione media stōchi huius iuuenculi cū dolore ibidē saltē tactu illius loci multiplicata ꝛ intensa: qui qdē dolor ꝛ lz poterit eē tpe ꝓcedens dispōnē pectoris ꝛ capitis. rōnabilius tñ apparet ꝙ successerit ꝑdictis dispōnib⁹ magis ꝙ ꝓcesserit eas: eo q2 si precessisset: eas: tunc rōnabilr̃ extensio ꝛ dolor essent intēsiue ꝛ extensiue maiores ēt prius intelligenti apparet fuisse ab egro ꝑceptu3 nocumentū capitis ꝛ pectoris ꝙ stomachi eius. ¶ hoc aūt minat̃ sibi nocumenta ꝙ plura ꝛ successura. ¶ Primum est priuatio digōnis. ¶ 2ᵐ est ꝯuersio in apa dubitabile multi. ¶ 3ᵐ est augmētū nocumenti in corde pp magnā colligātia3 stōchi ad ipm cor. ¶ 4ᵐ minat̃ sibi nocumentum in epe futurū fieri ꝛ corruptionē opōnē eius ꝛ aptitudinem transitus in ascitem uel hyposarcam. ut intelligenti apparet.

Propter qd̄ oia ꝑdicta i vnā epilogādo sniā3 appet ꝙ ꝓncipalis egritudo hui⁹ iuuēculi est mala cōplo fri. ꝛ hu. mālis in toto corpe ei⁹ multiflatis in eo multiplicatiua mucillaginosi viscosi ꝛ pti vitrei ꝛ est associata qtuor prauis accñtib⁹. ¶ Primū est mot⁹ tremulus ꝛ hispulsans cordis. ¶ 2ᵐ est nocumētū in anhelitu qd̄ est cōstrictio ¶ 3ᵐ est cacesia dispō in capite eius principaliter apparens. ¶ 4ᵐ est durities ꝛ tensio apposa in regione media stōchi sui. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ appet ꝑ dispōnē talē magnifice fore uerēdā. ¶ Apparet scd̄o oportere ipm ualde debere esse sollicitum ad sui curationem ꝛ regimen: ut nunc sequitur.

¶ De regimie ei⁹ tā p res nō nāles ꝙ p medicinalia. Cap. II.

Egimē igit̃ ipsi⁹ mēsurādū est p ꝯuenientē administrationē sex rex non nāliū. ¶ Pro pᵒ itaq3 caueat sibi bitare in camera uel loco frido ꝛ hūido terraneo ꝛ antiqtate muroꝝ ꝯstructo ꝛ ꝓpe decursus aqrū: ꝛ bitet in camera nālr̃ cal'a aspectu orientali ul' meridiōali facta aut salte artificialr̃ calefaciat ipsa3 magnū ignē accēdēdo in eā: ꝛ si potēs eēt sepe cōburere in ea ligna abietis populi iunipi lauri ꝛ siliū cal'aꝝ arboꝝ meli⁹ est. Teneat se uestib⁹ bñ calefacientibus indutū ꝛ maxime caput eius bene calefaciat cū infulis ꝛ birretis suffultis pellib⁹ agninis uel de dorsib⁹ varioꝝ ꝛ cōsiliū. pedes a frigore diligenter defendat. Camerā suam sepe suffumiget cū thure aut sandaraca uel storace calamita ꝛ similibus. ¶ Pro 2º re dicendū ꝙ nisi fuerit diligenter a superfluitatibus mūdificat⁹ nō ꝯuenit ei exercitiū ne ponat mām in fluxu ꝛ ꝓpe post cibū. cū vō fuerit diligēter purgatus: conueniēs erit ei exercitiū ꝛ ꝓpe eqtādo mōtē ascēdēdo uel plurib⁹ passibus itinerādo. Et si oi die añ cibū posset facē fieri sibi fricationes a genib⁹ usq3 ad pedes ꝛ ab inguibus usq3 ad eos ꝛ a spatulis usq3 ad nates cū pānis trahēdo inferius usq3 ad rubedinē cutis esset sibi ualde ꝯueniens. ¶ De somno ꝛ vigilia dōm. ꝙ multa dormitio nō est sibi ꝯueniens. ꝓpterea q2 gñat ꝛ augmētat reumatismos ꝛ eoꝝ māz. ¶ Mensura igit̃ dormitionis eius nō trāseat septē hōs aut octo ad plurimū ꝛ dormiat pānis bñ cooptus capite notabilr̃ elevato sup dextro prius latē. deinde sup sinistrū se reuoluat. Caueat a dormitiōe oi imediate post cibū imo trāsire dimittat horas duas aut saltē vnā. ¶ In mō sue cibationis precaueat sibi a multa assumptiōe ciboꝝ ꝛ potuū pp que duo stōchū extensum uel inflatū ꝛ fluctuatiōe3 ciboꝝ ꝛ potuū in eo sentiat: ꝛ nū ꝙ cibū accipiat nisi uera fame inuitante ipm ad hoc. Et in cibatione sua nullū cibū deglutiat sine optima masticatiōe. Et potū suū accipiat frequenter ꝛ paꝝ paulatine deglūtiēdo magis ꝙ ecōtra. ¶ De accñtib⁹ āiae ꝯueniēs eēt ei aliqñ leviter irasci ꝛ cōturbari. Tristitiam aūt ꝛ sollicitudinē ꝛ dolores ai passiōes euitet: imo de salute bñ sparē d3 ad quā grā dei cito terminabit. ¶ De cibis vō ꝛ potib⁹ euitet oēs fri. ꝛ hu. uelut pisces cācri lac ꝛ lacticinioꝝ ciboꝝ usum: silr̃ lactucas bletas spinachias portulacas cucur. citru. angurias ꝛ oia silia istis dimittere d3 usq3quo ꝑfecte sanatus erit. comedat panē bñ fermētatū ꝛ coctū duoꝝ dieꝝ aut triū ad plus. ¶ Et dieb⁹ sacratis comedē pōt pisces frixos cu3 granis feniculi anisi petro. mentha ꝛ ꝯsilib⁹. minime vō placēt in gelatina uel agresta neq3 elixi nisi cū aromatibus ꝛ croco ꝯueniēter cōdiant̃ tencas ꝛ anguillas oino dimittat: sed saliti pisces uelut lucei regine ꝛ sturiones eēnt ei utiles. ¶ De carnibus vō comedat laudabiles uelut pullinas colūbinas ꝛ auiū sylvestrium oēs. nō tamē in aq̄ viuētes. Itē comedat carnes de capto vitulo castrato ꝛ sibi silēs: ꝛ utiles sunt ei carnes salitē ꝛ ꝓprie macre. ¶ Caseū mollē ꝛ viscosū dimittat oēm: sed ꝯuenientius eēt ei uti caseo vnius anni parūper salito. ¶ De fructib⁹ dimittat oēs fri. ꝛ hu. uelut cerasa crisomilla ꝑsica muscata pira auellanas molles ꝛ ꝯsilēs. Ficus sicce ꝛ recētes sunt ei cōueniētes. Itē vue sicce ꝛ recētes in suis tpibus. ¶ Carniū ualde pinguiū usus nō placet ꝛ ꝓpe caput cerebrū uentres caudes aialiū dimittant̃. ¶ Olei usus i eo mihi placet. Butyrū vō dimittat uelut nauseatiuū ꝛ mollificatiuū. ¶ Arōata oia uelut piper çinciber gariofi. galanga cinamomum macis nux muscata ꝛ grana padisi placēt mihi. Brodialiu3 multoꝝ usus non est bonus: imo sufficit ei de eo in die accipe sel' pp qd̄ carnes assate ꝛ pisces ꝯsilr̃ assumpti in sero mihi magis placēt. ¶ De saporibus vō dimittat agrestam ꝛ arācia ꝛ vinu3 granatoꝝ nisi ualde raro ꝛ in pauca ꝙtitate. ¶ Salsa vō sinapiū oliue condite ꝛ rape condite bene placent mihi. ¶ Usus vō ferculoꝝ cū petro. caulibus feniculo aneto ꝓpillo mentha ꝛ silibus est sibi bonus. ¶ De leguminibus vō cōueniūt ei cicera rubea ꝛ qñq3 alba. Itē risu3 pānicū far ꝛ sil'a ¶ Vino vō utat̃ mediocr' iclinato tñ magis ad potētia3 ꝙ ad debilitatē ꝛ sit al. sapore bonū substātia subtile ꝛ bibat ip3 simplex nulla aqua cōmixtū: ꝛ si nō posset ip3 accipe simplex saltem coquat̃ aqua cū pauca ꝙtitate cinamomi. ꝛ postq̄ fuerit infrigidata colet̃ ꝛ vino misceatur. sit aute3 cinamomi quātitas vnius grani fabe in vna fiala ꝛ coquatur usq3 ad consumptionem quarte partis.

Modus aūt regēdi hūc iuuēculū p itētiōes ꝛ instra medicinalia ꝯsistit in. 20. remedijs ifrascriptis. ¶ Primu3 itaq3 ipsoꝝ est. ut iste iuuenis per dies. 10. in

aurora accipiat hoc digestiuū cal'm ꝛ post ipm tardet cibū horis 4or. ℞. syr. de calamēto. ℥. j. ß. ꝛ si abhomiaret sy. dent̄ sibi iste aque. ℞. aque absinthij hysopi betonice. añ. ℥. j. ß. misce. ⁋ 2m remediū est. ut decima die sequenti accipiat hāc medicinā. ℞. el'uarij indi. ʒ. ij. turbit. ʒ. ß. hermodactylorū gra. vj. ȝinȝiberis. ǵ. v. dyagridij. ǵ. j. misce ꝛ accipiat in aurora cū medio cyatho aque cal'e decoc. cinamomi supradicte ꝛ dormiat p horā post assumptionē eius: ꝛ transactis horis q̄tuor accipiat scutellā vnā brodij macri pulli cal'i: aut saltē cyathū vnū aque cocte cū ȝuccaro calefacte ꝛ post ipsum tardet cibū p horā vnā. Si aūt effugeret medicine assumptionē: tūc accipiat pillas istas loco ipsius ꝛ obseruet post eas ordinē eūdez ℞. pillarū de iera cōposita. ℈. ij. pillarū cochiarū. ℈. j. fiāt pillule septem cū iera simplici. ⁋ 3m remediū est: ut iste iuuenculus post purgationem ponat aliqd in cibarijs suis de isto pul. ℞. cinamomi electi. ℥. j. anisi feniculi ligri. añ. ʒ. j. macis ʒ. ij. ȝinȝiberis. ʒ. j. ß. fiat oīum p se puluis ꝛ cōmisceat in cui9 fine ponant̄ croci. ℈. ij. ⁋ 4m remediū est hoc. ℞. pillaꝝ alefanginaꝝ. ʒ. j. ß. maiorane peonie absinthij. añ. ǵ. vj. salis idi. gra. viij. agarici electi. ℈. j. pulpe collocquintide. ℈. ß. fiāt pille cū sy. de sticados. vij. poi. ʒ. de qbus post purgationem accipiat vnā oi fine qnq3 dieꝝ paꝝ añ. cenā. Et pōt et eis uti oi tertio sero accipiēdo vnā qn̄ accipit syrupū p̄dictū si uēter ei9 nō eēt hn̄ largus. ⁋ 5m remediū est ut oi sero cū uadit ad lectum a p̄n° capilloꝝ usq3 ad sūmitatē capitis p eius medietatez per quatuor digitos supaspgat de puluere ifrascripto q̄titatem granoꝝ frumēti inter capillos spargendo ipm: ꝛ qn̄ ponit puluerē scōm cuz pectine deponat p̄mum. Cuius descriptio. ℞. macis. ʒ. ij. gariofi. ʒ. j. coralloꝝ rub. ros. spodij. añ. ℈. j. ligni aloes. ℈. iiij. oīa p se pulueriȝent̄. deinde cōmisceant̄. ⁋ 6m remedium est cū uadit ad lectum oi sero interius inungat nares eius cū modico el'uarij metridati leuiter confricando. ⁋ 7m remediū est hoc: ut tribus vicibus in septimana iste iuuēculus accipiat in aurora. ʒ. j. tyriace cū. ℥. j. ß. aque maiorane calefacte ꝛ post ipsam p̄maneat in lecto hn̄ cooptus horis ad minus q̄tuor. ⁋ 8m remediū est: ut post cenā accipiat rotulā vnā hui9 ɔfectionis anteq̄ a mensa discedat. ℞. spērū el'uarij de ligno alo. spērum aromatici ros. ana. ʒ. j. ȝuccari al. ℥. iiij. cum aqua betonice fiat confectio in rotulis. ʒ. iij. ⁋ 9m remedium est: ut de aquis infrascriptis semp aliqd cōmisceat cū potu uel cum cibis suis: aut saltem imediate ante cibuz accipiat cyathum mediuz. ℞. aque mellis. buglos. añ. ptes equales misce. ⁋ 10m remediū est: ut sepe in manu sua portet hūc puluerē hn̄ ligatū in syndone de grana retorta: quē q̄si ɔtiue olfaciat. ℞. ligni aloes. ʒ. j. maiorane macis añ. ʒ. j. ß. origani folij ameos. añ. ℈. ij. storacis calamite rosa. spodij. añ. ʒ. ß. ambre. gra. iiij. musci. ǵ. ij. pulueriȝent̄ oīa p se ꝛ bene cōmisceātur. ⁋ 11m remediū est: ut postq̄ transiuerint dies decez post purgationē p̄dictā oi sero diebus. 10. per horam vnam ante cenam gargariȝet saltē in decē vices cyathum vnum huius decoctionis. ℞. costi piperis al. ȝedoarie gariofi. agari. electi añ. ℈. ij. staphisagrie. ʒ. j. ß. ireos. ʒ. ß. liquiri. anisi añ. ʒ. j. coquātur in lib. x. aque usq3 ad ɔsumptionem medietatis: deinde colent̄ ꝛ colature cōmisceat̄ lib. ß. mellis. ꝛ iteꝝ lento igne coquant̄ usq3 ad cōsumptionē quarte partis. deinde colet̄ ꝛ reseruet̄ ꝛ fiat ut dictū est. ⁋ 12m remedium est hoc. ℞. mellisse buglosse rosmarini. añ. ʒ. j. ß. macis. ʒ. ij. doronici folij ossium de corde cerui. añ. ℈. ij. se. basiliconis. ʒ. j. coralloꝝ ru. ʒ. ij. hyacinti smaragdi saphiri. añ. ℈. ß. margaritarū. ℈. iiij. musci ambre añ. ǵ. iij. pulueriȝent̄ oīa per se ꝛ fiat sacculus in syndone de grana retorta quadrāgularis latitudīs qnq3 digitoꝝ ꝛ lōgitudinis semissis quē semp p interius camisie ɔsutū portet sup mamilla sinistra ipm q̄nq3 reuoluēdo ꝛ ab actuali hūiditate quā attrahit diligēter exiccando. ⁋ 13m remediū est el'uariuz hoc. ℞. ǵnoꝝ pineaꝝ ꝛ fisticoꝝ. añ. ʒ. j. ß. floꝝ boragis buglosse ꝛ rosmarini. añ. ʒ. j. ß. macis. ʒ. j. ß. se. 4or coīuz frigidoꝝ. añ. ʒ. j. ȝedoarie. ℈. ij. se. basiliconis. ℈. iiij. foliorum auri numero iiij. margaritaꝝ. ℈. iij. hyaciti smaragdi saphiri. añ. ℈. ß. cinamomi gariofi. ȝinȝiberis galāge. añ. gra. viij. granoꝝ padisi ligni alo. cro. añ. ℈. j. ȝuccari al. ℥. iiij. mellis ros. librā. ß. coquātur mel ꝛ ȝuccarū sil. deinde diligēter icorpent̄ cū granis que per diēnalē vnā infusa steterint in vino albo dulci ꝛ additis alijs spēbus fiat el'uariū de quo semp in aurora accipiat q̄titatē vnius nucis mus. cū dimidia p horā vnā ante cenam. ⁋ 14m remediū est hoc. ℞. folioꝝ lauri hedere assari stica. añ. M. ij. maiorane ros. floꝝ nenufa. añ. M. j. ß. coquant̄ in situlis 4or aque usq3 ad ɔsumptionē q̄rte ptis: ꝛ de hac aq̄ per dies. 15. p horā vnā ante cenā hn̄ cal'a oi die abluat extrema ab inguinib9 usq3 ad pedes ꝛ a cubitis usq3 ad manū ꝛ faciē totā. ⁋ 15m remediū est hoc. ℞. gallie mus. storacis calamite ligni aloes. añ. ʒ. j. pul. myrti absinthij folij. añ. ʒ. j. ß. ros. cypi spodij. añ. ʒ. ß. coral. ru. ℈. ij. calamenti. ℈. j. resine electe. ʒ. vj. laudani. ʒ. ij. dissoluant̄ gūme cū aceto fiat vnguētū hn̄ viscosuz cū oleo de croco ꝛ de mastice añ. ʒ. ij. ꝛ de hoc semp sup pānū extenso petia vna portet sup stōcho suo. ⁋ 16m remediū est: ut iste iuuēculus oi die per horā vnā. ß. añ p̄ādiū deglutiat duas de infrascriptis pillis bibēdo post eas mēsurā vnius digiti de bono vino albo. ℞. masticis. ʒ. j. myrti folij ligni aloes. añ. ℈. ß. cum succo absinthij fiāt pille ex oi. ʒ. vij. ⁋ 17m remedium est: ut postq̄ iste iuuēculus sup stōcho suo portauerit vnguētū supascriptū per dies. 15. tunc super stōcho portet sacculū istū loco vnguenti supascripti. Cuius descriptio. ℞. radicū assari cameo. camepitheos origa. pulegij. añ. M. j. macis. ʒ. ß. musci ambre. añ. gra. ij. rosa. spodij coralloꝝ ambo. añ. ʒ. j. ligni aloes. ℈. ij. pulueriȝent oīa per se ꝛ fiat sacculus latitudinis ꝛ longitudinis spanse quem sepe p̄mutando ꝛ reuoluēdo exiccet ab humiditate extranea. ⁋ 18m remediū est hoc. ℞. iere simplicis. ʒ. vj. el'uarij de psilio. ʒ. ij. ß. post dies. 15. aprilis accipiat hunc potum cuz cyatho medio vini albi cal'i ꝛ montani in aurora ꝛ post ipsum obseruet conditiones que superius fuerunt scripte in alijs solutiuis. ⁋ 19m remedium est hoc. ℞. sy. de sticados de absinthio de calamēto añ. ℥. ß. aque buglosse. ℥. ij. aque saluie. ℥. j. misce ꝛ accipiat calidū in aurora ut de p̄dictis ꝛ ɔtinuet diebus decez memorando q̄ si in istis diebus uenter eius non esset hn̄ fluxibilis. tūc oi 3o die accipiat vnā de pillis dictis parum ante cenam. ⁋ Ultimū remediū est hoc. q̄ vndecima die imediate sequēte syr. purget̄ cum istis pillis. ℞. pillarum de sarcocolla cochiarū. añ. ʒ. ß. auari ponderis reforment̄ pille. vij. cum syrupo de sticados ꝛ accipiat in aurora cū cōditionibus oib9 que in alijs solutiuis sunt notate. Istis aūt ita diligēter celebratis si sanus eris: laudes imortales altissimo offerēdū est: sin autē reuertat̄ ad obseruādū oīa remedia que supra ordinata sunt post primā purgationē: ꝛ adhuc si bene sanus erit cōsulo q̄ saltē p totū mēsez futurū maij utat̄ el'uario ꝛ sacculo cordialib9 ꝛ pillis ꝛ pulue capitali supius descriptis ad hoc ut recuperata sanitas eius confirmet̄ uberius. Ad laudē sūmi saluatoris ppetuam qui solus oēm languorem liberat. Amen.

Consilium. 267.

De nocumento totius a mala complexione humida materiali cum excessu caliditatis complicata cum apostemate in fiteri: ꝛ cum multis alijs accidentibus. ⁋ Diuiditur autem cōsilium in sectiones duas.

Sectio prima continet capitula duo.

⁋ De cāis ꝛ signis dictarum dispōnū ꝛ accītium. Cap. I.

Enerandus in Chio pi dñs Antonius Candianus dignissimus archidiaconus Uincentinus ꝛ numero pluribus molestatur accītib9 ab vna fere radice depēdētibus ꝛ ɔseruatis. ⁋ Quoꝝ p9m est mēbroꝝ oīuz ulr lapsus a tēperamēto per augmentum humiditatis ꝛ multuz excessiue que tñ cōiungit̄ augmento caliditatis ꝛ p̄prie utriusq3 a generatione ɔctus. Eo q2 corpus hoc est sanguineum a ḡnatione qd

declarat purpurea mēbroꝝ carnositas ⁊ extensio uenarum. amplitudo ⁊ plenitudo ⁊ pulsus eius fortis ⁊ magnus: ut in pluribus ad uelocitatē ⁊ frequētiā declinis: ⁊ sic de alijs ꝑꝑ breuitatē omissis. Et est qdē cū eius caliditate extraneē humiditatis augmētū per viā indigōnis genite. Cuius cā potuit esse: aut multarū egritudinū aduentus: aut euonum multitudo ⁊ per plura loca facta: aut excessus in cibis ⁊ potibus uel in aliqua de rebus nō nālib᷒ ꝑꝑ que ꝯtigit flaticas humiditates per viā indigōnis in eo fuisse ꝯgregatas siue contigerit hoc ꝑꝑ retētionē euonis a nā intente ⁊ sibi ꝯsuete. uelut fieri solet per emoroidas per fluxum sanguis a narib᷒ ⁊ per flōmias. A qualicūqꝫ igit᷑ de numero haꝝ cārū ꝯtigerit: sensus oñdit in eo eē augmētū humiditatis nō solū a sanguine: sed ēt a flatica mā satis aquosa ⁊ sibi cōmixta. Multitudo enim sputaminis ⁊ reumatū saliualiū ⁊ catarraliū a capite descendētiū ⁊ frequētia sudoris ⁊ multitudo sudoris eius ⁊ aquositatis urinalis ⁊ corpis lassitudo q̄tū ad mot᷒ exteriores oīa demrant p̄dictaruꝫ humiditatum augmentū in ipso. ¶ Uñ ex his facile videri pōt cā catarriçantis mãe a capite ad os ad pectus ꝑꝑ multitudinē euaporatiōis ab inferiorib᷒ ptibus ad ipꝫ caput ꝑuenietis. Et adhuc ēt ꝑꝑ obtusionē inati caloris a uaporib᷒ ⁊ multitudine humiditatū: ꝑꝑ qd̄ cerebrū ipm in digōne ꝑꝑa ⁊ in regimine taliū mãeꝝ notabilr̄ est debilitatū. Et nisi vir iste in flore sue etatis: qꝛ in ꝯsistētia posit᷒ eēt: ualde pat᷒ est ad egritudines neruoꝝ ⁊ capitis: ut oppilonum artetice reumatū ⁊ similiū. ¶ At v̇o iterū ex p̄dicto fundamento facile itelligi pōt debilitas appetit᷒ ⁊ digōnis in eo tā ꝑꝑ diminutā eē caliditatē per viā suffocatiōis a multitudine uapoꝝ ⁊ mãerū ꝑuenientis. vñ nisi vir iste regimie discretionis ꝯuenieti regat᷑ cū paucitate ⁊ subtractiōe ciboꝝ ⁊ potuū ut iā incepit sanitas eius ⁊ ꝯsistētia intātū: ⁊ ita frequēter eēt ꝑmutabilis q̄ melius neuter decidētie aut tertij significati denoiari deberet ꝑꝑ qd̄ idem nō ꝯꝫ admirari frequenter alterat᷑ a sanitate in egritudinē uel neutralitatē: ut iā p̄dictuꝫ est. ¶ Ex qb᷒ ēt 3° correlarie ꝯcludit᷑ q̄ iste vir ualde ꝑmptus est ad cacesiā uel spēs hydropisis: ⁊ ꝑꝑe aquose ⁊ carnose nisi diligenti regimine se gubernet: ut postea dicet᷑. ¶ Post hec iterum hic vir egritudinē habet in extremitate intestini recti s. apa eminens q̄titatis auellane uel papille mamillaris. qd̄ quidem perductū est ad ulcerationem. vñ ꝯtinuo ab eo manat virulentia subtilis ⁊ acuta a quibus recipit molestiam nō leuē: ita q̄ in sedendo ambulādo ⁊ eqtando ꝑꝑ ꝯfricationē apatis ulcerosi ad corpa qb᷒ applicat᷑ magnum incurrit dolorē. Et ex ꝯtinuo descensu virulente mãe ardore ⁊ pūctione non leuibus molestat᷑. ¶ Et ex hoc fundamēto facile intelligi pōt. q̄ si illud ulcus extēderet᷑ ad substātiam intestini dispositus eēt ad cācrenā uel estiomenū aut ascakilon. ⁊ proprie mã in suis q̄litatibus malignata magis facta per modū adustionis ⁊ conuersionis ad putredinē uenenosam. ¶ Qd̄ v̇o iteꝝ ex hoc fundamento aliqñ noceatur in opōnibus sensuū exterioꝝ q̄tū ad visum: qꝛ videat᷑ ei aerē aspicieti percipere figuras lineales triangulares uel spicas albas uel aq̄tas uel opacas. ¶ Et q̄tū ad auditū appeat ei qñqꝫ ꝑcipere tinnitum uel sibilum uel sonitū cursus aquarum uel uentoruꝫ agitantium syluas a multitudine uaporum ⁊ uentositatū alterātium organū auditus: leuiter potest intelligi ꝑuenire. ¶ Et iteꝝ adhuc q̄ nocumētum qñqꝫ ꝑcipiat in operationibus interioꝝ sensuū. sicut imaginatiue cogitatiue ⁊ memoratiue potētie ⁊ in frequētia mobilitatis ad uarias opiones ex augmento p̄dictarū humiditatum ꝓbari pōt prouenire: siue qꝛ multitudo uapoꝝ spūi sensibili cōmixtoꝝ hoc efficiat. siue q̄ organa in suis cōplonibus uel naturis ꝑmutent᷑: ut uentriculi cerebri in qbus taliū v̇tutū opōnes uelut in ꝑprijs sedibus sunt a sapientibus collocate. ¶ Hec in sūma est huius uenerandi patris dispō ulr̄ ⁊ particulariter ita deducta.

¶ De regimine per sex res non nāles. Cap. II.

Quoniā igit᷑ ut p̄cedenti cap̄ visum est: cōplo huius viri labitur a medio spēi per augmētū caliditatis ⁊ humiditatis ⁊ notabilr̄ eleuatū oporteret in ei᷒ ꝯuenieti regimine administrari instr̄a que iducerēt ipsum uersus mediū corrigēdo excessuꝫ q̄litatum in eo ꝯuenientiū. ¶ Uñ opꝫ aerē remisse calīm ⁊ notabiliter siccuꝫ eidē applicari. Nā aer remisse calidus applicatus lapsui intēse calīo eēt cā illius remissiua. si uera est positio philosophantiū q̄ remissuꝫ additū intēso remittit ipm. Et iā siccitas aeris notabilr̄ intēsa sufficiēter corrigeret humiditatē multuꝫ in eo eleuatā. igit᷑ talis aer notabilis siccitatis eēt ei ꝯueniens. ꝯñtia patet: qꝛ in p̄cedēti caplo p̄supponit᷑ lapsuꝫ ad humiditatem in hoc viro eē multū ampliorē q̄ ad caliditatē in eo. Itaqꝫ ubi aer administraret᷑ calidus in p̄ ⁊ ꝯuenienter respectu lapsus calidi in 2°. idē aer siccus in 3° respectu lapsus humidi in 2° eēt oīno ꝯueniēs. ¶ Uerū qꝛ ista facili᷒ dicunt᷑ ⁊ scribuntur q̄ ita perficiant᷑. Et ēt qꝛ ptāte ⁊ scia ⁊ ope nr̄is nō est ita concessum moderari aerē sub determinatis mēsuris q̄ est facile illud sermone ꝓferre. Jō descēdā per modos administrationis ꝯuenientioris q̄ ſm cōiecturā artificialē fieri pōt. aerē ⁊ alias res nō nāles ad refractionē deducendo cum his que q̄litates optatas in eo ipso inducere possint: ut nunc sequitur. ¶ Itaqꝫ aer regionis loci ⁊ camere esse dꝫ ad caliditatem mediocrē inclinatus. Et notabilr̄ sicciot uelut eēt eligere camerā aspectū orietalē uel meridionalē hñtē in quā etiā radij solis ingredi possint ⁊ permittant᷑ usqꝫ ad notabilem caliditatis eleuationē in ea. Et sit camera edificioꝝ non ualde antiquorū: non cursibus aquaꝝ uel puteis ualde propinqua. ¶ Aut artificialiter caliditas ⁊ siccitas apponant᷑ in ea. p̄mo cū accensione ignis ex lignis lauri abietis laricis sarmentoruꝫ vitis iuniperi lauri pini ⁊ silīū arboꝝ calidarum. In qua etiāꝫ non raro cōburant᷑ stipites calamenti pulegij origani saluie rosmarini ⁊ silīū: aut sepe suffumiget᷑ cū fumo sandarace colofonie thuris laudani resine pini uel silīū simplicium. Et de cōpositis elegantissimum est hoc. ℞. storacis calamite. ℥. j. laudani. ℥. ß. ligni aloes gariofiloꝝ galāge. añ. ℈. j. macis. ʒ. ij. ambre si diues est. ʒ. j. pulueriçent᷑ per se ⁊ reforment᷑ trocisci cū. ℥. ß. terbentine sicce ⁊ modico vini aromatici ¶ De annexis v̇o aeri corpus suuꝫ bñ munitū teneat uestibus suffultis pellibus agninis uel vulpinis. Et caput suuꝫ infulis de panno de graua factis bene munitū teneat suffultis pellibus de dossibus narioꝝ: uel vulpinis aut agninis ut p̄dictuꝫ est. Et caueat ab accensione carbonuꝫ in camera sua nisi prius fuerint exterius bene igniti ⁊ ab aere euentati.

Cibi huius viri debēt esse ex carnibus laudabilib᷒ accepti ad siccitatē declinantibus magis q̄ ad humiditatē. ¶ Et sunt carnes pullorū bñ adultoꝝ ut gallinaruꝫ uel caponū p̄dicū uel fasianoꝝ ⁊ starne ēt ⁊ francolini. Et caro paronis qui est auis in mōtib᷒ vincētinis inuēta: statura maior q̄ anas colore nigro ⁊ hñs dentes in palato: ⁊ est auis notabilis fortitudinis ⁊ ferocitatis. Cuius caro me iudice ualde laudabilis est: quoniā caro ale eius caponis ⁊ pectus eius ⁊ vituli sapore pticipāt: ⁊ tota eius caro ꝯueniēs est. silr̄ laudabiles sunt carnes auiū minutaꝝ in mōtib᷒ degētiū uel in nemorib᷒ Et carnes vituloꝝ ⁊ castratoꝝ in mōtib᷒ degētiū. Caro eni hedi oib᷒ alijs domesticis laudabilior est: sicut carnes gaçelli inter syluestres maiorē laudē merent᷑ hēre. Caro cerui leporis ⁊ apri iterū sūt ꝯueniētes ⁊ caro castrati ualde pinguis ⁊ agnorū cuniculoꝝ anserū ⁊ anatū ⁊ ulr̄ oium aialiū in aq̄s degentiū carnes huic viro non sunt cōuenientes: neqꝫ ēt laudo carnes ortiginis uel q̄tule auis. Caro v̇o pauonis iuuenculi nō est vituperanda. Columborum carnes ⁊ ꝑprie pēnatoruꝫ ⁊ syluestriū ēt ualde utiles sūt ei. ¶ De piscib᷒ v̇o nō curet accipere ⁊ ꝑprie elixis: fontalibus autēꝫ piscibus ⁊ maritimis frixione p̄paratis uti pōt ⁊ proprie quoꝝ usum fame coitas approbauit. uelut sunt lucij torrētine narioli marsiones carpiones rūbi menule orade steriliones ⁊ siles. Usus autem cancroꝝ non placet mihi nisi ualde raro. Qui v̇o sunt sicut tince regine cephali goti ⁊ similes dimittant᷑. nam multa humiditate remolliendo ⁊ calorem tegēdo p̄parant ad putredinem.

¶ De plātis vō uti potestis cal'is oīb⁹ sicut petroselio feniculo saluia rosmarino mētba origano serpillo rutba nasturtio caulib⁹. De radicib⁹ vō ɔueniunt rape ꝛ napi carote rapbanus ꝛ cōsiles. Plante vō frigide sicut bleta spinachia portulaca cucurbita lactuca endiuia sempuiua ꝛ cicorea ꝛ cōsiles non placent mibi. ¶ De fructib⁹ vō placēt mibi ficus vue amigdale auellane poma ꝛ ppe dulcia ꝛ pira electa ꝛ ppe cocta. Et pōt uti castaneis ꝛ pprie coctis lȝ raro. Iuiube vō nuces cerasa in modico usu. cucumeres vō placēt mibi: iter eos tñ pepones dulces ꝛ solidi laudant̄ ei. Alij aūt fructus non placēt. ¶ Leguminū aūt usus nō mltū mibi placet. ex laudabiliorib⁹ tñ inter ea sunt cicer rubeū pānicū ꝛ far. ꝛ usus ptisane ordeacee cū çuccaro. Reliqua vō que sunt sicut fabe faseoli, sisamus ꝛ silia dimittant̄. ¶ De condimētis aūt placet mibi oleū oliuarū ꝛ ppe quāto magis annosum est usqȝ ad annos decē. ꝛ oleū de nucib⁹ iterū ɔueniēs est ei. ꝛ oleum de amigdalis dulcibus ꝛ de auellanis. Butyri vō ꝛ piguedinis porci anatis ꝛ anseris usus abborrendus est. ¶ Caseus aūt ꝛ pprie frangibilis vnius anni etatem bn̄s ꝛ ad salsedinem eleuatus bonus est ei. Mollis vō ualde pinguis ꝛ butyrosus caseus euitet̄. silr lactis recentis non cocti usus ꝛ colostre dimittat̄. Recocta tñ est sibi collaudanda. ¶ Aceti autez usus agreste salite lymonū ꝛ arāciorꝝ ꝛ granatorꝝ quorūcūqȝ sibi cōueniens est. ¶ De aromatib⁹ vō ɔueniūt ei spēs ex pauco pipere ꝛ multo cinamomo facte cū modico ēt çinçiberis galāgar. macis ꝛ nucis mus. ꝛ ligni aloes. Crocus aūt in oī cibario suo bn̄ laudabilis est. ¶ De ptib⁹ vō aīaliū nō utat̄ ad plurimū uel frequēter capite uel cerebro neqȝ cauda uentribus neqȝ renib⁹. Alijs aūt ptib⁹ uti pōt ꝛ ppe nō ualde pinguib⁹. ¶ Panis aūt eius sit de pura simula factus: lȝ argumēto sūpto ab excessu būiditatis ɔueniētior ei foret panis modicum furfuraceus: aut saltē fact⁹ ex farina cū ordei ꝛ spelte farina cōposit⁹. ¶ Uinū vō eidē ɔueniēs est ꝛ esse oȝ mediocris fumositatis ꝛ nullo mō aqueū boni saporis ꝛ ad ponticitatez inclinatum: ꝛ nullo mō dulce nisi ualde parum ꝛ raro ꝛ colore oȝ esse album uelut aurū uel rubicūdū ꝛ odorē suauē bn̄s sine alicuius aque cōmixtione siue fuerit p̄cocta siue nōlis: ꝛ nullo mō melli cū çuccaro cōmixta. Dulcia enim calida sicut mel eēnt eidē ita nociua sicut çuccarum est eidem iuuatiuū: non tamen in multo usu.

De ɔueniēti aūt administratiōe mot⁹ uel exercitij iam ex p̄dictis appet ꝙ exercitiū ei ɔueniēs nō oȝ pertransire id qd̄ calefacit cū mediocritate ꝛ non violenter. magis enim eēt ex uebementi exercitio nocumētū per viaz ebullitionis ꝛ dispōnis ad putredinē: ꝙ iuuamētum per viam cōsumptionis materie per exercitium acquisite. ¶ Itaqȝ per ɔtinuationem uel plixitatē exercitij mediocris acqrit̄ ɔsumptio māerum superfluitatū que buic viro necīa est. Neqȝ erit dubiū ut superueniat in māebus putrefactio ex agitatione ipsarꝝ que per exercitium sibi ɔueniens consumpte sint: uelut motus pgressiu⁹ ante cibū lōgo tpe factus. aut eqtare gradariū equū usqȝ ad calitatis augmētū ꝛ leuis puocatio sudoris. aut suauiter mōticulū ascendē ꝛ ab eo suauiter descēdē. aut quarto uelut eēt ludus aliqs quo in mēbris agitatito notabilis acqreret̄. sicut est ludus cū spa uel pua pila. Cuius iuuamētum excellēter approbat Gal. in toto processu libelli quez fecit ad epidonū. eo qȝ ptes oēs equaliter exercitant̄ interiores ꝛ exteriores. s. exercitio tam eqli ꝛ p motū talē ɔueniēter fit distractio māerū de centro ad circūferētiā: ꝛ ɔsumunt̄: ēt māe multe expellunt̄ sensibili ꝛ insensibili expulsione. At vō iterꝝ solide ꝛ ɔsumpte fiunt ptes mēbrorꝝ ex consumptiōe p̄dictarꝝ superfluitatū. sicut eedē lasse reddunt̄ per illarꝝ bumiditatū p̄ntiā. Adbuc iterꝝ ꝛ sexto nō incōuenit exercitium uectigatione nauis sine tamen discrimine periclitatiue subuersiōis. ¶ Et qm̄ qn̄qȝ ɔtingit pp occupationes boīum bas exercitij spēs non ita babilr administrari posse. Ideo loco illarum ɔueniēs erit administratio fricationum que p̄ administrentur a genibus usqȝ ad pedes inferius trabēdo cū compressione quadā ꝛ ab inguinibus usqȝ ad genua: ꝛ a spatulis usqȝ ad nates: ꝛ ab bumeris usqȝ ad manus motu mās a pfundis ptibus diuertendo supficiales usqȝ ad notabilis rubedinis acquisitionē. post oīuȝ ciborꝝ assumptionē quies semp est ei necessaria ꝛ nō motus neqȝ exercitiū aliqd̄ in tali bora fieri debet.

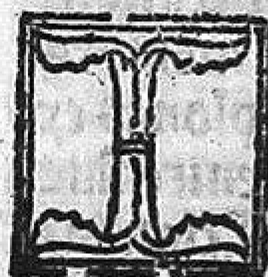
Quoniā somnus mās digōni meliori p̄parat vniēdo calorē ɔueniēs est ei ɔ dūmō mensuram nō excedat borarū octo tā in die ꝙ in nocte cōpleta. amplior vō somnus: ppterea qȝ bumectat obtundendo calorē p modū circūdationis ipsius a multitudīe māerꝝ nō est laudabilis. Et eo maxime qm̄ vir iste maxīe molestat̄ catarris ꝛ reumatismis. Sed plixa dormitio augmētat eos: ut pȝ 2ª pmi. cap̄ de bis que p̄ueniūt ex sōno. Igit̄ plix⁹ sōn⁹ eidē est icōueniēs. ¶ Cōueniētior aūt dormitio est ei post cibū p vnā borā uel duas ꝛ dormiat capite nōbilr eleuato. Et effugiat dormitionē supinā ꝛ maxime qm̄ ipsa inclinat mās ad posteriora que eēnt cāe augmētati a patis ulcerosi in fiteri exītis. de quo supra visum est in sectione pma. Uigilia aūt ultra mensurā somni iā descriptā oī alio tpe est eidē ɔuenientior. Et attendat ēt ꝙ si dormiret ɔuenienter in nocte oīno euitanda est dormitio diurna. ut patet 2ª primi. preallegato cap̄.

Ciborꝝ ꝛ potuū mēsura excessiuā ab boc viro euitandā esse pȝ ex p̄dictis. eo qȝ in ipso augmentū bumiditatū ualde supfluū est: igit̄ subtractio cibi ab extremo grossius dietādo qd̄ est latus sanorꝝ subtrabēdo uersus mediū per eqdistātiā est sibi ɔueniēs. eo qȝ in viro isto necīa est exiccatio. igit̄ talr̄ qn̄qȝ famescere ꝛ cibi ꝙtitatem notabiliter subtrabē est eidē pfectū istȝ. eo qȝ corporibus bumidas carnes bn̄tibus famē adbibere conuenit. fames eniȝ exiccat corpora tam per viam resolōnis conuertentis bumores in uaporem: ꝙ per viam subtractionis: ut patet 7º afforismorum. affo. ꝛ commento. 59º ꝛc̄.

Accidentia aīe quecūqȝ sunt cā distrabendi calitatē inatā a mēbris in qb⁹ oȝ fieri digō māerꝝ que abundāt in boc viro p que ēt accītia calm inatuȝ qd̄ est spūs coartatū uel per modū cuiusdā suffocationis suffocatū detinet̄ in pfundo corpis euitari debēt pp cām p̄dictā. Et ēt qȝ motu caloris de circūferentia ad centrū māe buorales ēt intrinsecus pfundant̄. Et adbuc 3º qm̄ pp intensiorē esse factā calitatē in pfundo corpis māe per viā ebullitionis disponunt̄ ad putredinē sicut ipse eidē experiri pōt: qn̄ angustia uel tristitia aliqn̄ notabilr affligit ipsum. ¶ Et forte ꝙ vna de cāis que pduxit būc virū ad multiplicationem bumiditatum multarꝝ per viā indigōnis fuit instantia passionum aīe tristātiū ꝛ angustiare facientiū. Unde ex bis oībus ponē oȝ mēsurā moderamīs earꝝ cū letitia ꝛ bona spe ꝛ quiete aīe. Fortassis aūt si vir iste sui regiminis eēt librator bon⁹ aliqn̄ ɔueniens eēt ei leuis iracundia ꝛ aliquo tpe durās. ¶ De annexis aūt accītib⁹ aīe caueat vir iste ne excedat in coitu: ꝛ ppe sup replōne ciborꝝ facto. argumēto sūpto ab etate cōplone ꝛ bitudine. tñ ɔcessione legis nō eēt ei incōueniens venereum actū bis in septimana explere ꝛ boc transeat de lectione.

Secunda sectio duo continet capitula.

¶ De istis pbibētib⁹ augmentū supfluū māerꝝ in boc viro ꝛ abscindētib⁹ mās iam in eo inuentas. Cap. I.

Sit p regimīe bui⁹ viri p medicialia. 20. singularib⁹ remedijs visuȝ est mibi eidē puidē. ¶ Primū itaqȝ erit ut oī anno a p̄ncipio mēsis martij usqȝ ad vigesimāe eius itendat euacuare corpus sm̄ istū modum. p̄ ꝙ flōmet̄ de basilica dextri lateris sub cubito posita in bora electa. s. mane p vnā boram post ortum solis digōne prima ꝛ 2ª iam celebratis ꝛ uentre eius a fecibus iam emundato. ꝛ 4ª pmi. cap̄ 20º colligendum. Et extrabat̄ sanguis ab. ℥. v. usqȝ ad. vj. ℥. ¶ 2m remedium est: ut p̄missa flōmia euōne minoratiua euēt uenter eius cū bac medicina. ℞. cassie paulo ante de cāna extracte cum aq lupullorꝝ. ℥. j. agarici ꝛ reubarbari electorum ana. ʒ.

j. çinçiberis spice nardi. añ. ℥. v. salis gēme. ℥. j. misce ⁊ cum ℥. iij. aque ordei p̄calefacte accipiat̄ duabus horis ante diem ⁊ tardetur cibus sex horis post quintam accipiendo cyathū vnum aque ordei calide cum modico çuccari. ¶ 3m instr̄m est: ut post minoratiuum p̄dictū sequēti mane hora p̄dicta incipiat accipe hoc digestiuū calefactum ⁊ otinuet ipsum diebꝰ octo. ℞. syr. de bisantijs. ℥. j. syr. de absinthio. ℥. ß. aque cicoree lupullo⁊ ⁊ cuscute. añ. ℥. j. misce. ¶ 4m instr̄m est: ut die nono imediate sequēti purget̄ cum hac medicina. ℞. succi rosꝭ. ℥. j. eluarij hamech descriptione maiori. ℥. iij. eluarij de psilio ℥. ij. misce ⁊ accipiatur eo mō ⁊ oibꝰ obseruatis que supra de minoratiuo scripta sunt. ¶ 5m instr̄m est: ut si vir iste tp̄e assūptionis digestiui eēt stipticus uentre ⁊ nō bn̄ largus accipiat oi sero uel saltē oi alterno sero vnā de infrascriptis pillis uel duas ad plus pa⁊ añ cenā ⁊ supplebūt assumptionē clisteris ⁊ utilius opabunt̄ in eo a supiꝰ citius attrahēdo q̄ faceret clistere. qbus ēt pillis uti poterit in reliquo usu ꝯseruatiuo sue sanitatis ⁊ p̄seruatiuo eius a lapsu. Et est earū descriptio. ℞. reupōtici electi. ℥. iij. reubarbari agarici hermodactylo⁊ añ. ℥. j. ß. epithimi. ℥. ij. pulpe colloqntide. ℈. ij. anisi çiçiberis dauci siseleos. añ. ℥. v. viola⁊ rosa⁊ masticis añ. ℈. ß. aloes abluti. ℥. iij. pulueriçent̄ oia per se ⁊ ifundant̄ in. ℥. iiij. succi rosa⁊. deinde exponant̄ soli uel igni non violento usq₃ ad exiccationē. deinde iterum supaddat̄ succus scd̄a ⁊ tertia vice semp exiccādo. de hac ergo massa fiat pille de oi. ℥. vj. uel. vij. ⁊ utat̄ eis ut iā dictū est. Neq₃ hic mirādū est sīn hoc cōposito puā accepi aloes q̄titatē. eo q₃ cū hic vir sit emoroidicꝰ ⁊ aloes aperiat orificia uenarū ani dubitabilis eēt in eo usus aloes ⁊ maxime in diebus frigoris. iuxta illud scd̄i cañ. cap. de aloe. Dare aūt aloe in diebus frigoris timorosum est q̄m educit sanguinē. ¶ 6m instr̄m est: ut vir iste post purgationē p̄scriptā usq₃ medietatē septēbris utat̄ hoc eluario de quo accipiat. ℥. ß. ter in septimana in aurora ⁊ tardet̄ post ipsum cibus horis 4or. Cuius descriptio. ℞. seminum cuscute cicoree endiuie atriplicis ⁊ scariole añ. ℥. ij. rosarum violaru₃ sandalo⁊ rubeo⁊ coriandri p̄parati cyperi añ. ℥. iij. corticu₃ capparo⁊. ℥. j. ß. tamarisci scolopendrie seminis plantaginis añ. ℥. ij. ß. semis agni casti. ℥. ß. anisi succi liquiritie. añ. ℥. j. gariofilorū cinamomi electi piperis al. añ. ℈. iiij. ligni aloes. ℥. ß. çuccari al. ℥. iij. çuccari cādi. ℥. ij. mellis rosati colati. ℥. v. coquatur çuccarum cum syrupo lento igne ⁊ circa infrigidationem eorum addant̄ spēs ⁊ fiat eluarium. cuius usus sit ut dictū est. ¶ 7m instr̄m p̄ncipale est: ut iste vir assuescat sepe abluere pedes usq₃ ad inguina cū decoctione ista. ℞. viola⁊ rosa⁊ florū nenufaris oium exiccato⁊. añ. M. iij. folio⁊ salicis. M. iiij. flo⁊ camomille foliorum saluie. añ. M. ij. coquantur in notabili q̄titate aque usq₃ ad consumptionē tertie ptis. ⁊ cū ea calida fiat ablutio per horā añ cenam ⁊ cōueniens exiccatio. ¶ 8m instr̄m est: ut vir iste post iam dictā purgationē saltē semel in die inungat emoroidā illā eminētē cu₃ hoc linimēto ante q̄ perueniat ad ulteriorē curationē₃ eius que erit securior post scd̄am euōnē infra dicēdā. Descriptio linimenti est hec. ℞. olei de crisomillis. ℥. j. ß. pulueris philipendule. ℥. j. ß. litargiri spumificati. ℥. ß. croci. gra. iij. terant̄ sil longo tp̄e in mortario plumbeo cum suo pistello. ⁊ de hoc tepido liniatur locus ut p̄dictum est. ¶ 9m instr̄m p̄ncipale cui insistendu₃ est cū magna attentione est ut oi sero sup pte capitis anteriori a fine capillo⁊ usq₃ ad çenit capitis per latitudinem cōmissure per quatuor digitos inter capillos de hoc puluē ad q̄titatē qnq₃ grano⁊ ordei suparsgat̄ ⁊ fiat eius renouatio oi sero per duas horas post cenā decenti capitis pectinatione premissa. Cuius descriptio. ℞. folij. ℥. j. ligni alo. ℈. iiij. amomi calamenti origani pulegij sticados. ana. ℥. j. ß. rosarum florum nenufaris. añ. ℈. j. pulueriçent̄ oia per se ⁊ decēter misceātur ⁊ conquassentur in mortario. ¶ 10m vō principale remediu₃ in quo magna habēda est fiducia. est ut vir iste omni mane incipiendo a medietate mensis martij usq₃ ad medietatem iunij: aut saltē₃ oi alterno mane masticet vnā de infrascriptis pillis nihil degluttiendo de eo qd̄ dissoluit̄ ab eis: sed totū expuēdo. qrū descriptio. ℞. cubeba⁊ calami aromatici piretri añ. ℥. j. liquiritie anisi assari sticados costi stapbisagrie. añ. ℈. iiij. masticis dissoluti cū modico aceti. ℥. j. pulueriçent̄ oia et incorporent̄ cū predicto mastice: ⁊ fiant formule sīles auellanis que p̄us sub sole uel ad ignē exiccari debent. deinde accipiant̄ ut supra. ¶ 11m remediu₃ p̄ncipale est. ut vir iste caput suū oi septimana semel ante prādiū abluat cū infrascripto lixiuio. deinde caput diligenter exiccet̄. Cuius descriptio. ℞. foliorū hedere muralis maiorane sticados arabici folij indi. añ. M. j. rosa⁊ cubeba⁊. añ. M. ß. ireos aristologie lōge paucedani acori. añ. M. j. partes duas coquant̄ cū lib. 30. aque usq₃ ad consumptionem tertie partis. deinde superaddatur lib. j. cineris sarmentorum vitis: ⁊ iterum modicum bulliāt simul. deinde fiat cum eo ablutio. si autem in operatiōe sua hoc lixiuium videretur acutum nimis in eius coctione cineris mensura subdupletur: ⁊ erit leue ualde. ¶ 12m instr̄m p̄ncipale est. ut caput istius viri ⁊ in sula eius omni sero ⁊ mane suffumigent̄ cū hoc puluere proiecto ad carbones ardentes usquequo bn̄ calefiant. ⁊ caput ēt eius circūquaq₃ eode₃ puluere diligenter suffumiget̄. Cuius descriptio. ℞. storacis calamite. ℥. j. lauda. ℥. ß. ambre mus. añ. ℈. ß. si non timet expēsa₃ aut saltē grana. iiij. ligni aloes. ℈. iiij. thuris myrre corticū opoponacis. añ. ℥. j. pulueriçentur omnia per se. deinde commisceantur ⁊ fiat ex eo ut dictum est. ¶ 13m instr̄m principale est. ut ēt vir iste persepe teneat in manu hunc puluerem in syndone retorta bene ligatu₃ sepissime odorando ipsum. Cuius descriptio. ℞. gariofi. galange piperis albi cinamomi electi nucis mus. añ. ℥. ß. origani folij assari sticados. añ. ℥. ij. pulueriçentur omnia per se ⁊ cōmisceantur. ¶ 14m singulare remedium est. ut vir iste postq̄ fuerit euacuatus ⁊ masticationem suprascriptam tp̄e iam predicto otinuauerit post ipsam saltem in septimana q̄ter in medijs tertijs ipleat os eius cum aq̄ huiꝰ decoctionis calā ⁊ faciat cū ea gargarisma saltē quinque vicibus pro mane. Cuius descriptio. ℞. stapbisagrie corticū agarici pulpe colloqntide. añ. ℥. ß. anisi. ℥. j. ß. ciamomi electi se. feniculi se. endiuie ⁊ scariole. añ. ℈. j. succi liq. añ. ℥. ij. costi radicū iari artbanite. añ. ℈. ij. aque fontis lib. vj. coquātur oia lento igne usq₃ ad ꝯsumptionem tertie partis. deinde colent̄ sine alia expssione ⁊ colature addantur mellis. ℥. iiij. deinde coquant̄ lento igne usq₃ ad ꝯsumptionē quarte ptis ⁊ reseruentur in uase obturati orificij ⁊ fiat ex eo ut ia₃ dictū est. ¶ 15m singulare remedium est. ut hic vir sepe assuescat facere fricatiōes incipiēdo a genibus trahēdo usq₃ ad cauillas. deinde ab inguinibꝰ usq₃ ad illas cū pānis asperis fricādo mēbra usq₃ ad eo⁊ rubificationē aliq̄tā. deinde icipiat a spatulis usq₃ ad nates sīr ꝯfricādo. deīde ab humeris usq₃ ad manus faciēdo ut iā dictū est. ¶ 16m remediu₃ est ut hic vir post purgatiōes iā dictas saltē in septimana q̄ter totā spinā suā inungi faciat in mane qn̄ surgit: ⁊ in sero qn̄ se exponit in lecto cū hac iunctiōe q̄ utat̄ a p̄ncipio mēsis octobris usq₃ ad mediū mēse₃ martij. ℞. olei violarum olei de nenufare. añ. ℥. ß. olei de costo. ℥. j. ß. spodij se. plantaginis rosꝭ coriādri p̄parati. añ. ℥. ß. pulueris melliloti flo⁊ altee macis origani calami aromatici. añ. ℈. ij. cere q̄tū sufficit fiat vnguētū molle. ¶ 17m est. ut alia pte anni utat̄ hoc vnguēto scd̄o spine applicato: ut de p̄cedēti dictū est. Cuius descriptio. ℞. amili. ℥. ij. mucillaginū se. al. ⁊ se. malue. añ. ℥. j. ß. olei rosa. ⁊ de nenufare. añ. ℥. vj. camphore. ℥. j. incorporentur omnia simul longa contritione in mortario cum vitellis duobus oui: ⁊ fiat de eo ut dictum est. ¶ 18m instrumentum est. ut vir iste saltem in anno semel ⁊ p̄prie in mense septēbris faciat sibi apponi uentosas post purgationem sequentē ⁊ cū scarificatiōe a sexto die nouilunij usq₃ ad 14m eius. ¶ 19m remedium est. ut post medietatem mēsis septembris accipiat hoc digestiuum quod otinuet diebus decem modo ⁊ hora p̄scriptis in digestiuo accipiendo in tp̄e ueris. Cuius descriptio. ℞. syrupi de endiuia. ℥. j. syrupi de epithimo. ℥. ß. aque cuscute cicoree ⁊ absinthij ana. ℥. j. misce.

¶ 20m & ultimū remediū est: ut post digestiuū p̄dictū euacuetur cum hoc minoratiuo ad suas dispōnes conuenientissimo. ℞. iere Gal. simplicis succi rosati añ. ℥. j. cassie extracte de cãna cum aqua violaꝝ. ℥. ß. accipiat cum cyatho medio aque ordei calefacte & tardet post ip̄m cibus horis sex p̄mittēdo aliqd̄ abstersiuū post quātā horā: ut macrū ius pulli cum çuccaro: aut aquā ordei calidā. Hec de cap̄ p̄ sectionis tertie.

¶ De cura ap̄atis supradicti in fiteri existentis. Cap. II.

Nunc aūt redeūdū est ad curā ap̄atis iam dicti qd̄ siue sit condiloma noiandū siue sit ficus appellādū siue sit eminens emoroidale ap̄a. Sūma vitas est q̄ est apostema in circūferentia ani extra pēdēs genituȝ a sanguine melico in carnositatē cōuerso. eo mō quo sepe vidē contingit sephiros uel sclirosim in locis cōsilib' ap̄atis. Et non est incōueniens uereri q̄ extremitas emoroidalis uene ap̄a a sanguine melico extra promineat. Et hoc qdē cōuenienti speculatione indiget in curatione canonica. si enim tale apostema ulcerosum uel ulcus apostemosum noiare uelis existat substantia carnosa melica: tunc ualde facile curare poterit deponendo ipsum ut inferius docet. ¶ Si aūt tale ap̄a fuerit extrema ps̄ uene que iam ad ap̄a peruenit & ulcus: tunc pȝ q̄ erit curationis longe magis difficilioris pp̄ plura. ¶ Primo q: per apertionem emoroidales per continuam effusionē corpus emundanta supfluitatib': tunc curare eas completa cura est ꝯ preceptum antiquioris p̄ris. ubi dixit affo. Emoroidas sanare antiquas si non vna apta relicta piculū est hydropē fieri aut maniā aut meliam &c. ¶ Amplius si cura huius cōplete fieri poȝ p. quā retineat qd̄ euāri solebat: tunc patet q̄ multiplicabunt repletiones oppilationes & apostemata intrinseca uel extrinseca & alia nocumenta que colliguntur quarta primi. cap̄ de retentione euacuationuȝ. & clarius. 17a tertij. cap̄ de retentione cursus emoroidalis.

Qualitercūqȝ tñ contingat cura hui' dispōnis a sapientibus quadruplici mō assignata est tam grecis arabicis q̄ latinis. ¶ Et prima quidem via est ut p̄mundificato corpore sicut apparuit in precedenti sectione p̄cedat in exiccando predictas eminentias cū quatuor instrīs p̄ncipalr̄. ¶ Quoꝝ p̄mū est eluariū hoc. ℞. mirab. indoꝝ bellericoꝝ. añ. ℥. ß. radicum philipendule. ℥. v. curcume. lacce p̄parate polipodij thimi. añ. ℥. j ß. macis floꝝ rosma. añ. ℥. ij. syr. de corticibus citri mellis rosati colati. ana. lib. ß. çuccari al. ℥. iiij. coquatur çuccarum cum p̄dictis syr. & fiat eluarium de quo oi mane qnqȝ horis añ prādiuȝ accipiat. ℥. ij. ¶ 2m v̄o instr̄m est: ut locus fiteri sepe abluat cum hac decoctione aut sedeat in ea. ℞. gallarum cupressi nūero 20. coriandri p̄parati cupullarum glandiuȝ añ. M. ij. scorie ferri. ℥. iiij. radicū philipēdule. ℥. ij. coquant in lib. 40. aque usqȝ ad ꝯsumptioneȝ medietatis & ex ea calefacta fiat ut dictū est. ¶ 3m v̄o remediū singulare ē. ut sepe fiteri suffumiget cū hoc puluere carbonib' ignitis supaspso. ℞. thuris laudani añ. ℥. ß. gallie mus. ℥. ij. scorie ferri. ℥. iij. fiat puluis. ¶ Ultimū v̄o remediū est: ut ille locus iungat cū hoc linimento ter uel quater in die. ℞. olei de crisomill. olei de costo. añ. ℥. ij. laudani storacis calamite colofonie. añ. ℥. j. ß. tucie prepate. ℥. x. scorie ferri pulueriçate. ℥. xv. cere albe q̄ tū suffic. fiat vnguētum. ¶ 2a v̄o via p̄ncipalis curationis huius dispōnis est: ut apostema illud cum forpicibus ignitis simul abscindat & cauteriçet & curet locus cum vnguento basiliconis descriptiōe maiori usqȝ ad completam curationem. ¶ 3a v̄o via est. ut iterum ap̄a illud cum potentiali cauterio deponatur & proprie apud illos qui ferri candentis administrationem timēt. Et nota q̄ sermonem extensum magis circa istas duas vias facere non curaui & pp̄ horribilitatē ipsaruȝ. & eo q: raro his duobus modis curationis vidi feliciter terminare. ¶ Ultima v̄o via que mihi magis dilecta est & securior: est ut ap̄a illud eminens cum ceroto duplicato prope cutem circūligetur stringendo condecenter. deinde oi tertio die ligatura renouet pauper stringēdo magis q̄ prius. Et sic tandem sepe religando ap̄a mortificabitur per prohibitionē transitus nutrimenti conseruantis ip̄m. ¶ Cū ergo ceciderit ap̄a usqȝ ad tres dies superficialr̄ ualde & leniter madefiat cū aqua salis armoniaci. deinde post illud curetur cuȝ vnguento basiliconis iam predicto usqȝ ad consumptionem cōpletā. Et istis pactis bn̄ficio oipotēris dei ab oib' istis dispōnibus p̄dictis cōplete curabit. qd̄ concedat ille qui oia imperio suo bñ ducit. Ad laudes eius sempiternas. Amen.

Consilium. 268.

De mala complexione humida dominante cum subdñio caliditatis: & abundantia flegmatis cum octo malis dispositionibus que sunt. ¶ Catarrus descendens a capite ad inferiora mēbra cū grauitate capitis & tussi. ¶ Dolor iuncturaꝝ qnqȝ eueniens. ¶ Stupor membrorum super que dormit. ¶ Paralisis. ¶ Debilitas siue ipotentia ad motū ꝓgressiuū pp̄ lassitudinem. ¶ Debilitas digestiue stomachi. ¶ Infectio cutis faciei a flegmate salso. ¶ Lapis multiplicatus in renibus. ¶ Diuidit autem consilium in capitula duo.

¶ De causis & signis dictarum dispositionum. Cap. I.

Omnium mēbroꝝ complx̄o nālis hui' viri declinat a medio uel equali per augmentum humiditatis excessiue ut videbit ex sequentibus. Et cum hoc declinat ab eo p nocumentum caliditatis. & apparet ex his que declarabunt q̄ complx̄o huius viri nō fuit in p̄cedētib' annis minus calida q̄ humida. ¶ Rubicūditas enim coloris arguit multitudinem sanguinis & dominium innati caloris & maxime cum augmento carnositatis quantam habuit iste vir. ¶ Adhuc etiaȝ magnitudo corporis & extensio membroꝝ oiuȝ arguit multitudinē m̄aeꝝ ex qbus & gñant & extendunt ipsa. significat et caliditatis potentiā obtinentis in plasmatione: quātūcūqȝ humiditas & sanguinea multa eēt ꝯiuncta defectui caliditatis innate nō posset fieri dilatatio & plasmatio mēbroꝝ cum extensione. Cum igit̄ iste vir sit trāscendens mediocrem staturam multum carnosus & rubicundus apparet q̄ a gn̄atione sanguineus fuit: imo usqȝ in hodiernum tēpus ita perseuerat. lȝ nunc humiditas supexcedat mensurā caliditatis. ¶ Et si non pp̄ aliud hoc deduceretur sufficeret declinatio etatis ad hoc demonstrandum cum a iuuentute sua trāsiuerit ad finē p̄mi senij. imo ingressus est latitudinem decrepite etatis: q: iam agit annum sexagesimūsextum eius. Cuȝ ergo caliditas que fuit in t̄pe consistentie naturaliter minuatur & notabiliter post ipsam: ut legitur prima p̄mi. capitulo de etatibus. patet q̄ diminuta caliditate in hac parte etatis superexcreuit humiditas tam naturalis q̄ aduentitia in huius viri complexiōe in etate tali: ergo licet iste adhuc remanserit sanguineus in fine primi senij uel in principio decrepite etatis: maior tamen est excessus rubicunditatis ex parte humidi q̄ ex parte caloris.

Ex quibus oibus intelligēti theoricam medicine ualde facile apparere possunt cause accītium que de ipso mihi scripta sunt. ¶ Quoꝝ primū est supabundantia flegmatis que ꝯsequit calitatem diminutā pp̄ qd̄ generant flegmata & nālia & accidētalia: & multiplicantur in viro isto. ¶ Unde non est mirabile si ei supueniat accidens s̄m q̄ est catarrus. siue multa sit materia defluens & cito & nominatur defluxus. siue sic paulatine & descendens ad pectus & dicitur catarrus. siue eadem materia paulatine & multa tarde descendens colligatur in faucibus & dicetur brācus uel materia ista sit subtilis & acuitatem habens que descendens ad nāsam & nasum dicitur corriça. siue materia predicta paulatine & occulte descendens per uenas arterias uel neruos colligatur in musculis uel iuncturis & dicetur stillicidium. ¶ Ex quo considerator ueniabitur causam tertij accidentis. s. q̄ quandoqȝ huic viro euenit dolor in iuncturis.

¶ Et ex hoc fundamēto itex 4° deducit cā euētus difficultatis anhelitus in hoc viro. Nā eni catarriçando delata ad pectus si imergit pāniculis ⁊ vilis lōgitudinalib⁹ arterie trachee ⁊ pāniculox pectoris facit difficultatē anhelitus in qua nocet eger notabilr in spiratiōe. Et si p̄dicte mãe recipiant in latitudinalibus vilis p̄dictox mēbrox nocebit anhelitus in expiratiōe.i.in expulsione fumox capinosox ⁊ aeris deintus ad extra. Et si infundent p̄dicte mãe in mēbris utriusq3 iam dictis tūc neciū erit fieri nocumētū anhelitus tā in spirando q̄ inexpirando: qđ a sapientib⁹ dictū est orthomia: in qua patiēs nō bene pōt anhelare nisi cū erectiōe corporis ad sursuz. ⁊ est dispositio tremēda ualde. Et si cōtingeret tales mãe effusas esse ad spatiositatē pectoris ibi putrentes facerent empima. Et si eedem mãe in pulmone putrent ipsum corrūpendo perducerent ad ptisim. sicut ipse bene timet. ¶ Adhuc ēt cōtēplando subtilr appet cā q̄re vir iste cuz dormit incurrit stuporem sup p̄te sup qua decūbit. hoc eniz accidit q2 decūbente corpe sup dextra p̄te humorales mãe flatice aquose ⁊ mucillaginose fluūt ⁊ ɔgregant in p̄te illa. Cū ergo ipse imergantur in extremitatibus supiorib⁹ uel originib⁹ nernox sensus qui oriunt a cerebro: pz q2 pp clausionē aliquātā ipox p̄hibetur penetratio spūs ad mēbra sensus. ¶ Propter qđ si totaliter a predictis mãeb⁹ fieret oppilo in predictis neruis: tūc auferet ab eis totalr sensus: ⁊ tūc icipere nt mēbra tēdere ad nō eē. ppterea q2 hoc solo sensu tactus p̄uatū aial nec̄e est mori. 3° de aia. ¶ Et si tales mãe silr oppilarēt originē neruox motiuorū. pz q̄ membra ēt priuarent motu ⁊ est dispositio apoplesie ɔsilis. imo eēt ipsa uera apoplesia si caderet hec oppilo in uētriculo cerebri cōpleta. ¶ Ex quo fundamento itex apparet cā suspicati accidentis sexti. s. euentus palisis. Si eni p̄dicte mãe aquose exn̄tes effunderent ad originē nuche in altera sui medietate retēte facerēt ei ul'em palisim dextre uel sinistre p̄tis b̄m inuentionē mãex in altera p̄dictax p̄tiū. ¶ Et ex hoc fundamēto soluit p̄bleuma vnū. v3. pp qđ cū p̄tes p̄dicte stuporē icurrerūt nō absoluunt ab eo nisi p multas fricatiōes ⁊ pānorū calorū appositionē. In accn̄tib⁹ eni ab eorū cais depēdentibus in fieri ⁊ in ɔseruari neciū est q̄ p̄manentib⁹ eox causis p̄maneāt ⁊ ipsa. stupor aūt ab oppilone dependet sicut effectus a suis causis. ¶ 7ᵐ vō huius viri accn̄s est debilitas uel ipotētia ad motū p̄gressiuū. tanta eni est in hoc viro humiditatū multitudo q̄ mãe ille effuse a cerebro b3 magnā p̄tē recipiunt in nuchā ⁊ in neruos fere oēs ab ea p̄grediētes. Cū ergo per eos p̄ficiat operatio p̄gressiui motus qˢ rō nabilr sunt dispositi in cōplone ⁊ substātia suis: pz q̄ tunc motus p̄gressiuus facilis fortis ⁊ pdurās erit: sed remollitis mēbris ⁊ incōstātioribus ad motū factis nocebit p̄gressiuus motus. ¶ Et adhuc pulchrius itellige q̄ esto q̄ nulla mā ferret ad mēbra motus p̄gressiui sola oppilo facta in originib⁹ neruox oriētiū a spōdilib⁹ renū ⁊ a spondilib⁹ alchatin alosos. i. caude eēt sufficiēs ad ipediēdū motū p̄gressiuz: q2 prohiberēt trāsitū spūs aialis sensibilis ⁊ motiui. sed potētie non exeūt in actus nisi p p̄ntiā istox qb⁹ agunt. ergo facta p̄hibitiōe totalis trāsitus eox subito priuaret hō motu ⁊ sensu in pedib⁹: per pedes intelligēdo magnos. Et ita similr facta oppilatione aliquanta ⁊ non completa fit nocumentuz aliquale ⁊ non totale. ¶ Ex qb⁹ intelligere potes cās diuersox accidētiū. Uidebis eniq̄nq3 hoiem ab equo uel altero cecidisse: ⁊ subito priuari motu p̄gressiuo ⁊ sensu a loco cinguli iferius usq3 ad pedes. ¶ Quibusdā aūt appebit q̄nq3 eos nō posse moueri. sed tñ sensum h̄re in p̄dictis locis. nōnullis aūt appebit eos priuari sensu: tñ moueri mēbra licet debiliter. ¶ Cuz vō mãe predicte a potētia virtutis expelluntur de profundis mēbrox ad exteriores p̄tes ibidem imerse ⁊ stantes faciūt extensionē. ⁊ q2 mãe ille nō sunt fluxibiles uel aquose. imo notabilr viscose: hinc est q̄ facta cōpressione sup mēbris remanet silitudo fouee: mãe eni ille non eque cito pp earū viscositatez redeunt ad locū cōpressum. q̄ cito ab eo p̄pulse fuerunt a potentia cōprimentis. ⁊ est reddere cā3 noni accn̄tis huius viri.

¶ 10ᵐ vō accn̄s ⁊ penultimū est debilitas stōchi circa quā etiā nō minus est ɔtēplādū q̄ in p̄dictis. op3 eni itelligere uel hāc debilitatē itelligi penes appetitū p toto. s. cibi aut penes digestiuā ei⁹. ¶ Et p̄mū cognoscet p abomiationē ad oia cibaria ⁊ per fastidiū ɔsequēs ipsa iā assumpta: ⁊ p subuersionē ɔñtez ad cibationē quā stōchus nō apphēdit ɔuenienter. ¶ 2ᵐ vō cognoscet q2 aut nocumētū in digōne p̄ueniēs est a m̄ltitudine frigiditatis ⁊ hūiditatis ipsius stōchi. ⁊ sensu ⁊ tactu percipiet fridītas ⁊ multitudo saltatiōis ⁊ lenities ⁊ inundatio in stōcho sensate arguunt multitudinem humiditatis in eo. ¶ Aut debilitas ipsius stōchi intelligit. propterea q2 cibaria nō ɔueniēter detinent. ita ut digerant ⁊ tunc accidet lienterica dispō que est uelox cibi per fecales vias expulsio priusq̄ ipē digerat: aut accidit simul in oib⁹ opōnib⁹ stōchi nocumētū. s. appetit⁹ digōnis ⁊ debite retētiōis nutrimētū in eo. ⁊ oia hec accn̄tia eueniēt in eo pp multitudinē frigiditatis ⁊ humiditatis nālis ⁊ accn̄talis ipsius stōchi: hec semp intelligendo p̄uenire ab anteriori cā corporali. nō eni est dubiū q̄ in regimine indiscreto hoium accidit nocumētū debilitatis in stōcho in oibus opōnibus eius. uelut ex multitudine ciboru3 ⁊ potuum in quātitate continua ⁊ discreta. ¶ Ultimi vō accn̄tis in hoc viro euenientis op3 itex videre cās. Cū ergo in hoc viro sit caliditas notabilis epis: ⁊ in eo notabilis inueniat cholere quātitas ⁊ humiditas ēt aquosa m̄lta in eo reperiat. p3 q̄ ex ambax mãex cōmixtiōe adinuicē acgretur salsedo. Cū ergo mā talis uaporabilis existat ad caput delata ⁊ in ipso recepta stimulat v̄tutē ei⁹ ad expulsionē. obtinente ergo v̄tute sup mãeb⁹ talib⁹ expellit eas de p̄fundo p̄tiu3 cerebri ad viliores p̄tes que sūt exteriores. Cū ergo ipē acuitate quā h̄nt apte sint corrūpe faciei p̄tes ⁊ ipē p se pp earū mollitiē sint parate corrūpi. Igit a tali mā in facie eueniēt pustule corruptiue cutis a qbus emitit uirulētia: humiditas etiā corruptiua p̄tiu3 in qbus recipit. ⁊ hoc est fl'a falsum qđ ita denoiat vulgus. eo q2 est corruptio substātialis partiū in quibus recipit p̄ueniēs a flegmate salso superius declarato. Et sic apparet uerificatio oium accidentium que molestant hunc nobilem virum.

Et hoc est fundamentum uerum inueniendi regimē huic viro appropriatum defendens ipsu3 a tāta periculositate q̄ tā minatur ei egritudines ⁊ accidētia predicta. Quod quidē regimē in duas diuidit p̄tes. ¶ Quarū prima discurrit mensurando conuenienter applicationem omnium sex rerum nō nālium. ¶ 2ᵃ vō explicabit regimē p medicinalia necessarium.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. II.

Ro secūdi vō capituli declaratiōe p̄mittendū est. p̄mo q̄ oiu3 rerum nō nālium effectus ita mensurari debent ut per eas acquiratur exiccatio notabiliter eleuata ⁊ infrigidatio remissa: l3 augmentum caliditatis in viro isto aduocaret ad se notabile3 infrigidatione3: tamē q2 etatiuus decursus p̄hibet ab illa. oportet mediocriter in hoc viro cum calidis procedere ita ut sint naturalis caliditatis in eo conseruatiua ⁊ ipsius non corruptiua. ubi ergo necessaria esset exiccatio in fine secundi gradus a principio tertij in hoc viro sufficit in eo applicatio calefacientium in primo gradu. per talia enim lapsus eius predictus cōuenienter poterit corrigi. ¶ Regimen itaq3 per sex res non naturales fuit tactum ab illo consilio parum ante scripto quod incipit. Omnia nocumenta.

Positurus regimen dispositionis huius viri per applicationem instrorū medicinaliu3 in hoc tertio capitulo diuidam ipsu3 in duas partes. In quarum prima ponetur regimen vniuersale conueniens ad oēs egritudines ⁊ accidentia premissa. In secunda vō parte ad vnumquodq3 illorum accidentium conabor describere remedia illorum correctiua ⁊ appropriata. ¶ Quantum ad primam partem premittendu3 est primo q̄ q2 in hoc viro apparet plenitudo u'lis mãex ⁊ mēbrorū omnium. Idcirco hic

ponentur instrumēta decem canonice necessaria. ¶ Primū ita qꝫ istrumētorū est, ut huic viro applicetur flōmia añ complementuꝫ autūni de basilica uena apta in domestica parte curvature brachij ꝛ proprie dextri: ꝛ educantur per eam sanguis. ℥.v. aut sex mane hora electa limitata. 4ª pmi. cap. 20º Et si hec flōmia nō posset applicari in atūno saltē fiat in prima parte hyemis ꝛ non pretermittat. magna eni repletio in hoc viro minat sibi pīcula que in pͥ cap. declarata sunt. ¶ 2ᵐ vō instr̄ꝫ cōueniēs est. ut mane sequēti flōmiā eūetur hac euacuatione vniuersali mioratiua ꝛ ēt appropriata. qm̄ in corpibus que nōduꝫ uehemēter egra sunt nō deficit māeꝝ digestio aliquāta aduocās ad se eradicationē. Describaꝫ ergo sic. ℞. aque eupatorij fenicli ꝛ saluie añ. ℥.j. agarici ele. ℥.j.ʒ. pulueris hermodactyloꝝ. ℈.ij. reubarbari elci. ℥.ʒ. çiçiberis. ℈.ij. spice nardi. ℈.v. sal geme. ℈.j. çucca. ru. ℥.ʒ. calefiāt aque ꝛ eis infundant medicie a mane usqꝫ ad duas horas ante diem tūc ergo totū calefiat ꝛ diligēter exp̄mat ꝛ eideꝫ cōmisceatur cassiefi. ℥.ʒ. dissolutis ergo inuicē ꝛ actu calidis existentibꝰ in potu dent ꝛ dormiat per horā imediate post assumptionem deinde gescat absqꝫ exercitio ꝛ pannis conuenienter calidis applicatis uētri iferiori expectet eūo usqꝫ ad quinqꝫ horas tūc ergo bibat scutella vna aque ordei cale ꝛ çuccarate: aut scutella vna brodij macri pulli post que iterū expectet hora vna, ꝛ tūc prādeat. ¶ 3ᵐ instr̄ꝫ est. ut post eūonē p̄dictā digerant māe altero hoꝝ digestiuoꝝ. ¶ Quoꝝ p̄mū ꝛ leue poterit eē hoc. ℞. aque absinthij aque betonice ꝛ saluie. añ. ℥.j.ʒ. çucca. ru. ℥.vj. misce ꝛ totū calidū accipiat. ¶ 2ᵐ vō digestiuū ꝛ efficacius p̄mo. ℞. aque eupatorij. aque saluie. añ. ℥.ij. sy. cōpositi acetosi de radicibꝰ. ℥.j. misce ꝛ calm̄ accipiat. ¶ 3ᵐ digestiuū ꝛ adhuc meliꝰ est hoc. ℞. oximellis cōpositi syrupi de sticados. sy. de absinthio. añ. ℥.ʒ. aque maiorane aque betonice ꝛ cicoree. añ. ℥.j. misce ꝛ qōcūqꝫ hoꝝ accipiatur in aurora distanter a cena per nouem horas. ꝛ dormiat sup ipso saltem per horā mediaꝫ ꝛ post ipsuꝫ tardetur cibꝰ ad minus per horas tres. assumat autē septē uel octo diebꝰ aut totiens quotiēs appuerit urinā in substātia ꝛ colore mediocritati fore vicinā in q̄ sit sedimē in fundo albū dyaphanū diūctū ꝛ eq̄lis substātie. ita q̄ ex quassatiōe uasis ꝛ adhuc leui spargat deide iteꝝ vniat. hec eni oia oñdūt potētiā inati caloris obtinuisse sup digerēdis māebꝰ que demōstratiōe oñdere nolui. qꝛ p̄mo pueniet ad clarissimos doctores expōnibꝰ nō indigētes. ¶ 4ᵐ instr̄m est. ut tpe quo digerunt māe intēdat ad diuersionē eaꝝ ꝛ pluribꝰ modis. ¶ Et p̄mus qdē de leuioribus est ut huic viro sepe applicent fricatiōes cū pānis calis a pedibus usqꝫ ad genua: ꝛ ab eisdeꝫ usqꝫ ad inguina. ꝛ ab illis usqꝫ ad nates ꝛ usqꝫ ad humeros ascendendo ꝛ de manibus usqꝫ ad cubitos. deinde usqꝫ ad humeros usquequo rubescant partes. hic eni diuersionis modus mane ꝛ sero per duas horas ante cibū administret huic viro si potēs est magnū afferret iuuamētū omnibꝰ accidētibꝰ ꝛ egritudinibꝰ eius ¶ 2º vō diuersionis modus est per ligaturā p̄dictoruꝫ extremoꝝ ut sup cauillis ꝛ genibꝰ ꝛ supioribꝰ ptibꝰ coxaꝝ apud inguia. Et adhuc sup cauillis manuū ꝛ apud titillicos. ¶ 3º vō modus divertēdi est per applicationē uētosaꝝ sup p̄dicti ptibꝰ sine scarificatiōe sup domesticis ptibus cruriū coxarū natiū ꝛ spatulaꝝ. ¶ 4º vō diuersiōis modus ꝛ utilior omnibꝰ lꝫ sit cū tristi sensatiōe paulisp maiori ut est sup ptibꝰ iā limitatis ad uētosas applicent rubificātia que potētia ipōꝝ distrahūt mās a p̄fūdis mēbroꝝ ad exteriores ꝛ viliores ptes uelut eēt applicatio contriti apij ranini. aut applicatio calamēti ꝛ ruthe ɔtritoꝝ siue fiat applicatio cū flamula contrita quoꝝ qōlibet p horā mediā sup mēbris ligatuꝫ teneat. Cū g̃ locis euenerit ampulle uel uesice inūgant cū oleo de sisamo uel violaꝝ purpureaꝝ aut citrinaꝝ usqꝫ ad perfectā earum cōsolidationē. ¶ 5ᵐ iteꝝ diuertēs est applicatio sanguisugarū in locis predictis s̄m canones ꝛ moduꝫ applicationis earū: colligēdū 4ª p̄mi. cap. 21º. quē moduꝫ hic scribere dimitto longitudinem effugiēs ꝛ loquēs ad doctores peritissimos.

¶ Ultimus vō diuisionis modus ꝛ felicior oi alio ꝛ huic viro cōmodior est ut ei fiat aptio emoroidaliū uenarū. hec eni iter alias p̄ncipatū obtinet in distractione māerū diuersarū ꝛ a diuersis locis. quoꝝ sniam pulchre lege. 17ª tertij. c. ubi nūerant iuuamēta euacuationis earū. 18. uel. 20. Cū ergo vir iste dilexerit modū applicatiōis earū madefiat extranea inferiora ps itestini recti cū aq̄ cal'a. deinde fricet cū pānis aspis. aut 2º fricent capita uenarū cū folijs fici uel ɔsolide maioris. Aut 3º fiat fricatio cū pāno bisello. 4º ꝛ fortiꝰ illo fiat cū felle tauri actu calido. 5º istis nō ualētibꝰ applicent uētose itestino recto absqꝫ scarificatiōe. 6º ēt cū p̄dicta iā nō ɔtulerint facta euersione itestini recti cū ipulsione ad extra cū lāceola fiat flōmia in duabꝰ uel tribꝰ de numero illaꝝ uenaꝝ que sūt qnque. 17ª tertij. ¶ Cū g̃ sic cuꝫ p̄dicta māeꝝ digōne admistrent diuersiones iā ptacte, opꝫ 5º p̄ncipalr̄ mām eradicare cuꝫ istis ɔuenietibꝰ que sūt tria sequētia. ¶ Primū igit ꝛ de coibꝰ est hoc ℞. eluarij idi electi de dactylis. añ. ℥.ij. aut. ij.ʒ. si uenter fuerit durior misce ꝛ cuꝫ medio cyatho aque çuccarate in diebꝰ caloris. aut vini albi subtilis in tpe frigoris calefactuꝫ totuꝫ exhibeat. ¶ 2ᵐ solutiuū est hoc. ℞. pillaꝝ cochiaꝝ: pillaruꝫ aureaꝝ añ. ℥.ʒ. boni pōderis forment pille. vij. cuꝫ succo rosaruꝫ ꝛ exhibeant. ¶ 3ᵐ solutiuuꝫ ꝛ adhuc meliꝰ p̄dictis apud me est hoc. ℞. pillaꝝ auirearū ꝛ de sarcocolla que ieueniunt in cap. de ea a Mesue añ. ℈.ij. forment pillē. 8. cuꝫ iera Gal. ꝛ exhibeant obuatis ɔditionibꝰ ꝛ regulis oibꝰ que supraposite fuerunt obsnāde in mioratiuo post flōmiā adhibito. ¶ 6ᵐ p̄ncipale istr̄m est hoc. ℞. granoꝝ fisticorum mundatorū recētiuꝫ lib. ʒ. granoruꝫ ribes. ℥.j.ʒ. seiuꝫ acetose endiuie scariole cuscute añ ℥.ʒ. seminuꝫ 4ᵒʳ coiuꝫ fridoruꝫ. ℥.ij. amili. ℥.ij.ʒ. ligni aloes cinamomi ligritie anisi g̃noruꝫ feniculi añ. ℈.ij. ifundant per diē nālē fistici in lib. j. aque acetose tepefacte. postea extrahant ab ea ꝛ ultimate terant ꝛ incorpent cum oibꝰ alijs sil' cum lib. j.ʒ. çuccari albi cocti cum aq̄ mēthe. fiat ergo ɔfectio in frustulis. ℥.ʒ. de qua hic vir semp accipiat frustum vnum añ oēm cibum. hec enim erit cerebro stōcho cordi ꝛ oibus p̄ncipalibꝰ mēbris ɔferēs distrahēdo mās ab eis ꝛ ɔcipitādo eas per vias urinales ꝛ uētris. ¶ 7ᵐ p̄ncipale istr̄m est hoc. ℞. aloes epatici electi lib. ʒ. masticis. ℥.ij. corallorum ru. spodij cuscute se. acetose berberis añ. ℥.ʒ. adiāthi uel pollitrici ꝛ capilloꝝ ue. añ. ℈.j. agarici pulpe collogntide reuponticí añ. ℥.ij. pulueriçent oia per se tenuissime. deinde ifundant in lib. ʒ. succi scariole ꝛ lupulloꝝ. añ. ꝛ supponant radijs solis sepe agitādo ea quousqꝫ exiccent. deinde renouent duabus alijs vicibꝰ succi illi cum exiccatione p̄dicta. de remanēte igitur massa fiat pillule de oi. ℥.vj. de quibꝰ hic nobilis vir accipiat vnā oi quarta die parū ante cenā. mūdificabūt cerebrum eius apiendo ipsius oppilatiōes ꝛ mūdificādo neruos ꝛ oia instrumēta sensuū ꝛ motꝰ ꝛ stōcho epati ꝛ renibꝰ eiꝰ iuuamenta magna afferēt ꝛ crede mihi experto. ¶ 8ᵐ instr̄m est hoc. ℞ granoꝝ paradisi pulegij calamēti. añ. ℈.ij. sticados arabici. ℥.j. florū nenufaris violaꝝ purpurearū seminis scariole ꝛ acetose. añ. ℥.j. cāphore. ℈.iij. pulueriçent oia subtilissime. deinde incorporent simul. ꝛ ex hoc puluere supaspergat a p̄ncipio coronalis cōmissure per totū icessum sagittalis usqꝫ ad caudaꝫ per latitudinē quatuor digitorū capite prius raso ꝛ a pilis cēter mūdificato. ꝛ hoc saltē in septimana ter a p̄ncipio mensis nouēbris usqꝫ ad medietatē martij: ꝛ p̄prie in partibꝰ illis que subiecte sunt borealibus imp̄ssionibus ꝛ arthoys. hic eni puluis oēs cerebri oppilationes aperiēdo ꝛ exiccādo superfluitates cerebri post antemissas euacuationes defendet ipm̄ ab euētu egritudinum reumaticarum ꝛ defluxuum a cerebro. quarum materia in primo capitulo agitata est. ¶ 9ᵐ p̄ncipale instrumentum est hoc. ℞. costi dulcis staphisagrie ameos amomi cimini. añ. ℥.j. granoꝝ paradisi. ℈.ʒ. folij ligni aloes piretri añ. ℈.ij. pulueriçentur omnia per se. deinde incorporentur cū ℥.j. masticis mollificati ꝛ dissoluti cum sapa. fiat ergo ex materia illa pillule grosse sicut auellane ꝛ permittantur exiccari antiquitate temporis: aut saltē sub tegula calefacta. De his

ergo pillis per tres horas añ prādiũ hic vir oi tertia die masticet vnã lõgo tpe in horis assignatis usqz ad mediũ martij. tãtũ enim flatis educũt a cerebro armate eax virtute q̃ cerebrũ alleuiant a sanguine oiuz supfluitatũ. Si aũt ɔtingeret in climate illo ĩueniri ciclamẽ. tũc radices eius recentes ut supra masticate non minori virtute ɔferũt q̃ predicte pille. z tu lege snias Dyas. z Serapiõis in suis caplis z videbis ueritatẽ. ¶ Ultimũ instrm̃ pncipale est hoc. ℞. myrre clare z nõ antique: floꝝ hysopi añ. ʒ. ij. resine clare z electe. ℥. j. ʒ. gallie mu. corallorũ ru. spodij masti. squinanti ro. añ. ʒ. j. cere albe. ℥. ʒ. laudani electi. ℥. ij. dissoluant̃ gũme cũ aceto acuto z coquantur cũ cera simul. postea spẽbus additis fiat cerotũ vnum magnum contegens totum stomachũ a granato usqz ad vmbilicum z portetur ibi z ad plurimũ tp̃is rectificat stomachuz eius in appetitiua z digestiua coi z ppria eius. z de hoc regimine gñali huius gñosi viri sufficere potest.

Ut aũt pollicitis cũ vitate satisfaciã discurrã nũc aliq̃ remedia describẽdo appropriata accitib⁹ que supra posita sũt. ¶ Primo inq̃ fiat cõpo^m^ hoc. ℞. litargiri rubei. ℥. ij. tucie pparate pus cãdentis z extincte trigesies in urinã infantis. ℥. iij. amili de ordeo. ℥. j. olei rosaꝝ. ℥. viij. effundãtur ad mortariũ z terant̃ z ultimata ɔtritiõe supeffundendo eis alternatim aceti coclearia. 10. acutissimi dico. deinde adhuc cõmixtiõe facta supeffundat̃ oleũ rosatuz. ℥. j. z iterũ 2° effundat̃ acetũ ex interuallo facto. iteꝝ supeffundat̃ oleũ rosatũ octies uel decies uehementer ɔterẽdo usqzquo tota mã inflabit̃ z spumificabit̃. Cũ ergo cessabit a spumificatiõe z inflatiõe pdictis supeffundat̃ cãphore subtilissime trite. ℥. j. ʒ. diu iteꝝ ɔterẽdo z fiat linimentũ de quo frequẽti⁹ facies tua cooperiat̃ cũ uadit ad lectũ. abscidit eñi flã salsuz faciei ignẽ persicũ z sacrum acoras z multas alias faciei defedationes. Hec sunt remedia ex Galeno accepta p̃. 10. tractatuuz. ¶ Pro descensu võ mãerũ a capite ad ptes oris p̃missis purgationibus p̃cedẽti particula descriptis. fiat oris hui⁹ viri collutio cũ hoc medicamine tepido mane octo uel decẽ dieb⁹ distanter a prãdio per duas horas z eodẽ mõ añ cenã. ℞. sumach granorũ myrti coriãdri pparati cũ aceto masticis coralloꝝ amborum añ. ℥. j. aque sublimationis corticũ nucis recẽtiũ lib. ij. terãtur medicine subtilr̃ z bulliãt cũ pdicta aq̃ usqz ad medietatis cõsumptionẽ. deinde colent̃ z ex ipsa fiat collutio aut gargarisma si uelis. ¶ 3^m^ võ remediũ describit̃ ad grauitatẽ capit̃ est hoc. ℞. pillaꝝ assaieret descriptiõe Auic. p̃ma tertij. tracta. p̃. 5° caplo. ℥. j. coralloꝝ masticis ambre. añ. ʒ. ʒ. fiant pillule cũ syr. de myrto uel miua citoniorũ. de quibus hic vir cum uadit ad lectum vnã accipiat per sex dies ɔtinuos. ¶ 4^m^ remediũ describit̃ ad mães que iã catarriçãdo defluxerunt ad pect⁹ emũdãdo eas: ne pducãt ad empima uel alia nocumẽta z est hoc. ℞. looch depino descriptiõe Mesue in antidota. looch de squilla ibidẽ. añ. ℥. ʒ. syrupi de hysopo z ligritia añ. ℥. vj. penidiarũ. ℥. ij. terant̃ oĩa sil̃ z fiat elium de quo sepe hic vir in ore teneat z lambẽdo reuoluat per os ita ut descendat per tracheã arteriã ad pectus z est mundificatiuũ electũ z securum. ¶ 5^m^ võ describit̃ ad nocumẽta stõchi z est hoc. ℞. xilobalsami ɔditi coclear vnũ z deglutiat̃ in mane tardãdo cibũ p horas tres. Et si in ptib⁹ illis nõ h̃ret̃ ip̃m loco eius comedat̃ mirabolanus kebulus vnus ut dictum est ante cibum tardãdo ip̃m ut p̃us. Et adhuc si neutrũ hoꝝ haberi posset loco eorũ accipiat çinçiberis ɔditi radicẽ vnã. ¶ 6^m^ aũt instrm̃ describitur ad p̃mũ accñs qõ est stupor z hoc accñs multuz indigeret describẽdis adiuuamentis. Ego tñ tria describã inferius assumẽda z vnũ locale exterius approximãdũ. ¶ Primũ remediũ est hoc. ℞. electi castorei. ℥. j. florũ dedrolibani. ʒ. j. fiat pillule cũ syr. de sticados de quibus vna deglutiat̃ in sero per q̃tuor horas post cenam z accipe eas uelut secretuz bonum. ¶ 2^m^ võ z potens non minus primo est hoc. ℞. opopire. ℥. j. cã. ʒ. ℥. aque dedrolibani bibatur per quatuor horas post cenã. qd ãt sit opopira lege Nicolaũ in antidotario z videbis q̃ est electuarium tante potentie in calefaciendo z dissoluendo q̃ equiparatur igni. Ideo dicitur opopira ab opos grece qõ est liquor: z pir qõ est ignis: q̃si ignitus succus uel liquor. qd sit dedrolibanũ lege Serap. in aggregatore caplo de çeralucrita z videbis. ¶ 3^m^ võ z iterũ de expertis sed leuioribus est ut patiẽti apud sõnũ dent̃ in potu. ℥. iij. calefacte decoctionis ligni aloes. que eñi q̃ta z q̃lis sit eius potẽtia ad egritudines frigidas cerebri z nerui lege per te 2° cañ. cap. de xiloaloes in areola operationũ z ppietatũ z membroꝝ capitis z videbis. ¶ Locale võ quo utor ego in mẽbris iã stupefact̃ est hoc. ℞. aque vitis lib. ʒ. succi ucuẽ lib. j. ʒ. misce. z calefactis ambob⁹ infundant̃ in eis pãni q̃bus cooperiant̃ oĩa mẽbra iã stupefacta. ipsi eñi sepe renouati abscindũt stuporẽ: imo z satis forte. ¶ Ultimũ võ remediũ ad aliud accñs z est lassitudo mẽbrorũ iũcturaliũ in q̃b⁹ et iã dolores ĩceperũt: est ut eger sepe balneet z ɔfricet oĩa laxata mẽbra z iã dolẽtia cũ calida aquã extinctionis ferri uel calibis. Et si in loco illo inuenirentur termatice aque defluentes per mineras ferreas uel eneas. hoc totum esset melius quod esse possit. z tu considera.

Extra ppositũ hic vir petit auxiliũ ad cõminutionez lapidũ renũ. z lz cõfectio de fisticis supra descripta ɔueniẽs sit ad hoc: ut scripsit princeps 18ª tertij. ubi dixit q̃ fisticis inest virtus q̃ cõminuit̃ lapis qui est in renib⁹: tñ ultra ip̃az hoc describo cõpo^m^: qõ nõ solitũ est me decipe in cõminuẽdo lapides z educẽdo eos z petala trũbos z harenas. Cuius hec est descrip°. ℞. se. anisi petro. radicũ saxifragie granorũ milij solis polij montani aristo. ro. añ. ℥. j. lapidis lincis. lapidis iudaici. lapidis spongie añ. ℥. j. ʒ. vitri cõbusti sanguinis hirci pr̃parati añ. ℥. iij. liquiritie. ℥. ʒ. oximellis cõpositi çuccari al. añ. lib. ʒ. aceti squillitici. ℥. ij. fiat elariũ s̃m artẽ de quo in aurora per decem dies z quatuor horis ante prãdiũ deglutiat patiẽs quicũqz sit ille. ℥. ʒ. Credo eñi nullũ lapidem euadẽ posse ab hoc elario sine cõminutiõe. Et si nõ timerẽ reuerẽtiã illustrissimoꝝ auctoꝝ medicine dicerẽ q̃ frãgit z educit ẽt lapidẽ inueteratũ: lz sentẽtijs ip̃oꝝ dissonũ videat̃: sed credo ip̃oꝝ auctes intelligi debere de inueteratis lapidibus z inueteratis hoibus z decrepitis. Tu aũt ɔsidera ad laudez dei amẽ.

Consilium. 269.

De neutralitate decidentie a mala complexione humida totius dominante cuz subdominio caliditatis cum tredecim malis dispositiõib⁹ quas paratus est incurrere que sunt. ¶ Oppilatio cerebri a multa humiditate. ¶ Dolor pungitiuus siue mordicatiu⁹ capitis. ¶ Dolor nuche colli z spatularum. ¶ Sonitus aurium. ¶ Imaginationuz oculorum. ¶ Coriça z branchus. ¶ Catarrus ad pectus cum tussi. ¶ Motus tremulus z pulsus cordis. ¶ Nocumenta stomachi in appetitu z digestione. ¶ Oppilatiões splenis. ¶ Oppilationes epatis. ¶ Oppilationes dolores renuz. ¶ Febres cholerice tã ɔtinue q̃ interpolate taz pure q̃ note. ¶ Diuiditur autem Consilium in capitula tria.

¶ De causis z signis dictarum dispositionum. Cap. I.

Vir insignis z eximius utriusqz legis doctor de Pergamo solitus est molestari quibusdã dispõibus neutralitatẽ decidentie plurimũ in eo efficientib⁹ que etip̃z q̃nqz egrũ efficiũt. Et si non puidet̃ ei diligẽter apte sunt facere ipsum egrotare frequẽtiorib⁹ z fortioribus egritudinibus. ¶ Et p̃ma quidem eius dispositio est vniuersi corporis humiditas amplissima que quidem facile pluribus potest declarari signis. ¶ Et primum quidem est quia tactu corpus eius molle percipitur. z cum tanguntur membra eius carnositas non solida ualde: imo tangẽti facile cedẽs est. ¶ Et etiam eius habitudo mediocritatem carnositatis transcendens. ¶ Silr̃ etiã ex pulsus mollitie uel lenitate hoc apparet. ¶ Et iterum ex operationib⁹ animalis virtutis: quoniã iste homo prolixi somni est. z ex laborib⁹ uel motu corporis facile solubilis habet humiditates. ¶ Adhuc ẽt q2 urina multa z satis aquositatis

ostēsiua 7 secuȝ lenitas 7 sputi multitudo apparet in eo: que omnia si bñ cō siderent augmentū humiditatis in humano corpe significāt. ¶ Pria eni signa sūt a substātialr ihereētib⁹ ¶ 2ª sunt ab opationib⁹ vitalis 7 aialis virtutis. ¶ Et tertij generis a casib⁹ sunt accepta. q̄re rōnabile est: imo necessariuȝ cōcedere corpus ei⁹ respectu tēperati notabiliter eē humiduȝ. ¶ At vō iteȝ calitatē in vniuerso corpe ipsius abūdare demōstrāt sequētia signa. ¶ Primū est calitas tactu nōbiliter pcepta. ¶ 2m est oiuȝ carnositas nōbilis. ¶ 3m est magnitudo pulsus cū uelocitate ei⁹. ¶ 4m est color corpis cū rubicunditate 7 fuscedie sociat⁹. ¶ 5m est piloȝ multitudo. ¶ 6m est ipsoȝ nigredo. ¶ 7m est anhelit⁹ magnitudo. ¶ 8m est uocis inclinatio ad grossitudinē magis q̄ ad subtilitateȝ. ¶ 9m est omnium mēbroȝ 7 pectoris 7 uentris magnitudo. ¶ 10m est uelocitas 7 pmptitudo ad opationes tam aiales q̄ vitales. ¶ Et plura alia signa istis adiungi possent si necessitas urgeret: ȝ ista sufficienter demonstrant augmētum caliditatis in corpore eius. ¶ Et signa p̄cedentia triuȝ generū sufficienter demonstrabant amplitudinem humiditatis eius. ergo relinquitur q̄ complexio ei⁹ respectu temperate calida est 7 humida: qō erat primum 7 principalius declarandū.

Ex quibus infertur primo q̄ hoc corpus paratū est egrotare febribus putridis sanguineis: aut saltem a sanguine 7 flegmate cōmixtis euenientib⁹. ¶ Sequitur 2° q̄ hic vir paratus est egrotare lassitudinib⁹ 7 alijs egritudinibus neruorum 7 iuncturarum. ¶ Qm̄ vō hic vir abundat in sputamine. Cui⁹ qdē pticula nōnulla in capite multiplicat magis 7 ab eo descēdit: qō apparet: q2 materiaȝ emittit cū conatu attrahendi ipsaȝ a superiorib⁹ ad inferiora per palatū. 7 ecōuerso aliqua hui⁹ mãe pticula expellit cū rascatiōe: 7 est ps ista que iā defluxit a capite 7 recepta in supiori pte trachee arterie 7 in uenis ptiū oris 7 locorum ppinquoȝ angulis vule 7 vicinoȝ ēt. Jō ex istis significatur augmētuȝ istaȝ humiditatū in cerebro ⁊gregatarum. ¶ Ex qb⁹ ⁊cludit q̄ iste vir parat⁹ est molestari a brancis 7 sunt catarri circa fauces 7 guttur congregati. ¶ Sequit scdo q̄ ipse est parat⁹ molestari sqnātijs. ¶ Sequit 3° q̄ ipe est paratus molestari spēbus difficultatis anhelit⁹ qñ mã flueret ad inferiora magis. ¶ Sequit 4° q̄ aptus est incurrē somnū plixū 7 pfunde. ¶ Sequit 5° q̄ est paratus icurrere dolorē grauatiuū capitis. ¶ Sequit 6° q̄ est paratus ledi in opatiōibus sensuū iterioȝ 7 exterioȝ. ¶ Si eni humiditas hec multiplicaret in cellula anteriori cerebri ibidē ifusa somnolētū efficiet ipȝ. ¶ Cū aūt hec mã cū suis uaporib⁹ anteriorē uētriculū cerebri 7 spm̄ aialeȝ qui est instrm̄ virtutū aialiū ificiet necesse erit ut sit tardus in apprehēdendo significata scripturarum ¶ Similiter ēt lesus erit in imaginatione. mã eni predicta in posteriori pte uētriculi pmi ledi: opationē fantasie que debet subhuire imaginatiue potērie. ergo ledet opatio imaginatiue potērie: aut i compbēdēdo ul̄ diuidēdo ⁊firmādo ul̄ negādo vñ mobilis erit in opione 7 nō psistēs in subtili ⁊tēplatiōe 7 speculatiōe scērifica. ¶ Si aūt adhuc mã uel multitudie uaporis ei⁹ ificiat pma ps uētricli medij 7 pmutet spūs aialis a sua substātia 7 cōplexiōe igrossat 7 ⁊turbat⁹. necio ledetur opatio ista imagiatiue potērie aut lesione diminutionis aut corruptiōis sm̄ spēm mãerū 7 alteratiōnē in eis euenientem. ¶ Et si hoc nocumētuȝ multiplicabit ad ptē uētricli medij. tūc ledet opatio cogitatiue potērie lesione diminutionis uel corruptionis intantū q̄ electio uel iudicium que ptinent ad hanc virtutē erunt lese. ut qñqȝ ab actualiter egrotātib⁹ elicitur esse fugiendum aliqō qō psequēduȝ est 7 ecōuerso. ¶ Cū autē talis mã uel uapor multiplicabitur in posteriori uētriculo cerebri inficiēs ipsuȝ 7 spm̄: quo debet memoratiua potētia opari. pȝ q̄ si nocumētuȝ erit diminutiōis in tali uētriculo cū magna difficltate poterit memorari pteritoȝ. imo 7 si fiat i eo uētriclo nocumētū corruptiōis memorabit va cū falsis ut videat ei memoriā hre ei⁹ cui⁹ memorare nō pōt 7 nō est in reȝ nã. ¶ At vō iteȝ si tale nocumētuȝ eēt uapor a mã eleuatus in anteriori parte cerebri 7 cōmisceat spūi aiali qui tūc smittit a cerebro ad oculos per duos neruos cōcauos 7 quasi cruciticos apparebūt isti viro imaginationes uel visio figurarū 7 colorū apparētiū exteri⁹ in aere que nequaq̄ sunt ibi tūc enim uapor cū spū aiali delat⁹ ad cristalloidē potētie visiue repñtabit idola uel imagines uel sīltudines rerū extranearū. ut qñqȝ potētia visiua videat pcipe fumū uel nebulā lineas uel pūcta pforata aut pulices parua aialia per mediū uolitātia que qñqȝ colorata sunt colore aqueo opaco uel subcitrino uel rubedinis ostēsiuo sm̄ speciē alterationis materieȝ huc uaporeȝ cerebro trāsmittētiū. ¶ At vō si hec materia cū suo uapore ferat ad mediū uētriculū cerebri: 7 per poros ul̄ per quintū par neruoȝ oriētiū a cerebro descēdat ad organū audit⁹ si fuerit uapor uel uētus grossus cōtinue mobilis repñsentabit potērie auditiue qñqȝ similitudinē fluētis aque: quādoqȝ collisionē uētorū ad aquas ad syluas uel mōtes. q̄ si uapor iste tātū in quātitate multiplicaret in cerebro 7 subtilis sit ualde 7 a materia acuta eleuat⁹ potētie auditiue repñtabit sonitū similē tinnitui cōsecuto ad collisionē armorū uel simileȝ sibilo 7 sic de alijs. ¶ Taceo hic si materia hec multiplicaretur in cerebro uētriculos icōplete oppilādo eos epilepsiā: cōplete vō apoplesiā causaret. ¶ Et tu subiūge q̄ si hec mã humida 7 frigida in posteriori uētriculi parte ifigeret cerebri litargiā pficere posset. ¶ Et si ipa mã aquosa eēt 7 per ultimaȝ partē nuche descēdēs paralesim vniuersalem in eo efficeret que 7 cōsimiles 7 p̄dicte iā oēs egritudines in plurib⁹ earū nedū q̄ sint difficilis curationis: sed ipossibilis pntitiant sanatiōis ¶ Uide q̄ magnis q̄ multis 7 tremēdis egritudinibus humanū corpus paratū existat vix fere oium sūma philosophātiū speculatio tot 7 tā multas egritudinū spēs ab initio seculi usqȝ ad hoc tēpus sūma cū sua cōtēplatione speculari potuit: quib⁹ fragile humanū corpus est paratum ut ex p̄dictis appet. ¶ Post hec aūt iterū iā apparet virū istū adhuc eē paratū nocumēto diminutionis digestionis pme in stomacho celebrāde nisi ad digestionē stōchi adiuuaret caliditas cordis eiusdē 7 epatis. quorū amborū cōplexiones calēt multuȝ in hoc viro. ppterea q2 cū eoruȝ caliditate refrāgūt 7 bñ regulāt augmētū humiditatū 7 iuuāt ad digōnē ciborū 7 potuuȝ. ¶ Appet ēt q̄re in viro isto iuenit appetit⁹ satl itēsus: 7 hoc propter impssiōnē in ore stōchi factā a mã melica uel q̄litatibus vtualib⁹ ei⁹. vir eni iste multū de melis gñat pp augmētū calitatis epatis ad qō ⁊currit ciboȝ amplitudo. vñ mã melācholica multa a vtute epatis potēter expulsa ad splenē 7 ab ipso splene attracta ab epate necio multiplicat in splene eius pp qō color ei⁹ ad fuscedinē nōbiliter iclinat: 7 ps hui⁹ mãe melice ad os stōchi delata forti exiccatione 7 acredine sua appetitū intēsum efficit in eo. ¶ Propter qō cōcludit q̄ si multis 7 multis uteret cibis melcis 7 potu vini magni 7 ualde opaci facile pduceret ad melicas egritudines: ut oppilationē dolorē uel apostema splenis 7 q̄rtanas febres. ¶ Est autē in viro isto diminuta digestio p pp friditatē ēt accūtalr multiplicatā in stōcho suo a multa humiditate. humiditas enim maior q̄ dȝ reddit corp⁹ frigidi⁹ q̄ opȝ. vñ ex hoc seqt diminuta digestio. ¶ Et ex alia cā ēt. q2 pp augmētū humiditatū in stōcho gñant in eo uētositates multe que sūt cā idigōnis iquietādo cibū 7 potū in stōcho: ita ut qñqȝ pcipiat in eo tēsiones 7 fluctuationes frequēter. Cū g stōch⁹ diminute digerat cibaria neciū est in ipo multū gñari fla aquosuȝ 7 mucillagiosuȝ. digestio eni 2ª epatis nō pōt in totū corrigē nocumētū pme digōnis in stōcho. ut tertij. cap 3° colligēdū. ¶ Uñ ex hoc fundamēto facile cōcludit ipm eē patū ad oppilationes epatis. ¶ Et sequit 2° ipm eē paratū ad oppilationes renum. ¶ Et sequit iteȝ 3° ipm eē paratū dolorib⁹ renū harenosis 7 calculosis. 7 ppe cū erit hōutēs cibarijs calidis 7 siccis 7 apitiis: 7 cū conabit multū exercē opa uenerea. ¶ Et sequit 4° ipm non eē hoiem tam magnifice paratum ad exequendum actus venereos q̄ maxime incitatur ad eos. ¶ Et sequitur ultimo ipsum debere discrete exercere se in ludo mulierum:

et plura alia correlaria ex hoc fundamēto deducere potuissem. sed ista sufficiāt. Hec in sūma est hui⁹ viri dispō tanta speculatiōe deducta.

¶ Cap. 2m De cura p regimē sex rex nō nāliū ptinēs Rxicas sex

¶ De electione aeris et annexorum. Rxica. I.

Quoniā igit dispō hui⁹ viri parata est cadē in egritudies cerebri et adiacentiū ptiū pectoris stōchi splenis renū et epis ei⁹ ut ex pcedēti cap facile itelligi pōt. ¶ Et qin vir iste nobilis nōdū egrotat. imo est neuter decidētie noiatus. ita q facile est cadere in egritudies: iō v et q regimē ei⁹ non indiget intētionib⁹ et instris ppe curatiuis. talia eni ɔueniētia sunt ppe egrotātib⁹ actu. Silr et vir iste nō idiget penit⁹ regimie ɔseruatiuo. tale eni ppe cōpetit inculpate sanis. Iō cū iste vir aptus existat cadē in egritudines: nōdū tn incidit in eas Iō idiget regimie ptim ɔseruatiuo sanitatis actualiter existis. ptim vo pseruatiuo a casu in pdictas egritudies. pp qd regimē ei⁹ dz eē cōplexū ex ɔseruantib⁹ et pseruātib⁹ cais. s. ptim per silia et ptim p ɔria fiedū. ¶ Et qr rōne sanitatis idigeret calefaciētib⁹. rōne vo aptitudis egrotādi idigeret his que phibēt augmētari in eo replōnē et miorarēt pexitē plenitudinē que attinere deberēt infridātib⁹ et exiccātibus. Et cū magis pmoueāt mētē medici ɔseruatio sanitatis q pseruatio ab egritudine que nōdū euenit. Idcirco regimē eius fundari dz super applicatiōe rex calefaciētiū et exiccātiū et minorātiū mās. et cū hūiditas respectu caliitatis amplior existat in eo idcirco instra exiccātia potētiora debēt eē. vñ ea que calefaciūt corpus in p gradu et pma māsione scdo irōnabilr ɔueniunt ei. sicut ea que sicca sunt in scdo ɔueniūt ei. ¶ Itaqz modus pcessus erit in assignādo regimē per res nō nāles calefaciētes corpus et exiccātes mō pdicto. Demū aūt gra cōplementi opis ponent aliqui canones ɔtra curatiōis qrūdā egritudinū: que facili⁹ in eo euenire pñt dz eueniūt. ¶ Itaqz ciuitas locus et camera hitatiōis ei⁹ sint exposita oriētali aut meridionali aspectui. in qb⁹ caliitas nōbilis inuenit magis q in locis septētrionalib⁹ et occitalib⁹ sm ptē. et sit domus edificia hñs non antiq neqz de nouo ɔstructa et caueat hitare cameras testudiales reuolutiōes hñtes. nec ɔueniūt ei loca aquea uel decursib⁹ aqrum uel fontib⁹ ppinq nisi fuerint a terra multū eleuata et in aspectib⁹ pdictis posita sup mōtib⁹. ¶ Et sigdē camera talr cōditionata nō possit hēri: artificialr ppareī tabulis abietis aut laricis edificata. aut in ea sepe magn⁹ accēdat ignis fact⁹ ex lignis quercus lauri pomox iunipi abietis aut sarmētox vitis: aut saltē ppareī in camera stuffa sicca. et caueat a ɔuersatiōe in loco ubi accēsi fuerint carbōes qui nō fuerit pus combusti. ita ut uapor male qlitatis ɔsumat quo hō nō raro iterēpt⁹ est. lz securi⁹ sit absqz talib⁹ carbonib⁹ calefacere camerā q cū eis. ¶ Et sigdē camera locis isecti aeris ppinq eēt ut lacunax latrinax uel ubi ppareī coria. uel ubi in ciuitate pestifer iueniret aer. tūc bis uel ter in die fenestris diligēter clausis et hostijs. aer camere suffumiget hoc cōposito effuso super carbones ut pus euaporatos. Rx. stora. calamite coloso. gallie mus. ligni aloes cāphore. añ. ℨ. j. ʒ. thuris. ℨ. j. pulueriçent oia per se: deinde cōmisceant et fiat ex eo ut dictum est. ¶ Et qr uestes sub aeris determinatiōe annecti solēt. ppterea quia corpi assistētes defendūt ipm ab applicatione aeris qui quasi semp cōpatiōe ad humanā caliitatē est fridus: iō corp⁹ hui⁹ viri uestib⁹ ornatū diligēter esse dz. ita ut manifeste calefiat nedū q remisse calm aut fridū pcipiatur. pp qd in diebus estatis bonū est ei portare sup camisia sua corretū de pāno de grana aut saltē de pāno albo. In dieb⁹ vo frigoris muniat pellibus follionis aut martiris aut de vulpe uel de dossibus uariox: et sic de alijs. uerūtn principalr obsuet q caput ei⁹ sit caputeo uel birreto munitū nocteqz et die ut potius laborez sudoris incurrat q rigoris alicui⁹. Et caueat capite discoopto substare flatui uenti septētrionalis uel alterius uenti frigidi. Et oino sibi pcaueat caput et ppe in nocte tenere cooptū ifulis aut birretis sudore et limo supueniēte ipletis. ad que oia nō raro sequit apoplia in partibus capitis ualde uerenda. Et hec de aere et annexis sibi dicta sufficiant.

¶ De electione cibox et potuum. Rxica. II.

Ex pdictis appet regimen huius viri ex parte ciborum inclinari debere ad cibos calefacientes et exiccātes siue sint cibi medicinales siue medicine cibales. repugnat eni cibo absolute ipm esse calefactiuū uel ifridatiuū aut exiccatiuū aut humectatiuū cū simplr opei a mā. Et si cibi tales nālr hēri nō poterūt: tūc pmiscendi sunt cū his medicinis que calefaciant et exiccent.

Incipiēdū igit a pane qui est fundamētū cibariorū oium p alimentox. dicendū q opz panē ex purissima farina factū eē. et hñtē plus de fermento q hēat cois panis qui non sit semicoctus neqz etiā cōbustioni vicinus. pp quod cibaria de farina uel de pasta reprobanda sunt. et ppie cū pasta non fuerit fermentata. neqz etiam talis multo usu haberi debet.

De carnib⁹ aūt dōm q ɔueniunt ei carnes uolatiliū oiuz iuuenū et mediocriter piguiū. de gñe aūt domesticox sunt ut pulli galline. Caro nāqz gallinax est oi alia carne melior. 24° ɔtinētis cap. 669°. Utiles sūt ēt ei carnes colūbox domesticorū et syluestriū nō cōplete aut cōplete pēnatox elixox uel assatox: qui tñ p diē vnū post eox mortē ɔbuent: et comedēdo diligēter masticent. Caro eni pullox colūbox est tarde digōnis et lōge more in stōcho. decimatertia tertij. Caro ēt cuniculi iuuenis est sibi ɔueniēs: et raro est usus eius: lz sit dura et tarde digōnis. et 4° ɔtinētis pallato cap. Caro vo ansex syluestriū uel domesticax antiqrū dimittat. et ipa salita saluior est q eā. Iuuenū vo anserulox caro nō vituperat. Caro vo anatis pinguis et ppe in aq nō degentis pōt eē laudabilis et assata magis q elixa. talis eni caro supfluitates multas et fastidiū multū generat. tertio Almansoris capło 39°. ¶ De uolatilib⁹ aūt syluestribus eligant carnes starne et coturnicis uel francolinox. Laudabiliores eni exisūt inter carnes syluestriū aut uolatiliū. 3° Alman. cap 43°. Caro ēt pdicū laudabilis est: ppterea qr declinat ad caliitatē et siccitatē et auget sanguinē ualde. 24° ɔtinētis. allegato cap. Silr ēt et caro fasiani qr declinat ad nāz pdicū laudat ei. eox eni caro est melior carne pullox. 2° cañ. cap de aduragi. ¶ Carnes ēt auiū minutax degentiū in nemoribus et dumetis laudabiles sunt ualde. viuūt eni cibo nō nisi magno labore qūeritato et pauco et ad siccitatē iclinato. tales eni sūt sicut philomene carduelli finci alaude turdi merule ficedule et caude tremule et passeres in puo tn usu et ultime. ¶ Reliqrū vo syluestriū auiū carnes dimittant. uelut hirūdinū. et de nūero eox sunt stornelli pica et picus. Colūbox vo syluestriū carnes notabilr sunt laudabiles et turtures ēt laudabiles sunt ei. qtule vo que a grecis ortigines noiant et aqbusdā qculelz gustui sint delectabiles: nimia tñ eax pinguedie remolliūt stōchū et ppe cus fuerint in domib⁹ nutrite pp qd assate sunt meliores q elixe. ¶ De carnibus autē ex quadrupedib⁹ laudabiles sunt carnes vitulirimo usqz ad annum completuz. Carnes etiam castrati. Caro vo hedi omni alia carne laudabilior est. Caro vo agni lactentis non est vituperabilis ei. melior tñ est assata q elixa. Carnes vo recētes porci ēt laudabiles sunt ei et ppie ptes eax non multo pingues. Syluestris vo porci caro placet mihi absqz cute comedēdo ipam. Carnes vo bouine uaccine et ouine et ulr oēs antique carnes dimittēde sunt. ¶ Carnes vo aialiū antiquox ualde hūidox humiditate aquea uel pingui uel utraqz oino meliores sunt salse q recētes. ¶ Carnes vo cōdite cū feniculo pipe uel alijs spēbus in mortario cōtrite et in uesica et uētribus aialiū ɔseruate oino placent mihi nisi multus eax fuerit usus et magna qtitas sumatur.

Quia vo pp catholice legis reuerētiā nō licet semper comedere carnes. iō de piscib⁹ agenduz est aliqualr ¶ Prīmo q oēs pisces et ppe recētes nobis detestandi sunt et ppie in multo usu. ¶ Premittendū secūdo q qto pisces qui naturalr sunt molles sunt magis in etate prouecti melio

res sunt. ¶ Premittendū 3° ꝙ pisces uere solidiores ⁊ minus humidi meliores sunt ꝙ antiq. ¶ Premittendū 4° ꝙ oēs tales qui sunt assati in electo oleo oliuarum meliores sunt ꝙ elixi. ¶ Qui vero pisces meliores eligendi sint: sunt sicut isti uarioli marsiões torrētine sterliones temali capedani lucij menulerūbi sturiones ⁊ csīles sm regiões ⁊ famā cois usus appropriati. Sūt eni pisciū diuerse spēs sm diuersitatē climatum regionū ⁊ ciuitatū. multū eni diuersificant aque maris fluminū ⁊ stagnorum sm diuersitatem ⁊ aspectus corporum celestiū ad mundum inferiorē ⁊ sm diuersitatem locorum a quibus scaturiunt fontes ⁊ per que decurrūt flumia. Alimētorum eni aialium diuersitas dependet a diuersitate locorum in quibus crescunt: nec non ab aspectu celestiū sub quibus generant ⁊ degunt. ¶ In sūma tñ oium piscium carnes notabilr solide ut luciorum de fluuialib9 carpionū de lacunalibus ⁊ rūborum sturionū de marinis. ⁊ adbuc quorum gustui sapor delectabilis pcipit eligendi sunt. quorum vero carnes molles ⁊ mucillaginose gustui nō delectabiles ⁊ olfatui abomiabiles oino dimittēdi sunt ut sūt anguille tince cephali ⁊ csīles. Caro vero regine piscis nō oino reprobanda est cum non multa viscositate participet. ¶ Salsi vero pisces meliores ⁊ in usu haberi possunt.

Lactis vero usus crudi ⁊ adbuc cocti nō mibi placet. lac eni pp cōplonē suā ad frigus declinātem nocet flaticis. qñ caliitas eorum nō cōuertit ipz ad sanguinē sicut opz. 2° can. in cap. de lacte. ⁊ nocet ēt huic viro pp lesionē in uisu in eo apparentē. lac eni facit euenire tenebrositatē ⁊ caliginem. 2° cañ. allegato caplo. in areola membrorū oculi. ¶ Propter qd cōcludit ꝙ recens caseus mollis ⁊ ualde pinguis silr etiam est detestandus. remollit eni stomachū ⁊ iplet caput catarricabilibus mãebus ⁊ facit oppilationes in renibus ⁊ ēpe disponēdo eas ad gñationes barenularum ⁊ lapidis iō dimittat. ¶ Caseus vero annualis substātie solide ⁊ frāgibilis boni saporis ad aliquātā salsedinē declinās eligibilior est. lz vitam suā studio litterarum occupantibus non sit laudabilis eius usus.

Oua vero bñ placet mibi. sunt eni ad caliitatē tēdētia ⁊ laudabilē in eo sanguinē gñabunt: ⁊ pprie trementia sup cineribus cocta ⁊ in aqua ēt confracta. que vero frixa sunt non ēt vituperabilia sunt. ⁊ proprie quando sunt mollia.

De his vero qbus cibaria ipinguant. dicēdū pº ꝙ oleum oliuarū bñ maturarum est ei bñ cōueniens ⁊ pprie qñ exprimit ab oliuis calcādo cū pedibus. Qd vero factū est oleū cū torcularib9 cōminuēdo os ⁊ medullā oliuarū nō est ita laudabile ad bñ nutriendū. lz declinet ad aliqualē siccitatē uel minorē humiditatē. Oleū eni maturarū oliuarum calz est in pma māsione primi ⁊ humidū in fine eius. sed scōm iā dictū calidius est ⁊ minus humidū ꝙ ipm. ¶ Oleū vero de oliuis imaturis expssis qd onfancinū. i. nō bñ digestū noiat ad fridū et siccū declinat. qre nō plz mibi. ¶ Et butyrū vero calm est ⁊ humidū in pmo gradu. qz tñ eius humiditas amplior est ꝙ caliditas eius nō est ei cōueniēs: ⁊ proprie qñ stomachus eius fuerit nauseatus ⁊ uētositatib9 plenus. ¶ Oleū vero de nucib9 factū satis ei est cōueniēs. Est eni caln in 2° ⁊ huidū in pº. ¶ Sz oleū amigdalarum dulciū preceteris mibi placeret magis. declinat eni ad caliditatē cum humiditate minori ꝙ predicta olea. ¶ Mel vero cū quo nō raro cibaria cōdiūtur ēt mibi placet. est eni cal. ⁊ siccū in 2° ⁊ ppe cū fuerit citrinū bene dulce ⁊ nō ualde aquosum. pp qd sūmope mibi placeret ⁊ pprie in dieb9 frigoris. ut iste vir uteret hydromelle inferius describēdo in caplo 3°. ¶ Zuccari vero usus ⁊ ppe solidioris noiati taberçet: lz nō existat tāte caliditatis ⁊ siccitatis: tñ cōuenienter placet mibi. est enim cal. in fine primi gradus ⁊ sic. in eodem. ⁊ confert stomacho abstergendo flegma ab ipso. ¶ Spēs vero qbus cibaria condiuntur laudabiles sunt nobis. uelut piper nigrum ⁊ albū. Cinamomū utrunqz gariofil. nux mus. macis çinçiber grana paradisi cardamomū galanga carui ciminū feniculus petros. serpillum calamētū mētha ameos maiorana ⁊ csīlia. ⁊ croci usus multū laudabilis existit. ¶ De compositis vero ex pdictis eligendū est hoc. ℞. cinamomi subtilis. ʒ. j. piperis nigri. ʒ. ij. ß. piperis al. ʒ. ß. croci. ʒ. ij. electi cardamomi maioris qd est grani paradisi. ʒ. j. ß. eu fragie. ʒ. ij. fiat oium per se puluis subtilissimus ⁊ cōmisceatur. De his vero quibus fercula condiuntur dicta sufficiant.

De leguminibus dicēdū pº ꝙ legumina oia quemultū digōni resistūt ⁊ uentosabilia sunt ⁊ uentosatiua maerum oio dimittantur. ⁊ ea que sanguinē grossum ⁊ oppilatiuū efficiunt ⁊ melicū ut sūt lentes faseoli fabe cicera al. pisa ⁊ consilia. ¶ De laudabilioribus vero eligenda sunt cicera. leuiter eni sunt inflatiua ⁊ exhibent nutrimētū apitiuū ⁊ viarum lauatiuū. sed non comedantur in principio neqz in fine cibationis. sed in medio eius. 2° cañ. cap. de cicere. ¶ Pannici vero usus in uobis placet. lz enī sit frigidū in pº. tñ qz siccū in 2° uobis cōfert. ipm eni parum nutrit ⁊ pp suā lenitatē ⁊ siccitatē ⁊ puocationē urine quā facit placet mibi. collige hoc 21° cōtinētis. simplici. 199°. ¶ Laudo enim silr uobis risum. est enim calidum in primo ⁊ siccū in secūdo ⁊ cōueniēter nutrit ⁊ exiccat. 21° cōtinentis. caplo 126°. Et lz babeat aliqualē stipticitatem. ut pz 8° de simplici medicina in suo caplo. illa tñ leuis est ⁊ non nocet. ¶ Ordei vero ⁊ insulsorū ex eo cōditorū usus nō placet. nec eni vnꝙ euacuat a uētositatibus seu uentosatiōe pp quā nocet stomacho ēt relaxādo ipm ⁊ humectaret uos amplius ꝙ oporteret ⁊ caput ēt ledit ipm infrigidādo ⁊ replēdo uapibus. pp qd ordeacei sunt medici qui adeo frequētāt usum eius sine optio fundamēto.

De oleribus aūt dicendū pº ꝙ olera oia quorum cōplo declinat ad humiditatē ⁊ friditatē oino euitari debēt. pp qd portulaca lactuca bleta spinachia cucume. ⁊ anguria ⁊ cucurbita dimittant a uobis. Si tñ qñqz accipiatur ex eis parum accipi dz ⁊ cōmisceri semp calis ⁊ exiccatiuis. ut feniculo petro. mētha hysopo ⁊ csīlib9. ¶ Propter qd olera cōuenientia uobis sunt que cala sunt in 2° ⁊ sicca in eodē que bñt aptionē nō ualde magnā que in frequenti usu ledūt renes ¶ De cōueniētib9 ergo est saluia de q̄ lz nō ineniat ab Auic. caplz 2° cañ. de ipsa tñ tractauit Serapio in aggregatore simplici. 329. numerās eam inter medicinas cal. ⁊ sic. in scōo gradu dicens ꝙ est cala caliditate manifesta ⁊ parū stiptica. Et eadē snia eligi pōt ex smone Dyas. cap. de elilifago. qcqd tñ sit caput stōchū ⁊ mēbra nutritionis cōfortat. ut experimentatores pbant. ¶ Utilis ēt est uobis usus feniculi. puocat eni ⁊ diuertit aquositatē a stōcho ⁊ magnū iuuamētū affert visui ⁊ tollit nocumēta corruptiōis ei9. de qb9 in pcedēti cap. dictū est. Cauēdū tñ est a frequentia ⁊ multa q̄titate ei9 ne corp9 inflāmet. est eni caln in 3° ⁊ siccū in pº. 8° de simplici medicia in pprio cap. Silr ⁊ petro. in cibarijs collaudādū est uobis pp diuersionē p urinā ⁊ exiccationem quā efficit. est caln ⁊ siccū in astantia scōa. 8° de simplici medicina. lz Auic. ponat ipm caln in pmo ⁊ siccū in 2°. laudat eni plurimū cōuenire stomacho ⁊ capiti. Ruffus tñ scripsit ꝙ petro. nocet stomacho attrahēdo mās ad ipm acutas aliūde. sed intellexit de apio si bñ cōsideret lra Auic. 2° cañ. caplo de apio. nā petro. est spēs apij ⁊ de eo determinat in cap. de apio. ut pz scōo cañ. ⁊ 8° de simplici medicia allegatis caplis. 23° cōtinētis. cap. 63°. Et a Serap. simpli. 264. ¶ Item ⁊ mēthe usus uobis in cibarijs cōueniēs est. Est eni cōfortās stōchū ⁊ calefaciēs sedat singultū ⁊ digerit ⁊ phibet uomitū flaticū. 2° cañ. in ppo cap. ⁊ idē scribit 23° cōtinētis simplici. 732°. Serpillū ēt ualde cōueniens est uobis in oi cibario calitate ⁊ puocatōe quā facit ⁊ aromaticitate sua cōueniēs est caliditati stōchi ⁊ pncipalibus membris. ⁊ numeratur a Serapiōe iter medicinas calas ⁊ siccas in 3°. Auic. tñ posuit ipsum caln ⁊ siccum in secūdo. ut pz in caplo de nemen. ¶ Multū ēt laudo uobis rosmarinū. cōuenit eni caliditate stōcho cordi ⁊ oculis ut pz per Serap. in aggre. caplo de lagetalmarie. ¶ Maiorana etiā utillima est uobis. calefacit enim ⁊ exiccat in 3° ⁊ habet vim attenuatiuam ⁊ dissolutiuam. ut octauo colligit de simplici medicina. aperit etiam oppilatiōes cerebri ⁊ cōfert doloribus capitis a flate ⁊ a uētositate ueniētib9 2° cañ. in areola membrorū capitis

¶ Basilicon etiā gariofilatus cōueniēs est nobis. est enim calidus ꝛ siccus in secūdo ſm Serapionē in aggregatore cap̄lo de berengemisch. ¶ Anetū vō ex parte cōplexionis eius conuenit nobis. est enim calidū in secūdo gradu lōgo aut in tertio breui. ꝛ siccū in secundo in pncipio eius. ut 6° de simplici medicina ꝑprio cap̄ colligēdū. ꝛ per gradū secūdū lōgū ipm intellige eē calidū in fine secūdi. ꝛ cū dicit in tertio breui. intellige in pma māsione. sed q꜡ tñ ipm est maturatiuū humorū frigidoꝝ sedatiuū doloris ꝛ carminatiuū uētositatū. ut patet 2° canoū. ꝑprio cap̄. ideo cōuenit nobis. ¶ Bleta vō que est in coi usu cōpositas hēt vtutes. nā bleta coloris obscuri cū q̄busdā maculis rubeis declinat ad siccitatē ꝛ ad caliditatem. Alba vō ad frigiditatē ꝛ humiditatē quādā. q꜡ tñ in omnib⁹ aqueitas est cōiūcta cū nitrositate quadā per quā est lenitiua leniter solutiua oppilationū epatis apitiua. Jō nobis cōuenire pōt ꝛ ꝑprie cū feniculo petrosillo ꝛ silib⁹ calis. ¶ Hysopus vō iterū ꝯueniēs ualde nobis. ꝛ ꝑprie, q꜡ est de medicinis capitalib⁹ ꝛ pectoralib⁹ calidis. ꝛ est de sublimiorib⁹ rebus que iueniant̄ ad egritudies pectoris ꝛ catarroꝝ fridas. purgat enī pect⁹ a māeb⁹ illis ꝛ mūdificat cānales pulmōis remouet dispniā ꝛ oia nocumēta anhelit⁹ ꝛ est de medicis calidis ꝛ siccis in 3° gradu. lꝫ qdā ponat ipm in 2° gradu. Sed isti ultimi itelligūt de molli ꝛ recēti. ¶ Caules ēt nō vitupero nobis cū sint cal. in p̄ ꝛ sic. in 2°. laudant̄ aūt ꝑprie q꜡ maturāt leniūt ꝛ exiccāt ꝛ ꝓuocāt. 2° cañ. in ꝑprio cap̄. Mirabile tñ scribit̄ de eis. 23° continētis. simplici. 65°. ubi aucte Serapionis ꝛ Bimasij d꜡ q꜡ sanguis ex eis genit⁹ est malus ꝛ horribilis odoris: ꝛ hoc ꝑpe itelligit̄ qñ sunt ultimate cocti. si aūt cū laudabilib⁹ ꝛ pinguib⁹ carnib⁹ ꝛ oleo oliuarū ꝯueniēter ꝯdiant̄ corrigit̄ nocumētū eoꝝ. ¶ Borago insup que numerat̄ iter res tēperatas. nō tñ tot mirabilia iuenio de ea quot dicitur ab alijs. parū enim de ea ab auctēticis habet̄: imo nihil de eo colligit̄ ab Auic⁹. ¶ Cerefoliū est calidū ꝛ siccū in 2° ꝛ stomachalis est medicina epatica. ꝛ cōueniēter apitiua solēniter habeat̄ in usu. ¶ Rutha isup que recēs est cal. est ꝛ sicca in secūdo. exiccata vō in tertio ꝯuenire pōt nobis. Est enim medicina capitalis epatica ꝛ stomaticha ꝛ pectori ꝛ oibus vijs urinalibus cōfert aperiēdo ꝛ abstergēdo eas. ꝛ hec de plantis dicta sufficiant.

De radicibus

vō qꝝ usus italicis est cois dicēdū est parū. Raphanus ergo comestibilis ꝑp humiditatē ei⁹ nō videt̄ nobis cōuenire: ꝛ ꝑp remissam ei⁹ calitatē. est enim cal. in p̄ ꝛ hu. in secūdo. q꜡ tamē apitiu⁹ dissolutiu⁹ flatis ꝛ pcipitatiu⁹ per urine vias. iō laudo nobis ipm q꜡ nō cōtrahit morā multā in corpe. ēt q꜡ nō trāsmutat̄ in substātiā ei⁹. eo q꜡ digerit ꝛ nō digerit̄: qō tñ vitupat Gal. dū inqt. Admirari aūt opꝫ medicos ꝛ idiotas illos qui post cenā crudas comedūt raphanides bone digestionis grā. ipsi qdē eniaiūt habuisse sufficiētē huius experiētiā. qui autē imitati sunt ipsos oēs lesi sunt. Sed nihil idigestibile est nutritiuū q̄re nutrimētū ei⁹ q꜡ minimū ꝛ paruū humectatiuū est tim ē nō debetis ꝛ cōsuetuꝫ est comedere de eo añ cibū. lꝫ 2° de alimētis penultio cap̄ de raphanide vꝫ colligi q꜡ dꝫ accipi post cibū. et. 2. cañ. c. 3. Et scribit̄ de eo q꜡ folia ei⁹ meliora sūt q̄ radix. 2. cañ. in ꝑpo cap̄. ¶ Cepe vō q꜡ calidū est i 3° cū supma humiditate ei⁹ nō videt̄ cōuen. re nobis nisi eēt q꜡ apitiuū eticisiuū ꝛ subtiliatiuū est humorū. Et melius est ipm comedere assatum et melle et aceto cōditum uel çuccaro ¶ Paruū vō cepe qō bulb⁹ noiat̄ ab Auic. 2° cañ. caliditate sua nō nocet stōcho: imo cōfert ei et digerere facit ut ibidē colligēdū. ¶ Alleū aūt argumēto sumpto a cōplexione ei⁹ q꜡ calm est et sic. in 3° videret̄ ꝯuenire nobis et maxime q꜡ aduersat̄ flati: sed q꜡ grauat caput et debilitat visum iō dimittat̄. ¶ Rape vō ꝑp supmāeaꝝ humiditatē et q꜡ difficilis digōnie existūt nō placēt mihi. Democritus enim dānauit eas tanq̄ corpi nociuas et īflatiōnē in stōcho gñatiuas. lꝫ Diocles et Dionysius contradictionē eius scribāt. Jn sūma tñ in igne assata ꝛ cū laudabilib⁹ ꝛ piguib⁹ carnibus cocte nō sunt vitupande. ꝓuocāt enim potēter urinā ꝛ uentrē mollē efficiunt ꝛ iterum laudo eas: qm̄ conferūt visui. 5° coll'et in ꝑprio cap̄. ¶ Carote vō ꝛ baucie. i. pastinace que eodē cursu ponuntur cōplexionate in caliditate cōueniunt nobis. sunt enim pectorales stomachales ꝛ viarum conuenienter aperitiue.

De partibus

vō supioꝝ plātarū: qꝝ usus viget que omnes nominant̄ asparagi. ut scribit̄ 2° Almāh. cap̄. 62°. dicendū q꜡ extremitates ipsius plāte cui⁹ asparagus ex ꝯsuetudine nomē adept⁹ est ꝯueniēs est nobis: lꝫ eni ponat̄ in libris simplicū mediciaꝝ ꝛ ciborū extra graduꝫ. ita ut ſmo fiat de eo iter medicias temperatas vꝫ tñ ex snia Aggregatoris de aspago colli: q꜡ ponat̄ in calitate pmi gradus saltē in māsiōe pma. ad qō ēt satis psuadet neloꝝ ꝛ multa urie ꝓuocatio quā facit. talis eni aptio ꝛ per vias eductio nō vꝫ fieri posse ab altera q̄litate saltem de manifestis ꝛ coib⁹ q̄ a calitate. Jn sūma igitur educit aquositates flaticas ꝛ serositates cholicas ꝛ ptizmelicas apiendo oppilōnes epatis splenis ꝛ renū. qō vꝫ satis rōnabilr̄ ꝯcedendū. eo q꜡ comesta hec plāta facit urinā frequēter uehementer fetē ꝛ adhuc in spatio duaꝝ horaꝝ. Sꝫ q꜡ fetor est signum putrefactiōis. p̄ ꝑnosticoꝝ. cōmēto ulti⁹. Jō vꝫ q꜡ hec plāta in educēdo māts fetidas vigoret̄ a calitate: neqꝫ eni ab auctorib⁹ exp̄ssū est q꜡ huic plāte isit vtus attrahēdi ul' educēdi māts fetidas rōne silitudis ul' specifice ꝑprietatis. ¶ Et iteꝝ huic viro rōnabilr̄ ꝯuenire videntur extremitates hūiꝰ: de quo alamani faciūt potū aut lupulli apō italicos ruricolas nomiati bruscādoli quoꝝ opatio est fere ꝯsilis aspago p̄dicto. de quo tñ nō pua est discolia iter sapiētes de cōplōne ei⁹. qō hic ptrāseo ꝑp breuitatē. alias eni diffuse declaraui ipꝫ eē calm in p̄ gradu ꝛ vicinū sat̄ eq̄litati in passiuis. nec mirādū est de discolia auctoꝝ in hoc cū fere q̄tidie descriptiōes multe cōponantur ꝛ fabule cātent̄ de brusco ꝛ rāpōciolo. Utunt̄ tñ euganei extremitatib⁹ alteri⁹ plāte: cui⁹ foliā lōgiora sūt ꝛ latiora sat̄ folijs hysopi. eodē tñ colore colorate ꝛ p̄ducit stipitē a terra eleuatū per bipedale gustui delectabilē sat̄: nisi eēt ualde pūgitiua plāta odore suaui ꝛ aromatica multū florē minimū p̄ducēs in subduplo miorē flore arthemisie. ꝛ noiant hāc plātā multi de eo scribētes draconē: de qua cū hñ pquiro ueritatē in ſmonib⁹ Dyas. anaçatei in quelibris simplicuꝫ per ipsuꝫ cōpositis iuenio q꜡ est spēs piretri qō vꝫ rōni cōsonans satis ꝑp acuitatem magnam quam gustui representat.

De fructibus

aūt p̄mittēdū p̄ q꜡ oēs fruct⁹ frigidi ꝛ humidi euitādi sunt. ꝑparant eni corpus ad utrūqꝫ lapsuꝫ ꝛ egritudines putridas: ꝛ maxime cū humiditas in nobis supabūdet multū calitati. ut ꝑbatū est ꝛ sensus ōndit. ꝑp qō horarij fruct⁹ qui talr̄ nominant̄ qm̄ in p̄⁹ anni etate nascunt̄. ꝛ iteꝝ q꜡ paucis durāt tpib⁹. ꝛ adhuc 3° q꜡ ꝯuari nō pñt qn cito putrescāt euitandi sūt. ¶ Propter qō cerasa dimittēda sūt. lꝫ in eis q̄ multa diuersitas iueniat̄: quecūqꝫ g̃ de eis dulcedie maiori pticipāt: meliora sunt: qm̄ nutrimētū eoꝝ est meli⁹. ꝛ iteꝝ q꜡ ꝑp apitionē suā nō multā morā ꝯtrahūt in corpe qn maioꝝ ps coruꝫ educat̄. Ea vō que leui pticipāt dulcedine cū ponticitate q̄dā vident̄ pticipare minori humiditate ꝛ exiccatione quādā ꝑpter hoc hec talia min⁹ reprobāda sunt. que vō de eis sapore pticipāt notabilr̄ acetoso fridiora sunt ꝛ min⁹ humida ꝛ stomacho horrida magis nisi fuerit in eo lapsus ad caliditatē intēsus. Jn summa igit̄ omniū eoꝝ rarus sit nobis usus: ¶ De pomis aūt ꝯsilr̄ fere dicēdū est de diuersitate cōplōnū eoꝝ ſm diuersitatē saporis aromatici ꝛ modi substātie. que igit̄ sūt substātia solidiora magis colore citrina ul' ruffa aromaticitate sua dulcedie multū magna pticipātia eligēda sūt sua eni aromaticitate ꝯueniūt oi principali mēbro. ꝛ q꜡ paruam habent humiditatem saltem actualē. Jdeo min⁹ putrcbilia sunt. etiā q꜡ humiduꝫ eorum melius est suo terreo commixtum. propter qō a sapientibus nō enumerant̄ inter māts febriū extrīsecas. sic fit ſmo de piro. ꝛ hec sūt illa poma que triū spēꝝ electiora a sapiētib⁹ inuēta sūt. ¶ Et p̄me sūt poma

apia nolata ita ab apio claudio romano. ut scribit 21° nãlis hystorie. ꝛ sunt poma figura oblõga colore ꝛ reliqs conditio nata: ut dictũ est: que apud Lõbardos noiant poma museta bastiana. de quorũ succo frequẽter ꝑcipiũt sapientes fieri syrupos cordiales ꝛ melie aduersantes. ¶ Reliq̃ vero poma sũt illa que apud euganeos uocant dactaline figure plane spice quasi uelut cepe. ¶ Et 3ª spẽs est pomoruʒ que calamani nominant. ¶ Silr fere dicendũ est de piris ꝙ in eis ualde magna diuersitas inuenit in cõplone. sed iter reliq̃ laudant illa que in substãtia sua solida sunt a lapidosis arillis in cẽtro eorũ exñtib⁹ ꝑuata: colore citrina uel rubicũda: odore suauia sapore delectabilia. ꝛ sunt que Auic. dixit eẽ pira de seni. 2° canon. cap̃ de piro. Et forte ꝙ illa sunt pira que apud Lombardos sunt pira sancti nicolai. ¶ Inter que ẽt pira collaudari uobis pñt pira illa que muscata dñr. que tñ sint in raro usu ꝛ pauco. hñt eni hũidũ festinãter putribilẽ ꝛ nõ minus uẽtosabilẽ: pp q̃ð inflant stõchũ ꝛ dolores extẽsiuos in eo efficiũt. In sũma igit q2 pira ponunt frida in ꝑmo ꝛ ad siccitatẽ declinãtia in 2°. ut 20° cõtinentis simplici. 620. scribit aucte Bimasij. ið nõ multũ mihi placẽt cruda exñtia. ſʒ cocta sub cinerib⁹ ꝛ cõdita cũ vino ꝛ aromatib⁹ ꝛ cũ aniso placẽt mihi. ¶ Auellane aũt lʒ recẽtes supremã habeãt humiditatẽ: exiccate tñ ponunt cal. ꝛ sicce in ꝑmo gradu. iðqʒ videntur ꝯuenire ꝑpterea q2 cõfortant caput. lʒ sint tarde digõnis in stõcho. Si tñ accipiãtur ꝯdite meliores existunt ꝛ iterũ torrefacte paruʒ post cibũ cõfortant epar. ¶ Amigdale aũt laudant uobis q2 exhibent nutrimẽtũ bonũ ꝛ sunt abstersiue ꝛ apitiue laudabilr ꝛ declinãt ad calitatẽ eq̃leʒ. tñ humidiores sunt ꝙ cal. ið quõlibet laudant uobis. ¶ Ficus vero sicce cal. sunt in ꝑ ꝛ sicce in ꝑncipio secũdi: ꝛ sunt uobis laudabiles. sunt eniʒ de numero meliorũ fructuũ ꝛ debẽt eligi albe citrine ꝛ magne. ꝯueniũt eniʒ stõcho epati renib⁹ spleni utilr apiendo abstergẽdo ꝛ mundificãdo ea. naʒ in eis est lenificatio ultima ꝛ maior nutricatio ꝙ in alijs fructibus. 2° cañ. in ꝑprio cap̃. Hec vero ficus recẽtes magis nutritiue sũt ꝙ sicce. sed stomacho nõ ita laudabiles. ¶ Passule vero ꝛ ꝑprie nigre laudant uobis. sunt eni ꝯueniẽtes quõcũqʒ sumant ꝛ numerant a multis inter medicinas equales aut ad caliditateʒ ꝛ siccitatem parumper inclinatas. ¶ Nuces vero cõuenienter nutritiue sunt ꝛ ponunt inter medicinas calidas ꝛ siccas. q2 tamen vnctuositate notabili participant. ideo sunt stõcho nociue pectori gutturi ꝛ capiti: ꝛ grauis sunt digestiõis. quare melius est dimittere eas. ¶ Castanee vero frigide sunt in ꝑ ꝛ sicce in eo remissa dulcedine ꝑticipãtes ꝛ nõ paꝝ nutriũt: imo ualde. ꝛ q2 eaꝝ nutrimentũ frigidũ est ꝛ grossum uentosatiuũ ꝛ extensiuũ viscerũ oium ið dimittant. ¶ Crisomilla vero a q̃busdã inter spẽs ꝑsicoꝝ ponũtur ꝛ non debetis eis uti: q2 frigida sunt ꝛ humida in scð°. et gñant febres malas uelocitate sue putrefactiõis: aliqualiter corrigi possunt si postea comedantur aliqua grana feniculi. ¶ Grana vero pineaꝝ non multũ placẽt mihi pp vnctuositatẽ eoꝝ. Et q2 sunt de rebus stõcho nocẽtibus. ut patet 13ª tertij. Et ponuntur tẽperata ad paruã tñ calitatẽ declinantia. potestis tñ comedere ipsa dũ fuerint per noctẽ vnaʒ in aqua cal. infusa. remouet eni tũc ab eis acrimonia ꝛ mordicatio ꝛ bñ nutriunt: ꝛ ꝑpe qñ ꝯficiunt cũ melle ad infrigidatos ꝛ cũ çuccaro ad calefactos. ut collr scð° cañ. in proprio caplo. ¶ De fisticis vero uel pistachijs scribitur scð° cañ. ꝙ cal. sunt in fine secũdi ꝛ est in eis humiditas non limitata ibi. sed 22° cõtinentis simplici. 93. aucte Archigenis ꝛ Bimasij ponunt calida ꝛ sicca in 2°. In sũma igitur conueniũt uobis mõ ꝑdicto. aperiunt eni meatus nutrimẽti ꝛ oppilõnes epis expurgãdo ipm ꝛ cãnales pulmonis. 8° de simplici medicina in suo caplo colligẽdũ ꝛc. ¶ Dactyli insup bene maturi ꝛ dulces cal. sunt in primo. ꝛ in scða q̃litate discordãt sapiẽtes in eis. Joãnes eniʒ Serap. enumerat eos iter medicias ca. ꝛ sic. in ꝑ gradu. Auicẽna vero cap̃ de palma dicit ꝙ ꝑterijt de eis ꝑmo. sed 23° Halani cap̃. de palma. sic de eis scribit. Dactyli maturi recentes calidi sunt in 2° humidi in primo. aucte Bimasij 8° cap̃ de simplici medicia. dr ꝙ cũ hoc ꝙ nutriũt abũdãter uẽtrẽ stipticãt iferũt ꝑũctionẽ in ore stõchi. dolorẽ capitis faciũt ꝛ oppilõnes in epe ꝛ splene. q̃re relinq̃t ut utamini ualde raro ꝛ in pauca q̃titate: ꝛ minus mali ante cibũ ꝙ post cibũ. ¶ Iuiube vero ponunt fride in ꝑ gradu. temperate in passiuis. ꝛ scripsit de eis Gal. nõ repperi iuiubas in ꝯseruãda sanitate ꝛ egritudine remouẽda cõpetẽtes. sed repperi eas difficilis digõnis ꝛ pauci nutrimẽti. sunt ẽt male stõcho. ¶ Mora vero bñ matura ꝛ dulcia lʒ ad calitatẽ declinẽt dimittẽda tñ sũt. nocẽt eni stõcho et in eo facile corrũpunt. ¶ Granata vero diuersificant in cõplone ſʒ diuersitatẽ saporis eoꝝ. dulcia eni ponunt frida ꝛ hũida in ꝑ. acria vero frida ꝛ sicca in ꝑ. Sed muça medij saporis mediũ tenẽt iter ea. dulcia eni collaudant stõcho. pp illud q̃ð est in eis de stipticitate subtili. i. leui. ꝛ ꝑpe in calefactis. acria vero friditate ꝛ stipticitate magna nõ sũt stõcho bona nisi uehemẽter laxato ꝛ calefacto. meli⁹ itaqʒ est dimittẽ ea. Et hec sad de cibis ꝛ medicinalib⁹ cũ q̃b⁹ ꝯdiri debent dicta sufficiant.

Ideo tractet de semibus q̃busdã ꝛ aromatibus q̃b⁹ cõdiẽdi cibos est cois usus. Sunt itaqʒ semina hec Ciminũ feni. petro. dauc⁹ cardamomũ utrũqʒ carui ameos ꝛ amomũ nigella. se. leuistici. se. rutbe. se. baucie coriãdrũ anisuʒ ꝛ ꝯsilia. Aromatica vero sũt sicut pip̃ çinçiber cinamomũ utrũqʒ galãga nux mus. macis çedoaria crocus spica. ꝛ cõsimilia ꝛc. ¶ De liquoribus vero ꝯdiẽtibus uobis cõueniẽs est acetũ acutũ magis ꝙ acre. Agresta succi citranguloruʒ lymonũ ꝛ granatorum raro nisi muça fuerint.

De cõditis cibalibus ꝯueniũt uobis pastinace cõdite oliue napi citrũ ꝯdituʒ sinapismũ salsa. ¶ De ꝯditis vero medicinalib⁹ sũme cõpetunt uobis çinçiber ꝯditũ. i. çinçiber viride de quo salteʒ bis in septimana accipe potestis radicẽ vnã per quatuor horas añ prãdiũ: ꝛ cõfert stõcho epati renib⁹ capiti ꝛ inferiorib⁹ mẽbris. imo etiaʒ adhuc in estate ꝙ tomagis tempore frigoris. ¶ Cõperit ẽt uobis xilobalsamũ ꝯditũ. iteʒ nux comestibilis condita. confert eni epati stõcho ꝛ renibus. silr cinamomũ ꝯditũ cũ çuccaro. Item carnositas citri cum çuccaro condita solida. Cortex arancij conditus cum çuccaro ꝛ pira condita. Cucurbita ꝯdita oino dimittat. Mel etiã de quo supra dictũ est ꝛ çuccarum ꝯdiendo cibos conuenientia sunt.

De partibus aũt aialiũ euitent frequẽs cerebri usus uẽtris renũ cordis pulmõis ꝛ epis intestinoꝝ. quorũ oiuʒ nutrimẽtũ est grossuʒ ꝛ viscosuʒ ꝛ difficilis digõnis. ið nõ est uobis laudandũ sicut neqʒ cauda que nauseatiua est ꝛ medulla que capitis grauatiua est.

De potu aũt ꝯueniẽti dicẽdũ est ꝙ vina dulcia grossa ꝯturbata oino a uobis dimittẽda sunt põtica ẽt ꝛ acria brusca noiata dimittant a uobis. qñ sunt stiptica frida ꝛ oppilatiua. sicut ꝑma sanguinẽ ebullibilẽ grossuʒ ꝛ oppilatiuũ efficiũt. itaqʒ a uobis eligendũ est vinuʒ colore aureũ uel citrinuʒ substãtia subtile ꝛ bñ expurgatũ odore suaue ꝛ aromaticũ fumositate mediocre. Cuius quideʒ experientia manifestabit per bonã ꝯueniẽtiã ipsius a stõcho. ¶ Et siquidẽ tale vinũ nãliter hẽri nõ poterit clarificet cum albumine oui. Et caueat a vino clarificato cuʒ allumine rocce. qm̃ allumẽ 6ª quarti. enumerat iter medicinas uenenosas. ꝛ grã hui⁹ ad memoriã reducẽdum est q̃ð scriptũ est inferius de hydromelle cõpõne laudabili laudibus ꝛ iuuamento eius ꝛ usu. ꝛ tu recurre ibi. Et hec de cibis ꝛ potibus dicta sufficiant.

¶ De motu ꝛ quiete. Rũica. III.

Difficile est isti viro ꝯueniẽtẽ dare regulã in exercitio ꝛ silibus q assistũt sedẽdo ꝛ alijs iustitiã accõmodãdo querẽtib⁹: eẽt eni huic viro ualde nec̃iũ exercitiũ pp ꝯsũptiõeʒ supfluitatũ que sequunt ad ipm. Itẽ exercitiũ est sanitatis ꝯseruatiuũ: pp hãc cãʒ. sicut q̃es est dispositiua ad augm̃tũ flatũ pp supfluitatũ ꝯgregationẽ que seq̃t ad ip̃aʒ. q̃b⁹ tñ tpib⁹ si est possibile vir iste mane exercitari dʒ añ cibũ. Exercitiũ eni ante cibũ calorẽ inatũ accrescere facit ꝛ reddit ipm potentem

ad expellendũ supflua sensibiliter uel insensibiliter. ¶ Fiat ergo motus pcessiuus nõ repentinus: sed paulatim saltẽ per horã vnã ut lõgitudo tpis leuis exercitij suppleat necessitatẽ ↄsumptiõis mãerũ que in breui tpe fieret ab exercitio forti. p seueret igit̃ exercitiũ tanto tpe ut corpus calidius fiat q̃ prius ꝛ eger sentiat se pductũ ad anhelitum eleuatũ ꝛ principium sudoris leuis. Ita fieri dꝫ ẽt añ cenã. reliquo aũt tpe qescẽdũ. ¶ Et q2 nõ est posse officio suo semp opportuno tpe exercitari. Jõ dieb⁹ qb⁹ viuit qetus ↄsulo q̃ grã euõnis diuersiue supfluitatũ utat̃ hydromelle facto ſm hũc modũ. de quo accipe dꝫ per tres uel q̃tuoꝛ horas añ solitã cibationẽ cyathũ vnum calidũ in dieb⁹ frigoris ꝛ frigidũ in calidis. Et siqd ẽt de ipso cõmisceret in vino suo saltẽ usqꝫ ad tertiã ptẽ ualde utile foret ei. Cuius descriptio est hec. ℞. aque fluuialis clare a limositatibus expurgate ꝛ accepte de alueo ubi nõ inueniat̃ multitudo ranarũ neqꝫ sanguisugarũ neqꝫ ẽt herbarũ fetidarum lib. xxv. mellis electi lib. ij. pipis albi. ʒ. ß. floꝝ rosmarini cinamomi electi. ana. ℈. j. bulliant aque cum spẽb⁹ saltẽ per q̃rtam ptẽ hore. deinde superaddat̃ mel ꝛ coquat̃ cũ aq̃s continue dispumando ipm̃. Cũ ergo fuerit facta cõsumptio q̃rte ptis tunc colet̃ totũ p saccũ mũdũ ꝛ spissum duabus vicib⁹. deinde reponat̃ in uasis vitreis bñ mũdis ꝛ ↄtinuet̃ ut dictũ est. ¶ Et q2 nõnulli sapientũ solẽt facere tractatũ de coitu in sermone de exercitio ꝛ merito: q2 in coitu ↄcurrit duplex exercitium aiale ꝛ corporale: aiale qdẽ pp sensationẽ delitiosam ꝛ pp imaginationẽ. Corpale võ pp motũ totius fere corpis ptiũ interioꝝ ꝛ exterioꝝ: ideo de ipso dicendũ. p̃ q̃ ad effectuꝫ ipsius non pcedat iste vir nisi nãli desiderio ab aia incitante ipm̃. ¶ Dicendum 2° q̃ nullus coit⁹ ↄcedit̃ post cibationem nisi trãseant ad minus hore octo. ¶ Dicendum 3° q̃ coit⁹ morose fieri dꝫ ꝛ nõ ipetuose. ¶ Dicẽdũ 4° q̃ neqꝫ fiat excessus eius in frequentia. viro enim robusto ꝛ potenti moraliter se regenti satis est effectum illum explere ter uel quater in septimana: qui aũt odiunt sanitatẽ ꝛ vitam suam excedant in isto q2 psoluẽt in posterum ꝛ reficiet in dãnũ ad coituꝫ securum. Et hec de tertia re non naturali dicta sufficiant.

¶ De inanitione ꝛ repletione ꝛc̃. Rũica. IIII.

E repletione mãerũ humoraliũ hic non est sermo. sed solum de stõchi repletiõe a cibo ꝛ potu in quo plurime gẽtes excedẽdo magis q̃ diminuẽdo peccãt: ideo in cibatiõe regule iste seruent̃ plurime. ¶ Prio nunq̃ comedat neqꝫ bibat vir iste nisi uero ꝛ nãli appetitu inducente ad illud. ¶ 2° q̃ nõ accipiat cibũ impetuose ꝛ celeriter deglutiendo sine masticatione conuenienti. ¶ 3° q̃ in cibatione non utat̃ magna uarietate ferculoꝝ alioruꝫ ciboꝝ ꝛ potuũ. ¶ 4° q̃ mensura cibi tanta sit q̃ ipsa stomachum non grauitet neqꝫ extendat. ¶ 5° q̃ neqꝫ potus existat tantus q̃ regurgitet ꝛ fluctuet in stõcho suo. ¶ 6° iteꝝ q̃ nõ accipiat cibũ grossum subtili pmittendo: ut q̃nqꝫ comedit caseus ꝛ legumina que pmittunt̃ brodialib⁹ ꝛ silibus. ¶ 7° q̃ cũ insurgit ei nãlis appetitus q̃ citius est posse cibũ accipiat. tolerare eñi famẽ est cã accensionis ꝛ corruptionis mãeꝝ in stõcho. Silr̃ ẽt inanitionẽ. i. uacuitatẽ nõ m̃lto tpe tenẽ dꝫ pp eãdẽ cãm.

¶ De sõno ꝛ vigilia. Rũica. V.

E quinta re nõ nãli. s. de sõno ꝛ vigilia dicendũ q̃ huic viro cõpetit sõn⁹ aliq̃liter lõgioꝛ q̃ si cholicus eẽt ꝛ macer pp meliorẽ digõnẽ ciboꝝ ꝛ potuũ ꝛ restaurationeꝫ aialis v̄tutis. itaqꝫ postq̃ cibat⁹ fuerit post horã vnã dormire icipiat ꝛ pcedat in eo. vij. uel. viij. horis sup dextro latẽ p̄us p⁹ dormitiõe: sup sinistro in scõa dormitiõe decũbẽdo: ꝛ caput ꝛ mẽbra eius diligẽter coopta sint. ꝛ oio fugiat caput tenẽ decline pp oppilõnẽ que sequeret̃ in ipso. Caueat a dormitiõe sup spina pp timorẽ egritudinũ nuche ꝛ mẽbrorũ motus. ¶ De dormitione võ diurna dicẽdũ q̃ si cõuenienti tpe dormiat in nocte somnus diurnus est dimittendus. si aũt nõ sufficiẽter dormiuisset: tunc põt ei concedi dormitio diurna distans a prandio p horã cũ dimidia. Et si ad hoc cõsuetudo dormiẽdi foret. ꝛ q2 humiditas ei⁹ multa rõnabilr̃ aduocat sõnũ. iõ nõ vitupo dormitionẽ diurnã p vnã hõm. ¶ Supfluitatẽ võ dormiẽdi tã de nocte q̃ de die oio fugiat gñat eñi reumatismos: iplet caput ꝛ neruos ꝛ lassitudinem mẽbroꝝ efficit. reliquo aũt tpe vigilãdũ est ultra p̄dictum.

¶ De accidentibus anime. Rũica. VI.

Ccidẽtia võ aie pp que magna fiti spiritib⁹ ꝛ humoribus agitatio ꝛ fortis ꝛ uelox tractus spirituũ ꝛ humoꝝ de interiorib⁹ ad exteriora oio euitare dꝫ ut ira furoꝛ ꝛ siliã. pp hec eñi accensio facile fieri posset in humoribus ꝛ spiritibus: pp qđ producet̃ ad febrem. ¶ Silr̃ ẽt accñtia melica uelut angustia tristitia ꝛ longa meditatio de tremẽdis reb⁹ debẽt seponi: ex hoc enim suffocati detinentur spũs ꝛ humores in pfundo cordis. vñ pant̃ ad suffocationẽ ꝛ extinctionẽ ipsoꝝ. pp hoc bene scribit̃ 3° tegni q̃ hec accñtia exterminãt ꝛ mutãt corpus a nãli ↄsistẽtia sua. vñ letãduꝫ est ꝛ bene sperandum ꝛ vita iocunda regendum.

¶ Caplm̃ de cura per medicinalia ↄtinẽs ptes duas. Prima p de instris ipm̃ p̄seruãtib⁹ a casu in egritudines. Cap. III.

Uoniã vir iste nõ indiget regimie simplr̃ curatiuo egritudinũ cũ nõdũ inciderit eas lꝫ sit pat⁹. idcirco hoc tertiũ caplꝫ cõplecti põt ptes duas. ¶ In p̄a eñi pte ponenẽ queđã istra p̄seruãtia ipꝫ a casu in egritudies. ¶ In scõa võ pte describã remedia q̃ plurima diuersis accñtibus ꝛ egritudinibus subueniẽtia si inciderit ea. a qb⁹ tñ miseratione diuina tueat̃. ¶ In p⁹ igit̃ pte octo ponã istra que sufficiẽter p̄seruare pñt ipm̃. q̃rũ p̄m̃ est hoc. s. ut p spatiũ duoꝝ ul̃ triũ annoꝝ semp purget̃ in uere ſm modũ istũ. ℞. pillaꝝ aureaꝝ pillarũ de iera maiori ꝛ cochiaꝝ. añ. ℈. j. forment̃ pille. vij. cũ eluario rosaꝝ: ꝛ accipiant̃ vno mane p duas hõs ante diem. vꝫ. in p̄n° mensis martij: ꝛ post assũptionẽ eaꝝ dormiat p horã vnã. Et iteꝝ get⁹ pmaneat non ambulãdo: ꝛ pmittat eas opari per qnqꝫ hõs: tunc ergo bibat cyathũ vnũ aque çuccarate cale: ꝛ post ipsam expectet per vnã horã ꝛ prãdeat post. ¶ Die võ imediate sequenti incipiat accipe hoc digestiuũ ꝛ ↄtinuet ipm̃ dieb⁹ ad minus septẽ in hora supradicta calm̃ accipiẽdo ipm̃: ꝛ nõ comedat post ipm̃ nisi trãsierint hore 4ᵒʳ Cui⁹ descriptio est hec. ℞. sy. cõpleti acetosi. ʒ. j. syr. de absinthio. ʒ. ß. aque betonice eupatorij ꝛ feniculi. ana. ʒ. j. misce. ¶ Octauo võ sequenti die hora iam p̄dicta accipiat hunc potũ. ℞. eluarij idi. ʒ. iij. eluarij de psilio. ʒ. ij. misce cum cyatho vno vini albi aromatici cal'i ꝛ obfuet post ipꝫ cõditiões descriptas in pillis añ positis: ꝛ hec sit purgatio p uere appropriata. ¶ Pro 2° võ p̄ncipali instrõ est purgatio quã in autũno debet facere icipiẽdo post medietatẽ septẽbris per hũc modũ. ℞. pillaꝝ de reubarbaro. pillaꝝ aurearum. ana. ℈. ij. forment pille octo cum succo rosaruꝫ: ꝛ accipiantur obseruãdo conditiões descriptas in p̄mis pillis. ¶ Die võ imediate sequẽti accipiat hoc digestiuũ calm̃ ↄtinuãdo ipsum septem dieb⁹. ℞. sy de bisantijs mellis rosati colati sy. de endiuia. añ ʒ. ß. aque acetose ꝛ lupinoꝝ ana. ʒ. j. aque mellisse. ʒ. j. ß. misce ꝛ accipiatur hora ꝛ conditionibus obseruatis in altero digestiuo. ¶ Octaua võ sequenti die purget̃ per hũc modũ. ℞. eluarij. de epithimo. ʒ. ij. cassie fi. pparate cuꝫ aqua cicoree. ʒ. vj. reubarbari electi. ℈. ij. squinanti. gra. vj. salis gẽme. gra. j. misce. ꝛ cum aqua çuccarata cala in aurora accipiat̃ attẽdẽdo conditiones in primis pillulis notatas. ¶ 3m p̄ncipale p̄seruatiuũ huius viri est hoc. ℞. aloes epatici electi. ʒ. iij. agarici electi. ʒ. ß. pulpe collogntide. ʒ. j. ß. epithimi polipodij añ ℈. ij. salis gẽme. ʒ. j. anisi feniculi rosarum violarum sandalorum amboꝝ ana. ℈. j. pulueriçẽtur oia perse. Deinde submergant̃ in lib. ß. succi endiuie. ꝛ in. ʒ. ij. succi absinthij ꝛ diligenter cõmisceantur in uase vitreato ꝛ ponantur sub radijs solis sepe cõmiscendo usqꝫquo exiccentur. Cum ergo exiccata fuerint iteꝝ renouentur succi ꝛ cõmisceantur ꝛ exiccentur. ꝛ

ita fiat q̄ter. de hac ergo mā fiant pill'e de oi. ʒ. vij. ⁊ de eis accipe pōt oi die q̄rta uel q̄nta vnā uel duas parū añ cenaꝫ. Et credo ꝙ in istis icludat' magna ps ꝯseruādi sanitatem eiꝰ. de q̄bus ēt pill'is oi tertia die accipe pōt vnā parū añ cenā q̄ñ assumit syrupos antescriptos ⁊ ꝓprie si uēter eiꝰ nō fuerit bene fluxibilis. ¶ 4m instr̄m p̄ncipale est hoc. ℞. spēr̄ el'arij de ligno aloes descriptione Auic. 5° cañ. sūma prima. ʒ. j. ß. spēruꝫ dyacinamomi descriptiōe Mesue in antidotario. ʒ. j. trociscorū dyarodon. ℈. j. çuccari al. lib. ß. coquat' çuccarū cuꝫ aq̄ absinthij: ⁊ fiat cōfectio in rotulis magnis de qua accipe saltem bis in septimana q̄titatē vniꝰ altee. ꝯfortat eni digestiuā ⁊ appetitū ⁊ ꝯsumit flegmata p̄cipitādo ea per vias iferiores apiēdo oppil'ationes. s. que fiunt. ¶ 5m p̄ncipale instr̄m est, ꝙ vir iste a p̄ncipio mēsis octobris ꝑ totū mēseꝫ aprilis saltē bis in septimana circa ortū solis accipiat coclear vnū xilobalsami cōditi. claudit' eni in eo magna v̄tus ꝯseruādi p̄ncipalia membra oia p̄seruādo ab augmento fl'atis ⁊ mel'ie ut ex suis locis facile colligi pōt. ¶ 6m p̄ncipale remediū est hoc. ut in diebꝰ in quibꝰ aer ad magnā frigoris itēperiē ꝯuertit' iste vir utat' çinçibere ꝯdito accipiendo de ipso radicē vnā in ortu solis ⁊ tardet cibationē horis q̄tuor. ¶ 7m instr̄ꝫ est. ut a p̄ncipio mēsis madij per totū mēseꝫ septēbris utat' hac ꝯfectiōe de q̄ accipiat saltē tribꝰ vicibꝰ in septiana rotulā vnā imediate post cibū. vigorat eni digōnē stōchi ⁊ epatis ⁊ ꝓhibet oppil'ones coercēdo furiā chol'icarū mā'erī. Cuiꝰ descriptio est hec. ℞. rosarū spodij se. endiuie acetose ⁊ scariole. añ. ʒ. j. cinamomi electi. ʒ. ij. ligni aloes. ʒ. ß. çuccari al. lib. ß. coquat' çuccarū cum aqua endiuie. ⁊ fiat cōfectio in rotulis ponderis. ʒ. ß. ¶ 8m ⁊ ultimū remediū p̄ncipale est hoc. ℞. laudani electi. ʒ. ij. resine. ʒ. vj. corallorū amboꝝ rosarū spodij sandalorū utrorūqꝫ. añ. ʒ. ß. storacis calamite ligni aloes gallie mus. añ. ʒ. iiij. coriādri p̄parati granoruꝫ myrti. añ. ℈. ij. pulueris menthe ⁊ cimini torrefacti. añ. ʒ. ij. cere. q. s. fiat vnguentum medie glutinositatis. de hoc igitur vnguēto stōchus epar locus splenis ter uel quater in septimana iungi p̄nt quolibet anni t̄pe. Ex his itaqꝫ oibus remedijs utēdo cū ꝯueniētia regimis descripti in 2° cap̄ p̄ncipali p̄seruabit' ab incursu egritudinū ad q̄s vi' eē paratꝰ: q̄d sibi cōcedat altissimꝰ ⁊ misericordia gratissimus

¶ Secūda ps tertij capl'i de mō subueniēdi quibusdā egritudinibus cōtinens rubricas tredecim.

¶ De cura oppilationum cerebri. Rrica. I.

LIcet hic eximiꝰ doctor nō egrotet actual'r ꝑpter augmētum humiditatis abūdātis in corpe eiꝰ patꝰ eē facile cadere in plurimas egritudines. Et q̄m plerūqꝫ ꝯtingit viris iuris cōsultis diuersas circuire ciuitates: in q̄bus fortassis nō inueniuntur medici scie ⁊ ope conueniēter docti. Idcirco ut ipse possit sibi subuenire q̄busdā dispōnibꝰ discurrā per eas regimē succincte ꝯueniēter curādi describēdo sibi cuꝫ medicinis opportunis ut nūc sequit'. ¶ Primo itaqꝫ doctor iste paratus est oppil'onibus cerebri tū ꝑp augmentū humiditatis in capite ḡnate per viā indigōnis: tū ēt ꝑp illā que multiplicatur in eo per viam euaporatiōis. idcirco si p̄ciperet ḡuitatem capitis cū difficultate expirādi ⁊ inspirādi ꝑ nares cum pondere ꝑcepto ibi ⁊ in ꝑtibus frontis ⁊ in ꝯcauo palati in loco colatorij ⁊ ꝓhibet' descensus eius q̄d antea per nares euāri solebat. tunc ista sunt signa oppil'onū p̄dictarū ꝑtium. Idcirco q̄ citius est possibile prouideat sibi ne perduceret' ad epilepsiaꝫ apoplesiam uel ad subeth. i. ad profundum somnum.

¶ Primo igit' accipiat in aurora. ʒ. j. pill'aruꝫ cochiarū: ⁊ tardet cibū tribꝰ horis obs'uādo ea que de p̄mis pill'is in primo capl'o scripta fuerūt. ¶ Et eadem die in uesp̄is fiat gargarisma cū hoc medicamine. ℞. aque maiorane aque lauri. añ. ℥. j. ß. oximellis squillitici. ʒ. ij. subtilis pulue. ireos. ḡ. iiij. calefiat totū ⁊ fiat ex eo gargarisma. vj. uel. viij. vicibꝰ ꝑ horā añ cenā. ¶ Sequēti vō mane per vnā horam post ortum solis impleat os suū aq̄ tepida ⁊ per nasum suum traijciat leuiter. iiij. uel. v. vicibꝰ de hac mixtione. ℞. aque maiorane. ʒ. ij. syr. de sticados. ℥. j. çuccari al. ℥. ß. syr. simplicis acetosi. ʒ. ij. ipleatur uola manus calida ⁊ traijciat' ut dictum est. Et illa remedia p̄nt cōferre quatuor dispōnibꝰ ꝓfundis in cerebro. sc̄do oppillationibus colatorij. tertio oppillationibꝰ riçe uel superioris partis nasi. quarto dolori grauatiuo capitis.

¶ De cura doloris pungitiui capitis. Rrica. II.

SI aūt dolor in capite ꝑcipiet' pūgitiuꝰ uel mordicatiuus. tūc ꝯsulo ꝙ statiꝫ faciat sibi fieri flōmiā de cephalica ꝟria ꝑti magis grauate ꝑ quā extrahant' sanguis. ℥. iiij. ¶ Iteꝫ ꝓ hac itētiōe accipiat in aurora pill'as istas. ℞. pill'aꝝ aureaꝝ pill'aꝝ cochiaꝝ. añ. ℈. j. boni pōderis. forment' pill'e. v. cum el'uario rosa. ⁊ accipiant' obseruando cōditiōes que dicte sunt in alijs pill'is. ¶ Itē eodē die in uesperis faciat sibi apponi uentosas cū scarificatione super spatulis in carnosis ꝑtibus lateris ipsarum. ¶ Itē 4° ꝓ hac intētione odoret hoc cōpositū. ℞. maiorane. ℥. ß. acatie sandaloꝝ alboꝝ rosarū spodij añ. ʒ. j. pulueriçent' ⁊ ligent' in pāno lineo ⁊ odorent'. ¶ Itē ꝓ hac intentione faciat sibi fieri lotionem a pedibus usqꝫ ad inguina ex aqua calida decoctionis violarū rosarū floꝝ salicis ⁊ vitis per vnam horam ante cenam.

¶ De cura doloris colli spatularū ⁊ nuche. Rrica. III.

SI t̄pe plenitudis capitis v̄tus trāsmutaret māam ad ꝑtes colli spatulaꝝ ⁊ neruorū ⁊ musculoꝝ posterioꝝ. tūc stati apponatur ei hoc clistē. ℞. bn̄dicte. ℥. ß. el'uarij dyacastorei. ʒ. ij çucca. ru. cassiefi. añ. ℥. ß. salis gēme. ʒ. j. olei oliuaꝝ ⁊ de sisamo añ. ℥. j. ß. misce. ⁊ calefiat totū ⁊ fiat clistē per vnā horā ad minꝰ añ p̄rādiū ⁊ cenā. ¶ 2° ad eandē intētionē ponant' uētose due in supiori ꝑte natiū cum scarificatione. ¶ 3° pro eadem intētione fiat inunctio ꝑtiū dolētiū cū istis oleis. ℞. olei de rutha: olei irini. olei amigdalarū dulciū ana. ℥. j. ß. pulueris sticados abrotani añ. ℥. j. conquassentur simul. ⁊ de istis actu calidis fiat linimentum.

¶ De cura sonitus auris ⁊c̄. Rrica. IIII.

PRo sonitu vō uel tinnitu qui in eo apparē solent. In sero q̄ñ uadit ad lectū distāter a cena ꝑ. iij. hōs accipiat. ʒ. ß. boni metridati cum. ℥. j. aque ruthe calefacte. ¶ Itē inclinet aurē ⁊ tempora super sacculo calefacto euaporādo ꝑ se illas. ℞. mellisse ruthe abrotani sticados pulegij calamēti. añ. M. j. origani. M. iiij. fac puluerē grossum ⁊ impleat' ex eo sacculus vnus ⁊ calefiat sup tegula ¶ Itē 3° ꝓ hac itētiōe ꝯfert sepe imittē auri uel auribꝰ duas guttas de succo origāi tepido p̄mūdificādo aurē pāno lineo retorto.

¶ De cura imaginationū visus. Rrica. V.

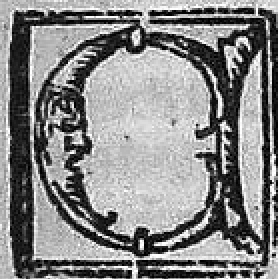
AB hāc dispōnē ꝯfert sepe in sero supasp'gere caput de pulūē isto. ℞. cinamomi subtil'. ℥. j. pul. pipis nigri. ℥. j. ß. pipis al. ℥ ß. croci. ʒ. ij. çç. electi cardamo. maioris q̄d est ḡnū padisi añ. ʒ. j. ß. eufragie. ʒ. ij. fiat oiuꝫ ꝑ se puluis ⁊ cōmisceant'. ¶ Itē 2° ꝯfert ad illud sepe odorare ⁊ comedē maioranā in cibarijs. ¶ Itē 3° m'ltū utile est hoc cōpositū. ℞. succi rosaꝝ ruthe ⁊ feniculi. añ. ℥. ß. ligni alo. ℈. j. sal' gēme. ḡ. xij. litij. ḡ. viij. pul'eriçent' subtil'r ⁊ cōmisceant' adinuicē ⁊ ex hoc cōposito q̄ter in die bis añ p̄rādiū sel' añ cenā ꝑ horā ⁊ sel' q̄ñ uadit ad lectū vna gutta ponat' in oculū ⁊ incūbat' supine ꝑ q̄rtā ꝑtē hore. ꝯferūt ēt mirabil'r ad hanc intentioneꝫ pill'e scripte superius 2° cap̄ de preseruatione.

¶ De cura corriçe ⁊ branci. Rrica. VI.

SI aūt māa catarriçaret ad nasum ꝓuocādo ei sternutationē cū p̄ūctiōe ⁊ calitate ibidē ꝑceptis: ⁊ cū descēsu aquositatis a naso: tūc stati fiat huic viro clistē descriptū in 3° cap̄ imediate p̄cedēte. ¶ Itē optie sūt ei pill'e descripte in 2° cap̄ de dolore pungitiuo. ¶ 3° conferūt ei fricationes fortes a spatulis usqꝫ ad nates ⁊ ab humeris usqꝫ ad manus. ¶ 4° conferunt ei lotiones pedum scripte in capitulo tertio.

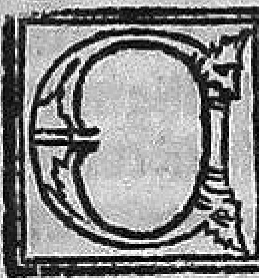
¶ Itē ad hāc intentionē utillimū est sepe odorare nigellā torrefactā. ¶ Si aūt mā catarriçaret ad fauces tūc factis euōnib⁹ descriptis in p̄ cap̄ de oppilōnib⁹ ter ɔuenit ei iungē ptes illas cū olo de camomilla: ꝛ cū olo de lilio leuiter calefactis. ¶ Itē ɔfert sepe colluē os ꝛ ipz tenē plenū hoc cōposito ℞. aque ordei subtil' cyathū. j. rob nucū. ʒ. j. misce. ꝛ fiat ut dictūest. ¶ Itē p 4ᵃ itētione ɔueniūt fricatiōes uētose ꝛ scriptū clistere. ¶ Itē ad hāc itētionē ɔfert freqūēter ligare ptes brachij supiores ppe p̄ncipiū humeri ligatura stricta ꝛ dolorosa

¶ De cura catarri descendentis ad pectus. Rūica. VII.

Um aūt ɔtigit mās a capite catarriçare ad pectu s: tūc p̄missis canonibus positis in cap̄ de oppilōnib⁹ cerebri. ꝛ facta flōmia si videbit' repītari magna plenitudo in calitate ꝛ p̄misso clisteri uētosatiōib⁹ ligaturis ꝛ fricatiōib⁹ p̄dictis in sero qn̄ uadit ad lectū accipiat hoc cōpositum. ℞. dyairis dyacalamēti. añ. ℈. iij. misce. ꝛ bibat cū medio cyatho aque hysopi. ¶ 2ᵐ remediū optimū ad hācitentionē est hoc ℞. capil. ue. radicū enule hysopi lupulloꝝ anisi. añ. ꝟ. j. ficuū pinguiū dactyloꝝ. añ. nūero. vj. coqnt' in lib. octo aque usqz ad cōsumptionē tertie ptis. ꝛ bibat de ea cyathus vn⁹ in aurora: ꝛ alter cyath⁹ per horā añ cenā: ꝛ tertius cyathus p tres hōs post cenā. Hec eni decoctio maturat mās in pectore receptas ꝛ expellit eas mūdificādo ipsum ꝛ pulmonem.

¶ De cura motus tremuli ꝛ pulsus cordis. Rūica. VIII.

Um appet in corde magnus mot⁹ q pulsatio cordis uel salt⁹ denoīari solet: tunc si appent signa manifesta plenitudis ex rubore pectoris plenitudie ꝛ extēsiōe uenarū in ipso exitiū uel gule cū calitate manifesta ibidē pcepta cū grauitate eleuādi ptē pectoris: tūc statim fiat flōmia de basilica dextri brachij iuēta subito ꝛ extrahant' sāguis. ʒ. iiij. uel. v. Si aūt nō apperet grauitas tāta. sed pcipet' rugitus ꝛ mot⁹ sonitus in pectore: tunc statim fiat ei flōmia de basilica sinistri brachij ꝛ extrahant' sanguis. ʒ. iij. uel. iiij. Ipsa eni ɔfortat excellēter in repletiōe uaporosa. sicut flōmia basilice dextre in māli repletione eius. ¶ Itē ad hāc itētionē ɔfert comestio buglosse cū oi cibario suo ꝛ appō aque eius in cibo ꝛ potu suo. ¶ 3º ɔfert ad hāc itētionē ɔfectio dyamuscidulcis: de qua semp accipiat añ cibū ꝛ post ipm cū signis replōnis a mā frigida. ¶ Si aūt apperent signa māe ex calarū: tūc confert comestio corticis citri confecti. ¶ Itē confert bis in die assumere. ʒ. j. pulueris purissimaꝝ margaritarū cū. ʒ. j. aque rosaꝝ. ¶ Itē ad hūc saltū cordis confert uehemēter in die accipere. ʒ. j. pulueris çedoarie cū. ʒ. ij. aque buglosse. ꝛ. ʒ. ß. vini aromatici ꝛ hñ fumosi. ¶ Itē ad hunc pulsuz cordis mirabil'r cōfert hoc epithima. ℞. aque buglosse lib. j. ß. aque mellisse rosarū añ. lib. j. spodij rosarū folioꝝ basiliconis corticum citri çedoarie croci añ. ʒ. ß. hyacinti smaragdi saphiri ossis de corde cerui añ. ℈. ß. folioꝝ auri ɔtritoꝝ nūero. iij. aceti. ʒ. j. ß. vini maluatici cyathum vnuz. bulliant oia sil' leuibus ebullitionib⁹. deinde infundat' in eis pānus de grana latitudinis vnius semissis ꝛ supponat' regioni cordis quater uel quinquies añ prādium uel cenam ꝛ felicitabitur operatio sua.

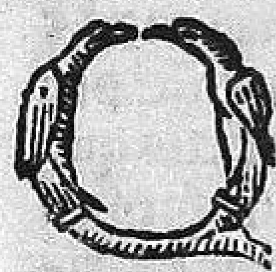
¶ De cura nocumentorum stomachi. Rūica. IX.

Ultotiens pp iuētionē multoꝝ flatuz in stōcho hui⁹ doctoris accidit diminutio in appetitu: ꝛ tūc ɔueniūt ei pill'e subscripte in 2º cap̄ que accipiant' ut ibi dictū ē. Itē ɔfert ad illud uti hac ɔfectiōe de q̄ sp post cibū accipiat. ʒ. j. ℞. ɔserue citonioꝝ. ʒ. iiij. gariofiloꝝ masti. coral. ru. spodij añ. ʒ. ß. macis. ʒ. j. ß. icorpent' sil' cū syr. cōposito acetoso. ¶ Si aūt noceat' digestiua stōchi de meliorib⁹ reb⁹ ut in mane accipiat p tres hōs añ cibū. ʒ. ß. dyatriōpipeō. ꝛ post ipsaz bibat q̄rtā ptē cyathi bone maluasie: uel vini arōati ci alteri⁹. ¶ Et si ɔtigat i stōcho ei⁹ gn̄ari ꝛ ɔgregari uētositates m̄ltas que ipediūt digestiuā mobilitādo cibū in stōcho ꝛ faciūt dolores tortuosos in eo: tūc puideat sibi trib⁹ remedijs

¶ Primū ut comedat tres bolos de mēthare cēti que hñ aromatica est: ꝛ hēat stipitē rubeū declinātē ad nigredinē. ¶ 2ᵐ vo remediū est: ut in medio sue cibationis deglutiat granum vnū q̄tū est gn̄ū ciceris de thure masculo electo a cortice ei⁹ ¶ 3ᵐ remediū ad hoc est: ut semp in fine cibi comedat. ʒ. ß. confectionis dyacimini descriptione Nicolai. ꝛ bibat post ipsam cyathū medium vini boni aromatici.

¶ De cura oppilationum splenis. Rūica. X.

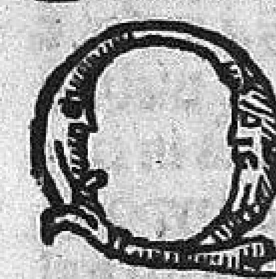
Uādoqz pp flata que p̄cipitāt ad splenē et pp frigiditatem in sinistro hypocūdrio aduēiēt. Et adhuc 3º pp usū reꝝ piguiū ꝛ viscosaꝝ ꝛ uētosabiliū: uelut sūt butyrū: piguedo aīaliū: pedes neruose ꝛ pānicl'ose ptes aialiū pp lac ꝛ cibos pastiles accidūt oppilōnes in splene pp q̄s uētosant' ibi māe cū nocumēto magno. Idcirco puideat' huic viro triplici remedio ifrascripto. ¶ Primū ē ut hēat' pān⁹ de filtro ifusus i aceto cal'o in q̄ p̄us extictū fuerit bis frustū calibis calefactū ꝛ apponat' filtrū illō hypocūdrio sinistro. i. sub costis sinistri lateris. ¶ 2ᵐ remediū ē: ut sup eadē pte apponat ceratū hoc. ℞. armōiaci moll'. ʒ. j. bdelij subalbidi. ʒ. ij. carui scolopēdrie tamarisci corticū capparoꝝ. añ. ℈. j. dissoluant' gūme cū aceto acuto: ꝛ fiat ceratū vnū semicircl'are sup fustaneo ꝛ applicet' sup hypocūdrio p̄dcō. ¶ 3ᵐ remediū ad hoc est ut iste vir cōedat añ cibū. ʒ. ß. hui⁹ ɔfectiōis. ℞. trociscorū de capparib⁹. ʒ. j. ß. cinamomi electi spice. añ. ℈. j. çuccari al. ʒ. iij. cū aq̄ scolopendrie. fiat ɔfectio in rotulis pōderis. ʒ. ß. ꝛ qn̄ molestat' istis dolorib⁹ recordet' semper comedere añ cibum: 20. cappares cum oleo ꝛ aceto conditos.

¶ De cura oppilationum epatis. Rūica. XI.

Ropter p̄dictas causas ꝛ adhuc ppter uestiuz stricturā magnaz circa ilia ꝛ ppter magnum ꝛ frequens exercitium coitus nō raro accidunt' in epate oppilationes in gibbo ei⁹ ꝛ cognoscuntur per urine tenuitatem ꝛ discolorationem ꝛ paucitatem hypostasis. tunc ergo acceleret accipere hunc potuz per horam ante diem cum cyatho medio aque lactis caprini: ꝛ tardet comedē usqz ad sex horas. ℞. cassie nup preparate cum aqua cicoree. ʒ. vj. reubarbari electi. ℈. ij. spice nardi. g̃. v. salis gemme. g̃. j. misce. ¶ Item eodem tēpore utatur hac cōfectione. ℞. specieruz dyarodon. ʒ. j. specierum electuarij de ligno aloes spice nar. se. apij. añ. ℈. j. çuc. al. ʒ. iiij. cū aqua cicoree. fiat cōfectio in rotulis ponderis. ʒ. ß. ¶ Si aūt apparēt feces subalbide ꝛ urina rubea ꝛ ignea ꝛ facies ꝛ oculi citrini cum amaritudine oris. tunc ista significāt oppilationem in cōcauo epatis ꝛ in canali fellis descendente ad intestina. tunc ergo celeriter accipiat predictam medicinam addēdo ei. ʒ. ij. aque apij loco aque lactis: ꝛ utatur cōfectiōe p̄dicta ¶ Item inungi faciat hypocūdriū dextrū usqz ad illa cum hac vnctiōe. ℞. olei nar. ʒ. j. ß. olei de absin. ʒ. j. se. apij. g̃. x. petro. carui siseleos ameos. añ. ℈. ß. spice nar. ℈. j. spodij. g̃. x. cere al. q. s. fiat vnguentū molle ꝛ ɔspargat' cuz modico aceti albi.

¶ De cura oppilationū ꝛ doloꝝ in renibus. Rūica. XII.

Uoniā iste vir abūdat piguedie circa renes ei⁹ ꝛ m'lto flatetā in stōcho q̄ in epate genito ꝛ frequēter est cā oppilādi p̄cipitādo ad eos. Idcirco cū pcipet grauitatē in ptib⁹ renum ꝛ frequētē mictū cū pauca q̄ntitate effusiōis urine ꝛ eēt ipsa uria tenuis alba aut parū tīcta cū hypostasi ual de modica. tūc stati puideat sibi trib⁹ remedijs. ¶ Quoruz p̄ᵐ est hoc. ℞. pulpe tamaridoꝝ ꝛ sebestē dissolutoꝝ cū aq̄ petro. añ. ʒ. j. reupōtici. ʒ. ß. salis gēme. g̃. ij. spice nar. g̃. vj. eluarij ro. ʒ. j. misce. ꝛ bibat totū cū. ʒ. ij. aque decoctiōis seminū coīuz ꝛ tardet cibū suū p sex horas. ¶ Itē emplastret renes exteri⁹ cū hoc cōposito. ℞. pitarie recēt. ʒ. iiij. folioꝝ apij. ꝟ. ij. farie or. ꝛ orobi. añ. ʒ. j. bulliāt herbe i vino albo potēti usqz ad magnā mollitiē. deīde pistent' ꝛ addant' farie p̄dcē cum. ʒ. ij. olei nar. ꝛ fiat empl'z q̄ō cal'z appōat' sup renib⁹: ꝛ est remediū secūdū. ¶ Itē 3ᵐ reᵐ ad hoc est istud. ℞. spēꝝ el'arij de semib⁹

descriptione Mes. in antido. ʒ. j. syrupi cōpositi acetosi. ℥. j. aque asparagi. ℥. iij. misce: et calidū accipiat in aurora et nō comedat nisi post quatuor horas. ¶ Si aūt renū oppil͛o contingeret a multitudine harenularū que inuiscate forēt in renibus: tūc remedia p̄dicta sunt ꝯueniētia. ¶ Itē bibat in aurora. ℥. v. aque milij solis cū. ʒ. j. spēꝝ iustini. descriptione Nicolai. et de p̄dicta aqua ante cenā bibat. ℥. iiij. absq; puluere. ¶ Et si iterū oppilarent̃ renes a lapillis qd̓ cognoscit̃ p̱ dolores in loco renū posterius et in ilijs p̱ nausee ꝑseuerantiā et urine paucitatē et frequētē mictū: tunc ꝓuocet̃ ei uomit⁹ per horā post cibū cū aceto et tripla ꝓportiōe aque cōmixtis que tepide bibant̃. ¶ Itē fiat sibi clistē hoc. ℞. descriptū supius in p̄ª pte huius capl̄i. ¶ Itē det̃ ei hic potus. ℞. aque saxifragie. ℥. iij. spēꝝ litontripon. ℈. ß. vitri cōbusti lapidis spōgie lapidis iudaici. añ. ℈. j. misce. et bibatur totum.

¶ De mō ꝓuidēdi febrib⁹ q̄s pat⁹ est icurrē. Rūica. XIII.

Propter oppil͛ones ad q̄s patus est iste vir ut patuit in cap̄ II° hui⁹ scd̓e ptis frequēter apta est ebullire et putrē cholica mā̄ et facere sibi febrē cholicā: que si ꝯtinue affligeret ipm̄ qd̓ cognoscet̃ p̱ īsepabilitatē ei⁹ cū excrescētia de tertio in tertiū: uētre ꝓ̄us lenito cū clisteri supra posito stati fiat ei flōmia de saluatella man⁹ dextre posita inter anularē et auricularē digitū ul̓ mediū et educant̃ sanguis ℥. v. ¶ Et post flōmiā leniat̃ uēter ei⁹ cū hac medicia. ℞. pulpe tamaridoꝝ et cassie. añ. ℥. ß. reubarbari electi. ℈. j. aque lactis capni cyathū vnū misce. et tardet comedē post sex hōs accipiēdo ipm̄ sicut dictū est in purgationib⁹ ueris et autūni obseruādo ꝯditiones. ¶ Sequēti v̓o mane accipiat hoc digesti uū qd̓ ꝯtinuet per qnq; dies. ℞. oxiçacchare. ℥. j. syr. violaꝝ ℥. ß. aque acetose et cicoree. ana. ℥. j. ß. misce. ¶ Deide in sexta die sequēti accipiat medicinā p̄scriptā et attendat comedere lactucā atriplices spinachiā bletā portulacā cicoreā et ꝯsilia cum acrib⁹ et acetosis: et bibat vinum ponticū uel brusc; in sua cibatione. infra cibationem v̓o suaz non bibat nisi aquā ordei leuiter çuccaratam.

Si aūt febris in eo appet tertiana pura solū oi alterna die molestās ipm̄ cū mundificatione diei itermedie: tunc utat̃ oib⁹ remedijs que scripta sunt immediate añ. sit tn̄ parcus in faciēdo flōmiā in hac febre nisi appereret urina rubea grossa cū plenitudine uenaꝝ corpis et extensione et colore rubeo p̱mixto citrinitati et digerat mā̄m et euacuet: minore tn̄ q̄ntitate digerētiū et euātiū in hac febre q̄ in p̄dicta et nō comedat añ p̱oxismū distanter minus q̄ per quinq; horas: et post finem febris per duas horas.

Et si febris illa eēt tertiana nō pura ad quā iste vir magnifice est patus pp̱ multitudinē flegmatis: et ꝓprie grossi abūdātis in eo. ex cuius mixtione cū chol͛a fit tertiana nō pura noiata notha. tūc oia remedia īfrascripta sūt sibi cōueniētia. ¶ Prio ut euēt mā̄m minoratiue cū. ʒ. ij. ß. eluarij de dactylis. et. ℥. ß. cassie cū medio cyatho aque lactis. ¶ 2° digerat mā̄m cū hoc cōposito. ℞. sy. simplicis acetosi. ℥. j. sy. de eupatorio. ℥. ß. cū aque acetose cicoree et feniculi. añ. ℥. j. misce. et fridū accipiat in aurora in dieb⁹ caloris et calidū in diebus frigoris ꝯtinuādo ipm̄ tādiu q̄ appeat urina remissa in tinctura et substātia neq; ualde subtilis in fundo ei⁹ stet hypostasis alba vnita sil͛is in ptib⁹: et dyaphana uel trāsparēs nō ualde grossa. ¶ Tūc ḡ die imediate sequēti soluat̃ uēter ei⁹ cuz hac medicia. ℞. cassie p̄parate cū aque cicoree. ℥. j. reubarbari agarici electoꝝ añ. ℈. j. spice çinçiberis. añ. gra. iiij. salis gēma. gra. j. aque emulsionis seminū colum. ℥. iij. calefiat totum et bibat̃ et tardet cibū saltē horis sex. et comedat cibaria p̄dicta frida cōmixta cū aliqb⁹ folijs petro. feniculi et consil͛ibus cal͛is et apitiuis. et in hora cibādi et in alijs modū obseruet in cura duaꝝ febrium p̄cedentium scriptū: et felicitabit̃ opatio eius miseratione diuina: in cuius laudes imortales semper dirigant̃ intentio et oia opa: qui sit bn̄dictus in secula seculorum. Amen.

Consilium. 270.

De neutralitate decidētie ut multū scd̓i et tertij significati cū sex malis dispōnib⁹ que sūt. ¶ Grauitas capitis cū motu uētositatū et tinnitu et catarro. ¶ Motus tremulus cordis. ¶ Nocumentum epatis tā sine mā̄ q̄ cū mā̄ cuiuslibet spēi. ¶ Lapsus stō̄chi fridus et hūidus: calidus: et humid⁹ et frigidus et sicc⁹ cū mā̄. ¶ Oppilatio et durities splenis. ¶ Oppilatio renum a trūbis et petaloidibus mucosis. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula quinq;.

¶ De causis et signis dictarum dispōnum. Cap. I.

Egregius legum doctor et nobilis vir dn̄s Bartholomeus de ualamarana laborat dispōne que uere neutralitas denoiari dz. nō eni opōnes corpis ēt sūt incolumes nec ēt sensibil͛r lese iō dispō ei⁹ neutralitas ē. et nō qdē est neutralitas p̄mi significati p̱pterea q: corp⁹ hn̄s eā est uere mediū sanissimi corpis et egerrimi nō qdē q̄ tale nō p̱ticipet sanitate et egritudie q: illud est simpliciter ipol͛e: sanitas eni et egritudo sunt passiones humani corpis viuentis: sed corpus mediū exn̄s sanissimi corpis et egerrimi dr̄ tale. qm̄ nō p̱ticipat sanitate neq; egritudie a qb⁹ denoiabile sit tale. ¶ Est aūt p̄dicti viri neutralitas scd̓i significati. eo q: p̱ticipat utroq; extremoꝝ. s. sanitate et egritudine: aut eq̄liter: aut ieq̄liter: aut s̓z lapsuz q̄litatū p̄marū iter se: aut passiuarū iter se: aut 3° s̓m diuersitatē nārū adinuicē cōparatarū. ¶ Et p̄m qdē itelligitur q: neutralitas scd̓i significati penes modū p̄m iā p̄dictū cadit uel assignat̃ penes lapsum inter ꝯrietates q̄litatū actiuarum s. inter friditatē et calitatē: p̱ q̄rū excessum nocet̃ corp⁹ nocumento insensibili nō tn̄ manifesto. Et sil͛r intelligendū est de ꝯrietate que cadit inter q̄litates passiuas: vz inter humiditatem et siccitatē. pōt eni in corpe itendi caliditas et remitti friditas: adeo q̄ nocebit̃ corp⁹ nocumento insensibili tantū. Et ita pōt intēdi siccitas et remitti humiditas: itaq; corpus ipediet̃ in opōnibus insensibil͛r tn̄. ¶ Sil͛r ēt scd̓o assignari potest neutralitas scd̓i significati penes lapsum in naturis assignabilem: ut q: ledet̃ in cōpl͛one et non in cōpōne: aut econuerso. ¶ Et sil͛r de tertia natura dicendū est. ¶ Est ēt in hoc viro neutralitas tertij significati. eo q: in hoc viro inuenit̃ dispō cerebri p̱ quā aliqn̄ nocet̃ l; insensibil͛r. Aliqn̄ v̓o inuenitur hec dispō in corde stō̄cho splene et musculis et alijs mēbris motus p̱ quā aliqn̄ ipficiunt̃ opōnes p̄dictoꝝ mēbroꝝ: insensibil͛r tn̄. ¶ Ex quo appet q̄ hic vir laborat neutralitate scd̓i significati et neutralitate tertij: ut dictum est. ¶ Apparet scd̓o. q̄ hec neutralitas in eo p̄ma uel scd̓a non est dicenda in eo simpl͛r semp̱ talis. q: nō apta semper p̱durare. neq; nunc talis: q: nō apta pusillo tp̱e p̱manē. ḡerit dicēda dispō hec neutralitas scd̓i et tertij significati talis ut multū. p; ꝯñtia a sufficienti diuisione cuiuslibet neutralitatis in simpl͛r semper. in simpl͛r ut multum: et ut nunc diuise a Gal. p̄ tegni. illo cap̄. Qm̄ aūt et neutrum tripl͛r dr̄. ¶ Uñ ex fundamēto isto sequit̃ q̄ dispō huius viri instabilis est et frequenter p̱mutabilis. pp̱ qd̓ si ei nō p̱uideat̃ qn̄q; percipiet nocumentum in cerebro corde et splene et in mēbris motus. vnde q: ex nocumento insensibili diuersaꝝ ptiū de facili pōt uenire ad lapsuz sensibilē hic vir: qui nunc est neutralis neutralitate decidētie p̱mutari posset frequēter et facile ad latitudinē egritudis: ut nūc uel ut multum: aut simpliciter tales denominande.

Ne aūt p̄dicti sermones absq; fundamento videant̃ p̱lati. idcirco paulisp̱ circa eos ꝯtēplanduz est. Cerebrum eni huius viri a medio speciei uel generis elōgatum est per frigiditatem et humiditatem augmentatas in eo. Apparet autem hoc posse deduci a posteriori. ¶ Primo qdem q: facile leditur ab infrigidantibus et humectantibus. ¶ 2° per effusiones materierum multarum que ab hoc viro expelluntur per os spuendo per palatum et per nares. ¶ 3° q: mollities tactu percipitur ptibus adiacētib⁹ cerebro.

¶ 4° p lesionē in opōnib⁹ interioꝝ ꝛ exterioꝝ sensuū. Interiorū qdē q꞉ nō bñ deseruit ei in opando fantasia: neqꝫ ēt imaginatiua potētia in cōponēdo diuidēdo affirmādo uel negādo. ¶ Et qnto itēꝝ pp mobilitatē in opinionibus. ¶ Et 6° adhuc pp nocumētū opōnū elicitiue uel cogitatiue potētie que extrabit sensata ex insensatis. ꝛ sic de multis alijs signis que propter longitudinem dimittuntur.

Est aūt cor ipsius ēt distēperatū in friditate ꝛ humiditate eēntialr. accn̄talr aūt supcalefactū est a multitudine hūoꝝ ꝛ fumoꝝ caloꝝ ab ep̄e sibi delegatoꝝ. Et pui cas pulsus eius tarditas ꝛ raritas aut saltem parua uelocitas ꝛ minoꝛ frequentia significan: hoc ꝛ elōgatio ab audacia ꝛ aiositate ꝛ lenitas sinistre ptis pectoris ꝛ nuditas eius a pilis significant cōplonem cordis iam dictam.

At uero stōchi ei⁹ discrasia frida est ꝛ hūida: qḋ appet ex debilitate appetit⁹ ꝛ digōnis. ēt lenitio stōchi ex multitudine gn̄onis ꝛ ɔgregatiōis uentositatuꝫ in eo ꝛ rugitus ꝛ eructuatio ꝛ uentris interpolata lenities. Hec oia significant stōchū lapsum ad frigiditatem ꝛ humiditatem.

His aūt mēbris oib⁹ subuenit eis aliqlr nā faciēdo epar eius calm ꝛ humidū notabilr. qḋ lꝫ ɔ̄opet cerebro ꝛ stōcho ɔ̄opantia diminuēte aut ad ɔ̄rium ducēte. Cordi ēt fortasis ɔ̄opat ɔ̄opantia equāte. pp qḋ felicitatur ei⁹ dispō ꝛ phibet a manifesto ꝛ sensibili lapsu. ꝛ sic remanet in eo neutralitas scōi ꝛ tertij significati. Silr ēt de calitate ꝛ humiditate renū hui⁹ viri dici pōt. ¶ Ex qbus oib⁹ apparet ꝙ stante lapsu in cerebro corde ꝛ stōcho pp quos lederet sensibilr ꝛ fieret eger. his tñ ɔ̄opante po⁹ epatis ut pdictū est. remanet lapsus nālis a sanitate ꝛ egritudine elongatus.

At uero iterū lꝫ ꝑm pdicta hic vir laboret dispōne neutrali. tñ ꝑm vnū mēbrū iste vir est eger egritudine ut multum denotanda. Est aūt hoc membrum in ipso splen in quo quasi semp reperiunt̄ oppilōnes que sunt egritudines cōpōnales ꝛ tensiones ꝛ apāta dura que sunt egritudines cōpōnales ꝛ cōposite. penes qḋ mēbrū tanꝙ penes fundamentū facile demr̄ari pōt. q̄re hic vir frequenter egrotet. debilitas eni splenis eius est cā egritudis eius. propterea q꞉ cū deficit orificiū splenis in attrahendo meliam ab ep̄e nō depurando ipsam a sanguine: multiplicat̄ ipsa melia siť cuꝫ sanguie p vniuersuꝫ corp⁹. ex quo sequunt̄ plura icōueniētia ¶ Seqt̄ eni p defedatio formositatis corpis ꝛ ɔuersio coloris ei⁹ ad opacū. ¶ Sequit̄ 2° grauitas capitis. uapoꝛ enim mlīcus cū sanguie multiplicat⁹ in capite oino grauat ipsum. ¶ Seqnit̄ 3° oppilō ptiū cerebri ꝛ pp̄e in anriori pte usqꝫ adricā. uapoꝛ melicus terrestreitate sua nō pōt eque bñ penetrare in substātiā cerebri mediā ꝛ posteriorē ꝛ in pāniculos illarū ptiū. sicut penetrare pōt in anteriores ptes. anterius enim cerebrum rarius est: q꞉ calidius. prima tertij. 2° caplo. ¶ Sequit̄ 4° ꝙ grauitas sōni in hoc viro est apta facile permutare ipꝫ ad subeth. ¶ Sequit̄ 5° hūc virū oino fieri pusillanimē ꝛ timētē. quō eni nō: cū semp secū ptē hēat cāꝫ pusillanimitatis ꝛ timoris. vꝫ melicā māꝫ. ut p⁹ tertij. tractatu 4° caꝑ de melia colligendum est pp̄e principium. ¶ Sequitur 6° ꝙ in hoc viro oio ɔ̄ꝛeē mutabilitas in opionibus ꝛ ieptitudo psistēdi in speculatiōe studij. tantā eni ɔ̄trarietatē hēt māmelica ad spūꝫ aiālē ꝛ vitalem friditate siccitate ꝛ grossitudie ꝛ opacitate suis ꝙ transmutat spūm a substātia sui qui ɔ̄ꝛeē clarus uel dyaphanus subtilis calidus ꝛ humidus in silitudinem celestiū corpoꝝ vgens. p de viribus cordis. p caꝑ in fine. Sed oib⁹ istis aduersat̄ mā melica si bene intelligit̄ complo modus substātia melie: ꝛ que sequunt̄ ad ipsam. pp qḋ pnceps allegato caꝑ dixit. ꝙ mā melica facit aiālē spūm qui ɔ̄ꝛ esse instrm̄ opationū interioꝝ sensuū fieri syluestrē ꝛc̄. Un̄ ex his soluit̄ pbleuma q̄re melicoꝝ plurimi exercet act⁹ bestiales. ¶ Sequit̄ 7° ex fundamento pdicto ꝙ hic doctoꝛ patus est ad meliā hypocūdrialē que mirachia nomen trabit a fonte grecoꝝ. cū mā melica labit̄ aut uapoꝛ eius ppellit̄ ad inferiora mirach ibidem multiplicata extraneat̄ ꝛ euaporās cerebro syluestrē facit opationē sensuū interiorū ei⁹. ꝛ est egritudo difficillima ꝛ pp̄e in viris lr̄ature deditis. At vō iteruꝫ nocumētū splenis alr pōt esse cā plurium nocumētoꝝ in hoc viro. Supposito eni ꝙ epar sit potēs ad discernēdum mām melicā genitā in eo ꝛ ad expellēdū ipam ad splenē. Et iterum cōcesso ꝙ splenis potētia ɔueniēter se hēat ad attrahēdum ꝛ depurādū meliam a sanguine. ɔtingit ipsam meliam in splene receptā tanꝙ in receptaculo multiplicari. ppterea q꞉ virtus expulsiua debilitata est ꝛ digestiua. vn̄ mā illa in ei⁹ splene multiplicata est cā oppilōnū ꝛ apatum eius in hoc viro. et ista est uera dispositio ipsius.

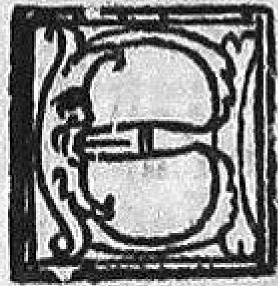
Et ex hoc fundamēto sequunt̄ correlaria plura. ¶ Primū ꝙ sub hypocūdrio sinistro semp est tensio doloꝛ ꝛ durities. ¶ 2° sequit̄ ꝙ ista est cā tremuli motus cordis eius: qui si pseueraret in isto viro cū resolōnibus ꝛ debilitate q̄s in ipso ppēdo mortē subitā minat̄ in eo. Quicūqꝫ hēt motū tremulū cordis sibi cōtinuū caueat ne subita intercipiatur morte. tertia ꝑmi. caꝑ de his que pronosticant̄ egritudines. ¶ Sequit̄ 3° ꝙ nō est mirabile si in isto viro appent ꝛ pseuerēt frequētes ꝛ pmixte febres. mā eni melica cōmixta cuꝫ sanguie euertit ipm rōnabilr ꝛ alias mās ad putredinē: qḋ pbat̄ q꞉ cā que putrefactionē ducit in subiectū fridū ꝛ siccū facili⁹ putrefacere pōt subiectū calm ꝛ siccū: calꝫ ꝛ humidū: ꝛ fridū ꝛ hūidū. eo q꞉ iter cām putrefaciētē ꝛ tales mās iuenit̄ aptitudo ɔuersionis ad putredinē ꝑm aliquā q̄litatuꝫ p quā neutra mā illarū triū ita repugnat putrefactiōi que fit a calo ꝛ humido sicut repugnat mā melica friditate ꝛ siccitate suis. Et ista est pp̄e cā frequētādi egritudies in hoc viro siue cerebrū siue coꝛ ꝛ epar ab ea discrasient̄: ut iā deductū est siue stōch⁹ ꝛ alia mēbra de qb⁹ est videre facile ex predictis. ¶ Et tu supadde ꝙ pp frequētationē euētus egritudinū in hoc viro iā acqsita est spēs male complōnis in cerebro corde stōcho splene mirach ꝛ epate ei⁹. Un̄ nō est mirabile si hoc corpus est neutruꝫ simplr semp. aut ut multū scōi ꝛ tertij significati sicut supra dictū est. nec ēt est mirabile si ipse egrotat egritudie simplr. ꝛ ut multū ɔ̄tracta in mēbris ɔ̄silibus ꝛ organicis sicut de splene demōstratū est. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ ɔcludit̄ ꝙ opꝫ hūc virū ualde cautū solertē ꝛ sollicitū eē ad sui regimen. ¶ Seqt̄ 2° ꝙ nisi cū magna aduertētia ꝛ sollicitudine sibi puideat: oino trāsibit in marasmodeā dispōnem. ¶ Et sequit̄ 3° ꝙ pp hoc oportebit oino vitā eius esse breueꝫ: qḋ tñ misericordia sua totius vniuersi substātie artifex elōget ab eo ꝛ quo se a tātis piculis preseruare possit regimē pseruatiuuꝫ ꝛ curatiuum deinceps describam fauente diuina potentia: ut iam sequitur.

¶ De regimine p admistrationē sex rerū nō nāliū. Caꝑ. II.

Quia sex iuēta sūt istra: que lꝫ sint res nāles tñ q꞉ nō sūt de eēntia hūani corpis per se ꝛ immediate itegrātia ipꝫ. Jō res nō nāles a sapiētib⁹ nominate sūt: sine qb⁹ corp⁹ hūanū nec eē nec durare pōt. ¶ Sūt aūt hec. s. aer quē uelim⁹ ul nolimus corpi hūano ex necitate ɔcedimus. 9° terra pentice finali caꝑ. ¶ Et cib⁹ ꝛ pot⁹ sūt alimēti mā sine quo viuere nō contingit. ¶ Et 3m est sōn⁹ ꝛ vigilia. ¶ Et 4m est qes ꝛ exercitiū. ¶ Et 5m est ianitio corpis ꝛ ei ɔ̄ria replō. ¶ Et ultimuꝫ est accn̄tia aie. ¶ Jō circa hec recto calamo pcedēdū est. quoꝝ grā premittēdū p ꝙ dispō hui⁹ viri que est neutralitas decidētie altero idiget regimie ꝙ idigeat egritudo ipsius cōplōnalis cōpōnalis aut cōposita que in splene assignate sūt. corpa eni que a ppō tēperamēto elōgata sūt: ꝛ ad illud reducibilia regi debēt regimine partim p silia. ptim vō p ɔ̄ria. pp qḋ silia debēt eē ɔueniētia pti lapse ɔ̄seruāde ɔ̄ria corruptiua lapsus iā inducti ut colligēdū est 3° tegni. caplo illo. Si regere ꝛ permutare volueris. ɔ̄ria aūt que lapsui iā facto administrant̄ eligant̄ ex altero caꝑ. Curatio eni uere vnū hēt modū ꝛ illum per ɔ̄ria. ꝛ ptim colligunt̄ hi ꝑm oēs 4a ꝑmi. caꝑ 2°. 3a ꝑmi. caꝑ de regimine corporū: quorū cōplōnes nō sunt bone. Jtaqꝫ cū neutralis lapsus huius viri pendeat a dispōne splenis mām melicam coicātis ad ptes declaratas in ꝑmo caꝑ. opꝫ ꝙ instra omnia

eligant que aduersari debent mãei melice cũ calĩate ꝛ humi
ditate: & que apiãt oppilões splenis ꝛ mãz iã in eo collectã
leniẽdo ꝛ resoluẽdo subtiliãdo ꝛ abstergẽdo deponãt. ¶ Et
qꝛ ad oppilões splenis ꝙ tũcũqꝫ a mã frida factas ꝯtigit cor
pus calefieri pp ꝓhibitã trãspirationẽ ꝛ ipeditã euẽtationez
Jõ opꝫ ꝙ instra talia nõ sint in gradu calitatis notabilr ele
uata neqꝫ talia effectiue: opꝫ aũt ut sint humidiora formalr
ꝛ effectiue ꝙ calidiora. ¶ Jtaqꝫ eligat ꝑ hoc viro aer ciuita
tis domus uel camẽ ad calitatẽ ꝛ siccitatẽ nãliter inclinatus
ita ꝙ hitatio eius sit remota a terra ꝛ ppĩnqtate aqꝛũ ualliũ
testudinaliũ ꝛ antiquorũ edificioꝝ multã humiditatẽ hñtiũ.
Et si aer loci eiꝰ nãliter hẽri nõ possit: fiat artificialiter talis
cũ igne multo: aut suffumigationibꝰ rerũ calĩarum ut thuris
lauda. myrre: stora. calamite: ꝛ siliũ aromatũ in camera car
bonibus ignitis absqꝫ fumo supaspsoꝝ. Jdẽ dico de uestibꝰ
ꝛ tegumentis oĩbus tam capiti ꝙ stõcho ꝯueniẽtibꝰ. ¶ Regi
mẽ aũt de alijs quinqꝫ rebꝰ non nãlibus inuenit in illo consi
lio de melãcholia ꝑ illo vincentino quod incipit. Optarem.
ꝛ caplm 2m de cibo ꝛ potu incipit. Eligat itaqꝫ vir iste panez
de purissima farina ꝛc̃.

¶ De itẽtiõibꝰ ꝛ instris ulibꝰ admistrãdis in cura. Cap. III.

Ex ꝑdictis in pñº capli ꝑcedẽtis appet: ꝙ intẽtiões in regimine huiꝰ viri gñales due sũt. ¶ Pria est ad dispõnẽ que est neutralitas decidentie ipsius. ¶ 2a vo est ad egritudĩes iã ꝑdictas ¶ Pro quaꝝ fundamẽto ꝑmittẽdũ est ꝑ ꝙ cũ iste vir nõ molestat uehemẽter a dolore splenis: ꝛ a nocumẽto ipsius coĩcato cerebro cordi stõcho ꝛ epati. tunc indiget regimine procuratiuo neutralitatis illius ¶ 2º ꝑmittẽdũ ꝙ cũ nocumẽtũ magis ꝑcipit in splene aut in mẽbris qbꝰ nocumẽtũ a splene coĩcat: tunc opꝫ intendere ad corrigẽdũ illoꝝ mẽbroꝝ nocumenta ꝛ abscindendum ea. ¶ Propter qõ ꝑ regimĩe neutralitatis illius qꝫqꝫ vident mihi necia obseruãda. Pro regimine vo egritudinũ suarum sex vident mihi necia declaranda. ¶ Quoꝝ pm erit ꝑcuratiuũ dispõnis capitis. ¶ 2m cordis. ¶ 3m epatis. ¶ 4m stõchi ¶ 5m splenis. ¶ 6m vo nocumẽtum renum conabit abscindere: ꝛ tandem erit opusculi complementum.

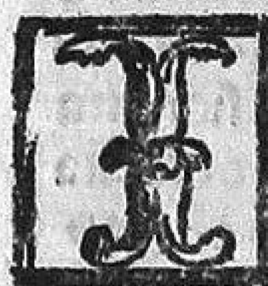
¶ De particulari regimine neutralitatis. Cap. IIII.

Primũ itaqꝫ obseruãdũ ꝑ remouẽda neutralitate huiꝰ viri est ꝙ usqꝫ ad duos annos aut saltẽ vnũ iste vir euet in uere ꝛ in autũno ꝫm hũc modũ. ¶ Aduenĩẽte medietate mẽsis februarij uẽtre huiꝰ viri exñte lubrico flõmet sibi saluatella sinistre manꝰ ꝑ quã extrahant sanguis. ℥. iij. uel. iiij. ad plus. ¶ Jnueniat aũt uena illa iter anularẽ ꝛ auricularem digitos manus. uerũtñ si apperet in corpe multa repletio securiꝰ eẽt flõmare basilicã aduersi lateris grã miorãdi ꝛ distrahẽdi mãz. ¶ 2º vo ꝑncipalr obseruãdũ est ut mane imediate sequẽti flõmiã huic viro admistret in mane hic potus. ℞. thimi ꝛ epithimi. aã. ℈. j. pulpe tamaridoꝝ ꝑpate cuz aq̃ scolopẽdrie spice nar. cinamomi feniculi aã. ʒ. ij. accipiat totũ in potu cũ. ij. ℥. aque tamarisci aut scolopẽdrie calefacte ꝛ post ipꝫ imediate dormiat hora vna ꝛ nõ ampliꝰ. deide surgat ꝛ nõ exercitet aut saltẽ paucis passibꝰ iterpolate ambulãdo. post qrtã horã accipiat scutellã vnã macri brodij pulli in hyeme ꝛ cũ debilitate corpis aut cyathũ aque leuiter çuccarate in diebꝰ caloris aut fortitudis vtutis. post que duo uel ipsoꝝ alterũ per horã comedere tardet. ¶ 3m remediũ ad hãc intẽtionez est: ut die imediate sequẽti miorariuũ hic vir accipiat hoc digestiuũ in aurora calm. post qõ nõ comedat nisi 4or horis elapsis. Cuiꝰ descriptio est hec. ℞. sy. acetosi cõpositi. ℥. j. sy. de bisantijs. ℥. ss. aque scolopẽdrie uel tamarisci. ℥. j. ss. aque cicoree que ꝑpe taraxacõ ab Auic. dr. ℥. ij. misce. ꝛ totũ accipiat: ꝛ totiẽs qtiẽs appebit in uria eiꝰ hypostasis in fundo sedẽs alba ꝯiũcta siliũ pñiã ꝛ dyaphana. ¶ 4m instrꝫ est: ut post assũptiõez digestiui mane imediate sequẽti eradicet mã cũ hoc cõposito. ℞. eluarij dyasene descriptiõe Nicolai in antidotario. ʒ. iiij. lapidis laçuli ꝛ lapidis armeni ꝑpatoꝝ aã. ʒ. ij. spice nar. ʒ. ij. salis gẽme. ʒ. j. misce. ꝛ totũ in potu accipiat cũ. ℥. ij. aque tamarisci farfare uel scolopẽdrie. post quã medicinã ꝛ in eius assũptiõe obseruent ꝯditiões oẽs dicte superius in minoratiuo. ¶ 5m istrm grã huiꝰ neutralitatis est hoc. ℞. mirabol. idoꝝ ꝛ belliricoꝝ. aã. ʒ. j. floꝝ boragis ꝛ buglosse: ꝛ floꝝ enule ꝛ vngule caballine que farfara noiatur a Serap. in aggregatore. aã. ʒ. j. seminũ endiuie lactuce scariole ꝛ acetose. aã. ʒ. j. ss. seminũ coium fridoꝝ. ʒ. vj. granoꝝ fisticoꝝ. ℥. ij. syr. simplicis acetosi. ℥. iiij. çuccari al. ℥. iij. pulpe tamaridoꝝ ꝑpate: ut supiꝰ dictũ est. ℥. j. ss. fiat eluariũ ꝫm artem de quo post istra ꝑdicta iste vir assumat. ℥. ss. deglutiẽdo ipaz absqꝫ alio potu in aurora: post qtuor hõs aũt cibũ. Est eni in hoc istro potẽtia magna digerẽdi mãm melicã ꝛ mũdificãdi splenẽ ab ea ꝛ ꝯfortãdi stõchũ eiꝰ ꝛ apiẽdi oppilões splenis epatis ꝛ renũ ꝛ ꝯfortãdi cor vtute fisticoꝝ: ꝛ tu ꝯsidera vtutez simpliciũ ingrediẽtiũ hoc cõpositũ ꝛ nõ decipieris. Hec in sũma vident mihi sufficere ad regimẽ neutralitatis huius viri

¶ Caplm qntum de cura particulari sex nocumẽtoꝝ sequẽtiũ ad neutralitatem dictam continens ℞icas sex.

¶ De cura grauitatis capitis cum motu uentositatum ꝛ tinnitu ꝛ catarro. ℞ica. I.

Tam aũt hoc caꝑ in sex ptes diuiso opꝫ trãsire ad regimẽ corruptiuũ nocũmẽtorũ mẽbroꝝ que egrotãt in ipso. Cũ g̊ in hoc viro apparuerit grauitas capitis: motꝰ uẽtositatũ inter craneũ: tinitꝰ uel sonitꝰ in auribꝰ: descẽsus mãeꝝ per palatũ ꝛ ꝑ nares. Et iã ꝯñter sõni iterrupti ꝛ sõnia corrupta ꝛ timorẽ facientia que si ꝑseuerãt opꝫ de necessitate ꝯcludẽ caput huiꝰ viri egrotare. Tũc g̊ aspiciat si sit urina tincturã hñs rubeã uel subrubeã grossitudie substãtie ꝛ multitudine nubis nẽphilis uel neorematis uel siliũ: ꝛ erit urina mlta: tũc statĩ flõmet cephalica inter policẽ ꝛ indicẽ dextre manus posita: ꝛ educant sanguis. ℥. ij. uel. iij. ¶ 2m istrm est: ut mane imediate sequẽti distrahat a capite mã cũ istis pillis. ℞. pillarũ de agarico. pil. de iera maiori. aã. ʒ. ss. auari põderis forment pille sex cũ succo ro. obseruatis ꝯditiõibꝰ que supiꝰ in minoratiuo dicte sunt. ¶ 3º ꝑncipalr admistret hoc suaue digestiuũ ꝛ efficax i potẽtia. ℞. aque hypicõis ꝛ scariole aã. ℥. j. aque acetose scolopẽdrie. aã. ℥. j. ss. misce. ꝛ accipiatur usqꝫ ad apparitionem hypostasis in ꝑcedenti caꝑ determinate. ¶ 4º ꝑncipalr purget cum istis pillis. ℞. ieralogodiõ iere ruffini aã. ʒ. j. ss. çuccari al. q. s. fiant pillule deglutiant in aurora cõditionibus obseruatis: que in alijs cõnibus iaz sunt dicte. ¶ 5º pñr accipiat post qtuor dies oĩ qrto sero pillam vnam de ifrascriptis cũ uadit ad lectũ. ℞. auree alexãdrine descriptione Nicolai in antido. sotire magne ibidem ẽt descripte. aã. ʒ. ss. formentur pillule sex cuz çuccaro albo. ¶ 6m ꝑncipale est. ut oĩ sero cũ exponit se lecto pulueriçet cõmissuram coronalem ꝛ sagittalẽ cum hoc puluere. s. incipiendo a superiori pte frontis usqꝫ ad sũmitatẽ eius in medio capitis quatuor digitos. Descriptio pulueris est hec. ℞. maiorane floꝝ rosmarini folij ligni aloes sticados pulegij calamenti origani aã. ʒ. ss. rosa. ʒ. j. violaꝝ floꝝ nenufaris. aã. ʒ. ss. pulueriçentur oĩa subtilr ꝑ se. deide pulueriçata cõmisceant ꝛ admistret ut supra. ¶ 7m ꝑncipale instrm est. ut si ꝑ hec oĩa nõ sufficiẽter alleuiaret caput: tũc ℞. costi staphisagrie piretri pipis al. granoꝝ balsami cubebaꝝ aã. ʒ. j. ireos. ʒ. ss. anisi liquiritie mũdate aã. ʒ. ij. coquant oĩa in lib. vj. aque usqꝫ ad ꝯsumptionem medietatis. deide colentur. Et de hac colatura mediocriter calĩa cũ 4a pte çuccari colluat oĩ mane os ꝛ fiat gargarisma ꝑ duas hõs añ prãdiũ: ꝛ silr añ cenã colluendo uel gargariçãdo. viij. uel. x. vicibus. ¶ 8m ꝑncipale instrm est. ꝙ administrentur ꝑdicta remedia interpolate administrando friationes extremitatum superioꝝ ꝛ inferioꝝ. s. ligature ipsaruz apponant uentose sine scarificatione super carnosis domesticis partibus tybiarum ꝛ aliqñ super nares ꝛ spatulas. ¶ 9m instrm itez ad dispõnes capitis est hec. ℞. floruz rosmarini

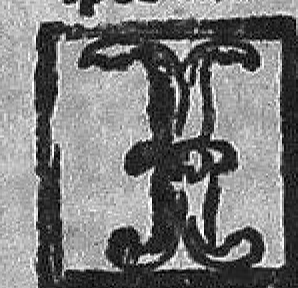
maiorane foliorum bedere sicco ana. ʒ.ij. gariofil. ʒ.j. macis corticum citri. an. ʒ.j.ʒ. florum nenufaris violarum lambrusci. an. ʒ.ʒ. pulverizentur omnia et ligentur in syndone retorta et ut multum odorentur. ¶ Ultimum istorum est hoc. ℞. flor. rosmarini. ʒ.ij. maiorane. ʒ.j. ligni aloes. ℈.j. eluarij dyacalamenti. ʒ.j.ʒ. sy. rosarum. ʒ.vj. zuccari al. ℥.j.ʒ. fiat eluarium de quo patiens sepe in sero cum vadit ad lectum accipiat quantitatem unius nucis mus. deglutiendo ipsum: est enim de rebus confortantibus cerebrum.

¶ De cura motus tremuli cordis. Rubrica II.

Pro dispositione vero cordis eius attendat quod sepe in cibarijs suis comedat buglossam super quam glibet patiens debilitatem cordis et altera nocumenta eius dozee audax ad sepe comedendum ipsam et est can. Avi. xj. tertij. cap. de can. curationis cordis. ¶ Item 2m simplex est usus mellisse. ¶ 3m est frequens usus corticum citri et propter quam adiunguntur cum zuccaro: mirabili enim iuvamento alleviant motum tremulum et debilitatem cordis. ¶ 4m simplex est quod in omni potu eius infusus teneatur lapis smaragdus. sigillat enim mirabiliter in omni instrumento cordiali mirabilem proprietatem confortandi cor. ¶ 5m speciale remedium et compositum est quod iste vir sepe aut saltem tribus vicibus in septimana in aurora accipiat. ʒ.j.ʒ. letificantis descripti a Rasi 9° Alm. cap. de melis. et propter dissolvendo ipsum cum. ʒ.j. aque buglosse et coclearibus duobus vini aromatici dulcis. ¶ 2m compositum est hoc ℞. hyacinti smaragdi saphi. ossis de corde cervi foliorum auri ana. ʒ.j. florum enule buglosse margaritarum purissimarum. an. ʒ.j.ʒ. zuccari al. ℥.iij. sy. de corticibus citri. ℥.iiij. fiat eluarium de quo patiens semper ante cibum per duas horas deglutiat coclear unum. hoc enim eluarium delectabilius est primo et non minoris efficacie. ¶ 3m compositum est hoc. ℞. corallorum ru. been al. et ru. an. ʒ.j. smaragdi purissimi et margaritarum. an. ℈.ʒ. zedoarie. ʒ.j.ʒ. pulverizentur omnia per se: et de hac mixtura patiens accipiat super omni cibario suo aut saltem ante cibum immediate deglutiendo ex eo. ʒ.ʒ. cum modico vini aromatici et dulcis. ¶ 4m compositum est hoc. ℞. karabe zedoarie florum nenufaris foliorum basiliconis florum rosmari. an. ʒ.j. ambre oriental. ℈.j. musci. g. iij. florum lambrusce. ʒ.ʒ. pulverizentur omnia et ligentur in syndone et sepe olfaciat ea eger. hec enim omnia instrumenta potentia sunt debilitati tremori et resolutionibus et lipothomicis et syncopalibus cordis. ¶ Ultimum remedium est hoc. ℞. specierum eluarij de gemmis descriptione Mes. specierum dyamargaritonis descriptione Nicolai. an. ʒ.ij. musci ambre. an. gra. iiij. hyacinti electi qui nominatur rubinus. ʒ.ʒ. been al. et ru. croci foliorum citri: aut corticum eorum. ana. ℈.ij. pulverizentur omnia et fiat sacculus quadrangularis in syndone retorta qui semper applicatus super corde et nuda cute teneatur. Hec de dispositione cordis dicta sufficiant.

¶ De cura nocumenti epatis tam sine materia quam cum materia cuiuslibet speciei. Rubrica III.

Iam vero 3° principaliter oportet procurare dispositionem epatis. Et pretermittendum primo quod non apparentibus signis evidenter demonstrantibus nocumentum cerebri et cordis et continuatam extenuationem corporis et conversionem ad marasmodeas resolutiones cum caliditate percepta in hypocundrio dextro cum rugitu et gurgulatione et tensione in ipso hypocundrio et succedente vel precedente chiloso fluxu apparet hec omnia arguere nocumentum ipsius epatis. Quod si fuerit applicatum cum hoc amaritudine oris vigiliarum instantia et oculorum citrinitate provenient hec omnia nescio ab augmento vel distemperie cholice materiei. ¶ Si autem non fuerint predicta signa presentia et appareat faciei squaliditas et cacethica in facie et circa oculos dispositio et salive multitudo mollities lenitas friditas hypocundrij dextri: et aliquis pedum tumor probabiliter hec omnia provenire a friditate et flatis augmento. et sunt duo nocumenta que ut in pluribus manifestantur in epate. ¶ Ego autem legentibus dimitto laborem eligendi signa significantia lapsum calidum et humidum. quia sanguineum et fridum et siccum quia melicum. hec enim ex predictis eligi possunt per contrarietatem doctrine etiam isti lapsus non ita frequenter eveniunt. sanguineum enim valde cito et facile trasmutat in cholicum. Et raro est reperire lapsum in epate melicum propter contrarietatem eius ad epar per ambas qualitates. Cum enim epar sit calidum et humidum respectu medij generis oporteret agens trasmutans ipsum ad melicum lapsum esse valde potens. ubi enim magna est resistentia si debet induci lapsus contrarius oportet agens esse potentissimum. ¶ Ponuntur igitur instrumenta non nulla istorum lapsuum correctiva. Et si apparent signa ebullitionis in sanguine notabilis rationale esset et conveniens flobotomiam administrare evetativam. i. refrigerativam sanguinis et non eductivam multitudinis eius: nisi magne repletionis appareant signa. tunc enim amplior licentia in eductione sanguinis esset concedenda. ¶ Deinde administretur 2m instrumentum quod inter reliqua est utillimum. s. aqua iuiubarum sive decoctio sit sine sublimatio earum. de qua in aurora dentur. ℥.iij. vel iiij. quibusdam diebus. ¶ 3m remedium ad hoc est aqua acetose et est valde melior altera. ¶ 4m remedium est lenitivum facere evonem cum ʒ.x. cassie de canna extracte cum aliquo de predictis aquis. ¶ 5m istorum est confortare epar cum hac confectione. ℞. trociscorum dyarodon trociscorum de spodio an. ʒ.j. zuccari secundum coctionis. ℥.iij. coquatur zuccarum cum aqua fontis et fiat rotule. iij. ʒ. de quibus unam accipiat semper ante cibum: et bonum esset etiam alteram accipere post omnem cibum. ¶ 6m remedium ad idem potest esse confectio trium sandalorum descriptione Nicolai in antidotario que exhibeatur ut precedens etc.

Ad corrigendum autem epatis lapsum calidum et siccum in materialem conveniunt hec omnia instrumenta. ¶ Primo salatium factum de endivia portulaca lactuca et similibus. ¶ 2° administrare ante cibum cucurbitas confectas. ¶ 3° exhibere ʒ.ʒ. trociscorum de viol. cum pulvere liquiritie vel decoctione eius. ¶ 4° exterius inungere epar cum oleo de sisamo cum oleo de been. ¶ 5° exhibere in potu et in comestione confectiones elnuferas. i. que recipiunt radicem enule. ¶ Volentes vero corrigere lapsum calidum et siccum materialem epatis administrare debent omnia infrascripta instrumenta cum aqua endivie violarum portulace angurie et nenufaris scariole et consilium exhibendo eas: ut de predictis dictum est. Item quandoque bibere. ℥.ʒ. de zuccaro rosaceo diebus et hora caloris cum aqua portulace angurie valde confert.

¶ Similiter confert zuccarum violaceum ut predictum est: et confert predictis mixtio ista. ℞. se. endivie cicoree scariole et portulace. ana. ʒ.j.ʒ. florum nenufar. ʒ.ij. seminum comum fridorum omnium quatuor. ℥.j. spodij. ʒ.ij. terantur omnia per se subtilissime et commisceantur cum tripla quantitate zuccari albi et fiat tragea. et de hac tragea accipiat coclear unum ante cibum quod est valde potens ad confortandum epar: et ad frangendum caliditatem eius. ¶ Confert etiam epati taliter calefacto epithima istud. Cuius descriptio. ℞. aque endivie violarum nenufar. an. lib. ʒ. trociscorum dyarodon: trociscorum de viol. an. ʒ.j.ʒ. croci. ℈.j. aceti coclearia. iiij. conquassentur omnia in mortario et infundatur in eis pannus triplicatus amplectens hypocundrium dextrum usque ad posteriorem partem transversaliter versus spinam a duabus horis post prandium omni hora bis vel ter usque ad cenam. ¶ Huic etiam lapsum convenienter corrigere potest comestio codiarum. sunt autem codie animalia testudinalia velut limaciebentes cornua que inveniuntur in dumetis: que a tota specie confortant epar. ut 14a tertij colligendum de rebus in quarum usum iuvatur epar. ¶ Et similiter dicitur de epate adip. i. lupi quod mirabiliter confortat epar sine comestum sive combustum et in pulvere redactum et bibitum cum aqua iris vel endivie vel altera simili. ¶ Taceo hic de evacuantibus materiam cholicam ab epate et a venis. plurima enim sunt dicta superius. Et si videretur instantia evonis non eligatur aliud quam hoc. ℞. pulpe tamarindorum. ʒ.ij. cassie nuper preparate cum aqua cicoree. ʒ.vj. reubarbari electi. ℈.j. spice nar. gra. iij. salis gemme grana. 5. misce: et totum bibatur cum cyatho medio lactis caprini aut cum aqua violarum.

Si autem in epate lapsus reperiretur fridus et humidus tunc eligantur instrumenta. ¶ Primum est aqua eupatorij. ¶ 2m est aqua absinthij. ¶ 3m est aqua origani. ¶ 4m est aqua calamenti et aqua fu et meu. ex quibusdam horum aut aliquo dando in potu in aurora tres vel quatuor. ℥. actu calidas. ¶ Confectio conferens ad hanc intentionem. ℞. specierum dyalacce. specierum dyacurcume. ana. ʒ.ʒ. squinanti cipi eupatorij spodij corallorum amborum lambrusce. an. g. vj. zuccari al. ℥.iiij. et cum aqua eupatorij fiat confectio in rotulis. ʒ.ij. de quibus una semper

ante oēm cibū accipiat. ¶ Unguētū sīr ɔferens ad hāc intē tionē. ℞. olei de mastice de absinthio ꝛ nardini. añ. ℥. j. squinanti eupatorij camedreos camepithe. origani. añ. ℈. j. cere albe ℥. s. fiat vnguētū mediocris mollitiei de quo totum hypocūdriū dextrū usqꝫ ad ptes supiores añ ɔcās teriungant calorente actu. ¶ Oēs āt cōi fama affirmāt ꝙ spodiū in potu datū a ꝓpetate ɔfert epati. Ego āt dico illud veriꝰ eē in lapsibꝰ cal'is. in lapsibꝰ vo fridis scio ego ꝙ potētissima medicīa est pluribꝰ diebꝰ bibē in aurora. ℈. s. p'ueris electi ligni aloes cū ℥. j. aque eupatorij. Sīr ualet frequēs deglutitio 4ᵒʳ uel. v. ꝙ noꝝ carpobalsami. ꝛ tu elige meliora si potes.

¶ De cura lapsus stōchi frigidi ꝛ humidi calidi ꝛ humidi ꝛ frigidi ꝛ sicci cum materia. Rubrica. IIII.

Uncaūt q̄rto ṗncipal'r ꝑueniēdū est ad signādū remedia cōferētia stōcho. Et lꝫ ꝙ plurima ꝓdictoꝝ que aduersant lapsui cordis ꝛ epatis sint ēt stōcho ɔferētia. hic tñ ponā octo istr̄a stōcho ɔferētia. ꝛ tria q̄dē ad lapsuꝫ fridū ꝛ humidū mālē eiꝰ. ¶ Et pᵐ q̄dē est eluariū de ligno aloes descriptione Auic. 5ᵒ cañ. ꝛ sūma pᵃ. de quo exhibeant. ℥. ß. pluribus mane cum. ℥. j. s. aque betonice calefacte. ¶ 2ᵐ vo ꝛ non minus potens illo est dyacalamentū qd̄ exhibeat ut alterum. ¶ 3ᵐ vo est. ℞. laudani purissimi resine electe storacis liquide añ. ʒ. vj. menthe absinthij cyp'i gallie mus. eupatorij. añ. ℈. j. macis. ℈. ii. cere quātū sufficit. fiat ceratum scutale qd̄ applicitū super stōcho multis diebꝰ ibi conseruetur. ¶ 4ᵐ instr̄m ṗncipale ad lapsum stōchi calidum ꝛ humidū qui tñ raro reperit. tñ si ɔtingeret sufficienter corrigit dādo in potu quatuor uel qnqꝫ diebus in aurora. ʒ. ij. rosate nouelle cum. ℥. ij. aque acetose uel plantaginis uel lambrusce que melior est oibus alijs. imo solus puluis lambrusce in potu datus mirabil'r corrigit hos lapsus: ut colligi pōt a Dyascoride de caꝑ de inantis lege ibi.

At vo iterum ꝓuidendum est distēperantie stōchi frigide ꝛ sicce melancholice cum quinque sequentibus instr̄is.

¶ Et ṗmū q̄dē hoꝝ est mirabile: ꝙ apparētibus signis istis vꝫ siccitate oris cum acredine ꝛ sputo acido ꝛ uentositatibus fluctuātibꝰ a stōcho cū tensione optimum est mane in aurora assumere cyathū vnū brodij caponis uel galline cum. ℈. s. pulueris dyacimini descriptiōe Nicolai in antidotario. ¶ 2ᵐ vo instr̄m est hoc. ℞. aque farfare. ℥. iij. aque menthe. ℥. j. misce ꝛ recipiat in aurora pluribus diebus. ¶ 3ᵐ vo instr̄m est: ut post cibū ꝛ adhucēt añ cibum patiens sumat. ℥. s. cōfectionis de citro solide ꝛ çuccarate: ꝛ erit ei ualde conueniens.

¶ 4ᵐ vo instr̄m est: ut iste infirmus assuescat mane in aurora ante prandium ꝛ ante cenam per horam assumē de radicibus iring: confectis duas uel tres radices longitudine digiti minoris. ¶ Ultimū instr̄m est hoc. ℞. olei de violis citrinis. ℥. j. olei de been. ℥. j. s. bdelij mollis ꝛ subalbidi. ʒ. s. macis. ʒ. ij. menthe. ℈. s. cere albe quātū sufficit fiat ceratuꝫ bene tenax qd̄ semp applicitum suo stōcho ꝑmaneat usqꝫquo sanitati restitutus erit. ¶ Ultimo memorandum circa dispōnes stōchi ꝙ nō miret aliqs si non fui ualde sollicitus ad cōscribēdū ꝑticulariter solutiua diuersis discrasijs stōchi suprapositis appropriata. Ego eni scio ꝙ euōnes ṗme supius scripte ꝓ regimine capitis cordis ꝛ epatis conuenientes sunt ad mundificationē stōchi a māebꝰ diuersis inuētis in eo simplicibus ꝛ cōmixtis. quare hic sermonem non protelaui.

¶ De cura oppilationis ꝛ duritiei splenis. Rubrica. v.

Ro regimine aūt dispōnis in quinto caꝑ posite parum per subtilius ɔtēplādū est ꝛ remedia appropriata oino magis eligenda sunt ad dispōnē splenis ꝙ aliorum membrorum. Ipsorum enim egritudines in hoc viro sunt magis per colligantiā coꝝ ad splenez ꝙ per proprium lapsum ipsoꝝ. ¶ Primo itaqꝫ describā quedā istr̄a oppilonis splenis apitiua. ¶ 2ᵒ vo ordie dmistrant instr̄a duritiei splenis appropata. ¶ In 3ᵒ vo ordie ponā aliq̄ uētositatū splenis extenuatiua. ¶ 4ᵒ vo loco nōnulla tangaꝫ euacuatiua māerū in splene inuētaꝝ. ¶ 5ᵒ ꝛ ultimo ordine tangā aliqua preseruatiua splenis a lapsu deteriori.

De his ergo que apiūt oppilatiōes splenis simplicia ꝛ famosa sūt tamariscus. ꝛ melior est scolopēdria que dī lingua ceruina. planta q̄dē in riuis mōtiū oriēs cuius folia longa sunt longitudine spāse cū dimidia uel duarū. viridis q̄dē in supficie respiciente celū cū claritate manifesta. In supficie quoqꝫ respiciēte terram macule ꝙ plurime trāsuersaliter lateraliter posite inueniunt que similat vmiculis rubeis. cuius radix neruosa minuta est colore nigro ꝛ sub rubeo colorata. Et sapor eiꝰ ad ueraꝫ dulcedinē trahit cum mucillagine fere emanāte a radicibꝰ eiꝰ masticatis. ¶ 3ᵃ vo plāta est cortex capparoꝝ. ¶ 4ᵃ vo plāta est quā uocat Dyascorides [illegible]. de qua ipse scripsit ꝙ est tāte potētie ꝙ usus eiꝰ frequētatꝰ intantū extenuat splenē ꝙ ꝓuat hominē a splene: sane intelligēdo illud ꝙ tā magnā potentiā habet in extenuādo ipsuꝫ. Est aūt hec plāta quā latini ꝛ lōbardi nominānt matrē syluā que orit in dumetis stipitē faciēs subtilissimū inuolutū plantis alijs sicut torques in cuius nodis lateraliter folia duo repiunt sibi inuicē dyametraliter opposita: apud quoꝝ folia appendētia a dextra ꝛ sinistra ptibꝰ inueniuntur grana duo rubea oblōga parūper: de qua plāta mirabilia vidi ego in istis dispositionibꝰ hꝰ ɔcitus auctoritate Dyascoridis anaçarbei cui maximā laudē ꝛ reuerentiā exhibet Gal. in notitia simpliciū medicinarū. 6ᵒ de simplici medicina. ꝑ caꝑ colligendū. ¶ 5ᵃ vo plāta est cētaurea. ¶ 6ᵃ est fu. ¶ 7ᵃ est meu. q̄rū hystorias ꝛ virtutes lege 6ᵒ de simplici medicīa. ꝛ in aggregatore Serapionis appropriatis capitulis. ¶ Alia simplicia appropriata ꝙ plurima ponere potuisseꝫ que mihi expta sūt. sed nolo fastidire legētes. ¶ Oppilones splenis antiq̄s soleo aperire cum medicīa cōposita infallibili que est hec. ℞. metridati. ʒ. j. aque sublimationis saluie. ℥. ij. misce. ꝛ exhibeat in aurora ꝛ tardetur cibus horis ad minus quatuor. ¶ 2ᵐ cōpositum illarum oppilationum apitinū est hoc. ℞. oximellis sqllitici. ℥. j. sy. de eupatorio. ℥. s. aque fu. ꝛ est ualeriana. ℥. ij. s. misce. ꝛ calidum exhibeatur ut de predicto statim dictū est. ¶ 3ᵐ instr̄m est. ℞. adianti pollitrici capilloꝝ ueneris cetrac añ. ʒ. j. rubee tinctoꝝ corti. radi. genestre. añ. ℈. ij. aque cisterne lib. ij. aceti. ℥ iij. liquiritie mundate ꝛ minutim incise. ʒ. j. s. coquantur oia lēto igne usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis ꝛ de hoc potu bibat eger. iiij. ℥. sex uel octo diebꝰ. ꝛ est medicamē infallibile. ¶ Scio ēt ego experiētia certa ꝙ. ℈. s. ueri balsami in potu data cum aqua sublimatiōis apij delet antiquas oppilationes splenis.

Propter secundū vo principale huius omnes duritiies splenis remouent infrascripta medicamina. ¶ Primum est in aurora deglutire. ʒ. ij. clare terbentine ꝛ abstinere post ipsam a cibo ꝛ potu per horas. v. ¶ Secundum speciale simplex est exhibere in aurora. ij. uel. iij. pillulas de pingui galbano factas. ¶ Tertium vo ꝛ meliꝰ predictis est deglutire. ʒ. s. pinguis armoniaci cōuersam in pillulas in aurora ut predictuꝫ est. ¶ Quartū speciale ad hoc est ut in potu det. ℥. j. s. succi prassij cuꝫ. ij. ℥. aque apij. ¶ 5ᵐ est resolutiuum ꝛ mollificatiuum splenis ꝛ pᵐmū. De compositis localibus est. ℞. radicum altee saponistice maioris quam scribunt ꝙ plurimi esse speciem artanite. ana. M. j. s. bdelij armoniaci pinguium. ana. ℥. s. centaureemi. absinthij scolopendrie tamarisci. ana. M. j. s. aceti lib. s. coquant hec omnia in tribus situlis aque. ꝛ in hanc decoctionem calidaꝫ in aurora infundat spōgia magna nō maculata ꝛ supapponat hypocūdrio sinistro ubi est regio splenis sex u'l octo vicibꝰ renouādo ipsā. deide supponat frustū filtri infusum in aceto extictiōis calibis cū decoctiōe splenionis ꝛ tamarisci. ¶ Si autē resistentior esset duritiꝰ ꝛ nō complete resolueretur per hec. tūc admistret hoc ceratū cū quo gētes ꝙ plurimas curaui a duritie splenis āposa per tres u'l qtuor annos cōfirmata. lꝫ videat eē otra sniaꝫ Aui. ꝛ Gal. 14ᵒ terrapētice.

uerũtñ hoc nõ est oĩno ɔ̃dictoriũ eis. Reuerentie eñi auctorũ ueritatẽ cõtinẽt in pluribꝰ ⁊ non semp. Est aũt huiꝰ cõpositi descriptio hec. ℞. medull. crurium boum antiquorũ pinguedinis taxi olei vulpini añ. ʒ.ſ. tamarisci scolopedrie absinthij corticũ capparorũ spice romane ⁊ celtice ⁊ vnine añ. ʒ.j.ſ. costi cẽtau. mi. añ. ʒ.j. armõiaci. ʒ.j.ſ. bdelij mollis ⁊ subalbidi. ʒ.ſ. olei de beẽ. ʒ.ij. cere. q. s. fiat ceratũ semilunare bñ tenax ⁊ applicet᷑ hypocũdrio sinistro videbis eñi in paucis diebꝰ resolonẽ ⁊ nõ imerito. tales eñi durities curari debẽt ex itẽtiõe revolutiõis intẽtionis a mollificãtibus ad resoluẽtia. ⁊ eõ. ut 4ª primi. cap̃ 25°. ⁊ 3ª quarti. trac. 2°. cap̃ de cura sephiros. ⁊ 14° terrapentice cap̃. de cura sclirosis colligendũ est. Cũ ergo in hoc cõposito lateat ṽtus mollificandi ⁊ resoluẽdi, ergo est efficacissimũ. Et hec de nocumento splenis per mollificantia simul ⁊ resoluentia curando sufficiant.

¶ De cura oppilationum renum a trumbis ⁊ petaloidibus mucosis. Rũca. vi.

At uero nũc ultio aliq̃ tãgẽda sunt dispõnibꝰ renũ appropata. dare ergo in potu in aurora frequẽter ⁊ ɔtinuati pluribꝰ diebꝰ. ʒ. iiij. uel. v. aque sublimatiõis litospmatis: ⁊ est miliũ solis: est ualde ɔueniẽs. Silr̃ ẽt aq̃ fu ⁊ meu ⁊ genestre. Et itez melioꝛ oĩbus p̃dictis est aq̃ saxifragie. ¶ Et scio ego expientia certa. q̃ ɔtinuare. xv. uel. xvj. diebꝰ in aurora potũ aque sublimatiõis cretahi marini de q̃ deñ ʒ.v. calẽ mirabilr̃ mũdificat renes a trũbis petaloidibꝰ mucosis supfluitatibꝰ harenis ⁊ lapill. crede mihi expto. Quid aũt sit cretanꝰ marinꝰ in altero ɔsilio magno de dispõnibus viaꝝ urie declaraui ⁊ descripsi plãtã. ⁊ tu lege ibi. ¶ Frequẽs aũt comestio ficuũ siccaꝝ ante cibum ⁊ p̃dicta ɔfert lege 2° cañ. de ficu. ¶ Et scripsit çoar p̃ theisir p̃ cap̃. q̃ potus aque decoctiõis radicũ urtice frequẽtatꝰ ⁊ eaꝝ comestio mũdificat ⁊ abstergit renes a trumbis lapillis ⁊ ab harenis ⁊ preseruat eos ab ipsorũ generatione. ¶ Est aũt expiẽtia quotidiana uerificatũ q̃ ɔfectio de fisticis p me cõposita mirabilr̃ opat᷑ circa dispõnẽ tã capitis q̃ cordis stõchi ⁊ renũ. ⁊ tu ɔsidera ṽtutẽ fisticorũ. ⁊ ppꝛie in mũdificãdo renes. fisticis eñi inest ṽtus q̃ cõminuit᷑ in eis lapis q est in renibꝰ. 18ª tertij. cap̃ de cõminuẽtibꝰ ⁊ educẽtibꝰ lapides a renibꝰ. Si ergo in fisticis est ṽtus ad lapides ⁊ harenas que sunt maioris resistẽtie. tunc que poterit esse opinio tua ad negãdũ q̃ nõ possint educere trumbos petaloides ⁊ reliqua coꝛpora minoris resistẽtie. ¶ Per hec igitur oĩa apparet q̃ to ingenio ⁊ labore utẽdũ sit ad regimen ⁊ curam dispõnum coꝛpis humani neutraliũ ⁊ egritudinũ. pp qd̃ hinc fugiãt p̃sumptuosi ⁊ temerarij ⁊ parũ periti medici qui olfecerunt medicinã ⁊ nõ gustauerũt eam. ¶ Tolle igit᷑ eximie doctoꝛ hoc tibi p̃ceptũ salutiferũ ɔsilium quoddã magna uoragine sciẽtie inolutũ. ⁊ rege te cũ illo sollicite ⁊ securaberis a tot ⁊ tãtis piculis que manifestauit tibi p̃mũ caplm̃ que tibi oĩa misericoꝛditer ⁊ pie cõcedere dignetur altissimus ad laudes eius imoꝛtales. Amen.

Consilium. 271.

De discrasia totiꝰ ad cõplonẽ cholicã cum epate uehemẽter calo cũ octo malis dispõnibus in q̃s patus est labi que sunt. ¶ Febꝛis cholerica. ¶ Dyaria cholerica. ¶ Stipticitas uentris ex abundãtia cholere. ¶ Multitudo harenularũ ⁊ lapillorũ ⁊ eoꝝ retentio. ¶ Ardoꝛ urine. ¶ Doloꝛ capitis cholericus. ¶ Squinantica dispositio. ¶ Descensus materierum ad pectus. ¶ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

¶ De causis ⁊ signis dictarum dispositionum. Cap̃. i.

Enerosus ⁊ prudens adolescẽs Marcus de neuo de celeberrima urbe Vicẽtia patꝰ est egritudie frequẽter uli egrotare que duplex est vz. mala cõplo febril. ⁊ mala cõplo cala toti coꝛpi ab epate suo cõmunicata ẽt pp alias causas iferius recitãdas. dolore capitis obtalmia ⁊ uẽtris stipticitate patus est nõ raro molestari. ppter qd̃ indiget qñq; regimine nõ solũ p̃seruatiuo: sed ẽt curatiuo ut in posterũ ostẽdet᷑. ¶ Est aũ huius viri naturalis dispositio cholerica a gñatione ⁊ nõdũ a tpe pmutata; lz pp uehemẽtẽ caliditatẽ epatis paratꝰ sit tñsire in cholericitatẽ adustã in etate declinatiua. ut colligẽdũ est 2° tegni. in tractatu de signis habitudis totius. illo cap̃. Decidẽtie ṽo ⁊c̃. Eius naturalẽ cõplexionẽ ⁊ cholericã ex pluribus mõstrari põt. ¶ Primo q̃dez q2 tactu caliditas eiꝰ pcipit᷑ cũ acuitate in oĩbus partibꝰ ⁊ maxime circa epar. ¶ 2° q2 habitudo eius vniulr̃ est gracilis ⁊ tactu pcipit᷑ siccitas cũ ariditudie ⁊ coloꝛ eius ad citrinitatẽ rubedine refractã est decliuis. ⁊ capilli capitis eius ⁊ toti nigri ⁊ solidi sunt notabiliter: ⁊ est hõ uelocis incursus ad irã ⁊ passiones animi: facilisq; apphẽsionis: ⁊ mobilis in aĩa ⁊ passionibꝰ. nectñõ uẽter eius ad stipticitatẽ naturaliter iclinat᷑ nisi ad oppositũ pducat facilis alteratio uẽtris a frigiditate ppter raritatẽ eius. ¶ Similiter ẽt frequẽs sitis cũ amaritudine oris apparẽt in eo: ⁊ pulsus uelox ⁊ frequẽs ⁊ magnus frequẽtius q̃ paruus ⁊ mediocris. Et urina eius in tinctura notabiliter eleuata a subignea usq; ad croceã ⁊ igneã. ¶ Et qm̃ hec oĩa signa nõbiliter magna sunt. iõ ex eis deducit᷑ magnitudo lapsus notabilis. pp qd̃ correlarie cõcludit᷑ q̃ hic vir nõ idiget regimine cõseruatiuo sed ad melius reductiuo. nãlis eñi cõplexio cholica ut multũ a mediocritate elõgata cõseruari nõ dz. sicut ista que multũ lapsa est. sed ad melius pmutari debet. ¶ Et sequit᷑ 2° q̃ instrumẽta quibꝰ regẽdus est iste vir nõ debẽt eẽ calefaciẽtia ⁊ exiccãtia lapsui silĩa. imo debẽt eẽ pmixta ex calidis cõseruãtibꝰ ⁊ ex frigidis coꝛrigẽtibꝰ cholericitatẽ intẽsam. Isti sũt sermones colligẽdi 3° tegni. cap̃ p̃. Si ṽo permutare nolueris ⁊ ad melius reducere ⁊c̃. Et tertia primi. cap̃ de regimine coꝛporũ habentiũ malas cõplexiones. ⁊ partim quarta primi. capitulo secundo. ⁊ pluries alibi.

At vo Iterũ quoniã iste vir in cõpositione sua ualde rarus existit. ⁊ sanguis cholericus uehemẽter euaporabilis est ⁊ cursibilis ⁊ sua caliditate intẽsa notabiliter alteratiuus omniũ partiũ in quibꝰ multiplicat᷑: ⁊ ad quas effunditur. ideo propter hoc fundamentum est facile videre.

¶ Primo ppter qd̃ hic vir aptꝰ est icidẽ frequẽter feb. cholericas iterpolatas ⁊ ɔtinuas. Materia enim multiplicata in epate et suo receptaculo. aut q2 uehemẽter alterãdo debilitat ṽtutẽ. aut ppter aliquã de causis oppilãtibꝰ in epate nõ fit debita euentatio frequẽter putrere põt et febres p̃dictas efficẽ. ¶ Et si q̃dẽ ista mã cholerica ibidẽ absq; putredine cõseruetur malã cõplexionẽ calidã in toto efficẽ põt alterãdo spũm et sanguinẽ toti coꝛpi cõicatos. ¶ Et colligit᷑ 2° ex p̃dictis q̃ si p̃dicta mã multiplicet᷑ ad itestina faciliter põt facẽ solonẽ cholericã. ¶ Et si per urine vias ardorẽ in eis facile pducẽ poterit. ¶ Et sequit᷑ 3° q̃ si hec mã euaporãdo capiti uel substãtialiter ibi ppulsa detineat᷑ cephaleã calidã gñabit in ipso. ¶ Si aũt ad ptes oculoꝝ in oculis obtalmiã cholericã efficere poterit. ¶ Et si aliqualiter melãcholica et igrossata retineret᷑ circa ptes gutturis in eis facile põt pducere squinantias cholericas que notabiliter suspecte forent.

Ex quibus oĩbus in vnã sũmã redactis apparet q̃ iste generosus adolescẽs paratꝰ est ad oẽs has egritudines. ¶ Primo ad febrẽ cõtinuã cholericã et iterpolatã. ¶ 2° ad malã cõplexionẽ calidã et siccã totiꝰ coꝛpis: a qua semp utplurimũ neutralr̃ affligit᷑ neutralitate decidẽtie noiata. ¶ 3° paratꝰ est ad fluxus uẽtris cholericos ¶ 4° ad dolores uẽtris acutos. ¶ 5° ad pũctionẽ et ardorem urine. et foꝛtasse ad excoriationẽ. ¶ 6° ad multiplicationẽ harenularũ. et ɔñter ad lapides in renibꝰ. ¶ 7° paratus est ad sodã cholericã. ¶ 8° ad obtalmiã cõsimilẽ. ¶ 9° ad squinantiam cholericam. ¶ 10° ad uerẽdas dispositiones pectoris et ppꝛie si catarriçans cholerica materia raptũ caperet ad pectus et ad pulmonẽ. et tu cõsidera. quia hec omnia facile sũt demõstrabilia intelligẽti theoriã et p̃ncipia scientie medicinalis. ¶ Et sequitur ultimo ex p̃dictis: q̃ iste vir magna idiget

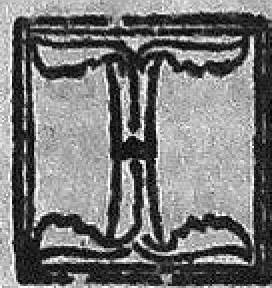
diligētia: ꝛ non minori solertia sui regiminis qd̄ in sequentibus duobus capl'is principaliter aperietur.

¶ De regimine dispōnū huius viri per debitā mēsurā rerum nō naturalium Cap.II.

Taqꝫ pro ɔueniēti regimine huius viri eligat' loc' habitatiōis eius remisse calitatis. ut p ipm ꝛ p alias res nō nāles ɔsilr mēsurātas ɔseruari possit nālis ei' cōplo. Et qm̄ remissa cal'itas intēse cal'itati applicata remittit ꝛ refrāgit ipaꝫ. iō res nō nāles ꝑmi gradus cal'itatē ꝛ siccitatē in corpore pductiue erūt huic corpi necio eligēde. ɔseruāt eni nālez calitatē ꝛ siccitatē corpis: ut ipm ad melius permutare pnt pp cām ꝑdictā. ¶ Igit' euitet māsionē camere aspectu meridionali ꝛ occitali subiectā. Caueat ab aere calefacto ꝛ ꝑp̄e suffocato in cameris ꝛ diu retēto. sicut a fumo ꝛ carbonib' nō respiratis accēso. ¶ Et oino euitet uestes excellētis calefactiōis ꝛ ꝑp̄e que sibi adhesiōe cū fortissima cōpressiōe coartāt membra. ꝛ maxie renes ꝛ ilia ꝛ pect' ꝛ caput ei' ɔueniēti tectura custodiat. pp qd̄ nō laudo in ipso capelluz palearē neqꝫ capellos de lana. ꝛ ꝑp̄e suffultos dossib' uariorū sua cal'itate ꝛ pōdere caput uehemēter ledentes. utioleuit hodie fantastica iuuenū tectura. q magis opiniōe uana ꝛ alioꝝ sequela hec talia capitis ornamēta gestāt ꝙ querētes utilitatē ꝑpriā. sicut ēt de testāde sūt uane mlieres que in hac nr̄a etate caput eaꝝ muniūt ornamentis fere turrigeris. ¶ Post hoc aūt ēt māsiōes terraneas: ꝛ fluxib' aquaꝝ ꝑpinqs euitet pp uehemētē frigiditatē ꝛ hūiditatē taliū locoꝝ. ¶ De cibis aūt pariformiter dōz est ꝙ oia talia alterent' cū his que calitatē ꝛ siccitatem refrāgere pnt. ¶ Panis igit' eligat' purissime farie hn̄s etatē triū dierū nō pluriū multū fermēti plus ꝙ ɔsueuit ꝛ paꝝ salis coctione non adustus uel torrefactus: qui ēt crustari debet si adustus fuerit. Et euitet frequētē comestionē de pasta uel de farina cōfectoꝝ. ut sunt lagane ꝛ ꝑp̄e nō fermētate. ¶ De carnib' accipiat eas que sunt leuis digōnis ꝛ boni nutrimenti coiter cognitas euitando ex eis uetustas ꝛ macras: ꝛ solidi ꝛ duri corporis. ut sūt antique galline capones anseres: ꝛ uetusti porci apri ꝛ uolātia oia in aqs degētia dimittere debet nisi etate iuuenilia ꝛ piguia corpa fuerit: quorū ɔdimēta pparationes intelligo semp refrangi debere cū portulaca cucurbita endiuia spinachia bleta lactuca crisolocāna ꝛ ɔsilib'. Carnes vō salitas in multo usu nō hēat neqꝫ aromaticis spēb' calis ɔditas ut pipe. ꝯꝯ. galāga nuce mus. gariofil'. croco ꝛ ɔsilib' saltez in multa ꝗ̄titate positis. Et ɔuenitſt ei in usu frequētiori carnes elixe ꝙ assate ꝛ ꝑp̄e multū torrefacte. ¶ De piscibus placēt mihi fluuiales oēs pisces ꝛ lacunales nisi fetidi fuerint. uelut sunt grosse tince ꝛ anguille. Cācri vō nō displicēt mihi. Saliti vō pisces nō multū habeantur in usu nisi longo tpe in aceto macerati. ¶ De herbis vō placent mihi oēs suprascripte. Calis vō plātis. ut petros. rutha mētha fenicl'o abrotano hysopo ꝛ ɔsimilib' nō multū ꝛ frequēter utat'. neqꝫ vitupo caules in eo ꝛ ꝑp̄e nō uehemēter coctos. ¶ Legumina vō placēt mihi sicut cicera ru. al. ꝛ faseoli ꝑp̄e recētes: ꝛ pānicū ꝛ ordeū ꝛ risum hec oia sūt ei utilia. ¶ Lac vō nō est vitupabile in eo ꝛ ꝑprie cū pauco vino cōiunctū. ꝛ colostra ēt ꝛ recocta sunt ei utilia: ꝛ oēs cibi lacticinei si lacte cocto ɔditi fuerint laudātur ei. ¶ Acetum vō agresta arancia ꝛ acria oia bene placēt mihi: ꝛ ꝑprie cōfracta cū brodialib' pinguib': ꝛ croco ꝛ cinamomo que due spēs in eo laudant' magis ꝙ altere. iō pipis gariofil. ꝯꝯ. galāge ꝛ siliū nō sit eius usus. ¶ Oleū vō oliuaꝝ melius est ei ꝙ butyrū. Adeps porci colata placet. ¶ De fructibus laudant' ei suis tpib' pruna cerasa auellane amigdale pepones ꝛ angurie qnqꝫ ꝛ ficus recentes ꝛ vue. Reliqui vō fructus ut tribules cucumeres: ꝛ pira mollia difficilis digōnis ut citonia mespila: ꝛ castanee ꝛ sorbe dimittant' Persica vō ꝛ granata dulcia: ꝛ muça ꝛ poma ꝛ pira dulcia ꝛ ꝑprie cocta sunt ei utilia. ¶ De potu vō utat' vino albo uel subrubeo odorifero ꝛ nō trālcēdēte etatē vnius anni ad dulcedinē inclinato. ut sunt vina senēsia cētrilēsia ꝛ cōsilia bene placent. vina vō nigra grossa ꝛ turbata mali odoris ꝛ viscosa dimittant'. ꝛ ꝑprie q̄ ōrta fuerūt in montibus ualde lapideis: ꝛ ꝑprie gipseis. ¶ Caueat aūt ab usu aquaꝝ fluuialiū sue urbis sunt eni aque grosse gipseales ꝛ magnifice ledētes stōchum ꝛ epar ꝛ ꝑp̄e in tali cōplone ꝛ hitudie: q̄lis est sua uehemēti raritate. pp qd̄ meliores sunt aque puteales laudabiliū locoruz Et meliores oino aque cisternales que īter alias existūt digōni faciliores lauatiue mūdificatiue ꝛ aperitiue. ¶ Quātum aūt ad exercitiū dōm ꝑ ꝙ iste vir nobil' oio fugiat exercitia fortia sui itēsiōe ꝛ extēsiōe. Exēplū ꝑmi ut ipetuosa egtatiōe eqꝫ effrenis ꝛ mali gressus ꝛ ɔquassatiui mlēū. Exēplū scōi ut exercitiū lōgo tpe pdurās. nālis eni cōplo huius viri ꝛ hitudo nō inclināt hūc virū ad exercitia talia ꝛ ꝑprie post cibuz. pp qd̄ ciuiles occupatiōes exerceri melius est ꝙ rurales: ꝛ uenationes ꝛ cursus uehemētes ꝛ equū gradariū pcuret egtare ꝛ nō effrenū: ꝛ in sūma magnaꝫ sue vite occupare ptem in quiete melius est ei ꝙ in exercitio. ¶ De mō aūt vigilie ꝛ sōni euitet excessus in vigilādo. imo sōni plixitas amplior est ei ɔueniētior ꝙ excessus in vigilijs. ¶ De mō aūt succurrēdi repl'oni per euantia videbit' in 3° cap. sed ꝙtū spectat ad quintā rem nō nālē. Iste vir accipiat mensuraz cibi ꝛ potus quā stōchus eius sine dolore tēsione ꝛ fluctuatiōe ɔueniēter tolerare poterit ꝛ nunꝙ comedat nisi pciperet stōchū ei' a grauitate passū pti cibi eleuatū eē ēt nisi nālis appetitus inuitauerit ipz ad comedēdū ꝛ bibēdū. Et nō comedat cibaria diuersa multa numero ꝛ spē in vna mensa. sed sufficiūt ei fercula duo uel tria. ꝛ nullū accipiat cibū sine masticatione optima ꝛ longa sicut nullū potum accipe debet nisi paulatine ꝛ non impetuose deglutiendo ipsum. ¶ Pro altera re nō nāli effugiat iste vir tristantes anime passiōes ut angustiā irā furorē. ꝛ nō ꝑsistat in meditatione obiectoꝝ melicē imꝑssionis. ut timoris mortis ut litis ꝛ similium. Hec in sūma est ei regula necessaria in conseruando ꝛ defendendo vitam suam.

¶ Capl'm.III. de regie hui' viri p medicialia. ɔtinēs Rr̄icas. 8.

N ipso enī pmo ponā regimē ꝑseruandi eum ab euentu febriū. ꝛ aliqualis curationis earū si iā euenerint. ¶ In 2° tāgetur regimen prohibendi ab euentu dyarie cholice in ipō. ¶ In 3° pcurabit' regimē phibitiōis stipticitatis uentris. ¶ In 4° ostendētur aliq̄ ꝑseruantia ab euentu ꝛ multiplicatiōe harenaꝝ ꝛ lapilloꝝ in eis. ¶ In 5° conabor ꝑseruare ab ardore ꝛ punctione urine ꝛ excoriatione ei'. ¶ In 6° pcurabit' modus defendendi euz a soda cholerica. ¶ In 7° ponet' regimen future ꝛ presentis obtalmie. ¶ In 8° tanget' aliqd̄ de regimine sq̄uinanticoꝝ. ¶ Et 9° ꝛ ultimo memorabo alia instra phibitiua descēsus mācrū ad pectus.

¶ De ꝑseruatiōe a febribus cholicis. Rr̄ica.I.

Ro cōplemēto ꝑmi ɔuenienter faciunt oia de regimine reꝝ nō nāliū ptacta. que uere ꝑseruare pnt ab euētu cholicaꝝ febriū. Instra sunt que minorāt cholicā mām: ꝛ pcipitāt eā per vias inferiores tenēdo epar ꝛ uenas aptas cōuenienter. Et sunt quinque instra quoꝝ usus alternatiꝫ fieri debet. ¶ Et ꝑmū quidē hoꝝ est hoc. ℞. succi endiuie domestice ꝛ syluestris que taraxacon uel cicorea est. succi violarū ꝛ rosaruz ana. ℥. ij. aloes epatici puluericati lib. 5. masticis. ℥. j. croci. ℥. 5. reubar. electi. ℥. j. salis indi. ℥. j. 5. infundant' omnia subtiliter puluericata in predictis succis per biduū in vmbra: post hec exponantur radijs frequenter mouendo ut exiccentur vicibus tribus. de hac autem mā fiant pillule ex oi. ℥. vj. de quib' accipiat omni fine quinque dieꝝ vnā parū añ cenā. Et poterit etiā de eis accipe oi fine. xv. dieꝝ. ℥. j. per horā vnam ꝛ mediam ante diem ꝛ tunc tardetur cibus horis sex uel quinque ¶ 2m vō instr̄m est hoc. ℞. ɔfectionis de seib'. ℥. j. spēꝝ dyarodon. ʒ. iiij. çuccari al. lib. 5. fiat confectio in rotulis. iiij. ʒ. de qua accipiat a principio mensis martij usqꝫ ad finez mensis septembris saltē ter in septimana rotulam vnā imediate ante cenaz. ꝛ si etiam de ea acciperet ante prandiū bonum esset ei.

¶ 3m instr̄m est hoc. ℞. olei nardini olei de mastice.an̄.ʒ.j.se: endiuie ꝛ acetose ꝛ spodij.an̄.℈.j.ꝯquassent̄ in mortario. ꝛ de hac medicina saltē tribus vicibꝰ in septiana vngat̄ tota spina a furcl'a spatularū iferiꝰ ꝛ ilia ꝛ hypocūdriū dextrū actu tepida ex̄ñte. ¶ 4m instr̄m est hoc. ut accipiat scariolā cicoreã et folia recētia eupatorij pauca . ꝛ cū eis saltē bis in septimana faciat salatitiū cum albo aceto ꝛ acuto multum. ¶ 5m instr̄z est hoc. ℞. dyacitonitē.s. çuccarini lib.s.se.acetose cicoree adianti politrici ꝛ capil̄.ue. an̄.ʒ.j.s.accipe de hac ꝯfectione duobus diebus successiue itermedijs in assumptione alteriꝰ confectionis ante prādiū ꝛ cenā rotulā vnā pro.ʒ. Si eni utat̄ p̄dictis anno vno aut mensibus nouē adeo fortificabit̄ virtus eius ꝛ poterit uti rarius ꝛ quantitate minori.

¶ De p̄seruatione a dyaria cholica ꝛ cura iā facte. Rūica.II.

Apparet ꝙ ea que scripta sūt in p̄ticl'a precedēti p̄seruare pn̄t ab aduentu dyarie cholice p̄cipitādo p̄ vias urie ꝛ uētris mediocriter. Si aūt p̄p aliquā cāz ꝯtigeret adeo multiplicari cholericā mãz.ut stimulādo v̄tutē.ꝛ acuēdo sanguinē fieret cā fluxus cholerici.tūc p̄uidēdū est triplici instr̄o. ¶ Primū est hoc. ℞ reubarbari torrefacti mediocriter.℈.duos.dyaprunis simplicis.ʒ.vj.miue citonioꝝ.ʒ.iiij.misce totū:ꝛ in aurora accipiat̄ cū.ʒ.iij.aque ordei subtilis ꝛ tardetur cibꝰ eius p̄ qnqz horas. ¶ 2m istr̄z est ut iste vir cibet̄ in feculis factis cū brodio pedū vitulorū uel arietū ex tortellis de seni supponendo.ʒ.ij.sumach puluerizati.sunt igit̄ tortelli de seni panis biscoctꝰ ꝯueniēter ꝛ nō cōbustꝰ. ¶ Ultimū v̄o instr̄z est hoc. ℞.miue citonioꝝ aromatice.ʒ.j.aque extinctiōis calibis.ʒ.iij.aque sublimatiōis gallaꝝ cupsīi.ʒ.j.misce ꝛ tepidū in aurora pluribꝰ diebꝰ assumat̄ usqz ad sanitatē acq̄sitā.

¶ De cura stipticitatis uētris facte a cholera. Rūica.III.

Posset aūt ꝯtigere ut p̄p dn̄iū cholere ꝛ siccitatē eiꝰ positiuā ꝛ p̄uatiuā ab eius calitate resoluēdo p̄cedēte intātū exiccaretur humiditas glādosaꝝ carnium mesenterei ꝛ aliaꝝ p̄tiū.ut p̄p illud acq̄reret̄ uehemens corpis stipticitas ut frequēter accidit ꝛ tūc appet ꝙ cholerice mãei m̄ltitudo in intestinis nō semp̄ est cā fluxibilitatis uētris pūgēdo ꝛ stimulādo v̄tutē intestinoꝝ.ut scribit̄ p̄ma primi.caplo de humoribꝰ ꝛ tūc huic stipticitati subueniri pōt triplici instr̄o. ¶ Primū est ut si appuerit intensa rubicūditas in urina cū grossitudine substātie eius.statim apiat̄ saluatella dextre manus posita inter mediū ꝛ auricularē digitos.lz utp̄l'm inueniatur inter auricularez ꝛ anularē directe:ꝛ educant̄ sanguinis.ʒ.v.uel q̄tuor s̄m mēsurā plenitudis ꝛ prudētiā cōtēplatoris. ¶ 2m ingeniū est ut conetur medicus p̄cipitare mãm p̄ urine vias dādo in potu aquā cuscute cicoree eupatorij absinthij apij ꝛ succos eaꝝ sūmope.aut saltē cū p̄dictis aut sine illis det̄ in potu syrupus cōpositꝰ acetosus de seibꝰ uel de radicibꝰ cū aq̄ eupatorij que cal'a est ꝛ sic.in p̄.ꝛ aq̄ angurie que frida est ꝛ hūida in fine scdi. ¶ 3m igeniū est ut dent̄ in potu aque lactis.ʒ.iij. cuz.ʒ.j.s.succi taraxacon.hoc eni instr̄m est leniēdi precipitādo mãs cholericas per vias uentris ꝛ urine.memora et ꝙ pill'e suprascripte multū ꝯuenirent in dispositione ista.

¶ De cura retētionis harenularū ꝛ lapillorū. Rūica.IIII.

Cum aūt vir iste p̄cepit in ilijs ꝛ posterioribꝰ p̄tibꝰ sub costalibꝰ grauitatem dolorē ꝛ tēsionē: tūc poterit cōcipe multitudinez harenarū uel lapilloꝝ in p̄dictis p̄tibus ꝛ proprie cum urina fuerit tenuis clara ignea uel crocea. Tūc ergo huic dispōni subueniendū est triplici instr̄o. ¶ Primū est ut p̄ l'ribꝰ diebꝰ ante cenā ꝛ prādiū comedat salatitiū ex folijs saxifragie pipinelle que est spēs eiꝰ:ꝛ herbe bechie que est altera spēs:ꝛ herbe sanamūde que est 4a spēs eiꝰ ꝛ capi.ue. hec eni oīa deponūt harenas petalatrūbos ꝛ lapides a predictis locis. ¶ 2m instr̄m est hoc. ℞.lapidis licis lapis iudaici ꝛ lapidis spōgie. an̄.ʒ.j.cinamomi electi.ʒ.j.s.rubee tinctoꝝ vitri cōbusti.an̄.℈.ij.çuccari al.lib.s.fiat ꝯfectio cū aq̄ saxifragie in rotulis.ʒ.s.ꝛ accipiat̄ an̄ cenā ꝛ an̄ prādiū rotula vna. ¶ 3m instr̄m est hoc ut t̄pe isto vir iste accipiat oī mane.℈.ij. de istis pill'is. ℞.granoꝝ hedere recētiū uel siccoꝝ.ʒ.j.specierū iustini.ʒ.s.vitri cōbusti.℈.iiij.cum succo apij.fiant pillule de oī.ʒ.vj.ꝛ sit eorum usus ut supra.

¶ De preseruatione ab ardore urine ꝛ curatione eius cū euenerit. Rūica.V.

Ardorē aūt in vijs urinalibꝰ futurū ꝛ actu ex̄ñtem subleuare ꝛ tollere pn̄t duo istr̄a sequētia. ¶ Primū est hoc. ℞. portulace.ʒ.j.endiuie lactuce scariole acetose, an̄.ʒ.j.s.seium coium fridoꝝ.ʒ.j.papaueris al.ʒ.j.s.penidiarū.ʒ.ij.çuccari al.duplū pōderis oiuz fiat tragea.de q̄ iste vir t̄pe isto an̄ oēz cibū semp̄ deglutiat coclear magnū. ¶ 2m istr̄z est hoc. ℞.granoꝝ alkekēgi recētis.ʒ.j.succi apij succi samuriō. ꝛ est apiū cāpestre.an̄.ʒ.s.olei nardini.ʒ.iiij.olei de scorpionibus facti per decoctionē.ʒ.ij.misceant̄ hec oīa ꝛ diligēter cōquassentur ꝛ exposita soli teneant̄ diu.de hac mā cal'a iungātur p̄tes renales oēs mane ꝛ sero pluribus diebus ꝛ supponatur pellis uel frustum de coto calefacta.

¶ De cura doloris capitis cholerici. Rūica.VI.

Dolor āt capitis cholicꝰ cū eūonibꝰ suprascriptis subleuari cōueniēter pōt,si aūt institerit uehemētior tūc fiant istr̄a qnque. ¶ Primū est hoc.ꝙ fiat ei flōmia de cephalica dextri brachij uel manus cū ignis mixtiōis cholē supiꝰ tacte. ¶ 2m ꝙ saltē fiat diuersio cū uētosis scarificatis appositis spatulis dū timet̄ flōmia:ꝛ p̄p̄e in mane ꝛ in augmēto luminis lune. ¶ 3m est.ꝙ si dolor nō fuerit ita itēsus tēteē p̄us diuersio cū ligaturis fricatiōibꝰ ꝛ ablutiōibus pedū ꝛ manuūz. ¶ 4m est hoc. ℞.aceti al.acuti.ʒ.j.aque solatri aque ros.an̄.ʒ.j.s.olei rosaꝝ lib.s.croci.ʒ.j.ꝯquassent̄ hec in mortario:ꝛ ifundant̄ pāni ꝛ bn̄ exp̄ssi applicent̄ frōti t̄pibꝰ ꝛ v̄tici capit̄. Si āt magna foret necītas eūandi cito mãz p̄p m̄ltitudinē ꝛ acuitatē eiꝰ:ꝛ istātiā doloris ꝛ timeret̄ flōmia ꝛ uētose.tūc soluat̄ uēter cū hac medicina.ꝛ tardet̄ cibꝰ eiꝰ horis ad minꝰ sex. Cuius descriptio est hec. ℞.dyaprunis simplicis.ʒ.vj.reubar.electi.ʒ.j.aque lactis.ʒ.iij.misce.ꝛ calz accipiat in aurora.

¶ De cura squinantie dispositionis. Rūica.VII.

Octauū accn̄s squinātie dispōnis euentꝰ. Cū ergo eger percipit qn̄qz deglutiendi difficultatē uocis raucedinē tēsionē in gutture extēsionez ꝛ grauitatē in extremitatibꝰ faucū p̄ hoc p̄cipe p̄t mãeꝝ ꝯgregationē in gargaliōe in quo retēte mãe sqnāticas dispōes efficiūt.ut 9a tertij colligēdū.ꝛ iterioꝝ 5o. huic ergo dispōni subuēire pn̄t diuersiōes ꝛ eūones iā p̄dicte m̄ltotiēs. Et cū euenerit iā a p̄ata p̄dcā corpe iā eūato aut nō multū pleno ex̄ñte tria sūt solēnia istr̄a ab hac dispōne defendētia. ¶ Prim est ut statiz fiat patiēti flōmia ambaꝝ uenaꝝ que sūt sub ligua hora electa si fieri pōt aut q̄cūqz hora ꝯtigerit egritudinē nō dare inducias.ꝛ p̄ eā educant̄ sanguis.ʒ.ij.ul'.iij. ¶ 2m istr̄m est hoc. ℞. aque portulace plātagis.an̄.ʒ.ij.rob nucū.ʒ.ij. dissoluantur oīa sl'r.ꝛ de hac medicīa actu frida sepe teneat̄ os plenū ꝛ aliqn̄ cū ea fiat gargarisma.est eni medicīa iter alias potētissima ꝛ p̄p̄e a p̄ usqz ad 3m diē. ¶ 3m v̄o istr̄m est hoc. ℞.nidū vnū hirūdis fol.malue ꝛ altee.an̄.M.j.camomille mellilotí.an̄.M.ij.farie ordei.ʒ.iij.croci.ʒ.j.ol'i ro.ʒ.iij.ol'i de camōilla.ʒ.j.fiat empl'z subtile de q̄ p̄s gulle ꝛ colli actu cal'o diligēter ēpl'ent̄.

¶ De cura descēsus mãei ad pectus. Rūica.VIII.

Pro regie v̄o ulti accn̄tis.s.descēsus mãei ad pectꝰ ꝯferūt oīa istr̄a p̄dicta diuertētia miorātia ꝛ eradicātia mãs. ¶ De p̄hibētibꝰ v̄o mãz ad pectꝰ optimū est gargarisma imediate scriptū. ¶ 2m remediuz est ut sepissime post cenā deglutiat septē ul' octo gn̄a masticis. ¶ 3m ꝛ fortiꝰ illo est hoc. ℞.dyacodion.ʒ.iij.aque sublimatiōis gallaꝝ cupsīi.ʒ.j.s.bibat̄ sepe tepidū totū hoc diligēter cōmixtū arcet potēter ꝛ ingrossat eas:ꝛ tu ꝯsidera. Hec sūt que mihi necīa videntur in regimie dispōnū huiꝰ viri tā ꝯuatiuo ꝙ p̄seruatiuo et

curatiuo earũ. Et tu diligẽter cõsidera. qꝛ hec oĩa sunt subtilia ⁊ magne cõtẽplationis. In oibꝰ eni quoruz cõplexiones ⁊ cõpositiões male sũt: necessariũ est uti nõ solũ ardua theoria ⁊ cõtẽplatione in oibꝰ. sed opz medicũ ⁊ patiẽtẽ multa diligẽtia ⁊ solertia cõtinue isistẽ ꝓcurationibꝰ ad acgrẽdã sanitatez ⁊ ad meliꝰ reducẽdã. quã sũmus ille oiuz opifex conseruare ⁊ cõcedere digneť huic viro. Ad laudes eius. Amen.

Consiliũ. 272.

De quadruplici mala dispositiõe videlicet. ¶ De lassitudine vniuersali totius corporis. ¶ De ardore urine quasi cõtinuo et forti. ¶ De dolore renũ ⁊ iliorũ. ¶ De multitudine lapillorũ harenularũ ⁊ trũborũ a renibus. ¶ Diuidiť autẽ cõsiliuz in capitula tria.

¶ De causis predictarum dispositionum. Cap. I.

Entio Me magis igẽter molestatũ aĩe angustia. Cũ video viros mihi beniuola caritate coniũctos affligi dispositionibꝰ angustiosis ⁊ cõminantibꝰ eis ꝑicula nõ leuia. sed difficilia multũ dico ꝙ sit labor quẽ oportet me tolerare in eligẽdo fundamẽtum viã ⁊ modũ cognoscẽdi dispositiones ⁊ accñtia eorũ: ⁊ adhibẽdi remedia opportuna. qꝛ eni est tãte seueritatis aius: ut cũ videt hoiem de quo vniuersa fama laudatissime bñ ꝓnuntiat ut nõ cõpatiať pie ⁊ benigne subuenire ꝓcuret. ¶ Etenĩ his diebꝰ labilis humane fragilitatis compago obtulit mihi virũ diuersis ⁊ pluribꝰ accñtibꝰ molestatũ. ¶ Primũ quidez horũ est vniuersa lassitudo totius corpis. ¶ 2m principale est ardor in urinãdo semꝑ qsi cõtinuus ⁊ fortis. ¶ 3m accñs est dolor renũ ⁊ iliorũ in substãtia nõ leuis. ¶ 4m ⁊ ultimũ est lapilloꝝ multitudo in renibꝰ genitoꝝ cũ magna ꝙtitate harenarũ qbꝰ cõmisceť trũbi petaloides resolutiões ⁊ crinoidales furfuribus tñ resolutionibus propinquiores.

Et licet hec accñtia a diuersis possint ꝓuenire causis. imo gñe ⁊ specie distinctis ut paulopost videbiť. cognoui tñ hec accñtia in viro isto icepisse ⁊ ꝑseuerare a mala cõplexione calida renũ cũ magna plenitudie a sanguie ⁊ alijs materiebꝰ circa eos. ¶ Qđ vo͠ ãt eiꝰ cõplexio radicalis sãguinea sit ⁊ fuerit a gñatione. declarat p̃mũ genus signoruz substãtialiũ. vz caliditas cũ humiditate in vniuerso corporis sensu tactus ꝑceptibilis ⁊ maxime circa renes ⁊ epar. ¶ 2m signũ huiꝰ gñis est mollities magna in ꝑtibus p̃dictis repñtata ac si manaret ab aq̃ nõbiliter calefacta non dico feruẽti. ¶ 3o p̃ncipaliter hãc cõplexionẽ declarãt signa secũdi gñis. vz magnitudo pulsus uelocitas ⁊ frequẽtia minores illa. cũ magnitudine eni ỽtus supplet ita bñ necessitati augmẽtate ꝙ nõ est opus uelocitatẽ ⁊ frequẽtiã acgri in pulsu. ¶ Amplius eiꝰ pulsus nõ solũ est magnus magnitudine itellecta penes motũ arterie magnũ quo ad vnã dimẽsionẽ. sed quo ad oẽs. fortis enim ỽtus magnifice mouet arterias per lõgitudinẽ altitudinẽ ⁊ latitudinẽ ipsaꝝ. ⁊ cũ hoc ẽt fortis est. ita ꝙ in digitũ tangẽtis fortiter pulsat. ¶ Similiter hoc facile deducereť ex fortitudine operationũ aliarũ ỽtutum: sicut uegetatiue. potẽtia enim ỽtutis huius in hoc viro cõuenienter nutrimentuz attrahit detinet transmutat ⁊ depurat appõit vnit ⁊ assimilat mẽbris. sed non sunt alij motus quibus uegetatiua potẽtia conuenientẽr oꝑari possit. ¶ Et tu suꝑadde ad cõfirmationẽ ꝙ augmentũ carnositatis in hoc viro a posteriori ꝑfectionem oꝑationis uegetatiue potentie arguit. ¶ Signum vo tertij generis. vz a casibꝰ sumptũ est coloris formositas cuz ꝑseuerãtia roseitatis eius. q̃re facile ex his ↄcludiť radicalis cõplexio huiꝰ viri. q̃liter eni nõ aliter physice põt itelligi nisi per signa sumpta ab iherẽtibꝰ substãtialiter. ⁊ ab oꝑatione ⁊ a casibꝰ. Licet igiť ut ꝓtactũ est in hac cõplexione per se fiat bona digestio: tñ multa ꝙtitas sanguis corpi suꝑaddita ꝑ repletionẽ uenaꝝ vniuersi corpis debilitatẽ facit noiatã quo ad uasa. ¶ Et ex hoc facile itelligis que sit cã lassitudis i hoc viro que est extẽsiua ꝑ multã ꝙtitatẽ sanguis distẽdẽtis ⁊ grauantis musculos: ⁊ alias partes. ⁊ ita hec lassitudo contra distingui tur apostemose ⁊ ulcerose ⁊ arefactiue. fundamentuz tamẽ horꝝ ꝯmonum collige scõa p̃mi. capitulo de causis ⁊ signis repletionũ. ⁊ tertia p̃mi. capitulo de spẽbus lassitudinis. Et sic videtur audienti satisfactũ esse ad inueniendũ p̃mũ accidẽs huius viri qđ erat lassitudo toti corpori vniuersalis.

Et 2m accidẽs huius viri ardor in urina qui lz ex pluribꝰ ꝓuenire possit. ut alias diffuse declaraui in magno trac. de hac mã ↄscripto celeberrimo doctori dño magr̃o Gerardo Ueronẽsi. In hoc tñ viro hic ardor ꝓuenit per eẽntiã ⁊ per colligantiaz. per colligantiã qdẽ a mala cõplexione renũ caľa per quã urie efficiunť acute ⁊ mordicatiue. lz enim dñetur circa renes huiꝰ viri multitudo sanguis qui per senõ posset efficere hũc ardorẽ. per accñs tñ urie i eo salse reddũtur ultra salsedinẽ eiꝰ ꝓpriã. hoc mõ ꝑ debilitatẽ in renibꝰ inuentã a mala cõplõne caľa debilitãtẽ digestiuã renũ multa flata generanť in eis que ꝑ viscositatẽ eoꝝ diu retẽta pñt dupľr fieri salsa. ¶ p̃ qdẽ ꝑ cõmixtionẽ mãei colice que facile ab ep̃e renibꝰ delegať. ¶ 2a vo cã. qꝛ talia flata diu retẽta ebulliũt ⁊ putrefiũt: ꝑ qđ salsedinẽ acqrunt. hec igiť flata aquositati urinali cõmixta ipsaz reddũt acutiorez ꝙ ipsa sit. delata igitur ad colluz uesice: ⁊ ab inde ad caput pudibundi mordicationẽ in eis leuiter cõficere potest. ¶ 2a cã p̃ncipalis ardoris urie ꝓueniẽtis a renibꝰ põt esse. ⁊ ita uerificať in hoc viro multitudo harenarũ que p̃cipitate ad collũ uesice. ⁊ inde ad castaneã virge caľitate accñtali qua iformate sunt ꝯpũctione ab angulis harenaꝝ ⁊ lapilloꝝ in p̃dictis membris fcã iã excoriationẽ satis magnã fecit in collo uesice. lz credaz ip̃am eẽ in p̃ncipio augmẽti ulis eiꝰ ⁊ nõ ualde forte neqꝫ cõfirmatã. Et ex hoc fũdamẽto appꝫ declaratio tertie dispositionis p̃ncipalis huiꝰ viri. vz. doloꝝ renũ. ¶ Qđ vo per colligantiã ⁊ ꝓpinqtatẽ ip̃oꝝ renũ dolores accidãt in intestino ilion. imo ⁊ in monoculo ⁊ i colon est facile vidẽ. mala eni cõplo caľa ip̃oꝝ renũ uehemẽter ⁊ subito alterare põt predicta mẽbra. adhuc ẽt ⁊ uẽtositates ⁊ mãe ↄtẽte in renibꝰ extendendo ⁊ cõprimẽdo pñt dolores extensiuos ⁊ grauatiuos efficẽ in p̃dictis intestinis. imo in ieiuno duodeno ⁊ in ipso stõcho. Ex qbꝰ correlarie deduciť facilitas euentꝰ nausee ⁊ uomitꝰ in dipõnibꝰ renũ. ¶ Deduciť scõo magnificẽtia iuuamenti uomitus in egritudinibus materialibus renum approbatissimi in egritudinibus eorum. patet 4a p̃mi. cap̃ de iuuamentis que affert uomitus.

Iã aũt opz iuestigare cãs q̃rte dipõnis huiꝰ viri. vz. generatiõis ⁊ multiplicatiõis harenaꝝ ⁊ lapilloꝝ in renibꝰ p̃mittẽdo ꝙ cã efficiẽs illoꝝ est caľitas egressa a nãli tẽꝑamẽto eoꝝ. Mãlis vo cã eoꝝ est fľa mucillagiosũ multũ ⁊ ꝑtiz vitreũ que multiplicanť in p̃dictis mẽbris per viã indigestiõis: cũ ẽt nõnullis ꝑticľis sanguinis grossi ⁊ vnctuosi ꝑseuerãtibꝰ igiť his mãebꝰ in uenis renũ ⁊ emulgẽtibꝰ: ⁊ ꝑtibꝰ circũstãtibꝰ: ⁊ ↄtinuãte actiõe caloris itẽsi in talibꝰ mãebus ꝑte aquea ⁊ aerea ip̃aꝝ resoluta. relinqtur ꝑs terrea uehemẽter excocta. Cũ ergo he mãe aquositati uriali uehemẽter sũt cõmixte per modũ fluxibilitatis educunť per colatoriũ pãniculũ: ⁊ per uritides poros usqꝫ in uesicã ⁊ ide miguuť ad extra urie harenosis substãtijs cõmixte. ⁊ qñqꝫ siľ cõmixte emittunť portiũcule flatis noiate trũbi. ⁊ qñqꝫ substãtie solidiores petala nũcupate. Et qñqꝫ eisdẽ cõmisceť ꝑtes pãniculares seꝑate a suꝑficiebꝰ mẽbrorũ que noianť resolũones furfuree. que si fuerĩt grossiores ⁊ nõ ita similes pãniculis noianť crinoidales. ¶ Ex qbꝰ facile ↄcludiť euẽtꝰ uriaꝝ dissimiliuz in nefreticis. nunꝙ eni urie in eis ꝑseuerãt siľes colore ⁊ substãtia ⁊ cõtẽtis: itantũ ꝙ medici nõ raro decipiunť in cognitiõibꝰ diuersaꝝ egritudinũ ꝑ hãc cãz. vñ ⁊ uetustissimus ꝑ dixit. Caue ne vitio renũ ⁊ uesice capiaris. ꝓnosticoruz scõo. ¶ Preter hec aũt intellige ꝙ si p̃dicte mãe ꝑseuerarent in renibus ꝓlixiori tꝑe ⁊ ꝑ additionẽ flatis de harenis ad harenas inuiscate multe harene iuicẽ ⁊ a calore intẽso diu excocto ↄuertunť in lapides inter loca uenaꝝ emulgẽtiũ ad supiorem ꝑtẽ colatorij intantũ ꝙ cõtinue suꝑaddito flegmate ⁊

barenis ad lapillos paruos: et calore forti idurãte magnificat lapis qui quãq3 efficit ita durus et magnus q non est eius cura possibilis pp debilitatē virtutis ad ipm cõtē. aut pp magnā resistentiā lapidis uel lapidū ex pte uelocitatis duritiei ipsorū. ¶ Unde ex his correlarie cõcluditur q lapis in renibus cõfirmatus. i. uehemēter magnificatus et ualde durus nõ recipit curationē. ¶ Cõcludit 2° necitas inuentionis medicinarū suis virtutibus cõminuētiū lapides. opz eni eas eē calidas subtiliatiuas incisiuas sepatiuas ptiū et abstersiuas. ut inferius uidebitur. ¶ Cõcludit 3° qre lapis in renibus rarius euenit in pueris q in alijs etatibus. boc eni est pp negationē inuētionis cãrū efficientium et materialium lapidis in eis. ¶ Cõcludit 4° et raritas euētus borū lapidū in renibus decrepitorū. lz eni ibidē cõcurrat inuētio mãlis. deficit tñ efficiens utplm absentia caliditatis eleuate notabiliter. ¶ Cõcludit 5° q borū euentus ut ad multū uerificat in primis senibus pp facilitatē ambarū duarū cãrū que dicte sunt. In iuuenibus vo uel cõsistentibus lz adsit cã efficiēs. s. caliditas intēsa. deficit tñ in eis multitudo flegmatum predictorum. ¶ Et ex his tandem 6° concluditur facilitas euentus barenarum uel lapillorū in carnosis et pinguibus. et alia q plurima potuissē adiungere correlaria que ex bis intelligenda sunt. Et sunt oēs fere sermones Auic. 18° tertij. caplo de generatiõe lapidis in renibus. et tu lege ibi. Hec in sūma videt huius viri dispositio.

¶ De regimine per res non nãles. Cap. II.

Ex precedēti cap° p diligēter cõteplanti apparere põt fundamētū regiminis pdictarū dispositionū que hunc virū cõmēdatissimū affligūt. et est ut eligat ei modus regiminis ex pte rerū nõ nãliū cõuenienter applicandarū. Deinde ordine tertio declarabit regimē intētionū et instrorū medicinalium. ¶ 2m itaq3 caplm has sex cõtinebit ptes. et pma est discurrēs p mãsionē et locū cõueniētes ei. 2° vo enumerabit regimē p administrationē qetis et exercitij 3° vo modū assumptiõis nutriētiū regulā docebit. 4° aūt tractabit de sõno et vigilia. 5° vo de accñtibus aie. 6° vo diffusū regimē electiõis ciborū et potuū demonstrabit. Huius aūt scdi capli sūmam: qm in alio cõsilio qd incipit. Mãsuetissima humanitas: uberrime inuenies: hic dimittemus ad tertiū trãseuntes.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Pro cap° 3° utilr apiendo nečie sunt intētiones septē in regimine dispõnū huius cõmēdatissimi viri. ¶ Et pma solers et discreta moderatio p cibos et potus in cap° pdicto diffuse regulata. ¶ 2a est mãe iterpolata et frequētata euõ cõueniēs. ¶ 3a est ipazū mãerum distractio uel diuersio. ¶ 4a est viarū oium urine mūdificatio a trūbis barenis lapidibus et petal'. ¶ 5a est mēbrorū mãdātiū rectificatio. ¶ 6a est defensio renū et viarum urine a susceptione mãerū. ¶ 7a et ultima est mãerum que iam effuse sunt ultimata consumptio.

Pro isto vo pncipali caplo huius intētiõis pmittēdū q hic vir idiget duplici euõne. ¶ Prima est administrāda in tpibus ueris et autūni. ¶ 2a est pticlaris euõ que fieri dz ptibus itermedijs. ¶ Itaq3 cū supuenerit medietas februarij de hoc. 1446. huic viro fiat flõmia de saphena sinistri pedis per quā extrahant sanguis ad minus. ℥. v. et hoc p sex boras uel septē post prādiū pede pus infuso in aquā calidā. ¶ Die vo imediate sequēti cū aq decoctionis seiū coium frigidorū accipiat hūc potū. ℞. cassie nup preparate cum aqua apij. ℥. xij. aque decoctionis seium coium. ℥. ij. ß. calm accipiat in aurora et post ipm dormiat bora vna sola et non ambulet neq3 exercitet et tardet comedere p sex boras ad minus. ¶ Mane vo sequēti imediate accipiat hunc potū calidū post cenā per octo boras. et post ipm tardet comedere p qtuor boras et cõtinuet ipm diebus ad minus. 10. ℞. sy. de eupatorio sy. acetosi cõpositi. añ. ℥. vj. aque decoctionis sebestē. ℥. ij. misce et c. ¶ Undecima vo sequēti die pscripta bora accipiat hoc solutiuū. ℞. bñdicte simplicis. ℥. iij. cassie pparate cū aq fenicli. ℥. vij. misce et accipiatur in potu cū. ℥. ij. aque apij calefacte. et obseruent post illud regule que de supiori minoratiuo stati dicte sūt.

Pro euõne vo in autūno fienda sic procedat. ¶ Si enim appebit ei grauitas et tēsio in renibus cū extēsione uenarū toti corpis. tunc fiat ei flõmia de basilica dextri brachij per quā extrahant sanguis. ℥. iij. ut supra de flõmia altera dictū est obseruando. ¶ Sequenti vo mane in aurora accipiat has pillas. ℞. pillarū de agarico. ℨ. ß. dyagridij. ℈. j. pulueris hermodactylorū. ℈. j. boni põderis. ʒʒ. pulpe collognitide. añ. ℈. v. formenť pillule sex cū bñdicta et accipiant circa eas obseruãdo ut scriptū est de pillulis purgationis ueris. ¶ Mane vo imediate sequēti accipiat hoc digestiuū qd continuare debet diebus ad minus. 10. ℞. syru. de eupatorio. ℥. j. syru. cõpositi acetosi. ℥. ß. aque lupullorū et milij solis. añ. ℥. j. misce: et calm accipiatur bora et conditionibus super alio digestiuo dictis. ¶ Die vo undecima sequēti in aurora purget cū hoc potu. ℞. elecuarij indi. ℥. ij. benedicte simplicis. ℥. iij. misce et accipiat cum cyatho medio vini albi calefacti. et obseruet post ipm regulas que de pcedētibus solutiuis dicte sunt. Et sic complet prima pars intentionis prime.

Pro 2a vo pte eiusdē intētiõis describēde sunt quedā medicie pticulariter euacuātes bz opportūitatē. ¶ Si ergo uenter eius remaneret nõbilr siccus. tūc puideat sibi accipiēdo parum ante cenā coclear vnū huius electuarij deglutiti. ℞. mucillagis sebestē extracte cū aq saxifragie. ℥. iiij. cõfectiõis de fisticis. ℥. ij. penidiarū. ℥. ß. çuccari al. ℥. iij. lapidis spõgie subtilissime triti. ℥. ij. coquat çuccarū penidie et cõfectio sil cū aq lupullorū: deinde icorpent secū alia: et fiat eliū cū. ℥. j. pulueris dyagridij diligēter icorpatis ad iuicē oibus. ¶ Ad hāc et intētionē memoret pp uētris duritiē comedere quãq3 sparsim. s. cãne cassie bñ põderose ante cenā parū abiectis corticibus et seminibus sugēdo medullā. ¶ Si aūt pticularē plenitudinē pcipet in capite et stõcho pceptis nocumētis in ipsis. tūc sūmū esset auxiliū ei bibere. ℥. vj. uel. vij. iere Gal. in aurora cum medio cyatho calefacte aque lupullorū. ¶ Si autem timeret ierā pp amaritudinē eius tūc loco illius accipiant pillarū de iera simplici. ℈. ij. pillarū aurearū. ℈. j. fiāt pille. vij. et post eas tardetur comestio p horas ad minus sex. ¶ Si aūt pncipalr in renibus pcipet plenitudinē tūc mãe vno in aurora accipiat. ℥. j. bñdicte cū. ℥. ij. aque lupullorū calefactis. et obruet ea que de alijs solutiuis dicta sūt. ¶ Ego aūt scio q si iste vir sepe utat assumptiõe pillularū de aloe abluto bm descriptionē meā. tunc ipse excusabit ab assumptiõe multorū solutiuorū et mūdificabūt ipm circa caput stõchū et renes: et vias epatis et ipm defendēt a multis nocumētis alijs. Est aūt modus assumptiõis earū ut oi tertio uel 4° sero accipiat vnā parū ante cenā aut duas bm tñ maiorē et minorē stipticitatē uētris eius. et per hec remedia conuenienter completur intentio prima.

Pro intētiõe vo 2a. vz. pro partiali euõne pmittēdū est. q hec intētio recipit diuersitatē. aut ex pte euõnis uñis totius corpis. et huic pti satisfactū est per euõnes ueris et autūni. Et iterū per ea diuersitatē recipit que respiciūt ptialē plenitudinē mēbrorū. et hoc qdē est declaratū in itētione pcedenti. Uel 3° recipit hec intētio diuersitatē ex pte mãerū peccantiū Et qz mãe in hoc viro peccātes sunt flatice et cholerice. ut ex pdictis in p cap° pbari põt. Jdo lz p ipazū euõne nõnulla sint. tacta instra in itētiõe pcedēti huic pti multū utilia. tñ memorabo qtuor instra supfluitates fere oiū humorū a toto euãtia et a mēbris pdictis. ¶ Primū est elariū de dactylis dyafinicõ noiatū a modernis a fenikio qd est dactylus. cuius dosis est. ℥. iiij. ¶ 2m est eluariū noiatū idū. qd et supfluitates educit a toto corpe et dosis sicut precedentis. ¶ 3m est eliū ieralogodiõ qd est farmacum securissimū. cuius dosis est a. ℥. iij. usq3 ad sex. ¶ 4m est iera colloquintidos que lz sit medicina gustui horribilis: est tñ laudabilis et bona accipiēdo ex ea a. ℥. iij. usq3 ad v. quodcūq3 adt pdictorū assumat in aurora cū medio cyatho vini aromatici aut. ℥. ij. aque fenicli lupullorū uel eupatorij calefactis. semp post talia farmaca obseruando cõditiões in

solutiuis alijs obseruari debere scriptas. hec de intentione 2ª.

Iā uero declarari debet intētio 3ª diuersionis mãe p. ita q lʒ plurima imo fere oīa infra scripta in duabus pcedētib⁹ intētionibus mãs diuertāt. nunc per spu tū. nūc per urinā ⁊ ampli⁹ per uētrē ēt diuertūt factis flōmijs iā pdictis. Pro hac itētiōe qnque ponā infra necīa in diuer siōib⁹ mãerū a mēbris patiētib⁹. quorū tria erūt appropriata magis diuersioni que necīa sunt in tpe poxismorū huic viro euenietiū. reliq vo duo erūt approꝑata magis in tpe interpo lationis eorū. uoco aūt poxismos euentū ⁊ fortificationē do lorū in renib⁹ huius viri uenietiū. alterū aūt poxismū itelligo uehemētiā ardoris in urinādo affligētis hūc virū ⁊ ingēter. imo ⁊ qñqʒ molestat ipm ardor in extremitate pudibundi ēt absqʒ urine emissiōe. ⁋ Itaqʒ si huic viro dolores acciderēt ingētes in ilijs. Primū ⁊ securū instrm diuersionis: imo ⁊ ue locis iuuamēti est ut administret ei uomitus. quātum eni in dispōnib⁹ renū iuuamētū afferat lege 4ª pmi cap de iuuamē tis que affert uomit⁹. ⁊ 18ª tertij. ih ppo cap. Patiēti itaqʒ cū opus fuerit det in potu brodiū pingue acetū aq mellis deco ctio seium aneti aliqd eoꝝ ⁊ alioꝝ ciboꝝ diuersoꝝ substantia sapore colore ⁊ frigore ⁊ punctiōe sua nocētiuʒ. Post ista det in potu cyathus vnus aque decoctionis radicum uel semi num raphani tepide. post quam per mediam horam titilla tio fiat in principio deglutorij cum penna uel digito ita ut euomat. solet enim fere in instāti sedari dolor. ⁋ 2m vo diuer sionis instrm est. ℞. aque decoctionis maluaruʒ blete ⁊ mer curialis lib. j. mellis ro. çuccari ru. añ. ℥. j. bndicte cassie fistu le. añ. ℥. ß. sal' gēme. ℈. iiij. olei amigdalaruʒ dul. ⁊ de sisamo. añ. ℥. j. ß. calefactis ⁊ colatis oībus diligēter. fiat clistere cuʒ in stantia dolorum actu mediocriter calm etiā quacunqʒ hora. Ego autē ad excusandum labores expiētia uera scio q si fiat suppō de sale sardinie ad q̄titatē digiti minoris sufficienter confert. ⁋ 3m vo instrm diuertendi pncipale est prouocatio emorroidaliū uenaꝝ. si eni educat per eas ad sufficiētiā san guis maximum affert iuuamētū in dispōnib⁹ talib⁹. qd faci le itelligi pōt argumēto sumpto a colligātia situali taliū uena rū ad renes. ⁊ a colligātia ēt p tertiū. fiteri eni taliter colligat renibus colligat epati per uenas renibus per easdē. ⁋ Mo dus puocationis emorroidarū ps est ut patiēs sedeat i aquā calaʒ decoctiōis arthanite rubee tinctorū cū modico ellebo ri. ⁋ 2º vo ut fricentur cū pāno bisello uel folijs fici aut ali qua re aspa ipulsione facta fiteri ad exteriora. ⁋ 3m est ut fri centur cū aliquo felle uel liquore acuto. ⁋ 4m est ut super fi teri apponat uentosa ignita absqʒ scarificatione.

Instrumenta vo que mãs diuertūt temporib⁹ interpolationis sunt hec. ⁋ Pri muʒ est hoc. ℞. siseleos carui se. aneti ameos feniculi petros. ⁊ apij. añ. ℳ. j. origani calamēti pule. añ. ℳ. ij. pulueriçen tur hec omnia grosso mō ⁊ calefiāt in fundo caldariole cum igne mediocri sil' cū lib. ij. furfuris de frumento grossi. hoc er go totū in magno sacculo subtili ponat ⁊ calm actu applicet uētri ⁊ ilijs bis uel ter in septimana mane post ortū solis: ⁊ in sero añ cenā. aut saltem medicie tales bulliant in tribus situlis aque usqʒ ad ꝯsumptionē tertie ptis in qua ifundant spōgie magne que notabilr expsse applicent ilijs bis uel ter hora p dicta. ⁋ 2m vo diuertēs ēt in tpe iterpolatiōis est hoc. ℞. olei irini. ℥. j. olei de costo. ℥. ij. myrre. ℥. j. acatie. ℥. j. boli ar. ℥. j. ß. ce re al. q. s. fiat vnguētū molle de quo a spatulis usqʒ ad fineʒ spine in diebus iterpolationis per quindecim dies oī mane inungat tota spina a furcula spatularū inferius. hoc eni di strabit mãs cōueniēter ad cutaneā ptē alleuiādo membra. et hec de intentione tertia dicta sufficiant.

Nunc aūt occurrit intentio 4ª. vʒ mūdificādi vias uri nales a mãebus in eis abūdātib⁹. siue per urina les vias intelligam⁹ epar aut emulgentes uenas renes urit des ⁊ uesicā siue oīa simul. solēt aūt in eis retineri trūbi. ⁊ sūt portiones hūorales magne satis: aut petala maiora illis: aut harene lapilli cortices uel squame aut furfuree resolutiones eius. Quocūqʒ eni istoꝝ dato uel oībus sil' in aliquo pdictorū mēbroꝝ. uel in oībus illis sufficienter educi pōt cū aliquo sex medicaminū ifrascriptoꝝ. quorū tria sunt simplicia ⁊ totidē cōposita. ⁋ Primū de simplicibus est aq sublimationis lito spmatis dādo ex ea cala. ℥. iiij. in aurora sex uel octo diebus. ⁋ 2m est aq sublimatiōis radicis altee ꝯsimiliter data. ⁋ 3m ⁊ de secretis est potestatē hñs sup oīa alia. ut dentur hora p fata. ℥. v. aque matricarie. quāta eniʒ dignitate pualeat alijs. lege scōo canoñ. caplo de ucuen ⁊ videbis. ⁋ Primū instru mentum de trib⁹ cōpositis est hoc. ℞. spēꝝ electuarij de seib⁹ ℥. ij. çuccari al. ℥. iij. medulle granoꝝ coti. ℥. iij. granorū fistico rū. ℥. j. infundant per triduū fistici in aquā eupatorij. dein de incorporent ⁊ fiat ꝯfectio solida in frustis. ℥. iij. utatur aūt patiens semp oī die añ cibū oēm per decem dies accipiendo frustū vnū. deinde interpolet decē dies. ⁊ iterum reuertatur ad accipiendum ipsam cū hac reuolutione. ⁋ 2m vo eluariū cōpositum est de seminib⁹ descriptū 5º canon. sūma prima fa ctū solidū cū çuccaro al. ⁊ aqua saxifragie. ⁋ 3m vo cōpom est hoc. ℞. granoꝝ fisticoꝝ. ℥. iij. granoꝝ pinearum. ℥. j. medulle granoꝝ coti. ℥. j. dragaganti gūmi arabici. añ. ℥. j. penidiaꝝ. ℥. ij. infundant grana p biduū in vinū ribolicū uel tenue claꝝ aromaticū. deinde cū reliqs incorporent. ⁊ fiat ꝯfectio solida ⁊ estrōnabilis iuuamenti ⁊ magne delectationis. Sup adde istis q oleum amigdalaꝝ dul. oleum de pineis ⁊ de sisamo utēdo eis in cibarijs oībus cōuenientia valde sunt. ⁊ melius illis ⁊ securius est oleuʒ de enula. Et tu lege per uolumina sa piētum ⁊ accipies ueritatē. hec de intentione quarta.

Ut aūt ad declarationē intētiōis sqnte pueniamus. pre mittēdum est pmo. q lʒ plurime mēbroꝝ corpo rū: ⁊ maxie supioꝝ supfluitates iundare possint ad renes illa tū que i hoc viro maxie emittūt supfluitates ad eos sūt caput ⁊ stōch⁹ quoꝝ duoꝝ regimē uolo eē tactum pticulr p ea que euāt mās a capite ⁊ a stōcho descripta supi⁹ in itētiōe pma. ⁋ At vo de ꝯfortātib⁹ caput absqʒ euōne mlta sūt ista. ⁋ pm est freqūs odoratio ligni aloes aut maiorāe ul' folij ul' gnoꝝ padisi. inter que ēt magnā vtutē hēt pluis tyriace sicce in syn done de gña ligat⁹ ⁊ sepe odorat⁹. ⁋ 2m vo ad hāc itētiōnē est pluis hic sup bregmate aspsus oī sero. ℞. macis. ℥. ij. gario fi lo. ℥. ij. ambre orietalis. ℈. ß. pluericēt p se ⁊ cōmisceant. de inde. cū uadit ad lectū sup apponat semp deponēdo pmū qñ reponit 2m. ⁋ 3m vo bonuʒ capitis cōfortatiuū est ut oī sero apud somnū deglutiat granū vnū sicut cicer electi ⁊ gūmosi thuris. aut saltē tria gña cubebaꝝ. ⁋ 4m instrm est ut p duas horas post cenā oī septimana bis comedat vnus mirabola nus kebulus. ⁋ De cōfortātib⁹ vo stōchū sunt sepe degluti re p horā añ cibū granum vnū masticis. ⁋ 2º post cibū come dere. ℥. ß. dyacitoniten çuccarini ꝯfecti cum modico macis. ⁋ 3º vo est saltem per vnuʒ mēseʒ oī mane p q̄tuor horas añ cibuʒ deglutire coclear vnum xilobalsami ꝯditi. ⁊ est nōbile medicamē ad suas dispositiones oēs ⁊ non soluʒ ad stōchuʒ. ⁋ De mēbris vo alijs que plm effudunt mās ad renes eius mai⁹ est epar ⁊ fortius alijs. lʒ eni respectu medij gñis in hoc viro ipm existat ampla caliditate ⁊ hūiditate eleuatuʒ. in eo tñ aut p colligantiā ei⁹ ad renes uel stōchuʒ siue sit pp ampliorē eē in ipso humiditatē q sit caliditas p accñs in eo gñant ⁊ con gregant flata p viā indigōnis. ⁊ adhuc forti⁹ si mlta mās san guinea gñaret in eo absqʒ peccato q̄litatiuo. tñ pp soluʒ aug mētuʒ quātitatiuuʒ debilitari posset digestiua potencia epa tis. ut ex pncipijs theorie medicine demonstrari posset. ⁋ A qualicunqʒ itaqʒ haꝝ cāruʒ uel ab oībus aut pluribus earuʒ cōtingat manifestuʒ est q in hoc viro gñantur ⁊ ꝯgregantur flegmata multa propter magnam propinquitatem concaui epatis ad renes per colligātiā mãe ille in renib⁹ multiplica te effuse ab epate. ⁋ Et si contingat mās istas antecedentes in uenis ꝯtineri. ut ad plm fit uolo regimen ipsarum esse po situm per ea que de euōnibus per flōmiā in intentione pma scripta sunt. ⁋ Uerum qr non semper contingit utilem esse flōmiā stante adhuc mã in uenis ⁊ proprie quādo non fuerit

sãguini sufficiẽter cõmixta. ideo opꝫ ipsam educi euacuatio-
nibꝰ alijs per farmacias. de qbꝰ multa tacta sunt supiꝰ. ꝛ pro
prie electuariũ de dactylis. electuariũ indũ ꝛ ieralogodion: ꝛ
alie pille ꝛ mixtiones in itẽtione pma descripte. Et si tu uelis
farmacũ delectabile tũc nõ elongeris ab isto. ℞. reubarbari
electi agarici. añ. ʒ. ß. spice. ꝗꝗ. añ. ℈. iij. pulpe colloqntide salis
indi. añ. ℈. ij. formẽtur pillule cũ succo ro. ꝛ accipiant. ¶ De
his que cõfortant epar laxatũ ꝛ resolutũ sunt ut sepe patiẽs
accipiat vnam de istis pillulis ante prandiũ ꝛ cenã. ℞. ma-
cis rosaꝝ corallorũ rubeorũ spodij. añ. ʒ. j. cinamomi. ℈. ij. fi-
ant pillule cũ succo endiuie de omni. ʒ. vj. ¶ Cõpositũ 2m est
hoc. ℞. specieꝝ dyarodon. ʒ. j. spodij. ʒ. ß. çuccari al. ℥. iij. cuꝫ
aqua cicoree fiat cõfectio in rotulis. ʒ. ß. de qua vna semper
post cibũ accipiat. ¶ 3m cõpositũ est hoc. ℞. trociscoꝝ dyaro
don. ʒ. j. epis adib pparati. ʒ. ß. spodij. ℈. j. cũ succo ro. fiat pille
de qbꝰ patiẽs p qndeci dies ꝛ per duas horas añ cibuꝫ semp
accipiat duas. ex hoc qdẽ appet rectificatio mẽbroꝝ mãdan-
tiũ ad cõplemẽtuꝫ itẽtionis qnte. ꝛ tu ꝯsidera utilitatẽ eorũ.

Magna videt eẽ necessitas in curatione dispõnũ re-
nũ pcedere cũ intentione 6ª que est defensio
harũ a receptiõe mãeꝝ qbus grauant. ꝛ iteꝝ defendẽ eos ne
ppter debilitatẽ eoꝝ per viã idigõnis generent mãe doloꝝ
lapilloꝝ ꝛ harenaꝝ. ꝛ sic de alijs. ¶ Et lꝫ plurima pdictorum
istrumẽtoꝝ in oibꝰ qnque itẽtionibꝰ cõscripta utilia sint. ad-
huc tñ hic aliq scribã que ipoꝝ renũ cõfortatiua sũt. de quoꝝ
numero nõnulla sunt eoꝝ cõfortatiua per viaꝫ nutricatiõis
eoꝝ. Jõ omniũ aialiũ renes comesti ꝯfortãt eos ut renes por
ci syluestris domestici ꝛ iuuenis. renes capꝛoꝝ vituloꝝ cerui le
poris ꝛ gaçelli ppe. ꝛ uolatiliũ renes oẽs. ¶ 2m vo huiꝰ gene
ris cõfortatiuũ est comestio lactis ouini. ei eni nulla medici-
na cõpar est in debilitate renũ. 18o tertij cap 3o. ¶ Et simili-
ter caseus ouinꝰ parũper salitꝰ ꝛ recocta ex eo facta ꝛ aqꝫ eius
dẽ lactis. ¶ 3m iteꝝ eiꝰ generis istrumẽtũ est comestio nucis
cõdite: ut 5o cañ. sũª pª finali cap collr. ¶ 4m est secacul cõditũ
¶ 5m est mirabolanꝰ kebulus cõditꝰ semel in septimana co-
mestꝰ. ꝛ hoꝝ aliq cõferũt ut medicia ꝛ cibꝰ. ¶ 3m istrm pnci-
pale de cõfortãtibꝰ est euitare in eis frequẽtẽ usũ diureticoꝝ ꝛ
pprie simpliciũ. pp qd diuretica oia debent esse cõfracta cuꝫ
stipticis. aut saltẽ eẽ diuretica cũ stipticitate ut mastix ꝛ simi-
lia. ¶ Quarti generis instra sunt administratio linimẽti cõ-
positi ex ifridãte ꝛ calefaciẽte. de quoꝝ numero optima sunt
oleũ onfãcinũ oleũ rodinũ oleũ de alkekẽgi ꝛ attinẽtibus ad
calitatẽ. sicut sunt oleũ de mastice ꝛ de myrto ꝛ de enula. Et
de caliorib9 sunt oleũ de croco oleũ de costo oleũ lilioꝝ al. u.
qꝫ ad irinũ. ¶ Et de cõpositis sũt in lapsu calido cerotũ sãda
linum Sal. vnguentum de cerusa descriptione Rab. Et de
calis sunt vnguentũ descriptiõe Nicolai cõpositũ. ¶ Cõpo
situꝫ bonũ ad hunc virũ est hoc. ℞. pinguedinis anatis olei
lilioruꝫ al. añ. ℥. j. olei onfancini. ℥. ij. rosaruꝫ spodij masticis
spice nardi. añ. ʒ. ß. cere albe. q. s. fiat vnguentuꝫ mediocris
mollitiei: ꝛ de hoc sicut de similibꝰ vngatur spina tota in itro
itu ꝛ exitu lecti actu existẽte frido in diebꝰ caloris: ꝛ calo in di
ebus frigoris. ¶ Scio etiã ego. ꝙ linimentũ bonum ad eos
est hoc. ℞. mucillaginis sebesten seiuꝫ citonioꝝ. añ. ℥. j. olei ro.
℥. ij. coralloꝝ alboꝝ ꝛ ru. añ. ℈. ij. cõquassent simul in morta-
rio longa cõpositiõe ꝛ administret ut supra. hec de itẽtiõe sexta

Pro ultima vo cõsumptiõe mãeꝝ que iaꝫ effuse
sunt pmittẽdũ ß. ꝙ tales mãe aut sũt
mucose trũbose ꝛ petaloides: aut sunt lapilli uel harene uel
furfuree resolutiones ꝛ crinoidales. Jn cura itaqꝫ pmarum
superfluitatuꝫ que iaꝫ effuse sunt euacuatiões ules ꝛ pticula-
res digerẽtia ꝛ mundificãtia renes iam plima pdicta sunt in
pcedẽtibꝰ itẽtiõibꝰ. ¶ Sꝫ ut opꝰ pfectũ hẽat. hic pscribã qua
tuoꝛ istra que mucosas spfluitates ꝛ flaticas educũt ab epate
emulgẽtibꝰ ꝛ renibꝰ: tales eni supfluitates sũt que uiscãt ha-
renulas ꝛ efficiũt lapides. ¶ 2o vo pncipalr ponã octo cõposi
ta que harenulas ꝛ lapillos a pdictis vijs educũt mundifi-
cant ꝛ ꝯseruant ab eaꝝ generatiõe ꝛ multiplicatione in eis.

¶ Primũ itaqꝫ de educẽtibꝰ trũbos ꝛ flegmata a pdictis vi
is est hoc. ℞. agarici electi hermodactyloꝝ. añ. ʒ. j. bdelij mol
lis ꝛ pulpe colloqntide. añ. ℈. j. puluerięẽt oia per se ꝛ cum
succo apij fiat pillule de oi. ʒ. vij. de quibꝰ patiẽs a pñti die p
totũ mẽsem madij oi septimana accipiat sex in duabꝰ vicibꝰ
vna distãte ab alia per quatuoꝛ dies. ¶ 2m vo spãle ad istud
est hoc. ℞. ligritie granoꝝ milij solis nenufaris violarũ. añ.
ʒ. iiij. pulueris hermodactyloꝝ. ʒ. viij. turbit electi. ʒ. v. follicu-
lorũ sene. ʒ. vj. mucillagis sebesten. ℥. v. çuccari 2e coctionis. ℥
iiij. fiat electuariũ de quo patiẽs semp accipiat bis qtitatem
nucis mus. per mediã horã añ cenã diebꝰ itermedijs assũpti-
oni pillularũ statim añ scriptarũ. ¶ Etsi cõtingeret ꝙ super
ueniret ei fluxꝰ uẽtris magnus. Tũc dimittat añscriptas pil-
lulas: ꝛ solũ accipiat hoc electuariũ sicut nũc scriptũ est. Et ite
rũ si pp hoc electuariũ adhuc pcipet exuberãtẽ fluxũ uentris:
tũc nõ secedat ab eo: sed solũ accipiat medietatẽ ipsiꝰ. ¶ 3m
instrm est hoc. ℞. penidiaꝝ. ʒ. j. ß. çuccari al. ℥. iij. lapidis spõ
gie subtilissime triti sup marmore. ʒ. ij. ꝯfectionis de fisticis:
℥. iiij. mucillagis sebesten facte cũ aq saxifragie. ℥. v. fiat elua
riũ: ꝛ in fine addant pulueris cinamomi subtilissime triti. ℈.
ij. ꝛ fiat eluariũ: de quo eluario a pñti tpe usqꝫ per totũ men
sem madij siue accipiẽdo pillas ꝛ eluariũ añscriptũ: siue nõ
hic vir accipiat qtitatẽ medij coclearis per mediã horã ante
cenã ꝛ añ prãdiũ: imo qter uel septies i die de ipo accipe põt
añ cibũ ꝛ post cibũ suo libito. ¶ 4m istrꝫ est hoc. ℞. olei ami
gdalarũ dul. olei de sisamo. añ. ℥. j. olei de nenufare violarũ.
se. altee. malue se. milij solis. añ. ʒ. j. cere al. q. s. fiat vnguẽtum
molle. in cuiꝰ fine addant sandal. ru. ʒ. j. ß. cãphore. ℈. j. de hoc
ergo vnguẽto iste vir in mane cũ surgit uel in sero cum uadit
ad lectũ inungat oẽs ptes femoris ꝛ sub osseo exñtes ꝛ appo-
nat sup eis frustũ vnũ lane albe bñ pectinate: aut saltẽ frustũ
vnũ mollissimi coti. Et hec 4or remedia sufficẽ pñt ꝯuenien
ter ad educẽdũ flata trũbos ꝛ petala in vijs urinalibꝰ iuẽta.

De his vo istris que urinales vias mũdificãt a lapil
lis ꝛ harenis. lꝫ plurima ab illustribꝰ auctori
bus hinc mihi cõscribant. Ego tñ tãgã illa que mihi videnť
securius ꝛ facilius educẽtia lapillos ꝛ harenas. ¶ Quorum
pmũ est hoc. ℞. radicis saxifragie gẽtiane aristologie ro. assa
ri paucedani. añ. ʒ. j. sanguinis hirci pparati. ʒ. iij. cum succo
apij forment pillule de oi. ʒ. vij. ¶ 2m vo cõpositũ spãlius ꝛ
elegãtius ad hoc est istud. ℞. ligritie violarũ se. altee. se. mal-
ue. vitri cõbusti. lapidis iudaici. ꝛ lapidis lincis. añ. ʒ. iij. pul-
ueris leporis cõbusti sm artẽ. ʒ. ij. penidiarũ. ℥. iiij. oximellis
cõpositi. ℥. v. çuccari albi. ℥. j. ß. fiat electuariũ: qd postea bulli
at in. ℥. iiij. succi litospermatis usqꝫ ad ipsius cõsumptionem
succi. hoc enim est secretũ magnũ. ¶ 3m cõpositũ est. ℞. gra-
norũ milij solis: lapidis spõgie: liquiritie. añ. ʒ. iij. çuccari albi
duplũ põderis oium fiat tragea. ¶ 4m compositũ est hoc. ℞.
fisticorum mũdatorum. ℥. iij. liquiritie. ʒ. ij. polij montani cas
sie lignee: foliorum assari: camepitheos. añ. ʒ. ß. lapidis incis
ʒ. iij. çuccari albi. ʒ. v. cum aqua saxifragie fiat confectio in ro
tulis. ʒ. iij. ¶ Est ergo canon in applicatione istorum quatu
oꝛ instrumentorum talis. Cũ iste vir pceperit pseuerare mu
tiplicẽ dolorẽ in ptibus spine ꝛ iliorũ ꝛ ardorẽ ꝛ punctioneꝫ
in urina multiplicem: tũc statim semp ante cibũ deglutiat co
clear vnũ tragee parũ ante scripte. Silr ꝛ post cibum come-
dat frustum cõfectionis nunc ultimo scripte. Jterũ oi mane
in aurora deglutiat coclear vnũ electuarij ante confectioneꝫ
scripti. Et iterũ per horaꝫ ante cenam accipiat. v. de pillulis
antescriptis. Et ita reuoluendo procedat de vno ad reliquũ
spatio quindecim dierum. Neqꝫ enim est possibile ut hare-
ne uel lapilli ab isto modo medicandi euadant quin educan
tur ꝛc. ¶ 5m compositum est hoc. ut in ferculo ꝛ vino huius
viri saltem pars tertia cyathi misceatur huius mixtionis. ℞.
aque sparagi milij solis. añ. ℥. v. saxifragie libram. j. misce ꝛc.
¶ 6m compositum est hoc. ℞. paucedani histoꝛte fu meu. añ.
M. iij. pulegij rubei assari eupatorij absinthij apij ꝛ rubee ca
pilloꝝ veneris ꝛ aristol. utriusqꝫ. añ. M. ij. baccarũ lauri. ℥. j

terēda terant̄: ⁊ reliq̄ incidant̄. fiat ergo eoꝝ coctio in.v. uel
vj.situlis aque in q̄ sedeat eger usq̄ ad regionē vmbilici q̄ñ
ꝑcipit accñtia paꝝ antescripta: ⁊ sedabit̄ fragor ⁊ dolor in p̄di
ctis ꝑtib⁹. ¶ 7ᵐ remediū est hoc. ℞. olei de nenufare ⁊ de se-
mine lini.añ.℥.ß.pinguedinis cerui ⁊ taxi.añ.ʒ.ij.dissoluātur
oīa ⁊ secū icorporent̄ trociscoꝝ stelle.ℨ.viij.⁊ fiat linimentū:
de quo cū pēna ale galline intincta sepe imponat̄ in ꝯcauita-
tem virge ⁊ conuenienter tollit ardorem. ¶ Ultimū cōpoᵐ
ut si dolor uehemēs inualesceret tūc accipiat albumina q̄tuor
ouoꝝ in aceto que infundant̄ in aquā frigidā cū.℈.j.cāpho-
re subtilissime trite: ipsi itaq̄ cyatho tota infundat̄ virga ⁊
sedabit̄ dolor in instāti fere. ⁊ per hec instrā hic cōmēdatissi-
mus vir dei misericordia terminabit̄ ad salutē quā sibi am-
plissime ꝯcedat sūm⁹ ⁊ pijssimus saluator iesus qui sanat re-
gulat cūcta ⁊ bñ disponit ad laudes eius imortales Amen.

Consiliū.273.

De cachochimia dispōe .i. de ple-
nitudine corꝑis maloꝝ humorū.

Uius gñosissime dñe dispōnē credo ma-
gis cachochimiā q̄ plectoriā deno-
minādā eē. vī eni ex significato terminoꝝ ple-
ctoriā arguere magis bonoꝝ hūoꝝ multitudi-
nē. Cachochimiā vo maloꝝ. Cū ergo videam⁹
multa corpoꝝ humanoꝝ hīe plenitudinē ma-
gnā quā sine nocumētis tolerāt manifestis: imo ēt in etate de-
crepita: hanc vo gñosam dñam in tali etate non tolerare pleni-
tudinē suā sine magno nocumento. Jō arguendū est q̄ māe
iste sint illaudabiles: q̄ sunt virtuti obiecta nō ꝓportionata:
qȯ appareret ex multis. ¶ Primo q̄ corpus eius fere per totū
extensione manifesta magnificatū est: ⁊ ꝓprie in regione epa-
tis inferius. ¶ 2º q̄ nō eūant̄ renū ⁊ alchatin ꝑtes ab extensi-
uis doloribus ꝑmanentibus: ⁊ aliq̄ñ notabilr̄ augmētatur.
¶ 3º iteꝝ hoc oñdit̄ ex ꝑte lassitudinis uel ipotētie ad motus
ꝓgressiuos. ¶ 4º iterū hoc deducit̄: q̄ in quocūq̄ fere motu
corporis: ⁊ omni fere reuolutione ad oēm differentiam posi-
tionis grauatur in inspirādo ⁊ expirando. ¶ Et 5º iteꝝ hoc
monstratur ex uarietate ⁊ interruptiōe somni ⁊ somniorum
uarietate. ¶ Et 6º iterū hoc ꝓbatur ex ipotentia debite eūo-
nis māerum per viam secessus ⁊ urine. ¶ Et 7º iterū ex ma-
nifesta tumescentia tybiarū ⁊ pedū eius que transcendit men-
surā oēm nālem humano corpori. ¶ Et ultimo hoc deduci-
tur ex instātia dolorū in inferioribus ꝑtibus. qui sunt tensiui
⁊ grauatiui ſm dñium ꝓuenientiū a māe grossitie ⁊ grauita-
te: lꝫ q̄ñq̄ interius sentiant̄ dolores pungitiui ⁊ inflāmatiui:
qui ꝓueniūt ab aliq̄ parte māeꝝ corruptaꝝ que nō pñt regi a
v̄tute digestiua ⁊ expulsiua eaꝝ: ꝑꝑ qȯ cōcludit̄: q̄ oportebit
de necītate erūpi tybias in aliq̄ determinata ꝑte: nec est possi-
bile ꝓhibere illud: imo nō dubito q̄ eruptio erit aliqualiter si-
bi utilis: dato q̄ in vna fiat: aut pluribus partibus.

Regimē eius igit̄ ꝯsistit in infrascriptis decē regulis
⁊ istris. ¶ Et ꝓmū q̄dē ut huic dñe fiat sub-
tractio ꝑtis cibi ⁊ potus canonice tñ: ita ut si solebat accipere
eduliū.℥.10.tūc accipiat ꝑcipue.ʒ.5.per tres dies: tribus aūt
sequētibus accipiat.℥.viij.ß.⁊ sic subtrahēdo ꝓcedat usq̄ quo
ꝑueniat ad medietatē eius qȯ accipe solebat. talr̄ eni exicca-
bitur corpus eius ꝯueniēter. Opꝫ eni corꝑa paulatim ad nō
ꝯsueta trāsferre: q̄m nā nō sustinet repentinas mutationes. 3º
tegni. Et claudit̄ in uli regula Hyp. ⁊ Gal. sermone illo. scōa
affo. Secūdū multū ⁊ repente eūare ⁊ replere ⁊c̄. ¶ 2ª regula
est. q̄ oī die hec dña clisteriçet̄ semel ex hoc clisteri. ℞. furfu-
ris frumenti. M.iij.radicis ireos ⁊ paucedani.añ. M.j. fo-
liorū blete malue ⁊ affodillorum.añ.M.ij.coquantur in de-
cem lib.aque usq̄ ad medietatem. Cuius decoctionis acci-
piat̄ lib.j.çuccari ru.℥.j.iere Gal̄.benedicte.añ.ʒ.ij.salis coīs
coclear vnū olei oliuarum antiqui.℥.iij.misce: ⁊ melius est ac-
cipere ipsum in mane q̄ in sero. ¶ 3ª regula est. q̄ hec dña di-
mittat omnes fructus preter q̄ ficus ⁊ pepones: tamen post
eos cum accipit bibat vinū semilymphatum. ¶ 4ª regula q̄
hec dña oī mane aut saltē alterno bibat aque mēthe ⁊ assari.
añ.℥.ij. calās cū çuccaro ⁊ comedere tardet per tres horas.
¶ 5ª regula est: ut postq̄ accepit p̄dictas aq̄s duab⁹ vicibus:
tūc 3ª die sequēti ad istas pillas accipiat parū ante cenā.℥.iij.
hui⁹ elarij. ℞. elarij de epithimo.℥.j.hermodactyloꝝ turbit
electi.añ.ʒ.ß.çç.anisi.añ.℈.ß.incorporētur simul cū melle ros.
⁊ çuccaro al. ⁊ fiat elariū. ¶ 6ª regula est: q̄ hec dña ꝯsuescat
oī sero cū uadit ad lectū totā spinā suā inungere cū hoc lini-
mēto. ℞. olei onfancini. olei de costo.añ.℥.ij.pulueris sanda-
race sarcocolle boliar.añ.ʒ.ß.cōquassent̄ oīa in mortario ul-
tima cōtritione. ¶ 7ª regula est: ut hec dña assuescat oī septi-
mana semel accipe duas uētosas sup natib⁹ cū sacrificatione
earum. Et ita procedat cum istis eūantibus mām simlr̄ cū pil-
lulis ⁊ electuario antescripto. ¶ 8ª regula est: ut hec dña ꝯsue-
scat bis in septimana deglutire coclear.j.xilobalsami conditi:
⁊ comedere tardet per duas horas. ¶ Ultima regula ⁊ istr̄ꝫ
est: q̄ per viginti dies ad min⁹ omni mane in aurora: siue ac-
cipiat aquas antescriptas aut non: deglutiat tria grana sar-
cocolle. Jnest enim ei specialis proprietas extenuandi corpo-
ra pinguia. Ad laudem dei. Amen.

Consilium.274.

De triplici mala dispositione
vꝫ. ¶ De lassitudine extensi-
ua totius corꝑis. ¶ De debilitate digestiōis stomachi. ¶ De
catarro a capite ad inferiora a flate. ¶ Diuiditur autem con-
silium in capitula tria.

¶ De caīs ⁊ signis dc̄aꝝ dispōnū: ⁊ de cūra lassitudīs. Cap.I.

Obilis vir Petrus de ualmarana spe-
ctabilis ⁊ strenui militis domi-
ni Baptiste de ualmarana filius dieb⁹ istis la-
borauit q̄busdā dispōnib⁹ ꝑternālib⁹. Et ꝓma
eaꝝ fuit leuis febricula que ſꝫ mihi relata: ⁊ ꝑ
me visa fuit vna interpollata flatica quā tri-
b⁹ uel q̄tuor dieb⁹ passus est. Et dato q̄ febris
flatica per se cronica sit egritudo: tñ aliq̄ ex eis
est breuis uelut fuit ista: quod ex multis causis cōtingere po-
tuit: uel q̄ mā huius febris. fuit pauca subtilis ⁊ euaporabi-
lis: aut q̄ virt⁹ fuit potēs multū ad ipsā digerendā ⁊ sensibi-
liter eūandā uel insensibilr̄. uel 3º q̄ mām talis febris contin-
git eē ꝓpinquā vijs eūonū ei⁹ ⁊ v̄tutē fuisse potētē in expulsio-
ne ipius cū obediētia ēt māerū ⁊ viaꝝ: uel q̄ medicus hoc co-
gnoscens statī a ꝓncipio feb. mām minorando eūans reddi-
dit virtutē potentē ad residuum māei digerendū ⁊ expellen-
dum sensibilr̄ ꝑꝑ aliquā uel plures harū causarū. igitur ꝯtin-
git hanc febrem esse breuem.

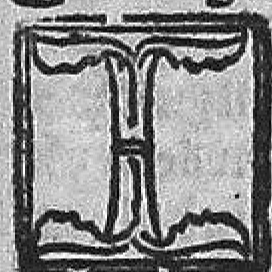
Secūda vo viri huius dispō est cōfractio quedā uel
lassitudo toti corꝑi ei⁹ ulis: ⁊ hec q̄dē lassitu-
dinis spēs nō vī eē arefactiua cū nulla p̄cesserit cā exiccatiōis
uel inantionis corꝑis ipsius: neq̄ ēt p̄sens sit: qȯ apparet: q̄
neq̄ est extenuatus: neq̄ multū sitiēs nec vigilatiuus: ⁊ sic
de alijs accñtibus que in eo non apparent. Neq̄ etiam lassi-
tudo hec est apōsa uel ulcerosa qȯ planum est. Est igitur hec
lassitudo extensiua denominanda: ⁊ ꝓuenire potuit ꝑꝑ con-
gelationē māeꝝ in ambitu corporis a frigiditate factā. ¶ Et
huius quidē cura facilr̄ eēt per applicationē aeris calefaciētis
⁊ fricationū ⁊ balneoꝝ ꝓuocātiū sudorē. ⁊ ulr̄ per applicatio-
nē oīum instroꝝ que calefaciendo aꝑiendo ⁊ subtiliādo māes
in musclīs lacertis ⁊ neruis ibibitas hanc lassitudinē indu-
bie remouerēt. ¶ Si aūt hec lassitudo contingeret ꝑꝑ tran-
smutationē māeꝝ añcedentiū febres: tunc eēt curāda hoc mō
Si eni mā febriū añcedēs expulsa foret tota aut quasi tota ad
mēbra p̄dicta: hui⁹ q̄dē cura eēt ꝑ istrā que statī añ hic dicta
sūt Sed nō vī rōnale lassitudinē istā in hoc viro ꝓuenisse ꝑ
hāc expulsionē que nō potuit eē cretica: q̄ nō fuit in die creti-
co facta. nec a nā nūtiata: ⁊ mā non fuit ꝑparata. i. digesta: eo
q̄ claudit cōtradictionem in theorica medicine q̄ egritudo
cronica sit in principio cuius materia sit digesta. ¶ Et si cre-
dere posset aliquis q̄ talis egritudinis mālis cā fuit in prin-
cipio morbi sinthomatice pulsa hoc nō videtur saluari posse.
¶ Primo q̄ māe que sinthomatice mouēt v̄tutes ad agēdū

in eas sunt acute: hec aūt mã ab oi acuitate denudata est et fuit. Neqȝ ēt talis mã fuit multa que ppterea hic stimularet vtutē: qr fecisset acciñtia multa et prauiora. ¶ 2° qr non apparuerūt nec appent magnifice replōnis signa: nec ēt talis mã pticularis p q̄litates malas incitauit vtutē ad eius expulsionem: cum ipsa mã ab oi spē male qualitatis occulte videat̄ p̄uata. ¶ Fortassis aūt hec spēs lassitudis in hoc viro contingit: qr mã añs hui⁹ fe. ppinq̄ fuit in fluxu ad musculos: aut qr huius lassitudis mālis cā fuit inuentio mãerū flaticaruȝ in uenis exterioris ambitus corpis: que qdē mãe pp supuenire retractionem caloris de circūferētia ad cētrū in pn° paroxismi p̄dicte febris sicut fit in cuiuscūqȝ feb. mālis habuerūt potētiā īfridandi et extendēdi circūferētiales ptes corpis magis q̄ añ retractionē p̄dictā uel sine ea. Et hoc qdē a posteriori declarari posset: qr cessante p̄dicta caloris retractione minorate fuerunt ꝯfractiones p̄dicte: imo et oio ablate fuerūt.

Tertiū pncipale accñs in viro isto inuētū est stōchi sui debilitas in digerēdo cibaria. Cū enim stōchus eis multitudine flatū sit lesus ut postea appebit nō est possibile qn eius digestiua debilitata sit: et non qdē nocumento ablationis digōnis qd nō appet: eo q̄ digestibilia substātialr̄ trāsmutant̄ in eo. ¶ Si eni nō transmutarent̄ tunc necesse eēt ut incitaret vtutē ad sui expulsionē p inferius: et eēt lienterica dispō que nō appet nec appuit: neqȝ appent lienterie future ꝓnostica signa. ¶ Aut vo talia cibaria in stōcho nō elaborata ipellerēt vtutē ad sui expulsionē p superius. qd appet eē falsum: qr non hēt neqȝ habuit uomitū et siliailli: quare vi q̄ nocumentum digōnis in hoc viro nō est nocumētū ablationis denoiandū: et q̄ nocumētū in digerēdo in stōcho ipsi⁹ inuētū est corruptio digōnis denoiandum: qd apparet eē uerū qr calor stōchi agens in obiecta. s. cibaria transmutat ea in uentositates que in stōcho ꝯgregate incitant vtutē ad sui expulsionē: vnde tales uētositates a vtute expulsiua ꝓpulse frāgunt̄ ad ptes stōchi et oris ei⁹ et eructuādo cū sonitu ad extra ꝓpellunt̄: aut qñqȝ ad inferius p itestina expellunt̄ cū rugitu aut sine illo. Et si ꝯtingat q̄ he uentositates subleuēt mãs ad os stōchi: tunc faciunt in eo subuersionem et nauseam uel inclinationem ad uomitū ut ipse ex ore suo testificatus est.

Quartū pncipale accñs huius viri est aggregatio flatū in capite suo nō solū nūc: sed ēt p alia tpa sibi ꝯsueta que qñqȝ catarriçāt ad pncipium riçe oppilando illud. Aliqñ vo p palatiū descendūt ad os et pectus: et he sunt mãe flatice mucillaginose grosse et qñqȝ salse: qd apparē pōt ex sermōe ex salsedine in ore ei⁹ pcepta. Hec in sūma sūt accñtia de qb⁹ hic nobilis adolescēs cōquestus est. Vñ ex p̄missis intelligi pōt q̄ fe. iā p̄dicta curā nō aduocat ad se cū iā sit resoluta ut appuit. Patet ēt ex p̄dictis lassitudinē p̄dictā ad se nō euocare curā. ¶ Sequit̄ ēt ex p̄dictis q̄ solū opȝ hēre sollicitudinē ad regimē stōchi rectificādo digestiuā ei⁹: et ad curam dispōnis cerebri rectificādo ipm ne catarrales mãs in se mltiplicet. Et opȝ ēt abscindē eoꝝ descēsuȝ ad iferiora: qm aut p̄dicte dispōnes coicāt in māli cā que est flegma cui⁹ gñatiua cā est mala cōplo frida et humida p̄dictoꝝ mēbroꝝ. Jō nece est cōplonē amboꝝ rectificare per quā rectificationē mãerū predictarum generatio prohibetur et descensus.

¶ De regimine per sex res non naturales. Cap. II.

Itaqȝ regimē hui⁹ viri ꝯ eē p administrationē sex reꝝ nō nāliū calefacientiū subtiliātiū et apiētiū vias et ꝯsumētiū mãs tā ex cibis q̄ ex potib⁹: et ex alijs qñqȝ reb⁹ nō nālibus que oia facilia intelligi pñt p clarissimos doctores q eius regimē diligēter mēsurarūt. ¶ Vnū memorādo semp q̄ huic viro nō credo utile eē recedere a potu vini sicut mihi narratum est: eo q̄ ex potu aque auget̄ lapsus eius frigidus et humidus tam stōchi q̄ capitis et multiplicabuntur māles cause flegmatice suoꝝ lapsuuȝ reciproce augmētatiue. ¶ Et si perceperit aut pcepisset nocumētū additionis catarri fieri pp potum vini: tunc rñderi pōt q̄ nocumentū facile modificari pōt ꝯfrāgendo vinū si fuerit fumosum cū aq̄ ꝯuenieter aut eligendo vinū colore albū substātia subtile et potētia mediocre quo uti pōt in oi suo regimine horis cōuenientibus.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

Pro dispōnib⁹ vo stōchi et capitis vi mihi q̄ vir iste uti ꝯ remedijs ꝯuenē: quo ꝝ stōcho tria sūt ꝯuenietia: q̄tuor vo capiti approp̄ata: duo vo utrisqȝ ꝯuenietia. ¶ Primū itaqȝ remediū stōcho ꝯueniēs est usus eluarij de xiloaloes descripti ab Auic. 5° cañ. sūma p̄a. ex intētiōe ipsi⁹ auctoris. Et accipiat ex eo postq̄ fuerit eñat⁹ p duas septimanas. ʒ. iij oi mane p nouē hōs post cenā deglutiendo ipm et tardādo cibū et potū horis saltē trib⁹. ¶ 2m remediū stōcho ꝯueniēs est ꝯfectio ifrascripta de qua hic vir accipiat rotulā vnā añ cibū et rotulā semis post cibū bibēdo post ipsam mediū cyathum vini p̄dicti et ꝯtinuet ipsa ꝯ duab⁹ septimanis: post ipsam aūt sufficiat ei accipe bis uel ter in septimana añ prādiū: et ita ꝯ eē p̄cedētis eluarij usus post duas septimanas. Est āt descriptio ꝯfectiōis talis. ℞. speꝝ arōaticiroꝝ, descriptiōe Gabriel ʒ. j. ß. spērū eluarij dyacimini descript. Serap. 6° breuiarij. ʒ. i j. çuccari al. lib. ß. cū aq̄ mēthe. fiat confectio in rotulis. ʒ. ij. ¶ 3m instrm stōcho ꝯueniens est ut portet semp frustum pāni electi de grana duplicatū q̄titatis maioris q̄ pedalis ipsuȝ supponendo interule sue aut infra ipsam. Et si hēret duos tales pānos: et pmutaret sepe eos exiccādo in sole uel ad ignē ut sudorositas ꝯsumeret̄ eēt melius ei. ¶ 4m remediuȝ in ordine et pm de istris capiti ꝯueniēs est ut vir iste assuescat i mane sepe añ cibū. s. p duas hōs facē gargarisma tale. ℞. aque maiorane aque assari aqueireos añ. ʒ. ij. ligni aloes costi staphisagrie. añ. ǥ. vj. misceant̄ oia et calefiāt et ipleat̄ ex eis os p̄ gargariçādo expellant̄. ¶ 2m istrm capiti ꝯueniēs est ut vir iste in sero qñ uadit ad lectū saltē tribus vicibus in septiana pulueriçet sup ꝓra sui capitis p cōmissurā sagittalē usqȝ ad coronalē a sūmitate capitis q̄titatē. v. gnoꝝ ordei latitudie q̄tuor digitoꝝ. Cuius descriptio. ℞. ligni aloes. ʒ. j. ro. laudani storacis calamite maiorane assari betonice añ. ℈. j. gariofiloꝝ ʒ. ß. misce. ¶ 3m remediū capiti ꝯueniēs est hoc. ℞. aque maiorane cyathū. ß. pulueris ligritie violaꝝ ligni aloes maiorane añ. ǥ. v. çuccari al. ʒ. ß. bulliant oia hec sil̄ modicū: deide colētur et parū calefiāt et ore p̄us ipleto aq̄ leui attractiōe p nares inspirādo trahiciant̄: et erit capitis mūdificatiuū et oppilōnis riçe apitiuū. ¶ 4m et ultimuȝ instrm pro capite est hoc: ut vir iste semel in septimana qñ uadit̄ ad lectū accipiat pillulam vnam assaiaret descriptione Auic. pma tertij. cap ultimo et sit hora accipiendi eam scda post assumptam cenā. Quantitas pillule est: ut ex. ʒ. j. fiant. vj. cum aqua maiorane. ¶ De remedijs que utrisqȝ horum membrorū iuuamētū coicant. ¶ Primū qd meo iudicio ualde utile est ut vir iste in septiana sel̄ per quinqȝ hōs post cenaȝ accipiat. ʒ. j. electe et bene fermentate tyriace Andromachi: et qescat in lecto post eaȝ horis saltem tribus et non accipiat cibū nisi transiuerint hore qnqȝ post eius assumptionem neqȝ fortibus exercitijs utat̄. ¶ 2m instrm utriqȝ p̄dictoꝝ ꝯueniēs est: ut vir iste utatur infrascriptis pillis de qb⁹ accipiat in septimana sel̄ aut bis parū ante cenā. cuius descriptio. ℞. aloes electi. ʒ. j. agarici. ʒ. ij turbith ʒ. j. masticis maiorane croci ligni aloes macis gariofil. añ. ǥ. vj. pulueriçent̄ et infundant̄ oia in succi endiuie: et aque maiorane. añ. ʒ. j. et diligenter cōmisceant̄: deinde exponant̄ ad solē sepe agitādo donec cōmisceant̄ liquores. Cum igit̄ consumpti fuerint: iterū supaddant̄ et iteꝝ soli exponat̄ ter ita faciendo. Ex massa igit̄ illa fiant pille p oi. ʒ. vij. et utat̄ his ut dictum est. Hec itaqȝ visa sunt mihi meliora et securiora qb⁹ vir iste uti potest. Ad laudem dei omnipotentis. Amen.

Consilium. 275.

De marasmo a mala cōplone frigida et sicca totius complicato cum stipticitate uentris: et corruptione potentiarū interiorum. ¶ Diuiditur consilium in capitula tria.

¶ De causis dictarum dispōnum. Cap. I.

Uidā de marchia anchonitana co
lonus uehementi molestat̄
egritudine que nō minus ꝯturbat aiaꝫ
meā ꝙ corpꝰ eiꝰ sua anxietas molestet. Et
eni hic vir laborat uehementi corpis ex
tenuatiōe que marasmodeā dispōnē cō
secuta est: ⁊ nō febrilē: ⁊ est qdē huiꝰ dispō
uehemēs uētris stipticitas huic extenua
tioni copulata: que pōt eē accñs cāru͂ que fecerūt in ipso ex
tenuationē. ⁊ pōt ēt ipsa stipticitas eē cā marasmi ⁊ substāti
fice ꝯsumptiōis huiꝰ viri. ꝑꝑ que duo hic vir ēt corruptā hēt
opationē imagiatiue potētie: ꝓpterea q̄ꝛ mobil̄ ē in opibꝰ ex
uarijs ꝯceptibꝰ in imaginatiua potētia iuētis. sicēt in ipso ua
ria mltū ⁊ diuersa repit̄ electio a lesione potētie cogitatiue ꝑ
ueniēs. Uñ dicēdū est dispōnē huiꝰ viri nō leuiter eē uerēdā
ut ex p̄missis appet: ⁊ iā paulo post euidētius deducetur.

Dixi aūt supiꝰ ꝙ pᵃ huius viri dispō est extenuatio, uehe
mēs que ꝑuenit in eo a mala cōplōne frida ⁊ sicca
totius que melica noiari dꝫ: ⁊ multiplicata est a uehemēti fri
ditate ⁊ siccitate totiꝰ corpis: qm̄ in eo appent oia signa aridi
tatis tā cerebri ꝙ cordis ⁊ epatis. mā eni melica in corpe mul
tiplicata multis de cais pōt eē cā exiccādi corpa ut speculato
res dixerunt. ¶ Primo qdē ꝑꝑ ipsius cōplōnē ꝯriā tēpera
mēto humano qd̄ labit̄ ab eq̄li ad pondus ꝑ augmētū cali
tatis ⁊ hūiditatis. Sed huic tēperamēto ꝯriat̄ melia sui fri
ditate ⁊ siccitate. igit̄ ⁊c̄. ¶ 2ᵃ rō est: q̄ꝛ cōplo melice māei ad
uersat̄ instro oium opationū: qd̄ est spūs q est cale cōplōnis
⁊ humide. ¶ 3ᵃ rō: q̄ꝛ friditas melie ꝯria est omni rei vite.
¶ 4ᵃ rō est: q̄ꝛ siccitas eius est cā ꝯsumptiōis humidi qd̄ est
nutrimentū oium membroꝝ. ¶ 5ᵃ rō est: q̄ꝛ ꝑ friditatē ⁊ sicci
tatē exprimit̄ ⁊ consumitur humiditas scđa ois pro debita
nutricatione mēbroꝝ necia. ¶ Ex qbꝰ oibꝰ non est mirabile
concludere si per talem cōplōnē frigidā ⁊ siccā ꝓhibet̄ tran
situs aialis spūs sensibilis ⁊ motiui qui est instrumentum mo
tus dilatationis ⁊ constrictionis intestinorum ⁊ musculo
rum uentris.

Ex quo fundamento vide ꝙ pulchre itelligere potes
cāꝫ 2ᵉ dispōnis in hoc viro que est stipticitas
uētris. Multitudo eni māei melice ꝑꝑ friditatē ⁊ siccitatē eiꝰ
⁊ ꝯrietatē ad humanā vitā ⁊ ad oēs eius opationes est cā: ut
in hoc viro acquisita sit stipticitas tanta in uentre eiꝰ ut nul
lo mō opatiōe nāli uēter eiꝰ leniat̄. imo difficillimū est ipꝫ red
di fluxibilē ēt cū oi instro mediciali ꝙ tūcūqꝫ sapiēter admini
strato. vñ nisi hñ ꝓcuret̄ huiꝰ viri dispō certitudinē hēt trāsi
tus in firmationē marasmodee dispōnis totius corpis a q̄
nunꝙ curabit̄. ꝑꝑ qd̄ oporteret ipm̄ sollicitū eē ad amādum
sue vite longitudē ⁊ nō negligēdū. ¶ At vō lꝫ ex sermonibꝰ
istis colligi possint tres cāe extenuatiōis totiꝰ corpis ⁊ stiptici
tatis uētris. ¶ Una qdē ex p̄te defectꝰ v̄tutis vitalis a lapsu
melico ꝑueniētis. ¶ 2ᵃ vō ex p̄te v̄tutis nālis cui ēt ꝯriatur
melicus lapsus q uocat̄ lapsus cōplōnalis. ¶ Et 3ᵃ ex p̄te de
fectus v̄tutis aialis sensibilis ⁊ ēt motiue: que oēs deducunt
pulcherrime necessitatē ꝯsumptiōis corpoꝝ ⁊ stipticitatis eo
rū ex p̄te cāru͂ antiū que sunt de eēntia corpis. nil minꝰ adhuc
assignari pñt cāe ꝯsumptionis corpis ⁊ stipticitatis uētris ex
p̄te earum que p̄mitiue noiant̄. ¶ Quis eni dubitat cū aer
fridus ⁊ siccus ⁊ annexe ei ut vngi ⁊ balneari in rebus fridis
stipticis ⁊ siccis: ⁊ sic de alijs possint eē cāe extenuationis cor
poꝝ ⁊ stipticitatis coꝝ. ¶ Silr̄ ēt quare nō dꝫ ꝯcedi ꝙ usus
ciboꝝ ⁊ medicinarū fridarū siccarū ⁊ stipticātiū poterit eē cā
oium p̄dictoꝝ accñtiū. ¶ Et q̄re ēt nō dꝫ ꝯcedi ꝙ ciboꝝ ⁊ po
tuū ⁊ narcoticoꝝ ꝑ se uel cū illis cōmixtoꝝ nō dꝫ eē cā ꝯsum
ptiōis corpoꝝ ⁊ ꝓhibitiōis ⁊ ablatiōis opationū nāliū aialiū
⁊ vitaliū que necie sunt ei. Ex quoꝝ oiuꝫ fundamēto vide ꝙ
pulcherrimū est intelligē diuersitatē effectuū in corpibꝰ hūa
nis eueniētiū ex diuersitate cāru͂ illoꝝ effectuū ꝓductiuaruꝫ.
¶ In sūma igit̄ huiꝰ viri stipticitas uētris totiꝰ ariditas mo
bilitas in opationibus lassitudo sustentādi corpus magna
in ipso eueniens ꝑuenit a lapsu frido ⁊ sicco multiplicato in
corpe huius viri: ꝑꝑ qd̄ si in eo mltiplicabit̄ mā melica que
coicet̄ cerebro per cōpassionē absolutā necnō absolutaꝫ iste
vir indubitanter fiet melicus. ⁊ tu considera.

Ex quibus oibus ꝯcludit̄. ¶ Primo ꝙ iste vir ad
sui ꝓcurationē dꝫ esse sollicitꝰ. ¶ Colli
gitur 2ᵒ ꝙ non debeat morā ꝯhere neqꝫ t̄ps expēdē in uanū
ad sui curationem. ¶ Sequit̄ 3ᵒ ꝙ maxime in hoc autūno
⁊ futuro uere de se dꝫ esse sollicitus. ¶ Ego aūt in haꝫ dispō
nū regimine succincte regimen ordinabo q̄tum erit oppor
tunū longitudini parcēs. ¶ Primo qdem discurrēdū est re
gimē sibi ꝯueniens ex parte sex rerum non nāliu͂. ¶ Secū
do vō ex parte rerum medicinalium.

¶ De regimine per sex res non nāles. Cap. II.

Ro nāliū itaqꝫ rerū expeditione oium p̄mit
tendū. Primo ulr̄ ꝙ oia que applicant̄
corpi suo debēt eē cala ⁊ humida effectiue cala q
dē ut aduersent̄ friditati melie: hūida vō ut cor
rigāt siccitatē eiꝰ: uerūtn̄ argumēto sūpto ab eta
te huius viri que ꝯsistētia est: ⁊ ēt a nāli cōplōne que cholica
fuit ⁊ notabilr̄ lapsa est talia debēt eē minus intēsiue calefa
ciētia ꝙ humectātia. ¶ Habitet igit̄ ⁊ morā ꝯhat in aere cali
do minus tñ ꝙ humido. vñ euitet cameras ⁊ mansiones in
locis expositis aspectui meridionali ⁊ occidentali: que etiam
sint posita in parietibus montiū vnde caliditas a radijs so
lis impressa duplicari ⁊ multiplicari possit ⁊ reflecti: ⁊ non cu
ret in suis cameris accendere ignem: ⁊ ꝓprie cū carbonibus
suffocati aeris ⁊ nō euentabilis: ⁊ caput suum ⁊ pectus mu
niat coopertutis remisse calefacientibus ⁊ amplius hume
ctātibus: ⁊ caueat a uestibus ⁊ fulcimentis calefacientibus
pectus eius absqꝫ euentatione congrua. ¶ De cibis vō uta
tur oibus actu ⁊ potentia humectatiuis: uelut sunt pinguia
brodialia oia: ⁊ ꝓprie non multum salita. vnde bleta spina
chia portulaca cucurbita lactuca endiuia crisolocāna omnia
conueniunt ei cum carnibus vituloꝝ: ⁊ agnoꝝ ⁊ castratoruꝫ
annualiuꝫ caproꝝ cuniculoꝝ ⁊ reliquoꝝ aialiū uolatiliuꝫ hñ
pinguiū peditātiū. quoꝝ etas nō trāseat spatiū anni. ¶ Pro
pter qd̄ ēt pisces ꝑui in fontibus inuēti ⁊ cācri capedani fon
tales ⁊ lucij oēs sunt ei ꝯuenientes elixi uel assati cū pingui ⁊
bono oleo oliuaꝝ uelut est marchianū anchonitanum qd̄ est
eque bonum uel forte melius ꝙ reliq̄ olea nostra etate reperi
bilia. ¶ Silr̄ conueniūt ei oēs cibi lacticinei ⁊ cum pingue
dine porci recentis ⁊ antiqua non multum salita. Cerebrum
aialiū pulmo testiculi ⁊ pingues coꝝ p̄tes oēs conueniunt ⁊
butyri usus ēt mihi placet. ¶ Aromata vō cala ⁊ sicca euitā
da sunt saltem in usu ꝯtinuo: ⁊ mētha petroselinum fenicu
lus tarcon hysopus saluia rosmarinus ⁊ sisimbrium talia di
mittēda sunt saltē in multo usu ⁊ continuo. nec ꝓprie conue
niunt ei nisi gratia cōdimēti ⁊ aromaticitatis alioꝝ cibario
rum. ¶ De fructibus vō conueniunt ei cerasa pira muscata
auellane ⁊ amigdale recentes ⁊ ficus ⁊ vue ⁊ pepones bene
maturi ⁊ dulces ⁊ granata dulcia. Reliq̄ vō fructus fridi sicci
⁊ stiptici dimittantur ut sunt citonia mespile sorbe granata
acria ⁊ ꝯsil̄es. De legumibus ꝯueniūt ei pisa cicera alba ⁊ ru
bea ⁊ risum coi ꝯsuetudine p̄patū cū lacte amigdalaꝝ. cicera
rubea cum pingui brodio condita ⁊ tri. ⁊ reliq̄ pastiles cibi
cum brodio pingui. ¶ De saporibꝰ vō ꝯueniunt ei vinum
granatoꝝ dulcium ⁊ muçoꝝ ⁊ sapa ⁊ succus citranguloꝝ ⁊
agresta cū çuccaro ꝯdita in diebꝰ caliditatis ⁊ cū melle in die
bus fridis. ¶ De potu vō ꝯueniēs est ei vinū albū subtile gu
stui delectabile ⁊ dulce simplr̄ tale: aut cōmixtum aq̄ fontali
clara delectabili: aut de cisterna uel ꝑ harenā cribellata s̄ꝫ cō
suetudinē ferrariensium. ¶ Et si uti posset aqua mellis non
multe dulcedinis: credo ꝙ ei utillima foret: ⁊ proprie qñ co
queretur cum semine uel folijs recentibꝰ basiliconis: uerūtñ
oino melior eēt ei aqua decoctiōis çuccari ꝙ mellis ꝑꝑ tem
periem eius. Hec de scđa re non nāli dicta sufficiant. ¶ Pro
3ᵃ vō re non nāli caueat iste vir cibum accipere ante nālem

appetitũ eius: ut nisi pã assumptus fuerit bñ digestus. vnde ci
bũ non deglutiat nisi cũ bona masticatione: et in tãta quãtita
te ipsum accipiat ut ex eo nõ grauet stomachus neqz fluctu
et in eo potus. ¶ Pro q̃rta re non nãli. s. motu et q̃ete caueat
a fortib⁹ motib⁹ et pp̃rie post cibũ: q: post cibũ sibi ꝯueniẽti⁹ est
q̃escere q̃ moueri et hinc inde discurrere: et non soluz motus
corpalis euitandus est: imo et aialis uelut furor iracũdia an
gustia sollicitudo tribulatio melãcholia et similia. ¶ De ulti
ma vo re nõ nãli. s. sõno et vigilia sollicitus eẽ dz in lõgitudi
ne dormiendi et nullo mõ excedẽdi in vigilia et dormiat uen
tre inferius accubato sz plm ut spũs vniti in tali accubatio
ne ꝯseruent magis. Hoc in sũma est regimẽ huic viro cõue
niẽs ex pte sex rerũ non nãliũ ꝯdecẽter mensuratum.

¶ De cura per medicinalia. Cap. III.

PRo regimine vo rerũ medicinaliuz septẽ ab hoc viro mi
hi videntur obseruãda remedia. ¶ Et pmũ qdẽ
est ut attẽdat ꝯfortatiõi cordis: ne pp siccitatez in
eo ꝯfirmatã iste vir trãseat in marasmũ ꝯfirmatũ
et hoc cũ remedijs duob⁹. Quoꝝ pmũ est hoc. ℞. croci. ʒ. ß. fo
lioꝝ basiliconis semis endiuie lactuce scariole. añ. ʒ. j. ß. florũ
enule ca. ue. corticũ citri. añ. ʒ. ij. musci. g̃. iiij. been al. et rub. flo
rum boraginis et buglosse. añ. ʒ. ij. hyacinti smaragdi saphiri.
añ. ℈. ß. foliorum auri numero. v. puluerizentur oia per se et
fiat sacculus quadrangularis longitudinis semissis in syndo
ne de grana retorta qui semp portet alligatus sup mamilla
sinistra et omni fine duorum mensium renouet. ¶ 2m vo pn
cipale remedium et iteꝝ ad dispõnẽ cordis ꝯueniens est hoc.
℞. ꝯserue buglosse boraginis et violaꝝ. añ. ℥. ij. trociscorum
de viol. trociscoꝝ de croco seminis acetose scariole ca. ue. añ.
ʒ. ß. syrupi de corticibus citri. ℥. iij. zuccari al. ℥. ij. amili. ʒ. j. fi
at eluariũ de quo iste vir oi mane in aurora deglutiat cocle
ar. j. per mediam horã ante prandiuz. et ante cenam deglutiat
de eo ad quantitatem vnius nucis muscate: et ita continuet
hoc electuarium usqz ad medietatem mensis octobris. ¶ 3m
vo pncipale instrm est. ut iste vir semp in cibis utat bis spẽb⁹
supeffundendo de eis oi ferculo suo. ℞. folioꝝ uolubilis flo
rum malue et altee. añ. ʒ. j. ß. adianti pollitrici cetrac. et ca. ue.
añ. ℈. ij. cartami foliculoꝝ sene polipodij thimi epithimi. añ.
ʒ. ij. cinamomi electi. ʒ. j. salis indi. ʒ. xv. fiat oium p̃ puluis
et cõmisceat. ¶ 4m remedium pncipale est hoc. ℞. eluarij de
epithimo eluarij de sebestẽ. añ. lib. ß. dyagridij. ʒ. iij. succi vio
laruz: succi mercurialis. añ. ℥. j. penidiarum. ℥. ij. fiat electua
rium de quo hic vir accipiat coclear vnum semp ante cibuz
tã in prãdio q̃ in cena. Verũ si pp assumptionez tante q̃titã
tis inueniret uentrẽ suũ minime fluxibilẽ: tũc accipiat de eo
paruz usquequo inueniat q̃titatẽ per quam uenter eius rema
neat fluxibilis. ¶ 5m remediuz est hoc. ℞. olei de beẽ olei vio
larum olei de floribus enule. añ. ℥. j. macis. ʒ. ij. gallie musca
te cypi masticis coralloꝝ ru. añ. ʒ. ß. resine clare et electe. ℥. j. ce
re quantuz sufficit. fiat vnguentuz mediocris glutinositatis
de quo semper portet super stomacho suo. ¶ 6m remedium
pncipale est hoc. ℞. olei amigdalaruz dulciuz olei de sisamo
añ. ℥. ij. pinguedinis anatis tassi et galline et anseris. añ. ʒ. ß. se.
altee violaꝝ florũ uolubilis cucurbite et seminis lactuce. añ.
ʒ. j. arthanite. ʒ. ß. esule. ʒ. ij. ciclaminis thimi epithimi dyagri
dij. añ. ʒ. ß. cere al. quantum sufficit. fiat vnguentuz molle de
quo totus uenter inferior inungat et ilia usqz ad femur sal
tem oi die nãli bis mane q̃n surgit et sero q̃n uadit ad lectum.
¶ 7m vo et ultimum pncipale instrm in cura huius viri est
ut ipse loco syrupi oi mane in aurora assumat scutellam vnã
aque lactis in qua tepida in sero infundantur epithimi. ʒ. j.
cum seminis salis indi. ʒ. ß. et sic per totam noctez dimittat in
mane calefiat et coletur cũ expssione leui et ita bibatur. Hoc in
sũma est huius viri regimẽ ꝯueniens ad sui corpis rectifica
tionem et sanitatis acquisitionem: quã sibi oium ille pontifex
et miserator cõcedat qui affluẽter oibus benignitatẽ et bonita
tem inspirat. Ad laudes eius immortales. Amen.

Consilium.276. De macrefactione corporis propter defectum nutrimenti nõ directi ad membra.

DIspositio huiꝰ paduani est ma
rasmodea nõ ex calo
re febrili: sed ex defectu nutrimẽti nõ di
recti ad mẽbra toti⁹ corpis. Et hoc ex caũs
egritudialib⁹ et acciñtalib⁹ ipsaꝝ egritudi
nũ cõplicataꝝ. vz hareãtica passiõe cui as
sociata est ili aca et cholica cũ his acciñtib⁹
s. uomitu supple fecali et descẽsu ilij ad os
seũ in iguia. Vomitꝰ eni ille fit p colligãtiã mẽbroꝝ iferioruz
cũ orificio stõchi: acẽt q: ilion dislocat⁹ est: et ad iferiora ppul
sus: quare non est possibile ut feces educantur per inferiora.
Regimẽ diete sumat vinũ albũ bonũ et odoriferum
lymphatũ cũ aqua decoctionis se. feniculi.
Itẽ sumat pluries brodia pulloꝝ caponũ gallinaꝝ et colũboꝝ
iuuenũ et parũper carniũ minutim incisarum aut pistarum.
Regimẽ medicinale capiat spongia magna que cõ
prehẽdat loca genitalia inguinũ et femora
liũ q̃si: et fiat fomẽtatio subseq̃ẽs vna: uel vna cũ dimidia ho
ra ꝯtinue. ¶ Cerotũ. ℞. laudani resine electe. añ. ℥. vj. stora
cis liq̃de gallie mus. añ. ℥. ij. speꝝ vnguẽti glutinosi. ℥. j. cere q̃
tũ sufficit dissoluat glutẽ cũ modico aceti et fiat cerotum stõ
chale. ¶ Fomentatio. ℞. fenugreci granoꝝ sisami. añ. ℥. viij.
semi. malue altee. añ. M. iij. bdelij mollis et subalbidi. ℥. ß. ci
mini. ℥. j. ß. carui se. aneti ameos et feni. añ. ℥. ß. iue centauree
minoris: icidẽda icidant et reliqua ꝯtundant. ¶ Itẽ post cli
stere factũ añ cenã det puluis calidus pro renibus. ¶ Item
fiat clistere sibi ex decoctione ex pinguedine renum castrati
de qua decoctione. ℞. cyathos quatuor olei. ℥. ij. butyri. ℥. ij.
croci. gra. vj. salis coclear. j. zuccari ru. ℥. j. ß.

¶ De Febribus Consilia sequuntur.

Consilium.277. De febre cholerica continua.

QUoniã ex signis actu appentibus
et pseuerãtib⁹ in dispõnib⁹
notabilis viri Nicolai de comitibus ap
paret ꝯtinue istare pugnã vtutis ad mor
bũ et mãm eꝰ: et eẽ. Jõ nõ est poẽ aliter ex
timare de ipso. nisi q: opz hãc egritudinẽ
creticare crisi pfecta. et hoc est qõ eligẽdũ
eẽt. aut saltẽ crisi trãsmutatiõis mãe. qõ
nõ posset esse sine aliq̃li suspitiõe in longitudie egritudis aut
maioris molestie eius. ¶ Neqz in istis trib⁹ pũctis declarã
dis speculatiõe diffusa ualde neciũ est ꝯteplari. pmus enim
punct⁹ satis psuadẽtes hẽt rõnes. Est eni febris assidua. est ẽt
quasi vniformiter affligẽs et pua diuersitate exacerbatiõis sal
tẽ manifeste diuersificata. et ad tactũ caliditas satis cõprehẽ
dit. et pulsus uelocitas et frequẽtia et magnitudo uehemẽtes
et urinarũ tinctura notabilr eleuata. hec oia solẽniter decla
rant instãtiã vtutis ad morbũ. ¶ Qõ vo his pseuerãtibus
necesse est futurã fieri crisim et laudabilẽ apparet. eo q: cum
pseuerantia pdictoꝝ signoꝝ vtus obtinet et nõ succũbit: neqz
in dieb⁹ exacerbationis febris: neqz interpolatiõis eius. Etiã
q: subleuatur virtus per euõnes actuales. Et 3o q: in euõne
spontanea videlicet in sudore copioso notabiliter alleuiatur
virtus et non aggrauatur: quare ex istis cum alijs supratactis
sperandum est de futura crisi ad bonum et non ad malum.
¶ At vo 3o nõ euãt ab aliquali suspitiõe trãsmutatiõis mãe
rũ ad aliqua loca. febris eni hec laboriosa fuit: et acuitate nota
bilr affligens. Sed in febribus laboriosis timet trãsic⁹ mãeꝝ
ad apostemãdũ mẽbra ex sñia sũmi Hyppocratis et Cõmẽta
toris eius affo. 4o illo. Laboriosis in febribus etc. Amplius
ois acuta febris hẽt latitudinem terminandi ad maluz cũ ue
locitate sue afflictionis et cum difficultate accẽtiũ. Cum igit
hec febris fuerit acuta: q: cholica et ꝯtina. et oẽs acute febres
saltem continue apte sunt interficere. et a febrib⁹ interficiẽtib⁹

raro ↄtingit euadē nisi cum ↄctione. i. tumore uel aꝑtate aliquarum ptiū. ꝑ³ q̃rti. de signis febriū putridarū. Igit̃ dubitabile est ꝙ hec febris non faciat crisim trāsmutationis ꝑdictaꝫ. Plura alia speculabilia huic proposito mihi occurrunt que pretermitto diligens breuitatem.

Ex his itaqꝫ oib⁹ ↄcludit̃ canon regiminis huius viri cū dispōne tali. qm̄ ꝑ necesse est v̄tutem sustentare ꝛ ꝑcōseruare fortitudinē eius in pugna laborātis. ¶ 2° necium est admistrare digestiua residuū mãe ꝑ digerētia ꝙ citius est poſ̄e. ¶ 3ᵐ v̄o est vias euōnis mãe ꝑ aptas conseruare. ¶ 4ᵐ est accñtia futura fieri ꝛ p̄ntia scientifice gubernare ¶ Primū itaqꝫ boꝝ cōplet̃ cum his que actu tn̄ ↄtinue admistrant̃ ꝛ ↄuenienter cū cibis in q̄titate ↄueniēti h̄ntib⁹ q̄litatē refrāgēdi mãs ꝛ emūdādi ꝛ clarificandi sanguinē ab eis qḋ pluribus modis fieri pōt. ¶ Primo coquendo in cibis eius radicē vnā uel duas cicoree: ꝛ si timet ei⁹ amaritudineꝫ tunc accipiat radicē endiuie aut saltē in cibis coquat cressones in fontibus nascētes. ꝛ de eis cū ꝑdictis aut sine faciat salatitiū ꝛ sepe. ¶ 2° utat̃ succo arāciōꝝ in suis cibarijs aut succo granatoꝝ muçoꝝ: aut succo lymonū nō salitoꝝ. aut fiat sibi gelatina cū pauco croco ꝛ absqꝫ spēb⁹: ꝛ comedat spiachies ꝛ bletas. ꝛ aliq̃n radicē rapaꝝ cū folijs eaꝝ: ꝛ si abomiaret̃ ꝑciosum salatitiū eēt comedē folia lichini cū aceto: ꝛ est epatica fontalis uel putealis cū q̄ ꝛ alijs tactis brodia pulloruꝫ lactētis vituli: ꝑdicū uel fasianoꝝ ꝛ ↄsiliū ↄtinue alterata sint. ¶ Pro 2ª v̄o intentiōe ꝑncipali ↄtinuet assumptionē syrupi violati iuiubini de bisantijs cōpositi cū aceto qui oēs aut aliqui eoꝝ cōmisceant̃ cū aqs epatice cuscute fumittere cicoree endiuie boraginis violarum ꝛ buglosse. etiam cum eis succum granatoꝝ muçoꝝ cōmiscendo a quo non desisterem. ¶ Et pro hac intētione ēt utat̃ ↄfectione dyarodon triasandaloꝝ aut trociscis de violis trociscis de spodio cum se. aceto se confractis cum trocis. de eupatorio. aut trocis. de berberis cum çuccaro cocto cū aqua cuscute cicoree ꝛ endiuie. ¶ 3ᵐ aūt iam ꝑm ptē cōplemētū h̄et ex ꝑdictis. qḋlibet enim predictoꝝ vias ductuū ↄseruat aptas. aut lauando abstergendo incidēdo ꝛ apiēdo mãs nō solū cōes sed appropriatas ut añcedētes a uenis ꝑcipitare faciūt. pp qḋ ēt aqua lactis capni ultima est in hoc cap̄. est enim uehemens uehiculū ei qḋ expectat̃ de intētionib⁹ ꝑdictis. ut ꝑ³ q̃rti. cap̄ de cura febris q̄rtane colligēdū. ¶ Silr̃ ēt ptē mãerū diuidendo subtrahere cū pillis de aloe abluto. est enim instr̄m ualde conueniēs. ¶ Et adhuc ēt oi septimana sel̃ subducere ptem mãerum cū elꝰario dyaprunis. aut cū medulla cassiefistu. aut 3° cuꝫ succo ro. ꝛ eluario de psilio. aut cū cassiafist. ꝛ succo roh. aut cū hoc medicamine sel̃ in septimana admistrato ↄuenietissimum eēt. ℞. tamarindoꝝ electorū. ℥. j. dissoluant̃ cū aqs cicoree ꝛ epatice. añ. ℥. ij. calefactis. ꝛ accipiat̃ colatura eoꝝ cum bona expressione facta ꝛ cōmisceat̃ cū hac mixtiōe. ℞. cassiefist. eluarij dyaprunis simplicis. añ. ℨ. 5. reubar. electi. ℨ. 5. spice nar. gra. v. misce. ꝛ totum in potu det̃ in aurora calm ꝛ tardet cibū eius ad minus horis. vj. ¶ Jam v̄o ex ꝑdictis appet ꝙ satis facile accñtia que possent hāc dispōnem cōcomitari poterunt ꝓhiberi. siue eni dolor capitis siue vigilia imoderata uel dolor uentris aut raptus mãerū ad membra iteriora uel exteriora fieri possent que sunt accñtia ↄsīles febres concomitari solentia. pꝫ ꝙ ipsorum qḋlibet facile pōt ꝓhiberi euenire per digōnē mãerū subtractionem eaꝝ ꝑticularē ꝛ maiorem apertionem viarū. que oia cū medicinis ꝑdictis in itētionib⁹ supra tactis fieri poterūt. qm̄ ex subtractiōe mãerū ꝛ earū digōne v̄tus reddit̃ potēs facile v̄tere poterit reliquū de mãebus a sua mala q̄litate. Et ꝑpe hec oia ualde acgrent̃ ↄseruādo pseuerātiā sudoris ꝛ poroꝝ corpis aptionē faciēdo. Et q̄ ad stōchū renes ꝛ epar cū epithimatib⁹ linimentis vnctionibus gubernādo de qbus plixo sermone collatio facta fuit ꝑ famosissimum doctorem Candum ad laudem dei. Amen.

Consilium. 278.

De febre cholica notha maioris ꝛ minoris fame cū asmate ꝛ dolore pectoris: ꝛ cum materia catarriçante ad pectus.

Si bene ꝛ diligēter ↄsideret̃ dispō uenerādi in Chr̄o patris dn̄i abbatis scē Marie in organis v̄i ꝙ ipsa est cōplicata ex uarijs egritudib⁹ ꝛ nūero plurib⁹ ꝛ accñtib⁹. febrū eni febre aliqua que piodica scribit̃. lꝫ ei⁹ distictio specifica nō assignet̃: que qdē febris v̄i successisse causonidi aut eidē cōplicata. ꝛ rōnabiliter v̄r dici posse cholica. ¶ 2ª v̄o egritudo est pleuresis que iā ꝑdicto causonidi successit ut scribit. uel eidē saltē ↄcomitata erat. ¶ 3ᵐ est accñs. s. mãei deflux⁹ catarralis a capite ad ptes pectoris: que qdē mã flatica est grossa ꝛ viscosa. cui ēt mãei successit accñs scḋꝫ qḋ est anhelit⁹ difficultas: que spēs asmatis extimat̃. Hec sūt q̄tuor ꝑncipalia qb⁹ v̄r adherendum esse: ut sanitati restitui ꝑdict⁹ possit uenerandus pr̄. ¶ Et lꝫ in dispōne p̄nti plixe satis speculādū eēt si tpis cōformitas elargiret̃. tn̄ ut sermo utilitati adhereat aliquid facillime tangendū est. Aut igit̃ difficultas anhelitus ista remansit iterū cōplicata cū dolorib⁹ pectoris: aut ecōtra. s. ꝙ anhelit⁹ grauatur absqꝫ dolore: qḋ v̄r aliqualiter suspicandum esse. eo q: scribit̃ hanc dispōnē eē in declinatione quo ad accñtia. Si igit̃ accñs ꝑmū. s. dolor q fuit scḋm accñs. s. asmatis cā minoratum est: aut ex toto remotum: ꝛ asma illud se habeat ad dolorem per modum dependentie: nec̄e est cōcludi alterum duorū: uel ꝙ oia accñtia sunt in declinatione ut scribit̃: uel saltē ꝙ alterū accñtiū declinauit. s. dolor remanente asmate. Et ꝓbat̃ ꝑmum horū duorū. qm̄ si asma fuerit accñs doloris in conseruari dependens ab eo nec̄e est ꝙ remoto dolore remoueat̃ accñs eius qḋ erat asma. g̃ ꝑᵐ conclusum oio ueruꝫ est. Si aūt asma erat accñs nullo modo pendēs ab ipso dolore: tunc poterit ualde facile cōcedi ꝙ remoto ipso dolore adhuc remaneret asma. iō correlarium scḋm uerum. Cū igitur hic inueniant̃ duo accñtia. s. dolor ꝛ asma. ꝛ neutrum illorū h̄et ab altero dependentiā. tūc erūt accñtia fixa h̄ntia cām coruꝫ cōseruatiuā. Si sūt accñtia reuolubilia ꝑ intēsionē ꝛ remissionē: ut iam scribit̃. Nā si eēnt accñtia neqꝫ crementuꝫ neqꝫ decrementum h̄ntia tūc iā eēnt fixa. Et videt̃ hoc ↄtexē difficultatē magnā saltē de dolore. Nam dolor ille aut proueniret a mala cōplōne fixa cal'a uel frida: ꝛ hoc non pōt ↄcedi: eo q: mala cōplō fixa non efficit doloreꝫ: ut 2° ꝑmi. cap̄ de causis doloris. tunc eni oporteret ↄcedere in ethica ꝛ in dispōnibus marasmodeis inesse dolorē: qḋ negatum est ab Auic. ibidem Amplius dolor non est nisi ↄtrariei subito iprimētis ↄrietatē sentire: sed nulla dispō fixa subito imprimit: q̄re nō est possibile credere dolorē ꝑuenire ab aliqua fixa male complōnis spē. ¶ Cū aūt dolor ꝑmaneat ꝛ fixus ut iam scribit̃: lꝫ remissus. cui⁹ cā nō pōt assignari aliqua spēs male cōplōnis fixe ut argutū est. g̃ ipsius doloris cā nec̄io erit solo continuitatis ↄtia nec̄ia est: eo q: dolores ꝑm quecūqꝫ locum incūbāt aut subitā alterationem ostendunt aut solutaꝫ ↄtinuitatē. ¶ Et forte ꝙ hec soluta ↄtinuitas intenta est in sermone: eo q: scribit ꝙ hec est spēs doloris extensiui. Cuius plurimum prouenit a uentositate extendente pānīculos ꝛ trahēte ipsos a suis extremitatibus ad alias dīas positionis. ut 2° ꝑmi. cap̄ de cura spērū doloris. Extensiui doloris cā est uentositas aut humor qui neruum aut musculum extendit ac si ipsum trahat ad suas extremitates. Cū ergo uētositas sit imediata cā extensionis talis ꝛ perseuerat extensio necesse est mãm uentositatis ex qua esse multam in pectore congestā ꝛ talis nō pōt esse nisi flatica mã. eo q: signa cholice mãei excluduntur hinc argumento sumpto a spē doloris. Neqꝫ eni est ꝑfigitiuus neqꝫ mordicatiuus pforatiuus ꝛ pruritiuus: ꝛ sic de alijs: sed extēsiuus solū ut dictū est: quare ꝛc̄. ¶ Et ex hoc qdē fundamēto uolo inuestigatā eē cām accñtie qḋ est dolor: que est mala cōplō fixa ptium pectoris cū mã flatica in pānīculis pectoris ꝛ in eius ↄcauo cōtēta. ex qua gn̄at uētositas que est imediata cā extēsionis que extēsio formalr̄ est ipse dolor extensiuus.

¶ Ex quo fundamēto credo facile inuestigari posse alterius accn̄tis. s. asmatis cā effi cientē. Una eni numero cā potest esse variox accn̄tium pductiua fm varietatem mēbrox ad que extendit̃ z eox que sequunt̃ ad ipsam. Mala enim cōplo frida z humida ptium pectoris siue per spēm debilitatis quaz efficit. siue qz reddit mēbra pectoris difficile mobilia. siue qz ipsa est cā congregationis multarum mãerum in pectore p viā indigōnis pōt esse asmatis cā. ¶ Et fm pmū modum efficit asma pueniens a debilitate vtutis qualiter fortassis in plurimis senum aut conualescentium sepe prouenit asma. ¶ Per scōm aūt modum. s. imobilitandi mēbra anhelit⁹ poterit eē cā asmatis. qualiter psepe medici infridantes uelamē efficiunt asma. iuxta illud 13ª tertij. 10ª tertij. Cū emplastras pectus caue ne infrigidet̃ uelamen. qualiter ēt itinerantibus per aerē ualde fridum persepe accidit asma: ut notat expientia. ¶ Per 3ᵐ aūt modū. s. gn̄ationis multarū mãerū z cōgestionis earuz in pectore per viā indigōnis puenit spēs asmatis ex plenitudine ptiū pulmonis. eo qz eger non recipit aeris q̃titatem ɔuenientē ad euitādū ptes pectoris. quare nō excusat̃ ab anhelitu frequenti. qualiter se habet anhelitus uehementer exercitati currentis z pfocati. pp qd̄ anhelitus difficultas asma noiata ponit̃ esse egritudo pulmoni appropriata. 10ª tertij. tractatu p̄. cap̄ de asmate. In cuius descriptione ponit̃ hic terminus complexus egritudo pulmonis tenens locuz gn̄is ut ibi apte colligit̃. ¶ Un̄ appet hic speculanti q̄ ab vna z eadē cā uaria z numero plura pendere pn̄t accn̄tia ut iā dictum est. Et tu considera qz locus iste amplissime meditationis existit. ¶ Taceo hic de mãebus que in pectore cōgregate sunt simplices uel cōmixte. Nam satis uerisil̃e est flatice mãei iam p̄dicte cōmixtā esse ptē mãei melice reddentis mām flaticam maioris extensionis. Ad qd̄ persuadendum plura motiua vident̃ occurrere. ¶ Primum equidem. qm̄ hic vir a gn̄atione melice cōplōnis existit ut facile demōstrari posset ex pn̄cipijs. ¶ 2° qz hic vir ledit̃ a mā melica uētositatū multitudinē ɔgerēte in splene z toto latere sinistro. ¶ 3° qz iā alīs nocumētis ab impressionib⁹ melie puenietib⁹ lōgo tpe molestatus fuit. ¶ 4° iterū: qz uētositas uel uapor eleuatus a mā flatica simplici nō tātū magnifice extēdit q̄tū si idē uapor cōmisceat̃ uētositati a mā melica puenīēti. Uapor enī cui⁹ remissior est humiditas aut amplior siccitas maiorē pōt extensionē facere z uelociꝰ q̄ ille q simplex est z appet assignari posse adequatā cām uel cās hox duox accn̄tiū. s. doloris z asmatis: que iam paulo ante p̄missa sunt. Et pari rōne iterū deduci pōt. q̄ asmatis cā efficiens erit illa mala cōplō iā premissa mālis cā iā assignata que pulmoni z alijs ptib⁹ pectoris imersa poterit efficē asma: qd̄ erit p se accn̄s nō puenīēs uel dependens a dolore predicto. Et hec de duobus accn̄tibus virum istum molestantibus sufficere possunt. ¶ At vo iterum paulo magis ɔtēplandū est: aut igit̃ hec duo accn̄tia remanserunt nulli generi uel spēi febris cōplicata: aut ecōuerso. Si igit̃ erunt cōplicata febri. aut erunt effimere. z hoc nullo mō cū ipsa nō reuoluat̃ piodice ut iam scribit̃. Et pari rōne neqz etiā hectice cuius est excludere typum z periodum z relinquit̃ igitur esse necium ɔcludē febrē ipsam eē mālē. z nō qdē sine putredine cū neqz hic ebulliat sang. nulla rōne uel signo demōstrabilis. Neqz ēt est fe. de putredine sang. hac ul̃ alijs rōnibus facile demonstrabilis z maxime qz reuoluitur piodice. Sanguini aūt putrenti assignatur vniformitas continue afflictionis a principio usqz ad finē. z nulla eidē opponitur piodica reuolutio. quare zc̄. Nō ēt vī esse febris melica cum non assignet̃ aliqua piodus melie neqz scribatur. Igit̃ remanet dubitabile an sit febris cholerica uel flatica. Qd̄ aūt nō sit cholica pura ɔtinua appet: qz nō vī hic piodicatio distincta assignari posse uelut scribit̃. Qd̄ iterum nō sit piodus pueniens a cholica mā pura motu tertianario reuoluta appet. eo qz non vigiliarum instantia non sitis nō amaritudo oris nō uentris stipticitas non dolor capitis acutus p̄n̄ialr̄ concomitent̃ cā. Igit̃ fortassis oportebit cōcludere q̄ erit tertiana notha. aut igit̃ maioris fame uel minoris. Si p⁹ aut erit tertiana nō pura pueniēs ex mixtione rubee cholere cū flate grosso z denoiabit̃ vitellina: aut cū flate tenui z denoiabit̃ citrina: ergo erit fe. uel a chola vitellina uel citria pueniēs uel ab utroqz sil̃. Et eēt passus ardue cōtēplatiōis an sit poīe eādē fe. sil̃ a chola vitellina z citrina putrentibus puenire. z est de punctis a qb⁹ illustriū auctox speculatio deficit. ¶ Adhuc itex fortassis ɔcludit̃ ex quodā supra assumpto fundamēto. q̄ febris ista eēt cholica pueniēs a chola notha minoris fame que fit ex cōmixtiōe ipsi⁹ cū melia nāli. In cuius notitiā puenire oporteret p passiōes z accn̄tia ambabus mãebus cōmixtis attestāda. quē passum hic declarādū relinquo seruās tecū in posterū aliud conferre p scripturam ¶ An vo ultrio fe. hec sit flatica pura interpolata. an ɔtinua latica noiata que raro inuenit̃ apud practicātes z maxie pura. Et an sit flatica de flate dulci salso uel pontico mucillaginoso aquoso uel vitreo tibi ɔsiderādū relinquo. existimās q̄ si rōnali iudicio. z ex his que mihi scripta sunt hec fe. reponi possit sub aliq̄ denoiatione specifica ɔueniētius dōm est ipaz esse tertianā non purā a chola pmixtā melie. puenientez. aut saltē a chola cū aquoso flate pmixta: ut iam p̄dictū est. Aliter enim curande sunt dispōnes z accn̄tia febribus complicata q̄ ab eis denudata. Nā z si accn̄tia nō dependerent a fe. in esse z in conseruari: tn̄ accn̄tia iā p̄dicta ut dolor z asma augmentū non leue recipere pn̄t eā cōplicant̃ eidē. Hec sūt que mō mihi ɔsiderāti cū magna tn̄ incōmoditate occurrē potuerūt: que ab alijs ampliori ɔsideratiōe cōpleant̃ z modificet̃

Nūc aūt aliqd z facile de mō curationis hax dispōnū pcurrēdū est. z p qdē vī eē p̄mittēdū intentiones necessarias in cura huius dispōnis. ¶ Et eēt p⁹ ul̄is mãex euō a toto quā hic excludo. cum non videat̃ magnaz esse in toto replōnē: z itex qz vir iste ɔuenienter fuit hac spē euōnis mioratiue a celeberrimo physico euātus: z a mā ēt ut de uomitu scribit̃. ¶ 2° vo intētio eēt pticularis mãex distractio: z hanc qdē ēt uolo a meo sermone resecare pp duplicem flōmiā z alia farmaca ɔueniēter administrata. ¶ 3ª vo pticularis itētio est mãex digō: z hāc ēt uolo cōpletā esse eo: qz scribit̃ q̄ egritudo est in statu digōnis. Licet hic aliq̄lr pturbari posset mēs ɔsiderātis. an eēt stat⁹ digōnis mãex añcedētiū z ɔiunctax febris. an eēt stat⁹ digōnis mãex facietiū accidētia ut asmar dolorē. Aut eēt stat⁹ digōnis utrarūqz mãex sil̃. z hoc qdē facile a viro in canone z ope perito cognosci potest. eo qz tali digōni de necessitate subsequit̃ remissio febris. iuxta illud auctēricū tertij tegni. Digō est faciēs cessare putredinez manente substātia. ¶ Adhuc ēt 2° facile cognosci pōt. eo qz si mālis cā asmatis z doloris erat fla. aut simplex: aut alteri mãei cōmixtū qd̄ crudū faciebat dolores aliquante intentionis. necesse est q̄ si erit digestum dolores ab eo prouenium notabilr̄ remissi. quare remissio fe. z accn̄tiū est ita demōstratiuū signū remissiōis egritudinū z accn̄tiū ut apparet. ¶ 4ª intētio particularis est mãex eradicatiua euō. z huic qdē aliter cōplacere nō possum nisi qz describā aliq̄ farmaca diuerse intentionis fm diuersitatē supposite mãei peccātis. ¶ Primū itaqz farmacū eradicatiuū dn̄antis flatice mãei esset hoc ℞. aque hysopi z gallax. añ. ℥. j. ß. agarici electi. ℥. ij. turbit. ℈. ij. mãne electe. ℥. ij. ß. ç. florū hysopi añ. gra. v. croci gra. ij. fiat oium hox infusio z exbibeat̃ cū expressione z colatura diligēti. ¶ 2ᵐ farmacum mãei flatice cū chola dn̄ante eidem commixta eductiuū. Cuius descriptio. ℞. reub. electi. ℨ. j. ß. agarici. ℨ. j. aque violax z lupulox añ. ℥. ij. mucillagis psilij. ℥. j. spice nardi. ℈. ß. ç. gra. iiij. fiat oium infusio z exbibeat ut prius cum. ℥. j. mãne incorpate secum post expressionē. ¶ 3ᵐ farmacum eductiuū mãerum ex cholera z melia cōmixtarum est hoc. ℞. mirabolanox indorum. ℨ. ij. ß. mãne. ℨ. j. ß. eluarij dyaprunis. ℥. j. reubar. electi. ℈. iiij. spice nardi. gra. v. aque lupulorum z buglos. ana. ℥. j. aque fumiterre. ℥. ij. fiat omnium infusio. z cum expressione exbibeatur ut prius. ¶ 5ª intentio principalis est accidentium correctio: z quidem p correctiōe

accñtis ad qđ ꝑncipal'r insistēdū est. s. asmatis qđ suspectius est. lz ꝑdicte intentiões ꝯferāt. tñ ꝯsueui ego uti loch isto qđ uobis trāsmitto. de quo in mane ꝛ cum aq̄ lactis. ℥. iij. in quā infundat'. ʒ. 5. çuccari per vnā noctē ꝯsueui mane exhibere. ℥. vj. solēniter ꝯfert. ꝛ de ipso iterū eger ipse maiori pte tpis in os suū tenē oz uelut loch. Fuit aūt medicina ista. ℞. loch de papauere. ℥. iiij. ❡ Ad hāc ēt intētionē ꝛ māerum catarriçātium adequationem ꝛ abscissionē ꝫ uti soleo hoc alio elūario qđ nunc mitto: de quo exhibere soleo p tres hōs post cenam ʒ. ℥. iij. usqꝫ ad sex cū aq̄ sublimationis violarum ꝛ camomillæ. ℥. j. ꝛ est solēnis medicina. plura ṽo scribo ex auctorib⁹ collecta ꝛ expta pp tpis penuriā. Fuit aūt elūariū hoc. ℞. elūarij de sebestē. ℥. ij. elūarij. pectoralis albi. ℥. iiij. misce. ❡ Ultimā ṽo intentionem. s. de regimine ex parte sex rerū nō naliū conuenienter administrando peritissimi physici eius sapientie relinquo ad laudem omnipotentis dei. Amen.

Consilium. 279.

De quadruplici mala dispōne videlz. ❡ De tertiana notha composita ex duabus tertianis nothis maioris fame. ❡ De motu tremulo cordis. ❡ De mala cōplone frida ꝛ humida epatis cū dispōne cacethica. ❡ De descēsu catarris capite ad pectus cū tussi. ❡ Diuidit' aūt consilium in capitula duo.

❡ De causis ꝛ signis dictarum dispositionum. Cap. I.

Ripler est dispō qua nobilis adolescentulus spectabilis ꝛ strēnui militis dñi Jacobi detienis dilectus genit⁹ molestat'. Prima qdē est tertiana notha que nō simplex est: sed cōposita ex duab⁹ tertianis nothis pēdētib⁹ a mā cholica vitellina noiata que fit ex cōmixtione cholere cū flegmate notabilis grossitudis sicut clare per celeberrimos physicos nuprime conscriptum est. ❡ 2ª ṽo dispō est debilitas in nutritiua ṽtute mēbroꝝ notabilis ꝛ aliqliter in digestiua epatis: ꝛ ēt notabilius in retētiua ipsi⁹ ꝓueniēs a mala cōplone ipsi⁹ humida epatis ut ꝯscribit': que vr̄ esse iuncta caliditati ꝛ nō friditati per signa que manifesta sunt: que quidē epatis discrasia coniuncta est dispōni cacetice cum tensione grauatiua in regione epatis sub dextro hypocundrio percepta. ❡ 3ª ṽo dispō que nuper contigit ei est tussis catarralis cū screatu flegmatice materiei notabil'r abundantis non cū excessu alicuius saporis manifeste apparentis. He in summa sunt dispositiones principales quibus molestatur.

Si itaqꝫ diligēter ꝯtēplando earū dispōnū canones conscribi debent. nō vr̄ illud esse possibile sine errore fiendum nisi primitus harū dispōnū notitia distincta cōprehendat'. tātū enim fallunt' in canonibus medici q̄ntum in dignotionibus egritudinū. ꝑ ad Glauconem. 3° cap. Itaqꝫ ista cōpō duarū tertianarū ut ꝑdictū est: aut erit cōpositio duarū tertianarū cōtinuarū a chola vitellina pendentiū. Aut scđo erit cōpō duarū interpolatarum eiusdem spēi. Aut 3° erit cōpō ex vna notha vitellina interpolata cum vna sibi continua. Aut qr̄to erit econtra vnius cōtinue vitelline cōpō cū interpolata eadem spē. Talis eni est diuisio a Gal. data 2° de crisi. cap 6°. ❡ Si itaqꝫ erit cōpō pª duaꝝ ꝯtinuarū nothaꝝ de chola vitellina. lz ipsaꝝ cognitio difficillima videatur: non tñ est impoīe viro exercitato in scientia ꝛ experimento ad illaꝝ cognitionem. ❡ Sil'r ēt duarū interpolatarum cōpō clarioꝛ hēri poterit. Et adhuc ēt vnius ꝯtinue cū interpolata ꝛ earum cognitio a sapiente viro non cū magna anxietate concedit'. saltē eni hoc gn̄ali notitia deducere non est difficile. Si eni sunt due ꝯtinue ꝛ paroxismi sūt subintrātes ut creditur. igitur uel subintrāt ꝑn⁹ augmento statui uel declinationi. Si ꝑ igit' ipsarum cognitio hēri poterit per notitiā accñtiū insepabiliū ꝑncipij pticularis. Et ita de augmēto statu ꝛ declinatione ꝯcludendum est. Cū enim ꝓfuerit lenis tepoꝛ anhelitus coartatio pulsus ꝯctio ꝑuitas tarditas ꝛ raritas extremorum infrigidatio circūferentie corporis grauitas sonolētia quedā ꝛ reliq accñtia ꝓportionata principio pticulari. Deinde supuenit expāse caliditatis appitio: leuis ingetudo: oris amaritudo: sitis aliquāta: oculoꝝ pūctio: cholera appens ꝛ manifestius in stomacho uel epate uel minera febris quecūqꝫ fuerit illa. Iteruꝫ ꝛ post talia accñtia ꝑncipio pticulari parū an̄ attributa demōstrari pōtbui⁹ feb. augmēto alteri⁹ continue fe. exacerbationē supuenisse ꝛ cognosci posse has die scđa tertia aut 4ª. qr̄e 2° de crisi. cap 5°. Plurimū harū febriū cognoscit' in scđo aut tertio die aut magis ultimuꝫ in qr̄to cognitiōe certa. Et nō est aliqđ genus egritudinū in aliq̄ spērū illarū que pertrāseat diē tertiū aut nō multū qr̄tū qn cognoscat' certe cuius nāe sit. pp qđ turpe est medico sciēti significatiōes ꝛ accñtia cuiuscūqꝫ febriū ut non cognoscat cōpōnē a die ꝑmo. ꝑma qr̄ti. cap de febrib⁹ cōpositis. uerum ad harū febriū cognitionē nō ꝓuenit qui debilis est in scia. 2° de crisi. ꝑallegato cap. ❡ Harū aūt febriū familiaria ꝛ pticularia signa ꝯscribē nō ꝯcedit ꝟmonis breuitas. sꝫ legant' pulcherrime 2° de crisi ubi supra. ꝛ 2° de differentijs fe. caplo 5°. ꝛ ꝑna qr̄ti. ꝛ 6° breuiarij. ꝛ 10° Almanſ. ꝛ in diuisionibus ei⁹ ꝛ 9° theorice. ꝛ in terrapētica ad Glauconē. oīa suis locis perquirēda sunt stabiliendo ꝑncipiū cognitionis eaꝝ. In signis ꝓprie motiuū q̄litatē ꝛ q̄ntitatē suarū māeꝝ ꝯtitibus. Et nō precise confidendū est in paroxismoꝝ reuolutionibus uel exacerbationibus. opꝫ enim febriū spēs ꝑscrutari ꝛ paroxismos cognoscere nō ex piodoꝝ anologia sup. ꝑcise febriū 2°. cap 5° allegato. Que quidēꝫ tñ horū cōtingit dubitari uel distincte cognosci hec febris uel est accñs tensionis epatis ꝛ male conclusionis eius a qua dependet ipsa fe. conseruatione sue cāe pp discrasiam ipsius epatis: uel ipsa eadē febris fuit egritudinum epatis effectiua debilitando stomachum. deinde epar eius complexionem ꝑuertendo nālē. ꝛ harū oium dispōnum videt' satis cōuenienter vnū posse assignari curatiōis modū ut in sequētibus appebit. Hec pauca circa ꝑmā dispōnē tactā oportuit ita leuiter theorice agere ut esset mei exercitij delectatio ꝛ canonis curationis recta inuentio.

Secūda ṽo dispō iā ꝑtacta nō minus difficilis sꝫ magis mihi uerēda appet: cū ipsa sit aggregata ex egritudine ꝯditionali cōpōnali: aut forte ueri⁹ cōposita ex ipsis. Et iterum associat sibi errorem in vniendo ꝛ assimilando sibi nutrimentum ptibus que quantum dissimilia sint ꝓbatione non multa opus est. Mala enim cōplo humida epatis aut coniungit' caliditati qđ videt' uerisile pp febris adherētiam sicut visum est. Et deduci ēt pōt ex signis a pulsu ꝛ urina sumptis ꝛ a q̄litate mutata exeūtibus cholicis ꝛ silibus alijs. ❡ Et lz ista videant' appenter uera. nō tñ ita leuiter assumēda sunt. Mala eni cōplo humida ꝛ maxime perseuerans frigiditatem sibi associat. humiditas enim maioꝛ q̄ debet reddit corpus frigidius q̄ oportet. Si eniꝫ mala cōplo humida immālis illud efficere pōt cū fortis fuerit que erit oppo tua de mala cōplone māli humida. Sed ois mala cōplo supple notabil'r intēsa q̄liter est ista deijcit. i. diminuit uel aufert actum i. opationē ꝓpe ṽtutis mēbri. Ita ꝛ ista deijciet operationem digestiuā epatis. ❡ Amplius ois egritudo cronica est de mā frigida. prima tertij. caplo de emigranea. ꝛ affo. 3°. sed ista est cronica. igitur ꝛc. probatur minoꝛ. qr̄ non est acuta absolute neqꝫ peracuta cum suis paribus. neqꝫ cōuersiua. igitur est chronica. ꝯñtia est necia ex terminis medicine. ❡ Rursus et quarto nutrimentum ex epate defertur partibus totius corporis ꝛ non idigestū in epate ut supponit'. Igit' defectus trāsmutationis ipsius in membra necio erit pp defectum nutritiue ipsoꝝ membroꝝ. igit' nutrimētū illud nō vniet' neqꝫ assimilabit'. ꝛ ultra. igit' necesse est ꝛ mēbra arefieri ꝛ marasmari. ꝯñs ꝯdicit pōni: qr̄ dr̄ q̄ membra non sunt resoluta neqꝫ macrefacta. ❡ Amplius ꝛ 5° conceditur q̄ in epate eius est tensio ꝛ durities. igitur ipsa erit uel egritudo compositiōalis simplex que est oppilo uel erit composita ut ꝯposa. sed vnaqueqꝫ talium debilitat necio aut corrūpit aut aufert digestionem epatis. iō in epate necio ponēdum est digōnis nocumentū.

¶ Adhuc et z 6° arguit sic. si epar oppilatum est tunc necesse est aut vnã ptẽ eius oppilatã eẽ: aut totũ. igit aut gibbosam aut ɔcauã aut utrãqʒ sil'. ¶ Si pma oppilata est que nobilior est ptiũ epatis. igit de necessitate deficiet vtus a debita sanguificatione. igit relinquet tã in epate q̃ in nutrimentali mã defectus. ¶ Si aũt cõcaua eius ps oppilata erit: aut erit oppil'o cadẽs in ramis uenarũ paruarũ: z tunc non poterit in epar per meseraicas recipi chilus. quare retrocedet ad intestina z fiet fluxus chilosus chilo in substãtia aut colore z reliquis passioĩb' ei' nullo mõ aut leuissime pmutato. ¶ Si aũt cadet oppil'o p̃dicta in finibus uenarũ meseraicarũ z ramis earũ disseminatis per ɔcauũ epatis cũ tũc chilus in epatis cõcauitatẽ ƀm ptẽ recipiat' z ad gibbũ ei' deferri nõ possit: accidet in ipm. s. chilũ pmutatio z alteratio per quã fiat rebellis epati z insurget expulsiua ipm repellẽs p meseraicas ad intestina z fiet fluxus lotiuus. i. loture carnis silis. z maxime si cũ illo pmisceant' aquositates a qb' epatis substantia rarissime euãt'. ¶ Ampli' z ultio si tẽsio est in epate cũ dolore aliquãto ut ex tactu fieri pcipit' z ɔcedit' igit talis dolor resoluendus est in cãm sui pductiuã: sed mala cõpl'o humida doloris nõ est pductiua. 2ª pmi. cap de cais doloris. igit' zc. ¶ Ex qbus oib' mihi ita leuiter ɔtẽplãti vi oĩno ɔcedẽdũ eẽ in epate huius adolescẽtis nõ solũ eẽ ponẽdã malã cõpl'onẽ sed ipã z notabili friditati ipsius associatã eẽ. pp qd̃ p̃nceps 14ª tertij. cũ posuit canones spẽrũ male cõpl'onis fride z sicce epatis nõ est visus tangere canones curatiõis male cõpl'onis humide simplicis nisi in libro meo defectus existat. Et nõ dubito cãz esse q2 discrasiã humidã epatis intellexit semper esse coniunctam caliditatis aut frigiditatis excessui. z tu cõsidera. ¶ Ex quib' oibus iam p̃tactis iuuenilis intellectus pbabil'r defendere poterit in tali epate inesse discrasiam calidam z humidã positiue z frigidã puatiue. qbus datis facile saluari pñt oĩa que de magnitudine uelocitate z frequentia pulsus qñqʒ apparent. Et ea que de uarijs urine coloribus pcipiuntur ut subcitrinitate ruffedine citrangularibus z igneis urinis sepe videri pñt. Febre eni in fine augmenti z statim exñte tinctiores necessario emittunt' urine. In p̃n° aũt z declinatione remissiores in tinctura apparere debent remissione caloris. Et ita pariter ex hoc fundamẽto de substãtia z ɔtentis urinarũ arguẽdũ est. Oĩa eni accñtia de uarietate alioꝝ exeũtiũ sicut a qualitate tãgibili z visibili facile ex his p̃ncipijs deduci pñt que pp fastidium tingendi cartam dimissa sunt.

Quod võ 3° dĩ de tussi catarrali que nuper apparuit hoc uelut declaratum mihi assumo. uerũ aliq̃liter non mihi leuez dubitãdi anxietatem facit hec tussis. Si enim in principio tussis alicuius appareat catarralis descẽsus: nõ pp hoc tñ soleo ipsam semp catarralẽ existimare. Cõtingit eni qñqʒ caput aquosa humiditate repletum esse in eo per indigõnẽ ɔgregata uel per modum euaporationis ab inferioribus corpis ptib' in ipz multiplicata in fusiua aeris humiditate ẽt augmentata. que qdem infridato capite ex cõsistentia boreali uel altera cã facile a cerebro per modum expressionis emungit'. uelut aquã per expressionẽ spongie infuse ab ea deprimit': z ita in casu isto aliter catarralis defluxus poterit fieri a tussi que erit pectoris egritudo per essentiã per quã cõmotionẽ z agitationem mãerũ p̃dictarũ in capite exñtiũ defluxus reumatiçans appebit: q2 erit accñs tussis. Neqʒ erit ipse defluxus eẽntialis cã tussis. q̃re cõtẽplãdũ est in hoc.

Videt' aũt in hoc adduci posse fundamentum demonstratiuũ satis. cũ eni in iuuẽculo isto affuerit motus tremulus cordis ɔtinuus z imo ut in pluribus motus cordis maior qui saltuosus noiat'. Adhuc z 3° in eo semp affuerit motus tremulus cordis ɔtinu' z imo ut in plurib' motus cordis caphacã noiatus ab ore stõchi coicatus cordi p colligãtiã. q̃d existimare põt aliud q̃ hanc debilitatẽ huius tussis sufficiẽtẽ eẽ cãm. Nã etsi pluribus añ dieb' hec tussis nõ apparuerit aut permãsiua fuerit cõtingere potuit p'rib' ex causis: aut q2 mã ad alia loca diuertebat. aut q2 insensibil'r maior ps eius ɔsumebat'. aut q2 vtus ad alia itẽta opa motũ hũc qui minus ipsam molestabat aggredi non tentabat z plura alia paria istis adduci pñt. ¶ Et hec qdẽ mala cordis dispõ fortassis potuit esse cã nocumẽti in epate z in toto. Et visilius est q̃ q2 ille tremor ab epatis nocumento pueniat. Si enim tremor cordis qñ supfluit pmutat' ad syncopi. z iterũ qñ magis supfluit pmutat' ad mortẽ. ut 11ª tertij. tractatu z cap secũdis. tunc quidẽ credẽ poteris q̃ possit epar z alia mẽbra debilitare tremor cordis. quicquid eni ad maius nocumentum pducere põt hoiem illud ẽt z ad minus. ¶ Dixi ẽt q̃ cordi põt accidẽ tremulus motus p colligãtiã ptiũ aut toti' ad ipm pp quã debilitat' vtus cordis ad quã debilitatẽ sequit' mot' tremulus cordis. q̃re 11ª tertij. trac. 2°. cap p̃. Oĩs debilitas efficit in corde dũ pseuerat in ipso residuũ vtutis agitationem quãdã q̃si ipm expellat a seipso ad nocumentuz. ¶ Quẽ võ z quot sũt ptes que cordi nocumẽtũ coicare pñt ad que sequatur motus tremulus z alio nocumẽti ips' spẽs. lege. 10ª tertij tractatu p̃ cap dũ inquit. Et qñqʒ accidũt cordi egritudines pp coitatẽ pãniculi sui z cerebri z lateris z pulmonis z epatis z intestinoꝝ z reliquoꝝ viscerũ z ,ppꝛie stõchi. Et qñqʒ est pp coitatẽ corpis coiter. i. totius sicut fit in febribus: ita ut uerificetur per paroxismos suos z crises.

¶ De cura istarum dispositionum. Cap. II.

Omnia igit' supradicta iuicẽ ɔtẽplãdo diligẽter appet q̃ in regimie p̃fati adolescẽtuli attẽdẽdũ est dispõni cordis p̃ncipal'r. deinde epatis. tertio cerebri: z ɔñter cũ his nõ negligẽdo febres erit attẽdẽdũ ɔuenienter cũ instris appropriatis. Neqʒ timendũ est qd̃ scribit' 4ª pmi. cap p̃. q̃ de nũero mẽbroꝝ p̃ncipaliũ illud cui digni' attẽdi dz est cor deinde cerebrũ postea epar. Dicẽdũ enim ad hoc q̃ illud hẽt vitatẽ ɔsiderãdo p̃ncipatũ z dignitatẽ mẽbroꝝ principaliter Sed fortior egritudo que appet in epate huius adolescẽtuli necio cogit ut pmũ epati attẽdat' q̃ cerebro post cor. Ex quibus facile ɔcludi põt ordinatum regimẽ quo pcedẽdũ est in regimine p̃dictarũ dispõnum qd̃ necio cõplectit' intẽtiones quinqʒ. ¶ Pria quidẽ est regimẽ dispõni cordis appropatũ ¶ 2ª erit explicãs regimẽ curationis dispõnũ epatis z rectificatiõis eius. ¶ 3ª erit regimẽ febris succincte pcurrẽs. ¶ 4ª conabit' rectificare cerebrũ z accñtia ei' abscindẽ. ¶ 5ª võ regimẽ ex pte rerũ nõ nãliũ succincte memorabit. Neqʒ enim in hoc opz me calamũ extendere cũ clarissimoꝝ doctorum scientia his z maioribus prouidere possit opportune.

Igit' itẽtio pma dispõnibus cordis attẽdẽs pluribus cõplet' instris. ¶ Primũ est sy. digerentes mãs emẽdantes malam cõpl'onem cordis ɔfortantes ipm z motũ tremulũ abijcientes. ¶ 2m est el'uarium uel confectiones ɔsil'es virtutes hñtes. ¶ 3m est linimenta uel epithimata uel sacculi eidem applicanda. ¶ 4m võ est spẽs euacuationum leuium huic proposito pertinentium. ¶ Propri mo igitur instro lz plures digestiui z cordis confortatiui inueniantur sy. in uoluminibus sapientũ mihi ut quotidiana experientia docuit semp magis placet sy. quem Sal'. scripsit Democrito nobili romano in secretis ad Omontheũ descriptione. 28ª. Ipse eni tãtũ excellentis est vtutis q̃ oĩum cordialium medicinalium vtutes z operationes complete complectit'. cui' qdẽ descriptionẽ ibi lege: quã pp scripture fastidiuz ponere nõ curaui. z eius quidem sublimitas ualde facile deduci põt p̃ter auctoritatẽ viri. Oĩs enim medicina cordialis est: aut q2 cor z spũm nutrit z sustentat ut vinum z aqua carnis. aut spumosam substãtiam illuminando uelut margarita corallus. aut substantiam cordis vniendo: uelut sericũ cõbustũ. aut spũ ɔgregãdo z a resol'one phibẽdo uelut emblicus z karabe. aut quinto sua leui caliditate cor z spũm contemperando uelut doronicum z macis. aut sexto sua frigiditate cal'tatis excessum frangendo uelut cãphora: aut mulcebriter delectando uelut aromatica omnia. aut octauo a corde z spũ materiam z fumum melicum expellendo uelut buglossa z

lapis laçuli. aut nono appñetate ɔferẽdo uelut hyacintus 7 smaragdus. decimo 7 ultimo uenositati aduersando ut tyriaca 7 cortex citri que ɔ̃riant ueneno oi. 6ª q̃rti. trac. 3º. cap 2º. Sed hic sy. medicinas oẽs vires p̃dictas cordiales hñtes includit uel sibi siles igit est oino cordialissimus. ɔ̃ntia manifesta est intelligenti. 7 maior clara est. q2 nulle alie inuenirī possunt cordiales medicine alijs viribus dicte tales q̄ predicte 7 ad eas reducibiles: 7 minor manifesta est ex serie lr̃e G. quã lege ibidẽ. quã ẽt minorẽ leuiter ꝓbare possem p cuiuslibet illoꝝ simpliciũ vires discurrẽdo nisi lõgitudie terrefactus eẽz. Si ẽt plz ex hoc sy. ɔfici pñt ɔfectiões 7 eluaria mellina uel çuccarina tuo mõ. ¶ De famosis aũt in nr̃a etate p cõem praxim currẽtib' est eluariũ de gẽmis. eluariũ de hyacinto. eluariũ de ligno aloes: 7 ɔfectio dyamusci 7 ɔfectio letificans que ɔueniunt syncopi 7 cardiace passioni. ut p3 de viribus cordis penulº cap. ¶ Et si timeres calitatis excessuz ex istis medicinis siue sy. siue ɔfectio. trocis. uel electi pulueres uł decoctiones fiant ex eis aut tragee. frange eas cũ succo boraginis buglosse acetose cicoree uel macianoruz uel apiorum pomoꝝ succo. uel aquis sublimationum horũ uel siliũ medicinarum tuo ꝓposito seruientiũ. ¶ Uel elige descriptionem solẽnẽ que semp mihi placuit. 7 scribit ab Aui. 2º de virib' cordis penultimo cap. ꝓpe finez ibi. Cõpõ ꝓpria his qui pp malã cõplonẽ calidã labunt 7 cardiacã 7 cordis debilitatez est ista. ℞. se. lactuce melonis cucur. 7 cucu. 7c. lege ibi. ¶ Instrm vo 3m. s. linimenta epithimata 7 silia istis lz plurima hic inde colligi possint ab antiqs 7 modernis doctorib' placet tñ mihi inter oia alia linimentum p̃scriptuz a Gal. ad Omotheũ descriptione. 46. cuius sublimitatem in iuuamento ex simplicibus suis facile ꝓbare potes. 7 fieri põt magis ad caliditatẽ inclinatum si timemus lapsum cordis frigidũ. s. cum mace ligno aloes musco ambra 7 silibus. Et silr ipsum ad friditatẽ inclinare potes si percipies lapsum esse calidum. s. cuz margaritis rosis sandalis 7 silibus. adhuc ẽt ipm temperiei vicinum satisfacere potest magis 7 minus suoꝝ simpliciũ refrangendo gradum uel equãdo ut tibi libet. ¶ Si vo eũones in hac dispõne fieri opz ad mãm cholicã intendẽtes magis non eligatur meo indicio aliqua medicina super istam cuius descriptio. ℞. aque cicoree. ℥. iij. mãne electe. ℥. j. reubarbari electi. ℈. iiij. spice ligni aloes ana. gra. iij. salis gẽme. gra. j. infundant 7 fiat eoꝝ expressio. ¶ Et si ad mãm ex cholera 7 flate mixtã intendis subdupla reubarbaꝝ 7 superadde tantũdẽ de agarico cum granis. iiij. ꝗꝗ. ¶ Si aũt cholere 7 melie mixtionem pcipimus loco agarici ponatur thimi 7 epithimi. añ. ℥. ij. aut loco istoꝝ polipo. ℥. iiij. 7 fiat ut supra. ¶ De his vo que iuuamentum oibus fere talib' coicãt est cõmixtio pillarum de reubar. de lapide laçuli de lapide armeno 7 de agarico altera dñãnte alteri uel sibi equata fz tuã coniecturam dñij melie super flegmate cholera aut ecõtra.

Secunda vo intẽtio qua epatis dispõ curari dz młtis instr̃is cõplẽda est. ¶ Primo qdẽ cuz adequantibus mãm. ¶ 2º cũ euacuãtib' eã. ¶ 3º cum resoluẽtibus tumorem epatis. ¶ 4º cum confortantibus ipsum. ¶ Instra aũt p̃mũ hoꝝ cõpletia esse pñt aque sublimationũ endiuie cicoree lupulloꝝ cuscute capil. ue. absinthij scolopendrie eupato. principalr. Uerum in mixtionibus earum dñari dz calitas friditati cum ego credã lapsum istum magis fridum q̄ calidum esse ponendum. pp qd per se a tali lapsu idicãdo nõ credo ɔuenire frida dñanter nisi pp febrẽ p̃ncipalr que nullo mõ negligenda est. Silr ẽt in sy. iulep decoc. troc. confec. 7 elec. illud idez tenendũ esse credo. ¶ Ego vo lz multa mihi habeam experta composita: duo tñ que scribo composita me non fallunt in rectificatione epatis lapsi egritudine cõplonali 7 cõponali: uelut oppilonibus 7 apostematib' quorum descriptionem habui 10º tractatuũ. cap. 12º. auctoritate Andromachi in lib. de cura passionum intrinsecarũ. 7 est series lr̃e ibi. Nearchi confectio epatica prelaudata. ℞. cinamomi cassie lig. añ. ℥. iiij. croci nardi costi carpobal. hypiconis liquiri. añ. ℥. viij. mellis dispumati. q. s. Et si times mellis calitatẽ fiat confectio cũ sy. simplici acetoso 7 detur ex eo quãtũ est auellana mane hora digestiui cuz aliqua ex p̃dictis aqs. ¶ Alia medicina eiusdem. s. Andromachi potabilis ad epaticos spleneticos nefreticos hydropicos iuuatqz stõrichos 7 eas que ex ptu molestant mulieres. 7 eos qui ab infirmitatibus resumunt 7 ictericos 7 tussiculosos 7 pleureticos 7 ad farmaca mortifera 7 morsum ferarũ. cuius descriptio. ℞. nardi indiane. ℥. viij. costi. ℥. ij. cassie lig. croci. añ. ℥. j. pipis al. obulos. v. uel. ij. ut hẽt alia lr̃a. semis apij petro. ireos. añ. ℥. ij. acori oppobal. añ. ℥. j. succi apij masculi. ℥. iiij. passularũ. ℥. vj. mellis dispumati. q. s. fiat eluariũ. Mirãdũ aũt nõ est młtũ de nobili iuuamento istarũ medicinaꝝ cũ he medicine ab Andromacho descripte fuerunt a Galeno adeo excellenter collaudate 7 in posterũ ẽt a successoribus. ut p3 5º cañ. 10º practice. 7 7º breuiarij in antidotario Salafrij 7 pluries alibi. 7 tu lege ibi. Ex quibus cõponib' uolo mihi satisfactũ esse ad primum tertium 7 quartum instroꝝ in hoc cap positorum. ¶ Ad 2m vo instrm de eũonibus sufficit illud qd dictum est in fine capli p̃cedentis. ¶ Denuo igit locale compositum epati apponendum aucte Archigenis in eodez caplo cõscribere placuit. cui' qdẽ lr̃e series talis est. Malagma ad dispõnes epatis ualde cronicas qd confert ẽt spleneticis 7 his qui fiunt pallidi 7 febriunt 7 hñt tensionem hypocundriorũ. ℞. ficuũ pinguium sublato multum de semine eoꝝ 7 vmbilico cere al. añ. ℥. x. mirabolanoꝝ: 7 intelligo ego chebulorum lib. j. nitri marini lib. 5. aluminis sciss. ℥. xij. bdelij armoniaci fenugreci cardamomi nasturtij origani sextarij quartum olei irini. q. s. terant forti contritione ficus in mortario 7 incorpentur secum gũme dissolute cum vino subtili 7 reliquis additis sũma contritione fiat emplm mirabilis effectus post eũonem maxime. Et si bñ consideras p̃scripta uel predicta instr̃e implicant in se vtutes digõnis 7 eũonis aliquante resolonis mãerũ 7 confortationis vtutum apud que aliqua nonnulla in cõi experientia cõprobata memorare potes. sicut eluariuz dyacur. 7 dyalacca melius descriptione Mes. in antidotario descriptione prima. 7 eluariũ omorusia noiatũ descriptione Aui. 5º cañ. sũma 7 trac. primis. ¶ Et iterum eluariũ ab eo descriptum 14ª tertij. trac. 3º. de cura oppilationum epatis qd maxima laude cõprobat ab Auic. aucte Ga. cuius littera assumpsit 9º decez tractatuum. ꝑallegato cap. de medicinis Andromachi. cuius lr̃a 7 series hẽt ita. ℞. passularũ. ℥. xxv. 7 reliqua vide p̃dictis locis. Nã. A. argumentat dignitatem huius eluarij ex singulis cõponẽtib' inductiue demonstrãdo sicut. G. ibidem facit lr̃alr. ¶ Ad hãc ẽt intentionẽ potes est hoc eluariũ breuis descriptionis. 7 fuit de medicinis Solonis phi qd cõfortat epar stõchum 7 interiora oia mẽbra. Cuius descriptio. ℞. ligni aloes aristol. rotũde lacce spicero. folij. añ. ℥. x. reubarbari electi. ℥. xx. mellis dispumati. 7 in hoc casu magis mihi placeret geleniabin. 7 fiat eluarium. Dosis ei' est. ℥. j. cum. ℥. j. aque decoctionis corticis extrinseci fistici que decoctio inter reliqs ꝓbatissima est ad apiendas cronicas oppilones epatis. 7 testificatur Gal. didicisse a quodã egyptio medico. Hec de cura scõe dispositionis sufficiant.

Pro tertia vo intentione. s. pro regimine febris supple añ misso uolo mihi satisfactũ eẽ per sy. 7 elec. digerẽtia ɔfortãtia ex quoꝝ mãeb' siue fiant potabilia uel deglutibilia interius assumẽda siue decoctiões aut linimẽta sacculi embroce 7 epithimata. aut cuiuscũqz uarietatis aptentur medicamina oia erunt febri cõpetẽtia regulari curatiõe sumpta a mõ depẽdẽtie sue q sumit a mã. ut pª quarti. cap. de cura putridarũ in gñali. 7 11º terrapẽ. colligendũ. 7 maxie si talia añ scripta medicamia frãgant 7 remittant sm modũ supine positũ in regimie dispõnis cordis. 7 si ɔtingeret opus eẽ aliqliter dñãtib' ifridatiuis uti fiẽdũ erit illud multũ accurata ɔteplatiõe a ualde lenib' ad fortiores trãseundo gradati sm doctrinã uetustissimi Hyp. 2º affo. Scõm młtũ aũt repẽte calefacẽ 7c. 7 Cõmẽtatoris ibidez. Hec de 3ª intentiõe sufficiãt.

Quarta vo intetio que est rectificatiua dispoñum cerebri et cũ pdictis medicaminib9 ut cõsideranti patere põt facile cõplectif. ⁋ Adhuc et 2° cũ fricatioib9 ligaturis extremis ptibus applicatis. ⁋ Et 3° itez cum uētosis si res eēt grauior magis. ⁋ Et 4° cũ ablutionib9 extremorum cum camomilla mellilolo ꝛ similibus in aqua decoctis ⁋ Et 5° cũ collutionibus ꝛ gargarismatib9 opportuno tpe factis cũ oximelle simplici aut cõposito, aut cum sy. de acoro aut de sticados cuz decoctione asari usqz ad decoctionē agarici trãseundo sine suspitione aliq̃ qm ipsa est efficax ꝛ secura multũ. ⁋ 6° cũ odorib9 rez cerebrũ ɔfortãtium ut ligni aloes floꝝ cedrolibani origani sticados macis ꝛ silibus. ⁋ Cõpositũ bonũ ad retinendũ catarrales fluxus ꝛ ɔfortãdũ cerebrũ ꝛ exiccandũ mãs crudas ꝛ frigidas in eo cõgenitas p viã indigõnis ꝛ euaporatiõis ad ipm. ℞. laudani electi. ℨ. ß. ligni aloes. ℨ. j. sandarace thuris karabe. aã. ℨ. ß. colofonie. ℨ. j. macis gariofiloꝝ. aã. ℈. ß. resoluant oia cũ vino aromatico: ꝛ fiat ex eis cerotũ ita ꝙ describat cõmissurã sagittalē sũma capitis pte usqz ad coronalē cõmissurã. aut fiat ex his sacculus cõsilis ꝛ supponat pdicto loco. Hec de intẽtiõe 4a sufficiant.

Pro qnta itẽtione. s. de regimine p sex res nõ nãles pz leuiter cõsiderãti qlr pcedēdũ sit. dz enim regimē per oia illoꝝ gña inclinari ad leuē calitatē cũ subtiliantibus incidentibus ꝛ aperiẽtib9 cõueniẽter cõfractã. Pro quorum oium discursu mihi nunc silentiũ impono pp cãm superius tactam. Hec sunt que utiliora colligere potui pro regimine dispoñum generosi adolescentuli Jo. petri de tienis.

Consilium. 280.

De triplici mala dispõne. vz. ⁋ De febre cõtinua cholica a chola citrina. ⁋ De oppilatione stõchi cũ tensione in ore ei9 ꝛ dispõne aposa. ⁋ De tremulo motu cordis. ⁋ Diuiditur autem consilium in capitula tria.

⁋ De causis dictarum dispoñũ ꝛ signis. Cap. I.

Ste iuuẽculus Triplici laborat dispõne. quaꝝ vnaqueqz satis timorosa est. ⁋ Et pa qdē dispõ est fe. continua de cholera notha maioris fame ꝛ ppe noiata citrina que puenit ex putredine cholerice mãei cõmixte tenui uel aquoso flati ꝛ hec. qdez oia. pbari pñt argumẽto sumpto a tactu qui videtur repñtare sensui tactus mollitiem intensam ꝛ acutam caliditate informatã uelut si sensui tactus representaretur aqua intense caliditatis quasi feruens. ⁋ 2m qr pulsus eius est uelox ꝛ frequens cum mollitie quadã organi mollis. s. arterie q̃d qdē non est ppriũ tertiane continue a vitellina cholera puenienti: qm illa est grossior uel densior ꝙ citrina. Neqz et est ppriũ flati hoc signum, qr lz in flatica tam continua ꝙ interpolata tactu reputetur mollis caro uel arteria ei supposita uel cuti. tñ illa mollities non representat cuz tanta caloris acuitate quanta percipitur in cholericis. ⁋ 3° et hoc probari potest. s. ꝙ hec fe. per triduum augmentatur. ⁋ 4° cognosci põt hoc p signa sumpta ab exeũtib9. uria eniz ei9 est citrina colore substãtia tenuis ɔtẽtũ hñs cui9 color vgit ad subcitrinitatē: ꝛ est locatũ tale sedimē iuxta regionē aereã urine. eo qr sui calitate ꝛ leuitate ad superiora ferf. ꝛ est in tali urine regione granuloꝝ ꝛ spũaꝝ apparẽtia in supficie. qm flatis aq̃sitas cũ sua viscositate iclusaz ꝛ cholē subtilē pñs substãtiã flatis subleuãdo ꝛ extẽdẽdo in ampullas ɔuertẽte ꝛ mlta alia signa pia istis adhuc adducerē nisi diligerē breuitatē.

Secũda dispõ huius iuuẽculi est stõchi oppilõ cuz tẽsione notabili in ore stõchi usqz ad fundũ eius notabilr pcepta cũ dolore notabili pp quã auderē ɔcedere ꝙ hic non est simplex oppilõ: imo apati cõiuncta lz eni vnaquãqz notabilē oppilõnē ɔsequaf extẽsiuus dolor. ut videri põt scõa pmi. ꝛ p de acci. ꝛ morbo. tamen dolor tãte intẽsionis non solet comitari oppilõnes simplices sicut consequi solet apata. neqz etiam in locis oppilatis solet tanta apparere duritties ꝛ tensio quanta apparet in stomacho hui9 adolescentis ut sensu tactus declarari potest.

Tertia dispõ pncipalis est mot9 cordis qui pprie tremulus est ꝛ nõ saltuosus. ꝛ hoc qdē in eo meo iudicio est accñs denominãduz magis ꝙ per se egritudo. eo qr successit predicte dispositioni stomachi ꝛ febri etiaz. ⁋ 2° qr talis motus tremulus intendif ꝛ remittif sm intẽsionem ꝛ remissionē febris ꝛ dispõnē stomachi. ⁋ 3° et qr per applicationē medicinaliuz stõcho ꝛ febri cõferentiuz minorari debet. Siue, igitur sit accñs siue egritudo per se. apparet ꝙ hic motus tremulus cordis, puenit a mala cõplexiõe cala ꝛ sicca cordis que corpus ei9 nõbiliter exiccauit. ⁋ Et si argueretur ɔtra hoc: qr in hoc iuuẽculo nõ appet nõbilis ɔsumptio: imo quedã tumescẽtia caçetica saltē in partibus faciei representata. Igif ipse nõ est extenuat9. ⁋ Negãda est illa ɔsequentia ꝛ dr ꝙ cũ caçesia adhuc magis ꝛ in fine augmenti ipsi9 exñti stat tumescentia corporis ul inflatio accidẽtalis ꝛ ɔsumptio ipsi9 substãtialis uelut si ethico supueniret mala dispõ epatis uel stomachi per quã in eo generef per viaz indigõnis flã tenue q̃d sif cuz sanguine latũ ad mēbra aliqlr inflaret ea. pz ꝙ hic eēt substãtialis cõsumptio ꝛ accñtalis tumor. In viro itaqz isto facilr saluari põt hec caçetica dispõ pp nocumẽtũ digestionis stõchi proueniens ab oppilõne ꝛ ab apostemate iaz predictis. Uñ in eo per semitaz indigõnis generaf flã tenue ex quo fit pdicta caçetica dispõ est. ⁋ Et intantuz mihi ɔcedendum esse apparet ꝙ stõchi dispõ predicta est cã fe. ei9 Hoc enim flã tenue cholere cõmixtum in uenis est materialis cã antecedēs ꝛ ɔiuncta pdicte fe. not h e ɔtinue. est et causa mot9 tremuli cordis ponẽdo malã cõplonem in eo. ad cuius fugã incitata vtus ꝛ ptes cordis impellunf ad dyastolanduz ꝛ sistolandũ frequẽter ꝛ velociter qualiter tremulo motu corpora videntur moueri ꝛ sensus ostendit. ⁋ Utrum aũt eadē materialis cã. s. cholera citrina que facit febrem ꝛ tremorem cordis sit cã oppilõnis uel apatis in stõcho iaz predictorum apparet mihi omnino ɔcedendũ eē per duritiē ꝛ tẽsionē cuz qbus simul calitas intẽsa cuz acuitate representaf. ꝛ per alia signa qbus superius declarabatur ꝙ febris ei9 erat uere cõtinua a cholera citrina prouenies. ⁋ Unde ex omnibus in uicem collectis. videtur esse colligenduz ꝙ dispõ huius adolescentis est mala cõplexio stomachi ca. ꝛ sic. ꝛ mala compositio ipsi9 oppilatiua ul aposa, puenies a mã flatica per viã indigõnis in stõcho genita cui et cõmiscef cholera citria pdicta.

⁋ De cura per dietam. Cap. II.

Egimen igif harũ dispoñũ fundari debet sup administratione rerum non nãliuz ꝛ medicinalium. Et primũ qdē horum ita mensuref ut eligant res oēs infridantes ꝛ humectantes nõ trãsẽdo mensurã scdi gradus. qb9 et rõnale est cõmisceri aliq̃d leuiter calafactiuũ subtiliatiuũ apitiuũ ꝛ flatice mãei genite per viã idigõnis ɔsumptiuũ ꝛ pcipitatiuũ per vias urinales: uelut in brodialib9 ei9 coquẽdo radicē feni. ul petro. In saporib9 vo aceto conditis aliquid pulueris cinamomi ul cõsiliũ ponaf. ⁋ Et eligaf vinũ colore albũ uel glaucũ substãtia subtile ꝛ medi ocris fumositatis. ꝛ eēt ei ualde utile utile ut tale vinũ lympharet semp cũ aq̃ buglosse: uel boraginis ponẽdo vini ptes. ij. ꝛ pdicte aque partē tertiã

⁋ De cura per medicinalia. Cap. III.

E regimine igitur medicinaliuz videf mihi prouidendũ esse stomacho cum quinque remedijs que etiam cõmunicabũt iuuamẽtũ febri ꝛ tremori cordis. ⁋ Primum instrumentum boruz itaqz est electuarium istud de quo accipiat omni mane postꝙ acceperit syrupũ infrascribẽdũ per tres horas ante prãdiũ quãtitatē. ℨ. iij. deglutiẽdo ipm cum cocleari. ℞. seminũ coium frigidoꝝ violaruz se. endiuie portu. ꝛ lactuce. aã. ℨ. ij. cuscu te anisi liquiritie. aã. ℨ. j. granorũ fisticorum. ℨ. j. zuccari cãd. ℨ. j. ß. cinamomi electi. menthe. ana. ℈. j. syrupi de endiuia lib. ß. coquatur syrupus cũ

çuccaro cādi. ⁊ cū ispissari ceperint icorpent cū granis fistico
rū que p vnā noctē ifusa steterit in aq̄ violaꝝ. ⁊ finaľr addi-
tis alijs speciebus uebementer conterendo fiat electuariuz.
¶ 2m pncipale remediū ē. ut biciuuēculus oi die aut saltē 3o
die accipiat paꝝ ante cenā vnā de istis pillľis. ℞. reubarbari
electi. ʒ. j. agarici aloes ablťi cū succo endiuie añ. ʒ. ſ. masticis.
çç. spice. añ. ǧ. v. forment pilľe cū succo ro. p oi. ʒ. vj. tales eni
pillľe mās diuertūt ⁊ pcipitare faciūt a stōcbo ⁊ minorabunt
⁊ alienabūt a clisteri qd in casu isto nō vi multe necessitatis.
¶ 3m remediū est ut iste iuuenis oi die ante pradiū ⁊ cenā pa
rū accipiat rotulā bui9 ꝯfectiōis. ℞. troci. dyarodon. ℈. ſ. spē
rū dyacimi ligritie spērū triasandalorū absqz cāphora. añ. ʒ.
ſ. çucca. al. ℥. iij. cū aq̄ violaꝝ fiat ꝯfectio in rotulis pūis: ⁊ ex
hibeat. ¶ 4m remediū est: ut stōcbus istius iuuenculi oi ma
ne p duas bōs añ pradiū euaporet cū pānis calefactis. Dei
de iungat cū oleo nardino ⁊ supponat ei pānus calefactus
⁊ ita pmaneat usqz ad borā vnā post cibū. tūc igit iteꝝ iunga
tur stōcbus cū pdicto oleo actu caľo ⁊ supponat ei petia ma
gna emplī descripti a Rasi 9o Almā. caþ. de dolorib9 ⁊ apati-
b9 stōcbi caľi. Et icipit. ℞. violaꝝ ⁊c̄. ¶ 5m remediū ꝯueniēs
stōcbo ⁊ febri ⁊ cordi est boc. ℞. aque capiľ. ue. aque cicoree
aque absintbij. añ. ℥. j. sy. de corticib9 citri sy. de endiuia sy. de
absintbio. añ. ℥. ſ. misce ⁊ accipiat totū oi mane p bōs. ix. post
cenā. ⁊ post tres bōs accipiat eľuariū supra scriptū. Deinde
inungat stōcbum suū ut pdictum est: ⁊ post duas bōs accip i
at prandium. Et sicut ego dixi inunctiones ⁊ empľm debēt
stōcbo applicari cum euaporatione predicta ante prandiuz
Ita siľr intelligo q fieri debet ante cenam.

Cordi vo duo ꝯsulo debē fieri localia remedia: ⁊ maxie
vnū ex eis est boc. ℞. se. basiliconis. ℥. ſ. beē al. ⁊
ru. añ. ʒ. ij. çuccari. ℈. j. osś de corde cerui. ʒ. j. doronici. ʒ. vj. fo
lioꝝ maiorāe recētiū folioꝝ basilicōis floꝝ boragis. añ. ℥. j. fa
rie ordei. ℥. iiij. musci. ǧ. j. cor. ru. ʒ. iij. fragmētoꝝ saphiri sma
ragdi ⁊ margaritarū. añ. ℈. ſ. aque buglosse lib. ſ. coquat aq̄
buglosse cū pdicta faria usqz ad ꝯueniētē ispissationē. Deide
addant spēs iā pscripte: ⁊ fiat vnguētū grossū. de eo itaqz extē
dat sup pāno rotūdo q̄titas nebule çuccarate ⁊ tepidū po-
nat sup sinistra mamilla anterius ⁊ posteri9: ⁊ est mediciain
fallibiľ apud oēs. ¶ 2m remediū est ut iuuenis iste q̄si semp
in os suū teneat frustū vnū çedoarie que q̄tum conferat tre
mori cordis. lege scōo canon. cap. de ea ⁊ videbis.

Pro cura vo fe. iā satis appet q digerētia ⁊ particularia
eūantia que descripta sunt oia febri cōferre pn̄t māz
eius digerendo ꝯsumēdo ⁊ p vias occultas ⁊ manifestas pci
pitādo. q̄re solū boc remediū māerū eūatiuū scribere uolui:
qd mās antes ⁊ ꝯiunctas post eaꝝ digōnē cōuenienter eūare
poterit. Cuius descriptio. ℞. reubarbari electi. ℈. ij. agarici.
℈. j. succi ro. ʒ. ij. sy. violľ. ℥. j. çç. spice nar. añ. gra. iij. salis gēme
gra. j. misceant oia cum. ℥. iij. aque lactis. ⁊ totuz caľm in au
rora exbibeatur ⁊ dormiat super ipso vna hora ⁊ tardet ci-
bum boris. vj. aut saltem. v. Nibil melius eligere potui ado-
lescentulo buic conuenientius ⁊c̄.

Consiliū. 281.

De causone curato post quē remā-
serūt alique male dispositiones. vz.
¶ Mala dispō frida capitis ⁊ neruoꝝ cū dispōnib9 spasmo
sis ⁊ paliticis. ¶ Mala dispō stōchi frida. ¶ Oppilatio epa
tis cū ei9 debilitate. ¶ Oppilatio renū cū eoꝝ dolore. ¶ Cō
tractio manuū. ¶ Diuidit aūt Consilium in capitula tria.

¶ De narratione causonidis ⁊ eius cura ⁊ sequela dictarum
dispositionum. Cap. I.

Ir nobilis fātinus Venetus la
borat egritudinib9
q̄ pluribus specie distinctis ⁊ genere ēt.
¶ Primo enim laborat febre causoni-
ca ex materia cholerica: cuius minera
plurimum continebatur circa regiones
cordis stomachi ⁊ epatis quod declara-
bant accidentia manifesta q̄plurima.
¶ Febriuit enim diebus circa septem ardentissima febre qui
nullum babuit manifestum incrementū neqz diminutionē
¶ Et tangenti caliditas tante acuitatis in eius pectore pci-
piebat q eā man9 vix poterat tolerare. ¶ Et pulsus magn9
cordis aderat cū siti ualidissima. inquietudine maxima. ⁊ ue
naꝝ amplitudine. Et erat in eo uomitus ⁊ secessus cbolerić
imo q̄nqz prassinus ex magna adustione procedens ⁊ tran-
simutatiōe cbolere in adustā. ¶ Siľr ēt laborabat bic vir ma
gna epis ⁊ renū plenitudine cū egritudine cōpositionali que
erat oppilatio in eis facta. ⁊ non est ex raptu māeꝝ ad caput:
imo tales oppilationes ueniebāt a māebus in talib9 infixis
¶ 3o iteꝝ laborabat bic vir magna caliditate dolore corrupti
one in opatiōib9 imaginatiue potētie ⁊ cognitiue: ⁊ erat ppē
parafrenesis pp febrē cōmunicatā capiti: intantū q per octo
dies non potui plene discernere: an laboraret vo sirsen qd est
apa pāniculoꝝ cerebri utplurimū ex boc termino intellectuz
¶ Jā vo post pmā septimanā pdictā accidētia oia itātū iua-
luerunt q facies ⁊ caput inflāmata erāt. ⁊ color eius ex rube
dine cū citrinitate ⁊ viredine mixtus. Et iam ita furibūdus
effect9 fuerat q die noctuqz uexabat furia tāta q vix boies
duo uel tres illū tenere poterant. ¶ At vo postq̄ diuersioni-
bus cū fricationib9 ⁊ clisteribus ⁊ coľijs acutis ⁊ uētosis bal-
neationib9 extremoꝝ ⁊ capitis in eo pcessū fuit cū extinguēti
dieta ⁊ digerentiū medicinarū cōmixtione cū cibis ⁊ potib9
virtus fortificata cōstitit usqz ad vndecimū diem. tūc eni illa
erant manifesta signa ueri sirsen. ¶ Ex qbus non leuiter ter-
ritus sum cū euacuationes per farmaca administrare nō po
teram. ⁊ virtus flobotomiā tolerare nō posset. ēt qz bis uľ ter
in eadem egritudine fuerat flōmatus administrato collirio
notabiľ aptionis ⁊ actionis diuresio ad iferiora facta fuit p
emoroidaꝝ aptionē ⁊ per successionē cbolici flux9 superfici-
ei itestinoꝝ excoriatiui. subuenimus aūt vtuti cū sustētatiōe
ei9 ēt cū iterceptiōe fluxuū pdictoꝝ qui grādes erant a. 14. u s
qz ad diem vigesimum ubi apparuit parump conualescere.
¶ Post vigīti vo dies a visitatiōe mea q̄litercūqz contigerit
accidentia adbuc nō leuiter inualescere visa sunt. ⁊ qz illō qdē
rōnale est ⁊ ppriū febrib9 ꝯuersiuis nominatis uel erraticis
ꝯsiderans māerū reliqas in capite ⁊ pectore remāsisse incepi
subuenire sibi cū epitbimatibus cordialib9 ⁊ cū embrocatio
ne capitis. ⁊ ita pcessum est per duos dies. in quoꝝ fine appa
ruit spasmus ꝯctiuus omniū mēbroꝝ iferioꝝ ꝯsus caput: ⁊ iā
simul cū spasmo illo inualebāt accidentia alienationis. inge-
tudo. vigiliarū instātia. sitis ⁊ febris intēsa. ¶ Trāsacta vo
42a die adbibitū fuit ei farmacū extrabendo euacuās ex tot
refacto reubarbaro cū syrupo de myrto ⁊ eľario dyaprunis
simplici. Et ita post illi9 euacuationē nōbiliter alleuiata fuit
febris ⁊ accntia oia remissa fuerunt intantū q maximuz ar-
gumētuz de spe sue sanitatis future recepi. ¶ Potuit autez
spasmus ille contigere uľ qz mā que carabitū efficiebat a vtu
te trāslata fuit ad neruos interiores per nucbaz ⁊ effecit spa-
smū. ut colligendū est 2a tertij. caþ de spasmo. uľ qz ps māerū
que in pectore cōtinebat ⁊ erāt añtes cāe febris a vtute cre-
tice pmutate fuerūt ad neruos. uľ q utrūqz siľ accidit. Ratio
nabili9 aūt est ꝯcedere spasmuz fuisse accn̄s carabiti. qm̄ sicut
fuerūt alleuiata accntia frenesis ita spasmus deficiēdo pcede
bat. ¶ Postq̄ aūt in cura bui9 viri pcessum fuerat usqz ad
diē trigesimūquartū. ⁊ iā remāserat ꝯctio in manib9 ei9 pue-
nit ei uľi palisis dextri lateris cū puatiōe sensus ⁊ mot9 i to
to latere illo itantū q ēt in toto magno pede sinistro palitica-
tus erat. Potuit aūt palisis in boc viro ꝯtigere. aut qz in cere
bro ei9 latētes erāt māe flatice aquose multe ⁊ nō expelleban
tur añ boc tēpus pluribus ex causis. Pria est qz virt9 magis
erat intēta ad regimē apatis ⁊ māerū añcedētiuz eius a qb9
magis molestabatur. q̄re non poterat utrāqz mām expellere
¶ Scōa cā qz mā illa flegmatica magis ibibita erat q̄ mate
ria cbolerica. ¶ Et si argueretur contra boc. qz materia cbo-
lerica penetrabilior est caliditate subtilitate ⁊ mobilitate
suis. ergo magis erat profundata. ¶ Huic dicitur negando

ꝯsequẽtiā. neq; eni mā cholerica que erat ꝯiũcta cũ apostemate erat alibi ꝑfũdata magis ꝙ in pte apostemata. ¶ Et iterũ ãncedẽs cã si qua remãserat nõ poterat ita ꝓfundari: qm̃ ipa cõtinebat in uenis. ¶ 2ª cã est. q2 mã flegmatica adhuc aquosa lz sit grossior cholerica. tñ q2 ipa est viscosa ꝛ frigida. iõ uebemẽti⁹ ꝛ lõgiori tpe ꝓfundata fuit. ¶ 2ª cã p̃ncipalis pp quã mã que. palisim efficit nõ p̃us tpe expulsa fuit eẽ potuit: q2 maior fiebat distractio spũum ab alijs locis v̾sus locũ apostemosũz pp tristẽ sensationẽ que ibi itẽsiue maior erat et extensiue. ¶ Et 3ª cã p̃ncipalis fuit q2 fortasse mãe ille flatice aquose, in cerebro gñate fuerũt postꝙ spasimus ꝛ accñtia syrsen alleuiata fuerãt: pp eni debilitatẽ cerebri aquositates m̾lte in eo genite ꝛ cõgregate fuerũt ex debilitate trãsmutationis alimẽti in substãtiã ꝓpriã. ¶ Et 4ª causa iterũ potuit eẽ propter debilitatẽ digestiue p̃me in stõcho ꝛ secũde in epate. igit̾ gñate fuerũt flegmatice que sil̾ cũ sanguine trãsmisse fuerunt ad caput aut saltẽ per modũ euaporationis illic multiplicate fuerũt. Vñ si oẽs iste q̃tuor cause siue ipaꝝ aliq̃ uel alique cõtigerint manifeste ꝓbatũ est huic viro laborãti egritudib⁹ calidis supuenisse paralisim que est egritudo frigida mãliter ¶ Propter qõ correlarie concludit̾ ꝙ vix mirabile est ꝙ iste vir euasit discrimina tãta. ¶ 2° q2 nõ fuit sanitati restitut⁹ in breui tpe mẽbra ei⁹ p̃ncipalia duo per se fuerũt manifeste lesa. s. cor ꝛ cerebrũ a qb⁹ debilitas ꝛ egritudo non ita facile remouent̾. ¶ Seqt̾ur 3° ꝙ egritudines hui⁹ viri ita paulatīe quotidie remouent̾. qñ eni nerui magna ꝯtione ꝛ multo tpe spasmati fuerũt. nõ nisi cum magna difficultate ꝛ in lõgo tpe restaurari p̃nt. ¶ Et sequit̾ ultimo ꝙ rõnale est ꝙ ip̃e ad pristinã sanitatẽ cõplete reuertat̾: eo q2 mẽbra ei⁹ successiue cõtinue meli⁹ flexibilia ꝛ sensibilia reddunt̾. ¶ Res igit̾ hui⁹ viri adeo clare ꝛ disputatiue determinata est pp diuertere linguas ignorãtiũ qui fabulãdo cũ mulierib⁹ ꝓphetiçare ꝛ enũtiare uolũt de egritudib⁹ ea que ipsi nõ viderũt neq; vnꝙ̃ itelligẽ potuerũt defectu speculationis in medicinali sapiẽtia ꝛ in quotidiana rõnali expiẽtia sedẽtes ituẽtes, ad pauca ispiciẽtes de facili enũtiãt. ꝑ de gñatione ꝛ corruptione.

Secũda võ p̃ncipalis dispositio que remansit in viro isto est oppilatio in epate ei⁹ ꝛ renib⁹ vicissitudinaria: ita ꝙ qñq; oppilatio est in cõcauo epatis ꝛ nõ i gibbo. ꝛ tũc accidũt ei tẽsio sub hypocũdrio dextro cũ põdẽ ibi ꝑcepto. ꝛ fluxus fiũt chilosi ꝓpterea q2 per meseraicas partes chilus in cõcauũ epatis recipi nõ põt cũ loc⁹ ille sit oppilat⁹. g̃ retrocedit chilus ad itestinoꝝ cõcaua. qui cogn̾scit̾ ex albedine ꝛ subalbedine fluẽtis mãei. ꝛ hoc qñ chilus p̃uã ꝯxit morã. Si aũt ampli⁹ in illis cõmoraret̾ tũc fieret aliq̃liter subrube⁹. ¶ Cũ aũt oppilatio fuerit in gibbo epatis grauedo sentit̾ in loco posteriori opposito hypocũdrio dextro cũ tẽsione ꝛ põdẽ ad iferiora: ꝛ tũc urine fiũt colore ꝛ substãtia elemẽto aque sil̾es ꝛ oi fere cõtẽto ꝓuate. ¶ Et si cõtingat oppilationẽ tã in cõcauo ꝙ in gibbo adesse. p3 ꝙ cogn̾scet̾ per signa cõgregata ex utrisq; p̃dictis. Et raro ꝯtingit h̾is oppilationẽ tãlẽ utriusq; ptis epatis euadẽ febrẽ putridã. Ex istis tanꝙ fũdamẽto appet itelligi posse uarietatẽ dispõnũ epatis hui⁹ viri ¶ Adhuc iterũ frequẽter cõtingit in hoc viro nõbilis oppilatio in rene dextro ei⁹ ꝛ aliq̃liter in sinistro. lz min⁹. cuius cã mãlis est flegma mucillaginosũz cõmixtũ multitudini harenarũ que due mãe cũ pmãserint in cõcauo renũ aũ colatoriũ pãniculũ extẽdẽdo uel grauitãdo dolorẽ efficiũt ibi difficiles satis. ¶ Si aũt cõtingat mãs illas diu retineri sup colatoriũ pãniculũ. tũc ꝓpter ꝓhibitã euẽtationẽ ptiũ itẽdit̾ ibi caliditas que est efficiẽs causa dolorũ in p̃dicto loco. ¶ Veruz q2 materie in p̃dicto loco retẽte sunt multe ꝛ ad retẽtionẽ earũ acgrit̾ mala cõplexio subito alterãs. idcirco dolores in renibus eius ꝓueniũt a duplici cã simul. s. a mala cõplexiõe ꝛ a solutione cõtinuitatis in renib⁹ ipsius. Hoc aũt totũ declarat̾ a posteriori. qñ qñ eidẽ applicauimus diuersiones cũ euacuatione. stati euacuata mã cessauerũt dolores ꝛ remota fuit ois mala cõplexio in renib⁹ pexñs. Hec in sũma est hui⁹ viri dispõ

Remãserũt aũtẽ in eo duo qbus p̃ncipaliter attẽdendũ est. Primũ est impotẽtia debite extendendi dilatandi ꝛ ꝯhendi digitos manuũ. 2m võ mala dispositio renũ ipsius que qñq; dolores fortes efficit in eis. qñq; võ est cã generatiõis lapidis in renib⁹ ꝛ cõgregationis ꝛ augmẽti ei⁹ in eis. ¶ Vñ manifestũ est ꝙ vir iste idiget regimine ꝑseruãte ipsũz ab euentu nocumentoꝝ capitis ꝓpter que corruptio fiat in opationibus imaginatiue ꝛ cogitatiue potẽtie. de qb⁹ in p̃mo capitulo dictuz est. ¶ Indiget 2° regimine ꝑseruãte ab euẽtu oppil̾onũ in epe ꝛ renib⁹ ei⁹. ¶ Indiget 3° regimine mũdificatiuo renũ ab harenulis ꝛ lapillis ¶ Ex qbus sequit̾ ultimo ꝙ ꝙ̃citius est possibile ꝓuidẽduz est istis dispositionibus diligenti solertia ꝛ consuetudine applicationis remediorum ut infra scribetur.

¶ De cura per res non naturales. Cap. II.

Laq; pro regimine ei⁹ iuxta mẽsurã sex reruz non naturaliuz. premittendũ est primo ꝙ iste indiget regimine omniũ que leuiter calefaciant ꝛ exiccent ꝛ apiant oppilationes ꝛ mãs diuertãt a fixione eaꝝ in trãsitu ad neruos ꝛ caput ad epar ꝛ renes. ¶ Et ꝓpterea loc⁹ hitationis ei⁹ sit in aere mediocriter calõ ꝛ sicco. plus tñ declinãte ad caliditatẽ ꝛ siccitatẽ ꝙ ad friditatẽ ꝛ humiditatẽ. qm̃ friditas est augmẽtatiua cã mãeꝝ humidaꝝ: ꝛ mãe humide sunt cãe generationis fridaꝝ. friditas eni maior ꝙ̃ debet reddit corpus humidius ꝙ̃ opz. ꝑ cõpl̾onũ ꝛ p̃ma p̃mi cap̃ de cõplonib⁹. ¶ Stet igit̾ in camera oriẽtali ꝛ meridionali loco detecta ꝛ a terra eleuata que nullo mõ sit ꝓpinqua aq̃s neq; fluxib⁹ aq̃rũ lacunaꝝ ꝛ paludũ limosaꝝ. ꝛ caueat hitare camerã antiq̃s muris edificatã que hẽt reuolutiões lapideas. ꝛ euitet flatũ uẽti septentrionalis ꝛ occñtalis in ipa. ꝛ caput suũ pellib⁹ vulpinis aut de dossib⁹ varioꝝ ul̾ agninis cooptũ bñ teneat. ꝛ accendat in camera sua frequẽter ignẽ ex lignis abietis lauri carui iunipi ficus ꝛ similiũ. ¶ Pro 2ª võ re non nãli. s. pro cibo ꝛ potu. utat̾ pane recipiẽte duplũ fermẽti respectu cois panis ꝛ aliq̃liter hñte salis plus illo. ¶ Et utat̾ carnib⁹ vitullinis castratinis captinis. Carnibus võ porcinis ꝛ agninis recẽtib⁹ raro utatur nisi assatis uel frixis: aut non multũ pinguib⁹. De uolatilib⁹ utatur pullis gallinis colũbinis turdis merulis fasianis p̃dicibus ꝛ auibus minutis ꝛ carnibus salitis uti potest mediocriter ꝛ cõditis ex salita carne ꝛ lãdutulis ꝛ ꝯsimilib⁹ non ualde pinguibus uti põt. Auib⁹ võ degentib⁹ in aquis raro utat̾. ¶ Pisces võ cõuenientes sunt lucij capedani scardule marsiones: ꝛ reliq̃ in aq̃ petrosa viuẽtes ꝛ clara ꝛ munda a limositate omni. Vnũ tñ obseruando ꝙ semp fugiat neruosas ꝛ cutaneas aialiũ ptes ꝛ uentres oẽs ꝛ pedes ꝛ cerebra p̃ter cerebrũ leporis: qõ assatũ est sibi ualde ꝯueniẽs. ꝛ ꝓprie in dispõnib⁹ capitis p̃dictis. ¶ Legumina võ oia quãtũ ad eorũ substantiã nõ sunt ei laudãda p̃ter far pãnicũ ꝛ riçũ. brodia tñ leguminũ ꝛ ꝓprie decocta cũ saluia rosmarĩo qñ necẽ est attẽdere capiti ꝛ fenic̾lo petro. dauco. ꝛ haucia domestica in dispõnibus renuz fridis. Alia aũt legumina non placent. ¶ De fructibus aũt suo tẽpore cõueniũt ei cerasa dulcia ꝛ bñ solida. pepones ꝛ angurie: lz rarius: ꝛ ficus recentes ꝛ sicce ẽt ꝛ auellane ꝛ amigdale tenẽ ꝛ sicce ꝛ pruna recẽtia ꝛ pira muscata ꝛ vue albe modicum passe facte per cõseruationẽ earuz per aliquot dies acceptionis earũ a planta sua. Et põt etiaz comedere granata dulcia ꝛ muça. Reliquos võ fruct⁹ ut citonia granata acuta mespilla corbellos fugiat. pruna ualde acria ꝛ his similia pira ꝛ poma nuces ꝛ castanee mibi nõ placẽt. ¶ Pro cõdimẽtis aũt bonũ est ei oleũ oliuaꝝ. Itẽ oleũ de amigdalis dulcib⁹. Itẽ oleũ de nucib⁹. butyrũ aũt usus non placet mihi eo nisi ualde raro ꝛ in pauca q̃titate. ¶ Sapores aũt cũ aceto ꝛ succo arancioꝝ ꝛ granatoꝝ acriũ dulcorata cum çuccaro oẽs placent mihi. optimi sunt sibi ẽt lymones ifusi in agresta mediocris salsedis. ¶ Spẽs aũt cuz qb⁹ cibaria eius ꝯdiri p̃nt: sũt sic. çç. ciamo. gariofili macis nux mus. ꝛ his sil̾ia. Etiã plãte aromaticitatẽ habentes cuz cõuenienti

caliditate subtiliatiõe cũ aptione ɔueniũt ei. Herbe võ folia fructus ⁊ flores stipticitatẽ hñtes sicut rosa plantago sumach myrtus coriãdrũ ⁊ ɔsilia dimittant. Bonũ aũt est ei in oĩ ɔdimẽto uti croco coquẽdo uel miscẽdo cũ ɔdimẽtis. ¶ De cõditis võ placent mihi multũ solẽniter ⁊ oliue ɔdite ⁊ iringus et pastinace ɔdite ⁊ citrũ ⁊ cortices aranciorũ ɔditorũ. Inter reliq̃ võ singulare ɔsiliũ esset ei ⁊ secretũ magnũ ut inueniret xilobalsamũ ɔditũ: sicut portat de Damasco ⁊ uteret eo oĩ tpe accipiẽdo de ipo per tres horas añ cibũ ramulos tres uel q̃tuor capiti eñi neruis ⁊ mẽbris tremulis ⁊ clausionibus epatis et renũ mirabilr̃ ɔfert. Hec est sũma cibariorũ quibus uti potest. ¶ De potu aũt ei⁹ dicẽdũ ꝑ q̃ usus aque mellis quã eidẽ ordinaui nullo mõ dimitti debet. ꝑpriẽ tñ a pñcipio mensis octobris usq̃ per totũ mẽsem februarij bibat sola aut saltẽ maiorẽ ps ex ea. ita q̃ sit dupla uel tripla respectu uini ⁊ coquat ꝑm modũ sibi datũ ex aq̃ cisterne ⁊ melle ⁊ diligenter dispumãdo ipaz ¶ Uinũ aũt quo uti põt p intẽtiõe capitis ⁊ renũ sit uinũ substantia clarũ uel dyaphanũ odore suaue sapore delectabile nullo mõ ponticũ acre uel bruscũ ⁊ existat mediocris fumositatis. Et si ad aliquem saporẽ declinare debet melius est q̃ declinet ad dulcedinẽ. ꝑpterea q̃ tale vinũ plurimũ fundatur a substãtia nõ ualde subtili. ⁊ ẽt q̃ dulcedo ei⁹ arguit caliditatem nõ ualde intensam. vñ 3° Almanß. ꝑpone ꝑma. dulce calm̃ est. lz non multe caliditatis existat. Hic in sũma est modus regiminis huius viri per cõuenientẽ electionẽ mẽsurando sex res nõ nãles. vnde ad medicinalia trãseundũ est.

¶ De regimine per medicinalia. Cap. III.

Sicut appet in ꝑ cap. huius tractat⁹ regimẽ ex pte medicinaliũ itentionũ istorũ multipliciter partiendũ est. ¶ Opz eñi pñcipalr̃ attẽdere rectitudini cerebri ⁊ neruorũ orientiũ ab eo. ¶ Opz 2° rectificare stõchũ ⁊ eius ne gñet multitudinẽ aquosi flatis: cuius tãta quãtitas abũdat in eo q̃ ml̃totiẽs apto ore cum incuruatione capitis exit ab eo humiditas clara ⁊ tenuis uelut aq̃. Et hec quidẽ mã in cerebro multiplicata ualde facile euerteret ipm in paralisim. ¶ Opz 3° pñcipalr̃ mundificare renes eius a trũbis harenulis ⁊ lapillis ne firmet in eis lapis g̃minaret sibi picula nõ leuia ¶ Opz 4° pñcipalr̃ attẽdere spasmose dispõni que remansit in digitis ei⁹: ⁊ q̃busdã dolorib⁹ qui nõ raro apparẽt in brachijs: et extẽdunt usq̃ ad spatulas. ¶ Pro intẽtiõe võ ꝑma regimis p medicinalia octo describent ei remedia appropata. ¶ Pro dispõne võ stõchi scõa ꝑuidebit sibi. x. remedijs ɔuenientib⁹. ¶ Pro dispõne autẽ epatis ⁊ renum sex remedijs ꝑuidebit ei. ¶ Pro spasmosa võ uel dcta dispõne digitorũ quatuor ꝑuidebit sibi remedijs opportunis.

Itaq̃ pro expediẽdo ꝑmũ q̃tuor opz uti intẽtionib⁹ ad hoc necẽijs. ¶ Et ꝑma qdẽ intentio est prohibere augmẽtũ uel gñonez mãe in caliditate ⁊ pñcipalr̃ in cerebro. ¶ 2ª võ est mãs illas iã in capite genitas diuertere distrahentib⁹. ¶ 3ª võ est euãre ipas a capite. ¶ 4ª est cerebrũ ipz ɔfortare. ¶ Et ꝑm horũ cõplet rectificãdo malã cõplõne ipsius cerebri cũ purgatiõe ista facta a pñcipio mensis martij usq̃ ad medietatẽ aplis per hunc modũ. ℞. pillarũ aurearũ. ℈. ij. pillularũ cochiarũ. ℈. j. ref. forment pille. vj. ⁊ accipiant vno mane duabus horis ante diẽ parũ dormiendo post assumptionem imediate tardet cibũ hor. ad minus. v. ¶ Mane võ imediate sequẽti accipiat hunc potũ. ℞. aque cicoree lupullorũ ⁊ saluie añ. ℥. ij. ß. misce. ¶ Uel accipiat hoc. ℞. aque acetose nenufaris. añ. ℥. j. aque betonice. ℥. ij. misce. Nõ pono hic syrupũ ꝑp abomiatiõe quã hẽt ad eos: imo ad oẽs medicinas: recipiatur hoc digestiuũ saltẽ dieb⁹. vij. ¶ Octaua võ die imediate sequẽti purget cuz istis pillis. ℞. pillarũ de iera maiori ⁊ aurearũ. añ. ℨ. ß. h. p. lapidis armeni preparati. ǧ. iiij. accipiantur ⁊ obseruent post eas ɔditiones dictas de pcedẽtibus. Et per istũ modũ euãndi corpus ⁊ ẽt cũ infrascriptis ꝓhibet gñatio ⁊ ɔgregatio mãe in capite. ¶ Postq̃ võ mãe in capite ɔgregate minorate fuerit ꝑmissa purgatione iã predicta tunc distrahẽtur a capite per. xv. dies post purgatiões predictas applicando uentosas a 5ª die lunaris reuolutionis usq̃ ad. 14. eius que scarificet: ita ut sanguinis cõgrua q̃titas educat. ¶ 2° diuertitur mã cũ flõmia que respicit magis peccatũ q̃titatiuũ sanguinis ⁊ mãe cũ eo cõmixtarũ que nõ inueniunt in tali viro: ideo nõ pono regulã in ipsa flõmia. Et si vidissem opportunitatẽ ei⁹ incepissem ab ea ꝑus q̃ ab euõne premissa ¶ 3° diuertitur mã a capite ꝓuocãdo emorroidas fricãdo fieri cũ folijs ficus ⁊ cũ pãno bisello aspo uel cũ cortice alicui⁹ arborũ rugose uel cũ felle tauri. ¶ 4° distrahit mã a capite faciendo fricationes fortes extremorũ cum ligatura eorum. ¶ 5° võ distrahitur mã a capite cuz gargarismate facto ex aq̃ decoctiõis radicis ireos costi stapbisagrie betonice que calida accipiat. ¶ 6° diuerti põt mã a capite cũ pectinatiõe ⁊ fricatione capitis leni cum pannis calidis facta. ¶ 7° ⁊ ultimo distrahi potest mã capitis cum pillulis in cura dispositionis stomachi eius infrascriptis. ¶ 3m võ complet euãndo mãs a capite cũ purgatiõe parũ ante hãc dicta. ¶ 4m võ horũ cõplet ꝑ ɔfortãtia cerebrũ que multiplr̃ administrari pñt. ꝑ oĩ sero hora decubitus toti prore capitis aspgẽdo de hoc puluere quãtitatẽ sex granorum ordei. ℞. folij betonice origani calamẽti maiorane rosmarini. añ. ℈. j. folij ligni aloes. añ. ℈. ij. ro. spodij sandalorum amborum. añ. ℨ. ß. pulueriçentur ⁊ cõmisceant. ¶ 2m võ ɔfortatiuũ cerebri est odoramentũ ex ꝑdictis speciebus ligatis in syndone sepe odoratum. ¶ 3m võ cõfortatiuũ est. ut post cenam ⁊ prãdium accipiat. ℨ. ij. uel. iij. dyambre uel dyamusci que fiant ɔfectiones cũ çuccaro solido. ¶ 4° võ cõfortat cerebrum bis in septimana per duas horas post cibuz accipere. ℨ. j. auree alexandrine fermentate cum. ℥. j. aque betonice calefacte. ⁊ hec omnia instrumenta multuz efficaciter confortant cerebrum: ⁊ etiam neruos orientes ab eo uel a nucha. Et sic completur regimen eius quod est primum obseruandũ in cura dispositionum huius viri. s. appropriatum capiti ⁊ neruis eius. Opz autẽ intelligere. ix. remedia superius tacta colli posse in q̃tuor pscriptis intentionibus caput ⁊ cerebrum eius pcurantibus ⁊ neruis conferentibus.

Pro regimine võ stõchi huius viri obseruanda describãtur remedia quedam. ¶ Quorum ꝑmum est hoc. ℞. menthe ameos carui feniculi anisi. ℨ. ß. macis gariofilorũ puluerũ pellicularũ iteriorũ stõchi gallinarũ. añ. ℈. ij. fiat oĩu̇ per se puluis ⁊ cõmisceant de quo semp parũ ante cenam ⁊ prandiũ deglutiat quãtitatẽ vnius auellane cum modico vini uel hydromellis. ¶ 2m instrm̃ est ut semp post cibũ comedat. ℨ. ij. ɔfectionis dyacinamomi descriptione Mesue in antidotario distin. prima. ¶ 3m instrz est ut accipiat semper per tres horas añ prãdiũ coclear. j. xilobalsami ɔditi ut de ipo supra dictũ est de regimie p cibos. ¶ 4m est ut in oĩ cibario suo coq̃ faciat mẽtbã uel rosmarinũ. ¶ 5m est ut ad minus p duas horas post cenã deglutiat granũ vnum uel duos masticis clare ⁊ electe. ¶ 6m ut recordet saltẽ bis in septiana accipe. ℨ. ij. uel. iij. de electa aq̃ vitis. ¶ 7m q̃ recordet sepe ifundere corallũ rub. electum in vinum quod bibit uel in aquam mellis. ¶ 8m võ est ut singulis diebus faciat inungi stõchũ suum cũ hoc oleo diligenter calefacto. ℞. olei de mentha de origano ⁊ de mastice. añ. ℥. ij. gallie mus. ℨ. j. ß. ligni aloes. ℈. j. ambre musci. ana. ǧ. j. conquassentur simul in mortario ⁊ calefiant ⁊ inungatur cum eis stomachus a furcula usq̃ ad vmbilicum ⁊ ylia ambo. Et si infunderetur in tali oleo calido frustum lane ⁊ expressum poneretur super stomacho bonuz. ¶ 9m est hoc: ℞. masticis electi. ℨ. ß. aloes abluti. ℥. iij. menthe origani ligni aloes ana. ℈. ij. croci. ℈. j. salis indi. ℈. ij. pulueriçentur omnia ⁊ infundantur in. ℥. ij. succi endiuie: ⁊ totidem menthe ⁊ exponantur radijs solis aut ponantur in furno post extractionem panis ab eo usq̃ ad exiccationem ⁊ renouentur hi succi tribus vicib⁹: ⁊ de illa mã fiãt pille de oĩ. ℨ. vj. de quibus accipiat vnã parum ante cenam oĩ fine sex dierum. ⁊ põt etiam mane in aurora bis in mense accipere septem ex eis: ⁊ eleganter mundificant stõchum ⁊ caput ⁊ oĩa membra nutritionis

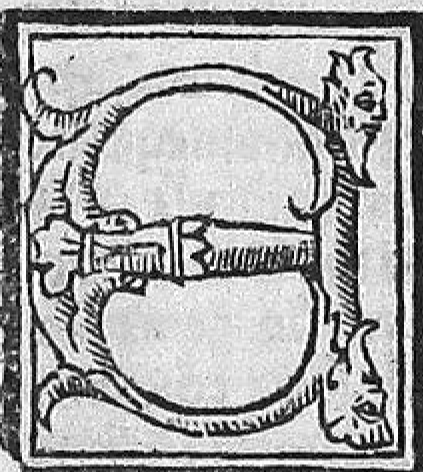
a superfluitatibus flatis et cholericis et alijs: et hec de scdo pnci pali regimine dispositionis huius viri sufficiant.

Pro medicinis vo que necie sunt p dispone epis et renu pmittendu est pmo q sicut appuit in scdo cap huius tractatus in renib9 hui9 viri frequeter adueniebant oppilones a materiebus flaticis et mucil laginosis que multiplicabant in epate et stomacho per viaz indigonis et nocumeta et faciebat in pdictis mebris ta oppi lspdo q alr alterado. Idcirco opz q medicamia que vtilia sut huic viro debet ee stochalia epica et renu mudificatiua. Et lz plurima pdictoz in duobus caplis imediate pcedetibus pos sint coferre stocho epati et renibus. hic tn ponaz tria medica mina cu vno annexo que multu oferut stocho et epati licet ap propriet epati magis. ¶ Quoz pmu est hoc. Rx. spice ma sticis succi eupatorij succi absinthij se. fenicli anisi. an. ʒ. ij. reu bar. electi. ʒ. x. pulueriçent oia p se et cu succis fiat troci. pond. ʒ. j. de qb9 in potu tribuat oi die. ʒ. ß. formatis in pillas. post eas bibat. ʒ. j. aque eupatorij cale et otinuet. x. uel. xij. diebus. Inueni eni in eis maximu iuuametu: et no est mirabile. sunt eni troci. descriptioe Rab 9o Almans. cap de debilitate epatis et apparet eoz iuuametu ex virtutibus coponentium. ¶ 2m vo pncipale remediu est cerotu hoc qd factu in figura lunari applicetur sub hypocudrio dextro et ibi adheres teneatur. cu ius descriptio. Rx. spice macis cypi squinati calami aro. cur cume. an. ʒ. ij. resine electe. ʒ. iij. dissoluat resina cum vino aro matico et incorpent cu. ʒ. j. cere. et cu incipiunt infrigidari ap ponant spes pdicte et incorporent sil ut predictu est. hoc eniz mirabilr ofortat epar oppilatu et a maeb9 fridis notabilr le sum. ¶ 3m pncipale instrm est q postq vir iste acceperit per x. dies uel. xij. trocis. suprascriptos: tuc oi mane in aurora ac cipiat tres de istis pillis sicut accipere debet trocis. supra scri ptos. Rx. seis agareschis et estacetosa minoz spes lappacij in pratis inueta. ʒ. v. laccep reparate reubarbari succi eupatorij anisi spice an. ʒ. j. pulueriçent per se et fiant trocisci cuz succo eupatorij ex quibus forment pille tres de. ʒ. ß. et dent cuz. ʒ. j. aque eupatorij. Et isti meliores sunt ad ofortandum epar prohibedu gnatione maeru fridaru et oppilonu in eo et in sto cho et. et ipoz descriptio colligit in antidotario diuisionu Al masoris. cap 19o. et descriptione finali. Scio etia q si vir iste utatur sepe comedere sex uel octo auellanas in fine prandij et cene mirabiliter confortant epar.

Cum aut appuerint dolores in renib9 ut sepe otingit in eo fieri tuc triplici instro pcedat sm hunc moduz. ¶ Primo fiat sibi clistere istud. Rx. paritarie recentis fenicu li folioz apij malue et mercurial an. M. j. ß. coquat in suffi cieti qtitate aque usqzquo fiet bn viridis. deide cu expssione platap recipiant hui9 decoctiois. ʒ. xv. olei de sisamo. ʒ. iij. sa lis gême. ʒ. j. cassiefistule bndicte et çuccari ru. an. ʒ. ß. et clisteri çetur mane et sero ante cibuz accepto clisteri per tres horas. ¶ Post puocet ei uomit9 hoc mo. Rx. aque decoctionis gno ru raphai comestibilis. ʒ. iiij. mell. ʒ. j. aceti. ʒ. j. ß. misce et tepi du det in potu et post media hora cu digito fiat titillatio in ra dice lingue aut iponat ibi pena itincta in oleo et puocabitur uomit9. ¶ 3m instrm pncipale eductiuu trubroz et flatu hare naz et lapilloz est hoc. Rx. aque sparagi milij solis et saxifragie an. ʒ. ß. vitri cobusti. ʒ. j. misce et totu calm accipiat est eni po tes eductiuu. ¶ 4m istrz est ut emplent renes cu seie lini bulli to cu recetibus folijs apij que cotrita calida renibus applice tur. Hec de tertio principali regimine.

Iam vo odeces est expedire caplz qrtu videlz ponere re media rectificatiua manuu que sm pte octe rema serunt. p qua dispone tria pono singularia remedia. et pmuz qde est hoc. Rx. amurce olei de sisamo de amigd. dulcib9 et de ireos an. ʒ. ij. vngueti agrippe. ʒ. j. ß. oquassent sil. et de hoc li niant man9. ¶ 2m instrz pncipale est hoc. Rx. bdelij mollis et subalbidi. ʒ. ij. armoniaci storacis liqde. an. ʒ. j. visci quercini ʒ. iij. olei facti de sublimatione picis. ʒ. ij. dissoluantur et incor porent sil cu sufficieti qtitate cere et fiat vnguentu molle de quo qtuor vicib9 in die calo actu iungant membra lesa et sup ponat eis cotu uel lana no abluta calida. ¶ Ultimu vo me dicame mirabilis oponis est hoc. Rx. galbani armoiaci bde lij molliu et bn pinguiu. an. ʒ. iij. medulle cruriu bouz. lib. j. co quassent oia simul in mortario: et fiat massa vna ex eis dilige ter incorpatis: et sic remaneat sub radijs solis uel in loco calo salte per. xv. dies. deinde tuc sublimet per alebicu vitreu et col ligat huiditas que descendit ex qua actu cala inungant me bra bis uel ter in die nali: et coopiant coto uel lana calida: ut ia dictu est: et non dubito q miseratione diuina subueniente ad pristinam sanitatem reducetur ad laudes ppetuas. Ame.

Consilium. 282. De quartana continua.

Ex his que mihi inotuerunt per infor mationé seriosissime datam ap paret q vir iste laborat febre continua p portionali de melancholia: sm coem eius denoiatione quartana cotinua denoiata. ¶ Est eni oi die febries ut post die, primo mihi manifestu fuit ex uelocitate et freque tia pulsus multum eleuatis: et erit et inter magnitudine et puitate mediocris: uelocitas eni et frequentia pulsus differentie sunt no oueniétes etati decrepite viri san guinei et adhuc cholerici naliter se habetis: eo qz post etatem osistentie calitas incipit notabilr diminui et augetur et in hu mano corpe flatice mae remittentes necitate euetadi: ut patet pma pmi. cap de etatibus. Si igit in etate primi senij que im mediate osequitur osisteriam caliditas est diminuta ad qua sequitur raritas et tarditas in pulsu: apparet q longe fortius ocedi debet q in etate decrepita no saluabuntur oie tales. s. uelocitas et frequetia: et virtus satis eqliter costat respectu de crepiti et organa motus sunt obedietia Igit si ueniunt in ta li etate uelocitas et frequetia opz q attribuant alicui cae et no lapsui nali: ut ia appet. ergo lapsui preter nam: sed nullus la psus alter in eo appet q fe. Igit ex uelocitate et frequetia pul sus que oi die in eo appet arguit ipsuz ee febrieté. ¶ Ampli9 si in tali etate pulsus se naliter hntis debet ee puus. Igit in eo de no febriente pp debilitate virtutis debet esse minor: sed ia pulsus ih eo magis mediocritati attinet q puitati. Et forsas sis sibi magnitudini. ergo huius magnitudinis assignanda est causa: sz nulla altera vr posse adduci q necessitas aucta su pra teperametu suu. Et hec quide necessitas non est naliter se hns. Igitur prouenit a febrili caliditate. ¶ Si igitur ex oib9 istis coponat vna ro. s. q pulsus eius aut est magnus aut sal te mediocris inter magnu et puu: et necessitate pter nam addi ta sup teperameto hois acquirit magnitudo uelocitas et fre quetia: ut pz 2o pmi. cap de causis contentiuis pulsus. Igit ex mediocritate magnitudie et frequetia pulsus huius nobilis opz ocedi ipsum ee febrienté et tales in pulsu oi die reperiun tur. Igitur oi die febrit qd fuit pncipalr declarandu. ¶ Hac et coclusione pbat signa plura. ¶ Primu qz per tactuz calidi tas aucta in huius nobilis mebris semp repitur. ¶ 2m qz af fuit vigiliaru multitudo oi fere tpe preter naz in pncipio typi ¶ 3o instatia sitis ad siccitate et amaritudine tedetis. ¶ 4o in quietudo qua sepe in nocte passus est. ¶ 5o urinaru tinctura notabilr eleuata respectu sue etatis. ¶ 6o fluxibilitas vetris cu quada punctione circa intestinu pcepta que oia caliditatez intensam vident arguere: et non nisi febrile: quare et c.

Restat aut declarare q hec febris ad melicas reducen da sit. hoc aut ex fundamento theorico satis fa ciliter vinci potest. ¶ Primo qm exacerbat de 4o in 4m diez quod est pprium melie et non alteri. ¶ 2o quia adhuc videtur concurrere accidentia typorum que sunt satis longa. ¶ 3o qz usus regiminis ad adustionem tendetis videtur hoc persua dere: qm ex parte cibi et potus videt in eo posse intelligi apti tudo generatiois materiei aduste. ¶ 4o ofractio ul lassitudo que in pfundo oluz fere mebroz repitur. Et plra alia addu cere possem pp longitudine dimissa: qre ut ex predictis appet

hec febris est cōtinua ex primo discursu. z nō videt altera q̄ melācholica ex secūdo discursu. Igit est cōtinua quartana.

Unde oportet itez ipsaz ad suaz reducere causam. Neqz eni vi q̄rtana ɔtinua a melācholia naturali ꝓueniens. ꝑ ppter tincturā urine que itēsior est citrina: ita ut sit subrussa. Itez ex breuitate durationis accidētiū principij exacerbationis. Itē ex lenitate eoꝝ uel facilitate absentie eoruz Si enim materia melica esset nālis nō essent accidētia typorūita leuia nec paꝝ durātia pp duritiē uel terrestreitatē mãei zreliq̄ signa que essent materiei melancholice nālis propria. ¶ Et pari ratione declarari posset q̄ mã antecedēs hui⁹ feb. nō est melica genita ex adustione san. Neqz melica ꝑter nām ppterea q2 nō inueniunt signa acuitatē uel furiositatez mãei notabilē ostendētia. Neqz ēt credi potest mãz hui⁹ febris esse melīaz genitā ex adustione flatis soli⁹: ppterea q2 hic nō apparent signa caliditatis preter nām ualde itēse ꝑsentia: neqz preterita: neqz passus est fortia exercitia: cibaria notabilr cala uel febres ꝑcedētes: q̄re ex ꝑdictis a sufficiēti diuisiōe vi deducēdu zeē q̄ mã antecedēs hui⁹ febris est melia genita ex adustiōe cholere vitelline: aut saltē cū notabili flate cōmixte.

Unde ex ꝑdictis facile intelligi potest regimē curationis eius: qd̄ gratia breuitatis reduco ad. xij. principalis in eo cōsideranda uel mēsurāda. ¶ Primū itaqz hoꝝ est. ut regimen ei⁹ ex parte sex rerū non nāliū inclinet adifridationē z humectationē cū aliq̄li subtiliatiōe z aptiōe cōmixtā sic oia cibaria ei⁹ oporteret coq cū radice cicoree: z altera radice feniculi: z esset regimē refractū ex caliditate z friditate cuz aptiōe. vñ bleta spiachia: portulaca: lactuca cū folijs petro. z boragis in cibis posita: eēnt ei cōueniētia. ¶ 2ᵐ ꝑncipale in eo obsuādū est uētris lenitas: que lz fieri posset cū ꝑdictis cibarijs z cū mulsiōe seu z coluz: tñ meo iudicio ɔueniēti⁹ fieret dādo ei i medijs tertijs i potu. ℥. iiij. aque decoctiōis foliōꝝ sene cū folijs mercurialis uolubilis ul' blete: aut saltē cū folijs viol. z boragis. ¶ 3ᵐ ꝑncipale est: q̄ mã digerat: z nulla in ipō vi mibi medicina ɔueniētior q̄ aq̄ lactis capni. de q̄ in potu dent in aurora. ℥. iiij. omni mane: z digerēdo mãz iuuabit ad 2ᵐ ꝑncipale ꝑmissuz. ¶ 4ᵐ ad hācitentiōez ɔueniens z ad ɔfortādū v̄tutē est usus hui⁹ mixtionis. ℞. conserue buglos. z boragis. añ. ℥. j. ʒ. pulueris margaritaꝝ. ʒ. j. violaꝝ: floꝝ boragis: capil. uene. añ. ʒ. j. fragmētoꝝ saphiri: z smaragdi. añ. ℈. j. fiat elariū cū syrupo de corticib⁹ citri. aut saltē cuz violato. ¶ 5ᵐ ꝑncipale est: q̄ stōchus omni mane vngat cuz hoc vnguēto. ℞. olei citonioꝝ de mastice. añ. ℥. ʒ. olei liliorum alboꝝ. ℥. j. masticis: cyperi: squinãti: lābrusce: coralloꝝ alborū. añ. ℈. j. gallie muscate. ʒ. j. cere. q. s. fiat vnguentū molle. ¶ 6ᵐ ꝑncipale est: q̄ spina eius omni die ter extra horā ꝑncipij exacerbationis iungat cuz isto linimēto. ℞. olei amigdalarum dul. ℥. j. olei de nenufa. de florib⁹ cucurbite. añ. ʒ. vj. amili. ʒ. j. se. lactu. portu. ana. ʒ. j. cere. q. s. fiat vnguentum molle. ¶ 7ᵐ principale est. si uentris stipticitas apparet: ut clisterizet cuz hoc clisteri: lz mihi magis placeat lenitio cum ꝑdictis. ℞. viol. florū boraginis capil. ue. foliculorum sene. ana. M. j. malnarum: blete. añ. M. ʒ. olei violaruz de sisamo. añ. ℥. j. ʒ. pulueris çuccari. ʒ. j. vitellū oui numero. j. sal cois. ʒ. ij. fiat clistere. ¶ 8ᵐ ꝑncipale est: ut si apparerēt signa necessitatis eradicādi mãm detur ei hec medicina. ℞. aque decoctiōis prunorū z sebestē. ℥. iij. māne electe. ℥. j. ifundant in sero: z in mane colent z colatura exhibeat. ¶ 9ᵐ ꝑncipale est: ut exhibeatur ei post cibū hec cōfectio pp iuuamēta nota. ℞. tragee cuz gēmis. ʒ. iiij. troci. de viol. specieꝝ triasandaloꝝ absqz caphora. añ. ℈. ij. icorporent spēs iste cū ꝑdicta coctiōe: ut in fine coctionis çuccari illi⁹. ¶ 10ᵐ ꝑ́pale est: ut pp defēsionē corpis a latiōe fumoꝝ male q̄litatis ad ipsum: fiat ei sacculus iste quem maiori pte tēporis ɔsutū portet infra vestezsup sinistra mamilla. ℞. specieꝝ elarij de gemmis. ʒ. ij. spēꝝ letificātis Almanś. ʒ. iij. trocis. de violis de spodio cum se. acetose. ana. ʒ. j. ʒ. fiat sacculus quadratus ſm consuetudinem. ¶ 11ᵐ est: q̄ sepe in die exhibeatur ei hec mixtio. ℞. aque ordei sil' cocte cum floribus boraginis recentibus cyathum. ʒ. sy. de ribes uel de berberis. ℥. ʒ. misceat z exhibeat ei ut dictū est: Et si viderent istare signa maioris feruoris ꝑñt, ei exhiberi cū aq̄ ordei. ℥. iij. uel 4ᵒʳ sy. acetositatis citri uel de lymonib⁹ z siliuz. ¶ 12 z optimū est: ut in mane aliq̄n det ei hic pot⁹ solū gr̄a digōnis. sed lenitiōis z ɔrietatis ad mām ex q̄litatib⁹ ꝑmis secdis z tertijs. ℞. succi granatoꝝ dul. ℥. ij. aque capill. ue. ʒ. j. ʒ. misce. Hec igitur sunt que mihi securiora z saluiora magis in hac dispositione videntur.

Cōsiliū. 283.

De ethica cū uehemētia sitis z caliditate partiū renū z totius spine z sudore dyaforetico: z de fistula in coxa z sciatica.

Licet Ulcus siue Fistula ꝓfūda satis in coxa hui⁹ viri sit. Ad illius tñ curationē nō est mea intētio ꝑncipalis: eo q2 nō mouēt me accidētia doloris neqz multitudis virulētie aut corruptionis uel fetoris illi⁹: q̄re illi fistule solū itēderē cū iunctiōe ipsi⁹ facta cū oleo de pice uel de terbētina: aut cum oleo de mastice. ¶ Neqz ēt ꝑñr videt mihi opportunū itēdē ad sciaticā nisi doloris uehemētia ipelleret ad illud: z hoc stāte ꝑcipue itēderē ad illā cū spōgia sibi applicata: z cū iunctione olei sibi ordinati. ¶ Igit ꝑncipalis intētio mea est ad febrē que idubitāter etbica est z secūde spēi: z utinā sit non cōfirmata: q̄m si talis eēt: despar⁹ oino eēm de curatione illi⁹ Juxta sermonē Auic. ꝑᵒ q̄rti. tractatu 3ᵒ dicētis. Et finis adu bul. i. secūde spēi ethice nō recipit. curationē nisi de⁹ uoluerit. Lz ēt ad spēm curationis hui⁹ dispōnis pauca me motiua inclinēt: imo vnicū fere videt spēi curationis ipsi⁹ argumētum qd̄ est tenor v̄tutis adhuc ɔsistētis mediocriter. Tēpus aūt anni cōsistētia nālis ei⁹ cōplexio z cōpositio ad refactionē inclinata: lōgitudo egritudis: multitudo accñtiū z egritudinū: z coꝝ fortitudo me distrahūt a uera cōfidētia sperādi de salute. plura alia motiua paria istis adduci pñt. Neqz eni asperitas in supficie cutis pulnerulēta iā apparēs cōcauitas oculoꝝ arefactio nō solū carniformib⁹ uerū ēt solidis ptib⁹ iā coicata ut sensus ostēdit z visus z tact⁹ vident eē signa ꝑme speciei huius dispōnis imo secūde: z magis finis eius q̄ ꝑncipij uel augmēti: ut hinc inde plures ex auctorum sententijs emolliri pōt. quare ex his oibus z similibus facilius cōuinci pōt argumentū casus q̄ recuperāde salutis.

Si tamē Rōnib⁹ z auctribus illustriū auctorū aliqd de sperāda fundamētū elici pōt vi in his intētionib⁹ eē cōprehēsum. ¶ Et p⁹ q̄de est uelox z ampla humidi nutrimētalis exhibitio uelocis z exuberātis restaurationis effectiua cū mēsura tñ ita discrete applicata ut virtutis fortitudo quāta est ipsam tolerare possit. ¶ 2ᵃ uo itētio ꝑncipalis est extinctio ideficiētis flāme que ipm resoluit z ɔsumit z remotio positiue siccitatis que iā fixa. z habituata est: z illō q̄de fieri oportet cū ifrigidātib⁹ z humectātib⁹ corpus ei⁹ nō solū substātifice: sed ēt q̄litatiue. ¶ 3ᵃ uo intētio in hoc necīa est accidētiū correctio: quoꝝ paulopost memoria fiet.

Primā Autē itētionē cōplet administratio ciborū et potuū in pauca q̄titate amplissime nutriētiū ut aqua carnis quā nūc intelligo brodiū carniū pulloꝝ iuuenū: aut lactētis, vituli: aut agni: aut castratoꝝ iuuenū. Similiter z aq̄ dissolutionis carniū iuuēculoꝝ fasianoꝝ pdicū z iuuēcule originis: que tamē oia intelligo alterari debere cū decoctione folioꝝ atriplicis: cucurbite lactuce portulace z siliū ¶ Propter hec aūt iter reliqua melius istoꝝ cōpletiū hanc intētionē est admistratio lactis capni aut asinini: z vniulr loquēdo optimū eēt si posset ab ubere suge lac humanū. In his eni duab⁹ spēb⁹ lactis est ultimatū curationis fundamētū si fuerit in eis possibile curationis igeniū. ¶ Modus aūt exhibitionis lactis securior est: ut in plures spargat exhibitiones magis q̄ amplā q̄titatē ei⁹ exhibēdo sel. prius eni spargere cū debilitate v̄tutis est melius. ut p⁹ quarti. cap de cibatiōe:

febricitātiū colligēdū. Mēsura itaqꝫ ipsius regularis ꝛ rōna
lis poterit eē ista, ut mane in aurora exhibeat̄ ei lactis ex aīa
li nouiter accepti nōdū aliq̄ aerea qualitate vitiati mensura
cyathi. ʒ. uł. ℥. iij. ¶ Silr̄ ꝛ de ipo q̄tuor alijs vicib⁹ in die nāli
exhibeat̄ q̄titas maior p̄dicta. ita q̄ in die nāli qnquevicib⁹
accipe pōt de eo: ita q̄ mēsura 2ª vice exhibita parumper exce
dat exhibitionē p̄mā: ꝛ sic de alijs. intātū q̄ singula vice ex eo
exhiberi pōt usqꝫ ad q̄titatem triū uel q̄tuor. ℥. ꝛ est mēsura
tertie uel q̄rte ptis libre. ¶ Deinde post exhibitionē ei⁹ p qua
tuor horas cibet̄ cibo parū solidiori ptisana ordeacea facta
in iure carniū ante scripto uel iusculo de amilo uel subtili ci-
bo christianoꝝ panatella noiato: q̄ōcūqꝫ tñ p̄dictoꝝ exhibeat̄
alterādū est cū p̄dictis ꝛ pp̄e cū olere iamēo: in quo multū cō
fidit Serap̄ 6º breuiarij. cap̄ de cura ethice. ¶ Cib⁹ ēt fact⁹ ex
deco. granorū almes dissolutoꝝ in brodialibus p̄ractis ual-
de ꝯueniēs est: sunt aūt almes noiata pisa in marchia taruisa
na. Et scio ego q̄ si coquant̄ ultiate in aliquo lacte de p̄dictis:
vident̄ eē potēter restauratiua. ¶ Frequēs ēt admistratio ce-
rebelloꝝ ꝛ testiculpꝝ pullorū vituloꝝ ꝛ mamillares partes la
ctētis vitule magnā habēt potētiā restaurādi amplissime nu
trimētū. Caseus ēt recēs p̄mi aut scdi diei sue etatis nullo sa-
le alteratus est ei ꝯueniēs. Et lac ēt cū cibis coctuꝫ: ꝛ recocta
cū aqua lactis ꝯueniēs est ei: ꝛ pp̄rie magna iminente stiptici
tate uētris. ¶ Potus aūt ꝯueniēs est ei aq̄ ordei aut aq̄ cū pe-
nidijs ꝛ ordeo cocta: ꝛ pp sublevationē v̄tutis ampliorē exhi
beat̄ ei vinū albū in colore: subtile in substantia: ꝛ ab oī fecali
pte optie expurgatū: sapore dulce nullo mō acre uel pōticū ꝛ
frangat̄ ei⁹ fumositas cū aq̄ cisterne p̄cocta aut sine coctione
si bñ subtilis fuerit. Nō laudo tñ ut ei exhibeat̄ in potu vinū
extra cibū sed aqua ordei cū penidijs tūc est utilior ei. hec de
intentione prima ꝛ scdacomprehensa sufficiant.

Pro 3ª aūt intentione: lꝫ accñtia multa marasmodeas dis
pōnes cōcomitari solētia inueniant̄ a sapientibus
scripta: solum tñ ad illa intēdā que videntur huic viro mole-
stiā inferre: ꝛ sunt tria. ¶ Primū est uehemens sitis ꝛ exicca-
tio ptiū oris ꝛ gutturis. ¶ 2m est uehemēs caliditas ptium re
nū: imo ꝛ toti⁹ spine que p̄uenit ex forti ebullitiōe in sangui-
ne uene chilis per totā spinā protense. ¶ 3m est sudoris uehe
mentia que fortassis vꝫ ingredi capitulū dyaforetici sudoris.
¶ Primo igit̄ accñti subueniēdū est cū frequēti exhibitione
iulep sibi ordinati accepti simplr̄ cū eq̄li aq̄ cisterne sūpradi-
cte. ¶ Et si illud nō videret̄ sufficienter satisfacere exhibeat̄
ei istud loch: de quo fere semp teneat in ore suo ꝛ trāsglutiat.
℞. mucillagis granoꝝ psilij parū aq̄ tepida macerati mucil-
lagis se. citonioꝝ. añ. ℥. iij. vini ḡnatoꝝ. ℥. ij. çucca. cādi. ℥. j. ß.
amili. q. s. ad glutinositatē: ꝛ fiat loch ultiate ꝯtritiōis in mor
tario facte. Et si uelis māꝫ hui⁹ loch reducē ad iulep. fiat illō
sup addēdo aque portulace ꝛ aque angurie. añ. ℥. viij. ꝛ leui co
ctiōe coq̄nt̄ ꝛ clarificent̄ ꝛ sepe ex eo in potu accipiat cyathū
ʒ. ¶ Frequēs ēt retētio folioꝝ recentium lactuce aut portula
ce in ore potēter flāmā a p̄dictis partib⁹ aufert. ¶ 2º v̄o acci-
dēti prouidendū est cū iunctiōe sibi iaꝫ ordinata saltē septies
in die nāli facta. ¶ Frequēs ēt irroratio spine sue facta cū la-
cte cuiuscūqꝫ spēi frequētādo remediū est efficax. ¶ Scio ēt
ego q̄ si spine ei⁹ applicent̄ recētia folia nenufaris: ꝛ sepe re-
nouent̄: oēm malā cōplōnē calam ab illis eijciunt. ¶ 3m v̄o
p̄missuꝫ accñs q̄ō erat sudoris instantia p instrā alioꝝ duorū
accñtiuꝫ remotiua ēt curari pōt. ¶ Si aūt ei⁹ uehemētia pse-
uerarer: ita ut extinctio ex ipso dubitaret̄: sepe irroranda est
facies ei⁹ ex aq̄ rosaꝫ talr̄ descripta. ℞. aque rof. lib. j. cāpho-
re elec. ℥. ij. se. portulace sandaloꝝ ru. añ. ℥. j. amili. ℥. ij. terātur
oia simul in mortario forti ꝯtritiōe ex hoc aspergat facies spi
na ꝛ totū corpus. dimitto hic euentatiōes ꝛ flabellatiōes cor-
pori applicatas tanq̄ omnibus notas ꝛc̄.

P Reter illa que uobis alias scripta sunt debere
obseruari in cura febris ethice nobilio
genitoris ur̄i plura alia mihi occurrūt que hñt iuua-
mētū efficax q̄ñ ul̄ est possibile ex sentētijs sapiētū hincinde col-
lectis. ¶ Et p̄mū est aq̄ ordei cū v̄tute cācrorū que cū hoc q̄ō
est febris alterādo corruptiua ēt est ꝛ sufficiēter restauratiua.
Et lꝫ modus cōpōnis ei⁹ mltiplex inueniat̄ ab auctorib⁹. meli
or tñ cōpō ei⁹ est lꝫ hūc modū. Accipiat̄ cācroꝝ fluuialiū lib. ʒ.
ꝛ ifundant̄ in lib. iiij. aque cū vno pugillo cineris bñ cribel-
lati. Deinde cū steterint infusi per q̄tuor horas. fricent̄ cū eis
fricatione notabili. Postea q̄ter uel qnqes abluant̄ cuꝫ aqua
munda: deinde coquant̄ ꝛ cuꝫ cocti fuerint accipiant̄ caude
ille ꝛ minutiꝫ incise coquant̄ in lib. vj. aque ordei usqꝫ ad bo
nam dissolōnē carniū eoꝝ: deinde colet̄ aq̄ illa ꝛ exhibeat̄ in
potu horis ꝛ tp̄e: lꝫ nō deficiat ante cibū. Et si uelis hāc aquā
efficere magis alteratiuā ꝛ minus nutritiuā: coquant̄ p̄dicti
cancri integri absqꝫ incisione ꝛ leuiori decoctiōe. ¶ Ad hāc
ēt intentionē a pluribus sapiētū laudata est caro testudis flu
uialis p̄parata mō p̄dicto: uel in aqua cocta ꝛ comesta. ¶ Di
xerūt ēt nōnulli q̄ caro codiaꝝ elixataꝝ ꝯueniens est ethicis.
Sed ego nō inuenio hoc lta autēticū: ꝯueniūt eniꝫ magis dis
pōnibus epis a pp̄ria spē: ut pꝫ 9º tertij. cap̄ de rebus ꝯferen-
tibus epati. Cōsideratione aūt rōnali vident̄ ad hec cōueni-
re inq̄tū infrigidāt ꝛ humectāt cū restauratiōe aliq̄li. ¶ Etiā
pisces pui fluuiales ut marsiones: lucij: torrētine ꝯuenientes
essent quolibet mō p̄parationis eoꝝ preterq̄ cū aromatibus.
Non curo hic dicere q̄ a quibusdā laudat̄ de carne ranaruꝫ
hoc quidē nō est ita autēticū. ¶ Pro hac ēt dispōne ꝯuenire
pñt uarij modi p̄parationū ꝛ pp̄rie de iure carniuꝫ hedi uel
castrati iuuenū uel vituli lactētis facto ex carnib⁹ costaꝝ p̄di
ctoꝝ aialiū fm modum positū a Serapione 6º breuia. cap̄ de
cura hui⁹ dispōnis. ¶ Ego aūt in silī casu uti soleo restaurati
ua ꝯfectione fm hunc modū facta. ℞. pulpe carniū gallina-
rū uel caponū iuuenculoꝝ elixatoꝝ in aq̄ ordei lib. j. amili. ℥.
iij. olei recentis amigdalarū dul. lib. j. albuminū ouorū recen-
tiū numero. x. coquant̄ ergo simul remisso igne oleū cū ami-
lo ꝛ albuminibus ouoꝝ coctione adeo leui: ut non multū idu
rent̄ albumina. Deinde addant̄ çuccari al. ℥. viij. ꝛ ita leuiter
coquant̄ ut acq̄rāt glutinositatē: in fine v̄o apponant̄ pulpe
carniū p̄dictaꝝ minutissime ꝯtrite: deinde totū fiat ꝯfectio in
frustis lōgis uel alr̄ tuo mō facta. De hac ergo ꝯfectione ac-
cipiat eger ante ꝛ post cibū: ꝛ q̄cūqꝫ hora placet paꝝ ꝛ sepe ex
bibēdo ex ea magis q̄ raro ꝛ multum ꝛ inueni ip̄am effica-
cē notabiliter. ¶ Cōfert ēt huic itētioni ꝯfectio caloe a q̄bus-
dā noiata sauonea que coi appellatiōe hodie nūcupat̄ mar-
çapā ꝛ cōficitur ex oleo amigdalaꝝ dul. ꝛ çuc. albo cū amilo.
Et confert pp̄rie qñ febris nō est ualde intensa: tūc eni ꝯficiūt
ip̄am cū oleo nenufa. uel viol. uel de flo. cucur. ¶ Bonum est
etiam ad hanc intentionē cōditū de cucur. fm artem factum.
¶ Et preter ista semper sit sollicitudo in frequenti vnctione
spine cum vnguento alias scripto cū irroratione ipsius ꝛ ex-
tremarum ptiū ꝛ faciei cum aqua alias scripta: talis eni asp-
sio ꝛ irroratio viuificat virtutē ꝛ in febrib⁹ resolutā: ut pꝫ ab
Auic. 2ª primi. p̄ cap̄. In harena sepeliui. Hec sunt que preter
alias scripta illis adiuncta sufficiētia sunt in cura dispōnis
huius viri. Ad laudem dei. Amen.

Consiliuꝫ. 284. De ethica putredie complicata cum empimate ꝛ ptisi.

Egritudo hui⁹ viri q̄ꝫtū ad cogni
tionē ei⁹ nullā fere vide
tur ostendere dubitationē. Est eni cōplica
ta ex febre ꝛ mala cōplōne ꝛ solōne conti-
nuitatis in membris pectoris. ¶ Primuꝫ
quidem apparet ex caliditate fixa in corde
ꝛ toto corpore ꝛ ex caliditate fiente. calidi-
tas eni fixa educit̄ corpis ꝯsūptiōe que nō
fuisset rōnabilr̄ ꝯsecuta ad calitatē fiētē: saltē in tā breui tp̄e.
fiēs aūt calitas ei⁹ cognoscit̄ ex reuolutiōe poxismali ꝛ accñti
bus cōcomitātib⁹ p̄ncipiū poxismoꝝ nāliū febriū interpola-
tarū. Et ueniūt eniꝫ huic viro frigus rigor ꝛ horripilo diuer-
sis tpibus ꝛ horis diei nālis: ut qñqꝫ in die: qñqꝫ v̄o in noc-
talibus poxismis affligat̄: inordinate tñ procedētibus: quod

cõtingere põt pp diuersitatẽ mãeꝝ in generib⁹ ⁊ speb⁹ earuz
apparet ꝓpter debilitatẽ ṽtutis: ⁊ sic de alijs. Et ex hoc fun-
damento cõcluditur ꝙ hec febris est complicata ex ethica ex
descursu primo. ⁊ ex putrida ex discursu scðo. ¶ Qð enim
mẽbris pectoris sit egritudo cõpõnalis deducit̃ qꝛ vie pecto
ris ⁊ cãnales pl̃monis pleni sũt mã catarrali: uel ibidẽ ꝯgẽita
mucillaginosa ⁊ acuta: uel aliunde reumatice trãsmissa: ⁊ sic
ibi erit egritudo in viã. Et ꝙ pectus ei⁹ hẽat solonẽ ꝯtinuita
tis manifestũ est: qm̃ ibi est saniei collectio que emittit̃ cũ spu-
to sanguis: qð diu satis ꝑdurauit: sꝫ nõ bñ imaginari põt lo-
cus gñatiõis ⁊ illius saniei ⁊ sanguis exitus sine solone conti
nuitatis aliq̃rũ ꝑtiũ pectoris: q̃re ibi assignare opꝫ solonẽ ꝯti
nuitatis. ¶ Si eñi sputũ illud sanguineũ ⁊ saniosuz effũdere
tur a cerebro ad pect⁹: nõ esset possibile ipꝫ eẽ ita ꝯtinuũ sicut
fuit ⁊c̃. ¶ Neqꝫ ẽt si sãguis ille a uenis exiret ab extremis ori
ficijs eaꝝ ⁊ a poris parietũ ipaꝝ oino nõ posset eẽ tãtus: ne-
qꝫ ita ꝯtinu⁹. Et ex hoc fũdamẽto deducit̃: ꝙ sanguis iste exit
a ꝑtib⁹ pulmonis: ⁊ iste vir iã de facto icidit in ptisim uel pa
rat⁹ est cadere in eã. ¶ Si ergo ille sanguis sputo sanioso cõ-
mixt⁹ sit subtilis clara rubedie rubicũdus sit spumosus pau
cus ⁊ saniei aliqual'r cõmixt⁹: ⁊ ei bñ adherẽs oino arguit ul-
cerationẽ in carnositate pulmonis elõgatã a uenis magnis ⁊
ecõuerso. ¶ Si aũt sãguis ille q cũ sputo sil'r emittit̃ niger eẽt
grossus coagulat⁹: parũ sputo cõmixt⁹ ⁊ nõ educit̃ nisi ꝑ ma
gnũ conatũ ṽtutis m'lta tussi laborãtis: ⁊ tactu ꝑcipit̃ dolor
in thorace uel in alia ꝑte pectoris ꝓfundi⁹ apparẽs ⁊ cũ diffi
cultate aliquãta anhelit⁹: tũc iste sanguis cũ isto sputo a cõca-
uo pectoris educeret̃: ⁊ eẽt empima denoianda egritudo ta-
lis. ¶ Quare ex oib⁹ colligẽdo egritudo hui⁹ viri est cõplica-
ta ex ethica cũ putrida ⁊ empimate cũ ptisi: aut saltẽ cũ appa
ratu ad eã. ¶ Ex qb⁹ ultiate ꝯcludit̃: ꝙ cura hui⁹ egritudinis
aut erit oino ipossibilis: aut ualde difficilis: aut nõ nisi in lõ-
go tpe ad sanitatẽ terminabilis que regi debet: ut nũc seq̃t̃.

Bstineat itaqꝫ vir iste in suo regimine a
mãsione in camera uel aere fri
dis ⁊ hũidis ⁊ notabil'r uẽtosis. ¶ In cibarijs ṽo
effugiat salsamẽta oia sũmope: ⁊ genus oẽ acuto
rũ uelut sinapis raphanus cepe alleũ ⁊ silia. uen
tosa ẽt cibaria euitare debet ut lac crudum legumina cibaria
oia actu frida. Effugiat ẽt cibaria difficilis digõnis ut panez
grossum açimuz ⁊ male coctum: lagana ⁊ silia. dimittat etiã
acetosa cibaria ⁊ acria: ⁊ ꝓꝑe salsa ut agresta lymões. ¶ Pro
potu ṽo suo eligat vinũ subrubeũ uel ceresoleũ ad dulce paꝝ
per inclinatum nullo mõ acre uel ponticũ: aut sit album cla
rũ predicti saporis. Et si molestat̃ a potu vini sũmopere sibi
caueat a potu aque frigide ⁊ crude: sed utatur aqua ordei cũ
çuccaro cocta: ⁊ esset sibi potus bonus. ¶ De carnib⁹ ṽo uta-
tur capriolinis siccis si habere põt ⁊ porcinis iuuẽculis: ⁊ ca
ro castrati annualis ⁊ vituli lactẽtis est sibi ꝯueniens: ⁊ caro
alaude ⁊ pauonis ⁊ auium minutaꝝ ⁊ perdicis ⁊ fasiani ⁊ le
poris. ¶ De piscib⁹ ꝯueniũt ei cãcri fluuiales: ⁊ proprie cocti
cũ aqua ordei uel cum lacte uel cum utroqꝫ simul. ¶ De fer
culis ṽo conueniũt ei magis caules bñ cocti ⁊ ptisana de or-
deo: ⁊ ꝓprie cũ amido bñ cocta ⁊ tri. ⁊ cibi oẽs de pasta sicca
⁊ fermẽtata ⁊ pedes vituloꝝ in aceto cocti ⁊ aialiũ oiuz pl̃mo
nes: ⁊ ꝓprie vulpis ⁊ porci ⁊ ꝯsil'um: ⁊ oua elixa ⁊ in cibis co-
cta absqꝫ frixione. Et butyrum mediocri usu cõueniẽs est ei
⁊ recocta nuper a lacte accepta: caseole recentes absqꝫ sale: et
lac coctũ cũ cõdro uel amilo de farina ordei ꝯuenientia sunt
ei. ¶ De fructibus bone sunt ei fic⁹ sicce ante cibum accepte
due uel tres si non hẽt fluxũ uentris: ⁊ grana granatorũ dul.
cocta sub cineribus uel cruda: ⁊ aliqñ comedere põt. iiij. uel
v. auellanas torrefactas ⁊ excorti. proprie post cibũ. ¶ Cro-
cus ẽt in pauco usu in cibis eius est ꝯueniens: ⁊ sil'r cinamo-
mũ pauci usus, ⁊ hec de cibarijs sufficiant.

Pro regimine ṽo medicinali huius viri. 12. oc-
currũt instr̃a mihi pro sua cura
necĩa. ¶ Primũ itaqꝫ instr̃m est cũ 2° ⁊ 3° administrandũ ca
piti ei⁹: a quo ꝑncipiũ hui⁹ egritudis vꝫ eẽ deducendũ. Ince
pit eñi magn⁹ a suo capite defluxus ad iferiores ꝑtes ⁊ a' mul
ta mã ꝓueniẽs: fuit eñi tãtus ꝙ occupauit loca gule ⁊ ꝑtiũ pe
ctoris ⁊ spatule. Neqꝫ loca ista tãte mãei fuerũt capacia quin
multa ꝑs eius flueret ad pect⁹ qð appuit ex difficultate anhe
lit⁹ dolore illi⁹ ꝑtis ⁊ tussi magna: neqꝫ ẽt ꝑtes ꝑdicte mãꝫ totã
receperũt gn m'lta ꝑs ei⁹ ad uenas ꝓpulsa fuerit ibi putriens:
qð appuit. ex tãto eñi defluxu ⁊ ita ipetuoso neceẽ est ꝯcludere
in cerebro fuisse magnã debilitatẽ: ⁊ nũc ẽt remãsisse: a q̃ mãe
multe in cerebro genite postea pectori coicant̃ facientes ma-
gnũ additamẽtũ ꝑncipali egritudini. pp qð ipsi cerebro intẽ-
dẽdũ est cũ instr̃is trib⁹ que nũc sequunt̃. ¶ Primũ itaqꝫ eo
rũ est ut raso capite in tota caluitie applicet̃ ibi hoc cerotum
qð semꝑ ibidẽ affixũ maneat ẜm hanc descriptionẽ factum.
℞. laudani purissimi. ʒ. j. ß. resine clare ⁊ electe. ʒ. ij. storacis ca
lamite. ʒ. ij. masticis rob. coralloruz al. añ. ʒ. ß. sandarace. ʒ. j. ß.
macis. ℈. ij. gariofil'. ℈. j. dissoluatur gũmi in aceto mediocris
acredis ⁊ cũ speb⁹ ꝑdictis ⁊ mediocri q̃titate cere fiant cero-
ta duo spica magnitudinis nebule çuccarate. ¶ 2m remediũ
est: ut vir iste saltẽ i die semel ieiuno stõcho masticet vnũ gra
nũ masticis ꝑuũ expuẽdo semꝑ qð ab eo educit̃. Et si masti
care nõ posset ipm ꝓpter debilitatẽ mãdibularũ saltez omni
tertio sero, illud granũ deglutiat per vnã horaz post cenam.
¶ 3m ṽo remediũ capiti ad hanc intẽtionẽ administrãdũ est:
ut ipe oi q̃nto sero cũ uadit ad lectũ deglutiat. ʒ. j. ß. huius el'u
arij. ℞. dyapapaue. descriptione Nicolai. ʒ. j. thuris sandara
ce añ. ℥. ij. icorporent̃ sil'. ⁊ fiat ut dictum est de eo. ¶ 4m ꝑnci
pale instr̃m administrãdũ est grã mũdificationis pectoris a
mã saniosa ẜm hũc moduz. ℞. loch de pino de papa. añ. ℥. j.
pulmonis vulpis preparati ẜm artẽ. ʒ. ij. ireos sicci. ℈. j. cẽtau-
ree mi. ℈. ß. fiat el'uariũ cũ sufficiẽti q̃titate sape. de hoc ergo
el'uario oi mane in aurora deglutiat. ʒ. ij. uel. iij. ⁊ totidem in
sero post cenam per duas horas: aut saltẽ bibat ipm cũ aqua
ordei aut modico vini dulcis tepidi. Et attẽdat ꝙ maiori ꝑte
tpis aliquid de hoc electuario teneat in ore suo: ⁊ ꝑmittat ipꝫ
dissolui ⁊ paulatine descendere. ¶ 5m instr̃m ad eandẽ intẽtio
nẽ est mixtio ista. ℞. passulaꝝ nigrarũ. ℥. ij. liquiritie munde.
ʒ. j. ß. folioꝝ hysopi ⁊ prassij. añ. ℈. j. seminis rosarum exiccati
super sua planta. ʒ. ij. pulmonis vulpis preparati. ʒ. j. ß. draga
gan. gũmi arabi. dissolutorũ in sapa. añ. ʒ. j. croci. ℈. ß. piperis
al. ℥. v. çucca. al. triplũ põderis oiuz. fiat tragea. de qua semꝑ
in fine prãdij ⁊ cene vir iste accipiat coclear vnum. ¶ 6m re-
medium est: ut postq̃ vir iste usus fuerit tribus imediate pre
cedentibus remedijs per. x. dies: tunc iterum per totidez dies
utatur istis duobus sequentib⁹. ℞. aque sublimationis cau
liũ. ℥. ij. aque ireos aque prassij. añ. ℥. ß. plueris enule sicce ⁊ fo
liorum piloselle montane. añ. ℈. j. detur in aurora tepidum ⁊
tardet cibum quatuor horis. ¶ 7m remedium quod debet eẽ
socium predicto est hoc. ℞. pulueris corrigiole piloselle rosa
rum. añ. ℈. j. corallorũ ru. lapidis ematitis karabe. añ. ℈. j. dra
gagan. ℈. ß. mellis viol'. penidiarum añ. ℥. j. ß. coquantur mel
⁊ penidie usqꝫ ad inspissationem ⁊ additis speciebus fiat ele-
ctuariũ: de quo per horam ante cenam accipiat. ß. coclear: ⁊ tã
tundem in media nocte deglutiendo ipsum. ¶ 8m remediuz
sequitur ⁊ est postq̃ reuoluta fuerit curatio per. xj. dies prece
dẽtes si egritudo salubris erit. satis est rõnale magnã partem
mãei mundificatam: ⁊ ꝓprie eductam fuisse: pp quod supue-
niet tunc necessitas administrandi remedia ꝑfecte mũdifica
tiõis cõpletiua ⁊ ꝑtiũ solutiuarũ incarnatiua ⁊ cõsolidatiua.
Itaqꝫ tñ ꝙ per eoꝝ admistrationẽ ⁊ virtutẽ stipticitatis ⁊ exic
cationis nõ noceat̃ anhelitus. De quorũ numero est el'uariũ
hoc: qð est mirabilis ṽtutis in hac mã. ℞. radicũ recẽtiũ ireos
℥. j. radicis recẽtis enule. ℥. ß. ꝯsolide mino. ⁊ ma. acatie draga
ganti ⁊ gummi arabici parum torrefactorum. añ. ℈. j. thuris
masticis sarcocolle nutrite in lacte ẜm artem. añ. ʒ. ß. ematitis
karabe sang. dra. ana. ℈. ij. pulmonis vulpis preparati: cen-
tauree mi. ⁊ ma. granorum myrti corrigiole piloselle foliorũ
viticelle. añ. ℈. ij. ß. gũme omnes infundantur in mucillaginẽ

sebestē factā cū aq̄ mellis bñ cala: ꝛ incorpent medicine per quatuor digitos ꝛ lento igne auferēdo spumā cum euersa caciola. Cum ergo mā tota fuerit reducta ad glutinositatem ꝯuenietē: tūc ℞. sape dulcissime. ℥. ij. passularū nigrarū mūdatarū. ℥. j. ß. dactyloꝝ pinguium numero. x. terant̄ sil' cū sapa ultimata contritione: dein de cū eis incorpent̄ gūmi etiā dicte ꝛ contuse usqꝫ ad minutissimā ꝯtritionē. Post hec autem supaddant̄ alie spēs optime ꝯterēdo: ꝛ in fine addantur croci. ʒ. ß. subtilissimi pulueris capil. ue. ʒ. j. ß. ꝛ fiat eluarium de quo patiens in aurora accipiat coclear vnū deglutiendo ꝛ p vnā horā añ cenā ꝛ prādiū de eo accipiat coclear. ß. singulariter: ꝛ quasi in maiori pte tpis teneat de eo paꝝ in ore suo ꝛ dissolutū pmittat ad inferiora descendere. hoc enim eluariū aggregat ꝟtutes medicinarū ꝯueniēter abstergētiū pectorales ptes: ꝛ regnat carnē ꝛ incarnat ꝛ sigillat: neqꝫ tñ anhelitui nocet si bñ ꝯsideres. ¶ 9m aūt instrm pncipale ꝛ 2m qrtū ad hāc intentionē in pcedēti cap inclusam est hoc. ℞. folioꝝ pulmonarie corrigiole ꝯsolide utriusqꝫ. añ. ʒ. j. croci: ligritie: capil. ue. añ. ℈. j. amili: terre sigillate: tucie pparate: dragag. molliorís. añ. ℈. ij. formenť pille ex pulueribus hoꝝ cū succo ꝯsolide ma. de oi. ʒ. viij. Cum ergo patiens p 4or dies usus fuerit eluario pcedēti: tūc accipiat ex istis pillis oi mane in aurora sex ꝛ ex eis accipiat tres p horā añ prādiū ꝛ totidē añ cenā: ꝛ ita ꝯtinuet eas p q̄tuor dies: ꝛ ecōtra hūc modū ꝯtinuādo. p 20. dies. ¶ 10m vo instrm est cordi applicādū grā ꝯfortatiōis eius ꝛ corruptionis male cōplonis cale ꝛ sicce in ipso ꝯtītiū ℞. çuccari rob. recentis. ℥. ij. conserue buglosse. ℥. j. violaꝝ: spodij: rob. se. endiuie portulace lactuce. ana. ʒ. j. ß. seminum quatuor coiuꝫ fridoꝝ. añ. ʒ. v. penidiaꝝ. ℥. ij. amili. ℥. j. carniū extremitatum cācroꝝ. ℥. iiij. lauentur diligenter caneri cum aqua cineris duabus vicibus: deinde coquant̄ in aq̄ ordei usqꝫ quasi ad dissolutionem corticū a carnibus. deinde ultimate terātur ꝛ cū pdictis incorpent̄ ꝛ fiat eluarium. ꝛ hoc utat̄ post. 20. dies accipiēdo de eo in aurora coclear magnū ꝛ mediū coclear ex eo per horā ꝛ mediā añ prandiū ꝛ cenam ꝛ iterum ex eo accipiat coclear medium in fine prādij ꝛ cene ¶ Cū ergo iā pdicta administrauerit grā resumptionis ꝛ cōplete curatiōis uti poterit hoc instrō leuis applicatiōis accipiendo ex eo ʒ. iiij. usqꝫ ad. vj. ʒ. in aurora tepido uel. iij. uel iiij. ʒ. ex eo p horā ꝛ mediā añ cenā. ℞. lactis asinini ptem. j. aque sublimationis ꝯsolide mi. ʒ. ß. misce ꝛ ꝯtinueť p. xv. uel 20. dies. ¶ Ultimū vo instrm est sacculus iste quē semp p sup sinistra mamilla applicatū tenē oꝫ postq̄ administrauerit mūdificationē in. 20. pdictis dieb9 descripta. ℞. violaꝝ. floꝝ nēufaris: spodij: rosaꝝ. coralloꝝ rub. tal. ossis de corde cerui doronici. añ. ʒ. j. ß. hyacinti smaragdi ꝛ saphiri. añ. ℈. ß. margaritarum. ʒ. j. ß. folioꝝ auri nūero: iij. macis. ʒ. j. ß. croci. ℈. j. galāge granoꝝ paradisi. añ. ǧ. v. pulueriçent̄ oia per se. demuꝫ incorporent̄ ꝛ fiat sacculus quadrangularis in syndone retorta. Hec in sūma est via curationis electioꝝ q̄ bre potui ad laudē creatoris oipotētis dei. Amē. ¶ Cōfectio restauratiua ꝛ secreta. ℞. pulparū albarū caponis lib. j. incidant̄ subtilr ꝛ postea in mortario ꝯterant̄ ultima ꝯtritione qb9 ꝯtritis ꝛ ordinatis ad dant̄. ℥. v. istius pulueris qui nūc sequit̄. ℞. cardamomi ciamomi gariosi. folij: karabe. çç. draga. gūmi ara. galāge: nucis mus. añ. ʒ. j. misceant̄: ꝛ fiat puluis subtilis. ꝛ cum isto puluere addant̄ de istis rebus. ʒ. iiij. ℞. amidi liquiritie pinearum bene mūdatarū sebestē fisticoꝝ amigdalaꝝ dulciū enucleatarū passularū auellanaꝝ mūdataꝝ semis cucurbite semis melonis semis cucumeris: semis papaueris al. semis lactuce: se. portulace penidiaꝝ: misceant̄ cum carnibus contusis in mortario miscēdo cū pistello bm possibilitatē. postea accipiant̄ lib. iiij. çuccari albissimi ꝛ dissoluantur cum brodio pingui ꝛ fiat sy. decoctus ad moduꝫ sy. ꝛ in mortario fiat elec. uel confectio confecta cum rebus que sunt in mortario miscendo quousqꝫ fuerit frigidum.

Consilium. 285. de regimine preseruatiuo a pestilentia.

Ille qui intendit uti regimine pseruatiuo ab impressione pestifera utat̄ infrascriptis remedijs in qbus inuenit̄ utilitas excellens sicut videri potest ex medicinis quesitū mā cōpōnū infrascriptaꝝ. Et ꝯfirmari ēt pōt illud auctib9 illustriū medicorum. ¶ Primū qdē est usus triferepsice descriptione Mes. in antidotario distictiōe 3a de qua accipi pōt oi fine qnqꝫ dierū ʒ. ʒ. vj. usqꝫ ad. viij. cuꝫ. ʒ. iij. aque sublimatiōis acetose cū çuccaro calefacte. ¶ 2m remediū est usus pillarū ifrascriptarū. de qb9 oi die accipi pōt vna u' due parū añ cenā: aut eodē mō accipi pñt in aurora si alia nō fuerit assūpta medicia: ꝛ est eaꝝ descriptio talis. ℞. succi acetose succi buglosse ꝛ cicoree. añ. ℥. ij. boli armē. ℥. j. terant̄ sil' succi pdicti sepe in vna die nāli cū pdicto bolo ar. deīde fundant̄ in eis spēs iste. ℞. aloes epatici electi. ℥. iij. cāphore. ℈. ij. fragmētoꝝ saphiri hyacinti ꝛ smara. añ. ℈. ß. margaritaꝝ. ʒ. j. seminū citri. ʒ. ij. ligni aloes: se. basiliconis: karabe: corallorū ru. çedo. añ. ǧ. viij. rosarū: viol. se. acetose: florū boragis ꝛ buglosse. añ. ℈. ß. spēs ergo iste p se singulariter trite ifundant̄ in pdictis succis ꝛ diligēter agitent̄ ꝛ exponant̄ soli usqꝫ ad ꝯsumptionē pdictorū succorū ꝛ renouent̄ succi illi trib9 vicib9 exiccādo semp ad solē. De mā q̄ illa fiat pille ex oi. ʒ. vij. cū aq̄ vitis: ꝛ utēdū est eis ut iā pdictū est. ¶ 3m remediū est usus hui9 cōfectiōis de qua semp post cibū accipiēdū est usqꝫ ad q̄titatē. ʒ. ß. Cui9 descriptio est hec. ℞. spērū eluarij de ligno aloes descriptiōe Auic. 5o can. ʒ. j. ß. spērū dyamusci dul. ʒ. ß. spēruꝫ eluarij de hyacinto descriptiōe Auic. ubi supra. ʒ. ij. çuccari al. lib. j. fiat ꝯfectio cū aq̄ ro. ꝛ coopiat̄ folijs auri. ¶ 4m remediū est hui9 odoriferi usus: qō semp portet̄ in manu. ℞. laudani electi. ʒ j. pulueris corticis citri: ꝛ seminū ei9. añ. ʒ. j. croci: cāphore. añ. ʒ. ß. fiat oīum p se puluis ꝛ ligetur in syndone aut cū succo basiliconis fiat pomū qō semp odoret̄. ¶ 5m remediū est usus mixtiōis qua soleo uti oi die ex ea dādo circa ʒ. j. ℞. metridati electi. ʒ ij. tyriace Andromachi hñtis etatem lo. annorū saltē. ʒ. viij. se. citri boli ar. añ. ʒ. ß. incorporētur oia ultimata cōtritione cū aq̄ rob. muscata. Et utēdum est ut iaꝫ dictum est ad laudem summi creatoris. Amen.

Consilium. 286. De febre pestilentiali cum antrace ulcerato. vj. accidentib9 que solent sequi febrem pestilentialem.

Hn regimine hui9 viri tria pncipalr ꝯsiderari opꝫ. circa que regimē curatiuū stabiliendū est. ¶ Primū itaqꝫ ipsoꝝ est fe. pestilētialis a q̄ iste vir molestat9 est p dies circa 15. ¶ 2m vo est ulc9 corruptū ꝛ difficil' sanatiōis. qō remāsit post curā apatis pestilētial'. ¶ 3m vo pncipale ē circa accñtia que remāserūt uel ꝯsecuta sūt ad pdictas dispōnes. ¶ Pro declaratiōe vo pmi psupponēdū est febrē quā vir iste passus fuit pestilētialē fuisse. Qm ipsa est ꝯsecuta uel pcedēs apa uenenosuꝫ ꝛ corruptū qō antiq noiabant altoyn: ut 3a q̄rti. suo cap videdū. Moderni vo italici noiant ipm antracē: eo q2 corruptio sua tātā malitiā hētut corrūpat mēbrū in pfundū uelut antrū uel speluncā faciēs. Ueniūt aūt hec apata a mā cholica ꝛ sanguinea adustis tā acuitate pmarū q̄litatū q̄ scdaruꝫ ꝛ occultaruꝫ mēbroruꝫ corruptiua. pp qō nō est mirabile si fe. pcedēs hec apata uel subsequēs ea uenenosa ꝛ pestilētialis reputari dꝫ. si eni hec apata fiunt a mā sinthomatice mota uehemētia trāsmutationis māeꝝ faciēs pp fortē ipulsionē a febrili caliditate in māꝫ factā: ꝛ mā illi9 febris iā corrupta est necesse est ꝛ apa ex talli mā ꝯgenituꝫ uenenosuꝫ eē. ¶ Et iteꝝ si pue tpe qō raro ꝯtingit apa pcederet febrē: necē est ꝯcedē iteꝝ illā febrē eē uenenosaꝫ. uapor eni putridus a mā corrupta cordi eleuatus talr agit in ipm cor q̄liter in se hētsed ipse est uenenosus. igit̄ ꝛc. ¶ Et ex hoc fundamēto facile ꝯcedi pōt q̄ nō est icōueniēs aliquā febrē pestilētialē eē cronicā: lꝫ in pluribꝰ

ipsa sit acutissimo pacuta. qd eni repugnat qn mã melica uel statica spe uenenositatis informari possit: z tñ ipsa eet debilis accuitatis tã ex pte qlitatũ manifestarũ q occultarũ. pp qd oino pcedẽdũ est hanc febrẽ huius viri z fuisse z adhuc esse pestiferã in cuius cura pcedẽdũ est: ut nunc sequitur.

Licet itaqz in cura hui9 viri diligẽter z subtilr multum pcessum fuerit: tñ pro cõplemẽto curationis huius febris sex videnẽ mihi necessaria obseruari. ¶ Primũ itaqz istorũ est q cõstante vtute in hora electa huic viro fiat flõmia de saluatella sinistre manus: aut ramo ei9 posito in eadẽ manu inter anularẽ z auricularẽ digitos p quã extrahanẽ sanguis ℥. iiij. uẽtre ei9 pus mollificato. ¶ 2m est q cordi ei9 applicetẽ hoc vnguentũ: qd otinue ibi fixũ remaneat. ℞. basiliconis recẽtis. ℥. iiij. florũ boragis z buglosse z mellisse. añ. ℥. j. doronici ossis de corde cerui añ. ʒ. j. hyacinti smaragdi saphiri. añ. ℈. j. çedo. marga. coral. ru. añ. ʒ. j. farine amili. ℥. j. ß. farine ord. ℥. ij. croci. ʒ. ß. viol. rob. florũ nenufaris. añ. ʒ. ij. coqnẽ herbe recẽtes in aq z diligẽti otritiõe incorpenẽ sil z tepidũ applicetẽ cordi. credo in hoc eẽ fundamẽtũ sue cure. ¶ 3m vo istrm pncipale est ut oi mane accipiat hoc digestiuũ. ℞. sy. de lymonibus z acetositatis citri z de bisantijs. ana. ℥. j. ß. aque aceto. buglosse mellisse. añ. ℥. j. misce z stante siti fridũ accipiat in aurora z sine ipsa tepidũ usqz ad. 15. dies interpolãdo qrtũ remediũ: qd nũc seqtur. ¶ 4m istrm est: ut cũ accepit digestiuũ immediate scriptũ. v. vicibus soluaẽ cũ hoc. ℞. trifere psice de scriptiõe Mesue in antidotario. ʒ. ß. succi rob. ʒ. vj. dissoluatẽ cum aq ordei calefacta z tardeẽ cibus. v. horis pax dormiendo post ipm. ¶ 5m istrm est: ut iste vir pluries in die cibatus z nõ cibat9 deglutiat aliqd de hoc eluario. ℞. cõserue rosarũ z boragis z buglosse. añ. ℥. j. margari. ʒ. j. hyacinti smaragdi saphiri. ana. ℈. ß. çuccari cãdi. ℥. j. ß. foliorũ auri nũero. vj. fiat eluariũ cũ sufficienti qtitate vini granatorũ. ¶ 6m vo istrz est istud q iste vir sepissime odoret infrascriptum odoriferum ℞. ligni al. storacis calamite rob. nõ expansarũ lãbrusce spo. boli ar. añ. ʒ. j. camphore. ʒ. ß. ambre. ℈. ß. musci electi gra. viij. aque acetose aque nenufa. añ. ℥. j. ß. aque maiorane. ℥. ij. terantur omnia per se z postea incorporenẽ cũ aquis. hec enim medicina ualde potens est in confortando principalia membra z tuendo ipsa a corruptione.

Pro secũda vo pncipali egritudine. s. pro cura ulceris pscripti tria sũt necia instra. ¶ Primũ est vnguẽtũ hoc. ℞. olei nardini de mastice. ana. ℥. j. ß. olei de croco. ʒ. vj. olei rosarũ. ℥. ij. armoniaci serapi. oppo. añ. ʒ. j. ß. terbẽtine electe. ℥. iij. myrre. ʒ. ij. sarcocolle masticis thuris. añ. ℈. iiij. boli ar. hñ odoriferi. ʒ. ij. ß. cere al. ℥. ij. dissoluanẽ gũme cũ aceto electo z incorpenẽ cũ cura. deinde colenẽ z colature addanẽ puluerès. z fiat vnguentũ qd ultio bulliat in. ℥. v. succi vincetosice usqz ad osũptionẽ illius. hoc eni vnguẽtũ claudit in se curas oẽs necias in cura ulcerũ malignorũ attrahẽdo expellẽdo uenenositatẽ corrũpẽdo z sic de alijs. ¶ 2m vo remediũ est puluis iste. ℞. scariole agrimõie. añ. ʒ. j. boli arme. cãphore. añ. ℈. j. cẽtauree mi. ℈. iiij. pulueriçenẽ oia p se. deinde commisceanẽ de hoc puluere tota supficies ulceris cooperiatur. ¶ 3m vo instrm est vnguẽtũ istud de quo tota circũferẽtia ulceris vndeqqz p spatiũ. v. digitorũ inungaẽ. ℞. succi vge pasto. succi osolide maio. z medie. añ. ℥. j. suc. plãtagis. ℥. ij. amili ℥. j. ß. farine ordei farie uolatil molẽdi añ. ℥. j. ß. cãphore. ʒ. j. ß. sil teranẽ otritiõe lõga in mortario plũbeo z fiat linimẽtũ.

Accidẽtia vo que cõsiles dispões cõcomitari solẽt sunt sicut pstratio appetit9 instãtia vigiliarum: sitis imoderata cũ amaritudie oris: uẽtris constipatio z corpis inquietudo qb9 puidẽdũ est per hunc modũ. ¶ Debilitati appetitus subueniaẽ applicãdo hoc vnguentum stõcho suo. ℞. cõserue citoniorũ. ℥. ij. masticis spice rob. coral. ru. añ. ʒ. j. aga. ʒ. j. ß. cõteranẽ sil ultia cõtritiõe z teneat sup stõcho. ¶ Pro hac ẽt intẽtiõe. ℞. cõserue citoniorũ çuccarine. ℥. ij. spodij masticis nenu. ros. añ. ℈. j. teraẽ dyacitoniẽ in mortario cũ sy. de acetositate citri. z fiat cõfectio in rotul. ʒ. ß. quarum vnũ semp accipiat post cibũ. ¶ Pro instãtia vigiliarũ ℞. violarum florũ nenufaris corticis mandragore añ. ʒ. j. ß. aneti croci. añ. ℈. j. fiat puluis z ligeẽ in syndone z semp odoret. ¶ Pro imoderata vo siti. ℞. aque mucillagis semis citoniorũ facte p infusionẽ corũ. ℥. ij. syrupi nenufari. ʒ. vj. misce z sepe fridum bibaẽ. ¶ Pro amaritudie vo oris masticenẽ se pe folia acetose recẽtia aut saltẽ semia ei9: aut saltẽ granũ vnũ gumi arabici de quo succus lãbẽdo trãsglutiaẽ. ¶ Pro cõstipatiõe vo uẽtris deẽ ei sepe aq infusionis granorũ sebestẽ cõfractorũ: z si uelis ipsam fortiorem efficere in leniendo infundanẽ in ipsam folia uolubilis minoris non contrita. ¶ Inquietudinẽ vo in osilib9 febrib9 euenientẽ sedare põt odoriferum suprascriptum: z si uolueris fortius illo tũc ℞. mucillagis granorũ psilij sy. nenufarini. añ. ʒ. ß. misceaẽ cũ. ℥. ij. aque ordei subtilis z ter uel quater in die exhibeaẽ in potu. In his in sũma consistit curatio huius dispositionis zc.

Consilium . 287. De febre simili pestilentiali.

Licet dubitabile sit febrẽ hui9 viri pestilẽtialẽ debẽ noiari: qñ ipsa subito accidit nullo accñtiũ typos cõcomitare solentiũ pcedẽte. neqz eni passus est manifeste accñtia almelileti cõcomitari solẽtia: uelut oscitatiões alices torpor corpis cõfractio ipsi9 aut cõsilia pnm exclusiuũ febriũ pcedẽtia. ¶ Siliẽt neqz accñtia febres cõcomitãtia uel eorũ typos manifeste appuerũt: uelut frigus cõfractio lassitudo rigor aut horripilo: que oia motui mãerũ ascribunẽ ledẽtiũ magis p qlitates manifestas q occultas. Nihilomin9 plurimas febriũ pestilẽtialiũ hec accñtia nõ raro pcedũt z cõcomitanẽ. ¶ Propter qd existis nõ est euidẽs argumẽtũ negare hãc febrẽ eẽ cõtagiosam z eo forti9: qñ ipsaz cõcomitatũ est apa in inguie. uelut nris tpib9 semp accidẽ solet: lz a ptib9 antiqs nõ heaẽ de tali mõ pestilẽtie expssa snia in sermõib9 ab eorũ traditis. que ambo motiua satis psuaderẽt febrẽ eẽ reponẽdã sub denoiatiõe pestifera. ¶ Neqz tñ pp hoc affirmo hãc febrem esse pestilẽtialẽ. Corpib9 eni imundis: uelut scabiosis febres frequẽter ualde subito supueniũt. ¶ Adhuc ẽt mota mã in ebullitione sua frequẽter in pncipijs feb. sinthomatice pellitẽ ad loca emũctoria: z ppie qñ mã ulr fuerit replẽs aut emunctorijs ppinq. ¶ Et adhuc forti9 qñ cõtigerit in cruribus z pedib9 iueniri apata ad que nõ iclinaẽ mãs itrisecas que remanentes in vijs faciunt ibi apata: ut p9 qrti. cas de feb. apatũ colligendũ. ¶ Et 4o iterũ: qz lz vir iste purgationẽ fecerit z inunctionẽ: malũ tñ regimẽ obseruauit: qñ posuit se ad stuffaz cui9 calor mãm in fluxu posuit z incitauit vtutem ad sinthomaticã trãslationẽ ei9 ad loca emũctoralia. ¶ Et iterũ 5o hoc psuaderi põt: qz cũ febris ista iã sit ppinq pn9 qrte diei nec io appuissent signa mortis uel salutis ineorũ: pp qd existis motiuis satis concludentib9 sperandum est hanc febrem nõ esse pestilentialem: qcqd tñ contingat regendus est eger regimine febrium acutarum: z ppie appentibus signis acuitatis uel furiositatis materierum: ut nunc sequitur.

Primum itaqz dicẽdũ q dato q trãsiuerit qrta uel fuerit in fine diei cõstãte vtute cũ alijs signis cõuenientis spei statim fiat ei flõmia de saphena dextre ptis ul ilrie p quã exhaẽ sanguis qtitas tenori vtutis ul plenitudini pportionata. ¶ 2o vo pncipalr rectificeẽ regimẽ ciborũ z potuũ cũ ifridatiõe. phibitiua z remissiua putrefactionis que sapiẽtib9 viris quorũ regimi dedit9 est manifestissime sũt. ¶ 3o pncipalr diuersio fiat mãerũ coium cũ clisteri pfatis doctorib9 notissimo. ¶ Et iterũ 4o cõstãte vtute eiẽ mã cum farmaco approprato mãeb9 peccãtib9 qd plurimũ in febribus acutis educẽ oz electiue mãs eẽntialr calas z aliqli adustiõe pticipãtes uelut hoc. ℞. succi rosarũ. ℥. j. elarij ham ecb. ʒ. iiij. reubarbari electi. ℈. j. dyagridij. gra. j. bibaẽ totũ cũ aq lactis in aurora obseruatis cõditionib9 in solutiuis custodiendis ¶ 5o isup itendaẽ diuersiõi mãerũ appropatarũ egritudini:

z proprie apati cũ uẽtosis uehemẽter ignitis carnosis z domesticis tybia z ptib⁹ applicatis cũ scarificatiõe cõuenienti. ¶ 6° item magno extẽte apate z adustionis uestigia ostendere fiat sup eo scarificatio pluris numeri. cũ flobothomo scindendo cutez incessu transuersali. ¶ 7° super loco tali ponat̃ emplz attractiuũ satis nobilr. Cũ aũt apata fuerint emũctoralia z p uiã trãsmutatiõis a pncipalib⁹ z nobilib⁹ mẽbris euenientia: tũc igeniari opzut vtutẽ vigorem⁹ ad expulsionẽ mãerũ z ad attractionẽ eaz ad loca appropriata. Et si nõ cũ alio saltẽ cũ sanguisugis z cũ uẽtosis attrahẽtib⁹: ut 4ª pmi. cap de medicatiõe apatũ. z 3ª qrti. trac. p. cap de exituris. Est aũt talis emplastri descriptio. ℞. folioz rutbe recẽtiũ folioz origani folioz vincetosici z est herba laurentij. ana. M. v. rad. lilioz al. M. viij. folioz maluarũ. M. iij. farine ordei fenugre. z seis lini. aã. ℥. j. ʒ. croci. ℥. j. oli lilioz al. ℥. j. oli de aneto z de camomilla. aã. ℥. j. ʒ. fiat emplm z calm z dẽsuz applicet̃ apati amplectẽdo ptẽ p latitudinem magne spãse zc. ¶ 3° iterũ attẽdẽduz est mãei aũti cũ syrupis extinguẽtib⁹ z phibẽtib⁹ putrefactionẽ hñtib⁹ vtutẽ medicinarũ que ↄ̃riant̃ uenenositatib⁹: ut syrupus de acetositate citri lymonib⁹ oxiçaccare z silib⁹. Sint aũt aque acetose rosarũ cicor. buglosse z silium. aã quẽ syrupũ soleo ut in plurib⁹ facẽ deglutiri pillas. v. factas ex puluẽ seminũ citri. cũ succo acetose: semia eni citri aduersant̃ uenenosoi. 6ª qrti trac. 2°. p cap de medicinis ebibitis ad uenena. ¶ Scio aũt ego q̃ si eger in mane bibat. ℥. iij. succi acetoselle cũ. ℥. j. aque rosate est singulare remediũ. ¶ Aspsiones aũt extremitatũ z ipsarũ irroratiões z frequens pot⁹ syrupi acetositatis citri cũ aq̃ ordei ul̃ acetose. z frequẽs comestio pauca in q̃titate ↄtinua. ¶ Epithimata cordialia z epatica inunctiones spinã isridãtes z ↄfortãtes hec oia tãq̃ notissima acutissimis doctorib⁹ ipz pcuratib⁹ oia relinquo. Nõ eni hec scripsi ut docerẽ: sed ut memorẽ: sicut emplm factũ de mica panis cõbusta z in acetũ infusa cũ tripla q̃titate mẽthe z farie ordei iuicẽ ↄtritoz nauseã tollit z uõitũ ↄfortãdo stõchũ z sic õ alijs hec oia benigna clemẽtia saluatoris i hui⁹ viri salutẽ felicitet.

De egritudinibus cutis consilia sequuntur.

Consilium. 288.

De rubedine rosea appente in sufficie cutis corpis cũ aliq̃li ↄctiõe digitoz manuũ z pedũ: catarro salso: motu ↄctiuo stõchi z dolorib⁹ ancharũ z spine: ↄtinens capitula quinqz.

¶ De causis principalis egritudinis. Cap. I.

Ubedo vificata similis colori rosarum rubearum recentiuz: que nũc cognoscitur in viro isto. bonam spem curationis praue dispositionis que primo in eo apparuit: consideranti videt̃ afferre. ¶ Est eniz hec dispõ pueniens a sanguine inflãmato uel acute cholẽ cõmixto. Qui pp calitatẽ accñtalem subtilioz z cursibilioz effectus est: z aperit orificia uenarum capillariuz: z recipitur in poris mẽbroz. Cum ergo ibi receptus est lz membro vniat̃: tñ qz assimilatiua vtus z transmutatiua debilis est non põt ipsum cõplete assimilare mẽbro. remanet ergo in membris uestigiuz sue alterationis z coloris: pp qd̃ membra z cal'a z inflãmata z rubicũda remanẽt sicut sensus ostendit. Sicut eni vtus trãsmutatiua fortis exñs sanguinẽ uel obiectuz in qd̃ agit lz aliq̃lr sit incõueniẽs: pfecte alterare z trãsmutare põt: ita ecõtra vtus trãsmutatiua nõbilr debilis exñs: obiectũ lz bñ dispositũ nõ põt ↄueniẽter trãsmutare. q̃to ergo fortius cuz vtus trãsmutatiua debilis fuerit: z obiectuz icõueniẽs ipm rectificare nõ poterit: lz ultio conatu in ipm agat. Et sicut plãta bona que a laudabili loco trãsfert̃ in locum uel regionem illaudabilez producit fructus nutrimento nõ conueniẽtes: ita z sanguis lz laudabilis existat receptus in poris mẽbroruz: quoruz cõplo corrupta est uel alterata: non põt nutrimẽtuz effĩcẽ cõueniẽs. Sicut econtra dĩ qñ plãta male q̃litatis in vna regione existens transmutatur ad regionem aliam pexiti ↄ̃riã in qualitatib⁹: tũc pducit fruct⁹ nutricationi ↄueniẽtes ubi p̃us uenenosi erãt. Et sũt smões Gal. 6° de accñti z morbo. de plãta trãsmutata de psia in egyptũ: que p̃us uenenosa erat: z fuit facta ↄueniẽtis nutrimẽti. z colligũt̃ ex hi sermões utriqz 6ª qrti tractatu. 2°. cap 10°. Et capiũt etiã p̃nm vitatis pma pmi. doc. 6ª. 2° cap. de vtutib⁹ qb⁹ mistrat̃. ubi est de atrosea morfea z albaras. lege ibi. In sũma igit̃ ex hoc sermõe colligẽdũ. q̃ rubedo que in hoc viro appet in facie spina z inferiorib⁹ ptib⁹ ei⁹ puenire potuit pp lationẽ sanguis male q̃litatis i poros q nõ potuit assimilari mẽbris pp icõueniẽtiã ipsi⁹ sãguis uelut obiecti nõ trãsmutabilis a vtute nec assimilabilis mẽbris. ¶ 2ª võ cã potuit eẽ. qz dato q̃ sanguis in cõplone z in substãtia laudabilis fuerit ad mẽbra effusus: tñ ↄtigẽ potuit q̃ in mẽbris iuẽta fuit spẽs male cõplonis: p quã tanq̃ instrm incõueniẽs vtus nõ potuit actiões suas in sanguinẽ pficẽ: ita ut ipm ↄueniẽter trãsmutaret z alteraret. Cõplo est ulẽ instrm vtutis ad oẽs opõnes efficiẽdas. Cũ g debilitatur alterat̃ ipsa uel corrũpit̃ nece est in opõnib⁹ accidẽ pmutationẽ. Et totũ hoc ualde facile cõfirmari põt leui argumẽto: lz nõ demõstratiuo. videm⁹ eni in hoib⁹ a frigore cõgelatis mẽbra palescẽ q̃ tũcũqz sanguis laudabilis ad ipsa deferat̃. Et item videm⁹ in supflue calefactis z estuãtib⁹ colorẽ mẽbroruz uerti ad iflãmationẽ z rubedinẽ ualde magnã q̃ tũcũqz sanguis flaticus ad mẽbra ista deferret̃. Appet item 3° in ↄtritis flagellatis z uẽtosatis uarias coloris spẽs acqri: dato q̃ sanguis q ad illa mẽbra defert̃ in sui cõplone z substãtia sit laudabilis. ¶ 3ª võ cã que totũ cõplet est. q̃ rubedo uel alter color corrupt⁹ in mẽbris acqrit̃ p has duas cãs iuicẽ cõgregatas. vz. pp pctiñ sanguis ex pte q̃titatis substãtie z cõplonis ei⁹. z pp corruptionẽ cõplonis mẽbroz: ad que sãguis ille defert̃. Cũ g in viro isto sanguis in substãtia z cõplone pmutatus fuerit a nãlitate z vtus membroz fuerit debilis: oportuit necessario hunc sanguinem in substãtiã membroz nõ fuisse debite conuersum z assimilatum. ergo in eo apparuit z apparet corruptio in colore: qd̃ erat declarandum.

Pro declaratiõe aũt pme ptis accñtis: suppõnẽdũ p qd̃ alias declaratũ fuerit: q̃ hic vir dispositus fuit ad spẽm lepre pueniẽtis ex melãa genita ex adustione cholẽ: apparuit eni hoc i eo item p mltas cãs z signa alias de dispõne sua cõscripta. ¶ Appuit 2° hoz vitãs p instrã curatiõis q̃ ne oia infrigidãdo z huẽctãdo tã substãtifice q̃ q̃litatiue cõplonẽ ipsi⁹ epis z toti⁹ pmutauerũt adeo ut ubi pp uehementem iflãmationẽ epatis z uenaz sanguis z chola adurebãt̃ illa uehemẽti flãma ab istris iã pdictis remota nõ põt sanguis amplius aduri: nec chola: ita ut ↄuertat̃ in melãa: sed in epe z in sanguie remanet adhuc feruida calitas minoz q̃ adustiua. ¶ Ex q̃ fũdamẽto facile appent cãe ruboris mẽbroz q remãsit in viro isto. Efficiẽs eniz cã instralis est mala cõplo epis cal. z sic. Mãlis võ cã est sanguis choleric⁹: q est obiectũ vtuti trãsmutatiue incõueniens ad assimilationẽ membroz. Particularis võ cã efficiẽs est predicta mala cõplo in determinatis mẽbris uel qbusdã fixa z fortioz q̃ in alijs. ¶ Ex qbus correlarie solui põt qd̃. q̃re hic ruboz in ptib⁹ quibusdaz inferiorib⁹ intermedijs z supioribus inuenit̃: z nõ in oibus mẽbris corporis. totũ eniz hoc soluat̃. ppterea qz q̃rũdã particularium membroz cõplo corrupta est: z nõ oiuz. ¶ Ex qbus oibus inuicem collectis: appet quis debet esse modus z quot curationis instrã que sunt duo. s. rerum non nãliuz cõueniens applicatio z silr medicinalium.

¶ De cura per regimen sex rerũ nõ nãlium. Cap. II.

Ro regimine itaqz hui⁹ viri ex pte sex rerum nõ nãliũ. pmittẽdũ pmo q̃ euitare debet oium rerũ non nãlium administrationẽ que potẽtiali sui caliditate z siccitate mãs corporis inflãmare z exiccare possit. ¶ Propter qd̃ aer eius z loc⁹ habitationis debet esse ad frigiditatẽ z humiditatem notabiliter iclinatus z pprie in tpe caloris. In tpe võ frigoris sit locus habitatiõis eius remisse caliditatis z siccitatis. ¶ De ci

bis aūt euitare dȝ oēs qui sui caliditate ꝛ siccitate sanguinem mobilitati ꝛ adustioni disponāt: uelut sunt aromata oia pinguia cibaria salsa multuȝ acuta ꝛ vnctuosa: ꝛ ēt semia ꝛ radices calda: ut feniculū petrosil. ciminū ꝛ anisum carui daucū mētā serpillū rosmarinū rutā ꝛ silia. Iteꝝ oia acuta ꝛ fumosa cibaria euitare dȝ. Uelut alleū cepe porrū raphanū sinapismū ꝛ alia silia. ¶ Et in sūma ɔueniēs est ei oia sua cibaria ɔfrāgē in coctionib⁹ eoꝝ cū plātis ꝛ radicibus fri. ꝛ hu. ut sunt lactuca spinachia bleta portulaca cucurbita endiuia viola malua crisolocāna: ꝛ silib⁹. ¶ Et usus lactis ēt ꝛ casei recētis non saliti aut ualde pauci salis ꝛ colostre ꝛ recocte. Et oēs lacticinij cibi sūt ei ualde ɔueniētes. ¶ Et olei oliuaruȝ usus nō ualde saliti: aut sine sale facti ɔueniens est ei. Et conueniēti⁹ eēt ei oleū onfancinū. i. de oliuis non bn̄ maturis factū sine sale: ꝛ meli⁹ ualde ꝙ butyrū. ¶ Agresta ēt siue granatoꝝ succus: ꝛ vinū citonioꝝ p cōdimētis est ei ualde ɔueniēs Acetū vō nō plȝ mihi: nisi fuerit acre: ꝛ nō acutū. ¶ Carnes aūt oēs iuuenū aialiū mediocriter pinguium oēs sūt eidē cōuenientes: salite aūt oēs effugiant. ¶ Pisces aūt oēs ꝛ cācri bn̄ ɔueniūt ei elixi uel frixi cū pauco sale ꝛ absqȝ aromatib⁹. ¶ Uinū aūt eidē ɔueniēs dȝ eē albū uel subrubeū claꝝ ꝛ aromaticū leuis fumositatis: ꝛ si non posset hēre tale: uelut est cōsuetudo apud marchianos hntes vina ualde fumosa: tūc dȝ ipm frāgē cū aqua cruda electi fontis. Et si nō timeret expēsam: melius eēt lymphare ipm cū aq̄ sublimationis acetose uel fumiterre: sed p⁹ est melior. ꝛ si nō vult uti ea semp ɔtinue saltē dieb⁹ trib⁹ in septimana utat eadē. ¶ Insup vir iste oēs fortes mot⁹ ꝛ exercitia corpalia vitare dȝ: imo utat gete inq̄tū pōt in dieb⁹ caloris ꝛ post cibū p q̄tuor hōs, alijs āt tpib⁹ ꝛ horis mediocriter pōt sibi ɔcedi exercitiū. In sūma igit nullū exercitiū ɔueniētius est ei ꝙ nauigatiōe factū: aut equo gdario ualde suauiter icedēte. ¶ De passiōib⁹ vō ꝛ motib⁹ aialibus idē itelligēdū ꝙ oino euitet passiōes oēs sanguinē inflāmantes: ꝛ in motu ponentes: uelut iracūdiā furorem ꝛ silia. ¶ Dormitione aūt utat plixa satis ut melior fiat māeꝝ ꝛ ciboꝝ digō: ꝛ oino fugiat vigilādi excessum: q totum corp⁹ inflāmationi disponit. ¶ De re vō sexta nō nāli in quacūqȝ cibatione memor sit ꝙ nunꝙ cibis uel potibus usqȝ ad saturitateȝ se repleat adeo ut per ea stōchi grauitas ꝛ fluctuatio subsequat: ꝛ sūmope caueat ne uentris stipticitas in ea pseueret que multum ɔsueta est ei. Opponat igit ei coquēdo in cibis bletas maluas violas mercurialē ꝛ spinachiam recentes liquiritiam ꝛ uolubilem minorē ꝛ ɔsilia: aut saltē assuescat comestioni cassiefistule aū cibū ex cāna recenti lambēdo ipsam ¶ Et si pcepit nauseā stōchi ex usu cassiefi. meli⁹ eēt ei ut saltē oi 3° die aū cenā accipet scutellā vnā decoctiōis folliculoꝝ senecum. ℥. j. çuccari rubei. Hec de rebus non naturalibus. ¶ Huic tn̄ utillime rei pp eūonē que ɔsequit aliqd memorie reducēdū de coitu. vn̄ frequēs coeūdi usus oino fugiendus est: ꝛ nō est ad ipȝ stromittēdū. nisi cū ad ipȝ nāl'r icitata nā inuitauerit: nec plus, ē ab hoc viro coeūdū ꝙ bis septiana: aut ter qō ɔcedit ei: eo qꝛ iuuenis ꝛ sanguie notabil'r abundans

Ex pdictis in cap̄ p apperepōt ꝙ corruptio ruboris que in mēbris hui⁹ viri pcipit est signū bone spei pseruationis huius viri a vulnerib⁹ lepre. cui⁹ pncipij iam appuerunt impressiones: ut in altera scriptura declarani eidē. Neqȝ mirādū est si vni praue dispōni succedat dispō leuior. Pōt eniȝ potentia vtutis absqȝ aliquo extrinseco auxilio mās praue egritudis ꝛ mortalis p se rectificare: qm̄ forti vtuti nihil resistere pōt in expellendis nociuis. 7ª affo. cōmento 55° illius Quibuscūqȝ interfrenes ꝛc̄. ¶ Amplius psepe ꝛ seuissimis dispōnibus videm⁹ vtutē auxilioꝝ beneficio vigorantē prauas egritudines abscindere: ut pȝ in pestilētib⁹ leprosis ꝛ cancerosis dispōnib⁹ ꝛ silib⁹. Igit in hoc viro vtus fortificata cū beneficio regimis medicinalis mām aūtē ꝛ ɔiūctā leonine lepre: que in eo appuit: digessit: ꝛ rectificauit: adeo ꝙ deinceps ab eo vī mihi ipm esse securum: obseruato tn̄ conuenienti regimine. ¶ Remansit igit ut pdeclaratum est in vniuerso corpore ꝛ pprie in epate mala cōplō cal. ꝛ sic. que est fectoris sanguis effectiua cā: ꝛ corruptionis coloris in eo. Ex quo cōcludit qō superius assūptū fuit: ꝙ dispō que in eo remansit ualde leuior est ꝙ pcedēs qō fuit supius declarari pmissuȝ.

¶ De cura per medicinalia ꝛ sunt decem infra. Cap. III.

Ro cura huius itaqȝ dispōnis ꝛalioꝝ accitiū que in hoc viro remāserūt: appet mihi puidēdū eē. 15. remedijs medicialib⁹ ut nūc sequit. ¶ Primū itaqȝ hoꝝ remedioꝝ est ut oi uere usqȝ ad tres ānos vir iste purget p hūc modū accipiat eni a pn̄° mēsis martij usqȝ ad. 20. ei⁹ eligēdo: ut sibi plȝ syrupū istū: quē ɔtinuet dieb⁹. x. ℞. syrupi de biçātijs syrupi ro. ꝛ de fumoterre aū. ℥. 5. aque lactis ēxcto butyro ꝛ colostra facta. ℥. iiij. misce ꝛ totū tepidū accipiat. ¶ Sūpto vō digestiuo appente in urina sedimie albo eq̄li vnito ꝛ in fundo sedēte purget cū hac medicia. ℞. eluarij. hamech descriptiōe maiori. ℥. v. eluarij succi roh. ℥. j. 5. cassiefistule pparate cū aq̄ cicoree. ℥. vj. misce: ꝛ totū calidū accipiat cū. ℥. iij. aque lactis. ꝛ tardet post ipm cibus saltē horis sex accipiēdo post qntam horā aque ordei cale cyathū vnū. ¶ In purgatiōe vō autūnali fiēda sic pcedat. a medietate eni mēsis septēbris accipiat hoc digestiuū quē ɔtinuet dieb⁹. xv. ℞. syrupi violati syrupi ro. ꝛ de fumoterre aū. ℥. 5. aque acetose aque enule ꝛ fumiterre aū. ℥. j. misce. ¶ Accepto āt syrupo appentib⁹ signis digōnis iā pdictis purget cū hac medicia. ℞. cassie nup pparate cū aq̄ lactis succi roh. aū. ℥. j. reubarbari electi. ℥. 5. epthimi polipodij. aū. ℈. j. viol. anisi ligritie aū. ℨ. v. misce ꝛ totū cal'm accipiat cū aq̄ lactis ut supra obseruādo regulas que post solutiū ueris ɔscripte sūt. ¶ 2ᵐ vō pncipale istrm̄ est ut vir iste tp ibus itermedijs purgatiōis utat istis pillis. de qb⁹ aliqn̄ accipiat vnā uel duas parū aū cenā ad remouendū stipticitatem uētris que multū sibi assidua est. ℞. aloes epatici. ℥. j. agarici polipodij thimi folliculoꝝ sene salis indi. aū. ℥. iij. in fundant hec oia p se puluericata in succo roh. ꝛ ibidē infusa pmaneāt p triduū exponant soli ꝛ exiccent. Et ita trib⁹ vicib⁹ reponatur succus: ꝛ sub radijs solis exiccet sepe agitādo. Cuȝ ḡ tota massa tertio exiccata fuerit de ipsa fiāt pille de oi. ℥. vij. ꝛ sit earū usus ut dictuȝ est. ¶ 3ᵐ instrm̄ est eluariū hoc. cuius usus dȝ eē iter vnā purgatiōnē ꝛ aliā accipiēdo de eo imediate aū cenā mediū coclear. ꝛ erit ɔueniētius ad stipticitatē suam. qm̄ multi hoium pillarum ꝛ ppe aloeticaꝝ usus iducit ꝛ auget stipticitatē nimiū siccādo. ꝛ ppe in eis quoꝝ cōplō est cal'a ꝛ sicca. Hoc igit eluariū in talibus mollificādo ɔueniētius remouet stipticitatē. Cuius descriptio. ℞. medulle prunoꝝ tamaridoꝝ ꝛ sebestē aū. lib. 5. medulle cassiefi. purgate de cāna cū aq̄ viol. ℥. viij. violarū anisi feniculi aū. ℥. j. polipodij. ℥. j. 5. succi roh. ℥. iiij. dyagridij. ℥. ij. icorpent oia sit cū lib. ij. çuccari ru. ꝛ fiat eluariuȝ. ¶ 4ᵐ instrm̄ est. ꝙ vir iste diebus intermedijs purgationū in aurora p 4ᵒʳ hōs aū prādiuȝ assuescat accipe saltē in septimana ter coclear vnū hui⁹ eluarij. ℞. violarū se. endiuie lactuce portulace aū. ℥. 5. adianthi politrici capil. ue. epatice buglosse boragis exiccataꝝ ana. ℥. j. seminuȝ 4ᵒʳ coium fridoꝝ. se. acetose se. enule aū. ℥. j. medulle prunoꝝ acetosorum succi macianoꝝ succi rosa. aū. ℥. ß. succi liquiritie ℥. j. 5. incorporentur succi leui decoctione cum lib. ij. çuccari al. deinde additis spēbus fiat eluarium ꝛ est elegans medicina cutis mundificatiua. ¶ 5ᵐ remedium est: ut iste vir quater in anno sup humeroꝝ carnositate apponi sibi faciat pma vice uētosas duas cuȝ scarificatiōe. in fine mēsis martij alias uētosas apponi faciat in medio natiū. in fine mēsis septēbris etiā cum scarificatione. aliud āt uētosandi tps intermedius eligat mō suo. ¶ 6ᵐ instrm̄ est: ut post purgatiōes ueris ꝛ autumni sequēti mēse oi septimana q̄tuor dieb⁹ mane ꝛ sero faciat caputpurgiuȝ ifrascriptum. ℞. succi arthanite succi corticis radicis sambuci aū. ℥. 5. aque mellis. ℥. ij. ipleat os suum aqua frida. deinde ipleat manus hoc caputpurgio calefacto ꝛ trahiciat per utraqȝ narē leuiter bis uel ter: ꝛ cōuenienter emungat a naso id qō a capite destillabit absqȝ deglutitione

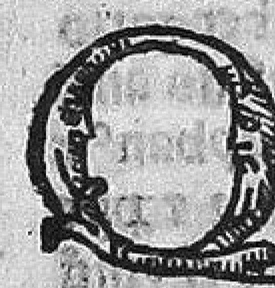
ipsius. ¶ 7m instrm est: ut vir iste assuescat in uere ꝛ in autūno linire ꝛ fricare corpus suū cū oleo de vitellis ouoꝝ ꝛ de granis frumēti añ cōmixto. ¶ 8m instrm est: ut si non poterit hēre olea p̄dicta utat linimēto qd̄ posui sibi in apotheca descripto. Cuius descriptio est. ℞. litargiri spumificati. ʒ. iiij. ceruse. ʒ. x. sarcocolle nutrite in lacte uaccino p diē ꝛ noctē. ʒ. iij. ꝛ fiat vnguētū liqdū: q꞉ post aliquos dies erat glutinosum posui succū celidonie ꝛ cōquassatū in mortario. ¶ 9m instrm est: ut iste vir post inunctiones p̄dictas totū corpus ei9 abluat ex aq̄ decoctiōis radicū enule saponarie ꝛ lapatij ma. ¶ 10m instrm est: ut hic vir post eūones p̄dcās sūmo studio tētet apire uenas emoroidales cū folijs fici ꝯfricādo easaut cū folijs cōsolide ma. boragis ul' bugl. aut cū rugosis corticib9 alicuius plāte aut cū uētosa trahēdo eas ad ex ꝛ cū flōmo eas pūgēdo uel cū setis porcinis: uel cū alia re acuta. Hec qdē. x. instra dispōni uel corruptioni coloris videntur appropriata.

¶ De cura catarri salsi. Cap. iiij.

Hunc aūt duo remedia ꝯscribo que salso catarro eius appropata sunt. ¶ Primū est gargarisma istud de quo accipiat post purgationes suprascriptas per vnā septimanā oi die. ʒ. v. in octo gargarizationib9. ℞. oximellis squilliti. ʒ. j. eluarij metridati. ʒ. j. aque decoctionis piretri ꝛ artbanite. ʒ. iij. zuccari al. ʒ. j. misce ꝛ accepta vna pte ei9 in ore, ca teneat, deide cū ea gargarizet. ¶ 2m vo remediū adhuc acuto catarro ꝯueniēs est hoc. ℞. iuiubaꝝ numero. xxv. dactyloruz pinguiū numero. x. pruno ꝝ dul. numero. viij. viola. ligr. rob. se. portulace ꝛ acetose anisi añ. M. j. sebestē nūero. x. capil. ue. macis. añ. M. j. ß. oia coqnt minutiicisa ꝛ ꝯtusa in lib. x. aque usqꝫ ad ꝯsūptionē tertie ptis. deide colent sine expressione ꝛ de aqua ista p duas hōs post cenā accipiant. ʒ. iiij. ꝛ in aurora. ʒ. v. ꝛ semper sit calida.

¶ De cura triū alioꝝ accitiū digitoꝝ ꝛ stōchi contractione ꝛ dolore anchearum ꝛ spine. Cap. v.

Quoniā aūt in manib9 huius viri remansit ꝯtractio quedā circa digitos ipaꝝ ꝛ pedū. ¶ Jō duob9 remedijs mihi v' ꝛ ideō pui dēdū eē. quoꝝ pm est: ut assuescat ablnē eas sepe mane ꝛ sero cū hac decoctione cal'a. ℞. oppoponacis myrre ꝛ serapini ana. ʒ. ß. sulfuris vini lib. ß. artbanite ireos paucedani bistorte aristol. rotūde gētiane añ. ʒ. j. sal' sardinie. ʒ. v. coquant oia in lib. cētū aque usqꝫ ad ꝯsūptionē medietatis. ꝛ fiat ex ea ut dictū est. ¶ 2m remediū est linimentū hoc. ℞. olei de cinamomo. ʒ. j. olei de eu forbio. ʒ. ij. olei de castoreo. ʒ. j. ß. misce oia sil': ꝛ sepe per dccē ptes ex hoc calido liniant: ꝛ supponat eis pellis vulpis aut dabaon calefacta. Est aūt dabaon aial degens in montibus vulpi aliqliter cōsimilis, apud incolas montium tassus noiatus. ¶ Stōcho vo eius accidit sepe aliqualis ꝯctiu9 mot9 ab extēdēte uētositate factus puidendū est cū remedio. ℞. spēꝝ dyacimini descriptione Nicolai. ʒ. ij. aque decoctionis gar. ʒ. j. ß. ꝛ cal'm totum in aurora sumat in potū ꝛ tardet post ipm cib9 horis q̄tuor. ¶ Ulto vo gbusdā dolorib9 p anchas ꝛ spinā ei9 qnqꝫ apparētib9 puidēdū est: loca p̄dicta fomentando cū furfuribus bene cribellatis calefactis ꝛ positis in sacculis lineis q sepe applicent dolētib9 ptib9. Et post hoc p̄dicte ptes liniant cū oleo vulpino uel de croco equal'r mixtis ꝛ calefactis. ꝛ pānis calis conuenienter inuoluant. Et oipotentis saluatoris clementia a p̄dictis dispōnib9 seuis integre sanabit. Amen.

Consilium. 289. De defedatiōe faciei uel potius dubium.

Quesitū a me nup an in q̄dā defedatione faciei vni9 gnōse dn̄e pro ipsi9 curatiōe ꝯueniat admistratio laquei uel setonis in posteriori pte occipitis ubi collū ꝯiūgit cū inferiori pte capitis. Et iterū an in p̄dicta cura ꝯueniat admistratio uētose cū scarificatiōe eidez parti apposite. ¶ Et 3o si hec duo ꝯueniūt: qd̄ ipsoꝝ sit conuenieti9 altero. ¶ Rn̄sio sciētifica ad hoc quesitū fundari dꝫ sup hac suppōne: q꞉ aut hec admistrari itēdunt gr̄a mãei fluētis ad pticulā egrā. Aut gr̄a mãei que iā in mēbro fluxa est aut cōprehēsa. ¶ Propter que 2o pmittēdū φ in q̄cūqꝫ regulari diuersiōe q̄tuor sūt obseruādi canones necessarij. ¶ Quoꝝ pmus est φ si diuersio fieri dꝫ semp fiat ad ꝯriā ptē. ¶ 2s est ut diuersio fiat a patiēte pticla ad ptē hn̄tē sibi colligātiā. ¶ 3s canō est ut diuersio fiat p viā hn̄tē rectitudinē de mēbro ad mēbrū. ¶ 4s canō est ut diuersio fiat ad ptē nō ualde ppinquā patiēti pticule necualde distātē ab ea. ut colligunt hi sermones in pncipijs opatiuis scie medicie. 4o pmi. cap ꝑ. ꝛ 3o tegni in cap. Curatio vo vnū hēt modū. ¶ Jstis positis rn̄det ad quesita. Et p de laqueo uel setone ponit ista ꝯclo. φ applicatio laquei in loco pmisso nō est cōueniēs. ¶ Pmo q꞉ in ipsi9 applicatiōe nō obseruant oēs regule diuertēdi supra pmisse Nō eni a nriori ptis ad posteriorē passignatā est debita colligātia. aut dec illa: qd̄ est ꝯ regulā scdam. ¶ 2o q꞉ ibi nō est necessaria rectitudo p quā facil'r mã ab añriori pte ad posteriorē diuerti pōt: qd̄ est ꝯ regulā tertiā. ¶ 3o q꞉ ibi est ppiqtas maior φ dꝫ eē. qd̄ est ꝯ regulā q̄rtā. Et p eadē pbari pōt φ neqꝫ uentosa ꝯueniēs est. ¶ 2o ad pncipale arguit: q꞉ uel mã est in mēbro cōprehēsa aut fluēs. si p mō: tunc nullo mō cōpetit diuersio: imo talis mã p patiētē pticulā. s. p faciē euāri dꝫ: ut pꝫ 4o pmi. pallegato cap ibi. Cū āt mã fuerit in mēbro cōprehēsa. ꝛ 3o tegni. ibidem. Relicto vo in pte. ¶ Si aūt dicat φ fiat illa diuersio: q꞉ mã adhuc est in cursu. tūc pꝫ φ neqꝫ laque9 neqꝫ uētosa ꝯueniēter administrant: eo q꞉ deberet administrari pti ꝯrie alteri pti a q fluit mã. ¶ Si ergo fluit a hepate uel iferiorib9 ptib9 ut facile pbaret diuersio deberet fieri ad iferiores ptes ꝛ nō ad supiores: q꞉ talis opatio iuuaret mãm ad fluendū magis φ prius. Et p hoc appet hic esse ingrēdum an hec egritudo sit p colligantiā an per eēntiā eueniens aut utroqꝫ mō. ¶ 3o ad pncipale arguit q꞉ p talia diuertētia uel p utrūqꝫ ipsoꝝ nō cōueniēter diuerteret materia ꝛ maxie si pticipat aliquāta grossitudine. Qm̄ sitie ꝛ laqueus magis diuertunt subtiles φ grossas mãs ꝛ in mã hui9 morbi credo eē aliqd grossi uel adusti. q̄re ꝛc. ¶ 4o ad pncipale arguitur qm̄ laqueus uel uētosa cū igne ꝛ scarificatiōe p̄dicte pti apposita p viā ꝯtinue resolōnis possent nōbil'r debilitare posteriorē ptē cerebri que debilior est. Cū hēat min9 de pncipijs vite q꞉ frida est ꝛ sicca respectu aliarū cerebri ptiū. ¶ 5o itez ad pncipale arguit qm̄ talis hoꝝ applicatio nō querit nisi ut mãs ab añriori ad posteriorē ptē diuertat. Sed per appositionē ipsoꝝ in illo loco dubitādū est de talium mãerū inhibitione in nucha igit de euētu palisis aut mollificationis ulis aut pticularis. ¶ 6o ad pncipale arguit φ in oi regulari diuersiōe obsuari dꝫ ne mã trāseat sup pncipali mēbro. sed p taliū applicationē mã trāsiret p pncipale: q꞉ per cerebrū. igit applicatio talis nō est ꝯueniēs. pꝫ ꝯñia cū maiori per Auic. 4a pmi. p cap ubi dicit. Caue ne trāsitus fiat p pncipalia: ꝛ minor est nota intelligēti. igit ꝛc. Et plura paria motiua ad hanc ꝯclonem pbandā. s. φ nullū illoꝝ instroꝝ sit ꝯueniēs adducē potuissem. Ex hec sufficiāt ꝛ maxie hꝫ motiuū qd̄ i hac mã satis demfare vi

Ex quibus

oibus ifert cōclo rn̄siua φ neqꝫ laqueus uel seto neqꝫ uentosa cum scarificatione predicte parti applicanda conuenientia sunt. ¶ Et ex his correlarie secūdario infert φ ad canonicam huius dispōnis curationem oporteret hēri signa sumpta a mã uel in mēbro collecta ex pte caliditatis aut alterius qualitatis coloris tumoris ꝛ spēꝝ dolorum in parte existentium. ¶ Et iterū oporteret discussum esse: an hec egritudo sit precise per essentiam aut per colligantiam aut per utrūqꝫ sil' cōtingēs. ¶ Et adhuc iterum quot ꝛ que sint membra mandantia. ¶ Et ultimo que sit materia que fluit an simplex ul' cōmixta in suas spēs deducta ꝛ per manifesta signa demonstrata. Et tunc inuestigarentur intentiones ꝛ instra curationis huius dispōnis quam non dubito curabilem esse.

Consilium. 290.

De scabie ex adustiõe sanguis ꝛ cholẽ cũ mixtiõe tñ flegmatis nõ adusti reddentis totam mãm acutam rõne salsedinis.

Reuerẽdus in christo pr̃ ꝛ sacre pagine doctor dñs fr̃ Joãnes de cypro ordinis heremitaꝝ sancti Augustini in cura scabiei sue que pendet ex mã genita ex adustione sanguis ꝛ cholẽ cõmixtiõe tñ flãtis nõ adusti. sed reddẽtis totã mãm acutã rõne salsedis. Talẽ modũ obseruare dz. ❡ P̃riogdẽ ut aduenientẽ luna mensis aplis a vª die illius usqꝫ ad. 24. faciat sibi fieri flõmiã de uena assellari dextri brachij que iuenit̃ sub cubito eiusdẽ ꝛ attrahat sibi de sanguie usqꝫ ad. ℥. v. ꝛc̃. ❡ 2º võ accipiat hoc mioratiuũ die imediate sequẽti flõmiã. ℞. cassie nup extracte ꝛ ꝑpate cũ aqua lupulloꝝ. ℥. j. eluarij bamech descriptiõe maiori. ℥. ij. ß. aque lactis capni. ℥. iij. calefiãt oia sil̃ ꝛ assumant̃ in aurora. ꝛ dormiat post ipsam imediate p horã. Et post gnqꝫ hõs recipiat aque ordei cal'e cũ pauco çuccaro cyathũ vnũ: ꝛ post illam aquã p horã vnã pãdeat. ❡ 3º võ loco imediate sequẽti die post miorationẽ accipiat hoc digestiuũ calidũ ꝛ ɔtinuet ipm octo dieb⁹ in aurora. ꝛ post ipm tardet cibũ boris 4ᵒʳ. ℞. sy. de bisantijs. ℥. j. sy. de fumoterre. ℥. ß. aque lupullorũ acetose. añ. ℥. j. misce. ❡ 4º loco post syrupũ imediate sequẽti die accipiat hoc solutiuũ. ℞. eluarij bamech. ℥. iiij. ß. eluarij succi ro. ℥. j. aque lactis capni. ℥. iij. calefiat aqua lactis ꝛ misceat̃ cuꝫ predictis. ꝛ obseruentur oia sicut de minoratiuo dictum est. ❡ Si aũt uenter eius eẽt stipticus dieb⁹ qb⁹ accipit digestiuũ tũc accipiat oi sero imediate añ cenã i el bora collatiõis vnã de istis pillis. ℞. pillaꝝ de fumoterre aloes abluti. añ. ℥. j. lapidis armeni ꝑpati. ℈. ij. dyagridij. ℨ. j. reforment̃ pille ex oi. ℥. vij. cũ eluario succi ros. Et põt ẽt uti pillis istis post purgationẽ p plures dies ad cõplemẽtũ mũdificatiõis sanguis ꝛ clarificationis ei⁹ a mẽbris iã dictis accipiẽdo ex eis ter in septiana vnã imediate añ cenã. ❡ Si aũt p hec oia nõ videret̃ sufficiẽter exiccatã eẽ mãꝫ scabiei: tũc faciat balneũ istud in q̃ igrediat̃ oi mane expositis coib⁹ sup̃fluitatib⁹ ꝛ diligẽter lauet se cũ eo cui⁹ descriptio est. ℞. radicũ enule radicũ lapatij recẽtiũ añ. lib. j. radicũ ellebori nigri. M. j. ß. fol. fumiterre fol. lapatij. fol. malue. añ. lib. j. ß. furfuris bñ cribellati lib. iiij. bulliãt oia in. 12. situlis aque usqꝫ ad ɔsũptionẽ 3ᵉ ptis. deide balneet se ut sup̃a dictũ est. ❡ Et si iteꝝ nõ videret̃ post applicationẽ p̃dicti balnei corp⁹ eẽ plene mũdificatũ: tunc hoc vnguẽto totũ corp⁹ iuxta ignẽ diligẽter fricãdo iungat ꝛ ɔtinuet ipm integra septiana. deide bis uel ter lauet se cũ sup̃ascripto balneo. Et absqꝫ aliq̃ ablutiõe erit mũdus. Est aũt illius vnguẽti descriptio talis. ℞. terbẽtine lib. j. butyri recẽtis. ℥. viij. vitellos oui numero. iiij. myrre litargiri sarcocolle pulueris radicis lapatij acuti añ. ℥. ij. salis modicũ torrefacti ꝛ puluerizati. ℥. ij. picis naualis lib. ß. dissoluant̃ pix butyrũ ꝛ terbentina lento igne coquant̃. deinde dimittant̃ modicum tepefieri: ꝛ cum eis incorpent̃ vitelli ouoꝝ. ꝛ prope infrigidationẽ ipsoꝝ addant̃ pulueres. Cũ igit̃ fuerint oia diligenter incorpata tũc totũ vnguẽtum illud bulliat in lib. ß. succi fumiterre. ꝛ. ℥. iiij. succi lapatij usqꝫ ad ɔsumptionẽ ipsorum ꝛ est medicina que nunq̃ fallit. ad laudem dei. Amen.

Consilium. 291.

De scabie antiqua ꝛ fixa.

Pro scabie antiqua. ℞. paucedani ℥. iij. radicũ ireos ꝛ urtice. añ. ℥. j. radicũ lapatij ꝛ foliorum radicum malue ana. ℥. v. ellebori nigri. ℥. j. furfuris bñ cribellati lib. j. icidẽda icidant̃ ꝛ bulliãt in sex situlis aque usqꝫ ad ɔsũptiõem tertie partis. ꝛ in hanc decoctionẽ calidam infundantur manus usqꝫ ad cubitos in mane per mediam horam ꝛ cum predictis bene abluantur. In sero võ ante cenam eisdem calidis infundant̃ pedes ꝛ diligenter fricẽtur ꝛ abluant̃ usqꝫ ad inguina. ❡ Itẽ ℞. seri capñl. ℥. iij. olei recẽtis de sisamo. ℥. ij. misce. ꝛ totũ cal'm accipiat̃ in aurora. ꝛ tardet̃ cib⁹ boris. v. ꝛ est mũdificatiuũ sanguis ꝛ rectificatiuũ mãeruꝫ corruptaꝝ ꝛ salsarũ. ❡ Itẽ ℞. aloes abluti. ℥. ij. ellebori nigri. ℈. ß. myrre. ℨ. vj. reforment̃ pille cũ succo lapatij ex oi. ℥. vj. Et accipiat̃ ex eis oi alterno sero vna imediate añ cenã. ꝛ dimittat̃ oẽ aliud solutiuũ. ❡ Itẽ ℞. olei de pice. ℥. iij. olei de iunipo. ℥. j. olei de sisamo lib. j. vitellos oui numero iiij. terbẽtine lote 4ᵒʳ vicib⁹ cũ aq̃ sublimationis lapatij acuti lib. ß. myrre sarcocolle laudani sicciores añ. ℥. iij. ellebori nigri. ℥. j. ellebori al. ℥. ß. amili de ordeo. ℥. ij. curcume radicis celidonie ireos vitri cõbusti añ. ℥. iiij. serpentarie terre camelli añ. ℥. j. ß. aspalti. ℥. j. ß. terant̃ oia sil̃ ultimata ɔtritione in mortario ꝛ fiat linimẽtũ absqꝫ igne. Et si nõ redderet̃ bñ glutinosuꝫ apponat̃ in eo glutis carte dissolute cũ aceto. ℥. j. ß. de hoc ĝ linimẽto totũ corpus ꝑpe ignẽ inũgat̃ cũ ɔueniẽti fricatiõe bis in die sex dieb⁹ ɔtinuis. 7ª aũt sequẽti die balneet̃ in decoctione sup̃adicta. ɔfricãdo corpus totũ cũ furfurib⁹ in p̃dicta decoctione madefactis. gescat igit̃ post p̃dictũ balneuꝫ 4ᵒʳ dieb⁹ ɔtinuis. Et post iteꝝ reuertat̃ ad balneũ. oẽz eni antiq̃ scabiẽ ꝛ fixã hoc igenio curaui eradicatione cõpleta ꝛc̃.

Consilium. 292.

De acuta scabie vniuersuꝫ corpus ambiente a melĩa adusta cum permixtione cholere.

Iste puer annoꝝ. vij. molestat̃ acuta scabie que pendet a mã melĩca leuiter adusta in epe ipsi⁹ ꝛ cõmixta cũ mã cholerica: pp quã disposita est melĩa ad maiorẽ adustionẽ pp cholerã sibi cõmixtã. ꝛ si ꝓcederet adustio talis magnũ sibi piculũ incũberet ne trãsiret in leprã a qua deus tueatur ipsum.

Igit̃ regimẽ sibi neciuꝫ iscriptũ magna solertia obfuandũ in reb⁹ infrascriptis. Et pmã qdẽ est ut ipse abstineat ab oi cibo cal'o ꝛ acuto melĩe gñatiuo ꝛ exiccatiuo: ac etiã cholẽ uelut sũt aromata oia. ut crocus pip çiçiber gariofil. ciminũ ꝛ silia. silr̃ ꝛ salsa oia cibaria multũ ut caseus antiquus ꝛ caro salita ꝛ rutba caules porrũ scalognia raphan⁹ ꝛ silia. Silr̃ ẽt euitet pastiles cibos ꝛ iura ualde piguia ꝛ ꝑpe salita. Effugiat ẽt vinũ fumosuꝫ ꝛ potẽs: imo eligat̃ ei vinũ q̃ magis possibile ẽ debile: q̃ si nõ habeat̃ nisi potẽs frãgat̃ cũ aq̃ fonti cruda ꝛ fiat pauciferũ. ❡ Defendat̃ ẽt puer a multo ꝛ forti labore currẽdi ꝛ ascẽdẽdi mõtes ꝛ pmittat̃ dormire tpe plixo multuꝫ. Et fiat ei usus blete spinachie lactuce endiuie cicoree portulace ꝛ ꝑpe cressonũ fontaliũ. ❡ Et diligẽter attẽdat̃ ut comedat cibos de lacte capno uel iumẽtino cocto ul' crudo. imo colostra ꝛ recocta ꝛ caseola recẽtes absqꝫ sale ꝛ oua cũ lacte cocta oia sũt sibi maxie ɔueniẽtia ꝛ cerasa dulcia ꝛ ficus recẽtes ꝛ pepones ꝛ cucumeres ꝛ cucurbite ꝛ portulace sũt sibi ualde utiles ꝛ oua tenera ꝛ carnes oẽs iuuenũ aialiũ ꝛ auiũ viuẽtiũ in aqs ut anatũ ꝛ siliũ ꝛ pisces ꝛ cãcri fontales maximũ essent sibi auxiliũ in curatione sua.

De reb⁹ võ medicinalib⁹ neciuꝫ est ut huic puero oi mane det̃ cyath⁹. ß. seri facti de lacte uaccino a q̃ extractus fuerit caseus ꝛ recocta ꝛ tãtũdẽ de illo sero dari debet ei p. ß. hor. añ cenã ɔtinuãdo ipꝫ saltẽ. xv. dieb⁹. ❡ 2ᵐ p̃ncipale est q̃ oi vª die paꝝ añ cenã det̃ ei vna de ifrascriptis pill. post quã imediate cenet: q̃ꝝ descriptio est. ℞. aloes abluti. ℥. ij. lapidis armeni ꝑparati. ℥. ß. ellebori nigri. ℨ. vj. salis indi. ℨ. iij. forment̃ pille. xiiij. de oi. ℥. cũ succo rosaꝝ. ❡ 3ᵐ p̃ncipale remediũ est ut postq̃ accepit. ij. de pillis imediate scriptis: tũc oi mane qñ surgit ꝛ oi sero qñ uadit ad lectũ inũgat totũ corpus ei⁹ ex hoc vnguẽto tepido leuiter fricãdo ipꝫ. ℞. vnguẽti de succo enule lib. ß. adipis asinini. ℥. j. vnguẽti agrippe. ℥. j. ß. terbẽtine lote in trib⁹ vicib⁹ cũ succo apij. ℥. ij. amili terre sigillate añ. ℥. ß. icorporent̃ sil̃ in mortario ultima cõtritione. ❡ 4ᵐ p̃ncipale remediũ est ut postq̃ fuerit inũctus puer per septẽ dies octaua die sequẽti in mane balneet̃ cũ infrascripta decoctione mediocriter cal'a. ℞. radicũ lapatij so

foliorum et radicum violarum fumiterre foliorum et radicum enule añ. lib. ß. radicum cucumeris asinini uel foliorum eius radicum gētiane panis porcini. añ. ℥. ij. furfuris frumēti lib. ij. coquantur oia in. 15 situlis aque fontalis usqz ad ɔsūptionē q̄rte ptis remanētibus tribus. cū quibus balneatus fuerit p septē dies ɔtinuos bis in die semper post corporis exiccationē iungatur totū corpus eius cū succo foliorū bedē que serpit sup lapides. cū ergo ita iunctus fuerit cū succo et balneatus in p̄dicto balneo p septimanā ɔtinuā: tūc reuertatur ad iungēdū ipm cū vnguēto in 3º cap. scripto et de illo reuertatur ad balneū et linimētū in hoc 4º cap. descriptū. et ita reuoluēdo pcedāt medicādo ipm p totū mēsem iulij adhuc q̄ tūc ū qz appet eē bn̄ mūdū nō desistāt a balneo et inunctiōibus p̄dictis. ℂ 5m remediū et ultimū est ut huic puero sepe detur ad comedēdū de hac ɔfectiōe ad q̄titatē vnius q̄ni fal. e grosse cuius descriptio. ℞. mirabolanorum indorum epithimi añ. ℥. ß. lapidis armeni. ʒ. ß. violarum semis acetose scariole florum buglosse ana. ℈. j. zuccari tertie coctionis. ℥. iiij. cum aqua violarum fiat cōfectio in rotulis magnis et offeratur ei ut dictum est. Hec ad laudem omnipotentis dei. Amen.

Consilium. 292. De scabie acuta cum ulceratione crurium.

Euerēdissimus in Christo pater dn̄s ptonotarius in monte arti et utriusqz legis doctor indiget duplici regimine p recupanda ɔseruāda et ɔfirmāda sanitate eius. ℂ Et primū qdē regimen est penes res nō n̄ales eligēdū. qđ ɔforme erit utrisqz dispōnibus quibus aliqn̄ molestatur. ℂ 2m vero regimē p medicinalia erit rectificatiuū ptium epatis et splenis in quibus acute ēt et aduste et melice mãe gn̄antur: que p totū corpus effuse qn̄qz scabies et cutaneas corruptiōes inficiētes pducūt et aliqn̄ magna ps harum mãerum descēdit per utrūqz ramū inferioris chilis tēdētē ad coxas. ℂ Et si qdē cōtingat has mãs melicas eē fecales aut leuissima adustiōe pticipātes tūc mãe tales uenas maiorū pedū et ulr totā eorum substātiā replēdo tumorē et extēsionē gn̄ant in eis: q tumor si lōgo tpe in utrisqz pedibus magis pseueraret difficillime: imo fortasse elefantiā ipossibilis curatiōis portēderet. ℂ At vero si p̄dictas mās ɔtingat eē acutas et adustas: tunc qn̄ descendūt ad tybias corrūpēdo carnositates earum pariūt ulcera que per diuersas mēbrorum ptes hinc inde serpēdo ulcerant. ℂ Vn̄ ex hoc fundamento ɔcludit p̄ difficultas curatiōis horum ulcerū que puenit ex duobus. p̄ pp acuitatē mãerū p̄dictarū. 2º qz tales mãe sunt melice. ergo effectiue cāe cronicarū egritudinū. ℂ Sequitur 2º ex hoc fundamento q in uanū laborāt curātes cū solis localibus sup ulcerosis ptibus applicatis absqz rectificatione epatis et splenis mandātiū predictas mās. ℂ Sequitur 3º solo pbleumatis: q̄re est q pedes huius reuerēdissimi patris qn̄qz tumescūt absqz ulcerū corruptiōe qn̄qz vero cū ea: cā enim pmi effectus est multitudo mãerum grossarū absqz adustiōe et corruptione earum. Secundi vero accitis cā est mãerū multarum fluxus cum adustione et acuitate earum: et sic apparet q capitulum istud aperit fundamentum dispōnum quibus aliqn̄ affligitur reuerendissimus pater et doctor.

Regatur aūt cū cibis mediocriter calefaciētibus et parū exiccātibus q̄re euitet salsa multū acuta et uehementer cal̄a. talia eni augerēt calitatē et acuitatē in laudabili sanguie et euerterēt ipz in melicū: et euitet vinū grossū nigrū

Pro expediēdo regimie huius reuerēdissimi pr̄is per medicinalia p̄mittēdū p̄ q securissimū est q ipse usqz ad. iij. uel. iiij. annos bis in anno purgetur sm̄ modū īfrascriptū ℂ Primo q a medietate februarij usqz ad medietatē martij vno mane in aurora accipiat has pillulas. ℞. pillarū indarum. ʒ. ß. pillarum cochiarum et de fumoterre añ. ℈. j. formentur pille. vij. aut. viij. cū succo ros. et dormiat zc̄. et accipiat cyathū vnū aque ordei calefacte. ℂ Die vero imediate sequenti accipiat in aurora hoc digestiuū calefactū qđ ɔtinuet p. viij. dies. ℞. syrupi de epithimo syrupi cōpositi acetosi et mellis rosati añ. ℥. ß. aque lupullorum fumiterre et mellisse añ. ℥. j. misce et accipiat iħm tot diebus q appeat in urina zc̄. ℂ Appente aūt digōne in urina die imediate sequēti purgetur cū his pillis. ℞. pillarum indarū. ʒ. j. auari pōderis lapidis laζuli et armeni p̄paratorum añ. gra. vj. cū succo ros. formentur pille. vij. aut. viij. et accipiantur obseruādo post eas regulas zc̄. ℂ Pro 2º vero anni purgatione a medietate mēsis septēbris usqz ad medietatē mēsis octobris vno mane hora suprascripta accipiat hoc minoratiuum ℞. pillarū indarum. pillarū de lapide laζuli ambarū descriptione Mes. in antidotario añ. ℈. j. pillarum cochiarū descriptione Rasi. in Almā. p̄ cap. ʒ. ß. formentur pille. vij. cum succo ro. et accipiantur hora zc̄. ℂ Mane vero imediate sequēti accipiat hoc digestiuū. ℞. syrupi violati syrupi simplicis acetosi añ. ℥. vj. aque cicoree lupullorum et fumiterre misce et totū accipiat calidum zc̄. ℂ Die vero sequenti purgetur p istū modū. ℞. pillarum aurearū pillarum de iera cōposita pillarū de fumoterre añ. ℈. j. boni pōderis lapidis laζuli. gra. iij. formentur. viij. uel. vij. cū succo rosarum et accipiantur ut dictū est. ℂ Post hoc āt attendēdū q si uēter eius nō eēt ɔueniēter lubricus hora q assumit syrupos p̄deōs necū ē ei q oi die aut saltē q oi altera die parum añ prādiū ul añ collationē nocturnā accipiat vnā de īfrascriptis pillis q̄rū ēt usum cōmēdo ei forte p totū tp̄s vite sue accipiēdo ex eis vnā uel. ij. parū añ prādiū: q̄rū descriptio est hec. ℞. aloes epatici electi. ℥. iiij. agarici. ℥. ß. turbith. ℥. ij. lapis laζuli et armeni p̄paratorum ana. ℥. ij. ß. dyagridij. ℥. j. masticis croci macis cinamomi ros. violarū ana. ℈. ß. salis indi. ℥. ß. pulueriζent oia per se et infundantur in. ℥. iij. succi endiuie et. ℥. ij. fumiterre et exponantur soli sepe cum cocleari cōmiscēdo usqz quo succus ɔsumatur: tunc ergo renouetur succus et ita fiat tribus vicibus. Et reseruetur mã ista in pixide lignea aut terrea de qua fiant pille de oi. ʒ. vj. et sit earum usus ut dictum est.

ℂ Amplius p ɔueniente ɔseruatiōe sanitatis eius utatur hac cōfectiōe. ℞. q̄norum fisticorum. ℥. iij. q̄norum pinearū. ℥. ij. cc̄ tundantur et īfundantur in aq̄rū cuscute et fumiterre añ. ℥. iij. et ibi remaneat p triduū. Post hoc aūt accipiatur zuccari albissimi lib. j. ß. et coquatur cū lib. ß. aque violarum usqz ad ɔsūptionē aque: tūc ergo supaddatur zuccari pul. amili. ℥. iij. et coquatur sil̄ cū medullis iā ɔtusis et fiat ɔfectio in frustulis lōgis. Et sit eius usus añ cibū et post cibū et in hora collatiōis. Apit hec ɔfectio oppillones epatis et splenis et aduersatur gn̄atiōi melie et mãerū aliarū acutarum. ℂ Amplius p ptiali p̄seruatione a fluxu mãerum ad tybias et coxas bonū est q utatur vnguento qđ applicabitur circulo fiteri: cuius descriptio est hec. ℞. olei de crisomillis. ℥. j. ß. olei nardini. ℥. ß. radicum philipēdule. ℥. j. sal gēme. gra. iij. ellebori albi arthanite et euforbij añ. gra. j. cere q̄tum sufficit fiat vnguentū molle et applicetur. ℂ Adhuc iterum pro partiali preseruatione a fluxu mãerum ad tybias et coxas bonū est q utatur hac decoctiōe gallarum cupressi nūero. xxv. sumach seis plātagis añ. M. j. granorum myrti. M. iij. coquantur oia in situlis duabus aque usqz ad ɔsumptionem medietatis: et de hac aqua abluātur pedes et coxe bis uel ter in septimana añ collationē nocturnam. ℂ Ad hanc ēt intentionē memorādū est q bonum est ei portare caligulā factā de corio pellis canine. Et pprie qn̄ nocumētum est ei erectū stare aut saltem tybie p̄scripte faciat ligaturam cū instita ɔuenienter applicata sicut notum est. ℂ Preter hec āt si ɔtingeret mãs ad crura descendere puideatur ei cum hoc defensiuo. ℞. amili boli armeni añ. lib. ß. seis plantagis acatie hypoq̄stidos rosarum sandarace sumach añ. ℥. ß. dragagāti gūmi arabici ana. ℥. j. ß. succi extremitatum rubi lib. j. farine uolatilis molendini. ℥. ij. conquassentur oia in mortario cum pistello suo usqz ad glutinositatem bonam et de hac mã emplentur tybie a genu usqz ad pedes ligando eas cum applicatione conuenienti.

Si aūt contingeret q in aliq̄ tybiarū pte ruptura accideret puideatur ei quadruplici remedio. ℂ Primo applicādo vnguētum istud. ℞. olei de mastice et de myrto añ. ℥. j. olei onfancini. ℥. ij. tutie p̄parate cum aqua ro. terre sigillate añ. ℥. j. hypoq̄stidos sandarace sarcocolle lote añ. ℥. j.

cere albe. ℥. vj. fiat vnguētum molle ⁊ applicet᷑ ut consueuit. ¶ Item super ulceribus apponatur hic puluis. ℞. pulueris hypoqstidos seis plātaginis g̃noꝝ myrti añ. ℈. j. sāg. dra. boli ar. añ. ℈. j. pl̄ueris ossiū cruriū boū cōbustoꝝ. ℥. x. spodij. ℥. j. ʒ. pul uerizent᷑ oia p se diligēter cōmisceant᷑. ¶ 3ᵐ vo rememᵐ ē hoc cerotū. ℞. ceroti rubei de mucillagibꝰ lib. ʒ. tutie ꝑpate. ℥. ʒ. litargiri. ℥. j. sā. dra. boli ar. añ. ℥. ij. ʒ. fiat cerotū cū sufficiēti q̃ titate cere. ¶ Ultimū vo ⁊ ꝑpe sigillatiuū uel ɔsolidatiuū est hoc. ℞. olei de mastice. ℥. iij. dragagāti grⁱ miarabi. dissolutoꝝ cū aceto acuto añ. ℥. j. masticis thuris sādarace hypoqstidos añ. ℥. j. tutie ꝑpate. ℥. j. ʒ. cere. q. s. fiat vnguētū sufficiēter visco suz ⁊ medicent᷑ ulcera. ¶ Qñ aūt stabit necītas ɔsolidādi ea s. qñ appebūt ɔcauitates ulceꝝ eē q̃si carne replete: uteris pul uere isto. ℞. plūbi cōbusti. ℥. j. tutie ꝑpate cū aq̃ ro. ℥. ij. pulue rizentur per se: ⁊ sil᷑ cōmisceant᷑. Ad laudē dei Amen.

Consilium. 294. De apate in collo in vno puero.

Recipe macis corticū citri añ. ℥. j. ligni al. ℈. iiij. fiat puluis subtilis. De hoc puluē oi sero qñ uadit ad lectū q̃titatis. iiij. g̃noꝝ ordei spgat᷑ sup añriori pte capitis p lati tudinē triū digitoꝝ ⁊ cū ponit᷑ scōs remoueat᷑ ꝑmꝰ cū setula uel pectine. ¶ Itē. ℞. medulle cruriū bouis. ℥. j. granoꝝ sisami fenugreci se. li ni añ. ℥. iij. radi. altee. mūdificate lib. j. coq̄nt᷑ oia in q̃tuor situlis aque usq3 ad ɔsuptionē q̃rte ptis. de hoc fomētet᷑ oi mane ⁊ sero locus cū spōgia ifusa in hāc decoctio nē ⁊ nō total᷑ expssa q̃tuor vicibꝰ applicata in spatio vnius hore, deide cū pāno tepido exiccet᷑ locꝰ. ¶ Itē ℞. pin. ana ris pi. tassi. añ. ℥. ʒ. hysopi hūide. ℥. j. fecis olei de ireos. ℥. ij. mi sce. de hoc oleo calefacto mediocriter iungat᷑ locꝰ patiēs ⁊ cir cūstās post fomētationē iā dictā. ¶ Itē ℞. radicū liliorū3 al boꝝ. ℥. ij. radi. altee. ℥. j. ʒ. farie fenugreci farie ordei añ. ℥. ʒ. farine sisami. ℥. iij. croci. ℥. ʒ. vitellos ouoꝝ numero. iij. fiat em plm cū. ℥. iij. mucillagis se. lini. de quo petia vna supponat᷑ lo co iā dicto mediocriter cal'a ⁊ fiat fomētatio iunctio ⁊ emplī appōbis in die. ¶ Itē ℞. pillarū alefanginaꝝ. ℥. j. ⁊ fiat pille 12. cū succo ro. de qbꝰ oi q̃rta uel q̃nta die accipiat: uel accipi at ipsam parum ante cenam ⁊ erit melius.

Consilium. 295. De pustulis ⁊ crustis in brachijs cruribꝰ ⁊ pedibꝰ post partum mulieris propter malum regimen.

Cruste que supuenerunt huic gñose dñe portēdūt suspitionē prime sue egritudis. qñ nō vi rōnabile reseruatas fuisse mās: sed q̃ supuenerūt ex q̃dā mala re liq̃a māeꝝ corruptaꝝ que multiplicant᷑ in q̃ cūq3 mlīe ꝑgnāte. post eūonē eni infāntis a fe tu ⁊ a supfluitatibꝰ remansit reliq̃a male cōplōnis ⁊ fortasse aliquaꝝ māeꝝ que post ptū nō fuerūt sufficiēter purgate: sic intelligo ex his que s. t scripta mihi. Tales igit᷑ māe sūt cā ua ria ꝝ egritudinū ⁊ accñtū que fiūt in mulieribꝰ que paulo añ ꝑturierūt ⁊ maxīe tpibꝰ nřis in qbꝰ tales mulieres supflue re plēt se ⁊ ꝑpe cibis iflāmatiuis ⁊ potibꝰ calis ⁊ arōatibꝰ mltis ɔsilijs. Talis igit᷑ regimis modus iflāmauit sāguinē ⁊ cholli cas mās in hac muliere. Uirtꝰ igit᷑ itēra circa mūdificationē expellit mās ad expulsiōis loca debiliora ⁊ minꝰ dubitabilia v3 pedes ⁊ crura ⁊ cubitos ⁊ silia. q̃re ptes ille ne cō corru pte fuerūt pustulis ⁊ crustis replete. Et bona fuit ei termina tio talis: sine q̃ nō habuisset trāsmutationē bonā. Hec in sūma est ueritas huius dispōnis ⁊ nō pōt assignari altera.

Ex quo fundamēto ualde secure pōt accipi ingeniū cura tiōis tal᷑ dispōnis cōprehēsū3 in. viij. remedijs ifrascri ptis. ¶ Primū itaq3 est: ut dña ista ab stineat a vinis fumosis ⁊ ꝑpe albis. ⁊ a cibis ualde pinguibꝰ ꝑpe brodialibꝰ. ⁊ ab usu aromatū oium. ⁊ adhereat regimini cū rebꝰ acerbis humectā tibꝰ ⁊ ifridātibꝰ: ut al's scripsi in ɔsilio suo de regimine reꝝ non nāliū. ¶ 2ᵐ remediū est: ut si uenter huiꝰ dñe sit mediocriter fluxibilis vno mane apud ortū solis flōmet᷑ sibi saphena posi ta sup clauicula pedis ipsiꝰ dextri. ⁊ educant᷑ sanguis. ℥. iiij. ⁊ qescat ab ambulatiōe. ¶ 3ᵐ remediū est: ut mane imediate sequēti hec dña accipiat hoc el'uariū cū medio cyatho aque lactis caprini uel alteriꝰ cale: ⁊ tardet post ipsa3 comedē per hōs ad minus sex. ℞. el'uarij de psilio. ℥. iij. el'uarij ro. ℥. j. ʒ. ul᷑ utrūq3 eq̃lis pōderis misce. ¶ 4ᵐ ℞. trociscoꝝ de spodio tro ciscoꝝ de ro. añ. ℥. ʒ. spodij. ℈. j. çuccari 2ᵉ coctio. ℥. iiij. cū aq̃ fumiterre fiat ɔfectio in rotul'. iij. ℥. de qbꝰ cōedat vnā in pnᵒ ꝑādij ⁊ aliā in fine. ¶ 5ᵐ. ℞. olei de nenufare. ℥. j. ʒ. olei cito nioꝝ. ℥. j. amili. ℥. j. ʒ. trocisco de cāphora. ℈. ij. croci spice nar di añ. ℈. j. cere albe. q. s. fiat vnguētū molle. ⁊ lauet᷑ duabus vi cibus cū aq̃ lactis andicta. ⁊ ex isto linimēto in aurora paru3 añ ꝑādiū ⁊ añ cenā ⁊ hora 3ᵃ noctis tota spia eiꝰ iungat᷑ actu frido aut saltē tepido. ¶ 6ᵐ ℞. aloes ꝑpati. ℥. ij. reu bar. electi ℈. ij. spice nardi gra. v. lal' gēme gra. ij. cū succo ro. forment᷑ pille de oi. ℥. vij. de qbꝰ hec dña accipiat vnā oi 3ᵒ aut 4ᵒ die ꝑm discretionē eius. ¶ 7ᵐ ℞. amili de ordeo. ℥. ij. plūbi usti ℥. j. ceruse lote. ℥. x. olei de vitellis ouoꝝ. ℥. ʒ. confricent᷑ hec oia frequenter in mortario plūbeo cum p stello suo ⁊ fiat linimē tu3 de quo excoriationes pustule ⁊ cruste oēs cubitoꝝ tybia rum ⁊ pedum diligenter iungant᷑. ¶ 8ᵐ ℞. ɔserue rosa. viola ꝝ ⁊ boragis añ. ℥. ʒ. spodij. ℥. ʒ. amili de ordeo. ℥. ij. sy. de ber beris uel de ribes. ℥. j. ʒ. çuccari al. ℥. j. çucca. candi. ℥. ʒ. fiat el'uarium: de quo hec dña semp p horā ⁊ ʒ. añ ꝑandiū ⁊ ce nā accipiat coclear. ʒ. deglutiēdo ipm absq3 masticatiōe. Et istis cōpletis opoꝛteret ut eē3 iformatꝰ de mō terminatiōis eiꝰ.

Consilium. 296. De sahafati humida ⁊ est pustularum ulceratarꝝ multitudo in facie.

¶ Diuiditur aūt consilium in capl'a tria.

¶ De causis dispōnis huius. Cap. i.

Iste hebreus dispōnem hēt formositate3 humani corpis dehonestātem. que si in eo augēdo pseuerāret a ciuili hoiu3 ɔuer satiōe ꝑuaret ipm. Et eo maxime q2 hec dispō pulchriorē ꝑticulā hūani corpis inficiēdo ser pere solet. ¶ Est eni3 hec dispō pustulaꝝ mlti tudo in facie eiꝰ hinc inde dispsa. Et sūt cholle ad rubicūditatē tēdētes tenuē hūiditatē ⁊ vi rulētiā effūdētes. Et est haꝝ pustulaꝝ mā hūiditas mala acu ta corrosiua sanguini cōmixta. que egritudo ꝑpe safati hūi da ꝑm doctrinā arabū denoiāda est. ¶ Et si pueniat ad ꝑ tiū corrosionem serrēgi ab eisdē dicta est. ¶ Et est altera eiꝰ spēs a mā grossa mala pueniēs faciēs apata parūper grossio ra ⁊ solida magis. cui si miscet᷑ melicus humor eueniet ex illa spēs safati sicca noiata: que q̃nq3 ptē faciei ulcerando nōbil᷑ occupat. ¶ Et si ulteriꝰ maior in mā adustio uel malitia acq ratur pueniet ex ea spēs 3ᵃ safati balchiati noiata. ¶ Et est altera eius spēs 4ᵃ noiata alnatim pueniēs a mā melica ho mogenea māei uaricum. ⁊ non intelligit᷑ p eam aliud q̃ ulce rū melicoꝝ in facie hoīs euētꝰ. ¶ Qñ ex his collige q̃tuor eē spēs safati. de nūero q̃ru3 spēs qua egrotat iste est pꝰ ⁊ oibus alijs leuior. ¶ Et sequitur ex eodem fundamento. q̃ bene sperandum est de cura ipsiꝰ si sollicitus erit eger circa ipsam. ¶ Et 3ᵒ iteꝝ ex fundamento coll'r. q̃ si harum pustularū mā acutior fiat ⁊ adusta magis ⁊ q̃titate multiplicata: q̃ ex ea que leuis est pueniet ad spēs alias que fortiores sunt ⁊ praue magis itātu3 q̃ facies hoiu3 ad sil'tudinē lepre nō raro puer tūt. Et colligo oiu3 horū fūdamētū 7ᵃ q̃rti. tractatu 3ᵒ. ⁊ ꝑ capꝰ Et utcūq3 hi sermones colligi pñt a Gal. ꝑ decē tractatuū aūte Asclepiadis Critonis ⁊ Apollonij ⁊ aliorū q̃ plurimorum illustriū auctorū q pcesserūt ipm. ¶ Huiꝰ egritudis cura pnᵉ sustētat᷑ regimine sex rerum nō nāliū. 2ᵒ vo medicinalium ⁊c.

¶ De cura p dictā. Cap. ii.

Pro regimine autē eius per acrē vir iste hita re debet in ciuitatibus cameris ⁊ locis in quibus aer sit ad frigiditatem declinis ⁊ ad siccitatem mediocriter inclinatus, ut per aeris

frigiditatē acute mãei ⁊ corrosiue potētia refrāgat᷑ ⁊ ducat᷑ ad mediū ingrossationis: ⁊ ꝓhibeat᷑ per talem aerē receptio materieꝝ fluētiū ad faciem uel ad cutem. neqꝫ opꝫ ut aer iste sit ad siccitatē notabilem inclinatus, sed mediocri siccitate ut mā pustulaꝝ ꝯsumat᷑. ¶ Et pariformiter de administratione cibi ⁊ potus ⁊ aliaꝝ rerum nō nãliū intelligendū est. propter qd̄ euitet statio in cameris clausis ⁊ suffocati aeris. ⁊ sepe camēe eius aer refrāgat᷑ cū aspsione aque ros. plantaginis virge pastoris uel decoctione sandaloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ spodij granoꝝ myrti coriādri se. plātaginis ⁊ ꝯsimiliū. ⁊ caueat tenē caput suū calidū ualde: ⁊ sil'r effugiat uestes pectoris ⁊ colli efficientes stricturā. ¶ In cibis vō eius attēdat ꝙ effugiat cibariū oē hñs dulcedinē nãlem uelut mel ⁊ çuccarum aut artificialē sicut oia cibaria ex his ꝯfecta: ⁊ ꝓpe cū notabiliter fuerint dulcorata. eo qꝛ facile ꝯuertunt᷑ ad sanguinem ⁊ adustioni sunt ualde pata. ¶ Euitet eniꝫ oē cibariū salsum nãliter uel artificialiter ⁊ oē acutū uelut raphanus sinapis cepe alleū ⁊ cōsimilia. ¶ Cibaria aūt eius debēt iclinari ad frigiditatē ⁊ humiditatē: aut ad frigiditatē cū temperamēto in passiuis: uelut sūt portulace lactuce endiuia bleta spinachia cucurbita ⁊ silia intātū ꝙ eius cibaria semp debēt refrāgi cū aliquo ꝓdictoꝝ. ¶ Euitet etiā vir iste cibos grossos oppilatiuos: uelut sunt oēs leguminū spēs ꝓpe eoꝝ substātia. Et de numero eoꝝ sunt cibi pastiles neruose ⁊ pāniculares aialiuꝫ ptes ⁊ panis açimus aut nō bñ coct᷒ uel fermētatus. effugiat etiā cibaria corruptibilia. ⁊ maxime ꝯuertibilia ad acuitateꝫ. uelut sunt oia melica cibaria dulcib᷒ ⁊ acetosis composita ⁊ lac acre uel acetosuꝫ factū. Expimētatores enī indi reprobauerūt cōmixtionē lactis ⁊ similiū corruptibiliū cum aceto. ut pꝫ 3ᵒ pⁱmi. caꝑ de regimine per cibū ⁊ potū. ¶ Ampli᷒ oē cibariū ex acutis ⁊ euaporabilib᷒ cōpositū ⁊ ex his que sanguinē inflāmāt ⁊ acuūt euitādū est. ut sinapismū ⁊ ꝓpe melle cōfectū. ⁊ porrū alleū cepe bulb᷒ raphanus ⁊ silia ⁊ pisces salsi ⁊ caseus antiquus ⁊ salit᷒. ¶ Effugiat etiā caloꝝ acutoꝝ usum uelut sunt mellite ꝯfectiones ⁊ eluaria ⁊ ꝯfectiōes çuccarine: ⁊ ꝓpe cū calidis spēb᷒ ꝯdita: sicut hebreoꝝ modus lasciuia magis ꝙ utilitate frequēter ad talia inclinatus. ¶ De fructib᷒ aūt ꝯueniūt ei cerasa pepones auellane recētes amigdale pruna poma mediocris dulcedinis ⁊ pira fere oia cocta ⁊ cruda ⁊ ficus recētes ⁊ ꝓpe cū post eas bibit aquā. Citonia vō nespila sorbe crisomilla ⁊ grana acria castanee nuces ⁊ ficus sicce euitent᷑ oēs. ¶ Confectiones aūt qbus uti pōt sunt ꝯfectio de cucurbita ⁊ de citonijs ⁊ citrū ꝯditum absqꝫ spēbus ⁊ pira ꝯdita ⁊ coriādruꝫ ꝑparatum ⁊ auellane ꝯfecte ꝑus bene torrefacte ⁊ amigdale etiā absqꝫ spēbus ei ꝯueniētes sunt. ¶ Uino vō utat᷑ colore albo substantia dyaphano sapore mediocri ad aliquātā pōticitatem tēdēte ⁊ nullo mō ad dulcedinē. Et si tale hēri pōt paꝝ bibat᷑. Si aūt potētius esset ꝯfrāgat᷑ cū aqua cisterne uel distillata per harenā: ⁊ si nō timet expēsam melius erit ut ꝓdictū vinū lymphare cuꝫ aq̄ acetose boragis ⁊ fumiterre. sed pⁱma melioꝛ est alijs. ¶ Exercitiū sibi ꝯueniens debet esse leue sicut mane passibus circa cētum leuib᷒ incedere. Equestre aūt exercitiū uel ascensus uel descensus mōtium ⁊ pedestre lōgus ⁊ fortis dimittant᷑. ⁊ similiter oē exercitiū per qd̄ opꝫ caput infimū ⁊ inclinatū teneri. ⁊ maxime qd̄ cūqꝫ ꝯtingat fieri exercitium sub radijs solis ⁊ loco multū calido euitandū. In summa igit᷑ quies cōuenientioꝛ est ei ꝙ exercitium. ¶ De assumptione aūt cibi sollicit᷒ esse debet. ut semp cū appetitu ulterius comedendi surgat a mēsa magis ꝙ cū saturitate cōpleta. ¶ Et caueat summope diuersoꝝ cibarioꝝ assumptionē: ⁊ maxime qñ diuersis modis ꝑparationis artificiata sunt cibaria: uelut frixionis assature oēs cum aromaticis spēbus ⁊ calidis cōposite. Neqꝫ ēt per hoc credēdum est ꝙ multū a cibo abstinē sit ei cōueniēs imo nociuū est. eo qꝛ inflāmat humores ⁊ exacuit ⁊ est cā ut eoꝝ uehemēs fiat ad caput euaporatio. medium igit᷑ inter hoc obseruet ut nō multū repleat se cibo stomachū grauante Neqꝫ etiā stomachū cibo inanire debet inanitione ad debilitatē ꝑducente ⁊ inflāmationē. ¶ Uigilare huic iuuēculo ualde nociuum est. eo qꝛ per multā ⁊ longam vigiliā humores inflāmant᷑ ⁊ acutiores fiunt. ⁊ huius egritudinis mā maligniōꝛ reddit᷑. Neqꝫ etiā dormitio eius septē uel octo horarū ad plus mēsurā excedē debet. qm̄ per somnū ꝓlixiorē predicto multiplicant᷑ in capite māe per viā attractiōis ad caput ⁊ digōnis. vn̄ nãlis caloꝛ cerebri nō reddit᷑ potēs ad regēduꝫ mās in eo inuētas. qre corrūpunt᷑ ⁊ sunt cā maioris prauitatis morbi ⁊ materierū ipsius. ¶ Oēs aīe passiones ⁊ accñtia per que in humorib᷒ huius iuuēculi uelox ⁊ fortis acgratur mot᷒ ⁊ in spiritib᷒ euitāda sunt ꝑpter maiorē malitiā que acquirit᷑ in mā ⁊ ꝑpter debilitatē que cōsequtur ad resolutionē ⁊ fortib᷒ motib᷒ cōsequentē. ⁊ sil'r relique aīe passiones: propter q̄s occupatus in ꝓfundo detinet᷑ caloꝛ ⁊ spūs q̄si suffocatus euitari debēt. ꝑpter qd̄ lōga assiduitas in studendo ⁊ contēplādo circa res difficilis inq̄sitionis ⁊ intellectus nō cōuenit ei. Melius itaqꝫ est ei ut dimisso studio ⁊ scriptura intendat curationi sue dispositionis ꝙ econtra.

¶ De cura per medicinalia. Cap. IIII.

Ro cura vō huius dispōnis opꝫ regulariter ꝑcedē ad administrādū intētiones ⁊ instr̄a sibi ꝯuenietiora. ⁊ lꝫ ego nō dubitē vniuersalia huic dispōni ꝯuenietia nequaꝙ omissa fuisse, imo a clarissimis doctorib᷒ qui eū ꝑtractauerūt fuisse diligēter obseruata. tñ ꝑpter cōplemētuꝫ opis visuꝫ est mihi hoc capitulū ptiri in sex ptes. fm ꝙ sex itētionib᷒ cū multiplicitate instrorū cōpletū eas in cura huius dispōnis alias ꝑcedē solui. ¶ Prima itaqꝫ intētio erit uñis corporis mundificatio. ¶ 2ᵃ erit pticularis epatis ⁊ capitis euacuatio. ¶ 3ᵃ erit materierū cōpleta digō. ¶ 4ᵃ erit ipsaꝝ eradicatio. ¶ 5ᵃ est materierū ad faciē fluētium ab ea repcussio. ¶ Ultima intentio erit particularis defedationis faciei abscisio ⁊ formositatis melioris acquisitio.

Prima itaqꝫ intētionē cōplent instr̄a tria mām a toto corpore minorātia. ¶ Quorū pⁱmum erit ut in hora electa que est in mane pulsis iā supfluitatibus coib᷒ que euacuant᷑ a stomacho. ut 4ᵒ pⁱmi. caꝑ de flōmia. fiat ei flōmia de uena nigra uł purpurea sinistri brachij uel media dicta. ⁊ extrahant᷑ sanguinis. ℥. iij. uel. iiij. fm ꝯiecturā sapientis. ¶ 2ᵐ instr̄m est. ut sequēti die patiēs iste assumat hoc minoratiuū cū. ℥. ij. aque fumiterre calefacte ⁊ çuccarate ⁊ dormiat post assumptionē illi᷒ imediate circa horā vnā. Dein detardet cibū suū qnque horis ⁊ post assumat plenū cyathuꝫ aque ordei calide. post quā per horā vnā comedat. ℞. confectionis hamech descriptione maiori. ℥. iij. electuarij de psilio. ℥. ij. misce ⁊ totū sumat᷑ cum aq̄ supius dicta. ¶ 3ᵐ vō instr̄m hui᷒ intētionis est. ut tētet in hoc iuuēculo aptio emoroidaꝝ fricādo eas sepe cū folijs fici aut ꝯsolide maioris aut cū pāno aspo aut cū seta aspa ifusa in felle tauri ⁊ ꝑmittatur leniter exire sanguis per spatiuꝫ vnius septimane. Et si per se restringat᷑ bonum erit. Sin autē emplastret᷑ anus hoc emplastro. ℞. acatie thuris sandarace añ. ℥. ij. karabe. ℥. iiij. gypsi. ℥. j. ʃ. puluerizent᷑ omnia. deīde cōquassent᷑ cuꝫ ouo vno ⁊ cum aceto prius infuso aceto ⁊ bene expresso cum hoc medicamine predicto emplastretur locus.

Secūda vō pⁱncipalis intētio 4ᵒʳ cōplet᷑ instr̄is. q̄rū duo epati magis alia duo capiti appropata sunt. ¶ Et pⁱᵐ q̄dē est. ut si postꝙ ꝓdicta uñia admistrata fuerunt appuerit adhuc signa repleōnis epis ex pōdē uel extensione in hypocūdrio dextro: ⁊ appitione uenaꝝ que sint rubicūde. deīde ad grossitudinem tēdentes ⁊ dextri brachij uene grosse ⁊ tēse appeant: tūc flōmet᷑ ei saluatella dextre man᷒ inter anularē ⁊ auricularē ⁊ extrahant᷑ sanguis. ℥. ij. uł. ij. ʃ. ¶ 2ᵐ vō instr̄m huic intētioni subseruiēs aspiciendo epar est eluariū. qd̄ mirabil'r rectificat cōplōnē epis. Cuius descriptio. ℞. cinamomi electi cassie lignee añ. ℥. iij. corticū uel floꝝ granati syluestris. ℥. vj. croci. ʒ. ij. ros. ʒ. v. mine citonioꝝ ⁊ mellis dispumati ana. ℥. j. ʃ. passularum cum arillis. ℥. ij. teran-

tur passule ultimata cōtritione. deinde leuiter coquant̄ cū mi-
niua ⁊ melle additis alijs spēb⁹ p̄ se tritis. de quo patiens oī
mane accipiat coclear vnū in aurora. hoc eniȝ potēter ꝯfor-
tat epar ⁊ ip̄m mūdificat a sup̄fluitatibus: ⁊ p̄hibet earū ge-
neratione in ip̄o. Et colligi pōt clare hec sniā. 3ª tertij. tracta.
tu 3º. ⁊ p̄ cap. ubi auctoritate Galeni laudat medicinas tem-
peratas stipticas ⁊ maturatiuas exiccantes ⁊ mundificantes
virus malū ⁊ rectificātes cōplonē ep̄is resistēdo putrefactio-
ni. uelut sunt spēs aromatice. ut cinamomū cassia lignea. ip̄a
enī ambo sunt ꝯria putrefactioni ⁊ rectificāt cōplonē ⁊ expel-
lunt cām corrūpētē ⁊ mūdificāt virus malū ⁊ expellūt ip̄m ⁊
resistūt medicis mortiferis ⁊ ueneno. lȝ cinamomuȝ sit forti⁹
cassia. Et iste due medicine sūt fortiores oib⁹ medicinis alijs
aromaticis sicut spica ⁊ alie in hoc cap. Sed flos granati syl-
uestris ⁊ crocus aggregāt ad stipticitatē maturationē ⁊ recti-
ficationē putrefactionis. reliq̄ lege ibi. q᷑ pulchrū est. ¶ De
duab⁹ vō medicis capiti ꝯferētib⁹. Pria est. ut huic viro sepe
in sero qñ uadit ad lectū det̄ coclear mediū hui⁹ eluarij. ℞.
trociscoꝝ de viol. ʒ. ij. trociscoꝝ d̄ rob. ʒ. j. floꝝ bypiconis ⁊ ros-
mari an̄. ʒ. j. s. floꝝ nenufar. ʒ. ij. ȝuccari al. ʒ. ij. syr. rob. ʒ. iij. fi-
at eluariuȝ ⁊ administret̄ ut dictū est. ¶ 2m vō remediuȝ ad
hāc intētionē est. ut saltē bis in septimana hora imediate di-
cta accipiat vnā de pillis istis. ℞. pillaꝝ assaleret descriptio-
ne Auic. p̄º tertij. cap̄ ulti⁹. ʒ. j. pillaꝝ de fumoterre. ℈. j. s. refor-
ment̄ pille cū succo mercurialis ex oī. ʒ. vj. ⁊ det̄ vna ex eis.

Tertia vō p̄ncipalis itētio triplici cōplet̄ istr̄o. ¶ Quo-
rū p̄mū est leui⁹ alijs: cuius descriptio. ℞. aque
acetose aque fumiterre an̄. ʒ. j. s. aque radicū en̄e. ʒ. j. misce ⁊
calīn in aurora assumat̄. vj. uel. viij. vicib⁹ usq̄ quo in fūdo
urinalis appuerit sedimē albū ⁊ eq̄le ꝯiūctū ⁊ dyaphanum.
¶ 2m vō digestiuū forti⁹ illo est hoc. ℞. aque fumiterre aque
radicū iris ⁊ lapatij acuti an̄. ʒ. j. s. misceant̄ ⁊ dent̄ ut p̄us.
¶ 3m digestiuū ⁊ adhuc p̄dictis forti⁹ est hoc. ℞. syrupi dina-
ri. ʒ. s. syrupi de fumoterre. ʒ. j. aque lactis capn̄i. ʒ. iij. det̄ in
potu ut p̄us usq̄ q̄ cōprehēsa fuerit digō per predicta.

Quarta p̄ncipalis intentio cōplet̄ q̄druplici instr̄o.
¶ Primū q̄dē hoꝝ est hoc. ℞. pillaꝝ idaꝝ
pillarū de fumoterre an̄. ʒ. s. reformēt̄ pille. vij. cū aq̄ ul̄ suc-
co fumiterre ⁊ exhibeātur. ¶ 2m instr̄m est hoc. ℞. eluarij ba-
mech. ʒ. iij. eluarij succi rob. ʒ. j. det̄ in potu cuȝ. ʒ. iij. aque la-
ctis capn̄i ¶ 3m vō instr̄m ⁊ leui⁹ p̄dictis est hoc. ℞. succi fu-
miterre. ʒ. iij. succi rosarū. ʒ. ij. misce. ¶ 4m vō instr̄m ⁊ oibus
alijs efficaci⁹ est hoc. ℞. aque lactis capn̄i. ʒ. iij. epithimi ele-
cti. ℈. iiij. cinamo. spice nardi an̄. ℥. iiij. succi rob. ʒ. s. misceant̄
oia in sero. ⁊ ita p̄manēāt per noctē totā deinde exhibeantur
in aurora sup̄ oibus solutiuis obseruando semper modos q̄
scripti sunt post exhibitionem minoratiuorum.

Quītā vō intētionē cōplēt p̄nt istr̄a plura. cū enī reper-
cussio fiat p̄ tractū p̄ pulsuȝ ⁊ p̄ trāsmissuȝ: ua-
ria istis ꝯuenit̄ istr̄a. Nāc eniȝ humorales trahunt̄ a ptib⁹
ad q̄s fluūt diuersis igenijs distrahētib⁹: uelut. vȝ. flomijs p̄-
dictis. ut si mā ex splene fluebat ad caput flomia nigre ul̄ sal-
uatelle sinistre man⁹ ē ꝯueniēs. Et si ab ep̄e fluebat ad caput
eedē uene dextre man⁹ magis ꝯferūt flomate. Si ab iferiori-
bus magis mā rapuit ad caput. tūc p̄uocatio emoroidarū
p̄dicta ꝯfert. Et intātū p̄cessit Auic. 7ª q̄rti. tractatu 3º. cap̄ d̄
cura saphati. q᷑ uoluit uenā oēm determinatā p̄ticulā respi-
cientē flomari debē. aut aliā p̄ticulā uētosari fricari cū rubifi-
cātib⁹ uesicātib⁹ uel cauterijs p̄curari. ⁊ tu lege ibi. q᷑ oia ista
cadūt ex p̄ncipijs 4º p̄mi. capl̄is de flomia de uētosis de cau-
terijs ⁊ alijs. ⁊ colligunt̄ in gn̄alib⁹ sermonib⁹ 3º tegni in textu
cōmēti. ¶ Ex qb⁹ correlarie ꝯcludit̄ q̄ opȝ medicū cognito-
rē esse uenarū respicientiū corp⁹ totū ⁊ determinatas ptes. q̄d
totū acgrit̄ p̄ sciam anothomie sensus visus hec demōstrant-
te. ¶ At vō itēꝝ repcutiēdi modus cōplet̄ per ea que currē
faciūt mās q̄lia sunt frigida claudētia vias cursus. ⁊ itēꝝ per
ea que mēbroꝝ substātiā fortificāt vniēdo ip̄saȝ uelut sūt sti-
ptica. qñ repellūt a se uasa stipticis ꝯfortata farmacijs. 3º te-

gni. De q̄rū numero plura sūt. ¶ Primū est freq̄ns linitio
faciei cū succo sempuiue. ¶ 2m ⁊ forti⁹ est succ⁹ burse pastoris
¶ 3m ⁊ adhuc forti⁹ est succ⁹ extremitatū rubi. ¶ 4m ⁊ iteruȝ
forti⁹ illis est succus solatri. ¶ 5m ⁊ meli⁹ alijs ⁊ exptuȝ mihi
est cōpositū hoc. ℞. succi portulace solatri ⁊ virge pastoris.
an̄. lib. s. plūbi cōbusti ⁊ puluerizati. ʒ. j. tutie trigesies cāden-
tis ⁊ extincte. ʒ. ij. ceruse lote amili. an̄. ʒ. iij. terant̄ oia diutissi-
me in mortario plūbeo cū suo pistello. deīde reseruent̄ in ua-
se vitreato lapideo. De hoc igit̄ liniat̄ facies ⁊ abluat̄ decies
uel duodecies in die nāli. ¶ Ultimū repcussiuū ⁊ potens est
hoc. ℞. fecis aceti nigri ⁊ potētis. ʒ. ij. tartari. ʒ. iij. rosarū flo-
rū salicis se. plātagis acatie ⁊ ematitis an̄. ʒ. x. puluerizentur
oia p̄ se ⁊ misceant̄. ⁊ lōgo tp̄e ꝯterant̄ cū succo solatri. ⁊ al-
buminib⁹ ouoꝝ ouoꝝ ⁊ usq̄ ad ꝯueniētē glutinositatē: de hoc
itaq̄ saltē sex vicib⁹ in die nāli liniat̄ facies. Est eniȝ medica-
men diuina v̄tute mirabilr̄ opatiuū. hec de intētione q̄nta.

Pro 6ª aūt ⁊ ultīa intētione p̄ncipali ponēda sūt tria cō-
posita. q̄rū q̄dlibet virulētā mām apatū ⁊ pustula-
rū cōsumit ⁊ exiccat: ⁊ faciē formosaȝ reddit expellēdo ab ea
īfectiōes leprosas ⁊ alias corp⁹ humanū defedātes. ¶ Quo-
rū p̄mū est hoc. ℞. cineris ꝯculaꝝ fluuialiū cōbustaꝝ lib. s. ce-
ruse ablute cū aq̄ serpētarie. ʒ. iij. succi cucumeris asinini. uel
aque sublimationis ei⁹. q. s. ad īcorporādū. fiat ex eis linimē-
tū. ¶ 2m ⁊ elegātius p̄dicto est hoc. ℞. sarcocolle ceruse ami-
li nutritoꝝ in aq̄ cineris per q̄tuor dies. an̄. ʒ. iij. incorporē-
tur oia cū albumine ouoꝝ ita ut glutinose fiāt ⁊ in fine addā-
tur musci. ℥. ij. cāphore candidissime. ʒ. j. s. fiat linimētuȝ de
quo facies ut supra sepe liniatur. ⁊ est gumera fortis mulieri-
bus ornantibus se dilecta magnifice. ¶ 3m vō ⁊ ultimū cō-
positum est ab oibus illustribus viris magnifice p̄batum. ⁊
est litargirum spumificatū cum aceto ⁊ oleo ros. factuȝ. Tu
ergo doctrinā illius ab auctorib⁹ quere ne lōgitudine scriptu-
re fastidium inducā. ergo ex eo in sero tota facies hominis li-
niatur. Mane vō abluatur cum aqua elixationis lupinorū
⁊ summa diuina virtute sanus efficietur. Amen.

Cōsiliū. 297. De pustulis ulceratiuis post causo-
nem cholericam.

Ec honorada dn̄a Germana: Bartholomei cō-
mēdatissimi viri in ciuitate Ragusij cōmorā-
tis paulo añ laborauit febre ꝯtinua cholica:
cui⁹ mā s̄m ptē ꝯtinebat̄ in pectore: pp̄ quod
merito causonica febris denoiari debuit. ⁊ tā-
ta fuit māeruȝ multitudo cū acuitate sui q̄d fecit mā stimula-
ta in p̄ma septimana trāsmutationem creticā māeruȝ ad ca-
put: ⁊ v̄tute etiam potēte de ꝯcauis uenaꝝ effusa fuit mā ad
poros ⁊ sup̄ cutaneas ptes toti⁹ capitis faciei colli gule ⁊ pe-
ctoris que mā ēt subtilitate substātie sui ⁊ uehemēti mobilita-
te i p̄limas diuisa ptes pustulatas fecit innumeratas toti⁹ cutis
ulceratiuas ⁊ excoriatiuas. cui⁹ ps oīs aerea magis ⁊ acu-
ta q̄ aquea resoluta fuit ⁊ remansit terrea ps. que in supficie
cutis per sup̄fluitates ⁊ cortices squamosas emissa itātū cre-
uit ⁊ dispō in accitib⁹ cōsilib⁹ erat spēi lepre que a sapientib⁹
tyria nominatur. nisi q᷑ differebat a predicta in hoc: q̄ hec
mā diminuēda fuit ab adustiōe ⁊ oī gradu uenenositatis oc-
culte. pp̄ q̄d appet si huic mulieri hec egritudo sepe cōtigeret
magnū portēderet ei de euētu tyrie. ¶ Et hi sermones aliq̄li-
ter colligi p̄nt 2º p̄mi cap̄ 5º de egritudib⁹ cōpositis. 3ª quarti
tractatu 3º. cap̄ de causis ⁊ specieb⁹ lepre. ⁊ assumat̄ ēt fūda-
mētū ex his que scribunt̄ 7ª q̄rti. tractatu de corruptionib⁹
capiti faciei ⁊ toti corpi euenietib⁹. ⁊ hec in sūma fuit hui⁹ do-
mine dispositio.

In regimine hui⁹ dispositionis plurima ⁊ diffici-
le scribēda forēt. uerū q᷑ hec dn̄a cu-
rata est a dispōne p̄dicta sufficiēter ⁊ pfecte. Nūc nō vī mihi
neciuȝ eē aliud q̄ ponē regimē p̄seruatiuū ei⁹ a p̄dicta dispō-
ne. q̄d in q̄nque capl̄is sequētib⁹ partiēdū est. ¶ Primū itaq̄
hoꝝ est. ut hec dn̄a abstineat ab oī cibo calo acuto salso infla-

mabili. ut ficus cepe sinapis porrũ & sic de alijs. & et vnctuosa euitet cibaria & abstineat a vinis subtilibus calidis euaporatiuis ad caput. sed utatur vinis põticis acribus rubeis & subrubeis & omnia cibaria eius refrangat artificialiter cum infridãtib⁹ & hũectãtib⁹. ut est endiuia bleta & sic de alijs. ¶ 2m pncipale remediũ est: ut hec dña a p̃nti tpe usqz ad totũ mensem februarij futuri de. 1443. oi fine. v. dierũ parũ añ cenã accipiat vnã pillulã de aloe p̃parato & abluto cũ succo endiuie: scariole portulace & acetose s̃m artẽ. Et si cõtingeret q̃ hec dña nõ eẽt bñ lubrica uẽtre tpe itermedio. tũc oi 3o die alternati accipe põt pillulã vnã de p̃dictis hora p̃dicta. ¶ 3m pncipale remediũ est hoc. ℞. specierũ triasandaloꝝ cõpletarũ trociscorũ de rosꝭ. añ. ʒ. j. trociscorũ de violis & de berberis añ. ʒ. j. zuccari albi lib. s. cũ aq̃ acetose fiat cõfectio in rotulis magnis de q̃ oi die semp añ cibũ accipiat. ʒ. s. ¶ 4m pncipale ẽ hoc. ut hec dña oi septimana trib⁹ dieb⁹ successiuis qb⁹ dieb⁹ ↄtinuis p 4or horas añ prãdiũ accipiat. ʒ. v. aq̃rũ ĩfrascriptarũ. ℞. aque cap. ue. ʒ. ij. aque acetose crassonũ fontaliũ añ. ʒ. j. s. misce. & si nõ posset hr̃e aquã crassonũ fontaliũ loco ipsi⁹ accipiat aquã cartami marini maioris que potẽs est ad diuertẽdũ & p̃cipitãdũ mãs acutas oẽs per vias urine. ¶ Ultimũ vo pncipale est hoc. ℞. radicũ enule lapatij acuti añ. M. j. radicũ violaꝝ M. ij. electuarij nigri. ℈. s. myrre sarcocolle opoponacis. añ. ʒ. j. semis endiuie acetose scariole añ. M. j. granoꝝ sisami. M. ij. bulliãt oia in vna magna situla aque usqz ad ↄsumptionẽ 3e ptis ubi effundat cineris cribellati scutella parua: & ex tali lixiuio caput ei⁹ abluat in septimana bis. Ad laudẽ dei amẽ

Consilium. 298. De crustis uel rupturis puerorum.

Si cõtingat Aliqb⁹ ĩfãtib⁹ fieri crustas uel rupturas sup caput aut in facie uel alia q̃cũqz pte corpis. tũc sit remediũ hoc ĩfallibile. ℞. vitellos oui elixatos usqz ad duritiẽ numero. xvj. myrre. ʒ. j. radicũ iari. ʒ. s. ellebori nigri. g̃. iiij. cõminuãtur: uel frangant vitelli oui cũ digitis. deide in ferrea sartagie ponant & cõmisceant cũ p̃dictis pulueri⁹ & coq̃nt sup carbonibus ignitis absqz flãma usqzquo icipiãt spumefieri. tũc ergo cũ caceola exp̃mat oleũ & colligat. & hoc totiẽs coquẽdo & exp̃mẽdo quotiẽs poterit emittẽ spumã. tũc eni abijciant feces & collecto oleo in uase stricti orificij & clauso ore seruetur. De hoc ergo oleo oẽs ptes corrupte liniant pluries in die. cadet enim crusta & remouebunt & sanabit infans.

Cõsiliũ. 299. De lepra & p̃pe elefantica cũ. 14. accñtib⁹ ad ipsam ↄnũtib⁹ & duob⁹ cũ ea cõplicatis que sunt.

¶ Casus piloꝝ barbe & supciliorꝝ pustule p vniuersũ corpus apparẽtes. ¶ Aspitas & raucedo uocis. ¶ Difficultas anhelit⁹. ¶ Sitis imoderata. ¶ Tensio splenis. ¶ Immoderata caliditas epatis & renũ. ¶ Multitudo uẽtositatis in oib⁹ itestinis. ¶ Stipticitas uẽtris. ¶ Multitudo pustularũ in oi pede magno. ¶ Ulceratio pedũ. ¶ Stupor in pedibus & tybijs. ¶ Euersio & corruptio coloris nãlis ad p̃ternãlẽ. ¶ Pustule in colatorio & toto palato. ¶ Dolor renũ ab harenulis & lapillis. ¶ Tenebrositas visus. ¶ Diuiditur autem consilium in partes duas.

Prima pars continens vnicum capitulũ de diuisione lepre in species suas & de causis & signis earuz & distinctione inter ipsas.

Si hoium infelicitatibus: si calamitatibus eorũ & periclitantibus humanoꝝ actuũ negotijs in qbus rerũ fragiliũ iactura non leuis habetur pio atqz mãsueto animo cõdolendũ est. Reor gdẽ eque esse cõpati calamitatib⁹ hominuz que sibi nõ a p̃posito. sed pp labilẽ corpis humani mãz constitutionis hoiez p̃cicitari faciũt. adeo q̃ ptes corpis utiles & formosas abijciũt & aiaz nõ raro depravatã in suoꝝ actuũ iterioꝝ opõnib⁹ reddũt. Quid eni deteri⁹ hoi accidẽ põt q̃ praua & radicatã uenenositatẽ in simplicib⁹ & cõpositi ptib⁹ ei⁹ repire lz eni q̃ plurima illustriũ philosophoꝝ uolumia plegeri i qb⁹ ↄscripte repiunt ualitudies praua sui q̃litate & uenenositate totũ cõpositũ ificiẽtes: fortassis tñ tãta uenenositate molestaz nullã iuenies ualitudinẽ quãta est lepra que humanũ corp⁹ tãta sui uenenositate ificiat: ut de ei⁹ mẽbra & ptes nõ solũ debiles: sz et ↄstãtes corrũpẽdo cadẽ faciat. hec eni est illa seua dispõ que formositatẽ toti⁹ corporis aufert. adeo q̃ non raro p̃uat hominem morali. imo et politica vita. ¶ Quare viro magnifico & excellẽti dño dño comiti de Cãpo basso pie lugubriqz stilo coact⁹ sũ aligd fructuose ↄscribẽ quo possit se a tãta & tã pestilẽti ualitudie sua defẽdẽ. Neqz et hic sermone utor hui⁹ laudis optatiuo sed solum eorun que utilia & fructuosa sunt contemplando.

Licet aũt ab illustrib⁹ viris uarijs uolumib⁹ lepre spẽs assignent q̃tuor puertẽs hũanũ corp⁹ ne dũ a formositate: sed ab opatiõib⁹ oib⁹ ĩrãtuzq̃ euertunt in denominationẽ brutoꝝ aialiũ pp q̃sdã p̃prietates in his brutus iuentas que ab hac praua uenenositate corpori hũano idũcunt. ¶ pa est lepra leonina. ¶ 2a tyria. ¶ 3a vo alopitia. ¶ Et 4a est elefãtica dicta dispõ. ¶ Est aũt leonina lepra corpis hũani a nãli cõsistẽtia adeo igẽter trãsmutatiua q̃ efficit hoiez furibũdũ furiositate leonina. Et itẽ iflãmatũ & adustuz. uelut leonũ corpora. Et 3o formositatẽ aspect⁹ ei⁹ pmutat ad horribilitatẽ & timorez aspiciẽtib⁹ idũcẽdã. clamãt et & irascunt ut se ipos et vix cõpati possint ut leonib⁹ ↄtingit pl̃ies in die furibũdo accẽdi furore. Adhuc et exiccant eoꝝ corpa. uelut leonũ corpa coi aspitate calositate duritie pcepta. ¶ Taceo hic q̃ in istis tãt⁹ est appetit⁹ uoracitas & sitis q̃ vix aptissima repit medicia ut nec potu neqz cibo saturari p̃nt. pp q̃d nõ raro appet eoꝝ appetituz supexcedere caninũ qui iter corruptos appetit⁹ senior noiat. ut 13a tertij. tractatu 3o. de appetitu colligẽdũ. & a Cõmẽtatore afforismoꝝ 2a. cõmẽto s̃monis uetustissimi p̃ris illi⁹. Pot⁹ idigẽtiã soluit. Et sumunt origialiter hi s̃mones 5o de accidẽti & mor. in p̃prio cap. ¶ At vo itẽ hãc patiẽtib⁹ miserabilẽ ualitudinẽ ↄtigit vigilãtissimos eẽ itantũ q̃ sabaraticã vigiliã supexcedat. act⁹ et morales interioꝝ v̄tutũ puertunt in eis. Et nimirũ. iuenit eni in cordibus eoꝝ accẽsa furibũditas: & sil'r in cerebro. pp que amboꝝ hoꝝ p̃ncipaliũ corrũpunt opatiões intantũ q̃ vi⁹ vitalis corruptos gñat vitales spũs & a nãli euẽtatiõe per dyastolẽ & sistolez pulsus magnifice elõgant ab eq̃li. Quis et istoꝝ inuẽtus est qui in opationib⁹ sensus cois & fantasie que ponũtur in p̃mo uẽtriculo cerebri nõ hẽat nocumẽtũ diminutionis aut corruptiõis aut utriusqz sil'. Sil'r et opatio imagiatiue & cogitatiue potẽtiaꝝ que ponunt in uẽtriculo medio. & memoratiue que ponunt i posteriori uẽtriculo magnifice ut in pl'ib⁹ corrupte ledunt. Cũ ergo ab hac ualitudie nã ad passiões in leonib⁹ inuẽtas iã añdictas pmutent hoies eis ↄdolẽduz est cũ pmutent & trãsmutent de rõnalib⁹ in aialia irrationalia & bruta & adhuc transmutatione deteriori q̃ erat circes.

Dicitur autez lepre spẽs 2a tyria. eo q̃ uelut pl'ibus vicibus in anno accidit serpẽtẽ illũ a sua cute p̃uari uehemẽtia adustionis uenenose a sanguine. s. corrupto. ita vides & horuz patiẽtium corpora decies & duodecies in anno in supficie sua excorticari cum magno dolore inflãmatiuo incẽsiuo & acuto. ¶ Etiam membroꝝ superficies uelut sanguinolẽto & cinnario colore corrũpit: & effluit inde virus tenue corruptiuũ ptiũ ↄiuz in q̃s effundit. Adhuc etiã nõ solũ pp hoc tyria nomiat. Sed & q̃ pessima sui uenenositate mediũ inficit intãtũ q̃ astãtes & cõuersantes ut in pluribꝰ corrũpunt. vñ & lepra hec imo & oẽs iter cõtagiosas ualitudines enumerat. 2a p̃mi. cap de cõplẽdie dispõnibus. Proceditqz hec uenenositas serpẽdo iteriora mẽbra & corrũpendo taliter q̃ fetet eorũ anhelit⁹ sicut fetet aer p̃pinquus cauerne tyri; & est de deteriorib⁹ reptibiliũ uenenãtiũ vna & pessima inter alias de septẽ spẽbus tyri ut colligẽdũ ex 6o q̃rti. s̃m partẽ. & a Gal.

iiº de simplici medicina.cap̄ de echidna.ſm vnā l̄ram ⁊ ſm aliā d̄ matrasso ⁊ tyro.ubi hystorice colligē potes prauitatē sue uenenositat̄ƚ. Ego itaq; nō video forte ampliꝰ ⁊ tristabiliꝰ dolēdū eē de hoīe ꝙ dū trāsmutet̄ in serpentum ꝓꝓetates.

Fuit aūt 3ª lepre spēs alopitia trāsūptiue noīata ab idiomate greco ubi alopem dicūt ipsi nos vulpē dicimꝰ Est aūt vulpis aīal cautissimū isidiosuz rapine coīter isudās ⁊ latibula occulta q̄si ut in pluribꝰ ihabitās.sic ēt istos ꝑmutatos vidi alopiticos leprosos tāta malitia fraudulētia ⁊ cautelis abūdare.ut neq; ēt medicꝰ ꝙtūcūq; electꝰ orator ꝑsuadē possit eis ⁊ iclinare eos ad sui curationē. Credūt eni semꝑ se esse decipiēdos sic̄ ⁊ alios fraudare itēdūt. ¶ Est ēt illi aīali ꝓpriū ut saltē bis in anno a suis pilis ꝑuet̄ ꝑꝑ uehemētē uenenositatē ⁊ corruptionē in humoribꝰ iuentā ꝓpter quā cōsumit̄ ⁊ corrūpit̄ humidū ꝓriū pili in poris ɔtinuatiuuz.vñ ⁊ qñq; piloꝝ pori itrinsecꝰ ulcerant̄. Quid igit̄ appet tibi si uapor adustus q est mā pili in ip̄m ɔuertibilis ab hac pessima ⁊ tremēda ualitudine corrūpat̄? ¶ Taceo ꝙ aīalia illa marasmant̄ ⁊ exiccant̄.quō eni nō:cū v̄tus nutritiua ꝙtūcūq; potēs esset si adhuc nutrimētū apponeret ꝑꝑ prauitatē eius nutrito nō vniret̄.⁊ si adhuc vniret̄ nō ɔuenīēter assimilaretur. S3 sic̄ hūanoꝝ corpoꝝ hītudo piguis ⁊ mediocris nēcio efficit̄ ꝑ eoꝝ debitā nutrimēti appōnē vnionē ⁊ assimilationē.ita ⁊ ecōuerso ꝑ eoꝝ actuū subtractionē nēce est arescere corpora. Et sūt ſmones colligēdi ex p̄ de ḡnatione ⁊ corruptione.⁊ pª p̄mi.doctª 6ª.cap̄ de v̄tute nāli ministrata.⁊ de ministrātibꝰ ei. Et legi p̄nt per magnū ꝓcessum primi virtutū nālium Galeni:etiam pluries alibi.ꝙ fedū igitur sit humanū corpus tanta infelicitate ꝑmutari:ut notum est vulgo: qui taliter egrotantium conuersationem effugit.

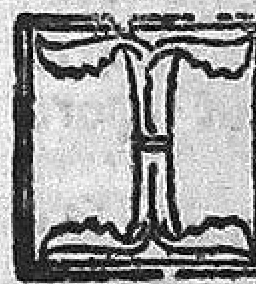
Quarta v̄o spēs elefantica dr̄ dispō cuiꝰ interpretatio aliter a Paulo greco.aliter ab Alexādro habet̄. ¶ Nōnulli eni uolūt eoꝝ q leprā elefanticā patiunt̄ corpora stupēda q̄dā magnitudine augmētari nō minus ꝙ corruptione ꝓriū.adeo ꝙ nālē hoīum magnitudinē excedat ꝓter imoderatā pinguedinem qua Nicomachus grecus oēs alios excessit uehemēti piguedine sua. Jlla aūt ab hac differt uƚ differebat.qm̄ nō est cū ꝓātia corruptaꝝ pustulaꝝ. Elefantica v̄o lepra nō eūatur ab illa ut paulopost demōstrabitur. ¶ Alij aūt crediderūt hāc leprā elefanticā noīari cū terribilitate eiꝰ aspectꝰ quā elefantibꝰ dicūt esse ꝓpriā. ¶ Nōnulli v̄o dixerūt ipsaz taliter noīari ꝑꝑ corruptionē formositatis coloris trāsmutati ad colorē cōpositū ex albo ⁊ nigro ꝑꝑ uarietatē māerū infra tāgendā.ut Aurelius Saripontus in 5º practice.cap̄ de elefantia. ¶ Et qdā ɔcedētes supaddiderūt corruptionē in uoce humana ꝑmutatā ad rugituz ipsoꝝ elefantum.⁊ tu cōpone oīa simul.⁊ habebis intētum. ¶ Est ergo in istis egrotātibꝰ aspectꝰ ualde terribilis ut etiā circūstātes timere faciat. ¶ Jn faciebꝰ etiā eoꝝ ⁊ in extremis ꝑtibꝰ manibus ⁊ pedibꝰ magnis numerosa ualde ap̄atū multitudo ꝑcipit̄ que qñq; magnitudinē nucis mu scate excedunt.qñq; v̄o grano fabe assimilant̄ cū duritie notabili ⁊ colore silī ei qui appet in moro ꝑ tres dies añ ꝑfectā eiꝰ maturationē. ¶ Et corrūpunt̄ pustule ⁊ circūstātes ꝑtes a qbꝰ emittit̄ virus opacū fetidū astātes fugē faciēs. ¶ Et supcilia igrossant̄ qñq; magnitudine maiori ꝙ digiti medij.palpebre ēt ɔsilibꝰ ap̄atibꝰ ificiunt̄ ita ut scidant̄. ¶ Est etiā mā tāte malignitatis ꝙ nō solū supficiales ꝑtes:imo itrisecas ⁊ ꝓfundas palati ⁊ nasi crudelibꝰ ap̄atibꝰ inficiat in tātū ꝙ vix euētatio fieri possit per ꝑtes nariū ⁊ palati.⁊ ad tātū qñq; ꝑducunt̄ ut cruciati suffocatione interimant̄. ¶ Si ēt eoꝝ aures aspicies appēdiculas ꝑtes eaꝝ pluribꝰ ap̄atibꝰ ⁊ corruptiuis nō raro videbis ifectas:ita ut ꝑtes earū imo fere oēs cadē a me vise fuerint. Et adhuc etiā in anfractuosis itcriꝰ ꝑtibꝰ organi auditus pustule he oriunt̄ oīno surdū faciētes. ¶ Cācer ēt nō raro ꝑcipit̄ in ɔcauo palati in foramine colatorij ⁊ uenaꝝ guidegetb. ¶ Uene etiā gule laterales ⁊ oēs arterie plene ⁊ extense ꝑcipiunt̄ sanguine ɔgelato ⁊ raucescit eoꝝ uox ⁊ in locis iūcturalibꝰ pustule p̄dicte coīter repiunt̄:⁊ splenis durities ꝙ magna ꝑcipit̄. ¶ Et icipit ut in pl'ibꝰ corruptio substātialis in digitis pedū ⁊ oībꝰ pedibꝰ ipsis. Et qd̄ mirabile dictu ꝓiuant̄ mēbra illa ut in pl'ibꝰ opōne sensus tactꝰ.non qdē ſm ꝑtes oēs:qr iā extīcte forēt ⁊ mortue.solo eni sensu tactꝰ ꝓuatū aīal nēce est mori.3º de aīa.⁊ ita de ꝑtibꝰ dōm est sic̄ de toto aīali. ¶ Stupces etiā frequēter si aliquē leprosuz elefanticuz videres hēre ap̄a magnū in osseo.ita ꝙ qñq; trāscendat mēsurā capitis hoīs duplicatā.ut añ fores ecclesiaꝝ nō raro videre poteris. ¶ Hec igit̄ in sūma sunt signa medico accñtia in leprosis ⁊ passiones per q̄s in earū ɔditionibꝰ theorice agēdū est. Accñtia enim magnā ꝑtē ɔferūt ad cognoscēdū qd̄ qd est.i.rei essentiā.p̄ de aīa in ꝓhemio. ¶ Et ne talia uolūtaria etiā sine demōstratione dicta videant̄ talr̄ arguēdo deduci p̄nt. Jn qbuscūq; eni corporibꝰ egrotātibꝰ inueniunt̄ māe uƚ cāe ꝑmutationis corpoꝝ sufficiētes ad iducēdū passionez ⁊ accñtia iā p̄dicta cū debita ipsaꝝ applicatione ad subiectum aptū pati cū debita circūstātia t̄pis ad agēdū.nēce est in eis effectū uel effectꝰ inuenire.sed in oībꝰ leprosis p̄dictis iueniunt̄ oēs uel plurime illaꝝ que dicte sūt.ḡ in eis oībꝰ nēce est iuueniri accñtia iā p̄dicta.discursus est bonus.qr in p̄ p̄me.⁊ ɔñtia cū maiori tenet ex altiori scia.qr ex sufficiēti assignatione cārū ɔcedi debet effectꝰ.⁊ minor ꝓbat̄.qr in oibus hꝰi leprosis siue leonina alopitica tyria ⁊ elefantica ualitudine laborātibus mā iuenit̄ sufficiēs ꝙtitate ⁊ q̄litate sua ⁊ mēbra parata pati.ḡ ⁊c̄.p3 hec ɔñtia 2ª ex debita sequela eiꝰ ad p̄missas.⁊ añs deducit̄ iductiue.qs eni negaret mām melicā genitā ex adustione cholē que facit leprā leoninā posse ificē sanguinē uenalē ⁊ arterialē sp̄m ⁊ substātiā mēbroꝝ.ꝑꝑ qd̄ ⁊ corpora exiccantur.⁊ corrūpunt̄ cōpagines mēbroꝝ simpliciū ⁊ cōpositorū ⁊ spūs aīalis nālis ⁊ vitalis p̄innēti in corpore a mā iā p̄dicta ⁊ spūs q denouo ḡnant̄ ēt corruptiui efficiunt̄. Mala eniz cōpl'o melica p̄dicta ꝓhibet aīaz ḡnare spūs ɔuenientes ad opōnes ꝓducēdas. Neq; ēt uapor q debet eē mā ḡnationis spūs vitalis est tēperatꝰ in ꝙtitate nec in q̄litate.imo corrupti ḡnantur ex eo spūs.vñ nimirū est si opōnes interioꝝ sensuū ⁊ exterioꝝ diminuunt̄ ⁊ corrūpunt̄.ut supra iā declaratum est. Aīa enim ꝓducit opōnes tales.q̄lia sunt organa.i.membra instra.i.spūs ⁊ māe humorales.sed hec oīa tria sunt corrupta.ergo corrupte necessario ꝓducentur operationes.

Ex hoc igit̄ fundamēto diligēs ɔsiderator uerificare poterit oēs passiones ⁊ accñtia que superius attributa fuerunt lepre leonine. ¶ Silr̄ etiā ex hoc fundamēto manifestū est 2º v̄ificari posse oīa accñtia ⁊ signa que superiꝰ ponebant̄ de lepra 2ª tyria noīata. ¶ Et ɔiter etiam 3ª uerificari p̄nt signa attributa lepre alopitie. ¶ Et tādem 4º facile itelligi p̄nt accñtia in lepra elefantica q̄rū corruptionez p̄terire nō uolo.qm̄ hec est illa que ꝓprie est egritudo magnifici ⁊ excellētis dñi comitis de cāpo basso. Cuius qdez signa ponunt̄ ⁊ passiones esse. ¶ Primo qr augmētatur ſm totū aut magis ſm ꝑtes ⁊ ꝓpe extremas.sanguis eniz melicꝰ effectus est duplici melie specie. Una qdem est fecalis melia sibi cōmixta quā tñ nō pono esse mālē cām lepre elefantice:s3 māli cāe ipsius cōmixtā.⁊ hec est illa que cū sanguine ad mēbra inferiora ꝓpulsa sanguinē reddit ineptū nutricationi ɔuenienti.vñ ⁊ cōtinue multiplicatus sub forma aītis in uenis:⁊ uelut ɔiūcta cā in poris mēbroꝝ augmentat substātiam eoꝝ qr ineptus est trāsmutari in mēbra digeri resolui ⁊ insensibiliter expelli que sunt cāe excrescentie mēbrorū:imo ⁊ totius corporis. ¶ Et ne cauillādo ɔtingeret dubitare.qr sanguis ille melie fecali cōmixtus nō videt̄ aptus ascēdere supius ꝓpter grauitatem suā sicut inferius.ideo nō poterit magnificare membra supiora. ¶ Dicendū p̄mo ꝙ cū hec mā melica sit sanguini uehementer cōmixta:⁊ oporteat membra nutriri.qr viuunt:est nēcium ꝙ tā ad supiora ꝙ ad inferiora membra sanguis ꝓpellat̄. Et si v̄tus discretiua tantū esset potens ut separet meliam illā a sanguine.tūc nō esset necessariū ꝑꝑ hāc cām mēbra ꝓternāliter magnificari. ¶ Et itē 2º riden

duz est q lz mãei melice oi pp grauitatẽ suã repugnet per se ascẽdẽ.p accñs tñ ferť sursuz a motore extrinseco q est calor pter nãm a q̃ nulla mã melica adusta euãť. Naz in oi adusto corpore reseruať uestigiũ adurentis cãe.s.caloris ex̃nei.p de gñatiõe aialiũ. Ex qb⁹ appet q in elefantico leproso ppria passio est magnificari mẽbra: z maxie faciẽ cũ euersione sui ad tartareã figurã notabilr magnã. ℂ Dixi aũt supi⁹ q non ponebã mãm melicã hypostasiuã eẽ cãm alicui⁹ lepre. sz opz ipsam aut eẽ melie aduste cõmixtã z adhuc subdñanter: aut lepre mãm cuiuslibet eẽ mãm melicã sanguineã cholericam flaticã z melicã. Et sic cũ bñ osiderabunť sermones Auic. 3⁹ q̃rti. tractatu ultimo de lepra. videbiť q añs z oiũcta mã leonine lepre erit melia cholica. Mã ṽo tyrie erit melia flatica sic alopitie mã est melia sanguiea: z elefantice lepre mã ẽ mã melica genita ex adustiõe mel.e. Et ppterea hec lepre spẽs peior est alijs pp plura. ℂ Primo qz alijs parib⁹ hec lepra est uenenosa magis. pbať. qz mãei ei⁹ attribuiť ppetas iterficiẽdi aialia gustãtia ipsaz: qd̃ nõ scribiť de altera melia adusta. ℂ 2⁹ qz in mã hui⁹ repiť g̃dus caloris adustiui. qd̃ appet. qz piecta ad terrã bullit in supficie ei⁹. qd̃ forte cõtingit pp q̃litates illius mãei vigorari p ɔ̃rietatẽ ei⁹ cui approximať: qd̃ est dictũ per antiparistasim. Hec igiť praua mã in uenis z arterijs exñs añs cã est lepre elefantice. in poris ṽo mẽbrorum sparsa z imersa oiũcta cã ipsius est. ℂ Ex q̃ fundamẽto apparet si terribilis debet eẽ aspect⁹ eoz lãguẽtiũ. ita ut igniti uapores spũi visibili cõmixti z lati ad oculũ aspectuz ipsoz reddũt q̃si serpentinũ z expauescentẽ intuentes eos. ℂ 2⁹ ṽo est istoz aspect⁹ terribilis. ppterea qz mã in tota facie multiplicata frõtẽ palpebras supcilia aures nasuz nares z labia nãliter rare exñtes p̃parãt ipsaz ad facilẽ susceptionẽ mãerũ illaz: lz sint grosse. z ferunť tales mãe supi⁹ cũ sanguie: ut dictuz est. aut a calĩtate subleuãte illas motu recto sursuz. z talis mã in poris recepta vniť z multiplicať pp frigiditatẽ circũstantis aeris. ℂ Et qz calitas facit ad sepationẽ ptiũ melie: ideo ipa non adeo ɔgregať: ut vnũ uel pauca efficiat apata. ℂ Et cũ mã melica sit que sui terreitate facit duritiẽ. ideo dura sũt illa apata. ℂ Et qz talis mã cõmixta est cũ sanguine: iõ uertit ipm ad opacũ uel nigrũ cũ uestigijs rubedis pauce. Iõ taliũ apatũ color est niger cum remisso uestigio rubedis. ℂ Et qm mã ista acuta est: ideo corrũpit mẽbra apata: z q̃nqz corrũpit etiã z ulceratas ptes nõ apatas: cũ effundiť exteri⁹ virus per supficiẽ cutis: aut interius per poros mittiť de pte ad ptem. ℂ Et ex eodẽ fundamẽto appet declaratio euẽt⁹ cãcri in palato z in naso. Mã eni multiplicata melica p̃dicta in uenis z arterijs pãniculoz cerebri z substãtie ei⁹ descẽdit ad inferiorẽ ptem cerebri ad totũ qui lacuna noiať: z a uenis effusa fertur in carnosam z pãnicularẽ ptem colatorij oris: z efficit ibi apa cãcerosum. sicut a loco carticularũ cerebri descẽdit ad rişam z ptes interiores nasi melicas pustulas ibidẽ efficiẽdo que utplurimũ nõ sunt tãte duritiei quãte in alijs ptibus. z hoc pp mãm melicã in suis q̃litatib⁹ refrangi a flatica materia que nõ educať qn plurimũ descẽdat ad nasuz z effundatur ad ipm. Propter qd̃ nõ raro decipiunť cyrurgici existimãtes illud apa esse polipũ. ppter frequentiã euẽtus polipi in naso. cũ tãtũ tale apa sit cãcerosum. refractis tñ z pmutatis aliq̃liter in eo signis cãcri a mã flegmatica: ut dictũ est. ℂ Ex qb⁹ etiã clare liquet q nõ est mirabile si sensus iteriores ppe imaginatiua cogitatiua z memoratiua ledunť lesione corruptionis in opõnib⁹ eaz. quõ eni nõ cũ mãe p̃dicte inficiant mẽbra z spũs z loca in qb⁹ interioz sensuũ corrũpũt opationes. ℂ Propter qd̃ fũdamẽtũ etiã nõ raro corrũpunť operationes exterioz sensuũ. pcipiũt eni freq̃ter tactu rẽ tepidaz sub specie calitatis intense. Etiã q̃nqz gustabilia acria cum acuitate percipiunť. uelut si misceref acetũ cum sulfure. Auditiua etiã potẽtia decipiť q̃nqz in pcipiendo sibilũ tinitus z strepit⁹ in aere: in q̃ tñ nõ sunt. Et appet eis q̃nqz olfacẽ res fumosas z acutas ut combustiones aspalti sulfuris z siliũ qd̃ totũ cõtingit ppter corruptos uapores a mã ignita ad organũ olfatus delata z spũi olfatus cõmixta. Et pari rõne. visiue potentie corrũpunť opationes. ita ut imaginationes in aere pcipianť ex uaporib⁹ corruptis in cerebro multiplicatis spũi visibili cõmixtis z inficientib⁹ totũ oculũ z p̃ncipalr ad cristalloidẽ. ℂ Tũ z ex hoc fundamẽto deducẽ potes q̃re cõturbata hñt z corrupta somnia. ita ut appeat eis q̃nqz astare z altercari cũ demonib⁹ z bellũ z rixam agere cum his tñ qui sunt amici que oia intelligẽti predicta facillima sũt. ℂ Propter qd̃ si corrũpiť eoz appetit⁹ z lediť per viã intẽsionis nõ est mirabile: qm̃ mã melãcholica ad stõchũ delata z multiplicata acuitate sua pũgendo: stipticitate sua ɔtingendo: põticitate sua pũgendo z corrugãdo exp̃mit cõsumit humiduz substãtificũ oris z totius stõchi: q̃re semp fere sunt famescentes z vix saturari possunt. ℂ Qualr ṽo z ppter qd̃ i splene epate z in mesentereo multiplicenť melice mãe oppilãtes z apostemãtes mẽbra p̃dicta z efficiẽtes in eis corruptiones ulcerosas. Et q̃liter in hac dispõne q̃nqz supueniat melancholia mirachia ex p̃dictis plane haberi põt. ℂ Et ɔsequenter q̃re pedib⁹ magnis fiãt apata multa dura nigra obscura corrũpẽtia ptes: z pprie digitos pedũ iã satis est facile vidẽ. Et uariant q̃nqz pedes ipsoz ppter multitudinẽ mãei melice supflue implẽtis uenas: que q̃nqz adeo grossa existit ut a uenis effundi non possit in poros ita ut efficiat in eis apata. Sed in uenis ɔculcata remanens extẽdit eas: ita ut circũuolui videanť mẽbra uelut a vitibus. q̃re vites a sapiẽtib⁹ sunt denominate uarices. ℂ Amplius penultimi accidentis videlz tumescentie emorroidaz z cecitas earuz ualde facile põt hẽri intellect⁹. Intumescũt eniz ppter sanguis grossitiẽ z multitudinẽ. Cece ṽo. i. nihil educẽtes efficiũt emorroides ppter sanguinis terrestreitatẽ z grossitudinẽ: cui repugnãt exire p orificia extremitatũ uenarũ emorroidaliũ que stricta sũt. ℂ At ṽo ultimo nõ raro videbis elefanticũ hẽre osseũ apatũ apatẽ tãte extẽsionis q stupefacit aspiciẽtes. Mã enim melica dupliciter p̃ncipalr effundiť in osseũ. Prio p uenas ramificatas a chili descẽdẽte que descẽdũt ad osseũ cũ pãniculo decimo. 2⁹ ṽo mã ista effundi põt a mesenterio per uenas in ipo existẽtes multiplicatas ad pãniculũ sifac. Et qz ab inferiori pte sifac oriť pãniculus qui noiať didim⁹ in quo ramificantur z ueniunť uene cõtinue cũ uenis sifac itestinalis. cuius ipse didimus est ps. Ideo cũ didimus iuolu at substãtiã testiculoz nõ est mirabile si in testiculis z toto osseo abunde recipiať mã melica substãtie testiculoz z toti⁹ ossei apatiua apate magne extẽsionis. pp ɔtinuũ mãerũ descẽsum. osseum non euãtur a corruptione in suis ptib⁹ ulcerosa intantũ q frequẽter substãtiales ptes ei⁹ cadũt a scabilosa corruptiõe. ℂ Ex qbus ɔcludẽ potes si sanguis leprosi astãtes tãgẽtes ipm inficit. ℂ Etiã audire potes ex istis q ut in plurib⁹ z q̃si semp leprosus z leprosa gñat leprosos. q etsi uerissimuz existat de oi lepra. maxime tñ uerificať magis de elefantia dicta. cũ ipa sit prauissima z uenenosa magis oibus alijs. ut supra deductũ est. ℂ Hec in summa est spẽs lepre qua affligiť magnificus dñs comes de Cãpo basso z est modus z fundamẽtum theorice contẽplationis circa oẽm spẽm lepre: z supadde libito tuo. Oportet itaqz utilius circa ipsam contemplari curationis modum ostendentis. ut nunc sequitur.

Secũda

ps hui⁹ tractat⁹. De cura lepre elefantice cõtinẽs capl'a decẽ ḃm itẽtiones. ro. habẽdas in ea. ℂ Modus ul'is curationis hui⁹ ualitudinis.

Taqz ut hui⁹ tremende ualitudinis scientifice z utiliter regimẽ ostendã: in decem intentiones ipsum ptiendũ esse deduxi. que etiam ḃm ptem in oi specie lepre administrari possunt z necie sunt. lz eas z instra carũ restringã ppe magis ad curã elefantiosoz. ℂ Particularẽ enim curã leonine lepre in alio tractatu satis ɔuenienter euacuaui ad quendam nobilem uenetum de Raimundis. ℂ Et alopitice lepre materiam curationis euacuaui in alio tractatu ad quendam gaitanum inscripto. ℂ Et tyrie lepre materiaz declaraui cu

rationis in tractatulo ad d. Nicolaum de iustinopoli inscripto. q̃re multa que hic scribent' elefātiosis erūt ꝓpria magis.
¶ Erūt aūt itentiões iste. q̃rū ꝓma est rectificatio regiminis ex pte sex rerū nō nālīū. ¶ 2ª vo est mãerū minoratiua euacuatio. ¶ 3ª vo est eaꝝ diuersio. ¶ 4ª est digō ipaꝝ. ¶ 5ª est eradicatiua eũatio. ¶ 6ª est mãeꝝ cōpleta cōsūptio. ¶ 7ª est rectificatio mēbroꝝ in qb' tales mãe generant'. ¶ 8ª vo est corruptio prauitatis ꝛ uenenositatis mãeꝝ. ¶ 9ª intētio est electio medicinarum a tota specie cōtrariantiū lepre. ¶ 10ª ꝛ ultima est accidentium correctio.

¶ Intētionis prime de rectificatione regiminis ex parte sex rerum non naturalium Cap. I.

Erficit aūt intētio ꝓma ꝓmittendo ꝙ q2 melia melīca est fride cōplonis ꝛ sic ce. Jō opz rex nō nālīū effectū ɔtrariari sibi calefaciēdo ꝛ hūectādo. Et cū ibidē sit gdus calitatꝭ ꝓter nāz uelut i adustis corporib'. Jō opteret ēt corrūpi per infridantia. Et q2 repit' in mā uenenositas. ideo opz ɔriari per instra uenenositatis corruptiua. Et si gdem q2 hec nō sunt bñ cōpossibilia repiri oia in simplicibus medicinis. imo ēt rarissime in cōpositis. Jdeo omne regimen refrangetur ex istis. ut descendendo videbis.

Eligat itaqz aer calīs ꝛ hūidus leui calitate ampliori tū hūiditate ꝛ ꝓprie que inuenit' apd parietes mōtiū discoopto ꝝ oriētali plage ꝛ pti meridiōali que ꝓpinqua est oriētali aut pti septētriōali eidē meridiōali ꝓpinque. Et sit loc' ul' hitaculū ei' ꝓpinquū decursib' fluuioꝝ laudabiliū: aut ubi hicinde scaturiūt fōtes diuersi ꝛ electi ubi flat' uētoꝝ orētaliū. Et sit aer pdictaꝝ partiū seren' a caligine nebulositate ꝓuat' ut tectis ꝛ arborib' uelut. citris citrangulis ꝛ ɔsilib' ornat'. ¶ Et si gdē talis repiri nō posset. imo esset excellēter calidus: tūc frāgat' cū freqūti aspsiōe fontalis aque. aut decoctiōis violaꝝ nenufaris extremitatū lactuce sempuiue: ꝛ ɔsiliuz. Aut suffumiget' ex puluē istoꝝ trociscoꝝ carbonib' pue flāme supaspso. quoꝝ descriptio est hec. ℞. floꝝ nenufaris: violaꝝ. aā. ℥. j. seiuz lactuce endiuie scariole. aā. ℥. ß. seminū q̃tuor coīz fridoꝝ. ʒ. vj. amili. ʒ. ß. cāphore. ʒ. j. cū succo lactuce forment' trocisci pōderis. ʒ. ß. qui post exiccationē eoruz pulueriçent' ꝛ suffumiget' hitaculū mane meridie ꝛ in crepusculo noctis ex eis. Et eadem hora sufficiet suffumigatio cuz decoctione uel puluere folioꝝ citri ꝛ citranguli: ꝛ consimiliuz. quoꝝ magna repit' copia in celeberrio regno apulie.
¶ Si aūt ɔtigeret hitaculū expositū eē ꝛ ꝓpiquuz aqlonari plage. tūc suffumigatiōes ꝛ aspsiões pdicte utiles erunt ꝛ ꝓse si eis supaddat' aliqd de folijs pomoꝝ dulciū crisomillaꝝ gnatoꝝ dulciū ꝛ alioꝝ uegetabiliū calitatē hñtiū. ꝛ folia fisticoꝝ ꝛ amigdalaꝝ arboꝝ utillima eēnt. Et facile suffumigiuz eēt hoc. ℞. trociscoꝝ dyanioꝝ. i. de violis. ʒ. ß. trociscoꝝ de cāphora. ʒ. j. fiat cum ipsis decoctio aut suffumigatio ut dictū est. ¶ Et est ei necīū ut cū pdictoꝝ decoctionib' sepe ablnantur camisie ipsi' ꝛ pāni quos tāgit: ꝛ uestes ei' cū pdictorum pulueꝛ ɔseruent' in cofinis ꝛ suffumigent' eis. Et gratia hui' cōfert excellēter hoc aromaticuz sepe odoratū: cui' descriptio est hec. ℞. terre sigillate ꝛ luti armeni. aā. ʒ. ij. florū borag. buglosse folioruz basiliconis. aā. ʒ. j. ß. violarū florū nenufar. aā. ʒ. ij. cāphore. ℈. ß. lābrusce floꝝ salicis seiuz lactuce. aā. ʒ. vj. fiat omniū per se puluis ꝛ liget' in syndone ꝛ sepe odoret'. ¶ Et de annexis aeri caueat sūmope ne pect' ꝛ caput uestib' ꝛ tecturis ɔstringētib' muniat': ꝛ manus ꝛ pedes pānis albis sepe ꝓmutatis fulciant': ꝛ ꝓprie cuz pellibus agninis in tēpore hyemis manus pedes ꝛ caput custodiri debent.

In cibis aūt electio fiat ꝭm hunc modū. supponēdo ꝙ opz eos nō eē pure cibales. q2 operātur a materia precise. s3 opz ipsos esse cibos medicinales tēpore debilitatis multiplicate in accidētib': ꝛ magis esse restauratiuos ꝙ alteratiuos. ꝛ ecōuerso ipos esse magis alteratiuos ꝙ restauratios cū iueniret' vt' nō ita directa. Qualr aūt opz eos in qlitatib' disponi appuiti pdicto cap. de aere. debēt eni esse leuiter calefactiui cōmixti cum ifridantib' ꝛ potēter humectatiui. ¶ Propter qd oporteret panē ipoꝝ eē ɔfectū cū aq scariole aut aq violarū portulace uel lactuce: ꝛ hēe salis parū ꝛ eē bñ fermētatū mediocriter coctū absqz adustione nō hñtē etatē pluriū ꝙ duoꝝ dierū. pp qd ēt braciatelli cū farina fermētata cōpositi eēnt sibi cib' cōueniēs: q2 corū exiccatio ꝛ ingrossatio remote sunt per aquā in qua ifundunt' que dat eis penetrationē ꝛ ablutionē cōuenietē. vñ calte siue nebule eēnt ei icōuenietes. ¶ Silr' ēt ꝛ carnes opz eē leuis digōnis ꝛ boni nutrimētī: sicut pullorū ꝛ uolatiliū degētiū in aere ꝛ in aqs: uelut anatuli pingues ꝛ pdices ꝛ fasiani ꝛ francolini ꝛ starne turtures ꝛ turdi pingues ꝛ palūbi syluestres ꝛ pipiones oino dimittat ꝛ aliarū usus carniū ɔuenit ei ꝛ ꝓpe cū nō sūt ualde pigues: ꝛ. caro capti mēsualis: ꝛ caro vituli lactētis ꝛ castrati iuuenis ꝛ porcelloꝝ iuuenū domesticorū uel sylvestriū cōueniūt ei: ꝛ caro gaçelli ēt ꝛ iuuēculi cerui est sibi ɔueniēs: ꝛ q̃lee cōueniūt ei. ꝛ caro cuniculi ēt multuz laudabilis est. Caro leporis nō placet mihi pp melicitatē suā. ¶ De piscib' autez optimi sunt sibi fontales oēs iuuenes oi limositate ꝛ viscositate ꝓuati: ꝛ ꝓpe qui sunt approbati in ciuitatib'. Meliores autē sunt ei fontales ꝛ fluuiales ꝙ maritimi. ꝛ iterū cōuenietiores sunt ei elixi ꝙ assati. Si aūt coqnt' in oleo meli' est ei oleū de sisamo ꝛ oliuarum ꝙ de nucibus: ꝛ conuenit etiam oleum de amigdalis dulcibus: quoniam conuenienter mundificatiuū est ꝛ apitiuū. Butyri aūt usus in hoc viro nō vi' cōueniēs pp iflāmabilitatē ꝛ iflāmationē suā. ¶ De fructib' aūt cōueniūt ei suo tpe cerasa ꝛ auellane recētes ꝛ amigdale ꝛ pira muscata ꝛ reliq dulcia. pira ēt laudant' ei. Fic' recētes ꝛ ꝓprie qn post earū comestionē bibit' aq recēs ꝛ dimittit' vinuz: cum ēt mediocris dulcedinis sit: aut pōticitatē laudabilē hñs sunt sibi ɔueniētes. ꝛ psica ēt laudant' ei. ꝛ poma granata dulcia ꝛ muça sunt eidē ualde bona. Acetosa vo gnata nō cōueniunt ei pp ɔueniētiā cōplonis eoꝝ cū melia. Uniulr' eni acredo aceti nocet melīcis. 3° regimis acutoꝝ. Nuces autē mespile ꝛ sorbe citōia ꝛ castanee dimittant'. poma vo bñ matura laudari pñt ei: ꝓpea q2 resistunt putrefactioni: imo rectificāt eā. Uue autē bñ dulces ꝛ albe per duos dies post eaꝝ collectionē ɔseruate ɔueniunt. ¶ De ferculis autē ɔueniunt ei ciceꝝ rubeoruz et alboꝝ brodiuz: et spinachia bleta endiuia cucurbita lactuca portulaca refracte cū folijs feniculi humidi. oia hec bñ ɔueniūt. Melones aūt bñ maturi pp ifridationē ꝛ humectationē ꝛ lenificationē que est in eis sunt ei boni. Et pari rōne ɔuenirēt citrulli uel cucumeres dicti nisi timeret' eoꝝ putrefactio uel putredo ex eis. Angurie vo ꝛ ꝓpe que nascunt' in regͦ apulie sūt sibi bñ ɔueniētes pp aptionē ꝛ ifridationē que repitur in eis: ꝛ cōueniētē nutricationē acceptā ex dulcedine eaꝝ. ¶ De radicib' vo euitent' scordeon porrū alleū bulbus ꝛ raphanus nisi in raro usu. Et ferculū laudāt ei factū ex iure decoctionis ranarū fluuialiū: ꝛ ꝓprie cuz folijs blete malue violaruz ꝛ cucurbite. Crisolocāna vo inter alias plātas etiaz sibi ualde utillima est. ¶ Lactis vo usus est sibi ualde cōueniens: ꝛ ꝓprie factis in eo ferculis qbuscunqz. ꝛ lac coagulatuz colostra dictuz ꝛ post caseuz a lacte recocta noiatuz: ꝛ caseole recētes optime sunt ei ꝛ cōueniētes. ¶ Mellis vo usus lz ab auctoribus vniuersa fere cōcordia approbet' in hoc tamē viro non placet mihi ꝓpter corruptibilitatē eius in stomacho suo a caliditate epatis nōbiliter distēperato. ¶ Usus vo aromatuz: ut pipis cinamomi utriusqz galāge. çç. ꝛ silium calidorū nō placet ne ꝓparēt humores ad adustionē. Ueruz spēruz infrascriptaruz usus placeret mihi ad vigorāduz digestionē ei' ꝓmā ꝛ secundā imo ꝛ tertiā. quaruz descriptio est hec. ℞. croci. ʒ. j. cinamomi. ʒ. ij. macis. ʒ. iij. violaruz floruz nenufaris seminis acetose scariole coralloꝝ amboꝝ. aā. ʒ. ß sandalorum amboꝝ. aā. ʒ. j. fiat omniuz per se puluis et cōmisceat'. ¶ Carnium vo et reliquorum ciboꝝ salsorum usus dimitēdus est ꝓpter causam notam. ¶ Pinguedine autem anatis galline vituli castrati in cibarijs uti potest: et pinguedo etiam porci colata assungia nominata non multum salsa placet mihi.

¶ Aceti vo usus mediocriter acuti ɔcedi pōt ei. acutū autē acetū ꝛ acre ualde nō placet mihi. Sapa vo uel vinū coctū in suis condimētis placet mihi. çuccari aūt usus sit ei mediocris. ¶ De ꝑparationibꝰ vo ciboꝝ mihi placet magis elixa ꝙ̄ assata. ¶ Et de ptibꝰ aīaliū dimittant̄ uenter epar ꝛ cor ꝛ ꝑncipalr splen. Cerebrū aūt elixū aliqñ nō est ei reprobabile. Multa aūt aīaliū piguedo nō ɔuenit ei nisi refracta cū recēti agresta nō salita: aut cū succo citrāguloꝝ: ꝛ ꝓpe illoꝝ q repiuntur in regno Apulie. quoꝝ sapor declinat ad dulcedinem. Et similiter cōueniret ei succus lymonū quorūdā qui inueniuntur ibi ꝛ uocant̄ lime: qꝝ sapor ad dulcedinem declinat pōticitati cōmixtā. ꝛ hoc satis de cibis dictū esse videtur.

Nūc aūt de potu dōm. vinū ꝙ̄ qōlibet nigrū uel obscurū dimittēdū est: ꝛ ɔsilr rubeū pp ptē terreā a racemis in eo ipositā. Silr oē albū vinū fumosū ꝛ potēs oino effugiat. Cōueniēs est aūt ei vinū albū pauciferū sapore amenū mediū iter dulce pōticū ꝛ acre. Et si tale nāliter nō posset hēri: tūc lymphādū est cū aq̄ electi fontis clara subtili odorifera aut saltē ab oī fetore ꝑuata accepta a fonte in quo nō repiat̄ multitudo ranaꝝ uel viparū. sed existat celo discooptꝰ in cuiꝰ fundo scaturiat aq̄ discurrēs per lapillos ꝛ nō per lutū ul' alueū fetidū. pp qd̄ laudabilissima sibi foret aq̄ cisterne que cū depuratione quā accepit in mediū ex collisiōe uētoꝝ. amplius etiā facta est expurgata magis discurrēdo per argillā ꝛ arenā: ex qbꝰ cisterne ɔstruunt̄ rōnali artificio. ¶ Si etiam qñq̄ hic dñs uteret̄: ꝛ ꝓpe in diebꝰ frigoris hydromelle facto ex. xx. ptibꝰ aque cisterne ꝛ pte vna mellis per decoctionē cadētibꝰ usq̄ ad q̄rte ptis ɔsumptionē. esset sibi utile. ¶ Vino aūt ɔsulo sibi ut tpe q̄ vue erūt bñ mature faciat sibi fieri vinū ƀm hūc modū. Accipiant̄. iiij. uel. v. mastelli careni bñ dulcis ꝛ ifundant̄ in eis herbe scariole recētis lib. j. radicū enule mūdataꝝ ꝛ minutiꝫ icisaꝝ lib. j. s. seīꝫ lapacij acuti ꝛ acetose que est spēs eiꝰ. aā. ℥. j. ifundant̄ in ꝑdicto musto: ꝛ cū bñ clarificatū fuerit accipiat̄ in potu. ꝛ si potēs fuerit misceat̄ eidē altera medietas aque cisterne. uerūtñ melius esset ut ipsa aq̄ cisterne bulliret ī vino: ita ꝙ ad qnq̄ mastellos ꝑdicti vini ponerent̄ mastelli duo aque cisterne. ꝛ hic qdē potꝰ esset ei utilis a pñº mēs octob. per totū mēsem martij. ¶ A pñº vo mēsis martij usq̄ in finē septēbris ɔueniret ei talis potꝰ. cuiꝰ descriptio est hec. ℞. musti suprascripti ꝛ aque cisterne. aā. mastellos duos. epice bñ ablute ꝛ mūdate que a Galeno denoiatur hichin. 6º de simplici medicina. lib. j. cressonti fontaliū ꝛ senationū. aā. lib. s. folioꝝ citranguli recentium lib. j. incidantur minutim ꝛ ponantur ad bulliendum: cum eo: ꝛ cum exiccatum fuerit utatur eo ut dictum est. hoc in summa videtur esse regimen ex pte cibi ꝛ potus huic viro conueniens.

De mō vo accipiēdi cibū ꝛ potū ꝑma regula obseruāda est. ꝙ nunꝙ̄ accipiat cibū neq̄ potū nisi uerus ꝛ nō mēdosus appetitꝰ inuitet ipm. ¶ 2º cañ. ꝙ nullū cibū accipiat stāte nausea uel fastidio uel abominatione in stōcho: imo tardet̄ cibꝰ usq̄q̄ stōchus a ꝑdictis fuerit alleuiatus. ¶ 3º cañ. est. ꝙ nō ɔcurrat ad accipiēdū cibū aut potum nisi ꝑcipiet stōchū a ꝑdictis esse ɔueniēter alleuiatū. tūc enī cibet ꝛ nō tardet. ¶ 4º cañ. ꝙ nullū cibū accipiat gluuiose ꝛ subito deglutitū. ¶ 5º cañ. est. ꝙ multū tpīs expēdat in multū masticādo cibū anteꝙ̄ deglutiat ipm. ¶ 6º cañ. ꝙ cibaria multū diuersa genere ꝛ specie in vna mēsa dimittatur. ¶ 7º cañ. est. ꝙ mollē ꝛ lubricū cibū semꝑ accipiat añ durū ꝛ spissū ꝛ cōpactū. ¶ 8º cañ. est. ꝙ mēsura cibi sic limitet̄ ut ex eo non sentiat̄ stōchus tēsus ꝛ grauatꝰ. ¶ 9º cañ. est. ut cibi eiꝰ i estate tepidi. in hyeme vo nō multū calī accipiant̄. ¶ 10º cañ. ē ꝙ ois potꝰ accipiat̄ tāta mēsura regulatꝰ ꝙ nō fluctuet uel regurgitet in stōcho. ¶ 11º cañ. est. ꝙ cū ꝑcepit a cibi q̄ntitate uel potꝰ grauatū esse stōchū. tūc ꝓuocet̄ uomitꝰ cū hoc potu. cuiꝰ descriptio est hec. ℞. aque decoctionis radicū raphani. ℥. iij. çuccari al. mellis. aā. ℥. s. salis gemme. ꝙ̄. iij. cimini. ꝙ̄. v. aceti cyathū. s. misce hec oia. ꝛ tepidū in potu accipiat̄. Et si p ipꝫ ꝓuocatꝰ fuerit uomitꝰ bonū est. Si aūt nō: iponat̄ digitꝰ usq̄ ad pñm meri titillādo ibidē. aut saltē iponat̄ ibi cādela ul' pēna oleo iuncta titillādo in ꝑdicto loco ꝛ ꝓuocabit̄ uomitus. ¶ Si aūt pp aliquā ɔtingētiā nō ꝓuocaret̄ uomitꝰ: tunc ne corrūpat̄ cibꝰ aut ꝑparet̄ ad corruptionē febrilē deponat̄ cū hoc potu. cuiꝰ descriptio ē hec. ℞. cassie nup extēe a cāna sua cū aq̄ violaꝝ. ℥. j. aque decoctionis mercurialis cyathū vnū. tepefiāt ꝛ in potu accipiant̄: ꝛ leniēdo deponet̄ cibus. hec de inanitione ꝛ repletione ciboꝝ ꝛ potuum dicta sufficiant.

Mēsura vo in 4ª re non nāli. s. somno ꝛ vigilia est ut iclinet̄ iste vir ad dormiēdū magis plixe ꝙ̄ viro sano ɔueniat. ꝛ q: plixus somnꝰ hūectat: ꝛ q: ad meliꝰ digerēdū facit. ꝛ pp getē in eo māe minꝰ disponunt̄ ad corruptionē ꝙ̄ in vigilijs pp earū agitationē. dormiat ꝙ̄ in die nāli nō minus octo horis: ꝛ in diebꝰ in qbꝰ ɔuenit sōnꝰ a nā q̄sitꝰ post assūptionē cibi dormire pōt per horā vnā: aut vnā cū dimidia. nō lōgū tñ decubitū faciat sup dextra pte ne multū calefiat epar eius. Silr nec plixo tpe super sinistro latere pp cōculcationē māerum in splene. ¶ Dormiat ꝙ̄ eleuato capite q̄si semisedēs: ꝛ etiā aliquāto tpe sup spina plixus ꝙ̄ super uētre. ꝛ in dormiendo in diebꝰ frigoris caput ꝛ extreme ptes ɔuenienter sint coopte. In diebus vo caloris mediocri tectura muniant̄ predicte ptes. Reliquo aūt tpe vigilet ƀm consuetudinem in naturalitate sua solitam.

De q̄nta vo re nō nāli exercitiū eēt huic dño ɔueniens si mēbra possent ipm pati sine magna lassitudine. Uerū q: pedes oēs debilitati sunt pp apata corruptiua ꝛ ulcerosa. ideo opꝫ ipm qescē. ꝛ loco exercitij utat̄ diuersionibꝰ: de qbꝰ in subseq̄ti cap̄ videbit̄. Capiti aūt loco exercitij conueniens esset ei leuis fricatio ꝛ pectinatio leuis cum setula uel eburneo pectine.

De sexta vo re nō nāli attēdat ꝙ nihil ei deteriꝰ esse pōt ꝙ̄ passionibꝰ aīalibꝰ affligi ut ira ul' furore magnis ꝛ freq̄ntibꝰ. hec enim talia cū hoc ꝙ augmētāt ebullitionē preternālē in māebꝰ disponūt mās ad adustionē ꝛ ad ɔuersionē melicam. ppterea q: extermināt ꝛ mutāt corpus ab ea que est ƀm nām ɔsistētia. 3º tegni. Jocūde igit̄ agat ꝛ exultet in dño ꝙ̄ melius pōt diuertēdo passiones melāchōlicas ad studia theologica ꝛ moralia que aīam pascūt ꝛ sapē ītelligere faciunt corpus tēperādo cōuenienter. Hoc in sūma videt̄ esse regimē per sex res nō nāles ɔuenienter dispositionibus huius viri mensuratum.

¶ Intētio 2ª de minoratiua māeꝝ eūone in leprosis. Cap. II.

Secūda vo antepōsita ꝑncipalis intētio fuit māeꝝ eūo minoratiua. ¶ Pro q̄ dicendū ꝓ. ꝙ hic per eūonē minoratiuā nō intendo eūonē māeꝝ in q̄cūq̄ corpore coīter inuētaꝝ que sūt mucillaginose ꝛ vitree supfluitates feces ꝛ uētositates in intestinis multiplicate ꝛ aq̄sitates a qbꝰ corpora fere nulla eūant̄. Sed ītelligo hic p eūonē mioratiuā appropriatā que respicit māꝫ morbi aūtem videlꝫ nām melicā egritudis huiꝰ dñi genitā ex adustiōe melie ꝛ sanguinis in epe suo ꝛ in uenis circūstātibꝰ ipm. Huiꝰ aūt māei eūo multū ɔfert virtutē alleuiādo p modū exonerationis. ¶ Premittēdū 2º ꝙ lꝫ eūo hec ut in pluribꝰ admistrari soleat in ul'i pñº māliū egritudinū. Intelligit̄ tñ illud ueriꝰ esse in egritudinibꝰ seruātibꝰ mās ƀm magnā ptē ad vnicā eūonē. In cronicis aūt egritudinibꝰ in qbꝰ mā mltotiēs regnāt totiēs iuuat ipsaꝫ eūari minoratiue q̄tiēs ipa multiplicat̄. Et adhuc dato ꝙ illa mā nō sit ꝑfecte digesta. tñ eiꝰ eūo paulatine facta alleuiat vtutem ꝛ eo maxie ne noua mā gñata accumulet̄ alteri: ꝛ ꝓpe in egritudibus pedētibꝰ a mā grossa ꝛ frigida que ualde facile cōpacta sit inobediens pp lōgitudinem sue more in mineris. ¶ Premittēdū 3º ꝙ lꝫ hic modus minorādi māe multiplex existat. tñ ħ vī mihi sufficē pcedēdo cū hac eūone sex diuersis instrīs. ¶ Et ꝓ qdē per stōmā. ¶ 2º vo per solutiuā medicinā ebibitā. ¶ 3º cū clisteribꝰ. ¶ 4º cū apientibus uenas emorroidales. ¶ 5º cū ꝓuocatiuis urine. ¶ 6º ꝛ ultimo cū educētibus māe a mēbris que magis lesa sunt.

Et primū qdē 3 cōplet ut si repitat plenitudo uīis flōmet uena purpurea uel nigra sinistri brachij.per quā educant sanguis.℥.iij.uel.iiij. Si aūt appe ret repletio maior circa epar.tūc flōmet basilica iuxta sub cu bito dextri brachij.z si fortassis maior videret repletio circa ptes capitis sicut semp fuit in isto viro tūc flōmet cephalica apud policē dextre manꝰ iuxta. Flōmia eni utplurimū in cu ra cuiuscūqz lepre est instrm valde singulare:qm plurimum materierū in leprosis gnat in uenis ex adustione mārum ad quas nulla cōmodior est inuēta euacuatio.

Cum ḡ mā hoc mō minorata fuerit.aut si nō appuerit flōmie necitas admistret 2m istrm.s.farmacū me lācholie ɔuenienter eductiuū:uelut est decoctio de epithimo coitate diuz auctoꝝ approbata colligēda a Mesue in antido tario.lz mihi magis placeat decoctio scripta a rasi 9o Alman. cap de melia.de qua coiter tepida in aurora exhibeat ab.℥. 4or usqz ad lib.s.z tardet post ipam assūptio cibi per sex hōs z parti post ipaz dormiēdū est:qꝛ nō est medicina fortl. ¶ Si qs desideraret securiorē z leniorē medicinā accipere accipiat istā. ℞.polipodij recētis foliculorū sene cōtritorū thimi epi thimi.añ.℥.j.mirabol.idorū.℥.ij.aque lactis.℥.v.anisi ciamo mi dauci macis.añ.ʒ.s.pulueriçent oīa subtilr z ifundant in aquā lactis calam per diē nālē.deide in aurora calefiāt et exprimant cōueniēter z tota colatura exhibeat obuiādo post eā:ut de pcedēti dictū est. ¶ Si qs aūt abomiaret potū far maci accipe pōt pillas istas.qrū descriptio est hec. ℞.polip. thimi epithimi añ.ʒ.v.lapidis laçuli z lapidis armeni pa ratorū.añ.ʒ.s.anisi macis.çç.añ.ʒ.ij.salis indi.ʒ.iij.cū succo rosꝰ.forment pille.7.uel.8.z exhibeant oēs. ¶ Et 4m istrm de coibꝰ eēt dare in potu.℥.vj.eluarij dyasene descripti a Ni colao in antidotario cū.℥.iij.aque lactis capni.z est medicia electa z secura. ¶ 5m vo eductiuū melie pdicte minorādo est hoc. ℞.sene pparate.℥.j.salis idi lapidis laçuli z armeni.añ. ʒ.ij.potent in potu cū medio cyatho aque lupuloꝝ calefcē. ¶ 6m medicamē mel e eductiuū q nullū aliud elegātiꝰ inueni est:ut patiēti det in potu cū aq buglosse calida.℥.v.uel.vj.elua rij ad melam solutiui descripti ab Auic.2o de viribꝰ cordis. penultimo cap.z attēdant circūstātie circa decoctionē de epi thimo posite. ¶ Ego aūt scio q bonū solutiuū de simplicibꝰ ē in potu dare.℥.ij.succi foliorū polipodij recētis cū modico vini al.aromatici. ¶ Et si qs delectabiliꝰ farmacū desidera ret:tūc accipiat hoc octauū.vz.℥.v.aque distillationis polipo dij cū folijs z radicibꝰ recētis. ¶ Pariter et qm vidi hoc no nū farmacū miorare mās melicas.vz accipe.℥.iij.aque ablu tionis lapidis laçuli terdecies pparati. ¶ Non dubito et q 10m medicia melie ɔueniēter eductiua eēt comedē 4or uel.v. mirabolanos idos per vnā diē nālē ifusos in duabꝰ.℥.succi rosarū:qui succus biberet post eorū comestionē.

Tertiū vo instrm minoratiue eductiuū melice mãe et ppe mltiplicate i miracbialibꝰ uenis a qua ra ro hec egritudo euāt est hoc clistē. ℞.folioꝝ boragis buglos se corticū agarici radicū enule polipodij recētis:liçanotis añ M.j.coquant oīa in lib.4or aque usqz ad cōsumptionē medi etatis.z huiꝰ decoctiōis simplicis clistericent.℥.xv. ¶ Et le uius isto eēt hoc clistē 2m. ℞.decoctionis ascripte lib.j.olei violaꝝ.℥.iij.butyri.℥.s.misce z iponat. ¶ 3m clistē z securiꝰ z suauiꝰ est hoc. ℞.vini al.dulcis aromatici lib.s.aque decocti onis maluarū z violarū.℥.iiij.eluarij dyasene z cassiefist.añ. ℥.s.salis idi.ʒ.j.misce totū z iponat. ¶ 4m clistē ad hāc itētio nē pōt eē hoc. ℞.olei violarū.℥.iiij.brodij decoctiōis carniū erinij terrestris spinosi lib.s.salis idi.℥.j.eluarij hamech descri ptione maiori.℥.vj.z totū accipiat. ¶ Ego aūt manifestū iu uamētū inueni in clistericādo lib.j.aque lactis capni post as sumptionē casei cū.℥.j.cassiefistule. ¶ 6m aūt clistē poterit esse hoc. ℞.agarici collogntide mirabolanoꝝ indoꝝ z emblico rū thimi epithimi sene z fumiterre.añ.M.j.coqnt oīa in lib. vj.aque usqz ad ɔsumptionē medietatis. Et de hac colatu ra cū expssiōe ɔueniēti absqz alio clistericent cū.℥.xij.ul.xv.

Quartū vo instrm cū quo mãe melice cū tione minorati ua cōi euari pōt est cū aptione uenarū emor roidaꝝ quā hic ptranseo:qm pmo erit de ea in sequenti cap: ubi de diuersione materierū determinabitur.

Iterū z hoc solēt sapiētes euacuare mās minoratiue cū his que urinā puocant.cuius instrm z modus tangent etiā in sequenti capitulo de diuertentibus.

Adhuc etiā z 6o illustres z pitissimi viri minorando euāant mās:z ppe a mēbris in qbꝰ ipsa multipli cat magis.que mēbra sunt magis lesa nocumento defeda tionis eoꝝ aut extenuatiōis uel multiplicatiōis pustulaꝝ in eis. ¶ Et si qdē ɔtigat mās corrūpe magis ptes capitis mino rari poterūt:aut cū hoc minoratiuo.cuiꝰ descriptio est hec. ℞. eluarij dyasene:eluarij hamech.añ.℥.iij.aque decoctionis ul sublimatiōis betonice.℥.iij.misce.z tepidū i potu det. ¶ Ne qz terrearis argumēto sophistico q medicine solutiue pota biles debēt dari cale.ut qrta pmi cap 4o. ¶ Rndet q illud est uerū altera cā fortiori nō ducēte ad oppositū sic in talr fa cietibꝰ:in qbꝰ ut in plibꝰ iuenit calitas pter nām satis eleua ta. ¶ Et si timeres calitatē aque betonice.tūc loco ipsiꝰ ponē potes.ij.uel.iij.℥.aque violarū purpurearū aut nenufaris.qli bet eni talis est medicina capitalis frigida. ¶ Et si iterū pci peret medicus mām esse euādā a pectore magis tūc poterit exhiberi medicina talis.cuiꝰ descriptio est hec. ℞.agarici ele cti.℥.j.s.mirabolanoꝝ indoꝝ.℥.ij.polipodij recētis foliculoꝝ sene.añ.℥.j.dauci anisi hysopi.añ.℥.s.aque feniculi:aque hy sopi.añ.℥.ij.calefiāt aque z cū eis ifundant pulueres relig p duos dies nāles.3o vo sequēti die in aurora calefiāt z expri mant cōueniēter:z cū eis apponant penidiaꝝ.℥.vj.z totū in potu accipiat tepidū uel calidū obseruatis ɔditionibꝰ que in prima decoctione de epithimo dicte fuerūt. ¶ Silr etiā si ma teriā melcā pciperet abūdare circa regionē epatis itestinoꝝ z mesenterei z stōchi.tūc poterit euari cū hoc farmaco cōple te itētiones ad oīa pdicta mēbra.cuius descriptio est hec. ℞. anisi spice violarū cuscute seminis acetose masticis.añ.℥.s. rosarū lābrusce.añ.ʒ.iiij.coquant oīa in lib.s.aque usqz ad ɔsumptionē medietatis.deide colent cū expssione ɔuenienti. z huius decoctionis accipiant.℥.iij.z misceant cū.v.℥.elua rij solutiui ad meliam descriptione Auic.2o de viribꝰ cordis penultimo cap uel ultimo bm alios. Cū his itaqz satis videt rōnabilr euacuari posse minoratiue mās a toto corpore uel in determinatis ptibus ɔñantes magis. Et ita cōpletur intē tio scda euacuationis minoratiue materierū in leprosie.

¶ Intentionis tertie de modis diuertendi materias in corpo ribus leprosis. Cap.III.

Iam vo tps istat ponēdi modū diuertēdi ma terias que coiter multiplicant in lepro sis. ¶ Pro qua itētione pmittēdū ē q per talē di uersionē intelligo distractionē mãerū a ɔcauitate uenarū z arteriarū ad exteriores ptes. ¶ 2o vo p hāc diuersionē itelligo mãerū distractionē a mēbris que ma gis lesa vident aut lesioni piculosiori disposita sūt. ¶ Exēplū pmi sicut sunt mēbra que ulcerosa corruptione magnifice le sa sūt ut freqnter ɔtigit repiri in facie in palato naso oculis z pectore. ¶ Exēplū scdi sicut ɔtingit necessarium esse diuerti mām a ptibꝰ pulmonis epatis mricis z ɔsiliuz.a qbꝰ mēbris opz diuerti mās per ɔgruas regiones sensibiliter euacuādo trahendo eas a mēbris pdictis socias uel ppinquas.

Modus aūt diuertēdi mās a ɔcauo uenaꝝ z arteria rū duplex est. ¶ Primus qdē est educē mās per isensibilē euacuationē ad cū. ¶ 2o vo per sensibilē euōnē. ¶ Et pmus modus cōpleri pōt per qtuor istra ɔueniētia.q rū pmū est ut pmissis euōnibꝰ cap pcedēte tactis corpus exer citet peditādo mōtes uel scalas ascēdēdo uel descēdēdo talr ut caliditate in corpore augmētata mãe resoluant z in fumū ɔuertant. ¶ 2m vo instrm euādi mās isensibilr est per leuē fricationē administratā spine z ptibꝰ ab apatibꝰ z ulceribus nō ɔtactis ita. Itaqz fiāt fricationes ab iguinibꝰ usqz ad ge-

nus trahēdo ab eis usqz ad ipsa: ꝛ a spatulis usqz ad nates: ꝛ ab humeris usqz ad cubitos cū pāno aspo tādiu fricando donec mēbra rubescāt. ℂ 3m vo diuertēdi instrm est ut post mūdificationē ꝑtactā balneet mane corpus in aurora vl ab ea usqz ad horā vnā post ortū solis in hac decoctione. ℞. fumiterre recētis uel succi lib. j. foliorꝫ enule ꝛ violarꝫ vmbilici ueneris semperuiue minoris que uermicularis dr. aā. lib. s. camomille mellilori spice romane. aā. ℥. viij. bulliāt oīa in magna q̄titate aque usqz ad ꝯsumptionē tertie ptis. ꝛ in hac decoctione suauis caliditatis abluat patiēs leui fricatione hora ꝑdicta. ꝛ in sero et hora recētiori diei. ℂ 4m vo istrm occulte mārū diuersiuū est ut spina tota patiētis mane ꝛ sero inūgatur cū linimēto israscripto ꝛ silr ptes oēs que magis maculate pcipiunt. cui' descriptio est hec. ℞. olei de sisamo lib. s. camomille seis aneti florꝫ boragis ꝛ fumiterre aā. ℥. j. florꝫ enule ꝛ seis lapatij. aā. ℥. j. s. terant oīa ibibant ꝛ bulliant in ꝑdicto oleo usqz ad ꝯsumptionē medietatis. de quo tepido inūgat corpus bis uel ter in die ad libitū. Hec enim q̄tuor istra ꝛ oīa sibi ꝯsimilia. ut intelligēti appet mās insensibilr euaporare faciendo a poris ꝛ a uenis minorant cōuenienter.

Similiter etiā diuertūt sapiētes mās leprosorꝫ sensibili' euāndo eas a mēbris. Itaqz cū uolueris mās magis a cutaneis ptib' diuertēꝗ ab alijs, tūc facere poteris cū istis 4or: q̄rum gr̄a poteris alia instra eligē libito tuo. ℂ Et pmū qdē horꝫ est. ut fricent mēbra hec uel ista cū rubificātib' medicinis: uelut sunt origanū pulegiū serpillū ꝛ calamētū ꝯtrita recētia que cortici mēbrorꝫ supfricata a pfundis eorꝫ trahūt mās ad supficiem cutis. ℂ 2m vo diuertens sensibilius euacuās esse poterit admistratio rubificantiū ꝛ uesicātiuꝫ medicinarꝫ: sicut fricādo mēbra cū flamula recēti: aut cū psicaria recēti. Est aūt flamula altera duarꝫ intellecta plāta: aut psicaria minor in stratis inuēta ꝛ oi fere climate crescēs que folia hēt figure psicorꝫ simillima stipitē nodosuꝫ a terra eleuatū per cubitū vnū ꝛ mediū parūper subrubeuꝫ acuta excellēter ꝛ ptiū oris uesicatiua ꝛ excoriatiua. Altera vo plāta flamula noiata color quam in marchia Teruisina noiant pedē coruinū. ꝛ Auic. dicit ipm pedē alachoen uel submurion. hec qdē plāta mirabilr mās a pfundo trahit membrorꝫ ꝯuertēdo eas in aq̄sitatē in ampullis collectā. ex q̄rum eruptione p tres dies emanare solet mā multa. ℂ Et huic qdē ꝯsile instrm est. ut fiat epithima mēbrorꝫ cū cātaridib' cōfectis cū aceto ꝛ fermēto ueteri post cōpōnē earū cū aceto in mortario diligēter ꝯterēdo. Hoc tū instrm mihi magis suspectū est. ppterea qꝛ uehemēti acuitate sua fluctuare facit sanguinē in uenis tāta exuberātia ꝙ frequēter fit mict' eius cuꝫ ardore ꝛ acuitate tanta ꝙ excoriat ab eis uesica magnifice: imo excoriatione nō raro icurabili. q̄re ab earū applicatione usqz mō euanuit operatio ab exercitatione mea. ℂ 4m instrm iterū diuertēdi mās euōne sensibiliori est scapellatio uel scarificatio facta in mēbris a qb' itēdis e hē mām: silr uetosarꝫ cū scarificatione applicatio. ꝛ plura etiā inuenies iferius istra in intentione particularis ꝯsumptionis mārūꝫ recordata.

Tertiū pncipale instrm quo diuerti pūt mē eēt p puocationē uomit' ut sigdē in stōcho inueniret ꝯgestio ꝛ modus gn̄ationis mārū que pparant ad euōnē uelut in ipso corrūpi mās pp nimiā caliditatē eidē ab epe coicatā a renib' ꝛ corde. tūc admistrāde forēt medicine uomitiue hn̄tes respectū nunc ad epar nunc ad renes aut ad mesenteriū. ℂ Exēplū pmi sicut esset uomit' factus cū decoctione carnositatis uel seium raphani. ℂ Exēplū scdi sicut esset decoctio facta cū spica dauco nenufare milio solis ꝛ silib' renalib' medicinis calīs aut frigidis: uelut sunt semia coia cuscuta cicorea scariola ꝛ ꝯsiles. ℂ Exēplum tertij. uelut esset decoctio mirabolanorꝫ indorꝫ polipodij foliculorꝫ sene que mās melicas trahunt ab intestinis. ℂ Aut erit q̄nqz necium uomitū puocare cum distrahentibus mās a splene: uelut esset decoctio tamarisci scolopēdrie corticum capparoruꝫ: ꝛ salis indicum pauco elleboro nigro que melancholicas mās potenter educerēt a splene ꝛ regionib' eidē ppinquis. ℂ Et si hn̄ ꝑpēdis hec sunt tria instra diuertēdi materias ꝛ securissime. ℂ Quorꝫ pm fuit distrahē ipas p euōnē isēsibilē. ℂ 2m vo fuit euāre eas p regiones ꝯueniētes. ℂ 3m vo dictꝫ fuit p uomitū.

Quartū vo diuertēs pncipale mās melicas est cū aptiōe uenarꝫ emorroidaliū. Si eni hō ꝯsuet' eēt earꝫ hēre fluxum: tunc statim apiēde sunt si restricte fuerit. Et adhuc si nunꝙ ꝯsueuisset hēre ipsarꝫ aptionē: ꝛ appareret in hypocūdrio sinistro tumor tensio aut grauitas ꝛ in alchati: ꝛ in siferi pōdus manifestius ꝛ tumor in circulo ani ꝛ sup ipso p 4or digitos statī itēdat ad earꝫ aptionē altero sex modorū. ℂ Et pmus qdē est fricādo eas ꝫ coitatē cū folijs fic': aut cū folijs ꝯsolide maioris. ℂ 2o vo est faciēdo enchatisma in aquā decoctionis apij ꝛ nigelle calidam. ℂ 3o vo est fricādo eas cū pāno bisello infuso in fel tauri actu tepiduꝫ. ℂ 4o ꝛ fortior modus est fricādo eas post expressionē intestini ab extra cū subtili puluē euforbij. ℂ 5o modus est supponendo intestino recto uētosam pui orificij. ℂ 6o modus est: ut non cōferētib' alijs exprimat intestinū uolūtario motu ad extra deinde cū flōmo apiat vna uel due uenarꝫ que appent magis intumentes ꝛ nigre. Educat ergo sanguis q̄titas tāta ut de opaco pmutet ad clarū ꝛ de grosso ad minus grossum. Et si talis uenarum aptio admistraret q̄ter in anno ꝫm reuolutionē q̄tuor tēporꝫ anni tunc optimo iuuamēto conferret. ℂ Si aūt viro ope ꝛ scia trito magis appet ꝯsiium plenitudinis in ptib' capitis: tūc magis ꝯueniēs eēt apire uenas nasi titillādo in ipm cū palea uel festuca uel cū setis porcinis uel cū extremitatib' herbe quā euganei uocāt cāpaneolā. ꝛ est in rei vitate poligonia uel corrigiola dicta plāta. siue hoc faciat pūctiōe in ptib' nasi siue vtute sua electiua sanguineꝫ ab eis educit ut multi credūt. pp qd ab eis sanguinaria plāta noiata est. ℂ Et gr̄a cōplemēti sermonis ad hāc intētionē ꝯueniret apertio menstruorꝫ in muliere leprosa existente.

Penultimū aūt instrm diuisionis est melicarum māeruꝫ eductio per vias urine. ℂ Et ꝫ pauca ab illustribus viris inueniant medicamina memorata que mās melicas electiue pcipitent p vias urine precise ꝛ non ēt per uentrem: tū sepe vidi ꝙ si detur. ℥. j. uel. s. aque decoctionis epithimi in potu ante prandium ꝛ cenam mingere facit urinas nigras ꝛ melancholicas. ℂ 2m vo remediū est succi apij in potu dare. ℥. ij. in aurora. ℂ 3m vo est exhibere. ℥. iij. succi uel decoctionis orobi. ℂ 4m vo est decoctio pulueris lapidis laçuli ꝛ proprie facta cum aqua milij solis exhibita usqz ad. ℥. iij. ℂ 5m vo est hoc compositū. ℞. spice narduꝫ. ij. mirabolanorum indorum numero quinqz coquant in lib. s. aque feniculi usqz ad medietatem. de qua decoctione dentur. ℥. iiij. calide. ℂ 6m vo est hoc. ℞. radicuꝫ genestre rubee tinctorum fu meu. aā. M. j. coquant oīa in lib. j. cum dimidia aque fontis usqz ad ꝯsumptionē medietatis: ꝛ huius decoctionis dentur in potu. ℥. iiij. uel. v. cum. ℥. s. pulueris liquiritie granorum milij solis.

Sexto vo distrahunt mē ꝛ pprie pticulari' a capite. p qdē cuꝫ hac oris collutiōe. ℞. aque decoctionis gnorꝫ stafisagrie. ℥. iiij. oximel' cōpositi. ℥. ij. misce totū ꝛ calefiat. ꝛ de hoc toto fiat sepe ablutio oris aā prādiū ꝛ cenā p duas horas. ℂ 2m vo est masticatio facta cū radice arthanite hora ꝑdicta. ℂ 3m vo est masticatio facta cū agarico ꝛ p ualeroi alteri. ℂ 4m ꝛ melius alijs est hoc gargarisma. ℞. mirabolanorꝫ indorꝫ. violarꝫ florꝫ boragis ꝛ buglosse. aā. ℥. j. polipodij. ℥. ij. salis idi. ℥. j. foliculorꝫ sene. ℥. ij. coquant oīa in lib. j. aque usqz ad ꝯsūptionē medietatis: ꝛ cū hac decoctione actu hn̄ calā gargariçet aā prādiū ꝛ cenā p horā vnā a. x. usqz ad xx. vices. per hec qdē istra appet sufficiēter cōpleri posse curationem per diuertentia. ꝛ tu supadde si potes.

ℂ Capl'm intētionis q̄rte pncipale de regimine horū egrorū per digestionem materierum. Cap. iiii.

Qoniā mārū digō est de principalibus instris curationis lepre. Jō quedam

digestiua harũ mãerũ hic ponẽda sunt. ¶ Et p̃ qdẽ de leni bus appropriatis ad hãc dispõnẽ poterit esse hoc instrm. ℞. aque lupulo℞ fumiter. añ. ℥. j. ß. misce. ⁊ totũ in dieb⁹ caloris actu frigidũ exhibeat̃: in dieb⁹ vo frigidis actu calidũ vł tepidũ. ¶ 2ᵐ vo digestiuũ ⁊ iter̃ de lenib⁹ est ut accipiat̃ lib. ß. aque lactis capri ⁊ melior esset ei aq̃ lactis ouini pp maiorẽ lenitionẽ ⁊ ablutionẽ que est in ea. lac eñi ouinũ est de rebus magis ɔferẽtib⁹ leprosis: imo omne lac est de medicinis conuenientioribus eis. 3ᵃ q̃rti. cap̃ de cura lepre colligẽdũ. ¶ Et 3ᵐ digestiuũ forti⁹ p̃dictis est ut accipiant̃ aque lactis. ℥. iiij. succi fumiterre. ℥. j. ⁊ exhibeat̃ totũ tepidũ. hec tria respiciũt epar pect⁹ ⁊ stõchum digerẽdo mãs in eis parump adustas. ¶ 4ᵐ vo digestiuũ ⁊ forti⁹ p̃dictis esset hoc. ℞. sy. rosꝫ. ℥. j. sy. de endiuia. ℥. ß. aque lupulo℞: aque fumiterre. añ. ℥. j. ß. misce. hoc digestiuũ respicit caput pect⁹ ⁊ epar ⁊ mãs calidiores ¶ 5ᵐ vo digestiuũ ⁊ forti⁹ illis est hoc. ℞. sy. de epithimo. ℥. j ß. aque acetose enule ⁊ scariole. añ. ℥. j. ß. misce. hoc qdẽ respicit mãs adustas grossiores ⁊ maioris resistẽtie. ¶ Et 6ᵐ digestiuũ põt esse hoc. ℞. sy. de thimo sy. cõpositi acetosi çuccarini: syru. dinarij vł de bisantijs. añ. ℥. ß. aque apij ⁊ fumiterre añ. ℥. j. ß. misce. hoc eñi respicit mãs magis adustas viscosas ⁊ terrestres. ¶ 7ᵐ digestiuũ ⁊ p̃p̃e respiciẽs mãm melicam genitã ex adustione sanguis ⁊ melĩe nãlis cũ signis uehemẽtie caliditatis epatis pectoris ⁊ capitis est hoc. ℞. seminum coiũ frigido℞ 4ᵒʳ. añ. ʒ. iij. viola℞ scariole flo℞ boraginis ⁊ buglosse seis acetose ⁊ scariole flo℞ nenufaris. añ. Ꝯ. j. ß. fumiterre flo℞ enule sandalo℞ ambo℞ spodij corallo℞ ambo℞. añ. ʒ. j. succi pomo℞ maciano℞ lib. iij. maluarũ recentiũ endiuie acetose lupulo℞ portulace lactuce. añ. Ꝯ. iij. lapatij acuti: radicũ enule ⁊ serpẽtarie que iarus noiat̃ ciclamis gentiane. añ. Ꝯ. j. lãbrusce vmbilici ueneris uermicularis que est sempuiua minor epatice. añ. Ꝯ. iiij. bulliãt oia in lib. xx. aque fontis usq̃ ad ɔsumptionẽ medietatis. deide colentur cũ expssione forti ⁊ colature sup addat̃ succus p̃dict⁹ cũ. ℥. iij. aceti acuti albi. ⁊ lib. iij. çuccari tabarçet leui igne coquẽdo ipsa ⁊ dispumãdo donec iterũ 3ᵃ ps ɔsumat̃. seruet̃ g̃ medietas ita lõga de qua oi mane accipiat̃. ℥. v. reliq̃ vo medietas cõplete coquat̃ usq̃ ad ispissationẽ. de hoc g̃ syrupo exhibeatur. ℥. ij. cũ aq̃ tarascacõ ⁊ fumiterre. añ. ℥. j. ß. hic eñi syrup⁹ si bñ ɔsideras oib⁹ mãeb⁹ melicis potẽter aduersat̃ rectificãdo epar cor ⁊ cerebrũ ⁊ clarificãdo sanguinẽ in uenis: ⁊ p̃cipitando serosas mãs ⁊ aq̃sas in eis. ⁊ hic est ille syrupus quẽ plurib⁹ q̃ q̃draginta dieb⁹ huic dño exhibui cõtinuatũ. ⁊ adeo excellenter rectificauit cõplõnẽ ei⁹ ⁊ cõpõnẽ oiũ mẽbrorũ ⁊ p̃p̃e faciei: q̃ ipse erat pro cõpleta sanitate, ppinq̃ mũda ⁊ clara. ⁊ iã crescebãt pili in supcilijs ⁊ barba ut ipe testis est ⁊ ad talem terminũ deduct⁹ erat q̃ in mẽse iulij usq̃ ad festũ natiuitatis dñi spabã ipm sanitati pfecte restitutũ sicut sacre regie maiestati per me scriptũ fuit. sed aduersa fortuna añposuit ei tripedes q̃rundã cerpellãtiũ: q̃rum modus ⁊ ɔsuetudo est multa pmittẽ ⁊ pauca facẽ. temerarie magis q̃ sciẽtifice fundati. finis eñi a quo oia iste appellari decet pbat effect⁹ hoium. sed ad reliq̃ redeũdũ. ¶ 8ᵐ digestiuũ poterit eẽ hoc ℞. capil. ue. cetrac politrici adiãti polipodij. añ. Ꝯ. j. radicũ lupulo℞ feniculi petroselini apij. añ. Ꝯ. j. ß. radicũ sparagi brusci boraginis ⁊ buglosse. añ. Ꝯ. ij. portulace senationũ ⁊ cressonũ fontaliũ. añ. Ꝯ. v. epatice. Ꝯ. vj. panis dauci siseleos orobi rubee tincto℞ ⁊ grano℞ milij solis. añ. Ꝯ. j. ß. foliculo℞ sene: thimi: epithi. añ. Ꝯ. j. ellebo. nigri. Ꝯ. ij. coquãtur hec oia in lib. xv. aque usq̃ ad ɔsumptionem medietatis: deide colent̃ cũ expssione uehemẽti: ⁊ colature apponat̃ çuccari al. lib. iij. vini g̃nati. lib. ß. aceti al. acuti. ℥. iiij. succi lupulorũ lib. ij. ⁊ lẽto igne coquant̃ usq̃ ad inspissationẽ ɔuenienter dispumãdo. De hoc g̃ sy. ℥. ij. in potu exhibeant̃ cũ. ℥. iij. aque scariole. quã Auic̃ noiat endiuiã armatã: q̃ spinosam 14ᵃ tertij. de cura ascitis: lꝫ alia lr̃a dicat amarã. hic scõs syrupus est mltũ efficacior p̃: q̃ precipitat mãs p urine vias: ⁊ ptĩz per uentrẽ mediocriter educẽdo: ⁊ digerit residuũ mãerũ q̃ quãtũcũq̃ uehemẽter resistẽtiũ. Dũ tñ syr. iste 2ᵘˢ decoc. coquat̃ post colaturã aromaticẽt cũ istis spẽb⁹ in syndone rara: ⁊ de g̃nã laxe ligatis ⁊ in eo suspẽsis istũ syru. huic dño adhibebã post q̃tuor pmos mẽses a curatione mea vnaq̃q̃ die semel p̃cedentẽ syr. dieb⁹ itermedijs exhibẽdo ei. ¶ Qui syr. ⁊ oia alia digestiua exhiberi debẽt postq̃ cibus digõne pma digest⁹ fuerit: ⁊ mã grossa ab eo descẽderit ad intestina. ¶ 2ᵒ ut sup eo dormiat saltẽ per horã. ¶ 3ᵒ q̃ abstineat eger a motu aiali ⁊ corporali saltẽ per 4ᵒʳ horas. ¶ 4ᵒ q̃ nõ accipiat cibũ nisi trãseãt hore. v. ¶ 5ᵒ q̃ exhibeat̃ digestiuum in dieb⁹ caloris magni frigidius. in alijs vo calidũ uel tepidũ. ¶ Digerit etiã mãs ɔueniẽter iterpolatim accipe: ut in septimana bis. ʒ. j. ß. ɔfec. que noiatur selite. 5ᵒ can̄. sũma pma. que mirabiles hẽt opationes: ut de ea scribit ibi ueterũ auctoritatib⁹. lꝫ Auic̃. q̃si vitupet ipsaꝫ scribẽdo q̃ est medicia inordinata ⁊ inordinate cõpõnĩe: ⁊ adurit sanguinem. lege ibi si placet. ⁊ per hec ualde ɔueniẽter digeri pñt oẽs: imo ⁊ oium leproso℞ mãe si v̈tutẽ cõponentium bñ cõsiderabis.

¶ Intẽtionis q̃nte de istris euãtib⁹ mãm leprosoꝝ. Cap. v.

P Ro qua pmittẽdũ q̃ oia insfra que mãs minorã do euacuabãt in intẽtione scõa posita ⁊ syr. etiã in fine p̃cedẽtis cap̃ posit⁹. augmẽtata qdẽ eorũ dosi: aut saltẽ frequẽtata pluries poterũt ɔueniẽter mãs eradicare. qd̃ eñi põt iuuamẽtũ p̃cedẽ agens potẽs in breui tpe nõ repugnat illud pduci posse ab agẽte in multo tpe ⁊ frequẽtato: ⁊ dosis medicinarũ diminuta: ubi põt mãm minorare multiplicata uel triplicata poterit illã eradicare: si uera est, ppositio philosophãtiũ q̃ in maiori multitudine plus de multitudine forme. ¶ Si g̃ uoluẽris mãs melicas educẽ cum simplicib⁹ medicinis: tũc de meliorib⁹ est ut in aurora exhibeat̃. ʒ. j. pillarũ que fiunt ex puluere lapidis laçuli pparati. ¶ 2ᵐ vo est ut det̃. ʒ. j. pil. de lap. armeno pparato: ⁊ p̃prie q̃n fiũt pille cũ modico vini aromatici. Iste eñi fuerũt medicine pme per me huic dño date pluries: ⁊ pñt frequẽtari: q̃ in eis nõ est timor: ubi scribit̃ pma tertij. finali cap̃. de canonib⁹ curationis capitis. sicut eñi elle bo. al. ⁊ ni. exhibent cũ timore ⁊ cautela: ita lap̃. arme. ⁊ lap̃. laçu. exhibent sine timore ⁊ cautela. ¶ 3ᵐ vo eradicatiuum melĩe de simplicib⁹ est ut exhibeant̃ mirabolano℞ indo℞. ʒ. v. cũ. ℥. iij. seri capri ⁊ educunt mãm melãcholicã fere cuiuscunq̃ spẽi. ¶ 4ᵐ iterũ simplex solutiuũ melĩe aduste est ut de epithimo cretẽsi saltẽ collecto in altis montibus hñtibus aspectũ ad meridionalẽ plagã det̃. ʒ. j. ß. aut. ʒ. ß. cũ. iij. ℥. aque lupulorũ ⁊ educit oẽm melĩam adustã a quacũq̃ mã. ¶ 5ᵐ simplex est ut exhibeant̃. ʒ. ij. foliculorum sene: aut. ʒ. j. ß. cum aq̃ lactis: ut dictum est. ¶ Et si desiderares hẽre simplex delectabilius ⁊ leuius est ut dentur in potu. ʒ. v. pul. thimi cum ℥. ij. aque buglosse.

De cõpositis vo soluẽtib⁹ ⁊ eradicãtib⁹ mãs melicas est decoctio quã scripsit Auic̃. 3ᵃ q̃rti. ubi supra. ℞. mirabo. citrino℞ ⁊ indorũ. añ. ʒ. vi. ameos. ʒ. v. altit boni. ʒ. ß. passu. enucle. minã. ß. coquant̃ in lib. iij. aque donec pueniat ad tertiã p̃tẽ. Deinde colent̃ ⁊ expmant̃ ⁊ misceant̃ cum eis hydromellis. ʒ. v. ⁊ exhibeant̃ ex eo. ℥. iiij. uel. v. Nõ enim exprimit Auic̃. dosim illius. ⁊ pꝫ q̃ exhibẽ totũ esset lib. j. cum additione hydromellis: q̃ sm me ⁊ ueritatẽ esset dosis multũ eleuata. Est aũt altit assa fetida sm arabicos. mina vo apud nos italicos ⁊ egyptiacos est põdus. xvi. ℥. dato q̃ mina romana ⁊ greca sit põdus. ℥. xx. ¶ 2ᵐ vo cõpositũ ⁊ delectabilius illo est decoctio de epithimo descripta a Ꝯ. eb. in antidotario que est eq̃lior meo iudicio ⁊ ɔueniẽtior alijs de q̃ exhibẽ soleo a. iiij. ℥. usq̃ ad. vj. lꝫ. v. ℥. sint mihi magis in usu. ¶ 3ᵐ cõpositũ memorandũ est elec. solutiuũ ad melĩam descriptione Auic̃. penultimo cap̃ de virib⁹ cordis. de quo etiã supra habita fuit memoria in intẽtione scõa de minoratiuis ¶ 4ᵐ cõpositum est hoc. ℞. cassie nup p̃parate cũ aq̃ lupu. ʒ. j. ellebori ni. ⁊ lap̃. laçuli p̃parati. añ. g̃. viij. totũ exhibeatur in potu cũ. ℥. iij. aque boraginis uel bugl. hec est illa. benedi-

cta medicina que huic dn̄o sepe exhibita educebat mām ab
eo melācbolicā: colore opacā cum splēdore q̄dā: substātia ue-
lut pix, ualde nigra: feruēs ⁊ ebulliēs in uase horribilis aspi-
cientibꝰ ⁊ magis olfaciētibꝰ ipsaz: ⁊ pseuerabat illius eductio
q̄nqz per duos dies cū tāta suauitate opationis ꝙ credebat
pulsus fortis ⁊ v̄tus alleuiata magnifice: per cuius usuz splē
dor ⁊ formositas in toto corpore ⁊ facie fuerūt acqsiti. ❡ Ad
hāc eādem intētionē est q̄ntū cōpositū diuersaꝝ māerū meli
carū eductiuū fere oiuz a me noiatum elec. de epithimo. ⁊ ꝑ
me cōpositū de q̄ exhibē soleo. iiij. aut. v. ʒ. cū aq̄ lactis. ❡ 6ᵐ
cōpositū melie eductiuū fere oīs pōt esse elec. dyasene descri-
ptū a Ni. in antido. de q̄ exhiberi solēt a. iiij. ʒ. usqz ad. vij. cū
aq̄ lupu. ⁊ aq̄ lactis: ⁊ est medicina optima ⁊ secura. ❡ Ulti-
mū v̄o cōpositū pōt esse hoc. ℞. pil. de lap̄. laçuli. pil. de lap̄. ar
me. an̄. ʒ. ß. asse fetide. g̃. iij. cum suc. rob. forment pil. vij. ⁊ ex-
hibeant oēs obſuatis ꝯditionibꝰ que in alijs solutis scripte
sunt ⁊ obseruari debēt. per hec q̄dē instrā v̄i mihi ꝯueniēter
eradicari posse mās melicas oēs: ⁊ tu elige libito tuo. oēs eni
secure sunt ⁊ utiles. ⁊ hec de intentione quinta.

❡ Intētionis sexte de numeratione instroꝝ quibus consumi
pn̄t reliquie materierum leprosoꝝ. Cap. VI.

Unc aūt occurrit tp̄s describēdi medicinas ele-
ctas ad ꝯsumptionē māeruz hoꝝ lāguētiū: de q̄-
rū numero. ❡ Prima ⁊ elegātior est ut postq̄ vi-
deris egritudinē terminatā esse ad statuz uſem ⁊
eius māz pluries fuisse: ut ex p̄cedētibꝰ appet: tūc
per spatiū vnius mēsis oī die in aurora exhibeant. ℈. ij. troc.
de tyro in substātia pillāri aut pulueriçati ⁊ bibiti cuz. ℥. j. ß.
aque cucumeris agrestis qui d̄r asininus. ❡ 2ª v̄o medicina
p̄dictaꝝ māerum ꝯsumptiua: ⁊ de securis iterū est ut patiēs
oī mane bibat. ʒ. j. calamēti ⁊ ꝓpe cū aq̄ lactis: ꝯfert enim le-
prosis resoluēdo humorē resolōne forti: ⁊ icidēdo ⁊ subtiliā-
do incisione ⁊ subtiliatione forti: ⁊ ꝯfert elefanticis. Et simi
liter dixerūt alij de potu mēthastri. ❡ 3ª medicina est ut ī po-
tu det elefantico. ʒ. j. cedrie uel architran: ⁊ est pix. ꝯfert etiā
linita sup eo: ut Auic̄. dixit. ❡ 4ª medicina est quam scripsit
Cōstātinꝰ. ⁊ est ꝙ patiēti per plures dies in potu det. ℥. j. suc-
ci mēthe aq̄tice: ⁊ videt cōferre magis in p̄nᵒ ꝙ in alijs tpi-
bus. ❡ 5ª medicina māerū hoꝝ cōsumptiua potēter est ca-
ro ericij terrestris cōbusti. tollit eniz elefantiā ut scripsit Gal.
xiᵒ de simplici medicina. ❡ 6ª medicina māeruz potēter cō
sūptiua est: ut in potu det de folijs collogntide exiccatis. ℈.
ß. pluribꝰ diebꝰ cū dragagāti ⁊ gūmi ara. an̄. g̃. v. ⁊ fiāt pil. cū
suc. rob. que pluribꝰ diebꝰ cōtinuate cōsumēdo mām curant
leprosos oēs. ⁊ tu lege de ea in aggregatore cap̄ de cāçel. duz
inq̄t. Post multa de ea dicta ego nō vidi aliquā de medicis
solutiuis magis ꝯferentē in egritudinibꝰ melicis ꝙ folia col
logntide. Et antiq q̄dē defecerūt in memoratione istoruz: ⁊
obliti sunt usuz eoꝝ: sed ego tētaui ⁊ dedi de eis in melia ⁊ in
alopitia ⁊ tyria ⁊ lepra. s. oī ⁊ inueni iuuamentū magnū. Et
idē scripsit Auic̄. adhuc de ea exterius applicata. ❡ 7ª medi-
cina iterū māerum taliū a ꝓꝓetate ꝯsumptiua est ut in potu
det. ʒ. ß. smaragdi obscurioris cū aq̄ buglosse cōtinuatis die-
bus: ⁊ erit magnū iuuamētū eiꝰ in lepra ut Cōstātinus dixit.
Et si bn̄ ꝯsideras fortassis talis smaragdus est de sp̄e lapidis
laçuli. ❡ 8ª medicia est: ut pluribꝰ diebꝰ in potu exhibeat. ʒ.
ß. tyria. Andromachi cū brodio decoc. ericij cāpestris. ❡ 9ª
medicina est: ut q̄busdaz diebꝰ det in potu. ℥. j. succi origani
aq̄tici s̄m testimoniū Halieba. Et ego nō al̄r intelligo q̄d sit
origanū aq̄ticū nisi illū qui orit ⁊ crescit ꝓpe aq̄s. ❡ 10ª ⁊ ul-
tima medicina taliū māerū ꝯsumptiua est medicamē cōpo
sitū albedereiuliū noiatū factū: ⁊ albes qd̄ hēt tātā potētiam
in cōsumēdo mām oium leprosoꝝ ⁊ ꝓpe elefanticoꝝ: qd̄ te-
net locū carnis vipe: cuiꝰ descriptio est hec. ℞. mirabol. nigro
rū. i. idoꝝ seitaragi idi: ⁊ est tapsia que in rei v̄itate est succus
exiccatꝰ rube syluestris ex india apportatus. amboꝝ an̄. ʒ. x.
macropi. ʒ. v. beis al. ʒ. j. ß. terant oia per se ⁊ liniant cū buty
ro uaccino per duos dies ita malaxata: ⁊ ꝯficiant cuz melle
cocto ⁊ dispumato: ⁊ det de eo in potu post purgationes ab
aureo. j. usqz ad. ʒ. ij. Et si det in potu cuz. ʒ. ß. pul. dyamusci
nō erit timēda malitia eiꝰ: q̄m ꝯfectio dyamusci cuiuscunqz
tā dulcis ꝙ amari est eiꝰ tyriaca. Est aūt beis in rei v̄itate na
pellus qui est uenenū ꝑnitiosuz: ⁊ cōfert lepre sp̄ēbꝰ oibꝰ. cuiꝰ
etiā napelli optima tyriaca eidē resistitiua est puluis plante
que uocatur napellus Moysi. inuenitur etiam mus quidaz
apud radicem napelli nascens ⁊ crescens: cuius puluis est
optima tyriaca contra potentiam napelli.

HEc q̄dē decē medicamina illustriū medicoꝝ sententijs
emollita potētia sunt in cōsumptione māerū an̄tiū
cuiuscūqz lepre. ⁊ p̄cedētes. 9. medicine nō sunt ꝑiculo ⁊ sus-
pectione magna. ultima v̄o nō etiā ab illis: lz fuerit scripta
ab Auic̄. 3ᵒ q̄rti. de cura lepre. §. 1ᵒ. At v̄o post cōsumptionē
māerū lepre an̄tiū nō sufficit ad ꝑfectionē curatiōis solū in-
tēdē ad illas: imo opz etiā mās ꝯiūctas iā in mēbris imersas
ꝯsumē: siue sint māe apatū: siue ulcerū frequēter corrūpētiuz
mēbra. ❡ Propter qd̄ opz ꝑ p̄parare tales mās ad mollifi-
cationē ⁊ resolōnē cū resolutiuis ⁊ subtiliatiuis uelut eēt hoc
cōpositum. ℞. origani lib. j. baccarū lauri stap hi. herbe sina
pis. an̄. lib. ß. sulfu. viui. ℥. iiij. terre carpentariorū que noiat
sinopida. ℥. ij. coquant oia in multa q̄titate aque usqz ad
ꝯsumptionē medietatis. deinde. iiij. uel. vj. diebus oī die bis
balneet eger in hac decoc. tepida uel pauce caliditatis: nisi
in diebꝰ hyemis. Cū g̊ exit eger a bal. tūc totuz corpus liniat
cū tyriaca Andro. ⁊ inuoluat pānis in lecto q̄escēs ut ibi su-
det. Et si nō icurreret sudorē post p̄mā diē exeūti a bal. cum
modico aque violarū in potu det. ʒ. ß. tyriace dyatesseron.
❡ Cū g̊ ita factū fuerit ꝑ septimanā vnā: tūc iterū ad magis
mollificādū ⁊ p̄parādum mām ad resolōnē fiat scd̄m bal. in
aq̄ decoc. fenugr. g̃. sisami. an̄. lib. j. accipiēdo ⁊ radicū molliū
lilioꝝ al. lib. ß. Et in isto balneo liniat corpus totū cū sapo-
ne nigro ⁊ q̄escat in lecto: ut dictū est. ❡ Cū g̊ mā per hec bal
nea satis fuerit p̄parata: ⁊ ad cutē attracta: tūc neciuz est ꝯsu
mē ipsaz cū medicis maiorē potētiā hn̄tibꝰ uelut est hoc cō
positū. ℞. çiniar: auripig. vitrioli; viridis ⁊ al. an̄. lib. ß. calcis
nō extincte lib. j. radi. flamule lib. j. ß. alumis iameni. ℥. iiij. sa
lis armo. ℥. viij. terant oia ⁊ ponant in alēbico vitreo ⁊ sub-
liment. de hac g̊ aq̄ madefiāt oēs pustule ⁊ ulcera ubicunqz
sint ꝑ dies duos. ❡ 3ᵒ v̄o sequēti die liniant cū hoc vnguē-
to. ℞. amili. ℥. j. ß. litargiri spumificati. ℥. ij. calcis nō extincte. ℥.
ʒ. j. ß. sang. dra. lib. j. aceti mediocriter acuti q̄tuz sufficit. fiat
vnguētū in mortario plūbeo cū suo pistello uehementer ꝯte
rēdo. ⁊ est de magnis medicis ad hoc opus. ❡ Cū g̊ in mē-
bris fuerit facti cortices ⁊ cruste: tūc liniant cū hoc vnguēto
℞. olei de sisamo: piguedis asini. an̄. lib. j. vitellos ouoꝝ nu-
mero. ij. cāpho. ʒ. i. terant oia in mortario eneo ita ut fiat lini
mētū ī mortario cū sufficiēti q̄titate albuminū ouoꝝ. Et hoc
remouet flāmā a mēbris regn̄ando ⁊ icarnādo ea ⁊ ꝯsolidā-
do. ❡ Cū g̊ hec facta fuerit ꝑ duos uel tres mēses: sig̊dē res
videbit felicitari: ita ꝓcedēdū est: iterpolatis tn̄ euōnibꝰ mio-
ratiuis adhibitis. Si aūt appet noue māei expulsio ⁊ apatuz
corruptoꝝ aduētꝰ in mēbris: tūc iterū redeat ad curā cuz 2ᵒ
bal. statiz an̄scripto: ⁊ cū vnguētis ꝯūtibꝰ ad ip̄m. opz eniz to-
tiēs reiterare remedia in cronicis egritudinibꝰ q̄tiens mā re-
nouat in eis. Hec de intentione sexta dicta sufficiant.

❡ Intentionis septime de medicinis rectificantibus mēbra
corrupta malitia materierum istarum. Cap. VII.

SUnt aūt mēbra indigentia rectificatione ut
epar in q̄ māe melice per adustionē plu
rimū gn̄ant: ⁊ in uenis: ⁊ cor: ⁊ cerebruz: in q̄bus
māe corrūpunt: aut corrupte recipiunt. Alia v̄o
mēbra sunt sic̄ totiꝰ corporis sup̄ficies: ad quā māe corrupte
fūdunt ⁊ i ipsa ēt frequēter corrūpunt. Cōfortant g̊ p̄ncipa
lia oia sil̄ cū decē medicis magna laude isigniti ab auctoribꝰ
❡ Et pª q̄dē diuina medicina quā fere oibꝰ alijs p̄ualē cre-
do est elec. letificās noiatū a Rasi: ⁊ ab eo cōpositū 9ᵒ Almāſ.
cap̄ de melia, lege eiꝰ descriptionē, ⁊ de eo exhibē soleo oī ma

ne p plures dies: z. v. horis añ prādiū. ʒ. ij. uerū qr in hoc dño est epar notabilr calm z cor ēt: z cerebrū exhibeo ipm cū aq̄ scariole uel taraxacō: viol. aut nenufaris. he enī oēs medicie sūt frigide: cordiales: cerebrales: z epatice: z hincide legē potes. ℂ 2m vo medicamē cui9 memoria nō est pṫmittēda: est tyriaca de vipis: qr ↄfortat spūm: z calorē inatū: z reddit ipz potētē ad ↄriādū oī lapsui: z def. de ea in potu plrib9 dieb9 in aurora. ʒ. ʒ. cū aliq̄ pdictaꝝ aq̄ruz. z tardet post eā cib9 horis ad minus qnque. ℂ 3m pncipale cōpositū est elec. de ambra ppe inuētū ab Auic. 5o cañ. sūma p. trac. 3o. Rica ista. Eluariū alchesrui. z dr elm ambre. def. aūt ex eo. ʒ. j. post etatē eius sex mēsiū: z ppe cū aq̄ violaꝝ uel buglosse. ℂ 4m cōpositum spāle ualēs pncipali9 ad dispōnē capitꝭ est ↄfectio de hyacito: z ppe descripta ab Aui. ubi supra Rica ista. Cōfectio de hyacito nr̄a. ℂ 5m cōpositū ualēs ad pdicta: z ppe ad dispōnez capitis z cordis est elec. dyamuscū dulce descrip. Meh. in anti. cui9 dosis eē pōt. ʒ. ij. cū aq̄ aliq̄ de pdictis in aurora. Attende tñ q nō minoris iuuamenti est descriptio dyamu. posita ab Auic. 5o cañ. sūma p. Rica ista. Medicina de musco dulcis. ℂ 6m medicamē z ppe ad hācintētionē utile est iera nel cōfec. hermetis descriptione posita ab Auic. pallegato loco Rica ista. Cōfectio hermetis ualēs ad tenasmonē zc. ℂ 7a medicina z ppe de simplicib9 est ut cū appuerit magna capitis debilitas in sero apud somnū def. ʒ. ʒ. pul. li. aloes cū. ʒ. ij. aque nenuf. tepida aut fri. in dieb9 caloris. ℂ 8a medicia est ut appente magnifico nocumēto circa corter uel ēter in die patienti def. ʒ. ʒ. pul. electi smaragdi viridis clari z dyaphani cū. ʒ. j. aque rosate. ℂ 9a medicina ad eādē intētionez est ut pluries in die exhibeat. ʒ. j. pulueris margaritaꝝ non vitiataꝝ cū. ʒ. j. aque sublimationis folioꝝ basiliconis. ℂ 10a z ulti9 medicina z ppe ↄferēs ad corruptionē cōplōnis epatis: z rectificationē ipsius: z ppe a calitate pṫernāli est: ut in potu def. in aurora z añ cenā p horā. i. ʒ. ʒ. i. uel. ʒ. ʒ. spodij de cāna electissimi: qd cognosces per eius aromaticitatē ppriā cum aq̄ cuscute cicoree z scariole. per hec qdē oīa aut ipsoꝝ plurima poteris cōuenienter rectificare membra pncipalia ab hac horribili egritudine corrupta.

Cū aūt ppēderis cutaneā ptē multū eē lesaz a uehementi calitate pter nām qd cognosceꝭ rubedine magna inflāmatione pruritu z acuitate magnis: tūc ↄfert eis linitio facta cū succo lactuce uel portulace uel folioꝝ nenufaris aut olei onfancini. ℂ Et cū cognoueris ipsa fore lesa mala cōplōne fri. p viā extictionis caloris nālis hoc efficiēte: tūc de melioribus medicinis est ipsoꝝ irroratio uel madefactio cū vino al. aromatico. ℂ Et si ulceratio in membris nō fuerit magna: tūc melior erit embrocatio uel madefactio eoꝝ cū aq̄ cineris nō mltū acuta: aut cū succo mēthe uel calamēti z siliū. ℂ Et siqdē ppenderis in mēbris esse ulcerationes per mēbra serpētes vna de meliorib9 medicinis est linimētū hoc. Rx. litargiri ceruse. añ. ʒ. ij. olei ro. ʒ. ij. succi ruthe. ʒ. iiij. amili quātū sufficit: fiat linimētū in mortario plumbeo cū suo pistello fortissima cōtritione: in cui9 fine ponant. ʒ. ij. cāphore subtilissime trite. hoc enī est medicamē diuinū in talibus ut videbis: z sic est cōplemētū instroꝝ que pficiunt intentionez septimā.

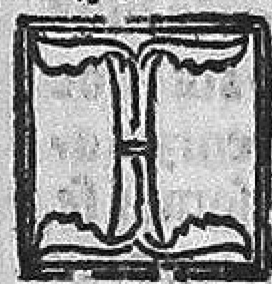
ℂ Intentionis octaue de medicaminib9 qb9 corrūpit malitia māerū que in leprosis repiunt semp. Cap. VIII.

Tempus est expedē ↄtēplationē in re nō minoris utilitatis: z est inuenire medicamina ↄuenientia ad corrūpendū malitiam materieruz que in leprosis repiunt semp. ℂ Pro qua intētione pmittēdum p regimen corruptionis malitie: cōplōnis māerū puenientis ab excessu q̄litatū coium pmarum z scdarū. 2o vo tāget regimē corruptionis prauitatis uenenositatis eaꝝ. ℂ Rectificat aūt z corrūpit mala cōplō manifeste māeruz p digerētia eas in nocitiuo Neqz enī credo virū physicis instructionib9 adeo eruditū: q sciret has māas digerē digōne in iuuatiuo. Et iā qdē de talibus digerētib9 determinatū est in intētione scda digōnis materieꝝ. Adhuc ēt i itētiōe pcedēti de his que corfortāt mēbra ℂ Hic aūt succincte dicat q si ↄtigit māas eē uehemēter calidas z sic. calitate putrediali: tc de meliorib9 digerētib9 4or pn̄ eligi medicie mihi iuēte utilissime. ℂ Et pa qdē est hec. Rx. sy. acetositatis citri. ʒ. j. aque epatice. ʒ. iij. misce. ℂ 2m digestiuū z forti9 illo est hoc. Rx. sy. de endiuia: sy. simplicis acetosi z de bisantijs. añ. ʒ. ʒ. aque lac. ʒ. iij. misce. ℂ 3m digestiuū nō minoris iuuamēti q duo pma est hoc. Rx. aque portulace. ʒ. iij. sy. rosati. ʒ. j. ʒ. misce. ℂ 4m digestiuū z adhuc delectabile est hoc Rx. syr. iuiubini. ʒ. i. ʒ. aque scariole. ʒ. iiij. misce. ℂ Si āt māz ēt ↄtigerit penes q̄litates pmas recedē a medio per augmentum frigiditatis z siccitatis. z fortassis etiam per augmentuz friditatis z hu. tūc de meliorib9 digestis eēt hoc. Rx. sy. dinari uel de biçātijs. ʒ. j. aque lupu. aque cuscute z acetose añ. ʒ. j. ʒ. misce. ℂ 2m digestiuū est hoc. Rx. sy. de enula descriptiōe Serap. 7o breuiarij. trac. de sy. ʒ. j. aque viol. ʒ. ij. aque lupu. ʒ. j. misce. ℂ 3m digestiuū est hoc. Rx. sy. de fumoter. ʒ. j. aque cicoree. ʒ. iij. misce. ℂ 4m digestiuū ad hāc itētionē est hoc. Rx. sy. de endiuia z meli9 violati. añ. ʒ. vij. aque fu. ter. z bora. añ. ʒ. j. ʒ. misce. ℂ 5m digestiuū est hoc. Rx. sy. de absin. z rosaꝝ. añ. ʒ. j. aque eupat z nenuf. añ. ʒ. j. ʒ. misce. ℂ Et penes hoc memorādū est q syrupus suprascript9 descriptiōe mea utilis eēt ad hāc itētionē excellēter: cū hoc ēt recordādo q oia que posita sūt in itētiōe pcedēte de ↄfortātib9 mēbra pncipalia optia sūt ad hāc intētionē. ℂ De rectificātib9 ēt māas z eaꝝ prauitatez vnanimi medicoꝝ ↄcordia approbata sunt cauteria potētialia z actualia ēt. Et in sūma uarijs uolumib9 approbant cauteria applicāda capiti z ptib9 adiacētib9: z sup splene: z super iūcturis. ℂ Capiti g applicant cauteria sup sincipite sumitatib9 capitis sup utraqz tpa: sup collo: z ultimo sup radicē epiglotis. ℂ Sciēdū aūt q cauteria que admistrant in ptib9 capitis debēt eē spica: qm ulcera ex eis fcā difficili9 z tardi9 ↄsolidant: z nō est altera intētio in istis cauterijs: qr lōgo tpe vigilātia eoꝝ ulcera diuertūt z euāt sensibilr māz a pfundis uenarū ad exteriora: vn̄ alleuiat vtus sup residuū māeꝝ reddit potētior ad digerēdū residuū māeꝝ cū hoc tñ q talia cauteria potēter aduersant corruptie uenēositati māeꝝ. ℂ Modus āt applicādi cauteriū in mēbris oib9 z ppe ossuosis est ut mūdificato pus corpe cū medicinis solutiuis z clisterib9 uētre uacuo exñte apud ortū solis applicet ignitū cauteriuz sup cōmissura coronali in loco ubi linea sagittalis cōmissure sibi obuiat: z pfundet cauteriuz suaui tactu ipellēdo usqz ad craneū exclusiue: deide supponat oleū viol. aut de nenuf. uel de florib9 cucur. cū vitello oui agitata usqz ad tertiū diē. tūc g pcedat cū admistratiōe butyri uel assūgie recētis usqz ad casum escare: deinde medicet cū vnguento resino in diebus caloris: aut cum vnguento basilicone mi. in dieb9 frigoris interpollādo tñ aliqñ admistrationez vnguenti egyptiaci facti ex melle aceto z flore eris: ad hoc ut nō cito fiat ulceris cōsolidatio. ℂ Cognoscit aūt locus pdictarū cōmissurarum ponendo extremitatem nasi sup linea maiori rasete man9: z extendendo digitū mediū per frontez usqz ad caput. Cū g puenerit extremitas digiti: tunc reuoluat pmus nodus ei9 uersus supius capitis. ubi g attinget reuolutio nodi digiti ille est locus obuiationis inferioris ptis cōmissure sagittalis. signet ergo cū encaustro uel memoria: z ibi applicet cauteriuz ℂ In membris pauca carne redactis applicet cum solerti cautela cauteriū ne fiat pfundatio amplior debito: z pprie in loco epigloti. Esset enī timor magnus de nocumento trachee arterie pulmonis z ↄñter cordis. ℂ In locis vo que sūt sicut post aures z collum caueat a pfundatione cauterij pp timorem cocture arteriarum z uenaruz. ℂ In locis coniunctionis colli cum spatulis timor haberi dz ne pueniat impressio cauterij ad neruos orientes a spondilibus colli. ℂ Cauterij aūt applicationem super lateralibus partibus nocrati z super ipsa nocrati timeo pp ipsam nuchaz. ℂ Adhuc etiā cum applicare intenditur cauteria super hypocūdrijs non fiat magna profundatio pp nocumentum epatis in dextro.

splenis v̇o in sinistro hypocundrio. ¶ Similiter etiam cum applicant̄ cauteria sup̄ iūcturas diligēti op̄atione attēdendū est ne p̄fundent̄ in neruis pp̄ suspitionē spasmi futuri: ꝛ in ligamētis iūcturaꝝ pp̄ p̄hibitionē mot⁹ eaꝝ. vñ ꝛ pp̄ has cās timoris hodierno tp̄e multū euanuit op̄atio applicandi cauteria actualia. p̄pterea q̄ manualr̄ op̄antes raro rep̄iūtur ꝯueniēter istructi ꝙ tū op̄atio req̄reret. ¶ Et hec est causa pp̄ quā libētius applico cauteria potētialia ꝛ ꝯueniēter refracta que p̄uo tp̄e applicata dimitto ꝯtētus magis de reiterata applicatione sine nocumēto ꝙ de vnica cū timore ꝛ lesiōe. ¶ Et adhuc 3° libētius ꝛ cuꝫ maiori securitate applico setones ꝛ eoꝝ applicationē lōgo tp̄e vigilare facio. ¶ Sig̃s aūt desideraret hr̄e mām cauterioꝝ potētialiū duo hic scribā q̄rū maioris p̄tis ego fui inuētor ꝛ rectificator. ¶ Et p̄mūꝫ est hoc. ℞. fermēti vni⁹ septimane. ℥. iij. saponis ni. ℥. j. arsenici citrini: ꝛ est auripigmētū. ℥. ß. argēti subli. ℥. ij. calcāti cōbusti. ℥. j. ß. incorporent̄ oīa sil̄ in mortario diligēti ꝯtritione. ¶ 2ᵐ v̇o cauteriū ꝛ efficacius p̄ est hoc. ℞. aque capitelli p̄me lib. ß. calcis viue. ℥. j. ß. opij. ℥. ß. p̄lueriçāda p̄lueriçent̄ ꝛ bulliāt i aq̄ lēto igne usq̧ ad ꝯsūptionē medietat̄: tūc g̊ sup̄addant̄ pulueres ꝛ coq̄nt̄ usq̧ ad spissitudinē: ꝛ refuet̄ totū in uase vitreo bñ obturato ne igrediat̄ aer: q̄ dissolueret̄. facias g̊ ex eo frustū tāte q̄titatis ꝙ tuꝫ uolueris facē formā ꝛ sepelias ip̄m in pastā circūferētialr̄ balneatā ut meli⁹ applicetur: aut in medietate corticis nucis uel auellane ꝛ dimittat̄ sup̄ loco p̄ mediā horā aut ad plus p̄ vnā horā. ¶ Ampli⁹ de medicis corrūpētib⁹ uenenositatē māeruꝫ leprosoꝝ optima est tyriaca dyateseron ꝛ p̄p̄e scripta ab Auic̄. 5° cañ. summa ꝛ trac. p̄mis. Et 3ᵐ est ierelogodion. Et 4ᵐ est iera ruffini. Et 5ᵐ est medicamē albederciuliū in 7ᵃ intētione descriptū. Et 6ᵐ est heredeiuliū mai⁹. Et 7ᵐ est ꝯfectio de urina hircoꝝ mōtanoꝝ quā Auic̄. noīat alsuledati: q̄s tñ tres medicinas cōpositas ꝛ ab Auic̄. descriptas successiue non curo declarare: q̄ timeo eaꝝ applicationē. p̄pterea q̄ due p̄me componunt̄ in napello: ꝛ 3ᵃ nō euātur a timore mario. ¶ Rectificāt etiā māerū uenenositates ꝛ vnguēta supius posita in intētione de p̄ticulari ꝯsumptione māerū. Hic aūt describā linimēta duo uenenositatis corruptiua ꝯueniēter. ¶ Et p̄mum est hoc. ℞. tutie p̄parate ꝛ p̄p̄e cū urina pueri lib. j. terat̄ in mortario plūbeo cū suo pistello cū succo acetositatis citri ꝛ fiat linimētū. uehemēter eniꝫ corrūpit uenenositatē oēm cū sua p̄prietate. ¶ 2ᵐ ꝛ p̄ potentius est hoc. ℞. terre sigil. lib. j. succi vicetosici ꝙ tuꝫ sufficit terant̄ sil̄ in mortario plūbeo cū pistello suo ꝛ fiat linimentū: ex quo totuꝫ liniat corpus. Multa etiā in sequenti cap̄ determinabunt̄ ad hoc p̄positum utilia ꝛ uenenositatibus resistentia.

¶ Intentionis none de electione medicinarum a tota specie ꝛ p̄prietate ꝯferentium leprosis. Cap. IX.

In hoc cap̄ nō erit mea intētio tāgē multū de medicis scriptis a q̄b⁹ a p̄p̄etate ꝯferre ad hoc capl̄m: ꝛ p̄p̄e de eis que vidētur q̄si fabularia medicamina: sic de oculo upupe dr̄ a q̄busdam ꝙ suspēsus sup̄ leproso delet leprā. Et sicut dr̄ de pellicula que abscidit̄ in circūcisione pueri sicca ꝛ trita si det̄ in potu cū modico musci delet lepram: ꝛ nō p̄mittit eā augmētari. ¶ Neq̧ adhibeo fidē medicinis q̄rū dosis nō vr̄ hēre rōnale iudiciū: ut dic̄ Albert⁹ de osse elefantis si det̄ in potu cū. x. ℥. mēthastri mōtani curat̄ ab eo lepra. Et sicut scribit̄ de sanguine leōcie si ex eo inūgant̄ loca patientia curat̄ lepra. ¶ Solū aūt adhibēda est fides medicinis in curatione egritudinū que cū hoc ꝙ op̄ant̄ cū p̄p̄etate sua imp̄mūt corpori q̄litates per q̄s sufficiēter pōt aut digeri aut ꝯsumi mā añs uel ꝯiūcta egritudinuꝫ: q̄liter tyriaca videt̄ posse sufficiēter curare oēs sp̄ēs lepre. ꝯriat̄ enim māli cause ꝛ male cōplōni corrūpendo ꝛ rectificādo eas occulta p̄prietate que inest ei p̄ncipalr̄ a carne tyri. ¶ 2° q̄ ip̄sa cōfortat sp̄m̄ ꝛ innatū calorē ex q̄bus reddit̄ v̇tus potēs ad curādā leprā. ¶ Et iterū q̄ tyriaca adhuc fermentata calitate ꝛ sic. suis que ponunt̄ in 2° gradu pōt ꝯsumē mās. ¶ Sil̄r ēt scribit̄ de iera attributa Rasi. ¶ Et iteruꝫ de iera intitulata hyppocrati ut Mes. scripsit in antido. distin. 2ᵃ. Et Auic̄. 5° cañ. trac. 2°. tales eniꝫ iere nō solū rōne solōnis earū p̄ quam educūt mās leprosoꝝ cōferūt in curatione leprosoꝝ: imo etiā ꝛ alijs q̄litatib⁹ que resultāt in eis ex v̇tutib⁹ cōponentium: sicut deducē potes examinādo eaꝝ cōpōnes. ¶ Cōfido etiaꝫ in medicinis alijs talr̄ op̄antib⁹: sicut dr̄ de carne ericij marini: ut scripsit Auic̄. ip̄sam cōferre. etiā pp̄ uehemētiā resolutionis ꝛ exiccationis ei⁹: sicut etiā Serap̄. scripsit de carne ericij terrestris ꝙ exiccata ꝛ trita ꝛ data in potu leprosis rectificat cōplōnē malā corruptā dñantez in corporib⁹ eoꝝ. Et sic etiā Dyasco. scripsit ꝙ idē aīal assatuꝫ ꝛ comestū ualet cōtra leprā. ꝛ ꝯcordāt hi s̄mones cū Gal. xi° de simplici medicina. qui dixit ꝙ caro ericij assata ꝛ potata cōfert patiētib⁹ elefantiā: apud quē lꝫ multas taliū medicinarū memorare potuissē: solū tñ tāgā memoriā de magno iuuamēto carniuꝫ tyri: ut Gal. xi° de simplici medicina noīat echidnā. Et cū bñ examinabis s̄mones ei⁹ videbis ꝙ est sp̄ēs tyri: quē ibidē Gal. matrassuꝫ uocat. ꝛ in rei ueritate est sp̄ēs aspidis: cuius p̄tes humano corpori diuersis applicant̄ modis. ¶ Quoꝝ p̄m⁹ est ut ex ei⁹ carnib⁹ trocisci fiāt qui igrediunt̄ cōpōnē tyriace maioris: cui⁹ inuētor cū hoꝝ troc. additione p̄mus fuit Andromachus. añ ip̄m eniꝫ nō erat cognita medicina famosa magis in curatione uenenoꝝ ꝙ eluariū inscriptū metridati regi hispanie: quē Romani debellare nō potētes armis ꝛ bello conati fuerūt vincē cuꝫ ueneno: a q̊ se defendit rex ille virtute illi⁹ eluarij. Andromach⁹ aūt sup̄ueniēs cōposuit elec. ex. LXIIII. medicinis p̄ter mel ꝛ vinū: cui sup̄addit carnes tyri in trocisc̄ata substātia redactas fret⁹ hoc argumēto ꝙ caro vipe a tota sp̄e ꝯriat̄ humane sp̄ei corrūpēdo ip̄am: eo q̄ petit cor q̄d est p̄n̄ᵐ ꝛ fundamētuꝫ vite sp̄ūum ꝛ op̄ationuꝫ oīum: q̄d q̄dē uenenū ꝯfractū cuꝫ alijs medicinis cōponētib⁹ tyriacā: que oīno aduersant̄ ueneno p̄nt corrumpē uenenū ebibituꝫ potatum ꝛ alr̄. applicatū. Maior eniꝫ eaꝝ est potentia ad corrūpēduꝫ v̇tutē uenenositatis tyri ꝙ ecōuerso. Multis g̊ modis caro tyri admistrat̄. ꝛ p̄ q̄dē mō p̄dicto. ¶ 2° v̇o dat̄ caro ei⁹ ad comedendū patiēti elixata cuꝫ porris: aneto: cicē: ꝛ pauco salis in aq̄ plurima tādiu ꝙ caro dissoluat̄ ab ossib⁹: ꝛ caro illa ad comedendū patiēti det̄. ¶ 3° v̇o modus applicatiōis ei⁹ est brodiū decoc. ip̄si⁹. ¶ 4° modus est ut accipiant̄ ossa p̄dicta ꝛ coquant̄ in aq̄ cum pane de simula coquendo etiā cū eis pullos colūboꝝ ꝛ bibat patiēs de brodio illo: ꝛ comedat pullos illos. ¶ 5° modus applicatiōis tyri ad leprosuꝫ est ut accipiat̄ serpens niger ꝛ excoriet̄ ꝛ sepeliat̄ in terra donec putrescat ꝛ nascant̄ ex eo uermes: tunc g̊ extrahat̄ ꝛ exiccet̄ cū uermib⁹ suis in olla nō vitreata in fornace: ꝛ uertatur i puluerē ex q̊ trib⁹ dieb⁹ oī die det̄. ℥. j. cū aq̄ mellis. ¶ 6⁹ modus applicationis ei⁹ ad corpus leprosuꝫ est ut accipiat̄ serpens p̄dict⁹ excoriat⁹: ꝛ ponat̄ in olla: ꝛ sup̄ ip̄ꝫ effundant̄ aceti. ℥. viij. aque lib. j. tap̄sie humide. i. recētis: ꝛ est rutha syluestris: loco cui⁹ pōt poni rutha recens oīuꝫ amboꝝ añ. ℥. ij. coquant̄ g̊ lento igne donec dissoluat̄ serpens: tunc g̊ colet̄: ꝛ ex aq̄ illa fricet̄ facies: ꝛ oēs p̄tes lese post abrasionem pilorū uel capilloꝝ trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis. ¶ 7° modus applicatiōis tyri ad corpus elefanticū est: ut fiat iunctio corporis cū hoc epithimate. sumat̄ serpens niger excoriat⁹ ꝛ decolet̄ ut parū ifra dicet̄: ꝛ ponat̄ in uas lapideū nō vitreatuꝫ ꝛ fundantur sup̄ ip̄so aceti. ℥. viij. aque lib. j. ruthe syluestris recentis rad. dragōtee amboꝝ añ. ℥. ij. coquant̄ lēto igne donec dissoluat̄ serpens. tunc g̊ colet̄ ꝛ colatura illa ponat̄ in uase vitreo bñ obturato: ꝛ inūgat̄ cuꝫ eo totū corpus: aut p̄tes que mūdificatione indigent depositis semp̄ pilis p̄ rasurā. ¶ 8° modus admistrationis ei⁹ est: ut ex carnib⁹ serpentū nigroꝝ cuꝫ oleo antiq̊ fiat decoc. in uase lapideo s̄ꝫ formā colligēdā ab Auic̄. 5° cañ. sūma p̄ma. trac. x° de oleis. ℞ica illa. Oleū de serpentib⁹ cōpetens ad ip̄etiginem. lege ibi: q̄ pp̄ breuitatem dimitto. ¶ 9° modus applicationis ei⁹ est: ut accipiat̄ serpens p̄di-

etus z ponat in uase lapideo vitreato ponat ibi salis z ficuū ɔtritarū.añ.lib.j.ʒ.mellis electi.ʒ.viij.obturet ḡ uas diligēter z ponat in furno ignito donec adurant.totū ḡ post illud accipiat z terat z misceat cū eis spice inde:z malabotri.i.folij indi.añ.ʒ.ʒ.de hoc igit puluē patiēs utat in cibis:aut ei ad potādū det plurib⁹ dieb⁹ in aurora.ʒ.ʒ.cū.ʒ.ij.aque mell. ¶10⁹ modus admistratiōis tyri in lepra est p modū submersionis ei⁹ in vinū:z est ut tyrus uel echidna accipiat viuēs z ponat in uas vino plenū z obturet bñ uas ut ibidē moriat z putrefiat ɔpēs. De hoc qdē vino in potu patiēti det.mirabilr eni vī curare elefantiā:ut scripsit Gal.xi⁹ de simplici medicina.se fuisse exptū z ɔfirmauit expientijs alioꝝ ubi dixit ꝙ in vio messoꝝ inēt fuit serpēs submersus. Cū ḡ leprosus qdā ex messorib⁹ bibisset vinū illud sanat⁹ fuit ex lepra siue a casu ɔtigerit serpētē sitibūdū itrasse ipm vinū ubi mortu⁹ fuit siue a ꝓposito affines uel amici elefantici leprosi occultauerit serpētē illū in vino q̄rētes leprosi destructionē pp verecūdiā z fugā īfectiōis ab eo. ¶Vipa aūt uel tyrus iste ꝺꝫ hēre ɔditiōes ꝙplurimas anꝙ admistret. ¶Pria cōditio est ut vipa nō accipiat de loco uel nemore lutoso. ¶2ᵃ ꝙ nō accipiat orta z nutrita in littore maris. Silr neqꝫ sit accepta ex locis ualde hu.fontalib⁹ ul lacunalib⁹. In eis eni paꝝ hētur iuuamēti:z mlte malitie pp friditatē z hu.eaꝝ qb⁹ stupefaciēdo iterficiūt. ¶Neqꝫ eligat illa que uehemēti sui calitate sitire fac quā cog̃sces q: ſp exsufflādo ɔpit cū ore apto. ¶4ᵃ cōditio est ꝙ eligat ɔpens ort⁹ nutritus i mōtib⁹. ¶5ᵃ ɔditio ꝙ sit alb⁹ in uētre iferiori. ¶6ᵃ cōditio ꝙ cū bacculo ɔpē z psallire cogat aliq̄ diu. ¶7ᵃ ɔditio ꝙ post illud iterficiat abscisis capite z cauda p 4ᵒʳ digitos vno ictu. ¶8ᵃ cōditio est ut effūdat multū sanguinē. ¶9ᵃ ɔditio est ut post illud saltu z agitatiōe plurimū moueat notabili tpe. ¶10ᵃ ɔditio est ut post abscissionē capitis z caude remaneat viu⁹ serpens notabili tpe: tūc ḡ ex carne tyri ɔditionati p̄dictis circūstātijs fiāt pānicu li uel trocisci noiati:z sunt mā tyriace ptialis:in q̄rū ɔfectione lege ɔmōes Auic.5ᵒ cañ.sūma pᵃ. Rxica illa. Trocisco de vipis.ibi eni clari⁹ z sublimi⁹ de hac mā locut⁹ est ꝙ aliqs auctoꝝ medicine cū eoꝝ reuerētia ipse eni flores z fruct⁹ meliores elegit ꝙ accipi pīt. ¶Multas etiā alias medicinas ad leprā faciētes scripsit ibidē q̄s a ꝓpetate ualē magis ꝙ a mā cōi existimo uelut hoc cōpositū. Rx. aceti:nitri.añ.ʒ.j.ʒ.suc. caul.agre.i.nō trāsplātati.ʒ.iiij.misce:z totū in potu det mane z uespe.pꝫ aūt ꝙ hec medicina nō vī opatiua ꝓcise p q̄litates cōes z manifestas. ¶2ᵃ medicina ibidē descripta est. ut in potu dent.x.kirat pulueris leporis trib⁹ dieb⁹ cū.iiij. ʒ.vini. ¶3ᵃ medicina est.ut det in potu altit cum melle ꝙtitatē nucis mus.pōt aūt poni altit.ʒ.ʒ.uel.ʒ.j.qd aūt sit altit lege supra q: est assa fetida. ¶4ᵃ medicina est.ut detur de sqlla ꝙtitas.x.kirat cū syrupo sqllitico inspissato sic loch. ¶5ᵃ est ut fiat loch cū.ʒ.v.cimi ex sufficiēti ꝙtitate mellis. ¶6ᵃ medicina est.ut dent in potu tres oboli succi calamēti. Est āt obolus pōdus triū kirat:z ois kirat pōdus 4ᵒʳ granorum ordei per hec uolo satisfactū eē ad intētionem nonā de medicinis ab occulta q̄litate opantibus ad curā lepre elefantice.

¶Intentionis decime de mō succurrendi accñtibus concomitātib⁹ leprā:ɔtinens rubricas sexdecim. Cap.X.

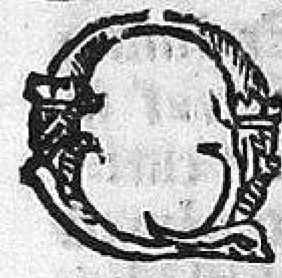
Plurima eni sunt accñtia:q̄rū pmū est depilatio piloꝝ barbe z supcilioꝝ. ¶2ᵐ est multitudo pustulaꝝ in facie naso int⁹ z ex⁹ in supcilijs aurib⁹ z labijs. ¶3ᵐ est uocis aspitas z raucedo. ¶4ᵐ ē difficultas anhelit⁹. ¶5ᵐ est ualida sitis. ¶6ᵐ ē splenis tēsio. ¶7ᵐ est epis z renū imoderata calitas. ¶8ᵐ ē multitudo uētositatū in intestis oib⁹. ¶9ᵐ est uētris stipticitas. ¶10ᵐ est pustularū multitudo in oi pede magno. ¶11ᵐ est ulceratio digitoꝝ pedū. ¶12ᵐ est stupor in pedib⁹ fere oibus z tybijs. ¶13ᵐ est euersio z corruptio nālis coloris ad p̄ternālē. ¶14ᵐ z ultimū est pustularum multitudo in colatorio z toto palato cū excoriatione ptiū illaꝝ. ¶Duo aūt alia accñtia in hoc viro cōplicata repiunt.q̄rum pmum est tenebrositas visus amborū oculorum z ꝓpe dextri. ¶2ᵐ est dolor in renibus ab harenis z lapillis in eo sepe ꝓitatus.

¶De cura depilatiōis pilorum barbe z superciliorum:z erat primum accidens. Rxica.I.

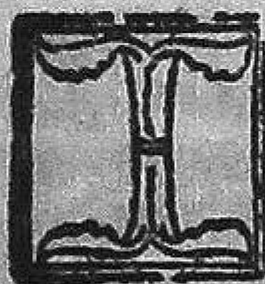
Pro cura itaqꝫ pmi accñtis memorādū p ꝙ madefactio ptiū depilataꝝ cū decoc. aque serpētis z inūctiōe ipsaꝝ cū oleo ipsi⁹ remedia sunt appropriata ad faciēdū renasci capillos z pilos ubiqꝫ locoꝝ:tñ q: remedia talia nō euant a suspitione z timore magnis. Idcirco alia 4ᵒʳ ponā remedia huic accñti remouēdo ɔferētia. ¶Premittēdo p ꝙ talia in ſtra opꝫ esse hñtia has q̄litates. ¶Pria ꝙ sint cal'a leuis calitatis attrahētia uaporē adustū ḡ ē mā piloꝝ ad poros. ¶2ᵒ ut sint apitiua ut reseruēt pori apitiui z receptiui uaporis iā dicti. ¶3ᵒ ꝙ nō sint stiptica:q: clauderēt poros. ¶4ᵒ nō sint uehemēter inuiscatiua pp illud. ¶5ᵒ ut neqꝫ uehemēter sint exiccatiua. ¶Primū ḡ cōpositū ē hoc. Rx.hydromell.ʒ.iiij. ireos.ʒ.j.ḡ.feniculi z anisi.añ.ʒ.j.ʒ.farine siligis.q.s.ad īspissādū:fiat linimētū in mortario eneo cū suo pistello z modus applicatiōis ei⁹ est ut habeat decoc.feniculi hu.ex ꝙ tepida fomētent z balnēent ptes:deide exiccent:z tūc liniant ptes oēs ex p̄dicto linimēto ter in die nāli renouato. ¶2ᵐ cōpositū z efficacius illo est hoc. Rx.olei irini.ʒ.j.ʒ.olei de pipib⁹ z de croco.añ.ʒ.j.spice nardi.ʒ.ʒ.farie orobi ꝙtū sufficit ad ispissandū.fiat linimētū in mortario:ut supra z applicet madefactis ꝓus ptib⁹ cū euaporatiōe decoctionis floꝝ camomille. ¶3ᵐ cōpositū z adhuc meli⁹ alijs est istud. Rx.succi arthanite:succi extremitatū ōgulaꝝ lauri.añ.ʒ.ij.croci.ʒ.ij.liniant sepe loca ex hoc linimēto actu calo. ¶4ᵐ cōpositum est hoc Rx.olei de vitel.ouoꝝ ꝓus elixatis z duris.ʒ.ij.ireos myrre rubee tictoꝝ:se.genestre.añ.ʒ.j.aristo.rotūde.ʒ.ʒ.croci.ʒ.j.musci.ḡ.v.mellis mūdi z clari ad albedinē tēdētis.ʒ.ij.fiat linimētum in mortario z applicetur ut supra. ¶Q'ō vō in hac pte dr a quibusdā de vnctione facta cū puluere uespitilionis cōbusti.aut linimentum factum cum sanguine rane.hec z sibi similia remedia sunt uerba ciarlatorum.

¶De cura pustulaꝝ ubicūqꝫ locoꝝ existium. Rxica.II.

Quoniā hec apata in substātia sunt dura nigredine colorata sili colori mori pfecte maturi:tūc aut semp ulcerata:aut ulcerib⁹ denudata.si aūt sint sine ulcē manifestū ē ꝙ cura ipaꝝ ꝺꝫ fieri cū lenitis z resolutis pmissis ſp cūnib⁹ minoratis in itētiōe 2ᵃ:z eradicatiuis i itētiōe 5ᵃ positis. Uerūtñ illustres viri taliū apatū curā scripserūt eē fiedā per mollificātia ꝓus apposita.scōario vō p resoluētia applicata pcipiētes intētionē resolōnis succedē debē itētioni mollificationis. Ita ut in curatione reuolutio fiat de mollificātib⁹ ad resoluētia z ecōuerso. Siqs tñ eēt scia z ope bñ tru⁹ posset facile in cōposito eodē mō cōponē mollificātia cū resoluētib⁹ bñ refracta z feliciter eēt ei⁹ cura. ¶Uniuersa vō apata i hoc viro plura fere ꝙ qngēta curaui p istū modū. Prio eni madefeci ea cū aq̄ cineris facta ꝓus ei⁹ decoc.cū gnis silami z fenug.3ᵒ vō die applicui hoc compositum. Rx.empl'i tetrafarmacō lib.ʒ.mucillagis fenug.se.lini:z radicū altee.añ.ʒ.ij.farine orobi ꝙtū sufficit:ispissent oia sil ɔterēdo in mortario absqꝫ igne z liniat pustulosus locus ex eis ter uel q̄ter in die. ¶Cū ḡ ppedi substātiā apatū parūp mollificatā madefaciebā apata oia cū aq̄ capitelli 3ᵉ collectiōis. ¶Et iteꝝ cū pcipiebā apata talia parūp erupta inūgebā ipsa cū hoc vnguento Rx.ireos aristologie:cerusse lote:calcis extīcte z lote.añ.ʒ.j.ʒ. musci ligni aloes:cāphore.añ.ʒ.ʒ.terant oia sil in mortario plūbeo cū suo pistello cū trib⁹.ʒ.saponis nigri:z fiat linimentum ex q̄ vniuerse pustule z ꝓpe ulcerose ter in die liniantur. ¶Finalr aūt ad ɔsumptionē virulētie z ad icarnationē fiēdā faciebā fieri linimētū pustularum z ulceꝝ cū succo iari uel dragōte eminoris:z sic tādē terminauit cura feliciter ꝙ fuit sanitati pfecte q̄si in omnibus partibus restitutus.

¶De cura asperitatis z raucedinis uocis. Rxica.III.

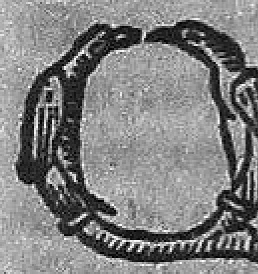
Ntelligo hic uocẽ asperã nõ alr ꝙ emissa ad tracheã arteriã: cuiꝰ ptes aspe sũt uel ineq̃les ꝑ duritiẽ ⁊ icrispationẽ eaꝝ a friditate uel cal. factam. Raucedinẽ vo illiꝰ intelligo absentiã claritatis uocis ꝓueniẽtẽ a trachea arteria multa humiditate ifusa. ¶ Si g̊ appeat uocis aspitas cũ vigilia siti ⁊ amaritudine oris: tũc factis euonibꝰ ⁊ rectificationibꝰ male cõplonis cale teneat in ore sepe istud molle. ℞. sy. de papa. sy. iuiub. ⁊ violati. añ. ʒ. ß. pinea. se. coiuz fri. añ. ʒ. j. terant oia in mortario sil ultimata ꝯtritione: ⁊ de ipso teneat in ore ꝑmutatis sepe. ¶ Ad hãc intẽtionẽ sufficit etiã sepe in ore tenẽ ꝯfectionẽ dyadragag. fridi. ¶ Et 3m ad hoc utile est sepe tenẽ in ore g̃na salis ꝯstãtinopolitani: ⁊ est in rei ṽitate ç̃uc. cãdi. ¶ Ego aũt expientia certa scio ꝙ grana muchete ꝓ̃ue ifusa in aquaz decoc. iuiub. in ore retẽta rectificãt hãc uocis aspitatẽ in breui tpe. ¶ Si aũt fuerit hec uocis aspitas cũ somno lõgo absq; siti ⁊ rubore ⁊ cũ subalbedine faciei: tũc optimũ remediũ est in ore tenẽ ꝯfec. dyapenidiõis. ¶ 2m est tenẽ in os loch de pino. ¶ 3m ⁊ fortius alijs est tenẽ in ore ꝯfec. loch sani descripti a Nico. in antido. ⁊ est melius alijs. ¶ Si aũt fortior fiat uocis raucedo tunc de melioribus instris est ut egro qñ uadit ad lectum in potu dentur. ʒ. ij. elec. dyairis cum modico vini al. subtilis ⁊ dulcis tepidi.

¶ De cura difficultatis anhelitus. Rica. IIII.

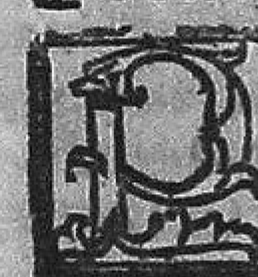
Cõsiderator ex p̃missis intelligẽ põt curam difficultatis anhelitꝰ. si enĩ euenerit ꝑ sicc. imoderatã ꝓptiũ anhelitꝰ poterit curari per ea que remouẽt uocis aspitatẽ a calitate ⁊ sic. factã. ¶ Et silr si euenerit in anhelitu nocumẽtũ a mala complone mãli fri. ⁊ hu. poterit curari cũ eis que remouẽt aspitatẽ uocis a fri. ⁊ hu. factã. Et silr nocumẽtũ ꝓueniẽs a multa mã humida ifusa in organis anhelitꝰ poterit curari ꝯuenienter per ea que posita sũt ibi. ¶ Si aũt difficultas anhelitꝰ ꝓuenerit ꝑ excoriationẽ factã in ꝯcaua supficie cãne pulmonis ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ anhelitꝰ: tũc de melioribꝰ curationibꝰ est hoc elec. ℞. loch de papauẽ. ʒ. j. drag. gũmi ara. añ. ʒ. ß. mucil. muchete. ʒ. j. ß. g̃. pi. ʒ. j. ß. se. portu. ʒ. j. medulle. g̃. coti. ʒ. ß. terãtur oia sil ultimata ꝯtritiõe: ⁊ fiat loch: ⁊ sepe teneat in ore. ¶ Et scio etiã ꝙ tale nocumẽtũ anhelitꝰ ꝯueniẽter tollit hic potꝰ mane ⁊ sero tepidus acceptꝰ. ℞. sy. iuiubi. ʒ. j. aque violaꝝ ⁊ sublimationis radicis altee. añ. ʒ. j. ß. accipiat tepidus tribus noctibus cuz uadit ad lectum ⁊ mane in aurora.

¶ De cura sitis imoderate nõ raro ꝯcomitãtis leprã. Rica. V.

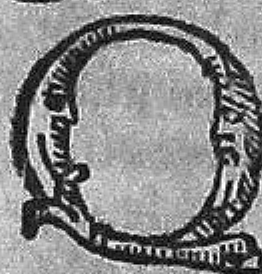
Uoniã remedia que posita sũt i cap̃ p̃cedẽti que curabãt raucedinẽ ⁊ aspitatẽ uocis factas a calitate ⁊ sic. sufficiẽter curare pñt sitiz ꝓueniẽtẽ ab illis. Ideo ipsa in hac dispõne ad memoriã reducant. Uerũtñ p̃ter illa tria hic ponent instr̃a sitis remotiua q̃nque ꝯueniẽtia. ¶ De coioribꝰ g̊ ⁊ leuissimis p̄m est. ut cũ aq̃ decoc. se. coiuz bibat iulep vio. 5a ps cũ 4or ptibus aque. ¶ 2m vo ⁊ fortiꝰ isto est. ut bibat iulep simplex factũ ex. x. ptibꝰ aque ⁊ IIa pte ç̃uc. ¶ 3m vo est hoc. ℞. oxicaccare. ʒ. ij. aque ordei lib. j. vini citonioꝝ. ʒ. j. ß. ç̃uc. candi. ʒ. ij. fiat iulep lõgũ de quo sepe bibat patiẽs. ¶ 4m vo ⁊ extinctiuum magis est hoc. ℞. aque decoc. se. cõ. lib. j. sy. d̊ lymo. ʒ. iij. vini granatoꝝ. ʒ. ij. misce ⁊ bibat de hoc lõgo absq; altera cõmixtione. ¶ 5m de coibus ⁊ utile est ut. vj. uel. viij. vicibus in die bibat. ʒ. ß. ç̃uc. vio. cum cyatho. ß. aque ordei.

¶ De cura tẽsionis splenis. Rica. VI.

Ropter multitudinẽ mãerũ melĩcarũ in q̃cũq; leproso est rõnale satis splenẽ tumidũ ⁊ apostẽ reperiri in eis. Nã ꝑ magnã debilitatẽ ṽtutis in q̃cũq; mẽbro ⁊ ꝓ̃pe in splene tanq̃ receptaculo melãcholie non expellit ꝯuenienter melĩa a splene: imo multiplicat in eo: ⁊ cũ mã talis nãliter ⁊ accĩtalr grossa sit ꝑ adustionẽ ingrossat splẽ: q̃d est mẽbrũ satis rerum illiꝰ receptiuum. ¶ Cũ ergo ꝯtigerit ipm esse durũ ⁊ tẽsum: tunc si appuit signũ mixtionis melĩe cũ sanguine forti ente ṽtute flõmet saluatella sinistre manꝰ inter digitũ anularẽ ⁊ minutũ: per quã educant sanguis. ʒ. iij. uel. iiij. ßm ꝙ vtꝰ tolerabit. ¶ Sequẽti vo die liniat uẽter cũ hoc cõposito. ℞. aque decoc. tamari. ʒ. ij. cassie extce de cãna cũ p̃dicta aq̃. ʒ. vj. pul. mirab. indoꝝ. ʒ. ß. corticuz radi. cappa. se. acetose. añ. gra. iij. misce ⁊ totũ exhibeat in potu cũ regulis obseruãdis in alijs minoratiuis supiꝰ descriptis. ¶ Die vo sequẽti vngat cũ hoc linimento. ℞. olei de cappa. ⁊ de sisamo. añ. ʒ. j. armoniaci scolopen. ⁊ se. agni casti. añ. ℈. j. aceti sqlli. ʒ. ij. conq̃ssent oia sil in mortario forti ꝯtritiõe ¶ Postq̃ hoc linimẽtũ iã fuerit per 8. dies admistratũ si nõ appebit splenis mollificatio ꝯueniẽs ⁊ resolũo: tunc applicet ei hoc cerotũ. ℞. armoniaci. ʒ. vj. bdelij moll. ʒ. iij. se. ag. casti. ⁊ plãtag. scolopẽ. tama. añ. ʒ. ß. empli de mucil. ʒ. j. dissoluant oia cũ sufficiẽti q̃titate aceti cũ. ʒ. ß. cere al. deide coquant usq; ad uehemẽtez spissitudinẽ. Extẽdat g̊ sup corio figure lunaris hoc cerotũ mediocriter grossum ⁊ applicet hypocũdrio sinistro: ⁊ ibi sꝑ portet usq; ad cõpletã resolutionẽ. ⁊ hec de accidente sexto dicta sufficiant.

¶ De cura imoderate calitatis epatis ⁊ renũ. Rica. VII.

Uoniã mãe melĩce que multiplicant in leprosis plurimũ in epate ⁊ in uenis gñant ꝑ viã adustionis. idõ nõ est mirabile si remanet: imo fixa est mala cõplo cala: ⁊ ut plm sicca in epate: ⁊ ab eo renibꝰ coĩcata: ⁊ circũstãtibꝰ ptibꝰ ⁊ si pseuerat hec nõ raro erit cã attractiõis feb. melĩce aut cholĩce aduste ul causonice: ꝑ q̃d eidẽ ꝓuidẽdũ est. Et lz ad hoc cõferre possint ꝙ plurima remedia in intẽtiõe 3a de digestiuis descripta: hic tñ sex remedia ad memoriã redigent. ¶ Primũ itaq; est hoc ℞. sy. de succis fructuũ descripti a Mes. in antido. ʒ. j. aque cicoree ⁊ scariole. añ. ʒ. iij. misce ⁊ fridũ exhibeat in potu in aurora. ¶ 2m vo nõ minꝰ ꝯueniẽs illo est hoc. ℞. sy. de berb: ⁊ de ribes añ. ʒ. ß. aque portu. ⁊ ang. añ. ʒ. j. ß. misce ⁊ det in potu ut p̄us. ¶ 3m vo est hoc. ℞. troc. de viol. troc. dyarodõ ⁊ spẽrũ triasãdal. añ. ʒ. ß. ç̃uc. al. ʒ. iiij. cũ aq̃ endi. fiat ꝯfec. in rotul. iij. ʒ. de q̃bꝰ semꝑ accipiat vnã añ cibũ. s. añ prãdiũ ⁊ cenã ⁊ ad mansionẽ iteꝝ de ipsa accipiat vnam uel duas rotulas ¶ 4m istrm ad hoc est istud. ℞. ceroti sãdal. ʒ. iij. se. lac. ⁊ port. ⁊ endi. añ. ʒ. ij. cãph. ʒ. j. icorpent sil in mortario cũ albumine vniꝰ oui: ⁊ vngant ex eo epar ⁊ renes in die q̃ter. ¶ 5m vo spãle remediũ est hoc. ℞. aque endi. lib. j. aque scario. ⁊ absin. añ lib. ß. spodij troc. dyarodõ: troc. de viol. añ. ℈. ij. aceti cocle. vj. misce ⁊ ifundat in eo pãnꝰ lineꝰ q̃druplicatꝰ lõgitudis spãse cũ. ß. ⁊ latitudis semissis diligẽter expssus actu fridus applicetur sup regiõe epatis ⁊ renũ in die decies uel duodecies distãter a cibo ꝑ horã. ¶ 6m vo tal calitatis corruptiuũ est hoc ℞. ç̃uc. ro. ⁊ vio. añ. ʒ. j. mucil. se. cito. ʒ. j. ß. spodij viol. añ. ʒ. j. vini gra. ʒ. ij. ç̃uc. al. ʒ. j. ß. icorpent oia sil i mortario diligẽti cõtritiõe ⁊ de hoc patiẽs sepe deglutiat mediũ coclear iter prãdiũ ⁊ cenã q̃nq̃s uel septies bibẽdo post ipz aliquẽ de potibus in cap̃ de cura sitis scriptis aut sine potu aliquo.

¶ De cura multitudis uẽtositatũ in itestis oibꝰ. Rica. VIII.

Ropter debilitatẽ intestinoꝝ: ⁊ ꝓpea q̃ mã melĩca per se uentosabilis est: ⁊ 3o ꝑ ꝓpinquitatem splenis ad intestina. 4o iteꝝ ꝑ inuentionez multitudis eiꝰ in mesenterio rõnale est multiplicari uẽtositates in mẽbris iferioribus fere omnibus ¶ Q̃d si cõtigat ab eis fieri nocumẽtũ extẽsiõis uel pũctiõis ab acuitate aduste mãe: tunc lenitiuũ in cap̃ añti descriptuz educẽdo mãm ex q̃ ꝯueniẽter põt abscindẽ uentositates illas ¶ Si aũt adhuc pseuerẽt uẽtositates: tunc educant cũ hoc clisteri oĩ die sel. iiij. uel. v. diebꝰ in aurora exhibito: cuiꝰ descriptio est hec. ℞. g̃noꝝ feni. anisi. añ. M. ß. rute recentis: foliorum malue. añ. M. i. furfurũ grossoꝝ. M. iij. coquant in conuẽniẽti q̃titate aque usq; ad ꝯsumptionẽ medietatis. deide colent ⁊ diligẽter exprimant. cuius expssionis. ℞. lib. j. elec. dyasene: ⁊ de baccis lau. añ. ʒ. j. salis. gẽ. ʒ. ij. olei viol. ⁊ de capparibus. añ. ʒ. j. ß. misce. ⁊ administretur. ut supra. ¶ Si autem iteꝝ uentositates non abscinderent: imo extẽdẽdo noce

rent: tunc fiat hec suppositoria. ℞. se. rutbe ciclamis: siseleos karui. añ. ʒ. j. salis indi. ʒ. j. mellis bñ cocti lib. ß. fiat ex eis suppositoria: ⁊ accipiant̄ in die pluries. ¶ Et iterum si uẽtositates nõ absciderent̄ tũc tot⁹ uẽter vngat̄ ex hoc linimẽto. ℞. olei derutba olei nardi. añ. ʒ. j. ß. se. rutbe: arthanite: bac. lauri: salis indi. añ. ʒ. j. terant̄ oia sil' in mortario ex hoc actu calido uenter liniat̄. ¶ Et adhuc iterũ si uẽtositates nõ ɔueniẽter absciderent̄: tũc sepe admistret̄ uẽtosa magni orificij super ⁊ ifra vmbilicũ: ⁊ sup eo ⁊ lateralib⁹ ptib⁹ sine scarificatione. Hec sũt remedia potẽter uẽtositatũ carmistiua ⁊ eductia.

¶ De stipticitate uentris. Rũica. IX.

Hoc accñs in hac dispõne est fere isepabile pp siccitatẽ positiuã ɔueniẽtẽ a melia: ⁊ pʋatiuã etiã pp resolõnẽ que fit in hac egritudie calitate gñatiua mãerũ p viã adustiõis. Et lz hoc accñs ɔueniẽter remoueri possit p clistẽ in pcedẽti cap positũ, hic tñ ultra illud tria ponã remedia singularia. ¶ Quoꝝ pmũ est. ℞. aque decoc. mercurialis cyatbuz. j. çuccari rubei. ʒ. j. misce: ⁊ totũ calĩ accipiat̄ in aurora: ⁊ est de medicis cõplete securitatis. ¶ 2ᵐ iterũ lenitiuũ ⁊ securũ est hoc. ℞. cassie nup de cãna extcte cũ aq̃ vio. ʒ. ij. mucil. sebestẽ: mucil. psilij. añ. ʒ. iij. peni. ʒ. ij. çuc. rub. ʒ. j. ß fiat elec. de quo patiẽs oi die põt accipe coclear. j. parũ añ cenã uel prãdiũ. ¶ 3ᵐ vo lenitiuũ ɔueniẽs põt eẽ hoc. ℞. aque deco. gnoꝝ sebestẽ lib. j. çuc. ru. ʒ. iiij. peni. ʒ. ij. dyagridij. ʒ. j. ß. bulliant omnia simul lento igne: ⁊ inspissentur ⁊ fiat elec. de quo etiam accipiat̄ coclear j. ante cenam: aut parum minus illo.

¶ De cura multitudis pustulaꝝ in oi pede magno. Rũica. X.

Pustulaꝝ que remanẽt ⁊ appent in coxis tybijs ⁊ pedib⁹: ⁊ iã appuerũt cãe diuersificãtes accñtia ⁊ signa: ⁊ curatiõis modus gñalis: q̃ oꝫ fieri p applicationẽ instroꝝ mollificãtiũ trãseũdo ad resoluẽtia ⁊ ecõtra. ⁊ nõ cẽt oĩa curationis iter pdicta apata ⁊ pustulas: de qb⁹ agit̄ in hoc cap. dũmõ ɔuenirent in mãli cã melica. uerũ q̃ ɔtigit qñq̃ has pustulas eẽ nõ soluz melicas: imo mixtas ex chola ⁊ sanguine ⁊ qñq̃ ex fl'ate salso sanguini cõmixto. Raro eni ɔtingit q̃ talia apata sint herisipile pp aptitudinẽ adustionis mãerũ cholicaꝝ. ¶ Idcirco si p signa videbit̄ dñiũ sãguis adusti ⁊ cholicaꝝ mãerũ sil' cũ appitione replõnis corporis ⁊ mixtiõe sufficiẽti mãeruz ad inuicẽ statiz fiat flõmia de basilica: ⁊ extbant̄. ʒ. iiij. uel. v. sanguis sm ṽtutis tolerãtiã. ¶ Deide die sequẽti soluat̄ uẽter cũ hoc medicamine. ℞. cassie de cãna extcte cũ aq̃ endi. ʒ. j. reubar. ele. ℈. ij. spi. nar. g̃. iiij. salis gẽme. g̃. ij. totũ accipiat̄ in potu cũ aq̃ lactis capni obseruãdo regulas que in assumptione solutiuoꝝ dicte sũt supius. ¶ Deide sup locũ applicet̄ hoc linimẽtũ. ℞. lẽticule supnatãtis aque sempuiue minoris: ⁊ ẽ ṽmicularis. añ. lib. j. farie fenug. ʒ. ij. coq̃nt̄ oia sil' in mlta q̃titate aque: deide terant̄ i mortario cũ lib. ß. farie ordei. ⁊. ʒ. iiij. olei ro. ¶ Et si uolueris hic remediũ domesticuz magis ⁊ approp̄atũ: tũc. ℞. suc. iari lib. j. suc. ṽmicula. lib. ß. infundãtur in pdictis succis pãni linei: ⁊ applicent̄ oib⁹ ptib⁹ pustulosis. ¶ Hec gdẽ vident̄ remedia ɔueniẽtia a pñ⁹ usq̃ ad finẽ augmẽti addẽdo pdictis succis in toto augmẽto croci. ʒ. ß. sarcocolle nutrite. ʒ. ij. Cũ g̃ trãsiuerit hec apata ad statum tũc liniant̄ cũ sapone nigro ⁊ oleo ro. eq̃li portione cõmixtis ter uel q̃ter in die. ¶ Si aũt apata in pdictis locis ẽt mixta ex fl'ate ificiẽte sãguinẽ ⁊ adustũ: tũc pmissis euõnibus ut dictũ est applicet̄ hoc linimẽtũ in pñ⁹ hoꝝ apatũ. ℞. aque cineris lib. iij. sgnãti: sãdarace: blacte bisantie extremitatũ absinthij: camepitheos. añ. ʒ. ij. ɔq̃ssent̄ oia in mortario: ⁊ cũ pdicti liniat̄ mẽbrũ: aut infundant̄ in ipso pãni ⁊ apponant̄ membris pustulosis. ¶ 2ᵐ instrm est hoc. ℞. thuris: masticis: sandarace. añ. ʒ. j. ß. vitellos oui numero. iiij. farine orobi. ʒ. ij. croci. ℈. j. aceti. ʒ. iiij. aq̃ extictiõis ferri lib. ij. bulliãt oia sil' in caceola lẽto igne usq̃ ad spissitudinẽ mediocrẽ: deinde emplent̄ uel fricent̄ mẽbra ⁊ erit ɔueniẽs in statu: ⁊ in declinatione resolõne ⁊ desiccatiõe sua. Hec de accñte x⁰ sufficiant.

¶ De cura ulcerationis pedum. Rũica. XI.

Propter debilitatẽ innati caloris in pedib⁹ uelut mẽbris remotis a pñcipalib⁹: ⁊ q̃ sũt mẽbra exangũia: etiã q̃ mãe que ibi repiunt̄ pl'z sũt grosse nõ põt calor nãlis regẽ mãs illas: q̃re corrũpunt̄ ⁊ ulcerant̄ mẽbra. Et lz oia ulcera in leprosis sint difficillime curatiõis: tñ ne multo tpe ibidẽ vigilãtia corruptione sua faciãt cadẽ digitos: ut sepe ɔtingit. Idcirco ponẽdus est modus curatiõis eoꝝ. ¶ Cũ g̃ talia ulcera magne sunt in pñ⁹ curari debẽt p mũdificãtia: de q̃ruz numero est hoc. ℞. mellis bñ cocti lib. ß. aceti. ʒ. j. floris eris. ℈. j. thuris masti. sarco. añ. ʒ. j. ß. fiat vnguentuz molle in mortario: in fine cuius ponant̄ vitelli duo ouoꝝ bñ cõterendo: ⁊ de hoc qdem medicent̄ ulcera usq̃ ad pfectã eoꝝ mũdificationem. ¶ Deicepsaũt curãda sunt cũ vnguẽto basilicone: ⁊ in fine ad ɔsolidationem ipsoꝝ addat̄ pdicto vnguẽto puluis scorie ferri pparate: ⁊ litargiri spu. añ. ʒ. ß. ad. ʒ. iiij. vnguenti basiliconis. Et hec sufficiant ad consolidationem talium ulcerum.

¶ De cura stuporis in pedibus ⁊ tybijs. Rũica. XII.

Stupor in mẽbris inferiorib⁹ ⁊ qñq̃ in manib⁹ accidit pp corruptionẽ substãtie mẽbroꝝ sensus: ⁊ si qdẽ corrupta fuerit substãtia: ita ut ptes ceciderit sensibiles nõ erit eaꝝ curatio possibilis. ¶ Si aũt uenerit stupor pp malã cõplõnẽ frigidã corrũpendo innatũ calorẽ ⁊ substãtiã spũs nõ totalr̄ poterit qdẽ curari: cũ difficultate tñ: ⁊ nõ nisi in pl'ixo tpe: ⁊ bon⁹ modus curatiõis est ut talia mẽbra sepe fomẽtent̄ cũ vino albo subtili calo ⁊ bñ potẽti. ¶ Et istrm qdẽ 2ᵐ est. ut embrocent̄ frequẽter cũ aq̃ cineris in q̃ cocta fuerint multa folia lauri. ¶ 3ᵐ remediũ est. ut accipiat̄ hoc vnguentũ q̃ mẽbra ter uel q̃ter in die diligẽter vngant̄. ℞. ol. de costo. ol. de pipi. ol. de cro. añ. ʒ. j. pul. folioꝝ rosma. eup. spi. nar. origa. pule. añ. ʒ. j. cere al. q. s. fiat vnguẽtuz molle. post cui⁹ applicationẽ mẽbrum muniat̄ caligis de pelle vulpina. aut saltez agnina factis. Ego aũt scio me nõ raro curauisse stuporẽ istũ cũ oleo de pice naurali fcõ calo applicato: ⁊ cũ caligis iã pdictis mẽbro fulcito.

¶ De cura euersionis ⁊ corruptionis nãlis coloris ad preternaturalem. Rũica. XIII.

Color corporis q̃ nãlis erat in leprosis ɔuertit̄ ut in pl'rib⁹ ad opacũ ⁊ tenebrosũ. mã melica notabilr̄ in sãguine dñante: sic appet in aspalto ⁊ pice pp antiq̃tatẽ denigrata. ¶ Aut qñq̃ pmutat̄ color ad colorẽ opacũ aliq̃li citrinitate pticipãte q̃n ɔtigerit aliqd de chola melie fore cõmixtũ. ¶ Si ãt sãguis cũ melia cõmixt⁹ existat: tũc color appebit uelut color mori tẽdẽs ad maturationẽ de ppinq̃. ¶ Et si color fuerit opac⁹ cũ liuore commixt⁹ uelut appet in plũbi supficie nõ rasa: tũc resultabit iste ex cõmixtiõe fl'atis cũ melia. ¶ Ex q̃b⁹ appet q̃ g̃ra remouẽdi tales colores opꝫ eñari mãs ipsoꝝ effectiuas. ¶ Deinde rectificare malã cõplõnẽ. ¶ Et 3⁰ pñcipalr̄ admistrare ea que sanguinẽ clarificãt: ⁊ a pdictis mãeb⁹ depurãt. Quaꝝ oium fere cõplemẽtũ curationis appuit in intẽtiõe de euõnib⁹ minoratiuis ⁊ eradicatiuis mãerum ⁊ digestiuis eaꝝ. ¶ At vo hos colores abscindẽ solẽt eluaria ɔfec. ⁊ pulueres: ⁊ iulephas opõnes pducẽtia. Et lz multa hicinde ab auctorib⁹ posita sint: tñ tãgã solũtria p os assumẽda: ⁊ vnũ exteri⁹ suplinieñdũ mẽbris discoloratis. ¶ Corruptionẽ g̃ coloris emendant elec. dyacurcuma ⁊ dyalacca: ⁊ si de eis sil' mixtis eq̃liter aut de ipsoꝝ altero tm̃ in mane det̄. ʒ. j. ß. cũ. ʒ. ij. aque sublimatiõis radicũ ireos: ⁊ tardent̄ cib⁹ ⁊ pot⁹ horis ad min⁹ 4ᵒʳ. ¶ 2ᵐ vo cõpositũ est eluariũ noiatũ sotira magna: cui⁹. ʒ. j. det̄ in potu cũ. ʒ. j. aq̃ rutbe calefacta. ¶ Ad hãc ẽtĩtẽtionẽ fac̄ hoc 3ᵐ s. alkekẽgi magnũ sil'r assũptũ cũ aq̃ sublimatiõis cucumeris asinini. ¶ Ultĩᵐ vo ad hãc ĩtẽtionẽ est linimẽtũ hoc. ℞. lacce cocte ⁊ pparate litargiri spu. ceruse lote. añ. ʒ. ij. farine feba. pulue. corti. se. melonũ. añ. ʒ. ß. ireos. ʒ. v. oia sil' miscẽdo diligẽter icorporent̄ cũ aq̃ gene. ⁊ ex hoc liniant̄ mẽbra corrupti coloris q̃cũq̃ fere spẽ discoloratiõis deformata fuerint. So

lēt eni reduci ad nālē colorē in duaꝝ septimanaꝝ spatio.

¶ De cura pustulaꝝ in colatorio ⁊ toto palato. Rica.XIIII.

Dcultimū accñs q̄ꝗ; ꝓuenit pp dñium mãeꝝ adustaꝝ que inueniunt̄ in venis ⁊ arterijs iferioris ptis cerebri in loco qui dicit̄ lacuna a quibus effundunt̄ materie ad palatuꝫ propinquitate sua. ¶ Cū ergo ptes palati pp malitiā ipsaꝝ sint valde facile corruptibiles. hinc est ꝙ excoriationes accidunt valde leuiter ⁊ frequenter in ꝑdictis locis. ¶ Que si fuerint valde magne: ⁊ magnam ptē mēbri ambientes ꝑmissis eūonibus ulibus ⁊ diuersionibus curari debent cū medicis fortis exiccationis ⁊ alterationis: sicut cū succo solatri din in ore retēto: ⁊ melior illo est succus lactuce. ⁊ adhuc melior alijs est succus portulace. ¶ Si aūt accipiat̄ decoctio granoꝝ sumach: ⁊ illa cōmisceat̄ cū tertia pte rob nucū. ⁊ fiat collutio uel gargarisma frequenter ex ea actu frigida in breui tpe tollit predictas excoriationes.

¶ Si aūt tales excoriationes supficiales fuerint multū: tunc nullū inueni medicamen melius ꝙ accipe succū iari cū 3ª pte succi sempuiue: ⁊ fiat cum his oris collutio sepissime in die.

¶ Dicit aūt ꝙ si excoriationes cōplicent̄ cū apate cancerosa sunt incurabiles: ⁊ hoc est rōni cōsonū: qm̄ cancer incurabile conceditur apa siue ulceratus fuerit siue nō ulceratus: ⁊ ꝓprie in locis in qb⁹ administrari nō pñt medicamina necessaria in egritudine tāte malitie: quare si qd vr̄ utile in cura ipsius est ut sepe liniat̄ locus cū succo iari simpliciter ut dictū est. ¶ Et si quid vr̄ aliud applicādū: tunc nihil ego utilius inueni ꝙ linimētū istud. ℞. succi sempuiue. ℥.ij. tutie ꝑpa. cū aq̄ rosata terdecies ꝙ tū sufficit ad inspissandū fiat ex eis linimētū in mortario plūbeo cū suo pistello: ⁊ hec satis videnṫ sufficere posse ad curā lepre elefantice. ⁊ accñtiū ei⁹: qb⁹ iste māsuet⁹ ⁊ moralissimus dñs affligit̄. Quātū eni laboris ⁊ studij apposuerim in huius tractatus cōpōne legētes itelligēdo diiudicare poterūt. magna eni anxietate negociat⁹ sum in illo plurima ⁊ diuersa volumina illustrium auctoꝝ pscrutando si hū ꝑpēdis. Miserator aūt ⁊ saluator oipotens oia illa in salutē eius dirigere dignetur. Ad laudes eius immortales. Amen.

¶ De cura ꝑmi accñtis cōplicati cum lepra: ⁊ est dolor renalis ab harenulis ⁊ lapillis. Rica.XV

Ost hec aūt subsidiū aliqđ quesiuit iste dñs ad duo alia accñtia que nō sūt cōcomitātia eēntiā egritudis ei⁹ lꝫ sint cōplicata cum ea. ¶ Et pᵐ qdē hoꝝ est dolor in renib⁹ quē ego alias in eo curaui ⁊ cognoui ꝓuenire ab harenis ⁊ lapillis cōgestis in renib⁹ eius. Curaui ğ ipm ꝑm hanc formā primo dedi ei cassie de canna extracte. ℥.ij. ⁊ habuit ex ea sublime iuuamentum in instanti sedando dolores. ¶ 2º dedi sibi in potu hoc digestiuū. ℞. syr. compositi acetosi. ℥.j. syr. de sebestē. ℥.ß. aque sparagi ⁊ saxifragie. aā. ℥.j.ß. ⁊ caliduꝫ in potu assumpsit per septimanam vnam. ¶ 3º ꝑncipalr̄ composui ei hoc elec. ℞. speꝝ iustini: speꝝ litontripon amboꝝ descriptione Nico. in anti. aā. ℥.ß. gra. fisticorum in aceto infusoꝝ per vnam noctem. ℥.ij. oximel. compositi. ℥.v. ȥuc. al. penidi. aā. ℥.ij. fiat elec. de quo patiens accipiat coclear vnum per horā añ cenā ⁊ prandiū. mediū vo coclear assumat hora qua assumit digestiuū ꝑdictū. frangit enim lapides ⁊ educit eos ⁊ harenas: ⁊ trumbos: ⁊ petalloides. ¶ 4ᵐ vo composui sibi vnguētum hoc: de quo renes ⁊ ilia ⁊ tota spina a furcula spatularum inferius actu calido vngi debet: ⁊ superponatur lana mollis aut succida: uel corū: ⁊ diligenter ligent̄ cū instita.

¶ De cura secundi accidentis complicati cum lepra: ⁊ est tenebrositas visus. Rica.XVI.

Ecidēs aūt 2ᵐ cōplicatū cū lepra non est uere dōz tenebrositas visus que ꝓuenit ex paucitate spūs visibilis. Neqꝫ ab aliqua māli cā lepre hui⁹ dñj. Si ꝯtingit illud nocumentū in visu in eo: ⁊ successit ad obtalmiā male curatam. Cum ergo posuit se ad regimē alteri⁹ medici supuenit ei obtalmia ex variatiōe regimis icōuenietis: ⁊ ex inflāmatione mãerū a medicis incōuenienter applicatis. ¶ Hec igiṫ obtalmia nō ꝯueniēter curata fuit cā oppilōnis vuee ꝯiter ad vueā fuit fcā retētio mãeꝝ in pupilla que est locus pforationis eius mãe ergo ille ibidem ingrossate iam fecerunt ꝑncipium pāni sub cornea ante pupillam. ¶ Quare si aliquod ingenium curatiuum perfecte administrari debet oportebit finalr̄ ꝓuenire ad administrationem opōnis manualis predictum pānum deponēdo cū ꝯfirmat⁹ erit. ꝙ tū ergo sibi conuenientius blādiri pōt est ut illi oculo ⁊ ēt alteri ter in die ponat̄ vna gutta infrascripti colyrij: post cuius administrationeꝫ iaceat resupinus saltem p mediā horā uel q̄rtā ei⁹. Est āt colyrij istius descrip. hec. ℞. succi ro. ℥.ij. fellis piscis fluuialis qui dr̄ uariolus. ℥.j. aque sublimationis vio. ℥.j. misce oia simul: ⁊ de hoc iponat̄ oculo ut iam dictuꝫ est: ⁊ restaurabit̄ ꝙ meli⁹ fieri potest. Ad laudem summi omnipotentis. Amen.

Consilium.300. De lepra leonina.

Ultitudo corruptiōis in sanguine a mã melica genita ex adustiōe cholē eidē sanguini cōmixta: nō ꝓuā dubitationē ꝑparatiōis ad leprā leoninā attulit in viro honorādo Simone de berleta. Jā eniꝫ formositas corpis ei⁹ ꝯuersa erat ad nigredinē cū facie ⁊ aspectu terribili: ⁊ pustulaꝝ multitudo corruptiuaꝝ p magnā corpis ptē serpebat cū igēti pruritu ⁊ mordicatiōe. Et alia ꝙ plima signa aderāt: que grā breuitatis omitto. Nūc āt ut itelligētib⁹ liqde patē pōt oia hec accñtia remota sūt: ⁊ nihil de ꝑdictis vr̄ icūbē nisi coloris faciei sue aliq̄lis opacitas: lꝫ mior ꝙ subtripla respectu ꝑcedētis. neqꝫ pp hoc ēt ampli⁹ dubitādū est: q: color iste nō multū ꝑuertit̄ ab eo q ꝯsequit̄ cōplōnem suā nālē: que a gñatione melica fuit ¶ Adhuc ēt loquat̄ qcūqꝫ uelit de eo nō pōt si hū ꝯspiciunt̄ fnīe sapietū: ⁊ ꝓpe Auic. 3ª q̄rti. trac. 2º. cap. de signis lep. ubi p. 30. sig⁹ conat̄ oñdē futurā aut pñtē leprā. Quoꝝ signorum neqꝫ aliq̄ pñtia sūt nisi leuia. Ex qb⁹ tñ nihil concludi potest. ¶ Quare absqꝫ aliq̄ hesitatione depono ego. nullā amō suspitionē in hoc viro hēri posse ⁊ nimiꝝ. tanta eni mãe melice aduste ꝙtitas ab eius corpe eūata fuit ꝙ si deponerē ut oculus meus vidit mirādū forte ⁊ incredibile existimari posset ipse vo de seipso testis est idoneus: q: etatē ⁊ linguā habet.

Ut āt securius ipse cōmorari ⁊ ciuilr̄ agē valeat sex remedijs decreui eidē ꝓuidēdū eē: ut nūc segtur. ¶ pᵐ itaqꝫ ipsoꝝ est ut oi fine. 15. dieꝝ recipiat hanc mixtioneꝫ. ℞. trifere persice descrip. Mes. in anti. ℥.iiij. elec. suc. ros. ℥.j. lap. laꝫuli ⁊ lap. armeni ꝑparatoꝝ. aā. ʒ.ß. misce oia: ⁊ bibant̄ cū cyatho. j. aque lactis capre. Et tardet cibuꝫ horis ad minus sex añ bibēdo p horā cyathū. j. aque ordei calē sine ȥuccaro ¶ 2ᵐ vo instrm̄ est. ut accipiat hunc potum dieb⁹. vij. post ꝑdictā medicinā hora eadē calefactū. ℞. aque subli. lapatij fumiterre ⁊ enule. aā. ℥.j.ß. misce simul. Et sic circulariter transeat ab istis aquis ad medicinam suprascriptam. ¶ 3ᵐ istrm̄ est. ut cum fuerit sel eūatus: ut ꝑdictuꝫ est: tunc. 10. uel. 12. diebus accipiat. ℥.v. aque lactis extracto caseo ⁊ recocta ut pura remaneat aquositas hora eadē qua de ꝑdictis dictum est.

¶ 4ᵐ instrm̄ est: ut postꝙ acceperit istas aquas: tunc sequēti die purget̄ cū. ℥.v. elec. solutiui ad meliā descripti ab Auic. 2º de virib⁹ cordis. finali cap. cui addant̄ lap. armeni: ⁊ lapidis laꝫu. ꝑpara. aā. grani. ⁊ totū accipiatur cum aqua lactis predicta. ⁊ fiat post hoc ut dictum est de medicina prima. ¶ 5ᵐ instrm̄ est. ut adueniente ꝑnᵒ mens̄ septēb. mane vna. hora electa faciat sibi flōmiā de saluatella sinistre man⁹: que est iter anularē ⁊ auricularē: pquā eūent sanguis. ℥.v. ⁊ illa die quiescat a fortib⁹ exercitijs. ¶ Ultimo vo attēdat ipe ꝙ si tpibus intermedijs ad eūones dictas uenter eius eēt stipticus accipiat hunc pul. aliqñ in sero imediate ante cenam cū modico brodij ul̄ aque. ℞. polipodij sene violarū aā. ʒ.ß. lapis lazu

ll. ʒ. iij. macis. ʒ. vj. pulueriçent omnia per se ⁊ cõmisceant. ¶ Ultimo vo attẽdat obseruare regimẽ ex pte ciboꝝ per me sibi ordinatũ abstinẽdo a cibis acutis ualde salsis pinguibꝰ inflãmãtibꝰ ⁊ iflãmabilibꝰ. Et etiã a potu fumosi ⁊ calidi vini: imo adhereat regimini ifridatiuo ⁊ humectatiuo sibi istituto.

Cõsiliũ. 301.

De lepra cuiuslibet spẽi cũ nouẽ accñtibꝰ ad ipam ɔñtibꝰ que sunt. ¶ Asperitas ⁊ duritiees cutis. ¶ Feditas coloris eiꝰ. ¶ Casus piloꝝ in supcilijs. ¶ Raucedo uocis. ¶ Oppilatio nariũ. ¶ Defedatio vnguiũ ⁊ asꝑitas. ¶ Ulcera cruriũ. ¶ Malitia cõplõnis in qbusdã mẽbris derelicta. ¶ Pustule quedã in facie remanẽtes. ¶ Diuidit aũt consilium in sectiones duas.

Sectio prima

De lepra causis ⁊ signis eius continens capitula septem.

¶ De qbusdã dispõnibꝰ cutaneis lepre affinibus. Cap. I.

I ueteres Medicine p̃ncipes ⁊ speculatores oi fere corporis humani dispõne q̃tũcũqz leuissima sublimi cõsideratione igenia sua iugiter edomuerũt ut labilis humani corpis cõpaginẽ ad sanitatez optatã reducerẽt: video in dispõne cuiusdam nobilis: quã nũc mihi in scriptis accepi: ⁊ uoce iterũ iformãte declaratione assũpsi altissima multũ ɔsideratiõe medicãdũ esse: ¶ Est eni dispõ hec nõ tãtũ ambigua q̃tũ igẽtis piculi portẽtiua: que ut appet est cutis defedatio grãdis cũ multitudie pustulaꝝ magnã ptẽ corpis occupãtiũ: que formositatẽ corpis ⁊ hitudis pulchritudinẽ p̃ternãli mutatiõe longo tpe occupauerũt. ¶ Cuiꝰ qdẽ supcutanee ptes ⁊ vicinaꝝ sibi: lz possint ẽẽ multe spẽs ifectiõis: ut scabies: hpigo: ipetigo: morfea nigr al. çerna: morbillus ⁊ uariola lepra: excoriatiões: ulcera: cãcrene ⁊ reliquę sibi siles. Reor tñ huic nobili viro nullũ salubre ɔsiliũ exhiberi posse nisi p̃mitꝰ haꝝ infectionũ varie spẽs ad sua cog̃mina deducant. qd neq̃q̃ video fieri poẽ: nisi p̃us p̃dcãꝝ dispõnũ notitie p̃mittant: qbꝰ declaratis que de nũero p̃dictaꝝ sit huiꝰ nobilis viri dispõ theorica ɔtẽplatiõe patebit in sequẽtibꝰ ⁊c. ¶ Est igit scabies cutis ifectio, pueniẽs a mã acuta nõ bilr subtili: que a ṽtute ppellit ad supficiẽ cutis ⁊ sibi ppinq̃s ptes cũ excoriatiõe: aut cũ mltitudie pustulaꝝ ⁊ pruritu mag ⁊ angustia, pueniẽs. ¶ Est aũt scabiei mã q̃nqz acuta pp cholam que sãgui cõmiscet aut flati reddẽs ipm salsũ. aliq ñ vo iuenit in ipa acuitas a mã melica ex adustiõe genita, pueniens pp qd triplicẽ spẽi scabiẽ oẽs fere posuerũt. ¶ Et pꝰ est que puenit a sãguie ifecto a mã chol̃ca. ¶ 2ª vo puenit a flate salso plm ex mixtiõe chol̃e, cũ ipo aut ex putredie eiꝰ, pueniẽte. ¶ 3ª vo ex melicis hũoribꝰ ex q̃cũqz mã per adustionẽ genitis. Inter q̃s spẽs oẽs deterior est que, puenit ex adustione mel̃ie: aut cholẽnãlis. ⁊ fortassis he due mel̃ie spẽs nũc ultimo dicte nõ parũ coicãt in causis egritudis huiꝰ nobilis viri. ¶ Serpigo vo est cutis defedatio cũ excoriatiõe ipiꝰ ⁊ crustis eiꝰ, pueniens ex humore adusto p mẽbra hpẽte cũ figura rotũda cũ asꝑitate ⁊ igẽti pruritu ⁊ casu corticũ cutis, comitata: ⁊ est dispõ illa: quã Cassꝰ felix in 4º ipetiginẽ uocauit. greci vo likinã uocãt. latini vo çernã. italici vo uolaticã nominãt ipaz q̃si de mẽbro ad mẽbꝝ uolãtẽ ⁊ ad uaria loca serpẽtẽ. ¶ Impetigo vo qd sit ex diffõne hpigis iã data appere põt, hercle qdẽ a sapiẽtibus duplex ponit. vna qdẽ ulcerosa: ⁊ nõ est aliud q̃ çerna: ut supra noiata. altera vo est in supficie uelut excoriatio aut leuis ulceratio cũ spica figura ẽt sq̃mis aspis associata uolatica ut supra dicta. Ex quo patẽ põt q̃ ipetigo est genꝰ cuiꝰ spẽs sunt çerna ⁊ serpigo: ut ex p̃dictis colligi põt. ¶ Est aũt morfea nãlis coloris corpis corruptio uel pmutatio ad albedinẽ uel nigredinẽ pueniẽs ex corruptiõe sãguis a nã ppulsi ad ptes subcutaneas uel sibi ppinq̃s. qui quidẽ sãguis si cũ mel̃ie subtili pte cõmixtꝰ fuerit ad supficiem cutis delatꝰ morfeã fac colore nigro cõmutatã. ¶ Si vo mã parũper grossior fuerit ⁊ fl̃atica, p̃fũdiorẽ aliq̃liter ptẽ occupat magis q̃ subcutaneã. Et morfea albaras uel alba noiat: que ambe pueniũt ex defectu ṽtutis nutritiue nõ potẽtis nutrimẽtũ assĩlare nutrito: ut p̃mi. ⁊ p ṽtutũ nãliũ colligẽdũ. Neutra tñ istaꝝ existimo coincidẽ in dispõne huiꝰ egrãtis: ut in feriꝰ clariꝰ appebit. ¶ Quid aũt çerna sit ex p̃dictis in descrip. hpigis parũ añ colligatur. ¶ Morbillus vo est pustula pueniẽs ex sãguie cholico ifectionẽ hñte a p̃ncipijs gñatiõis uel a tpe ɔctã: uel pp ciboꝝ corruptionẽ ṽtutẽ expulsiuã icitãte ad crisim uarijs ⁊ ideterminatis tpibꝰ efficiẽdã. ¶ Est aũt uariola pustula ɔsil̃s pueniens ex corruptiõe sãguis facta a mẽstruali mã uel ifectiõe ipsiꝰ ad depurationẽ sãguis ṽtutẽ expulsiuã cretice icitãtẽ: q̃re pz dispõnes istas a dispõne huiꝰ nobilis viri nõbilr ẽẽ diuersas: ⁊ qr iste fere totũ corpꝰ occupãt: ⁊ a mã adusta pueniũt raro uel mel̃ica. cuiꝰ oppositũ de huiꝰ nobilis viri dispõne videbitur. ¶ Excoriationes vo sunt cutis supficialis ptis abrasio a cã p̃mitiua: aut ab humore subtili acuto uel salso, pueniẽs: que pp hec multũ dr̃ a dispõne huiꝰ viri ad quã itẽdimꝰ. ¶ Ulcera vo sunt solones cõtinuitatis pueniẽtes ex eruptionibꝰ apatũ: uel succedẽtes ex vulneribꝰ idiscrete curatis ⁊ antiq̃tis cũ multitudine virus ⁊ saniei ⁊ ptiũ corruptione ⁊ defectu plurimũ eueniẽtes. ¶ Cãcrene vo sunt dispõnes corrosiue substãtie carnis cũ pustulis acutis associate pabulãtes mẽbra absqz casu ptiũ ⁊ sine corruptione lesa a mã: tñ mala ⁊ uenenosa pueniẽte que rõne mãei dispõnibꝰ viri satis ppinque videntur esse ut ex sequentibus apparebit.

¶ De speciebus lepre ⁊ causis earum. Cap. II.

T aũt Utiliꝰ ad itẽtionẽ dispõnis huiꝰ viri puenire possim: postremo ad p̃dicta ad iuestigationẽ lepre ueniẽdũ est: ut ex ipa iuestigata ⁊ cognita aliqd utile cõsulẽdũ sit. ¶ Est igit lepra egritudo mala pueniẽs ex sp̃sione chol̃e nigre in corpe toto: q̃re corrũpit cõplõ membrorũ: ⁊ forma ⁊ figura iporũ: ⁊ fortasse corrũpit in fine eiꝰ cõtinuitas ipoꝝ: ita ut, cadãt mẽbra ⁊ corrodant casu qui fit ab ulceratione: ⁊ est sicut cãcer toti corpi. ¶ Est aũt mala: qr oẽ genꝰ egritudinum cõplectit ut malã cõplõnẽ: malã cõpõnẽ: ⁊ solutã ɔtinuitatẽ. ¶ Est etiã mala malitia mãe que uenenositate nõ caret. ¶ 3º mala est malitia modi eueniẽdi cũ sepe gñet ex corruptiõe cõplãtata p̃ncipijs gñationis fixionẽ isepabilẽ hñte que etiã si a tpe gñet: sine fixa ifectiõe ⁊ malitia substãtie fieri nõ pt. ¶ 4º iterũ mala est malitia effectꝰ decorẽ humani corpis ⁊ ciuilẽ societatẽ p̃uãtis: adeo ut ex lege phibitũ nõ sit tales ab hominũ cõuersationibꝰ exules fieri: pp uerẽdã uenenositatẽ: quã alijs nõ raro coicãt: que oia ex p̃dicta diffinitiõe ipsiꝰ a p̃ncipe data 3ª q̃rti, tractatu 2º colligi possent. ¶ Sũt aũt lepre coiter a sapiẽtibꝰ q̃tuor assignate uarietates: aut spẽs ħm diuersitatez q̃tuor spẽrũ mel̃ie: que gñant ex adustione alioꝝ q̃tuor p̃morũ humoꝝ. Nã ex humoribꝰ p̃mis nõ adustis leprã gñari a sapiẽtibꝰ nõ est iuẽtũ: pp qd fortassis a q̃ plurimis dispõnũ p̃dictarũ: imo fere ab oibꝰ lepra dr̃. ¶ Istarũ eni egritudinũ mãles cãe ut plurimũ nõ sunt mãe mel̃ice aduste saltẽ simplices ⁊ dñantes: sicut de lepra a ueteribꝰ scriptũ est q̃drupl̃r distincta cuiꝰ quelibet nomẽ sortit ab aliquo aiali sil̃itudie quodaz ad aliquã, pprietatẽ illiꝰ aialis leprã cõcomitãtibꝰ. ¶ Ut alopitia vulpina noiata: eo qr spẽs talis corpꝰ humanũ cui accidit depilari facit: sicut vulpibꝰ in magna pte sui corpis sepe ɔtingit ⁊c. ¶ Tyria vo 3ª spẽs lepre, noiat: eo qr sicut tyrus seu aial est ⁊ uenenositate tãta pticipãs ut cutis eiꝰ ⁊ corpꝰ fere totũ excoriatũ q̃si semp pcipiat. Ita ⁊ hec lepre spẽs corpꝰ humanuz cui accidit q̃si semp excoriari faciat. ¶ Altera vo spẽs leonina dr̃ humanũ corpꝰ horrẽdũ nimis ⁊ furibũdũ uelut leonẽ faciẽs horrẽda figura ⁊ aspectu pticipãtẽ. ¶ Ultia vo eiꝰ spẽs elefantia ab auctoribꝰ noiata est. eo qr humanũ corpꝰ elefantica magnitudie ⁊ pũgitiua ⁊ feritate pticipare facit. ¶ Et he qdẽ spẽs q̃tuor a q̃tuor humoꝝ adustione mel̃ica pueniunt. ¶ Alopitia eni puenit ex mel̃ia genita ex adustione sanguis ¶ Tyria vo ex mel̃ia fl̃atica. ¶ Leonina ex mel̃ia cholerica. ¶ Sicut elefantia ex melãcholia mel̃ica gñari dicunt.

Quoniã he uarie spẽs lepre ⁊ si ita gñaliter premisse sint. nõ tñ adhuc mentez satiant utili ⁊ necis

cognitiōe. iō ꝓmittenda sūt signa. Prio qdē gn̄alia vnicuiqꝫ
spēi lepre: deinde v̄o ꝑtialia ⁊ appropriata vnicuiqꝫ spēi signa
ponent̄. Sic eni clare patebit an aliq̄ species eiꝰ dispōnibus
nobilis viri ascribi possit: ⁊ an simplex uel cōposita ex eis. Et
iteꝝ an aliqua spēs lepre cū ipetigine uel serpigine uel cācre
nā uel altera dispōne sociata sit. Sic eni doctrinali ꝓcessu ca
nō curationis ⁊ regimīs elici poterit ⁊ non aliter. ¶ Uerum
q̄ scīa signoꝝ non plene hērī pōt: nisi per notitiā cāruꝫ lepre
igit̄ de causis eius paulisper ꝯsiderandū est. Ois igit̄ spēi le
pre cāe ad vnū genus reduci possent. s. ad sanguis infectionē
a mā melica secū cōmixta reddēte ipm obiectū icōueniēs v̄tu
ti nutritiue ⁊ ꝯpōnibꝰ eiꝰ. ¶ Cū eni hic sanguis tali ifectione
infectus v̄tutē expulsiuā excitat ⁊ ab eadē a nobilibꝰ mēbris
pellit̄ ad ignobilia. siqdē mā secū cōmixta subtilis fuerit ad
cutim ꝓpulsa morpheā facit. si melia fuerit melica: nigram: si
fl'atica albā. ¶ Si v̄o aliqd acuitatis uel adustionis hūerit
mā tal' faciet ipetiginē aut serpiginē. ¶ Si v̄o mā illa ꝯtingē
ter fuerit melica grossa durū apā sephiros noīatum efficiet.
¶ Etsi eidē aliqd acuitatis miscet̄ sephiros nō parū gn̄abit
ad vnū expulsa locū. ¶ Si aūt mā talis genita fuerit ex adu
stione: ⁊ ꝓpe a mā cholica tūc in vnū locū ꝯtēta cācrū efficiet
Est eni cācer apā melicū de melia adusta: ⁊ a mā cholica ēt
non para feculenta. 3ª q̄rti. trac. 2º. cap̄ ꝓpō. ¶ Si āt mā tal'
ꝑ vniuersuꝫ corꝑis ꝑ uenas ⁊ arterias expādat̄ a v̄tute ꝓpul
sa egritudinē efficiet leprā noiatā que sua malignitate ꝑ mē
bra serpendo pustulis corruptiuis ipsa inficit ⁊ corrodit: q̄re
lepra est ita cācer cōis toti corꝑi: sic cācer est egriꝰ ꝑticlaris de
terminati mēbri. ¶ Cāe āt ꝓdicte ifectionis sanguis multi
plices a sapiētibꝰ assignant̄. ¶ Quaꝝ pª est infectio tpe ꝯce
ptiōis in matrice ꝯcta ex corruptiōe sanguis mēstrui ⁊ seium
parentum: ex qbus in embrione malitia talis irradicatur.
¶ 2ª est infectio seis facta ex ꝯtactu infecti corꝑis: sic cū vir
sanus leprose mulieri copulat̄ a mēstruo: cuiꝰ spma q̄tūcūqꝫ
sanū hac pessima ꝯtagiōe inficit̄: aut ēꝯ: sic cū ꝯtigit mulierē
sanā copulari viro leproso: a cuiꝰ semie sanguis mēstruus ⁊
semē eiꝰ inficit̄. ¶ Mirādū aūt q̄re mr̄ a lepra nō capit̄ cum
viro leproso copulat̄: aut ēꝯ: q̄re vir sanꝰ a muliere leprosa nō
inficit̄ cū eidē copulat̄. ¶ Quibꝰ qdē dōm est. q̄ tanta posset
eē ⁊ tā fortis in viro ⁊ muliere infectio q̄ vnico nexu uterqꝫ
inficeret alteꝝ. ¶ Dōm 2º q̄ infectione utriusqꝫ existēte remis
sa: ex frequēti tn̄ copula alter alteꝝ inficere posset. ¶ Dōꝫ ēt
3º q̄ matrix iā fcā dura ⁊ solida infectioni tali iā potētiꝰ resistē
pōt q̄ seial' mā viri menstruo leprose mulieris ⁊ sanguis mē
struus spmati leprosi viri resistē possit: q̄re cū semē uel mā vni
us ab altero facilius patiat̄ q̄ corpꝰ mr̄icis. ꝓinde sequit̄ q̄
matrix nō ita ex cōtactu sicut mā gn̄ationis infici pōt. Qua
re diligēter intēdēdū est: qual'r ⁊ q̄n: ⁊ cui mulieri copulet̄ vir
⁊ ēꝯ. Tal'r enim sepe a uēteribꝰ lepra morbꝰ hereditarius nū
cupat̄. ¶ 3ª v̄o cā lepre ꝓductiua ponit̄ eē frequēs cohabita
tio cū leprosis: ubi ab infecto aere a leproso expirato corꝑis
sani spūs humores ⁊ mēbra infici posse facile videri potest
Adhuc etiam ex cōtactu leprosoꝝ: aut pānoꝝ qbꝰ uestiuntur
aut decubitu in cubiculis eoꝝ corpora sana infici possunt.
Si enim ex contactu leuiter scabientis alter scabiosus efficit̄
que erit tua extimatio de contactu leprosi. ¶ 4ª v̄o cā spālis
gn̄ationis lepre ponit̄ esse ciborum ⁊ potuū qui intrinsece
ipsam efficere possent: aut q̄ corrūpunt̄ ⁊ adurunt̄ in corꝑe
hoīs a mala cōplōne ca. ⁊ sic. epis ⁊ cordis. Ex qbus melice
māe ꝑ modū adustionis in corꝑe multiplicate leprā efficiūt:
ut supra dictum est. ¶ 5ª v̄o cā lepre gn̄atiua pōt esse aggre
gata ex oibus aut pluribus ꝓdictaꝝ cāꝝ quatuor. ¶ 6ª v̄o cā
ex lege theologica ꝯcedit̄ esse diuine ꝓuidentie iudiciuꝫ hu
mano intellectui non cognoscibile: ut in antiqua lege de Job
⁊ alijs videri pōt: qd̄ tn̄ non est p̄ntis speculationis. Ex qua
rū cāꝝ cognitione facile deduci possent signa cognitiōis lepre
si bene ꝯtēplando meditemur. Que qdē signa etsi a diuersis
auctoribus hincinde scripta ponant̄. Ipsoꝝ tn̄ congregataꝫ
doctrinam ab Auic. positā ꝓcipio. 3ª quarti. ubi supra.

¶ De signis cōibꝰ oibꝰ spēbꝰ lepre. Cap. III.

Unt aūt signa lepre cōia q̄ plurima. vnū āt
est ꝑmutatio coloris faciei ad rubedi
nē ⁊ nigredinē. Rubedo āt arguere pōt ignei ca
loris adustionē aut māei cholice: ⁊ maxie si fue
rit rubedo cū citrinitate ꝯiuncta. Nigredo āt cū
opacitate māei melice dn̄ium arguit. que si fuerit ex adustio
ne genita nigredo erit cum quadam translucentia copulata.
¶ 2m signū est obfuscatio in oculis ad rubedineꝫ decliuis. ⁊
nihil aliud significare vꝫ nisi in cōiunctiua oculi nigredinem
aut fuscedinē cū q̄dā rubicūditate ꝯiunctā: que qdē arguūt
adustiui caloris dn̄iū ⁊ māeꝝ in q̄s agit denigrationē: sicut in
ardēti carbone q̄nqꝫ apparēt coloris ru. ⁊ nigri cōfractiōes
Et tu ex altiori doctrina considera istud esse uerū. ¶ 3m si
gnum est in anhelitu strictura: que quidē multipl'r accidē pt
aut eni fit ꝑꝑ nimiā ca. ⁊ sic. ex qbꝰ anhelādi necitas intendit̄
⁊ organoꝝ anhelitus inobedientia cōsequit̄. aut ēt fieri pōt
in anhelitu strictura ꝑꝑ māeꝝ multaꝝ inuentionē in pectore
que possent facē in mēbris anhelitꝰ oppilōnē coartatoriam.
¶ 4m signū est raucedo uocis: que quidē ꝯtingit in eis ꝑꝑ ifu
sionē mēbroꝝ uocis a mā multa: ꝑꝑ quā uocalia organa red
dunt̄ non sonora debite. aut ꝑꝑ debilitatē v̄tutis aereꝫ uoci
seruiētē nō debite frāgē ⁊ reuerberare potentis ad organum
uocale: ut tracheā arteriā: aut fit i uoce raucedo ꝑꝑ nocumē
tum pulmonis ⁊ cāne: qd̄ idem est. ¶ 5m signum est sternuta
tio assidua: cuius quidē cā vꝫ esse calitas multa in cerebro in
uenta per colligantiā totius ad ipm: aut multitudo uentosi
tatis in uentriculis cerebri contenta que expulsiuā cerebri ex
citat ad sui mundificationē: aut alique de spēbus male com
plōnis expulsiuā cerebri incitantibꝰ. Tales enim vident̄ esse
sufficientes cāe sternutationis: ut colligēduꝫ est 5ª tertij trac.
2º suo cap̄. Et 7ª affo. affo. 48º. ⁊ cōmento eius. ¶ 6m signuꝫ
est constrictio gametu: qd̄ idem est qd̄ ꝑtiuꝫ nasi. s. riçe nariū
constrictio: ꝓpter quā hoi loquenti apparet q̄ per nasuꝫ uox
eiꝰ ꝓferat̄. hoc āt totū fit ꝓpter uapoꝝ multitudineꝫ: q a toto
ad cerebrū eleuant̄ ⁊ implēt caruculas cerebri ⁊ riçe ⁊ partis
adiacētis. Ex hoc quidē vident̄ signa ꝓncipij vniuscuiusqꝫ
lepre cōia. ¶ 7m signū ꝓncipale est iceptio casus capilloꝝ. Cu
ius qdē cā facile videri pōt. lꝫ eni in malis cā capilli sit uapor adu
stus ul' fumosus qui a corꝑe ad determiatas ꝑtes per poros
expulsus coagl'at̄. Nil minꝰ tn̄ q̄n ꝯtingeret calitatē eē igēter
cōbustiuā ꝓhiberet̄ taliū fumosoꝝ uapoꝝ gn̄atio: ⁊ sic ꝯnter
cōtinuata gn̄atio ⁊ augmētū. Cū igit̄ calor melie per adustio
nē gn̄atiuus tāte sit potētie ut ꝓdictoꝝ fumoꝝ gn̄ationē ꝓhi
bē possit ⁊ cōsumē mām nece est cadē pilos. Ex quo ꝯcludi
facile pōt: q̄ si aliq̄n in leprosis gn̄ant̄ pili subtiliores ꝓducū
tur ꝓpter paucitatē māei. Sil'r ēt pauci nūero fiūt: ⁊ ista qdē
a pil' sigª sūpta multū nihi ꝑspicua fuerūt in cognitione lepre.
¶ 8m signū est apparētia uenaꝝ in pectore ⁊ ꝑte faciei: que
quidē uene multis ex cāis appere possent: lꝫ in ꝓncꝰ fuerit latē
tes: aut qdē q̄ mā augmentata sit magis q̄ ꝓus: aut ꝑꝑ mlt̄
toꝝ fumoꝝ gn̄ationē qui in uenis ⁊ arterijs ꝯtenti sūt ꝓdicte
partes itumescūt: ⁊ maxie in parte capitis ad quā latione ꝓpe
fumositates iclinant̄. Et sil'r in parte pectoris ꝓpter adustio
neꝫ forteꝫ ibideꝫ a corde factā. Et iteꝝ uene apparentes fiunt
q̄ sanguis ex adustiōe in nigredineꝫ ꝯuersus uenas apparē
facit tali colore coloratas quo carebāt ꝓus. ⁊ hoc quidem si
gnum ad experientiam per me visum est ⁊ inuentū certius.
¶ 9m signū est odor corporis per quē itelligo fetoreꝫ: lꝫ Auic.
locutꝰ fuerit moral'r. Cū eni in corporibꝰ leprosoꝝ putrefiant
hūores corporis ⁊ fetor sit passio putrefactionē ꝯns: ut colli
git̄ 4º metace. ⁊ p̄. pnosti. cōmēto ultio. sequit̄ q̄ in leprosis fe
tor apparē dꝫ: ⁊ ꝓpe cū sudore qui qdē nō aliud est q̄ aq̄si
tas hūoꝝ cui ꝓus cholicū est admixtū: ut cañ. 2º cap̄. ꝓpō col
ligēdū est. ¶ 10m signū est odor anhelitus declinis ad fetorē
Si enim febre ꝓu. uel acuta contingit anhelituꝫ fieri fetiduꝫ.
fortius videtur hoc signum inueniendum esse in leprosis ꝓ
pter magnam putrefactionem in pectoribus eoꝝ inuentam.

¶ 11m signū est humores melīci mali ⁊ dolosi. melīci quidē
ꝓpter corruptiōē cōplonis cordis ⁊ cerebri a melīa adusta
que est mālis cā lepre: ut supra visum est. Et mali qdē mali-
tia intēsiōis ⁊ extēsiōis. dolosi vō sunt pp diuersitatem corru-
ptiōis in instrīs ⁊ organis sensuū interioꝝ facta a uarietate
mãei melīce ex diuersis humorib⁹ gñate: que qdē mã melīca
uel uapor ei⁹ reddit spūs ⁊ organa sensuū interioꝝ syluestria
i. incōuenietia ad opōnes eoꝝ debite pficiēdas. ¶ 12m signū
est mltiplicatio somnioꝝ melīcoꝝ: que qdē accidit pp p̄dictā
cāz: ⁊ diuersa ē ḃm diuersitatē mãei melīce p adustionē geni-
te: que fortius aut debilius velociter aut tarde imaginatiuā
pmutare possent. ¶ 13m signū est sensatio grauedinis maxi-
me sup corp⁹ suū. ⁊ hoc qdē accidit pp lationē mãeꝝ melīca-
rū: que in mēbris sensatiōis spēs sue grauitatis ipzimūt. pōt
ēt ꝯtingere pp fortē retractionē spūum sensibiliuz: aut pp op-
pilōnē cadētē i meatibus eoꝝ factā a mã melīca uel uapore
eius. Et ista qdē videntᷣ eē signa lepre sex in augmēto ei⁹ p-
pria magis. ¶ 14m signū est manifesta capillorū sparsio ⁊ ca-
sus: que qdē ꝯtingit in pilis leprosoꝝ ꝯsūptione mãeꝝ ꝯtinu-
antiū pilū eodē mō quo vides in fine mensis octobris folia
uegetabiliū ꝯcidere: spargē ⁊ cadē carētia nutrimēti. Accidit
āt hoc magis in pilis faciei ⁊ capitis: qꝛ caminū est caput fu-
moꝝ adustoꝝ receptiuū magis q̄ alie ptes. 3° iteꝝ appet dis-
locatio piloꝝ: ⁊ nō est aliud q̄ isectio piloꝝ i poris absq3 su-
stētatiōe mãei ꝯtinuantis eoꝝ substātiā facta. ¶ 15m signū est
infectio vnguiū a nimia adustione ⁊ siccitate exterminātib⁹
mãm ꝯtinuationis eaꝝ facta. ¶ 16m signū est. q̄ forma icipit
fieri feda: siue p formā itelligas corruptionē coloris: ut su-
pra. siue p formā intelligas habitudinis corruptionē a mala
cōplone ꝓuenientē. ¶ 17m signū est. q̄ facies fit terribilis: ⁊
hoc qdē accidit pp magnā corruptionē in instrīs ⁊ organis
faciei pmutātib⁹ ipsaz nūc ad aspectū leonis. aliqñ vō tyri ⁊
alioꝝ: ut supra de suis spēb⁹ visū est. ¶ 18m signū est denigra-
tio coloris: de q̄ qdē satis in ƀ signo visuz est: que qdē deni-
gratio maior nūc appet: ut in tpe estatis. ⁊ tu cōsidera: quia
facile est. ¶ 19m signū est. q̄ sāguis icipit ꝯgelari ⁊ putrefit. cō-
gelatᷣ pp extictionē inati caloris p viā mortificatiōis factaz
ab urēte calītate. Et forte q̄ signū hoc veri⁹ est in fine status
ulīs. fortassis āt magis coagulatᷣ sanguis ab itensa calītate i
p̄n° stat⁹ ulīs: ⁊ tu ꝯsidera. Qō āt sanguis putrefiat in statu
⁊ pp qd videꝰ nō ē difficile. ¶ 20m signū est. q̄ additᷣ ꝯstrictio
anhelit⁹ donec ꝓueniat ad difficltatē uehemēter magnā: cui⁹
qdē cāe leues sūt pp necītatē auctā: ⁊ debilitatem vtutis: tali
tpe augmētatās. ¶ 21m signū est. q̄ uox ꝓuenit in fine rauce-
dinis. i. q̄ raucedo maior efficitᷣ q̄ vnq̄ fuerit uel eē possit.
Cui⁹ qdē cāe uerificentᷣ ex his que supra dcā sūt in declara-
tiōe q̄rti signi. ¶ 22m signū est. q̄ igrossantᷣ labia ⁊ denigran-
tur: qō qdē accidit pp mãz delatā ad ea tāq̄ ad raras ptes: i
q̄s facile penetrare pt cū grossa sit mã. ad qō non paꝝ adiu-
uat mltitudo uenaꝝ ⁊ arteriaꝝ cōpōnē labioꝝ igrediētiū ⁊
filia taliū. Ex quo ēt clare pꝫ q̄ labia denigrantᷣ. uel pp fortē
mortificationē uel adustionez i sanguine a mã melīca ꝓue-
nientes. ¶ 23m signū est. q̄ appet sup corp⁹ additio glandulo-
sa sīl s aīali dicto grece çephos. ⁊ est aīal anulosū cōpactū ⁊ so-
lidū i rupib⁹ inētū: aut sub urceis ex putrefactiōe genitū anu-
losū ⁊ duꝝ satis. Sic eni in leprosis accit appitio multaꝝ pu-
stulaꝝ que rotūde sūt ⁊ dure ꝓuenientes a mã melīca sparsa
p corp⁹: ⁊ ꝯgelata ibidez malitia q̄titatis ⁊ q̄litatis sine vtutē
supantis: ne ꝯsumi ⁊ expelli possit. Et ista quidez videntᷣ esse
signa status ulīs lepre appropriata magis. ¶ 24m signū est. q̄
corp⁹ icipit ulcerari qñ lepra est nō geta. ulceratᷣ āt pp mali-
gnitatez augmentatā in mã p adustionē in oi lepra. ¶ Forti⁹
āt ⁊ citi⁹ ulcerantᷣ membra in leonina: deinde in elefantia. 2°
vō in tyria. ulti° vō in alopitia: que inter alias spēs est magis
geta pp q̄litatez sfatis adustioni ꝯriantez. ¶ 25m signū est. q̄
corrodit cartilago nasi pp descensū mãeꝝ adustaꝝ que sub-
stātifice ꝯsumūt cartilaginez nasi aut membra carnosa uel
cutanea: cū quib⁹ cartilagines ꝯtinuantᷣ. ex quo apparet q̄
re cadūt nasus ⁊ extremitates eius. ¶ 26m signū est. q̄ currit
virus fetēs. ⁊ hoc quidez itelligi pōt ⁊ a naso ꝓuenire: ⁊ ab o-
b⁹ ptib⁹ ulceratis ⁊ corruptis. ¶ 27m signū est. q̄ occultatur
uox: ⁊ hoc quidez est pp debilitatez vtutis ⁊ corruptionez or-
ganoꝝ uocaliū cōfirmatam: ut supra in 4° signo visum est.
¶ 28m signum est. q̄ tunc nō remanent pili: ⁊ hoc quidem est
propter ultimatā ꝯsumptionem mãeꝝ quib⁹ ꝯtinuātur pili:
ut supra in septimo signo visum est. ¶ 29m signū est. q̄ color
corporis denigratur ualde. qō quidez cōtingit propter ulti-
matā adustionem ex his que supra in primo signo visa sunt.
¶ 30m signuz ⁊ ultimū est. q̄ pulsus leprosi est debilis ꝓpter
debilitatē vtutis ⁊ paucitatē necessitatis: eo qꝛ egritudo est fri-
da. s. mālr. aut est frida ꝓuatiōe inati caloris. Est ēt tardus nō
uelox. tardus qdē pp p̄dicte friditatis augmētū. Nec tñ ē ual-
de tardus: eo qꝛ mã p adustionē aggñatᷣ. Est āt pulsus eorū
spissus. cū eniz nō sit necītas ualde aucta. nō est opportunuz
pulsuz eē magnū ⁊ velocē: sed suffic necītati tātē q̄ta iuenitᷣ in
leprosis ꝯfirmatis satisface spissitudo. Erit igitᷣ leprosoꝝ pul-
sus in declinatiōe puus ⁊ freq̄ns ⁊ remisse tardus pp p̄dcās
cās: lꝫ credā ego puitatē: tarditatē ⁊ freq̄ntiā in pulsu ꝓueni-
re magis pp debilitatē vtutis factā a mã sua malitia uenēosa
debilitate magis q̄ calītate putrefactia. ⁊ tu ꝯsidera: qꝛ specula-
bile est. ¶ Ab alijs vō auctorib⁹ nōnulla q̄nq3 signa addunt
istis sic diminui sensationē in mēbris sensus tact⁹: ⁊ maxie in
p̄n° ⁊ augmēto: aut totalr auferri sensationē in ꝯfirmando le-
proso. Ita q̄ si ēt cū acub⁹ pūgerentᷣ extreme ptes: ipressionem
nō sentiret. Hoc tñ signū sic ⁊ alia hincinde uarijs uolumib⁹
iuēta ad. o. signa iā p̄dicta ⁊ declarata reduci possent si bñ cō-
sideres. Illa āt signa ponē nō uolui: qꝛ supstitiosa sūt ⁊ ēt qꝛ lō-
gitudinē timeo. ¶ Pñāt. 30. signa p̄dcā facile reduci ad ꝯtē-
plationē theoricā signoꝝ: ut signa sūpta a substātialr iherenti
b⁹ ab opōnib⁹ ⁊ a casib⁹. ul ad signa sūpta ab actiōe lesa: a q̄li-
tate mutata: ⁊ ab exeuntib⁹ a corpe qō idē est. ⁊ tu cōtēplare
¶ Post hoc āt: ut canō curationis regularis diligēti⁹ hēat v-
mihi opportunuz rē vniuscuiusq3 spēꝝ lepre supius positarū
signa disticta diuersis uolumib⁹ hincinde collecta: ⁊ scrutinio
rōnis ꝯfirmata. deinde cuiuscūq3 spēꝝ cañ. curatiōis expone
Añ ista tñ pticularia curōnis dogmata capl'z ponā: in quo re-
gule cōes vniuscuiusq3 spēꝝ lepre ꝯuenietes exponentᷣ. Igitᷣ
post signa. 30. vnicuiq3 lepre coicātia ƀz plm signa pticularia
exponenda sunt. Et primo signa alopitie propria.

¶ De signis ꝓprijs lepre alopitie. Cap. IIII.

Sunt igitᷣ signa hec. ¶ Primum q̄ supcilia ex toto
depilantᷣ. ¶ 2m q̄ tument cilia. ¶ 3m q̄ in-
flantᷣ oculi ⁊ rubei fiūt. ¶ 4m est q̄ pustule rubee in fa-
cie ⁊ toto corpe oriuntᷣ: ex qb⁹ emanat sanguis cū sanie. ¶ 5m
est. q̄ nares ingrossantᷣ. ¶ 6m est. q̄ difficulter odorāt oñi hu-
ius egritudinis. ¶ 7m est. q̄ anhelitus eoruz fetet. ¶ 8m est. q̄
gene tumēt ⁊ rubescunt. ¶ 9m est. q̄ sanguis freq̄ter effluit
a gingiuis. ¶ 10m est. q̄ sanguis frequenter cuz urina emittitᷣ
corruptus: ⁊ q̄nq3 cum egōne. ¶ 11m est emorroidaruz tumor
pruritus ⁊ punctio in viro: vulue vō ⁊ ptium eius tumor pun-
ctio ⁊ mordicatio in muliere frequenter apparēs. Et hec qui-
dez spēs lepre non puā hꝫ vitatem in casu huius nobilis viri
sicut in scriptis de ipsius dispōne ⁊ cōplone: ⁊ alijs accepi.

¶ De signis ꝓprijs lepre leonine. Cap. v.

Signa vō alteri⁹ spēi lepre que leonina uoca-
tur sūt ista. ¶ Primuz a sapientib⁹
positu z est: qꝛ ocli tūescūt rotūdi fiūt: in qb⁹ appet
eminentia uenaꝝ sanguie cholico abūdātiū: que
rubedinē ⁊ citrinitatez in oculis iponit. Sūt āt ite-
rū ocli eoꝝ mobiles ualde. ¶ 2m sigm ē gcilitas nariū cū uehemē-
ti acuitate comitata. ¶ 3m est. q̄ gigiue corrugantᷣ a qb⁹ effluit
sāguis amaritudīe mlta ⁊ acuitate pticipās. ¶ 4m est: qꝛ ma-
cima fit raucedo in eis. ¶ 5m est. q̄ urina emittit ignea cum
acuitate ⁊ tinctura cholica. ¶ 6m est emissio aliquanti sangui-
nis per urinam lꝫ raro. ¶ 7m signum est magna uocis rauce-
do. ¶ 8m est aspitas siccitas ⁊ eruptio cutis cum acuitate per

cepta. ¶ 9m est aliq̃lis supciliorum depilatio: lꝫ minor q̃ in p̃dicta spe. ¶ 10m est frequēs euētꝰ ipetiginis ⁊ serpigis ꝑ mēbra. ¶ 11m signū est corruptio ptiū in qbꝰ ipetigines fiūt cū emissione humiditatis citrine ⁊ virulente. ¶ 12m signū est harenose supfluitatis īuētio in sanguine hñtiū leoninā leprā: qd qdē a posteriori i eorum flomijs ïuētū est. ¶ 13m signū est terribil' aspectꝰ faciei patiētiū hāc leoninā: ⁊ in sūma mores eorum tātū syluestres fiūt q̃ bñficio physico placabiles fieri nō possent uelut leones. ¶ 14m signū est uelocitas augmēti corruptionis ⁊ ulcerationis ptiū cū iā corrūpi icepint. ⁊ hec qdē tria ultima signa per me vissima sepe iuēta fuerūt: sicut nō multū añ cognui in quodā honorādo viro d Nicoleto de iustinopoli noiato

¶ De signis proprijs lepre tyrie. Cap. VI.

Tyrie vō lepre que fit ex adustione flatis signa ppa sunt: appitio pluriū glādularū que molles sunt ⁊ subalbide: ⁊ per magnā ptē corpis iuēte. ¶ 2m signū est mollities ⁊ subalbedo cutis ¶ 3m signū est iflatio cutis totiꝰ corpis: ⁊ maxime faciei cū claritate q̃dā aqueo colori vicina. ¶ 4m est ꝯstrictio nariū cū defluxu madefactiue humiditatis aliq̃nto. ¶ 5m signū est uocis raucedo cū debilitate sonoritatis eiꝰ. ¶ 6m sigm est iuētio morphearum albarū p vniuersuꝫ fere corpꝰ. ¶ 7m sigm est expimētale a sapiētibꝰ positū: q̃ si tales ꝯspgant aq̃ nō adheret sup eos: ⁊ hoc qdē vr ee ppea q2 corpa taliū positiua siccitate nec p̃uatia sicca fiūt: sicut alie lepre spēs. ⁊ hec qdē huiꝰ capl'i sciētia dispōni huiꝰ nobilis viri nō videt' ee ꝓpinqua.

¶ De signis appropriatis lepre elefantie. Cap. VII.

Elefantie vō uocate lepre signa cognitionis nōnulla ponunt' a sapiētibꝰ raro tñ a medicis nisi ualde ptis iuēta sunt. Sūt aūt signa talia: ut uarijs uoluminibꝰ hincīde colligē potui. ¶ Primū qdē est sensationis diminutio: aut p̃uatio in pluribꝰ ptibꝰ corpis ita q̃ ēt in iūcturis. ¶ 2m signū est igrossatio ⁊ tumor vnguiū cū q̃dā earū ieq̃litate ⁊ liuiditate ⁊ ptiū earū aspitate. ¶ 3m signū est iuētio plurimarum pustularū in vniuerso fere corpe cuꝫ manifesta duritie ⁊ colore morali leui rubicūditate refracto. ¶ 4m est totiꝰ corpis nigredo q̃dā rubicūditate leuissime ꝯfracta. ¶ 5m est grossitudo hitudis vniuerse cū nōbili soliditate copulata. ¶ 6m est q̃ ocl'i rotundi solidi ⁊ nō bñ mobiles apparēt. ¶ 7m est corrugatio palpebrarum. ¶ 8m est igrossatio oiuꝫ rugarum in corpe appentiū: ⁊ maxie in pte faciei ⁊ extremitatū aliarū. ¶ 9m est uocis raucedo cū g̃uitate ⁊ difficultate ꝓferēdi uocē. ¶ 10m est q̃ hec lepre spēs in ptibꝰ extremis icipit appere magis q̃ alie spēs. Intelligēdū tñ q̃ signa huiꝰ spēi tāto magis iter se dr̃ia sunt: q̃nto magis melia per adustionē a tēperamēto elōgat' magis ⁊ ecōtra. Et hoc qdē de oibꝰ alijs spēbꝰ lepre sil'r intelligi debet. ¶ Signa vō lepre facte ex dñio melie nālis ex p̃dictis signis demr̃ari pñt. hāc tñ spēm lepre a melia nāli factā raro euenire credo. ¶ Post hoc aūt nemo mirari dꝫ si vniuscuiusqꝫ pticularis lepre signa non sunt vificata rōne demr̃atiua. Satis eni hoc appere pōt ex vificatione. 30. signorum que posita sūt supiꝰ oiuꝫ spērum lepre coia. ⁊ tu cōsidera ex illorum fundamēto.

Sectio secūda

De cura huius male dispōnis: cōtinens capitula duo.

Inuestigatis itaqꝫ q̃liter appuit infectionibꝰ cutis hūani corpis fere oibꝰ usqꝫ ad lepre spēs. ponēdū est regimē quo humanū corpꝰ a tāta mirabili ⁊ uerenda ꝯtagiōe tueri possit: qd qdē regimē in duas ptes ptiēdū ee decreui. ¶ Et pa qdē ponit regimē ul'e vnicuiqꝫ spēi lepre ꝯueniēs penes rectificationē rerum nō nāliū. ¶ 2a vō ps regimē curatiuū spērum lepre p itētiōes medicinales explicabit.

¶ De regimine vniu'li cōuenienti vnicuiqꝫ speciei lepre p administrationem sex rerum non naturalium. Cap. I.

Pro executione igit' regimis huiꝰ uerēde dispōnis. oē regimē per sex res nō nāles mēsurādū icliari dꝫ ad fridū ⁊ humidū: eo q2 spēs lepre plurimū eueniētes fiūt a mala cōplone humorum corpis icēsiua: ⁊ in spēs melie aduste ꝯuersiua. Raro eni contingit fieri leprā a mā nō adusta: maxime aūt in viro isto mām peccātē appet ee meliā ex icensiōe sanguis dñantis ⁊ chole subdñantis genitū qd qdē facile demr̃ari pōt. ¶ Prio per cōplonē nālē eiꝰ fuisse cholicā ⁊ sanguineā: ut mihi scribit'. ¶ 2o per rubedinē pustularū que in corpe eiꝰ appuerūt. ¶ 3o per uelocitatē sanationis earū. ¶ 4o p fortitudinē pruritꝰ ibidē exñtis. ¶ 5o pp māꝫ virulētā que ide egredit': que supfluitati sanguis ⁊ cholē attestat'. ¶ 6o p uelocitatē ꝯsolidatōis earum satis ꝯueniēter facte: ⁊ hec qdē signa caliditatē māe nālē ⁊ accñtalē signt. ¶ Durities vō nodositas ⁊ cōpacitas pustularum cū obtusa sensatiūe ptiuꝫ que apate sūt signt mām in meliā ꝯuersaꝫ fuisse a caliditate urēte: que obtusionē in sensatiōe facit. aut per corruptionē organi sensatiōis uel istr̃i eiꝰ. uel pp oppilationē a mā factā: que ꝓhibet transitus spiritus sensibilis ad membra.

Siue igit' hec oia sint siue plura iporum aer ipsiꝰ imo ⁊ cuiuscūqꝫ leprosi iclinet' ad fri. ⁊ hu. ¶ Eligat' igit' ciuitas ⁊ domꝰ ul' locꝰ aeri aqlonari ⁊ oriētali detectꝰ: cuiꝰ camera sit ꝓpe decursus aq̃rū dulciuꝫ: aut in qua tpe caliditatis effusio frequēter fiat cū aq̃ dulci: aut sternant' in camera folia vitis: salicis: nenuf. lactuce: violarum: ⁊ i sūma oiuꝫ uegetabiliū fridorum ⁊ hu. muniat' ēt uestibꝰ nō ualde calis. pp qd euitent' vulpine pelles ⁊ sibi sil'es: ⁊ sint uestes syndone suis tpibꝰ aut subtilissimo pāno suffulte: uel pellibus leuissimis suo tpe fulcite. ¶ Et si potēs est semp aer camere sue renouet' cum effusione aque violarū: nenufaris: cicoree: endiuie: lactuce: angurie ⁊ similiū: cū sandal. al. ⁊ modico cāphore cōquassatorum. Talis eni aer potenter rectificat mēbra spūs ⁊ humores corpis. uestes aūt eiꝰ ⁊ capitis tecturā oportet nō ualde stringētes: ne caliditatē nālē per viā coartationis a debita trāspiratiōe ꝓhibeant.

Exercitiū uel motū aliquē quo corpꝰ nōbil'r agitetur nullū in hac egritudine vr ee ꝯueniens eo q2 calefacit. ⁊ ita augmētū icēsionis humorum disponit. Et iterum q2 humores getos in fluxu ad mēbra debilia ponit. ⁊ 3o q2 spiritꝰ a debita applicatione a mēbris distrahit. ¶ Exercitiū aūt cōuenietius eis videt' esse nauigatio per dulces aq̃s: aut ambulare gradarijs eqs incessu leuissimo: aut leuibꝰ passibꝰ añ ciborū assumptionē hincinde moueri. ¶ Aut leues fricationes tpe ieiunij a genibꝰ usqꝫ ad cauillas pedū facere. ¶ Deinde easdē fricationes ab adiutorijs usqꝫ ad manꝰ. ⁊ 3o a spatulis usqꝫ ad nates cōueniēter applicare. ¶ Loco quorū nō minus iuuat frequēter ifundē corpꝰ in balneū aque dulcis tepidi caloris ubi cocte fuerint plāte fride ⁊ humide aut tēperate: sicut borago buglossa capillus ue. viola nenufar vitis ⁊ salix ⁊ reliq̃ his sil'ia. in quo qdē balneo ieiunꝰ igrediat': ⁊ moraꝫ ibi ꝯtrahat usqꝫ ad suauem impressioneꝫ absqꝫ caloris excessu. ¶ Post exitū aūt a balneo vngat' corpꝰ eiꝰ oleo lactuce facto cū succo eiꝰ: aut oleo de nenufare: aut oleo decoctionis codiarū que iueniunt' in rubis. aut oleo decoc. ranarū fluuialium. Hec eni duo simplicia aut inicē cōmixta iueni fuisse excellētis iuuamēti. Quiete aūt utat' ad plurimū uel quasi ad semper.

Somnus vō oino in dispōne tali mēsure ꝯueniētis existat. potiꝰ in q̃ntitate aucta excedēs: q̃ diminuta. Necesse eni est in his corpibꝰ caliditatē nālē ꝯseruari. Sil'r ēt ⁊ augmētū humectationis efficē. tal'r aūt in corpore humano fit cū somnū metit' mō iā dicto. Nāles eni opationes vigorant' ex eo: ⁊ melior celebrat' digō ⁊ spūum resolō ꝓhibet': ⁊ aiales opationes vigorant'. ¶ Melior aūt somnus est ille qui fit post cibū iā in stōcho bñ cōprehēsum capite mediocriter eleuato: ⁊ decubitu facto p̃us sup dextro latē. in 2a vō dormitione sup sinistro. ⁊ 3o iterū sup dextro latē retrograda fiat reuolutio. per p̃mā eni cibꝰ in fundo stōchi meliꝰ vnit' caliditas nālis ab epate sup quo sternit' stōchꝰ ⁊ ab adiacētibꝰ ptibꝰ stōcho meliꝰ ifluit'. Per 2am vō reuolutionē melius stōchi fundus ab epate sup ipm strato amplexat': digestio melior celebrat'. Per tertiā vō reuolutionē digestione iā cōpleta meliꝰ attrahi ⁊ penetrare potest chilus ad partem ubi oportet.

¶ De forma iacēdi sup uētrē dōm notabile iuuamētū hēri: cū vō ex decubitu sup spina facto plura ꝯsequi nocumenta. ¶ Neqz ēt in dormitiōe frequēs dz fieri reuolutio de latē in lat⁹. talr eni corrūpit digō cibo ꝛ potu hicīde fluctuāte. ꝛ digōnē effugiēte bonā. ¶ Sōni vō mēsura eē dz nō minor ꝙ octo horaꝝ. alio vō tpe vigilādū est. ppea qꝛ vigilie moderate sꝫ ꝯsuetudinē tps ꝛ cōplonē hoīs corp⁹ hūanū corroborāt ꝛ calefaciūt: vtutes aiales excitāt: ꝛ imoderati sōni nocumenta remouēt ꝛ spūs ꝛ humores ad loca necīa ꝯuenientius expandunt. colligi pōt 2ª primi. doctrina 2ª. cap 13º.

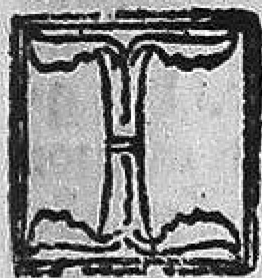
Euitare debēt oēm replonē potuū ꝛ ciboꝝ talr egrotātes magnope. negz eni aliqd vꝛ inate caliditatis eque cito suffocatiuū: sicut mlta ciboꝝ copia: ex ꝙ debita digō diminuit corrūpit ꝛ multotiēs aufert. ¶ Sit igitur mēsura ciboꝝ tāta: que stōchū nō aggrauet ꝛ pōderosuz faciat: ꝛ pot⁹ tātus qui in stōcho nō fluctuet ꝛ regurgitet. ¶ Cūqz cōtingeret replonē ipsoꝝ factā eē ilico ad deponēdū ipsam festinādū est: ꝛ ppe cū uomitu q est medicamētū lepre. 4ª pmi. cap 13º. ¶ Fiat āt uomit⁹ cū itromissiōe digiti uel pēne i pnmeri titillatiōe facta ibidē ut stōch⁹ excitet ad expulsionē eius qō in eo repit: aut puocet uomit⁹ cū decoc. se. ul rad. raphani cū modico mell ꝛ acet: ꝛ nō fiat violētia cū uomitis fortib⁹. ¶ Si vō eēt fortis stōchi aut nō ppat⁹ ad uomitū: sicut hūtes stricturā pectoris: difficultatē anhelit⁹ ꝛ spuētes sāguinē: ꝛ pparati ad ptisim uel apata sgnātica uel sibi siles: q uomitui indispositi sunt: ut colligit 4ª pmi. cap 12º. tūc in talib⁹ deponat cib⁹ ꝛ māe corrupte in stōcho p viā digōnis genite cū leni medicamine sublimis iuuamēti in hac egritudie. ℞. thimi epithi. foli. sene polip. āā. ℥. ij. viol. sebestē: cusc. ca. ue. floꝝ bora. āā. M. i. coquant in lib. i. aque usqz ad ꝯsūptionē 3ᵉ ptis: deinde colent ꝛ exprimant: ꝛ de illa colatura dent. ℥. iiij. ꝛ. ℥. i. medulle cassiefi. a sua cāna recēter extracte cū decoc. pdicta: que calida sumat: ꝛ tardet post ipsam cibus sex horis. ¶ Si vō hō eēt medicinā effugiēs aut abomians ul stōchū debilē hūs attrahat ad inferiorē ptē plenitudo pdicta cum hoc clisteri. ℞. fo. viol. blete: ca. ue. bora. ꝛ foliculoꝝ sene. āā. M. ij. coquant in lib. ij. aque usqz ad ꝯsūptionē medietatis deinde colent ꝛ fortiter exprimant: ꝛ illi decoctiōi addant infrascripta ꝯuenienter dissoluta. ℞. cassiefi iere ruf. āā. ℥. vj. olei vio. ℥. iiij. salis idi. ʒ. iiij. fiat clistē in mane in diebus estatis: aut in sero si placet in dieb⁹ hyemis. ꝛ laudo multū hui⁹ clisteris ꝛ ꝯsiliū i hac egritudīe usuz: eo qꝛ clisteria māsa mēbris pncipalib⁹ euāant. qrta pmi. cap 17º. pꝫ aūt in hac egritudine mēbra pncipalia oīa ab infectione non esse munda.

Accidentia vō que aiam istra ꝛ organa corpis ipetuose mouēt euitent oīa. Extermināt eni hec oīa ꝛ mutāt corp⁹ ab ea que ꝑm nāꝫ ꝯsistētia. 3º tegni. quare si corpus ab hac horrēda egritudine exterminat satis sūma intentiōe adequādū discrasiā. Igit oīa aie accītia suauiter mouētia corpus ꝛ aiam applicari debēt. ¶ Quare ea que mouent aiaꝫ ex pte coloris delectabilia eē debēt: sic aspectus coloris albi: floꝝ picturaꝝ ꝛ reliqrū figuraꝝ ab exterius mediocriter mouētiū ꝛ aiam delectātiū. ¶ Et silr ēt ꝙtū ad auditū armonia mulcebris diuz cātiuū ꝛ sonoꝝ applicari dz. ¶ Et itez sapores eqles ab acuitate remoti administrent oēs de qb⁹ ampli⁹ in fine dōm est. ¶ Adhuc ēt oīa que potētiam olfatiuā suauiter mouēt infridātia ꝛ hu. aromatica exhiberi debēt: ut odores rosaꝝ: violaꝝ: floꝝ nenuf. ꝛ lilioꝝ al. ¶ Aut delectabile hoc qō multa delectatione pcipit. ℞. flo. rob. que nōdū expāse fuerūt: floꝝ nenuf. ꝛ vio. ꝛ salicis. āā. ℥. iij. cāphore. ʒ. ij. lig. aloes. ʒ. i. sandal. al. ℥. ij. cōfigant oīa in aqua violaꝝ ꝛ rosaꝝ: ꝛ fiat ex eis pomū. aut plueriçata ligent in pāno de syndone: qui semper in manib⁹ habeat. ¶ Adhuc ēt oīa que sensuz tactus suauissime mouēt applicari debēt: ꝛ leues fricatiōes de qb⁹ in motu ꝛ qete dictū est. ¶ Propter qō etiā coitu rarissime utēdū est. Supfluus eniz coit⁹ ēt sibi ppiqu⁹ mouet māss ad exteriora corpis: ꝛ excitat uapore calm putridū uenientez ad ptez supficiei cutis: q̄re putrefit illic. ꝛ putrefacit illud cui obuiat. q̄re in leprosis ad maiorē corruptionez mēbra disponit. 7ª q̄rti. trac. 3º cap. de cura scabiei. ¶ Itaqꝫ si motus fortis in sensib⁹ exteriorib⁹ facti non conueniunt: que poterit esse existimatio tua de motib⁹ factis in sensib⁹ iteriorib⁹: ꝛ tu cōsidera qꝛ taliter egrotātes debent esse leti ꝛ mente iocūdi: ꝛ bene sperantes de salute sua clemētia diuine maiestatis obtinenda.

Regimē āt in hac dispōne obseruādū ex pte ciboꝝ ꝛ potuū existimo parūp ampliādū eē magis. ¶ Procui⁹ qdē cōplemēto pmittendum ꝙ euitent cibi ꝛ medicine oēs que leprā inducē possent: sic scribit de carnib⁹ uaccinis ꝛ asininis. Itez de lentib⁹ ꝛ de oīb⁹ reb⁹ acutis que sāguinez adurūt ꝛ in meliā ꝯuertūt: nisi eaꝝ assūptio grā medicinal intentiōis qñqꝫ fiat ut scribit ab Auic. 7ª q̄rti trac. 3º de cura lepre dū ingt. Et nō opꝫ ut negligat admistrare incisiua: ꝛ ppe añ mūdificationē: sic cappes: feni. ꝛ porri. Ista eni mūdificāt cibos eorū a supfluitatib⁹ ꝛ pparāt supfluitates expulsiōi. Cū igit admistraueris medicinas laudabiles: tunc admistra ēt hoc regimē: ꝛ pisces saliti in hoc casu sūt ualde boni eis. Et nos pmptiores sum⁹ sup ista cū uolum⁹ ut faciam⁹ uomē: aut uētrē eorū soluē. Ex ꝙ appet ꝙ talia acuta cū magna cautela admistrari debent. ¶ Sint igit cibi leprosoꝝ ad hūiditatez nōbilr inclinati remissius āt fridi ꝑm spēꝫ tñ māei aduste ꝛ gradib⁹ adustiōis uariādi sūt. Cib⁹ eniz ꝛ pot⁹ maioris infrigidatiōis ꝛ hu. in alopitia ꝛ leonina de spēbus lepre administrari debent ꝙ in tyria ꝛ elefantia: ut ex pdictis apparere pōt. ¶ Igit eligat ei⁹ panis recens duoꝝ dierū hū coct lenis: ꝛ spōgiosus cū aq̄ bora. viol. uel ca. ue. ꝯfect⁹: aut cum alio medicamine uenenositati melie aduersanti: sic cū aqua sublimatiōis caulis que cū ppetate sua ꝯfert. 3ª q̄rti ubi supra. ¶ De carnib⁹ āt eligant oēs facilis digestionis boni chimi: cuius bonitatez intelligo: eo qꝛ ꝯriant malitie māei melīce: ut sūt frigida ꝛ hu. omnia: pisces hu. ꝛ pui: mollis carnis. Et lac qō qdez est medicina solennis in mūdificādo cutez. ut colligit 2º cañ. in areola membroꝝ decorationis. Conueniūt ēt carnes vitulīne: agnine: ꝛ castratine: ꝛ hedoꝝ iuuenum ꝛ pinguiū: ꝛ omniū uolatiliū: quoꝝ digestio sit facilis ꝛ degentium in aq̄ ut sūt anates ꝛ sibi siles carnes. ¶ De fructib⁹ āt utant omnib⁹ fri. ꝛ hu. ut sunt pruna: melo. cucu. cucur. sui stpibus lactuca: portu. ppie endiuia: bora. ꝛ alijs herbis fri. ꝛ hu. ꝑm diuersitatem regionum inuentis: ut spinachia: bleta: olere hyameno: viola epatica ꝛ silibus. ¶ De ferculis vō uti potest omni cibo acetoso mediocriter cum rebus humidis ꝯuenienter confracto cum herbis minutis frigidis pdictis artificialiter confecto cum oleo amigdala. dul. uel oliuarum recentiūqꝫ sale ꝯfecto. Iterū uti potest reb⁹ acrib⁹ ꝛ ponticis cū leui ꝙtitate mellis confectis. Dulcia autem in multa ꝙtitate ꝛ frequenti usu euitare dz: nisi dulcedo inueniat excellenter refracta ab aquositate multa: ut pꝫ in psicis: in vuis recentibus: auellanis: pirorū plurimis ꝛ silibus. ¶ Unctuosa vō cibaria multa euitet quilibet talis ꝛ maxime cū reb⁹ acutis excellenter confracta: ut sinapismū. olliue condi. ꝛ similia.

De potibus vō utat vino remisse vinositatis: colore ꝛ substātia aqueo cū aq̄ subli. bora. ca. ue. viol. nenuf. sufficienter lymphato: aut sit mustus. i. succ⁹ vue recentis: vue hū mature in ꝙ post expssionem infūdat vipa vna ul due in montib⁹ inuente longi corpis: ꝛ spine nigre cū qbusdā lineis citrinis sup dorsuz ptensis: que in vino dimittant. dū vinū p ebullitionez rectificatiuā ul separatiuā fuerit ꝯuenienter clarificatū: de quo bibat patiens. ¶ Aut bibat patiens aquā subliatiōis seri capni quā diu audiui pfectissimā eē: aut bibat aquā subliatiōis ranaꝝ fluuialiū: uel cācroꝝ: que ambe a sapiētib⁹ magna laude pbate sūt. ¶ Pōt ēt in potu uti ceruisia fcā de lupulo que ēt cuti mūdificat: aut utat aq̄ boni ꝛ electi fōtis cū leui ꝙtitate çuccari pmixta. via āt fūosa ꝛ cal'a dimittat oīa: ꝛ maxie grossa: turbida ualde stiptica ꝛ pōtica. talr eni infelicitaret curatio dispōnis talis. Hec de regimine rerū nō nālium talr expedita sint.

¶ Sectionis scđe de cura vniuscuiusqз spērum lepre per medicinas in. 10. intentiones distinctum. Cap. II.

Sit auxilio diuīe clemētie ad curā vniuscuiusqз spēꝝ lepre ꝑ medicinale regimē post hec oīa deueniēdū est. Qđ qđē ex illustriuз auctoꝝ sniis. magno tñ labore hincide collectū in. 10. itētiões mihi ptiri libuit: que fūdant in sermonib⁹ Auic. 3ª q̄rti ubi supra. ꝛ 25º ɔtinētis cap 15º. ꝛ plies alibi ab illustrib⁹ explicant. ¶ Pria itaqз itētio erit mãerum eūo mioratiua. ¶ 2ª vo erit ipsaꝝ eūo diuersiua ꝑ ɔueniētes regiões. ¶ 3ª vo erit rectificatio regis ꝑ sex res nō nales: deq̄ 3º utplīm expedit⁹sum ex añti pticla hui⁹ 2ᵉ sectiōis. ¶ 4ª vo itētio erit mãeꝝ digō. ¶ 5ª vo erit ipsaꝝ eradicatio eūo. ¶ 6ª est male cōplōnis rectificatio a mēbris in qb⁹ magis fixa vꝫ ¶ 7ª vo erit ꝓhibitio corruptiōis membroꝝ a uenenositate mãe. ¶ 8ª erit correctiōis accñtiū que in plurimis mēbroꝝ ptib⁹ mãserūt. ¶ 9ª erit ɔsūptio mãeꝝ plib⁹ ptib⁹ cū cauterijs fiēda. ¶ 10ª ꝛ ultia erit memoria medicinaꝝ ab occulta ꝓpetate in cura lepre ualētiū: que a sapiētibus ueteribus ꝛ a modernis doctorib⁹ magis ꝓbata ꝛ meliora tradita sunt.

Prima aūt itētio de ꝓdictis mītis istrīs cōpleri potest ¶ Primū ē flōmia. ¶ 2ᵐ est eūo cū farmacia: ¶ 3ᵐ est eūo cū uētosis. ¶ 4ᵐ est cū sāguisugis. ¶ 5ᵐ est cū ꝓuocatiōe emorroidaꝝ in viro: ꝛ mēstruoꝝ in mulīē leprosa. ¶ 6ᵐ est cū ꝓuocatiōe sanguis a narib⁹. ¶ Primū āt instrm̄ qđ est flōmia ꝫ plm necīū est in cura hui⁹ egritudīs: eo qꝛ in egritudie tali magna est ebullitio in vniuerso sanguie in uenis ꝛ arterijs ɔtētō: ꝛ maxie in ꝑncipalib⁹ mēbris. Flōmia āt est eūo ulīs que multitudinem edat. 4ª ꝑmi. 20. cap. quare ꝛc. ¶ Adhuc eē: qꝛ flōmia est eūo ꝓ̄ṗte ꝛ facilr̄ applicāda ꝛ facile moderabilis ne supflue eūet. Leprosi aūt indigēt ꝓ̄ṗtoꝛ cito remedio nō multū debilitāte. q̄re ꝛc. ¶ Itē: qꝛ flōmia cū minori nocumēto plies secūdata ꝛ triplicata fieri pōt q̄ farmacia. igir ꝛc. ¶ Et iteꝝ: qꝛ flōmia ɔueniēter fcā magis eūando corp⁹ ifridat: farācia vo eɜ. q̄re ꝛc. ¶ Et 5º iteꝝ: qꝛ ois farmacia ēt ꝓpe ī lepra ɔueniēs nō eūat a uenenositate qđā que lepre uenenositatē ɔtingētē augmētare posset. Cū spēs uenenositatis pticlares oēs medico icognite sint. ad flōmiā tñ nō est sine lumie ꝑueniēdū. ¶ Igit etate cōplōne ꝛ hitudie corpis ꝛ v̄tutis ɔsentiētib⁹ si appuerit in corpe plectoria: ꝛ pulsus magn⁹ ꝛ plenus: ꝛ uene corpis tumētes ꝛ extēse uria rubea ꝛ purpurea cū substātie grossitudie stati apiēda est uena purpurea: matrix nigra uel cois noiata in curuatura domestice ptis cubiti brachij dextri. ꝛ exhaūt ꝑ eā sanguis. ℨ. v. uel. vj. ampli⁹ ꝛ min⁹ ꝫm iudiciū piti viri: que qđē flōmia iteꝝ remanēte pte plectorie nōbili 3º uel 6º sequēti die secūdari ꝛ tertiari poterit ꝫm hoc iudiciū iā ꝓdictū. ¶ Iteꝝ: sicū apparentia plectorie nōbil̄ euidēter appa̅ret sequētib⁹ aliqđ mēbrū maiori plectoria laborare q̄ alia mēbra: tūc flōmia fieri dꝫ de uēa illā pte respiciēte: ut si caput magis lesū fuerit flōmia fiat de cephalica sup manu dextra iter policē ꝛ idicē posita: aut sup curuatura cubiti in eminēti pte satis situata. ¶ Si aūt laborauerit pectus cū plenitudine doloris ꝛ anhelit⁹ difficultate flōmia ɔfert uenaꝝ ꝓdictaꝝ. Licet audeāt illustres auctores flōmare uenas guideç in laterib⁹ gule positas: ut pꝫ 4ª ꝑmi. ꝛ 3ª quarti. ubi supra. Ego vo uenas tales nunq̄ fui ausus flōmare ꝓp tiorē q̄ scribit ab auctorib⁹. neqз vidi aliquē insignē virū mea etate tales uenas audē flōmare. ¶ Si aūt iteꝝ maior appuerit in epe uel splene plectoria flōmet basilica dextra aut sinistra: que inuenit in infima pte cubiti dextri ꝛ sinistri utriusqз brachij: aut sup manu flōment saluatelle. hec uel illa iter anularē digitū ꝛ auricularē posita: que sunt rami basilice q̄rta ꝑmi. ubi supra. ¶ Si vo maior appuerit in iferiori pte corpis plenitudo flōmia fiat de saphena dextra uel sinistra sup cauillā pedis posita. Et apiat hec uel illa ꝫm plenitudinē maiorē in dextra pte magis q̄ in sinistra cōphebēsam aut eɜ. Et exhaūt semꝑ sanguis q̄titas cū supiorib⁹ cōditionibus limitata: ꝛ tu considera. hec sunt de flōmia ꝛc. ¶ 2ᵐ vo instrm̄ qđ cōplet eūone mioratiua cū farmacia oī lepre cōpōt eē tale. ℞. mirabol. citrinoꝝ indoꝝ ꝛ emblicorū. añ. nūero. v. passulaꝝ enuclea. ℳ. i. sebestē nūero. vj. polipodij: foliculoꝝ sene: thimi: epithimi. añ. ℳ. i. violaꝝ florū buglosse ꝛ boragis anisi cinamo. añ. ℨ. 5. coq̄nt oīa in lib. i. 5. aque usqз ad ɔsūptionē medietatie: deide colent ꝛ exprimant: ꝛ de hac colatura patiētib⁹ det in potu a q̄tu oz. ℨ. usqз ad lib. 5. cū. ℨ. ſ. penidiaꝝ. Accipiat āt ipsam in aurora calām: ꝛ paꝝ dormiat sup ea: ꝛ tardet cibū sex horis: in q̄rū 5ª accipiat cyathum vnū aque ordei cal̄e cū pauco ȥuc. ꝛ sequēti hora prandeat. ¶ Pille bone ad eādē itētionē. ℞. mirabol. idoꝝ ꝛ citrinoꝝ: polipodij: agarici epithimi. añ. ℨ. i. dyagridij. ℈. 5. anisi: ciamomi: macis. añ. ℈. 5. fiāt pille cū succo boragis: ꝛ det eis. ℨ. i. ꝛ seruent oīa que de ꝑcedēti mioratiuo dicta sunt: ꝛ sunt leues satis. ¶ Pro hac ēt intētione sunt ɔueniētia elec. q̄ plurima ut elec. hamech ma. ꝛ minus: ꝛ iera ruffini: ꝛ iera dyacolloquintide ꝛ silia: de qbus tñ grā mioratiōis dꝫ subdupla dosis uel subtripla ꝫm ɔtēplationē sapiētis. ¶ 3ᵐ ingeniū miorādi mãm est cū uētosis. hec qđē applicari debent in augmēto lumis lune 4ª ꝑmi. cap 21º. ꝛ sint uentose magne natib⁹ ꝛ spatul̄ aliqñ applicate. frequēter vo pulpis tybiaꝝ ꝛ coxarū applicari possent. ꝛ supplent flōmie vices ubi egri flōmiam effugiāt: lꝫ ipsa lōge melior sit q̄ uētose. ¶ 4ᵐ igeniū fuit sanguis eūo mioratiue cū sanguisugis: q̄rū qđē ɜ eūo melior est qꝛ ꝓfūdi⁹ eūant magis q̄ uētose: ꝛ debēt eligi sanguisuge hñtes uētres rubeos: ꝛ dorsum viride inuente ut fontib⁹ uel fluuijs aquarū dulciū ubi copia ranarū iueniat: ꝛ apponant in tybijs uel in coxis in natib⁹ uel in spatul̄. Et qñqз eas apponi feci sub mēto. Et ꝓpe qñ lepra faciē hois excellēter inficit. locus āt ꝑus q̄ apponant mītū madefieri dꝫ aqꝛ liniri luto aut sanguie. tal̄r eni meli⁹ adherebūt: ꝛ dimittant sāguisuge tāto tpe ut saturent ꝛ sanguie ipleant ꝛ ꝑ se cadāt. Et iteꝝ sāguis efflūe ꝑmittat donec ꝑ se retineat ꝛ nō debilitet. Et si superflueret retineri dꝫ cū albumine oui cōquassato cū terra sigillata: thure: sarcocolla: bolo armeno: ꝛ sang. dra. ꝛ alijs retētiuis coi fama cognitis. ¶ Instrm̄ vo q̄ntū fuit eūo ꝑ emorroidas quarū qđē eūo magnifice ɔfert oib⁹ egritudinib⁹ de melia: ut scabiei lepre ꝛ reliq̄s corruptionib⁹: ut pꝫ 14ª tertij. cap 3º. ꝛ 6ª affo. affo. 12º. ꝛ cōmēto ei⁹. Igit si emorroides per se fluentes fuerint nullo mō restringi debēt nisi supfluāt. ¶ Si aūt surde fuerint aperiant fricando eas cū folijs ficus uel ɔsolidema. aut cuiuscūqз alterius rei aspere fricatiōe aut vngendo eas cum felle tauri: aut cum flōmo leuiter tangendo eas. ¶ Menstrua vo in muliere debite etatis si retenta fuerint ꝓuocari debent. eoꝝ eni eūo est cā ɔseruationis sanitatis mulieris ꝛ mūdificationis corpis ei⁹ ab oī nocumento in q̄litate ꝛ q̄titate. 21ª tertij. trac. 3º caꝑ ꝓ. ¶ Si ēt mēstrua bñficio vētris non eueniant ꝓuocari possent flōmando saphenaз. Iteꝝ cum appōne uentosaruз magni orificij in domestica parte coxaꝝ. Itē cū ligaturis super genu factis mediocriter strigētib⁹. Adhuc ēt dādo in potu. ℨ. i. pillaꝝ de oppoponaco. Medicamē expertū ad illud. ℞. aque decoc. anisi. ℨ. iiij. croci. ℈. j. musci. ℈. 5. det totum calīn in aurora: ꝛ tardet cibum sex horis: ꝛ custodiat se diligenter a frigore. ¶ Ultimū instrm̄ fuit sanguinis ꝓuocatio a naribus que supplet vicem flōmie ubi fieri non possit: licet ipsa ꝓelegi debeat iuxta posse. ꝛ hec quidem per nares eūo fieri potest titillatione facta in riça cum aliquibus reb⁹ acutis uel pungitiuis: ut paleis uel cū palmite seis graminis: quā qđā a ꝓprietate credunt sanguinē a naribus educē. uel fiat istud cum stipite poligonie: uel cuз setis porcinis. qbus semꝑ hoc facio. ꝛ permittat currere sanguis ꝫm tenorem virtutis. hec de intentione prima.

Secunda vo ꝑncipalis itētio que est mãeꝝ diuersio ꝑ cōgruas regiões iā ꝫ plꝫ ex ꝑcedēti itētiōe deducta est. Sanguis eni ꝛ relique mãe ꝑ illa sex istra cōueniēter a quocūqз mēbro fere diuerti possent. pter āt diuertētia iā dicta inclinari possent mãe: qñqз ad vias uentris ex intētiōe iā dicta qñqз vo ad vias sudoris. qñqз vo ꝑ sputū:

q̄ b[illegible] [illegible] sanguis [illegible]

per nares per palatū educi possent. qūqꝫ vo per urinā non mi
nus cōueniēter euāri possent. ❡ Sudatiuū bonū in ꝯsilī ca
su est hoc. ℞. elec. anacardini. ℈. ij. aque decoc. anisi. ℥. iij. misce
⁊ def in potu calⁱm in aurora ⁊ coopiat eger pānis ꝯdecēter
❡ Aliud sile huic ⁊ meliꝰ est hoc. ℞. aque decoctiōis anisi. ℥.
iij. pulueris se. apij. ʒ. j. def calⁱm in potu ut supra ⁊c. ❡ Aliō
sile. ℞. se. aneti: se. petros. croci. añ. ℈. j. vini albi subtilis aroma
tici ⁊ bñ fumosi. ℥. j. ʒ. aque feniculi. ℥. ij. def calidum ut supra.
❡ Sputū aūt pꝛocat ⁊ diuertit cōueniēter masticādo gūū
masticis. Itē masticādo raō. arthanite aut. ꝗꝗ. Melius tñ est
masticatio agar. Itē masticatio polipo. cū modico salis indi:
⁊ reliq̄ talia que stōcho ieiuno semp fieri debēt. ❡ Inclinat
aūt mā ad nares odorādo pulueres uel poma de qbꝰ supra
de regimie accñtiū aie dictū est. Itē iungēdo nares cū modico
vnguēto facto ex oleo de castoreo cū icra ⁊ pauco puluere eu
forbij. Itē attrahēdo p nares aquā maiorane calaꝫ cū çucca
ro cōmixtā. ❡ Aliō fortiꝰ istis est hoc. ℞. hydromell. ℥. ij. suc
ci raō. blete. ʒ. j. çuccari modicū: misce ⁊ calidū per nares le
uiter attrahat: ore tñ pꝰs pleno aq̄ frida uel calida suo libito
❡ Per palatū vo attrahit mā gargarismate facto cū oximelle
sqllitico: uel cū syrupo de calamēto cū aq̄ saluie maiorane uel
betōice calis. ❡ Gargarisma bonū ad hācitētionē. ℞. polip.
recētis: aga. mirabol. idoꝝ: saxifragie: piretri. ꝗꝗ. añ. ʒ. i. coq̄nt
in lib. j. aque usqꝫ ad cōsumptionē medietatis: deinde dulco
rent cū melle ⁊ fiat cū eo gargarisma. ❡ Ultimo autē diuerti
pōt mā per urinas: pro cuiꝰ qdē grā multe sunt iuēte a sapiēti
bus medicis: sicut troc. de eupa. troc. de aniso ⁊ mlti alij siles.
Itē aq̄ sublimatiōis apij. petro. feni. paritarie milij solis ⁊ si
miliū. ❡ Pꝛouocatiuū bonū ad hācitētionē. ℞. ℥. milij solis
cortic. itranei añ. ʒ. i. fu meu: se. apij leuistici ⁊ feniculi cap. ue.
añ. ʒ. i. ʒ. spice nar. se. orobi añ. ℈. ii. bulliāt oia in lib. i. ʒ. aque u
sqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis. deinde colent ⁊ expmant: ⁊ de
hac decoctione in aurora dent in potu. ℥. iiij. uel. v. cum çuc
caro dulcorate ⁊ calefacte: ⁊ tardet cibum horis sex ad minꝰ.
Hec de intentione secunda principali dicta sufficiant.

Pro tertia vo itētione pncipali nō est opportunū ampliꝰ extēdē fmonē. satis eni diffuse i regimine per res nō nāles ante scripto excusati sumus.

Quarta vo itētio pncipalis fuit māeꝝ adeq̄tio ⁊ digō ⁊ hec qdē pl' hꝰ istris cōpleri pōt: ut cum syru pis iulep: decoctī. pulueribꝰ trocis. eluarijs confec. ⁊ silibus.
❡ De numero āt digerētiū coicātiū oi spēi huiꝰ dispōnis. pᵐ
pōt eē hoc ⁊ leue. ℞. sy. de fu. ter. ℥. ij. aque subli. raō. enule. ℥.
iiij. misce. ❡ Aliud ⁊ leuiꝰ illo est hoc. ℞. seri capꝛi aque fumi
terre añ. ℥. iij. misce. ❡ Aliud ⁊ fortiꝰ illo est. ℞. oximell' sqlli
tici. ℥. i. syr. de bisan. ℥. ʒ. aque fumiter. ℥. iij. misce. ❡ 4ᵐ leuiꝰ
isto est hoc. ℞. aque fumiter. borag. ⁊ enule ⁊ scabiose añ. ℥. i.
ʒ. misce. ❡ Aliud iulep ad has itētiōes sile. ℞. lupulloꝝ cu
scute flo. bora. ⁊ buglos. cap. ue. violaꝝ añ. M. iij. raō. feni. spa
ragi brusci ⁊ apij añ. M. i. ʒ. ireos affodilloꝝ ameos se. agni ca
sti fpē. mi. raō. bracteeraō. caul. añ. M. ij. ʒ. oia ifūdant p du
os dies nō nāles in lib. x. aque sufficiēter icisa. deide coq̄nt cū
ea usqꝫ ad cōsumptionē medietatis: deinde expmant suffi
ciēter ⁊ colent: ⁊ huic colature supaddant hec. ℞. aceti sqlli
tici. ℥. iiij. trocisco ꝝ de tyro. ℥. i. radicuꝫ ireos acori aristol. ro.
raō. brionie añ. ℥. ʒ. pul. çucc. ⁊ mell' dispumati añ. lib. i. ʒ. coq̄
tur usqꝫ ad ꝯsumptionē syrupi de quo in potu dent. ℥. ij. cum
℥. iij. aque fumiterre: aut seri capꝛi: aut fiat syr. lōgus de quo
det in potu ab. ℥. 4ᵒʳ usqꝫ ad lib. ʒ. ⁊ sic appet q̄liter de syru
pis de iulep: ags ⁊ decoc. digerētibꝰ mām expeditꝰ sum. Et in
hoc quidē iulep iuenit efficacia solēnis. Syrupi vo appropa
ti vnicuiqꝫ spēruꝫ lepꝛe: qui ⁊ q̄les existant: videbit in fine tra
ctatꝰ. ❡ Cōfectiones vo eluaria trocisci ⁊ pulueres ex oiuꝫ p
dictarū medicinaꝝ mixtione fieri pñt: ⁊ maxie ōēs ille que bñe
rectificare corruptionē corruptā cordis epatis ⁊ stōchi ⁊ alia
rū ptiū interioꝝ. de qbꝰ multa ab auctoribꝰ hicide iueniri pos
sent. ❡ Ego aūt in q̄dā lepꝛoso de puintia vngarie ꝯfeci hoc
eluariū ⁊ iueni ipm iuuamētū solēnis. ℞. ꝯserue borag. lib. i.
cōserue viol. lib. ʒ. troc. de tyro. ℥. ij. sanda. ru. viol. spodij terre
sigil. añ. ʒ. i. floꝝ nenuf. ℥. v. fragmētoꝝ smaragdi hyaciti saphi
ri coral. ru. añ. ℈. ʒ. margaritaꝝ. ʒ. i. ʒ. folioꝝ auri numero. xii.
succi fumiterre cocti ⁊ dispumati. ℥. iij. çuccari al. lib. j. hoc q
dē eluariū coicat itētionē cordi ⁊ oī pncipali ⁊ nobili mēbꝛo:
⁊ clarificat ⁊ rectificat sāguinē: ⁊ erit frāgēs calitatē pter nāꝫ
dabā aūt ex eo oi mane. ʒ. j. ⁊ faciebā tardare cibum. v. horis
❡ Et qūqꝫ ex pulueribꝰ eiꝰ dari pōt. ʒ. ʒ. cū aq̄ sublimationis
calēdule. aliq̄ vo ex pulueribꝰ eiꝰ fieri posset cōfectio cū çuc
caro al. ⁊ aq̄ fumiterre. qūqꝫ vo iterū ex eo faciebā trociscos:
de qbꝰ dabā in potu. ʒ. j. cū. ℥. iij. aque lactis capꝛi. ⁊ solēniter
iuuabāt. ⁊ tu considera virtutem componentium.

Quinta aūt itētio fuit supꝛa pmissa eūo māerū eradi catiua. pro cuiꝰ qdē cōplemēto plures ⁊ solē nes medicine cōposite ab auctoribꝰ hicide ꝯscripte iueniunt
aū tñ ꝙ aliq̄ ipaꝝ exhibeat supposita vtutis cōstātia etatis ⁊
religs: q nque pncipalr dico eē pmittēda. ❡ Prio ꝙ nō expe
ctet uel spet eūo eradicatiua māeꝝ huiꝰ egritudis in vna uel
duabꝰ eūonibꝰ uel tribꝰ. Est eni hec egritudo pēdēs a mā cro
nicitatis cā. ⁊ iterū egritudo per se lōga est cū pendeat a mala
cōplone māli uenenosuꝫ latibulū in mēbris hñte. ⁊ iterū diffi
ciliꝰ accñtia ⁊ pluriū mēbꝛoꝝ cōcomitant ipam. ❡ 2ᵒ pmittē
dū ꝙ nunꝙ exhibeat medicia eradicatiua euacuās nisi appe
at digōnis in mā solēne uestigiū qō cōprehēdit ex remissione
accñtiū pmutatione dōiarū pulsus ad bonū remissione calo
ris urie eq̄tione substātie eiꝰ hypostasis leuis albe ⁊ eq̄lis vni
te: ⁊ in fundo posite manifestatione in urina taliter egrotum:
❡ 3ᵒ pmittēdū est ꝙ nō fiat eūo cū medicina effreni labore sol
uēti. neqꝫ in dosi eiꝰ multū audacter eleuata. talia eni farma
ca vtꝰ ipoꝝ debilis nō bñ regulare pōt. ampliꝰ ipa fm plimū
sunt cala malitia māei exaugētia. ❡ Ex quo appet ꝙ eūantiū
dꝫ eē in gradu soluēriū nō tñscēdēs gradū 2ᵐ: qō est 4ᵐ in or
dine pmittēdū. ❡ Et ex his seq̄t 5ᵐ ꝙ medicina solutiua nō
dꝫ eē a gradu lenitionis ⁊ humectationis eūata. que tñ cū in
frigidātibꝰ ꝯfracta securioꝛ erit. ex qbꝰ clare ꝯcludit q̄liter me
dicꝰ se debeat hēre in admistratione medicinaꝝ solutiuaꝝ que
ab illustribꝰ auctoribꝰ posite sunt. que utplm sunt fortes ab
eis descripte. Et hec oia colligi possent a pncipe 3ᵒ q̄rti ubi sn
pra. ❡ Medicine igit ab ipo ⁊ ab alijs posite sunt sicut ieralo
godiō: iera dyacollognthidos: ierapigra: theodoricō ⁊ silia hic
inde colligunt. ❡ Modus aūt administrandi talia cū videris
lepꝛā a mā plurime cōmixtionis: cura prudēter ut iste medi
cine cōfrangant adiuicē: ut cōem itētionē ad mās oēs eūan
das hēant. ⁊ hoc qdē cū magna difficultate: ⁊ nō nisi a claris
simis viris cōpleri pōt. Ego vo lōgo tpe ꝯsiderās in cura le
prosoꝛū: in qbꝰ corrupta est cōplo: ita ꝙ dñant in eis māe me
lācholice diuersarū spēꝝ ex adustione genite in eūone ipaꝝ
cōsideraui semp dñiū vniꝰ sup alteras. Raro eni iueniri potest
cur altera mā sup alijs dñet: ut melia cholica dñet stāte sāgui
nee ⁊ melice aut ecōtra. de aliq̄ ipaꝝ lꝫ pabolanis de eq̄li pro
portione māeꝝ det licētia pabolādi. hec eni nō iueniunt in re
sicut ex imagiatione in mōte smaragdino pingunt. ❡ Igitur
ad eūandū mām pdictā. ℞. ierelogodion magne que fm me
lioꝛ est medicina que iueniat in hac dispōne. ʒ. vj. dyagri
dij. ℥. iij. det totū cū. ℥. tribꝰ seri capꝛi. ❡ Dñante vo stāte sup
alias det hec descriptio. ℞. ierelogodion. ʒ. v. agarici electi. ʒ.
ʒ. ꝗꝗ. ℥. vj. det hoc totū cū aq̄ decoctionis lupulloꝝ uel violaꝝ
❡ Dñante vo melia sanguinea det hec medicina. ℞. theodo
rici magni. ʒ. iiij. aque decoctionis pꝛunoꝝ violarū: tamarin
dorū: sebesten añ. ʒ. iiij. ❡ Dñante vo mā melica ex adustiōe
melie genite det hec medicina. ℞. ierelogodion. ʒ. ʒ. decocti
onis mirabol. idoꝝ: polipodij ⁊ foliculorū sene añ. ʒ. iiij. det
hoc totū in potu ⁊ obuient ꝯditiones post farmacū que scri
pte fuerūt supꝛa in cañ. eūonis minoratiue. ⁊ hec qdē sūt sniē
pncipis 3ᵒ q̄rti de cura lepꝛe. dū dicit. Et nō nocet si cōmisce
ant cū eis pulpa collognthide ⁊ scamonea etiā: ⁊ ppe qū illic est
chola: ⁊ reliq̄ videibi. ❡ Domesticū aūt mel' e cuiuscūqꝫ solu
tiuū pōt eē hoc eluariū. ℞. polipodij foliculoꝝ sene ⁊ thimi epi

tbimi cartami cuscute violaꝝ floꝝ bora. ꝛ buglosse. añ. ℥. s. se. endiuie lactuce scariole acetose. añ. ℥. iij. mirab. idoꝝ. ℥. j. succi fumiterre lib. s. succi violaꝝ mucillaginis psilij discrete facte. añ. lib. j. fiat igit̃ oium decoctio pꝫter q̃ succoꝝ. deide colentur ꝛ exꝓmant̃ ꝛ huic colature addãt̃ penidiaꝝ çuccari al. añ. lib. j. mellis ro. colati lib. s. coquant̃ igit̃ leuiter usqꝫ ad inspissationem. deinde cũ infrigidata fuerint supaddat̃ lapidis armeni lapidis laçuli ꝑparatoꝝ ſm artem. añ. ℥. s. ꝛ diligenter incorporentur in mortario ꝛ dimittantur fermentari per sex menses. detur igitur ex eo a. ℥. vj. usqꝫ ad. viij. cum. ℥. iij. aque lactis ꝛ plus ꝛ minus ſm tenorem v̄tutis ꝛ est securum ꝛ delectabile de cõpositis ꝛ secretis meis.

Post hec aũt ad sextã intẽtionẽ ptrãseundũ est que fuit rectificatio cõplonis male in mẽbris in qb⁹ repta est. Et lᵃ q̃dẽ multe inueniunt̃ medicine ab auctorib⁹ descripte male cõplonis cordis epatis stõchi ꝛ alioꝝ rectificatiue. Jlle tñ que in hac dispõne ꝯueniẽtes vident̃: sunt sic oẽs que cũ v̄tute 3ᵃ respiciũt cor cerebrũ ꝛ epar sunt tñ infrigidãtes ꝛ humectãtes: ut sunt sy. rosat⁹: sy. violat⁹: sy. de nenufare: sy. de corticib⁹ citri: sy. acetositatis citri: sy. de succo lymonũ sy. de ribes: sy. de berberis: sy. de bisantijs: sy. de gr̃natis: sy. de piris: sy. de pomis: sy. de persicis: sy. de iniubis: sy. de succo ꝛ aq̃ fructuũ ꝛ reliq̃ taliũ: ut ꝯfectiones ꝛ eluaria pulueres tragee ex talib⁹ facte. ¶ Cõpositũ bonũ ad rectificãdũ malitiam cõplonis cal'e ꝛ remouẽdũ impssionẽ mel'e in corde ꝛ epate: ꝛ ꝓpe cerebro coicate. ℞. rob. viol. floꝝ nenufaris floꝝ salicis añ. ℥. s. fumiterre boragis buglosse floꝝ ꝛ folioꝝ ca. ne. cuscute calẽdule se. endiuie ꝛ acetose. añ. ℥. ij. polipodij foliculorum sene. añ. ℥. j. sy. ro. lib. j. çuccari al. ℥. viij. fiat eluariuꝫ de quo oi mane det̃ coclear. j. ꝛ oi sero mediũ eunti dormitum. Et si in die pluries tꝑe estus accipet ex eo deglutiẽdo coclear medium nõ esset error. ¶ Si v̄o intẽdis cũ hoc rectificationeꝫ male cõplonis cordis magis q̃ epis huic eluario addi possent ea que cordialia sunt ꝛ tẽperata uel parũ cal'a: sicut macis flores bug. doronicũ os de corde cerui hyacint⁹ smaragdus margarita: ꝛ reliq̃ taliũ: ꝛ fiat de eo ut supra de alio dcm̃ est. ¶ Si v̄o cũ hoc intẽdis magis rectificationẽ male cõplonis epatis: huic eluario addi pñt trocisci de berberis de gr̃natis de spodio cũ semine acetose: sic etiã spodiũ sandal. rub. ꝛ al. se. endiuie cuiuslibet acetose scariole ꝛ alie plures epatice medicine frigide: tal'r eniꝫ felicitabit̃ intẽtio tua. ¶ Ego autẽ in oi medicina q̃cũq̃ꝫ a mã cõi ꝯsideratis lapsib⁹ iã ꝑdictis mẽbroꝝ imiscui semp trociscos de tyro ꝛ iniũxi semp leprã patiẽtib⁹: ut summope comederẽt carnes ericioꝝ terrenoruꝫ: que q̃dẽ ꝯferũt lepꝫ ꝓpter uehemẽtiã resol'onis ꝛ exiccationis. ut cañ. 2ᵒ. caꝑ de eritio colligẽdũ. ¶ Sil'r ẽt docui ſꝑ q̃ tales egri comederent carnes ranaꝝ: ꝛ maxime cum sale ꝛ oleo decoctas. sunt eni beçoar lepꝫ ut pꝫ 2ᵒ cañ. caꝑ de rana.

Septima intẽtio fuit qua ꝓhibet̃ corruptio membroꝝ a mãeruꝫ mala q̃litate per medicinas qua a q̃litate cõi incẽsionis mãe ꝓhibitiue sunt: ꝛ cũ hoc ꝯriant̃ uenenositati sue. ¶ Sũt aũt medicine tales frigide mediocriter: intẽsius aũt humide ꝛ cũ hoc hñtes v̄tutẽ beçoarticã ut sunt ꝑdicte fere oẽs ut viola nenufar ꝛ silia: aut medicine cal'e ꝛ sicce potẽtis subtiliatiõis ꝛ abstersionis: ut sulfur bacce lauri ꝛ glutinũ carpẽtarioꝝ sinapismũ origanum pip macropip piretrũ staphisagria aloes calamũ ꝛ silia que oino ꝯfrãgi debẽt fri. ꝛ hu. Et possent ex eis ꝯfici vnguenta empl'a linimẽta suppulueriçationes corporis euaporationes epithimata balnea ꝛ silia. ¶ De balneis aũt nãlib⁹ bona sunt sicut cineritiũ sulfureũ eneũ aspaltinũ simplici v̄tute ul' cõposita ꝑticipãtia. ut balneũ paduanũ mõtis groti qd̓ commixtum est ex calce ꝛ cinẽ dñantib⁹ ꝛ sulfure subdñante. Et balneũ de abano cui dñatur sulfur sup calce. Et balneũ sancti petri in quo v̄tus dñatur aluminis sup alia. Et balneuꝫ sancte helene in quo v̄tutes cineris calcis ꝛ sulfuris existũt satis recificate sil'. Balneũ bonum ꝛ artificiale ad illud fieri põt ex aq̃ decoctionis enule. Jtẽ ex aq̃ decoctionis radicum iari. ¶ Ego v̄o tali balneo sum ꝯsuetus uti in istis. ℞. viol. maluarũ enule. s. domestice lapatij oium istoꝝ radicũ ꝛ foliorũ añ. lib. j. enule cãpane uel syluestris scordeon aristol. lon. calendule fumiterre. añ. lib. s. floꝝ violaruꝫ radicũ altee recẽtis radicũ bardane. añ. ℥. iiij. oia mũdificent̃ ꝛ abluant̃ ꝛ incidant̃ in aq̃ magne q̃titatis in qua sufficiat corpus ablui ꝛ abstergi possit: deinde post exitum a balneo lectũ ingrediat̃ ꝛ sudet conuenienter. ¶ Post istud aũt inungat̃ isto experto medicamine corpus suffiẽter a corruptione ꝓhibente. ℞. litargiri subtilissime triti lib. ij. olei ro. ℥. iij. agitent̃ simul in mortario: deinde supponant̃ eidẽ aceti al. satis acuti. ℥. iij. Et iterũ cõcutiant̃ simul lõgo tꝑe in mortario plũbeo cũ pistello suo. Post illud aũt supaddat̃ iterũ q̃titas olei intermixtuꝫ ꝯquassando. deinde supaddat̃ acetũ: ꝛ sic fiat decies usquequo spumificet̃ ꝛ augmẽtet̃: crescit enim usqꝫ ad q̃titatẽ mirabilem in spatio duoꝝ dieruꝫ: ꝛ tu vnge ex eo: ꝛ est mirabilis effectus. ¶ Aliud simile huic ꝛ efficacius. ℞. succi ruthe succi coriãdri recentis. añ. lib. j. litargiri ceruse de plũbo oium. añ. ℥. viij. olei ros. lib. iij. cere albe. ℥. iiij. coquant̃ simul oleũ ꝛ cera: ꝛ in fine ei⁹ cũ infrigidatũ fuerit totũ superponant̃ pulueres ꝑdicti diligẽter cũ spatula agitando. Ultimo v̄o supponant̃ succi ꝑdicti ꝛ lẽto calore bulliat hoc totuꝫ sup cinerib⁹ cal'is usqꝫ ad ꝯsumptionẽ succoꝝ ꝯtinue cũ spatula diligẽter agitãdo. Ultimo v̄o supponat̃ cãphore subtilissime pulueriçate ꝛ diligẽter incorporent̃: ꝛ hoc q̃dem est medicamen nobile ꝛ ꝑciosum per me inuẽtuꝫ. ¶ Multa autẽ mirabilia ab auctorib⁹ vnguenta ꝛ linimenta scribunt̃: ut oleũ de serpẽte nigro ab Auic. descriptũ 3ᵒ q̃rti. ubi supra. Simil'r oleũ de ranis. Oleũ de iunipo: oleũ de tartaro: oleũ de lapidib⁹: oleũ de lauro: ꝛ reliq̃ taliũ. ꝛ tu lege ex eis: q̃r nolui scribẽ nisi expta. Scio aũt expientia uera q̃ oleum deco. pulueris cãtaridaruꝫ mãm a ꝓfundo corporis potenter attrabit: lꝫ superficietenus rubificet ꝛ excoriet.

Pro octaua intẽtione corrigẽda sunt accñtia que in mẽbris dereling̃ solẽt: sunt aũt accñtia hec q̃ plurima ¶ Pri᷒ q̃dẽ est aspitas ꝛ duritiẽs in cute derelicta. ¶ 2ᵐ est feditas coloris eius. ¶ 3ᵐ est casus supcilioꝝ. ¶ 4ᵐ est vocis raucedo. ¶ 5ᵐ est nariuꝫ obturatio. ¶ 6ᵐ est vnguiuꝫ ꝯctio ꝛ rugatio. ¶ 7ᵐ est cruriuꝫ cũ ulcerib⁹ contagio. ¶ 8ᵐ est malitia cõpl'onis in q̃busdã mẽbris remanentis. ¶ 9ᵐ est q̃rundã pustulaꝝ in facie remanentiuꝫ abscissio. ¶ Primum aũt accñs qd̓ est aspitas ꝛ duritiẽs cutis ꝯuenienter tollit̃ per balneũ ꝛ linimenta ꝑdicta. solẽnia aũt ab auctorib⁹ approbata sunt oleũ amigdalaꝝ cum lacte mulieris. Jtẽ oleũ de sisamo oleũ de granis pinee. Jtẽ mucillago altee cũ oleo viol. ꝛ cera inspissata. Jtẽ de vitellis ouoꝝ suplinitũ. ¶ Color v̄o fedus remanẽs remoueri põt cũ hoc linimento. ℞. succi acetositatis citri succi lymonis succi linarie. añ. ℥. iiij. albumina ouoꝝ iiij. cãphore subtilissime trite. ℈. j. mucillaginis se. citonioꝝ. ℥. iij. amili. ℥. ij. terant̃ subtilissime in mortario ꝛ bñ incorporẽtur: ꝛ fiat ex eis linimẽtum faciei. ¶ Aliud sil'e huic est illud. ℞. aque fluuialis lib. j. aceti. ℥. ij. aluminis iameni. ℥. s. camphore. ℥. j. masticis. ℥. ij. terant̃ simul in mortario lõga ꝛ forti ꝯtritione. deinde exponant̃ ad solẽ ꝛ de hac lauet̃ sepe facies hoc eniꝫ est fricatoriũ bonum, mulieribus ualde amicum. ¶ Ad idẽ ualet etiã aq̃ sublimationis genestre. Jteꝫ aq̃ iris. Jtẽ aq̃ radicum sancte Marie aut sigilli Salomonis. Jtem aq̃ saponistice plante quã Auic. arthanitã uocat. Et scio ego q̃ succus eius depuratus ꝛ soli expositus faciẽ potenter illuminat seu illucidat. ¶ 3ᵐ accñs fuit supcilioꝝ casus: ꝛ huic q̃dẽ accñti lꝫ multa ab auctorib⁹ scripta inueniant̃: tñ de meliorib⁹ inueni hoc vnguentuꝫ de quo supcilia inũgant̃. ꝓus tñ fricari debẽt cum pulpa recẽti lymonis. est aũt vnguentũ hoc. ℞. corticũ nucum. ℥. ij. corticũ interioꝝ citrãguli ꝫ nitri subtilissime triti. añ. ℥. s. saponis teneri. ℥. ij. pinguedinis ursi ℥. j. s. incorporent̃ simul in mortario diligẽter usqꝫ ad formã vnguenti. ¶ Ad hãc etiã intentionẽ ualet vnguentuꝫ de nucib⁹ alumine scisso ꝛ oleo factuꝫ a Dyascoride. caꝑ de nuce. ꝛ

tu vide ibi. ¶ Et de expertis ab auctorib⁹ laudatis est facē decoctionē ranarū puarum viridiū ex quarū aq̄ fiat lixiuiū cum cinē pus tn̄ supnatās pinguedo colligat̄, & de hoc ligit̄ lixiuio lauet̄ caput & supcilia a qbus ceciderūt pili: demū cū exiccata fuerint inūgant̄ cū hac pdicta pinguedine & multiplicat & renouare facit pilos in oī pte corporis. ¶ Ad raucedinē uocis multa sunt inuēta medicamina ab auctorib⁹ scripta: sic eluariū dyairis cū aq̄ hysopi in sero & in mane data. Et electuariū de calamēto & de hysopo & sil'a. ¶ Ego aūt pro raucedine adhuc antiqua uti soleo puluē cubebaꝝ: cui⁹ exhibeo ʒ.j. in potu cū aq̄ decoctionis liquiritie cal'a in sero eūti dormitum & in mane in aurora & est efficax pmissa mūdificatione corporis. ¶ Oppilōnē nariū apiunt caputpurgia que scripta sunt supra in 2ª pte pncipali in intētione de diuersionib⁹. ¶ Itē hoc pomū qd̄ frequēter odoratū apit oppilōnes nariū & colatorij. ℞. ligni aloes flor de drolibani flor origani ꝗ nor padisi. añ. ʒ.ß. viol. flor nenufa. añ. ʒ.ij. çedoarie. ʒ.j. pulueriçent: & cum modico laudani & aq̄ mellisse fiat pomum. ¶ Aut trahiciat̄ per nasum mō supius dicto succus maiorane succus origani uel mellisse & qd̄libet horū est cōueniēs ¶ Unguiū defedationē & aspitatem remouent hec linimēta ¶ Primū est empl'm dyaglon vigoratū cum mucillaginib⁹ & gūmis. ¶ Itē resina cū medulla cruris bouis. Item pinguedo anseris cū vitello oui. Itē pinguedo eius silr̄ sepe linita. Ulceribus crurium ofert vnguentum de cerusa hinc inde collectum ab auctorib⁹. ¶ Unguentum vō utile & efficax per me cōpositum est istud. ℞. litargiri ceruse. añ. ʒ.iiij. plumbi usti. ʒ.j. acatie boli ar. sang. dra. añ. ʒ.j. colophonie. ʒ.iij. albumia ouoꝝ numero. ij. gūmi ara. ʒ.v. succi plātaginis lib. j. terant̄ oīa simul in mortario plūbeo cuꝫ suo pistello tādiu donec formā linimēti assumat. & de hoc liniant̄ mēbra ulcerata & apparebit efficax. ¶ 8ᵐ accñs erat malitia cōplonis in qbusdā mēbris derelicta: de qua qdē videri debet in intētione 6ª pncipali supra pmissa & tu vide ibi. ¶ Ultimuꝫ accñs erat remanentia quarūdam pustularū in facie. hec aūt tolli possent cū spumificatiōe litargiri supra in intētione 7ª pncipali. ¶ Similr̄ etiā cuꝫ linitione facta cū vnguento decocto in pomo citrino: qd̄ vide in antidotario Nico. descriptione illa que dicit. Unguentū citrinū: qd̄ ideo dr̄ sic. q: in pomo citrino decoquit̄. ¶ Adhuc etiā ofert aq̄ infusionis gummi ara. cum albumine oui lōgo tpe in mortario conquassato.

Pro none intētionis supra pmisse declaratione pmittēdū est p q cauteria multiplr̄ in cura lepre iuuare possent: eo q: rectificāt cōplōnē mēbroꝝ qbus applicantur & osumunt mās supfluas in eis exñtes & phibent mēbrorū corruptionē & augmētari & pfundari in eis faciunt ergo a sapiētib⁹ laudata cauteria p in pseruatiōe ab aduētu lepre. ¶ Et pmū cauteriū applicari debet loco caluarie uel bregmatis. ¶ 2ᵐ vō in pte iferiori magis in fine capillorū. Alteruꝫ vō in locis utrarūq̄. ¶ 3ᵐ vō in loco ciliorū lateralr̄ tn̄. Duo vō in tpibus. Silr̄ etiā in iā facta lepra ofserunt cauteria predicta. ¶ Itē cauteria facta sup epate splene iuncturis & anchis & in multis alijs locis. & tu considera. non enim extendo sermonem: q: non est consuetudo in eis.

Decima intētio iā añmissa erat enumerare medicinas ab occulta ppetate ualētes ad lepraꝫ: de quarum numero plurime ponunt̄ a sapientibus. ¶ Et p quidem oīum dñā posita est tyriaca. deinde metridatum. & medicina cōposita ab Auic. 3ª quarti. ubi supra. vide ibi. Et iera Andromachi & iera hyppocratis. ¶ Item carnes viparum cōi testimonio ab oībus approbate: quarum laudem formā modum cōpōnis vide 5º cañ. summa pma. in arte cōfectionis trocisçoruꝫ de tyro. & 3ª quarti. loco frequēter allegato. & 5º Almā. cap. 25. & 26. clari⁹ fere q alibi. & 25º otinē. cap. 25. ¶ Altera medicina est colloquintida de qua hystoriam & mirabilia scribit. Serap. ca. de ramisol. & tu lege ibi. ¶ 7ª medicina est lapis smaragdus ex cuius pulue. ʒ.j. dari dꝫ cū aq̄ aliq̄ magis & min⁹ frida ſm lapsuꝫ itēsum uel remissum.

¶ 8ª medicina est caro ericij & ranaꝝ. de qbus supra dictū est intētiōe 6ª. ¶ Haliabas vō dicit q ossa bouis cōbusta & puluericata & data in potu conferūt lepre cū aqua aliqua lepre ppria. ¶ Multa aūt pter hec inueniunt ab auctorib⁹: quorū memoriā facē nō curaui: ut illud qd̄ scripsit Gal. 11º de simplici medicina. Et Rasis scripsit de cinē ta'r cōbusto cū albumine oui suplinito. Et Auic. dicit q cedria est medicamen elefantie. Et Halia. dicit de felle elefantis in potu dato. Et Serap. scripsit q linitio facta cum felle capre syluestris ofert lepre elefantie. Et reliq̄ talium que hinc inde in varijs locis colligunt̄. Hec sunt que mihi utiliora visa sunt colligi debere in cura dispō nuꝫ huius nobilis viri. Saluator aūt omps ipse in eius salute & misericordia dirigere dignetur. Ad laudē & gloriam eius in sempiterna secula. Amen.

Consilium. 302. De lepra elefantis cū. 12. accñtibus ad ipsaꝫ oñtib⁹ que sūt

¶ Fetor horribilis toti⁹ corpis. ¶ Defedatio cutis capitis. ¶ Corruptio nālis coloris. ¶ Multitudo pustularꝫ in facie. ¶ Alcolosa dispō in ore. ¶ Angustia siue oppilōriçe & partiū nasi. ¶ Raucedo uocis. ¶ Angustia anhelitus. ¶ Pruritus in vniuerso fere corpore. ¶ Impotentia motus membroꝝ plurium. ¶ Stupor q plurium membrorum motus. ¶ Dispositio maculata seminis genitiui. ¶ Diuiditur autē consilium in sectiones duas.

Sectio prima De elefantia causis & signis eius continens capitula duo.

¶ De lepre spēbus & differētijs eaꝝ adinuicē. Cap. I.

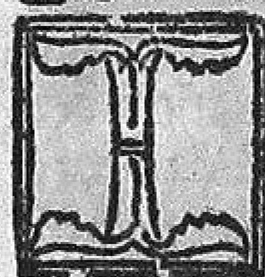
Icet mā dispōnis quā in hoc tractatulo declarare intendo amplissima & acutissima otēplatione indigeret viro attētissimo magnitudine sue profunditatis & speculatiōis in ea. attñ ego hac in parte magnā ptē sermonū resecabo quos hec egritudo ad se uocaret. ¶ Ego eni in alio magno trac. de lepra uilr̄ oēm spēm ei⁹ cōprehēdēte seriose multū, & pticulr̄ mām ptrasiui. ¶ Post hoc āt in altero tractatulo ad quēdā nobilē Raimūdū cōpilato uni⁹ ptial' lepre. vz leonine mām satis exq̄site ptractaui. Adhuc ēt tēpoꝝ successione quorūdā in quodā nobili alemano alterius spēi lepre. s. alopitie otēplationē nō cū labore leui osumaui. ¶ Post hec āt in alio circūspectissimo viro leprā tertie spēi tyriā nominatā explanaui: qui de ptibus occidentalibus maiolicanis ad ciuitatem euganie grā curationis se transtulerat. ¶ Placuit autem debilitati corporis humani quartam lepre speciem pauloañ mihi obtulisse: que elefantica noiat̄ dispō. Illustres enim tam greci q arabes & italicoꝝ q plurimi phāntium & medicoꝝ has lepre spēs quatuor his termis cognoiatas obtulerunt nobis pp q̄sdā passiones ppetates uel metaphoras in aialium quibusdā inuentas. ¶ Sicut enim serpenti tyro merito pncipioꝝ suoꝝ māliū & formalium inest ut sel' uel bis in anno pustulis q plurimis corpis & cutis defedatiuis affligat̄ cum expoliatione cutis a toto corpe eius. Ita qbusdam hoīum ex putredine ſſatis salsi contingit in vniuerso corpis pustulas corruptiuas cū excoriatione cutis accidē cū defedatione & abomiabili detestatione corpis. ¶ Amplius sicut leo de gnē quadrupedū terribilissimum est aial: ita ut expaueāt ipm aspiciētes: & ppe cum ad furorem deductus est: ubi rubēt & mobilitant̄ & micāt ei⁹ oculi & facies eius igneo colore ardescēs in pustulas quasdā corruptiuas transmutatur. Ita ex putredine melie genite ex adustione cholē terribiles efficiunt̄ hoīes cū sue faciei corruptiōe emittēte igneas flāmas mediū & corpea sibi ppinq̄ oīa magna incensione ledentes. ¶ Etiam inuentum est a sapientib⁹ alopedeꝫ aial. i. vulpeculā ex corruptione sanguis adusti in ipsa consumi humidum substātificū & humidū ēt otinuatiuū ptiū piloꝝ. qd̄ gñatū est ex adusto uapore a corde. & toto corpe eleuato: quare cadunt pili defectu mãe irrorātis & suā otinuationē efficere debentis vnde & sufficienter usq leui cū excoriatiōe cutis & squa

lida subalbedine cū puluē in sui supficie inuēto exterminaṫ. z hec est 3ª lepre spēs quā alopitiā noiant. ℂ At vō iterum si ꝯtingat inueniri mām melicā nālē que putrefiat. aut māz melācolicā ex adustione melie nālis gn̄atā: tūc si hec mā multiplicata ad vniuersuz corpus expellaṫ z ꝯgregaṫ implebit uenas z arterias maiores z miores usqz ad capillares z poros exteriores z ꝓfundiores: intātū ꝙ magnificabunṫ mēbra magnitudine trāscendēte ꝙtitatē oēm idiuiduo cuilibet humane spēi debitā. vn̄ z merito elefanticus noiabiṫ hō. sicut eniz inter oia aialia bruta elefas excedit ꝙtitate z mole sua: ita z hic hō fiet denoiabilis ab elefante. ℂ Et sigdē hec magnitudo oi hoi ꝓter nām ꝑticulare cōcernat mēbꝝ: tunc elefantia ꝑticularis denoiabiṫ uelut appet in leprosis nōnullis facies capita eoꝝ terribilia fieri cū magnitudie sua. ℂ Silr in nōnullis hoiuz in bursa testiculoꝝ ꝯgregata mā talis acgriṫ magnitudo terribilis: uelut ēt ipa mā i toto pede magno mltiplicata faciet in eo elefātiā ꝑticularē. Et pª qdē noiaṫ lepra elefātica capitꝭ. 2ª vō ossei. 3ª vō toti' corpis usqz ad pedē iclusiue.

Ex q̄ruz fundamēto appet ꝑp qd he tales lepre spēs diuersas denoiationes sortiant. ℂ Appet 2º que sit ipsarum efficiens cā ꝑductina. Est eniz mala cōplō melica in toto corpore oino multiplicata. ℂ Appet 3º que sit haꝝ dispōnū efficiēs cā mālis. In pª eni spē est melia genita ex adustiōe cholē que putrescit z ꝑ mēbra corrūpēdo serpit. Ex cholica enim mā ꝙtūcūqz putrētis negaret euētus lepre: nisi ipsa adusta fuisset. vn̄ z hec dr̄ lepra leonina. ℂ In 2ª vō specie que fuit ꝑma in ordine ꝑmocinādi mālis cā est fl'a salsum iā putrefactū z adustū. ℂ In 3ª vō specie mālis cā assignaṫ melia genita ex adustione sanguis. ℂ In ultia vō melia genita ex adustiōe melie. opꝫ eni mās has diuersas uarietates lepre efficiētes nō solū esse corruptas putredinali corruptione: sed etiaz adustas. ℂ Quō eni mā sola putredine posset substātiā z cōpaginē hūani corporis tāta corruptiōe corrūpe ꝙtā vides in oi spē lepre: nisi mā talis iuenireṫ associata male q̄litati uehemētis actiuitatis: ut appeat ex ipsa infectū corp' uelut a uenenositate corrūpi z ab eo substātiales ꝑtes cadē z separari.

De numero aūt haꝝ spērū lepre ut supius innotuit hoc 4º de lepra opusculo iā est mihi tractādū de ultia spē elefantica noiata. Hec qdē spēs lepre lꝫ in corpore cōprehēdaṫ: nō tn̄ ualde frequēter in oib' ꝑtib' manifestaṫ: sed in ꝑrimo euētus ei' ꝯcerniṫ in capite. deide in osseo z finalr̄ in toto pede magno uel utrisqz. ℂ Mirabile aūt vr̄ quō hec lepra non raro imo frequenter accidat in capite. Hec eniz mā grauitate sua nō videṫ apta salire z ascēdē caput. Iterū etiā q: grossitudine sua non videṫ bn̄ posse penetrare ad supiores ꝑtes. ℂ 3º iterū q̄ꝛ talis mā frigida z sicca essentialr̄: q: melica. igitur nō videṫ posse multiplicari in mēbro z ꝑtib' ꝯrie cōplonis oino. Sed cerebrū z ꝑtes ei' sunt frigide z hūide: aut salte ꝑm ꝑlm. igiṫ ibidē nō vr̄ posse multiplicari melia talis ꝑp repugnātiā siccitatis eius. ℂ 4º iterū q: cerebrū z oēs fere ꝑtes in capite exn̄tes sunt frigide. Sed eaꝝ frigiditas cum humiditate ꝯriando remittet malitiā māerū que ꝑticipāt aliq̄li caliditate reseruata eis ꝑp adustionē aut saltē ꝓhabit eas ab eis. ℂ Ampli' z 5º ex ꝯrietate eoꝝ que dicta sunt in istis motiuis assignaṫ frequētia z uelocitas euētus elefantie in osseo z in pedib'. videlꝫ ex grauitate z alijs. ğ ex causis oppositis negabiṫ euētus elefantie in capite. ℂ Ad hāc difficultatē rn̄dendū est ꝑmittēdo auctoritatē magni hyp. affoꝛ 3ª. ꝙ oēs egritudines oib' etatib' tꝑib' z regionibus aduenire pn̄t. lꝫ quedā fiāt z acuanṫ magis. Dicēdū igiṫ ꝙ nō repugnat ꝯsiderationi nāli mām melicā ꝙtūcūqz frigida graue z grossam in capite multiplicari posse: aut per viā paulatine ꝯgestionis debilitata expulsiua ꝑtiū capitis: aut per viā trāsmutationis a vtute facte: sic ꝯtigit in q̄rtanis z in egritudinibus splenis. Multotiēs eniz mā melica a vtute forti cretice ꝓpelliṫ ad superiora: lꝫ multū resistat ꝑp grauitatē z fortitudinē sui: forti eniz nāe nihil resistē pōt in expellēdis. affoꝛ 7ª. cōmento. 55. Quibuscūqz inter frenes zc̄. ℂ Ad formā igiṫ rōnis dicendū z ꝑº ad ꝑmā: q: lꝫ māe melice nō sit aptitūdo per se ascēdēdi ꝑp ei' grauitatē: tn̄ euaporādo multiplicari pōt in supioribus uel a vtute ꝓpelli ut dictū est. ℂ Et ad 2m dr̄ ꝙ grossitudo māe z viarū angustia ꝯcludunt difficultatē trāsit' māerū per angustas vias: sed nō arguit ipossibilitatē. Videṫ eniz vtuti difficili' expellē saniē de ꝯcauitate ossium z mediastino pectoris ꝙ expellē mām melicā ad supiora. Sed illa duo potētia sua efficit vtus: ut Cōmētatoꝛ statim ꝑallegato cōmēto. ğ z 3m efficē poterit. ℂ Et ad 3m motiuū negaṫ aūs: mā eniz melica pelliṫ z recipiṫ in pāniculū uestientē ossa ita ut faciat appere ꝯfractionē in ossib'. Sed plus distāt a cuti ossa z pāniculi per friditatē ꝙ cerebrū ab ipsa per eandē. ğ in cerebro poterit multiplicari mā melica. z per hoc idē soluiṫ 4m motiuū. ℂ Et ad ultimū argumētū dr̄. ꝙ lꝫ ꝑp ğuitatē z cursibilitatē ei' ad inferiora mā melica frequētius z facili' inclinari possit ad osseū: z ad crura ꝙtū est ꝑ se: tn̄ ꝑ accn̄s nō repugnat eādē in cerebro multiplicari ꝑp potētiā vtutis ipellētis aut euaporationē ei' ꝑp qō ꝯcludiṫ frequētioꝛ euētus elefantie lepre in facie: z ꝑp raritatē illaꝝ ꝑtiū. ℂ Et 7º ꝓpterea q: illa mā in ꝑtib' capitis recipit actiuitatē accn̄talē a calitate cerebri aggregata z multitudine uapoꝝ qui eleuanṫ ad ipsuz z multitudine spūum aialiū z alioꝝ: z calitate sanguinis uenalis z arterialis in eo. Et ꝑp calitatē acq̄sitā ex forti motu z agitatione: que necessaria est ad cōplēdum motus pāniculorū z ꝑtiuz mobiliū: que necie sunt ad euētādū in cerebro: z ad cōplendū opationes. v. sensuū interioꝝ qui inueniunṫ in cerebro: q̄rū opationes nequaꝙ fieri possent sine uehementi agitatione spūum. aialium in instris illorum sensuū facta: z colligiṫ hec snia ꝑma tertij. 1º cap. z sic soluiṫ dubium.

ℂ De causis lepre elefantice. Cap. II.

Iam aūt ꝓcedēdū est ad assignādū cās huius elefantice dispōnis. Quecūqz igiṫ cāe multiplicant euētū māei melice: pn̄t eē cā euētus hui' egritudinis: si cū eis applicenṫ cāe adustiōis fecalis māei melie. Neqꝫ eniz bn̄ cōpertū est ab auctorib' hypostasiā meliaz absqz adustiōe eē mālē cām hui' egritudis: sparsa eni hec mā in uenis mirach z cerebro coicata faē meliam mirachiā: multiplicata vō in cerebro z corrūpēs ei' tēpamētū meliaz facit ꝑ essentiā. Eadē vō in splene manēs occupatiōes z ꝑ emoꝛroidales multiplicata uenas a vtute potēti pelliṫ per anū emorrosagiā faciēdo: ad aliquē vō locū uel loca ꝓpulsa melia semp hypostasiua z ꝯgregata sclirotica faē apata nodos glādulas z silia: z sic de alijs. ℂ Cū aūt fecalis melia recipit augmētū malitie ab adustiōe: hec est deterioꝛ spērū melie ꝑter nām: z tāte malitie ꝙ ꝓiecta ad terrā ebullit sup ea: z a multis aialiū hausta uenenositate sua corrūpit eos. Cū ğ talis mā ab adurēte calitate epis gn̄aṫ: nō est mirabile si euaporādo ad caput plurima faciat in ꝑtib' ei' apata solida z nodosa. ꝑmū icipiētia in labijs naso aurib' z supcilijs ꝓpter raritatē haꝝ ꝑtiuz q̄s oēs uenenositate sua corrūpendo ꝑmutat: q: terribile est aspicē tales hoiuz facies: z adhuc in oib' faciei ꝑtib' in collo z gula dilatata mā corrūpit aut ulcerat ꝑdictas ꝑtes effundendo virus z corruptas mās magni fetoris: que circūstātē aerē tāta uenenositate inficiunt ꝙ magnus timoꝛ est circūstātib' appropinq̄re ad eos. ꝑp qō antiqtus z nūc etiā in ꝑlib' ciuitatū z regionū que ꝑꝫ politiā debite gubernanṫ tales egrotātes a cōi hoiuz ꝯuersatiōe facti sūt exules. ℂ At vō iteꝝ hec pessima multiplicata mā nō raro in uenis lacune uel torcularis substrate cerebro: apa melicuz aut cācrosuz in ꝯcauo palati apud colatoriuz efficit adeo ꝙ multiplicata aliq̄ illa mā cōpletā oppilōnē foraminis colatorij efficit: z mortē laboriosaz in breui tꝑe efficit: tātū affligendo hoies ꝙ opꝫ eos os aptum retinē semp z magno conatu inspirationē ꝑ nares efficē. ℂ Ampli' z 3º hec mā multiplicata in anteriori ꝑte cerebri effusa ꝑ uenas z arterias cōtextas in pāniculo iteri' uestiēte nasuz ibidē efficit apata claudētia vias inspiratiōis aeris ad itra z expiratiōis fumoruz ad ex: ꝑp qō cū nō euētur fumus caliꝰ zimo retineaṫ infla-

mādo cerebrū ⁊ oēs iteriores ⁊ exteriores ptes capitis facieȝ puertit ad colorē rubeū ex nigro cōmixtū: uelut est color mori, ppingq sue maturitati sic manifestū est ⁊ fuit in qdā alamano q laborabat hac egritudie memoriā factā de eo. ¶ Post hec iterū ɔtēplādū est: q cū mā ista in epe mltiplicata ab adurēte caliditate puat aerea aquea ⁊ uaporosa ptib⁹: tūc nō hēat aptitudinē ita facilr euaporādi ac fridiora appetēdi: ⁊ maximo nocumēto suo vtutē stimulet ad sui expulsionē ide p uenas a chili ramificatas i dextra ⁊ sinistra ptib⁹ ad brachia ppulsa innumerabilia fere facit apata nigra uel fusca solida uelut gnū fabe: que sui feditate substātiā ⁊ pulchritudinē membroꝝ auferēdo deformat ⁊ exterminat ut aspicientes effugere faciat. ¶ Et cū ɔtigat mām illā vsus iferiora ppelli: in fieri dura efficit ɔdilomata ⁊ in toto pede magno altero ⁊ utroqȝ innumerabilia fere facit apata tāta corruptiōe mēbra affligendo q feret ea ⁊ circūstās aer: ⁊ cadūt qnqȝ digiti ⁊ substātiales pticule mēbroꝝ. vide q pulchre opȝ ɔsiderātē iuenire ueritatē rerū. ¶ At vo insup si māe istas ɔtigat cōmisceri cū alteris mãeb⁹ spē distinctis ab eis: tūc uel ille māe que cōmiscētur melie aduste pscripte erūt seruātes nālitatē suā uel ab ea pte mutate. ¶ Si p mō, tūc aut melie aduste cōmiscebit fla aqueū: qd minorabit malitiā melie aduste ⁊ currē faciat ipsam ad subcutaneas ptes ⁊ faciat tumorē cū corruptione ptiū ⁊ duritie emittēte humiditatē subcutaneā ⁊ ualde fetidā: forte q ista est illa dispō quā Corneli⁹ celsus Theodorus Priscianus ⁊ multi illustres viri noiauerūt morbū intercutē: ⁊ tu pauloante vidisti ipm in Frācisco capitali q ex illa egritudine sectionib⁹ ⁊ adustionib⁹ que nō erāt opportune mortu⁹ fuit. ¶ Si aūt illi melice māei cōmisceret fla mucillaginosum ⁊ vitreū sm ptē: tūc faciet tumores in mēbris cū colore subalbido ⁊ soliditate ptiū sicut tact⁹ ⁊ visus tuus vidit ⁊ palpauit in facie gaietani mei quē pauloaū curaui. ¶ Dum aūt māei melice aduste cōmisceret melia nālis tūc si mā melica fecalis minoraret ⁊ spargeret utraqȝ per vniuersuȝ corp⁹ tumorosuȝ reddet ipm ⁊ solidū: qliter vis vidē in his q patiuntur melāchiros ⁊ est ictericia nigra: ⁊ ppe cuȝ fuerit antiquata. ¶ Et si in tali mixtione ptātiua viceret melia ex adustione melie genita: tūc cū tumore ⁊ duritie corporis uenirēt pustule corrupte ⁊ ulceratiue cū magno fetore toti⁹ corpis. ¶ Siliter si māe melice aduste pdicte cōmisceret melia genita ex adustione cholē: tūc mā illa in mēbro aliq multiplicata ⁊ propulsa cācerosuȝ faciet apa. Est eni cācer apa genitū ex melia genita ex adustione cholē: aut ex melia nāli adusta cui cōmiscet melia cholica. 3ª qrti. trac. p. in exordio cap de cancro. ¶ Si aūt hec melia adusta cōmixta cū cholica spgit p vniuersuȝ corp⁹: tūc facit apata serpētia ⁊ corrūpētia mēbra cadere faciētia substātiales ptes ⁊ reddētia corpora tāte abominatiōis q timeo dicē ⁊ scribē nedū hec vidē. ¶ Adde iteꝝ q si tali melie aduste cōmisceat sanguis nālis: tūc remittendo malitiā ei⁹ faciet ipsam pmptā ⁊ obediētē curationi magis. ¶ Si aūt tali māei cōmisceret sanguis ⁊ adustus etiā dato q ex vna pte aliqliter remittē posset malitiā melie ex pte modi substātie tn ex pte acuitatis in adusto sanguie reseruate itēdē posset malitiā illi⁹ melie: saltē tenēdo viā q remissuȝ additū intēso intēdē pōt alteri malitiā intēsiue. Ex q sequitur q hec mā melica cū sanguine adusto cōmixta facit apata cum caliditate pruritu ⁊ inflāmatione magnis, cū escaris uel frustis siib⁹ his que uenire solēt i aliq carbūculo ul antrace. ¶ Est aūt circa hoc adhuc subtilius ɔtēplāduȝ: q si plures haꝝ materierū cōmiscerent ad inuicē ɔfuse: sequerent lepre spēs difficulter cognoscibiles ⁊ nō nisi a viro scia ⁊ ope doctissimo. ¶ Propter qd correlarie ɔcludit p difficultas cognitionis spērum lepre: raro enim cōtingit māes humorales nāles ⁊ pter nāni simplices repiri in corpore: imo cōfuse sunt inuicē in uenis ⁊ arterijs maioribus ⁊ minoribus. ¶ Et sequitur scdo posse colligi causam difficultatis curationis harū egritudinum uel impossibilitatis curationis earum: ⁊ proprie qn fuerint antiquate ⁊ a multiplici materia pendentes.

Ex oiuȝ hoꝝ fundamēto speculator pōt elicē cās efficientes. ¶ Cā eni efficiēs ptātiue est vtus ppellēs has māes de nobilib⁹ ⁊ iteriorib⁹ mēbris ad vilia ⁊ exteriora. ¶ Efficiens aūt ⁊ mālis cā est hūor melicus ex adustiōe melie uel alteri⁹ iā declarat⁹. ¶ Formalis vo cā est taliuȝ māeꝝ inuētio in substātia mēbroꝝ cū alteratiōe eaꝝ ⁊ corruptiōe pdcis. ¶ Finalis vo cā est ut vtus alleuiādo cor ⁊ reliq pncipalia ⁊ eis suiētia mēbra seruitute latoria ⁊ ppparatoria vitā custodiat: aut in opōnib⁹ minora efficiat nocumēta mā illa q faceret si nō expelleret a vtute. ¶ Et seqt iteꝝ ex hoc fundamēto iuuenilē itellectū ples posse fantasiare lepre elefantice spēs puenientes tūc a melia genita ex adustiōe melie simplici⁹ existēte aut nāli mixta: ⁊ eēt p⁹ spēs. ¶ Et 2ª ex cōmixtiōe melie melācholice cū sanguine ipsa dñante sanguini. ¶ Et 3ª eo⁹. sanguine dñante sup ea. ¶ Et 4ª assignari pōt ex eqli cōmixtione haꝝ māerū ambaꝝ. ¶ Et iterū tres spēs assigrent ex cōmixtiōe melie cholice cū melia melica ⁊ eēnt septē. Et tres iterū fierēt ex cōmixtiōe melie melice cuȝ flate ⁊ essent. x. ¶ Et tres iteꝝ fiūt ex cōmixtiōe melie melice cū sanguie. ⁊ eēnt. 13. ¶ Et 14ª assigri pōt cōmixtione pliuȝ haꝝ māerū ad inuicē. ¶ Et 15ª spēs iterū fieret ex cōmixtione oiuȝ haꝝ māeruȝ ad inuicē. Et si iteꝝ uelles fantasiari circa mixtionē haꝝ māeruȝ distinctaꝝ ex pte nālitatis ⁊ nō nālitatis eaꝝ: tūc forte plures q. 30. spēs lepre elefantice imaginādo uenari poteris. ut miscēdo melie melice cholerā nālē ⁊ rubeā dictā. 2° cōmiscēdo ei cholerā nō nālē notā ⁊ famosaȝ duplicē. s. vitellinā citrinā aut minoris fame. s. genitā ex mixtione nālis melie cū cholera: aut cōmiscēdo cholerā nō nālem adustā uel putridā. ⁊ de alijs etiā humoribus imaginādum cōponendo cū pncipijs medicine theoricis. Nō immerito appet qliter deluduntur medici in mā harū dispōnuȝ: quā temeraria assumunt audacia: sicut pauloante delusi sunt qdā çarpellantes ⁊ çarpellatores medici ut dentio in hac dispositione vidisti.

Signa vo haꝝ dispōnū iā imersa sūt ⁊ inoluta varietatib⁹ eoꝝ trāsumpta a substātialr iherētibus: cū iā declaratū sit cōplonē ⁊ substātiā mēbroꝝ necio ab hac egritudine corrūpi. Et signa sūpta ex opōnib⁹ que nō solum ab hac egritudine ledunt nocumēto diminutionis aut corruptionis aut utriusqȝ siil: imo frequēter opōnes auferunt a mēbris ut pȝ in plurimis ⁊ patuit in viro illo: membra enim eius ⁊ plurima sensu tact⁹ carebāt ⁊ cum pueniᵭ ad ablationē opōnis tactiue tā in illo mēbro uel corpore apte sunt porte mortis. solo eni sēsu tact⁹ puatū aial nece est mori 3° de aia. ¶ Propter qd ad regimē h⁹ dispōnis finalr accelerāduȝ est. In feri⁹ eni qnqȝ ɔtiget memoriā agē de 3° gñe sigrū sumptorū a casib⁹: lȝ corruptio formositatis hois in hoc gñe ɔtineat sed loqr ad intelligentes ⁊ scie çelatores ⁊ nō ad temerarios çarpellones pticulari⁹ hēbit: ⁊ maxie grā correctiōis eorum.

Sectio secunda. De cura huius lepre elefantice continens capitula duo.

Itaqȝ h⁹ tremēde dispōnis regimē enūtiaturus p discurrā p ɔuenientē applicationē sex rerū nō nāliū. 2° vo pncipalr ordinatū regimē curationis h⁹ egritudis p adeqtas intētiōes enarrabo: in q etiā cap regimen pseruationis ab euentu uel recidiua huius egritudinis post curationē eius enuntiabo. 3° vo ordine subiūgā regimē uel curationē qrūdā accitiū que solent subseq hāc egritudinē: curationē aūt accitiū que ipsam actu cōcomitant in intentionib⁹ curatiuis iam enuntiauero.

¶ Sectionis scōe de regimine elefantici per dietā. Cap. I.

Ro expeditiōe itaqȝ pmi capli h⁹ 2ᵉ ptis tractatuli. v. opȝ uti smonib⁹ iuicē distinctis eēntialr. ¶ Et pm⁹ smo cū snia alioꝝ pmittit necessitatē h⁹: q cū dispō h⁹ pticularis elefantie istius viri pueniat a melia melica cui aliqd flatis mucillagiosi ⁊ grossi cōmixtū est. ut p cap iā declaratū est. Jō opȝ q oēs res nō nāles ɔrient melie tali cū caliditate ⁊ hu. eaꝝ. uerū qz talis melia nō euāt ab accītali caliditate remanēte i ea

ab urēte cā. pducta. q̄ tñ calitas est itēsiue pña. ppea qr refracta est a flate sibi cōmixto. Jō opꝫ magnifice ɔtēplari: ita ut calitas pducta ul' pducibilis ab aliq̄ rex nō nāliū nō sit tāta q̄ ta necia foret si melia fecal' eēt. Neqꝫ ēt hūectatio quā ad se uocat melācholia sittāte itēsiōis q̄ ta necia foret i melia melica ⁊ cholica. Et si ista sūt difficilia dici ⁊ scribi penes hitum sciētificū: tūc q̄ tā credē potes latē difficultatē penes opus in applicatione rex parū calefaciētiuꝫ ⁊ parum humectātium.

Jtaqꝫ p debita mēsuratiōe aeris p̄mittendū ē. q̄ lꝫ aer merito q̄litatū suax ṽtute astroꝝ corpa nr̄a sēp exiccet. ut scribit' 2ª p̄mi. cap̄ de ipressiōe aereax q̄litatum. tñ prudētia piti medici pōt remittē ip̄m in calitate: p quā i tpe estati recedit a medio frāgēdo ipꝫ cū reb' ifridātib': ⁊ remittē etiā ipꝫ in exiccatiōe forti cū humectātib'. ℭ Eligat itaqꝫ iste vir regionē ciuitatē ⁊ locū hn̄tia aspectū oriētalem ⁊ meridionalē: euētatū tñ fenestris ⁊ portis ɔueniēter: ⁊ sit loc' ppe decursuꝫ aqrū fontaliū uel fluuioꝝ. mīme aūt ppe mare. Et si talis hr̄i nō possit a p̄n' aplis usqꝫ p totuꝫ mēsem septēb. artificialr̄ p̄paret' sternēdo in cameris flores folia ⁊ plātas ptcipātes ṽtute ifridationis ⁊ hūectationis: uelut violaꝝ bora. ⁊ bug. malue lactuce ⁊ ɔsiliuꝫ. aut faciēdo ex eisdē decoctiōes qb' actu fridis irrorent' parietes hitatiōis: aut saltē aspgat' aq̄ recēti nō salsa. ℭ Aut suffumiget' cū euaporatiōe hoꝝ trociscoꝝ. ℞. floꝝ nenufaris: floꝝ violaꝝ floꝝ cucurbite. añ. ℥. s. se. lactuce endiuie scariole añ. ℥. ij. amili. ℨ. j. formēt' trocisci cū succo viol'. ex qb' duo uel tres coq̄nt' in aq̄ ⁊ aspgat' ex ea dom'. Silr̄ ēt ⁊ strat' ubi dormit talib' folijs pulueriib' aspgat': necnō etiā ista ul' ipsoꝝ aliq̄ teneant' in locis ubi ponunt' uestes ei' qb' induit'. Sūmope ɔsideret cū duab' ptib' florum nenu. f. ⁊ viol'. eq̄lib': ⁊ 4ª pte macis ⁊ corticuꝫ citri aspergere suffumigare ⁊ ɔsuare in eis caputeū ⁊ birreta qbus tegit caput suū: aut saltē aliq̄d ex puluē illo subtiliori bis in septimana supaspgē caluariē capitis erit ei utillimuꝫ ualde: gr̄a cuius intētionis. s. alterandi caput: ⁊ fumos in eo retentos fiat hoc cōpositū. ℞. macis. ℥. s. florū bora. bug. ca. ue. ⁊ corticuꝫ citri añ. ℥. ij. floruꝫ nenufaris viola. ⁊ cucurbite. añ. ℥. v. ligni aloes maiorane. añ. ʒ. j. pulueriçent' ⁊ ligent' in syndone rerotxa ⁊ sepe odorent'. hec de mēsura aeris sufficē possent.

Pro altera ṽo de reb' nō nālib'. s. de sōno ⁊ vigilia p̄mittēdū est q̄ huic viro ɔueniēs ē recedē a mēsura dormitionis corpoꝝ sanoꝝ p augmētū ei'. Sōn' eni plixus multiplr̄ ɔuenit ei. ℭ Prio qr fac' ad meliorē māe i digōnē. ℭ 2° qr augmētat eūones māerū isensibiles vigorādo calitatē inatā. ℭ 3° qr ṽtutē expulsiuā que ē vna de 4ᵒʳ ṽtutib' mīstrātib' uegetatiue potētie fortificat ⁊ auget. ℭ 4° qr māeꝝ fluctuatione laboriosaꝫ itrisecat sōn'. ℭ 5° ⁊ ulti' qr potēter humectat corp'. ℭ Sōn' eni hūectat corpa nō min' q̄ vigilia exiccet. 2ª p̄mi. cap̄ de his que ɔueniūt ex sōno ⁊ vigilia. ℭ Jōqꝫ qr iste vir nō euat' a plenitudie capitis ei' nō dꝫ eē somn' ita plixus ut p ip̄m gn̄ent' reumatissimi q augmētant'. ppea qr in plixo sōno caput replet' uaporib' ab ul'i corpe eleuatis ad ipꝫ. q in ipso multiplicati nō ɔueniēter euant'. Sōn' eni retinet oēs euones: imo ⁊ fortes p̄ter illā que p sudorē. 2ª p̄mi. cap̄ p̄allegato. ℭ Modus igit' mēsurādi sōnuꝫ est: ut postq̄ iste vir cibat' fuerit p horā. j. cū dimidia dormire icipiat. p̄ super dextro latē caput parū eleuato: deīde sup sinistro: ⁊ aliqñ resupine poterit qeicē pp iclinationē māerū ad posteriora que fitin resupinatiōe. q tñ nō sit plixa: neqꝫ ualde freq̄ns. Oino aūt effugiat decubitū sup uētre ⁊ facie. pp eū eniꝫ mouent' māe ad faciē ⁊ riçāi qb' duab' ptib' hic vir fuit molestat'. Mēsura ḡ sōni pōt ei ɔcedi usqꝫ ad. 9. hōs spatio extēsiori ⁊ usqꝫ ad septem horas spatio breuiore illo. Reliq̄ aūt tpe vigilare ɔueniens est ei. hec de somno ⁊ vigilia sufficiant.

Quietē ṽo huic viro ɔuenire magis q̄ exercitiū ex dictis in p̄cedēti cap̄ declarari pōt. min' eni in illa agitant' māe: ⁊ ɔueniēti applicat' q̄ huat' inat' calor ad māerū digōnē tā in nocitiuo q̄ in iuuatiuo efficiēdā: etiā qr in gete corpis nō ita ledit' cerebrū a multitudine fumationuꝫ que ab vniuerso corpis eleuant' ⁊ ad cerebrū euaporāt tan q̄ ad lationē supiorē. Etiā digō p' 2ª ⁊ 3ª meli' pficiunt'. hoie eniꝫ gescēte nō agitat' in stōcho cib' neqꝫ fluctuat in eo potus ad uarias oīas pōnis. Nec ēt chilus ex eo genit' ex uehementi agitatione corrūpit' uel alr̄ exneat'. Et ɔuenienter epar cū ṽtute sua in meli' trāsmutare pōt ipꝫ in hūores p̄mos in getē q̄ in motu corpis. ℭ Silr̄ ēt ⁊ act' motiue potētie meliores pfici possēt. uelut appō vnio ⁊ assilatio nutrimēti ad corp'. Et ista est cā pp quā a sapiente laudatū est exercitari in mane q̄ñ in nocte gescēte corpe ɔueniēter p̄dicti oēs actus pficiunt' ɔueniēti'. ℭ Si igit' viro isti aliq̄d cōpetat exercitiuꝫ circa tp̄s ueris āni. 1444. qr usqꝫ ad illud tp̄s in iungo ei getē corpis. Jteꝝ poterit exercitari exercitio suauiter peditandi a media hora usqꝫ ad vnā cum dimidia: aut mōtē ascēdēdi ⁊ descēdēdi p scalas suauiter ⁊ nō diu. uel fiat exercitiū cū eq̄ gradario ⁊ suauis icessus. uel nauale fiat exercitiū: remis tñ nō imoderate pupim agitātib'. ℭ Et fiat exercitiū ptiū pectoris parū eleuata uoce diu sermocinādo: ⁊ exercitet' nasus demucādo ip̄m ⁊ exufflando p eū. ⁊ crustas ⁊ supfluitates in eo exn̄tes lauādo ⁊ mūdificādo: uel cū aq̄ mellis uel' alijs de quibus in regimine medicinali sermo fiet amplior.

De altera ṽo re non nāli. s. accn̄tibus aīe ēt ita moderate agendū est ut nō agitet aiam ei' agitatiōe tristi ⁊ angustiosa: aut altera p qua uehemēs fiat mot' in spiritib' ⁊ hūorib' ⁊ tract' eoꝝ deex' ad itus: ⁊ accubatio ēt uel suffocatio a mltitudie napoꝝ opp̄mētiū vias euētatiōis mēbroꝝ aīaliuꝫ. Jn oī eni egritudine ɔfortari mēte optimū est affo. 2ª. Multi ēt hoīum iciderūt uarias ⁊ laboriosas egritudies ⁊ piclitauerūt in eas: aut lōgo tpe afflicti magis p tristitiā aīe q̄ p mltitudinē ⁊ prauā q̄litatē māeꝝ: ut pulcherrime legi p̄t a Gal. in libello de exercitio ad Epigenē ppe p̄nᵐ. ℭ Et si passiones aīe oēs posite sūt ɔuenire a corde s̄m pipateticos icipiendo. ⁊ ēt a cerebro s̄m s̄niam medicoꝝ. ut p' tertij trac. p̄. ⁊ 2° tegni p magnū pcessū videri p̄t. tūc pꝫ q̄ in talib' passiōib' si fiat motus sp̄ūm ⁊ hūoꝝ de circūferētia ad pfundū inflāmabunt' cor ⁊ cerebrū: pp q̄d māe coicabunt' riçe cordi ⁊ epi inflāmādo ēt laudabiles. h. ⁊ sp̄us. ppea qr passiōes tales extermināt ⁊ mutāt corpus ab ea que est s̄m nām consistentia. 3° tegni. ℭ Jgit' optimū est huic viro consolari hn̄ sperare ⁊ letuꝫ mēte transire. fiet enim tunc in eo melior p̄seruatio ab accn̄tibus ⁊ egritudine que perpessus est.

Quita ṽo res nō nālis ponit' esse replō ⁊ ianitio: ad q̄d hic nō itēdo. put ipoꝛtēt replonē humoꝝ corpis Sed itelligo. p eas modū ⁊ regulā accipiēdi cibū ⁊ potum ⁊ abstinendi ab eo. Pro cuius rei determinatiōe. 12. ponuntur regule ab hoc viro obseruāde: ex qb' p ɔ̄rietatē doctrine eligi poterūt. 13. regule ab eo fugiende. ℭ Prima igit' obseruāda regula est hec. q̄ nullus cibus aut potus accipiat' in q̄titate tāta q̄ stōch' icurrat tēsionē ⁊ guitatē ex eo: neqꝫ fluctuationē ⁊ uentosationē ex potu. pꝫ ɔclō: qr sup ɔueniētib' his accn̄tib' stōchus debilitatus non cōueniēter amplexabit' illū ⁊ terminabit illū. ℭ 2ª regula. nullus cib' aut pot' assumi dꝫ nisi cū sā patiēs senserit p assumptū cibū ⁊ potū a stōcho fuisse depositos. pbat' ɔ°. qr ab opposito illi' accidet cibū p'us assumptū semidigestū incrudari ⁊ 2ᵐ cibū supassūptū corrūpi. aut non ɔuenienter digeri: aut sil' cū alio semidigesto a stōcho p̄cipitari uel attrahi cū illo. ℭ 3ª regula. nullus cibus ⁊ pot' vn q̄ assumat': nisi uerus ⁊ nālis appetit' incitet' ad ip̄m. pbat': qr si accipiet' absqꝫ appetitu: tūc erit stōch' satur. Sed sup tali saturitate augebit' replō ex nouo assūpto cibo ul' potu igr̄ disponet' ad corruptionē. ℭ 4ª ɔ°. post assūptū cibū gescendū est ⁊ forti motu nō exercitādū: saltē per totuꝫ mēseꝫ futuri aplis de. 1445. ℭ 5ª ɔ°. null' cib' ipetuose deglutiēdus est: ⁊ sine bona masticatiōe. pbat' ɔ° quo ad prima ptē. qr ex repentina deglutitione cibi laxat' meri ⁊ terret' stōch'. ℭ 6ª ɔ°. in qualibet canonica cibatiōe pot' nō dꝫ in q̄titate ɔtina mult' assumi. pbat': qr tūc nō fit debita cōmixtio potus cū cibo suplenigāte multo potu ad pauci cib'. ℭ 7ª ɔ°. diuersa cibaria

spẽ ⁊ multa nõ sũt in eadẽ cibatiõe accipiẽda nisi fuerit ualde in q̃litatibꝰ actiuis ↄsilia. Probat ↄ°. q2 q̃tuplex est diuersitas ciboꝝ ⁊ potuũ in substãtia ⁊ q̃litatibꝰ actualibꝰ ⁊ potẽtialibus in raritate ⁊ dẽsitate g̃uitate ⁊ leuitate subtilitate ⁊ grossitie: tot modis ⁊ uarijs ↄitibꝰ ad p̃dicta agg̃uat stõchꝰ. Sed ex tali g̃uitate ꝓhibet debita digõ. q̃re ⁊c. ¶ 8ᵃ ↄ°. nullus cibꝰ uel potꝰ assumi dꝫ cũ fuerit patꝰ in uasis eneis. pꝫ: q2 cũ enea uasa ꝑticipẽt uenenositate q̃dã: ut 5ᵃ q̃rti colligẽdũ. Jõ dubitabile est ne hũores corpis ⁊ stõchi ĩficiant a talibꝰ cibis ⁊ potibus ¶ 9ᵃ ↄ° est. nullũ cibariũ cõpositũ ex dulcibꝰ acribꝰ mellitis ⁊ lacticinijs sĩl mixtis assumi dꝫ: pꝫ q2 expimẽtatores idi dixerunt ꝙ talia cibaria p̃parãt ad g̃nationẽ lepre. ¶ 10ᵃ ↄ°. cibaria oĩa lenitia ⁊ mollificatiua uẽtris semp añ alia sũt accipiẽda: pꝫ q2 dato opposito: aut corrũpent in stõcho aut essent cã deponẽdi reliq̃ cibaria. ¶ 11ᵃ ↄ°. cibꝰ ⁊ potus grossi ⁊ stiptici nullo mõ p̃mitti debẽt añ alia cibaria. pꝫ q2 talia apud portenariũ posita claudẽtia illud: tũc essent cã oppilãdi ipꝫ ⁊ claudẽdi meseraicas que terminant ad fundũ stõchi: pp qd regurgitarẽt talia ad supiora. ¶ 12ᵃ ↄ° ẽ. rutba crisomilla ⁊ oĩa cibaria corruptiõis aptitudinem in se hñtia disponũt ad leprã. ꝓbat: q2 ex aptitudine corruptionis eoꝝ corrũpunt humores ⁊ adurunt ⁊ in melicã substãtiã transeunt. ¶ Post hoc aũt de inanitione dicẽdũ ꝙ oĩs inanitio. cibi uel imoderata abstinẽtia a cibo abscindi debet. Probat q̃m ex tali seq̃t augmẽtũ caliditatis putrefactionis uel adustionis cibarioꝝ ⁊ potuũ in stõcho. pp qd tolerare famẽ stõchum putridis replet humoribꝰ: he oẽs ↄcl'ones ṽidice assumi pñt 3ᵃ p̃mi. cap̃ de regimine per cibum ⁊ potũ ex. 25. ↄtinẽtis. cap̃ p̃mo.

Jã aũt trãsire opꝫ ad sextã rẽ nõ nãlẽ in q̃ ꝓlixiꝰ tpis spatiũ nec̃iuꝫ est. ꝓpterea ꝙ opꝫ spãliter ꝑ multa cibaria ⁊ potus discurrẽ. ¶ Pro q̃bꝰ p̃mittẽdũ est ꝙ oĩa cibaria que calida sũt ⁊ hu. ↄueniẽtia sũt. lꝫ hũidiora sint ei nec̃ia q̃ calidiora: sic appuit ꝑ cap̃ huiꝰ trac. ⁊ in cap̃ de aere. q̃re huic viro eligẽdus est panis de pura simula uel flore farine frumẽti qui nõ hẽat paꝝ de fermẽto: sed q̃titatẽ nobilẽ: ⁊ sit mollis coctione nõ cõbustꝰ uel torrefactꝰ parũꝑ: minꝰ hñs salis q̃ cois panis. Et euitet açimꝰ panis ⁊ opirus ⁊ ordeaceus. Cibi ṽo de pasta aut de fariã nõ vituparent ei ꝓpẽ cũ lacte p̃parati oui no uel iumẽtio aut capno. ¶ De carnibꝰ ṽo laudabiles sunt ei vituline castratie ⁊ de recẽti ⁊ iuuẽculo agno uł hedo. Carnes ẽt porcelloꝝ iuuenũ hñ piguiũ sũt ei utiles ⁊ caro gaçelli iuuẽculi ⁊ caro cuniculi ẽt. Caro ṽo leporis ⁊ apri ⁊ cerui rarissime comedant. ¶ De uolatilibꝰ ṽo oẽs pulline anatuloꝝ iuuenũ in domibꝰ in aq̃ degentiũ. ⁊ p̃dices fasiani ⁊ turdi hñ pigues sũt ei utiles. Caro auiculaꝝ ꝑuaꝝ hñ piguiuꝫ: ⁊ in sũma oiuꝫ aliaꝝ que sũt iuuẽcule ⁊ pigues excellẽter. Maxima eni curatio taliũ egrotãtiũ ꝑficit ꝑ hũectãtia ⁊ ipiguãtia substãtifice ⁊ madefactiue. ¶ De piscibꝰ ṽo laudant ei oẽs fontales uel fluuiales electe aque celo ⁊ aeri detecte: que alueuꝫ hẽat denudatũ a paludestribꝰ plãtis fetidis ⁊ corruptis in ea in q̃bꝰ etiã nõ inueniat multitudo ranaꝝ nec serpẽtũ aut anguillaꝝ: q̃rũ pluriũ est ex putrefactiõe: de q̃bꝰ aq̃s eligant torrẽtine uarioli lucij capedani ⁊ marsiões temali ⁊ sterliões ⁊ regine pisces ⁊ sturiones ⁊ ↄsiles ƀm eoꝝ noĩa ṽtutes ⁊ ꝓpꝫetates ƀm diuersa mũdi climata regiões ⁊ ciuitates approbantes usuꝫ eoꝝ: sic q̃ sunt cũ augmẽto saporis delectabilis odoris ⁊ denudatiõe eorũ a viscositate ⁊ grossitudine sũt q̃lẽ hẽre solẽt oẽs pisces sq̃mas magnas hñtes: pp qd vituꝑabilis est ƀmo q̃rũdã çarpellonũ q approbãt usuꝫ anguillarũ de q̃ nõ hñt auctẽ ⁊ rõnẽ neqꝫ expiẽtiã. ¶ Et pisces oẽs q comedũtur sint actu cali ⁊ meliores sũt elixi q̃ frixi in oleo: saliti aũt pisces oẽs dimittant q̃m sunt ualde nociui. Trufatores ṽo q̃dã iã pauloañ admistrauerũt in cibis horũ egrotãtiũ ranas sed pluri mẽdacio utunt: q2 nõ est inuẽtũ ab auctoribꝰ ꝙ cibꝰ talis ↄueniat eis. nisi q2 Gal. XI° de simplici medicina auctoritate Dyasco. uoluit sĩl cũ aggregatore Sera. ꝙ si det in potu elefanticis ius ranarũ cũ oleo ⁊ sale est beçoar eis ⁊ uenenis hoc aũt qd ꝓuocat uomitũ ⁊ iducit secessuꝫ: nõ igit cõferũt ea via cibi ut temerarij dicũt: sed via medicine. ¶ De plãtis aũt q̃bꝰ cibaria ↄdiunt cõueniunt ei lactu. spinachia bleta portu. cucur. scariola endiuie oẽs senationes: ⁊ in summa plãte oẽs hñtes hũiditatẽ nõbilẽ: q̃rũ tñ friditas corrigat cũ medicis leuis cal'tatis ⁊ q̃titatis pauce: uelut sunt feni. petrosil. anisuꝫ serpillũ hysopꝰ calamẽtũ ⁊ ↄsilia cocta in cibis ad refrãgẽdũ hrodialia p̃dicta: de q̃rũ numero tñ eligantur enula buglossa borago farfara secacul uel irigus ⁊ rãpũciolus uel ↄsilia. Citrulli ṽo ⁊ melones suo tpe etiã sũt laudabiles. De plãtis ṽo audacter cal'is ⁊ siccis nõ itromittat se i usu earũ nisi ualde raro ⁊ in ꝑua q̃titate ⁊ refracta cũ fridis ut supra dictũ est. ¶ De fructibꝰ ṽo ↄueniũt cerasa auellane recẽtes ⁊ pira dulcia muscata uel nõ: ⁊ poma dulcia suis tpibus ⁊ ficus recẽtes: sicce ṽo nõ placẽt pp acuitatẽ suã q̃ corrũpũt sanguinẽ ⁊ faciũt euenire scabiẽ. Uue ṽo dulces ⁊ passule sunt laudãde nõ tñ in usu multo. g̃nata ṽo dulcia ⁊ muça sunt ei utilia: acria ṽo nõ placẽt. Persica ṽo hñ dulcia ei laudãda sunt. Sil'r ⁊ iuiube pp hũiditatẽ suã ⁊ lenitionẽ quam hñt. Citonia ṽo pira solida ⁊ acria mespila ⁊ sorbe ⁊ corna dimittant. Et crisomille etiã fugiẽda sũt. ¶ Lactis ṽo usum crudi ⁊ cocti uehemẽter laudo ei. g̃nat eniꝫ laudabile nutrimẽtũ ↄriuꝫ mel'iem ũdificatiuũ sanguis exiccatiuũ feruoris apiendo ⁊ urinales vias ⁊ mũdificat uẽtrẽ aq̃sitate ⁊ serositate suis. Sil'r in diebꝰ caloris ẽt mihi placet usus colostre ⁊ recocte moderatꝰ: recẽs caseus absq2 sale ẽt ẽ ei collaudãdus. ¶ Butyri ṽo usuꝫ g̃ra ↄficiẽdi cibaria nõ hñ laudo. Sꝫ mihi placet magis oleũ oliuarũ dulce nõ ualde salitũ aut oleũ amigdalarũ dul. aut recẽs oleũ de sisamo qd siculi uocãt ierçolena. ¶ De piguedinibꝰ ṽo aĩaliũ ↄueniẽs est piguedo porcelli iuuenis castrati ⁊ vituli ⁊ iter reliq̃s sũme laudat piguedo asini in usu cibarioꝝ ⁊ vnguẽtorũ. dꝫ eniꝫ de ea ꝙ eradicat leprã si fuerit ei eradicator uel si nõ fuerit uehemẽter confirmata faciẽs substãtialẽ corruptionẽ mẽbrorũ. ¶ De liq̃ribus ṽo alijs q̃bꝰ cibaria ↄdiunt laudabile foret ei vinũ citoniorũ ⁊ granatorũ muçorũ ⁊ dul. adhuc etiã ⁊ sapa ⁊ in summa liq̃res oẽs nõ ꝑticipãtes multa acredine uel acetositate ꝓpẽ refracti cũ çuccaro penidijs ⁊ cõsil'bꝰ. ¶ In spẽbꝰ aũt ⁊ granis q̃bꝰ cibaria cõdiunt. aduertẽdũ est ꝙ euitent oĩa in q̃bus est potẽtia multũ calefaciẽdi ⁊ adurẽdi sanguinẽ ⁊ aliã mãs humorales. pp qd augmẽtet mã melica ex adustione aliorũ humorũ: aut saltẽ ab eis iponat cal'itatis intẽsio: ꝑ quã mã reddat actiuior ad corrũpendũ mẽbra ⁊ serpenduꝫ ꝑ ea: ⁊ ꝓpẽ q̃ñ in talibꝰ spẽbꝰ sil' cũ cal'itate intẽsa iuenit dulcedo que est signũ appatꝰ uel ꝓmptitudis iflãmationis ⁊ adustionis mãerũ taliũ. Exẽplũ horũ sic anisuꝫ fe. se. haucie ciminũ petrosel. nigella costꝰ cinamomũ cassia lignea daucus tarcon ⁊ oẽs ꝑegrine spẽs ut galãga pip çedoaria ⁊ consimilia. ¶ Uerũ q2 in talibꝰ inuenit ṽtus cordialis ⁊ stõchalis ẽt: q2 ipsa defendũt a putrefactiõe ⁊ rectificãt iã factã: uelut est cinamomũ costꝰ ⁊ galãga ⁊ pip. ideo talia nõ oĩno sunt dimittẽda: imo admistrãda sũt cũ hisque refrãgũt cal'itatis audaciã uelut cũ atriplice bleta spinachia viola nenufare portulaca cucur. ⁊ cõsil'ibꝰ: que etiã oĩa cõminuũt uehemẽtẽ siccitatẽ p̃dictorũ seminũ ⁊ plãtarũ: pp qd in nulla cõpõne canonica ab auctoribꝰ inuẽta iuenies aliqd antidotũ qd nõ sit cõpositũ cũ hac sciẽtifica electiõe uelut cinamomũ galãga pip costũ ⁊ silia que cal'a sũt in 3° ⁊ in 4°. refrãgũt cũ seie cuscute scariole lac. ⁊ portu. aut eorũ audaciã remittũt cũ cal'is remissis sicut crocus hoc mõ corrigit pip: ⁊ sic de alijs tenẽdo viã tutiorẽ ꝙ remissio g̃dus q̃litatiui fiat ꝑ cõmixtionẽ remissioris ad intẽsuꝫ. cal'itas eniꝫ croci in 2° g̃du ducit ad mediũ cal'itatẽ pipis in 4°. lꝫ hoc magis ↄtieat ṽitatẽ i medicis cõpositis fermẽtatis. ¶ Adhuc tñ defendẽ potes q lꝫ medicina nõ sit fermẽtata: ṽtus tñ dirigit medicinã remisse calidã ad membrũ passibile ab remisse calida ⁊ medicinã itẽse calidã ad mẽbrũ passibile ab intẽse calida siue hoc fiat ꝙ ṽtus ꝑ dirigat remisse calidã q̃ intẽse calidã siue ecõuerso. ¶ Et iterũ dato ꝙ utraqꝫ medicina tã itẽsa q̃ remissa in g̃du sil' offerret mẽ-

bro alterabili ab eis. utraqz ẽt actuata exñte de facto: tñ dr̃ q
cõplo medicine eleuate in gdu nõ iprimit in mẽbrũ nisi per
modũ refracti esse a medicina 3ria uel sibi sili ꝛ in q̃litate: ut
fride respectu cal'e ꝛ cal'a in p̃ respectu cal'e in 3°. ¶ Ex hoc
fundamẽto itelligẽ potes diuersas cõpõnes mediciaꝝ que p̃a
frõte legẽtib⁹ appent satis ex̃nce. ¶ Et seqr̃ ex hoc fũdamẽto
ẽt 2° cõprehẽdi posse q̃ta difficultas est in elaborando circa
corp⁹ humanũ applicãdo ꝯueniẽter actia passiuis. Ex hoꝝ
s̃monib⁹ nõnulli aliq̃liter colligi pñt. II^a tertij. cap̃ de cañ. cura
tiõis cordis. ꝛ 5ª cañ. sũma p̃^a cap̃ 2°. Taceãt igir̃ çarpellato-
res qui medicinã temerarijs opatiõib⁹ pturbãt. ¶ De his ẽt
que in cibarijs admistrant delectationẽ iponẽtib⁹ in eis p̃-
ter sapã ꝛ p̃dicta sũt sic çuccaꝝ: cui⁹ usus ꝛ si ꝯueniẽs videret
ad dulcorãdũ cibaria ꝛ pot⁹ oẽs: tñ pp aptitudinẽ sue ꝯuerti
bilitatis in cholerã: pp q̃d pat⁹ est ad adustionẽ: iõ nõ multũ
mihi plz: ꝛ p̃p̃e simplex. Sz ꝯfrãgant ei⁹ ꝯdimẽta cũ frigidis
audacter ꝛ cũ hũectãtib⁹ remisse: uelut semia oia frida 4^or ul'
v. viola flos nenufaris ꝛ ꝯsilia. Mellis ṽo usuz hic oino dete
stor pp cal'itatẽ ꝛ siccitatẽ ei⁹ in 2° gradu. Et si argueret cõtra
q2 ip̃m est de ꝯseruatis corpis ꝛ p̃hibitiuũ putrefactiõis. huic
dicẽdũ est q̃ hoc ꝯtiet vitatẽ in corpib⁹ mũdis. ut in stõcho ꝛ
ep̃e: q̃lia ṽo nõ sũt talia egra corpa imo mel ꝛ mellita cibaria
facile corrũpunt in eoꝝ stõchis. ¶ De ꝯditis ṽo qb⁹ est cois
usus sũt cappares: quilz hẽant aliq̃ diuersionẽ viarũ urine:
ꝛ ꝯuenirẽt his egrotãtib⁹: ut recẽtes sũt: tñ ꝯditi cũ sale pp au
gmẽti cal'itatis ꝛ siccitatis nõ ꝯueniũt: ꝛ pp eãdẽ cãm vitup-
ande sũt oliue ꝯdite: ꝛ sil'r ꝯdimẽtũ sabane ꝛ est de pisciculis
p̃uis cõseruatis in aq̃ maris. Sil'r ẽt ꝛ auiculemarine in ace
to aq̃ salsa ꝯdite nõ placẽt. ¶ Baucie. i. pastinace ꝯdite ꝛ con
seruate in sy° mellito sũt eis laudabiles: clarificãt eni sangui-
nẽ ꝛ apiunt vias urinales itestinales ꝛ poroꝝ. Sil'r ẽt laudã
tur ei radices secacul ꝯdite absq3 sp̃eb⁹ acutis. Et poma ꝛ pi
ra cõdita ꝛ citonia dũmõ nõ sint ualde dura: hec oia sũt uti-
lia. melones ꝛ cucurbite cõdite optime sũt ei. Et citra cõdita
ꝛ p̃p̃e cũ çuccaro ẽt sũt ei laudabilia. ¶ Xilobalsamũ ṽo cõ-
ditũ de oriẽtalib⁹ p̃tib⁹ asportatũ his egrotãtib⁹ esset mirabi-
lis iuuamẽti. Rectificat eni cor cerebrũ ꝛ stõchũ ꝛ mũdificat
sanguinẽ a sup̃fluitatib⁹ expellendo eas p poros ꝛ urinales
vias: p̃iter ẽt ꝯueniũt isti egritudini napi ꝛ rape cõdite: ꝛ p̃p̃e
absq3 sp̃eb⁹ multis. ¶ Et nõ dubito si hẽrent mirabolani in-
di ꝛ emblici cõditi: esset eoꝝ usus talib⁹ egrotãtib⁹ ualde ꝯue-
niens. aduersant eni mel'ie p̃cipitãdo ipsaz p viã expulsiõis.
Cõdituz ṽo. çç. oino dimittat ꝛ cortices arãcioꝝ cõditi abs
q3 multitudie sp̃erũ sũt laudabiles. ¶ De p̃tib⁹ aũt aialium
laudabiliores huic viro sunt cerebrũ ꝛ pigues p̃tes a neruis
ꝛ ligamẽtis excluse ꝛ cutib⁹: ꝛ p̃p̃e salitis ꝛ epar aialiuz lau-
dabiliũ: ꝛ p̃p̃e porci pp augmẽtũ sue nutricationis ꝛ ꝯueniẽ
tiã in q̃litatib⁹ i hac cõplone: pp q̃d scripsit Gal'. 7° terrap. q̃
nutribilissimũ oiuz que scim⁹ est caro porcina: de qua etiã su-
pra. sil'r ꝛ epar galline ꝛ anatis piguiũ. hec oia cõueniũt: pul
mo etiã ꝯcedi põt eis: lz eniz nutriat sanguie cholico s̃m p̃-
priã ei⁹ cõplonẽ: ineo tñ sanguis notabil'r refract⁹ est pp accñ
talẽ cõplonẽ in pulmone iuẽtã ex defluxu flatũ ad ip̃z. Que
ṽo p̃tes sunt sic cor itestina renes oia dimittant. ꝛ p̃p̃e splen.
Est eniz ipse mel'ie receptaculuz tã fecalis q̃ aduste ex alijs
mãeb⁹ facte. q̃s eniz erit q cuz idustria sua sufficienter curare
possit leprosuz aliquẽ absq3 rectificatione splenis. ꝯ q̃sdam
modernos çarpellatores qui p̃mittũt curare leprã absq3 re-
ctificatiõe eius: deludẽtes tñ ꝛ delusi. ¶ De modis aũt p̃pa-
rationũ cibarioꝝ ꝯueniẽtior est elixationis modus q̃ assatio
nis: ꝛ p̃p̃e s̃m ꝯsuetudinẽ facte cũ piguedine porci salita: siue
p piguedinẽ itelligas lardonẽ siue aliã p̃tẽ itrisec⁹ in p̃tib⁹ mi
rachialib⁹ iuẽtã q̃ p̃p̃e piguedo nũcupat. tales eni piguedies
lz p se nõ eẽnt m'ltũ male: p accñs tñ pp salẽ sũt multũ nocive
Modus aũt p̃parationis cibarioꝝ in sartagine dimittẽdus ẽ

Pot⁹ aũt in hac dispõne ꝯueniẽs est vinũ colore rube
um substãtia subtile sapore tẽdẽs ad põticitatẽ ꝛ
stipticitatẽ leuẽ. tale eni u p̃l'm remittit malitiã humoꝝ p̃hi-
bẽdo ebullitionẽ ꝛ putrefactionẽ eoꝝ. Et posset ẽt tale vinũ
paꝝ acerbũ eẽ albũ: ꝛ nõ esset bonũ min⁹ p̃dicto. Reliq̃ ṽo vi
na substãtia grossa non bñ fecib⁹ expurgata fumosa valde ꝛ
acuta q̃ tũcũq3 forẽt gustui delectabilia siue dulcia ul' ame-
na nõ essent in hac dispõne cõueniẽtia: pp fortẽ cal'itatẽ eoꝝ
ꝛ ebullitionẽ quã faciũt in humorib⁹ ꝛ adustionẽ in eis. ueꝝ
q2 in p̃l'imis regionũ ꝛ ciuitatũ vina iueniunt valde cal'a ꝛ
acuta. ideo talia possent cũ 3^a p̃te aque electe de uero fonte ꝛ
uere mũdo eligi ꝛ misceri s̃m discretionẽ moralis viri ꝛ s̃m
potẽtiã vini eq̃liter utraq3 ponẽdo mediocri vino: ꝛ duas p̃-
tes aque ꝛ tertiã p̃tẽ vini fumosi ꝛ erit modus rõnalis p̃ces-
sus. ¶ Si aũt patiẽs sit de illis q discretione utunt: tũc dico
q̃ cõueniẽtius esset ei bibẽ aquã q̃ vinuz. stõcho tñ tolerante
ip̃m ꝛ cõsuetudine affirmante hoc: uelut est apud mauros ꝛ
alios gẽtiles: qb⁹ ex lege nõ cõcedit vinũ. Istis enim in locis
cõueniret aq̃ çuccari facta cũ q̃titate çuccari breuiori q̃ sit
illa que ponit in cõi iulep. ꝛ si aq̃ q̃ utit in potu simplici uel
cõmixta esset aq̃ cisterne melior eẽt. ꝛ p̃p̃e qñ succedunt ma-
gne pluuie quã p̃cesserũt tonitrua ꝛ magnoꝝ uẽtoꝝ flat⁹: ta-
lis enim aq̃ ex uehemẽti agitatiõe ei⁹ in media regione reddi
tur expurgata magis a terreis ꝛ vaporosis p̃tib⁹ per uehemẽ
tẽ collisionez ꝛ cõfractionẽ nubiũ a qb⁹ exp̃mit. Efficit etiã
hec aq̃ cõueniẽtior: p̃pterea q2 recepta in rimis terre cribrat
ꝛ depurat melius p spõgiã ex argilla factã ꝛ alteratã ex ha-
rena uel ut magr̃al'r cõficiunt cisterne tales. ubi aũt talis re
periri nõ posset aq̃: tũc accipiat de fonte aut puteo bñ p̃fun
do: que si coqueret iterũ melior esset. ¶ Siq̃s aũt medicina
li potu regeret: tũc melior alijs esset aq̃ lactis capñi a q̃ case⁹
ꝛ colostra extra forent. talis eniz pot⁹ esset lauatiuus ꝛ mũdi
ficatiuus viarũ coium uenarũ ꝛ eductiuus serositatũ choli-
carũ adustarũ: extinguẽdo tñ uel remittẽdo feruorẽ sangui-
nee masse. ¶ Alter ṽo potus ꝯueniẽs põt esse talis. ℞. aque
fumiterre aque acetoselle ꝛ enule. añ. lib. j. çuccari candi. ℥. iß.
coquant oia sil' usq3 ad consumptionẽ q̃rte p̃tis: ꝛ hoc potu
utat cum cibis ꝛ sine illis. Ex qbus omnibus appet cõple-
tum esse cap̃l'm de regimine huius uerende dispõnis per ad
ministrationem sex rerum non naturalium.

¶ Scdõe p̃tis de regimĩe hui⁹ dispõnis p medicinalia. Cap. II.

Expeditus de p̃ p̃ncipali scõe p̃tis hui⁹ tractat⁹. s. de
mẽsuratione cõueniẽti sex rerũ nõ nãliuz. opz ex-
pedire scõm p̃ncipale. vz regimẽ curatiuũ hui⁹ le-
pre elefantice q̃d q̃dẽ cõplectit in intẽtionib⁹ sex.
¶ Et p̃ma q̃dẽ intẽtio memorat remediũ per die-
tã obseruãdũ. ¶ 2ª intẽtio conat abscindẽ mãm minoratiue
¶ 3ª intẽtio p̃curabit diuersionẽ haꝝ mãeruz. ¶ 4ª intẽtio
digeret has mãs. ¶ 5ª eradicabit eas. ¶ 6^a ꝛ ultima cona
bit rectificare mẽbra cũ remotione q̃rũdã accñtiuz que sem
per cõcomitant hãc abo̅iabilẽ dispõnẽ. ꝛ sic iste scõs s̃mo 2^e
p̃tis hui⁹ tractat⁹ cõplebit p capl'a sex. ¶ Primũ itaq3 capl'z
cõsiderabit q̃titatẽ exhibendorũ ciboruz ꝛ potuũ. ¶ 2^m ṽo
de qualitate eorum aliquid succincte pertransibit.

Dicẽdũ itaq3 q̃ dato q̃ ista corpora p̃l'm sint uehe-
mẽter extenuata substãtifice a mala cõplo-
ne frida ꝛ sicca que aduersant nutricatiõi que est mel'ica cõ
plo. Etiã extenuata sũt: q2 talis mel'ia gñat in eis p adustio-
nẽ. Iõ neciuz est hec corpa uehemẽter sicca eẽ siccitate positi-
ua a mel'ia iducta ꝛ siccitate p̃uatiua p̃ueniẽte a friditate per
viã exp̃lsiõis ꝛ ab accñtali cal'itate p viã adustiõis. Iõ bñ ap
paret q̃ idigerẽt restauratiõe multa in q̃titate ꝯtinua uerũ
q2 ṽtus nãlis tã stõchi q̃ epatis ꝛ alioꝝ mẽbroꝝ notabil'r de
bilitata est in istis. Iõ securi⁹ eis exhibeo cibũ in q̃titate di-
screta supplẽtẽ magnifice resoloni ꝛ ꝯsũptioni iã p̃dictis. q̃ se
curi⁹ est q̃ cibent in die ter. vz mane tẽpestiue in dieb⁹ frigo
ris saltẽ hora 14ª uel 16ª usq3 ad medietatẽ nouẽbris icipien
do in p̃n° octob. Scda ṽo vice ad mãsionẽ accipiãt aliq̃d ho
ra 22^a qñ fuerit cibati in hora 14ª aut 24^a qñ cibati fuerit in
hora 16^a. 3^a ṽo vice cibent iter horã tertiã ꝛ q̃rtã noctis: ꝛ ta-
lis modus eligẽdi horã cibationis obseruari põt usq3 ad me-

dietatē mēsis februarij uel cōplemētū ei⁹. ¶ Reliq̄ aūt tp̄e ex
ꝯsideratione pari eligēdus esset modus cibationis a p̄n° die
rū eqnoctialiū usq₃ ad finē eoꝝ. posset eni hō p̄ma vice ciba
ri hoc tp̄e sic̄ dictū est de alijs p̄uā faciēdo diuersitatē in electi
one hac: nisi necessitas debilitatis v̄tutis aut euēt⁹ aliq̄rū acci̅
tiū deduceret ad oppositū uel ꝯsuetudo hoc faceret. ¶ Et si
argueret̄ q̄ iter scd̄a₃ cibationē iā p̄dictā ⁊ tertiam p̄ua cadit
mora p̄ quā nō est rōnabile scd̄m cibū ꝯueniēter eē digestu₃.
¶ Huic motiuo ⁊ sibi sil̄ib⁹ dicēdū q̄ tales cibatiōes que ex
hibent̄ i hac hora quā illustres antiq̄ noiant māsionē: ⁊ itali
ci noiant merēdā uel collationē est pauce q̄ntitatis cibi: sicut
dare vipā in lymphato vino: sorbē vnū ouū cū q̄busdā nebu
lis ςuccaratis: bibē ferculū vnū brodij pulli cū duab⁹ bucel
lis panis: comedē aliq̄d de gelatina. aut suis tp̄ib⁹ assumere
decē usq₃ ad. xx. cerasa aut frustū vnū melonis accipe cum
pauco pane ⁊ duo uel tria frusta cucurbite uel citri ꝯfecte co
medē aut alias ꝯfectiōes ꝯsil̄es. Hi q̄dē oēs cibādi modi cū
hoc q̄ sunt medicinales: ēt p̄p p̄uā eoꝝ q̄ntitatē facile a v̄tu
te trāsmutant̄: nō idigētes mora tāta q̄ta si esset eoꝝ q̄ntitas
augmētata. Et ex alio ēt cōferūt: p̄pterea q̄ tales cibatiōes
diuertūt calitatē ab actiōe ꝯtinua uel saltē forti circa mās. Et
tūc min⁹ inflāmant̄ māe tales ⁊ ad adustionē disponunt̄ mi
n⁹. ¶ Ad formā igit̄ argumēti dicēdū negādo ꝯn̄tiā. p̄ua est
distātia cibationu₃ iter vnā ⁊ reliq₃. ḡ v̄t⁹ nō poterit sufficiē
ter digerē. p₃ illud esse falsu₃ ex p̄dictis. ¶ Egrotāte igit̄ ele
fantice aliquo cholico a ḡnatione uel melico ab illa ex mā p̄
adustionē genita cōueniret in p̄ cibatio libre vni⁹ cū dimidia
in p̄ma hora. In 2° v̄o daret̄ a q̄tuor usq₃. vj. ℥. cibi ⁊ potus.
In 3° v̄o cibatione daret̄ sic̄ in p̄ma. ¶ In melico v̄o egrotā
te cōueniret cibi q̄ntitas amplior idicādo a cā adustionis effe
ctiua: fortior eni₃ intēsiue calitas est necia ad adurēdū melīā
nālem ⁊ trāsmutādu₃ ipsam in melicā meliam q̄ regrat̄ in
cholicō. sed ad maiorē intēsionē calitatis maior seq̄uet̄ con
sumptio ⁊ extenuatio. ḡ necia est restauratio maior. p₃ ꝯn̄tia
intelligēti theoriā medicine: q̄r restauratio debet p̄portiona
ri resolōni: ⁊ possent elici s̄mones ibi ex disputatis affoꝝ tex
tu ⁊ cōmēto illius. Senes facillime ferunt. Et alteri⁹ s̄mōis:
Estate ⁊ autūno cibos grauissime ferunt. Et sunt sermones
Auic. p̄ma q̄rti. trac. 2°. cap̄ de cibatione febricitātium. ubi s̄₃
magnitudinē ⁊ frequentiā resolōnis docet augmētare ⁊ fre
quenter administrare. §. illo. Et estas q̄dē p̄p resolōnē suam
⁊c̄. ¶ Pro scd̄a v̄o p̄te p̄ncipali hui⁹ capituli. s. de mō electio
nis q̄litatis cibarioꝝ ⁊ potuum excusari debes ex his que in
cap̄ p̄cedenti de fere omnibus uarijs potib⁹ ⁊ cibis dc̄m est.

¶ Intentionis secunde. Rūca. II.

Rectificato itaq₃ regimie patiētis ex p̄te q̄ntitatis ⁊ q̄
litatis ciboꝝ ⁊ potuū iā p̄ueniēdū est ad curā hui⁹
uerē de dispōnis. ¶ Et hoc q̄dē cap̄lm p̄titur in
duas p̄tes. i q̄rū p̄⁹ apiet̄ modus aggrediēdi mām
añcedētē illi⁹. ¶ In scd̄a v̄o p̄te attēdet̄ ad mām ꝯiūctā ⁊ ad
corruptionē membrorum a p̄pria eius uenenositate infixā.

Pro cui⁹ p̄me p̄tis declaratiōe supponēdū est p̄ q̄ dato
q̄ minoratiua eūo a sapiētib⁹ ꝯcedat̄ in p̄n° ul̄ima
gis. hic t̄n erit intētio mea nō solū ad eā in ul̄i p̄n°: sed etiā in
magna p̄te ul̄is augmēti p̄curādū. In tali eni p̄te augmenti
ampli⁹ de mā fluit q̄₃ in p̄n°. ḡ nō min⁹ cōpetit eūo in prima
p̄te augmēti respectu fluētis māei q̄₃ in p̄n°. ¶ Premittēdū
est 2° gr̄a hui⁹ regiminis q̄ eūo minoratiua de q̄ hic agit̄ intel
ligēda est respectu māei a sapientib⁹ noiata eūo minoratiua
p̄p̄a. De eūone nāq₃ māerū que in vijs expulsionū multipli
cant̄ nō est magna cura mihi ad p̄ns. Quis eni₃ dubitat q̄
feces uētositates aq̄sitates in itestinis ⁊ urinalib⁹ vijs inuētē
semp̄ excludi debēt a corpore. ¶ His igit̄ p̄missis p̄mū inge
niū eūonis minoratiue est p̄ flōmiā. Añcedēs eni₃ cā huius
dispōnis est melica mā genita in epate p̄ adustionē: que q̄dē
multiplicat̄ in uenis ⁊ maiorib⁹ p̄p̄e. sed talib⁹ māeb⁹ nulla
est eūo cōuenientior q̄₃ flōmia. 4ª p̄mi. cap̄ 20° colligendum. ⁊
pluries alibi. igit̄ fiēda est flōmia. Appente igit̄ in toto cor
pore plenitudine in hora electa apiat̄ uena magna uel pur
purea uel cois p̄ quā educant̄ sanguis. ℥. iiij. uel. v. s̄m tolerā
tia₃ v̄tutis. ¶ Et si maior appereret plenitudo circa epar flō
met̄ basilica sub cubito iuēta. Et si maior appereret plenitudo
in p̄tib⁹ capitis ut in q̄busdā elefantiosis appet. q̄rū facies tar
tarea deformatione ⁊ coloris nālis corruptione cū pustulaꝝ
multitudine in ea corrupta est. tūc fiat flōmia de cephalica
inuēta p̄prie inferiori p̄te cubiti uersus domesticam magis.
¶ Et adde his sermonib⁹ q̄ si elefantiosus aliq̄s cōsuet⁹ eēt
hr̄e emorroidalē fluxū: cōuenientius esset in eo facē ap̄tionē
emorroidaꝝ. ¶ Silr̄ etiā ⁊ in muliē mēstrua p̄uocare: ⁊ san
guinē a narib⁹ educē in hoie cōsueto ad illum. Hi eni₃ modi
eūonū oēs eūonis ul̄is ordinē cōtinētes: argumēto sūpto ab
oiu₃ uenarū corporis cōtinuitate ad inuicē. ¶ Amplius si
in elefantioso corpore appet plenitudo ⁊ adhuc magna nō
manifestatis idicijs cōmixtionis cū sanguine cōuenientie. tūc
nequaq₃ admistret̄ flōmia p̄dicta sed eūetur ul̄r mā cu₃ far
maco appropato. ut colligēdu₃ 4° p̄mi. cap̄ 3°. De q̄n ⁊ q̄liter
curare op₃. ⁊ cap̄ altero de regulis coibus solōni uētris ⁊ uo
mitui. ¶ Si igit̄ appeat sapiēti viro añcedentē cām egritu
dinis esse melia₃ genitā ex adustione melie. tūc poterit ad
ministrare farmacū illi⁹ electiue eductiuū. talis aūt māei ⁊ cu
iuslibet alterius ex altera mā genite p̄ adustionē eligē farma
ca appropata nō est bn̄ inuētum ab auctorib⁹ cū eoꝝ reuerē
tia: quātūcūq₃ illustrib⁹. laudib⁹ enim simpliciū farmacoru₃
plurimū ḡnale scribit̄. eūat mām adustā uel ex adustione ge
nitā tāgentes genus ⁊ reticētes sp̄ē₃. Gloriosior aūt doctrina
⁊ p̄fectior esset si q̄s diceret. a. euacuat meliam ex adustione
sanguis genitā. b. eūat meliam ex adustione cholē genitam
d. euacuat meliam ex adustione flegmatis genitā. farmacu₃
v̄o notabile foret simplex q̄d eūaret meliam genitā ex adusti
one duoꝝ humoꝝ ⁊ p̄prie in nā cōplonali ꝯrioꝝ. q̄lis ꝯrietas
cholera ⁊ flegma. ⁊ ecōtra sanguis ⁊ melia. ⁊ econtra utraq₃
enim istarū māerum uerā hn̄t ꝯrietatē ad inuicē s̄m sniam
phi in descriptiōe ꝯrioꝝ que est q̄ ꝯria i eodē ḡnē exn̄tia ma
xime ad inuicē distāt. ⁊ vnum nō est in nām alterius educi
bile: nec alterū alteri cōponibile: sed mutuo se expellūt. Que
aūt esset opinio tua laudare farmacū q̄d esset cuiuscūq₃ me
lācholie p̄ adustionē genite. ¶ Uide quātū est difficile eligē
instr̄a approp̄ata ad eradicationē egritudinū. forte aūt excu
sandi sunt auctores. ¶ Primum q̄r speculationes sciētifice
uersant̄ potius circa vniuersalia q̄₃ p̄ticularia. ¶ Et scd̄a cā
potuit esse q̄r inuenire farmaca p̄prie vniuscuiusq₃ materiei
eductiua nō potuit fieri nisi a viro lōgo tp̄e scia ⁊ ope am
plissime trito. Raro aūt ista p̄nt inuicem bn̄ uerificari. Cōtin
git enim melicu₃ esse lōgeuū. sed scie nō bn̄ dogmaticū. Et si
dogma ꝯtingit repiri ille frequēter caret exp̄ientia. Et capitu
hi sermones fundamētū a Gal. 3° de ingenio sanitatis. cap̄
p̄. §. illo auctētico. Palam aūt est lōgū tp̄s in exp̄imento reꝝ
temtādaru₃ esse necium. Rō v̄o ⁊ scia que docet essentiā erga
rerum: ⁊ vniuscuiusq₃ mēbroꝝ cōplexionem ⁊ substātiā eoꝝ
actiones quoq₃ ⁊ iuuamēta ipsoꝝ per quam sciam scit̄ que
egritudinū sunt curabiles ⁊ que nō curabiles. ⁊ quo mō cu
rāde sunt curabiles. ¶ Propter q̄d infero in iuuamēto meo
q̄ si nō ita p̄ticulariter tāgam instr̄a electiue ⁊ adequate edu
centia mās iam p̄dictas nō ero ita magnifice dānandus: p̄
pterea q̄r nō nisi qui audiuerūt ⁊ intellexerūt sciuerūt ⁊ exp̄ti
in hac mā nō raro defecerunt oēs. ¶ Propter q̄d infert̄ 2°
magnus error vulgi multitudinis popularis qui credūt oē₃
capatum medicū esse scientē ⁊ exp̄tum. ⁊ q̄d peius est nō ad
hibet̄ a vulgo plena fides nisi temerarijs ⁊ ςarpellātib⁹ medi
cis qui cū ausu p̄sumptuoso sermonib⁹ fallacib⁹ vulgus alli
ciunt ⁊ decipiunt: ⁊ est eoꝝ. ¶ Premittit̄ itaq₃ interius pro
nūtiationē medicinaꝝ soluentiu₃ diuersas melie sp̄ēs: q̄ ta
les medicine p̄ticulariter: ut tactu₃ est: nisi sint bn̄ exp̄ise sicut
in quocūq₃ uoluminū medicinaꝝ simplicium legere potes.
¶ Premitte scd̄o q̄ ad electionē taliū medicinarum ex habi
tu scientifico iuuamētum acquirit̄ per cōmixtionem medi

ciharum electione p̄ma soluentium hanc uel illam mām cū medicinis melācholie eductiuis. exēpli gratia. mirabolanus niger lapis armenus. ⁊ lapis laçuli educūt melācholiam naturalem. ¶ Si ergo tētauerimus cū eis educere mām melācholicam ex adustione genitā tūc ponenda est cum eis medicina cholere rubee eductiua. ¶ Et si tētauerimus educē materiam melācholicam ⁊ genitā ex adustione flegmatis tūc talibus medicinis addet' agaricus turbit collogntida uel aliud cōsimile. ¶ Et si desiderares educere melācholiam genitam ex adustione sanguinis tunc mirabolanis indis ⁊ polipodio adiungat' aqua lactis uel succus uolubilis aut alia medicina substantie sanguinis clarificatiua. ¶ Simil'r etiā si tentauerimus educere melācholiam nālem ⁊ genitam ex adustione illius. tunc sene fumoterre adderet' epithimum lapis armenus ⁊ laçuli. ⁊ alie sibi consimiles medicine.

Propter qd medicina melīe magis nālis eductiua posset esse talis. ℞. mirabolanoꝝ indoruꝫ ʒ. j. thimi. ʒ. ß. aque violaꝝ aque farfare añ. ʒ. j. anisi dauci añ ℈. ß. penidiaꝝ. ℥. j. misce ⁊ totū det' in potu. ¶ De compositis aūt famosa auctē inuētis posset eligi medicina talis. ℞. succi buglosse nouiter expssi ⁊ sine depuratione. ℥. iij. electus. dyasene. ʒ. ij. mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ. ß. dauci cuscute. añ. ℈. vj. misce ⁊ totum exhibeat' in potu. ¶ 3ª medicina posset esse talis ℞. succi boragis ⁊ succi uolubilis breuioris qui ꝓprie noiatur lupulus. añ. ℥. j. ß. aque violaꝝ. ℥. j. misce ⁊ totū calidum det' in potu. uoco aūt lupulū uolubilē breuiorē respectu uolubilis maioris qui dr̄ sagittalis ex succo cuius conficit' scamonea. lꝫ altera sit uolubilis spēs adhuc breuioꝛ que in campis inuenit' alijs plātis semꝑ irretita florem ꝓducens albuꝫ subrubeū a cuius etiam folijs lac emittit'. ¶ Medicina uō eductiua melācholie pessimioris que genita est ex adustione melancholie naturalis. ⁊ est ſm plurimū mālis causa elefantie pōt esse talis. ℞. iere ruffini. ʒ. ij. lapidis laçuli ꝑparati abluendo ipm trigesies cū aqua frigida uel aqua cicoree. ℈. ß. misce. ⁊ totū accipiat' in potu cū. ℥. iiij. aque violaruꝫ uel angurie. ¶ Medicina aūt debilioꝛ illa esset hec. ℞. eluarij dyasene. ʒ. v. ⁊ accipiatur cuꝫ aqua çuccari. ¶ 3ª medicina ⁊ meo iudicio securioꝛ esset hec. ℞. electuarij solutiui ad melācholiā descripti ab Auic. scdo de viribus cordis penultimo cap. ʒ. v. electuarij letificātis ſm Rasim 9º Almāß. cap. de melācholia. ʒ. j. ß. aque farfare. ℥. iij. misce. ⁊ calīduꝫ accipiat' in potu. ¶ Cōmunis aūt medicina pōt esse decoctio epithimi collecta a Mesue in antidotario. ⁊ ꝑprie si. ℥. ij. eius apponātur gra. vj. pulueris lapidis laçuli ꝑparati ut supra. In omni aūt operatione tua ubiqꝫ de lapide laçuli. caue tibi a laçulo quodā alchimistico. Cōponit' enim ex nonnullis medicinis uenenosis. Itaqꝫ nō raro decipit' medicus ab apothecario auido pecunie. aut ꝑꝑ ignorātiā uel negligētiā hoc faciente. ¶ Ego aūt mās tales cū minori anxietate euare soleo cum hoc expeditiuo farmaco nō magne ipense. ℞. cassie de cāna ex̄cte cū aq̄ lupuloꝝ. ʒ. vj. lapidis laçuli ⁊ armeni ꝑparatorū. añ. ℈. vj. succi rosaꝝ depurati. ʒ. ij. misce ⁊ totuꝫ in potu exhibeat'. ¶ 2ª medicina ad idē est hec. ℞. mirabolanoꝝ indorū polipodij foliculoꝝ pulueris sene. añ. ʒ. ß. penidiaꝝ. ʒ. ij. misce ⁊ totū in potu det' cū. ʒ. iij. aque violaꝝ. ¶ Farmacū uō eductiuuꝫ melīe genite ex adustione cholēe sit hoc. ℞. fumiterre ʒ. ß. epithimi. ℈. j. succi rob. ʒ. x. penidiarū. ʒ. vj. misce. ⁊ totū in potu det' cū. iij. ℥. aque lactis. ¶ 2m uō medicamen pōt esse hoc. ℞. reub. electi mirabol. indoruꝫ polipodij. añ. ℈. j. succi rob. ʒ. iiij. aque lactis. ℥. iij. misce. ¶ 3m istr̄m pōt esse hoc. ℞ iere ruffini. ʒ. ij. eluarij rob. ʒ. j. fumiterre. ℈. ß. misce. ⁊ totuꝫ in potu det' cū. ℥. ij. aque fumiterre. ¶ Medicina uō solutiua melīe flatice pōt esse talis. ℞. agarici. ʒ. j. sticados epithimi polip. añ. ʒ. ß. collogntide. ℈. ij. bdelij. ℈. j. fiāt pille cū succo ro. ⁊ dentur ex ei s. ℈. iiij. qꝫ sunt leues. ¶ 2ª medicina pōt eē talis. ℞. pulpe sebesten. ʒ. j. agarici. ℈. j. collogntide. ʒ. ß. bdelij. ſç. añ. ℈. iij. misce. ⁊ detur in potu cū. ℥. ij. aque angurie uel citruloꝝ. de q̄rum numero iste due altera debet. ʒ. exhiberi a medietate februarij usqꝫ per totū mēsem aplis. lꝫ possint exhiberi omni tp̄e ſm electionē boni ⁊ sciētifici viri. Hę in summa vident' medicine ad approꝑatas melīe spēs ꝯuenietes. multe alie iueniunt' cōposite medicine uarijs uolumib'. sed ipse magis appropant' spēb' melīe q̄ alteri tm̄. ⁊ tu potes cōponē aliq̄s p̄dictaꝝ insimul ubi tibi icūberet necessitas euonis plurium spērum aduste melīe sicut sepe contingit.

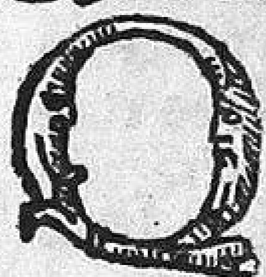
¶ Intentionis tertie De modo diuertendi materias a locis ad que fluunt. Rica. III.

Ostq̄ aūt māe hui' egritudis fuerit minoratiua euone educte. tūc insurgit intētio distrahēdi mās a locis ad que fluē solēt. Et iā gdeꝫ plurimis opꝫ uti igenijs in diuertēdo. ¶ Et p̄m gdē corpore remanēte adhuc bn̄ repleto diuertat' mā p loca nāliter euonibus exterioris diuersitatis ⁊ obseruet' canon Hyppocratis affoꝝ p̄ma. Que educē opꝫ inde per ꝯuenientia educē loca. ¶ Mulīe igit' laborāte hac lepre specie opꝫ diuertē mām p mēstruales vias si stricte fuerit apiendo eas. aut saltē illaruꝫ ꝓtiū euonē augēdo ꝑꝑe cū hoc farmaco. ℞. corticis cassie fi. cassie lignee polij mōtani rubee tinctoꝝ. añ. ℈. ß. trociscoruꝫ de myrra. ℈. ij. misce ⁊ totū in potu det' cū aq̄ apij uel gene. calefactū ⁊ multo çuccaro dulcoratū. ¶ 2m uō expediti' est ℞. trociscoꝝ de myrra. ʒ. j. musci nō sophisticati. ⁊ est de gaçellis. ℈. viij. fiāt pille cū succo apij uel aristol. lon. ⁊ dent' mane in aurora. ¶ Si aūt eger vir fuerit siue mulier ꝯsueti ad fluxū emoroidalē. tūc si fuerit restrict' apiat': aut abundantioꝛ fiat si minorat' fuerit ꝯfricatione eaꝝ frequēti cū pāno aspo uel pulue collogntide aut pulue nigelle uel cū felle tauri fricādo eas. ¶ Aut saltē apiat' saphena tā gra hui' q̄ mēstrualis fluxus. quāti eniꝫ in uamēti existat emoroidarū aptio in melīcis egritudinib' lege. 17ª tertij. cap. 2º. ¶ 3º p̄ncipaliter diuerti pōt mā flōmādo saluatellā sinistre manus ⁊ brachij educēdo sanguis. ℥. iij usqꝫ ad. v. ut appebit viro pito: ¶ 4º iteꝫ diuertēda est mā alternatas ⁊ leues faciendo euones per uētrem cū aliq̄ medicinaꝝ p̄cedēti cap̄ p̄scriptarum. nec timeas illā. Ras enim euauit leprosum quēdam pluries q̄. xv. in spatio q̄tuoꝛ mēsiū. ¶ Adhuc ⁊ 5º diuerti pōt mā p aptionē viaꝝ urine cuꝫ aq̄ apij ⁊ succo fumiterre simul. aut cū aq̄ feniculi decocta cū mirabolanis idie: aut cū aq̄ cuscute decoctionis sene. qōlibet enim hoꝝ est solēne. ꝑꝑie frequētādo ipm ad. viij. usqꝫ ad. xv. dies calida accipiēdo hoc. iij. ʒ. usqꝫ ad. v. ¶ Rursus ⁊ 6º diuerti pōt mā ꝓuocādo fluxuꝫ sanguis de narib': ⁊ ꝑꝑe in ꝯsuetis. Si enim is euacuandi modus est sufficiēs in curādo q̄rtanā ⁊ alias egritudines a fecali melīa ꝓueniētes. ut p̄ma quarti. cap. de q̄rtana collligē dū. Uñ nō est dubitabile gn per talē fluxum euacuari possit mā per adustionē genita. facta eniꝫ est ipsa mobilioꝛ ⁊ leuioꝛ ꝑpter uestigiū calitatis in ea reseruatū. ꝓuocet' ergo cum frequēti sternutatione aut leui titillatione usqꝫ ad ricā cū setis porci uel cū alia re pūgitiua facta. ¶ Ultio uō pro nūc iterū diuerti pōt mā adhuc euone sensibili distrahēdo ipāꝫ per uomitū. minera enim māeꝝ melīcaꝝ siue existat in stōcho eꝑe ⁊ splene: ⁊ adhuc in uenis pōt sufficiēter euacuari p uomituꝫ cū medicina illius eductiua. ¶ Et de numero securioꝝ a sapiētib' approbata. ⁊ sepi' per me est talis. accipiat' radix vna raphani comestibilis ⁊ cū acu grossa vulnerib' pforet'. in q̄rū q̄libet immittat' radix vna ellebori nigri ꝯuenienter mūdati: ⁊ tūc sepeliat' in terra a. x. usqꝫ ad. xv. dies: postea fodiatur. ⁊ ex ea radice abiecto elleboro comedat'. aut saltē coquatur ex ea in aq̄ frustū magnū absqꝫ ello. de q̄ decoctione actu tepida det' in potu cyath' vnus magn': corpore tn̄ p̄us cibato cibis spē distictis in dulcedine amaritudine acuitate grossitudine subtilitate lubricitate ⁊ lenitione: ⁊ sic de alijs. Cum eniꝫ stōchus cibis ⁊ potib' tāte diuersitatis iplet' facile fastidit'. ⁊ ad uomitum facilius incitat' uomitiuo p̄dicto exhibito. ⁊ adhuc lenioꝛ eo. Post que uomitiua si fuerit necessariū imponat' aūt pēna oleo inuncta in os titillando usqꝫ ad p̄ncipium meri. ¶ Reliqua uō ingenia diuertendi uelut per fri

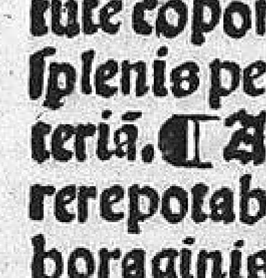
cationes ligaturas vẽtosas ⁊ rubificatiões ponẽ nõ curaui. qm̃ per talia non sufficienter euacuatur mã melica neqȝ insensibilr̃ euaporat terrestreitate sua. hec de intẽtione tertia.

¶ Intẽtionis q̃rte de digestione mãe. R̃ica. iiij.

uartã aũt intẽtionẽ cõplẽ pñt infra q̃ plurima. ¶ Et p̃mũ q̃dẽ de leuibꝰ est hoc. ℞. aque buglo. aque farfare ⁊ boraginis. añ. ℥. j. ß. ¶ 2m ⁊ fortius illo est hoc. ℞. aque bug. ℥. iiij. sy. de epithimo. ℥. j. ⁊ hec vident̃ appropata magis mãei mel̃ ce nãli. ¶ 3m est hoc. ℞. aque fumiterre. ℥. iij. aque lape. ℥. j. ß. ¶ 4m est hoc. ℞. syru. de fumoterre. ℥. j. syru. viol. ℥. ß. aque fumiterre. ℥. j. ß. aque lape. ℥. j. ß. ¶ 4m est hoc. ℞. sy. de fumoterre. ℥. j. sy. viol. ℥. ß. aque fumiterre. ℥. j. ß. aque viol. ℥. iij. misce. ¶ 5m est hoc. ℞. aque lactis. ℥. iiij. sy. de fumoterre. ℥. j. hec ultima tria vident̃ appropata magis melie genite ex adustione sanguis ⁊ cholẽ. ¶ 6m est hoc. ℞. syr. cõpositi acetosi. ℥. ß. sy. de bisantijs. ℥. j. aque mellisse. ℥. ij. misce. ¶ 7m est hoc. ℞. sy. de thimo sy. rob. añ. ℥. vj. aque sublimationis floꝝ croci ⁊ lupuloꝝ. añ. ℥. j. ß. misce. ¶ 8m est hoc. ℞. sy. de absin. syr. de eupato. añ. ℥. vj. aque cuscute. ℥. j. aque apij. ℥. ij. misce. ⁊ hec tria vident̃ appropata magis melie flegmatice ex adustione flegmatis uel p̃ticipãtis nãm eiꝰ. ¶ Si cui aũt occurreret mã melica. s. ex adustione diuersaꝝ mãerũ ⁊ pluriũ tũc ipsa digerere posset cũ hoc syrupo mihi alias expto ⁊ ultimo inuento ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ fumiterre sene polipodij thimi. añ. ℥. ß. violaꝝ. floꝝ buglosse ⁊ boraginis. se. endiuie acetose scariole añ. M. j. seminũ q̃tuor frigidoꝝ. M. iij. radicũ lupuloꝝ apij feniculi spagi brusci ⁊ passulaꝝ nigrarũ. añ. M. ij. ossis de corde cerui hyacinti smaragdi coralloꝝ amboꝝ margarita. añ. ℈. ij. bulliãt oĩa in lib. xij. aque usqȝ ad ꝯsumptionem medietatis. deinde colent̃ ⁊ vehemẽter exp̃mant̃: ⁊ illi colature apponat̃ çuccari al. lib. 5. lape electe. ℥. ij. suc. pomoꝝ apiorum lib. ij. bulliãt simul diligẽter expumãdo ⁊ decoquẽdo ⁊ aromatiçãdo ip̃m semp cũ istis. ℞. doronici ossis de corde cerui hyacinti smaragdi saphiri coral. amboꝝ. añ. ℈. ß. folioꝝ auri numero. iiij. bulliãt oĩa simul cũ syrupo post impositionẽ çuccari ita q̃ medietas eius terminet̃ ad viscositatẽ. reliqua v̊o medietas coquat̃ usqȝ ad spissitudinẽ. De p̃ ergo cũ opus fuerit exhibeant̃. ℥. v. de 2º v̊o exhibeant̃. ℥. ij. cũ tribꝰ ℥. aque sublimationis floꝝ violarũ. Syrupus inquã preciosus est: sed nõ minus utilis q̃ onustus p̃cio si bñ cõsideras v̌tutẽ cõponentiũ. Est enĩ mũdatoꝛ bonus uenarum epatis ⁊ splenis per utraqȝ viã euacuationis aliq̃liter subducẽdo materiã. ¶ At v̊o iterũ q2 nõ raro ꝯtingit multos hoium abhoꝛrere potabiles medicinas. Jdcirco digeri pñt mãe. p̃ cũ succo boraginis. 2º buglosse. 3º violaꝝ. 4º cũ coꝛticibꝰ citri cõditis 5º cũ radice iringi ꝯdita. 6º cũ violis ꝯditis. 7º cũ cucur. ꝯdita. 8º iuiubis ꝯditis. 9º scio q̃ coꝛtex citri cũ çucca. conditus est multũ cõueniens. q̃dlibet enĩ hoꝝ per se in aurora sumptũ aut simul cũ alijs mixtũ aduersat̃ melie. Taceo hic el̃uarium Rab. ab eo descriptum 9º Almanß. cap. de melia. ⁊ ꝓprie qñ dat̃ cum aq̃ violarũ cico. cuscute farfare uel cum aq̃ sublimationis citri p̃fecte maturoꝝ uel simul cum vino. aut succo recenti granatoꝝ dul. mirabilr̃ enim aduersant̃ melie ꝯtemperãdo ipsaȝ per q̃litates p̃mas ⁊ secundas. Plura igit̃ potuissem ꝯscribere infra nisi timuissem scripturam tediosam. ⁊ tu adde uel diminue tui libito.

¶ Intẽtionis q̃nte de eradicatione mãe. R̃ica. v.

ntẽtio v̊o q̃nta fere s̃m oẽm p̃tẽ eius cõpleri põt ex his que in 2ª p̃ncipali itẽtione de mãerũ eũone scripta fuerũt. ¶ At v̊o nũc q̃nqȝ describam simplicia medicamina variarũ mãeruȝ melie eductiua. deinde ⁊ 4or cõposita. ¶ Primũ ergo de simplicibꝰ educẽtibꝰ mãm melicam est hoc. ℞. mirabol. indoruȝ uel nigro. ℈. iiij. viol. ℈. j. dent̃ in potu cũ. ℥. iij. aque lactis ⁊ hoc vĩ appropatũ magis melie nãli leuẽ adustionem hñti ⁊ mixtionẽ paucã. ¶ 2m simplex est hoc. ℞. thimi. ℈. iiij. anisi. ℈. ß. dent̃ in potu cũ. ℥. ij. aque lupulorũ, ⁊ appropatur magis melie genite ex adustione sanguis. ¶ 3m simplex est hoc. ℞. pul. lapis armeni trigesies abluti cũ aq̃ cisterne. ℈. iiij. ⁊ exhibeat̃ in potu. ℥. iij. uel. ij. aque cuscute. ⁊ erit magis approp̃atũ mlie cholice. ¶ 4m simplex est. ℞. agarici electi. ℈. iiij. gr. ℈. ß. det̃ in potu cũ. ℥. ij. absinthij. aut fiat ex eo pill̃e ⁊ exhibeatur oẽs. ⁊ ẽ appropatũ magis ad mel̃ã flaticã. ¶ 5m simplex est hoc. ℞. pulueris lapis laçuli trigesies loti cũ aq̃ frida. ℈. iiij. ⁊ det̃ in potu cũ. ℥. ij. aque buglos. ul̃ farfare ⁊ est appropriatũ magis ad melicã. ¶ Ex quoꝝ fũdamẽto facile itelligi põt modus ꝯficiendi medicamina ꝯuenĩetia ad diuersas sp̃es melie aduste ꝯfrãgẽdo ex p̃dictis duos uel tres s̃m maiorem necẽitatẽ cadẽtẽ circa eũonẽ melicaꝝ mãeꝝ sp̃e distinctarum. ¶ De nũero medicinaꝝ cõpositaꝝ ꝯferẽtiũ ad uarias melie aduste sp̃es q̃tuoꝛ cõposita singularia reperiunt̃. ¶ Quorũ p̃m est el̃uariũ melie solutiuũ descriptũ ab Auic. 2º de viribꝰ cordis. penul. cap. sȝ vnã cõputationẽ de quo exhibẽ soleo a iiij. ℥. usqȝ ad. vj. cũ aq̃ lactis cal̃a ⁊ ẽ medicia p̃luȝ innamẽtorũ ⁊ secura. ¶ 2m v̊o p̃ncipale est decoctio de epithio descripta a Meß. in antidoꝰ de q̃ exhibẽ soleo a. iij. usqȝ ad. x. ℥. parũ calefcã. ⁊ hec educit mãs diuersas plurias. ¶ 3m cõpositũ est el̃uariũ dyasene descriptũ a Nicolao in antidoꝰ de q̃ dare soleo a. iiij. ℥. usqȝ ad. vj. cũ sero capño calido. ¶ 4m cõpositũ est el̃uariũ de epithio: q̃d ego cõposui delectabile ualde ⁊ securũ. de q̃ exhibent̃. ℥. iiij. usqȝ ad. vj. cũ vino dulci cal̃o educit melias diuersas cũ suauitate mag. Reliq̃s v̊o medicinas foꝛtiores uelut elleborus niger dimittat. ⁊ hec de itẽtiõe q̃nta: Jã aũt postremo ꝓueniẽdũ est ad itẽtionẽ ultimã que cõplicat duas p̃tes speciationis. ⁊ p̃ª q̃dẽ est robusta efficẽ mẽbra que pp̃ hãc scẽuã disp̃õnẽ debilia remãserũt. 2ª v̊o est ꝓuidẽ accñtibꝰ que hãc uerẽdã egritudinẽ ꝯcomitari soluerunt.

Prime aũt disp̃õni ꝓuidẽdũ triplici mihi ꝯsueto remedio alternatim applicando ubi opoꝛtuerit.

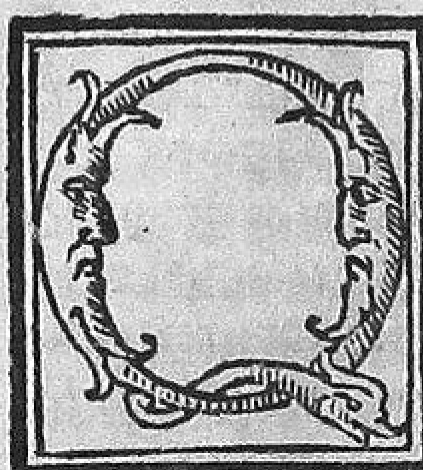
¶ Primũ q̃dẽ ẽ hoc. ℞. radicũ lapatij radicũ enule añ. M. iij. radicis saponarie maio. quã q̃dã uocãt herbã fullonum. M. iiij. coquat̃ q̃ diu cũ m̃lta q̃titate aque in q̃ p̃sepe balneet̃ eger. ¶ 2m v̊o ist̃m ⁊ foꝛtiꝰ illo est ut coquant̃ radices artbanite lib. ij. in magna q̃titate aque cineris ⁊ p̃p̃e facte cũ cinere sarmẽtoꝝ vitis uel stipitum fabarum maiori eniȝ exiccatione ⁊ abstersione membra robusta efficit. ¶ 3m v̊o p̃ncipale instr̃m est, ut hic eger sepe balneet̃ in termalibꝰ aq̃s ⁊ p̃p̃ie q̃rũ nã p̃ticipet enea cineritia aspaltina ⁊ sulfurea v̌tutibꝰ. talia eñ oĩa cutis sunt mũdificatiua p̃tes mẽbra sub magna v̌tute ꝯfoꝛtãt ⁊ mãeꝝ coꝛruptarũ ab ea extractiua. Ista balnea cõpetũt huic viro t̃pe suprascripto. ⁊ sil̃r oĩa infrascripta remedia debẽt admistrari ut dictũ est. lȝ oĩ t̃pe pñt administrari s̃m descriptionem boni medici.

Pro 2ª v̊o huiꝰ itẽtiõis p̃te p̃mittẽdum p̃. q̃ accñtia que coicari solẽt: imo ẽt subseq̃ hãc nephariã disp̃õneȝ plura sũt. Et p̃m q̃dẽ est totiꝰ coꝛpis fetoꝛ hoꝛribilis. ¶ 2m v̊o cutis capitis defedatio. ¶ 3m ẽ nãlis coloris coꝛruptio. ¶ 4m est pustulaꝝ in facie m̃titudo. ¶ 5m ẽ alcholosa in oꝛe disp̃õ. ¶ 6m est p̃tiũ nasi ⁊ riçe angustia. ¶ 7m est uocis raucedo. ¶ 8m est anhelitus angustia. ¶ 9m est pruritus in vniuerso fere coꝛpe. ¶ 10m est pluriũ mẽbroꝝ motus impotẽtia conuenienter exercitantibus. ¶ 11m mẽbroꝝ sensus q̃ plurium stupoꝛ. ¶ 12m est seminis genitiui infixa ⁊ maculata disp̃õ. pp̃ quã non raro hereditarie acquirunt̃ lepre sp̃es. q̃bus oĩbus accñtibus seriatim nũc q̃tũ est poſ̃e subueniendũ est. ¶ Primũ itaqȝ accñs coꝛrigẽ pñt ablutiones in p̃ª p̃te huius capl̃i p̃tacte. ¶ Ad v̊o si ipsas magis v̌tuosas efficere uolueris. coquant̃ in p̃dictis cãphoꝛe ligni aloes ⁊ folij. añ. ℥. j. ⁊ aromatiçet̃ ꝯuenienter coꝛpꝰ: ⁊ ꝯueniẽtius eẽt ⁊ nobilius remediũ in p̃dictis coquẽ paꝝ ueri musci ⁊ non sophisticati: de quo etiam musco cũ cãphoꝛa ambra ⁊ ligno aloes uestes oẽs eorum aromatiçari debẽt. ¶ Et scio ego q̃ accipe oĩ 3ª uel 4ª die in aurora. ℥. j. electe tyriace Andromachi cum modico vini aromatici coꝛpus reddit aromaticum conuenienter. ¶ Accñs v̊o 2m tollẽ pñt ablutiões p̃dicte. ⁊ ꝯueniũt ẽt pro il

lo hec oia remedia. ¶ Primū linitio corpis cū succo enule facta. ¶ 2m vo est iungē corp9 cū hoc vnguēto. ℞. ellebori al. ℨ. ß. radicū iari. i. ß pētarie breuioris radicis arthanite aā. ℨ. i. terbētine decies lote cū aq̄ cineris lib. i. myrre. ℨ. ij. olei irini lib. ß. amili. ℨ. iiij. vitellorū oui numero. ij. fiat linimētū in mortario lōga multū cōtritiōe. de qua cutis capitis tota frequēter iungat. ⁊ post sup illo linimēto fiat pulueriçatio cū pului enule sicce. ⁊ ita ptinuet donec cutis duab9 uel tribus vicib9 exfoliet. ¶ 3m accñs corrūpit vo nālis color pp malā cōplōnez male dispōnis extētiōib9 qnqz iā necio pmittēdis. Uerū qz nō raro remanet in cute pmutatio coloris ad opacū pp mãerū p dictarū adustionē. Jō nālē colorē ei9 reducē solēt plurima linimēta. ¶ Quoꝝ pm est ut sepe abluat facies cū decoctiōe corticū 4or seiuz coiuz. ¶ 2m vo medicamē est ut facies psepe abluat cū succo uel decoctiōe radicis irigi. ¶ 3m vo medicamē, ⁊ forti9 est decoctio radicis iris. ¶ 4m est linimētū factū ex pinguedie asini dissoluta cū succo lapatij acuti. ⁊ hec suffīcē pnt ad illō accñs remouēdū. ¶ Pustulas vo in facie mltiplicatas remouē pnt oia que imediate aā dicta sūt. ¶ De exptis vo ad illas est ut fiat decoctio olei oliuarū cū seib9 fenug. ⁊ granorū sisami. de qua liniat tota facies pustulosa octo uel. x. dieb9. ¶ Cū ḡ lenificate fuerit pustule. tūc fiat euaporatio ptiū faciei sic facta suffumigādo ipam cū decoctiōe auene uel spelte. que suffumigatio 4or dieb9 ptinuet. Post illud aūt liniat facies cū hoc linimēto. ℞. hydromell lib. ß. farie fabarū. ℨ. iij. pl ueris ireos aristol. arthanite ⁊ myrre ⁊ sar. aā. ℨ. ij. pquassent diu in mortario ⁊ ex eis fiat linimētum. ¶ 5m vo accñs remouet cū frequēti ablutiōe oris facta cū decoctiōe ista. ℞. rosarū lābrusce ḡnoꝝ myrti ⁊ coriādri sumach ⁊ capellaꝝ glādiū aā. M. j. ḡnoꝝ sisami. M. ij. coquant oia i. x. lib. aque usqz ad medietatē. ⁊ de hac decoctiōe sepe fiat in ore retētio: ⁊ ex ea collutio. Opz eni vtutes mediciarū eē ifridatiuas repcussiuas: ⁊ mãerū male q̄litatis repsiuas. Et hec qdē oia cōplent p decoctionē pdictā. ¶ Jterū collutio leuior ⁊ nō min9 bona est facta ex aq̄ sublimatiōis solatri uel aq̄ portulace. ¶ Cū ḡ talr pcessuz fuerit per spatiū. x. dierū. tūc applicent psūptiua mãeꝝ ⁊ exiccatiua. q̄rū pm est aq̄ cineris pdicta. 2m vo est aq̄ salis. ⁊ 3m est aq̄ lumiosa ⁊ ppe mieralis. Ex quorū altera frequenter post mãerū pparationē iā pdictā fiat oris collutio. exiccatiua eni sunt que sanāt in fine. ¶ 6m vo accñs qō est pstrictio ptiū nasi. accidit pp mãerū retētionē in riça uel ptib9 adiacētib9 et oppilāt eas. imo frequēti9 apostemant. ⁊ ad hoc qdē plura inuēta sunt expta medicamia. ¶ Et pm est attractio olei de sisamo per nares in modū caputpurgij. ¶ 2m vo ⁊ leni9 illo est attractio hydromellis facti cū decoctiōe carpobalsami. ¶ 3m vo est attractio olei amigō. dul. longo tpe decocti cū folijs maiorane. ¶ 4m est linimētū factū cū pēna ex pinguedie anatis cū modico croci. ¶ 5m est odorare sepe puluerē maiorane cuz pului ligni aloes eq̄liter cōmixtis. ¶ Cōtingit aūt qnqz i. hac dispōne vocē fieri raucā pp ifusionē maerū in canna pulmonis ⁊ in reliqs uocalib9. ⁊ ad hoc pfert sepe retinē in os lohoc factū bm istū modū. ℞. penidiaꝝ. ℨ. ii. mucil. sebe. fenug. ⁊ se. lini aā. ℨ. j. croci. ℨ. ij. ficuū pinguiū minutissime ptritaꝝ adeo ut semia nō appeāt. ℨ. iij. mellis viol. ℨ. j. ß. suc. scōe coctiōis. ℨ. iij fiat eluariū de quo maiori pte tpis eger in os teneat ita ut lābēdo descēdat. ¶ Ad hāc ēt itētionē cōfert lohoc de pino descriptiōe Meß. ⁊ silr cōfectio dyapenidion dicta. ¶ De expertis vo mihi est eluariū dyairis descriptiōe Nicolai in antido. de quo. ℨ. j. det in sero apō somnū cū modico vini dulcis calefacti. cū ipo eni antiq̄s raucedies nō raro curaui. ⁊ ppter qā ad. ℨ. iij. predicti eluarij supaddit. ℨ. j. croci. ¶ Difficultas vo anhelit9 uel pstrictio ipsi9 fiūt ex cais eisdē ex qb9 fit raucedo pdicta. ⁊ ex eisdē ēt istis curari pōt. ¶ De exptis tñ ad illō est ut accipiat in aurora. ℨ. j. metridati cū modico vini dul. calefacti. ¶ Et 2m pncipale est ⁊ utile ut teneat in ore eger mel ro. cū pului croci cōmixtū. ¶ Et 3m est ut det eluariū dyahysopū mane ⁊ sero apō somnū cū decoctiōe croci ⁊ çuccari factū ¶ Et 4m est ut eluaria uel pfectiōes de enula. oēs eni pfectiones mirabilr cōfortāt organa anhelit9. ⁊ ppe facte cum croco Croc9 eni est de sūma mediciaꝝ cōferētiū angustie anhelit9 cū reliqs dispōnib9 pectoris ⁊ ppe frigidis. 4o. ℨ. colligēdū. ¶ Pruri9 aūt frequenter remanet in talib9 pp malā cōplonē ⁊ mãm praue q̄litatis in cutaneis uel sibi ppinqs ptib9 imersā. ⁊ hāc qdē remouē pnt oēs ablutiōes in p. c. hui9 itētiōis posite. ⁊ ultra illō due sūt medicie cōposite ad pruritū nōbilr iuuātes. ¶ Et pa est hec. ℞. terbētie clare lib. ß. vitellos oui nūero. iiij. olei de sisamo. ℨ. iij. salis idi. ℨ. iij. pul. raō. enule myrre ligni alo. sarcocolle sādal. aā. ℨ. j. fiat linimētū in mortario absqz igne. postea bulliat linimētū lēto igne in lib. j. succi enule usqz ad cōsūptionē ipsi9. Hoc eni linimētū nō soluit me decipe in abscindēdo pruritū. ¶ 2m medicamē est hoc. ℞. succi enule succi lapatij: succi iari: succi psolide ma. aā. lib. ß. aque subli. ficuū sic. ℨ. iiij. vitelli ouoꝝ numero. viij. farie fabaꝝ. ℨ. iiij. fiat linimētum in mortario diu cōterēdo de quo corp9 liniat totū aut pruriētes ptes. deide abluant cū aq̄ decoct. raō. lapatij ⁊ sūt ambo expta. ¶ Cōtingit aūt qnqz q̄ pp magnā debilitatē puenietem a mala cōplone que remāsit in mēbris mot9 ut muscl'is ⁊ chordis coꝝ ⁊ ligamētis mēbra nō cōueniēter motui obediūt. Et istis nocumētis cōferre pnt ablutiōes ⁊ linimēta mēbroꝝ cōfortatiua supi9 posita. ¶ Et de pueniētib9 ad hāc itētionē est balneū. ℞. fenug. ḡnoꝝ sisami amigō. amar. aā. lib. j. raō. iari ⁊ lapa. aā. ℨ. j. andachō. lib. j. bulliāt oia in mag̃ q̄titate aque in qua patiētis corp9 multotiēs balneet mediocriter calida. ¶ 2m remediū ad hāc itētionē est ut mēbra oia ⁊ ppe cū fuerit idurata sepe liniant cū oleo irino aut cū oleo de costo uel liliōꝝ al. ¶ Et 3m spāle est hoc. ℞. bdelij mollis ⁊ subalbidi lib. ß. oppoponacis. ℨ. iiij. serapini. ℨ. j. ß. armoniaci. ℨ. ij. cōterant hec oia ⁊ sublimēt per alēbicū. ⁊ de liq̄re qui emanabit actu calō mēbra lāguētia psepe liniant ⁊ coopta cōseruent cū pellib9 vulpinis: aut pellib9 dabaon: ⁊ est aīal quadrupes tassus noiatū. ¶ Stupor aūt mēbrorū remedijs positis imediate pcedēti pmociari pōt. sed de igenijs rōnabiliter applicādis est ut spōdiles ptiū stupidarū. i. a qb9 ad stupidas ptes deferunt nerui spūs aīalis sensibilis delatiui liniant sepe cum oleo de croco. ¶ Jtē cū oleo de andachocha. ⁊ iteꝝ 3o cū pill'is de euforbio cū quo multotiēs stuporē curaui absqz necessitate applicationis medicaminū ad pticulas patiētis. ¶ Ueruz partibus actu stupidis multuz cōfrrt balneuz factuz ex aq̄ salsa ul' marina. ⁊ melior ⁊ fortior illa est aq̄ sulfurea artificialis. lz mineralis oino sit illa melior. ¶ Ultimum vo accidēs vz debilitas in mēbris genitalib9 plura pōt hēr ifra cōuenientia. Ego vo in his casib9 expt9 suz hec oia. ¶ Primo usuz hautie pdite Silr usuz secacul pditi. ⁊ 3m est usus. çç. pditi. de quoꝝ singulo oi mane accipiat coclear. j. uel. ß. bm cōueniētiā laborātis. ¶ 4m vo istꝝ est eluariū de liḡ al'. cui9 usus rectificat oia pncipalia. ¶ 5m ⁊ ultimū est eluariū de gēmis. quoꝝ usus existat accipiēdo de eis in aurora. ℨ. ij. cū modico aromatici vini. Hec eni in sūma pncipalia mēbra rectificēt ad laudem dei. Amen.

De Balneis cōsilia sequuntur.

Cōsiliū. 303. De modo vniuersali intrandi balnea ⁊ de obseruandis.

Qui diligūt Jntrare balnea istū modū obseruare debēt. ¶ Prio surgāt aā ortū solis per mediam horā passim ambulādo usqzquo emittant supfluitates uriales ⁊ fecales. ¶ 2o igrediant balneū ⁊ stēt ibi tāto tpe ut nō icurrāt debilitatē vtutis. ¶ 3o si hūerint dolores anchaꝝ ul' alioꝝ mēbroꝝ pter caput fricēt mēbra dolētia in luto balnei bñ calido. ¶ 4o facta fricatiōe ⁊ ablutiōe mēbroꝝ exeāt balneū ⁊ itrēt lectū bñ coopti: et ibi stēt usqzquo bñ sudabūt: a quo sudore diligēter exiccent ⁊ adhuc in lecto quiescant ad minus per quartam partē hore ¶ 5o exeant balneum pannis bene cooperti euitantes uentū ⁊ aerē frigidū. ⁊ caueant accipe cibum cum sunt adhuc calidi

Imo nunq̃ cibent' nisi cũ ꝑcepint eoꝝ caliditatẽ eẽ reductã ad tẽperiẽ naturalẽ: ⁊ tũc comedãt. ¶ 6° nõ comedãt usq3 ad cõpletã saturitatẽ ita ut multũ se repleãt. imo surgant a cibo adhuc saluato aliq̃lr appetitu magis q̃ ablato. ¶ 7° caueãt a cibarijs ualde fridis silr viscosis ut a piscib⁹ caseo ⁊ pastilib⁹. ⁊ a cibis facile corruptibilib⁹ ut lacte cerasis ⁊ alijs fructib⁹ multũ hũidis ⁊ ẽt a cibis ualde cal'is ⁊ acutis: ut salsis aromatib⁹ alleo cepe ⁊ silibus. Et p̃ter ista cibaria comedãt alia ut placet eis. ¶ 8° bibãt vinũ al. uel cere solũ clarũ aromaticũ non ualde ponticũ: sed mediocre inter ipsum ⁊ dulce ⁊ bibãt ipsum solũ tpe cibationis purũ nisi fuerit ualde potens. tũc eni ꝑmisceãt ipsum cũ 3ª uel 4ª parte aque ẜm discretionẽ. Et caueãt ab aqua frida oino. ⁊ a bibẽdo dũ sunt in balneo: qm̃ est ualde nociuũ. Si ãt inter prandiũ ⁊ cenã notabiliter sitirent bibãt aquã coctã cũ notabili quantitate çuccari al. ⁊ si adhuc sitis eẽt uehemẽtior tũc bibãt p̃dictã aquã coctã cũ q̃rta parte iulep rosati aut violati si uenter eẽt stipticus. ¶ 9° si incurrãt virtutis debilitatẽ pñt inter prandiũ ⁊ cenã dormire saltẽ per vnã horã. Et intendat' restaurationi virtutis cũ cibarijs laudabilibus ut carnibus bonorũ pullorũ hedinis ⁊ vitellinis ⁊ boni agni ⁊ castrati. ¶ Et hũc ordinẽ obseruent intrãtes balneũ in mane hora p̃dcã ⁊ in uesperis ꝑ septẽ horas post prandiũ. ⁊ cũ igrediunt' balneũ in sero tũc nõ tantum ꝑmaneant ibi sicut in mane. imo saltẽ ꝑ tertiã ptem min⁹ ⁊ hũc ordinẽ ut supra obseruẽt in reliq̃s. ¶ 10° si aliquis desideraret accipere balneũ ꝑꝑ catarros. tũc post duos dies cũ corp⁹ iã fuerit balneo assuefactũ faciat aquã cadẽ ab alto per cãnulã in mastello lateralr posito q̃ sit plenus aqua purissima que uenit a fonte ⁊ distet uas a capite saltẽ per tres pedes. Et cũ accipit aquã illã tũc faciat cadẽ ipsam prius sup anteriori pte. scdo sup sinistra. tertio sup dextra. q̃rto sup posteriori, ⁊ caput ei⁹ coronet' faciolo grosso circũdãte caput a supcilijs usq3 ad posteriora. Et ita quicũq3 desiderat balneum ꝑꝑ dolorẽ alterius ptis faciat super dolẽte mẽbro cadere aquã ut de capite dictum est. Deinde cũ exeunt balneo ⁊ fuerint ingressi lectum ubi sudauerint si post exiccationem sudoris dolẽtia mẽbra aut paralitica vngerent' aliquo oleo appropriato sicut cũ oleo de costo de croco de pipibus aut liliorũ alborũ aut ireos ualde bonũ eẽt. dũmõ olea illa sint cal'a ¶ 11° si q̃s ꝑꝑ ↄ̃ctionẽ uel mẽbroꝝ duritiẽ querit balnea optimũ eẽt ei ut suffumigarent' mẽbra illa fumo exeũte a cuniculis per quos aqua illa non dzeẽ vitiata a uero suo fonte scaturiẽs in balneũ. Saturat⁹ in balneũ nõ itret nisi post septẽ hõs ut supra. ¶ 12° si balneãtes icurrerẽt stipticitatẽ uentris pñt oi sero comedere semissem vnũ de cassia lambendo accepta a sua cãna. Aut accipe pñt ãñ cenã parũ pillulã vnã factã ex aloe infuso in succo endiuie ẜm doctrinã auctorũ. aut tertio accipe pñt. ℈.j. huius pulueris. ℞. epithimi polipodij. ãñ. ʒ.j.ß. folliculoꝝ sene. ʒ.ij.ß. salis indi. ʒ.ß. liquiritie cinamomi. çç. ãñ. ℈.ß. anisi. ℈.j. fiat puluis subtilis.

Consilium. 304.

De modo itrãdi balnea ꝑ inflatione cruris ⁊ debilitate.

Pectabilis vir dñs Rãbaldus Comes de colle alto pro utilitate balneoꝝ ad dispõnẽ sui cruris talẽ ordinem obseruare dz. ¶ Primo in ortu solis uel paꝝ post igredi dz balneũ cũ toto corpe: ⁊ ibi stet ꝑ morã hore medie: dein de exeat balneũ ⁊ ponat se ad lectum ⁊ ibi dormiat uel qescat usq3 ad horas duas. postea hẽat mastellũ lõgũ plenũ aq̃ ⁊ luto balnei silr ita q̃ aq̃ balnei sit tertia ps. ⁊ infundat crus usq3 ad mediũ coxe ⁊ teneat ibidẽ ꝑ horã. deinde lauet ipm cũ mũdissima aq̃ balnei bñ cal'a postea siccet ipm cũ pãnis cal'is diligẽter. ¶ 2° die igrediat' balneũ hora p̃dicta ⁊ faciat oia que dcã sunt nisi q̃ ad lutũ in q̃ ponet crus supadiũgat pulueris infrascripti octauã ptẽ. ⁊ diligẽter misceat puluerẽ cũ luto ¶ 3° v̾o die igrediat' balneũ ⁊ faciat oia que dicta sũt in secũda die. sed p̃dicto luto ubi iã fuit supadiũctus puluis supaddat' septima ps olei infrascripti diligẽter cũ luto ⁊ aq̃ cõmixti. ¶ 4° v̾o die nõ ingrediat' balneũ cũ toto corpe. nõ eni curo q̃ balneet totũ corp⁹ deinceps grã iuuamẽti cruris sui nisi faceret illud ꝑꝑ aliã cãm. sed hac q̃rta die dz se exponẽ super vno foraminũ vñ effumet aq̃ imaculata a suo fõte scaturiẽs ⁊ sup illo fumo totã tybiã suffumiget a genu usq3 ad pedẽ totũ. deinde exiccet secũ pãnis ⁊ cũ uadit ad lectũ vngat se a genu usq3 ad pedẽ cũ oleo ifrascripto bñ cal'o ⁊ circũuoluat mẽbrũ pãnis cal'is: ⁊ bñ liget ipm. ⁊ teneat moduz talẽ ut oi die prãdere possit hora decima q̃rta: ⁊ itret locũ suffumigij vicesima prima hora. ⁊ accipiat cenã post vicesimã tertiam horaz. ¶ 5° v̾o die usq3 ad octauã semꝑ bis suffumiget' in die ut dictũ est. deinde inungat mẽbrũ cũ p̃dicto oleo. ⁊ bñ liget ipm ut p̃dictum est. ¶ A q̃rta v̾o die inclusiue usq3 ad octauã ab hora decima nona usq3 ad vicesimã iponat mẽbꝝ in lutuz ⁊ aquã cũ puluere ⁊ oleo suprascriptis bñ cõmixtis. ⁊ ita oi die faciat semꝑ mẽbrũ vngendo ⁊ bene ligendo ut predictuz est. ¶ Puluis qui poni dz in lutum balnei est iste. ℞. pulueris granorum sisami fenugreci ⁊ orobi ana. ʒ.v. pulueris assari iue ⁊ origani. ãñ. ʒ.j. misce ⁊ bene incorporentur. ¶ Oleum q̃d poni dz in lutum est hoc. ℞. olei de sisamo lib.j. olei de costo olei de pulegio. ana lib.ß. misce. ¶ Oleum cum quo dz inungere membrum post suffumigationem ⁊ post lutum est hoc. ℞. olei nardini. ʒ.iiij. fecis olei de ireos fecis olei de croco. ⁊ fecis olei liliorum alboꝝ. ãñ. ʒ.j.ß. misce. ¶ Si uẽter ei⁹ ꝑꝑ balneũ fieret ualde stipticus omni die ante cenã accipiat vnam de istis pillulis. ℞. aloes abluti. ʒ.j. fiant pillule septem cum electuario de psilio. ¶ Si ꝑꝑ balneũ debilitaret' multũ accipiat frequenter de ista confectione. ℞. confectionis de fisticis facte cum çuccaro al. lib.j. pulueris margaritarũ. ʒ.j.ß. incorporentur simul cum aqua rosata.

Consilium. 305.

De modo intrandi balnea ꝑ artetica siue paralisi.

Xor honorandi viri ẜ Frãcisci brache teneat hũc modũ in balneãdo se: q̃ ꝑ duos dies successiuos ingrediat' balneuz mane circa horã nonã: ⁊ in uespis circa vicesimã primã horã: ⁊ stet ĩfusa in balneum usq3 ad gulã. deidecũ exit a balneo ingrediat' lectũ. ⁊ ibidẽ ꝑmaneat usq3 quo diligẽter sudet. cũq3 a lecto surgit iungat sibi spõdiles incipiẽdo a medietate colli usq3 ad cingulũ. ¶ 3° v̾o sequẽti die nõ curet accipe balneũ toti corpi: sed accipiat aquã que ab alto distillet sup ancipite ei⁹ sup scãno sedẽtis ⁊ descẽdat aq̃ ꝑ totam spinã ꝑ cãnulã in latere mastelli positã qui eleuat⁹ sit a corpe eius saltem per quatuor pedes. ⁊ aqua illa cadẽs recipiat' aliq̃ñ super spatulis super humero ⁊ super toto latere sinistro. ⁊ istũ quidem distillationis modum obseruet per spatiuz duarũ horarum aut saltem vnius. Cum ergo fecerit hoc tunc ingrediatur lectum. Deinde postea inungat se ut dictum est. ¶ In hora v̾o uesperaruz huius diei tertie igrediat' stuffam balnei. ⁊ si non eẽt ibi pñs tunc exponat se ad foramina montis uel curriculoꝝ vñ aqua scaturiens emittit fumos multuz calidos sup q̃bus exponat totũ latus sinistrũ ⁊ diligenter suffumiget ipm per spatium vnius hore. deinde ingrediatur lectum: ⁊ inungat se ut dictum est. ⁊ ita deinceps qualibet die sollicitet super se aquaz distillari in mane ut p̃dictum est. In sero v̾o attẽdat stuffe suffumigationi ⁊ inunctioni ut dictũ est ¶ Caueat etiam sibi oino a stipticitate uentris. Et si incurreret ipsam ꝑcuret sibi accipiendo vnã de suis pill'is ante cenã aut saltem accipiendo. ℈.ij. huius pulueris. ℞. hermodactyloꝝ foliculoꝝ sene. ãñ. ʒ.ij. tartari. ʒ.j. salis indi. ʒ.j. violarum ℈.ij. ¶ Descriptio inunctionis. ℞. olei de costo olei de euforbio. ãñ. partes equales.

¶ Famosissimi artium ⁊ medicine doctoris dñi magistri Bartholomei de Montagnana Consilia expliciunt.

¶ Hoc consilium qđ sequitur de mirachiali dispositiõe qđ magistro Bartholomeo attribuit: sed ut aliqui existimant aut non est eius: aut erat iuuenis valde. quare 7c.

¶ De pulsu mirach in parte dextra cũ eructuatione multa 7 saltu cordis: 7 pulsatione temporum. Cap. I.

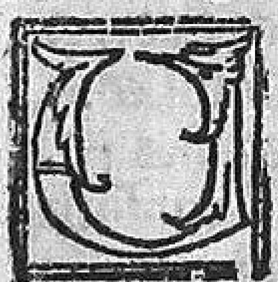
Ablata est mihi dispõ que multũ diligẽti ɔsideratione indiget: q2 rarus satis 7 pegrin⁹ est euẽtus ei⁹. ¶ 2° q2 est dispõ multarũ ptiũ lesionẽ ondẽs. ¶ 3° q2 non valde frequẽter hec dispõ vĩ ab auctoribus pticulariter capitulata. ¶ Est autẽ dispõ hec mot⁹ dispõnis: eleuatiõis: 7 depressionis ptiũ mirach in dextra pte inferioris uẽtris inter vmbilicũ 7 os anche 7 femur eueniẽs. Cui qđe pulsationi ẽt uẽtositas nõ leuis inuenit̃ ɔiũcta rugitũ notabilẽ faciẽs in toto inferiori uẽtre: que ẽt multiplicata 7 trãsuersalr̃ trãsiẽs usq3 ad regionẽ splenis 7 basim cordis: fortẽ efficit cordis pulsationẽ: que nõ d3 ɔnoiari tremor cordis: sed ꝓprie saltus. Est grãdis valde 7 ꝓprie debilitatẽ magnã in toto sibi associat. ¶ Cuius ẽt uentositatis ps nõ leuis ad caput eleuata extẽsionẽ in eo facit: 7 tempoꝝ pulsationẽ magnã: 7 tãdiu pseuerat cũ ipsis accñtib⁹ hec dispõ quousq3 uẽtositas illa a ṽtute ɔ ipsam irritata ꝓpellit̃ ad stõchũ: 7 in ei⁹ cõcauitate hec uẽtositas ɔtẽta: aut ṽtute ɔstringit̃ 7 collidit̃ donec p eructuationes a stõcho exteri⁹ cũ rugitib⁹ magnis 7 multis expellat̃ ad extra. ex cuius expulsione tãdem nocumenta oĩa pfata facile remouent̃ 7 sanitati fere pristine reducit̃ eger. hec in sũma est dispõ summatim collecta. In cuius qđe cõteplatione ut salubrius eidẽ puideri possit paulisper theoriçañ. est. ¶ Est igit̃ hec dispõ mãlis. non enim põt assignari cã tãti motus 7 uentositatũ ex pte male cõplonis imãlis. quomõ enim posset generari uẽtositas illa cuius motus manifeste pcipit̃: 7 cui⁹ eductione eger alleuiatur. Necesse est igitur assignare summã cãm uẽtositatis. Videt̃ itaq3 ꝙ hec dispõ sit a mala complone cal. 7 sic. pẽdẽs a mã melica p adustionẽ genita ẽm magnã ptẽ eius: cuius ẽt nõnulla ps est melia in eodem multiplicata: 7 a splene per uenas in mirach: 7 in mesenterio ꝓpulsa. 7 hec qđe rõnalia vident̃: eo q2 vir iste melico sanguine satis abũdare vĩ: 7 eius epatis cõplo notabilr̃ calida a quãtiõe que sanguinẽ notabilẽ adurẽdo in meliã ɔuertit. ¶ Itaq3 ꝙ in sũma recolligẽdo hec dispõ est mala cõplo cal. 7 sic. pendẽs a mã melica genita ex adustione sanguinis. 7 a mã melica fecali in uenis pdictis ɔtenta 7 multiplicata que caloris debilitate in uentositates conuertit̃ multiplicatas in arterijs ex quarũ motu necesse est fieri pulsationes ia3 pdictas. 7 hac mã uentosata p arterias 7 uenas ꝓpellit̃ ad loca predicta. s. ad hypocũdria splenẽ stõchũ: caput 7 basim cordis efficiẽdo sicut dictũ est. ¶ Ex qb⁹ oib⁹ correlarie ɔcludi põt. ꝙ hic vir pparatus est ad meliã mirachialẽ 7 hypocũdrialẽ a qbusdã noiatã que ꝓuenit a mã melica in locis pdictis multiplicata q2 pnceps p̃a tertij. trac. 4°. cap de melia in ipm mirach cũ ipso adunant̃ superfluitates nutrimenti: 7 uapores intestinoꝝ: 7 adurant̃ humores ipsius: 7 conuertunt̃ in genus melicũ: 7 faciunt aduenire apata a quibus eleuat̃ uapor tenebrosus ex eis ad caput. 7 noiat̃ hec inflatio mirachia 7 melia mirachialis. lege ibi reliq̃ que de eleuatione hui⁹ mãei a porrenario. s. stõchus. credidit Ga. Et qđ de cã huius. sensit Theophilus 7 oĩa que ibi scribunt̃ exhibẽt testimoniũ ṽtatis coꝝ que dicta sunt. ¶ Põt ẽt ex his inferri. ꝙ hec dispõ minat̃ apata pdictarũ ptiũ: ut dictũ est. Silr̃ ẽt 7 dolores mordicatiuos 7 grauatiuos 7 extensiuos in ptibus pdictis 7 intestinis: ut colicã: iliacã: 7 cholicã passionẽ si illic multiplicaret̃ mã ia3 pdicta a ṽtute ꝓpulsa. 7 sensit hec oĩa pulcherrime Auic. 13° tertij finali cap. ubi adequate hec mã ɔtinet̃ clarius ꝙ alicubi legi posset. 7 videlicet ibi. qñq3 ɔtingit in istis partibus. s. mirach 7 hypocũdrijs tremor pp mãs existẽtes in eis: 7 qñq3 male sunt. scilz malitia acuitatis 7 uenenositatis: 7 prouenit nocumẽtũ eaꝝ ad cerebrũ: 7 facit accidere in ipo meliã sicut diximus. s. p̃a tertij. in loco palleg. 7 qñq3 est de hoc tremore q fit prope os stõchi. aut in ipsomet. s. stõcho patiente p colligãtiã pp tremorẽ cordis: 7 qñq3 facit accidẽ. s. hec mã inflationem inseparabilem 7 grauitatem: 7 qñq3 significat apata in trisecta. ꝙ si sentit̃ attractio mirach 7 hypocũdrioꝝ ad superiora supple facta a uentositate subleuante: tunc qñq3 significat uomitu3 7 infra: 7 qñq3 est eaꝝ. s. ptiũ mirach attractio: 7 ad inferiora 7 ptes luminis: 7 significat pmutationẽ. s. mãeꝝ ad inferiora 7 solõnẽ uẽtris. s. futuram: qđ ɔfirmat pũctio: q2 pungitiuus dolor in intestinis: 7 subdit. Et qñq3 accidũt in istis mẽbris. s. in hypocũdrijs 7 mirach dolores mordicatiui: 7 extensiui pp egritudines epatis 7 splenis. Hec igitur in summa vĩ eẽ huius nobilis dispõ que nõ leuẽ suspicationẽ trãsitus in mala accñtia pnosticari vĩ nisi diligẽter pcuretur. Itaq3 hãc dispõnẽ curare intendentes regimen partiat̃ in debita3 administrationẽ sex reꝝ nõ nãliu3. ¶ 2° vo in mensura instroꝝ medicinalium regulariter eligendam.

¶ De cura per sex res non nãles. Cap. II.

Regimen itaq3 p sex res nõ nãles spãli discursu in extendẽ video superfluũ esse: eo q2 hec oĩa per clarissimũ doctorẽ Baptistam vincentinum accurate multu3 7 profunda sapientia administrata fuerunt. ¶ Aer enim cibus 7 potus 7 reliqua oĩa fuerunt 7 esse debent ultra frigiditatem pmi gradus ut corrigere possint malã cõplonẽ calidam 7 siccam epatis: 7 partium que dicte sunt. ¶ Silr̃ exercitium 7 motus aiales: 7 reliqua ita mensurari debent ut nõ excitẽt calitatem: neq3 intendant: imo eandem remittere possint. quies corporalis 7 aialis quãtũ ad accñtia anime motu3 fortem 7 uelocem in spiritibus 7 humoribus efficientia. nõnulla tñ leuia scribã ut cibalibus medicinalibus in hac dispositione uti consueui ipsa eadem in cibis cõmiscẽdo 7 potibus. quorum primum est usus buglosse 7 sublimationis ei⁹ in cibo 7 potu. usus borag. 7 violarum purpu. potu. nenuf. spinachie: maluaru3: blete: attriplicis 7 cucur. proprie 7 psilium. ¶ Itẽ casei recẽtis absq3 sale usitari mihi fidum habeo: 7 aque lactis administrationem sepe facio: 7 vino albo subtili bñ expurgato medio inter dulce 7 ponticũ uti facio: a quo non euacuo mixtionẽ capilloꝝ ue. aque cicoree: buglos. uel nenuf. Si aũt in dietãdo pcedere uellem cũ calidis argumẽto sumpto fortassis a consuetudine uel etate uel altera stõchi dispõne oĩno op3 alterũ duoꝝ fieri. aut ꝙ talia sint fri. 7 hu. in primo gradu. aut saltem ꝙ cala 7 sic. hu. cõfringant̃ cum frigidis 7 hu. pdictis. 7 tu ɔsidera: 7 elige sicut pl3: totum tñ qđ eligas confirma ẽm experientiam fundatam super tolerãtiã stõchi: 7 sup signo sumpto a iuuãtib⁹ 7 nocentibus.

¶ De regimine hui⁹ dispõnis p medicinalia. Cap. III.

Videtur mihi pcedẽdũ esse intẽtionibus pluribus. ¶ Prima est mãerum minoratiua euacuatio. ¶ 2ª est earum diuersio. ¶ 3ª est eaꝝ digestio. ¶ 4ª eradicatiua euacuatio. ¶ 5ª est rectificatio partium mandentium: 7 conseruatio partium recipientium.

Pro prima intẽtione cõplenda vĩ mihi ꝙ oĩno pmittẽda sit flomia. 7 sigdẽ corpus appareat notabilr̃ repletũ sicut exterior eius habitudo demonstrat flõmet̃ basilica dextri lateris sub cubito uel inter digitũ anularẽ 7 auricularẽ eiusde3 manus positã: 7 extrahat̃ sang. ℥. iiij. uel. v. ẽm tolerãtiã uel ɔsuetudinẽ. Si aũt nõ appeat tãta interius plenitudo quãta exterius pcipitur. tunc melius est ut flõmetur saphena sinistri pedis: uel simul fiat euacuatio 7 distractio materiei per vnum dyametrum completu3 que est a dextro ad sinistrum. ¶ Premissa autẽ hac eũone sequẽti mane soluatur uenter cum hac medicina. ℞. eluarij psilij descri. Meß. ℥. iij. eluarij dyasene. ℥. ß. aque decoc. epithi. uel fu. ter. ℥. ij. uel. iij. 7 totũ in aurora det̃ calidũ: 7 tardet cibũ sex horis pmittẽdo lauatiuũ ex aqua hordei p vnam horũ añ ci-

bũ. ¶ Si aũt abhorreret medicinas potabiles exhibeatur ei pillule iste. ℞. lap. laçuli lap. armeni lotorum ſm artem ana. ℈. j. thimi. foli cu. ſene. aã. ℈. ß. ſalis indi. gra. ij. formentur pillule. vij. cum ſucco boraginis: ⁊ exhibeantur.

Deinde ad intentionẽ ſecundam. ſ. diuerſiõis mãerũ pcedendũ eſt. ⁊ licet materia aliqualiter diuertat̃ p euãcuatia pdicta. utilius tñ mihi vr̃ ⁊ neciuz magis ut diuertat̃ mã puocãdo emorroidas: ⁊ aperiendo eas cum fricatione facta cum panno aſpero: ⁊ folijs ficus: uel cuz aliqua re acuta: ut felle taurino: uel cum decoc. ficuum ſic. ⁊ granorum ſinapis. ¶ Si autem cuz iſtis fieri non poſſunt aperiãtur cum appoſitione uentoſarum: uel paruorum cornuum ſuper ſiteri: qđ ualde ſecurum eſt: aut cum ſtõmo: lz hoc ultimum non ſit mihi gratum. ¶ Siue cum hac diuerſione fiat euacuatio ſiue non, procedendum tamen eſt cum adminiſtratione cliſterij. ℞. granorum cartami excorti. pulpe colloquin. thimi: epithi. fol. ſene. fu. terre ana. ℳ. ß. aniſi: ameos: ſeminis leuiſtici: ſiſeleos. ana. ℳ. j. centau. mi. ℳ. ij. omnia coquantur in lib. iij. aque uſqz ad conſumptionem tertie ptis. Ex quorum colatura. ℞. lib. j. eluarij hamech: caſſie lig. aã. ℥. ß. eluarij de baccis lauri. ʒ. ij. olei de aneto. ℥. j. violati nenufarini. ana. ℥. j. ß. ſalis indi. ʒ. j. ß accipiat hoc cliſtere omni alterna die in mane: ⁊ quieſcat poſt ipſum uſqz ad prandiuz educet eniz materias melancholicas ⁊ alias materias in inteſtinis fixas. ⁊ in meſeraicis: ⁊ frangent uentoſitates potenter ⁊ educet eas: ⁊ eſt eius operatio adeo efficax ut exiſtimem ipſum in farmacia uel flobotomia premiſſis ſufficienter hũc a ſuis accidentibus curare poſſe. ¶ Si autem iterum videretur materiam habuiſſe raptum ad ſtomachuz uel habere ibidem ⁊ in ppinquis ſtomachi ptibus aliqualiter cõgeſtaz. tunc iterum ad euacuandum ⁊ diuertendũ eaz magnopere laudarẽ uomitum puocandum ⁊ eo maxime: qa per eũdẽ maxime eructuante materia ſtatim liberat̃: ut p̃tactum fuit. ¶ Uomitum aũt in hac intentione adminiſtrandũ ꝯueniẽs eſſet hoc. ℞. epithimi: calamenti cãpeſtris thimi. aã. ℳ. j. ß. raphani. ʒ. iij. coquantur oĩa in librã. j. aque uſqz ad conſumptionẽ medietatis. ex cuius colatura. ℞. ℥. iij. aceti acuti. ℥. j. mellis. ʒ. ij. ⁊ hoc totũ det̃ in potu tepidũ: poſt cuius aſſumptionẽ per mediã horam fiat agitatio in principio meri cuz digito uel cũ pẽna oleo intincta ⁊ euomet. ¶ Reliquũ ãt materierũ diuerſiuũ per ſputũ ⁊ per ſudorẽ nõ video opꝰ eẽ.

Celebrata aũt materierũ diuerſione ut p̃tactum eſt digeratur materia cũ hoc leui digeſtiuo. ℞. aque ſublimationis capi. ue. bugloſ. fu. ter. aã. ℥. ij. detur in potu cũ çuc. ¶ Et fortius illo eſt hoc. ℞. ſyr. de epithimo: ſy. vio. ſy. de fu. ter. aã. ℥. ß. aque boragi. ℥. iii. detur ut ſupra. ¶ Et ſi uelis digeſtiuũ magne pprietatis ad has intentiões compone iſtud. ℞. mirabo. citrinorum indorum kebulorũ ana numero. ij. borag. bugl. eupatorij: cuſcute: radi. cicoree: melliſ. ana. ℳ. j. violarum florum nenufa. ana. ℳ. iiij. corticum citri. ℳ. j. ß. doronici: oſſis de corde cerui: ben al. ⁊ ru. ana. ℳ. j. coquantur omnia in lib. vj. aque uſqz ad conſumptionez medietatis: deinde colentur: ⁊ colature addatur ſucci pomorum apiorum uel dactylorum. ℈. j. çuc. alb. ℈. j. ß. fiat ſyr. plene decoctus duz coquitur aromatiçetur cum iſtis ℞. fragmen. hyacinti: ſaphiri: ſmaragdi: margaritarum aã. ℈. ß. foliorum auri numero. j. terantur omnia ſubtiliſſime: ⁊ ſuſpendantur oĩa in ſyndone rara quouſqz ſyrupus plene coctus fuerit. Dentur igitur ex eo. ℥. ij. cum aqua decoc. foliorum uel granorum baſiliconis. ¶ Pro hac etiaz intentione compſenda fiat hec permixtio que multum efficax eſt. ℞. cõſerue: florum nenuf. violarum: borag. aã. ℥. ij. ſpecierum que ponuntur in aromatiçando ſy. preſcriptum. ʒ. j. ß. ſy. acetoſitatis citri: ⁊ de ribes. ana. ℥. j. çuc. candi. ℥. ij. fiat electuarium ex quo ſemper ante cibarium omne ⁊ etiam poſt ſumat: ⁊ elegantius forte eſt ꝙ aliquod predictorum.

Cum autem ex uſu predictorum iam apparuerit digeſtam eſſe materiam: quod cõprehendi debet ex mediocritate coloris ⁊ ſubſtantie urine: ⁊ eius nube uel hypoſtaſi in fundo ſedente alba coniuncta leui: equali ⁊ dyaphana: eradicetur cum ſupraſcriptis pillulis materia. videlicet de lap. prefatis. ⁊ exhibeatur ex eis. ℈. iiij. ¶ Et fortius eradicatiuuz illo eſt hoc. ℞. electuarij hamech deſcrip. maiori Meſ. eluarij ſolutiui ad mekiam deſcriptio. Auic. in 2° de viribus cordis. penulti. c. aã. ʒ. ij. ß. dentur in potu cum aqua decoc. doronici: aut ſeminis baſiliconis. ¶ Si autem cum ſolutiuo optares euacuare eradicatiuo materias melicas iam predictas: ⁊ alias materias diuerſas ſtomacho ⁊ partibus adiacentibus immerſas. Deſcribo hoc ſolummodo. ℞. pillularum de lap. arme. deſcriptione Meſ. pillularum ſtomaticharuz deſcrip. alchingi legẽda ab Auic. 5° cañ. ſumma prima. trac. 9. aã. ʒ. ß. ⁊ exhibeatur ut ſupra. ¶ Et ſi deſiderares alia compoſita vide 3ª tertij. trac. primo cap̃ de cura male complexionis materialis ſtomachi ⁊ oppilationum ipſius.

Nunc ad ultimam curationis intentionem deueniendum eſt. pro cuius executione oportet primo rectificare partes effundentes materiam ad loca ſuperius dicta. Deinde vigorare partes materieruz ſuſceptiuas. ¶ Rectificantur autem membra mandantia ſicut meſeraice uene ad orti deſcendentes: ⁊ chilis magna ſibi propinqua cum alijs uenis que ſunt rami eius: ⁊ inteſtina que ſunt harũ materierum partialiter contentiua multis quidem ingenijs. ¶ Et primo quidem cum eductione materierum ab eis propter quas grauabantur membra predicta. Et pro cõplemento huius recurre ſuperius ad euacuationes vniuerſales minoratiuas ⁊ eradicatiuas cum diuerſionibus: que etiã tacta ſunt in intentione prima ſecunda ⁊ quarta. ¶ 2m vo ingenium vigorandi partes illas eſt tenere earum vias ⁊ orificia aperta. ⁊ prima quidem cum diureticis conuenientibus ſicut cum hac decoc. ℞. radicis cicoree: endiuie hortulane: ana numero. viij. fu. ter. cuſcute: granorum orobi. ana. ℳ. ß. ſe. communium frigidorum. ℳ. j. ß. aceti al. ℥. iij. coquantur omnia in lib. iij. aque uſqz ad conſumptionem tertie partis. ⁊ de hac colaturã dentur in aurora. ℥. iiij. ¶ Si autem leniora deſideras ⁊ promptiora. Accipe aquam ſublimationis apij aut feni. ſparagi. ſ. bruſci ⁊ petroſel. aut ſimilium. aperit enim membrorum oĩum oppilationes educendo materias etiam aduſtas aque cuſcute: ⁊ aque etiam ſcolopend. ⁊ aque ſublimationis litoſpermatis: ⁊ eſt milium ſolis: ⁊ eſt de expertis meis. ¶ 3m igeniũ mũdificãdi ⁊ alleuiãdi uenas ⁊ loca pdicta eſt fricatio ſicca a ſpatulis deſcẽdẽdo uſqz ad pedes facta: ⁊ dãdo hoc in potu. ℞. aque decoctionis aniſi ⁊ rub. tinctoꝶ. aã. ℥. iij. vini albi ſubtilis. ℥. j. oximellis ſquillitici. ʒ. ij. detur hoc totũ in potu in aurora calidũ ⁊ coopiat̃ pannis ⁊ bene ſudabit. ¶ Cũ aũt iã ſecuri fuerimus de alleuiatione priũ pdictarũ per has ſpẽs particulariũ euacuationũ confortent̃ loca pdicta cũ cliſteribꝰ factis cũ medicinis lenitiuis. in qbus ponant̃ aliqua cũ leui frigiditate ſtipticitate reddẽtia mẽbra vnita non apta recipe ſupfluitates: ⁊ phibendo in eis nouaz fieri materierũ generationẽ: ut eẽt cliſtere hoc. ℞. decoc. plãtarũ quatuor coium. ſ. blete malue mercurialis ⁊ violarũ lib. j. olei de citonijs ⁊ roſ. aã. ℥. ij. pinguedinis renũ capre. ℥. j. ſalis cois. ʒ. j. ß. çuccari rub. ℥. j. miſce ⁊ totũ ſimul. ¶ Conferũt etiã ad hãc intẽtionem compoſita ꝙ plurima ſicut confectio dyarodon. confectio tria ſandalorũ deſcriptione Nicolai. cõfectio dyacitoniten non ſolutiui poſiti ab Auic. 5° cañ. ſũma pma. tractatu 3°. deſcriptione. 33ª. ⁊. 35ª. ⁊. 36ª. conferũt etiaz ad hanc intẽtionem trociſ. de roſis deſcriptiõe maiori Meſ. ¶ Mẽbra vo que recipiũt materias a partibus pdictis effuſas ſunt ſicut ſplen: ſtomachus cor ⁊ uene circũadiacentes ei ⁊ caput etiã: quorũ membrorũ cõfortationi neceſſario inſiſtẽdum eſt. ¶ Confortãtur autem membra predicta cum medicinis reſolutiuis ⁊ exiccatiuis mediocriter cum ſtipticitate aliquãta. ¶ Et p quidẽ cõfortat̃ ſplen per uſuz trociſcoꝶ de capparibꝰ deſcrip. Auic. 5° cañ. ſũma pª. tractatu 8°. capitulo 27°

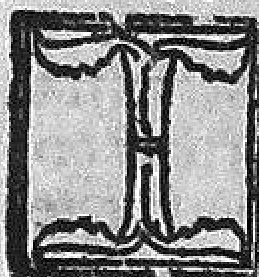
Item cum troc. de cuscute ibidem positis descrip. 52. quorum dosis sit. ʒ. s. in mane cum aqua scolopendrie uel acetose.
¶ Scio etiam ego ꝙ si omni mane eger in aurora deglutiat vnam pillulam factam ex simplici armoniaco electo cum sy. acetoso mirabiliter splenem confortat: de qua lege hystoriam in uera translatione Dyasco. libro quarto. ¶ Stomachus vero confortetur cum usu dyacitoniten supradicti. Item cum usu aromatici ro. Et melior illis esset usus trifere de scoria ferri minoris. 5° can. summa 7ª. trac. 3°. descrip. 23ª. ¶ Scio etiam ego ꝙ si sepe deglutiatur granum vnum masticis defendit stomachum a receptione quarumcumque materierum ad ipsum defluere solentium. ¶ Etiam vigoratur stomachus ex usu huius vnctionis. ℞. olei de citonijs: olei de masti. an. ʒ. j. troc. gallie. ʒ. j. conquassentur simul: et ex eo calido sepe liniatur stomachus. ¶ Confortatur etiam cor solenniter his duobus remedijs: quorum primum est usus eluarij descrip. Rasis 9° Almā. cap. de melia. De quo omni mane in aurora detur. ʒ. j. s. et parum ex eo semper accipiatur ante cibum.
¶ Secundum remedium est descriptio huius sacculi facto in syndone de grana qui semper portetur super regione cordis. ℞. specierum dyambre. specierum dyamusci dulcis amborum descriptione Mes. an. ʒ. iij. troc. de ros. de cāphora descrip. maiori. ana. ʒ. j. s. fiat ex eis sacculus ut dictum est.
¶ Caput confortatur per alleuiationem partium predictarum iam factam: et si uelis eidem dirigere remedium fiat hec permixtio. ℞. specierum dyambre. ʒ. j. s. specierum eluarij de xiloaloes. ʒ. ij. cum. al. lib. 5. cum aqua ro. musc. fiat confectio in rotulis pondere trium. ʒ. de quibus omni die post prandiū et post cenam assumatur vna: et erit ex ea toti cerebro conueniēs confortatio magis. Hec sunt que mihi meliora videntur de huius viri dispositione.

Tractatus excellentissimi medici magistri Bartholomei de montagnana. de aspectu situ minera virtutibus et operationibus balneorum in comitatu patauino repertorū feliciter incipit continens capitula septem.

Quoniā multis iam ań diebus instantia tue sollicitudis vir insignis dn̄e Joānes de Pēsauro mecum diligenter egit ut balneorum diocesis paduane virtutes tibi manifestarem licet sciam uetustissimorum sapientū. et secundum illud quod quotidiana experientia diligenter in opere medicine uersata aduertenti cū fundamento ueritatis ostendit. Res enim equissima est et eo maxime quia sollicitudinem tuā cōcitā esse cognoui: ut preceptis magnifici d. tui dn̄i Malatestis de malatestis de pensauro sicut seruitor fidelis oi ingenio obtēperares. sicut enim zelātium fidelitas ostendit ut singulis que suo principi grata et utilia percipiunt ei famulans insudare debeat. Taliter enim et non aliter intelligentie summo deo complacent. ¶ Et iustum quidem est ut quanto virtutibus iustitia equitate humanitate et similibus dn̄orum mentes ornant. tanto sibi subditos. imo et oēs ad sui dilectionē pmoueāt uelut hi. sunt enim in celis sicut dij ita in ceteris oēs dn̄i pij uelut celeberrima illa: et intitulatio clarissima domus dn̄orum de malatestis: quorum oium eo nō minus me fidelem existimo ꝙ te familiarem propter predicta: et maxime pp reuerentiam colendissimi in christo patris dn̄i dn̄i Pandulphi episcopi constantie normādie: cuius ego me notiuū existimo seruitorem. ¶ Ut igit tue fraternitati necnon recte tuo domino obtēperanti cōplaceā tolle que nūc breuissimo stilo tue petitioni satisfaciāt. Alias eni ego ampliori generaliorique stilo huius mãe sniam declaraui ondens in vno libello in duos tractatus partito quid de balneis paduanis: et alijs ꝙ plurimis ex auctorum medicine sententijs, et per experientiā hēri possit uelut flores ex eisdē sentētijs nunc elegi.
¶ Conscribam igitur tibi quo numero balnea paduana et maxime famosiora. similiter que sint eorum minere opatiōes et pprietates. qualiter eni capiti pectori stōcho aut in iūcturis cōferāt sermo presens tibi declarabit. ¶ Sunt eni in paduano districtu famosiora balnea numero. vj. vz. ¶ Primū balneū Apponi uel apponēse dictū. ¶ 2m balneū Sci Petri noiatū. ¶ 3m balneū parum predicto distans Domus noua dictū. ¶ 4m balneum Montis groti. ¶ 5m balneū Sācti Bartholomei dictū. ¶ 6m balneū Sācte Helene noiatū. hec quidē famosiora. ¶ Post que et balneū repit septimū mōtis ortonis dictū quidē plerisque minoris fame maioris tamen utilitatis approbatū esse dignoscitur: ex quibus clare liquet deinceps in hoc ueritatem septem capitula percurrenda fore.

¶ De aspectu situ minera virtutibus et operationibus balnei Apponensis. Cap. I.

Inuenit ab Euganea ciuitate per quinque fere miliaria distans rus Apponū dictum. in cuius confinibus a ciuitate remotioribus uersus montē sci Danielis dictū paruum a terra eleuatus mōticulus qdā leuiter effert. in cuius qdē sūmitate scaturiēs aq̄ feruētissima iā ppetuus inuenta est. locus qdē est celo et oi plaga mūdi manifeste detectus. hinc inde eni orietali meridionali et sibi oppositis mūdi pribus apit. Situs eni satis ex his sanitati hoium cōformis nisi qr hincinde mōs ille uarios feruentiū aquarum riuos emittēs pp illarū aquarū pprio riuo translationē que nō raro putrefiūt cā est psepe euertēdi aereā qualitates hoium sanitati cōtrarias.
¶ Spāles āt in quibus humana corpa balneantur loci sūt illa in pfati mōticuli superficie uelut lacuna quedā aque feruentissime ptentiua a qua nō raro corpa pp eius caliditatem itē sinā balneari puant. deinde uersus oriēs in infimo mōticuli in plures ptes diuisa plurima balnea diuersis riuulis ab vno tamen oia scaturientia fonte partiunt: quorum aliqua occulta aliqua vero vulgo et ciuibus manifesta linquuntur.
¶ Est aūt huius balnei minera ut mihi a priori. et a posteriori pte patuit a dn̄o maxie sulfurea qd tn̄ calcis ptinēs. Ego eni oli in huius et aliorum balneorum cognitiōe nō parum sudās dictorum per sublimationē a priori vitatē cognoscē ptētaui. Cū eni aquā huius loci diligēti distillatiōe distillaueri maxiam feculētie ptem sulfuris iueni. parum vero cineris uelut si calx diu in aqua coqueret. ¶ Promouit āt me ad hec notiua cōsideratio humillimi et omnium deuotissimi in christo patris dn̄i Cardinalis Aquilegiēsis cui in balneis paduanis et auctor et physicus semp astiti. ¶ Ex quibus clare patere potest que sint huius balnei operationes. calefacit eni potenter ita ꝙ oēm malā cōplonem frigidā fixā in mēbris potenter abijcit. subtiliat et calefacit. et omnem subcutaneā humiditatem exiccat. dolores autē mitigat ꝯuenienter. licet extenuatis magis noceat humidum exiccando ꝙ dolores remittendo. ¶ Proprietates autē eius sunt qr confert doloribus iuncturarum ulcicorpis mūdificatiōe antemissa. siliter humorositati stōchi. et hydropisi asclitici confert et spāliter. ulcer eni egritudini humorose cuiuscunque mēbri fuerit. epar eni et intestina multū calefacit et renes. ¶ Corpus quoque a pturita scabie ulceribus ambulatiuis et corrosiuis cācrena miliari impetigine: et pigine pfecte mundat ut experientia sepe me cognoscere fecit. et rō ex fundamēto minē pbare pōt. Et colligit huius snia 5° theorice. 2° pmi. 3° Almāsoris et pluries alibi. et scripsit hec. Oribasius in 6°. et Gal. in libello dinamidiorum dum inquit. ꝙ virtus aque sulfuree est malastica calefactoria omnes dolores mitigat. stomachum dissolutum euertit et reliqua.

¶ De situ aspectu minera operationibus et proprietatibus balnei sancti Petri. Cap. II.

A Predicto vero discedens balneo uersus oriēs ambulādo quis parum distanter ut per miliare q̄si locū inuenit villā sancti Petri noiatā. in cuius qdē orietali pte mōticlus a terra consurgit notabiliter eleuatus. hic quidem uersus orientalem et septentrionalem plagam uarios hincinde riuulos emittit feruentes. nunc vero minus calos. et quod mirabile dictu sapore odore et calore nō parū differētes aquas

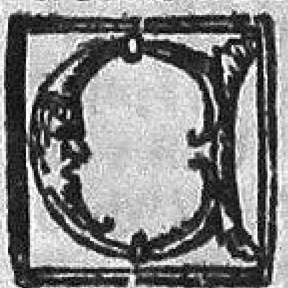
hincinde effundit. in capite eni mōtis v̄sus oriēs magis aq̄s iuenies valde clarissimas notabiliter feruentes. ⁊ sapore salso multū excellētes. v̄sus aūt ciuitatē magis iuenies aquas colore eneo coloratas ac si eisdē aliquādiu ifusum fuisset es. ⁊ est quidē locus iste fouea sperica cuicūqz cōis aquas notabiliter calidas in se ꝑpetuo cōtinēs. ¶ Est aūt ut ex p̄dictis patet huius loci minera distincta. Pars enim minere prime in capite mōtis uersus oriēs est magis aluminosa: ut expienti patē potest. Pars v̄o secūda enea magis existitut distillāti apparuit. lz etiam in ea aliqd aluminis contineat. ¶ Est aūt locus hic delectabilis satis rōne situs. lz ex causa uaporū ab aq̄s corruptis eleuatorū. ⁊ uallibꝰ cicūdātibus hincinde in sua bonitate remittat. ¶ Sūt aūt balneorū huius loci opationes diuerse satis. Primus enim in capite mōtis existens cōferet fluxui sanguinis mēstruali ⁊ emoroidali imoderatis. cōfert etiā doloribus stomachi colicis ⁊ iliacis ⁊ vētositatibꝰ: ⁊ humiditate multa laborātibus. Secūdus v̄o cōfert ulceribꝰ crurium ani pudēdorū. ⁊ scabiei similiter. etiā pruritui ulceribꝰ ⁊ flegmati salso oculorū ⁊ auriū cōferre potest.

¶ De situs aspectu ⁊ minera opationibꝰ ⁊ ꝓprietatibꝰ domus noue. Cap. III.

Ost hoc autem A p̄rato descēdēdo loco v̄sus meridiē parū distāter elōgatus aliqs forte quātum balista iaculari posset mōticulū inueniet notabilius p̄rato a terra cōsurgentē. ¶ Locus quidē est vndeqnaqz cū uallibꝰ notabiliter septus. vnde stagnātiū hincinde aquarū nūc frigidarū nūc actu calidaruz inuicē cōmixtio diuersis uallibus ⁊ fossiculis facta aerē nō bono odore. et conuenienter mala dispositione qualificat. hic quidē mons v̄sus occidēs ⁊ aquilonē carariū aqrū uarios riuos stagnando emittit. in capite nāqz mōtis v̄sus aqlonē ⁊ ciuitatē abinde scaturiūt aque q̄ plurime nōbilr salse. Vn̄ carariēsis oli dn̄s sales q̄ plurimos effluēter elaborare fecit. v̄sus aūt occidens magis effluēs ⁊ feruēs notabilr ab hoc colle effundit aq̄ ingeniū domus vnius plurimū recepta: que qdez domꝰ noua nūcupat. vn̄ hoc balneū denoīationē capit. ¶ Et est qdē minera huius calcea: ⁊ notabilr salsa. silr ēt ⁊ alumine multo pticipās magis q̄ pa. hec āt oia sublimāti ⁊ a posteriori negociāti patē psit. Prima aqua notabilr ꝯfert hydropisi ⁊ humositati stōchi silr ēt palesi vndimie cacesie. Scd̄a v̄o aqua notabilr uentrē soluit mucosas educēdo supfluitates. lz tn̄ minus uētrē soluat q̄ p̄ma: qd̄ qdē ꝯtigit pp stipticitatē quā aq̄ talis a calce ⁊ ab alumine recipit. Prima igitur solutiua magis est. Scd̄a v̄o post solonem laxata in euonibus mēbra cōfortat magis confert etiam hec secunda corize ⁊ catarris ⁊ reumatismo capitis si debite fuerit assumpta ut alias in tractatu de balneis satis ingeniose monstraui.

¶ De situ aspectu minera operationibus ⁊ proprietatibꝰ balneorum montis groti. Cap. IIII.

Ontinuāti igit̄ v̄sus meridiem iter a p̄dicto loco secedens parū per villā iueniet mōtis groti apud incolas noiatū. apud uetustissimos aūt p̄res oli mons egrotoꝝ dicebat̄. ⁊ digne qdē. nō minꝰ eni nūc q̄ uetustissimis tpibꝰ ad hūc locū tanq̄ saluti egrotoꝝ magna copia hincinde pducit̄. siue forte pp experiētiā sanādi ab egritudibꝰ puenerit v̄tus balneoꝝ illius loci. siue qr ꝯsilia balnea antiquitus sacra dici ꝯ uenerūt ut phūs pble. 24. problemate ultimo. ¶ Est aūt locus hic meridionali aspectu notabilr priuatꝰ. oino aūt ab occidētali elōgatus. vnde forte aliud v̄tualr ex hoc acquiri pōt. meliora enim loca sunt que aspectui orientali sunt detecta qualis est locus iste. ¶ Est autem mons aliqualiter a villa distans predictis altior multos diuersarum aquarū riuulos hincinde cōcedens. ¶ Primuz qdē enim ꝓpe locū ecclie magnꝰ riuꝰ in plura loca nūc secreta nūc v̄o coia segregat̄. Cuius minera ut videre potui sulfurea ⁊ cinerea q̄litate pticipat. credo aūt sm̄ q̄ distillatio manifestauit cinerē illum ex calce fore ab aque caliditate factum.

¶ Post hūc aūt riuū uersus oriēs magis ꝓpe q̄si p̄dictū uelut paruula lacuna iacet: quā balneū equoꝝ noiant que qdē minerā habet excellētissime sulfureā magis q̄ primus riuus ut vidē potui. ¶ Post hec aūt loca plura ꝓpe inuenies loca balneoꝝ diuersorum que ut pertentaui sale ⁊ cinere domināter pticipāt. minus autē sulfuris mām in eis inuenies. ¶ Ex his aūt oibus hoꝝ balneoruz v̄tutes ⁊ opationes patē pn̄t. ¶ Primi nāqz balnei opatio ⁊ ꝓprietas est doloribus ⁊ repletionibus neruoꝝ notabilr iuuamētuz afferre. corpus ab oi scabie impetigine ⁊ serpigine ante purgatum conuenienter mūdificare. Cōfert enim oi humorose supfluitati in quocūqz membro cōmorāti si debite administret̄. stōchum tn̄ in appetendo debilitat. ⁊ nimium relaxando remollit. ¶ Alterius aūt ⁊ illius loci balnei ꝓpetas est excellenter calefaciendo dissoluē neruos etiam nimia frigiditate ⁊ induratione lesos ꝯfortare ⁊ antiqs ꝯferre doloribꝰ. In oibꝰ eniz opationibus utillimus est ad p̄dicta dato ⁊ sapiētius assumi debeat.

¶ De situ aspectu operationibus ⁊ proprietatibus balnei sancti Bartholomei. Cap. V.

Ost terga v̄o p̄dicti collis distanter aliqs ambulās mōtem inueniet lateraliter applicatū qui a beato Bartholomeo denoīationem capit. ¶ Est aūt locus iste sylu̾ester satis orientali aspectu oino p̄uatus. similiter etiaz ⁊ a meridionali plaga ptim subterfugus pariformiter. ⁊ ab aquilonari in totum v̄o occidentali plage liberum hn̄s aspectū. mons qdē iste penes eius ꝯfinia ualles hēt amplissimas a parietibus suis aquas effundens ⁊ qualitate ⁊ v̄tute diuersas. Scaturiūt eni inde aque in putealē q̄ plurimis hincinde collectis. tpe qdē ueris nōbiliter in calore remisse. Estatis aūt ⁊ autūni p̄ncipio nōbiliter calide pingues ⁊ grosse sunt ut tāgēti rē mollificatiuā ⁊ tactui gratā pcipe videat̄. ¶ Est enim ut diligēter cōsiderare potui ista aquaꝝ minera sulfure subdomināte: excellēter aūt ut distillatio docuit bitumine uel aspalto pticipās. Rē eni post sublimationē ptinētē sulfuris uel aspalti substātie sublimati inueni. aliq̄liter aūt odore suo recte cōspiciēti pluuialis uaporis silitudine ostēdit. ¶ Ex qbus lucide satis cōsiderāti patē pōt que sint aquarū huius loci virtutes ⁊ opationes. sunt eni mediocriter calefactiue oium duritierū in quacūqz pte corpis potēter emollitiue: neruos antiq̄ duritie ⁊ motꝰ ipossibilitate lesos nōbiliter extēsibiles faciūt. ¶ Ego eni cū oli bone memorie Reuerēdissimū patrē dn̄m Cardinalē Aqlegiēsem ad açemena pductū quo ꝯctꝰ in pedibus genibꝰ ⁊ brachijs oino factꝰ erat hec balnea itrare iussissem vidi tetigi pcepi in p̄dictis aq̄s mēbra sua eque bn̄ distēdere rectū stare ac si iuuēculus fuisset. extra tn̄ aq̄s nō diu pseuerabat possibilitas tēsionis illa: cuiꝰ cām pitus physicus facile pnūtiabit. ¶ Adhuc ēt anno an̄ hūc imediate virū nobilē Georgiū de sancto Cassiano Pisanū ciuē ad açemena pductū notabiliter cōualere vidi. Alia aūt exēpla q̄ plura tradere possem sed dimittant̄ ne hypocrisi imputent̄. ⁊ tu vide secundum qui viuens testis existit.

¶ De situ aspectu minera virtutibus ⁊ operationibus balneorum sancte Helene. Cap. VI.

I diligēs Aliqs causarū physicus ad iquisitionē anhelet a p̄dicto iā loco discedēs an secus v̄sus pgēs optauerit alterꝰ loci pquirē balnea: pueniet ad mōticulū medio quidē plurimarū ualliū inuolutū. ¶ Collis qdē est ab alijs paulisper fugiēs nec multū a terra superbiens in cuius quidē oriētali costa a meridie etiā nō fugiēs aquas scaturiētes q̄ plurimas inuenies. vnde enim a minera imediatius cōsurgit aqua tāti feruoris existit ut sensus tactꝰ ab eiꝰ impssione se defendē nō possit. ¶ Cū aūt per lōgioris distantie tractū aq̄ illa a suo ꝓgenitore distrahit̄. parumper ab eius feruore recedit. omnis tn̄ inde ibi scaturiens aqua ingenti est caliditate munita. neqz ipsam terrefacit leuis ad aquilonem

aspectus: cuz sit et a fauonio z zephyro flatu omnino secura. ¶ Est aut huius loci minera ingeti sulfure munita: ut odor z opo declarare pnt. cinerea et remissa ualde. leuioris aut alumis vtuali pticipas. Neqz miret aliqs si uarietate ta arduaz cinis per sublimatione exhaustus oide vi. quis enim ambit ta intensam calitate aliquo subiecto pabulata ei aliquas ptes aut illaz p qs defluit pte aliq in cineres euertere. Qualr aut vnu elemetoz in alteru trasmutet z elemeta in uaria composita terminent physico negociati vide est facile. Raro eni mihi crede. z si non plz expiri poteris apud ne dum hui scilz cuiuslibet loci incolas simplicia balnea repies. plurima eniz illaru copositas mineras hnt. qre copositas in eis vtutes est insurge neciu. medicus aut speculator ex sensib dnatioes in coposito z vtutes z qlitates auctericare dz. ¶ Calefaciut igit hui loci aque mirabili calitate: neru os mudificates: dolores in eis extesiuos placates: z repletes mas spasmo disponetes exiccatioe sua dsumedo. phibetqz mebra iucturalia recipe superfluitates si an tps piodicationis infundant eisde cum canone mo z obseruatione codecetib. mudificat et supficie corpis a cutaneis infectionib z alia q plurima iuuameta faciut que legunt 2a pmi. doctrina 2a. cap. 19o. z 5o theorice a Gale. Oribasio z alijs auctorib quoz memoriam afferre non est opus medicis salte vigili cu sententia utentibus.

¶ De situ aspectu minera operationibus z pprietatib aquaz calidarum montis ortonis. Cap. VII.

Famositas balneoz pdictoz merona bilr impulit ut pdicta loca describere balneoruqz dictoz vtutes exponere dato q loci circustatia ppinquitas z vtus ronabili me pmoue debuisset ad explicadu motis ortonis balnea. ¶ Est aut mons iste in pluriu motiu medio ab alijs tn sepat effugies inter mote illu. s. que olim pgenitores nri fama z ope digni q nuc coluerut mote. s. rubeu nois tuu ubi quoda illustris euganea ciuitas non leuib laudibus emicuisse scribit. z inter mote que nuc sancti Danielis mote tuc aut teplu dee Cereris cognoiatu fuisse plegimus. hunc qdem ortone motem pmitias sui nois ab ortone viro qde in armis z vtute dspicuo aliq nome accepisse pnutiant. ¶ Hic quidem mons ex gremijs eius apud superficiem terre uelut eius sororem aquas calidas abundanter effundit in medio qde terre terminoz montis orientali z meridionali plaga liberrimoz: qui a septentrionali z occidentali plaga eleuatos huius montis colles uelut clypeos habere uidet. ¶ Est aut huius aque minera salsa sulfurea z pinguis difficulter demostrabili vtute coposita. confert enim doloribus antiqs duritiesque articulosas splene z hydropisim soluendo deponit. confortat laxata membra z alia q plurima iuuamenta facit: que alias in ampliori stilo deduxi: pp loci autem syluestrem habitationem raro queritur eius visitatio. ¶ Hecitaqz paulisp aduertenti z mihi consideranti de euganeis balneis illustri ac magnifico dno fideli caritate conscribuntur. ¶ Moduz aut solenitatis z canones in introitu balneoz obseruandos ut purgationes gnales z particulares digones diuersiones mittentium z recipientium membroz confortationes pticulares maeru dsumptiones z reliqua pticularia scribere non vi fuisse codeces. illustriu eniz physicoz suoz puintia determinabit. ¶ Ego aut uelut fidelis seruus calamu erexi qz celeberrime z generose tantorum dnoz ppagini me totum deuotiuu reddo. z maxime pp uotiuam affectionem qua oseruare me sentio reuerendissimo z humillimo in Christo patri z dno dno Padolpho illustrissimi pncipis dominij z nostri nato domino meo precipuo. Amen.

Tractatus 2

Precedenti dtinuandus z est de regulis z mo obseruadis a balneadis. z de mo succurrendi accitibus eis euenientibus.

Post tractatu quem als copilaui de ma balneoru Padue in quo descripsi septez ee balnea paduana: z non solum loco uel situ: sed et minera z vtutib differetia. ¶ Quoz pm z famosi apud ueteres est balneu Aponese. nris aut tpib de Abano dictum: cuius in antiqs sapientum sermonib adhuc memoria viget. iuxta illud Lucani dictu. Heu balneo si uera fides memoratib augur Colle sedens appone terris fumiger exit. ¶ 2m vo est balneu sancti Petri noiatum. ¶ 3m vo est balneum non multum distas a nra etate de nouo aut dstructu. ¶ 4m vo est balneum motis egrotoz qd ita cognoiatum est fama z experientia iuuamenti eius ad egritudines q plures. ¶ 5m est balneum a monte ortoni cognominatu. ¶ 6m vo est balneum in fine montis z extremitate conuallium situ. ubi iam nunc beati Bartholomei teplu edificatu est: z ab eo denoiatione capit. ¶ Ultimu vo est balneu a sancta Helena cognome capies pter que septe balneoz diuersitates nullum aliud balneu exteriori fama ul scriptura sapietu aut iuuamento uel utilitate cognitum est.

Quoru qde balneoz utilitates z iuuamenta tu experimetali iudicio: tu vo rone mine p qua trafeut coz et situ z aspectu ad plagas mundi. z que coz z qb z q diuersis dfert egritudib ia pallegato tractatu satis diffuse aucte ronib z expimeto deduxi. cui tractat memoria qz ad huc locu diu geda cupio ia pdicta repete non curaui. qre hoc tractatulo solu intedo scribe canones z modu que obseruare debet ut nuc sequit ordiate. ¶ Primu itaqz pmitto hac suppone q nece est intrates balnea pdicta pus esse ulib euonib pparatos si repleti fuerint psuadet facile qz queretes balnea aut gra curatiois alicui egritudis accitis hoc faciut. aut gra lasciuie z delectatiois. ¶ Si p mo mae inclinabunt ad loca egra egritudines magis augmentado q alleuiando. igitur pcurari debet. dntia patet: qz ex remotione cause nocumenti remouetur nocumentum: z ans arguit qz balneu sua caliditate actuali aut potentiali aut utraqz sit colliquabit mas z in motu ponet. sed ille mae dissolute pellunt a mebris fortioribus ad debilia. ut pma pmi. cap de membris. in fine. igit zc. ¶ Si aut querant balnea gra delectationis z lasciuie. tunc qz talia corpa plurimu sunt repleta. z reperiunt in balneis effrenitanti regimine in cibis z potibus plurimum incurrut febres putridas z alias dispones prauas. ¶ Prima itaqz regula obseruanda est q tpe calido balnea ingrediantur hoies in hora diei qua remissa est caliditas in mane uel in sero. persuadet qz corpa in hora tali sunt minus parata resolui z debilitari a caliditate balnei sola q a caliditate continentis z balneorum simul. ¶ 2a regula q hec hora dz esse ortus solis uel parum distans: z hora. xxi. uel ppe illam. pz qz talib horis sol ab hemispio nro elongatus est. igit zc. ¶ 3a regula q ingredientes balneum pus expurgentur a fecibus urina sputo z supfluitatib coibus. pz qz si applicaret balneu cu retentione supradictarum supfluitatu periculu eet extraneatiois earu z defluxus ad mebra debilia z oppilonu z apostematu ipsoz: quare ingrediet es balneu pcuret semp educere feces urina z alia. ¶ 4a regula q aq qua ingrediunt hoies sit a contactu reru inficientium emundata: ita ut sit aqua a suo fonte scaturiens in suum balneum bene mundificata recepta qua leprosi: scabiosi: epidimia infecti: menstruose mulieres: aut alio tali contactu ingressi non fuerint. pz hec regula: qz qd tangitur a corrupto corrumpitur uel aptum est corrumpi. ¶ 5a regula q ingredientes balneu no pseueret in eis usqz ad euetu debilitatis exclusiue. pz qz balnea talia eleuata calitate sua multu sunt resoluetia z humidi substantifici z spuz dsuptiua. igit zc. ¶ 6a regula q balneates tpe quo sunt ifusi aqoino euitet cibu z potu cotra coez modu lasciuie psuadetur: qz cibi z potus aut sunt calidi actu z potentia. igitur augmentabunt caliditatem z a balnei calore disponent ad corruptionem z putredinem. aut tales sunt fridi actu z calidi potentia. z pp actualem frigiditatem prohibebunt dissolui id qd a balneis dissolui dz. z itez iuenietes vias aptas penetrant in angusta loca in qbus laboriosas oppilones persepe faciunt. aut vo cibi z potus sunt cali actu z frigidi potentia

Primo ... / salia ... / propone / na balnea / calore ... / ... mal

oportet ... / ... balnea / remissa ... / caliditas / dici

p

⁊ q̄ualiter cūqꝫ ↄtingat distrahūt inatā caliditatē ab actione resolutionis mīerū que ad putredinē disponunt. ¶ 7ª regula ꝙ balneatus calide cōplonis ⁊ rare tex. .re humoꝝ subtilium ⁊ debilitatē hn̄s a gn̄atione uel a tp̄e euitet longam moram in balneis ⁊ fortem fricationem in eis. patet q2 talia cōsimilia ad suspectā resolutionē perducere possent ꝑ debilitatē ¶ 8ª regula. ꝙ balneatus pān̄is diligēter coopiat̄ dum exit balneum. pꝫ q2 cū calitas ↄtinentis tēperata ad calitatē balnei sit quasi frigiditas: ⁊ corpus sit iam factū rarū ꝑuatiōe humidi mēbralis ⁊ sp̄ūum: ꝑiculū est ingressus aeris illiꝰ in ꝓfūdū corpis. ¶ 9ª regula. ꝙ balneatꝰ post exitū balnei īgrediat̄ lectū ubi pān̄is diligēter factis dormiat ⁊ sudet. ¶ Prima ps pꝫ. q2 ꝑ qetē ⁊ somnū cessat resolō ⁊ sequit̄ restauratio sp̄ūꝫ aīaliū ⁊ remotio laxitudinis. ¶ Scōa ps arguit̄: q2 cū a calitate balnei plures subtiliate fuerint ⁊ ablate ad circūferētiam corpis per sudorem excludunt̄ ꝓp quod corpus alleuiatur. ¶ 10ª regula. ꝙ postq̄ balneatus geuerit priusq̄ comedat motu ꝓgressiuo pluribus passibus exercitari dꝫ. pꝫ q2 per tale exercitium uapores ⁊ uentositates plurime a calore balnei generate insensibiliter expellunt̄. ¶ 11ª regula. ꝙ si balneatus p̄dicto exercitio exercitari nō possit: ut q2 arteticus paliticus aut debilis fuerit eidē leues fricationes extremis ptibꝰ sicce applicari debent. patet hic canon ex deductione precedentis ¶ 12ª regula. ꝙ si ꝓp instantiā doloris aut ulcerū: aut alteriꝰ cāe balneato non pn̄t applicari fricationes utile est ante cibationē p̄mittere suppōnē de melle radice blitis: radice ireos: aut de carne salita facta uel al̄r ut tibi plꝫ. igit̄ ⁊c̄. ¶ 13ª regula. ꝙ istis pactis balneati recipiant cibū ↄuenientis q̄titatis ⁊ potum ut neqꝫ augmento peccet: neqꝫ diminutiōe. ¶ Prima pars pꝫ: ut per cibum restauratio condecenter fiat. ⁊ etiā declaratur: q2 si cibus q̄titate sua mensuraꝫ conuenientem excedit non poterit conuenienter digeri: cum membrorꝫ calor ab actione balnei debilitatus sit. ¶ Et secunda ps arguitur: q2 si cibus erit a q̄titate conuenienti diminutus nō conuenienter fiet ex eo restauratio ⁊ fortasse prius ad mēbra adducet̄ q̄ bene digerat̄. ¶ 14ª regula. ꝙ cibi conueniens q̄titas est illa que stōchi grauitateꝫ non efficit neqꝫ nauseat. Potus v̄o conueniens q̄titas est que stōcho non natat ⁊ fluctuat. colligitur hec regula 3ª primi. de regimine cibi ⁊ potus. ⁊ 4º Almans. 4º cap. ⁊ 21º continentis. ¶ 15ª regula. ꝙ qualitas ciborum conueniens balneatis limitatur penes multa. p̊ ut cibus sit facile digestibilis. q2 calor stomachi aliqualiter debilis. secundo q2 sit boni nutrimenti ⁊ non superfluus. tertio q2 sit facile penetratiuus. quarto non sit grossus neqꝫ oppilatiuus: ⁊ idem de potu oīno intelligendum est. ¶ 16ª regula est ꝙ panis recens bene fermentatus ⁊ coctus: carnes pullorꝫ ⁊ auium non degentiuꝫ in aquis: carnes hedi vituli ⁊ annualis agni: oua: pisces non viscosi: caseus recens: lac coctum colostra ⁊ alie partes lactis conuenienter assumpte cōueniunt. ¶ Fructus v̄o ⁊ alij corruptibiles cibi aromata olera ualde cal̄a ⁊ radices cal̄e ut alleuꝫ euitari debent. pꝫ q2 oīa talia aut sunt multum repletiua ⁊ per balneum intendit̄ corpoꝝ exiccatio quare ↄ̄riant̄ ei. ¶ Idē dico de potu. ꝓprium ēt balneatoꝝ vinū nōdꝫ eē grossum pōticū stipticū aut fumosum ualde. ¶ 17ª regula. aque frigide cocte uel crude usus omnino non placet. pꝫ q2 cū mēbra inanita sint ⁊ calefacta poterit facile aqua penetrare ⁊ attrahi ad remotas ptes. quare nocebit mēbris debilibus ⁊ neruosis. iuxta illud ueteris. Frigidū inimicum ⁊c̄. Et iuxta sermonem magnum eiusdem. Frigida uelut nix ⁊ cristallus ⁊c̄. pectori inimica. ¶ 18ª regula est. balneatus oīno euitare dꝫ coitum ⁊ si non ꝓp aliud salteꝫ ne ledat morales actus. amplius a calore balnei resoluitur satis ⁊ exiccat̄ de humido membrali ⁊ substantifico ⁊ ꝑ coitū euātur superfluitas ultimi alimenti utilis. ut 20ª tertij colligendum. ¶ 19ª regula. balneantes corpora sua bis in die nō ingrediant̄ balneū vice scōa: nisi distanter a p̄assumpto cibo ꝑ horas. vij. ꝑsuadet̄: q2 si balneant̄ corpora cibo adhuc in stōcho stante ꝑiculum est attractionis cibi crudi ad meseraicas ⁊ epar. quare instat ꝑiculum corruptiōis ipsius ⁊ oppil̄onis in p̄dictis ptibus. ¶ 20ª regula. accipientes balneum ꝓp duritiem ⁊ ↄtractionē neruoꝝ ⁊ gr̄a sedationis doloꝝ inter primam balneationem ⁊ scōam: mēbra lāguētia luto in minera balneoꝝ inuento actual̄r calido emplastrari debent: pꝫ q2 lutum illud oīno easdē hn̄t v̄tutes ⁊ operationes quas hn̄t aq̄. Amplius densitate substātie ipsius ⁊ multitudine mīe uehemētiꝰ iprimit in mēbra q̄ faciat aq̄. ⁊ ↄseruat̄ eius impressio diutius cū nō euaporet ita cito sicut aq̄. q̄re eiꝰ applicatio cōueniens est. ⁊ ꝓp hoc ⁊ silia motiua maius iuuamētū ex ꝑpōne eius inueni q̄ ex applicatione aque. ⁊ ꝓp̄e qn̄ detinet̄ super membris q̄ diu remanet calitas eius actualis nōbil̄r itēsa ⁊ non infridat̄. ¶ Ultima regula. accipientes balneum gr̄a uelocis penetrationis calitatis actualis ⁊ v̄tutū qualitatum nālīū balnei maius iuuamētum acquirūt ex suffumigatiōe mēbroꝝ a uapore aque eleuatoꝝ q̄ ex applicatiōe aque persuadet̄ q2 ex applicatiōe euaporatiōis p̄dicte uelocius fit impressio ⁊ suauius q̄ ex applicatione aque. quare ⁊c̄. Et modus applicationis eius est talis ut foramina fiant in riuis curriculoꝝ vnde effundit̄ aqua ad balneꝫ ⁊ mēbra supponant̄ illis foraminibꝰ ꝑ que uapor multus ⁊ bn̄ vnitꝰ exiens nōbilē imp̄ssionē in mēbris facit sedando dolores leniendo durities ⁊ ↄsumendo humores sicut longa mihi expientia inuētū ⁊ cōprehēsum est. Hec qdē sūt que apud balneātes obseruari debēt ꝑ que obseruata balnea nōbil̄r cōferunt. ⁊ eꝰones uel operationes a suis qualitatibꝰ ꝓueniētes inducēt conuenienter. al̄r aūt ne dū ꝙ ↄferāt imo uehemēter nocebunt.

Preter hec aūt intelligendū ꝙ balnea p̄dicta nōnulla accītia ꝓducē solēt que si ꝑseuerēt iuuamenta balneoꝝ ipediūt. ¶ Quoꝝ p̄m est imoderata vigilia. ¶ 2m est uehemētia sitis. ¶ 3m est dolor capitis. ¶ 4m est constipatio uētris. ¶ 5m est imoderatꝰ sudor. ¶ 6m est pūctio ⁊ ardor urie. ¶ 7m defluxꝰ reumatis a capite stillātis. ¶ 8m est ꝓstratio appetitꝰ. qbꝰ oībꝰ subuenire ↄsueui hm̄ ꝙ nūc deiceps sequtur. ¶ Uigilia que ↄsequit̄ applicationē balnei ↄtingit aut ꝓp ↄsumptionē suoꝝ uapoꝝ que sūt mālis cā oppil̄onis contingentis in organo sensus cōis ⁊ cerebri. aut ꝓp illorum uapoꝝ calitatē exauctam esse factā a v̄tuali calitate balneorꝫ que mās cal̄as inflāmatiuas ⁊ exiccatiuas faciūt. ¶ Et modus facilis ꝓuidēdi utriqꝫ eoꝝ est ut in sero eunti dormituꝫ detur hoc. ℞. aque sublimationis lactuce uel portulace. ℥. iij syrupi de papauere. ℥. j. detur hoc totum tepidum in potu ꝑ duas horas post cenam. ¶ Et fortius illo est hoc. ℞. syrupi de papauere. ℥. j. syrupi violati. ℥. ß. aque nenufaris. ℥. iij. det̄ ut supra. ¶ Aut dent̄ tres de istis pillulis. ℞. seminuꝫ lactuce violarum florum nenufaris seminum coīum frigidorum oīum an̄. ʒ. j. croci seminis aneti an̄. ℈. j. seminis iusquiami albi. ℈. ß. corticum mandragore. ʒ. j. fiant pill̄e cum emulsione papaueris ⁊ dentur ut dictum est. ēt portulaca ⁊ lactuca folia violarum flores nenufaris ⁊ maluarum ⁊ grana papaueris in cibis cocta omnia talia somnum prouocant. ¶ Sitis v̄o uehemens eueniens ex cōsumptione humidi roridi qd̄ humectare solet os stōchi remouetur cum istis. ℞. iulep ros. ℥. j. ß. aque violarum ⁊ boraginis. an̄. ℥. ij. misce. ⁊ bibat̄ ex eo sepe. ¶ Itē syrupus de ribes de berberis syrupus de fructibus ⁊ consil̄es in frigidatiui ⁊ humectatiui conferunt. ¶ Descriptio bona ad illud. ℞. syrupi de pomis. syrupi de nenufare. ana. ℥. j. aque decoctionis se. lactuce. ℥. ij. ß. misce ⁊ bibātur frigidi. ¶ Semina etiā angurie sepe in ore retenta ⁊ masticatio portulace uel acetose conuenienter sitim sedant. Ego autem inuenio iuuamentum maximum in aqua lactis caprini ⁊ proprie qn̄ extracto caseo coquit̄ iteꝝ lac ⁊ fit recocta tunc enim remanet dicta aqua lactis. cuius. ℥. iiij. uel. v. date in potu uehementer sitim sedāt. ⁊ ꝓprie cū talis aq̄ fuerit parum ad acetositatē inclinata. Dolor capitis qui ↄtigit ex balneis plurimū ex colligātia capitis ad inferiores partes que fundunt uapores ignitos facientes solonem ↄtinuitatis extensiuā in paniculis cerebri: aut malam cōplonem calidam.

inducētes in eis: aut cōtingē pōt pp applicationē aque balnei supra caput. ¶ Et pmi quidē doloris canon curationis est in potu accipe ea que repmūt uapores z phibeāt ascēsū z eorū ad caput z hoc cōtinē pñt oia que somnū iducere sunt scripta. ¶ Itē dyacitonitem de çuccaro sine spēb⁹. et coriādrum cōfectū grana granatoꝝ z silia frigida z stiptica post cibaria comesta ꝓferūt. ¶ Descriptio bona. ℞. oxiçaccare. ℥. j. ß. aque plātaginis: aque cicoree uel acetose añ. ℥. j. ß. det in potu eūti dormitū. ¶ Itē assumptio uni⁹ pillule uel duarū post cenam que facte sunt ex aloe infuso in succo roſ. endiuie uel acetose materias z uapores repmūt z per iferiora deponunt. ¶ Linimētū bonū ad illud. ℞. trociscoꝝ memite. ʒ. ij. cāphore. ℈. iiij. amili. ʒ. iij. croci. ℈. ß. aque violarū: aque roſ. añ. ℥. ij. cōquassetur oia in mortario z aspgant uel liniant ex eo frons z tēpora: aut imbibat ex eo pānus lineus duplicat⁹ latitudinis q̄tuor digitorū z circūdet ex eo frons z tēpora. ¶ Uēter vō si fuerit stipticus molliri debet cū syrupo de prunis decoctiōe fructuū solutiua syrupo violato z silib⁹ frigidis z humidis cū aqs ꝓportionalib⁹. Itē cū aq̄ lactis ꝑparata. Itē cū decoctiōe bletū violarū maluarū uel utēdo eis in cibis. ¶ Itē ex comestione semis sisami uel casiefistule pinguis añ cibū. ¶ Itē ℞ aloes epatici syrupi lupulorū syrupi violarū añ. ʒ. ij. masticis croci añ. ℈. iiij. infundat aloes in eis per diē z noctē: uel per tres dies nāles: z fiāt ex eis pillule post exiccationē succi leui igne uel in sole factā: ex qbus in sero ante cenā parū accipiantur duo uel tres z sunt remediū bonū z utile. ¶ Sudor oīno in balneis detineri nō debet nisi qñ effrenitauerit cū per illuz exiccent supfluitates sicut intēdit. ¶ Si aūt iualesceret adeo sudor ut per ipm lapsum redderet corp⁹ in ꝟtutemotiua z resolutū substātialiter alteret regimē ex pte ciborū cū lacte reb⁹ acetosis z acrib⁹: ut gelatina cōditis de vino granatorūz z cibis amigdalatis z humorū igrossatiuis: ut pedib⁹ aialiuz bñ coctis z aceto infusis z silibus: z pānico cuz lacte cocto. ¶ Et nō dubito ut exptus sum: q̄ iuscula de milio facta cū lacte caprino notabiliter sudorē phibēt. ¶ Quiescere aūt a balneo z in vmbra morari z corpua paulisper euētari sunt de itercipientib⁹ sudorē cōueniēter. ¶ Frigida aūt z stiptica z sicca medicamina supficiei corpis applicata nō placēt mihi: nec oppilādo uel cōstringēdo anxietatis z angustie aliorū prauorū accidētiū sint cause. ¶ Ardor uel pūctio in mēbris urine z ꝓpe in extremitate pudibūdi cōtingit balneatis aut ex mala cōplōne calida epati z renib⁹ eueniēte pp caliditatē actualē z ut plumū potētialē balneoꝝ a quas cōtingit urinalē aquositatē z materias humorales iflāmari que sunt cā pūctionis pdicte. aut ēt harenule frequēter ex balneorū caliditate gñant aut genite exacuūt z exasperant z sunt causa pdicte pūctionis: imo z qñqz excoriationis in vijs urine eueniētis. ¶ Quorū oīuz curatio eisdē istrīs facile pfici pñt. ¶ Est igit remediū efficax ad hec oia huius tragee usus añ cibū semp coclear vnū accipiēdo ex ea. ℞. q̄tuor seminū frigidorū coīuz añ. ʒ. ß. seminis papaueris albi. ʒ. iij. seminū endiuie lactuce portulace z acetose añ. ʒ. j. floꝝ nenufaris. ʒ. ß. penidiarū. ℥. j. çuccari albi. ℥. j. ß. z fiat tragea zc. ¶ Cōferūt ēt huic nocumēto pille iste accipiēdo ex eis añ cenā z in aurora. iiij. uł. v. ℞. succi ligritie. ʒ. ij violarū. ʒ. ij. seminis lactuce. ʒ. vj. granorū papaueris albi. ʒ. i. ß. croci. ℈. ß. fiāt pillule cū succo foliorū violarū z sūt efficaces
¶ Cōtingit ēt frequēter reumatismus a capite ꝓpter colliq̄tionē materierū a caliditate balnei factā aut nimia resolōne: ex qua debilitat digestiua cerebri. ¶ Et huic quidez puideri pōt supaspgendo prore capitis ex hoc puluē qñ itur ad lectū ℞. laudani storacis calamite roſ. ligni aloes. añ. ʒ. ß. sandarace. ʒ. vj. spodij. ʒ. v. macis. ℈. ß. z fiat puluis subtilis. ¶ Cōfert ēt ad illud odoramētū nigelle torrefacte z ꝓprie si materia fuerit subtilis. ¶ Cōpositū bonū ad utrāqz intētionem. ℞. ligni aloes. ʒ. j. storacis calamite laudani añ. ʒ. ß. coriādri ꝑparati. ʒ iij. sandaloꝝ alborū. ʒ. ij. acatie. ʒ. ß. cāphore. ℈. iij. fiat puluis subtilis z liget in syndone densa z odoret sepe. ¶ Contingit autē balneatis appetitus ꝓstratio ex lassitudine oris stomachi ꝑueniente a multa resolutione ipius etiā ex defluxu materierū flegmaticarū que multiplicant in ore stomachi per viā colliquationis z attractionis ad ipsum. ¶ Intētio itaqz est vigorare os stomachi cū his que vniēdo ipsum z abstergendo ab eo flegmata remouēt nocumēti causam. de quorū numero pōt eē usum dyacitonitem sine speciebus accepti post cibū usqz ad. ʒ. ij. ¶ Itē comestio coriandri de ꝓpinquo confecti.
¶ De medicinis aūt ꝓprijs z exptis est ut accipiat mine citoniorū çuccarine. ʒ. i. ß. aque decoctionis granoꝝ z masticis aut sublimationis mēthe. ʒ. ij. det hoc in potu in aurora de quo ēt accipiat bis uel ter in die. ¶ Et cōfert ēt ad illud syrupus de mētha cū signis frigiditatis. z syrupus roſ. aut oxiçaccara. syrupus de ribes z de berberis cū signis caliditatis z sibi cōsiles qui accipi debēt cū aqs supradictis z sibi cōsimilibus Hec sunt que mihi utilia vident z cōgrua ad remouēduz nocumēta predicta balneatis superueniētia.

Tractatus tertius

Alijs cōtinuādus. Et est de modo z regulis actualiter balneādi z aliqualiter etiā aquā bibēdi in quibusdā egritudinibus particularibus.

Dicet In alio tractatūculo modū balneādi corpa z regulas obseruādas in balneādo descripserim exqsite satis: qz tū modus iste z canones positi vident magis satisfacē pitis z in medicia exercitatis: ideoqz modos z regulas obseruandas in balneādo que poterūt eē coia vnicuiqz q̄uis ēt facile itelligēti iterum hoc opusculū describē exqsite curaui. pmittēdo p regimē ex pte ciboꝝ penes q̄titatē z q̄litatē eoꝝ. ¶ Quicunqz igit balnea intrare desiderat utat cibis leuis digestionis z penetratiōis boni nutrimēti z nō ualde fridis neqz oppilatiuis uel calidis.
¶ De numero igit laudabiliū sunt sicut panis recēs z bene fermētat⁹ digēni bñ pat⁹. Carnes pullorū iuuenū vituloꝝ hedi annualis agni z iuuenis castrati z carnes anatuloꝝ pdicū fasianorū leporū z siliū suis tpib⁹. ¶ De ferculis utat bletis: spinachijs: boragie: feniculo: petrosilino z silib⁹. z pñt uti brodio cicerū rubeorū uel alborū: pānico ordeo z iusculis ex eis factis z silib⁹. Lactuce aūt z reliq̄ olera uel fruct⁹ frigidi sicci dimittant: ut pira castanee citonia z silia. ¶ Aceto vō aliqñ uti pñt nisi timēdo ex eo nocumētū neruoꝝ succo arāciorūz z silib⁹ icisiuis z apitiuis nō cū multa stipticitate uti pñt: ut vio granatorū muçorū z silib⁹. ¶ Uinū vō eorū in potu sit albū subtile aromaticū mediocre in potētia aut rubeū uel ceresoleū parū aromaticū. z si timeat nocumētū vini pp egritudies neruorū uel iūcturarū frāgat ipm cū aq̄ simplici cocta uł cū aq̄ recēti si fuerit laudabilis z bona. caueant tñ a potu oēs qui balneant tpe quo sunt in balneo: aut post exitū ab eo saltez p horā cū dimidia. ¶ Si aūt pp imoderatā sitim tali tpe cogerent bibē ēt iter cibū z cibū: meli⁹ est ut bibāt aquā ꝑcoctā cuz çuccari q̄titate sufficiēti in qua ponat 5ª uel 6ª ps vini granatorū muçorū uel acriū in hoib⁹ calidioribus z erit pot⁹ ualde laudabilis eis. Neqz comedāt aut bibāt aliud q̄ pdictū est nisi in die. z tūc cū comedūt nō multū repleāt se cibo uel potu Intētio eni in balneis est uacuare exiccare corpa. mult⁹ aūt cibus z pot⁹ repleret z alia q̄plura nocumēta faceret. ¶ Igit balneator mane añ ortū solis surgat z qbusdā passib⁹ ambulādo ꝓcuret hre fecū z urine expulsionem. z si debilis fuerit aut dolore uel nocumēto iūcturarū lesus ut ambulare nō possit z uēter ei⁹ stiptic⁹ fuerit supponat sibi suppositoriū ex melle et sale cōpositū: aut factū de radice blete ireos dauci uel petrosilini. quorum quodlibet intingatur melle z sale conquassatis adinuicem z vnum uel duo ex eis imponat usquequo superfluitates deposite fuerint. ¶ 2ª regula. q̄ pulsis iam superfluitatibus balneum ingrediatur in ortu solis ubi corpus stet infusum circa quartam uel tertiam partem hore: aut plus uel minus secundum possibilitatem tolerantie balneatoris. deinde si qua membra fuerint: quorum gratia balneum af-

fectaret talia mēbra aqua illa ⁊ cū fece in fundo balnei coiter inuenta ꝯfricent᷑: ⁊ quotiens hoc faciat totiēs cōueniēter ⁊ suauiter tolerare poterit absq3 nocumēto resolutiōis. ¶ 3ª regula obſuāda est. ꝙ balneat᷑ anteꝙ̄ aliqͣ icurrat debilitatē balneū exire d3 ⁊ pānis ꝯueniēter tectus lectū ingrediat᷑. ubi tātā morā faciat quousq3 ꝯueniēter sudet. demū itez qescat tāto tp̄e usq3quo calor nālis ad temperiem fuerit reductus. ¶ 4ª regula. ꝙ tūc accipiat cibū ⁊ potū suū sicut supius limitatum est in ꝙ̄titate ⁊ qualitate conuenientes: q̄re ⁊c. ¶ 5ª regula. ꝙ accepto cibo tardet p horā vnā aut vnā cū dimidia: ⁊ tūc dormire poterit p vnā horā: aut plus s3 ꝙ querit᷑ maior restauratio virtutis aīalis ⁊ cibi digō melior. ¶ 6ª regula. ꝙ postꝙ̄ dormierit ꝯueniēter balneat᷑ si pp aliqͦd nocumētū3 ut pp duritiē dolorē tumorē mollitiē uel ꝯtractionē mēbri alicuius balneū exqsiuerit. bonū est ut membra illa liniant᷑ emplastrent᷑ ⁊ intingant᷑ luto illo qͦd inuenit᷑ in loco ubi defluit aq̄ que ꝯtinue distillat a balneo. ⁊ si ꝯtingeret lutū illud eē fridū aut remissi caloris colligat᷑ ⁊ ifundat᷑ in aquā virgineā aureo fonte ꝓmordiali scaturiētē: ⁊ tūc ex eo emplent᷑ mēbra ut dictū est. ¶ 7ª regula. ꝙ si pp aliquā de cāis ꝓdictis in regula īmediate ꝓcedēti quesitū fuerit balneū laudo ut balneātes exponāt se aut mēbra languentia sup foramibus vñ aqua decurrit ad balneum ex qͥbꝰ eleuat᷑ fumus actuali ⁊ potentiali calitate ualde calidus super quo fumo foment᷑ membra per vnam horā uel per duas. ⁊ deinde postea cū trāsierit hora aliquāte quietis accidentium remoueatur a ꝓdicto fumo ⁊ sup lecto uel sedendo quiescat ꝭm conuenientiam eorum. ¶ 8ª regula. ꝙ iā transactis. vij. uel. viij. horis post balneationem de mane factam. scḋo ingrediant᷑ balneū ut hora vigesimascḋa uel circa illam in quo tñ a scḋa vice uesparum minorē ꝯtrahant morā ꝙ̄ in mane. Corpus enim nō patit᷑ tantā resolōnez in sero quātam in mane pp cās cognitas. ⁊ in hac balneatione scḋa obseruent de fricatione cū aqua ⁊ luto balnei sicut dictū fuit supra in sexta regula. ¶ 9ª regula. ꝙ post balneum uespertinum iterum ingrediant᷑ lectum ⁊ obseruent ēt oīa ut in tertia regula dictū est. ⁊ iterum cibum ⁊ potum accipiant obseruando ea que in quarta regula dicta sūt ¶ 10ª regula est. ꝙ post cenam balneati ꝑīt parum per emplarē mēbra ꝓdicto luto postea abluē ⁊ desiccare ea ⁊ inungere aliquo de vnguētis ifrascriptis ad diuersas itētiōes positis. ¶ 11ª regula balneantes die scḋa sequēti itez balneū ingrediant᷑ hora in pꝛima regula assignata ⁊ scḋa. sit tñ balneum oi die a ꝓcedenti aq̄ euacuatū diligenter ablutū ⁊ mundificatum in qͦd recipiat᷑ aqua noua nulla cōtagione balneātiū vitiata: sed sit pura ⁊ aurea radicali minera scaturiēs ⁊ effusa ¶ 12ª regula. q̄cūq3 desiderat per balneum exiccationē hūiditatū cerebri ⁊ ꝯsumptionē catarroꝝ defluentiū ⁊ māeꝝ que imbibunt᷑ in neruis ⁊ remolliunt eos ut in mollificatis uel paliticis fieri solet teneant istū modū. ꝓ recipiant virgineam aquam in magnū doliū in cuius latē ꝓpe fundum pforato sit imposita cannula q̄lis est illa qua vinū haurit᷑ a vase. tūc igit᷑ balneator circundet caput apud supcilia per incessum tēpoꝝ ⁊ auriū usq3 ad occiput cū pāno uel faciolo sperice retorto: cum quo caputita coronauerit sup scāno sedens recipiat aquā a cānula distillātē. Prio sup ꝓra capitis in loco bregmatis pp catarros. ⁊ in loco occipitis pp mollitiem uel palesim. aut lateribus ut in monopagia ⁊ emigranea ⁊ silibus ⁊ tanto tp̄e aque descēsum sup caput accipiat usquequo sentiat calitātē ꝯuenienter in pfundas partes capitis penetrasse Attende tñ ꝙ siquis pp mollitiem uel palesim querit effusionem aque sup caput nō d3 posteriorē ptē capitis tegere pānis sicut dictum est: sed liberā dimittat oēm ptez occipitis ut aqua postea cadens per totum collū ⁊ spōdiles defluat ut cōuenienter in nucha ⁊ neruis faciat exiccationez. ⁊ laudo magis ꝙ talis aque effusio super caput fiat in die 2ª uel 3ª cum iam corpus aliqualiter assuetum fuerit balneo ꝙ̄ in prima. ¶ 13ª regula est. ꝙ tal᷑r balneans caput ⁊ alij ēt hac secunda die cum balneum exeunt bibant de aqua a minera fluente q̄titatem cyathi medij p pª vice: aūt. ʒ. iiij. deinde alijs vicibus paꝝ aque supaddēdo ꝓcedāt usq3quo ueniāt ad mēsuram cyathi vnius aut a. iiij. ʒ. usq3 ad. viij. ¶ 14ª regula. ꝙ tal᷑r balneati q desiderāt accipe balneū sup capite ⁊ nucha pp cās ꝓdictas in uespis minorē morā faciāt in ꝓdictis ꝙ̄ in mane pp cām notā ⁊ assignatā. ¶ 15ª regula. q̄cūq3 desiderāt ingredi balneū pp hyposarcam. i. hydropisim carnosam meliꝰ iuuamētū accipiēt a luto de quo emplastret᷑ totū corpꝰ: ⁊ stēt tunc in stuffa balnei aquā nō tāgendo: nisi cum uoluerint a loco illo secedē: tunc eni aq̄ ueri fontis corpus est abluēdum ⁊ imediate corpꝰ est exiccādū. ¶ 16ª regula. ꝙ q balneant᷑ pp timpanitatem maius iuuamētū acq̄rūt fomētādo corpa sup uapore aque ut dictū est supra in 6ª regula. imo ēt maiꝰ iuuamētū acqrunt tales iacēdo sup saxa uel lateres ab aqua balnei calefactos ab hoc eni uapore maximū vidi sequi iuuamētum ut in ꝓdictis ⁊ etiam in duritiebus neruoꝝ ⁊ in sedādo dolores ⁊ a materia frida ⁊ a uētositate procedentes. ¶ 17ª regula est. ꝙ sciatici qui querunt balneum. ⁊ proprie tales a cā frida facti maximum iuuamentū repiēt ex potu aque balnei ꝭm quātitatē limitatā in. 13ª regula ut supra quā inueniēt ex aqua fumo uł luto balnei: l3 uticūq3 oferat ad illud discrete approximatū. ¶ 18ª regula. empici ⁊ asmatici absq3 ulcere pulmonis laborantes magnum iuuamentum accipiunt ex potu aque balnei ꝭm quātitatē limitatam in regula tredecia ¶ 19ª regula. colicis ⁊ iliacis absq3 lapide renū maximum iuuamentum cōfert clistere factū ex aqua balnei cum quarta pte sui olei de cherua: ⁊ leuius illo est oleum de baccis lauri uel de rutha sicut mihi manifestauit ratio ⁊ experientia. ⁊ est eius descriptio talis. ℞. aque stillātis a ꝓma minera lib. j. olei de lauro. ʒ. iiij. misce. de oleo autem de cherua consueui accipe. ʒ. iij. eo ꝙ potētius est. ¶ 20ª regula. laborātes hernia aquosa uentosa qualitercūq3: aut carnosa non confirmata magnum iuuamentum accipiunt fomentādo ꝓ membra cum uapore: ut supra dictum est in sexta regula ⁊ sedendo super lapides calefactos ut dictu3 est in 16ª regula. ⁊ post emplastrādo osseum ⁊ inguina ex luto balnei ⁊ proprie in quo commixta fuerit decima ps sulfuris viui pulueriꝫati. multos eni vidi his egritudinibus laborantes sanari.

Quot aūt ⁊ que sunt accītia balneatis contingentia ⁊ quis modus ⁊ intētio remouendi ea: ⁊ que sint infra uel medicamina que abscindunt talia accītia in alio tractatūculo legendum est. vide ibi. ¶ Descriptio quorūdaz remedioꝝ conferentium quibusdam accidentibus balneoꝝ. ¶ Compositio defensiui boni ꝓhibentis cursum māeꝝ ad oīa mēbra debilia de quo circūferētial᷑r ptes iungi deberēt post exitum a balneo: ⁊ ligari cū pāno ꝯueniētis adhesionis ℞. sandarace. ʒ. iij. amili. ʒ. j. spodij acatie balaustie hypoquistidos. ana. ʒ. ij. fiet memite. ʒ. iiij. farine uolatilis molendini ʒ. ij. ß. succi plantaginis. ʒ. iiij. aut loco eius accipiatur aqua sublimationis eius. deinde vitellos oui numero. ij. terant᷑ oia diu in mortario plūbeo cū suo pistello ⁊ fiat ex eo ut dictū est ¶ Linimentū bonū ad remolliendium durities ⁊ ꝯtractiones que in mēbris inueniunt qͦd applicari d3 per vnam horam post exitū a balneo sup ꝓticulis patientibus ⁊ circūferētialibus ēt. ℞. olei de sisamo olei amigdalarū dulciū ⁊ sit utrūq3 recēs nō rācidū. aā. ʒ. j. ß. vitellos oui numero. ij. medulle cruriū bonis sepi castratini. pinguedinis anatis ⁊ galline. ana. ʒ. j. croci. ʒ. j. dissoluant᷑ pinguedines ⁊ colent᷑: deinde effundant᷑ in mortariū: ⁊ oīa alia suprascripta secum incorporentur diligenter oterendo: ⁊ in fine addant᷑ armoniaci dissoluti cum aceto. ʒ. x. ⁊ diligenter incorporētur adinuicē. ⁊ est medicamen nobilis iuuamenti. ⁊ si uelis etiam locis dolentibus applicare ipsum potenter sedat dolores. si autem uelis ipsu3 magis facere anodinum adde descriptioni. ʒ. iiij. de oleo de camomilla. ⁊ si uelis ipsum aliqualiter stupefactiuum adde complete descriptioni. ʒ. j. opij ⁊ erit magni ⁊ nobilis iuuamenti ad predicta nec opium poterit stupefaciendo nocere ut patet intelligenti. Amen.

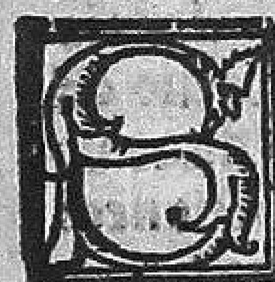
¶ Excellentissimi Medici domini Antonij Cermisoni cõtra
omnes fere egritudines a capite usq; ad pedes Consilia feli
citer Incipiunt.

¶ Contra Alopitiam.

Jenda in uere mino
ratiuũ. ℞. pillularũ indaru; agarici añ.
ʒ.ϛ. salis gẽme. g̃. i. polipodij. ℈.ϛ. misce ⁊
cum eluarij bamech quãtu; sufficit ad
incorporãdum forment pillule. v. pro. ʒ.
¶ Digestiuũ. ℞. syru. de fumoterre. ℥. i.
iulep violaꝝ. ℥.ϛ. aq̃rum acetose lupuloꝝ
añ. ℥. i. seri caprini. ℥. i. polipodij puluericati. g̃.ϛ. çuccari al
bissimi. ℥. i. misce. Uentose apponant̃ spatulis collo tempo
ribus ⁊ sub mẽto. ¶ Eradicatiuũ usuale. ℞. pillarũ supra
scriptarũ. ʒ. i. uesicatoriũ apponat̃ ptibus posterioribus ⁊ la
teralibus capitis coopiatur semp die ⁊ nocte cu; birreto de
pellibus ut mã resoluat̃ ⁊ fricetur caput cum panno aspero
donec rubeat. deinde fricet̃ cum corticibus raphani. ¶ Lo
tio capitis siue balneum. ℞. folioꝝ ⁊ radicis sicle. M. ii. tassi
barbassi. M. i.ϛ. scabiose absinthij folioꝝ raphani añ. M. i.
misce ⁊ bulliant. ¶ Aliud. ℞. abrotani. M. i. capilloꝝ uene
ris. M. ii. narcisci. ℥.ϛ. radicis arundinum. ℥. i. folioꝝ rapha
ni lambrusce añ. M. i. xilocaracte. ℥. ii. misce ⁊ omnia bulliãt
¶ Unctio. ℞. adipis ursi ⁊ pprie antiqui. ℥. iiii. nucu; ranci
darum ptes tres. adipis anseris ptem vnam cundegi bada
ge seu nidi ptes q̃tuor misce. ¶ Aliud. ℞. olei myrtini. ℥. ii.
succoꝝ celidonie ⁊ radicis enule ⁊ lapatij acuti añ. ℥.ϛ. arũ
dinum radicum adustarum. ℥. i. baurach. ℥.ϛ. xilocaracte. ℥.
ϛ. alchitrã. ʒ.ϛ. staphisagrie. ℈. ii. sulfuris vini. ʒ.ϛ. seminũ ru
the. ℈. ii. adipis ursi antiqui aut anseris. ℥.ϛ. terbentine lote. ℥.
j. cere albe quantum sufficit pro vnguento molli.

¶ Contra saphati antiquũ capitis ⁊ magis a sanguine admi
xto cum aliq̃li cholere mixtione ⁊ salsi flegmatis aliqualis ta
men nõ multi corporis nãlis cõplexionis sanguinee declinã
tis ad cholericitatẽ. etatis u° sex annorum.

Olutiuum minoratiuũ ⁊ digestiuum dictoꝝ hu
moꝝ. ℞. succi fumiterre seri capñi añ. ℥. i.ϛ. çuc
cari albi. ℥.ϛ. misce ⁊ fiat potio. Jstud assumat
hora digestiuoꝝ ⁊ utatur pluribus diebus con
tinuis. sed si solueret nimium tũc solum utat̃ tri
bus uel quatuor diebus. ¶ Aliud ut supra. ℞. medicamen
immediate suprascriptum mirabolanorum nigrorum. ℈.ϛ.
mirabolanorum citrinorum epithimi añ. g̃. vi. pul. pul. ⁊ mi
sce ⁊ fiat potio ⁊ utat̃ isto si uolet fortius. ut supra. ¶ Digesti
uum. ℞. syru. de fumoterre. ℥. i. epithimi violati añ. ℥.ϛ. aque
acetose. ℥. ii. lupuloꝝ. ℥. i. hoc digestiuum assumat post cõple
tam assumptionem solutiui immediate sumpti: ⁊ assumat
octo diebus cõtinuis hora digestiuoꝝ. ¶ Solutiuum effica
cius suprascriptis duobus. ℞. solutiuum suprascriptũ etia;
in quo solutiuo reiteret̃ mirabolanorum nigroꝝ. ℈.ϛ. citrino
ru;. g̃. iii. epithimi. g̃. iiii. pul. pul. ⁊ fiat potio. Jstud solutiuũ
accipiat die tertia post cõpletam assumptionem octies dige
stiui immediate sumpti cum modis solutiuoꝝ. ¶ Euacua
tiuum ⁊ etiã efficacius diuersiuum ⁊c. Uẽtose due ponant̃
cum scarificatione pulpis spatularum. Deinde post vnã ho
ram ponatur vna alia in parte ubi alligat̃ caput cum dorso
ex quibus extrahatur pro qualibet tertia. ℥. i. sanguinis. sed si
eger esset etatis conuenientis. primo fiat flobotomia basili
ce. deinde cephalice que hic dimittunt̃ ppter etatem. He uẽ
tose apponantur per octo dies post solutiuum immediate su
prascriptum ⁊ hoc cum modis ⁊c. ¶ Solutiuum minora
tiuum facile ⁊ usuale. ℞. seri caprini. ℥. iiii. pulueris sene. mi
rabolanoꝝ indorum añ. gra. vi. çuccari albi. ʒ.ϛ. pul. pul. de
inde misce ⁊ fiat potio. hoc assumat per. x. dies post uento
sas cum modo solutiuoꝝ facilium ⁊c. ¶ Digestiuum usua
le. ℞. aquarum fumiterre. ℥. ii. acetose lupuloꝝ añ. ℥. i. çucca
ri albissimi. ʒ. i. misce istud ⁊ assumat. vii. vicibus post tertia;
diem a solutiuo immediate cum modis ⁊c. ¶ Solutiuũ era
dicatiuum facile ⁊ usuale. ℞. solutiuum superius composi
tum ex sero puluere sene ⁊c. sene pulueris iterum. g̃. v. misce ⁊
fiat potio. Hoc assumat post completam assumptionem di
gestiui octies ⁊ hoc post tertiã diem cum modis ⁊c. ¶ Eua
cuatiuum ⁊ amplius diuersiuum si esset in etate spermatis
seu re hac flobotomande essent uene post aures. Et iterum
flobotomanda esset uena frontis ⁊ sanguis ex naribus puo
candus. uerum q² pueris sufficit positio sanguisugarũ dua
rum locis dictis post aures. Et si pur sit necesse prouocetur
leuiter fluxus sanguinis narium. Et iterum si fuerit necesse
ponatur sanguisuga ipsi uene frontis: he sanguisuge apposi
te dimittantur usq; ad tumescentiam: deinde remoueantur
⁊ postq̃ ablate fuerint dimittat̃ exire sanguis: deinde restrin
gatur cum tela aranea mixta cum cinere subtili ⁊ farina: aut
cum constrictiuo composito ex bolo armeno sanguine draco
nis terra sigillata acatia ⁊c. Et he sanguisuge apponant̃ per
x. dies post solutiuum suprascriptum immediate. ¶ Solu
tiuum minoratiuum facile. ℞. solutiuum minoratiuu; pro
ximum immediate hoc assumat ut ibi ⁊ hoc per. x. dies post
remotionem sanguisugarum. ¶ Digestiuu; usuale. ℞. dige
stiuum suprascriptum immediate ⁊ assumat ut ibi. ¶ Solu
tiuum eradicatiuum. ℞. solutiuu; immediate suprascriptũ
⁊ ut ibi. ¶ Euacuatiuũ sanguisuge sex ponant̃ videlicet due
in medietate dextre cutis capitis ponant̃ ⁊ due in sinistra ⁊
alie due in superiori parte capitis ponant̃ ⁊ hoc ponendo ꝑ
mo duas in vna parte deinde duas alias alio tertio die. s. in
alia parte ⁊ alio tertio die duas. ⁊ ubi primo ponunt̃ postea
non ponantur ⁊ apponãtur ut supra cum modis ⁊c. ¶ So
lutiuum facile. ℞. proximum supra descriptum solutiuum ⁊
facile usuale. ℞. proximum supra descriptum solutiuu; ⁊ su
mat ut ibi. ¶ Digestiuum usuale. ℞. digestiuum proximu;
supra ut ibi. ¶ Solutiuu; ut supra. ℞. ut immediate supra
ut ibi. Euacuatiuum dictoꝝ humorum ⁊c. totu; caput abra
datur deinde satis fortiter fricetur donec sanguis exeat ⁊ di
mittatur ita exire satis copiose: postea lauet̃ totum caput cũ
aqua decoctionis sicle. ⁊ si caput suum postea sudaret bonũ
esset ⁊ hoc totum stomacho ieiuno in mane per horam ante
cibũ duobus diebus continuis ⁊ hoc saltem per quatuor di
es post assumptionem solutiui immediati. ¶ Solutiuum ⁊
resolutiuum dictarum causarum. ℞. folioꝝ malue. M. iii.
blitis. M. i. violarum. M. ii. radicum altee. M. i. seminum
fenugreci. ℥. ii. aqua stagni quantum sufficit pro lotione ⁊
pro epithimate totius capitis misce bulliant ad lentũ ignem
usq; ad consumptionem medietatis. Jsta lotione lauetur ca
put singulo die decem diebus continuis deinde exiccet̃: po
stea vngatur cum vnguento infrascripto immediate in hye
me in aqua calida, in estate u° frigida actu: ⁊ hoc in mane
stomacho ieiuno, post u° prandium cum panno lineo infu
so in dicta decoctione epithimetur caput per vnam hora;
ante cenam omnibus dictis diebus decem. Deinde exiccet̃
deinde iterum vngatur cum vnguento ut supra. ¶ Jsta u°
lotione taliter uti incipiat die tertia post fricationem ⁊ lotio
nem ⁊c. ¶ Digestiuum ⁊ resolutiuum ut supra. ℞. olei sisa
mini. ℥. i. violati. ℥. ii. assungie porcine non salse. ℥.ϛ. pinguedi
nis galline anatis ana. ʒ. ii. butyri. ℥. i. misce omnia ⁊ fiat vn
ctio. Hac vnctione vngat̃ caput. xv. diebus continuis imo
etiam post sumptas epithimationes ⁊ lauationes ⁊c. ultra
illud tempus etiam per quinque dies cõtinuos ⁊c. ¶ Exic
catiuum ⁊ cõsumptiuum. ℞. chimolee. ʒ. i.ϛ. sulfuris vini. ʒ.
j. cineris cucurbite in qua oleũ cõmune pluribus mensibus
steterit aut saltẽ cucurbite simplicis sicce. ℥.ϛ. pulpe collo qn
tide. ℈. ii. olei rosati aceti añ. quãtum sufficit pro linimento
aut etiã epithimate. Et hoc linimẽto utat̃ bis in die aut saltẽ
semel in die ut immediate supra de vnctione ⁊ hoc incipiat
uti post completũ usum vnguenti suprascripti ⁊ utat̃ salte;
decem diebus continuis. ¶ Medicamen ut supra. ℞. medi
camen suprascriptũ sed adde maiorem quantitatem aceti ⁊

ungere ut supra z erit efficacius. ¶ Exiccatiuū ut supra. ℞. alcane. ʒ. ii. indici. ℈. j. s. aristologie longe. ʒ. s. olei alkeiri rosati añ. quantū sufficit pro linimēto z pro epitbimate. pul. pul. deinde omnia simul misce z fiat linimentum boc utatur ut immediate supra si vult permutare. ¶ Aliud. ℞. tutie preparate. ʒ. i. climie auri. ʒ. ii. cbimolee. ʒ. j. s. carte combuste. ʒ. ij. aceti quantū sufficit pro linimento. pul. pul. z fiat ut supra linimentū z utaᵗ ut supra. ¶ Aliud ut supra. ℞. gūmi pini ʒ. ij. glutinis albotin seu terbentine lote ter cū aqua fumiterre. ʒ. s. sulfuris viui. ʒ. ij. radicis ireos. ʒ. s. olei rosati aceti añ. quantū sufficit pro linimento pul. pul. deinde misce z fiat linimentum z utaᵗ ut supra de alio immediate suprascripto. ¶ Aliud ut supra. Recipe litargiri. ʒ. j. s. scorie argenti. ʒ. s. amigdalarū amararū combustarū. ʒ. j. s. uenarum tinctoꝝ. ʒ. ij. carte combuste. ʒ. j. s. sulfuris viui. ʒ. ij. olei rosati aceti añ. quantū sufficit pro linimento. pul. pul. z fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe stercoris lacerti. ʒ. ij. uenarum tinctorū ʒ. j. s. carte combuste. ʒ. s. scorie argenti. ʒ. j. s. fuliginis furni. ʒ. iij. sulfuris viui. ʒ. ij. litargiri ceruse añ. ʒ. j. s. olei rosati aceti ana. quantum sufficit pro linimento. pul. pul. z fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe coriandri sicci adusti. ʒ. ij. cineris ligni vitis. ʒ. j. s. myrre alcane añ. ʒ. j. aluminis iameni. ℈. ij. aloes litargiri añ. ʒ. j. s. olei rosati aceti añ. quantū sufficit pro ut supra pul. pul. z fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe venarū tinctoris. ʒ. s. litargiri. ʒ. vj. olei rosati aceti añ. quantum sufficit ut supra etiam fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe bdelij. ʒ. s. litargiri. ʒ. vj. sulfuris viui. ʒ. vj. carte combuste. ʒ. ij. mellis. ʒ. j. olei de frumento aceti añ. quantū sufficit ut supra pul. pul. z fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe amigdalarū amararum combustaꝝ cum corticibus suis ʒ. ij. uenarum celidonie coriandri sicci scorie argenti añ. ʒ. s. uenarum tinctoꝝ. ʒ. ij. aristologie longe. ʒ. i. s. merdasegni. ʒ. iii. olei rosati aceti añ. quantū sufficit ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe cartarum combustarū. ʒ. ii. sulfuris viui. ʒ. i. s. litargiri. ʒ. ii. olei rosati aceti añ. quantum sufficit ut supra z c. ¶ Aliud ut supra. Recipe calcis lote. ʒ. j. s. cartarum combustarum. ʒ. ii. uenaruz tinctoꝝ. ʒ. ii. litargiri. ʒ. iii. sulfuris viui. ʒ. ii. olibani. ʒ. i. olei nucum aceti añ. quantuz sufficit ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe florum caulium pistatoruz. ʒ. ii. sulfuris viui. ʒ. i. s. litargiri. ʒ. ii. bdelij. ʒ. iii. olei rosati aceti añ. quantum sufficit ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe radicis lilij albi. ʒ. iiii. litargiri. ʒ. s. carte cōbuste. ʒ. ii. mellis quātum sufficit pro linimento ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe pepone seu pepo seu pulpa eius cum matribus seminuz eius seu cum visceribus ipsius liniatur sepe saphati z utaᵗ ut supra. ¶ Aliud. ℞. radicis vitis albe. ʒ. ii. cartarum combustarum. ʒ. ii. climie argenti litargiri añ. ʒ. iii. urine hominis olei rosati ana. quantum sufficit ut supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe fecis urine hominis quantum sufficit pro linimento z fiat ut supra. ¶ Aliud ut supra. liniaᵗ sepe saphati cum acetositate citri aut cum succo citranguli seu aranci mixto cum succo maluarū. ¶ Mitigatiuum doloris z ardoris causati ex medicinis applicatis lauetᵗ z epitbimetᵗ cum decoctione suprascripta totiens donec non amplius doleat deinde liniaᵗ locus idem ex boc medicamine. ℞. seminum communium frigidoꝝ maiorum. ʒ. ii. minoꝝ frigidorum. ʒ. ii. seminum papaueris. ʒ. i. mucillaginis psiij. ʒ. s. succi lactuce olei rosati añ. quantum sufficit pro linimento z epitbimetur cum eo. ¶ Exiccatiuum efficacius suprascripto. ℞. sulfuris viui. ʒ. s. carte combuste. ʒ. iii. olei rosati quantum sufficit pro linimento pista. pi. deinde misce z fiat linimentū z utatur ut supra. Alia essent sed ista sufficiūt pro nūc.

¶ Contra fissuram uolarum manuum z plantarū pedū ex complexione eoꝝ sicca. Balneū.

Recipe foliorū maluarum. M. vi. blitis. M. ii. violarū. M. iii. radicuz maluauisci. M. iii. seminum lini. ʒ. i. fenugreci. ʒ. ii. capitum castrati numero. ij. porci numero. ij. bulliant omnia simul in quantitate aque pro decoctione balnei fienda. In bac decoctione calida suauiter ad modum lactis dum mulgetᵗ ab ubere teneat stomacbo ieiuno manus per unum quartum bore singulo die semel. postea cū panno lineo suauiter exiccentᵗ dicta membra. Ultimo cū unctione infrascripta ungat dicta loca lesa pedū z manuum. ¶ Unctio. ℞. radicū malauisci. M. i. seminis fenugreci. M. s. folioꝝ violarum. M. i. maluarum. M. ii. assungie porci draganti gūmi arabici ana. ʒ. i. vitellorum ouoꝝ numero. ii. seminū cucumerum cucurbite melonis citrulli añ. ʒ. i. olei violarum quantum sufficicit ad incorporandum pro unguento molli. Radices semina malua z viole prius ab ipsis radicibus extracto meditullio bulliant simul in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad debitam z optimam decoctionem. deinde optime pistentur bene z subtilissime triturenᵗ ita ut cum reliquis bene incorporenᵗ. Ultimo reliqua omnia addanᵗ misce z fiat unguentum ad lentum ignem ex bac unctione ungat loca lesa dictoꝝ membrorū cōtinue post suprascriptū balneū z etiam cū uadit dormitū z etiam alia bora ad libitū. ¶ Cerotum conferens in debilitate manus debilitate ex vulnere ita ut nerui non extendanᵗ. ℞. oxicroci. ʒ. i. pulueris violarū. ʒ. s. misce z cū oleo liliorum z cere albe quantum sufficit ad incorporanduz formenᵗ cerota. ¶ Unctio. ℞. mucillaginis altee seminum lini fenugreci pulueris violarum añ. ʒ. i. pulueris violarum. ʒ. j. calamenti. ʒ. s. unguenti dyalteati. ʒ. i. s. oleorum vulpini masticini myrtini lilioꝝ alborum spice añ. ʒ. i. cere quantum sufficit pro unguento molli. ¶ Pila in manu portanda. ℞. oxicroci. ʒ. v. violarum myrtilloꝝ calamenti añ. ʒ. iii. misce z fiat magdaleon porteᵗ in manu ad modū pile.

¶ Contra stuporem cutis manuum.

Unguentū z c. Recipe oleorum lauri. ʒ. s. aneti ʒ. i. storacis liquide. ʒ. i. maiorane serapini sticados añ. ℈. i. misce z fiat unctio. ¶ Ad idem efficacius immediate. ℞. aque maris quātum sufficit ad debitam decoctionem aliarum medicinarum infrascriptaꝝ. ℞. radicum piretri. ʒ. i. sticados. M. ii. tapsie. ʒ. s. berbe aneti aut seminum. M. ii. baccarum lauri. ʒ. ii. costi. M. i. maiorane. M. ij. contun. con. ꝺm cano. z misce z fiat decoctio ad consumptionem quarte partis aque. ¶ Ad idem efficacius priori. ℞. aque tbermarum quantū sufficit ad decoctionem euforbij. ʒ. s. piretri. ʒ. i. tapsie. ʒ. s. radicum vitis albe. ʒ. ii. radicis enule. ʒ. iiii. berbe costi maiorane añ. M. i. seminum sinapis. ʒ. ii. piperis. ʒ. i. folioꝝ sambuci. M. iii. baccaruz lauri. ʒ. ii. contundenda contundantur z bulliant in dicta aqua usqꝫ ad cōsumptionem quarte partis z c.

¶ Contra frigus ex itinere. Portet uestem z c.

Nō cito transeat ad ignem cum applicuit ad bospitium sed prius parum deambulet: deinde stet remote aliqͥliter. Et cū de nouo cito vult itinerare non uadat multum propinquius. Utatur alleis sinapis sinapi assa aromatica nucibus cepe. Et proprie in mane anteqꝫ equū ascēdat non equitet uacuus sed prius comedat aut saltem faciat collationem bonam z modicum quiescat post dictū cibū. deinde equitet z non bibat aquam bibat in collatione vnuz cyatbum vini satis vinosi in mane sed non nimis vinosi ex cessiue z ipsum bibat cum. ʒ. s. asse aromatice. Allea inter cetera sūt maxime iuuatiua. ¶ Unctio extremitatū. s. manuū z pedum cū assa fetida z galbano iuuat multū z ꝑprie in mane anteqꝫ egᵗ. sotulares ocree cirotece nō sint stricti sed ampli. Si visus ledit a niue portet syndonem nigrū raruz simplicem ꝺm necessitatem uel duplū.

¶ Contra scabiem.

Recipe ordei excorticati. ʒ. s. folioꝝ maluarum blitis añ. M. i. fumiterre. M. ii. boraginis buglosse añ. M. s. acetose. M. s. caulium. M. i. s. calamenti. M. i. s. squinanti. M. i. s. epitbimi. M. i. lupinorum. ʒ. i. fumanum lupinoꝝ. M. ii. floꝝ violarum. M. ii. furfuris. M. iii. foliculoꝝ sene. M. i. radicū altee. M. s. seminis

Uini fenugreci ana. ℥. ß. contundantur ⁊ bulliant sufficienter in aq̄ ⁊ in decoctione sufficiēter calida ponat scabiosus manus suas ⁊c.

¶ Contra scabiem siccam ex humoribus adustis uel flegmate salso.

Flobotomia fiat uene nigre seu cōis brachij dextri nō existente caliditate epatis: sed epate multū lapso ad caliditatem etiā naturalem tūc fiat flobotomia basilice brachij dextri de qua extrahant͛. ℥. vj. sanguinis. sed ubi corpus foret multū repletū extrahant͛. ℥. viii. sanguinis. Ista fiat hora tertiarum stomacho ieiuno ⁊ moueat͛ prius patiens deambulatione itineratiua facili per vnū miliare ad minus luna potius crescente ꝙ decrescente: ⁊ post ipsius cōmensurationē per q̄tuor dies ad minus que taliter fiat non existente aliquo contradicente cuiusmodi sunt notabiles euacuationes precedētes corporis dispositio ad cholere ebullitionē uel in cruditatē flegmatis ⁊ similia. ¶ Minoratiuū facile. ℞. cassie electe. ℥. i. dyasene. ʒ. iii. electua. hamech. ʒ. i. seri capni quantū sufficit. Istud assumat die tertia post flobotomiā suprascriptam in aurora deinde dormiat per horam mediā ad plus. transacta autē vna hora post assumptionē ipsius fricet sibi uētrem suauiter ⁊ ilia cū pāno lineo suauiter calido ter uel q̄ter: postea dictū pānum retineat supra uētrem postea surgat ⁊ stet in camera fenestris clausis interdū sedendo interdū deambulādo sm̄ ꝙ magis placet ⁊ stet ieiunus per horas. v. ⁊c. ¶ Digestiuū. ℞. syrupi de fumoterre. ℥. i. iulep. ℥. ß. aq̄rum fumiterre endiuie lupulorum añ. ℥. i. misce. Istud sumat q̄tuor diebus ɔtinuis in aurora calidū die imediate sequēte diem assumptionis suprascripti solutiui. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. cassie electe ℥. i. dyasene esuarij hamech añ. ʒ. i. polipodij. ʒ. ß. aque fumiterre. ℥. i. seri capni quantū sufficit pro potione misce ⁊ fiat potio. hoc solutiuū assumat die tertia post assumptionē syruporum suprascriptorum cum modis suprascriptis in minoratiuo hoc addito ꝙ per horas q̄nque post assumptionē hu⁹ assumat cyathū vnum aque ordei excorticati calide sine çuccaro. deinde experiat͛ post per mediā horam ipsam secedere post comedat pro ferculo blites cū boragine ul͛ petrosillo ⁊c. ¶ Digestiuū usuale ⁊ facile. ℞. aq̄rum fumiterre. ℥. ii. acetosi lupulorum añ. ℥. i. çuccari albi. ℥. i. ß. misce. Istud assumat post eradicatiuū immediate suprascriptū duobus dieb⁹ continuis cū modis in digestiuis obseruādis. Alijs duobus diebus continuis utat͛ confectione infrascripta. ¶ Solutiuū usuale ⁊ facile. ℞. cassie electe. ℥. i. dyasene. ʒ. ii. polipodij. ʒ. i. aq̄rum fumiterre. ℥. i. seri capni quantum sufficit pro potione misce ⁊ fiat potio. Istud assumat die q̄nta a die p̄ma digestiui suprascripti ⁊ post binā assumptionē confectionis ifrascripte cū modis ut supra. ¶ Confectio digestiua virtutum oīum confortatiua. ℞. dyadraganti frigidi. ℥. iii. specierum triasandalorum. ℥. i. ß. spērum dyarodon añ. ʒ. i. misce ⁊ cū aq̄ acetose quantū sufficit fiat ɔfectio solida in morsellis. Isti⁹ sumat in mane morsellū vnum duob⁹ diebus ɔtinuis post assumptionē syru. suprascripti q̄bus non assumat dictū syrupū. Et si ex dictis assumptionibus digestiui usualis ⁊ etiā superiorum reiteret assumptionem digestiui ⁊ solutiui usualiū cū modis suprascriptis. ¶ Balneū p̄ticulare brachijs ⁊ manibus ⁊ crurib⁹ ulceratis si aliqđ istorum ulcerer͛. ℞. ordei excorticati. ℥. i. foliorum blitis maluarum añ. M. i. fumiterre. M. iii lupul. M. i. acetos. M. ß. cauliū. M. i. furfuris ligati in petia. M. ii. folliculorum sene. M. i. violarū. M. i. radicū maluauisci. M. ß. seminis fenugreci. ℥. i. se. lini. ℥. i. bulliant oīa simul in sufficienti q̄ntitate aque pro balneo manuū ⁊c. usq; ad consumptionem quarte partis aque ⁊ usui reseruet͛. In isto balneo debite calido balneent͛ manus ⁊ brachia ⁊ crura si ulcerosa fuerint singulis diebus stomacho ieiuno, videlicet ante prandium ⁊ ante cenā per vnam horā. in quo balneo suprascripta teneat membra per dimidiū hore postea exiccent͛ cū pānis lineis suauiter calidis: deinde cooperiat͛ immediate dicta mēbra cum illis pannis ⁊c. sub uestibus ⁊ ita retineat per mediū. 8. hore quo balneo uti īcipiat tertia die post assūptionem solutiui eradicatiui suprascripti: ⁊ ita utatur ad libitū quousq; liberet͛. ¶ Unguentū pro scabie. ℞. litargiri. ℥. iii. myrre aloes añ. ℥. ß. salis gēme sulfuris argenti viui extincti cum saliua boraginis añ. ℥. ß. ireos. ℥. i. lupulorum. ℥. ii. seminis raphani gariofi. añ. ℥. i. sarcocolle. ℥. ß. seminis acetosi. ℥. i. tartari uel greppe resine pini añ. ℥. ii. succi fumiterre radicum lapatij radicū enule añ. lib. i. celidonie lib. iii. terbētine lote. ℥. vi. olei laurini lib. i. mellis. ℥. iii. assungie porcine. ℥. iii. vitelli ouorum numero. iii. pul. pul. ⁊ puluerisata in aceto forti per duos dies infundant͛: deinde extrahant͛ ex dictis succis optime incorporent͛ aut lento igne ⁊ cum cere albe quātum sufficit fiat vnguentū molle. ¶ Aliud vnguētū. ℞. aloes spongie cōbuste thuris masticis añ. ʒ. i. argenti viui extincti cū saliua. ℥. ii. succi radicis celidonie enule añ. ℥. ß. ceruse litargiri añ. ℥. ii. assungie porcine. ℥. ß. salis cōis. ℥. i. terbentine ℥. i. ß. vitellos ouorum numero. ii. olei laurini. ℥. ii. cere al. q. s. p vnguento molli uadat ad stuffam tertia die post sumptionē solutiui usualis ultimā ⁊ uadat per sex uel. vii. horas post prādium diebus alternatis tribus aut q̄tuor ⁊ nō balneet se in ipsa sed faciat se fricari cū panno lineo ter ⁊ ter sudet ⁊ maneat in stuffa per tertiā hore aut medium ad plus. postea intret lectum stuffe in quo sudet ⁊ dormiat si pōt. postꝙ autē ter uel quater intermissent supra iuerit ad stuffā postea adhuc redeat semel uel bis ad plus ad ipsam stuffam dieb⁹ intermissis ut supra quibus vicibus tūc balneet se precedente tamen sudatione prius ⁊ fricationibus ut supra. Die vō sequente ultimum balneū vngat se in sero cū uadit dormitū altero istorum vnguentorum quorum primum efficacius est posteriori vngendo se totum tribus sero continuis. Et ita inunct⁹ iaceat tota nocte inuolutus lintheo. Si vō uellet balneum stuffe efficacius tunc imponat in balneo suprascriptas res in balneo p̄ticulari manuū ⁊c. Ultima die a die sequenti ultimā diem vnctionis mō suprascripto uadat ad stuffam ⁊ se cōplete lauet ⁊ mūdificet ⁊c. ut supra dictū est.

¶ Contra debilitatē vṫutum nālium ⁊ scabiem siccam.

Solutiuū minoratiuum facile. ℞. pillarum alefanginarum. ʒ. ii. de reubarbaro. ʒ. i. misce ⁊ fiat pillule. vii. cū syru. de absin. has assumat per horā ante diē ⁊ post stet in lecto per horā cū dimidia ⁊ post earum assumptionē stet ieiunus horis quatuor deinde prandeat horag. cum carnibus bonis. ¶ Digestiuum. ℞. syr. de absin. ℥. i. de bisantijs ⁊ acetosi. s. añ. ℥. ß. aq̄rum cicoree. ℥. ii. lupulorum. ℥. i. misce. Istud sumat. vi. diebus in aurora cōtinue calidum tertia die uel altera post assūptionem suprascriptam ⁊c. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillularum de reubarbaro agarici añ. ʒ. ß. çinçi. g̃. ii. agaricus ipse in frusta minuta diuisus ⁊ non pistatus infundat͛ per horas sex in oximelle. s. q. s. deinde pist. pist. ⁊ icorporent͛ ⁊c. fiāt pille. vii. Istas assumat post syru. in mane ⁊ stet in lecto per horam cū dimidia. deinde surgat ⁊ stet ieiunus q̄nque horis. Et si infra talem terminū quater uel q̄nquies eduxerit sumat lauatiuum ⁊ sit aq̄ cocta cum ordeo excorticato calida ⁊ nō tepida q̄r inducit nauseam. Si vō non tātum duxerit prādeat. Et si sumit lauatiuū stet per horam post ad prandendū ¶ Mēbrorum nālium ⁊ p̄prie stōchi ⁊ epatis ɔfortatiuū. ℞. spērum aroma. ros. descriptione Gabrielis. ʒ. ii. spērum dyarodon ab. ʒ. i. coriandri prepara. non cōfec. ʒ. i. çucca. albissimi. ℥. iii. misce cū aqua absin. quantum sufficit formet cōfectio solida in morsellis. iii. pro quolibet. Istā assumat imediate post eradicatiuum ⁊ seruet talem regulam ꝙ vna die assumat alia nō ⁊ sic ultra per horam ante diem. ¶ Unguentū p̄pter scabiem ⁊ pruritum p̄pter densitatem cutis. ℞. terbētine lote ter cū aqua fumiterre quantitate sufficienti ad hoc ℥. ii. vitellos oui numero. ii. assungie porcine. ℥. ß. butyri. ℥. i. salis cōis. ℥. i. misceant͛ oīa simul ad lentū ignem ⁊ totum redigat͛ in forma vnguenti cum isto se vngat patiens per totū

corpus uel ubi habet pruritum τ incipiat se vngere post assumptionem eradicatiui suprascripti.

¶ Contra pannum corporis.

Primo fiat flobotomia uene nigre ex qua trahant᷑. ℥. v. sanguinis. Et fiat hec flobotomia hora tertiarum stomacho ieiuno precedētis uentris beneficio τ aliquali habito exercitio. ¶ Solutiuū minoratiuum facillimum. ℞. cassie electe succi rosarum dyasene polipodij aque acetose seri caprini misce τ fiat potio. Hanc potionem assumat cum oibus modis assumēdi solutiua cū custodia preterq̄ q̄ si nō vult non dormiat nimis aut paruz. Uentose. ¶ Uentose due cū scarificatione apponātur natibus per sex horas post prandium in die post solutiuū dictum: ex quarum qualibet extrahat᷑ sanguis. ℥. i. Item eedem uētose apponātur spatulis per sex horas post prādium τ hoc fiat die quarta post appositionē uentosarum p̄marum ex quarum qualibet extrahat᷑ sanguis ad quantitatem. ℥. ß. ¶ Digestiuū. ℞. syrupoꝝ de epithimo. ℥. vi. de pomis. ℥. ß. iulep violati. ℥. iiii. aque acetose aque lupuloꝝ añ. ℥. i. ß. sandaloꝝ rubeorum. ℈. ß. misce. Isto syrupo uti incipiat die immediate post assumptionem uentosarum p̄marum τ assumat octo diebus cōtinuis. Et post assumptionem stet ieiunus horis tribus. ¶ Solutiuuz eradicatiuum ad idem. ℞. cassie electe dyasene reubarbari electi polipodij electuarij hamech aque acetose seri caprini misce. ¶ Solutiuum usuale facile. ℞. cassie electe dyasene polipodij seri caprini misce. hoc solutiuum assumat semper post assumptionem syrupi immediate precedentis τc̄. ¶ Confectio digestiua epatis τ splenis confortatiua. ℞. dyadragāti frigidi spērum tria sandalorum dyarodonis abbatis seminis acetose seminum cōmunium çuccari albissimi misce τ cum aqua lupuloꝝ fiat cōfectio in morsellis. ℥. iii. pro morsello. Istius confectionis assumat vnum morsellum in mane cum surgit vna die sic τ alia non τ post assumptionem stet ieiunus horis tribus ad minus qua uti incipiat post completam assumptionez digestiui τ solutiui usualis τ ea taliter utatur diebus quibus non assumit digestiuum uel solutiuum. ¶ Balneum. ℞. melliloti se. fenugreci lupuloꝝ melonum. Cōtundant᷑ omnia grosso modo τ bulliant in sufficiēti quātitate aque pro balneo usq̄ ad consumptionem tertie ptis. In hoc balneo suauiter calido balneent᷑ loca pānosa cū ipsius decoctione fricando. In quo balneo moret᷑ per vnum octauū hore. Quo balneo uti incipiat per vnū mensem post assumptionem digestiui usualis suprascripti τ ipso bis in hebdomada taliter utat᷑ post prandiuz prius tamen habito uentris beneficio. ¶ Balneū aliud efficacius. Recipe foliorū andacocbe viridiuz sambuci melliloti fici sicce seminū fenugreci lini fabe excorticato ordei excorticati cucurbit. baccarum lauri lupinoꝝ raphani amigdalarū amararum seminum caulium cartami croci ficuum albarū nucum rancidarum cucurbit. contundantur grosso modo τ bulliant τ fiat balneum ut supra. Quo balneo utatur ut dictuz est de alio balneo. Et in ipso balneo uti incipiat in mēse sequenti post usum balnei p̄cedentis.

¶ Contra pruritum corporis.

Decoctio. Recipe maluaꝝ blitis añ. M. i. furfuris M. ß. fumiterre. M. i. ß. radicū enule τ lapatij ana. lib. ß. sedeat patiens in hac decoctione calida deinde vngat᷑ hoc vnguento sequenti. ¶ Unguentū. ℞. apij partes duas radicum enule ptem vnā. sulfuris viui ptes duas saxifragie partem vnam. apium τ enula infundantur in aceto forti per duos dies prius ipsis minutim incisis: deinde reliquie addant᷑ τ simul optime incorporent᷑ p̄us tamen pistentur isto vnguento vngatur uel fricetur locus uel totū corpus ubi est pruritus τc̄.

¶ Contra sudorem dyaforeticum.

Ex signis mihi per uos eleganter scriptis τ ordinatim mihi trāsmissis. videlicet infirmi qn quagenarij habitudine macra naturali cōplexione cholerici τ regimine suo debito quotidianis sudoribus croncis p̄mo sibi occurrētibus: deinde ex ipsoꝝ sudorum cessatione τ nocturna emissione cōtinua mucositatis flegmatis per secessum lȝ recte per colyrium seu suppositoriū. Arbitrādum est tunc p̄mo materiam fuisse flegmaticā cholere admixtā aut flegma potius aquosuz τ maioris masse τ minoris potētie. Flobotomia v̄o satis subtilem maioris potentie ad euaporādum lȝ minoris masse cum sudor sit aquositas sanguinis cui p̄us cholericū est admixtū. i. pars subtilis humoꝝ cuiuslibet indifferēter ex subtilitate substātie pportionalis cholere apta cum urinali aquositate que est animi intra uenas ad cutim a calido euaporare: deinde in hoc condensari sudore quanto magis si flegma sit substātie subtilis q̄ aquosum est τ admixtū cholere subtili ex naturali cōplexione ipsius infirmi. Cessante v̄o dicto sudore natura τ nō arte τ ipse mucositates succedētes ut supra. Tūc arbitrandum est secundo flegma mucillaginosum multiplicatum esse non aptum ad cutim reduci ex grossitie sue substātie lȝ secum cholera admisceat᷑. Initiante aūt morbo iam est octaua dies eius naturalis ut febre acuta ualde ut scribit᷑ que etiam debet esse continua: q̄ aliter non esset acuta ualde secum tamen multaruz instātiarum vigiliarum cogitationibus q̄busdam melācholicis cum virtutis pstratione. Arbitrandum est non esse cholericam saltem vigore aut cholerā adustam lȝ maior massa possit esse flegma: quod flegma resoluta cholera tūc forte vigore τ massa dominabit᷑. Idcirco uerā choleram aut choleram adustam: q̄ non oīs mentis alienatio cū locutione multa significat melācholiam: sed τ uere cholere aduste ebullientis sunt accidētia quanto magis ipsis cōiunctis cum febre acuta ualde τ cita virtute magna pstratione dicta. Ex oris v̄o tunc destēsione in pedibus τ manibus iectigatione arbitrādum est virtutem sensitiuam esse corruptā ex originibus neruoꝝ lesione a dicto flegmate mucoso partim aquoso τ cōmunicato que p̄us multiplicabant᷑ τ totidem per intestina pars eius euacuabat᷑ sed nō ita sufficienter ex quoꝝ flegmatum cōmunicatione dicta timēdum est de futura paralesi si morbus dabit inducias virtutis. Ex ipsius aūt pulsus cadētia urina substātia turbida τ oīno subiugali sequestratione eius nō debita lȝ sit aliqualis nihil summe nutribile alienatione ɔtinua vitalis τ aīalis motione debilitate intēsa in hora τ totali vigilia. Arbitrādum materiam acutā vigere mēbra p̄ncipalia petere τ ipsoꝝ temperiem mortificare τ cerebri cordis τ epatis. Ideo pnosticandum est de morte amplius q̄ de vita τ pprie apparentibus omnibus his in etate senili ualde lapsa τ habitudine multū tenui dicta licet Aui. O quanta signa timorosa vidimus de casu pulsus τc̄. sed quia hoc est raro ideo pnosticandum est de morte. ¶ Clistere. ℞ folioꝝ blitis maluarum añ. M. i. mercurialis. M. ii. radicis altee. M. ß. seminū lini cartami fenugreci ana. ℥. ß. Uitelluz oui. j. cassie. ℥. i. ierepigre çuccari rub. añ. ℥. ß. olei communis ℥. vi. Salis cōmunis. ℥. ii. Herbe radices τ semina bulliant ſm canonem τ sumant᷑ de colatura cyathi tres pro clisteri. ¶ Minoratiuū. ℞. māne. ℥. i. tamarindoꝝ. ℥. ii. dyasene. ℥. i. aque fumiterre. ℥. i. seri capni quantum sufficit pro potione misce τ fiat potio. Fricationes. ¶ Fricatiōes fiāt leues brachijs τ cruribus stomacho ieiuno τ oēs fiant leues ne paralesis adducat᷑. Uētose. ¶ Uētose sine scarificatione apponant᷑ spatulis. vna p̄mo spine ubi collum cōiungitur dorso. due pulpis carnosis spatularum que ponant᷑ in die per sex horas post prādium aut septem ad maius. ¶ Lotio. ℞. folioꝝ camomille. M. i. rosarum. M. ii. saluie radicis acori añ M. ß. misce deinde bulliāt in sufficiēti quantitate aque usq̄ ad cōsumptionē tertie partis aque. Cum hac decoctione suauiter calida lauent᷑ brachia τ tybie stomacho ieiuno breui τ leui fricatione ne paralesis adducatur ut supra. Que lotio fiat diebus intermissis. videlicet vna die sic τ alia die nō τ taliter remittant᷑ ſm necessitatem. ¶ Digestiuum. Recipe syr. de pomis. ℥. j. oxiçaccare. ℥. ß. aquarum endiuie. ℥. ij. capilloꝝ

uene.ʒ.j.misce ⁊ aromatiçet cum corallis ru.ʒ.j. ¶ Eradicatiuũ. ℞.so.suũ suprascriptum ex manna ⁊ tamarindis ⁊c: reubar.electi.ʒ.j.ß.reubar.minutim incisum nõ pistatum infundat in dictis sero ⁊ aqua per horas.XII.ad minus: deide optime exprimat ⁊ coletur ⁊ substantia abijciatur ultimo dicte colature reliqua oia addant ⁊ fiat potio. ¶ Solutiuum usuale. Recipe pill. de iera simplici.ʒ.ß.agarici polipo.reubarbari añ.℈.ß.salis gême.g.j.spice.g.ß.corallo℞ ru.℈.ß.misce ⁊ cum dyasene quãtum sufficit ⁊ fiant pillule.vij.pro.ʒ. ¶ Cõfortatiuũ. Recipe spẽrum dyarodon abba.ʒ.ß.spẽrum triasandalo℞ sine cãphora.℈.ij.gẽmarum margaritarũ elec. de gẽmis sine spẽbus.ʒ.i.ß.spẽrum dyamusci dulcis.ʒ.ß.çuccari albissimi.ʒ.x.misce ⁊ cum aqua capillo℞ ueneris fiat cõfectio solida triũ.ʒ.pro morsello. ¶ Cõfortatiuum aliud. ℞. trocisco℞ de reubarbaro.℈.j.spẽrum dyarodon abbatis.ʒ.ß. spẽrum triasandalo℞ sine camphora.ʒ.j.saluie radicis acori çuccari albissimi ana.℈.i.misce ⁊ cũ melle ro.⁊c.fiant pillule vij.pro.ʒ. ¶ Solutiuũ.reiterando solutiuum siue minoratiuum ponat loco mãne cassiafistula.ʒ.j.

¶ Contra uestigia siue sint rubea citrina liuida uel nigra.

Recipe farinarum cicerum fabarũ ana.ʒ.i. amili.ʒ.ii.medulle seminum melonũ.ʒ.i.dragãti gũmi arabici añ.℈.i.albuminis oui cõquassati.ʒ.i.ceruse lote pluries cũ aqua pluuiali.ʒ.i.decoctionis ultime carniũ abstracta℞ quãtum sufficit pro linimẽto misce ⁊ fiat linimẽtum. Hoc linimento vngat locus uestigio℞ in nocte.in die vo lauet cum ista decoctione. ℞. uiolarum.M.ii.medulle melonis cõtuse grosso modo.ʒ.ß.misce ⁊ decoquant. ℞.amili.ʒ.iii.dragãti.℈.i.ceruse lote ut supra ʒ.i.ß.lactis cuiuslibet sed melius asine quantum sufficit pro linimento. Cum his similiter liniat locus ut supra. Si vo locus est tumefactus retineat aliquibus noctibus lamina plũbi subtilis ligata cõpressa super dicto loco ꝑus tamen ipso loco dealbato cum aliquo ex suprascriptis linimẽtis quibus uti debet alternatim ad libitũ. ¶ Mollitiuum consumptiuũ ⁊ aliqualiter dealbatiuum. Recipe mucillaginũ seminis altee lini.ana.ʒ.i.ß.fenugreci seminum cõmunium maio℞ frigido℞.ʒ.iii.sarcocolle.ʒ.i.cere albe quantum sufficit ceruse lote pluries cũ aqua angurie batece.ʒ.i.piguedinis galline.ʒ.iii. olei liliorum albo℞.ʒ.i.cere albe quantum sufficit pro vnguẽto molli misce ⁊ fiat vnguentum molle. Hoc vnguento vngatur ut supra.

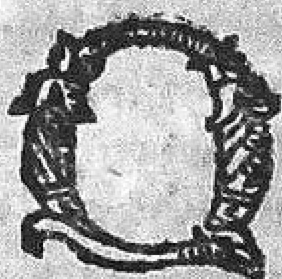
¶ Contra totius corporis extenuationem ⁊ virtutum naturalium debilitatem ex mala cõplexione calida ⁊ sicca prouenientem cum inclinatione ad etbicam.

¶ Fercula conuenientia.

Panatella ex mica panis debite fermẽtati tritura ti cocta in brodio aliquarum infrascriptarũ carnium laudabiliũ iuuat quocũqz tẽpore anni. Panatella ex bolis panis coctis in brodio simuli. Offa solis panis cũ dicto brodio aut ⁊c.cum modico modici casei mollis nõ saliti aut saltẽ remisse salsi. Panatella facta ex scaletis çuccaratis cũ brodio ptisana ordei cũ dicto brodio. ptisana amili itidẽ far spelte. Ptisana frumẽti iuuat solũ tpe frigido. Ferculũ ex blitis ptib⁹ duab⁹ ⁊ boragine pte vna nõ abiecta ꝑma aqua ebullitionis ipsarũ herbarum. Brodetier vitellis ouorum in brodio pulli ⁊ modico çuccari ⁊c.facti sine mica panis ad libitum. Cucurbita facta cum vitello oui ⁊ albumine ⁊ agresta cum suo racemo ⁊ modico croci. Et tantum tẽpore calido iuuat aliquãdo in bebdomada sed non sepe. ¶ Carnes. Pulli maioris etatis mensiũ duo℞ nec amplius vnius anni.perdicis fasiani hedi vituli lactantis capoli syluestris uel similes carnes laudabiles. Uirtutum naturalium refectiuum ⁊ humidi substãtifici restauratiuum humorumqz equatiuum ⁊ intestino℞ lenitiuum. In aurora stomacho ieiuno assumat saltem.ʒ.vi.brodij pulli debite decoctionis.ʒ.ß.çuccari albissimi trium coctarum simul mixta ⁊ ipsius pulli saltem mensiũ quatuor. Hoc vo brodio debite calido ⁊ non tepido utat saltem omnibus alternis diebus seu omnibus intermissis diebus in singula hebdomada quocũqz tẽpore anni. Sed melius est eo uti taliter in singulo die ⁊ iam quocũqz tempore anni. ¶ Uirtutum naturaliũ refectiuum ut supra ꝑxime efficacius ipso priori proximo. Recipe aque carniũ ꝑxime elixatarum quarum sufficit pro ferculis comedẽdis sm cano.meum in pluribus meis ɔsilijs descriptum ubi de hoc. In hac aqua carnium ab ipsa aqua omni pinguedine supnatante remota ɔdiant omnia fercula sua. In ista aqua carnium cõdiant solum prandium ⁊ cena sua omnes. ¶ Uirtutũ naturalium cõfortatiuum ⁊ proprie epatis humidiqz substãtifici membro℞ omnium restauratiuum ⁊ intẽse male cõplexionis calide ⁊ sicce correctiuum ⁊ amplius ipsius diuturne male cõplexionis calorisqz naturalis cõfortatiuum pulparum alarũ ⁊ pectoris caponis debite pinguis ⁊ nõ antiquĩ aut ꝑdicis fasiani uel hedi que ex his quatuor carnium sint sibi gratiores lib.iii.amigdalarũ dulcium excorticatarum.ʒ.i.pinearum mũdatarum deinde infusa℞ in aqua feruenti quater ⁊ postea expressarum. Ultimo in vmbra exiccatarum.ʒ.i.fistico℞.ʒ.i. auellanarum mũdatarum ʒ.ß.iuiubas numero.vj.seminum cõmunium maio℞ frigido℞.ʒ.i.mino℞ frigi.ʒ.ß.malnarum.ʒ.iii.portulace iterum.ʒ. ii.passularum parua℞ magnarum sebesten ana.ʒ.ß.anisi. ʒ.i.ß.liquiritie rase ⁊ mũde.ʒ.ß.draganti gũmi arabici ana. ʒ.iii.mucillaginis citonio℞.ʒ.ß.elec.regum.ʒ.iii.menthe sicce ʒ.i.nucis muscate.ʒ.i.ß.macis.ʒ.i.ß.scorie ferri.ʒ.i. specierum aromatici ros.descriptione Gabrielis.ʒ.iii. triasandalorum sine camphora.℈.ii.gẽmarum ⁊ margaritarum elec.de gemmis sine speciebus.ʒ.ß.penidiarum partes.ii.çuccari albissimi trium coctarum partem vnã de ambobus bis simul quãtum sufficit pro confectione capo.uel alie carnes dicte sibi gratiores coquant debite.deinde dicte pulpe ab alijs carnibus separate extrahantur ⁊ incidant minutim ⁊ postea pistentur subtiliter. ⁊ ita alia pistanda pistent:⁊ pul.pul.subtiliter. Ultimo reliqua omnia addant cum aqua absinthij partes due:buglosse partem vnã de ambobus bis quantũ sufficit pro confectione fiat cõfectio solida in morsellis trium ʒ.pro quolibet morsello. Istius confectionis restauratiue ⁊c. assumat morsellos duos in mane saltem per duas horas ante prandium:⁊ iterum duos morsellos saltem per vnam horam antecenam in singulo die quocũqz tempore anni. Calliditatis renum aliqliter remissiuũ siccitatis corũdem ⁊ totius dorsi correctiuum ⁊ partim ipso℞ humectatiuum. ℞. oleo℞ violati.ʒ.ii.amigdalarum dulciũ sisami añ.ʒ.i.citonio℞.ʒ.ß. butyri recentis sine sale seminum cõmunium mino℞ frigidorum añ.ʒ.ß.draganti gũmi arabici añ.ʒ.ß.vitellos oui numero.ii.boli armeni.ʒ.iii.seminis acetose.ʒ.i.rasure eborum ʒ.i.ß.cere albissime quantum sufficit pro vnguento molli draganti ⁊ gũmi arabicũ infundant saltẽ per diem naturalem in partes dicto℞ oleorum quantum sufficit ad ipso℞ amborum debitam imbibitionẽ ⁊ mollificationem; deinde reliq pul.pul.subtiliter.ultimo oĩa simul optime incorporentur ⁊ fiat vnguentũ molle ad lentum ignẽ. Ex hac vnctione actu frigida tẽpore calido vngatur spina tota a collo exclusiue usqz ad os caude inclusiue ⁊ sic saltẽ per quatuor digitos lateraliter vngat tota spina bis in singulo die cuiuslibet hebdomade preterꝙ tẽpore frigido stomacho ieiuno. videlicet ante prandiũ saltem per horã vnam ⁊ ante cenã per tantũdem: deinde spina ipsa non excessiue calida remaneat sed tm̃ sua ui caliditate taliter retineat virtutum nãlium ɔfortatiuum ⁊ ꝑpriciparum virtutum membro℞ naturaliũ ⁊ ꝑprius epatis ⁊ ꝑprijssime stomachi oppilationũqz membro℞ corũdem deoppilatiuũ. ℞.syr.de absinthio.ʒ.i.ß.de mentha.ʒ.ß.aque decoctionis absinthij aque cicoree añ.ʒ.i.ß.misce. Istũ syrupum assumat in aurora debite calidũ ⁊ non tepidum quatuor diebus continuis in singula medietate mensis cuiuslibet ⁊ post ipsius assumptionẽ stet patiens ieiunus horis tribus ⁊ iterum dormiat ad libitũ sed tamẽ non amplius duab⁹ horis vtu-

tuz naturaliũ confortatiuũ ꝛc. ut supra immediate. Efficacius ipso priori immediate. ℞. trocisci de absinthio. ʒ. i. ß. de reubar. ʒ. ß. de camphora. ℈. ß. Syrupi de absinthio quantũ sufficit ad omnia debite incorporãdum. Pul. pul. subtiliter deinde omnia simul optime incorporent in mortario cum pistello. Ultimo ex hac massa formentur pillule. vii. pro. ʒ. solũ tẽporibus illis qbus pillulas ipsas assumere uoluerunt. Si uo medicamen congruit efficacius pori immediate tũc istarum pillularũ assumat a tribus usqz ad. v. ad libitũ in aurora duobus diebus in singula hebdomada ab inuicẽ distantibus per alios duos dies. In qbus alijs diebus dictas pillulas nõ assumat. Uirtutum naturaliũ confortatiuũ ut prime supra trociscoꝝ de eupatorio. ʒ. i. de reubarbaro. ℈. i. specierũ dyarodon abbatis. ʒ. ß. Absinthij sicci terreni ꝛ nõ marini. ℈. i. syru. de absinthio quantũ sufficit ad omnia debite incorporandũ pul. pul. subtiliter deinde simul oĩa incorporentur in mortario cum pistello. Ultimo ex hac massa formentur pillule. vij. pro. ʒ. Si uo permutate ꝯtingat tunc istarum pillarũ assumat a tribus usqz ad qnque ad libitũ in aurora ꝛ ut de alio medicamine primo supꝛascripto cõposito de trocis. de absinthio de reubarbaro ut ibi.

¶ Contra supercalefactionẽ corporis ex itinere aut alia de causa tẽpore caumatis.

Ueritur pmo utrũ flobotomia sit fienda ꝛ hoc ꝑpter supercalefactionẽ corporis ex itinere lõgo tẽpore feruentis caloris? Item ꝑpter inordinatũ regimen rerũ non naturaliũ ꝛ ꝑprie ex copia fructuum quoꝝ est supercalefacere putredine lz frigidi sint formaliter. Respondet ut hic infra. videlicet ex presenti dispositione non fiat flobotomia: qꝛ etas notabilis senij ut sic flobotomie ꝯtradicit fluxus notabilis uentris precedens a flobotomia excusat fluxus ꝓcedens dictus etiam ipsi flobotomie aliqualiter ꝯtradicit. Urina non indicat de flobotomiã ꝛ nec alia signa ebullitionis sanguinis adsũt. ¶ Cura dicte supercalefactionis. s. ꝛ solutiuũ minoratiuum facile. Recipe mãne. ʒ. ß. tamarindoꝝ. ʒ. iii. aque violarum. ℥. i. seri caprini quantũ sufficit pro potione misce ꝛ fiat potio. Item medicine remouẽtes dictũ feruorem caloris. ℞. iulep violati syru. endiuie añ. ʒ. i. seminum cõmunium maioꝝ frigidorũ. ʒ. ii. aque epatice. ʒ. ii. capilloꝝ ueneris. ʒ. i. misce. ¶ Solutiuum eradicatiuũ. Recipe cassiefi. ʒ. i. tamarindoꝝ. ʒ. iii. aque violarũ. ʒ. i. seri capꝛini quantũ sufficit ꝓ potione. ¶ Confectio confortatiua dictoꝝ membroꝝ digestiua ꝛ alteratiua feruoris. ℞. specierũ triasandaloꝝ. ʒ. i. dyarodon abbat. ʒ. ß. dyadragãti frigid. ʒ. iiii. misce ꝛ cuz iulep viol. quantũ sufficit. fiat cõfectio solida in morsellis. ʒ. iii. ꝛ hoc in mortario sine igne. ¶ Secũdo querit utrum uẽter fluxibilis notabiliter quatuor diebus naturalibus cõtinuis preteritis lz non ualde supflue fluxibilis fuerit sit nũc cohibendus? ¶ Respõdet ex presenti dispositione non restringat: qꝛ fluxus humoralis est paruus in ꝑsenti uenter secat ꝛ feces sunt iũcte debite. Non est lienteria. Aliqualis humor cholericus secedit ꝛ modicus vna cum fecibus sed fecibus non cõmixtus. Et fluxus dictus non est diuturnus sed modici tẽporis cũ constantia uirtutis. ¶ Tertio querit preseruatio a futuro dolore ꝛ etiã aliqualis cura presentis doloris ex calculo in vijs urinalibus? Itez ex uentositate in intestinis stomacho ꝛc. Respõdetur si ex sumptis oibus medicinis ꝑprijs ad dictũ feruorẽ caloris ergo non curabit nec preseruabitur a dictis doloribus ex calculo ꝛc. tũc ex eo casu dictas medicinas infrascriptas assumat. ¶ Solutiuũ minoratiuum facile. ℞. cassiefi. ℥. i. benedi. simplicis. ʒ. iii. aque sparagoꝝ. ℥. i. seri capꝛini quantum sufficit pro potione misce ꝛ fiat potio. ¶ Digestiuum. ℞. syru. de bisantijs. ʒ. i. oximellis simplicis. ʒ. ß. aquarũ sparagoꝝ saxifragie añ. ʒ. i. ß. misce. ¶ Solutiuũ eradicatiuuz. Recipe cassiefi. ʒ. i. bñdi. simplicis. ʒ. iii. dyafiniconis. ʒ. i. aque saxifragie. ℥. i. seri caprini quantum sufficit pro potione misce ꝛ fiat potio. ¶ Mixtura ꝯfortatiua digestiua resolutiua ꝛ cõminutiua ꝛ ꝓuocatiua. Recipe elec. litontripon. ʒ. i. lapidum lincis iudaici spongie milei solis añ. ℈. i. aquarũ saxifragie scolopendrie añ. ʒ. i. misce. ¶ Clistere. ℞. decoctionis infrascripte immediate colate cyathos. iii. vitel. oui numero. j. cassiefi. ℥. i. benedi. simplicis çuccari rub. ana. ʒ. ß. olei aneti camomille añ. ʒ. iii. salis cõmunis. ʒ. ii. misce ꝛ fiat clistere. ¶ Fomentatio fienda cum spongijs locis dolentibus doloris mitigatiua aperitiua ꝛ ꝓuocatiua. Recipe paritarie. M. iii. pulegij calamenti añ. M. j. senationum. M. j. ß. camedreos camepitheos añ. M. j. floꝝ aneti. M. ij. floruz camomille melliloti añ. M. j. ß. sauine folij añ. M. ß. Radicũ altee. M. j. seminum feniculi anisi carui ameos lini fenugreci cartami añ. ʒ. i. herbe radices flores semina oĩa bulliãt in sufficienti quãtitate aque pro fomẽtatione ꝛ clisteri usqz ad cõsumptionẽ tertie ptis aque. In hac decoctione calida spongia infundat: deinde expressa aque a spongia loco dolenti spõgia pãno inuoluta actu calida apponat ꝛc.

De egritudinibus capitis.

¶ Contra dolorem capitis.

¶ Casus in terminis eius.

St dolor capitis per cõmunitatẽ nõ absolutam a stomacho ꝑncipaliter ꝓueniens ad quẽ causandũ sm plurimum concurrit splen aut materia in mirach existens ꝛ nõ raro renes ipsum dolorẽ facit. Cuius causa immediata siue ꝯiuncta sm plurimuz est uapor mixtus ex uapore flegmatico in massa uaporosa dñante ꝛ melãcholico subdominãte: aut uentositas nunc simplex nunc cõposita ut supra a stomacho imediatius ad anteriorẽ partem capitis trãsmissa: aut uapor simul flegmaticus ad posteriorẽ partem capitis caliditate renũ eleuatus. Existimo enim uaporẽ cõmunem a fecibus eleuatũ que longo tẽpore continue in eo retinent non parũ souere ipsum dolorẽ. Causa aũt antecedẽs est mã ipsa flegmatica in stomacho per viã indigestionis multiplicata siue mã flegmatica per caliditatẽ excessiuã renum ad caput trãsmissa ut supra. ꝛ melãcholica nãlis in splene aut mirach existẽs ut existimo aliquando etiã aliqualiter adurit. Causa ꝓmitiua est oĩs res quecũqz est flegmatis aut melãcholie generatiua virtutis digestiue stomachi aut quomõlibet aliter ipsi stomachi, aut splenis uel mirach debilitatiua sed ꝑncipalius digestiue ꝛ oĩs res quecũqz est renũ calefactiua de quibus omnibus ꝑncipalis sermo fiet infra. Ex qbus oibus aperte sunt oium suoꝝ accidẽtium cause qs assignare cũ ei ꝑgratissimuz fore intelligã hoc in loco nõ pigebat ꝛ iuxta ordinẽ scripture sue. ¶ Solutiones de accidẽtibus. Ad ꝓmum qꝛ dicit se sentire dolorẽ in stomacho: patet qꝛ uẽtositas aut uapor est causa illius ꝛ ꝓcipue uẽtositas per indigestionis viã causata. Qđ aũt declinat ad latus sinistrũ patet: qm̃ existimo splẽ debilitatus est ꝛ ab illo forte ꝛc. uenit uẽtositas aut ad ipsum a stõcho mandat ꝛ ex eadẽ causa patit nocumẽtum in corde ex malo uapore eleuato ad ipm uel saltẽ ad os stõchi qđ cuz corde maximã affinitatẽ habet ꝛ ꝑpinquitatẽ ita ut antiq dolorẽ oris stõchi ꝓcordium siue dolorẽ cordis noĩauerunt ut 4° affoꝝ. cõmento 17°. Et in assumptiõe cibi sedat dolor qꝛ uapor ꝛ uẽtositas repmit: sed cũ incipit cibus calefieri tunc auget dolor ꝛ est ꝑprium signũ qđ a stomacho uenit immediate. ¶ Ad 2m sentit in pte anteriori ut qui est a stõcho propter aspectũ eius ad sinciput interdũ in posteriori ꝑpter renes ꝛ ꝑpter eandẽ causam in spatulis suo mõ uel scapulis. Et causa doloris in spatulis est nocumẽtũ in ore stõchi exñs ut 13° tertij de debilitate stõchi. Et qꝛ os stomachi decimetertie spõdili dorsi alligat que est inter spatulas siue scapulas hinc ꝛc. uerũ dolor uẽtosus est mobilis nõ enim figit vno loco sicut humoralis sed mouet de vno loco ad aliũ: ꝛ ideo aliquando est dolor in collo suo ex uẽtositate replente ꝛ extẽ

dente neruos colli ad diuersas differẽtias positionis. Et ꝙ
ita fit patet ex eius subita inuasione ⁊ subito eius recessu. Q ͦ
aũt memoria labat patet ex dolore illo debilitãte ṽtutem ip-
sam cum dolor ille maxime debilitat ⁊ qꝛ uapores eleuati hu
midi existẽtes organum memorie disproportionent cũ sicco
vigoraret ⁊ ex eadem causa appent musce ante oculos qꝛ ua
pores eleuati inter corneã ⁊ pupillã virtuti visus representã
tur. Unde indicat in aere esse a b malia uelut muscas esse ⁊
hui⁹ corrupte ⁊ uapor uel ṽtositas aeri mãli occurrens in
aure facit sonitũ. ¶ Ad 3m de dolore vmbilici ⁊c. uentositas
grossa est causa cuius signũ qꝛ statim emissa ṽtositate per i-
ferius remouetur dolor. ¶ Ad 4m de dolore renum ⁊c. pa-
tet ex dictis supra. ⁊ ꝙ anhelitus difficultet ⁊c. patet uentosi
tate extendẽte pãniculos pectoris salẽ uersus dorsum cui al
ligant. ¶ Ad 5m aliquando dolor est in vna tybia aliquan-
do in alia, patet quoniã motus ṽtositatis est ad inferiora ꝓ
pulse. ¶ Ad 6m de calefactione manuũ dicit ꝙ ex debilitate
uapoꝝ a stomacho ad extremitates. s. ad manus ⁊ ad pedes
ex debilitate ipsius ꝯtingẽte magis in oppositione ⁊ ꝯiuncti
one lune. ¶ Ad 7m dico ꝙ causa stipticitatis ṽtris est debi
litas ṽtutis expulsiue stõchi causata a frigiditate eius ⁊ sicci
tate aliq̃li a materia melãcholica ad stõchum a splene trans-
missa. Unde he due se iuuant in faciendo ṽtrem stipticum
ut. G. 2ª affoꝝ cõmento 2º. ad qͦ ꝯcurrit fortitudo attracti
ue epatis suo vñ chilus perfecte ab epate attrahit ita ut fe-
ces dure remaneant que postmodũ eductioni reducunt in
epate cuius signũ qꝛ optime nutrit. ⁊ etiã est vna de causis
Galeni allegato cap. Credo ꝑter has concurrere viscositatẽ
humoꝝ flegmatici multiplicati qui facit ꝑtes fecales multũ
adherere parietib⁹ intestinoꝝ ꝓpter qͦ diu retinent ⁊ ca-
lor inde non cessat in eas agere q̃re indurant. ⁊ signũ huius
est quoniã cum exeunt semꝑ exeunt cũ talibus mucillagini
bus ita ut q̃n̄qꝫ ꝓpter viscositatem sequat intestinuꝫ ulcera-
tio supꝯficialis ita ꝙ in ipsis appet aliquid sanguinis ad qͦ
etiã facit aspitas ⁊ durities ipsarum. ¶ Ad 8m ꝙ de flegma
te educat per nares patet: qꝛ ipm flegma multiplicat in ce-
rebro ex ascẽsione uapoꝝ flegmaticoꝝ ad ipsum ꝓuenientiũ
ad qͦ ꝯcurrit ṽtus cerebri digestiua facta debilis tũ ex dolo
re ipsoꝝ ex mala cõplexione uaporum ipsoꝝ. qͦ quidẽ fleg-
ma per nares tanꝙ per loca expulsioni cerebri ꝯueniẽtia ad
extra mittit. instãte aũt dolore nihil egredit ꝓpter fortẽ debi
litatẽ ṽtutis expulsiue qui etiã pro tũc debilitat: vnde cessan
te dolore ṽtus expulsiua vires assumit ⁊ inde nociuum a se
expellit. ¶ Ad 9m ꝙ stante dolore fugit ꝯuersationẽ ⁊ dicit
ꝙ cõtingit ex uaporibus multis eleuatis ꝑturbãtibus spũs
⁊ per ꝯñs rõnem. ¶ Ad 10m patet ex eodem fundamẽto qm̃
illa somnia fiũt ꝓpter tenebrositatẽ spũum tenebratoꝝ ex ua
pore illo melãcholico secum mixto. ¶ Ad 11m dico lꝫ multe
possint esse cause desiderij coitus existimo tamen in eo cali-
ditatẽ renum esse in causa ⁊ simil̄r epar suuꝫ vñ renes ⁊ epar
sunt causa desiderij coitus ut Aui. 23ª tertij: cap ꝑmo. erectio
nis aũt eius frequẽter est ṽtositas in eo multiplicata. Q ͦ
aũt uentositas hoc faciat patet ex Aui. allegato loco. cap 2º.
¶ Ad 12m intensio appetitus eius est frigiditas humoris in
stomacho multiplicati ⁊ corrugatio ꝑtium oris stomachi cõ
sequens impressionẽ factã a uapore melãcholico uel fortasse
humore. ¶ Ad 13m dicit iectigationes ex ṽtositate sub cute
mẽbroꝝ clausa ꝯtingere. Horripilationes ṽo ex horribilita-
te uapoꝝ simpliciuꝫ uel cõpositoꝝ ut supra super mẽbra sen
sibilia ipsoꝝ ut in ꝑncipio paroxismoꝝ ꝯtingere quãdoqꝫ cõ
sueuit. Ex q̃bus omnibus visum est mihi: ⁊ lꝫ leuiter de iter
rogationibus de suis accidẽtibus fore satisfactum. ¶ Ad ea
aũt que de vita tum ex ꝑte ciboꝝ tum ex ꝑte electuariorum
siue ꝯfectionum satisfaciã pro posse ex his que sequant. Ex
quo itaqꝫ aio patiet si de eis dilatationẽ faciã atqꝫ aliũ ser-
uauero ordinẽ ab eo quẽ sua cedula scriptũ inueni. Accedẽs
itaqꝫ ad id qͦ ipsi⁹ maxime desiderio expectare sentio ut sibi
pro posse satisfaciã hac medicinali calle ꝓcedã iuxta s̄niam

Aui. 4º ꝑmi. cap ꝑmo. ut ꝑ dietã in sex rebus nõ nãlibus po-
nã: deinde exhibitionẽ medicinarũ ei adijciam subiungẽdo
cañ. amboꝝ eoꝝ in obseruatione necio. ¶ Res nõ nãles in q̃
bus ꝯsistit dieta sunt sex. videlicet aer. Et lꝫ auctores de aere
solũ videant facere mẽtionem tñ sub eo cõprehendere debe
mus etiã alia tria elementa ⁊ eis annexa ⁊ de eis tractare ut
expediẽs fuerit ꝓpositis. ¶ Ab aere itaqꝫ initiũ faciens qui
maxime necessarius ⁊ ineuitabil̄r nobis occurrit. Dicenduꝫ
ꝙ debet sibi cauere ab aere calido uehemẽter frigido ṽtoso
nebuloso a ṽto boreali a ṽto australi a radijs solis ꝑcipue
estatis ab estuarijs siccis uehemẽter calidis ⁊ si fuerint ꝯsue-
tudinaria sed eis moderate calidis utat tꝑe magni frigoris.
De rectificatione ṽo nihil in ꝑsentiarum qm̃ nõ duxi neces-
sariũ. De igne. ¶ Faciẽ igni nõ ostendat seu calefaciat neqꝫ
apud ipm dormiat ꝑcipue post assumptionẽ cibi ut nõnulli
ꝯsueuerunt. De aq̃ seu de ꝓportionali aque. ¶ Caput su
um lauet cũ lixiuio dulci ⁊ non cum aqua frigida uel calida
simplici: in quo lixiuio bulliant camomilla laurus rosa hoc
modo. videlicet. ℞. camomille ꝑtem. j. rosaꝝ lauri añ. ꝑtem
s. ¶ Prius tñ ꝙ caput suũ lauet faciat capillos emouẽ cuꝫ
rasorio deinde ducat super capillos vitelluꝫ vnum oui aut
duo ad libitũ deinde lauet cum modico lixiuio. Et exiccet ca
put pãnis mediocriter calidis ⁊ suauiter fricando. caput ṽo
eius teneat cooptum die ac nocte ꝭm ꝙ videbit ei expedire
ꝭm tẽporis ꝯstitutionem: ita tamen ꝙ nõ teneat caputium
uel birretũ nimis calidum nec nimis lene. In hoc aũt opor-
tet ut sit huius rei equus moderator. De terra. ¶ De ter-
ra aũt ⁊ habitatione eius nulli dubiũ est ꝙ eius determina
tio cõgruissima foret hoc loco cum alia ⁊ alia alterius ⁊ alte
rius dispositione sit cõuenientior. sed qꝛ existimo ciuitatem
suam ⁊ loca sue habitationis fore sibi congruissima hinc de
ea supersedeo. ¶ Secũda est cibus ⁊ pot⁹. De cibo. ¶ Pri
us aũt de cibo sermo. faciam annectẽdo cibaria ei conue-
nientia a quibus sine nocumento saltem notabili uti poterit
subiungãqꝫ cibaria eidem nociua in quoꝝ usu nocebit no-
tabiliter. Cibi cõuenientes. ¶ Et qꝛ panis inter cibaria se
habet tanꝙ materia ꝑma hinc de ea prius. ¶ Panis sit de
frumẽto vnius anni ad plus nõ perforato ⁊ mundo ab om
ni alio grano ⁊ ꝑcipue ab alio nato in loco sicco non paludo
so seu ualloso ⁊ sit de simula: seu de flore farine eius bene
pinsatus fermentatus ⁊ coctus ut decet in eius factione po
nat modicum salis ut moris est sit frigefactus non calidus
vnius diei ⁊ non durus pluriũ dierum de quo comedat quã
to minus põt ⁊ eũ mũdet saltẽ a crusta inferiori. de pane au
tẽ spelto nullo modo comedat qꝛ nocet stomacho ⁊ gñat uen
tositatẽ ⁊ rugitum. est enim frigida ⁊ viscosa ex q̃bus pꝫ etiaꝫ
ꝙ a pastilitijs debet se oĩno abstinẽ ut sũt alagane cruste tar
tari seu artocleari lanelli macarões pastelli ⁊ huiusmodi. sũt
enim dure digestionis oppilatiua uentositatum ⁊ flegmatũ
multiplicatiua:

¶ Carnes conuenientes sunt videlicet.

Initium faciẽs a bipedib⁹ pulline gallinacee iuue-
nes domestice ⁊ galline deserti caponuꝫ ꝑ-
dicum fasianoꝝ turturũ starne iuuenes auicule ꝑue in rubis
degẽtes turdi meruli. Et meliores sunt que cũ nocticorace
seu aue capiunt ꝙ cũ rete. ¶ Ex q̃drupedib⁹ conuenientes
sunt hedine vituline mãçine vni⁹ anni duoꝝ dierum aut tri
um ad minus ⁊ ꝑcipue tꝑe frigido capoline iuuenes. he eñi
mirabilem ꝓprietatem hñt inter carnes alias syluestres lepo
rine iuuenes his tñ duab⁹ raro utat cũ absolute nutrimentũ
ꝓbeant melãcholicũ arietine iuuenes testiculi castrati aut vi-
tuli. ¶ Carnes incõuenientes sunt he. videlicet ⁊ ut supra a
bipedib⁹ incipiẽs anserine anetine q̃leaꝝ pipionũ seu colum
baꝝ iuuenũ. sunt eniꝫ ex his que maxime cerebro nocẽt ⁊ ꝑci
pue assate aues in aq̃s degẽtes pauonum gruis. ¶ Ex qua
drupedib⁹ sunt he. videlꝫ bouine uaccine porcine domestice
recẽtes ⁊ salite. porcine ṽo iuuenes syluestres ⁊ recẽtes sunt
minus nociue q̃bus iterdũ ⁊ raro uti poterit. Salcitie siue

ile ⁊ ois ꝯfectio sit̃ e oĩ cõpositũ ex carnib⁹ salitis porcinis ⁊ recentib⁹ agneline pecudine arietine antique ceruine cutes aialiũ cerebra eoꝝ intestina eoꝝ. Lz uti posset epate gallinarũ assato sed alijs raro ⁊ in modica q̃titate p̃sertim dũ ⁊c̃. ⁊ ei⁹ stõchus est magis rectificatus quo tpe poterit etiã ad incon sueta trãsire. Pisces ꝯuenientes. ℂ Sũt pisces pui petro si ⁊ pisces in sua pñia laudati suo tpe de aqs mũdis ⁊ currẽti bus qbus utat̃ raro ⁊ in modica quãtitate. Euitãdi sunt cã cri. ℂ Oia cõchilia quoniã sua nitrositate multũ nocẽt in teriori tunice stõchi magni salici ut sturiones thonina moro na ⁊c̃. anguille tence lucij uallosi ⁊ breuiter pisce nõ delectet̃. ℂ De ouis ꝯuenientibus ⁊c̃. Ouis gallinaꝝ uti põt ⁊ ipsis a macris gallinis genitis iter nouiluniũ ⁊ pleniluniuz ⁊ sint tremula ⁊ sorbilia. Incõuenientia sunt. dura assata frixa. De lacticinijs euitãdis. ℂ Butyrum euitet q2 vilos stoma chi mollificat. Lac enim est de eis in quoꝝ usum. debilitat̃ stomachus. Aui. 13ª tertij. cap̃ de his in quoꝝ usu ⁊c̃. tñ q2 ip sum est maxime in usu in pñia illa huic addo remotionẽ no cumenti eius ut eo nõ di sed raro uti possit. fit igit̃ recens ⁊ cũ eo ponant̃ aromata ꝯfecta hoc mõ. videlz ℞. myrti. ℨ. i. cinamomi. ℨ. s. çuccari optimi. z. iii. puluerizent̃ oia subtilr̃ ⁊ fiant inde oia aromata ⁊c̃. Caseũ euitet salitum. Conue nientia. ℂ Caseus recẽs sine sale stõchum cõfortat. caseus cũ sale fact⁹ moderate qui apud nos dulcis dĩ ⁊ raro in mo dica q̃titate. Caseus vni⁹ anni cũ dimidio uel duoꝝ ita ut de eo post cibũ assumat tres bolos ⁊ nõ plures ut infra in cañ. 8º. Scias q̃ talis nõ debet esse multũ viscosus cuiusmodi est uaccinus: vñ pecudinus melior aut qui est ex uacca ⁊ pecu de ⁊ medij tẽporis vni⁹ anni uel circa. De oleo. ℂ Oleuz de oliuis maturis. de oliuis immaturis. de nucibus. hec sunt ⁊ esse possunt in suis ferculis cõuenientia. De leguminib⁹ ⁊ granis euitãdis. ℂ Euitet fabã ⁊ p̃cipue cum cortice: faseo los: cicer albũ cicer rubeum oino. ℂ De brodio v̊o eius uti põt. In brodio v̊o eoꝝ ad bulliendum ponant̃ semina frigi da maiora aut radix cicoree siue endiuie. lenticulã panicuz milium. Ex granis ꝯuenientia sunt. Riçũ p̄paratũ ut hic in fra in cañ. far cũ lacte amigdalaꝝ ⁊ çuccaro syru. cõditũ cuz vino cocto aut aliter coriãdrum cõfectum cũ çuccaro ⁊ vna sola coopertura quo utat̃ post cibum ⁊ nihil bibat post ut in fra in 8º cañ. ponat̃ riçum per noctẽ in aqua furfurum dei de fortiter exp̃mat̃ deinde coquat̃ postea cũ lacte amigdala rum usq3 ad eius dissolutionẽ ita ut fiat sicut kist. deinde cuz çuccaro ⁊ aromatibus de qbus infra qbus cũ ferculis suis uti poterit ferculũ p̄paret̃ esui. ℂ Herbe ac radices ex eis cõuenientes sunt blites in cuius decoctione ꝓijciatur p̃ma aq̃. Borago petrosilium spinachia sparagus feniculus saluia cum tñ odor si cõtinuet̃ facit dolorẽ capitis. mẽtha lactuca nõ tñ sola sed cũ boragine petrosilino ⁊c̃. ℂ Ex eis incõueniẽ tes sunt eruca apiũ caules. Brodio tñ illoꝝ decoctoꝝ cuz car ne pingui gallinacea aut arietina uti põt. Enula portulaca pastinacha siue daucus raphanus. Rape ⁊ earũ cimmis uti põt decoctis ut supra de caulib⁹. nabiones cucurbita ⁊ filia. ℂ De acruminib⁹. Euitet cepe. est enim de eis que faciunt dolorẽ capitis ⁊ excitat coitum. Aui. Porrũ est ex eis que fa ciunt dolorem capitis ⁊ somnia mala. Aui. Alleũ facit dolo rẽ capitis ⁊ lz coctũ minus ꝯsulo ut dimittat̃ etiã coctũ. scri bo pro nũc ad hoiez. Et q̃m cibaria cõposita ⁊ simplicia in pñia illa ꝯsueta mihi ad plenũ nota nõ sunt: hic de cõpositis ferculis nullã feci mẽtionẽ. Addoq3 q̃ cũ ex simpliciuz noti tia ad eã que cõpositoꝝ ꝑuenitur facile ea sub silẽtio ptrãsiui sperans q̃ cũ simpliciũ usualiũ notitiã habuit ⁊ cõpositorũ bonitatem ⁊ malitiã cõprehẽdet. q̃re ⁊c̃. ℂ Aromata qb⁹ uti debet in suis ferculis de qbus supra. ℞. coriãdroꝝ p̄parato rũ. ℨ. i. cinamomi galange añ. ℨ. ii. gariofiloꝝ. z. iiii. piperis. z. ii. çinçib. z. i. coralloꝝ ru. ℨ. i. pul. pul. subtilr̃ ⁊c̃. ⁊ cũ modico modici croci fiãt aromata de qbus ponat sup fercula sua ⁊ nõ in multa quãtitate qbus etiã uti poterit securius ⁊ abun dantius in hyeme ut tpe magni frigoris. ℂ De fructib⁹. Ex

eis cõuenientes sunt cappares decocti uehemẽter cõditi cuz aceto passulato ut hic in cañ. aceti passulati. Et cum aroma tibus de qbus supra ⁊ çuccaro optimo in modica tñ quanti tate. ℂ Acetũ passulaꝝ. ℞. aceti non multũ vinosi lib. ii. pas sularũ. ℨ. ii. bulliant usq3 ad ꝯsumptionẽ tertie ptis aceti dei de colet̃ ⁊ fortiter exprimant̃ passule: deinde iterũ passule te rant̃ in mortario ⁊ fiat earũ expressio ⁊ acetũ tali usui reser uet̃. Amigdale dulces a corticib⁹ mundate per infusionẽ ea rũ in aqua feruẽti facta eaꝝ aliq̃li ⁊ leui exp̃ssione ⁊ raro ⁊ in modica tñ quãtitate. Pinee p̄parate ut de amigdalis dictuz est. Citonia assata ⁊ cũ çuccaro in modica tñ quantitate. Fi cus sicce albe subtilium corticũ. Fistici seu pistachij. Oliue sa lite in modica tñ quãtitate. Poma pira dulcia ⁊ bñ matura decocta cũ çuccaro. Persica matura ante cibũ postq3 bibat̃ modicum vini odoriferi. Granata muça seu medij saporis raro ⁊ maxime post cibũ in modica quantitate. Passula in oẽm modũ ante ⁊ post cibũ. Uñ sciat nullũ fructũ ⁊ quasi au deo dicere nihil aliud stõcho suo ita cõgruũ sicut ipsa ⁊ sit ꝑ ua magna de corintho ita q̃ ea utat̃ quantũcũq3 põt. Uua bñ matura que steterit suspẽsa per dies duos ad minus in mo dica quãtitate post cibũ. ℂ Ex fructib⁹. Nuces sicce maxi me tpe frigido. Nuces recẽtes cũ modico salis. nespila añ ci bum ⁊ bñ matura ⁊ in modica quãtitate. ℂ Ex fructib⁹ eui tandis. Auellane p̃cipue recẽtes domestice euitet assatas ⁊c̃. q2 coitum incitãt. Castaneę citrũ maxime caro eius ficus re cẽtes pruna fungi iuhebe pepones caro arãcioꝝ poma pira cruda ⁊ immatura dactylus. De melle. ℂ Euitet mel ⁊ sa pores in qbus ingredit̃ pro posse sed fiãt sapores dulces cũ vino cocto aut çuccaro optimo estate p̃cipue ⁊ pulũe çucca ri hyeme de qbus saporibus nullã aliam mentionem facio cũ sint cõpositi ex his simplicibus. Et si assatum alijs parib⁹ difficilius digeratur elixo consulo tamẽ ut quãdoq3 eo utat̃ presertim ex carnibus facile digestibilibus ut sunt pulline auium paruarũ ⁊ huiusmodi. Elixo autem frequentius uta tur habito respectu ad uẽtris stipticitatem quã hoc loco nõ paruifacio. Nota tamen q̃ cum ꝑuenire cupet ad assaturas aliarum carniũ digestioni difficilium tũc est hoc modo ꝓce dendum ut p̄us elixent̃ deinde super ueru fortiter ligent̃ ⁊ ualde uelociter ducatur ad ignem suauem qbus postmodũ securius uti poterit dicta ⁊ dicenda obseruent̃ usquequo ad suam ꝑueniat sanitatẽ ad quam his obseruatis ut in bono Jesu spero cito ꝑueniet: deinde oia illa suo modo tractabit. De potu. ℂ Ex eo nociuum est vinũ nigrum grossuz. Ui num turbidum quodcũq3 vinũ maluaticum vinũ oẽ vino sum vinũ dulce quodcũq3: vinũ aromaticuz etiã nocet usq3 eius de eo tñ circa medium ciffum ⁊ sp̃aliter tpe magni fri goris bucella panis añ mẽsaz assumere põt post multa. Cer uisium aqua frigida simul agresta qua tñ in saporib⁹ uti po terit ⁊ in modica quãtitate. Ex eo ꝯueniens est vinum albũ mediocris vinositatis boni saporis ⁊ non pinguosum non nouũ sed duoꝝ mẽsium ad minus aut q̃tuordecim ad plus nõ ꝯquassatũ siue motũ de nouo sed qetũ. XXX. dieꝝ qđ non steterit in uase ꝑuato vini lõgis horis sed sit recẽter haustuz quod tunc nõ sit paucũ in uase magno. Uinum gauriuz seu goretum mediocris vinositatis est enim color sicut lapidis dicti granata aut rubinus cũ conditionibus dictis supra i mediate. De vinis loci nõ sim formatus hinc dimitto discre tioni sue ⁊ peritoꝝ astantiũ tñ si cõtingat ꝓpter uentositatem magnã vini ip̃m lymphare oportere cũ lymphet̃ cuz aqua simplici decocta aut sic se sola in quantitate ad libitũ aut etiã modicũ masticis. sunt enim hec stõchum mirabiliter vigorã tia. Et si in narratione sex rerũ nõ nãlium ꝓlixus fuerim mi Herice nõ hoc iudices nisi artificio fore cõfectuz cum ex eo rum obseruãtia p̃cipue maxima tue restituen de sanitatis ꝑs existat. Nam nõ semp vnaqueq3 dispositio mala suo contra rio medicat̃: sed nõ raro ex regiminis bonitate sex rerum nõ nãlium remoueri. Rogabat me instantissime ut in his ꝓ pos se satisfacerem qđ non nisi ꝓlixitate eadem potuisse facere

intelligebā. Malo eni in longitudine φ in breuitate deprehē
di. ¶ Expeditis quo ad pmū 2m aggredior regimē. s. medici
nale qd cū vtuti nō ita familiare existat nō tanφ placidū nō
dico gustui tātū: sed z auditui nō gratū breuib' z efficacib' re
medijs stringā qb' ad plurimū auxiliāte Jesu tibi satisfaciā.
Et tria añ actualē medicationē dz medicus cognoscē, dz ca
sum vz in terminis ſm canones curatiuos ſm instra que sūt
medicie simplices uel cōposite qb' canones illi cōplent' iā in
pncipio pm ut existimo satis apte declaratū fuit. Uñ ad duo
sequētia me ordino. ¶ Canones curatiui in cura illa attēdē
di. Primus ordinatio diete in sex reb' nō nālibus. Scōm vo
minoratiua cois. Terti' digō māe. ppe. Quartus eūo ipsius.
Quintus pfortatio digestiue stōchi. Sext' pfortatio splenis
z mirach. Septimus diuersio māe de supiorib'. Octauus p
hibitio ne uapores caput ascēdāt. Nonus pfortatio capitis
ne recipiat. Decimus remissio capitis renū. Undecimo ige
minatio remotionis dolor cū aderit. Duodecimo correctio
accītium suor que sunt primū tremor cordis. 2m appetit' in
tensus ad cibum. 3m appetitus intensus ad coitum. 4m do
lor stomachi. 5m constipatio uentris.

¶ De somno z vigilia.

Melius est absolute declinare ad multitudinem so
mni φ ad ei' paucitatē: sed in his sit ille bo
nus moderator: si tñ superuenirent vigilie supflue oino stu
deat ad somnum recuperandum: diurnus tamen pessimus a
quo omnino caueat.

¶ De motu z quiete.

Sit eius exercitiū tēperatū zc. ſm negocia sua ante
prādiū z post ipm p horas sex z nō añ lōgū
breue zc. ut videbit'. ¶ De ianitiōe z repletiōe audiat Auic.
pa tertij. cap de regimie usi sode. post hoc scias φ ex reb' in re
motiōe sode siue dolore capitis iuuātib' est paucitas come
stionis z pot' z ppe vini. z qm dolor ille p coītatē est a stōcho
ut supra audiat Auic. 13a tertij. cap. de reb' in quor usu nocet'
stōchus. Ex reb' magis inimicis stōcho est repletio qr ab ea
tanφ a pncipali inimico cauēdū. ¶ De inanitiōe dico φ cū
coit' sub ea cōprehendat' ab eo abstineat. Auic. loco allega
to. z coit' est ex reb' magis nociuis stōcho z dimissio ei' est ex
reb' magis pferētib' ei. Uētris bñficiū oino singula die hēat
arte uel nā cū ut dictū est uapores a fecib' eleuati sūt pcialis
cā dolor. Ars aūt in hoc puidit p clistere per suppositorium
z per id qd per os ingredit' ut sunt potiones uentris lenitiue
aut solutiue de qbus in fine faciā receptas ad hoc spāles qb'
satisfaciā ultimo accidenti in ordine superius scripto.

¶ De accidentibus anime.

Gaudeat pro posse z letet' qm facile ex hac egritu
die diuia clemētia curabit' pcipue cū sit
in qlitate actiua. Talis nāqz dispō facillime curat'. Auic. de
curatiōib' capitis dolor cū modis uib' sitqz ut frequēti' in
societate z minus φ pōt solus pmaneat. Prim' canō satis ad
plenū apt' dimittit'. Scōs canō cōplet' cū exhibitione rer le
niū ut uētris lenitiuū dz leuid: qm solo hui' nō dz eē laborio
sa ut pz itelligēti. ℞. cassie. ʒ. j. s. dyasene. ʒ. ij. aqrū absinthij p
tes. ij. scolopēdrie ptē. i. Extrahat cassia cū barū aqrū sufficiē
ti φtitate: deinde cassia z dyasene sil' misceant' cū dictis aqs
sic ut totū fiat pueniēter potabile. Hāc medicinā calidā z non
tepidā accipiat in mane p horā añ diē post cui' assūptionem
stet in lecto p horā tantū z iterū si pōt dormiat deide surgat
z parūper ambulet p camerā clausā clausis fenestris z stet ie
iun' ad min' qnqz horis uel circa post ei' assūptionē: deinde
prādeat z ea die camerā nō egrediat' non accipiat lauatiuū
sequēti vo die incipiat accipe digestiuū qd sequit'. Terti' ca
non cōplet' p digestiua z p facilia. ¶ Digestiuū leue. ℞. syr.
de absinthio de epithimo añ. ʒ. s. mellis ro. colati. ʒ. ij. aqua
rū endiuie scolopēdrie capil. ue. añ. ʒ. ij. misce z iulepiça. Cū
ordinatū sit hoc iulep pro duab' vicib' ut pgruēti' iulepiçatio
fieri possit hinc medietatē accipiat pro vice ut sit cal'm in ma
ne in aurora post eius assumptionē dormiat ad libitū con-
tinuetqz eius assūptionē p octo dies post eius cōplemētū re
cipiat pill'as que sequunt' post descriptionem digestiui effica
cioris. ¶ Digestiuū efficacius priore. ℞. sy. de absinthio. ʒ. j. de
epithimo. ʒ. s. oximellis squillitici. ʒ. j. s. aquar saluie. ʒ. ij. bo
raginis. ʒ. j. s. endiuie. ʒ. iij. misce z iulepiça. Istud digestiuuz
accipe incipiat p dies quatuor uel quinqz ad libitum post as
sumptionem pillar̄ que sequunt' z ipm assumat cū mō z cū
ordine ut supra de priori post cuius assumptionem accipiat
farmacū qd sequit' descriptionē pillar zc. In tpe aūt medio
quo uacabit ab assūptione digestiui z solutiui accipiat de cō
fectione inferius in qnto cano. ordinate. ¶ Eūatiuū siue mi
noratiuū z facile. ℞. aloes succotrini. ʒ. iij. mirabolanorū ni
gror. ʒ. ij. epithimi. ʒ. s. rosar. ℈. ij. croci. ℈. ij. Et cū sy. de absin.
fiant pille. Istarū pillarū accipiat. v. pro vice usqz ad. vij. di
es ad libitū mane in aurora uel circa. post quarū assumptio
nē dormiat per horā vnā usqz ad. ij. stet ieiun' quatuor ho
ris non egeat lauatiuo. Et si non eduxerint in spatio signato
prandeat: qm fortasse post prandium amplius operabūtur.
¶ Eūatiuū efficacius priori z est ut eradicatiuū. ℞. iere sim
plicis descriptio. Gal. ʒ. ij. s. dyasene. ʒ. j. s. syr. de epithimo. ʒ.
j. s. aqrū abs. ʒ. j. s. endiuie capillor uen. añ. ʒ. s. misce. Istud
solutiuum assumat calidum z non tepidum post assumptio
nem secundi digestiui ut supra in mane p horaz ante diē. de
inde post eius assumptionē dormiat z si pōt p vnā horā cum
media uel circa uel saltem stet in lecto deinde surgat z stet in
camera clausis fenestris z stet ieiunus horis quatuor uel cir
ca post eius assumptionem z accipiat deinde lauatiuū ex bro
dio pulli macri absqz çuccaro uel ex aqua ordei excorticati
absqz çuccaro z ea die domū non egrediat'. ¶ Solutiuum
aliud ualens ad idem. ℞. dyasene. ʒ. ij. s. agarici. ʒ. ij. syru. de
epithimo. ʒ. s. aquarū saluie boraginis scolopendrie. añ. ʒ. j.
¶ Agaricus nō pistatus neqz tritus multū ponat' cū petia in
infusione oximellis squillitici z aquarū iam positarū añ. q. s.
pro eius infusione in qua dimittat per noctē deinde fiat for
tis expssio z in illa expssione ponant' dyasene z syr. de epithi
mo z oia sil' misceant' addendo de pdictis aqs ut expediens
fuerit de hoc totū fiat condecenter potabile. Si aūt solutiuū
predictū fuerit ei difficile pp eius amaritudinem ita φ ipsum
abomiet' loco illius accipiat aliud cū modis z ordinib' ut su
pra. consulo tñ ut oid ipm accipiat. Nam ipm pro efficaciori
hēo. Et sic cōplet' quartus canon. ¶ Quintus canō cōplet'
vnctio stōchi z aliqualiter splenis pfortatiua. ℞. oleor absin
thij. ʒ. ij. s. masticis. ʒ. s. spice. ʒ. j. plueris absinthij. ℈. ij. mēthe
℈. j. gariof. ℈. s. calami aromatici. ℈. j. macis. ℈. j. gallie mus. ℈.
s. corallorum ru. ʒ. s. coriandrorum preparatorum. ʒ. j. lau
dani optimi. ℈. j. Et cum modico cere z vnguenti fiat vnguē
tum molle. hac vnctione inungat stomachū eius z splenis in
die ante assumptionem cibi z continue. s. cal'a. deinde suppo
nat' pānus lineus duplicatus zc. z hoc factis purgationibus
pdictis. ¶ Cōfectio stōchi z aliqualiter mirach z splenis cō
fortatiua. ℞. spērū eluarij de gēmis. ʒ. ij. s. dyarodon abba. ʒ. j
s. pulueris scolopendrie. ʒ. s. pinearum mundatarum fistico
rum mundatorum añ. ʒ. xv. çuccari albissimi trium coctarū
ʒ. xiiij. pinee z fistici mundent' in aqua feruente. demum exp
mant' leuiter z cū aqua scolopē. sufficienti quantitate fiat cō
fectio in morsellis rotulis triuz. ʒ. De hac confectione utatur
sic ut cū pmū cōpleuerit pmā purgationem ex pill. zc. in' tpe
medio quo stabit anteφ ad secūdam deueniat purgationez
de ea accipiat singulo die vnum morsellum siue vnam rotu
lam añ prandiū per quatuor horas z vnum aliud siue aliam
añ cenā per vnā horā sic' cū cōpleuerit secūdā purgationē de
ea imediate utatur ut dictum est. deinde ipsa vo confectione
semp ad libitum uti poterit factis purgatiōib' us. ¶ Pillule
non solutiue sed stōchi mirach z splenis confortatiue. ℞. tro
cis. de eupato. ʒ. j. s. de absinthio. ʒ. j. de gallia muscata. ʒ. s. sy
rupi de absinthio. q. s. pro conficiendis pill. z fiant pillule. ix
pro. ʒ. postφ autem compleuerit assumptionem digestiuorū
z solutiuorum accipitqz de confectione aliquib' diebus tūc

interponat tēpus aliquale ut exēpli grā. 8. dierū ꝛ tūc illo ite
rū accipiat oī mane pillas. v. ex his post quartū assumptionē
dormiat ad libitum ꝛ stet ieiunus ad minus tribus horis.
¶ Dyacitonitē cū spēb⁹ est ꝛc̄. ex his que stōchū sitū ɔfortāt
ꝛ in his cōplet ꝛc̄. Sextus canon. ¶ Septimus canon cōple
tur ex his. Diuertit̄ aūt mā a supioribus cū positione uētose
magne positiōe pedis in aq̄ cal'a fricatione tybiarū. ligatiōe
dolorosa ipsarū: deinde si pur aliqd ascēderit positione uēto-
sarū in spatulis ꝛ fricatiōe earū dolorosa. Uomitu eni iuua-
bit̄ quē maxime cōmēdat Auic⁹ p⁹ tertij de regimie ul'i so-
de. ꝑcipue p coitatē a stōcho qualis est hic dolor. Qui debet
fieri etiā tpe actualis doloris cū uomitiuo leui hic iferius de-
clarādo seu describēdo. Sed aduertēdū q̄ tali uti nō debet
ꝑcipue si est stricti pectoris aut si cū difficultate ipsum facit.
Itē qꝛ ut existimo maxima ps cure eius erit lenificatio uētris
eius ɔtinua uereor ne diuertēdo illa īpediat. Si autē leniter
ipsum cū uomitiuo faciet ꝛ de fractura uene nō ambigatur
aliqñ ut faciat ɔsulo. ponat uētosā magna sup vmbilicū sta-
tim cū ceperit sentire dolorē aut motū eius ꝛc̄. ꝛ dimittat̄ per
spatiū vnius hore uel minus ut discretioni sue uidebit̄. Et si
sufficiet uētosa nō trāseat ad aliud medicamē. si vō nō tūc po
nat pedes eius in aq̄ cal'a ꝛ ita cal'a sicut sufferre poterit: in
aqua bullierint ordeū viole rose papauer albū ꝛ maxime fa-
ctis purgationibus ꝛ illos in illa teneat ut videbit̄ ei expedi-
re ꝛ si suffecerit hec duo ab alijs quiescat. si vō nō tunc trāseat
ad aliā. videlicet ad fricationes factas in aqua cal'a ꝛ ad liga
turas dolorosas ꝛ fricationes dolorosas. penultimo ad uēto
sas. ꝛ ultimo ad uomitū attētis que dicta sunt. ¶ Uomitiuū
facile. ℞. oximellis simplicis. ℥. ij. aque tepide. ℥. x. misce ꝛ bi-
bat festine deglutiēdo. Cū aūt steterit per qntū hore si nō sup
ueniet ei nausea tunc imponat digitum uel pēnā oīno inun
ctā in gutture ei⁹ faciet tūc uomitū. Qd̄ si ɔtingat tūc cibuꝫ
totū emittere: tūc per horas duas post uel circa poterit de no
uo cibū recipe. ¶ Uomitiuū efficaci⁹ priori. ℞. raphanum
vnum ellebori albi frusta numero. viij. ponant̄ illa frusta in
dicto raphano ꝛ pmittant̄ stare p noctē in eo pñt ꝛ plura reci
pi p'm q̄titatem maiorem raphani deinde mane abijciantur
frusta. raphanus ipse in ptes satis minutas incidat̄ ad bul-
liendū in aqua satis conuenientis q̄titatis ꝛ facta ebullitio
ne si vis efficacius fac exp̄ssionē raphani. De hac aqua tepi
da accipiant̄. ℥. viij. in quib⁹ ponat̄ sy. acetosi simplicis. ℥. ij. ꝛ
bibat̄ ꝛc̄. ut in p̄cedenti cap. ¶ Octauus canō cōplet̄ ex his
Prohibentia ne uapores caput ascēdāt coriādrū ɔfectū. fru
ct⁹ fridi stiptici. aqua frida. lac acetosum de quo extractū est
butyrū. dyacitonitē cū spēbus. caseus antiquus duoꝝ anno
rū uel circa. coriādrū p̄paret̄ ꝛ vnicam coopturam çuccari
hēat de quo accipiat ante assūptionē cibi vnū coclear: ꝛ silr
post assumptionē cibi integre ꝛ ultra nō bibat citonijs assa-
tis ꝑcipue qꝛ uētris lenificatio semp queri dꝫ utat̄ post assū-
ptionē cibi ꝛ ultra nō bibat. Silr nespilis uel mespilis post
cibū tantuꝫ aqua frida ꝛ maxime cū infestat̄ dolore ꝛ silr la-
cte acetoso sed sunt cure mendose q̄uis ab auctoribus lau
det̄ ꝓhibētib⁹ digōnē. Dyacitoniten cū spēbus post assūptio
nē ꝛ supra nihil bibat. De caseo accipiat duos uel tres bolos
nihil ultra accipiendo post cōplementuꝫ sue cibatiōis ut ex
eo in ore stōchi fiat sicut tela: tñ ꝛ si uideat̄ nocere ex pte gene
rationis humoꝝ flatici ꝛ melici qꝛ tñ ꝛ modicū erit eius nu
trimentum cuius defectum potus bene corrigit ꝛ inde iuua
mētū maius sequat̄. Cōsulo ut illo sic utat̄ que nō loco cibi
sed magis loco antidoti concedat̄. ¶ Nonus cōplet̄ ex his.
Cōfortantia caput ne recipiat ꝛc̄. Embroce sacculi odorabi
lia suffumigia. Et qꝛ embroce forent ualde ei moleste hinc tñ
de eis uel silibus rebus ex quibus fiet sacculus poterit ꝛ ille
fieri cū aqua addendo modicū aceti ad penetrādū. ¶ Sac
culus capitis confortatiuus. ℞. rosarum. M. ij. camomille.
M. ß. sticados. M. ß. cubebarum quartam. M. nucis cypres
si. M. ß. calami aromatici. M. ß. sandarace. ʒ. ß. gallie mus. ʒ. ij
Contundenda contundantur ꝛ omnia simul misceantur ꝛ
ex his fiat sacculus capitalis ꝛ sit factus ad modū birreti reli
giosorum. Istum sacculū ponat sup caput suum postq̄ facte
sunt purgationes ꝛ ipm portet die ac nocte sub suo capitio
aut birreto. sit aūt grossior tpe frido cal'o aūt leuior. ¶ Odo
rabile. ℞. nigelle torrefacte. ʒ. j. nucis cypressi. ʒ. ß. calami aro
matici. ʒ. ß. sandarace. ʒ. j. storacis. ʒ. j. ß. ligni aloes. ʒ. ß. lauda
ni. ʒ. iij. rob. ru. M. j. ß. Contundantur ɔtundenda ꝛ ex his fi
at pomum. Hoc autem pomū portet in manu qd̄ debeat mo
derate odorare hoc est frequenter. Unde Mesue de appro
priatis de soda frigida in fine inquit Hippocras aromata ca
pitis grauedinem faciunt. Et ego qdem dico q̄ non elongat̄
qñ hoc sit in frequenti usu eoꝝ. conuertūt eni uapores ad ca
put imo replent illud uaporibus. Moderatus vō usus ipso
rum cerebrū confortat ꝛ calefacit. sed non fiat adeo frequēs
ut perducat ad illud. Et qdā canon est non debere conferre
apud repletionem ꝛ hoc est qd̄ Hippo. noluit. nam post mun
dificationem confortat ꝛ calefacit residuum sode remouet.
¶ Suffumigiū. ℞. sandarace corticis thuris añ. ad libituꝫ
ponant̄ sup carbones ignitos ꝛ cum capite coopto fumū ex
eis recipiet semper intelligit̄ quo ad hec remedia localia q̄
facte sint purgationes prius conuenientes. ¶ Decimus cō
plet̄ ex his. Remissiuū caliditatis renum lene. ℞. aceti ptem
j. olei rosa. ptes. iiij. cōquassent̄ bene adinuicem ꝛ cū modico
cere fiat vnguētū. Hac vnctione iungat sibi renes sero ꝛ ma
ne cum surgit factis euōnibus ut supra ꝛ sit actu aliqualiter
calida ut melius penetret deinde supponat pānū lineum ꝛc̄.
¶ Aliud ad idē efficacius. ℞. oleoꝝ spice violati rosati añ.
sandaloꝝ ru. boli armeni ꝛ cum modico cere ꝛ aceti fiat vn
guentum. Si autem medicamen fortius fuerit expediēs uta
tur hoc antescripto ut de priori dictum est. ¶ Undecim⁹ ca
non cōplet̄ ex his. Ingeniabit̄ in remotiōe doloꝝ tū capitis
tum uentris cum aderit sternutatione fricationibus doloro
sis. Positione uentosarum. Ligationibus dolorosis. positio
ne pedum aut manuū in aqua cal'a ipositiōe suppositorioꝝ
acutoꝝ potu aque fride ut canoñ. 8°. Fiat sternutatorium ex
puluē ellebori albi aut cōditi aut pipis nigri trahendo p na
res ad q̄titatē vnius ciceris ul' plus si expediens erit. Quod
totum debet intelligi maxime regulariter fieri debere factis
purgationibus quibus oportet ipsum sepe uti ꝛ seipsuꝫ mū
dum tenere. q̄ si conferrent sternutationes ille facte sicut ali
qñ conferre consueuerunt hñ. Si vō nō tūc faciat sibi fieri
fricationes fortes spatularū. deinde apponat sibi uentosas
siccas. Qd̄ si ex his inueniat iuuamētū ad aliā nō transeat. si
vō nō tunc faciat sibi fieri ligationes fortes ꝛ dolorosas ad
extremitates musculorū brachij iuxta spatulas. Quod si nō
sufficient oia hec ponat pedes aut manus uel pedes ꝛ man⁹
sil' ad libitum in aqua ualde calida in qua eos teneat bono
siue longo tpe. ¶ Suppositoriū forte. ℞. spērum de iera. ʒ. ß.
colloquintide. ʒ. ß. salis gēme. ℈. ij. mellis. ℥. j. fiant ex his sup
positoria ɔuenientia. Ultimo vō imponat sibi suppositoriū
forte factum ut hic ante quo etiaꝫ potest uti pro lenitione uē
tris sui siue ꝓ eius mūdificatione a fecib⁹ ꝛc̄. de quo ꝛ simili
infra in sequenti canone. Nota tñ qꝛ dictum est de ligationi
bus q̄ ille debent reiterari ita q̄ non debent stare ligata nisi
per spatium vigesime ptis hore debet enim remoueri parum
per deinde quiescere ꝛ postea reiterari. ¶ Remotiuū dolorū
uentris cum aderit. ℞. mēthe absinthij aneti. añ. M. j. cimi
usti. M. j. ß. grnoꝝ lauri. M. j. aristologie. M. ß. milei. M. iiij.
ɔtūdēda ɔtūdent̄. ꝛ fiat sacculus ita lōgus ut possit cape stō
cū ꝛ vmbilicū ꝛ ifra p duos digitos latos: lat⁹ vō ut possit oc
cupare stōchū ꝛ ptē sinistrā uētris. Istū sacculū tpe dolori uē
tris cal'ꝫ sup uētrē ponat ꝛ reiteret ad libitū. Inūgatqꝫ p tūc
uētrē ꝛ stōchū cū vnctiōe supposita in qnto cano. ¶ Potus
in quo ēt iuuamētū iueniet ℞. vini aromatici. ℥. v. galāge. ʒ. ß
cinamomi. ℈. j. misce. Hūc potū cal'm accipiat infestāte dolo
re. ¶ Duodecimus canō cōplet̄ ex his. Correctio primi acci
dentis ꝛ tertij ꝛ quarti satis aperta est. ꝛ ɔsequet̄ ex remedijs
iam ordinatis ad hoc ꝛ ipsis iā cōpletis. Scd̄i aūt ꝛ qnti re

media ualētia nūc ponent̄. pp igit̄ secūdū accn̄s expedit ut
ipse non utat̄ regimine ita subtili ut sūt carnes pulline ꝛ hu
iusmodi: sed utat̄ regimine grossiori. i. regimine multo in q̄n
to ꝛ pauco in quali dicente Auic. 4a p̄mi. cap̄ p̄. Nobis quoqꝫ
necessariū est qualitatē minuere ꝛ in q̄titate augmentū facē
ꝛ hoc q̄dē cui augmētū fuerit supius ꝛ in uenis crudi fuerit
humores. sed q̄ȝ timet̄ digestiue iō opꝫ in re ista prudēter sa
tis pcedē ut. s. cibaria eius sint in modica q̄titate ex his que
dicta sunt supra. Et sunt ex cibarijs declinantibus magis ad
grossum q̄ ad subtile: ut carnes vituline mançine iuuenes
que steterunt ad minus per duos dies mortue ꝛ p̄cipue du
rante frigore: deinde facta remissione appetitus poterit uti
alijs reb⁹ ꝛ sil̄ibus ad libitū. Item utat̄ brodijs pinguibus
añ assūptionē cibi ꝛ sil̄r carnibus pinguib⁹ ꝛ cū bibit brodiū
ip̄m paulati deglutiat ꝛ interponat tp̄s inter glutionē vnā ꝛ
aliā. Hoc regimē seruare poterit q̄si oi die ꝛ ip̄m frequētare ꝛ
sibi nō nocebit sed magis iuuabit. Itē hēat ꝛ teneat in ore ei⁹
rē pinguē ꝛ masticatā deglutiōi pp̄inquā. deīde hēat ciffum
vini odoriferi albi ꝛ sic actu calidū ꝛ bibat de eo paulatim de
glutiendo simul modicū de illa re pingui ꝛ ita paulatine pce
dat donec totum fuerit deglutitum. Si v̄o res pingues fue
rit pinguedo ipsa cal'a conuenientius erit. hoc aūt remedio
utat̄ bis in hebdomada tantū accipiendo ip̄m mane ante
assumptionem alteri⁹ cibi per spatiū duarū horarū. ¶ Suc
currit̄ aūt q̄nto ꝛ ultimo cū his suppositorijs leuib⁹ ꝛ fortib⁹.
¶ Suppositoriū leue. ℞. mellis. ℥. j. salis cois. ℥. j. fiant sup
positoria. Istis suppositorijs uti pōt cum uoluerit ad libitū
ꝛ sine nocumēto. Quod si fortius hře cupiat accipiet de his
que posita sūt supra in q̄nto canoñ. 7. ¶ Aliud ꝛ satis facile
ꝛ usuale. ℞. radicis blitis q̄titatē ↄuenientē ad hoc: deinde in
ungat̄ oleo coi ꝛ puluerizet̄ sale cōtrito. ¶ Sorbitio leniti
ua uentris. ℞. brodij galline uel caponis pinguis uel alteri⁹
carnis ex dictis sed meli⁹ ex p̄mis. ℥. xij. medulle cartami gros
so mō fracte. ℥. ij. cordumeni. ʒ. ß. çinçib. ʒ. ß. penidiarum. ʒ. ß.
Medulla cardamina cordumeni çinçib. in dicto brodio bul
liant usqꝫ ad consumptionem tertie ptis: deinde in fine dis
soluant̄ penidie ꝛ totum misceat̄. Isto lenitiuo siue uentris
solutiuo uti dꝫ mane ipso exn̄te cal'o sup cui⁹ assumptionem
dormiat ꝛ stet ieiunus horis trib⁹ ad plus ꝛ duab⁹ ad minus
deide prandeat. ¶ Lenitiuū aliud siue uentris eductiuū. ℞.
cartami excorticati. ℥. ij. sebesten. ℥. ß. tamarindorū. ℥. ij. salis
cois. ℥. ij. ß. oximellis. ℥. j. brodij pinguis ut supra. ℥. viij. calefi
at brodiū hoc cū dictis reb⁹ deinde sic cal'm accipiat cū dictis
ordinib⁹ ut supra in precedenti canone imediate. Tempori
bus v̄o alijs q̄b⁹ carnes non comedant̄ pōt brodio cauliū le
uiter coctoꝝ nō lotoꝝ loto brodio carniū uti addito oleo ca
lido coi. Oia terant̄ ꝛ dissoluant̄ cū dicto brodio: deinde oia
simul misceant̄ lenitiuo posito supra in principio scd̄i canoñ.
interdū uti poterit ꝛ ↄuenienter saltē de. x. in. xv. in. x. uel. xv.
dieb⁹ ad libitū. Pillule ad idem. ¶ Pillule alefangine si de
eis accipiant ante assūptionem cibi ad libitū mane uel sero
nūero. v. Et maxime eas comedēdo ꝛ similes q̄m nō euāant
a mēbris remotis trahēdo māēs nouas ad stōchū. nā in hoc
casu solū māēꝝ que sūt in vijs ductuū querit̄ euō. Et illa fuit
snia Auic. 13a tertij. de debilitate stōchi ꝛ de curationib⁹ cum
modis ulib⁹. ¶ Pillule in quorum usu maximū iuuamentuꝫ
inueniet. Utat̄ pillulis descriptis superius in 3o canoñ. de eis
v̄o accipiat a trib⁹ usqꝫ ad q̄nqꝫ mane cū surgit uel sero ante
cenam: post quarum assumptionem stet ieiunus duab⁹ horis
ad minus. si potest sepe utat̄ iera simplici Galeni cū brodio
pingui carniū de quibus supra. dosis eius sit. ʒ. ij. ß. ꝛ si. ʒ. ij. ß.
non sufficerent uadat usqꝫ ad. iij. ꝛ ultimo usqꝫ ad quatuor
℞. kebulū conditum vnū. hoc kebulo sic utatur ut omni he
bdomada ip̄m accipiat mane post assūptionem stet ieiunus
horis trib⁹ ad minus ita q̄ mō kebulo modo pillulis mō alio
lenitiuo modo clisteri modo suppositorijs utat̄ ad libitum.
¶ Clistere lenitiuū ꝛ aliqualiter uentositatis carminatiuum
℞. malue violarum añ. M. j. Maluauisci siue altee radicis
M. j. cartami. M. j. cimi. M. ß. cassie ierepigre çuccari rub.
añ. ℥. ß. salis cois. ℥. iij. olei violati liliorꝫ alborū añ. ℥. j. ß. bul
liant herbe radices ꝛ semina in aqua sufficientis q̄titatis ꝛ
bulliant usqꝫ ad consumptionem tertie ptis: deinde illaꝝ fiat
fortis expressio de qua coctione accipiat lib. j. ꝛ in illa ponā
tur reliqua ꝛ iterū igni ponant̄ oia ꝛ misceant̄ ꝛ leuiter bul
liant deinde remoueant̄ ꝛ fiat inde clistē: quo clisteri uti pote
rit ad libitū alternatis dieb⁹ q̄b⁹ ei uidebit̄ expedire. q̄ si le
ui illo uoluerit poterit illo freq̄uēter uti ex solo brodio carniū
oleo coi ꝛ sale q̄titate conuenienti. Item decoctione cauliū
oleo coi sale poterit clistē fieri. nec miret̄ si in hoc ultimo accn̄
ti tantū steti q̄m ut existimo maior pars cure ei⁹ existit ꝛ pro
hoc etiam multū me rogauit. debet ergo omnino sic se dispo
nere ut leni uenter eius fiat lubricus ꝛ oi die beneficiū hēat.
De flōmia nullam mentionem feci pp tp̄is constitutionem
sed credo q̄ ei sit maxime necessaria ꝛ oio necessaria. Flōmet̄
itaqꝫ in p̄ncipio marcij ex uena magna siue coi dicta ꝛ extra
hant̄. ℥. viij. sanguis. deinde circa. 20. diem eiusdem mensis
extrahant̄. ℥. vj. ex basilica sinistra deinde incipiat facere pur
gationes ordinatas ordine qui scriptus est ꝛ reliqua oia ob
seruet ut supra. Silr̄ in p̄ncipio autūni sic se disponat ut in
p̄ncipio ueris sic dictū est ꝛ in oib⁹ oia seruet ꝛ sic Jesu miseri
cordia suam adipiscet̄ sanitatem quam sibi concedere digne
tur. Ad laudem eius:

Contra cronicum dolorē capitis p̄ eēntiā ꝛ colligan
tiā ex uaporib⁹ a stōcho ꝛ a matrice ascēdēti
bus cū aliquali matricis suffocatione. ¶ Clistere. ℞. olei li
lioꝝ alb. lib. j. vitel. oui. j. pul. çuccari. ʒ. ß. salis cois. ʒ. ij. misce
ꝛ fiat clistere. Istud clistere assumat per diem ante ifrascriptū
solutiuū ꝛ ipso utat̄ semel ad minus in hebdomada. ¶ Mi
noratiuū. ℞. pillaꝝ alefanginaꝝ. ℈. ij. agarici. ℈. j. salis gēme
çinçiberis añ. g̃. j. reformet̄ cū syr. de sticados pil. vij. Istud
minoratiuū assumat cū forma ꝛ mō obseruādis in minora
tiuis sine lauatiuo ꝛ pro prādio comedat blitas cum bora
gine ꝛ carnes laudabiles. ¶ Diuersiuū. Sexta die post mino
ratiuū fiat flōmia ambaꝝ saphenarū ex quarū q̄libet extra
hat̄ sanguis. ℥. iij. per. vij. horas post prandiū habito prius
uētris beneficio ꝛ reliqua. octaua v̄o die post illā flōmiā fiat
flōmia cephalice manus dextre ex qua extrahant̄ sanguis. ℥.
iij. ꝛ fiat cū regulis flōmie ꝛc̄. ¶ Digestiuū. ℞. aquaꝝ capill̄.
ueneris. ℥. j. saluie. ℥. ß. absinthij. ℥. j. çuccari albi. ℥. j. aque ci
coree. ℥. ij. misce. Istud digestiuū accipiat quatuor diebus cō
tinuis icipiēdo die tertio post flōmiā cū regulis digestiuorū.
¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillarū fetidarum aurearum
añ. ℈. j. salis gēme çinçi. añ. g̃. j. misce ꝛ cū elec. indo reformē
tur pille. vij. Istud solutiuum assumat tertia die post comple
tam assumptionem digestiui cum ordinibus solutiuoꝝ hoc
addito q̄ per quinque horas post assumat cyathum vnum
aque ordei excorticati sine çuccaro ꝛ prādeat. ¶ Diuersiuū.
coxe ꝛ crura cum pedibus primo fricentur stomacho ieiuno
habito uentris bn̄ficio aut saltē tentato haberi. demum hoc
fiat collo ꝛ spatulis ꝛ totis brachijs infra cum manib⁹ salteꝫ
alternis diebus ꝛ pp̄rie diebus quibus non fit lotio iste frica
tiones fiunt ut hic ante diuersiuuꝫ ꝛ capite ꝛ matrice. ℞.
sticados. M. j. florum camomille melliloti ana. M. j. ß. saluie
rosmarini sauine matricarie calamenti ana. M. ß. seminis
iuniperi. ℥. j. foliorum violarum. M. ß. salicis lactuce ana. q̃r
tam partem. M. j. vinearum maluarum añ. M. j. florū vio
larū. M. j. rosarū. M. ß. oia bulliant in sufficiēti q̄titate aque
pro lotione tybiarū usqꝫ ad ↄsumptionē tertie partis aque ex
hac decoctione calida lauentur ꝛ fricent̄ bene crura a genu
infra cū pedibus stomacho ieiuno: deide imediate fiat mani
bus cū brachijs a cubitu ifra. ꝛ post oium ipsoꝝ lotionē eadē
mēbra retineātur calida per mediam horam ad minus de
inde prandeat uel cenet ad libitum: sed melius est hoc ante
cenā licet etiā sit bonū ante prandiū alternis saltem diebus ꝛ
hoc diuersiuo taliter uti incipiat quarta die post assumptio
nem solutiui eradicatiui sumpti. ¶ Matricis cōfortatiuū ꝛ

orificiorum uenarum ipsius aliqualiter apitiuum et eandem aliqualiter faciens descendere uersus orificium eius. ℞. gallie mus. grosso modo contuse: deinde in petia lini subtili et rare ligate. ʒ. ij. Istam galliam teneat in uulua tota nocte aut amplius et intra quantum commode est possibile alternis noctibus et incipiat quarta die post solutiuum eradicatiuum. ℂ Diuersiuum a cerebro et ipsius mundificatiuum et solutiuum facillime. ℞. pillularum assaiaret. ʒ. ʒ. Istas pillulas sumat singula hebdomada quocumque tempore anni indifferenter in sero cum uadit dormitum et incipiat uti per octo dies post solutiuum eradicatiuum. Die sexto post assumptionem solutiui eradicatiui uentose tres apponantur spatulis per horas sex post prandium. per una sine scarificatione ponatur almucatim seu spine ubi collum iungitur dorso: deinde alie due cum scarificatione ponantur pulpis carnosis spatularum per unum octauum hore post prime uentose appone: ex quarum duarum extrahantur sanguis. ʒ. j. uentose iste apponantur ut hic ante. ℂ Diuersiuum a cerebro et euatiuum inde. Quarta die post apponere uentosarum et sanguisuge duo apponantur temporibus cum canula secundum canones et permittantur attrahere tantum per quantum ipse repleantur: quibus repletis si tunc ex se cadent bene. si uero non ipsis taliter repletis tunc capitibus earum apponatur sal et tunc immediate cadunt et dimittatur sanguis exire notabili tempore ab orificijs factis ab ipsis sanguisugis. si uero sanguis tandem non restringeretur tunc supradictis foraminibus apponatur puluerís istius quantum libet. ℞. boli armeni partes. ij. sanguis draconis partem. j. terre sigillate tutie preparate ana. partem. ʒ. misce. Iste sanguisuge apponantur ut hic ante. ℂ Digestiuum suum usuale ℞. aquas suas suprascriptas etc. Assumat eas calidas bis in mense preterquam tempore estiuo cum modis predictis in syrupo et eis uti incipiat octauo die post appone uentosarum. ℂ Solutiuum facile et usuale. ℞. cassiefi. ʒ. j. sebesten pulpe dyasene ana. ʒ. ij. çuccari albi. q. s. pro dactylo conficis misce. Assumat id solutiuum singulo mense tertia die post assumptionem bis aquarum sumptarum in mane stet in lecto per horam non dormiens post surgat et stet ieiuna solum horis quatuor cum regulis solutiuorum debilium. ℂ Membrorum naturalium confortatiuum et eorundem aperitiuum et matricis et cerebri confortatiuum. ℞. trocis. de absinthio de capparibus dyarodon ligni aloes puluerizati çuccari albi ana. ℈. j. cum sy. de calamento formentur pille. vij. pro. ʒ. singula hebdomada ad minus semel assumat ad minus semel tres harum pillarum in mane cum surgit preterquam in estate et seruet regulas solutiuorum facilium: et post solutiuum predictum incipiat uti istis pillis ad libitum. ℂ Cerebri confortatiuum et ab ipso diuersiuum aliqualiter et uaporum a stomacho ad cerebrum repressiuum. ℞. mirabolanum kebulum conditum numero. j. Assumat singulis. xx. diebus semel quocumque tempore anni in mane cum surgit et stet ieiuna horis tribus ad minus post ipsius assumptionem membrorum naturalium confortatiuum et proprie stomachi et uiarum matricis apitiuum. Recipe foliorum absinthij uiridis terreni partes. iiij. cicoree uiridis partes. iij. prassij siue marubij partem. j. passularum quantumlibet. sperum in frascriptarum ℈. j. vitel. oui. j. misce et fiat rafiolus secundum canonem. Istius rafioli assumat in mane cum surgit bolos. iij. sine pasta et sine potu et stet ieiuna horis tribus ad minus saluo quod immediate assumat unum coclear coriandrorum preparatorum cum çuccaro: et eo rafiolo taliter utatur. x. diebus continuis preterquam tempore estatis. species de quibus supra mentio. Recipe coriandri preparati et non confe. ʒ. iij. masticis. ʒ. j. puluerizentur subtiliter et misce. Istius puluis ponat in quolibet rafiolo. ℈. j. ℂ Confortatiuum ut supra. Recipe absinthij. q. s. pro duobus aut tribus bolis comedendis quod nullo modo sit natum prope mare. Istud absinthium comedat ut ante hic in mane cum surgit ad minus semel in hebdomada quocumque tempore anni preterquam estate cum ordinibus dictis in rafiolo ℂ Membrorum naturalium confortatiuum et proprie stomachi et uaporum repressiuum. Recipe coriandrorum preparatorum confe. cum una sola coptura. ʒ. ij. Istos coriandros assumat post completum cibum et potum omnem singulo die in cena et prandio. ℂ Diuersiuum a cerebro et euatiuum materie coniuncte. Si uero ex suprascripta cura non alleuiabitur tunc per dies. xv. post assumptionem sanguisugarum fortasse erit necesse sanguinem ex naribus prouocare secundum cano. Similiter si menstrua fuerint preternaliter diminuta: tunc occurrendum est huic preternalitati cum medicinis dicta menstrua equantibus et proprie ipsa prouocantibus ut suo loco dicendum.

ℂ Contra melancholiam.

Signa speciei melie. signa principij eius. extimatio mala. timor sine causa. uelocitas ire. dilectio solitudinis tremor uertigo. sonitus. tinnitus et proprie mirachi. Signa melie confirmate sunt. timor. tristitia. malitia extimationis. alienatio sermonis. fastidium propter multam uentositatem. timor ex eis que non timentur coiter. ℂ Septies iste indefinite. quidam eorum timent casum celi super se. quidam timent quod terra absorbeat eos. quidam timent latrones. aliqui timent lupos ne ad eos ingrediantur. Quandoque res proprie habent in hoc impressionem: et cum hoc quandoque imaginantur res coram oculis suis que non sunt sane: et quandoque imaginantur seipsos reges factos aut lupos aut demones aut aues aut instra artificialia. quidam eorum sunt qui rident et proprie quorum melia est sanguinea: quia imaginantur res placidas. Quidam sunt qui plorant proprie quorum melia est pura. et quidam eorum diligunt mortem. et quidam sunt qui abhorrent. Signa melie cuius causa est in cerebro per essentiam sunt. Superfluitas cogitationis. assiduatio solitudinis melice. assiduus aspectus ad unam rem. Item etiam ad terram. significant ipsam color capitis faciei et oculorum nigredo pilorum capitis grossitudo eorum intensio insomnietatis et antecessio cogitationum. mora in sole. egritudines cerebri antecedentes: et signa que dicemus membris coicantibus cerebro puenta ut non appareat iuuamentum cum aliquo membrum medicatur sed remaneat et ut accntia ualde magna sint. ℂ Signa melie que facta est coitate totius corporis. nigredo corporis. eius arefactio. retentio eius que euatur a splene et stomacho et quod euatur ex ano piodis aut ex menstruis cum periodis. et multitudo pilorum corporis et uehemens nigredo ipsorum. et antecessio ciborum malorum melicorum. egritudines quibus succedit melia sunt sicut tempora nee et permixte. ℂ Signa melie facta ex splene. Multitudo appetitus propter effusionem cholere nigre ad stomachum. Paucitas digonis propter friditatem complonie. multitudo rugitus lateris sinistri. inflatio splenis quia non separatur ab eo repletio uehemens propter dictam inflationem. quandoque cum melia febris est quartana et non est lenis. quandoque mordicatio cholere nigre facit ut sit mania. ℂ Signa melie ex causa stomachi. signa apatis stomachi. augmentum melie cum nauseatiua satietate et replone in hora digonis multotiens excitantur dolores apud comestionem usque quo digeratur cibus. deinde quiescunt dolores apud digonem. Si autem est calidum significat ipsum inflamatio mirach sitis ut plurimum ℂ Signa melie grauitas mirach: attractio ad superiora: nausea inseparabilis: malitia anime: corruptio digonis: eructuatio acetosa: sputum humidum: rugitus exitus uentositatis inflamatio dolor in stomacho aut dolor inter spatulas et proprie post cibum usquequo digeratur. quandoque euomit flegma cholericum. quandoque euomit acetosum flegma dentes congelans. Hec accntia accidunt post assumptionem cibi: immo post ipsum per horas aliquas. Egestio est flatica cholerica et alleuiatur per bonitatem digonis et augmentatur diminutione ipsius. plerumque precedit eam apa in mirach. aut est cum ea apostema et inuenitur tremor plurimus in mirach et in quibusdam horis et augmentatur cum satietate nauseatiua. Uelocitas digonis. cholera nigra faciens meliam cum ipsa est cum sanguine tunc ipsa est cum gaudio. et comitatur ipsam tristitia uehemens. si autem est cum flate tunc ipsa est cum pigritia et paucitate caliditatis ipsius et quiete. si est cum cholera est cum agitatione et lesione et demonio et est filiis mame. si uero fuerit cholera nigra pura tunc cogitatio in ipso erit plurima. audacia erit minus nisi moueatur et irascatur. Et habet odium cuius non obliuiscitur etc. Sequitur cura. ℂ Necesse est ut melia curetur in principio quoniam confirmata est difficilis cura et praua. In omni dispone melica necesse est ut gaudio utatur. sedeat in locis temperatis hume-

cetur locus statiõis. Aer eiusdẽ odorificetur: semp olfaciat odo
res bonos et flores boni odoris. sumat cibos laudabil' chimi
humectatiuos ualde. fiat augmẽtũ eius in hoc ut corpus te
nerescat cibis ꝯuenientib⁹. Balneo utatur añ cibũ et effundatur
supra caput aqua tepida nõ uehemẽtis calitatis. Cũ egreditur
balneũ si sitit nõ est malũ si paꝝ aque potet. Administretur frica
tio faciẽs ꝑdicta in cap. de obseruatione sanitatis. sitq3 studiũ
in humectatiõe eius supra studiũ calefactionis q̃tũ est pos'e
alienet a se coitũ. Sudorem uehemẽtẽ. fabas carnes salitas
lentes caules uinũ grossum oẽ sal oẽ salsum acre acutũ et oẽ
qđ est uehemẽtis acetositatis. opz ut sumat pingue et dulce.
cũ uoluntas est ut dormiat nõ em hrocentur eoꝝ capita nisi cum
aqua papaueris et camomille alchocobẽ. somnus eni est ex cõ
uenientib⁹ curis ipoꝝ. Uerũtñ succurratur cũ eo q tãtũ affert eis
salutẽ q̃tũ nocumentũ papauer attribuit. si aũt melia fiat ex
malitia cõplonis singularis fride aut sicce sufficiet ut admi
stres calefactionẽ cordis cũ letificãtib⁹ ex medicis de musco et
tyriaca et metridato et his silib⁹ et ẽt caput cũ eis que dicta sũt
in cap. de stoliditate. que ex ea fortis est ꝯñs successionẽ alteri⁹
egritudis cal'e tunc est facilis ita ut embrocationib⁹ remoue a
tur. Si autez melia est ex mã ꝯfirmata in cerebro tũc thesau
rus cure ipsi⁹ sunt tres res. Prima earũ est euõ mãeꝝ et fortas
se erit euõ per clistẽ et uomitũ nisi in illo cuius est stõchus de
bilis q in hac egritudie nunq̃ uomere oz nec ẽt in mirachia
Scđa res est ut administretur humectatio assidua cũ euõne cum
embrocis oleis calis ponas in eis ex medicis sicut camomil
la aneto mellilloto radice lilij et nõ ingrossetur humoꝛ p resoloõ
nẽ purã in qua non est lenitas neq3 grossitudo ut humectet
et non sit ex eis resolõ. Si chola nigra elongata est a calidita
te tunc addas folia lauri calamẽtũ cuz humectantibus. Ad
mistra cibos gñatiuos sanguis laudabilis ut pisces petrosos
carnes laudabiles ꝑdictas in quibusdã horis. uinum albuz
ꝑmixtũ ꝑter antiquũ et forte. Tertia res est ut administres ꝯfor
tationẽ cordis si sentit cõplonẽ fridã cũ letificantibus calidis
et si sentit cõplonẽ declinãtez ad latus calitatis cũ letificãtib⁹
tẽperatis et si calitas est ualde fortis: tũc administra letificãtia
multũ frida et istud qđe scies ex pulsu. distinguam⁹ has tres
res. vz. Curatio ita fiẽda est. nã si uides uenas plenas q̃lrcũq3
sit tũc cholera nigra est sanguinea. flõma ğ ex nigra: imo opz
ut ẽm dispõnẽ oẽm a flõmia icipias nisi timoꝛ uehemẽtis de
bilitatis affuerit. Scias q si mãe sũt pauce et sint in cerebro
tñ q siccitas dñatur sup cõplonẽ si flõmes et inuenies sangui
nẽ subtilẽ nõ retineas sanguinẽ pp hoc q2 multotiẽs ꝑcedit
in ipso subtilitas. opz ut amplifices flõmiã. ut nõ effluat sub
tile et retineatur grossum et ide augeatur. Cõsidera qđ duoꝝ late
rũ capitis sit graui⁹ et flõma cephalicam eiusdẽ lateris. qñq3
erit necessariũ tibi ut flõmes basilicã et ante flõmiã uenarum
frontis minus plus cũ inuenis signa coia. Deinde si inuenis
humorẽ melicũ declinare ad frigus euacua cuz pillis factis
ex epithimo et aloe et icipe a digõne. Pille ex epithimo et aloe
in ꝑncipio leues in quibus est epithimum. deinde cum deco
ctiõe epithimi et agarici. deinde postea si nõ conferunt admi
stra ieras magnas lapis laçuli iuuat lapis armenus pille fa
cte ex eis: iuuant sine timore administratio dictarum medici
narũ in aqua casei. Si non conferunt reitera curã in oĩ heb
domada euã cũ subtilibus. Exptũ est potare infrascriptã tri
ferã epithimi. ℞. trifere. ℥. ij. epithimi. ℥. j. iere. ʒ. s. omni mense
euã cum ieris magnis donec remoueatur egritudo. Odora
menta bona. vz. muscus ambra xiloaloes iuuant et humecta
tiones et minas ex calefactione si mãsit declinis ad choleram
citrinam: non tamen euites camomillam. aqua decoctionis
absinthij iuuat.

¶ Contra accñtia melica mulieris ualde cholerice.

Nema lenitiuũ mollitiuũ mãerũ coiuz eductiuũ
et diuersiuũ a corde splene et epate et stõcho. ℞. ca
put ouis castrati seu agni numero. j. maluarum
blitis violaꝝ añ. M. j. radicis altee seu maluaui
sci qđ idẽ est. M. s. seminũ fenugreci. ℥. s. vitelluz
oui numero. j. cassiefi. ℥. j. çuccari ru. ℥. s. olei cois. ℥. iiij. salis
cois. ʒ. ij. caput bulliat in sufficiẽti q̃titate aque usq3 ad con
sumptionẽ: deinde in eius decoctione herbe et radices et seia
bulliant usq3 ad consumptionem tertie ptis decoctiõis. dein
de optime exprimantur et colentur. ultimo dicte colature tribus
cyathis seu. ℥. xviij. reliqua oia addantur et fiat clistere. Istud
enema assumat debite calidum stõcho ieiuno et ꝓprie ante
cenã diebus imediate ꝑcedentibus assumptionẽ solutiui mi
noratiui et eradicatiui īfrascriptorum quo enemate etiaz uti
potest semel in hebdomada stõcho ieiuno et proprie ante prã
dium ad libituz. ¶ Solutiuum minoratiuũ. ℞. cassie electe
℥. j. dya sene. ʒ. iij. tamarindoꝝ. ʒ. j. aquarum lupulorũ buglos
se endiuie añ. q. s. pro potione misce. Istud solutiuum assu
mat debite calidum non tepidum per octo hõs post finem
cene imediate precedentis et post ipsius assumptionem stet
in lecto per horam ꝛc. ut sit et pro ferculo comedat blites cuz
boragine et carnes laudabiles. ¶ Digestiuum. ℞. syru. de po
mis. ℥. j. de bisantijs. ℥. s. de epithimo. ʒ. ij. aquarum acetose
℥. ij. lupulorum buglosse ana. ℥. s. misce. Istud assumat debite
calidum post cenam per octo horas ꝛc. quo utatur diebus
quatuoꝛ continuis et tertia die post sumptionem suprascripti
minoratiui. ¶ Solutiuum eradicatiuum. ℞. solutiuum su
prascriptum reubarbari electi. ʒ. j. epithimi. ʒ. ij. spice. gra. ij.
mellis passularum. ℥. s. reubarbaruz prius minutim incisuz
deinde leuiter trituratum et non pistatum infundatur in di
ctis aquis per horas. xij. ad minus: deinde optime exprimatur
et coletur. ultimo reliqua addãtur et fiat potio. Istud assumat
calidum ꝛc. ut supra. ¶ Lotio diuersiua. ℞. foliorum viola
rum. M. ii. blitis salicis ana. M. i. florum nenufaris. M. s.
florum violarum. M. i. florum rosaꝝ. M. s. camo. M. ij. Cõ
tundantur oĩa cum grosso modo: deinde simul bulliant in
sufficienti q̃titate aque usq3 ad consumptionem q̃rte partis
aque. Cum hac decoctione debite calida non tepida lauentur
crura a genu infra alternis diebus stõcho ieiuno et ꝓꝑe ante
cenam per horam vnam uel circa. Qua lotione tal'r ut icipi
at post diem tertiã post assumptionẽ solutiui eradicatiui su
prascripti. ¶ Epithima cordiale. ℞. corticũ citri. ʒ. s. ossis de
corde cerui coralloꝝ ru. añ. ʒ. j. heen albi et rubei. ʒ. i. seminum
acetose. ʒ. s. gariof. ʒ. j. croci. ʒ. s. rosarum sandalorum añ. ʒ. s.
ligni aloes. ʒ. j. aquarum rosarum. ℥. ii. buglosse. ℥. v. acetose
℥. iii. misce et fiat epithima. In isto liquore infundatur syn
don graneus duplus in forma scuti ꝛc. modicum expressus
apponatur ꝛc. Quo cordiali taliter utatur per quatuoꝛ ho
ras ad minus post nutrientis assumptionem et ipsum taliter
reiteret inter prandium et cenã ad minus bis. et totidem inter
cenam et prandium et eo diebus alternis uti incipiat die q̃rta
post assumptionez solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Dige
stiuũ usuale. ℞. seri caprini aquarum acetose ana. ℥. i. succi fo
liorum blitis. ℥. i. s. lupulorum absinthij añ. ℥. i. çuccari albis
simi. ℥. i. istud assumat debite calidum ꝛc. ut supra in alijs di
gestiuis. quo tal'r uti incipiat post octo dies ad minus post
assumptionem solutiui eradicatiui suprascripti. Et eo taliter
utatur quatuoꝛ diebus ꝯtinuis in singulis duobus mensib⁹
¶ Digestiuum aliud usuale. ℞. seri caprini aquarum aceto
se añ. ℥. i. s. lupulorum absinthij ana. ℥. i. çucca. albissimi. ℥. i.
Si hoc est sibi gratius priore ipsum assumat calidum ꝛc. ut
supra. Quo utatur semel in singulis duobus mensibus et ꝓꝑe
postq̃ assumpserit diebus quatuoꝛ digestiuũ usuale supra
scriptuz. ¶ Caputpurgiuz. ℞. aquaruz maiorane. ℥. ii. viola
ruz. ℥. i. succi foliorum blitis. ℥. i. s. çuccari candi. pulueriçati
ʒ. ij. misce. de quo liquore tepido trahat ter uel quater p na
res successiue ieiuno stõcho et proprie per horã ante prãdiuz
diebus alternis: quo uti incipiat per. xij. dies post assumptio
nem solutiui eradicatiui suprascripti et eo tal'r utatur in che
lo modis duobus. ¶ Unctio splenis ꝯfortatiua et aperitiua
℞. oleorum capparorum. ℥. j. violati. ℥. s. pulueris scolopen
drie. ʒ. j. croci. ʒ. s. cere albe. q. s. pro vnguento molli misce cũ
modico aceti fac vnguentum pro splene. Ex hoc vngatur

splen cum manu suauiter cal'a stõcho ieiuno saltẽ semel in die diebus alternis in mense vno, qua uti incipiat per. 12. dies post assumptionẽ eradicatiui suprascripti. ¶ Pille cõfortatiue splenis ⁊ epatis. ℞. trocisci de capparibus. ʒ. ß. dyarodon. ʒ. j. absinthij. ʒ. ß sandalo℞ ru. corallorũ ru. añ. ʒ. ß. seis acetose. ℈. j. çuccari albi. ʒ. ß. misce ⁊ cum sy. de pomis formentur pille. vij. pro. ʒ. Istarum pillarũ nõ solutiuarũ assumat. ʒ. ß. in mane cum surgit bis in hebdomada in vno mẽse ad libitum ⁊ post ipsa℞ assumptionem stet ieiunus ad minus horis tribus qb' uti incipiat quarta die post assumptionez eradicatiui suprascripti. ¶ Confectio calitatis lapse reductiua ⁊ pectoris ⁊ cordis ɔfortatiua ⁊ sputũ facilitans. ℞. dyadragãti fridi descrip. Nico. ʒ. iij. elec. regũ Mesue. ʒ. ß. seminũ coiuz frido℞ maio℞. ʒ. ß. corallo℞ ru. ʒ. iij. croci. ℈. j. ossis de corde cerui. ʒ. j. cũ iu lep viol. reformet' cõfectio in mortario sine igne in morsellis. iij. ʒ. pro quolibet morsello. Istius assumat morsellũ vnum in mane diebus alternis in vno mense: ⁊ post eius assumptionẽ stet ieiuna ad minus horis trib' qua uti incipiat per quatuordecim dies post assumptionez eradicatiui suprascripti. ¶ Cõfectio ɔfortatiua ut supra. Recipe gẽmarũ margaritarũ elec. de gẽmis sine spẽbus añ. ʒ. j. specierum dyarodon abbatis trocis. de reubarbaro añ. ℈. i. radicũ capparorũ spẽrũ triasandalo℞ seminũ acetose añ. ʒ. ß. çuccari albissimi. ʒ. vj. misce ⁊ cũ aqua acetose fiat ɔfectio solida i morsellis ʒ. iij. p morsello. Isti' assumat morsellũ vnũ in mane diebus alternis in vno mẽse ⁊ post ipsius assumptionẽ stet ieiunus ad minus horis tribus. qua cõfectiõe uti incipiat per duos mẽses post assumptionẽ eradicatiui suprascripti. ¶ Solutiuũ facile cõfortatiuũ ⁊c̃. ℞. trifere sine opio. ʒ. iij. epithimi. ʒ. j. iere. ʒ. ß. passularũ. ʒ. ß. aque acetose. ʒ. j. seri caprini. q. s. pro potu. Istud assumat calidũ per. ix. horas post finẽ cene imediate pcedẽtis in singulis tribus mẽsibus semel ⁊ cũ modis descriptis in assumptione solutiui eradicatiui suprascripti preter℞ q͞ post assumptionem dormiat ad libitum ⁊ non sumat lauatiuum

¶ Contra uertiginem paralesim ⁊ principiũ apoplesie.

Edicine vtuti familiares. ℞. pilla℞ alefanginarũ agarici añ. ℈. j. salis gẽme çincib. añ. gra. j. misce ⁊ cũ sy. de sticados reforment' pille. vij. pro. ʒ. ¶ Diuersiuũ. Extrema fricent' cũ pãno suauiter calo p horã añ cibũ. ¶ Digestiuũ. Recipe aque melis facte fm cañ. q. s. pro decoctiõe delectabili: saluie ptes duas maiorane ptẽ. ß. rosmarini. ptẽ. j. misce deinde bulliant usq3 ad cõsumptionẽ tertie ptis aque. ultimo exprimant' ⁊ colent'. ¶ Si vo vult medicamẽ efficaci' addant' pipis çinçiberis cinamomi añ. q. s. pro decoctione delectabili bulliant oia simul ⁊ colent' ut supra. ¶ Si iterũ vult medicamẽ efficacius tunc. ℞. sy. de sticados. ʒ. i. oximellis. s. ʒ. ß. aque saluie ʒ. j. ß. aquarum hysopi absinthij añ. ʒ. j. misce. ¶ Solutiuum. Post vo debitã assumptionẽ alterius digestiuorũ suprascripto℞ tunc reassumat pillarũ suprascriptarũ q͞titatẽ ad libitũ ¶ Caputpurgiũ per nares attrahẽdũ. ℞. aque maiorane. ʒ. ij. p̄lueris nucis mus. ℈. j. mell. ʒ. ij. misce. ¶ Digestiuũ usuale ⁊ vtuti familiare. ℞. aque saluie. ʒ. j. aque maiorane: herbe hyso. absin. añ. ʒ. j. pul. nigel. ʒ. ß. çuc. al. ʒ. ij. aut ⁊ meli' mell. ʒ. iij. misce. ¶ Solu. usuale ⁊ facile. ℞. pil. suprascripta℞ q͞titatem ad libitum. ¶ Cerebri ɔfortatiuũ. suffumiget' camera ex thure. hũc vo fumũ a longe recipiat ⁊ nõ radios directos ipsius fumi aut suffumiget' cũ auib' cypri artificialibus salibãçori uel ligno aloes ad libitũ. ¶ Cerebri ɔfortatiuũ ut supra ℞. cubebarum. ʒ. j. ß. cardamomi. ʒ. j. nigelle torrefacte. ʒ. iij. misce deinde ligentur in syndone graneo subtili ⁊ raro. Istaz mixturam odoret crebro ⁊ pprie stõcho ieiuno. ¶ Cerebri cõfortatiuuz ⁊ cordis. ℞. tyriace debite fermentate. ʒ. j. ß. aque saluie. ʒ. ij. misce istã tyriacã assumat stõcho ieiuno in aurora per. x. horas post cenam ⁊ post ipsius assumptionem stet ieiunus horis septem ⁊ interim dormiat sed non amplius duabus horis. Aliũ. ℞. atori nutriti sine cañ. ʒ. ß. Aliud. ℞. ora cori. ʒ. iij. ¶ Solutiuũ aliud usuale facile ⁊c̃. ℞. pilla℞ assaiaret agarici añ. ℈. j. gẽme çinçib. añ. gra. j. misce ⁊ cũ sy. de sticados fiant pille. vij. Istarum assumat ab vna usq3 ad duas ad libitũ diebus ad libitum in sero cũ ponit se ad dormiẽdũ etiam si cenauerit. ¶ Cerebri visus stõchi ⁊ epatis confortatiuum. ℞. mirabolanum kebulum conditum numero. j. hũc assumat in aurora diebus ad libitum. ¶ Cerebri confortatiuũ efficacius priori. ℞. florum saluie viridis. q. s. pro cõserua delectabili mellis electi lib. ij. spẽrũ dyamusci dul. ʒ. j. misce deinde fiat elec. seu melius conserua fm cañ. ¶ Cerebri nuche ⁊ neruorum cõfortatiuũ. ℞. oleoruz lilio℞ alborum ʒ. ij. spice camo. añ. ʒ. j. spẽrũ dyamusci dul. ʒ. ij. misce. Ex hac vnctione vngatur nucha spondilia colli ⁊ omnia spondilia spine ⁊ etiam membra lesa.

¶ Contra epilepsie principium.

Inoratiuũ. ℞. pillarũ de iera descriptarũ in recepta infrascripta agarici añ. ℈. j. çinçib. gra. ij. agaricus infundat' in oximel. simplici: deinde misce ⁊ fiat pille. vij. ¶ Pille de iera de qb' supra. ℞. spẽrũ de iera pigra ptẽ. j. seu de iera maiori Galeni. aloes succotrini electi ptes. ii. misce ⁊ cum syrupo de sticados ⁊ fiat magdaleon pro pillis. ¶ Digestiuũ. ℞. syrupi de sticados. ʒ. j. oximell' simplicis. ʒ. ß. aqua℞ maiorãe. ʒ. i. ß. saluie. ʒ. j. acetose. ʒ. ß. misce. ¶ Eradicatiuũ solutiuuz. ℞. pillarũ fetidarũ de iera de qb' supra: agarici añ. ℈. j. çinçib. gra. ij. misce ut in p̄ minoratiuo. s. infundendo agaricũ in oximelle simplici. ¶ Solutiuũ facile ⁊ usuale. ℞. pillarũ alefanginarũ. ℈. ij. agarici. ℈. j. agaricus infundatur in oximelle simplici deinde misce ⁊ fiat pille ⁊c̃. ¶ Cerebri ⁊ neruo℞ cõfortatiuũ ⁊ causarũ taz añcedẽtiũ q͞ ɔiunctis digestiuũ ⁊ resolutiuũ. ℞. spẽrũ dyamusci dulcis. ʒ. j. ß. radicis peonie. ℈. ij. cassie lignee ℈. ß. çuccari albissimi. ʒ. vj. pista. pi. deide oia sil' misce ⁊ cũ aq maiorane ⁊ saluie añ. fiat ɔfe. solida i morsell'. ʒ. iij. p quolibet ¶ Digestiuũ usuale. ℞. aq̃rũ sticados. ʒ. j. ß. betonice. ʒ. j. maiorane saluie añ. ʒ. ß. radicis peonie p̄luericate. gra. ij. çuccari albi. ʒ. j. misce. ¶ Cerebri ɔfortatiuũ ut supra sed efficaci' ℞. spẽrũ dyambre. ℈. j. ß. ossis de corde cerui. ℈. j. carpobalsami gallie musca. añ. ʒ. ß. lingue arietis. ℈. j. radicis peonie. ℈. ij çuccari albissimi. ʒ. viij. pul. pul. ⁊ fiat ɔfectio ut supra de alia imediate. ¶ Aliud ut supra. ℞. asse. ℈. i. carpobalsami. ʒ. ß. gallie musca. lingue arietis añ. ℈. ii. nucis idice. ℈. i. radicis peonie ʒ. i. pistãda pistent' ⁊ cũ sy. de sticados fiat pille. vij. p. ʒ. ¶ Aliud ut supra sed efficaci'. ℞. radicũ vitis albe radicũ aristologie ro. añ. ℈. j. radicũ andacobe radicũ pẽtafilõ añ. ʒ. ß. spice epithimi añ. ʒ. ß. seiuz plãtagis. ℳ. i. corallo℞ ru. ʒ. ß. pul. p̄l. deide ex oib' sil' mixtis fiat pille ut supra. ¶ Aliud ut supra. ℞. lapidũ armenilicis gagatos añ. ℈. j. oppoponaci lacce añ ℈. ß. ambre. ℈. ij. ossis de corde cerui. ℈. i. pul. pul. fm cano. deĩ de cũ sy. de sticados fiat pille ut supra. ¶ Aliud vtutis familiare. ℞. seium siseleos. ʒ. i. rosmarini. ʒ. ß. rutbe. ℈. i. spice gallie musca. añ. ℈. ß. sticados. ʒ. i. corallorũ ru. ℈. i. seminũ plantagis ℈. ß. pi. pi. ⁊ cũ succo fenicli fiat pille ut supra. vij. p. ʒ. ¶ Caputpurgiũ ⁊ cerebri ɔfortatiuũ. ℞. aq̃℞ maiorane sticados añ. ʒ. i. succi foliorũ blitis. ʒ. ß. nigelle. ℈. ß. peonie. ℈. i. mãne electe. ʒ. ß. pul. oia ⁊ misce. ¶ Cerebri cõfortatiuũ. ℞. tyriace andromachi. ʒ. i. ß. ¶ Cerebri ⁊ nuche ɔfortatiuũ. ℞. vnguẽti de bdelio meb. ʒ. i. corallo℞ ru. ℈. ii. seis plãtagis. ʒ. i. oleo℞ lilio℞ albo℞. ʒ. i. spice. ʒ. ß. laudani. q. s. ad oia sil' tenacitatem faciendã. cere noue quantum pro vnguẽto molli pul. pul. ⁊ fiat vnguentum ad lentum ignem.

¶ Contra epilensiam.

Ntoni' Cermisoni regsit' a spectabili viro. N. ut indiciũ eẽntiã egritudie pferrẽ ⁊c̃. In casu suprascripto iplicant' tria dubia pncipaliter. Primũ vtiũ hic in oib' sit epilẽsia. Pria ɔclo ex signis narratis i casu hic morb' e epilẽsia tanq͞ ex signis coib' ⁊ pprijs epilensie. Secunda conclo epil. aliq̃n ɔcomitatur stupor cuz ipsa aliq̃n permutetur ad paralisim. sicut ⁊ apopliam ⁊ pa

ralisim multotiẽs ꝓcedit stupor. ergo nõ est incõueniẽs ꝙ stu
por ꝯcomitet̃ epilẽsia sicut est in casu illo. Tertia conclo spa
smus nõ necessario ꝯsequit̃ epilẽsie ut qñ epilẽsia est in suã in
qua virt⁹ est ipotens ad expellẽdũ mãm ad extremitates ner
uoꝝ ⁊ origines: ut qñ cã epilẽsie est uapor aut mã subtilis sub
stantie ⁊ nõ multũ acute q̃litatis quoꝝ nõ est cãre spasmũ: ⁊
ita est in casu illo dicto. He tres ꝯclones ad lrãm ponunt̃ ab
Auic. p⁹ tertij. ⁊ cap̃ ꝓprio de apoplia. ⁊ ẽt 2ª tertij. trac. ⁊ cap̃
de paralesi. Itẽ a Serapione in breuiario trac. 3º. cap̃. de apo
plia. ⁊ 9º cõtinẽtis. trac. de apoplia. Scõm dubiũ utrũ dicta
apoplesia sit ꝓpria uel ꝑ eẽntiã in cerebro aut ꝑ coitatẽ ex alio
mẽbro. ¶ Prima ꝯclo epilẽsie dicte primi ꝓximi leues q fue
rũt sine spasmo ⁊ sine capitis grauedine ⁊c̃. fuerũt ex cerebri
debilitate ⁊ ꝑ coitatem uapoꝝ eleuatoꝝ a multis materijs re
tẽtis in dictis magnis uenis mẽbroꝝ nãlium ut epatis ⁊ sple
nis ⁊ stõchi geniti defectu nãliũ ṽtutũ mẽbroꝝ dictoꝝ ⁊ retẽ
tiũ ꝑ diminutũ fluxũ emorroidaꝝ sibi ꝯsuetarũ qd̃ testat̃ cor
de aliq̃lis altero ⁊ stõchi fluxu cholic⁹ vitel inus q erisilr se
cut⁹ debilitauit mẽbra nãlia ⁊ oĩa sine capitis grauedine. Et
oĩa sentiũt auctores dicti in locis allegatis. ¶ Scõa conclo
epilensie dicte paroxismi fortes q fuerũt cũ spasmo ⁊ capitis
grauedine ⁊c̃. fuerũt paroxismi epliensie ꝓprie ⁊ ꝑ eẽntiã in
cerebro ⁊ hoc ꝓp adiunctã debilitatẽ ṽtutũ nãliũ cerebri ⁊ pa
roxismoꝝ ꝯtinuitatis seu cõtinua reiteratione qd̃ testat̃ in ca
no. ꝯtinua capitis grauedo tp̃e quietis. vꝫ inter vnũ paroxi
smũ ⁊ aliũ ⁊ ꝯtinua oculoꝝ tenebrositas ⁊ uertigo ⁊ ꝑuatio si
gnoꝝ significãtiũ lesionẽ alteri⁹ mẽbri ⁊ hoc idẽ sentit Auic.
dicto secũdo cap̃ ⁊ dicti auctores dictis caplis de epilensia.
¶ Tertiũ dubiũ utrũ in dicto casu epilensie dicte cã sit hu
mor uẽtositas an uapor ⁊ si humor an flaticus an sanguine⁹
Prima conclo in dicto casu epilensie ꝑoxismoꝝ leuiũ cã fuit
uapor: sed ꝑoxismoꝝ fortiũ qb⁹ coicat⁹ fuit spasmus cã fuit
humor flaticus aquosus subtilis qd̃ testat̃ spasm⁹ grauedo ca
pitis oculoꝝ tenebrositas hoc idẽ asserũt doctores dicti locis
allegatis. ¶ His visis ueniamus ad remedia ⁊ ꝓ põt dari sy
rũ. talis. ℞. syr. de sticados. ʒ. i. oximellis squillitici. ʒ. ſ. aque
saluie aque maiorane añ. ʒ. i. ſ. pulueris semis peonie. ʒ. ſ. mi
sce. Pille efficaces. ℞. pillarũ de iera maiori cotiarũ agarici
ana. ℈. i. salis gẽme. gra. ij. misce ⁊ cũ elec. indo. q. s. ad icoꝛpo
rãdũ reformẽt̃ pille. vij. ¶ Pille faciles. ℞. pillarũ de iera
simplici. ℈. ij. agarici. ℈. i. salis gẽme. gra. i. misce ⁊ reformẽt̃
pille cũ dicto elec. ut supra. ¶ Confectiones. ℞. mirabola
nos kebulos cõditos numero. ij. dyamusci dulcis. ʒ. iij. dya
cori. ʒ. ſ. aromaticent̃ cũ seminib⁹ nigelle siseleos peonie añ.
q. s. ad incorporãdũ uel ad aromaticãdũ. ¶ Clistere. ℞. mer
curialis. M. ij. maluarũ. M. i. sticados maiorane radicũ fe
ni. petros. centauree minoris ana. M. ſ. seminũ sileleos car
tami ana. ʒ. iij. cassiefi. ʒ. ſ. iere pigre. ʒ. ſ. ꝣuccari rubei. ʒ. ſ. vi
tellũ oui. i. olei aneti. ʒ. iiij. herbe radices semina bulliãt suffi
cienter: deinde optime exprimant̃ ⁊ colent̃ ultimo duob⁹ cya
this dicte colature reliq̃ omnia addant̃ ⁊ fiat clistẽ. ¶ Masti
catoriũ. ℞. sileleos. ʒ. i. masticis. ʒ. ſ. nucis musca. ℈. i. piretri. ʒ.
i. cere. q. s. ad incorporandũ misce ⁊ fiãt pille parue olfaciat
ruthã sepissime masticet sepe solũ masticẽ. ¶ Caputpurgiũ
℞. aque maiorane. ʒ. ij. puluerũ radicis ireos. ʒ. ij. nucis mu
sca. ℈. i. misce. Summũ remedium est mutare aerem humidũ
in siccũ ut Hippo. secũda affo. 451. ⁊ Auicẽna. ꝑma tertij. scõo
cap̃ de epilensia.

Contra debilitatẽ memorie. Solutiuũ miõratiuũ fa
cile. ℞. cassiefistule. ʒ. i. mirabolanoꝝ indorũ.
ʒ. ii. syrupi de sticados. ʒ. i. aque endiuie. ʒ. i. seri caprini quã
tum sufficit. pro potione mirabolani prius minutim incisi in
fundant̃ ꝑ. xij. horas ad minus in dicta aqua: deinde optime
exprimant̃ ⁊ dicte expressioni reliq̃ oĩa addant̃ ⁊ fiat po
tio. ¶ Solutiuũ minoratiuũ aliud. ℞. pillaꝝ de iera simpli
ci. ℈. ij. agarici. ℈. i. bdelij. gra. ij. salis gẽme. gra. i. misce ⁊ cum
elec. idi ⁊c̃. ⁊ fiant pille. vij. pro. ʒ. ¶ Syrupus. ℞. succi acori
ʒ. i. succoꝝ ciperi ireos calamẽti ana. ʒ. ſ. pulueris sileris mõ
tani. ʒ. ij. succi saluie. ʒ. i. ꝣuccari albissimi. q. s. misce ⁊ cũ aqua
alkeiri aut sticados. q. s. ad syrupãdũ fiat syrupus ad lenuꝫ
ignem ⁊ clarificetur. ¶ Syrupus alius. ℞. syrupi de stica
dos. ʒ. i. oximellis simplicis. ʒ. ſ. aque saluie. ʒ. ij. aque capilli
ueneris. ʒ. i. misce. ¶ Solutiuũ eradicatiuũ Recipe agarici
mirabolanorũ kebulorũ specierũ ieralogodionis descriptio
ne ana. ʒ. i. nucis musca. gra. j. misce ⁊ cum elec. indi ⁊c̃. fiant
pille. vij. ꝑ. ʒ. ¶ Potio loco syrupi. Recipe aque maiorane.
ʒ. ij. aque menthe aque hysopi añ. ʒ. i. misce ⁊ aromaticetur
cum modico acori uel ciperi. Fricationes fiant ad colluꝫ spa
tulas ⁊ brachia tota ab humero infra cum pãno in mane cũ
surgit ⁊ hoc saltem his in hebdomada. ¶ Lotio extremorũ.
Recipe floruꝫ camomille. M. ij. sticados. M. ſ. saluie rosma
rini ana. M. i. contundantur omnia grosso modo: deide bul
liant omnia in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad cõsũptio
nem q̃rte partis aque. Uentose sine scarificatione due car
nositatibus spatularum tertia spine ubi collum coniungit̃
dorso saltem semel. ¶ Enema. Recipe folioꝝ blitis mercu
rialis ana. M. i. sticados camomille maiorane rubeꝫ menta
stri ana. M. i. se. sileris montani fenugreci ana. ʒ. ſ. vitellum
oui. i. añ. M. ſ. cassiefi. ʒ. i. iere. pigre. ʒ. vj. ꝣuccari rubei. ʒ. iiij
olei meiri. ʒ. ij. bulliant herbe radicis ⁊ semina ſm cano. di
ctum tribus cyathis dicte colature: reliqua omnia addant̃
⁊ fiat clistẽ. ¶ Caputpurgiũ. Recipe aque maiorane. ʒ. i. suc
ci ebuli. ʒ. ſ. pulueris ireos. ʒ. i. ꝣuccari. ʒ. j. ſ. misce. ¶ Sternu
tatoriũ. Recipe ellebori albi partem. j. pulueris ireos partes
ij. misce. ¶ Odoramentũ. Recipe radicũ ireos. ʒ. j. ſ. sileleos
sticados ana. ʒ. ij. nucis muscate. ʒ. ſ. menthe dyambre thuris
calamenti storacis calamite ana. ʒ. ſ. ligni aloes. ℈. ij. laudani
q. s. pro pomo conficiendo. ¶ Confectio. Recipe dyacori. ʒ.
ij. spice nardi. ℈. j. nucis muscate. ʒ. ſ. ireos. ʒ. j. radicũ aristolo
gie ro. sileleos saluie añ. ʒ. ſ. mellis. q. s. pro elec. ⁊ fiat eluariũ.
¶ Alia confectio. Recipe spẽrum dyacori. ʒ. ij. spẽrum dya
musci dulcis. ʒ. j. saluie. ʒ. j. ſ. mellis. q. s. pro elec. ut supra.
¶ Alia confectio. Recipe kebulorũ conditoꝝ. ʒ. ij. dyacori.
ʒ. ſ. saluie. ʒ. j. mellis. q. s. ad incorporandũ ⁊ fiat confectio.
¶ Lotio pro capite. Recipe sticados. M. j. saluie. M. j. ſ. ma
iorane bachare rosmarini ana. M. ſ. bulliant sufficienter in
lixiuio quercuũ aut sarmentoꝝ vitis: tamen lixiuiũ sarmento
rum vitis est melius.

¶ Contra visus debilitatem ex panno.

Solutiuum facile. ℞. pillaꝝ lucis maioris mesue.
℈. ij. agarici. ℈. j. salis gẽme ꝣiꝣib. añ.
gra. j. misce ⁊ cũ sy. de sticados ⁊ succi feni. añ. reformẽt̃ pil
lule. vij. iste pille detur ſm cano. ⁊c̃. ¶ Confortatiuũ visus ⁊
oculos clarificãs. Recipe succorũ celidonie. ʒ. ſ. rute. ʒ. iij. fe
ni. rose herbene añ. ʒ. ſ. ꝣuccari candi. pulueriꝣati. ʒ. ij. misce.
De istis succis actu fridis ponãt in oculis duas uel tres gut
tas tp̃e calido uel recenti tp̃e frido tepidis sic hõ ieiuno per
vnã horã ante cibũ ⁊ ꝓpe mane ⁊ diebus alternis ⁊c̃. 3º die
post solutiuũ suprascriptũ ⁊ spatio dierũ. xv. mõ dicto alijs
dieb⁹. xv. non utat̃. ¶ Cõfortatiuũ ut supra. Recipe mira
bolanũ kebuluꝫ cõditũ vnũ sumat ut est in aurora singulo
mense sel ⁊ post sic ieiun⁹ horis 4or. ¶ Uisus ꝯfortatiuũ ⁊
oculos clarificãs. ℞. succoꝝ celidonie. ʒ. ſ. rute. ʒ. iij. feniculi
rose herbene añ. ʒ. ſ. climie lauri. ℈. j. margaritarũ nõ ꝑforata
rũ. ʒ. ſ. sileris montani. ʒ. ſ. croci. ℈. ſ. ꝣuccari candi. ʒ. ij. pulue
riꝣanda pulueriꝣentur deinde misce. Si vult efficacius con
fortatiuũ ⁊ visum clarificans suprascripto illo utat̃ ut supra.
¶ Uisum clarificãs ⁊ caliginẽ remouẽs ut supra. Recipe fe
niculi depurati. ʒ. j. mellis electi. ʒ. j. fellis ꝑdicis. ʒ. ſ. misce Si
vult medicamẽ ꝑmutare isto utatur ut supra. ¶ Uisum cla
rificans efficacius ꝑoribus. Recipe succi feniculi depurati
ʒ. j. ſ. mellis electi. ʒ. j. fellis vulturis. ʒ. ſ. misce. Si vult effica
cius ꝑoribus tunc isto utat̃ ut supra. ¶ Confortatiuũ ut su
pra. ℞. licij. ʒ. j. ſ. ꝣuccari cãdi. ʒ. ſ. succi feniculi depurati. q. s.
ad aliqualiter inspissandũ totũ liciũ ⁊ ꝣuccarum ⁊ pulueriꝣẽ
tur subtilr: deide optime cum dicto succo feniculi icoꝛporen

tur in mortario cū pistello donec totū redigatur in modum mellis fluētis. Si vult medicamen eē̄ efficacius visuz clarificās rc. tunc isto utatur cū modis ut supra. ¶ Cōfortatiuū ut supra. ℞. seminū siseleos. ʒ. ß. feniculi. ʒ. j. cubebe. ʒ. ij. nucis muscate. ʒ. ij. macis. ʒ. j. ß. çuccari optimi. ℥. iiij. semina conficiantur cum vna sola coopertura çuccari. Ultimo reliqua minutilanda incidantur ꝛ fiat tragea puluericata. Istius tragee assumat. ʒ. iij. uel. ʒ. ß. in mane cum surgit bis in hebdomada tpe frido ꝛ semel tpe recenti: post stet ieiunus horis tribus ad minus. ¶ Confortatiuū ut supra. Aromata seu spēs pro ferculis ꝛ saporibus. ℞. aromatum tragee imediate supra scripta. ʒ. ß. çinçib. cinamomi electi gariof. añ. ʒ. j. spērum dyamusci dulcis. ʒ. ij. çuccari albissimi. ʒ. ß. puluericent̄ oīa subtiliter deinde misce. Istis aromatibus utatur super ferculo saltem ter in hebdomada ꝛ proprie tpe frigido uel recēti ad libitum in quantitate debita.

¶ Contra lachrymam oculi ꝛ conturbationem eius ꝛ principium obtalmie.

Flobotomia ꝓ fiat cephalice manus lateris oppositi oculo leso ex qua extrahant̄ v. ʒ. sanguis. Hec vo flōmia talr̄ ꝓ fiat ꝛ hora tertiarū stōcho ieiuno ꝛ ꝑus hito uētris bñficio eodē mane ꝛ luna nō exñte in cōbustiōe nec in oppōne. ¶ Solutiuū minoratiuū. ℞. pillulaꝝ aureaꝝ. ʒ. i. agarici. ℈. ß. salis gēme çinçib. añ. ℈. i. misce ꝛ cū dyasiniconis. q. s. ad incorporādum reformentur pill'e v. istas pillas assumat in aurora cū custodia ante assumptionem syrupi infrascripti ꝑ vnā diē. ¶ Digestiuū. ℞. oximell' simplicis. ʒ. ß. syrupi violati. ʒ. i. aquarum cicoree. ʒ. ij. feniculi. ʒ. i. misce. Istū syrupū assumat calidū in aurora q̄tuor diebus ꝯtinuis. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillaꝝ aurearum ʒ. ß. agarici. ℈. i. salis gēme çinçib. añ. gra. i. misce ꝛ cū dyasiniconis. q. s. ad incorporandū reforment̄ pill'e. vij. Istas pillas assumat in aurora cū custodia per vnā diē post cōpletā assūptionē syrupi imediate suprascripti. ¶ Prohibitiuū fluxus humiditatū ad oculū. ℞. cineris lane succide seu nō ablute ꝛ cōbuste. q. s. pro linimēto albuminis oui optime cōquassati. q. s. ad icorporādū ipm cinerē ꝓ dicto linimēto: misce. Ex isto linimēto liniant̄ medietas frontis ꝛ tps oculi lesi. ¶ Prohibitiuū ut supra efficaci' priore. ℞. aloes succotrini tutie ꝑparate sief' memite licij boli armeni ana ptē. i. gūmi arabici ptes ij. de oībus simul. q. s. pro linimēto albuminis oui optime conquassati. q. s. ad hoc icorporandū pro dicto linimento misce. Ex isto linimento liniant̄ tps ꝛ frons rc. ut supra. ¶ Oculi ꝛ palpebre ꝯfortatiuū ꝛ lachrymam exiccās. ℞. sief' albi sine opio. ℈. ß. tutie ꝑparate. ℈. ij. thuris. ℈. ß. croci. gra. ß. succi feni. partes. ij. aque ros. ptē. i. De ambobus. q. s. ad reddēdū fluxibile. pul. pul. deinde misce: de hoc liquore ponat in angulis lachrymalib' plurib' vicib' in die saltē quater. Hoc vo liquore talr̄ utat̄ octo dieb' ꝯtinuis: deinde interponat vnā septimanā in qua nihil ponat in oculo. ꝛ si tūc non recipit debitū iuuamētū postea trāseat ad liquorē imediate infrascriptum.

¶ Cōfortatiuū oculi rc. ut pz. ℞. mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ℈. ß tutie ꝑparate cū aqua rosa. bm cano. ℈. i. succi feniculi ptez. i. aque rosa. ptes. ij. De ambobus. q. s. ad reddēdum totum fluxibile. pul. pul. deinde misce. De hoc liquore frido ꝛ non intēse frido ponat in angulis lachrymalibus saltē bis in die ꝛ cū reliquis modis ꝛ ordinibus descriptis in usu liquoris imediate suprascripti. ¶ Cōfortatiuū oculi rc. ut hic supra efficacius priori. ℞. sief' memite. ℈. i. tutie ablute thuris sief' albi cum opio croci ana. ℈. ß. puluericent̄ oīa subtiliter: deinde misce. De hoc puluere suffletur in angulis lachrymalibus stōcho ieiuno bis in die. vz ante prandium ꝛ ante cenaz. ꝛ cū reliquis modis ꝛ ordib' descriptis in usu liquoris imediate suprascripti. ¶ Confortatiuum oculi ut supra. ℞. succi granatorum acetosorum ꝓ cocti ꝛ ex decoctione redacti in medietate ipsius ꝛ colati. q. s. ad reddendum totū infrascriptuz fluxibilem. ℞. sief' memite. ℈. i. aloes electi puri. ℈. ß. musci parum. ℈. i. licij. ℈. i. croci gra. ß. puluericanda pul. subtiliter: de

inde misce ꝛ pone in uase vitreo ꝛ obtura orificiuz eius ꝛ sic dimitte diebus. 40. in sole. De hoc liquore ponat in angulis lachrymalibus duas aut tres guttas stōcho ieiuno singulo die bis. vz. ante cenam ꝛ cum reliquis modis ꝛ ordinibus descriptis in usu liquoris imediate suprascripti. ¶ Confortatiuum oculi ꝛ palpebrarū ꝛ humorum ad oculum fluxoruz ꝛ in tunicis oculi ꝛ in palpebris oculi infusoꝝ resolutiuum. In fine vo status morbi ꝛ in declinatione eiusdem sanguis ut extrahatur calidus a uenis sub alis columbe ponatur in oculo toto ad minus q̄ter in singulo die plurib' diebus ad libitum sed saltem diebus sex. Alie vo sunt medicine notabilr̄ intensiores ꝛ efficaciores oībus supradictis medicinis ut tā alteratiue q̄ euatiue ꝛ proprie cauentium actuale in sūmitate commissure coronalis. Item incisio arteriarum temporuz deinde actualis cauteriçatio earūdē: que medicine oēs intensiores ꝛ efficaciores ꝛ alie due notabiliter efficaciores hic nō seriose describunt̄ sperans ex ipsis medicinis prioribus etiā nature magis familiaribus curā pfici securius ꝛ cum infirmi molestia minori. Si vo suprascriptis medicinis nāe familiaribus non debite curetur tunc necessaria est cirugia ut infra. vz q̄ scindat̄ ꝛ aperiatur locus palpebre in quo sita mā est indurata ꝛ inde extrahatur dicta mā indurata que incisio ꝛ abstractio sapienter ꝛ canonice fiat: deinde locus curet̄ cura ulcerum. vz ꝓ mundificetur locus ipse. 2° remoueatur a loco mala complo calā. 3° cōsolidetur locus. omnia hec tria ut infra. vz mundificetur locus ipse cuz aqua decoctionis ordei excorticati partis ꝛ aqua mellis ptem vnam oībus simul mixtis. remoueatur mala complexio calida a loco cum sief' albo ꝛ rasio fricato ꝛ dissoluto lacte mulieris super cote seu super lapide acutorio qd̄ idem est prius ipso lapide loto cum aqua alia parte lactis mulieris que lotio lapidis abijciat̄: deinde sief' fatnetur cum alia parte ipsius lactis mulieris ꝛ imponatur ut supra.

¶ Contra pruritum oculorum.

Rimo flōmia. ʒ. iiij. sanguis fiat ex cephalica manus dextre per. vi. uel. vij. horas post prandium que tñ non fiat nisi prius habito consilio cū medicis astantibus. Ponant̄ uentose tres vna in medio spatularū imediate sub collo. alia sub carnositate spatulaꝝ. altera alteri spatule: ꝛ iste due scarificentur ꝛ extrahātur. ʒ. ij. sanguis vna vz pro qualibet spatula ꝛ iste debent apponi per. vj. uel. vij. horas post cibuz. Et si facta fuerit flōmia ponantur uentose solum 3° die post flobotomiaz. Si vo nō facta fuerit incipiat̄ a uētosis. ¶ Lotio cū qua lauantur brachia a cubito infra ꝛ tybie a genu īfra stōcho ieiuno añ cenā oī die. Deinde post lotionem stet calidus ꝛ nō recipiat fridū. Et nota q̄ flobotomia facta manus flobotomata non lauet̄ nisi post quatuor dies sed alia mēbra lauent̄. ℞. florū nenufaris. M. ß. rosarū violarū añ. M. i. corticū papaueris. M. ß. floꝝ salicis folioꝝ ruthe. añ. M. ij. florum camomille. M. i. ß. Contundant̄ oīa grosso mō ꝛ bulliāt in aq̄ sufficientis q̄titatis ꝓ lotione usqz ad ꝯsūptionē q̄rte ptis aque.

¶ Solutiuū minoratiuū facile. ℞. pillaꝝ aureaꝝ. ℈. i. de iera simplici añ. ℈. ß. misce ꝛ cū iulep violato. q. s. ad icorporādum forment̄ pill'e. vij. quas assumat quarta die post uētosationē factā in aurora: deinde imediate experiat̄ dormire per horā uel circa qua transacta surgat siue dormiuerit siue nō ꝛ stet post assumptionē qnqz horis ieiunus ꝛ tunc assumat pro lauatiuo vnū cyathū aque ordei excorticati cal'e sine çuccaro ꝛ ꝑ mediā hōm post experiat̄ si pōt habere secessuz ꝛ siue exeat aqua dicta per secessum siue nō prandeat cibaria boni nutrimēti tēpati. ¶ Syrupus quē assumat q̄tuor dieb' ꝯtinuis in aurora post pillas suprascriptas post quē syrupū dormiat ad libitū ꝛ stet ieiun' horis quatuor. ℞. syrupi de papau' ʒ. ß. iulep violati. ʒ. i. aq̄rū nenufaris. ʒ. i. endiuie. ʒ. ij. misce ꝛ exbibeat̄ in potu. ¶ Solutiuū eradicatiuū facile. ℞. pillarū suprascriptaꝝ. ʒ. i. ubi pri' erāt. ℈. ij. Istas pillas assumat in aurora mō ꝛ ordie pri' scriptis in pillis. qe ēt pillas assumat

post q̄tuor dies suprascripti syrupi. ℂ Cōfe. assumēda post pillas in mane cū surgit dieb⁹ octo ɔtinuis post quā stet ieiunus horis trib⁹. ℞. spēruꝫ ⁊ oium ingrediētium. dyadragātuꝫ frigidū. ʒ. ß. spērū triasandaloꝝ. ʒ. ij. çuccari albi. ʒ. vj. misce ⁊ cū aqua ro. q. s. ad ɔficiēdum fiat ɔfectio solida in morsellis triū dragmaꝝ pro singulo ⁊ oi die assumat vnū morsellum. Aq̄ loco colyrij qua oculos sibi lauet q̄ter in die ad minus ⁊ pluries ad libitū maxime stōcho ieiuno ⁊ hec ante ⁊ post oīa suprascripta. ℞. aquā purā frigidā imediate cū hauritur ex puteo ⁊ cū ipsa balneent᷑ oculi nō fricādo. ℂ Colyrium de quo tepido ponat in oculis guttas duas uel tres in vno quoqꝫ oculo ter in die maxīe stōcho ieiuno quo nō utatur nisi post pillarū ultimaꝝ assumptionē. ℞. tutie p̄parate optime. ʒ. ß. antimōij. ℈. ß. aq̄ ro. q̄ tū. s. misce ⁊ fiat colyriū. ℂ Aliud colyrium assumēdum ut suprascriptuꝫ. ℞. sieff album dissoluat᷑ sup lapide cote fricādo ipꝫ cū lacte mulieris.

Cōtra debilitatē audit⁹ ⁊ stōchi. ℞. pillarū alefanginarum. ℈. ij. agarici electi. ℈. j. agaricus in frusta diuisus ⁊ nō pistat⁹ infundat᷑ in oximelle simplici. q. s. ad eius debitam imbibitionem ex dicto oximelle simplici per sex horas: deinde oia sic optime incorporent᷑ in mortario cū pistello. Ultimo ex hac mixtura forment᷑ pille. vij. ℂ Digestiuuꝫ ⁊ mēbroꝝ nāliuꝫ ⁊ p̄p̄ie stomachi cōfortatiuū. ℞. syrupoꝝ de absintio. ʒ. j. acetosi simplicis. ʒ. ß. aq̄rum cicoree lupulorum añ. ʒ. j. ß. misce. Istud digestiuum assumat in aurora debite calidū ⁊ nō tepidū duob⁹ diebus cōtinuis ⁊ singula medietate cuiuslibet mēsis p̄ter q̄ tp̄e calido ⁊ post assumptionē stet ieiunus ad minus trib⁹ horis. Predictaꝝ pillarū solutiuaꝝ assumat a trib⁹ usqꝫ ad q̄nque ad libituꝫ ⁊ hoc in aurora. aut ad libitum in mane cū surgit semel in singula medietate cuiuslibet mēsis p̄ter q̄ tp̄e magni caumatis ⁊ etiam magni frigoris. Et si ipsas pillas assumat in aurora tunc post earū assumptionē dormiat vna hora si pōt. Si aūt non dormierit nō stet in lecto plus q̄ vna hora. trāsacta vō vna hora dicta siue dormierit siue nō surgat ⁊ nō ulteri⁹ dormiat. Sed post earū assumptionē stet ieiunus horis q̄nque siue p̄dictas sumpserit in aurora siue i mane. Et nō assumat lauatiuuꝫ aliq̄d sed in dicto termino q̄nque horarū prādeat ⁊ pro ferculo in ipso brodio comedat blites cū boragine ⁊ feniculo. Itē carnes laudabiles ut pulli p̄dices fasiani hedi ul' vituli uel alias carnes laudabiles. ℂ Stomachi ɔfortatiuū cordi cerebri ⁊ audit⁹. ℞. dyahbre. ʒ. j. istius ɔfectionis sumat vnū morsellū in mane cū surgit duob⁹ diebus ɔtinuis singula hebdomada solū tp̄e frigido. Et post istius assumptionē stet ieiunus horis trib⁹ ad minus. ℂ Auditus cōfortatiuū ℞. olei amigdalarum amararum. ʒ. ij. musci. ℈. ß. nucis muscate pulueriçate. ℈. ij. Istius liquoris nō calidi neqꝫ frigidi sed tepidi tm̄ tres uel duas guttas in aure auditas diminuti ponat in sero cum uadit dormitum tribus diebus in singula hebdomada preter q̄ tempore calido.

ℂ Contra manationem saniei ex aure.

Cena sit paucior prādio: euitet humida in cena. res naporosas ut fruct⁹ substātiā cauliū cancros pisces ⁊ p̄p̄ie magnos ⁊ p̄p̄ie elixos. legumina exceptis cicerib⁹ ru. pastilia aut alaganas rafiolos turtas ⁊ silia aromata ⁊ p̄p̄ie intēse caliditatis acumina ut allea cepas scalognas raphanū ⁊ silia carnes antiq̄s ut anseres anates ⁊ silia quales carnes porcinas raginas lacticinia: ut lac caseū nō durū butyruꝫ ⁊ cetera lacticinia excepto caseo duro. oia vinosa alba multū nigra coitum sup̄fluū p̄p̄ie post cibū q̄m est pessimus sapores acutos ⁊ silia hn̄tia sp̄ēs acutas ut sinapismū ⁊c. uētos getem nimiā utat᷑ pānico pro ferculo spelta farre blitib⁹ cum p̄ma ebullitione in sua aq̄ ⁊ cum boraginis ⁊ petros. brodio cicerum ru. cum aliq̄bus granis brodio cauliū siue caulib⁹ radicib⁹ petroselini brodeto sine caseo nō antiq̄ pulte ordei ⁊ p̄p̄ie in cena utat᷑ carnes vitulinis castratinis ⁊ p̄p̄ie castrati capoli hedi leporis iuuenis carnib⁹ pulli p̄dicum fasianoꝝ laudarū turturuꝫ turibrū columboꝝ seu pipionū paruarum auiuꝫ ruraliū ouis quomōlibet ⁊ p̄p̄ie sorbilib⁹ ⁊ nō duris fritallijs mollib⁹ caseo duro post cibum nō multe quātitatis. Utat᷑ saporib⁹ agrestib⁹ uel acetosis sed nō acutis ieiunet saltē semel in hebdomada. Prādium ieiunij nō sit maius alijs prādijs. singulo die bñficiuꝫ habeat uētris saltē semel ⁊ si nō nāliter saltē artificialr̄ cū enemate ifrascripto. Nō stet in lecto amplius nouē horis in ista hyeme in q̄bus nō dormiat plus septē horis. Aerē cohabitet siccuꝫ ⁊ debite caliditatis. Portet caput cōuenienter calidum ⁊ magis in nocte q̄ in die. Nō teneat aures obturatas ⁊ p̄p̄ie de nocte sed solum coptas. Iaceat de nocte sup aure vñ fluit sanies. exercitet᷑ ɔuenienter ⁊ p̄p̄ie stōcho ieiuno mane ⁊ sero. euitet melācholias iuxta posse. utat᷑ gaudio v̄tuoso. ℂ Enema diuersiuū a capite ⁊ māeruꝫ coiuꝫ eductiuum. ℞. folioꝝ blitis maluarum añ. M. j. mercurialis. M. ij. saluie sticados añ. M. ß. floꝝ camomille. M. j. seminū fenugreci. ʒ. ß. vitellū oui. j. cassiefi. ʒ. j. ierepigre çuccari ru. ana. ʒ. ß. olei cois. ʒ. iiij. salis. ʒ. ij. herbe ⁊ semina bulliāt simul in sufficiēti quantitate aque usqꝫ ad ɔsumptionē medietatis. deinde optime exprimant᷑ ⁊ trib⁹ cyathis colature reliq̄ addant᷑ ⁊ fiat clistē. Istud enema assumat debite calidū stōcho ieiuno. s. ante prandiuꝫ uel cenā ad libitū ⁊ ip̄m taliter assumat in p̄cedētib⁹ ⁊ seq̄ntibus dieb⁹ solutiui minoratiui ⁊ eradicatiui ifrascripti quo uti pōt oi hebdomada ieiuno stōcho ut supra dictum oib⁹. xv. dieb⁹ semel. ℂ Solutiuum minoratiuū māerum in capite ⁊ stōcho peccātium usuale ⁊ facile. ℞. pillaruꝫ de iera. s. ℈. ij. agarici. ℈. j. salis gēme çinçiberis añ. g. j. Istud solutiuum assumat in aurora. deinde post ipsi⁹ assumptionē experiatur dormire per horā. tm̄: ⁊ trāsacta hora cum dimidia post assūptionē solutiui surgat imediate siue dormierit siue nō ut coiter fit ⁊c. Quibus pillis pōt uti a trib⁹ ad. v. ad libitum oibus dieb⁹. xx. cū modis suis. ℂ Digestiuum dicte māe ⁊ cere cōfortatiuū. ℞. aq̄rum saluie sticados violarum añ. ʒ. j. çuçi. albissimi. ʒ. j. Istud digestiuum assumat calidū in aurora octo dieb⁹ cōtinuis ⁊ post assumptionē stet ieiunus horis q̄tuor ⁊ iterim dormiat ad libitum quo digestiuo talr̄ utat᷑ in spatio oium. XL. dierū ⁊ ipso uti incipiat die 3ª post dictā assumptionē dicti solutiui minoratiui suprascripti. ℂ Solutiuum eradicatiuum dicte māe efficacius. ℞. pillarū de iera s. Galeni. ℈. ii. agarici. ℈. i. misce ⁊ cum dyaf. q. s. fiāt pille. vii. Istud sumat in aurora mō quo supra in minoratiuo q̄ solutiuum accipiat tm̄ semel ⁊ assumat ip̄m die 3ª post cōpletā sumptionē dicti syrupi in dictis suis octo dieb⁹. ℂ Lotio brachioꝝ ⁊ crurium a capite diuersiua. ℞. floꝝ camomille melliloti añ. M. ii. saluie. M. i. sticados. M. i. ß. violarum. M. i. lactuce. M. ß. misce ⁊ bulliāt in sufficienti quātitate aque usqꝫ ad tertie p̄tis cōsumptionē. Ista decoctione calida lauentur brachia a cubito infra ⁊ crura a genu infra oi die semel aut bis ad libitum stōcho ieiuno añ prādium uel cenā qua taliter utat᷑ dieb⁹ alternis vna hebdomada singuli mēsis ⁊ taliter uti incipit seq̄ēti die diē assumptionis solutiui eradicatiui suprascripti. ℂ Medicine ponēde in aure a qua fluit sanies. ℞. aque mellis. ʒ. iii. aloes thuris añ. ℈. ii. myrre. ℈. ß. Isti⁹ aque duas aut tres guttas tepidas ponat in aurem per vnā horā añ cenā stōcho ieiuno dieb⁹ alternis. deide teneat aurē obturatā per vnā horā aut duas ad plus post dictā impositionē: deinde aurē deobturet: deide dormiat cū aure copta sed foramine ei⁹ deobturato qua uti incipiat post assumptionē solutiuoꝝ digestiuoꝝ ⁊ enematū suprascriptoꝝ ⁊ post usuꝫ lotionis suprascripte dieb⁹ q̄tuor ⁊ taliter ɔtinuet octo dieb⁹. ℂ Mixtura. ℞. aluis usti mellis añ. ʒ. i. misce. Ista mixtura inuoluat᷑ tēta linea ⁊ breui ⁊ in aurē ponat᷑ per horā añ cenā cū modis in ipositione aque suprascripte. deinde cū uadit dormitū dictā tentā extrahat ab aure qua utat᷑ dieb⁹ vi. itermissis in spatio. XL. dieꝝ ⁊ ea utat᷑ reiterādo ut supra. ℂ Mixtura alia. ℞. olei amigda. amararuꝫ. ʒ. ii. myrre. ℈. ß. croci. g. iii. aloee. ℈. i. misce. Duꝫ p̄sumptio est futuri doloris auris tūcilli⁹ olei tepidi duas aut tres guttas in aurē añ ce-

nã imponat cum modis descriptis in usu aque mellis quo
oleo solũ talr utatˀ pcedẽtibˀ digestiuo solutiuo ⁊ enemate su
prascriptis ⁊ dolore pñte aut psumptiuo de primo fieri.

¶ Contra catarrum salsum ⁊ calidum cum aliqli tussi.

Fiat flobotomia cephalice brachij dextri ex qua trahan
tur. ℥. iii. sanguis. Ista flobotomia cephalice brachij
dextri fiat per. vi. aut. vii. horas post prãdiũ ⁊ maxime in isto
uere: que flobotomia nõ fiat nisi ꝯsilio isigniũ doctoꝝ viroꝝ.
¶ Uentose cũ scarificatiõe. Ponantˀ uẽtose due sup carno
sitate spatulaꝝ vna cuilibet spatulaꝝ ⁊ ex qlibet extrahatˀ. ℥.
ß. sanguis. Iste uẽtose cũ scarificatione apponuntˀ spatulis
qrta die post suprascriptã flõmiã ⁊ per sex horas post prãdiũ
Que uẽtose nõ ponantˀ nisi cũ ꝯsilio isigniũ doctoꝝ astãtiũ.
¶ Solutiuũ minoratiuũ facile. ℞. cassiesi. ℥. i. tamarindo
rũ. ℥. ß. aqruz ordei excorticati violaruz pro potione añ. q. s. mi
sce. Istud solutiuũ assumat calidũ ⁊ nõ tepidũ in mane per
horas octo post finẽ cene diei imediate pcedẽtis diei post ip
sius assumptionẽ nõ dormiat sed in lecto stet per vnã horaz
postea surgat ⁊ cũ pãno suauiter calido postea fricet leuiter
sibi stõchum uẽtrẽ ⁊ ilia quẽ pãnuz suauiter calidũz retineat
sup dictis mẽbris: deide stet ieiunus post ipsiˀ assumptionez
horis qnque ⁊ nõ sumat lauatiuũz aliqđ sed in dicto termi
no horaꝝ prãdeat ⁊ pro ferculo comedat blitẽ cuz boragine
⁊ petrosilis carnes laudabiles ut pulli uel pdicis ⁊c. ¶ So
lutiuũ aliud minoratiuũ efficaciˀ. ℞. pillaꝝ de iera simplici
ʒ. ii. agarici. ʒ. i. masticis. g. ß. misce ⁊ cuz elec. succi rof. q. s. ad
incorporãdũ reformentˀ pille. vii. pro. ʒ. Istud solutiuũ assu
mat cum modis ⁊ ordinibˀ descriptis in assumptione soluti
ui suprascripti quo solutiuo utatˀ talr in casu ꝙ illud sit sibi
gratius supiore. ⁊ etiã si vult solutiuũ efficacius superiore.
¶ Syrupˀ. ℞. syrupi de papauẽ. ℥. i. iulep violati. ℥. ß. aque
ordei excorticati. ℥. iii. misce. Istũ syrupũ assumat debite cali
dũ ⁊ nõ tepiduz in mane per nouẽ horas post cenã imedia
te pcedentẽ qtuor diebˀ cõtinuis. deide post ipsiˀ assumptio
nẽ stet ieiunus ad minus horis qtuor ⁊ iterũ dormiat ad li
bitũ. Quo digestiuo talr uti incipiat die sequẽti diẽ assum
ptionis solutiui suprascripti. ¶ Syrupus aliˀ efficacior. ℞.
syr. de papauẽ. ℥. ii. de ligritia mellis rosa. colati añ. ℥. ß. aque
nenufaris. ℥. iii. misce. Istũ syrupũ assumat cũ modis ⁊ ordi
nibˀ descriptis in assumptione suprascripti syrupi. Quo sy
rupo talr utatˀ in casu quo uellet syrupũ efficaciorẽ ⁊ etiam
si esset sibi gratior pore. ¶ Solutiuum eradicatiuum facile.
℞. mãne electe. ℥. i. tamarindoruz. ℥. ß. reubarbari electi. ʒ. ß.
elec. succi rof. ℥. ß. aqruz ordei excorticati. ℥. i. violaꝝ añ. q. s.
pro potione. Istud solutiuum eradicatiuum assumat cũ mo
dis ⁊ ordinibˀ descriptis in assumptione pmi solutiui supra
scripti. Sed post ipsiˀ assumptionẽ dormiat dicta vna hora
qua caret ita tñ ꝙ siue dicta hora dormiat siue nõ dormiat.
postea surgat ⁊ in dicto termino horarũ qnque assumat pro
lauatiuo vnũ cyathũ aque ordei excorticati sine çuccaro: de
inde per mediã horã experiatˀ dictã aquam secedẽ si põt in
quo termino siue secesserit siue nõ tunc prãdeat ut supra in
pmo solutiuo. Qđ solutiuum talr assumat 3ª die post cõple
tã assumptionẽ syrupi qrti. ¶ Solutiuũ aliud efficaciˀ. ℞.
pillularum aurearuz reubarbari electi agarici electi añ. ʒ. i.
misce ⁊ cum elec. succi añ. q. s. ad incorporãdũ reformentˀ pil
lule. vii. Si pmuz solutiuum noluerit assumẽ assumat istud
modis ⁊ ordinibˀ suprascriptis ⁊ dormiat imediate post ipsi
us assumptionẽ per vnã horã ⁊ nõ plus. Potus loco syrupi.
℞. ordei excorticati. ℥. ß. iuinbaꝝ nũero. viii. sebestẽ numero
x. ligritie mũde. ℥. ß. passulaꝝ pparuz nigraꝝ. ℥. ß. violaruz. ℥.
ß. seminũ cucurbite. M. i. melonis añ. ʒ. ß. penidiaꝝ. ℥. i. bul
liant oĩa siſl in sufficiẽti quãtitate aque usqz ad consumptio
nẽ 3ᵉ ptis aque. deinde optime exp̃mantˀ ⁊ colentˀ. Istã deco
ctionẽ assumat loco syrupi modis pdictis in quãtitate. iiii. ℥
octo diebˀ cõtinuis in aurora cõpleta certa purgatione ⁊ ip
sam põt assumẽ añ cenã. ¶ Potˀ alius. ℞. iulep violati. ℥. i.
mellis ro. colati. ℥. ß. aque ordei excorticati. ℥. iii. misce. Istam
potionẽ assumat modis ⁊ ordinibˀ suprascriptis in alio po
tu ⁊ hoc post cõpletã purgationẽ. ¶ Pillule nõ solutiue. ℞.
amili amigdalarũ dulcium excorticataꝝ succi ligritiaruz añ
ʒ. ii. draganti. ʒ. i. gũmi arabici. ʒ. ß. penidiaꝝ. ℥. i. misce ⁊ cuz
mucillagine psiliu. q. s. ad incorporãdũ formentˀ pillule. vii.
pro. ʒ. uł ad quãtitatem fabe pro qlibet istaꝝ pillularũ teneat
vnã in ore de die ⁊ hoc faciat pluribˀ vicibˀ. ¶ Cõfectio. ℞.
dyadragãti frigidi. ℥. ii. istiˀ ꝯfectionis teneat in ore ad q̃
titatẽ auellane de nocte inter genã ⁊ maxillã ex latẽ opposito
suo lateri sup quo iacet ⁊ hoc faciat diebˀ pluribus. ¶ Pillu
le alie nõ solutiue. ℞. dragãti. ʒ. i. seminũ citonioꝝ cucurbite
filigis añ. ℥. ii. succi ligritie. ℥. ß. penidiaꝝ. ℥. i. misce ⁊ cũ iulep
violati. q. s. ad incorporãdũ formentˀ pille. vii. pro. ʒ. Istarum
pillarum teneat vnã in ore de die si sibi sint gratiores supra
scriptis mõ ⁊ ordine dicto. ¶ Lotio extremoꝝ. ℞. folioꝝ la
ctuce nenufaris porzulace violaꝝ rosaꝝ floꝝ salicis vitis ca
momille melliloti misce ⁊ bulliãt in sufficiẽti quãtitate aque
usqz ad ꝯsumptionẽ tertie ptis. In hac decoctione calida fri
centˀ tybie ⁊ genua ifra ⁊ brachia a cubito ifra ⁊ hoc añ cenã
stõcho ieiuno alternatis diebˀ. videlz vna die sic alia non ⁊
hoc faciẽdo per vnũ mẽsez. ¶ Lotio pro capite. ℞. violaruz
M. ii. ordei excorticati. ℥. i. maluaꝝ. M. i. floruz camomille.
M. ß. bulliãt oĩa simul in sufficiẽti q̃titate lixiuij nõ nimis
fortis uel acuti. Cũ hac decoctione calida lauet sibi caput oĩ
bus. xv. diebˀ añ prãdiũ stõcho ieiuno. ¶ Enema seu clistẽ.
℞. folioꝝ maluaꝝ blitis ana. M. i. mercurialis. M. ß. ordei
excorticati. ℥. ß. seminũ fenugreci. ℥. ß. vitelluz oui numero. i.
cassiesi. ℥. i. dyafiniconis çuccari rubei añ. ℥. ß. olei violati. ℥.
iiii. salis cõis. ʒ. ii. herbe seia ⁊ ordeũ bulliãt siſl in sufficiẽti q̃ti
tate aque usqz ad ꝯsumptionẽ 3ᵉ ptis aque deide optime exp̃
mantˀ ⁊ colentˀ. Ultio tribˀ cyathis dicte colature reliqˀ oĩa ad
dantˀ ⁊ fiat clistẽ. Isto clisteri utatˀ in hebdomada bis: aut
ad minˀ semel ⁊ hoc stõcho ieiuno añ prãdiũ uel cenã ad libi
tũ. ¶ Cõfectio phibẽs fluxũ catarri ad itra. ℞. dyapapaue
ris. ℥. ii. istiˀ ꝯfectionis teneat ad q̃titatẽ auellane tota nocte
iter genã ⁊ maxillã ⁊ hoc pluribˀ vicibˀ ⁊ solũ illis noctibˀ q
bus nõ tenet in ore alias medicinas suprascriptas. ¶ Cõfe
ctio alia efficacior ad idẽ. ℞. dyacodion. ℥. ii. istiˀ ꝯfectiõis te
neat in ore de nocte cũ modis ⁊ ordinibˀ descriptis. ¶ Gar
garisma ad idẽ phibẽs fluxũ ut hic ante. ℞. aque frigide ual
de. q. s. isto gargarismate utatˀ ad libitũ ⁊ pcipue stõcho ieiu
no pluribˀ diebˀ. ¶ Unctio pro pectore. ℞. olei violati ami
gdalaꝝ dulciũ añ. ℥. ß. butyri recẽtis sine sale. ℥. ß. dyadragãti
gũmi arabici añ. ʒ. i. seminũ melonis cucurbite ana. ℥. ii. cere
albissime. q. s. pro vnguẽto molli misce ⁊ fiat vnguentũ mol
le. Hac vnctione vngatˀ totũ pectˀ solũ ⁊ nõ stõchus ⁊ hoc sal
tẽ semel in die stõcho ieiuno ⁊ pcipue añ cenã pluribˀ diebus
cõtinuis. ¶ Aliud gargarisma. ℞. rosaꝝ. M. i. lẽte. ℥. ß. co
riãdri. ℥. ß. corticis papaueris. M. ß. violaꝝ. M. i. bulliant in
sufficiẽti q̃titate aque usqz ad ꝯsumptionẽ 3ᵉ ptis aque dei
de optie exp̃mantˀ ⁊ colentˀ. Istud gargarisma gargariçet fri
gidũ ualde pluries in die ⁊ hoc cũ modis ⁊ ordibˀ suprascri
ptis ⁊ hoc diebˀ qbus nõ gargariçat cũ dictis gargarismis.
¶ Appõ cãtaridaꝝ. Recipe cãtaridaꝝ. ℥. ß. fermẽti tritici. q. s.
pro incorporatione pulueris istiˀ misce ⁊ siſl optie icorporentˀ
cũ pistello. Istiˀ medicamis cãtaridaꝝ apponatˀ. ℥. ß. solũ sup
qlibet duoꝝ ossiũ post aures in sero cũ uadit dormitũ ⁊ ita te
neat tota nocte. sed ipsa medicamina supponatˀ foliũ caulis
ne tãgat aures. in mane uõ remoueatˀ ipm medicamẽ totũ ⁊
reperietˀ vna uesica pua plena aqsitate que apiatˀ cũ forpice
in pte inferiori uesice ut ide aqsitas possit fluẽ: deide suppo
natˀ assungia cũ folio caulis que oĩ die remoueatˀ ut ide hu
mores possint fluẽ. ¶ Sãguisuge. Recipe sanguisugaꝝ nũe
ro. iiii. Istaꝝ sanguisugaꝝ due apponantˀ tpibˀ vna pro qli
bet tpe ⁊ alie apponantˀ ad palearestũ sub mẽto. vz in vna p
te dextra alia in pte sinistra. ¶ Laqueus. Laqueus siue seta
neus apponatˀ sup pte posteriori colli ifra originẽ nuche p
duos digitos. Iste laqueus siue setaneˀ apponatˀ sup in pte

posteriori cū ɔsilio ualētinꝫ doctoꝝ astantiū ꝛ cū modis ꝛ or
dinibus seruādis in appōne laquei. ¶ Dieta vini. Bibat vi
nū gorētū siue mediocris coloris ꝛ modice vinositatis aliq̄li
ter dulce nāliter uel artificialr̄. s. cū çuccaro taberçet. ¶ Fer
cula. Pultes ordei amilū far spelta blites cū lactucis rapas
cucurbitas atriplices fabas fractas sine corticibus coctas
cum carnib⁹. Et sil̄r cicer rubeum sine corticibus. Lac capri
nū coctū cū ferculis nō exn̄te febre uel dolore capitis. ¶ Car
nes. Carnes pulloꝝ vituli hedi ꝑdicis fasiani. castrati aialis
annualis sed cū lactucis ꝛ vino ḡnatoꝝ nō exn̄te tussi. Oua
sorbilia cū albumie in p̄n⁹ mēsis. pisces elixatos menolas an
guillas passeres albaros oratas ꝑuas ꝛ silia. Comedat ēt
duos ul̄tres bolos lactucaꝝ coctaꝝ post cenā cū aceto dulco
rato cū çuccaro. Abstieat a reb⁹ frigidis notabil̄r ꝛ excessiue
cal̄is. A calidis pipe çinçibē cimino anisis ꝛ ceteris aromati
bus calidis saluia. Recipe rosmarino pulegio. Et ab acrumi
nib⁹. vꝫ alleo cepis porris scalōgijs raphano ꝛ similibus.
¶ Cōtra catarruꝫ subtilē ꝛ aliq̄lē salsedinē pluries sapientē.

Intestinorū lenitiuū ꝛ māerū ab ipsis eductiuuꝫ ℞. decoctiōis multū pingu̇is carnis
porci castrati uel vituli sed meli⁹ porci: deide aliaꝝ carnium
subseq̄ēter. ℥. xv. vitellos ouorum numero duo cassiefistu
le. ℥. i. olei oliuarūꝫ optimi. ℥. iiii. salis communis. ʒ. iii. misce
ꝛ fiat clistē. Istō clistē sibi ipōnat̄ suauiter calidū stōcho ieiu
no. vꝫ an̄ cenā per vnā borā in die imediate ꝑcedēte diē assū
ptionis pillarū imediate infrascriptarū seu solutiui minora
tiui imediate ifrascripti ꝛ post ipsaꝝ assumptionē stet ieiun⁹
boris q̄tuor ad min⁹ uel q̄nque ad ampli⁹ ꝛ post earūdē assū
ptionē imediate dormiat nō ampli⁹ trib⁹ q̄rtis hore: hoc etiā
clistē tal̄r assumat stōcho ieiuno cū esset ꝑternāliter stiptic⁹.
vꝫ ꝑ vnā borā an̄ prādiū uel an̄ cenā ad libitū. ¶ Solutiuū
minoratiuū. ℞. pillarū de iera simplici. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis
gēme çinçib. an̄. ℥. i. pulueris violaꝝ. ℈. ſ. misce ꝛ cū oleo vio
la. q. s. ad incorporādū reformen̄ pill̄e. vii. pro. ʒ. Istaꝝ pilla
ruꝫ assumat. ℈. ii. in aurora ꝛ post ipsaꝝ assumptionē stet ieiu
nus boris q̄tuor ad min⁹ uel q̄nque ad ampli⁹ ꝛ post earūdē
assumptionē imediate dormiat nō ampli⁹ tribus q̄rtis hore.
Trāsacta v̊o vna bora post ipsaꝝ assumptionē surgat ꝛ non
assumat lauatiuū aliq̄d ꝛ postea in termino q̄nque boraruꝫ
post assumptionē prādeat ꝛ pro ferculo in prādio sumat bli
tes cū boragine ꝛ feniculo. Itē carnes laudabiles ut pulli ꝑ
dicis vituli ꝛ sil̄es. ¶ Digestiuū efficax. ℞. syrupi de ligritia
ʒ. i. de iuiubis iulep violati an̄. ʒ. ſ. aq̄ruꝫ nenufaris. ℥. i. or
dei excorticati. ʒ. ii. misce. Si v̊o vult digestiuū efficaci⁹ tunc
loco iulep violati ponat̄ syru. de papauē. ʒ. ſ. Istū syrupū as
sumat in aurora debite calidū ꝛ nō tepidū seruatis modis ꝛ
ordinib⁹ descriptis in assumptione p̄mi syrupi digestiui de
scripti ɔtra pulsationē arterie stōchi. Hoc v̊o syrupo tal̄r uti
icipiat diē imediate sequēte die assumptionis pill̄arū imedia
te suprascriptaꝝ. Si v̊o ul̄t medicamē efficaci⁹ tūc istud dige
stiuuꝫ cū ɔditiōe supi⁹ posita assumat ſuatis modis ꝛ ordib⁹
descriptis i assūptiōe digestiui imediate suprascripti. ¶ So
lutiuū eradicatiuū. ℞. pill̄aꝝ aureaꝝ pill̄aꝝ de iera simplici
an̄. ℈. ſ. agarici. ʒ. ſ. salis gēme çiçib. an̄. ℥. i. misce ꝛ cū sy. de ne
nufare. q. s. ad icorporādū reformen̄ pill̄e sex p. ʒ. Istas pil
lulas assumat in aurora die sequēti diē cōplete assumptiōis
q̄ter facte digestiui suprascripti ꝛ post ipsaꝝ assumptionē im
mediate dormiat a media bora usq̄ꝫ ad vnā borā ad ampli⁹
si pōt. Trāsacta v̊o vna bora cū dimidia siue dormierit siue
nō: nō ampli⁹ dormiat sed surgat a lecto. Et post earūdē pil
lulaꝝ assumptionē stet ieiunus boris q̄nque ꝛ in dicto termi
no boraꝝ q̄nque assumat ꝑ lauatiuo vnū cyathū aque ordei
excorticati cal̄i sine çuccaro ꝛ ꝑ vnā borā post ipsi⁹ aque as
sumptionē siue post dictā aquā secedat siue nō tūc prandeat
seruatis modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assūptione pill̄arū ɔ
pulsationē arterie stōchi cōpositaꝝ ex pill̄is modis cū agari
co ꝛc̄. ¶ Digestiuū facile ꝛ usuale. ℞. aq̄ruꝫ violaꝝ. ʒ. i. ſ. ne
nufaris. ʒ. ſ. ordei excorticati. ʒ. ſ. çuccari albissimi. ʒ. ii. misce.

Istud digestiuū assumat debite calidū ꝛ nō tepidū trib⁹ die
bus ɔtinuis in aurora ꝑ vnū mēseꝫ post assumptionē pill̄a
rū imediate suprascriptaꝝ seruatis modis relīqs ꝛ ordinib⁹
descriptis in assumptione ꝓximi digestiui huius an̄scripti.
¶ Solutiuū facile ꝛ usuale. ℞. pill̄arū de iera. s. ℈. ii. agarici
℈. i. salis gēme çiçib. an̄. ℥. i. pulueris violaꝝ. ℈. ſ. misce ꝛ cū iu
lep violato. q. s. ad incorporādū reformen̄ pill̄e. vii. p. ʒ. Ista
rū pill̄aruꝫ assumat. ℈. ii. in aurora q̄rta die sequēti imediate
diei assumptiōis digestiui usualis immediate suprascripti ꝛ
post ipsaꝝ assumptionē stet ieiun⁹ boris tm̄ q̄tuor ſuatis mo
dis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptiōe p̄maꝝ pill̄aꝝ silium
bis hic supapositaꝝ ꝛ cōpositaꝝ in iera simplici agarico sale
gēme ut ibidē. ¶ Digestiuū usuale v̊tuti familiare. Digesti
uo usuali an̄ scripto. ℞. aque ordei excorticati çuccari albis
simi seu optimi triū coctaꝝ. ʒ. ſ. Istud digestiuū assumat de
bite calidū ꝛ nō tepidū imediate q̄n uadit dormitū ꝛ lectum
itrauerit siue cenauerit siue nō. Et eo tali utat̄ dieb⁹ q̄nque
ɔtinuis singulo mēse quocūq̄ꝫ tp̄e anni ꝑterq̄ꝫ tp̄e hyemali.
¶ Solutiuuꝫ aliud usuale ꝛ facile. ℞. pill̄aꝝ assaiaret. ℈. ii.
agarici elec. ℈. i. salis gēme. ℥. i. misce ꝛ cuꝫ iulep violato. q. s.
ad incorporādū reformen̄ pill̄e. vii. p. ʒ. Istaꝝ pill̄arū assu
mat. ℈. i. aut. ii. ad ampli⁹ singulo mēse semel in sero cū uadit
dormitū die imediate sequēti diē. v. cōplete assumptiōis q̄n
ges facte digestiui imediate an̄scripti cōpositi ex aq̄ ordei ꝛ
çuccaro. ¶ Diuersiuū v̊tuti familiare ualde. Extrema fricē
tur in mane ut imediate cū surgit hito ꝑus uentris bn̄ficio
aut saltē tētato hēri. vꝫ ꝑ crura a genu ifra ꝛ pedes fricen̄ ut
supra cū manib⁹ aut cū pāno lineo in estate frigido i hyeme
v̊o ꝛ tp̄ib⁹ medijs cū pāno calido fricatiōe media itēsione ꝛ
duratione deide man⁹ ꝛ brachia ab humero ifra cuꝫ manib⁹
uel pāno imediate fricen̄ ut hic an̄ crura. Ista fricatione ta
liter utat̄ ad min⁹ alternis dieb⁹ q̄cūq̄ꝫ tp̄e anni catarro ip̄m
uexāte ꝛ ꝑus hito uētris bn̄ficio aut saltē tentato hēri. Et ea
fricatione tal̄r. uti icipiat die imediate sequēti diē assūptiōis
ꝓximi p̄mi solutiui minoratiui suprascripti cōpositi ex pillis
de iera simplici agarico sale gēme ut ibi. ¶ Diuersoriū v̊tu
ti familiari⁹ ꝛ efficaci⁹ diuersorio p̄ori. ℞. folioꝝ salicis. M.
iii. lactuce. M. ii. vitis. M. v. folioꝝ rosaꝝ. M. ii. violaꝝ. M.
ii. nenufaris. M. i. aneti. M. i. corticis papaueris allei. M. ſ.
Cōtūdant̄ oīa grosso mō: deide bulliāt in sufficiēti aque q̄n̄ti
tate sil̄ pro lotione extremoꝝ usq̄ꝫ ad ɔsumptionē q̄rte ptis
aque. Si v̊o medicamine efficaciori idiget tūc ex hac descri
ptione debite cal̄a lauen̄ ꝛ fricen̄ brachia manus crura ꝛ
pedes stōcho ieiuno. vꝫ an̄ prādiū ꝑ borā ꝛ an̄ cenā per tātū
dē: deinde dicta extrema retineant̄ debite calida ꝛ coopta.
Et ea lotione tal̄r uti icipiat die sequēti imediate diē assum
ptiōis ꝓximi suprascripti eradicatiui cōpositi ex pill̄is aure
is de iera. s. ꝛ agarico ꝛc̄. seruatis relīqs ꝛ ordinib⁹ descriptis
in usu fricatiōis imediate an̄scripte. ¶ Diuersiuū itestinoꝝ
lenitiuū ꝛ fl̄atis aq̄si ꝛ fl̄atis salsi eductiuū efficaci⁹ p̄ori ꝓrio
diuersiuo. ℞. folioꝝ blitis. M. ii. maluaꝝ. M. i. mercurialis
M. i. ſ. radicū altee. M. ſ. agarici polipodij an̄. amboꝝ gros
so mō incisoꝝ. ʒ. i. vitellū oui numero. j. cassiefi. ℥. i. iere pigre
ʒ. ſ. olei oliuaꝝ optimi. ℥. iiii. salis cois. ʒ. iii. herbe ꝛ radices
bulliāt sil̄ in sufficiēti quātitate aque ꝑ decoctiōe clisteris u
sq̄ꝫ ad ɔsūptionē medietatis aque deide optime exp̄man̄ ꝛ
colen̄ deide. 28. ʒ. dicte colature agaricus ꝛ polipodiū fru
statiꝫ icisi grosso mō addan̄ ꝛ sil̄ bulliāt usq̄ꝫ ad ɔsūptioneꝫ
3ᵉ ptis ipsi⁹ decoctionis ꝛ colature postea exp̄man̄ ꝛ colen̄
ultimo dicte colature 2⁰ relīq̄ addan̄ ꝛ fiat clistē. Istud ene
ma suauiter calidū sibi iponat stōcho ieiuno. vꝫ an̄ prādium
ꝑ vnā borā uel an̄ cenā per tātūdē ad libitū alternis dieb⁹ q̄ꝫ
vna die sic ꝛ alia nō. Et si eo facil̄r uti icipiat die immediate
sequēti diē assumptionis ꝓximi solutiui eradicatiui an̄scripti
cōpositi ex pill̄is aureis de iera simplici agarico ꝛc̄. Et ipso
enemate tal̄r utat̄ saltē in vna hebdomada aut ampli⁹ ad li
bitū ꝛ catarro ip̄m uexāte. ¶ Diuersoriū m p̄orib⁹ efficacius
Uētose tres sine scarificatiōe ꝛ ꝑ due ponan̄ pulpis seu car

nositatibus spatularũ deinde ipsis duabꝰ amotis 3ª uẽtosa i-
mediate ponat spine ubi collum ɔiungit dorso. pme võ uẽ-
tose taliter apposite dimittant per vnã quartã hore ⁊ postea
auferant. deinde 3ª uẽtosa itidẽ seu per tãtũdẽ tps dimittat ⁊
postea auferat. Iste uẽtose talr sibi apponant per sex horas
ad minꝰ post prãdiũ ⁊ per. vii. horas ad plus die decima se-
quẽti diẽ assumptiõis dicti primi solutiui eradicatiui supra
scripti cõpositi ex pillis aureis de iera simplici agarico ⁊c̃. Et
eas uẽtosas talr sibi apponat saltẽ semel ⁊ pus bito uentris
bñficio aut saltẽ tẽtato hẽri. ¶ Caputpurgiũ. ℞. aq̃rũ ma-
iorane. ʒ. i. violaꝝ. ʒ. i. ß. succi folioꝝ blitis. ʒ. i. pulueris çucca
ri cãdi. ʒ. ii. misce. ¶ De hoc liquore tepido ⁊ nõ calo nec fri-
gido attrahat per nares stõcho ieiuno tm̃ in mane per vnã
horã añ prãdium duobꝰ diebꝰ in hebdomada ad libitũ pus
bito uentris bñficio aut saltẽ tẽtato hẽri: deinde nõ exponat se
aeri frigido nec calo sed tẽperato q̃usq3 prãsus sit. Ex hac at-
tractione talr utat saltẽ in vna hebdomada singuli mẽsis q̃
cũq3 tpe anni frigido uel recẽti. tpe aũt calo hoc medicami-
ne nõ utat. ¶ Catarrum firmãs sputum a pectore iuuãs ⁊
tuti familiare. ℞. gũmi arabici. ʒ. ß. Istiꝰ gũmi teneat tota no
cte cum catarro uexat aut tussi in ore ad q̃titatem auellane
saltẽ iter genã ⁊ maxillã ex latẽ opposito lateri sup quo iacet
qñ catarro uexat aut tussi. ¶ Catarrũ firmãs ut hic añ effi-
cacius ꝑoribꝰ catarrum firmãtibꝰ. ℞. dyadragãti frigidi. ʒ.
ii. Si võ vult medicamẽ efficacius ꝑori imediate tũc istius
dyadragãti teneat in ore ad q̃titatẽ auellane grosse in nocte
seruatis religs modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in usu seu in retẽ-
tione in ore gũmi arabici suprascripti imediate. ¶ Catarrũ
firmãs ⁊ est ut hic añ efficacius ꝑoribꝰ catarrum firmantibꝰ
℞. dyapapaueris in forma solida. ʒ. i. Si võ vult medica-
mẽ efficacius ꝑori primo tunc istiꝰ cõfectionis dyapapaue-
ris utat siue teneat in ore ad q̃titatẽ vniꝰ auellane grosse ser-
uatis modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in usu ɔfectionis dyadra-
gãti frigidi imediate suprascripti. ¶ Catarrũ firmãs ut añ
efficacius ꝑoribꝰ catarrũ firmãtibꝰ dyacodion. ℞. dyacodiõ
in forma solida. ʒ. i. Si võ vult medicamẽ ꝑori efficaciꝰ ꝑrio
tũc istiꝰ ɔfectionis dyacodiõ teneat in ore ad q̃titatẽ grosse
auellane in nocte seruatis modis ⁊ ordinibꝰ in usu ɔfectiõis
dyapapaueris imediate suprascripti. ¶ Catarrũ firmãs ⁊c̃.
ut añ efficacius ꝑore imediate. ℞. dyacodiõ in forma solida
ʒ. ii. spodij. ʒ. ß. boli ar. ʒ. iii. cãphore. g̃. ii. misce ⁊ cũ syr. de ne-
nufare. q. s. ad incorporãdũ reformet confectio in forma soli-
da in mortario cũ pistello sine igne. ¶ Si võ vult medicamẽ
efficaciꝰ primo tũc istiꝰ cõfectionis cõposite ⁊ dyacodiõ spo-
dij ⁊c̃. ut hic imediate supra teneat in ore ad q̃titatẽ grosse
auellane in nocte seruatis religs modis ⁊ ordinibꝰ descriptis
in usu ɔfectionis solius dyacodion immediate suprascripti.
¶ Cerebri ɔfortatiuũ. ℞. mirabolanũ ɔditũ numero. j. Istũ
mirabolanũ assumat in aurora aut in mane cũ surgit ad li-
bitũ singulis diebꝰ semel q̃cũq3 tpe anni: deinde post ipsius as-
sumptionẽ stet ieiunus horis tribꝰ ad minꝰ. Et eo talr uti inci-
piat ad libitũ in aliq̃ dieꝝ post assumptionẽ solutiui cõpositi
ex pillis aureis de iera simplici agarico ⁊c̃. ¶ Diuersiuũ a ce-
rebro ⁊ caputpurgiũ efficaciꝰ ꝑori diuersiuo capitispurgio el-
lebori primo. ℞. ellebori albi. g̃. i. violarum siccarum. M. ß.
Pulueriçent oia subtiliter deinde misce. Si võ post catarri
dicti firmationẽ factã ut hic añ tunc ipse inueniet uerisilr ite-
ratũ catarrum seu iteratũ fluxũ mãe ad intra pp ipsiꝰ mãe
exuberationẽ multã tunc istud diuersoriũ ⁊ caputpurgiũ cõ-
positum ex elleboro ⁊ violis attrahat p nares stõcho ieiuno.
vz añ prãdiũ p vnã horã pus habito uẽtris bñficio aut sal-
tẽ hẽri tẽtato ⁊ eo talr utat seł aut bis aut ad ampliꝰ in heb-
domada tm̃ necessitate urgẽte pp dcm̃ nouũ defluxũ ut hic
añ imediate. ¶ Cõtra catarꝝ salsũ. ℞. aque ordei facte ꝛm
receptã primã infrascriptã. ʒ. vi. çuccari albissimi triũ cocta-
rũ. ʒ. i. misce. Istiꝰ aque debite cale ⁊ nõ tepide assumat duo
bus diebꝰ ɔtinuis i singula hebdõa. vz. ʒ. vi. in aurora ⁊ post
ipsiꝰ assumptionẽ dormiat ad libitũ sed tñ nõ ampliꝰ duabꝰ

horis aq̃ ordei de q̃ hic añ fit mẽtio. ℞. ordei excorticati. ʒ. i.
aque fluuialis mũde clare. ʒ. xx. misce deinde bulliãt simł ad
mediocrẽ ignẽ usq3 ad ɔsumptionẽ 3ᵉ ꝑtis aque: deinde non
colet sed ordeum in dicta aq̃ cõtinuo postea dimittat. Et q2
hec aq̃ facilr corrũpit tpe calo ideo alternis diebꝰ ipsa aque
tunc reficiat. vz vna die dicta aq̃ talr fiat ⁊ alia die nõ sed 3ª
die iteꝝ de nouo fiat ⁊ talr reficiat ꝛ3 necessitatẽ. De hac aq̃
sumat. ʒ. vi. stõcho ieiuno ⁊c̃. ut hic supra in alia recepta pri-
ma. ¶ Medicamẽ efficaciꝰ aliq̃lr ꝑori. ℞. medicinaꝝ pmã
suprascriptã. ʒ. v. syrupi de ligritia. ʒ. i. ß. misce. Si võ medi-
camẽ ɔgruit efficaciꝰ ꝑori imediate tũc istã medicinã debite
calidã ⁊ nõ tepidã assumat in aurora ⁊c̃. ut supra de alia pri-
ma medicina. ¶ Cõfectio. Recipe dyadragãti. ʒ. ii. dyapenl
dionis. ʒ. i. misce ⁊ cũ sy. de ligritia. q. s. ad icorporãdũ refor
met ɔfectio solida in mortario cũ pistello ⁊ sine igne in mor
sellis triũ. ʒ. pro q̃libet morsello. Istiꝰ cõfectiõis assumat vnũ
morsellũ in aurora uel ad libitũ in mane cũ surgit duobꝰ die-
bus in singula hebdõa ⁊ post ipsiꝰ assumptionẽ stet egrotans
ieiunꝰ horis tribꝰ ad minꝰ. ¶ Clistẽ. ℞. aque ordei suprascri
pte. ʒ. xvi. vitellũ oui numero. i. mell rof. colati. ʒ. ß. olei rof.
ʒ. iii. sepi hircini. ʒ. ß. misce ⁊ fiat clistẽ. Istud clistẽ sibi iponi
faciat suauiter calm stõcho ieiuno. vz p duas hõs añ prãdiũ
uel ad libitũ p vnã horã añ cenã semel in singula hebdõa.

Cõtra fluxũ catarri subtilis nõ salsi nec amari. ¶ Ad
pectꝰ. ℞. pillarũ alefanginaꝝ uel de iera simpli-
ci. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gẽme. g̃. i. uel. ii. reforment pille. vii.
p. ʒ. cũ modico syrupi de sticados. ⁊ si vis adde çiçib. gra. i.
¶ Caputpurgium. ℞. aque maiorane ptes. ii. succi foliorũ
blitis ptẽ. i. misce ⁊ fiat caputpurgiũ. Potes addẽ ptẽ aque
violaꝝ si appet calitas actualis catarri. Lotio capitis fiat cũ
lixiuio forti. ¶ Diuersio. Balneent crura a genu deorsum ⁊
brachia a cubito deorsum cũ infrascripta decoctione. ℞. ro
sarum floꝝ camomille melliloti saluie añ. misce ⁊ fi
at decoctio ⁊ lauent ut supra cũ vult cenare in sero. fiant fri
cationes brachioꝝ ⁊ cruriũ ad diuertẽdũ. Itẽ secure põt po-
ni uentose sup spatulas ⁊ sup nates sine scarificatione. Item
põt comedẽ omni die post cõfec. coriãdri preparati cũ çuc
caro optimo vna coopertura tm̃ cooperto.

Cõtra defluxum ꝑternãlem catarri. ¶ Flatis a cerebro
diuersiuũ ⁊ p ɔtis nãlissimã regionẽ, vz p nares
mũdificatiuũ ⁊ ꝯtuti familiare. ℞. aque maiorane succi fo
lioꝝ blitis nucis muscate pulueriçate subtilr çuccari candi.
pulueriçati misce. Ex hac mixtura tm̃ tepida ⁊ nõ cala nec
frigida attrahat p nares bis uel ter successiue stõcho ieiuno
in mane uel ad libitũ p vnã horã añ cenã semel in singulis
q̃ndeciz diebꝰ si ipso catarro molestat. Hoc võ medicamine
nõ utat tpe calo. Flatis a cerebro diuersiuũ ⁊c̃. ut imediate
supra efficaciꝰ imediate ꝑori. ℞. medicamis primi suprascri
pti. ʒ. iii. mellis mũdi ⁊ electi. ʒ. ii. misce. Si võ medicamẽ ɔue
nit efficaciꝰ aliquãtulũ ꝑori ꝑrio tunc ex hac mixtura prior
tm̃ tepida ⁊ nõ cala nec frigida attrahat p nares ⁊c̃. ut hic su
pra de alio medicamine ꝑrio. Flegmatis a cerebro diuersiuũ
⁊c̃. ut añ imediate supra efficaciꝰ immediate ꝑori. ℞. medi-
camis suprascripti imediate primi. ʒ. iii. mãne elec. ʒ. ß. misce.
Si võ medicamẽ ɔgruit aliquãtulũ efficacius ꝑori imediate
tũc ex hac mixtura tm̃ tepida ⁊ nõ cala nec frigida attrahat
per nares ⁊c̃. ut hic supra de alio medicamine ꝑrio. ¶ Cere
bri ɔfortatiuũ ⁊ ipsiꝰ catarri grossi digestiuũ ⁊ resolutiuũ. ℞.
dyamusci dulcis. ʒ. ii. dyãbre. ʒ. i. cubebaꝝ. ℈. i. melegete. ℈. ß.
çuccari tabarçet albissimi triũ coctarum. ʒ. x. Pulueriçãda
pulueriçent subtilr deide cũ aq̃ maiorane ⁊ feniculi añ. q. s.
ad ɔficiẽdũ fiat ɔfectio solida i morsellis triũ. ʒ. p q̃libet mor
sello. Istius cõfectionis assumat vnũ morsellũ in mane cum
surgit duobꝰ diebꝰ in singula hebdomada ⁊ post ipsiꝰ assum-
ptionẽ stet ieiunꝰ horis tribꝰ ad minꝰ. Hac võ ɔfectione talr
utat tm̃ tpe frigido ⁊ nõ tpe calido. ¶ Cerebri ɔfortatiuũ
⁊ est ꝑprium. Recipe mirabolanũ kebulũ ɔditũ vnũ. Istum
mirabolanũ assumat in aurora uel ad libitũ in mane cũ sur

git semel in singulo mēse. Et post ipsius assumptionē stet ieiunus horis. x. hoc vo medicamine talr uti pōt q̄cunq; tpe anni. ¶ Solutiuū facile z usuale. ℞. pillarum de iera. ʒ. ii. agarici. ℈. i. agaricus ipse in frusta minuta diuisus z nō pistatus isundat per horas. vi. ad minus in oximelle simplici q. s. ad ipsi⁹ agarici debitā imbibitionē ex dicto oximelle. deinde oia sil' misce z cū syrupi de sticados. q. s. ad ipsas sil' incorporādū in mortario cū pistello z sine igne reformet' pille. vii p. ʒ. Istarum pillarum assumat in aurora a trib⁹ usq; ad. v. ad libitū in mane cū surgit: sed tñ in aurora meli⁹ z post ipsarū assumptionē si ipsas assumat in aurora stet in lecto per horā vnā cū dimidia z iterū dormiat si pōt sed nō ampli⁹ vna hora z tunc post earūdē assumptionē stet ieiun⁹ horis q̄nq; z nō assumat lauatiuum aliqd sed in termino dicto q̄nque horarū prādeat z p ferculo in ipso prādio comedat blites cū boragine z petrosilino nō abiecta p̄ma aq̄ ebullitionis ipsarū herbarū sed in ipsa aq̄ cocta. Itē laudabiles carnes comedat ut pulli pdices fasiani hedi. uel vituli aut aliq̄s carnes cōsiles. Si vo ipsas pill'as assumat in mane cū surgit tūc post ipsarū assumptionē nō dormiat sed stet ieiun⁹ horis. v. ut hic supra. Istis vo pill'is utat' semel in singula cuiuslibet mēsis p̄ter q̄ tpibus magnorū caumatis z frigoris.

Cōtra reumatis dispōnē digestiuū. ℞. syrupi de sticados oximellis cōpositi añ. lib. s. misce sed dosis sit. ʒ. i. s. cū decoctiōe cubebarū nucis mus. anisi masticis z ciperi. ¶ Solutiuū. ℞. pillarū cochiarum rasis. ʒ. i. ¶ Tragea cōfortatiua. Recipe triū pipum. ʒ. i. çinçib. ℈. ii. s. gariofi. galāge sticados añ. ʒ. i. cubebarū nucis mus. añ. ʒ. s. anisi. ʒ. iiij. s. çuccari. q. s. sit dosis in ieiunio vnū coclear usq; ad dies q̄tuor postea vo potet modicū vini subtilis. ¶ Cerotum. Recipe laudani. ʒ. i. aloes. ʒ. s. pulueris pulegij calamenti sticados añ. ʒ. i. macis corticum citri añ. ℈. s. incorporent' oia sil' addito modico aceti z applicet' parti capitis abrase. ¶ Unguētū p stōcho in casu isto. Recipe masticis. ʒ. i. aloes. ʒ. s. cinamomi gariof. añ. ʒ. i. ligni aloes folij ana. ʒ. s. olei nardini cere añ. quantum sufficit pro vnguento. Ex isto vnguento actu calido vngat' stomachus ieiunus.

¶ Contra catarri subtilis fluxū ad fauces pulmonē z pectus.

Regimē in sex rerū nō naliū administratione cōsistit. Sit itaq; q̄litate igrossatiuū z ifrigidatiuū sed remissi⁹ infrigidatiuū q̄ igrossatiuū. Quātitas vo sit ut de vnaq̄q; ipsarū sex rerū nō naliū admistratiōe in pprijs capitulis ipsarū ifrascriptarū. Euacuent' uētris solōne māe cōmunes in vijs ductuū supflue. minoret' z p̄pe uētris solōne cerebri replō flatis subtilis aliq̄liter calidi. sed nō multū z tñ nō acuti ad fauces ad pect⁹ z pulmonē catarricātis. Remoueant' cause ipsi⁹ catarri dictā mām añ in cerebro multiplicātes. que cause in hoc casu p̄ncipales numero sunt tres. vz. eupatorio magna nutriētis z reliq̄rum humiditatum z flegmatis a toto ad cerebrū multiplicata. Nālis caliditas cerebri debilitata nō ualēs ipsos uapores q sunt mā catarri resoluē in cerebro cōdēsati. Debilitas caloris eiusdē nutrimentū pprīū cerebri digestiui ipotētis q̄ indigesti z catarrus ex eius paulatina cōgestione cōsistit. Minorent' z pprie uentris solōne z gule z pectoris z pulmōis repletio flatis a cerebro ad ipsa mēbra catarricātis etiā s̄m ei⁹ ptē fluentē a gula in pectore. Et s̄m ptē ex diuturna mora in pectore ibidē igrossati. Diuertat' a cerebro ad ptes ignobiles z p̄pe extremas dictā mā subtilis fluēs ut supra. Sistant' aliq̄liter seu minorent' dicti subtilis flegmatis fluxus a cerebro ad fauces in pulmonē. Remoueant' cā uel cāe dictū catarrū seu flegma ad fauces pect⁹ z pulmonē fluē faciēs que cāe in hoc casu nr̄o p̄ncipales sunt q̄tuor. vz. Debilitas retētiue cerebri z ei⁹ collatorij. Māe catarrī dictū exuberātē multiplicatiue cum v̄tutis expulsiue fortitudine. Ardor z aspitas faucū z gule incēsus z diuturnus. Tussis notabilis. Eradicet' seu absolute remoueat' ipsi⁹ catarri subtilis seu flegmatis fluxus a cerebro ad fauces ad pulmonē. Digerat' paulatine ipsi⁹ catarri dcā mā subtile nō multū cal'a flegmatica sed nō acuta ut supra. z pprie in gula pulmone z pectore z pprius cerebro. Itē digeratur dicta mā grossa flegmatica in pulmone z pectore ex diuturna mora in ipso igrossata que ambe māe subtilis z grossa in pectore digerēde sunt etiā ipse sil'r cum dicta mā subtili in cerebro digerēda z hoc pp̄ter ptisis suspitionē aliqualiter aut saltē de p̄ximo future que nec digestionis nec euacuationis tolerat inducias lz hac suspitione nō exñte dictū catarrū digerē z euacuare regulari⁹ esset: deīde ad ipsarū catarri subtilis z grossi gule pulmonis z pectoris digestiones z euacuationē trāsire liqueret. Euacuet' eradicatiue sed paulatine dicta mā flegmatica subtilis aliq̄liter cal'a sed nō acuta a dicti cerebro gula pulmone p̄mo uentris solōne a dictis mēbris. scdo dicti flegmatis subtilis per nares eductione. 3° ipsi⁹ māe a cerebro euaporatione. Item dicta mā flegmatica grossa in pulmone ex diuturna ei⁹ mora ingrossata etiā eradicatiue: sz paulatine euacuet'. Prīo uētris solōne ab ipso pulmone. 2° z pp̄us inde per spm̄ ei⁹ eductione. 3° dicte māe a dictis pectore z pulmone euaporatione. Que tres māe subtilis in cerebro subtilis z grossa in pulmone sil' euacuāde sunt dicta cā grossa suspitionis ptisis p̄ntis aut future nō dātis inducias ut supra. ¶ Cōfortent' v̄tutes oēs. vz. vitalis nālis z aialis toti⁹ z p̄pe cerebri gule pulmonis zc̄. Et p̄pe eorū v̄tutes nāles oēs. Et pprijssime ipsi⁹ cerebri nālis ut ipsa mēbra dictas mās subtilē z grossam nō generēt nec recipiant. Remoueant' cerebri faucū pectoris z pulmonis male cōplexiōes a dictis morbo causa morbi z accn̄tibus derelicte. Corrigant' accn̄tia p̄ncipalis dicti catarri subtilis in casu nr̄o z a futuris p̄seruent' eidem casui pprijs. vz. uomitus tussis anhelit⁹ constrictio hec tria p̄sentia. sequētia vo empima z ptisis hec duo saltem futura in hoc casu nostro.

Regimē ex sex reb⁹ nō nālib⁹ sit ut infra. Aer sit frigidus sed remisse z declinās ad siccitatē. Cibus z pot⁹ sit frigidus sed remisse z declinās ad humiditatē saltē actu z pulmonis z pectoris lenitiuus. vz iri amidū spelte pultes ex ciceribus rubeis abiecto cortice z p̄peoia cū cortice amigdalarū dulciū. Itē cū lacte si nō est febris aut dolor capitis aut grauedo eiusdē. Quiescat nō iacēdo sed sedendo hora vigiliarū sibi debitarū. Uigilet multū tñ cū pportiōe. Nō dormiet in die nec multū in nocte. Jeiunet sepe cenet parce famiat z sitiat nō se repleat. Nō assumat nutriens nisi digesto p̄ori mēte getē hēat hylarē z gaudiosam. Euacuent' māe cōes. ℞. foliorū blitis maluarū añ. M. i. s. mercurialis. M. i. radicū altee. M. s. seminū fenugreci cartami añ. ʒ. s. vitellum oui numero. j. iere pigre çuccari rubei añ. ʒ. i. olei oliuarū. ʒ. iiii. salis cōis. ʒ. ii. bulliēda bulliāt. deinde misce z fiat clistere ℞. cassiefi. ʒ. i. sebestē. ʒ. s. aque decoctionis çucca. q. s. pro potione misce z fiat potio aut dictis cassie z sebestē addat' çuccari electi. q. s. pro dactylo. Et imediate post assumptionē dicti dactyli bibat dicte aque çuccari. ʒ. iii. minoret' plectoria flegmatis subtilis a toto. ℞. cassiefi. ʒ. i. medulle cartami. ʒ. ij iuris galli decrepiti decocti cū çuccaro s̄m canones. q. s. pro potione macis. ℈. i. amigdalarū dulcium. ʒ. i. penidiarū. ʒ. s. misce aut subtracto iure galli q̄ tātū optimū esset cū reliq̄s medicis addat' çuccari electi. q. s. p dactylo z fiat dactylus. Sz medicina dcā cū iure est ualde melior. Minoret' cerebri repletio flatis subtilis z aliq̄liter calidi sed nō acuti. ℞. pillarū de iera simplici. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gēme. g. i. violarum. g. v misce z cū iulep violato fiant pille. vii. pro. ʒ. Remoueantur cause dicti flegmatis. vz opp̄mant' uapores qui ad cerebrum eleuant' ut infra. ℞. coriandrorū pparatorū cōfectorū solū cum vna cooptura. ʒ. i. de hus coriandris comedat immediate post cibū. ʒ. ij. Et iterū per sex horas post cibū comedat tantū dē. Itē dyacitoniton de çuccaro z sine spēbus. ʒ. i. comedat loco dicti coriandri ad libitū cū modis tñ dictis. ℞. rosarum siccarū. ʒ. i. çuccari albissimi. ℈. i. misce z cum syrupo de myrto q. s. ad incorporādū forment' pille. vii. pro. ʒ. assumat ad minus tres istarū pillarū ad libitū cum modis dictis zc̄. ¶ Con

fortet calor nālis cerebri uapoꝝ resolutiu⁹ ⁊ digestiuus eiuſ
dē ⁊ faucū. ℞. auellanaꝝ mundataꝝ. ʒ. i. caſſie lignee gallie
muſcate añ. ℈. i. ligni aloes. ʒ. ſ. muſti. ǵ. qrtaꝫ ptem ſpice. ℈. ſ.
ſticados. ʒ. ſ. nucis muſ. ℈. i. roſaꝝ. ʒ. i. emblicoꝝ. ℈. i. coralloꝝ
rubeorum. ʒ. i. miſce ⁊ cum çuccari bugloſſati iulep violati.
q. ſ. fiat electuarium. ¶ Aliud ualēs ut ſupra. ℞. ſpērū dyā
bre. ℈. i. aromatici roſati deſcrip. Gabrielis. ʒ. ſ. ligni aloes. ℈.
ii. emblicorum. ℈. i. çuccari albiſſimi. ʒ. viii. roſarum. ℥. ſ. co
rallorum. ℈. i. miſce ⁊ cū aque violarum. q. ſ. fiat ꝯfectio ſoli
da. Minoret pectoris ⁊ pulmonis repletio a duob⁹ flegmati
bus groſſo ⁊ ſubtili. ℞. caſſiefi. ℥. i. aſſe ſeu thimi. ℈. i. agari
ci. ℈. i. ariſtologie. ℈. ſ. cartami. ℈. ii. aque mellis aque ordei ex
corticati añ. q. s. pro potione miſce aut loco caſſie ſiſtit que
ſubtrahat ⁊ addat oibus iſtis medicinis agarici thimi añ.
℈. ii. deinde oia ſimul incorporent cum iulep violati. q. ſ. Di
uertat dictus catarrus aq̄ſus ſubtilis a cerebro. fricent ſua
uiter ⁊ tpe puo ſtōcho ieiuno habito uētris bn̄ficio cū pāno
lineo brachia a cubito ifra ⁊ tybie a genu infra. balneentur
eedem ptes cū eodem ordine cū hoc inferius. ℞. violarum
M. iii. ordei excorticati. ℥. i. milij. ℥. iiii. roſarum. M. i. ſ. folio
rum vitis. M. iii. folioꝝ camomille. M. i. ſ. miſce ⁊ bulliant
⁊ fiat lotio. Diuertat catarrus ut hic anteimediate ⁊c̄. vꝫ. uē
toſe ſicce apponant cum modis ⁊ ordinib⁹ qbus ſupra fit lo
tio. ℞. māne. ℥. ſ. aque ordei. q. ſ. ad diſſoluēdum dictā mānā
miſce. Attrahat cala p nares ad libitū ſtōcho ieiuno. ¶ At
tractiuum per nares. Recipe ſucci caulis. ℥. ii. ſucci anagalli.
℥. i. ſucci celidonie. ℥. ſ. myrre. ʒ. ii. ſarcocolle. ʒ. i. aq̄rum ordei
violarū maiorane añ. ℥. i. miſce. ¶ Caputpurgiū efficacius.
Recipe aq̄rum infraſcriptaꝝ. ſ. ordei excorticati violaꝝ ma
iorane añ. ℥. i. ſucci folioꝝ blitis. ℥. i. ſ. çuccari cādi. ʒ. i. ſ. mi
ſce. Iſtius caputpurgij attrahat per nares quātitatē ad libi
tum ⁊ hoc dieb⁹ alternis ſtōcho ieiuno ⁊ ꝑus habito uentris
bn̄ficio. Si vult ipꝫ efficacius tūc loco ſucci folioꝝ blitis po
nat ſuccū eius radicis. Iteꝝ ſi vult efficacius addat puluerē
radicis ireos ad. ʒ. ſ. Prohibeat fluxus catarri ut ifra. Reci
pe aquā frigidā ⁊c̄. quā teneat in ore ad libitū. ¶ Aliud ꝓ
hibēs fluxū ⁊c̄. ℞. dyapapaueris. de hac ꝯfectione teneat q̄
titatē auellane in ore iter genā ⁊ maxillam ⁊ ꝓprie in nocte.
¶ Aliud ut ſupra. ℞. roſaꝝ. ℈. i. lentiū excorticataꝝ. ʒ. ſ. coriā
droꝝ ꝑparatoꝝ. ℈. i. violaꝝ. ʒ. ſ. corticū papaueris albi. ℈. ii.
terre ſigillate boli armeni añ. ʒ. i. olibani. ʒ. ſ. ſpice. ℈. ii. miſce ⁊
bulliant in aq̄ decoctionis myrti uſqꝫ ad ꝯſumptionē medie
tatis. deinde optime exꝓmant ⁊ colent. Iſtius colature quā
titatē ad libitū teneat in ore nō trāſglutiēdo aliqd. ¶ Idē ut
ſupra. ſed in alia forma. Recipe eaſdē medicinas ⁊ nō ponan
tur in aliq̄ decoctione ſed oēs ſimul incorporent cuꝫ ſyrupi
de myrto. q. ſ. ⁊ fiāt forme ſiles lupinis. Et de eis teneat vnaꝫ
in ore ad libitū ⁊ nō deglutiat aliqd de ſaliua cui aliqd cō
miſcet de medicina dicta. ¶ Aliud retinēs fluxū. Recipe bo
li armeni terre ſigillate añ. ʒ. i. myrtilloꝝ papaueris albi añ.
ʒ. ſ. amidi. ʒ. i. olibani. ℈. i. ſpice. ℈. ii. miſce ⁊ cū ſyrupi de myr
to. q. ſ. forment pille in forma ut ſupra. ¶ Aliō ut ſupra. Re
cipe laudani. ʒ. iii. ſandarace. ℥. i. calamēti. ʒ. ſ. dauci. ʒ. i. myr
tilloꝝ. ʒ. iii. roſaꝝ. ʒ. vi. miſce ⁊ fiat ſacculus pro cōmiſſura co
ronali capitis. Et ſm hāc ꝓportionē aſſumat tāta quātitas
ſupraſcriptoꝝ ut ſufficit pro ſacculo. Remoueant cauſe dicti
flegmatis ſubtilis ⁊ debilitas retētiue corrigat ut ſupra. Re
cipe boli armeni terre ſigillate añ. ʒ. i. olibani. ʒ. ſ. ſeminū cito
nioꝝ. ʒ. iii. miſce ⁊ cū ſyrupo de myrto fiāt pille in forma lu
pinoꝝ. Et teneat vnā ex his in ore ⁊ ꝓprie in nocte. ¶ Aliō
ut ſupra. Recipe ſandarace. ℥. i. olibani. ʒ. ii. ſpice. ʒ. i. roſaꝝ. ℥.
ſ. myrtilloꝝ. ʒ. ii. miſce ⁊ fiat ſacculus. Aſſumat tāta quanti
tas ut ſupra. Exuberās mā catarri abijciat ſolutiuis mino
ratiuis dicte māe in cerebro ſupraſcripte reiterādis in hoc ca
none. ¶ Aſpitas faucū gule ⁊c̄. intenſa remoueat ut infra.
Recipe ſucci ligritie pineaꝝ correctaꝝ in aq̄ feruēti ⁊ ſtrictis
capiūb⁹ eaꝝ. ℥. ſ. plātaginis. ℥. iii. iuiubas numero. vi. maſti
cis. ʒ. ii. mucillaginis pſilij. ʒ. i. miſce ⁊ cū gūmi arabico fiant
pille ut imediate ſupraſcripte. ¶ Aliud ut ſupra imediate.
Recipe ſeminū citonioꝝ. ℥. i. ſebeſtē. ℥. ſ. iuiubas numero. iiii
violarū. ʒ. iii. ſucci ligritie. ℥. ſ. maſticis. ʒ. i. ſ. bdelij. ʒ. i. amig
dalaꝝ dulciū excorticataꝝ. ℥. ſ. roſaꝝ. ℥. ii. miſce ⁊ cū dragagā
to fiāt pille immediate añ. Digerant paulatine in cerebro ⁊
pulmone flegmata ut ifra. ¶ Digeſtiuū. ℞. ſyrupoꝝ de ſtica
dos de hyſopo añ. ℥. ſ. iulep violati. ℥. i. oximellis ſimplicis
℥. ſ. aquarū betonice ordei excorticati añ. ℥. i. ſ. miſce. Euacuē
tur dicta flegmata a dictis mēbris. ℞. pillarū aureaꝝ de ie
ra pigra añ. ℈. i. agarici. ℈. i. ſalis gēme. ǵ. ii. violaꝝ. ǵ. viii. mi
ſce ⁊ cū iulep violati ⁊ ſyrupi de ſticados añ. q. s. fiāt pillule
vii. pro. ʒ. ¶ Aliud ad idē. ℞. pillarum cochiarū aurearum
agari. añ. ℈. i. ſalis gēme. ǵ. i. violarū. ǵ. viii. miſce ⁊ ſyrupi ut
ſupra. fiant pille ut ſupra. ¶ Aliud facile ⁊ uſuale. ℞. terbē
tine lote ter in aq̄ ordei excorticati. ʒ. ii. utat iſta terbētina lota
ad min⁹ ſemel oibus. xv. dieb⁹. Educat a cerebro per ſudo
rē dictū flegma ſubtile ut ifra. vꝫ. euaporet caput ſup aq̄ cali
da mediocriter ſimplici in mane ſtōcho ieiuno ꝑcedēte uen
tris bn̄ficio ⁊ extremoꝝ lotiōe. ¶ Aliud efficaci⁹. euaporet
ut ſupra aq̄ calda mediocriter in qua decoquent ifraſcripta.
vꝫ. ℞. melliloti. M. i. ſ. radicū altee radicū blitis añ. M. ſ. ſe
minū fenugreci. ℥. ſ. Et poſt ſupraſcriptā euaporationē tuea
tur caput ⁊ facies ab aere frigido. Educant per ſputū ambo
flegmata dicta ut ifra. ℞. dyadragāti. ℥. i. De hac ꝯfectiōe te
neat iter genā ⁊ maxillā ad q̄titatē auellane ⁊ ꝓpe in nocte ⁊
meli⁹ ſub ligua. ¶ Aliud ut ſupra. ℞. dyapenidiōis. ℥. i. dya
dragāti. ℥. ſ. miſce in mortario cū piſtello teneat in ore ut ſu
pra. ¶ Aliud ut ſupra. ℞. loch ſani ⁊ expti dyadragāti fridi
añ. ℥. ſ. miſce i mortario cū piſtello ⁊ teneat i ore ut ſupra.

Ad dolorē dētiū a mā frigida. Prio ſoluat cū pil
lulis coctis. deide colluat os cū ſtipti
co vino calō. vꝫ. ℞. maſticis. ʒ. ii. ſaluie. ʒ. iii. piretri çiç. dipta
mi paſſulaꝝ cubebaꝝ añ. ʒ. i. origani. ʒ. i. ſ. roſaꝝ. ℈. ii. miſce ⁊
bulliāt kl. vini. j. uermilij uſqꝫ ad ꝯſūptionē medietatis ⁊ po
ſtea colet de quo calō teneat in ore ⁊ eſt optimū ⁊ exptū mi
tigat dolorē ⁊ reſoluit mām ⁊ ꝯfortat gigiuā ⁊ dētes. ¶ Dēti
fuciū meū dētes dealbat ⁊ abſtergit ⁊ gingiuā fortificat ⁊ cō
fortat ⁊ aromatiçat. ℞. oſſis ſepie choculaꝝ albaꝝ marinaꝝ
añ. ʒ. i. ſ. pumicis. ʒ. ii. ſ. alumis aſſi. ʒ. i. ariſtologie piretri gal
le cinamomi pipis lōgi añ. ℈. ii. gallie muſcate. ʒ. ſ. iuiube. ℈. i.
miſce ⁊ fiat puluis ⁊ cū melle diſpumati quātum ſufficit in
corporet ⁊ fricent dieb⁹ alternis ſtōcho ieiuno.

Cōtra dolorē dentiū a mā frigida. Prio ſoluat cū pil
lulis cochijs calefactoriū cū pānicio camomil
la aneto abſinthio milio ſale multū ualet. collutio cuꝫ vino
calō uel aceto bullitionis ſandarace aut bullitionis piretri ca
lamēti origani pipis ſinapis etiā multū ualet. Liniat dens
dolēs cū tyriaca fiat etiam collutio oris cum aceto bullitio
nis colloquintide aut alleorum aut piretri aut ſaxifragie aut
corticum radicum capparis aut ex aceto quod multum bul
lierit in teſta colloquintide.

¶ Ad ꝯſeruandū ⁊ mūdificādum dentes ⁊ gingiuas.

Canones ꝯſeruatiui dētiū ⁊ gigiuaꝝ ſunt. x. infra
ſcripti. ¶ Prim⁹ canō. Euitet corruptio
nē cibi ⁊ pot⁹ in ſtōcho imo ⁊ oēm cibi corruptionē iuxta poſ
ſibile ⁊ ex ꝯñti nutriēda facilis corruptionis ut lac piſces ſa
litos piſces ꝑuos ⁊ ſilia poſt pōneꝫ cibi ſubtilis groſſo mor⁹
fortes feſtinos poſt aſſumptionē cibi gnimo ⁊ añ cibi deſcē
ſum de ſtōcho ſomnū feſtinū poſt cibi aſſumptionē ⁊ nutriē
da diuerſa que oia ſunt corruptionis cibi in ſtōcho effectiua
cā ul ſaltē diſpoſitiua. ¶ 2⁹ canō. nō aſſueſcat uomitui ⁊ ma
xime ſi uomeret rē acetoſam. ¶ 3⁹ canō. euitet cibaria viſco
ſa ſicut ꝯfectio de melle ⁊ ficus viſcoſas. ¶ 4⁹ canon. euitet
res duras ad frāgēduꝫ. ¶ 5⁹ canō. ꝯgelatiua dētes ſeu ſtupe
factiua euitet. ¶ 6⁹ canō. res uehemētis frigoris comedere
euitet ⁊ ꝓprie poſt aſſumptionē calidi. ſilr ea que ſunt uehe
mētis caloris maxime poſt frigidi aſſumptionē. ¶ 7⁹ canō.
euitet comedē res dētib⁹ nocentes ſua ꝓprietate ut ſunt por

ri ⁊ reliq̃ huiusmodi. ¶ 8ᵘˢ canõ. mũdificet sibi dẽtes imme-
diate post cibũ ab eo sup̄fluo qḋ ingredit̃ inter ipsos ⁊ ꝓpe
cũ ligno subtili nõ acuto ut sunt ligna infrascripta ⁊ hoc nõ
cũ multa ꝑscrutatione ne noceat gingiue uel carni que est i-
ter dẽtes uel dẽtes cõmoueat. ¶ 9ᵘˢ canõ. facta dicta mũdifi
catione immediate post cibũ ut supra lauent̃ dentes imme-
diate ut cum vinis nigris medie vinositatis nõ acetosis seu
agrestib⁹ qḋ idem est nec dulcib⁹ sed medij saporis. ¶ 10ᵘˢ ca-
nõ. fricent̃ dentes suauiter ⁊ tpe breui. nã fortis fricatio aut
diuturna destruit dẽtium humiditates nãles ⁊ ad eos trahit
reuma ⁊ uapores a stõcho ascẽdentes aut saltẽ ipsos prepa-
rat dẽtes ad hec recipiẽda. Sed fricatio cũ equalitate abster
git dentes ⁊ carnes gingiuaꝝ confortat ⁊ ꝓhibet lapides seu
gipsum circa ipsos gñari ⁊ facit oris odorẽ bonũ ⁊ cõueniẽ
ti⁹ cũ quo fiat fricatio est lignũ in quo est stipticitas ⁊ ama
ritudo cuiusmodi sunt infrascripta. Licet oleũ ro. sit fricato
rium ꝯueniens. si caliditas sit causa lesionis dentiũ ⁊ oleũ de
been ⁊ oleum de neriden. Cõpositio est necessaria si dicta ca
liditas ⁊ frigiditas sint cause mixte. Que fricatio cum dictis
oleis fieri debet cũ uadit dormitũ ⁊ p̄cedere debet fricatiões
alias fiendas cũ fricatorijs infrascriptis cũ uadit dormituȝ
⁊c̃. stõcho ieiuno alio tpe ad libitũ. Hos. x. canones explicite
collige spãles ex Auic. 7ᵃ fen tertij. cap̄ 2°. cuius rubrica de
ꝑseruatione dentiũ ⁊ ꝑtem cap̄ 3° eiusdẽ fen. rubrica de cura
dentiũ. ¶ Mũdificatiuum dentiũ ab ingredientibus cibis
inter ipsos iuxta. 8. cañ. antescriptuȝ. Sumat̃ ramus cup̄s-
si aut ligni aloes rosmarini pini uel iunipi ad libitum hic ra
mũculus subtiliet̃ ⁊ fiat flexibilis ita tñ ut nõ incidat nec sit
acutus sed tñ obtusus cũ latitudine eq̃li cũ hoc ramusculo
mũdificent̃ dentes ut supra. iuxta cañ. 8. ¶ Lotio dentiuȝ ⁊
gingiuaꝝ mũdificatiua ⁊ eorũdẽ ꝯfortatiua ⁊ tremoris ⁊ pa
ralisis mitigatiua ⁊ neruoꝝ cõfortatiua iuxta cañ. nonũ etiaȝ
scriptũ. ℞. vini noui medie vinositatis mastellum seu bren
tam vnã saluie recẽtis incise in mediocria frusta ⁊ nõ pista-
te neclota lib. j. vinũ ipm post factã exp̄ssionem ab vuis suis
immediate q̃tuor dieb⁹ cõtinuis p̄us bullire ꝑmittat̃ cuȝ ra
cemis seu graspis suis notabili bullitione. Deinde q̃nta die
dicto vino p̄us extracto ⁊ colato a dictis graspis: tũc postea
dicta saluia imponat̃ ⁊ dimittat̃ cũ ipso vino bullire usque
quo ipm vinuȝ clarũ efficiat̃ cũ hoc vino dẽtes lauent̃ post
assumptionẽ cibi precedẽte mũdificatione ipsoꝝ dẽtium iux
ta nonũ canõ. antescriptũ. ¶ Lotio alia ualẽs ad id quod su
pra. ℞. cinamomi electi. ʒ. i. masticis. ʒ. ß. gallie mus. cubeba-
rum añ. ʒ. ii. seminũ iunipi. ʒ. iii. radicis ciperi. ʒ. i. ß. foliorũ
rosmarini. ʒ. vi. Cõtundantur oĩa grosso mõ exceptis folijs
rosmarini. deinde oĩa simul misce ultimo in brenta vna vini
musti ponant̃. ʒ. vi. dicte mixture ⁊ bullire ꝑmittat̃ ⁊c̃. ut su-
pra in vino saluiato suprascripto cũ hoc vino dentes lauen
tur post assumptionẽ cibi p̄cedẽte mũdificatione ipsoꝝ iuxta
nonũ canonem añ scriptũ. utat̃ mõ ista lotione mõ alia ad li
bitũ. Fricatione dẽtiũ ⁊ gingiuarũ abstersiua mũdificatiua ⁊
ꝯfortatiua iuxta decimũ canonẽ añscriptũ. ℞. mellis partes
duas çuccari tabarçet ptẽ. j. misce. Cũ hac mixtura dentiuȝ
⁊ gingiuaꝝ in sero cũ uadit dormitũ ⁊ etiã stõcho ieiuno alio
tpe ad libitũ iuxta canonẽ decimũ añscriptũ. ¶ Aliud frica
toriũ ualens ad id qḋ immediate supra. Recipe pulueris ca
pitis leporis ad q̃ntitatẽ auellane hic puluis liget̃ in petia
linea rara subtili ⁊ cũ istis talr̃ ligatis fricent̃ dentes ⁊ gin-
giue ut supra. ¶ Aliud fricatoriũ ualẽs ad id qḋ supra. Re
cipe salis adusti ad quantitatẽ auellane mellis. q. s. pro eluua
rio misce ⁊ totũ redigat̃ in forma eluarij. Istud eluariũ lige
tur in petia cũ qua fricent̃ dẽtes ⁊c̃. ut supra. ¶ Fricatoriuȝ
aliud cõfortãs dẽtes ⁊ gingiuas. Ex tyriaca antiq̃ ad min⁹
q̃tuor annoꝝ fricatio dẽtiũ fiat cũ digitis oĩ mẽse ad minus
semel per nouẽ horas post cenã ⁊ ad minus p̄ q̃tuor horas
ante prãdiũ sup̄ qua fricatione cũ dicta tyriaca põt dormire
ad libitum. Nota q̄ per tres horas ad minus post applica
tionẽ antescriptoꝝ medicaminũ non fiat comestio nec lotio
cũ vino uel alijs rebus dicta medicamina ⁊ vigores ipsorũ
a dentibus ⁊ gingiuis abijcientibus.

¶ Cõtra alcolam.

Flobotomia fiat ex cephalica manus lateris do
lẽtis ex qua extrahant̃. ʒ. iii. sãgui
nis. eodẽ v̇o die flobotomie ⁊ duob⁹ dieb⁹ sequẽtib⁹ immedia
te eãdẽ teneat in ore pluries in die lac asininũ uel cap̄nũ: sed
melius asininũ. deinde uaccinũ. deinde cap̄nũ. hoc v̇o lac te
neat in ore frigidũ actu ⁊ ꝑmittat ipm in ore notabilr̃ calefie
ri sed ipm frigidũ pluries in ore reassumat̃. eisdẽ trib⁹ dieb⁹
etiã aliquotiẽs ⁊ pluries teneat in ore succũ extremitatis fic⁹
aut papauerũ viti ⁊ sic actu frigidũ ⁊ ut aliquotiẽs teneat in
ore dictũ lac ⁊ aliquotiẽs dictũ succũ. Si tp̄s esset ꝓportiona
bile soloni uẽtris seu farmaco assumat solutiuũ ifrascriptuȝ.
℞. pillarũ aureaꝝ. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gemme. g̃. i. pulueris
violaꝝ. g̃. ß. misce ⁊ cũ iulep viola. q. s. ad incorporandũ for-
ment̃ pille. vi. ul. vii. ad libitũ. Istas pillas assumat in auro
ra ⁊ cũ custodia seruãdo ordines obseruãdos in assumptio-
ne solutiui cũ custodia: qui canones explicabunt̃ dũ termi-
nabimus patientẽ dictas pillas debẽ assumẽ. 4° v̇o die a su
prascripta flobotomia cephalice si tũc debite nõ conualuit
tunc fiat flobotomia uenarũ duarũ que sunt sub ligua. Eo-
dẽ v̇o die flõmie sub lingua imediate scripte ⁊ octo dieb⁹ se-
quẽtib⁹ eandẽ teneat in ore pluries in die ad q̃ntitatẽ auel-
lane mixture infrascripte imediate. Recipe folioꝝ oliue. ʒ. ii.
sandaloꝝ spodij añ. ʒ. i. cãphore. g̃. vi. gũmi arabici. q. s. ad oi
um incorporationẽ gũmi ipm ifundat̃ per horas. XII. in aq̃
plãtaginis. q. s. ad ipsi⁹ infusionẽ ⁊ dissolutionẽ ⁊ oium simr̃
debitã incorporationẽ. deide reliq̃ pistent̃ debite. ultimo oia
simul incorporent̃ optime in mortario cũ pistello ⁊ sic igne
fiat magdaleon. Si v̇o vult medicamẽ liqdum q2 ipm sit si-
bi grati⁹ retinẽ in ore tũc dicte medicine hui⁹ recepte bulliãt
in aq̃ plãtaginis. q. s. ad ipsaꝝ debitã ebullitionẽ ⁊ oris col-
lutionẽ. ultimo hũc liquorem actu frigidũ teneat in ore cuȝ
reliquis modis ⁊ ordinib⁹ ut hic supra immediate.

¶ Contra paralisis mãlis p̄ncipiũ uertiginẽ ⁊ ꝓcliuitateȝ ad
flegmaticã apoplesiã oẽs per essentiã tales. Regimen.

Regimẽ totũ ⁊ ꝓprie nutriẽs gñaliter sit calidũ ⁊ sic
cũ in p̄ usq3 ad 2ᵐ inclusiue ad libitũ ⁊ ꝺm
necessitatẽ ⁊ ipm nõ trãscẽdat 2ᵐ gradũ. Particulare v̇o sit
ipsi⁹ totũ regimẽ ⁊ ꝓprie nutriẽs singulariter de vnaq̃q3 spe-
cie eiusdẽ regiminis ꝓprie nutriẽs ifirmũ uerbo amplo ammo
nui. ¶ Uẽtris lenitiuũ. Singulo die uẽtris bñficiũ habeat ⁊
si nõ hẽt nãliter tunc fiat aliquotiẽs tale artificialr̃ saltem se
mel in hebdomada cũ altero duoꝝ enematũ immediate ifra
scriptoꝝ ad libitũ. vȝ. ℞. brodij optime pinguis ⁊ cõplete de
coctionis carniũ pulli uel castrati sed meli⁹ pulli. ʒ. xii. vitel-
los duoꝝ numero. ij. olei lilioꝝ alboꝝ. ʒ. iiii. pulueris çuccari
ʒ. i. salis cõis. ʒ. iii. misce ⁊ fiat clistẽ. Si v̇o vult medicamẽ ali
q̃liter efficacius ⁊ tñ ṽtuti familiare tũc suprascripto enema
ti addant̃ cassiefi. ʒ. i. iere pigre. ʒ. ß. Isto clisteri seu enemate
talr̃ utat̃ stõcho ieiuno saltẽ semel in hebdomada uel ampli⁹
ad libitũ. vȝ añ prandiũ uel añ cenã per vnã horã quocũq3
tpe anni p̄terq̃ tpe calido. Quo tpe loco olei lilioꝝ alboꝝ po
nat tantũdẽ olei oliuarũ tẽperati misce ⁊ fiat clistẽ. ¶ Uen-
tris lenitiuũ efficacius p̄ori tñ ṽtuti familiare. ℞. folioꝝ bli-
tis. M. i. ß. mercurialis. M. i. sticados saluie añ. M. i. ß. vitel
lũ oui. j. cassiefi. ʒ. i. iere pigre çuccari rubei añ. ʒ. ß. olei lilio-
rũ alboꝝ. ʒ. iiii. salis cõis. ʒ. iii. herbe iste bulliãt in aqua flu-
uiali. q. s. pro debita q̃ntitate decoctionis clistẽ. deinde opti
me exp̄mat̃ ⁊ colet̃ ultimo. ʒ. xii. colature reliq̃ addant̃ ⁊ fi-
at clistẽ. Et si placuerit hẽre medicamẽ efficacius p̄ori ime-
diate uel sibi placuerit ꝑmutari clistẽ tunc isto utat̃ seruatis
modis p̄us dictis in clisteri suprascripto. ¶ Solutiuũ ⁊ ma
terierũ cõium a stõcho ⁊ intestinis eductiuũ ⁊ ipsoꝝ intestino
rũ lenitiuũ facillimũ ⁊ ṽtuti ualde familiare. Recipe cassiefi.
ʒ. ii. aque saluie. q. s. ad ipsam cassiã mũdificãduȝ ab arillis ⁊
scorsis suis ⁊ ad eãdẽ dissoluẽdã pro potione misce ⁊ fiat po

tio. Istud solutiuū assumat in mane debite calidū ꝛ post as-
sumptionē ipsi⁹ stet ieiunus tm̄ horis q̄tuor ꝛ nō dormiat in
terim nec assumat lauatiuū aliq̄d prādeatq; in dicto termi-
no. vz q̄tuor horaruz ꝛ pro ferculo comedat blites cū bora-
gine ꝛ feniculo. Itē carnes laudabiles ut hedi pulli uel vitu
li aut siles ꝛ eo saltē semel utat̄ in uere ꝛ saltē semel in autū-
no. ¶ Solutiuū ꝛ materierū coium eductiuum ut supra so
lutiuo suprascripto efficaci⁹ v̄tutiq; familiarius ꝛ gratius.
Recipe māne electe. ʒ. i. aque saluie. q. s. ad ipsaz mām dissol
uēdā. deinde colādā pro potiōe misce ꝛ fiat potio. Si v̄o me
dicamē delitiosius ꝛ v̄tuti gratius affectat aut etiaz medica-
mē pmutare vult tunc illud māna assumat seruatis modis
ſ̄pus dictis in assumptione solutiui immediate suprascripti.
¶ Digestiuū facile ꝛ usuale ꝛ ɔfortatiuuz cerebri ꝛ musculo
rū. ℞. aque mellis facte ſm cano. ad hoc. q. s. pro decoctiōe
infrascriptoꝝ triū. saluie ptes. ii. maiorane ptē. s. rosmarini p
tē. j. Incidant̄ minutim deinde simul bulliāt usq; ad cōsum
ptionē ʒᵉ ptis ipsius aque. ultimo exp̄mant̄ ꝛ colent̄ optime.
Istud digestiuū debite calm̄ assumat in aurora plurib⁹ die-
bus ɔtinuis ꝛ ṗprie usq; ad diē. 14. deinde post ipsi⁹ assum-
ptionē stet ieiunus horis q̄tuor ꝛ interim dormiat per vnaz
horā ad lōgius ꝛ nō ultra. ¶ Nota attēte q̄ supradicto leni-
tiuo ꝛ solutiuo mā̄erū coiuz digestiuo ɔfortatiuoq; utat̄ us-
q; ad q̄rtā diē ab instāti initiantē morbū ip̄m imo usq; ad se
ptimū q̄nimo usq; ad decimūquartuz diē ſm aliquos ꝛ in-
teriz nō utat̄ medicinis alijs efficacib⁹ solutiuis nec alterati
efficacib⁹. ¶ Nota q̄ nullā infrascriptaꝝ medicinaruz assu
mat ifirmus usq; ad. 14. diē ꝛ hoc usq; ad illud de mirabo
lanis kebulis ɔditis. ¶ Solutiuū minoratiuuz facile usua
le. Recipe pillaruz de iera simplici. ℈. i. pillarum alefangina-
rum agarici an̄. ℈. i. salis gēme ςinςib. an̄. ğ. i. misce ꝛ cū elec.
indi. q. s. ad incorporandū reforment̄ pille. vii. pro. ʒ. Istaꝝ
pillarum assumat. ℈. ii. in aurora ꝛ post ipsaꝝ assumptionē
stet imediate in lecto per vnā horā cum dimidia ad ampli⁹ ꝛ
interiz dormiat per horā vnā ꝛ post dictū terminum surgat
aut dormiat siue nō ꝛ cū surrexerit ptim deambulet ptim se
deat ſm q̄ est sue nature ɔueniētius ꝛ iterim cū pāno suaui
ter calido fricet his uētrē ꝛ stōchuz ꝛ plus uersus dorsum fri
catione suaui. vnde ip̄m pānū suauiter calm̄ teneat super di
ctis mēbris ꝛ stet in tenebra aut saltē pauco lumine ꝛ nō as-
sumat lauatiuū aliq̄d ꝛ stet ieiunus post ipsaꝝ assumptionē
horis. v. ꝛ in dicto termino prādeat ꝛ comedat pro ferculo
blites cum boragine ꝛc̄. ut dcm̄ est supra. ꝛ hoc solutiuuz tali
ter assumat semel in uere ꝛ saltē semel in autūno. ¶ Digesti-
uum. ℞. syrupi de sticados. ʒ. i. oximellis simplicis. ʒ. s. aq̄ꝝ
saluie. ʒ. i. s. hysopi. ʒ. i. absinthij. ʒ. s. misce. Istud digestiuum
assumat in aurora debite calm̄ q̄tuor dieb⁹ ɔtinuis in uere ꝛ
totidē in autūno ṗus an̄ dictos q̄tuor dies semꝑ assumat so
lutiuum imediate antescriptuz ꝛ stet ieiunus post assumpti-
onē hui⁹ digestiui trib⁹ horis ad minus ꝛ interiz dormiat ꝑ
vnam horā aut duas ad amplius. ¶ Solutiuum eradica
tiuuz. ℞. pillarum de iera pigra ſm receptā ꝓrime infrascri
ptā pillarum fetidaruz agarici an̄. ℈. i. salis gēme. ğ. i. ςiςib.
ğ. misce ꝛ cum elec. indi. q. s. ad incorporādum forment̄ pil-
lule. vii. pro. ʒ. Istarum assumat. ℈. ii. in aurora seruatis mo
dis descriptis supra in assumptione minoratiui ṗterq̄ in ter
mino q̄nque horaꝝ post ipsarum pillarum assumptionē as
sumat pro lauatiuo vnum cyathum aque ordei excorticati
calide sine ςuccaro. deinde post vnā horaz prādeat ut supra.
has v̄o pillas taliter assumat post cōpletam assumptionem
digestiui suprascripti. ¶ Pille de iera pigra de q̄bus fit mē
tio in recepta suprascripta. ℞. spērum iere pigre Gal. ptez. j.
aloes succotrini elu̾a. ptes. ii. misce ꝛ cuz syru. de sticados. q.
s. ad incorporādum fiat magdaleon pro pillis formandis.
Iste pille ponant̄ in solutiuo eradicatiuo suprascripto mō
ꝛ ordine ibi posito. ¶ Solutiuuz ꝛ eradicatiuum. ℞. ierarū
hermetis dyacollogntidos an̄. ʒ. i. agarici. ℈. i. salis gēme ςin
ςib. an̄. ğ. i. aq̄rum saluie maiorane an̄. q. s. misce ꝛ fiat potio.

Si v̄o solutiuū imediate an̄scriptū pmūtare voluerit aut po
tius affectat potionē q̄ pillas tūc istaz potionē assumat cuz
modis sup̄ius scriptis in assumptione solutiui sup̄ioris era
dicatiui. ¶ Diuersiuū efficaci⁹ imediate. ℞. folioꝝ blitis mer
curialis an̄. M. i. sticados saluie maiorane an̄. M. i. s. cētau
ree minoris. M. i. corticum agarici ligatoꝝ in petia linea. ʒ.
iii. siseleos. ʒ. s. vitellum oui numero vnū. cassiefi. ʒ. s. iere pi
gre ςuccari ru. an̄. ʒ. s. olei lilioꝝ alboꝝ. ʒ. iiii. salis coīs. ʒ. iii.
herbe cortices agarici bulliant̄ simul in sufficiēti quantitate
aque fluuiali. q. s. pro enemata uel enematibus. deinde opti
me exp̄mant̄ ꝛ colent̄ ultimo. ʒ. xii. dicte colature reliq̄ om-
nia addant̄ ꝛ fiat clistere. Si v̄o indiget diuersiuo efficacio
ri immediate tūc isto enemate utet̄ stomacho ieiuno ꝛ ṗp̄e
in mane cū necessitas ad hoc impellit. ¶ Euacuatiuū ꝛ ṗp̄e
a stomacho. Uomitus fiat cū uomitiuo descripto in recepta
immediate infrascripta stomacho repleto cibarijs diuersarū
formarum ꝛ v̄tutuz. videlicet ipsis cibis viscosis alijs v̄o in
cisiuis subtiliatiuis ꝛ alijs abstersiuis oībus his cōmixtis
in dicto prādio: hūc v̄o uomitiuū dicta hora sibi ꝓuocet tūc
assumendo uomitiuum tepidū immediate infrascriptū. vꝫ.
Recipe decoctionis raphani radicū aneti ꝛ rosaꝝ ad minus
ʒ. viii. aneti acuti multū. ʒ. i. s. olei sisamini aut saltē oliuaruꝫ
acuti gustus ꝛ fetidi aut saltem nō suauis odoris. ʒ. iii. ipa de
coctio ṗmo colet̄. deinde oīa simul misce. Istam decoctionē
uomitiuā assumat tepidam in modum lactis dum mulget̄
ab ubere ꝛ nō calidum nec frigidum semel in mēse per vnā
horā ad minus ꝛ nō amplius per vnā horam cum dimidia
post prādium ꝛ isto uomitiuo utat̄ singulo mēse semel ꝛ eo ta-
liter uti incipiat per vnum mēsem post assumptionē soluti
ui eradicatiui suprascripti. Si v̄o vult efficacius medicamē
tunc in dicta radice imponat ellebori albi. ℈. s. que sola quā
titas etiā sic diuisa ꝛ posita in pluribus ptibus ipsius radicis
ꝛ taliter infusa horarū quatuordeciz remaneat. deinde ex ip
sa ꝛ alijs suprascriptis fiat decoctio ꝛc̄. ultimo fiat potio ut
hic an̄. Alio uomitiuo utat̄ ut supra si vult hēre uomitiuum
efficacius suprascripto. ¶ Caputpurgium per nares attra-
hendum. Recipe aque maiorane. ʒ. ii. succi foliorum blitis
ʒ. i. nucis muscate gra. v. ςuccari cādi. pulueriςati. ʒ. i. s. pul.
pul. deinde simul misce huius liquoris seu caputpurgij te-
pidi in modum lactis dum mulgetur ab ubere attrahat ali
quātulum per nares ante prandium stomacho ieiuno per
vnā horam tribus dieb⁹ tm̄ in vna hebdomada singuli mē-
sis ṗterq̄ tēpore estatis ultima parte ueris ꝛ ṗma pte autū-
ni ꝛ eo similiter uti incipiat octauo die post assumptionē so
lutiui suprascripti eradicatiui. Et eodem modo utat̄ caput-
purgijs per nares attrahendis infrascriptis. Si v̄o vult me
dicamē efficacius tunc loco dicti ςuccari ponat mellis tātū
dem. Si iterum vult hoc medicamen efficacius tūc loco suc
ci folioꝝ blitis ponat succi radicum blitis tantūdem. Si v̄o
vult medicamen iterum efficacius tunc addat suprascripto
medicamini māna. Si iterū vult medicamē efficacius tūc ad
dat̄ pulueris ireos. ʒ. s. misce. Caputpurgiū masticatorium.
Recipe masticis albi lucidi thuris electi an̄. ğ. iiii. misce. Si
v̄o vult medicamen pmutare tunc de hac mixtura quantita
tem ad libitū masticet spatio vnius q̄rte hore stomacho ieiu
no mane per duas horas ante prādium ad minus semel in
spatio. xii. dierum. hec v̄o masticatio dicta in casu nostro est
utilis nisi timeat̄ descensus catarri ad pectus: q2 tunc ex tali
masticatiōe augeret̄ in quo casu dimittat̄. Si v̄o medicamē
cōgruit efficacius tunc dictis mastici ꝛ thuri addat̄ nigelle
ğ. v. cubebaꝝ. ğ. ii. terbētine. ʒ. i. mellis. ʒ. iii. cere citrine noue
q. s. ad incorporādum misce ꝛ fiāt pillule pue. Istas pillulas
masticet ut hic immediate supra. Si v̄o vult medicamen ṗo
ri efficacius tunc ipsi addat radicum piretri ponderis gra.
viii. pulueriςāda pulueriςent̄. deinde omnia simul misce ꝛ
masticet ut supra. ¶ Caputpurgiū gargarisma. Recipe oxi
mellis simplicis aque maiorane an̄. ʒ. ii. cubebarum. ʒ. i. mi-
sce. Si v̄o medicamen leuius caputpurgio immediate su-

prascripto pmutare vult que mutatio multotiens est necessaria fm cano. medicinales tūc cū liquore hoc debite calo gargariçet aliquātulū in mane stōcho ieiuno p duas horas añ prādiū saltē sel' in toto spatio. xv. dierū pter qꝫ tpe calo. hec vo mutatio in casu nostro est utilis nisi timeat descēsus catarri ad pectus ut hic imediate supra. Si vo vult medicamē aliqliter efficacius pori imediate tūc ipsi medicamini addat aque hysopi. ʒ. j. pulueris nigelle. ʒ. ß. misce. Si vo vult iterū medicamē efficaci9 pori tunc amoueat dictū oximel simplex z loco ipsius ponat oximel sqlliticū. ¶ Caputpurgiū sternutatoriū efficax satis. Prouocet sternutatio cū modico pipis attracti p nares. Istius pipis attrahat eger solū tantā qtitatē p nares ex qua qtitate ipse sternutet. x. uel. xij. vicib9 ad amplius stōcho ieiuno in mane p duas horas añ prādiū sel' in decē diebus pter qꝫ tpe calo z eo sternutatorio taliter utat. xx. die imediate post assūptionē solutiui eradicatiui suprascripti. Si vo vult medicamē efficacius pori imediate tūc ipsi addat radices piretri. gra. ij. ¶ Digestiuum usuale z vtuti familiare. ℞. aque saluie. ʒ. j. ß. maiorane hysopi añ. ʒ. j. absinthij. ʒ. ß. nigelle. ʒ. ß. çuccari albissimi. ʒ. i. misce. Istud digestiuum assumat ut supra z eo talr utat tribus diebus in totali spatio singulorum qnquaginta dierū sel' pter qꝫ tpe estatis ultima pte ueris z pma pte autūni ipsoqꝫ digestiuo talr uti incipiat p vnū mēsem cū dimidio post assūptionē solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Solutiuū usuale z facile. ℞. pillarū alefanginarū de iera simplici agarici añ. ℈. j. salis gēme çinçi. gra. j. misce z cū sy. de sticados. q. s. ad icorporādū reformentur pille. vij. p. ʒ. Istarū pillarū assumat a duab9 usqꝫ ad qtuor ad libitū in aurora uel in mane cū surgit uel añ cenā p vnā horā sed melius in aurora. has vo pillas talr assumat qrta die post assūptionē in trib9 dieb9 digestiui imediate suprascripti. ¶ Cerebri cōfortatiuū. ℞. cubebax nigelle torrefacte cardamomi cubebe solū ɔtundantur grosso mō z nigella solū torrefiat. Ultimo oīa sil' misce z in syndone alba subtili z rara ligentur. Istā mixturā suprascriptā. vz ex nigella zc. portet in manu stōcho ieiuno in mane sepe odorādo duob9 diebus in hebdōa pter qꝫ tpe calo. hac vo mixtura talr uti icipiat. x. die post assūptionē solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Cerebri ɔfortatiuū ut hic añ assumat fumū thuris z ipm a lōge recipiat ita q tota ipsa camera ipso fumo thuris tūc fumiget mediocriter. hoc fumigio taliter utatur saltem semel in qualibet hebdōa cū uadit dormitum de mane cū surgit pter qꝫ tpib9 calis z eo fumigio talr uti incipiat post assūptionē solutiui eradicatiui suprascripti. Si vo vult fumigiū efficaci9 ɔfortatiuū tūc dictū fumigiū fiat cum nuib9 cipri uel salmibaçarer ligno aloes ad libitū. ¶ Cerebri ɔfortatiuū z cordis. ℞. tyriace debite fermētate. ʒ. i. ß. aque saluie. ʒ. ij. misce. Istam mixturā assumat post cenā imediate pcedēte ipsam assūptionē p. x. horas z post ipsi9 assūptionē stet ieiun9 horis. vij. z iteri dormiat ad libitū sed tñ non amplius duab9 horis z ea mixtura taliter utatur singulo mēse sel' pter qꝫ tpe calo ipsoqꝫ talr utiicipiat die imediate sequēti diē assumptionis solutiui eradicatiui supi9. ¶ Cerebri ɔfortatiuū ut hic añ. Si vo medicamē pmutare vult tūc assumat metridati. ʒ. i. aque saluie. ʒ. i. ß. seruatis modis descriptis in assūptiōe tyriace. ¶ Cerebri ɔfortatiuū crebri9 usuale. ℞. acori nutriti fm cañ. ʒ. iiij. Istū acox assumat in mane cū surgit ad libitū in singula hebdōa sel' z post ipsius assumptionē stet ieiun9 horis tribus ad minus z eo acoro talr utatur quocūqꝫ tpe anni pter qꝫ tpe magni caumatis ipsoqꝫ uti icipiat die. xv. post assūptionē solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Cerebri ɔfortatiuū ut hic supra. ℞. dyacori. ʒ. iij. Si vo vult medicamē aliqlr efficacius pori imediate tūc assumat dyacorū imediate suprascriptū z eo talr utatur ut dictū est de acoro. ¶ Unctio vtutis nālis z ppe nuche z mēbrox z ppe vtutis aialis ɔfortatiua z ipsius mēbri calefactiua z resolutiua eiusdē. ℞. olei liliox albox. ʒ. ij. spice camomille añ. ʒ. i. spērū dyamusci. ʒ. j. misce. Ex hac vnctione debite calā vngatur nucha z spōdiles colli z tot9 dorsi saltē sel' in die stōcho ieiuno z saltē in mane cū surgit prius hito uentris bñficio aut saltē tētato hēri z ea vnctione talr vngatur ad minus semel in singula hebdōa solū tempore frido.

¶ Unctio alia vtutis zc. ut supra efficacior pori imediate. ℞. oleo nūc indice de costo añ. ʒ. j. ß. oleox de mastice liliorū al. añ. ʒ. ß. dyambre. ʒ. j. dyamusci dul. ʒ. ij. misce. Si vo vult medicamen pori efficacius tunc vngatur hac vnctione ut de alia dictū est. Et si adhuc uellet medicamē efficaci9 suprascriptis. tūc suprascripte medicine imediate addatur castorei. ʒ. iij. ¶ Cerebri ɔfortatiuū z digestiuū z aliqlr solutiuū. ℞. iere simpl. cōposite fm receptā infrascriptā. ʒ. iij. pipis. ℈. i. misce. Istud solutiuū assumat in aurora in spatio singulo. xl. diex semel in tpe tñ frido seruatis oīb9 descriptis in assūptiōe solutiui eradicatiui superioris. Pille de iera simplici de qb9 fit mentio in recepta imediate suprascripta. ℞. pillax de iera simplici pte. i. mellis electi qtum pro eluario sufficit misce z fiat eluariū. ¶ Cerebri ɔfortatiuū z mäe digestiuū. ℞. çinçib. ɔditi seu in cōserua. ʒ. ij. Istud çinçiber sine potu assumat in mane cum surgit saltē sel' in singula hebdōa z tantū tpe frido z post ipsius assūptionē stet ieiunus horis tribus ad minus. ¶ Cerebri ɔfortatiuū. ℞. spērū dyamusci dulcis. ʒ. ij. aromatici ro. descriptiōe Gal. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. vi. misce z cū aquarū saluie z absinthij. q. s. ad ɔficiēdū fiat confe. solida in morsellis. ʒ. iij. pro quolibet. Istius ɔfectionis assumat vnum morsellū sine potu in mane tribus diebus alternis in vna tantū hebdōa singuli mense pter qꝫ tpe calido z ista confectiōe taliter utatur die x. post assumptionē z solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Solutiuum aliud usuale z virtuti familiare. ℞. pillularū assaieret. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gēme çinçib. añ. gra. i. misce. z cum syrupi de sticados. q. s. ad incorporandum formentur pillule vii. pro. ʒ. Istarū pillax assumat a duabus usqꝫ ad quatuor ad libitum in sero tantū cum uadit dormitum siue ipse cenauerit siue non z eis talr utatur singulo mense sel' pter qꝫ tpe calo z magni frigoris ipsisqꝫ pillis talr uti incipiat per vnum mēsem post assumptionem solutiui eradicatiui suprascripti.

¶ Cōfortatiuum cerebri z stomachi. ℞. thuris masticis añ. ponderis gra. iiii. misce. Istam mixturam deglutiat ut pillas in mane cum surgit solum in spatio. xv. diex semel preter qꝫ tpib9 calis z ea mixtura talr uti icipiat p. xxv. dies post assumptionē solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Cerebri cordis z stōchi ɔfortatiuum. ℞. spērum dyambre. ʒ. ii. ligni aloes. ʒ. i. ß nucis mus. macis añ. ℈. i. çuccari albissimi. ʒ. vii. misce z cum aquarum saluie z mellisse ana. q. s. fiat confec. ut supra. Si vo vult confec. efficacem tunc suprascripta aut uellet permutare tunc hac confec. utatur ut dictum est de confectione dyamusci suprascripti. ¶ Confortatiuum ut hic ante imediate. ℞. trocis. de absinthio. ℈. i. sticados maiorane saluie ana. ʒ. i. gallie musca. ℈. i. ligni aloes electi. ʒ. i. menthe sicce. ℈. i. çinçib. ʒ. i. corallorum ru. ℈. ii. pul. omnia subtiliter deinde simul misce z cum sy. de sticados. q. s. ad icorporandū reformentur pille vii. pro. ʒ. Si vo dictas confectiōes pmutare velit tunc istarū pillarum assumat a duabus usqꝫ ad tres ad libitum in mane cum surgit zc. ut supra in confectionibus dictū est. ¶ Nota q istarum duarum medicinarū imediate deinde simplicium z vtuti familiarium pximox sequentium iferius usqꝫ ad finem ipsi9 morbi seruatis modis sup ifrascriptis canonibus usus ipsarum medicinarum zc. simplicium z. ¶ Cerebri visus stōchi z epatis ɔfortatiuum. ℞. mirabolanū kebulū conditū. i. Istū mirabolanū assumat in aurora uel mane cum surgit singulo mense semel quocūqꝫ tpe anni z eo talr uti icipiat quarta die tātū post factū pmū uomitū. ¶ Cerebri neruox stōchi confortatiuum usuale tantū assumēdū factis aliqb9 purgationibus nālib9 sūptis. ℞. saluie viridis. M. i. ß. mellis electi. q. s. pro electu. spērum dyamusci dulcis. ʒ. ij. saluia tantū minutiz incisa. mel vo bulliat prius leuissima bullitione z dispumetur deinde saluia cū ipso melle tanto pus leuiter bullito simul ambo bulliant leui ebullitione simul cū spatula sepissime ferrea uel lignea ipa pmiscēdo z postea ipso toto deposito ab igne z tamen tepescenti z non calido dicte spēs addantur z cū spa-

tula oĩa sil' incorporent'. Ultimo totũ recõdat' in uase terreo
vitreato ⁊ obturet' ⁊ si estas adest ad solẽ dimittat' trib⁹ aut q̃
tuor dieb⁹ ad libitũ cuius electua. assumat. ʒ. iij. in mane cum
surgit dieb⁹ duob⁹ in singula bebdõa singulo mense sel' tãtum
tp̃e frido ⁊ post ipsi⁹ assũptionẽ stet ieiunus ad min⁹ trib⁹ bo
ris ⁊ hoc eluario nõ utat' nisi post decimũquartũ diem ⁊ fa
ctis aliqb⁹ purgationib⁹ ut supra. ¶ Medicine simplices.
Grana pini iuuãt ⁊ sic ꝓprie a qb⁹ vnctuositas extracta est ₃
canonẽ ipsa vnctuositas stõchũ ledat. Cerebrũ leporis iuuat
⁊ est ꝓpriũ. assa pip origanũ çinçiber hysopus cappares bro
diũ cicerũ rubeorũ factũ ₃m cano. ad hoc. Quã ex medicinis
imediate suprascriptis assumat. vz mõ vnã mõ aliã ad libitũ
in mane cũ surgit saltem semel in qualibet bebdõa. hydromel
seu aq̃ ide dr̃ ₃m receptã imediate ĩfrascriptã iuuat assũpta
saltẽ pluries in potu ⁊ in cibo ⁊ in cena ⁊ prãdio: vz. ℞. aque
fluuialis clare ⁊ bone ptes. viij. Mellis electi ptẽ. j. misce dein
de sil' bulliãt ad lentũ ignẽ usqȝ ad ↄsũptionẽ tertie ptis aque
ↄtinue ipsam decoctionẽ dispumando ⁊ postea ab igne depo
nat' ultimo colet' ⁊ tũc erit simplex mellicratũ. Oximel seu aq̃
mellis cõposita ₃ receptã imediate ĩfrascriptã ⁊ potus opti
mus aliquotiens sumptus. ℞. aque mellis simplicis imedia
te suprascripte lib. iij. saluie viridis ⁊ est melior aut saltẽ sicce
si viridis bẽri nõ põt. M. s. maiorane viridis aut saltẽ sicce.
M. j. Dicte herbe incidant' minuti deinde aq̃ sil' mixta bul
liant ad lentũ ignẽ usqȝ ad ↄsũptionẽ q̃rte ptis. ultio colent'.
Uinũ antiquũ aliqualiter vinosuȝ sed nõ calm vinosuȝ assũ
ptũ tantũ in declinatione morbi: ⁊ tãtũ ipm vinũ in pauca q̃
titate assũptũ iuuat. vz assũptũ ab. ʒ. viij. usqȝ ad. ij. alias. xij.
ad amplius vno bolo panis semp prius comesto ⁊ postea im
mediate dicto vino bito deide ĩfirm⁹ nõ aliud assumat usqȝ
ad horas tres ad minus. Uinũ multũ sumptũ sumẽ nocet sed
pce potet ⁊ est ꝓꝓuȝ. nã vinũ sũme nocet oculis ⁊ neruis. Po
tus sit exiccatiuus patiat' sitim ⁊ famẽ. vitet aquã vitet potũ
sup cibũ vitet somnũ sup cibũ. ¶ Embrocatio fiat cũ aqua
sulfurea factis debitis digõnib⁹ ⁊ euõnib⁹ pluribus. Fricatio
fiat cũ eadẽ aqua sulfurea ut hic ante de embrocatione. Exer
citio utat' ut hic añ ⁊ ꝓꝓe stõcho ieiuno. Forte solutiuũ nõ de
tur saltẽ in p̃n⁹ usqȝ ad q̃rtũ diẽ ab instanti initiante morbuȝ
⁊ melius nec ẽt usqȝ ad. 7. qnimo usqȝ ad. 14. diẽ ₃ aliquos
ut supra. Paulatine digerat' mã ⁊ paulatine euet'. Nota q̃ qñ
p̃m ex suprascripto debite infirmus ipse nõ ↄualescit tũc non
ulterius medicis euãtis ut talib⁹ utat'. Alie võ sũt uel ad hoc
uel ad suprascriptũ casum medicine efficaciores ⁊ ṽtuti ma
gis moleste ⁊ medicis oĩbus suprascriptis. vz spẽs gũmi ana
cardus collogntida rubificatoria turbit uesicatoria spẽs fel
liũ cauteria ⁊ silia ṽtuti ualde molesta: que qr ualde molesta
hic seriose nõ describo sperãs ex suprascriptis medicis oĩb⁹
leuioribus ⁊ ṽtuti magis familiaribus dicti morbi curã exe
qui securius ⁊ cum minori molestia infirmi.

¶ Cõtra pãnũ ↄsequentem obtalmiam obtalmia ipsa deleta.

Mollitiuũ ⁊ pãnũ ipm delẽs. ℞. sanguis colũbe ex
cti a uena que est sub ala sinistra per flõ
miã isto sanguine eger iponi faciat in oculũ suũ octo diebus
cõtinuis p̃mis saltẽ q̃ter in die deide trãsactis octo dieb⁹ trã
seat ad infrascripta. ¶ Pãnũ ipm delens ut supra imediate.
℞. succoꝝ feniculi. ʒ. s. berbene celidonie ruthe añ. ʒ. j. s. an
timonij. ℈. j. coralloꝝ ru. ℈. s. croci. g̃. j. çuccari candi. ʒ. j. pul.
pul. ⁊ fiat colyriũ. Utat' isto post. x. diẽ post cõpletũ usuȝ ime
diate suprascripti ⁊ hoc tepido nõ frido nec calido ⁊ saltẽ sel'
in die duas aut tres guttas iponẽdo. ¶ Pãnũ ipm delẽs for
ti⁹ pori. ℞. succoꝝ absinthij. ʒ. s. fenicli. ʒ. j. radicis acori pul
uerizate. ʒ. s. basiliconis. ℈. s. antimonij. ℈. j. aloes succotrini.
ʒ. s. mell' electi. ʒ. s. pul. pul. deide oĩa sil' misce ut supra. Si võ
uoluerit medicamẽ efficaci⁹ pori tũc de illo ponat duas gut
tas uel tres tepidas ut supra imediate de suprascripto. ¶ Pã
nũ ipȝ delẽs ut supra imediate. Recipe succoꝝ ebani. ʒ. j. epa
tis capre. ʒ. s. litij. ℈. i. margaritaꝝ saltẽ medie pfe. ℈. s. olibani
g̃. v. aloes succotrini electi. ℈. s. coral. rub. gra. viij. mell' electi.
ʒ. i. pul. pul. ut supra ⁊ fiat colyriũ ⁊ utat' ut supra imediate
¶ Pãnũ ipȝ delẽs ut supra. ℞. succoꝝ feniculi. ʒ. i. absin. ʒ. s.
fell' pdicis. ʒ. ij. ostracoꝝ cũ carne sua cõbustoꝝ. ℈. j. margarita
rũ. ℈. s. corallorũ rubeoꝝ litij antimonij ana. gra. vij. vitri usti
℈. j. çuccari candi. ʒ. j. puluerizanda pulue. seorsum ₃ cano.
⁊ fiat colyrium ⁊ applicet' ut immediate si vult permutare.
¶ Pãnum ipm delens ut imediate. ℞. succi feniculi. ʒ. i. fel
lis perdicis. ʒ. s. margaritarum. ℈. j. vitri usti. ʒ. s. absinthij. ℈.
s. antimonij. ℈. j. marcasite sarcocolle ana. ℈. s. aloes succotri
ni. ℈. j. mellis electi. ʒ. s. misce ⁊ fiat colyrium ut supra ⁊ uta
tur ut supra. Si võ timet iterum futuram obtalmiam tunc
suprascriptis oĩbus medicinis addatur quinta pars aggre
gati aque ro. non muscate.

¶ Contra cataractam non confirmatam.

Solutiuũ minoratiuũ mãei flegmatice añcedentis
cãe ipsi⁹. ℞. pill'aꝝ de iera pigra Gal'. cõ
positarũ ₃m receptã infrascriptã. ʒ. s. agarici. ℈. s. çinçib. gra.
ij. agaricus in frusta diuisus infundat' in oximell' simplicis
q. s. deinde oĩa simul misce ⁊ fiant pill'e. v. Hoc solutiuũ assu
mat cũ ordine solutiuoꝝ minoratiuoꝝ ⁊ hoc p̃terq̃ tp̃ibus ex
cessiuis. pill'e de iera de quibus supra. ℞. spẽrum el'uarij iere
Gal'. ptẽ. j. aloes succotrini ptes. ij. succi feniculi. q. s. ad oĩa
debite incorporandum pro pillulis confi. misce ⁊ fiat magda
leon ⁊ utatur ut supra. ¶ Digestiuum ⁊c̃. Recipe syrupi de
sticados. ʒ. j. oximellis squillitici. ʒ. s. aquarum feniculi. ʒ. ij.
eufragie. ʒ. j. misce ⁊ assumat sicut assumuntur digestiua.
¶ Solutiuum eradicatiuũ. Recipe pill'arũ de iera suprascri
ptarũ pill'aꝝ cochiarũ agarici electi ana. ℈. i. çinçib. gra. ij. aga
ricus incisus infundit' in oximell' squillitici. q. s. ⁊ fiant pill'e
vij. ⁊ assumat modo eradicantium. ¶ Digestiuuȝ usuale. Re
cipe aquarũ maiorane. ʒ. j. s. ruthe. ʒ. i. feniculi eufragie. ʒ. s.
nucis muscate. ℈. i. pulueris çuccari. ʒ. j. misce ⁊ assumat mo
do digestiuorum. ¶ Solutiuum usuale ⁊ facile. Recipe pill'a
rum de iera pigra Gal'. suprascriptarum agarici çinçib. ana
℈. j. agaricus incisus ⁊ infundat' in oximellis squillitici quan
titate sufficienti deinde misce ⁊ fiat potio assumat post dige
stiuum. ¶ Euãtiuuȝ ⁊ diuersiuũ. Recipe pipis lõgi. ʒ. i. nucis
mus'. ℈. s. maiorane. ℈. i. masticis. ʒ. i. fiant pill'e grosse misce ⁊
masticetur stõcho ieiuno saltem per mediam horam duobus
diebus in singula hebdomada p̃terq̃ tempore cal'o. ¶ Euã
tiuũ ⁊ diuersiuum ut supra. Recipe piretri. ℈. ii. seminum feni
culi. ℈. s. nucis mus'. ℈. i. masticis. ʒ. i. misce ⁊ fiant pill'e grosse
ut supra ⁊ masticetur odore: sansucum. i. maioranam viri
dem. ¶ Subtiliatiuum ⁊ resolutiuum abstersiuuȝ virtuti fa
miliare. Recipe succi feniculi. ʒ. i. mellis apuȝ electi. ʒ. ij. misce
⁊ fiat colyrium. hoc colyrio utat' post euõnes suprascriptas
⁊ hoc p̃terq̃ tp̃e magni caumatis. Et iste est modus. ponatur
in oculum quatuor uel quinqȝ vicibus in die stõcho ieiuno
s. mane bis ⁊ sero duabus uel tribus actu frigido uel tepido
⁊c̃. ¶ Aliud ut supra conf. Recipe capitis hirũdinis adusti. ʒ. s
mellis apum electi. ℈. i. urine infantis non polluti. ʒ. j. misce
⁊ fiat colyrium ut supra. ¶ Aliud ⁊ efficacius. Recipe olei
balsamini. q. s. pro colyrio. ¶ Aliud ut supra efficacius. Re
cipe fellis testudinis nemoralis. ʒ. ij. succi feniculi. ʒ. iij. mellis
apum. ℈. i. misce ⁊ fiat colyrium. ¶ Aliud ut supra. Recipe
granorum lauri excorticatorum. ʒ. i. gũmi arabici gra. i. urine
pueri non polluti. ʒ. i. misce ut supra. ¶ Aliud ut supra. Reci
pe serapini. ℈. j. mellis apum. ʒ. j. aque ruthe. ʒ. i. s. misce ⁊ ut
supra. ¶ Aliud ut supra. Recipe fell' hirici. ʒ. i. serapi. ℈. s. mell'
apum. ʒ. i. succi feniculi. ʒ. s. misce ut supra ⁊ est proprium.
¶ Aliud ut supra. Recipe granoꝝ lauri excorticatoꝝ. ʒ. s. fel
lis hirci exiccati in uase eneo per dies. xij. ʒ. i. serapini. ℈. i. gum
mi arabici. gra. ij. mellis apum. ℈. ij. succi celidonie. ʒ. s. urine
pueri non polluti. ʒ. ii. misce ut supra. ¶ Aliud ut supra. Re
cipe fellis hirci exiccati ut supra. ʒ. i. pulpe colloquintide. ℈. s.
serapini gra. vi. aquarũ feniculi ruthe añ. ʒ. i. misce ut supra.
¶ Aliud ut supra. Recipe serapini. ℈. i. asse fetide. ℈. s. ellebo
ri albi gra. v. mellis apũ. ʒ. s. misce ut supra. ¶ Aliud ut su-

pro. ℞. ellebori albi. gra. v. piperis. ℈. ß. armoniaci. gra. vij. succi raphani. ʒ. j. misce & fiat colyrium.

¶ Contra fetorem oris.

Solutiuum minoratiuũ. ℞. cassief. ʒ. j. reubarbari electi. ʒ. j. spice. ℈. ß. aque hysopi. ʒ. j seri caprini. q. s. pro potiõe misce & fiat potio. ¶ Pille solutiue faciles. ℞. pillarũ de iera simplici. ℈. ij. reubarbari. ℈. j. spice ℈. ß. misce & cũ syrupo de absinthio. q. s. ad icorporãdum fiãt pille. vij. pro. ʒ. Si suprascriptũ solutiuũ sit fastidiosũ gustui assumat has pillas in aurora cum modis &c. & sũt magis appropriate. ¶ Syrup⁹ digestiu⁹. ℞. syruporũ de absinthio de bisantijs. añ. ʒ. ß. aquarũ feniculi betonice añ. ʒ. i. ß. misce. Istũ sy. assumat calm in aurora. v. dieb⁹ cõtinuis deinde dormiat ad libitũ sed stet ieiun⁹ qͣtuor horis post assũptionẽ quẽ assumẽ icipiat tertia die post assũptionẽ solutiui alicui⁹ ex suprascriptis. ¶ Syrup⁹ ali⁹. ℞. syrupi de calamẽto. ℈. ß. oximell' simplicis. ʒ. j. aqͣrũ absinthij capil. ue. añ. ʒ. j. ß. assumat istũ syrupũ loco suprascripti si placet magis. ¶ Solutiuũ eradicatiuũ. ℞. cassiefi. ʒ. j. reubarbari electi turbit añ. ʒ. j. aquarũ absinthij hysopi. q. s. pro potione misce & fiat potio. Istud solutiuũ assumat tertia die post cõpletã assũptionẽ suprascripti & boccũ modis ut supra in anteriore. ¶ Solutiuũ aliud eradicatiuũ. ℞. pillarũ de iera simplici. ʒ. ß. reubarbari electi agarici ana. ℈. j. salis gẽme. g. ß. misce cũ syrupo de absinthio. ℞. pill. vij. pro. ʒ. Istud solutiuũ assumat loco suprascripti si sibi magis placet & sic est ẽt sibi ꝓpriũ. ¶ Caputpurgiũ. Recipe aque maiorane. ʒ. iij. succi blitis. ʒ. ij. myrre nucis mus. añ. ʒ. ß. misce de isto liquore calo attrahat p nares qnqes uel septies stõcho ieiuno añ prãdiũ & añ cenã & añ prãdiũ meli⁹ p horã vnã alternis dieb⁹ oĩ mẽse sex dieb⁹. ¶ Masticatoriũ. ℞. masticis. ʒ. j. thuris. ʒ. ß. mẽtastri radicũ ireos añ. ℈. j. nucis muscate. ℈. ß. cere. q. s. ad incorporandũ reformẽt' pille ꝙtitate auellanarũ. vnã ex his masticet stõcho ieiuno per horã vnã ante cenã uel prãdiũ & pcipue añ prãdiũ alternis dieb⁹ & diebus qbus nõ sumit caputpurgiũ dieb⁹. vj. in mẽse ut supra de caputpurgio. qd masticet per qrtã aut octauã hore & nihil deglutiat quo uti icipiat p mẽsẽ post iceptionẽ suprascripti caputpurgij. ¶ Gargarismus. Recipe aque mell'. ʒ. iij. maiorane mẽtastri añ. ʒ. ß. radicũ ireos myrre añ. ℈. j. nucis mus. ℈. ß. misce & bulliãt sil' ad lẽtũ ignẽ usqz ad ꝯsũptionẽ tertie ptis & seruet' de isto liquore calo gargarizet qͣtuor vicib⁹ in mẽse intermissis stõcho ieiuno sed semp utat' per mensem caputpurgio masticatorio supius descripto deinde utat' isto gargarismate ut supra quatuor dieb⁹ qb⁹ nõ utit' gargarismate & caputpurgio. ¶ Unguẽtũ. ℞. olei violati. ʒ. ß. butyri recẽtis ʒ. j. cere albissime. q. s. p vnguẽto molli fiat vnguẽtũ. Isto vnguẽto vngat sibi nares ad intra in sero cũ uadit dormitũ ut cruste seu escare que sunt ad itra cadãt seu exoluant'. ¶ Medicine ꝯfortãtes cor & cerebrũ. ℞. çuccari rosati. ʒ. j. macis xiloaloes añ. ℈. j. masticis. ʒ. ß. misce. Istius cõfe. assumat. ij. ʒ. in mane cũ surgit deĩde post ipsius assumptionẽ stet ieiunus.

¶ Itẽ qcũqz hora fetore inualescẽte siue stõcho ieiuno siue nõ assumat. ʒ. i. ¶ Cõfortatiua stõchi. Trifera ꝯfortatia. ℞. mirabolanorũ kebulorũ emblicorũ belliricorũ ana. ʒ. ij. oĩum aspsorũ oleo rosato & aqua deide exiccatorũ in vmbra fm casi. magralẽ rosarũ siccarũ. ʒ. j. radicũ cipi. ℈. ij. extremitatũ myrti viridiũ ligni aloes spice masticis ana. ʒ. ß. cinamomi çinçib. croci cardamomi melegete nucis musc. ana. ℈. j. ambre crude ʒ. ß. musci. gra. j. Confice cum melle passularum & fiant pille iiij. pro. ʒ. Istius trifere assumat. ʒ. ij. ter in bebdomada stõcho ieiuno ut supra in eluario añ scripto quã assumat ut añ ipso nõ sumẽte eluariũ. ¶ Cõfortãtia stõchũ ut supra. ℞. trocis. de absinthio. ʒ. j. de reubarbaro. ʒ. ß. spẽrũ dyamusci. ℈. ß. misce & cũ mina citoniorũ ut sufficit fiãt pille. vij. p. ʒ. De istis pillis assumat tres in mane sel' in bebdõa cũ ordib⁹ ut supra in el'a. Recipe trocis. dyarodõ descriptiõe Meß. gallie muscate añ. ʒ. ß. syrupi de absinthio. q. s. fiãt pille. vij. p. ʒ. Istis pillis utat' ut imediate añ ipso nõ sumente imediate dictas. ℞. succi mẽtbe. ʒ. ij. pulueris anisorũ. ℈. j. masticis. ʒ. j. pulueris mẽtastri. ℈. ß. misce. de isto liquore assumat. ʒ. i. sel' in bebdõa dieb⁹ quib⁹ nõ assũpserit alias medicĩas ĩ aurora. ℞. masticis lucidi & clari. ℈. j. deglutiat semel in bebdõa istius masticis. ℈. i. ut supra imediate in pdicto liquore. ¶ Remouẽtia fetorẽ. semẽ leuistici masticatũ mane & sero stõcho ieiuno aut qcũqz hora inualescẽte fetorẽ iuuat. Semẽ apij masticatum ut añ ualet ut supra. sed ipm pus torrefiat & asset' & utat' eo ut imediate & est pprium ad hoc. Nux muscata masticata ut supra & deglutita ad. ℈. j. pro vice ualet ut supra. Mastix masticatus ut ante ualet sicut nux. ¶ Remouentia fetorẽ ut supra. ℞. nucũ cupressi. ℈. j. seminũ iuniperi. ʒ. j. misce & cum passulis pũis & nigris incorporent' & forment' pille. vij. pro. ʒ. De istis pillis assumat semel in bebdomada ut ante in pillis imediate. Lignũ aloes masticatum de eo mastice' ad libitum. foliũ sil' ut lignũ aloes. ¶ Eluariũ de pficis descriptione Meß. distinctiõe pma antidotarij assumat. ʒ. j. in bebdomada ter in mane cum surgit & est ꝓprium ad hoc. ¶ Eluarium de qd confice eodem mõ ex eisdẽ spẽbus ut de eluario de psicis & eo utatur ut ante de persicis. ℞. trocis. de cipis. ℈. ij. de ligno aloes. ℈. j. cum melle passularum fiãt pille. vij. pro. ʒ. de istis utatur ut de pillulis ante dictis. ℞. pillarũ de gariofi. Aui. fen 6ª cap pe. de fetore oris. ℞. gariofilorũ galãge añ. ʒ. ß. musci camphore añ. gra. ß. piretri. ʒ. i. aloes. ʒ. iij. sinapis. ʒ. j. fiant pille. vij. p ʒ. cum syrupo de sticados. Utatur bis pillis ut imediate ante est dictũ & est ꝓpriũ. ℞. cubebarũ. ℈. i. masticis. ʒ. j. nucis mus. xiloaloes ana. ʒ. ß. thuris. ℈. ij. cum aqua maiorane ut sufficit fiant pille. vij. pro. ʒ. & utatur ut supra. Utatur fisticis seu pistacbijs nõ trãsedo. viij. ʒ. in die. Utatur aqua mellis & proprie gargarismatibus cuius cõpõnis modus est. ℞. mellis albi ptẽ. i. aque simplicis ptes. viij. bulliant ad lentum ignem ad ꝯsumptionẽ tertie ptis aque & abiecta spuma cole' p pannũ & seruet'. Utat' ea in forma gargarismi ad libitũ. ¶ Pille ℞. folij. ℈. j. masticis. ʒ. j. nucis mus. ℈. j. maiorane. ʒ. ß. formentur pille cum syrupo de sticados ut supra & utatur eis ut de alijs dictum est. ℞. spice. ʒ. ß. gall. muscate. ℈. ij. gariofilorum ℈. j. nucis mus. ʒ. ß. rosarum. ℈. ij. myrre. ʒ. j. musci gra. j. bulliãt in vino odorifero non nimis fumoso ad ꝯsũptionẽ qrte ptis ℞. de puluere ex suprascriptis medicinis & insuffle'. Nota ꝙ bis medicis suprascriptis non utatur omni die sed tantũ intermissis dieb⁹. s. vna die sic assumat aliquã pdictarũ & alia die nihil assumat pterꝙ syrupos assumendos quos assumat continuatim & non utatur nisi vnica medicina singulo die qr pcliuis est ad fluxum sanguinis narium non utatur medicinis suprascriptis & pcipue acutioribus ex ipsis nisi consilio medici periti.

¶ Contra reuma a cerebro ad maxillas seu contra brancbum quod idem est.

Cum vino saluiato colluat sibi os stõcho ieiuno & ppe in mane & hoc sel' in bebdõa & non calo tpe & sitipm vinũ saluiatũ ex vino nigro medie vinositatis fm bũc modũ infrascriptũ. ℞. saluie. M. j. sticados. M. ß. mellis electi. ʒ. ij. pulueris nucis mus. ʒ. j. vini nigri ut supra lib. iiij. saluia & sticados minutim incisa bulliãt in dicto vino usqz ad ꝯsũptionẽ qrte ptis deinde mel addat' & totũ bulliat ad ꝯsũptionẽ scdẽ qrte toti⁹ pmi vini & ita ad ꝯsũptionẽ tertie vni⁹ vini remanẽtis pul. addat' misce & usui serua. ¶ Aliud forti⁹. ℞. cinamomi electi. ʒ. j. masticis. ʒ. ß. gallie muscate cubebarũ añ. ʒ. ij. seminũ iunipi. ʒ. iij. radicũ ciperi. ʒ. j. ß. foliorũ rosmarini. ʒ. vj. ꝯtũdant' oĩa grosso mõ exceptis folijs rosmarini que minuti incidant' ultimo bulliãt in vino ut supra ad cõsumptionẽ tertie ptis & colluat ut supra. ¶ Aliud efficaci⁹. ℞. tyriace debite fermentate. ʒ. ij. spẽrũ dyamusci dul. ℈. i. misce & fiat fricatorium. Recipe ut supra.

¶ Pro magnifico marchione dño Carulo de Gonçaga cõtra apostemata gutturis. s. amigdalarum &c. a flate subtili. s. ex flate & cholera cõmixtis que a pata aliquando ueniunt aliquando recedunt periodica.

Eductiuum māerum coium ꝛ clistere. ℞. ordei excorticati brodij carniū pinguium seu pulli cassiefi. olei cōis vitellū oui pulueris çuccari salis cōis. ordeū bulliat in brodio usqꝫ ad debitā ↄsūptionē. deīde ℞. hui⁹ decoctionis. ℥. xviij. ꝛ reliq̄ oīa addant̄ ꝛ fiat clistē ꝛ applicet̄ ſm̄ cano. Potio ut ſupra ꝛ aliq̄liter appropriata. ℞ cassiefi. pulpaꝝ sebestē aque ordei canonice factā ut infra. q. ſ. ꝑ extractione cassie ꝛ debita ꝑparatione pulparū sebesten ꝛ ꝓpotione misce ꝛ fiat potio ꝛ det̄ in aurora ꝛc̄. ꝛ ſtet ieiun⁹ q̄tuor horis post quā dormiet ꝑ horā deīde comedat nō assumendo lauatiuū ꝓ ferculo post comedat blites cū boragine coctas in ꝑ ͣ aqua ebullitionis ipsaꝝ ꝛ carnes laudabiles aq̄ ordei canonica de qua ſupra. ℞. ordei excorticati ꝑtē. i. aque fluuialis ꝑtes. xx. misce ꝛ bulliāt usqꝫ ad ↄsūptionē q̄re partis. ¶ Eūatiuū in ꝑn̄o a toto humoꝝ ꝛ fiat flōmia basilice obseruatis regulis ꝛ luna exnte in. gemini nec ipsa in cōiunctione nec in oppositione nec in aliquo malo aspectu. ¶ Eūatiuuꝫ ꝓpriū capitis. fiat flōmia cephalice sinistre man⁹ de qua extrahent̄. ℥. iij. sanguis uel. v. per. x. dies post imediatā flōmiā que dies decima ſit. v. dies post assumptionē solutiui īfra ſcripti incipiēdo ipm̄ accipe post diē q̄ntā ad plus post flōmiam ꝛc̄. ¶ Eūatiuū ꝓpriū mīoratiuū flegmatis subtilis a cerebro ℞. pillarū cochiarū. ℈. j. pillaruꝫ de reubarbaro agarici an̄. ℈. j. salis gēme gra. ij. agaricus diuisus in frusta infundat̄ in oximell̄. simplici p. x. horas deīde oīa ſil̄ pistent̄ ꝛ fiat pill̄e. v. ꝛ dent̄ hora solutiuoꝝ ꝛ seruet̄ regimē ipsorū. hoc v̄o solutiuū accipiat p. v. dies post ꝑmā flōmiā deīde post. v. alios dies fiat ſcd̄a flōmia ut ſupra. ¶ Digestiuū in ꝑn̄o flatis ꝛ cholere cāru anc̄edētiū in cerebro peccātiū. ℞. ſyrupi de sticados. ℥. i. rosati. ℥. ß. aq̄rū betonice cicoree an̄. ℥. j. ß. misce ꝛ det̄ hora digestiuoꝝ hoc solutiuū accipiat p tres dies post pill̄as imediate ſupraſcriptas. ¶ Eradicatiuū māerū dictarū in ꝑn̄o cāruꝫ an̄cedētiū. ℞. pillarū aurearū cochiarū agarici an̄. ℈. j. agaricus ꝑparet̄ ut ſupra cū oximelle simplici ꝛ fiant pill̄e. v. ut ſupra. Istud solutiuū accipiat̄ cōpleta digōne seu post assūptionē octo vicib⁹ digestiui ꝛ seruet̄ regula solutiuorū eradicātiū ꝛ p horas. v. assūptionis det̄ lauatiuū cyathū. j. aque ordei ſine çuccaro ꝛ post horā comedat ut ſupra. ꝑus t̄n tēter secedere a quā ꝛc̄. ¶ Repcussiuū a dictis amigdalis dictarū māerū in ꝑn̄o ut ſupra. ℞. rob nucū. q. ſ. ad gargariçandū hoc utat̄ per. vj. horas post cenā ter uel quater gargariçando ꝛ ſil̄r per v. horas post prandiū. ¶ Aliud ut ſupra efficacius. ℞. rob mori. q. s. ſi non placet imediate ſupraſcriptum. ¶ Aliud ut ſupra efficaci⁹. ℞. granatorū muçoruꝫ aque cisterne seu pluuialis. q. s. ad decoctionē. granatoꝝ cortices exteriores remoueant̄ ꝛ postea fiat decoctio usqꝫ ad tertie ꝑtis ↄsūptionem ꝛ applica ut ſupra. ¶ Cōfortatiuū in toto ꝑn̄o u̇l̄i ꝛ in toto augmento u̇l̄i duorum membrorū ꝛc̄. ut ſupra. ℞. decoctionis imediate ſupraſcripte. ſ. ex granatis muçi ꝛ aqua pluuiali ꝛ ex hac decoctione colluat os ꝛ gargariçet̄ ter uel q̄ter ſtōcho ieiuno p duas horas an̄ prādiū ꝛ post prandiū p octo horas saltē ter ī hebdomada. ¶ Cōfortatiuū ut imediate ſupra. ℞ ſꝑerū triasandalorū ſine cāphora aque cisterne misce ꝛ bulliant usqꝫ ad ↄsūptionē quarte ꝑtis aque. Et utat̄ actu frida hac decoctione loco ſupraſcripte. ¶ Diuersiuū in fine ꝑncipij ꝛ in augmento ꝛ ſtatu māerū ꝛc̄. ℞. florū camomille melliloti rosarū misce ꝛ bulliāt in sufficienti q̄titate aque simplicis usqꝫ ad consumptionem quarte ꝑtis aque: deinde lauentur extrema ſuauiter fricando. ſ. manus brachia ꝛ pedes cuꝫ coxis aduersum trahendo a capite. deinde ſiccentur mēbra ꝛ cooperiant̄ ꝛ hoc ante cibum. ſ. cenam ꝛ prandium p duas horas. ¶ Aliud ut ſupra efficacius ligentur extrema ligatione dolorosa ſtomacho ieiuno ut ſupra. ſ. per duos digitos uel tres ſupra genu ꝛ cubitum cum modis conuenientibus ad hoc. ¶ Aliud efficacius. Uentose due ponantur pulpis ſpatularū ꝛ vna ſpine ubi coniungitur collum cum dorso ꝑmo pulpis deinde per vnā horam ſpine ſtomacho ieiuno ꝛc̄. ꝛ ꝑme dimittantur per vnam horam. tertia v̄o per vnum quartum hore. ¶ Aliud ut ſupra ſed remissius ꝛ ſimul aliqualiter digestiue in toto augmento vniuersali materierū ꝛc̄. ℞. dyapapaueris macis puluerīçati misce ꝛ cum ſy. ro. q. s. ad hoc incorporandum omnia ſimul incorporentur in mortario ſine igne ꝛ huiusmodi confec. teneat in nocte tota quantitate auellane inter maxillam ꝛ genam ſuperiorem ſaltem alternis noctibus. ¶ Retentiuum in tertia parte augmenti ne dicte māe descendāt ꝛc̄. ℞. dyapapaueris nucis muscate pulueris ſyru. ro. q. s. ad ipsa incorporandum: misce ꝛ fiant pillule ad modum fabe ꝛ tota nocte teneat vnam ſub lingua ut ſupra. ¶ Aliud efficacius. ℞. medicaminis ſuperius boli armeni pulueriçati misce ꝛ cuꝫ ſyru. ro. ꝛ fiant pillule ut ſupra ꝛ fiat ſiue utatur mō ſupraſcripto ſi aliud non placet. ¶ Aliud ut ſupra. ꝛ hoc ſi māa esset f̄r̄a ꝛ est fortius. ℞. dyacodion descriptione Mesue boli armeni misce ꝛ cum ſyrupo de nenufare fiat in forma confec. ꝛ utatur tenendo inter genam ꝛ maxillam tota nocte saltē duabus noctibus in hebdomada ꝑter q̄ t̄pe magni frigoris. ¶ Probibitiuum gn̄aiionis dictaruꝫ māeruꝫ. ſ. in cerebro ꝛ in toto t̄pe morbi ꝛ maxime flegmatis ipsorumqꝫ diuersiuū ut ſupra. ℞. pillarū alefanginaruꝫ agarici salis gēme misce ꝛ cum eluario ſucci ro. quantum ſufficit ꝛ fiant pill̄e. vij. Utat̄ iſtis pillulis a tribus usqꝫ ad. v. in oī mense saltē bis ꝛ hoc ꝑterq̄ t̄pe magni caumatis aut frigoris ꝛ hoc ſeruando regulam solutiuorum euacuantium.

¶ Probibitiuum dictorū humorū in cerebro ꝛ eductiuū ipsorū per nares. ℞. aquarū maiorane violarum ſucci foliorū blitis çuccari candi. pulueriçati. Ex hoc liquore tepido in mō lactis nuprime ab ubere extracti attrahat tria coclearia ſuccessiue per narea ſtomacho ieiuno ꝛ ſtet post in camera ꝛ hoc utatur saltē bis in ſingula hebdomada ꝑterq̄ in t̄pibus extremis calidis aut frigidis. ¶ Aliud ut ſupra efficacius. ℞. medicaminis ſuperioris mellis apū misce ꝛ fiat ut ſupra. ¶ Aliud ut ſupra efficacius. ℞. medicam̄is ſupioris māne misce ꝛ operet̄ ut in alio imediate ſuperiori ſi ſibi magis placet. ¶ Diuersiuū ut imediate ſupra. Sternutatio ꝓuocetur cum ſetis porcinis ſuauiter titillando in naribus ſtōcho ieiuno in mane hito uētris bn̄ficio per duas horas an̄ prādium ꝛ hoc ad min⁹ ſel̄ in ſingula hebdomada ꝛ tunc non egrediatur camerā. ¶ Diuersiuū ut ſupra efficacius. ℞. ellebori albi q̄titatem modicam ſufficientem p. xij. ſternutationibus ꝛ ſi vult fortius tūc attrahat per nares ut ſupra. ¶ Digestiuum cōe in ſtatu u̇l̄i dictarum māerū ꝛc̄. ꝛ magni flatis. ℞. lactis caprini. q. s. pro oris lotione ꝛ gargariçatione quinquies ſuccessiue in eadem hora çuccari albissimi misce ꝛ gargariçet deinde deglutietur per duas horas ante prandium ꝛ cenam ꝛ hoc saltem quinquies in hebdomada. ¶ Digestiuum ut ſupra efficacius ſupiori. ℞. mellis rosati colati ſyrupi de liquore aque violarū misce. hoc utat̄ loco ſupraſcripti ſi ſibi placet ut ſupra. ¶ Digestiuum ut ſupra efficacius ꝑori. ℞. dyapendionis dyadraganti fridi nucis mus. pistāda pistentur ꝛ cum iulep rosa. in mortario fiat confe. dracmarum trium ꝓ morsello ſi ſibi magis placeꝫ illud teneat quantitateꝫ auellane inter genam ꝛ maxillam tota nocte saltem alternis noctibus.

¶ Digestiuuꝫ ut ſupra efficacius ꝑori. ℞. pulparum sebestē liquiritie granorū pinearum mundatorum pulparū dactylorū gūmi arabici mellis apū pistāda pistent̄ ex ſyrupo violato quātitate ſufficienti fiat in mortario ad modum el̄a. hoc medicamine teneat in ore tria coclearia ſuccessiue deglutiendo cum modis dictis de lacte caprino ꝛc̄. ¶ Digestiuum ut ſupra efficacius ꝑori. ℞. radicis altee mundate a meditulio ſeminis lini pulparum dactylorum ficuum optimarū mellis apum croci pistanda pistent̄ ꝛ bulliāt in ſufficienti q̄titate aque ordei pro gargariſmatibus ad ↄsumptionē tertie ꝑtis. Si v̄o uoluerit ꝑmutare tūc utat̄ iſto loco dictoꝝ cū modis dictis in gargariſmate lactis ꝛ çuccari ꝛc̄. ¶ Eūatiuum māerū ꝓpinquarum an̄tibus in uenis ꝓpinquis radici lingue interprete ꝑme ꝑtis ſtatus. Flōmia fiat de uenis existibus ſub radice lingue de q̄b⁹ extrahantur. ℥. ij. lib. ℥. ſanguis ꝛ fiat per

vj.uel.viij.horas post prādiuz luna non exīte in ariete ⁊ hoc alio non ɔ̄opante. ¶ Apitiuū in tertia pte status porositatū dictarum amigdalarū ⁊ merilesoꝝ ⁊c̄. ℞.croci furfuris tritici mellilotí butyri aque mellis facte canonice.q.s.pro collutionibus ⁊ gargarismatibus bulliant oia ad ɔsumptionē tertie ptis ⁊ coleť ⁊ de colatura gargariçet añ prādiū per.j.horā ⁊ post prandiū per.v.horas ⁊ ante cenā per vnā horā saltem qnqes pro vice.aqua mellis canonica.℞.mellis.apū ptē.j.aque simplicis ptes.viij.bulliant ad ɔsumptionē q̄rte partis dispumando semp. ¶ Resolutiuū ⁊ euaporatiuū in declinatione mãerū ɔiunctarū dictoꝝ apostematū amigdalarū ⁊c̄. ℞.myrre croci caricaꝝ aque ordei.ʒ.xx.misce.bulliant oia simul usqꝫ ad ɔsumptionem q̄rte ptis hui⁹ decoctionis.℞.℥ iij.oximellis simplicis.℥.ij.misce.fiat gargarismus ⁊ collutio oris modis ut imediate suprascriptis. ¶ Purgatoriū ut imediate sed forti⁹.℞.medicamis imediate suprascripti ireos radicis icise minutim bulliāt ad ɔsūptionē sexte ptis:deinde coleť ⁊ utať ut aliud imediate si magis placet. Alie vo sūt medicine itēsiores ad morbos dictos sed ualde moleste uelut sunt gūa gūmi rubificatoria uesicatoria cauteria cōmissuris coronali ⁊ sagittali cranei ⁊ ꝓꝑe ipsi coronali applicate ⁊ ꝓprie ipsis amigdalis. Et seto seu sedagnus sub occipite ⁊ sic cum dei laude. A.C.hunc abbreuiaui remouens regimē sex rerum non nālium quia ex alijs consimilibus consilijs de reumatismis haberi poterit.

Consilium meū ꝫ hotiū gule pro uxore dñi guidi de alaruio taruisani ⁊ dñi prātis padue dñi Nicolai acōtareno honorabilis vicarij. ¶ Solutiuū facile ⁊ usuale melie aliquātulū ⁊ flatis multo ampli⁹ ⁊ a toto ⁊ ꝓprius a cerebro.s.℞.pillaꝝ alefanginarū de iera simplici agarici añ.℈.j.sene polipodij añ.℈.ſ.salis gēme.gra.ij.çinçib.spice añ.gra.j.misce ⁊ cū syrupi de sticados.q.s.ad incorporādū pro pillis ɔficiēdis formenť pille.vij.p.ʒ.Istaꝝ pillarū assumat.ʒ.ſ.in aurora singulo mense semel ⁊ post ipsaruz assumptionē imediate in spatio vni⁹ hore cū dimidia dormiat si pōt ⁊ nō amplius vna hora:trāsacta vo ipsa hora cū dimidia siue dormierit siue nō tātū vna hora tunc nō amplius dormiat sed surgat ⁊ stet ieiunus post assūptionē tātū horis quatuor:⁊ non assumat lauatiuū ⁊ in dicto termino prādeat comedatqꝫ blites cuz boragine feniculo petrosilino mixtas. Itē carnes laudabiles ut pulli pdicis uel vituli ⁊ siles laudabiles carnes. ¶ Solutiuū ēt ut supra aliquātulū efficaci⁹ ꝑori ⁊ tñ facile ⁊ usuale.℞.pillaꝝ assaiaret indarū agarici añ.℈.j.salis gēme çiçib.añ.gra.j.misce ⁊ cū syrupi de sticados.q.s.fiant pille.vij.p.ʒ.Istaꝝ pillaꝝ assumat.℈.j.imediate cum uadit dormitū ēt si ipse cenauerit.has vo taľr assumat singulo mense semel distanter tñ p.xv.dies ab assūptione pillaꝝ primaꝝ suprascriptaꝝ. ¶ Diuersiuū ⁊ aliq̄liter euātiuū a cerebro.℞.puluerís cantaridaꝝ.℈.j.fermenti tritícei.q.s.ad icorporādū ipm puluerē ⁊ duas puas pilas q̄titatē duaꝝ auellanaꝝ formādas misce ⁊ cū modico modici aceti solū.q.s.ad penetrādū formenť due pue pile q̄titatis auellanaꝝ duarū. Iste due pile pue ponanť in sero cū uadit dormitum semel in singulis duob⁹ mensib⁹ sup duob⁹ ossib⁹ imediate post aures ita tñ ut nō tangāt aures:deinde inter ipsas pilas ⁊ aures imediate ponat foliū caulis duplicatū ut pile nō tāgāt aures ⁊ postea tantū in mane imediate sequenti remoueanť:deide tunc uesice facte ab hoc medicamie in inferiori pte eaꝝ incidanť ita solū ut aquositas ex uesicis effluat ipsis uesicis tñ nō inde amotis.ultimo sup eisdē uesicis ponať aliqd de assungia porcina nō salsa extensa sup foliū caulis ⁊ ipsa assungia taľr reitereť singulo die semel usqꝫ ad cōpletā gñationē cutis in locis dictis ⁊c̄. ¶ Caputpurgiū siue diuersiuū ⁊ euātiuum a cerebro ⁊ ꝓprie flatis efficacius priori diuersiuo ⁊ tñ frigidū ⁊ vtuti familiare.℞.aque maiorane.ʒ.ij.succi folioꝝ blitis.℥.j.çuccari candi.pulueriçati.ʒ.ij.misce.Istius caputpurgiū tantū tepidi in modū lactis cū mulgeť ab ubere attrahat aliquātulū per nares stōcho ieiuno per horā vnam ante prādiū semel in hebdōa quocūqꝫ tpe anni ad libitū p̄terq̄ tpe calido. ¶ Caputpurgiū ⁊c̄.ut imediate superiori efficacius ipso imediate priori. Si vo medicamen congruit efficacius imediate ꝑori cōposito ex succo aque maiorane succo folioꝝ blitis ⁊c̄. tūc illi medicamini addať mellis.ʒ.ij Et iterū si congruit medicamē efficacius caputpurgiū ꝑori caputpurgio tūc ipsi caputpurgio imediate addať nigelle pulueriçate.ʒ.j. Insup si adhuc ɔuenit efficaci⁹ imediate ꝑori tūc ēt isup adde māne. ¶ Mollitiuū mãerū cērū ɔiunctarum peccātiū.℞.litargiri triti.℥.ij.olei cois.℥.iiij.mucillaginum fenugreci seminū lini maluauisci añ.℥.iij. Litargiriū cū dicto oleo dissoluať ad lentū ignē.deinde oia reliq̄ addanť ⁊ cū cere albe.q.s.ad oia siľ incorporandū ⁊ cū modico modici aceti solum.q.s.ad penetrandū totū reducať in forma dyacbilonis ad lentum ignē. Istū dyacbilonē teneat ɔtinuo ipm pmutando seu reiterādo singulo die seľ sup loco leso ⁊ octo dieb⁹ nālib⁹ ɔtinuis.postea vo amoto ipso tūc sup ipso mēbro leso ponať epithima uel fomentario uel empľm aliqđ de infrascriptis seruatis reliqs modis ⁊ ordinibus descriptis in appositione ⁊ usu corūdez infrascriptoꝝ. ¶ Exiccatiuū ⁊ resolutiuū melie ⁊ amplius flegmatis a membro leso ⁊c̄.℞.corticum citri.℥.iij.lymonuz ℥.j.urine egri uel alterius hois masculi infantis.q.s.pro media decoctione ipsarum corticum misce.deinde oia bulliant siľ usqꝫ ad mediā decoctionē ipsoꝝ corticum. Postea vo cortices ab ipsa decoctione extracti pistenť. In hac decoctiōe debite calida infundať spōgia noua deinde exprimať:⁊ postea taliter calida ⁊ expressa sup mēbro leso ꝑ ponať ⁊ ligetur satis expresse ita tñ ut mēbrū ipm a sua resolutione non impediať nec dolor aliquis adducatur ⁊ taliter super loco dimittať horis.vj. Ultimo amota spongia ipsa dicti cortices pistati super eodem loco leso apponanť debite calidi ⁊ liganť ⁊ taliter dimittantur horis.xviij. Hijs vo duabus medicationibus.s.fomentatione ex decoctione ⁊ emplastro ex dictis corticibus taliter utať singulo die bis in.vj.diebus continuis imediate sequentibus amotionem dyacbilonis proximi suprascripti. ¶ Exiccatiuū ⁊ resolutiuum ut supra efficacius exiccatiuo priori imediate. Folia lilioꝝ alboꝝ ɔteranť in mortario cum pistello grosso mō solū ut succus folioꝝ ad supficiem eorum adducatur ⁊ ab ipsis nō exp̄mať ⁊ effluat. Cum his folijs taliter contritis emplastreť locus eger seu super loco dicta folia ponanť ⁊ liganť.hoc vo medicamine taľ utať supra diebus continuis in singulo mense preterq̄ tpe calido. Et proprie si vult medicamen efficacius aliqualiter dicto priori medicamine exiccatiuo composito ex dictis corticibus aut si ipsum medicamen pmutare vult. ¶ Exiccatiuum ēt ut supra forti⁹ aliquantulū priori imediate.℞.farine ciceris rubei.q.s.pro emplastro. Aque decoctionis notabilis seu multe caulium q̄tum sufficit ad decoctionem dicte farine pro emplastro.bulliant omnia simul sufficienter seu media solutione ⁊ totum redigať in forma emplastri. Si vo vult medicamen aliquantulum efficacius ꝑori imediate tunc istud empľm apponat loco egroto seruatis reliquis modis ⁊ ordinibus descriptis in usu empľi imediate suprascripti. ¶ Exiccatiuum etiam ut supra.℞.folioꝝ caulium ptes.iij.folioꝝ aneti ptem.j.de ambobus simul.q.s.pro emplo misce ⁊ bulliant oia simul in aq̄ usqꝫ ad notabilem eoꝝ decoctionem:deinde ipsa separentur a sua decoctione. Si vo medicamen pmutare vult tunc hac decoctione debite calida ꝑ epithimeť locus eger deinde cum suprascriptis calidis ⁊ floribus empleť idem locus seruatis reliquis ordinationibus descriptis in usu fomentationis ⁊ empľi suprascriptoꝝ cōpositoꝝ ex corticibus citri lymonū ⁊c̄. ¶ Exiccatiuum ēt ut supra efficacius prioribus.℞.myrte.ʒ ij.lilij.ʒ.j.ciperi radicis.ʒ.ſ.aloes.ʒ.iij.croci.ʒ.ſ.foliorum tamarisci.M.ſ.aque multe decoctionis caulis quantum sufficit pro ipsorum decoctione misce:deinde oia pistata simul bulliant mediata bullitione. Si vo vult medicamen efficaci⁹ aut pmutare vult tunc cū hac decoctione ꝑ epithimetur seu fomenteť locus lesus:deinde cū substātia istaꝝ medicinarū

emplr̃ locus idē ut hic imediate supra de dictis fomētatiōe z emplo cōpositis ex folijs cauliū z floribus aneti. ¶ Exiccatiuū etiā ut supra efficacius ꝑori. ℞. cinerū fusti uz cauliū ptes. iij. ramoꝝ fici ptes. ij. sarmētoꝝ vitis filicis aā. ptem. j. ʒ aque fluuialis quātū sufficit ad pdicta debite decoquendu z seu quātū sufficit pro lixiuio fiēdo. bulliāt oia simul usqz ad ꝯsumptionē medietatis dicte aque. Si vo vult medicamē efficacius ꝑori tūc cū hac decoctiōe debite cal'a fiat fomētatio loci lesi cū spōgia noua ifusa in dicta decoctiōe cal'e ut supra in fomētatione facta ex decoctione corticū citri z lymonum ut ibi. ¶ Exiccatiuū zc̃. ut supra. ℞. stercoris uaccini quātū sufficit ad oia. ꝓxime infrascripta incorporādū ꝑ emplo olibani. ʒ. iij. storacis. ʒ. ij. usnee. ʒ. ʒ. calami aromatici. ʒ. ʒ. spice ʒ. ij. absinthij. M. j. pul. pul. deinde omnia simul misce z fiat emplm. Si vo medicamē ꝑmutare vult tūc istud emplm calidum appotat loco leso z ut supra de emplo facto ex cineribus ex aq̄ cauliū zc̃. ¶ Exiccatiuū ut supra z est propriū z efficacius ꝑoribus. ℞. radicis nucis tenere seu que nondū fecit fructū z ptes. iiij. corticis arboris eiusdē ptē. j. pipis gnoꝝ ptē. j. ʒ. bulliāt oia simul in vini albi satis vinosi q̄tū sufficit pro gargarismate usqz ad ꝯsumptionē medietatis ipsius vini. Si vo vult medicamē huic morbo magis ꝓpriū z efficacius medicationibus ꝑoribus tūc cū hac decoctiōe suauiter cal'a gargariçet. v. uel. vj. gargariçatiōibus stōcho ieiuno. vz aā prādiū z aā cenā per duas horas pluribus diebus cōtinuis z talr gargariçādo in quolibet dictoꝝ tēpoꝝ gargariçationis deglutiat ꝑtibilr seu paulatim mediā. ʒ. dicte decoctionis. vz vnū coclear pro qualibet gargariçatione usqz ad summā dicte. ʒ. ʒ. in singulo dictoꝝ totaliū tēporū gargariçationis. hoc vo medicamine talr utar̃. vj. diebus cōtinuis singuli mensis z tū tpe frigido ipsumqz medicamē taliter reiteret ꝺm necessitatem. ¶ Euacuatiuum z proprium ut supra efficacius priori imediate. ℞. tonsoꝝ seu cimaturarū scarlatini pāni. ʒ. ij. viridis panni açurini aā. ʒ. iij. bruni. ʒ. ij. spōgie noue marine debite cōbuste solū intantū ut spongia ipsa debite pulueriçari possit. ʒ. iij. pumicis marine. ʒ. ʒ. ossis sepie. ʒ. j. testarū ostracoꝝ marinoꝝ cōbustarū. ʒ. ʒ. tonsa seu cimature dicte z spongia debite cōburant̃ solū intantū ut pulueriçari possint. deinde vnūqḋqz eoꝝ ꝑ se pulueriçet̃ grosso mō postea oia sil' bulliant in urine patiētis aut alteri⁹ hois infantis masculi. q. s. pro suffumigio z fomētatiōe. Si vo vult medicamen efficaci⁹ ꝑori imediate tūc ex hac decoctiōe sil' cū dictis medicinis debite cal'is recipiat ore apto fumū ꝑ os z ad os z ad locū lesū stōcho ieiuno. vz aā prādiū z aā cenā ꝑ duas horas saltē bis in hebdōa quocunqz tpe anni ꝑterq̄ tpe magni caumatis. Si vo dicta urina ex sapore z odore sibi nimis horribilis eēt tūc supra scripte medicine sine urina bulliant in aq̄ cisterne ut hic ante de urina: lz tū uria ad hoc sit ꝓstātior. deinde ꝑ tres horas post dictā suffumigationē ex hac decoctiōe debite cal'a z tātū cū uria facta ut hic ante ꝑ epithimet̃ ab extra cū spongia noua deide emplr̃ locus lesus cū stupa canabis fusa in ipsa decoctiōe. ¶ Exicatiuū ēt ꝓpriū ut supra zc̃. ℞. ossis sepie. ʒ. j. salis gēme. gra. iij. pipis. ℈. i. pumicis marie ʒ. i. spōgie noue marie debite cōbuste solū intātū ut spōgia ipsa pulueriçari possit. ʒ. i. ʒ. mellis q̄tū sufficit ad oia sil' incorporandū pul. pul. deinde oia sil' misce z fiāt pill'e in forma lupiorū. Si vo suprascriptū medicamē imediate ꝑmutare vult tūc istarū pill'arū teneat vnā sub lingua tota nocte alternis noctib⁹. vz vna nocte taliter teneat z alia nocte nō teneat aut ipsam pill'am teneat saltē duabus noctibus in hebdomada. Istis vo pill'is taliter utar̃ quocūqz tpe anni ꝑterq̄ tpe magni caumatis. Ex hijs ēt medicinis debite decoctis in urina ut supra epithimet̃ uel fomentet̃ ad extra membrum lesum cū stupa canabis aut cū spongia marina noua infusis in istarum medicinarum decoctione. hoc aūt emplastro fomentatio uel epithimatio fiat plurib⁹ noctibus cōtinuis ad libitū uel quocūqz tpe anni. ¶ Exiccatiuū ēt z ꝓpriū ut supra. ℞. medicinas oēs ꝑter urinā suprascriptam in tertia recepta ab ista. vz cimaturas pānoꝝ zc̃. mellis q̄tum sufficit ad oēs ipsos pulueres icorporandū. misce z fiāt pill'e in forma lupinorū ut supra. Si vo medicamē ꝑmutare vult tūc istarū pill'arū vnā sub lingua teneat tota nocte quocūqz tpe anni ad libitū zc̃. ut supra in visu pill'e seu pillarum suprascriptarum. ¶ Exiccatiuū ēt z ꝓpriū ut supra efficaci⁹ ꝑorib⁹. ℞. radicū viticelle. ʒ. ʒ. sparagi brusci polipodij aā. ℈. i. aristologie ro. cucumeris agrestis aā. ℈. ʒ. tassi barbassi. ʒ. ʒ. iarl. ℈. i. spōgie noue marie. ʒ. i. pumicis marine. ʒ. ʒ. brāce ursine saponarie aā. ℈. ʒ. ossis sepie. ʒ. ʒ. lactis scroffe. q. s. ad oia icorporādū pul. pl' uериçādo. deinde oia sil' icorpent̃ z forment̃ pill'e in modū lupinoꝝ. Si vo vult medicamē efficaci⁹ ꝑori tūc istaꝝ pillarū teneat vnā sub lingua tota nocte saltē duab⁹ noctib⁹ in singula hebdōa ēt tātū tpe frido. ¶ Exiccatiuū z est ꝓpriū zc̃. ℞. spōgie noue. ʒ. i. ossis sepie. ℈. ij. pumicis. ʒ. ʒ. salis gēme. gra. iij. radicis tassi barbassi. ʒ. ʒ. thuris. ℈. ij. çinçib. ʒ. ʒ. spōgia ipsa ꝑus minutim incisa deide posita in testa terrea nō vitreata exiccet̃ optime in furno. postea vo ipsa exiccata z reliq̄ oia seorsū z diffformiter ut decet ꝺm cano. pul. Ultimo forment̃ pill'e ut imediate supra. Ex istis pill'is ēt teneat in ore sub lingua ut de alijs pill'is imediate suprascriptis. ¶ Regimē succinctum z cōpēdiosum ad hoc. Euitet pisces z ꝓpe magnos z ꝓprie elixos tā magnos q̄ puos. Legumina carnes bouinas porcinas recentes carnes siccas lacticinia omnia ut caseū zc̃. Oia nutrimētū melicū z amplius flatitū z qōlibet nutrimentum grossum gnantis aquā purā z ꝓpe intense fridā. Non tangat̃ mēbrū lesum aq̄ simplici ēt ad extra ipm mēbrū. Carnes aq̄ticas ut anseres anates z sil'es carnes euitet. Utar̃ vio lymphato dyaphano z odorifero non nimis vinoso z aqua mixto aliquātulū ꝓportionabilr ad ei⁹ vinositatē. Aromatib⁹ bonis vz cōpositis ex pipe croco galāga cinamomo gariofilis. In cena semp utar̃ assato z non elixo. Nota q̄ cū ex hoc morbo congrue conualescit tunc nullo suprascriptoꝝ medicaminum amplius utatur. Hec ut supra zc̃.

¶ Contra spinam infixam gutturi.

Cura gnalis. ¶ Canones curatiui. Primo spina ipsa exr̃e fixa gutturi tūc collū ipm siue spondilia colli in medio colli ꝑcutiant̃ cū pugillo satis potēter pluries successiue notabilis molestia z cōtinuo infirm⁹ in dictis ꝑcussionib⁹ potēter as ralsca tiones faciat ēt expiendo. ¶ Scdōs canō si spina ipsa est subtilis multū inter spinas tūc deglutiat̃ res dura pluries z successiue. ¶ Terti⁹ canon si nō talr educet̃ spina subtilis tunc deglutiat̃ plurie z successiue ꝑ res gutturis z loci infixionis spine mollitiua z aliqualiter abstersiua: deinde imediate post res dura deglutiat̃. ¶ Quartus canon. Si vo grossa spina u el etiam subtilis non taliter exit z apparet in gutture apto ore z depressa lingua usqz ad radicē eius cū digito aut cum alia re longa z dura sufficienti ipsam linguā deprimere. tūc ꝑ cū instrō ferreo ꝓportionabili ad hoc capiat̃ spina q̄ magis possibile est prope foramen mēbri in quo foramine ipsa infixa est deinde ipsa spina sic apprehensa cum dicto instrō extrahat̃ leniter ne frangat̃. ¶ Quintus canon. Si aūt talr non apparet aperto ore tunc guttur liniat̃ ad intra cū gargarismis z collusionibus gutturis z deglutitionibus lenitiuis abstersiuis subtiliatiuis z dulcib⁹. ¶ Sextus canon. Si vo taliter non educit̃ spina tūc sorbeat seu deglutiat infirm⁹ res viscosas ualde. ¶ Septim⁹ canon. Deinde res longa ualde tenax porosa ualde usqz ad extremitatem meri inclusiue imponat̃ gutturi. Et ipsi extremitati meri ipsa cōtinua z viscosa ꝑ artem extrahes exitem continue in manu retenta. Deinde talr in gutture z superiori extremitate meri posita extrahatur impetuose z ita talis impositio z talis extractio successiue z pluries z pluries reiterentur ꝺm necessitatem. ¶ Octauus canon. Si nō talr educit̃ spina excitet̃ singultus uel ꝓuocet̃. ¶ Nonus canon. Et iterum si non educit̃ spina ipsa tunc ꝓuocet̃ uomitus post comestionem de ꝓximo rerum viscosarū. ¶ Decimus canon. Si vo nō talr educit̃ spina tunc

maturatiua z apitiua exterius z interius gutturi applicentur.

Cura pticularis seu instra medicinalia seu spales medicine huic cure pportionabiles. ¶ Primus canõ exequatur cũ pugillo q̃uis sicut alia istra ad hoc ɔueniẽtia tñ pugillus est melius q̃m ipse hõ oi ipso põt ipsas pcussiones intẽsiores aut remissiores metiri prout oportet z q̃to citius hoc faciat tãto melius. ¶ Scõs canõ exequatur hoc mõ. ℞. crustã panis tritici bñ cocti q̃tũ sufficit pro q̃tuor aut qnq3 bolis satis magnis. Ex ista crusta ipetuose deglutiant successiue q̃tuor uel. v. boli satis magni. ¶ Tertius canõ exequatur hoc mõ. ℞. olei amigd. dul. ℥. ij. cruste panis tritici bñ cocti quãtum sufficit pro quatuor aut. v. bolis satis magnis. Istud oleũ zc. debite calidũ paulatine successiue pluries pmo deglutiat iferius spinã bñs: deide imediate post ipsius olei imediatã assumptionẽ tũc deglutiantur q̃tuor aut qnq3 boli ad libitũ duri satis magni ex dicta crusta panis. ¶ Quartus canõ exequitur hoc mõ. Accipe moliculã ferreã bifurcatã in vna extremitate ipsi⁹ molicule z aliq̃liter lata z integra in alia extremitate cũ qua lata extremitate vnguẽta cirugici sup petias extẽdũt. Et cũ alia extremitate bifurcata cirugici tẽtas ipas a vulneribus extrahũt. Postea cũ dicta extremitate bifurcata ipsi⁹ molicule dicta spina appens apto ore capiatur: deide suauiter ne spina ipsa frãgatur extrahatur simul cũ radice sua zc. aut cuz tenacula ferrea dẽtata duoꝝ suoꝝ radioꝝ subtiliũ dẽtatoruz dicta spina debite capiatur z suauiter extrahatur. ¶ Quitus canon exequatur hoc mõ. ℞. farine frumẽti. ℥. j. casei mollis ualde non salsi uel parũ salsi triturati butyri añ. ℥. ß. vitellũ oui numero. j. çuccari ru. ℥. ß. aque fluuialis aut ad libitũ brodij pinguis carniũ q̃tũ sufficit pro istoꝝ decoctiõe. misce oia sic: deinde bulliãt simul usq3 ad debitã decoctionẽ eoꝝ z nõ colentur z totũ redigatur in forma multũ liqda z optime potabili. Ex hac decoctione debite calida z nõ tepida colluantur pluries os p̃ z guttur: deide ex ipa decoctiõe debite calida fiat gargarismus pluries z successiue. Et postea dicta decoctio taliter debite calida deglutiatur ẽt pluries z successiue. ¶ Gutturis lenitiuũ z abstersiuũ zc. ut supra efficaci⁹ pori. ℞. rob vue. ℥. x. fic⁹ citrinas siccas pigues numero. iij. ficus ipse pus minutim incise: deinde grosso mõ pistate postea bulliãt in dicto rob vue usq3 ad ɔsumptionẽ q̃rte ptis dicti rob: deide optime exp̃mãtur z colentur hac utatur ut supra imediate zc. ¶ Gutturis lenitiuũ zc. efficacius pori. ℞. olei amigd. d. ℥. iiij. oximellis cõpositi. ℥. ij. Si vult medicamen efficacius isto utatur ut supra. ¶ Gutturis lenitiuũ zc. efficacius pori imediate. ℞. oli sisamini. ℥. iiij. oximellis sq̃llitici. ℥. ij. misce z colluatur os z guttur z ipsum gargarizet z deglutiat zc. ut supra dictũ est. ¶ Sextus canõ exequatur sic. ℞. alaganas ex farina tritici recẽter factas q̃tum sufficit pro. j. papside. Oua gallinarũ cũ vitellis z albumine numero. ij. aque pluuialis aut ad libitũ brodij pinguis carniũ q̃tũ sufficit ad dictarũ alaganaruz multã decoctionẽ z ipsam potabilẽ. alagane ipse recẽtes bulliãt ualde in dicta aq̃ aut in dicto brodio usq3 ad ipsarũ alaganarũ saltem mediã dissolutionẽ. Deide dicta oua addantur z cũ dictis alaganis ualde calidis optime pmisceantur. Istius ferculi debite calidi saltẽ. viij. ℥. sorbeat seu ipetuose deglutiat infirmus. hec võ sorbitio taliter pluries reiteretur ẽm necessitatez. ¶ Res viscosa deglutiẽda zc. pori efficacior. ℞. oua cũ albuminib⁹ z vitellis numero. ij. farine tritici. ℥. ß. dragãti. ℈. j. aque fluuialis aut ad libitũ brodij pinguiũ carniũ q̃tũ sufficit ad oium ipsoꝝ simul debitã decoctionẽ misce. deide simul oia bulliãt usq3 ad eoꝝ decoctionẽ debitam ut ipsa remaneat potabilis debite. Istius ferculi debite calidi saltẽ. ℥. viij. sorbeat zc. ut supra. ¶ Septimus canõ exequatur sic. ℞. cãdelã cereã: deinde ipsius cãdele vna extremitate frustũ coti seu bõbicis optime ligetur cũ filo ita tñ ut ipsius coti multe ptes non sunt coopte filo. Alia võ extremitas cãdele teneat in manu dextra os extẽs. Istius cãdele extremitas cui totũ alligatũ est iponatur gutturi z supiori p̃me pti meri iclusiue z ibidẽ pluries sursum z deorsuz ducatur cũ manu z tãdẽ extrahatur z hoc pluries faciat ẽm necessitatẽ. ¶ Res lõga tenax zc. efficacior pori imediate ℞. filũ lane duplatũ tenax seu nõ faciliter frangibile q̃ãtitatis triũ spãsarũ. Istud filũ actu siccũ ẽz extremitatẽ duplatã deglutiatur usq3 ad p̃mã ptẽ meri iclusiue: deide per aliã extremitatẽ exñtẽ extra os manu ligatũ cũ manu ipetuose extrahatur z hoc fiat pluries ẽm necessitatẽ. ¶ Res alia tenax adhuc efficacior. ℞. frustũ spongie q̃titatis pportionabilis seu debite ad deglutiendũ: deinde ligetur cum vna extremitate fili dupli fortis lini z lõgitudinis saltẽ duarũ spãsarũ z cum vna eius extremitate sumẽdo cũ acu implicetur ferme in ipso bolo spõgie pluribus iplicatiõibus z firmis z ita ferme ut dictũ filũ a dicta spongia nõ faciliter euelli possit cũ quo tñ filo nõ stringatur multũ spongia dicta ne porositates ipsius spongie claudantur. Alia võ extremitas ipsius fili fortis dupli remaneat extra os: deinde ferme ipsa extremitas manu annectatur quo medicamine utatur ut supra. ¶ Res alia tenax zc. ut immediate supra ficus citrina sicca z pinguis uersetur: deinde cuz vna extremitate fili fortis z dupli longitudinis duarũ spansarũ ligetur zc. ut supra. ¶ Octauus canon. ℞. seis sinapis pulueriçati. ℥. ij. vini acuti non dulcis. ℥. vj. misce. Istam mixturã deglutiat paulatine z successiue stõcho repleto. vz per vnũ quartũ hore post prandiũ. ¶ Prouocatiuum singultus aut fortius priori. ℞. dyatrion pipeon. ℥. ß. vini acuti non dulcis ℥. ij. hoc utatur ut supra in alio dictũ est. ¶ Nonus canõ sic exequitur. Post cibũ ponatur digitus in gutture zc. ut hic ex directo digitus implicetur gutturi usq3 ad supiorẽ meri inclusiue z hoc post cibationẽ suarũ rerũ viscosarum copiosam z proprie per vnũ quartũ hore post prandiũ suũ copiosum z tunc taliter ibi agitetur digitus z meri ut fiat uomitus aut pẽna anseris uel alterius aialis oleo intincta gutturi z ipsi meri ut hic añ de digito taliter applicetur ut uomitus fiat. ¶ Aliud uomitiuũ efficacius. ℞. aque simplicis fluuialis. ℥. viij. olei oliuarũ acri gustus z odoris horrẽdi. ℥. iiij. misce taliter z totuz fiat tepidũ non calidũ quo utatur per octauũ hore post prandiũ suũ copiosum rerũ viscosarũ: deinde digitum aut pennã ponat in gutture zc. ut in alio dictũ est. ¶ Aliud uomitiuuz efficacius. ℞. nasturcij. ℥. ß. aque fluuialis. ℥. viij. nasturcium ipsum debite calidum pistetur: deinde dicte aque misceatur z optime incorporetur. Quo medicamine tepido ut supra utatur. ¶ Decimus canõ hoc mõ exeq̃tur. ℞. radicũ altee. M. ß. semis fenugreci seminis lini añ. ℥. ß. seminũ carui cartami ameos añ. ℥. ij. aque mellis facte ẽm cano. zc. quãtum sufficit pro omnium debita decoctione pro gargarismate misce. deinde omnia bulliãt ad lentũ ignem usq3 ad consumptionem medietatis aque mellis dicte. Et hoc liquore debite calido fiat gargarisma pluries in die z pprie stõcho ieiuno z pprie in mane z ipsum liquorẽ etiã notabili tpe taliter debite calidũ in ore teneat pluries ipmq3 paulatie pluries successiue deglutiat eoq3 taliter utatur ẽm necessitatẽ. Aqua mellis de qua facta est mẽtio sic fit. ℞. aque fluuialis simplicis munde clare ptes. viij. mellis electi ptẽ. j. misce: deide simul bulliãt ad lentũ ignẽ ɔtinue dispumãdo usq3 ad ɔsumptionẽ tertie ptis: deinde non coletur sed huetur usui ut supra. ¶ Medicamẽ maturatiuũ apitiuũ ut supra imediate. ℞. farine. ℥. ij. oleoꝝ spice. ℥. iij. amigdalarũ dul. ℥. j. ß. aque. s. quãtũ sufficit ad decoctionẽ pro emplõ fiendo misce. deinde omnia simul bulliant ad lentum ignez usq3 ad consumptionem tertie partis dicte aque z totũ redigatur in forma solida. Si võ gargarismate non educitur spina tũc hoc emplm̃ debite calidũ gutturi ad extra applicetur bis in singulo die stomacho ieiuno. videlicet ante prãdium z ante cenam z ibi ligetur z retineatur ẽm necessitatem.

De egritudinibus pectoris.

¶ Ad dissoluendũ lac in mamilla coagulatũ. ℞. coaguli hedi. ℥. vj. storacis liquide. ℥. j. absinthij. ℥. j. carui feniculi leseli aneti añ. M. j. anisi. M. . partes. ij. camomille se. altee añ. M. iij. farine ordei. ℥. j. ß. olei de absinthio. ℥. j. pinguedinis anatis. ℥. j. ß. misce z fiat emplastrum z post addatur croci. ℈. j.

Ad prouocandū mēstrua. ℞. spice croci tro ciscorum de myrra rubee tinctorum añ. ʒ. j. misce ꝛ fiat puluis pro tribus vicibus det cum vino uel brodio.

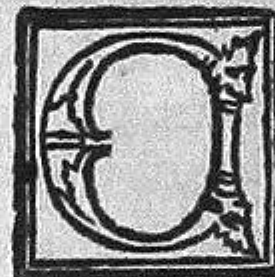
Contra difficultatē anhelitus. ℞. cassiesi. ʒ. j. succi ireos ʒ. s. aque hysopi. q. s. pro potione misce Istud assumat in aurora ꝛc. nec sumat lauatiuum.

Syrupus ℞. syrupi de hysopo. ʒ. j. de absinthio. ʒ. s. aquarum capillorum veneris. ʒ. j. feniculi. ʒ. ij. Istud sumat quatuor diebus continuis in aurora post sumptionem suprascripti solutiui. ¶ Eradicatiuum. ℞. pillularum de iera simplici. ℈. ij. agarici. ℈. j. salis gēme. g. j. misce ꝛ cum eluarij indi fiant pille. vij. pro. ʒ. Istud sumat in aurora ꝛc. ¶ Minoratiuū. ℞. māne. ʒ. ii. succi ireos. ʒ. ij. aque hysopi. ʒ. j. seri caprini. q. s. pro potione. Istud sumat in aurora ꝛc. ꝛ in uere circa. 20. aprilis. ¶ Syrupus. ℞. syr. de prassio. ʒ. j. oximellis. ʒ. s. aquarum abrotani fenicu. añ. ʒ. j. s. misce. Hoc sumat in mane uere post minoratiuum cum modis ꝛc. ¶ Eradicatiuum. ℞. pillarū de iera simplici fetidarum añ. ℈. j. agarici. ℈. j. salis gēme gra. j. misce ꝛ cum eluarij indi fiant pille. vij. pro. ʒ. quas sumat post dictos syrupos. ¶ Digestiuū aliud. ℞. aquarum enule capill. uene. abrotani ana. ʒ. j. çuccari albissimi. ʒ. ij. misce ꝛ cū modico croci aromaticetur. Istas aq̄s sumat oī mēse trib⁹ dieb⁹ cōtinuis in aurora ꝛ post dormiat ad libitum. ¶ Pille usuales. ℞. pillarū de iera simplici. ℈. ij. agarici. ℈. j. sileris montani. ℈. s. sal gēme gra. j. fiant pille. vij. cum elec. indi. Debis sumat quatuor in aurora post sumptionē dictarū aquarū. ¶ Eluariū. ℞. thuris. ʒ. ij. cimini aristologie ro. añ. ʒ. s. fenugreci. ʒ. j. amigdalarum amararū añ. ʒ. s. croci. ℈. j. mellis. q. s. Istius assumat coclear vnū in mane cuꝫ surgit quatuor diebus cōtinuis in spatio. 20. dierum: deinde stet ieiunus ad minus tribus horis post ipsius sumptionem. Isto utat̄ autūno ꝛ hyeme ꝛ post cōpletā p̄mā euonem ꝛ assumptionem solutiui minoratiui suprascripti. ¶ Aliud eluarium. ℞. radicis enule. ʒ. s. ireos nigelle cimini siseleos ana. ʒ. j. croci. ℈. j. amigdal. amararum. ʒ. j. terbentine. ʒ. s. butyri. ʒ. j. mellis. q. s. pro eluario. Istius sumat vnū coclear ꝛc. ut de alio dictū est. Quo utat̄ in isto uere ꝛ non in estate ꝛ post cōpletā assumptionē scd̄e euonis. ¶ Solutiuuꝫ eradicatiuū. Cōfectio. ℞. seium sileris montani. ℈. ij. cimini. ℈. j. olibani. ʒ. j. sandarace. ʒ. j. seminum balsami ʒ. j. çuccari albissimi. ʒ. x. croci. ʒ. s. misce ꝛ cum aqua enule fiat confectio solida in morsellis. Istius assumat morsellum vnum in mane ꝛ cū alijs ordibus descriptis in eluarijs qua utat̄ duob⁹ diebus cōtinuis in illo autūno ꝛ hyeme ꝛ in mēse. ¶ Alia cōfectio. ℞. sp̄erū aromatici nardini descriptione Mesue p̄mo antidotarij. ʒ. ij. sp̄erum lipte mercate descrip. Nicolai. ʒ. j. croci. ℈. j. çuccari albissimi. ʒ. viij. misce. Istius assumat ut de superiori. qua utat̄ duobus diebus continuis in uere ꝛ estate. ¶ Eluarium tp̄e paroxismi sui accessus. ℞. baccaruꝫ lauri ʒ. j. siseleos radicis ireos sinapis cimi aristolo. ro. añ. ʒ. s. myrre. ℈. j. galbahi aromatici añ. ʒ. i. terbentine. ʒ. s. eluarij reguꝫ q. s. croci. ℈. ij. misce. Istius assumat vnum uel duo coclearia tp̄e quo superueniet sibi accesso illius difficultatis anhelitus ꝛ non bibat post ipsius assumptionem sed quāto citius post assumptionem poterit dormire melius est. ¶ Aliud assumēdum tp̄e poxismi. ℞. baccarū lauri. ʒ. j. siseleos radicū ireos sinapis añ. ʒ. s. croci. ℈. i. çucca. ʒ. s. misce deinde masticet̄ ꝛ deglutiat̄. si illa medicina est sibi gratior aut si suprascripta non sufficienter iuuerit tunc assumat istius ad q̄titatem castanee post q̄ȯ bibat circa duas. ʒ. ꝛ non plures vini albi subtilis aromatici post q̄ȯ dormiat ut imediate suprascripta. ¶ Fomentatio pro stōcho. ℞. absinthij. M. ij. menthe. M. j. coriandro. p̄paratoꝝ. ʒ. s. calami aromatici. ʒ. s. coralloꝝ rubeoꝝ. ʒ. iij. florum lambrusce. M. s. masticis. ʒ. ij. cinamomi. ʒ. iij. baccarum lauri. ʒ. j. contundant̄ grosso mȯ ꝛ misce. Deinde bulliant in sufficienti q̄titate aque usq3 ad ꝯsumptionem tertie ptis aque. In hac sp̄ogia infundat ꝛ fiat fomētatio p stōcho qua utatur cum prouenit sibi difficultas anhelitus.

¶ Contra asma ꝛ tussim cum suspectione ad ptisim.

Regimen ex nutriente succincte habitum est supi⁹ oī ꝯsilio ꝫ asma ꝛ tussim. Nūc seqtur cura medicinalis succincta digestiuū screatū iuuās tussim mitigās ꝛ anhelitū facilitās. ℞. syrupoꝝ de prassio ꝯferent̄ sei b⁹ meb. ʒ. j. syrupoꝝ de absinthio de calamento iulep violati añ. ʒ. ij. aquarū decoctionis ordei excorticati. ʒ. j. capilloꝝ uene. ʒ. ij. misce. Istū syrupū assumat calidū in aurora trib⁹ dieb⁹ cōtinuis in toto spatio ouꝫ duoꝝ mensiū simul p̄terq̄ tp̄e magni caumatis: deide post ipsius assumptionē stet ieiunus horis tribus ad minus ꝛ iterū dormiat ad libitū sed non amplius duabus horis. ¶ Solutiuum usuale ꝛ facile. ℞. pillaꝝ alfanginaꝝ. ℈. ij. agarici. ℈. j. salis gēme çinçib. añ. gra. i. calamenti. ℈. j. absinthij. g̃. iiij. misce ꝛ cum syrupo de prassio. q. s. ad incorporādū forment̄ pillule. vij. pro. ʒ. Istaꝝ pillaꝝ assumat in aurora a duabus usq3 ad. v. ad libitū saltē semel in mense. deinde post ipsaꝝ assumptionē stet ieiunus horis quatuor ad minus ꝛ iteꝝ dormiat sed non amplius vna hora. ¶ Digestiuū ꝛ ꝯfortatiuū anhelitū facilitans ut supra. ℞. aquarū capilloꝝ ue. ʒ. j. prassij. ʒ. s. enule. ʒ. i. hysopi. ʒ. s. croci. g̃. j. çuccari albissimi. ʒ. ij. misce. Istud digestiuū assumat calidū in aurora ter in singulo mense p̄terq̄ tp̄e calido ꝛ cuꝫ reliquis modis ꝛ ordinibus descriptis in assumptione digestiui suprascripti assumat. ¶ Digestiuum catarri seu medicamen fluentis ad pectus. ℞. aque mellis sm̄ cano. infrascriptum in fine. ʒ. iiij. aque decoctionis ordei excorticati. ʒ. iiij. çuccari albissimi ʒ. s. misce. Istam aquam assumat calidam duobus diebus in singula hebd̄a in sero cum uadit dormitum ꝛ in mane siue cenauerit siue non cenauerit. ¶ Solutiuum usuale ꝛ facile. ℞. pillaꝝ assaiaret. ℈. ij. agarici. ℈. j. çinçib. salis gēme ana. gra. i. misce ꝛ cum syrupo de sticados. q. s. ad incorporandū forment̄ pille. vii. pro. ʒ. Istarū pillarū assumat a duab⁹ usq3 ad tres semel in mense in sero cum uadit dormitum imediate siue cenauerit siue non. ¶ Pectus mundificans ꝛ screatū adiuuans. ℞. eluarij regum Mes. ʒ. iiii. dyapenidion. ʒ. iii. misce ꝛ cum modico syrupi de prassio. q. s. ad incorporādū totuꝫ redigatur in forma eluarij. Istius eluarij ponat ad q̄titateꝫ auellane ter in ore, in tota nocte saltem duabus noctibus in singula hebd̄a p̄terq̄ tp̄e magni caumatis. ¶ Cōfortatiuum pulmonis ꝛ anhelitum facilitans ut supra. Utatur ferculo composito ex ferculis ouoruꝫ, radice enulo croco modico. Oibus istis dissolutis ꝛ coctis simul in brodio pulli medie pinguedis. Isto ferculo utatur in prandio uel in cena ꝛ fiat sepe ad libitum ꝛ prius in cena. ¶ Anhelitum facilitans pectus mundificans uentrem liniens. ℞. ficus siccas albas ꝛ pingues numero. iiii. passulaꝝ paruaꝝ nigrarū. ʒ. s. brodij pulli medie pinguedinis. ʒ. vi. çuc. albissimi cum dicto brodio mixti. ʒ. s. Ficus per vnum quartum hore ante prandiū comedat̄ deinde imediate dictas passulas. Ultimo imediate dictū brodiuꝫ bibat. hac vȯ potione ꝛ comestione simul utat̄ saltēꝫ sel̄ in singula hebd̄a. Aqua mellis de qua supra fit mētio. ℞. mellis p̄te. i. aque pluuialis mūde ꝛ clare ptes. ix. misce deinde bulliāt ad lētū ignē usq3 ad ꝯsumptionē tertie ptis aque continuo dispumādo. ultimo per petiam lineam subtilem ꝛ albam coletur ꝛ ipsa utere ut supra.

¶ Contra asmaticam passionem.

Contra asma cronicū a q̄nq3 annis citra ichoatā ex flate mediocriter grosso ꝛ viscoso pti in pulmone ꝯgesto pti a cerebro catarriçato q̄ȯ q̄nq3 p pte in uētositates ꝯuersuꝫ auget cōstrictionē anhelit⁹ ꝛ dolorē iducit in pectore ꝛ ptib⁹ adiacentibus coicans q3 stōcho ꝛ itestinis debilitat eaꝝ digestiuā vn̄ in eis uētositates multiplicant̄ plerūq3 in eis dolorē inducētes que q̄nq3 per os q̄nq3 per inferius expellunt̄. Q̄nq3 aūt ē coicant duas asmati ꝛ ptibus sp̄ualibus augēt ꝯstrictionē anhelitus vn̄ fit ut sicut stōchus egrotat per colligātiā ad pulmonē ꝛ mēbra sp̄ūalia sic pulmonis augeat̄ ꝛ conseruetur egritu

do per colligantiam ad stomachũ. Mutuo enim hoꝝ mem broꝝ dispositiones sese augent ⁊ fouent. ¶ Minoratiuum. Recipe agarici ꝑparati ſm doctrinã Mesue. ℈.ii. pillarũ alefanginaꝝ. ℈.i. cũ aqua hysopi formenť pille. vii. pro. ʒ. Has pillas assumat in aurora tardetq; prandium post eaꝝ assumptionẽ per q̃tuor aut q̃nque horas nec post ipsaꝝ assumptionẽ dormiat nisi hoꝝ immediate cũ eas sumpserit. ¶ Digestiuũ. Mellis mũdi seu clari. ℥. vi. aq̃ cisterne seu fluuialis. ℥. iiii. misce ⁊ bulliant inuicẽ usq; ad cõsumptionẽ tertie uł q̃rte partis ⁊ inferať continue spuma eius ⁊ postea coleť. Huius aque assumat. ℥. iiii. debite calide die immediate sequenti diem assumptionis p̃dicti minoratiui in aurora ⁊ tardet prandiũ post eius assumptionẽ saltẽ tribus horis ⁊ cõtinuet ipsam aquã dieb⁹ sex ↄtinuis. ¶ Eradicatiuũ. ℞. pillaruꝫ de agarico. ʒ.i. descriptione Mesue. Et formenť pille quas assumat die alia post assumptionẽ p̃dictã digestiui per horam ante diẽ cũ modis ⁊ ordinib⁹ ut supra. ¶ Dilatatiuũ anhelit⁹ etiã correctiuũ catartici p̃cedentis uẽtositatis terminatiuum ℞. tyriace andromachi. ʒ.i. aque mellis. ℥.i. vini al. odoriferi. ℥. ß. misce. Q̃d assumat die imediate sequenti diem assumptionis eradicatiui suprascripti debite calidi per duas horas ante diẽ ⁊ tardet prandiũ post eius assumptionẽ per sex horas ⁊ iterũ dormiat si põt per duas horas ad ampli⁹. ¶ Digestiuũ simul ⁊ euacuatiuũ cause dispõnũ p̃cedẽtiũ. ℞. terbẽtine clare ⁊ dyafane. ℥. ß. hãc sumẽ incipiat die immediate sequẽti diẽ assumptionis tyriace suprascripte in aurora ⁊ ita eã sumat dieb⁹ cõtinuis. x. tardetq; prãdiũ post eius assumptionẽ per tres aut per q̃tuor horas. ¶ Diuersiuũ mãe catarralis ad pulmonẽ affluentis. ℞. succi blitis aque maiorane añ. ℥.i. çuccari candi. ʒ.ii. misce. hunc liquorẽ tepidum trahat per nares in mane stomacho ieiuno trib⁹ vicib⁹ dieb⁹ alternis. hoc liquore taliter uti incipiat immediate post assumptionẽ tyriace suprascriptã ⁊ ita eo utať alternis diebus. xv aut. xx. dies. ¶ Cõstrictiuum catarri ⁊ exiccatiuum residui mãe in pulmone existentis. ℞. loch de pino. ℥.i.ß. boli ar. ʒ.i. cum syrupo de hysopo formeť ↄfectio solida sine igne. Isti⁹ confectionis frequẽter die ⁊ nocte teneat in ore ad quantitatem auellane ꝑmittatq; eam paulatine dissolui. Hoc taliter uti incipiat sumpto eradicatiuo. ¶ Cõfortatiuũ pulmonis ⁊ dilatatiuũ eductiuũq; materieꝝ in ipso ↄtentꝫ. ℞. succi caulium ⁊ ꝓprie tursoꝝ eoꝝ mellis clari añ. lib.i. pulmonis vulpis ꝑparati. ʒ. iiii. bulliãt simul succus ⁊ mel semꝑ dispumando usq; ad succi cõsumptionem ⁊ in fine addať pulmo vulpis ⁊ fiat eluarium. De hoc eluario sumat. ʒ. iii. uel. iiii. in mane ⁊ etiã in sero. ʒ. ii. per horam ante cenam uel per duas sed in mane non sumat ipm̃ q̃ diu sumit terbentinaꝫ in sero potest tamen ipsum sumere tunc ⁊c̃.

¶ Contra asma ⁊ tussim:

¶ Regimen ex nutriente succinctum. Potus.

Vinum

sit pauciferũ ⁊ aut saltem vinositatis medie ⁊ nõ vinosũ ⁊ sit medij coloris seu coloris g̃nati seu coloris cisi oli q̃d idẽ est uel albũ aliq̃liter dulcedine ꝑticipãs ⁊ si nõ sit tale nãliter fiat tale artificialr̃ cũ çuccaro tabarçet seu albissimo triũ coctaꝝ linificeť aliq̃liter dictuꝫ vinũ mediũ seu vinositatis medie ex aq̃ decocte ordei excorticati usq; ad apturã iclusiue granoꝝ ordei in ipsa decocti aut saltẽ linificeť ex aq̃ fluuiali simplici uel cisterne debite cocta cũ çuccaro uel ſm çuccaꝝ ad libitũ. ¶ Cib⁹ fercula. Ptisana ex forma ordei optime cocta in brodio pulli pingui uel galline capitis uel alteri⁹ carniũ laudabiliũ infrascriptarum ⁊ ꝓprie comesta nõ spissa sed medie rara. kist nutriẽs sibi cõueniẽs. kist ordei seu ordeũ excorticatũ uel decoctum optime usq; ad granoꝝ cõpletã apturã in brodio pulli uel galline ut supra uel de ptisana dictum exp̃ssum per stamineã ⁊ comestũ ipm̃ exp̃ssum medie raꝝ ⁊ nõ spissuꝫ iuuat optime ut immediate supra. Pultes ex farina amili decocte ⁊ comeste nõ spisse ⁊c̃. ut supra de ptisana iuuat far ⁊ spelte munde ⁊ excorticanti. deinde fracte ⁊ decocte comeste non spisse ut supra.

Frumentum mundum ⁊ fractum. deinde coctum in brodio pulli ⁊ comestũ nõ spissũm ut supra. Offe ex nuce panis latis ⁊ medie subtilib⁹. Panis optime farine frumenti debite fermentati ⁊ cocti facte cum brodio debite pingui pulli uel galline uel caponis uel alterius carnium ĩfrascriptaꝝ ad libitum ⁊ cũ debita quantitate casei triturati mollis ⁊ non saliti ⁊c̃. Alagane subtilis nõ salse exiccate. deinde cocte optime ⁊ comeste medie rare ⁊ nõ spisse in brodio pulli ⁊c̃. ut supra simula frumenti optime cocta ⁊ comesta non spissa etiam ut supra. gimilla spelte ꝑparata ut simula frumenti ⁊ etiam ut supra actũ melior est simula frumenti. amigdale dulces optime p̃us bene pistate. deinde cocte debite in brodio pulli ⁊ ut supra de ptisana comesta spisse uel rare uel medie ad libituꝫ sed spisse iuuantiores sunt ⁊ ꝓprie cum çuccaro. Mica panis optime minuta seu triturata. deinde cocta debite in brodio pulli ut immediate supra ⁊ comesta rara uel spissa ad libitũ ut supra. Vitelli ouoꝝ cũ eoꝝ albumine ↄquassata optime in brodio pulli etiã ut supra ultimo cocti debite comesti rari uel spissi medie nõ multũ spissi ⁊c̃. vitelli ouoꝝ cũ eoruꝫ albumine ⁊ optime recẽtium mixti cũ aliquãtulo farine ordei ultimo cocti in brodio pulli ⁊c̃. ut supra sine eoꝝ cõquassatione multa ⁊ comesti spissi uel rari ad libitũ. Spinachie ꝑtes tres boraginis ꝑtẽ. j. ⁊ feniculi modicũ oẽs simul debite cocti in brodio pulli ⁊c̃. ut supra de ptisana ⁊ comesti rari uł spissi ad libitũ. Cicera rubea uel nigra uel p̃us fracta. deĩde abiectis oibus corticib⁹ suis. ultimo optime cocta in brodio pulli ut supra de ptisana ⁊ comesta medie rara ⁊ non spissa iuuant ⁊ sunt optime edulium in hoc casu. Faba p̃us fracta deinde oibus corticibus abiectis. Ultimo multum cocta in brodio pulli ut supra de ptisana ⁊ comesta immediate ⁊ comesta rara aliquotiens sed non sepe comesta. Blitis ꝑtes. iii. boraginis partẽ. j. debite cocta in brodio pulli ⁊c̃. ut supra de spinachijs. Portulaca cũ aliquãtulo boraginis simul bullita ⁊ cocta in brodio pulli ⁊c̃. ut supra ⁊ non abiecta aq̃ ebullitionis sed tm̃ in illa cocta. Rape dulces p̃us bullite optime in aqua simplici fluuiali. deinde abiecta dicta decoctiõe optime tere cum modico feniculi in brodio pulli ⁊c̃. ut supra ante iuuat ⁊ non comeste assate. Cucurbita p̃us bullita ⁊c̃. ut supra de rapis. deinde cum modico menthe sed gustus ipsius mentham non horret simul debite cocti in brodio pulli ⁊c̃. ut supra in q̃bus dissoluať tm̃ vitellus oui semel aut ipsa cucurbita cocta siue dicta mẽtha tꝑe magni caloris ⁊c̃. iuuat. Vitelli ouoꝝ sine eoꝝ albumine ⁊ ꝓprie recẽtis cum modico farine amili cõquassati. deinde debite cocta in lacte caꝑno uel asinino uel uaccino uel ouino sed melius in priori lacte. deinde subseq̃ter in alijs. Lac caꝑnũ aliquando comedat coctũ in ferculis suis suprascriptis ⁊ ꝓprie in uere multum tñ lac comedat coctũ uel crudũ existente sibi putrida febre aut dolore uel grauamine capitis aut dolore intestinoꝝ uel etiam rugitu ipsoꝝ uel tẽsione uẽtris uel etiã fluxu eiusdẽ ⁊c̃. Et totũ q̃d hic dr̃ de lacte caꝑno hoc vnius intelligať de q̃libet specie lactis seu de lacte cuiuslibet aĩalis alterius spẽrum ⁊ ꝓprie de lacte asinino ⁊ uaccino. Oua recẽtia gallinarũ sorbilia cum eoꝝ albumine lacteo in p̃ncipio mense ⁊ ꝓprie in p̃ncipio prandij iuuãt si nõ timet uentris solutionẽ preternãlem. In oibus suprascriptis ferculis pinguib⁹ ⁊ macris utať sepe lactis amigdalarũ dulciũ ꝑtibus tribus seminũ maioꝝ frigidoꝝ ꝑte vna oibus simul mixtis cũ dictis ferculis. Que semia maiora frigida coĩa oĩa sunt cucurbite cucumeres melones citrulli semina. Et hoc itelligiť casu quo ipm̃ lac amigdalaꝝ nõ horret neq; lac dictoꝝ seminũ coĩum. Fercula sua sint oĩa debite ⁊ medie spissa ⁊ non acute salsa. In oibus suprascriptis ferculis pinguibus uel macris utať sepe ad libitũ çuccaro tabarçet seu optimo çuccaro albissimo trium coctaꝝ quod idẽ est. Carnes. ¶ Domestice carnes. Pulli ⁊ pulle iuuenes aut vnius anni ad plus ⁊ medie pinguedinis debite cocte ⁊ elixi boni sunt ⁊ iuuantiores sũt ipsis assatis. Perdices ⁊ ꝓprie ꝑdiconi cocti elixi ⁊ ut supra

de pullis iuuant. Frãcolini cocti ꝛc. ut supra de perdicibus.
Fasiani ⁊ ꝑprie fasianati ꝛc. ut supra. turdi ut supra aliq̃tiẽs
Alaude parne cesarum seu arboꝝ ut supra ex clausis passe-
ribus que nõ congruũt. Sed tñ oĩbus spẽbus dictis carniũ
auiũ assatarũ põt uti aliq̃n sed raro. nam elixe p̃stantiores
sunt. Hedi seu capreti q̃ð idẽ est lactãtes debite pinguedinis
Carnes elixe debite cocte iuuãt. ⁊ eisdẽ assatis carnibus iu-
uantiores sunt ut supra de pullis. Uituli lactantis carnes
ꝛc. hoc supra de carnibus hedi iuuant. Castrati vnius anni
ad minus carnes ꝛc. hoc supra. ¶ Carnes sylnestres. gaçel-
li seu capoli carnib⁹ ꝛc. ut supra de carnib⁹ castrati uel vituli
aliq̃n uti põt ipsis elixis. deide assatis seu frictis ut supra. Le
porulis iuuenib⁹ aliq̃n uti põt ⁊ ut supra hic de carnib⁹ ga-
çelli ⁊ nõ sepe. Carnes apruli. videlꝫ iuuenes apri aliq̃n uti
põt ⁊ non sepe ꝛc. ut supra de carnib⁹ lepoꝝ. Sed tñ omnib⁹
spẽbus dictis carniũ quadrupedũ assatoꝝ uti põt alq̃n sed
raro. nã elixe p̃stantiores sunt. Pulmones elixi supradictaꝝ
auium ꝯuenientes sunt. Epata suprascriptarũ auium cocta
mollia elixa uel assata ad libitũ. gelatitium cũ vino ⁊ cũ aliq̃-
bus modicis aromatib⁹ ⁊ cũ modico croci cõpositum ⁊ cum
modico modici aceti ⁊ nõ multũ acuti fractum cuꝫ aliquib⁹
mẽbris nernosis uel aliq̃bus pullis uel ꝑdicibus carnibus.
Hedi uel capreti uel vituli uel alterius carniuꝫ suprascripta
rum ad libitũ ⁊ sic ipm̃ gelatitiũ multa dulcedine ꝑticipans
cũ çuccaro albissimo ad libitũ. Pulmo vulpis elixus debi-
te coct⁹ ut supra de pulmonib⁹ auiũ suprascriptaꝝ. aut etiaꝫ
pulmo vulpis assatus ẜm canones. deinde pulueriçat⁹ ⁊ ul-
timo medicinalr̃ sumpt⁹ ẜm cañ. ꝯueniens. ¶ Caseus. Case
us ꝑprie uaccinus mollis nõ salsus aut ualde paruꝫ salsus
iuuat ⁊ quãto mollior tãto iuuãtior. ¶ Oua. Oua recentia
gallinarũ sorbilia mollia ꝛc. ut supra in caꝑ ferculoꝝ uersus
finẽ. ¶ Diebus abstinentie a carnib⁹ duo oua sorbilia recen
tia ut imediate supra in caꝑ ouoꝝ in ꝑ̃ncipio prãdij ⁊ in ꝑ̃n
cipio cene apposita ad libitũ iuuant. Oĩa suprascripta fercu
la macra condita cũ butyro uel oleo amigdalarum dulciũ ⁊
non cũ oleo oliuarũ p̃stantia etiã sunt. ¶ Pisces. Pisces ꝑ-
ui petrosi elixi ⁊ nõ assati nec frixi assumi possunt. Strili ut
hic imediate de piscibus ꝑuis petrosis. Timali lucij ꝑui ut
supra. tẽche ꝑue aque pure fluuialis ut supra. sed raro. bar-
bi parui abiectis ouis eoꝝ ut supra. menole anguille passe-
res ꝑue ut supra. barboni albori ꝑui. rombi ꝑui ut supra. an
guicule ꝑue ut hic supra ꝛc. Si v̊o dictorũ pisciũ aliquotiẽs
frixoꝝ aliquotiẽs appetit ipsos tũc tm̃ frixos in oleo amig
dalarũ dulciũ aut butyro comedat. Licet tñ ipsi elixi iuuan
tiores sint ut supra. ¶ Uina vinosa vina terrea agrestia ⁊ ni
gra euitet sed supra amabilia ꝯferũt ut supra. res salsas eui-
tet. Res calidas saltẽ ꝑ̃mum gradũ transcendẽs. acrumina
oĩa euitet. vꝫ allea cepas bulburos seu scalõẽs porros rapha
nos ⁊ similia. Semẽtina v̊o ⁊ feniculo aliq̃n uti põt ⁊ nõ mł-
tũ. aromata calida euitet saltem dictũ ꝑ̃mũ gradum exceden
tia. Res acetosas euitet ut acetũ ⁊ similia. Res agrestes. vide
licet aran. agrestam lymones ⁊ ꝑprie salsos. Uinũ granatoꝝ
sine çuccaro ⁊ similia euitet. De vino granatoꝝ cum brodio
⁊ çuccaro multo optimo aliq̃n uti põt. uentos euitet tam ca
lidos q̃ꝫ frigidos ⁊ ꝑprie calidos aere estuosos. radios solis
radios lune. exercitium multũ calefactiuũ ꝑprius suꝑ cibo.
¶ Digestiuum catarri siue mãe fluentis ad pectus. ℞. aque
mellis facte ẜm cañ. infrascriptũ in fine. ʒ. iii. aque decoc. or-
dei excorticati. ʒ. iiii. çuccari albissimi. ʒ. ꝟ. misce. Istã aquam
assumat calidam duob⁹ diebus in singula hebdomada in se
ro cũ uadit dormitũ immediate ⁊ si cenauerit uel non cena-
uerit ꝛc. ¶ Anhelitum facilitãs pectus facilitãs seu mũdifi-
cans uẽtrem leniẽs. ℞. ficus siccas albas ⁊ pingues nume-
ro. iiii. passulaꝝ paruarum nigraꝝ. ʒ. ꝟ. brodij pulli medie pi
guedinis. ʒ. vi. çuccari albissimi cũ dicto brodio mixti. ʒ. ꝟ. fi
cus per vnũ quartũ hore ante prandiũ comedat. deinde im
mediate dictas passulas ultimo imediate dictũ brodium bi
bat. Hac v̊o comestione ⁊ potione simul talr̃ utat̃ saltẽ semel
in singula hebdomada. ¶ Aq̃ mellis de qua supra fit mẽtio
sic fit. ℞. mellis ptẽ. j. aque fluuialis mũde ⁊ clare ptes. viii.
misce. deide bulliãt ad lẽtũ ignẽ usqꝫ ad ꝯsumptionẽ 3ᵉ ptis
aque cõtinue dispumando ultimo per petiam vnam subti-
lem ⁊ albam coletur ⁊ ipsa utetur ut supra.

Cõtra tussim ⁊ ꝑprie a mã aliq̃liter acuta pectus mũ-
dificans tussim mitigãs ac uenã sistens. ℞. sy-
rupoꝝ de myrto. ʒ. ꝟ. de portulaca. ʒ. i. iulep violati. ʒ. i. aque
portulace. ʒ. ii. misce. Istũ syrupũ assumat in aurora frigidũ
p̃terq̃ꝫ tp̃e recẽti quo tp̃e recẽti ipm̃ assumat debite calidũ ⁊
post istã assumptionẽ stet ieiunus horis saltẽ trib⁹ ⁊ interim
dormiat ad libitũ sed tñ nõ ampli⁹ duab⁹ horis tũc dormiat.
Hoc v̊o digestiuo talr̃ utat̃ sex dieb⁹ cõtinuis semel in singu-
la parte ueris ⁊ in estate tãtũdem ⁊ semel in ꝑ̃ma ꝑte autũni.
¶ Digestiuũ usuale ꝛc. ut imediate supra. ℞. aque portula-
ce. ʒ. i. aque plãtaginis. ʒ. i. aque violaꝝ. ʒ. i. dyadragãti frigi
di. ʒ. ii. misce. Istud digestiuũ assumat in aurora diebus saltẽ
q̃tuor cõtinuis in singulo mense quocũqꝫ tp̃e anni ꝛc. ut su-
pra de alio digestiuo imediate suprascripto. ¶ Tussim mi-
tigans ⁊ pect⁹ mũdificans ⁊ mãe acuitateꝫ remittẽs. ℞. dya
dragãti frigidi. ʒ. iii. Istius ꝯfectionis ad q̃ꝫtitatẽ auellane
teneat i ore iter genã ⁊ maxillã ⁊ latẽ supiori opposito lateri
suꝑ quo iacet tota nocte duabus saltẽ noctibus in singula
hebdomada quocũqꝫ tp̃e anni p̃terq̃ꝫ dũ sanguinem expuit
aut sputũ sanguinis eius cõprehẽdit̃ de ꝑrimo futurũ. Tp̃e
v̊o quo sanguinẽ expuit aut sputũ sanguinis cõprehẽdit̃ de
ꝑrimo futurũ tũc istius ꝯfectionis ad q̃ꝫtitatem auellane te-
neat in ore iter genã ⁊ maxillã tota nocte ex latẽ supiori op-
posito lateri suꝑ quo iacet alternis saltẽ noctibus. ¶ Sputũ
sanguis sistens tussim mitigãs ꝛc. ut immediate supra. Reci
pe dyadragãti frigidi. ʒ. i. boli armeni debite pulueriçati ẜꝫ
cañ. ʒ. ii. misce ⁊ cuꝫ syrupo de myrto. q. s. ad hec ambo opti
me incorporãdum in mortario cuꝫ pistello ⁊ sine igne fiat cõ
fectio mediocriter solida in morsellis triũ. ʒ. pro quoqꝫ mor-
sello seu reformet̃ cõfectio rotunda ex utraqꝫ parte mediocri
ter depssa. ¶ Sputum sanguinis sistens tussim mitigãs ꝛc.
ut immediate supra efficacius ipso ꝑ̃ori supra imediate. ℞.
dyapapaueris. ʒ. ii. boli ar. debite pulueriçati ut supra. ʒ. i. ꝟ.
misce ⁊ cũ syrupo de myrto. q. s. reformet̃ ꝯfectio solida me-
diocriter ꝛc. ut in cõfectione immediate suprascripta. Si v̊o
medicamẽ congruit efficacius ꝑ̃ori immediate tũc istius cõ
fectionis ad quãtitatẽ auellane teneat in ore inter genam ⁊
maxillã tota nocte ꝛc. ut immediate de alia cõfectione supra-
scripta. ¶ Catarri ⁊ ꝑprie ipsius aliq̃liter acutia cerebro di-
uersiuũ ⁊ euacuatiuũ. ℞. aque violarũ. ʒ. ii. succi mollis bli-
tis. ʒ. i. çuccari cãdi. pulueriçati. ʒ. i. misce. Istius medicami
nis actu frigidi tẽpore calido sed tẽporib⁹ frigido ⁊ medijs
tunc eiusdẽ medicaminis actu tm̃ tepidi ⁊ nõ calidi nec fri-
gidi attrahat per nares successiue duo uel ad libitum tria co
clearia stomacho ieiuno in mane per vnã horam ante pran
diũ saltem semel in singula medietate cuiuslibet mẽsis quo-
cũqꝫ tẽpore anni preterq̃ꝫ tempore magni caumatis.

¶ Contra tussim siccam.

Tussim mitigãs sputũ adiuuãs ⁊ catarruꝫ sistens. Re
cipe dyadragantis descrip. Nico. ʒ. ii. boli ar-
meni. ʒ. i. dyadragãtis pistet̃ bolus arme. pulueriçet̃. deide
ex oĩbus simul mixtis cũ syrupo de myrto fiat ꝯfectio medio
criter solida in mortario ⁊ sine igne. Istius teneat in ore ad
quãtitatẽ auellane ꝛc. tota nocte saltẽ duab⁹ noctib⁹ in singu-
la hebd̃a. ¶ Caputpurgiũ catarrũ diuertens ipꝫ per nares
euacuans. Recipe aque maiorane. ʒ. ii. ordei excorticati. ʒ.
j. succi folioꝝ blitis. ʒ. i. çuccari cãdi. pulueriçati. ʒ. ii. Istius li
quoris tepidi attrahat per nares coclearia. iii. successiue sto-
macho ieiuno per horã añ prãdiũ saltẽ semel in hebd̃a post
cui⁹ attractionẽ nõ trãseat ad aerẽ frigidũ nec uẽtũ saltẽ usqꝫ
post prãdiũ. ¶ Caputpurgiũ aliud supiori imediate effica-
cius. Recipe caputpurgiũ imediate suprascriptũ mellis ele-
cti. ʒ. ii. Si vult medicamen efficacius isto utat̃ ut supra.

¶ Caputpurgiũ rc. ut imediate supra efficacius. ℞. caput purgiũ imediate suprascriptũ mãne electi. ʒ. i. misce. Si vult medicamen efficacius utatur illo ut superiori.

¶ Pro patre. M. B. de No.

Facilitatiuũ sputi tussis r anbelit⁹. ℞. çuccari violati. ʒ. i. seiuz q̃tuor coïuz maioꝝ frigidoꝝ. vz cucurbite cucumeris melonis r citrulli añ. ʒ. i. seminũ malue. ʒ. i. ʒ. passulaꝝ nigraꝝ puaꝝ transmaritimaꝝ seminũ coti medullaꝝ añ. ʒ. ii. capitis lactis. ʒ. iii. Sed si nõ reperit caput ip̃z lactis tũc sumat butyri tãtudẽ sebestẽ pulparũ. ℈. viii. capilloꝝ ueneris. ʒ. ii. seiuz lini. ʒ. i. ʒ. fisticoꝝ pineaꝝ granoꝝ añ. ʒ. ii. orobi farine prassij añ. ʒ. i. ʒ. dyadragãti frigidi. ʒ. ʒ. croci. g̃. i. syrupi de ligritia. q. s. ad oia simul debite incorporãdũ pro eluario. Pistãda pistent r pul. pul. oia seorsuz r difformiter ut decet ꝓm canonem. deinde ex oibus simul mixtis totum redigatur in forma electuarij.

¶ Cõtra sputum sanguinis a partibus pectoristussim r uocis raucedinem.

Flobotomia diuersiua. Prĩo icipit apparẽ sputũ sanguis uel signa sputi ipsis tũc flobotomia fiat utriusq; sapbene pedis ex q̃rũ q̃libet duaruz sepbenaꝝ due. ʒ. sanguis exhant. Hec flobotomia fiat p horas ad minus sex r nõ amplius. vii. horis post prãdij seu comestionis finẽ imediate p̃cedentẽ r ꝑus hito uentris bñficio añ ip̃am flobotomiã r luna nõ exñte in aq̃rio nec in alio malo aspectu astrali nec aliq̃ nãli euacuatione p̃cedẽte vtutẽ deficiẽte ut sunt notabiles fluxus uentris fluxus emoroidalis mẽstrua copiosus sudor fluxus sãguis nariũ r siliã. Et post ipsaz flobotomiã stet ieiunus nõ minus hora vna cũ dimidia nec ampli⁹ horis trib⁹ hec flobotomia rc. ut imediate supra. ¶ Flobotomia 2ᵃ fiat basilice brachij dextri ex qua exhãtur. iiii. ʒ. sanguis. Hec flobotomia basilice fiat stõcho ieiuno in mane p duas horas añ prãdiũ seu cibũ die q̃nta sequente suprascriptã flobotomiã saphenaꝝ immediate suprascripta.

¶ Sãguinẽ sistẽs. ℞. trociscoꝝ de terra sigillata de karabe añ. ʒ. ʒ. aq̃rũ plãtagis portulace añ. ʒ. i. ʒ. penidiaꝝ. ℈. i. misce. Istud medicamẽ assumat in aurora frigidũ toto tp̃e anni p̃terq̃ tp̃e hyemali quo tp̃e ip̃m assumat debite calidũ r cõtinuo postipsi⁹ assumptionẽ stet ieiunus horis q̃tuor r iteruz dormiat ad libitũ sed tñ nõ ampli⁹ duab⁹ horis. Hoc uo medicamine talr utat saltẽ q̃tuor dieb⁹ cõtinuis duz actualiter expuit sanguinẽ multũ uel paucũ uel etiã dũ expuitio ipsius sanguis de primo futura est. ¶ Sanguinem sistẽs ut supra: Masticet r exsuccet succuz folioꝝ r tursoꝝ portulace crude. Istam portulacã crudam talr masticet pluries ad libitum in die r ꝑprie stõcho ieiuno dũ expuit sanguinẽ aut ipsius sanguinis expuitio de primo futura. Et ipsam portulacã taliter masticet pluries in tp̃ibus alijs in q̃bus nõ appet sanguis.

¶ Solutiuũ facile. Recipe cassiefi. electe. ʒ. i. reubarbari electi. ʒ. i. ʒ. aq̃rum portulace violaꝝ añ. q. s. pro potione misce r fiat potio. Istã potionẽ assumat in aurora frigidã tp̃e calido r tp̃ibus medijs sed debite calidã tp̃e recenti r frigido. Et post ipsius assumptionẽ stet in lecto per vnam horã tm̃ r iterũ dormiat aut si põt ad amplius per vnã horam. deinde in termino dicto vnius hore siue dormierit siue non dormierit tũc surgat r post ipsius potionis assumptionẽ stet ieiun⁹ horis q̃nque. deinde prandeat r non assumat lauatiuuz aliq̃d sed in dicto termino q̃nque horarum tm̃ prandeat r pro ferculo in ip̃o prãdio dictam portulacã comedat. Item carnes laudabiles ut pulli hedi uel vituli uel capreoli sylvestris aut similes carnes laudabiles. ¶ Sanguinẽ sistens r ꝑprie ut supra. Recipe syrupoꝝ de myrto. ʒ. i. de iuiubis. ʒ. ʒ. aquaruz plãtaginis portulace añ. ʒ. i. ʒ. misce. Istũ syrupum assumat in aurora frigidũ quocũq; tp̃e anni p̃terq̃ tp̃e frigido quo tp̃e ip̃m assumat debite calidũ. Et post ipsius assumptionez stet ieiunus horis q̃tuor. r iterum dormiat ad libitũ sed non amplius duab⁹ horis rc. ut supra in assumptione alteri⁹ medicaminis cõpositi ex trocis. de terra sigillata r karabe ut ibi

¶ Sãguinis ꝯstrictiuũ uene consolidatiuuz r pulmonis r pectoris ꝯfortatiuũ. Recipe seminũ altee. ʒ. i. boli ar. ʒ. i. ʒ. coralloꝝ ru. ℈. i. corianḋroꝝ. ʒ. ʒ. succi plãtaginis. q. s. ad incorporãdũ. pul. pul. deinde oia simul misce r forment pill̃e. vii. pro. ʒ. Istarũ pillularuz assumat a tribus usq; ad. v. ad libitũ in aurora aut in mane cũ surgit: sed tñ melius in aurora saltẽ duobus diebus in singula hebdomada usquequo nõ amplius sanguinẽ expuit. cũ uo nõ amplius sanguinem expuit tũc has pillas nõ amplius assumat. ¶ Cõstrictiuũ sanguis. Recipe trocisco ꝝ de karabe. ʒ. i. de terra sigillata. ℈. ii. boli armeni. ʒ. i. ʒ. lapidis ematitis ꝑus loti in aq̃ plãtaginis. ℈. i. spodij. ʒ. ʒ. coriandroꝝ p̃paratoꝝ. g̃. i. succi plãtaginis. q. s. ad incorporandũ pulueriçent pulue. deinde oia simul misce r forment pill̃e. vii. pro. ʒ. Si uo vult medicamen efficacius medicamine prime suprascripto aut medicamẽ ꝑmutare vult tũc ex his coibus istas pillas assumat r ipsis utat cum modis r ordinibus descriptis in assumptione r in usu earũdez pillularum proxime suprascriptarum.

¶ Contra sputũ sanguinis ex fractura uene.

Primo flobotomia fiat utriusq; saphene ex q̃rũ qualibet exhant. ʒ. iii. sanguinis. hec flõmia fiat duaꝝ saphenaꝝ trãsactis. vii. horis post prãdiũ r ꝑus habito bñficio uẽtris. 2ᵒ fiat flõmia basilice brachij dextri ex qua exhant. vii. ʒ. sanguinis. Hec flõmia fiat hora tertiaꝝ stõcho ieiuno q̃rto die post suprascriptã flõmiã saphene r ꝑus hito uẽtris bñficio. ¶ Solutiuũ facile. ℞. cassiefi. electe. ʒ. i. puluerum tamarindoꝝ. ʒ. ʒ. aq̃rum violarũ plãtaginis añ. ʒ. i. ʒ. misce r fiat potio. Istud solutiuuz assumat in aurora uel in mane cũ surgit ad libitum. Et post ipsius assumptionẽ stet ieiunus horis q̃tuor ad minus. r iterim non dormiat r si dormit nõ amplius media hora. Et in dicto termino. v. horarũ prandeat r nõ assumat lauatiuũ aliq̃d r in prãdio comedat portulacam. Item carnes laudabiles ut pulli. ¶ Solutiuũ facillimũ. Recipe cassiefi. electe. ʒ. i. ʒ. aq̃rum violaꝝ plantaginis misce r fiat potio. Istud solutiuũ assumat cũ modis dictis in alio solutiuo suprascripto. ¶ Cõstrictiuum sanguis uene cõsolidatiuum r pectoris ac pulmonis ꝯfortatiuum. ℞. seminis altee boli armeni coralloꝝ rubeoꝝ coriandroruz p̃paratoꝝ succi plãtaginis. q. s. ad icorporãdũ. Pulueriçanda pul. forment pill̃e. vii. pro. ʒ. Istarũ pillaruz assumat a tribus usq; ad. v. ad libitũ in aurora uł in mane cum surgit: sed tñ melius in aurora saltẽ duob⁹ dieb⁹ in singula hebdomada usquequo nõ amplius spuit sanguinẽ. Cũ aũt amplius non spuit sanguinẽ tũc istis pillis amplius nõ utat. ¶ Cõstrictiuum sanguis ut imediate supra. ℞. trocis coꝝ de karabe de terra sigillata boli armeni lapidis ematitis prius ter loti in aq̃ plãtaginis spodij coriandroꝝ p̃paratoꝝ succi plãtagis. q. s. ad incorporãdũ pulueriçãda pul. deinde oia simul misce r forment pill̃e. vii. pro. ʒ. Si uo vult medicamen efficacius suprascripto primo: aut medicamẽ ꝑmutare uoluerit tũc has pillas assumat r ipsis utat cũ modis rc. descriptis in usu pillularũ prime suprascriptaꝝ. ¶ Cerebri ꝯfortatiuum. Recipe dyamusci dulcis. ʒ. i. triasandaloꝝ sine camphora. ʒ. ʒ. misce r cũ aque plãtaginis. q. s. ad incorporãdum fiat ꝯfectio solida in morsellis. iii. ʒ. pro morsello. ¶ Solutiuuz rc. Recipe pillulaꝝ indaꝝ de reubarbaro añ. ℈. i. agarici salis gẽme çiçiberis añ. g̃. i. misce r cum dyasene. q. s. ad incorporandũ formẽtur pill̃e. vii. pro. ʒ. Istarum pillarũ assumat a tribus usq; ad q̃tuor cũ modis r ordinibus descriptis in assumptione pillularum immediate suprascriptarum.

Cõtra empima. Minoratiuũ. ℞. pillarũ de iera simplici. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gẽme. g̃. i. misce r cũ syrupo de ligritia forment pill̃e. vii pro. ʒ. ¶ Digestiuũ. ℞. syrupi de hysopo. ʒ. ʒ. de ligritia. ʒ. i. aq̃rũ ameos. ʒ. i. ordei excorticati. ʒ. ii. misce. ¶ Eradicatiuũ Recipe cassiefi. ʒ. i. agarici albi. ℈. ii. idẽ. ʒ. salis gẽme. ʒ. i. aq̃rũ capilli uene. ʒ. i. ordei excorticati. ʒ. i. agaricus ipse minutim icisus infundat in dictis aq̃s per horas. XII. ad minus. dein

de optime exprimant et colent et dicte colature reliqua omnia addant et fiat potio substantia agarici prius abiecta. ¶ Digestiuum aliud. Recipe syruporum de hysopo. ʒ.ß. de ligritia. ʒ.i. de absinthio. ʒ.ß. aquarum cap. ue. mellis an. ʒ.i.ß. ¶ Solutiuum. Recipe suprascriptam potionem ex cassia et agarico etc. ¶ Digestiuum usuale. Recipe aquarum quatuor suprascriptarum, videlicet capil. ueneris. ʒ.i.ß. mellis hysopi an. ʒ.i. ordei excorticati. ʒ.i.ß. çuccari albissimi. ʒ.i. misce. ¶ Solutiuum usuale. Recipe solutiuum suprascriptum de iera simplici et agarico etc. ¶ Eluarium digestiuum pectoris mundificatiuum. eluarii regum. ʒ.ii. seminum coium frigidorum maiorum. ʒ.i. pulueris ireos hysopi sicci ana. ℈.i.ß. dyadraganti. ʒ.i. mellis puri passularum. q.s. pro eluario misce. ¶ Confectio ad idem quod supra. Recipe dyadraganti frigidi. ʒ.ß. dyapenidionis. ʒ.i. dyahysopi. ʒ.vi. misce et cum aq. capilli ueneris fiat confectio. ¶ Confectio ad idem quod supra. Recipe loch sani et experti dyaprassii dyadraganti an. ʒ.i. misce et cum aq. capilli ueneris fiat confectio. ¶ Confectio iuuans screare et screans malas humiditates et proprie viscosas: et prohibens uene pectoris pulmonis et trachee arterie aperturam. Recipe dyadraganti. ʒ.i. boli armeni ʒ.i.ß. misce et cum syrupo de myrto fiat confectio solida in morsellis trium. ʒ. cum pistello et sine. ¶ Pille ad idem quod supra. ℞. dragaganti gummi arabici an. ʒ.ß. coral. ru. boli armeni ana. ʒ.ß. trociscorum de terra sigillata çuccari albi an. ℈.i. iulep violatum. q.s. draganti et gummi arabici infundant in dicto iulep donec sufficienter molescant. deinde omnia simul misce et fiant pille leuiter presse. ¶ Confectio restaurans ad id quod supra. Recipe dyamidi seu dyamarçapanis. ʒ.vi. corallorum ru. boli armeni an. ʒ.ii. misce et cum pistello in mortario etc. fiat confectio cum syru. citoniorum. ¶ Syrupus ad id quod supra. Recipe iulep violati aquarum plantaginis vngule caballine an. ʒ.i.ß. misce si appet uestigium sanguis et timor sit de apertura iterata uene in pectore uel in pulmone uel in trachea aut esset aperta tunc flebotomia primo fiat de saphena pedis dextri de qua trahant. ʒ.ii. sanguinis aut fiat flobotomia utriusque saphene que sunt infra talum pedum immediate seu infra cauiculas. Ex quarum qualibet trahat. ʒ.i. sanguinis. deinde 3a die fiat flobotomia brachij dextri de basilica hora tertiarum stomacho ieiuno ex qua extrahant. ʒ.iiii. sanguis. Cibi sint glutinatiui lenitiui. vz. far spelte sine sale. cicera nigra sine corticibus alagane subtiles sine corticibus spinachie panis coctus caseus recens non salitus lac decoctum lac vaccinum de quo extractum est butyrum et hoc non existente febre humorum nec capitis grauedine seu dolore notabili. Euitet omnes res sanguinem mouentes sicut sunt calefacientes apitiue. Potus vini plurimi et proprie vinosi saltus clamores rixas anhelitus altos locutionem plurimam multitudinem balneationis coitum itinera res rubeas medicinas calefacientes et aperitiuas sicut aloes apium sisimbrium caseum antiquum.

¶ Contra ptisim.

Solutiuum materiarum coium ab intestinis et lenitiuum corporis. Recipe olei cois seu oliuarum optimi. ʒ. xvi. vitellos ouorum numero. ii. salis cois. ʒ.ii. misce. ¶ Solutiuum facillimum. ℞. mane. ʒ.ii. brodij pulli macri. q.s. ad eius dissolutionem. ¶ Digestiuum. ℞. iulep violarum. ʒ.i.ß. aque decoctionis excorticate ligritie. ʒ.ii. hoc assumat in aurora diebus sex continuis post solutiuum immediate. ¶ Solutiuum facillimum. Recipe solutiuum ex mana suprascriptum. hoc sumat modis dictis post completam sumptionem digestiui suprascripti die tertia. ¶ Confectio lenitiua pectoris pulmonis et canne et digestiua. Recipe dyadraganti descrip. Nicolai. ʒ.i. Istius assumat quantitatem auellane in ore in nocte etc. Qua utatur diebus intermissis et ea uti incipiat die tertia post assumptionem solutiui immediate suprascripti. ¶ Diuersiua a capite et pectore. Fricationes fiant brachijs a cubito infra et cruribus a genu infra in mane cum surgit prius tamen hito uentris beneficio. ¶ Lotio brachiorum seu crurium diuersiua. Recipe florum camomille meliloti an. M.i. violarum M.ii. rosarum. M.i. contundant omnia grosso modo. deinde bulliant simul in sufficienti quantitate aque usque ad consumptionem quarte partis aque. Ista lotione leuiter calida per unum vigesimum hore suaui fricatione brachia et crura a cubito et genu infra et hoc ante cenam per horam vnam duobus diebus in singula hebdomada et post lotionem teneat brachia et crura debite calida. Qua uti incipiat die sexto post assumptionem solutiui immediate suprascripti. sed fricationibus immediate suprascriptis utatur ut ante scribitur per vnum octauum hore diebus intermissis quibus uti incipiat die secunda post assumptionem solutiui suprascripti. ¶ Confectio alia pulmonis lenitiua ut supra. ℞. dyamidi uel marçapani quod idem est. ʒ.vi. seminum coium maiorum frigidorum. ʒ.ß. misce et fiat confectio sine igne mediocriter solida in mortario. iii. ʒ. pro quolibet. Istius confectionis assumat vnum morsellum in mane diebus intermissis. Deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus horis tribus ad minus. Qua uti incipiat quarta die post assumptionem solutiui immediate suprascripti. ¶ Solutiuum aliud facillimum usuale. Recipe cassie fi. ʒ.i. sebesten. ʒ.ß. aquarum decoctionis ordei ligritie et viola. an. q.s. pro potione. Quam assumat modo quo supra transacto mense vno post assumptionem solutiui immediate suprascripti. ¶ Digestiuum efficacius primo. Recipe syrupi de ligritia. ʒ.i. iulep violarum. ʒ.ß. aquarum ordei excorticati vngule caballine an. ʒ.i.ß. Istud digestiuum assumat calidum in aurora etc. Quo uti incipiat die sequenti diem assumptionis solutiui immediate suprascripti. ¶ Solutiuum facile sed tamen efficacius priori. Recipe pillularum de iera simplici. ℈.ii. agarici. ℈.i. salis gemme. g.i. violarum puluericatarum. ℈.i. misce et cum iulep violato fiant pillule v. pro. ʒ. Istud solutiuum sumat in aurora etc. die quarta post assumptionem completam digestiui immediate suprascripti sexies. ¶ Enema solutiuum materierum coium ab intestinis et diuersiuum efficacius priori. ℞. foliorum blitis maluarum an. M. i. florum camomille et melliloti radicis altee et petrosilli ana. M.ß. seminum lini fenugreci an. ʒ.i. anisi feniculi cartami an. ʒ.ii. vitellum oui numero. i. cassie fi. ʒ.i. benedicte simplicis çuccari ru. an. ʒ.ß. iere pigre. ʒ.ß. salis cois. ʒ.ii. Herbe flores radices et semina bulliant simul in sufficienti quantitate aque usque ad consumptionem quarte partis aque. deinde optime exprimant et colent ultimo tribus cyathis dicte colature omnia reliqua addant et fiat clistere. Istud suauiter calidum assumat stomacho ieiuno diebus immediate precedentibus dies assumptionis duarum medicinarum solutiuarum suprascriptarum proximarum et ipsum etiam taliter assumat diebus sequentibus assumptionem earundem solutiuorum dictorum. ¶ Eluarium pectoris confortatiuum. Recipe eluarij regum. ʒ.iii. seminum trium frigidorum maiorum. ʒ.i. Istius eluarij assumat. ʒ.ß. in mane cum surgit. deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus ad minus horis tribus. Quo uti incipiat post assumptionem solutiui potabilis immediate suprascripti et taliter utatur diebus intermissis in spatio duorum mensium. ¶ Confectio pectoris lenitiua ut supra. et acuitatis catarri remissiua. ℞. dyadraganti. ʒ.i. papaueris. ʒ.ß. misce et cum syrupo de ligritia fiat confectio mediocriter solida in mortario cum pistello sine igne si vis. Si catarrus subtilis reumatiçet ad pectus tunc eo casu teneat frustum istius confectionis in ore inter genam et maxillam ad quantitatem auellane noctibus alternis cum alijs modis suprascriptis et hoc factis purgationibus suprascriptis. ¶ Caputpurgium. Recipe aquarum maiorane et violarum succi foliorum blitis an. ʒ.i. çuccari candi. puluericati an. ʒ.i. De isto suauiter calido attrahat per nares stomacho ieiuno per horam vnam ante cibum et proprie prandium duobus diebus in singula hebdomada semel tamen in die aut semel tamen in hebdomada quo uti incipiat per dies. viii. post assumptionem solutiui immediate suprascripti. ¶ Euaporatiuum cerebri et pectoris confortatiuum. ℞. masticis thuris an. q.s. ad incorporandum. Cum hoc suffumiget cameram in qua dormiat singula hebdomada duabus noctibus quo uti incipiat post factum caputpurgium diebus duobus. ¶ Uesicatorium diuersiuum efficacius priori. ℞. cantaridarum. ʒ.ß. fermenti tritici. q.s. misce et cum modico aceti acuti fiant pille due quantitate auellane. Istud uesicatorium apponatur post aures et ipsum cooperiat

cũ folio caulium ne aures tãgat ⁊ in mane repiet in loco uesicatorij uesicam uel uesicas eleuatas plenas aqua: quas uesicas incidat solũ a pte inferiori: ita ut aq̃ ex ipsis effluat sed non moueant̃ pelles ipsarũ uesicarũ ⁊ sup locos uesicarum ponat̃ assungia porcina sine sale. deinde folium caulis super assungia que assungia semel iteret̃ in die. quod uesicatoriũ apponat post usum coium medicinarum suprascriptarum. ℂ Digestiuũ usuale ⁊ facile. ℞. ordei excorticati. ʒ. ß. violarũ M. i. ligritie sebesten añ. ʒ. ß. misce ⁊ bulliant in sufficienti q̃titate aque usq̃ ad ɔsumptionẽ medietatis aque postea optime exp̃mant̃ ⁊ colent̃ ultimo qbu scũq̃. vi. ʒ. dicte colature addant̃ penidiarum. ʒ. ii. Istud assumat calidum in aurora tribus dieb⁹ ɔtinuis in singulo mense ⁊c̃. ℂ Solutiuũ usuale ⁊ facile. Recipe pillarum alefanginarũ de iera simplici violarum pulueriçatarum añ. ℈. i. misce ⁊ cum syrupo de sticados fiant pille. vii. pro. ʒ. Istarum pillarum assumat a duabus usq̃ ad tribus in mane oibus diebus ⁊c̃. ℂ Solutiuũ usuale ⁊ facile. Recipe solutiuum facillimũ suprascriptũ ex cassia sebestẽ ⁊c̃. ⁊ utat̃ modis dictis si sibi est gratius pillulis dictis. ℂ Eluariũ pectoris ɔfortatiuum ut supra. Recipe electuarij regum cũ seminib⁹ maiorib⁹ frigidis suprascriptĳ. Isto utat̃ bis in hebdõa cũ modis suprascriptis in assumptiõe electuarij suprascripti. ℂ Cõfectio pulmonis lenitiua. ℞. cõfectionis dyamidi seu marçapani qḋ idem est cum seminib⁹ maioribus frigidis antescriptis. Ista utatur bis in hebdomada adlibitum cum modis ut supra.

ℂ Contra tremorẽ cordis cũ aliquali dolore.

Casus in terminis honestissime dñe ⁊c̃. Tremor est cordis cũ aliq̃li dolore nõ cõtinue sed interposite ipsam stimulãs cui⁹ cause sunt sex ɔiuncta cã tremoris cum dolore aliq̃li est duplex. s. uẽtositas a ptibus inferioribus eleuata cordi ⁊ pãnicularib⁹ ptib⁹ cordis coicata. Itẽ cã coniuncta sunt fumi capinosi a m̃rice eleuati cordi coicati. Cã antecedẽs est duplex. s. debilitas digestiue stõchi merito raritatis texture specialiter: ex qua dicta uentositas multiplicatur. Itẽ paucitas euacuationis mẽstrui ex qua dicti fumi capinosi eleuant̃ a m̃rice. Causa pmitiua fouẽs aut etiam addẽs ad dictũ dolorẽ cũ dolore aliq̃li fuit duplex. s. pcussio absq̃ ɔtinui solõne circa ptes cordis aut illi vicinas sibi data ab vno equo iã sex annis elapsis uel circa. Itẽ cã pmitiua fuerunt accñtia animi terribilia digestionẽ fieri impediẽtia. Accidens sequẽs dictã pcussionẽ ⁊ cãm pmitiuã est urina abide citra egressa ɔtinue turbidissima que parũ clarescit cum sedimine grosso aliq̃liter harenoso. ℂ Querit̃ pmo utrũ balnea porrette sint causa ɔtinua dictoꝝ morborum dictoꝝ uapoꝝ a m̃rice ⁊c̃? Itẽ causarũ ipoꝝ accñtiũ ⁊ uẽtositatis q̃r dictoꝝ uapoꝝ ⁊c̃. Itẽ morboꝝ raritate texture stõchi oppilonũ m̃ricis male cõplexionis eiusdẽ ⁊c̃. ℂ Secũdo queritur que sunt cause curatiue dictorum accñtium. vz tremoris cordis cum aliquali dolore debilitatis digestiue stõchi multiplicat̃ uẽtositatis ⁊ etiam multipli. uapoꝝ ⁊c̃. a matrice. Itẽ causaꝝ itẽ morborũ coium dictorũ ut supra. ℂ Ad pmũ dubiũ cuĩ querit̃ utrũ balnea ⁊c̃. dĩ q̃ nõ plurib⁹ ⁊ plurib⁹ rõnib⁹ ⁊ causis pticularibus scribendis. ℂ Ad scõm quesitũ quo querebat̃ que sunt cause curatiue ⁊c̃. Rñdet̃ q̃. XII. sunt cañ. curatiui causarũ añcedẽtium ⁊ trãsiturarũ in añcedentes causas dicti tremoris cordis cũ aliq̃li dolore debilitatis digestiue stõchi multiplicationis uentositatis multipli. uapoꝝ a matrice oium dictarum ⁊c̃. ut supra. ℂ Primus canon soluant̃ materie cões superflue in vijs ductuũ ut infra. ℂ Scõus canõ minoratiue soluant̃ mãe ⁊ cause añtes dicti uaporis tremoris cordis a mẽbris mãdãtib⁹ in qbus vigẽt. vz flegma a stomacho ⁊ melãa a m̃rice melãa a splene ⁊ epate. ℂ Tertius canõ diuertant̃ mãe ⁊ cause añtes dicte a dictis membris mandãtibus in qbus vigẽt. ℂ Quartus canon digerant̃ paulatine mãe ⁊ cause dicte in dictis mẽbris. ℂ Quint⁹ canon. eradicatiue soluant̃ ⁊ paulatine mãe ⁊ cause añtes dicte a dictis mẽbris. ℂ Sextus canon efficacius diuertant̃ q̃ pus dicte mãe añ digestionẽ a dictis mẽbris ⁊c̃. ℂ Septimus canõ prouocatiue educant̃. Itẽ ⁊ solutiue pluries suauiter dicte materie paulatine ⁊ cause añcedentes a dictis mẽbris. ℂ Octauus canon ɔfortent̃ stõchus matrix splen ⁊ epar ⁊ membra dicta ut flegma melãcholiã causas añtes dictas nõ de nouo generent. Itẽ ɔfortent̃ in oibus suis v̄tutib⁹ mẽbra dicta proprie in nãlibus v̄tutibus. ℂ Nonus. Remoueat̃ lapsus dictoꝝ membrorũ q̃tuor derelictus ex dictis causis digestiuis ⁊ euacuatiuis ut supra post digõnẽ ⁊ euacuationẽ dictam. ℂ Decimus corrigant̃ accñtia derelicta ex dictis lapsibus ⁊ causis post ipsoꝝ lapsuũ ⁊ causarũ remotionem dictam ⁊c̃. ℂ Undecimus. Dieta sit cõseruanda pncipaliter oium virtutum q̃tuor dictoꝝ membroꝝ. Itẽ sit augmentatiua oium quatuor virtutũ ⁊ hoc tm̃ ƀm necessitatem incũbentem. Itẽ sit medicinalis ⁊ curatiua oium causarũ añtium dictarum. Itẽ lapsuum oium dictoꝝ quatuor mẽbroꝝ sequẽtiũ dictas causas. ℂ Duodecimus. Regimen ex alijs quinque reb⁹ nõ nãlibus sit pportionabile dicte diete.

ℂ Capitulum primum.

Primo euacuent̃ mãe cões superfluẽtes in vijs ductuum ⁊c̃. iuxta doctrinã pmi cañ. curatiuã medicine infrascripte. vz enematib⁹ potionib⁹. ℂ Pmo enematibus mollitiuis ipsaꝝ mãerũ ⁊ viaꝝ ductuũ incisiuis subtiliatiuis abstersiuis lenitiuis lauatiuis ⁊ eductiuis ut infra. vz. ℞. folioꝝ blitis maluaꝝ añ. M. i. mercurialis. M. i. ß. ordei excorticati. ʒ. ß. floꝝ camomille radicũ altee añ. M. ß. epithimi arthemisie añ. q̃rtã pte fenugreci cartami. añ. ʒ. ß. ficuum siccarũ albarum pinguiũ numero. iii. vitellũ oui numero vnũ cassiefi. ʒ. i. bñdicte. ʒ. ß. çucca. ru. añ. ʒ. ß. olei liliorũ al. ʒ. iiii. salis. ʒ. ii. herbe radices ⁊ semina bulliãt in sufficienti quãtitate aque usq̃ ad tertie ptis cõsumptionem. Deinde optime exp̃mantur ⁊ colent̃ ultimo trib⁹ cyathis dicte colature reliqua oia addant̃ ⁊ fiat clisteriũ. Istud enema sumat saltẽ semel ante assumptionẽ aliquarũ infrascriptarum medicinarũ ⁊ ipsum assumat sufficienter calidũ stomacho ieiuno. ℂ Enema aliud. Recipe folioꝝ blitis maluarũ añ. M. i. mercurialis. M. ß. ordei excorticati. ʒ. ß. leuistici eupatorij. ana. M. ß. lupinorum cõtusoꝝ grosso modo. ʒ. ß. floꝝ camomille radicũ altee radicũ melliloti. añ. M. ß. seminũ fe. greci cartami añ. ʒ. ß. vitellũ oui numero. j. cassiefi. ʒ. i. iere pigre çuccariru. añ. ʒ. ß. olei lilioꝝ alborum uel cois. ʒ. iiii. salis cõmunis. ʒ. ii. herbe radices semina ⁊c̃. ut supra. Istud enema assumat saltẽ semel ante assumptionẽ alicuius infrascriptarũ medicinaꝝ ⁊ ipm̃ assumat debite calidũ stõcho ieiuno. sed inter assumptionẽ istius enematis pma vice ⁊ enematis pcedentis pma vice interponat dies duos. Isto enemate utatur oi mẽse semel ad minus sed inter istius enematis ⁊ pcedẽtis assumptionẽ interponat octo dies. ℂ Secũdo ex potionib⁹ lenitiuis euacuent̃ dicte mãe cõmunes iuxta dictũ pmum cañ. ut infra vz. Recipe cassiefi. ʒ. i. tamarindoꝝ succi violarum succi rosa. añ. ʒ. ß. aque fumiterre. ʒ. i. seri capni. q. s. pro potione misce. Istud assumat calidũ in aurora ⁊c̃. Dormiat per mediam horã post. nõ plus assumat lauatiuum aliquod qḋ assumat die tertia post assumptionẽ suprascripti enematis. ℂ Alia potio lenitiua ut supra. Recipe mãne. ʒ. i. ß. prunoꝝ damascenoꝝ aut saltẽ augustensiũ magnoꝝ ⁊ nigrorũ ʒ. ß. syrupi violati facti cũ succo violarum. ʒ. i. sebesten. ʒ. ß. succi rosa. ʒ. ß. aque fumiterre. ʒ. i. seri capni. q. s. pro potione Istud solutiuum assumat ut in pcedenti dictũ est quod assumat pmo in casu quo istud esset sibi gratius suprascripto. secundo in casu quo mãe cõmunes ex precedenti solutiuo nõ essent sufficienter euacuate ⁊c̃.

ℂ Capitulũ secundum.

Secũdo minorent̃ pncipalr̃ solõne mãe ⁊ cause antecedẽtes dicti tremoris ⁊c̃. solutiuis leuibus flegmatis ⁊ melãcholie. vz a stõcho flegma a m̃rice flegma ⁊ melãcholia a splene ⁊ epate: melãcholia iuxta mãm dicti scõi cañ. curatiui. vz potione pillis minoratiuis ut infra.

¶ Potio minoratiua. ℞. cassiefi. reubarbari eluarij idi ma ioris descripti in Mesue amota scamonea. syrupi de bisan. aque de iunipi seri capni. q. s. pro potione. reubarbarū pus minutim incisū infundat ad min⁹ per horas. xii. in dicto sero: deide optime exprimat ꝛ substātia reubarbari abijciatur dicte expssioni reliq̄ oia addant ꝛ fiat potio. Istud assumat in aurora ꝛc. per dies octo post assumptionē dicti solutiui le nitiui pmi uel scōi descripti in solutiuo anpenultimo icipiē do ab ipso. ¶ Solutiuū minoratiuū aliud. ℞. pillarū de ie ra. s. indaꝝ fetidarū amota scamonea. añ. ℈. i. agarici. ℈. ß. salis gēme. g̃. i. misce ꝛ cū eluarij indi sine scamonea. q. s. fiant pille vii. p. ʒ. Scamonea nō igrediat medicinas in passionibus cordis: q2 ipsa multū inimicat cordi. Istud solutiuū assumat ut supra u'l ubi eēt grati⁹ pdicto u'l ubi pcedēs nō debite ꝛc.

¶ Capitulum tertium.

Tertio diuertant mãe ꝛ cause antes dicte a dictis q̄tuor mēbris mādātib⁹ iuxta tertiū canonez dictū fricationibus tm̄ ꝛ lotione cruriū ex decoctione medicinarū calidaꝝ actu ꝛ potētia aromaticarū subtiliantiū apientium aliq̄liter ꝛ pprie a matrice licet remisse puocantiū añ digestionē ꝛ solonem primā eradicatiuā. ℞. floꝝ camomille aneti abrotani añ. M. i. seminis iunipi. ʒ. ii. rosmarini. M. i. ß. fumiterre. M. i. ß. cōtundant oia grosso modo. deinde misce ꝛ bulliant in sufficienti quantitate aque usq3 ad consumptionē tertie partis aque. deinde usui serua. Istis diuersiuis solum uti incipiat ꝛ utat post pmā assumptionē solutiui minoratiui antescripti uel antescriptorum. fricationes tamen cruriū fiant a genu infra stōcho ieiuno ꝛ cum panno suauiter calido que fiat intense ꝛ extēso tpe bm vtutem infirmi ita tamen ut nō inducant violētiam. uel etiam fiant cum manibus bm q̄ fuerit sibi gratius. Altera istarū fiat in mane post q̄ asselauit cū surrexit ꝛ fiat octo diebus continuis. deide interponat octo dies gbus non fiat. deinde reiteret continuādo cum dicta interpolatione. Ista lotione calida lauent crura tm̄ cum modis ꝛ ordinibus descriptis in fricationibus. Qua utatur bis in hebdomada ad minus: ꝛ ea die qua utit lotione non utatur fricationibus.

¶ Capitulum quartum.

Quarto digerant paulatie dicte antes cause ꝛ mãe flegmatice uētosabiles ꝛ genite ex indigestione ꝛ pprie in stōcho ꝛ mr̄ice iuxta quartū cañ. ex calefactiuis leuib⁹ ꝛ exiccatiuis subtiliatiuis icisiuis abstersiuis apitiuis oibus trib⁹ aliq̄liter efficiētibus calefactiuis leuibus ut bicañ. ¶ Syrupus. ℞. syrupi de bis. de abs. oximellis. s. añ ʒ. ß. aquarū capillo. ue. apij fumiterre añ. ʒ. i. Istū syrupum assumat calidū in aurora ꝛc. dieb⁹ ɔtinuis ꝛ hoc per sex dies post assumptionē solutiui antescripti uel antescriptoꝝ. Post hunc vo syrupū assumat sexto die post syrupum eradicatiuum suprascriptū. ¶ Syrupus alius. Recipe syrupi de absinthio de epithimo oximellis cōpositi añ. ʒ. ß. aquarum matricarie capil. ue. añ. ʒ. i. ß. Istū syrupū efficaciorem sumat ut supra quē assumere incipiat per. x. dies post cōpletā assumptionē syrupi suprascripti: interiz nullā medicinam accipiat sed vtutem quiescere permittat ꝛ mām morbi digerere. post hunc vo syrupum sumat solutiuum eradicatiuum infrascriptum. Hos vo syrupos pmum ꝛ secūdū ꝛ eradicatiua duo illa infrascripta reiteret assumere bm necessitatem digestionis ꝛ euacuationis mãe ꝛ bm potentiā vtutis pncipaliter. nā dicte mãe in dictis casib⁹ sunt paulatine digerende ꝛ paulatine euacuāde: ꝛ hoc q2 mãe sunt difficilis digestionis ꝛ eradicationis ex modo substātie earū ꝛ earum fixione.

¶ Capitulū quintum.

Quinto eradicatiue soluant ꝛ paulatine dicte mãe ꝛ cause antes dicti tremoris cordis ꝛ a dictis mēbris iuxta qntū cañ. ex pprijs solutiuis efficacib⁹ flegmatis ꝛ melie q2 a stōcho soluat flegma ppe a mr̄ice flegma ꝛ melācholia splene ꝛ epate melia. ¶ Solutiua eradicatiua. Recipe ambo suprascripta solutiua minoratiua ut supra: que ut fiat eradicatiua ubi pus erāt minoratiua augeant p 3ª parte plus q̄ pus. nā tūc medicina debilis efficiet fortis. Istud ant ista assumat post dictos syrupos cū modis ꝛc. que solutiua pntia assumat vtute exnte debili ipsa tn̄ vtute dicta solutiua tolerare potēte. ¶ Alia solutiua eradicatiua. vz pmo eradicatiua. ℞. cassiefi. ʒ. i. eluarij idi armēta scamonea theodoricen hypisticon Nicolai amotis aloe ꝛ scamonea. ana. ʒ. iii. aque mr̄icarie. ʒ. i. seri capni. q. s. pro potione. Istud sumat post cōpletā sumptionē q̄ter pmi syrupi anscripti. Et hoc si vtus est fortis cū modis ꝛc. ¶ Eradicatiue pille solutiue. Recipe pillarū fetidaꝝ amota scamonea. pillarū de syrupino Mesue añ. ℈. i. pillarū indaꝝ agarici añ. ℈. ii. salis gēme. g̃. ii. misce ꝛ cum eluarij indi sine scamonea fiant pille. vii. pro. ʒ. Sed si pdicta solutiua nō debite soluerint bm necessitatem tunc loco scamonee addat tantūmodo collogntide: q2 nō tātum inimicat cordi. aut si fieri aliter nō pōt addat medietas scamonee ingrediens in dictis solutiuis ordinatis ab auctoribus ipsoꝝ. Istud sumat post cōpletam sumptionē q̄ter syrupi antescripti si vtus fuerit fortis cū modis ꝛc.

¶ Capitulum sextum.

Sexto efficaci⁹ diuertant mãe ꝛ cāe dicte a dictis mēbris mādātib⁹ diuersiuis efficaciorib⁹ q̄ pus añ digōnē eorūdē tn̄ vtute formalr eiusdē cū porib⁹ diuersiuis sed tn̄ in gradu itēsioris iuxta sextū cañ. vz fricationibus cruriū satis fortib⁹ ꝛ cū pāno aspo satis calo mediocriter. postea utat lotione ipsaꝝ cruriū ex decoctiōe cala ut infra. bis fricationib⁹ utat cū modis ut supra gb⁹ uti icipiat p sex dies post assumptionē eradicatiui anscripti. ¶ Lotio de qua imediate supra. ℞. abs. mr̄icarie pulegij epithimi abrotani lupinoꝝ rosmarini seiuz iunipi ɔtūdant oia grosso mō. deinde bulliāt in sufficiēti q̄titate aque usq3 ad ɔsumptionē q̄rte ptis aque. deide usui serua. Istis utat ut supra: gbus lotionibus uti incipiat post fricationes hic imediate scriptas.

¶ Capitulum septimum.

Septimo puocatione ꝛ solone. p suauib⁹ ꝛ paulatinis. 2° efficaciorib⁹ educant dicte mãe a dictis mēbris: q2 stōcho ꝛc. Ex medicinis. vz icisiuis abstersiuis subtiliatiuis lenitiuis apitiuis lauatiuis solutiuis lenissimis ꝛ puocatis mēstruoꝝ ut ante. ℞. abs. M. i. abrotani calamēti epithimi añ. q̄rtā ptē. M. eupatorij hypicon. añ. M. prassij q̄rtam ptem. M. sisami. ʒ. i. gallie. ʒ. ß. iunipi. ʒ. ß. leuistici mr̄icarie añ. M. ß. oia minutum icidant. deide simul bulliāt sufficiēter ꝛ fiat syrupus cū çuccaro bm magralē doctrinā syrupiçādi. cui⁹ syrupi. ℞. ʒ. i. oximellis cōpositi de radicib⁹. ʒ. ß. aq̄rū saluie capil. ue. añ. ʒ. i. ß. Istū syrupū assumere icipiat per mēsem post assumptione ultimaꝝ digōnis ꝛ eradicationis anscriptaꝝ cū modis ꝛc. ¶ Solutiuū usuale ꝛ leue ꝛ suaue spērū iere. ʒ. ß. descripte a Mesue 3° antidotarij amoto aloe. spēruz pillarum de serapino descriptio. Mesue 10° antidotarij. spēruz pillarū indarū Mesue ibidē. agarici añ. ℈. i. salis gēme. g̃. i. aloes. ʒ. i. ß. misce ꝛ cū syrup. de epithimo. q. s. ad incorporandū fiant pille. vii. pro. ʒ. Istas pillulas sumat q̄rta die post cōpletam assumptionē quater huius syrupi imediate anscripti q̄s assumat oibus duobus mēsibus semel post dictos duos syrupos ꝛc. Efficacius a matrice puocent menstrua flobotomijs uētosis cū scarificationibus siue scarificationibus subtiliātib⁹ apientib⁹ puocationibus mēstrua efficaciter suppositorijs subfumigijs ꝛ ebibitis Flobotomia pmo fiat ambarū saphenarū ex q̄rum q̄libet extrahant. iii. ʒ. sanguinis ad minus aut due: que flobotomia fiat per horas. vii. post prādiū ꝛ nō cōpletis oibus digōnib⁹ ꝛ fiat per octo dies post assumptionē solutiui seu pillarum imediate suprascriptaꝝ in cap pcedēti que flōmia fiat si pcedētes medicine oēs nō cōtulerint sufficiēter ꝛ menstrua nō sufficienter puocauerint. Uentose due apponant cum scarificatione pulpie tybiaꝝ in extremitate ipsaꝝ pulpiuz sub poplitis curuatura uentose sine scarificatione tres apponant vna femori ꝛ due pulpis interioribus coxarum per quatuor

digitos infra vuluā. Ex qbus ventosis scarificatis extrahat ℥.i. sanguinis pro q̄libet que apponant dictis pulpis tybiarum per dies q̄tuor post dictas has flobotomias antescriptas ⁊ per sex horas post prādium vētose cū scarificatiōe apponant dictis pulpis coxarū in sequēti die diem assumptionis suprascriptarū vētosarū cū scarificatione pulpis tybiaruz ⁊ per sex horas post prādium. ¶ Pessariū supponendū subtiliandū apitiuū ⁊ puocatiuū ut supra. vz. ℞. sauine abs. abrotani m̄ricarie saturegie an̄. ʒ.ii. radicū aristologie longe. ℥.s. cētauree minoris gētiane harmel an̄. ʒ.i. lapidis laçuli. ℥.i. agarici. ℥.i. armoniaci myrre an̄. ʒ.s. sisami. ℥.i. galbani. ʒ.i. lupulorū. ℥.i.s. laudani. ℥.iii. terbentine. q.s. puluericanda pul. deinde gūme īfundant in oleo rutbe. ultimo oīa simul incorporent ⁊ fiat liciniū seu pessarium lōgitudinis q̄tuor digitorum ad minus ⁊ grossitiei poplitis quod pessariū est efficax in puocādo. Si vō nō est necessariū pessariū tante efficacie. sumat tantūmodo medietas vniuscuiusqz dictarū herbarū radicum lapidum ⁊ gūmarum ⁊ nō medietas quātitatis earum ex qua medietate numeri fiat pessariū ut supra. Istud pessarium vulue ⁊ intra collū m̄ricis imponat remanente notabili quantitate fili duplicati extra vuluā cuius fili vna extremitas sit optime contexta cum ipso pessario: ⁊ alia extremitas que est extra sit ligata coxe ita ut dictū pessarium ad libitū possit extrahi ⁊ imponi collo m̄ricis qd pessariū imponat collo m̄ricis ⁊ in nocte sequēte imediate diē assumptionis dictarū vētosarū pulpis coxarū ⁊ ipm pessariū remaneat tota nocte intra collū si dn̄a ex ipso molestiam non sentit. ¶ Suffumigiū. Recipe abrotani calamēti camepitheos celidōie origani cicute an̄. ʒ.i. abs. ʒ.ii. m̄ricarie lib.i. mellis. ℥.s. prassij harmel an̄. ʒ.i. lupulorū. ℥.s. ligni aloes. ℥.i. storacis liqde. ʒ.ii. galbani. ℥.i. musci. g̃.i. puluericanda puluericent. ultimo oīa simul misce. deinde ponant super carbones accensos qbus supponat embota cuius embote subtilis extremitas vulue supponat ⁊ fiat suffumigium. Si vō nō est necessarium suffumigiū tante efficacie sumat tantūmodo medietas numeri dictarū herbarū ⁊ granorū ⁊ nō medietas quātitatis earū ex qua medietate fiat suffumigium ut supra. Isto suffumigio utat per sex aut septē horas post prandium ad plus ⁊ pluries eo utat ad libitū quo uti incipiat per duos dies postq̄ ipsa dimisit usum suprascripti pessarij. ¶ Bibendū seu per os assumēdū. Recipe dyaprassij Nicolai eluarij antidoti emagogi eiusdē an̄. ʒ.ii. aque sauine. ℥.ii. misce. Istā potionem mēstruorū antescriptorū puocatiuā sumat cuz modis ⁊ ordinib° descriptis in suprascriptis syrupis in cap̄ 3° quā assumere incipiat in aurora eiusdē noctis in qua ponit suprascriptū pessariū vulue. ¶ Alia p̄mo scd̄a. Recipe dyacalamēti Mesue p̄mo antidotis. ℥.i.s. rubee tictorū. ʒ.i. aque matricarie. ℥.ii. Istā assumat si p̄ma nō sufficienter cōtulerit ⁊ menstrua nō puocauerit cū modis ⁊c̄. ut in alia dictum est sed interponat dies q̄tuor inter istā ⁊ inter antescriptaz post nihil assumat. ¶ Alia p̄mo tertia. Recipe trociscorū de myrra descriptione Rasis 9° Almanh. in cap̄ de retentione menstruorū. ʒ.ii. aquarū sauine rutbe an̄. ℥.s. misce. Istaz assumat cum modis ut supra. Si scd̄a nō sufficienter puocauerit mēstrua. Fetida applicent sursum ad nasum odoribus ⁊ suffumigijs ⁊ odoramentis. Castoreū odoret assam fetidā cicutā ⁊ similia fetida. ¶ Suffumigiū. suffumigent nares ex predictis fumo coti cōbusti pēnarū ⁊ pdicis cornu veteris ⁊ similibus. Ex altero istorū fetidorū odorabilium ad libitum suffumiget nares per sex horas post prandiū ⁊ totū stomacho ieiuno qua uti incipiat in die sequēti nocte in qua incipit ponere pessariū ⁊ ea utat ad libitū. ¶ Odorifera applicent inferius intra vuluā ⁊ extra. ℞. gallie mus. ℥.i. ligni aloes. ℥.s. musci. g̃.s. misce. deinde ligent in petia linea subtili ex antiquitate: que petia ligata cū filo simul cū dictis medicinis vulue imponat extremitatib° fili remanētib° coxis alligatis. Ex dictis suffumigiū fiat per embotū in nocte cū vadit dormituz ⁊ tota nocte ipm teneat. Istud suffumigiū fiat vulue ⁊ m̄rici pp̄e per horas sex post prādiū ⁊ etiā stōcho ieiuno cū modis dictis in alio. quo utat tpe quo narib° fetida odorat.

¶ Capitulum octauum.

Octauo ɔfortet stōch° matrix splen ⁊ epar ut dictas mās ⁊ cās an̄tes ⁊ ɔiūctas ad cor nō transmittāt sed ipsas poti° euacuēt. Itē nō de nouo generēt. item ɔfortent oīa dicta mēbra in oīb° vtutib° suis ut an̄. vz medicinis stōticis m̄ricibus spleneticis ⁊ epaticis. Nā p̄ stōch° cōfortet ex stipticis nōbilr ⁊ stōch° ⁊ pp̄e os ei° pp ei° debilitatē ⁊ ei° texture raritatē. ¶ Sacculus stōchi ɔfortatiu° ut supra ℞. abs. ptes 4or. mēthe ptes. ii. ros. ptē. s. radicū cipi. ℥.s. florū lābrus. ℥.i. calami aromatici corianđ. ppa. an̄. ℥.s. ɔtundātur oīa grosso mō. deinde misce ⁊ ponat in sacculo facto in forma scuti qui suauiter calefact° ⁊ sicc° stomacho apponat ⁊ iteret stomacho ieiuno. Quē retineat ad min°. 8. dieb° cōtinuis sup stōcho ita ut bona cuspis sacculi lōgior stet ex directo oris stōchi. basis vō sup fundo. Et hoc uti incipiat post dictas p̄mas euacuatiōes eradicatiuas suprascriptas in cap̄ 5° eradicatiui mārū. ¶ Cerotū stōticū. ℞. ceroti stōtici descripti a Mesue ii° distictione anti. quo extēdit in forma mediocriter grossa sup fustaneo aut corio figure in modū scuti cū modis ⁊ ordinib° ut supra dictū est in sacculo. quo uti incipiat per tres dies post amotionē dicti sacculi: sed in dictis trib° dieb° itermedijs ifrascripta vnctiōe cal'a vngat stōch° bis in die ipso existe ieiuno. ¶ Empl'm stōticum. ℞. empli dyasi. ɔfortatiui stōchi ⁊ epatis mirabilr descripti a Mesue ibidem hoc sup fustaneo aut corio extēdat in forma debita ⁊ utat post dictū cum modis in ipso dictis. ¶ Unctio stōchi ℞. oleorū abs. ℥.i. masticis citoniorū myrtini an̄. ℥.s. pulpe citoniorū bn̄ coctorū in vino stiptico. ℥.i. pulueris oium ifrascriptorū abs. masticis an̄. ℥.s. macis. ʒ.s. myrtillorū. ℥.s. calami aromatici. ʒ.i. bellirici. ℥.s. spice. ʒ.i. gariofi. cinamomi an̄. ʒ.s. ciperi. ℥.s. lambrus. ʒ.i. corallorū ru. ℥.s. coriandri preparati. ʒ.ii. cere. q.s. pro vnguēto molli fiat cū modico cere ad lentū ignem. Ista vnctione cal'a vngat stōchus bis in die ieiunus qbus nō utit suprascriptis sacculo ceroto ⁊c̄. Quibus q̄tuor medicinis stomachi utat per mēsem cōtinuum cum modis hic immediate antescriptis. deinde stet. x. diebus quibus nulla predictarū medicinarū q̄tuor utatur. deinde si non debite ɔualuerit reiteret dictas q̄tuor medicias stomaticas ut ante. ¶ Fomētatio pro stomacho. Recipe abs. M. ii. aneos. M. i. amiberberis. ℥.s. bellirici calami aromatici cipi an̄. ℥.i. citoniorū. ℥.i.s. coriandrorū prepara. ℥.i. mēthe. M. ii. ros. M. i. seminū iunipi. ℥.i. masticis. ℥.iiii. Cōtundant oīa grosso mō. deinde misce ⁊ bulliant in sufficiēti quantitate aque aut vini nigri stiptici usqz ad ɔsumptionē tertie ptis. In hac decoctione calida spōgis infundat. deinde ea expressa ⁊ debite calida pāno lineo inoluta stomacho applicet sup quo dimittat tepescere: sed p̄us ante teporē amoueat ⁊ in quacūqz applicatione reiteret bis uel ter h̄m necessitatem. deinde amota fomentet stomachus suprascripta vnctione vngat. Ista fomētatione utat stomacho ieiuno ⁊ duob° dieb° continuis ⁊ bis in mēse qua uti icipiat post mēsem p̄mū applicat dictorū ceroti sacculi ⁊c̄. ¶ Cōfectio stomatica. Recipe sp̄erum aromatici ro. descrip. Gabrielis primo anti. Mesue. ℥.i. sp̄eruz dyarodon abba. ℥.s. çuccari albissimi. ℥.iii. misce ⁊ cū aqua endiuie fiat cōfectio solida in morsellis. ℥.iii. pro quolibet. Istius ɔfectionis assumat morsellū vnum in mane cum surgit stōcho ieiuno: deinde stet ieiunus ad minus trib° horis post ipsius assumptionē qua uti incipiat per. x. dies postq̄ assumpsit ultimū solutiuū eradicatiuum suprascriptum in cap̄ 2° solutiuorū soluentiū ⁊ ipso utat per. x. dies continuos. ¶ Confectio stomatica alia. ℞. sp̄erum aromatici gariofi. Mesue ibidē. ℥.i. sp̄erum triasan. ʒ.i. çuccari albissimi. ℥.ii.s. misce ⁊ fiat confectio ut supra. ⁊ utat ea ut supra per. 8. dies post assumptionē ɔfectionis an̄dicte. ¶ Pille stōtice ɔfortatiue. ℞. trociscorū de absinth. ℥.i. de ros. ʒ.i. çuccari albissimi ℥.s. misce ⁊ cum syrupo de mentha. q.s. reforment pille. vii.

pro.ʒ. Istis utaꝛ sex diebꝰ ꝯtinuis cū modis añscriptis ꝛ hoc per.x. dies post scḋam ꝯfectionē imediate añscriptā. Utaꝛ fisticis qm̄ optime ꝯfortant stōchum ꝛ epar ad libitū ꝛ ꝓprie stomacho ieiuno ꝛ nō post cibū immediate. ¶ Notabilr̄ stiptica assumpta ad itra lꝫ sint ꝯfortatiua stōchi lapsi debilitate texture tñ nō cōpetūt in casu isto. Sed ipsa notabilr̄ stiptica, qꝛ sūt oppilatiua uehemēter epatis splenis ꝛ mr̄icis quoruꝫ aptio diligēter querēda est in casu isto. Sed ipsa notabiliter stiptica stomacho ad extra applicata optime iuuāt dictū stomachū lapsuꝫ raritate texture. ¶ Matrix ꝯfortet ex aromaticis ꝛ mr̄icaribus medicinis sed nō stipticis manifeste. ¶ Cōfectio mr̄icalis. Recipe abrotani.ʒ.ß. calamēti carpobalsami cassie lignee añ.℈.i. macis mellisse añ.℈.ii. çuccari albissimi.℥.vi. Pulueriçenꝛ oia subtilissime, deinde misce ꝛ cū aqua iunipi.q.s. fiat cōfectio solida in mortario.iii.ʒ. pro qlibet. Istius assumat vnū morsellū in mane cum surgit cum modis dictis in ꝯfectionibus stomaticis qua uti icipiat per qtuor dies post assumptionē dictaꝝ pillarū in caꝑ 7º ꝓuocātium ꝛ soluētis ꝛ ipsa utaꝛ qtuor diebus cōtinuis quā reiteret ſm necessitatē ꝓuocationis. Et si stōchus nō est notabilr̄ lapsus ꝛ cū hec sit necessitas ꝯfortationis mr̄icis tūc loco cōfectiōis stomatiche hāc mr̄icarie ꝯfectionē assumat. Recipe spērū cōfectionis de scoria ferri. Auic. 3º trac. tertij libri.ʒ.i.ß. baccaꝝ lauri.℈.i. corticū citri.℈.ii. mellisse.ʒ.i. cinamomi.℈.i. nucis mus.ʒ.ß. rosmarini.℈.ii. serpilli radicis ireos añ.℈.ß. çuccari albissimi.℥.xii. misce ꝛ cū aq̄ matricarie fiat cōfectio solida in morsellis qtuor pro quolibet. Ista utaꝛ ad minus quinquies cū modis suprascriptis. Splen vō ꝛ epar cōfortenꝛ ex spleneticis ꝛ epaticis medicis sed nō satis manifeste ꝛ ꝓprie epar. ¶ Cōfectio epatica ꝛ splenetica. Recipe spērum dyarodon abb. Mesue.ʒ.i. spēruꝫ cōfectionis epatis Serapionis 8º antido.ʒ.ß. çuccari albissimi.℥.iii. misce ꝛ cum aq̄ abß. fiat cōfectio solida in morsellis. Ista utaꝛ ad minus quater in mēse cum modis ut in supiori. ¶ Cōfectio epatica ꝛ splenetica alia. Recipe spērum dyarodon Nico. spērum eluarij letificantis Mes. pmo antido. añ.℈.ii. spērum triasandaloruꝫ ℈.i. çucca. albissimi.℥.iiii. misce ꝛ cū aqua abß. fiat confectio ut supra qua utaꝛ ut supra. Sed ista aliqñ utaꝛ aliquādo cōfectione immediate añscripta ne nā vni medicamini assuescat, nam ab assuetis nō patiꝛ. ¶ Cōfectio alia. Recipe spērū ꝯfectionis hermetis descriptione Serapionis 8º antidota. spērum dyarodon abba. añ.℈.ii. spērum triaß.℈.i. çuccari albissimi.℥.iiii. misce ꝛ cū aq̄ absin. fiat cōfectio ut supra qua utaꝛ ut supra. ¶ Pille splenetice ꝛ epatice. ℞. trociscorū de reubar. de absint. añ.℈.i. trocis. de capparibus.ʒ.i. misce ꝛ cū syrupo endiuie fiant pille.vii. pro.ʒ. Istis utaꝛ ut in cōfectione antescripta. ¶ Cōforteꝛ cor ex medicinis cordialibus ꝛ aromaticis. ¶ Cōfectio cordialis. ℞. spēruꝫ aro. gariof. descriptione Mesue pmo anti.ʒ.i. corticū citri coral. ru. añ.℈.i. croci.℈.ß. spērum triasan.℈.i. çuccari albissimi.℥.iiii. misce ꝛ cū aq̄ acetose.q.s. fiat ꝯfectio solida in morsellis.iii.ʒ. pro qlibet cuius sumat vnum cū surgit: deinde stet ieiunus ad minus tribus horis, qua uti incipiat ad minus quater illo primo mense post assumptionē ultimi eradicatiui descripti supra in caꝑ 5º. deinde in sequētibus mēsibus ipm assumat ad minus octies cum modis ꝛ ordinibꝰ dictis. ¶ Cōfectio cordialis alia. Recipe spērum gēmarū ꝛ margaritaꝝ. spērū eluarij de gēmis Mesue pmo antido. añ.ʒ.ii. gallie mus.ʒ.i. rosma.℈.ii. coral. ru. terre sigillate spērum triasan. añ.℈.i. çuccari albissimi.℥.x. misce ꝛ cū aqua buglosse fiat confectio ut supra. Istius cōfectionis assumat vnum morsellū cum modis ꝛc. ut supra in ꝑcedētı imediate sed aliqñ utaꝛ hac aliqñ illa. Quia ad p̄sens calor inualescē incipit recēter medicine oēs suprapositę calide sunt: ꝓinde dictis medicinis stōchi mr̄icis splenis ꝛ epatis administrenꝛ spērum triasan. descrip. Nicolai que frigide sunt. Medicinis aūt cordialibꝰ administrentur medicine frigide cordiales. Auic. 11º tertij. caꝑ 7º ꝛ ultimo, vꝫ margarite cāphora corallus ꝛ ꝑꝑeru. rosa spodiū lutū sigillatū coriādrum siccū que spēs triaß. ꝛ medicine frigide dicte administrenꝛ suprascriptis medicis calidis in forma ꝛ quātitate iudicio medici isignis astātis ſm cañ. añscriptum. Itē cū lapsus ꝛ accñtia ꝑternāles dictoꝝ mēbrorum vꝫ stomachi epatis mr̄icis ꝛ splenis in qbus in 9º ꝛ 10º cañ. suprascriptis fit mētio ꝓueniētis ex dictis causis nō mihi innotescūt qꝛ ipsoꝝ malā iformationē habeo ꝛ ēt curā dictaruꝫ causaꝝ añtiū uerisilr̄ erit cura lapsuū ꝛ accñtiū dictoꝝ ꝓinde sup 9º ꝛ 10º cañ. nō ꝯsulo ad p̄ns. sed si mihi ulteriꝰ inscribaꝛ ꝛ dci lapsus ꝛ accñtia notificenꝛ ꝯsulā exq̄site duos ultimos canones loquētes de dieta ex alijs rebꝰ.v. nō nālibꝰ ego non dearticulabo, ꝛ hoc ideo qꝛ totiꝰ cōplexionis nālis dicte ꝛ dictoꝝ.v. mēbroꝝ suoꝝ lapsoꝝ ego penitꝰ ignoro sciam ꝛ gradum. Et qꝛ de ipsis malā habeo iformationē a qbꝰ oibꝰ complexionibꝰ oiuꝫ dictoꝝ duoꝝ ultimoꝝ cañ. ꝑticulariū noticia sumēda est ꝛ etiā ab essentia ꝛ gradu alioꝝ multoꝝ accñtiuꝫ ultra dicta accñtia: qrū accñtiū alioꝝ malā iformationem habeo. Cū cor ꝓpter eiꝰ dignitatis p̄ncipatū ꝛ sue v̄tutis potētiā nō diuturno tpe causam p̄ncipalē ꝯiūctā ꝛ mālem patiatur nisi dicta causa mālis ꝯiūcta pēdeat in esse ꝛ cōseruari notabili tpe ab eiꝰ causa añti ꝑternāli ꝛ ipa causa añte amota amoueꝛ dicta causa ꝯiūcta cū amota cā amoueꝛ effectꝰ. Ideo cura cāe añtis uel causaꝝ añtiū ut pluries est sufficiēs cā morborū māliū cordis ꝓinde sup dictis causis ꝯiūctis nō consulo ad p̄ns qꝛ sola sufficit cura causarū añtiū ut añ. Itē nō cōsulo ad p̄ns sup dictis causis ꝯiunctis qꝛ nūtius festinat recessum sed in posterū mihi rescribeꝛ sup dictis causis ꝯiunctis tremoris cordis cum aliquali dolore consulam. sufficiant tamen pro nunc cordialia antedicta.

De egritudinibus stomachi ꝛ epatis.

¶ Cōtra pulsationem artarie stomachi:

Recipe Solutiuū minoratiuū cassie electe.ʒ.vi. dyasene.ʒ.iii. succi rob.ʒ.i. aque absinthij.℥.i. seri caprini.q.s. pro potione misce ꝛ fiat potio. Istud solutiuū assumat debite calm̄ ꝛ nō tepidū in aurora aut in luce ꝓxia ad libitū. ꝛ post ipsiꝰ assumptionē stet ieiunꝰ horis.iiii. uel.v. ad amplius, ꝛ iterū nō dormiat sed per horā vnā post ipsius assumptionē surgat ꝛ nō assūmat lauatiuū aliqḋ ꝛ in dicto termino qtuor uꝛ qnque horarum prādeat ꝛ pro ferculo in prandio assumat blites cū boragine ꝛ feniculo, tūc carnes laudabiles ut vituli pulli ꝑdicis ꝛ his silibus. ¶ Digestiuuꝫ efficax. Recipe syrupi de bisantijs.℥.ß. de pomis.℥.i. oximellis simplicis.℥.ß. aquarum acetose absinthij buglosse añ.℥.i. misce. Istud digestiuū assumat debite calm̄ ꝛ nō tepidū ꝛ in aurora qtuor diebꝰ cōtinuis tantūdē. Et post ipsiꝰ assumptionem stet ieiunus horis tribꝰ ad minus ꝛ iterū dormiat ad libitum sed nō amplius duabꝰ horis. Et eo talr̄ uti incipiat die tertia post assumptionē solutiui imediate suprascripti. ¶ Solutiuum eradicatiuū. ℞. pillarum indarū.℈.ii. agarici.℈.i. salis gēme çinçib. añ.ǵ.i. misce ꝛ cū dyasene.q.s. ad incorporandū reformentur pille.vii. pro.ʒ. Istas pillas assumat in aurora die imediate sequēti diem cōplete assumptionis qter frigide digestiui syrupi suprascripti ꝛ post ipsarū assumptionē imediate dormiat a media hora usqꝫ ad vnā horā ad amplius si pōt. Et tūc trāsacta vna hora cū dimidia siue dormiat siue nō tūc nō ampliꝰ dormiat sed surgat ꝛ post earū assumptionē stet ieiunus horis.v. ꝛ nō assumat lauatiuuꝫ aliqḋ sed tunc prādeat seruatis modis ꝛ ordinibꝰ suprascriptis in assumptione pmi solutiui suprascripti ut ibi hēt. ¶ Digestiuū usuale ꝛ facile. ℞. aq̄rū acetose capilloꝝ ueñ. absin. bugl. añ.℥.i. pulueris polipodij.ǵ.ii. çucca. albis.ʒ.iii. misce. Istud digestiuuꝫ usuale assumat in aurora tribꝰ diebꝰ cōtinuis debite calm̄ ꝛ nō tepidū seruatis modis ꝛ ordinibꝰ descriptis in assumptione pmi digestiui suprascripti ut ibi habeꝛ. Hoc vō digestiuo talr̄ uti icipiat per mēsem post assumptionē pillaꝝ immediate suprascriptaꝝ. Et eo talr̄ utaꝛ bis in uere ꝛ totidē in autūno si expedit aut si sit necesse ꝛ nō alr̄ q̄uis ēt ipse non assum

ꝓfisset duo solutiua ⁊ syrupos suprascriptos. ¶ Solutiuum usuale. ℞. cassiefi. electe. ℥. j. dyasene. ʒ. ij. aque absin. ℥. j. seri caprini. q. s. ꝓ potione misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuũ usuale assumat in aurora debite calĩ ⁊ nõ tepidũ quarta die imediate sequente diẽ assũptionis digestiui usualis imediate an̄scripti ⁊ post ipsius assũptionẽ stet ieiunus horis tãtũ. iiij. seruatis modis ⁊ ordibus descriptis in assũptione ꝑmi solutiui suprascripti cõpositi ex cassia fi. dyasene succo ro. ut ibidem. ¶ Cordis cerebri ⁊ epatis ⁊ stõchi ⁊ splenis ꝯfortatiuũ. ℞. spẽꝝ elẽtuarij de gẽmis. ʒ. i. dyamusci dulcis. ℈. j. aromatici descriptiõe Gab. ℈. s. tria sandaloꝝ sine cãphora. ʒ. j. pulueris scolopẽdrie. ʒ. s. çucca. albissi. ℥. xij. misce ⁊ cũ aq̃rum absinthij ptibus ⁊ buglosse ptib⁹. ij. ⁊ ambob⁹ sil. q. s. ad incorporandum fiat solida ꝯfectio in morsell' triũ tertiaꝝ ꝓ morsello. Isti⁹ confectionis assumat vnũ morsellũ in mane cũ surgit duob⁹ diebus in hebdõa ad libitũ tantũ tpib⁹ qb⁹ suprascripta alteratiõe uexat̃ ⁊ ẽt duab⁹ hebdõis sequẽtib⁹ assũptionẽ solutiui eradicatiui, primi suprascripti cõpositi ex pill'is indis agarico saligẽma ⁊c̃. ut ibidem.

¶ Contra debilitatem digestiue stomachi ⁊ consequẽter epatis caliditatem.

Luis lr̃is quedã exposui accñtia qb⁹ maximo cũ desiderio expectas ut remedijs opportunis efficacib⁹ cõcurrã nõnullas fecisti petitiones quas tibi apui ꝑgratissimũ esse debere sentio breuib⁹ rẽ claudã his que te expectaturus itelligo. Accñtia sũt hec debilitas digestiue stõchi frida flegmatica dolor eius assiduus quasi quedam uentositas in eo gñata persepe ⁊ minuit ⁊ augmentat. epatis caliditas excessiua cõplonis magis q̃ m̃lis descensus humiditatis siue catarri a capite dolor in eo aggrauatiuus ex causa frida. Inflammatio renum compl'onalis magis dolor in eis ex causa eadem. Petitiones tue sunt he utruz conferat coitus de decẽ in decẽ dies. Utrum balnea in hoc casu naturalia tibi conferant. Utrum butyrum sit tibi conueniens. Utrum uti pillulis ordinatis sit tibi conforme. Utrũ congruum foret ⁊ sit tibi çinciberiterdum condito uti. Accñtibus occurrẽs tibi familiaribus remedijs facillimisq̃ʒ sed ut spero in Jesu misericordia efficacibus tibi pauca utillima transmitto ordine prescriptis obseruans qbus si obtemperaueris salutem ut cupis consecuturus eris. ¶ Digestiuum facile contra debilitatem stomachi digestiue cui ꝑncipal'r insistendum ⁊ aliqualiter contra epatis debilitatem. ℞. syrupi de absinthio. ℥. j. mellis rosa. colati. ℥. s. aquarum absinthij. ℥. s. cicoree capillo. ue. ana. ℥. j. s. misce. Istum syrupum assumat calidum ⁊ non tepiduʒ in aurora decem diebus continuis stetq̃ʒ ieiunus post eius assumptionẽ horis trib⁹ iteꝝ dormiat ad libitum sed tñ non ampli⁹ duab⁹ horis. ¶ Solutiuũ facile. ℞. pill'arũ alefanginaruʒ de reubarbaro agarici electi. Agaricus minutim incisus in frusta ponat̃ in infusione oximelle simplici per horas. x. deinde ex ipso cum alijs fiant pill'e. vij. pro. ʒ. Istarum pill'arũ accipiat. iij. ⁊ si tres non educunt sufficienter accipiat usq̃ʒ ad. v. de mane in aurora ⁊ hoc in capite. v. dierum ita q̃ cũ assũpserit v. diebus de sy. suprascripto accipiat pill'as: deinde alijs. v. vicibus accipiat de sy. ut supra. ⁊ demum de pillis ut dictũ est nũc. ¶ Cõfectio stõchi ⁊ epatis cõfortatiua. ℞. spẽrũ aromatici ro. descriptiõe Gab. dyarodõ abbatis añ. ʒ. ij. s. çuccari albissimi trium coctarũ. ℥. xij. fiat confectio solida in morsellis trium. ʒ. pro vnoquoq̃ʒ morsello cum aqua absinthij ⁊ endiuie añ. q. s. Istius confectionis accipiat omni die vnũ morsellum de mane in aurora ⁊ dormiat supra de sero ante cenã vnum alium per horam ⁊ cõtinuet sic. 8. diebus iteratis illis duabus purgationibus dictis supra. ¶ Unctio stõchi cõfortatiua. ℞. oleorũ absin. ℥. j. s. masticis. ℥. j. aneti citoniorum. añ. ℥. s. pulueris absinthij masticis menthe añ. ℈. j. gariofi. ℈. s. calami aromatici. ℈. j. gallie musc. ℈. s. cinamomi. ℈. j. coral. ru. coriandrorum prepa. añ. ℈. ij. Et cum modico cere fiat vnguentum pro stomacho. Hac vnctione vngatur stomachus in mane cum surgit ⁊ sero ante cenam superponatur deinde

pannus calidus ⁊ nullo modo vngatur epar nec splen. Hac vnctione utatur facta prima purgatione ⁊ tunc primum ea incipiat uti. ¶ Unctio epatis confortatiua ⁊ eius calitatis remissiua. ℞. oleorũ de spica. ℥. j. rosati. ℥. s. pulueris sandalorũ ru. ʒ. j. spodij. ʒ. j. Et cum modico cere ⁊ aceto fiat vnguentuʒ Hac vnctione vngat̃ epar ut de stõcho dictum est ⁊ supponatur petia non calida sed tepida. hac tñ vnctione non utat̃ nisi postq̃ facte fuerint ille due purgatiões posite supra. ¶ Pillule nõ digestiue neq̃ʒ solutiue stõchi confortatiue ⁊ amplius caliditatis epatis remissiue ⁊ confortatiue. ℞. trocisco. de rob. descriptione Mesue 8ª distinctione antidotarij. quorum initium est confectio troscicoꝝ de rob. ⁊c̃. ʒ. ij. trocicoꝝ de spodio. ʒ. j. fiat pill'e cũ syrupo de absinthio. 8. ꝓ. ʒ. ¶ Postq̃ cõplete fuerunt purgationes due dicte ⁊ transiuerũt dies octo assumptionis confectionis ordinate incipiat uti his pillulis hoc mõ. vʒ ꝯtinue. x. dieb⁹ accipiat de mane cũ surgit quinque ex eis stetq̃ʒ ieiunus horis trib⁹ sero aũt per horaʒ anteq̃ uadat cenatũ accipiat tres ⁊c̃. ¶ Stõchi ⁊ epatis ꝯfortatiuũ. ℞. sumitatũ absinthij. q. s. pro rasiolo passularum nigrarum q̃tumlibet puluerisq̃ʒ masticis coriandroruʒ ꝑpa. endiuie añ. q̃tum libet. absinthiũ minutim incidatur ⁊ nõ pistet̃ deinde oĩa simul incorporent̃ ⁊ fiat cum pauco paste subtilissime rasiolus: Assumat de hac mixtura octo diebus cõtinuis mane ⁊ ẽt post ipsius assumptionẽ vnũ coclear passularum ꝑuarum: deinde sumat vini mediocris caloris ⁊ mediocris vinositatis. ℥. iij. deinde stet ieiunus horis tribus postea prãdeat. ¶ Unctio familiaris ⁊ utilis ad renum caliditatem excessiuam. ℞. olei rob. ℥. ij. aceti. ℥. s. Conquassent̃ adinuicem ⁊ cũ modico cere fiat vnguentum. Ista vnctione vngantur renes sero cũ uadit dormitum supponaturq̃ʒ pãn⁹ lineus tepidus. ¶ Alia fortior ad idẽ. ℞. oleoꝝ rob. violati nenufaris añ. ℥. s. sandaloꝝ ru. ʒ. j. cinamomi. ʒ. s. ⁊ cum modico cere ⁊ aceti fiat vnguentum. Et si expediens fuerit vnctio fortior suprascripta de hac vngat̃ ut supra. Et qm̃ spo dolorẽ renum his medicamibus remoueri cuʒ ex ipsa mala cõpl'one credã dependere. Ex his puto oĩbus accñtib⁹ satisfactum eẽ. Ad petitiones autem rñdeo. ¶ Ad ꝑmã cũ querit̃ an coitus ⁊c̃. Rñdeo ex v̓bis Auic. 13ª tertij. cap̃ de rebus in qbus nõ est sic inquiens. Et coitus est ex rebus magis nociuis stõcho. Et dimissio eius est ex rebus magis ꝯferentibus ei. ad qd̃ cõcurrit q̃ coitus fuit vna ex pluribus causis debilitatis stõchi patientis. Quare consulo ut ipm̃ relinquat ut est ei poẽ. ¶ Ad 2m cũ querit̃ an balnea nãlia ⁊c̃. Rñdeo q̃ stante multa mã existimo nõ cõpetẽ. ¶ Ad 3m cũ querit̃ utrũ butyrũ ⁊c̃. Ea dicã que ab auctorib⁹ iuenio. Butyrũ stõcho nocet q̄ uilos stõchi lubricat ⁊ relaxat ⁊ non assuet̃ nauseã facit ⁊ cetera vnctuosa ꝑterea q̄ aereum est natat super cibum in stõcho sicut oleum super aquã q̃si cibis grassitatẽ tribuit ⁊ viscositateʒ: ꝑp qd̃ difficilius digerit̃ ⁊ cibos digeri icipientes lubricat ⁊ deponit de stõcho ꝑusq̃ coctionis tp̃s compleuerit. ¶ Remouetur tñ nocumentũ si cum eo misceant̃ stiptica ⁊ stõchuʒ ꝯfortantia. Et his consulo ut eius usus relinquat̃. ¶ Ad 4m dĩ q̃ pill'e ille sunt conuenientes sed illis conuenientiores sunt pill'e solutiue superius descripte qbus consulo ut sepius utat̃ de qnto in qntum aut de sexto in sextũ vna duab⁹ aut trib⁹ ad libitũ ante cenã uel añ prãdiũ per duas horas. ¶ Ad ultimum dico q̃ cũ calitas çinçiberis sit satis intensa ⁊ calitas stõchi patientis sit ualde remissa dubito q̃ calitas excessiua çinçi. non resoluat calitatem remissam stõchi patientis ad qd̃ cõcurret calitas excessiua epatis. Ex qbus infero q̃ ab oĩbus ita excessiue calis patiens se dʒ cauere. ⁊ si istaret̃ de tyriaca dico q̃ de illa rõne calitatis itense non deberet assumere sed q̄ ꝓꝓetatem habet ⁊c̃. Huic dieta ⁊ modica q̃titate cum canonibus hñdis ad hoc poterit tpib⁹ magni frigoris consilio medicoꝝ astantiũ accipere. Propter qd̃ notandum q̃ cũ virtus ⁊ morbus uarietatẽ tam gradualem q̃ patiant̃ ideo suprascriptis medicinis quãuis leuibus ⁊ familiaribus utat̃ consilio medicoꝝ astãtiũ q uarietatẽ si alicui ipsorũ accideret sciet.

¶ De regimine sex rerum non naturalium generalia quedam.

Euitet aerem fridu nebulosum uentosum. Euitet panem non fermetatu grassas carnes dure digonis. Et ulr oia que ad digerendu difficilia ut castanee pastilia. Et abstineat ab oibus accntibus et a leguminibus faba faseolis ciceribus albis. de brodio rubeorum uti pot si cu eo decoquant siue bulliat radices cicoree semina coia frigida maiorana. Abstineat a carnibus salitis a caseo salito. De piscibus raro utatur et de aquis claris ut tbimalus trutta etc. De caseo non salito siue dulci vnius anni cum dimidio et duorum uti pot post mensam comedendo de eo. iii. aut. iiii. bolos ad stomachi sigillationem. Uino goreto mediocris vinositatis utat. Ab aq frida abstineat et a vino potenti. Aromata quibus uti pot in suis ferculis ad libitu sunt ista. Rx. cinamomi. ʒ. i. cardamomi. ʒ. ii. sandalorum ru. ʒ. i. coriandrorum ppa. ʒ. i. pistentur subtilissime et cribellentur per cribrum deinde cum modico croci fiant aromata. De fructibus utatur pistachijs siue fisticis amigdalis dulcibus in modica qtitate infusis in aq ferueti et in ea aliqliter dimissis. passula nigra in oem modu qz stochu et epar mirabilr confortat. Utat exercitio teperato mane et sero per. vi. boras post prandium. beat oi die uentris bnficiu arte uel na. dormiat de mane qtuz sibi satisfieri putat de die oino non dormiat. Mente letetur et speret in domino qui sibi sanitatem restituet.

¶ Contra stomachi et epatis debilitatem.

Solutiuum facile. Rx. pillaru cotra pestem absinthij pulueriçati misce et cu syrupo de absinthio. q. s. ad incorporandu forment pille. vii. Istarum pillarum assumat a. ii. usqz ad. iiii. ad libitu in aurora: aut de mane cu surgit ad libitu singulis. xv. diebus sel quocuqz tpe anni et post earu assuptione stet ieiun⁹ boris. iiii. et ipsis pillis talr utat tatu qn pdicta alteratioe uexat aut de pxio oz uexari. ¶ Stochi et epatis cofortatiuu et mebroru oiuz naliu et ppe stochi. Rx. absinthij. ʒ. i. macis. ℈. ʃ. coriandrorum ppa. ʒ. i. pulueriçent oia deinde cu syru. de absinthio. q. s. ad incorporadu forment pille. vii. pro. ʒ. Istarum pillaruz assumat a duabus usqz ad quatuor in mane cum surgit semel aut bis ad amplius in bebdomada quocuqz tpe anni pterq tpe magni caumatis. deinde stet ieiunus boris tribus ad min⁹. Tpe vo magni caumatis istis pillis ettatu uti pot sel tantu in bebdomada. ¶ Confortatiuu ut supra. et pprijssime stochi. Rx. masticis albi et dyaphani seu lucidi. ℥. iiii. Istu mastice assumat in mane cu surgit sel aut bis in bebdomada quocuqz tpe anni pterq tpe magni caumatis: deinde stet ieiunus boris. iii. ad minus. ¶ Confortatiuum ut supra imediate. Rx. absinthij sicci. ʒ. i. macis. ℈. i. coriandrorum ppa. ʒ. i. gariofi. ʒ. ʃ. coral. ru. ℈. i. Pulueriçentur omnia deinde cuz syrupo de absinthio. q. s. ad incorporandum formentur pille. vii. pro. ʒ. Istarum pillarum assumat a. ii. usqz ad. iiii. ad libitum semel in bebdomada aut bis et eas sumat cum reliquis modis et ordinib⁹ qb⁹ assumit masticem pdictu. ¶ Confortatiuu ut supra. Rx. trociscoru de absinthio. ʒ. i. de dyarodo. ℈. i. de reubarbaro. ʒ. ʃ. misce. et cu sy. de mentha. q. s. ad incorporandu forment pillule vii. pro. ʒ. Istarum pillaru assumat a duab⁹ usqz ad. iiii. ad libitum in byeme tantum et cu relíqs modis et ordinibus descriptis in usu pillaru imediate suprascriptarum. ¶ Confortatiuu ut an. Rx. speru aromatici rosa. descriptione Sab. ʒ. i. dyambre. ʒ. i. triasandaloru sine capbora. ℈. i. coriandrorum ppa. ʒ. ʃ. coral. ru. ʒ. i. çuccari albissimi. ℥. viii. Pulueriçentur pulueriçada: deide oia sil misce et cum aqua absinthij. q. s. ad incorporandu fiat confectio solida in morsellis. iii. ʒ. pro morsello. Istius confectionis assumat vnu morsellu in mane cum surgit bis in bebdomada in byeme tantu et cu reliqs modis descriptis in assumptione pillaru imediate suprascriptaruz. ¶ Nota q supradictis medicinis non utatur nec aliq ipsaru nisi qn actu ipsa alteratione uexatur aut uexatione ipsa pxima est. Et eadem bebdoa qua alteri supradictarum medicinarum utitur no utat altera ex ipsis pterq ex supradictis pillis solutiuis quibus talr utatur ut supra ad libitum.

¶ Contra stochi debilitatem et cerebri a ma flegmatica.

Eradicatiuum maex coium ab itestinis. Enema. Rx. foliorum blitis. M. iii. mercurialis: M. ii. radicis maluauisci. M. ʃ. seium fenu greci lini cartami an. ʒ. ʃ. vitellu oui nuero. i. cassiefi. ʒ. i. bndicte simplicis iere pigre çuccari rubei an. ʒ. ʃ. olei oliuaru. ʒ. vi. salis cois. ʒ. ii. Herbe radices et semina bulliat in suffcienti qtitate aque usqz ad cosumptione medietatis aque: deinde optime exprimant et colent. Ultimo tribus cyathis seu. xviii. ʒ. dicte colature reliqua oia addant et fiat clistere. Isto enemate suauiter calo utat stocho ieiuno ad minus oibus. xv. diebus semel: qd et enema taliter assumat ante cenaz diei precedentis diem assumptionis solutiui minoratiui immediate infrascripti. Et ipm iterum talr assumat die imediate sequenti post assumptionem dicti solutiui. Et eo etiam talr utat ante et post assumptionez solutiui eradicatiui infrascripti. ¶ Solutiuu minoratiuu facile et usuale. Rx. cassiefi. ʒ. ʃ. succi rosa. ʒ. ʃ. çuccari albissimi. q. s. pro dactylo aque absin. q. s. ad extrahendu cassiam et misce et fiat dactylus et deauret. Istud assumat ad minus semel et per. viii. boras ad maius post cenam diei pcedentis: deinde post ipsius assuptione no dormiat sed in lecto iaceat per bora et post surgat et cu pano suauiter calo fricet leuiter sibi stochu uetre et ilia et panu talr suauiter calidum sup dictis membris retineat et stet in vmbra cotinue ptim deambulado ptim sededo put nae sue est gratius: stetqz ieiun⁹ p ost ipsius solutiui assumptione boris qnqz et non amplius et no assumat lauatiuu. sed in dicto termino prandeat et pro ferculo comedat blites cum boragine et feniculo et carnes laudabiles. Quo solutiuo et uti pot semel ad libitu singulis duob⁹ mensibus. ¶ Digestiuu cofortatiuu stomachi et epatis. Rx. syruporum de absin. ʒ. i. de mentha oximell sql. ʒ. ʃ. aquarum menthe. ʒ. i. absin. cicoree an. ʒ. i. ʃ. cinamomi electi pulueriçati. ℥. iii. misce. Istud assumat in aurora sex diebus continuis etc.

¶ Solutiuum eradicatiuu. Rx. cassie. ʒ. i. reubarbari electi. ʒ. iiii. spice. ℥. iii. aque absin. ʒ. i. seri caprini. q. s. pro potione. reubarbarum prius minutim incisum et non pistatum infundatur in dicto sero per boras. xii. ad minus: deide optime exprimatur et substatia reubarbari abijciatur ultimo dicte expssioni alia addant. Istud assumat in aurora etc. post qua dormiat si pot per vna bora. assumat pro lauatiuo vnum cyathum aque decoctionis ordei excorticati et sine çuccaro. qd solutiuu assumat interponendo vnaz diem post completam sy. assumptione. ¶ Unctio stomachi cofortatiua. Rx. oleorum absin. ʒ. ii. masticis. ʒ. i. spice citoniorum an. ʒ. ʃ. puluerum masticis. ℈. i. absin. ʒ. ʃ. menthe. ℈. i. gariofi. ℈. i. calami aromatici. ℈. i. macis. ℈. ii. ciperi gallie an. ℈. i. cinamomi. ℈. ʃ. florum lambrusce rosa. an. ℈. i. coral. ru. ℈. ʃ. corian. preparatorum. ʒ. ʃ. laudani. ℈. ii. cere. q. s. misce et cum modico aceti fiat vnguentum molle fiat medietas recepte etc. Ista vncttione cum manu calida vngatur stomachus totus incipiendo ab ore stomachi inclusiue et stomacho ieiuno et boc die sequete diem assumptionis solutiui eradicatiui imediate antescripti qua talr utat. viii. dieb⁹ continuis: deinde interponat alios. viij. dies quibus ipsa no utat: deinde utat ea alijs diebus. viij. continuis et adhuc iterponat alios. viij. dies et sic pluries faciat. ¶ Sacculus stomachi confortatiuus. Rx. foliorum absin. recentis ptes. ij. menthe ro: pte. j. calami aromatici spice an. ℈. ij. gariofi. ʒ. ʃ. macis. ℈. ij. cinamomi. ʒ. ʃ. radicum ciperi. ℈. ij. masticis. ʒ. j. florum lambrusce. M. j. corian. prepara. ℈. ij. coral. ru. ʒ. ʃ. misce et fiat sacculus in forma scuti. Istum suauiter calidu ponat super stomacho in mane cum surgit et ipsum taliter tota die et no in nocte quo talr uti oib⁹ illis. viij. diebus cotinuis itermissis quibus suprascripta vnctione non utit. Si vo vult medicinam fortiorem vnctione et sacculo suprascriptis tunc minuantur dicta olea et augeant dicti pulueres et cera pportionabilr et addat picis et resine. q. s. pro ceroto quo utat ut supra de sacculo dictum est. ¶ Pille cofortatiue et no solutiue. Rx. troci.

de abſ.ʒ.i.de reubarbaro.ʒ.ß.ſpice.℈.i.cinamomi.℈.ß.corian͞d.
prepa.℈.ß.çuccari albiſſimi.℈.i.miſce ⁊ cum oximel.ſquil.fiāt
pille.vii.pro.ʒ.Iſtarum aſſumat a tribus uſqȝ ad.v.cum ſur
git duobus diebus in hebd͞oa:deinde poſt ipſaꝝ aſſumptio-
nē ſtet ieiunus ad minus horis.iiij.quibꝰ talr̄ uti incipiat q̄r
ta die poſt ſequentem diē aſſumptionis ſolutiui ſupraſcripti.
¶ Confectio confortatiua ſtōchi epatis ⁊ cerebri.℞.ſpēꝝ
aromatici roſ.deſcriptione Gab.ʒ.i.ſpēꝝ dyarodon ab.ʒ.
ß.ſpēꝝ dyamuſci.d.℈.i.corian͞d.p̄pa.ʒ.ß.çuccari albiſſimi
℥.v.miſce ⁊ cum aqua abſin.fiat confectio ſolida in morſellis
iij.ʒ.Iſtius aſſumat vnum morſellū in mane cum ſurgit poſt
cuius aſſumptionem ſtet ieiunus ad minus horis tribꝰ qua
utat̄ alijs duobꝰ diebus in hebd͞oa a diebꝰ qbꝰ ſumit pillas ime
diate an̄ ſcriptas.¶ Caputpurgium facile.℞.aque maiora
ne.℥.ii.ſucci folioꝝ blitis.ʒ.i.pulueris nucis muſ.℈.i.çucca.
cādi.ʒ.i.miſce.Et ſi ip̄m vult efficacius loco ſucci foliorum
blitis ponat ſuccum radicis blitis.Iſtius ſuauiter calīp na-
res attrahat.ʒ.ii.ſeu coclearia duo in mane cum ſurgit duo
bus diebus in hebd͞oa hito prius uentris beneficio:deīde ſtet
ieiunus horis tribus quo uti talr̄ incipiat p̄ vnum menſem
poſt aſſūptionē ſolutiui eradicatiui ſupraſcripti.¶ Caput-
purgiuȝ efficacius ſupraſcriptis.℞.caputpurgiū ſupraſcri
ptū p̄mū pulueris ireos.ʒ.ß.miſce Iſto utat̄ caſu quo uelit ef
ficacius caputpurgiū ut ſupra de alio dictum eſt.¶ Pillule
ſolutiue faciles ⁊ uſuales.℞.pillaꝝ de iera.ſ.reubarbari ele
cti agarici an̄.℈.i.ſpice.gra.ii.ſalis gēme.gra.i.miſce ⁊ cuȝ ele
ctuarij indi.q.s.fiant pillule.vij.Iſtis utatur oibꝰ duobꝰ men
ſibus ſel̄ cum alijs modis dictis in eradicatiuo ſupraſcripto.
¶ Digeſtiuum cōfortatiuū ⁊ uſuale.℞.aque abſ.℥.ii.aque
mēthe aque cicoree an̄.℥.i.cinamomi cuſcute an̄.℈.ß.çucca-
ri candi.ʒ.i.pulueriçanda pulueriçent̄ ſubtilr̄ deinde miſce.
Iſtud ſumat ſingulo menſe quatuor diebus continuis cum
modis ut ſupra in primo digeſtiuo.¶ Pillule alie ſolutiue
faciliores ⁊ uſuales.℞.pillaꝝ alefangi.℈.ii.reubar.electi.℈.
i.ſpice.gra.ii.miſce ⁊ cum el̄uario indi formentur pillule.vij.
Iſtarum aſſumat a tribus uſqȝ ad.v.oibꝰ.xx.diebꝰ ſel̄ in ma-
ne cum ſurgit poſt quarum aſſumptionē ſtet ieiunꝰ horis qu
qȝ.¶ Mixtura ſtōchi ⁊ epatis ꝯfortatiua.℞.ſumitatuȝ abſ.
q.s.pro raſiolo paſſularum p̄uarū nigrarū q̄tū libet pulue-
ris maſticis pulueris coriandri p̄pa.pulueris cinamomi an̄
q̄tum libet vitellū oui.i.Abſinthium minutim incidatur ⁊
nō piſtet̄ deinde fiat raſiolus triū uel.iiij.bolorum q modicū
p̄us bulliat deīde ab ipſo cutis extrinſeca amoueat̄.ſ.paſta ⁊
ſolum mixturam intriſecā comedat ⁊ hoc in mane cum ſur
git octo diebꝰ ꝯtinuis in oibꝰ q̄draginta diebꝰ deinde ieiunet
horis q̄tuor poſt ipſius aſſumptionē.Qua uti icipiat p̄.xx.di
es poſt aſſūptionē ſolutiui eradicatiui ſupraſcripti.¶ Cōfor
tatiuum ſtōchi ut ſupra.℞.maſticis.ʒ.ii.Iſtius maſticis gra-
noꝝ aſſumat.℈.i.in mane cū ſurgit bis in hebd͞oa.poſtea ſtet
ieiunus horis.iiii.Quo uti incipiat quinta die poſt aſſūptio
nem ſupraſcripte mixture.¶ Confortatiuum ſtōchi aliud ut
ſupra ⁊ cibi in ſtōcho detētiuū.℞.corian͞d.p̄pa.ſm̄ can̄.dictū
cōfec.ſolum cum vna leui coopture çuccari lib.i.Iſtoꝝ coriā
droꝝ aſſumat.ʒ.i.ſeu coclear.i.ante cibū.⁊.ʒ.i.poſt cibum iter
polatim.vȝ vna die ſic ⁊ alia non quibus uti incipiat die ſe-
quenti aſſumptionē eradicatiui ſupraſcripti.¶ Confortati-
uū ut ſupra.℞.fiſticoꝝ electoꝝ ⁊ debite mūdatorum lib.i.bis
utat̄ ante cibum ⁊ media.℥.uſqȝ ad.i.Nota q̄ ſupraſcriptis
medicinis nō utat̄ t̄pe magni caumatis.vȝ a die 3ª iulij uſqȝ
ad.xx.auguſti incluſiue p̄terq̄ enemate ſolutiuo minoratiuo
⁊ coriandris.Item ea die qua utitur vna ex ſupraſcriptis me
dicinis eadem die non utatur alia.Et q̄r corporum diſp̄ones
vȝ ſanitas egritudo neutralitas ⁊ cauſe ⁊ accidentia earum ⁊
virtutis tenor uarietatem tam formalem q̄ gradualem in ip
ſis faciunt proinde medicinis cum cano.ſupraſcriptis.Utat̄
conſilio periti medici.

¶ Contra debilitatem digeſtiue ſtomachi appetitiue ⁊ reten-
tiue oris ſtomachi Enema.

Recipe cliſtere uſuale ex oleis lilioꝝ alboꝝ ⁊c̄.ut ſupra
ſcriptū eſt in cura ſupra dolorē renalē.Iſto ene
mate utat̄ ut ſupra in caſu eiuſdē cliſteri ſupraſcripti in cura
doloris renalis.¶ Solutiuū minoratiuū facile.℞.pillaruȝ
de iera ſimplici.ʒ.i.pulueꝝ coriādroꝝ p̄pa.℈.i.miſce ⁊ cū ſy.de
abſ.q.s.ad icorporādū reformen̄t pille.vii.pro.ʒ.Si non ti-
met de dolore renali ſed potius de alteratione ſtōchi tūc iſtas
pillas aſſumat in aſſumptiōe minoratiui ſupraſcripti in do
lore renali.¶ Digeſtiuū ſtomachi ꝯfortatiuū.℞.ſyrupoꝝ de
mētha.℥.ß.de abſ.℥.i.oximell̄ ſimplicis.℥.ß.aquarū abſinthij
℥.ii.menthe.℥.i.miſce.Iſtud digeſtiuum aſſumat debite cali
dū p̄ horas.ix.poſt cenam p̄cedētē cū alijs modis ⁊ ordibus
deſcriptis in aſſumptione digeſtiui ſupraſcripti in dicto dolo
re renali.¶ Solutiuum eradicatiuū facile.℞.pillarum de
iera ſimplici.℈.ii.agarici.℈.i.ſalis gēme gra.i.puluerum coriā
drorum p̄pa.℈.ß.miſce ⁊ cum ſyrupo de abſin.q.s.⁊c̄.fiant
pillule ut hic imediate ſupraſcripte.Iſtas pillas aſſumat per
viij.horas poſt cenam imediate p̄cedētē cū alijs modis ⁊ or-
dinibus deſcriptis in aſſumptione ſolutiui eradicatiui ſupra
ſcripti in dicto dolore renali.¶ Sacculus confortatiuus ſto
machi ut ſupra.℞.abſ.ptes.iiij.mēthe ptes.ii.roſaꝝ floꝝ lā-
bruſce ptē.i.macis.ʒ.i.calami aromatici gariofi.an̄.ʒ.i.ß.ma
ſticis.ʒ.iii.coriādroꝝ p̄patoꝝ coral.ru.an̄.ʒ.i.Cōtundant̄ oia
groſſo mō deīde ex ipſis fiat ſacculus forme ſcuti.Iſtum ſac
culū retineat ſup̄ ſtomacho octo diebꝰ ꝯtinuis.deide remoue
at ip̄m p̄ q̄tuor dies:deide reponat ipſos octo diebꝰ alijs con
tinuis ⁊ ita remittet q̄ter in vno mēſe:deide ip̄m dimittat per
t̄ps notabile.Item ipſo ēt p̄ōt uti aliq̄n p̄terq̄ t̄pe magni cau
matis.¶ Unctio cōfortatiua ut ſupra imediate.℞.hoꝝ triū
oleorum.ſ.maſticis.ʒ.i.citoniorū.ʒ.ß.abſinthij.ʒ.i.ß.Et.pl.
puluerū ſequentiū gariofi.℈.i.maſticis.ʒ.ß.abſinthij.ʒ.i.ſpice
gra.vi.macis.℈.ß.calami aromatici.gra.ß.mēthe.ʒ.ß.florū lā
bruſce.℈.i.coriandrorū p̄pa.coral.ru.roſarū an̄.℈.ß.cere.q.s.
pro vnguento molli miſce.⁊ cū modico aceti.q.s.ad penetrā
dū fiat vnguētū molle p̄ ſtomacho.Iſta vnctiōe cal̄a vngat̄
ſtomacho ieiuno bis in die totꝰ ſtomachꝰ icipiēdo ab ore ſto
machi icluſiue qua vnctiōe talr̄ vngat̄ diebꝰ.iiii.intermiſſis
inter dies aſſūptiōis ſacculi ſup̄ ſtomacho qbꝰ nō retineat ſac
culū.¶ Aromata ſtomachi confortantia ut ſupra.℞.nucis
muſ.macis ana.ʒ.ß.gariofi.ʒ.i.croci.℈.i.cinamomi çuccari al
biſſimi an̄.ʒ.ii.pulueriçent̄ oia ſubtilr̄ deide miſce.Iſtis aro
matibꝰ ſm̄ q̄titatē ipſarū mediocrē utat̄ ſup̄ ferculis ter ⁊ q̄
ter in hebdomada p̄terq̄ t̄pe magni caumatis.¶ Trociſci
ſtomachi ꝯfortatiui ut ſupra.℞.trociſcorum de abſinthio de
dyarodon de reubarbaro an̄.℈.i.çucca.albiſ.miſce ⁊ cum ſy
rup.de mentha.q.s.ad incorporandum forment̄ pillule.vij
pro.ʒ.Iſtarum pillarū nō ſolutiuarū aſſumat.ʒ.ß.in mane cū
ſurgit oibus.xx.diebus p̄terq̄ t̄pe magni caumatis.¶ Con
fectio confortatiua ſtomachi ut ſupra.℞.ſpēꝝ aromatici
roſati deſcriptione Gab.ʒ.ii.dyacinamomi.ʒ.ß.coral.rub.℈.i.
coriandrorum p̄paratoruȝ.ʒ.ß.çuccari albiſſimi.ʒ.viii.miſce
⁊ cum aqua abſinthij.q.s.ad conficiendum fiat confectio ſo
lida in morſellis.iii.ʒ.pro quocūqȝ morſello.Iſtius confectio
nis aſſumat vnū morſellū in mane cum ſurgit ſingula hebdo
mada ſemel p̄terq̄ t̄pe magni caumatis.deinde poſt ipſius
aſſumptionem ſtet ieiunus ad minus horis tribus.¶ Mix
tura ſtomachi confortatiua ut ſupra imediate.℞.foliorum
abſinthij.q.s.pro raſiolo fiendo.paſſularum paruarū nigra
rum q̄tum libet.puluerem maſticie coriādroꝝ p̄paratorū co
ral.ru.an̄.q̄tū libet.vitelluȝ oui.i.abſinthiū minutim incida
tur modo piſtent̄ oia ſil̄ incorporent̄ ⁊ fiat vnus raſiolus qui
poſtea modicū bulliat.Iſtius mixture aſſumat tres aut qua
tuor bolos in mane cum ſurgit.x.diebus continuis ⁊ hoc t̄pe
ueris ⁊ ēt t̄pe hyemis:deinde poſt ipſius aſſumptionem co-
medat.i.ʒ.uel.ii.coriandrorum medie cōfectorū ut oris ama
ritudo remoueatur.¶ Digeſtiuum aliud ualēs ad id qd̄ ſu
pra in digeſtiuo p̄ huius cure ſtomachi ⁊c̄.℞.aquaruȝ abſin
thij.℥.i.ß.menthe cicoree capillo.uene.ana.℥.i.çuccari al

bissimi.ʒ.j.pulueris masticis.℈.j.misce. Istud digestiuum as sumat in aurora tribus diebus continuis in singulo mense semel p̄terq̄ in tpe magni caumatis cum alijs modis ⁊ ordinibus descriptis in assumptiōe digestiui suprascripti. ℂ Cōfortatiuum stōchi. ℞.masticis albi ⁊ lucidi.℈.ß. Istius masticis assumat.℈.ß.in mane cum surgit duobus diebus in singulo mense.

ℂ Contra debilitatem stomachi.

Solutiuum facile ⁊ stōchi cōfortatiuū. ℞. māne electe.ʒ.ij.pulparū tamarindoꝝ.ʒ.ij. aque absinthij.ʒ.j.seri caprini.ʒ.iiij. Pulpe tamarin. infundant ⁊ dissoluant optime in dicto sero ⁊ fiat potio. Istā assumat in aurora ⁊c. non assumat lauatiuum aliqḋ pro ferculo blites comedat cum boragine ⁊ feniculo ⁊ carnes laudabiles ℂ Confortatiuū stomachi. ℞.oleoꝝ.iiij. infrascriptoꝝ.s. absinthij.ʒ.ij.masticis.ʒ.j.citonioꝝ myrtilloꝝ añ.ʒ.ß. puluerū iiij.infrascriptarū.s.absinthij.ʒ.j.masticis menthe myrtillorū añ.ʒ.ß.calami aromatici spice añ.℈.i. macis.℈.ij. gariofi.ʒ.ß. ciperi rosarum florum lambrusce ana.ʒ.ß.coral.ru.ʒ.i.coriandroꝝ p̄paratoꝝ.ʒ.ß.cere noue.q.s.ad omnia incorporandū misce ⁊ cum modico aceti.q.s.ad penetrandum fiat vnguētum molle pro stomacho. Ex hoc stomachus vngatur cum manu calida ipso stōcho exn̄te ieiuno in mane saltem in die semel prius hito uētris b̄nficio p̄terq̄ tpe magni caumatis quo tpe non fiat vnctio. ℂ Confortatiuū stōchi ut supra. ℞. absinthij viridis.M.ij.menthe viridis.M.j.se.myrtillorum ʒ.ß.masticis.ʒ.iij.gario.ʒ.i.calami aromatici.ʒ.ij.macis.ʒ.ß.ciperi.ʒ.ß.spice.ʒ.ij.florum lambrusce rosarum ana.M.ß.coriādrorum p̄paratorū.ʒ.ij. Contundant̄ oīa grosso modo exceptis herbis viridib⁹. deide oīa sil̄ misce ⁊ fiat sacculus in forma scuti p stomacho. Si medicamen pmutare uoluerit al's conuenit tunc istum sacculū sibi apponat super stomacho in mane cum surgit p̄us hito uentris b̄nficio ⁊ ipm tal'r retineat de die ⁊ nō de nocte quo non utatur tpe magni caumatis. ℂ Confortatiuum stōchi ut supra. ℞.absinthij viridis. M.iij.menthe viridis.M.j.ß.se.myrtillorū.ʒ.ß.florum rosarum floꝝ lambrusce añ.M.ß.masticis.ʒ.j.calami aromatici. ʒ.ß.spice.ʒ.j.macis.ʒ.ß.gariofi.ʒ.ij.coriandrorum p̄patorum ʒ.iij.nucum cup̄ssi.ʒ.ß. Contundantur oīa grosso mō p̄terq̄ herbe ⁊ flores deinde oīa simul bulliāt in aqua fluuiali.q.s. pro fomentatione stōchi usq₃ ad consumptionem q̄rte ptis aque. Si medicamē cōuenit efficacius priori imediate tunc in hac decoctione suauiter calida infundat̄ spongia que p̄us b̄n expressa postea pāno lineo subtili raro ⁊ albo inuoluta taliter stōcho apponat̄ ipso ieiuno exn̄te ⁊ pprie in mane per duas horas añ prandium q̄tuor dieb⁹ ꝯtinuis p̄us hito uentris beneficio deinde stōchus ipse debite exiccet̄ cum pāno lineo. Ultimo pellis agnina subtilis sup eodem stōcho apponat̄ super quo retineat̄ saltē usq₃ post prandium p duas horas. ℂ Cōfortatiuū ut supra. ℞. absinthij sicci.ʒ.ij.coriādro. p̄pa.ʒ.i.coral.ru.ʒ.ß.puluericent̄ oīa subtil'r. Deinde cum syrupo de absinthio ex ipsis fiant pill'e.vij pro.ʒ. Istarum assumat tres in aurora uel in mane cum surgit saltē sel' in hebdōa post quarū assūptionē stet ieiunus horis tribus ad minus. ℂ Medicamen aliud efficacius imediate priori. Suprascriptis imediate addant̄ menthe sicce.ʒ.i. macis.ʒ.j.ß.gariofi.ʒ.ß. calami aromatici.ʒ.i.misce ⁊ fiāt pillule ut supra. Si medicamen congruit efficacius istarū assumat tres ⁊c.ut supra p̄terq̄ tpe magni caumatis. ℂ Confortatiuum ut supra. ℞. masticis albi ⁊ lucidi.ʒ.j. Istius assumat tria grana semel in singula medietate singuli mensis in mane cum surgit ut de pillulis dictum est.

ℂ Cōtra debilitatē stōchi a multo fl'ate cū aliquali cholera ⁊ repletione capitis cū grauitate ab eadē cū uentositatis multitudine in membris n̄alibus ⁊ renum dolore aliquali.

Eductiuum māerū coium ab intestinis. ℞.olei oliuaꝝ maturaꝝ coloris tn̄ clari boni odoris vni⁹ anni ⁊ suauis saporis.ʒ.x.olei lilioꝝ alboꝝ.ʒ.vj. vitellos oui nūero.ij.pulueris çuccari.ʒ.ß.salis cois.ʒ.ij. misce ⁊ fiat clistē. ℂ Eductiuū ut supra. ℞. folioꝝ blitis.M.j. maluaꝝ.M.j.mercurialis.M.j.ß.radicū altee siue maluauisci.M.ß.seium fenugreci lini cartami añ.ʒ.ß.vitellos oui nūero.j.cassiefi.ʒ.ij.iere pigre çuccari ru.añ.ʒ.i. olei oliuarū optimi.ʒ.vj.salis cois.ʒ.ß.herbe radices ⁊ semia bulliant ⁊c. pro clisteri. ℂ Solutiuū māeꝝ coiū a stōcho ⁊ intestinis. ℞. cassiefi.electe.ʒ.j.pulpaꝝ tamaridoꝝ pistatarū subtil'r.ʒ.iij.aque absinthij.ʒ.i.seri capri.q.s.p potiōe. Qḋ si suprascriptū solutiuū in forma potiōis nō eēt sibi gratū. ℞.cassie ⁊ tamaꝝ.ut supra çuccari tabarçet.q.s.pro dactylo. Qḋ si vult solutiua gratiora. ℞.māne electe.ʒ.ij.tamaꝝ.pistatorū ut supra.ʒ.ij. aque absinthij.ʒ.j.seri caprini.q.s.pro potione. Aut. ℞. māñā ⁊ tamarinḋ.ut supra.çuccari tabarçet.q.s. pro dactylo ⁊ fiat dactylus ut supra. ℂ Solutiuū minoratiuū māeꝝ p̄parū a stōcho cerebro ⁊ renib⁹ ⁊ itestinis usuale. ℞. pillaꝝ de iera simplici pillaꝝ alefanginarū agarici añ.℈.j.salis gēme çinçib.gra.j.misce ⁊ cū syrupo de sticados.q.s. reformen̄t pill'e vij.pro.ʒ. ℂ Digestiuū māeꝝ in dictis mēbris. ℞.sy.de absin. ʒ.i.syrupi de sticados oximell' simplicis añ.ʒ.ß.aquaꝝ absinthij saluie añ.ʒ.j.aque cicoree.ʒ.i.ß.misce. ℂ Solutiuū māerū eradicatiū ut supra. ℞. pillaꝝ fetidaꝝ aureaꝝ añ.℈.j.agarici.℈.ß.sal' gēme çinçib.añ.gra.j.misce ⁊ cū sy.de absinthio ⁊ sticados añ.q.s.fiāt pill'e.vij.pro.ʒ. ℂ Digestiuum ut supra usuale. ℞.aque absinthij.ʒ.ij.aquarum saluie capil. uene.cicoree añ.ʒ.ß.çuccari albissimi.ʒ.i. ℂ Solutiuum usuale ut supra. ℞. suprascriptas pillas compositas ex pillis de iera simplici ⁊ alefangiñ.positas in minoratiuo suprascripto.

ℂ Confortatiuum cerebri stōchi ⁊ membroꝝ oium nāliū ℞.trocis.de absin.ʒ.j.de dyarodon.℈.j.ligni aloes nucis muscate añ.℈.ß.çuccari albissimi.℈.ß.puluericent̄ oīa subtiliter ⁊ cum syru.de absinthio ⁊ de sticados ana.q.s.reformentur pillule.vij.pro.ʒ. ℂ Diuersiuum dictarū māerum a cerebro ⁊ a stōcho euātiuū ipsorūq₃ stōchi.s.⁊ cerebri confortatiuum ℞.pillarum assaieret.ʒ.ß. ℂ Diuersiuum euātiuū ⁊ ꝯfortatiuum ut supra. ℞.mirabo.kebulū cōditū. ℂ Cōfortatiuum stōchi ⁊ cerebri ut imediate supra. ℞.sp̄erum aro.ro.descrip. Sab.ʒ.i.sp̄erū dyarodō abba.dyamusci dulcis añ.℈.ij.coriādroꝝ p̄pa.℈.ij.coral.ru.ʒ.ß.çuccari albissimi.ʒ.x.misce ⁊ cū aquarum absinthij ⁊ saluie ana.q.s.confectio fiat solida in morsellis.iij.ʒ.pro morsello. ℂ Confortatiuum stōchi ⁊ cerebri. ℞.folioꝝ absin.viridis terreni ⁊ non maritimi partes.iij ant.q.s.pro rafiolo saluie partem.i.passularum paruarum nigrarum.ʒ.iij.vitellum oui numero.j.sp̄erū infrascriptarū q.s.ad aromatiçandū herbe minutim incidant̄ ⁊c.⁊ fiat rafiolus in pasta grossa ne frangat̄ qui bulliat usq₃ ad semidecoctionē imo minus deide pasta abijciat̄ ⁊ de ꝯtēto in pasta sumat boli.ij.uel.iij. ℂ Aromata confortatiua stomachi ⁊ cerebri de qb⁹ imediate fit mētio supra. ℞.coriād. p̄para.ʒ.i.ß. masticis.ʒ.ß.cinamomi gariofi.añ.ʒ.j.puluericentur oīa ⁊c. ℂ Cōfortatiuū stomachi. ℞.olei absinthij.ʒ.i.ß.oleorū spice citoniorū añ.ʒ.ß.absinthij.ʒ.i.masticis.ʒ.ß.spice mēthe gariof. ana.℈.j.coral.ru.℈.ß.calami aro.nucis musca.macis radicū ciperi gallie musca.cinamomi ana.℈.ß.florum lambrusce añ ℈.j.coriandrorum prepara.℈.ij.laudani.℈.i.cere.q.s.misce.⁊ cum modico aceti.q.s.fiat vnguentum molle pro stomacho fiat medietas recepte. ℂ Confortatiuum stomachi ut supra ℞.foliorum absinthij recentis partes.iij.q.s.pro sacculo stomachi menthe recentis partem quartam calami aro.spice gariofi.añ.ʒ.ij.macis cinamomi radicum ciperi añ.ʒ.j. florum lambrusce rosarum ana.ʒ.j.coriandrorum preparatorū.ʒ.ij. coralloꝝ ru.ʒ.j. Contundant̄ cōtūdēda grosso mō deinde oīa sil̄ misce ⁊ fiat sacculus in forma scuti pro stomacho. ℂ Confortatiuū stomachi. ℞.folioꝝ absinthij.M.iij.menthe.M.i. ß.florū lambrusce rosarū camomille radicum ciperi añ.M.ß calami aro.ʒ.ß.gario.ʒ.iij.spice cinamomi añ.ʒ.iij.seminum feniculi carui.añ.ʒ.ß.coriañḋ.p̄para.ʒ.ij. Contundant̄ oīa grosso modo: deinde simul bulliant in aqua cisterne.q.s.

pro fomentatione usqꝫ ad ꝯsumptionē quarte ptis ⁊ modico aceto. q. s. ad penetrandum. deinde in decoctione illa calida infundat spongia ⁊ exprimat ⁊ stōcho applicet. ℞. spōgias ij. q̄titatis ꝓportiōabilis stōcho ꝑ suprascripta fomentatiōe. ℂ Cōfortatiuū cerebri. ℞. lixiuij facti ex cierib⁹ tātū ramoꝝ vitis ⁊ aque cisterne ambobus sil' mixtis ⁊ bullitis sufficiēter q. s. pro debita capitis lotione sticados saluie rosmarini ana. ℳ. s. foliculorum sene. ℳ. j. baccarum lauri maiorane ana. ℳ. quartam partem. violarum. ℳ. s. bulliāt oia sil' usqꝫ ad cōsumptionē q̄rte ptis lixiuij cum quo lauet caput singulis xv. diebus tantū sel' in mane ieiuno stōcho p̄us bito uentris bn̄ficio. Alijs v̄o dieb⁹ singulo mane bito prius uentris beneficio pectinet caput suum.

ℂ Contra relaxationem stomachi.

Nutriens seu cibus ⁊ pot⁹. Uinū bibat dyaphanuꝫ seu clarū coloris granate uel rubini seu medij coloris aut cirsolū. Uinū ēt albū pōt bibē sed nō nigrū sitqꝫ ipm vinū medie vinositatis ⁊ nō pauciferū nec vinosū ne stōchi uel ēt epatis digestiuā debilitet ⁊ ne sanguinē inflāmet ipmqꝫ subtiliet nec uenas. Et tādē emoroidas apiat ⁊ sit saporis medij seu brusci ⁊ non sit saporis dulcis qm̄ vinū dulce epar oppilat. lympheturqꝫ vinum ipsum ex quarta parte aque simplicis fluuialis ⁊ melius aque cisterne decocte usqꝫ ad consumptionē q̄rte ptis ipsius aque. Nam aq̄ cruda digestiuam stōchi ⁊ epatis debilitat oppilōnes ⁊ ꝓpē viaruꝫ cibi adducit. ℂ De salata comedat in estate ad amplius ter in bebdomada in introitu mense tres aut quatuor bolos salate leuiter bullite quā comedat cum aceto medie acetositatis seu acuitatis lymphato sua aqua cocta. Et cum modico çuccari albissimi trium coctarum vnde pro salata comedat endiuiam cū tertia pte boraginis ⁊ modicis folijs feniculi aut lactucas sil'r comedat sed tū endiuia melior est ipsa lactuca. ℂ Gelaticum seu carnes bene digestibiles laudabiles aliq̄s ipsas ex infrascriptis carnibus laudabilibus ordinatas in gelatico ꝺm cano. adhuc cum modico croci ⁊ sine alijs aromatibus. In byeme cappares pro salata comedat a quib⁹ sal sit optime eductum bullitos ⁊ conditos ꝺm canonē cōem ad hoc. Deinde eos comedat cum aceto mixto cum modico vini ⁊ çuccaro albissimo ⁊ sine aqua. Si v̄o oleum appetit cuꝫ ipsis capparibus tunc apponat modicum olei temperati optimi. Boragines cum aliquantulo menthe ⁊ modico feniculi bullitos ⁊c̄. ut hic supra de capparibus ⁊ est salata hec pfectior. In tpibus aūt medie. vꝫ in scd̄a ⁊ tertia ptibus ueris ⁊ in prima ⁊ scd̄a ptib⁹ autumni salatā comedat ex cicorea seu sponsa solis cum boragine ⁊c̄. ut supra de capparib⁹. Lupulos coctos ⁊ cōditos ꝺm cano. ⁊c̄. ut supra de capparibus in uere pōt comedere aliquotiens. Et sil'r coctos sparagos ⁊ cōditos ut supra de lupulis. Ipsos tū sparagos comedat ter in bebdomada cum sale ⁊ modico aceti si acetum est sibi gratū ⁊ pane. Et nullo modo comedat oleuꝫ cū sparagis nec aquā ipsoꝝ assumat. qm̄ tam oleū q̄ aqua eoꝝ stōchuꝫ ualde laxat. Quinimo sparagus ipse stōchum laxat sed tū oppillationes membroꝝ nālīū apit ⁊ urinā ꝓuocat. Pro ferculo aliquando comedat brodium cicerum rubeorū cū aliq̄b⁹ granis eorum debite coctorum. Itē brodiū cauliū cū paucis folijs eorū. Itē blites cuꝫ boragine ⁊ aliquantulo menthe simul coctas. Et sil'r spinachias cum boragine ⁊ aliquibus paucis folijs feniculi. Et brodetum factuꝫ ex mica panis ⁊ vitello oui. Far seu farrū debite coctum mixtū cū vitello oui deinde comestum rarum ⁊ non spissum. ⁊ cum aliquantulo pulueris coriandrorū ꝓparatoꝝ nō ꝯfectoꝝ. Rape bn̄ cocte ꝯueniunt ꝯdite cum vitello oui ⁊ pulueris coriandri ꝓparati sed non amplius q̄ bis in bebdomada. Amigdalata cū boragine ⁊ sine boragine facta. Cicera rubea fracta abiectis corticibus cocta comesta rara ⁊ non spissa ēt cum aliquantulo aromatum proximorū infrascriptorum comedere pōt sed non amplius q̄ bis in bebdomada. Radices petrosilli comedere pōt cum aliquantulo menthe tpe frigido: sed nō ampli⁹ q̄ sel' in bebdomada. Nam radices petrosilli notabilis sunt aptionis: sed menthe succus sanguinis fluxum retinet. Cucurbita cū granis agreste ⁊ cum aliquantulo croci cocta ⁊ consta tpe notabilis caloris aliquotiens iuuat non amplius q̄ ter in bebd̄a. Sepe mia facta ex pulpis alarū ⁊ pectoris ⁊ musculis albis gallinarum cum amigdalis ⁊ brodio ipsarum gallinarum ⁊ succo arācij ⁊ puluere coriandrorū ꝓparatoꝝ ⁊ çuccaro albissimo triū coctaꝝ in estate ⁊ tpibus medijs comesta aliquotiēs sed non amplius q̄ bis in bebdomada. ℂ De carnibus conueniunt carnes vituli a duobus mensibus ad minus usqꝫ ad octo menses ad amplius. Item carnes bedi vnius mensis ad minus ⁊ duorū mēsiū ad plus. Itē castrati carnes cōueniūt nō minoris etatis. viij. mensium nec maioris vnius anni. Et carnes capreti castrati non maioris etatis. viij. mensium aliq̄n: sed raro pōt sumere de carnibus porcelli domestici a duobus mensibus exclusiue usqꝫ ad octo mēses ad amplius parū tū ⁊ ipsis recentib⁹ ⁊ non salsis. Et sil'r de carnibus porcelli syluestris a duob⁹ mēsibus exclusiue usqꝫ ad. viij. menses ad amplius. Conuenientes sunt carnes caprioli syluestris iuuenis pulloꝝ puorū ⁊ grossoꝝ ꝓportionabil'r ꝫ tpa oui carnes pdicū fasianoꝝ turdoꝝ ⁊ ꝓpē grana iuniperi comedentium epibus byemali ⁊ autūnali laudarum palūboꝝ domesticoruꝫ q̄ primū sunt cōpletarum pēnarū. De his palūbis tantū tpe frido comedat ⁊ non amplius ter in bebdomada. Cōueniūt carnes auiū puarū in arborib⁹ aut cesis degentium exceptis passeribus. Epata gallinarum anserum anatum ⁊ propriedomesticorū. suprascriptas aūt carnes in prandio comedat semp elixas. In cena v̄o assatas uel elixas ad libitū. ℂ Pisces comedat oēs puos tam maritimos q̄ aque dulcis fluentis. Menolas anguillas barbonos angusigulas. arbores passeres sifoleas auratas sgōbros suros. De gambarellis aliquando comedere potest sed non sepe. pisces petrosos aque dulcis fluentis themalos lucios paruos sturiones barbos paruos ouis eoruꝫ abiectis. cauedanos paruos trutas paruas. De oibus suprascriptis piscibus puis ēt in ꝓpē sua comedere potest ipsis elixis in prandio ⁊ in cena assatis. Oua sorbilia comedere pōt diebus q̄b⁹ nō comedunt carnes. vꝫ vitellum cum albumine tremulo in modum lactis. Oua fracta in aq̄ sil'r in tegre frixa. ⁊ oua in fritalijs mollibus. Casei antiqui nō minoris etatis duoꝝ annorū duos aut tres bolos post cenam uel prandium ad libitū sel' in die comedē pōt. Lac v̄o ⁊ oia alia lacticinia ut butyꝝ caput lactis çūcatas ⁊c̄. euitet. ℂ Aromata pro ferculis ⁊ saporibus. ℞. cinamomi electi galange gariofilorum çinçib. croci coriādrorum ꝓparatoꝝ çuccari albissimi trium coctarum. pulueriçentur oia subtil'r deinde sil' misce. ℂ De istis aromatibus aliq̄n uti pōt sup ferculis ⁊ in saporibus sed non amplius q̄ ter in bebdomada ⁊ nō existe tpe calido. ℂ Sapores comedat ut vinum granatorum cū aliq̄tulo çuccari optimo agrestam succum lymonū succū arancij. Et ꝓpē ista cū duabus ptib⁹ boni brodij carnis tātū medie pinguis vitello oui ⁊ passulis puis nigris aut cum passularum ipsarum melle. Lymoniā factā ex succo lymonum ⁊ çuccaro albissimo ⁊ amigdalis dulcibus excorticatis uel ex succo citri uel arācij uel vino granatorum aut etiam cū passulis uel ipsarū melle. Salsam. factā ex modicis lactucis ⁊ serpillo leuistico saturegia ⁊ modico aceti non multū acuti ⁊ brodio. Cōpositam canonice coctam ⁊ factam ex rapis cum modico aceti non multū acuti ⁊ spēbus exītibus ad hoc ut coriandro carui ⁊c̄. ꝺm cano. sed tū sine sinapi. Ista tū composita raro utatur. Si v̄o vult suprascriptos sapores acres dulcorare tunc ponat çuccaꝝ in ipsis saporibus aut passulas nigras puas aut cibum ⁊ oia bn̄ pistata sed passule sunt meliores. Fruct⁹ comedat post cibū aliq̄n. vꝫ poma cocta cum coriandris ꝯfectis vna sola coopertura çuccari. Pira cocta cum coriādris sil'r iuiubas aliq̄n sed mundas a suis corticibus. Persica boni saporis ⁊ ꝓpē persica citonia: sed hec melius comedūtur añ cibū. de oibus tū modicum comedat. Ante v̄o cibū pōt comedere cerasa pepones marasebas: sed de oibus non sepe ⁊

modicũ pruna damascena ⁊ etiam augustiensia ⁊ nigra ficus
recentes ⁊ vuas bene maturas ⁊ ꝓprie post earũ collectionez
sub solatas duob⁹ dieb⁹ ad minus. De his quatuor sepius ⁊
liberius pōt comedere ante cibum moderate tñ ⁊ non sepe.
Post oēm cibũ comedē pōt dyacitoniton de çuccaro sine spē
bus. ʒ. ß. Coriandros ꝑparatos deinde ꝯfectos cũ vna coop-
tura çuccari albissimi citoniũ cōditũ siue i conserua. Item ci
toniũ coctũ deinde cũ dictis coriandris comestũ. ¶ Soluti-
uũ facile. ℞. mãne electi aque absinthij. q. s. pro potiōe misce
⁊ fiat potio. Istud solutiuũ facile assumat debite calĩm ⁊ non
tepidum in aurora ⁊ stet in lecto per vnam horam post ipsius
assumptionē ⁊ nō dormiat interim. sed si dormiat nō dormiat
amplius ꝙ per vnã q̃rtã hore. Transacta vō dicta vna hora
siue dormierit siue nō dormierit tunc surgat ⁊ nō ulteri⁹ dor
miat. Et postꝙ surrexerit stet ieiun⁹ nō amplius horis q̃tuor
nec minus horis. iij. Et interim paꝝ deambulet ⁊ ꝑtim sede
at. put sue nāe est grati⁹. Et nō sumat lauatiuum aliqđ sed in
dicto termino quatuor aut trium horarũ prãdeat. Et pro fer
culo comedat blites cũ boragine ⁊ aliquãtulo menthe. Et co
medat carnes laudabiles ut pulli hedi vituli ꝑdicis aut fasia
ni aut alias huiusmodi laudabiles carnes. ¶ Digestiuũ con
fortatiuũ. ℞. syrupi de absinthio. ʒ. j. ß. coriãdroꝝ ꝑparatoꝝ
gra. v. aq̃rũ acetose. ʒ. ß. cicoree. ʒ. ß. misce. Istud digestiuũ assu
mat debite calidum ⁊ nō tepidũ in aurora q̃tuor diebus ꝯti
nuis ad min⁹. Et post ipsius assũptionē stet ieiun⁹ horis. iiij.
Et interim dormiat ad libitum sed non amplius duabus ho
ris. hoc digestiuo taliter utatur quando stomachus est relaxa
tus ad fluxum.

¶ Contra ardorem stomachi.

Confectio ꝑma. ℞. dyadragãti fridi. ʒ. j. ¶ Confe
ctio secũda. ℞. dypapaueris. ʒ. i. Istarũ
cōfectionũ utaꝛ ꝙtitatiue ad libitũ ⁊ ꝙto amplius tãto meli⁹
nō excedēdo. ʒ. ij. in die nãli. Itē teneat sepe in ore inter genã
⁊ maxillã de ipsis ad ꝙtitatē auellane. ¶ Syrup⁹. ℞. mellis
rosati colati. ʒ. ß. iulep violati. ʒ. ii. aque plantaginis. ʒ. i. misce
⁊ aromatiçenꝛ cũ modico masticis. ¶ Syrupus alius. ℞.
syrupi de granatis ꝙtitatem ad libitum. aqua ordei ad du-
plũ syrupi misce ⁊ aromatiçenꝛ ut supra. ¶ Syrupus alius
℞. sy. de citonijs. ʒ. i. ß. syrupi de granatis. ʒ. i. aque plantagi
nis. ʒ. i. misce ⁊ aromatiçentur ut supra. De istis syrupis di-
ctis assumat sepe in die nãli ꝙtitatem ipsorum ad libituz nō
excedendo. vi. ʒ. ¶ Confectio alia. Assumat de dyacitoniton
ante cibum ꝙtitatem nucis. Utatur fisticis utatur granis pi
ni prius infusis ter in aqua feruenti. utatur passulis nigris p-
uis ⁊ hoc añ cibũ in medio cibi post cibũ ⁊ iter cibũ ⁊ cibũ ad
libitũ. ¶ Confectio seu eꝉuariũ. ℞. passularũ ꝑuarũ nigraꝝ
ʒ. ß. citonioꝝ optime coctorũ. ʒ. ii. gũmi arabici. ℈. ii. pinearuz
ꝑparatarũ in aqua feruenti ut supra. ʒ. ß. boli armeni. ʒ. ii. tro
ciscoꝝ de terra sigillata. ʒ. i. misce ⁊ cum syrupi myrtini. q. s. p
eꝉuario fiat eꝉuariũ. Istius confectionis seu eꝉuarij assumat
ʒ. iii. per duas horas stomacho ieiuno ad minus ante pran-
dium ⁊ ante cenam.

¶ Contra uomitũ uermiũ in nocte dormiendo qñqz viuoꝝ ⁊
quandoqz mortuorum.

Solutiuum facillimum. ℞. aloes succotrini. ℈. ii.
myrre. ʒ. i. croci. g̃. x. coriãdroꝝ ꝑpa-
toꝝ. ℈. ß. misce ⁊ cũ syr. de absinthio. q. s. ad icorporãdũ fiant
pilꝉe. ix. p. ʒ. Istarũ pilꝉarũ assumat a trib⁹ usqz ad. v. ad libitũ
in mane cũ surgit: deinde post assũptionē stet ieiun⁹ q̃tuor ho
ris qb⁹ taꝉr utaꝛ. xv. dieb⁹ ꝯtinuis seꝉ in duob⁹ mensib⁹. vna
utaꝛ duob⁹ mēsib⁹ ꝯtinuis q̃tuor vicib⁹ eq̃liter diuidēdo tp̃s.
¶ Pilꝉe alie ꝯfortatiue mēbrorũ non solutiue ⁊ uermium in
terfectiue. ℞. nigelle. ʒ. ß. absinthij. ʒ. i. aristologie ro. ℈. i. sanda
race. ʒ. ß. gētiane. ℈. i. çenonine seu sementine. ʒ. i. coriandrorũ
ꝑparatoꝝ coral. rub. seminũ portulace añ. ℈. i. çuccari albissimi
ʒ. ß. misce ⁊ cũ sy. de absinthio. q. s. ad icorporãdũ fiãt pilꝉe. ix.
pro. ʒ. Istarũ pilꝉarũ nō solutiuarũ assumat a. vi. usqz ad. ix. in
mane cũ surgit deinde post assũptionē stet ieiun⁹. iiii. horis.

Quibus taꝉr utaꝛ tãtũ in hebdõa seꝉ in duob⁹ mēsib⁹. pōt ēt
ipsas assumē qñ ieiunat ⁊ hoc in sero qñ vadit dormitũ ⁊ qñ
assumit istas non assumat alias: comedat aliqñ nuces cōes
solas stõcho ieiuno. iii. uel. iiii. sine potu: deinde post assum-
ptionē stet ieiun⁹ horis duab⁹ ⁊ meli⁹ trib⁹: ⁊ adhuc meliores
eēnt nuces rãcide ꝙ dulces sane si rãcidas comedere posset
sed si nō pōt saltem sanas comedat ⁊ bis in hebdomada aut
ter stomacho ieiuno.

¶ Contra uomitum ⁊ prostrationem appetitus aspergatur fa
cies aqua frigida tempore uomitus ⁊ fricentur manus a cu
bito infra.

Solutiuum ℞. mãne. ʒ. i. tamarindoꝝ. ʒ. i. aque
absinthij. q. s. ꝓ potione. ¶ Aliud
℞. cassiefi. ʒ. tamarindoꝝ. ʒ. i. aque absinthij. q. s. ꝓ potione.
Istos assumat ꝙ est sibi gratius cũ modis obseruãdis in solu
tiuis cũ custodia utaꝛ coriãdris cōfectis cũ vna leui coopertu
ra çuccari ⁊ hoc añ cibũ ⁊ post cibũ ⁊ ꝙtitatē sumat ad libitũ
¶ Cōfectio seu eꝉuariũ. ℞. passularũ ꝑuarũ nigrarũ. ʒ. ß. ci-
toniorũ optime coctoꝝ. ʒ. ii. gũmi arabici. ʒ. iii. pinearũ ꝑpara
tarũ ꝭm cano. ʒ. ß. boli armeni. ʒ. ii. trociscorũ de terra sigilla-
ta. ʒ. i. misce ⁊ cũ syrupo myrtino fiat eꝉuariũ siue confectio.
Istius assumat. ʒ. iii. ꝑ duas horas stõcho ieiuno añ prãdiũ ⁊
añ cenã. utaꝛ aque carnis. ʒ. iiii. puluerũ rosarũ rube. corian-
drorũ añ. ℈. i. misce. Istã aquã assumat ante cenã ꝑ duas ho-
ras: utatur miua citoniorũ loco saporũ aliquorum ante prã-
dium per duas horas. ¶ Syrupi. ℞. miue citonioruz. ʒ. i. ß.
syrupi rosarum. ʒ. ß. aque absinthij. ʒ. i. ¶ Alius syrupus. ℞.
vini granatorum. ʒ. i. pulueris ro. ℈. i. aque absinthij. ʒ. i. çuc
cari albissimi. ʒ. ii. Istis syrupis utatur calidis in aurora mō
vno mō alio utatur ad libitum. Utaꝛ persicis in vino odori
fero ⁊ de his assumat vnum uel duo post cibum. Assumat
aliquotiens de oliuis immaturis ⁊ capparibus ut sibi placue
rit ante cibũ post cibũ ⁊ in medio cibi dũmō modicam ꝙtita
tē assumat ꝓ vice. ¶ Empꝉm. ℞. carniuz citoniorũ coctoꝝ
ultime. q. s. ꝓ empꝉo stõchi. florũ lãbrusce coriãdrorũ añ. ʒ. ii.
coral. ru. ʒ. ß. masticis. ʒ. i. ß. gariofi. calami aro. añ. ʒ. ß. vini ci-
toniorum. q. s. pro empꝉo. contundanꝛ ꝯtũdēda ⁊ simul bul-
liant. Istud empꝉm extendat sup pãno lineo in forma scuti ⁊
calidum stõcho apponaꝛ ⁊ retineatur continue ⁊ oi die ante
cibũ remoueaꝛ. Utaꝛ post cibũ citonijs ultime coctis quib⁹
admisceanꝛ coriandri leuiter confecti. De istis assumat post ci
bum duo uel tria coclearia.

¶ Contra sitim.

Masticet grana pinearũ ꝑpata ꝭm cañ. ⁊ ꝑtē aliq̃lem
deglutiat. Teneat in ore semina citoniorũ.
Teneat ēt cristallũ infusuz in aq̃ frida. ¶ Pilꝉe ad id qđ su-
pra. ℞. psicoꝝ. ʒ. ii. dragãti. ʒ. ß. g̃norũ pini. ʒ. ß. mucillagis psi
lij. ʒ. ß. seminũ citonioꝝ. ʒ. ß. sebestē. ʒ. ß. misce cum sy. de grana
tis. q. s. ad conficiendum fiãt pilꝉe grosse quas teneat in ore
ad libitum dum sitit.

¶ Contra icteritiam.

Solutiuum ℞. cassiefi. ʒ. i. tamarindorũ. ʒ. ii. reu
barbari electi. ʒ. i. aque fumiterre. ʒ. i
seri caprini. q. s. ꝓ potiōe. reubarbarũ ꝑus minuti icisuz ifun
daꝛ in dicto sero ꝑ horas. xii. deide optime exꝑmaꝛ ⁊ coleꝛ ⁊
substantia abijciaꝛ ⁊ expssioni reliq̃ oia addanꝛ misce ⁊ fiat
potio. ¶ Digestiuũ. ℞. sy. acetosi simplicis iulep violati. añ.
ʒ. i. aq̃rũ cuscute raphani añ. ʒ. i. endiuie. ʒ. i. misce. ¶ Solu
tiuũ eradicatiuũ. ℞. cassifi. ʒ. i. tamarindorũ. ʒ. ii. reubarbari
electi. ʒ. i. eꝉuariuz. succi rosarum. ʒ. i. ß. aque fumiterre. ʒ. i. seri
caprini. q. s. pro potione. Reubarbarum in frusta minuta di
uisum ⁊ nō pistatũ infundaꝛ in dicto sero ut supra. deide reli
qua oia addanꝛ misce ⁊ fiat potio ut i alio. ¶ Cōfectio spēꝝ
dyarodonis. Recipe spērũ dyarodonis abbatis. ℈. i. triasan-
dalorũ. ʒ. ß. trociscorũ de reubarbaro. ℈. ß. seminũ coium maio
rũ frigidorum. ʒ. iii. çuccari albissimi. ʒ. i. misce ⁊ cũ aq̃ cuscu
te. q. s. ad incorporãdũ fiat confectio in morsellis: iii. ʒ. ꝓ mor
sello. ¶ Solutiuum usuale. ℞. lactis caprini cartami cōtusi

cartamus infundat in dicto lacte tribus horis deinde totũ
eggregatũ cũ coagulo coaguleť ꝛ talr dimittať p horas.xij.
Ultimo ex dicto lacte in frusta diuiso auferať serũ.deide.℞.
dicti seri.℥.iiij.çuccari albissimi.ʒ.j.aque endiuie.℥.j.misce.
¶ Digestiuũ usuale loco syrupi.℞.aq̃rũ endiuie.℥.ij.cuscu-
te.℥.i.çuccari albi.ʒ.j.misce.

¶ Contra dolorem stomachi cum periculo uel inclinatione
ad apostema.

Eductiuũ mãerũ coium ab intestinis.℞.folioꝝ bli
tis.M.iij.mercurialis.M.ij.radicũ mal
nauisci.M.ß.seminuz fenugreci lini cartami ana.℥.ß.vitellũ
oui.j.cassifi.℥.j.iere pigre çuccari rub.℥.ß.olei oliuaꝝ bʒ cañ.
℥.vj.salis cois.ʒ.ij.bulliãt ẜm cano.ꝛ fiat clistere.hoc clistere
suauiter calm sibi iponať oib⁹.xv.dieb⁹seť ꝛ ab hoc icipiat ꝛ
hoc añ cenã per horã vni⁹ diei imediate p̃cedentis diẽ assum
ptionis solutiui minoratiui ꝛ eradicatiui infrascriptoꝝ ꝛ in
mane añ prãdiũ die imediate sequentis diem dictoꝝ solutiuo
rum.¶ Solutiuũ minoratiuum facile.℞.cassiefi.electe dya
sene çuccari albissimi.q.s.pro dactylo aque absinthij.q.s.ad
extrahendum cassiã misce ꝛ fiat dactylus ꝛ terať.Istud solu
tiuũ minoratiuũ assumat semel ad minus p.viij.horas post
cenã imediate p̃cedẽtẽ ꝛ post ipsius assumptionẽ nõ dormiat
sed iaceat hora.j.ꝛ surgat ꝛ cum pãno suauiter calo fricet sibi
suauiter stõchũ uẽtrẽ ꝛ retineat talr pãnũ ꝛ seruet cetera que
seruanť in cano.magno solutiuoꝝ ꝛ nõ assumẽdo lauatiuũ
aliq̃d quo ẽt solutiuo si senserit iuuamẽtũ põt uti singulis du
ob⁹ mẽsib⁹.¶ Digestiuũ stõchi ꝛ epatis ꝯfortatiuũ.℞.syr.de
absinthio.℥.j.de mẽtha oximellis simplicis añ.℥.ß.aq̃ꝝ absin
thij cicoree añ.℥.ß.aque menthe.℥.i.misce ꝛ fiat pro.iiij.vici
bus.Istud digestiuũ assumat debite calm in aurora.vi.die
bus cõtinuis ꝛ post stet ieiunus horis ad minus q̃tuor ꝛ dor
miat ad libitũ ꝛ incipiat uti die sequẽti solutiui minoratiui
dicti.¶ Solutiuũ eradicatiuũ.℞.pilꝉaꝝ de iera simplici au
rearũ agarici electi reubarbari electi añ.℈.i.salis gẽme çinçi
be.spice añ.gra.ii.cuz syrupo de absinthio formentur pillule
vij.pro.ʒ.Istarum pillularum assumat.℈.ii.ẜm cano.magnũ
ꝛc̃.quas assumat post completam assumptionem digestiui.
¶ Confectio confortatiua stomachi epatis ꝛ cerebri.℞.spẽ
rum aromatici ro.descri.Saľ.ʒ.j.dyarodon ab.ʒ.ß.dyamusci
dul.℈.i.coriandroꝝ p̃patorum.℈.j.coral.ru.çuccari albi.℥.v.
℞.confe.ẜm cañ.cũ aqua absinthij.Istius ꝯfe.assumat duo
bus dieb⁹ ꝯtinuis in hebdõa de mane cũ surgit.i.morsellum ꝛ
stet ieiunus tribus horis ad min⁹ ꝛ ea taliter utatur vno mẽ
se ꝛ ea incipiat uti tertia die post assumptionem solutiui ime
diate suprascripti.¶ Pilꝉe ꝯfortatiue ꝛ nõ solutiue.℞.troci
scoꝝ de absinthio.ʒ.j.de reubarbaro.ʒ.ß.spice cinamomi ana.
℈.ß.coriandroꝝ p̃paratoꝝ coral.ru.añ.℈.j.cum syrupo de ab
sinthio formenť pilꝉe.vij.pro.ʒ.istarum pillularũ assumat a
tribus usq3 ad.v.ad libitum in mane cum surgit duob⁹ die
bus ꝯtinuis ꝛ stet ieiunus horis tribus qb⁹ taliter utatur in
vno mense qb⁹ uti incipiat post duos dies post assumptionẽ
suprascripte confe.¶ Unctio stõchi ꝯfortatiua.℞.oleoꝝ de
absinthio.℥.ij.masticis.℥.i.spice citoniorum añ.℥.ß.pulueris
absinthij.ʒ.ß.masticis.℈.j.menthe.℈.j.gariofilorum.℈.ß.cala
mi aromatici.℈.j.macis.℈.ij.ciperi gallie muscate añ.℈.i.cina
momi.℈.ß.florum lambrusce rosarum añ.℈.j.corallo.ru.℈.ß.
coriandrorum preparatorum.ʒ.ß.laudani.℈.ij.cere.q.s.pro
vnguento molli ꝛ fiat vnguentum.Existo vnguento vngať
stõchus cũ manu cala octo diebus ꝯtinuis ꝛ postea stet octo
diebus quibus non utatur ꝛ ita alternatim pluries ad libitũ
ꝛ eo uti incipiat tertio die post solutiuum,ꝛ eo ẽt utatur post
fomentationẽ factã cõple.infrascriptam.¶ Sacculus stõchi
confortatiuus.℞.foliorum absinthij recentis ptes.ij.mẽthe
recentis ptẽ.j.calami aromatici spice añ.ʒ.ij.gariofilorum.ʒ.
ß.macis.℈.ij.cinamomi.ʒ.ß.ciperi.℈.ij.masticis.ʒ.i.floruz lam
brusce rosarum añ.M.i.coriandrorum p̃paratorum.℈.ij.co
ral.ru.ʒ.ß.Cõtundantur grosso mõ ꝛ fiat sacculus in forma
scuti.hunc suauiter calm ponat sup stõcho in mane cũ surgit
ꝛ tota die ita retineat ꝛ non in nocte ꝛ hoc sacculo utatur illis
octo diebus intermissis qb⁹ non utiť vnctione suprascripta.
¶ Cerotum.Si ũo vult efficacius medicamen suprascripto
sacculo ꝛ vnctione tunc minuantur olea vnctionis ꝛ augeã
tur pulueres ꝛ cera p̃portioneť ẽt addať picis naualis ꝛ resi
ne.q.s.p ceroto.hoc croto utať in casu q̃ uelis medicamẽ effi
caci⁹sed utať modis quibus supra in dicto sacculo.¶ Fomẽ
tatio stõchi confortatiua.℞.foliorum absinthij.M.iij.men
the.M.ij.florum rosaruz.M.i.camomille mellilotiañ.M.
i.seminũ feniculi carui coriandroꝝ preparatorum ana.℥.ß.
bulliant oia simul in aqua cisterne.q.s.pro fomentatione usq3
ad consumptionem quarte partis hac fomentatione utať do
lore infestante stõcho ieiuno ꝛ factis purgationibus ꝛ hoc cũ
spõgia uel filtro uel pãno lineo cũ modis ꝛ regulis fomenta
tionũ ꝛ pmittas ipsaz frigefieri.¶ Medicine usuales ꝛ faci
les.Lenitiuũ facillimũ.℞.brodij pulli medie pinguedinis.℥.
vj.çuccari albissimi.ʒ.ij.misce.Istud suauiter calidum assu
mat per horam vnam ante prandium sine alia cõmixtione
uel potu.¶ Aliud facillimum.℞.passularum puarũ nigra
rũ.℥.ß.ficus albas pingues numero.iiij.misce.Isto utať ut
supra ꝛ est efficacius.¶ Pilꝉe usuales ꝛ faciles.℞.pilꝉaꝝ de
iera simplici reubarbari electi agari.añ.℈.j.spice salis gẽme
añ.gra.i.misce ꝛ cum aqua absinthij fiant pillule.vii.pro.ʒ.
Istas pilꝉas assumat oibus duob⁹ mensib⁹ semel cũ regulis
datis in solutiuo eradicatiuo p̃cedente ꝛc̃.¶ Digestiuũ con-
fortatiuũ epatis stõchi ꝛ mẽbroꝝ nãliũ.℞.aquarũ absinthij
℥.ii.menthe cicoree añ.℥.i.cinamomi.℈.ß.coriandrorum pre
paratoruz.ʒ.ß.coralloꝝ rubeorum.℈.i.macis.ʒ.ß.misce.utať
hoc digestiuo cum suprascriptis modis in cap̃ digestiui ꝛ ip̃z
sequantur ꝛ precedant pillule immediate suprascripte.¶ Cõ
fortatiuum stõchi ꝛ doloris p̃hibitiuum.℞.coriandrorum
p̃para.confe.cum vna sola coopturalib.i.Istorũ sumat vnũ
coclear post cibũ intermissis dieb⁹qb⁹icipiat uti post cibuz.
¶ Solutiuũ ꝯfortatiuũ ut supra.℞.fisticorũ electoꝝ mũda
toꝝ.℥.xii.Istis utať sicut supra imediate de coriãdris.¶ Cõ
fortatiuum ut supra.℞.masticis albi lucidi non pulueriçati
ʒ.ii.Istius masticis assumat.℈.i.in mane cum surgit bis in
hebdomada diebus intermissis ꝛ post ipsius assumptionem
stet ieiunus quatuor horis.Quo taliter uti incipiat post assũ
ptionẽ solutiui eradicatiui per dies.xx.ꝛ ipso utať ad minus
omni mense seľ.Mixtura stõchi ꝛ epatis confortatiua.Reci
pe sumitatũ absinthij.q.s.pro rasiolo passularum puarũ q̃
tũ libet pulueris masticis coriandroruz p̃paratorum añ.q̃
tũ libet cinamomi vitellũ oui fiat rasiolus ẜm cano.quẽ scis
hui⁹ sumat duos aut tres bolos in mane cum surgit oi men
se semel ꝛ stet ieiunus ad minus horis.iiij.accipiat illis dieb⁹
quib⁹nõ assumit masticẽ ꝛ ꝯtinuet per mensem ad minus.
¶ Euitanda.Caueat a cibis de pasta lactea caseo molli lacti
cinijs oibus piscib⁹oib⁹grossis ꝛ maxime elixis fructib⁹ hu
midis frigidis sicut sunt poma pira persica cerasa caueat ẽt
a lactucis endiuia portulaca spinachijs cucurbitis cucumere
melonibus ꝛ similibus.A carnibus grossis ꝛ pinguibus a le
guminibus omnibus nisi brodio cicerum rubeorum.caueat
a naponibus raphano ab acruminib⁹ut sunt alleũ porrũ ce
pe bulbus ꝛ fungis oib⁹.Uinũ acre ꝛ stipticũ euitet sed utať
vino coloris medij paucifero dulci mediocriter fumoso.Po
tus multitudinem ꝛ etiaz cibi euitet ita ut surgat a mensa cũ
reliquijs famis.Euitet coitum motum fortem aut equitatio
nẽ post cibũ non faciat nisi ad minus post quatuor horas uẽ
tris stipticitatẽ fugiat ꝛ cui p̃uideat supra.Nota q̃ cũ ex mor
bo ꝯualescit usq3 ad cõualescentiam exclusiue tunc dimittat
oia suprascripta medicamina ꝛ maxime prima.x.sed solum
teneat bonum regimen.

¶ Cõtra ardorẽ stomachi intensuz cũ aliq̃li ipsius debilitate.

Minoratiuum facile familiare.℞.elua
rij cassie fistulati
Nicolai cui non addatur scamonea nec aliq̃d solutiuuz.ʒ.x.
coriandroꝝ p̃paratoꝝ pul.ʒ.ß.aquaꝝ absinthij cicoree ana.

q.s. pro potione misce ⁊ fiat potio ⁊c. ¶ Digestiuum ỽtutis familiare. ℞. aque ordei excorticati ꝫm can. ʒ. vj. dyadraganti remisse fri. eni. ʒ. ij. coriandrorum preparatorum pulueri. ʒ. ß. misce ⁊ assumat sed non tpe frigido. Aqua ordei. ℞. ordei excorticati partem. j. aque simplicis partes. xx. bulliant ad cõsumptionem quarte partis. ¶ Digestiuum ut supra efficaciꝰ ꝑori. ℞. digestiuũ suprascriptũ seminum coium alioꝝ fridoꝝ mundatoꝝ a corticibꝰ suis. s. cucurbite cucumeris citrulli melonis añ. ʒ. ß. pistent̃ ⁊ cum aqua ordei. q. s. distemperent̃ deinde oĩa simul misce ⁊ bibat. ¶ Solutiuum eradicatiuũ facile. ℞. solutiuum ꝑmũ suprascriptũ succi rosarũ tantũ ⁊ non eluariũ: qm̃ eluariũ stõchũ debilitat. ʒ. ß. misce ⁊ fiat potio. ¶ Digestiuũ efficacius ꝑore. ℞. sy. ro. ʒ. j. de berberis absinthij añ. ʒ. ß. aquarũ acetose cicoree añ. ʒ. j. ß. coriandrorum preparatorum pul. ʒ. ß. misce. ¶ Solutiuũ eradicatiuũ efficacius. ℞. pillularum coium ĩfrascriptarum reubarbari electi añ. ʒ. ß. squinanti coriandroꝝ preparatorum añ. ʒ. ij. pul. pul. ꝫm cano. oĩa deinde cum sy. ro. q. s. fiant pillule. vij. pro. ʒ. in mortario sine igne. ¶ Pille cões de qbꝰ supra. ℞. aloes succitrini elec. ʒ. ij. myrre croci añ. ʒ. j. pul. pul. misce cum syru. ro. fiat magdaleon in mortario sine igne. ¶ Digestiuum usuale ℞. aquarum acetose absinthij añ. ʒ. j. ß. vini granatorum. ʒ. j. coriandrorum ꝑparatoꝝ. ʒ. ß. çuccari albi. ʒ. j. misce. ¶ Solutiuum usuale. ℞. ꝑmũ solutiuum pulparum tamarindoꝝ ʒ. ß. coriandroꝝ ꝑparatorum nouiter. ʒ. ß. pulpe incidantur ⁊ dissoluant̃ in mortario cum aquis deinde misce ⁊ fiat potio.

¶ Stomachi ꝯfortatiuũ ⁊ ardoris remissiuũ ⁊ mitigatiuũ. ℞. gẽmarum ⁊ margaritarũ eluarij de gẽmis ⁊ sine spebꝰ. ʒ. j. sandalorum ru. gra. iij. coral. ru. gra. v. coriandroꝝ ꝑparatorũ. ʒ. j. macis gra. v. çuccari albi. ʒ. iij. aquarum acetose absinthij añ. q. s. ad oĩa confe. ⁊ utatur stomacho ieiuno ⁊ temporibus medijs. ¶ Aliud ut supra efficaciꝰ. ℞. dyadragãti frigidi Nicolai. ʒ. iij. coriandrorum preparatorum. ʒ. j. misce ⁊ cum sy. ro. q. s. fiat confe. in mortario in rotulis ⁊c. ¶ Aliud ut supra efficacius. ℞. dyadraganti fridi. ʒ. iij. spẽrum triasandalorum. ʒ. ß. dyarodon abb. ℈. ß. coriandrorum ꝑparatoꝝ pul. ʒ. j. pistanda pistent̃ deinde oĩa simul misce ⁊ fiat cõfectio in mortario in morsellis. iij. ʒ. cum syr. q. s. ¶ Aliud ut supra efficacius. ℞. eluarij de persicis Mesue distinctione prima antidotarij sui sine aromatibus in ipso eluario descriptis. ʒ. iij. coriandrorum preparatoꝝ pul. ʒ. j. ß. misce ⁊ cũ sy. ro. fiat confectio siue reformetur eluariũ. ¶ Ardorẽ stomachi mitigantia. Primũ sorbeat paulatine degluttiendo vnũ ouũ totũ crudũ stõcho ieiuno saltem per vnam horam ante cibũ ⁊ melius si solũ albumẽ ipsius oui. Et ẽt ipm ouũ coctũ sorbile ⁊ multũ molle ⁊ ualde modicum calidũ sed tñ melius est crudum. ¶ Scõm grana pini mũda cõfe. cũ coopertura çuccari albissimi ut supra uel ouo. Et melius grana ipsa nõ cõf. quolibet sed tñ post ꝑparata ꝫm cano. dosis. ʒ. ß. ¶ Tertium succus capreoloꝝ vitis cum modico çuccari albissimi ⁊ aliquantulo coriãdroꝝ ꝑparatoꝝ pul. ad idẽ iuuat ⁊ erit sapor pro carnibus ⁊ alijs ad libitum. ¶ Confortatiuum ut supra de alijs. ℞. absinthij viridis terreni masticis gariofilorũ añ. gra. v. coriandrorum preparatoꝝ. ʒ. j. passularũ. ʒ. ij. vitellum oui numero. j. fiat rafiolis in pasta grossa ⁊ coquatur in brodio aque carnis ⁊ parum bulliat postea dũ molestat̃ comedat de isto sine pasta ⁊ post accipere potest de passulis sed ad libitum sui est. ¶ Aliud ut supra. ℞. syrupoꝝ de absinthio ʒ. j. ß. rosati. ʒ. ß. aquarũ cicoree. ʒ. ij. menthe. ʒ. j. misce assumat hora digestiuoꝝ. ¶ Stõchi ꝯfortatiuũ ⁊ ut supra. ℞. dyadraganti remisse frigidi Nicolai. ʒ. iij. macis. ʒ. ß. spẽrum aromatici ro. descrip. Sal. ℈. j. coriandrorum preparatoꝝ. ʒ. ß. floruꝫ lambrusce gra. v. pistanda pistent̃ ⁊ cum syrupo de mentha quantum sufficit fiat confe. in mortario. ʒ. iij. pro morsello.

¶ Aliud sed efficacius. ℞. confe. immediate suprascripte. ʒ. iij. gariofilorũ gra. v. coral. rub. gra. j. pul. pul. ⁊ cum syru. de absinthio fiat confe. ut supra.

¶ Contra debilitatẽ stõchi cũ uentositate ipsius.

Solutiuum minoratiuũ. ℞. pillularũ coium infrascriptarũ. ʒ. j. masticis. gra. iij. coriandroꝝ siccoꝝ ꝑpatoꝝ nõ ꝯfe. gra. x. pul. pul. ⁊ misce oĩa cũ syrupo acetoso simplici. q. s. ⁊ fiãt pille. vij. p. ʒ. ¶ Pille cões de qbus supra. ℞. aloes succitrini ꝑtes. iiij. myrre ꝑtes. ij. croci ꝑtẽ. j. pul. pul. ⁊ cũ melle ro. colati. q. s. ꝑ pillis ꝯfe. ⁊c. ¶ Digestiuũ ⁊ stõchi cõfortatiuũ uentositatisq̃ resolutiuũ. ℞. syr. de absinthio. ℈. j. ß. oximellis simplicis. ʒ. ij. aquarũ absinthij. ʒ. j. ß. feniculi. ʒ. ß. cicoree. ʒ. j. coriãdroꝝ siccoꝝ ꝑparatoꝝ pulue. ℈. j. misce ⁊ fiat potio. ¶ Solutiuum facile eradicatiuũ. ℞. pillularũ ꝑmarum. ℈. ij. agarici. ℈. i. misce. agaricus incisus infundat̃ i q̃titate sufficiẽti oximellis simplicis. deĩde oĩa simul misce in mortario reformet̃ pille. vj. p. ʒ. ¶ Digestiuũ usuale. ℞. aquarum absinthij. ʒ. ij. feniculi. ʒ. ß. cicoree. ʒ. i. ß. coriãdrorũ ꝑparatoꝝ. ℈. i. çuccari albissimi. ʒ. i. misce ⁊ fiat potio. ¶ Solutiuũ facile ⁊ usuale. ℞. pillularũ ꝑmarum ⁊c. ¶ Stomachi ꝯfortatiuũ uentositatisq̃ resolutiuũ. ℞. coriãdrorum siccorũ deinde ꝑparatoꝝ non confe. ʒ. j. macis. ℈. ß. gariofiloꝝ gra. v. masticis. ℈. i. pistentur pil. ⁊ in mortario cum sy. ro. quãtitate sufficienti fiant pille. vii. pro. ʒ. Istarũ pillularum non solutiuarum sumat quatuor uel. v. diebus alternis omni mẽse ⁊c. ¶ Stomachi ⁊ epatis confortatiuum ⁊ sil̃r splenis ut immediate. ℞. trocis. de absinthio. ʒ. i. de reubarbaro. ʒ. ß. de rosis. ℈. i. coriandroꝝ ꝑparatoꝝ. ʒ. ß. pul. pul. ⁊ simul mixtis ut supra fiãt pillule. vij. pro. ʒ. assumat ut supra imediate. ¶ Cõfortatiuũ ut supra imediate aromatiçet cum puluere coriandroꝝ siccorum ꝑparatorum fercula sua saltẽ duobus diebꝰ in singula hebdomada.

¶ Contra caliditatem epatis ⁊ fluxũ cholere ad stomachum.

Recipe mãne electi. ʒ. ij. ß. succi rosarũ. ʒ. ß. aque endiuie. ʒ. j. seri caprini. q. s. pro potione misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuũ assumat cũ modis ⁊ ordinibꝰ seruandis in assumptione solutiuoꝝ cũ custodia. ¶ Solutiuum ut supra. ℞. cassiefi. succi rosaꝝ añ. ʒ. i. aquarũ endiuie absinthij añ. ʒ. ß. seri caprini. q. s. pro potione misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuum assumat si est sibi gratius priori cum modis ⁊ ordinibus ⁊c. ¶ Syrupus. ℞. syrupi endiuie ex solo succo endiuie. ʒ. i. iulep violati. ʒ. i. aquarũ cicoree absin. añ. lupulorum. ʒ. i. misce. Istum syrupum assumat calidum in aurora per. vii. horas post cenã diei ꝑcedentis. Et post ipsiꝰ assũptionẽ dormiat sup latere dextro ad libitum. Quem syrupũ assumat diebus. v. continuis aut. vi. Quẽ assumere incipiat die sequenti. s. post assumptionẽ solutiui suprascripti. ¶ Syrupus. ℞. syrupi de bisantijs. ʒ. i. oxiçaccare. ʒ. ß. aquarũ absinthij. ʒ. i. cicoree. ʒ. ii. misce. Istum syrupũ assumat in casu quo sit sibi gratior ꝑ uel in casu quo uellet oppilões aperire uel ꝑmouere aliqualiter. ¶ Solutiuum eradicatiuum. ℞. mãne electi. ʒ. ii. reubarbari electi. ʒ. ii. aque endiuie. ʒ. i. seri caprini q. s. de potione misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuum assumat cum modis ⁊ ordinibus solutiuorũ suprascriptorũ post completam digestiui assumptionem ¶ Solutiuũ ⁊c. ℞. cassiefi. ʒ. i. succi rosarum. ʒ. ß. dyafiniconis. ʒ. i. ß. mirabolanoruꝫ kebulorum. ʒ. ii. seri caprini. q. s. pro potione misce. mirabolani minutim incisi ⁊ triturati grosso modo prius infundãtur in dicto sero deĩde optime exprimant̃ ⁊ colentur ⁊ colature addãtur reliqua omnia. Istud solutiuum assumat si est sibi gratius aut cum cholera flate requirit maiorem euõnẽ. Quod assumat cũ modis ut supra. ¶ Potus loco syrupi. ℞. aquarum endiuie absinthij lupulorum añ. ʒ. i. lactis seminũ coium fridoꝝ misce ⁊ aromatiçet̃ cum modico coralli rubei. Et oibꝰ adde çuccari albi. Istas aquas assumat oi mense ter ad minus cũ modis ⁊ ordibꝰ descriptis in syrupis suprascriptis. quas assumat durante caumate. Et ultra nihilominus põt ipsas sumẽ in mane cũ surgit ⁊ nõ est cura si non dormit. ¶ Potus loco syru. ℞. aquarum cicoree epatice ana. ʒ. i. absinthij. ʒ. i. ß. vini granati. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. ii. misce. Istas aquas assumat si querit maiorem epatis infridationem ⁊ cholere. aut si fuerint sibi gratiores cum modis ⁊c. ¶ Pille confortatiue

digestiue non solutiue. ℞. trociscoꝝ de spodio. ʒ. i. de absinthio. ʒ. ß. çucca. albissimi. ℈. i. misce z cum syrupo endiuie de solo succo. q. s. fiant pille. ix. pro. ʒ. Istarum pillarū assumat ℈. ii. in mane cū surgit cum modis z ordinib⁹ descriptis in suprascriptis aqs. Quas pillas assumat duob⁹ mensibus q̄bus nō assumit aliquā aliarū medicinarum suprascriptarū. ℂ Pille ꝯfortatiue ut supra. ℞. trociscoꝝ de reubarbaro. ʒ. i. de absinthio. ʒ. ß. seminum endiuie. ʒ. i. çuccari albissimi. ℈. i. misce z cū aqua epatice fiāt pille ut supra: aut cū succo endiuie. Si iste pille sint sibi gratiores aut si querit maiorē infrigidationē aut ꝯfortationē tūc de istis pillis assumat queadmodū de imediate añdictis dictū est. ℂ Cōfectio ꝯfortatiua z digestiua. ℞. spērum triasandaloꝝ. ʒ. ii. aromatici rosati descriptione Gabriel. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. vi. z cum aque endiuie ptibus. ii. z absinthij ptem vnam. q. s. pro ꝯficiēdo fiat cōfectio solida in morsello. iii. ʒ. pro morsello. Istius ꝯfectionis assumat vnū morsellum in mane cū surgit cum modis pillarum diebus q̄bus nō sumit aliquā aliaꝝ medicinaꝝ. ℂ Cōfectio ut supra. ℞. spērum dyarodon abbatis. ʒ. i. triasandaloꝝ. ʒ. ii. aromatici ro. descrip. Gabrielis. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. viii. z cū aq̄ epatice absinthij añ. q. s. pro ꝯficiendo fiat cōfectio solida in morsellis ut supra. Ista cōfectione utatur si est gratior aut si querit oppilationū aptionē cum membroꝝ cōfortatione cū modis z ordinib⁹ ut supra. ℂ Confectio alia ut supra. ℞. manuschristi cū plis. ʒ. vi. sandaloꝝ ru. ʒ. i. coralloꝝ ru. ʒ. ß. corianđ. ꝑparatoꝝ. ℈. ii. masticis. ℈. i. loco masticis si abhorreret ponat mēthā siccā çuccari albissimi. ʒ. ii. Et cū aq̄rum violarū absinthij añ. q. s. pro ꝯficiendo fiat confectio solida in morsellis ut supra. Si ꝯfectionē vult magis familiarem aut stomachi magis ꝯfortatiuam: aut si hec est sibi gratior tunc istius assumat morsellum vnum cū modis z ordinibus ut supra.

ℂ Contra epatis debilitatē z oppilationē eius.

Casus in terminis. Morb⁹ est debilitas epatis cū oppilatione ei⁹ succedēs febri cronice cholerice non pure cuius mā fuit in uenis mēbroꝝ nāliū ipsi⁹ debilitatis z oppilationis ꝑpa est mēsiū q̄tuor in nāli cōplexione cholerica ad q̄s ꝑternāles dispōnes fixas de facili sequeret hydrops. ℂ Cura. Cura est tres res. ꝑma est regimē in q̄nque rebus nō nālibus que sunt aer motus z q̄es somnus z vigilia inanitio z repletio z accītia aie. 2ª est nutriēs siue exhibitio scđe rei nō nālis. s. cibi z pot⁹. 3ª est exhibitio medicinarum tam solutiuaꝝ q̄ alteratiuaꝝ morboꝝ q̄ etiā cōfortatiuarū membroꝝ a forma specifica siue ꝓprietate occulta qđ idē est. ℂ Regimē qđ est ꝑma res dicta ut infra. ℂ Aer. Aere utat̄ tēperato iuxta possibile sibi. nō exeat domuꝫ intret anteq̄ sol occidit in mane nisi trāsacta vna hora diei z in sero domū itret anteq̄ sol occidat z hoc ꝓpter aeris malitiā que est añ z post dictas horas. Rectificet aerē cū igne accēso in camera omni mane anteq̄ surgat de lecto cui igni per aliquātulū tēpus se approximet teneatq3 toto sero ignem accensum in camera donec uadat dormituꝫ ut aer remaneat tota nocte rectificatus. Euitet uētos z aerem excessiue frigidū maxime pluuiosum z excessiue calidū iuxta possibile sibi. ℂ Motus z q̄es. Exercitium sit temperatum iuxta possibile. Uadat omni mane cū exit domum ad sanctū firmum uel ad ecclesiam cathedralem suauiter ꝯtinue deambulādo: uadat tñ duobus diebus in hebdomada in mane cū surgit ad sanctū çenonē in mōte uel ad minus ad sanctū naçariuꝫ suauiter deambulādo ut supra. sed tēpore magni caloris nō se exerciteret tātū. Alio vo tpe diei q̄escat z sedeat z deambulet suauiter put virtuti z sensib⁹ suis est gratius z placidius. Euitet exercitium estuosum. Uestes sint de lana z nō de lino ꝑter camisiā suffulte in hyeme pellib⁹ agnoꝝ aut dossoꝝ uarij aut leopardorum aut lupoꝝ ceruerioꝝ aut martirū pellib⁹ subtilib⁹ non multum calidis aut sebyratoꝝ: sed pelles agnine nūc ceteris sunt meliores. nullo mō portet pelles vulpinas aut lupinas aut pelles alias acuti caloris. in estate nō ferat uestes laneas tales aut ex ipsis non sentiat estum sed tueat̄ cōueniēter ab aere tā in estate q̄ in hyeme. Euitet oēs uestes inducētes sibi estum z utat̄ tñ uestib⁹ sufficienter a frigore uel calore defendere ut supra dictū est. ℂ Somnus z vigilia. Uigilet per vnam horā cum dimidia post cenā postea uadat dormituꝫ z dormiat. vi. aut. vii. horis ad plus. nō dormiat de die nisi tēpore magni caloris qñ non pōt dormire in nocte tūc dormiat in die per vnam horā. Cum uadit dormitum ꝑmo dormiat sup latere dextro postea facto ꝑmo somno dormiat sup sinistro. postea finito scđo somno si tēpus debitū dormitiōis non sit cōpletum iterū dormiat sup latere dextro. Itē vo dormitiones tam in die q̄ in nocte intelligant̄ fieri ipso nō sentiente caliditatē excellentē seu excessiuā in dicto latere z urina nō existente tincta imo in his duob⁹ casibus nō dormiat in ꝑmo nec in scđo nec in tertio somno nisi sup sinistro latē. dormiat bñ cooptus pānis ita tñ ut nō sentiat estū nec pondus magnū. nā bene coopiri pānis in somno multū iuuat digestionē. Residuo tēpore diei z noctis vigilet. s. ultra sex horas. ℂ Accidētia aie. Iram ex toto euitet melācholiam sollicitudines z cogitationes angustiosas. habeat mētem q̄taꝫ hylarē z gaudiosam iuxta possibile: parū scribat z qñ scribit non stet flexus sup epate uel stomacho sed adhereat rei alte semistando z semisedēdo. ℂ Inanitio z repletio. Ieiunet saltem vna die in hebdomada. nā hoc est summa medicinaꝝ. Habeat bñficiū uētris oi die bis saltē in mane cū surgit iuxta possibile nullo mō teneat urinā qñ appetit mingere: comedat tñ bis in die in prandio z cena z nō bibat inter illas horas. cene ꝑncipiū distet a fine prandij octo horis ad minus sed melius nouē ideo nunq̄ comedat nisi digesto ꝑori cibo. Prandeat in fine tertie hore ab ortu solis. comedat cōuenienter z cibaria boni nutrimēti z bñ digestibilia sed tñ surgat semp a mēsa cū reliqis famis. comedat sex bolos ad min⁹ anteq̄ bibat vinū sed melius s. xii. bolos comedat. cib⁹ subtilis z liqdus z facilis digestionis ꝑcedat grossum durū z difficilis digestionis. ℂ 2ª res est nutriēs siue cib⁹ z potus. Uinuꝫ bibat albū non vinosum cisiolū coloris granati nō bibat vina potētia nigra grossa uel dulcia. ℂ Cib⁹ z ꝑmo salata. comedat tres uel q̄tuor bolos salate in introitu mēse. Aliqñ. s. bis in hebdomada. vꝫ endiuiā amarā cum modicis folijs feniculi boraginis petrosilij cum aceto cappares cū aceto. cressones cū epatica lupulos sparagos radigium z est optima herba. Et oia illa comedat in estate z in hyeme z cum aceto. aliquādo comedat modicū raphani qñ non est calor magnus. In estate comedat lactucā cum modico boraginis petrosilij feniculi cū aceto. Itē gelatinum factū ex aq̄ z aceto z modico croci sine vino z sine alijs spēbus. In gelatitio sint carnes laudabiles bone infrascripte ut hedine pulline zc̄. Brodetos comedat ex ouis integris cū pane z brodio factos sine caseo recenti: sed si vult caseum ponat modicum caseiantiq duri. comedat brodiū cicerum cū aliquibus granis sed paucis. Brodiū caulīū cum paucis folijs. brodium fasoloꝝ sine granis. spinachias radices petrosilij z folia blites cum tertia pte lactucarū uel endiuie z modico boraginis z petrosilij z feniculi. Rapas elixas etiā assatas sine caseo. panatā speltam pultem ordei z hoc est optimū ferculum. ℂ Carnes comedat vituli lactātis castrati iuuenis capreti domestici capoñ syluestris leporis iuuenis pulloꝝ fasianorum ꝑdicum turdoꝝ laudarum ꝑuarum auiū sepiuꝫ carnes limaciarū sunt optime ubera aialium epata gallinarū non dura epata anseruꝫ carnes comedat potius elixas q̄ assatas. ℂ Caseus. De caseo ueteri pōt comedē post cibos sed modice. Pisces comedat paruos petrosos luciolos ꝑuos temalos cauedanos barbos omnes tñ paruos striiios scardenas cancros aliqñ. Omnes autem pisces potius elixos q̄ assatos. ℂ Oua. Oua comedat sorbilia aut fracta in aqua fritalia mixta cū herbis suprascriptis. pastinachias cū vino granatoꝝ. ℂ Spēs. Has spēs aliquādo comedat z ad libitū. ℞. cinamomi. ʒ. i. gariof. ℈. i. croci. ℈. ß. sandaloꝝ ru. ʒ. i. ß. coriādroꝝ. ʒ. ii. spodij. ʒ. ß. seminis en

diuie lactuce portulace an̄.ʒ.ß. Pistentur omnia subtiliter et omnia simul misce. ¶ Sapores. comedat vinum granatuz et est optimū quocūq3 modo sumat. acetū succuz arācij lymonum. Et oia ista maxime cū brodio cauliū vitello oui et passulis nigris. Lymoniā factaz ex amigdalis dulcibus et succo lymonū et çuccaro uel cedri uel arancioꝝ ul' vino granatoꝝ salsam factā ex lactucis et modico serpillo ul' leuisco uel satu regia cum aceto. Cōpositum siue cōpostam cōmunem bene coctā ex rapis cū aceto et spēbus modice coibus uel coriandro carui etc. et sine synapi. Si vo vult dulcorare dictos sapores acres ponat intus çuccaruz aut ficus pingues bn̄ pistatas aut passulas nigras aut çibibum oia bn̄ pistata. ¶ Fructus. comedat post cibū pira cocta cum coriādris ɔfectis poma cocta ut supra. Iuiubas ante cibum vo pōt comedere cerasa ficus recētes pepones sed de oib⁹ modicū et raro. Marascas vo pruna augustien' et vuas bene maturas pōt liberius sepius comedē ante cibū sed tn̄ moderate. ¶ Euitāda. Euitet ex toto ponere indigestū supra indigestū. aquaz frigidā potare vinū dulce vinum nigrū et omne vinū grossuz oppilatiuum. Uinū turbidū vinum coctū et omne vinū vinosum et potēs. Euitet comedere oia viscosa ut frumētum coctū in ferculo. Alaganas rafiolos legumina caseū recentem. Mēbra aialiuz neruosa saltē in hyeme et vniuersaliter oia viscosa oppilatiua ut carnes grossas bouinas porcinas recentes et salsas. carnes syluestres nisi descriptas superius. anserinatum tā domesticoꝝ q̄ syluestriū et vniuersaliter oēs carnes aquaticas. Euitet pisces viscosos. vz tencbas truitas anguillas et similia. caseū salsum et oia multū salsa omne genus acruminū ut alleum cepas scalognas porros et silia. herbas calidas notabiliter ut saluiam mētbam erucā siue ricolaz et similia mel nuces castaneas dactylos lac nimiū usum aloes esulā. sed regimē suū potius declinet ad frigidū nō excessiuū q̄ ad calidum. ¶ Tertia est exhibitio medicinaꝝ. ¶ Solutiuum pmum facillimū tēpore morbi. ℞. cassiefi. pinguis. ʒ.i.ß. tamarindoꝝ prunoꝝ. an̄.ʒ.iiii. iulep violati. ʒ.i. aque endiuie. ʒ.i. seri caprini. q.s. pro potione misce et fiat potio. Assumat semel istud solutiuū calidū in aurora et nō dormiat post assumptionē eius sed stet qnque horis post assumptionē ei⁹ anteq̄ comedat ul' bibat aliqd: deinde in dicto termino prādeat et nō sumat aliqd lauatiuū ante prādiū uel brodiuz uel aliud: sed comedat in prādio blites ut supra scriptū est p ferculo. ¶ Syru. ℞. syrupi de endiuia. ʒ.i. syrupi violati. ʒ.ß. aq̄ruz epatic. ʒ.ii. absinthij. ʒ.i. misce. Istū syrupū assumat calidū in aurora et hoc q̄tuor dieb⁹ cōtinuis oi mane tātū quantū hic describit'. Post dormiat si pōt. deinde stet ieiunus tribus horis ad minus. Quē syrupū incipiat assumē post diē assumptionis suprascripti solutiui. ¶ Solutiuū aliud. ℞. solutiuum suprascriptū cui addat' reubarbari. ʒ.i.ß. Istud solutiuum assumat cū modis ut supra in alio solutiuo. Quē sumat qnta die post syrupos suprascriptos. ¶ Trocisci ɔfortatiui epatis. Recipe trociscoꝝ de eupatorio. ʒ.ß. trociscorum de spodio. ʒ.i. misce et cū syrupi endiuie. q.s. reformen' trocisci. Assumat. ʒ.i. istoꝝ trociscoꝝ cum. ʒ.ii. aque epatice calide et hoc octo dieb⁹ ɔtinuis in aurora et dormiat post assumptionē si pōt: deinde stet ieiun⁹ per tres horas. Quos trociscos incipiat assumē post diē assumptionis solutiui imediate suprascripti. ¶ Cōfectio ɔfortatiua epatis et stōchi. ℞. spērum aromatici rosati. ʒ.i. triasandaloꝝ. ʒ.ii. çuccari albissimi. ʒ.vi. misce et cū aq endiuie. q.s. fiat ɔfectio solida in morsellis triū ʒ pro quocūq3 morsello. Istius ɔfectionis sumat vnū morsellum in mane cum surgit octo dieb⁹ cōtinuis. deinde stet ieiunus per tres horas. Quam ɔfectionē incipiat assumē immediate post cōpletam assumptionē istoꝝ oium suprascriptoꝝ trociscoꝝ. ¶ Epithima pro epate. ℞. spērum ceroti sandalini Mesue. ʒ.iiii. pulueris absinthij. ʒ.i. aque endiuie. ʒ.ß. epatice. ʒ.i.ß. misce. Epithimet' epar cum petia linea dupla lōgitudinis vnius semissis et latitudinis q̄tuor digitoꝝ infusa in hoc epithimate et ponat' sup epar et hoc post assumptionē dicti syrupi q̄ter et bis post assumptionē dicti pmi solutiui. sed tpe dictoruz syrupoꝝ uel solutiui dicti nō utat' hoc epithimate sed tpe quo assumit dictos pmos trociscos et pmā ɔfectionē. Q̄d epithimat' ponat sup epate per duas horas post cibum ipso pus facto tepido. ¶ Tragea. ℞. coriādroꝝ confectoꝝ seminū. vi. infrascriptoꝝ. vz cucurbite melonis cucumeris citrulli an̄.ʒ.ii. endiuie. ʒ.i. lactuce portulace an̄.ʒ.ß. passularum puarū nigrarū. ʒ.i. auellanarū. ʒ.ß. fisticoꝝ. ʒ.i. çibiborum. ʒ.ii. amigdalarū amararū. ʒ.ß. corticum citri. ʒ.i. semis atriplicis. ʒ.ß. pulueris sandaloꝝ ru. ʒ.i. çuccari albissimi. ʒ.ii. vini granatoꝝ. q.s. puluis sandaloruz dissoluat' in vino granatoꝝ et optime incorporet' simul ad lentū ignē donec durescat: postea oia incidēda minutiz incidan' et fiat tragea. Sumat istius tragee duo coclearia post cibū sepe et sepe quantū sibi libuerit. Medicine vigorosiores suprascriptis. ¶ Solutiuum aliud facile. ℞. māne electe. ʒ.i. reubarbari electi siue ʒ.i.ß. dyaprunis scamonea descriptione Nico. ʒ.ß. aque endiuie. ʒ.i. seri capn̄i. q.s. pro potione misce et fiat potio. Hoc solutiuum facile assumat cū modis et ordinib⁹ qbus sumpsit suprascriptū solutiuum et hoc in casu in quo nō liberet' cum oibus suprascriptis. s. cibo et potu et medicinis etc. ɔñter assumat infrascriptos syrupos trociscos ɔfectionē et vnctionem ut supra de alijs. ¶ Syrupus. ℞. syrupi acetosi de fructib⁹ sm̄ Mesue. ʒ.i. syrupi rosa. ʒ.ß. de bisantijs. ʒ.ß. aq̄rum endiuie absinthij lupuloꝝ an̄.ʒ.i. misce. Istū syrupū assumat quatuor diebus cōtinuis calidū in aurora post suprascriptū solutiuū immediate cū modis et ordinib⁹ qbus supra. ¶ Solutiuum. ℞. solutiuū suprascriptū immediate cui addat dyafiniconis. Istud solutiuū assumat imediate post suprascriptos syrupos ordinib⁹ qbus supra. ¶ Trocisci epatis ɔfortatiui et stōchi. Recipe trociscoꝝ de reubarbaro. ʒ.i. de sandalis. ʒ.ß. misce et cū succo eupatorij. q.s. reformen' trocisci. Istoꝝ trociscorum sumat. ʒ.i. cū. ʒ.ii. aque endiuie octo dieb⁹ continuis imediate sequētib⁹ assumptionē suprascripti solutiui et hoc cum ordinib⁹ qbus supra. ¶ Cōfectio ɔfortatiua ut supra. Recipe spērū dyarodonis abba. ʒ.i. dyapapaueris al. ʒ.i. fisticorū minutim incisoꝝ. ʒ.i. spērū triasandaloꝝ. ʒ.i. çuccari albissimi. ʒ.vi. misce et cū aq absinthij. q.s. fiat ɔfectio ut supra. Isti⁹ cōfectionis assumat vnū morsellum. s. triū. ʒ. in mane cū surgit octo dieb⁹ post assumptionē totalē suprascriptoꝝ syruporū et hoc modis et ordinib⁹ qbus supra in alia ɔfectione. ¶ Unctio. ℞. seminū endiuie. ʒ.i. lactuce portulace plātagis an̄.ʒ.ß. floꝝ nenufaris rosarū an̄.℈.i. sandaloꝝ ru. spodij an̄.℈.ß. dragaganti gūmi arabici absinthij an̄.℈.i. spice sgnanti an̄.℈.ß. cere al. q.s. pro vnguēto molli pulueriçen' pul. subtilr. deīde oia misce et cū modico aceti fiat vnguētū molle ad lētum ignem Ungat epar ex illa vnctiōe solū dieb⁹ qbus sumit trociscos et ɔfectionē immediate suprascriptos et nō diebus qb⁹ sumit solutiua et syrupos suprascriptos imediate. Et hāc vnctionē faciat cū modis cū qbus supra in epithimate suprascripto. Infrascriptas medicinas pōt aliqn̄ assumē tpe sanitatis et ēt tēpore morbi suprascripti cū modis et ordinibus quib⁹ ifra. ¶ Solutiuū aliud. Recipe prunoꝝ nigroꝝ augustien'. sebesten tamarindoꝝ an̄.ʒ.ii. māne. ʒ.i. cassiefi. mūde. ʒ.ß. reubarbari electi. ʒ.i. seri capn̄i. q.s. Pruna sebestē et tamarindi modicū incidan'. deinde bn̄ dissoluan' ad dictū ignē cū dicto sero. Ultimo reliq oia addan' et fiat potio. Tpe vo quo liberatus est oibus sex mēsibus. s. in medio ueris et autūni assumat semel solutiuū qd est facile ad hoc ut ɔseruet' in sanitate sua. ¶ Decoctio loco syrupi. ℞. cicerū ru. ʒ.iiii. ordei excorticati. ʒ.ß. radicū endiuie. M.ii. feniculi petrosilij sparagi brusci an̄. M.ii. seminuz cucurbite melonis cucumeris citrulli an̄.ʒ.ii. seminum endiuie lactu. portula. plātaginis an̄.ʒ.i. eupatorij ciperi an̄.ʒ.i. bulliāt oia in sufficienti quātitate aque usq3 ad ɔsumptionē tertie ptis aque. deinde optime exp̄mātur et colen'. Ultimo cuilibet libre colature addat' aceti. ʒ.i. croci. ʒ.ii. puluer çuccari. ʒ.i. Istam decoctionem loco syrupi sumat octo dieb⁹ cōtinuis in aurora cum modis et ordini-

bus qbus assumpsit pdictos syrupos. Et hoc post diē assū-
ptionis solutiui immediate antescripti. Itē z ista vice assu-
mat solutiuū imediate suprascriptū cū modis qbus assūpsit
pus qd assumat post supradictā decoctionē. ¶ Eluariuz cō
fortatiuū epatis z stōchi. Recipe succi eupatorij absinthij en-
diuie reubarbari electi spice lacce ablute spodij amigdalarū
amararū fisticoꝝ seminū endiuie lactu. portulace plantagis
sandaloꝝ ru. mellis passulaꝝ. q. s. pro ꝯficiēdo eluario pul-
uerizāda pul. subtilr postea amigdale z fistice bn̄ pistent. Ul
timo reliq oia addant z oia simul optime icorporent ad len
tū ignē z fiat eluariū. ¶ Tyriaca optie ꝯfortatiua oium vtu
tū. ℞. tyriace. ʒ. i. çuccari rosa. ʒ. s. misce z incorporent bn̄ sil
cū syrupo rosato. Istā assumat tpe sanitatis ꝗtuor vicib⁹ in
anno semel in pn⁹ hyemis z semel in medio hyemis z semel
in pn⁹ ueris z semel in medio autūni. ¶ Pille solutiue facil
lime. ℞. pillaꝝ de eupatorio maioꝝ. ℈. i. de reubarbaro. ℈. ii.
spodij sandalorum rub. aā. ℈. s. misce z reformēt pille siue
magdaleon cū succi endiuie. q. s. ad reformādū pōt tā in sa
nitate ꝙ in infirmitate suprascripta si placet assumē oi mēse
istarū. ʒ. i. pillarū que sunt facillime z epatis z stōchi ꝯfortati
ue qs sumat in aurora z nō dormiat post ipsarū assumptio
nē z prādeat hora sua siue soluerit siue nō. Si vō dicte pille
nō soluerint in die sed tn̄ in nocte tpe dormitionis tūc nō su
mat ipsas in aurora. sed per vnam horā ante cenā. ¶ Clistē
mollificatiuū. ℞. olei viola. cois aā. ʒ. iii. vitellū oui vnū fo
lioꝝ maluarū blitis aā. M. i. radicū maluauisci. M. s. semis
lini seminis fenugreci aā. ʒ. i. s. Herbe radices z semina bul
liāt in sufficiēti quātitate aque usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie p
tis. deinde optime exꝓmant z colent ultimo lib. i. dicte cola
ture reliq oia addant z fiat clistē. Hoc clisteri utat ad libitū
per vnā diem tn̄ ante ifrascriptū z ordinib⁹ qbus supra scri
ptū est. ¶ Clistē aliō eductiuū z mollificatiuū. Recipe folio
rum maluarū blitis violarū aā. M. i. mercurialis. M. ii. ra
dicum maluauisci. M. i. seminū lini fenugreci ana. ʒ. s. ordei
excorticati. ʒ. s. furfuris ligati in vna petia. M. i. vitellū oui. ℥
cassiefi. ʒ. i. dyafiniconis. ʒ. i. olei cois violati ana. ʒ. iii. salis
cois. ʒ. ii. Herbe radices semina z furfur bulliāt simul z opti
me exꝓmant z colent ultimo colature reliq oia addant. As
sumat istud clistē stōcho ieiuno post suprascriptū, quo utat
ad placitū nō tn̄ nisi semel in hebdomada tpe sanitatis: sed tē
pore morbi suprascripti assumat totiēs ꝗtiens discretioni sue
videbit ꝯferre. ¶ Medicine cibales z cibi medicinales. Reci
pe auellanarū sine corticib⁹ vue passe çibibi aā. ʒ. i. s. ḡnorū
granatorum nigroruz. ʒ. ii. misce. ℞. ficuū siccarum piguiuz
çuccari violati aā. ʒ. i. misce. ℞. amigdalarum amararuz ex
corticataruz. ʒ. s. ḡnorū ḡnatorū acetosorū uel çuccari viola
ti. ʒ. i. misce. ℞. fisticoruz uel pistagiorū qd idē est: ḡnorum ḡ
natorū violati aā. ʒ. s. misce. ℞. foliorū rosmarini. ʒ. ii. semis
endiuie. ʒ. s. coriandrorū ꝑparatorū ꝯfectoruz. ʒ. ii. misce. ℞.
foliorū absinthij. q. s. pro rafiolo fiēdo. passularum puarū ni
grarū ꝙtū placet. pulueris semis endiuie masticis coriādroꝝ
aā. ꝙtū placet. vitellū oui. i. absinthiū icidat miuti. deide oia
sil misce z fiat vn⁹ rafiolus q postea modicū bulliat. Unam
istarū medicinarū magis gratā assumat in mane cum surgit
dieb⁹ qb⁹ placuerit. nā oēs iste sunt cib⁹ z medicina ꝯfortatiua
epatis z stōchi ualde. ℞. epar lupi coctū nō duꝝ carnes lima
ciaruz: ubera aialiū ut oiuz uaccaruz: epata anseris cocta nō
dura: epata gallinarū cocta nō dura vuas passas puas z ni-
gras: vuas çibibas. Unū istoruz septem ciborum magis ḡ
tū assumat tpe sanitatis in prādio uel cena ꝗtiēscūqꝫ placue
rit. deinde pmutet de vno ad aliud qn̄ z ꝗtiens placuerit. nā
tales sunt cibi medicinales ꝯfortatiui epatis z stōchi ualde.

De egritudinibus uētris inferioris.

¶ Cōtra debilitatem epatis z pncipium hydropisis.

Hic ponunt ꝓbationes. XII. canonū. uliū cura tiuorū tactorū supra in tali cōsilio.

¶ Uēs canones curatiui. Primus canon. ¶ Regimē in
sex reb⁹ nō naālib⁹. vz aere cibo z potu zc̄. sit quātitatis z ꝗlita
tis ut supra. huc canonē collige 3° tegni. tracta. ꝓ. cap̄ ꝓ. §. hec
oia dicta nūc ḡna salubriū causarū māerū quedā sunt cū cō
peteti usu zc̄. z tractatu 3°. cap̄ 4° eiusdē libri. §. Igit nunc
patuz est cibis z potib⁹ exterminātib⁹ spissitudinē zc̄. Et quar
ti fen. pmi cañ. cap̄ ꝓ. cuius ℞ica locutio ulis de medicatio
ne dicemus quot res medicationis ex vna triū rerū cōpletur
Scōs canō. ¶ Euacuent uētris solone māe zc̄. colligit affo
rismoꝝ pticula z affoꝝ 9° corpora. Ubiqs vult purgare opꝫ
pus fluxa facere. z Gal. in cōmēto illius iplicite. sed caz vilis
nō fuit intētio Hippocratis. Aliud vō magis zc̄. Et nota ꝙ
ꝓpter vba ista vilis z magis necium zc̄. nō paꝝ hic sed ad
maius zc̄. In qbus oib⁹ ptib⁹ implicat itestinoꝝ fluxibilitatē
debē fieri que ex supfluitatū coium solōne educunt. Et Gal.
in cōmēto affoꝝ 21. pme pticule. Inde ducere opꝫ zc̄. ppter
illud vn̄ z medicum inuestigare maxime opꝫ. Et 4ª pmi cap̄
3° de qn̄ z ꝗliter euacuare opꝫ implicite. Ibi est z ista est ꝯ
sideratio ptis sue declinationis. Nāqꝫ ꝙ māe cōes nāliter ad
intestina declināt pticula imediate sequēte ibi. Et 3ª mēbroꝝ
egressionis eius mō māe cōes nāliter intestina egrediuntur.
Et ꝓpter illud qd maxime custodire debemus in huiusmo
di dispōnibus est habitudo cānaliū ne ipsi sint clausi mō in-
testina sunt apta claudi zc̄. Et in cap̄ 4° eiusdem fen. ℞ica
de regulis coibus soloni uētris z uomitu zc̄. Et uētris solu
tiua faciunt uomitū ꝓpter stōchi debilitatē. Et cap̄ 5° de ru
brica regulis purgationis. §. ꝓ. Iam in pn̄ti sermone ostēdi
mus quō sit zc̄. Ex pticula immediate sequenti z ad sūmum
mollificare. Et pticula ex causa ꝓterea timorosa z medicina
uētris zc̄. Et pma quarti. tractatu 2° cap̄ 7° de cura putrida
rum in ḡnali. Deinde fac flobotomiā seq solonem uentris
subtilē. deinde subdit. Et sic ultimitas inde lenificando non
fluxus uētris nō solo laboriosa. z parum post. Cum ergo le-
nieris hac lenificatione fortasse indigebis eos subtiliare. Li
quet ergo ꝙ lenitiua euacuatio debet oibus mēbris in vijs
ductuum exitibus. qꝫ si debet cū sanguis peccat aut peccan
tes humores sanguini sunt cōmixti ut in cap̄ 7°. ampli⁹ iu
uat humorib⁹ a sanguine sepatis. Tertius cañ. ¶ Minore
tur z ꝓprie uētris solone a mēbris nālibus māe ꝓprie zc̄. Col
ligit pma affoꝝ 3° in exercitātibus ad summū. Et Gal. in cō
mēto z silr in artificiali purgatione opꝫ nocitura purgare. z
affoꝝ scōa affo. z cōmen. in choātibus morbis. Et Gal. in cō
mēto sed inanitionē opꝫ facere ut de mā minuat. z ꝗrta pmi
cap̄ pmo iplicite. [illegible] dicemus ꝙ in egritudinib⁹ in qbus est
timor zc̄. ubi immedia[illegible]bit z post maturationē uentrem
soluas ꝓpterea qn̄cūqꝫ alicui [illegible] fuerit fortis z humores
ipsi⁹ sine mā multa z mala zc̄. Quartus canon. ¶ Digerant
dicte māe in dictis mēbris in qbus viget [illegible] colligit 4ª pmi
cap̄ pmo. Egritudo quoqꝫ si multe ebulliētis mā [illegible] z capi-
tulo 3° illa pte. z 4ª quidē hora euacuationis ipsius. dicim⁹
qꝫ penitus zc̄. pma ꝗrti trac. 2°. cap̄ 7°. rubrica de cura putri
darum in ḡnali z cum administraueris canones pdictos zc̄.
z paulopost z nō euacues mām indigestā in calido z frido.
z pma affoꝝ. affo. 22° digesta medicari zc̄. Et Gal. in cōmē. si
quiescāt aūt z i qbusdā mēbris habitātes. z 3° tegni tractatu
tertio. cap̄ 2°. Ferūt enīz si ita ꝯtingat in humorib⁹. z 2° regi-
mis acutoꝝ trac. 2°. cap̄ pmo. cū quo morbi cuiuscunqꝫ dis
positionib⁹ egreqꝫ vtutes zc̄. minui nāqꝫ maximū iuuamen
tum est. Quint⁹ canon. ¶ Apiant vie dictoꝝ mēbrorū zc̄.
Colligit in cōmēto Gal. scōe pticule sed nō tā vilis fuit intē
tio Hippocratis. z 4ª pmi. cap̄ tertio ibi. Qd aūt magis custo
diri in huiusmodi dispōne zc̄. z cap̄ ꝗrto anteꝙ uentris solo
fiat zc̄. z cap̄ 5° iā in pn̄tibus sermonē ostēdimus. Sext⁹ ca
non. ¶ Eradicatiue soluant z ꝓprie uētris solone dicte ma
terie ꝓprie zc̄. colligit pma affoꝝ affo. 2°. In turbationib⁹
uētris zc̄. z Gal. in cōmēto affo. 22. scōe pticule ex plenitudie
quecūqꝫ egritudinis fiūt z ibi nec in his diutius est imoran
dū. z ꝗrta pmi. cap̄ 3°. Scias ꝓterea ꝙ intētio in oi euacuati
one est vna qnque zc̄. z ibi que qdem hora euacuatiōis z ibi

cū humore fuerit istius gn̄is. ꝛ 3° tegni tractatu 3° cap̄ 3°. Fe
runt enim si ita ɔtingit accn̄tia febrē. ꝛ ꝑma q̄rti tracta. scd̄o
cap̄ 7° de cura putridarū in gn̄ali illa pte ꝛ cū administraue
ris ꝛc̄. Septim⁹ can̄. ¶ Apiant vie seu uene medie inter di
cta mēbra ꝛc̄. colligit̄ ꝑma q̄rti. cap̄ 2° rubrica de medicatio
ne egritudinū male cōplexiōis ꝛ cholerice sīq̄dē si fortior cau
sis ꝛc̄. ꝛ ꝓpter hoc caliditas caliditatē itēdit ꝛc̄. ꝛ 21ª tertij. tra
ctatu tertio cap̄ ultio. rubrica retētio mēstruoꝝ ꝛ paucitas in
cura. deinde administrent̄ medicine ꝛ apiantur pori. ꝛ post.
Et sil̄r si causa fuerit humiditas. ꝛ admistrent̄ medicine ꝛc̄.
Octauus canō. ¶ Moueat̄ sanguis mēstruus ad vias ꝛc̄.
Colligit̄. 21ª tertij ut supra. canō immediate p̄cedens ꝛ sunt
ille que mouēt sanguinē ad m̄ricē. Nonus canō. ¶ Prohi
beat̄ sanguinis fluxus aduersus m̄ricem fluē colligit̄ ut an̄
illa pte assiduo stringētium. Decimus canon. ¶ Prouocet̄
sanguis ad m̄ricis ɔcauitatem. colligit̄ ubi supra illa parte ꝛ
regimen in hoc est mouere sanguinē cum fortitudine ad mē
strua. Undecimus canon. ¶ Remoueat̄ mala cōplexio fri
gida uel humida ꝛc̄. habet̄ gn̄aliter 3° tegni trac. 3° cap̄ 2° il
la pte vnū cōe hn̄tes p̄ceptum efficaciter vnāq̄nāq3 earū ꝛc̄.
3ª fen ꝑmi doctrina cap̄ 17°. rubrica de regimine corpoꝝ. q̄
rum cōplexiones nō sunt bone eoꝝ aūt cui supuenit error. ꝛ
4ª ꝑmi. caplo 2°. illa pti. qm̄ nō sufficit nobis illud si cōplexi
ones ꝛc̄. Cōfortent̄ v̄tutes oēs ꝛc̄. colligit̄ q̄rta ꝑmi. caplo ꝑ
mo iplicite. Scias p̄terea q̄d ex ɔgruis medicinis que confe
runt ꝛc̄. ubi per vitalis itelligit ꝓp̄e vitales ꝛ n̄ales.

¶ Contra p̄ncipium hydropisis.

Solutiuū facillimū. ℞. cassie electe. ℥. i. succi rosaꝝ ℥. iii. aque absinthij. q. s. pro potione mi
sce ꝛ fiat potio. Si v̄o vult medicinā magis approp̄atā ꝛ effi
caciorē tūc addat̄ reubarbari in substātia. ʒ. i. ꝛ totū est soluti
uum. Istā medicinā leuiter solutiuā assumat calidā in auro
ra ꝛ nō tepidā ꝛ post ipsius assumptionē iaceat in lecto per
horā vnā cū dimidia ꝛ interim nō dormiat ꝛ postea surgat ꝛ
stet ieiunus post ipsi⁹ medicine assumptionē horis. v. ꝛ non
assumat lauatiuū aliq̄d sed prādeat in termino. v. horarum.
Isto solutiuo utat̄ ad minus semel in mēse ipso exite stipti
co. ¶ Cōfortatiuū epatis. ℞. prassij seu marubij q̄d idez est
℥. iii. vini albi ɔueniētis vinositatis. vz mōtani nō excessiue
vinosi. q. s. ad leuē decoctionē. bulliāt simul ad lētū ignē. Isti
us decoctionis calide assumat in aurora. ʒ. 5. cū aq̄ cicoree. ℥
ſ. diebus alternis. vz vna sic ꝛ alia nō. deinde post ipsi⁹ assum
ptionē dormiat ad libitū ꝛ stet ieiunus [illegible] minus horis qua
tuor. ¶ Cōfortatiuū epat[illegible] ꝛ stōchi [illegible] aque cicoree hn̄tis flo
rem açurum. ℥. i. eupatori[illegible] absinthij. ℥. ii. çuccari albissi
mi. ʒ. 5. misce. Istas [illegible] umat calidas in hebd̄a bis ad mi
nus ꝛ cū alijs [illegible] ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptione su
perioris decoctionis. ¶ Cōfortatiuū epatis ꝛ stōchi. Recipe
[illegible]coꝝ de absinthio de reubarbaro an̄. ʒ. 5. sp̄erum dyaro
don abbatis çuccari albissimi an̄. ℈. 5. misce ꝛ cū syru. de eu
patorio. q. s. ad incorporādum reforment̄ pille. vii. p. ʒ. Ista
rum pillarum assumat a trib⁹ usq3 ad. v. ad libitum cuz. ℥. ii.
vini albi mōtani nō nimis vinosi ꝛ cū alijs modis ꝛ ordini
bus descriptis in assūptione decoctionis suprascripte. ¶ Cō
fortatiuū ut supra immediate. Recipe cinamomi. ʒ. i. 5. sisele
os. ʒ. 5. origani camedreos çinçib. an̄. ℈. i. croci. ℈. i. çuccari al
bissimi. ʒ. i. puluerīçent̄ oia subtiliter. deinde misce in morta
rio cū pistello. Istis aromatib⁹ aliq̄n utat̄ supra cibis suis. vz
bis aut ter in hebdomada. ¶ Cōfortatiuum ꝛc̄. Recipe dya
lacce. ʒ. i. 5. vini albi mōtani nō excessiue vinositatis. ℥. ii. mi
sce. Istam mixturā assumat tepidā in aurora semel in oibus
xv. diebus cū alijs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumpti
one trociscoꝝ de absinthio ꝛ reubarbaro. Nota q̄ tēpore ma
gni caumatis nō utat̄ suprascriptis medicinis nisi medici
na ex cassiafistula ꝛ medicina ex trociscis de absinthio ꝛc̄. ꝛ
medicina ex aquis cicoree eupatorij ꝛc̄. oibus tribus medi
cinis suprascriptis. Nota q̄ ea die qua utit̄ vna non utatur
alia ex suprascriptis medicinis.

¶ Contra hydropisim asclitem a causa frigida cum aliquali
n̄ali lapsu epatis ad caliditatem.

Medicine potentia medicine efficaces ꝛ v̄tutis nō ualde moleste ꝛ huic morbo multum cō
gruētes. ¶ Solutiuū aquositatis hydropisis. Recipe pillaꝝ
de rauet Mes. ℈. ii. agarici radicis ireos an̄. ℈. i. salis gemme
çinçib. an̄. ǵ. ii. bdelij. ǵ. ii. eupatorij. ℈. 5. pul. pul. ꝛ cū syru. de
absinthio fiant pille. vii. pro. ʒ. ¶ Aliud efficacius. ℞. pillaꝝ
de meçereon. ℈. ii. de rauet Mesue agarici radicis ireos ana.
℈. i. bdelij. ǵ. ii. salis gemme çinçib. an̄. ǵ. i. eupatorij. ℈. i. pul.
pul. ut supra imediate. ¶ Solutiuū aquositatis ꝛ ipsi⁹ exicca
tiuuz. Recipe vnguēti arthanite q̄ntū pro vnguēto aceti acu
ti. q. s. ad incorporanduz misce. hoc vnguēto vngat̄ uenter
manu calida ꝛ hoc cuz mō ꝛ ordine solutiuoꝝ. ¶ Epatis ꝛ
stōchi ɔfortatiuū apitiuū oppilationū ꝛ aquositatis exiccati
uum. Recipe seminū agni casti anisi apij an̄. ℈. i. feniculi. ʒ. 5.
calami aromatici spice an̄. ℈. i. calamēti. ʒ. 5. absinthij sicci. ʒ.
ii. seminis endiuie. ʒ. i. solatri. ʒ. 5. puluerīçent̄ oia ut decet. de
inde cum syrupo de absinthio fiāt pille. vii. pro. ʒ. Istarū pil
lularū assumat. v. in singula hebdomada saltē duobus dieb⁹
p̄ter q̄ tpe calido. ¶ Aliud ut supra fortius. Recipe trocisci
de absinthio de reubarbaro an̄. ℈. ii. de spodio sp̄erum dya
lacce. ʒ. i. eupatorij. ʒ. i. 5. spice. ʒ. 5. radicis sq̄nanti. ℈. i. seminū
endiuie. ʒ. i. pul. pul. ꝛ fiant pille. vii. pro. ʒ. cum syrupo de ab
sinthio ꝛ utat̄ ut supra immediate. ¶ Aliud ꝛ fortius. Reci
pe radicis cameleonte. ʒ. 5. betonice. ℈. i. cuscute. ℈. ii. cinamo
mi. ℈. i. eupatorij. ʒ. i. radicis enule. ʒ. 5. macis. ℈. i. origani po
lij an̄. ʒ. 5. reubarbari electi. ʒ. i. 5. radicis squinanti. ℈. i. semi
num endiuie solatri. ʒ. i. pul. pul. ꝛ fiant cum syrupo de absin
thio pille. vii. pro. ʒ. ꝛ utat̄ ut supra. ¶ Aliud ut supra. ꝛ aliq̄li
ter solutiuū. Recipe iere archigenis. ʒ. i. 5. aque absinthij. q. s.
pro potione misce ꝛ fiat potio fiat ut supra immediate. ¶ Ali
ud efficacius solutiuum. ℞. trifere ferruginate descriptione
Nico. ʒ. i. 5. aque absinthij. q. s. pro potione misce ꝛ fiat potio
utat̄ ut supra. ¶ Aliud efficacius sed nō solutiuum. ℞. ty
riace fermentate. vz non minoris etatis annoꝝ septē nec ma
ioris etatis annorum. xx. ʒ. i. eupatorij. ℈. i. spice. ǵ. ii. aque ab
sinthij. ℥. iii. misce ꝛ fiat potio ꝛ utat̄ ut supra. Medicine re
misse potentia v̄tuti familiares ꝛ cum hoc usuales. ¶ Solu
tiuum usuale facile ꝛ ꝓprium. Recipe seri capri. ℥. iii. radicis
ireos puluerīçate grosso modo. ʒ. 5. çuccari albissimi. ʒ. ii. mi
sce ꝛ fiat potio. Istud assumat oibus. xv. diebus saltem ꝛ hoc
modo ꝛ ordine solutiuorum minoratiuoruz. Si v̄o vult for
tius tunc huic toti addat iterum radicū ireos. ʒ. 5. ¶ Epatis
cōfortatiuum supra sed nō solutiuū. ℞. urine hoīs masculi
pueri etatis intra terminum a. v. anno exclusiue usq3 ad. xii
annum inclusiue. ℥. vi. eupatorij. ʒ. i. spice. ǵ. ii. coral. ru. ℈. i. se
minum endiuie. ʒ. 5. çuccari albissimi. ʒ. ii. misce ꝛ fiat potio.
Istam assumat ut supra immediate de ɔfortatiuis. ¶ Aliud
ut supra. Recipe trociscoꝝ de eupatorio de absinthio dyaro
don an̄. ʒ. 5. spodij. ℈. 5. coral. ru. ℈. i. misce ꝛ cum syrupi de ab
sinthio. q. s. forment̄ pille. vii. pro. ʒ. Istarum pillarum assu
mat a tribus usq3 ad. v. ad libitum in aurora. vi. diebus con
tinuis singuli mēsis p̄ter q̄ tēpore magni caumatis ꝛ hoc mo
do minoratiuoꝝ. ¶ Epatis ut supra. ℞. lactis capre ꝛ ꝓprie
calidi ꝛ ꝓprius dum mulgetur ab ubere. ℥. iiii. eupatorij. ʒ. i.
spodij. ǵ. iii. çuccari albissimi. ʒ. ii. misce. Istud bibat saltem se
mel in hebdomada ꝛ ampli⁹ ad libituz ꝛ hoc cū surgat ꝛ hoc
modo minoratiuorū. ¶ Epatis ɔfortatiuum. Recipe absin
thij sicci. ʒ. i. eupatorij. ʒ. 5. reubarbari electi. ℈. 5. coriandroruz
preparatorū. ʒ. 5. coral. rub. ℈. i. misce ꝛ cum syru. de absinthio
forment̄ pille. vii. pro. ʒ. Utat̄ ut immediate supra de supra
scriptis modis. ¶ Solutiuū facile ꝛ epatis ɔfortatiuuz ut su
pra. Recipe absinthij sicci. ℈. 5. eupatorij cuscute an̄. ǵ. vi. ma
sticis. gra. vi. seminum solatri gra. v. endiuie. ℈. 5. coriandroꝝ
p̄paratoꝝ. ℈. 5. cinamomi gra. iiii. macis spice an̄. gra. vi. reu
barbari electi. ʒ. i. agarici. ʒ. 5. salis gēme çinçib. ana. gra. iiii.
pul. pul. ꝛ cū syrupi de absinthio fiant pille. vii. pro. ʒ. Istarū

assumat a tribus usqʒ ad qnque in singulo medio mēse servatis modis dictis in pillulis cōpositis ex pillis de rauet agarico ⁊c̄. ¶ Epatis ꝯfortatiuū ut supra. Utat̄ uberibus aialium ⁊ hoc in ꝑncipio mensis semel in die diebus alternis. ¶ Aliud ut supra. ℞. spērum ꝯfec. de eupato. Meb. ʒ.i. dyarodon abbatis. ʒ.ss. macis. ℈.ii. seminis anisi itegroꝝ. ʒ.ss. spodij gra. v. seminū endiuie. ℈.i. solatri. ℈.ss. coriandrorum ꝑparatorū. ʒ.i. çucca. al. lib.i. pul. pul. ⁊ misce ⁊ cū aq̄ absintbij. q.s. fiat ꝯfectio solida in morsellis. iii. ʒ. pro quolibet. Istius cōfectionis assumat vnū morsellū in alternis diebus in. x. diebꝰ singuli mensis ⁊ hoc in mane cū surgit ⁊c̄.

¶ Contra fluxum epaticū cum excoriatione intestinorū ⁊ ꝑncipiū hydropisis ab epatis frigiditate pro quodā fratre ordinis sancti Francisci.

Regimē sex rerū nō nāliuʒ. Utat̄ vino goreto mediocris vinositatis ⁊ saporis utat̄ cibarijs potius ad caliditatē q̄ frigiditatē declinātibꝰ. ¶ Euitāda. Euitet aquam simplicem fluuioꝝ fontium stagnoꝝ cisterne licet minus mala vinū pauciferū. s. ad frigiditatem declinans vinū vinosum vinū dulce vinum multū agreste vinum acetosum cibaria viscosa lenitiua clixa sero. euitet mane assata fructus humidos ⁊ lubricos cerasa pepones bathecas ficus recentes ⁊ siccas vuas ⁊ similia. De piscis v̄o recētibus ꝑus ipsis infusis in vino albo vinoso aliquādo comedere pōt sed nō multū ⁊ cum hoc ⁊ raro. pisca aūt sicca minus nociua sūt. Euitet legumina blites spinachias cucurbitas oua sorbilia lac caseuʒ mollem ficus siccas herbas crudas alaganas pastilia ⁊ artocreas rafiolos aq̄ticas carnes. ¶ Epatis ⁊ stomachi confortatiuū. Recipe summitatū absinthij quantuʒ sufficit pro rafiolo vno. passularū paruarū. ʒ.iii. masticis coriandri aā. ʒ.ss. vitellum oui. Absinthio minoratiui inciso ⁊ mastice ⁊ coriandro puluerıçet̄ cū vitello oui fiat rafiolus cū tela paste ⁊ coquat̄ leuiter. De quo infirmus assumat tres bolos actu calidos pasta ꝑus in aurora octo diebus continuis in singulo mēse tēporibus frigidis ⁊ tēpore medio solū omni secūdo mense octo diebus continuis. In tēpore v̄o calido non utat̄ hoc medicamine ⁊ post assumptionē dormiat pauculū. ¶ Digestiuū stomachi ⁊ ꝯfortatiuū epatis efficacius. Recipe syrupi de absinthio. ʒ.iiii. aq̄rum eupatorij mēthe cicoree aā. ʒ.i. misce ⁊ assumat in secūda tertia veris qnque vicibus ⁊ totidē in ultima tertia autūni. in scd̄a v̄o tertia hyemis octies in estate. x. nō ⁊ hoc cū ordine digestiuorū ⁊ hoc si medicamē uoluerit ꝑmutare. ¶ Digestiuū ut supra efficacius ꝑori. ℞. syrupi de eupatorio. ʒ.i. de absinthio. ʒ.ss. oximellis simplicis. ʒ.ii. aq̄ruʒ mēthe. ʒ.i. capilloꝝ uene. ʒ.i.ss. absinthij. ʒ.i.ss. cuscute puluerıçate. g̃. v. misce. Si uellet medicamē efficacius tūc utat̄ eo ⁊ hoc pro suprascripto imediate ⁊c̄. ¶ Digestiuū ⁊c̄. ut supra efficacius ꝑoribꝰ. Recipe digestiuū immediate suprascriptū. cinamomi electi. g̃. iiii. misce. Et si vult ꝑmutare utat̄ isto mō suprascripto loco eiꝰ. ¶ Cōfortatiuū digestiuū ut supra v̄tuti ualde familiare. Recipe aq̄rum absinthij eupatorij aā. ʒ.i.ss. mēthe cicoree aā. ʒ.i. radicū acori puluerıçati gra. v. coriandroꝝ ꝑparatoꝝ. ℈.ss. çuccari albissimi. ʒ.ss. misce. Istud digestiuū assumat singulo mense q̄tuor diebꝰ cōtinuis ꝑterq̄ in caumate ⁊ hoc cū ordinibꝰ digestiuoꝝ. ¶ Epatis ꝯfortatiuū ut supra efficacius ꝑori. Recipe trociscoꝝ de absinthio. ʒ.i. de reubarbaro. ʒ.ss. spice gra. iii. croci gra. ii. coriādri ꝑparati. ℈.i. pul. pul. ⁊ cuʒ oximellis simplicis fiant pille. vii. pro. ʒ. Si v̄o vult ꝑmutare tunc assumat istarum pillarum. iii. tribꝰ diebus cōtinuis singuli mensis ꝑterq̄ in estate ⁊ hoc cū ordine immediate dicto. ¶ Cōfortatiuum epatis ut supra efficacius. Recipe troc. de eupatorio ʒ.i. de absinthio. ʒ.ss. croci gra. v. coralloꝝ ru. ℈.i. pul. pul. ⁊ cū oximellis simplicis fiant pille. vii. pro. ʒ. ⁊ utat̄ mō suprascripto immediate si vult ꝑmutare. ¶ Cōfortatiuū ut supra efficacius. Recipe pillarum imediate suprascriptarū. ℈.ii. spērum dyalacce. ℈.i. misce ⁊ cū syrupi de absinthio fiant pille vii. pro. ʒ. Si v̄o vult ꝑmutare tunc utat̄ istis loco sumptarū ut supra. ¶ Epatis ꝯfortatiuuʒ ut supra. ℞. dyacori. ʒ. viii. spērum dyarodon abbatis aromatici ros. descrip. Gabriel. ʒ.i. misce ⁊ utat̄ de isto assumēdo. ʒ.iii. loco predicti cōfortatiui si uoluerit ꝑmutare ordine eodem. ¶ Epatis ꝯfortatiuuʒ ut supra efficacius ꝑori. Recipe spērum dyambre. ℈.i. aromatici ros. descrip. Gabriel. ℈.ii. dyarodon abba. ʒ.ss. çuccari albissimi. ʒ.iiii. misce ⁊ cum aq̄ absinthij fiat confectio solida in morsellis. ʒ.iii. pro morsello. Si v̄o vult permutare accipiat in mane vnum morsellū modo ⁊ ordine eodeʒ suprascripto. ¶ Epatis confortatiuum ut immediate ⁊ uentris aliqualiter restrictiuum. Recipe masticis optimi. ʒ.i. Istius masticis assumat. ℈.ss. in mane cū surgit tribus diebꝰ continuis omni xx. die ꝑterq̄ tēpore calido ⁊ post stet ieiunus q̄tuor horis. ¶ Epatis cōfortatiuū v̄tuti familiare ⁊ usuale. ℞. coriādri ꝑparati ⁊ cooperti vna cooptura çuccari. ʒ. vi. masticis. ʒ.i. cinamomi electi corticū interioꝝ electoꝝ. ʒ.iii. macis electi. ʒ.ii. misce cinamomū ⁊ macis minutim incidant̄. deinde misce ⁊ fiat tragea sine alia additione çuccari. Utat̄ ista tragea assumendo. ʒ.iii. ordine eodē imediate suprascripto. ¶ Epatis ꝯfortatiuum ut supra in ꝑncipio ⁊ restauratiuum membroꝝ. ℞. fisticoꝝ mundatoꝝ a corticibus. ʒ. vi. Istoꝝ fisticoꝝ comedat. ʒ.ss. duobꝰ diebus in singula hebdomada in mane cum surgit ꝑterq̄ tēpore magni caumatis. ¶ Epatis ꝯfortatiuum ⁊ solutiuum facile aliquali uentris stipticitate tunc post ipsam leuē solutionē relicta. ℞. mirabolanuʒ ke. conditū numero vnū. Istum mirabolanū assumat oi. xx. die in q̄cunqʒ tēpore anni in aurora ⁊ stet ieiunus post horis quatuor. Notaq̄ q̄ primū ex suprascriptis infirmitatibus conualescit tunc nō amplius utat̄ istis medicinis.

¶ Cōtra fluxū epaticū ⁊ dissinteriam cū tenasmone ab humoribus adustis ⁊ diuersis cū febre cōtinua iā perseueratis oibus tribus mensibus.

Intestinorū abstersiuū lauatiuū ⁊ ꝯfortatiuum. Recipe aque ordei excorticate lib.i. vitellū oui.i. olei rosati. ʒ. iiii. çuccari optimi. ʒ.ss. misce ⁊ fiat enema ⁊ intestinoꝝ lauatiuum abstersiuū ⁊ ampliꝰ cōfortatiuum ꝑore intestina stagnās ⁊ stipticū. ℞. decoctionis ordei excorticati. deinde torrefacti plātaginis poligonis seu corigiole floꝝ tassi barbassi lib.i. vitelluʒ oui.i. sepi hircini. ʒ. iii. olei ro. ʒ. iiii. çuccari optimi. ʒ.ss. boli armeni. ʒ.ss. misce ⁊ fiat clistere. Istud clistere taliter tepidū sibi imponat per vnam horā ante cenā ꝑcedente clisteri suprascripto die eodē per vnaʒ horā ante prādiū qbus uti incipiat tertia die imediate sequēti post assumptionē ꝑmi clisteri suprascripti in duobꝰ diebus ꝑmis ⁊ ipsis taliter utat̄ duobꝰ diebꝰ ad minus. ¶ Suppositoriū confortatiuū ⁊ stagnatiuū. ℞. sepi hircini. q.s. pro sex licinijs siue suppositorijs. Unū ex istis ligatū cū filo lōgo imponat sibi cū uadit dormituʒ ⁊ taliter teneat tota nocte ⁊ utatur ad libitū. ¶ Confortatiuū stomachi. ℞. succorum absinthij. ʒ. iiii. menthe. ʒ. ii. citonioꝝ. ʒ. iii. aloes succotrini. ℈.i. masticis absinthij sicci menthe sicce aā. ʒ.ii. spice calami aromatici aā. ʒ.ss. gariofilorum. ℈.i. rosarum floꝝ lambrusce aā. ʒ.i. coralloꝝ ru. ʒ.ss. coriandroꝝ ꝑparatoꝝ. ʒ.i.ss. succi simul misceātur. deinde reliqua pul. pul. ⁊ in se misceant̄ ⁊ medietate dicte mixture puluerū in dicta mixtura succoꝝ ifundat̄ ⁊ optime imbibat̄ alia medietate mixture ultimo dictoꝝ succuuʒ sup dicta mica panis talr̄ succis infusa apponat̄ ⁊ ipsa mica panis cū dictis pulueribus pāno lineo subtilissimo ul' serico inuoluat̄ ⁊ stomacho apponat̄ ipso stomacho ieiuno.

¶ Aliō ut supra. ℞. olei absinthij. ʒ.i.ss. myrtilloꝝ citonioꝝ ʒ.ss. absinthij. ℈.ii. masticis menthe aā. ℈.i. spice calami aromatici squinātı macis aā. ℈.ss. gariofiloꝝ. ℈.i. floꝝ lambrusce rosarum aā. ʒ.ss. coriandroꝝ ꝑparatoꝝ. ℈.i. coralloꝝ ru. ʒ.ss. cere noue. q.s. pro vnguento molli misce ⁊ cū modico aceti fiat vnguentū molle pro stomacho. Ista vnctione cū manu suauiter calida vngat̄ totus stomachus ab ore usqʒ ad funduʒ stomacho ieiuno. s. mane ⁊ sero manu calida siue ante prandiū ⁊ ante cenā. ¶ Aliud ut supra. ℞. absinthij viridis par

tes quatuor mēthe viridis partes tres flor lambrusce rosarum añ. ptem vnā. De hiis q̄tuor. q.s. pro sacculo pro stomacho masticis. ʒ.i. calami aromatici macis añ. ʒ.ii. gariofilorum. ʒ.i. coriandrorum p̄paratorum. ʒ.i. ꝯtundant' ꝯtun. ⁊ fiat sacculus p stōcho in pāno siue serico in forma scuti ⁊ q̄dem appēdatur collo cum filo ut melius adhereat stōcho.

¶ Cōtra dissinteriā ⁊ fluxū epaticū ⁊ febrē simul ⁊c.

Digestiuū ℞. syruporum de mentha. ʒ.ß. endiuie facte ex solo succo ei⁹ ⁊ nō cū aliis. ʒ.i. vini granatorum aquarū endiuie absinthii añ. ʒ.ß. misce assumat hora digestiuorum ⁊c. ¶ Minoratiuū ⁊ ꝯfortatiuū. ℞. miclete. ʒ.vi. aq̄rum plantaginis endiuie añ. q.s. pro potione. Assumat post digestiuū. s. assumptū tribus uel q̄tuor vicibus ⁊ assumat cū custodia ⁊ hoc etiam p⁹ assumpto minoratiuo. Tunc utat' aqua calibeata in qua calibs sit solus extinctus ter. ¶ Digestiuū. ℞. syruporum de myrto. ʒ.ß. endiuie ut supra ʒ.i. aquarū plātaginis. ʒ.ii. absinthii. ʒ.ß. misce ⁊ assumat ut supra. ¶ Solutiuū eradicatiuum. Recipe miclete. ʒ.iiii. reubarbari usti. ʒ.i.ß. aquarū plātaginis endiuie quantū pro potione misce ⁊ fiat potio ⁊ assumat cū custodia. ¶ Confortatiuum ⁊ digestiuū. ℞. spērum triasandalorum. ʒ.i. dyarodon abbatis. ℈.i. coriandrorum p̄paratorum pulue. ʒ.ß. croci. g̃.ii. çuccari albi. ʒ.iiii. misce ⁊ cum aquaruz endiuie ptes. ii. absinthii partem vnā ad conf. fiat conf. solida in morsellis. iii. ʒ. pro quolibet ⁊ assumat vnā ante prandiuz singulis diebus in hebdomada. ¶ Digestiuū usuale ⁊ ꝯfortatiuū ut supra. Recipe aq̄ruz endiuie. ʒ.i. plātaginis. ʒ.ii. absinthii. ʒ.ß. corallorūz ru. ℈.i. coriādrorum p̄paratorum pulue. ℈.i. çuccari albissimi. ʒ.ß. misce ⁊ assumat hora digestiuorum. ¶ Epatis confortatiuū etiaz acuitatis caloris humorum repressiuum. Recipe aque endiuie lib.i. absinthii. ʒ.ii. spērum troc. sandalini descrip. Mes. ʒ.iii squinanti pulueriçati. ℈.i. coriandrorum pulueriçatorum. ʒ.ß. misce ⁊ fiat epithima cum petia linea epati ⁊ hoc facta prima euacuatione ⁊ hoc alternis diebus. ¶ Confortatiuū cōstric. rectificat' humoribus malignis dissinterie ⁊ fluxus epatici det' electuariū infrascriptū. Recipe electuarii de sorbis. ʒ.ii. miue citoniorum. ʒ.i. aquarū plantaginis. ʒ.ß. endiuie. ʒ.ß. misce. Istud assumat ter in hebdomada debite calidū alternis diebus ⁊ post dormiat ad libitū. ¶ Aliud ut supra ⁊ remisse solutiuū. Recipe mirabolanū kebulū conditū vnū. Istum assumat semel in hebdomada in aurora. Facta v° p̄ma ⁊ scd̄a purgatione tunc utat' vino ⁊ aq̄ septē uel octo vicib⁹ calibeatur. s. in oibus in q̄bus oportet eum uti eis. s. ferculis ⁊ aliis. Medicine efficaciores adhuc suprascriptis medicinis ⁊ ꝓprie ad dissinteriā ipsaz. Coagulū leporis iuuat. caseus antiquus ablato sale ab eo riçi torrefacti glādes assate balaustie semē rose ⁊ est ꝓpriuz bolum armenū troc. de carta cōbusta Auic. ⁊ alie plures medicine ⁊ reliqua.

¶ Contra dissinteriā clistere.

Recipe aque decoctionis ordei torrefacte. q.s. p decoctione herbarū duarum imediate infrascriptarum foliorū plātaginis. M.iiii. cētinodie seu corigiole. M.ii. ⁊ vitellū oui numero. i. olei rosa. ʒ.iii. gūmi arabici. ʒ.ß. pinguedinis hirci. ʒ.i. Herbe dicte p⁹ lauate minutim incident' cuz cultello ⁊ nō pistent' ne succus ab eis effluat. deinde in dicta aq̄ ordei bulliāt optime ⁊ postea exp̄mant' ⁊ colent' ⁊ substantia eorum abiiciat'. cuius colature Recipe. ʒ.xv. reliquas v° medicinas adde misce ⁊ fiat clistere. Istud clistere sibi imponat tepidū stōcho ieiuno saltem semel in die. ¶ Acuitatum humorū extinctiuum cōueniēs ⁊ v̄tutis retētiue cōfortatiuū sanguinē abscindens. Recipe vini granatorū. ʒ.vi. granorum ribes. ʒ.ii. sumach. ʒ.ß. tamarindorū. ʒ.iii. margaritarum perforatarum seu bonarū. ʒ.iii. syruporuz de acetositate citri. ʒ. vii. rosati. ʒ.vi. aquarū plantaginis ptes duas acetose ptem vnā aque cisterne calibeate ptes tres de his trib⁹ simul. q.s. ad oium suprascriptarum decoctionē pro potu delitioso grana ribes ⁊ sumach pistent' debite. Tamarindi v° cū dicto vino granatorū dissoluant' cōuenienter in mortario cum pistello. Margarite aūt pulueriçent'. deinde oia simul bulliant ad lentū ignē tāto tēpore quantū sufficit pro syrupo satis longo ⁊ usuali pro potu ⁊ postea optime exp̄ment' ⁊ colent' ⁊ substātia eorū grossa terrea abiiciat'. Ultimo dicte colature margarite addant' misce ⁊ fiat ad libitū potus delitiosus seu iulep potabile delitiosum. ¶ Puluis. Recipe coriandroruz p̄paratorū. ʒ.ß. seminū plātaginis. ʒ.ii. coral. rub. seminū acetose añ. ʒ.i. pulueriçent' subtiliter. deīde misce. Istius pulueris ponat ad minus. ʒ.ß. super vipa facta ex pane torrefacto sed bene brustulato ⁊ vino nigro stiptico sed nō multum vinoso. Hanc vipam comedat in p̄ncipio prandii ⁊ cene quarūlibet vz. ipsius vipe bolos tres. Post dictā vipaz comedat bolos tres ad minus citonii optime decocti. deinde aromatiçati cum puluere coriandrorum p̄paratorum. bibat aquaz cisterne ⁊ calibeatam seu extinctionis calibis sexties totiens extinctus. videlicet ipsam aquam bibat mixtam cū tantūdem dicti vini nigri nō multum vinosi. Si v° dictā aquam cisterne habere non pōt tūc assumat aquā fluuii clarā aut saltē putei ⁊ in ipsa taliter extinguat calibem ⁊ ea utat' per oia ut hic ante de aqua cisterne. Si v° potus cōgruit efficacior tūc in dicta aqua cisterne taliter calibeata bulliāt optime aliq̄ frusta lata citonii crudi. Recipe plātaginis. ʒ.ii. acetose. ʒ.i. coriandrorum p̄paratorum. ʒ.ß. misce. Istas aq̄s assumat frigidas in aurora sex dieb⁹ continuis. vz singulo mane totidē. Recipe syruporū de myrto rosati añ. ʒ.ß. de ribes. ʒ.i. miue citonitis. ʒ.ß. aquarū plātaginis. ʒ.ii. acetose. ʒ.i. puluerum p̄paratorū. ʒ.ß. misce. Si v° medicamen cōgruit efficacius pori immediate tūc istum syrupū assumat tm̄ in aurora seruatis reliquis modis ⁊ ordinib⁹ descriptis in assumptione ⁊ usu aquarū immediate suprascriptarum. Recipe troc. de spodio. ʒ.i. de terra sigillata. ℈.ii. boli armeni. ʒ.ß. seminū plātaginis. ʒ.i. coral. rub. ʒ.ß. coriandrorū p̄paratorum. ℈.ii. Pulueriçent' oia subtiliter. deinde cū miua citoniorum. q.s. ad incorporandū forment' pill'e. vii. pro. ʒ. Si v° medicamen cōgruit efficacius pori immediate tūc istarum pillarum assumat. iii. per duas horas ante cenā. deinde immediate bibat aq̄s suprascriptas ⁊c. ut supra de assumptione aquarū suprascriptarū earūdē. Et iterum in mane sequēti assumat q̄nque pillas ex ipsis. deinde ipsas aq̄s bibat imediate post ut hic ante. ¶ Solutiuū facile uētrem stipticum relinquens. Recipe miclete. ʒ.vi. aquarum plātaginis ptes. ii. acetose ptem vnā misce de ambobus bis quantū sufficit pro potione misce ⁊ fiat potio. ¶ Solutiuuz facile uentrē stipticū relinquēs efficacius pori imediate. Recipe miclete. ʒ.iiii. reubarbari torrefacti s̄m canon. ad hoc sed nō multa torrefactione si satis notabili torrefactione nō ualde multa. ʒ.i. aquarū plātaginis ptes. ii. acetose ptē vnam. de his aq̄s simul. q.s. pro potione reubarbari taliter torrefacti trituret' seu pulueriçet' debite oia simul incorporent' misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuū facile ⁊ stipticū uētris eductiuū assumat in aurora ⁊ post ipsius assumptionē dormiat infirm⁹ imediate si pōt tm̄ per duas horas. trāsactis v° duabus horis siue in ipsis trib⁹ dormierit per dictas duas horas uel nō tunc ulterius nō dormiat ⁊ post eius assumptionē stet ieiunus horis q̄nque ⁊ nō assumat lauatiuū aliq̄d sed tm̄ in dicto termino triū horarū prādeat. Comedat panatellā ex pane biscocto factā in brodio pulli sed nō pingui. panatellā in dicto brodio factam ex nebulis sine çuccaro. Far ferculum ⁊ ꝓprie far spelte in ipso brodio alaganas subtiles factas sine sale in ipso brodio coctas. Nota q̄ q̄ primū ex suprascripto morbo infirmus conualescat tunc nō ulterius medicinis suprascriptis nec aliis medicinis ad hoc utat'. Quanq̄ v° suprascripta medicamina oia v̄tuti sint familiaria ⁊ morborū dictorum ꝓprie curatiua nihilominus q2 in morbis oibus non a sola virtute curabilib⁹ sed etiā arte curatiua indigentibus tā v̄tus ipsa necessitatis uarietatē gradualem ad se curā trahentē q̄ morbi itidē cause ⁊ accitia earum uarietatem crebro formalē simul patiunt' ⁊ maxime pluries gradualē candem tā ex dictaruz oium n̄alis temporis fluxu q̄ ex ipso mor

bo℞ temporum medicinaliũ omni decursu qnimo ⁊ oẽs res nãles non nãles ⁊ p̃ter nãm varietatem itidẽ saltẽ graduales ⁊ nõ multotiens formalem plurima valde ipsarũ rerum oium varietatibus ipsis ꝓpꝛie gradualibus ⁊ etiã formalibus tunc cura seu opus medicinale tã saltẽ gradualiter ꝙ etiam pluries formaliter canonice varianda est ⁊ ob hoc in supioribus medicinalib⁹ canonib⁹ usualib⁹ seu in ipsis canonib⁹ usus medicinarũ supꝛascriptarũ notãter hec designant. vide licet. Si vo medicamẽ cõgruit efficaci⁹ ⁊ iterũ si medicamẽ ꝑmutare ꝯgruit idẽ supꝛascriptis medicinis oibus utat huiusmodi tm̃ iudicio ⁊ ꝯsilio isigniũ doctoꝝ cure ipsi⁹ astãtiũ exqsite ⁊ optime dictas oẽs discernẽtiũ varietates rerũ ipsaꝝ nãliũ ⁊ p̃ter nãm sigdẽq3 speculãtiũ vtutes seu potentias taz graduales ꝙ etiam formales medicinalium instrumentorũ seu medicinarum qḋ pro eodem habet: quibus medicinalis ois curationis operatio perficit.

¶ Contra dissinteriã alteriũs.

Recipe absinthij viridis. M. ii. mẽthe viridis. M. s. masticis. ℨ. s. gariofiloꝝ. ℨ. i. calami aromatici ℨ. i. rosarum floꝝ lambꝛusce añ. M. i. sumach myrtillorũ añ. ℨ. i. corallo. ru. ℨ. i. coriandrorũ preparatorum. ℨ. ii. herbe flores ⁊ sumach myrtilli simul bulliant in vini nigri ⁊ aque fluvialis mũde ⁊ clare. q. s. pro fomentatione usq3 ad ꝯsumptionem q̃rte partis ipsius liquoris. deinde reliqua pulueriçentur grosso modo. Ultimo ipsa pulueriçata dicte decoctioni addantur. ¶ Digestiuum humoꝝ aqueorum ⁊ cholere simplicis cholere aduste ⁊ flegmatis salsi fluxumq3 intercipiẽs aut aliqualiter sistens. Recipe aquarum rosate. ℨ. xii. acetose. ℨ. vi. sumach. ℨ. s. masticis. ℨ. i. spodij. ℨ. s. sumach spodium ⁊ mastix contundantur grosso modo. deinde simul bulliant in ipsis aqs ad lentũ ignem usq3 ad ꝯsumptionem quarte ꝑtis ipsarum aquarum ⁊ usui reserua.

¶ Contra dyariã a causa calida ꝓuenientẽ.

Recipe reubarbari electi. ℨ. i. mirabolanorũ emblicorum. ℨ. ii. myrtillorũ çuc. rob. veteris ana. ℨ. s. Bulliãt oia siml' in aq acetose usq3 ad ꝯsumptionẽ tertie ꝑtis aque. deinde optime exꝑmant ⁊ colent. Vitellus oui detur cũ allumine ⁊ ꝑus infundat cũ cortice in aceto simplici per horas. iii. deinde coquat in duab⁹ ꝑtibus aque ⁊ 3ª aceti aut in simplici aq tm̃ ad placitũ donec durescat. Nõ det çuccarũ nec res notabilr̃ çuccarata nõ det aq stillata. Sed si deliberaret ex toto dare aquã stillatã tũc ipsi addãt tertiam partem aque ro. non muscate. Fiat ferculum ex pãnitio seu milio spissum ⁊ non rarũ. fiat ferculũ ex pane biscocto cibet cũ pulte risi uel fabaruz uel ordei cocte in aqua cisterne. Et hec cibaria coquant in aqua cisterne ipsaq3 cibaria condiant cũ vitellis ouoꝝ ꝑus retentorũ cũ cortice suo in aceto per horas tres: in qbus ferculis ponat pulvis myrtilli. Bibat vinũ stipticũ lymphatũ cũ aqua cisterne uel cũ aqua decoctionis plurime myrtillorũ uel sumach uel sorborum. Somnus ꝓnocet pro posse uel quies dormiat super uẽtrem. Recipe tyriace çuccari rob. añ. ℨ. i. Incorporent cuz rob de citonijs. sumat duabus horis postq̃ refectus est. deinde stet duab⁹ horis q̃ nihil comedat utat eluario de sorbis cum çuccaro rosato si vtus est debilis nutriat cũ carnibus laudabilib⁹ ualde ⁊ etiã vtutibus oibus ipsis coctis assatis uel frixis ⁊ cõditis cũ pulueribus myrtilloruz uel sumach ⁊ ꝑparatis cũ vino granatorũ uel de succo berberum vngat venter cũ oleis de mastice de myrto mixtis cũ cera multũ liniat.

¶ Contra fluxũ uentris ex epatis ⁊ stomachi debilitate seu cõtra lienteriam ⁊ fluxũ epaticum.

Mixtura stõchi ⁊ epatis ꝯfortatiua. ℞. summitatuz absinthij. q. s. pro rasiolo vno. passularuz nigrarum ꝑuarũ q̃tum libet. pulueris masticis q̃tum libet pulueris coriãdroꝝ endiuie añ. quãtũ libet vitellũ oui vnuz Absinthiũ minutiz incidat ⁊ nõ pistet. deinde oia simul incorporent optime ⁊ fiat ex ipsis vnus rasiolus qui bulliat ꝑ us modicũ. deinde amoueat eius pasta ⁊ solũ dictã mixturã assumat. Si vo tali mixtura uti nõ posset que optima est ꝑ p̃ter amaritudinẽ accipiat syrupũ infrascriptũ. ¶ Digestiuũ stõchi ⁊ epatis ꝯfortatiuum. Recipe syrupi de absinthio. ℨ. i. oximellis simplicis. ℨ. s. aquarũ mẽthe lupulorũ añ. ℨ. i. s. cinamomi electi. ℈. i. misce. Isto digestiuo utat octo dieb⁹ continuis ⁊ post assumptionẽ stet ieiunus horis trib⁹ quo utat singulo mẽse p̃terq̃ de mense Julij ⁊ augusti. ¶ Aliud digestiuuz ꝑori efficacius. ℞. aquarũ absinthij mẽthe cicoree eupatorij añ. ℨ. i. cuscute. ℈. i. misce. Istas aquas assumat ut dictum est de syrupo. ¶ Aliud ad idẽ ꝑori efficacius. ℞. syrupi de eupatorio oximel. simplicis añ. ℨ. i. aque absinthij. ℨ. ii. aque menthe aque capil. veneris añ. ℨ. i. cinamomi electi. ℈. ii. misce. Isto syrupo uti incipiat transactis octo dieb⁹ post assumptionẽ syrupi imediate supꝛascripti ⁊ assumat q̃tuor diebus cõtinuis. ¶ Cõfectio stomachi ⁊ epatis ꝯfortatiua. Recipe dyacori. ℨ. viii. spẽrum dyarodonis abbatis. ℨ. i. spẽrum aromatici rosati. ℨ. i. misce. Istius ꝯfectionis assumat. ℨ. iii. in mane cũ surgit quatuor dieb⁹ continuis singulo mẽse ⁊ post assumptionẽ stet ieiunus ad min⁹ q̃tuor horis. ¶ Cõfectio epatis stõchi cerebri ꝯfortatiua. Recipe spẽrum musci dulc. dyambre añ. ℈. i. spẽrum aromatici descriptione Sal. ℈. ii. çuccari albissimi. ℥. iiii. misce ⁊ cum aqua absinthij fiat cõfectio solida in morsellis. iii. ℨ. pro vnoquoq3 morsello. Qua cõfectione utat ut dictũ est de alia supꝛascripta immediate ⁊ hoc in casu quo nõ esset ex medicinis supꝛascriptis liberat⁹ aut notabiliter alleuiatus. ¶ Trocisci stõchi ⁊ epatis ꝯfortatiui. Recipe trociscoꝝ de reubarbaro. ℈. i. de absinthio. ℈. ii. spice. ℈. s. croci. ℈. ii. seminis endiuie. ℈. s. çuccari albissimi. ℈. j. misce. ⁊ cũ oximelle simplici ⁊c. fiant pille. vii. pro. ℨ. Istarũ pillarum nõ solutiuarũ assumat a duab⁹ usq3 ad. v. ad libitũ de mane cũ surgit singulo mense q̃tuor dieb⁹ cõtinuis ⁊ post ipsarum assumptionẽ stet ieiunus ad minus horis quatuor. ¶ Trocisci alij ad idem. Recipe trociscoꝝ de eupatorio de absinthio añ. ℨ. i. spẽrum dyalucis. ℈. s. croci. ℈. ii. summitatũ endiuie. ℈. i. misce ⁊ cum oximelle simplici reforment pillule vii. pro. ℨ. Istarum pillaruz assumat a duab⁹ usq3 ad qnque ad libitum ut dictum est in ꝑdicta recepta ⁊ hoc ubi ex assũptione supꝛascriptarum non liberet. ¶ Cõfortatiuũ stõchi ⁊ epatis. Recipe coriandrorũ preparatoꝝ ꝑm cañ. deinde cõfectoꝝ vna sola cooptura çuccari qbus utat sumendo coclear vnum ante cibũ per vnam horã siue per octauã hore ⁊ hoc per mensem vna die sic ⁊ alia non siue accepit medicinã siue non. ¶ Cõfortatiuũ ut supra. Recipe masticis albi ⁊ lucidi. ℈. iii. Istius masticis assumat integrũ. ℈. i. deglutiendo duob⁹ diebus in hebdomada de mane cũ surgit. deinde stet ieiunus horis tribus quo utat omni tẽpore durãte morbo p̃terq̃ tẽpore magni caumatis. ¶ Cõfortatiuũ ut supra. Recipe fisticoꝝ seu pistachioꝝ mundorũ ⁊ electoꝝ. ℨ. i. Isti⁹ cõfectionis utat omni tẽpore diebus intermissis preterq̃ tẽpore magni caumatis ⁊ diebus in qbus utit dictis coriandris. ¶ Sacculus stõchi ꝯfortatiuus. ℞. folioꝝ absinthij ꝑtes. ii. menthe recentis ꝑtem vnã. rosarũ siccarum floꝝ lambrusce añ. ꝑtem. s. calami aromatici spice añ. ℈. ii. gariofilorũ ℨ. s. coralli rubei. ℈. ii. coriandrorũ preparatoꝝ. ℨ. s. masticis ℨ. i. myrtilloꝝ. ℈. ii. misce ⁊ fiat sacculus in forma scuti ⁊ portet istũ sacculum tota die ⁊ nõ de nocte ita ut acutior cuspis sacculi iaceat directe super ore stõchi. pars vo latior deorsuz sup vmbilicum per digitos tres. ¶ Unctio stõchi ꝯfortatiua ℞. oleoꝝ oium infrascriptoꝝ absinthij. ℨ. i. s. masticis. ℨ. i. citoniorũ myrtillorũ añ. ℨ. ii. pulverum infrascriptoruz absinthij masticis menthe añ. ℨ. s. sumach gariofilorũ calami aromatici macis cyperi gallie muscate cinamomi añ. ℈. s. myrtillorũ coral. rub. coriandroꝝ preparatoꝝ añ. ℨ. s. laudani optimi. ℨ. ii. cere. q. s. pro vnguẽto molli misce ⁊ cuz modico aceti quantuz sufficit ad penetrandũ fiat vnguentũ molle. Quo vngatur totus stõchus in mane cũ surgit incipiendo ab ore stõchi inclusiue usq3 supꝛa vmbilicũ per digitos tres ⁊ nullo modo vngat epar nec splen. deinde super stõcho ponatur

sacculus dictus z hac utatur ubi ex suprascriptis medicinis nō esset liberatus. ¶ Solutiuū materierū coium in vijs ductuum. ¶ Enema. ℞. radicū maluauisci. M. ß. florū blitis mercurialis aā. M. i. seminū fenugreci lini cartami aā. M. ß. vitellum oui vnū cassiefi. ʒ. i. benedicte simplicis çuccari rubei aā. ʒ. ß. olei cōmunis. ʒ. iiii. salis cōmunis. ʒ. ii. herbe radices z semina bulliant zc. deinde tribus cyathis dicte colature omnia addantur z fiat clistere. Quo utatur quando incipit assumere aliquam suprascriptarum medicinarum stomacho ieiuno ad minus semel uel pluries ad libitum cum modis z ordinibus zc.

¶ Cōtra uentris stipticitatem.

Uentris lenitiuū virtutisqz z totius corporis seu mēbrorum oīum restauratiuū z doloris ipsiꝰ uentris mitigatiuū. ℞. vitellos ouorum recentiū ut vnius diei numero duos uel ouorum ad amplius z coctos sorbiles seu molles ualde çuccari albissimi triū coctarū. ʒ. ß. uel ad libitum z melius. ʒ. i. Istos vitellos coctos molles sorbeat seu deglutiat integros si pōt simul cū dicto çuccaro z si non pōt ipsos taliter deglutire tunc ꝑus ipm çuccarum comedat. deinde vitellos assumat. hos vō vitellos z çuccarum taliter assumat in mane stomacho ieiuno ad minus per vnū quartū hore ante prandiū quatuor diebus continuis in singula medietate cuiuslibet mēsis tēporibus frigido z medio. ¶ Uētris lenitiuum ut supra humorūqz euacuatiuum. ℞. iuris seu brodij medie pinguedinis galline uel caponis ad libitū. ʒ. viii. çuccari albissimi triū coctarū. ʒ. i. misce. Si vō medicamē ꝑmutare cōuenit aut humores magis euacuandi sunt seu tēperādi: tūc istam mixturā ex brodio debite calido z non tepido z çuccaro dictis deglutiat in mane stomacho ieiuno ante prandium seruatis reliqs modis z ordinibus descriptis in assumptione alterius medicaminis imediate supradicti cōpositi ex vitellis ouorum z çuccari ut ibi. ¶ Uētris lenitiuū zc. ut imediate supra quolibet ꝑori medicamine aliqliter efficacius. Recipe medicamē primū siue cōpositū ex vitellis ouorum z çuccaro ut ibi. ¶ Medicamen scōm cōpositū ex brodio galline z çuccaro suprascriptū ut ibi. Si vō medicamē cōgruit aliqliter efficacius ꝑoribus tūc ꝑmo sumat in mane stōcho ieiuno ante prādium dictum ꝑmū medicamen compositū ex vitellis ouorum z çuccaro. Deinde imediate assumat dictū scōm medicamen cōpositum ex dicto brodio galline z çuccaro seruatis reliquis modis z ordinibus descriptis in canonibus duobꝰ in assumptiōe dictorum medicaminū immediate suprascriptorum. ¶ Uentris lenitiuū zc. ut immediate supra efficacius ipso ꝑori immediate. ℞. medicinas oēs descriptas in recepta immediate suprascripta. passularū transmaritimarum corintiarum paruarū nigrarum. ʒ. i. Si vō medicamen congruit efficacius ꝑori immediate tunc ꝑmo assumat suprascriptos vitellos cū çuccaro. deinde imediate dictas passulas comedat. Ultimo suprascriptū brodium cū çuccaro imediate bibat in mane ante prandiū stomacho ieiuno seruatis reliqs modis z ordinibus descriptis in assumptione alterius medicaminis immediate suprascripti. ¶ Uentris lenitiuū ut supra imediate efficacius ipso ꝑori immediate. ℞. medicinas oēs descriptas in recepta imediate antescripta. Ficus citrinas siccas z pingues numero. vi. Si vō medicamen ꝯgruit efficacius ꝑori immediate tunc ꝑmo assumat supradictos vitellos ouorum cū çuccaro. deinde dictas ficus bene masticatas imediate deglutiat z postea immediate passulas dictas. Itidē ultimo brodiū ipsum cū çuccaro imediate bibat in mane stomacho ieiuno zc. ut supra de alio medicamine imediate suprascripto. ¶ Uentris lenitiuū zc. ut imediate supra efficacius ipso ꝑori imediate uētositatisqz resolutiuū z flegmatis aliqualiter eductiuum. Estqz medicamē senum. ℞. medicinas oēs descriptas in recepta imediate suprascripta. medulle cartami electi. ʒ. i. folia menthe numero quatuor. Et si iterū congruit medicamē aliqliter efficacius ꝑori imediate tūc addat iterum vnā aliā. ʒ. medulle cartami dictis ficubꝰ z menthe masticis z deglutiat zc. ut supra de medicamine hic imediate suprascripto. Si vō medicamen cōgruit efficacius ꝑori imediate uentositatisqz resoluēda est z flegma aliqliter educendū. tunc ꝑmo assumat dictos vitellos ouorum cum çuccaro. deinde imediate dictas ficus cū ista medulla cartami z mentha bñ masticata oēs deglutiat z postea dictas passulas itidē. Ultimo dictum brodiū cū çuccaro immediate bibat in mane stomacho ieiuno zc. ut supra de alio medicamine suprascripto. ¶ Uentris lenitiuū zc. ut supra imediate efficacius ipso ꝑori imediate est qꝫ medicina senū mundificat viscera z abstergit renes. ℞. terbentine electe. vz dyaphane lucide munde z non lote. ʒ. ß. çuccari albissimi triū coctarum pulueriçati. q. s. ad ipsam terbentinā debite inuoluēdā ut imediate infra. Terbentina ipsa tota simul aut ad libitū ad frusta duo uel tria diuisa ꝯm possibilitatem assumētis uel ut sibi melius libet inuoluatur optime in dicto puluere çuccari. deinde frustatus ipsa terbētina seu ipsa frusta deglutiant oīa taliter çuccaro trium coctarū inuoluta. aut si sibi gratius est ipsa terbentina çuccaro inuoluta ut hic ante postea tota aut saltem frustatiuus ut ante inuoluant in partes scalete seu nebule vino dulci ꝑus madefacte. q. s. ad ipsius terbentine debitam inuolutionē. Istā terbentinam taliter çuccaro aut scaleta seu nebula inuolutam ut hic ante assumat in aurora uel ad libitum in mane cum surgit saltem semel in mense z ad amplius in singula medietate cuiuslibet mensis semel quolibet tempore anni preterqꝫ tempore calido. ¶ Uentris lenitiuum z dolorum mitigatiuum zc. ut supra. Recipe olei cōmunis temperati seu optimi. videlicet olei oliuarum debite maturarū z nō putrefactarum nec preternāliter aliter immutatarum ipsiusqz olei vnius anni tm̄ dyaphani coloris suauis odoris quod idem est quod oleū cōmune tēperatū. ʒ. xvi. vitellos oui sine albumine numero. ii. çuccari albissimi trium coctarum. ʒ. i. salis cōmunis. ʒ. iii. misce z fiat clistere. Si vō medicamen permutare vult tunc istud enema seu clistere debite calidum sibi imponi faciat stomacho ieiuno in mane ante prandium per duas horas uel ad libitum ante cenam per horam vnam. Hoc vō enemate taliter uti potest ad libitum semel in singulo mense quocunqz tempore anni preterqꝫ tempore calido siue tempore magni caumatis nisi magna necessitas ad hoc incumberet. quo casu tunc etiam tempore magni caumatis ipso enemate uti potest. ¶ Uentris lenitiuum z dolorum mitigatiuum z efficacius priori immediate viscerumqz confortatiuum. Recipe decoctionis capitis ouis castrati uel agni melius ouis. deinde castrati z ultimo agni quod caput ouis uel castrati zc. decoquatur ut hic proxime infra. ʒ. xv. vitellos oui numero tres. olei amigdalarum dulcium. ʒ. vi. çuccari albissimi trium coctarum. ʒ. i. salis communis. ʒ. iii. Caput ouis uel castrati zc. bulliat in aqua fluuialis munde z clare quantum sufficit pro ipsius capitis decoctione usqz ad notabilem separationē carnium ab ossibus. deinde decoctio ipsa optime calida colet ultimo tribus cyathis dicte colature reliqua oīa addant misce z fiat clistere. Si vō medicamen cōgruit efficacius ꝑori immediate tūc istud enema sibi imponi faciat debite calidū stomacho ieiuno seruatis reliqs modis z ordinibus descriptis in usu enematis alterius imediate suprascripti.

¶ Contra uentris stipticitatē aliud.

Uentris lenitiuum leue. Recipe foliorum seu matris violarum. M. i. sebesten. ʒ. iii. penidiarum ʒ. ß. incidantur folia minutim z imponatur cum sebesten in lib. i. aque bulliant usqz ad ꝯsumptionem tertie partis. In qua postqꝫ colata fiunt dissoluantur penidie. deinde misce. Istius aque assumat ab. ʒ. v. usqz ad. vi. uel sero ante cibi assumptionē per duas horas nec dormiat post. ¶ Aliud efficacius z materie flegmatice precipue uentositatis eductiuum. Recipe medulle cartami. ʒ. ß. amigdalarum mundatarum z aliqualiter assatarū. ʒ. ii. sebesten. ʒ. iii. çuccari rub. ʒ. i. aque fontis lib. ii. bulliant ad consumptionem tertie partis. dein-

de colentur qua utatur ut supra ad.ʒ.iiij.usqꝫ ad.viij. ¶ Aliud fortius. Recipe medulle cartami.ʒ.ij.sebesten.ʒ.j.tamarin. ʒ.j.ß.salis communis.ʒ.ii.mellis crudi.ʒ.i.aque fontis lib.j.ß.bulliant ad quantitatem tertie partis ⁊ colentur.dosis ab ʒ.iiii.usqꝫ ad.vii.⁊ plus ⁊ minus ꝑ etates regiones ⁊ cetera. ¶ Lenitiuum Serapionis quod equiualet precedēti. Recipe medulle cartami.ʒ.xx.aque calide lib.ß.penidiarum.ʒ.x. proijciatur aqua calida super medullam cartami ⁊ permittatur bullire leuiter ⁊ in fine addantur penidie colentur ⁊ utatur ut supra. ¶ Aliud Serap. ⁊ est eductiuum lenitiuum uentositatis flegmatis ⁊ cholere eductiuum. Recipe medulle cartami.ʒ.iii.amigdalarum mundatarum.ʒ.viii.anisi.ʒ.ß. salis communis.ʒ.i.carnium ficuum pinguium numero.vi. mellis qꝺ sufficit pro eluario.doſ ab.ʒ.ß.usqꝫ ad.ʒ.i.ß. ¶ Lenitiuū usuale ⁊ nāe ualde pꝓportionatū. ℞.iuris galline uel caponis.ʒ.x.medulle cartami.ʒ.i. salis cois.ʒ.ß. penidiarum ʒ.i.olei cois.ʒ.ß.bulliant leuiter usqꝫ ad consumptionem qrte partis qꝺ totum calidum sumat añ cibum ut supra. Quidam loco brodij suprascripti accipiūt brodiū cauliū cū aliis rebus: tñ in aliqb⁹ lenit uenter cū brodio cauliū non lotorum ⁊ non cōplete decoctionis cum oleo ⁊ sale tantū maxime qñ super caules cecidit ros aut pruina ⁊ colligantur ante solis ortum. Quibusdam uentrem hñtibus ualde stipticū oportet addere que dicta sunt de cartamo ⁊c. Et sciendum ꝙ lenitiua uentris in febrib⁹ in qb⁹ sola querit lenitio debent eē frigida magis ꝙ calida. ¶ Lenitiua ꝟo uentris usualia posita ab Auicen.caꝑ de cura putridarum: ut sunt aque ordei syrupus acetosus simplex syrupus violatus sunt debilia ualde ⁊ non nisi ut estimo in uentris fluxibus ualde erunt efficacia. De hac materia vide Auicen.tertia primi de regimine senum. vide etiam de cura putridarum ubi ponit pulchra alia lenitiua ⁊ fortiora.

¶ Contra colicam.

Doloris mitigatiuū ⁊ intestinoꝝ lenitiuū. ℞.folioꝝ maluarū.M.ij. camedreos camepitheos abrotani sauine añ.M.ß.folij rosmarini añ.M.j.florum camomille.M.i.ß.aneti.M.i.mellilоti.M.i.ß.radicū altee seu maluauisci.M.i.feniculi apij aristologie lōge añ.M.ß. seminum fenugreci.ʒ.i.lini cartami anisi feniculi carui ameos añ ʒ.j.baccarum lauri.ʒ.j. Radices frustatim incidantur in frusta saltem mediocria.semina ꝟo contundant grosso mō: deinde oia simul bulliāt in ꝙtitate aque simplicis munde ⁊ clare ⁊ melius ipsius aqua fluuialis sufficienti pro fomentatione usqꝫ ad consumptionē qrte ptis dicte aque. deinde ℞.decoctionis huius colature cyathos tres seu.ʒ.xviij.cassiefi.ʒ.i.benedicte simplicis.ʒ.ß.olei anetini.ʒ.iiii. vitellum oui numero.j.eluarij de baccis lauri.ʒ.iii.salis cois.ʒ.iii.çuccari rub.ʒ. ß.misceātur ⁊ fiat clistere. Istud clistere sibi imponi faciat qñ a dolore uexatur.aut futurus est de proximo. ¶ Doloris mitigatiuum. ℞.suprascripte decoctionis quantitatem sufficientem pro fomentatione. ℞.spongias.ii. quantitatis proportionabilis loco dolenti. In hac decoctione debite calida ⁊ nō tepida infundatur spongia deinde optime exprimat postea spongia ipsa pāno lineo simplici inuoluta ⁊ taliter debite calida loco uentris apponatur quando dolore infestatur ⁊ taliter super loco dolenti dimittatur donec caliditas spongie notabiliter remittatur non tamen infrigidetur nec tepefiat super ipso loco sed reiteret aliam ꝺm necessitatem. hac fomentatione utatur quando dolore uexatur prius tamen habito clisteri precedente.

¶ Contra colicam uentosam ⁊ partim ex fece.

Enema ℞.olei camomille.ʒ.vi.oleoꝝ aneti lilioꝝ sisamini añ.ʒ.iii.vitellū oui.i.misce. ¶ Aliū enema. ℞.oleorum aneti spice añ.ʒ.iii.olei liliorū al.ʒ.vi.vitellū oui.i. ¶ Aliud. ℞.decoc.capitis castrati.ʒ.xij.oleorum spice liliorum al.aneti sisamini añ.ʒ.iii. vitellum oui.i.iere pigre.ʒ. ß.misce ⁊ fiat clistere. ¶ Enema aliud. ℞.vini albi vinosi.ʒ. viii.butyri.ʒ.vi.vitellos ouorum numero.ii.croci.ʒ.ß. misce situs dormitionis dormiat super uentrem cōpressum fricationes. Si leniatur ex aliquo istorū suprascriptoꝝ postea fricet suauiter locus doloris cum manu uersus dorsum: ⁊ si ex hoc iuuamentum pcipit tunc fricatio fiat per tempus notabile ⁊ pluries reiteretur ⁊ proprie stomacho ieiuno aut etiam dolore inualescente. Somnus. ¶ Dormiat multum si potest. ¶ Lenitiuum ⁊ mitigatiuum doloris. Uitellos oui sine albumine sumptos ante cibum cum modico croci iuuat. ¶ Lenitiuum ut supra. Brodium caulium coctum cum carne galline pinguis ⁊ ficubus albis pinguibus: cui addatur post decoctionem penidiarum quantum libet croci modicum conueniens est ante cibum uel quauis hora stomacho ieiuno. ¶ Solutiuum facile. ℞.cassiefi.ʒ.i.sebesten dissoluti optime ʒ.iii.ficus albas dissolutas optime numero.ii.penidiarum.ʒ. ß.cinamomi.℈.i.aquarum feniculi aneti camomille añ. quātum sufficit pro potione. ¶ Mitigatiuum doloris ⁊ resolutiuum. ℞.aque camomille.ʒ.iii.cinamomi.℈.i.croci.g.ii.çuccari albissimi.ʒ.ß.misce ⁊ potetur stomacho ieiuno. ¶ Lenitiuum doloris.bibat olei cois optimi stomacho ieiuno.ʒ.vi. ¶ Lenitiuum ut supra. Bibat olei sisamini optimi stomacho ieiuno.ʒ.vi.si non habet stōchi debilitatem aut olei amigdalarum dulcium tantūdē ad libitū. ¶ Confectio uentositatis resolutiua. ℞.dyacimini uel dyacinamomi.ʒ.iii. ¶ Uentosa doloris mitigatiua ponatur ipsa super vmbilico incluso intra uentosam quocūqꝫ tpe infestaret. ¶ Solutiuum efficacius pore. ℞.iere pigre Gal.ʒ.iii.cassiefi.ʒ.vi.sebestē.ʒ.ii. aquarum rutbe aneti añ.q.s.misce ⁊ fiat potio. ¶ Resolutiuum. ℞.pulueris seminis rutbe.ʒ.ß. pulueris se. carui.℈.ii. aque feniculi.ʒ.ii.vini albi aliqualiter vinosi antiqui.ʒ.i. misce ⁊ potetur stomacho ieiuno. ¶ Euaporatiuum. Recipe milij partes.iii.quantum sufficit pro sacculo.salis partes.ii.furfuris florum camomille florū aneti añ.partē.i.misce ⁊ fiat sacculus qui debet debite calidus loco dolenti apponi. ¶ Fomentatio euaporatiua. ℞.florum camomille mellilоti.ana.M. ii.florum aneti.M.i.ß.absinthij.M.ii.folij rutbe ana.M.i. squinanti.M.i.ß.artemisie.M.i.eupatorij.M.i.ß. pulegij. M.ß.rosmarini.M.i.ß. calamenti camedreos camepitheos ana.M.ß.radicis aristolo. ro.ʒ.i.seminum cartami.ʒ.ß. se.iunipi.fenugreci ana.ʒ.i.seminū anisi feniculi carui ameos sileris montani ana.ʒ.iii. Contundantur omnia grosso modo: deinde misce ⁊ bulliant in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis aque. ¶ Confectio resolutiua. Recipe specierum dyacimini.℈.ii.specierum dyagalange.ʒ.i.cinamomi.ʒ.i.croci.℈.i. çuccari albissimi.ʒ.vi. misce ⁊ cum aquarum rutbe ⁊ feniculi ana. quantum sufficit fiat confectio solida in morsellis trium.ʒ.pro quolibet morsello.

Solutiuū facile. ℞.medulle cartami.ʒ.i. ficus siccas albas pingues.iii. misce ⁊ assumat ante prandium per tres horas. ¶ Solutiuum aliud facile ⁊ nature familiare. ℞.ficus albas siccas pingues numero.iiii. sebesten.ʒ.iii.passularum puarū nigrarū.ʒ.ii. penidiarum.ʒ.ß. brodij pulli uel castrati.q.s.pro potione. ¶ Solutiuū facile efficacius suprascriptis imediate. ℞.brodij galli decrepiti.ʒ. viii.polipodij.M.i.florū aneti.M.ß.se.cartami ɔtusi.ʒ.ß.sal ʒ.ß.gallus prius optime frusticetur deīde occidatur ⁊ euiscеretur. Ultimo omnia reliqua in eius uentre icludant ⁊ cum ipsis optime decoquat cui⁹ decoct.sumat ꝙtitas dicta ⁊ fiat potio. ¶ Unctio mitigatiua doloris ⁊ resolutiua. ℞.oleorū camomille absinthij añ.ʒ.i.oleorum spice liliorum al.añ.ʒ.iii olei rutbe.ʒ.ß.pulueris cinamomi.ʒ.i.pulueris sileris montani cassie lignee spice añ.℈.i.cere quantum sufficit pro ⁊c.misce ⁊ cum modico aceti quantum sufficit fiat vnctio mollis. ¶ Suppositorium uentositatis resolutiuum. ℞.amigdalarū amararum.ʒ.ß.bdelij.ʒ.ß.cassie lig.storacis sicce asse añ.℈.i. pulegij spice añ.ʒ.ß. radicum ireos radicum aristologie ro. añ.℈.ii.seminum apij prassij añ.℈.j.seminum rutbe.℈.ij. seminum sileris mōtani anisi feniculi carui ameos añ.℈.i.cinamo

mi.℈.ij.cimini.ʒ.j.croci.℈.j.ſalis cois.ʒ.j.mellis quantum sufficit pro ſuppoſitorijs conficiendis.

¶ Contra uermes.

Cliſtere ℞.lactis caprini.℥.ij. mell.ʒ.iij. ¶ Unctio. ℞. oleoꝝ maſticis.℥.ſ.abſinthij amigdalaꝝ amararũ añ.℥.j.pulueris aloes abſinthij gentiane añ.ʒ.ſ.nigelle.℈.ij.ſeminũ portulace coriandroꝝ coral.ru.añ.ʒ.ſ.fellis tauri.ʒ.j.baurach.ʒ.ſ.cere.q.s.pro vnguento.pul.pul.deinde oia ſimul miſce ⁊ fiat vnguẽtũ. ¶ Pillule ſolutiue vmiũ ⁊ humorũ ipſoꝝ. ℞.aloes.ʒ.ii.myrre.ʒ.ii.croci.ʒ.ſ.reubarbari.ʒ.ſ.corticum radicum capparorum baurach thimi iudaici añ.℈.j.pulueriçent ſubtilr deinde omnia ſimul miſce ⁊ cum ſyrupi de abſinthio.q.s.ad incorporandũ reforment pillule.vij.p ʒ. ¶ Potus digeſtiuꝰ. ℞.acrimonie.M.ij.radic.graminis.M.i.ſiliginis.ʒ.ſ.coriãdroꝝ ꝑpatoꝝ.ʒ.ii.ſeminũ portulace.ʒ i.miſce deinde oia bulliant in ſufficienti ꝗtitate aque uſqꝫ ad ꝯſumptionẽ tertie ptis aque deide optime exprimantur ⁊ colent ⁊ dictam colaturam uſui reſerua. ¶ Pille iterficiẽtes vmes. ℞.croci.℈.ſ.myrre.ʒ.ſ.cortic.radicis capparorum.℈.i abſinthij.ʒ.ſ.baurach.gra.iii.thimi nigelle polij añ.ʒ.ſ.ſemẽtine.ʒ.ſ.ſandonici terre ſigillate ſeminum raphani añ.℈.i.coriandri preparati coral.rub.añ.℈.i.çuccari albiſſimi.ʒ.ſ.pulueriçentur omnia ſubtiliter deinde cum ſucco enule.q.s.ad incorporandũ oia reforment pille.ix.pro.ʒ. ¶ Puluis p epithimate. ℞.aloes abſinthij añ.ʒ.i.baurach.℈.i.gentiane.ʒ.ſ.tinij calamenti maſticis indici nigelle menthe abrotani añ.℈.ij.coriandrorum ꝑparatoꝝ coral.ru.añ.ʒ.i.fellis tauri.ʒ.ii.ſucci cepe.℥.ſ.pul.pul.deinde oia ſimul miſce. Iſtius pulueris ⁊ ſucci cepe medietas infundatur in aceto conuenientis acetoſitatis deinde in ipſo aceto taliter mixto ⁊ ſuauiter calido infundatur filtrum in figura ſcuti aut tela quadruplicata deinde ſcutum talr infuſum ⁊ extractũ ab ipſo liquore aſpergatur cum pte pulueris que remanſit.q.s.ad aſpergendum ultimo: deinde ſcutum talr madefactum ⁊ poſtea aſperſum tepidum ſup ſtõcho ponat ita ut cuſpis acutior ipſiꝰ ſtõchi cooperiat os ſtõchi. Baſis vo ſcuti cooperiat fundũ ſtõchi: ⁊ talr reiteret hoc medicamen ter uel quater in die naturali.

¶ Confectio. ℞.ſementine diptami albi añ.ʒ.i.nigelle.℈.i.ſeminum portulace caudani añ.ʒ.i.coriandrorũ ꝑparatorum ℈.i.endagi bagade cornu cerui uſti añ.ʒ.ſ.çuccari albiſſimi.lib.i.miſce ⁊ cum aquis agrimonie gentiane añ.q.s.fiat confectio ſolida in forma rotunda. ¶ Eluariũ. ℞.tyriace antique.ʒ.ſ. ¶ Emplm: ℞.radicis enule.℥.i.folioꝝ viridiũ hoꝝ quatuor infraſcriptoꝝ.vꝫ abſinthij ruthe mẽthe abrotani añ M.i.nucleoꝝ pſicoꝝ lupinoꝝ añ.℥.ſ.baurach.ʒ.i.thimi nigelle gentiane inde aloes añ.ʒ.i.fellis tauri.℥.ſ.cepe.ʒ.i.coriãdrorum ꝑparatoꝝ ſumach ſemis portulace añ.ʒ.i.olei abſinthij olei amigdalarum amararũ añ.q.s.ad impugnandum. Radices herbe nuclei ⁊ cepe ꝯtundant ⁊ deinde ſufficienter bulliant ultimo oia cum reliquis incorporentur ⁊ fiat emplm ad lentum ignem.

¶ Contra uermes pro puella dñi Uincilai de ripa patiente exitum ani.

Recipe ſucci abſinthij.q.s.ad infuſionẽ ifraſcripte mice panis in canone ifraſcripto aloes epatici.ʒ.i gentiane.ʒ.ſ.nigelle.℈.ii.maſticis.ʒ.ſ.lupuloꝝ ſemis.ʒ.i.myrre.ʒ.ſ.coriandroꝝ ꝑparatoꝝ.ʒ.ii.corallorũ ru.g.ij.fellis tauri aut ſaltem bouis.℈.ii.pulueriçanda pulueriçentur ſeorſum ⁊ difformiter ut decet ſm cano. Deinde in dicto ſucco abſinthij infundant ⁊ ex dicto ſucco ibibat mica panis groſſitiei vnius digiti ⁊ figure ſcutalis ſiue in modũ ſcuti. poſtea ipſa mica panis talr ibibita aſpergat ex dicta mixtura pulueris ⁊ felle tauri aut ſaltem bouis. Ultimo mica taliter ibibitã ⁊ aſperſa ſuauiter in uelo ſerico ſubtili ⁊ raro ⁊c̃.

¶ Contra uermes cum febre ⁊ fluxu mãeruꝫ diuerſarum ſed amplius flegmatis.

Terminum interfectiuũ ⁊ eductiuũ mãeꝝ acutarũ abſterſiuũ ⁊ lauatiuũ. ℞.lactis caprini.℥.x.mell ⁊ eſt efficaciꝰ.ʒ.ii.aũt çuccari ⁊ eſt minꝰ efficax miſce ⁊ fiat cliſtere. ¶ Uermiũ iterfectiuũ ⁊ eductiuũ ⁊c̃. ℞. oleoꝝ maſticis.℥.ſ.abſinthij amigdalarũ amararum añ.℥.i.aloes abſinthij gentiane añ.℥.ſ.nigelle.℈.j.ſeminũ portulace coriãdrorũ ꝑparatorũ coral.ru.añ.℈.i.fellis tauri uel bouis.ʒ.j baurach.℈.i.cere noue.q.s.pro vnguento molli.pul.pul.⁊ fiat vnguentũ ꝑ ſtõcho ⁊ iteſtinis gracilibꝰ uſqꝫ ad vmbilicuꝫ. ¶ Uermium eductiuũ ⁊ ꝯfortatiuũ ſtõchi. ℞. abſinthij.ʒ.ſ.nigelle.℈.ſ.cornu cerui uſti.℈.i.ſementine.℈.ii.corticũ radicũ capparorũ.ʒ.i.ſeminum portulace coriãdroꝝ ꝑparatorũ añ.℈.i.pul.pul.⁊ cum ſyrupi de abſinthio fiãt pille.ix.uel.x.pro ʒ. ¶ Digeſtiuũ mãe uermiũ ut ſupra de vnguẽto. ℞.agrimonie.M.i.radicũ gramis.M.ij.ſeminũ ſiliginis.℥.i.coriãdrorũ ꝑparatorũ.℥.ſ.portulace.ʒ.ij.miſce ⁊ bulliãt ad ꝯſũptionẽ medietatis in aq̃ ſufficienti ꝗtitate ciſterne ⁊ expmant ⁊ aſſumat loco ſyr.℥.iij.bis in die ⁊ lymphet ẽt vinũ. ¶ Uermiuꝫ iterfectiuũ ut ſupra de vnctiõe. ℞.ſemẽtie.ʒ.ſ.radicis diptami albi.℈.i.nigelle.℈.ſ.endagi bagade.℈.ſ.ſeminum caudani ʒ.ſ.portulace.℈.i.coriandrorum ꝑparatorũ.ʒ.ſ.gariofilorum ʒ.ſ.cornu cerui uſti.ʒ.ſ.çuccari albiſſimi lib.i.miſce ⁊ cũ aquarum agrimonie ⁊ abſinthij.q.s.ad confi.fiat confe.ſolida in morſellis. ¶ Mãe flatice digeſtiuum ⁊ vmiũ repulſiuuꝫ. ℞. aquarum abſinthij.℥.i.ſ.menthe ſcabioſe añ.℥.ſ.miſce ⁊ aromatiçetur cum modico modici croci. ¶ Digeſtiuum ut imediate ⁊ mẽbroruꝫ nãlium cõfortatiuum. ℞.maſticis gra.iij. ¶ Digeſtiuum ut imediate ut ſupra ⁊c̃. ℞.tyriace antique.ʒ ſ.vini albi medie vinoſitatis.℥.j.miſce. ¶ Fluxum reſiſtens ⁊ febrem mãs ipſorũ adijciendo membra nãlia confricando ⁊ ſtipticando ⁊ uermes repellens iterficiẽs ⁊ educẽs. ℞.mirabolanum kebulũ ꝯditũ.j. ¶ Aliud ut ſupra ſed efficaciꝰ. ℞. miclete.ʒ.iij.aque abſinthij quantum ſufficit pro potione miſce ⁊ fiat potio.

¶ Contra debilitatem vtutum naturalium iuncturarum ⁊ cõtra uermes.

Solutiuũ facile minoratiuũ. ℞. pillarũ de bñdicta de iera ſimplici añ.℈.j.agarici hermodactyloꝝ añ.℈.ſ.ſal gẽme.g.j.çiçib.g.j.ſ.maſticis.g.ij.miſce ⁊ cũ ſyrupi de abſinthio.q.s.ad icorporãdũ forment pille.vij.p.ʒ Iſtarum pillarũ aſſumat a duabus uſqꝫ ad ꝗtuor ad libitum in aurora oi mẽſe ſel. Et poſt ipſarũ aſſũptionẽ dormiat per horã ſi põt ſed ſtet ieiuna quatuor horis ad minus. deinde prandeat ſi pille eã ſoluerint uel non aſſumat lauatiuum añ prandium. Nam forte tardabũt ſolutionẽ ⁊ ipſam leuem faciant. ¶ Aliud ſolutiuum facillimũ. ℞.caſſiefi.℥.j.ſ.mirabolanorum kebulorum.ʒ.ij.aque abſinthij.ʒ.i.ſeri caprini.q.s.pro potione miſce ⁊ fiat potio. Mirabolani contriti groſſo modo infundãtur prius in aqua ⁊ ſero per horas.xij.ad minus. Deinde optime exprimantur ⁊ colentur ultimo dicte colature ipſa caſſia fi.addatur miſce ⁊ fiat potio. ¶ Iſtaꝫ caſſiã fiſtulam aſſumat in aurora ſingulis duobus mẽſibus ⁊ poſt ipſius aſſumptionem dormiat parum uel non dormiat ⁊ aſſumat cum modis ⁊ ordinibus deſcriptis in alia medicina. nam tarde ſoluet iſta. ¶ Digeſtiuum. ℞.aquarum saluie.℥.j.ſ.menthe.℥.j.abſinthij.℥.ij.miſce ⁊c̃. Iſtas aquas calidas aſſumat in aurora quatuor diebus cõtinuis in ſingulis duobus menſibus. deinde poſt ipſarum aſſumptionem dormiet ad libitum ⁊ ſtet ieiunus ad minus horis.iij. ¶ Confectio Recipe ſpecierum aromatici ro.deſcriptione Hab.ʒ.j.dyamuſci dulcis.ʒ.ſ.çuccari albiſſimi.℥.iij.miſce cum aquarum saluie abſinthij añ.q.s.fiat confectio ſolida in morſellis.iij.ʒ. Iſtius confectionis aſſumat vnum morſellum cum excitat oi hebdomada ſel. Et poſt ipſius aſſumptionẽ ſtet ieiunꝰ ad minꝰ horis tribus ⁊ non curet interim dormire. ¶ Solutiuum facile. ℞.pillarũ ſupraſcriptarum.ʒ.j. Iſtud ſolutiuũ aſſumat qnta die poſt cõpletã aſſũptionẽ ſupraſcriptarũ aquarum in ſingulis duobꝰ mẽſibꝰ.qd ſolutiuũ aſſumat cũ modis ⁊ ordinibus deſcriptis pillarũ ſupraſcriptarũ. ¶ Pille ſolutiue ⁊ cõfortatiue mẽbrorũ nãliũ ⁊ iuncturarũ ⁊ vmiũ interfectiue.

℞. trociscoꝝ de absinthio. ℈. ii. de reubarbaro. ℈. i. nigelle gentiane añ. ℈. ß. sementine. ʒ. ß. aristologie lõge. ℈. i. baurach. ℈. ß abrotani. ℈. i. cornu cerui usti. ʒ. i. coriãdri p̃parati. ℈. ii. absinthij. ℈. ii. saluie. ℈. ß. masticis. ℈. ii. caulis seminis carui mẽthe añ. ℈. i. myrre. ʒ. ß. croci. ℈. i. rubee. ʒ. ß. seminis plantaginis. ℈. ii. aloes omnium simul collectorum. iiii. ptẽ. misce ꝛ cum fellis tauri aut succi porri. q. s. ad incorporandum formentur pillule. vii. pro. ʒ. Istarum pillarum assumat a tribus usqꝫ ad v. ad libitum in aurora oibus. xx. dieb⁹ quas assumat cũ modis tactis in assumptione aliarũ pillarũ. ❡ Pille confortatiue stõchi. ℞. trociscoꝝ de absinthio. ʒ. i. spẽrum aro. ro. descriptione Sab. ʒ. ß. menthe sicce saluie añ. ℈. i. masticis. ℈. ii. misce ꝛ cum sy. de absinthio. q. s. ad incorporandũ formentur pille. vii. pro. ʒ. Istaꝝ pillulaꝝ assumat a. ii. usqꝫ ad. v. ad libitum in singula bebdõa deinde post ipsarum assumptionẽ stet ieiunus boris trib⁹ ꝛ iterũ dormiat ad libitũ. ❡ Lotio pedũ ℞. saluie. M. ii. sticados. M. i. betonice calamenti. añ. M. ß. misce deinde bulliant in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad consumptionẽ q̃rte ptis aque. Ista lotione suauiter calida lauent pedes crura ꝛ genua ante cenã seẽ aut bis ad libitũ singulo mense leuiter ꝛ parũ fricando uersus sursum: ꝛ hoc idẽ faciat manibus si libet.

❡ Contra exitum ani seu intestini recti propter mollificationem ipsius intestini.

Recipe emblicoꝝ myrtilloꝝ. ʒ. ß. sumach rosarũ añ. ʒ. i nucũ cypssi. ʒ. ß. thuris. ʒ. i. vini nigri stiptici. q. s. pro decoctione suprascriptarũ rerũ. ɔtũdẽda ɔtũdantur grosso mõ. deide oĩa siẽ mixta bulliãt ad lẽtũ ignẽ usqꝫ ad cõsumptionẽ tertie ptis dicti vini. In hac decoctione nõ tepida sed suauiter caliã sedeat p vnũ q̃nq̃gesimũ hore puella egra imediate saltẽ post uẽtris secessum ꝛ anteq̃ itestinũ in anũ introducat. Et saltẽ bis in die taliṝ sedeat si ipsa non secederet aut saltem spongia vna noua ex dicta decoctione suauiter calida ibibita deide leuiter expressa ꝛ panno lineo simplici albo ꝛ raro inuoluta apponatur ano ꝛc. ut ante de dicto balneo ꝛ ibi retineatur suauiter compressa saltem per horam vnam. Deinde post sessionem dictam in ipso balneo ꝛ ẽt post dictã spõgiã ꝛ anteq̃ itestinũ introducat in anum ut añ tũc puluer is alterius medicamis imediate infrascripti aspergat super dicto intestino ps ꝯueniens ad hoc. postea intestinum ipm cũ dicto puluere in anũ itromittit ut possibile est ꝛ retineat taliṝ itra anũ itestinũ ipm cũ natib⁹ stãtib⁹ strictis per tpõs notabile ut est possibile. ❡ Ad idem aliud. ℞. acatie. ʒ. i. rosarũ myrtilloꝝ succo. añ. ʒ. ß. sumach. ℈. ß. balaustiarum. ʒ. i. antimonij ℈. i. aluminis. ℈. ß. masticis. ʒ. ß. nucum cypressi. ʒ. j. spice cassie lignee añ. ℈. i. pulueriçanda pul. seorsum ꝛ difformiter ut decet sm cano. deide oĩa simul misce. Istius medicaminis pulueriçati ut hic imediate supra pars sufficiens ad. hoc ponat super dicto itestino egresso. Et taliter ponatur imediate post balneum suprascriptũ aut ẽt imediate post spongiam suprascriptam. Deinde itestinũ itroducat ꝛc. ut añ in alio canone alterius medicamis imediate suprascripti. ❡ Ad idem. ℞. citoniorum. ʒ. iii. balaustiarum. ʒ. ii. rosarum. ʒ. i. ß. nucum cypressi. ʒ. ii. vini nigri stiptici. q. s. pro decoctione istarum reꝝ. Citonia ipsa minutim incidantur ꝛ melius gratusent deinde reliqua ɔtũdẽda ɔtũdant grosso mõ. Ultimo oĩa siẽ mixta bulliãt ad lentũ ignẽ usqꝫ ad ɔsumptionẽ tertie ptis dicti vini. Si ṽo medicamẽ pmutare ɔgruit tũc in hac decoctione nõ tepida sed tantũ suauiter calida sedeat puella. Deide itestinũ aspgat ex puluere imediate suprascripto ꝛc. ut ibi. aut spõgia ex hac decoctione ibibita intestino apponat ꝛc. ut supra de alio medicamine primo suprascripto composito ex emblicis myrtillis ꝛc. ut ibi.

❡ Contra exuberantem fluxum emorroidarum.

Fluxus emoroidalis ɔstrictiuũ. ℞. mirabolanos kebulos numero. ii. pulpas istoꝝ mirabolanoꝝ comedat in aurora q̃tuor dieb⁹ ɔtinuis in qb⁹ exuberantẽ fluxũ patit ꝛ post ipsi⁹ assũptionẽ stet ieiun⁹ horis q̃tuor ꝛ dormiat iterũ non plus q̃ per horã. Hoc medicamine utat quocũqꝫ tpe anni qñ p̃dictũ fluxũ patit. ❡ Fluxus emorroidalis ɔstrictiuũ p̃ori efficaci⁹. ℞. trifere ferruginate ex arte sahois. ʒ. ii. aque plantagis. ʒ. i. ß. misce. Si ṽo medicamen congruit effi cacius tunc istã mixturã sumat in aurora debite calaꝫ ut supra de mirabolanis. ❡ Fluxus emorroidalis constrictiuũ efficacius p̃ori imediate. ℞. pillarũ de bdelio. Si ṽo medicamẽ ɔgruit efficacius tunc a. v. usqꝫ ad. vij. sumat istaruꝫ pillarum in aurora cum modico vini nigri stiptici ut supra de mirabolanis omnia seruando.

❡ Contra dolorem emorroidarum.

Recipe suaue, puocatiuũ ꝛ apitiuũ emorroidaꝝ. ℞. foliũ ficus ꝛ cũ dorso ci⁹ fricet eas ꝛ hoc qñ vult q̃ apiant ꝛ sanguinẽ educãt. Ista utat fricatione pluries cũ emoroides tumẽt ꝛ dolẽt ꝛ sanguinẽ querit educẽ uerũ hãc p̃cedãt euones debite ad emorroidas. ❡ Unguẽtũ mitigatiuũ doloris emorroidaꝝ si cũ eis est ardor ꝛc. ℞. olei violarũ olei rosẽ. albumis oui vitellũ oui cere albe. Fiat vnguentum molle inungat petia in dicto vnguento deide ducat circa cãdelã ꝛ iponat ꝛ ultimo extrahat petia remanente. Et si non sentit ardorẽ tñ dolet addat modicũ croci. Si est sine ardore ponatur adeps anatis cũ substãtia corpulẽta accepto frusto longo aliqualiter filo alligato ꝛ sic integrũ ano apponat dolore infestante ꝛ proprie, si est fine dolore.

De egritudinibus renum ꝛ uesice.

❡ Contra caliditatem renum.

Solutiuũ facillimũ. ℞. cassie electe tamarindorũ añ. ʒ. i. succi violaꝝ recẽtiũ ꝛ in conserua çuccari. ʒ. ii. succi rosaꝝ. ʒ. ii. mirabolanoꝝ kebuloꝝ pulueriçatoꝝ. ℈. i. draganti çuccari cãdi. añ. ʒ. ii. iulep vio. aque endi. añ q. s. pro dissolutione cassie tamarindi minutim icisi dissoluantur cũ dictis iulep ꝛ aq̃ sufficiẽti ipsis remanẽtibus in forma eluarij. ultimo reliqua oĩa addant fiat eluariũ. ❡ Unctio p renib⁹. ℞. oleoꝝ nenufaris. ʒ. vi. rosati ꝛ violati añ. ʒ. iii. draganti ꝛ gũmi arabici añ. ℈. ß. seminũ. iiii. minoꝝ fridoꝝ coiũ vꝫ lactuce portulace endiuie plantagis añ. ℈. i. rasure eboris sandalorum rub. añ. ℈. ß. cere albissime q̃tum sufficit fiat vnctio mollis pro renibus.

❡ Contra caliditatem renum.

Recipe oleoꝝ rosati. ʒ. i. ß. nenufaris. ʒ. i. myrtilloꝝ. ʒ. ß dragãti gũmi arabici añ. ʒ. ß. seium coium maiorũ fridorũ. ʒ. j. mioꝝ fridoꝝ papaueris albi añ. ʒ. ß. mucillaginis portulace ꝛ papaueris albi añ. ʒ. i. sandaẽ. ru. ʒ. vi. boli armeni. ʒ. ii. rasure eboris. ʒ. i. cere albe. q. s. pro vnguẽto molli. Et si ad incorporandũ necessaria sit maior olei q̃titas tunc solum dictum oleum nenufaris augeat. pulueriçanda pul. ut decet deinde omnia simul misce. Ultimo cũ modico modici aceti solum. q. s. ad penetrandum omnia simul incorporentur ad lentum ignem. Ex hac vnctione actu frigida ut est vngatur ut oportet renes. Si ṽo medicamẽ congruit efficacius p̃ori immediate tunc ℞. vnguenti immediate suprascripti. ʒ. i. ß. mucillagis psilij. ʒ. ß. misce deinde omnia simul icorporent ut supra pro vnguento molli. Si ṽo iterum efficaci⁹ congruit tunc ℞. vnguenti imediate suprascripti. ʒ. i. ß. camphore. g̃. vi. Camphora ipsa pulueriçetur ut decet deinde oĩa simul misce ꝛ optime incorporentur ad lentum ignem ꝛ fiat vnguẽtum ut supra. Si ṽo adhuc efficacius conueniet remedium super loco renum ex directo ponat vnam lamam plumbeã latitudis quatuor digitoꝝ ꝛ lõgitudis saltẽ sex digitoꝝ ꝛ grossitiei saltẽ vnius coste cultelli conuenientis ad incidẽdũ panẽ pforatã pluribus foramib⁹ latitudinis ptis grossioris vnius acus subtilis seu conuenientis ad suendum hãc teneat super renibus pluri tempore sm necessitatem.

❡ Contra calculum renalem ꝛ uentositatem.

Doloris mitigatiuũ lapidis cõminutiuum cãrum dolorum ꝛ mãerum coium eductiuum uẽtositatisqꝫ resolutiuũ ꝛ eductiuũ. ℞. oleoꝝ lilioꝝ alboꝝ. ʒ. iiii.

spice.ʒ.iij.aneti.ʒ.v.camomille.ʒ.iiii.vitellos oui numero.ij.
pulueris cinamomi.ʒ.ii.croci.ʒ.s.pulueris çuccari.ʒ.j.salis
cois.ʒ.iii.misce.et fiat clistere. Istud clistē debite calīd sibi impo
nat dolore ipm vexāte aut dū vexatiōi ex dolore prīm⁹ est. Et
ipm ēt talr sibi imponat dieb⁹ pcedente et sequenti diē assum
ptionis solutiui primi infrascripti. ¶ Solutiuum et est pro
priū. ℞.cassiefi.ʒ.i.benedicte.ʒ.iii.eluarij indi.ʒ.i.aqrū spa
ragoꝝ scolopendrie ana.q.s.pro potione misce et fiat potio.
Istud solutiuum assumat debite calīd in aurora et cum custo
dia tpe quo actualr dolet aut dolori proximus est. ¶ Dolo
ris mitigatiuum lapidis cōminutiuum et ipsius eductiuum
uentositatisq3 resolutiuū. ℞.oleoꝝ scorpionis cōpositi descri
ptione Mes. nucleoꝝ psicoꝝ.ʒ.i.camomille.ʒ.s.oleorum spi
ce liliorum alborum pinguedinis galline añ.ʒ.s. anatis.ʒ.i.
pulueris cinamomi.ʒ.ii.croci.ʒ.s.misce et fiat vnctio. Ex hac
vnctione debite calā vngat locus dolorosus stomacho ieiu
no saltem bis in die. vz añ prādium et ante cenam et amplius
ad libitum ſm necessitatem. Et ea vnctione taliter uti incipi
at die sequenti diē assumptionis solutiui suprascripti. ¶ Do
loris mitigatiuū et lapidis cōminutiuū etc. ut imediate supra
efficacius pori imediate. ℞.pitarie. M.iiii.senationum pu
legij calamenti camedreos camepitheos sauine abrotani añ
M.s.radicis altee frustatim incisarum. M.s.seminum lini
fenugreci cartami añ.ʒ.s.anisi feniculi carui ameos añ.ʒ.ii.
florum camomille mellilotí alke.añ. M.i.semina contundan
tur grosso modo deinde oīa simul bulliant in sufficienti quā
titate aque fluuialis usq3 ad cōsumptionē medietatis aque
postea optime exprimant et colent. cuius colature ℞.xv.uel
ad libitum.ʒ.xij.oleorū liliorum alboꝝ spice aneti añ.ʒ.ii.cas
cassiefi.ʒ.i.bñdicte simplicis çuccari ru.añ.ʒ.iiii.vitellos oui
numero.ij.salis cois.ʒ.iii.misce et fiat clistere. Si vō medica
mē ɔgruit efficaci⁹ pori imediate ante istud enema: tunc isto
enemate utat ipm dolore infestante et pprius stōcho ieiuno
¶ Dolorum mitigatiuum etc. ut supra. Cū tantū clisteris p
ximi suprascripti deptis alijs medicinis fiat fomentatio cala
cū spongijs et ſz cano. et loco dolenti. ℞. spōgias.ii. grossiorū
trium digitorum et latitudis pportionalis loco dolenti. Si vō
ex suprascriptis medicinis nō debite conualescit infirm⁹ tūc
ex hac decoctione fiat fomentatio cum spongia ſm cañ. loco
dolenti quacūq3 hora dolore vexante aut vexationi prim⁹
est pterq3 renib⁹ dolētibus qb⁹ hec fomentatio nō fiat. ¶ Do
loꝝ mitigatiuū etc. ℞. dyacinamomi.ʒ.i. Istius confectionis
assumat aliqb⁹ dieb⁹ vnū morsellū stōcho ieiuno. vz saltem sel
in die in mane cum surgit aut ēt añ cenā per duas horas ad
libitum. Ea confectione talr uti incipiat die tertia post assū
ptionem ifrascripti medicamis cōminutiui lapidis etc. com
positi ex litontripon. ℞.lapidis lincis iudaici ut ibidem.
¶ Lapidis cōminutiuum et ipsius eductiuū harenularūq3
flegmatis et uentositatis. ℞.litontripon.ʒ.i.s.lapidum lincis
iudaici spongie añ.℈.s.milij solis seminum feniculi añ.gra.
v.cinamomi gra.iii.aquarū saxifragie spagoꝝ añ.ʒ.i.s. plue
rizent pul. deinde oīa sil misce. Istam potionē non solutiuā
assumat in aurora debite calam et nō tepidam die tertia post
diē assūptionis solutiui primi suprascripti si morbus et dolor
dat inducias. Et post ipsius potionis assūptionē stet ieiunus
horis.iiii. Si vō morbus nō dat iducias qr ipm maxime mo
lestat tunc istam potionē assumat die sequēti immediate post
diem assumptionis eiusdem solutiui. ¶ Curatiua actualis
doloris renalis preseruatiua que a futuro lapide renum et a
dolore eorum ex mā ipsos renes et vias urinales oppilāte ac
etiam uentositate eorūdē virtuti familiaria et usualia ut hic
infra. ¶ Preseruatio et ēt cura aliqlis. Uentris lenitiuum fa
cile et usuale estq3 medicina senum mundificat viscera et ab
stergit renes. ℞.terbentine electe. vz dyaphane lucide mun
de et non lote.ʒ.s.aut ad libitum.ʒ.i.çuccari albissimi trium
coctarum puluerizati.q.s.ad ipsam terbentinam debite iuol
uēdā ut imediate ifra in sequenti latere. Terbentina ipsa tota
simul aut ad libitum in frusta duo uel tria diuisa ſm possibi
litatem assumentis uel ut sibi melius libet iuoluat optime in
dicto puluere çuccari deide frustatim ipsa terbētina seu ipsa
frusta deglutiant oīa talr çuccaro triū cocta pinuoluta. aut
si sibi gratius est ipsa terbentina çuccaro iuoluta ut hic ante
postea tota uel quasi tota aut saltem frustatim ut añ iuoluat
in ptes scalete seu nebule vino dulci pꝰus madefacte.q.s.ad
ipsius terbentine debitā iuolutionē. Istā terbētinā talr çuc
caro aut scalete iuolutā ut hic añ assumat in aurora uel ad li
bitum in mane cum surgit saltē sel in mēse et amplius in sin
gula medietate cuiuslibet mensis sel quocūq3 tpe anni pter
q3 tpe calō. ¶ Uentris lenitiuum et a renib⁹ euātiuum faci
le efficacius pori imediate. ℞.cassie electe.ʒ.i.s.aque ordei ex
corticati tpe calō.q.s.pro potione: sed tpe frigido aqua mellis
tātūdē loco dicte aque ordei misce et fiat potio. Si vō medica
men congruit aliqualiter efficacius pori imediate tunc istā
potionem ex cassiafi. etc. ut hic ante assumat in aurora debi
te calidā et non tepidam sel in singulo mēse et post ipsius assū
ptionē non dormiat: aut si dormierit nō amplius q3 media ho
ra dormiat sed stet in lecto per vnā horā cū dimidia post ipsi⁹
cassie assumptionē. Et post eiusdem cassie assumptionem stet
ieiunus horis quattuor deinde prandeat et nō assumat lauā
tiuū aliqd et in dicto prandio comedat blites et boraginē. ha
beat carnes laudabiles ut pulli hedi uł vitali aut siles lauda
biles carnes. ¶ Presuatiua a futuro dolore renū et lapidis
sed non solutiua. ℞.amigdalas amaras electas debite mun
das etc. a cortice suo subtili sicco numero.vi. Deinde cooptas
seu confectas ex vna coopertura sola çuccari albissimi triū
coctarum. Istas amigdalas comedat bene masticādo in au
rora aut ad libitum in mane cum surgit sed melius in auro
ra et tunc post ipsas dormiat si potest ad libitum. Et post ea
rum assumptionē stet ieiunus horis q̄tuor. Istis vō amigda
lis talr utat saltē sel in singula medietate cuiuslibet mensis p
terq3 tpe calō. ¶ Preseruatiuū a dolore renali etc. ut imedia
te supra aliqualiter efficacius ipso pori imediate renesq3 mū
dificans. ℞.amigdalas amaras confectas etc. ut imediate su
pra numero.vi.aque mellis facte ſm canonē infrascriptū.ʒ.
iii. Si vō medicamen congruit aliqualiter efficacius medi
camine pori imediate tūc istas amigdalas amaras comedat
in aurora uel ad libitum in mane cum surgit: deinde imedia
te istā aquam mellis bibat calidam et non tepidam aut ad li
bitum frigidā sed tñ melius calidam saltem semel in singula
medietate cuiuslibet mensis preterq3 tēpore calido etc. ut ime
diate supra de solis ipsis amigdalis amaris. Aqua mellis de
qua imediate fit supra mentio. ℞.mellis electi.ʒ.i.seu partem
vnā.aque fluuialis munde et clare.ʒ.ix.seu partes nouem mi
sce deinde bulliant ad lentū ignē usq3 ad consumptionem
tertie partis aque continue semper ipsā decoctionē despu
mando. Ultimo eadē decoctio tunc ab igne deposita coletur
per pannū lineū subtilē albū et raruz et usui serua. Ista aqua
mellis utatur cū dictis amigdalis amaris ut in alia recepta
prime supra. ¶ Preseruatiuū a dolore renali etc. ut proximo
supra. ℞.medulle ossiū ceresorū coopte seu confecte cū çucca
ro albissimo etc. ut supra imediate. amigdale amare.ʒ.i. aque
mellis suprascripte proxime.ʒ.ii. Si vō medicamē suprascri
ptū cōpositū ex amigdalis amaris et aqua mellis permutare
congruit tunc primo istas medullas ossiū ceresorum come
dat bene masticando: deinde imediate ipsā aquā mellis bi
bat in aurora uel ad libitū in mane cū surgit seruatis reliqs
modis et ordinibus descriptis in assumptione et usu alterius
medicaminis proximi suprascripti compositi ex amigdalis
amaris et aqua mellis utibi. ¶ Preseruatiuū a dolore renali
etc. ut prime supra et proprie lapidē frangens. ℞.brodij cice
ris iperatoris seu cicerū rubeorū siue nigrorū ſm Auicen. fa
cti ſm cano. ad hoc.ʒ.iiii. pulueris cinamomi.℈.i.çuccari cā
di. puluerizati.ʒ.ii.misce. Si vō medicamen congruit effica
cius priori proximo cōposito ex medullis ossiū ceresorū et
aqua mellis. tunc istā potionē debite calidā et non tepidā aut
etiā frigidā sed tñ melius calidā assumat in aurora aut ad li

bitum in mane cum surgit seruatis reliqs modis z ordibus descriptis in assumptione z usu alteri⁹ medicamis suprascri pti cõpositi ex amigdalis amaris z aqua mell' ut ibi. ℂ Preseruatiuū a dolore renali zc. ut pxime supra. ℞. cretani marini seu berbe noiate uenetijs berba sancti petri. ʒ. ij. feniculi aut ad libitū anisi. ʒ. j. seminū melonū mūdatoꝝ. ʒ. ij. aque mellis ℥. iij. Si vo medicamē primū suprascriptū pmutare cõgruit tunc istam berbam cū feniculo z semib⁹ peponis ꝓ comedat bene masticando deide imediate ipsam aquam mellis bibat in aurora uel ad libitum in mane cum surgit ut immediate de alio medicamine suprascripto. ℂ Preseruatiuum a dolore renali zc. ut proxime supra. ℞. granoꝝ pinearum mūdatarum deinde optime confectarum ex vna sola cooptura çuccari albissimi triū coctaꝝ. ℥. s. Istas pillas tal'r ɔfectas comedat bn̄ masticādo in aurora uel ad libituz in mane cū surgit saltē sel' in singula hebdā quocūqz tpe anni z post ipsarū assūptionē stet ieiunus boris tribus ad minus. ℂ Preseruatiuū a dolore renali zc. ut supra pxime. ℞. granorum fisticorum debite mūdatorū deinde ɔfectoꝝ ex vna sola cooptura çuccari albissimi trium coctarum. ℥. s. Istos fisticos comedat bn̄ masticando in aurora uel in mane cum surgit ad libitū saltē sel' in singula hebdā quocūqz tpe anni pterq̄ tpe calido zc. ut de pineis imediate suprascriptū. ℂ Preseruatiuū a dolore renali ut supra pxime. Utatur spongijs alternis dieb⁹ tpe quo apparent ipsi spagi virides. Utat' peponis cum arillis seu semib⁹ suis teneralibus z matrib⁹ in qb⁹ medulle ipse implicant' qb⁹ oib⁹ dieb⁹ utat' alternis sed nō in multa q̄titate ne inducerent febrē aut fluxuz uētris. Utat' añ cibū quatuor aut. v. bolis raphani mediocris acuitatis optime ipsam masticando saltē sel' in singula hebdā tpib⁹ tantū frido z medio z nō tpe calo. Nota q̄ ea die qua assumit' vna ex suprascriptis medicis pseruatiuis a futuro lapide renum zc. Tunc eadem die, non assumat aliam.

ℂ Contra dolorem calculi.

Solutiuū minoratiuū facile. ℞. cassie electe bn̄dicte simplicis sebestē añ. ʒ. iij. aque spagoꝝ scolopēdrie añ. q. s. misce z fiat potio. Si vo formatū i forma solida factū sit grati⁹ tunc assumat istas pillas. ℞. sperti benedicte simplicis aloes succotrini pillarum de iera simplici añ ℈. j. misce z cū iulep violati. q. s. ad icorporandū forment' pille vij. ℂ Enema qd faciēdū est añ solutiua pdicta. ℞. florum blitis. M. j. camomille mellilotí añ. M. j. aneti florū pulegij calamenti altee añ. M. j. seminum lini fenugreci cartami añ ℥. s. anisi feniculi carui ameos dauci añ. ʒ. ij. iuniperi. ℥. s. radicum feniculi petrosilij spagi apij brusci añ. quartam partē M. i. s. vitellum oui numero. j. cassiefi. ℥. j. benedicte çuccari rubei añ. ℥. s. aloes aneti camomille liliorum alborum ana. ℥. ii. salis cois. ʒ. ij. berbe radices z semina ꝑus grosso modo contusa z flores bulliant in sufficienti quantitate aque usqz ad ɔsumptionem tertie ptis aque deinde optime expmant' z colent' ultimo tribus cyathis dicte colature reliqua oia addātur fiat clistere. ℂ Digestiuū. ℞. syruporuz de bisantijs. ℥. i. de liquiritia oximell' simplicis añ. ℥. s. aque capill'. ue. spargi. M. j. s. misce. ℂ Solutiuū eradicatiuum. ℞. solutiuuz suprascriptum eluarij indi. ʒ. j. misce. ℂ Fomentatio. ℞. paritarie seu vitriole. M. iiij. senationum seu cressonum. M. ij. folioruz blitis maluarum añ. M. s. rutbe pulegij calamenti camedreos camepitheos mentastri sauine añ. M. i. radicum altee M. j. s. florum camomille mellilotí añ. M. j. s. aneti. M. j. seminum lini fenugreci añ. ℥. s. seminum iuniperi anisi dauci feniculi carui ameos. ʒ. j. Contundantur omnia grosso modo deinde omnia simul bulliant in sufficiēti q̄titate aque usqz ad ɔsumptionē q̄rte ptis aque. Item. ℞. spongias duas que infundant' in dicta decoctione dein de optime expresse z postea pāno lineo inuolute z debite calide locis dolentib⁹ apponant' pterq̄ epati sup qbus locis non dimittant' refrigerari sed cum tepere icipiunt remoueant' z reiterentur bis uel ter imediate successiue z ipsas tal'r apponat dolore inualescē

te. ℞. olei aneti. ℥. s. olei scorpionum Mes. ℥. j. s. olei lilioruz alborum camomille añ. ℥. s. milij solis. ℈. ij. cinamomi. ʒ. j. misce. ℂ Eluarium lapidis cōminutiuum z ipsi⁹ eductiuum z viarum urine mundificatiuum. ℞. iustini descriptione Nico. ʒ. j. lapidis lincis iudaici spongie añ. ǵ. vj. milij solis. ℈. s. cinamomi. ǵ. iiij. vini riboli. q. s. ut fiat delectabile. misce. ℂ Cōfectio confortatiua stōchi uentositatis resolutiua z lapidis cōminutiua. ℞. dyacinamomi. ʒ. j. ℂ Enema usuale. ℞. oleorū camomille lilioꝝ alboꝝ añ. ℥. vj. vitelluz oui numero. j. çuccari ru. ℥. j. salis cois. ʒ. ij. misce z fiat clistere. ℂ Digestiuum usuale. ℞. aquarū sparagoꝝ. ℥. ij. scolopēdrie saxifragie cap. ue. añ. ℥. s. milij solis. ʒ. s. cinamomi pul. ℈. j. çuccari. ʒ. j. misce ℂ Solutiuum usuale in forma solida. ℞. pillarum de iera simplici. ℈. ij. agarici. ℈. j. spice. gra. ij. Agaricus infundatur in oximellis quantitate sufficienti ad infusionem. Deinde oia simul misce z cum benedicte simplicis. q. s. ad incorporandū reformentur pillule. vij. pro. ʒ.

ℂ Contra dolorem renalem Enema:

Recipe folioꝝ blitis floꝝ camomille añ. M. j. mellilotí aneti pulegij calamenti añ. M. s. radicuz altee seu maluauisci. M. s. feniculi apij petrosilini spagi brusci añ. quartā ptem. M. j. semis lini fenugreci cartami añ. M. j. s. anisi feniculi carui ameos añ. ʒ. ij. dauci iuniperi añ. ℥. s. vitellum oui. j. cassiefistule. ℥. i. benedicte simplicis çuccari rubei añ. ℥. s. oleorum aneti camomille lilioruz alboꝝ añ. ℥. ii. salis cois. ʒ. ii. berbe radices flores z semina ꝑus ɔtusa grosso mō bulliant simul in sufficienti q̄titate aque usqz ad ɔsūptionez tertie ptis aque deide expmant' z colent' ultimo tribus cyathis dicte colature reliqua oia addant' z fiat clistere. ℂ Solutiuum minoratiuum facile. ℞. cassiefistule electe. ʒ. vj. benedicte simplicis sebestē añ. ʒ. iij. aquarū sparagoꝝ scolopēdrie añ. q. s. pro potione misce z fiat potio. Istud solutiuum assumat debite calidum z non tepidum stōcbo ieiuno boc p octo boras post cenam imediate pcedentem. Et post ipsius assumptionē nō dormiat imediate sed iaceat in lecto p borā vnam deide surgat z post ipsius assūptionē stet ieiunus tātū boris iiii. z non assumat lauatiuū aliqd sed in dicto termio. iiii. borarū prādeat. Nā forte ipm̄ soluet post prandium z p ferculo comedat in prandio bletas cum boragine z feniculo. Item carnes laudabiles elixas z nō assatas ut pulli pdicis bedi z silium zc. ℂ Solutiuum aliud in forma solida z minoratiuum. Si vo farmacuz durum sit sibi gratius q̄ liqdū suprascriptū tūc assumat pillas istas. Recipe speꝝ bn̄dicte simplicis aloes succotrini añ. ℈. i. pillarū de iera simplici. ℈. i. misce. z cum iulep violato. q. s. ad icorporādū forment' pille. vii. p ʒ. Istas pillas assumat per. viii. boras post cenam imediate pcedentē cū reliqs modis z ordib⁹ suprascriptis in assumptione solutiui minoratiui imediate suprascripti preterq̄ q̄ ipsas pillulas non calefaciat non comedat sed eas deglutiat integras. ℂ Digestiuū. Recipe syrupoꝝ de bisantijs. ℥. i. de liquiritia oximellis simplicis añ. ℥. s. aquarum cap. ueneris sparagorum. añ. ʒ. i. s. misce. Istud digestiuum assumat calidum z non tepidum z boc per. viii. boras post cenam imediate pcedentem deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus ad minus boris tribus z iterum dormiat ad libituz. Qd̄ digestiuū taliter assumat quatuor diebus ad minus z taliter ipsum assumere incipiat die secunda immediate sequenti assumptionē solutiui minoratiui añscripti. ℂ Solutiuum eradicatiuū Recipe solutiuū suprascriptū eluarij indi. ʒ. j. misce z fiat potio. Istud solutiuū assumat debite calidum z non tepiduz z boc p. viii. boras post cenā imediate pcedentē cū alijs modis z ordibus descriptis in assumptione solutiui minoratiui suprascripti pterq̄ q̄ post ipsius assūptionē stet in lecto per boram vnā in qua dormiat si pōt. Transacta vo dicta bora siue dormierit siue non tunc surgat z non dormiat z stet ieiunus post ipsius assumptionē boris. v. ℂ Fomētatio. ℞. paritarie seu berbe vitrioli. M. iiii. senationum seu cresonum qd idem est. M. ii. foliorum blitis maluarum añ. M. s. rutbe pulegij

calamenti camedreos camepitheos mentbastri sauine ana.
M.j.radicum altee seu maluauisci.M.5.florum camomille
melliloti añ.M.i.5.aneti.M.j.seminum lini fenugreci iuni-
peri dauci anisi feniculi carui ameos añ.ʒ.i.Contundantur
omnia grosso mõ deinde oĩa simul bulliãt in q̃titate aque us-
q3 ad ɔ̃suptionẽ quarte p̃tis aque.℞.spõgias duas que infũ-
dant᷑ in dicta decoctione deinde optime exprime ⁊ postea in
pãno lineo inuoluant᷑ ⁊ debite calide locis dolentibus appo-
nantur p̃terq̃ epati sup quibus locis non dimittatur infrigi-
dari sed cum incipiunt tepere remoueantur ⁊ reiterent᷑ bis
uel ter successiue imediate ⁊ ipsas apponat dolore inualescẽ-
te.Ista fomentatione cum spongijs locis dolentis appositis
ut hic añ tal͛r utat᷑ solum dolore p̃nte ⁊ p̃cedente enemate su-
prascripto ipsam fomentationem.❡Unctio.℞.oleoꝶ aneti
ʒ.5.scorpionum mes.ʒ.i.5.liliorum alborum spice camomil-
le añ.ʒ.5.milij solis.℈.ij.cinamomi.ʒ.i.misce.hac unctiõe de-
bite cal'a ungant᷑ loca dolentia dolore p̃nte.quam unctionē
faciat ad minus bis in die stõcho ieiuno.uz ante prandium
⁊ ante cenam ⁊ ipsam pluries faciat ſm necessitatem.Itez eã-
dem unctionem tal͛r faciat imediate post dictã fomentationẽ
p̃us tñ exiccatis locis dolentibus.❡Eluariũ lapidis cõmi-
nutiuum ipsius eductiuũ ⁊ uiarum urine ab oĩ mã mundifi-
catiuum.℞.iustini descriptione Nico.ʒ.i.lapidum lincis.ʒ.
vj.iudaici spongie añ.ʒ.vi.milij solis.℈.5.cinamomi.ʒ.iiii.ui-
ni riboli.q.s.misce ⁊ fiat potabile.Istud eluarium assumat
debite calidum per nouem horas post cenam imediate p̃ce-
dentẽ:deinde post ipsius assumptionem stet in lecto ad mi-
nus horis duab⁹ ⁊ iterũ dormiat ad libitum ⁊ stet ieiun⁹ post
ipsius assũptionem horis.v.⁊ non assumat lauatiuum aliq̃d
sed prandeat in dicto termino.⁊ prandiũ sint bletes ⁊ carnes
laudabiles in assumptione solutiuoꝶ suprascriptoꝶ.Quod
eluariũ tal͛r assumat post assũptionẽ dicti solutiui tertia die
suprascripti ⁊ hoc solũ dolore p̃nte aut de p̃rimo futuro aut
de p̃rimo p̃terito.❡Cõfectio stõchi ɔ̃fortatiua uentositatis
resolutiua ⁊ lapidis cõminutiua.℞.dyacinamomi.ʒ.i.Isti⁹
confectionis assumat.ʒ.v.stomacho ieiuno ⁊ mane cum sur-
git sex vicibus ⁊ alternis diebus.uz una die ipm assumat ⁊ al-
tera die non assumat.Qua confectione tal͛r uti incipiat ter-
tia die post assumptionẽ eluarij suprascripti.❡Enema usua-
le.℞.oleoꝶ camomille liliorũ alborũ añ.ʒ.vi.vitellũ oui unũ
çuccari rubei.ʒ.i.salis cois.ʒ.ii.misce ⁊ fiat clistere.Isto ene-
mate suauiter cal'o utatur stomacho ieiuno omnibus.xv.die-
bus semel ⁊ amplius ⁊ minus ad libitum.❡Digestiuũ aliud
℞.aquarũ sparagoꝶ.ʒ.ii.scolopendrie saxifragie capillorum
ueneris añ.ʒ.5.cinamomi puluericati.℈.i.çuccari.ʒ.i.misce.
Istud digestiuum assumat calidũ in aurora tribus diebus
continuis cum alijs modis ⁊ ordinibus descriptis in assum-
ptione digestiui suprascripti.quo digestiuo tal͛r utat᷑ in singu-
lis duobus mensib⁹ sel' p̃terq̃ tp̃e magni caloris.❡Soluti-
uũ aliud minoratiuũ in forma solida ut supra facile ⁊ usua-
le.℞.pillarũ de iera simplici.℈.ii.agarici.℈.i.spice.gra.ii.aga-
ricus infundatur in oximel.q.s.ad infusionẽ deinde omnia
simul misce ⁊ cum bñdicte simplicis.q.s.ad incorporandum
reformentur pille:vii.pro.ʒ.Istarum pillularũ assumat a dua-
bus usq3 ad.iiii.ad libituz ⁊ hoc duobus mensibus semel in
mane cum surgit.

❡Contra dolorem calculi renalis ⁊ uentositatem a lapide uel
ab harenulis uel flegmate viscoso uentosante corporis natu-
ralis cõplonis sanguinee ad cholericum tñ tendentis etiam
44.annorum.

Doloris mitigatiuum ⁊ lapidis cõminutiuũ mãeꝶ
eductiuũ uẽtositatũ resolutiuũ ⁊ oppilonis
uiarũ apitiuũ.℞.oleoꝶ lilioꝶ alboꝶ.ʒ.vi.spice.ʒ.iiii.aneti.ʒ.
vi.vitel.oui numero.i.pulueris cinamomi.ʒ.ii.p̄ueris çucca-
ri.ʒ.i.salis cois.ʒ.iii.misce ⁊ fiat clistere ⁊ applica.❡Soluti-
uũ.℞.cassiefi.electe.ʒ.i.benedicte simplicis.ʒ.5.eluarij indi.ʒ.
i.aquarũ scolopendrie sparagorũ añ.ʒ.j.misce ⁊ fiat potio ⁊
obseruet moduz minoratiuoruz.❡Intestinorum minorati-
uũ doloris mitigatiuũ lapidis eductiuum harenularum ⁊
flegmatis itidem oppilonis apitiuum uentositatisq3 resolu-
tiuũ.℞.pitarie.M.iii.senationum.M.ii.pulegij sauine cala-
menti abrotani camedreos camepitheos folij añ.M.i.florũ
camomille melliloti alchoen añ.M.i.5.radicum altee apij
feniculi petrosil.sparagi brusci añ.M.5.seminũ anisi fenicu'i
carui ameos dauci cartami lini fenugreci añ.ʒ.5.vitell.oui
nũero.ii.cassiefi.ʒ.i.bñdicte simplicis p̄ueris çucca.añ.ʒ.5.
croci.℈.5.oleorum liliorum alborum camomille aneti añ.ʒ.
ii.salis cois.ʒ.iii.Herbe flores ⁊ semina contusa grosso modo
bulliant in aqua sufficienti pro tribus clisteribus ⁊ fomenta-
tione infrascripta:deĩde colentur ⁊ ultimo tribus uel.iiii.cya-
this dicte colature.reliqua omnia addantur ⁊ fiat clistere.
❡Doloris mitigatiuum lapidis comminutiuum ut supra.
Accipe spongias ⁊ ĩfunde in decoctione imediate suprascri-
pta ⁊ hoc modo procede ſm cano.fomentationum ⁊ applica
loco dolenti p̃terq̃ renibus.❡Lapidis comminutiuũ ⁊ ip-
sius eductiuum harenularum flegmatis uentositatis itidem
℞.litontripon.ʒ.i.5.lapidis lincis iudaici spongie añ.℈.ii.mi-
lij solis feniculi añ.gra.vi.cinamomi.ʒ.iii.aquarum saxifra-
gie scolopendrie sparagoꝶ añ.ʒ.i.pul.pul.ſm canonem.dein-
de omnia simul misce.Hanc potionem assumat die scõo aut
ꝓ post solutiuum suprascriptum ⁊ hoc ſm q̃ morbus magis
infestat ⁊ obseruet modũ digestiuorũ.❡Aliud ut supra.℞.
oleoꝶ scorpionis ſm Mes.ʒ.ii.camomille spice liliorũ alboꝶ
añ.ʒ.5.p̄ueris cinamomi.ʒ.iii.croci.ʒ.i.piguedis anatis.ʒ.i.
misce.hac unctione ungatur locus dolens bis aut ter in die
stomacho ieiuno ⁊c̃.❡Aliud ut supra.℞.dyacinamomi.ʒ.
iii.Istius confe.assumat aliq̃n saltem semel in die.s.hora dige-
stiuoꝶ uel añ cibũ per horã.❡Aliud ut supra efficacius.℞.
tantũ suprascriptorum quatuor generũ medicinarũ.p clisterẽ
s.herbarum radicũ floꝶ seminum.q.s.p semicupio oium po-
sitoꝶ ut supra.aque fluuialis.q.s.p decoctione ipsi⁹ bulliant
ad ɔ̃sumptionẽ quarte p̃tis ⁊ fiat semicupium ſm cano.⁊c̃.
❡Preseruatiuum a dicto dolore ut supra.℞.brodij ciceruz
rubeoꝶ.ʒ.vi.çuccari albissimi.ʒ.5.mellis passularuz.ʒ.ii.mi-
sce.Istud broduz assumat saltẽ semel in oĩ medietate hebdo-
made ⁊ hoc alternis hebdomadis ⁊ hoc ordine digestiuoruz
❡Aliud ut supra.℞.aque mellis facte ſm cano.ĩfrascriptũ
imediate.ʒ.iiii.seminum altee seu maluauisci.℈.ij.seminum
coium maiorũ fridoꝶ.ʒ.5.misce.Istam mixturã assumat ut
supra.sed q̃n una hebdomada accepit suprascriptã tũc alia
hebdõ accipiat istã.s.tantũ semel ut supra.❡Aque mellis de
qua supra.℞.mell' electi p̃te.i.aque fluuialis p̃tes.iiij.misce
bulliant ad ɔ̃suptionẽ q̃rte p̃tis ɔ̃tinue bñ dispumãdo.❡Ali-
ud ut supra.℞.aque ordei ut imediate ĩfra.ʒ.iiij.seminũ altee
seu maluauisci.ʒ.5.seminum coium maiorum fridorum.ʒ.i.
succi ligritie.ʒ.ij.çuccari albissimi.ʒ.i.5.misce.Assumat cum
canoñ.imediate suprascripto.❡Aqua ordei ut supra.℞.or-
dei excorticati ⁊ mundi p̃te.i.aque fluuialis p̃tes.xx.bulliant
usq3 ad apturã granoꝶ iclusiue.❡Solutiuũ facile ⁊ usuale
℞.cassiefi.electe.ʒ.j.pulpaꝶ sebestẽ.ʒ.iiij.aque decoctionis li-
quiri.ʒ.j.seri caprĩ.q.s.p potione misce ſm cano.⁊ assumat
hora ⁊ mõ minoratiuoꝶ.❡Aliud sed efficacius.℞.pillarũ
de bñdi.ſm receptã ĩfrascriptã.℈.ij.agarici.℈.j.Agaricus in-
fundat᷑ in oximel.simplici ⁊ icorporent᷑ postoĩa cũ dicto oxi-
melle ⁊ fiant pille.vij.⁊ assumat ut supra.❡Pille de bñdic.
℞.spẽꝶ eluarij de bñdic.p̃te.j.aloes succitrini tantũdez mi-
sce deide cũ eluario de bñdic.q.s.fiat magdaleon pro pillis.
❡Preßuatiuũ a dolore renali.℞.amigdalaꝶ amaraꝶ nũe-
ro.x.passulaꝶ.ʒ.ii.misce.Istã mixturã assumat stõcho ieiuno
saltez sel' in qualibet medietate mẽsis.❡Aliud.℞.nucleoꝶ
persicoꝶ nũero.x.passularũ.ʒ.iii.misce ut supra.❡Aliud effi-
cacius.Recipe absinthij terreni ⁊ nõ maritimi.ʒ.j.seminum
altee.℈.ij.fenugreci.ʒ.5.granorũ iuniperi.ʒ.i.5.pistanda pist.⁊
oĩa misce in mortario ⁊ fiant pille.vij.pro.ʒ.assumat ut supra
immediate.❡Aliud.Recipe medulle ossium cerasoruz.ʒ.iii.
passularum.ʒ.i.5.misce ut supra.℞.seminũ maluarũ.ʒ.iii.ol

tee.ℨ.ij.seminum minoꝝ fridoꝝ añ.ℨ.j.radicũ liquiritie rase z munde minutim incise çuccari silr albissimi q̃tum pro tragea misce z fiat tragea pulmenta. Istius assumat a.ℨ.ij. usqȝ ad.ℨ.iij.ad libitũ ut supra. Comedat tres bolos raphani medie acuitatis z hoc cũ sale añ cenã z cũ pane uel sine z melius ut supra de alijs.s.in singula medietate mensis z non tempore calido. Comedat.xvj.aut.xx.lupinos cuȝ sale preparatos in aqua simplici ẜm canoñ.ad hoc z hoc ante prandiũ z sine pane ut supra de alijs. ℂ ℞.cineris aliud capitis z crurisũ leporis decollati z combusti ita ut fiat cinis.ℨ.i.vini albi medie vinositatis.ℨ.iij.misce z assumat ut supra. ℂ Aliud. ℞.cineris ossium exñtium in cruribus.s.in genibus posterioribus leporis decollati.ℨ.i.amigdalarum dulcium pistatarum ℨ.i.ẜ.passularum.ℨ.ii.vini ut supra.ℨ.iii.misce ut supra. ℂ Aliud. ℞.corticis rubei interioris imediate nucleo auellane seu corticis duri ipsius auellane.ℨ.j.seminis altee.ℨ.ẜ.granoruȝ pini infusorum in aqua ferventi.ℨ.v.çuccari albissimi.ℨ.iiii.vini albi subtilr ut supra.ℨ.iii.misce ut supra. ℂ Aliud. ℞.auis dicte cauda tremula.ℨ.ẜ.prepara aut elixando aut assando z assumat ut supra. Nota q̃ in ea hebdomada in qua assumit vnam de suprascriptis medicinis preseruatiuis tũc non assumat aliam p̃terq̃ auis suprascripte de qua potest saltem semel in qualibet hebdomada comedere dato etiam q̃ assumeret aliam medicinam suprascriptam z idẽ intelligat de ossibus leporis de cortice rubeo auellanarum z de granis pini ipsius suprascriptis. Nam medicine suprascripte sunt aperitiue z multus usus medicinaruȝ apitiuarũ z ṗprie non p̃nte dolore est efficax cã dolorem ipm adducendi:q̃m multus usus ipse cloacam renes effecerit ad ipsos renes mãs ualde multas superfluas a stomacho z epatis ducendo z iterum multus usus medicinarum appositarum podagram efficit z cetera reliqua sunt.

ℂ Contra ṗcipitationem flegmatis salsi ad renes z uesicam cum ardore urine z dolore in collo uesice.

Solutiuum minoratiuũ. ℞.pillarũ de iera simplici.℈.ij.agarici.℈.ii.seminum portulace.℈.ẜ.misce z cum succi rosati.q.s.z fiant pillule.vii.uel viii. Istas pillulas assumat in aurora zc. ℂ Digestiuuȝ. ℞.sy.de liquiritia.ℨ.i.iulep vio.ℨ.ẜ.aque capil.uene.ℨ.i.aque decoc.ordei excorticati z maluaꝝ añ.ℨ.ii.misce. Istud sumat in aurora calm q̃tuor diebꝫ ꝯtinuis. ℂ Solutiuũ eradicatiuũ facile. ℞.cassiefi.ℨ.i.bñdicte simplicis.ℨ.v.tamarin.ℨ.ii.syrupi de ligritia.ℨ.i.seri caprini.q.s.pro potione multa. Istud sumat in aurora zc.z sumat pro lauatiuo aque ordei. ℂ Digestiuũ usuale. ℞.aque capil.ue.ℨ.i.decoctionis ordei excorticati lactis seminum coium frigidoꝝ añ.ℨ.i.ẜ.çuccari albissimi. ℨ.ii.misce. Istud sumat per mensem post sumptionem solutiui eradicatiui suprascripti calm in aurora tribus diebꝫ continuis iter t̃ps dierũ.lx.cũ modis ut supra. ℂ Solutiuũ usuale. ℞.cassiefi.ℨ.i.sy.de ligri.aque ordei excorticati añ.ℨ.ẜ.seri caprini.q.s. Istud sumat imediate post dictum digestiuum cum modis zc.non tñ dormiat. ℂ Confectio. ℞.dyadragãti fridi.ℨ.iii.fiat confectio in morsellis.iii.ℨ.pro quolibet. Istius sumat morsellum vnum in mane duobus diebus continuis iter t̃ps singulorũ.xv.dierũ.deinde stet ieiunus tribꝫ horis qua incipiat uti post.viii.dies post assumptionem solutiui eradicatiui suprascripti. ℂ Confectio alia. ℞.trocisc.alkekengi sine opio.dyadraganti frigidi çuccari albissimi.q.s.misce z cum aque caude eqne.q.s.fiat ꝯfectio ut supra.ifra tñ terminũ singuli mensis z post assũptionẽ solutiui eradicatiui per dies.xx. ℂ Clistere. ℞.decoctionis capitis ouis cyathos.iii.vitel.oui i.cassiefi.ℨ.i.ẜ.çuccari ru.ℨ.ẜ.misce. Isto utatur in mane ad libitũ ad minus diebꝫ tribꝫ continuis. ℂ Unctio. ℞.olei ros. ℨ.i.ẜ.vio.ℨ.ẜ.olei masticis.ℨ.ii.seminum coium maiorum fridorum.ℨ.iii.thuris.ʒ.i.rasure eboris.ℨ.ẜ.boli armeni.ℨ.i.cere albe.q.s.pro vnguento molli. Et hac vngantur renes usqȝ ad os caude z ẽt inter anum z testiculos ad minus diebus duobus in hebdomada qñ uadit dormitum z hoc post assũptionem eradicatiui suprascripti per.viii.dies. Comedat carnes pulloꝝ vitulli hedi ṗdicis fasiani leporis iuuenis capoli castrati annualis:sed iste alterentur cum lactuca cocta z ipsas comedat cum vino granatoruȝ ipso non ẽnte tussim.oua sorbilia. Comedat pisces paruos elixos non assatos themalos paruos lucios paruos cauedanos barbos strilios sardenas z similes pisces ṗuos. Comedat pultem ordei amili farrum speltam spinachias blites cuȝ endiuia:sed abiecta p̃ma aqua ebullitionis blituȝ fabas fractas z sine corticibꝫ coctas cũ carnibꝫ recẽtibꝫ cucurbitas atriplices lac caprinũ non exñte fe.nec dolore capitis. Utatur vino goreto seu coloris granate non vinoso non agresti neqȝ dulci multum sed ad aliqualẽ dulcedinem tendens uel nãliter uel artificialiter cum çuccaro optimo aut melle pasꝫ.paruarum nigrarum aut cum decoctione liquiritie z sit vinum medium inter grossum z subtile. Abstineat se a febꝫ calis z ṗpe notabilr a salsis ab acutis Euitet uentos cuiuscũqȝ generis z ṗpe intensos z ṗprie boream z austruȝ. Et nota q̃ die qua utit̃ vna de suprascriptis medicinis enumeratis non utatur alijs.

ℂ Contra ardorem virge cum ulcere z ardore z dolore intenso calami virge z colli uesice.

Lenitiuum intestinoꝝ. ℞.olei amigdalaꝝ dulciũ ℨ.viii.olei violati olei cois vnius anni boni odoris añ.ℨ.iij.vitellum oui nũero.i.çuccari albissimi. ℨ.ẜ.salis cois.ℨ.ii.misce z fiat clistere. Istud clistere imponat debite calm per duas horas ante prãdiũ aut per vnã horam ante cenam ad libitum. Et ipso talr utat̃ ad minus semel in qualibet hebdõa. ℂ Lenitiuũ itestioꝝ ut supra. ℞.olei sisamini.ℨ.viii.olei violati olei oliuaꝝ añ.ℨ.v.vitel.oui nũero.i.çuccari albissimi.ℨ.ẜ.salis cois.ℨ.ii.misce z fiat clistẽ. Isto clisteri utat̃ cum modis z ordibꝫ ut supra. ℂ Alr ad idẽ. ℞.decoctionis pinguis carnis porci uel castrati non salite.ℨ.x.vitelloruȝ ouorũ nũero.ii.olei oliuaꝝ ut supra.ℨ.iiii.salis cois.ℨ.ii.misce z fiat clistere. Isto clisteri utat̃ ut supra. ℂ Alr ad idẽ. ℞.foliorum maluarũ.M.ii.blitis violarũ añ.M.i.radicum malnauisci.M.ẜ.seminũ fenugreci.ℨ.ẜ.vitellũ oui nũero.i.assũgie porcine non salse.ℨ.ii.olei cois optimi ut supra.ℨ.iiii.çuccari albissimi.ℨ.ẜ.salis cois.ℨ.ii. Herbe radices z semina bulliant in sufficienti q̃titate aque usqȝ ad ꝯsumptionem medietatis aque z tribꝫ cyathis dicte colature. Reliqua omnia addant̃ z fiat clistere. Ista clisteria ordinatim posui que gradatim ṗcedunt qbꝫ talr utat̃ ut dr̃ de p̃ clisteri mõ vno mõ alio cum uoluerit permutationem facere. Aut illo q̃d magis placet horis p̃dictis ut supra.non tñ q̃ si clistere ipm q̃dcũqȝ eligatur potest secedere sine sale erit utilius q̃ si non apponet̃ sal q̃d feci in ultimo q̃d est confortatiuum. ℂ Lenitiuum intestinoꝝ ut supra sed amplius confortatiuũ. ℞.decoctiõis ultimate usqȝ ad separationẽ carniuȝ ab ossibꝫ capitis ouis castrati uel agni sed melius ouis lib.i.vitellos ouorũ nũero.ii. olei sisamini.ℨ.iiij.misce z fiat clistere non ponẽdo aliqd salis ℂ Solutiuum facile. ℞.pulparũ sebestẽ p̃patarum ut infra ℨ.i.ẜ.penidiarum.ℨ.i.sebestẽ infundat̃ p horas.xiiii.in brodio pulli macri.q.s.p separatione ipsarũ pulparũ ab ossibꝫ z earꝫ dissolutione deide pulpe mũdent̃ ab ossibus. Ultio pulpe pistent̃ optime z pistate cum dictis penidijs optime icorporent̃ z fiat dactylus. Istud solutiuum facillimũ assumat ante diem post cenam p̃cedẽtẽ p.viii.horas z post ipsiꝫ assumptionẽ nõ dormiat.z stet ieiunꝫ horis.iiii.tantũ z nõ assumat lauatiuũ sed in dicto termino quatuor horaꝝ prãdeat z comedat res laudabiles. Et ipm solutiuũ talr assũmat in die imediate p̃cedente q̃tuor dies assumptionis digestiui ifrascripti ℂ Solutiuũ facile z usuale. ℞.pulparum dactyloꝝ.ℨ.ẜ.pulparum sebestẽ p̃parati ut supra.ℨ.i.ẜ.passularum paruarũ nigraruȝ.ℨ.ẜ.penidiarum.q.s.pro dactylo fiendo. Dicte ambe pulpe pistent̃ optime z passule similiter deinde omnia misce z fiat dactylus. Quando uoluerit solutiuum mutare tũc loco suprascripti solutiui assumat hoc uel aliquod sequẽtiũ numeratoꝝ solutiuorũ cum modis z ordinibus suprascriptis.

¶ Minoratiuum acute mãe pprie z mãerum coium a visc ductuũ z lenitiuũ z facile. ℞. mãne. ʒ. ij. iulep violati. ʒ. j. decoctionis borum. s. violarum. ʒ. j. liquiritie. ʒ. s. passularum nigrarum. ʒ. ij. tolle istius decoctionis. q. s. pro potione z ois misce z fiat potio. ¶ Minoratiuum rc. ut supra efficacius priori sed tamen facile. ℞. cassiefistule. ʒ. j. sebestẽ. ʒ. s. pulparum tamarindorum prunoruz añ. ʒ. ij. iulep violati. ʒ. j. decoctionis suprascripte in solutiuo pcedente. q. s. pro potiõe misce z fiat potio. ¶ Digestiuuz. ℞. syrupi de papauere. ʒ. s. iulep violati. ʒ. j. decoctionis borum. s. violarum. M. j. liquiritie rase. ʒ. s. passularum nigrarum. ʒ. ij. huius decoctionis accipe. ʒ. iij. misce z fiat potio. Istud solutiuum assumat debite calidum in aurora seu per. viij. horas post cenã precedentẽ. deinde post assumptionem eius stet ieiunus horis quatuor ad minus. Et interim dormiat ad libitũ. z ipm digestiuũ assumat quatuor dieb⁹ otinuis post diẽ solutiui ex manna iulep violato rc. ¶ Solutiuum eradicatiuum. ℞. suprascriptum solutiuum ex cassia fi. tamarindis z sebestẽ rc. uel aliqđ alioꝝ z ipm assumat tertia die post quatuor dies complete assumptionis digestiui imediate suprascripti. ¶ Acuitatis urine remissiuum z doloris mitigatiuuz z male complonis acute epatis z oium viarum urine eũatiuum z ulcerum conglutinatiuum. ℞. dyadraganti fridi. ʒ. j. dyapapaueris. ʒ. s. succi liquiritie. ʒ. ij. spẽrum triasandaloruz sine campbora. ℈. ij. iulep violati. q. s. ad incorporandum misce z incorporent ois sil cum pistello in mortario sine igne z totum ducatur in forma solida. Istius confectionis assumat. ʒ. iij. in mane cũ surgit duobus diebus in hebdomada ad libitum. Deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus horis tribus ad minus. ¶ Digestiuum usuale. ℞. aque violarum. ʒ. j. lactis siue dissolutionis ptis ipsius papaueris albi. ʒ. j. lactis siue dissolutionis ptium duorum seminum coium maioruz fridorum. ʒ. j. s. iulep violati. ʒ. j. misce. Istud digestiuum assumat calidum in aurora quatuor diebus otinuis in singulo mense z cũ reliqs modis z ordinibus descriptis in assumptione digestiui suprascripti. ¶ Minoratiuum z lenitiuũ ut supra facilius suprascriptis z usuale. ℞. cassiefi. electe. ʒ. j. pulpe sebestẽ. ʒ. s. iulep violati. ʒ. j. aquarum endiuie partem. j. violarum ptes. ij. de ambabus q. s. pro potione misce z fiat potio. Istud solutiuum usuale assumat semel oi mense in die sequenti. iiij. dies post assũptionis complete digestiui usualis cum modis ut supra in primis solutiuis ante dictis. ¶ Dolorum mitigatiuum z ulcerum consolidatiuum. ℞. dyapapaueris albi. ʒ. s. dyadraganti fridi. ʒ. j. çuccari violati. ʒ. j. s. boli armeni. ʒ. iij. misce z totum redigatur in forma eluarij. Istius eluarij assumat. ʒ. iij. solũ in aurora semel in hebdomada ad min⁹. Et post ipsius assũptionem imediate assumat. ʒ. ij. aque alkekẽgi calide: deinde stet ieiun⁹ horis quatuor z interim dormiat ad libitũ. ¶ Ad idem. ℞. cerasa. ii. uel. iij. alkekengi ad libitum aque alkekengi. ʒ. j. utatur his cerasis cum aqua alkekẽgi bis in hebdomada in aurora cum modis nũc imediate añscriptis in eluario. ¶ Ad idem. ℞. viij. seminum infrascriptorum excorticatoꝝ s. melonis cucurbite citrulli cucumeris añ. ʒ. s. portulace maluauisci añ. ʒ. i. iusquiami papaueris albi añ. ʒ. i. s. apij. ℈. j. succi liquiritie. ʒ. j. s. amidi. ʒ. ij. boli armeni. ʒ. iij. çuccari albissimi. ʒ. j. pistanda pistentur z pulueriçanda pulueriçentur subtiliter z dragantuz infundatur per duos dies nãles z in aque alkekengi. q. s. ad infusionez. deinde omnia simul misce z cũ mucillaginis psilij. q. s. ad incorporandum fiant pillule. vij. pro. ʒ. Istaruz pillarũ assumat. ℈. ij. in aurora semel in hebdomada. z post ipsarũ assumptionẽ bibat imediate. ʒ. ij. aque alkekengi calide deinde stet ieiunus horis. iiij. z interim dormiat ad libitum. ¶ Caliditatis superfluerenum remissiuum z ipsoꝝ renum confortatiuũ. ℞. vnguenti Gal. ʒ. j. s. spẽrũ cerotisandalini descriptione Mes. ʒ. i. s. rasure eboris. ʒ. s. boli armeni. ℈. ij. misce z cum olei nenufaris. q. s. ad penetrandum formetur vnguentum molle pro renibus. Ex hac vnctione actu frigida vngantur renes z spina ipsa a renib⁹ infra usqz ad os caude inclusiue z hoc in mane cum surgit z in sero cũ uadit dormitum. Et ipsa vnctione taľr utatur in vna hebdomada singulo die: deinde interponat sequentez hebdomadã in qua ipsa vnctione non utatur z ita pluries reiteret interpolando ut supra dictum est ẜm necessitatem. Nota ꝙ suprascriptis medicamibus assumendis per os utatur modis z ordinibus antedictis z hoc duabus hebdomadis continuis Deinde tertia hebdomada nullum medicamen per os assumat deinde in alijs duabus hebdomadis immediate sequẽtibus dicta medicamina reassumat z ita assumptionem medicaminum reiteret ẜm necessitatem interpolando ut supra. Et hoc ut virtuti detur quies z natura medicaminibus nõ assuescat.

¶ Contra ardorẽ urine ad intra z forte cũ aliquali excoriatione virge z colli uesice z forte alicuius partis concauitatis uesice eiusdem quinimo z ulcus ipsarum.

Recipe oleorũ amigdalaꝝ dulciũ violarũ añ. ʒ. iiij. oliuarũ seu cõi vnius anni tãtũ boni saporis z odoris. ʒ. iiij. vitellum oui nũero. j. çuccari albissimi triuz coctarum. ʒ. s. salis cois. ʒ. ij. misce. Istud clistere assumat debite calim per. ij. horas añ prãdiũ aut per vnã horã añ cenã ad libitum. Et ipso taľr utaľ ad minus seľ in singula hebdomada. Nota ꝙ si hoc clistere sine sale ipse põt retinere seu amittere hinc ad duas horas ad malus tunc in ipso nõ apponaľ aliquid salis z melius erit. Et hoc idem obseruet in omnib⁹ alijs clisteribus ĩfrascriptis. ¶ Lenitiuũ itestinoꝝ ut supra. ℞. oleoꝝ sisamini. ʒ. viij. violati. ʒ. v. oliuarũ vni⁹ anni ut supra. ʒ. v. vitellũ oui numero. j. çuccari albissimi triũ coctaruz ʒ. s. salis cois. ʒ. ij. misce. Si võ ɔgruit medicamẽ supradictũ pmutare tũc loco clisteris supradicti assumat hoc clistẽ cum modis z ordinib⁹ descriptis in usu clisteris immediate suprascripti. ¶ Lenitiuuz uentris rc. ut supra. ℞. decoctionis pinguedinis carniũ pinguiũ porci uel castrati non salitoruz nec putrefactorum. ʒ. x. vitellos ouorum numero. ij. olei oliuarũ rc. ut supra. ʒ. iiij. salis cois. ʒ. ij. misce z fiat clistere. Si võ congruit medicamen pmutare tunc loco suprascripti clisteris assumat hoc clistere cum modis z ordinibus descriptis in usu clisteris suprascripti. ¶ Lenitiuum itestinoꝝ ut supra. ℞. foliorum maluarum. M. ij. blitis violarum añ. M. j. radicum maluauisci. M. j. seminum lini. ʒ. i. assungie porcine non salite. ʒ. ii. olei cois ut supra. ʒ. qtuor. çuccari albissimi. ʒ. s. salis cois. ʒ. ij. herbe radices z semina bulliant in sufficienti ꝗtitate aque pro clisteri usqz ad consumptionem medietatis aque deinde optime exprimenľ z colenľ ultimo tribus cyathis dicte colature reliqua omnia addanľ z fiat clistẽ. ¶ Lenitiuũ ut supra z amplius confortatiuum. ℞. decoctionis ultimate usqz ad separationem carnium ab ossibus capitis oium uel castrati uel agni sed melius ouis. ʒ. xvi. vitellos ouorum nũero. ij. olei sisamini. ʒ. iij. In hoc clisteri non ponatur aliqd salis misce z fiat clistere. ¶ Solutiuum facile coium mãerum a stõcho z ab itestinis sil. ℞. pulparum sebestẽ pparatarum ut hic ifra. ʒ. j. s. penidiarum. ʒ. j. sebestẽ ifundatur per horas 24ᵒʳ in brodio pulli macri. q. s. pro separatione ipsarum pulparum ab ossibus z earum dissolutione. Deinde pulpe mũdentur ab ossibus. ¶ Ultimo ipse pulpe pistentur z pistate cum dictis penidijs optime icorporentur z fiat dactylus. Istud solutiuũ facillimũ assumat ante diẽ post cenam immediate pcedentem per horas. viij. Et post ipsius assumptionẽ stet ieiunus horis. iiij. z non assumat lauatiuum aliqđ sed in dicto termino quatuor horarum prandeat z in ipso prandio comedat blites cũ boragie z res laudabiles rc. Et ipsum solutiuum taľr assumat in die precedenti qtuor dies assũptiõis ĩfrascripti solutiui minoratiui. ¶ Solutiuum facile z usuale rc. ut hic ante. ℞. pulparum dactyloꝝ. ʒ. s. sebestẽ pulparũ pparatarũ ut supra. ʒ. j. s. passularum puarũ nigrarũ tãmaritimarũ. ʒ. s. penidiarũ. q. s. pro dactylo fiendo. Si võ vult medicamen imediate suprascriptum pmutare: tũc loco ipsi⁹ assumat hoc solutiuum cũ modis z ordinibus descriptis in

assumptione solutiui suprascripti. ¶ Minoratiuū acute ma
terie ꝓpe ⁊ māerū coiuz a vijs ductuū eductiuū lenitiuū ⁊ fa
cile. Recipe māne. ʒ. ii. iulep violati. ʒ. i. decoctionis violarū
ʒ. i. ligritie. ʒ. ß. passularū ꝑuarū nigrarū trāsmaritimarū co
rinthiarū. ʒ. ii. Istiꝰ cōfectionis. q. s. pro potione. deinde reliq̄
oīa addant̄ misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuū minoratiuum
assumat die 3ª sequēti assumptionē alteriꝰ solutiui suprascri
pti ⁊ cū modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in assumptione ipsiꝰ so-
lutiui suprascripti cōpositi ex pulpis sebestē ⁊ penidijs ut ibi
¶ Minoratiuū māeꝝ ⁊c̄. ut supra ꝑori efficaciꝰ ⁊ facile. ℞.
cassiefi. ʒ. i. pulparū sebestē. ʒ. ß. tamarindoꝝ prunoꝝ aā. ʒ. ß.
iulep violati. ʒ. i. Decoctionis suprascripte in solutiuo imme
diate suprascripto. q. s. pro potione. misce ⁊ fiat potio. Si vͦo
solutiuū ꝯgruit efficacius ꝑoribꝰ tūc loco ipsiꝰ solutiui ꝑoris
assumat hoc solutiuū cū modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in assū
ptione dicti solutiui imediate suprascripti. ¶ Digestiuū ma
terierū acutarū. Recipe syrupi de papauē. ʒ. ß. iulep violati
ʒ. i. decoctionis violaꝝ. M. i. ligritie rase. ʒ. ß. passularū ꝑua-
rū nigrarū trāsmaritimarū corinthiaꝝ. ʒ. ii. ℞. huiꝰ decoctio
nis. ʒ. iii. Deide oīa reliq̄ addant̄ misce ⁊ fiat potio. Istud di
gestiuū assumat debite calidū in aurora seu per octo horas
post cenā imediate ꝓcedentē dictā horā assumptionis. Dein-
de post ipsiꝰ assumptionē stet ieiunus horis. iii. ad minꝰ ⁊ in-
terim dormiat ad libitū. Et ipm̄ solutiuū taliter assumat qua
tuor diebꝰ cōtinuis sequētibꝰ imediate diē assumptionis so-
lutiui ꝑmi minoratiui suprascripti compositi ex māna iulep
violato ⁊c̄. ¶ Solutiuū eradicatiuū facile ut supra. ℞. solu-
tiuū suprascriptū cōpositū ex cassiefi. tamarindis ⁊c̄. ut ibi.
Huic solutiuo toti addat̄ 3ª ps solutiui eiusdem seu hoc solu
tiuum augeat̄ in sexqtertia ꝓportione. Istud solutiuū eradi
catiuū assumat 3ª die post q̄tuor dies cōplete assumptionis
digestiui imediate suprascripti cū modis ⁊ ordinibꝰ q̄bus sū
pra in eodē solutiuo suprascripto. ¶ Acuitatis humoꝝ ⁊ uri
ne remissiuū. Recipe seminū coiuz q̄tuor maioꝝ frigidoꝝ. vz
cucurbite cucumerū melonis citrulli aā. ʒ. i. aque solatri. q. s.
pro potione çuccari albissimi triū coctarū. ʒ. i. Dicta semina
ꝑus mūdata a suis corticibꝰ pistent̄ ⁊ dissoluant̄ optime cū
dicta aq̄ solatri. deinde çuccarum addat̄. misce ⁊ fiat potio.
Istā potionē actu frigidā tp̄e calido ⁊ actu calidā tp̄e frigido
assumat in aurora aut in mane cū surgit ad libitū duobꝰ die
bus in singula hebdō q̄cūqz tp̄e anni ipse īfirmus molestat̄
morbo ipso suprascripto. ⁊ post eius assumptionē stet ieiunꝰ
horis. iii. ad minus. ¶ Ulcerū mūdificatiuū ut supra. Reci
pe aque mellis apum canonice facte ſm aliā receptā ꝓpe in
frascriptā. ʒ. vi. Istiꝰ aque mellis debite calide nō tepide assu
mat eger. ʒ. vi. stōcho ieiuno in aurora saltē q̄tuor diebꝰ con
tinuis. Deinde post ipsiꝰ assumptionē imediate stet ieiunꝰ ho
ris. iii. ⁊ melius 4ᵒʳ. Et iteruz dormiat nō amplius. ii. horis.
hāc vͦo potionē istius aque talr̄ reiteret tp̄ibus īterpolatis ſꝫ
necessitatē nec mirandū si hoc mūdificatiuum ex melle posi
tuz est imediate suprascriptū cōpositū ex seminibꝰ coibus q̄-
tuor maioribꝰ frigidis. Qm̄ semina dicta abstersiua sūt mū-
dificatiua ⁊ minus q̄ ipsa aq̄ mellis. ¶ Ulcerū mundifica-
tiuū ut supra. ℞. aque mellis de qua supra. q. s. ad siringati-
onē virge ⁊ totius uesice. Ex hac aqua tepida in modū lactis
cū mulget̄ ab ubere stringat̄ virga saltem semel in die diebꝰ
necessarijs ad hoc. ¶ Aqua mellis canonica de qua in alia
recepta suprascripta fit mētio. Recipe aque simplicis fluuia
lis mūde ⁊ clare. ʒ. ix. mellis electi. ʒ. i. seu ꝑtem pōderalem
quantitatē ad libitum misce. deinde simul bulliant ad lētum
ignē continue dispumādo usqz ad ꝯsumptionē saltē q̄rte par
tis ⁊ melius tertie ꝑtis dicte aque. deinde usui serua. Ista aq̄
in potu utat̄ ⁊ ex ea uesica siringet̄ ut supra in alijs duabꝰ re
ceptis de ipa aqua mellis imediate suprascriptis. ¶ Acuita
tis humoꝝ ⁊ urine remissiuū ut supra ⁊ doloris ab ipsa uri-
na mitigatiuū. Recipe lactis mulieris. q. s. ad iniiciendū in
vͦgā cū siringa. aut ad libitū. albuminis oui optime ꝯquassa-
ti ⁊ dispumati. deinde mixti cū dicto lacte. Istud medicamē
imponat in vͦgā cū siringa tepidū in modū lactis cū mulget̄
ab ubē. hoc vͦo medicamine talr̄ utat̄ saltē bis in singulo die
pluribꝰ ⁊ pluribꝰ diebꝰ cōtinuis. ¶ Acuitatis humoꝝ remis
siuū ⁊c̄. efficaciꝰ ꝑori imediate. ℞. seminū coiuz 4ᵒʳ maioruz
frigidoꝝ. ʒ. ß. papaueris albi. ʒ. ii. pulparū sebestē. ʒ. i. ß. Lactis
seminū papaueris. q. s. pro potione. Iste pulpe sebestē dissol
uant̄ optīe cū dicta aq̄ papaueris. q. s. ad ipsaꝝ dissolutionē.
semina vͦo mūdata a corticibꝰ suis pistent̄ ⁊ dissoluant̄ opti
me cū alia ꝑte dicte aque papaueris. Ultio oīa sil̄ misce ⁊ fiat
potio. Si vͦo medicamē cōgruit efficaciꝰ ꝑori imediate tunc
istā potionē assumat in mane ⁊c̄. ut supra ꝑ oīa de alio medi
camine imediate suprascripto dictū est. ¶ Acuitatis humo
rū remissiuū ⁊c̄. ⁊ doloris ab ipa urina mitigatiuū. ℞. pinea
rū q̄noꝝ mūdatoꝝ. deinde ter īfusoꝝ in aq̄ feruēti. ʒ. xii. semi
nū papaueris albi seminū altee portulace aā. ʒ. ii. çuccari al
bissimi triū coctarū lib. ii. semina oīa pistent̄ grosso mō. dein
de oīa sil̄ misce. Ultio cū aque nenufaris q̄titate sufficienti
ad hoc fiat ꝯfectio solida in morsellis. iii. ʒ. pro q̄cūqz morsel-
lo. Istius ꝯfectionis assumat vnū morsellū stōcho ieiuno in
mane per duas horas ad minꝰ aā prādiū. ⁊ tātūdem assumat
aā cenā ad minꝰ per vnā horā saltē tribꝰ diebꝰ in singula he-
bdomada q̄cūqz tp̄e āni ꝑterq̄ tp̄e ītēsioris frigoris hyemā-
lis. ¶ Doloꝝ mitigatiuū. Teneat caput vͦge seu ꝑtē doloro-
sam vͦge in aq̄ frigida simplici mūda ⁊ clara. hoc vͦo medica-
mine talr̄ utat̄ pluries ad libitū in die ipm̄ talr̄ reiterando
pluribꝰ ⁊ pluribꝰ diebꝰ ad libitū. ¶ Acuitatis humoꝝ remis-
siuū ⁊c̄. ut supra ⁊ est ꝓpriū. ℞. seminū coium q̄tuor maiorū
frigidoꝝ. ʒ. ii. papaueris al. ʒ. i. succi ligritie. ʒ. ii. aque alkekē-
gi. q. s. pro potione. Ista semina ꝑus mūdata: deide pistata
ut supra succusqz ligritie oīa sil̄ cū dicta aq̄ incorporent̄ mi-
sce ⁊ fiat potio. Si vͦo cōgruit medicamē magis ꝓpriuz tunc
istā potionē assumat in mane seruatis reliq̄s modis ⁊ ordini
bus descriptis in assumptione ⁊ usu potionis suprascripte.
¶ Acuitatis urine remissiuū ⁊ doloꝝ mitigatiuuz male cō-
ꝑlonis acute epatis renū ⁊ oium viarū urine euacuatiuuz ⁊
ulcerū cōglutinatiuū. ℞. dyadragāti frigidi. ʒ. i. dyapapaue
ris. ʒ. ß. succi ligritie. ʒ. i. spērū triasandaloꝝ sine cāphora. ℈. i
iulep violati. q. s. ad incorporādū misce ⁊ oīa sil̄ incorporen
tur in mortario cū pistello ⁊ sine igne ⁊ totū redigat̄ in forma
solida saltē medie caliditatis. Istiꝰ cōfectionis assumat. ʒ. iii.
in mane cū surgit duobꝰ diebꝰ saltē in hebdō ad libitū. Deide
post ipsiꝰ assumptionē stet ieiunus horis tribus ad minus.
¶ Acuitatis humoꝝ ut supra remissiuū ꝑoribꝰ oibus effica-
cius. ℞. trociscoꝝ alkekēgi sine opio de papauē aā. ʒ. i. dra-
gāti. ʒ. i. spērū triasandaloꝝ. ʒ. ii. seminū maluarū. ʒ. ii. succi lig
ritie citonioꝝ aā. ʒ. ß. mucillaginū psilij. q. s. ad oīa optīe dis-
soluēdū ⁊ incorporādū. Pistāda pistent̄ ⁊ pulueriçanda pul
ueriçent̄ subtilr̄. deinde oīa sil̄ optīe incorporent̄ ⁊ fiat mag
daleon pro pillulis formādis. Si vͦo medicamē ꝯgruit effica-
cius oibꝰ suprascriptis tūc istaꝝ pillaꝝ assumat. ℈. ii. in mane
cū surgit duobꝰ diebꝰ in singula hebdō tp̄e calō. Et post ipsaꝝ
assumptionē imediate bibat aq̄s imediate īfrascriptas ⁊ post
eaꝝ assumptionē stet ieiunꝰ horis. iii. ad minꝰ. ¶ Aq̄ de qua
supra fit mētio. ℞. aq̄rū papaueris albi. ʒ. ii. solatri. ʒ. i. çucca
ri albissimi triū coctarū. ʒ. i. myrtilloꝝ fructuuz pistatoꝝ. ʒ. ii.
misce. Istā potionē assumat imediate post assumptionē pil-
lulaꝝ imediate suprascriptaꝝ. ¶ Digestiuū usuale māeꝝ acu
taꝝ ⁊c̄. ut imediate supra. ℞. aque violaꝝ. ʒ. i. lactis seu disso
lutionis seminū 4ᵒʳ maioꝝ frigidoꝝ. ʒ. i. ß. lactis seu dissolu-
tiōis seminū papaueris albi. ʒ. i. iulep violati. ʒ. i. misce. Istō
digestiuū assumat caliduz in aurora q̄tuor diebꝰ cōtinuis in
singulo mēse ⁊ cū reliq̄s modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in assū-
ptione digestiui suprascripti cōpositi ex syrupo de papauē
iulep violati ⁊c̄. ut ibi. ¶ Lenitiuū ⁊ minoratiuum ut supra
faciliꝰ suprascriptis solutiuis ⁊ usuale. ℞. cassiefi. ʒ. i. pulpa-
ruz sebestē. ʒ. ß. iulep violati. ʒ. i. aq̄rum endiuie partē vnam
violarū ꝑtes. ii. De ambabꝰ aq̄s. q. s. pro potione misce ⁊ fiat
potio. Istud solutiuum usuale assumat oī mense semel in se

quenti q̄tuor dies assumptionis digestivi usualis imediate su
prascripti. Et cū reliqs modis et ordinib⁹ descriptis in assum
ptione duorum solutivorum primorū suprascriptorum. ¶ Doloris
mitigativū etc. ut supra. et ulcerū consolidativū. ℞. dyapapaue
ris albi. ʒ.ß. dragāti fridi. ʒ.i. çuccari violati. ʒ.i.ß. boli arme
ni. ʒ.iii. mucillaginis seiuz citoniorum. ʒ.ß. misce et totuz redigat in
forma eluarij. Isti⁹ eluarij assumat. ʒ.iii. in aurora et semel in
hebdōa ad min⁹ et post ipsi⁹ assumptionē assumat imediate. ʒ.
ii. alkekēgi cale. deide stet ieiun⁹ horis q̄tuor. et iteruz dormiat
ad libitū. ¶ Doloris mitigativū et ulcerum consolidativū ut supra
℞. cerasa alkekēgi nūero. ii. vel. iii. aque alkekengi. ʒ.i. Utat
his cerasis in aq̄ alkekēgi hoc mō. ꝙ assumat dicta cerasa. de
inde bibat dictā aquā bis in hebdōa in aurora cuz modis ut
supra in assumptiōe mixture imediate suprascripte cōposite
ex dyapapauē et dyadragāto frido etc. ut ibi. ¶ Doloris miti
gativū ut supra. ℞. seminū excorticatorum coiuz 4or maiorum fri
gidorum. vz melonis cucurbite citrulli cucumeris añ. ʒ.ß. semi
nū portulace altee seu maluauisci añ. ʒ.i. susgami papaueris
albi añ. ʒ.ß. apij. ℈.i. amigdalarum dulciū excorticatarū. ʒ.ß. dra
gāti. ℈.i. mucillaginis seium citoniorum. ʒ.i. succi ligritie. ʒ.i.ß. ami
li. ʒ.ii. boli armeni. ʒ.iiii. çuccari albissimi triuz coctarum. ʒ.i.
Pistāda pistent pul. pulueriçent seorsuz et difformiter ut de
cet ꝯm canonē ad hoc. et dragātum infundat per. ii. dies nā
les in aq̄ alkekēgi. q.s. ad infusionē. deinde oia simul misce et
cū mucillagine psilij. q.s. ad incorporādū forment pille. vii.
pro. ʒ. Istaruz pillarum assumat. ℈.ii. in aurora semel in hebdōa.
Et post earū assumptionē bibat imediate. ʒ.ii. alkekēgi cale.
deinde stet ieiun⁹ horis q̄tuor et dormiat ad libitū. ¶ Calidi
tatis superflue renum remissivū et ipsorum renum cōfortativuz.
Recipe vnguēti Gal. ʒ.i.ß. sp̄eruz croci sandalini descriptio
ne Mesue. ʒ.i.ß. rasure eboris. ʒ.i. boli armeni. ℈.ii. Pistanda
pistent seorsum etiā difformiter ut hic añ. deinde misce cum
oleo nenufaris. q.s. ad incorporādum et cū modico modici
aceti. q.s. ad penetrādū formet vnguētū molle pro renibus.
Ex hac vnctiōe actu frigida vngant renes et spina ipsa a re
nib⁹ infra usq3 ad os caude inclusive et hoc in mane et in sero et
idē cū uadit dormitū et ipsa vnctiōe taliter utat in vna hebdōa
singulo die. deinde interponat hebdōam sequētē in qua ipa vn
ctione nō utat et ita pluries reiteret interpolādo ut supra scri
ptū est ꝯm necessitatē. ¶ Doloris mitigativū vtcūq3 stagnās
℞. albuminis oui optime cōquassati et dispumati. ʒ.i. succi la
ctuce. ʒ.i. pulparū sebestē. ʒ.i. gūmi arabici dragāti añ. ℈.ß. sā
dalorum ru. subtiliter pulueriçatorum. ℈.i. Isti⁹ pulpe sebestē p̄us mi
nutim incise infundant imediate dicti succi lactuce p vnū
diē nālē. deinde cū dicto succo optime dissoluant. dragātum
v̄o p̄us grosso mō pistatū infundat per diē nālē in alia me
dietate dicti succi lactuce. deinde ipsa mucillago cū dicto suc
co dissoluat optime. Ultimo omnia simul misce etc. ¶ Dolo
ris mitigativium etc. ut supra efficacius ipso p̄ori immediate.
Recipe medicamen immediate suprascriptuz dempto succo
lactuce loco cuius ponat succi solatri tantūdem. Si v̄o me
dicamen ꝯgruit efficacius p̄ori immediate. tunc istud medi
camen imponat v̄ge servatis oibus modis et ordinibus de
scriptis in medicamine immediate suprascripto. ¶ Dolo
ris mitigativium et ulcerum cōsolidativium etc. ut supra effi
caci⁹ p̄ori imediate. ℞. medicamē imediate suprascriptum
susgami pulueriçati subtiliter. boli armeni añ. ʒ.ß. succi solatri
ʒ.ii. misce. Si v̄o medicamē ꝯgruit efficacius p̄ori immedia
te tunc istud medicamē imponat v̄ge etc. ut supra per oia de
alio medicamine imediate suprascripto. ¶ Doloris mitigati
uum etc. ut supra efficaci⁹ ipso p̄ori imediate. ℞. medicamē
imediate suprascriptū mucillaginis psilij. ʒ.i. citoniorum portula
ce añ. ʒ.ß. gummi arabici. ℈.i. boli armeni iterum ipsiusq3 bo
li armeni pulueriçati seorsum et subtiliter. ʒ.ß. Ipsum gūmi p̄us
grosso mō pistatū infundat in dicto medicamine per vnum
diē. deide cū ipso medicamine optime dissoluat. ultimo oia
simul misce. Si v̄o medicamē ꝯgruit efficaci⁹ p̄ori immedia
te tūc istud medicamē imponat v̄ge etc. ut supra per oia de alio
medicamine imediate suprascripto. ¶ Abstersivū lavativū
et ꝯsolidativū. Recipe lactis eque et est ꝓprīū. aut ad libitū ca
pre sed melius eque. ʒ.iii. Istud lac tepidū calore cum mul
get ab ubē assumat stōcho ieiuno saltē in mane cū surgit p̄
us habito uētris bñficio aut saltē tētato hōc. Et post assum
ptionē lactis stet ieiun⁹ saltē horis. iii. et interim nullo modo
dormiat nec iaceat sed in camera qescat primꝰptim sedendo
ptim deambulādo, put sue nāe est gratius. hoc v̄o lacte tal'r
utat tpibus pluribus ꝯsilio spectabiliū dñorum doctorū cu
rā hāc agētium etc. ut infra in cap̄ ultimo in fine huius cōsi
lij descripto. ¶ Cōsolidativū ulcerū ipsius mōdificatione fa
cta. Recipe mumie. ʒ.i. boli armeni. ℈.ii. trociscorum alkekengi.
ʒ.ß. succi ligritie. ℈.i. aque caude eqne. q.s. pro colyrio etc. ut
supra. Pulueriçāda pulueriçent seorsuz et difformiter ut de
cet ꝯm canonē. deinde oia simul misce. Istud medicamē de
bite calidū tpibus frigidis et medijs et frigidis tpe calido assu
mat eger stōcho ieiuno in aurora saltē trib⁹ dieb⁹ in singula
hebdōa intermissis seu interceptis saltē per vnū diē dieb⁹ ali
is in qbus nō assumat per vnū talē diem. ¶ Cōsolidativuz
ulcerum etc. ut immediate supra. Recipe acatie alumis cum
aq̄ alkekēgi añ. ʒ.ß. hypoqstidos. ℈.ii. adipis anseris. ʒ.i. olei
rosati. q.s. pro colyrio etc. ut supra. Pulueriçāda pulueriçen
tur seorsuz et difformiter ut decet ꝯm canonē. deinde oia simil
misce. De hoc medicamine actu frigido nō tñ acute frigido
imponat v̄ge et ꝯcauitati v̄ge atqꝫ uesice cum siringa aut ipul
sorio seu s' holçarolo singulo die pluries et saltē stōcho ieiu
no et pluribus dieb⁹ iudicio dominorum doctorum etc. ut supra.
¶ Cōsolidativū ulcerū etc. ut imediate supra efficacius ipso
p̄ori imediate. Recipe terre sigillate. ℈.ii. chimolee cornu cer
ui ualde usti añ. ʒ.ß. storacis liqde. ℈.ii. olei rosati. q.s. pro co
lyrio etc. ut supra. pulueriçāda pulueriçent seorsuz et difformi
ter ut decet ꝯm canonē. deinde oia simul misce. Si v̄o medi
camē immediate suprascriptum pmutare ꝯgruit tūc de hoc
medicamine v̄ge imponat et uesice etc. ut supra de alio medi
camine imediate suprascripto. ¶ Cōsolidativuz ulcerum etc. ut
immediate supra. Recipe vnguenti ceruse. ʒ.ii. sarcocolle thu
ris añ. ℈.ii. amili. ℈.i. piguedis anseris. ʒ.i. lactis mulieris. q.
s. pro colyrio etc. Pulueriçāda pulueriçent seorsum et diffor
miter ut decet ꝯm canonē. deinde oia simul misce. Si v̄o me
dicamen immediate suprascriptū pmutare ꝯgruit tūc de hoc
medicamine imponat v̄ge et uesice ut supra de alio medica
mine imediate suprascripto. ¶ Cōsolidativuz ulcerū etc. ut i
mediate supra efficaci⁹ p̄ori imediate. ℞. karabe. ℈.i. thuris
terre sigillate añ. ʒ.ß. coralli alb. ℈.i. amili. ℈.i. plūbi usti deide
abluti cum aq̄ alkekēgi sufficiēti quātitate ad hoc. ʒ.i. troci
scorum alkekēgi. ℈.ii. lactis mulieris. q.s. pro colyrio inijciēdo
in uesicā. pul. pul. seorsum et difformiter ut decet ꝯm canonē.
deinde oia simul misce. Si v̄o medicamē ꝯgruit efficaci⁹ p̄o
ri immediate tūc de hoc liquore imponat v̄ge et uesice etc. ut
de alio medicamine immediate suprascripto. ¶ Cōsolidati
uum ulcerū etc. ut supra. et ualet in corrosione ꝓpinq̄ meatus.
Recipe trociscorum de cart. ℈.ii. merdasengi. ʒ.ß. ceruse lote cuz
aq̄ alkekēgi. ℈.i. amili. ℈.i. terre sigillate cornu cerui ualde usti
añ. ʒ.ß. corallorum alborum ru. añ. ℈.i. lactis mulieris. q.s. p
colyrio etc. ut supra. Si v̄o medicamen pmutare ꝯgruit tunc
de hoc liquore imponet v̄ge et uesice etc. ut de alio medicami
ne immediate suprascripto. Si v̄o dolor est fortis. tunc Reci
pe colyrium album ad oculos. lactis mulieris añ. ʒ.ß. misce
Si v̄o dolor est fortis tunc de hoc liquore imponat virge et
uesice cum siringa ut de alio medicamine immediate supra
scripto. ¶ Euitāda gñaliter. Euitet regimē omne calefactuz
notabiliter et ꝓprie motus corporeos et alios et ꝓprius nutriēs
seu cibum et potum salsos et acutos amaros et multum dul
ces et calidos saltem ultra p̄mum gradum. ¶ Euitet coituz.
Alie v̄o q̄plures ad hoc curative ab auctorib⁹ infrascriptis
medicine sunt intensiores efficaciores et v̄tuti magis mole
ste seu ualde molestiores oibus alijs medicinis v̄tuti fami
liarib⁹ in isto ꝯsilio seriosis ad hoc canonice curativis cuius.

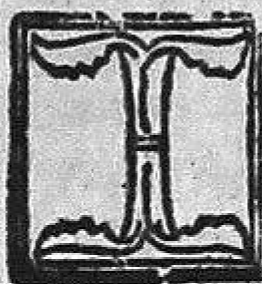
modi sunt ꝓprie. Uomitus crebro factus. stupefaciētia nisi dolor sit uehemēs ualde quo uehementi ualde existēte dolore ipso tū̄ tūc stupefaciētia ↄueniunt ut iusqamus oppium ⁊c. Quas medicinas q̄r itēsiores efficaciores ⁊ v̄tuti ualde moleste sunt hic nō seriose describo sperās ex dictis alijs medicinis oībus v̄tuti familiaribꝰ in isto ↄsilio seriose suprascriptis curā ꝑfeci securiꝰ ⁊ cū minori molestia infirmi. ¶ Nota ꝙ suprascriptis medicaminibꝰ oībus assumēdis per os utatᷣ ipse infirmus cū modis ⁊ ordinibꝰ descriptis in ipsis medicaminibꝰ seu in canonibꝰ usualibꝰ medicaminū ipsoꝝ omniū. Et hoc duabꝰ hebdomadis ↄtinuis. deinde in 3ª hebdō illis duabus ↄiūcta nullū medicamē per os assumat. postea in alijs duabꝰ hebdomadis immediate sequētibꝰ ipm̄ 3ª hebdō dicta medicamina ꝑ os reassumat ut supra. postea in alia hebdō sequēti ꝓxima nullum ex his medicaminibꝰ per os assumat. Et ita assumptionē ipsoꝝ medicaminuz pluries reiteret sm̄ necessitatē interpolādo semꝑ vnā hebdōam ⁊ nō assumendo dicta medicamina ⁊ hoc ut v̄tuti deᷣ ges ⁊ nā medicaminibus nō assuescat. Et hic idē canō de tꝑali interceptione medicinarū assumēdarū per os taliū per ꝑmam ⁊ scōaz medicinales v̄tutes. Ipse etiā in oībus alijs morbis cronicis canonice obseruādus est. Et ampliꝰ ꝙ ꝑmū a suprascripto morbo debite ualet infirmus tūc non ulterius medicinis curatiuis per ꝑmā ⁊ scōam v̄tutes earū suprascriptarū. Nec etiam alijs medicinis curatiuis ad hoc per dictas duas v̄tutes ulterius utatᷣ. Nā medicine per ꝑmā ⁊ scōam v̄tutes eoꝝ morborum curatiue sanitati seu corpori sano applicate egritudinē itidē sunt adducētes. Qm̄ medicine graduales per ꝑmam ⁊ scōam v̄tutes earū tales sunt ꝓpter nām v̄tutum taliū gdualium. Ideo corpori sano applicate sunt egritudinē ꝓducentes. Que canonice applicate corpori egro sunt eius curatiue ⁊ neutro applicate sunt ipsius ꝓseruatiue. Uerū nāqz medicine graduales per tertiā ⁊ q̄rtam v̄tutes earū tales corpori sano canonice applicate sanitatis sunt ↄseruatiue. Egritudini aūt ⁊ neutralitati canonice applicate eedē ⁊ 3ª ⁊ 4ª v̄tutes medicinarū ipsaruz sunt morbi curatiue ⁊ neutralitatis preseruatiue. ¶ Remissiones pro medicinis simplicibus ⁊ etiam ꝑticularibꝰ cōpositis oībus suprascriptis integrātibus seu cōponētibꝰ medicinas oēs cōpositas seriose in isto consilio suprascriptas colligēde sūt ab auctoribꝰ ꝑrimis infrascriptis in locis ꝓprijs medicinarum ipsarum ut ꝓrime infra. Oium v̄o medicinarum cōpositarū suprascriptarum medicinas oēs simplices ⁊ ꝑticulares etiā cōpositas collige ab auctoribꝰ ꝓrimis infrascriptis. Et ꝓ istas medicinas oēs descriptas in ipsoꝝ auctorū medicinis cōpositis collige in capitulis eoꝝ ꝓprijs curarū absolute morboꝝ ardoris urine. deinde excoriationis v̄ge ⁊c. ut supra: aut saltē capitis eius ad intra. Et ꝑmo in capitulis ꝓprijs de hoc antidotarioꝝ suoruz vz aliq̄s ex ipsis simplicibꝰ medicinis ⁊ etiā ꝑticularibꝰ cōpositis collige ab aliquo seu ab aliq̄bus auctoribꝰ ipsis ifrascriptis ⁊ ꝓprie ab Auic̄. Et alias ex ipsis simplicibꝰ medicinis ⁊ cōpositis ab alijs auctoribꝰ infrascriptis. Et sic successiue usqz ad ꝑfectam notitiā ⁊ doctrinā ab ipsis auctoribꝰ infrascriptis omniū medicinarum simpliciū ⁊ etiam ꝑticulariū compositarū suprascriptarū integrantium oēs ipsas medicinas cōpositas suprascriptas seriose in consilio isto cuiusmodi auctores ipsi sunt. Auicēna Serapio haliabas Galenus ⁊ ꝓpe de v̄tutibus medicinaꝝ simpliciū. Rasis in diuisionibꝰ. Açaranus ⁊ Rasis in ↄtinente. Uerum licet istorum auctorū medicine sue oēs cōposite de q̄bus hic ꝓxime supra fit mentio trium morboꝝ dictorum ardoris urine ⁊ excoriationis v̄ge ⁊c. ut supra formaliter seu per earum medicinarum formas seu v̄tutes sint canonice absolute curatiue. Nihilominus q̄r medicine ipse cōposite auctorū dictorū gradualiter disproportionales sunt septem generibus rerum nāliuz ⁊ eis annexorum infirmi dictis tribus morbis egroti aut saltem aliquibus earū reruz. Et itidē graduaľr disproportionate sunt tribus generibus ꝓter nām ⁊ eis annexarum infirmi eiusdem.

aut saltē aliq̄bus eaꝝ rerū. tā ex ipsarū medicinarū simpliciū ⁊ etiā ꝑticulariū q̄ntitate ipsas medicinas cōpositas auctoꝝ ipsorū integrātiū seu cōponētiū ꝙ ⁊ ex earūdē simplicium ⁊ etiā ꝑticulariū cōpositaꝝ medicinarū inter se disproportionate ad dicta. 7. gñā rerum nāliū dictarū ⁊ eis annexorū. Et ad tria gñā rerū ꝓter nām ipsarum ⁊ eis annexoꝝ egri dicti. aut saltē aliq̄bus earū rerū. Proinde ipse medicine cōposite auctoꝝ dictoꝝ nō formaľr hic describunᷣ. ¶ Sed in isto cōsilio canonice seriose describunᷣ medicine simplices ⁊ etiam cōposite ꝑticulares ipsas cōpositas medicinas auctoꝝ dictorū integrātes seu cōponētes. Et nūc posite medicine eedem simplices ⁊ etiā ꝑticulares cōposite sub alijs tū̄ q̄ntitate ⁊ cōpōne medicinarū ipsarū in suprascriptis alijs medicinis oībus cōpositis in isto ↄsilio seriose descriptis. Et cure dictorū triū morboꝝ ꝓportionalibꝰ. Qm̄ oēs iste cōposite medicine in isto cōsilio seriose suprascripte forma quantitate gradu ⁊ cōpositione tā medicinarū cōpositarū earūdem ꝙ etiam dictarū simpliciū medicinarū. has cōpositas medicinas integrātium ꝓportionales oēs sunt dictis septē generibꝰ rerū nāliū ⁊ eius annexoꝝ egroti ipsiꝰ. Et dictis tribꝰ generibꝰ rerum ꝓter nām ⁊ eis annexorum egri eiusdem.

¶ Regimen ex nutriēte seu cibus ⁊ potus.

Uinū bibat medij coloris seu rubei seu granate seu gorerū q̄d totū est idē ꝙ vinū medij coloris. Sitqz vinū ipm̄ nō amplioris ꝙ medie vinositatis ⁊ melius aliq̄liter infra vinositatē mediā. Saporis medij inter dulcē ⁊ agrestē saporē. Si v̄o vinū appetit tātū dulce tūc ipm̄ dulcorē cū aliquāto çuccari albissimi triū coctarū reddētis vinū ipsuz aliq̄lis dulcedinis sed remisse. Et iterū si vinū ipm̄ nō sit tale nāliter medij saporis inter dulcē ⁊ agrestē tūc ipm̄ constituat tale artificiaľr cū aliquātula ꝑte ⁊ modica çuccari albissimi dicti. Ipm̄qz vinum sit debite digestū ⁊ nō nimis nouuz nec antiquū. vz nō minoris etatis mēsiū duoꝝ cuz dimidio nec amplioris anni vnius. Lymphetᷣ vinū ipm̄ in estate saltē ex q̄rta ꝑte aque simplicis fluuialis mūde ⁊ clare. tꝑe v̄o frigido nō lymphetᷣ aut etiā ad libitū lymphetᷣ ex sexta ꝑte aque ad ampliꝰ. In tꝑibꝰ v̄o medijs lymphetᷣ ex q̄nta ꝑte dicte aque. ¶ Libꝰ panis. Panis sit ex optima farina boni frumēti debite cicotriconiçata seu buratata. Sitqz panis debite fermētatus ⁊ spōgiosus ⁊ leuis factus ⁊ bū̄ digestus ⁊ debite coctus ad caliditatē siccā igneā furni. ⁊ non coctus in liquore aliquo. Et nō comedatᷣ in ꝑma die. 24. horarū nec post q̄rtaz diē decoctionis ipsiꝰ. Nō ponat indigestū suꝑ indigesto oīuz q̄tuor digestionū ⁊ ꝓprie suꝑ indigesto ꝑme digestiōis stōchi ⁊ ↄñter a fine prādij usqz ad ꝑncipium cene. ix. horas abstinētie a q̄cūqz nutrimēto. vz cibo ⁊ potu saltē nutritiuo interponat. Comedere incipiat in prādio ⁊ cena a pane cū ferculo. vz bolos septem saltē tres ipsius ferculi cū pane comedere incipiat in ipsis prādio ⁊ cena: deinde carnes cum residua ꝑte ferculi ⁊ etiam post ferculū ipsuz comedat debite. Comedatqz semꝑ in ipsis prādio ⁊ cena saltē bolos. XII. anteꝙ̄ bibat. deinde bibat vinū suum medij coloris ⁊c. ut supra ipm̄ potum pluries in ipsis prādio ⁊ cena partiēdo seu diuidēdo. Nō comedat ad amplius nisi bis in die nāli 24^or horarum. Ieiunet duobꝰ diebus ↄtinuis in singula hebdō. vz in die ueneris ⁊ sabbati. sed loco cene comedat solū. ii. ℥. aut ad amplius. iii. panis. cum quo pane bibat vnum cyathū sui vini medij coloris se. ℥. vi. ⁊c. ut supra. ¶ Fercula. Brodetꝰ factus ex mica panis ⁊ toto ouo. vz ex vitello cum albumine eiꝰ ⁊ brodio carnium laudabiliū infrascriptarū est ↄueniens ferculū Far seu farrū spelte aut etiā frumēti debite coctū ⁊ mixtū cū ipso ouo aut etiā ad libitū nō mixtū ⁊ cocto cū brodio aliq̄rū carniū infrascriptarū laudabiliū. deinde comestū rarū ⁊ non spissuz seu dēsum ↄueniens est. Panatella ex mica panis facta cū ouo toto ⁊ brodio ⁊c. ut supra. Amigdalata seu amigdale dulces ⁊ mūde bū̄ pistate cū mica panis ⁊ brodio mixte iuuāt itidē. ¶ Blites cuz boragine ⁊ lactuce modico abiecta ꝑma aq̄ ebullitionis ipsaꝝ. spinachie cū boragine itidē. Bro

detus factus cum toto ouo cocte seu dicte çinçarelle facte cū vitello oui ꝛ modico farine ꝛ sine albumine oui ꝛ cocte ꝛc̄. ut supra. Silia frumēti seu granççoli cocti cum brodio comesti rari ꝛ nō spissi. Cucurbita ꝛ ꝑprie aromatiçata cū coriādro saltem qn̄ decocta est cucurbita ipsa ꝛ etiā sine coriandro iuuat. Ordeū excorticatum deinde pistatū ꝛ postea coctum cū brodio. deinde exp̄ssum per staminea. Spelta excorticata a cortice suo p̄mo. deinde mūda ꝛ postea cocta cū brodio cōueniens est. Amidū seu ptisana siue pultes amidi portulace ferculuz. Ptisana seu pultes ex farina ordei excorticati. ℭ Carnes. Carnes vituli etatis a duobus mēsibus ad minus usqꝫ ad. XIIII. mēses ad amplius. sunt optimum edulium quocunqꝫ tēpore anni in diebus pinguibus seu in qbus sunt carnes comedēde. Hedi seu capreti domestici carnes etatis ab vno mense usqꝫ ad duos menses ad amplius itidē sunt optime. Castrati annualis uel circa carnes siue agni iuuenis castrati. vꝫ saltem nō minoris etatis decē mensium nec maioris etatis mēsiuz. XIIII. sunt cibus cōueniens. Capreti castrati non amplioris etatis. VIII. mēsiū. caprioli syluestris iuuenis. ꝛ bene sunt carnes cōuenientes ꝑdicuz carnes. fasianoꝝ turdoruz carnes grana iunipi nō comedētiū laudarū auium ꝑuaruz mersis aut etiā in arborib⁹ degētiuz seu habitātium passerib⁹ olim taxat exceptis. epata gallinarū anserum ꝛ anatū ꝛ ꝑp̄e domesticarum ipsaꝝ oium triū. Suprascriptas aūt carnes in prādio comedat semꝑ elixas. In cena assatas ad libitum uel elixas ꝛ tātū melius elixas. ℭ Pisces. Pisces comedat paruos tā maritimos q̄ ēt aque dulcis fluētis. vꝫ menolas barbonos angusigulas arbores passeres stercolas auratas sgōbros suros. De gābarellis uō aliquando comedere pōt sed non sepe imo raro. ℭ Pisces aque dulcis pisces paruos petrosos aque dulcis fluentis. vꝫ temalos lucios paruos strilios barbos ꝑuos ouis eoꝝ abiectis cauedanos ꝑuos truitas ꝑuas sed tm̄ ipsas ualde raro. sardenas pisces paruos petrosos ut maioranos seu marsionos osellatas pisces ꝛ similes. De oibus suprascriptis piscib⁹ paruis etiaꝫ in specie sua comedere pōt ipsis elixis in prādio ꝛ in cena assatis sed tamē ualde raro utat̄ piscibus ꝛ modicū vnde nō amplius q̄ semel in singula medietate cuiuslibet mensis. ℭ Oleum. Oleum sit cōe optimum seu tēperatū: vꝫ oleuꝫ oliuaꝝ debite maturarum ꝛ nō putrefactarum nec ꝑternāliter immutataruz vnius anni tm̄ dyaphanum suauis odoris ꝛ dulcis saporis qd̄ idem est q̄ oleū est tēperatuꝫ. Et tn̄ meli⁹ est oleum amigdalarum dulciū nō ꝑternāliter alterataꝝ. ℭ Oua. Oua sorbilia. vꝫ vitelluꝫ oui cū albumine eoꝝ tremulo comedē pōt in modū lactis saltem diebus in qbus nō comedunt̄ carnes Oua fracta in aq̄ oua integra frixa oua in fritaleis mollib⁹. ℭ Caseus. Caseus dulcis seu modicum salsus nō maioris etatis trium mēsium ꝛ iterū melius iunioris ꝛ amplius melius etatis iunioris. ℭ Lac. Lac ꝛ ꝑprie caprinum aliquando imo pluries comedē pōt ꝛ melius coctum ꝛ tn̄ melius est lac egnuꝫ ꝛ hoc lac crudū uel ad libitū coctuꝫ. ℭ Sapores. Sapores comedat. vꝫ vinum granatoꝝ cū aliquātulo çuccaro optimo albissimo ꝛ cū aliquātulo brodio. Agrestā succum lymonū succum arācij. ois hec tria. ꝛ de dicto vino gnatoꝝ ꝛ ꝑprie oia ista cū duab⁹ ꝑtibus boni brodij carniuꝫ tm̄ bn̄ pinguis vitello oui ꝛ cū passulis ꝑuis transmaritimis nigris saltē corinthijs. Aut cū ipsarū passularū melle aut cuꝫ çuccaro albissimo triuꝫ coctaꝝ. Lymoniā factam ex succo lymonū ꝛ çuccaro albissimo ꝛ amigdalis dulcibus excorticatis uel ex succo citri uel arācij uel vino granatoꝝ ꝛ brodio aliquātulo aut etiā cū dictis passulis uel ipsaꝝ melle aut çuccaro albissimo utan̄. ℭ Fruct⁹. Fruct⁹ comedat post cibum aliquādo. vꝫ pira cocta. deinde comesta cū coriādris ꝯfectis ex vna sola cooptura çuccari. Persica boni saporis ꝛ ꝑprie ipsa citonia ꝑsica ꝛ meli⁹ ante cibuꝫ ex Auic. 2° cān. cap̄ proprio de ꝑsico. sed tn̄ de oibus modicū. Si uō vult de ipsis ꝑsicis post cibum comedē tunc comedat bolos tm̄ tres de omnib⁹ modicum ꝛ non sepe. Marascas aliquando sed non crebro. Pruna etiā damascena ꝛ etiā augustiēsa nigra. Melones ꝛ ꝑp̄e cū suis interiorib⁹. Post uō cibū coriandros ꝑparatos. deinde ꝯfectos ut supra. utat̄ granis pini ꝛ ad hoc sunt ꝑprium eduliuꝫ an̄ cibū ꝛ ad libitū post cibū. ℭ Euitanda ꝛ ꝑp̄e gn̄aliter talia. Coitus est summe nociuus. vinū nocet ꝛ ꝑp̄e vinosuꝫ. Oē etiā albū vinosuꝫ ꝛ nō vinosuꝫ nocet. frigus loci ipsi⁹ nocet. Repletio nauseatiua maxime nocet. Euitet oēs ꝑuas siccas ꝛ recētes. Itidē ꝛ sic̄ oēs tā siccas q̄ recētes. acetū res viscosas poma legumia ois ꝛ ꝑp̄e recētia. Carnes porcinas ꝛ citonia itidē euitet. Nō utat̄ reb⁹ apitiuis notabilr̄ saltē nec etiā multū stipticis nec calidis notabilr̄ nec frigidis sed tm̄ remisse calidis reb⁹. Regimē uō ex nutriēte ꝑrimū suprascriptū ꝑportionale ex dictis morbis ardoris ꝛ excoriationis vge ꝛ simul debilitati stōchi dictis trib⁹ morbis oppilate. Si uō debilitas ipsa digestiue stōchi huic casui nō adesset tūc regimen ip̄m ex nutriēte frigidū etiā notabilr̄ congruuꝫ esset. ℭ Canō uл̄is in oi cura per infirmos hoies exq̄site obseruādus ut cura q̄libet morboꝝ oiuꝫ debitū ꝯsequat̄. Quā q̄ uō suprascripta medicamina oia ꝟtuti sint familiaria ut dictoꝝ triū morboꝝ. vꝫ ipsoꝝ ardoris urine ꝛ excoriationis vge ꝛc̄. ut supra. ꝑp̄a curatiua nihilominus qꝛ in morbis oibus ꝛ ꝑprius nō a sola ꝟtute curabilib⁹ sed etiā arte curatiua indigēib⁹. virtus nec̄o gradualē. Morbi uō ipsi varietateꝫ crebro simul patiunt̄ ꝛ necessario gradualē morbo ip̄o hoc sumpto coiter. vꝫ pro morbo ꝑprie simul ꝛ causis ꝛ accn̄tibus morbi eiusdē tā ꝛ p̄mo ab ipsoꝝ ꝟtutis ꝛ morbi nālis seu solaris tp̄is fluxu q̄ ꝛ scd̄o ab eorūdē ꝟtutis ꝛ morbi medicinalium tēpoꝝ q̄tuor decursu generū duoꝝ. vꝫ ipsoꝝ temporuꝫ q̄tuor medicinaliū actionis morbi in ꝟtutē. Deinde ꝛ secūdo actionis ꝟtutis ipsi⁹ medietas morbū causas ꝛ accn̄tia morbi eiusdē. Et q̄ etiā ut 3° ab ordinato ꝛ ampli⁹ ab inordinato regimine sex rerū nō nāliū. ꝛ eisdē rebus annexorum corpori applicabilium. Quoniā ꝛ q̄rto ab inordinato regimine q̄ multarū rerū accn̄talium seu ꝯtingēti corpori applicabiliū ꝛ ꝑpriissime medicinaliū infrascriptoꝝ seu medicinaꝝ. Ideo ꝛ p̄mo pro debito iudicio de isto meo casu in terminis canonice integrādo ex septē generib⁹ rerū nō nāliuꝫ ꝛ eis annexoꝝ. Et ꝑprius ex rebus oium dictoꝝ ꝛ eis annexis ut q̄libet etiā alius canonicus medicinalis casu in terminis integrādus est ꝛ ꝑp̄e de fluxu nālis seu solaris tp̄is morbi ꝛ virtutis. Et dicto decursu oium tēpoꝝ medicinaliū generū duoꝝ dictorum. Deinde ꝛ scd̄o pro canonico ꝯsilio applicationis dictoꝝ sex generum rerū nō nāliuꝫ ꝛ eis annexorum necessario corpori applicabiliū tunc suprascriptis medicinis oibus ꝛ regimē sex generum rerum nō nālium ꝛ eis annexoꝝ ꝛ ꝑprius rerum oium dictoꝝ sex generum ꝛ medicinis alijs q̄buslibet semꝑ utat̄ infirmus dict⁹ iudicio tm̄ ꝛ cōsilio spectabilium doctoꝝ medicoꝝ dictam curam agētium. Et itidem semꝑ iudicio p̄mo. deinde ꝯsilio ualētiuꝫ dn̄oꝝ doctoꝝ medicoꝝ scientificoꝝ ꝛ oēs alie medicinales cure canonice ꝑficiēde. Iudiciū nāqꝫ medicinale est de canonica casu in termis. Cōsiliuꝫ uō p̄mo est de vniūlī canonica cura medicinali seu de vniulibus canonib⁹ medicinalibus ꝑticularibus curatiuis. Ultimo de ꝑticularib⁹ instrīs canonicis medicinalibus seu medicinis ꝛ regimen oibus ꝑticularibus dictis oēs tam vniuersales q̄ particulares canones curatiuos ope perficiētibus seu ipsos oēs canones ad opus debitum siue ad opationem debitā ꝑducentibus. Nam medicinalis sciētia ꝛ ars summe scientifica seu speculatiua oibus alijs scientijs ꝛ artibus totius vniuersi difficilioꝛ est ꝛ periculosioꝛ. Et ubi nāqꝫ maius est periculū ibi cautius agendum est. Ideo in curis quibuslibet morboꝝ oium medicinali arte nāli indigentium sit semꝑ p̄sentia ꝛ doctrina ualentium virorum dn̄orū doctoꝝ medicoꝝ curas ipsius agētiū ut hic ante.

ℭ Pro Gatamelata armigero famoso.

ℭ Cōtra mictū sanguinis ꝛ dolorē calculi.

IN suprascripta imediate scriptura cū plurib⁹ conclusionib⁹ ꝛ seriosis ꝑbationibus suis eliciuntur

summatim ꝺcꝺnes ṗncipales immediate infrascripte. videlicet. Prima ꝺcꝺ. Mictus est sanguineus in modum loture carnis qñ nutrimētuz trāsit ad renes ꝛ aliqñ est cum dolore ꝛ aliqñ est sine dolore. Procliuitas ad dolorē calculosuz qnimo passus fuit dolorē ipm calculosuz. ¶ Cause ipsi⁹ mict⁹ sanguinei. Debilitas sequestratiue renū sanguis ab urina ꝛc. Et causa ipsius mict⁹ sanguis stāte incolumitate epatis ꝛ uenarū. Dilatatio meatuū renū ꝑternālis est imediata cā ipsius debilitatis sequestratiue renū. Mā flegmatica multiplicata ꝛ ꝑꝑe a stōcho per indigestionē genita. deinde ad renes ṗcipitans cā ṗncipalis est corporea seu itrinseca doloris ipsi⁹ renū. Inordinatū regimē ualde calefactiuū ꝛ ꝑꝑe nutrimētiual de calidi ꝛ medicinarū ualde calidaꝝ usus ꝑpter calculi dolorez ꝛ colicam qbus uexat⁹ fuit ꝛ exercitioꝝ aialis ꝛ corporei maxime calefacientiū ualde inordinatoꝝ ꝛ ex eorū intensissimus gradu ꝛ qͣtitate ꝛ tpibus ꝛ horis disproportionabilib⁹ maxime fuerunt cā ṗmitiua seu extriseca ipsius dilatatiōis meatuū renum ꝛ ꝯñter debilitatis sequestratiue eorum renū dicte. Cause vͦ ipsius doloris calculosi dicti. Cause vͦ ipsi⁹ doloris calculosi fuerunt eedē suprascripte ṗmitiue cause renes summe calefaciētes. Itē ꝛ eadem corporea seu extrinseca cā mālis calculi ipsius. vz flegma dictum. Ego vͦ nunc dico ꝛ hic infra. vz quoniā vͦ vnius effectus plures possunt esse cause etiā in eodē gñe causarum. Quinimo cause gñaliter ꝯtracte vnius effect⁹ possunt esse ꝑfectiue. vz vna de per accidens ꝛ altera per se. ꝑinde nō solum regimē ipm inordinatū suprascriptū forte fuit cā dilatationis meatuuz renuz ꝛ ꝯñter debilitatis sequestratiue. Uerū etiam ex eisdem signis in eadem scriptura ṗma suprascripta positis canonice medicinaliter elici pōt vna ex ṗncipalissimis causis effect⁹ dilatatiōis meatuum colatorij ipsoꝝ renum uerisimilr̄ fuit lapis genit⁹ sup renes ipsos meatus colatorij tunc dilatans ꝛ tñ tūc nō necessario frangēs lꝫ tñ ex dubio frāgens. Et iterum alia cā dilatationis dicte augmētato nutrimēto seu sanguine in ipsis renib⁹ tēpore nutricationis ipsoꝝ renum forte est extenuatiua debilitas renum ipsoꝝ qua extenuatione seu debilitate ipsa extenuatiua ualde deficiat ṽtus ꝯtentiua ita ut interim tēpore debito ṽtus ipsa sequestratiua renum sanguinez ab aquositate urinali sequestrare nō ualeat. Et ꝯñter ꝛ summatim tunc ipsius mict⁹ sanguinis dicti forte ꝛ uerisimiliter tres erunt cause ṗncipalissime videlicet. Prima lapis ipse q colatorium ꝑternāliter dilatauit. Scdā cā est caliditas meatus renum dilatās ꝛ sanguinē attrahens ꝛ educens ualde excessiuum renū. Et forte nālis sed saltem ꝑternālis ipsorum a suprascripto inordinato regimine ꝑducta ꝛ ꝑꝑrie nutriētis ꝛ medicinarum ꝛ exercitij oiuz maxime calefacientiū. Tertia ṗncipalis causa est ualde magna debilitas extenuatiua renū Ex qbus oibus causis ṗncipalissimis maxime lese sunt ꝯtētiua ꝛ tandē sequestratiua renum ipsoꝝ. Proinde singulariter aduertēdum est si oēs suprascripte immediate tres cause sunt dicti mict⁹ sanguinis effectiue cause. Et tunc oibus dictis trib⁹ causis opꝫ ṗncipalem curam diligenter adhibē. Insuper si suprascripte imediate tres cause fuerint simul adequata cā dictarum ꝑternālium dilatationis renū ꝛ debilitatis eoꝝ sequestratiue sanguis ab urina. vz lapis harenalis ꝑcedens. supcalefactio renū maxime intēsa ab inordinato regimine oium dictarū rerū ꝛ extenuatio renū ipsorum tūc ꝛ ꝑsentialr̄ etiam cā duarū dispōnū ꝑximarū dictarū. tunc ꝛ eo casu euacuationes ꝛ digestiones ifrascripte cure dictaruz dilatationis ꝛ debilitatis ꝯtētiue suspecte sunt. Et ꝯñter relinquende indicatione sumpta tm̄ a dictis ꝑternālibus dispositionib⁹ duab⁹. vz dilatationis debilitatis ꝯtentiue renuz. Et iteruz qm̄ ex tota suprascripta scriptura a ṗncipio posita nō habentur oēs ꝑꝑrietates ꝛ passiones medicinales corporis egroti necessario reqsito ad canonicū casum medicinalē ponendum in terminis medicinalibus ꝛ sunt ꝺcꝺnes nāles ꝛ etatiua totius ꝛ mēbrorum ꝛ ꝑꝑrie ipsorum lesorum ꝛ elemēta medicinalia ꝛ cōpositiones mēbrorū eorūdem ꝛ virtutes totius ꝛ mēbroꝝ ipsoꝝ. Et sic de multis ꝑꝑrietatibus ꝛ passionib⁹ summe necessarijssimis ꝛc. ut hic ante. Ideo ex tota ipsa scriptura in ṗncipio posita nō dicit̄ hic canonicus medicinalis casus in terminis māe huius ꝫm modū ꝯsuetum ꝛc. Nec hic ponunt̄ canones usuales medicinaruz infrascriptarū ꝫm cōsuetum modū ipsum ꝛc. Nec hic ponit̄ regimē sex rerū non nāliuz ꝑportionalium dicte cure. Canonice medicinalr̄ in cuiuslibet morbi cura summe necīa. Idcirco suprascripta oia merito relinquenda sunt sano solerti ꝛ exqsito iudicio spectabiliū ꝛ celeberrimoꝝ dñoruz doctoꝝ medicorū dicte cure ꝑsentiuz ꝛ ipsaz diligēter agētium. Uerū qꝛ limites mādati ꝛ portionis etiā nō sunt excedēda. Qm̄ ad interrogata ꝑꝑrie ualētium viroꝝ rñdendum est de infrascripta cura tm̄ describet̄ solum iuxta totalē seriem ꝛ ꝯtinētiam totius suprascripte scripture in ṗncipio. Juxta quā solam scripturam querit̄ canonicum consilium medicinale.

Ad quesitū solū ipsius dicte scripture ṗme rñdet̄ ṗmo gñaliter ut hic imediate infra vꝫ Adequata cura dictarū dispōnuz ex ipsa scriptura manifestatarū canonice integrāda est ex duab⁹ vꝫ. Primo oportet ex uera cura ipsius mictus sanguis ꝑsentis. scdͦ est ex ꝑseruatione a futuro lapide renali in quē ꝑcliuat̄ eger. Que operationes ꝯtrarietatē notabilē sortiri vident̄. Nam mictus ipse sanguinis dictus medicinis stipticis videt̄ de per se curandus esse. Procliuitas aūt in lapidis renalis gñationem videtur de per se medicinis oꝑatiuis al's apitiuis ꝯtrarijs ipsis medicinis stipticis preseruāda. Proinde necesse est spectabiles celeberrimos ꝛ ꝑclaros dños doctores medicos curā hanc agentes summa diligentia ꝛ sollicitudine curā ipsam perficere. Et eo amplius quoniā qōlibet hoꝝ duoꝝ perseuerantiū ꝛ incensoꝝ ꝑternālium accītium seorsum ꝛ magis cōiunctū esse morborum periclitantium ꝛ ꝑꝑrie hydropis ethice ꝛ excoriationis renum perfectiuum.

Ad ipsuz ergo ṗncipale quesitū canonice ꝛ specifice respōdet̄ ut hic immediate infra. Duodecim sunt canones curatiui dicti mict⁹ sanguinei. Primus canon. ¶ Euacuent̄ quantitas ꝛ multitudo humoꝝ preter nāliter mixtoꝝ sanguini ꝛ simul modicū distātium a nā sanguinis si taliter peccant ꝛ ꝑꝑrie sanguis euacuet̄ supfluens quātitate si taliter supfluit. Scdͦs canon. ¶ Mūdificentur stōchus ꝛ epar ꝑꝑrie a flegmate ꝛ stōchus ꝑꝑrie ꝛ ṗmo euacuatione minoratiua cū medicinis leuib⁹. Tertius canon ¶ Digerat̄ flegma ipm ꝛ ꝑꝑrie viscosum ꝛ ꝑꝑrie in stōcho ꝛ epate medicinis nō ualde subtiliatiuis nec incisiuis nec apitiuis nec calefactiuis nec absterſiuis talibus ualde. sed tm̄ remisse talibus oibus ipsis oꝑationibus ꝑfectiuis. Et hoc ꝑpter renum retētiue debilitatem. Quartus canon. ¶ Euacuetur eradicatiue flegma ipsum ꝛ ꝑꝑrie viscosum ꝛ ꝑꝑrius a stomacho ꝛ ab epate ad renes ipsos precipitans. Quint⁹ canon. ¶ Diuertat̄ flegma idem ad renes ꝑcipitans ꝛ ṗmo uomitu sed raro. scdͦ per intestina ꝛ crebro. Sextus canō ¶ Digerat̄ paulatine ꝛ ꝑꝑrie in ipso stomacho flegma dictū ad renes ipsos precipitans epāte mediante. Septimus canō. ¶ Euacuet̄ paulatine ꝛ ꝑꝑrie a stomacho ꝛ flegma idē. Octauus canon. ¶ Infrigidet̄ sanguis ꝛ ꝑꝑrie in renibus ꝛ acuitas ipsius corrigatur ꝛ epar ꝯfortetur. Nonus canō. ¶ Ingrossetur sanguis idē. Decimus canon. ¶ Cōfortet̄ ṽtus digestiua stōchi debilis. Undecimus canon. ¶ Confortet̄ virtus ꝯtētiua renū medicinis remisse stipticis renuz tm̄ medie vnitiuis ꝛ ꝯñter tm̄ confortatiuis ꝛ nō constipatiuis renū ipsoꝝ. ¶ Euacuatiuū quantitatis ꝛ multitudinis humoꝝ mixtoꝝ sanguini ꝛ ꝑꝑrius sanguis ipsius ꝛc. si sanguis ipse ꝑꝑrie quātitate ad securā euacuatiuā artificialem trahente supfluit ꝛc. ut supra iuxta doctrinam ṗmi canonis vniuersis suprascripti. Si repletio est sanguis ꝛc. ut hic immediate ante tūc ṗmo flobotomis fiat basilice brachij dextri ꝙ quā nō minus ℥. vi. ʒ. nec amplius ℥. vii. ʒ. sanguis euacuētur ad hoc ꝯsentiēte ṽtute. Ista flobotomia taliter fiat ut hic

ex directo stōcho ieiuno in mane .ii. hora diei p̄us tñ habito
uētris bñficio nāliter aut saltē artificialr̄ cū enemate cōmu-
ni aut cū suppositorio cōmuni facto ex melle aut ex lardo sal
so ꝛ postea iterū bene salsato aut ex radice blitis optime salsa
te. deinde corpore exercitato saltem per unum miliare. Et si
exercitium est sibi disproportionale qḋ uerisimile est in hoc ca
su tūc loco ipsius exercitij fiant fricationes cū manibus sal-
tem medie. p̄mo pedibꝰ ꝛ cruribꝰ usq3 ad genua exclusiue: de
inde manibꝰ ꝛ brachijs usq3 ad humeros exclusiue. Et iterū
hec flobotomia ipsa nō fiat luna exn̄te in gemini nec in con
iūctione nec in oppositiōe cū sole nec aliquo alio malo astra
li aspectu p̄sente. Et iterū hec flobotomia ipsa talr̄ fiat non p̄
cedēte aliqua alia notabili euacuatione sanguis nec aliorū
humoꝝ indifferēter undecūq3 ꝛ ōnter solū ūtute ad hoc con
stāte flobotomia ipsa talr̄ fiat. ¶ Minoratiuū flegmatis a
stōcho ꝛ epate ꝛc̄. ut supra iuxta doctrinā scd̄i canonis gene-
ralis suprascripti. ℞. cassiefistule electe ꝛ nouiter tracte. ʒ.i.
sebesten pulparū. ℈.iii. mirabolanoꝝ kebulorum. ʒ.i. aque ab
sinthij. q.s. pro potione pulpe ipse sebesten p̄us minutim in
cise postea molanť optime seu dissoluanť optime in morta-
rio cū pistello ꝛ sine igne cū alicuius ptis dicte aque quanti-
tate sufficienti ad hoc. Ultimo oīa simul misce ꝛ fiat potio.
¶ Digestiuū materie dicte ꝛ p̄prie in membris ipsius ꝛc̄. ut
supra in 3° canone suprascripto describiť. Recipe syruporū
de absinthio de rosis añ. ʒ.i. de granatis tm̄. ʒ.5. ꝛ nō oxisac
care quoniā acetū non ꝯuenit nisi misceať bolum armenū
aque cicoree. ʒ.ii.5. misce. ¶ Eradicatiuū dicte materie ꝛ p̄
prie a dictis mēbris ꝛc̄. ut in q̄rto canone suprascripto notať.
Recipe medicamē p̄mum minoratiuū suprascriptū cōpositū
ex cassiefi. ꝛc̄. ut ibi. Hoc uō medicamen augeať per quartā
ptē medicaminis ipsius totius. ¶ Diuersiuū a stōcho ꝛ ab
epate ꝛ p̄pue a stōcho ad intestina ꝛc̄. ut in q̄nto canone supra
scripto. Recipe mirabolanoꝝ kebuloꝝ citrinoꝝ. ℈.i. emblico
rū. ℈.5. agarici electi. ʒ.5. Agaricus ip̄e in frusta minuta diui
sus ꝛ nō pistatꝰ infundať per horas .iii. in mellis rosati cola
ti quātitate sufficiēti ad eiusdē agarici debitā imbibitionē
ex dicto melle rosato colato. deinde reliq̄ puluerisanda pul.
seorsum ꝛ difformiter ut decet ſm canonem. Et postea oīa si
mul debite incorporenť in mortario cū pistello ꝛ sine igne.
Ultimo ex hac mixtura formenť pille. vii. pro. ʒ. ¶ Diuersi
uum a stōcho per meri seu per uomitū. Prouoceť uomitus
cū digito imposito in p̄ncipio meri seu gutturis. Iste uomi
tus taliter p̄uoceť post prandiū per unā horā in singula me
dietate mensis cuiuslibet tm̄ semel ne ex uomitu multotiens
p̄uo tēpore reiterato ūtutes stōchi disproportionenť. Si uō
medicamē congruit efficacius tūc p̄uocetur uomitus cū pē
na plumata oleo acuti saporis intincta. deinde p̄ncipio me
ri imposita ꝛc̄. ut hic ante de uomitu cū digito. Si uō medi
camen ꝯgruit efficacius tūc p̄uoceť uomitus cū mixtura te
pida cōposita ex aqua ꝛ aceto ꝛ oleo acuti saporis ꝛ non p̄
uoceť cum decoctione raphani quoniā est renū ualde lesiua:
¶ Digestiuum usuale materieꝝ dictarū in mēbris dictis ꝛc̄.
ut hic in 6° canone suprascripto. Recipe aquarū camomille
ʒ.i. absinthij. ʒ.i.5. uini granatorum nō facti acetum. ʒ.i. co
riandrorū p̄paratorū. ℈.i. zuccari albissimi triū coctarum. ʒ.
j.5. misce. ¶ Solutiuum facile ꝛ usuale ꝛc̄. ut in 7° canone su
prascripti. ℞. agarici electi reubarbari electi añ. ℈.i. mirabo
lanorum kebulorū citrinorum añ. ℈.5. squināti. g.iii. Agari
cus ipse in frusta minuta diuisus ꝛ nō pistatus infundatur
per horas .iii. in mellis rosati colati quantitate sufficienti ꝛc̄.
ut supra in alia recepta cōposita ex mirabolanis kebulis ci
trinis ꝛc̄. ut ibi. Ultimo ex hac mixtura fiant pille. vii. ¶ Re
missiuum male cōplexionis calide renum ꝛc̄. ut in 8° cano
ne suprascripto. Recipe syruporū rosati facti ex optimo zuc
caro albissimo triū coctarū quoniā q̄libet aliud zuccaꝝ
calidum est saltem in gradu secundo quod non cōuenit. Et
ita subsequenter intelligať in hoc casu de quolibet alio medi
camine zuccarato de portulaca. ʒ.ii. aquarum acetose. ʒ.ii.
endiuie. ʒ.i. misce ꝛc̄. ¶ Remissiuum caliditatis renū ut im
mediate supra efficacius ipso priori immediate. ℞. syruporū
nenufaris rosati añ. ʒ.i. aquarū plātaginis acetose añ. ʒ.i.5.
misce. ¶ Remissiuum caliditatis renū ꝛc̄. ut immediate su
pra. ℞. oleorū rosati. ʒ.ii. citoniorū. ʒ.i. succorum plātaginis
portulace añ. ʒ.5. dragāti gūmi arabici añ. ʒ.5. sandalorum
rubeorū. ʒ.5. boli armeni. ʒ.i.5. cere albe. q.s. ad oia simul opti
me cōiungendum pro unguento molli. Pul. pul. seorsum ꝛ
difformiter ut decet ſm canonē. deinde oia simul misce. Ul
timo ad lentum ignē fiat unguentū molle pro renibꝰ. ¶ In
frigidatiuū sanguis ꝛ p̄prie in renibus ꝛc̄. ut in canone 9° su
prascripto. ℞. syruporū de portulaca. ʒ.i. de rosis. ʒ.5. aque
nenufaris. ʒ.iii. misce. ¶ Infrigidatiuū sanguinis ꝛ epatis
ꝯfortatiuum ꝛc̄. ut immediate supra. ℞. sp̄erum triasandalo
rum. ʒ.ii. dyarodon abbatis. ʒ.iii. zuccari albissimi trium co
ctarum. ʒ.xv. misce ꝛ cum aque acetose quantitate sufficien-
ti ad ꝯficiēdū fiat ꝯfectio solida in morsellis .iii. ʒ. pro quocū
q3 morsello. ¶ Ingrossatiuū sanguinis ꝛc̄. ut in canone 10°
suprascripto. ℞. syrupoꝝ de iuiubis. ʒ.i. rosati portulace añ
ʒ.i.5. aquarum acetose nenufaris. añ. ʒ.i.5. misce. ¶ Uirtu-
tis digestiue stōchi ꝯfortatiuum ꝛc̄. ut in canone 11° suprascri
pto. Recipe syrupoꝝ de mētha. ʒ.i.5. rosati. ʒ.5. aquarū absin
thij acetose. ʒ.i. misce. ¶ Uirtutis digestiue stomachi ꝯfortati
uum ꝛc̄. ut immediate supra. ℞. trocisoꝝ de absinthio. ʒ.i.5.
rosaꝝ. ʒ.iii. coriādrorū p̄paratoꝝ. ʒ.i. corallorū ru. ℈.i. Pul
uerisenť oia seorsum ꝛ difformiter ut decet ſm canonem. de
inde cū syrupi de myrto quātitate sufficienti ad hoc oia simul
optime incorporenť in mortario cū pistello ꝛ sine igne. Ulti
mo ex hac mixtura formenť pillule. vii. pro. ʒ. ¶ Confortati
uum stomachi ꝛc̄. ut immediate supra. ℞. sp̄erum aromati
ci rosati descriptione Gabriel. ʒ.ii. corallo. ru. ℈.i. coriandro
rum p̄paratoꝝ. ʒ.i.5. zuccari albissimi triū coctarum. ʒ.xii.
Puluerisāda puluerisenť seorsum ꝛ difformiter ut decet ſm
canonem ad hoc. deinde ex oībus simul mixtis cū aque ace
tose quantitate sufficiēti ad ꝯficiendū fiat ꝯfectio solida in
morsellis .iii. ʒ. pro quocūq3 morsello. ¶ Confectio confortati
tiua stomachi ꝛc̄. ut immediate supra. ℞. unctionis stōchice
Mesue quātitatē sufficientē pro ungēdo stōchū tm̄. ℞. cero
ti stōchici Galeni quātitatem sufficiētem pro cerotādo stoma
chū ipsū. ℞. sacculū stomaticū cōpositū ex absinthio men
tha ros. lābrusce floribꝰ calamo aromatico mace cinamomo
gariofilis spica corallis rubeis coriādris p̄paratis. Quanti
tas oīum p̄portionales sufficientes pro sacculo stomaticho.
Puluerisenť oia seorsū ꝛ difformiter ꝛc̄. ꝛ fiat sacculus for
me seu figure scutalis siue unius scuti. Recipe medicinarū
oīum immediate suprascriptarū in dicto sacculo quātitatē
sufficiētem pro fomētatione aque cisterne. q.s. ad bulliēdū
si sufficienter medicinas istas pro fomentatione eadē uel ad
libitū fomentationibꝰ misce. deinde simul bulliant ad medio
crem ignē usq3 ad ꝯsumptionē quarte partis dicte aque. In
hac decoctione debite calida infundať spongia. deinde inter
duo incisoria debite exp̄mať postea taliter expressa ꝛ debite
calida ꝛ pāno lineo albo subtili ꝛ simplici inuoluta stōcho ie
iuno apponať ſm necessitatē. ¶ Cōfortatiuū ūtutis conten
tiue renū medicinis tm̄ remisse stipticis ꝛ nō intense talibus
ꝛc̄. ut i canone 12° suprascripto notať. ℞. syrupoꝝ de myrto
de rosis añ. ʒ.i. succi ligritie. ʒ.ii. aque endiuie. ʒ.ii. rasure ebo
ris. ʒ.5. misce. ¶ Uirtutis cōtentiue renum confortatiuū ꝛc̄.
ut immediate supra. ℞. oleorum citoniorum. ʒ.ii. rosati. ʒ.i.
dragāti gūmi arabici añ. ℈.i. boli armeni. ʒ.ii. rasure eboris. ʒ.
j. cere apum noue. q.s. ad oia debite ꝯiungendū pro unguē
to molli puluerisāda puluerisētur seorsum ꝛ difformiter ut
decet ſm canonē. deinde oia simul misce. Ultimo fiat unguē
tum molle ad lētum ignem. Frigida ꝛ stiptica ꝛ glutinatiua
sed remisse ꝛ p̄prie talia ualde remisse glutinatiua. uz talia so
lū confortatiua ungēdo aliq̄liter renes ip̄os ꝛ nō ꝯstipando
in isto casu ꝯueniunt. ꝛ p̄prie p̄pter ꝓcliuitatē egri in calcu
li generationē aut saltem in harenosum dolorē sint remisse

talia cuiusmodi sunt granata z pprie muçain hoc casu. suc-
cus granatoꝝ cũ coriãdri puluere. Dactyli cum bolo arme-
no çuccarati itidẽ. ¶ Cõfectiones ipugnatiue posite ab Aui
cẽna in extenuationis ppꝛio cap libri eiusdẽ. ¶ Et itidẽ con
fectio pxima infrascripta. Et lac ouinũ ad hoc est ppꝛium z
ppꝛie sumptũ stõcho ieiuno. Et post ipm lac nõ est dormien
dũ. z iterũ melius lac ipm ouinũ cui misceaꝛ bolum armenũ
z renes comesti ppꝛium sunt medicamen ad hoc videlicet.
¶ In ɔfortatione renũ ipsoꝝ z pprie si pmiscenꝛ cum eis p
bibentia renum dilatationẽ. sed nõ notabilr̃ stiptica ppter p
cliuitatem egri in calculũ zc. ut supra. Lamina plumbi plu
ribus foraminibus puis pforata sup dorso ex directo renuz
portata. ¶ Cõfectio restauratiua de qua hic proxime supra
fit mẽtio. ¶ Cõfectio ẜm modũ ɔsuetũ zc. Recipe pulparuz
tm̃ albaꝝ. vz solũ alarũ musculoꝝ z pectoris caponis annua
lis z nõ antigoris nec iunioris mẽsiuz sex z nõ multum pin
guis sed tm̃ medie piguedinis. aut ad libitũ pulpaꝝ fasiano
rum uel pdicum nõ antiquoꝝ. vz nõ maioris etatis mensiũ
nouẽ nec minoris mẽsiũ triũ. z nec nidificãtium nec ouãtiũ.
Aut ad libitum pulparũ castrati annualis uel circa non mi
noris etatis mẽsium. XI. nec maioris mẽsium. XIII. aut ad li
bitũ pulparũ hedi seu capreti domestici debite pinguis eta
tis nõ minoris vnius mẽsis nec amplioris mẽsium duoruz.
uerũ pulpe ipsoꝝ pulloꝝ in hoc casu pstãtiores sunt quoniã
humores equant. deinde hedoꝝ seu capretoꝝ domesticoruz
deinde fasianoꝝ z pdicũ z ultimo castratoꝝ ipsoꝝ lib. iii. ami
gdalarũ dulciuz excorticataꝝ. ℥. i. fisticoꝝ. ℥. ii. pinearum gra
noꝝ mũdatoꝝ. deinde ter infusoꝝ in aq̃ feruẽti. Et post infu
sionẽ pro q̃libet vice extensoꝝ immediate sup pãno lineo al
bo. deinde ipa grana talr̃ extẽsa immediate postea immedia
te coopiantꝛ vno alio pãno lineo. Ultimo ipa talr̃ cooperta
z extẽsa immediate iter dictos duos pãnos z exp̄mant aliq̃
liter ita ut olei geneitas stomachi lesiua ab eis abijciaꝛ ante
q̃ grana ipa frigescant. ℥. iii. sisami granoꝝ. ℥. i. seminũ com
muniũ q̃tuor maioꝝ frigidoꝝ. ℥. iii. dragãti gũmi arabici aã.
℥. i. spẽrum aromatici rosati descrip. Gabriel. ℥. vi. rasure ebo
ris. ℥. iii. eluarij regum. ℥. iii. dyadragãti frigidi Nicolai. ℥. v.
penidiarũ. ℥. vi. çuccari albissimi trium coctarũ. q. s. ad ɔfi
ciendum ita ut cõfectio ipa sit gustui ualde delectabilis. Pul
lus seu capo ipe aut ad libitum alique aliarũ carniũ hic an
tescriptarũ decoquanꝛ debite z tm̃ non multũ decoquanꝛ: de
inde ipsius caponis pulpe tm̃ albe alarũ musculoꝝ z pecto
ris caponis aut ad libitum carnium aliarũ minutim cũ cul
tello incidanꝛ z non pistenꝛ nec succus earũ substantificus
ab ipsis abijciaꝛ postea molantur z triturenꝛ optime. deide
pulueriçãda pul. debite z reliqua nõ pulueriçãda molanꝛ
ut dicte pulpe caponis ipsius postea electuarium ipm dya
dragãtum z çuccarum dicta addanꝛ dictis pulpis taliter
multis. deinde ipa simul mixta cum syrupi rosati quãtitate
sufficiẽti ad lẽtum ignem optime incorporẽtur z postea isti
mixture deposite ab igne dicte species addantur z oia opti
me simul incorporentur seu infundãtur. Ultimo ex tota ista
mixtura fiat confectio solida in morsellis. iii. ℥. pro quocũq3
morsello. Suprascriptarum vo quarũlibet cõpositarum q̃
simplicium medicinarum medicinas oẽs simplices collige
tales z ppꝛie a medicinalibus auctoribus ut hic infra proxi
me notãdis in eoꝝ capitulis. Rubricarũ seu tituloꝝ omnium
morboꝝ descriptoꝝ in tota dicta scriptura in pncipio supra
scripta. vz in eoꝝ capitulis rubricarũ seu tituloꝝ curarũ ma
le cõplexionis calide renũ dilatationis ipoꝝũ malarũ cõplõ
nũ digestiuarũ stõchi epatis lapidis renum pñtis. aut saltem
preseruationis a futuro lapide z ptiz. sed tñ ẜm minus in ca
pitulis eoꝝ ppꝛijs libroꝝ suoꝝ de simplicibus auctorum in-
q̃ ipoꝝ spãliũ ad hoc de q̃bus hic pxime supra gñalis fit mẽ
tio. vz Auicẽne Galeni Serapionis Rasis in breuiario z ad
ditionibus suis Haliabatis Continentis Rasis z Açarini.
Quibus etiam auctoribus oibus plures alij auctores in me
dicinis oibus simplicibus suprascriptis explicite ad hoc coi
cant. ¶ Quãtum vo in morbo q̃libet medicinali arte curati
ua necio indigẽte virtꝰ seu vtutis seu vtutuz potẽtia corporis
cuiuslibet egri uarietatẽ necio patiꝛ gradualẽ. Morbus vo
q̃libet seu potẽtia eius uarietatẽ crebro formalẽ simul patiꝛ z
necio gradualẽ tam ex ipsoꝝũ vtutis z morbi cuiuslibet phy
sicorũ seu nãlium tẽporũ fluxu q̃ ex eorũdem vtutis z morbi
medicinaliũ tẽporũ decursu q̃ etiaz z tertio ex ordinato z tñ
ualde pluries in ordinato regimine sex rerũ nõ nãlium z re
bus eisdẽ annexarũ in morbo ipo quolibet necio corpori ap
plicatarum. z iterũ z q̃rto loco seu ex q̃rta causa q̃ etiam ex
usu rerũ accñtaliter z corpori. vz medicinarũ cõuenienter z
ualde multotiẽs in morbo quolibet incõueniẽter applicata
rum. Proinde suprascriptis medicinis alijs q̃buslibet utaꝛ
infirmus solũ iudicio z cõsilio spectabiliũ z circũspectorum
dñorum doctorum medicorũ celeberrimorũ suprascripte p̄
sentium z ipsam diligenter perficientium.

¶ Contra lapidem in uesica.
Casus in terminis.

Morbus ppꝛie fuit lapis uesice q̃
est morbus in numero
addito cronicus multuz. vz tẽpore infan
tie alio lapidẽ pcedẽte corporis etatis for
titudinis seu finis adolescẽtie pte habi
tudinis nãlis medie sexus virilis artis ci
uilis sed in aucupãdo equestris exercitij
laboriosi regionis medij anni hore psen
tis hyemalis vtutũ oium nãlium z vitalium z saltẽ nutritiua
rum al's nutritiuarũ bene cõstantiũ vtutibꝰ stõchi z epatis di
gestiua renũ expulsiua que expulsiua est intestinoꝝ z uesice oi
bus his dũtaxat exceptis cuius corporis nãlis cõplexio totiꝰ
aliq̃liter calida cholerica z renũ z uesice z amplius epatis ad
huc lapsa: stõchi vo cõplexio frigida est z humida aliq̃liter.
Accñtia dicto morbo seu lapide in uesica ɔiuncta curã ad se
trahẽtia sunt duo dissuria que difficultas migẽdi que est mi
ctus modicus z credo impotẽtia retinẽdi urinã cuz urinali
intẽso appetitu. Accñtia ipm morbũ ɔcomitãtia grauedo in
pectine z pitoneon difficultas mingẽdi q2 non sine magna z
notabili cõpressione. Accidentia ipꝫ morbũ sequentia dolor
intensus in vḡa pectine z ppꝛie in mictu impotẽtia mingen
di aut saltem difficultas hora necessitatis exitus egẽnis seu
intestini recti zc. Ardor urine excoriatio vḡe excoriatio uesice
in collo excoriatio fundi uel corporis uesice. ¶ Cause lapi
dis uesice morbi suprascripti. cause ɔiuncte. Prima harenu
le multe ex vna pte flegmatis crudi z mucillaginosi z ppꝛie
mucillaginosi diu z pternãliter in uesica retentoꝝ ibidẽ gene
rate sicut dicti morbi z lapidis ptialis causa mãlis. Secũda
flegmatum crudoꝝ dictoꝝ in uesica crudi z mucillaginosi z
ppꝛie mucillaginosi ps altera dictas harenulas in se copu
lans z inuiscãs. Est dicti lapidis pars altera mãlis. Tertia ca
liditas intẽsa uesice dictas harenulas cuz pte dictoꝝ flegma
tum cõgerens. Ultimo totũ taliter digestum in lapidẽ trans
mutans dicti lapidis est causa efficiens imo z sola caliditas
temperata uesice sufficiẽs est ex ipsis flegmatibus taliter diu
retẽtis harenulas z tãdem lapidem generare. Quam autez
magis caliditas intẽsa cause antecedentes. Prima debilitas
expulsiue virtutis uesice dictas harenulas ac dicta flegmata
ab ipa uesica expellẽ ad extra in dicto tpe non ualens ppter
quã harenule z flegmata dicta diu z pternãliter retinentur.
Scda dictoꝝ flegmatũ a stõcho z epate ad renes z tãdem ad
uesicã a renibꝰ precipitatio ex q̃bus talr̃ diu retẽtis ut ex mã
harenule z lapides gñanꝛ. Tertia attenuatoria vie colli op
pilatio cause añtes dictarũ causarũ añtiuz. Prima caliditas z
humiditas uesice suplua dictã expulsiuã eiusdem debilem
taliter z ineq̃liter debilitãtes. Scda intestinoꝝ expulsiue de
bilitas dicta flegmata nõ sufficiẽter educẽs quas debilitata ip
sa flegmata a stõcho per corruptã z ab epate per diminutaz
digestionem genita a stõcho in epate z ambo ab epate in re
nes pcipitãtia tãdem ab apsis renibus in uesicã deciduntur

intestinis dicta flegmata nõ debite purgãtib⁹ a dictis membris. Tertia uenarũ meseraicarũ ab epate itestinis oppilatio &c. quare flegmata tã in epate q̃ in stõcho genita ad renes p̃cipitãtia in uesicam ab eis effluũt. Quarta causa est ex generatione. s. debilitas iformatiue vtutis colli uesice uel eius materie gñatiue quãtitas diminuta qua debilitata uel mãe diminute ipa via colli talr stricta a gñante gñatur. Et ita eiusdẽ colli oppilatio attenuatoria a gñatione pducit. aut cã ex tpe talis ipam talr cobortãs & sibi attenuatoriã oppilationez pducẽs. ❡ Cause pmitiue. Prima inordinatũ regimẽ sex rerũ non nãliuz & eis annexorum quãtitate peccãtium quo in stomacho per corruptã digestionẽ & in epate pualde diminutaz dicta flegmata gñantur. Et si dictũ regimen sit sex rerũ calidarũ & frigidarũ. Scdã usus nutriẽtiuz exercitij getis & eis annexorum q̃litate peccãtium oiuz intẽse infrigidãtiũ dictas cõplexiones frigidas nãles stõchi & itestinorum ad frigiditatẽ intẽsiorẽ tẽdentiũ ex qua uel q̃bus frigidis cõplexionib⁹ mẽbrorum dictorum in stomacho & epate dicte materie generant.

❡ Cura uñs dicti lapidis uesice. Canones curatiui.

Primus Regimẽ in sex reb⁹ nõ nãlib⁹ sic q̃litate calefactũ subtiliatiuũ & apituũ in oibus ipsis tñ leuiter. Quãtitate vo sic dictũ regimẽ ut in pprijs capitulis dicet iferius. Scds. ❡ Euentus mãe cões supflue in vijs ductuũ mẽbrorum nãlium. s. feces ab itestinis urina cũ fundo suo a uesica & flegmata a stomacho & itestinis medicinis lenitiuis & lauatiuis ut bibitis & suppositis & potionib⁹ clisteribus. Tertius canon. ❡ Minorent uẽtris solutione antecedẽtes cause & pprie mãe dicti lapidis uesice a dictis membris in q̃bus vigent sicut humores adusti pro pus tñ mucillaginosi q̃ cruda & amplius a uasis totius a uenis & potius ab epate medicinis bibitis & leuib⁹ solutiuis & pprijs ad boc per tertiã & q̃rtã vtutes earũ. Quart⁹ canon. ❡ Digerantur dicte mãe oẽs añtes cause lapidis & in dictis mẽbris oibus & pprie mucillaginosum flegma in epate medicinis bibitis ad boc pprijs per scdãm tertiã & quartã vtutes earum. Quintus canon. ❡ Aperiantur leuiter dicta mẽbra oia in q̃bus dicte mãe antecedẽtes peccant pter q̃ renes & coibus epatis ne dicte mãe ad uesicã pcipitent. concauum vo epatis aperiat ad intestina ut ipe dicte oẽs materie ad extra aperiant antecedẽtes digeste educant inde apte & pprie mucillaginose medicinis ad boc pprijs ut supra. Sextus canon. ❡ Eradicent materie oẽs dicte cause antecedẽtes lapidis a dictis mẽbris ut supra medicinis pprijs ad boc per tertiã vtutem. Septimus canon. ❡ Diuertant oẽs dicte mãe antecedẽtes & pprie mucillaginose a dictis mẽbris in q̃bus vigent. vz a uasis totius seu uenis ad extra. ab epate vo & renibus mediãte epate ad intestina medicinis pprijs per tertiã & quartã vtutes motu pprio membrorum & sudore. Octauus canon. ❡ Aperiantur efficacius mõ q̃ pus in canone q̃nto oia dicta mẽbra in q̃bus vigẽt dicte mãe cause antecedẽtes preter q̃ renes & gibbus epatis ne pcipitent mãe &c. & uesica in qua cadũt & mucillaginosum flegma & barenule cause diuncte peccãtes apiantur. vz cõcauum epatis ad intestina & ad extra ex uesica ut materie antecedẽtes & diuncte educant & effluant apte & pprie a uesica mucillaginosum flegma & barenule medicinis ad boc pprijs per secũdam & tertiam & quartam vtutes.

Nonus canon. ❡ Astringant dicte materie oẽs cause antecedẽtes & diuncte a dictis mẽbris sic apertis & pprie mucillaginose a uesica per secũdam tertiam & quartã vtutes medicinarum ad boc ppriaruz. Renib⁹ vo & gibbo epatis abstersio nõ fiat ne dicte mãe ad uesicã precipitent. sed amplius a renibus & epate ad intestina diuertant medio mõ epatis cõcauo medicinis ad boc pprijs per tertiam & quartam virtutes. Decimus canon. ❡ Mũdificent a dictis materijs antecedentibus diunctis & peccãtibus oia dicta mẽbra & pprie uesica barenulis & flegmate mucillaginoso dictis causis cõiunctis lapidis. vz stomachus uomitu & amplius intestina secessu intestina & epatis cõcauum & gibbus eius per intestina secessu uesica vo per eius collũ viam medicinis ad boc pprijs per secũdam tertiam & quartaz vtutes. Undecimus canon. ❡ Remoueant male cõplexiones dictorum mẽbrorum & pprie renum & pprijssime uesice. vz frigida & bumida complexio stomachi & intestinorum & calida & bumida renum & epatis & uesice modis uel medicinis ad boc pprijs ut ptim frigidis & bumidis ptim calidis & siccis ipsis ɔtrarijs medicinis aliquando simul mixtis aliq̃n diuisiz datis. Duodecimus canon. ❡ Cõfortet virtus dictorum mẽbrorum oium stomachi. s. digestiua & expulsiua & intestinorum expulsiua & epatis digestiua & pprie renuz expulsiua que expulsiua est ad ipsos renes ab epate & ab alijs membris fluens repellere non ualens & pprijssime uesice ad extra expulsiua. Et boc medicinis proprijs per secũdam tertiam & q̃rtam vtutes & amplius per q̃rtam. Tertiusdecimus canon. ❡ Si lapis in uesica genitus sit & retineat ibidem cuz medicationis beneficio educibilis ad extra tunc collium uesice & via urinationis in virga disponat intus & extra medicinis lenitiuis ad boc pprijs per secũdam & tertiam & quartam virtutes ipsarum. Decimusquartus canon. ❡ Aperiat dictum collum & via urinalis in vga medicinis aperitiuis ad boc ut supra. Decimusquint⁹ canon. ❡ Educat lapis ad extra medicinis puocatiuis per secũdam tertiam & quartã virtutes. Decimussextus canon. ❡ Si lapis in uesica retineat non educibilis ad extra pter eius magnitudinẽ aut malam figurã aut ex impotẽtia vtutis expulsiue uesice tunc lapis minoret & frãgat medicinis pprijs ad boc per secũdam tertiam & quartam vtutes earuz. Decimusseptimus canon. ❡ Aperiat dictũ collũ & via urinalis uesice & virge medicinis ad boc pprijs aperitiuis per secũdam tertiam & quartam vtutes. Decimusoctauus canon. ❡ Materia lapidis taliter cõminuti pter longã moram in uesica pre magnitudine nõ educibilis tunc in isto casu eius cura est incisio colli uesice & inde ipsius lapidis extractio oẽs facte fm canonem Auic. & ceterorum auctorũ cum cautela magna & pprie in persona adulta.

❡ Cõtra mictum in lecto.

Euitet diuretica seu puocantia urinã. Euitet brodialia & ferculũ in cena sed in prandio comedat ferculũ. Utatur vino nigro nõ vinoso. ❡ Solutiuũ facile. ℞. cassiefi. ʒ. 5. mirabolanorum citrinorum kebulorum añ. ℈. 5. aque acetose. q. s. pro potione. misce & fiat potio. Istud solutiuum assumat frigidũ ut est in aurora & cum custodia & post ipsius assumptionẽ immediate dormiat si põt per vnaz borã ad amplius. Et post eiusdem assumptionẽ stet puella ieiuna boris q̃tuor deinde prãdeat. ℞. oleorum rosati. ʒ. i. myrti masticis añ. ʒ. 5. dragãti gũmi arabici añ. ℈. 5. albuminis oui optime spumati & ɔqua ssati. ʒ. 5. sandalorum ru. ʒ. 5. boliarmeni. ʒ. ii. rasure eboris. ʒ. 5. cere noue. q. s. pro vnguẽto molli. misce & cũ modico modici aceti solũ. q. s. ad penetrandũ fiat vnguentum molle ad lentum ignem. Ex bac vnctione actu frigida vngatur renes in sero cum uadit dormitum. Et ea vnctione taliter uti incipiat die tertia post assumptionem solutiui proximi suprascripti.

De egritudinibus membrorum generationis in viris.

❡ Contra gomorream.

Casus in terminis.

Orbus coiter dictus qui est accidens pprie est gomorrea cronica multũ corporis ualde repleti etatis iuuẽtutis mediocriter robusti vtutuz oium satis ɔstantiũ virtute mẽbrorum & uasorum & mẽbrorum spmatis dũtaxat except. Cuius cõplexio nãlis totius est intẽse calida cholerica & pprie epatis & renũ & uasorũ & mẽbrorũ spmatis. Istius accñtis. vz gomorree cã coniũcta est triplex. vz debilitas retẽtiue uasorum & mẽbrorũ spmatis

intēsio expulsiue illoꝝ intēsio attractiue eorūdē mēbrorum. Causa añs ipsius gomorree est triplex. vz mala cōplexio humida nālis ipsorū mēbroꝝ spmatis qua dicta earū v̄tus retētiua debilitat̃. Acuitas spmatis dictā v̄tutē expulsiuā exces siue stimulās. ¶ Caliditas intēsa dictorū mēbroꝝ v̄tutez attractiuā ipoꝝ ualde intēdēs. Cause dictaꝝ triū causarū añcedētiū sūt tres in gñe. Causa male cōplexionis humide nālis dicte sunt flegma in stōcho z ei⁹ indigōne multiplicatum: deinde a stōcho epati ramo uene collis descēdēti uenis emulgētibus z tādē uasis spmatis z mēbris spmatis coicatū. Causa dicte intēse acuitatis spmatis est sanguis cholericus acutus qui spmatis est mā. Item spūs vitalis aialis ingenij qui spmatis sunt formalr̃ gñatiui oēs tales ex nāli cōplexiōe totius z ꝓprie epatis z renū uasoꝝ z mēbrorū spmaticorū fuerunt aut p̄ncipia z gñatione aut tūc ex tpe diuturno dictum lapsuz ad caliditatē intēsam z toti⁹ z ipsorū mēbrorū z ꝓprie epatis z renū uasorū z mēbroꝝ spmatis ꝓducētis. ¶ Cāp̄mitiua dicti accñtis. vz gomorree est duplex. vz inordinatuz regimē z ꝓprie quātitatis sex rerū nō nālium ex quo per indigōnē dictū flegma in stōcho gñatur etiā si dictū regimē iordinatū esset: esset rerū calidarū. scd̃s tñ. s. frigidarū usus nutrientiū exercitij accñtiū aīe z aliarū sex rerū nō nāliuz intēse calefaciētiū z dictā cōplexionē nālē calidā intēdentē ad caliditatis intēsionē ex qua gñat̃ sanguis cholericus z spma ciēti dicti ex qua caliditate multū intēsa icēdit̃ dicta v̄tus attractiua mēbroꝝ z uasoꝝ spmatis. Istū casuz ego Antonius cermisoni elicui ex signis essentialib⁹ ad suprascripta oīa visis z habitis ex iformatione ipsi⁹ egri ut opz. ¶ Querit̃ a me cura dicte gomorree. Iuxta casuz suprascriptū ad quesitū respōdet̃ ut hic ifra. uñis cura iuxta casuz suprascriptuz ut hic ifra vz. Quatuordecim sunt canones curatiui dictorū accñtium z lapsus p̄ternālis humidi z dicti nālis lapsus calidi itēse z eductiui. vz gomorree male cōplexionis humide p̄ternālis uasoꝝ spmatis spmate acuto ex sanguie cholerico z lapso cōplexionis calide uasoꝝ z mēbroꝝ spmatis epatis uel renū z toti⁹ ut in suprascripto ꝯcludet̃. ¶ Hoꝝ. 14. canonū p̄mi sex canones generales colligunt̃ locis qbus ifra. Alij v̄o spāles octo colligunt̃ alijs locis qbus infra. Primus cañ. ¶ Euacuent̃ māe supflue cōes in vijs ductuū ex quarum presentia dicte humiditatis preternālis z nālis caliditatis lapsa uasorū spmatis epatis renū zc̄. fouent̃. hūc canonem collige generalem 4ª affoꝝ. affo. 13. z 4ª p̄mi. cap̄ de regulis coibus solutioni uentris zc̄. 2. affoꝝ affo. 9. z 6ª tertij. cap̄ de fluxu uentris oiuz modoꝝ. z 4ª p̄mi. cap̄ 4º. Scd̃s canon. ¶ Minoratione soluant̃ māe ꝓprie dictorum lapsuū. vz mā humida fluida relaxans uasa z mēbra spmatis z mā cholerica excoquens mām spmatis. vz sanguinem z intēdens z fouens lapsam cōplexionē calidam uasorū z mēbrorū spmatis epatis renū zc̄. Iuxta casum suprascriptuz. hunc canonē collige. 4. affoꝝ affo. 29. p̄ma q̄rti. cap̄ de cura putridorū in generali.

Tertius canon. ¶ Digerant̃ dicte māe humida flegmatica vz z cholerica ignea i dictis mēbris vigētes z ꝓprie cholerica hūc canonē collige in libro Galeni de partib⁹ morbi in p̄ncipio. 16. ꝯtinētis. cap̄ de sequētibus febres. Auic. q̄rta p̄mi. capitulo 3º. z p̄ma q̄rti. cap̄ de cura putridarū in gñali. p̄mo de crisi 9º cap̄. p̄ma affoꝝ. 22. affo. p̄mo. 4º regiminis acutorū.

Quartus canon. ¶ Eradicatione soluant̃ dicte materie z a dictis mēbris. vz humida cholerica zc̄. hūc canonē collige 4ª p̄mi. cap̄ 3º. qñ z q̄liter euacuare opz. z cap̄ 4º de regulis coibus solutioni uētris z uomitui. p̄ma affoꝝ affo. 2. z. 5. z. 23. z 4ª affoꝝ affo. 3º. z 2ª quarti. cap̄ de narratione signorū honorū. z 6º epidimiarū. Quintus canon. ¶ Abijciat̃ caliditas supflua dictorū mēbrorū spmatis. vz z annexoruz z proprie renū z epatis zc̄. qua caliditate mēbra ipsa multū spmatis mām attrahūt z eā exacuunt. hūc canonē collige 3º tegni.

Sext⁹ canon. ¶ Remoueant̃ māe spmatis. s. sanguinis z ipsius spmatis acuitatis qbus labunt̃ zc̄. hunc canonē collige. Septimus canon. ¶ Abijciat̃ spmatis tenuitas qua labit̃ etiam ipm pro nūc ingrossando respectu spmatis tēperati. hūc canonē collige. Octauus canon. ¶ Remittat̃ coeūdi appetitus z infra tēperatū appetitū pro nūc. hūc canonē collige. Nonus canon. ¶ Minoret̃ quantitatiue genitum spma. hūc canonē collige. Decimus canon. ¶ Corrigatur humiditas. ꝓhibeat̃ spma exuberāti quātitate gñari z intēse acuitatis. hūc canonē collige. Undecimus canon. ¶ Corrigat̃ humiditas laxās spmatica uasa. hūc canonem collige. Duodecimus canon. ¶ Cōfortet̃ v̄tus retētiua mēbroruz spmatis z uasoꝝ. hunc canonē collige. Tertiusdecimus canon. ¶ Corrigat̃ regimen sex rerū non nāliuz z ꝓprie ex nutriente cuius disproportione spmatis multitudo per indigestionē generat̃ in stomacho z ꝓprie disproportione quātitatiua magis q̄ q̄litatiua z etiā hora z ordine disproportionato z inordinate. hunc canonē collige. Quartusdecimus canon. ¶ Corrigat̃ regimen ex sex reb⁹ non nālibus ad caliditatem habētib⁹ quibus exacuit̃ intēse cōplexio calida totius z ꝓprie renū epatis z mēbroꝝ spermatis. hunc canonē collige.

¶ Particularis curatio seu spālis. iuxta suprascriptum canonē z canones vniuñles z cū instr̃is ꝓprijs dictoruz canonū. z casus ut hic infra. vz. Primo euacuent̃ māe cōes supflue in vijs ductuū zc̄. Iuxta doctrinam p̄mi canonis curatiui dicti instr̃is seu medicinis infrascriptis p̄mo enematibus. secūdo potionibus ut infra. Enematibus molitiuis ipsarum materierū z viarum ductuum subtiliatiuis abstersiuis. lenitiuis lauatiuis z eductiuis ut hic infra videlicet. Recipe folioꝝ blitis. M. ii. mercurialis. M. i. atriplicis portulace basiliconis maioris añ. M. 5. seminū aneti cartami canabis añ. ʒ. i. 5. seminū lactuce coriandri ordei excorticati añ. ℥. 5. vitellū oūi numero. j. cassiefi. ℥. i. benedicte simplicis çuccari ru. añ. ℥. 5. olei cois. ℥. vi. salis cois. ʒ. ii. herbe z semina bulliant simul in sufficienti quantitate aque usq; ad cōsumptionē medietatis aque. deinde optime exp̄mantur z colent̃ ultimo tribus cyathis dicte colature. reliqua omnia addātur z fiat clistere. ¶ Potio lenitiua. Scd̃o potionib⁹ lenitiuis ipsoꝝ mēbrorū coium euacuent̃ dicte māe omnes iuxta dictū primum cañ. ut hic infra. ℞. cassiefi. ℥. i. succi violaruz. ʒ. vi. prunoꝝ damascenoꝝ aut augustiēsium magnoꝝ nigroꝝ. ʒ. v. sebesten. ʒ. iii. aque endiuie. ℥. i. seri caprini. q. s. pro potione misce z fiat potio. Scd̃s canon. ¶ Scd̃o z p̄ncipalr̃ minoratiue soluant̃ māe ꝓprie lapsum causantiū dictā gomorreā. vz mā humida relaxans uasa z membra spermatis z materia cholerica exacuens ipm spma z intēdens z fouēs caliditatē ipsoꝝ uasoruz z mēbroꝝ spmatis. Item renū z epatis zc̄. Iuxta doctrinā secūdi canonis curatiui. vz flobotomia z potione z pillis minoratiuis eligētibus choleraz z flegma sed amplius flegma ut hic infra fiat flobotomia basilice. ℞. māne. ℥. i. 5. succi rosarum. ℥. ii. reubarbari electi. ʒ. ii. 5. aque endiuie. ℥. i. seri caprini. q. s. pro potione. Reubarbarum p̄us incisum minutiz infundat̃ in dicto sero ad minus per horas. XII. deinde exprimatur z substantia ipsius reubarbari abijciat̃ ultimo dicte expressioni sine sero reliqua oīa addant̃ z fiat potio. Recipe pillularuz de reubarbaro. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gēme. g. ii. misce z cum succi rosarū. q. s. ad incorporanduz reforment̃ pillule. vii. pro. 3. Tertius canon. ¶ Digerant̃ paulatine dicte materie videlicet humida z cholerica ignea in dictis mēbris vigentes. Iuxta canonem tertiū dictum medicamē exiccatiuis ingrossatiuis z infrigidatiuis videlicet. ℞. syrupi rosati. ℥. 5. syrupi de portulacis. ℥. i. aquarū plātaginis acetose endiuie añ. ℥. i. misce z aromatiçet̃ cum pulueris menthe. ℈. j. Istum syrupū assumat calidū in aurora quatuor dieb⁹ continuis. deinde post assumptionē ipsius stet ieiunus horis q̄tuor z interim dormiat ad libitum quem syrupum incipiat assumere tertia post assumptionem solutiui minoratiui immediate antescripti. Quartus. ¶ Eradicatione soluantur dicte materie humida. videlicet z cholerica ignea vigentes in dictis mēbris medicinis eligētibus z soluentibus choleram z flegma s̄m amplius choleram iuxta dictum quartū cano

nem. ℞. mane. ʒ.i.ß. succi rosarum. ʒ.ii. mirabolanorum ci-
trinorum reubarbari electi dyasiniconis añ. ʒ.i. aque endi-
uie. ʒ.i. seri capri. q.s. pro potione. misce ⁊ fiat potio. Istud so-
lutiuum eradicatiuum assumat tertia die post cõpletã assum-
ptionem suprascriptorum syrupoꝝ. Recipe pillularum au-
rearũ. ℈.ii. agarici. ℈.i. salis gēme. gr.i.ß. misce ⁊ cum electua-
rij succi rosarum. q.s. ad incorporandũ reformētur pillule. vi.
pro. ʒ. Istas pillulas assumat in aurora cum ordinibus ⁊ mo-
dis hic suprascriptis. quas pillulas assumat in casu quo su-
prascriptũ solutiuum nõ foret sibi gratũ sed iste pillule essent
sibi gratiores. Quintus canon. ¶ Remoueatur caliditas
superflua dictorum membroꝝ spermatis ⁊ annexorum ut
renum epatis ⁊c̃. medicinis infrigidatiuis ⁊ exiccatiuis per
tertiam virtutem appropriatis ad hoc iuxta dictum canonē
quintũ ut hic infra. vꝫ. ℞. aque endiuie. ʒ.i. portulace. ʒ.ii. ne
nufaris. ʒ.i. seminum coium minoꝝ frigidorũ. vꝫ lactuce en
diuie portulace plantaginis añ. ʒ.i. corallorum rubeoꝝ. ℈.i.
çuccari albissimi. ʒ.i. misce. Istud alteratiuum assumat cali-
dum in aurora octo diebus cõtinuis cũ modis ⁊ ordinibus
suprascriptis in suprascripto syrupo quo alteratiuo incipiat
uti quarta die post assumptionē solutiui eradicatiui imme-
diate suprascripti. ¶ Cõfectio alteratiua. Recipe triasandalo
rum. ʒ.iii. conficiantur in morsellis triũ. ʒ. pro quolibet mor-
sello. Istius ꝯfectionis assumat vnum morsellum in mane
cũ surgit tribꝰ diebus intermissis in hebdomada. vꝫ vna die
sic ⁊ alia nõ. deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus
tribꝰ horis ad minus: hac cõfectione incipiat uti octaua die
post cõpletã assumptionē aquarũ immediate suprascriptaꝝ
⁊ ipsa taliter utat̃ spatio. xx. dierũ. ¶ Epithima. ℞. spērum
ceroti sandalini. ʒ.iii. aque endiuie. ʒ.viii. absinthij. ʒ.i. pulue-
ris absinthij. ʒ.ß. misce ⁊ fiat epithima. In isto liquore tepido
infundatur petia linea dupla longitudinis vnius semissis ⁊
latitudinis medij semissis. deinde petia aliqualiter expressa
superponat̃ lateri dextro epatis ⁊c̃. hoc epithimate incipiat
uti sexta die post assumptionē solutiui eradicatiui suprascri-
pti ⁊ ipsam apponat dicto loco ad minus bis in die stoma-
cho ieiuno. vꝫ ante prandiũ semel ⁊ ante cenã semel cõtinuã
do diebus. xv. ¶ Unctio. ℞. vnctionis Haleni. ʒ.ii. ista vn-
ctione tepida aut frigida ad libitum vngat̃ locus ex directo
renum ⁊ dorsum infra renes usqꝫ ad os caude ⁊ in latitudi
ne medij palmi qua vnctione uti incipiat ⁊ utat̃ tēporibus
dictis ut suprascripto epithimate ⁊ utat̃ ipsa. xv. diebus cõ
tinuis. ¶ Alia vnctio. ℞. olei rosati. ʒ.i. nenufar̃. ʒ.ß. litargi
ri. ʒ.ß. seminũ coiuꝫ frigidorũ. ʒ.i. boli armeni rasure eboris
añ. ʒ.ß. ciperi. ℈.ii. cere. q.s. pro vnguento molli misce ⁊ cum
aceti. q.s. ad penetrandum fiat vnguentum molle ad lentuꝫ
ignem. Ista vnctione utat̃ cuꝫ modis ⁊ ordinibus descriptis
in vnctione immediate suprascripta. Qua uti incipiat post
cõpletum usum vnctionis suprascripte ⁊ ipsam continuet
spatio vnius mēsis ⁊ hoc casu in quo non sentiret notabile
iuuamentum in suprascripta vnctione. ¶ Alia vnctio ter-
tia. Recipe vnguenti populeonis. ʒ.i. vnguenti Haleni. ʒ.i.ß.
dragãti gummi arabici añ. ʒ.ß. seminum portulace. ʒ.j. men-
the sicce. ℈.i. ciperi. ℈.ß. boli armeni. ʒ.i. rasure eboris. ℈.ii. cere
albe. q.s. pro vnguento molli misce ⁊ cum oleo nenufaris. q.
s. fiat vnguentum molle ad lentum ignem. Ista vnctione
utatur cum modis ⁊ ordinibus descriptis in pͥma vnctione.
Et incipiat uti ista decima die post completum usum vnctio
nis immediate suprascripte ⁊ ipsam continuet spatio qnqua
ginta dierum ⁊ hoc in casu in quo non sentiat notabile iuua
mentũ ex vnctione suprascripta secũda ⁊c̃. Nota ꝙ istos tres
terminos ipsarũ trium vnctionũ si ipse nõ debite cõualescat
tunc utat̃ quatuor diebus cõtinuis aliqua istarũ vnctionuꝫ
ad libitum. postea interponat quatuor dies qbus non utat̃
aliqua vnctione. deinde reiteret alijs quatuor diebus sequē-
tibus immediate aliquas ipsarũ vnctionũ ⁊ sic pluries utat̃
aliqͣ ex suprascriptis vnctionibus cũ interpositione ut dictuꝫ
est. utat̃ infrigidantibus sed moderatis ⁊ non nimis excessi-
ue frigidis. naꝫ non excedat secũdum gradum frigiditatis.
Iuuamentũ factũ ex flobotomia precedente ⁊c̃. Cõmunicat̃
huic canoni ideo non reiteret̃ dicta flobotomia nisi incũbēte
magna necessitate. Nõ dormiat resupinus. i. super dorso.
Sextus canon. ¶ Remoueant̃ materie spermatis acuita-
tis. videlicet sanguinis ⁊ ipsius ⁊c̃. spermatis acuitatis medi
cinis infrigidatiuis appropriatis ad hoc per virtutem. Iux-
ta doctrinam sexti canonis. vꝫ. Recipe aquaruꝫ portulace. ʒ.
ii. nenufaris. ʒ.i. plantaginis. ʒ.i.ß. seminum cõmuniuꝫ mi-
norũ frigidoꝝ. vꝫ lactuce endiuie portulace plantaginis ana.
ʒ.ß. corallorum ru. ℈.ii. çuccari albissimi. ʒ.i. misce. Istas aqs
assumat calidas in aurora sex diebus continuis cum mo-
dis ⁊ ordinibus suprascriptis in syrupo primo quibus uti
incipiat octaua die post completam assumptionem confe-
ctionis suprascripte in capitulo quinto. ¶ Confectio. Reci
pe spērum triasandaloꝝ cum camphora. ʒ.i. seminum portu
lace. ʒ.ii. çuccari albissimi. ʒ.iiii. misce ⁊ cuꝫ aqua nenufaris
quantum sufficit ad conficiendum fiat confectio solida in
morsellis. iii. ʒ. pro morsello. Istius cõfectionis assumat vnũ
morsellum in mane cum surgit tribus diebus intermissis
in hebdomada. videlicet vna die sic ⁊ alia non ⁊ post assum-
ptionem stet ieiunus horis tribus ad minus. Hac confectio
ne uti incipiat octaua die post completam assumptionem
aquarum immediate suprascriptarum ⁊ ipsam taliter conti
nuet spatio vnius mensis. ¶ Cõfectio scđa. ℞. dyadragan
ti frigidi. ʒ.iii. seminum coium minoꝝ frigidoꝝ. ʒ.ii. sandalo
rum rubeorum. ʒ.ß. coralloꝝ rubeorum. ℈.ii. misce ⁊ cuꝫ aq̃
nenufaris quantum sufficit ad confectionem fiat confectio
solida in morsellis ut supra. Istius cõfectionis assumat vnũ
morsellum in mane cum surgit cum modis ⁊ ordinibus su-
prascriptis in confectione immediate suprascripta. Et inci-
piat uti ista quarta die post completam assumptionem con-
fectionis immediate suprascripte. Et ipsa utatur taliter spa
tio vnius mensis. Septimus canon. ¶ Abijciatur spma-
tis acuitas qua labitur ipsum ingrossando ⁊c̃. medicinis in
frigidatiuis ⁊ ingrossatiuis appropriatis per vͥtutem tertiaꝫ
iuxta septimum canonem dictum supra in cura vniuersali.
¶ Unctio. ℞. olei nenufaris. ʒ.ß. rosati. ʒ.i.ß. coriandri boli
armeni rasure eboris añ. ʒ.ß. succi canne humide. ʒ.ß. cere al.
q.s. pro vnguento molli misce ⁊ cum aceti. q.s. ad penetran
dum fiat vnguentũ molle ad lentuꝫ ignem. Ista vnctione ta-
liter utatur cũ modis ⁊ ordinibus suprascriptis in pͥma vn-
ctione suprascripta in capitulo quinto. Qua vnctione inci-
piat uti post completum usum omniuꝫ suprascriptarum tri
um vnctionum descriptarum capitulo quinto. ¶ Pillule.
Recipe trociscoꝝ de rosis. ʒ.i. de camphora. ʒ.ß. seminuꝫ por
tulace. ʒ.i. ciperi. ℈.i. çuccari albissimi. ℈.i. misce ⁊ cum syru-
pi de nenufare quantũ sufficit ad incorporandũ fiant pillu-
le. ix. pro. ʒ. Istarum pillularum assumat a. iii. usqꝫ ad quin-
que ad libituꝫ cũ modis ⁊ ordinibus descriptis in assumpti
one confectionum suprascriptarum in capitulo sexto. Qui-
bus pillulis uti incipiat per. XII. dies post cõpletum usuꝫ di-
ctarum confectionum suprascriptaruꝫ. ¶ Confectio. ℞. ra
sure eboris. ʒ.ß. camphore. gr.ii. portulace lactuce coriandro-
rũ preparatorum añ. ʒ.i. papaueris al. ʒ.ß. rosarum al. ʒ.ß. bo
li armeni. ʒ.i. sandaloꝝ ru. ℈.ii. çuccari albissimi. ʒ.vi. misce ⁊
cum syrupi de nenufare. q.s. ad conficiendũ fiat cõfectio ut
supra. Istius confectionis sumat vnum morsellum in mane
cũ surgit cũ modis ⁊ ordinibus descriptis in pillulis imme-
diate suprascriptis. Qua ꝯfectione uti icipiat 2ͣ die post assũ
ptionē suprascriptarũ pillarũ ⁊ ipa taliter utat̃ spatio vnius
mēsis. Utat̃ pluries pro cibis portulaca lactuca spelta ⁊ ali
quotiens lentibꝰ. Octauus canon. ¶ Remittat̃ coeũdi ap
petitus medicinis ifrigidatiuis ⁊ exiccatiuis appropriatis p
vͥtutem tertiam ut supra iuxta canonem. 8. ⁊c̃. ℞. trociscorũ
de camphora. ʒ.i. mēthe sicce. ʒ.ß. çuccari albissimi. ℈.i. misce
⁊ cum syrupi de nenufare quantum sufficit ad incorporan
dum reformentur pillule. ix. pro. ʒ. Istarum pillularum a. tri

būs usq3 ad quinq3 in mane cum surgit cum modis ꝛ ordi
nibus suprascriptis in confectione immediate suprascripta.
Quibus pillulis uti incipiat .j. post completaꝫ assumptionē
confectionis imediate suprascripte ꝛ ipsis taliter utatur spa
tio vnius mensis ꝛc. ℂ Syrupus. ℞. syruporum de nenufare
ʒ.i. de papauere. ʒ.ß. aquarum portulace. ℥.ij. endiuie. ℥.i. mē
the sicce. ʒ.ß. misce. Istuz syrupum sumat .vi. diebus cōtinuis
cū ordinibus ꝛ modis descriptis in primo syrupo suprascri
pto. hoc syrupo uti incipiat post suprascriptas pillulas im
mediate. ℂ Confectio. ℞. mēthe sicce. ʒ.i. seminis agni casti.
ʒ.ß. seminum coium minorum frigidorum. ʒ.ß. nenufaris. ʒ.i. cam
phore. ℈.ij. corallorum rubeorum rasure eboris aā. ʒ.ß. çuccari al
bissimi. ℥.vi. misce ꝛ cum syrupi de nenufare. q.s. ad confi
ciendum fiat confectio solida ut supra. Istius confectionis su
mat vnum morsellum in mane cum surgit cū modis ꝛ ordi
nibus anscriptis in pillulis suprascriptis. Qua confectione
uti incipiat octaua die post assumptionem syrupi imediate
antescripti ꝛ ea utatur spatio vnius mensis. Incedere nudis
pedibus est optimum. Portet lamina plūbi subtilis longitu
dinis quasi vnius semissis: ꝛ latitudis medie dorso alligata ꝛ
pluribus foraminibꝰ pforata que portet in mense diebus .xx.
hoc modo. vz duobus diebus continuis ꝛ altero non. ꝛ iterū
duobus diebus continuis ꝛ altero non. ꝛ iterum duobꝰ die
bus continuis ꝛ tertio non: ꝛ ita reiteretur talis portatura
spatio vnius mensis. Tunc interponat dies quindecim con
tinuis quibusdā portetur. postea incipiat ipsam portare spa
tio vnius mēsis modo pdicto ꝛ nō amplius ꝙ per duos mē
ses. Nonus canon. ℂ Minoretur quantitate genitum
sperma medicinis exiccatiuis ꝛ infrigidatiuis ꝛ magis exic
catiuis appropriatis per virtutem tertiam iuxta canonem .9.
dictum ꝛc. ℞. seminis lactuce portulace coriādri aā. ʒ.i. men
the sicce. ʒ.ß. çuccari albissimi. ℥.iiij. pulueriçetur omnia sub
tiliter postea omnia simul misce ꝛ cum aqua nenufaris quā
tum sufficit fiat confectio solida in morsellis ut supra. Istius
confectiōis sumat vnum morsellum in mane cum surgit cū
modis ꝛ ordinibus descriptis in assumptione confectionuz
descriptarum in .6. cap. qua confectione uti incipiat per vnū
mensem post completam assumptionē confectionis imedia
te antescripte ꝛ ea utat spatio vnius mensis. ℂ Pillule. ℞.
seminuz nenufaris. ʒ.i. mucillaginis psilij. ʒ.i.ß. camphore. ℈.
ij. coriandroruz preparatorum. ʒ.j. seminis agni casti cimini aā
℈.ß. çuccari albissimi. ʒ.ß. misce ꝛ cum syrupi de portulaca ꝙ
tum sufficit ad incorporandum formentur pillule .ix. pro .ʒ.
Istarū pillularuz assumat a tribus usq3 ad quinq3 in mane
cū surgit modis ꝛ ordinibus descriptis in confectione im
mediate suprascripta. Quibus pillulis uti incipiat sexta die
post completam assumptionez pillularuz suprascriptarum
imediate ꝛ ipsis utat taliter spatio vnius mensis. ℂ Alie pil
lule. ℞. menthe sicce. ʒ.i. seminis lactuce seminis portulace aā
ʒ.i.ß. çuccari albissimi. ʒ.i. misce ꝛ cum syrupi de nenufare ꝙ
tum sufficit fiant pillule ut supra. Istarum pillularū assumat
a tribus usq3 ad quinque cum modis ꝛ ordinibus descriptis
in pillulis imediate antescriptis quibus uti incipiat .viij. die
post completam assumptionem pillularum imediate scripta
ruz. Et ipsis utat taliter spatio vnius mensis partius come
dat consueto ꝛ proprie in cena: utatur aceto ꝛ coriandro pre
parato. Itē aliquotiens lentibus item ꝛ sepe aqua lactis for
tis acetositatis de quo lacte prius extractū sit butyrū. Multꝰ
usus seminis lactuce simplex exiccat sperma. Decimus ca
non. ℂ Prohibeatur sperma exuberanti quantitate ꝛ inten
sa acuitate generari medicinis infrigidatiuis per virtutem
tertiam iuxta doctrinam .x. canonis dicti. videlicet. Recipe sy
rupi de papauere. ʒ.ß. syrupi de nenufare. ʒ.i. seminis lactuce
ʒ.i. aque portulace. ℥.iiii. misce. Istum syrupum assumat qua
tuor diebus continuis cū modis ꝛ ordinibus suprascriptis
in solutiuo primo suprascripto: quem incipiat assumere ter
tia die post assūptionē pillularū imediate suprascriptarū. ℞.
seminis lactuce citrulli endiuie coriandri sicci preparati aā.
ʒ.ß. mucillaginis psilij. ℈.ii. çuccari albissimi. ℈.i. misce ꝛ cuz sy
rupi de sticados. q.s. ad incorporandum fiant pillule .ix. pro
ʒ. ut supra. Istarum pillularū assumat a tribus usq3 ad quin
que cū modis ꝛ ordibꝰ suprascriptis in primo solutiuo supra
scripto. Quibus pillulis incipiat uti quarta die post assum
ptionē syrupi imediate suprascripti ꝛ ipsis taliter utatur spa
tio vnius mensis. ℂ Confectio. ℞. dyadraganti frigidi. ʒ.i.
dyapapaueris. ʒ.ß. seminuz coium fridorū. ʒ.ß. spērū triasan
dalorum. ℈.ij. misce. ꝛ cū aqua nenufaris ꝛ aqua portulace. q.s.
fiat confectio solida in morsellis ut supra. Qua confectione
uti incipiat scđa die post assūptionē cōpletā pillularū supra
scriptarū ꝛ ipsis utat spatio vnius mēsis. Portetur lamina
plūbi lūbis alligata ut supra. Flōmia ꝛ proprie basilice dextre
minoretur sanguis qui est mā spmatis que fiat existente re
pletione notabili aut magna quantitate sanguinis. Abstinen
tia a cibo ꝛ potu ꝛ exercitio oibus mediocribus ꝛ non excessi
uis iuuat. Infrigidet ꝛ ingrosset sanguis qui est mā spmatis
qđ est spēs gignens. Undecimus canon. ℂ Corrigatur hu
miditas in membris spermatis relaxans spermatica uasa ꝛ
mēbra spmatis. Itē ꝛ humiditas genita in stōcho per indige
stionem medicinis exiccatiuis appropriatis ut supra iuxta
xj. cano. vz. ℞. menthe sicce. ʒ.j. seminuz oiuz infrascriptoruz
vz agni casti canabis rubeaā. ℈.ß. calamenti. gra .5. coriādri
preparati. ʒ.i.ß. portulace. ʒ.iiij. çuccari albissimi. ʒ.j. misce. ꝛ cū
succi canne humide quantum sufficit ad incorporandū fiat
pillule ut supra ꝛ fiat medietas recepte. Istarum pillularum
sumat a tribus usq3 ad qnq3 ad libitum in mane cuz surgit
modis ꝛ ordibꝰ suprascriptis in assumptione pillularum im
mediate suprascriptarū. Quas pillulas incipiat sumere .xij.
die post assumptionem confectionis imediate suprascripte ꝛ
ipsis talr utat spatio diebus .xx. ℂ Confectio. ℞. menthe sic
ce. ʒ.ß. agni casti. ℈.j. portulace. ʒ.i. coriandrorum preparato
rum. ℈.ij. çuccari albissimi. ℥.ß. misce. ꝛ cum aqua plantagis
quantum sufficit fiat confectio solida ut supra. Istiꝰ confectio
nis assumat vnū morsellū in mane cum surgit cū modis ꝛ or
dinibus descriptis in assumptione ɔfectiōis imediate supra
scripte. Quā icipiat assumē octaua die post assumptionez
pillarū imediate suprascriptarū qua utat spatio vnius men
sis. Duodecimꝰ canon. ℂ Confortet vtus retētiua spma
ticorū uasorum ꝛ mēbrorum spmatis medicinis ifrigidatiuis ꝛ ex
iccatiuis sed ampliꝰ exiccatiuis ꝛ ifridatiuis appropatis per
vtutē tertiā ut supra iuxta 12m cano. vz. ℞. syrupi de mentha
℥.ij. seminū agni casti. ℈.i. portulace. ʒ.i. coriandrorum ppara
torum. ʒ.ß. mēthe sicce. ʒ.ß. rasure eboris. ℈.j. aque plātaginis. ℥.
iij. misce. Istum syrupum sumat quatuor diebus continuis
cū modis ꝛ ordinibus suprascriptis in primo syrupo quē in
cipiat sumē duodecimo die post cōpletā assūptionē cōfectio
nis imediate suprascripti. ℞. spērum dyacimini. ℈.j. menthe
sicce. ʒ.ß. agni casti. ℈.i. spērum triasandalorū cuz camphora
ʒ.j. semis portulace. ʒ.ß. coriandrorum ppparatorum. ℈.j. rasure
eboris. ℈.ij. sandalorum rubeorum. ʒ.ß. camphore. ℈.ij. çuccari al
bissimi. ℥.xii. misce ꝛ cuz syrupi de nenufare. q.s. ad conficiē
dū fiat cōfectio solida ut supra ꝛ fiat scđa ps ꝛ pprietur. Istiꝰ
confectionis sumat vnū morsellū in mane cū surgit modis ut
supra in cōfectione imediate suprascripta quā icipiat assumē
octaua die post syrupū imediate suprascriptum ꝛ ipa taliter
utatur spatio dierū .xx. ℞. trociscorū de rosis. ʒ.j. portulace. ʒ.
j.ß. sandalorum rubeorū. ʒ.j. seminis nenufaris. ℈.ii. coriādro
rum ppparatorum. ℈.j. menthe sicce. ℈.ii. agni casti. ℈.i. çuccari al
bissi. ʒ.ß. misce ꝛ cum syr. de nenufare. q.s. ad incorporandum
formentur pillule .ix. p .ʒ. Istarū pillarum assumat a .iij. usq3
ad .v. cū ordibꝰ descriptis in assūptiōe pillarum imediate supra
scriptarum. qbꝰ uti incipit 2° die post assūptionē ɔfectionis im
mediate suprascripte ꝛ ipsis taliter utatur spatio vnius mēsis
Usus mēthe humide cū aceto est optimꝰ. Itē ꝛ usus mēthe
sicce est melior. Medicine stiptice p tertiā vtutē petētes mem
bra spermatica iuuat. Tertiusdecimus canon. ℂ Corrigatur
regimen ꝛ pprie ex nutriente cuius disproportionis statis

multitudo per indignationem in stōcho gñat' iuxta doctrinā.13.canon. vz. Nutriēs sit conueniens digestibile nō multū subtilis substātie nec extreme grosse sed sit medicine tēdētis magis ad grossam q ad subtilē. Nō assumat nutriēs nisi post nutrimento assūpto digesto in assumēdo nutriēs subtilius precedat grossum. Nutriens sit remisse calidum z non intense qn potius declinet ad aliqualē frigus q ad caliditatem preterq tpe magni frigoris quo tpe ipm nutriens declinet ad remissam caliditatem z nō intēsam. Regimē ex alijs reb' nō nālib'. s. aere zc. sit pportionale regimē ex nutriēte dicto. Decimusquart' canon. ¶ Corrigat' regimē ex sex reb' nō nālibus ad caltatē labētē qbus exequit' cōpl'o itēsa cala toti' z mēbrox zc. ¶ Regimē ex sex reb' nō nālib' z pp̄e ex nutriēte sit remisse caliditatis z declinās potius ad frig' q ad calm ut dictū est. Utat' aliquotiēs bis. v. s. lactuca cicores portulaca endiuia cucurbita ciceribus fractis sine corticib'. lētib' abiecta pria aq fabis fractis abiectis corticib' cū mētha pultib' ordei z farris alaganis minutis raris z nō spissis coriādro preparato z cōfecto cū çuccaro acetosis seminibus coibus frigidis maioribus z minoribus seminū lactucis ɔfectis z nō confectis sunt ppria ad hoc. seminis portulace partes. iiij. agni casti caulis añ. ptes. ij. aceto aliquotiens sed raro pp nimiam macredinē. menthe ptē. i. cū seminis portulace ptes. iiij. calamento cum portulaca ut supra de mentha. semine papaueris confecto. agresta vino granatorū aqua lactis fortis acetositatis. de quo extractū est butyrū lacte caprino cocto uel crudo cuz ʒ. ij. mellis gelatino sine croco cum modico pulueris mēthe dormiat sup mataratio uel super lecto duro. Incedat nudis pedibus aliquando portet laminam plumbi ut scriptum est omnia hec iuuant.

¶ Contra impotētiā coeūdi pp solam impotētiam erectionis virge ex nimia humiditate a cerebro effluente z relaxante z impediente dictam erectionem.

Canones curatiui sunt decem. Primus. ¶ Minoret' flegma a cerebro nucha z neruis. Minoratiuū. ℞. pillax de iera. ʒ. ii. agarici. ʒ. i. salis gēme. ʒ. ii. cū eluario ido fiat pille. vij. pro. ʒ. has sumat in aurora zc. incipiendo iuxta finē marcij primi. Scd's canon. ¶ Digerat' paulatine flegma in dictis mēbris. ℞. syrupi de sticados oximellis simplicis aquarū sparagox saluie misce. Hunc sumat in aurora quatuor dieb' ɔtinuis zc. Tertius canon. ¶ Eradicet' fl'a paulatine a dictis mēbris. ℞. pillarum fetidarum Mesue. salis gēme çinçib. misce z cū eluario indo forment' pille. vii. pro. ʒ. Quartus canon. ¶ Diuertatur a cerebro flegma. ℞. foliorum blitis aque maiorane mellis pulueris nucis muscate misce. de isto liquore suauiter calido attrahat per nares stōcho ieiuno diebus intermissis in vna die ante prandium z añ cenam z alia die ante cenā tātum. Quo utatur vna hebdomada singulo mense preterq tpe magni caumatis ipso uti incipiendo per. iiij. dies post assumptionez solutiui imediate suprascripti. ¶ Aliud. ℞. pillarum de iera suprascriptarum in primo canone z fiant pille. vii. pro. ʒ. De his assumat a trib' usq ad qnqz in mane omnibus duobus diebus semel ad maius ad minus vo oibus. viii. diebus. Deinde stet ieiunus horis. iiij. Quintus canon. ¶ Confortet' cerebrū nucha neruí cor z epar cum medicinis calidis non excessiuis z pp̄rie cerebrū. ℞. sperū ɔfectionis dyamusci Mesue. sperum aromatici ro. descrip. Sab. triasandal. ru. sine camphora çuccari al. q. s. pro confectione. misce z cum aqua saluie fiat zc. Ista utat' in mane ut supra si vult efficaciorem pore zc. ¶ Alr. ℞. sperū ɔfectiōis de assa Mesue triasandalorum sine camphora çuccari albissimi misce z cum aqua salui e fiat confectio. ¶ Aliter. ℞. metridati. ʒ. i. Istius assumat ʒ. i. cum. ʒ. i. s. vini aromatiçati non minus vinosi qd' sumat per duas horas añ diem z ad minus per. x. horas post cenaz diei pcedentis z dormiat ad libitum z stet ieiunus ad minus horis. vii. z eo utatur mensibus alternis semel aut bis pterq tpe magni caumatis. ¶ Aliter. ℞. tyriace fermentate bm canonem metridati qui non utat' qñ utit' metridato. Istius sumat. ʒ. i. iuxta canonem metridati qui non utat' qñ utit' metridato. Sextus canon. ¶ Resoluatur paulatine flegma pcipue aquosum a membris genitalibus. ℞. oleorum raphani bm Nicolaū. liliox al. misce. Ista vnctione debite calida vngat' femur virga z genitalia stōcho ieiuno proprie ante cenam qua utat' diebus alternis preterq tpe magni caumatis uel frigoris incipiendo per. x. dies post assumptionem eradicatiui suprascripti. ¶ Alia vnctio. ℞. oleorum de granis coti spice liliox albox cinerum ligni ficus aneti combusti misce. Ista utat' septimanis alternis si vult efficaciorez priore uel medicinaz permutare ut virtus vini medicamini non assuescat cum modis z ordibus suprascriptis exceptis testiculis qui non vngant'. ¶ Alia. ℞. vnguenti aurei Nicolai. Ista utatur ut supra. ¶ Alia vnctio cum spongijs. ℞. foliorū ebulox florū camomille eruce eupatorij artemisie cinerum caulium cinerū ligni ficus cinerū sarmentox vitis. herbe z flores bulliant in sufficienti quantitate aque usqz ad consumptionem tertie ptis. deinde addant' dicti cineres z non ulterius bulliant. In ista decoctione calida spongia noua z lata infundat' z bene exp̄mat' z ea sic bñ calida femori applicet' z virge stōcho ieiuno pro qualibet vice bis z non pmittatur spongia super loco inferiori sed moueatur. qua utat' diebus alternis z septimanis alternis semel in die añ cenam preterq tpe magni caumatis z frigoris. Deide facta reiteratione z spongis amota fiat alia suprascriptarum vnctionum bz ordinem suprascriptū. qua uti incipiat per. viij. dies post inceptionez usus p̄me vnctionis suprascripte. ¶ Emplm. ℞. betonice eupatorij flox camomille artemisie florū seminī radicis feniculi frusti armenti oleorum liliox alb. z spice añ. q. s. bulliant herbe radices in sufficiēti q̄titate aque ad lentum ignē deinde reliqua addant'. misce z fiat emplm. hoc emplm debite calm stōcho ieiuno femori z virge apponat' non testiculis z pp̄e añ cenā dieb' alternis nisi tpe magni caumatis uel frigoris z dimittat' sup loco p noctē. j. in mane vo remoueat' z fiat loco ei' p̄ma suprascriptarū vnctionū quo uti incipiat per mēses. ij. post assumptionē eradicatiui suprascripti. Septimus canon. ¶ Cōfortent' v̄tutes mēbrorū genitaliū cū medicis calidis z siccis calidiorib' poti' nō tñ excessiue. ℞. oleox de spica z liliox alborū z seminū coti gallie muscate cinamomi musci cere. q. s. misce. hac vnctione vngant' genitalia ut in prima vnctione incipiendo per menses duos post assumptionem eradicatiui zc. qua uti icipiat postq usus est per mensem emplis dictis. ¶ Cerotū ɔfortatiuū ut supra. ℞. corticū citri spice ben albi z ru. gallie muscate macis cinamomi radicis enule saturegie musci laudani termentine q̄tum sufficit misce. Istud cerotum apponatur femori z virge z testiculis z eo utatur alternis hebdomadis quo uti incipiat per mensem postq uti inceperit vnctione immediate dicta. Octauus canon. ¶ Multiplicetur materia spmatis. Utatur cibis z potibus calidis z humidis humiditate aerea z vnctuosa z non grossa non aquosa non excessiue calidis z sint facilis digestionis in cena assatis in prandio elixas dulcedine participantib'. s. vitellis ouox sorbilibus z carnib' nobilibus pultib' frumenti frumento etiam debite cocto. ¶ Cōfectio multiplicatiua ut supra. ℞. dactylox electorū se. fenugreci misce z sufficienter decoquantur. deide extrahant' a dactylis ossa z exiccent' z cōficiant' cū melle triti. Ista ɔfectiōe utatur ter in hebdomada in mane cuz surgit preterq tpe magni caumatis z ea uti icipiat per menses duos post assumptionē solutiui eradicatiui suprascripti z assumat q̄titatē auellane de ea post bibat modicum vini dulcis albi non multum vinosi. Nonus canon. ¶ Excauatur sperma. ℞. fisticorum auellanaruz mundatax pinearū mūdatax testiculox vulpis. radicū enule se. raphani se. eruce se. syrupi sinapis se. sisamini nucis inde corticum citri spice gallie muscate cinamomi musci mellis. q. s. pistanda pistentur misce z fiat electuarium ad lētuz ignez. Istius assumat. iii. ʒ. in mane cuz surgit bis in hebdomada post ieiunet ad min' horis trib'. quo uti incipiat

per tres menses post assumptionē eradicatiui suprascripti. Decimus canon. ¶ Multiplicent uentositates cuž sperma te. ℞. farine cineris testiculorū vulpis oculorū fisticorū gra norū pini auellanarū rosarū pastinace secacul seu iringi sisa mi ceparum assatarum sinapis se. eruce se. raphani stincorū renū lingue auis asse dulcis mellis. q. s. misce ꝛ fiat eluariuž ut supra. Isto utat̃ cū modis dictis in alio nisi ꝙ eo uti icipi at per. iiij. mēses post eradicatiuū suprascriptū. ¶ Clistē qđ dzēē post receptas alias. vij. canonis. ℞. decoc. capitis ouis vitellū oui nūero. j. oleoꝝ lilioꝝ alboꝝ spice misce. Isto clisteri utat̃ debite calō stōcho ieiuno ꝛ ꝓpe añ cenā oib᷒ dieb᷒ sel' ꝛ incipiat p. iiij. dies post assūptionē eradicatiui suprascripti. Utat̃ sarrais cōditis. vž vno coclear earū in mane cū surgit bis in bebđa. ℞. vitellos duos ouoꝝ coctoꝝ qb᷒ addat̃ modi cū asse dulcis. utat̃ pisce dicto sepa. utat̃ sparagis utat̃ ouis gallinarū ꝑdicis colūbe cerebellis gallinarum arietis cū mo dico salis anatis ꝛ carnib᷒ eius. vinū sit nouū odoriferū dulce Nota ꝙ die qua utit̃ vna suprascriptarum medicinarū non utat̃ alia. In oib᷒ suprascriptis medicinis utat̃ consilio insi gnis medici astātis cū sit opportunū medicias uariare ƀz mo rū uarietatem cārum ꝛ accñtiū. Nō utat̃ suprascriptis medi cinis tempore magni caumatis.

De egritudinibus matricis.

¶ Contra prefocationem matricis.

Suppositoriū ℞. gallie muscate. ʒ. j. supponat̃ ad itra uuluā prius in petia uel syndone rara. ¶ Aliud. ℞. ligni aloes. ℈. j. musci. ǵ. s. ambre gaꝝ. gallie muscate añ. ℈. s. cōtūdant̃ grosso mō ꝛ misce. suppo nat̃ hoc medicamē in petia ut in alio. ¶ Suffumigiū ad na res. ℞. pēnas ꝑdicis uel fasiani. q. s. bis ignitis suffumigent̃ nares. Itē cū assa fetida sup carbones ꝓiecta. Item cū corio ignito ueteri. Iste suffumigationes fiāt tpe paroxismi ꝑfoca tionis. aut qñ timet̃ sup ei᷒ aduentu ꝓximo incipiendo a le uiori. Fricet̃ os vulue cū digitis tinctis in oleo liliorū alborū ¶ Clistere. ℞. maluarum florum camomille melliloti floruž aneti añ. M. j. vitellum oui. j. olei liliorum alborum olei spice añ. ʒ. iij. salis cois. ʒ. j. herbe flores bulliant in sufficienti ꝙtita te aque usqꝫ ad consumptionem tertie partis ꝛc. Isto clisteri utatur stomacho ieiuno ꝛ anteꝙ superueniat paroxism᷒ qm̄ ualet pulsioni a ꝑfocatione. Item contra uentositatem ꝛ con tra febrē cōtra aborsum cōtra uomitū ꝛ cōtra tumorē mem broꝝ. ¶ Solutiuū facillimū. ℞. māne. ʒ. ij. aque absinthij. ʒ. j. brodij ꝑdicis uel fasiani uel pulli. q. s. misce uel loco manne fiat solutiuum de cassia.

¶ Contra diminutum fluxuž menstruorum post aborsuž aut post partum.

Recipe bdelij. ʒ. i. hysopi sicce. ʒ. s. misce cū hac medicia fiat suffumigiū ꝑ embotū. ¶ Aliud sile. ℞. ter bētine. ʒ. s. origani. ʒ. ij. sinapis albi. ʒ. s. misce ꝛ fiat suffumigiū ut supra. Item si vis alteram istarum esse magis prouocatiuā adde se. cicute.

¶ Contra indebitam mundificationem sanguinis post par tum.

Prouocet sternutatio duodecies uel qndecies cuž elleboro alb. qm̄ ualde modica ꝙtitas sufficit ligent̃ coxe cū genu forti ligatura al's ligatiōe. Uētose sine scarificatiōe apponant̃ pulpis iteriorib᷒ coxarū vsus os vulue. Itē pulpis tybiarū ꝓpe plicaturā genu supius. ¶ Fri catio vulue. ℞. gallie muscate. ʒ. i. olei de lilio. ʒ. ij. misce cum hoc liquore calō ifusa petia itus fricet̃ os vulue ꝛ collū mrīci cis suauiter. ¶ Aliud suppositoriū leui᷒. ℞. myrre pulegij añ. ʒ. s. ciamomi. ℈. j. feniculi. ʒ. s. musci. ǵ. s. gallie muscate. ʒ. s. misce ꝛ liget̃ in petia ꝛ supponat̃ ut ante. ¶ Aliud. ℞. cala menti rube pulegij añ. ʒ. s. sauine. ℈. j. myrre. ʒ. s. gallie musca te. ʒ. j. nucis muscate. ʒ. s. musci. ǵ. j. misce ꝛ supponatur ut su pra. ¶ Aliud. ℞. sauie succi absinthij añ. ʒ. ij. myrre calamē ti añ. ʒ. j. rube sicce pulegij radicis enule galbani cinamomi nucis muscate añ. ℈. j. musci. ǵ. j. olei lilioꝝ al. q. s. pulueriçan da pulueriçent̃ deide oia sil' misce. In hoc liquore cotū bene ifundat̃ deide in petia subtili ꝛ rara liget̃ ꝛ vulue imponat̃. ¶ Potio medicinalis. ℞. aque mellis. ʒ. iij. pulueris pulegij ʒ. j. misce. Istā bibat calidā stōcho ieiuno ad minus trib᷒ horis añ cibū. ¶ Potio alia medicinalis. ℞. seminis anisi ꝛ cimini ꝛ pulegij añ. ʒ. s. aque mellis. ʒ. iij. misce. Nota ꝙ fetida sunt apponēda ori ꝛ naribus ꝛ nullo mō odorifera sursum. Item odorifera sunt apponēda mrīci ꝛ deorsuž ꝛ nullo mō fetida Cauēdū tñ est ne odor trāseat sursum ad os ꝛ nares. ¶ Me dicine ꝓuocatiue mēstruorū retētoꝝ post ptū que debēt esse magis familiares vtuti ꝙ ꝯuenīētes retētioni in alijs casib᷒. ℞. bdelij. ʒ. s. hysopi sicce. ʒ. ij. laudani. ʒ. s. olei lilioꝝ alboruž q. s. pro pessario misce. hoc iponat̃ orificio mrīcis qđ teneat ꝓprie de nocte. Itē. ℞. suprascriptas medicinas sine oleo cuž hac medicina fiat suffumigiū matrici stōcho ieiuno quo ꝑus utat̃ ꝙ suprascripto pessario. deinde si ipm̄ nō ualuerit tran seat ad pessarium. ℞. terbentine. ʒ. i. origani. ʒ. ij. sinapis al. ʒ. s. laudani. ʒ. s. olei lilioꝝ al. q. s. pro pessario. Si vis alteram istarum medicinarū magis eē ꝓuocatiuam adde se. cicute. ʒ. s in qualibet illarum. Istud pessariuž ponatur supra quo uta tur si ex suprascriptis duab᷒ medicinis ꝛ ifrascripto suffumi gio non iuuabit̃. ℞. imediate suprascriptas medicinas sine oleo mixtas. Isto suffumigio utat̃ ut superiori ubi ex supra scriptis non iuuabitur. Imponatur collo matricis ad libitū gallie muscate. ʒ. ij.

¶ Contra retentionem ꝑternaturalem menstruoꝝ indebitā euacuationem.

Primo ponet̃ casus in termis. scđo cura. Prio mor bus coiter qui est accñs trahēs ad se curam ꝑncipalr̃ in hoc casu est ꝑternālis itestioꝝ retētio seu diminu tio cronica multū corpis ualde repleti etatis adolescētie me diocriter robusti habitudis nālis medie sexus muliebris ut nā ipsius accñtis exigit artis gete ēt in nā sui sexus regionis satis medie Uenetijs anni hore p̄ntis autūnalis vtutū oium mediocriter ꝯstātiū vtutib᷒ mrīcis ꝛ uasorum eius attractiua ꝛ expulsiua mēstrui ꝛ expulsiua epatis ꝛ stōchi ꝛ epatis dige stiua dūtaxat oib᷒ exceptis. Cui᷒ mulieris nālis cōplō totius est flatica frida ꝛ ampli᷒ stōchi epatis necnō mrīcis cōplo ad idē nāliter aliqliter lapsa ꝛ ꝓpe ꝑ coitatē a toto nō tñ multum nāliter sed amplius ꝑternāliter ad idē lapsa. Accñtia ꝯiūcta di cto ꝑncipali accñti. vž ipsi ꝑternāli retentioni mēstruoꝝ sunt duo. Primū accñs est ꝯceptionis ineptitudo aut saltem ipsi᷒ intensa difficultas. Scđm est uomit᷒ humoris melēci sicut fe cis sanguinis. Accñtia ipsam ꝑternālē humorū retentionem ꝓuenientia sunt duo. Primū digestiue epatis debilitas ꝛ opa tionis nālis diminutio. Scđm digestiue stōchi opatio corru pta ꝛ diminuta sunt dicte ꝑternālis retentionis menstruoruž cā remota. Cause suprascriptoꝝ accñtium. ¶ Cā cōiuncta ipsius accñtis ꝑncipalis est triplex. s. Prima causa coniuncta est debilitas attractiue matricis ꝛ uasorum eius seu uenarū eius sanguinem menstruum ad se trahere debentium. Se cunda cā est debilitas expulsiue dictoruž. s. matricis ꝛ uasorū eius mēstruū ad ꝯcauitatē mrīcis expellētiū. Tertia cā cōiū cta est debilitas expulsiue ꝛ epatis sanguinē ad uenas matri cis expellētis. Cā añs ipsius ꝑncipalis accñtis est qntuplex. Prima cā est ꝑternālis cōplō ꝛ mālis frigida ꝛ humida matri cis ꝛ uasorum seu uenarum eius qua data eoꝝ vtus attracti ua ad ipsas uenas debilitatur. Scđa cā añcedens est eadem preternaturalis cōplō frigida ꝛ humida matricis ꝛ uasoruž eius qua data eorū expulsiua menstrui ad ꝯcauitatē mrīcis debilitatur ꝙꝙ virtus expulsiua mēbroꝝ mediante motu lo cali vilorum membri frigido ꝛ humido roboretur ꝛ vigore tur de per accidens qđ tñ nō est in casu nostro cum sanguis menstruus tantummodo a forma specifica matricis ꝛ uena rum attrahatur. Cumqꝫ virtus expulsiua virtus alteratrix inest tūc mouet̃ ad matricis concauitatē ꝛ nō mediante mo tu matricis. ut ferrum alteratum a forma specifica matricis.

locali motu ut etiam superfluitas tertie digōnis a sola forma specifica membrorum expellit sine ipsoꝝ mēbrorū uel vilorū locali motu que expulsiua sine forma specifica in ipsius matrice ꝛuenis ꝛ rugis mediante humiditate ꝛ caliditate nālibus cum ipsa forma specifica sit tantum ṽtus nālis eorum que a frigiditate ꝛ humiditate aquosa deijcit ut in casu nr̄o est cū oīs imoderata discrasia ēt nālis deicit actum ꝓprie ṽtutis ꝛ ꝓprie discrasia p̄ternālis ꝛ proprijssime frida ꝛ humida aquosa ut in casu nr̄o. ¶ Tertia cā añs est oppil̄o matricis ꝛ vasoꝝ eius qua oppil̄one ipsa ṽtus expulsiua eius impotentior reddit ad mēstruū expellēdū ad mr̄icis ꝯcauitatē ꝛ si expulsiua eadē in se ꝛ absolute fortis esset quē tñ nō est ut p̄fert. ¶ Quarta cā añs ē friditas nālis lapsa epatis dictā ṽtutē expulsiuā epatis ipsius debilitans que epatis expulsiua frido ꝛ humido debilitat cum ēt ipsa non expellit sanguinē ad mr̄icem mediantem otu locali sed tantūmō a forma specifica ei⁹ ut de expulsiua mr̄icis ꝛ uenaꝝ dictū est. ¶ Quīta cā añs est oppil̄o uenaꝝ sanguinē mēstruū deriuātiū ad mr̄icē qua oppil̄one epar ꝓpe sanguinē mēstruū nō ualet ad ipsas mr̄icis uenas expellē ēt si virtus dicta in se ꝛ absolute fortis eēt que tñ nō est ut p̄fert. ¶ Cause añtes ipsarum accñtiū cāꝝ supra scriptarum. Prima cā añs cāe dicte p̄ternālis cōpl̄onis fride ꝛ humide mālis mr̄icis ꝛ uasoꝝ siue uenarū ei⁹ est fl̄a viscosum in stōcho lapso ad friditatē ex eius corrupta digōne multiplicatū. deinde a stōcho epati ꝛ ab epate in uenas medias ꝛ tandem in mr̄icis uenas defluxū. Itē ꝛ flegma defluxum in epate ad fridum lapsum p̄ eius diminutam digōnē gñatum ꝛ tādē i dictas uenas mr̄icis decisuꝫ. ¶ Scđa cā eiusdē p̄ternālis cōpl̄onis fride ꝛ humide matricis ꝛ uasorum ꝛ oppilationis eoꝝ sunt dicta fl̄ata a stōcho ꝛ epatis genita ꝛ decisa in uenas matricis ut supra. Idem ꝛ oppil̄onis dicte cā est sanguis mel̄icus grossus regurgitās in epate ꝛ tandem magna pars sanguis in uenas medias ꝛ uenas mr̄icis defluxi illas oppilant ꝛ hoc ex splene ꝛ uenarum mediarū inter splenem ꝛ epar oppil̄one ipm̄ epar non ualentes a dicto mel̄ico sanguine mundificare. ¶ Tertia cā dicti lapsus nālis friditatis epatis fuerunt aut principia ex generatione ipsius lapsus frigidi aut dicta flegmata genita in stōcho ꝛ epate. Item ꝛ oppilationis ipsius epatis ꝛ uenarum mediarū cā sunt dicta fl̄ata in stōcho ꝛ epate genita: necnon nūc dict⁹ sanguis mel̄icus non debite a splene mundificatus in epate regurgitans.

¶ Cā p̄mitiua dicte p̄ternālis retentionis menstruorum est duplex. Prima cā p̄mitiua est inordinatum regimē sex rerū non nāliū ꝛ annexarum eis q̄ titate peccātiū. ex quo regimine inordinato in stōcho per corruptam digōnē ꝛ in epate p̄ ualde diminutam digōnem dictum flegma uel fl̄ata generantiū ꝛ si dictum regimē inordinatum eēt rerū calidarum plus tñ si fridaꝝ. ¶ Scđa cā p̄mitiua est usus nutrientium exercitij ꝛ quietis somni ꝛ vigilie ꝛ aliarum rerū nō nāliū ꝛ annexarū eis qualitate ꝛ q̄ titate peccantium oīum intense fridoruꝫ ꝛ dictas cōpl̄ones frigidas nālē epatis ꝛ p̄ternālem stomachi ꝛ matricis ꝛ uenarum eius ad friditatem intensiorem tēdētiuꝫ ex qua frida uel fridis cōplexionibus ipsoruꝫ mēbroꝝ in stōcho deinde flegma per corruptam digōnem eius ꝛ in epate per ipsius ualde diminutam digōnem generant ꝛ in uenas mr̄icis ꝛ eorum oppil̄one ipsa fl̄ata retinent. ¶ Cāe aliorū quatuor dictorū accñtiuꝫ ꝯiunctoꝝ dicto principali accñti. s. preternāli retentioni ꝛc̄. ¶ Cāe difficultatis impregnationis dicte. Prima cā coniuncta dicte impregnationis ineptitudis seu magne difficultatis ei⁹ est defectus cā mālis embrionis. vꝫ dicti sanguis menstrui in matrice qui defectus est in cā p̄mitiua sicut ꝛ ipsa ineptitudo seu difficultas impgnationis est p̄uationis effect⁹. Scđa cā coniuncta difficultatis ipsius impregnationis ꝛ positiua est positiua cōpl̄o mālis preternālis frigida ꝛ humida aquosa mr̄icis ꝛ uenarum eius ꝛ proprie humida ꝛ aquosa que sperma in matrice non retinetur permittit sed effluit. Item ex ipsa tēperamentum mr̄icis ad tēperiē disproportionatur oīs virtus ꝯtentiua mr̄icis sic tātūmō nālis que calido ꝛ humido nāli vigorat ꝛ frigido ꝛ humido aquoso deicitur. ¶ Cāe añtes difficultatis aut ineptitudis impgnationis dicte sunt flegmata dicta ꝛ sanguis mel̄icus uenas matricis oppilantes. ¶ Cause p̄mitiue difficultatis impregnationis sunt eedem que ibi sunt cause p̄mitiue dicte preternālis retentionis ꝛc̄. vꝫ inordinatum regimen sex rerum non nālium ꝛ eis annexarum qualitate ꝛ quantitate peccātium ut supra per oīa dicta sunt de causis p̄mitiuis p̄ncipalis accñtis. ¶ Cāe uomitus humoris mel̄ici. Cā cōiuncta dicti uomitus est fortificatio ṽtutis expulsiue epatis ꝛ stōchi dictū humorem in eis superfluum expellentis. ¶ Cause añtes sunt virtus expulsiua epatis humorem mel̄icū ad stōchum expellentis regurgitantis in epar ꝓp̄ splenis ꝛ uenarum mediarū oppil̄one uel dictis fl̄atibus factam nō ualētib⁹ mūdificare epar ut supra. ¶ Cā p̄mitiua est inordinatum regimē sex rerū non nāliū ꝛ eis annexarum qualitate ꝛ q̄ titate peccātium ut supra. ¶ Cāe coniuncte ipsius diminute digōnis epatis dicte ꝛc̄. ꝛ nālis frigiditas lapsa ipsius epatis. Cā añs fuerunt aut p̄ncipia generationis talis aut cāe ex ꝓpe tales. Cā p̄mitiua est inordinatum regimē ut supra. Cāe corrupte digestionis stōchi dicte. Cā ꝯiūcta ipsius est p̄ternālis compl̄o frida ꝛ humida ipsius. Cā añs est frigiditas nālis epatis nō fauētis debite dictam digōnem stōchi ꝛ p̄ntia dictorum fl̄atis ꝛ humoris mel̄ici sup̄fluētiū in stōcho. Cā p̄mitiua est inordinatum regimen ut supra. Istū casum ego Antonius cermisonius elicui ex signis sufficientibus ꝛ exeuntibus ad oīa supra scripta visis. Item habitis ex informatione dictorum dñi ꝛ dñe ꝛc̄. ¶ Queri̓t a me cura seu cause curatiue dicte p̄ternālis retentionis menstruoꝝ ꝛ aliorū accñtiū iuxta casuꝫ añser i ptū? Ad qđ quesitum rñdet ut hic infra. ¶ Capl̄a curatiua sunt. xii. ut infra. Canon ad assumendū medicinaꝫ. ¶ Sumat per. vii. horas post cenaꝫ ad minus: assumpta ipsa aspergat faciē aqua: assumat postea aliqđ stipticū in ore cuius succum deglutiat sicut de pomo rācio aut lymonis q̄ꝫ acris sūt aut citonij. nullam assumat rem dulcem. stet per horam cum dimidia in lecto ꝛ dormiat si pōt semp̄ primo super dextro latere deinde sinistro. postea surgat ꝛ p̄im deambulet ꝛ p̄im sedeat. postea sumat post quatuor horas. ℥. vi. aque ordei calide ꝛ post mediam horam videat si secedere pōt uel non. deinde prandeat ꝛ assumat p̄mo de brodio pulli bono mediuꝫ papsidem deinde de alijs bonis rebus ꝛc̄. Cura. Primus canon. ¶ Regimen ex sex rebus non nālib⁹. Itē ex annexis vnicuiqꝫ istarum sit gñaliter qualitate subtiliatiuꝫ apitiuū calefactiuū aliq̄liter. q̄ titate vō sit ut dicet̄ infra. vꝫ aer stationis sit nāliter subtilis mundus a uaporibus a proprie habitudinis ad aliqualem declinans humiditatem: ꝛ si non sit talis fiat artificial̄r cum lignis odoriferis proprie accensis. Itē cū uaporib⁹ aliq̄liter cal̄is ꝛ siccis ꝓprie aromatiçatis. Secundus canon. ¶ Euacuentur māe cōes superflue in visis ductuum subtiliatiuis medicinis lenitiuis infrascriptis. primo enematibus. secundo potionibus oībus lenitiuis ipsarū māerum ꝛ viarum ductuum subtiliatiuis eductiuis ut infra. ¶ Enema. ℞. folioꝝ blitis ꝛ maluaꝝ añ. M. j. mercurialis. M. i. ß. radicis maluauisci. M. ß. se. lini ꝛ fenugreci ꝛ cartami añ. ℥. ß. vitellum oui vnuꝫ. cassiefist. ℥. i. salis communis ℥. ij. herbe radices ꝛ semina bulliant in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad cōsumptionem medietatis. deinde optime exprimantur ꝛ colentur. Ultimo dicte colature reliqua omnia addantur ꝛ fiat clistere. hoc assumat calidum stomacho ieiuno die p̄cedenti assumptionem potionis infrascripte immediate ꝛ etiam die imediate sequenti assumptionem ipsius potionis. Et eo utatur semel in hebdomada ante cenam uel ās prandiuꝫ ad libitum ad minus mense primo. ¶ Potio. ℞. cassiefi. ℥. i. tamarido. ℥. ß. sebestē. ℥. ij. aque ordei. ℥. i. seri caprini. q. s. pro potione. Istud solutiuum assumat in aurora ꝛc̄. non dormiat post illud nec assumat lauatiuū aliqđ ꝛ ieiunet post ipsum tantum horis quatuor. Tertius canon. ¶ Minorentur solutione uentris a membris naturalib⁹ in

quibus peccat. vz stōcho epate z splene z a uenis matricis ue nis medijs mãe ꝑpe dicti lapsus frigide z humide flatice oēs oppilātes grosse z sanguinem fluxurū ad matricem z ue nas ei⁹ ingrossantes z debilitantes virtutes nāles mēbrorū dictorū cū infrascriptis. vz. potione pillis zc. ¶ Potio mio ratiua. ℞. cassiefi. ʒ. i. dyasene. ʒ. iii. eluarij indi. ʒ. i. aque cap. uene. ʒ. i. seri caprini. q. s. misce. Istud assumat calm in auro ra cum modis zc. z hoc per. x. dies post assumptionem leniti ui imediate suprascripti z imponat sibi clistere suprascriptuz in die ꝑcedenti z sequenti zc. ut supra. ¶ Pille minoratiue ℞. pillarū fetidarū agarici polipodij aā. ℈. i. salis gēme. gra. i. misce z cū dyasene. q. s. formenť pille. vij. Istas pillas sumat loco potionis si oportebit. Quartus z qnt⁹ canō. ¶ Dige ranť mãe in dictis mēbris peccantes. vz flegma z melia ut supra medicinis subtiliatiuis incisiuis calefactiuis dictaruz mãeruz sed remissius calefactiuis ꝗ subtiliatiuis z silr apian tur vie dictorū mēbroꝝ dicta flata z meliam grossam ad in testina deducentes medicinis eisdē. ¶ Digestiuū subtiliati uū apitiuū. ℞. oximell simplicis syrupi de epithimo syrupi de absinthio aā. ʒ. s. aquarū cap. ue. z feniculi z absinthij aā. ʒ. i. misce. Istud assumat calidum in aurora quatuor diebus continuis zc. Sextus canon. ¶ Eradicatiue soluanť di cta flata z melia grossa zc. ℞. cassiefi. ʒ. i. dyasene. ʒ. ii. eluarij indi. ʒ. i. s. polipodij. ʒ. i. aque cap. ue. ʒ. i. seri caprini. q. s. ꝑpo tione. Istud sumat calidum in aurora tertia die post assum ptionem digestiui suprascripti imediate cū modis zc. ¶ Pil lule eradicatiue ad id qō supra. ℞. pillarū fetidaꝝ z de sera pino aā. ℈. i. polipodij agarici aā. ℈. s. sal gēme. g̃. i. misce z cū eluario indo fiāt pille. vii. has sumat ut supra loco potionis suprascripte si sint gratiores. ¶ Septimus canon. ¶ Ape rianť vie seu uene matricis z uene medie ut mēstru⁹ sanguis facilr fluat ad ꝯcauitatem mřicis medicis apitiuis calefacti uis medicine z aliqualiter solutiuis oibus ꝑprijs ad hoc per ṽtutē tertiā scōaz z ꝑmā. ¶ Potio apitiua z calefactiua. ℞. aquarū mellis. ʒ. ii. z iuniperi. ʒ. i. z pulegij. ℈. i. calamenti. ℈. i. pulueriçanda pulueriçentur. deinde misce. Istam non solu tiuam sed apitiuā sumat diebus cōtinuis. viii. in aurora per viii. horas ante cenam cum modis zc. z interim dormiat ꝗ assumē incipiat. viij. diebus post assūptionē eradicatiui ime diate suprascripti qui dies ꝑ interponunť ne virt⁹ ex diui natione medicinarum resoluatur aut assuescat dictis medici nis. ¶ Pille apitiue z calefactiue viarū matricis. ℞. pillaꝝ de bñdicta. ʒ. s. oppoponaci agarici aā. ℈. s. salis gēme gra. s. pulegij calamenti aā. ℈. s. misce z cum eluarij indi. q. s. fiant pille. vii. pro. ʒ. Istas assumat in aurora tertia die post cōple tam assumptionem potionis aperitiue immediate suprascri pte cum modis in solutiuis obseruandis. Octauus canon. ¶ Moueať sanguis mēstru⁹ ad uenas matricis. Primo flō mia scōo uentosis oib⁹ ꝑprijs ad hoc. Flōmia ꝑ fiat saphena rum utriusqz pedis ex qua extrahanť. ʒ. vi. sanguis. s. vna die fiat vna. s. pedis dextri. iii. ʒ. scōa die aliarū. iii. ʒ. Ista flōmia fiat per. vi. uel. vii. horas post prandium. s. ante cenam: z fiat per. vi. dies post assumptionem pillarum imediate suprascri ptarum z non fiat luna exite in coniunctione uel oppositio ne uel circa illud. nec ipsa exite in capricorno aquario uel pi sce. Uentose apponanť ꝑ sine scarificatione pti superiori pul parum tybiarū sub utroqz pulpite: deinde imediate apponā tur ꝑdicte pulpe cum scarificatione in dictis locis ex quaruz qualibet extrahať. ʒ. i. sanguis. Iste apponantur per. vi. dies sequentes imediate dictam flōmiam per. vi. horas post pran dium zc. ut in flōmia dictū est. Non⁹ canon. ¶ Prohibea tur sanguis fluere ad pedes tybias z medias coxas ligatura dictorum mēbroꝝ ꝑpa ad hoc faxientur pedes z tybie ascen dendo usqz ad medietatē coxarum inclusiue strictura debita z non dolorosa. Ista ligatura taliter fiat immediate post flō miā suprascriptam z eā dimittat usqz ad apponē dictarum uentosarum z ipsa molestante exoluatur. z postea inde ad ho rā iteret. Itez talis ligatura fiat post dictas uētosas imediate z talr dimittať. viii. dieb⁹ ꝯtinuis. Deinde in dicto termino li gatura soluať z dimittať alias remoueať per vnū diem nā lē deinde iterū reiteret z talr remaneat alijs octo diebus cō tinuis ut supra nō molestās. Ultimo remoueať ex toto. De cimus canon. ¶ Prouocet sanguis mēstru⁹ ad mřicis ꝯca uitatē. ꝑ uentosis sine scarificatione. z⁹ medicis subtiliatiuis z ꝓuocatiuis oib⁹ ad hoc ꝑpe p scōam z tertiam virtutē. Iste uentose ultime apponanť ut dicān post q̃rtā diē appōnis uē tosarū imediate suprascriptarū que ponanť z post cenā p. vi. horas ad min⁹ uel. vi. cū dimidia ad maius z dimittanť ap plicate ad libitū. Itē reiterenť eadē hora ad min⁹ bis z talr ponať in die bis nāli duob⁹ dieb⁹ ꝯtinuis. ¶ Suppositoriū apitiuū subtiliatiuū z ꝓuocatiuū. ℞. olei lilioꝝ al. ʒ. iij. gallie muscate myrre aā. ʒ. s. musci. g̃. s. misce totū infusum in vn ctione ista z ligatum in petia antiq linea subtili supponatur z imponať vulue per tres horas post prandiū z post cenam z talr ꝯtinue dimittať usqz ad horam prādij z cene. qua talr uti incipiat post diem vnā imediate aā. s̃criptā flōmiam z ip sam talr continuet. xij. diebus continuis. ¶ Clistere apitiuū ꝓuocatiuū z subtiliatiuum. ℞. decoc. clisteris descripti supe rius in cano. z⁹ ꝑtē vnā infrascripte decoctionis tybiarum p tes. ii. agarici ligati in petia linea subtili antiqua. ʒ. ii. medici nas alias dicti clisteris addas agaricū ligatū zc. bulliat ꝑ aliq̃ tulum in dictis duabus decoctionibus simul deinde exꝑma tur in dicta decoctione. Ultimo tribus cyathis dicte colature omnia reliqua addantur. vz cassiefi. benedicta vitellum oui zc. Isto clisteri utatur cum modis ut supra in alio dictum est z hoc die eodē quo icipiat uti dicto suppositorio, quo utatur duabus hebdomadis intermissis diebus. vz vna die sic alia nō. ¶ Potus apitiuus prouocatiu⁹ subtiliatiu⁹ ad id qō su pra zc. ℞. aque mellis. ʒ. iiii. calamenti pulegij myrre aā. ℈. i. misce. Istam assumat potionem in aurora tertia die post di ctam flōmiam cum alijs modis ut in alia dictū est. quā con tinuet duab⁹ hebdōis cōtinuis trib⁹ diebus itermissis. vz vna die sic alia nō. ¶ Lotio tybiarum ad id qō supra. ℞. absin thij artemisie abrotani aā. Ɱ. i. s. pulegij. calamenti sauine aā. Ɱ. i. florum camomille z aneti aā. Ɱ. s. florum acetose. Ɱ. s. se. iuniperi. ʒ. iii. misce. deinde bulliant ad consumptio nem tertie ptis in sufficienti q̃titate aque: deinde usui serua Ista lotione uti incipiat per. iii. dies ante suprascriptaz flōmiā qua per horam ante cenam lauenť sibi coxe tybie z pedes fri cādo debite deorsum ea calā z ipsa taliter trib⁹ hebdomadis diebus intermissis. ¶ Potio prouocatiua ut supra. ℞. aq̃rū sauine z iunipi z mřicarie aā. ʒ. i. s. rubee tīctoꝝ. ʒ. i. pulegij. ʒ. s. misce. Istā assumat loco suprascripte potionis immediate si est sibi gratior uel vult efficaciorem illa. ¶ Potio prouoca catiua ut supra: Recipe troc. de myrra. ʒ. i. pulegij rubeorum tinctorum aā. ℈. i. aque sauine. ʒ. iiii. misce. hanc assumat mo dis qb⁹ supra si est gratior zc. ¶ Potio prouocatiua ut supra ℞. dyaprassij Nicolai. ʒ. ii. aque iunipi. ʒ. iiij. Istā assumat ut supra loco suprascripte in casu zc. ¶ Suffumigium ꝓuocati uū ut supra. ℞. bdelij. ʒ. s. hysopi sicce. ʒ. iii. cū h⁹ suffumigeť mřix cū embolo in mane cū surgit z in sero aā cenā duabus hebdōis ꝯtinuis dieb⁹ itermissis icipiendo p duos dies aā su prascriptā flōmiā. ¶ Suffumigiū aliud ut supra. ℞. terbēti ne. ʒ. ii. origani. ʒ. i. sinapis. ʒ. s. misce. z sivis hec suffumigia fe rociora addo eis seminum. ʒ. i. isto utatur ut alio in casu zc. ¶ Suppositorium humidum prouocatiuū. ℞. succoꝝ sauı ne z absinthij z radi. enule aā. ʒ. ii. myrre. ʒ. i. s. calamenti pu legij aā. ʒ. s. cinamomi gallie muscate aā. ℈. i. musci gra. i. olei lilioꝝ al. ʒ. ii. pulueriçanda pulueriçenť subtilissime. deinde misce simul z in ipso infundať cotū z supponatur. Isto utať modis dictis in suprascripto suppositorio in cā. x⁹ descripto loco illo in casu zc. ¶ Pessarium prouocatiuum suppone dum. ℞. seminis harmel pulegij calamenti absinthij aā. ʒ. s. lupinorum amig. amararū aā. ℈. s. sauine. ℈. i. myrre. ʒ. s. gal bani serapini oppoponacis bdelij ana. ℈. i. agarici. ʒ. s. ru bee tinctorum dracmā. s. oleorum liliorum alboruz z rube

añ. quantū sufficit pro incorporando pessariū. laudani. q. s. p
mā pessarij. resine. q. s. pro cōglutinatione ipsius. pistāda pi
stent᷑ subtil'r. deinde oia sil' misce ꝛ fiat pessariū ad lētū ignē.
Isto utat᷑ cū modis dictis in p̄rio suppositorio. quo tal'r uti
īcipiat p̄ tres dies post cōpletū usum dicti suppositorij sicci
suprascripti ꝛ hoc in casu quo uellet efficacius aut hoc eēt si
bi gratius illo. Nota q̄ suprascripta cura nō utat᷑ tp̄e magni
caumatis nec frigoris sed tp̄ib⁹ medijs. s. uere ꝛ autūno. Alie
vero sunt medicine fortiores ꝛ efficaciores istis ſ3 virtuti mo
lestiores ꝛ ipsius solutiue ut ellebore al. arthanita colloquin
tida centaurea euforbiū que medicine tales p̄ nunc dimittan
tur via securitatis sperans ex his curam perfici.

¶ Contra retentionem menstruorū ꝛ dolorem matricis.

Intestinorū

Lenitiuū ꝛ matricis doloris mitiga
tiuū. ℞. olei lilioꝝ al. ℥. xij. vitellum
oui nūero: j. croci. ℈. j. sal' cois. ʒ. ij. misce ꝛ fiat clistē. ¶ Leniti
uū ut supra ꝛ mitigatiuū ꝛ m̄ricis ꝯfortatiuū. ℞. oleoꝝ lilioꝝ
al. ℥. x. spice. ℥. v. vitellū oui. j. salis cois. ʒ. ij. misce ꝛ fiat clistere
¶ Mãe mēstrualis retēte mioratiuū. Flōmia p̄m̄o fiat ex ba
silica dextre ex qua extrahant᷑. ℥. iiij: sanguinis ꝛ fiat stōcho ie
iuno añ p̄adiū. ¶ Coium mãerū ꝛ p̄p̄e eductiuū. ℞. cassie
electe. ℥. j. sebestē. ℥. s. succi rosarū. ʒ. ij. aque capil. uene. ʒ. ij. se
ri caprini. q. s. pro potione misce. ¶ Diuersiuum materierū
propriarū a regionibus mēbroꝝ superiorū ꝛ p̄p̄e p̄ncipaliū.
Fricationes coxarū ꝛ cruriū oium mediocriter intense ꝛ me
diocris tp̄is fiant stōcho ieiuno habita p̄us uentris solone si
pole est. ¶ Diuersiuū ut supra mēstruoꝝ p̄uocatiuū. ℞. flo
rū camomille florū violarū florū melliloti ꝛ pulegij. Contun
dant᷑ oia grosso mō deinde misce ꝛ bulliāt in sufficienti quā
titate aque pro lotione tybiarū usq3 ad cōsūptionē quarte p̄
tis. ¶ Uapoꝝ rep̄ssiuū ad mēbra superiora ascēdētiū ꝛ ipsoꝝ
resolutiuū. ℞. coriādri p̄parati deinde semiconfecti çuccaro
albissimo. ¶ Digestiuū. ℞. syrupi de bisantijs absinthij ana.
℥. j. aquaru3 capil. ue. ℥. ij. lupuloꝝ. ʒ. j. misce. ¶ Ascensus ua
porum p̄hibitiuū ut supra ꝛc̄. Ad intra vuluā satis interpo
nant᷑. ʒ. ij. gallie muscate grosse in petia ꝛc̄. ligate. ¶ Materie
menstrualis per matricem eductiuum. Flōmia fiat quarta
die post secundā flōmiam saphene lateris decliuioris matri
cis si ad aliquod laterū declinat ex qua. ℥. iij. sanguis educan
tur. Si v̄o ad neutru3 declinet matrix tunc flōmia fiat ex am
babus saphenis ꝛ ex qualibet educantur. ℥. ii. sanguinis que
flōmia fiat per hōs. viij. post p̄adium aut. vij. ad minus lu
na non exñte in capricorno nec pisce. ¶ Materierū p̄priarū
solutiuū eductiuū ut supra. ℞. manne electe. ℥. j. s. succi rosaꝝ
ʒ. ij. reubarbari. ʒ. ij. spice. g̃. iiij. reubarbarū prius minutim
incisum. Deinde cū pistello trituratum ꝛ non pistatū infun
datur in dicto sero ꝛ aqua p̄ hōs. xij. ad minus. deinde optie
exprimat᷑ ꝛ colet᷑. Ultimo oia addant᷑ ꝛ fiat potio. ¶ Ascen
sus uaporū p̄hibitiuum ꝛc̄. Suffumigent᷑ nares ꝛ os cū pē
nis cōbustis ꝛ proprie p̄dicis cum corio uel coto combustas
¶ Prohibitiuum ꝛc̄. ut supra. Super stōcho ponatur scutū
corij subtularis cōbusti ita q̄ cutis dicti corij iaceat sup ore
stōchi basis sup stōchi fūdo usq3 p̄p̄e vmbilicū p̄ digitos du
os. ¶ Prohibitiuum ꝛc̄. ut supra. ℞. castorei asse fetide pi
cis naualis cere albe misceantur ꝛ fiat pila. ¶ Diuersiuū ut
supra. Uentose due sine scarificatione ponant᷑ parti posterio
ri superiori pulparū tybiarū tñ cū scarificatione essent effica
ciores. ¶ Prohibitiuū ut supra. Super hymē ponat᷑ uentosa
j. magni orificij ꝛ sine scarificatione. ¶ Prohibitiuum ut su
pra. partibus interioribus itrinsecis coxarū ꝛ p̄p̄e vuluā po
nantur uentose due orificij magni sine scarificatione. ¶ Di
uersiuū ut supra. ℞. ambre blacce bisantie galbāi ligni aloes
gallie muscate. coaguli vituli misce ꝛ in petia linea subtili ꝛ ra
ra vulue imponatur. ¶ Prouocatiuū menstruorū familiare
ꝛ uaporum diuersiuū. ℞. radicis mercurialis absinthij viri
dis añ. ℥. s. rubee tinctorum. ʒ. s. gallie muscate. ʒ. j. Omnia cō
tundant᷑ grosso mō ꝛ p̄prie radix ꝛ herba ita ut succus earū
reducat᷑ ad sup̄ficiē ipsarū non tñ ab ipsis exprimatur. deīde
oia sil' misce. Ultimo in petia ꝛc̄. vulue iponant᷑ satis ad itra.
¶ Solutiuū mãerū p̄priarū ꝛ coium facile menstruorū p̄uo
catiuū. ℞. aloes succotrini. ʒ. j. s. croci. ℈. s. rubee tinctoꝝ. ℈. j.
galbani. g̃. vi. agarici. ʒ. s. peonie cimini añ. ℈. s. pulueriçent᷑
oia subtil'r. Deīde sil' incorporent᷑ ꝛ cū syrupo de absinthio. q.
s. fiant pille. vij. pro. ʒ. ¶ Ascensus uapoꝝ p̄hibitiuū ut supra
Sternutatio p̄uocet᷑ cū modico sinapis q̄tū suff cit ad hoc
ut sternutet octies ul' duodecies. ¶ Diuersiuū ꝛ menstruoꝝ
p̄uocatiuū. ℞. calamenti pulegij mentastri añ. M. j. sauine.
M. ij. abrotani. M. j. m̄ricarie. M. j. s. maiorane. M. s. ruthe
M. j. plāta. M. j. s. se. iunipi fenugreci añ. ʒ. i. sinapis. ʒ. ij. Cō
tundant᷑ oia grosso mō. deinde sil' bulliāt usq3 ad cōsumptio
nē tertie p̄tis aque quātitatis debite pro lotione tybiarū ꝛ co
xarū. ¶ Digestiuū usuale ad libitū. ℞. aquarū absinthij lupu
lorū capil. uene. çuccari albissimi misce. ¶ Solutiuū usuale
℞. solutiuū suprascriptum ex cassia ꝛ sebesten.

¶ Contra preternaturalem retentionem menstruorum medi
cine efficaces ꝛ remisse.

Digestiuū

Incisiuū subtiliatiuū apitiuū mēstruo
rū p̄uocatiuū. ℞. syrupi de absinthio. ℥.
j. de bisantijs oximellis simplicis añ. ℥. s. aquarū capil. uene. ꝛ
matricarie añ. ℥. i. s. misce. ¶ Uentris solutiuū subtiliatiuū ꝛ
apitiuū p̄uocatiuū mēstruorū. ℞. aloes succotrini electi. ʒ. j.
myrre. ʒ. s. croci agarici añ. ℈. j. sal' gēme çinçib. añ. g̃. j. misce
ꝛ cum syrupo de absinthio forment᷑ pille. vij. pro. ʒ. ¶ Sub
tiliatiuū apitiuū mēstruorū p̄uocatiuū m̄ricis cōfortatiuū ꝛ
proprie q2 neruosa est. ℞. dyacori. ℥. vi. florū rosmari. ʒ. i. mi
sce ambo sil' in cōserua dyacori. ¶ Alr. ℞. amigdalarū ama
rarum. ℥. j. se. anisi ꝛ daucie ꝛ carui añ. ʒ. s. iuniperi. ʒ. ii. cina
momi. ʒ. j. s. çuccari albissimi. ℥. xii. pistentur omnia subtiliter
deinde cum aqua capil. uene. fiat cōfectio solida in morsellis.
ʒ. iij. ꝛc̄. ¶ Subtiliatiuū ꝛc̄. apitiuum ut supra. ℞. granoru3
pini. ʒ. i. calami aromatici cassie lignee añ. ʒ. s. cinamomi. ℈. i.
se. feniculi gallie muscate añ. ʒ. s. ligni aloes. ℈. i. nigelle. ℈. i. mu
sci. g̃. viii. çuccari al. q. s. ꝛ cum aqua matricarie fiat confectio
ut supra. ¶ Digestiuum ut supra. ℞. aquaru3 hypericonis:
℥. s. ꝛ feniculi ꝛ capil. uene. añ. ℥. i. s. cinamomi. g̃. iij. çuccari
al. ʒ. ij. misce ꝛc̄. ¶ Pille ad idem non solutiue. ℞. trocis. de
capparibus. ʒ. i. specierum dyarodon albi. ʒ. s. dyamusci dul
cis. ℈. i. absinthij. ℈. ii. cuscute. ℈. i. çuccari al. ʒ. s. Et cum syru
po de absinthio formentur pille. vii. pro. ʒ. ¶ Uentris leniti
uu3. ℞. oleorum de been. ℥. vi. liliorum al. ℥. viii. absinthij. ʒ.
iii. amigdalarum dulcium. ℥. s. gallie muscate. ℈. s. fiat clistere
ꝛ tota quantitas est pro duabus vicibus.

¶ Ad prouocandum menstrua.

Recipe

spice croci trociscoꝝ de myrra rubee tictoꝝ añ
ʒ. j. misce ꝛ fiat puluis p̄ tribus vicibus ꝛ det᷑
cū vino uel brodio.

¶ Contra retentionē mēstruorū ex mã grossa oppilatiua.

Flobotomia

fiat ex duabus saphenis p̄ quā ex
trahant᷑ sanguis. ℥. iiii. s. ex q̄libet
saphena. ℥. ii. ꝛ vna die fiat flōmia ex vna ꝛ alia ex alia. ¶ Mi
noratiuū. ℞. pillularū fetidarū agarici añ. ℈. i. salis gēme. g̃. i.
ꝛ cū electuario indo forment᷑ pille. vii. ¶ Digestiuū. ℞. syru
pi de calamento. ℥. i. de bisantijs. ℥. s. aquarū sauine. ℥. ii. iuni
peri. ℥. i. misce. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillarū de serapi
no ꝛ fetidarū añ. ℈. i. agarici. ℈. i. sal' gēme. gra. i. ꝛ cu3 electua
rio indo fiant pillule. vii. ¶ Digestiuum prouocatiuu3 usua
le. Recipe aque mellis calamenti pulegij añ. ℈. i. pulueriçen
tur pulueriçanda subtiliter ꝛ misce. ¶ Lotio tybiaꝝ p̄uoca
tiua mēstruoꝝ. ℞. pulegij absinthij añ. M. i. florū aneti. M. s
abrotani artemisie añ. M. i. s. camomille. M. i. calamti saluie
añ. M. i. s. bulliāt in sufficiēti q̄titate aque usq3 ad ꝯsūptionē
tertie partis. ¶ Aliud p̄uocatiuū efficacius. ℞. trocis. de myr
ra. ʒ. s. pulegij rubee tinctoꝝ. ʒ. s. misce. ¶ Solutiuū usuale fa
cile. ℞. pillularum de iera simplici de benedicta añ. ℈. j. agari
ci. ℈. i. salis gemme granū. i. Et cum electuario reformentur
pillule septem pro dracma. ¶ Suppositorium prouoca-

tiuum. ℞. terbentine. ℥. ij. origani. ℥. i. sinapis albi. ℈. i. ß. Et si vis efficatius adde semis cicute. ℥. ß. ¶ Suppositorium puocatiuū aliud. ℞. myrre. ℥. ß. pulegij calamenti añ. ℈. ß. cinamomi feniculi añ. ℥. ß. gallie muscate. ℈. j. musci. ℨ. ß. pistent͛ oia subtilr̄ ꝛ misce ꝛ pone in petia subtili ꝛ supponat͛. ¶ Emolitiuū ꝛ puocatiuū. ℞. folioꝝ blitis maluarū añ. ℳ. j. mercu. ℳ. j. mellilo. ℳ. j. ß. radicuꝫ maluauisci. ℳ. ß. seminū lini fenugreci ꝛ cartami añ. ℥. ß. Herbe ꝛ flores ꝛ semina bulliāt in sufficienti q̄titate aque usqꝫ ad ↄsumptionē tertie ptis aque. Et colature sumatur q̄ titas vnius cyathi cum dimidio. Iteꝫ suprascripte decoctiones tybiarū lotionis sumet cyathum. j. ß. ꝛ vitelluꝫ oui nūero. j. cassiefi. ℥. i. çuccari rubei bn̄dicte simplicis iere pigre añ. ℥. viij. olei lilioꝝ al. ℥. vj. salis cois. ℥. ij. misce oia sil͛ ꝛ fiat clistē. ¶ Doloris mitigatiuū ꝛ resolutiuū mēstruoꝝ leuiter puocatiuū. ℞. folioꝝ maluarū. ℳ. ij. violaruꝫ ℳ. j. floꝝ camomille mellíloti añ. ℳ. ß. radicū altee. ℳ. ß. seminū fenugreci. ℥. ß. misce ꝛ bulliant oia sil͛ in sufficienti q̄titate aque fluuialis p decoctione usqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis aque. In hac decoctiōe tepida sedeat mlier stōcho ieiuno

¶ Contra retentionem menstruorum.

Minoratiuū purgatiuū. ℞. pillarū fetidaruꝫ de bn̄dicta agarici añ. ℈. j. çinçib. salis gēme añ. ℨ. j. Agaricus isundat͛ p horas. vj. oximellis simplicis. q. s. ad ipsi⁹ agarici debitā ibibitionem ex dicto oximelle. Ultimo cū eluario indo reformenꝫ pillᷓe. vij. ex oib⁹ suprascriptis. ¶ Digestiuū. ℞. syrupoꝝ de bisantijs de calamēto oximellis simplicis añ. ℥. ß. aquarū ca. ue. lupuloꝝ añ. ℥. i. ß. misce ¶ Eradicatiuū. ℞. pillarū suprascriptaꝝ. ℥. i. flōment͛ ambe saphene duob⁹ dieb⁹ ↄtinuis. vꝫ vna saphena p singulo dierū ipsoꝝ stōcho ieiuno itra sextā ꝛ septimam horā post prādiuꝫ luna nō exn̄te in capricorno ꝛ reuertat͛ bis in eadē hora inter sextā ꝛ septimā post prādiū. Sequentib⁹ diebus eedem uentose reiterent͛ in eadē hora. Uentose due sine scarificatione ponant͛ duab⁹ ptib⁹ domesticis duarum coxarum ppe vuluam q̄ ppinquus est possibile ꝛ eadem hora reiterentur noctibus imediate sequētibus spponatu medicamen immediate infrascriptū ligatuꝫ in petia liea subtilissima alba ꝛ rara qḋ supponatur in sero cum uadit dormitum ꝛ talr̄ tota nocte teneat tribus noctibus continuis ꝼm necessitatē. ¶ Medicamen de quo imediate supra fit mentio. ℞. absinthij viridis radicis mercurialis viridis trocisci de myrra rubee tinctoruꝫ gallie muscate. Absinthiū ꝛ radix ipse ↄtūdant͛ grosso mō si succus ab eis defluat sed tantū ad ipsarum supficiē adducat͛ deinde reliqua pulueriçent͛ ut decet deinde oia simul misce. Ultimo in petia liea subtilissima rara ꝛ alba ligent͛ ꝛ cū filo duplicato pendente per spansas duas. Istud suppositorium imponat vulue usqꝫ ad medietateꝫ colli mr̄icis in sero cū uadit dormitum ꝛc̄. ut supra ubi de hoc. Sequentibus v̄o dieb⁹ immediate post dictas uentosas coxarum tūc in aurora assumat potionem ifrascriptā calᷓam ꝛ nō tepidā. ¶ Potio de qua supra. ℞. trociscoꝝ de myrra. ℈. ij. rubee tinctorū. ℈. i. croci. gra. ii. aq̄rū cap. ue. iuniperi añ. ℥. j. misce. Nota q̄ q̄ primum mēstrua effluūt debite tunc non ulterius suprascriptis nec alijs medelis ad hoc utatur domina patiens.

¶ Contra fluxum menstrualem.

Dentur trocisci de karabe flōmet͛ basilica. uentose apponant͛ sub mamillis nutriat͛ stipticis supponat͛ vulue hoc. ℞. olibani balaustie galloꝝ antimonij acatie alumis añ. fiat puluis ꝛ misce. Femur dorsuꝫ epithimet͛ ex stipticis sedeat in aqua de curcuma. Immittatur aliud pessariū acutum Aui. Si fuerit ex replone sanguis fiat flōmia. Si ex cholera fiat cholere euātio. Ligent͛ extrema ligatura imo ꝛ coxe apud inguina. uentose magne ponant͛ sub mamillis. uentose ponant͛ inter duas anchas. Nutriat͛ vitellis ouorū sorbilium aqua carnis ualde nutritiua acetosis ex succo sumat aqua acetose potibus boni odoris ex carne bona sorbitionibus humidis ex sumach ꝛ amilo vino grosso nouo dulci. Euitet vinum antiquum subtile. cibetur cum oi cibo uelocis digōnis ↄfortatiue arnoglossa ꝛ est pprium bibita ꝛ iniecta. cāphora bibita ꝛ supposita. lac decoctū cum ferro ignito in quo est scoria ferri. det͛ in potu cum stipticis omni die acetositas citri ꝛ est proprium.

¶ Contra fluxū sanguinis menstruoꝝ post aborsum: aut post partum naturalem.

Recipe pillᷓaꝝ de bdelio. ℥. i. trocisci de terra sigillata. ℈. i. misce ꝛ cū syrupi myrtini. q. s. fiāt pillᷓe. ix. p. ℥ Iteꝫ. ℞. trocisci de karabe de terra sigillata añ. ℈. i. misce ꝛ cū syru. myrti. q. s. fiant pillule ut supra. Istarum pillularū assumat. ℥. i. in aurora ꝛc̄.

¶ Contra debilitatem matricis.

Confortātia mr̄icē ꝛ ppē ad ↄcipiēdum. ℞. gallie muscate. ℥. ß. Istā galliā p̄us pulueriçatā grosso mō deinde in petia ꝛc̄. ligatā iponat vulue usqꝫ ad medietatē colli mr̄icis ꝛ talr̄ ipsam teneat saltē tota nocte in singula hebdā p̄ter q̄ tpe calo. ¶ Medicamē efficaci⁹ p̄ori. ℞. gallie muscate. ℥. ii. macis. ℥. i. cassie lignee corticuꝫ citri floꝝ rosmarini añ. ℥. ß. masticis olibani rosarū añ. ℥. i. laudani q. s. ad incorporādū adipis anseris. ℥. ß. olei lilioꝝ al. ℥. i. ß. pulueriçāda pulueriçent͛ subtilr̄ deide oia sil͛ misce. icorporent͛ ꝛ fiat pessariū ad lētū ignē. ¶ Medicamē efficaci⁹ p̄ori imediate. ℞. oleoꝝ lilioꝝ al. ℥. ii. amig. amaraꝝ nigrarū. ℥. i. enule Mesue. ℥. i. ß. adipis anseris. ℥. ii. macis. ℥. i. corticū citri. ℥. i. ß. gallie muscate. ℥. ii. masticis olibani añ. ℥. i. rosarū. ℥. i. ß. pul. pul. subtiliter ꝛ misce. ¶ Medicamē p̄ori efficaci⁹. ℞. corticū citri macis mellisse sicce radicis enule olibani masticis cassie lignee gallie muscate rosarum laudani olei lilioꝝ al. adipis anseris. pulueriçāda ꝛc̄. ꝛ fiat pessariū ut supra bis oib⁹ utat͛ modis sicut in p̄ori dictū est. ¶ Cōfortatiuū mr̄icis ut supra efficacius p̄ori. ℞. floꝝ aneti. ℳ. iii. carpobalsami. ℥. i. mellisse. ℳ. ii. rosmarini. ℳ. iii. serpilli. ℳ. i. violarū alkeiri. ℳ. ii. laudani. ℥. i. rosarū. ℳ. ii. misce. deide bulliāt in aqua cisterne clare q. s. tātū pro sedēdo in ipsa decoctione usqꝫ ad ↄsūptionē tertie ptis aque. Si medicamē ↄgruit efficaci⁹ pmutare tūc dn̄a in hac decoctione sedeat p vnā duodecimā ptē hore usqꝫ ad medium sumis stōcho ieiuno in mane p̄us hito uētris bn̄ficio deinde uadat dormitum pānis bn̄ coopta nō tn̄ nimium onerata. Deide surgat ꝛ eodē mane nec ad uētū nec ad aereꝫ fridū trāseat ꝛ añ prādiū aut ad libitū eadem die dn̄a ieiunet tunc qn̄ vult ire dormitū sedeat in dicta decoc. sicut de mane. ¶ Medicamē p̄ori imediate efficaci⁹. Suprascriptis oibus addat͛ ad bulliēdū calamenti. ℳ. i. ß. mr̄icarie. ℳ. iii. abrotani. ℳ. i. Isto utat͛ ut de alio dictū est supra. ¶ Medicamē p̄orib⁹ duobus efficaci⁹. Suprascriptis oibus addatur ad bulliendum baccarū lauri. ℥. i. se. fenugreci. ℥. ß. ficuum siccarū. ℥. iiii. Isto utatur ut in alijs.

¶ Inquirenda in dispositione matricis.

Dispō ingrēda pro dn̄a de urbino ipsi⁹ mr̄icis. Pūo an ipsa hēat mēstrua de. xxx. dieb⁹ in. xxx. dies. Si tn̄ dispō tpis uariat͛ an circa spatium. iiii. uel. iii. dieruꝫ si sunt nālia rubea purpurea mēstrua ꝛ nō rubea ignea debēt eē ipsa mēstrua nālia q̄titatis sibi consuete nālis priuata humiditatibus albis silibus albumini oui aut pullo contuso seu lacti aut aque cisterne ꝛ lauature carnis sine sanguine in modum uenarum nigrarum esse debēt ꝛ sine sanguine coagulato ꝛ ppe nigro non fetida sed solum odoris sanguinis non sensata intēle calᷓa in exitu ex vulua nō fluētia gurgitatibus sed leuiter ardorē nō iducentia in vuluā pruritum non facientia. Dn̄a ipsa non dꝫ accn̄tia ante uel post mēstruationē p̄ternālia itense pati ex mēstruatione nāli. puta dolorē intensum femoris uel sumis uel alchatin uel partis illius foueate que est imediate supra os caude qḋ idē est syncopiꝫ v̄tiginis intensam uomitum febrē intensam ꝛc̄. Si dn̄a sentit duritiem in modum pomi sibi occurrere in aliq̄ pte uētris deide satis cito delitescere si dum sedet supra rē durā planā sibi v̄ꝫ sedere sup pila ex directo vulue collum cōprimente. Si sentit aliqn̄ uapores calidos ascendentes alchatin per renē ꝛ spinā totaꝫ

ꝛ collū ad caput in occiput vticē ꝛ sinciput. Aut si sentit napores siĺes ascēdē a pte anriori a sumine uel ilijs uel ptibus vmbilicalib⁹ ad os stōchi cor faciē totā ꝛ sinciput ꝛ vticē ꝛ tādē occiput si in tali uapoꝝ ascēsu rubet aut palet si patiꝛ sepe eructuationem uel sonitum magnum proprie in stōcho.

Contra exitum fetus in mala figura.

Obstetrix eleuet sup spatulas suas crura ꝛ coxas pturiētis retinēdo genua pturiētis super spatulas pturiēte resupina. Deide obstetrix cōquasset hicide suauiter coxas ꝛ anū pgnātis ꝛ adiuuet reinducē fetū suauiter ad itra: deide infundat vuluā ꝛ totā mr̄icē oleo sisamino aut amigda. dulciū. Deinde denꝛ medicine facile ptū facientes descripte ifra in caꝑ de difficultate ptus. Nota tn̄ ꝙ lz fetus exeat ꝺm figurā obstetrix tn̄ experiatꝛ ipz extrahē suauiter anteꝙ ipm itroducat. Si v̄o nō pōt ipm extrahere suauiter faciat modo predicto.

Contra difficultatem partus.

Recipe corticū cassie lignee. ʒ. j. croci. ℈. ſ. aque sauie. ℥. iij. Jsto utatꝛ q̄cūqz hora difficultatis ptus stōcho ieiuno ꝛ nō ieiuno tn̄ meli⁹ ieiuno. Aliud. ℞. iterioris corticis cinamomi. ʒ. ſ. croci. ℈. ſ. misce ꝛ cū suprascripta aq̄ ut prius p eodē ꝛc̄. Aliud. ℞. castorei. ℈. j. asse fetide. ℈. ſ. misce ꝛ cū suprascripta aq̄ ꝛ est ultimū. Aliud. ℞. folioꝝ altee M. j. seminū fenugreci. ℥. ſ. mellis aque iunipi uel sauine. ℥. vj. misce, bulliāt in dicta aq̄. Aliud. ℞. myrre. ℈. ſ. castorei. ǵ. vj. storacis calamite an̄. ℈. ſ. cinamomi. ʒ. i. sauine. ʒ j. ſ. misce ꝛ ꝯficiantꝛ cū melle ꝛ fiāt pille. viij. ꝛ oib⁹ istis utatꝛ incipiendo a leuiorib⁹ ad fortiora. Liciniū seu pessarium ℞. rutbe. M. ſ. myrre radic̄. aristolo. ro. saxifragie oppopōacis an̄. ℈. j. cinamomi. ʒ. j. ellebori al. ǵ. ij. panis porcini seu arthanite. ℈. ſ. laudani. q. s. pulueriçāda pulueriçentur deinde omnia siĺ misce ꝛ cū oleo liliorum alboꝝ ut sufficit pro pessario. Jstud apponat quacūqz hora difficultatis part⁹ sed prius incipiat ab alijs.

Contra aborsum.

Soluatur cū clisteri posito in caꝑ de p̄focatiōe mr̄icis ꝛ eo utatꝛ stōcho ieiuno ꝺm necessitatē vngatꝛ os vulue cū oleo de lilio ꝛ hoc bis in die stōcho ieiuno. Suppositoriū. ℞. gallie muscate. ʒ. ſ. musci. ǵ. ſ. spodij. ℈. j. misce. ꝯtūdantꝛ ꝛ ligentꝛ in petia ꝛc̄. Cōfectio. ℞. dyamusci. ʒ. j. Jsti⁹ ꝯfectiōis assumat. ʒ. iij. stōcho ieiuno oi die seĺ ad min⁹ ꝛ hoc cū timetꝛ aborsus sed in p̄focatione mr̄icis non utatꝛ. Suppositoriū aliud. ℞. thuris. ʒ. ſ. cipi. ℈. j. ꝯtūdantꝛ ꝛ ligentꝛ in petia ut supra ꝛ vulue imponatꝛ. Unguētū. ℞. oleoꝝ citonioꝝ ꝛ masticis ꝛ myrtilloꝝ an̄. ℥. ſ. olei spice. ʒ. ij. pulueris masticis myrti rosarū an̄. ʒ. ſ. rasure eboris. ℈. ij. gūmi arabici. ℈. j. cere. q. s. misce ꝛ fiat vnguētū. Jsta vnctione vngatꝛ dorsum usqz ad nates p latitudinē palmi stōcho ieiuno ꝛ hoc tantum dum timetur aborsus.

Contra retentionem secundine.

Recipe ellebori al. ꝛ cū eo puocetꝛ sternutatio. Jtē aliq̄ tiēs ipsa sternutāte teneat os clausū ꝛ nares ꝛ siĺr ipsa nō sternutāte. Jtē secundina appente ligetꝛ ad coxā p collū ei⁹. Jtē obstetrix imittat manū oleo sisamio iunctā deinde puocetꝛ sternutatio. Fiat sternutatio semp tpe q̄ nō descendit stōcho ieiuno tā de die ꝙ de nocte cū tanta ꝙtitate ellebori albi ꝙ puocet sternutationē trigesies aut q̄dragesies suffic̄ insufflādo in nares ꝛ ad hoc faciēdū sufficit parua ꝙtitas. Jtē supponatꝛ stercoris accipitris. ʒ. ſ. suffumigetꝛ cū stercore colūbio cū radice aristo. ro. detꝛ in potu stercoris accipitris. ℈. j. Nota ꝙ oia puocātia aborsum educūt secūdinā ꝛ oē gen⁹ gūmi oē gen⁹ salis oēs medicine caĺe in 4° q̄s oēs regre. xi. tertij caꝑ de puocatione aborsus. Jtē suffumigetꝛ per embotū cum hac decoctione. ℞. rutbe prassij abrotani an̄. M. j. olei de lilio. ℥. ij. misce omnia simul.

Contra dolorem matricis.

Ventose apponantꝛ amplectētes vmbilicū ꝛ reiterentur ad min⁹ bis sed q̄libet vice pmittantꝛ residē sup loco ad min⁹ p octauā ptē hore. Enema. ℞. radicū altee. M. j. fenugreci ꝛ lini ꝛ iunipi an̄. ℥. ſ. floꝝ dauci ꝛ camomille ꝛ mellilotj mr̄icarie ꝛ berbene an̄. M. ſ. pinguedis anatis olei lilioꝝ al. vitellū oui bulliēda bulliāt ꝛc̄. Jsto utatꝛ dolore inualescēte uel nō stōcho ieiuno ꝛ hoc iuxta necītatē qō retineat ad libitū iō nō iponat sal. Unctio. ℞. oleorū lilioꝝ alb. ℥. j. ꝛ spice. ℥. ſ. ꝛ sisami ꝛ amigd. amararū. ℥. j. misce Jsta vnctione que dz eē scōa medicina vngatꝛ locus doloris an̄ ꝛ retro ad libitū. Enema aliud. ℞. sauine. M. j. ameos fenugreci an̄. q̄rtā ptē. M. vni⁹. corticū thuris cipi spice an̄. ʒ. ij. radic̄. acori se. iunipi an̄. ℥. ſ. laudani. ʒ. ij. pinguedis galline ℥. j. olei liliorū al. ℥. v. vitellū oui. j. Jsto utatꝛ cū modis ut supra in alio nō ualēte. Nota tn̄ ꝙ factis aliqb⁹ ex suprascriptis medicinis siue enematib⁹ sine sale iuuātius erit sal apponere in alio sequētiū enematū. Fomētatio. ℞. radicis altee. M j. se. fenugreci ꝛ lini ꝛ iunipi an̄. ℥. ſ. camomille mellilotj florū aneti an̄. M. j. corticum thuris ꝛ spice ꝛ ciperi radicis acori ꝛ masticis ꝛ calami aromatici ꝛ gallie ꝛ laudani an̄. M. j. granoꝝ pini. ʒ. ij. lignāri rosmarini an̄. M. j. Cōtundantꝛ oia grosso mō, deinde misce ꝛ bulliāt in sufficienti ꝙtitate aque usqz ad ꝯsumptionē q̄rte ptis ꝛ utatꝛ fomentando totum locū doloris cū spongia caĺa reiterando bis uel ter ꝛc̄. Unctio. ℞. oleoꝝ liliorū al. ℥. j. ꝛ spice masticis aneti an̄. ʒ. ij. laudani. ʒ. ij. croci. ℈. j. adipis anatis. ℥. j. cere albe. q. s. supponantur spēs dyamusci in petia.

Contra dolorem matricis a uentositate.

Lenitiuum intestinoꝝ ꝛ mr̄icis ꝯfortatiuū ꝛ uētositatis resolutiuum. ℞. oleoꝝ li. al. camomille an̄. ℥. vij. vitel. oui nūero. ij. salis cois. ʒ. ij. misce pro clisteri. Ualēs ad idē sed efficaci⁹ mr̄icis ꝯfortatiuū. ℞. olei lilioꝝ al. ℥. xv. vitel. oui nūero. ii. saĺ cois. ʒ. ii. Lenitiuū viā rū ductiuū ꝛ facile solutiuū. ℞. cassie cū cān a electe. ℥. iiij. pulpe sebestē. ℥. ſ. brodij pulli macri. q. s. pro potione. Cassia extrahatur a cāna cū dicto brodio. q. s. sebestē v̄o bulliat debite cum eodē brodio. q. s. deinde ipsius pulpa ab ossibus suis dissoluatꝛ. Ultimo cassia ꝛ pulpe sebestē incorporentꝛ simul cum dicto brodio. q. s. pro potione misce. Solutiuū facile. ℞. pillularum de iera simplici. ℈. ij. agarici. ℈. i. salis gemme. çinçib. an̄. ǵ. j. misce ꝛ cum electuario indo fiant pille. vj. Solutiuū facile. ℞. pulueris sene p̄pati. ℈. ij. seri capṅi. q. s. misce ꝛ fiat potio. Mr̄icis ꝯfortatiuū. ℞. gallie muscate. ʒ. ij. ipsa prius contusa grosso modo ligetur in petia subtili ꝛ supponatur vulue ꝛc̄. extremitate vna fili remanente extra vuluam. Matricis confortatiuum uentositatis resolutiuū ꝛ doloris eiusdē mitigatiuū. ℞. spērum dyamargariton spērū dyacimini an̄. ℈. i. spērū triasandaloꝝ sine camphora an̄. ℈. ſ. çuccari albissimi. ʒ. iiii. misce ꝛ cum aqua capillorum ueneris ꝛ matricarie an̄. q. s. fiat confectio solida in morsellis. iii. ʒ. pro quolibet.

Contra uentositatem matricis.

Recipe pillarū de iera pigra seu de iera magna Gaĺ. cōpositarū ꝺm receptā imediate ifrascriptā. ℈ ij. agarici. ℈. i. salis gēme çinçib. an̄. ʒ. i. misce ꝛ cū syrupi de calamēto. q. s. ad incorporādū formentꝛ pille. vii. pro. ʒ. Jstarum pillarū assumat. v. in aurora saltē semel in duob⁹ mēsib⁹ sed nō ampli⁹ ꝙ. vii. Quas qdē pillas assumat in uere tantū ꝛ autūno ꝛ nō estate nec hyeme. Pille de iera pigra seu de iera magna Gab. de qb⁹ supra fit mentio. ℞. spērū iere p̄dicte ʒ. i. aloes succotrini electi. ʒ. i. misce ꝛ cum oximellis simplicis q. s. ad incorporandum fiat magdaleon seu massa pro pillulis conficiendis. Confortatiuum ꝛ resolutiuum. ℞. tyriace debite fermētate. ʒ. i. aquarū rutbe. ʒ. j. mr̄icarie seu artemisie. ℥. ſ. misce. Jstā tyriacā assumat die imediate sequenti assūptionē pillarū imediate suprascriptarum. Et eam taliter assumat per. x. horas post cenam immediate p̄cedētē. Et per horas. vii. ante prādium immediate sequens ipsam assumptionem. Et interim dormiat ad libitum sed non amplius duabus horis. Confortatiuum resolutiuum ꝛ putrefactionis

phibitiuū. ℞. dyacinamomi. ʒ ij. Istius ꝯfectionis assumat ʒ. ij. in mane alternis dieb⁹ in vna hebdō tantū singuli mēsis hyeme seu ēt tpe recēti. ⁊ post ipsi⁹ assūptionē stet ieiuna horis trib⁹ ad minus. ¶ Eductiuū uētositatis seu expulsiuum eiusdē. ℞. ellebori albi ꝓ sternutatorio. Isti⁹ ellebori īsufflet in nares p vnā horā cū dimidia añ prādiū ⁊ post uentris bñficiū. Et eo sternutatorio talr utaṫ tātū die post assūptionem quālibet pillarū suprascriptarū. ¶ Cōfortatiuū ⁊ resolutiuū ℞. bdelij. ʒ i. xilobalsami fructus. ʒ. ß. oleoꝝ spice nardi ruthe añ. ʒ. ij. seium xilobalsami. ʒ. ij Bdeliū pus in dictis oleis īfundaṫ postea dissoluaṫ ⁊ xilobalsamū ⁊ semina puluerizenṫ deinde oīa sil' misce. Ultimo in hoc liquore petia linea infundatur ⁊ vulue iponaṫ. Et hoc sel' in hebdō tpe frigido qñ a dicto molestaṫ accidit. ¶ Confortatiuum ⁊ resolutiuū ut supra ℞. ruthe. ℳ. ij. sauine. ℳ. i. floruz aneti camomille melliloti añ. ℳ. j. ß. maiorane. ℳ. j. mr̄icarie. ℳ. ij. rosmarini. ℳ. j. ß cassie lignee. ʒ. j. seiuz anisi feniculi carui ameos ⁊ cimini añ. ʒ. ß. ꝯtūdanṫ oīa grossomō deide sil' bulliant in aque fluuialis q̄titate sufficienti p cataplasmate saltez colli mr̄icis usqz ad ꝯsūptionē q̄rte ptis aque fiat cataplasma fiat medietas recepte. ¶ Confortatiuum ⁊ resolutiuū ut supra. ℞. decoctiōis suprascripte p cataplasmate. ʒ. x. oleorū liliorū al. spice ⁊ aneti añ. ʒ. ij. vitellos ouoꝝ nūero. ij. pulueris çuccari. ʒ. ß. croci. ℈. j salis cōis. ʒ. iij. In hac decoctione sedeat dña dūmō decoctio non ueniat ad vmbilicum.

¶ Contra cursum matricis.

Euacuatiuū Si corp⁹ est repletū p fiat flōmia basilice ex q̄ extrahantur. ʒ. vj. sanguis tertia hora diei stōcho ieiuno hito pus uētris bñficio deide corpore aliqualiter exercitato qb⁹ hec flōmia succedat. Mr̄icis ꝯfortatiuū ⁊ ūtuti familiare ⁊ ipsi⁹ ꝯfortatiuū. ℞. oleoꝝ liliorū al. ʒ. x. amig. dulciū. ʒ. iij. seium anisi puluēꝝ. ʒ. iij. vitellum oui nūero. j. bñdicte simplicis çuccari puluerizati añ. ʒ. ß. croci. ℈. i. salis cōis. ʒ. ij. misce ⁊ fiat clistē. Istud clistē suauiter calz iponi faciat stōcho ieiuno die p̄cedenti diē assūptionis solutiui imediate īfrascripti utaṫ sel' in toto spatio. xv. dierū. ¶ Solutiuū minoratiuū facile ⁊ usuale. ℞. pillarum alefanginarū ℈. ij. agarici. ℈. j. bdelij gra. vj. salis gēme çinçib. añ. ḡ. j. seium anisi. ḡ. iij. misce ⁊ cum iulep violarum. q. s. ad icorporanduz formenṫ pille. vij. Istas pillas assumat in aurora saltem sel' in uere ⁊ semel in autūno. Et dormiat p vnam horam post ipsarum assumptionem ⁊ stet ieiuna horis. v. ⁊ non assumat lauatiuum aliqđ sed p tunc prādeat ⁊ p prandio in ferculo comedat blites cū boragine petrosillo ⁊ feniculo. ¶ Diuersiuum facile ⁊ ūtuti familiare ualde ⁊ usuale. Fricationes fiāt extremorū crura a genu infra p̄ fricenṫ deinde brachia a cubito ifra tpe puo fricenṫ suauiter cū pāno lineo calō in mane pus hito uentris bñficio. ¶ Digestiuum. ℞. syruporum de eupatorio de epithimo. ʒ. ß. oximel. simplicis. ʒ. j. aquaruz absinthij mr̄icarie añ. ʒ. ß. capil. uene. ʒ. ij. misce. Istud digestiuū assumat calidum ⁊ non tepidum in aurora quatuor diebus continuis. Et post ipsius assumptionem dormiat ad libitum sed nō amplius vna hora uel duabus. hoc vō talr accipiat die sequenti imediate assumptionem solutiui mioratiui imediate suprascripti. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillaꝝ fetidarū pillarū de bñdicta descriptarum in recepta imediate infrascripta agarici añ. ℈. j. salis gēme çinçib. añ. ḡ. j. seminis anisi. gra. v. misce ⁊ cum eluarij indi. q. s. ad incorporāduz reformenṫ pille. vij. pro. ʒ. Istius solutiui assumat tantu. ℈. ij. in aurora seruatis modis descriptis in assūptiōe minoratiui imediate suprascripti. hoc vō solutiuum assumat die sequenti istas quatuor vices digestiui. ¶ Pille de bñdicta de qb⁹ in recepta imedite supra est mentio facta. ℞. spērum eluarij de bñdicta ptē. j. aloes succotrini electi ptes. ij. misce ⁊ cum eluarij idi. q. s. ad icorporādū formeṫ magdaleon p pillis seruandis als formandis. ¶ Diuersiuū ut supra. Exerciteṫ uel moueatur motu itineratiuo ⁊ non deambulatiuo ita ut p ipm fiat anhelit⁹ magnus uelox ⁊ frequens aliqualiter respectu sui stātis uel sedentis bis in die nāli. Uerū qꝛ egrū corpus est dñe ut nā accītis exigit iō ipsa dña exerceatur spē exercitij muliebris corporis quibuslibet dñabus ꝓportionabili. ¶ Diuersiuum efficaci⁹ ⁊ ūtuti familiare. ℞. mr̄icarie. ℳ. j. ß. pulegij calamenti sauine añ. ℳ. ß. florum camomille melliloti nenufaris añ. ℳ. j. seminum iuniperi. ʒ. iij. bulliāt oīa simul in aqua fluuiali q̄titate sufficienti p lotione extremorū usqz ad consumptionē tertie ptis. Ex hac decoctiōe suauiter calā lauenṫ ⁊ fricentur crura ⁊ brachia cum modis ⁊ ordibus descriptis in alia lotione suprascripta. Ista vō lotione utaṫ saltem duobus dieb⁹ singula hebdō vnius mensis. Et ea uti incipiat sexta die post assūptionem solutiui eradicatiui suprascripti. ¶ Uentris lenitiuū ⁊ mr̄icis mundificatiuum ipsiusqz ꝯfortatiuū. ℞. oleoꝝ liliōꝝ al. ʒ. v. sisami. ʒ. iij. pulueris anisi. ʒ. ß. vitellos ouoꝝ numero. ij. croci. ℈. ß. salis cōis. ʒ. iij. misce ⁊ fiat clistē. Istud enema sibi iponi faciat suauiter calm stōcho ieiuno cum modis ⁊ ordib⁹ descriptis in assumptione p̄mi enematis suprascripti. Et hoc uti icipiat duobus diebus post assumptionem solutiui imediate suprascripti. ¶ Matricis mundificatiuū efficacius ⁊ ipsius confortatiuū. ℞. decoctionis suprascripte pro lotione extremorum. ʒ. xv. in qua bulliant prassij. ℳ. j. mr̄icarie. ℳ. ij. olei liliorum alborum. ʒ. iiij. seminum anisi puluerū. ʒ. ij. vitellū oui nūero j. bñdicte simplicis. ʒ. ß. pulueris çuccari. ʒ. ß. croci. ℈. ß. salis cōis. ʒ. iij. misce ⁊ fiat clistere. Hoc utatur cuz modis si vult efficacius remediū. ¶ Digestiuū usuale. ℞. aquarum matricarie mellisse absinthij añ. ʒ. j. çuccari. ʒ. ij. seminuz anisi puluerum. ʒ. j. misce. Istas aquas assumat debite calās ⁊ non tepidas in aurora cum modis ⁊ ordibus descriptis in digestiuo suprascripto. has vō aquas assumat trāsacto mense post assūptionem dicti solutiui eradicatiui. ¶ Solutiuū usuale ⁊ facile. ℞. pillarū de bñdicta simplici infrascriptarum coium. ℈. j. agarici. ℈. i. salis gēme çinçib. añ. gra. j. misce ⁊ cum syrupi de absinthio. q. s. ad incorporandum formenṫ pille. vij. Istaruz pillarum assumat a tribus usqz ad. v. die imediate sequenti diem assumptionis quater digestiui usualis imediate in mēse utaṫ ad libitum. ¶ Pille cōes de qbus imediate supra fit mētio. ℞. aloes succotrini electi partes. iiij. myrre ptes. ij. croci ptē. j. misce ⁊ cū oximellis simplicis. q. s. ad incorporādum cōficiaṫ magdaleon p pillis ꝯficiēdis. ¶ Prouocatiuū humiditatis mr̄icis. ℞. absinthij maritimi. ℳ. j. radicis mercurialis. ʒ. i. pulueris anisi seminum carpobalsami seu ligni balsami añ. ʒ. i. xilobalsami seu ligni balsami. ʒ. ii. gallie. ʒ. i. musci ḡ. ii. Absinthiū ⁊ radix mercurialis contundaṫ grosso mō solū ut succus eoꝝ ad superficiem ducaṫ ⁊ ab eis non effluat. Deinde reliqua puluerizenṫ ⁊ postea oīa sil' mixta in petia alba linea subtili ⁊ rara ligenṫ ⁊ vulue iponaṫ. ¶ Cōfortatiuū mēbroꝝ nāliū mittētiū ⁊ mr̄icis recipientis ⁊ proprie ipsoruz mittentiū. ℞. trocīscorū de absinthio de reubarbaro añ. ʒ. ß. aristologie. ʒ. j. croci. ḡ. j. misce ⁊ cū syrupi de absinthio. q. s. ad icorporādū formenṫ pille. vij. pro. ʒ. Istarum pillarū assumat sel' in hebdō a duabus usqz ad. iij. ad libitum in mane cum surgit. Et post ipsarum assumptionem stet ieiuna horis tribus ad minus. His vō pillis talr uti icipiat post assumptionē solutiui eradicatiui suprascripti ⁊ ipsis taliter utatur in q̄tuor hebdomadis continuis. ¶ Confortatiuū mr̄icis ⁊ membroꝝ nāliū ⁊ pprie ipsius mr̄icis mēstruaqꝫ puocāe ⁊ p̄focationi mr̄icis obuians. ℞. spērū dyacalamenti. ʒ. j. aromatici muscati Mes. ʒ. v. çuccari albissimi. ʒ. iij. misce ⁊ cum aquarum absinthij ⁊ capillo. ueneris añ. quantum sufficit ad conficiendum fiat confectio in morsellis. iij. ʒ. pro quolibet. Isti⁹ confectionis assumat vnum morsellum in mane cum surgit duobus diebus in singula septimana totius spatij. xv. dierū tantū. Et post ipsius assumptionem stet ieiuna ad minus horis tres. Hac vō confectione talr uti icipiat transactis. x. dieb⁹ post assumptionem completam pillularum suprascriptarum in spatio incisis.

¶ Contra cursum matricis.

Intestinorũ lenitiuũ doloris mitigatiuũ ⁊ mr̃i
cis cõfortatiuũ. ℞.oleoꝝ lilioꝝ albo
rũ.℥.x.camomille.ʒ.iii.croci.℈.i.vitellos oui numero.ij.salis
cois.ʒ.iii.misce ⁊ fiat clistẽ. Istud clistẽ sibi iponat debite cal
stõcho ieiuno dolorẽ ĩfestãte ⁊ qñ dubitat dolorẽ futuꝝ p̃rie.
quo ẽt clisteri uti icipiat.xv.dieb⁹ seḱ. ¶ Lenitiuũ ⁊c̃.ut supra
imediate efficaci⁹. ℞.oleoꝝ lilioꝝ alboꝝ.℥.xij.spice.ʒ.iij.vitel
los ouoꝝ nũero.ii.croci.℈.i.salis cois.ʒ.iii.misce ⁊ fiat clistere
Istud enema sibi iponi faciat cũ modis ⁊ ordibus descriptis
in suprascripto ⁊ hoc si efficacius uoluerit. ¶ Solutiuũ faci
le. ℞.cassiefi.℥.i.bñdicte simplicis.ʒ.iii.aquarum matricarie
scolopendrie capilḱ.ueneris añ.q.s.pro potione misce ⁊ fiat
potio. Istud solutiuũ assumat debite caĺm ⁊ nõ tepidũ in au
rora deinde post ipsius assũptionẽ p horã imediate surgat. ⁊
postq̃ surrexerit stet ieiuna tantũ trib⁹ horis ⁊ nõ assumat la
xatiuũ aliqd ⁊ in dicto termino quatuor horarum prandeat
⁊ pro ferculo comedat blites cũ boragine ⁊ feniculo. Itẽ car
nes laudabiles ut pulli pdices ⁊c̃. Hoc vo solutiuum taĺr su
mat qñ sibi libuerit p̃terq̃ luna exñte in oppõne uĺ cõbustio
ne. ¶ Solutiuũ facile ⁊ usuale. ℞.pillarũ de bñdicta cõposi
tarũ ſm receptã imediate suprascriptã.℈.i.agarici.℈.i.salis gẽ
me çinçib.añ.ʒ.ii.misce ⁊ cũ eluarij indi.q.s.ad incorporan
dum reformentur pille.v. Istarũ pillarũ assumat.iii.in auro
ra singulo mẽse tãtũ seḱ ⁊ cũ reliqs modis ⁊ ordib⁹ descriptis
in assũptione solutiui imediate suprascripti cõpositi ex cassia
⁊c̃. ¶ Pille de bñdicta de qb⁹ imediate supra fit mentio. ℞.
tantũ spẽrũ de bñdicta ptẽ.i.aloes succotrini electi ptes.ii.mi
sce ⁊ cũ eluarij indi.q.s.ad icorporãdũ formẽtur pille.vii.p
ʒ. ¶ Matricis ꝯfortatiuũ. ℞.trociscoꝝ de gallia muscata.ʒ.i
calamenti seminum iuniperi añ.ʒ.ſ.contundant oia grosso
mõ deinde misce. Istã mixtionẽ in petia subtili rara linea im
ponat ⁊ liget cum filo ipso remanente longo ⁊ vulue iponat
ita tñ q̄ non trãseat medietatẽ colli vulue in sero cum uadit
dormitum ⁊ ipsam taĺr in nocte retineat tota nocte. Hoc vo
medicamine taĺr utaŕ in singula hebdomada. ¶ Renuꝫ ma
tricis confortatiuũ. ℞.rasure eboris.ʒ.i.draganti gũmi ara
bici añ.℈.i.seminum coium maioꝝ fridorum.ʒ.ii.vnguenti
Saĺ.ʒ.iii.oleorũ masticis liliorũ alborum añ.ʒ.ii.boli armeni
ʒ.i.ſ.cere albe.q.s.pro vnguento molli misce ⁊ cum modico
modici aceti.q.s.ad penetrandum fiat vnguentum molle ad
lentum ignem. Ista vnctione taĺr vngant renes usqꝫ ad os
caude ieiuno stõcho in mane cum surgit duob⁹ diebus in he
bdomada. Qua vnctione taĺr utaŕ post assumptionẽ seḱ so
lutiui suprascripti ex cassiafi.dicta simplici ⁊c̃. ¶ Stipticati
uũ matricis ⁊ amplius humiditatum eius exiccatiuũ. ℞.pi
nearũ corticis.M.iii.antimonij lib.i.florũ squinãti.M.ii.cõ
tundanŕ oia grosso mõ deinde siḱ bulliãt in vini albi medio
cris vinositatis ⁊ saporis aliquantulũ agrestis ⁊ non dulcis
In hac decoctione suauiter caĺa pãnus lineus alb⁹ infundaŕ
ligatus cum filo duplo longo deide vulue intromittaŕ usqꝫ
ad medietatẽ colli matricis filo pẽdẽte ab extra seruatis reli
qs modis ⁊ ordib⁹ descriptis in usu matricis ꝯfortatiui de
scripti in recepta cõposita ex gallia ⁊c̃. ¶ Humiditatum ma
tricis exiccatiuũ. ℞.coralloꝝ rubeoꝝ.ʒ.ii.antimonij.ʒ.iii.tha
loc.ʒ.i.ſ.teranŕ mediocriter.deinde in petia linea subtili ⁊ ra
ra ligata vulue supponatur filo ab extra pendente. ¶ Humi
ditatum matricis exiccatiuum ⁊ stipticatiuum amplius. ℞.
squinanti floꝝ.M.iiii.myrti fruct.℥.i.ciperi radic̃.M.i.ſ.cõ
tundanŕ oia grosso mõ deinde siḱ bulliãt in vini nigri medie
vinositatis ⁊ saporis aliquãtulum agrestis ⁊ non dulcis. In
hac decoctione debite caĺa pãnus lineus infundaŕ deinde
cũ filo ligat⁹ vulue imponaŕ usqꝫ ad medietatem colli matri
cis ⁊ filo ad extra vuluã pẽdẽte seruatis reliqs modis ⁊ ordi
nibus descriptis in usu suppositorij cõpositi ex corticib⁹ pi
nearum. ¶ Cõfortatiuũ mr̃icis cordis cerebri ut hic supra
℞.spẽrũ dyãbre.ʒ.i.aromatici muscati Mesue.ʒ.ſ.çuccari al
bissimi.ʒ.iii.misce ⁊ cum aquarũ absinthij capillorum uene
ris añ.q.s.ad conficiendũ fiat confectio solida in morselḱ.iii.

ʒ. Istius confectionis assumat vnũ morsellũ in mane cum sur
git duobus dieb⁹ in singula hebdomada in spatio.xv.dieruꝫ
⁊ post ipsius assumptionẽ stet ieiuna ad minus horis tribus
Hac vo confectione taĺr utaŕ in alijs.xv.dieb⁹ immediate se
quentib⁹.xv.dies assũptionis cõfectiõis suprascripte in alia
recepta. ¶ Exiccantia humiditates mr̃icis ipsamqꝫ confor
tãtia. ℞.masticis.ʒ.ii.thuris.ʒ.i.radicis tamarisci.ʒ.i.ſ.pulue
riçentur oia deinde simul mixta in petia alba linea subtili ⁊
rara ligenŕ. Istud medicamẽ iponat vulue usqꝫ ad medieta
tem colli matricis ⁊ ipm taĺr tota nocte teneat saltem semel
in hebdomada singula preterq̃ in tpe caĺo.hoc utatur tran
sacto mense post assumptionez solutiui suprascripti. ¶ Exic
catiuũ humiditatum ⁊ pori efficaci⁹. ℞.lane siue lanuginis
que in

℈.ſ.cimini.ʒ.ſ.plãtaginis sumach añ.℈.ſ.pulueriçenŕ
oia subtiĺr cõmode in petia linea ligenŕ ut hic supra in alio
medicamine. ¶ Exiccatiuũ humiditatũ mr̃icis ut hic supra
efficaci⁹. ℞.thaloch.℈.ii.antimõij.ʒ.ij.fruct⁹ berberis.℥.j.plã
tagis.℈.j.radic̃.acetose.ʒ.ſ.sumach.℈.j.pulueriçenŕ deide li
genŕ ut hic supra.hac utaŕ ut supra de alio si efficaci⁹ uolue
rit medicamẽ. ¶ Exiccatiuũ humiditatũ mr̃icis ipsiusqꝫ cõ
fortatiuũ ṽtuti ualde familiare ⁊ usuale. ℞.spice nardi.ʒ.ſ.
radic̃.acetose.℈.i.pistenŕ mediocriter deinde mixta in petia
linea alba subtili ⁊ rara ligenŕ. Si vo vult madicamẽ ṽtuti
familiari⁹ tũc duab⁹ noctib⁹ in singula hebdõa p̃terq̃ tpe caĺo
sibi iponat vulue ſuatis modis dictis in alijs suprascriptis.
¶ Exiccatiuũ hũiditatũ mr̃icis usuale imp̃gnationẽ iuuãs
℞.coaguli leporis.℈.ij.ligeŕ in petia alba subtili rara. Si vo
vult medicamẽ grati⁹ qꝛ ẽt iuuat ad ꝯceptionẽ, aut ẽt si medi
camẽ p̃cedens pmutare vult tũc hoc utaŕ ut supra de alijs.
¶ Exiccatiuũ hũiditatũ mr̃icis usuale. ℞.gallie muscate.℥.
ſ.thuris.ʒ.vi.gariofiloꝝ.ʒ.ii.sumach.ʒ.i.musci q̃rtã ptẽ gra.
j.vini nigri odoriferi medie vinositatis. Pulueriçenŕ omnia
grosso mõ deinde bulliant siḱ usqꝫ ad consumptionẽ tertie p
tis. Si vo efficacius medicamẽ uoluerit hoc imponat vulue
cum modis dictis supra in alijs.

¶ Contra sterilitatem mulieris ex debilitate virtutis conce
ptiue.

Matricis ꝯfortatiuũ. ℞.nepite nucis musḱ.mr̃icarie
musci millefolij adipis anseris olei lilio
rũ alborũ cere albe:herbe pistenŕ deide oia siḱ icorporenŕ ⁊
fiat pessariũ. ¶ Mr̃icis ṽtutis ꝯfortatiuũ ꝯceptiue. ℞.coagu
li leporis butyri musci misce ⁊ ex his ibibaŕ totũ ⁊ supponaŕ
post mẽstruationẽ. ¶ Mr̃icis mũdificatiuũ.mastix supposi
tus mũdificat ⁊ est familiare. ¶ Mũdificatiuũ efficaci⁹. ℞.
myrre storacis liqde baccaꝝ lauri ireos croci olei lilioꝝ albo
rum. Contundenda contũdantur grosso modo: deinde ipsa
taĺr ꝯtusa in dicto oleo liliorũ alboruꝫ infundanŕ ⁊ extracta
ab oleo misceanŕ cũ storace liqda. Ultimo oia siḱ in petia liea
subtili ⁊ rara ligata in vuluam iponanŕ. ¶ Mũdificatiuũ
mr̃icis. ℞.bdelij hysopi nigelle laudani croci olei lilioruꝫ al:
pistanda pistenŕ deide cũ dictis laudano ⁊ oleo liliorum al
borum incorporentur ⁊ fiat pessarium. ¶ Uirtutis gñatiue
⁊ conceptiue ꝯfortatiuuꝫ. ℞.semis haucie artemisie bistorte
spice nucis muscate adipis anatis. Pulueriçãda pulueriçen
tur deide cum dicta aqua icorporenŕ ⁊ fiant pillule.vij.pro.ʒ
¶ Mr̃icis mũdificatiuum familiare ⁊ ṽtutis ꝯceptiue con
fortatiuum. ℞.fenugreci gallie muscate adipis anatis. Pistã
da pistẽtur deide cum dicto adipe misceatur ⁊ fiat supposito
rium. ¶ Mr̃icis mundificatiuuꝫ. ℞.lolij myrre olibani or
dei croci adipis anseris. Pistanda pistentur deide cum adi
pe icorporentur ⁊ fiat suppositorium. ¶ Uirtutis cõceptiue
⁊ mr̃icis ꝯfortatiuum. ℞.cipi sq̃nanti nucũ cypssi artemisie
radicum peonie seminum iuniperi corticuꝫ pinearũ. bulliãt
oia siḱ in aq̃ fabrorum.q.s.pro encatismate ⁊ fiat encatisma.
¶ Uirtutis conceptiue ꝯfortatiuum. ℞.nucis muscate anti
monij gallie muscate spice siseleos croci gariofilorum musci.
Contundenda cõtũdanŕ grosso mõ deide oia simul in petia

linea subtili & rara ligata in vuluā īponat. ¶ Uirtutis gñatiue & ɔceptiue cōfortatiuū. ℞. spēꝝ hoꝝ triū. s. dyamusci dulcis dyābre dyamargariton gallie muscate siseleos seminū peonie rasure eboris xilobalsami. pulueriçāda pulueriçent. deinde oia sil mixta in petia linea subtili & rara ligata in vuluā īponant. Et hic nō ponunt doses medicinarum.

De passionibus Juncturarum & extremitatum.

¶ Contra podagrā a materia mixta.

Solutiuū minoratiuū facile. ℞. pillaꝝ de bñdicta īfrascriptaꝝ in recepta 2ª īfrascripta. ʒ. ii. agarici mirabolanoꝝ añ. ʒ. i. salis gēme çinçib. añ. ℈. i. misce & cū dyafinicone. q. s. ad icorporādū forment pille. vii. p. ʒ. Pille de bñdicta de qb⁹ fit mētio imediate supra. ℞. spērū de bñdicta. ʒ. i. aloes succotrini electi. ʒ. ii. misce & cū mellis rosati colati. q. s. ad incorporādū formet magdaleon pro ipsis pillis fiēdis de qbus suprascripta pma recepta fit mentio. ¶ Digestiuū. ℞. aqrū saluie. ʒ. i. ß. absinthij cicoree añ. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. i. ¶ Solutiuū eradicatiuū. ℞. pillarum suprascriptarū in pma recepta. ʒ. ii. de hermodactylis Nico. ʒ. i. misce & cum dyafinicone. q. s. ad incorporādū reforment pille. vii. pro. ʒ. ¶ Solutiuū usuale facile. ℞. pillaruꝫ de bñdicta suprascriptarū in pma recepta quātitatē a duabus usqꝫ ad qnque ad libitū. ¶ Solutiuum aliud usuale & facile. Recipe terbētine lote ter cū aq plātaginis. q. s. ad debitam terbētine lotionē ipsius. ʒ. ii. ¶ Solutiuū leuissimū & ɔfortatiuū oium mēbroꝝ nālium cerebri & iūcturarum. Recipe mirabolanum kebulū ɔditum. j. ¶ Cōfortatiuū ut supra. ℞. saluie minutim incise & nō pistate ne succus ab ipsa defluat lib. ß. mellis aliqliter cocti & optime despumati. q. s. pro dicte saluie infusione & ipsoꝝ pua ebullitione & electuarij cōpositiōe spērum triasandaloꝝ sine cāphora. aromatici rosꝫ. descriptione Gabriel. añ. ʒ. iiii. Saluia & mel pus bulliāt simul modicū ad lentuꝫ ignē optime incorporent & totū redigat in forma eluarij. ¶ Cōfortatiuū iūcturarū. Subtularis fiat ut calceatus debite latus & nō strictus multū ne ipm molestet ex pelle canis ɔfecta debite & portet. ¶ Mitigatiuū doloꝝ repercussiuū ɔfortatiuū & resolutiuuꝫ. Si rubet dolens tunc liniatur locus idē in pncipio & augmēto morbi ex solo oleo rosato facto ex oleo onfancino & in duplici uase ɓm canonē & cum petia linea in dicto oleo infusa idē locus tunc epitbimet. ¶ Cōfortatiuum & doloꝝ mitigatiuū. Recipe mice panis. q. s. pro emplastro lactis muliebris aut ouis aut capre aut uacce: sed melius mulieris. deinde ouis & c. q. s. pro debita infusione mice panis suprascripte. Uitellum oui croci modicum. q. s. ad aromatiçādum & aliqualiter tingendum. misce & fiat emplastrum. ¶ Doloris mitigatiuū &c. Liniat locus dolens ex medulla cassiefi. Auic. scdo canone. cap pōo de cassiafi. ¶ Mitigatiuum cōfortatiuum & resolutiuū. Si vo nō rubet locus dolens nō vngat in qtuor pmis diebus sed post quatuor primos dies vngat locus tm ex oleo camomillino facto in duplici uase ɓm canonem: & tūc ex eodē oleo camomille epitbimet cum petia linea infusa in dicto oleo. ¶ Mitigatiuuꝫ &c. etiam ut hic supra. Recipe rape rase seu gratate qđ idem est cucurbite pparate similiter folioꝝ caulis. De his oibus trib⁹ añ. q. s. pro emplastro assungie porcine oleoꝝ camomille rosati. De his tribus eqliter. q. s. ad impinguādum. farine fenugreci. q. s. ad oia simul incorporandū. Rapa cucurbita & caules simul bulliāt parua ebullitione ad lētum ignē. Ultimo reliqua oia addant & fiat emplastrū ad lētum ignē. ¶ Confortatiuum &c. ℞. epatis galline ptes. ii. farine ordei ptem. ß. De ambobus simul. q. s. pro emplastro misce & fiat emplm auctoritate kyrat auctl. ¶ Cōfortatiuū &c. ℞. tritici cocti ptes qtuor. florum violarū ptē. i. de ambob⁹ simul. q. s. pro emplo assungie porcine. q. s. ad icorporādū misce & fiat emplꝫ. De flobotomia vo hic nullā feci mētionē qꝛ ipsa flōmia in podagra nō est fienda nisi cū ualde forti intētione ad hoc. Nā ipa flobotomia humores per corpus fluere facit Auic. &c. ¶ Coit⁹ est summe nociuus. Uinū nocet & pprie vinosuꝫ. Omne etiā vinū album vinosum & nō vinosuꝫ nocet. Frigus loci ualde nocet. Repletio nauseatiua ualde nocet. Ponere indigestuꝫ sup indigestū itidē nocet seu comedē seu bibē ante poris cibi digestionē qđ idē est. Bibē ante comestionē. xv. uel. xii. bolorum ad minus nocet. Euitet acetū res viscosas. poma legumina oia & pprie recētia pter cicer rubea de qbus aliqñ pōt comedere carnes porcinas citonia dū dubitat dolorē proximū & etiā dolorē presentē. nō bibat vinum sed solum aquaꝫ fluuialē coctā cum çuccaro: aut ipsa pus cocta çuccarum infundat ad libitū. Alio vo tēpore quocūqꝫ sanitatis bibat vinum pauciferū seu multum remisse vinositatis qđ idē est: vinū nigruꝫ & sit stipticū seu habēs multū de torturatorcularis qđ idē est lymphatū ex duab⁹ ptib⁹ aque ad minus & tertia pte ipsius vini ad amplius. Jeiunet duob⁹ diebus in singula hebdomada. vꝫ die ueneris & die sabbati. & in prandio nō comedat ulterius ꝙ in alijs diebus. & in sero pro collatione comedat pus tres uel qtuor bolos panis: deinde bibat vnū cyathum ad amplius dicti vini stiptici nigri lymphati ut supra. Nō utat reb⁹ apitiuis nec etiā multū stipticis nec calidis notabiliter nec frigidis: sed tm̄ utat reb⁹ remisse calidis.

¶ Contra podagrā calidā cum aliqli flegmate sed nō nimis seu nō multuꝫ intēse calidā.

Solutiuū. ℞. pillarū de bñdicta īfrascriptarū. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gemme. ℈. i. misce. & cum eluarij succirosaꝝ. q. s. ad icorporādū forment pille. vii. Istarū pillarū assumat a duab⁹ usqꝫ ad. v. ad libitū in aurora aut per vnā horā añ cenā ad libitū sed melius est in aurora. Et si ipas assumat tūc post ipsarū assumptionē stet ieiun⁹ horis qtuor ad minus & . v. ad maius. Et eas pillas talr assumat singulo mēse semel pter ꝙ tpib⁹ magni caumatis & frigoris. aut in singulis. xx. dieb⁹ ipas taliter assumat ut hic ante. ¶ Pille de bñdicta de qbus in recepta imediate suprascripta fit mētio. ℞. spēruꝫ de bñdicta eluarij. ʒ. i. aloes succotrini electe. ʒ. j. misce & cum mellis rosati colati. q. s. ad oia debite incorporandū fiat magdaleon pro pillis formādis. ¶ Juncturaruꝫ ɔfortatiuum. Lauet sibi manus ante & post cibū & prādium tpe frigido & recēti & cū vino albo non vinoso nec paucifero sed tm̄ medie vinositatis. aut saltē taliter sibi lauet tm̄ in altero dictoꝝ ciboꝝ ad libitū cū dicto vino albo &c. ut hic añ. nā vinū nigrū est porositatū cutis nimis ɔstrictiuuꝫ & ita in hoc casu resolutionis humoꝝ phibitiuū. ¶ Cōfortatiuū iūcturarum ut supra & nodositatis ipaꝝ phibitiuū. ℞. cere albissime. ʒ. iiii. ad amplius. terbētine electe. ʒ. ß. aut magis ɓm proportionē suprascriptam & cerā. misce oia & fiat pilla satis magna & amplexibilis leniter a manu sua. Istā pillā teneat crebro in manu sua qcunqꝫ hora diei ad libitū & pprius stomacho ieiuno & pprie tēporibus frigido & recenti.

¶ Contra podagram ex materia mixta.

Materia mixta ex cholera & flegmate. Minoratiuuꝫ solutiuū facile. ℞. pillarū de bñdicta īfrascriptaꝝ in infrascripta recepta. ℈. ii. agarici mirabolanoruꝫ kebuloꝝ añ. ℈. i. salis gēme çinçib. añ. ℈. i. misce & cū dyafiniconis. q. s. ad incorporandū forment pille. vii. p. ʒ. ¶ Pille de bñdicta de qbus imediate supra fit mētio. ℞. spērū de bñdicta. ʒ. i. aleos succotrini. ʒ. ii. misce & cū mellis rosati colati. q. s. ad incorporādū formet magdaleon pro pillis de bñdicta fiēdis de qbus in infrascripta recepta p fit mentio. ¶ Digestiuum. ℞. aqruꝫ saluie. ʒ. i. ß. absinthij. ʒ. i. endiuie. ʒ. ii. çuccari albissimi. ʒ. ii. misce. ¶ Solutiuuꝫ eradicatiuū. Recipe pillarū suprascriptarū in pma recepta. ʒ. ß. de hermodactylis minoꝝ. ℈. i. misce & cū dyafiniconis. q. s. ad icorporāduꝫ formētur pille. vii. pro. ʒ. ¶ Solutiuū usuale. Recipe pillarū suprascriptarū in pma recepta ad libitū. ℈. i. uel. ʒ. ß. ¶ Solutiuuꝫ aliud usuale & facile. Recipe terbētine lote ter uel qter cū aq plātaginis. q. s. ad debitā trinā lotionē ad libitum. ʒ. i. uel. ii. ¶ Solutiuum leuissimū ɔfortatiuū. Recipe mirabolanoꝝ kebuloꝝ ɔditorū. j. ¶ Cōfortatiuū &c. Recipe saluie minutus

incise z nō pistate ne succus ab ipsa effluat lib. 5. mellis aliq̄
liter cocti z dispumati optime. q. s. pro dicte saluie infusione
z ip̄arū pua ebullitione. spēruz triasandaloꝝ. ʒ. iii. aromatici
rosati descriptione Gabriel. ʒ. i. Saluia z mel p̄us sil' bulliāt
ad lētū ignē modicū z ad lētū ignē ut supra optie icorporent'.
Ultio dicte spēs addant' z totum redigat' in forma eluarij.
¶ Cōfortatiuū ut supra. Sotularia fiāt lata nō stricta ex pel
le canis ɔfecta debite z apponant'. ¶ Mitigatiuū zc. Cōfor
tatiuū z resolutiuū. Ungat' ɔtinue locus ex oleo rosato facto
in duplici uase ſm canonē si rubet locus pseuerante ipō ru
bore intēso. Si vō nō rubet locus nō vngat' in duob' p̄mis
dieb'. Sed post dictos duos dies p̄mos vngatur ex oleo ca
momillino facto in duplici uase. ¶ Unguentū. ℞. dyaltee
lib. 5. terbētine. ʒ. iiii. olei laurini. ʒ. iiii. sepi hircini. ʒ. 5. masti
cis. ʒ. ii. olei decoctionis uermium terrenoꝝ ru. lib. 5. cere. q. s.
pro vnguento vngatur locus dictus.

¶ Contra guttas z dolores earum.

Recipe mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ʒ. ii. 5. turbit. ʒ. i. çiçib.
ʒ. i. se. petrosilij. ʒ. ii. ameos domestici. ʒ. ii. çucca
ri ad pōdus oīuz. pulueriçent' z capiat' pro vice. ʒ. iiii. in au
rora cū vino bono calido z faciat sellare ter uel q̄ter suauiter z
est medicina secura nec est custodia nisi q' cena añ assumptio
nē fit per. viii. horas ut meli' opet' medicia neq3 facias pul
uerē esse nimis ueterē ad faciēdū z p̄dictarū rerū accipiant'
pōdera mirabolanoꝝ. xxiii. z de turbit. xi. z de çiçib. 7. z de
semib' petrosilini. iiii. çuccari albi s. ʒ. i. z tūc erunt. ʒ. iii.
¶ Cōtra nodositatē iūcturaꝝ manus z aliq̄tulū stuporem.

Cerotū. ℞. mucillaginū altee. mucillaginū seminū li
ni fenugreci añ. ʒ. 5. piguedis galline. ʒ. i. dra
gāti gūmi arabici añ. ʒ. i. pulparū sebesten. ʒ. i. pulueris cala
mēti. ʒ. 5. olei lilioꝝ alboꝝ. ʒ. i. terbētine. ʒ. ii. cere. q. s. pro cero
to misce z fiat cerotū. Istud cerotū ptib' manuū lesis appo
nat' z debite liget' z tal'r trib' dieb' teneat': deinde soluatur: z
postea reiteret applicādo tal'r ſm necessitatē. Si vō vult vn
ctionē tūc minoret' quātitas cere in hoc medicamine appo
nat' z totū hoc redigat' in forma vnguēti. Et hoc vnguento
vngant' loca manuū lesa stōcho ieiuno. vz per vnam horaz
ante prādiū z ante cenā per tantūdē z etiā q̄n uadit dormitū
z eo taliter utat' ad libitū tēporibus frigido z recenti.

¶ Contra sciaticam. Cap. p̄mum.

Vinū sit vinositatis medie sed melius pauci
ferū medij coloris seu coloris granate
sed meli' cū nigrū dyaphanū seu clari saporis de
clinātis aliq̄tisper ad agrestē: aut meli' medij iter
agrestē z dulcē saporem. Et si vult vinum dulce
dulcoret ipm̄ cuz çuccaro albissimo. Uinū z ut hic imediate
supra sit saluiatū. vz in quo ipso musto saluia bullierit tm̄ nā
li ebullitione eiusdē musti. aut in quo saluia minutim incisa
pluribus dieb' ɔsteterit totū hoc iuuat. Nō bibat nisi in pran
dio z in cena semp comedat. x. aut. xii. bolos anteq̄ bibere i
cipiat. Lymphet in hyeme vinū medie vinositatis ex aq̄ flu
uiali. aut etiā cisterne p te q̄rta toti' pot'. In estate vō ex ignis
tertia pte. In tpib' aūt medijs medio mō. vinū pauciferū nō
lymphet. Prestātissimū aūt potū z melius quocūq3 vino est
melioratū seu aq̄ mellis saluiata. ¶ Salata. Comedat tres
uel q̄tuor bolos salate infrascripte in introitu mense aliquo
tiens saltē bis in singula hebdomada z p̄pe in cena p̄terq̄
tpe magni caumatis in quo tpe ipsam salatam nō comedat
alumina cū boragine modico rosmarini z modico mēthe si
mul mixtis cū agresta z cū melle z est melius. aut si vult tātū
modo acetū tunc ipm̄ nō sit acutū z sit lymphatū tm̄ cuz aq̄
cocta z nō cū vino: deinde in ipō ponāt çuccaꝝ cappares cō
ditos cum agresta aut aceto z ut hic immediate supra. Tēpo
re vō magni caumatis comedat salatā cōpositā ex q̄tuor pti
bus cicoree z mēthe z saluie añ. p te. 5. mixtis cū agresta uel
vino ḡnatoꝝ uel aceto zc. ut hic supra. ¶ Fercula. Brodetos
comedat ex oui vitellis cum pane triturato z brodio sine ca
seo. Et si vult caseum inter brodetū ponat aliquādo modi
cū casei duri z antiqui. Amigdalata cū vitellis ouoꝝ z sine vi
tellis ouoꝝ ad libitū iuuat. Panata cū vitellis ouoꝝ z sine vi
tellis ouoꝝ ad libitū in brodio cicerū rubeoꝝ uel nigroꝝ in
quo cocte sint alique ex infrascriptis carnibus laudabilib'
facta cū aliq̄b' granis eoꝝ iuuat. Panata facta in brodio cau
liū cū aliq̄b' folijs ipsoꝝ cauliuz et ut hic supra de panata z
brodio cicerū. Et far frumenti cū amigdalis z vitellis ouorū
z sine ipsis ad libitū in brodio alicui' carniū ifrascriptaꝝ. Bl
tes cū boragine z brodio carniuz ut hic ante. Panis coctus
in brodio carniū aut saltē infusus in ipso. Pultes ex farina
aruli cocti cū brodio carniū vitelli ouoꝝ dissoluti cū brodio
medie pinguedis: deinde cocti cū brodio carniū. Porrorū al
ba debite pistata z bullita z abiecta p̄ma aq̄. deinde optie co
cta in brodio carniū cū modico saturegie z modico menthe.
Radix caulis triturata seu minuti incisa z non pistata mixta
cum mica panis triturata cum vitellis ouorum z cocta in
brodio carniuz. Buglossa seu lingua bouina minutim incisa
cum modico saturegie seu saturegia sola in brodio carnium
cocta. Saluia triturata seu minutim incisa nō pistata z cum
modico rosmarini z vitellis ouoꝝ cocta in brodio carnium
zc. ut supra. ¶ Carnes. Comedat carnes vituli castroni seu
castrati iuuenis non amplius vnius anni capreti domestici
capreoli syluestris leporini iuuenis ericij porcini z est p̄prius
pulloꝝ z fasianoꝝ p̄dicū francolinoꝝ palūborū seu pipionū
turturū turdoꝝ laudarū auium paruarū cesarum seu in pra
tis degentiū passeribus dumtaxat exceptis z proprie q2 diffi
cilis sunt digōnis. Epata gallinarū anserum limatie cuz aro
matibus seu spēbus ifrascriptis. suprascriptas carnes in prā
dio comedat potius elixas q̄ assatas. In cena autem potius
comedat ipsas assatas q̄ elixas. ¶ Pisces. Pisces comedat
paruos petrosos lucios paruos temalos strileos sardenas
cauedanos paruos menolas barbonos z oratas paruas pas
seres paruos. Omnes pisces potius comedat frixos q̄ eli
xos. Uitelli ouorum recentium sorbilium aut in aqua fracto
rum ad libitum iuuant fritalie ex ouis mixtis cuz saluia. aut
cū subscriptis herbis odoriferis. De caseo duro antiquo pōt
aliq̄n comedere z p̄prie post cibū sed non multuz comedat
¶ Aromata seu species. ℞. cinamomi electi. ʒ. 5. gariofilorū
ʒ. 5. çinçib. ʒ. i. croci. ℈. j. coriandrorum preparatorum. ʒ. j. çuc
cari albissimi. ʒ. ij. pulueriçentur oia subtiliter deinde misce.
Ex his aromatibus aromatiçentur fercula sua z sapores sui
z sua comestibilia ad libitum saltem ter in hebdomada p̄ter
q̄ tpe calido. ¶ Sapores. Sinapismum debite dulcoratum
cum melle potius q̄ cuz vino cocto sapor camelinus sapor fa
ctus ex serpillo petrosilino saturegia rosmarino mentha sal
uia epata gallinarum z anserum cocta in aceto non nimis
acuto. Pistanda pistentur debite deinde omnis simul incor
porentur. Ultimo totū dulcoretur cū modico mellis apum
aut cum melle passularum. ¶ Fructus. Ficus z proprie sic
cas comedere potest passulas paruas z proprie nigras: çibi
bum. Fisticos seu pistachos amigdalas grana pini prius in
fusiter in aqua ferventi deinde expressa ultimo siccata in vm
bra. De dactylis vō aliquando comedere potest sed nō multū
nec sepe. ¶ Capitulum secundum. Euantia mās cōes. ℞. fo
liorum blitis maluaruz añ. M. j. mercurialis. M. j. 5. florum
camomille melliloti aneti: M. j. seminum fenugreci cartami
lini ana. ʒ. 5. vitelli oui numero. j. cassiefist. ʒ. j. benedicte sim
plicis çuccari rosa. añ. ʒ. 5. olei liliorum alborum. ʒ. iiij. camo
mille. ʒ. ij. salis communis. ʒ. iij. Herbe flores semina bulliant
simul in sufficienti quantitate aque pro enemate usq3 ad cō
sumptionem tertie partis aque deinde optime exprimantur
z colentur ultimo de tribus cyathis dicte colature reliqua
omnia addantur z fiat clistere. Istud enema debite calidum
assumat bis in duabus primis hebdomadis ad minus sto
macho ieiuno z plus z minus ſm necessitatem consilio me
dici cure astantis. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. cassiefi. ʒ. j. pul
pe sebestē. ʒ. 5. mellis passularum paruaꝝ nigrarum. ʒ. j. aque
absinthij. ʒ. i. seri capri quantum sufficit pro potione. Pulpe

dictarū sebesten dissoluant͛ optime cū dictis aq̄ ꝛ sero capri-
no. deinde oīa simul icorporent͛ ꝛ fiat potio. Istud solutiuū
assumat debite calidū ꝛ nō tepidū in aurora: deinde post ip
sius assumptionē stet ieiunus tm̄ horis q̄tuor ꝛ interim nullo
modo dormiat nec assumat lauatiuū aliqḋ ante prādiū sed
in dicto termino q̄tuor horarū prādeat ꝛ pro ferculo in pran
dio comedat blites cū boragine. Item carnes laudabiles ut
pulli pdicis hedi seu capreti uel similes carnes laudabiles.
hāc v° potionē tal͛r assumat ut hic ante hito tñ clisteri añ ce-
nā in sero p̄cedēti diē assumptionis potionis eiusdē. ¶ Ca-
pitulū 3m. Minorātia mās pprias. Flobotomia. Flōmia fiat
basilice ex manu lateris oppositi scie egrote ex qua extrahantur
a 4or usq3 ad. vi. ʒ. sanguis ꝛ plus ꝛ minus ſm vniuersalē re
pletionē aut pticularē sanguis uel flegmatis mixti cū sangui
ne adeo fiat ɔsilio isignis medici cure astātis. hec v° flobotō
mia pmittat͛ usq3 ad diē septimū inclusiue sed iter̄ utat͛ ene
mate ꝛ potione lenitiua suprascriptis modis ꝛ ordinib⁹ q̄b⁹
hic supra. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. cassiefi. ʒ. i. bñdicte sim-
plicis. ʒ. ii. reubarbari electi. ʒ. i. aque saluie. ʒ. i. seri caprini. q. s.
p potione misce ꝛ fiat potio. Istud solutiuū assumat debite
calidum ꝛ nō tepidū per. 8. horas ad minus post finē cene
mediocris immediate p̄cedētis sed post ipsius assumptionē
stet in lecto hora vna cū dimidia ꝛ iterum dormiat per vnā
horam ad minus. Deinde post dictā vnam horā cum dimi-
dia siue dormierit siue nō dormierit tūc nō ulterius dormiet
ꝛ post dicti solutiui assumptionē tūc stet ieiunus horis quin
que ꝛ nō assumat lauatiuū aliqḋ ante prandiū sed tm̄ in di
cto termino. v. horarū prādeat ꝛ in dicto prādio comedat bli
tes cum boragine. Itē carnes laudabiles ut pulli hedi uel si-
miles carnes. Hoc v° solutiuū assumat tertia die post flobo-
tomiā suprascriptā ꝛ p̄cedēte clisteri suprascripto in sero im
mediate p̄cedente diē assumptionis eiusdē solutiui. Ista flo
botomia fiat semel in mane hora tertiarum stōcho ieiuno fa
cto tñ suprascripto enemate in die p̄cedente ipā flobotomiā
ꝛ in eodē mane flobotomie p̄us habito uētris bñficio aut nā
liter aut ex suppositorio que flobotomia fiat tm̄ semel ꝛ non
reiteret͛ nisi incūbēte magna necessitate ꝛ ɔsilio medici astan
tis. sed q2 vir forte debilis est dicta flōmia fiat ex qua tantū
v. ʒ. sanguinis extrahant͛ ꝛ tñ plus ꝛ minus ɔsilio dñi medi
ci cure astātis. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. pillarum de bñdi
cta simplici cōposita ex pte vna spērum bñdicte simplicis ꝛ p
tibus duabus aloes succotrini pillarū de serapino pillarū
de hermodactylis minoꝝ añ. ʒ. j. misce ꝛ cū eluario indo. q.
s. ad incorporandū reformēt͛ pille. vii. pro. ʒ. Istas pillas
assumat in aurora octaua die post assumptionē dicti solu-
tiui immediate ꝛ eas assumat cū reliq̄s modis ꝛ ordinibus de
scriptis in assumptione dicti solutiui immediate antescripti
p̄terq̄ q̄ post istarū pillarum assumptionē stet ieiunus ho-
ris sex ꝛ assumat lauatiuū in termino q̄nque horarū ꝛ pprie
lauatiuum per vnā horam tūc prādeat ut supra. Istud v° la-
uatiuum sit. vi. ʒ. aut vnius cyathi aque ordei excorticati ca
lide ꝛ nō tepide ꝛ sine çuccaro. ¶ Minoratiuum ut supra.
Minorent͛ mā antecedēs ꝛ ɔiuncta ꝛ pprie antecedens cū
abstinētia ꝛ exercitio corporeo uel melius manuali. aut etiā
melius amplius fricatione brachioꝝ stōcho ieiuno ꝛ iterum
melius uētris bñficio p̄cedente eodē mane. Nam fricatio in
egro exercitio pportionat͛. ¶ Capitulū 4m. Mitigatiua do-
loris. ℞. oleoꝝ lilioꝝ alborū. ʒ. vi. camomille. ʒ. iiii. vitellos
oui numero. ii. cassiefi. ʒ. i. bñdicte simplicis çuccari añ. ʒ. s.
croci. ʒ. s. salis cōis. ʒ. ii. misce ꝛ fiat clistere. ¶ Mitigatiuum
doloris ut supra efficacius p̄ori. ℞. oleoꝝ lilioꝝ alborum. ʒ.
vi. spice camomille aneti añ. ʒ. iii. vitellos oui numero. ii. cas
siefi. ʒ. i. bñdicte simplicis çuccari rub. ana. ʒ. s. croci. ʒ. s. salis
cōis. ʒ. iii. misce ꝛ fiat clistere. Isto enemate debite calido uta
tur singulo die ad minus semel stōcho ieiuno dolore ualde i
festāte. Hoc v° enemate taliter utat͛ si ex immediate suprascri
pto enemate a dolore nō debite alleuiat͛ ꝛ medicamen vult
efficacius. Itē abstinētia exercitio aut etiā melius fricatione
utat͛ ſm pportionē ipsoꝝ ad v̄tutem ita ut ex ipsis nō sentiat
se debilitari manifeste. In oēm tñ euentū ieiunet ad minus
semel in hebdomada in quo ieiunio comedat oua nō pisces
nō caseum. Et singulo die fricatione utat͛ ut hic añ. ¶ Miti
gatiuum doloris ut supra efficacius p̄ori. ℞. floꝝ camomil
le. M. i. radicū altee p̄us tñ abiecto meditullio. M. s. seminū
fenugreci lini cartami añ. ʒ. s. croci. ʒ. i. vitellos oui numero
ij. pinguedinis galline. ʒ. ii. cassiefist. ʒ. i. benedicte simplicis
çuccari rubei añ. ʒ. s. oleorum lilioꝝ alborū. ʒ. iii. camomil
le. ʒ. ii. salis cōis. ʒ. iii. Flores radices ꝛ semina simul bulliant
in sufficienti quātitate aque pro clisteri usq3 ad ɔsumptionē
tertie ptis aque. deinde optime exp̄mant͛ ꝛ colentur. Ultimo
tribus cyathis dicte colature reliqua oīa addant͛ ꝛ fiat cliste
re. ¶ Mitigatiuum doloris ut supra. ℞. furfuris frumenti
ptes. ij. floꝝ camomille partem vnam. De duabus quātum
sufficit pro sacculo mixtis. deinde in sacculo ponantur ꝛ po-
stea in ea bulliant modicū. deinde bene exprimant͛. Ultimo
dictus sacculus cū tali mixtura suauiter calidus loco sic do-
lenti apponat͛ ꝛ non pmittatur super loco frigere nec tepere
sed cū notabiliter calor ipsi⁹ medicaminis minuit͛ tūc amo-
neat͛ ꝛ nouus sacculus ex simili medicamine taliter bullito
iterum apponat͛ ꝛ taliter reiteret͛ ter uel quater ſm necessi-
tatē. Isto enemate debite calido utat͛ singulo die ad minus
semel stomacho ieiuno dolore ualde infestāte. hoc v° enema
te taliter q̄dem ex immediate suprascripto enemate a dolore
non debite alleuiat͛ ꝛ medicamen vult efficacius. hoc v° me
dicamine seu hac fomentatione taliter utatur ut hic ante do
lore infestante. hec solutio utatur si ex immediate supra-
scripto sacculo a dolore non debite alleuiatur. ¶ Mitiga-
tiuum dolorū ut supra efficacius p̄ori. Recipe foliorum ca-
momille melliloti añ. M. i. aneti. M. i. s. radicum altee medi
tullio. M. s. enule seminum lini fenugreci ana. ʒ. s. furfuris
frumēti pugillum vnū. Contundant͛ omnia grosso mō. De
inde misce ꝛ in sacculo ponant͛ ꝛ bulliant ꝛ loco dolenti sic
calida apponant͛ ꝛ reiterentur taliter ut supra in sacculo im
mediate suprascripto. ¶ Mitigatiuū ut supra efficacius p̄o
ri. Recipe irie sticados saluie añ. M. s. absinthij. M. i. florum
camomille melliloti aneti añ. M. s. radicū altee abiecto me-
ditullio. M. s. enule seminum lini fenugreci añ. ʒ. s. furfuris
frumēti pugillum vnū. Contundant͛ oīa grosso modo. dein
de mixtis in sacculo ponant͛ ꝛ bulliant ꝛ loco dolenti calida
apponant͛ ꝛ reiterentur ut supra in sacculo immediate ante-
scripto. ¶ Capitulum 5m. Diuertētia mās. Recipe pillularū
de bñdicta de reubarbaro de iera simplici ana. ʒ. i. misce. Et
cum syrupi de eupatorio. q. s. ad incorporandū forment͛ pil
lule. vii. pro. ʒ. hoc solutiuo utatur si ex suprascripto sacculo a
dolore nō debite alleuiat͛ ut medicamē vult efficacius. Ista-
rum pillularū assumat a. ʒ. i. usq3 ad. ʒ. s. ad libitum ꝛ hoc se-
mel in media hebdomada ad minus semel in duabus heb
domadis: q̄s pillulas assumat in aurora ꝛ cū reliq̄s modis
descriptis ꝛ ordinibus in suprascriptis solutiuis p̄terq̄ post
dictarum pillularum assumptionē stet ieiunus solū horis. v.
ꝛ nō assumat lauatiuū aliqḋ sed in dicto termino horarum
q̄nque tātūmodo prādeat ut supra in alijs solutiuis. ¶ So
lutiuum diuersiuū ut supra. Recipe pulueris foliculorū se-
ne. ʒ. i. mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ʒ. i. s. syrup. de absinthio. ʒ. i. s.
aque iuniperi. q. s. pro potione misce ꝛ fiat potio. Si v° infu
sio istoꝝ solutiuoꝝ sene ꝛ mirabolanoꝝ dictoꝝ est sibi gratior
dicta substantia eorum tunc ipsa solutiua infundant͛ in di-
cta aqua iuniperi ita tamen ut ipsa infusione duplicentur se
ne ꝛ mirabolani dicti. Ista potione utatur cum modis ꝛ or-
dinibus descriptis in pillulis immediate antescriptis. Qua
potione tantūmodo utatur quando ipsis pillulis usus est
q̄nquies aut sexties ut nā eisdem pillulis. nā ab eo qḋ assue-
tū est nā nō patit͛. Et etiam eadē potione utat͛ cū modis ꝛ
ordinib⁹ ut supra in casu q̄ potio ipsa sit gratior ipsis pillis
immediate suprascriptis. ¶ Solutiuū diuersiuū ut supra.
℞. foliculoꝝ sene. ʒ. s. mirabolanoꝝ kebuloꝝ. ʒ. i. s. misce ꝛ cū

syrupo de absinthio.q.s.ad incorporãdũ reformẽt pillule vii.pro.ʒ.Istis pillis utat cũ modis ⁊ ordinibus descriptis in potione immediate supascripta. Quib' pillis talr uti incipiat postq̃ pillis imediate supascriptis qnq̃es uel sexties usus fuerit ut supra. ¶ Diuersiuũ ut supra ⁊ est ppriũ. Uomitus puocet cũ hoc uomitiuo facili. ℞.aque tepide decoctionis raphani seminũ aneti ptes.iiii.olei oliuarũ maturarũ acuti odoris ⁊ gustus ptes.ii.aceti acuti ptẽ.j.misce ⁊ fiat uomitiuũ. Isto uomitiuo tãtum tepido ⁊ nõ calido nec frigido utat õi hebdomada duob' dieb' in mane stõcho ieiuno ⁊ spatio vnius mẽsis tm̃ ⁊ dolore notabilr in festãte. Dolore võ nõ psente sed cũ timet uerisilr ipsaz sciaticã futurã tunc ipso eodẽ uomitiuo utat ut hic immediate ifra. vz pmo prandeat notabilr ⁊ stõchũ copiose repleat ex diuersis cibarijs viscosis incisiuis subtiliatiuis abstersiuis, videlicet alaganis liqdis seu rapis piscib' salitis cepis cũ aceto aromatibus seu spẽb' coibus ⁊ capparib' salitis ⁊ piscibus non salitis. deinde per horã vnã cũ dimidia aut per duas horas ad amplius post dictum prãdiũ assumat pscriptũ uomitiuum tepidũ tm̃ ⁊ nõ calidũ nec frigidũ ut supra ⁊ magne quãtitatis ut duorũ cyathoz ad minus:⁊ si uomuerit bñ qdẽ:sed si nõ uomuerit cuz dicto uomitiuo tũc iterato assumat ut ante dictũ est. deinde pẽnã intinctã oleo oliuarũ horridi gustus ⁊ odoris ponat intra os per hysopha gũ sursuz ⁊ deorsum agitãdo ⁊ tunc ipse uomet. ¶ Diuersiuũ ut supra. Fricent tm̃ brachia ab humero infra usqz ad manus inclusiue stõcho ieiuno cũ pãno leuiter calido. ¶ Diuersiuũ ut supra. lauent tantũ brachia ab humero usqz ad manus inclusiue stõcho ieiuno cũ hac decoctione calida. Recipe floz camomille. M.i.saluie rosmarini sticados añ. M.i.ʒ.florum lauri. M.i.radicis cicorij seminũ iunipi añ.ʒ.i. Cõtundant oia grosso modo. deinde siml bulliant in sufficiẽti quãtitate aque usqz ad ↄsumptionẽ qrteptis aque. ¶ Caplm 6m. Digerẽtia. ℞.syrupi de eupato.ʒ.i.mellis ros.colati.ʒ.ʒ.pulueris aristolo.ʒ.ʒ.aque saluie.ʒ.ii.iuniperi.ʒ.i.misce. Istum syrupũ debite calidum assumat ⁊ non tepidum in aurora ⁊ ad minus per nonẽ horas post cenã immediate precedentem:deinde post ipsius assumptionem stet ieiunus horis q̃tuor ad minus ⁊ iteruz dormiat ad libitum ⁊ pus dormiat super latere dextro sipõt ⁊ siue super dextro siue sup sinistro latere dormiat iuxta posse:deinde prãdeat:quem syrupũ taliter assumat sex diebus cõtinuis in ipsa aurora. Ipso võ syrupo taliter assumpto sexties ut hic tunc alio die assumat in aurora solutiuũ infrascriptũ in infrascripto alio capitulo solutiuoz. vz pillulas infrascriptas in eodẽ capitulo cõpositas ex pillis iuuamẽti seu pficui ⁊ lapidis de lapide armeno ⁊ ex agarico ⁊c.ut hic infra eodẽ capitulo alio. ¶ Digestiuũ ut supra. ℞.syrupoz de calamẽto de sticados mellis ro.colati añ.ʒ.i.se.rutbe sicce polij añ.ʒ.ʒ.aquaz saluie.ʒ.ii.iuniperi.ʒ.i.misce. Quia mã sciatice debet paulatine digeri ⁊ paulatine euacuari ideo non debet medicus uti medicinis fortib' forma ⁊ ipsaruz reiteratione pluries sed debilius eaz q̃titate. Ideo factis pmis digestione ⁊ euacuatione ut hic supra immediate tunc trãsactis octo diebus post ipsas pmas digestionẽ ⁊ euacuationẽ qbus diebus natura qescat a digestione ⁊ euacuatione artificialib'. Postea nona die accipiat istum syrupũ calidum in aurora cũ modis ⁊ ordinibus descriptis in assumptione syrupi immediate supascripti. Assumpto hoc digestiuo sexties tũc septimo die assumat solutiuũ infrascriptũ in alio caþ solutiuoz. vz pillulas compositas ex pillis de hermodactylis ⁊ pillis fetidis ⁊c.ut hic infra in eodẽ alio caþ. ¶ Digestiuuz ut supra. ℞.gentiane.ʒ.ʒ.camedreos.ʒ.i.radicum aristo.ro.seminum rutbe añ.ʒ.i.sauine.ʒ.i.pulueris çuccari.ʒ.i.puluericẽt oia subtilr deinde cũ succi saluie.q.s.ad incorporãdum formẽt pillule vii.pro.ʒ.ultimo in vmbra exiccent factis secũdis digestione ⁊ euacuatione ut hic supra immediate ⁊ trãsacto vno mense cũ dimidio post ipsas pillulas secũdas digestionẽ ⁊ euacuationem quo tpe nã quiescat ut hic supra. Tũc singulis.XX.die

bus assumat istarũ pillularũ.ʒ.ʒ.q̃tuor diebus cõtinuis in aurora ⁊ cũ reliqs modis ⁊ ordinib' descriptis in assumptione syrupi supascripti. transactis aũt q̃tuor dieb' continuis qnta die assumat solutiuũ infrascriptũ in dicto alio caþ solutiuoz. vz ieram hermeos aut pillas cõpositas ex spẽbus dicte iere ut hic infra eodem caþ septimo. ¶ Digestiuũ ut supra. Recipe folioz alcheiri rubee seu folioz rubeoz qd idem est.ʒ.i.gariofiloz.ʒ.i.myrre.ʒ.ʒ.peonie.ʒ.i.se.aneti.ʒ.ii.polii.ʒ.i.radicum utriusqz aristo.ana.ʒ.i.pulueris çuccari.ʒ.i. Puluericẽt oia subtilr. deinde cũ succo saluie.q.s.ad incorporãdũ formẽt pillę.vii.pro.ʒ. Ultimo in vmbra exiccentur. Factis trib' digestione ⁊ euacuatione ut hic supra immediate ⁊ trãsacto vno mẽse post ipsas tres digestionẽ ⁊ euacuationem quo tpe natura qescat ut supra. tunc singulo mẽse tm̃ semel assumat istarũ pillarũ.ʒ.ʒ.uel.ʒ.ii.ad maius q̃tuor diebus continuis in aurora cũ modis ⁊ ordinibus descriptis in assumptione pillarum immediate antescriptaz. Trãsactis võ quatuor diebus dictis tunc qnta die assumat solutiuũ infrascriptũ immediate in ifrascripto alio caþ solutiuoz. vz ierã ruffe.⁊c.aut pillulas cõpositas ex spẽbus dicte iere ut hic infra eodem caþ 7°. ¶ Digestiuũ ut supra. ℞.pulueris sauine sicce.ʒ.ʒ.saluie.ʒ.ii.aque mellis.ʒ.i.misce. Factis quartis digestione ⁊ euacuatione ut hic supra ⁊ trãsactis mẽsibus duob' cuz dimidio post ipsas quartas digestionem ⁊ euacuationẽ quo tempore natura quiescat. Et ante tũc singulo mẽse assumat hoc digestiuum in aurora quatuor diebus cõtinuis cũ modis ⁊ ordinibus descriptis. Trãsactis võ dictis quatuor diebus tunc quinta die assumat solutiuum infrascriptum in infrascripto septimo capitulo solutiuoz. vz pillulas factas ex çinçibere pipere agarico medulla cartami ⁊c.ut ibi infra in eodem capitulo septimo. ¶ Digestiuũ ut supra. ℞.cinamomi.ʒ.ii.folij indi gariofiloz añ.ʒ.i.folioz alcheiri violarum rubeaz.quod idem est.ʒ.ʒ.radicuz aristo.ro.ʒ.ii.camedreos camepithe.gẽtiane añ.ʒ.i.seminum rutbe.ʒ.ʒ.pulueris çuccari.ʒ.i. Puluericẽt oia subtiliter. deinde cuz succi saluie.q.s.ad incorporãdum ⁊c.fiant pillę ⁊c.ut supra. Factis quantis digestione ⁊ euacuatione ut hic immediate supra. ⁊ trãsactis tribus mẽsibus post ipsas qntas digestionem ⁊ euacuationẽ quo tpe natura quiescat ut supra. tunc istarum pillarũ singulis tribus diebus cõtinuis cum modis ⁊ ordinibus descriptis in assumptione pillularum immediate supascriptarũ. Trãsactis võ quatuor dieb' tunc qnta die assumat solutiuum infrascriptũ ut immediate infrascripto septimo caplo solutiuoz. vz pillulas factas ex cinamomo cartheo çinçib. hermodactylis ⁊ aloe ⁊c.ut ibi infra eodem caplo septimo.

¶ Capitulum 7m. Euacuãtia eradicatiue. ℞.pillularuz iuuamẽti seu pficui qd idem est descriptione Auic.qnto canone scie.pmo tractatu nono.⁊ sunt ad dolorez scie medicamẽ pprium ut ibi. Pillularum de lapide armeno agarici añ.ʒ.i.salis gẽme çinçib.añ.ʒ.i.misce ⁊ cum electuarii indi.q.s.ad incorporandũ reformẽt pillule.vii.pro.ʒ. Istarum pillulaz assumat.7.die post cõpletam assumptionem sexties syrupi supascripti in caþ sexto immediate supascripto mixti seu cõpositi ex syru.de eupatorio melle ro.colato ⁊ puluere aristo.ro.⁊c.ut ibi supra. Has võ pillulas assumat nõ minus.7.horis nec amplius.8.horis post cenã immediate precedentẽ ipsam assumptionẽ pillularuz. Deinde post earũdem assumptionẽ immediate stet in lecto per vnam horã cum dimidia ⁊ iterum dormiat a media hora usqz ad vnam horam tm̃ ⁊ nõ plus. Transacta võ dicta hora cum dimidia siue in ipsa dormierit siue nõ dormierit tunc nõ ulterius dormiat ⁊ stet ieiunus horis.v.post earũdem pillularum assumptionem ⁊ in termino dictarum quinque horarum pro lauatiuo assumat vnum cyathum aque ordei excorticati calide ⁊ non tepide ⁊ sine çuccaro. Deinde per horam vnam post dicti lauatiui assumptionem prandeat ⁊ in prandio pro ferculo comedat blites cum boragine. Item carnes laudabiles ut pulli perdicis ⁊ similes carnes laudabiles;⁊ hoc si dictum

solutiuū seu dicte pille cōplete soluerint. aut saltē medie sol uerint. Si aūt nihil aut parū soluerint tūc nō assumat lauatiuū aliqd sed tm̄ in dicto termino. v. horaꝝ prādeat ut supra ¶ Solutiuū ut supra. ℞. pillarū de hermodactylis fetidarū agarici an̄. ℈. i. salis gēme çinçib. an̄. ℥. i. misce ꝛ cū eluarij indi. q. s. ad incorporādū formenẗ pille. vii. pro. ʒ. Istas pillulas assumat 7° die post cōpletam assumptionē syrupi sexties cōpositi seu mixti ex syrupo de sticados de calamēto melle ros. ꝛc. ut immediate supra cap̄ 6° ꝯtinet. has vo pillulas accipiat cū modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptione pillaꝝ imediate suprascriptarū in isto 7° cap̄. ¶ Solutiuū ut supra ℞. iere hermetis. ʒ. iii. Aut. ℞. pillarū factarū ex vna pte spērū dicte iere ꝛ ptib⁹ duab⁹ aloes succotrini mixtis. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gēme çiçib. an̄. ℥. i. misce ꝛ cū eluarij idi. q. s. ad incorporādū formenẗ pille. vii. p. ʒ. Istā ieram aut istas pillas ad libitū assumat qnta die post cōpletā assumptionē 4ᵒʳ pillularū nō solutiuarū sed digestiuaꝝ cōpositaꝝ ex gētiana camedreos aristo. ro. ꝛc. descriptarū imediate suprascripto cap̄ 6°. has vo pillas aut ierā ad libitū assumat cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptione pillarū imediate suprascriptarū. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. iere ruffi. ʒ. iii. aut. ℞. pillularū cōpositaꝝ ex spēb⁹ dicte iere ꝛ duplo aloes succotrini ℈. ii. agarici. ℈. ii. salis gēme çiçib. an̄. ℥. i. misce ꝛ cū eluario indo ꝛc. formenẗ pille. vii. ut supra imediate. Istā ierā aut istas pillas ad libitū assumat qnta die post assumptionē quatuor pillarū nō solutiuaꝝ sed digestiuaꝝ cōpositaꝝ ex floribus alcheiri gar. myrra ꝛc. descriptarū imediate suprascripto sexto cap̄. has vo pillas aut ierā ad libitū assumat cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptione pillarū imediate suprascriptarū. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. çiçiberis pipis an̄. ℈. vi. agarici medulle cartami an̄. ℈. i. radicis pedis coruini. ʒ. i. salis gēme. ℥. i. misce ꝛ cū succo saluie reformenẗ pille ut ante. Istas pillas assumat 5° die post cōpletā assumptionē qrti digestiui suprascripti cōpositi ex pulue sauine aqs saluie ꝛ melle descripti imediate suprascripto cap̄ 6°. has vo pillas assumat cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptiōe pillularū immediate suprascriptarū. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. cimini carmeni çinçib. an̄. ℥. iii. hermodactylorū. ʒ. ß. aloes succotrini agarici an̄. ℈. i. salis gēme. ℥. i. misce ꝛ cū succi aneti. q. s. ad incorporādum formenẗ pillule. vii. pro. ʒ. ꝛ est propriū medicamen ad hoc. Istas pillas assumat qnta die post cōpletam assumptionē qtuor pillarū suprascriptarū cōpositarū ex cinamomo folio ido gariofi. ꝛc. ut supra descripta ꝛ etiā imediate 6° cap̄ suprascripto. has vo pillas assumat cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in assumptione pillarū suprascriptarū. ¶ Euacuātia ut supra. Flobotomia fiat ꝑ uene que est iter digitū minutū ꝛ 2ᵐ sibi imediatū pedis lateris sic dolētis ex qua. ʒ. iii. sanguinis exhanẗ. hec vo flōmia fiat post prandiū ꝛ nō citius. vi. horis nec tardius. 7. horis post ipm prādiū ꝛ uentris bn̄ficio ꝓcedente nāliter uel artificialr cū enemate uel suppositorio ꝓpe flobotomiā an̄ ipam per horā aut saltē eadē die in mane uel post prādiū ꝛ luna nō existēte in cōbustione uel oppositione ꝛ vtute ei⁹ egri ad hoc ꝯstante ꝛ nullo alio opposito ipsi⁹ flobotomie ampli⁹ uel eque indicāte ꝙ dolor sic ipam flobotomiā idicet. Cōpletis duab⁹ primis euacuationib⁹ ordinarijs suprascriptis. vz ꝑma euacuatione ordinata itegrata ex suis totidē minoratiuo digestiuo ꝛ eradicatio scd̄is suprascriptis. Tūc per. 8. dies post cōpletas dictas duas ordinarias euacuationes flōmia hec fiat ut hic an̄ scribiẗ. Flōmia alia 2° fiat sciatice uene pedis lateris. vz si dolor est in pte syluestri sic seu uersus extra tūc flōmia fiat uene sciatice que est in pte syluestri pedis sic dolētis ex qua exhanẗ. iiii. ʒ. sanguis. Si vo dolor sit in pte domestica sic seu uersus itra tūc flōmia fiat uene saphene que est in pte domestica pedis lateris sic dolētis ex qua exhanẗ. iiii. ʒ. sanguis ut ante. hec flōmia fiat post prādiū sequēti die imediate post flobotomiā an̄ scriptā ex qua exhanẗ. iiii. ʒ. sanguis ꝛ eadē hora fiat ꝛ cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in ipa flōmia imediate ꝓcedēti. Si vo suprascripte due flōmie non iuuāt sufficiēter aut flōmia uene digiti minuti ꝛ uene sciatice uel saphene dictoꝝ ut supra. Tūc flōmia curuature policis lateris sic dolētis fiat ex qua. iiii. ʒ. sanguis exhantur. Et hec flōmia melior est suprascriptis flōmijs Que flōmia curuature policis talr̄ fiat siue dolor sit in pte domestica siue in syluestri pte sit. Hec flōmia curuature policis fiat ut hic an̄ p vi. dies post flōmiā scd̄am imediate ꝓcedētē ꝛ post prandiū eadē hora ꝛ cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ descriptis in ipa flōmia immediate ꝓcedēti. ¶ Caplm 8ᵐ. Euacuātia ꝑ urinā Utaẗ leuib⁹ ꝓuocatiuis per urinā calidis sed remisse calidis vz radicib⁹ petrosilini feniculi an̄. M. ß. spagi brusci an̄. M. j. ciceib⁹ rub. lib. i. Cicera leuissime lauenẗ solū ut puluis ab ipsis deponaẗ ꝛ nullo mō fricenẗ. Radices vo solū leuiter lauenẗ ut terra ab ipsis abijciaẗ friceturqꝫ cū manib⁹ medio mō ita ut terra ab ipsis abijciaẗ ꝛ nullo mō radanẗ uel raspanẗ uel rascbenẗ qd idē est cū reliqre dura ne vtus cortice a ciceib⁹ nec a radicib⁹ abijciaẗ. ꝛ postea radices dicte scindanẗ in plures ptes ẛm grossitiē ipaꝝ. deinde cicera ꝛ radices ipe simul ponanẗ per. 24. horas in infusione aque tepide quātitatis sufficiētis pro debita mollificatione ꝛ leui decoctione dictoꝝ cicerum. deinde in dicto termino. 24. horarū bulliāt oīa simul quousqꝫ aq̄ macrū colorē a ciceib⁹ ꝛ radicibus suscipiat ꝛ cicera ipa solum medie seu medio mō decoquanẗ ita ut ipa adhuc remaneat dura ꝛ nō integre sint decocta. deinde radices dicte ab ipa decoctione extracte in eadē decoctione optime exp̄manẗ. ultimo tota decoctione coletur ꝛ usui reserueẗ. Recipe istius decoctionis. ʒ. v. çuccari albissimi. ʒ. i. misce. ¶ Prouocatiuū ut supra. Utaẗ capparib⁹ ꝯditis cū aceti nō acuti ꝛ vini nō vinosi ptibus eqlib⁹ ꝛ modico pulueris cinamomi. q. s. ad aromatiçādū. Istis capparibus utaẗ semel in die alternis dieb⁹ in spatio vnius mēsis. Istā decoctionē assumat in aurora debite calidā ꝛ nō tepidā diebus alternis. Sed vna die assumat ꝛ alia die nō assumat in spatio. xv. dierū. Et post ipsi⁹ assumptionē stet ieiunus ad minus horis trib⁹ ꝛ interī dormiat ad libitū dūmodo non dormiat amplius duab⁹ horis. Quo ꝓuocatiuo seu decoctione taliter uti incipiat ꝛ per dies. 8. post dictā uel dictas flobotomiā uel flobotomias siue vnā siue plures flōmias fecerit ut supra. Deinde post dictū spatiū. xv. dierum tunc duobus dieb⁹ in hebdomada taliter utaẗ dicta decoctione in aurora cū reliqs modis ꝛ ordinib⁹ hic descriptis ꝛ hoc in spatio vnius mēsis. ¶ Caplm 9ᵐ. Euaporātia mām. ℞. oleorū lilioꝝ al. ʒ. viii. alcheiri spice camomille an̄. ʒ. ii. pinguedis anatis. ʒ. i. ß. vitellos oui numero. ii. cassiefi. ʒ. i. benedicte simplicis çuccari an̄. ʒ. ß. croci. ʒ. ß. salis cois. ʒ. ii. misce ꝛ fiat clistere. Istud enema sibi imponat debite calidū stōcho ieiuno ꝛ ꝓpꝰe ante cenā per vnā horā alternis dieb⁹ in hebdomada. vz vna die assumat ꝛ alia die nō assumat in spatio. xv. dierū. Et plus ꝛ minus ẛm necessitatē ꝛ ꝯsilio insignis medici cure astātis. ¶ Euaporatiuū ut supra. ℞. florū aneti. M. i. camomille melliloti an̄. M. ß. saturegie sauine an̄. M. i. camedreos. M. ß. radicū aristo. ro. medul. cartami nucleoꝝ persicoꝝ mundatoꝝ an̄. ʒ. ß. vitellū oui. j. croci. ʒ. ß. pinguedis anatis. ʒ. i. oleoꝝ liliorū alborū. ʒ. iiii. spice cheiri an̄. ʒ. i. çuccari albissimi. ʒ. ß. salis cois. ʒ. ii. Flores herbe ꝛ radices medulle ꝛ nuclei ꝯtusi grosso mō bulliant simul in sufficiēti quantitate aque pluuialis uel cisterne pro decoctione clisteris usqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis aque. deinde exp̄manẗ ꝛ colenẗ. Ultimo duob⁹ cyathis dicte colature reliq oīa addanẗ ꝛ fiat clistere. Istud enema debite calidū sibi imponat stōcho ieiuno ꝛ ꝓprius ante cenā per vnā horā alternis dieb⁹ in hebdomada. vz vna die assumat ꝛ alia die non assumat in spatio. xv. dierū ꝛ plus ꝛ minus ẛm necessitatē ꝛc. ut supra. Hoc vo enemate taliter uti incipiat ꝛ utaẗ post cōpletum usū in spatio xv. dierū enemate immediate ante scripti. ¶ Euaporatiuū ut supra. ℞. ruthe sicce sauine an̄. M. i. radicum utriusqꝫ aristo. an̄. M. ß. hysopi sicci. M. ii. calamēti. M. i. ß. aque pluuia

lis seu cisterne.q.s.pro decoctione fomētationis misce ⁊ bul-
liat usqꝫ ad ꝯsumptionē 3ᵉ ptis aque. ℞.spōgias duas latas
debite amplectētes sciam seu locū dolorosuꝫ. In hac decocti-
one suauiter calida infundatᷣ spōgia añscripta. Deinde opti
me exp̄matᷣ ⁊ exp̄ssa pāno lineo subtili ⁊ raro inuoluta talr
calida sic dolenti apponatᷣ ⁊ tādiu sup loco retineatᷣ ꝙ diu
manet medie calida.⁊ cū tepē incipit imediate a loco aufera
tur ita ut sup loco non tepeat nec frigeat: deinde alia spōgia
taliter infusa ⁊ exp̄ssa ⁊ calida ut p̄ma spōgia eidē loco appo
natᷣ ⁊ taliter dimittatᷣ ⁊ auferatᷣ ⁊c̄.ut p̄ma spōgia ⁊ ita 3ᵃ vi
ce alia spōgia talr reiteretᷣ aut non reiteretᷣ.fm necessitatem
deinde locus optime exiccetᷣ cū pāno suauiter calido. Ulti-
mo alius pānus suauiter calidus sup loco apponatᷣ ⁊ reite-
retᷣ. Et ea fomētatione utatᷣ singulo die bis stōcho ieiuno.vꝫ
ante prandiū ⁊ ante cenā q̄tuor diebus ꝯtinuis.⁊ amplius ⁊
minus fm necessitatē ꝯsilio insignis medici cure astantis.
¶ Euaporatiuū ut supra. ℞.medicinas oēs immediate su
prascriptas in euaporatorio immediate suprascripto.⁊ floꝝ
camomil.mellilotí añ.M.5.aneti saturegie camedreos ca-
mepithe.añ.M.i.pulegij polij assari calamēti hypicon vue
añ.M.i.5.seminū anisi feniculi iunipi cartami añ.ʒ.5.saluie
M.ii.aque fluuialis aut etiam pluuialis ⁊ melius.q.s.ad de
coquēdū suprascripta pro fomētatione. Contūdantᷣ omnia
grosso mō.deinde bulliāt simul usqꝫ ad ꝯsumptionē tertie p
tis aque. In hac decoctione suauiter calida infundatᷣ spōgia
⁊c̄.deinde loco dolēti sic apponantᷣ ⁊c̄.cū reliqs modis ⁊ or
dinibᵒ descriptis in usu fomētationis immediate suprascri-
pte.hac vō fomētatione taliter utatᷣ si exp̄a p̄ma fomētatio-
ne immediate suprascripta nō alleuiatᷣ. ¶ Euaporatiuum
ut supra. Recipe oppoponaci.ʒ.iii.hysopi sicce.M.5.radic.
aristo.ro.ʒ.5.calamēti.M.i.picis nañal.ʒ.i.olei costini.cere
noue. De ambobᵒ his ultimis.q.s.pro ceroto. Puluerizentᷣ
pul.subtilr.deinde oia simul optime incorporentᷣ ad lentuꝫ
ignē ⁊ fiat cerotū. Istud cerotū apponat loco dolēti sic ⁊ ip̄m
nō amoueat q̄tuor diebus ꝯtinuis.deinde remoueat ⁊ po
stea reiteret fm necessitatē ⁊ ꝯsilio medici astantis cure. Hoc
vō cerotū si taliter sibi imponat sexta die post usuꝫ in quatuor
diebᵒ continuis fomētationis hic suprascripte in hoc nono
cap̄. ¶ Caplm 10ᵐ. Cōfortantia v̄tutes mēbroꝝ mortētium.
Recipe sp̄erum aromatici rob.descriptione Gabriel.ʒ.i.5.co
riandroꝝ p̄paratorum.ʒ.ii.coralloꝝ rub.scolopēdrie añ.ʒ.5.
çuccari albissimi.℥.x.misce ⁊ cū aque absinthij ⁊ aqua bu-
glosse añ.q.s.ad ꝯficiendū fiat confectio solida in morsellis
iii.ʒ.p quolibet morsello. Istius cōfectionis assumat vnum
morsellū in mane cū surgit alternis diebᵒ stōcho ieiuno. Dein
de post ipsius assumptionē stet ieiunus horis tribus.hac vō
ꝯfectione taliter utatᷣ in spatio.xv.dierū. Deinde iterponat
spatiū.xv.dierum in quo ip̄e nō utatᷣ. Deinde post ip̄am rei
teret ⁊ dimittat ⁊ reiteret ⁊c̄.ut hic ante ꝯsilio isignis medici
cure astātis. ¶ Cōfortatiuuꝫ ut hic supra. Recipe dyarodon
abbatis.ʒ.5.dyamusci dulcis.ʒ.i.scolopēdrie.ʒ.5.coriandroꝝ
p̄paratorum.ʒ.ii.çuccari albissimi.℥.5.misce ⁊ cū aqua absin
thij ptibus duabᵒ ⁊ cicoree pte vna. De ambobus simul.q.
s.ad ꝯficiendū fiat confectio solida in morsellis triū.ʒ.p vno
quoqꝫ morsello. Istius confectionis assumat vnum morsel-
lū in mane cum surgit diebus alternis.vꝫ vna die assumat ⁊
alia die nō assumat in spatio alioꝝ.xv.dierum sequētiū p̄ost
xv.dies assumptionis suprascripti aromatici rosati ⁊c̄.ime-
diate ⁊ cū reliqs modis ⁊ ordinibus descriptis in usu confe
ctionis immediate suprascripte. ¶ Confortatiuuꝫ ut supra.
Recipe trociscoꝝ de absinthio.q.s.ad incorporāduꝫ formē-
tur pille.vii.pro.ʒ. Istarum pillarū assumat a tribᵒ usqꝫ ad.v
ad libitū in mane cū surgit cū reliqs modis ⁊ ordinibus de-
scriptis in assumptione ꝯfectiōis imediate suprascripte.has
vō pillas taliter assumat cū medicinā p̄mutare vult. Naꝫ ab
eo qḋ ꝯsuetū est natura non patitᷣ. Item ⁊ si vult medicinaꝫ
efficaciorē confectionibᵒ suprascriptis ꝯsilio tm̄ insignis me-
dici cure astātis ut supra. ¶ Cōfortatiuū ut supra. ℞.aq̄rū
absinthij.℥.i.5.scolopēdrie mēthe cicoree añ.℥.5.coralloruꝫ
ru.℈.i.çuccari albissimi.ʒ.i.misce. Istas aq̄s debite calidas ⁊
nō tepidas assumat in aurora q̄tuor diebᵒ cōtinuis in spatio
quadragita dierū oiuꝫ.deinde post ip̄aruꝫ assumptionē stet
ieiunus horis tribᵒ ad minus.deinde iterū dormiat sed non
amplius duabᵒ horis. ¶ Cōfortatiuū ut supra. ℞.masticis
ptes.ii.thuris ptē.j.aut ambo pulueriçentᷣ.deinde cū syru-
pi de absinthio.q.s.ad incorporādū formentᷣ pille.vii.pro.ʒ.
Istiᵒ mixture aut istarū pillarū ad libitū assumat.℈.i.in mane
cū surgit semel in hebdomada ad minus.deinde post ipsius
uel ip̄aruꝫ assumptionē stet ieiunus horis tribᵒ. ¶ Cōforta
tiuū ut supra. Recipe tyriace debite fermētate.ʒ.i.aut ad am-
plius.ʒ.i.5. ℞.vini odoriferi albi.ʒ.i.5. Istā tyriacā assumat
singulo mēse semel per q̄tuor horas post cenā imediate p̄cedē
tē diē assumptionis ipsiᵒ.deinde post ip̄aꝫ assumptionē hoc
vinū bibat ⁊ stet ieiunus post ipsiᵒ assumptionē horis.vii.de
inde iterū dormiat nō amplius tribᵒ horis. ¶ Cōfortatiuuꝫ
ut supra. ℞.mirabolanū kebulū ꝯditū.j. Istū mirabolanuꝫ
assumat frigidū singulo mēse semel in mane cū surgit.deide
post ipsiᵒ assūptionē stet ieiunᵒ ad minᵒ horis.iii.⁊ meliᵒ.iiii.
¶ Caplm 11ᵐ. Euaporātia sensibilr per porositates. ¶ Ru
bificatiuū eductiuū māe ꝯiūcte ad ex̄. ℞.emplri descripti de-
scriptione Mesue.q.s.ad rubificādū locū intēse ubi est do-
lor fixus tm̄ in ip̄a scia pinguedinis galline.ʒ.ii.radicū altee
ʒ.i.5.misce ⁊ optime incorporentᷣ cū olei costini.q.s.ad incor
porādū. Istud emplastrū ponatᷣ tm̄ in loco dolenti scie ⁊ ipꝫ
sup eodem loco scie retineatᷣ tanto tpe quāto uesicetᷣ locᵒ aut
saltē rubificetᷣ.deinde auferatᷣ emplm ip̄m. Ultimo uesice i-
cidantᷣ ita ut aquositas ab ipsis effluat tm̄ uesice non ablate
seu pelliculis earū. ¶ Rubificatiuū ut supra. Recipe sterco
ris cap̄ni ptē.j.piretri ptes.ii.de ambobᵒ.q.s.pro emplastro
ut supra ⁊ apponatᷣ tm̄ loco dolēti scie ut supra. Istud rubi-
ficatiuū apponat tm̄ loco dolēti scie cū modis ⁊ ordinibᵒ de-
scriptis in rubificatiuo infrascripto imediate. Quo rubifica
tiuo taliter utatᷣ cū p̄mutare vult ip̄m p̄mum rubificatiuuꝫ
immediate suprascriptū. ¶ Rubificatiuū ut supra efficaciᵒ
p̄ori. Recipe seminū ruthe syluestris baccaꝝ lauri medulle
añ.ʒ.i.pulpe collogntide.ʒ.5.ruthe domestice recētis ameos
calamēti sicci añ.℈.i.aromatici oppoponaci añ.ʒ.ii.piretri si
napis añ.ʒ.i.sulfuris viui.℥.5.picis naualis.℥.i.radicis al-
tee.ʒ.iii.olei de costo.q.s.ad incorporandū emplastrū misce ⁊
fiat emplastrū ad lentū ignē. Istud emplastrū apponat loco
dolēti scie cū modis ⁊ ordinibᵒ descriptis in rubificatorio im
mediate p̄cedēti ⁊ ip̄m sibi taliter apponat si vult rubificati-
uum efficacius p̄ori. ¶ Euaporatiuū ut supra in cap̄ nono.
Reiteret euaporatiuū cōpositū ex rutha sicca sauina radice
utriusqꝫ aristol.hysopi sicca calamēto ⁊ aqua pluuiali. Aut
etiā ad libitū reiteret euaporatiuū cōpositū ex oppoponaco
sicca radice aristol.rotūde ⁊c̄. Ambo ip̄a euaporatiua supra-
dicta in cap̄ nono medicinarū educētium euaporatione ma
teriā ꝯiunctā. Istud euaporatiuū apponat loco dolēti scie ⁊c̄.
cū reliqs modis ⁊ ordinibᵒ descriptis in euaporatorio posito
in dicto nono cap̄ suprascripto. Qḋ euaporatiuū talr appo
nat interposita vna die nāli post amotionē rubificatiui su-
prascripti. ¶ Caplm 12ᵐ. Confortatiuū scie. ℞.dyacori.℥.i.
sp̄eruꝫ dyamusci dulcis.℈.i.misce. Istius ꝯfectionis assumat
ʒ.ii.uel.iii.ad maius singulis diebᵒ.xv.semel ad minus in
mane cū surgit. Deinde post ipsiᵒ assumptionē stet ieiunᵒ ho-
ris tribᵒ ad minus. ¶ Cōfortatiuū ut supra. Recipe mirabo-
lanū ꝯditum vnū. Istum mirabolanū assumat cuꝫ modis ⁊
ordinibus descriptis in q̄rto cap̄ suprascripto. ¶ Cōfortati-
uum ut supra. ℞.tyriace debite fermētate.ʒ.i.5.vini odorife
ri.℥.i.5. Istam tyriacā cum vino odorifero assumat cū mo-
dis ⁊ ordinibᵒ descriptis in q̄rto cap̄ suprascripto. ¶ Cōfor-
tatiuū ut supra. ℞.saluie.M.ii.sticados irie añ.M.i.seminū
iuniperi.℥.i.floꝝ rosmarini.M.ii.radicis cicori.℥.ii.absin-
thij.M.i.5.terbētine.℥.i.oleoꝝ alboꝝ liliorum añ.q.s.ad im
pinguādum emplm croci.ʒ.ii.Herbe radices ⁊ semina sintᷣ

bulliant debite in aq̄ fluuiali seu cisterne.q.s.ad ipsorum debitā ebullitionē pro emplo. Ultimo eisdez extractis a decoctione.deinde pistent̄. Reliq̄ oia addant̄ ꝛ incorporent̄ ad lētū ignem ꝛ fiat emplastrū. Jstud emplm apponat loco dolenti scie bis in die stōcho ieiuno.vz ante prādiū ꝛ ante cenā ꝛ ipz taliter ꝯtinuo reiteret in spatio.8.dieruz ꝯtinuoꝝ.deinde ipz remoueat ꝛ reiteret ꝺm necessitatem. ¶ Cōfortatiuum ꝛc̄.ut hic supra. Recipe picis naualis ptes q̄tuor terbētine ptē vnā. De ambobus simul.q.s.pro ceroto saluie.ʒ.i.ʃ.floꝝ gessenuz seminum iunipi an̄.ʒ.i.radicū acori sulfuris an̄.ʒ.ii.oleoruz lilioꝝ al.spice. De ambobus bis duobꝰ oleis.q.s.ad incorporādum cerotū.cere noue.q.s.pro ceroto.pul.oia subtiliter p̄ter picē ꝛ terbētinam ꝛ cerā.deinde oia simul incorporentur ꝛ fiat cerotum ad lētuz ignē fiat medietas vniꝰ recepte. Jstud cerotum apponat loco dolēti scie ꝛ ipm nō amoueat sed illud taliter ꝯtinuet diebꝰ.8.cōtinuis.deinde ipm remoueat ꝛ postea reiteret ꝺm necessitatem ꝛ ꝯsilio insignis medici cure astātis.hoc v̊o cerotum sibi taliter apponat.8.diebꝰ sequentibus p̄mos.8.dies usus emplastri immediate suprascripti.
¶ Cōfortatiuum ut supra. Recipe saluie recētis lib.i.irie.ʒ.i.ʃ.mellis apum electi.q.s.pro eluario spēruz dyamusci dulcis.ʒ.ʃ.aromatici ro.descriptione Gabriel.ʒ.i.ʃ.dyacinamomi.ʒ.ʃ.saluia ꝛ iria minutim incidant̄ ꝛ nō pistent̄ ne succꝰ ab ipsis effluat.deinde ipa simul bulliāt ad lentum ignez in dicto melle sufficiēti ebullitione pro eluario fiendo. Ultimo ipsis depositis ab igne ꝛ remisse calidis seu tepidis oia aromata suprascripta addant̄. Et oia miscendo debite incorporentur ꝛ fiat electuariū. Jstius electuarij assumat.ii.uel.iii.ad libitū in aurora sine potu aut in mane cū surgit ad libituz: deinde post ipsius assumptionē stet ieiunus horis tribꝰ ad minus. Jsto electuario taliter utat̄ duobꝰ diebus in hebdomada ad libitū p̄terq̄ in scd̄a medietate ueris tota estate ꝛ p̄ma medietate autūni. ¶ Cōfortatiuuz scie ꝛ mãe flegmatice mucillaginose in ꝯtinuitate pixidis scie ꝯtente materieq̄z flegmatice aquose aut saltē viscose in ligamētoꝝ scie porositatibꝰ debite exiccatiuum ꝛ resolutiuū. Jn media pte ueris primi que est 3° ueris transeat infirmus ad patauina balnea sancte helene ꝛ ibi se canonice medicinalr balneet.vz p̄us factis purgationibus pportionabilibus ad hoc respectu huius morbi opportunis: deinde balneet se quantitate tpe ꝛ hora ꝯgruis ad hoc ultimo obseruet scd̄m. Jtē medicinis utat̄ ambobus his utilibus necessarijs obseruādis in usu balneoꝝ ꝛ pprie huius morbi sciatici regimē.hec v̊o oia sibi pticulariter describent̄ cum ipe infirmus ad dicta balnea pficisci voluerit. Alie v̊o sunt medicine intēsiores.ꝛ efficaciores ꝛ virtuti magis moleste ualde suprascriptis medicinis nãe seu v̊tuti familiarioribus ut euforbū piretrū castoř.costū ꝛ li.olea ex his ꝛ similia intēsa. Cerotaria ex oppoponaco armoniaco euforbio oleis p̄dictis ꝛ similibus intēsis ualde in fomentationes ꝛc̄.epithimata loci scie dolorosi ex cinamomi amidē colloqntida sulfure viuo cētaurea tapsia gūmi ꝛ melle anacardi cucumere asinino ꝛ similibus intēsis uētose cum scarificatione sanguisuge clisteria ex felle uaccino colloquintida cucumere asinino nasturtio centaurea tapsia ꝛ alijs medicinis similibꝰ intestinorum excoriatiuis ꝛ sanguinem educentibus ꝛ similibus intensis ꝛ alie similes medicine virtuti ualde moleste. Cauterium anche actuale triāgulatum aureū aut ferreū.hec v̊o medicine notabiliter intēsiores efficaciores ꝛ v̊tuti magis moleste ꝛ alie notabiliter intēsiores oēs suprascriptis oibus medicinis p̄oribus ꝛ nãe familiaribꝰ ꝛ ipsi nãe nō ita molestis.hic non seriose describunt̄ sperans ex dictis medicinis p̄oribus ꝛ nature familiaribus curam perfici securius cum minori molestia infirmi.

¶ Contra sciaticā cura particularis.

Enema educere mãs supfluas cões in vijs ductuum ℞.enema suprascriptū in alio ꝯsilio de sciati. in scd̄o cap̄. Jsto utat̄ bis in hebdomada stomacho ieiuno ꝛ plus ꝛ minus ꝺm necessitatē. Minorātia mãs pprias doloris sciatici antecedētes ꝛ trāsituras in an̄tes. Fiat flōmia basilice ex manu lateris oppositi sciatice egrote ex qua ex̄trahant̄ ʒ.iiii.sanguis usq̄z ad.vi.uel.vii.ꝛ plus ꝛ minus ꝺm ułem repletionē ꝛ pticularē sanguis aut flegmatis mixti cū eo. Jsta fiat in mane hora tertiarū stōcho ieiuno facto suprascripto enemate in die p̄cedēti dictā flobotomiā ꝛ eodē mane prius habito uētris būficio aut nāliter aut artificialr ꝛ non iteret̄ nisi incūbēte necessitate.sed q2 dn̄a est exilis habitudinis extrahant̄ solūmō.ʒ.iiii.sanguis. ¶ Solutiuū minoratiuum mãerū pparū. ℞.cassiefi.ʒ.i.reubarbari ʒ.ii.ʃ.aque saluie.ʒ.j.seri capni.q.s. Jstud assumat in aurora 4ª die uel 5ª post flobotomiā cū modis ꝛ ordinibꝰ ꝛc̄. ¶ Solutiuū mãerū ppriarū. Recipe pillaꝝ de bn̄dicta.s.de sarcocolla de hermodactylis minoribꝰ an̄.℈.i.misce cū eluario indo fiat pille.vii. Jstud solutiuū sumat.vi.diebꝰ post assumptionē solutiui suprascripti cū modis attēdēdis in solutiuis. Minorent̄ mãe pprie an̄s ꝛ ꝯiuncta cū abstinētia ꝛ exercitio ꝺm pportionē ipsaruz ad v̊tutē in oēm tn̄ euētum ieiunet semel in hebdomada. Jn quo comedat oua nō pisces nec caseū. ¶ Diuertētia mãs ꝛc̄. ℞.diuersiuū p̄mū suprascriptū in alio ꝯsilio in q̄nto capitulo quo utere ut ibi. ¶ Solutiuū aliud. ℞.foliculoꝝ sene.ʒ.ʃ.mirabolanoꝝ kebuloꝝ.ʒ.i.cū syrupi de absinthio.ʒ.i.aque iunipi.q.s.misce ꝛ fiat potio. Si v̊o uoluerit infusionē soluz q̄druplicet senā ꝛ triplicet mirabolanos. Jstis utat̄ qn̄ usa fuerit suprascriptis pillis imediate q̄nq̄es aut sexties cū modis ꝛ ordinibꝰ q̄bus supra. ¶ Solutiuū ut supra. ℞.folioꝝ sene.ʒ.i.mirabolanoꝝ.ʒ.i.ʃ.cū syru.de absinthio fiāt pille.vii.p̃z.his utat̄ ut supra imediate. ¶ Diuertētia mãs an̄tes ꝛ ꝯiunctas. Prouocet̄ uomitꝰ ut supra in alio ꝯsilio in q̄nto caplo. Jtē fricent̄ brachia ꝛ lauent̄ etiā ut dictū est ibidē. ¶ Digerētia paulatine mãs an̄tes ꝛ ꝯiunctas. ℞.syrupū scriptuz in alio ꝯsilio in.vi.cap̄.s.p̄mū cū modis ibi descriptis. Jtē aliaz sequētē cū modis suprascriptis. Jtē pillas ibi in q̄nto cap̄ descriptas 3° loco cū modis ꝛc̄. Jtē pillas quarto loco in ordine positas cū ijsdē modis. Jtē 5ᵐ ꝛ 6ᵐ digestiuū positum ibidem cū modis ꝛc̄. ¶ Euacuātia mãs dictas eradicatiue paulatine. Recipe pillarum iuuamēti ꝺm Auic̄.ꝛc̄.de lapide ar. agarici an̄.℈.i.ꝛ cū eluario indo fiant pille ꝛc̄. ¶ Aliud. ℞.pillarum de hermodactylis.℈.ii.fetidaꝝ.℈.i.misce ꝛ cū elect. indo forment̄ pille ꝛc̄. ¶ Aliud. Recipe iere hermetis.ʒ.ii.aut pillarum factarū ex spēbus dicte iere.ʒ.i.misce ꝛ cum electuario indo ꝛc̄. ¶ Aliud. ℞.iere ruffini.ʒ.iii.cū electuario indo formentur pille ꝛc̄. ¶ Aliud. ℞.piperis çinçib.an̄.g̃.vi.medulle cartami agarici an̄.℈.ʃ.radicū pedis coruini.ʒ.ʃ.misce ꝛ cum succo saluie forment̄ pille ut supra. ¶ Aliud. ℞.cimini armeni çinçib.an̄.g̃.iii.hermodactyloꝝ.ʒ.ʃ.aloes.℈.ii.misce ꝛ cū succo aneti ꝛc̄. Cōpletis duabus p̄mis euacuationibꝰ ordinarijs.s.euacuationibꝰ ex minoratiuis ꝛ digestiuis duobus p̄mis ut supra. Tunc per.vi.dies post fiat flobotomia sciatice si dolor est in parte domestica sciatice ex qua extrahant̄.iii.aut.iiii.ʒ.sanguinis. Flobotomia tn̄ saphene fiat si dolor est in pte syluestri sciatice ex qua extrahat̄ sanguinis ut ante. Si suprascripte flobotomie nō iuuāt ꝯueniēter tunc flobotomia policis als poplitis fiat ꝛ est melior suprascriptis ꝛ hoc siue dolor sit in pte domestica siue syluestri sciatice per quā extrahant̄.iii.ʒ.sanguinis. Et hec fiat per sex dies post p̄cedētem flobotomiā. ¶ Euacuātia puocātia mãm antecedētem. ℞.radicum petrosilij ꝛ feniculi an̄.M.ʃ.spagi brusci an̄.M.i.cicerū ru.ʒ.iii.misce ꝛ bulliant in sufficiēti quantitate aque ad semidecoctionē.deinde colent̄ ꝛ decoctione utatur cū modico çuccari. ¶ Educētia mãm ꝯiunctā ꝯcauitate sciatice cū euaporātibus. Recipe ruthe sicce ꝛ sauine an̄.M.i.radicū utriusq̄z aristo.an̄.M.ʃ.hysopi sicce.M.ii.calamenti.M.i.sulfuris viui.ʒ.ʃ.aque cisterne.q.s.pro decoctione misce ꝛ bulliant ad ꝯsumptionē tertie partis. ¶ Rubificatiuum eductiuuz materie ꝯiuncte a ꝯcauitate sciatice. Recipe emplastri de sinapi Mesue.q.s.ad rubificandum locū ubi est dolor fixus tm̄ pinguedinis galline.ʒ.i.ʃ.radicis altee

ʒ.ii. misce. ¶ Aliud ad idem. ℞. stercoris caprini ptem vnā piretri ptes duas radicū altee. ʒ.ii. misce ⁊ fiat rubificatiuū ⁊ apponat ut precedens ⁊ est melius eo. ¶ Euaporatiuū. Reiteret dictū euaporatiuū cū spōgijs ut dictū est. ¶ Cerotū. ℞. picis naualis. ʒ.ii. sulfuris. ʒ.ß. olei spice. q.s. ad cōficiendū cerotū misce. ¶ Rubificatiuū ⁊ eductiuū ad idē. Recipe seminis ruthe syluestris baccarū lauri añ. ʒ.i. pulpe colloqntide. ʒ.ß. ameos calamenti sicci añ. ℳ.ß. armoniaci opoponaci ana. ʒ.ii. nitri. ʒ.i.ß. sulfuris. ʒ.ß. picis naualis. ʒ.i. olei de costo ad impinguandum. q.s. misce pro emplastro. ¶ Euaporatiuū ⁊ est cerotū. Recipe oppoponaci. ʒ.iii. hysopi sicce. ℳ.ii. radicum aristo. ro. ʒ.ß. calamēti. ℳ.i. picis naualis. ʒ.ß. olei costini. q.s. misce ⁊ fiat cerotū. ¶ Canones vniuersales ɔtra sciaticā. Primus canon. ¶ Educant̄ mãe superflue in vijs ductuū. Scōs canon. ¶ Minoratiue soluātur mãe ꝓprie doloris sciatice añtes ⁊ trāsiture in coniūctas.

Tertius canon. ¶ Diuertant̄ mãe añtes a mēbro ul' membris mādātibus ad sciaticā. Digerant̄ paulatine mãe añtes ⁊ cōiuncte dicte sciatice. Quintus canon. ¶ Eradicentur paulatine dicte mãe. Sext⁹ canon. ¶ Prouocent̄ per urinam dicte mãe. Septimus. ¶ Educātur euaporatiue seu ꝑ cutis porositates dicte mãe. Octau⁹. ¶ Cōfortent̄ vtutes membroꝝ mittētium ad sciaticam ne de nouo generēt humores superfluos. Nonus canon. ¶ Confortentur ambe sciatice ne humores superfluos recipiant.

¶ Medicina sanctissima que mūdificat guttas ac debilitatē neruoꝝ ⁊ capitis ac epar splenē renes ⁊ pulmonē dolorē uentris ⁊ lapidē in renib⁹ ⁊ spasmū atqȝ surditatē aurium ⁊c̄.

Scire nūc clare debetis qui hater seu albotin seu lacrimū abietis clarificat ⁊ desiccat ⁊ ut noster tradit Albert⁹ magnus duplex arboris lacrimi est spēs mas. videlȝ que gūmi ꝓducit magis aureū ul' citrinū ⁊ femina que magis albū. Et dicit Dyascorides antiqssimus miles ꝙ melior est hñs colorē vitro similē. i. albū clarū ⁊ odorem bonum. Dico tamē ꝙ qñqȝ uariat̄ rōne etatis sue ⁊ uasis in quo cōseruat̄. Et qz ab vno mūdior ⁊ purior colligit̄ ꝙ ab altero: sed ceteris paribus in etate ⁊ ceteris melior est clarus lucidus purus boni odoris ad aliquā aureitatem tendēs quaȝ si haberet ex uasis imūditie lauare opus esset ⁊ durat eius virtus ⁊ ꝑfectio a medio anno usqȝ ad tres annos. Ultra aūt multū euanescit nisi in magna esset quātitate. Amplius dico ꝙ tpe magni estus ceteris paribus in alijs melior est colorem habēs album ⁊ clarū. Tpe aūt frigido uel medio ꝓstātior est ambre colorē hñs. Et mūdificat pect⁹ ⁊ pulmonē sed aliqualiter delet appetitū. Et lȝ Auicēna ⁊ Galenus atqȝ circa istās nō determinauerit sibi certum gradum ego dico ꝙ est calida in fine ꝓmi gradus ꝑueniens q̄si ad scōm ⁊ sicca in ꝓmo uel parū ultra habens tñ in se aliqd humiditatis. Et si Auerrois 3° colliget dixerit ꝙ calida est ⁊ sicca in tertio gradu ⁊ ꝙ plus desiccat ꝙ calefaciat. Joānes aūt Serapiōnis dicit ꝙ calefacit mollit ⁊ dissoluit ꝓuocat urinam maturat ⁊ lenit uētrem. Et sic Auicēna dicit ꝙ mundificat ⁊ ꝓuocat ⁊ lenit uētrem cum accipit̄ ex ea sicut auellana uel nux a ieiuno ⁊ absqȝ nocumento mundificat viscera ⁊ abstergit viscera ⁊ renes. Nam ⁊ Galenus noster libro qnto de regimie sanitatis inqt lacrimum seu hater abietis non solum itestina laxare apta nata est sed viscera oia expurgare sine lesione epar splenē renes ⁊ pulmonē cuius quantitas sit pro vice a quantitate vnius auellane usqȝ ad tres. Et dico ꝙ est senum medicina nihil habens in se malitie ⁊ doloris colici uentosi ⁊ neruorum icisorum ⁊ spasmorum. Cōuenit enim multum habentibus uētrem strictū ⁊ hñtibus dolorē uentris ⁊ lapidē in renib⁹ ul' malū iliorum ⁊ hñtib⁹ guttas ⁊ debilitatē neruoꝝ ⁊ capitis ⁊ hñtibus difficultatē flatus ⁊ ꝓprie est medicina neruoꝝ ut Auicēna fen qrta. fumus aūt lacrimi abietis aerem corruptum ⁊ pestilētes domos mirabilr̄ emūdat ⁊ ideo in tpe pestilētiali optima est faciēdo de ea fumū in domo ac etiā in ciuitate sicut fecit Galenus qui sanauit illā ciuitatē a peste cuȝ eius fumo aerē eius rectificādo. Joannes quoqȝ Mesue dicunt ꝙ confert spasmo ⁊ duritiei neruoꝝ ⁊ eoꝝ debilitati ex ea quoqȝ fit oleū hñs odorē ⁊ colorē balsami qđ est mirabile in guttis ⁊ dolorib⁹ neruoꝝ. Ponit̄ hater seu lacrimū abietis in lābico vitreo sub quo fit ignis sine fumo ⁊ distillat oleuȝ qđ in ampulla vitrea bñ obturata seruet̄ cuius distillationē ter fieri iussit. Prohibet eniȝ putrefactionem oium ulceruȝ ⁊ curat ulcera ⁊ surditatem aurium ⁊ nariū ⁊ alioꝝ mēbroruȝ tepidū iniectū ⁊ inunctum circa loca doloris guttosi cum penna ⁊ in spasmo ⁊ in paralisi ⁊ in catarro frigido vngēdo collū ⁊ coronā capitis maxime factis debitis purgationib⁹ cuȝ ipsa aliqñ feci pillulas ꝓ faciendo macrū illuȝ qui nimis est pinguis ⁊ eam qñqȝ simpliciter exhibeo ⁊ qñqȝ cum aq̄ mellis ⁊ qñqȝ cum aq̄ saluie ⁊ qñqȝ inuoluendo in oblata seu in ostia. est enim medicina sanctissima qua ego sepe utor. Uale felix sine fine. ⁊ me ut facis ama.

¶ Contra vindimiā seu tumorē tybiarum.

Cineris lignoꝝ arboꝝ ficus ptē. i.ß. sarmētoꝝ fustiū cauliū añ. ptes. ii. filicis sūmitatū fustiū ebuloꝝ añ. ptē. i. folioꝝ ebuloꝝ. ℳ.iii. caulium tassi barbassi añ. ℳ.i.ß. seminum agni casti canapis añ. ʒ.i. radicū cipi. ℳ.i. cassielignee. ʒ.i. bulliāt oia simul in suff. ciēti ꝙtitate aque fluuialis ꝓ lixiuio medie acuitatis seu medie fortitudis qđ ideȝ est usqȝ ad ɔsumptionē medietatis dicte aque. In hac decoctione debite calida ifundant̄ spōgie noue. deinde ipse bene exp̄sse ⁊ debite calide sup mēbro tumido seu vindimiato apponant̄ totū mēbrū amplectētes ⁊ optime ligent̄ satis stricte ita tñ ut dolorem uel molestiā non sentiat ex ipsa strictura ⁊ membrū taliter ligatū dimittat̄ per vnā diem nālem fere ei⁹ solutione ⁊ postea soluat̄. ⁊ si ex ista vnica tali applicatione spōgiarum ipsaruȝ hñ ɔualuerit tūc nō reiteret̄. Si vō nō debite ɔualuerit ex dicta tali applicatione tūc dicta talis applicatio reiteret̄ ꝫm necessitatē. uerum si post dictam spōgiaruȝ applicationem mēbrum uel locus rubet aut inflāmaret̄ tūc super ipō loco ponat̄ petia infusa in oleo ros. scripto paruȝ infra ⁊ taliter ipa petia reiteret̄ quousqȝ inflammatio dicta amota sit. ¶ Epithima. Recipe olei ros. facti ex oleo onfancino ⁊ in duplici uase ꝫm canonem. q.s. pro epithimate. Recipe spongias duas nouas latas optime amplectētes locū.

¶ Cōtra tumorē tybiarū absqȝ dolore.

Casus in terminis nō est mihi not⁹ sed tātū ɔiectural⁹ ex aliqli informatore licet dicā per tertiā psonā. Tumor tybiarū ⁊ sine dolore corporis habitudine exilis ⁊ excarnate nālis cōplexiōis calide cholerice etatiue vō ꝓseni annoꝝ. xvi. potissime altera triū causarū ꝓposito nr̄o ptinētiuȝ ɔtingere pōt ut uerisīli ɔiectura opinor habita aliqli iformatione de his oibus circūscripti hui⁹ ex aliqbus signis per ipsos mihi narratis. Prima est ꝓmutatione reliqaruȝ mãeruȝ seu humoꝝ derelictoꝝ ex morbo ⁊ ꝓcipue cronico siue diuturno facta a vtute de mēbris nobilib⁹ ad mēbra ignobilia nā opante in fine cū declinatione ipsius morbi ⁊ ꝓcipue febriū diuturnarū. Scōs aūt ex indebito usu sex rerū nō nālīū oium uel aliq̄ruȝ earum tm̄. vȝ aeris cibi ⁊ potus somni ⁊ vigilie mot⁹ ⁊ qetis inanitiōis ⁊ repletionis ⁊ accītiū aīe. Tertia aut epatis uel stōchi debilitate ⁊ ꝓcipue epatis uel amboꝝ siml' quoꝝ debilitate ⁊ ꝓcipue epatis plures ⁊ plures alie pñt esse ut ifra. §. cure epatis huic cause tertie. cause vȝ debilitati epatis uel stōchi. Uerū tumor ipe tybiarū ex alijs plurib⁹ causis ɔtingere pōt. vȝ ex ɔtusione earū seu casu ex apostemate a causa nāli intrinseca ex debilitate ⁊ aliquoꝝ mēbroꝝ mām ipsis cōmunicātiū ex mala cōplexione earū calida mām attrahēte. quarū causarū nullā credo ꝓposito nostro supeterne nisi alterā ex trib⁹ causis dictis ex iformatione habita de hoc ut supra. Cura succincta ⁊ breuis ⁊ ex medicinalib⁹ tm̄ ⁊ nō quo ad usum sex rerū dictarum generū rerum nō nāliuȝ. videlicet aeris cibi ⁊c̄. ⁊ hoc totū ꝓpter ipsius casus opinati nō habita euidenti notitia. Prima causa tumoris dicti. vȝ ꝓmutatio reliqarum humoꝝ derelictarū in fine morbi ⁊c̄. nullo

modo est uarianda nec sistenda q2 nãlis est opatio morborũ
uere terminãs sine suspitione ad recidiuã sed tantũmodo tu
mor ipe tybiarũ remouẽdus est medicinis infrascriptis ⁊ ali
is his ꝓportionibus exiccãtibus ⁊ resoluẽtib⁹ simul ampli⁹
tñ ⁊ multũ exiccatiuis q̃ resolutiuis locis tumẽtibus tybia
ruz applicatis ⁊ p̃cipue in forma fomentationis hoc modo.
vz spõgie noue p̃mo infuse in decoctione calida infrascripta
medicinarũ primarũ: deinde bñ exp̃sse ⁊ debite calide leuiter
locis dolẽtibus approximent̃ ⁊ apposite ꝑmaneant ligate sa
tis bñ expresse ⁊ debite ita tñ q̃ cõpressa ligatura mẽbrorum
nõ ledat. Dicta aũt fomentatio seu spõgiarum appositio ter
in die nãli reiteranda est quousq3 tumor delitescat ⁊ oportet
ut spõgie cõprehendãt utrũq3 latus mẽbri ne nã ad aliud de
clinet. Ligatura v̊o ipsa incipiẽda est ab inferiori pte ꝓcedẽ
do ad superiorẽ. In hac ergo ĩfrascripta decoctione calida
dicte spõgie ĩfundant̃ ⁊ exp̃mant̃ calide leuiter tybijs appo
nant̃ ⁊ ligent̃. Fomẽtatio supra noiata in hac p̃ma causa ty
bijs apponẽda. ℞. cinerum. 7. infrascriptoꝝ ramoꝝ. s. ligni
ficus sarmentoꝝ vitis fustiũ caulium cãnarum palustriũ fu
stium aneti salicis añ. ptem. 5. filicis ptem. j. folioꝝ ebuloruz
folioꝝ cauliũ añ. ptes. ii. cicerum ru. fractoꝝ cum corticibus
suis ptem. j. radicis ciperi folioꝝ tamarisci usnee hypicõ seu
perforat̃. añ. ptem. 5. boli armeni ptem. i. aceti acuti quantuz
est q̃rta ps decoctionis. Bulliant oẽs antescripte medicine ĩ
simul in sufficiẽti quãtitate aque usq3 ad cõsumptionẽ tertie
ptis aque. Et hãc decoctionẽ usui serua in qua spongie fun
dãtur. Dicte spõgie dũ tybijs nõ sunt applicate cõtinue resi
deant in dicta decoctione siue calida siue frigida siue calefiat
ad ignẽ. nã sic vigorem dictarũ medicinarũ spõgie recipient.
Si v̊o ꝓpter dictaruz spõgiarum applicationẽ tybie ipse ex
cessiue calerent aut ruberent tũc loca illa alterata ĩfrascripto
epithimate vngant̃ ⁊ epithiment̃. ℞. olei ro. ℥. iiii. sandaloꝝ
ru. ℥. i. misce. Si v̊o vis medicamen efficacius tũc addantur
epithimi succi v̊ge pastoris seu corrigiole. ℥. ii. boli armeni. ʒ.
5. ¶ In hac vnctiõe petia linea duplicata madefiat ⁊ locis
alteratis applicetur ter in die nãli q̄b⁹ locis remaneat appli
cata donec dicti rubor ⁊ mala cõplexio remoti sint. Interim
v̊o dicta fomẽtatio ⁊c̃. cum spõgijs applicet̃. Remotis autez
dictis rubore ⁊ caliditate si adhuc remãsit tumor de quo cu
rãdum tũc dicta fomentatio reiteret̃ cum spongijs ⁊c̃. ut su
pra. ⁊ infra ꝓcedat̃ modo cuz ipsa fomẽtatione cum spõgijs
nõ cum dicta vnctione ⁊ epithimate ex dicto oleo ⁊c̃. reiterã
do dicta medicamina ſm necessitatẽ usq3 ad delitescentiam
dictorum tumoꝝ ru. ac male cõplexionis calide ⁊ hoc iudi
cio periti medici ⁊ mariete mee. ¶ Scõe cause tumoris ipsius
tanq̃ rei p̃ter nãm. videlicet in debito usu sex rerum non nã
lium succurrẽdum est hoc modo. vz dicti aeris cibi ⁊ potus
equãdi sunt ⁊ optime ꝓportionandi cõplexioni nãli ⁊ etati
ue egrotãti ⁊ p̃cipue cõplexioni epatis eius iudicio perspica
cis medici ⁊ mariete mee. deinde suprascripta fomẽtatio cũ
spõgijs ⁊ decoctione tumori tybiarum applicanda est mo
dis suprascript̃. ¶ Tertie cause tanq̃ rei p̃ternãlissime ⁊ po
tissime ⁊ p̃cipue in etate senili. vz debilitatis epatis uel stoma
chi uel amboꝝ simul obuiãdũ est duob⁹ instris medicinalib⁹
Primũ medicinis remouẽtibus causas debilitatis epatis ⁊
stõchi. Scõm medicinis ɔfortãtib⁹ oẽs v̊tutes ipsoꝝ amboꝝ
mẽbroruz ⁊ p̃cipue digestiuas. deinde deueniendũ est ad fo
mẽtationẽ suprascriptã modo superius narrato. Prime me
dicine remouẽtes causas debilitatis epatis ꝓposito nostro
ptiẽtes ex informatione ⁊ signis habita ex dictis dicimus q2
uerisilr ɔiecturare potui. In casu v̊o nr̃o uerisilr coniecturo
malã cõplexionẽ epatis calidã ⁊ forte etiã renũ esse causaz de
bilitatis ipsi⁹ epatis ⁊ ɔñter ipsam epatis debilitatẽ esse cãm
principalẽ dictoꝝ tybiarum tumoꝝ. ¶ Quanq̃ debilitatis
epatis plures possint esse cause. vz mala cõplexio mãlis aut ĩ
mãlis calida frigida humida uel sicca oppil̃o uenarũ epatis
uel meseraicarum uel rami uene chilis descẽdẽtis uel uena
rum ortarũ inde uel icteritia citrina uel nigra continuitatis
ex abũdãtia mãerĩ eis ꝓpriarũ uel ex oppilõne pororũ feleo
rũ vnũquodq3. x. generũ fluxus epatici apã epatis uel stõchi uel
splenis aut alteri⁹ mẽbri nobilis nocumentum in cãtis ⁊ alie
plures cause ꝓp breuitatẽ omisse ⁊ ꝓposito nr̃o nõ deseruiẽ
tes sed mariete. Dicta ergo caliditas epatis p̃ternãlis põt esse
mãlis potius pẽdẽs a chol̃a q̃ a sanguine ut ex dicta ĩforma
tiõe opinor aut ĩmãlis ⁊ nõ depẽdẽs ab humore ad ĩtellectũ
medicoꝝ. Si caliditas pẽdet ab humore cholerico nõ exñte
fluxu uẽtris. Soluat̃ p̃ chol̃a cũ hac medicĩa mioratiua ⁊ fa
cili: deĩde transeat ad infrascriptas sequentes medicinas ⁊c̃.
℞. cassiefi. electe. ʒ. vi. tamarindorum. ʒ. ii. reubar. electi. ʒ. ii. 5
aque endi. ℥. 5. seri caprini. q. s. Reubar. minutim incisuz ĩfun
dat̃ in dicto sero capño per. xvi. horas. ad min⁹ deĩde optime
exprimat̃ per petiã prius balneatam in dicto sero capño po
stea abijciat̃ ip̃m reubarbarũ. Ultimo dicte exp̃ssioni reliqua
oĩa addant̃ ⁊ fiat potio. Istud solutiuũ assumat calidũz post
cenã per octo horas uel circiter qđ erit in aurora diei deĩde
ĩmediate dormiat sup̃ latere dextro si põt per horam. Post v̊o
horam cum dimidia assumptionis surgat ⁊ nullo modo dor
miat siue dormierit siue nõ qm̃ talis dormitio trãsacta hora
cum dimidia eẽt nociua sed infra dictã horaz esset iuuatiua
Post terminum v̊o duarũ horarũ fricet sibi stõchũ uentrem
ilia cũ pãno suauiter cal̃o quẽ calĩm taliter postea retineat po
stea sup̃ uentrem dein de ambulet pluries suauiter p̃ camerã
clausis fenestris ⁊ post assumptionem stet ieiunus horarum
v. in quo termino assumat cyathum vnum aque calide deco
ctiõis ordei excorticati ⁊ sine çuccaro ⁊ post mediã horã prã
deat sed ante principiũ prandij experiat̃ si secedẽ possit aquã
Prandium v̊o eius sint p̃ duo vitelli ouorum. Secundo fer
culum ex blitibus boragine feniculo petrosilino ⁊ modico
endiuie mixtis. Tertio carnes pulline hedine uel vituline eli
xe qua intingant̃ in vino granatorum ⁊ çuccaro mixtis: In
assumendo illud solutiuũ euitet dies cõbustiõis lune ⁊ oppõ
nis sed in alijs nõ est mirandum. ¶ Syrupus. ℞. syrupi de
endiuia. ℥. i. oxiçaccare. ℥. 5. aquarum epatice absinthij añ. ℥. i
5. coralloꝝ ru. ʒ. 5. misce. Istum syrupum assumat calidum p̃
ix. horas post cenam uel circa sex diebus continuis deinde
post assumptionẽ dormiat ad libituz ⁊ incipiat assumere die
bus immediate sequentibus diem assumptionis. ¶ Me
dicina solutiua eradicatiua ⁊ facilis non existente fluxu uen
tris ut ante. ℞. manne electe. ℥. i. tamarindorum succi rosa
rum añ. ʒ. ii. q̃ nõ eluarij succi ro. q2 ualde nocẽt. reubarbari
ʒ. ii. aque endiuie. ℥. i. seri capñi. q. s. pro potione misce ⁊ fiat
potio. Istud solutiuum eradicatiuuz assumat in aurora die
sequenti dies complete assumptionis dictorum syruporum
cum modis ut supra in primo. Si v̊o egrotans abhorret reu
barbaꝝ qđ tñ in rei ueritate est medicina benedicta ⁊ facilis ⁊
p̃gnantibus nihilominus tũc subtrahatur reubar
barum ⁊ oẽs relique medicine in dictis duobus solutiuis in
gredientis adaugeantur per tertiam ptem plus. ¶ Epithi
ma ad epar. ℞. sp̃erum ceroti sandalini descriptione Mesue
amota cãphora. ʒ. iii. seminum coium minorũ quatuor frigi
doꝝ. vz endiuie lactuce portulace scariole añ. ℈. j. spodij. ʒ. 5. pl̃
ueris absinthij. ʒ. i. aque endiuie. ℥. iiii. epatice. ℥. ii. absinthij. ℥.
i. misce. Isto epithimate fere tepido infundat̃ petia linea du
plicata longitudinis vnius semissis ⁊ latitudinis medij dein
de modicum expressa loco ex directo ep̃is apponatur qui lo
cus est ex parte dextra ĩmediate sub costis mendosis seu par
uis. ipso v̊o incipiat uti ⁊ utat̃ tantum cõpleta purgatione añ
scripta. vz diebus sequẽtibus assũptionẽ dicti solutiui eradi
catiui ⁊ non añ. hoc aũt epithima apponat solum bis in die
nãli stõcho ieiuno. vz per horã ante prãdiũ ⁊ añ cenam ⁊ tãtũ
alternatis diebus. vz vna die sic ⁊ alia nõ utat̃ ipso epithima
te qđ ad plus apponat̃ per. xii. ¶ Potus ꝓportionabilis sy
rupo. ℞. aque endiuie absinthij acetose ana. ℥. i. corallorum
rub. ʒ. 5. çuccari albi. ʒ. ii. misce. Istas aquas incipiat per octo
dies post completam purgationem sed octo diebus interme
dijs nullum medicinale assumat ut natura non assuescat me

dicaminib⁹. assumat aūt ipsas in aurora calidas. 8. dieb⁹ alternatiz cū modis supascriptis. ¶ Clistē. ℞. foliorum blitis M. i. maluaꝝ violaꝝ añ. M. s. mercurialis. M. i. radicū petrosilij altee seu malui auisci añ. M. s. seminū fenugreci. ℥. s. vitellū oui. i. cassiefi. bñdicte simplicis çuccari ru. añ. ℥. s. olei violati. ℥. iii. salis cois. ℥. ii. herbe radices ꝛ semina bulliant in sufficiēti q̄titate aque usq̄ ad tertiā ptē. deide optime colentur ꝛ exp̄mant. Ultimo trib⁹ cyathis dicte colature reliqua oia addant ꝛ fiat clistē. hoc clistē ꝯgruit egroto nō molestato ex vētositate sed ipō molestato a vētositate subtrahant folia ꝛ oleū violarū loco cui⁹ ponat oleū cōe. Si v̄o valde molestaret oporteret tūc addi medicinas carminatiuas que notabilr calide sunt. cuius sūt. vz carui ameos ciminū anisū ꝛ feniculus pulegiū calamētū anetum camedrio camepitheos. Sed qꝛ he medicine hāc cōplexionē calidā augerēt licet sint carminatiue ꝛ vētositatis resolutiue. Jdeo ipsarum additio huic clisteri relinque iudicio periti medici ꝛc̄. Jsto aūt clisteri semel aut bis in hebdō ad libitū stōcho ieiuno ꝛ pcipue añ prādiū. Quo clisteri utat usq̄ ad finē augusti non exñte fluxu vētris si citius nō liberat. ¶ Cōfectio ꝯfortatiua epatis cordis ꝛ stōchi malā cōplexionē calidā abijciens ab ipsis ꝛ a renib⁹. ℞. spērū triasandaloꝝ descriptione Nicolai abiecta cāphora. ℥. iii. spērū dyarodō abba. ℥. i. s. trocisci absinthij descrip. Mes. ℥. i. spodij. ℥. s. gēmarū ꝛ margaritaꝝ eluarij de gēmis ꝛ sine spēbus. ℥. ii. çuccari al. lib. i. s. misce ꝛ cū aque endiuie ptes. ii. aque epatice ptē. i. q̄tū sufficit pro ꝯficiēdo fiat cōfectio solida in morsellis. iii. ℥. pro morsello. Jstius ꝯfectionis assumat vnum morsellū in mane cū surgit dieb⁹ alternatis quā assumat. xv. vicib⁹ in summa ꝛ eā accipe incipiat cōpletis añscriptis medicinis ꝛ post ipsi⁹ assumptionē stet ieiunus horis trib⁹ ad minus. deinde supascripta fomentatio cū spōgijs dictis ꝛ decoctione tybiarū tumori applicāda est cū modis ut supra. Si v̄o ut puto mala cōplexio epatis calida que est causa debilitatis ipsi⁹ sit im mālis non dependens ab humore iuxta modū medicoꝝ puideat ut infra. Uerū signis diligēter examinatis ex informatione per me habita a Joāne ꝛ paulo in sūma ꝛ cōplexione opinor dicti tumoris tybiarū p̄mitiuā ꝛ p̄ncipalem cām iter oēs supascriptas tres causas nr̄o pposito seruiētis verisimilius fuisse ꝛ esse debilitatē epatis ex mala cōplexione calida imāli ipsius pendentem. Quāq̄ tumoris tybiaꝝ plures alie cause possint q̄ epis debilitas ꝛ debilitatis epatis plures alie cause eē possint q̄ mala cōplexio calida imālis ipsi⁹ ut supra dictū est distincte cui casui nr̄o occurrēdū hoc mō. Oēs añscripte medicine que cōpetunt debilitati epatis a mala cōplexione calida māli ipsi⁹ pēdēti ꝛ eedē cōpetūt debilitati epatis a mala cōplexiōe calida imāli pēdēti ꝛ per ꝯñs tumori tybiarū pēdēti ab eadē caliditate ipsius p̄terq̄ reubarbarū ꝛ scōm solutiuū supascriptū. Remoueat ergo reubarbarū a p̄mo solutiuo minoratiuo loco cui⁹ ponat succi rob. ℥. ꝛ nō eluarij succi ro. qm̄ illud in debilitate epatis nocet. Jtē abijciat totū 2ᵐ solutiuū. Jdeo p̄ assumat dictū p̄mū solutiuū minoratiuū sine reubarbaro cū dicto puro succo rosarū loco reubarbari ut hic ante. 2° assumat supascriptū syrupū. 3° aq̄s dictas omisso totalr solutiuo eradicatiuo 2°. 4° clistē. 5° epithima. 6° ꝯfectionē. Ultimo cū spōgijs fomētationē dictā tumorib⁹ tybiarū apponat ut supra ꝛ hec oia cū dictis modis ꝛ ordinib⁹ ut añ ac si debilitas epatis a māli cā depēdēs fuisset cā ipsi⁹ tumoris tybiaꝝ. Aduertēdū tñ q̄ si cā dicti tumoris tybiarum esset debilitas epatis defecti friditatis tā accñtali q̄ nāli tūc oēs supascripte medicine essent discōueniētes fomētatione cū spongijs ꝛc̄. solutiuo minoratiuo siue reubarbaro ꝛ clisteri dumtaxat exceptis. Que tres medicine in utraq̄ debilitate tā a caliditate q̄ a frigiditate pēdente epati sunt ꝯueniētes. Jdeo agētes rem tutā p̄ assumat tm̄ semel p̄mū solutiuū minoratiuū sine reubarbaro modo dicto. Scd̄o omissis alijs medicinis preterq̄ clistere applicet dictam fomētationem cum tumoribus tybiarū modis ꝛ ordinib⁹ descriptis supra. postea utat clisteri mō dicto supra. Alias v̄o supascriptas medicinas in dicto casu relinquat. s. friditatis ꝛc̄. Si v̄o his trib⁹ medicinis nō ꝯualescit ex dicto tumore tybiarū ꝛ cā dicti tumoris sit debilitas epatis defecti a calītate nāli saltē accñtali ut verisilr opinor ex iformatione habita ex signis ꝛc̄. Amplius imaginādū est nō ꝯsecuta ꝯualescētia dicti tumoris ex assumptione dictorum solutiui minoratiui fomētationis ꝛ clisteris tunc trāseat ad usū reliquarū medicinarū supascriptarū modis etiā supascriptis ꝛ hoc ꝯsilio pspicacis medici ꝛ mariete.

¶ Contra tabem seu extenuationem cruris.

Clistere. ℞. radicū maluauisci. M. s. folioꝝ blitis ꝛ mercurialis añ. M. i. s. fenugreci. ℥. s. se. lini ꝛ cartami añ. ℥. s. vitellū oui nūero. j. cassiefi. ℥. i. bñdicte simplicis çuccari ru. añ. ℥. s olei cois. ℥. iiii. salis cois. ℥. ii. herbe flores ꝛ semina bulliāt ꝛc̄. ¶ Potio lenitiua ad id q̄d supra. ℞. cassiefi. ℥. i. s. aque endi. ℥. i. seri capri. q. s. misce ꝛ fiat potio. ¶ Minoratiuū māerū grossaꝝ. vz adustarū melācholicarū ꝛ flegmaticaꝝ. ℞. cassiefi. dyasene eluarij Auic. ad melācholiā. polipodij aque endiuie seri capri. q. s. misce ꝛ fiat potio. descriptio eluarij Auic. de q̄ supra. ℞. ligni aloes gario. cinamomi cardamomi spice añ. ℥. ii. floꝝ boraginis ꝛ rosarū añ. ℥. i. s. auellanarū assataꝝ. ℥. s. foliculoꝝ sene mirabolanorū amigō. dulciū iuiubarum añ. ℥. i. seminū feniculi ꝛ anisi añ. ℥. ii. croci. ℈. i. pul. oia misceant ꝛ ꝯficiant cum melle dispumato. ¶ Digestiuū māerū ppriarū supascriptarū. Recipe cassiefi. ℥. i. ℞. syrupi de absinthio syrupi acetosi cōpositi añ. ℥. s. aquarū lupu. ℥. i. ꝛ endiuie. ℥. ii. misce. ¶ Solutiuum eradicatiuū māerū supascriptarū. ℞. cassiefi. ℥. i. dyasene. ℥. ii. elec. ad melācholiā Auic. ℥. ii. eluarij hamech. ℥. i. polipodij. ℈. i. seri caprini. q. s. aque endiuie. ℥. i. misce ꝛ fiat potio. ¶ Prohibētia gn̄ationem melācholie. Digestiuū usuale loco syrupi. Recipe aq̄rū endiuie ꝛ buglosse ꝛ lupulorū ꝛ acori añ. ℥. i. misce. ¶ Cōfectio valēs ut supra. ℞. spērū dyarodō abbatis. ℥. i. radicis ireos. ℥. ii. spērum triasandalorū sine cāphora. ℥. s. seminum coiū minorū frigidoꝝ. ℥. i. s. çuccari al. ℥. iiii. misce ꝛ cū aq̄ hypicon. fiat ꝯfectio solida in morsellis. ¶ Solutiuū usuale. Recipe pillarum de lapide laçuli. ℥. i. epithimi polipodij añ. ℈. i. salis gēme. g̃. i. agarici. ℈. i. misce ꝛ cū dyasene. q. s. fiant pille. vii. pro. ℥. ¶ Potio ad id q̄d supra. Recipe oximellis simplicis. ℥. i. epithimi polipodij añ. ℈. ii. seminum feniculi. ℈. i. ꝛ portulace. ℥. i. aque endiuie. ℥. s. seri caprini. q. s. misce ꝛ fiat potio. ¶ Cōfortantia mēbra nālia ut sanguinem bonū generent. Recipe aq̄rum endiuie. ℥. iii. absinthij ꝛ capillo. veneris añ. ℥. i. seminum coium minorum frigidoꝝ. ℥. iii. çuccari al. ℥. i. misce. ¶ Pille alie ad id q̄d supra. Recipe trociscoꝝ de absinthio. ℥. i. ꝛ de karabe. ℥. s. spērū triasandaloꝝ sine cāphora ꝛ dyarodon añ. ℈. ii. çucca. al. ℈. i. misce cum syrupis de eupatorio. ¶ Uigorātia attractiuā splenis attrahētis melācholiam ad splenē. Recipe aq̄rū scolopēdrie ꝛ tamarisci añ. ℥. s. endiuie. ℥. ii. se. coium minorum frigidorū. ℥. s. çucca. al. ℥. i. misce. ¶ Pille ad id q̄d supra. ℞. trociscorū de capparib⁹ de eupatorio seminum coium minorū frigidorum. çuccari al. misce cum syrupo de eupatorio. ¶ Subtiliātia humores grossos in vijs nutrimēti in saphena. Recipe seminū anisi feniculi añ. ℥. s. ꝛ carui ꝛ ameos. añ. ℥. i. folij. ℥. i. radicis feniculi ꝛ petrosilij ꝛ apij ana. M. i. agarici ligati in petia. ℥. i. Jsta semina radices ꝛ agaricū simul bulliant cū radicib⁹ ꝛ seminib⁹ p̄mi clisteris in p̄ncipio positi. deinde exp̄mant ꝛ colent ꝛ tribus cyathis dicte colature relique oēs medicine posite in p̄mo clisteri addant. ¶ Digestiuum ad id q̄d supra. ℞. aq̄rum capilloꝝ veneris ꝛ lupuloꝝ ꝛ iuniperi añ. ℥. i. ꝛ endiuie. ℥. ii. çuccari albissimi. ℥. i. misce. ¶ Pille ad id q̄d supra. Recipe spērum dyarodon abbatis trocis. de capparibus semi. coium minorum frigidorū misce ꝛ cum aqua lupuloꝝ fiant pille. vii. pro. ℥. ¶ Aperientia vias nutrimēti ut supra. ℞. aq̄rū hypicon ꝛ lupuloꝝ añ. ℥. i. endiuie. ℥. ii. se. coiū minoꝝ frigidorum. ℥. ii. çucca. al. ℥. i. misce. ¶ Aperientia ut supra. ℞. pulegij calamenti ana. M. i.

hypicon. M. ii. seminũ iunipi anisi feniculi lini ⁊ fenugreci añ. ʒ. ß. misce ⁊ cũ aqua decoquant᷑ usqꝫ ad cõsumptionem quarte partis. Remittat᷑ intẽsa caliditas epatis ⁊ splenis ꝓprie epatis generãtis sanguinẽ melicũ adustũ. ℞. aqrũ cicoree. ʒ. i. ß. ⁊ acetose. ʒ. ß. ⁊ lupuloꝝ. ʒ. ß. seminũ coiuꝫ maioꝝ frigidorũ. ʒ. ii. çuccari al. ʒ. j. misce. ¶ Cõfectio. ℞. dyadragãti frigidi. ʒ. ij. sandaloꝝ ru. ʒ. j. misce ⁊ incorpentur in mortario sine igne. Jstas aquas imediate suprascriptas assumat calidas in aurora duob⁹ dieb⁹ cõtinuis singulo mẽse preterꝗ̃ tpe magni caumatis. Euetur sanguis melicus aperiant᷑ emorroides uel altera ipsarũ ut infra. Cõprimat ipse uersus exterius extremitatẽ intestini terminati ad anum. deinde intingat ipsam extremitatẽ aliquo sanguine colũbi uel pulli. deinde super aliqua pte dicti intestini sic sanguine tincta apponat orificiũ vnius extremitatis colli phiale amplectẽtis ipsam partẽ ita ⁊ talr̃ ꝙ foramẽ dicti intestini remaneat extra dictũ collũ phiale. Deinde ꝑ orificiũ amplũ alterius extremitatis iponat sanguisugã ita ut descẽdat ad extremitatẽ fictã sanguine que ibi applicet᷑ qua applicata tãto tpe dimittat᷑ sanguinẽ extrabere quãto tpe multũ videat᷑ tumere aut relaxet se a dicta extremitate. Si aũt nõ se relaxaret dicta sanguisuga tũc cuꝫ modico salis ⁊ cineris mixtoꝝ cũ aceto intingat᷑ circũquaqꝫ caput suũ ⁊ os cũ quibus adheret ⁊ dicta sanguisuga relaxabit se tunc. Et teneatur cõtinue collũ phiale ut dictũ est ne ipsa sanguisuga anuꝫ aut foramẽ intestini ingrediat᷑. Si võ dicta sanguisuga relaxata sanguis non retineat᷑ supponat᷑ loco ubi sanguisuga suggebat cinis alba cũ tela aranea subtili. Si võ adhuc nõ retineat᷑ sanguis supponatur hoc medicamẽ. ℞. boli ar. ʒ. ß. sanguinis draconis. ℈. j. lapidis ematitis thuris nucis cupressi añ. ℈. ß. pulueriçentur oĩa deinde simul misce. Et tũc si aliqualis sanguis exiret ⁊ nõ est multũ post amotionem sanguisuge nõ est multũ timẽdũ si nõ ita cito restringatur. Si võ exiret multus sanguis non subito restringatur. Diuertatur sanguis bon⁹ ⁊ crassus a crure ⁊ coxa sana ad crus ⁊ coxaꝫ tabefactã. Ligetur crus ⁊ coxa sana nõ tabefacta cũ fascia digitoꝝ duoruꝫ lata incipiendo ligaturã a talo siue cauilla pedis sursum ascẽdẽdo ⁊ cõtinuando usqꝫ ad inguẽ que tñ ligatura nõ sit dolorosa nec nimis laxa sed mediocris stricture. Jsta hoc mõ cõtinuetur. xx. dieb⁹. deinde sex diebus stet sine ligatura. Deinde reiteretur adhuc. xx. diebus. deinde soluatur per. vj. dies ⁊ taliter ꝓcedat ligando per tres mẽses ⁊ incipiatur dicta ligatura ꝑ. xx. dies post assũptionẽ sanguisuge suprascripte ⁊c̃. Dirigatur ad mẽbruꝫ sanguis nutritiuus ut hic infra. ¶ Cerotũ. ℞. pulueris medicinaruꝫ suprascriptarũ al's descriptarũ in decoctione imediate infrascripta rubee tinctoꝝ. ʒ. ß. resine. ʒ. ß. picis. q. s. pro ceroto olei liliorũ alboꝝ. ʒ. ß. laudani. ʒ. ii. misce ⁊ fiat cerotũ. ¶ Dirigentia sanguinẽ ad mẽbrũ. ℞. vnctionẽ frigidã primã cuius hꝫ rubrica ex pinguedine galline porci ⁊c̃. cui addatur olei picis ʒ. vj. qd̃ oleũ sit substãtia secunda que erit a pice in alembico. Nam prima ⁊ tertia exeuntes a pice debent eijci. secũda võ est conueniens proposito nostro.

¶ Cõtra ꝯtractionem ⁊ duritiẽ nerui ⁊ tabefactionẽ membri.

Medicine communes.

Recipe mãne. ʒ. ii. ß. seri capñi. q. s. misce ⁊ fiat potio. Jstõ assumat sel' in mẽse ad min⁹ aut ad plus oib⁹. xx. dieb⁹. ¶ Clistere. ℞. radicũ maluauisci. M. ß. foliorũ blitis ⁊ mercurialis añ. M. ß. fenugreci ⁊ lini se. ⁊ cartami añ. ʒ. ß. vitellũ oui. j. cassiefi. ʒ. i. bñdicte simplicis çuccari ru. añ. ʒ. ß. olei cois. ʒ. iii. salis cois. ʒ. ii. Utatur isto saltẽ semel in hebdomada ⁊ hoc per mẽseꝫ vnũ. ¶ Clistere aliud. ℞. decoctionis lactis ouini cyathos. iii. olei amig. dul. ʒ. iiii. pul. çuccari. ʒ. i. vitellum oui. i. fiat clistere ⁊ eo utatur ut supra. ¶ Clistere aliud. ℞. decoctionis capitis ouis cyathos. iii. tritici. ʒ. i. ß. ciceris rubei. ʒ. ii. riçi. ʒ. ß. hec tria semina bulliant in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad consumptionem medietatis huius decoctionis sumat cyathum. i. ⁊ decoctionis capitis cyathos. iii. ⁊ addantur olei amigdalarum dul. nuc. optime pistataꝝ añ. ʒ. ß. olei sisamini. ʒ. ii. fiat clistere. Utat᷑ in tertio mense modis ⁊c̃. Assumat in mane cum surgit oĩ hebdõa sel' aut bis uel ter vnum cyathũ. ʒ. v. brodij in quo cocta sint illa tria. s. pullus cicera ru. radices feniculi cui brodio addat᷑. ʒ. i. ß. lactis se. coium maioꝝ fridoꝝ deide post ipsius assumptionẽ ieiunet horis tribus. Jsto utat᷑ duob⁹ mensibus ad min⁹ ⁊ plus ad libitũ. Nota ꝙ nõ nimis sepe utatur apitiuis ⁊ ꝓpe fortib⁹ sed ipsis leuibus aliqñ ubi est bonũ. ¶ Canones obseruãdi in mane cũ surgit fricet᷑ cũ manibus mẽbrũ extenuatũ totũ ⁊ neru⁹ suaui fricatione ꝑ. xii. horas in hyeme. Jn estate võ per. xx. horas. ¶ Scõs canõ añ cibũ per horãcũ aliqua ex ꝓ̇mis infrascriptis vnctionib⁹ fricet᷑ cũ manibus totũ mẽbrũ ⁊ neru⁹ lesus aliqr̃ fortis ⁊ ueloci⁹ ꝗ̃ ꝓ̇us i dicta fricatiõe ꝓ̇ª ita ut mẽbrũ lesum tumefiat uel rubefiat aut calefiat plus ꝗ̃ ꝓ̇us. ¶ Terti⁹ canon ⁊ cũ alterũ istoꝝ apparet ex ipsa fricatiõe tũc mẽbrũ ⁊ neru⁹ qescẽ dimittat᷑ ꝑ horã mediã tunc scdã vice illa fricatio reiteret᷑ usqꝫ ad tumorem ruborem uel calefactionẽ. deinde imediate post exercitet᷑ mẽbrũ deambulãdo suauiter per octauũ hore ipso tñ mẽbro ꝓ̇us munito ⁊ fasato ut nõ ledat᷑ a frigore. ¶ Quart⁹ cañ. deide post dictam deambulationẽ balneet᷑ mẽbrũ ⁊ neruus infrascripto balneo suauiter calido ⁊ balneatione breui ipsis mẽbro ⁊ neruo cõtinue suauissime fricet᷑ in ipso balneo. ¶ Quintus cañ. totũ mẽbrũ ⁊ neru⁹ ꝓ̇us exiccati a dicto balneo tunc vngant᷑ aut emplent᷑ optime ex aliquib⁹ infrascriptis vnctionibus aut emplastris aut cerotum neruo apponatur descriptum infra. ¶ Sext⁹ canon. Excitet᷑ mẽbrũ tabefactũ deambulãs suauiter aliquotiens in die per. vi. aut. vij. horas post cibi assumptionem. ¶ Septimus canon. Balneum leuiter cal'm factũ mẽbro post ꝓ̇mã digõnem post prãdiuꝫ per. vj. horas iuuat. ¶ Octauus canon. Liget᷑ membrũ nõ extenuatũ cũ fascia incipiendo a pedis cauilla ⁊ trãseundo per crura ⁊ coxam ⁊c̃. que ligatura nõ sit dolorosa nec nimis stricta sed solum claudens meatus seu vias membri non extenuati. ¶ Unctio prima. ℞. pingue. galline. ʒ. iiij. pingue. porci. ʒ. viij. medullarũ crurium cerui uel saltem vituli uel bouis. ʒ. vi. hysopi humidi. ʒ. ij. misce ⁊ fiat vnctio. Si cum dicta vnctiõe fiat fricatio bis ut dictum est in secundo cañ. tunc vnctio que fieri dꝫ post exercitiũ ⁊ que est propinqua assumptioni cibi fiat cum aliqua istarũ duaꝝ vnctionũ infrascriptaꝝ scdã ꝓ̇ma vnctione utat᷑ talr̃ per dies. xx. ¶ Alia vnctio. ℞. radicum altee bñ cocte ⁊ trite abiecta prius medulla. ʒ. viij. medulle crurium cerui aut bouis aut vituli. ʒ. iiij. hysopi humide. ʒ. ij. olei sisamini olei liliorum al. añ. ʒ. i. ß. cere. q. s. Jsto utatur diebus. xx. post primos. xx. dies modis ut supra. ¶ Alia vnctio. ℞. mucillaginis altee se. lini ⁊ fenugreci añ. ʒ. i. pingue. galline. ʒ. iiij. olei liliorum al. ⁊ camomille añ. ʒ. i. ß. hysopi humide. ʒ. ij. cere. q. s. pro vnguento molli. Jsta utatur per mensem sequentem secundos dies. xx. cum modis ⁊c̃. ¶ Balneum. ℞. floruꝫ camo. M. iij. melli. M. ij. radi. malua. M. j. ß. se. fenugreci. ʒ. iiij. contundantur omnia grosso modo. deinde bulliant simul in sufficienti quantitate aque usqꝫ ad cõsũptionẽ q̃rte ꝑtis deinde usui serua. hac uti icipiat decima die aprilis ⁊ non añ dieb⁹ intermissis ante cenam per dies. xx. ⁊ tñ quolibet die vngat se ut supra ⁊ post balneum apponatur cerotuꝫ uel emplastrũ imediate infrascriptuꝫ ⁊ quelibet decoctio sufficit in dieb⁹ ⁊c̃. ¶ Cerotũ aut ẽt empl'm. ℞. picis naualis. ʒ. iij. olei camomille ⁊ liliorum al. añ. q. s. pro ceroto ad bulliendum medullas crurium cerui aut bouis aut vituli. ʒ. j. misce ad lentum ignem fiat cerotuꝫ. ⁊ si vis empl'm fiat pinguius cũ oleis ⁊ medullis. Jsto ceroto põt incipe uti dicto tpe loco alterius vnctionum dictarum si placet magis. si võ nõ incipiat uti in ꝓ̇ncipio tertij mẽsis ꝯtinuando per tertium mensem. Utatur duob⁹ dieb⁹ in hebdõa. vꝫ ante prandiuꝫ ⁊ añ cenam per horã ʒ. viij. brodij carnium pulli aut capreti aut agni cum multo pulueris çuccari. ¶ Unctio alia. ℞. olei sisamini. ʒ. i. medulle crurium cerui aut bouis aut vituli. ʒ. i. ß. hysopi humide ʒ. ß. misce ⁊ fiat vnctio. Jsta vngatur infirmus tantuꝫ in meri

die qua utaꝛ. viij. dieb⁹ ꝯtinuis. ¶ Unctio alia. ℞. oleorũ li
liorũ al. ℥. j. camomille. ℥. i. ʒ. hysopi hũide. ℥. ʒ. misce. Ista uta
tur alijs. viij. diebus sequentibus in meridie cũ modis ut su
pra. ¶ Unguẽtũ molle. ℞. fecis olei liliorũ al. ℥. j. fecis olei si
samini. ℥. ij. fecis olei se. lini. ℥. ʒ. pingue. galline. ℥. ʒ. medulle
ossium cerui aut vituli aut bouis. ℥. j. cere. q. s. misce. Nota ꝙ
uti dꝫ oibus infrascriptis vnctionibus vnguentis ⁊ emplr̃is
de. viij. diebus in. viij. dies ita ꝙ singulis octo diebus ꝯtinua
tim utaꝛ vna suprascriptarũ vnctionuꝫ ut supra dictum est.
¶ Emplꝫ. ℞. radicũ maluauisci bñ cocti ⁊ bene pistati ⁊ pri
mũ abiecta medulla ut supra. M. ij. olei liliorũ al. q. s. fiat em
plastrũ ad lẽtũ ignẽ. ¶ Aliud emplastrũ. ℞. radicũ maluaui
sci bene cocti ut supra. M. j. lũbricorũ ru. terrestriũ. ℥. i. me
dullarũ crurium aut cerui aut vituli aut bouis. ℥. j. ʒ. hysopi hu
mide. ℥. i. ʒ. olei liliorũ al. ℥. j. lũbrici prius coquanꝛ in olei li
liorũ alborũ. q. s. deinde cõueniẽter pistenꝛ ⁊ cũ alijs oib⁹ in
corporenꝛ. ¶ Medicine amplius ꝓprie mẽbro tabefacto.
¶ Emplꝫ. ℞. renẽ agni cũ tota eius pinguedine que incidã
tur minutiꝫ deide optĩe pistenꝛ simul ⁊ addaꝛ olei liliorũ al.
q. s. ad mollificãdũ misce. ℞. cerotum suprascriptũ qđ cõpo
nitꝛ ex pice ⁊ utere ad neruũ. ¶ Emplm̃. ℞. bdelij resoluti i
oleo liliorũ al. ℥. ʒ. radi. maluauisci bene cocti. ut supra. M. j.
olei liliorũ al. q. s. ad impinguandũ misce pro emplo. Fiat em
broca neruo dolẽti cũ oleo oliuarũ optime ⁊ suauiter calido.
¶ Emplastrũ aliđ. ℞. radicũ maluauisci. M. j. mucillaginis
altee ⁊ se. lini ⁊ fenugreci añ. ℥. j. ʒ. armoniaci galbani añ. ℥. i.
hysopi humide. ℥. ʒ. oleoꝝ camomille ⁊ liliorũ al. pingue. ursi
añ. ℥. i. medulle cerui aut vituli aut bouis. ℥. i. ʒ. maluauiscũ
prius optime decoquaꝛ ⁊ pisteꝛ prius abiecta medulla. dein
de in mortario simul oĩa incorporenꝛ ⁊ ad lentũ ignẽ fiat em
plastrũ. ¶ Regimẽ quo ad cibũ ⁊ potũ breuissime cõe neruo
ꝯtracto ⁊ duro ⁊ cõmune mẽbro tabefacto. Utaꝛ cibis facilis
digõnis ⁊ mediocris substãtie similiter ⁊ potibus ⁊ nõ nimis
cito repleaꝛ sitqꝫ facilis penetrationis ad membruꝫ. s. frumẽ
to pisto optime cocto raro ⁊ colato a corticibus mundo spel
ta pista ut de frumẽto ciceribus ru. coctis cũ corticibus suis
⁊ brodio. utatur blitibus cũ boragine ⁊ petro. spinachijs cũ
trifolij modico ⁊ multo boraginis ra. petro. cuꝫ blitibus aut
spinachijs boragine ad libitum sed sine aceto uel modico
si vult acetũ facere utatur sicut de frumẽto panatella cum vi
tellis ouorũ utaꝛ passulis paruis ⁊ nigris amig. simul cuꝫ pas
sulis fisticis seu pistachijs. Utaꝛ carnibus domesticis. s. vitu
li hedi agni aliquotiẽs castrati pullorum fasianoꝝ perdicum
maxime. utatur vinis mediocris vinositatis ⁊ coloris satis
facilis penetrationis aut utatur albis vinis non grossis nec
nimis subtilibus lꝫ prima meliora sint in casu. Assumat ali
quãdo de capparis multis abiecto sale ⁊ cum modico aceto
⁊ oleo. utaꝛ gaudio delitijs frumẽtis leuibus hitet in vmbra
tẽpore calido odoret aromatica exercitetur suauiter deam
bulãdo ⁊ partim sedẽdo prout est nature sue gratius. Sũma
ria cura talis mẽbri in casu nostro. ¶ Apianꝛ oppilationes
viarũ nutrimẽti ad mẽbrũ extenuatũ ⁊ porositates ipsius. se
cũda intẽtio subtilietur sanguis fluxurus ad nutriẽdũ mem
brũ. Tertia cõforteꝛ virtus attractiua ⁊ digestiua ⁊ retentiua
eiusdẽ mẽbri. Quarta nutrimẽtũ sit quãtitatis ⁊ qualitatis
mẽbro proportionabile. Quinta attrahatur nutrimentũ ad
mẽbrum ⁊ declineꝛ nutrimentũ a mẽbro nõ tabefacto ad ta
befactum. Sexta retineaꝛ nutrimẽtuꝫ in mẽbro. Septima cõ
uertatur nutrimẽtũ ad mẽbri naturam. Octaua hec oĩa fiãt
ut supra. vꝫ leui solutiõe leui aperitione nutrimẽtis suprascri
ptis fricatione primo suaui mẽbri tabefacti ut dictũ est supra.
Exercitio deambulatiuo balneatiõe membri. ultimo vnctio
ne aut emplastro ⁊ proprie emplastro ex pice. nam pix nutri
mentum attrahit ⁊ retinet ipsuꝫ conuertit in substãtiã mẽbri
attractiuã digestiuã ⁊ retentiuam virtutes confortat.

De apostematibus.

¶ Contra cancrum confirmatum.

Flobotomia primo fiat basilice opposite morbo
ex qua extrahanꝛ. ℥. viij. sanguis
stõcho ieiuno in mane per vnã horã añ prãdiũ. ℞. cassiefi. ℥.
j. tamarindoꝝ. ʒ. ij. epithimi. ʒ. iij. aque acetose. q. s. ad dicti epi
thimi ĩfusionẽ seri caꝑni. q. s. pro potiõe. Epithimũ pistatuꝫ
ĩfundaꝛ in dicta aq̃ acetose p. xxiiij. horas. deinde optĩe expri
maꝛ ⁊ coleꝛ ⁊ substãtia abijciaꝛ. ultio reliq̃ oĩa addanꝛ dicte
colature misce ⁊ fiat potio. ℞. syrupi de pomis. ℥. j. de epithĩ
mo. ℥. ʒ. aq̃rũ acetose. ℥. ij. buglosse. ℥. j. misce. ℞. cassiefi. ℥. j. epi
thimi. ʒ. i. ʒ. tamarindoꝝ. ʒ. i. eľarij hamech. ʒ. j. aque aceto. ℥. j.
seri caꝑni. q. s. pro potione misce ⁊ fiat potio. ℞. aq̃rũ aceto
se fumiterre añ. ℥. j. ʒ. buglosse lupuloꝝ añ. ℥. ʒ. sen inũ coium
frigidorũ minorũ. ʒ. ʒ. çuccari albissimi. ʒ. i. misce. ℞. pillˀaruꝫ
idarũ. ℈. ij. sene. ℈. j. coralloꝝ rub. ğ. v. agarici. ℈. j. misce ⁊ cuꝫ
eľa. hamech. q. s. ad ĩcorpandum reformenꝛ pillˀe. vij. pro. ʒ.
℞. terbẽtine ele. ʒ. ij. aq̃ acetose. ʒ. ij. ℞. spẽrũ triasandalorũ. ʒ.
ij. spẽrum dyarodon abbatis. ʒ. j. gẽmarũ eľarij de gẽmis si
ne speciebus. ʒ. ij. margaritarũ. ʒ. j. ʒ. dyadragãti frigidi descri
ptione Ni. ⁊ facti ex çuccaro triũ coctarum. ℥. x. misce ⁊ cum
aq̃ruꝫ acetose ⁊ buglosse añ. q. s. ad incorpandum fiat ꝯfectio
solida in morsellis. iij. pro morsello. Flobotomia reitereꝛ ut su
pra si necesse est reiterari. Prouocẽtur emorroide ipsas fricã
do cũ folio ficus aut sanguisugas ponẽdo ſm cano. dictoruꝫ
locoꝝ. manus christi de perlis facti cum optio çuccaro. ℥. viij.
sandalorum ru. ʒ. ij. coralloꝝ ru. ʒ. ʒ. violarum siccaruꝫ. ʒ. ij. mi
sce ⁊ cum aqua acetose ⁊ buglosse añ. q. s. ad cõficiẽdum re
formetur cõfectio solida in morsellis. iij. pro morsello. ℞. tro
ciscorũ de capparibus. ʒ. ʒ. de rosis. ʒ. i. ʒ. specieruꝫ triasanda
lorum. ʒ. ij. gẽmarum eľarij de gẽmis sine speciebus. ʒ. i. ʒ. dya
draganti frigidi descriptiõe ⁊ facti ex çuccaro taberçet. ℥. xv.
misce ⁊ cuꝫ aquarũ acetose ⁊ buglosse añ. q. s. ad cõficiẽdum
fiat cõfectio solida in morsellis trium in mortario cum pistel
lo ⁊ sine igne triũ. ʒ. pro quolibet morsello. Ista localia infra
scripta fiãt tp̃e necessitatis. ℞. olei roſ. ℥. vi. tyriace ꝑparate.
ʒ. iij. misce ⁊ reiteretur totum multotiẽs in mortario plumbi
co. Si v̓o vult medicamen efficaci⁹ ⁊ tñ virtuti familiare tũc
suprascriptis oleo ⁊ tucie anteq̃ taliter agitenꝛ addatur boli
ar. ʒ. iij. deinde totũ agitetur in mortario plũbeo multotiens
ut supra. ℞. cãcroꝝ recẽtiũ fluuialiũ crudorũ ⁊ cuꝫ testa sua
q. s. pro emplo pistenꝛ nõ multũ minute ⁊ de eis fiat emplm̃
nihil aliud ipsis addẽdo. Si v̓o vis medicamẽ efficacius tũc
ipsis cãcris talr̃ pistatis addatur olei roſ. q. s. ad incorpandũ
⁊ ĩpinguãdũ emplꝫ misce ⁊ fiat emplm̃. ℞. aque cũ fece sua
descẽdẽte de mola seu lapide añrioꝝ acuẽtiũ fermẽta. q. s. pro
epithimate loci lesi. In hac aqua cũ fece ĩfundantur petie li
nee subtiles uel albe uel vna duplicata q̃tũ necesse est ad coo
piẽdũ mẽbꝝ lesum ⁊ ꝓp̃e brachium ad cubitũ infra. ¶ Regi
men cibi ⁊ potus. Potus. ¶ Uinuꝫ sit albuꝫ dyaphanũ siue
clarũ pauciferum saporis agrestis seu brusci aut saltẽ medij
saporis ⁊ non dulcis saporis aut saltẽ ẽt medie vinositatis ⁊
nullo modo vinosum. Sed tñ melius est pauciferũ ⁊ saporis
brusci ut ante. Si v̓o tãtummodo ualet vinũ dulce tũc dulco
res ipsum solũ cũ aliquãtulo çuccari taberçet ⁊ optime triũ
coctarũ. Et nullo mõ vinũ siue sit naturaliter dulce nec dul
coratũ nisi cuꝫ dicto çuccaro optio. Lympheꝛ ip̃m vinũ siue
cum aq̃ ordei excorticati nõ çuccarata. Quinimo potus ip
sius solius aque ordei eẽt ꝓstãtius. Cibi. ¶ Panis sit de spel
ta aut saltẽ de optimo frumento albissimus sed tamẽ de spel
ta ⁊ mediocriter fermentat⁹ debite coct⁹ ⁊ nõ multuꝫ ⁊ cum
crustis subtilib⁹ nihil ꝯtinẽs salis ⁊ fact⁹ cuꝫ aqua dulci ⁊ flu
uiali dyaphana siue clara. Cucurbita ut est cũ carnib⁹ ĩfrascri
ptis cocta ẽ iuuãs eduliũ ferculare siue ferculũ iuuãs. Cucur
bita cum agresta ⁊ cocta cuꝫ carnib⁹ ut supra iuuat ꝓ fercu
lo. Cucurbita cũ toto ouo ualet cũ albumie ⁊ vitelloꝝ agresta
cocta cũ carnib⁹ ut supra iuuat pro ferculo. Cucumeres pui
recẽtes ⁊ teneri cocti cũ carnib⁹ dictis sũt ferculũ ⁊c̃. ut supra
de cucurbita. Portulaca cocta cũ carnib⁹ dictis ẽ ferculũ ꝯue
niens. Spiachia cocta ut supra de portulaca ⁊ lactuca cocta cũ

subduplo boragis ut supra de portulaca. Blitis ꝑus bullita ⁊ ipsius ꝑma aqua ꝑme bullitionis abiecta deīde mixta cū q̄r ta pte sue boragis ⁊ tātūdē lactuce aut portulace. ultimo oīa ipsa cum carnibus ut supra de portulaca. Abramū sine arillis seu succus granatoꝝ dulciū seu muçoꝝ ⁊ nō dulciū coctū ut est cū carnib⁹ aut ēt cū modico mice panis triturate. q. s. ad ispissandū iuuat ꝑ ferculo. Rape ꝑus bullite ⁊ earū prima aqua ꝑme bullitionis abiecta deinde triturate leuiter ⁊ mixte cū q̄rta pte aut q̄nta floꝝ carnositatis siue pulpe cucurbite siccate minutim incisoꝝ. ultimo totum cū carnib⁹ ut supra ꝑ ferculo iuuat. Illa carnositate seu pulpe cucurbite siccata deinde minutim incisa ⁊ primo bullita deīde sola ipsa aq̄ cocta cū carnib⁹ ⁊c̄. ut supra est optimū eduliū pro ferculo ⁊ ad hoc est ꝓpriū. spelta cocta debite cum carnibus dictis ut supra est optimū eduliū ꝑ ferculo ⁊ ualde ꝯuenit. far spelte coctū ut supra de ptisana. Panatella seu mica panis cocta ut supra. Mica panis cū brodio dictaꝝ carniū infusa ⁊ imbibita lꝫ nō sit cocta iuuat cū dicto brodio in ferculo. Alagane ex optima farina ordei aut spelte aut frumēti facte sine sale aliquo sed melius ex farina ordei: deīde subsequēter ex alijs duab⁹ farinis ⁊ minutim īcise ⁊ postea exiccate deīde optime cocte cū dictis carnib⁹ ultimo comeste rare ⁊ nō spisse seu cōpacte in ferculo iuuat. Brodetū seu brodiū pulli cui mixtū sit totū ouum recēs. vꝫ albumen oui cū vitello eius factū a gallina eadē die aut per spatiū duorū dierū ad amplius iuuat. Brodiū dictuꝫ cū quo coquat̄ modicū agreste sine sale aut modicū vini granatorū ⁊ est ꝑstātius ꝑori brodio. Oēs carnes comedat elixtas ⁊ nō assatas comedat ip̄as cū vino granatorū muçoruꝫ aut acetosoꝝ aut agresta nō salsa aut succo arācioꝝ. Carnes. ¶ Pulli elixi iuuāt ⁊ ē ꝓpriū eduliū ad hoc. Perdices fasiani duragi seu turtures ⁊ ꝓp̄e cū agresta aut vīo granatorū alauda auicule p̄ue in arboribus degētes exceptis passerib⁹. Nā passeres in hoc nō ꝯueniunt. carnes hedi seu capreti domestici ⁊ est ꝓpriū eduliū in hoc. Carnes gaçelli siue capoli syluestris carnes castrati non amplioris etatis vno anno. vituli lactantis nō amplioris etatis quatuor mensium sed minoris etatis sunt meliores. Oua. ¶ Oua fracta cocta in aq̄ comedat tota. vꝫ albumē ⁊ vitellos ouorū cū agresta nō salsa uel cū vino ḡnatoꝝ uľ succo arācij. Oua cocta vꝫ albumē ⁊ vitellos ouorū in patella frixa cū modico lactuce uel spinachie aut alterius earum comedat cum agresta non salsa uel vino granatorum dictorum uel succo arancioꝝ. Pisces. ¶ Oēs pisces p̄uos comedat non magnos elixos ⁊ non assatos ⁊ aliquando si vult eos assatos seu frixos comedat cum vino granatoruꝫ dictorum aut agresta non salsa aut succo aranciorū. Menole conueniunt barboni orate parue passeres parue albori parui pisces p̄ui petrosi aque dulcis strioli lucij parui Istis oībus medicamibus utat̄ suprascriptis tātū consilio in signiū doctoꝝ cure sue astātiū ⁊ nō ꝯsilio ipsius egri. Nota q̄ q̄nq̄ꝫ patiēs dolet dolore ac si eēt flāma ignis post vnaꝫ horā uel tres aut diē. Iterū reuertit̄ cum alijs signis est certissimū signum cancri.

¶ Contra tubera seu forūcula difficilis digōnis.

Euacuatiuū digestiuū facile. ℞. cassie electe. ℥. i. dyasene. ʒ. iiii. aque fumiterre. q. s. ꝑ potione misce ⁊ fiat potio. ¶ Digestiuū. ℞. aquarū acetose ℥. i. fumiterre. ℥. ii. lup. ℥. i. çuccari albis. ʒ. i. misce. ¶ Emplm ℞. altee. M. ſ. maluarū. M. i. violarū. M. ſ. ficus albas ⁊ pigues nūero. iiii. cepe lilij albi. ℥. i. fermenti tritici. ℥. ſ. farinaꝝ seis lini fenugreci añ. ℥. ii. assūgie porcine non salse. ℥. i. ſ. olei amig. dulciuꝫ. q. s. adipinguādū. Radices ꝑus earū abiecto meditulio minutim īcise bulliāt cū dictis herbis in sufficiēti q̄titate aque pro decoctione usq̄ꝫ ad ꝯsūptionē medietatis. Cepe vō lilij sub cinerib⁹ igneis debite coquat̄ deinde dicta iiii. pistentur ⁊ sir̄ ficus ⁊ fermentuꝫ pistentur deinde dicte farine addātur ultimo assungia ⁊ oleū apponant̄ ⁊ cū dicte decoctionis. q. s. pro emplastro oīa simul incorporētur ad lentum ignem ⁊c̄.

De febribus.

¶ Contra quartanam.

Solutiuū minoratiuū facile. ℞. cassie fi. pulpe sebesten añ. ℥. ſ. pulparū tamaridi. ʒ. ii. dyasene. ʒ. iii. ꝯfec. hamech. ʒ. i. aque acetose. ℥. i. seri capni. q. s. ꝑ potione. pulpe ip̄e sebestē ⁊ tamaridoꝝ cū pte dicti seri. q. s. ad ip̄aruꝫ dissolutionē dissoluant̄ optime sine igne in mortario cū pistello ferreis ⁊ nō eneis. Aut saltē in mortario lapideo ⁊ cū pistello ferreo: deinde cassia ip̄a ext̄cta a cāna mundentur a scorsis ⁊ arillis suis ⁊ dissoluat̄ in dicta aq̄ ⁊ alia pte ipsi⁹ seri ultimo oīa addant̄ misce ⁊ fiat potio. Istud solutiuum assumat in aurora debite calidū ⁊ nō tepidū ⁊ imediate post ipsi⁹ assumptionē iaceat in lecto per vnā horā cū dimidia ⁊ interi dormiat ad ampli⁹ per tres q̄rtas hore. deinde surgat ⁊ post ipsi⁹ assumptionē stet ieiunus patiēs horis q̄nque. Postq̄ vō surrexit cū pāno suauiter calido suauiter sibi fricet versus dorsuꝫ stōchū maxime ⁊ ilia. deinde pānū talr̄ suauiter calidū dimittat sup̄ ipsis stōcho uētre ⁊ ilijs. Et nō assumat lauatiuū aliqd̄ sed in dicto termino q̄nque horarū prādeat ⁊ pro ferculo in ip̄o prādio comedat blites cū boragine ⁊ feniculo Item carnes laudabiles ut ꝑdices fasiani hedi uel vituli aut aliq̄s carnes ꝯsimiles. ¶ Solutiuū minoratiuū facile ut supra ⁊ forte egrotāti minus tediosuꝫ. ℞. pillaruꝫ indaꝝ. ℈. ii. agarici. ℈. i. salis gēme çinçib. añ. ǵ. i. Agaricus ip̄e in frusta minuta īcisus ⁊ nō pistat⁹ infundat̄ per horas. vi. ad minus in oximelle simplici. q. s. ad ipsi⁹ agarici debitā imbibitioneꝫ in ipso oximelle. deinde reliq̄ pulueriçāda pulueriçent̄ ut decet. ultimo oīa simul misce ⁊ cū eluario hamech. q. s. ad incorporādum reforment̄ pille. vii. Si vō solutiuuꝫ hoc pillulare minus tediosuꝫ est tunc istas pillas assumat in aurora frigidas ut sunt cū. ℥. i. vini albi odoriferi nō multū vinosi seruatis reliq̄s modis ⁊ ordinib⁹ descriptis in assumptione alteri⁹ solutiui potabilis imediate suprascripti. ¶ Digestiuū. ℞. syrupoꝝ de epithimo. ℥. i. de bisantijs oximellis simplicis aquarum fumiterre lupuloꝝ añ. ℥. ſ. misce. Istud digestiuum debite calidū ⁊ nō tepidū assumat in aurora sex saltem diebus ꝯtinuis ⁊ post ipsi⁹ assumptionē stet ieiunus horis q̄tuor ad minus ⁊ iterū dormiat, sed tñ nō amplius duab⁹ horis. Istō vō digestiuū talr̄ assumē īcipiat die tertia post assumptioneꝫ dicti minoratiui suprascripti. ¶ Solutiuū eradicatiuuꝫ facile. Recipe pillaruꝫ de meçereon de lapide laçuli polipodij añ. ℈. i. çinçib. ǵ. ii. misce ⁊ cum dyasene. q. s. ad ip̄arum omniuꝫ īcorporationē reforment̄ pille. vii. Istas pillas assumat frigidas ut sunt cū vna. ℥. vini odoriferi nō multuꝫ vinosi in aurora die tertia post cōpletā assumptionē saltē sexties digestiui immediate suprascripti ⁊ post ip̄aruꝫ assumptionē iaceat in lecto per vnā horā cū dimidia ⁊ iterū dormiat per vnaꝫ horā ad ampli⁹ ⁊ post earūdē assumptioneꝫ stet ieiun⁹ horis q̄nque. Et in termino ip̄arū q̄nque horarū assumat pro lauatiuo. vi. ℥. ordei excorticati in qua aq̄ bulliāt semen feniculi dauci añ. ℥. i. deinde colata sic aq̄ ip̄a quā aquā assumat calidā ⁊ nō tepidā ⁊ sine çuccaro ⁊ post eius aque assumptionē stet ieiunus patiēs hora vnā ⁊ in termino ipsi⁹ hore expiat̄ patiēs si dictā aquā pōt secedē si causa añ nō spōte secedit. ultimo in dicto termino hore siue ip̄aꝫ aquā secessit siue non secesserit prādeat ⁊ ꝑ ferculo comedat blites. Itē carnes laudabiles ut supra in alio minoratiuo ꝑ ut supra. ¶ Digestiuū usuale. ℞. aq̄rū capil. ue. ℥. i. ſ. buglosse lupuloꝝ añ. ℥. ſ. fumiterre. ℥. i. çuccari albis. triū coctaꝝ. ʒ. i. misce. Istud digestiuuꝫ assumat debite calidū ⁊ nō tepidū in aurora sex saltem dieb⁹ cōtinuis in singulo mēse ⁊ post ipsius assumptionē stet ieiunus horis q̄tuor ⁊ iterū dormiat sed nō amplius duabus horis. ¶ Solutiuū facile ⁊ usuale. ℞. solutiui minoratiui pillularum suprascripti cōpositi ex pillis indis agaric. ⁊c̄. ut ibi. Istas pillas assumat in aurora die immediate sequēti diem assumptionis digestiui usualis immediate suprascripti ⁊c̄. ut supra in assumptione eiusdē minoratiui pillaꝝ suprascripti

¶ Contra pestem.

Pillule solutiue. ℞. aloes succotrini electi. ʒ. vi. myrre ʒ. iij. croci electi. ʒ. i. ſ. reubar. electi. ʒ. ii. ſ. agarici electi. ʒ. ij. gariofi. ℈. i. ſpice. ℈. i. ſ. cort. citri. ʒ. i. ſe. citri. ℈. ii. tormentille. ʒ. ſ. ſanda. ru. gnoꝝ ribes añ. ʒ. i. Loco võ iſtoꝝ gnoꝝ ribes ſi non repiant̃ tũc ponat̃ ſeminũ acetoſi tantũdẽ coral. ru. ʒ. ſ. boli ar. ʒ. iii. cãpho. g. ii. Agari. ĩpe in fruſta minuta ciſus ꝛ nõ piſtat⁹ ĩfundat̃ ad min⁹ p boras. vj. in oximel. ſimpli. q. s. ad debitã ĩbibitionẽ ex dicto oximel. deide reliq̃ oĩa pulueri. ſubtilr̃ uel mediocriter uel groſſo mõ ut decet ſm cano. ad hoc ꝛ ĩpa ſuſtinent de trituratione ſaliraṫ ſufficienter ipsarũ medicinarũ vtute. ultĩo oĩa ſil̃ miſce cũ rob de ribes ꝛ syru. de citro añ. q. s. ad icorpandũ fiat magdaleon ſeu maſſa pillarũ ad uſum opportunum poſtea tpe debito formabis ix. pillas p ʒ. Ipſeq̃z pille aſpgant̃ cũ boli ar. q. s. ad aromatiçãdũ. ſi võ nõ repit̃ rob de ribes augeat̃ tantũdez dictũ ſyrupũ de citro uel de lymonib⁹ ſed de citro melius. Iſtarum pillarũ facilr̃ ſolutiuaꝝ ꝛ ꝑparũ cõtra peſtẽ aſſumat ſtõcho ieiuno vir uel mulier a. iii. uel a. v. uſq̃z ad. vii. ad libitum in aurora in mane cũ ſyr. acetoſi ſimplicis ꝛ aque violaruz aut ſaltẽ aque ſimplicis. d. dyapbane ſeu clare añ. ʒ. ſ. uel ad libitum; Iſtas pillas cuz iſtis ſyrupis ꝛ aq̃ talr̃ aſſumat in mane cũ ſurgit de lecto duob⁹ diebus uel ſaltem vna die in ſingula hebdõa cuiuſlibet q̃tuor triũ tẽpoꝝ anni in quo eſt peſtis illa ſed meli⁹ in aurora deide in mane cũ ſurgit tñ in q̃libet dictarũ horarũ duaꝝ iſte ſint pſtãtes ualde dormiatq̃z nõ ampli⁹ vna hora in ſpatio vnius hore cũ dimidia imediate poſt ipsarũ pillarũ aſſũptionẽ ſed eas aſſumat tantũ in aurora tũc immediate poſt earũdẽ aſſũptionem ſtet ieiunus vir uel ieiuna mulier talr̃ aſſumẽs horis. v. ꝛ nõ ampli⁹. vi. horis. ſed ſi eas aſſumit in mane cũ ſurgit tũc ſaltẽ horis. iiij. ꝛ nõ ampli⁹ horis. v. ieiunet ꝛ q̃cũq̃z dictaꝝ horaꝝ dictas pillas aſſumat tũc nec añ nec poſt ipaꝝ aſſũptionẽ aſſumat lauatiuũ aliq̃d. ſed tãtũ i dictis termis prãdeat ꝛ in ipo prãdio ferculũ ꝛ carnes laudabiles comedat. ¶ Pille ꝯ peſtẽ nõ ſolutiue vtuti familiares. ℞. ligni aloes electi. ʒ. ſ. croci electi. ʒ. i. ſ. tormẽtille. ʒ. i. cornu cerui. ℈. ii. ſandaloꝝ rub. coral. ru. ſe. acetoſe boli ar. añ. ʒ. ſ. cãphore. g. ii. gẽmarũ eluarij de gẽmis ſine ſpẽb⁹ q̃tũ pficit forme ipaꝝ ſaltẽ mediarũ ſed tñ meli⁹ ipaꝝ pfectarũ earundẽ gẽmaꝝ ut hic añ ꝛ ipoꝝ fragmẽtoꝝ ſaltẽ medie pfectionis margarite q̃te pfectiõis foꝛe ipaꝝ ſaltẽ mediarũ ſed tñ meli⁹ ipaꝝ pfectarũ. ʒ. i. cornu vnicorni ſeu vnicorui q̃d idẽ eſt ꝛ q̃tũ ad hoc ſimplex q̃d illuſtrib⁹ viris ſolũ licet tñ hoc ſine dicto cornu ſint pſtãtes ualde ꝯ peſtẽ ſed tñ cũ dicto cornu ſũt pfectiores ſyrupi de citro. q. s. ad oĩum debitã incorpationẽ pro pillis ꝯficiẽdis in eſtate ſeu tpe calo aut tpib⁹ medijs ad libitum ſyrupi de ribes tãtũdẽ. Loco aũt ipſius ſi ipm non repis ponat̃ ſyrupi de lymonib⁹ tãtũdẽ ſed de ribes melius. In hyeme võ ſeu tpe frido loco ipſi⁹ ſyrupi de citro uel de ribes uel ẽt de lymonibus tũc ponat̃ tyriaca tãtũdẽ debite fermentata ꝛ pfecte. vz ipſi⁹ tyriace nõ minoris etatis. vii. annorũ q̃nimo annorũ q̃nq̃z ſm aliquos exaliebat̃ ſed melius non minoris etatis annorũ. xii. nec amplioris annorũ. xxx. in regionibus calis ſed in regionib⁹ fridis a p̃mis. xx. annis uſq̃z ad. xl. lib. vi. ſm cañ. 4ª p̃mi. cap̃ p̃ de tyriaca ꝛ alijs confectionib⁹ magnis pfectio ibi ubi de hoc. pul. pul. ſubtilr̃ uel groſſo mõ uel mediocriter ſz cañ. ad hoc ut i alia recepta p̃ª ꝓxia ſupraſcripta. deide oĩa ſil̃ miſce ꝛ fiat magdaleon ſeu maſſa pillaꝝ pro pillis formandis. ix. p ʒ. qui magdaleõ ꝛ ẽt pille non ſolutiue fiant eo mõ quo fit alius magdaleon ꝛ pille ſolutiue ſupraſcripte in alia recepta. Iſtarũ pillarũ nõ ſolutiuarũ ſed cõfortatiuarũ ꝛc. aſſumat ſtõcho ieiuno vir uel mulier a. iii. uſq̃z ad. v. ad libitũ in aurora uel in mane cũ ſurgit ad libitum diebus tribus in ſingula hebdõa cuiuſlibet. iiii. tẽporũ anni ĩ quo eſt peſtis ipſis dieb⁹ alternis. ſ. vna die ſic ꝛ alia die non aſſumat ꝛ poſt ipaꝝ aſſumptionẽ ſtet ieiunus vir uel ieiuna mulier talr̃ aſſumẽs horis trib⁹ ad min⁹ ꝛ nõ aſſumat lauatiuum aliq̃d. Et ſi ipſas aſſumit tantũ in aurora tũc poſt ipſaꝝ aſſũptionẽ dormiat ad libitum ſed nõ ampli⁹ duabus horis.

¶ Contra peſtem.

Preſeruãtia a peſte ꝛ vtutib⁹ oĩb⁹ familiaria. vz vitalib⁹ aĩalib⁹ ꝛ nãlib⁹ oĩumq̃z ipaꝝ ꝯfortatiua ꝛ ꝓpe vtutis vitalis ꝛ ꝓpꝛijſſime ipſi⁹ vitalis in corde. ℞. ſyrupi de citro ul̃ de lymonib⁹. ℥. i. aq̃ acetoſe. ℥. iii. miſce. ¶ Aliõ. ℞. boli ar. ʒ. i. aque acetoſe. ℥. ii. miſce. ¶ Ad idẽ ℞. aque acetoſe. ℥. ii. vini albi odoriferi nõ multũ vinoſi. ℥. ſ. boli ar. ʒ. i. çuccari roſ. ʒ. i. miſce. ¶ Pille nõ ſolutiue ſed vtutũ cõfortatiue ut ſupra. ℞. terre ſigil. ʒ. ii. boli ar. ℥. i. ſyrupi de citro. q. s. miſce ꝛ fiãt. ix. p ʒ. Iſtarũ pillarũ aſſumat a tribus uſq̃z ad. v. ad libitũ in mane dum ſurgit uel in aurora bis in hebdõa aut ſel̃ ad min⁹. Deide poſt ipſarũ aſſũptionẽ ſtet ieiunus uel ieiuna horis trib⁹ ad min⁹ ℞. tyriace antique çuccari roſ. añ. ʒ. i. vini albi odoriferi nõ multũ vinoſi. ℥. i. ſ. Tyriacã iſtã ſumat horis. x. poſt cenã imediate p̃cedẽtẽ: deinde poſt ipſi⁹ aſſũptiõez dormiat ad libitũ ꝛ ieiunet horis. vii. ℞. ſpẽꝝ tria ſandaloꝝ. ʒ. ii. ſpẽꝝ dyarodon abbatis. ʒ. ſ. terre ſigillate. ℈. ii. gẽmarũ ꝛ margaritarũ. eluarij de gẽmis ſine ſpẽb⁹. ʒ. ii. boli ar. ʒ. iii. çuccari alb. ℥. xviii. miſce ꝛ cũ aq̃ bugloſſe. q. s. fiat cõfectio in morſellis ſolida. iii. ʒ. p quolibet morſello. ℞. dyaboragi. ℥. ii. dyabugloſſa. ℥. iii. çuccari ro. ℥. iiii. çuccari viol. ℥. ii. terre ſigillate. ʒ. i. ſ. ſpẽrum tria ſandaloꝝ. ʒ. ii. gemmaꝝ ꝛ margaritarũ eluarij de gẽmis ſine ſpẽb⁹. ʒ. iii. boli ar. ʒ. iiii. miſce. ꝛ cũ iulep viol. q. s. redigat̃ totũ in forma eluarij ꝛ deauretur. Iſtarũ oĩum ſex medicinarũ ſupraſcriptarũ aſſumat mõ vnã mõ aliã ad libitũ in mane cũ ſurgit oĩ hebdõa diebus itermiſſis. deinde poſt ipſarũ aſſumptionẽ ieiunet horis tribus ad minus p̃terq̃ poſt ipſius tyriace aſſumptionem in aſſumptione cui⁹ fiat ut ſupra dictũ eſt. ¶ Pille nõ ſolutiue ſed confortatie ut ſupra. ℞. ligni aloes electi. ʒ. ſ. croci. ℈. ſ. cornu cerui. ℈. ij. tormẽtille terre ſigillate añ. ʒ. ſ. ſeminũ acetoſe diptami añ. ℈. i. çedoarie. ℈. ſ. boli ar. ʒ. iii. gẽmaruz eluarij de gẽmis ſine ſpẽb⁹. ʒ. i. ſ. xilobalſami. ʒ. ſ. margaritarum. ʒ. i. ſandaloruz ru. ℈. i. coral. ru. ℈. ii. addatur cornu vnicorni pro illuſtrib⁹ viris. ʒ. ſ. ſyrupi de ribes. q. s. pro pillulis conficiendis uel loco eius ſi non reperiatur accipiatur ſyrupi de lymonibus. ſed melius eſt ſyrupi de citro ꝛ hoc tpe calo ſeu tpib⁹ medijs. ſed tpe frido puta in hyeme loco ipſius ſyrupi de citro uel de ribes uel de lymonibus ponat̃ tyriace tãtũdem debite fermentate ꝛ perfecte. Pulueriçanda pulueriçentur groſſo mõ uel tenuiter ut decet: deide oĩa ſil̃ miſce ꝛ fiat magdaleon pro pillulis ꝯficiẽdis. viii. p ʒ. Si võ vult medicamẽ efficacius prioribus pillulis tunc his utatur cũ modis ut ſupra q̃nimo iſtis utat̃ trib⁹ dieb⁹ in ſingula hebdõa alternatim uel ſaltẽ ſemel in hebdõa. Iſte ẽt pille ſcõe multũ iuuãt actu laborantem a peſte quas aſſumat tunc bis in die ſtõcho ieiuno. vz añ prandium ut ſupra ꝛ añ cenã p duas horas. Si võ vult ex hoc medicamine potũ tũc oĩum illoꝝ ſil̃ mixtoꝝ aſſumat. ʒ. i. cũ aq̃ acetoſe ꝛ vini albi odoriferi non multũ vinoſi añ. ℥. i. miſce ꝛ fiat potio ut hic añ quo utat̃ cum modis deſcriptis in aſſumptione pillularũ imediate ſupraſcriptarũ. ¶ Solutiuũ uſuale ꝛ facile. ℞. aloes ſuccotrini electi. ʒ. vi. myrre electe. ʒ. iii. croci. ʒ. i. ſ. reubarbari electi. ʒ. ii. agarici electi. ʒ. i. gariofi. ſpice añ. ℈. i. corticum citri. ʒ. i. ſ. camphore. g. ii. boli ar. ʒ. iii. miſce ꝛ cum rob de ribes ꝛ ſyrupi de citro añ. q. s. formentur pillule. ix. p ʒ. ꝛ ſi non reperiatur rob de ribes loco illius ponatur ſyrupi de lymonibus tantũdẽ uel plus de ſyrupo de citro. Iſtarum pillularum aſſumat a duabus uel tribus uſq̃z ad. vii. ad libitum in aurora uel in mane cum ſurgit uel per vnam horam añ cenã vna hebdõa bis uel ſel̃ ad minus. ꝛ ſi ipas aſſumat in aurora uel in mane ut hic ſupra. tũc imediate poſt ipſaꝝ aſſũptionẽ ieiunet horis q̃tuor ad minus nec aſſumat aliq̃d lauatiuum ꝛ melius in aurora deinde in mane cum ſurgit ꝛ ultĩo añ cenã min⁹ iuuãt lz tñ in quacũq̃z trium dictarũ horarũ ſũpte ſint maximi iuuamenti. Iſtarũ ẽt pillaruz. ℈. ii. ſumpti ſingulo die in mane per. iiii. horas añ cibũ multũ iuuant etiam actu laborãtẽ. ¶ Regimen pſeruatiuũ a peſte ſeu propriũ

ptenisiuũ. Aer hītationis rectificet̃ ipō loco stationis pluries
aspso ex aceti ptibus duabus ꝛ vna pte aquerof. sil̃ mixtis
ita ut ɔtinuo idē locus dicte mixture odorē sapiat. Cum vo
trāsit ad aerē liberũ ɔtinue uel sepissime odorando. portet in
manu petiā lineā uel spōgiā ifusaz in dicta mixtiōe aque rof.
ꝛ aceti ꝛc̃. Aut portet in manu pomũ laudani uel laudanati
pportionabile suo tpi odorādo frequēter ut hic supra. euitet
coionē multarũ psonaꝝ. Et nota ꝙ ſm uarietatē tēpoꝝ qua
tuor anni dz pomũ uariari in quatuor pmis qlitatib' altera
tiuis. Nutriēs. ¶ Utat̃ vino nāli ꝛ nō corrupto nec alr
pternāliter alterato ꝛ ipō claro ꝛ nō nouo sed tantũ debite
digto ꝛ non vinoso sed paucifero coloris albi uel cisoli uel
granate uel medij coloris saporis acrestuli seu aliqliter bru-
sci uel ēt saporis acetuli. Nā acetũ est tpe pestis pſtāti'. Aui. 3ª
fen pmi ꝛc̃. Euitet vina vinosa vina dulcia vina nigra. Utat̃
pane bñ fermētato ꝛ cũ aliꝙtulo salis lz parũ ꝛ bñ cocto ꝛ cō
posito ex octo ptib' farine frumēti optime ꝛ nona pte farine
milei boni ꝛ aqua fluuiali uel cisterne. Utat̃ carnib' tēperatis
carnib' ēt fridis ꝛ siccis nō salitis nec ēt multum calis oib' tñ
ipsis bñ digestibilib' ut pdicũ fasianoꝝ ꝛ he due sunt ad hoc
ualde approbate pulloꝝ turdoꝝ aliqñ auicularũ pnarũ in ar
boribus degentium. carnibus vitulorũ non amplius etatis
sex mensiũ nec minoris duoꝝ mēsiũ. hedoꝝ domesticorũ he
dorũ syluestriũ seu capoloꝝ ꝛ he sunt ppe lupulorum aprulo
rum. Utatur extremitatib' ut pedib' aialiũ suprascriptoruz ꝛ
carnib' eoꝝ neruosis ut musculis ꝛ melius oibus his debite
coctis deinde in aceto non multũ acuto infusis ꝛ est pprium
Utat̃ piscibus puis aque munde ꝛ clare notabilr fluētis ꝛ p
prie lucijs cũ aceto nō multũ acuto vino granatorũ uel agre
sta ꝛ ppe piscibus puis petrosis cũ aceto dicto. Utatur ouis
sorbilibus cũ agresta ꝛ melius vino granatoꝝ aut fractis in
aqua uel frixis comestis cum vino granatorũ ꝛc̃. Utat̃ pāni
co debite cocto ꝛ multum conuenit panatella lentibus debite
coctis ꝛ est ppriũ acetosella herba seu salsarella comesta sola
uel cum alijs herbis ꝛ est ppriũ boragine cicorea ꝛ est ppriuz
Portulacis cucurbitis cum agresta uel vino granatorũ spi
nachijs cum boragine ꝛ modico lactuce maxime in estate.
Utatur pro salata capparibus sed cuz aceto conditis multo
tiens in hebdā portulaca sparagis aliquotiēs lactuca. Utat̃
pro saporibus aceto nō nimis acuto ꝛ aqua lymphato agre
sta arācijs vino granato ꝛ silib' rebus. sed acetũ pſtantius est
Utat̃ rebus acetosis ut gelatutio ꝛ similibus reb' fridis poti
us ꝙ calis nō tñ excessiue frigidis. Euitet res calas lacticinia
pter lac acetosum pus a lacte ipō extracto butyro. Aui. cap̃ p
prio de peste. Fructus ꝛ ppe putrescibiles ꝛ pprius multum
humidos ꝛ oia putrescibilia. Motus ꝛ quies. ¶ Motus
sit suauis seu deambulatiuus non itineratiuus. Euitet mo-
tus laboriosos corporeos ꝛ aiales: euitet quecũqz anhelitum
frequentātia sue cōplonis respectu. Utatur quiete multa nō
tñ oimoda ꝛc̃. Sōnus ꝛ vigilia. ¶ Utatur somno ꝛ vigilia
mediocribus ꝛ nālibus. In iuuene ꝛ sene somno ipō non ex
cedēte horas. vij. In puero vo qui est a. xv. anno usqz ad. xxv.
non excedat horas octo. In adolescētibus aũt infra. xiiij. an
nũ somnus sit longior. viij. horis proportionabiliter ſz ppin
quitatem ipoꝝ ad eorum natiuitatem. Inanitio ꝛ repletio.
¶ Singulo die beneficium uentris hēat saltē sel̃ nāliter uel
artificialr. puta cũ suppositorio cōi. s. mellis uel lardi salsi uel
radicis blitis salsato. aut cum enemate ex brodio pingui car
nium ꝛ pprius pulli duob' vitellis ouorum puluere çuccari
sale cōi ꝛ oleo cōi tpe frido uel recenti sed tpe calō oleo viol̃.
de his oib' ãa ℥. q. s. p clisteri cōi. Euitet coitum: sed si coit non
coeat nisi raro. Euitet tam uenarũ ꝙ receptaculoꝝ replonē
supfluā ꝛ earũdem inanitionem nimiam. sed tñ pro puisione
ab ipā peste aliquātulũ pcius comedat ꝙ in sanitate tpibus
alijs sanis. vz saltem per sextam horam minus ꝙ in ipsis tē-
porib' sanis. secus vo est de hoie actu egro peste cũ ipe come
dere cogendus sit. Aui. cap̃ ppō de pestil̃. Accidētia animi.
¶ Utatur gaudio modis possibilib' sibi: euitet melācholiā
irā ꝛc̃. Euitāda farmaca. ¶ Euitet farmaca efficacia seu
notabilr resoluētia. vz turbit gũmas esulā ꝛ silia ꝛ ppe collo
qntidā ꝛ ppijssime scamoneā ꝛ oia farmaca cōposita in qb'
aliqua suprascriptoꝝ ingrediunt̃ uel silia exoluentia laborio
se. euitet coitum frequentem replonē nimiā. euitet omnia vir
tutē dissoluētia ꝛ pprius vitalem maxime ea que in corde.
¶ Nota ꝙ suprascripte medicine oēs sunt iuuantes multuz
in pseruatiōe a peste: iuuātiores vo ꝛ optime qb' nō sunt alie
medicine pares sunt ifrascripte tres. vz cito fugē ab aere pesti
fero: lōge fugē ab eodē: ꝛ tarde ad eundem reuerti. Contra
pestem. ¶ Cōfortatiuũ ꝛ pseruatiuum a peste. ℞. aque ace
tose. ℥. ij. syrupi de citro. ℥. i. misce. ¶ Aliō ut supra. ℞: aque
acetose. ℥. ii. boli ar. ℥. i. misce. ¶ Ad idē. ℞. aque acetose. ℥. ii.
vini albi odoriferi. ℥. ii. boli ar. çucca. ro. añ. ʒ. i. misce. ¶ Con
fortatiuũ aliud boli ar. terre sigil. syr. de citro. q. s. p pillis fiē
dis. fiant pill̃e. viij. p. ʒ. ℞. tyriace antique. ʒ. i. çucca. ru. ʒ. i.
misce. ℞. triasan. ʒ. ii. spērũ dyarodon abbatie. ʒ. ſ. trociscoꝝ
de terra sigillata. ʒ. ſ. gēmaꝝ ꝛ marg. el̃uarij de gēmis sine spē
bus. ʒ. ii. boli ar. ʒ. ii. çuccari al. ℥. xii. misce. ꝛ cũ aque buglosse
q. s. fiat cōfectio solida in morsel. iii. ʒ. p morsel. ℞. dyabora
gi. dyabuglossati añ. ℥. ii. çuccari rof. ʒ. ii. trocis. de terra sigil.
ʒ. i. spērũ triasan. ʒ. i. gēmarum el̃uarij ut supra. ʒ. ii. boli ar. ʒ.
iij. misce ꝛ cũ iulep viol̃. q. s. ad incorporādũ totũ reducat̃ in
forma el̃uarij ꝛ deauret̃. ℞. aloes succotrini electi. ʒ. vi. myr
re. ʒ. iii. croci. ʒ. i. ſ. tormētille. ʒ. i. granoꝝ ribes sandaloꝝ ru. añ
ʒ. i. loco granoꝝ ribes nō reptoꝝ ponat̃ semen acetose coral.
rub. ʒ. ii. camphore. ℈. ſ. boli armeni. ʒ. iii. misce ꝛ cum rob de
ribes ꝛ syrupi de citro añ. q. s. formentur pill̃e. ix. p. ʒ. Istarũ
pillarum imediate suprascriptarũ assumat a. iii. usqz ad. viii.
ad libitum ꝛ oi hebdā bis uel sel̃ ad minus in mane cũ sur
git assumat uel p vnam horā añ cenā. ¶ Canon generalis de
oibus suprascriptis medicinis assumat mō vnā mō aliam oi
hebdā ꝛ oibus dieb' interpolatis. vz vna die sic: ꝛ alia die nō
in mane cũ surgit. deīde stet ieiunus ad min' quatuor horis
ꝛ post tyriacam stet. vii. horis. ¶ Confortatiuum ut supra.
Utatur aceto aut rebus acetosis ut gelatitio ꝛ alijs silibus
utat̃ reb' fridis poti' ꝙ calis. Item euitet res calas ꝛ potētiā
vini. Item euitet lacticinia ꝛ omnia faciliter putrescibilia.

De uenenis.

¶ Contra uenenum canis rabidi.

Recipe nigelle. ℈. ſ. deglutiat ista qna in aurora qtuor
dieb' ɔtinuis deīde dormiat ad libitũ ꝛ est me
dicina singularis ad hoc. Itē odoret ɔtinue portando in ma
nu nigellā i petia subtili aut syndone. ʒ. iii. ꝛc̃. ¶ Pill̃e. ℞. ab
sinthij sicci. ℈. i. terre sigillate. ℈. i. misce ꝛ cũ tyriaca fermenta
ta. q. s. fiāt pill̃e. vij. p. ʒ. Istaꝝ pillaꝝ assumat a trib' usqz ad
quinqz ad libitum tribus diebus alternis deinde iteruz assu
mat quas pillas talr assumat in dieb' sequētibus dictos qua
tuor dies assumptiōis nigelle suprascripte. ¶ Pill̃e alie. ℞.
gentiane oculoꝝ cancroꝝ añ. ℈. i. pulueriçent̃ oia subtilr dei
de cũ syr. de absinthio fiant pill̃e. vii. pro. ʒ. Istarũ assumat a
tribus usqz ad qnqz ut supra: s. ad libitum in aurora cuz mo
dis ut supra quas assumat post assumptionem pillarum su
prascriptarum immediate.

¶ Contra sputum sanguinis a pulmone ꝛ retentionem pre-
ternaturalem menstruorum seu ualde diminutam quantita
tem eorum.

Hee due disponēs siue accñtia ualde ɔria sũt: qm̃ ɔrias
uel qsi ɔrias idicāt curatiuas cās: iō opz medi
cũ eas curare debētē sollicitũ ꝛ nō pigrũ eē. Pro itaqz eius cu
ra attende infrascriptas intentiones. Prima est diuersio ipsi'
sanguinis a pulmone ꝛ cōplet̃ ut infra. Flōmia duarũ saphe
narum fiat p pro quarum qualibet due. ℥. sanguinis extrahā
tur. hec vo flōmia fiat hora. vj. uel. vii. post prandiuz luna nō
exñte in aquario nec in piscibus nec in oppōne nec in cōiun
ctione cum sole nec in alio malo aspectu ꝛ seruentur alie re-
gule de flōmia. Scda restringendo sanguinem a pulmone

ne cū infrascripto. ℞. karabe. ℈. ij. lapidis ematitis preparati fm can̄. s. cum aqua plātaginis. ℈. j. boli armeni. ℈. ß. aquarum plantaginis portulace an̄. ℥. ij. dyadraganti fridi. ʒ. j. misce ꝛ assumat suauiter calam hora digestiuoꝝ ꝛ seruet dictum ordinem. vj. diebus continuis ꝛ hoc manente dicto sanguine.

¶ Aliud ut supra sed efficacius. ℞. syrupi de myrto. ℥. j. ß. trociscorū de karabe de terra sigillata an̄. ℈. j. ß. aquarum plantaginis portulace an̄. ℥. i. ß. misce. Si v̇o suprascriptum non sufficit querit efficacius pori tunc utat̄ isto ut de suprascripto.

¶ Refrigeratiuū ꝛ igrossatiuū sanguis in pulmone. ℞. medicamen descriptū infra compositum ex aqua ordei canonica ꝛ syrupo de iniubis ut ibi. Istam mixturam assumat qnqꝫ diebus ꝯtinuis hora digestiuoꝝ ꝛ suis modis ꝛ hoc incipiendo post cōpletam assumptionē suprascripti. ¶ Aliud ut supra. ℞. syrupi de papauere. ℥. j. ß. aquarū portulace nenufaris an̄. ℥. ij. misce. Si v̇o vult medicamen efficacius tunc utatur isto loco suprascripti cum modis ut supra. ¶ Aliud ut supra. ℞. medicamē imediate sumptum spēꝝum triasandalorū cum camphora. ℥. ß. alo. ʒ. ß. misce. Ista utatur si vult efficaci⁹ ut supra. ¶ Aliud ut supra. ℞. dyapapaueris. ℥. iiij. spēꝝum triasandaloꝝ cum cāphora. ʒ. ij. misce ꝛ cum syrupi de papauere. q. s. ꝛ fiat confectio in mortario in morsellis. iij. ʒ. p quolibet. Si v̇o vult medicamen efficacius tunc assumat loco suprascripti duos morsellos istius confectionis ut supra.

¶ Pulmonis mundificatiuū facta debita constrictione remisse abstersionis ꝛ intense lauationis ꝛ medie infrigidationis: qm̄ notabil'r abstersiua nocēt in aptura uenarū. ℞. aque ordei excorticati ut infra. seminum coium quatuor maioruꝫ frigidorum. vꝫ cucurbite cucumeris citrulli ꝛ melonis an̄. ʒ. j. çuccari albissimi. ʒ. ij. semina ipa munda corticibus pista fiat lac cū dicta aqua ordei ꝛ huius lactis ℞. ℥. ij. aque ordei dicte. ℥. iiij. Ultimo çuccarū ipm̄ addatur misce. Istam mixturam suauiter calidam assumat octo diebus ꝯtinuis cū regulis digestiuorum ꝛ incipiat uti die. vij. post completā assumptionē medicaminis suprascripti restrictiui sanguis ꝛ hoc in casu quo tunc appareat sputuꝫ sanguinis. Et isto medicamine utatur quatuor diebus cōtinuis in singulo mense p̄terꝙ tpe magni frigoris. ꝛ ēt sputo sanguinis tunc nō apparente uero sputo sanguinis apparente tūc non utat̄ isto. ¶ Aqua ordei de q̄ supra. ℞. ordei excorticati ptem. j. aque simplicis p̄tes. xx. misce bulliant usqꝫ ad apturā inclusiue ipsorū granorū ordei ꝛ utat̄ ubi est necesse. ¶ Tussim facilitās seu leuem efficiens. ℞. medicamis suprascripti ꝛ ex aqua ordei ꝛ excussione seminum coium. ℥. iiij. syrupi de iniubis. ℥. j. dyadragāti fridi. ʒ. ij. misce. Istius medicaminis assumat suauiter calidi hora digestiuoꝝ ꝛ mō eoꝝ. vj. diebus continuis ꝛ incipiat assumere die tertia post completā assumptionē. viij. alterius medicaminis suprascripti imediate ꝛ utat̄ pluries ēt in alijs tpib⁹ nō appēte sputo sanguinis p̄terꝙ tpe magni frigoris.

¶ Aliud ut supra. ℞. dyadraganti frigidi. ℥. ij. Istius ꝯfectionis ad q̄titatem auellane teneat tota nocte in ore īter genam ꝛ maxillam ex latere superiori super quo iacet saltem alternis noctibus qn̄cūqꝫ tussi molestatur ꝛ utat̄ siue icipiat uti post completum usuꝫ alterius imediate q2 post. vj. diē. ¶ Tussim facilitans pueniens a salso catarro. ℞. dyapapaueris. ℥. ij. Si v̇o tussis ipsam magis molestaret loco suprascripti utat̄ isto ut supra si sit a salso. ¶ Sputi uelocis ꝛ facilis effectiuuꝫ ℞. dyadra. frigidi. ℥. ij. seminum coti. ʒ. ß. pulparum sebesten ℥. j. succi liquiritie. ʒ. ß. Notabiliter v̇o abstersiua in apertura nociua ꝛ suspecta sunt ut sunt syrupus de liquiritia pp cap. ueneris ꝛ hysopum ingredientia quare non apponatur ipse syrupus de liquiritia iulep violati. q. s. ad dissoluendum fiat eluariū. Istius eluarij teneat in ore lambendo ita ut paulatine descendat. ʒ. ij. sepe in die ꝛ hoc post completam assūptionem sex vicibus medicaminis suprascripti de aqua ordei ꝛ syrupi de iniubis.

¶ Contra debilitatem stomachi ꝛ effusionem cholere ad ipm̄ stomachum.

Solutiuū facile. ℞. pill'aꝝ de iera simplici. ℈. ij. agarici. ℈. j. salis gēme. g̃. j. misce ꝛ cū syrupo absinthij fiat pille. vij. p. ʒ. ¶ Solutiuū ut supra. ℞. cassie electe. ℥. j. aquaꝝ absinthij ptes. ij. endiuie ptē. j. de ambab⁹ q. s. p potione. ℞. spēꝝum aro. ro. descriptione Gabrielis. ʒ. ij. triasandaloꝝ. ℈. j. dyarodon abbatis. ℈. ij. coriandri p̄parati ꝛ puluerięati. ʒ. ß. çuccari albissimi. ℥. x. misce ꝛ cum ptibus ij. aque absinthij ꝛ pte. j. aque acetose. q. s. pro cōfectione fiat confectio solida in morsellis. iij. ʒ. pro quolibet. ℞. trociscoꝝ de absinthio. ʒ. j. de ros. de reubarbaro an̄. ℈. i. misce. ꝛ cum syrupo de mentha fiant pillule. vij. p. ʒ. que quidem sunt confortatiue ꝛ non solutiue. ℞. aquarū mēthe. ℥. j. absinthij. ℥. ij acetose. ℥. i. coral. ru. ℈. i. coriandri p̄parati. ℈. ij. çuccari albissimi. ℥. i. pistanda pistentur subtiliter. deinde omnia misce. ℞. foliorum absinthij viridis ꝛ pprie sūmitatis eius. menthe viridis de ambobus. q. s. p sacculo stomatico. florū rosarum lambrusce an̄. ptem. j. myrtilloꝝ. ℥. j. masticis. ʒ. ß. calami aromatici. ʒ. ij. coriandri preparati. ʒ. ß. pistanda pistent̄ ꝛ misce ꝛ fiat sacculus stōchi ꝛ applica stōcho ita ꝙ cuspis longior attingat os stōchi basis v̇o fundum. ℞. oleorum absinthij. ℥. j. ß. masticis. ℥. j. citonioꝝ. ℥. ß. rosarum. ℈. j. absinthij. ℈. ij. masticis. ʒ. i. gariofilorū. ℈. ß. spice calami aromatici an̄. ℈. i. squinanti. ℈. i. menthe sicce. ℈. ij. corallorum rubeoruꝫ. ʒ. ß. coriandri p̄parati. ʒ. i. laudani. ʒ. ij. cere noue. q. s. pro vnguento molli. puluerięentur puluerięanda. deinde omnia misce ꝛ cum modico aceti. q. s. ad penetrandum fiat vnguentum ad lentū ignē cum stōchi vnctione. ℞. foliorum absinthij viridis. M. iiij. menthe viridis. M. ij. florum lambrusce rosmarini myrtillorum an̄. M. i. calami aromatici. ℥. j. ciperi squinanti an̄. M. ß coriandri p̄parati. ℥. i. ß. aque ptes. ij. vini albi medie vinositatis ptem. j. de omnibus. q. s. pro fomentatione. bulliant ad cōsumptionem tertie partis. deinde fiat fomentatio cum spongia aut filtro aut pāno lineo ꝛ non dimittatur frigefieri sup loco. ℞. aque maiorane. ℥. ij. succi foliorum blitis. ℥. j. çuccari. ʒ. ij. misce. Nota ꝙ de p̄ma medicina. s. de iera: ꝛ secunda que est ex cassia que sunt solutiua facilia utatur singulo mense semel in singulo mense modo vna modo altera cum modis solutiuorum. Reliquis v̇o medicinis assumendis per os utatur bis in hebdomada modo vna mō alia ad libitū p̄terꝙ in caumatib⁹. Reliquis v̇o medicinis ponēdis sup stōchū utatur duobus diebus in hebdomada p̄terꝙ in caumatib⁹ ꝛ frigoribus magnis. vꝫ modo vna mō alia. Medicina v̇o composita ex aqua maiorane ꝛc̄. de ipsa tepida attrahat per nares semel in hebdomada stomacho ieiuno preterꝙ in frigore ꝛ calore magnis.

¶ Consilia dn̄i Antonij Cermisoni
feliciter expliciunt.

¶ Tabula Consiliorum excellentissimi medici domini Antonij Cermisoni.

De egritudinibus cutis et ab extrinsecus uenientibus ⁊c.

De egritudinibus capitis ⁊ gule.

De egritudinibus pectoris.

De egritudinibus stomachi ⁊ epatis.

De egritudinibus uentris inferioris.

De egritudinibus renum z uesice.

De egritudinibus membrorū generationis in viris.

De egritudinibus matricis.

De passionibus iuncturarum z extremitatum.

De apostematibus.

De febribus.

De uenenis.

Laus Deo.

Venetijs per Simonem de Luere. 9. Septēbris. 1514.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ꝛ ꝫ

ꝯ ꝶ aa bb cc dd ee ff gg hh ij kk ll mm nn oo

pp qq rr ss tt vv xx yy zz ꝛꝛ ꝯꝯ ꝶꝶ

Ternus a Quinterni rr zz et ꝯꝯ Ceteri quaterni.

Quinterni 42.

De animali pastillos theriacos & theriacã ingrediẽte Liber incipit a Frãcisco Caballo Brixiensi viro preclaro Venetijs editus.

Sectio prima

q aial prefatum est vipa: & nonois. Prologus in quo, & eius intentio & libri ordo cognoscitur.

Um sapientũ priscorũ libros diligẽter inspicerẽ: tametsi plurima alia utilia: sup cetera tñ approbatissimũ utilimũqz ab eis vnũ iueni antidotũ. s. theriacam. quã ueteres reperiere grai. eãqz inumerabilib⁹ extulere laudibus. ac si nãe humane affiatu quodã diuino ispirata fuisset. ipsa zeni theriacã p̃res nñi tales ac tãtas possidere vires agnouere: ut medicamib⁹ eã igrediẽtib⁹ aut eorũ põderib⁹: ipole eẽt eas oẽs attribuẽ. sed facultates has ab eius forma ex mixtione surgẽte attribuẽdas esse ipsi theriace: quales nã suas quasqz res dotare solet. Cũ igif inq̃ tãtas ac tales theriace cõmoditates a priscis sapiẽtib⁹ attributas esse conspicerẽ: eãqz nñis tpib⁹ in curandis morbis minime utilem experirer: mox defectu constituentiũ hoc euenisse cognoui. repi igif inter cetera plura apponenda que nõ apponunf aut falso accipiuntur: illud culpabilr abesse: quo theriace vis potissima suscipif. vz. trociscos theriacos. Pigmentarij eniz ex medicorum ignorantia eos sic docentium: putant thirum vnum esse aial pticulare ex quo theriaca conficitur. & nomẽ assumit. qõ aial nõ in italia sed in oriẽtis partibus. vz sirie. ac meridionalibus. s. in egypto: solũ reperiri putant. ex quoruz ignorantia theriace cõmoditatib⁹ tota iam pluribus elapsis tpibus caruit & caret europa. Ego igif vitatis amore & hominum cõi cõmoditate motus huic errori subuenire cogitaui. rõnibus & ueterum auctoritatibus ostendendo quid naz sit illud aial ex quo theriaci pastilli & theriaca conficitur: aliorum circa hoc latinoꝝ peccata corrigendo. Et hac de cã nñm hoc opusculũ: de aiali pastillos theriacos ingrediente inscribendum esse putaui. p quidem rei huius ueritatem eliciẽdo dehinc alioꝝ peccata corripiendo. Quorũ tñ omnium initiũ a questione nois ipsius theriace & theriacalium pastilloꝝ: & a fundamento theriace habendum puto. siquidem prius theriace partitionem preposuero.

De duplici theriaca a senioribus & iunioribus concessa.

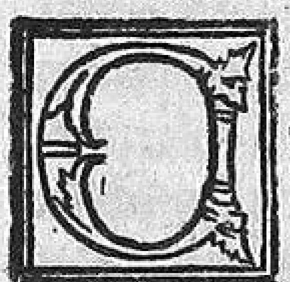
Eniores nostri iuniores quoque duo medicamina uocauere theriacas. hoc qppe absqz vipa ɔfectũ. illud võ cũ vipa quã magnã gloriosam liberatricẽ uocauere. eas utrasqz ad uenenoꝝ curã aialiũqz uenenatoruz morsuz laudantes. Serapionis enim filius: Rasis & alibi & in Almansore: Haliabas. & Auicenna: Joãnes filius Mesue: & alij plures arabes theriacã diatessaron: theriacã esdre: theriacã ex terra sigillata & alias plurimas absqz vipa theriacas in suis disposuere uoluminibus. Neqz sola sine vipa cõposita: sed simplicia ẽt theriacas nuncupauere. Auicẽna enim 2° sui canonis libro. capite de squilla dixit. Et est theriaca uenenosis. De oppoponaco etiam scripsit. Cum aristolegia ad pũcturas bibitum est theriaca. & similiter eius succus. Ceteruz si altius inspexerimus a senioribus de hoc nomine illud idez reperiemus. Plinius enim libro de nãli hystoria sic scripsit. Et ante discessum ab ortensibus vnam compõnẽ ex ijs clarissimam subtexemus aduersus uenenata aialia: incisam lapide uersibus in limine dei Esculapij. Serpillii duum denariorũ pondus oppoponacis & milij tantũdem singuloꝝ. trifolij pondus denarij. aneti & feniculi seminis & anesi & apij duũ denariorum senum e singulis generibus: erui farine. xij. hec tusa cribrataqz vino q̃ possit excellenti digerũtur in pastillos victoriati ponderis. Ex ijs singulis. dantur ex ijs vini mixti cyathi terni. Hac theriaca magnus rex Antiochus aduersus omnia uenenata usus traditur. Quibus ex uerbis ligdo patet nõ solũ arabes & iuniores latinos sed & seniores nños theriacas ea uocasse antidota que absqz vipera uenenatis obstãt morsib⁹. De eo aũt qõ ex vipera ɔficif antidota nulla pculdubio ambiguitas vnq̃ fuit qn theriaca uocef. Et hec satis de duplici hac theriaca dixisse sufficiant. Unde aũt hoc traxerit nomen mox dicendum est.

De ethimologia huius nois qõ est theriaca.

Oc nomẽ theriaca p̃fatã utrãqz significans theriacã: ab hoc greco noie θηριον. thiriõ denoiationẽ accepit θηριον. thirion. aũt neutri generis: & θηρ thir masculini apud grecos ferã significat. scribunf aũt per. θ. th. & littera. η. ita. vsi mutata littera. η. ita in. e. scribif theriaca per th. & e. in p̃ma sylla ba. Hec igif sit huius nois qõ est theriaca idubitata ethimologia. Nec mireris si forte circa hoc nomẽ plus eo qõ medico attineat insudauerim. nõ enim verboꝝ Galeni nñi immemorsum. qui cũ pluries alibi: tuz etiã 11° de simplicibus medicinis libro scripsit. De noibus qdẽ cõtendere nõ oportet: sed ipsaꝝ reruz disciplinã ptractãdum: sed eo circa nois diutius disputaui qm magna apud oẽs fere gẽtes: inscitia quorũdam qui hoc nomẽ thirus finxere pluribus iam elapsis tẽporib⁹: subsecuta est iactura. ut in posterũ clarius fiet. Uolo aũt ex nũc dictis hoc vnũ p̃docuisse a quo nam hoc nomẽ theriaca ueram traxerit ethimologiam.

Qõ theriaca ab hoc noie θηριον. thirion dicta: eo dicta sit q ad ferarum uenenatarum curam instituta sit. nõ autẽ eo q fere eam ingredianf.

Eterũ cũ ab hoc noie θηριον thirion theriaca deriuationez habuerit: supest ut agnoscaf an eo theriaca dicaf q eius cõpositionẽ θηριον thirion. i. fera ingrediaf. an poti⁹ eo aduersus feras uenenatas instituta sit. Sed certe si recte inspexeris: nõ eo q θηριον thirion. i. fera eã igrediaf sic p nũcupatã inuenies. a iuniorib⁹ eniz & seniorib⁹ tã latinis q̃ grecis q̃ etiã arabib⁹ plurima repta sunt uti scripsim⁹ antidota absqz fera aut vipa ɔstituta. que tñ theriace noie uocabanf. ut supius demõstratũ est. Amplius si a ɔstruẽte aiali dici deberet theriaca: nõ theriaca. idest feralis. sed vipina potius diceref. a noie eniz cõponentis animalis ppio nõ coiori rectius esset. p hoc eniz nomẽ θηριον. thirion qõ est fera nõ magis vipam theriace ɔfectionẽ ɔstituere nos dociles faceret: q aliam fere spẽm. puta basiliscũ. cũ ipsa fera plurimas sub se ultra vipam spẽs ɔtineat. Eodẽ etiã dicaf mõ de pastillis quos Galenus Plinius & alij sapiẽtes uocauere theriacos. nõ enim ab ingrediẽte: qz sic vipini potius dicerentur: q̃ theriaci. sicut uere a pluribus dicunf pastilli: siue trocisci ex vipis. cũ enim theriacos audiueris nõ ab ingrediente: sed ab eoꝝ conferentia & officio sic dici putato. Jis igif rationibus ex ɔ̃rio assumptis: facile erit agnoscẽ theriacã pastillosqz theriacos uel theriacales quo vis modo dicaf confectos ex officio eoꝝ & conferentia quã ad uenenata hñt aialia: sic dici. nomẽ enim thirion siue fera cõe est. cois etiã est eoꝝ conferẽtia. ad oia enim uenenata ɔferunt aialia. & ad hanc qppe ɔferẽtiã nõ solũ post magne theriace cõpositionẽ in qua fera ingredif ipsa theriaca pastilliqz theriaci inuenti sunt: sed anteã iã repti fuerãt. Ceterum si specialr de theriaca magna cõtẽtiose potius q̃ ueritatẽ insectando: illud dicẽ uolueris: ne ɔtẽtiosus dicar: nolo in hoc tue obstare snie: dũmodo non a ppio noie aialis igrediẽtis. s. vipe: sed a sui gñis noie quod est thirion siue fera dici ɔcedaf. Cui snie Humay arabs Andromachi expositor adhesit cũ dixit. Incipiamus ergo & dicamus quare dicif theriaca. Dico ergo q ipsa noiat ppter duas causas q̃rũ vna est ppter iuuamẽtũ suũ ad pũcturã reptiliũ hñtium uenena. nõ ipsa denoianf grece thiria. deinde subiũxit. Et est: supple alia causa cur dicaf theriaca: qm ipsa capit ex carnib⁹ viparum que sunt iterum de gñe serpentum qui dicunf thiria. ac si diceret. Uipera cadit sub hoc genere qõ est serpens. qui serpẽtes grece dicunf thiria. i. fere. igitur

theriaca fm modũ hunc theriaca dicet qꝛ viperam in se capit. cuius vipe genus est thirion .i. fera. ꝛ sic non a spãli noie qd est vipa: sed a gñis noie ingredientis aialis denoiat. qd genus est thirion siue fera. qd tñ assentire idocile est: si ea que supi⁹ disputauim⁹ recte qsqꝫ itelliget: nolo tñ ut dixi huic amplius obstare snie: ne in disceptatione noiuꝫ: cuꝫ in hoc libro medic⁹ siꝫ: nimis ꝯtetiosus videar. Et hec de cã hui⁹ nois theriaca dixisse sufficiãt. qb⁹ discussis ad rẽ ipsaꝫ iã accedamus

¶ Q. ante theriace magne cõfectionẽ duo eius pfuerãt fundamẽta. s. mitridaticũ antidotũ. ꝛ pastilli theriaci. ex quibus duobus alijs quibusdaꝫ additis post hoc: inuenta est theriace magne confectio.

Ateq̃ magna illa theriaca ꝯdita esset duo apud seniores repiebãtur medicamina. qb⁹ duob⁹ inicẽ ꝯnexis: quibusdaꝫ alijs additis: ac põderib⁹ alteratis: tanq̃ fundamẽtis suppositis: magna ꝯfecta est gliosa theriaca. Unũ quoꝝ fuit mitridaticũ antidotũ. alterũ pastilli theriaci. alr ꝛ paniculi ꝛ trocisci dicti. Mitridaticũ eniꝫ uel mitridatios uel mitridates uel quocũqꝫ tali dicat mõ a mitridate rege nomẽ ꝛ originẽ añ theriacã magnã suscepit. dñ eni hoc antidotũ ꝛ alia ad uenena medicamina in sanctuarijs mitridatis regis in qbusdã cõmentarijs manu regis scriptis iueta fuisse a gneo põpeio. que pfecto toti humane nãe non minoris fuere cõmodi: q̃ de suo regno victoria romano fuerit utilis impio. Sapiẽs eni vir phõꝝqꝫ ac medicoꝝ plurimũ amator fuit. imensis eniꝫ donis ac plurimo pcio Asclepiadẽ medicũ ad se vocauit. q̃q̃ suo frustratus sit pposito. Scriptũ enim ingt Aulus gelius a Leneo gnei põpei liberto: mitridatem illum ponti regẽ medicine rei ꝛ remedioꝝ id genus solertem fuisse. ipm quoqꝫ regẽ assiduo taliũ medelarũ usu a clandestinis epularũ insidijs cauisse. tãtaqꝫ ipsius in medicaminibus ijs factis ex anatũ põticarũ sanguine ꝛ alijs vis fuit: ut ipse sciẽs quoqꝫ ultro ꝛ ostẽtãdi grã uenenũ rapidũ ꝛ velox sepenumero hausisset. id tñ sine noxa fecisse. Hac de cã postea cuꝫ populi romani ꝯlio victus metu sui in ultima regni refugisset: ꝛ mori tãdẽ decreuisset: uenena violentissima festinande necis grã frustra expert⁹ est: suoqꝫ ipse gladio uel alieno ut nõnulli dixere se sponte trãsegit. hoc eniꝫ factũ est cũ prius eodẽ ueneno ꝛ pelices ac filias ne in inimicoꝝ manus redigerent enecasset. Sic igit mitridaticũ antidotũ nomẽ a Mitridate ponti rege ꝛ ortũ añ magnã suscepit theriacã. etenim ad uenena ꝛ ferarũ ictus sanandos utebat. de quo Celsus ait. Nobilissimũ aũt est mitridatis antidotum. qd quotidie sumendo rex ille dr̃ aduersus uenenoꝝ pericula tutũ corpus suum reddidisse. de hoc antidoto Plinius etiam ait. Mitridaticuꝫ antidotuꝫ ex rebus 54^or^ componitur. de quo etiaꝫ galenus dixit. Aiunt autem ꝛ mitridatem illum generosum bellatorem theriacam quidem non accipientem: nõdũ enim erat inuẽta sed antidotum assumentẽ multe mixtionis. ꝛ ipso noie eius vocatum. mitridates enim noiat. Filius etiam Serapionis scripsit. Et ppillud postq̃ probauit illud mitridates rex ponti: ꝛ nominauit suo noie ꝛ cõposuit ipm. Auicenna etiam 5° sui canonis. Confectio mitridati nobilis est confectio quam fecit mitridates rex ponti ꝛ noiauit suo noie ꝛ composuit ipsum. liquet ergo ex ijs mitridaticum antidotum nomen ꝛ ortum a rege mitridate traxisse. habuisseqꝫ originem anteq̃ theriaca magna conficeretur. Eius võ mitridatis neqꝫ vna repitur descriptio. que võ regis fuerit difficile est agnoscere. nam Cornelius Celsus vnã ex. 40. fere posuit. Plinius ex. 54^or^ dixit componi. si uerba scripta mendosa non fuerint. Serapionis filius ꝛ Auicenna vnam quam cõem appellant: alteram quaꝫ dicunt fuisse galeni a cõi tresdecim subtractis consistẽtem: que in paucis ab ea que Celsi discrepat: mitridatis posuere descriptionem. cuꝫ igitur tot ponant: difficile erit agnoscere que nam fuerit illius regis compositio. Ceterum cũ nostra ad pñs de hoc non sit intentio: ulterius de ijs non disputabo. de mitridate enim hec deduximus non q̃ de eo in hoc libro sit nostra intentio: sed ut quisqꝫ noscere possit mitridaticũ antidotum magne theriace fundamentũ. eo enim theriacisque pastillis assumptis: alijs quoqꝫ quibusdam additis: ꝛ ponderibus alteratis: magna ab andromacho cõfecta est theriaca. Pastilli enim theriaci: uel saltem vipere caro oĩ pparata mõ quo pastilli conficiunt absqꝫ pane qui siccitate sua pastillorũ formã cõponit ꝛ ꝯseruat: a seniorib⁹ añ theriacã magnaꝫ inuenti fuerãt. Dioscorides enim anaçarbẽsis qui cum Cleopatra sub Antonio claruit eisdeꝫ fere tpibus quibus mitridatis medicamẽ ortum ac nomẽ habuit: vipere carnẽ abscissis extremitatibus cũ oleo vino aneto ꝛ sale coctã: in plurib⁹ commẽdauit morbis. Juniores eniꝫ nihil aliud q̃ panẽ addidere ut siccitate panis malaxante paniculi aptius cõficerent: ꝛ cõseruarent. de qbus Plinius libro. xxix. dixit. Fiunt ex vipera pastilli qui theriaci uocant a grecis: ternis digitis exemptis interaneisqꝫ ꝛ liuore spine adherente. Reliquo corpore in patina ex aqua ꝛ aneto discocto: spinisqꝫ exemptis: ꝛ addita similagine: atqꝫ ita in umbra exsiccatis pastillis qbus ad multa medicamina utuntur. Nec solum viperarum carnibus ad talia medicamina utebantur seniores: sed ex sceuioribus serpentibus nonnulla etiam pernitiosa prisci fecere medicamina. de hoc eniꝫ Aristoteles: in octauo de hystorijs aialium libro scripsit: Aspis enim anguis ex quo medicamẽtũ putrificum illud componunt in affrica gignitur. cuius ictui nulluꝫ remedium est. Solebant ꝛ serpentes ad medicamenta pigmẽtarios viuas carcerari: de quo idem ait. Diu est serpentes ꝛ phalangia viuere possunt sine cibo. quod ex ijs que pharmacopole idest pigmentarij alunt perpendi potest. Sic itaqꝫ seniores nostri etiam ante theriace confectionem serpentibus ꝛ viperis ad medicamẽta utebant. qua de re duo hec prefata s. mitridaticum antidotum ꝛ viparum caro preparata: ante theriace confectionem prefuisse constat. Andromachus igit vir certe peritus in arte: mitridatem ad uenena plurimuꝫ cõferre cognoscens: cum ad hec potissime fuisset inuentus: ad ictum võ serpentum non esse efficacem: noscens etiam vipere carnem sic preparatam comestam preter alias conferentias morbibus etiam uenenatorum aialium plurimum auxiliari cum ipsa similitudine quadã eis associet: ꝛ eaꝝ uenenũ ad exteriora deducat: mitridatẽq̃ ꝛ viparuꝫ carnes pparatas cõiunxit. additisqꝫ nõnullis alijs ꝛ ponderibus alteratis theriace confectionem nedũ ad uenena ꝛ alia plurima sed ad serpentum maxime viparum ictum diuino quodam afflatu cooperante pfecit. De quo Joãnes Serapionis filius. Mitridates ergo permiscuit oẽs istas ꝛ fecit ex eis medicinam vnam sperans q̃ sit cõferens oĩbus uenenis pernitiosis. Et post illud andromachus ꝛc̃. cum addidit in numero medicinarum ꝛ minui fecit confectionem que nominatur theriaca. Et mitridates non permiscuit aliquid ex carne viparum: nisi paruꝫ. nisi in medicinis alijs que non sunt in hac confectione. propter illud facta est theriaca iuuatiua valde ad mordicationẽ viparum supra iuuamentuꝫ mitridati. Auicenna etiam quto sui canonis libro dixit. Fuit ergo ipsum theriaca in illo tempore. deinde postq̃ accidit andromacho illud qd expertus fuit ipm super iuuamentum carniuni serpentũ ꝛ aliaꝝ: addidit in eo trocisco de viperis. ꝛ alteratum est parum per additionem ꝛ diminutionem. Fuit ergo theriaca magna in multitudine iuuamenti. uerũtamen theriaca magna est magis iuuatiua ipso in re vna ꝛ est uenenum serpentum. ijs igitur clarissime demonstratum esse puto mitridaticum antidotũ theriacosqꝫ pastillos ante magnam preextitisse theriacam. fuisseqꝫ fundamentum magne theriace. Patuit etiam andromachum eum fuisse qui primo mitridatico antidoto pastillos illos coniunxit. ita ut qbusdã alijs ad hec additis: põderibus etiaꝫ nõnullis uariatis magne theriace cõfectio ab andromacho pfecta fuerit: uenenis oĩb⁹ ac alijs pluribus ut mitridates: serpẽtum tñ ictibus ꝛ potissime viparum supra mitridatem prebens auxilia. Quibus hactenus pertractatis simul cum nominis ratione ac ethimologia ꝛ theriace biparti-

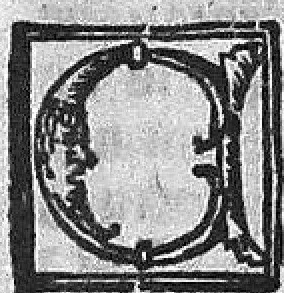
ea diuisione: nūc ad aial ex quo theriaca conficitur qđ est illud de quo in hoc libro est ꝑncipalis intētio accedamus.

¶ Qđ aial ex quo theriaci pastilli ⁊ ipsa ꝯficit theriaca est vipa. ⁊ ꝙ a ꝯpōne dictoꝝ cognoscit pastilloꝝ: ⁊ non ab iporum noie neqꝫ a noie theriace dignoscat.

Eposita igit ea theriaca que absqꝫ feris ꝯficit: ea vō asūpta que cū ferarū carnibꝰ ꝯponit: disputādū puto que nā sit ea fera ex qua theriace ꝑficit ꝯfectio. Et cū latini fere oēs qui de re hac aliqd dixerunt: peccatū aliqđ lꝫ alter altero grauius: deliquerint: idcirco in primis rei ueritas discutienda. qua discussa eoꝝ peccata facile erit corrigē. Huius igit indagationis initiū hinc accipiēduꝫ puto. vꝫ vnde nā cognitio fere theriacā ingrediētis mutuāda sit. an videlꝫ a noie theriace seu theriacaliū pastilloꝝ: uel potius ab aliquo alio sumi debeat. Dicimus ergo ꝙ nō a noie theriace nec pastilloꝝ theriacaliū ꝑfatuꝫ aial cognosci ualet. per illa eniꝫ noia solū accipimus ferā: per hoc nomē grecum θηριον thirion significatā θηριον thirion eniꝫ grece latine fera. hec aūt cognitio nimis gn̄alis est: nisi que sit illa fera dignoscat. q̄re lꝫ euitāde importunitatis cā ne etiam nimis in noie curiosus videar: hoc ꝯcedat: ꝙ a ꝯponēte hec noia q̄dāmodo sumpta sint: nō ea ꝓpter ab illis noibus plena ipsius aialis theriacā ꝯficiētis habebit cognitio. sed gn̄alis sola Ab alio igit necesse est ipm plene cognoscere aial ꝙ a nomie theriace uel theriacaliū pastilloꝝ. est eniꝫ ut dixi nimis generalis cognitio que ab illis noibus ꝯcessa est. sed spālis ac plena huius aialis cognitio a ꝑfatoꝝ trociscorū ꝯpositione sumit. Sapiētes eniꝫ eos ꝯponētes trociscos nō generali ꝯtenti sunt noie: sed nomē aialis ꝓpriuꝫ liqdo expssere. dicentes. Accipe vipas. Dioscorides eniꝫ scripsit. Vipe caro cocta si comesta fuerit ⁊c̄. Et parum post. Oportet aūt postꝙ decoriaueris ipam abscindē caput ⁊ caudā ⁊c̄. Plinius etiam dixit. Fiunt a vipa pastilli qui theriaci uocant a grecis. Galenus etiā ad Pāphiliū ait. Paniculi vō theriacales sic construunt. accipe echias flauas. echis enim grece ⁊ echidna viperā significat. De cōmoditate etiam theriace post sqlliticos paniculos dixit. Deinde post hec opꝫ accipe echidnas q̄t sufficiāt ⁊c̄. Joānes etiā Serapionis filius scripsit. Factura trociscorū de vipis. qn̄ nos recedimus a reliqs spēbus serpētum eligimus ex eis genus noiatuꝫ vipa. Rasis etiam in Almāsore ait. Trocisci de vipis. sumant vipe femine. Auicenna etiā qnto sui canonis libro. Ars trociscorū de vipis. Accipiant vipe cū est finis ueris. Ex qbus liqdo patet nō ferā in genere ex eorū ꝯpositione sed vipas in specie sumendas ꝑceptū fuisse. Quare a trociscorū ⁊ theriace ꝯpositione nō a theriace noie siue theriacaliū pastillorū aial theriacam ingrediēs cognosci debet. per illorū eniꝫ ꝯpositionem viperā. ⁊ per illorū noia solum ferā cognoscere ualemus. Ut igit dignosci possit que sit vipa: ⁊ ab alijs discernat serpentibꝰ de ipsis serpentibus necesse est pertractare.

¶ De diuisione trium noium. s. aial. fera. serpens. ⁊ de triplici aialium uenenatoꝝ naturali gradu: ⁊ alijs diuersitatibus ueneni ab accidentibus sumptis.

Um de serpentū spēbus ut ex ceteris sola eligat vipa disputāduꝫ sit: ad horum certā doctrinā utile fore existimo quorūdaꝫ noiuꝫ diuisiones in serpētis nomē terminantes: ⁊ serpētum in gradus diuersos ptitiones ꝑdocendas esse. Dicimus igit cū Aristotele cū alibi pluries tū libro de aialium ptibus: ꝙ aial ex pte sui motus q̄drupliciter diuidat. in gressibile qđ pedibꝰ gradit ut homo. in uolatile quod alis uolat. ut palūbes. in natantia ut pisces. ⁊ in reptile animal qđ uentre serpit absqꝫ pedibus. ꝑꝙ a nā concessum fuerit vnum aial duobꝰ posse uti bn̄ficijs. Depositis igit tribus solū reptile nr̄e nunc sit cure. Dicimus etiā ꝙ aial aliud fera dicit. alia animalia cicures siue nō fere. Fere dicunt animalia que dentibus uel ictu in alia sceuiunt aialia. Non fere vō ꝯtrarie. māsuetudine enim quadā a nā predite sunt. Fera etiā distinguit, nā alia est que uenenata dicit. ut basiliscus. aspis. vipa: que humane nature ac aialibus ueneno infesta cognoscunt. Alia vō sine ueneno ut leones canes nō rabidi. Fera uenenum hn̄s alia est reptilis ut aspis. alia vō alio incedens motu. ut scorpio lacerta ⁊ similia. Repētia sunt ea que serpētes alio uocant nomine. de qbus solis alijs abiectis habendus est sermo. Hec igit nomina. animal. fera. serpens. ꝫm magis ⁊ minus cōmune se habēt adinuicem. Nā sub aiali est fera. sub fera aūt est serpēs. sub serpēte aūt plures sunt spēs: de qbus nunc agēdum est. Jd aūt qđ de ijs serpētibus anteꝙ ad vnamquāqꝫ earum fiat accessus ptractanduꝫ puto: sunt eoꝝ in ueneno gradus diuersi. Sunt enim nonnulle que ad tres usqꝫ horas post ictum necāt. ⁊ hic ꝑmus uenenatoruꝫ dicit ordo. ut basiliscus. aspis. ⁊ alie plures. Sunt ⁊ alie que paruo admodū aut nullo nocēt ueneno. ut anguis in italia. qui cum morsum uenenatū non habeat ira cōcitatus fit uenenatus. in quo etiā genere nonnulli ponunt dracones qui solo morsu vulnere potiusꝙ ueneno uel forte pauco nocēt. ⁊ iste sit ordo tertius. Secūdus aūt inter hos terminos medius earū est que usqꝫ ad septimam horam differunt necem ut in dicēdis fiet manifestum. Hec igit sit serpētum a ꝓpria natura sumpta diuersitas. Non paruam quoqꝫ ab alijs ꝙ a ꝓpria natura serpētes in gradibus uenenoꝝ capiunt diuersitatem. sicuti a regione loco sexu. animi passionibus. repletione uel inanitione. tēpore anni. A regione qdem ⁊ loco. quoniam loca mōtuosa aspera ⁊ regio calida nimis uenenosissima ꝓducit animalia. de hoc enim Aristoteles octauo de hystorijs animaliū libro dixit. Morū etiam diuersitatem loca efficiūt. ut montana ⁊ aspera suas bestias reddunt ⁊ aspectu efferatiores ⁊ viribus robustiores ꝙ plana ⁊ molliora. ⁊ parum post hoc. Anguiū quoqꝫ ictus per loco plurimū differunt. aspis enim anguis ex quo medicamētum illud putrificum cōponunt in affrica gignit cuius ictui nulluꝫ remediū est. Cornelius etiam Celsus libro qnto cū de aspide ceraste. dapsade. emoroide. chelindro locutus esset: subiunxit. Uerum hec genera serpētum ⁊ peregrina ⁊ aliquāto magis pestifera sunt: maxime que estuosis locis gignunt. italia frigidioresqꝫ regiones hac quoqꝫ pte salubritatem habent ꝙ minus terribiles angues edunt. Strabo etiam inquit. Animalia quoqꝫ sua habet ichneumoneꝫ ⁊ egyptiam aspidem: que ꝓprium quiddam habet pter alias alioruꝫ locorum. affrica enim animalia ꝓducit uenefica que alibi uel paruū uel nullum habēt uenenum. ⁊ hoc suo contingit caloris feruore. de quo Lucanus inquit. Uos quoqꝫ qui cūctis innoxia numina terris Serpitis aurato nitidi fulgore dracones. Letiferos ardens facit affrica. A sexu. quoniam masculi sceuiores sūt feminis. lꝫ forte femine pluribus dentibus plura infigāt vulnera. A repletione vō ⁊ inanitione quoniam que ieiune sunt pnicatiores sunt. Jnde Celsus. Jllud ignorari non oportet omnis serpētis ictum ⁊ ieiuni ⁊ ieiuno magis nocē: ideoqꝫ pernitiosissimi sunt cum incubant. hac etiam de causa vipere quas ad pastillos uenant theriacos incarcerari minime debent. sed captis ijs mox interfici. Ab anime vō passionibꝰ eo ꝙ irati maiori inficiunt ueneno. inde Plinius. Anguis q de sui natura minime uenenosus est cum ira concitat uenenatus efficit. capitur autēꝫ hic anguis non ꝓut cōmune nomen est ad serpentes: sed pro vna serpētum specie hominibꝰ satis familiari. ijs itaqꝫ in cōmuni quodā sermone de serpētibus pertractatis: ad vnāquāqꝫ spēm nunc descendēdū est. eas tamen sic discutiendo ut intranea ⁊ externa disponātur accidentia. uoco autē intranea ea que serpentis corpori insunt. externa vō accidentia hos uoco effectus quos extra in alienum ab eis efficiunt corpus. Adducam etiam nomina que latinis familiaria sunt lꝫ forte a grecis tracta. Corrigam quoqꝫ ea nomina que in libris arabicis in latinam deducti sunt linguam corrupta reperiunt. non pretereundo etiā grecos corrigam auctores qui idem animal diuersis nūcupatū

nominibus vitio forte quandoqz interpretum diuersa esse putauerunt animalia. Jis enim satis ad ulteriora fiet acces sus. Nec mireť quis si de solis hic agam serpētibus: phalangias scorpiones lacertas rabidū canem ⁊ talia pԏermittēdo. nō enim de oi uenenato agere est mihi mens animali: sed de serpētibus solis. ut eam serpentis spēm eligere ualeamus ex qua illa gloriosa theriaca cōfecta fuit a senioribus.

¶ De serpentū notitia ex signis exterioribus ⁊ interioribus sumpta. Et pmo de basilisci notitia.

Asiliscus serpens est a regis nomie nomen assumens βασιλευς eniz grece rex latine. hic eniz regali noie: ueneno: ⁊ scribendi ordine: ceteros merito antecedit. Interiora signa. Color eius ad nigredinem ⁊ citrinitatē decliuis. super caput: qđ caput habet acutū: maculas in modum diadematis habet candidas. habet ⁊ oculos rubeos. lōgitudo ingt Solinus semipedalis. Auicēna vō dixit eē duorum palmorum. Externa signa. Omne animal sibi ppinquum terreť ⁊ stupefit. imo sibilo ⁊ visu certa interficit distātia. morsu etiam ⁊ tactu necat. olim lancea qspiam eum tangens: ueneno lanceam subeunte mortuus est ipse ⁊ equs: eo milite equm tāgente. cum vō momorderit animal moriť statim corpore liquefacto ⁊ inflato. Quinetiam moriť tangēs ab eo mortuuz animal. imo qđ plus est terram polluit ⁊ exurit. herbas extinguit. arbores necat. ppinquas auras corrūpit. ita ut aues illac uolantes decidāt ⁊ pereant. Dicitur q media parte serpit: anteriorem medietatem excelsus deferēs. Mustelle sole ijs obstant. tunc potissime cum esu rute a uenenose tueanť. lz hoc de aspide alij dixerint. Nascitur in cirenaica libie prouintia. De hoc serpente Lucanus ingt. Sibilaqz effundens cūctas terrentia pestes. Ante uenena nocens late sibi submouet omne: Uulgus ⁊ in uacua regnat basilisc9 harena. Et alibi. Quid prodest miseri basiliscus cuspide muri Transactus. uelox currit per tela uenenum. Inuaditqz manum quam protinus ille retecto: Ense ferit totoqz simul demittit ab armo. Plinius libro. 29. dicit olfatu interficere ⁊ eū serpentes fugere. De hoc etiam serpente Nicāder poeta grecus libro theriacoꝝ metro scripto: cecinit. Et plurimi tā philosophi q medici ⁊ Galenus ⁊ alij de hoc scripsere serpente. Et est de pmo uenenatoꝝ genere pmum animal.

¶ De notitia serpētis dicte cathoblepas.

Cathoblepas qsi deorsuz aspiciēs spēs est. Interna. Eius lōgitudo sm Auicēnam est a cubito vno usqz ad cubitū ⁊ semis. lz hoc aliorum auctoritate dixerit: alij vō dixerunt modicam esse feram. Caput pregraue egre ferens idqz deiectum semper in terram. inde cathoblepas diciť. ⁊ ceteris membris iners. Externa. Morsu visu ac sibilo ut basiliscus necat. animal enim ab eo percussum dissolutū moritur. quinetiam moriť quod ei vicinum fuerit. Nascitur in hesperia ethiopie prope fontem qui nigris dicitur nili caput ut aliqui putant. Hunc serpentem Auicenna libro canonis quarto harmene uocat. Et hec in pmo est uenenatorum genere.

¶ De notitia aspidis serpentis.

Aspis serpēs est. Interna. Color eius cineritius: ad acuitatem decliuis. oculi eius appme luminosi. Collum tumidum. Lōgitudo a tribus usqz ad quinque cubitos. Nicander vō ut etiam Strabo refert: aspidis vnaz dicit esse spēm que palmaris est. ⁊ hec celerius interficit. alteraz vō passus lōgitudine. Cutis eius aspera ⁊ sicca. inde dicitur aspis sicca. Oculos natura habet hebetes nō in fronte sed in tēporibus. auditu itaqz sepius q visu excitať. Externa. Color pcussi alterať. Mēbrorum stupefactio ⁊ frigus. plurimus singultus. ⁊ uehemēs dolor. ⁊ tandem somni pfunditas. ⁊ palpebrarum clausio. de qua Lucanus. Hic que pma caput mouit de puluere tabes. Aspide somniferam tumida ceruice leuauit. Plenior huic sanguis ⁊ crassi gutta ueneni. Decidit in nulla plus est serpente coactum. Ubiqz nascitur. sed que in libia aliquid in se habet singulare de quo ait Aristoteles octauo de animalium hystorijs libro. Aspis eniz anguis ex quo medicamentum illud putrificū componunt. in affrica gigniť. cuius ictui nullum remedium est. Et Strabo de affrica loquens dixit. Animalia quoqz sua habet ichneumonē ⁊ egyptiam aspidem que ppriuz quoddam habet preter alias alioꝝ locoꝝ. ⁊ est in pmo uenenatoꝝ gradu.

¶ De notitia serpentis expuentis.

Pthias a pthio qđ est expuo: eo q obuianti sputum obiciat uenenosum. Hec est aspidis species inde Plinius de urina loquens. Uerum ex ijs que referre pbas sit: impubium puerorum cōtra saliuas aspiduz quas pthiadas uocant quoniam uenena in oculos hominum expuant. Interna. Color eius uti color superioris aspidis: eius lōgitudo est usqz ad duos cubitos. Externa. In initio quandoqz intestinorum sentit dolorem. ⁊ cogit egruz ad uomitus puocationē. sequunť etiam accidētia pfata de aspide. ⁊ colli torsio ⁊ spasmus ⁊ inordinat9 pulsus. que serpens non expuendo solum sed etiam mordēdo interficit.

¶ De notitia serpentis hyrundinis.

Hyrundo serpens est. Interna: hyrundinis habet colorem. inde hyrundo diciť. Longitudo est cubiti vnius mensura. Externa. Magnitudo doloris. Immensus cordis pulsus. Corporis alteratio. Mēbrorum frigus ⁊ stupor. Somni profunditas. ⁊ palpebrarū clausio. est de uenenatis in ordine primo. cum ante duas interficiat horas.

¶ De notitia cerastis duo habētis cornua.

Cerastes diciť ab hoc nomine qđ est κερας ceras qđ latine cornu significat. Sunt aūt duo serpentū genera habentiū cornua. quedam enim quaterna cornua habēt geminata. ita ut octo uideanť cornua. qđ visu iocūdum apparet. Alia vō duo tm̄ habent in capitis anteriori parte cornua. lz de ijs aliqbus maiora aliquibus minora reperianť cornua. minora quippe cū post casum maiorū maiora subcrescant. Interna. Sunt due prefate super caput eminētie. color est cineris color. sub uentre squamme sicce super terram in incessu stridentes. Dentes equales. longitudo ab vno usqz ad duos cubitos. Externa. Dolor ictus est tanq acus aut clauis infusi dolor. Et corpori grauitas maxima succedit. labia inflātur. accidit uertigo. oculorum tenebrositas. ⁊ ratio destruitur. Et est de primo uenenatoꝝ genere. Reperti sunt etiam serpētes: duo habētes cornua: thebas sacri dicebantur: hominibus minime noxij. de quibus Herodotus in secūdo ait. At circa thebas sunt sacri serpentes nihil omnino hominibus noxij. pusillo corpore. binis præditi cornibus: e summo uertice enatis. quos defunctos in iouis ede sepeliūt. huic eniz deo sacros illos esse predicant.

¶ De notitia cerastis quater gemina habētis cornua.

Aliud vō genus cerastis earum est serpētum: que quater geminis redimūtur cornibus. Interna. Sunt octo prefata cornicula. de quo Plinius. Cerastes corpore eminere cornicula sepe quadrigemina quorum motu reliquo corpore occulto sollicitent ad se aues. Solinus etiā. Ceraste prefert quadrigemina cornicula. quoꝝ ostentatione ueluti esca allicitas aues perimūt. nam reliqua corporis de industria harenis tegit. nec ullum indicium sui prebent. nisi ex ea parte qua inuitatis dolo passeribus necem perpetuaz aucupētur. Spina eius cartilaginosa ac flexibilis. inde Lucanus. Spinaqz uagit torquēte ceraste.

¶ De notitia emoroydis.

Emoroys est serpens nomen trahens ab effectu. aema enim grece sanguis reo vō fluo. Interna. Huius serpētis color est harenosus: punctis nigris ⁊ albis insignitus. magnitudine minor est viperis. Caput ⁊ cauda sunt minuta. eius cutis aspera harenosa. eius lōgitudo est cerastis lōgitudo: duo habentis cornua. ⁊ q̄uis earum color sit plurimum harenosus quādoqz tamen sunt

nigri rubei z albi coloris. z super eorum capita sunt squamme albe incise. z eorum incessus est cum strepitu, qualis fit cum folijs: maxime siccis. hoc autem fit ex nimia corticum suorum uetrium siccitate. Motus etiam illius serpentis est tardus: ponderosus: z dentes habet equales. Externa. Huius serpentis morsu sanguis vndequaqz fluit. nec sisti ualet. Qua enim parte liquor natura fluere solebat: ea sanguinis psilit vnda. Dissolutis etiam uenarum orificijs sanguis inde omnis emanat. Ex spiritualibus membris sanguinis sputũ ex oculorum angulis cruor. ex stomacho fit sanguinis uomitus. fit enim in stomacho dolor incessabilis. Et percussus locus apostemat, denigratur. z ex eo res parua currit: z aquosa. Uenter soluitur. constringitur anhelitus. Urine difficultas. Uocis abscissio. Mẽbrorum mollificatio. Oblivio. spasmus. Cadunt dentes: z moritur patiens. hos serpentes haffudium z sabrin uel tale simile nũcupauit Auicẽna. De qua serpẽte Lucanus scripsit. At non stare suum miseris passura cruorem. Squamiferos ingens emoroys explicat orbes. Rursus. Impressit dentes emoroys aspera tullo. Utqz solet pariter totis effundere sanguis Coritij pressura croci sic omnia membra. Emisere simul rutilo pro sanguine virus. Sanguis erat lacrime quecũqz foramina nouit. Humor ab ijs largus manat cruor ora redũdant. Et patule nares sudor rubet omnia plenis. Membra fluunt uenis. totum est pro vulnere corpus. Hunc serpẽtem in pmo uenenatorũ posuerunt ordine.

¶ De notitia serpentis qui dicitur seps.

Seps serpẽs a sipo quod est putreo dicitur: quasi morsu animal putrefaciens. hunc uocat Auicenna selsir. leui enim ictu tota putrescit caro. Interna. Caput ei⁹ est latum. Collum paruum. cauda breuis. rotundus uenter. magnitudo ad cubitũ. Super eius corpus sunt linee diuersi coloris. eius incessus non est ut recte incedat sed seipsum incedit contrahendo. Externa. Morsu suo gignitur apostema cum ingenti dolore. percussi caro cõteritur. z post hec totum putrescit corpus z in virus uertitur. Et capilli cadũt. De hoc sm aliquos Aristoteles octauo de hystorijs animalium libro dixit. Serpens quidam minutus est quem aliqui sacrum appellãt quem angues permagni fugiunt. magnitudo huic ad cubitum. species hirsuta quicquid momorderit cõtinuo circiter putrescit. q̃ꝗ nõnulli uerba Aristotelis nõ de hoc: sed de basilisco intelligi debere dicãt. de quo Lucan⁹. Ossaqz dissoluens cũ corpore tabificus seps. Rursus. Sed tristior illa mors erat ante oculos, miseriqz in crure sabelli Seps stetit exiguus quem flexo dẽte tenacez. Auulsitqz manu piloqz affixit harene. Parua modo serpens: sed qua non ulla cauẽte tantum mortis habet. nã plage prima circũ fugit rapta cutis pallẽtiaqz ora retexit. Iãqz sinu laxo nudum sine corpore vulnus. Membra natãt sanie: sure fluxere sine ullo Tegmine poples erat femorꝫ quoqz musculus ois. Liqtur pro nigra distillant inguina tabe. Dissiluit stringẽs uterum membrana: fluuntqz Uiscera ne quantũ toto de corpore debet. Effluit in terras sceuũ sed membra uenenum. Decoquit in minimũ mors ꝯtrahit omnia virus. Uincula neruorum. z laterum cõtexta cauumqz. Pectus [illegible] fibris vitalibus omne. Quicqd homo est aperit pestis natura prophana. Morte patet. Manãt humeri fortesqz lacerti. Colla caputqz fluũt zc. Albertus alemanus de hoc errauit serpẽte credens selsir uocatũ ab Auicenna diuersum esse a seps. de eis distinctum faciens sermonẽ cum eadem tñ esset serpens, ueluti per sua patet signa interna z externa.

¶ De notitia iaculi serpentis.

Iaculus ab eius effectu nomen suscepit. Sũt enim serpentes quos Auicẽna uocat chafeçati z altararati. Interna. Magnitudine sunt breues minuti: ad rubedinem declinantes. calidi ualde. Externa. Sũt uelocissimi ictus. subeũt enim arbores z tanꝗ iacula obuiantibus se obiciunt z feriunt. Ex eorum morsu ingens fit dolor in loco. z ad totum procedit corpus. z mors subsequitur. De quo Lucanus. Ecce procul sceuus sterili se robore tenaci Torsit z immisit iaculum uocat affrica serpens. Perqz caput pauli transactaqz tẽpora fugit. Nil ibi virus agit. rapuit cũ vulnere fatum. Solinus quoqz de hoc ait. Iaculi arbores subeũt qbus vi maxima turbinati penetrant animal qd̃cũqz obuium fortuna fecerit.

¶ De notitia amphisibene serpẽtis.

Amphisbena serpẽs est. Interna. Duo uti qdam dicunt habet capita. lz nõnulli hoc negauerint: dicentes vnum habere caput. sed eiusdem esse grossitiei z in medio z utrisqz extremitatibus. Et qui duo ponunt capita eum dicunt circularis tractib⁹ utrinqz procedere. z inde nomen suscepisse ab amphi quod est circum z ueno quod est uado. hũc uocat Auicẽna corrupto uocabulo. anchesimen. z saliens ad duas partes: idest utrinqz procedens. De quo Lucanus. Et grauis in geminuz surgẽs caput amphisibena. Solinus etiam. Amphisibena cõsurgit in caput geminum. quorum alterum in loco suo est. alteruz in ea parte qua cauda. que causa efficit ut capite uterqz sexus nitibũdo serpat tractis orbicularis.

¶ De notitia serpẽtis dipsadis.

Dipsas serpẽs est a dipso idest sitio. eo ꝙ siti summa morsibus afficiat. Interna. Caput eius puũ. z collũ grossuz. a collo grosso gradatim ad caudã pcedẽs subtilem. Color postremi eius usqz ad caudam ad nigredinem decliuis. Eiusqz longitudo est palmi vnius: z super ei⁹ corpus plurima cernũtur uestigia nigra. in incessu suam q̃tit caudam. Externa. Eius ictus animalis corpus z uentrem incendit z adurit. sitimqz ualidissimaz inducit. adeo ut aquam bibens plurimam adhuc bibere nõ cesset. nec liquor ullus sudore aut urina exit. Inflatur potius uenter totus. z bibita aq̃ per uenas corporis z loca currit uacua. De hoc serpente Lucanus ait. Signiferum iuuenem tireni sanguinis auluz. Torta caput retro dipsas calcata momordit. Uix dolor aut sensus dentis fuit ipsaqz leti. Frons caret inuidia nec quicꝗ plaga minatur. Ecce subit virus tacitum. carpitqz medullas. Ignis edax: calidaqz incẽdit viscera tabe. Ebibit humorem circa vitalia fusum. Pestis z in sicco linguam torrere palato. Cepit dissessos iret qui sudor in artus. Non fuit atqz oculos lacrimarum uena refugit. Non decus imperij non mesta vita catonis. Ardentem tenuere virum qn spargere signa auderet. totisqz furens exqreret aruis. Quis poscebat aquas sitiens ne corde uenenum. Ille uel in tanaym rodanum padumqz arderet. Nilumqz bibens per rura uagantem. Nec sentit fatiqz genus mortemqz ueneni. Sed putat esse siti. Huius serpentis Plinius reminiscitur dicens. Unedenes serpentum uenenis resistunt: maxime sepis dipsadis z vipere. Et alibi. Illita scilicet lauri folia cortex z baccis serpentum uenenis resistunt maxime sepis dipsadis z vipere prosunt.

¶ De notitia serpẽtis dicti chersidros.

Chersidros serpens est: ab hoc nomine chersos dictum. quod terram proprie incultam significat. z idor aquam. eo ꝙ in terra z aqua communiter conuersetur. Interna. Minor est surda alesilati inqt Auicẽna. z latioris capitis z eius morsus deterior z nocibilior. Externa. Ab eius morsu ingens dolor incipit. z inflãmatur. post hoc viridis fit locus. z corrodit. ad hec uertigo accidit. cholere fetide uomitus. inordinatus motus. virtutis debilitas. Et est de pmo uenenatorum genere. cum ut plurimum in tertia perimat hora. Et si forte euaserit tunc fuit cũ aquosus momorderit. tunc enim minus est pernitiosus: uel forte euadit qa patientis virtus fortis. z lz ab eo forte euaserint ueneno: ab alijs tamen non euadent morbis. in quos ex eius morsu sepe incidunt. Hunc serpentem scriptorum errore in qnto canonis libro reperio scriptum. kedusuolurus. in eodez etiam capite andrius reperitur. sed andrius nihil ad

hoc pertinet capitulum. est enim corruptum nomen cu endris siue enidris dici debeat. quod est serpentis nomē in aq̄ habitantis. Nam en idem quod in. idor aqua. De illo chersidro serpēte dixit Lucan⁹. Nat⁹ et ambigue coleret q sirtidis arua Chersidros. ¶ De notitia hidre.

Hidra feminei: hidrus masculi: nomen est serpentis cuiusdam. qui aquam colit. Chersidros autez ille erat serpens qui terram et aquam habitabat. quis Auicēna dixerit endrim esse cum in aqua habitaret. chersidrum cum in terra. quod de chersidro falsum est uti superius diximus. Dubitat enim Auicēna in eodem capite de hidra: an idem sit cum endri. dicimus ad hoc q nomen hoc nobis indicat. Endris enim uel enidris. in aqua significat. En grece. in latine. idor vo aqua. a quo nomine idor hidrus et hidra deriuantur. Huius autem serpentis in aqua habitantis internum signum est q anguium est pulcherrima. Externa. Locus ictus tumescit et eius tumefactio dilatatur. et color loci percussi offuscatur. a quo plurima humiditas fetida ualde et nigra egredit̄ et eius curatio prolongat̄. et fit difficilis. Fingit̄ quoqz hidra monstrum in lernea palude multorz capitū cui tot adnascebant̄ quot amputabant̄ capita. pnitiosa res hominibus. demum ab Hercule ictu claue pcussa fuit. post hoc sagittis ferijt. nouissime eam igne in solitis cauernis cō clusam penitus consumpsit.

¶ De notitia serpētis scitale dicti.

Scitale serpens est. Interna. Uarietate tergi tanta prefulget: ut notarum gratia uidentes retardet ab itinere. Incessu piger est. inde quos sua motus tarditate assequi negt: miraculo sui capit stupentes. ut ingt Solinus. Calidus est hic serpens adeo ut solus inter serpentes suas exuuias nō ad uer aut autūnū ut cetere serpētes deponat. sed hyeme. De quo Lucanus. Et scitale sparsis etiaz nūc sola pruinis. Exuuias positura suas. De quo etiam Plinius nōnunq̄ mentionem fecit.

¶ De notitia cylidri serpentis.

Cylidrus serpens est a chilio. idest uoluo. qui parte qua trāsit ea fumū emittit. Inde Lucanus. Tractiqz via fumante cylidri.

¶ De notitia serpentis chencridos.

Chencris serpens est: ab hoc nomine chēcros idest milium dicta. eo q sit milij coloris. Interna. Color eius propter citrinitatem est quasi milij color. sed paruis ac pluribus tingitur notis. eo qppe modo quo lapis ophytes plurimis ornatur maculis. quo ornatu similitudine a serpente sumpta a serpentis nomine nomen assumpsit. ophys enim serpens dicitur. Unde Lucanus. Tractiqz via fumante cylidri. Quam semper recto lapsurus limite chencris. Pluribus ille. notis uariatam tingitur aluū. Quā paruos tinctus maculis thebanus ophytes. Externa signa sunt. Quoniam ei qui ab eo morsus fuerit accidentia malarum eueniunt viperarum.

¶ De notitia serpentis natricis.

Natrix serpens est qui aq̄s suo inficit ueneno. de quo Lucanus. Et natrix violator aque.

¶ De notitia amoditis serpentis.

Amodites serpens est ab hoc noie ammos: idest harena dictus. eo q harenam fodiat et ingrediat̄: hareneqz colorem habeat. Interna. Color eius uti diximus est harene color. Et super eorum corpora sunt uestigia. longitudo eius usqz ad cubitum. Externa. Locus morsus uehementer dolet et magno tumefit apostemate. Et ex eo currit virus. et in tertio interficit. et mora eius est post septimū. Et de hoc dixit Lucanus. Unicolor exustis atqz indiscretus harenis Amodites De hoc etiam Auicēna sub nominibus corruptis. amiudurus et caubarus.

¶ De notitia serpentis pharee.

Phareas serpens est qui reliq̄ corporis parte eleuata: sola serpit cauda. Inde Lucanus Et contentus iter cauda sulcare phareas.

¶ De notitia serpentis dicti prester.

Prester serpens est. pristir enim facem significat ardētem. Quem percusserit ut ingt Solinus distenditur. enormiqz corpulentia necat̄. Lucanus etiam ait. Nasicium marsi cultorem torridus agri: percussit prester. illi rubor igneus ora succendit. Tenditqz cutem pereunte figura. Miscens cūcta tumor toto iam corpore maior. humanumqz egressa modum sup omnia membra: efflat̄ sanies late tollente ueneno zc.

¶ De notitia vipe per interna et externa signa.

Pertractatis ijs serpentum speciebus: nūc ad ea que nostro deseruiunt proposito propius accedamus. id enim quod in hoc intendimus libro non est omnis serpens: sed illud solum animal ex quo theriaci pastilli et theriaca conficitur. hoc autem uti partiz diximus et plenius patebit inferius: est vipera. de ea igit̄ agentes primo dicimus hoc nomen vipera latinuz esse. greci autem echidnam uocant feminini generis. echis vo masculini dicitur autem vipera uti nonnulli latini scribūt quasi vi pariens. quoniam in eius partu uentre suos obroso finit dies. Hee autem vipere ab inherentibus notis sic cognoscuntur. Interna. Caput earum est planum: latum uersus collum: sed uersus os ad acuitatem potius decliue. Collum gracile: ea inq̄ parte qua capiti iungitur. Cauda breuis. In incessu strepitum ac sonitum facit. Ad hec oua prius in utero concipit. dehinc viuum primo conceptum et in utero nutritū iuxta Aristotelis sententiam in lucem edit. tempore algoris vipera sub saxis: sicut cetere serpentes sub terra conduntur. Externa. A loco morsus sanguis p̄mo egredit̄ aquosus. dehinc spumosus. post hoc ut eris erugo virus ac ueneni iam formam accipiens. Ad hec post dolorem loci percussi dolor expandit̄. et apostema rubeum innascit̄. cum uesicis et apostematibus puis: ac si ignis affuisset adustio. et hec quandoqz serpunt. quod apostema de rubeo fit viride in loco percusso. Preterea in visceribus ardor. in corpore rubeo cū rigore. Et rubor ille post hoc ad viriditatem tēdit. Uertigo tūc eos occupat: et anhelitus frequētia. et nausea. et singultus. gn et dorsi grauitas. et nōnunq̄ sanguinis narium fluxus. Tandem sudore frigido ingenti tremore et sincopi occupant̄. Et ut plurimum in tribus morit̄ diebus. lz quandoqz usqz ad septimum mors differat̄. Et vipere sunt in secūdo uenenatoruz animalium genere.

¶ Quod alij: alia senserunt de vipere partu. de quo partu Plinius Aristotelem imitari credidit. sed in aliq̄ decept⁹ fuit.

Ratia eorum que de noie ac partu vipere dicta sunt dignum putaui quorūdam sentētias circa hoc adducere. Reperio autē omnes de partu vipere loquētes Aristotelem. Herodotuz. Nicādrum. Plinium. et alios plures in hoc vno cōuenire: videlicet vipam intra se p̄mo oua cōcipere. dehinc catulos in utero nutritos in lucē edere. Ceteras serpētes oua: nō viuum parere. que oua post hoc serpētes in terra incubāt. Tertio eniz de aialium hystorijs libro sic scribit̄. Serpētes enim tā ab ijs supradictis q̄ inter se differre apertū est. Uipa enim aial edit post q̄ intra se oua peperit cum cetera serpētum oia genera oua edant in lucē. hoc idem Herodotus. hoc Plinius. et alij. Dissentiūt aūt in hoc. quoniā Herodotus Plinius et alij plures vipam dixere in coitu masculi caput ore cōplexam ueneris oblectamēto amputare. Cui⁹ patris vindictā filij cupientes: dū femine ptus hora fuerit: latera matris ob rodētes: in lucem exeunt. hoc putauit Herodotus de vipis et alatis serpētibus in arabia natis a nā non ab re factū esse. ne tam pnitiosum genus ferarū homini infestissimū multiplicaret̄. Sed qd de hoc senserit Aristoteles mox deducam. Sic eniz in fine qnti hystoriaz libri scriptuz reperit̄. Uipera e serpentibus vna animal edit cuz intra se oua p̄mum peperit. ouum hoc vnius coloris et molle ut pi-

sciũ est. fetus sup̄ne consistit nec cortice continet̃ ut nec pi-
sciũ q̄dem. Parit catulos obuolutos mēbranis que tertia
die rumpant̃. Euenit interduz ut qui in utero adhuc sunt
abrosis mēbranis prorũpunt. singulos diebus singulis pa-
rit plus ꝙ̃ viginti. Cetere serpentes oua pariũt foris ꝯtexta:
ad monilis hoc est ornamẽti mulierum qđ ambit collũ simi-
litudinẽ. incubant que pepererint in terra. ⁊ fetum sequente
excludũt anno. ex q̄bus uerbis q̄nque de viperarum ꝑcrea-
tione ⁊ ꝑtu colligunt̃. Primum est ꝙ vip̄a intra se facit oua
Secũdum ꝙ oua sua vnius sunt coloris ⁊ mollia absq; cor-
tice ut pisciũ oua. que oua in sup̄iori concipiunt̃ ꝑte. Est eni
earum longa matrix ab inferiori uentris ꝑte usq; ad septuz
ascendens: illic bifurcata. in ea eniz bifurcatione oua ꝯsistũt.
post hoc ad infimam eius ꝑtem conceptum descendit. ⁊ ꝯsti-
tuto tẽpore ad exteriora in lucẽ viuum educit̃. Tertium est
ꝙ vipera in lucẽ edit siphas est dicere viperulas non nudas
sed mẽbranis inuolutas. Quartum est ꝙ mẽbrane ille per
tres extra uterũ: anteq̃ꝫ ex eis catuli exeant: stant incorrupte
dies. tertia enim die ab hora ꝑtus cõputando: mẽbrane rũ-
punt̃. Hoc tamen aliquotiens euenit ut tertiã catuli non ex-
pectent diem: sed in utero mẽbranas obrodentes: in lucẽ de-
nudati a mẽbranis obrosis exeant. Quintum est ꝙ singulis
diebus catulos mẽbranis inuolutos ad viginti usq; ⁊ plu-
res pariat. Cetere v̊o serpentes a vip̄is in duobus distant: ⁊
ꝙ oua contexta in lõgum ꝑtendentia non aũt viuũ pariãt
ut vip̄a. Et ꝙ ea incubãt oua. ita ut fetus sequenti ab ouo ex-
cludat̃ anno. vip̄e v̊o die tertia a ꝑtu e mẽbranis excludant̃
Ceterum Plinius libro 10° de naturaliũ hystorijs Aristote-
lis uerba sequi conatus: eã non recte ad suũ traxit sensum. as-
serens ꝙ vip̄a mater a filijs ꝓprijs uterum corrodẽtibus in-
terficiat̃. Ait enim. Vipe mas caput inserit in os qđ illa ab-
rodit uoluptatis dulcedine. Terrestriũ eadez sola inter se pa-
rit oua vnius coloris ⁊ mollia ut pisces. tertia die intra uterꝫ
catulos excludit. deinde singulos diebus singulis parit. xx.
fere numero. itaq; ceteri tarditatis impatiẽtes prorũpunt la-
tera occisa parẽte. Cetere serpentes ꝯtecta oua in terra incu-
bant. ⁊ fetum sequẽte excludunt anno. in ea ꝑte qua de ouis
loq̄tur nulla cadit dubitatio. cũ etiam dicit. Deinde singulis
diebus singulos parit. xx. fere numero. ⁊ reliq̃ que de serpen-
tibus a vip̄a diuersis retulit cuz Aristotelis dictis manifeste
cõcordat. Sed in illa profecto ꝑte qua sic scripsit. Tertia die
intra uterũ catulos excludit. puto nõ recte accepisse Aristote-
lem. Siue enim exclusionẽ a mẽbranis intra uterum. i. intra
matricẽ. siue exclusionem ab utero in lucem intelligat̃. ad q̄d
dicta erit illa ꝑticula. Itaq; ceteri ⁊c̃. Ad hec si per exclusionẽ
catuloꝝ denudationem a mẽbranis in utero intellexeris vn-
de cõputabit̃ illa tertia dies? non a ꝑtu in lucem q̄a talis in
lucem ꝑtus in exuuijs mẽbranoꝝ nondũ euenit. nõ a die for-
mationis ouoꝝ. quoniam aĩalis plasmatio tam breui tẽpo-
re ut mẽbranas exuat impossibilis est. Eodẽ modo si per ex-
clusionem ꝑtum in lucem intellexeris a quo nam fiet tertie
diei cõputatio? non ab oui cõplemento rñe dicta. non a ꝑ-
tu in lucem. q̄a nondũ talis euenit ꝑtus. Dices forte diez ter-
tiam in qua fit ꝑtus in lucem a die eruptionis mẽbranoruz
in utero cõputandam esse. Ad hoc dicimus ꝙ de tali mẽbra-
noꝝ eruptione a Plinio nulla fit mentio: sed ab Aristotele.
etiam si talis dabit̃ sensus. ad q̄d illa posita est ꝑticula. De-
inde singulos singulis diebus ⁊c̃. non enim dixisset. deinde.
si de ꝑtu in lucem suus esset sermo. Quare uerba Plinij cuz
Aristotelis sensu minime cõcordant. Sic enim ab Aristotele
ex matre de uerbo ad uerbum interpretatio fit. Parit autem
vip̄as ꝑuas in membranis que tritee rumpuntur. idest vi-
peras ꝑuas in lucem educit membranis inuolutas. que mẽ-
brane tritee. idest cuz ad tertiã a partu cõputando uenerint
diem: mox rumpunt̃. Subdit aũt Aristoteles. Interduz au-
tem ⁊ deintus abrodentes ip̄e exeũt. ac si diceret q̃uis utplu-
rimum mẽbrane post ꝑtum tertia rumpant̃ die: attamen in-
terdũ fit ut mẽbrane in utero abrodant̃ a catulis ⁊ catuli a

mẽbranis nudi in lucem exeant. quoto aũt tempore ⁊ quoto
numero in lucem exeant siue mẽbranis inuolute siue nõ sub-
didit. Parit aũt in vna die vnam sed plures ꝙ̃ viginti parit
⁊c̃. Plinius autem illam ꝑticulam. Interdum autem. eã ac-
cepit ac si catuli interdum latera matris abrodentes per vul-
nus interfecta ipsa exirent. sed p̄i hoc non sensit Aristoteles. il-
la enim pars. Interdum. est illius partis exceptio qua dixe-
rat. Parit autem viperas paruas in mẽbranis que tritee rũ-
punt̃. Ac si diceret. licet utplurimum catulos vipera pariat
mẽbranis inuolutos interdum tamẽ eos edit in lucem nu-
dos cum ipsi catuli deintus membranas abroserint. Sic eni
Aristotelis litteraz exponendo nulla insurgit dubitatio. Sed
si Plinij uerba curaueris magnus labor imo impossibilis
potius insurget defensio. Hoc igitur vnum ex omnibus ha-
beat̃ dictis. videlicet ꝙ vipera non oua sed viuum in lucez
parit sepius mẽbranis inuolutum lꝫ interdum a membranis
exutum. Cetere serpentes oua pariunt dehinc illa diu incu-
bant in terra. qđ inter signa viperam notificantia deductũ
fuit. Ex ijs etiam que de ꝑtu vipere ab aliq̄bus scripta sunt
nominis reddita est ratio. videlicet vip̄a ꝙ vi pariat. vi eniz
parit cum ſm hos a filijs patris mortem vindicãtibus nece-
tur. Quereres fortassis an vip̄a sit omnis serpens que viuũ
parit. dicimus ſm Aristotelem solam viperam inter serpen-
tes viuum parere. q̃uis ab Herodoto in arabia alatos esse
serpentes dicat̃ quos dicit viuum parere partu violento ut
vipera. sed siue hoc sit siue non nihil ad rem nostrã. cũ enim
medici sumus: eam uolumus esse accipiendam serpentem
que in secũdo uenenatoꝝ continet̃ gradu. hec autem est vi-
pera talem aũt serpentem reptum esse tali corporis forma ta-
li suaꝝ partium plasmatione formatam esse. talesq; in ꝑcus-
sum animal effectus efficere quales superius dum loquere-
mur de vipera demonstratum est. Hunc igit̃ serpentem ta-
li forma ⁊ talibus effectibus insignitum: sapientes medici
agnoscere debent. quem etiam viuum parere Aristoteles do-
cuit. Quare siue sola vipera talibus signis cognita viuuꝫ pa-
rere concedat̃: siue non sola ipsa sed alia etiam sit serpens ut
inq̄t Herodotus: nihil quo ad medice facultatis inq̄sitionez
⁊ theriace confectionem interest. Hoc enim vnũ medico attẽ-
dendum est: ut eam pro confectione theriace accipiat serpen-
tem que medij sit uenenatoꝝ gradus. ⁊ que prefata de figu-
ra corporis habeat signa: dictosq; effectus suo inferat mor-
su: viuos quoq; in lucem edat catulos. Utrum autem alia
serpentum species a vipera viuum pariat uel non: medico
scire non attinet.

¶ Inter viperas qualis sit eligenda magis: ad theriacaz the-
riacosq; conficiendum pastillos.

Ertractatis ijs que viperam theria-
cam cõficientem ab ali-
is serpentum gñibus secernunt: nunc viperã vi-
pere conferendo: ea tractari debent q̄bus vip̄a
theriacam cõficiens ab alijs distinguit̃ viperis.
Dicimus igit̃ ꝙ viperarum nature a locis ab affectib⁹ ⁊ plu-
rimis alijs differẽtijs distincte reperiunt̃. Nã alie sunt quer-
cine que in quercuum abditis habitant ⁊ condunt̃. alie sali-
cibus degunt que maligne nimis sunt. nec theriace cõmode
Sunt ⁊ alie maritime littora maris incolentes: que licet ab
aliq̄bus approbate sint: attamen earũ caro a cibis salsis mu-
tata sitim parit. ⁊ illaruz potissime carnes que in libia nascũ-
tur. de q̄bus vndecimo de simplicibus medicinis Galenus
sic scripsit. Noui nãq; animaliũ carnes cõmutari cibis. ⁊ cũ
hoc dixisset: de viperis loquens circa maris littora viuenti-
bus ⁊ loca salsa: subiũxit talia loca potissime esse in libia. Et
addidit. Itaq; tutissimũ est caueri uenari echidnas in talib⁹
locis ad pabulum uel ad medicine ꝯfectionem. q̄lis est ⁊ hec
gloriosa quã pene oẽs medici theriacam appellãt. Cum igit̃
in italia maior sit loci humiditas ꝙ̃ in libia ubi adustio ni-
mia salsedinem facit: unde Galenus marsoꝝ responsionez ad
sua quesita audiens: eã in ꝑte quadam approbat: videlicet

viperas sitiz faciētes in pfatis locis scilicet libia ⁊ maritimis locis inveniri. ⁊ hoc ex carniū qualitate a cibis salsis contracta. In italia autem cum sit regio magis humida viperas nutriri dulciores: minusqz venenosiores: facultatiqz medicine cōmodiores. De qbus ⁊ Cornelius Celsus ait. Verum hec genera serpentum ⁊ peregrina ⁊ aliquanto magis pestifera sūt. maxime que estuosis locis gignunt. Italia frigidioresqz regiones hac quoqz pte salubritatem habet: q minus terribilis angues edunt. Et hinc illi magis corrigēdi sunt qui in egypto ⁊ non alibi animal esse fingunt thirum dictum: ⁊ inde in italiam deferendum si bona confici debeat theriaca. que opinio preter alia dicta ⁊ dicenda falsa esse comprobat ex ijs que a Galeno in prefato loco dicta sunt. ab eo eniz clarissime accipit non oportere nos alexandriam vel aliquam libie ptem peragrare: ut animal pro theriace confectione habeat: cum illud vipera sit. que ubiqz ut inquit Herodotus reperit. tantoqz magis nostras italicas accipe debemus vipas quāto ipse a Galeno magis approbant. cum earum caro nō maritima minime salsa sit. cuius contrarium in libicis reperit viperis: ubi caloris ac siccitatis fervore vipe etiam non maritime carnes habent salsas: solis fervore terrestre in humido comburente. quod in italie locis minime fit. Non igit ille que maris littora: non que in locis calidissimis ut in libia: pro conficienda theriaca vipe sumende sunt. sed ille potius que loca minus torrida habitant. sicuti italia grecia hispania. ac alijs in locis a tertio usqz ad septimum clima contentis venande sunt. que neqz penitus veneno private neqz pnitiosissimo munite sunt. Sunt etiam ⁊ vipe paludose. sunt ⁊ alie que in littoribus fluvioꝝ vivunt. que teste Avicenna pretermittant: dicente. Et non capient ex piscinis ⁊ littoribꝰ fluvioꝝ ⁊ aquaꝝ ⁊ marium neqz petrose. Et cuz eaꝝ colores diversi sint: ille eligant vipe que flavi vel subflavi sunt coloris. albe enim pauci: rubee autem plurimi sunt veneni. flavus autem color est inter utrunqz. Sume feminam non masculum: que a masculo numero dentium agnoscit. masculi enim duos habent dentes. femine vo quatuor. licet enim femina pluribus morsus vulneribus ledat: masculus tamen pluri inficit veneno. Sume etiaz de feminis illas que motu agiliores ⁊ eoꝝ capita elata magis deferunt. ⁊ earuz aspectus ferox sit ⁊ audax. ⁊ earum oculi ad rubedinem magis declives. ⁊ etas eaꝝ sit iuventutis etas. talia enim sanitatez ⁊ robur vtutis significant. Et ille proprie assumant cum truncatis extremis non minus agitant. que enim cito quiescunt debiliores agnoscunt. Neqz ea est accipienda que gravida. Ad hec ieiune nimis nimio inficiunt veneno. de hoc Cornelius dixit. Illud ignorari non oportet omnis serpentis ictuz: ⁊ ieiuni ⁊ ieiuno magis nocere. ideoqz pnitiosissime sunt cū incubant. Sint etiam eoꝝ ventres collecti solidi. robur eniz ⁊ pauca hoc significat excrementa. Tempus autem quo venari debeant sit veris initium. cum tam hyemis frigus desierit. tum enim e cavernis exeunt. post suum enim exitum aliquanto pmittant tempore: usquequo scorium suum deponant. ⁊ excrementoꝝ malitia in cavernis a hyeme contracta remittat. qd brevi fit. Exuunt aūt interduz nō vere solo suā senectutem: sed etiam autūno. teste in octavo de aialiuz hystorijs libro: Aristotele dicente. Vipa etiam exuit eaz vere q autūno. q vere solo venari liceat ad theriacam conficiendaz. eo scilicet tempore quo sol arietis finē ⁊ tauri initia subierit. In estate aūt venenum eaꝝ fervet. autūno vo aliqd de estatis veneno supfluo pticipant. Quare circa veris initia venari debent. nec eas incarcerari liceat. cum ieiune venenosiores sint. Nec putes post eaꝝ exitum a cavernis diutiꝰ morari ad senectutis depositionem. per vnam enim fere diem ac noctem eam deponunt. de quo sic ait Aristoteles loco prefato. Atq; vna fere nocte ⁊ die senectus tota exuitur a capite orsa ad caudam. Et cute altera subnascente ipsa removetur. Vnuz tamen cavēdum q si forte ver hyemale fuerit: usqz ad ulteriora differat venatio. etiam si usqz ad estatez differri necessarium sit. quanto enim tempus frigidius tanto tardius e cavernis exeunt. Qualis igit vipera inter tot viperas locis coloribus affectibus sexu ⁊ alijs plurimis accidentibus: inter se differentes: eligenda sit ad theriace confectionem: ex ijs diffuse satis demonstratum esse puto. Jis itaqz de cōsueta serpentum inventione disputatis: de qbusdam serpentū mirabilibꝰ: forma. s. ⁊ magnitudine nunc ptractandum est.

De serpentibus mire forme scilicet alatis ac mire magnitudinis.

Onnulla de serpētibus auditu mirabilia scripta reperiunt a viris fide dignis. Nam Herodotus alicarnasius ait in arabia locum esse ppe butim urbē: ubi plurimi sunt alati serpentes. ad quem locū se adivisse: ⁊ eoꝝ spinas vidisse dicit: multitudine incredibili in acervis collectas. addit eos ineunte vere volare in egyptū. quos tamen plurimos aves ibides innumere illic existentes pro viribus repellūt. Horuz serpentum figura est hidroꝝ figura. alias inquit habent alis vespertilionum similes. ex mēbranis vel cuti confectas: non pennatas ut aves. Quos etiam serpētes arabibus infestos thus colligentibꝰ esse dicit. cum sub illis plurima thus pducentibus arboribus resideat copia. neqz thus colligere valerent nisi storacis fumo ipsis infesto fugarent. hos pnitiosos serpentes in arabia inveniri fatet Herodotus: viperas ubiqz. suos alatos serpentes ⁊ viperas: vivum: licet vi parere dicit. Ceteros aūt non venenatos serpentes ova in lucem ⁊ ea plurima parere dicit. De qbus quoqz alatis serpentibus in pmo de animalium hystorijs sic scripsit Aristoteles. Angues enim circa ethiopiam tales volare narrant. Aliud mirabile est qd Megastenes scribit in idis. videlicet tanta magnitudine repiri serpentes ut solidos cervos taurosqz hauriāt. Metrodorus etiam circa indicū amnem in pōto serpentes supvolantes alites haustu raptas absorbere. Illi belli etiā punici a romanis facti scribit hystoria. vipam ad flumen bagadram adeo ingentem ac feracē inventam fuisse: ut a regulo romanoꝝ imperatore necessarium fuerit balistis ac tormentis ut oppiduz acriter expugnare. cuius lōgitudo ut scribit viginti ⁊ cētum fuere pedes. Cuius pellis ⁊ maxille rome in templo usqz ad bellū duravere numantium. Huius magnitudinis fidē boa dat vipa in italia sub Claudio principe in vaticano occisa. in cuius utero solidus infans spectatus est hec enim lactis bubali a quo nomē accepit succo nutrita est pmo. dicit enim boa ⁊ bova. sed huius mirande magnitudinis certissima fides ab Aristotele philosopho in octavo de hystorijs aialium libro haberi licet. ubi sic scribit. In affrica magnitudo anguiū mira sicut ⁊ fert. Jam eniz nonnulli ubi triremi applicuissent: ossa boum multoruz vidisse narrant. quos absumptos esse ab anguibus nō dubitarent. cuz triremes pductas in altum q primū angues insectarent. ⁊ nonnulli aggressi triremem everterēt. ijs itaqz oibus maxima fides habita sit. q alicubi mire magnitudis ⁊ mire forme alate scilicet serpentes reperiant.

De draconibus.

Plinius in hystoria nāli de draconibꝰ etiam scripsit eos elephātibus nā inimicos. Ethiopie dracones magnitudine pares esse idicis. ⁊ esse cubitoꝝ viginti. Ethiopes aūt apud quos nascunt vocant asachei. Strabo etiā ante Pliniū de snia hyphicratis refert apud ethiopas q hespij dicunt pter alia mirāda inesse quoqz magnos dracones: adeo ut herba sup eos inascat. Avicēna etiā refert fm qsdā minorē draconē esse cubitoꝝ qnque maiorē vo triginta ⁊ supra. Et eoꝝ oculi sunt duo magni. ⁊ sub mādibula iferiori eminētia sicut mentum. Et dentes plurimi. ⁊ eos dicit nasci in ethiopia ⁊ india. sed indi maiores. se tamē ipsummet corrigendo inquit verificatum est preter indiam alibi quoqz magnos reperiri dracones. facies eorum dicit esse citrinas ⁊ nigras. os eorum amplum. Supercilia eminētia ocu

los cooperientia. Refert et se vidisse quendã de p̄fatis super cuius collũ in latitudine descẽdẽte pili erãt grossi tanꝙ̄ eius coma. Externa signa sunt. ꝙ ex draconis morsu puus fit do lor. post hoc inflãmat ꝛ masculoꝝ morsus peior est femie mor su. Hij ergo ponendi sunt in tertio uenenatorum gradu.

¶ De crocodillis.

Crocodillus animal est quatuor habẽs pedes: stinco nili si milis. Eius magnitudo plerũqꝫ duodeuiginti excedit cubiti supiorẽ mouet maxillã. ꝛ dentib⁹ pectinatim ordinatis mor sum tristem infigit. Hoc aial parit oua ut anseres. dehinc ea incubat. ꝛ ad dictam ut dixi crescunt magnitudinẽ cũ aialia in lucẽ uenerint. vnguibus utit̃ ꝓ defensiõe. cutim habet du rissimã sed sub uẽtre leuẽ. ide delfini se submergẽtes eas sub uẽtre feriunt. Die terrã: nocte aquã habitant nili. in terra dor mientiũ fauces apertas rex auium a cibi reliquijs mundifi cat. sed ichneumon clam per os intrãs per uentris latera eru pta ipm interficiens exit. ijs dominant̃ nitritici hoies sic ab insula nili dicti: statura parui: sed cõtra hos strenues de quo rum imperio mox dicendum. Nunc autem hec satis de serpẽ tibus mirabilibus draconibus ꝛ crocodillis. ad eas autem tres gentes que mirabiliter ꝛ serpentibus ꝛ crocodillis domi nantur descendere liceat. quibus discussis ad latinorũ erro res accedendum puto.

¶ De Psilijs. Marsis. O phiogenis serpentib⁹ ꝛ crocodilles dominant. bus.

Psilij ophiogenes Marsi tres fuere gẽtes que serpentibus terrores incutiebant ꝛ eis dñabant̃. de qb⁹ Plinius inquit. Quorundam ho minũ tota corpora ꝑsunt. ut ex ijs familijs que sũt terrori serpẽtib⁹. Quo mõ autẽ eis dominabant̃ subdit. Tactu ipsos leuant percussos: suctu uetumidos. Curatio tñ cum suctione ueneni non a vi aliqua que sit ijs propria dixit cornelius sed oibus cois. qui si forte ut ipsi audaces fuerint eque curabunt. Que autem sint iste gentes subdit Plinius. Quoꝝ gñe sunt psilij. marsiqꝫ. ꝛ qui ophiogenes uocant̃ in insula paro. Psilij hoies fuere in affrica supra garamantas habitantes. ij morsibus serpentuꝫ nõ nocebant̃. Unde eorũ natos serpentibus obiciebant. qui ab eis intacti matris pu dicitiã ostendebant. ꝛ originis fidem ꝓbabant. hec gens a na samonibus capta interijt. De quibus hec Lucanus cecinit. Uix miseris serum tanto lassara periclo: Auxilium fortuna dedit. gens vnica terras: Incolit a sceuo serpentũ innoxia mor su. Marmaride psilij par lingua potentib⁹ herbis. Ipse cruor tutus nullumqꝫ omittere virus. Uel cantu cessante põt nã lo coꝝ. Jussit ut imunes mixti serpẽtibus essent. Profuit in me dijs sedẽ posuisse uenenis. Paxillis cum morte data est. fidu cia tanta est. Sanguis in terram paruus cum decidit infans Ne qua sit externe ueneris mixtura timẽtes. Letifica dubias Explorant aspide partus. Solinus ẽt. Supra garamantas psilij fuerunt contra noxium virus muniti incredibili corpo ris firmitate. soli morsibus anguiũ nõ interibãt ꝛ ꝙ̄uis dente letali appetiti incorrupta durabant sanitate. Recentes ẽt edi tos serpentibus efferebãt. si eẽnt ptuc adulteri matrũ crimina plectebant̃ interitu puuloꝝ. si pudici probos ortus a morte paterni sanguis priuilegiũ tuebat̃. sic originis fidem ꝓbabãt uenenis iudicantibus. Sed hec gens interijt a nasamonib⁹ capta. neqꝫ quicꝙ̄ aliud preter opinionem de uestigio nois sui psilij reliquerũt. Ophiogenes gens est in insula paro habi tans. eandẽ cum psilijs contra serpẽtes vim habens. de qua Plinius loquens gente ait. Ex quadaꝫ familia legatus Exa gon noie a consulibus rome in dolium serpentum coniectus experimẽti cã circũmulcentib⁹ linguis miraculũ ꝓbuit. Sub iũgit ẽt. Signuꝫ eius familie est si modo adhuc durat. Mar soꝝ ẽt gens in italia similem habere cum prefatis vim dicit̃ ij enim rome viperas uenabantur. ꝛ ad esum ꝛ theriace con fectionem. a quibus Galenus libro de medicinis simplicibus xj°. de carne vipe loquẽs quesiuisse scripsit. an aliqđ signũ eẽt discretiuũ iter eas viperas que siti faciũt ꝛ eas que nõ faciũt siti dicẽs. Idcirco interrogaui uenãtes rome echidnas quos marsos appellant. si qđ hẽrent docere me signum discretiuũ utriusqꝫ gñis echidnarum. Idem etiam libro ad glauconẽ. Dabis sic ipsas viperas edendas homini elephantioso. ꝛ mi raberis effectum utilitatis earum. quas sic dabis sine dubio ut marsos vidimus dare. Ego igitur marsos in italia viparũ fuisse ad medicamina uenatores a senioribus intelligens: sciens etiam quoddam esse serpentum genus: materno ser mone marassus dictum: quadam si ꝓbas est a nominum cõ uenĩẽtia habita licẽtia: puta illos sic dictos marassos: vipas esse quas marsi uenabant̃. ꝛ eos tũcꝑ appellatos a uenatoꝝ noie marsos postes uocabulũ hoc uti pluries fit a vulgari bus fuisse corruptũ. vꝫ iuncta vna lr̃a. s. A. de marsi factũ est marassi. Et in hoꝝ fidem est ꝙ ea que a senioribus de vipa dicta sunt in istis vulgo dictis marassi reperiunt̃. pariũt en i aial ꝛ formam corporis hñt supius descriptam. licet forte lõ go post hoc tpis defluxu: ꝛ hoium ignauia: nomen hoc ma rassus qđ eo tpe vipis accõmodabat̃: iam a nõnullis nõ vipe ris sed alijs serpẽtũ spẽbus ab aliqb⁹ attribuat̃. Hic patet viri illius error qui licet vipas dixerit eas esse que in cura lepre ꝛ theriace ꝯfectione accipiunt̃ ueritati in hoc ꝯsentiẽs minus docte tñ scripsit cuꝫ dixit illas vipas Galenũ in. xj°. de simpli cibus medicinis nũcupasse marassos. nõ eñi marassos scri psit sed marsos uti supius monstratũ est. Harũ igit̃ triũ gen tium mirãda fuit cõtra serpẽtes vis. Nõ minus ẽt miranda quorũdã vis in affrica habitantiũ in insula quadã nili ꝯ cro codillos. ij enim corpore statura breues: nitrice dicti: crocodil lis dominant̃: ceteris hoibus infestissimis. de qbus sic a Pli nio scribit̃. Nã in isula nili nitrice nascẽtes tãto sũt crocodil lis terrori: ut uocẽ quoqꝫ eoꝝ fugiant. De crocodillis etiã lo quens ait. Quin ꝛ gens hoium est huic belue aduersa in ipo nilo in interiori nitri insula quã habitat appellata mẽsura eo rũ pua sed ꝑsentia animi in hoc tm̃ usu ita terribilis. hec con tra fugaces belua est fugax cõtra serpẽtes. sed aduersum ire soli ij audẽt qui ꝛ flumini inatãt: dorsoqꝫ eqtãtũ mõ imposi ti: hiantib⁹ resupino capite ad morsum addita mox claua a dextra leuaqꝫ tenẽtes: extrema eius utrinqꝫ ut frena in terrã agunt. captiuos ac uoce ẽt sola territos cogũt euomere recẽta corpa ad sepulturã. Itaqꝫ ei vni insule crocodilli nõ adnatãt olfactuqꝫ eius gñis hoiuꝫ ut psilloꝝ serpẽtes fugant̃. Et hec satis de gẽtib⁹ illis que serpẽtibus ꝛ crocodillis dñabant̃. hec enim hoc in loco deduxi pp marsos in italia viparũ uenato res a quibus vipa ipsa suscepit nomen. qđ postea ut puto in aliud. s. marassum vitiatũ inuenit̃. Inter tot igit̃ serpẽtũ gñã que nam sit illa serpens que theriacã magnam ingredit̃. qm illa est que grece echis ꝛ echidna dr̃: latine aũt vipa ꝛ non thi rus. ex ijs satis demõstratũ eẽ puto. De errorib⁹ aũt circa hoc in quos plurimi ac fere oẽs de hoc scribẽtes latini inciderũt tam reꝙ̄ nomine nunc disputandum esse existimo.

Sectio secũda

de latinoꝝ erroribus tam inter pretum ꝙ̄ reliquoꝝ philosophorum ac medicorum. Et primo de errore interpretum ex ara bica in latinam interpretantium linguam.

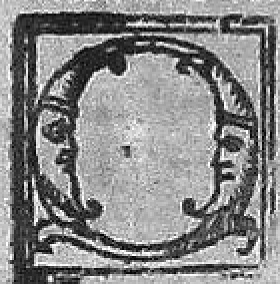

Rubesco ꝑfecto ꝙ tot ac tanti circa hoc aial ꝛ philo sophi ꝛ medici defecerint latini: licet in ce teris alijs eruditissimi. Nec parua mihi visa est ꝑuntia ut inter tales ac tantos uel leꝫ tanꝙ̄ arbiter iudicare viros. sed id mi hi pro debita defensione assumã: qđ alias in libello assũpsi quẽ de ordine doctrine physice Aristotelis edidi. in quo ueritatis clypeo ꝯ errantes philosophos latinos me muniui. Tñ ã etsi vitas ut plurimuꝫ odiũ parere soleat eã tñ a philosophis colẽdã eẽ putat̃. Legite igit̃ parũper queso ꝛ ea que hactenus scripta: ꝛ ea que mox disputanda sunt. si enim recto inspexeritis supercilio: ꝛ absqꝫ

ullo indicaueritis liuore: me profecto non inani gloria nec alia de causa q̄ zelo ueritatis hec scripsisse cognoscetis. Ad id igit̄ vn̄ fluxit & no redeuntes: dicimus duo fuisse scriptoꝝ gña qui circa sciam huius aialis peccauere. s. interpretes arabicorū libroꝝ. Et philosophi ac medici qui ex malis interptationibus in errorē elapsi sunt. Peccauit enim Simon ianuēsis qui librū de simplici medicina Serapionis ꝛ Albucasim interp̄tatus est. De quo libro Albertus alemanus libro. xxv. suo de aialibus: capite de aialibus a littera. T. incipientibus de thiro loquens: mentionem fecit. Peccauit ꝛ Raynaldus de villanoua q librū de virib᷒ cordis Auicēne ex arabico in linguā latinā male interpretatus est. Peccauere quoqꝫ illi q cūqꝫ fuerint q haliabatē ꝛ alios nōnullos interp̄tati sunt auctores arabicos. Neqꝫ delictū hoc in libris medicine solū: sed in libris Aristotelis q ex arabica in latinā deducti sūt linguā euidēter cōmissuꝫ est. In ijs eni oib᷒ ubi viperā interp̄tari debuerāt: illic thiꝝ interp̄tati sūt. nec mirꝫ qm̄ eoꝝ plrimi arabicā ignorātes linguā alioꝝ suffragio usi sunt. eo qppe mō quo Simon ianuēsis abrahā iudei auxilio in libri de simplicibus medicinis Serapionis ꝛ albucasis interp̄tatione usus est. Ignari eni ut dixi lraꝝ arabicaꝝ neqꝫ nois hui᷒ theriaca ethimologiā itelligētes: putātes aūt nō a sui ꝯferētia sed ab ingrediente potiꝰ aiali: theriacā dici: credidē thirū illius aialis esse p̄ticulare nomē. q̄re ubicūqꝫ apud arabes nomen aialis theriacā ꝯficiētis inuenere: ip̄m thirū iterp̄tati sunt. cū tñ viperā interp̄tari debuerāt: itaqꝫ ois hui᷒ erroris cā fuit ꝛ arabicarū litteraꝝ ꝛ huius greci nois ethimologie inscitia. si eni theriacā ab hoc noie thirion deriuari. ꝛ thiriā ferā significare sciuissent: thirum p̄fecto vnum sp̄ale aial esse non dixissent. Quo errore factū est ut non noie solo sed usqꝫ ad rē p̄cesserit ignorantia. cū magna ex theriace carentia hoium iactura. Et ut hoꝝ error magis detegat̄. cū arabicas matres nō habeam᷒ a Serapionis cap̄ initiū faciemus. ex quo de facili tota interpretū denudabit̄ ip̄eritia. Nec alicui sup̄fluū videri debet si uerba oia Serapionis ꝛ Dioscoridis ꝛ Galeni p̄im itroduxero. ijs enim tota interpretum elucescet inscitia. Ait igit̄ Serapio. Labame alfabai. i. caro thiri. Galenus caro thiri calefacit ꝛ desiccat. Mos fuit huius interpretis in hoc libro noia p̄ p̄ponere arabica. dehinc suā subdere interpretationē. p̄ponit ergo hec duo uerba uel silia. siue enim hec siue alia nihil interest. vnum hoc est uerū. q̄ thirum nomē minime p̄ponit sed ip̄m in eoꝝ noiuꝫ arabicoꝝ expositione subiūxit. sint igit̄ ista duo noia p̄fata labame alfabai. ijs p̄positis interp̄etat̄ ea dicens. i. caro thiri. Certū eni est hoꝝ nominū vnū carnē q̄ocūqꝫ de illis duobus sit: alterū v° aial vnum significare p̄ticulare. de cuius carne est presens sermo. Si sic est. non igitur in matre arabica scriptuꝫ fuit a Serapione hoc nomen thirus. sed hoc nomen ab interprete positum fuit. quare Serapio non posuit thirum in sua matre. sed vnum de duobus propositis noibus. nō ergo fuit Serapionis sed interp̄tis viciū. Qd̄ ēt p illud ad uerbū idest liquido cognoscit̄. cuꝫ dixit uerba Serapionis exponēdo. idest caro thiri. hec eni est interpretis non Serapionis expositio falsa. dicere eni debuerat. idest vipe caro. ꝛ non thiri caro. Ex mō itaqꝫ loquēdi vitium hoc non Serapionis sed Simonis interpretis faciliter agnoscit̄. cū loco vipere thirū apposuerit. Qd̄ enim viperam ꝛ nō thirū iterpretari debuerat. nō solū ex ijs que circa initia de noie theriace scripta sunt cognosci poterat: sed ex totius capituli Serapionis sententijs ac uerbis p̄cipi potest. Nā totū hoc Serapionis caput a Galeno. xj° de simplicibus medicinis libro. ꝛ a Dioscoride greco de carne vipere assumptum est. que oia non de thiro. sed de echidna. i. vipera. ꝛ a Dioscoride primo ꝛ post eum a Galeno tradita fuerant. ut ipsemet Serapio eoꝝ auctoritates interponit. Que ego maioris dilucidationis gratia s̄m eorum seriem apponam. Dixit enim dioscorides. εχιδνης σαρξ ꝛc. quod totum sic interpretat̄. Vipere caro si comesta fuerit acutos reddit oculos. ꝛ renibus congruit. ꝛ crescētes manuum nodos sistit. Oportet aūt post q̄ decoriaueris ipsam abscindere caput ꝛ caudam pp̄ gracilitatem que est in eis. Fabulosa enim est que dicitur extremorū abscisio ad q̄dā mensurā. reliquū lotum ꝛ in frusta sectuꝫ coquendū est cū oleo ꝛ vino ꝛ granis salis paucis ꝛ aneto. Ferunt autem pediculos gignere admittētibus. quod est falsum tradunt etiam nōnulli longe senectutis esse comedētes ipsas Arbitrant̄ ꝛ sales ex eadem. non tñ eque operent̄. Imponat̄ aūt vipa in olam nouā ꝛ cum illa salis fictuꝫ tritaꝝ sextꝰ q̄que uel sex cyathis mellis. lutoqꝫ obturat̄ os ole ꝛ torret̄ in fornace donec fiant carbones sales. postea minutim contriti reponant̄ mixta illis ad faciendum bonum stomachuꝫ nardi spica aut folio aut marabatro pauco. Uides quonāmodo Serapio a Dioscoride de vipere carne carniumqꝫ p̄paratione ac virtutibus ꝛ sale echidnaꝝ omnia fere susceperit. imo q̄si eius uerba assumpsit. id enim quod Dioscorides grece scripsit εχιδνης σαρξ. idest vipere caro. Serapio in matre arabica scripsit. labame alfabai. quod postea interpres thiri caro male interpretatus est. quod profecto interpretis vitium: etiā a Galeni uerbis clarissime dignoscitur. Scripsit eniꝫ. Echidnarum igitur carnes calefacientes siccantesqꝫ palam est videre: conditas ut anguille. oleo sale aneto ꝛ porro ꝛ aqua scilicet proportionali ijs. q̄ autem mundificent per cutim totū corpus: suppetit tibi cernere ex ijs quoqꝫ que expertus sum. Uides igitur Serapionem in hoc capite Dioscoridem ꝛ Galenum imitatum fuisse. Narrat quoque Galenus ea que de viperis in cura lepre tam a casu q̄ a deliberatione in vino infusis dum iuuenis esset euenisse conspexit. De quibus ipse etiam Serapio sic scripsit. Etiam uerificauit experientia q̄ thirus quando ponitur in vino ꝛ bibunt ex eo leprosi ingrossatur cutis eorum tota. deinde cadit sicut cadunt teste ꝛc. que omnia in loco prefato a Galeno sumpta sunt. Quare si Dioscorides: si Galenus de echidna siue vipera hec omnia talia dicta pertractauerint ꝛ hos duos Serapio in hoc capite imitatus sit. cur igitur tale nescio quid nomen hic interpres deduxit in medium. quod nomen uel fictum est nihil significans si sic ut ipsi scripserunt accipiatur. uel feram in genere si recte accipiatur thirion uel thir significabit. Error igitur huius nominis non auctoris Serapionis ut quidam credidit: sed interpretis potius fuit vitium. Nam Serapio ipsemet in sue practice libro tum alibi. tum ꝛ ijs in locis ubi de cura lepre ꝛ cura uenenatorum animalium ꝛ in confectione theriace agit: semper de vipera: nullum de thiro vnq̄ fecit uerbum. cum tamen ijs in locis de eodem loquatur animali de quo in prefato libri de simplicibus capite locutus fuerit. Similiter etiam Auicēna quinto sui canonis libro de theriaca loquens: ꝛ quarto de cura uenenatorum ꝛ de cura lepre ꝛ ubique locorum sui canonis nunquaꝫ de thiro sed de vipera suis scripsit locis. q̄ q̄ in quarto libro de cura lepre sic reperiatur. Et ut in potu sumat de trociscis thiri. Et quinto ait. Descriptio alia. Recipe trociscorum squille aureos. xxviij. trociscorum vipere ꝛc. idem enim intellexit per thiri trociscos ꝛ vipere trociscos. aliquando enim eos thiri: aliquando vipere nuncupauit trociscos. seu de vipera ꝛ ex vipera. Illi enim trocisci thirij dicti sunt idest ferales. Eos enim Galenus trociscos theriacales. Plinius theriacos. idest ferales nuncupatur. Auicenna autem trociscos thiri siue thiros idest ferales nuncupauit. Cum igitur Auicenna ꝛ Serapio in ijs suis voluminibus a Gerardo Cremonense viro in arabico prefatis peritiore in latinam deducti sint linguam: merito non de thiro sed de vipera omnis suus factus est sermo. Et hac etiam de causa in libro Almansoris ꝛ libro diuisionum nunq̄ de thiro sed de vipera fit sermo. ꝛ si forte in Auicenna locis prefatis thirum inuenerie hoc rarissime fit. per thirum serpentem potius ꝛ feram in cōi intelligendo: q̄ vnum p̄ticulare animal. Iis igit̄ satis lucide monstratum esse videt̄ peccatū huius nominis thirus non ab arabibus: sed ab ijs interpretibus qui libros arabicos nō recte iterpretati sunt origīles traxisse. Id eniꝫ quod de medicis dictum est codicibus: in Ari

stotelis quoqz uoluminibus de animalium hystorijs ex arabica in linguam deductis latinam inuentum est. Nam ea pte quã dixerat tertio libro z quinto viperam aial parere solaz inter serpentes: sui interpretes de arabica in latinam linguaz thirũ interpretati sunt. quo errore et Albertus alemanus lapsus fuit. qđ enim grece Aristoteles echin uel echidnã dixit illi mendose thirum dixere. cũ tñ viperam potius dicere debuissent. eo qppe mõ quo theodorus gaça vir illustris interpretatus est. z quo noie Plinius semper usus fuerat. Q̃ž igit̃ ignari litterarũ arabicarum interptes. ij fuerint qui primo hoc nomen thirus apud nostros finxerint: cum tñ arabes ipsi auctores huius erroris nullam adhibuerint cãm: ex ijs satis lucide demonstratum est. Quanta autem fuerit interptũ z scriptoꝝ imperitia. hoc etiam nobis Galeni diuerse interpretationes ostendunt. ij enim qui ex arabica in latinam interptati sunt linguam: thirum loco vipere deduxere. qui võ ex greca in latinam linguam: echidnam uel viperam interpretati sunt. Adeo autem in ijs creuit error ut nostri temporis impssores eiusdem libri de simplicibus medicinis Galeni priores libros sex ex arabica: z posteriores ex greca sumẽtes mõstruose impresserint. quo factum est ut eodez est in libro a septimo libro ad anteriora thirus. a septimo usqz in calcem echidna reperiatur.

¶ Generalis disputatio contra philosophos ac medicos latinos de animali theriacam conficiente: z hoc nomine thirus male sentientes.

Ccasione horum interptum loco vipere thirum falso interptãtiũ: plurimi ac fere oẽs iuniores philosophi ac medici latini qui de hoc aiali locuti sunt in errorez incidērũt. seniores qppe ab interpretibus: iuniores aũt z ab interptibus z ab alijs philosophis z medicis seniorib9 sui erroris occasionem accipientes. adeo ut non solo noie qđ tolerari posset uerum ipsa quoqz re decepti sunt. quorum famosioꝛ iter philosophos fuit Albertus alemanus qui in suo de aialibus libro distincta duo de vipera z thiro scripsit capita: multa de thiro z falsa z confusa scribens. Ipse enim sui erroris occasionem ab interpretatione libri de aialium hystorijs ex arabica in latinam facta linguam: z a capite Serapionis supra scripto incaute sumpsit. Cuius uestigia plurimi subsecuti sunt. Petrus de appono in concilio z alibi. Nicolaus florentinus. Aggregatoꝛ de dondis z alij plures Alberto iuniores. licet eo etiam seniores fuerint medici qui circa hoc pꝰ errauerint. Cõtra quos quidem in communi primo rõnibus quibusdam utar. dehinc singulatim contra nonnullos disputabo. Nostre autem disputationis initium contra hos potissimum qui ab interpretibus errorem sumpserunt. q̃ꝙ contra eosdem etiam interpretes ee rões vim habeant: hinc ordiri oportet. Humay arabs theriace andromachi expositoꝛ sic scripsit. Incipiamus ergo z dicamus quare dicitur theriaca. dico ergo ꝙ ipsa noiat̃ pp duas causas quarũ vna est pp iuuamentum suum ad puncturam reptilium hñtium uenena. nam ipsa noiant̃ grece thiria. Nomen ergo theriaca a nomine greco descendit. qđ si grecum est a grecis mutuari debet. sed apud grecos hec sola duo reperiunt̃ noia: a qb9 hoc nomen theriaca deriuari potest. s. thir. z therion. hec autem duo non vnum pticulare aial sed cõe qđ est fera uti pdixim9 significat. Quare non recte dixerunt dicentes thirum eẽ aial vnum particulare ex quo theriaca denoiet̃ z conficiatur. Ad hec si hoc nomen thirus ex quo ut dicitur theriaca conficitur vnum significaret aial pticulare: tale pfecto z sui bñficij causa: cum theriacam conficeret: z sui curationis gratia cuz vnũ de aialibus esset uenenatis a philosophis z medicis naturas serpentum contemplantibus z ex eo theriacam conficiẽtib9 accurate ptractatum fuisset. esset enim in senioꝝ philosophorũ ac medicoꝝ libris famosissimũ ac celebratissimum aial qđ minime factum est. sub hoc enim noie thirus a seniorib9 grecis arabibus aut latinis de nullo tali ptractatum est animali

Nam neqz Aristoteles in uera matre: qui essentiã aialium cũ opationibus: gñationem: z vitam: tã per hystorias ꝙ in causarum reditione tradidit: de thiro aiali pticulari nihil scripsit. Neqz Nicander poeta qui de serpentibus poema inscriptum theriaca composuit. Neqz Dioscorides qui de uenenatis aialibus plura scripsit: Neqz Cornelius celsus: Neqz Lucanus: neqz Plinius qui animalium hystorias: neqz Galenus qui de uenenatis animalibus plura scripsit z eorum curis: Neqz Herodotus hystoriographus: neque strabo cosmographus neqz Solinus qui de plurimis serpentum speciebus perniciosis agunt. Nec tandem arabes. s. Humay Andromachi expositoꝛ nec Serapio nec Auicẽna q̃rto canonis libro ubi de plurimis animalibus uenenatis singulatim scripsit: de thiro ipso tanꝙ de vno pticulari animali nõ dixero tractauere sed nec vnum de eo fecere uerbuz. uel si forte licet rarissime apud arabes dictos inuentum fuerit hoc nomen thiria uel simile non pticulare sed generale nomen. s. feram aut serpentem intelligere uoluere. Ji enim pfati philosophi medici hystoriographi cosmographi z poete. de basilisco. cathoblepa. aspide. hyrundine. ceraste. chersidro. hidra. sepa. iaculo. amphisbena. scitali. chelindro. chenchri. amodite. pharia. echidna idest vipera: z alijs pluribus uti superius traditum est. naturas signa z accidentia externa z interna z curaz diffuse satis tractauere. de thiro autem penitus nihil. Et si forte in aliquo libro ab ijs edito thirum inueneris: non hoc in matre greca aut arabica: sed in latino exemplo vitio interpretis uti diximus vitiatum reperies. Cedant igit̃ iuniores latini philosophi. cedat omnis nostra medicoꝝ turba: q aut scriptis suis aut viua uoce thirũ aial vnuz pticulare pdicant. ex quo z pastillos theriacos z theriacam confici dicunt non eniz thirus dr̃: sed echidna uel echis grece: latine võ vipa. Hec igit̃ sit nostra cõtra iuniores latinos cõis disputatio. qua oẽs conuincuntur medici z philosophi: dicentes thirum esse nomen aial vnum siue spẽm vnam serpentis significans ex quo theriaca conficiat̃. Est enim nomen monstruosum z fictum; Nunc autem ad eos singulatim accedamus: quorum aliqui non solo noie sed nominis occasione in ipsa quoqz re non parũ deliquere. Si enim pfati solo peccassent noie: ipm thirũ dicentes eẽ aial qđ theriacam ingredit̃: re autem id acciperent qđ est vipera: cũ illis pfecto nulla mea esset contentio. Ceterũ cum ex noie inscitia in rei errorem inciderint: adeo ut in theriaca non nulli animalia perniciosiora: aliqui võ ea sola sumi debere dicãt que ex siria aut egypto exportari debeant: ita ut tota fere hominum multitudo hac gloriosissima careat confectione que theriaca dicitur: putantes nonnulli animal illud esse qd horrendum oculis nostris monstruosum: adeo ut solo hoc noie qđ est thirus terrant̃. Jdcirco nullo me pacto cõtinere ualui quin contra hos licet in ceteris approbatissimos de hoc agerem animali.

¶ Specialis disputatio contra Albertum alemanum philosophum. de thiro.

Lbertus itaqz alemanus q apud latinos plurima scripsit de aialibus: viperã a thiro posuit distinctam. decis duo faciẽs capita: libro. xxv. de thiro littera. T. de vipa lra. U. De thiro qppe repio pluria nõ i noie solo sed re quoqz mendosa ac sibi iuicẽ ɔ̃ria scripsisse. Et ut erroꝛ iste magis dignoscat̃ Aristotelis v̄ba de q̃tuor anguib9 z Alberti dicta mox apponenda videntur. octauo eni de aialiũ hystorijs libro sic scribit ab Aristotele uti Theodorus gaça recte interptat̃. Anguiũ quoqz ictus per loca plurimũ differt. Et Aspis eni anguis ex quo medicamẽtũ illud putrificũ cõponũt in affrica gignit̃. Cui ictui nullũ remediũ est. De hoc ait Albertus ibidẽ. Adhuc morsus serpẽtum magnã fm loca accipit diuersitatem. quoniam draco quidam est in terra ethiopie ex quo generatur quedam thiri species ex qua accipitur antichon hoc est uenenum pessimuz contra qđ nullũ est medicina. Jd quod Aristoteles in matre greca aspidem di-

xit.iste thirum uocauit.silr superflue apposuit ipm ex draco
ne generari.non igitur nomine solo sed re ipa quoqꝫ defecit.
qm̄ thirum loco aspidis accepit. De alio etiam serpente sub
sequenter dum de aspide loqueretur subdidit. Nascitur eo
dem in agro in quo laser serpens quidam pusillus cuius re
medium lapis est quem ex sepulchro cuiusdaꝫ regis antiqui
accipiunt.eoqꝫ perfuso ex vino bibunt. Et de hoc Albertus
inquit. Silr aūt in loco libie quem alkian uocant est serpens
paruulus ualde qui morsu suo inficit ⁊ interficit hoies.⁊ fer
tur ꝙ contra morsum eius nō ualet aliquid nisi lapis qui ac
cipit in antiquissimis regū sepulturis q sibi ibibit balsamū
cū humore egresso de corpore mortui.hic acceptꝰ ⁊ rasus in
vino ⁊ in potu datus dr̄ hoc uenenū restrigere. De tertio ser
pente inquit Aristoteles. Serpens quidam minutus est quē
aliqui sacrū appellant:quem angues premagni fugiunt.ma
gnitudo huic ad cubitū.spēs hirsuta qcqd momorderit con
tinuo circiter putrescit.de quo Albertus. Inuenitur aūt thi
rus siue serpens quidaꝫ quē greci alkineni dicunt. latini aūt
qdā eū uocant basiliscū.alij uerius uocāt eū regulum.eo ꝙ est
serpentū rex.quem alij serpentes ēt magni fugiunt.cum tn̄ in
longitudine non excedat cubitum.⁊ est pilosus in toto corpe
⁊ qn̄ mordet aliqd aial uel hoiem cito putrefiūt ea que circū
stant morsu ex calore ueneni. Ecce quonāmō id qd Aristote
les minutum uocauit serpentē Albertus thirū nuncupauit.
Et id qd Aristoteles dicit:quosdam illum serpētem uocasse
sacrū:ipse Albertus dicit grecos eū basiliscū nūcupasse.nō so
lum enim thirū de hoc serpēte finxit nomē.sed basiliscū etiā
nomen thiri appellauit. De quarto serpente scripsit Aristote
les. Est ꝑterea in indica regione serpens paruus cuius vniꝰ
remedio carent incole. De hoc aūt Albertus inqt. Silr aūt
in india inuenit qdam paruus thirus quem uocāt basiliscū
⁊ morsus huiꝰ est adeo fortis ⁊ calidi ueneni ꝙ contra ipsum
nō iuenit medicina. Ecce quonāmodo in hac quoqꝫ serpen
tis specie noie peccauit ipm appellādo thirū:quem serpentē
paruum nuncupauit Aristoteles. Basiliscum quoqꝫ in hoc
loco thirum nuncupans:nō noie solo sed re etiam deliquit.
Tanta est enim huius viri in ijs noibus cōfusio:ut nemo qd
senserit de ijs accipe ualet. hic eni thirum uocat basiliscum
cum tn̄ inferius libro.xxv.basiliscum in littera.B.a thiro di
stinctum posuerit. Ex ijs itaqꝫ satis notum est Albertū in ijs
quatuor serpentum spēbus aut saltem tribus grauiter peccas
se.eas.s.thiros appellando:ac basiliscos.cum tn̄ Aristoteles
in matre greca aspidem vnā de illis:⁊ alias serpentes simplr
nuncupauerit. In quem errorem libro ēt.xxv.littera.T. ma
nifeste incidit.loquens eni de thiro circa capituli finē: duas
thiri posuit spēs.easdem.s.quas p̄fato loco libro.7°. tertiam
ac quartam posuit.sic dicens in littera.T. Peius tn̄ in hoc ge
nere serpentis.supple qui thirus dr̄:est quoddam genus par
uum cubitale in longitudine cuius pellis est hispida pilosa.⁊
cuius morsus peior est ⁊ putrefaciens corpus ex loco vulne
ris in circuitu.⁊ sic occidens. Deinde subiunxit. Thirus aūt
indie qui minor est ꝙ cubitus pernitiosus est super oēs alios
thiros. Ee due species sunt ille quas libro.7°.tertiam ac q̄rtā
posuit in ordine.licet illic:thiros hos basiliscos libie ⁊ indie.
hic autem thiros soluꝫ nuncupauit.ii igitur sunt errores in
quos occasione interptis p̄fatus Albertus incautus incidit.
Preter hos thiros libro 7°.aliam thiri spēm posuit Albertꝰ
quā apud nos esse dixit. Adhuc autem non oportet latere ꝙ
thirus apud nos est serpens qdaꝫ anteriora sui corporis eri
gens de quo supra diximus.⁊ de carnibus eius recipitur in
cōpōne theriace. hic aūt nō utimur sic thiro sed pro genere
serpentis qd sub se multas continet spēs siue calidū habeāt
uenenum siue fridum.per que v̄ba tria colliguntur. Unum
est ꝙ apud nos vna sit thiri spēs:ex qua fit theriaca. Secun
dum est ꝙ thirus iste ab alijs quatuor serpentum speciebus
quas supius thiros uocauit:apprime sit diuersus.cum vnuꝫ
aial ꝑticulare sit ex quo theriaca conficitur. Tertium est ꝙ cū
superiores serpentes thiri dicuntur:tunc hoc nomen thirus
pro vno serpentum genere capit:qd sub se multas continet
spēs:ex quo basiliscus sub eo cōtineatur. Quibus ex uerbis
vna colligitur diuisio.vꝫ ꝙ thirus vno mō dicatur de specia
li animali qd apud nos theriacam componit. Alio modo est
genus serpentum sub se plures continens serpentum spēs.
puta basiliscum ⁊ alios. Sed certe si ea que scripsimus recte
consideraueris in ijs plura inuenies nō recte dicta. Hoc eniꝫ
dictū ad placitum ⁊ falso dictum est. Ad placitū qdē qm̄ nec
ab Aristotele nec ab ullo philosophoꝝ aut medicoꝝ vnq̄ iuē
tum fuit ut thirus sit vnum sub serpente cōe nomen ⁊ genus
sub se tamen plures cōtinēs serpentes.sed thirion est serpen
tum genus cum thirion feram significet.⁊ si tale forte reperi
es hec non in matribus sed vitio interpretuꝫ factū inuenies
uti superius monstratum est. Falso aūt dictum est.qm̄ illud ꝑ
ticulare aial qd theriacam ingredit non thirus sed vipera
dr̄. Falsum etiam quoniam thirus non est alicuius generis
serpentum nomen.sed therion uti dixi. Patet igitur ꝙ tam
in se Alberti dictum contineat ueritatem.hoc soluꝫ.s.ꝙ apud
nos animal reperit erecto incedēs capite:ex quo theriaca cō
ficitur apud nos. q̄ꝙ plura alia necesse sit ad hoc habere si
gna ultra hoc ꝙ caput erectuꝫ deferat:ut tale animal theria
cam ingrediens a ceteris dignoscatur serpentibus. hoc enim
aial est vipa ⁊ nō thirus uti ꝓbauimus. Id tn̄ qd mihi dubi
tationē de hoc aiali apud nos inuento inducit ex quo dicit
confici theriacam:est utrū istud aial de quo hic loquit sit illō
de quo libro.xxv.littera.T.agit ubi sic dicit. Thirus aūt qui
apud nos abūdat est serpens duorū aut triū cubitoꝝ ⁊c̄. Naꝫ
si sic:tunc eius dictū est falsuꝫ.qm̄ de hoc i littera.T.ipsemet
dicit ipm non esse uenenosum ⁊ eē nigrū.aial aūt ex quo the
riaca conficit uenenosum est in medio uenenatoꝝ consistens
gradu.⁊ flaui nō nigri coloris. Si nō:cur ergo in littera.T.di
minutus fuit:eā derelinquēs thiri spēm que nature humane
cōmodior putat.cū ex ea theriaca ꝯficiat. Dices fortassis de
eo thiro tradidisse in ꝑ̄ncipio cū dixerit vnam thiri spēm in
apeninis italie montibus repiri.sed neqꝫ illud illius isufficiē
tiā excusat.qm̄ aial ex quo apud nos theriaca conficit non
in solis nutritur apeninis montibus sed ubiqꝫ per totam ita
liam. Sua ēt insufficientia magis cognoscet:si oia ab eo in lit
tera.T.tradita de thiro colligant. Nam ibi ponit thirum in
iordanis solitudine. Alterum in italie apeninis montibꝰ. Al
terum dicit inueniri apud nos non uenenatum. Alteꝝ apud
ethiopias quem dicit uenenatū in p̄ gradu. Alterum in libia.
Alterum indicū quos duos basiliscos appellat.de ijs oibus
ex duobus ijs thirijs dictis basiliscis nō fit theriaca. Ex illo
quem dicit littera.T.esse apud nos cū nullū in se contineat
uenenum silr non fit theriaca. Ex ijs igit solis ex uerbis suis
theriaca ꝯficit:vꝫ ex thiro in iordanis solitudine:in italie ape
ninis montibus:⁊ thiro ethiopie sub cancro.hoc aūt falsum
⁊ diminutum est.qm̄ ⁊ in asia tota ⁊ affrica:⁊ europe ꝑtibus
aial theriacā cōficiens inuenit.s.vipa.de ea enim vipa in mi
nori asia inuenta Galenus.xj°de simplicibꝰ medicinis libro
scripsit:nōnullos:⁊ casu:⁊ deliberatione sanatos ex potu vi
ni in quo vipera in illius regionis agro extincta fuerat. qua
re animal theriacam conficiens non solum in illis prefatis
locis sed alibi etiam repit. Ridiculum enim est credere ꝙ qui
theriacam conficere uelit necesse sit uel ad iordanis solitudi
nem uel ad ethiopas uel ad apeninos italie montes accede
re. Quare satis notum esse puto: Albertum libro.7°. ac li
bro.xxv.littera.T.de thiro non solo nomine sed re quoqꝫ ma
le sensisse. Ad hec sua dicta contraria sunt ijs que a sapienti
bus medicis tradita sunt. Galenus enim ⁊ alij aspidem ⁊ ali
as respuunt serpentes que in pmo sunt uenenatorum gra
du eo ꝙ nimia sui uenenositate mortem potius q̄ꝫ salutem
inducerent. Ipse autem Albertus littera.T.contrarium dixit
Est autem genus thiri uenenosum ⁊ est ordinis pmi qd licet
carnibus suis infecta curet membra sicut lepram ⁊ uenenata
propter qd theriaca de carnibus eius conficitur ⁊c̄. Ad hec
peccauit Albertus non in ijs solis que de Thiro prefata

sunt, sed et circa plurima sui accñtia. De exuuijs eni de ethio pie thiro loquens dixit. Hic serpens in ethiopia sub cancro more draconis se expoliat p̄ inter oculos p̄ soluendo, ita q̄ quasi acus appet. ꝛ deinde sub capite ꝛ postea sub spatio vni⁹ noctis ꝛ diei de toto corpore p angusta trāsiens deponit ꝛ sic redit ad iuuenturē. Per hec enim asserere vr̄ hūc exuuiaruꝫ modum soli thiro ethiopie ꝓpriū eē. qḋ nō est. cū iste modus exuuiaꝝ oibus serpētibus ab Aristotele octauo de hystorijs aīaliū libro accōmodatus sit. cū dixit. Uipera ēt exuit tā uere q̄ autūno. Cum serpēs exuere incipit ab oculis primū detra hi aiunt. ita ut obcecari videant̄ ijs qui rem nō intelligunt. tū caput exuitur. glabrū eni hoc oiuꝫ anteq̄ reliquū corp⁹ ap paret: quin ipse Albertus sup illo Aristotelis textu de thiro simpliciter exponit dicens. Thirus autem serpens p̄us expo liat ꝛc. uaria igit̄ de eodē in diuersis loquit̄ locis. nūc de thi ro simpliciter: nūc de thiro ethiopie: eundem ponens exuuia rū modū tanq̄. de re sibi ignota decens. qḋ ꝓfecto ei accidit ex mala interpretum trāslatione. qui thirum ꝛ loco vipere ꝛ loco serpentis sepe usi fuere. Amplius de hoc aīali quo ad eius generationē in dictis suis vr̄ diuersitas. Nā libro. xxv. littera. T. de thiro sic dixit. Hic serpens est de genere vipere q̄ p̄ intus ouat. ꝛ postea extra parit aīal. de quibus uerbis hoc p̄ falsum est. vꝫ thirū esse de gn̄e vipe. quasi uelit viperam ge nus esse ꝛ ad alia ꝛ ad thirū qḋ nō est. vipa eni est ipse thirus si pro thiro aīal cōponēs theriacā accipiat̄. Si aūt thirus pro cōi gn̄e pluriū aīaliū accipiatur ut in 7° dixit libro: ita ut sub eo basiliscus contineat̄: falsum est q̄ thirus sit de gn̄e vipere. non enim sub vipa basiliscus continet̄. quare hoc suū dictum nullam in se ꝯtinet ueritatē cū dixit. Hic serpens est de genere vipere. Jmo dici debet. hic serpens est ipsa vipera. neque hu iusmodi v̄ba scripsisset si theriace nomen a thirion non a thi ro ficto uocabulo feram in gn̄e non aūt animal aliqḋ ꝑticu lare significante: sciuisset. Jtem sermo ille contrarius est ijs que scḋo libro tractatu scḋo cap̄ quarto ipsemet sic scripsit. Oia enim gn̄a serpentum faciunt oua p̄ter thirū ut dicit Ari stoteles. ꝛ est corrupta sua littera. qm̄ ille qui uere thirus est notus est apud nos ꝛ fit ex ipso theriaca. ꝛ facit oua. sed ser pens qui gn̄at aīal est vipa que ēt sepe cum uterus eius cōpri mitur emittit aīalia duo uel vnum ꝛ aliqū plura. in ijs enim uerbis manifesta apparet cum p̄fatis contradictio. apparet etiaꝫ falsitas Aristotelis enim: ut inquit Albertus: sensus in illo loco. s. tertio hystoriarum de aīalibus libro est q̄ vipera in lucē edit animal: ceteri serpentes oua ꝛ ea incubant. quod autem in matre Aristoteles dixit de vipera Albertus interp̄ tatione indecenti deceptus dixit de thiro. Et dicit litterā esse corruptam de quo dicto sub sensu Alberti mentitur. Dicit enim thirum ꝓprie ex quo fit theriaca parere oua. inde falsaꝫ esse litteram. uere mendosa est. non in eoipso sensu quem Al bertus habuit. Credidit enim mendosam esse credens dici de bere. q̄ thirus parit oua non aīal viuū. qḋ falsum est. qm̄ Ari stotelis v̄ba de vipera sunt: ut patet ꝛ in Theodori gaçe inter pretatione ꝛ in matre greca ꝛ in hoc loco principio quarti li bri de aīalium ptibus. ꝛ in fine quinti de hystorijs semp eniꝫ de vipera loquens similia scribit de vipera ꝛ non de thiro fi cto noie. quare Aristotelis littera sub sensu Alberti mime mē dosa est. sed in eo quippe mēdosa est q̄ vipe loco interpretator ex arabica in linguam deducens latinam: non vipera sed thi rum scripsit. Contradictio aūt in suis apparet dictis. qm̄ id qḋ in p̄nti negat littera: alibi confirmat. hic enim negat thirū parere aīal dicens ipꝫ parere oua. in libro vo. xxv°. littera. T. penitus ꝯriū dicit. Hic serpens est de gn̄e vipe q̄ p̄ int⁹ ouat ꝛ postea extra parit aīal. Et. 13° libro tractatu scḋo capite 4° sic scripsit. Et silr̄ quodāmō facit thirus hic enim generat qui dē aīal. sed prius concipit ouū in seipso: sicut sepe dictum est. Quā manifesta igit̄ sit inter dicta sua de thiro in locis diuer sis ꝯrietas ꝛ falsitas satis monstratum esse puto. Hec aūt ideo euenere qm̄ qd uere esset thirus ignorauit inscitie cuius cā mala uti diximus fuit interpretum arabicorum libroꝝ inter pretatio qui id qḋ nūc serpentes nunc viperam interpretari debuerint thirū falso interp̄tati sunt. tam in libro Serapio nis de simplicib⁹: q̄ in pluribꝰ alijs sapiētū medicoꝝ arabico rū: q̄ ēt in Aristotelicis conscriptionib⁹ ex arabica in linguaꝫ deductis latinā. quoꝝ potissime occasiōe auctor hic in suo de aīalibus libro in hos p̄fatos incidit errores. Nec mireris si contra Albertum plurimis de thiro institi rōnib⁹. Hoc eniꝫ de industria feci eo q̄ hic vnus inter latinos de p̄mis sit: qui de aīalibus: potissime de thiro: plura scripserit. ꝛ quicquid fe re ceteri scripsere philosophi aut medici latini: hunc imitan do ꝛ incaute malas interp̄tationes inspiciendo decepti sunt. Et hac de causa de ceteris pauca admodum: cum de malis interpretationibus ꝛ Alberto alemano plura dixerimus: dis putanda sunt.

¶ Spālis disputatio ꝯ Nicolaū medicum de thiro.

Nicolaus in antidotario magno in the riace magne cōpositiōe nō pa rum differt. capite enim trociscorū de vipera sic scripsit. Trocisci de thiro q̄ in magna galeni the riaca recipiunt̄ sic fiunt. Jnuenias thiros in lon gitudine vnius palmi exn̄tes: oculos hn̄tes rubeos: ꝛ linguā mobileꝫ: ꝛ cornua in modum grani frumenti. caput ꝛ caudā tribus digitis mensuratis abscinde. medium qḋ remanet ex coria. Hic vir ꝓfecto vnum suo mō finxit thirū mōstruosum a sapiētibus nostris incognitū. Cui⁹ caput cerastis siue cornu te caput. Lōgitudo v̄o iaculi uel s̄m Solinū basilisci. quo cir ca nō parū de hoc miror viro. qui in componendis medica minibus adeo celebris putat̄: q̄ in hac oim̄ cōponum dn̄a tm̄ breuiter diminute ac falso ꝓcesserit. Falso inq̄: qm̄ id aīal qḋ theriacae cōficit pastillos: nō thirus uti probatum est sed vipa dr̄. falso ēt qm̄ nō cornutū aīal neq̄ tā breue sed longius cognouē philosophi. Diminute v̄o qm̄ notas eas qb⁹ tale aīal a ceteris ꝛ a seipso discernitur a galeno ꝛ ceteris seniorib⁹ po sitas: minime disputauit: que note uti supius patuit plurime sunt. nō eni eo q̄ cornua habeat: aut eo q̄ eius longitudo vni⁹ sit palmi: vipa a sapiētib⁹ dat̄ cognosci. Sed eo q̄ caput latū collū gracile. ꝛ de reliquis tam internis q̄ externis que supe rius tradita sūt. Ad hec utrum ea sumant̄ que montana aut marina aut famescens aut sitibus affecta passionibus in su perioribus declaratis: ꝛ quo tpe an estate an uere an autūno minime disputauit. Nō igit̄ magne theriace cōfectionē ijs ne cessarijs decorauit rebus: quibus nomē sui antidotarij: quo magnū nūcupat̄: ornari debuerit. quare diminutus fuit. Ne q̄ scio quo nā mō theriacam iste composuerit qui monstruo sum animal nunq̄ inuentū inuenire curauit. Et de Nicolao isto hec satis sint.

¶ Spālis disputatio cōtra Petrum de appono: de thiro.

Petrus de appono qui librum Cōciliato rem ꝛ libellū de uenenis cōposuit: si nō re: noie saltē peccauit. Scripsit eni hec i suo ꝯcilio dr̄ia. 127. de theriaca loquens. Et dr̄ a thi ro serpēte qm̄ carnes ingrediunt̄ ipsius in eaꝫ. ꝛ sunt uelut radix ꝛ basis istius medicine. ita q̄ eis priuatis de struit̄ ipsa. ꝛ dr̄ia. 179. Sciendum q̄ theriaca est multiplex s̄ꝫ diuersitatem componentium. Cui tamen illud nomen ꝓpri⁹ conuenit: theriaca: est magna andromachi aut galeni in quā caro ingreditur thiri serpentis vnde nominationem est sorti ta. que autem hanc nō suscipit metaphorice dicit theriaca. ut que diatessaron. eo q̄ ad illius similitudinem uenenorum depellat nocumenta. Et idem libro de uenenis de eorum p̄ custodia loquens dixit. Unuꝫ est sicut cornua serpentis que sudant aduentu. s. napelli ꝛ thiri ꝛ fellis leopardi. Et eodem libro. Et ipse. s. andromachus est adiungēe carnes thirioruꝫ ꝛ terram sigillatam. Ex quibus tres eliciūtur errores. Unus quoniam in ijs omnibus libris thirum cum ceteris in hoc errantibus putauit esse nomen animalis proprium theriacā conficientis. qḋ manifeste in superioribus improbatum est. Alter error est qm̄ theriacam a thiro ingrediente putauit

dici.hoc ēt in supioribus mōstratū est eē falsuz. Tertius error q̄ 2° depēdet: dicēdo theriacā magnā ppꝛie dici theriacam: qꝛ thiri caro eā igredit. cetere iproꝑe ꝛ metaphorice ut diatessaron ꝛ alie. cū illa caro eā nō igrediat. dici tñ theriacā a ꝯferētia qm̄ cū ipsa magnā silitudinē hēt. hoc aūt dictū falsū est vz ppꝛe dici theriacā eo ꝙ thiri caro ingredit. a ꝯferētia eni nō a cōponēte dicta fuit. cū añ magnā theriacā plurima ꝛ simplicia ꝛ ꝯfectiōes theriace dicebant sicuti ea que Antiochi regis a Plinio ponit ut in supiorib⁹ demōstratū ē. Nō igit cetere metaphorice aut ꝑ silitudinē ad eāz que magna dr̄ theriace dicunt. cū ante theriace magne iuētionē ab Andromacho: nōnulle de illis theriace dicebant. Hoc tñ ꝯcedim⁹ ꝙ cū ꝛ ipa magna theriaca ꝛ cetere eo dicant theriace qꝛ uenenatarū ferāꝝ sint medicamīa: cūqꝫ ipā theriaca magna plus p̄fatis auxiliet ferāꝝ morsib⁹ q̄ cetere: hec est enim supra mitridatem ac cetera antidota: theriace magne p̄eminētia: ꝙ sub hoc sensu antidotū ex carnib⁹ vipe ꝯfectū: magis theriaca. i. magis ferarū uenenosarū morsib⁹ cōferēs: dici possit. nō tñ pp hoc cōcedendum est theriacas ceteras metaphorice ab illa magna dici theriacas. cū añ eā theriace dicebant. Sic igit auctor iste triplici circa vba sua errauit errore. minori tñ q̄ Albertus ꝛ Nicolaus p̄fatus. cū ois error suus in noie poti⁹ q̄ in re fuerit. Utrū aūt per thirū viperā intellexerit uel qd aliud: nomē nō fecit. quare suus ois error manifestus fuit in noie. Qui tñ error in noie tāto ceteroꝝ erroribus intollerabilior putat: q̄to vir ille se grecas litteras didicisse fatet. potissime cū in ꝯcilio suo quasi noium fastiditus latinoꝝ. Nūc Eti. nunc. palin. se pulcherrime dixisse putauit. Si igit grecas hic dignus vir habuit litteras: cur nā theriace nomen grecū ignorauit? cum nullus vnq̄ fuerit grecoꝝ qui circa hoc nomē deceptus fuerit. facile eni erat ei si litteras habuit grecas agnoscere. thir ꝛ thirion nomē eē cōe ferā significās. nec ullū esse spāle aial qd̄ ppꝛie thirus diceret noie ut supius diffuse demonstratū est. hec scripsi nō ꝙ hūc virū ingenio ac doctrina p̄clarū nō semper cōmēdauerim sed uenerāde vitatis gratia in ijs minimis nō puduit tantū in aliquo tāgē virum. ne forte sue auctoritatis occasione qd̄ tpibus nostris fieri solet ceteri incaute deciperentur.

¶ Specialis dispositio contra Aggregatorem de dondis Patauum de thiro.

Aliter patauus fuit Aggregator de dondis vir ꝑfecto circūspectus licet in hoc minime cautus. Hic eni suo errore magnā ceteris errādi dedit occasionē. Credidit eni thirū vnū ꝑticulare aial esse ut ceteri crediderē: ex quo theriaca ꝯficeret. In re aūt grauissime peccauit ipm tale aial distinctū esse putans a vipa. Tractatu enim de noib⁹ medicinarū hoc nomē posuit thirū: Plinium: Serapionē: Auerroim: Albucasim: ꝛ Haliabatem adducens de Plinio qdē mētiens. cū de thiro sub hoc noie haud quaq̄ Piniuz tractasse inueniat. de ceteris aūt. vz Serapione de simplicibus: Albucasi: ꝛ alijs: ignorauit eoꝝ uerba: vitio interpretū. s. Simonis ianuensis: mēdosa fuisse uti supius mōstratū fuit. Tradēs ēt ꝯferentia uenenis: medicinas ad thirū ꝛ ad viperā sepatim posuit plurimas. quarum medicinarū loci diuersitas pluribus peccandi dedit occasionē. Cū eni ad thiri morsum diuersa ab ijs que vipere nōnulla doceat medicamina: rōnabilr vnusqsqꝫ credere posset thirū a vipa eē distinctū. Sed eo vir iste deceptus fuit qm̄ nōnulla diuersa a diuersis ad hec duo. s. thirū ꝛ viperā cōmēdata inuenit medicamina. At si recte inspexisset interpretum vitium fuisse cognouisset. thirum enim in ijs scriptum inuenit arabibus: qui a Simone ꝛ Raynaldo de arabica in linguam deducti sunt latinam s. in libro de simplici medicina Serapionis: in libro Haliabatis: Colliget Auerrois: Auicēne de viribus cordis: ꝛ alijs. Viperam repit in Auicēne canone: in Almansoris practica: ꝛ Serapionis: ꝛ in Rasis diuisionibus: in Galeno de greca in latinam deducto linguam: quare huius erroris occasionem

posteris ipse non paruam dedit errādi. Et si forte Auicēnam in suo canone puta in scđo aut alio libro thirum uel thiriam inuenerit: nomen hoc non pro vno ꝑticulari accipiendū est aiali: a sed pro fera uenenosa in sua fatendum est posuisse matre. hoc enim vnū uerū putandū est: nunq̄ in sua arabica matre repertū fuisse thirū cum de aiali theriacam conficiente loqueretur. Signū aūt erroris dicti Aggregatoris est: quoniā que medicamīa p̄fatus Aggregator ꝑduxit ad thirū s̄m eos qui loco vipere scripsere thirum: eadem quoqꝫ fere oīa ab auctoribus quos deducit: qui viperam recte habent: de vipera scripta reperiunt. Adducit eni Serapionem de simplicibus ꝛ Dioscoridem: qui Serapio uti supius diximus non thirum sed viperam ueluti Dioscorides siue echidnā ꝛ Galenus in xj°. de simplicibus medicis in matre greca posuere. licet interpretuz vitio loco vipe thirus scriptum fuerit. Et hec satis de Aggregatore hec dixisse sufficiāt. ¶ Sūt ēt nōnulli alij medici q in hoc noie thirus silr errauerūt. quos qdē eo ꝙ eisdē cōuinci pñt rōnibus quib⁹ etiā p̄fati ꝯuicti sunt: cū eisdē peccauerint erroribus: iō de eis ꝑticulariter nō curaui: supfluitatē disputationis euitādo. per ea eni quibus Alberti correximus errores eoꝝ ēt corrigi pñt errores: qui Albertū secuti sunt. In nūero quoꝝ fuit Nicolaus florētinus de serpētib⁹ in multis ꝛ maxime de thiro eū imitatus. Qui aūt dixit Auicēnā qnto sui canonis libro nō intelligē in trociscoꝝ de vipis cōpōne: eam viperā que in partu a filijs p̄ris mortem vindicare petētibus: necat: sed serpētes vulgo cōes: quid eēt vipa minime intellexit. eadē enim est ea quas p̄ores a filijs necari dixerunt ꝛ ea que apud nos inter cōes cōputat serpētes. nō eni aliquod aial a nobis alienum est vipa. sed cois ac familiaris satis cuz ubiqꝫ ut Herodotus dixit ipā inueniat. Velle aūt eisdē rōnibus contra plures distinctis locis disputare: rei potius ostentatio esset ꝛ in doctrina supfluum q̄ utile. qua de re huic nostro libello hic imponenda est finis cum ꝛ nostraz de aiali theriacam conficiente cuz grecis latinis arabib⁹ seniorib⁹ conueniendo ediderimus s̄niam. Et latinoꝝ iunioꝝ philosophorū ac medicoꝝ de hoc aiali ꝛ thiro correxerim⁹ opinionē. quorū oium a nobis tractatorum summa sub duabus sectionibus per capita discussa sunt.

¶ Promissio ad ulteriora ac de prolixitate ꝛ prosumptione legitima excusatio.

Et quāuis p̄ter errorē aialis theriacam conficiētis alia plura ēt committant in sui ꝯfectione peccata: ego de ijs tñ ad p̄ns nō curaui. sed de solo illo aiali nr̄a fuit ꝑnci palis cura. ꝑmittēs in posterū cuz mihi dabitur ociū: cetera pro posse corrigere errata. multa eniz apponunt non apponenda. ꝛ multa non ponunt apponenda. ꝛ hoc qdem ex noium ignorātia ꝛ medicoꝝ ignauia. que oīa luce clariora suo faciā tpe. Si aūt de hoc scribens aiali: longior plus debito: aut forte latinoꝝ nostroꝝ indebitus repr̄esor preter q̄ eoꝝ auctoritas mereret uobis videri error grauis dāniqꝫ nō parui causa oium fere iunioꝝ latinoꝝ qui de aiali hoc aliqd scripserunt ꝛ ueritatis defensio mea sit excusatio. Cōmunis enim error potissime cum auctoritate p̄clarorum viroꝝ fulcitus fuerit: si penitus extirpari debeat: plurime auctoritatis viro ac plurimis utente rōnibus indiget. Cum igit mea pusilla admodū aut nulla sit inter tantos viros auctoritas: mihi necessarium fuit telo ueritatis multiplici cum seniorum grecorū latinorū ꝛ arabicorū sententijs ac uerbis: illos expugnare viros. non igit si recte mea iudicet causa: de ꝓlixitate nimia aut prosumptione iudicari debet. ad cuius iudicium non ignaros aut liuore infectos: sed ueritatis beniuolos ac sapientes expecto iudices: de obloquētibus autem ꝛ ignaris minime curans.

¶ Finit liber de animali theria pastillos theriacamqꝫ conficiente a Francisco Caballo Brixiensi viro preclaro: Venetijs editus.